

OBNOVA

Číslo 1.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 k
na půl roku 5 k — k

V Hradci Králové, dne 2. ledna 1904.

Inzeráty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Obrození.

(3) Usměje se na nás nový rok či zamračí? Inu, záleží nejvíc na tom, jak jsme se na něj připravili. Pomoz sobě sám a nebesa ti pomohou. Samo sebou nic se nedokone ani v naší straně. Písmo odporučuje bdělost a stále zdokonalování na základě důkladného sebezpytu. Stihly nás v minulém roce dosti krušné strasti; ale tyto pohromy jsou dobrým ukázkou, jak napravit cestu klnskou. Zásady katolické církve jsou výtečné; toliko jest potřeba, aby je všichni katolíci v praxi prováděli. Pak pozná svět, že jsme učedníky Kristovými.

A můžeme radostně říci, že v naší katolické straně nescházelo na důkladném sebezpytu. Chyby, kterých se dopustili jednotlivci naší společnosti, tepány mnohdy katolickým tiskem až příliš přísně. Ale lépe upřímně doznati pravdu, než tajemnostkářským tutláním zakrývatí hnusající vřed. A toť zdravý začátek obrození.

Četl jsem nedávno významný vtip. Jeden pijan rozumuje: „Mně se zdá, že mne zachvacuje ztuhlání srdce; to si musím dát dobrý pozor, abych se o tom nezmínil některému lékaři; on by mi jistě zakázal pít piva.“

Vzpomeňme si, jak okázale loni naši protestantsko klerikální pastoři mrskali každého, kdo nechtěl s nimi hašiti vodu na protestantsko pruský mlýn. Co jim byla reformace prohilých poměrů vlastních? Počínali si zrovna tak jako onen muž s chorobným srdcem. Dávali dobrý pozor, aby se jejich ovečkám nedostalo nestranného poučení, protože by pak protestantské stádečko přestalo se orfjetí sladkým jedem nenávisť k církvi. Co za tu dobu prolili pastoři neupřímných slz nad upálením Hasi! Ale při tom bedlivě stáli na stráži, aby se jejich svěřenci nedověděli o barbarských ukrutnostech Táborův a o „křesťanské humanitě Kalvínově.“ Kalvín jako samovládce Ženevský dal během pěti let (1542—48) 58 osob popravit a 76 upáliti. Průměrně tedy připadla na každý měsíc jedna poprava a jedno upálení. Ovšem že popravy pokračovaly i v letech dalších. Tak na př. r. 1547 stat Jakub Gonet a roku 1553 upálen Španěl Servet.

Tak pokračováno proti těm, kteří nechtěli žiti dle Kalvínovy mravouky anebo kteří tronsili náhledy odchýlné od bludů Kalvínových. I nejskrovnější oposice přísně potlačována. Tak se dalo pod žezlem Kalvínovým, který prý vybojoval náboženskou svobodu.

Zda-li pak česká kalvínská církev při stálých útocích proti „železnému jihu“ Říma taky o tomhle své ovečky poučuje?

Na to nám může odpověděti otevřený evangelík Rohan, kterému se zhnusila přetvářka klerikálních jeho souvěrcův. V lonských „Rozhladech“ napsal, že když studoval na německém gymnasiu v Těšíně, neslyšel nic o těchto skutcích „vyšší evangelické morálky“; teprve později „k velikému sdělení svému jak nad věcí samou tak nad proľhaností svých učitelů evangelíků“ poznal, co znamenal přísná kázeň Kalvínova.

Posud u nás nevyšel obšírnější životopis Lutherův, nevydán evangelictvem ani soubor jeho spisů v jazyce českém. Proč to?

Zdali pak také pozná evangelík u nás někdy Luthera, jakým skutečně byl? To se také tak hned nestane. Kdyby ohtěl evangelický životopisec arciděle lutherského chváli, nedostalo by se mu látky. Za to by měl co činiti s událostmi velice mrzutými. Nemluvíme zde ani o Lutherově soukromém životě, nezmiňujeme se o tom, že i desatero Boží zavrhoval. Stačí jen pohlédnouti na jeho krutou hru s německými sedláky. Nejdřív je nazýval „milými pány a bratry“, ale když ve vzpouře prohrávali, štal tento „muž Boží“ proti „loupežnickým rotám sedláků“; a když povstání bylo krvavě potlačeno, ještě se chlubil: „Já, Martin Luther, zabil jsem ve vzpouře všechny sedláky, neboť kámal jsem je zabíjeti; všechna

jejich krev jest na mém krku, ale já ji odkazuju na našeho Pána Boha (!) který mi přikázal (!), abych tak mluvil.“ (Luther's Tischreden, 278). (A při tom všem se odvažuje tvrditi Masaryk: „Církev evangelická od reformace neobdržela železného ramene, její zbraň jest pouze pravda (!)“. Ovšem Masaryk ví dobře o náslinictví Lutherově, Melancthonově a Kalvínově, ale — dělá nevědomce úmyslně).

Jestliže se evangelíku tato a jim podobná slova Lutherova citují, nechce a nechce věřit, že by tak Luther mluvil. Inu, od svých pastorů slyší ovšem o Lutherovi něco jiného. Kdyby býval Luther katolík, uměli by evangelíci jeho slova pro potrestání katolíků na paměť. Klerikální evangelíci, kteří stále mají v ústech heslo pravdy a vědy, přechají zbaběle před vědeckým vyličením života protestantských reformatů. Předhazuje se katolictvu, že někteří papežové nevedli dobrý život; to my víme také, nezapíráme toho, netutláme; nazýváme takové zlořády pravým jménem a odsuzujeme je spravedlivě. Ale za to klerikalismus protestantský velebí a jako své první hvězdy cti muže, jichž život byl hotovou protivou evangelia. Kde jest tedy více známek a snah obrodu? Kde jest dřevo zelené a kde suché? Ovšem kde už všechno tutlání protestantských klerikálů selhává, tam aspoň na oko markýroji pravdymilovnost. Servetovi upálenému Kalvínem postavili protestanté pomník, na němž se čte, že „vděční synové Kalvínovi“ zbudovali pomník ten „na smíření“. Ale zapomněli připeati, že by se takových památek „svobodomyslnosti“ Kalvínovy dalo postaviti nejmiň sto.

A jak se zachovává generální štáb českého evangelictva k svým přímým a pravdymilovným členům? Časopis „Hus“ odbývá pravdu Rohanovu zcela jednoduše. Mluví „o staříku mluvkovi“, o ječení a la ševcovský učeň, o „žvanivosti“ Rohanově, o zradě a mstivosti jeho; jest prý „živý deununciant“, atd. To mají býti důkazy na porážku Rohanovu. A pastor Dušek proti nevýratně pravdivým slovům Rohanovým se ohradil v „Čase“ velice kratičkou a jalovou frází: „Čapkových a Rohanových úvah nedbám (rádi věříme) a od svého přesvědčení a předsavzetí neupustím. Mně jest tisíckrát (!) důležitější, získám-li jen jediného přítele českému národu v jiných národech a přispěji-li k porozumění českých snah za obvodem Čech, než všechen vlastenecký povyk Čapkův a Rohanův a ostatních jejich pomocníků s tonsurou (!) i bez tonsury.“ Tohle má být porážka Rohanových pravdivých fakt. Laciná, kratičká a pohodlná, že? Evangelický časopis „Český Bratr“, který si dovolil také oposici, odbyl jízlivými poznámkami v „Čase“. A tak vidíme, že „pokrokový“ generální štáb protestantský miní zůstatí zatvrzele ve svém klerikálním zpátečnictví přes protesty upřímnějších evangelíků. Ratolest vadnoucí, obrodu neschopná.

Zdaž v táboře židovském jeví se snahy obrozující? Zde vládne stará fanatická zášť proti vši pravdě katolické. Kdyby chtěli židé jen trochu o své náboženské situaci přemýšlet, viděli by rozhodně, že jest zde potřeba pokroku. Ale naž by o tom hloubali? Jim jest milejší tučný kšeft než všechny náboženské proudy. A pak — liberální tisk nechává na pokoji i největší jejich zpátečnictví; ten bije jen do nauky křesťanské. Nač by tedy prováděli sebezpyt, jestliže ani pokřtění lidé ze spánku je neburcují? V katolickém nebi by se jim ostatně ani neblbilo; vždyť by se zde nedalo kšeftovat. Jedna charakteristická anekdota: Rabin se ptal ve škole, jaký hřích spáchali bratři Josefovi, že prodali Josefa do Egypta. Malý Moric odpověděl: „Že ho prodali moc lacině.“ — Také ratolest mrtvá, obrození neschopná, mrtvější než protestantstvo.

A socialisté? Jejich hlavní práce záleží posud v podrývání katolické víry; židovský talmud ovšem nechávají na pokoji. Přijdou-li šifiti zásady Beblovy do místa katolického, tu se dušují, že prý proti náboženství nejsou.

Ale čtème jejich časopisy; jaké hanebné útoky jsou v nich podnikány proti Božství Ježíšovu a církvi katolické! Nedivme se; ničivé housenky nesedají na ratolest suchou, ale ohlodávají právě ratolesti nejzelenější, nejživější. A k těmto lidem podkopávajícím základy všeho křesťanství jsou klerikální protestanté nejvyšší vládni zrovna tak jako k židům. Prohlásili na svém sjezdu, že se odvrátí od „pokolení cizoložného“ (rozumí se od katolíků), ale s velikou vřidností přehlíží, jak jejich hlavní orgán „Čas“ zrovna patolizalsky pochlebuje židovstvu a protikřesťanské sociální demokracii. Známý protestant dr. Kalandra zase navzájem udává své náboženské náhledy v protikřesťanském orgánu socialistickém; a ty jsou tak výtečné, že sám protikřesťanský bojovník St. K. Neumann uazývá je „pokryteckým žvastem.“ Stojí to proti nám bezké sdrůžení, že ano? Druh druhá úslužně podporuje a hlavní jejich cíl — podvrácení zdravého kmene církve katolické.

Za to my víme, že katolíci jsou ratolestmi na kmenu Ježíše Krista, který dodává síly i tehdy, když pod mrazem světské zloby i listí časem vadne a padá. Při svém sebezpytu spějeme rozhodně k obrození nejutěšenějšímu. Říkáme se i dále jen vybízením Písma: „Nakloňte ucha svého a pójďte ke mně: poslouchejte a živa bude duše vaše.“ I liknuvši se ozbrojují k svatému boji, probouzí se zdravé uvědomění, v posledních dnech srazeny rozptýlené čtyry naše v svorný šik. A tak pevně doufáme, že nový rok nám bude rokem utěšeného obrození.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 30. prosince.

(Krátká novoroční gratulace. — Několik slov o všeobecných poměrech. — Zkoušky důstojníků českých pluků se znalostí českého jazyka. — Ku kandidatuře hraběte Vojtěcha Sternberka do říšské rady na místě zemřelého poslance Jarose.)

Právě, když si papír na tento dopis rovnám, slyším do své pracovny z chodby znění gratulací, již někdo rodině mé odřikává.

V Novém roce, nové štěstí, nechť Vám začne znova kvéstí! ozývá se jasný hlas. Opačku gratulaci tu po něm a sice přednáším ji všem svým váženým a milým čtenářům a i těm, kdo tyto mé dopisy v nepřátelském mně úmyslu čítají, a přeju jim, aby přišli k poznání, že obsahem jejich pro naši společnou českou a křesťanskou věc nikdy a v ničem nic špatného nechci.

* * *

Jest toho skutečně zapotřebí, aby nám v Novém roce „nové štěstí“ začalo znova kvéstí, neboť skonavši právě rok 1903 nenáleží zrovna mezi ty, jež historie zlatým písmem v dějiny naší vlasti zaznamenala.

Nebýti dobrodini bramborů, panoval by po hrozných krupobitích, jež některé krajiny vlasti naší stihla, zajiště na mnohých místech dokonce i hlad, když o tom nemluvíme, jak trpělivě se zatátými zuby snášíme a odrážíme útoky, kterými na nás staletá, proti královské naší dynastii a na vyhlazení národa našeho směřující politika v divokém rozvášnění směle doráží.

Celý náš národ prožívá dobu trpkých, těžkých zkoušek, pod jejichž dojmem naše královská máti Praha starostlivě patří ve chmurnou budoucnost.

Nedá se totiž tušiti, budou-li nesnáze rozvoji našich českých poměrů působeně ještě ve příkrosti své stoupati, anebo jestli stojíme před brzkou směnou a šťastným, žádoucím obrátem. Jak nás zkušenosti druhé polovice minulého století učí, nastávala pravidelně při jistém dostupu našich národních a politických trampot náhlá změna poměrů, v jejíž ovšem že vždycky

krátkém průběhu nalokali jsme se čerstvého vzduchu a nabrali jsme nových sil k dalším zápasům, jež jest nám uloženo vésti —

Politická a společenská bezradnost přítomných dnů dostupuje u nás skutečně nebyvalé výše, při čemž však nejbolestnější zjevem jest to, že vina zlých těch okolností není hledána tam, odkud prameny její skutečně prýští, ale společnost naše nesprávně a daremně přičítá její svaly druh na druh, ačkolivěk jsme všichni kolem dokola rovně řečeno chudáci, z nichž nikdo nemá ani té síly, ani té moci, aby mohl veřejným poměrům naříditi, aby se braly jinými cestami, nežli kterýmiž je nepřátelé naši právě ženou.

Odpírati zlu musí společnost celá a viněni jednotlivci a stiháni jejich pro elementární důsledky obecné chabosti nebo společné chyby znamená u nás vlastně politickou nezralost.

Kdybychom se nebáli, aby nám pro rušení katolického náboženství kdysi stiháný pražský překatolík zlobně neurazil ruku u samého ramene, napsali bychom zde tu „bezbožnost“, že měl Jan Neruda docela pravdu, když naše veřejné poměry luštil odporčováním: „Především přiblížej každý k vlastním vědy jádru, když bude každý z křemene, bude celý národ z kvádrů.“ Ano, v tom spočívá obrovský kus příčiny naší nynější politické bezradnosti, že naše veřejnost se obyčejně stará o věci a záležitosti jí docela vzdálené a vlastní nejbližší jí poměry nechává zarůstati nejrozmanitějším plevelem.

Co se děje ve známém území Českého království, přes to přechází se u nás mlčky k dennímu pořádku, ale na místě péče o to svolává se v Praze shromáždění lidu, jež by projednalo otázku — makedonskou! Tím a takovým jednáním nejenom že vlastní a domácí své otázky zanedbáváme, ale stáváme se směšnými a komickými.

A jako si vedeme v hromadném společenstvu, tak stejně počínají si jednotlivci. Na místě, aby každý především hleděl upravit a v pořádek uvést vlastní své záležitosti, může se natarati a upečovati zájmem o záležitosti svého souseda. Každý chce se obětovati nápravě kmotra svého, ale sám při tom obyčejně zapomíná na sebe, nedbaje, že v sobotu nebral čerstvé prádlo a že vlastně celý týden slaví modrý pondělek.

Proto bylo by největším štěstím našeho národa, kdyby konečně celek i jednotlivci začali dbáti více a pilněji svých vlastních záležitostí a nestarali se o věci, které jim ničeho nevynesou, leda trochu smíchu nebo dokonce mrsutosti.

* * *

Naše veřejnost se starala v posledních dnech o rozřešení otázky makedonské, ale nikdo nedbal toho, že současně u nás provedena byla velice důležitá otázka, která přece jenom více a bedlivější pozornosti zasluhovala, nežli jaká jí byla věnována.

Během měsíce prosince bylo důstojníkům, příkázaným k českým plukům, uloženo podrobiti se zkoušce ze znalosti jazyka českého. Výsledky a klasifikace zkoušek těchto ovšem že zůstávají záležitostí správy vojenské, avšak to jest jisto, že pánové, kteří bez znalosti českého jazyka hověli si ve příjemných českých

posádkách, budou museti během roku prokázati skutečnou jeho znalost, anebo jim nezbude, nežli s posádkami těmi se rozloučiti. Dokonalá znalost českého jazyka stala se tímto novým zavedením nepochybnou předností při postupu, jelikož vedena bude ve kvalifikační listině způsobilosti důstojníků.

Tím padl dosavadní systém, že u českých regimentů van obrát, pan major, pan hejtmán, pan lajtnant uměli jenom německy, ale kaprál musel znáti dvě řeči. Následkem podmienečné znalosti českého jazyka inteligentní a svědomití důstojníci českomoravských armádních sborů dožili se konečně zaslouženého zadostiučinění, že kvalifikace jejich, když umějí dobře česky, nebude více na posměch, ale výhodou, neboť pohodlných garnison, v nichž se může důstojník obejiti bez znalosti české neb některé slovanské řeči, jest velice málo.

Tím jest také učiněn velice důležitý krok v luštění jazykové otázky v armádě, neboť obligatorním zavedením dokonalé znalosti plukovního jazyka utata jest hlava zlé saní pohodlnosti, která ustavičně syčela svou dávno přežilou deklamaci o vyvššenosti němčiny, ač se z ní střílet nemůže.

K opatření tomu odhodlala se vojenská správa následkem nezbytnosti nové taktiky a prosadil je arcivévoda František Ferdinand.

Na tom ostatně nezáleží, jak k tomu došlo, nýbrž nejdůležitějším je, že příště důstojník bez dokonalé znalosti českého jazyka u českých pluků bude nemožným.

Zaznamenání toho mohl náš tisk věnovati větší pozornost, nežli s jakou ho sledoval, tak že mu to vlastně — ušlo, ač byl a jest povinen bděti nad tím, aby příště nebylo proti tomu nikde jednáno.

* * *

Předčasným úmrtím poslanců Jaroše a dra Brzoráda uprázdnilo se ve výhodních Cechách čtyři mandáty. Dva do zemského sněmu království Českého a dva do říšské rady. Mandáty ty drželi doposud stoupenci strany mladočeské, která je při nových volbách zpátky více nedostane. Pro zemské mandáty jsou již kandidáti vybráni a o říšské mandáty, na něž jsou volby vypsaný ke dni 9. února, hlásí se již kandidáti, proti nimž bude mladočeská strana sotva někoho stavěti. Ostatně za stávajících poměrů, kdy mezi českými stranami byla v ohledu meritorním uzavřena dohoda, nezáleží více žádné straně na osobě, ale jde o šikovného činitele, ať si vlastenčí dle kteréhožkoliv stříhu.

Jako kandidát na bývalý Brzorádův říšský mandát uvádí se vedle jiných známý bývalý staročeský poslanec, okresní starosta polenský pan Pleva ze Skrejšova a kandidátů, ucházejících se o říšský mandát po Jarošovi, jest také několik. Zjev ten jest jenom potěšitelný, neboť jest důležitou výhodou pro voličstvo.

Jako nejzajímavější kandidát, který se o mandát po poslanci Jarošovi uchází, jest nyní v Častolovicích se zdržující hrabě Vojtěch Václav Sternberg, jenž v poslední době na sebe obrátil všeobecnou pozornost velice poučnými a říznými brožurami, jež o českých záležitostech vydal a které daleko za hranicemi nebyvalý zájem o českou politiku vzbudily.

um brati počal. Pečlivě moje matička i starostlivý tatínek se vždycky oba rozplakali, když spolu o Hradci mluvíti začali. Zrovna v masopustní úterek r. 1863 zemřel tam nejstarší můj bratr Hynek, jako kvintan. Žalost proto panovala nevyhlášená. Pochován byl na hřbitově na Poučově a jediným utěšením ubohých mých rodičů nad ztrátou tou byly vzpomínky, jak měl slavný funus.

Nejsrdčnější vždycky vzpomínali vzácné bla-hověle tehdejšího katechety královéhradeckého gymnasia, který mimo domov neotekávané země lého našeho drabého Hyneka k smrti připravil, o ní je šetrně zpravil a pak, než-li do Hradce dojel, o pohřeb se mu sám staral. Vděčnost tu sdílím stále s nimi ke vzácnému tomu knězi a člověku. Je to ctihodný kněz, veledůstojný pan monsig. Bohumil Hák, děkan v Hořicích. Již jako dítě jsem o jeho laskavosti, citu a dobrově slyšel. Vedle nebo vzpomínali rodiče moji radi na tehdejšího řídícího královéhradeckého gymnasia p. Tomáše Bílka, který také bratrovi mému v programu královéhradeckého gymnasia za rok 1863 trvalý pomník poznamenáním jeho úmrtí a že byl „výtečný žák“, postavil.

O Hradci Králové mluví se u nás pořád, neboť na podzim r. 1865 zavezl tam tatínek do primy druhého mého bratra Jana, nyní říditele měšťanských škol v Králové Městci.

Ten potom o svátcích a prázdninách vypravoval mně o Hradci divy a pamatuju se na to, že psal schválně domů, když tam r. 1867 umřel zasloužilý český nakladatel Jan Hostivít Pospíšil, který drobným studentům při svých procházkách na náměstí knížky rozdával, jež za um účelem v šosech svého dlouhého kabátu nosoval.

Otec můj pana Pospíšila znal osobně s oněch dob, když s profesorem Klicperou k nám do Ska-

Mimo to obrátil na sebe hrabě Sternberg pozornost překvapujícími politickými výklady, jež na více místech po Cechách před četnými shromážděními měl.

Sledující politické výklady pana hraběte Sternberka, velice jsme se zmýlili. Počítali jsme totiž, že s logickou důsledností přijmou ho naše české radikální frakce za svého vůdce, neboť to, co on pověděl a jak on stávil u nás politické poměry rozpumpoval a rozfofroval, znamenalo pro každého politika nezbytný závěr, že se přirozeně kolem něho všichni radikálové jako jeden muž skupí. To, co on stručně napsal a zřetelně promluvil, znamená zdravé silné víno proti odstálé sodovce, kterou naši radikálové žiznivě své stoupence omamují, nahraňující řízek její napadáním a odsuzováním našich, na jejichž šosech vlastně visí.

Avšak pan hrabě Sternberg komary osobních zájmů honící vůdce našich radikálů — poděsil tak, že na místo logické důslednosti, aby ho v čelo své postavili, ku překvapení všech politiků nevrle obrátili se k němu zády! To znamená, že se pánové bojí, aby se ve stínu jeho vývodů malicherně jejich hřmocením nestra-tilo. Pro hraběte Sternberka jest to velkou výhodou, ano štěstím, že se radikálové proti němu nepřátelsky postavili, ale pro ně znamená to politický hrob, neboť s pánem Sternbergovým bombardonem jejich dětské trumpetky konkurovati nemohou! Náš lid jest již tak vyspělý, že, když bude chtíti poslouchati a voliti radikála, zvolí si skutečného radikála a politického hračkaře, který se ješomháda a sporuje, nechá se dále párat.

Poněvadž hrabě Sternberg vystupuje také nejenom s radikálními hesly, ale spolu rozšafně naznačuje svůj program národohospodářský a politický, není o tom pochybnosti, že při jeho znalostech a stycích bude u soudných lidí každému protikandidátem nebezpečným.

Skupina, v níž jako kandidát vystupuje, jest smyšlená nejrozhodnějšího, proto není o tom pochybnosti, že může v ní naléztí dostatek potřebného souhlasu. Proti jeho osobě a způsobnosti ze strany — horibile dictu — radikální dnes tu a tam uváděné námitky a pochybnosti jsou bezpředmětné, beztakové a neliberální. To je osobní závist! Pan hrabě Sternberg hlásí se k hájení české politiky a českých zájmů jako nový muž. To se musí respektovati, neboť není o tom pochybnosti, že se přáním, potřebám a zájmům svých voličů přispůsobí. To jest sice pravda, že jeho politický rozhled nesehá tak „vysoko“, aby někoho navedl, aby v noci zamazal na poštovním truhlíku orlíčka a pokládal to za opozici vládě, ale co veřejně a směle pověděl a napsal, jak na politické naše poměry pohlíží, opravňuje voličstvo, aby mu poskytlo tribunu, s níž by to mohl celé Evropě opakovati.

Že je potomkem slavného rodu „českých pánů“, o nichž dějiny naše žádné špinavosti nemohly zaznamenati, ale o jejichž velikých službách národu a vlasti prokázaných stále píšou, nemůže mu býti předce žádnou — úhonou, která by mu v očích českého lidu škodila.

Proto, když se o zastupování jeho uchází, když voličstvo sděluje, jak na ně nazírá, když ochotně chce vyslechnouti, jak si ono svého zástupce představuje, jest oprávněn, aby byl

lice na proslulé jirňkové slavnosti ve třicátých a čtyřicátých letech minulého století jezdil. Otec můj, tehdy mladík, jako obratný pěstitel květin a dovedný štěpař býval oblíbený „Johanes“ pořadatelem oněch slavností, skalického malofarského kněze fundatisty Františka Hurdálka a při tom se s pány těmi stýkal.

Když jsem se za jarních nebo letních dnů octl s rodiči na našich polích na návrší Arendach a když se zde před zraky mými v oblouku rozložilo obrovské panorama přehledu severovýchodních Čech od náhodské Branky až po královédvorskou Zvičnu, usedal jsem na břehovitou mez do kvetoucí masetfidousky a celé chvíle bleděl jsem v dáli, kde na obzoru tměl se věže kostelů královéhradeckých, vynikající z roviny Zlatého prutu jako černé hřebíčky —

Jeden můj bratr tam v té končině ležel pochovan a druhý tam studoval —

Věděl jsem že veškerá mysl dobrých mých rodičů při jejich práci stále tam utíká, víděl jsem, že přes tu chvíli jeden nebo druhý z nich v tu stranu se zaneděl a proto obíral jsem se Hradcem také.

Hradec Králové byl celé čtrvstoletí jejich poutním místem. Jezdili tam nejdříve za mými bratry, potom za mnou. Oba při tom pokaždé navštívili Poučov, bratrův hrob, vedle něhož pochovan ležela mladinka dívka z Piletic, sestra vdp. Jana Šrámka, faráře v Německé Rybné, jak jsem se s tímto na cestě z pohřbu ndp. biskupa Brynychy domluvil. Vdp. Šrámek mně pověděl, že citlivá a dobrotivá jeho maminka, když hrob milované dcerušky své navštívila, vždycky se také na hrobě mého bratra jménem mé, neznámé jí matky pomodlila — Škoda, že se dobré ty ženy

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

I.

Lidský život chová v sobě dvě kouzla. Krásné naděje a příjemné vzpomínky! Když člověku odkvetou naděje, zbývají mu vzpomínky, v němž dech dnů mladosti radostněl. Sedivící vlas a vráscící tvář jsou přechodem ze krásných nadějí do milých vzpomínek. Tato napomenutí jsou pokynem každému, aby byl stále připraven, že může býti knihu jeho působení náhle sklapnuta. . . . Znamenajíť odpouledne života. A večer jeho, noc hrobu, přikvácí mnohdy, aniz jest očekáván.

Když se rozhlížím po hlavěch milých svých druhů z let, kdy nam nejkrásnější naděje života nejbujněji kvetly, vídím již na všech znamení popelce, ne-li již dokonce lysinu, a vzpomínky mé přebíhají třicet let, čtrvstoletí zpátky v minulo, do Hradce Králové, který nás otcovsky odchoval, abychom se z neho rozprášili do všech koutů světa za nejrůznějšími povoláními.

Jsem starý královéhradecký gymnasista, což posrtačuje, aby se vědělo, že mně byl celý svět otevřen —

Když mně přibývající léta svět za sebou zavírají, vzpomínám rád oněch dnů, kdy jsem čas na hodinách bílé královéhradecké věže netr-pělivě mčtil a z Hradce pryč dale do vlnobití života toužil, netuše a nevěře, že se sem budu jednou ještě rád a to velmi rád vraceti.

Já o Hradci Králové slyšel v rodné své chalupě mluvíti již jako pacholet, sotva že jsem roz-

alespoň tak šetrně vyslechnut, jako všelijaký dr. Šmadrcha nebo strejček Škrunda, kteří na poslaneckém mandátu hledají jenom vemeno.

Z toho důvodu bychom nepokládali za žádný malér, kdyby byl hrabě Sternberg poslancem zvolen! Naopak! Spatřovali bychom v tom spíše společenský pokrok a řadu výhod, neboť nemůžeme o něm a o jeho upřímnosti k české věci nějak nepříznivě souditi dříve, dokud důvěru v něho kladenou nezklame a dokud jméno svých předků na sobě nějakou zradou na svém národě spáchanou nepokálí. A toho od něho čekati není oprávněn nikdo.

Doufáme, že voličstvo, u něhož se o mandát uchází a jehož jádro známe, bude míti při výběru svých zástupců jasný zrak a poněvadž se přimostí hraběte Sternberga jistí pánové ve Vídni velice bojí, tak jim ho tam pro radost — pošle.

Obrana.

Protestantské bludiště. V Masarykově „Naší Době“ se dočítáme zajímavé zprávy o situaci nynějšího evangelictva. Svobodný náboženský myslitel Pfeleiderer z Berlína přednášel, že o historické osobnosti Ježíšově nemáme (!) zaručených vědomostí, že však Ježíš historický (Jeho skutečný život) na jisto je jiný než Kristus věřících. A prý „to, co theolog Pfeleiderer řekl, říká dnes z myslících theologů kde kdo.“ Také „nejen vědecká filosofie, ale již theologie (ovšem protestantská) vzdává se mystického (báchorkovitého!) učení o Božství Ježíšově, vzdává se starého názoru o inspiraci (totiž o Božském původu) bible.“ — Tedy lidé té církve, která dříve stále hlásala, že chce přivést lidstvo k evangeliu blíž než to činí církev katolická, nyní sami lid od evangelia odvádějí, evangelium velice podceňují. Autorita bible má být nahrazena autoritou lidského rozumu.

Podívejme se na celou věc blíže. Tvrdí-li Pfeleiderer, že o skutečném životě Kristově nemáme zaručených vědomostí, čím dokáže, že náš Spasitel byl jiný, než jak nám jej líčí bible? Protestantští bohosolovci pokládají beze všeho důkazu evangelium za překonané stanovisko, nemají nejmenšího důkazu, že by se v něm nalezal historický blud, ale přes to tvrdí, že byl Kristus jiný než jak si jej představují věřící. My pravíme tolik, že málokterá dějinná událost jest vědecky tolik zaručena, jako pravda evangelického líčení života Kristova. Už sami židovští očití svědkové života Ježíšova vši svoji nenávisť nedovedli porazit pravdu evangelii; a že se v „takové kritické vědě“ znamenitě tužili, to můžeme poznati už podle počínání jejich moderních potomků, kteří dle příkladů svých otců dosud vši mocí víru v Kristova Božství podlamují. A co nesvedl chytrý Israel, který Krista na kříž přivedl, o to se marně bude pokoušeti převrácenost světa nynějšího. Popíráti fakta v evangeliu uvedená znamená podlomiti důvěru v historii vůbec. S námi souhlasí i ti lidé, kteří nepokládají bibli za knihu původu Božského. Sám nevěrec Rousseau se vyjádřil, že skutky Sokratovy nejsou tak dokázány jako skutky Ježíšovy. — Ale to je to: protestantskému my-

sliteli, nasáklým neplodným, kritikářským racionalismem není právě vhod, že se mluví v evangeliu o tajemstvích, o zázracích, o Božském původu Ježíšově. Z té příčiny není pánům pravda evangelia dokázanou věcí. Vždyť zrovna tak bezmyšlenkovitě napadají tito lidé dokázané, naprosto dokázané historické pravdy o katolických Lúrdách; posud válečné výpravy proti Lúrdám naprosto selhaly, ale přece jsou ty všechny zázraky jinověrcům nepravdou. (A takové odbyvání nadpřirozených zjevů prýští ze zásady jak velice jednoduché a pohodlné, tak pošetilé: My již předem neuznáváme, že by v církvi zázraky mohly být, tedy . . .)

Pokusy podnikané proti Božství Ježíšovu a proti autoritě bible ovšem nejsou nic nového a skončily vždycky s nezdarem; nynější podvrtné snahy protestantských rozumářů zbudou míti osud jiný, fakta se neubíjejí frázemi. Ale pro nás je při tom nejvýš zajímavé, že svou nedůsledností protestantské proudy bohosolectví samy bezděčně dávají zadostučinění stanovisku naší církve k bibli. Katolická církev vždycky tvrdila, že bible obsahuje slovo Boží, že jest Božského původu. Ale protestanté chtěli alarmovati do boje proti církvi kde koho, protože prý se Řím bible nedrží, že se více řídí výmysly lidskými (ústním podáním). To proto zakončila církev takové útoky, že slova Písma správně objasňovala a že nepokládala bibli za jediný pramen Božské nauky. Co tu bylo protestů, že církev mrtvou literu oduševňovala živým slovem! A teď? Racionalističtí protestanté, vykročivše z jedné výstřednosti, kráčejí do druhé horší, k protivnému pólu. Jejich neupřímně vyhlášená úcta k Písmu obrací se náhle úplně proti němu i formálně.

Sami bezděčně svým obratem dávají zadostučinění stanovisku církve k bibli; sami nyní volky nevolky připouštějí, že lpění na pouhopouhém Písmu jest vlastně zpátečnictvím a že jest potřebí utéci se o dokonalé poučení ještě jinam. A kam? My víme, že k autoritě církve učící; protestanté však čekají spásu jen od — vědy. Ovšem při tom zapomínají, že věda sama bez zvláštního zjevení nepronikne nikdy pravdy nadsmyslné, nadpřirozené. Při spolehání na vědu bude se vývoj náboženského protestanství stále více tříštiti, nejistota bude stále horší.

Proč nyní neuznávají racionalističtí protestanté evangelické líčení Krista za správné? Poněvadž evangelický Kristus neodpovídá jejich novotářským chutím. Nejraději by si přeměnili život Kristův tak, aby se hodil dobře do rámce nejmodernější filosofie. A za nějakých sto let noví filosofové zase by chtěli „vědecky“ znovu přepracovat představy o Kristu, aby své výmysly juénem Ježíšovým pečeti mohli. Takové snahy ovšem byly již dávno dříve. Luther si přebásnil Spasitele na bytost, která spasí člověka i bez dobrých skutkův, francouzští revolucionáři viděli v Kristu bratrského „sansculotta“, socialisté již v minulém století Krista Pána prohlásili za proletáře, jehož hlavním posláním bylo pomáhati proletariatu k časnému blahu atd. Ovšem když si dovede každý přebásnit Krista dle vlastní libovůle a nálady, dle vlastních sobeckých tužeb, pak se mu to pohodlně „Kristu sluší.“ K tomu není potřeba ani zvláštního sebezáporu.

tehdy oktavána, vlastně u dobromyslných jeho ubytovatelů Tichých zůstal celý týden, za kteroužto dobu mně Hradec k srdci přímo přirostl —

Laskavý a dobrý pan Tichý, nyní kostelník při kathedrálním chrámu, vodil mne na „khesle“, dívati se na execírku vojska, vyprávěl mně o minulosti Hradce a s nadšením vykládal mně chov kanárů jež pěstoval.

Rozhodl jsem se, že na místě na kovářství, k jehož vyučení jsem byl ustanoven, abych při živnosti rodičů svých nacházející se kovářnu jednou sám ujal, půjdu raději na studii.

Rodiče mně nebránili, bratr Jan ničeho nemátral a já unesen Hradcem na místě bývalé své starosti o to, jak v poli co roste a na místě sbánění kožené zástěry a myšlének na předurčeného mně mistra panského kováře Vondráčka začal jsem se obrátiti sněním o studiích, vlastně více o Hradci — —

Přestal jsem k Vondráčkovi do kovářny dojíhati, tahání měchu, podávání kladiv pozbylo pro mne půvabu, kování koně mně více nezajímalo, neboť poznání Hradce rozhodlo o mém osudu.

Stával jsem tam při této své návštěvě jednak nejvíce před výkladními skřínkami knihkupectví Pospíšilova a Hejčmanova a pak jsem také denně několikrát chodil přihlížeti na bourání starožitné městské pražské brány, s níž, jak se dobře pamatuji, v úterý po svatodušních svátcích r. 1873 započato.

Doma potom přes tu chvíli bezděčně opakoval jsem si dávno již zapamatovaný nápis neznámého mně významu ze královéhradecké bílé věže „Deus providebit.“

A tak se stalo!

Jenže v takovém případě klání se vlastně svému rozumu, poslouchá sebe — a tu přestává náboženství v pravém slova smyslu. Náboženství předpokládá autoritu povýšenou nad rozum lidský, ale racionalističtí protestanté tuto autoritu s trůnu svrhují, nabrazujíce ji svým justamentem. Že vrhají protestantští vůdcové své stádce do zmatků největších, o tom ovšem není pochybnosti. Proto není divu, že Kristu oddaní protestanté ohlížejí se stále s většími sympatiemi k Římu, kde kyne za rozkladu protestantismu jediná záchrana pro člověka věřícího. Nynější zbědovaná krise německého tábora protestantského dokazuje, že již protestantství jako náboženství dokonalo. Zajímavé, že německým pastorům dovoleno pronášeti nejružnější názory o Kristu, že jim dovoleno mluvit proti kterémukoli článku pozitivní víry; za to však jest bez milosti pronásledován takový odvážlivec, který by se odvážil postaviti Luthera do světla historické pravdy. Zajímavé doklady jsme uvedli loni. Odpad od církve končí odpadem od bible, Luther chráněn více než Kristus. Až nás zase budou naši protestanté pobízeti, abychom se vrátili k evangeliu, řekneme jim, aby si schovali takové pobídnutí pro německé druhy v jejich vlastním zájmu. Církev zachovala k evangeliu vždy největší vážnost, ona je dochovala od prvopočátku církve až na naše časy, věřila a věří v jeho inspiraci. Protestantští reformátoři však nejdříve, zcela nezákonně zneužívali Písma k utvrzení svých lidských výmyslův, a když už nyní Písma k šíření svých nejružnějších nápadů nepotřebují, otevřeně bibli pohrdají. Evangelici — bez evangelia. — Protestantští rozumáři tedy si myslí, že to právě učení Kristovo jest nutno teprve hledati. A hledá je každý jinak. Až se sami mezi sebou o tom pravém učení srovnají, ať teprve potom se odváží přemlouvati katolíky k jinému přesvědčení. Pro nás však budou platiti slova Písma: „Neposlouchejtež slov proroků, kteříž prorokují vám a oklamávají vás: vidění srdce svého mluví, ne z úst Hospodinových. (Jer. 23, 16); jsou „vždycky se učíce a nikdy ku poznání pravdy nepřicházejíce.“ (II. Tim. 3, 7).

Kdo o našem Spasiteli Kristu psal křesťanství než Lev XIII. v encyklice s 1. listopadu 1900? Kdo k biblickému studiu úsilněji nabádal, než on sám v encyklice s 18. listopadu 1893? Pro ocenění a péči, kterou Lev XIII. dělnickému stavu věnoval, dobyl si jména sociálního papeže; Nikoliv jednotlivá vytržená slova některého spisu, nýbrž celý způsob psaní rozhoduje o smýšlení pisatelově. Tento (spůsob) není v encyklikách Lvových ani polemický ani fanatický, ale správně katolický. Katolické církvi děje se mnoho bespráv, v boji proti ní jest napadáno pozitivní křesťanství jako takové.

Superintendent Hermann Opitz ve spise „Das Bekenntnis meines guten Gewissens.“

Politický přehled.

Nastalými mrazy jakoby všecken politický život v naší polovici říše zamrzl. Ještě že různé časopisy zaměstnávají se dále českou obstrukcí na říšské radě jednak ji zavrhuje, jednak obhajuje. A v tomto klidu, vlastně bezradnosti, kdy ministerstvo Körbrovo ze zamotaných poměrů neví kudy kam, a kdy třeba bude co nevidět projednati autonomní celní tarif a uzavřít obchodní smlouvy s cizinou, ozývají se opět známé hlasy, aby došlo k vyrovnání mezi Čechy a Němci. Ve zvláštním výboru, zvoleném sněmem království Českého, má býti učiněn pokus o dorozumění po vzoru moravském, kde zasedá již podruhé stálý vyrovnávací výbor, ač činnost jeho nebyla dosud valná. Snad přece takto v úzkém osobním styku zástupců obou národů našla by se jakás cestička aspoň k snesitelnějšímu spoluzití.

Dne 24. prosince zemřel ve Stuttgartu ve Württembersku bývalý ministr rakouský v ministerství Hohenwartově dr. Al. Schäffle, jenž se vždy přimlouval za federalisaci Rakouska.

Zemský výbor království Českého stanovil na rok 1904 úhrnnou potřebu 73,091.217 K, vlastní úhradu částkou 16,647.582 K a výnos 55proc. zemské přírážky a státních údelů částkou 42,450.493 K. Neuhrazený schodek činí 11,493.142 korun, v kteréžto částce zahrnut první náklad na úpravu řek v roce 1904 — 2,500.000 K. Tak tedy rosteme, ale — v dluzích.

Zemský výbor štyrský nařídil zvláštní komisi, aby prozkoumala účty obecní ve Štyrském Hradci, kde shledány velké nepořádky ve správě obecních peněz. Zjištěný schodek za rok 1903 činí 300.000 K.

Hned po vánocích jednalo se v uherské sněmovně o předložení branecké, aby do Nového roku byla vyřízena, ale marně. Opusice nechce nikterak povolit. Poslanec Ugron na prosbu jistého občana, aby obstrukce už byla zastavena, odvětil: „Neustoupím, kdyby mne prosil i král.“ Novým spasným návrhem jest myšlénka, aby byl změněn jednací řád poslanecké sněmovny.

na hrobech svých spolu sousedících dětí nikdy nesetkaly!

Pravidelně na hrob bratra toho Hynka jezdila moje matka o pouchovské pouti, na den sv. Petra a Pavla. A tu r. 1870 vzala mne sebou. Navštívil jsem tehdy Hradec Králové poprvé. Matka vzala bratra Janovi koš krásných třetí vltovek, otcova štěpování a já vzal na Hynkův hrob vonný věnec z polorůzovitých, červených, stolistých růží — —

Byl krásný, příjemný den. Ráno trochu sprchlo, potom se vyjasnilo a mně presentoval se Hradec Králové, vévodě Zlatému prutu v nejkrásnějším jeho rouše, jako obrovský koráb, plouvoucí v samém kvítí — —

Bratr můj bydlil tehdy u mladičkého dámského krejčího p. Františka Tichého, jehož vlídná panička mě horlivě častovala. Zůstávali v seminářské ulici ve Wintrově domě; s bratrem bydlil tehdy jeho spolužák Josef Košťál, nyní profesor gymnasia v Praze, ve Truhlářské ulici, proslulý to český spisovatel v oboru folkloru.

Hradec Králové svými pevnostními hradbami a pak svou zasmušilou výstavností učinil na mne obrovský dojem. Byli jsme s matkou na Pouchově, viděl jsem plno vojáků, studentů, gymnasia, biskupskou residenci a odpoledně po obědě odešel jsem sám do města, do červeného, cibelného kathedrálního chrámu, k bílé věži, na níž nad vchodem do kaple sv. Klimenta přečetl jsem si v pískovci vytesaný nápis „Deus providebit“, kterážto slova jsem si trvale zapamatoval, ač jsem teprve hodně později porozuměl, co znamenají.

Potom jsem byl v myšlénkách a snech svých stále v Hradci, kamž jsem se zase dostal až teprve r. 1873 o svatodušních svátcích a sice vyjel jsem si tam sám a tak se mně zde líbilo, že jsem u bratra,

Barbarské pronásledování Poláků v Poznansku jest na postupu. Poznanská vláda veškerým polským učitelům zakazuje členství v polských bankách, jakož i ukládání peněz v nich na úroky. Tímto opatřením zamyšlí vláda zameziti prospívání polského bankovníctví, které prý německým obchodům škodí.

Aférou Dreyfusovou, která svého času státnímu ústrojí francouzskému velmi nebezpečnou se jevila, budou se soudy zabývatí počtvrté. Revisní komise, francouzským ministrem spravedlnosti dosazená, usnesla se totiž, aby žádost Alf. Dreyfusa za revisi byla připuštěna. Rozhodnutí toto neucínilo v Paříži naprosto žádného dojmu, jak si snad někteří přáli.

Dne 26. prosince zemřel bývalý italský ministerský předseda Zanardelli ve věku 77 let, jeden z neveliké řady italských politiků a státníků, kteří si za Crispiova hospodářství zachovali čisté ruce.

Světlem stále se šíří zprávy o hrozném srážce Ruska s Japonskem. Rusko snaží se vše v míru vyrovnati, zato Anglie nemůže se již dočkat války zmíněných mocností, sama Japonsku chuti dodávajíc. V lednu a v únoru už pro tamní kruté počasí k válce asi sotva dojde.

Z činnosti katol. spolků.

Prohlášení politického družstva tiskového. Politické družstvo tiskové v Hradci Králové prohlašuje, že si velmi váží literárních prací, kterými pan dr. Václav Řezníček přispívá po léta do různých jeho tiskových podniků, zejména pak do „Obnovy“, v níž pražské dopisy jsou hledanou žurnalistickou vzácností. Proto vyslovuje družstvo své politování nad neobyčejně bezohlednými útoky, kterými křesťansko sociální časopis „Naše Listy“ snaží se součinnost p. dr. Řezníčka znemožniti. Družstvo zároveň rozhodně odmítá jakékoliv zasahování tiskové ligy družstva „Vlasti“ do vnitřní své správy, poněvadž svou existenci je naprosto od každé jiné spolkové organizace neodvislá. Při této příležitosti prohlašuje družstvo, že správa „Bílého praporu“ (č. 1.) o nějakém sporu politického družstva s bisk. konsistencí je bezpodstatná smyšlenka, ježto družstvo netřídí se snad volnou nýbrž náležitou kanonickou poslušností k církevním úřadům. Z výboru politického družstva tiskového v Hradci Králové 30. prosince 1903.

Z Nebovid. Málokterá jednota katol. může se vykazati tak četnými přednáškami jako jednota nebovidská se sídlem v Červ. Pěčkách. Pravidelně každý měsíc pořádá její horlivý předseda vdp. děkan Dvořák členské schůze, k nimž vždy přichystá poučnou přednášku. Na sv. Štěpána přednášel v jednotě vdp. dr. Reyl „O moderním názoru na život a přirodu“, zajímavý a poutavým způsobem podáváje apologii náboženského názoru životního. Časová řeč byla sledována s napjatou pozorností a živou účastí posluchačstva. Spolek ve farnosti nebovidské je důkazem, že i starší a práci zanevší duchovní mohou občas věnovati pozornost spolkovému hnutí, které pod moudrým vedením vzkvétá a nese užitek. Ale musí býti dobrá vůle!

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecéšní. Vys. důst. pán Karel Vorlíček, b. vikář, arciděkan v Kutné Hoře, na žádost Jeho Biskupské Milosti potvrzen od Sv. Otce v důstojnosti papežského komořího. Vdp. František Horáček, c. k. vojenský farář a profesor ve Vídeňském Novém Městě, jmenován čestným kanovníkem královéhradecké kapitoly. Vdp. Václav Kaláš, b. notář, děkan v Hněvčevsi, jmenován správcem vikariátního úřadu Hořického. Dp. Josef Trnka, vicedirektor v b. kněžském semináři a dp. Jan Černý, spiritual tamtéž, obdrželi farní synodalií. Ustanoveni jsou: Pan P. Cyrill Valenta, O. Praemonstr., složil kanonickou sponzi pro faru Želivskou; p. Jos. Pohl, administrator, za faráře v Liberku; p. Karel Vimr, farář v Petrovicích, za faráře v Zemčíchách; p. Karel Havran, kaplan v Čestíně (Pražská arcidiecéze), za administrátora excurrento v Petrovicích. Uprázdněná fara: Petrovice patron. Jeho Velič. cis. a krále Frant. Josefa I. od 18. prosince 1903.

Osobní. C. k. ministr financí jmenoval výnosem ze dne 11. prosince 1903 pana JUDru. Fr. Srdínku, advokáta v Hradci Králové, členem a pp. JUDru. Josefa Somru, advokáta v Hořicích a Františka Waldeka, majitele kruhovky v Plotišťích, zástupci členů zdejší komise pro všeobecnou daň výdělkovou III. třídy, dále pp. Julia Russa, fotografa a majitele realit, Aloise Šimka, obchodníka v Hradci Králové, členy a pp. Hynka Česáka, řezníka a Zdenka Jedla, kameňáka v Hradci Králové, zástupci členů zdejší komise pro všeobecnou daň výdělkovou IV. třídy.

Pohřeb p. Tolmána. Dne 23. prosince neúprosná smrt po tuhém zápalu vyvrvala z krachu rodiny laskavého otce, oddaným přítelem a milému našemu městu nezapomenutelného příznivce pana B. E. Tolmána, býv. knihkupa a nakladatele. Dne 26. prosince o 2. hod. odpol. rozloučili jsme se s ním neradi na vědy. Po církevních obřadech, jež vykonal vysocedůst. p. děkan a kanov. Mat. Musil za asistence obou kaplanů a pp. bohoslovců, doprovodil Králové Hradec na poslední cestě svého společníka, jehož památka každému, kdo ho poznal, buditi bude vzpomínky nejpříjemnější. Důkazem nelíbené soustrasti a náklonnosti k zemřelému bylo velké účastenství dostavivších se velmi vážených osobností, předních zástupců různých společenstev, korporací a úřadů, místních spolků a četných davů hradecké i vzdálené intelligence. Šlechtné skutky záslužných prací jeho

odměňány po smrti množstvím krásných cenných věcí. Zvolna ubíral se průvod Velkým náměstím, ulicemi; zvolna a neradi jsme se loučili se zesnulým — pak směl nám z Hradce na vědy; jen památka a upomínky na jeho všestrannou činnost a záslužnou práci, na jeho šlechtné a dobročinné srdce, na naše ušlechtilých snah, právě a nikoho neurážející snobnosti, ty smizeti nemohou nikdy. R. i. p.

Úmrtí. Ve středu dne 23. prosince m. r. zemřel zaslonilý, dlouholetý člen sboru zdejší c. k. odborné školy pro umělecké zámečnictví p. A. Václavík, c. k. odborný učitel tétož ústavu v 37. roce věku svého. Odbýv sobě s vyznamenáním reálné gymnasium v Nov. Bydčově, vstoupil v roce 1883 jako řádný žák na odbornou školu, kdež jevil neobyčejně nadání a sílu, tak že mu bylo po uplynulém třiletí, jež odbyl s vyznamenáním, uděleno státní stipendium k tomu cíli, aby mohl navštěvovati c. k. uměleckou školu prům. ve Vídni a vzdělati se tam na učitele kreslení pro ústav, z něhož sám vyšel. Odbýv ve Vídni třiletí na uměl. prům. škole s vyznamenáním, nastoupil vojenskou službu jako jednorocní dobrovolník, načež po roce stav se rezervním důstojníkem strávil ještě jeden rok na umělecko-průmyslové škole ve Vídni v odborné škole architekta H. Herdtla, který byl současně artistickým inspektorem zdejší odborné školy. V roce 1892 ustanoven byl Václavík skutečným kandidátem na zdejší ústav a v roce 1896 skutečným c. k. odborným učitelem. Jsa plně obeznámen s potřebami žactva ústavu a zastáváje místo své jako učitel kreslení s úpornou svědomitostí, získal si zesnulý o dorost umělecko zámečnický zásluhou vaktuku nemalých; rovněž jako dlouholetý učitel kreslířského kurzu, jež pořádá prům. museum zdejší, odchová celou řadu mladších živnostníků různých odborů, kteří k němu pro milou jeho povahu lauli a s radostí pokynů jeho dbávali. Škola zdejší odborná ztrácí v zesnulém věci znalého, pro odbor svůj vše zaujatého a svědomitého učitele, žactvo otcovského přítele a sbor milého kolegu. Pohřeb jeho konal se 27. prosince odpol. z vlastního útulného domu na Slez. Předměstí, do nějž krátce před smrtí svou se usídlil. Pohřeb svědčil o veliké oblíbenosti zemřelého v kruzích hradeckých. Účastenství bylo veliké, jmenovitě z přední třídy občanstva, z něhož mnozí až na Pouchov ke hrobu zemřelého doprovodili. V průvodu viděli jsme p. místopředsedu hradecké radu Steinfelda, p. starostu a poslance dr. Ulricha se členy městské rady, p. ředitele Haněla s celým sborem učitelů c. k. odbor. školy, četné zástupce státních i samosprávných úřadů i škol hradeckých. Ku pohřbu dostavili se deputace odborných škol z Hořic a Turnova. Žáci ústavu četně z prázdnin vánočních přispěchali, aby učitele svého ku hrobu doprovodili. Vděčná a čestná budiž zesnulému památka!

Volby do komise pro osobní daň s příjmy v okresu královéhradeckém provedeny dne 21., 22. a 23. pros. následovně: V I. sboru zvoleni za členy pp.: Červený Jaroslav, továrník v Hradci Králové, Collino Victor, majitel realit v Hradci Králové; za zástupce pp.: Fiala F. V., velkoobchodník na Pražském Předměstí, Jelínek Jindřich, mydlář v Hradci Králové. Ve II. sboru stali se členy pp.: Ruse Julius, fotograf a majitel domů v Hradci Králové, Richter Karel, obchodník v Hradci Králové; zástupci pp.: JUDr. Alois Zimmer, advokát v Hradci Králové, Macák Josef, majitel hlav. skladu tabáku v Hradci Král. Ve III. sboru povoláni za členy pp.: Flum Ferdinand, cukrář v Nechanicích, Hlávka Fr., klempíř v Hradci Králové; za zástupce pp.: Varmuša Josef, správce velkostatků ve Světlé a Fáborský F. V., obchodník v Třebochovicích.

Ze Víceobor: sdružení kř. dělnictva. Schůze ústředí výboru v Hradci Králové 28. prosince. Přítomní: Pochmon, Karásek a Polák. Podpory nemoc. uděleny: Kauffmanovi J. v Ústí za 7 dní 4-80 K, Škarkovi Al. v Ústí za 7 dní 3 K, Vlčkovi J. v Plzni za 7 dní 6 K, B. Matlachové v Sedci za 14 dní 6 K, Fr. Šimkové v Sedci za 14 dní 9 K, V. Šimkovi v Sedci za 14 dní 6 K, Fr. Macháčkovi z Třebochovic za 7 dní 3-86 K, A. Šolovi v Úpici za 14 dní 9 K, A. Prokopové v Čáslavi za 7 dní 6 K. Plenární schůze výborové konati se bude v Hradci Král. v Adalbertinu o 11. hod. dop.

Slavnost vánočního stromku konala se tentokrát pouze v ústavu hluchoněmých „Radolfinu“, kamž dostavilo se četné vybrané občanstvo. Uvádíme zejména ndp. biskupa dra. Doubravu, Mgra. pap. prelata dra. Frýdka, kanovníka dra. Soukupa, místopředs. radu Steinfelda, dámy dobročinného komitétu atd. Na domácním jevišti sebráli chovanci ústavu poučnou bru ze života, přednesli několik deklamací a předvedli 2 zřetelné živé obrazy z biblických dějin. Po vyčerpaném programu poděleny byly dívky žactvem, obuví a jinými dárky, jež obětavě přichystaly dámy dobročinného komitétu, vedeného předsedkyní vctpl. Steinfeldovou, chotí místopředs. rady. Nd. biskup vyslovil díky a uznání dobročinnému tomuto sboru, jež ujmá se vpravdě nuzných a potřebných ubožáků. Sbírkou dobročinným komitétem pořádané věnovány jsou výhradně soukromým potřebám chovanců, proto zaslouží vždy nejblahořečníjší podpory ze strany občanstva. — Slavnost vánočního stromku v opatrovně byla sice letos před vánočními odložena, ač byly chudé dívky poděleny, ale bude se dle dolehu odbyvati po Novém roce v některý příhodný den, jakmile bude školní vyučování opět zahájeno.

Vánoční spěvohra v Adalbertinu. Na den sv. tří králů odpol. v 8 hodin pořádá jednota katol. tovaryšů oblíbenou vánoční spěvohru. Letos bude provedena novinka, dosud nikde ještě nedávaná, od hudebního skladatele Zelinky „Vonný dech vánoč.“ Dílo obsahuje mnoho poetických hudebních krás a je velmi spěvné. Zkoušky konají se velmi pilně, takže lze se těšiti na hudební počitek.

Klicperovo divadlo. V týdnu vánočním repertoár společnosti p. Housovy nebyl příliš bohatý. Opakována operetta „Čert a káča“ a „Poňádka o Krypínkovi“ se sdarem ovšem lepkim. V neděli dávána výpravná hra Sienkiewicova „Quo vadis“, která přivábila do divadla četnější občanstvo. Výprava kusů a

sohra jevila se ve znamení uměleckého smáčení. Poodělní veselohra „Ve jménu národa“ jevila v občanstvu svou jímavostí pozorost.

Ve prospěch krupobitím postižených zasílaly c. k. okresnímu hejtmanství v Hradci Král. následující obce: Ouzed sbírkou 43 K 92 h, Třebochovice 240 K, Kratonohy s důchodů obecních 50 K, dosud úhrnem 482 K 5 h. Šlechtným dárcům zaplat Bůh!

Kurs obuvníků. Správa technologického musea ku podpoře živnosti a průmyslu při ministerstvu obchodu za spolupůsobení obuvnického společenstva uspořádá v Hradci Králové v obchodní akademii kurs obuvnický, jež bude trvati od 11. ledna. do 14. února 1904. Při kursu učí se též strojí Singrových. Jeť nyní na našich obuvnících, aby se kursu hojně účastnili a nabytých zkušeností udili ku povznesení svého stavu. Kurs bude bezplatný, navštěvovateli nevzejdou tím žádná výlohy; pomůcky dostanou úplně zdarma. Přihlášky přijímá předseda IV. společenstva v Hradci Král. p. Jos. Mušák do 6. ledna.

Sebevražda vojína. Na Boží hod odpoledne zastřelil se voják zdejšího mysliveckého praporu Jan Koten. Příčina smrti neznáma.

Osobní daň s příjmy a daň důchodová. Lhůta k podání přiznání k osobní dani s příjmy a dani důchodové na rok 1904 stanoví se do 31. ledna 1904. Podati přiznání povinen jest každý poplatník, jehož poplatný roční příjem 2000 K převyšuje, aneb kdo vyvážán byl zvláště, aby je podal; doporučuje se však, aby i ti, kdož mají příjem menší než 2000 K ale větší než 1200 K, ve vlastním zájmu přiznání podali, byť i zvláště vyvážáni nebyli. Přiznání buďto podána buď písemně neb ústně u berních úřadů I. instance (berních správ, okresních hejtmanství), v jejichž obvodu daň předeptati se má. Podá-li se přiznání písemně, buďto použito úředních formulářů (vzorec A), které poplatníkům zároveň se zvláštním vyzváním od úřadů berních dodány budou; poplatníci, jimž přiznání dodáno nebude, mohou toto u svrchu zmíněných vyměňovacích berních úřadů aneb u obecních starostů vždy bezplatně obdržeti. Nebude-li přiznání v předeptané lhůtě podáno, může daň na základě pomůcek úřadu po ruce jsoucích s moci úřední odhadní komisí uložena býti. Kdo dále ve lhůtě předeptané nepodá povinného přiznání osobní daně s příjmy nebo daně důchodové, může očekávati, že bude vzat do vyšetřování pro zatajení daně. Konečně se upozorňuje zvláště na to, že povinnost podávati přiznání a následky opominutého snad podání nejsou závislé na tom, bylo-li doručeno osobní vyzvání čili nic. Osoby, které se stanou během berního roku 1904 poplatníky tím, že se přistěhnou do území, kde zákon platí, nebo že nabudou stálých platů služebních v obnosu dani podrobeném, mají ve 14ti dnech po tom, co nastala okolnost, která zakládá povinnost berní, učiniti přiznání bernímu úřadu I. instance oznámení u připojení patřičné vyplněného přiznání.

Výroba „naftolu“. (Nový průmyslový podnik.) V poslední době založil p. Jan Felkl v Hradci Králové nový průmyslový podnik, výrobu naftolu, jako znamenité přísady ku lehkému vyprání a k bílení prádla beze všeho bělidla. Výrobek ten jest prostředkem osvědčeným, znamenitým a naprosto neškodným; vzhledem k těmto jeho dobrým vlastnostem vítáme rádi vypálek ten; řodstraní se tím upotřebení všech šrávých prášků a šrávin vůbec, kterých prádleny k vůli pohodlnějšímu praní používaly. Prádleny nechtějí bíti se jen dle návodu k upotřebení, který se při koupi naftolu ve všech obchodech, kde jsou upozorňovací plakáty vyvěšeny, obdrží. Jmenovaná firma každým obnosem ručí za to, že se vyprane lehké, hned a beze všeho poškození i to nejjemnější prádlo, při čemž bílení naprosto odpadá; prádlo stane se již po vyprání jako snh. Novému podniku tomuto přejeme, aby brzy vzrostl v mohutný závod.

Universitní přednášky v Ohradím v malém sále Průmyslového musea zahájeny budou v neděli dne 3. ledna 1904 kursem třípřednáškovým: „O životních činnostech lidského těla (úvod do fyziologie) s demonstracemi.“ V kursu bude přednášeti univ. doc. dr. Ed. Babák. V přednášce se pokračuje 6. a 10. ledna vždy o 8 hod. odpol. Sedadla na celý kurs po 1 K, vstup ke stání na jednotlivé přednášky po 20 h.

Z Českého Třebového. V předcházejícím čísle „Obnovy“ byla správa z Kyšperka o slodějích; něco podobného ale ve větší míře máme také u nás. Po několika krádežích dokonaných a nečetných pokusech rozčilení občanstva dostoupilo nejvyšší míry, tak že týden před svátky vánočními byla Třebová ve „výminném stavu“. Skoro v každém stavení celou noc se svítilo, hlídaly v každém předměstí celou noc hlídaly a po několik nocí málokdo se řádně vyspal, jednak strachy před okradením a pak, že každý, kdo nějakou stělnou zbraň měl, střílním hleděl zloděje zaplašiti. Kdyby náhodou nějaký cizinec byl v noci do Třebové přijel, mohl se lehké domnívati, že Třebová je nepřátelským vojákem obležena. Nyní snad, jelikož jsou světlé noci, dají zloději pokoj. — Na svátek svatého Štěpána byl v Třebové poslanec Kiofáč se svými svatelnými obrazy z Makedonie. Jak se sdá, slouží pověstí v Makedonii poselanci Kiofáči za mimořádný pramen příjmů a ještě má při tom potěšení otřít se o klerikály, ačkoliv by měl věděti, že právě třebovští klerikálové hlasy svými rozhodli ve prospěch volitelů národních proti socialistům demokratům a mimo to se postarali, aby v blízké obci Lhotce nebyli zvoleni soc. dem., tak že poslanec Kiofáč má třebovským klerikálům spíše za 14 hlasů děkovati a ne se o ně v každé schůzi otírat. — V obdoce „Všeoborového sdružení“ v Párnku u Českého Třebového přednášel o sociální otázce p. Jan Kř. Matěšlů z Prahy. Schůze byla dosti slušně navštívena.

Z Chotěbořska. V Sedletíně dne 27. pros. měl hosp. spolek veřejnou schůzi, která patřila mezi nejsladší, neboť sešlo se mnoho rolníků z okolí, tak že hostinák sál byl přeplněn. O zájmových společenstvech, o zemském pojišťování a záložnách Rajf. mluvil p. farář Vlček. Na to přikročeno hned k sa-

lození Rajf. náložky a svoleno představenstvo a dozorčí rada. Po vyřízení voleb do Rajf. náložky o vzdělání venkovského lidu mluvil p. Mědic Budinský spůsobem velmi přesvědčivým, takže přednáška jeho doprovázena byla hojným souhlasem. Schůze ukázala, že rolnictvo tamní máli přetovatí zdravou svépomoc.

Z Něm. Brodu K zamenení sbytečných stvácí, jež by agitací pro toho neb onoho kandidáta povstati mohly, sešli se důvěrníci zdejší volební skupiny a uanesli se poslanecké místo po zámělném poslanci dr. Brzorádovi nabídnouti p. dr. Rezkovi, býv. ministru krajanu. Myslénka opravdu patriotická, třebaž hned po prohlášení jejím najednou podniknut byl na občanstvo útok ze strany, se které by se byl kdo nejméně nadál. Snad bychom směli hádati, kdo asi útok ten vede a nebyli bychom daleko tvrdíce, že to je zdejší rodák, který tu nalézá v polévce vlas. Okresy naše mohly by si jenom gratulovati, kdyby nalezly zástupce v osobě dr. Rezka. Jeon pak macešský odstřkován, a tu doufáme, našly by přece opravdového přítele, který by pomoci nejen chtěl, ale také při své zkušenosti mohl. Z čistě místní politiky by mělo se pracovati k tomu, aby se dr. Rezek našim poslancem stal, bez ohledu na ty vyšší politické proudy, které beztoho zčásté nejsou než osobářství, závisť, ať nedíme prospěchářství. Zdravý instinkt lidu vylíhl situaci a jeho přání zasluhuje býti respektováno.

Z Podvysocka. Hlavní otázka, která zaměstnává rolnické krupy naše, je řepní sklizeň přášího roku. Zdá se, že lonaký dobrý rok byl opět na dlouhá léta poslední, nedovede-li rolnictvo soustředěním se a stálostí vyvolati lepší vyhlídky. V Podvysocku docíleno bylo pěkných cen zvláště akcí firmy Tellerovy z Kutné Hory, která opativší kartel, v němž nemohla prosaditi výhod pro sebe, počala uzavíratí na vlastní pěst. Letos však firma tato prý bude opatrnější. Nakoupila řepy značné množství, tak že ještě nyní na př. sklad v Poličanech chová tisíce metrických centů, které není možno dopravit, tak jak by třeba bylo, rychle k zpracování pro velkou nepohodu a nedostatek potahů. A bude-li opravdu tato firma zdrženlivější, pak ostatní státanou se ní a radostí už proto, že jim není možno pomysleti na nějakou konkurenci. Kolínské sdružení řepářské vyhlásí proto rolnictvo, aby se nehnalo usamocené k pokladnám, ať počnou lákati „foršuny“, ale jako jeden muž drálo pevně ceny dožadované. Myslénka krásná a rolnictvu prospěšná, jenom že v našich poměrech zůstává ideální myslénkou při tom nedostatku svérázných povah a peněz na venku.

Bohatý nádenník. Dne 23. prosince t. r. nalezen mrtev ve svém bytě v Hoře Kutné nádenník Matěj Jaroš, jenž pro jakýsi úraz v práci způsobený měl právo dostáti se zem. úrazové pojišťovny měsíční důchod. Při prohlídce bytu shledána spofitelni knížka se jménem Matěj Jaroš, znějící na vklad 5200 K a 215. K na hotovosti. Nebožtík jistě asi mohl býti mnohým vzorem v šetrnosti.

Z Kutné Hory. Zdá se, že nový rok bude přece u nás k pokroku nový krok. Dlouhé tabání s majitelem lokálky ukončeno 28. prosince, kdy přejato bylo vše do správy konsorcia nové dráhy Kutná Hora-Zruč. Až prý sejde trochu snů, počne se s expropiací respektive koupí pozemků a po šních má začítí stavba. Bylo by si přáti, aby to už bylo pravda, neboť čím dál tím větší vzrůstá se obecnostva skepticismu. — K chystanému sjezdu důvěrníků svobodomyšlné strany konají se pilné přípravy. Sjezd bude se konati na historické půdě Vlašského dvora. Kéž by akt tam unesený byl také pro naši novověkou historii šťastný! Ochablost a rozmrzení je vždy blubší a výtěšek z toho mají jenom proudy podvratné a snahám našim nepřátelské. Bylo by dobře také posvítiti si na snahu známé partaje v Kolíně zastupované orgánem Duškovým a na Kutnohorsku povážlivě propagované. — 23. prosince konán byl tu pohřeb choti okr. starosty p. Výborného za veliké účasti obecnostva všech vrstev. Zesnulá paní postižená byla vážnou nehodou, k vůli níž nezbytna byla operace. Než však mohla býti provedena, zemřela. Těžila se láce všech, zvláště chudých, k nimž měla sluch i race vždy otevřeny. Pochována byla na hřbitově v Klukách.

Z Čáslavě. (Úmrtí.) Již dávno nebylo překvapeno zdejší občanstvo jako 21. prosince, kdy roznesla se zpráva, že náhle zesnul p. cís. rada MUDr. Peduzzi, zeměpanský vrchní lékař. Skon toho muže vyvolal všeobecnou soustrast. Bylť zesnulý znám jako výtěčný lékař, svědomitý úředník a milý, šlechetný muž. Mrtvola jeho převezena byla do rodinné hrobky do Hlinska, odkud byl rodákem a kde také dlouhá léta působil než přišel do Čáslavě. — Dráha. Na jaře má se počítí se stavbou druhé koleje odtud do Vel. Oseka. Za tou příčinou vyložený jsou všechny potřebné věci k expropiaci pozemků, aby obecnostvo bylo informováno, prvé než počne politická obchůzka. — Přednášky, jež pořádá učitelstvo ve prospěch podpůrného fondu a krejcarového spolku, těší se čilé účasti. Poslední přednáška p. Elišky z Parkyňů, výhradně pro dámy, byla čteně navštívena a pozorně sledována. Př. přednášející je bojovník za práva žen, bohužel, že dá se však leckdy uchvátiti i důvody nepravdivými. Viz na př., že by byl některý církevní anděl ženy proklel a vyobcoval! — Naše studentstvo akademické poušilo prázdnin vánočních, aby uspořádalo přednášky v sociálně demokratickém spolku — o socialistických ideích. Pozoruhodné, kam se nese myslénkový směr naší akademické mládeže. Konstatujeme a otázkou, co by asi řeklí tuto studující, kdyby tak některý kollega jejich uspořádal přednášku ve vzdělávacím spolku katolickém.

Z Kolína nad Labem. Otrávené poměry! Charakteristika tato vystihuje dobře situaci, v níž se ocitio občanstvo naše. Nedávra jednoho k druhému, návisť, zášť, udavačství a tomu podobné jsou, kdo vládnou Kolínem a příčinou toho zvrhlé žurnalistika pokrokové, která tu přičiněním dvojjetíhodného p. pastora Duška a jeho přátel jako vojce kukaččino byla umístěna a teď až k prasknutí se roztahuje, všechny slušnější šivly z občanského života vytlačující. K čemu pak nestačí sloupce její jedovaté tiskoviny, o rosiřuje v klepech po městě rostruňovaných a na

korrespondenčních listcích, neustyděse ničiti klid rodin, pokoj spolků ba i existenci jednotlivců. Svěho času Kolín stal se neblaze proslulým pověstnými Balakovými listy, dnes orgán strany pokrokové předstihuje i každou představu zvrhlé venkovské žurnalistiky. Vzpomene-li si člověk, že to všechno vychází pod ochranou „hlasatele čistého evangelia“, otřese se hrůsou a ošklivostí, kam až sahá zášť klerikalismu evangelického. Či chce mítí ten pán z Kolína Geneva a hrati si na samovládcu Kalvína? Ten protivněky dával holomkům katovům a zvlášť si liboval, když mohl si shladiti záhu na nenáviděném doktoru a tu se, jak se zdá, má historie opakovati. Doktor je tu, slušebníci jsou přichyptáni, proto jen páliť. Kéž by se našli lidé dobré vůle, kteří by tuto bydra žurnalistiky zašlápli!

Z Nových Dvůrů a Kutné Hory. (Hraběcí jubileum.) Slavnost tichá a dojemná konala se tyto dny v městě našem; bylať to oslava 70letých narozenin českého šlechtice vysokorodého pana hraběte Emericha Chotka z Chotkova a Vojnina, majitele panství Nové Dvory, Veltrus a Bělošic, který všude znám svou dobročinností a zbožností, pro které vlastnosti plným právem zasluhuje všude věčného uznání. Pan hrabě Emerich Chotek miluje okrasu domu Božího, což dokázal tím, že již před třemi roky provedl vlastním nákladem na účet hraběcího důchodu různé velké opravy ve farním kostele svatě Anny v Nových Dvůrech, jako malbu 10ti freskových obrazů, opravu stukatur, vybarvení ornamentů a fima, důkladnou opravu a zlacení oltářů a to vše nákladem více než 5000 K, aniž by z kostelního jmění haléře k tomu upotřebil, čímž zaskvěl se tento dům Boží v znamenité kráse, jež daleko široko rovno není a pobyt v něm působí na každého návštěvovatele dojmem úchvatným. Pan hrabě Emerich Chotek stará se i o chudé školní děti svých panství, neboť každého roku daruje potřebný oděv 100 dítkám na svých velkostatech. Pro zásluhy, jichž si pan hrabě Chotek vydobyl, jmenoval jej k jeho 70letému jubileu zdejší spolek hasičů a c. k. vojenských vysloužilců čestným svým členem, jakož i obecní zastupitelstvo Novodvorské ve své schůzi jednoblasné čestným měšťanem Nových Dvůrů a zvolené deputace jmenovaných ústně jemu na zámku Huse blahopřály. Úředníci hraběcí darovali vysokorodému panu jubilantovi skvostné album se 64 obrazy všech patronátních kostelů, zámků a dvorů, deputace patron. duchovenstva podala jemu adresu blahopřejnou, opatřenou podpisy všech patronátních kněží a i různé deputace z Veltruska přišly, aby p. hraběti blahopřály. Pan hrabě Emerich Chotek narodil se 30. prosince 1833 a v den jeho narození byla ve všech farních kostelích jeho patronátu slavná mše svatá, po které peněžitými dary, věnovanými šlechtitným jubileem, podělení byli ti, kteří službám Božím za blaho jeho konaným přítomni byli. Přejeme ze srdce p. hraběti, aby ještě dlouhá léta k radosti svých věrných čtitelů a oddaného svého úřednictva, ku blahu chudých, jím podporovaných, pevnému zdraví vždy se těšil a sám hojně radosti pro známou dobročinnost všude klidil.

Z Jičína. Dne 20. prosince odevzdán byl slavnostním způsobem veřejným sluhám božím krásně opravený zdejší děkanský chrám Páně sv. Jakuba. Započato bylo svěcením varhan, které vykonal vldp. vikář z Bělohradu Jan Sehnal za assistance čteného kněze. Slavnostní kázání, zajímavé novostí, obdivuhodně hloubkou myšlenek, pozoruhodně účelností — zvlášť pokud se intelligence týká — přednesl vdp. Th. Dr. Jan Jindra, profesor bisk. kněž. semináře z Hradce Králové. Oběma veledůstoj. páním vzdány buďte tímto srdečné díky! — Třeba již dávno vymizel z prostorných síní chrámových nádhery milovných zakladatele jmenovaného chrámu, Albrechta z Valdštejna, třeba že dnes již se nevyrovná bohatstvím a přepychem chrámu španělské provincie Galicie „Santiago de Compostela“, ať si toho zakladatel přál, přece svým přirozeným, čistým, jemným nádechem barev a útulností jest překrásný. — Každý člověk, jenž se nevymkl zcela života náboženskému, cítí, že světské jeho náruživosti se v tomto něžném chrámu sváté konejší, a že se myslí jeho vzrůstá jakýsi klid a pokoj vánoční. Zvlášť zajímá každého historický obraz nad hlavním oltářem, zachycující krvavou bitvu mezi křesťany a Saraceny u Claviga z r. 844, ve které dle tradice objevil se sv. Jakub jako zachránitel křesťanů a rytířům křesťanským k vítězství dopomohl. — Dále zajímají čtyry obrazy sv. evangelistů v klenbě chrámové — zajiště u nělecká díla víry dob minulých; obdiv budí stálím a doposud jsou velmi pěkné, obraz svatě rodiny, kde vyniká postava sv. Josefa, a obraz sv. Anny, oba tak něžné, jak sochy: Božského Srdce P. a Srdce Panny Marie na postranních oltářích. Křížová cesta a jmenované dvě sochy jsou z Tyrolska od známého stavitele oltářů a sochaře Ferdinanda Stuflesera. Varhany postavila firma Em. S. Petr v Praze. Vykazují 26 původních hlasů a 4 kombinované, úhrnem tedy 80 znějících hlasů, pak 3 spojky klavíru, spojku oktávovou od I. ke II. klavíru, (spojku okt. I. man. přidal p. stavitel varhan gratis), 4. kolektivní rejstříky, volnou kombinaci, crescendo rejstříkové a cresc. jalonsiové. — V celém stroji použito bylo úplně nového systému rourkové pneumatiky a mnohých nejnovějších vymožeností. — Pokud se týká intonace každého, i toho kterého hlasu ripienového, jest nejen uměleckou, charakteristickou a mistrnou, nýbrž při mnohém z hlasů sólových přímo krásy okouzluje. — Hlasy silného zvuku jsou prostoru chrámovému přiměřeny a plný stroj zní mohutně a velebně. Hlasy pomocné, jež přivádějí k základním hlasům umělých tónů aligutních, jsou veskrze diakrétně intonovány, pročes působí toliko k lesku fortissima, neuráží však křikem. Pravou chloubou stroje tohoto můžeme nazvati II. manual s jalonsiovým crescendo. Následkem těchto uvedených fakt můžeme stavitele varhan p. Em. S. Petra české veřejnosti jen doporučovati, k dílu tak krásnému v našem chrámu Páně sv. Jakuba gratulovati. Nyní by zde ještě mohly býti exercie Cyrillské i duchovní — myslíme totiž obnovu ev. misí, což ovšem záleží na vldp. děkanu Frant. Dittrichovi, a pokud Cyrillských exercií se týká, na veleveděném p. řediteli kůru Frant. Jirás-

kovi, kterým se dohlád a starostí při opravě chrámu P. vzdány buďte díky povinné.

Čtěte!

Předplácejte!

Rozšiřujte!

OBNOVA!

Předplatné obnáší:

čtvrtletně . . . . . 2 k 50 h

pololetně . . . . . 5 k

celoročně . . . . . 10 k

do Německa celoročně . 10 k 52 h

do semí balkánských . 11 k

do Ruska . . . . . 11 k

do Ameriky . . . . . 11 k 56 h

Předplatiti možno počínajíc kterýmkoliv číslem.

Redakce a administrace **OBNOVY** v Hradci Král. Adalbertinum.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Isce dostati v knižkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Manželské rozvedy ve Francii. Roku 1884 vešel v platnost francouzský zákon o rozvedech Socialisté a zednáři, kteří tento zákon prosadili, balamutili evť, že uvolněním řádného svazku manželského ubude cizoložstva, že počet divokých manželství se zmenší. Doufalo se, že zákona svobody bude jen výjimečně použito. Zákon byl vítán jako pokrok „prospěšné svobody“. Jak se naděje uměle pěstované uskutečnil, o tom nás poučují tyto číselice:

Roku 1885 provedeno 4128 manželských rozvodů

„ 1895 „ 7700 „ „

„ 1898 „ 9521 „ „

Do toho počtu nejsou uvedeny soukromé rozluky manželů.

Roku 1883 odsouzeno pro cizoložství 871 osob

„ 1889 „ „ 996 „

„ 1899 „ „ 1183 „

Louis Lagrende, který tato statistická data uveřejnil, dodává: „Možno říci beze vši přehánky: Spějeme ku zkáze občanské rodiny a pracujících tříd. — Jak je vidět, vede vláda Israele ubohou Francii k pěkným koncům. Jestliže se lehkomyšlně, ze sobectví ruší svazek manželský, jaké to má následky pro děti, jež ztratí takto buď otce nebo matku? Nevěrci říkají, že náboženství v každém směru, i v mravní otázce nahradí vědu. Podívejte se tedy, pánové, trochu na Francii. Jest to země, kde jest středisko evropské učnosti a vize, zda s učností mravnost zde stoupá. Věda jest příliš chatrnou závorou vědně, nepřidá-li se k ní bázeň Boží.

Židé vřadycky stajní. R. 1541 byli židé z celého českého království vypovězeni, protože měli dorozumění s Turky, české poměry jim vyrazovali, přijímali od nich peníze, za něž najímali palice. Leč rozkaz proveden jen polovičatě. A za následujících nepokojů dle slov Tomkových „rok od roka množil se počet židů jak v Praze tak jinde v zemi, ješto i kteří gleitů (průvodních listů) neměli, vraceli se a také jiní ze zemí sousedních jmenovitě z Rakous, když odtamtud před nedávnem byli vypovědění (snad pro velkou lásku k bližnímu?), do Čech se stěhovali, tak že nově přibylých počítalo se na několik tisíc. Proti tomu zdvihali časem stížnosti rozliční řemeslníci a obchodníci, kterým se rozličnými šejdy židů dala škoda na živnostech. Také na enémě roku 1557 byl všechen stav městský učinil ozvání proti tomu, a na téměř enému zavdán byl proti židům jiný podnět, když se jednalo o minci. Zádaliť utavové na králi, aby zřícením měny byla přitř utiěněna zmatku v mincích, které pocházely z nerovnosti mezi mincemi domácími a cizími, přinášejími do země. Měna byla králem střízena, ale brzy se ukázalo, že nepostačovala proti neváram působeným od židů, kteří mince všelijak zlehčovali, okrajovali, na zápor sami na Židovském městě (v Praze) špatné peníze lili, cizí lebkou minci do země přiváželi.“ (Dějepis Prahy XII., 80—1.)

Nepřátelé ligoriánské morálky. Ve Fridlandu v severních Čechách, kraji to naskrz věrně oddaném Karlu H. Wolfovi, satčeno bylo v těchto dnech 80 německých paní a dívek pro hanený zločin, který se nemá mezi křesťany ani jmenovati (procuratio). Mezi těmi jsou dívky, které při různých slavnostech všenněmeckých vystupovaly vždy jako panenské družičky, zosobňující myslénky Wolfova všenněmectví. Pamětihodno jest, že 40 mezi těmito satčnými ženami, jdouce za healem „Los von Rom“, odpadly od vřaty katolické, nemohouce nijak srovnati ligoriánskou morálkou se svojí „čistotou mravní“. Účastnily se horlivě agitacího hnutí protestantského a nechyběly nikdy na dlouhých přátelských večírkách, pořádaných hojně německými pastory pro seslení ducha odpadlického. Jakého rázu asi ty večírky bývaly za účastenství hlasatelů „čistého“ evangelia, o tom rozhodne nyní třetní zákon.

Renkvět katolictví v Anglii. O postupu katolicismu v Anglii svědčí nejlépe následující číselnice. Před 250 lety nebylo v Anglii víc než 50.000 katolíků. Koncem století XVIII. přišli do Anglie katoličtí kněží revolucí z Francie vyhnání, jejichž příchodem oživil se tu katolický život. Za 20 let po jejich příchodu stoupl počet katolíků na 160.000, po dalších 20 letech na 400.000. Roku 1829 udělena byla katolíkům v Anglii náboženská svoboda, zřízeno 8 apoštolských vikariátů. R. 1850 papež Pius IX. znovu zřídil biskupství v Anglii. Dnes je v Anglii arcibiskup, 15 biskupství, 2022 kněží, 1061 řeholníků, 1.500.000 katolíků. Průměrně vracelo se do církve katolické ročně 10.000 Angličanů, v posledních letech průměrně 16.000, loni 29.000!

Přítel lidu. Dne 18. prosince zemřel v Polné žid Zikmund Basch, obchodník s koňmi, lmem a obilím, jenž za svého života požíval velké důvěry jako muž řádný a počestný. Ale hned po jeho smrti, jak N. P. píše, se abledalo, že Basch byl vlastně velkým vyasačem venkovského lidu. Běda rolníku, kterému peníze přišly! Počínal si přímo krutě: žaloval, koupil, parceloval a pak bez milosti zchudlého rolníka vyhnal. Shledáno též, že Basch padělal a do oběhu dal množství smének, znějících dohromady na ohromný obnos. S těmito smenkami počínal si velice prohnaně. Prodával-li na př. koně nebo prasek na hnojení, dal si na dotčený obnos podepsati od rolníka směnku, při čemž žena rolníka musela se podepsati jako spoluručitelka. Basch pak směnku giroval a dle ní 4 až 6 padělků si pořídil, načež jednotlivé padělané směnky zpeněžil u různých ústavů a peníze si ponechal. Takto postiženi jsou blavně záložny, spořitelny a jiné peněžní ústavy zvláště v Jihlavě, Nám. Brodě, Humpolci, Přibyslavi, Kolíně, Hlinsku atd. Polná je méně postižena. — Podobných přítelů máme na venkově dosti. Lid ve slepé důvěřivosti za „sladká“ slova vrhá se takovému příteli do náručí; v procitnutí však přepadá lehkověrně děsná hrůza. Kdy se poznáme?

Bohatá nevěsta. Lady Goeletová slavila nedávno v Nov. Yorku s vévodou z Rousebourghu nádhernou svatbu. Nevěsta mimo tělesnou krásu přinesla svému ženichu věnem 720 milionů korun. Svatobní veselí trvalo několik dní a pozváno k němu na 2000 osob. Nevěsta dostala se báječně skvostných darů v ceně několika milionů dolarů, a bylo jich tolik, že nespočítána z nich na podívanou výstava. Zda se také chudákům dostalo nějakého podílu ze svatebního veselí, ani zmínky nikde.

Vzdělanost v Japonsku. Zápas Ruska s ostrovní říší japonskou o prvenství na dalším východě upoutává k sobě mysl četných pozorovatelů v celém světě. Japonci jako jich sousedé Číňané jsou plemene žlutého a dosud až na nepatrnou část pohany, honosíce se prastarou vzdělaností čínskou, nyní ovšem jenom dřímající. Odpor Číňanů proti vzdělanosti evropské jest mocný a všeobecný, za to šli Japonci během posledních let téměř ve všech oborech přispívali se vzdělanosti západní, stávajíce se takto milějšími a spůsobilejšími učitelé sousedů svých žlutých. Japonsko má dnes dvě university státní v Tokiu a v Kioto a tři soukromé v Tokiu, mezi nimi jednu ženskou. Ježto se tu život státní a společenský velmi rychle rozvíjel, pět universit již nestačí; zřízena bude proto nová dle vzoru evropského, nejmodernější. Vláda i obyvatelstvo považují vzdělání za nejpotřebnější a nelitují sil, nešetří penězi na školství. Pro odborné vzdělání má Japonsko 2 polytechniky, 2 obchodní akademie, 3 akademie rolnické, školu rybolovskou, konservatoř a 2 vyšší učitelské ústavy; dále pak tři vyšší ústavy: vojenský, námořnický a diplomatickou akademii. Kromě toho má Japonsko 6 přípravných akademií pro mládež, státních gymnasií chlapeckých 130 a 41 soukromých, gymnasií ženských 23 státních a 8 soukromých, 72 technických škol středních, 47 učitelských ústavů nižších, 125 umělecko-průmyslových škol státních a 16 soukromých, 27.018 škol obecných; mimo to jest více než 1200 státních a soukromých ústavů nejrozličnějších oborů. Ve všech školách japonských bylo r. 1901 vyučováno 7.215.075 osob. V Japonsku jsou rodiče povinni posílati děti do školy od 6. roku. Učení na školách obecných trvá 4 léta a je bezplatné; studium na gymnasiu trvá 4 léta, na nižším ústavu učitel. 5 let. Kdo ukončí gymnasium a prošel tak zvanou „akademii přípravnou“, může vstoupiti buď na universitu nebo na vyšší ústav odborný. „Akademie přípravná“ pro universitu trvá rok, pro ústav odborný 2—3 léta, studium na universitě nejmenší 6 let. Ve všech vzdělávacích ústavech kromě nižších škol obecných třeba platiti školné. I chudý může tu dosáti co nejvyššího vzdělání. Při učitelských ústavech nižších i vyšších jsou internáty, v nichž chovanci vydržování jsou státem, ale když obdrží místo, jsou povinni po malých částech spláceti. Jazykům evropským: francouzskému, anglickému a německému vyučuje se na všech školách již od vyšších obecných (6. školní rok). V obchodních školách kromě toho učí se dle plánů vlásky, španělsky a rusky. Jsou tu též zvláštní školy pro jazyky evropské, pro čínský a indický. Učení na škole trvá od 8. hod. ráno do 4 h. odpo. s hodinovou přestávkou v poledne a 20minutovou po každém předmětu. Větší díl hodiny vyučovací stráví děti na čerstvém vzduchu, na dvoře nebo v zahradě školní, kde učitel vykládá přírodopis, nebo kde ve volném čase se odvíjejí zábavy. — Třeba stát dovoluje každému vyznávat jakékoliv náboženství, ve škole přinejmenší je zakázáno učitelům mluvit o náboženství a o politice, kteréž jsou ze škol japonských úplně vyloučeny. Náboženství učí se ve zvláštních školách církevních; ve všech pak školách od nižší obecné počínaje až do university místo náboženství vyučuje se „moravou“ a etice.

O tkalcovství v Podkrkonoší. Často a důtklivě bylo již u veřejnosti upozorňováno na to, jak důležitým pro naši situaci hospodářsko-průmyslovou, obchodní a tedy i národní jest rozkvět našeho průmyslu v Podkrkonoší, kde přes tu chvíli ubírají nám půdu kus po kuse cizinci a průmyslníci nám za pravidla nepřátelství. Loni celou serii článků o průmyslu českém a německém zvláště v Pojizeří přinesla „Naše Doba“, kteráš výsadačnými rysy upozornila na

nebezpečí, jaké zde hrozí naší državě. Jest smutným faktem, že zvláště obchodníci zbožím textilním v Praze a v městech venkovských málo věnují si solidních výrobků domácích a kupují zboží laciné, ale ceny velmi pochybné. Kdo z nich zná na př. tkalcovský závod upřímného našince Jiřího Vedrala v Libštátě u Jilemnice, jehož vůdčí zásadou jest vyráběti a vésti zboží jen zaručeně spolehlivě jakosti a kterýž ohromnými zásobami vyhověti může jakým koli požadavkům? Zde není zvykem nabízet zboží, jež láká konsumenty svoji lácí, neboť takové zboží se zde vůbec nedostane, ale zboží v každém ohledu dokonalé u vědomí, že zboží neoslidní i za cenu mírnou jest předražené. A jak již z bohatých cenů viděti, dostati zde možno vše, co náleží v obor textilnictví. — Stav tkalců našich, tvořících i přední naše stráž národní a hlásících se s celou duší k národu svému, není závidění hodný. Závody, jakým jest závod p. Vedrala v Libštátě, jsou krajíně i okolím vždy důležitou oporou, tím důležitější, čím jsou hmotně zabezpečenější. Každé obchodní spojení jest tudíž posilou závodu a prospěchem ne jednotlivcovým, ale průmyslu českého vůbec. Není to „podpora“, když pořídíme si za slušné ceny zboží spolehlivé, ale rozumným a zase jen nám prospěšným jednáním. Uvažujme, jak jsme si ve směru tom až dosud počínali a co tisíců našich peněz, jimiž by mohly býti posílány závody domácí, zasláme jinam za výrobky chatrné, obohacující často i zjevně a nepokrytě nepřátele své. A po takovém lužavování jedneje též tak, jak káže nám rozum a povinnost národní.

Sýkorky přivábí se v zimě do štěpnic, aby v nich s holých stromů bmyz, jeho vajčka, larvy a pupy vyplnily, připevňujícím zelených jedlových větví na několika stromech. Sýkorky zdržují se rády během zimy na vysokých jedlích. Opatřili-li se jim tudíž ve štěpnicích podobná oblíbená obživa, přisedli do nich brzo a živí se pak dříve zmíněnými škůdci stromů.

Z právní praxe. Ku každé budově (příbytku, chlévům, stodole, kolně atd.), není-li v pozemkové mapě nebo parcelch jinak ustanoveno, náleží místo pod okapem a celý prostor nad okapem. Okapy, střechy atd. může soused jen se svolením druhého přistavěti. Stromy, jejich kořeny a větve přes avšlou hraniční čáru okapovou přecházejí, nesmí bez dovolení onoho majitele okapu a prostoru ořezány býti, a stalo-li se již tak, musí býti dřevo i listy majiteli vráceny. — Kdo stromy atd. při svém domě řáží, musí vše tak zaříditi, aby vzrostlé stromy sousedu nijak neškodily. Má-li tedy soused A na svém pozemku, u domu nebo v poli na mezi stromy, které větve přesahují na střechu nebo zahradu, pole atd., vůbec přes hraniční prostor souseda B, nemusí tento naprosto trpěti ani větví, ani kořenů. Dle § 422. obč. zákona soused B má právo naříditi sousedu A a jej vyzvati, aby větve nebo kořeny svého stromu ořezal; nechce-li tak soused A učiniti, může vše provésti B buď sám nebo prostřednictvím jiného. Při ořezávání větví vyčnívajících nutno si pamatovati, aby soused B chránil se postaviti žebřík na strom nebo na pozemek sousedův; vše to musí učiniti ze svého pozemku a nesmí při tom kolmo plochu, myšlenou od mezníky k mezníku (středem kříže jich) překročiti, jinak by se musel obáhati žaloby pro rušení v držbě. Uřezaná větve musí soused B nechat ležeti, jinak by ho mohl majitel stromu soused A žalovati pro krádež větví. (A. Benč — Právní poměry sousedů.)

V mimořádné schůzi městského zastupitelstva v Hradci Králové zvolen byl městským radním na místě p. St. Cerveného p. V. Collino. — Usneseno, aby obec offertovala na stavbu nových kasáren pro boufnicovou divisi. — Pensionován byl městský kontrolor p. Jos. Pich na vlastní žádost, a na jeho místo zvolen p. K. Kašpar, dosavadní důchod. adjunkt. Pan Jos. Polák jmenován důchod. adjunktem.

K té sebevraždě v Dobrušce. Jednomu panu hostinskému zdejšímu zastřelil se syn. Vldp. děkan, šetřící církevních příkazů, odepřel výkrop. Rozumí se, že přítelštíkové církve nezamýšleli této příležitosti k nespravedlivým útokům. Jeden mládenec (zastřelený v židovské firmě Ledečové) promluvil na katolickém hřbitově bez úředního dovolení nad náhrobníkem dlouhou řeč, v níž se neopomněl ovšem otřítí o katolickou církev. Byl za to udán četníky. Leč jeden nám nepřátelský list prohlašuje, že to udel pan děkan. Prý také „čin děkanův jest odsuzován všeobecně a zajisté právem.“ Za to pravý opak jest pravdou; nešťastnost pana děkana přijata od katolického obyvatelstva s plným souhlasem. Nešťastní lidé vědí dobře, že by nebylo příliš správné, kdyby služebníci církve měli svou assistenci vzdávati hold sebevraždě. Tím ovšem církev neprobláhuje, že by byl sebevrah zatracen. Vyjadřuje zde odpor k činu samému, nikoli k osobě. Že třeba i otec nášťastného mladíka mohl pocítiti bolest z abstinence duchovního správce, pochopujeme. Leč větší a pravou bolest mu způsobil nerozumný syn. Měla-li by ještě církev sama přispívati k oslavě sebevraždy, sama by podporovala nynější sebevražednou horečku. Že pan děkan musil církevní pohřeb odepřeti, nebylo mu to žádným valným potěšením; nečinil to jistě z nějakého vlastního justamentu. Přivědli nám každý, kdo povahu vldp. děkana zná.

Hrozný požár divadla. Americké město Chicago stalo se dne 30. prosince m. r. jevištěm hrozného požáru divadla zvaného „Iroquois“, při čemž zahynulo několik set (prý asi tisíc) lidí, většinou žen a dětí. Dávala se právě výpravná němohra „Modrovou“, určená hlavně pro děti. Při druhém jednání vzhálo se totiž náhle několik suffit. Na pokřik „hoří“ vše hrnulo se k východům, které takto tlačícími se úplně byly zataraseny. Hrozný zápas se tu rozpoutal. Většina padla v obět pošlapání a udušení. V divadle bylo špatně postaráno o opatření bezpečnosti a pak v kritickém okamžiku sami hasiči stratili hlavu; proto tak hrozná katastrofa.

Jmenování. Rada v. zem. soudn. pan Jan Srp v Hradci Králové jmenován práv. místopředsedem krajského soudu tamtéž.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 24. prosince 1903.
1 hl. pšenice K 11.70—12.30, žito K 9.40—9.80, ječmene K 9.20—9.60, oves K 4.80—5.50, proso K 10.40—0.00, vike K 9.00—10.00, hrachu K 16.00—22.00, čočky K 26.00—27.00, jahel K 20.00—21.00, krup K 18.00—19.00, brambor K 3.00—3.60, jetelového semene K 83.00—128.00, máku K 28.00—32.00, lněného semene K 19.00—20.00, 100 kg. žitných otrub K 21.00—12.00, pšenice. otrub K 11.00—12.60, 1 kg. másla K 2.40—2.80, 1 kg. sádla vepřového K 1.60—1.70, 1 kg. tvarohu K 0.28—0.36, 1 vejce K 0.07—0.08, 1 kopa cerele K 0.00—0.00, 1 kopa petržele 0.00—0.00, 1 kopa kapusty K 1.80—2.10, 1 hl cibule K 1.60—2.40, 1 kopa drob. zeleniny K 0.80—1.00, 1 pytl mrkve K 1.20—1.60, 1 hl. jablek 16.00—20.00, 1 hl. hrášek K 14.00—22.00. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové 24. prosince 1903 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 00, žito 17, ječmene 186, oves 87, vike 00, hrachu 00, čočky 00, jahel 0, krup 20, jetelového semínka 23, máku 1. 2) Zeleniny: cerele 00 kop, kapusty 30 kop, cibule 14 hl, drob. zeleniny 37 kop, zelí 20 kop, mrkve 8 pytlů, brambor 12 hl. 3) Ovoce: jablek 6 hl., hrášek 2 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 2 kusy, podvinčat 97 kusů.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprachtelch)
doporučuje P. T. veleduštojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Veleduštojnému
duchovenstvu!
Jan Staněk, Praha-2, ul. Kar. Světlé, č. 19 n., roh Konviktské ul., vyučený pastř. speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučiti svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kadatelnice, kropenky, patenky, nádobky a t. d., vše v přesném alobu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové práce na ukázk, rozpočty, nákresy neb cenníky franko. Za veškeré výrobky a slatění ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejkvostnějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více usnutí po ruce. Žádám přerovné výrobky bezcenné. Vše posílám již posvěcené.

Jan Horák,
seukník v Bzchnově n. L.
zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých vlněných látek vlastní výroby
pro podzimní a zimní dobu.
Též velejemné
látky na taláry.
Četná uznání zvláště z kruhů veleduštojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu. Učíte, prosím, malou objednávku na zkoušku. Při hromadném objednání větší výhody.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Prodá se
právoavárečný dům
č. 140. v Hradci Králové,
na Velkém náměstí, v němž nalezá se sedm krámů. — Nabídka přijímá J. Calvas, komisař při místopředsedství v Praze.

Poděkování.

Hluboce dojata nesčetnými, vpravdě přátelskými projevy upřímné účasti, již dostalo se drahé matce a celé rodině naší za příčinou úmrtí nezapomenutelného, milovaného otce našeho, pana

BOHUMILA E. TOLMANA,

býv. knihkupce a nakladatele,

děkujeme z hloubi duše své jménem drahé matky své i celé rodiny **všem**, kdož drahého našeho zesnulého na poslední cestě doprovodili, jej skvostnými dary věnců obmyslili neb nám písemně či ústně upřímnou svou soustrast projevili.

Uctivý dík náš projeven budiž: Vysocedůstojnému Pánu p. M. Musilovi, sídelnímu kanovníku a měst. děkanu a důstojným Pánům pp. kaplanům Brabcovi a Kopeckému, důst. Pánu p. Paulusovi, kooperatoru na Kuklenách, již církevní kondukt vedli; neméně uctivě děkujeme slovutným hodnostářům, pánům: místodržitelskému radovi H. Steinfeldovi, generalmajoru a veliteli 20. brigady pěchoty J. rytíři z Karlů, místnímu veliteli setníku V. Posteltovi, úřadujícímu c. k. vrch. soudu zemsk. radovi J. Srpovi a sl. gremiu c. k. krajského soudu, státnímu zástupci J. Matoušovi, starostovi města a poslanci JUDr. F. Ulrichovi, náměstku jeho dvor. tovarníkovi J. Pilnáčkovi a sl. městské radě, starostovi okresu a poslanci H. Srdínkovi a sl. okresnímu výboru, říšskému poslanci V. Formánkovi, pánům ředitelům všech škol středních, akademie obchodní a c. k. odborné školy, vrchnímu správci poštovnímu J. Nermutovi, přednostovi stanice insp. B. Kosteczkovi, sl. ředitelstvům škol měštanských i obecných a vůbec všem, kdož drahého zesnulého na poslední cestě této doprovodili.

Neličenými díky zavázáni jsme:

Všem P. T. pánům dárcům skvostných věnců, sl. tělocvičné jednotě »Sokol«, sl. Živnostensko-čtenářské Jednotě, sl. Besedě, sl. Sboru dobrovolných hasičů, jež pohřbu se účastnily; sl. kuratoriu obchodní akademie, sl. Záložně, sl. obchodnímu gremiu děkujeme pak nad to za věnování obnosů k účelům humanitním k cíli uctění památky drahého zesnulého, prvéjšímu pak kuratoriu, jakož i slavnému sboru pro zřízení a vydržování obchodní akademie za vydání zvláštního úmrtního oznámení.

Slavným korporacím a nesčetným jednotlivcům, již buď ústně či písemně neb telegraficky nám účast svoji projevili, platí upřímný náš dík.

Velectěným pánům MUDrům Ot. Klumparovi a Jos. Reichertovi, již drahého zesnulého našeho po dobu nemoci jeho pečlivě ošetřovali, panu MUDr. Lad. Tvrzkému, jenž v posledním okamžiku k ulevení bolesti jeho přichvátati si neobtěžoval, vyslovujeme náš srdečný dík.

Všem, kdož jakýmkoli způsobem k uctění světlé památky drahého našeho zesnulého přispěli, voláme upřímné

„Zaplať Pán Bůh!“

V Hradci Králové, dne 28. prosince 1903.

Jménem truchlící rodiny:

JUDr. Bohumil Tolman,

auskultant c. k. krajského soudu v Chrudimi,

Jiří Tolman,

knihkupec a nakladatel v Hradci Králové,

synové.

NB. Panu H. Richtrovi, majiteli pohřebního ústavu v Hradci Králové, děkujeme za pečlivé, vzorné, úplně nás uspokojivší vypravení pohřbu.

OBNOVA

Číslo 2.

Předplatní na čtvrt roku z k 50 h
na půl roku 5 h — h

V Hradci Králové, dne 8. ledna 1904.

Inserty se počítají samé.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Bilance českého národa.

(14) V kázání, jež o tomto předmětu měl a uveřejnil dr. Horský, dokazuje z dějin, že český národ stál i padal s katolickou vírou, že byl dotud šťasten a silen, dokud této věren zůstal; vyzývá posluchače, aby tato víru si zachovali, vyznávali a bájili, zvláště proti modernímu husitství, nevěře a protestantství. Husitstvím, čili t. zv. národní církví český národ teprv by se osamotil, stal se ostrovem v moři katolických a protestantských národů, opuštěným ode všech. Husitští naši předkové proti vojskům německým, jež byla katolická, sice bojovali, ale oni jak v památném spise z 2. září 1416, tak u příležitosti slavnostního prohlášení kompaktát v Jihlavě r. 1436 na své nepřetržitě příslušnosti ke katolické církvi důraz kladli, národ český za nejkatoličtější prohlásili a žádali, aby v kompaktátech hned z počátku bylo prohlášeno, Češi že nemají za žádné kacíře považováni býti.

Těm, kteří národu našemu za jeho víru svatováclavskou nabízejí protestantství, správně poukazuje kazatel, tudy že vede cesta k poměření národa a že se zde v první řadě jedná o národnost a politiku a teprv v řadě třetí o náboženství t. j. náboženskou příslušnost, ježto o náboženském přesvědčení lidí, kteří pro „Los von Rom“ pracují, nemůže býti řeči. Kdo má zdravé oči, toho všeho nemůže neviděti a naši liberálové ihned postřehli při kladení základního kamene k pomníku Husovu, oč se protestantům a pastorům při tom jedná a dovedně se každému náboženskému rozporu dovedli vyhnouti; když pak to nebylo tímto po chuti a počali na mladočeskou stranu i utočiti, jsouce při tom podporováni stranou nejméně nejší v Čechách, stranou lidovou bez lidu, dostalo se oběma výprasku, který budou dlouho cítiti. Na mladočeskou stranu spoléhal i dr. Iška, avšak i ten dostal pokynuti, v Praze že se nedá nic dělati, ježto malý národ český ve svém boji za národní práva nemůže si dovoliti luxus náboženských třenic, nebo dokonce odpadu od světové církve, k níž od věků se hlásí.

Avšak k bilanci národní náleží i stav jeho kulturní, politický a národohospodářský či finanční a k těm věcem chceme zase my na počátku nového roku přiblížiti. — Němci vyčítají nám neústupnost a hrabivost; chceme prý pořádek více, nejsme s nimi spokojeni a naše listy nedělají prý nic jiného, než štvou. Na tyto výtky dal v delegaci dr. Kramář před samým panovníkem patřičnou odpověď. Bojuje-li národ již 50 let za své duchovní i hmotné statky a je-li znova a znova hotov vyjednávat se svým nepřitelem, pak mu věru nelze vyčítati neústupnost. Dle mého mínění tak, jak si počínáme dnes, měli jsme si počínati již dávno, alespoň od r. 1897. Všecko naše dorozumívání a vyjednávání nebylo než sysifovskou robotou. Jestli jsme dostali ten kámen na okraj ložky, však tu byli ihned němečtí centralističtí byrokraté videnští, kteří nás i s ním srazili dolů. Ti lidé nikdy se smířiti poctivě nechtěli a v jiný než centralistický vládní systém nevěřili. Byli i mezi Němci poctivci, kteří se chtěli s námi a s ostatními národy, s nimiž tvoří tuto říši, vyrovnati na základě jediné možnosti a také přirozeném (Hohenwart, Schäffle, Fischhof), ale ti k byrokratické koterii nepatřili, aneb v ní aspoň dlouho nevydrželi. Národ český nemohl při tom stavu věcí dělati nic jiného, než vysílati do Vídně vždy nové a nové legie, které měly jen tu chybu, že se doma holedbaly, na ostřejší tempo voditi se daly, ve Vídni však po čase ze svých patronážů munici odhazovaly — slevovaly. Dnes jsou poměry jiné; dnes není jednoho českého člověka, který by se opovážil raditi k mírnosti a vyjednávání s Němci; ani ta „naše“ šlechta, ani ta opatrná „Politik“ nevidí jiného východiště z dnešní situace než pokračování v obstrukci, nejlépe to důkaz, že jsme se octli opravdu tam, odkud není ústupu. Jaký konec

vezme obstrukce česká, nelze ovšem předpověděti; mluví se o universitě v Kroměříži, kterou chce vláda prozatím tam umístiti, aby se vlk najedl a koza zůstala celá, dokonce i prorokuje se zavedení vnitřní češtiny. Uvidíme; prozatím schází nám víra. Vše by šlo, ale vláda musila by nechat ohlížení se po svém německém poručníku, musila by jednati jako plnoletá a podati ruky majoritě, jakou má a nikoli jakou by si přála; dříve ovšem musila by o své újmě zavěsti jiný jednací řád parlamentární, aby obstrukci nemohl dělati nikdo, tedy ani Němci. Něco se státi musí; co to bude, je nejisto. Přijde na panovníka.

V kulturním ohledu je bilance naše nejpříznivější; obřím krokem drží se český národ po straně prvních národů světa a není vědy, není umění, v němž by neměl svých pěstitelů, z nichž mnozí (hudba, malířství, poesie) nabyli jména světového. Jsme národem opravdu umění pěstovným, ale nejsme národem průmyslným, obchodním a z té příčiny není ani *finanční stav* náš skvělým. Hlavní chyba děláme, že syny své necháváme dlouho studovati na úředníky, kněze, učitele; v povolání tom najdou sice svého zaopatření, ale národní finance o tom nezvědí ničeho, ježto tam, kde lze ještě jediné zbohatnouti, státi se kapitalistou a do pracovního lidu přivesti prameny nových příjmů, posíláme živly nedostudované nebo méně talentované. Následek toho je málo podnikavosti, ukládání kapitálu ušetřeného do záložen a nikoli na průmyslové a obchodní podniky, kde přijde do stěrých rukou a desetkrát za rok se obrátí. Což divu, že německý kapitál dere se pak i tam, kde je místo jen pro Čecha?

Co jsou nám platny parádní řeči, když deset jich nevyváží práci jednoho továrníka, který žene český pracovní lid k volebnímu osudu tak, jak chce? A i když dojde k akciovému podniku, buď se musí prodati po čase židu neb Němci, ježto nemůže vydržet světovou konkurenci, neb živoří a to nikoli, že bychom nedovedli inkoust neb tužky připravit, že švestak slivovice navařiti, kaučuk vyrobiti, ale že nedovedeme se následkem obchodní ne zkušenosti na světovém trhu uplatniti. Je toho potřeba, aby v době dnešního technického pokroku a výborné quality železa udržely se u nás filiálky anglických a německých firem železářských? Je třeba, aby textilnictví měl v konkonce v rukou žid a Němec a aby lid náš dřel se na kapitál, který odchází do ciziny, aneb dokonce i politicky proti nám postupuje? Toho všeho nebylo by třeba, kdybychom byli měli v pravý čas obchodně a průmyslně vzdělaných lidí a podnikavého kapitálu. Co platno ukládati kapitál v záložnách, kde je napolo mrtvý? A kdybychom aspoň ty záložny dobře vedli! O těchto zjevech, jež se u nás v posledních letech odehrály a jimiž jsme se před cizinou přímo směšnými stali, třeba též přemýšleti!

Rovněž i české zemi jako morální osobě daří se prabídně, čehož vínu neneseme my, nýbrž centralistická vláda, jež zemi nenechá, čeho potřebuje, ano i školství obecné při úbytku přímých daní jí na bedra uvaluje. Půjde-li to se zemskými financemi i na dále tak s kopce, pak naše komunální úpisy nebudou hodnotou tak hledanou, jako svého času. Vybrali-li země česká 55% přírůstek a má-li přes to všechny své objekty zadluženy, pak je to stav povážlivý, povážlivý nejen pro poplatníky, ale i pro majitele domů, jichž reality vysokou zemskou přírůstkou a rozličnými okresními obecními přírůzkami jsou jen zanedbány. Nikdy se tolik domů v Praze a to pod cenu neprodalo, jako poslední dobou. Tím trpí komuny a hlava českých měst zvláště, která je v té nevýhodě, že je hlavním městem; nárokům, jež se na ni v zdravotnictví, pohodli, okrase činí, vyhověti musí, nemá však těch příjmů, jako jiné podobné centrály. Co drah živí česká země a snad jen asi dvě mají centrální direkce v Praze; ostatní všechny jsou ve Vídni a tam veškeré přírůzky z ohromných

příjmů odvádějí. A tak je tomu i s mnohými bankami.

Tedy až na kulturní potěšitelné zjevy stav všeobecně zoufalý; to je ta naše bilance. Pomysleme-li však, jakými cestami vedla Prozřetelnost náš národ, jak nad ním ve všech bouřích bděla, nesmíme zoufati, ale tu důvěru mítí, že i jemu zasvitnou jednou lepší časy. Per ardua ad astra! — —

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 6. ledna.

(K saniknutí „Katolických Listů“ a k obživnutí „Čecha“. — Novoroční posnámky národohospodářské. — Důstojný pomník na hrob Václava Beneše Třebízkého.)

Informace naše, že „Katolické Listy“ přestanou od Nového roku vycházeti a že na místě jejich bude vydáván časopis jiný, usku tečněním toho byla potvrzena jako správná. „Katolické Listy“ v poslední den r. 1903 tiše shasly, čehož příčin byla celá řada, z nichž pak vyplynul docela přirozený jejich konec. My hlavní důvod jejich konce suatřujeme především v tom, že v našich českých poměrech není dostatek půdy pro list, který jak titulem, tak programem svým a ohledy na všech stranách spoutaný, omezený a ohraničený mohl by se sám bez berel nepřetržitě podpory udržeti bez příslušného zřetele na souhlas a oblibu širších vrstev čtenářstva. „Katolické Listy“ zbytečně pohltily svých 100.000 zl., za sedm let byly s nimi provedeny rozmanité pokusy, které jim měli dodati krve a pomoci na nohy, ale všecko zůstávalo marným, z čehož pro příslušné činitele a kruhy plyne naučení, že při uplatňování katolických zásad ve veřejnosti pouze katolickým citem proniknuté srdce nepostačí za dnešních dnů ani k udržení denníku, jak jest dle fakta viděti. Katolický cítilcí srdce musí nad sebou mítí moderně smýšlející hlavu a to obě musí býti neseno pokrokem doby kráječícími nohami, jež vedou prozřívavě a bdělé zraky a celému tomu tělesu musí cestu v před upravovati blahovolné, pracovitě a dělné ruce. Pánové, kteří chtěli katolickou politiku provozovati dle dnes přežilých programů, pojatých v letech sedmdesátých a osmdesátých minulého století, zajisté že se dostatečně přesvědčili, že je stejné za málo peněz málo muziky, jako za málo muziky je málo peněz. Ku provozování takové katolické politiky, jak si ji některé osobnosti představovaly, postačí, když se lidu na kostelních věžích zazvoní. Ale taková politika dnes, jak se všeobecně cítí, nepostačí, proto musí katolické smýšlení býti postaveno ve svém pokroku a rozvoji na stanovisko moderní, z něhož by mohlo čeliti všem okolnostem, s nimiž za dnešních dnů musí nezbytně závoditi a zápasiti, aby se přes ně s posměchem nemohlo přecházeti k dennímu pořádku. Za poměrů, kdy v Praze může scházeti celá kopa v nejpřednější řadě k tomu povolovaných osobností také mezi členstvem Jednoty pro dostavení metropolitního chrámu sv. Víta, jest docela pochopitelné, že pro nějaký jenom několik osobám hvězd, ale celou obrovskou katolickou obecnost ignorující separatismus není půdy ani v duchovenstvu.

Katolický tisk musí mítí program lidový, obsáhlý, on musí zájmy všech společenských vrstev s pochopením a dle okolností a potřeby doby zastupovati a pak stane se vítaným a hledaným. Nálada a smýšlení největší většiny české společnosti nachází se za dnešních dnů v takovém stavu, že přímo žízni po tom, aby sporné otázky, jež dnes společnost naší hýbou, řešeny byly ze stanoviska katolického. Všichni jinověrci a i občané bez vyznání seřadili se v tuhé organizace a proto také i katolický lid touží, aby veden byl v katolickém duchu lidu, kterýž ovšem nedychtí po ideální disciplíně, již vůči masám a v masách prováděti nelze.

neboť ta někdy ani ve klášteře přísné řehole do podrobnosti provést se nedá.

Nakladatel a majitel knihtiskárny v Praze p. Václav Kotrba „Katolické Listy“, jež byly majetkem „Družstva sv. Vojtěcha“, družstvu tomu vrátil — a ono je nechalo na ten čas zahnouti. Pan Kotrba pomohl zasláných mu „nosů“ časopise ten zvelebiti nemohl tak, jak si dnes čtenářstvo přeje, a proto započal úplně neodvisle vydávati vlastní denník pod jménem „Čech“, jak je vydával již zvěčnělý jeho pan otec a vrchní redakci denníku toho převzal bývalý chefredaktor „Čecha“, dnes nejstarší český aktivní žurnalista a velezasloužilý spisovatel kníž. arcib. notář vldp. Petr Kopal, který hned při fusi katolického tisku v Praze před sedmi lety dlouhé trvání podniku tomu v rozmluvě s námi nepředpovídal. Zkušený a prozíravý politik své strany a obratný žurnalista Petr Kopal, jež v ohledu tom respektují všichni slušní a vážní kolegové v novinářském povolání, ujímá se vedení „Čecha“ s neutuchající svěžestí ducha a jarostí péra, jež provází ideální nadšení, což vše je při sedmdesátiletém pánovi skutečně obdivuhodným a vzácným darem.

Jest škoda, že bohaté jeho životní zkušenosti a plynoucí z nich správné náhledy, křesťanská shovívavost a snášelivost, vlastenecká horlivost a mužná přímost nebyly vždycky brány na příslušný potaz, když se ze známé strany o důležité kroky a podniky jednalo. Jak jest dnes viděti, dostalo se mu za to drazé vykopeným sběhem okolností nejskvělejšího zadostiučinění tím, že dnes vítán jest starými i mladými v čele listu, který bez fanfár, ale sebevědomě v život dne 1. ledna 1904 vstoupil.

Pan notář Kopal jako řídící směrů neodvislého denníku zajisté že záhy kolem skupí zástup spolupracovníků i davy čtenářů, kteří pod heslem, že budou vyhledávati především vždycky jen to, co naší obecnost dohromady spojuje, za jeho vedení mondře blahovlnného sroston v silný kmen aparátu dobrých, zdravých a mocných novin, jakých jest naší společnosti a v naší veřejnosti právě zapotřebí.

Musíme poznamenati, že jest to vůbec velice řídká vzácnost, aby sedmdesátiletý pán s mladistvou pružností stavěl se v čelo novému podniku, jaký se pod rukama rozpadal osobám mladým. Kdo pana notáře Kopala podrobně známe, doufáme, že dávný sen jeho života, aby národ a lid náš byl co nejvíce sjednocen, který ho ze klidné práce v duchovní správě před více než-li čtvrtstoletím zlákal v rozruchu a neklidu plné a nevděčné povolání žurnalisty, korunován bude zdarem a rozvojem od něho vedeného „Čecha“, z něhož v krátkosti může vzrůstí činitel, na jakého se zrovna za dnešních dnů všestranně dychtivě čeká.

Ve případě tomto vyskytuje se v naší veřejnosti neobvyčejný zjev. Při všech jiných listech a stranách staví se starým pánům v čelo obyčejně ponejvíce všelijací domýšliví, hrdí, nezkušení mladíci a při „Čechu“ staví se novým proudům a mladým lidem, kteří si časovým poměrům odpovídající změny přáli, starý, laskavý, skromný, zkušený pán, jehož hlavu přeletělo sedm desítek let s nejrozmanitějšími

údeľy, tak že zajisté plevu od zrna správně rozsestí dovede.

Nuž přejeme staršíčkému kapitánovi mladého „Čecha“ zdar, zdraví, bystré oko, silnou a šťastnou ruku. Že v prvních přívalech bouří a rozmanitých útoků, jež „Čecha“ čekají, dostane „mořskou nemoc“, toho se netřeba u starého, klidného pána obávat.

Vydavateli „Čecha“ panu Kotrbovi při jeho risku pak přejeme, aby trvale zůstal proniknut tím vědomím, že, kdo plave s proudem, ten „jde doů“. Toho on však nečiní. Tím se může zatím těšiti, nežli nový jeho podnik dostoupí prvních „desíti tisíců“ abonentů. A toho může docíliti brzy a snadno, když ve prokázané energii, kterouž ve právě minulém měsíci osvědčil, bude důsledně a mužně pokračovati dále.

* * *

Českou veřejností jest konečně uznáno, že ty a ony závody, jež z její neprozíravosti esají a těží, buďto tuto svou kořist proti zájmům českého národa nepřátelsky rozmanitým způsobem obracejí, anebo zisky své z českých zemí pryč vyvázejí, čímž obyvatelstvo zemí těch a jeho klid a blahobyt jsou těžce poškozeny. Proto stalo se v posledních letech heslem české veřejnosti, aby takovéto závody a instituce penízem svým více nepodporovala a aby tímto způsobem sama své nepřátele neposilovala a domov svůj neochuzovala.

Ve příčině té máme za časové připomenuti české společnosti dvojího.

Některí pánové, kteří svou existenci nebo její značné zlepšení nacházejí ve správě milionů českých peněz, jež český lid v jejich závodech ukládá, chováním a jednáním svým způsobili, že byla teď rok ústavům takovým věnována českou veřejností a zejména českým tiskem zvláštní pozornost, již německý pražský tisk nešikovně roznítil ve „finanční hnutí“, které jalo se české peníze přenášeti do české správy. To je faktum.

Proto pokládáme za veřejnou záležitost staršího data, když se při začátku roku přisobí k tomu, aby české peníze a plynoucí z nich zisky svěřovány byly dále výhradně správě českých finančních ústavů, pokud důvěry té zasluhují. Ruch ten letos potěšitelně vzrostl, neboť ku př. do spořitelny král. hl. města Prahy dostavilo se letos hned první den po Novém roce o 600 vkladatelů více, nežli se jich tam dostavilo téhož dne s novými vklady loni. Proto lze ve příčině té konstatovati pozoruhodný pokrok, který zajisté poměrně jevil se při novém ukládání českých peněz do českých ústavů všude. Z toho důvodu doufáme, že stojíme na počátku nového způsobu finančního hospodářství u nás, neboť také české ústavy, které značnější příliv vkladů uctí, musí počovati o vhodné nové způsoby jejich umístění a zúrokování, které zajisté že nebudou podporovati hospodářský, obchodní, průmyslový a finanční rozvoj našich odpůrců.

Další hospodářskou otázkou v našich zemích jest způsob pojišťování. Až doposud z českých zemí každoročně cizozemské pojišťovny vyzískaly miliony vědělků, „jež byly

nemá-li skoro žádný student peněz nazbyt, byl František obyčejně bez krejcaru. Jiní nemajetní spolužáci si aspoň několik šestáčků na ples ušetřili, ale František ten měsíc neměl ani z čeho šetřit. Bílou mašičku a pletené rukavičky si ještě koupil. Čamaru měl obstojnou, pěknou náprsenku mu zapůjčil kamarád; ale na útratu při zábavě mu nezbude nic. — Konečně mu přece ráno před plesem vypomohl milosrdný spolužák Jindřich Opleštil zapůjčením tří šestáčků. A to byla pomoc znamenitá! Však z toho neutratí zbytečně ani krejcaru.

Půjde do hálu bez svrchníku, třeba že jest venku značně chladno; a tak nemusí zbytečně v šatně šesták vyházovat. Doma taky nebude utrácet na večeri. Za to si koupí za desetník salámu, vezme si to s sebou a sní to potají za taneční přestávky. Ostatní dva desetníky zbudou na pivo. A večer s jasnou lící spěchal František v průvodu Opleštilově do tanečního víru. Oba šosy měl skoro křiklavě naduté; v levém se mu házel v papíru zabalený salám, v pravém klíč od hlavních dveří domu. Když mu jej kvartýrská světovala, připomínala ho důtklivě: „Ať mi ho neztratíte, to Vám povídám!“

„I jen buďte bez starosti“, ukonejšil ji František; „vždyť to není jehla, takový klíč je u malokteré zvonice. Neutrhně-li mi tenhle klíčový přívazek šos, nemějte ani zdání, že by se mi mohl ztratit.“ — A klíč vpečován do prostranného šosu skoro úsilím, tak že bylo jisto, že z těsného zajetí sotva si čtverácky vyskočí. Ale že ty dva šosy v takovém stavu jsou malou parádou: že se to tak nejmáhá hodit do bálu, to František nepozoroval.

Oba přátelé přišli do sálu ještě hodné brzo. Sál již sice zářil v plné kráse, hudebníci byli na galerii shromážděni do jednoho, ladili a domlouvali se, ale holčička ještě nepřišla žádná. Výboji

pro nás ztraceny. Tomu věnuje se dnes již přiléhavá pozornost a pokud jest v našich přítomně neuspokojených a rozvrácených poměrech možno, pracuje se k tomu, aby české obecnstvo hledalo jenom pojišťovny české a domácí. Mimo to stává se hlasem všeobecným, aby zřízena byla případně splynutím několika domácích pojišťoven obligatorní „Zemská pojišťovna království Českého“, jejíž čisté zisky staly by se novým důchodem zemským. Potřeba tato naráží doposud na němý odpor nebo schválné netečnost některých osob, které se s oukromých důvodů nesdílí nadšení pro takovýto obecně prospěšný zemský závod. Avšak pánové ti časem jednak z veřejnosti ustoupí a jednak obecné mínění, jež si bude zřízení obligatorní zemské pojišťovny přáti, tak sesílí, že uskutečnění její stane se sásem skutkem, jako se stalo skutkem zřízení dnes kvetoucí Zemské banky království Českého.

Zmínujeme se o tom proto, abychom takovýmto veřejným důležitostem nedali usnouti.

* * *

Letos v červnu bude tomu dvacet let, co byly do půdy posvátného Vyšehradu uloženy tělesné ostatky spisovatele kněze Václava Beneše Třebízského, jehož vlasteneckého poslání a ušlechtilých vlivů v českém lidu doličovati netřeba.

Hrob jeho byl označen odněkud odloženým prozatímným pomníkem, přes nějž přehozena jest z kamene vytesaná plachta, snad k tomu účeli, aby ní jako milosrdenstvím mohla býti zakrývána přemíra nevážnosti, již se památka působení Václava Beneše Třebízského u nás dožila. Hrob jeho není totiž za dvacet let počtém významu jeho důstojným památníkem!

Proto rádi vidíme, když řada jeho čtitelů ujala se péče o to, aby tento dluh památce Třebízského byl konečně vyrovnán a aby hrob jeho ozdoben byl znamením, které by uebylo dále voláním zlého svědomí — — Mohli bychom se zde ostře rozepsati o tom, kdo nese díl viny na tom, že Třebízského hrob svým nynějším pomníkem neslouží k žádné parádě v žádném směru. Poněvadž však doufáme, že bude brzy odstraněn a nahrazen pomníkem důstojným a vhodným, zůstáváme při pouhém konstatování toho, že se o to počovati začalo a spoléháme, že pečující o to naleznou ve snaze své ochotné a vydatné podpory především u těch, jejichž nevážení si památky Třebízského znamená „plachta“ na hrobě jeho stojící již dále zakrývatí nepostačuje.

Ubrana.

Naše zásady. Při výměně svých názorů s „Našimi Listy“ v příčině posuzování hodnoty jednotlivých spolupracovníků na katolické roli musíme ještě poznamenati, že rozhodně zaslonží důvěru muž, jenž přináší nepopulární straně „klerikální“ za obět svou existenci, svůj volný čas hmotné oběti a snaží se za cenu

s pentličkami na ramenou starostlivě obcházejí, nechybí-li někde něco; pokladník rozkládal na stolečku vkusné taneční pořadky s lesklým třepením, stará Kadlice u dveří přerovnávala šestákové koblihy a cukrové pokroutky.

Konečně první slečinka překročila práh; byla to hezká Mařenka Pánkova. František hnedky s elegantní poklonou vyvlastnil holčičku z patronátu zarudlé maminky a uváděl na sedadlo. Maminka s uspokojivým úsměvem se kolébala za mladým párkem. A již přicházela druhá, třetí tanečnice. A ve čtvrt hodině již bylo v sále dosti hlučno. Růžové, bělostné a světle zelené toalety proplétaly se černými fraky a čamarami. Tu bylo zřítí radostný, nenucený úsměv, tam zase slavnostní tvář, u bálových začátečnic jakousi stísněnost s očekáváním, jak to s nimi dopadne.

Již starý kapelník zaklepal na housle a hudebníci spustili proměnnou ouverturu, na níž si při zkouškách zvlášť dali záležet; první dojem dělá vždycky mnoho. Černé kabáty řadily se s éthericky jemnými damskými toaletami do párů, počala „promenáda na pravo.“ Mládenci mrkali při chůzi svižné nožkami, s hlavou sebevědomě vztyčenou bavili stydlivě se usmávající dívky jak uměli. Teď dával každý účastník na všechny pohyby, na každé slovo pozor, aby bylo vše nejellegantnější. Slavnostní očekávání tance jest častě větší slasti než tančení samo. Promenádní hudba šeptá mladým srdcím o nejkrásnějších pohádkách.

A zatím před hostincem zvonily rolničky dále. Hustým špalírem zvědavých diváků procházely do garderoby v přízemí nové a nové návštěvnice. Mladá paní profesorova, choť protektorova, přijela na saních v průvodu dvou výborů. Zvědavci mohli oči nechat na krásné kytičce, jakou studenti nesli ze své sároveň. V sále všechno zdvořile ustupovalo, paní s milým úsměvem usedla do vyhrazeného sedadla.

FEUILLETON.

Ze studentského plesu.

Píše J. S—a.

Na gymnasiu bývá hlava studentova tolik napěchována any staré Hellady a Latia, že není divu, touží-li mnohý studující také po sféře jiné, po zábavě modernější. Rozumí se samo sebou, že korunou studentských zábav bývá pěkný ples. Zatouží-li někdy po tanci i starý děda, jak by se to teprve nelíbilo srdci svěžímu, zelenému mládí!

Gymnasisté Mlíkovští připravovali svůj ples ve velkém slohu. Třídní profesor povolán za protektora; po některém rozmýšlení dobrácky pán čestný úřad přijal a pomáhal statně zvoleným výborům, aby se zábava vydatila co nejlépe. Radil, v kterém domě lze si vypůjčit pěknou sochu, kde hezký obraz, kde nádherné květiny. Horliví výboji hnali útokem dle dobře promyšlené úřady na několik lepších domů; bylo jim vřídne vyhoveno. Se zvláštní laskavostí vycházelo se vstříc jejich žebroňení v těch domech, kde dcerušky přímo nedocházely čekaly na den studentského plesu.

Konečně byl sál upraven se vši náležitostí. V prostřed stála skupina smrků; v každém rohu postavena celá sbírka krásných květů. V jichž středu vztyčeny různé sochy. Dekorace stěn byla přímo přepychová; však to všechno návštěvníci za plat, vždyť se na ples těší skoro celá honzrace Mlíkovská. A holčičky navštěvují studentský ples nejraději. Hudebníci se zvláštní pilí studovali nové kousky k nastávajícímu plesu; bylo to už potřebí k vůli tomu, aby si udelali reklamu k ostatním dnům masopustním, protože kapela ze sousedního Vřesky jim dělala svým uměním nemilou konkurenci.

František Vácha byl hoch jako růže. Ale

stráty své popularity klásti sblíkovací mosty mezi kacířovaným katolickým táborem a mezi odcizenou laickou společností. Když někdo hlásí se mezi nás a dochází za své služby příměrné odměny aneb slušné existence, je sice také hledaným spolupracovníkem, ale nemá přičiny na své zásluhy upozorňovati, ježto dostává odplatu svou a bylo by to věcí přímo směšnou, kdyby za peníze katolické psal protikatolicky.

V oceňování odpůrců katolické víry řídíme se zásadou, že odsuzujeme sice jejich chybné zásady, ale šetříme jejich osob a považujeme to pro své stanovisko za prospěšné, můžeme-li i na vykfíceném nepříteli nalézt některý šlechetný rys v povaze a nějakou aspoň náklonnost ku katolické církvi. Známy politik český vyslovil kdysi názor, že katolická strana může to připsati na účet svého vjeiku, shledá-li na indiferentním člověku aspoň 5% náboženství. A s indiferentními lidmi v životě dnešní doba se setkáváme. Katolické spolky a časopisy nemají za úkol působiti pouze mezi horlivými křesťany a katechizovati mezi nimi, nýbrž mají vnikati do ztracených již posic a paběrkovati i ve zdánlivém úhoru. Těmi zásadami se list náš řídí a bude se i nadále řídit, ať se to líbí „Naším Listům“ čili nic. Stanoviskem tímto pravověrnosti se neupřekáme, ať na ni nikdy svět neupozorňujeme. U katolického listu rozumí se sama sebou a každý ji na něm pozná.

Vrchol svobody smýšlení! „Český Učitel“, orgán ústředního spolku jednot učitelských v Čechách, napsal 30. prosince minulého r.: „Svoboda smýšlení — má se rozuměti takto: Odpadnutí censura slova mluvného i tišštného, aby volně mohlo se mluvit proti bohům a Bohu i proti korunám i proti vládám tak, aby opravdu „vědecké bádání“ bylo svobodno.“ — Tohle bude jistě vrchol lidského štěstí. Až se bude moci svobodně mluvit proti Bohu, až se zasije do srdcí věřících sime skepticismu, pak nalezneme srdce jejich pokoj nejlepším způsobem.

Pánové, takové svobody se nasytili až k zalknutí již pohanští svobodomyšlní filosofové před Kristovým narozením. Sami vyznali, že Boží zjevení upokojí srdce lidské líp než všechno lidské rozumování. Řecký filosof Plato napsal: „Nepřijde-li k nám nějaké Božské Slovo, nic jistého o Bohu se nedovíme: kdyby jen neprodělal přijiti. Hotov jsem všechno činiti, čemu mne naučí a doufám, že mne člověkem učiní.“ A teď najednou ve jménu „pokroku“ chce liberální orgán občastnit lidi podporováním „volnosti slova“ proti Bohu. A tak nebude ani na tom mnoho záležitosti, bude-li mít „pokrokový“ člověk aspoň průměrné vzdělání; pokrokovost může nejlíp osvědčiti tím, bude-li statečně rozkopávat základy stáletými utvrzené. Práce to pohodlná, lehká a při tom v očích organizovaného učitelstva nejvyšší záslužná. Co na tom, jestliže za zničené náboženství nedají tací pánové rozeštvanému lidu náhradu prášádnou? — To už je u nich zcela vedlejší věc.

Jame také pro svobodu, ale pro svobodu dokázané pravdy. Protestujeme proti tomu, aby s ctižádostí, ze strannické vášně mohl na př. každý nevyspělý polovzdělanec mámiti široké

Sál již byl skoro plničký. V tom se rozvlnil vzduch zvuky nejnovějšího valčíku. V prvních několika taktích se lily s galerie tóny různých nástrojů svorně, skoro unisono. Ale již dvě basy šrumly fortissimo a vyplašily klarinety z lázového, klidného zpěvu k trojmu krátkému povyku. Zavřetěly mohutné dlouhé trombony jako k útoku, zadrncela silněji kůže malého bubínku a hlas dotud pokojně slétný vyrazil jako vyplašený motýl rychlou passází do vysokého tónu, zatterpotal se dlouhým trilkem a pak náhle zapadl zase do hlavního proudu zvukového, poddávaje se poslušně komandu basy. A dole pod galerií pestrý rej. Dunivý, krátký zvuk basy podrážel podpatky k elegantnímu, rytmickému kroužení. Opleštil tančil hodně furiantsky. Držel ruku tanečnice hodně vodorovně, při každém šrumnutí basy hodil vysoko vztyčený nosík na pravo a jeho noby opisovaly na špičkách bezky obšáhle oblouky. Tvář zachovával vážnou, jako by ty valčíkové pohyby byly důležitým vojenským pochodem proti nepříteli. Frantík vytácel s Mařenkou, usmíval se demokraticky, sem tam utrousil zábavné slovíčko. Byl při tanci trochu sbrbený, jako když rybář pozoruje udici nad vodou. Ani nezporeval, že si na něj některé gardedámy ukazují a do šátku se tibe usmívají. Nenutila je ani tolik do smíchu jeho skrčenost jako spíše nešťastné šasy. Neobyčejná přitěš působila na ně při otáčení až příliš silou odstředivou, div že se neutrhly. Tak nelitally šasy nikomu jako Frantíkovi. A poněvadž student vytácel až příliš horlivě, bylo zcela pochopitelnou věcí, že ruce několika jiných párků pocítily tvrdost duvádívě rostečeného klíče.

(Dokončení.)

vstřety lidu nedokázanými domněnkami, nasbíranými třebas v některém štvavém socialistickém listu.

Takové a jim podobné pošetilosti organizovaní pánové nejraději ve jménu „vědy“ do duše nemyslicích lidí vtlučkají — jen když čelí proti křesťanské uauce. Nevede je k takové činnosti ušlechtilá láska ku vědě, ale zášť proti církvi.

Má-li se postavit velická, krásná budova, nedovolí se, aby směl každý fušer stavby se sčastnit. Má-li dopadnouti stavba dobře, děje se nejpřísnější vědecká a umělecká kontrola. Ale v přičině hlavního účelu lidského žití, v otázce poznání pravého Boha — to už může dle pant panovati největší svoboda. Že by při takové „svobodě“ byl uváděn prostý „poučovaný“ člověk do zmatků největších, to uzná každý, kdo jen trochu přemýšlí. To jest přece z historie známo, že, kdekoli sahájen boj proti zjevení náboženství, počalo nejrušnější tříštění náhledů, co počiti dále, jaké má býti nové „přesvědčení“. Chce-li některý člověk prodávati zeleninu, musí si na to vymoci koncesii; za to psáti nejzřetěšnější nepravdy proti víře, na to má míti koncesii i nejmladší nedouk. Kdyby takhle chtěl vyučovati ve škole některý, třebas i bystrý a vzdělaný člověk bez učitelské zkonšky, to by se jistě organisovaní pá nové proti tomu postavili; ale bude-li „svobodně“ mluvit proti Bohu i takový člověk, který ani abecedy theologie nezná, to už bude v pořádku.

Jen bychom dobrácké pány prosili, aby svými frázemi o svobodě nezakrývali svou — tyranii. Proti Bohu mluvit, to byste velice rádi povolili. Ale kdokoli se práv Božích zastane, kdokoli chce jako svobodný občan hájiti nezvratnými důkazy své náboženské přesvědčení, na takového hned vysíláte blesky organisacní klatby. Před vlastními kolegy se musí katolický učitel třásti, ale proti svému Tvůrci by mohl vystupovati dle libosti. Vy jste docela zřejmě prohlásili, že rodiče nemají práva vychovati děti dle svého přesvědčení. Ale za to myslíte, že můžete sami katolické dítky častovati všelikými domněnkami sebranými ze strannických, pomluvačných listů. Taková až příliš jednostranná a nedůsledná „svobodomyšlnost“ Vaše ovšem člověka myslícího lákati nemůže. Opakujeme znovu, že jsme pro svobodu pravé vědy. Vždyť pravda osvobodí nás. Při tom však neuznáme nikdy za prospěšné, chce-li někdo zneužívatí jména vědy k šíření svého justamentu a k otřesu účty k autoritě Boží.

Politický přehled.

Jak by měl rakouský parlament z krise významnou, o tom vláda dosud nerozhodla, ač uklidnění poměrů nastati musí co nejdříve. Také v Uhrách dají věděti dr. Körbrovi, aby neotálel s rozhodnutím. Fr. Košut prohlásil totiž v novoročním projevu, že strana jeho bude znemožňovati uzákonění úmluv vyrovnacích v Uhrách tak dlouho, dokud úmluvy tyto rakouskou říšskou radou schváleny nebudou. Strana neodvislosti dále nestrpí, aby v Rakousku celni a obchodní smlouva provedena byla pomocí § 14. a aby nebyla dodržena Széllova formule, dle níž teprv po schválení autonomního celního tarifu v obou sborech zákonodárných bude možno přikročiti k uzavření obchodních smluv s cizinou. Je jisto že i zahraniční státy nepřistoupí na obchodní smlouvy, jež by nebyly provedeny za souhlasu obou sněmoven, rakouské i uherské. Tím konečně přinucena bude vláda k ráznějšímu činu na ozdravení života parlamentního.

Dne 3. ledna konal se v Kutné Hoře krajský sjezd důvěrníků ze 14 soudních okresů. Předseda posl. dr. Pacák v řeči své prohlásil, že k uskutečnění hlavních otázek programu, totiž k osamostatnění země českých a k rovnému právu jazyka dosud jsme se nepřiblížili. Stěžoval si na neopravenost mnohých výtek u nás, že více kritismujeme než pracujeme. Obstrukci odůvodňoval tím, že po mnohých zkušenostech slovům více nevěříme, ale skutkům. Po schválení řádu krajské organizace mladočeské promluvil dr. Herold o politické situaci žádej na konec, aby poslancům v každém případě ponechána byla volnost taktiky, což ovšem přičí se všemu řádu, ježto voličové mají přece právo upozorňovati poslance na cesty, kterými měli by se bráti. Ustanoveno, aby poslanci setrvali v rozhodné oposici, dukud se čes. lidu nedostane, co mu patří.

V Uhrách dosud obstrukce překázá vyřízení branecké předlohy. Po schválení rekrutů za r. 1903 přikročí se ihned k debatě o rekrutech na r. 1904, při níž se zase slibuje velká obstrukce.

Mezi Rakouskem a Itálií uzavřena prozatím obchodní smlouva, která potrvá 9 měsíců a platí od 1. ledna 1904. Vinná klausule úplné přestane; dosud bylo na italské víno clo 3 zl. 20 kr., nyní však nastane clo 20 zl. s tou výhodou, že za italské vína, která jsou v rakouských přístavech ještě nevyclena, anebo která se nacházejí na cestě

do Rakouska, zaplatí se clo dle sazby staré.

Pro Macedonii ustanoven náčelníkem četnictva vláský generál di Giorgis. I v Rakousku vyzvání jsou četníci, aby dobrovolně vstoupili do řad macedonského četnictva. V Bulharsku o překot se zbrojí, což je vážným úkazem.

Napjetí mezi Ruskem a Japonskem dle zpráv novinářských stále se mění. Japonsko se přece obává válečných následků a Rusko si také příliš netroufá. Francie a Anglie v případě války ustanovily se zachovat neutralitu.

Z činnosti katol. spolků.

Z Lična. Národní katolická jednota v Ličně konala dne 4. t. m. předetně navštívenou schůzi, v níž přednášel vp. Jos. Mynafik, kaplan z Černilova. Vroucí a ohnivá slova řečníkova započala v posluchačích hluboký dojem. — Kéz by také účinek této přednášky „o povinnostech katolíků“ jevil se v praktickém životě! Dvěma solovými výstupy a několik a šfely gramofonu zdálá tato schůze byla skončena.

Zprávy místní a z kraje.

Ze Všeod. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústředního výboru v Hradci Králové 2. ledna. Přítomní: Urban, dp. Jukl, Karásek a Polák. Podpora nemoc. udělena: A Prokopové v Čáslavi 6 K, V. Teichmanovi v Úpici za 11 dní 9 35 K, Kaufmanovi J. v Ústí za 7 dní 4 50 K, Al. Škarkovi v Ústí za 7 dní 3 K, J. Vlčkovi v Plzni za 7 dní 6 K, A. Hrdinové v Ollici za 12 dní 5 15 K.

„Vonný dech vánoce“ v Adalbertinu. Náboženská tato operní novinka splnila plnou měrou naše očekávání. Plyný verš Kovářův uvedl v hudbu chvalně známý skladatel Jan Zelinka, jehož dílo Narození Páně bývalo předěšlá leta v „Adalbertinu“ tovaryšskou jednotou provozováno. „Vonný dech vánoce“ zamlouvá se nám více svou jednoduchostí a zpěvností, jakož i rozmanitostí děje. Dílo bylo po několik neděl dp. vicerektorem Jurkovičem horlivě studováno a proto potkalo se s úspěchem. Sbory nastupovaly přesně a bylo znáti, že zpíváno s chutí. Hlavní roli dirigentky přednesla svým lahodným zvonným altm sl. Novohradská, jejíž zpěvný i dramatický talent budí obdiv. V jednotlivých solových partích zamlouvaly se nám: pí. Dvořáková, sl. Náhlíčková, Kalvachova, Němečková, Fritzoza, Brázdova, Březinova, Vaňousková. Rovněž pp. Dvořák, Beránek, Jenšovský, Polák, Dvořáček, Soudil, Martinec a Jakubský zhostili se zdárně svých úkolů. Výprava scénická byla jak obyčejně přiměřená a zejména obtížné sbory andělů za kulisami lze počítati ku dosti vzácným efektům. Celkové provedení slouží rozhodně ku cti jak obětavému dirigentu, tak i účinkujícím pěvcům, kteří v delikátním průvodu p. řiditele Sekery docházeli účinné posily. Obecenstva sešlo se hojnou měrou a přijalo také vřelou chvalitebnou snahu našich pěvců. Představení počtily svou návštěvou vedp. kapitolní děkan Mgr. dr. Frýdek, vedp. rada dr. Šulc atd. Ndp. biakup dr. Doubrava odjížděje na pohřeb knížete Kinského nemohl se představení sčastnit, ale zaslal dar 10 K, za nějž výbor vzdává „Zaplat Pán Bůh!“ Poznamenati ještě sluší, že představení se odbývalo za zvýšeného dozoru požární hlídky. Sál „Adalbertina“ svými dvojími schody a paterými východy vyhovně jedině ze všech zdejších veřejných místností policejním předpisům, a mimo to basičskou i policejní hlídkou postaráno o bezpečnost obecenstva.

Ples spolku na podporu chudých studujících v Hradci Králové bude určitě dne 12. ledna 1904; začátek jest o půl 8. hodině. Zvaní jest již úplně skončeno a lze dle potěšitelného výsledku subskripce doufati, že nastávající ples bude jedním z nejzdařilejších večerů letošní masopustní sezony. Eventuelní reklama nace přijímá Dr. Václav Pošpal, jednatel spolku, v budově realky.

Koncert českého pěveckého kvartetta pořádán jest v neděli 10. ledna v městském Klieperově divadle spolkem na podporu chudých studujících c. k. gymnasia, c. k. škol reálných a c. k. paedagogia v Hradci Králové. Program: 1. 1. Bendl: Ztracené mládí. Zapěje České pív. kvartetto. 2. Massenet: Arie Werthera z opery „Werther“. Zapěje člen kvartetta p. Mikoláš. 3. a) Mendelssohn: Tichá noc. b) Schumann: Na horách. Zapěje České pív. kvartetto. 4. Smetana: Duetto Lukáše a Tomáše z opery „Hubička“. Zapějí členové kvartetta pp. Mikoláš a Novák. 5. Saint Saens: Chant d'amour. Zapěje pěvecké kvartetto. II.: 1. Malát: Máje. Zapěje pěvecké kvartetto. 2. Bendl: Šťastný manžel. Zapěje člen kvartetta pan Svojník. 3. Rozkošný: Ó, jak jsi krásná! Zapěje pěvecké kvartetto. 4. Libická píseň. Zapěje člen kvartetta p. Novák. 5. Národní píseň. Zapěje pěvecké kvartetto. Na klavír doprovází člen kvartetta p. Černý. Předprodej lístků převzalo z ochoty knihkupectví p. Tolmana.

Smrt v cizině. Na Hradecku známý charvatský podomní obchodník p. J. Kuretič zachvácen byl na Sylvestra v obchodě p. Gerguriče v Hradci Králové nenadálou smrtí; při jídle ranila ho mrtvice.

Ve prospěch krupobitím postižených c. k. okres. hejtmanství v Hradci Králové zalaly dále: Jednota divadelních ochotníků „Tyl“ v Černilově čistý výnos z divadelního představení 31 K 72 h, Jednota divadelních ochotníků „Kliepera“ čistý výnos z divadelního představení 50 K, pan Josef Škvrna, rolník v Čistovsi 14 K; dosud úhrnem 4677 K 32 h. Šlechetným dárčům zaplat Bůh!

Dary na Adalbertinu. Vedp. kanovník dr. Jan Soukup věnoval 50 K, vdp. farář Kouřel v Mělně 50 K. „Zaplat Pán Bůh!“

Ze Záložního úvěr. ústavu v Hradci Králové. Dnem 30. listopadu 1903 končilo upisování nových 2.600 akcií Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové, reprezentujícího obnos jeho dosavadního akciov. kapitálu (K 1.000.000). — Upisování celého nově vydaného milionu svědčí nejlépe, jak velkoblíbená důvěra těší se mezi obecností tento ústav, který jest jedinou bankou našeho českého venkova. — Novým rokem vstupuje ústav na dvojnásob široké pole své působnosti; druhý milion umožní mu úplně vyhovět stále rostoucím požadavkům jeho obchodních přátel i tam, kde posavad pro menší kapitál přece jen v měsích poněkud ušších se pohyboval. — Nové akcie vydávány budou proti prozatímní stvrzení u pokladny ústavu asi v polovici ledna a participují již na dividendě r. 1904.

Posel jara. Na Nový rok zatřepetal se v se mináři královéhradeckém motýl babočka šahavková. Venku sice mráz, ale motýlkovi se na světě líbilo.

Koncert malíčků. Správa mateřské školy v Hradci Králové pořádá dnes dopoledne vánoční hru: Kdo s koho... Čili Koncert malíčků.

Kleperovo divadlo. Společnost p. Housova o sv. Třech králích rozloučila se s Hradcem. Už ani drama Hus, které se minulý týden dvakrát dávalo, nejevilo pftažlivost. Ještě že trochu rozjasnilo Samberkovo Jedenácté přikázání a pak i částečně Cesta kolem světa za 80 dní. Na našem divadle častně obtoží pouze síly vyškolené, neunavné za uměleckým cílem se nesoucí.

Uprázdňené nadace. Při nadání, jež založil Alexius Protiva, měštan a kupec v Hradci Králové, uprázdňeno jest místo č. 2 s ročním platem v obnosu 190 korun od 1. října t. r. počínajíc. Právo presentační přialuší zastupitelstvu městské rady Hradce Králové. Žádosti do 30. února místodržitelství království Českého.

Honba za mandátem. Jak známo, prohlásil se hrabě V. V. Sternberg samostatným agrárním kandidátem poslance na říšskou radu za skupinu královéhradeckou; kandidatura jeho byla už na některých místech přijata. Tak ve čtvrtek večer pořádá hrabě Sternberg čestné navštívení voličskou schůzi v Novém Hradci Králové. Byli v ní zastoupeny všechny strany, agrární, radikální, sociálně-demokratické atd. Hr. Sternberg představil se jako samostatný kandidát agrární. Navržená resoluce schválena až na 2 hlasy (sociálně-demokratické). Hrabě vyšel jako vítěz. Sociální demokrat Fr. Širůček snažil se učiniti odpor proti kandidatu hr. Sternbergu, což se mu nepodařilo. Otázky kladené soc. dem. Širůčkem hrabě Sternberg nejen platně zodpověděl, ale i sociálně-demokrat zásady vyvrátil. — V neděli dne 10. ledna pořádá hrabě Sternberg voličskou schůzi v restauraci „Chicago“ na Pražském Předměstí, na níž se voličům představí. — Výkonný výbor strany agrární kandiduje poslance na sněmu zem. pana H. Srdínku, rolníka ze Svobodných Dvůrů a okres. starostu královéhradeckého. — Strana radikálně pokroková ve spojení se stranami nár. sociální a radikálně státoprávní prohlašuje kandidatem dra A. Hajna, redaktora „Samostatnosti v Praze“. — Boj slovní nastává, kupa slibných vymožeností zastírá zraky voličstva, jedná se však jen o to, zda také důslednost zvolili by si nastávající poslanci za hlavní ctnost.

Úmrtí. Bratři kněží vesp. Jan Barták, úředník kanovník v Hradci Králové a vdp. Jos. Barták, místoděkan a farář v Uherském Ostrohu na Moravě, utrpěli bolestnou ztrátu úmrtím své matky pf. Barbory Bartákové, nejstarší občanky v Moravičanech na Moravě, která k žalosti jejich dne 1. ledna t. r. v Pánu zesnula po delší nemoci, byvši vícekrát sv. svátostmi zaopatřena. Narodila se dne 17. března r. 1813 v Třebíně u Mohelnice. Pohřeb v Pánu zesnulé pf. Bartákové byl dokonán dne 3. t. m. v neděli odpol. za přehojného účastenství. Na 2000 obyvatelstva místního i se zdál špéchal prokázati poslední službu lásky všem milé zesnulé stařenky. Kondukt a smuteční řeč konal nejstarší syn vesp. J. Barták za asistence místního duchovenstva. R. i. p.

Novobydžovská skupina Z. J. K. D. zve duchovenstvo svého vikariátu i vikariátů sousedních ku hojněmu účastenství na volné konferenci na čtvrtek dne 14. ledna t. r. do hotelu Liverpool v Chlumci nad Cidlinou (blízko nádraží). Počátek o 2. hod. dopoledne. Program: 1. Bible a Babel. Přednese Th. Dr. Jan Hejčl, profesor bohosloví v Hradce Králové. 2. Zádumší účty. Promluví Aug. Novák, farář z Dobřenic. 3. O katolických spolecích. Přednese Vlad. Hornov, katecheta v Novém Bydžově. 4. Volný rozhovor. Zvláštní pozvání nekoluji.

Pohřeb knížete Ferdinanda Kinského, starce 70letého, který zemřel následkem zranění, jež utrpěl před 8 týdny při útěku z Pardubic, kde spadl s koně, konal se v Heřmanově Městci ve čtvrtek 7. t. m. Zvěčnělý dopraven drahou do Zlomic, aby tu byl uložen do rodinné hrobky. Pohřební průvod z kostela na nádraží vedl ndp. biskup dr. Jos. Doubrava.

Z Dašic u Pardubic. Dne 2. ledna 1904 odbyval se pohřeb pf. Marie Kašparové, choti p. ředitele chóru v Dašicích. V Pánu zesnulá po dlouhé a trapné nemoci přes všechnu obětavou lásku svých milých a bedlivě lékařské ošetřování podlehlá neúprosné smrti a zanechala v žalu stafičké rodiče a 4 nedospělé děti. Kondukt vedl dp. Ludvík Hora, farář za asistence dp. Petra Jiříčka, ct. p. bohoslovce Otak. Olivy a místního kaplana dp. J. Náhlíka. Veliké účastenství při pohřbu zúčastnilo o všeobecné uznalosti a přichylnosti k tak těžce zkoušenému spoluobčanu a sbornístru. — V těchto trdných a bolestných dnech osvědčil p. ředitel nevšední energii. Ačkoliv umírala mu milená choť, zastával přece povinnosti stavu svého svědomitě, aniž by někomu tušili dal, jaký bol svírá srdce jeho. Všechno očekávání předatili p. ředitel provedením nové pastorální mše Říhovského na Hod Boží vánoční. Jaká krásná a poesie vánoční vložená mladým umělcem v toto nové dílo jeho, pozorovatí bylo s toho nadšení a porozumění, s jakým obřízou onu skladbu na chóru přednášeli. Nevíme,

komu přitknouti máme korunu chvály a díků, zda spanilomyšlným slečnám či ochotným pp. zpěvákům, kteří závodili vespolek, by slavný Hod Boží vánoční co nejlépe oslavili a svému obětavému cvičiteli alespoň na jedné straně radost zpřístupnili. Všem jmenovaným „Zaplať Bůh!“ — Ku knuci pak několik upřímných a neustranných slov o p. Boh. Kašparovi. Během 10 roků působení jeho v Dašicích získal si p. ředitel o zpěv sborový na oboru i lidový velikých zásluh a plného uznání. Důležitý úkol svůj ředitele chóru a varhaníka plní svědomitě, je si vědom toho, že ředitel chóru má býti druhým kazatelem v kostele (jak Zvonat napsal). O plní jeho svědčí exercicie cyrilické zde obdivované. K svému vznešenému povolání přilnul s opravdovou láskou, jak patrné z jeho snahy, vzděláti sebe co možná nejvíce v oboru tomto. Práce jeho spisovatelské v oboru hudebním upozornily naše povolané kruhy v Praze, takže obdržel 160 K na další své vzdělání. — Přejeme p. řediteli srdečně, by přelonal šťastně všechny překážky a dospěl cíle svého a ujišťujeme ho, že upřímná píle jeho dojde vždy u nás mravní podpory a plného zasluženého uznání.

K vzdělávací přednášce poslance učitele J. Černého v Zlunovicích. Učitel J. Černý zastává moderní program organizovaného učitelstva pravil, že věda a pokrok nemohou se srovnati se zásadami náboženskými, ano čím více věda bude pokračovati, tím více jednotlivá dogmata budou pozbyvatí své ceny. Že oprávněn byl takto mluvit, přesvědčilo se, všimneme-li si, jak o takovýchto „učeních“ učitelích soudí učenci jména světového. Slavný učenec anglický Chalmers praví: „Před učeným světem nemusí se náboženství křesťanské vědy obáhati; ale obyčejně ten člověk, který primu, sekundu neb nějakou malou školu prošel, myslí, že pronikl celou vědu, který četl někde několik knih kluzkého obsahu anebo noviny, které psali asi takoví učenci, jako jest on sám, který pochytal a tam několik prázdných frází, s nimiž při každé příležitosti vyrukuje, takový člověk cítí se obyčejně nesmírně povzneseným nad tento nízký svět a myslí, že jest učenější nežli Aristoteles. A aby tu svou vznešenost dovršil, nemodlí se, do kostela nechodí, náboženství se směje a o kněžích jen vtipkuje. Taková věda a takový učenci protiví se náboženství.“ — Jiný učenec Karel Daubeny praví: „Věda, která se obrací přírodou, spíše pokoře nás učí a k víře vede, jediná nevědomost pýchou nadýmá, která o ničem nadpřirozeném nelyšeti nechce.“ — Slavný profesor fyziologie a srovnávací anatomie v Göttingech Rudolf Vagner dí: „Když jsem pozoroval věci přirozené, nikdy jsem nestrácel svou víru, která se odnáší ku pravdě písma svatého.“ Podobně řekl i profesor přírodních věd v Paříži Jiří Cuvier a slavný učenec český Jan Purkyně. Slavný učenec Claudius volá: „Náboženství nemůže učenci ani získati, ani zkázy jaké utrpěti, ať jsou ti učenci velcí nebo malí.“ Učený Quizot doznává: „Jenom náboženské vychování vztápje ducha sebeobětavosti, veliké ctnosti a vznešené myšlenky.“ A Smiles: „Náboženství vtělené v život jest poučejším, než tisíce doktrínálních svazků. A konečně před nedávnem zemřelý Herbert Spenser, odpovídaje na otázku v čem spočívá štěstí, praví: „Náboženství jest pramenem našeho štěstí.“ A z dějin by mohl pan učitel věděti, že slavní Říkové a světovládci Římané neudrželi se svojí vzdělaností. Kleslost náboženství a úpadek mravnosti podryly jim život a pohřbili oba tak slavné národy navždycky. A proto jest největším přítelem národa a vlastencem největším ten, kdo svědomitě se stará o nábožensko-mravní život svého národa, neboť ten vykonává nejvíce, poněvadž klade základy k další veškeré práci. A ten, kdo o náboženství připravuje národ, ten podřívá základ velikolepé stavby národního života a tak kopá národu hrob. Takový člověk jest největším nepřitelem svého národa.

Politický klub křesťansko-sociální v Kněžích konal dne 27. prosince m. r. svoji čtvrtou valnou hromadu, při níž vzato v úvahu, kterak náš český lid sám namnoze posiluje své politické nepřátele tím, že nedbá hesla „Svoji k svému!“ ve stýlech obchodních. Poukázáno na tuto naši národní nedbalost při nákupu různého zboží a vzpomenu, kterak nepřítelé naši docela jinak si vedou oproti obchodníkům našim, kterak se stále ještě vybižejí ku čilé „dřobné práci“ — a jak ji — tuto „dřobnou práci“ také vykonávají. Zvláště připomněli jsme si, kterak v Liberci a jinde a jinde našim obchodním lidem se vede. Konec pak této úvahy vyzněl v to velké ptání, aby každý český člověk vědy a vědu při svých nákupech hleděl si hesla „Svoji k svému!“ I ustanoveno za tou příčinou vybiřnouti i naše obchodníky domácí, chtějí-li nám prodávati, aby — pokud jen možno — zaopatřili nám zboží původu českého. Kés bychom si toho vědy a vědu hleděli! Jak docela jinak by se k nám hledělo a s námi zacházelo — a jak vzkvétaly by naše domácí závody a my bychom nehrnuli své peníze do kapes těch, kteří námi bohatnou a nás — dnes dosud zaslanou — jako otroky šlapou. A abychom si na to zvykli — nečiniti ze sebe dobrovolných haletů, je potřeba, aby všechny naše národní spolky myšlenku tuto vědu v kruhu svého působení prováděti pomáhaly. Je to naše nejen národní ale i přirozená povinnost, na kterou upozorňuje nás sám apoštol národů v listě ku Gal.: „Tedy pokud čas máme, číháme doře všechněm, zvláště pak domácím víry!“ (Gal. 6, 10.) a jinde píše: „Ještěliže pak kdo o své a obzvláště o domácí péče nemá, zapleť víru a je horší, než nevěří.“ (I. Tim. 5, 8.) — Kromě toho přišlo na přetles — co už delší dobu občanstvo sdejší pálí — že okresní sílnice v obvodu Kněžic jsou ve velice špatném stavu a sice proto, že s jistě strany nedbá se na silniční zákon. I ustanoveno upozorniti na to a požádati slav. okresní výbor, aby se tu přání doložilo, aby „povozy“ těchto sílnic používací předpisům stávajícím se podrobovaly. Zároveň ustanoveno požádati slavný okresní výbor o bedlivé uvážení toho, zdali zvláštní náhrada, na opravu okresní sílnice od jistých stran dosud placená, dostačí, aby okresní sílnice, přes podímek v sájmú jednotlivých pobožen, mohly sloužiti také v dobrém stavu těm, kterým ty sílnice také patří, poněvadž na udržování jich také platí, ale sílnice těch, jak dnes zřizeny jsou, užívati nemohou a hnedle budou poukázáni užívati starých polních cest. Na to bovo-

leso o potřebě některých oprav sílnic obecních v Kněžicích, kteréto sílničky mohly dnes a postoupě daleko krásněji vypadat, kdyby byly namalý dvojitý porod. Ale o tom i jiném zase až přistě.

Z Nám. Brodů. Štědrý večer, jak tajemná, jak svatá to doba! V srdce každého sklání se nebeský mír a klid a my mimovolně cítíme se povznese, rozradostněni a nadšeni. Není zajisté otce, který v těle srdce a cit má, jenž by zůstal v tento tajemný večer chladným, viděl-li stromek ozášený a děti své rozradostněné! Není snad rodiny, v níž by se děti netěšily na stromček, očekávající, co jim Ježíšek nadělí! Ale jest veliký počet dětí, které by nepocítily té radosti, kdyby zase nebylo štědrých dároch, kteří i na tyto ubožáčky pamatují! I v našem okrese. nemocnici radovati se mohly děti z narození Páně neb i zde Ježíšek na ně pamatoval a hojně je obdaril dárky, na které přispěli ti to pl. t. p. dobrodinci: Slavná městská rada, slavná správa spožitelný, sl. okr. výbor, spr. záložny, sl. správ. pivovaru, dále p. t. pánové a dámy: Fr. Culková, Anna Čejková, Aug. Dušek, professor, Jaroslav Dočekal, Fr. Fischerová, choť c. k. rady v Třebíči, Barbora Geszerova, choť kníž. důchod., Hynek Gottwald, hraběnka Hartmanová, Anna Herafová, Frant. Hladký, továrník, Aug. Hanek, obchodník, Václav Jetmar, kaplan, Václav Kabeláč, lékárník, Heřman Kratochvíl, professor, Marie Kryatufková, Krauzer, tov. v Praze, Václav Klement, obchodvedoucí, Lizner, tov. v Praze, Marie Matějková, choť c. k. okr. hejtmána, Marie Menšíková, Bohuš Neuman, professor, Klem. Neunerová, choť advokáta, Marie Pavlíčková, Otto Prosser, c. k. setník v Čáslavi, JUDr. Jan Pilnáček, Betti Pachnerová, choť továrníka, Fr. Rauch, kaplan, Ludvíka Rückova, choť ředitele panství v Chotěboři, Fr. Raupach, speditour, Rott, Rychlík, továrník, Riedl, Pavl. Sokolovská, choť statkáře, Rud. Seidl, kupec, Fr. Strádal, kupec, Ant. Stránský, pekař, MUDr. Eduard Šabrt, měšťanosta, Ant. Stole, majitel hotelu, Marie Šupichová, choť inženýra, Růžena Štefičková, choť řed. gymn., Šula, velkostatkář, Ant. Vančura, děkan, Frant. Váňa, správce zahrad velkostatků v Konárovicech, Ant. Vančura, rolník v Podmokách, Aloisie Vítková, choť c. k. rady, Vinc. Uzel, c. k. berní inspektor, Anna Zahradnická, choť primáře, Fr. Zahradnický, primář okr. nem., Adolf Znojemský, řezník, Rudolf Záruba, učená a jeden nejmenovaný. Z těchto milodarů bylo obdarováno celým obalem a hračkami 7 hochů a 16 děvčat, jednotlivými částkami obalek 18. Dospělým nemocným bylo přilepšeno na zdravé a mimo to byl každý nemocný něčím obdarován. A tak na všech, malých i velkých, bylo viděti radost a všickni zapoměli v ten večer tajemný na svoji bolest a utrpení! Zaplať vám to Bůh! Nechejte i budoucné — prosíme — otevřeno srdce své paprskům lásky, neboť dobrodini vaše písmem zlatým zapsáno bude v srdce nevinná!

Dary. Nejmenovaná dáma z Prahy věnovala kostlu v Bohdaneči u Pardubic uměleckou sochu svatého, jejíž cena obnáší nejméně 300 korun, na památku úplného uzdravení, jehož se jí dostalo ve slavných lázních bohdanečských. Neznámé dárkyni budiž tímto vzdán veřejný dík! — Obnověnému děkanskému chrámu Páně v Jičíně darovali pt. pp. bratři Samkové, chvalné známi obchodci v Jičíně, velmi krásné koberce na výzdobu oltářů. Za dar opravdu vzácný a milý vzdává duchovní správa tímto povinné díky.

Bohatý strýček. Dle „Plz. Obsoru“ rodina pohodného p. Fialy v Ústí n. O. sdělila po svém bohatém příbuzném Aloisi Fialovi v Chicagu dva miliony korun.

Různé zprávy.

V PRAZE „OBNOVU“

Les dostati v knihupectví p. Františka Hovorhy v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Z právní praxe. Souseed A má okno na dvůr nebo do zahrady souseada B. Tomuto je okno to velmi nemilé, mnohdy nepohodlné. Proto souseed B snaží se omeziti nebo vůbec zcela zameziti vyhlídku (okno, dvéře, třeba i malé okénko ve chlévě) na svůj pozemek tím, že před dotčené okno souseedovo chce postaviti plot, nebo chlívek, záchod a j. — Souseed B může podobné věci na svém pozemku vystavěti, jen nesmí tím souseadu A ubíratí vzduch a světlo, nesmí je totiž těsně k oknu stavěti. Neboť § 488. obč. zákona praví: „Právo k oknu přináší s sebou jenom právo ke světlu a vzduchu; ku vyhlídce potřebí zvláštního povolení. Kdo nemá právo k vyhlídce, může býti přidržán, aby okno mřítí opatřil. Ten, kdo má právo k oknu, jest spolu povinen okno náležitě opatřiti; sanedbal-li by toho, práv bude se škody, která by z toho vzešla.“ Tak zvaný okap musí se na 1 m ponechat a doba jest ještě 15 cm přidati; tato vzdálenost musí zůstatí volná, dále může B postaviti cokoliv a tu pak souseed A při žádném soudě nesvede nic. — Chce-li aneb musí-li souseed vésti okno, dvéře nebo jiné otvory bezprostředně na dvůr nebo do zahrady souseada druhého, musí býti 2 metry vysoko od země vystavěny a zesíleny mřítí opatřeny. — Nové dvéře, které by bezprostředně na uzavřený majetek souseedů vedly, nesmí býti rozhodně zřizeny. — Kdo chce svodnice, slaby střechové a j. na stranu souseedovu vésti, musí ponechati 35—40 cm prostoru t j. nesmí bezprostředně vodu na majetek, ano ani po samých společných hranicích sváděti, nýbrž svodnice, okap a j. 35—40 cm od majetku souseada učiniti. — Hnojiště, jámy řízkové, záchody, zvířátké chlévy a p. musí býti 115 cm od majetku souseada zřizeny a nesmí býti také blíže souseední studně zakládány a vodu v nich nadržovati. — Dle § 44. staveb. řádu pro království České dovoluje se stavěti budovu (byty, dílnu, stodolu, seč atd.) při okres. sílnici tak aby vzdálenost sdi od hrany příkopu sílničního činila nejméně 2 m; mimo to každá

nová stavba má být provedena v linii jako sousední obytná stavení. (A. Benč — Právní poměry sousedů.)

Vzorový reformátor. Odpadlík láka cynicky ve schůzi nevěreckých „Osvobodců“ v Americe vykládal, jak se v mládí modlil „Anděle Boží“. Prý na místo slov „na tvé svaté vnučnutí posor dám a v tom svatém obcování setrvám“ říkal: „Na tvé svaté fňuknutí pozor dám a v tom svatém hopenování setrvám“. To se chtěl nejspíš pochlubit, že již ve věku chlapeckém byl nevěrec. Osvobodenci se ten jeho vtip velice líbil. A tento člověk, který již v mládí si tropil z pobožnosti posměšky, člověk nevěrec — balamtil svět, že chce národ přivést k pravé zbožnosti. Sloužil pokrytecky má, posluhoval svedeným stoupencům svátosti, stavěl se, jako by je chtěl utvrdit v náboženském přesvědčení a zatím nevěřil nic. Teprve když mu jeho pokrytecká přetvářka nedopomohla k teplému hnědečku, přiznal barvu a hledá chleba v boření toho, co před krátkým časem stavěl.

(8) **Pedařská sebekritika.** Po celý rok prý časopis „Ždár“ v Rokycanech ve svých člencích přpravoval na schůzi inteligence za příčinou lidové práce. Uskutečnění její bylo prý 12. prosince v Rokycanech. O výsledku jejím se slizami v očích a v bolestném nátku redaktor Horký píše do „Času“ toto: „Ale účast o tak vážnou otázku byla tak nepatrná, že jen šest členů bylo přítomno schůzi, a uváží-li se, že jedním musel být svolavatel (Horký) a ostatních pět že muselo být do schůze téměř přivlečeno, pak zbude nám jen lítost nad takovouto žurnalistickou prací celoroční, která nedovede městské obyvatelstvo nadchnouti k účasti.“ Bravo! S tímto zdrcujícím odsudkem, proneseným Horkým nad vlastní nedovednou činností žurnalistickou, ovšem úplně souhlasíme. Rokycanští opravdu byli již tak smělí a žertovným vtipem své nepřítomnosti dali na jevo, že mravní a duševní vlastnosti svolavatelovy dobře rozpoznali a že Horký honil by v cizím revíru, kdyby chtěl být vůdcem ve výchově vrstev lidových. Rokycanský nemůže přece být Horký předmětem vážné pozornosti, jako spíše pořadatelem zábav a nelčených směšností. Vždyť je mináček ten v neohrabané demokratičnosti dovede vytvořit i tuto slovesnou perlu: „Občane, nepišťe mi slovuťný; jsem občanem jako Vy a jím své dva buťty k večer. Ostatně přední muži si tento název zakázali, jako na příklad přítel můj Masaryk.“ Mimo naivní zelenost mládí, která z duchaplného výroku toho se všemi přisnaky vyzírá, překvapuje tu zejména, že Masarykovi již jest přítelem kdektýr holec. Představte si ještě, že „Čas“ častěji citáty tímto přívržencem se pochlubí a poznáte, že serióznost předáků realistických dotáhla to již k posledním stanicím.

Z důvěry k židům nestalo se jistě nařízení místodržitele Alexejeva, dle něhož z pevnosti Port Arthur vypovězení jsou ušedli tam židé. Port Arthur nalézá se na dálném východě asijském, v končinách Rusům náležejících, kde právě dějí se přípravy Rusů k válce s Japonci, na protějším souostroví obývanými. V honu válečném hraje velikou úlohu spolehlivost, proto místodržitel Alexejev už napřed čistí řady svých podřízených. Polské židy z Port Arthuru odvedla si zvláštní deputace židů varšavských.

Obchod s dívkami má v Evropě hlavní své středisko v Pešti a Bukurešti, kterážto města jsou eldorádem židovstva. Odtud komandováni jsou agenti do všech končin, aby pátrali po dívkách a je pak předatřím atkvělého zaopatření vylákali z vlasti do hunsného otroctví, z něhož téměř nikdy nelze vyváznouti. Z Pešti dodávají se děvčata do vykičených domů v Turecku a do haremů. Za dodané děvče platí se 1000 až 2000 K. Za vypátrání děvčete a upozornění na agenta dává se 300—500 K. Za děvčata, která možno zavésti do jižní Ameriky, platí se 3000 i více korun. Obchod tento s jistotou je lákavý a proto není divu, že mnohý bídák nešťastně kupčí lidským masem. I v českých městech našel by se nějaký „našinec“, který obchodem takovým zbohatl. Důvěřivých, nerozumných dívek, které za poslátkem pěkného zaopatření dají se úlianyí slovy vlákati do domů hanby, je pořád dosti. Tu právě na sociálním poli i v té nejmenší obci měli by se se skupiti milosrdné duše s nějakým rozhledem po světě, aby aspoň radou věnovali se spoluobčanům svým. Čtenářským i jiným spolkům kyne tu vážné pole součinnosti.

Elektrické zvony. V Linci zavedli si pohyb zvonů na větší elektrickým proudem. Mají tam sedm zvonů a to v tóně 80, 38, 28, 16, 9,5, 4,8, 2,8 metrických centů. Elektrické motory a úprava stály 11.400 marek. Aby zvon zvonil, stačí jednoduše dole, aniž by se na věž stoupati musilo, zapnouti proud. Zvony možno pustiti buď všechny najednou nebo každý zvlášť v libovolném spojení. Zařízení jest sice drahé, avšak svým časem se vyplácí. Spotřeba proudu v Linci za jedno klekání obnáší jenom 8 h.

Valná hromada generál. podpůrného spolku „Slavin“ pro Čechy, Moravu a Slezsko konati se bude ve čtvrtek dne 14. ledna 1904 v 8 hod. večer „u Libuše“ na Smíchově.

Hanácké obilní droždí. Bolnický lihovar s droždárnou v Litovli (Morava), jediná to česká droždárna v Rakousku, zřízená r. 1900, již se dostalo opět na lonských výstavách v Praze, Pardubicích, Hosticích a Třebíči nejvyšších vyznamenání, zůstává od českých konsumentů v mnoha městech i obcích českých neodůvodněně nepovšimnuta. Výrobek její nejen že v jakosti se může veškerým nejvyhlášenějším kvasnicím rovnati, ale i mnohé z nich v kvasivosti a trvanlivosti předčí. Hlavní váhu však klásti jest na to, že jest to výrobek český a jediný z obilí vyrobený. Litujeme, že mnoho a mnoho českých pánů pekařů a obchodníků úlianou řečí agentů německo-židovských velkoobchodníků dá se přemluvit a kupuje kvasnice míchané, jakosti pochybné, vydávané za výrobek slovanský. Koupí hanáckého, čistě obilního droždí z Bolnického lihovaru s droždárnou v Litovli obdržíte nejen vždy bezvadný český výrobek, ale posilíte tím i naši národní posici oproti suživcům německým, kteří zvláště na Moravě spáry své hluboko do národa našeho zatínají. —

Česká záložna v Praze. Na místě Svatováclavské záložny zřízena právě „Česká záložna v Praze“, zapáané společenstvo s ručením omezeným, jejíž úkolem jest, členy Svatováclavské záložny před úplnou zkázon zachrániti, vkladatelům nejenom vklady zajistiti, ale pokud bude možno i utrpenou škodu jim nabrzditi a od dobrodinců, jimž na blahu církve, vlasti a vůbec společnosti lidské záleží, co možná nejmenších obětí požadovati. Aby konkurs Svatováclavské záložny v Praze byl najisto odvrácen, žádá se od vkladatelů Svatováclavské záložny v Praze, aby vklady své převedli do České záložny v Praze, která bude je přebírat v téže poměru, v jakém aktiva Svatováclavské záložny a garanční fond její členů a dobrodinců na ni přecházejí budou, a zůrokuje je 4%. Od členů žádá se, aby převzali tolik (bogatí více) garančních závodních podílů České záložny v Praze po 50 K, kolik měli podílů Svatováclavské záložny v Praze; za zbytek povinné repartice v této záložně, nebo její část, nechť složí garanční příspěvky v České záložně v Praze. Garanční závodní podíly a příspěvky zaplácí se jim jako pohledávka jejich u České záložny v Praze, která se jim, nebo dědicům jejich zaplácí bez úroků, nebo bude se úrokovati teprve tehdy, až celý garanční fond bude z čistého zisku této záložny úplně uhazen a až všechny garanční závodní podíly a příspěvky dostoupí plné, nominální hodnoty. Doufati lze také, že mimo vkladatele a členy Svatováclavské záložny sanační akci Svatováclavské záložny přijdou vstříc ještě četní příznivci neb dobrodinci, kteří buďto složí garanční závodní podíly nebo příspěvky v České záložně v Praze za týchž podmínek, jako členové Svatováclavské záložny. Stanovy České záložny v Praze a formuláře přihlášek členekých dostanou se v úřadovně České záložny v Praze, v bývalé úřadovně Svatováclavské záložny v Praze, kdež se též přihlášky členů nové záložny denně přijímají.

Zasláno.

Ve středu dne 13. ledna o 10. hod. dop. koná se volná konference vikariatu Chrudimského v Heřmanovu Městci, na níž rokovati se bude o spolku sv. Bonifacia a jiných časových našich otázkách. Dp. hosté i jiných skupin vikariátních jsou vítáni.

Tom. Střebský,
č. kanovník, bisk. vikář.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 2. ledna 1904. 1 hl pšenice K 11:60—12:00, žito K 9:30—9:60, ječmene K 9:20—9:60, oves K 4:80—5:20, prosa K 00:00—0:00, vike K 9:60—11:00, hrachu K 16:50—24:00, došky K 24:00—28:00, jahel K 20:00—21:00, krup K 18:50—28:00, bramborů K 3:60—4:00, jetelového semene K 86:00—180:00, máku K 24:00—30:50, lněného semene K 00:00—00:00, 100 kg. křtinych otrub K 10:50—12:00, pšenice, otrub K 11:00—12:50, 1 kg. másla K 2:20—2:40, 1 kg. másla vepřového K 1:86—1:70, 1 kg. tvarohu K 0:20—0:26, 1 vejce K 0:07—00:8, 1 kopa cerele K 1:00—2:20, 1 kopa petržele 0:00—0:09, 1 kopa kapusty K 1:30—1:60, 1 hl cibule K 4:20—5:00, 1 kopa drob. zeleniny K 1:50—2:50, 1 pytl mrkve K 1:60—1:80, 1 hl. jablek 00:00—00:00. 1 hl hrůšek K 00:00—00:00. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 1. ledna 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 987, žito 206, ječmene 146, oves 228, vike 3, hrachu 2, jahel 0, lněného semene 2 1/2, hl, jetelového semínka 107, máku 1. 2) Zeleniny: cerele 36 kop, kapusty 30 kop, cibule 19 hl, drob. zeleniny 58 kop, zelí 0 kop, mrkve 17 pytlů, brambor 47 1/2, hl. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrůšek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 11 kusů, podvinčat 174 kusů.

(Zasláno.)

Panu KARLU ZAVADILOVI, zlatníku a pasíři v Chrudimí.

S kalichem per 90 al. jsem úplně spokojen; až budu něco potřebovat, zase se na Vás obrátím.

V Zábotti, pp Lab. Týnice, dne 14. května 1899.

Josef Štíma, kaplan.

Firmě Jan Staněk,

pasíř a ciseleur

v PRAZE-I., ulice Karolíny Světlé č. p. 312,
dílna kostelních nádob a náčiní a umělých
prací z kovu,

dostalo se během r. 1903 následujících vyznamenání a uznání vešměs za vlastnoručně zhotovené a na výstavách vystavené kostelní práce:

Zásadní list rytířského řádu sv. Petra.
Na výstavách v Paříži, v Pardubicích a v Třebíči: čestný diplom s právem rašné státi medaile.

Během r. 1903 dodal jsem 25 nádherných monstrancí a 70 skvostných kalichů, mimo mnoho jednoduchých, mnoho cibolí, věcných lamp a lustrů, a několik set svícenů všech druhů různým sl. patronátním a farním úřadům. Práce tyto zhotoveny byly v různém slohu.

Firma tato po 11letém trvání vykázaní se může na sta doporučením, jichž prvopisy možno si volně prohlédnouti.

Závod můj možno kdykoliv navštívit bez jakéhokoliv závaznosti koupě.

(Zasláno.)

Pan Jan Staněk,
pasíř a ciseleur,
PRAHA-I., ulice Karolíny Světlé č. 19.
Dílna kostelních nádob a umělých prací z kovu.

Vaše Blahorodí!

Zasílám na vyrovnání účtu povinný obnos za dodané svíce; jsem velmi spokojen s uměleckým provedením. Všem se velmi líbí; všude Vás doporučím. Děkuji Vám a jsem ve vší účtě

Jan Brázdil, farář.

Ve Zvoli u Záběhu (Morava), 9. února 1903.

Vaše Blahorodí!

Děkuji za tak brzké a dle církevních předpisů zhotovené paciřské. Při každé vhodné příležitosti s jistotou neopomenu Váš závod doporučit.

Ve vší účtě

Šarapatka Rich., kaplan.

Schlackenwerth, 11. března 1903.

Vaše Blahorodí!

Vyzlacení kalicha s paténou mne velice překvapilo, neboť ta krásná práce, s jakou jsem se setkal, velice se mi líbí, cena jest velmi mírná a doba mezi zasláním a dodáním zpět byla velice krátká. Z té příčiny musím Váš závod každému co nejvřeleji doporučit.

S veškerou úctou

Fr. Pliml, farář.

Hostice Šum. u Vimperka, 22. března 1903.

Velečtý Pane!

Jako s dřívějšími objednávkami, byl jsem i s touto velice spokojen. Řádná práce Vaše a přesnost u vyřízení její Vás samy nejlépe doporučují.

František Kraus, děkan.

V Zlonicích, 24. března 1903.

Panu JANU STANĚKOVI, pasíři v Praze.

Za obdržené právě ciborium upřímně děkuji. S prací jsem v nejvyšší míře spokojen a cena jest též mírná. Jsem jist, že dílo Vaše každému se bude líbiti.

Ještě jednou děkuje za krásné dílo, znamenám se v účtě náležitě oddány

Dr. Fr. Obdržálek, farář.

Domanín, 1. dubna 1903.

Velečtý Pane!

Novou, stříbrnou, silně pozlacenou gotickou monstrancí 70 cm. vysokou a 2575 gr. těžkou a Vámi zhotovenou jsem dnes obdržel. Jen upřímnou pravdu dám, že všichni, kdož ji dosud viděli, pochvalně se o ní vyjádřili; i já jsem s ní úplně spokojen. Pranic nevadí, že jest těžší nežli původně ujednáno bylo a proto i o něco dražší. Jak viděti, jest to celému provedení jen k valnému prospěchu. Dílo samo chválí mistra svého. Každému, kdo podobné věci objednává, mohu Vás jen doporučit.

Děkuji Vám za radost způsobenou a znamenám se s veškerou úctou

Frant. Benda, farář.

V Ohrozimi, 6. dubna 1903.

Velečtý Pane!

Lampy ke dvěma postranním oltářům zaslané, vzhledem k velké lampě před hlavním oltářem, velmi dobře se hodí, jsou velice pěkné a všem se líbí. I cena jejich není velká. Budu hledětí Váš závod všemožně doporučit.

S veškerou úctou

Fr. Pliml, farář.

V Hosticích Šum., 12. dubna 1903.

Pan JAN STANĚK, pasíř.

Srdečné díky za krásné provedení objednané zásluky. Lidé nemohou zapomenouti na ono osvětlení o vzkříšení. Svíce líbí se každému, zvláště ony čtyři šestivířkové a to pro jejich provedení a diví se jejich láci. Snad dá Pán Bůh, že budu moci zase brzy něco objednat.

Alois Roudnický, kaplan.

V Chodově, 15. dubna 1903.

Otčený Pane!

Jest mi zvláštním potěšením vzdáti Vám tímto veřejnou pochvalu a uznání za vkusné a v levné ceně provedené práce, jež jste vnoval nové naší monstranci, ciborii, hostiři a paténce k nemocným a přejí závodu Vašemu. aby vešel v širší známost u sl. patronátních a farních úřadů.

Jos. Fr. Stejskal, farář.

Farní úřad v Studnici v Čechách, 30. dubna 1903.

Velečtý Pane!

Dodal jste mi letos novou stříbrnou monstranci v slohu barokovém, kterou matka má Anna Pupalová a já jsme potřídili v oběh z drahé zesnulé členy naší rodiny a na památku mého 25letého působení jakožto duchovního správce ve Sluhách.

Odbíraje od Vás již léta kostelní potřeby, obrátil jsem se opět k Vám, třeba se, že tato jubilejní monstrance bude dílem uměleckým a přední ozdobou zdejšího farního kostela.

Očekávání moje jste vyplnil v míře sverchované. Jubilejní monstrance přes 2 kg. čistého stříbra válečí, emailované obrázky — v počtu 7 — jsou překrásně provedeny, vkusné ozdoby s tyrkysy a granáty, ruční rytiny a ruční topání a celá práce svědčí o umělecké dovednosti a svědomitosti Vaší.

Při generální visitaci dne 29. dubna t. r. zde konané líbila se monstrance Jeho Em. nejvyššíhožejšímu knížeti-arcibiskupu Pražskému, líbila se i osadníkům i duchovním spolubratřím, kteří ji s blízka viděli.

Děkuje Vám se srdce a doporučuje Vás všem pro kostelní práce, trvám v účtě oddaný

Fr. Pubal, farář.

Sluhy, 4. května 1903.

Velečtělý Pane!

S potěšením Vám mohu sdělit, že i tato druhá lampa se všeobecně líbila a že jsme s Vaší zálibou nanejvýš spokojeni. Buďte ujištěni, že Vaš závod při každé příležitosti co nejlépe doporučíme a při objednávání podobných věcí se na Vaš závod obrátíme.

S úctou

Barbora Pavlatová.

V Drákově 10. května 1903.

Velečtělý pane!

Sděluji Vám, že korunky šťastně došly, a nímž spokojenost pouze vyjádřiti by nedostačovalo, neboť to by znamenalo, že jste provedl je dle plánu svého a mého objednání, avšak Vy jste učinil více, nežli vyjednáno bylo a proto zasluhuje mňj srdečný dík. Rodička Boží a Pánem Ježíšem, jichž sousoší korunky ty zdobí, Vám odplatíte radost, kterou jste mně a osadníkům mým způsobil. Až budu opět něco potřebovati, najdu si Vás zase. Doporučením ku jiným důstojným Pánům ovšem šetřiti nebudu.

Přeje Vám hojného zdaru od Pána Boha jsem oddaný

Frant. Smola, farář.

Štěpánovice u Třeboně, 23. června 1903.

Velečtělý Pane!

Zasílaje výše uvedený obnos, vyjadřuji Vám tímto, že stříbrná a pozlacená gotická monstrance z Vašeho závodu nejen šlechetné dárkyni, nýbrž i mně a všem se velmi líbí a že jsme s ní úplně spokojeni. Podobné nás uspokojuje stříbrné a pozlacené ciborium.

Znamenám se ve vší účtě oddaný

Ant. Vrána, prof. náb. v. v.

Prostějov na Moravě, 30. července 1903.

Vaše Blahorodí!

Viděl jsem v době exercicií v Olomouci některé Vaše výrobky; tyto a mnoh u Vás objednané práce mne přesvědčily, že svědomitě pracujete kucti a slávě Boží. Zvláště obdivoval jsem se s povděkem monstranci ve Skalici, kterou jsem Vám byl k opravě zaslal a vyslovuji Vám své uznání i dík.

Vašnosti v účtě oddaný

Josef Skalka, katecheta.

V Mor. Ostravě, 17. srpna 1903.

Blahorodému Pánu, p. Janu Staňkovi, pasfí v Praze.

Sděluji tímto s Vámi, že kalich u Vás opravený a v ohni vyzlacený mne velice mile překvapil, jak svým provedením, tak i láčí, že nemohu jinak, než Vám své povinné díky vzdáti a každému správci duchovnímu Vás co nejlépe doporučiti.

V dokonale účtě

Jan Šulc, farář.

V Schönbachu, dne 1. září 1903.

Vysocvážený Pane!

Lampu jsem obdržel úplně v pořádku. Jest velice krásná. Děkuji srdečně za krásné její vyhotovení. Znamenám se v hluboké účtě

Jan Vojta, farář.

Těchnice u Sedlčan, 2. září 1903.

Čtělý Pane!

Kalich zakoupený pro kapli Žernovskou u Vaší et. firmy v ceně K 150, jest vkusně proveden a všeobecně se líbí. Můžeme Vaší et. firmu pro solidnost jak v provedení práce, tak v mírné ceně každému vřele doporučiti.

Josef Fr. Steskal, farář.

Fr. Rýdl,

starosta obce Žernova.

V Studnici v Čechách, 26. září 1903.

Velečtělý Pane!

Sirény objednané pro farní chrám Páně v Radimi u Jičína došly v čas a jsem s nimi spokojen, rovněž i osadníkům se líbí. Pro barokový chrám hodí se úplně, provedení vezkrze pečlivé.

V účtě dokonale

Janh Groh, farář.

V Radimi, 5. října 1903.

P. T.

Sděluji, že svícny přišly neporušené a že se mně i mým farníkům velmi líbí

S veškerou úctou

Cyrill Mašíček, farář.

Ve Vys. Studnicích na Moravě, 6. října 1903.

Pan Jan Staněk, pasfí v Praze.

Křís k právodům přišel neporušen. Jsem úplně spokojen s provedením i cenou a děkuji Vám srdečně za vzorné provedenou práci.

S úctou

Bojislav Flum, farář.

Ve Víkáně, 14. října 1903.

Čtělý Pane Staněk!

S kaditelnici v gotické slohu zhotovenou a v ohni pozlacenou, kterou jste pro náš farní chrám Páně dodal, jsem úplně spokojen.

S veškerou úctou

Jan Mrázek, kons. rada a farář.

V Třebíti na Moravě, 9. listopadu 1903.

P. T.

S kostelními nádobami, jež jste nám dodal, jsme úplně spokojeni. Vaše firma zasluhuje opravdu nejvyšší podpory se strany velečtělého duchovenstva a nehorlivějšího doporučení, kterého si v plné míře zaslouží.

Ve vší účtě

Václav Tvrdý, farář.

Michaelsberg, 16. listopadu 1903.

Velečtělý Pane!

Stvrzuji příjem došlých svícenů, dovoluji si dáti výraz uznání jak co do ceny, tak co do kvality a formy. Doufám, že i s trvanlivostí budu spokojen.

V účtě

Josef Vomočil, farář.

V Nové Pace, 17. listopadu 1903.

Velečtělý Pane Staněk!

Zásilku věcí bohoslužebných jsme obdrželi a všechny nám úplně vyhovují, pročž Vám vyjadřujeme úplnou spokojenost a firmu Vaší co nejlépe doporučujeme.

Z obecního úřadu Nov. Města n. C, dne 18. prosince 1903.

P. T.

Děkuji za laskavé zaslání vědné lampy a sděluji sdvořile, že došla v úplném pořádku a že jsem jak s provedením jejím, tak i s cenou nanejvýš spokojen.

V dokonale účtě

Josef Kovář, farář.

Ve Velké Jesenici, 23. listopadu 1903.

Velečtělý Pane!

Monstrance přišla neporušená, krásná a líbí se mi i všem, kteří ji již viděli. Brzo pošlu k poslacení kalich. Srdečný dík za krásné a rychlé vyhotovení.

S veškerou úctou oddaný

Jan Blažej, farář.

Na Rusavě (Morava), 3. prosince 1903.

Velečtělý Pane!

S dodanou novou krepenkou a s příslušnou opravou starého kropáče a mírnou cenou všeho jsem úplně spokojen.

Až zase něco zapotřebí bude, milerád se na Vás obrátím.

Jan Havran, farář.

Vejšovice, 15. prosince 1903.

Velečtělý Pane!

Byl jsem splnomocněn, bych Vám vyslovil dík a spokojenost nad výrobky z Vaší dílny. Nevím, jak bych Vám dal to nejlepší vyvěřování.

Veškeré předměty, jež jsem od Vaší firmy objednal, všeobecně se líbí. Obzvláště věčná lampa, lustr, kaditelnice, svícny i kalich a znovu pozlacená a pečlivě opravená monstrance svojí důkladností, přesností slohu a co zvláště: velice mírnou cenou Vás co nejlépe doporučuji. Zasluhuje Vaše firma nejvyšší podpory a doporučení, což při nejbližší příležitosti učiniti neopemeu.

S přátelským pozdravem zdůstávám

Jan Adamec, kooperator.

Ždánice, 15. prosince 1903.

P. T.

Pozlacený v ohni kalich a obě kaditelnice po niklované jako nové! Jsem úplně spokojen s provedením i cenou. Kdo Vaší firmy solidnost již jednou zkoušel, již se Vás pro vždy přidrží. Zdař Bůh!

Vám v účtě oddaný

Augustin Franěk, farář.

Ve Starči na Moravě, 16. prosince 1903.

Vaše Blahorodí!

Kalich s patěnou řádně došel. Vaše Blahorodí ubezpečuji o úplné spokojenosti. Provedení jest velmi doporučení hodné.

V dokonale účtě

Josef Sochůrek, administrator fary.

V Bechlíně, 17. prosince 1903.

Velečtělý Pán, p. Jan Staněk.

Sděluji s Vámi, že lustr pro farní kostel v Kounově u Vaší firmy objednaný, dík velmi pečlivému zaobalení, přišel úplně neporušený. Práce sama vy-dává nejlepší svědectví o dovednosti a solidnosti Vaší firmy. Lustr líbí se všeobecně. I cena jest mírná. Doporučuji proto Vaší velečtělou firmu nejlépe.

Ve vší účtě oddaný

Josef Šplechtna, farář.

Farní úřad v Kounově, 17. prosince 1903.

Velečtělý Pane!

Lustr došel bez nejmenšího poškození - k úplnému uspokojení. Srdečné díky za rychlé a náležitě obeloužení.

S veškerou úctou

Václav Zach, kaplan.

V Kaplici, 21. prosince 1903.

Čtělý Pane!

Vaše zásilka objednaných kostelních věcí došla dnes v pořádku. Překrásná lampa a veškeré jak o-táčí tak i nástěnné svícny vkusnou slohou úpravou uspokojují plnou měrou a mám za jisté, že budou Vaší ctěné firmě dobrým doporučením.

V dokonale účtě

Fr. Schiller, řídící učitel.

V Sezemíciích, 5. prosince 1903.

Velečtělý Pane!

Objednané dvoje svícny, jeden hladké leštěné se žlutého bronzu a druhý bronzové slacené se mně i dobrodircům, kteří je kostelu věnovali, líbí, a jsme s nimi úplně spokojeni.

Ant. Vávra, prof. náb. v. v.

V Prostějově, 24. prosince 1903.

Velečtělý Pane!

Nyní jest teprve stříbrná gotická monstrance úplně doma. Kanonické tabulky ozdobné tvoří krásný harmonický celek. I zde platí naše přísloví: „Dobré dílo samo se chválí“. Když přišla inteligence sou-kromě prohlížeti, vyslovila Vašnosti uznání. Mám za to, že není třeba blouditi po cizině a vyhledávati firmy národu našemu nepřátelské, hmotně siliti nepřátele vlasti naší a pak zehrat, že nemáme vy-tečníků.

S úctou

Jan Svoboda, rolník.

(Závěr).

Různé individua nabízí slavným patronátním a farním úřadům pod rouškou „výrobce kostelního ná-činí“ bez jakéhokoliv označení řemeslného, výrobky bezcenné, církevnímu slohu nevyhovující.

Proto dovoluji si upozorniti velndůst. duchovenstvo, aby své velečtělne objednávky kostelních věcí činilo jen u odborníků, pasfí, stříbrníků a zlatníků, kteří práci té skutečně vyndění jsou a jí rozumí, a nedalo se klamati výrobky tlačenými (presovanými).

V nejlubší účtě

Jan Staněk, vyučený pasfí a ciseleur.

Pro duchovní správy.

Nejnovejším nařízením c. k. místodržitelství, směřujícím k odstranění všech příčin tuberkulózy a šíření její, mají ve všech veřejných shromážděních a tudíž i v kostelích upevněny býti tabulky s nápisem

*na sem plivati
se zakazuje.*

Prodáváme nápisy tyto na kartonu (provedené 1 kus za 6 h, 5 kusů za 25 h, 10 kusů za 45 h.

Blek. Hekárna v Hradci Králové.

»STELLA« V JOSEFOVĚ.

P. T. ČTENÁŘŮM »OBNOVY« 5% SRÁŽKY.

Nejlepší štěstím v životě jest zdraví
a kdo chce sobě zdraví zachovati požívej

**záživné
SUCHARY.**

Suchary pro nemocné
Suchary pro rekonvalescenty
Suchary pro trpící žaludkem
suchary zákuskové

jakož i

nejjemnější čajové zákusky

jedině k dostání u firmy

„STELLA“
(majitel L. B. Čech),
suchary a čajové zákusky

JOSEFOV.

OBJEDNÁVKY VYŘIZUJÍ SE OBRATEM.

»STELLA« V JOSEFOVĚ.

Šicí stroje

za ceny bez konkurence
se zárukou.

Rodinný Sigerův obyčejný za 50 korun,
velmi vkusný s kruhovým důlčkem za
88 korun, jakož i veškeré obuvnické a
krejčovské stroje, různé součásti, řemeny
a jehly k šicím strojům má stále na skladě
a v hojném výběru nabízí

První sportovní závod

Františka Jiráčka

ve Vys. Mýtě

na Chocenskou branou.

Jedna návštěva stačí

by možno bylo přesvědčiti se o výkonech mého bez konkurence stávajícího atelieru pro přijmutí osob při světle umělého dle mého

vlastního patentem chráněného systému.

Se zařízením tímto jsem zcela neodvislým od světla denního a jest mi možno i v hodinách večerních fotografické snímky v stejné dokonalosti prováděti.

Zvlášť výhodné též co momentní přijmutí dětí!

J. F. LANGHANS,
c. k. dvorní fotograf v Hradci Králové

**Přibere se hned
mladší
soustružník
pro truhlárnu.**

Bližší u firmy
Adolf Novotný,
továrna nábytku a kobereců
v Týništi n. Orlicí.

+++++

Jana Leopolda Haye, biskupa královéhradeckého, Zpráva o vísitaci far kraje Čáslavského, již roku 1783 k rozkazu císaře Josefa II. vykonal.

Podává Dr. Václav Řezníček. — Cena 80 haléřů. — Objednávky vyřizuje Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové.

Přítomné dílo vrhá pronikavé paprsky na náboženské poměry naše v době josefínské, v době tísavého caesarpapismu, již povšimnuto důkladněji před drem Řezníčkem v přítomném historickém ruchu pouze od dra. Kryštofa. I nehistorika a laika bude velice zajímaví nas'ráni biskupa-politika, poslušného sluhý caesaropapistického aparátu na náboženskou situaci a charakter jednotlivých kněží. Císelná statistika, provedená v jednotlivých farnostech, jest pro nynější duchovní správce Čáslavského vikariátu zvlášť významna. Dr. Řezníček pečlivým, přesným překladem německého referátu Hayova vykonal naší historii službu velice platnou.

+++++

České náboženství.

Napsal Jiří Sahula.

**Vyšlo jako 11. a 12. čís.
„Časových Úvah“**

redakci Th. Dra. Fr. Reyla.

Obsažený tento spis rozdělen na tyto kapitoly:

- I. Smí-li si každý národ vybrati které koliv náboženství.
- II. Které náboženství jest jedině pravé a pro všechny národy závazné.
- III. Pravé náboženství a bible.
- IV. Adamité.
- V. Tábři.
- VI. Zbédovanost národních církví husitských.
- VII. Čeští bratři a víra lutherská.
- VIII. Přehled.

Přítomný spis čítá 72 stran a prodává se pouze po 16 haléřích. Při hromadných ob-
jednávkách poskytuje se sleva až 50%.

Objednávky vyřídí obratem
administr. „Časov. Úvah“ v Hradci Král.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Král.
nabízí školní knihy:

- 1. Malý katechismus**
katolického náboženství.
Cena 1 výtisku vázaného 30 h.
- 2. Střední katechismus**
katolického náboženství.
Cena 1 výtisku vázaného 64 h.
- 3. Velký katechismus**
katolického náboženství.
Cena 1 výtisku vázaného 80 h.

Katechismy jsou schváleny na valné schůzi biskupské ra-
kouských ve Vídni dne 9 dubna 1894.

Prodej pro knihkupce jako z c. k. školního kni-
ho-kladu s 18% slevou proti hotovému zaplacení.

Rozdíl výtisků pro chudou školní mládež neděje se
více prostřednictvím c. k. okr. školních rad, nýbrž za 11
lístků — jež po jednom vlepny jsou s příslušným vy-
světlením do každého výtisku — vydají se s výtisky pří-
padného druhu katechismu pro chudé. Dle poměru, v jakém
katechismů pro tu kterou školu zakoupeno, zcela spraved-
livě dostane se poměrný počet (přes 18%) pro tutéž školu
zdarma pro chudé.

Instrukce o katechismu a Oltáři
— vydaná —
nejd. bisk. Ordinariatem v Hradci Král.
1 výtisk brožovaný 4 h.

Oltář

poučná i modlitební kniha
i zpěvník
pro diecési královéhradeckou.

Druhé vydání — 368 stran 8°
v plechých arších při odebrání nejmeně 50 kusů franko
za 20 K, 100 kusů za 40 K
cena knihkupecká

brožovaný	42 h
vázaný v polopletné	58 h
vázaný v celopletné	68 h
vázaný v celopletné se slaceným křížkem	74 h

Oltář, vydání na velinovém papíře vázaný celý
v kůži se slaceným křížkem a ořezkou K 1-80

Biskupská knihtiskárna.

Kanonické tabulky

pro oltáře, v provedení velice
vkusném, dvoubarevném, s ob-
rubou dvoubarevnou, nabízí

ve třech velikostech

*Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.*

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látek jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Těž lze
obdržeti parčík sboží 30 mt, obsahující každá
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotýše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12—, vyplacené od korun 20— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

B. Škarda, Brno.

Umělec ústev pro malbu na stě.
Odborný velkovývod pro malbu
chrámových oken.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
e zaručením práce nej-
modernějšího poža-
dávám výhodněji.
Třetí první cenou
vyznamenán.

Cenníky zdarma.

Rak-Uher.

Ustřední BODEGA

Vídeň XIX.

zařídila prodej pravých španěl-
ských i portugalských vín jako:

MALAGA

SCHERRY

PORTSKÉ

v původním plnění; lze obdržeti v láhvích
ve vinárně

Františka Pavlovskeho,
v Týništi n. O., na Záplotí čís. 108.

ZÁCLONY

krajkové bílé, záclony krajkové crème, záclony krajkové barevné,
záclony muselinové, záclony tylové, záclony jednodílné (story), záclony
látkové, záclony axminsterské, záclony marokánské, záclony šinilkové
atd. v nejbohatším výběru a továrních cenách.

JAN STOUPA

v Praze, Václavské nám. č. 32.

B. E. TOLMAN, východočeské nakladatelství a knihkupectví.

Hradec Králové. První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spořít. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psačí stroj.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 146 st., Malá Karlova ul. č. 29 nové blíže Malého náměstí, dříve přes 80 roků na Malém náměstí pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových od nejjednoduššího až k bohatému figurálnímu provedení a sice i se železnými rámy, síťmi osazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná rada bezplatně, bez vší závaznosti ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Za příčinou přestěhování majitele **prodá se**

dům
právovarní

v Hradci Králové

třípatrový, se třemi krámy na výhodném místě v býv. Pražské ulici. (Všecky místnosti obydleny.)

Podmínky koupě velice výhodné! — Blíží sdělí administrace t. l.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkozávod truhlářský **K. V. Skuherský, Hradec Král.,** proti hotelu „Merkur“ č. 303.

K době velikonoční
Boží hroby se slohem kostelní souhlasné v reliéfu řezané neb lité. Sochy „Vskříšení“, sochy, oltáře a veškerá kostelní zařízení doporučuje uctivé umělecký závod sochařský a řezbářský
Josefa Krejčíka v Praze.

Písárna a dílny na Letné 612-VII Sklad Karlova ul. č. 30. — Illustrované cenáky, nákresy a rozpočty franko. — Výhodné platební podmínky.

K blížícímu se období prvního svatého přijímání

upozorňuje firma **KAREL ŠIMEK v Č. BUDĚJOVICÍCH**

na svůj

hojně zásobený sklad.

Upomínky od 4—24 h, s českým neb německým textem, jen v uměleckém provedení.

VZORKY na požádání k dispozici.

Oltáře, sochy a j.

ve vkusném a levném provedení přesně dle předpisů církevních v každém slohu doporučuje firma

Petra Buška synové,

uměl. závod řezbářský a sochařský pro práce kostelní

v Syrové (Ústí), založena roku 1851.

Fotografie a nákresy u velkém výběru na přání k nahlednutí franko zašleme.

Nejlepší doporučení! Plány a rozpočty se neúčtují. Provedeno ke 300 oltářů.

Fr. Fügnera nástupce

dodavatel c. k. voj. unif. ústavu

v Hradci Králové, mezi Grandhotelem a Merkurem.

Sklad všeho druhu jemné obuvi

Zvláště pro nastávající masopustní sezonu plesová a svatební obuv pro pány i dámy.

Obuv zhotovuje se též i z přinešených látek.

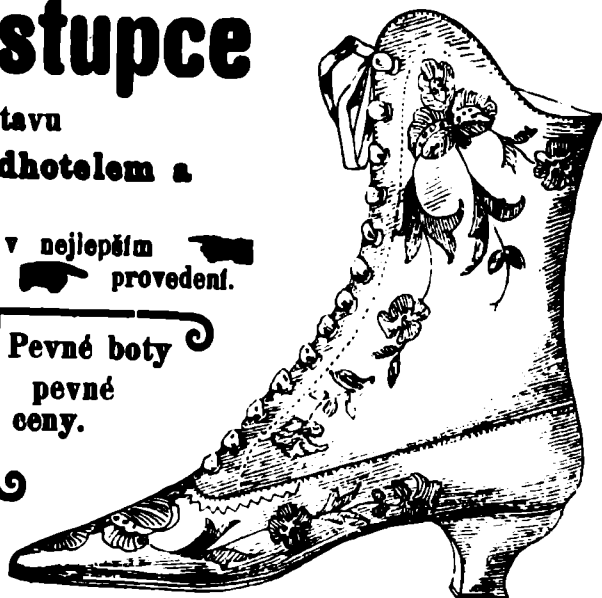
Zakázky z venkova

jakož i opravy které se ve vlastní dílně zhotovují, vyřídí se obratem pošty.

Vhodné příležitostné dárky.

v nejlepším provedení.

Pevné boty pevné ceny.

První královéhradecká parostrojní

truhlárna
ANT. MANYCHA

doporučuje své výrobky původních vzorů v jednoduchém i přepychovém provedení.

Zařizování bytů, hotelů, vil atd. Stavební práce v moder. slozích.

Na požádání předloží se původní vzory a rozpočty.

Přijímají se veškeré práce obráběcí pro pp. truhláře — a prodávají se hotové obráběné výrobky a formy.

Vzorkový sklad látek.

Čalounické výrobky a dekorace.

Sklady:

Hradec Král., Pospíšilova třída č. 329.

Pardubice, Sladkovského ulice č. 338 ve vlastním domě.

Pronájem
restaurace Adalbertina
v Hradci Králové.

Politické družstvo tiskové v Hradci Králové vypisuje tímto ofertní řízení

na pronájem
RESTAURACE
ADALBERTINA

č. p. 300. v Hradci Králové

počínaje 1. dubnem 1904 dle podmínek vyložených v administraci tohoto listu

Oferty budtež podány nejdéle do 29. února 1904 jednatelem družstva v Hradci Králové.

Z politického družstva tiskového
v Hradci Králové, 30. prosince 1903.

V. Uhlíř,
předseda.

Dr. Fr. Reyl,
jedenatel.

Včely.

15—20 silných, dobře zazimovaných včelstev „krajinek a mišenců“ prodá zámecký kaplan v Žehušicích.

Víno

přírodní, zkoušené, nejd. bisk. konsistori doporučené, dostati lze 1 litr od 85 kr. u

Jos. Kadečky,

rest. v „Adalbertinu“ v Hradci Králové.

KARBID a PETROLEJ

nabízí nejlevněji

c. a k. dvorní dodavatel

Josef Pilnáček v Hradci Král.

NOVOTINY

tu- i cizozemské pro podzim a zimu již došly; dále černé látky pro veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

Jan Horák,

soukeník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých vlněných látek vlastní výroby

pro podzimní a zimní dobu.

Těž velejemné látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Př hromadném objednání větší výhody.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným úsilky na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

? Znáte již ?

novou železnou univerzální studniční pumpu?

Nezamrzne, nerozaví,

je způsobilá ku hození vody do vzdálených a výše položených míst, postřikování zahrad a hřbitovů, dává úplně čistou vodu a bez příchuti, polámaní téměř nemožné.

Jednoduchá, avšak trvanlivá stavba, neobyčejně levná cena. — Za málo peněz mnoho pohodlí a velká úspora času.

VÁCLAV STRNAD, strojírna v LIBICI NAD CIDL., výroba pump, vodovodů a větrných motorů.

Předplatné na veškeré ČASOPISY

denní modní zábavné ilustrované a vědecké

české i jinojazyčné

přijímá a správně dodává

první královéhradecké knihkupectví a antikvariat

Boh. Melichara

v Hradci Králové

(bývalý závod Pospíšilův, založený r. 1808).

Donáška do domu se neplatí.

Za ceny výrobní.

Nábytek.

Za ceny výrobní.

Nábytek.

Následkem spojení dvou skladů nábytkových prodávám za ceny výrobní

— jen — na Malém náměstí č. 117 v Hradci Král.

úplné zařízení do pokojů, a t. d.

František Matějček.

Nádherná díla přírodopisná.

Atlas rostlin 80 tabulí ve skvostném provedení s textem profesora J. Johna. Velmi skvostné dílo. Vázané 14 zl.

Atlas motýlů 50 tabulí ve skvostném provedení (Motýl, kukla, housenka i rostlina) s textem prof. J. Johna. Cena váz 14 zl.

Atlas brouků 50 nádherných barvotisk. tabulí s 1300 obrazy s textem profesora Klapálka. — Atlas (tabule o sobě) 48 tab. váz. Cena 9 zl. S textem ve 2 svaz. skvostné váz. 20 zl.

Atlas ptactva 48 skvostných tabulí barvotiskových s textem profesora J. Jandy. Cena 10 zl., váz. 13 zl.

Malý Brehm. Zajímavé líčení života zvířat. S více než 1400 vyobrazeními a barvotisky. I. Seaveri. Váz. zl. 2.90. II. Ptáci. Vázané zl. 2.90. III. Plazi, obojživelníci, ryby, měkkýši, čelůstevci a menší živočichové. Vázané zl. 3.90. IV. Rostlinopis. Váz. zl. 3.90.

Knihkupectví I. I. KOBER v Praze, Vodičkova ulice.

Továrna na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na sušičkování ovoce, založený r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

koňak, slivovici, borovičku, jeřábinku, rumy a punše, likéry, sladké ovocné víno, bílé i červené, víno borůvkové (medicinalní), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové jakosti velmi levný koňak a výbornou slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod významnou byl nejvyššími cenami: roku 1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí státní a diplomem zlaté medailie, a mnohými jinými diplomy s právem ražení státní medailie.

Vzorky zdarma a franko.

Kočáry a sáně

nejnovějších vzorů

odporčuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN,

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest. diplom s právem ražení zlaté medailie s korunou.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, řádí ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

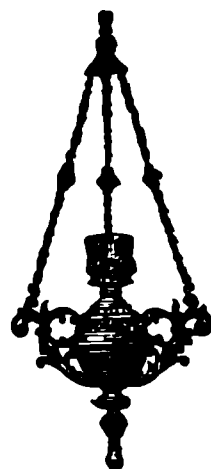
Pradleny!

Perte prádlo

NAFTOLEM!

Ušetříte času, ruce i prádlo. Vyperete lehce, brzy a bílit prádlo nikdy nebudete.

Na skladě mají firmy: Fr. Chrudimský, E. Řezáč, Krestová, Ippen, Vachek a Schejbal, vesměs obchodníci v Hradci Král.

Veledůstojnému duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-I, ul. Kar. Světlé, č. 19 n., roh

Konviktské ul., vyučený pastýř speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučit svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádobky a t. d., vše v přehledném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni zlátí a stříbrtí. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb cenníky franko. Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejjednotnějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznání po ruce. Žádám přesované výrobky dle cenníků. Vše posílám již posvěcené.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdržel: dva mladší obuvníci v Orlicí u Kyšperka, obuvník na šití práci v Rychnově n. K. Přijme se učen na kočárnictví v Hradci Králové a učen na holičství a pekařství v Třebechovicích. — Práci hledají: Mladší zámečnický, řeznický pomocník, lamač kamene ženatý, jenž by přijal i nějakou službu a kartáčnícký pomocník, který se vyzná ve všech oborech mimo štětce. — Přihlášky přijímá Josef Polák, tajemník Všeodborového sdružení křesťan. dělnictva v Hradci Králové, Adalbertinum.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku v Hradci Král. u nového Borromaea.

První výroba věžních hodin
v Čáslavi
KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

PIANA
PIANINA
a HARMONIA
nejnovějších soustav — levné.

těž na splátky a výměnu nabízí továrna
AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášovo nábrží proti lab- skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od předních českých umělců. První výstavní ceny

Adolf Novotný,
továrna veškerého nábytku a ko-
bercové zboží
— v Týništi, —
na východočeské výstavě v Pardubicích.

1. Koberce štvrcové.
2. Chodníky čili běhouny též šalouny vlečné.
3. Předložky čili podnožky.
4. Koberce pod okna (lambrekýny)
5. Lenty (koberce nástěnné za postele a divany).
6. Záclony, draperie, portiéry a rolety.
7. Pokrývky, denní na postele a stoly.
8. Přikrývky, látkové noční a cestovníce
9. Hlávě hospodářské.
10. Převazy na divany.
11. Látky na potažení nábytku.
12. Přádané zkrátané křesla.
13. Zíněnky, senníky, slamníky.
14. Pérové a drát. vložky pod zíněnky do lůžek.
15. Dětské vozíky a trojkolky.
16. Nábytek čalounovaný.
17. Nábytek dřevěný.
18. Zafinování celých bytů, hotelů a letohrádků.

Založeno r. 1850.
Vyznamenán státní medailí.
Velectěnému duchovenstvu
doporučuje
Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

svůj bohatý zásobník
sklad náčiní
bohoslužebného
se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů
všechné v ohni zlatené
a stříbřené, zač se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platí
možno též ve lhůtách. Oprava
snovzalacím a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zašlou se již svíceně se stv-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj může
se vykazati četnými pochval-
nými přípisy P. T. zákazníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborů, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditelnů,
táčků na křest, svíců, pa-
cíkářů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejvíce.

F. Malina v Hradci Králové.

Oznámení.

Dovolují si ve známost uvést, že za příčinou pře-
vzetí závodu

odprodávám

veškeré převzaté **zboží o 30 procent levněji** a zásobil jsem sklad všemi zboží
čerstvým, na př.:
Sukna humpolecká, bránská, krňovská, v nej-
lepší jakosti
Manžestry a metové, znamenité jakosti,
v různých barvách.
Látky pro dámy modních vzorů, již
od 85 kr.
Barchenty i jiné látky prací, zaručené stálo-
barevné, modních vzorů již od
20 kr. za 1 m. počínajíc.
Kanafasy přesné i bavlněné, ručně tkané, od
28 kr. za 1 m.
Plátna všeho druhu i šité, lněná i bavlněná, jakož
i ruční pravá horaká.
Damašky grádle, přesné i bavlněné,
nových vzorů.
Ručníky soupravy barevné i bílé, **kapesníky,**
servítky, ubrusy všeho druhu a
velikosti

Uplně
výbavy pro nevěsty.
Sklad látek hedvábných
látových, blázových i ozdobných posledních novinek.
Velkolepý výběr koberců,
záclon, souprav vlněných a bavlněných.
Prádlo bílé pro dámy a pány.
Zboží trikové, ponožky, punčochy,
rukavice pletené,
gotové zástěry, sukny, šněrovačky nejno-
vějších tvarů, deštiny a kravaty a d., za ceny
velice levné.

Speciel. sklad klatovského prádla
Šátky hedvábné, atlasové, cachemírové, vlněné se
šínkou kus pouze 45 kr., převážně všeho
druhu kus již al. 1-26.
Šály a šátky vlněné, pletené, plyšové, šínkové.
Oblečky trikotové dětské od 32 kr. počínajíc.
Gloty černé a barevné, jakož i různé podšívky
pro pp. krejčí a dámské modní síně v cenách
zvláště levných.

● Zbytky za poloviční ceny. ●
Prosím, by velevděšené obecenstvo o pravdě shora
uvedeného se přesvědčilo ráčilo, neboť jest stále sna ou
mou, bych při skrovném záuku velkého odbytu docílil a
takto levně svoje P. T. odběratele obsloužil a zásadou touto
i na dále mně věnovanou přízeň si zachoval.

V hluboké úctě firma

Karel Ed. Krupka
v Hradci Králové, Velké náměstí č. 137
vedle p. Huty.

— Výhodný vánoční nákup. —
Podporujte nový, ryze český a křesťanský
závod.

Nejlevnější pevné ceny. — Vzorná obsluha.

Velký
acetylenový
aparát úplně zachovalý,
pouze 2 leta v uží-
vání, je za polovičku výrobní ceny
Záruka 1letá. **na prodej.**
Spolehlivým poskytnou se i splátky. — Bližší
sdělí administrace t. l.

Umělecký závod
Jaroslava Doležala
ve Věstarech u Hradce Král.
zhotovuje zručně a levně
kazatelny,
Boží hroby,
křížové cesty,
oltáře, sochy svatých a pod.
Mnoho pochvalných příspěvků vyloženo
k nahlédnutí.

Svíčky kostelní
voskové i polovoskové
doporučuje P. T. velevděst. duchovenstvu
za podmínek nejvýhodnějších
továrna na svíčky voskové a j.,
parní bělidlo vosku
Josef Pilnáček v Hradci Král.,
c. a k. dvorní dodavatel.
Starý solidní český závod, založený r. 1809
a doporučený Ordinarem listem nejvděst. bisk.
konsistoře v Hradci Králové z roku 1888.
Doporučuje veškeré výrobky voskářské:
Svíčky oltářní z čistého vosku včelího i
druhy levnější, dále paschaly, triangle, zrna
kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh
kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro
potřebu domácí.

Výrobky snímé, bezvadné jakosti, obsluha rychlá
a přesná, podmínky a ceny nejmírnější.
Zvláštní nabídkou na přání ochotně se poslouží.

Malínský
křen!
Ochrannou známkou opatřený.

5 kg. 15 kořenů . . . . . K 5-50
5 kg. 20 kořenů . . . . . K 4-50
5 kg. 30 kořenů . . . . . K 3-50

Vyplacený na každou pošt. stanici zasílá
F. Císař v Malíně
u Kutné Hory.

Nádherne
DARY!
Moderní umělecké obrazy skvostně za-
rámcované, zrcadla a rámce všech druhů
vlastní výroby, stojánky na fotografie,
toaletní a ruční zrcadla, nástěnné plastiky,
sochy a nejrůznější umělecké výrobky.
Veškeré potřeby psací a kreslicí, novinky
dopis. papíru v kasetách, alba, poesie,
modlitební knížky, obchodní knihy, kala-
máře, téžítka atd. atd. vše ve velkém vý-
běru a cenách levných z vlastního skladu
doporučuje

Jos. Kieslich,
závod umělecký a papírnický
v Hradci Králové.
Obrovský výběr nejnovějších dopisnic
vánočních, novoročních atd.

Brusinky velmi jemné s cukrem zavařené, chuti výtečné
5 kg. láhev poštou franko za K 6-40. — **Malinovou**
šťávu pravou přírodní, jemnou s cukrem zavařenou 5 kg.
láhev za 7 K **Zavařeniny** marmelady, k plnění kobliček,
buchtíček atd. **malinovou, jahodovou, merunkovou,**
revizovou a šípovou, 1 elegantní plechový kbelíček
obsahující 4 kg. čisté váhy za 7 K, aneb 1 bednička ob-
sahující všech 5 druhů, neb druhy dle přání za 7 K.
Mixed pickles, zeleniny a ovoce v octě, pikantní
příkrm ku každému masu se hodí. 5 kg. bednička 6 K.
Poštou vše vyplacené zasílá na dobírku aneb po zaslání
obnosu předem

BOHUMIL BENEŠ,
oukrát v Polici n. Met.
Ve velkém ceny dle dohodnutí.

Levné 3 byty
v II. posch. Adalbertina
lze ihned pronajati.
Pro menší rodiny výhodné.
Těž i byt pro svobodného pána.
Bližší sdělí administrace t. l.

OBNOVA

Číslo 3.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 15. ledna 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Německá usilování.

(8) Myšlenka celního spolku našim i za hraničným Němcům dostavuje se vždy naléhavěji. Plán tento líbí se Všeněmcům rakouským, protože v jeho provedení vidí počátek kýžené změny politických hranic ve prospěch Velkoněmecka, a Němcům říšským zamlouvá se tím, že politická a hospodářská moc Německa byla by založena na širším základě. Z počátku viděli jsme v návrhu tom jen vyhášený přelod obraznosti, kteráž, jak ze zkušenosti víme, jest obzvlášť u Všeněmců velmi plodivá síla, ale pozdější neustálé opakování jeho poučilo nás a poučuje, že míněn jest až příliš vážně. Uvedeme-li totiž návrh tento ve spojení s hospodářskými a politickými zájmy říše Německé, poznáme, že jest pro Němce veliké důležitosti praktické. Z té příčiny u nejprřednějšího našeho aktivního politika dra. Kramáře myšlenka celního spolku dochází výrazu v obavách a varováních, jež tlumočil sněmovně poslancův i delegací. Obavy a protesty proti možnému uskutečnění musí přirozeně ozývati se zejména v českém rozumu a v české duši, neboť celní spolek byl by jen prozatímnou formou anekce (připojení) českých zemí k říši německé. Odtud také si vysvětlují, proč dr. Kramář již dříve hájil obchodní a celní spojení s Ukrajinou, ač, jak se pamatují, vzbudilo to v Čechách na mnohých místech úžas a němou otázku. Dr. Kramář prozíravě pozoruje, že oddělením Cislajtanie od Uher seslily by se okolnosti a rozvrhy, jež snad tomuto celnímu svazku jsou příznivý; vždyť stále podléhání Vídně politickému tlaku Německa nemusí se teprve dokazovati.

Opakuji znova, že návrhy celního spolku ztrácejí veškeru romantiku a jsou formulovány zcela určitě a prospěchově. Uvědomiti si jest, že v poslední době v Německu přáno průmyslu a obchodu vývozní že dosáhl velikého rozvoje. Proto bohatství Německa závisí na odbytu jeho v cizině. Po velikém rozpjatí však dostavuje se ochrnutí tím, že tři důležité tržiště německému obchodu počínají se uzavírat. V Anglii brzy porozuměli, že obchod jejich bujnou obchodní politikou Vilémovou mohl by býti nebezpečně ohrožen a proto na územích britských rozšířili ochranné prostředky. Chamberlain, jak známo, snaží se dosáhnouti velkého sdružení hospodářského všech kolonií se zemí mateřskou. Trh americký se také německému dovozu uzavírá a Rusko blíží se onomu stupni hospodářské a obchodní samostatnosti, kde bude kryti svojí výrobou domácí spotřebu, což nepřimo dosvědčeno jest skutečností, že vláda ruská zavedla již sazbu ochrannou, kterouž trpí zejména vývoz německý. V nesnázích, které nadcházejí, může si Německo pomoci získáním nového tržiště, že kterémuž cíli směřují všechny politické akce vlády německé. Oním odbytovým místem mají býti území, pojatá do celního svazku středoevropského: Nizozemsko, Belgie, Švýcarsko a Rakousko-Uhersko. Zejména nejbližším terčem těchto celních záměrů jest Rakousko, v kterémžto ohledu snahy velkoněmecké kryjí se s potřebami hospodářskými. Jakmile přý rolnické země rakouské budou připojeny k říši německé, nebude tak závislou ve spotřebě na cizině a pak průmyslové výrobky německé budou moci volně prouditi po rozsáhlých územích celního svazku. Touto ochrannou politikou chce Německo přitahovat samostatná státní tělesa téže národní příbuznosti. A ježto za hospodářskou závislostí pravidelně následuje odvislost politická, rozšíření dosavadního svazku celního týká se především Rakouska, což právě přiléhá ke hlavní části všeneckého usilování.

Hlasatelé všeneckého programu ohledně Rakouska také již vybízejí německou diplomacii aby bránila násilnému rozřešení. Francouzům přý se může postoupiti francouzská část Belgie, a budou uspokojeni. Rovněž tak třeba zaříditi se vůči Rusům. Cařihrad bude jim

vítaný a přítomnost jejich v Cařihradě nebude nebezpečnou, ježto Balkán bude podroben moci německé. Vůbec přý Rakousko určeno jest k tomu, aby se stalo kolonizačním státem Německa, které musí stoj co stoj dostati se k moři Adriatickému.

„Brutální doznání,“ praví Chéradame, „choutek tak neřízených zarazí na první ráz, a mimoděk tážeme se sami sebe, zdaž snad nejsou vyvolány megalomanií (vášeň ve zvětšování). Leč stav smýšlení, který ukazuje od nějaké doby veřejnost německá, rozptyluje, bohužel, tuto domněnku a dosvědčuje, že naopak třeba přikládati váhu i nejvýstřednějším projevům všeneckým, poněvadž jsou přijímány za Řýnem jako plány zcela přirozené.“

Všechny současné zjevy dokazují, že oficiální i neoficiální Německo tyto myšlenky má a horlivě věstuje. Spousty pojednání, novinářských článků a brošur u nás i za hranicemi mluví také dosti jasně. Nezdřelivě publikování plánů těch slovem i tiskem jsou přirozeně dokladem pravidelnosti, vyskytující se v životě národů, že veliké změny a kritické události jsou vždy připravovány. Přípravnou práci určuje též německá říšská politika a neméně jednání císaře Viléma samého. V ohledu tomto jest si dobře všimati navazování přátelských styků s Francií, zejména s Waldeck-Rousseauem, designovaným prezidentem republiky. Všecky ty pozdravy, neunavné a opětované pozornosti mají působiti na oslabení myšlenky odvety a dosáhnouti neutrality ze strany Francie v daném okamžiku. Úsilná pak snaha duržeti povolné přátelství carovo jde až k takovému skutečností, které povážlivě zakalují císařský majestát. V této příčině vzpomínáme zase, kterak Vilém nežádán zajel si do pohraničního města ruského, aby tam na jarmarce rozdával carovy kopejky ohněm postiženým. Je by v kritické době vyzkušována byla politika kompenzační (vyrovnávací), rozumí se samo sebou.

V příštích událostech, posud temnotou zahalených, bude ovšem rozhodným, jak se zachová Rusko, totiž držitel státní moci. Národ ruský spoléhati se nemůžeme, protože o nás ani neví a jedinci ze vzdělanců nemají směrnatné síly. Všechno tedy záviseti bude na tom, jak ruští státníci pochopí a jak budou vykládati evropskou rovnováhu. Rakousko samo však může již nyní předcházeti nepříznivému luštění naprostým přátelstvím s Ruskem a státní formou federativní. Zejména země koruny České, samostatností opatřené, byly by mohutnou baštou dynastie a celého státu. Nelze popřít, že obnovení historicko-politických individualit s nejpřísnější spravedlností v jejich správě a zákonodárství zamezilo by národnostní spory a otevřelo volnou cestu k přirozenému poslání Rakouska, jakožto státu, zajišťujícího svobodné bytí spojených národů.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 13. ledna.

(Zdravotní novinky v Praze. — Úvahy o finančním stavu přítomné doby. — In memoriam Josefa Dumka a Josefa Tomše.)

Kdo se začal domnívati, že se vtip a důmysl ze sboru obecních starších našeho král. hl. města vystěhovaly, byl v poslední době velice příjemně překvapen a přesvědčen, jak velice se mylí. Když totiž na všech stranách začalo se jeviti ndivení a mrzení, že naše sl. obecní správa nejenom že žádný „komunální program“ nesestavuje, ale že zavádí jako systémem v tom, jak by se na uznané potřebné pražské obecní důležitosti zapomínalo, byla pražská veřejnost náhle postavena před dvě — novinky. Než-li se novinky ty po pražských hospodách příslušně prodebatují a rozváží, bude mít obecní správa od nespokojenců ve příčině odstavených záležitostí svatý pokoj. A

v tom leží ten její důmysl a vtip, jímž si tento svatý pokoj na hodně dlouhý čas opatřila.

V Praze jest totiž v nejnovější době zakázáno plivati po ulicích, v hospodách, v kavárnách a v kostelích na zem! Člověk by nevěřil, že zákaz ten může někoho překvapovati a on v Praze překvapuje. To se však musí chváliti, že byl vydán, neboť nejenom že ve pražských pivnicích stoly ve slinách plavaly, ale i kostely poskytovaly také v tomto ohledu zhusta velmi žalostný pohled. Nechceme se o hnusu tom šířiti. Každý zajisté vítá, že se konečně přikročuje k jeho odstranění a omezení. Toho všeobecného plivání musí býti u nás jednou konec. Teď by bylo časové, založiti akciovou společnost na velkovýrobu plivátek, neboť veřejné plivání bude zakázáno zajisté v celém království.

Dále zabloudila pražská obecní hygiena také do holičských salonů, aby je drobet zreformovala. Tu třeba předeslati, že z Prahy a jejího předměstí v posledních letech holiči mizí a na místě nich usazuje se obyčejný „coiffeur“. Ale vrchní městský fysik p. dr. Záhoř safraportsky ty pařížské „coiffeury“ v Praze ocenil. Prádlo i nástroje, místnosti a sedadla jim zvišťoval a sice tak, že naši výborní čeští holičové jsou tomu rádi a s celou řadou jeho opatření v salonech „coiffeurů“ souhlasí. Zejména obecně se chválí, asi s takovou radostí, jako kdyby Prahou plynoucí Vltava byla konečně pro lodě sesplavněna, že jest zakázáno další užívání kulatého kartáče „ježka“, jímž „coiffeuri“ v Praze svým klientům po stříhání vlasů hlavy drhli.

O tom dvěm se nyní v Praze všeobecně uvažuje a mluví, tak že to namnoze i zájem o rusko-japonský casus belli zatlačuje v pozadí. Proto také se radujeme, jak se správa obce pražské zbavila kritiky, která již již začala se ohlížeti, proč to, proč ono se neprovádí. My také zrovna dnes jsme chtěli na těchto místech všetečně uvažovati, proč matička Praha draze koupila a zbourala Krenhaus a proč ze Staroměstského náměstí stavi širokou třídu, když se ní dále nebude moci dojíti než li lada na František k řece a poněvadž zde přes tu řeku není žádného mostu, bude se museti odtud zase zpátky na Staroměstské náměstí. Proto jsme chtěli dnes psáti o potřebě toho mostu. Když však na místě o ten most postarala se obecní správa o zákaz plivání na zem a když zaporučila „coiffeurům“ užívání „ježky“, musíme s mostem počkati a věnovati pozornost svou těmto důležitým závodům, které měly býti v Praze zavedeny již ostatně před dvacíti lety.

Ale v Praze před dvacíti lety po hrozných kalamitách zaváděná zdravotní a bezpečnostní opatření se za naší doby vlastně jako bezdůvodné zbytečnosti ruší. Tak do r. 1877 běhali v Praze psi bez náhubku. Pořád se tehdy volalo a napomínalo, aby se to netrpělo, avšak marně. Konečně roku toho pes žurnalisty Jana Skřejšovského pokousal v Praze celou řadu osob, z nichž portýr Bim následkem toho ve strašných bolestech v nemocnici zemřel a ostatní pokousaní ztížka vyléčení. To mělo hned za následek, že vydáno přísné nařízení, aby v Praze běhající psi nosili příště náhubek. Poněvadž v důsledku nosení tohoto náhubku za více než li čtvrtstoletí neudál se žádný nový případ, aby pomínný pes v Praze opětně asi dvacet lidí pokousal a ohromnou kalamitu způsobil, nemohli to pánové, kteří „humanitu“ na zvířatech provozují, déle vydržeti, aby se na psy s náhubky na mordách dívali. Proto ze stanoviska této své „humanity“, která jest ovšem opakem svého pojmu a ohrožuje kde koho, zakročili a dokázali, že v Praze opětně žijeme před nějakou katastrofou, jakou zde r. 1877 způsobil pes páně Skřejšovského. Psi jako telata velicí běhají zde opět bez náhubků, čímž nechceme říci docela nic jiného, než li že dokazujeme, jak se v Praze důvodně své doby zde zavedená zdravotní a bezpečnostní opatření zase z důvodu „humanity“ ruší.

Politikové, pokud totiž politiky jsou a politicky myslí, dnes po celém Českém království se sepiatýma rukama v klíně přemýšlejí, kam jsme to vlastně s politikou u nás došli.

Ku přemýšlení tomu pudí každého soudného muže konstatování obrovského deficitu, ježž dnes finanční hospodářství v Českém království vykazuje. A proti přemýšlení tomu nelze ničeho namítati, neboť jest skutečně časovým a potřebným. Naše nynější politika ve všech směrech je vlastně životem na úvěr nebo na dluh.

Když uvážíme, jaké výše dostoupil dluh státní, když si předložíme, jak ohromný jest dluh zemský a když se rozhlédneme, jak málo jest v Čechách obcí, které by netonuly ve dlužích obecních, tu musí býti každému jasno, že po nás synům a vnukům zbude jako dědictví výsledků naší politiky — placení těchto dluhů, ježž my nejsme s to zaplatiti.

Ten blahobyt, ta opatření, to pohodlí, jež naši synové a vnuci po nás zdědí, nejsou v žádném přiměřeném poměru k těm dluhům, jež za nás musí zaplatiti.

Zde přemýšlení a úvahy jsou skutečně na místě a dokonce povinnosti.

A komu pak vlastně jsme ty miliardy dlužní? To jest také otázka, která za zodpovězení stojí. Proto musí každého upřímně a srdečně těšiti, že se opětně mluví o dalším zasedání sněmu království Českého, v němž zajisté že konečně dojde ku pronikavé debatě o finančním stavu, v němž naše veřejné poměry vězí a do něhož je nynější způsob politisování přivedl. Široce a dlouze se o tom rozpisovati netřeba, neboť jest to jasné, že nynějším způsobem se u nás dalších nových deset let politisovati nedá.

Dnes u nás následkem poplatkových břemen, jež každého tíží, majetek, výdělek, služné, kapitál, umění, věda, zkrátka všecko jde ve výnosu t. j. v ceně dolů. Co pak je to platné přidati úředníku ku př. 400 K, když následkem toho zvýšeny jsou různé berně tak, že jemu opět z důvodu toho domácí na byt ročně přirazí 100 K, krejčí a švec 100 K, dodavatel potravin 250 K, tak že úředník, jemuž bylo přidáno 400 K, potom o 460 K draže žije, než-li šel před přidavkem.

Proto nemůže býti dalekou doba, kdy politika z povrchních sfer ideálního povídání o záležitostech, jež si každý dle vlastní své potřeby a dle vlastního svého vkusu uspořádá sám, musí sestoupiti na tvrdou půdu faktického uvažování o otázkách hospodářských, jejichž vyřízení se děle odkládá, aby u nás práce a majetek nezbyly docela ceny, již následkem dnes již nezniknutelných břemen a poplatků pozbývají, čímž rok od roku kvadraticky množí se číselné zásady, že jest lepší nedělati a nemíti ničeho a býti živ z veřejných opatření pro chudé a pro tuláky —

V posledních dnech minulého a v prvních dnech počínajícího roku v řadách v české veřejnosti známých a činných osob smrt svou kosou přímo zahasáovala. Zemřeli v Praze oblíbený kapelník Národního divadla Adolf Čech, zemský hospodářský učitel inspektor Josef Dumek, redaktor „Hlasu Národa“ také

druhdy v Hradci Králové působivší žurnalista Aleš Hepřík, v Pláňanech umřel slovatný historik Bernard Bernau a v posledním týdnu v Chrudimi náhle skončil redaktor „Českého Východu“ Josef Tomáš.

Když pražské listy smrt Bernanovu registrovaly, tu bylo ve mnohých z nich trapno patřiti na tu ignoranci, již projevíly. Nevěděly totiž, kdo to vlastně umřel, co Bernau u nás znamená a jak veliký význam jeho literární působení pro českou vlastivědu obsahuje. Je až stydno o tom psáti.

Smrt pana inspektora Dumka, který byl jednou z nejpobornějších osobností v české veřejnosti, zajisté že obecně překvapila. Pan Dumek před nedávem ještě kvetoucí muž sešel tak rychle, že smrt jeho vzbudila všude údiv. Působení paně Dumkovo bylo v Čechách obrovské a počet jeho hospodářských přednášek, jež po českých městech a dědinách mnohdy s největším sebezapřením pronesl, jde do tisíců a počet jeho populárních hospodářských spisků, jež sebou vozil a v celých halách rozšiřoval, je na půl sta.

Dumek začal své hospodářské kazatelství v dobách, kdy pro pokrok u nás nebyla ještě půda tak jímavá a zkyplena, jako je dnes. Jeho, řekli bychom zemědělské apoštolování připravilo po Čechách zájem také pro poslouchání výkladů politických. Pan Dumek přednášel vždycky horlivě, neunavně, ochotně a vlídně a nedal se nikdy strhnouti k rozmrzení, když se jeho snaze oproti stavěla netečnost nebo dokonce zlomyslnost, která je v českých osadách domovem. Ty Dumek porážel přímo obdivuhodnou trpělivostí a shovívavostí. Rádi vzpomínáme jednoho případu. Pomáhali jsme více nežli před dvaceti lety na jeho přednášku v jisté osadě na královéhradecku sháněti P. T. publikum, aby nepřednášel v „pokročilé“ obci prázdné místnosti. Podařilo se nám sbubnovati četnější posluchačstvo, jemuž pan Dumek pak vykládal řadu praktických pokynů a uděloval tu rady, jež mohl každý ze přítomných hospodářů vděčně vyslechnouti. A když se po přednášce dle svého obyčeje ptal, má-li někdo nějaký dotaz, tu přihlásil se jistý zlomyslný vejškliba, který si tak dlouho dělal ze všeho a z každého blázny, až starostá tou přišel o grunt a ocl se v podruží, a pana Dumka se tázal: „Když tak krásně o tom hospodářství mluvíte, jestli pak umíte udělat povřísko?“

Při otázce této smíšků nescházelo a proto mne ulekalo, co pan Dumek nyní řekne. Avšak on dělal, jakoby ostnu té otázky necítil, nýbrž rozhovořil se ochotně o důležitosti dělání a připravě povřísel a navrhl, aby přednáška byla skončena návštěvou usedlosti paně tazatelovy, který zajisté že má dokonalá povřísla k nedaleké nadcházející žni již ve přístodolku připravená, aby je tedy vážené společnosti jako vzor ukázal a děkoval mu, že docela včasné tuto otázku na denní pořádek přivedl. Tazatel bledl i červenal při tom, neboť ani povřísla hotová a ani slámu na ně neměl. Sousedé se mu proto začali hlasitě smáti, tak že zlostně a zahanben ze schůze utekl. Pan Dumek při celé té aféře ani brvou nehnul, až zůstal vítězem nad daremnou zlomyslností.

Do Hradce a na Hradecko jezdíval Dumek obzvláště rád, neboť biskupové Hais i Brynych byli mu upřímně nakloněni a jeho působení vždy záslužně cenili.

jednu obec a kteří vedou proti ní stárou opozici, tahám se s lidmi jinými. Ostatně dnes o tom uvažovati jest marné. Co jsem ztratil, je pryč, do čeho jsem vlezl, v tom vezím. S tím jsem se tedy smířil, že alespoň na nějakého obecního starostu to v životě svém již nedotáhnu, o čehož možnost jsem se připravil sám, že jsem rodnou ves konce září r. 1873 opustil a na studii odešel.

Ale do zamilovaného svého Hradce Králové jsem nešel. Odebral jsem se s bratrem Janem, který po oktávě vstoupil na filosofickou fakultu, do Prahy, kde jsem navštěvoval primu na staro-městském akademickém gymnasiu. Vzpomínky na to nenaleží v ramec mých vzpomínek královéhradeckých, jež počínají rokem na to. V Praze se mně také líbilo, mnoho jsem zde viděl a svezl, co otevřené oči a uši majícího chlapce zajímá, četná přátelství a známosti mezi studenty jsem zde navázal, ale do přírody, do polí a lesů měl jsem daleko, tak že se mně zde někdy velice stýskalo a když jsem se chtel stesku tohoto zbavit a za stojící tehdy ještě brany vyběhl, mohl jsem se utoulat; proto jsem toužil ve studních pokračovati v milém Hradci Králové, uprostřed zlatého prutu, blízko lesům, polím, lukám —

Zase mne v tom nebylo bráněno, třeba že jsem se tím rady a pomoci bratrovy při učení dobrovolně zbavoval.

Když jsem si na konci prázdnin r. 1874 do polejné toho dne před svým odjezdem do Hradce do sekundy doma v sadě česal šálová jablka překvapil nás svou návštěvou bratranec můj Josef Nyklíček, vulgo „Perníkář“, majitel hotelu v Úpici a muž o pokrok a zvelebení města toho vysoce zasloužilý, jenž se těší na celém našem Podkrkonoší všeobecné vážnosti. Vedle něho klusal

Jako překvapila jeho smrt, tak stejně překvapilo náhlé úmrtí chrudimského redaktora p. Tomše. Pisatel těchto řádků mívá s ním veřejné i tiché boje, ale bylo by nepoctivostí, kdyby nepřiznal, že si jeho působnosti celkem vážil. Pan redaktor Tomáš hlásil se ke straně konservativní a byl smýšlení rozhodně katolického, při čemž si však zachoval své náhledy o Husovi a o významu sokolské myšlenky v našem národě. Tomáš, tušíme, že náležel mezi první poutníky z Čech do Kostnice a jako sokol vystupoval v kroji. Ovšem že tu a tam stal se jako každý u nás předmětem vtipkování všelijakých pokusitelů, jež při vážnosti, s jakou svůj novinářský stav pojímal, k jich radosti dosti klidně neodbyval. Proto ocl se často i v komickém konfliktu, což se může přihoditi každému, kdo nedovede nezbednost příslušně paralysovat nebo ignorovat. Jako krajinový novinář, při kterémžto málo závidění hodnému postavení až do své smrti vytrval, vždy horlivě se staral o povznesení svého povolání.

Pisatel těchto řádků již r. 1886 s ním, s poslanci Englem a Špindlerem a s Pavlem Albierim zasazoval se o postavení krajinového novinářstva na příslušnou mu posici a proto bez ohledu na barvy svolal jsem na den 8. prosince 1886 sjezd krajinových novinářů do Prahy, který byl navštěvován více než dvacíti redaktory a celou českou veřejností sledován s účastenstvím neobyčejným. Proč sjezd ten neměl žádoucího ovoce, nelze nám zde šíře vykládati, ale v Tomšovi sesnali jsme tehdy kollegu vlídného, muže vážného a dělného, který měl skutečný zájem o veřejný pokrok a opravdovou lásku ke svému povolání. Snad se mu potom přirozeně v letech devadesátých jako šedesátiletému muži již nedostávalo pružnosti, jaké za dnešních dnů povolání novinářské vyžaduje, ale přes to máme za to, že nechybujeme, když charakterisujeme jeho životní filosofii a snahu tím, že bylo jeho zásladou: „Nam dobře a nikomu zle.“

Tomáš, pokud mohl a dovedl, hleděl pracovati v rámci svého programu vždy pro širší veřejnost platně, vlastenec byl upřímný a měl-li své vlastní náhledy, to ho právě zdobilo. Novinář, který nemá svých vlastních náhledů, jest ubožák.

Tomáš dovedl se ozvati i proti vlastní straně a ani pro maličkosti nešetřil její předků, když se jednalo o vytknutí zasluhující věc. V tom ohledu byl nedůprosný a nešetřil nic a nikoho. Zvláštní doklad toho, kdy by každý spíše mlčel, podal r. 1888. Toho roku pořádán byl tehdy ještě v Čechách všemohoucí stranou staročeskou na oslavu sedmdesátých narozenin Dra Frant. L. Riegra na Žofíně slavnostní banket, k němuž couvert stál 5 zlatých. Menu vykazovalo mezi jiným také bažanty a tu vedle jiných nedostatků místo bažantů došlo se dolejší části stolovníků, mezi nimiž nacházel se také věrný Staročech redaktor Tomáš, obyčejných kapounů a ještě nedobrych a málo. Tu Tomáš tak urazilo, že v příštím čísle svého listu případu tomu věnoval po svém způsobu pernou kapitolu a pražské pány jak náleží za jejich pětizlatové menu zvouchloval bez ohledu, že byla z toho nesmírná ostuda a smích.

Tomášův život byl nekonečný boj až do posledního vydechnutí a každý bude s námi

synek jeho František, nyní majitel lékárny „u zlatého orla“ v Praze, který tehdy před prázdninami na německém gymnasiu v Hostinném odbyl sekundu.

Po vzájemném podelování a uvítání tážl se bratr můj „Perníkář“, kam vlastně s Františkem jde.

„Jedeme, bratráčku do Hradce!“, zněla odpověď. „Franc chce na české školy. Proto jsem se stavil u tebe pro radu.“

Rady té se mu dostalo a já se těšil, že budu mít v Hradci ve Františkovi ihned dobrého kamaráda. Jako bratranec jeho otce jsem vlastně považmo jeho strýc, čehož věh jsem mu nedal do dneška nikdy cititi, ja k němu vždy daleko více upřímným přítelem a kamarádem, než-li nevlídným strýcem, hlavně proto, poněvadž on je o rok starší, než-li já kterážto zajímavá „bříčka přírody“ vznikla tím, že otec jeho se narodil r. 1838 a já teprve až r. 1861 jako nejmladší dítě nejmladšího bratra Františkova babičky.

Po naterpání potřebných rad a pokynů odjeli Nyklíčekové odpoledne do Hradce, kde mne na zítř ráno František již toužebně čekal jako můj spolubydlící u Tichých, u nichž bratr můj po celé vší gymnasium zůstával.

Bydlihi jsme v tehdejší Skálově domě na Velkém náměstí ve druhém patře a z oken dívali jsme se přes náměstí zrovna na gymnasium a na hlavní stráž, ježž hlídka tenkrát ještě každé nastoupení do zbraně svolávala hluchým provoláním „kveraus“, jež se dvacetkrát denně po Velkém náměstí rozléhalo. Pokaždé, kdyk živ šel kolem nějaký šábní důstojník, kteréžto nastupování do zbraně ráno, v poledne a večer v 9 hodin provázelo bubnování nebo trubení k modlitbě.

Pan Tichý s paní Tichou mne srdečně uví-

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

II.

Já na studie nebyl předem určen, do učení nebyl jsem nucen, ani k němu přidržován, a když jsem opustil chystanou pro mne rodnou chalupu s kovárnou a náležející k ní pole, která by mně vždycky za své opatrování kus potřebného chleba poskytla, učinil jsem tak jako chlapec ze své vůle, vlastním rozhodnutím, v čemž mně také nebylo bráněno. Když jsem se na tom ustanovil z domova odejiti, pokládali to rodiče za mou záležitost, ježž důsledky si ve své budoucnosti vyřídím již sám. Řekli mně: budeš dostávat z domova šatstvo, pradlo, na knihy a 15 zlatek měsíčně a dale si delej, jak rozumíš. Jak si usteleš, tak si lehneš. Že by tato moje výprava do světa mohla skončiti špatně, to jim patrně ani nenapadlo. A mně to také nenapadlo.

Když nyní po třiceti letech uvažuji, zdaž bych mutatis mutandis u nás ve Skaličce nebyl jako soused Mstnější, než-li jsem dnes, docházím k závěru, že bych tam byl nepoznal tolik zlých lidí, s kolika jsem měl ve světě doposud co činit a zápasit, ale také bych tam nenalezl tolik osob šlechetných a přátel vzácných, s nimiž jsem během let přišel do rozmanitých milých styků. Dnes je můj nejlepšší přítel z chlapeckých let Hynek Svovátka ve Skaličce obecním starostou. Tím jsem mohl býti nyní já, poněvadž jsem mívá nad ním vždycky převahu, ale tuto slávu konečně oteřím. Místo se Zájezdskými, s nimiž Skalička tvoří

souhlasiti, když pomněnku na něho končíme přáním, aby jeho odpůrci a nepřátelé neměli do svých šedesátí let tolik zlých protivníků, jako měl on, jehož i smrtelné lásko vystláno bylo trním.

Naše náhledy s míněním Tomšovým se namnoze rozcházejí, před dvacíti lety jsme se často i v novinách servali, ale nad hrobem jeho musíme památce jeho zasalutovat.

Obrana.

Elegantní, realistický a humaní referát. Židovský „Čas“ píše pod titulem: „Nezapřel své jméno“ tento duchaplný vtip:

Rímský papež pan Sarto-Krejčí zaslal portugalskému vyslanci, pověřenému u Vatikánu, jenž jest nejstarším z diplomatického sboru při kurii, aby dámy diplomatů při vítání ve Vatikánu neobjevovaly se dekoletované. Papež Pius X. reformuje tedy nejen církevní umění, ale i dámské toalety. Přítelům žen, hlavně to sloupu své církve, se právě neukázal. Odstranil ženy z pěveckých sborů kostelních a po té předepsal „reformní oblek“. Zda sklídá za to pochvalu dam, třeba vyčkáti.

Je vidět, že se „Čas“ od „Červánků“ hodně mnoho přiučil; a přinášet se musí, jinak by mu žid dal výpověď a bylo by po abonentech. Ten časopis, který úzkostlivě spíná ruce a humanitářsky kárá, kdykoli se jen o žida málo zavádí, činí si nyní paškvil z toho, co by byl jistě každý starý český evangelík (které „Čas“ tolik miluje) schválil. Nedaří-li se židovskému tisku pomluvačné útoky, spokojí se aspoň jistivým pošklebkem. — A nejlepší při tom je, že celá zpráva „o dekoletovaných damách“ jest židovskou smyšlenkou. Dekoletované ženy vůbec nikdy k audienci papežské nechodily ani nechodí; nebylo tedy potřeba žádného zvláštního rozkazu Pia X. A kdyby takový rozkaz vyšel, zasloužil by nejméně posměchu.

Nedávno židovští spravodajové objevili ve Vatikánu několik ledabyle ukrytých milionů, pak sesadili v Římě náhle arcibiskupa Kohna, teď zas reformují dámské toalety. — Skoro by bylo líp, aby si více všimaly židovské listy přehmatů maďarských pokrevenců a aby aspoň občas pokárali maďarsko-židovské prodavače dívek.

Politický přehled.

Vláda prý si přeje dohodnutí s českými poslanci před svoláním říšské rady, jež snad v polovici února se sejde a jest i ochotna k ústupkům a k rychlému vyjednávání. Jen jestli Němci budou chtít.

Na uhrazení schodku zemského rozpočtu v království Českém bylo by nutno zvýšiti dosavadní 55%ní přírůstek zemskou na 72%, což ovšem by vyvolalo všeobecné rozhořčení. Proto zemský výbor zvolil zvláštní odbor, aby se uradil o prostředcích ku zmenšení téměř dvanáctimilionového schodku a aby vypátral nový zdroj zemských příjmů. Odbor tento, nazvaný Zemský úsporný komitét, radil se zvláště o tom, neměla-li býti zavedena zemská daň z příjmů, obmezující se pouze na soukromé úředníky; daň taková dle výpočtu činila by asi

tali, vykárali mně hned u okna krásné místo pro postel, kde druhdy spával můj bratr, s nímž jsem napotom šel do gymnasia k zápisu.

Budovu královéhradeckého gymnasia jsem z venku znal a zařízení jeho uvnitř mne nepřekvapovalo, neboť pražské Klementinum, kde bylo za mé doby akademické gymnasium umístěno, jest zrovna tak bývalá jesuitská kolej, jako jest bývalou jesuitskou kolejí budova, v níž se doposud tísní gymnasium královéhradecké.

Bratr můj na chodbách zastavoval se s profesory a známými staršími studenty, až konečně zavedl mne do fideitely, která byla přeplněna velkými i malými syny Mus a kandidáty existence, jež ponejvíce doprovázeli rodiče obého pohlaví.

Pan fideitel Jan Květoslav Klumpar studenty pilně zapisoval. Jednání jeho bylo stručné a vážné. Když jsem zraky svými potékal po všech v fideitelně nacházejících se předmětech, obrátil jsem svou pozornost jenom na něho.

Pan fideitel Klumpar byl tehdy poměrně ještě mladý muž, nacházející se ve čtyřicátém osmém roce svého věku. Avšak pečlivě učené vlasy měl již sivé, pod nosem tměl se mu mohutný knír a a pod skly, bez komických zlatých obroučů, leskly se mu živé oči. Tu a tam něco prohodil. Zaznělo to vždycky přísně, ale ihned se mně zdálo, že každé jeho slovo má v zápětí jako nanebevšlou milou a jaksi srdečnou ozvěnu. Chvillemi se rozhlédl po publiku, jež v fideitelně čekalo.

Když při jednom takovém mrknutí do obecnosti ahlédl mého bratra, bývalého svého žáka, ihned naň vlídně kývl.

„Na zdar Řezníčku! Vítám Vás“, volal. „Co pak studujete?“ zajímal se.

Vyslechnuv odpovědi bratrovy a napotomní

60%, státní osobní daně z příjmů. Zavedení autonomního zemského kolku na podání u obce, okresu a zemského výboru a daně přepychové bylo však hned zamítnuto. Zem. výboru bylo komitétem navrženo, aby všechny položky výdajové v rozpočtu na rok 1904 byly znova důkladně prohlédnuty, aby se zjistilo, nedají-li se snížit, nebo úplně škrtnouti, anebo zda by pro některé částky nemohl býti dosažen odklad placení. Navrženo také, aby do rozpočtu na rok 1905 nebylo pojato nic, čeho není nevyhnutelně zapotřebí. — Dále podnikatelství různých staveb, jimž přislíbena zemská podpora, mají si opatřiti potřebný kapitál zápůjčkami, za něž zem. fond převzal by placení příslušných úroků a kvot amortisačních. Návrhy tyto byly zem. výborem schváleny.

J. E. kardinál a kníže arcibiskup Pražský svob. pán Skrbenský přijat byl v sobotu v novém paláci v Postupimi v slyšení německým císařem, v neděli byl v Berlíně, v pondělí pak se vrátil do Prahy. O příčině návštěvy nic se neví.

Rozpočtový výbor rakouské delegace jednal minulý týden o rozpočtu ministerstva zahraničních záležitostí a minister. války. Jednotliví řečníci zabývali se otázkou balkánskou, trojspolkem, právem veta, obchodními smlouvami atd. Zvlášť dr. Kramář odbyv nadšené chvalozpěvy hr. Goluchovského o trojspolku a j., prohlásil, že bude hlasovati proti rozpočtu.

Otázka veta jest v Římě rozhodnuta. Právo veta se neuznává; na kardinála, který by přišel veto podal, stanoven bude církevní trest.

Uherský sněm dosud jedná o rekrutech na rok 1903.

Poměry mezi Ruskem a Japonskem jsou nezměněny; Rusko neodporuje sice obsazení přístavů jihokorejských vojskem japonským, nicméně ruská odpověď na japonské návrhy neuspokojuje. Japonsko žádá, aby Čína pro případ války chovala se neutrálně.

Dědictví Maličkých

„Věstník katolického duchovenstva“ přinesl v čísle 8. t. r. str. 122 tuto zprávu:

„Dědictví Maličkých“. Veřejné listy přinesly jakési znepokojující zprávy o špatném hospodářství a finančních nesprávnostech „Dědictví Maličkých.“ V zájmu upokojení mysle bylo by třeba, aby se úředně nařídila revize veškerých účtů a jmění a pak se konstatovalo, co jest na věci pravdy.“

Poněvadž „Dědictví Maličkých“ je ústavem naší diecése, dovoluji si k objasnění, po případě posouzení této zprávy uvéstí toto:

Již v letech devadesátých stěsoval si v podšlech kanovník Jos. A. Šrámek, který „Dědictví Maličkých“ založil a celou jeho správu až do roku 1901 vedl, že „D. M.“ pracuje s deficitem. O příčinách toho nelze se šfe rozepisovati. Hlavní jsou: ubývání členů netečnosti ve vlastním táboře, smýšlení učitelstva a mnozíci se literatura školní.

Roku 1901 převzal nyníjší pokladník kmenové jmění „D. M.“ s milosrdenství k Dědictví a s lásky k dobré věci. Za celý ten čas nepřijal ani haléře za vedení pokladny, aby Dědictví bylo zachováno.

Kmenové to jmění spravuje až dosud; ač nepřiseh doby ještě více vzrostla, nemusel přece až dosud žádné státní papíry obětovat potřebám Dědictví.

Abý i veřejnosti svědectví o tom se dostalo,

jeho žádost o můj zápis, podíval se na mne přes brejle a ku bratrovi prohodil: „To má pantáta s vámi hodně starostí.“

Rychle mne zapsal a bratr, aby nemeškal, ihned se poroučel.

„Servus, servus!“ srdečně volal pan fideitel.

Já ho již dříve znal. Pan fideitel Klumpar býval počátkem let sedmdesátých minulého století školním inspektorem okresu Novoměstského nad Metují a tu také jednou zavítal na inspekci do skalické školy, jejíž nejvyšší tehdy třetí třídu jsem již navštěvoval. Dal si při té inspekci přečíst od žákyne z čítanky článek, žák ho musil svými slovy opakovat, vyvolal žákyne k tabuli, diktoval jí dvě věty, v nichž napáchané pravopisné chyby musil žák opravit. Potom tázal se na něco ze zeměpisu, z přírodopisu, dal si zazpívat píseň „My jsme hoši jedné země“ a potom dával příklady z počtu.

Všichni jsme odpovídali k jeho největší spokojenosti. Pana fideitele to patrně těšilo a proto konečně dal Vidličkovi příklad: „Na stromě sedí dvacet vrabců, hospodář do nich střílí, čtyři srazí, kolik jich pak na stromě zůstane sedět?“ ptal se.

Vidlička udatně odpověděl: „Šestnáct!“

Pan fideitel mlčky záporně zavrtěl hlavou, poklonil se panu učiteli Koliskovi, od něhož se dal ze třídy vyprovoditi pryč, což my provázeli povstáním a jednohlasnou gratulací: „Zprovázej Pán Bůh!“

Když se pan učitel Kolisko zase vrátil do třídy, spráskl nad Vidličkou ruce, zakýval lítostivě hlavou a pak mu vykládal: „Když na stromě sedí dvacet vrabců a někdo do nich střílí a čtyři srazí, tak na stromě sedět nezůstane žádný, protože ti zdravě uletějí. Pamatuj si to!“ dodal mrzutě.

a Věstník nabyl spolehlivé informace, zvu pana předsedujednoty, aby s některým členem jejím co nejdříve do Hradce přišel a o pravdě toho se přesvědčil.

„Dědictví Maličkých“ zápasí s velikými obtížemi; zvláště německé oddělení musí být podporováno. Doufáme však v Boha, že je přece zachováme.

Pakli ale bude nepřiznivými poměry donuceno ustati v působení svém, učiní tak s vědomím, že vykonalo poctivý kus práce své na roli církve i národa. Svou povinnost vykonalo; vytvořilo literaturu pro školní mládež začínající v době, kdy nová česká kniha byla téměř ještě událostí v Čechách.

Mladší sestry přejmou výsledek klopotné práce jeho; upravilo jim cestu v dobách nejhroších!

Ale nechť rozkvetne v nové síle své, aneb jestli sanikne vykonávající kol svůj: na nynější správu jeho nesmí padnout ani stín podezření, že neobětovala všecko, aby je udržela, tím méně výtka „o špatném hospodářství a finančních nesprávnostech.“

Neposlouží se duchovenstvu, jestliže bezdůvodným podezříváním znemožněno bude působení v církvi mužům, kteří nezištně pracují po celou řadu let a nikdy nehlédali prospěchu svého.

V Hradci Králové, dne 11. ledna 1904.

Frant. Kerner,
pokladník D. M.

Z činnosti katol. spolků.

Z Kromě. Dne 3. t. m. naplnil se spolkový sál na faře do posledního místa. Přišlo i na patnáct členů z bratrské jednoty z Proseče. Přednášel zde za napjaté pozornosti vp. Jiří Sahula, kdy náš národ se těšil největšímu blahu a slávě. Dík horlivosti dp. faráře i uvědomělých katolíků zdejších jednoty stále sílí a vzrůstá. Nových členů přihlásilo se tehdy sedm.

Z Černilova. Katol. národní Jednota pořádá v neděli 17. ledna o 2¹/₂ hod. odp. v hostinci p. V. Jindry spolkovou schůzi s přednáškou dp. Fr. Jukla, katechety z Hradce Kr., o otázce rolnické.

Z Třebochovic. Dne 6. ledna r. 1904 pořádala naše katolická Jednota v sále pl. Kateřiny Jarokovské zábavu spojenou s přednáškou „o cestě do Lurd“. Přednášku tu z ochoty převzal dp. katecheta J. Světelský, jenž účastnil se výpravy roku minulého pořádané do posvátného místa mariánského Lurd. Velmi krásně, nadšeně a zajímavě popsal nám p. řečník cestu tu a vše, co zažil na oně cestě do posvátného místa Lurd. Přednáška trvajíc přes 1/2 hod. byla vyslechnuta ode všech s pozorností napjatou a p. řečník odměněn potleskem dlouho trvajícím. Naše Jednota vzdává zde p. řečníkovi srdečné díky. Potom sehrána jednoaktovka „Královna Natálie“, na to solové vystupy, jež velmi pěkně byly provedeny a všichni účinkující své role hráli nadšeně, za což poděkovati jest p. režisérovi J. Tláškalovi, jenž postaral se o to, aby obecenstvo naše bylo pobaveno. Všichni za pozdní doby večerní opouštěli místnost spolkovou s tím přáním, by naše Jednota dále vzrůstala a zase naše ctěné obecenstvo co nejdříve pobavila i vzdělala. Další činnosti Zdat Bůh!

Z Vamberka. Křesť. kat. vzděl. spolek „Svornost“ ve Vamberku pořádá v neděli 8. ledna 1904 valnou hromadu. Ze správy o činnosti spolkové vyjímáme. Spolek pořádá 6 schůzí výborových, 8 spolkových s přednáškami: Papežství — Křesťanský socialismus — Rodina, základ společnosti lidské — Sv. Jan Nepomucký — Sv. Cyrill a Metoděj — Doba Karla IV. — První česká pouť do Lurd — Židovstvo nástrojem Proziřetelnosti. Dále účastnil se spolek průvodu theoforických, přistoupil ke sv. svátostem snažil

Později, jako královéhradeckému gymnasiu, mně pan učitel Kolisko častěji tuto příbodu připomínal a velice při panu fideiteli Klumparovi velebil jeho moudré paedagogické zásady, aby byl u žáka včasné pěstování vtipu a samostatný úsudek pro praktický život.

Starý skalický pan učitel Kolisko pana fideitele Klumpara v ohledu tom skutečně správně vystihl, neboť v tom byl tento mistr, aby žáci jeho vedení svěřeni co nejdříve osvojili si po možnosti největší míru soudné mladistvé inteligence.

Neznám z celých set bývalých žáků gymnasia královéhradeckého jediného, kdo by na pana fideitele Klumpara rád a srdečně nevzpomínal, kdo by o něm jako zralý muž s největší vážností nemluvil, což nyní v Hradci Králové konané sjezdy tamních gymnasijských abiturientů nejvelkolepěji manifestují. Staříčkému ctihodnému panu fideiteli prokazovány jsou při sjezdech těch od šedivých pánů přímo synovské ovace, které ho povznášejí vysoko nad takové paedagogy, jež do smrti posměch, kletby a pohrdání jejich bývalých svěřenců provázely.

Pan fideitel Klumpar, jehož vzácného jednání a pedagogicky mistrného taktu budu míti ještě vícekrát příležitost více a důvodně vzpomenouti, žije v Hradci Králové od roku 1867 a jeho působení jako paedagoga i jako občana bude míti v historii Hradce Králové svůj zasloužený zlatý list. Pan fideitel Klumpar mně nebude zazlívati, že poznáv tisíce osob vždycky naň rád vzpomínám jako na vzácného mezi nejvzácnějšími, když uvádím, v jakých dobách a jak vzácně působil.

se užitečnou čtenou rozšířiti náboženské uvědomění, pro děti uspořádal vánoční stromek. Z časopisů obdrželi časové úvahy, Česká žena, Lid, Listy, Moč, Kat. Listy, Obnova, Selaské Hlasy a j. Členů má spolek 61. Během roku zemřeli 2, na něž pamatováno měl sv. Písní dělal se spolek jako v minulých letech, o čemž důkaz podávaly poptávky bezpečnostních orgánů, vyvolané denunciacemi. — Výbor zvolen s malými změnami jako roku předchozího. Po volbě mluvil vlp. Řezníček o svém vstupu do Českého ráje a Moravského Švýcarska, načež po vyčerpání programu učiněna byla sbírka na Ústř. Matici škol., jež vynesla 940 K. Tím valná hromada ukončena.

Z Cerveného Kostece. Zábavní kroužek zdejší katol. Jednoty sebral o vánocích ve spolkových místnostech časovou a zajímavou hru „Zachycen proudem“ od dra. Fr. Hermana. Provedení bylo zdařilé. Hlavní úlohy s pravým pochopením i dovedností sehráli p. Chráska berního kontrolora Tučka, sl. Vlčkova jeho paní, p. Linhart a sl. Pinkavova jejich děti. Hrání bylo za četné účasti ve prospěch „Ústřední Matice Školské.“ — Před svátky byla pořádána též „Mikulášská zábava“ při stolech. Návštěva byla veliká. Program byl pestrý a zábavný, ku konci rozdávány dárky. — V poslední schůzi měsíční 1. t. m. přednášel dp. předseda Fr. Prudic o thematu „Bilance národa českého“ po stránce náboženské, vlastenecké, národohospodářské a sociální vůbec. Přednáška byla zajímavá a poučná. Jedině v pevnějším se přimknutí ku Kristu jest naděje ve vítězství proti nepřítelům vnějším i vnitřním. Pak bude svornost ve stranách, a skácej se modly egoistů a monopoly liberálů. Ku konci přechena dojemná povídka „Za syna“ od J. Š. Baara z Nov. Života. Kéz členové jen vždy v bojném počtu se účastní svých schůzí měsíčních, by zde se poznali, poučili, uvědomovali k další činnosti. A tomu srdečně: Zdař Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Návštěva. Nejd. p. biskup dr. Josef Doubrava navštívil včera odpoledne v průvodu svého sekretáře dp. H. Doskočila biskupskou tiskárnu. S velikým zájmem věnoval zde pozornost jednotlivostem i práci v sazárně i ve strojovně. Promluvil a každým z pracujících několik laaskavých slov a dotknuv se srdečným způsobem důležitosti práce jejich a významu tisku, udělil pracujícím své požehnání.

Vybírání přirážek. Dle usnesení měst. zastupitelstva v Hradci Král. ze dne 18. prosince 1903 nebudou dnem 1 ledna 1904 počínajíc obecní a školní přirážky vybírány městským důchodenským úřadem, nýbrž c. k. hlav. berním úřadem v Hradci Kr.

O činnosti veřejné čítárny a knihovny průmyslového musea v Hradci Králové v uplynulém roce 1903 svědčí následující čísla. Celková návštěva činila v r 1903 na 6695 osob. Největší návštěva byla v měsících říjnu a listopadu a sice v říjnu 891 návštěvníků, v listopadu pak dokonce 964. Nejmenší návštěva jevila se v dubnu a květnu, kdy návštěvníků nebylo ani 400. Celkem stoupla návštěva oproti roku loňskému o 1635 osob. Průměrná návštěva v 107 večerech činila 53 osob, loni v 72 večerech 42 osob. Většinu návštěvníků činili studující středních ústavů 51%, žáci odborné školy 26%, ostatní procento patřilo naší inteligenci a famesníkům. Potěšitelnou jest stoupající návštěva osob ženského pohlaví, která se proti lonku téměř zdvojnásobila (136 dam) — Následkem zvýšené návštěvy stoupl značnou měrou i počet výpůjček domů. Zapůjčeno během r. 1903 domů 2501 osobám na 10,935 jednotlivých předloh neb odb. knih. Do okolí za tutéž dobu 72 osobám 1132 předl. děl neb odb. knih. Mimo blízké okolí našeho města zapůjčeny předlohy do Dvora Králové, Holic, Hořic, Chlumce n. Cid., Král. Městce, Kolína, Terešína, Náchoda, Hronova, Žamberka, Kyšperka, Třebechovic, Nechanic, Jaroměře a j. míst. — Od měsíce listopadu zjišťován počet použitých předloh neb knih odb. v čítárně samé a vydáno bylo v této době na 2368 žádánek přes 7057 předl. neb knih, nehledíc ku časopisům, které jsou každému k dispozici a knihám v příruční knihovně se nalézajícím. — Žel, že nedostatečné místnosti nedovolují i většího stoupnutí návštěvy, což jest věci samé jen na škodu. Nezbytným javí se zřízení čítárny přím. musea, čímž by se knihovně značně ulevilo, a ještě nutnějším javí se potřeba zřízení účelných stálých místností pro občasné kurzy. Podal-li se kuratoriu vhodně tyto pro rozvoj musejní činnosti tak důležité otázky rozluštěti, učiní toto čím dále tím více porozumění v širších kruzích nalezající zřízení vzdělávací značný krok ku dalšímu svému rozvoji. K tomu mu přejeme Zdař Bůh!

Kurs pro moření dřeva a dekomponující práce nábytkové vůbec. Kuratorium průmyslového musea pro severovýchodní část král. Českého v Hradci Králové pořádá ve dnech 18., 19. a 20. ledna t. r. kurs pro moření dřeva a dekomponující práce nábytkové vůbec. Vyučování v kursu bude celodenní a sice od 8—12 hod. dop. a od 2—5 hod. odp. s následujícím programem. Den první: Vysvětlení prací předběžných a různých pomůcek. Den druhý: Napouštění dřev mořidly na různé moderní zbarvení. Den třetí: Práce dokončující. Kurs, který jest úplně bezplatný, provede p. Ferd. Ressel, odb. učitel c. k. odb. školy pro zpracování dřeva ve Valašském Meziříčí. Veškerí přihlášení účastníci kursu dostavtež se určité v pondělí dne 18. ledna 1904 o 8. hod. ranní do čítárny průmyslového musea v budově c. k. odborné školy v přilehlé dvéře č. 11 a přinestež s sebou prkénka z různých druhů dřev ve velikosti asi 15X 85 cm.

Gremium obchodníků v Hradci Král. koná v neděli 17. ledna t. r. o 2. hod. odpol. mimořádnou valnou hromadu v místnostech zasedací síně „Záložny“. Pořad jednání: 1. Volba starosty. 2. Schválení stanov gremiální nemocenské pokladny pomocnické. 3. Žádost hromady pomocnické při obchodním gremiu na zavedení nedělního klidu od 11. hodiny dopoledne v obchodech zdejších.

C. k. zkušební komise pro školy obecné a měšťanské v Hradci Králové přijímá opovědi ke zkouškám způsobilosti učitelské pro období květnové 1904, opatřené náležitými doklady do dne 10. dubna t. r. Žádosti za dispense podány buďte nejdéle do konce února. — Žádosti privatistů ke zkoušce dospělosti učitelské přijímá ředitelství c. k. učit. ústavu v Hradci Králové do 15. března a žádosti ke zkouškám ze ženských ručních prací do dne 1. května t. r.

Vyznamenání. Dp. D. Orel, profesor, horlivý pracovník v reformaci církevní hudby, který složil též s výborným prospěchem státní zkoušku ze zpěvu i z varhan, obdržel od Jeho Biskupské Milosti farní synodalie. Redakce t. l. srdečně gratuluje k zaslouženému uznání.

Zemská inspekce. Od pondělka dlí v Hradci Král. na inspekci obecných, měšťan. škol a učitelského ústavu p. zem. školdozorce J. Kaňka.

Poslední léč. Přátelé myslivosti z Hradce Králové a okolí pořádají v neděli dne 31. ledna t. r. ve dvoraně Adalbertina v Hradci Králové zábavu „Poslední léč“, jež, jak známo, dosud vždycky byla stkvělou. I tentokráte vynasnaží se pořadatelé, aby návštěvníkům vzešlo uspokojení všestranné. Nejdříve bude koncert hudby c. a k. přě. pluku č. 42., jehož program jest pečlivě nastudován. Snad tance chtivi dopřejí sešlým se známým trochu klidného pohovoru a požitku ze stkvělého koncertu. Ostatně pořadatelé se přičiní, aby tance chtivi v potěšení svém nebyli zkráceni.

Koncert čes. pěveckého kvarteta, pořádaný 10. t. m. v Klicperově divadle v Hradci Králové, měl stkvělý průběh po stránce umělecké i representací. Výbor spolku pro podporu chudých studujících připadl na výbornou myšlenku, umožnit pozváním sl. kvarteta umění milovnému obcenstvu zdejšímu požitek tak řídké ceny a snaže se tím plniti pokladnu fondu O jednotlivých výkonech českého kvarteta těžko psáti něco nového. V plné míře potvrdili členové jeho slavné své jméno, jež z Ameriky přelétlo do jejich vlasti, jemuž na zvuku pfídali nedávnou cestou uměleckou po krajích Slovanů jižních a jež utvrzeno mnoha koncerty doma. Členové kvarteta, všichni ze řad učitelstva pražského, vládnou po náležité erudici pěvecké s naprostou jistotou svými lahodnými hlasy a překvapují detailní sezpívaností. Naprostá jejich sevcičenost vyvrcholila v téžkém Saint Saensově sboru „Chant d'amour“ a v Malátově: „Máje“. Jímavé přednesli Mendlschnovu „Tichou noc“ a vždy vděčný Schumannův sbor „Na horách“ a „Národní píseň“. V srdce posluchačů vespíval se tenorista p. Mikoláš arii Werthera a pan Svojsák mile poškádlii zaokrouhleným basem a lehce tvořeným přednesem Bendlova „Šťastný manžel.“ P. Novákvův baryton zvláště ve vyšších polohách zněl jak cymbál zvůčící, stkvěl se plným nádherným koloritem kovovým a plynouu sytostí, když přednášel z dueta Smetanovy „Hubičky“ Tomášův part a když reprodukoval „Plané Libické“. Jeho vystoupení nezklamalo nikdy, jak zajisté sám si jest toho vědom, a proto jsme se divili když popularisoval své veliké umění zvláště v předaných písniích produkty méně vhodného textu. P. T. obecenstvo bylo si vědomo své povinnosti a naplnilo divadlo do posledního místa. Tím aspoň morálně odměněno ochotné č. kvarteto. Koncertu mezz jinými hodnotáři zdejšími byl přítomen umění milovný J. B. M. njdp. dr. Jos. Doubrava. Šťastný výsledek i finanční povzbudí zajisté sl. výbor fondu pro podporu chudých studujících, aby aranžoval častěji podobné umělecké večery.

Nákaza zánětu příušních žláz vyskytla se na Novém Hradci Král., ve Střebsi a Roudničce. Upozorňujeme rodiče, aby hleděli zabrániti stýkání se dětí svých s dětmi ze jmenovaných obcí.

Maskarní ples pořádá dne 7. února o 7. hodině večer spolek železničních zřizenců „Dobroslav“ v Hradci Král. ve dvoraně „Adalbertina“. Vstupné: člen a maska 1 K, nečlen 2 K. Legitimace mask vydávají páni: Vondráček a Bém na nádraží, p. Kadecká v Adalbertinu.

Ze Všeod. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústřého výboru dne 9. ledna. Přítomní: Urban, dp. Jukl, Pochmon, Karásek a Polák. Podpory nemoc. uděleny: Oberreitrové A. v Hlinsku 3 K, Štyrskému J. v Hlinsku 6 K, M. Rendlovi v Sušici 6 K, Kauffmannovi J. v Ústí 4.50 K, Škarkovi Al. v Ústí 3 K, A. Šolcovi v Úpici 7.07 K, Fr. Jelínkovi v Týništi 6 K, Fr. Divišovi v Klatovech 6 K, mimořádná podpora J. Žoudlíkovi v Třebechovicích 5 K. Přijato 8 členů. Upozorňuje se opř, by rubrika pro lékaře byla vědecky vyplněna, jinak zůstane podpora nepovšimnuta. — Řádná valná hromada koná se v neděli dne 31. ledna 1904 o 10. hod. dop. v Hradci Kr. (Adalbertinum). Program: 1. Zahájení schůze. 2. Čtení protokolu I. řádné valné hromady. 3. Schválení zprávy výroční a pokladní. 4. Projednání a schválení praktických změn spolkového řádu od ústředního výboru navržených a uspořádaných dle návrhů odborček. 5. Volba starosty. 6. Doplnovací volba 8 členů výboru a 4 náhradníků. 7. Volba 5 členů dozorčí rady. 8. Volné návrhy. Návrh ústř. výboru na vydání agitační brožury.

Veřejné voličské schůze svolává hr. V. V. Sternberk dnes v pátek 15. ledna na 7. hod. večer do hostince p. Staňka v Třebechovicích, v sobotu dne 16. ledna do Věstar na 7. hod. večer, v neděli dne 17. ledna do Smřic na půl 3. hod. odpol., a na půl 7. hod. večer téhož dne do Čerčilova do hostince p. Jindry.

Hradec Králové svému učitelstvu. Známo jest, že 1. lednem letošního roku zrušen byl dosavadní samostatný školní okres města Hradce Králové a spojen byl s okresem venkovským. Tím ubylo Hradci Králové vyplácení učitelských platů, které byly značným břemenem pro město. S platy řádnými však učitelstvu zmisel i dobrovolný přídavek, který město mu dávalo, aby tím dalo jakousi náhradu za nepří-

měřenou drabotu bytí a životních poměrů vůbec. Považujeme tudíž žádost učitelstva o navrácení bývalého přídavku drabotního za úplně oprávněnou a spravedlivou, neboť jiné města, kde byty a životní poměry jsou mnohem lacinější a kde učitelstvo má slušné i s aktivním zemským přídavkem buď stejné nebo dokonce vyšší než v Hradci Králové, dávají učitelstvu svému dobrovolné přídavky. Aby patrnó bylo, jaké přídavky jednotlivá města učitelstvu svému dávají, uveřejňujeme následující tabulu:

Mimo to:	Zem. aktiv. přídavek	obecných škol										měšťanských škol				Od obce:
		učitelka II. tř.	učitel II. tř.	učitelka I. tř.	učitel I. tř.	řídící učitel	katecheta	učitelka	učitel	ředitel		učitelka	učitel	ředitel		
	15%	120 K	120 K	120 K	120 K	120 K	160 K	160 K	160 K	160 K		160 K	160 K	160 K		Jičín
	20%	80 „	80 „	80 „	80 „	80 „	120 „	120 „	120 „	120 „		120 „	120 „	120 „		Pardubice
	30%	220 „	275 „	360 „	400 „	240 „	750 „	360 „	450 „	270 „		360 „	450 „	320 „		Karlín
	30%	220 „	275 „	320 „	400 „	280 „	450 „	360 „	450 „	320 „		360 „	450 „	320 „		Vinohrady
	30%	160 „	216 „	192 „	288 „	100 „	324 „	126 „	324 „	120 „		126 „	324 „	120 „		Žižkov
	30%	100 „	200 „	100 „	200 „	200 „	200 „	100 „	200 „	200 „		100 „	200 „	200 „		Smíchov
	30%	170 „	300 „	170 „	300 „	320 „	300 „	170 „	300 „	320 „		170 „	300 „	320 „		Vrsovice
	30%	100 „	100 „	100 „	100 „	100 „	100 „	100 „	100 „	100 „		100 „	100 „	100 „		Nusle
	30%	160 „	160 „	160 „	160 „	160 „	160 „	160 „	160 „	160 „		160 „	160 „	160 „		Vysočany
	15%	80 „	80 „	80 „	80 „	80 „	80 „	80 „	80 „	80 „		80 „	80 „	80 „		Kr. Dvůr

Z tohoto přehledu patrnó, že žádost učitelstva hradeckého o 15%ní nebo 10%ní přídavek městský, který by v celku činil asi 3009 K, není nemístnou a doufáme, že obec zastupitelstvo vyjde učitelstvu ochotně vstříc a žádosti jeho vyhová.

Hrabě V. V. Sternberk před voliči.

Schůze, která byla svolána na 10. leden hrabětem Vojtěchem Sternberkem do hotelu Chicago na Pražském Předměstí u Hradce Králové, byla přechetně navštívena — hlava na hlavě. Ačkoliv tato schůze byla určena pouze pro voliče do venkovských obcí, dostavil se veliký počet socialistických dělníků, radikálních studentů a mladíků z města Hradce Králové a okolí. Počátek schůze byl ustanoven na 3. hod., ale z kruhů voličstva vyšel návrh, aby pro přeplnění sálu započalo se dříve. Ze předsedu určen a také zvolen dr. Klumpar z Hradce Králové. Dr. Klumpar zahájil schůzi slovy, že bude jednati přinej parliamntárně, načež udělil slovo hraběti Sternberkovi. — Hr. Sternberk povstal a vyslovil protest proti dosavadnímu průběhu, poněvadž volba předsedy byla úplně neoprávnou. Na otázku, zda předseda jest voličem venkovských obcí a tím také oprávněn předsedati schůzi, odpovéděl dr. Klumpar dvakrát: Ano, ačkoliv se později dokázalo, že voličem ve venkovských obcích není. Na to začal hrabě Sternberk svoji řeč, která téměř neustále byla provázána všeobecným souhlasem a potleskem. V této řeči uvedl hrabě Sternberk důvody, které jej vedly k tomu, aby kandidoval; že jsou to tradice jeho rodu a jeho anažení platí nejen národu, nýbrž i jeho jménu, neboť rozkvět českého národa značí nový slavný list v historii jeho rodu. Na to dovedil kandidát, proč česká politika byla tak neplodnou a proč český klub tu stojí tak bezmocně. Vysvětloval, že tím nejsou vinni mladočestí poslanci, neboť ti to jsou pouhými poddanými „Národních Listů“, které děkují za svoji existenci kapitálu z inserátů německých židů, německých bank a vlády. Té okolnosti, že „Národní Listy“ provozují politiku inserátovou a nikoliv čistě národní, že následkem této inserátové politiky musejí míti ohledy, kterých opposiční list míti nemá, té okolnosti můžeme děkovati za to, že naše opposice jest tak bezúrodná. Poslanec Fořt se pokusil vsepřít se diktaturně žida a císařského rady Penízka jinak Münze, který ustanovuje politický směr jmenovaného listu, ale jak brzy byl umlčen! Despotismus „Národních Listů“ bují proto, že jiného většího politického listu v Praze nestává. Není tu orgánu, v kterém by člověk vylodil své náhledy, odporují-li náhledům „Národních Listů“. A tak naše poměry dospěly tak daleko, že český národ a největější statky českého národa jsou závisly na vůli inserujícího německého velkokapitálu. Úkolem tisku jest psáti pravdu. „Národní Listy“ však zamlčují vše, co by mohlo býti vláde na škodu a v prolhanosti činí pravé zásraky. Dále kritisoval kandidát spojeníství posl. Srdínky a dra Hajna (?) a vysvětluje, že zemský posl. agrárník p. Srdínko zradil své zásady již před volbou. Na to přecháší řečník na pole národní organizace a činí pro přijetí své kandidatury podmínku,

aby byl ustaven s voličstva výbor, se kterým by se v každé době o svém jednání na říšské radě mohl poradit a který by byl voličstvu za podniknuté kroky odpovědným, aby mu nemohl první od vlády podplacený radikál vpadnouti do zad. Po delším rozdebírání potřeby pozdvižení hospodářského života a nutnosti, aby každá domácnost jednotlivce byla povýšena, skončil kandidát svoji řeč a tou nadějí, že bude mu možno vlastní silou obnoviti, aby český národ byl před světem ctěn, doma šťasten a v rakouské monarchii učiněn neprospěšným. — Po té udělil předseda slovo dru Hajnovi. Tento polemisoval proti hraběti a tvrdil, že hrabě Sternberk podplatil „Národní Politiku“, „Ratibora“, „Obnovu“ a „Lidové Listy“. Vyčítal předělníkovi, že pracuje jen pro velkokapitál, že má smysl jen pro hospodářský život a šlape nohama inteligenci. Mluvil dále, že kandidatura hraběte Sternberka nemá nijakého oprávnění, poněvadž prý tytéž není voličům ani znám. Mají se voliti jen takoví lidé, které známe od let. Vyslovil dále domněnku, že kandidatura hraběte Sternberka má ten účel, aby sloužila některým jeho sobeckým zájmům. On sám (dr. Hajn) že jest muž z lidu, otec jeho že Čech, poctivý truhlář. A tak jest oprávněn kandidovati. Dále vyvozoval, že ovládá úplně českou řeč, kdežto jeho protikandidát hrabě Sternberk to o sobě říci nemůže. Nyní přešel řečník na thema možné změny v osobě panovníka a vysvětloval, že nynější panovník proto je o mnoho lepší pro český národ než nastávající, poněvadž českému národu učinil slib, kdežto o budoucím se nic neví. Odvolává se na svoji 25letou národní práci a na její bezpříkladné úspěchy a dovozoval, že pouze on jest schopen zastupovati venkovské obce okresu královéhradeckého. Pak přešel řečník na státní právo, na jeho výhody, aniž by však jediným slovem se zmínil, jak si dosažení státního práva představuje. — Po ukončení kandidátní řeči dra Hajna ujal se hrabě Sternberk opět slova a vysvětloval, že dr. Hajn jako redaktor časopisu musí věděti, jak to v různých redakcích chodí. On však může přisabati, že ani „Národní Politiku“, ani „Obnovu“, ani „Ratibora“ nedal krejcaru a také nepodplatil jediného redaktora. „Kdo za pecí sedá, jiného tam hledá.“ Tato slova přijata byla bouřlivým potleskem. Hrabě Sternberk polemisoval pak od bodu k bodu proti dru Hajnovi a pravil mezi jiným, že všechny jeho výklady jest možno čísti denně v různých časopisech, že celá jeho (Hajnova) řeč byla dlouhým kvílením, aniž by z ní vyčníval jediný cíl, jediná cesta, jak bychom na příklad jen dosáhli státního práva. Přetvářati politiku neznámou žalovati na „tárající poměry, nýbrž je zlepšovati. A na to stůně česká politika, poněvadž není ničím jiným, než planým klábosením. — Po té odpovědi dostal slovo sociální demokrat Sirděček, jenž měl dlouhou řeč, v níž všechny otřepané socialistické „šlágry“ poznovu obhájil. Obecenstvo přijalo tuto řeč s nelibostí. — Na to ujal se slova pp. Hubka z Prahy a sděloval, že dr. Hajn jest po řeči své velice unaven a že se za něho chápě slova. Vyčítal hraběti Sternberkovi, že ve své řeči řekl, že přinesl českému národu velikou obět tím, když se naučil česky. — Hrabě Sternberk energicky protestoval proti tomuto překroucenému tvrzení a jestliže tento výrok byl učiněn, byl to jen lapsus linguae, neboť neptíneš obět tím, že se učil česky, nýbrž velká obět času to byla, že se za rok naučil česky, takže dnes zcela plynule mluví. Tento přídavek „čas“ předělník vynechal a tím dal smyslu věci zcela jiný ráz. Oficiál Hubka nadával přímo hraběti Sternberkovi, mluvil o pohlavcích a užil výrazů, které od většiny řádných posluchačů byly nejostřeji odsouzeny. Když hrabě Sternberk vyřkl slova „podplacený radikál“, nastal veliký hluk. Ale nyní začal také mluvit předseda dr. Klumpar, který z počátku pravil, že bude jednání říditi parlamentně, tak že u řečníckého stolu stáli dva řečníci a přetrušili ještě „účinnost“ Hubkovu napadaje hraběte Sternberka politování hodným způsobem. Hrabě Sternberk stál uprostřed stolu mezi hvozdící masou dělníků a hochů a volal na řečníka: To není pravda! To je lež! Pak vzal hrabě svůj klobouk a odešel. Jej následovali většinou všichni rolníci, takže zůstali v sále jen socialisté a mladíci z Hradce Králové, kteří přijali svoji resoluci. Na to se rozprchlí a vrátili se do Hradce Králové. — Schůze tato je ukázkou, že dosud obvyklý slušný ton ve veřejných schůzích upadá v zapomenutí a místo důvodů budou se rozhodovati pěstě. Tam jsme dospěli za vůdčího vedení pokrokových vlastenců.

Z Nového Hradce Králové. (Schůze voličská.) V neděli dne 10. t. m. konala se tu večer „u Vejvodů“ voličská schůze, na níž přítomno bylo asi 130 osob, většinou sociálních demokratů. Schůzi zahájil dr. Klumpar a za předsedu zvolen sociální demokrat Sirděček. Slovo uděleno kandidátu posl. dru Hajnovi, redaktoru „Samostatnosti“ v Praze. Dlouhá řeč jeho byla takřka kopíí řeči z Chicaga. Po té dr. Klumpar doporučil dra Hajna jakožto muže zasloužilého. Další řečník pan adjunkt Benda vytýkal dru Klumparovi, že přichází proto, aby svým vlivem získal přítomné pro dra Hajna, ač se zařekl, že na Nový Hradec k nemocnému nepojede. Dr. Klumpar se hájil a na ospravedlnění své vyprávěl jednu anekdotu, kterou nejen p. adjunkt Benda, ale i přítomné urasil. Pan dr. Klumpar připomínal, že nemůže mluvit proti hraběti Sternberkovi, poněvadž není přítomen, ale přece naň útočil. — P. adjunkt Benda hájil vše hr. Sternberka dlouhou řečí. Na konec přečetl dr. Klumpar resoluci a poněvadž byla uznána několika účastníky za nespřícnou, nebyla ani schválena ani zamítnuta. Výsledek schůze nebyl žádný. Nepodařilo se jim ani získati dra Hajna, ani zamítnouti hr. Sternberka.

Úmrtí. P. Blažej Krunert, farář velimský, zesnul tiše v Pánu po delší nemoci a zaopatřen sv. svátostmi v neděli dne 10. ledna t. r. v 58. roce věku svého. Pohřeb konal se ve středu dne 13. t. m. na hřbitově velimském. R. i. p. — Paní Marie Konárovská, vdova po lékaři na Pražském Předměstí, zemřela zaopatřena svátostmi umírajících po dlouhé, trapné nemoci v neděli dne 10. ledna t. r. v 68. roce věku svého. Pohřeb konal se ve středu dne 13. ledna na hřbitově kuklenském.

Redaktor Jos. Tomáš. Ve čtvrtek 7. ledna o 5. hod. odpolední rozběhla se městem smutná zvěst, že p. Josef Tomáš, majitel, vydavatel a redaktor „Českého Východu“ náhle skonal raněn byv mrtvicí. Ač několik dní byl poután k lůžku následkem srdeční vady, přece zpráva tato překvapila všeobecně, neb se týkala jedné z nejpoupatelnějších osob chrudimských a přála tak náhle. V neděli nato dne 10. ledna o půl 4. hod. odpol. konal se pohřeb za ohromného účastenství obecenstva všech stavů a vrstev. Ku pohřbu se dostavilo téměř všecko obecenstvo místní, ba i z okolí. Obřady v domě vykonal vdp. Jan Vlach, děkan z Luže; mrtvola zesnulého byla vynesena z redakční místnosti, kde redaktor Tomáš strávil mnohé chvíle věnované pracím rozčilujícím, napínavým, obětavým svému žurnalistickému povolání veškeré síly své. Obřady ve chrámu sv. Salvátora a u hrobu vykonal vdp. arciděkan chrudimský dr. Jos. Mrátík; tyž sloužil pak zádušní služby Boží za zesnulého v pondělí 11. ledna. Neobyčejné účastenství při pohřbu, jaké vidáme jen při řídkých příležitostech a veliký zájem, který každý jevil nad úmrtím tohoto muže, svědčí, jaký význam měl redaktor Tomáš nejen pro Chrudim, ale pro celý český východ. Byl vynikajícím krajinským novinářem českým, neunavným pracovníkem, který své přesvědčení katolické nikdy nezradil a ve svém listě vždy nezištně zastával, byť i ho očekávala za to nepřízeň, pronásledování a škoda hmotná. Svým zásadám zůstal do smrti věren a zemřel téměř s pémrem v ruce, když byl ještě uzavřel poslední své číslo Českého Východu, kterému zasvětil 26 let svého činného a záslužného života ve službách strany konservativní, pro kterou bojoval až do konce. V 64. roce věku svého zemřel tento muž ryziho a neohroženého charakteru uprostřed života literárně plodného. Ztrácíme v něm velice mnoho. Budiž nehybnoucí čest jeho památce! Pokoj jeho popelu! R. i. p.

Z Chlenu a Kostece n. Orl. Minulý týden náležel našemu milému předsedovi. K oslavě jeho 70tých narozenin a na památku 25letého trvání katolicko-hospodářsko-politického spolku „Lipa“ pořádko 8. ledna divadelní představení: „Pasačka z Lurdu“, jež se v každém ohledu skvěle vydařilo. Dne 6. ledna byl p. předsedovi Janu Šabatovi, rolníku ve Vrbovici, slavnostním způsobem připsat zásl. kříž „pro Ecclesia et Pontifice“, při kteréžto příležitosti kázal slovnitý kazatel a bývalý farář Chlenský vdp. děkan Kaška. Mocná jeho slova jakož i dojemné a pokorné poděkování p. Šabaty snad každého pobudily k pláči. Ve čtvrtek „Pasačka Lurdská“ opakována. — V neděli konala se slavnostní schůze katol.-hosp.-pol. spolku „Lipa“, kterouž zahájil křesťanským pozdravem a pak upřímným proslavem pan místopředseda R. Klöckler. Přesvědčivou řečí poukázal na veliké zásluhy p. Šabaty, bývalého zemského poslance za dob Riegrových, okr. i ob. starosty, zakladatele a člena přemnohých důležitých korporací jak náboženských, tak světských a vyzval valnou schůzi, aby jmenovala pana Šabatu čestným členem, což se s nadšením stalo. Když pak p. Šabata uveden byl do schůze, tu jménem celého spolku pan místopředseda tlumočil díky panu předsedovi za všechny obětavé práce jak na poli národním, tak ve prospěch rolníků a všech občanů ve farnosti, tak i v oboru života náboženského. Potom jednatelem četl řeč p. řed. Půhonného z Kostece n. Orl., jenž Bohužel telegramem odvolán byl na pohřeb blízkého příbuzného, „Život spolkový se zřetelem k jubileu kat.-hosp.-pol. spolku „Lipa“. — Na to p. předseda ujmá se slova, činí zmínku o zemřelých čestných členech našeho spolku J. Ex. p. Bedřichu hraběti Kinšském a jeho bratru Františku, o p. řed. Jos. Dumkovi, nedávno zesnulém, dále o spoluzakladateli „Lipy“ vdp. děk. Syrovém a největším dobrodinci vdp. Jos. Fischerovi, děkanu Volyňském. Vzpomenuv i jiných zasloužilých zemřelých členů, promluvil nadšenou řeč k nynějším členům, zvláště k omladině. Vybízal všechny ku sdružování v katolickém spolku. Ač celá řeč byla překrásná, přec místo, kde vybízal rolníctvo k opravdovému a bezvýjimečnému svěcení dnů svátečních, bylo úchvatné. Mluvil stařec 70letý, přebobatý a výmluvný. Kéz nám ho Pán Bůh zachová ještě dlouhá léta v čele spolku! Po řeči p. předsedy učinil jednatelem návrh, abychom dnes splnili dávné přání p. předsedy a položili základ k fondu pro podporování a odměňování hodné čeledi. Sebráno k tomu účelu 25 kor. — Konec slavnosti byl v Borovnici v sále p. Petráňka, kde pořádaný jubil. véneček, který se také pěkně vydařil. — Do nového čtvrtstoletí vstupujeme pod svým starým, osvědčeným vůdcem, nadšeni pro vše dobré, svorní a hotoví k boji pro církev a vlast. — Katolickým Jednotám a všem jednotlivcům, kteří nám blahopřáli k jubileu, vzdáváme upřímný, bratrský dík!

Výsledek volebního zápasu na Německobrodsku. Dne 7. t. m. konány v Německém Brodě volby do zemského sněmu na uprázdněný mandát po ř. Brzorádovi. Zvítězil bývalý ministr dr. Rezek proti Klofáčovi. V N. Brodě dostalo se dr. Rezkovi 383 hlasů, v Humpolci 214 a v Polné 66, dohromady 663; Klofáč obdržel v N. Brodě 80 hlasů, v Humpolci 78, v Polné 124, celkem 282 hlasů.

Z Kněžic a Král. Městec. Obětavý dp. farář Vincenc Němeček daroval křesťansko-sociálnímu divadelnímu odboru cennou oponu s pestrým národ. odznakem, začež mu vyslovujeme veřejně velké díky. — Spolek tento sebral na den svatého Štěpána divadelní představení „Kulatý svět“ za velikého účastenství obyvatelstva, řízením našeho milého a přičiňlivého kaplana pana Josefa Mencla. Ochotníci hráli vesměs nad očekávání velice krásně, při čemž hlavně pobavili společnost sl. Kristina Formanová, p. Jos. Janča a jako komik p. Karel Rehlíček. Divadlo bylo ukončeno za všeobecné pochvaly obecenstva.

Z Čáslavě. Křesťansko-sociální vzdělávací spolek pro Čáslav a okolí pořádá v neděli dne 21. ledna o 7. hod. večer ples v místnostech „u Lišků“. Vstupné 2 K. Hudba Jednoty Čáslavské.

Letní hospodyňská škola v Opočně zahájí letošní 5ti měsíční běh vyučovací dne 6. dubna t. r. — S ústavem spojen je vzorné a účelné zařízení internát, kde ubytované chovanky jsou pod stálým dozorem odborné učitelky. Ústav má malou mlékárnu a malé školní hospodářství spojené s chovem dojců, vepřů a drůbeže. Za opatření v internátě platí se měsíčně 28 K. — Školné činí za 5 měsíců 20 K. Ony chovanky, které by se zvlášť učiti chtěly kreslení stříhů a šití šatů, zaplatí za 5 měsíců 30 K. Přihlášky mohou se účetně neb písemně kdykoliv učiniti. Hlavní záznam koná se dne 6. a 13. března t. r. Blíží se dělení říditelství školy v Opočně na st. dr. prospekty, jež na požádání zdarma a franko zašle.

Stavba nového chrámu v Náchodě. K účeli téže kromě sbírek kostelních v době od 8. prosince 1903 do 5. ledna 1904 odvedli: 80 K: pp. manželé J. a A. Vítovi v Dolní Radechově. 50 K: p. O. Müller a chotí, továrník v Náchodě, 16 K 40 b: Tertiáři; po 10 K: pp. J. Fiedler, měšťan, J. Hernych, měšťák nadlesní, sl. M. Treščíková, vesměs v Náchodě a sl. obec Dolní Radechov; 5 K: dp. V. Rudolf, kaplan v Broumově; po 4 K: pf. M. Nývltova v České Cermné a p. S. Řehák, řídící učitel v Náchodě; po 2 K: dp. Pankrác Jan Drechsel, farář v Šenově, p. J. Duben, rolník v Lipi, p. V. Kulíštrunk, m. revisor v Náchodě, p. J. Kysal, rolník ve Vysokově, sl. obec Lipi, p. J. Maršák, rolník v České Cermné, p. V. Maršák, rolník v Starém Městě n. M., sl. F. Máslová, učitelka v Náchodě, p. A. Špiňar v Bražci a p. K. Vítok v Lipi; po 1 K: dp. Václav Oliva, farář v v. v. Ném. Brodě a p. O. Ř. v Náchodě. — Veškerým šlechetným dárcům projevují se nejvšelejší díky se snažnou prosbou za další dobrotivé přispěvky, jež se přijímají na děkanství aneb zasílají mohou též poštou, přímo na spolek pro vystavění nového chrámu Páně sv. Vavřince v Náchodě.

Různé zprávy.

Hrabě Sternberk a vládní tisk Oficiální vídeňský Extrablatt rozepisuje se o porážce největšího nepřítele Vídne v Chicagu. Vyčvaluje takt dra Klumpara a Hubky, vytýkaje při tom hraběti Sternberkovi nedostatek parlamentární slušnosti a malou znalost češtiny. Ku konci vyslovuje naději, že opoziční kandidát hr. Sternberk volen nebude. Jak patrné, záleží jistým kruhům na tom velice, aby se nepohodlný opozičník do parlamentu nedostal. Spojence si již našly.

Zábavný kontek. „Osvěta Lidu“ dělá v posledních číslech bezděčně značnou konkurenci „kulíšbrovi“ Florianu Kudrnkovi z „Nájemníka“. Poněvadž vládne právě masopust, doba veselí, chceme také jednou za čas pobaviti své čtenářstvo některými roztomilými „Osvěty Lidu“, které mohou rozesmáti více než referáty „Vavřince Lebedy, kritýgra přes divadlo.“ — V čísle z 1. ledna častuje „pokroková“ Osvěta své čtenářstvo touto mondrostí: „Kněz nám káže věřit — Kristus však nás neučí víře. Nikde a nikdy! Čtěte Písmo!“ — Milý pane, napřed čtěte Vy a pak teprv pobízejte k tomu jiné. Kdybyste čerpal své náboženské vědomosti z Písma a nikoli z židovských pomluvačských listů, věděli byste, že Kristus Pán dí: „Kdo uvěřil a pokřtěn bude, spasen bude; kdož pak neuvěřil, bude zatracen (Mat. 16, 16.). Kdo věří v Syna, má život věčný; ale kdo jest nevěřící Synu, nouzí života, nýbrž hněv Boží zůstává na něm.“ (Jan 3, 36.) Podobně mluví svatí apoštolé. Tak se to má doopravdy s tím „nikde a nikdy“. Rozumí se ovšem samo sebou, že mimo víru žádá Kristus dobré skutky, třebaže „pokrokový“ Luther myslil, že víra i bez dobrých skutků postačí. — V témže čísle „Osvěta Lidu“ píše zůmyslnou lež, že Obnova „nedávno horovala fantasticky pro brzké přísti papežského státu“. Horší rozumy o Písmu jsou výronem ubohé nevědomosti, ale tahle nepravda o Obnově jest dílem nešikovné zloby. Obnova napsala v č. 47. z r. 1903, že otázka panství papežského „jest dnes již bezpředmětná a ani laická strana katolická na ni nemyslí. Tak hluboko vnikla „Sjednocená Itálie a Řím nedotknutelná“ v lid, že při dnešním hnutí národnostním narazil by každý pokus opačný na odpor celého národa. K tomu poznání došli i ve Vatikánu. — Dnes jsou absolutní vlády přímo nemožností, i papež musí by dáti území svému ústavu konstituční a kdo by mu ručil za to, že by v parlamentu nikdy nedosáhly většiny živly radikální nebo i sociálně-demokratické? Jaké nové obtíže a boje čekaly by po případě na papeže! Mimo to obor působnosti svaté Stolice následkem zřizování nových diecézí a patriarchátů tak se rozšiřuje, že má ona dost starostí se záležitostmi duchovními a poměry jsou dnes vůbec jiné, takže co druhdy bývalo na místě a prospívalo křesťanství, dnes by mu snad bylo na škodu.“ — Tak v úvodníku našem; to je to „fantastické horování“ pro sváteké panství papežské. A svoji lež opakuje „Osvěta“ již podruhé. Ovšem dovedla-li loni zůmyslně falšovati text Obnovy, proč by (třebas i dvakrát) nepřekrucovala smysl naší úvahy? A na základě svého prohaného výmyslu „dokazuje“, že tedy Obnova jest — klerikální, když stojí o sváteké panství papežovo. — Také nám vyčítá tento humoristický list v témže čísle „nízký antisemitismus nejhrubšího zrna“, kterým Obnova „demoralisuje“. Není tohle humor opravdu masopustní? To bys musila, milá Osvěto, pravdivost této pomluvy teprv dokázat; a to jest věc obtížnější než panášení nadávání. A jestliže jsme nešetřili Drozda ani v nejmenším, to už nám nemáš mít za zlé, že se odvažujeme konstatovat aspoň některé případy z bromadného zachřívání židovského. Ty o tom ovšem psát nemáš, poněvadž by ti ubýlo přes polovici inzerátů a hezký počet obdaratelů. — Jestli potřeby sdělit pro zasmání něco občanstvu Králově-

hradeckému. „Osvěta“ totiž napsala, že ve zdejší křišťálové „neskončené ctihodné učitelce“ na 2 roky hrát na housle tak, že neumí pak ani řádně vstít housle do ruky.“ Tohle už je přece jen silný masopustní pepř; to nejlépe dosvědčí ti, kteří bývají přítomni veřejným produkcím. A pak, milá Osvěto, neradno chodit s kupou másla na hlavě na sluníčko. Jen ty ctihodné sestry hře na housle a piano vyduňují, které z příslušného nástroje složily státní zkoušku pro střední školy před c. k. zkušební komisí v Praze. Za to však bys mohla spíš povědět o jednom svém miláčku, že vyduňuje takovým věcem v oboru hudebním, z kterých zkoušku nikdy nesložil. Ale o tom se musí mlčet, že? Tedy mu aspoň zbytečně neškodí nešikovným přenášením jeho defektu na záda jiného. Ale zatím už dost. Přítomné ukázky nejlépe nás chrání proti výtkám těch, kteří nemile nesou, že humoristické přemetý „Osvětu Lidu“ věřícínou prostě ignorujeme. Bude-li láhat tento list stejně nešikovně dál, prohlédnou konečně i ti nejloupejší; ti rozumnější se aspoň znamenitě takovými „chytrostmi“ pobaví.

Naše trestuhodná neobalost. „Český Lloyd“ píše: „Krajinské listy oznamují, že ve všech větších obcích tak zv. uzavíraného něm. území jest prováděno rozsáhlé protičeské obchodní spiknutí. Celé legie něm. (říšských) agitátorů cestují po Čechách, aby vytlačily české zboží a výrobky z veřejného trhu a zasoobují v ryze českých krajích obchody zbožím a výrobky jen německými.“ K tomu se z kruhů výrobních nám píše: „Oznamuji vám, že Němci hlavně na severu Čech pořídili hotový komplot (spiknutí) proti nám. Celá řada sekatur, jež nám německé úřady připravily, jsou toho důkazem. Boj proti všemu českému je na celé čáře zahájen a vedou jej hlavně z řise německé přivandrovalí Němci, proti nimž jinde ušli by represalií, jakožto proti nepohodlným cizincům. A u nás se neděje nic! Když luza podmokelská ničila českou školu v Kravalech r. 1897, chef firmy Jordan & Timaeus tomu tleskal, a podobných případů je na sta a přece jsou „vlastenečtí“ obchodníci, kteří lidem výrobky firem těch vnucují a jen na různé zakročení kupujících obelouží je zbožím firem českých, domácích. To děje se ve všech oborech! Tedy silně, protožovaná strana německá systematicky vyhazuje vše české a slabá strana česká za duševní leností dává německému před českým přednost! Jak má pak vyvíjet se český průmysl? Kupec Čech, který má jednoho Němce a jednoho žida zákazníkem, nekoupí zboží s českým označením (!) — má zákazník německé (zatím je 99 procent českých), on by je tím počítal. Za to ostentativně vede zboží Schichtovo, Stollwercka atd. a to prosím neděje se snad v uzavřeném území, ani v krajinách smíšených, nýbrž i v obcích nejčestějších!“ — Tak stále marně naříkáme, že si nás Němci nevážejí a nás utlačují! Do světa pak pořád hlásáme, jak slavnými byli naši předkové, na svůj národní prapor plnými ústy připsávají si při tom heslo „Svůj k svému“, ale abychom se ukázali skutečně hodnými následovníky slavných předků svých, abychom se vždy a všude řídili heslem „Svůj k svému“, ani se nám mnohdy neuzdá; toť jenom prach za větru. Mnohý suřivý vlastenec a leckterá něžná vlastenka před světem za dne vlastenci, ale v nestřežené době, za večera zabrouní si pro leccos k firmě německozidovské. Než by se obětoval haléř čes. obchodníku a výrobci, jde se pro lacinější zboží k nepříteli. Tak se máme rádi. Celé naše domácnosti čpí nátěrem německo-židovským, nám však přes to ještě znamenitě chutná různá pečínka z nepřátelské kuchyně. Toť naše vlastenci! Zmohutnění českého obchodu a průmyslu záleží pouze na nás. Žádejte vždy a všude výrobky české a uvidíte, jak se na nás usměje sluníčko blahobytu.

O sociální demokracii promluvil nedávno kancléř Bůlov na sněmu proti Beblovi: Kdyby měl být proveden socialistický stát, byla by na světě veliká káznice, z níž by každý co nejdříve chtěl utéci. Ve státě budoucnosti odpadlo by veškeré uznání osobních zásluh, což by byla veliká nepravdělnost, neboť lidé nejsou všichni dokonale ani andělé. Celá činnost sociální demokracie jest jen pustá kritika, stále dovolávání se nejnižších pudů lidských, úzkoprsý dogmatismus, samá agitace, která jako vše vyvolávající víchru fičí přes Německou zemi. Nad táborem sociální demokracie nevlaje prapor svobody. O diktatuře sociálně demokratické, kterou viděli jame vládnouti r. 1794 a 1871 ve Francii, pravil osvěcený socialista Proudhon: „Raději dám nad sebou vládnouti starým našim králům, kteří představují staletí cti a blahobytu, nežli aby mi vládli svůdkové, kteří v srdci svém kašlou na stát a na lidi, lidu však veřejně lichotí, aby státní moci se domohli.“ — Spencer napsal nedávno před svou smrtí francouzskému svému příteli psaní, v němž jako výsledek přesvědčení svého osmdesát let číhajícího života stanoví, že, kdyby socialistický názor světa měl zvítěziti, bylo by to pro lidskou kulturu nejtěžší ranou, která ji dosud zasáhla. Kdyby triumfovala sociální demokracie, přišla by brzy na její místo vojenská diktatura.“

(8) „Čas“ louče se s rokem 1903, dopouští se anachronismu domněním, že jest již v plném reji masopustních zábav a šprýmů. Důkaz to, čeho si vůči svým abonentům může již dovolovati. Pan Herben aspoň píše černé na bílém takto: „Na lince našem stala se v říjnu 1903 sice změna — odřezali jsme si totiž dobrovolně hvězdičku „organ české strany lidové“ — ale v duchu a směru listu nastala změna žádná. Naopak denník náš jest realističtější, než byl kdykoliv jindy.“ Clověku tlačí se přirozeně otázka: Proč tedy Herben odřezal si hvězdičku, když se žádná změna nestala? Proč hraje s tou operací hvězdičkovou komedii? Odpovědi ovšem nečekáme žádně, protože by to byla obvyklá již „Času“ gymnastika slov a přelévání vyčpělé sofistiky z hrnce do hrnce, kterýmiž prostředky dokáže všechno, ale — na neštěstí jen sobě a těm svým pravověrným, kteří posud logikou jsou nedotčeni a kteří bez protestu trpí, že jsou zafazováni do galerie dlouhonošů. Věříme ujišťování, že „Čas“ v tomto duchu a směru bude pokračovati a sami bezpečně očekáváme homologaci dalších důvodů, jak se v časopise pro inteligenci určeném psátí nemá. Budou tu v novém nezměněném

vydání rozklady, že jeden jest „Čas“ a Herben jeho prorok. Navrhní Čechákové budou stále přesvědčováni, že všechno jest bloupy a nedostatečné mimo stranu realistickou, v níž jest jediná spása českého lidu. Pod lesklým štítem hesel, z národních předků vybraných, bude se dále tradovati otupující jednostrannost, nekulturní zaujatost proti jinému přesvědčení a zejména proti katolicismu větší a menší blouposti budou vášeny z postranního zdroje sociálně-demokratické umravňenosti. Při tom všem „Čas“ i dále nebude chápat, že jeho největším neštěstím jest, bude-li čten od pravých vzdělanců.

Rodinné domky. Laciné domky zvláště dělnické jsou už delší čas v některých zemích předmětem všeobecné péče. Na př. v Německu jest od r. 1900 384 spolků pro stavbu laciných domků; v Londýně darovalo město 60 milionů korun na zlepšení bytů a téměř totéž soukromé dobročinné společnosti. Ale u nás v Rakousku v otázce stavby laciných domků stalo se dosud pramálo. A přece svůj vlastní domek mít, toť kus rodinného štěstí, jehož domoci se hledí dělníci, úředníci atd., a k němuž upravitel cestu jest i úkolem správy obcí našich a vlády. Stavbu rodinných domků v Čechách provádí podnikatel staveb Jos. Hála v Satalicích u Prahy. Malý rodinný domek, sestávající z pokoje a kuchyně, k němuž patří i dvorek se zahrádkou, je u jmenované firmy asi za 1200 zl. Za studnu platí se zvlášť asi 150 zl., za chlívky a kůlničku as 100 zl.; za úpravu pokoje na půdě bude účt o 300 zl. větší, tak že by celá úprava stála 1450—1500 zl., s pokojem na půdě (jaksi v I. poschodí) o 300 zl. více. A platební podmínky jsou výhodné. Na domek složí se podnikateli 1/2, hned, asi 500 zl.; majitel domku opatří si pak půjčku 750 zl., která se splatí za 20 let v půlletních lhůtách po 26-28 zl., v kterémžto obnosu jsou již úroky i splátka kapitálu; zbytek ceny tržové (250 zl.) splatí se podnikatelství v 20 půlletních lhůtách (za 10 let) po 12-50 a 5%, úrok z nedoplatku, jenž by činil ročně asi 6-80 zl. Na zařízení zahrádky bylo by třeba ještě asi 50 zl. Celkem bylo by majiteli platiti ročně v prvních 10 letech as 84 zl. 30 kr., k tomu pak daň z domu ročně kolem 10 zl. Po 10 letech až do 20 let platil by ročně jen asi 60 zl., po 20 letech měl by domek čistý. Kdo tedy platí nájem ročně neméně 100 zl., mohl by si snadno za totéž nájemné opatřiti vlastní krb. Záhodno, aby povolání činitelů o otázce této pilně uvážovali a zvláště u větších měst brzy ke skutku přikročili.

„Našinec“ jeden z nejstarších čes. listů moravských, letošním rokem nastoupil 40. rok své pouťi. Byl vždy spolehlivým rádcem v politice, bral vždy a na všem podíl, ať jednalo se o jakýkoliv zájem národa a jeho příslušníků. Až do roku 1882 redigován byl zvěčnělým Josefem Černochem, po kterém převzal řízení jeho nynější redaktor p. Alexander Jiříček.

Z právní praxe. Pekařské, kovářské, brněnské a j. závody ohněm pracující nesmí se těsně k domu sousedovu přistavěti, leda by k tomu soused dal zvláštní svolení. Tu pak musí býti vystaven vysoký komín, opatřený sítí na zachycování jisker. — Soused může si svůj dvůr, zahradu, pastvisko atd. ohraditi plotem, třebaš tam nikdy nebýval. Plot musí však státi při samých hranicích, vedle meze, ale na jeho pozemku. — Je-li mezi majetkem souseda A a B zeď nebo plot (na př. u dvora, zahrady), tu povinen jest ohradu tu v dobrém stavu udržovati ten, kdo ji zřídil a neví-li se, vyšetří se svědky (nejstaršími lidmi, pamětníky), kdo ji zakládal nebo řídil, a potomek toho musí ji v dobrém stavu udržovati. Jest-li ji budovali oba sousedé společně, pak je plot společným vlastnictvím obou sousedů a tu dle § 856 všeob. zák. obč. každý vlastník jest povinen buď společným nákladem ji spravovati, nebo ohradu na své straně svým nákladem v dobrém stavu udržovati. Může-li ohradu takovou soused spravovati, může tak činiti z jakého chce materialu. Tedy na př. cihlovou, kamennou zeď může nahraditi plotem dřevěným. Musí však býti ohrada taková, aby jí ani dobytek, ani drůbež procházeti nemohla. Jinak může soused A žalovati souseda B, po případě opatří sám na jeho náklad nutnou opravu. — Ze dvora souseda A teče již ode dávna do dvora (přes dvůr, cestu) souseda B hnojívka, přes níž všichni domácí musí choditi. Tu soused B není povinen se zdravotních ohledů odtok hnojívky trpěti. Poněvadž trpí se to již ode dávna, může soused B žádati na souseda A, aby svěděl hnojívku krytým svodem (kanálem). Ovšem jest soused A povinen krytý kanál vlastním nákladem poříditi.

Lidové lékařství. (Rukopis z konce 16. století.) Kdo spátí nemůže. Rozetři dobře hrat bílého kadidla, nalej růžové vody na ně, též růžového oleje, přidej k tomu drobet šafránu a omoč v tom rousku a přilož ji na židoviny. — Item: Vezmi bílého kadidla jako lískový ořech, bílého máku, 15 zrn jalovce, 15 břeškových jader, líšci anýzu, konsek kafra, zetři a rozpust s dobrým vínem a udělej dva flastry na modré sukno a když spat jdeš, přilož na židoviny. — Na závrať hlavy. Vař ve vodě starček, černobýl, břešťan, jenž se na dřevo pne a meť tím hlavu a zdrav budeš. — Proti nepaměti. Hořčici a bobrový stroj stluč spolu a maž tím čelo a také nad čelem, při tom často jez hořčici. — Na krvavé oči. Zařez mladé holoubě pod pravé křídlo a té krve puš do očí a budeš zdrav z Boží pomoci. — Na slzavé oči. Kadidlo bílé rozetřené s bílým vínem a s bílkem vaječným a z toho flastr učiněný polož na židoviny. — Komu oči otékají. Vezmi pař víno, slez, tučný mužik a peluněk, všeho rovnou míru a vař ve vodě a zavařeně stluč s májovým máslem a tím maž oční víčka.

K „Matici České“, sboru musejního pro vědecké vzdělání řeči a literatury české, nově přistoupili za zakladatele pánové: Bořivoj Benetka, syn c. k. profes. v PHbrami, P. Josef Famfule, farář ve Stříbrné Skalici, Jos. Rážička, studující gymnasia v Praze III., Jos. Pozníček, řídící učitel v Rožkopově, Václav Suchý, satimní učitel ve Vinařicích. Sbor „M. Č.“ splnil žádosti z mnoha stran projevené o prodoužení lhůty přístupu nových zakladatelů s právem na podíl za rok loňský. Kdo do dneška zaslal prvý

vklad 21 K, na dodivotní příspěvek 105 K dostane knihy na podíl 20 K za rok minulý. Přihlášky nových zakladatelů přijímá a veškeré dotazy odpoví expedice „M. Č.“ v museu král. Českého.

Hlemýžďi lahůdkou. Chov hlemýžďů pro lahůdku jest prastarý. Již starým Římanům, kteří byli velkými laubůžníky, upravení hlemýžďi chutnali. Plinius praví, že jistý Fulvius Lippinus obíral se chovem hlemýžďů. Lippinus ve zvláštních místnostech měl hlemýžďe illyrské, africké, soletanské a j. Také zvláštní krmivo pro hlemýžďe bylo Pliniovi známo, neboť vypravuje, že jmenovaný Lippinus připravoval hlemýžďům krmivo ze sladkého vína, pšeničné mouky a jiných součástek, čímž oni ztuhněli a jemné chuti nabyli. Dosud jsou v Itálii a v jiných zemích evropských hlemýžďi důležitým pokrmem národním. V obecných kuchyních větších měst vaří se hlemýžďi v kotlích, a tu pak nejenom tito, ale i odvárka, která se vyrovná silně masové polévce, s velkou chutí se sní. Za středověku byli v Německu, ve Švýcarsku a v zemích podunajských zvlášť hledáni hlemýžďi vinníční, ponejvíce v postě. Jmenovitě ulmští hlemýžďi, jichž se ročně asi 4 miliony po Dunaji do Vídně posílalo, měli dobrou pověst. V Eselinkách platilo se r. 1891 za tisíc kusů 12 marek (marka platí 1-17 K) a v posledním roce jistá firma v Bielu (Běle?) zakoupila od 130 chovatelů hlemýžďů roční chov asi 10 milionů kusů. V Paříži spotřebovalo se v zimě r. 1900-1901 800.000 kg hlemýžďů. Nejvíce se jich pěstuje do Paříže z Burgundské, kde se provádí zvláštní racionální chov hlemýžďů; za tisíc platí se 8 až 9 franků (frank jest 1 K). Zkusiti by se mohlo i u nás, a pak starým lidem a dětem za lehkou zábavnou práci dostalo by se i nějakého výdělku.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 9. ledna 1904. 1 hl pšenice K 11-20—12-20, žito K 9-20—10-00, ječmene K 8-60—9-20, oves K 4-80—5-50, prosa K 00-00—0-00, vikev K 9-60—10-00, hrachy K 18-00—20-00, čočky K 26-00—28-00, jahel K 19-00—20-00, kroup K 16-00—26-00, bramborů K 3-60—4-00, jetelového semene K 90-00—110-00, máku K 26-50—28-50, lněného semene K 18-00—20-00, 100 kg. žitných otrub K 10-00—10-20, pšenič. otrub K 10-00—10-10, 1 kg. másla K 1-68—2-00, 1 kg. sádla vepřového K 1-60—1-70, 1 kg. tvarohu K 0-24—0-28, 1 vejce K 0-06—0-08, 1 kopa cereale K 0-00—0-00, 1 kopa petržele 0-00—0-00, 1 kopa kapusty K 1-40—1-80, 1 hl cibule K 4-00—5-10, 1 kopa drob. zeleniny K 1-40—2-60, 1 pytel mrkve K 1-60—2-00, 1 hl. jablek 20-00—28-00, 1 hl. hrášek K 00-00—00-30. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 9. ledna 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 494, žito 385, ječmene 548, oves 356, vikev 16 1/2, hrachy 16 1/2, jahel 15, lněn. semene 4, jetelového semínka 229, máku 12. 2) Zeleniny: cereale 00 kop, kapusty 20 kop, cibule 31 hl, drob. zeleniny 54 kop, zelí 0 kop, mrkve 17 pytlů, brambor 55 hl. 3) Ovoce: jablek 1/2 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 22 kusů, podvinčat 611 kusů.

(Zasláno.)

Panu KARLU ZAVADILOVI,
statníku a pasíři v Chrudimi.

S kalichy jsem dokonale spokojen; srdečný děk. Přeji Vašemu závodu mnoho zdaru.

V Habrech, dne 15. srpna 1901.

Ant. Horout, farář.

Místo K 85-20 pouze K 12—
(Jen pokud stačí zásoba.)

ZLATÁ BIBLE

čili **Písmo svaté starého a nového zákona** s obrazy slavných mistrů Leonardo de Vinci, Rafaelo Santi, Tiziano Vecellio, P. P. Rubens, A. van Dyck, Rembrandt, Murillo, Cornelius, Kaulbach a m. j.

Písmo sv. pouze starého zákona.

Místo 48 korun pouze 8 korun.

Cyrillo-Methodějské knihkupectví

G. FRANCL

PRAHA, dům městské spořitelny.

Prohlášení.

V příčině roztrušování nepravdivé pověsti prohlašuji, že jsem u + paní Urbanové při porodu nebyla.

Justina Šaareová,
městská porodní babička.

Firmě Jan Staněk,

pasíř a ciseleur

v PRAZE-I., ulice Karoliny Světlé č. p. 312,
dílna kostelních nádob a náčiní a umělých
prací z kovu,

dostalo se během r. 1903 následujících vyznamenání
a uznání vešmě za vlastnoručně zhotovené a na vý-
stavách vystavené kostelní práce:

Zásluhový list rytířského řádu sv. Petra.

*Na výstavách v Paříži, v Pardubicích a v Tře-
bíti: čestný diplom s právem rašení státní medaile.*

Během r. 1903 dodal jsem 25 nádherných mon-
stranců a 70 akvostných kalichů, mimo mnoho jedno-
duchých, mnoho cibolí, vědných lamp a lustrů, a ně-
kolik set svíců všech druhů různým sl. patronátním
a farním úřadům. Práce tyto zhotoveny byly v různém
slohu.

Firma tato po 11letém trvání vykazati se může
na sta doporučeními, jichž prvopisy možno si volně
prohlédnouti.

Závod můj možno kdykoliv navštívit bez jaké-
koliv závažnosti koupě.

(Zasláno.)

Pan Jan Staněk,

pasíř a ciseleur,

PRAHA-I., ulice Karoliny Světlé č. 19.
Dílna kostelních nádob a umělých prací z kovu.

Vaše Blahorodí!

Zasílám na vyrovnání účtu povinný obnos za
dodané svícny; jsem velmi spokojen s uměleckým pro-
vedením. Všem se velmi líbí; všude Vás doporučím.
Děkuji Vám a jsem ve vší úctě

Jan Brázdil, farář.

Ve Zvoli u Zábřehu (Morava), 9. února 1903.

Vaše Blahorodí!

Děkuji za tak brzké a dle církevních předpisů
zhotovené pacifikály. Při každé vhodné příležitosti
sajisté neopomenu Váš závod doporučit.

Ve vší úctě

Šarapatka Rich., kaplan.

Schlackenwerth, 11. března 1903.

Vaše Blahorodí!

Vyzlacení kalicha s paténou mne velice překva-
pilo, neboť ta krásná práce, s jakou jsem se setkal,
velice se mi líbí, cena jest velmi mírná a doba mezi
zasláním a dodáním zpět byla velice krátká. Z té
přítiny musím Váš závod každému co nejvíceji do-
poručiti.

S veškerou úctou

Fr. Pliml, farář.

Hoštice Šum. u Vimperka, 22. března 1903.

Veletčný Pane!

Jako s dřívějšími objednávkami, byl jsem i
s touto velice spokojen. Řádná práce Vaše a přesnost
u vytváření její Vás samy nejlépe doporučují.

František Kraus, děkan.

V Zlonicích, 24. března 1903.

Panu JANU STAŇKOVÍ, pasíři v Praze.

Ze obdržení právě ciborium upřímně děkuji.
S prací jsem v nejvyšší míře spokojen a cena jest též
mírná. Jsem jist, že dílo Vaše každému se bude líbiti.

Ještě jednou děkuji za krásné dílo, znamenám
se v úctě náležitě oddaný

Dr. Fr. Obdržálek, farář.

Domanín, 1. dubna 1903.

Veletčný Pane!

Novou, stříbrnou, silně poszlacenou gotickou
monstrancí 70 cm. vysokou a 2575 gr. těžkou a Vámi
zhotovenou jsem dnes obdržel. Jen upřímnou pravdu
dám, že všichni, kdož ji dosud viděli, pochvalně se
o ni vyjadřují; i já jsem u ní úplně spokojen. Pranic
nevaďí, že jest těžší nežli původně ujednáno bylo a
proto i o něco dražší. Jak viděti, jest to celému pro-
vedení jen k valnému prospěchu. Dílo samo chválí
mistra svého. Každému, kdo podobné věci objednává,
mohu Vás jen doporučit.

Děkuji Vám za radost způsobenou a znamenám
se s veškerou úctou

Frant. Benda, farář.

V Ohrozimí, 6. dubna 1903.

Veletčný Pane!

Lampy ke dvěma postranním oltářům zaslano,
vzhledem k velké lampě před hlavním oltářem, velmi
dobře se hodí, jsou velice pěkné a všem se líbí. I cena
jejich není velká. Budu hleděti Váš závod všemožně
doporučiti.

S veškerou úctou

Fr. Pliml, farář.

V Hošticích Šum., 12. dubna 1903.

Pan JAN STANĚK, pasíř.

Srdečné díky za krásné provedení objednané zá-
silky. Lidé nemohou zapomenouti na ono osvětlení
o vzkříšení. Svícny líbí se každému, zvláště ony čtyři
šestivítkové a to pro jejich provedení a diví se jejich
láci. Snad dá Pán Bůh, že budu moci zase brzy něco
objednat.

Alois Roudnický, kaplan.

V Chodově, 16. dubna 1903.

Čtený Pane!

Jest mi zvláštěm potěšením vřaditi Vám tímto
veřejnou pochvalu a uznání za vkušené a v levné ceně
provedené práce, jež jste věnoval nové naší monstranci,
ciborium, hostiáři a paténce k nemocným a přejí závodu

Vašemu, aby vešel v širší známost u sl. patronátních
a farních úřadů.

Jos. Fr. Stejskal, farář.

Farní úřad v Studnici v Čechách, 30. dubna 1903.

Veletčný Pane!

Dodal jste mi letos novou stříbrnou monstranci
v slohu barokovém, kterou matka má Anna Pubalová
a já jsme pořídili v oběť za drahé zesnulé členy naší
rodiny a na památku mého 26letého působení jakožto
duchovního správce ve Sluhách.

Obdivuje od Vás již léta kostelní potřeby, obrátil
jsem se opět k Vám, těše se, že tato jubilejní mon-
strance bude dílem uměleckým a přední ozdobou
sdejšího farního kostela.

Očekávání moje jste vyplnil v míře svrochované.
Jubilejní monstrance přes 2 kg. čistého stříbra váží, je
emailované obrázky — v počtu 7 — jsou překrásné
provedeny, vkusné ozdoby s tyrkysy a granáty, ruční
rytina a ruční tepání a celá práce svědčí o umělecké
dovednosti a svědomitosti Vaší.

Při generální visitaci dne 29. dubna t. r. zde
konané líbila se monstrance Jeho Em. nejvyššího
kněze arcibiskupa Pražského, líbila se i osad-
níkům i duchovním spolubratřím, kteří ji s blízka
viděli.

Děkuje Vám se srdce a doporučuje Vás všem
pro kostelní práce, trvám v úctě oddaný

Fr. Pubal, farář.

Sluhý, 4. května 1903.

Veletčný Pane!

S potěšením Vám mohu sdělit, že i tato druhá
lampa se všeobecně líbila a že jsme s Vaší záilkou
nanejvýš spokojeni. Buďte ujištěni, že Váš závod při
každé příležitosti co nejlépe doporučím a při objed-
návání podobných věcí se na Váš závod obrátím.

S úctou

Barbora Pavlatová.

V Drákově 10. května 1903.

Veletčný pane!

Sděluji Vám, že korunky šťastně došly, s nimiž
spokojenost pouze vyjádřiti by nedostačovalo, neboť
to by znamenalo, že jste provedl je dle plánu svého
a mého objednání, avšak Vy jste učinil více, nežli vy-
jednáno bylo a proto zaslužíte můj srdečný dík. Ro-
dička Boží s Pánem Ježíšem, jichž sousoší korunky
ty zdobí, Vám odplattě radost, kterou jste mně a
osadníkům mým způsobil. Až budu opět něco potře-
bovati, najdu si Vás zase. Doporučím ku jiným
důstojným Pánům ovšem šetřiti nebudu.

Přeje Vám hojného zdra od Pána Boha jsem
oddaný

Frant. Smola, farář.

Štěpánovice u Třeboně, 23. června 1903.

Veletčný Pane!

Zasílaje výše uvedený obnos, vyjadřuji Vám
tímto, že stříbrná a poszlacená gotická monstrance
z Vašeho závodu nejen šlechetné dárkyni, nýbrž i
mně a všem se velmi líbí a že jsme s ní úplně spo-
kojeni. Podobně nás uspokojuje stříbrné a poszlacené
ciborium.

Znamenám se ve vší úctě oddaný

Ant. Vrána, prof. náh. v. v.

Prostějov na Moravě, 30. července 1903.

Vaše Blahorodí!

Viděl jsem v době exercicií v Olomouci některé
Vaše výrobky; tyto a mnoh u Vás objednané práce
mne přesvědčily, že svědomitě pracujete ku cti a slávě
Boží. Zvláště obdivoval jsem se s povděkem monstranci
ve Skalici, kterou jsem Vám byl k opravě zaslal a
vypravuji Vám své uznání i dík.

Vašnosti v úctě oddaný

Josef Skalka, katecheta.

V Mor Ostravě, 17. srpna 1903.

Blahorodému Pánu, p. Janu Staňkovi, pasíři v Praze.

Sděluji tímto s Vámi, že kalich u Vás opra-
vený a v ohni vyzlacený mne velice mile překvapil.
jak svým provedením, tak i laci, že nemohu jinak,
než Vám své povinné díky vzdáti a každému správci
duchovnímu Vás co nejvíceji doporučiti.

V dokonale úctě

Jan Šule, farář.

V Schönbachu, dne 1. září 1903.

Vysocvážený Pane!

Lampu jsem obdržel úplně v pořádku. Jest ve-
lice krásná. Děkuji srdečně za krásné její vyhotovení.
Znamenám se v hluboké úctě

Jan Vojta, farář.

Těchnice u Sedlčan, 2. září 1903.

Čtený Pane!

Kalich zakoupený pro kapli Žernovskou u Vaší
ot. firmy v ceně K 150, jest vkusně proveden a vše-
obecně se líbí. Můžeme Vaši ot. firmu pro solidnost
jak v provedení práce, tak v mírné ceně každému
vřele doporučiti.

Josef Fr. Steskal,
farář.

V Studnici v Čechách, 26. září 1903.

Fr. Rýdl,

starosta obce Žernova.

Veletčný Pane!

Sirény objednané pro farní chrám Páně v Ra-
dimi u Jičína došly v čas a jsem s nimi spokojen,
rovněž i osadníkům se líbí. Pro barokový chrám hodí
se úplně, provedení veskrze pečlivé.

V úctě dokonale

Janh Groh, farář.

V Radimi, 6. října 1903.

P. T.

Sděluji, že svícny přišly neporušené a že se mně
i mým farníkům velmi líbí.

S veškerou úctou

Cyrill Mašíček, farář.

Ve Vys. Studnicích na Moravě, 6. října 1903.

Pan Jan Staněk, pasíř v Praze.

Kříž k průvodům přišel neporušen. Jsem úplně
spokojen s provedením i cenou a děkuji Vám srdečně
za vzorné provedenou práci.

S úctou

Bojislav Flum, farář.

Ve Víkánči, 14. října 1903.

Čtený Pane Staněk!

S kaditelnici v gotickém slohu zhotovenou a
v ohni poszlacenou, kterou jste pro náš farní chrám
Páně dodal, jsem úplně spokojen.

S veškerou úctou

Jan Mrázek, kons. rada a farář.

V Třebíti na Moravě, 9. listopadu 1903.

P. T.

S kostelními nádobami, jež jste nám dodal,
jsem úplně spokojen. Vaše firma zasluhuje opravdu
nejvyšší podpory se strany veledůstojného du-
chovenstva a nejhodlivějšího doporučení, kterého si
v plné míře zaslouží.

Ve vší úctě

Václav Tvrď, farář.

Michaelsberg, 16. listopadu 1903.

Veletčný Pane!

Stvrzuji příjem došlých svíců, dovoluji si dáti
výraz uznání jak co do ceny, tak co do quality a
formy. Doufám, že i s trvanlivostí budu spokojen.

V úctě

Josef Vomočil, farář.

V Nové Pace, 17. listopadu 1903.

Veletčný Pane Staněk!

Zásilku věcí bohoslužebných jsme obdrželi a
všechny nám úplně vyhovují, pročež Vám vyjadřujeme
úplnou spokojenost a firmu Vaší co nejlépe odporu-
čujeme.

Z obecního úřadu Nov. Města n. C., dne 18. pro-
since 1903.

P. T.

Děkuji za laskavé zaslání vědné lampy a sděluji
zdvořile, že došla v úplném pořádku a že jsem jak
s provedením jejím, tak i s cenou nanejvýš spokojen.

V dokonale úctě

Josef Kovář, farář.

Ve Velké Jesenici, 23. listopadu 1903.

Veletčný Pane!

Monstrance přišla neporušená, krásná a líbí se
mi i všem, kteří ji již viděli. Brzo pošlu k poszlacení
kalich. Srdečný dík za krásné a rychlé vyhotovení.

S veškerou úctou oddaný

Jan Blažej, farář.

Na Rusavě (Morava), 3. prosince 1903.

Veletčný Pane!

S dodanou novou kropenkou a s příslušnou
opravou starého kropáče a mírnou cenou všeho jsem
úplně spokojen.

Až zase něco zapotřebí bude, milerád se na Vás
obráťm.

Jan Havran, farář.

Vejšovice, 16. prosince 1903.

Veletčný Pane!

Byl jsem splnomocněn, bych Vám vyslovil dík
a spokojenost nad výrobky z Vaší dílny. Nevím, jak
bych Vám dal to nejlepší vysvědčení

Všecké předměty, jež jsem od Vaší firmy ob-
jednal, všeobecně se líbí. Obzvláště vědná lampa,
lustr, kaditelnice, svícny i kalich a znovu poszlacená
a pečlivě opravená monstrance svojí důkladností, přes-
ností slohu a co zvláště: velice mírnou cenou Vás
co nejlépe doporučují. Zasluhujeť Vaše firma nejvy-
datnější podpory a doporučení, což při nejbližší příle-
žitosti učiniti neopomenu.

S přátelským pozdravem zůtávám

Jan Adamec, kooperátor.

Ždánice, 16. prosince 1903.

P. T.

Poszlacený v ohni kalich a obě kaditelnice po-
niklované jako nové! Jsem úplně spokojen s provede-
ním i cenou. Kdo Vaší firmy solidnost již jednou
zkusil, již se Vás pro vždy přidrží. Zdať Bůh!

Vám v úctě oddaný

Augustin Franěk, farář.

Ve Starči na Moravě, 16. prosince 1903.

Vaše Blahorodí!

Kalich s paténou řádně došel. Vaše Blahorodí
ubezpečuji o úplné spokojenosti. Provedení jest velmi
doporučení hodné.

V dokonale úctě

Josef Sochůrek, administrator fary.

V Bechlíně, 17. prosince 1903.

Veletčný Pán, p. Jan Staněk.

Sděluji s Vámi, že lustr pro farní kostel v Kou-
nově u Vaší firmy objednaný, dík velmi pečlivému
zaobalení, přišel úplně neporušený. Práce sama vy-

dává nejlepší svědectví o dovednosti a solidnosti Vaší firmy. Lustr líbí se všeobecně. I cena jest mírná. Doporučuji proto Vaši velečestnou firmu nejlepe.

Ve váš účtě oddaný

Josef Šplechtna, farář.

Farní úřad v Kouřově, 17. prosince 1903.

Velečestný Pane!

Lustr došel bez nejmenšího poškození — k úplnému uspokojení. Srdečné díky za rychlé a náležité obeloužení.

S veškerou úctou

Václav Zach, kaplan.

V Kaplici, 21. prosince 1903.

Ctěný Pane!

Vaše záležitost objednaných kostelních věcí došla dnes v pořádku. Překrásná lampa a veškeré jak oltářní tak i nástěnné svícny vkusnou slohovou úpravou uspokojí plnou měrou a mám za jisté, že budou Vaší ctěné firmě dobrým doporučením.

V dokonale úctě

Fr. Schiller, řídící učitel.

V Sezemíci, 5. prosince 1903

Velečestný Pane!

Objednané dvojce svícny, jedny hladké leštěné ze žlutého bronzu a druhé bronzové zlatené se mně i dobrodircům, kteří je kostelu věnovali, líbí, a jsme s nimi úplně spokojeni.

Ant. Vávra, prof. náb. v. v.

V Prostějově, 24. prosince 1903.

Velečestný Pane!

Nyní jest teprve stříbrná gotická monstrance úplně doma. Kanonické tabulky ozdobné tvoří krásný harmonický celek. I zde platí naše přísloví: „Dobré dílo samo se chváří“. Když přišla intelligence soukromě prohlížeti, vyslovila Vašnosti uznání. Mám za to, že není třeba blouditi po cizině a vyhledávati firmy národu našemu nepřátelské, hmotně siliti nepřátele vlasti naší a pak žehnati, že nemáme vytečníků.

S úctou

Jan Svoboda, rolník.

(Závěr).

Různá individua nabízí slavným patronátním a farním úřadům pod rouškou „výrobce kostelních náčin“ bez jakéhokoliv označení řemeslného, výrobky bezcenné, církevnímu sluhu nevyhovující.

Proto dovoluji si upozorniti velmíst. duchovenstvo, aby své velečestné objednávky kostelních věcí činilo jen u odborníků, pasířů, stříbrníků a zlatníků, kteří práci té skutečně vykonají a jí rozumí, a nedalo se klamati výrobky tlačnými (presovanými).

V nejlubší úctě

Jan Staněk, vyučený pasíř a ciseleur.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkovýrobní truhlářský K. V. Skuherský, Hradec Král., proti hotelu „Merkur“ č. 303.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 19 nové blíže Malého náměstí, dříve přes 60 roků na Malém náměstí pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových od nejjednoduššího až k bohatému figurálnímu provedení a sice i se železnými rámy, stěmi vsazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná rada bezplatně, bese vši závažnosti ku definitivní objednávce.

— Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání. —

Založeno roku 1836.

Víno

přírodní, zkoušené, nejd. bisk. konsistoří doporučené, dostati lze 1 litr od 35 kr. u

Jos. Kadečky,

rest. v „Adalbertinu“ v Hradci Králové.

Velký acetylenový aparát

úplně zachovalý,

pouze 2 leta v uží-

vání, je za polovičku výrobní ceny

Záruka 1letá. — na prodej.

Spolehlivým poskytnou se i splátky. — Blíží sdělí administrace t. l.

Oltář

poučná i modlitební kniha
i zpěvník

pro diecési královéhradeckou.

Druhé vydání — 368 stran 8°

v plochých arších při odebírce nejméně 50 kusů franko
za 20 K, 100 kusů za 40 K

cena knihkupecká

brožovaný . . . . . 42 h

vázaný v polopletně . . . . . 58 h

vázaný v celopletně . . . . . 68 h

vázaný v celopletně se zlateným křídlem . . . . . 74 h

Oltář, vydání na velinovém papíře vázaný celý

v kůži se zlateným křídlem a ořezkou . . . . . K 1-80

Biskupská knihtiskárna.

Dosud na skladě máme

kalendář „ŠTÍT“

na rok 1904.

Kalendář náš jest ozdoben zdařilou podobiznou nejdp. biskupa Dra. Josefa Doubravy, Sv. Otce Pia X., V. V. Tomka, JUDra Fr. Biegra, uměleckými ilustracemi akademické mařky Zd. Vorlové a K. L. Thumy, panoramatem města Hořic.

Z bohatého obsahu kalendáře uvádíme články nejvýznačnější:

Sestra Benigna. Píseň * * *

Proč strážník Nesvalba zlobil se na tetčanu a na páne s rohatými klobouky. Vypravuje Filip Jan Konečný.

Aprilová pohádka. Humoreska od K. Satorjana.

Za svobodu. Napsal Vladimír Hornov.

Ze zvyků a pověr z okolí Chrást a na Chruštině. Napsal V. Paulus.

Kdy matka vlast nejtrpělivější stýz rodila. Napsal František Jiří Košťál.

Hospodářská besídka. Pokyny Josefa Dumka, se-mědělského inspektora.

Co má každý Čech o husitství vědět. Sdílují Jiří Šabala.

I ostatní kratší články jsou zdařilé. Doufáme, že při záplavě nepřátelského tisku každý katolík důležitost našeho kalendáře pochopí.

Nyní pouze

po 50 hal.

Zakázky přijímá a obratem vyřídí

Bisk. knihtiskárna v Hradci Král.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spořit. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psací stroj.

Fr. Fügnera nástupce

dodavatel c. k. voj. unif. ústavu

v Hradci Králové, mezi Grandhotelem a Merkurem.

Sklad všeho druhu jemné obuvi

Zvláště pro nastávající masopustní sezonu

plesová a svatební obuv

pro pány i dámy.

Obuv zhotovuje se též i z přinešených látek.

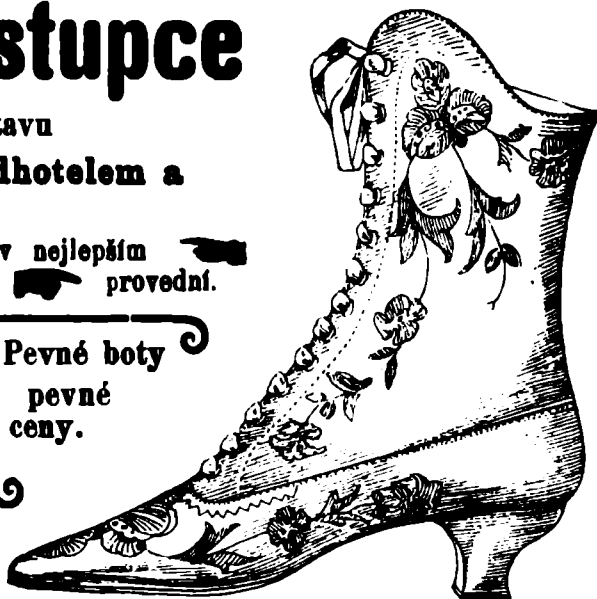
Zakázky z venkova

jakož i opravy které se ve vlastní dílně zhotovují, vyřídí se obratem pošty.

Vhodné příležitostné dárky.

v nejlepším provedení.

Pevné boty
pevné
ceny.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských látek jest u Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“ v Hromově. Též lze obdržeti parčí sboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátina, oxfordy, barchenty, sukénka, šotýše, zefíry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše. Vzorky a cenník zdarma a franco.

Včely.

15—20 silných, dobře zazimovaných včelstev „krajinek a mišenců“ prodá zámecký kaplan v Žehušicích.

KARBID a PETROLEJ

nabízí nejlevněji

o. a k. dvorní dodavatel

Josef Pilnáček v Hradci Král.

Príloha „OBNOVY“ k číslu 3.

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. Sebrané spisy Boh. Brodského. Sv. II. Vesnické obrázky. Seš. 13.—16. po 80 h. — Charles Dickens: Život a příběhy Mik. Nickbelyho. Z anglického přeložila M. Charbustá. Seš. 13.—14. po 60 h. — Zábavy večerní. Roč. XXIV., čís. 5. Bez Boha. Román Alf. de Beau- ceneta. Z franc. přeložila K. Černá. Za 80 h. — Se- brané spisy zábavné Jos. Ehrenberka. Sv. VII., sešit 79.—82., čímž ukončeno jest vydání velmi zajímavých sebraných spisů Ehrenbergových. Cena 1 K 10 h. — Český Jinoch. Časopis pro dospělou mládež. Řídí prof. V. Müller. Ročník VIII., čís. 8.—10. a roč. IX., čís. 1. a 2. Roční předpl. 1 K. — Rajská zahrádka. Časopis pro mládež. Řídí V. Špaček. Roč. XIII., čís. 4. Roč. předpl. 1 K 60 h. — Rádce duchovní. Časopis kněžstva československého. Redaktor Fr. Vaněček. Ročník XI., čís. 1. a 2. Předplatné na rok 8 K. — České Květy. Rodinná obrázková revue pro zábavu a poučení. Pořádá dr. A. Podlaha. Č. Kv. obsahují řadu zajímavých článků a množství pěkných vyobrazení. Vycházejí každého měsíce za předpl. 12 K.

Nákladem J. Ottý v Praze. Ottova Laciná knihovna národní. Serie XXVI., seš. 2. a 3. po 20 h. Kresby. Napsal R. Zahálka. — Česká knihovna zábavy a poučení. Vydává Ústř. spolek čes. profesorů. Čís. XVI. V záblescích staré chodské slávy. Píše J. Hruška. Seš. 2. a 3. po 24 h. — Lidové rozpravy lékařské. Řada IV., č. 12. O zašívacím ústrojí. Seřadil dr. K. Weigner. Za 1 K. — Otřiv Malý slovník naučný dvou- dílný. Příručí kniha obecných vědomostí. Sešit 6. obsahuje vyloučení slov Archiblastem-Attemperator. Za 60 hal.

Nákladem J. B. Vilímka v Praze. A. Dumas: Tři mušketýři po dvaceti letech. Seš. 21.—24. po 25 h. — Mistr Jan Hus. Napsal dr. V. Flajšhans. Sešit 31. za 25 h. — Za českou slávu. Vede K. Hipman. Dílo toto vedle působivého textu spřesnými dějepisnými daty jakož i poznámkami geografickými doplňuje naše vědomosti uměleckými obrazy, které nám připomínají naši minulou samostatnost, kulturní vyspělost neb vůbec památky, obestřené hávem české slávy. V seš. 5., 6. a 7. nachází se na př. vyobrazení: Kresák, podobizny čes. vládařů, Pisa, Arles, basiliky sv. Klimenta v Římě a sv. Ambrože v Miláně, Lukla v Itálii, Basilie, chrám Matky Boží a sv. Václava v Norimberce, Perno v Sasku, Mohuč, Řezno, Královská brána v Královci, Hnězdno, atd. Sešit za 80 h a v každém je 12 obrázků.

Družstvo Máj v Praze. Máj, beletristický týdeník. Řídí Fr. Heritas. Roč. II., seš. 16. Čtvrtletní předplatné 2.50 K. — Našich klenotů seš. 3. Národní báchorky a pověsti od Boženy Němcové. Za 1.40 K.

Nákladem „Unie“ v Praze. Spisy Julia Zeyera. XIII. Stratonika a jiné povídky. Seš. 1.—3. po 40 h. — Sofie Podlipské spisy. XIII. Anežka Přemyslovna. Seš. 1.—4. po 80 h. — Příruční mluvnice jazyka českého pro učitele a studium soukromé. Na- psal dr. Jan Gebauer. Vydání 2., opravené. Vychází v sešitech po 60 h. Seš. 1. a 3.

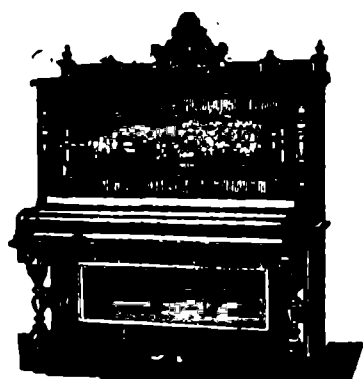
Kazatelna. Homiletický časopis. Pořádá F. Vaněk. Roč. II., čís. 2. a 3. Předplatné K 6.60 ročně. Nákladem B. Rappa v Pelhřimově.

Katol. lidový katechismus od Fr. Spi- raga. Přeložil Fr. Kalvoda. Část I. Věrouka. Cena 3 K. Schváleno nejd. ordinariatem v Olomouci. Cena celého díla v předplacení do 1. března 1904 K 5, po vydání 6 K. Nakladatel B. Promberger v Olomouci. Kniha doporučení hodna.

Náš domov, nejilustrovanější obrázkový měsíčník zábavně poučný pro lid. Řídí J. Věvoda. Roč. XIII., čís. 1. S bohatým obsahem. Administrace v Olomouci. Roční předplatné 4 K.

Kapesní kalendář Sdružení českých země- dělců na rok 1904. Roč. 1., cena 1 K. Obsahuje ně- kolik důležitých rad pro rolníky. Objednávky vyřizuje administrace „Obrany Zemědělců“ v Praze.

Jedna za mnohé. Z denníku dívky. Cena 2 K. — Jeden za mnohé. Cena 80 h. — Jedna matka za mnohé. Cena 80 h. — Úvahy tyto jakými mají býti mladí mužové a dívky, obsahují sice částečně trpkou pravdu, než jinak vnitřní cena jich je pra- malá. Nákladem J. Bábma v Novém Městě n. M.

PIANA
PIANINA
a HARMONIA

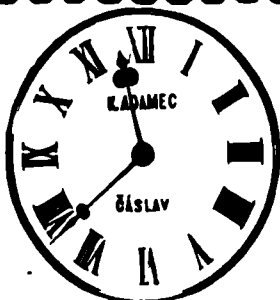
nejnovějších
soustav — levné,

těž na splátky a výměnu nabízí továrna

AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášino nábytku proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 3.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

První výroba
věžních
hodin
v Časlavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litomě-
řicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Svíčky kostelní

voskové i polovoskové

doporučuje P. T. velelúst. duchovenstvu
za podmínek nejvýhodnějších

továrna na svíčky voskové a j.,
parní bělidlo vosku

Josef Pilnáček v Hradci Král.,

c. a k. dvorní dodavatel.

Starý solidní český závod, založený r. 1809
a doporučený Ordinár. listem nejdůst. bisk.
konsistoře v Hradci Králové z roku 1888.

Doporučuje veškeré výrobky voskářské:
Svíčky oltářní z čistého vosku včelího i
druhy levnější, dále paschaly, triangle, zrna
kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh
kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro
potřebu domácí.

Výrobky snímé, bezvadné jakosti, obsluha rychlá
a přesná, podmínky a ceny nejvýhodnější.

Zvláštní nabídkou na přání ochotně se poslouží.

K blížícímu se období
prvního
svatého přijímání

upozorňuje firma

KAREL ŠIMEK v Č. BUDĚJOVICÍCH

na svůj

hojně zásobený sklad.

Upomínky od 4—24 h,
s českým neb německým textem,
jen v uměleckém provedení.

VZORKY na požádání k dispozici.

Levné 3 byty

v II. posch. Adalbertina

Ise ihned pronajati.

Pro menší rodiny výhodné.

Těž i byt pro svobodného pána.

Blížeí sdělí administrace t. l.

Harmonium

krásného hlasu, (Schiedmayer, Stuttgart,
3¹/₂ hry, 16 reg., expression, perkusse,
Grand-Jeu, 2 kolen. páky, klávesnice se
slonoviny) prodá

zámecký kaplan v Žehušicích.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

svojí hojně zásobený

sklad náčiní
bohoslužebného

se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše cenné v ohni zničené
a stříbrené, zač se ruší.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levnější vyřídit. — Platí
možno též ve lhůtách. Oprava
znovuzlacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohou se již svěcené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj může
se vykazují četnými pochval-
nými přípisy P. T. sákanů
a doporučuje se tedy k sa-
kouspení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditelnů, tácků na křest, svíců, pa-
cíkůlů, schránek na Největější, patenek atd. co nevíce.

lampa, lucerna, lustr, kaditeln, tácka na křest, svícň, pa-
cíkůl, schránka na Největější, patenka atd. co nevíce.

Filiálka v Hradci Králové.

Skupiny

SVATEBNÍ.

Přijmutí v úborech

plesových
a
kostymních

doporučuje

J. F. LANGHANS,

c. a k. dvorní fotograf

Hradec Králové

Adalbertinum.

Oltáře, sochy a j.

ve vkusném a levném provedení
přesně dle předpisů církevních v každém slohu
doporučuje firma

Petra Buška synové,

uměl. závod řezbářský a sochařský pro
práce kostelní

v Syhrovo (Úechy), založena roku 1851.

Fotografie a nákresy u velikém výběru na přání k na-
hlédnutí franko zašleme.

Nejlépeí doporučení! Plány a rozpočty se neúčtují.

Provedeno ke 300 oltářů.

K době
velikonoční
Boží hroby se slohem kostelní
Křížové cesty v reliéfu řezá-
né neb lité.
Sochy „Vskří-
šení“, sochy, oltáře a veškerá ko-
stelní zařízení doporučuje aktivě
umělecký závod sochařský a řez-
bářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 612-VII Sklad Karlova ul. č. 80.
— Ilustrované cenníky, nákresy a rozpočty franko. —
Výhodné platební podmínky.

NOVOTINY

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

tu- i olozozemské pro podzim a zimu již došly; dále černé látky pro veleddstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Jan Horák,

soukeník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých vlněných látek vlastní výroby

pro podzimní a zimní dobu.

Též velejemné látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleddstojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při bromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

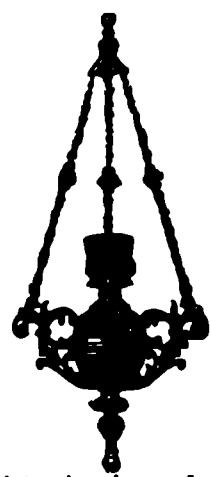
Pradleny!

Perte prádlo

NAFTOLEM!

Ušetříte času, ruce i prádlo. Vyperete lehce, brzy a bílit prádlo nikdy nebudete.

Na skladě mají firmy: Fr. Chrudimský, E. Řezáč, Krestová, Ippen, Vachek a Schejbal, vesměs obchodníci v Hradci Král.

Veleddstojnému duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Kar. Světlé, č. 19 n., roh

Konviktské ul., vyučený pastř speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučení svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, křesťalnice, kropenky, patenky, nádobky a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb ceníky franko. Za velkovérobní výroby a slacení ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejatkvostnějšího. Chpďám kostelním úle va v. placení. Více unání po ruce. Žádám přesované výrobky besenné. Vše posílám již posvěcené.

Brusinky velmi jemné s cukrem zavařené, chuti výtečné 5 kg. láhev poštou franko za K 6.40. — Malinovou šťávu pravou přírodní, jemné s cukrem zavařenou 5 kg. láhev za 7 K. Zavařeniny marmelady, k plnění koblížek, buchtiček atd. malinovou, jahodovou, merunkovou, revizovou a šípovou, 1 elegantní plechový koblížek obsahující 4 kg. čistě váhy za 7 K., aneb 1 bednička obsahující všech 5 druhů, neb druhy dle přání za 7 K. Mixed pickles, zeleniny a ovoce v octě, pikantní příkrm ku každému masu se hodící. 5 kg. bednička 5 K. Poštou vše vyplacené zasílá na dobírku aneb po zaslání obnosu předem

BOHUMIL BENEŠ, oukráš v Polici n. Met.

Ve velkém ceně dle dohodnutí.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvoaty, jako: řetízky, prstony, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Děvčery hodným sdílky na výběr též i na splátky bes svýšené cen. — Založeno r. 1843.

? Znáte již ?

novou železnou univerzální studniční pumpu?

Nezamrzne, nerozaví,

je způsobilá ku hnaní vody do vzdálených a výše položených míst, postřikování zahrad a hřbitovů, dává úplně čistou vodu a bez přichuti, polámání téměř nemožné.

Jednoduchá, avšak trvanlivá stavba, neobyčejně levná cena. — Za málo peněz mnoho pohodlí a velká úspora času.

VÁCLAV STRNAD, strojírna V LIBICI NAD CIDL., výroba pump, vodovodů a větrných motorů.

Předplatné na veškeré ČASOPISY

denní modní zábavné illustrované a vědecké

české i jinojazyčné

přijímá a správně dodává

první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Boh. Melichara

v Hradci Králové

(bývalý závod Pospíšilův, založený r. 1808).

Donáška do domu se neplatí.

Za ceny výrobní.

Následkem spojení dvou skladů nábytkových prodávám za ceny výrobní

Nábytek.

— jen — na Malém náměstí č. 117 v Hradci Král.

Nábytek.

úplné zařízení do pokojů, a t. d.

František Matějček.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.

zhotovuje zručně a levně kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho poctivých přípisů vyloženo k nahlédnutí.

Továrna na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dřve sivořd na sušitkování ovoce, založený r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

nabízí

koňak, slivovici, borovičku, jeřabinku, rumy a punše, likéry, sladké ovocné víno, bílé i červené, víno borůvkové (medicinalní), vína sladká a víno šumivé (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové jakosti velmi levný koňak a výbornou slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku 1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí státní a diplomem slat medaille, a mnohými jinými diplomy s právem ražení slat medaille.

Vzorky zdarma a franko.

Kočáry a sáně

nejnovějších vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN,

kočárník v Hradci Králové,

Vyznamenan na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenaní čest. diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Východě)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všechny kostelních paramentů,

praporek a kovoého náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení

nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku

v Hradci Král. u nového Borromaea.

OBNOVA

Číslo 4.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 3 k — h

V Hradci Králové, dne 22. ledna 1904.

Inserty se poštují levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Politická práce

(14) „Národní Listy“ měly u nás celou řadu let privilej na veřejné mínění; co stálo v nich, nestálo v písmě a naopak. V době punktac a mladočeského vítězství dostoupily ovšem svého vrcholu, ale pak počala hvězda jejich blednouti. I ony zakusily na sobě, co je to lidský nevděk, pohněvavše si dva činitele, jímž tak nápadně sloužily, jímž však z důvodných příčin nadále sloužiti nemohly. Vyslovně více požadavků stavu učitelského velmi opatrně obavy, jež byly ostatně v Čechách veřejným směřením, kam totiž se zemským hospodářstvím spějeme, rozlily si ocet a učitelským; přesvědčivše se pak, jakého rázu je vlastně neectví českých protestantů, že jim totiž až na řídké výminky mužů, od pastorského klerikalismu nezávislých, v první řadě běží o víru a pak kdo ví kdy teprv o českou vlast a zakřiknuvše, jak se patřilo a slušelo, pastory, zaměstnané ve hnutí „přec od Říma“, naposled pak u příležitosti slavnosti Husovy, staly se takřka přes noc římskými klerikály, na nichž nenechali bývali klienti zdravé nitě.

To obě nebylo by nic zlého a N. L. nemusilo by to tak tuze mrzeti, že přestaly býti orgánem učitelstva a protestantů, kdyby si své staré chyby ještě dnes nemusily vyčítati, pře svědčivše se, že lidská přízeň je jako polní tráva a že se nadřezování jednotlivým stavům nevyplácí, jakož i že český národ, ve většině katolický, je těžko obracet na nějakou národní víru, naopak že vážný český list, jenž chce býti k tomu všemu orgánem strany vedoucí, nesmí urážeti cca 90% katolíků. K tomu posláním N. L. došlo a možno, že by se i napravily, kdyby — mohly; takto však je těžko liberální vlajku pojednou strhnouti a proto musí ní točiti dle větru, pilně proklepávati kožich protestantům, realistům a radikálům, při tom však současně, aby nepřišly v podezření zrady na liberalismu, nezapomínati na klerikály a konservativce a to i tenkrát, když české poselstvo ve Vídni uznává za vhodnější, vcházeti v styk s živly konservativními všech národů.

Dvě věci si však ze všech svých politických proměn zachovaly — zůstaly si věrným frázím a jejich: „lide český“, „hněv českého lidu smete“ atd. posud paradují na předním místě, i když „české zemanstvo“ a „český učitel“ odtud zmizeli; dále pak, že nesnesou kritiky dnes, jako v době slávy, zvláště pak takové, jakou je vyčastoval hr. Sternberg. Třeba této kandidatury nepřály, něco mohly si vůči tomuto muži a pokrokařům zachovati — spravedlnost. Ze své dlouholeté žurnalistické zkušenosti mohly vyčítati, že tam, kde ku konci mluví dva i tři řečníci najednou, byl asi průběh zcela jiný, než jak jej vyličil pokrokařský dopisovatel jejich mluvě o útěku a p. Při všem, co o nich řekl Sternberg, je on jim a českému národu méně nebezpečným, než čeští pokrokaři, kteří jsou politickou stranou, kdežto on stojí v řadě samostatných agrárních sám jediný.

Že by brožury p. hraběte byly slátnutou bez ladu a skladu, to českému čtenářstvu N. L. nenamlaví, neboť doby, kdy vše bylo pravda, co stálo v N. L., patří již minulosti. P. hrabě vyvolal o N. L. pravdu a tím spáchal hřích, který se v marianenské ulici neodpouští ani za života, ani po smrti.

I nám zdá se osobní nelibost k některým členům vysoké vídeňské společnosti vystupovati do popředí v zmíněných tiskopisech, ale to spisovatelé rádi odpouštíme, protože takových kavalírů našlo by se i v jiných národech více, kdyby se nebáli a uměli to tak podat jako hrabě V. Sternberg. My Češi nejvíce cítíme tíhu toho byrokratického centralismu, pro jehož vysoké zástupce vynášel p. hrabě název „kamarilly“, i my bojujeme padesát let proti ní a to skoro bez výsledku, ježto je ona tím zvířetem v baji, jemuž, uťal-li rytíř hlavu, narůstá ihned jiná. V tomto boji musí nám býti vítaným každým, je-li to kavalír, jehož

si ve Vídni více všimnou, protože na toho druhu lidí nejsou zvyklí, nemůže nám to rozhodně škoditi. Tak důrazně nepověděl to u nás posud nikdo, co měl na srdci a p. hrabě ukázal, že pravdu nejen zná, ale že se ji nebojí vysloviti. Nařikáme na svou šlechtu, vyčítáme jí, že mlčí, kdy by nejdůležitější mohla ve věci národa hlas svůj na váhu položit, stěžujeme si, že nehraje první úlohu v národě, jako šlechta polská neb uherská, že se lidu a jeho schůzím, národním slavnostem, samosprávným korporacím vyhýbá a j. v. a když člen opravdovské české šlechty do schůze lidu přijde a promluví, nemáme tolik slušnosti, abychom jej vyslechli a nelíbili se nám řeč jeho, slušné mu to pověděli; naopak najde se vážný list, jenž jednostranně zbarvený referát o schůzi otiskuje a nenachází slova odsouzení pro ty, kdo slibují parlamentární jednání, jsou však první, kdo jednání to pokřikováni, chlapeckým vyčítáním minulých věcí, do nichž nikomu ničeho není, ba i zjevnou nepravdou porušovati dovoli i sami porušují.

Nemáme prázdné příčiny lámati kopí pro hr. Sternberga, jenž dle svých brožur nepatří do našeho tábora, ale to nám nestačí, abychom se naň vrhali, jako pokrokaři; ovšem nepražil planý radikalismus v našem národě nikdo tak, jako on. — Na zmíněné schůzi v „Chicago“ představil se kandidát všech uprázdněných mandátů v Čechách, z té příčiny za nedlouho jubilovaný pokrokař Hajn, pro něhož byl, je a bude každý, kdo z jakékoli příčiny bojuje proti katolické církvi, ať je to protestant nebo pokrokař, sociální demokrat nebo duchař, nebo konečně učitel a proti němuž vždy a všude stál stav selský, jenž Hajnovu figurku nemohl nikdy dobrušliti s poslaneckým mandátem. Bude-li zvolen hr. Sternberg, nevíme; že by to mohl však býti v okrese výhradně rolnickém a tak pokročilem, jakým je volební okres hradecký, Hajn, o tom více než pochybujeme. O tom rozhodnou voliči, kteří mají ostatně ještě druhého kandidáta. Že by si chtěl hr. Sternberg mandátem pomoci, je směšné; diet nepotřebuje a stane li se jako poslanec při docela jiném systému v Rakousku ministrem, budiž mu to práno; na škodu českého národa to nebude. Ukáže-li se jiným jako poslanec, než jakým se jevil jako poslanecký kandidát, může býti ke složení mandátu vyzván, což platí stejnou měrou o něm, o Hajnovi a o každém jiném. Takovými demokraty my Češi již jsme; na šlechtu hubujeme, že nic nedělá a hlásí-li se k národní práci, podezříváme ji, že si chce pomoci. Voilá tout!

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 21. ledna.

(České literární poměry. — K možnému veřejnému vystoupení Drosdové v Mladé Boleslavi. — Politické harakiri věhlasu pana dra Antonína Hajna, čefa a ředitele paběrky, bývalého pokrokařství v Čechách.)

Kdo se po pětadvacet let pohybuje v literárních a žurnalistických poměrech českých a kdo je stále pilně sleduje, když nemá nervy jako drátěné provazy, dostává z toho závrať, srovná-li českou literární a žurnalistickou „výrobu“ r. 1880 s českou literární a žurnalistickou výrobou dnů dnešních, kdy tato zabíhá do nepopíratelné hyperprodukce. Celé náklady knih a celé sponsty novin nenacházejí v poslední době kupců. Že tvrdíme skutečnou pravdu, to každý vidí, neboť knihy již za rok po svém vyjití nabízeny jsou za poloviční výši dříve určené jejich ceny a konečně putují za babku do skladů antikvařů, kteří konečně již ani o podobné obchody nestojí. Většina pak novin těžce zápasí o svou existenci nejdrůzdnějším způsobem a zejména po českém venkově není žurnalisty, který by měl ve své příruční bibliotéce také několik spořitelních knížek, znějících na sumy, jež by mu pokojně státi za-

bezpečovaly jako žurnalismem vydělaná odměna za jeho plahočivé a vysilující novinářské přičinění. Na českou knihu a na české noviny není dnes takové poptávky, která by vyčerpávala nabídku a výrobu.

Ale přes to nabídky a výroby té stále přibývá, tak že literatura jest u nás snad nejhrošlivější pěstovaným odvětvím obchodním a stala se po českých zemích průmyslem. Při tom jest velice zajímavým zjevem, že ten papír, na němž český národ nejrozmanitějším způsobem udatně a nadšeně bojuje a tiskařskou čerň prolévá za své práva, dodáván jest těmto bojovníkům, když uedíme všeobecně, tedy můžeme říci, že alespoň velkým dílem z tábora ponejvíce našich více méně velkých nepřátel.

V ohledu tom, abychom měli také spotřebě papíru odpovídající počet českých vlasteneckých papíren, zůstáváme dodnes pozadu, tak že lze skoro říci, že z prosaické stránky našich žurnalistických a literárních snah dožívá se také velice slušné pomazánky našim odpůrcům. Tím ovšem není řečeno, že máme noviny a literaturu přestati vyráběti proto, aby se této pomazánky našim odpůrcům nemohlo dostávat. Stálo by však za uvážení, proč se nemůže, vlastně nemohlo ucelkem českých křesťanských papíren v našich zemích udržeti. Faktum to má své vážné důvody, jejichž podklad jest nepochybně dlážděn dvacítkorunami —

V Praze v posledních letech etablovalo se několik nakladatelství, jejichž rozvoj vzbuzuje skutečný obdiv. Česká kniha v posledních dvaceti letech postoupila ze svého skromnického vzhledu k nejnádhernější úpravě a prodává se v Praze namnoze v závodech nejelegantnější zařízených, tak že za sto let učiněn byl v Praze v ohledu českého knihkupčení obrovský, netušený pokrok, srovnáme-li popis idyllické Krameriovy „české expedice“ se dnešními hluchými výpravami a nádhernými krámy celého tuctu českých nakladatelství a redakcí.

Knižní a novinářský roční finanční obrát jde u nás za nynější doby do vysokých milionů, jejich výše, v číslici uvedená, zajisté že by všeobecně překvapovala. Přehlížíme-li zdejší denní listy v jejich insertní agendě, sledujeme, že nabídka a oznamování výroby knih převyšuje nabídku a oznamování výroby všech ostatních odvětví českého průmyslu, jímž se svou měrou literatura u nás namnoze stala.

A vedle obchodu s knihami, jejichž výroba žene se do závratné výše, začíná se hlásiti o svůj podíl nabídka velice slušných originálních obrazů a soch. Za přítomné doby pilně, úspěšně a šťastně pracuje celá řada českých mistrů malířů a sochařů, jejichž práce pro svou skutečnou cenu zasluhují všeobecné pozornosti. Proto stává se modou, že začíná náležeti k dobrému tonu, aby v každé domácnosti viselo na stěnách několik originálů maleb českých mistrů, což sluší schvalovati proto, poněvadž touto cestou bude vymýštěn u nás zahnilý zlozvyk, který naplňoval české příbytky v každém ohledu bezcennými tištěnými obrazovými neomyšly, jimiž zahraniční spekulace země naše zaplavovala a zaplavuje a miliony peněz za ten brak z naší společnosti asála.

První přítrž tomu hleděla učiniti „Umělecká Beseda“, která umělecký smysl českého lidu pro dobré a krásné obrazy začala před 30 lety pěstovati vydáváním zdařilých reprodukcí děl obzvláště vynikajících českých mistrů, čímž šťastně docílila svého účelu. Záplavě cizích masanin učiněna tím skutečně částečně přítrž a smysl české veřejnosti obrácen a vychován byl k pozornosti k domácím dílům, po jejichž originálech každý dle náplně své kapsy začíná toužiti.

Po knize se však dnes u nás tak dychtivě netouží. Zejména v mladších vrstvách naší inteligence nejvíce se v ohledu tom žádná valná koupěchtivost a to asi z té příčiny, že každý hledí si pro svou domácí potřebu napsati a vydati knih dostatek sám anebo spokojuje se domnělkou, že by to dovedl a proto cizích

spíat nekupuje. To ovšem že zase brzy přejde tak rychle, jako rychle stalo se to zvykem.

Avšak vytýknouti dlužno, že přes všechny pokrok v literatuře, jenž se dnes u nás jeví, přece jenom panuje možnost, že se u nás vydávají pořád nové a nové knihy, jež jsou směsným obsahovým přežitkem, který působí komicky. A tato nepřipustnost zasluhovala by svou vlastní příslušnou zvláštní kapitolu další.

Máme za vhodné připravit své čtenářstvo na stávající možnost, aby nebylo jejím uskutečněním překvapeno. Jedná se totiž o nešťastného kněze Drozd, který již půlručního roku stojí na nejpalčivějším výsluní všeobecné smutné, veřejné pozornosti a stín jeho osoby těžce padá na tisíce nevinných. Nešťastný kněz Drozd stal se hrdinou naší doby. Když se za ním nedávno těžká, železná vrata pankrácké trestnice zavřela, některé listy psaly, že to byl snad předposlední výstup posledního jednání dramatu jeho života. Avšak jak se ze spolehlivého pramene dovidáme, má prý nešťastný ten kněz podniknouti v měsíci února cestu do Mladé Boleslavi, k čemuž asi dojde.

Poněvadž pochopitelně způsobí opět objevení se jeho ve veřejném životě neobyčejný rozruch v naší veřejnosti, jehož ostré a břitké hroty budou dle stávajících zkušeností namířeny opětně proti všemu katolickému duchovenstvu a proti všem katolickým institucím, máme za potřebné předem o možnosti toho své čtenářstvo zpravit.

Nešťastný kněz Drozd bude totiž v únoru nepochybně volán za svědka do Mladé Boleslavi ku krajskému a porotnímu soudu. Jedná se totiž o následovní věc. Známý boleslavský továrník mýdla a svítek p. František Sezemský vešel v jisté obchodní poměry se „Živnostenskou bankou“ v Praze a potom vydal r. 1902 otevřený list české veřejnosti pod titulem „Živnostenská banka, její činnost a český průmysl.“ Tato ve Mladé Boleslavi tištěná publikace byla na žádost intendentů zabavena a její spisovatel p. František Sezemský jest některými dotčenými v ní osobami nebo jejich příbuznými stíhán a bude se mu proto v únoru před mladoboleslavskou porotou zodpovídati. A tu se dovidáme, že jako jeden svědek v záležitosti této veden bude bývalý člen řídícího stva „Živnostenské Banky“ nešťastný kněz Drozd, který bude asi za tou příčinou dopraven k líčení do Mladé Boleslavi.

Proto, aby to nikoho nepřekvapilo, pak-li k tomu skutečně dojde a aby zejména katolické kruhy byly připraveny na nové projevy zvláštní pozornosti, již se na jejich účet veřejné vystupování Drozdovo v naší veřejnosti těší, zaznamenáváme to předem bez každé další poznamky. Záležitost, o níž se bude před boleslavskou porotou jednat, jest naprosto bez souvislosti náboženské, což předem sluší vytýknouti.

Politická nesnášlivost a nezpůsobilost ze právě rozvlněných volebních poměrů na Královéhradecku známého kandidáta poslance do říšské rady redaktora „Samostatnosti“, pana dra. Antonína Hujna jest právě veškerým

FEUILLETON.

Ze studentského plesu.

Píše J. S.—a.

II.

Už se dobřávala „coda“; basista smýkal po strunách při každém taktu nejméně třikrát, trombon praskal v divokých kadencích; křídlovka povykovala fortissimo; muzikant se na ni při své námaze šklebil, jako by jedl kyselé jablko. Najednou všechny divé tóny se slily ve dva úsečné akkordy, zavzněl ještě jeden akkord dlouze — a bylo po tanečku. Studenti si utírali bílými šátky čela, slečinky třepotaly vějíři; ale již se ozval potlesk, tleskání mladých dlaní mohutnělo a na pokyn kapelníkův znovu rozvřen vzduch zvuky valčíku. Na třetí tleskání neodpověděli hudebníci už ani písknutím, musili obsloužit taky sebe; dva plechové dvoulitry kolovaly hezkou chvilu, aby hrdla dlouhým foukáním vypráblá nabyla normální a po případě i nadnormální vlhkosti.

Za chvilku sebrána polka; teď Františkovy obtékané šosy dováděly ještě víc k veliké zábavě několika velice pozorných gardedam; pořád jim hlavou vrtalo, co to ten student v šosech má.

Za obecného tanečního reje seděl v koutku sálu Toník Hůlek nehybně, ve filosofickém zadumání. Ani mu nenapadlo hledati radost v tanečku; ani se tomu nikdy neučil, jen na vytrvalé nutkání spolužáků dostavil se do stánku Terpsichory. Pan professor Křivánek přistoupil k chladnému mudrci, pobízel ho, aby se taky trochu roztočil. „To já budu, Vašnosti, tancovat, až budou hrát šotyš nebo čardáš. Bavím se víc díváním.“ A filosofoval dále v taji duše své: Co ti boží na tom tanci mají? Tanec je tu zámlinkou pro randíčka s bez-

tak zvaným pokrokovým tiskem přímo drobná a cupována.

V rázi, již si z volebního bojiště, kde ho protikandidát pan hrabě Sternberk slavně prohlásil, do Prahy přivezl, proslovil p. dr. Hajn zde v Praze onehdy v jakémsi shromáždění slavnostní řeč, jejíž obsah zcela právem zejména tak zvaný pokrokový tisk, nanejvýš „Čas“ a „Právo lidu“ nejrozhodnějším a velice věcným způsobem odsuzují, tak že se p. dr. Hajn jako žurnalista a politik stal v Praze přežitkem.

Nechceme se o páně Hajnově siláckém výkonu, jež v Praze v pomatené deklamaci vykonal, pouštět do kritiky. Silorád Patřka podivnějších nesmyslů ve své „Měchanici“ dohromady nesehnal. Proč pak také bychom o jeho plácání psali, neboť bychom musili leda jen opakovati vytištěný již pardus, ale upozorňujeme veškeré pokrokové živly ve výhledu Čechách na věcné a výborné články „Času“ a „Práva lidu“, jež tyto listy působení a politice p. dra Hajna věnují. Co jednání pana toho vyčítají, přes to, že s nimi ve mnohém jindy nesushlasíme, musíme potvrditi jako oprávněnost. Něco takového se v našem veřejném životě ještě nevykytlo, aby se chef pokrokové prý politické strany a kandidát poslancekého mandátu sám zpátečnickou slavností řečí tak slavnostně odpravil.

Všichni stoupenci pokrokových směrů, kteří se nedávno proti pražským výstřelkům tohoto smýšlení opřeli, měli úplnou pravdu a jest-li dnes za pana dra. Hajna bude někdo z nich z milosrdenství a staré známosti lámat při volebních agitacích kopí, pak sluší ruch jejich pokládati nikoliv za politiku, ale nutno ho označiti jako se soustrasti poskytovanou almužnu —

Čekali jsme mnoho platného od toho hnutí, jež před jedenácti lety pod pokrokovou firmou u nás vystoupilo. Doufali jsme, že se hnutí to svým časem vykvásí a usadí v dobré, zdravé vlně, ale ono zatím zkylo v politické patoky. Šikovní, věcní, obětaví a skutečně pokrokoví lidé jsou již dávno v jiných šicích nebo na cestě do nich a zbytky starého pokrokařského renomé byly právě v Praze p. drem. Hajnem vlastnoručně všeho tívru zbaveny, tak že grandiosní odmítnutí páně Hajnovy poslanecké kandidatury na Královéhradecku bude umíráčkem bývalé pokrokařské politické slávy.

Bodří stoupenci strany té, až trochu životních zkušeností projdou, budou vždycky v pozdějších letech bolestně vzpomínati, jak se dali v mladosti své vésti nikoli do boje za práva a pokrok národa, ale za — nos a budou želeti, proč nejkrásnější leta svého života užitečněji neproidealisovali, než-li jak učinili, když se bláhově domnívali, že pan dr. Hajn bude jako politik na národa roli dědičné na místě poctivých bramborů vyoravati — po meranče. Pánové ti budou litovati, že se kdy dali zapřáhati jako tento před jeho politické hračky.

Ubrana.

(2) Příznivec dobré věci. Naše Politické družstvo tiskové za desítiletého svého trvání

kými, nastrojenými dívkami. Kdyby se tihle mladí blázni podívali líp na maminky těch holek, s nimiž tančí, možná, že by trochu zmoudřeli. Každá ta holka bude jednou vyhlížet jako její maminka-gardedama zde přítomná; a byly ty staré paničky jednou zrovna tak hezké, jako jsou nyní jejich dcerušky. — Právě kolem filosofa se šustla nastrojená Fanda Roubilová, kterou jeho kamarádi v přestávkách obklopovali, jako by to byla Venuše. — Hm — rozumoval stoický filosof; tohle je nejlepší exemplář pro poučenou. Holčička jako růže; má jen na tváři malíčkovou bradavku; nosíček hraje trochu abnormálně do růžova. Až bude starší, vzrostou tyto chybičky v důkladné chyby. Na konec se jí polije nosík tmavým karmínem a z bradavky se stane veliká, černá bradavice — zrovna jak tomu je nyní u maminky, která na protějším sedadle nad triumtem dcerušky v duchu jáší; a jest taky neměla hned nos tak brunátný a bradavici tak velikou. — Hm, kdyby si dal dlaně na uši, aby neslyšel mámnivou hudbu, připadalo by to křepečení jako rej bláznů. . . .

Sál již byl naplněn tak, že by noví návštěvníci mnoho pohodlí neužili. Mládencům se jazyky rozvažovaly víc a více; krásotinky se odvěčovaly výmluvným galánům trochu prosaickým. „Ale jděte — to je — vida — tak se podívejme.“ Taky se z méně vzdělaných rtů ozývalo sdílné: „Stafraporté — ale, ale — na mou duši.“

Toník, k jehož sluchu tyto kusé interjekce doléhaly, byl jen utvrzován ve své aristokratické filosofii. Takovým husičkám by se měl klanět on, jehož duše jest napojena poetickými hexametry Ovida a Homéra! Taková holka nedovede o ničím ideálním, vyšším ani písknout a učený student se jí má klanět jen pro tu tvářičku! A tak Toník vážně jako senátor seděl, mlčel — a filosofem zůstal.

vykonalo hodný kus práce na sociální brádě katolického života v Čechách. Spolkový dům, tiskárna, týdeník, spousty brožer, 2 jezdy, 2 sociální kursy, nesčetný počet přednášek a schůzí na venkově v krátkém desetiletí zasluhují jistě uznání. Tomuto dojmů nemohu se ubrániti ani jakýsi p. Albigenství v „Bílém praporu“ a věnuje družstvu vzácnou pozornost, uštěřiv mu jakož i „Obnově“ několik kritických rad a pokynů. Dobrá rada nad zlato a proto jest družstvo zpeněží tentě dar peněžního příznivce na úmor svých dluhů, neboť při svých ideálních snahách často družstvo přehlíželo hmotný základ, doufajíc, že se vždy naleznou členové, kteří uznají, že ku každé politice jako k válce je potřeba také peněz. Podporu tuto družstvu poskytl „Bílý prapor“ i v předcházejícím čísle, kde zlobným tonem mentoruje papežskou stolicí, že poskytla snahám družstva vzácný dar udělením indultu, jakémuž se těší i kurátný spolek sv. Bonifacia. Pan Albigenství přisuzává se ku „katolické moderně“, jejíž vzrůstající prý řady se všech vrstev duchovenských si pochvaluje. My ovšem v modernistech rázu Albigenského mnoho zisku pro katolickou myšlénku nevidíme. To přece není žádnou novinkou a jistě ne katolickou specialitou, když nějaký buď spravedlivě úřadem církevním napomenutý aneb vyznamenáním opomenutý klerikální nespokojenec ulevuje si ve své slobě babskými kletkami za keřem redakčního tajemství. Zasluby a práce skutečně inteligentních katolických modernistů, pokud jsou blouženy v zajímavých a instruktivních článcích, si ovšem vážíme, ale bývalé rozvojistické nářky falešných milovníků o pohlavních útrapách a nynější klepařské calapatiny nerudných jízlivců nemůžeme leč s opovržením odmítati. Osobní sprosté nářky jsou malou chloubou příslušníka stavu, který má býti solí pomlouvačného světa. Mezi bývalými frivolními a nynějšími klepaři není jiného rozdílu leč toho, že nynější „modernisté“ horlivě se ujímají družstva „Vlasti“, kdežto staří rozvojisté přímo náruživě je nenáviděli. Co asi způsobilo tento obřát v lásce, nelze nám dosud spolehlivě konstatovati. Tušíme však, že duchaplný pan Albigenství je asi pomocníkem u jistého staršího chefa, jenž dává přednost soukromým dopisům aneb anonymním novinářským útokům před otevřeným mužným vystoupením ve valné hromadě Politického družstva. Nevíme, co tomuto anonymnímu vystoupení p. Albigenství říká tvůrce modernistického programu pan Jan Oliva, ale velikou radost z této úchytky od programu míti jistě as nebude. Přáli bychom si v zájmu svorné práce, aby páni bratři necha i střelení do vlastních řad z bezpečného úkrytu novinářských pseudonymů a přihlásili se raději ku pozitivní práci. Odehnati dobrého spolupracovníka nějakým nemotorným projevem lze mnohem snáze nežli jeho spolupůsobení dostatečně nahraditi. Tolik o ceně pana Albigenství.

Ze spedičních stek. Není to nijak věcí příjemnou, odkrývati spodní, páchnoucí bahno. Ale otravuje-li se jím čistý vzduch soustavně, nutno přece jen na kalné bláto upozorniti a hromady otravného ramu tu odstraniti. Židov-

Vzduch v přeplněné místnosti houstl, doutníkový dým obestřel pestrobarevný lesk dekorace i toalet barvou na polo secesní. Horko stoupalo; otevřeli někdo dvě sálu, vchnal se do vnitř mrazivý vzduch z chodby, srážel u prahu neviditelné páry ve velice viditelnou hustou mlhu; v těch bílých oblacích často zmizela i stará Káďa, lice i s koblíhami jako noční duch. Zkoula chudinka od nezbedné mládeže dosti úst pků. Jeden student šeptal před jejím krámkem druhovi do ucha: „Vidíš, tyhle koblíhy jí zbyly ještě od sokolského balu; co teď nekoupíme, přesmaží to na hasičský ples a zbytek nejtvrděších snědí za tři dni ševci.“

František si dosud nekoupil ani skleničku piva. Aby však přece v jeho zábavě nastala variace, zaběhl si na galerii; chtěl vidět plesový ruch s patřl perspektivy. Nahoře bylo veliké vedro; někteří hudebníci seděli jen ve vestách. Student přišel hudebníkům vhod. „To je horko, to je horko a jak při tom achne v krku! — poznamenával vstřílc přichozímu u dveří stojící basista s patrnou tendencí. Věak již také starý kapelník blýskl okem po opentleném studentovi a vyhrkl bez rukaviček: „Tobte takhle nic není pane vejbor; my tu zkoušíme bůf než o žních na poli. Je tu k upečení, i ty svíčky nám horkem měknou, že je sotva můžeme postavit. To se musí neimám čtvrtně přidat, aby to hudebníci tady vydrželi při tolika troubení. — To takhle nejde, jen pořád chťi opakovat a ničím na hudebníkové nepamatovat! — A za dalšího řetnického výkonu ovinul na důkaz tobo saharského horka lojovou svíčku kolem prstu.

Takle interpellace stála v skutku za vážnou úvahu; hudebník má taky své práva. — František ochotně žádost kapelníkovu podal ústně vyříd instanci; a když po kladném vyřízení vznesl hlavu ze sálu směrem ku galerii a viděl spokojený úsměv

kytí tisk, na potupu katolické přímě, lež za líči. Ne a nás Právo lidu a Časem nejlépe v tomto směru židům slouží, to uzná každý nestranný člověk, přečte-li jen několik čísel těchto rabin-ských listů. — Obnova v čísle 52 m. r. referovala o Iškovi doslovně: „Myslí si, že Amerika jest zájem pro obchodníky s přeavěděním, ale již nyní poznal, že jalové fráze platí v Americe méně než v Čechách. V Chicagu, kde mluvil před sektem novokřtěnců českých, byl tělesně stýrán; v St. Luisu vypovězen nejdříve ze Slovanské Besedy a pak i z města. A tak již i v té Americe dobrál.“ Na to Čas 31. prosince otiskl tuto ironickou lež: „Obnova si křesťanský libuje nad nehodou bývalého faráře starokatolického dra Išky, jenž měl být (sic!) v Chicagu za svou řeč českými novokřtěnci stýrán. Nevíme, ale že by baptisté v Americe bili náboženského protivníka, nejde nám na mysl. Možná (!), že Obnova chtěla jednou r. nou zabít dvě mouchy.“ — Teď nechtě laskavě dte- nářstvo samo posoudí, zda z prostého našeho referování vysvitá, zda jsme si „křesťanský libovali“ nad nekřesťanským odporem novokřtěnců anebo zda jsme chtěli nespravedlivě tapiti novokřtěnce. Uvedli jsme zde z našeho prosincového referátu schvalně slova, která předcházeli události Chicagské i která následují, aby byla sřejma souvislost. Úkolem našeho sdělení pouze bylo dokázat, že chameleonství Iškovo Amerika důkladně prohlédla. To uznati musí i každý slušný žid; jen sluha židovských fanatiků chce mermomocí v našem referátě viděti něco jiného. Jak se takovému jednání říká? Jak?

Ale když již Čas pokrytecky se tváří, že jeho mravní zásady jsou lepší než u nás, něco doložíme. 16. ledna přinesl zprávu, že se bude proti arcibiskupu dra Kohnovi v Olomouci hráti drama Otty Fischera (není to žid? pozn. Obn.) v němž se líčí rozpory věřících s Kohnem. A dokládá: „Při představení čekají se demonstrace proti Kohnovi.“ Mhm! Ale konečně ani tento chytlavý dodatek nechceme hned považovati za zřetelný pokyn k randálům, na které židé kolem Času seskupení rozhodně v hloubi čistě duše své dychtivě čekají. — A měli bychom — jak patrně — k takovému obvinění větší právo, než jaké měl Čas k obvinění našemu. Ale napadá nám zřetelnější doklad k „evangelické“ humanitě Času. Když „Nár. listy“ nekřesťanský proti realismu chtěly rozdmýchat „bouřlivé projevy“ ulice, Čas je za to tepal. Ale když po odsouzení Drozdové ti lidé, kteří v záloze nic neztratili, tropili bouřlivé randály proti okradeným pražským „klerikálům“, tu se rychle humanitní Čas zastával „svobodných projevů“ lidu. Souhlasil s nezměrným štváním Práva lidu a zdvořile se omlouval, že jen nedostatek místa u něho zavinil, že stál trochu za Právem lidu pozadu. To už bylo evangelický křesťanský, že?

9. ledna sdělil „nežidovský“ Čas, že „pražští hlupáčkové“ chtějí jmení papežovo o nějakou tisícovku rozmnožit, jako by Piu X. nestačilo „devět milionů, které byly vyřezány za knihovnou Lva XIII.“ Tohle napsal „poctivý“ Čas tehdy, když se již obecně vědělo, že ony vyřezané miliony jsou smyšlenkou prolhaného židovského tisku. Ostatně již první lávce, ten-

na tváří umělecké družiny, povzdychl si v nitru: „A mně samému se nikdo ani o čtvrtlitr zadarmo nepostará!“

Vzduch již pozbyval pružnosti, přenášel s galerie tóny jaksi mdle, přitlumeně. Některá tanečnice měla na éterické jupce v zadu stopu ruky tanečnickovy, jiná dokonce dvě. Vadla krása plesových úborů. Elegance v řeči a v pohybech ustupovala sousedskému, někde i hrubšímu chování. Někteří tanečníci již stáli rukavičky. — S galerie zabouřil rychlý kvapík. Frantík přiskočil k Mařce Pánkovic a již měl sál důkladnými skoky. Šosy mu lítaly zrovna jako divé, div se neutrhly. — Najednou sám poznal, že má levý šos jaksi lehčí. Váž už se také na jednom místě sálu seskupilo několik lidí, kteří na coci na podlaže se smíchem ukazovali. Ležel tam ubohý salám dvěma podpatky nadobro rozmáčknutý. Štěstí, že to hned pikolo odnesl; a ještě větší štěstí, že salám vyříd z kabátu za takých příznivých okolností, tak tajně, že ani ony pozorné gardedámy ničeho nezpozorovaly. A to byla první Frantíkova citelná nehoda. Šesták není pro studenta malíčkost; ještě že se aspoň nepřidalo k této materiální nehodě také neštěstí morální. Kdyby takhle „poctivý nálezeč“ ztracené večere věděl, na kterou adresu se má s nálezem obrátit, vyhnala by ta ostuda Frantíka z plesu.

Již tu byla hodina duchů a za krátko následovala půlnoční přestávka. Muzikanti chudáci vytahovali z kapes uzlíky s „večerkou“; jeden rozbalil krajíc s tvarohem, druhý chléb se škvarky... A přece jedli s chutí; jen když nebezpečností žánre bylo zažehnáno. Frantík musil chtít nechť dáti staré Kadlici šesták za koblíhu, tak že mu na pivo abýval jen desetník. (Dokonč.)

dení pověsti o těch zastrčených milionech byly tak nejapně sestaveny, že jim mohly věřit pouze listy velice bláhové, zcela nerealistické. — Ale co čekati od bahna spodních stok?

Básník zednářského Israele. J. S. Machar, jehož protikatolické lži s hltavou dychtivostí „evangelické“ časopisy otiskovaly, kope jako šílený do všeho křesťanského, potupuje bibli způsobem tak nízkým a nepoctivým, že i věřící rabin musí sprásknouti ruce. V socialistickém měsíčníku „Rudé Květy“ zveřejnil příběh o proroku Danielovi, který vysvobodil Susannu z obžaloby vilných starců — se stanoviska velice originelního. Prý Susanna by byla ráda líčila „tu celou starců ničemnost, tu svoji skálopevnou ctnost, tož Daniel šel s ní až v dům a — smilnil s ní sám.“ Tážeme se 1) má-li býti tato sprostota vtípem, 2) kde v té jarmareční veršovačce jest stopa nějaké poesie a 3) jaký historický doklad „veliký básník a mravokárce“ Machar vynalezl k ospravedlnění své jidášské potupy Božího proroka. Z úst pražského Pepíka snad nikdy takové sprostoty nevyšly, jaké se šklebí na slušného člověka z „básní“ Macharových. Napsal na př. též, že jazyk Svatojanský dodává na Hradčany každý rok „krys řezník z Malé Strany“, napsal rouhavě o Kristu, že sliboval svým učenníkům v nebi „havannah a kamna vytopená.“ Za to Nerona vychválil jako chlápka neprávem odsuzovaného, fešáka. (Nerona ke krutostem štvála židovská milostnice Popaea; proč by tedy toho krvavého fešáka zednářský básník nepochválil?) Tak píše nejvěrnější přítel humanitářského Masaryka, „křesťanského reformatora.“ Teď také hájí fešáka Alkibiada, jehož za jeho nevlastenecké kousky nepochválil ani „nejpokrokovější“ fešácký Řek. Dobráček Machar by ani vlastně nebyl takovým satánkem, kdyby touha po originalitě ho nesváděla k tomu. On musí za každou cenu pašt něco originelního, něco, „co tu ještě nebylo,“ aby se nezdálo, že kráčí „copařskými“ kolejkami, od jiných již vyšlapanými. A po- névadž na originální poctivé objevy jeho malá dušička nestačí, pomáhá si k jmenů „originálního a pokrokového básníka“ nejapným falšováním historie a potupnými pošklebky. Zednářský Israel má i z toho radost; slušnější žid však takové rýmovačky odmítne, třeba že i zavilí nepřátelé církve z křesťanské krve se zrodíví pořádku na oslavu lháře literární dýchánky. Budiž nám odpuštěno, že jsme k vůli jasnější charakteristice Macharově jeho až příliš „slušná“ slova uvedli. — Jdeme si po tomto prádle umýt ruce.

Naprostu není možno, aby synové katol. církve nepřátelsky se chovali k těm, kteří nejsou s námi spojeni stejnou páskou víry; naopak katolíci mají toho bedlivě býti, že těm, kdož naši víry nejsou, v chudobě, nemoci a v jakémkoliv neštěstí mají prokázat skutky křesťanské lásky k bližnímu.

Papež Pius IX.

Politický přehled.

Ubohý lid český, lonským krupobitím ozebračený, pořád ještě doufal v pomoc vládní. V té blahé naději zasláno ministerskému předsedovi dr. Křibrovi 19 prosebných telegramů podepsaných agrárníky poslanci čes. a zástupci schůzí rolnických, v nichžto nouzí stížený a na schůzích shromážděný lid žádá za zvýšení státní podpory na úlevu nouze a za brzké svolání zemského sněmu. Ale vládou ta bída nehnula. Odpověděno jim pouze, že čím rychleji státní rozpočet na rok 1904 bude vyřízen, tím snáze že vláda přikročí k dalšímu zmírnění nouze; rovněž že ochotna jest ihned svolati sněm království čes., bude-li jí podána záruka, že je ku práci schopný. Nad touto odpovědí vládní ozývá se jásot německý, zaznívají však také vzdechujícího lidu čes. Upustit od obstrukce za nepatrný dárek, když v té době jiného prostředku v boji za právo národa našeho nestává, a pak zase bez naděje pustit se v boj, to už by věru bylo příliš nerozumným činem poslanců českých. V této bídě bratří největší útěchou bude svépomoc a pak i chudák hrdě hlavu vztyčí, a neustane v poctivém boji, až vláda spravedlivým požadavkům jeho vyhová.

Smrti posl. Jaroše uprázdňený mandát na sněm zemský za okresy královédvorský a jaroměřský dostal se pondělní volbou na základě programu strany agrární Janu Kotlantovi, rolníku z Holohlav, který zvolen 2400 hlasy, kdežto německému kandidátu Matznerovi dostalo se 1300 hlasů, o 154 méně než při poslední volbě r. 1901.

V Haliči jazyk polský nabyt větších práv. Státní návladnictva zaslání budou nyní vyhotoveni pro nejvyšší dvůr v jazyku polském, když případ projednán byl polsky; dříve činilo se podání německy.

Dne 19. ledna byly tomu 4 roky, kdy dr. Körber nastoupil. Za ta léta nevyplnil ani jeden ze svých úkolů, zbyl mu ku pomoci pouze § 14.

Konečně znám jest rezervátní výnos ministra alky o znalosti plukovní řech, jímž se ukládá

všem důstojníkům a kadetům za povinnost, aby si osvojili dostatečnou znalost řeči plukovní do tří roků. Důkaz o tom musí býti podán před zkušební komisí. I u německých pluků musí znáti důstojník ještě jeden jazyk. K tomu účelu budou zavedeny jazykové kursy u vojska. Neznalost němčiny nemá býti nadále překážkou, aby se stal muž jinak způsobilý poddůstojníkem. — V delegčním výboru rozpočtovém schválen také řádný rozpočet vojenský. Ministr Pitreich při tom prohlásil, že bude přísně dbáno, aby se šetřilo národních citů a práv národností ve vojsku. Dr. Kramář si přál, aby na kasárnách v zemích slovanských byly také nápisy slovanské, aby úřady vojenské nedopisovaly si s úřady samosprávnými pouze německy, by se v kadetkách vyučovalo případně i slovansky atd. Ministr odpověděl, že se o otázkách těch uvažuje. Tu proti hlasům českým a jihoslovanským přijata resoluce delegáta Der-schaty, kterou se proti maďarským požadavkům uznává výhradní právo panovníkovo na vedení, řízení a vnitřní organizaci armády. V rozpočt. výboru jednalo se též o mimořádném úvěru min. války, týkajícím se zavedení nových děl.

V uherském sněmu dosud obstrukce maří jednání o rekrutech.

Něm. vláda navrhla v rozpočtovém výboru říšského sněmu, aby na odměňování germanisujících učitelů a úředníků věnováno půl milionu marek. Ale návrh ten většinou, totiž zástupci katol. středu a strany liberální zamítnut. Tak vláda v politice protipolské poražena.

Spor rusko-japonský velmi zmírněn tím, že car Mikuláš při novoroční audienci vyznamenal zvlášť japonského vyslance a vyslovil se s důrazem pro mír na východě. Přes to nebezpečí války neminulo. Na obou stranách se zimní zbrojí.

Z činnosti katol. spolků.

Z Týnského n. O. Náš lidový křesť. sociální spolek konal v neděli dne 8. ledna svou řádnou valnou hromadu za dosti četné účasti členstva a obvyklým pořadem. Ze zprávy jednatele vyjímáme krátce toto: Spolek v minulém správním roce odebral Obnovu (6 ex.), Lidové Listy (6 ex.), Náše Listy (2 ex.), Časové Úvahy (3 exempláře), Českou ženu (6 exemplářů), Selaské Hlasy, Selaský list, Čechii, Ludmilu (11 ex.). Schůzí výborových bylo 17. Členských 6; v první, ve čtvrté a šesté přednášel dp. Jiří Sahula, redaktor z Hradce Králové a to: „O počátcích protestantismu v Čechách“, „O poměru Čechů a Říma za doby Karla IV. Otce vlasti“, „V náboženství největší štěstí“; ve druhé, konané na oslavu 25letého pontifikátu sv. Otce Lva XIII., dp. K. Dvořák, kaplan místní, „O životě a působení Lva XIII.“ ve třetí vp. Alois Dostál z Nov. Města n. M. „O své cestě po Německu“, v páté vp. J. Prudil z Nebovic, účastník české pouti t. r. do Lurd, o téže pouti. Dne 11. října předán za součinnosti naší jednoty zde památný krajinový sjezd, k němuž své zástupce z blízka i z dále vyslaly téměř všechny východočeské katolické organizace. V kostele před službami Božími, jimiž sjezd započal, promluvil vidp. děkan Kaška z Kostelce n. O. o hesle „Osvěta k svobodě“, odpoledne pak v sále „Panenského domu“ vyřídili se tyto řečníci: p. V. Myslivec „O odbořovém sdružování“, p. dr. Frant. Reyl „O hospodářské situaci“, sl. Jakubcová „O ženě v křesť. soc. organizaci.“ — Spolek účastnil se 22 členy slavnostního nastolení J. B. M. dra. Jos. Doubravy, 4 delegáty konference XII. voleb. okresu v Ústí n. Orli, 6 delegáty konference XI. voleb. okresu v Úpici, 50 členy manifestačního výletu v Trebechovicích tamější jednotou pořádaného a s přednáškou redaktora Myslivece spojeného a tak snažil se i pěstovati vzájemnost s jinými spolky křesť. sociálními. Zřízen divadelní odbor, jenž sdařile vystoupil ve 3 divadelních představeních v „Pasážce z Lurd“, kterou opakoval, v „Růžových pontech“ a o vánocích v „Čarovné noci“, již rovněž opakoval; též staral se při členských schůzích o příjemnou náležitou zábavu. — Spolek váží si vzde-lavací stránky svého členstva, nezapomínal ani stránky jeho hmotné udělov na nemocenských podporách členům 68 korun. Pokladní zpráva vykazuje hrubý příjem 1006 korun 9 h., vydaný 877 korun, takže zbývá na hotovosti 129 K 9 h. Mimo to má spolek své jeviště a knihovnu o 50 svazcích. Až ani spolek náš nezůstal ušetřen vlivu všeobecné stagnace spolkového katolického života v minulém roce, přece, jak patrně, mu nepropadl a nepodléhl. Bohu díky! Lepší budoucnost! Zdaž Bůh! — Při volbách zvolen za duchovního rádce spolkového vdp. Gustav Šourek, farář, a v jeho zastoupení dp. Karel Dvořák, kaplan, za předsedu p. Frant. Hlavatý, dílovedoucí. Do výboru zvoleni pp.: Jos. Táma, účetní, Fr. Pavlovský, obchodník vínem, Jan Kozel, koželuh, J. Moravec, obuvník, A. Černý, krejčí, M. Typl, kovář. Za náhradníky pp.: Fr. Panuša, mistr v tovarně a J. Malý, domkař. Za revisory účtů pp.: Frant. Bartoš, rolník a J. Pecold, obuvník.

Z Poličky. Dne 10. t. m. při slušné návštěvě přednášel ve zdejší spolků vp. Jiří Sahula z Hradce Králové, že jen v pravém náboženství možno doračovat se pravého štěstí; ukázal též na dějinách země české, že byl náš národ zbožný Bohu sloužící. Až přednáška byla obsáhlá, přijata všechna slova přednášejícího s pozorností nejvornější. Obecně se pronášelo přání, aby takové zdařilé schůze pořádané byly co nejčastěji. Bylo pozorováno, že půda pro zocelení zásad katolických jest zde velice kypřá. Doufáme, že se horlivěmu přičinění předsedy dp. Kováře jakož i nadšené horlivé jednoty podáří spolkovou družinu ještě značně rozmnožiti a vlivně posílit. Bůh šehnej dalším krokům!

Z Kutné Hory. Spolek „Katolická jednotu v. Vojtěcha“ pořádal v neděli dne 17. ledna 1904

rádnou valnou bromađu v místnosti spol. Po zahájení schůze nejdříve sděleno, že účastníci se spolek zastoupen většinou čl. v 11/2 hod. dopol. mše sv. v kostele sv. Jana. Následovalo čtení protokolu min. schůze, což schváleno, též správa jednatele, se které vyjímáme: počet členů 73, 1 čl. přispívající za min. rok (ovšem jenom za 3 měsíce, totiž od založení); odbývání 1 val. bromaďa, dále 5 schůzí výbor., pořádky 2 zábavy: Mikulášská a Sylvestrovská. Jednota odebrala 4 časopisy a to: Obnovu, Naše Listy, Lidových Listů 16 exempl. a Meče na 60 exempl. Dále má spolek malou knihovnu přes 70 knih čítajících, kterou získal darem. Přijem za 3 měs. činí K 285-80, vydání K 35-46. Pak vykonány volby, při nichž až na malé změny zvolen výbor starý. Usneseno pořádati ještě v masopustě přednášku jednu, spojenou se zábav. večírkou. Pro nešťastnou rodninu horníka Vávry na Hor. Běsovy vybráno K 46 h. V této schůzi přihlásilo se 10 nových členů. K dalšímu počínání Zdař Bůh!

Z Náchoďa. Odbočka všeoborového sdružení křesťanského dělnictva konala v neděli dne 17. ledna t. r. o 4. hod. odpo. v místnostech spolkových „u Faltů“ spolkovou schůzi za velmi četného účastenství. Do schůze zavítal vp. Jiří Sahula z Hradce Králové a promluvil zde o zlaté době země české za Karla IV. Dokázav, že čeští katolíci mají slavnou minulost, dodával, že se nemusíme stydět za jméno katolíků; právě pod žezlem nejzbožnějšího katolíka těšili se Čechy u okolních národů slávy největší. Jame vp. řečníku vděční za jeho poutavou přednášku; šel jeden hlas, abychom se častěji scházeli, a aby řečník častěji k nám zavítal, což slíbeno. Protož se těšíme na další přednášku. Zdař Bůh!

Z Čermilova. (Přednáška). V neděli dne 17. ledna odpoledne pokračoval ve svém sociálním kursu — jak cy. — ten právem sluší nazvat — v Jednotě naší dp. Frant. Jukl, katecheta z Hradce Králové. Tenkrát všestranně probíral časovou otázku stavu rolnického. Jasně, mile poukázal k nepříznivým žvltům stavu toho — vnějším i vnitřním — a současně uváděl vhodné prostředky, kterak se jich zbavit. Předatavil jednotlivé strany v národě českém, jež praví se býti přáteli rolnictva — důkladně a spravedlivě ocenil snahy jejich. Křesťanství sociálně povětivě to myslí a rolnictvem. Dlouho přes hodinu trvajících řeč s převelikou pozorností byla vyslechnuta od obecnstva, jež prostorný sál přeplňovalo — zvláště velika většina mužů přítomných opět osvědčila svou pokrokumilovnost. Dlouhotrvající potlesk projevoval vděčnost dp. řečníkovi. Vldp. předěda podav resumé řeči, odporučoval jednomyslnost při postupu proti společnému nepříteli — a pozval dp. řečníka ku pokračování v zajímavých přednáškách. Přítě bude probáno „Rakousko-uherské vyrovnání.“ Ku konci učinil vdp. předseda zmínku, že náhodou u večer téže neděle představi se voličstvu samostatný agrární kandidát hrabě Sternberk a vyzval přítomné, aby vždy tak důstojně si počínali jako při přednáškách jednoty — pamětiví i dobří pověsti Čermilova. Svobodnými voliči jsme, svobodně i voliti budeme. Na to po vyřízení některých spolkových záležitostí schůze ukončena. Zdař Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Z jednoty katolických tovaryšů.

Ples jednoty královéhradecké bude pořádan jako obyčejně na masopustní neděli dne 14. února při vojenské hudbě č. 42. — Valná bromaďa odbývá se dne 24. ledna o 2. hod. odpo. obvyklým pořadem. — Účelům spolkovým věnoval opět 10 K osvědčený přispívtec jednoty vedp. kanovník dr. Jan Soukup. „Zaplat Pán Bůh!“

Ze „světlym vzorem.“ Někdy přítel středškolské mládeže zdejšího gymnasia spíná ruce nad ohromnou pohromou, kterou utrpěli gymnasté tím, že jim nebylo dovoleno účastnit se Macákova večírku, při němž nejlukčejší slovo měl pokrokový redaktor Háj. Studentstvo nesmí se řídití př. „světlym vzorem Macákovým“, tak lká tato pokroku milovná duše a při tom obírá se způsobem pokrokovému fanatiku vlastním o katechetu ústavu, jako by byl původcem tohoto zákazu. Nebudeme se řídití př. „Osvětou“, zda desítileté nedokončené studie Macákovy jsou v skutku světlym vzorem a zda gymnasté skutečně na svém vzdělání utrpěli škodu tím, že neslyšeli řeč Hájovu, o níž „Ratibor“ tvrdil, že odchýlila se od požadavků společenské slušnosti, ale popíráme důrazně, že by gymnasijsní katecheta zákaz návštěvy vymohl. Dopouští se zde „Osvěta“ opět dávno již prováděného švindlu k osočování učitelů náboženství, aby studentstvo se domnívalo, že katecheta je na ústavě všemohoucí pán, jenž svého neomezeného vlivu používá ku omezování každého volnějšího dechu žactva. Tato všemohoucnost katechetů ve sboru profesorském patří do říše bábořek, protože za dnešní nadvlády zorganizovaných odbočanců Masarykových je katecheta rád, že se mu přiznává ve sboru aspoň takový vliv, jaký má každý jiný profesor. To je sice dopisovateli „Osvěty“ dobře známo, ale proto přece šve, aby katechety připravila i o tu špetku důvěry, jakou žactvo dle přirozeného svého instinktu jim věnuje. Pokrokové není úzkostlivé a výběru nekalých prostředků ku dosažení „programu.“

Pozor na utrých! Do naší redakce přišel tento týden jeden z pokročilejších místních řemeslníků a přinesl nám dvě čísla Horkého „Krameria“, jež mu nějaký dobrodinec ze zdejšího města počtem zaslal. Ušlechtilý tento list zůstal ležeti nedopatřením na stole a dostal jej do ruky vlastní jeho hošík školu navštěvující. Teprv při různých dotazích synáčekových všiml si otec poodloženého „Krameria“ a zhroutil se této otravy, která ani na svém štítě uenese obvyklou výstrahu „Jed na krysy“. Rozhořčený otec sebral obě čísla „Krameria“ a přiběhl s nimi k nám, chtěje dáti do listu ohrazení proti nesnámemu zasláteli, aby si další zaslíku užetřil, ježto nekoví slotilým zásadám

v „Krameriu“ hlášeným. Vyhověli jsme žádosti této a dáváme výstrahu i jiným rodičům před povedeným tímto plátkem, jehož obsah je sáfisen dle zásady „Jaký pán, taký krám.“

Z průmyslového museu v Hradci Králové. Minulý týden ukončen první kurs účelnicí pro zámečnický a spřizněný řemesla, který byl pilně navštěvován a účastnky i vděčně přijat. Vhodným a každému snadno pochopitelným způsobem podal vedoucí kursu p. prof. Fr. Vocásek s uznání hodnou vytrvalostí veškeré potřebné vědomosti k založení vlastních knih účelnic a vedení závodu a zajistil si tím nelicenci dle všech účelnic kursu. — Se stejným sdarem potkalo se i provedení kursu pro moření a barvení dřev. Účastnky přihlásilo se tolik, že bylo nutno rozdělit je na dvě skupiny, aby každému jednotlivci prakticky mohl býti podán návod. Účastníci prvního oddělení, celkem 24, ujeli se z celého kraje; byli tu p. truhláři z Hronova, Hořic, Chlumce n. C., Nechanic, Třebechovic, Cerekvice, ba i ze Smčhova. Druhé oddělení čítalo 22 účastnic místních a z blízkého okolí. Kurs vedoucí p. Ferd. Bessel, učitel z c. k. odb. školy pro zpracování dřeva ve Valašském Meziříčí, kterého kuratorium získalo ochotou sl. řed. dotčeného ústavu a s povolením c. k. min. vyučování, dokázal, že jest dobrým odborníkem a že látku, kterou předvádí, i dokonale ovládá. Přes krátké trvání kursu seznal každý z účastnic z vlastního názoru návod k docílení přerůzných sbarvení dřeva a jiných cenných pokynů, nezbytných ku provozování řemesla při stále rostoucích požadavcích a vďačně ode všech přijatých. P. učitel Ferd. Rosalovi, který nelitoval daleké cesty z Moravy k nám, bude pozornost a četné účastenství jistě nejlepší odměnou za namáhavou jeho práci. Zdar obou těchto kursů bude kuratoriu pobídkou ku další účinné práci na tomto poli.

Otrava Hradce na obzoru. Málolterá města mají taková zdravotní opatření a tak příznivou polohu jako Hradec Králové. Výborná kanalizace, zavedení pitné i řidné vody jsou jeho chloubou. A kolem města samá luka, protkaná řadami stinných alejí, z nichž vane do města neustále čistý vzduch, který jen velmi zřídka jest znečištěván kouřem smět. pivovaru; jiných továrních podniků, kouřem a výpary obtěžujících, v Hradci nestává. A najednou př. se usiluje, aby se lidé z Hradce stěhovali, hrošíť mu všeobecná otrava. Pan Dolanský, bývalý společník p. Němečka, majitele továrny na lepenku, asfalt atd., hodlá totiž postaviti na lukách, bývalém to dělostřeleckém cvičišti proti Přetomni, továrnu na kliš. Při výrobě klišu vyvinuje se však děsný, přímo morový zápach. V našem případě téměř neustále byl by Hradec vystaven otravnému pachu, který zvláště byl by poháněn velmi častými větry severozápadními. Což na jiné straně města nebylo by dosti vhodného místa? Doufáme, že sl. c. k. okres. hejtmantví, jemuž je svěřen dohled z zdravotnictví, nikterak nesvolí k zamyšlenému podniku na uvedeném místě. Nutno také, aby občané hradečtí v té příčině co nejdříve na příslušném místě podali rozhodný protest.

Z blisk. Borromea. Chovanci uspořádali v neděli dne 17. t. m. vánoční hru „Narození Páně“ od Zelinky. Nemůžeme se poněkoti do podrobného rozboru zdatilého tohoto představení, ale kdo zná dosti obtížné dílo Zelinkovo a sponzoroval, že všechny solové i sborové partie, jakož i sextetový doprovod byly obsazeny vesměs domácími silami, nemůžeme odepřiti zdárné projevení umělecké snahy chovanců svého uznání. Operu cvičil a řídil oktáván K. Švor. Z velmi četných pp. hostů uvádíme J. M. ndp. biskupa Dra Doubravu, jenž ke konci představení vyslovil účinkujícím své plné uznání. Přítomni byli dále: vedpp kanovníci Dr. Frýdek, Musil, Pogřba Dr. Soukup, vltcp. mistodř. rada Steinfeld, mnoho dám s předních kruhů hradeckých ano i hosté z okolí. — Druhý den navštívil ndp. biskup ústav a prohlédl studovny, kapli a jiné místnosti, dal si představit každého chovance, rozmlouval s nimi otcovsky vlídně a povzbuzuje ku pšli a mravnosti. Okouzlující vlídnost Vrchního Pastýře zůstavila v chovancích ústavu jistě trvalou památku.

Dvě novinky za sebou, čili mla od nuly pojde. Ve středu večer ve všech hostincích bylo plno látky k hovoru. Vádyť přišel telegram, že p. Ad. Bařtipána ranila v Praze nrtvice. Tohle byla novinka v skutku překvapující, pro každého moc zajímavá. A když již hovor o tom vážném případě umdlával, byly osvěženy vzpomínky na p. Bařtipána novinkou novou; po všech hostincích totiž sdělováno od reportérů-amatérů, že se právě za ubožtíka prohlášený pán vrátil živ a zdráv do Hradce. Nu, a bylo zase látky k hovoru dost a dost. — Ale vážné slovo: Co zasluží ten podvodník, který prolhanými dvěma telegramy Hradeckou veřejnost balamutil a domácnost pana hoteliera k smrti polekal? Co by říkal, kdyby některý člověk skusil účinek takového „vtipu“ na něm samém?

Výstava Liebscherových obradů uspořádána bude v anle obchodní akademie v Hradci Králové ve dnech 27. února až 6. března pod záštitou sl. městské rady. Opatřeny budou četné originály od soukromých majetníků. Vstupné bude stanoveno nízké a je na obecnstvu, by nenechalo si ujít tak vzácného uměleckého požitku a navštěvovalo pak hojně výstavu.

Osobní. Pan Josef Novotný složil u c. k. místodržitelství předepsanou skoušku s pozemního stavitelství; byl uznán způsobilým a stal se samostatným stavitelem v Hradci Král. Pan Novotný jest ve zdejších kruzích již dobře znám.

Divadlo. Dne 14. února t. r. sehraje „Kliepera“, jednota divad. ochotníků v Hradci Král., výborná drama ruské S. Najdonova „Děti Vaňušina.“ O tomto dramatu píše „Srdce“ v č. 6.: — V minulém, vlastně v tomto roce největší snad úspěch „na prknech“ měla prvá práce mladého autora S. Najdonova „Děti Vaňušina“. Realistická čtyřaktovka s výborně zachyceným mravním ovzduším jistých ruských rodin. Drama

v nejbližších dnech dočká se s té reprízy — celkem se několik málo měsíců a stálo mladému autoru neobyčejné popětí a hrálo se tuším již i v Berlíně a ve Vídni. Úspěch „Dětí Vaňušiných“ byl takový, že Najdonova uměle přifotografovali do umělecké družiny Gorkiho — „Jednota „Kliepera“ upozornil na drama toto tehda na Rusi dílec p. V. Červený. Překlad pořídil p. J. Pařaut.

Odpadky z domů. Dle nesení městské rady se dne 30. prosince 1903 smí se dnem 18. ledna 1904 počínajíc na dále z domů městskými povory odváděti popel se střepy nesmíšený. Za to budou městské povory jeden den v týdně a sice ve středu odváděti z domů výhradně jen střepy a odpadky zbylé po čištění kamen. Žádá se tudíž obecnstvo, aby střepy s popelem nemísilo, nýbrž je zvláště ukládalo. Zřizovatel městských povorů nařizeno jest, aby popel smíšený se střepy nepřijímal. Odpadky povstálé při opravě domů povinni jsou majitelé jich na svůj náklad dáti odvéztí.

Obecná kuchyně v Hradci Králové podělila o vánočních 250 chudých vánočkami a polévku, k čemuž dobrotitě přispěli: J. B. M. ndp. dr. Jos. Doubrava 20 K, vedp. kapit. vikář dr. Frýdek 10 K, vedp. kanovník Brycha 2 K, p. dr. Czurba 5 K, pp. Červení 5 K, pl. Franková 1, p. Lábler 2, pl. Kvěchová 10 K, vedp. kanovník Musil 4 K, pl. Pokorná 30 K, sl. městská rada 10 K, sl. spůšitelna 20 K, sl. řed. pivovaru 10 K, pl. Steinfeldová 4 K, p. Teubner z Vídne 20 K, sl. správa zasařavárny 10 K, sl. řed. záložny 20 K, sečeř zřává představenstvo jménem obdarovaných srdečné díky. Ostatní nekrytá vydání bradila Obecná kuchyně. Bohužel, že musel značný počet chudých odejít z prázdnem. Již veškerý látky byly rozdány a stále přicházeli prosaf. Prostředky Obecné kuchyně nejsou takové, aby mohla více dáti, než povoleno bylo. Proto ve schůzi představenstva usneseno, obrátiti se v příštím roce o podporu na vánoční podílku vedle k obvyklým pp. podporovatelům i k dobročinnosti širší veřejnosti hradecké.

Ze Všeobor. sdružení kř. dělnictva. Schůze užšího výboru v Hradci Král. Přítomni: dp. Jukl, Pochmon, Karásek a Polák. Podpora nemoc. udělena: Škařkovi A. v Ústí 3 K, Kanfmannovi J. v Ústí 4-50 K, Oberreitrové A. v Hlinsku 3 K, Štyrskému J. v Hlinsku 2-57 K, Truchlandovi Em. v Úpici 6 K, Hrdinové A. v Orlici 4-26 K, Hořákovi V. v Sušici 3 K, Zidlickému J. v Kostelci n. O. 5-12 K, Vlčkovi J. v Plzni 12 K, Šimkové Fr. v Sedli 9 K, Matlachové R. v Sedici 3 K; podpora v nezaměst. Štantejšké Ver. v Ústí 4 K. Přijato 6 členů.

Na týdenní trhy v r. 1903 přivezeno bylo do Hradce Kr. hl: pšenice 21.162 — žito 18.657 — ječmena 16.408 — oves 19.142 — prosa 134 — vikev 1074 — hrachu 354 — čočky 58 — jetel. semene 1382 — lučného semene 236 — olejky 412 — maku 510 — brambor 9503 — jablel 378 — krup 474. — Dobytky na trhy v r. 1903 přivezeno: koní 1376, krav 1236, volů 247, byků 184, telat 173, koz 23.

Co to? „Právo lidu“ píše: „Soudruhům do obvodu královéhradeckého, kde p. dr. Haja kandiduje, voláme pro všechny případy: Ruce přeč! Dr. Hajo přestal pro nás existovati. Politické mrtvolky se shazují s paluby.“ — Potřebí tedy, aby se soudruzi vspomínali a přestali při volebních schůzích tleskati dru Hajoovi. Sám generální štáb je nutí k pokání.

Dobročinný komitét dam ku slavnosti „Vánočního stromku“ ve zdejší ústavě pro hluchoněmé „Radolfinu“ dne 23. prosince m. r. konané, opatřil 2 obkly zimního stejnozkroje pro dívky a 3 obkly letního stejnozkroje pro hochy, 20 m modrého plátna na zástěry pro dívky, sbytky různého štruku barvy černé, šedé a hnědé na správu kalhot, 12 m gumových pásek k letním kloboučkům pro dívky, knoflíky ke kalhotám a košilím pro hochy, sponky k jupkám, tkanice, šněrovadla, bavlnu, nitě, jehly, špendlíky a vlaseňky. Dále pořídil dobročinný komitét 7 blších obleků pro dívky k prvnímu sv. přijímání, 100 m polovičníku na posívání přikrývek dětských, dal zhotoviti svým nákladem 3 aktíne na šaty a koš na klobouky děvčat. — Mimo to následující dámy zaslaly ještě dary: pl. Marie Dudková: ořechy, fíky a jablka; sl. Adela Eiglová: 6 kravat a 12 tubých límců; pl. Božena Franková: 3 bílé šaty pro dívky; pl. Julie Ganzová: tucet kapesníků, rukavice, 2 viněné šátky, 2 šepce, 2 šály, ponožky a troje nátepníčky; pl. Johana Holzerová: 16 1/2 l. teplého barchetu; pl. Aloisie Janečková: 11 l. viněné látky; pl. Bohumila Kořínková: 2 teplé sukne; pl. Anna Nováková: 3 tucty kapesníků; pl. Aloisie Šantrůčková: 1/2 tuctu kapesníků a 2 teplé sukne; pl. Marie Steinfeldová: 4 bílé šaty; pl. Pavlína Tolmanová: 2 tucty kapesníků; pl. Anna Czurbavá zaslala 5 K; pl. Anna Škabradová 4 K a p. Jan Javřek 20 K. — Dále darovali pp. Durohánek a Fiala cukroví; p. Jindřich Jelínek: svíčky a různé okrasy na vánoční stromek; p. Čeněk Máhrle: cukroví; p. Vojtěch Báň: ořechy, čokoládu, pomeranče a j.; p. Josef Pátek: ořechy; p. Antonín Šejnoba: cukroví; p. Josef Špalek: sbytky látek na správu šatstva hochům; p. Jiří Tolman: 10 obrázkových knih; p. továrník Albrecht Mahlbürg se Smiče zaslal bednu vlna. — Ku domácí slavnosti Svatomikulášské daroval p. c. k. státní návladní Jiří Matouš: hrůšky, pp. Durohánek a Báň: ořechy. — Ředitelství ústavu jménem svěřených chovanců vzdává tímto velectěnému komitétu dam za lásku a přisřh v tak hojně míře jim projevovanou a za ty zaslulné skutky ku blahu hluchoněmých dětí konané své nejuctivější díky a volá se srdece vďačného všem španilomyslným dárcům a dobrodincům: Zaplat Bůh!

Z Nového Hradce Králové. V neděli dne 17. t. m. konala se u nás četně navštěvená schůze lidumilů usilujících, aby v době zimní školním dětem z místní i z okolních obcí podáváno bylo trochu teplé polévky. Utvořeno bylo komitét, které se bude zatím starati, aby myšlénka ta stala se skutkem. Místní spolky vyzvány, aby podnik ten hmotně podporovaly, což také na některých místech již slíbeno.

Poslední základního fondu není, počta se polévka vyvěřet až přitím rohem. — Počtu k tomu přejeme pláče sdru.

Z Pardubic. Ples Katolické jednoty mužů a jiných v Pardubicích koná se v neděli 7. února na Staré Besedě. Výhradně pro svaté. Hudba městská. Vstupné z K. Ve prospěch podpůrné pokladny.

Z Librantic. Mnohovásený pane redaktor! Já bych nastolilické posravný a posravnost im dávám že sem chvála Pánu Bohu zdravý a spokojený a nového u nás v Libranticích nic není jen že si tuhle kmotr Kašpar stámal nohu a švec Džs vyhořel a jiný ne. A musím i sdělit že sem ten co sem im vloni psal a voni to libili dát do těch jejich novin věd jak byl u nás v hotelu u Drahorada ten koncert na potupu katolíků ale jak ten pán s tím flašinetem musel vstít nobi na ramena. A dneška im mnohovásený pane redaktor chci zas napast vo takovím koncertě ale vědím a to ne u nás v Libranticích ale v Machlonově. Vědím pane redaktor kde leží Machlonov? Vědím ten je mezi Hracem a Josefotem a je snázej podle toho že tam někdy by prodali rádi pout, ale žádný ho nechce koupit a svatého Stěpana tak bi chtěli dat do lícitace ale to nic. Chci im dneška vipsat jakej tam v Machlonově byl v neděli 17 ledna večer koncert, já sem tak tam byl a proto sem si umyňil že im dam vo tom správu. Stará zas na mne huňl abych toho psaní nechal a nemíchal se mezi ty páni, ale co pak já nejsem tak pán, já sem hlava rodiny a dost a dyby stará do ví co dala já im všecko pane redaktor napišu. Nejsem studovanéj a proto to nedovedu tak podat, ale povím to jak je praua. — Tak to věděl pane redaktor že pan hrabě Šternberko chce být zvolený do Vídně aby tam mohl mluvit s panem Kelbrem a ten pan hrabě im v neděli v Machlonově měl řeč. Dyž sem viděl cedule nalipani, povídám: podiváš se takí jakej ten pan hrabě je, a tak sem se večer vipravil a šlo nás z Librantic víc. Ale, drahej pane redaktor, veřej tomu porad sem im byl veselej, ale dyž sem vstoupil v hospodě v Machlonově do sálu, kde ako ta řeč měla být, nasmějou se bylo mi divně, to im tam bylo těch druhostránkejch a okolo nich takoví lidi ani sem to neznal, jen sem poznal mezi nima někdy socialisti a fidicijho z Machlonova ale vo tom až indy im povím. A když sem si sed veřej pane redaktor měl sem strach, viděl sem hlavu na hlavě Pán Buh nekládej myslel sem si kdyby tak praak strop ani se starou sem se nerozloučil, už sem im viděl jak to asi vipadalo v tom městě v hamerice, co tam ten tiatr vihořel: dyž sem ale viděl hoteliera Indru jak se usmívá a sudy naráší, myslel sem si: Vencl nic bát, pan hostinakej to má vypočítani co ten strop unese a tak sem už jen čekal aby ten pan hrabě přijel. — Ale co je praua je im pane redaktor ten pan hrabě chlapík, velikej, škoda že ho neviděl. Takovej im měl dlouhej košič jak poudal pan učitel Vrabec vod nás co stojí peněz a menoval i to dřevo na holi jakou měl pan hrabě, ale dyž já hned všecko zapomenu. Takí přišel s panem hrabětem nějaký tlustej pán, povídali že má v Hradci krám. — Ale zas im pišu něco inio a k tomu hlavním se nemůžu dostat. Tak abych je už nezdržoval, najednou im uřáli předsedou celého jednání nějakého Mrdka z Černilova. Voní ho neznají ale vědí to už bylo tak napřed ujednáno vod těch druhějch, von by takí byl rád jako pan hrabě tím poselakem a ten teda Mrdek dal panu hraběti slovo. O pane redaktor to byla řeč to měli slyšet jak krásně mluvil, a jak sme mu plácali když skončil. Byli sme im celí veselí a k tomu ke všemu najednou do sálu vešli dva muzikanti teď už nevím jak se menovali ale se mi zdá že jednomu říkali jako Vostík, nebo Stříš nebo tak řík a ten im nesl flašinet, a byl prej až z Prahy a na druhého volali Krumpál nebo Krumpáč tak řík, dyž já tu paměť mám špatnou a ten im těch buben a měl být z Hradce. Všichni volali sláva no jak pak ne dyž nám muzikanti dou hrát a takí im hned spustili. Pan Kře spustil, pan Krumpáč bubnoval ale najednou a to kdo ví co se stalo ten flašinet začal hrát písničku vo náboženství a z celí muziky nastal koncert. Lidi se nedali urážet vod řadního Stříše ani Krumpáče a vilili je ven. Vědím voni ti muzikové už hráli se mi zdá v hamerice v Cikáku a tam dle jejich noty tancovali, ale v Machlonově tej písničky nerozuměl, protože už sou uvědomělí a urážet se nedají. — Ale pane redaktor ja pišu a pomalu bych popsal celý papír, proto už dneška musím přestat, takí už je posed a stará už chrupá. Zjutra si koupim u Machla papír a trošku tej břečky a eště do druhého čumera těch jejich novin im napíšu pokračování, vědím já toho eště mám moc na srdci, von tam byl eště jeden muzikant. Tak prosatím bych ich provil, dyby tohle aspoň libili dat do těch jejich novin pro příklad, aby katolíci ardnatě hajili svou víru jako v Machlonově. A tak ich eště jednou pozdravuju. Jejich do hrobu tmavího oddanej Vencl.

Poslanec Kiofáč tureckým konsulem. Na den 17. ledna svolal poslanec Kiofáč veřejnou schůzi lidu do Týniště n. Orli. do místnosti „Kanského domu“. Program dán byl dosti vábný: Politická situace a poměr k jiným stranám. Prostorná místnost byla takřka přeplněna příslušníky všech stran. Uprostřed sálu trnulo Kiofáčovo obrázkové panorama s turecký Hise. Schůze zahájena ve 8 hod. odpol. za přítomnosti c. k. komisaře. Posluchači většinou se sklámali. Domnívali se, že uslyší něco z parlamentu, co posl. Kiofáč ve prospěch národa vykoná. A zatím prý říšská rada za to nemůže, že se nic nedělá, ministr-president dr. Körber také ne, jest prý dobrákem. Na to spustil bandurkou na militarismus, přelšel na klerikalismus, kterážto oba jsou největšími utlačovateli lidu. Arcibiskupem může se státi pouze vysloužilý oberlajtnat (Kiofáč ne, protože byl pouhým felon), kněžstvo má se starat jen o hmotnou stránku dělnictva a ne ho ohlížovat a pšetovat politiku i na kazatelně. (Kněží vytykají Kiofáč a sp., že se pletou do politiky, sami však beze všeho osvojují si právo míchat se do náboženství). Na český jih za misionáři že se táhnou kramáři, loudíci lonským krupobitím ochuzenému lidu s kapes poslední groš. Hlas se sřemážděl: „Mnoho li pak Vy z té boudy (míněno zde

Kiofáčovo kukátko) vyděláte na chudém lidu a odtud z Týniště odnesete?“ téměř k snivosti přivedl přednášejícího a jeho stoupence. Nyní následovala Mace-donie Rakousko štre prý Albance proti Turecku, vysílající tam štváře a je podplácající. Rakousko jest vinno, že byl ruský konsul zavražděn, on (Kiofáč) prý aná dobře turecké poměry. Rakouští konsulové jsou prý špatní, nejsemce dobrými obchodníky (nemají tiakárnu ani panoramu). — (Snad by p. dr. Körber, když je tak dobrý, dopomohl posl. Kiofáčovi k místu konsula v Turecku.) Po posl. Kiofáčovi hlásil se k slovu Zeller z Vys. Mýta, jenž však slova nedostal, načež schůze rozpuštěna, čímž způsobena velká vřava a volání „hanba Kiofáčovi!“ V této hrozné situaci zakročili četníci a sil vyklízejíce, odkud se hluk rozšířil až na náměstí. Tak jedná opoziční poslanec lidový: nejprve nepohodlného potupí a pak na obranu se hlásícího k slovu nepřipustí. Tento skutek všichni řádní lidé odsoudili; ublížil pak si tím posl. Kiofáč více, než kdyby ho snad 10 jiných řečníků potře-lo.

Z Kuvaldu u Žamberka. Dne 16. t. m. o 7. hod. večer přednášel zde v hostinci p. Müllera za přítomnosti rolnictva a zdejší „Hospodář. Besedy“ ze n. inspektor p. Purkhart. Přednáška jeho nesla se praktickým směrem, že hospodář má býti spolu i dobrým obchodníkem. By stoupily ceny obilí, zvláště pšenice, jest čeliti dovozu uheraké mouky. I dělník musí přiznat, že semiláním pšenice v Uhrách připraven jest lid zdejší o práci, takže neplatí výmluva, že laciný bude obilí. Spolu zmizuje se obilírně o dodávce vojenské intendanci, kteráž umožněna tím, že obilí nemusí býti nejtěšší, nejlepší kvality, pak že pro erár dovoz po dráze nepatrný, ovšem vium (stvrzení) podmínkou atd. Na to přimlouvá se p. řečník, by se dobrovolníci rolníci věnovali zásobovacímu sboru, a z toho zkušenost plyne pro rolníky resp. spolky hospodářské, až budou dodávati. Udělí hojně rady, zvláště varuje před společnými sezeními stroji, které byly přičinou rozmršek, ježto žádný se se sebou nemůže udkládati. Účastníci děkují p. přednášejícímu za povta-vou a praktickou přednášku, která trvala více než půl s hodiny. Pan inspektor pokračuje v jiných ob-cích.

Ze Soutle, jižně na obsoru diecése Králově-hradecké položené obce, kde Sázava a Želivka sesteraky splyvají, dochází nás zvěst, že občané této a připo-jených obcí po jednoblázném unesení se počtíli svého skoro již 40 let v duchovní správě činného a přes 70 let starého, před lety již ndp. biskupem no-tátem biskupským a zase pak osobním děkanem jme-novaného faráře vdp. Vojtěcha Koubu — jmenovali ho svým čestným občanem pro zásluhy obětované kostelu, škole, dobru obce jakož i pro darování mnohé cenné a dobré četby svěceným ovečkám. Sdílíme zvěst tuto s čestnými známými a cititeli vldp. děkana a jeme sami tím více potěšeni, an za dob nynějších vyzna-menání takové už řídkým bývá úkazem. Vzpomínáme zde také s povděkem, že pan děkan Koubu před 2 r. jediný byl, který pozdravný telegram zaslal ku své-cení kathedrálních věží. Mnohaja ljeta!

Z Kolína nad L. (Konec kompromisu mla-dočesko-radikálního. — Obstrukce radikální v obec. parlamentě kolínském.) Organ radikálů „Lab. Proudý“ přináší v posledním svém čísle v čele listu prohlášení, že kompromis uzavřený s Mladočechy a jimi stále porušovaný prohlazuje se za zrušený. Jak je viděti, dožili se radikálové s Mladočechy právě tak smutné zkušenosti, jako Staročechi před 8 lety. I na nich oevědčilo se přísloví: Čin čertu dobře, peklem se ti odmění. — Napjetí, které vzniklo mezi oběma skom-promisovanými stranami radikální a mladočeskou při jednání o zavedení činžovního groše a které stupňovalo se při jednání o zúžení hřbitovního rayonu, proti čemuž radikální menšina co nejrozhodněji vystoupila, dostoupilo vrcholu a vedlo k srážce a úplné rozluce obou stran při projednávání obec. rozpočtu. Ze strany radikální konstatováno, že rozpočet předložený jest pla nesprávnosti. Ve 30 položkách shledáno 36. Zá-dáno, aby nesprávný tento elaborát vrácen byl městské úřadně a uloženo jí vypracovati rozpočet nový, který by odpovídal skutečnosti. Parkmistr Kříčka, opíraje se o vesdy věrnou mu většinu mladočeskou, v níž jest plno lidí od něho odvílých, odepřel tak učiniti a chtěl rozpočet promrekatí. To se mu nepodařilo, ježto radikálové ze schůze odešli a učinili ji k pro-jednání rozpočtu nezpůsobilou. Na to svolal parkmistr schůzi druhou. Radikální opozice popírajíc obstruk-cními řečmi, že byla schůze řádně svolána, po dvou-hodinové debatě odešla a tím i druhou schůzi zmařila. Parkmistr svolal třetí schůzi, při které rozhodovati se mělo za každého počtu přítomných. Zavolal i ná-hradníky, vešměs to své lidi a obsadil jimi místa obec. starších, kteří při zahájení schůze nebyli přítomni, a to i těch, kdož se neomluvíli, jako ku př. učitel Krčků. Tento dostavil se několik minut po zahájení schůze, byl však parkmistrem ze zasedací síně vyhnán za velkého lomu a galerie, proti násilnému jednání parkmistra protestující. Opozice vidouc, že odchodem schůzi zmařiti nemůže, nastoupila cestu obstrukce. Proti odhlasování rozpočtu, přitáček bez debaty, jakož i proti násilnickému vystupování parkmistra Kříčky podala menšina protest k okres. a zemskému výboru. — V téžže smyslu přijata byla resoluce na veřejné schůzi lidu. Obě klubem třetího dne po sezení sa-stupitelstva do Sokolovny svolané.

Vzorná obec. Dne 8. t. m. otevřen slavnost-ním způsobem v Sanech, okres Poděbradský, dům Riegrův. K slavnosti této dodáváme: Jest málo obcí v království našem, které by se v posledních letech bylo o hmotné i duševní zájmy své tak postaraly, jako tato úhledná obec na Cidlině nad Libicí. Není tomu dávno, co neměla ani silnice, již by spojena byla s ostatním světem a položena jsouc v rovině Podě-bradské, v kraji bez materiálu stavebního, silničního, topila se, zvláště v letech mokřých. Když konečně připojena byla silnicí k ostatním bodům okresu a když tak spojena i s Kolínem, začala se probouseti a ruch stavební — ovšem jako v okolí vůbec leckdy i paličský — ukázal, že dojde nejprve aspoň na zlepšení bydlení v obci, což jest první podmínkou lidského mravního ští. Ohně nyní ovšem zanikly,

— díky Pánu Bohu a také pojišťovám, že jsou tyto opatření a nepodporní nepravost tu tolik jako dříve, odmítající pojišťování nejisté V obci došlo v r. 1899. k postavení po dlouhá léta postrádané, krásné bu-dovy školní, která i budoucím pokolením vystačí; chrám Páně, ač chudý, jest čistý, opravený, lidem oživený. Učitelstvo a duchovní správa šijí vedle sebe v nej-llepší shodě a lásce a svorně pracují na zdokonalení budoucího dorostu obce — Myslénka, zušitkovati plodiny polní stala se skutkem před čtyřmi lety postavením sušárny o šesti pecích. Podnik obdržel pomoc vyšších instancí, zdatil se, a lid, vida úsporu námah při do-vozu do vzdálené židovské sušárny do Oseka, nabyl sebevědomí, to pak šiveno a rozněcováno četnými no-vými přednáškami v čilé místní „Rolnicko čtenářské Besedě“, která byla v těchto letech středem snah vzdělávacích, zvláště od dob předsednictví p. Jana Dvořáka, rolníka ze Sán, a nyní i člena výboru Země-dělské rady v Praze. Laskavostí různých a to i vzne-šených hostí řečníků, jako slov. pana prof. Dr. Alb. Bráfa, p. JUC. J. Sedláka, p. Dr. Poláka atd., byli jame v mnohém praktickém poučení, umravňování, nabádání k svorné práci národohospodářské. Výsledkem bylo rozšíření družstevní sušárny o dalších osm pecí, stavba skladiště, a na podzim přístavba družstevní pekárny samožitného chleba z domácího žita členů. Vše to dnes jest skutkem, ano stojí před celým podnikem jako na stráž: „Shromážďovací dům Riegrův“, krásné, s daleka přes celou ves viditelné stavení moderního vzhledu, a spolu místnost pro schůze, přednášky a další život ducha. Co více se může na tak malé obci asi osm set lidí čítající sdáti? A přece zdá se, že zde na této dráze náležitých snah bude dále pra-cováno, s ostatním českým světem národohospodářsky závoděno, neboť i Raiffeisenova záložna zdejší, vzorné místním správcem školy p. Jos. Vosáhlem vedená, má obrát peněžní rok od roku větší, obnášející letos za rok uplynulý 180 tisíc korun, a trvá takéž teprv od roku 1897. Nekatolické menšíně ku cti budiž řečeno, že jest vzorně umírněná a dobře se snází s katolíky, kteří by všem všude obcem, podobně i více smíšeným, zvláště na Poděbradech přáli, aby pracovali a chutí stejně úsilovnou na národa roli dědičné.

Voličská schůze hraběte V. ze Stern-berka ve Smiřicích byla min. neděli v hot. „Andrejsek“. Jednání začalo přesně v oznámenou dobu (o půl 3. hod. odp.) povoláním starosty města a jednoho z radních akklamací do předsednictva. Místnost byla již od delší chvíle naplněna — ovšem nikoli samými voliči. Viděli jsme výrostka sotva škele odrostlého (a nebyl jistě sám); z toho asi možno částečně též vysvětliti chování se přítomných, o němž bude dále zmínka. Oba předseďající upo-zornivše na vážnost jednání, žádali za důstojný a „parlamentární“ jeho průběh. Bohužel žádost splněna jen z části, ač zvláště místopředseda (mladší, silnějšího hlasu) energicky se přičiňoval, nebylo jednání, zvláště od té doby, co začal mluvit druhý řečník, zvláště důstojné; bylo jen „parlamentární“ t. j. jak si nyní náš jmenovitě parlament jednati oblibil od známé produkce mladočeských poslanců, kdy v českém sněmu jednalo se v důsledcích pun-ktací z r. 1890 o trutnovském krajském soudě. Němci, kteří se tak rádi chlubí, že od nich kultura k východu dospěla, tedy že my první od nich ji přejali, aspoň tuto vymoženost ústavní za Badena a Thuna po našem teprve příkladu si osvojili. Hrabě V. ze Sternberka uvítán potleskem hájil se nejprve proti výtkám v předešlých schůzích mu činěným, pravě, že by toho nebylo třeba, kdyby noviny, které proti němu svorně vystupují, také jeho provolání na ospravedlnění uveřejnily. Z „nej-závažnějších“ v Chicagu vytčených hříchův, — že jako hoch po slepicích nožem házel, pak důstojníkem jsa, ševce šampaňským opíjel — se neodčilil, při-pouštěl možnost, třeba se přesně nepamatoval; ale přčetné shromáždění mu tyto poklesky odpustilo, patrně bylo srdce měkkého než Mínos, Aiakos a Radamanthys z Chicaga. Proti výtce, že je „černo-šlutým“, uvedl, že je jím proto, že nechce býti černobílým; nebudeme-li Habsburskými, že se sta-neme Hohenzollernskými. Kéž takto otevřeně všude bylo hovořeno — zapominá se dnes u nás příliš na výrok Palackého sem se vztahující! Jemu přece nelze vytýkati, že byl dobrodruh, cizinec mezi námi? Podobně mžně přiznal hr. ze Sternberka, že potud je a bude pro rozmožení branné síly naší říše, pokud militarismus, toto nutné zlo naší doby, nebude svorně všemi státy odstaveno. Po-ukaz na „svobodnou“ republiku Francouzskou s její armádou, na známé poměry země obrovskou, byl zcela na místě. Pokud programu se týče, poukázal řečník na své brožurky. Na pří-lišný vliv německozidovského kapitálu na naše noviny natíkal znovu, právem počítaje značný díl neúspěchů národních této okolnosti. Jak se časy a názory mění, toho nejlepší doklad podává i v této věci náš čelný orgán „Národní Listy“. Když se r. 1891 jednalo o porážku Staročechův, přijat byl stranou mladočeskou s jásotem za kandidáta na Písecku tuším hr. Leopold Lažanský, nyní již semřelý, před tím německý herec. Dnes hlásí se k národu českému a o mandát se uchází jiný šlechtic — že však to činí bez pečeti Nár. L., ano proti nim, shánějí kde jaké klepy proti němu pronesené, a seriosní list je otiskuje. Potom prý „účel posvěcuje prostředky“ je heslo jesuitův! V tání zemědělské, uherskou soutěží zaviněné, domáhal by se řečník v oboru zákonodárném za-vedení surtaxy na mouku, tím spíše, kdy naše-mu cukru podobné dani v Uhrách se bylo podro-biti. Že řemeslnictvo nemůže tak lacině vyráběti jako továrna, třeba zboží její bylo za to časem horší jakosti, klesá — tu pokládá kandidát po-

slanectví dle od kusu továrny uložené na prostředek, aby i živnostník v malém výrobě, cenou výrobků mohl soutěžit. — Za nepřítomného dra Hajna promluvil J. U. Dr. Kříž z Prahy, v kraji zdejším již známý, na ovšem též nezapomněl upozorniti vůči řečníku předchozímu. Ale tu ozvaly se četné hlasy nevole, jež se během řeči páne doktorovy opakovaly, a z nichž bylo patrné rozuměti, že má lid výhradně skoro panství advokátů ve sborech zákonodárných pomalu dosti. Řečník právem vytkl shromáždění nedostatek smyslu pro svobodu slova, že něco takového dosud nezažil, aby, kdo nechce slyšeti, vyšel — vše marno. Polemisoval s hr. ze Sternberka řečí daleko hlavič (vykolený ovšem advokát proti šlechtici, jemuž dostalo se v mládí, kdy je jazyk ohebnější, německého vychování), ale až jej sice dlanivě slusnou formou hodlal bagatelisovati, dokázal hrabě v hzné replice své pohotovost myšlenky, vtip a nad jiné hlubší vzdělání. I proti názvu „hrabě“, na nějž jej kdosi upozornil, když jen o „panu“ Sternberkovi mluvil, rozhorlil se dr. Kříž: pro pokrokovou společnost nemají takové historické přetřiky existovati. Ani toho nepřál hraběti, že hrd je na předky své — není jeho zásluhou, co ti vykonali. Nuže, pane doktore, budme důslední ve všem a vědu: nechlubme se tím, co jediného máme k radosti v nynější své bídě, svou stvůlejší historii: ta vypravuje o našich předcích, ti přece nejsou naši zásluhou, ba naopak, jejich je zásluhou, že my, ubozí potomkové, jsme tu. Nezná-li pan doktor speciálně členův rodu Sternberského, tak zvláště vynikajících, dovolíme si posloužiti jediným, z doby poměrně nedávné — hr. Kašparem, jehož vědeckou kvalifikaci Evropa uznává, jenž stál u kolébky našeho Musea. Do potu rozebíral se (bylo ovšem vedro a místnost) dr. Kříž i proti šlechtě vůbec, ji přičítal všechny poklesky, které kdy v politické životě národův se staly. Je přirozeno — po dlouhý čas byli politickým činitelem (vyjímaje Anglii) pouze privilegovaní stavové, ať tedy jednali správně či chybovali, za vše jsou odpovědní. Kdyby již v dobách historických byla existovala strana na př. radikálně pokroková, možná, že bychom ji dnes vytýkali také ledačos pochybeně. Válek odpověděl dobře hrabě ze Sternberka, že i revoluce francouzská je z dobré části dílem šlechty, třeba že se potom proti ní samé obrátila i jmenoval věv. Orleanského markýze Lafayette. A což dodáváme, nebyli-li přední z duševních původců velikého obratu, Voltaire, šlechtic? Zajímavé je, jak obratně se dr. Kříž vyhnul příkladu nám nejbližšímu a v době přítomné pořád se naskytujícímu: jak šlechta maďarská s národem jde a jemu boj usnadňuje. Současně vytýkal, že je záhubno pro malý národ náš a to zcela právem, drobiti se v stavovské strany, jen sobeckými zájmy vedené. Jak se to tedy rýmuje s vylučováním šlechty z národa? Horoval tu řečník radikálně pokrokový o ideálu strany své, aby dosaženo bylo rovnosti mezi lidmi, by každý stejného počítal blahobytu. I my a za jisté každý s radostí přistupujeme k ideálu tomu, ale kde jest cesta, kterou ho dojdeme? Dr. Kříž ale oboril se též na protivníka pro stanovisko jeho k militarismu nahore nastíněné mimo jiné proto, že militarismus znamená násilí a to zakázáno je nejen lidskými nýbrž i božskými zákony (tedy přece aspoň jednou Bůh) — nuže buď výroky tyto neb předchozí vypočteny byly jen na vnější dojem u jisté části posluchačstva, v městě s průmyslovými závody zastoupené, neb je v nich notná míra nedůslednosti. Proti výtku řečníka předchozího o úplnosti novin dokládal se dr. Kříž cti, že 3 orgány jeho strany proto stáhnou hmotně (ipseissima verba), že zásadně inserty německo-šidovské odmítají. Dobře, že je po rozluce: Osvěty lidu by takto hájiti nemohl! Ačkoli počátkem řeči albil pan doktor, že jako hr. ze Sternberka i on mluvití bude slušné, dal se přece ke konci, kdy posuzoval mínění protivníkovy o sursaxu na mouku a tovarní dani od kusu, uněsti k výrazu „nesmysl“, což mu u soudné části shromážděných, jak dobře hrabě podotkl, valně neposloužilo. Že strašil v následcích své zdražením potřeb životních, bylo as zase namířeno jmenovitě na kruhy socialistické. Provádění druhé daně nazval čirou nemožností — příliš podceňuje pokrok fiskalismu v stol. 20. Celkem brozil též možnostmi hromadného stěhování se lidu na venek; to zdá se nám u rolníkův, kteří přece mezi voliči venkovských okresův rozhodnou, že by bylo právě vítáno. Veta by bylo po nedostatku sil pracovních. Po replice hr. ze Sternberka požádal o slovo občan Nýdr z Hradce Král. Promluvil krátce: „Stálý je u nás steek, že nemáme české šlechty — když se k nám hlásí šlechtic, neodstrkujeme ho tedy!“ Přímě pak volbu hr. ze Sternberka poslancem doporučil. Místní lékař MUDr. Zemek mluvil potom značně dle, ale jasného obrazu z řeči jeho nabýti nebylo tak snadno možno. Příliš dlouho skromně omlouval se, že není vlastně dosti kompetentní rozhodně slovo pronášeti ve věcech politických, nabádal k svornosti, zatracoval stálé vystupování hr. ze Sternberka proti „kamarilě“, že prý již Havlíček tak činil a p. Pro nás, p. doktore, je boj proti vlivům škodlivým tak dlouho vhodný, ano nutný, pokud vlivy ty trvají, bytsebe dále se táhli. Celkem řeč vyzněla proti kandidatuře hraběcí. A nyní měla přijíti rána smrtelná, hotová spousta. Roarou, z které zhoubná palba zahájena býti měla,

bylo hrálo MUDr. Klumpara z Hradce. Přes to, že mladší JUDr. Kříž o nálezdech na hr. ze Sternberka zvláště v Chicagu podniknutých, k nimž látka z dávno minulého mládí protivníkovy byla načerpána (srovn. nahore: slepice, ševci, šampaňské), rýřfasky se již vyslovil, je totiž za nedůstojné čestného muže prohlásil, povstal přece vědomý pokročilejší p. MUDr. Klumpar, zase chtěje promluvití jako „psychiatr“. Čtyřák, má snad již dekret na brněnskou universitu v kapse? Byl by také vážil cesty do Smiřic neb Černilova, kdyby se byl u něho někdo rady lékařské dožadoval? Ó toho světa nevědomého! Jak jste se mohli Smiřičtí pobaviti novým vydáním, poněkud ještě rozšířeným, historii tentokrát o kohoutech, křečcích a třeba plzeňákem z Mrfasy! Hlasy téměř všeho posluchačstva: „Nejste volič, nechceme Vás poslouchat, jděte, odkud jste přišel, nechte si to“ a p. byly patrným dokladem, že shromáždění odsuzuje ostouzení protivníka politického tónem, jaký si oblibil k slovu se hlásící řečník o týden dříve v Chicagu. Když shromáždění takto hlukem náramným prokázalo, že o poučení odborníka psychiatra nestojí, skusil na stupínku stojící, vousy s olymekým klidem hladící generallissimus zdejších radikálův udeřiti na strany demokratické, že mu snad přece bude dovoleno hájiti cti vlastní, hrabětem prý na počátku schůze napadené. Zas marně. Všecky pokusy, promluvití souvialou větou, roztřátlily se o vůli bludící schůze. Tu předseda domluvil asi zatím důtklivě panu doktorovi, aby se za takých okolností slova vzdal. I učinil to konečně dr. Klumpar a rozloučil se s neposlouchajícími posluchači dvojmyslným: „Buďte zdraví!“ — Tak ukázalo se, že bludné sláva páne doktorova, jakmile vzdálil se z obvodu ochranného šosu svého města, třeba jen na dvě hodiny cesty. Ze zpráv pražských novin se na to dovidáme, že výprava jeho za hr. ze Sternberka do Černilova téhož dne podniknutá, až schůze na 7. hod. večerní ohlášena byla a sáimní vítr nešťastně foukal, tak že nebezpečí bylo pohromu na zdraví vzíti, o pohodlí ani nemluvě, stejným fiaskem skončila. Předsedající starosta města vyzval shromáždění, aby volilo ve prospěch národa, při čemž dr. Zemek nemohl si odepřiti, aby v řeč páne starostovu nevlozil své: „t. j. každý dle nejlepšího vědomí i svědomí!“ Nedivíme se pak jiným, méně vzdělaným, když řečníky vyrušovali vlastními poznámkami. O resoluci, kterou obyčejně do schůze již přinesenou jindy na schůzích „jednohlasně“ přijímají, aby pak jednotlivci se dle ní neřídili, nestala se ani zmínka a schůze se o půl 5. rozešla. O vítězství radikálně-pokrokovém se mluvití nedá.

Stavba nového chrámu v Náchodě. V době od 6. do 18. ledna k dělení tomu odvedli: 800 K vdp. P. Fr. A. Pecka, vikář a děkan v Náchodě, v jisté záležitosti jemu svěřené; po 10 K J. D. Levod a obec Česká Čermá; 3 K dp. P. F. Gottwald, katecheta v Náchodě; po 3 K p. F. Bilková v Č. Čermě, p. K. Černoch, p. H. Endt, p. F. Endtová, p. A. Špicnerová a p. R. Trunečková, všemě v Náchodě a p. F. Vlčková se Lhotek; po 1 K dp. P. J. Groh, farář v Radimi a Dr. C. Sládeček v Olomouci. — Fond stavební dosáhl výše 67409 K 71 h, kteráž ovšem ku stavbě dosud nestačí. Všeckým šlechtatým dárčům vyslovují se nejvřelejší díky se snažnou prosbou za další dobrovolné příspěvky, jež se přijímají na děkanství aneb zasílají se mohou též poštou přímo na spolek pro vytažení nového chrámu Páně sv. Vavřince v Náchodě.

Z Telče. V Telči střízily byly zásluhou vdp. děkana Al. Hruďičky v kostele Jména Ježíš nové varhany. Stroj pochází z dílny známé české firmy Jana Tučka v Hoře Kutné a v pravdě možno říci o něm, že potvrzuje dobrou pověst firmy. Varhany jsou soustavy kuželové o 2 manuškách a 13 rejstříkách, k nimž připojují se rejstříky kombinací. Silné, vlnivé, bez pronikavé křiklavosti a pohlubujícího pláskotu (známé vady varhan starších soustav), zaokrouhlené a plně nesou se zvuky varhan našich chrámův, tu zase libeznou barvitostí jemuž a lahodné zaznívající plní mysl libými cty a tak, jak účel jejich, nejen že o porou jsou zpěvu, než přímým buditelem pobožnosti, povznášejíce mysl k Bohu. Skvoznou zevní úpravou jsou celému kostelu k nemalé okrase. Všecko svědomitě a solidní provedení nástroje dokazuje snahu stavitelovu, chvalnou pověst firmy udržeti, již varhany telečské i nemálo rozmnožil.

Ze Věstar. Dne 16. t. r. ledna konala se voličská schůze ve Věstarech, jež byla velmi častě navštívena. Hrabě Vojtěch Sternberk rozvinul v delší řeči svůj program a odpovídal na všechny útoky, které byly proti němu podniknuty v poslední době „Nár. Listy“ a ostatními jeho odpůrci. Řeč hraběte byla přijata s velkým a skoro všeobecným souhlasem. Na to mluvil dr. Klumpar v Hradce Králové, který podobným způsobem jako v jiných schůzích chopil se osobních poznámek, aniž by vůbec předvedl jakýkoliv politický program. Hrabě Sternberk vyvrátil v krátké řeči uvedené vymyšlené obvinění, načež pan Karel Machek ujal se slova a polemisoval proti dru. Klumparovi. Vyčetl mu, že „Osvěta Lidu“ tak blízko p. doktorovi stojící přinesla všechny řeči ze schůze v „Chicagu“ jen ne řeč dra. Klumpara; uvedl, že tu jsou dvě možnosti: buďto p. doktor svoje tvrzení na této schůzi proti hraběti Sternberkovi nemohl dokázat, anebo se za svoji řeč styděl a proto ji nedal uveřejnit. Resoluce nebyla navržena; bylo dáno každému na vůli, aby volil dle svého nejlepšího vědomí a svědomí.

Z černé kromky. Majitel podhradské mechanické kalcovny u Dvora Králové dr. P. Wintermiz zastoupil se ve Vídni. Firma nachází se velké finanční tísní. Pasiva činí 600.000 K. Vdova po společníku firmy jmenované, Pavlína Friedmanova před několika dny pokusila se o sebevraždu.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Les dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Sociální demokracie v Německu.

Dle výroční správy počet voličův social. demokratických při volbách v Německu vzrostl z 1.2 mil. na 3 miliony, mandátů od posledních voleb r. 1898 získáno o dva tucty. Redakce časopisu „Vorwärts“, který má 78.600 odběratelů, odvedla za loňský rok 72.884 marek čistého výtěžku ústřední pokladně. „Leipziger Volkszeitung“ má přes 80 tisíc platících odběratelů, „Hamburger Echo“ přes 57 tisíc, „Das neue Blatt“ 278 tisíc. Roku 1902 měla strana 628.247 marek příjmů, o 265.884 m. více než roku předchozího. Na agitaci při volbách věnovalo se 282.059 m., sondařům dáno podpor 212.400 m. A my měli bychom spáti, když social. demokracie činí tak úžasné pokroky?!

Prospěch z cizinců.

Vypočteno, že do Švýcar dojde ročně na 880.000 cizinců buď na cesty nebo na sotavenou. Hotelům a stravovatelům zaplatí návštěvníci 86—98 milionů franků (frank jest asi 90 haléřů), z čehož asi 20 procent připadá na domácí hosty; kromě 60 mil. franků, které cizinci zaplatí za byt a stravu, utrádí dráhy od nich 16—18 mil. Hotelů, pensionátů a privátních podniků pro cizince je ve Švýcarech na 1536, v nichž je dohromady asi 104.800 postelí. V saioně zaměstnává se v hotelích 32—35.000 lidí, kteří dostávají mzdy 9—11 mil. franků, nepočítaje ani bytu ani stravy, které se odhaduje na 7—8 mil., ani spropitného, které obnáší na 3.5 až 4 miliony franků. — Krásy přírodní jsou tu ovšem hlavním lákadlem cizinců. Tém Švýcarů věnují všemožnou pozornost a nelitují žádného vydání, jen aby jim tam pobyt zpříjemnili. Ochota a pozornost se Švýcarům několikrát násobně vynahradí. — Také ve vlasti naši máme rozkošné koutky, vynikající krásami přírodními, které by si cizinci i samoúnejší národci jistě oblíbili. Mnohá česká vesnička při lepší úpravě a náležitějším přístupem do romantického okolí jistě by přilákala nějakého cizince na letní pobyt aneb aspoň na zhlédnutí krásného okolí a sáik by s toho přece nějaký byl.

Národní dar. Na okraji konfirmacek bene všeho dožebávání se sebrali slušnou částku jako národní dar ve způsobu 11/2% ul okresní přírásky. 83ti stranám věnováno celkem 4462 K 70 h. Příkladu toho mohlo by se následovati i na jiných okresech.

České dílo o hnutí „přec od Říma“ v Německu. V měsíci červenci minulého roku vydal spisovatel dp. Rudolf Vrba obšírlé dílo o hnutí „přec od Říma“ v Rakousku v německé řeči pod názvem „Oesterreiche Bedränger“. Dílo to vyvolalo značný odpor u pověstných Opitzianů. Zajímavý jest posudek o něm v orgánu evangelického Bundu, který vychází v Berlíně pod názvem „Deutsche evangelische Korrespondenz.“ Zde v čísle 25. v listopadu minulého roku praví tento orgán následovně: Pod tímto názvem „Oesterreiche Bedränger“ (v Praze u Růžnáče) počil český kněz Rudolf Vrba v Praze evangelické hnutí v Rakousku. V Německu se kniha ta asi málo rozšířila, čehož jest jen litovati, poněvadž spisovatel jest o poměrech hlavně v Rakousku a v Čechách výborně seznámen. Spisovatel jest Čech a nenávidí Němce, čemuž se nedivíme, když národnostní boj se vede tak urputně. On nenávidí protestantství v Rakousku i mimo Rakouska, čemuž se opět nedivíme, vždyť jest katolickým knězem. Máme v něm odpůrce, který ale svoji vědou a charakterem stojí mnohem výš než P. Alban a P. Opitz, vůdové katolických Němců v Čechách. Zajisté to zajímavý hlas o české vědecké práci v cizině.

Jak se dříve léčilo. (Rakopis z konce 16. stol.) Pro čitění zraku. Vezmi bylinu mytí omčko, trhej je v měsíci září, utlač v hmoždíři, proced skrze šat a tou vodičkou pomasaj židoviny a obočí, neb řasu, i také můžeš oči tím vymývat, velice čisti zrak i také starému člověku. To zkušenost dokázala v Králově Hradci; činil to pan Bednařík, starý okolo 90 let, soused Hradecký. Vyznal, že před 10ti léty brejle potřeboval a tento čas již dobře vidí. — Proti ohlci neb rýmě. Hořčici s octem sáaj v subech a rozstře drs tak sa dobrou chvilí a tím pomine. — Padne-li něco do oka. Z práka tetřeva kamének se šaludku najdeš-li, schovej k potřebě. Kdyby něco tobě do oka vpadlo, vloj jej pod klapku do oka a všechno vyšene a pak sám vypadne. Tento kamének také sklo řese a to jest div, že oku nenškodí. — Item proti rýmě. — Onuci neb handrou stírej nos a pomineš. Item zapal onuci aneb sukno, voněj k tomu; také přestává, když k sůtému stěvíci voní. Item: Vezmi květ kalinový a napal z něho vody, tou vodou se mej, bařto trvá anebo život a budeš zdráv.

Jak v Japonsku cti vojáka. Když v Japonsku odvedou mladíka k vojaku, sejdou se všichni známí a příbuzní a gratulují rodičům ke cti, která se jim stala. Stane-li se, že voják padne, dostávají rodiče jeho četné soustrastné návštěvy; smrt vojáka na poli válečném jest pro nebožtíka i pro rodiče jeho velkým vysnacením. Jména padlých vojínů zapisují se na stěny chrámů místních, jména jejich přinášejí úřední noviny, padlým staví se pomníky. Dvakrát za rok kuná se na počest padlých vojáků velká vojenská a národní slavnost, při které rodiče zabítených vojáků nesí zvláštní čestný odznak.

Kopřiva v hospodářství. Kopřivy zvlášť obyčejné velké odpuzují sice svou šňhavostí, nicméně dávají užitek mnohý. Ze sušených kopřiv připravuje se thé na pra, užívá se jich jako prostředku krav

tištěná, s jarních a letních mladých výhonků lze pak upravit výborný kopřivový špenát a salát. Houškatým a křátkům také smezemité chutnají rosenkové kopřivy, rovněž i hovězímu dobytku se hodí, jež po nich i tloustne. Krávy pak dávají bojuost tačného mléka a maslo jest po nich pěkně šluté. Mimo to kopřiva jako len dává bojuost tkaniva, z něhož lze vyrobiti látky velmi pevné a při tom jemné, které v některém ohledu vyrovnají se i hedvábí. Už z tohoto stanoviska byle by záhodno, abychoh si kopřivy více všimali. Hromady peněz vyhazujeme do ciziny za drabé látky hedvábné a chatrné bavlněné, co zatím v kopřivě ladem leží vsácný kapitál, jež na našich statečích vnde se nám před očima jeví. Nebude nám lépe, dokud budeme z ciziny lhostejně kupovati různé výrobky a dokud nebudeme si všimati pilně svého okolí, jak bychom se v potřebách svých bez ciziny obešli. Tak nepatrná kopřiva sama se nám nabíá, rosteť vnde, i na kamenité půdě. Semeno získáme dosti z divoce rostoucíh rostlin.

Mýdlová voda. Hnojivá síla mýdlové vody, které v každé domácnosti při praní prádla jest dostatek, jest zvlášť dokázána. Voda mýdlová obsahuje v sobě rozpustěné některé látky, které na silný vzrůst bylin účinkují, vnikajíce přímo do rostlin. Trávna se jí bujně rozrůstá, zelenině po ní se výborně daří, květiny pak v zahradách i v květináčích na oknech vynikají krásou a ohnivostí barev.

Upozornění. Dnešní číslo přináší veškeré významnější a uznání, jichž se dostalo za r. 1908 firmě Jan Staněk, pasit a ciseleur v Praze, dříve kostelních nádob a náčiní a umělyh prací z kova; odporučujeme k laskavému povšimnutí.

(Zasláno.)

Od hraběte Vojtěcha Sternberka
jako odpověď na nesprávné výčítky
p. MUDra Ot. Klumpara.

Sestaveno p. Dm. Ed. Krátzerem, administrátorem knížete Metternicha.

Abych podal důkaz o bezdůvodnosti útoků na mne stran administrace panství Plas a Kynčvartu činěných a týkajících se propuštění úřednictva na těchto panstvích, dal jsem sestaviti výkaz oněh úředníků, kteří r. 1902 s knížecích Metternichovských služeb propuštěni byli bez pense. Jeon to pánové: Karel Burian a Ottokar Slavík v Plasech. — Pan Josef Stácelík, který s lesního inženýra v Kynčvartě byl jmenován lesním, zdráhal se místo lesního nastoupiti a odešel se služeb knížecích. Jak se dočlychám, bylo témuž uprázdňené nyní místo lesního inženýra opět na panství Plasekém propuštěno.

Z části na vlastní žádost, z části pro pokročilý věk a z části z důvodů administrativních pensionování pánové: Holeček, Sýkora (70 let), Naxera, Starouschek, Rössler a Stipanitz. Pánům Naxerovi a Starouschekovi odešel výbor pensijního fondu, z úřednictva se skládající, pensi, poněvadž dle výkladu statutu pensijního fondu, který výbor činil, jmenování dva pánové práva na pensi neměli. Když však soud ožen výklad statutu pro hlásil za nesprávný, vyplácí se jmenovaným pánům také plná pense.

O tom, komu pense z úředníků přislání a komu ne, rozhodoval výbor úřednictva zcela autonomně a úkolem mým jako předsedy bylo pouze, co se formální stránky schůze týče, tuto řídit.

Tolik na svědeckví pravdě.

(Zasláno.)

Naše milá „Obnova“ v čísle 3. ze dne 15. t. m. uveřejnila, správu vedp. Frant. Kernera, pokladníka „Dědictví Malíčských“, která týká se i mne a proto dovoluji si objasniti poměr Věstníku katol. duchovenstva k naší Zemské jednotě.

Věstník je podnikem zcela privátním, jehož majitelem a redaktorem jest dp. ThC. Jan Pauly, spisovatel-kaplan na Smíchově a počal jej vydávati mnohem dříve, než Zemská jednota založena byla. Zemská jednota, když šlo o to, v kterém časopisu by uveřejňovala své úřední publikace, zvolila za svůj orgán „Věstník“, již pro jeho název a tendenci, a učinila s majitelem a redaktorem smlouvu, že bude veškeré úřední věci Zemské jednoty ve Věstníku ziarma uveřejňovati; při tom ovšem bylo ujednáno, že Zem. jednota na ostatní obsah Věstníku nebude míti žádného vlivu. Zemská jednota jest majiteli a redaktorem Věstníku velmi povděčna, že pro její publikace věnoval blahovůlněnou rubriku s názvem „Zemská Jednota českého katol. duchovenstva v král. Českém“, která přináší naše úřední sdělení, za které — ale jen za tyto — jest Zemská jednota zodpovědna; protož za správu Věstníku v čís. 3. t. r. str. 123 o „Dědictví Malíčských“ Zemská jednota zodpovědnou není, jelikož není úřední publikací její v rubrice jí vyhrazené. Nebylo nikdy v žádném schůzi Zemské jednoty o D. M. rokováno a jeho činnost a hospodaření kriticeováno a proto nelze považovati správu Věstníku o D. M. za správu Zemské jednoty, která nemá žádné povinnosti Věstníku sjeďuvati spolehlivé informace k jeho privátním správám, ale také žádné práva, aby snad nějakou neoprávněnou revizí pokladny D. M. sjednala si přesevědčení o správnosti účtů její; toto právo a snad i povinnost náleží faktorům, kteří se o rozkvět D. M. tak bedlivě od počátku až do dneška starali a starají a tak mnohých zásluh o rozšíření dobrých knih a užitečnou četbu „malíčským“ — našim mládeži si dobyli. Povinné vzdávaje díky za osvětlení do Hradce, jehož mi s uvedených důvodů užití nelze, přeji z toho srdce Dědictví Malíčských všeho

sdaru, aby jak až dosud po dlouhá léta, tak i budoucně četba dobrou a sdárou v mládeži naší šířilo.

P. Tom. Štěpánek,
předseda Zemské jednoty.

(Zasláno.)

Vysvědčení.

Pan KAREL ZAVADIL, zlatník a pasit v Chrudimi, vykonal pro zdejší nový farář chrám Páně některé práce svého oboru, jako: dvě visací lampy k vedlejším oltářům, novou kaditelnici, 14 gotických svíců k vedlejším oltářům, nový kovový lustr, jehož vyobrazení bylo v „Obnově“ a jiné práce, jako znovuslacení cíbořa, monstrance, dvou paciálků k úplné spokojenosti a za přiměřené ceny, menší nežli jiné svlést německé firmy dle svých cenářík máji. Budiž mu za to úplný dík.

Josef Kavan,
farář.

(Zasláno.)

Panu KARLU ZAVADILOVI,
zlatníku a pasit v Chrudimi.

Zásilka došla v pořádku; vše se mi líbí a doufám, že i jiným se bude líbiti. Podruhé mile rád závod Váš vyhledám.

Střítež, p. Neu-Schützendorf, dne 12. prosince 1900.

J. Váňa, exposita.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 16. ledna 1904. 1 hl pšenice K 11:50—12:40, žito K 9:60—10:20, ječmene K 8:90—9:30, oves K 5:00—5:20, prosa K 00:00—0:00, vike K 9:40—10:60, hrachu K 17:00—21:50, došky K 24:00—27:50, jahel K 19:00—20:00, krup K 16:00—24:00, brambor K 8:20—8:40, jetelového semene K 80:00—100:00, máku K 25:00—26:00, lněného semene K 18:00—20:00, 100 kg. žitých otrub K 10:00—10:10, pšeníc, otrub K 10:00—10:10, 1 kg. másla K 2:00—2:20, 1 kg. sádla vepřového K 1:86—0:00, 1 kg. tvarohu K 0:21—0:26, 1 vejce K 0:06—0:06, 1 kopa cerele K 0:00—0:00, 1 kopa petržele 0:00—0:00, 1 kopa kapusty K 1:40—1:80, 1 hl cibule K 4:00—5:00, 1 kopa drob. zeleniny K 1:40—2:60, 1 pytel mrkve K 0:00—0:00, 1 hl. jablek 00:00—00:00. 1 hl hrášek K 00:00—00:00. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 16. ledna 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 617, žito 318, ječmene 29, oves 268, vike 29, hrachu 7, jahel 6, lně. semene 0, je telového semínka 472, máku 7. 2) Zeleniny: cerele 00 kop, kapusty 12 kop, cibule 15 hl, drob. zeleniny 61 kóp, zelí 0 kop, mrkve 11 pytlů, brambor 64 1/2 hl. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepř 27 kusů, podsvinčat 475 kusů.

Listárna redakce.

Některé později došlé dopisy odkládají se do čísla příštího.

Krehleby. Vldp. F. R. Zapláceno do 1. července 903

Heřm Městec. Dp. A. Č. Za lonský rok vyrovnáno.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Všeštarech u Hradce Král.
zhotovuje zručně a levně
kazatelny, —

Roží hroby, —

krížové cesty, —

oltáře, suchy svatých a pod.

Mnoho pochvalných připisů vyloženo k nahlédnutí.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prstony, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

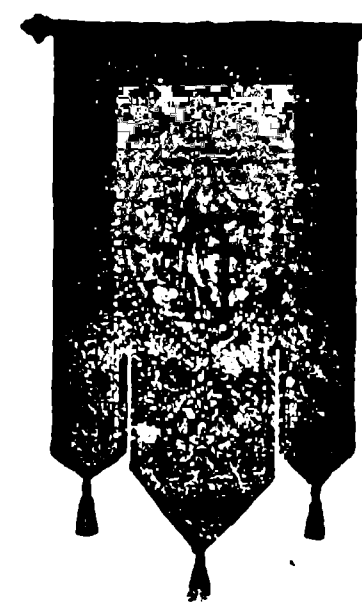
Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným osobám na výběr též i na splátky bez svýčtení cen. — Založeno r. 1848.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívání a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň,

VII. o., Seidengasse č. 85.

Na ukásku sasilá se vše franco.

Jan Horák,

seukník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých viněných látek vlastní výroby

pro zimní a jarní dobu.

Těž velejemné
látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při bromadném objednání větší výhody.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Malínský

křen!

Ochrannou známku opatřený.

5 kg. 15 kořenů K 5:50
5 kg. 20 kořenů K 4:50
5 kg. 30 kořenů K 3:50

Vyplacený na každou pošt. stanici zasílá

F' Císař v Malíně u Kutné Hory.

Víno

přírodní, zkoušené, nejd. bisk. konsistoři doporučené, dostati lze 1 litr od 35 kr. u

Jos. Kadečky,

rest. v „Adalbertinu“ v Hradci Králové.

B. E. TOLMAN,
Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

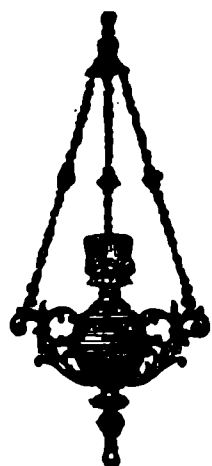
Psací stroj.

NOVOTINY

tu- i oizozemské pro zimu a jaro již došly; dále černé látky pro
veleddstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje.

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

Veleddstojnému
duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., vyučený pastýř spe-
cialně na kostelní nádobí, dovoluje
si doporučit svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a nářadí,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lamps, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové
práce na ukázkou, rozpočty, nákresy neb cenníky franko.
Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejtvrdnějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesazené vý-
robky bezcenné. Vše posílám již posvěcené.

Továrna
na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

koňak, slivovici, borovičku, jeřábinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak slivovici,
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenal byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medaili
státní a diplomem slatí medaili, a mnohými ji-
nými diplomy s právem slatí medaili.

Vzorky zdarma a franko.

První nákupní pramen

látka pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látka jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Těž lze
obdržeti partii zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šatyše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12.—, vyplacené od koruny 20.— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

K době
velikonoční

Boží hroby se slohem kostelů
souhlasné
Křížové cesty v reliéfu faza-
né neb lité. Sochy „Vzkří-
šení“, suchy, oltáře a veškerá ko-
stelní zařízení doporučuje aktivě
umělecký závod sochařský a řez-
bářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 20.
— Ilustrované cenáky, nákresy a rozpočty franko. —
Výhodné platební podmínky.

Předplatné na veškeré ČASOPISY

denní
modní
zábavné
ilustrované
a vědecké

české i jinojazyčné

přijímá a správně dodává

první královéhradecké knihkupectví
a antikvariat

Boh. Melichara

v Hradci Králové

(bývalý závod Pospíšilův, založený r. 1808).

Donáška do domu se neplatí.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, řídící ve Výprachtěle)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporek a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Vše 50 žiněných matrací
na skladě.

Velkolepý výběr vzorů povlaků
na žiněny.

MATRACE

žiněmi plněné od zl. 17.— do zl. 60.—, lesní travou plněné od zl. 550 do
zl. 850, dřevitou vlnou plněné od zl. 450 do zl. 750.

Slamníky

plněné čistou dlouhou žitnou slámou od zl. 250 do zl. 350.

Za čisté plnění žiněmi se ručí.

Cenníky zdarma a franko.

Jan Stoupa

v Praze, Václavské nám. č. 32.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

KARBID a PETROLEJ

nabízí nejlevněji

o. a k. dvorní dodavatel

Josef Pilnáček v Hradci Král.

Firmě Jan Staněk,

pasíř a ciseleur

v PRAHE-I., ulice Karolíny Světlé č. p. 318,
dílna kostelních nádob a náčiní a umělých
prací z kovu,

dostalo se během r. 1903 následujících vyznamenání
a uznání vešmě za vlastnoručně zhotovené a na vý-
stavách vystavené kostelní práce:

Zásluhový kříž rytířského řádu sv. Petra.
Na výstavách v Paříži, v Pardubicích a v Tre-
bíti: čestný diplom s právem rašení státní medaile.

Během r. 1903 dodal jsem 25 nádherných mon-
strancí a 70 skvostných kalichů, mimo mnoho jedno-
duchých, mnoho cibolí, věcných lamp a lustrů, a ně-
kolik set svícenů všech druhů různým sl. patronátním
a farním úřadům. Práce tyto zhotoveny byly v různém
slohu.

Firma tato po 11letém trvání vykázaní se může
na sta doporučením, jichž prvopisy možno si volně
prohlédnouti.

Závod můj možno kdykoliv navštívit bez jaké-
koliv závanosti koupě.

(Zasláno.)

Pan Jan Staněk,

pasíř a ciseleur,

PRAHA-I., ulice Karolíny Světlé č. 19.
Dílna kostelních nádob a umělých prací z kovu.

Vaše Blahorodí!

Zaslám na vyrovnání účtu povinný obnos za
dodané svícny; jsem velmi spokojen s uměleckým pro-
vedením. Všem se velmi líbí; vřade Vás doporučím.
Děkuji Vám a jsem ve vší úctě

Jan Brázdil, farář.

Ve Zvoli u Zábřehu (Morava), 9. února 1903.

Vaše Blahorodí!

Děkuji za tak brzké a dle církevních předpisů
zhotovené pacifikace. Při každé vhodné příležitosti
sajisté neopomenu Váš závod doporučit.

Ve vší úctě

Šarapatka Rich., kaplan.

Schlackenwerth, 11. března 1903.

Vaše Blahorodí!

Vyzlacení kalicha s paténou mne velice překva-
pilo, neboť ta krásná práce, s jakou jsem se setkal,
velice se mi líbí, cena jest velmi mírná a doba mezi
zasláním a dodáním zpět byla velice krátká. Z té
příčiny musím Váš závod každému (co nejvíceji do-
poručiti.

S veškerou úctou

Fr. Pliml, farář.

Hořtice Šum. u Vimperka, 22. března 1903.

Velečtý Pane!

Jako s dřívějšími objednávkami, byl jsem i
s touto velice spokojen. Řádná práce Vaše a přesnost
u vyřízení její Vás smy nejvíce doporučuji.

František Kraus, děkan.

V Zlonicích, 24. března 1903.

Panu JANU STAŇKOVÍ, pasíři v Praze.

Za obdržení právě ciborium upřímně děkuji.
S prací jsem v nejvyšší míře spokojen a cena jest též
mírná. Jsem jist, že dílo Vaše každému se bude líbiti.

Ještě jednou děkuji za krásné dílo, znamenám
se v úctě náležitě oddat

Dr. Fr. Obdržálek, farář.

Domanín, 1. dubna 1903.

Velečtý Pane!

Novou, stříbrnou, silně posazenou gotickou
monstranci 70 cm. vysokou a 2575 gr. těžkou a Vámi
zhotovenou jsem dnes obdržel. Jan upřímnou pravdu
dím, že všichni, kdož ji dosud viděli, pochvalně se
o ní vyjádřili; i já jsem s ní úplně spokojen. Pranic
nevadí, že jest těžší nežli původně ujednáno bylo a
proto i o něco dražší. Jak viděti, jest to celému pro-
vedení jen k valnému prospěchu. Dílo samo chválí
mistra svého. Každému, kdo podobné věci objednává,
mohu Vás jen doporučit.

Děkuji Vám za radost způsobenou a znamenám
se s veškerou úctou

Frant. Benda, farář.

V Ohrošimi, 6. dubna 1903.

Velečtý Pane!

Lampy ke dvěma postranním oltářům zasláné,
vzhledem k velké lampě před hlavním oltářem, velmi
dobře se hodí, jsou velice pěkné a všem se líbí. I cena
jejich není velká. Budu hleděti Váš závod všemožně
doporučiti.

S veškerou úctou

Fr. Pliml, farář.

V Hořtích Šum., 12. dubna 1903.

Pan JAN STANĚK, pasíř.

Srdečné díky za krásné provedení objednané zá-
silky. Lidé nemohou zapomenouti na ono osvětlení
o vzkříšení. Svícny líbí se každému, zvláště ony čtyři
šestisvíčkové a to pro jejich provedení a diví se jejich
láci. Snad dá Pán Bůh, že budu moci zase brzy něco
objednat.

Alois Roudnický, kaplan.

V Chodově, 15. dubna 1903.

Čtený Pane!

Jest mi zvláštním potěšením vzdáti Vám tímto
veřejnou pochvalu a uznání za vkusné a v levné ceně
provedené práce, jež jste věnoval nově naší monstranci,
ciborii, hostiáři a paténce k nemocným a přejí závodu
Vašemu. aby vešel v širší známost u sl. patronátních
a farních úřadů.

Jos. Fr. Stejskal, farář.

Farní úřad v Studnici v Čechách, 30. dubna 1903.

Velečtý Pane!

Dodal jste mi letos novou stříbrnou monstranci
v slohu barokovém, kterou matka má Anna Pupalová
a já jsme poříдили v oběť za drahé zesnulé členy naší
rodiny a na památku mého 25letého působení jakožto
duchovního správce ve Sluhách.

Odbíraje od Vás již léta kostelní potřeby, obrátil
jsem se opět k Vám, těše se, že tato jubilejní mon-
strance bude dílem uměleckým a přední ozdobou
sdejšího farního kostela.

Očekávání moje jste vyplnil v míře sverchované.
Jubilejní monstrance přes 2 kg. čistého stříbra váží, s
emailovanými obrázky — v počtu 7 — jsou překrásně
provedeny, vkusné ozdoby s tyrkysy a granáty, ruční
rytina a ruční tepání a celá práce svědčí o umělecké
dovednosti a svědomitosti Vaší.

Při generální visitaci dne 29. dubna t. r. zde
konané líbila se monstrance Jeho Em. nejvyššího
kněží arcibiskupu Pražskému, líbila se i osad-
níkům i duchovním spolupráteřím, kteří ji z blízka
viděli.

Děkuji Vám ze srdce a doporučuji Vás všem
pro kostelní práce, trvám v úctě oddaný

Fr. Pupal, farář.

Sluhý, 4. května 1903.

Velečtý Pane!

S potěšením Vám mohu sdělit, že i tato druhá
lampa se všeobecně líbila a že jsme s Vaší záilkou
nanejvýš spokojeni. Buďte ujištěni, že Váš závod při
každé příležitosti co nejlépe doporučím a při objed-
návání podobných věcí se na Váš závod obrátím.

S úctou

Barbora Pavlatová.

V Drákově 10. května 1903.

Velečtý pane!

Sděluji Vám, že korunky šťastně došly, a nimiž
spokojenost pouze vyjádřiti by nedostačovalo, neboť
to by znamenalo, že jste provedl je dle plánu svého
a mého objednání, avšak Vy jste učinil více, nežli vy-
jednáno bylo a proto zaslané máji srdečný dík. Ro-
dická Boží s Pánem Ježíšem, jichž sousoší korunky
ty zdobí, Vám odplatěť radost, kterou jste mně a
osadníkům svým způsobil. Až budu opět něco potře-
bovat, najdu si Vás zase. Doporučením ku jiným
důstojným Pánům ovšem šetřiti nebudu.

Přeje Vám hojného zdaru od Pána Boha jsem
oddaný

Frant. Smola, farář.

Štěpánovice u Třeboně, 23. června 1903.

Velečtý Pane!

Zasílaje výše uvedený obnos, vyjadřuji Vám
tímto, že stříbrná a posazená gotická monstrance
s Vašeho závodu nejen šlechetné dárkyni, nýbrž i
mně a všem se velmi líbí a že jsme s ní úplně spo-
koyeni. Podobně nás nespokojuje stříbrné a posazené
ciborium.

Znamenám se ve vší úctě oddat

Ant. Vrána, prof. náh. v. v.

Prostějov na Moravě, 30. července 1903.

Vaše Blahorodí!

Viděl jsem v době exercicií v Olomouci některé
Vaše výrobky; tyto a mnou u Vás objednané práce
mne přesvědčily, že svědomitě pracujete ku cti a slávě
Boží. Zvláště obdivoval jsem se s povděkem monstranci
ve Skalici, kterou jsem Vám byl k opravě zaslal a
vyslovuji Vám své uznání i dík.

Váženosti v úctě oddaný

Josef Skalka, katecheta.

V Mor. Ostravě, 17. srpna 1903.

Blahorodému Pánu, p. Janu Staňkovi, pasíři v Praze.

Sděluji tímto s Vámi, že kalich u Vás opra-
vený a v ohni vyzlacený mne velice mile překvapil,
jak svým provedením, tak i láci, že nemohu jinak,
než Vám své povinné díky vzdáti a každému správci
duchovnímu Vás co nejvíceji doporučiti.

V dokonale úctě

Jan Šulc, farář.

V Schönbachu, dne 1. září 1903.

Vysocvášený Pane!

Lampu jsem obdržel úplně v pořádku. Jest ve-
lice krásná. Děkuji srdečně za krásné její vyhotovení.
Znamenám se v hluboké úctě

Jan Vejta, farář.

Těchnice u Sedlčan, 2. září 1903.

Čtený Pane!

Kalich zakoupený pro kapli Žernovskou u Vaší
ct. firmy v ceně K 150, jest vkusně proveden a vše-
obecně se líbí. Můžeme Vaší ct. firmu pro solidnost
jak v provedení práce, tak v mírné ceně každému
vřele doporučiti.

Josef Fr. Stejskal,

farář.

V Studnici v Čechách, 26. září 1903.

Fr. Rýdl,

starosta obce Žernova.

V Studnici v Čechách, 26. září 1903.

Velečtý Pane!

Svícny objednané pro farní chrám Páně v Ra-
dimi u Jičína došly v čas a jsem s nimi spokojen,
rovněž i osadníkům se líbí. Pro barokový chrám hodí
se úplně, provedení vezkrze pečlivé.

V úctě dokonale

Janh Groh, farář.

V Radimi, 5. října 1903.

P. T.

Sděluji, že svícny přišly neporušené a že se mně
i mým farníkům velmi líbí.

S veškerou úctou

Cyrill Mašíček, farář.

Ve Vya. Studnicích na Moravě, 6. října 1903.

Pan Jan Staněk, pasíř v Praze.

Kříž k pravodům přišel neporušen. Jsem úplně
spokoyen a provedením i cenou a děkuji Vám srdečně
za vzorné provedení práce.

S úctou

Bojislav Plum, farář.

Ve Víkáně, 14. října 1903.

Čtený Pane Staněk!

S kaditelnici v gotickém slohu zhotovenou a
v ohni posazenou, kterou jste pro náš farní chrám
Páně dodal, jsem úplně spokojen.

S veškerou úctou

Jan Mrázek, kona. rada a farář.

V Třebíti na Moravě, 9. listopadu 1903.

P. T.

S kostelními nádobami, jež jste nám dodal,
jsem úplně spokojen. Vaše firma zasluhuje opravdu
nejvyšší podpory se strany velenostojného du-
chovenstva a nejlhodnějšího doporučení, kterého si
v plné míře zasluhuji.

Ve vší úctě

Václav Tvrdý, farář.

Michaelsberg, 16. listopadu 1903.

Velečtý Pane!

Stvrzuji příjem došlých svícenů, dovoluji si dáti
výraz uznání jak co do ceny, tak co do quality a
formy. Doufám, že i s trvanlivostí budu spokojen.

V úctě

Josef Vomočil, farář.

V Nové Pace, 17. listopadu 1903.

Velečtý Pane Staněk!

Zásilku věcí bohoslužebných jsme obdrželi a
všechny nám úplně vyhovují, pročež Vám vyjadřujeme
úplnou spokojenost a firmu Vaší co nejlépe odpo-
ručujeme.

Z obecního úřadu Nov. Města n. C., dne 18. pro-
since 1903.

P. T.

Děkuji za laskavé zaslání věcné lampy a sděluji
zdvořile, že došla v úplném pořádku a že jsem jak
s provedením jejím, tak i s cenou nanejvýš spokojen.

V dokonale úctě

Josef Kovář, farář.

Ve Velké Jesenici, 23. listopadu 1903.

Velečtý Pane!

Monstrance přišla neporušená, krásná a líbí se
mi i všem, kteří ji již viděli. Brzo pošlu k posazení
kalich. Srdečný dík za krásné a rychlé vyhotovení.

S veškerou úctou oddaný

Jan Blažej, farář.

Na Rusevě (Morava), 3. prosince 1903.

Velečtý Pane!

S dodanou novou kroupkou a s přilučnou
opravou starého kroupce a mírnou cenou všeho jsem
úplně spokojen.

Až zase něco zapotřebí bude, milerád se na Vás
obráťm.

Jan Havran, farář.

Vejšovice, 15. prosince 1903.

Velečtý Pane!

Byl jsem splnomocněn, bych Vám vyslovil dík
a spokojenost nad výrobky z Vaší dílny. Nevím, jak
bych Vám dal to nejlepší vysvědčení.

Veškeré předměty, jež jsem od Vaší firmy ob-
jednal, všeobecně se líbí. Obzvláště věcná lampa,
lustr, kaditelnice, svícny i kalich a znovu posazená
a pečlivě opravená monstrance, svoji důkladností, přes-
ností slohu a co zvláště: velice mírnou cenou Vás
co nejlépe doporučuji. Zasluhuje Vaše firma nejvy-
datnější podpory a doporučení, což při nejbližší příle-
žitosti učiniti neopomenu.

S přátelským pozdravem shetávám

Jan Adamec, kooperátor

Ždánice, 15. prosince 1903.

P. T.

Poslacený v ohni kalich a obě kaditelnice po-
niklované jako nové! Jsem úplně spokojen s provede-
ním i cenou. Kdo Vaší firmy solidnost již jednou
zkusil, již se Vás pro vždy přidrží. Zdař Bůh!

Vám v úctě oddaný

Augustin Franěk, farář.

Ve Starči na Moravě, 16. prosince 1903.

Vaše Blahorodí!
Kalich s paténou řádně došel. Vaše Blahorodí
ubespečuji o úplné spokojenosti. Provedení jest velmi
doporučení hodné.

V dokonalé účtě
Josef Sochůrek, administrator fary.
V Bechlíně, 17. prosince 1903.

Velečtělý Pán, p. Jan Staněk.
Sdělují s Vámi, že lustr pro farní kostel v Kou-
nově u Vaší firmy objednaný, díky velmi pečlivému
zaobalení, přišel úplně neporušený. Práce sama vy-
dává nejlepší svědectví o dovednosti a solidnosti Vaší
firmy. Lustr líbí se všeobecně. I cena jest mírná.
Doporučuji proto Vaši velečtělou firmu nejlépe.

Ve věř účtě oddáný
Josef Šplechtna, farář.
Farní úřad v Kounově, 17. prosince 1903.

Velečtělý Pán!
Lustr došel bez nejmenšího poškození - k ú-
plnému nespokojení. Srdečné díky za rychlé a náležitě
obslužení.
S veškerou úctou
Václav Zach, kaplan.
V Kaplici, 21. prosince 1903.

Čtělý Pán!
Vaše zásilka objednaných kostelních věcí došla
dnes v pořádku. Překrásná lampa a veškeré jak ol-
tářní tak i nástěnné svícny vkusnou slohou úpra-
vou uspokojují plnou měrou a mám za jistě, že budou
Vaši ctné firmě dobrým doporučením.

V dokonalé účtě
Fr. Schiller, řídící učitel.
V Sezemčicích, 5. prosince 1903

Velečtělý Pán!
Objednané dvojce svícny, jedny hladké leštěné
ze žlutého bronzu a druhé bronzové zlatené se mně
i dobrodircům, kteří je kostelů věnovali, líbí, a jame
s nimi úplně spokojeni.

Ant. Vávra, prof. náh. v. v.
V Prostějově, 24. prosince 1903.

Velečtělý Pán!
Nyní jest teprve stříbrná gotická monstrance
úplně doma. Kanonické tabulky ozdobné tvoří krásný
harmonický celek. I zde platí naše přísloví: „Dobré
dílo samo se chváří“. Když přišla inteligence sou-
kromě prohlížeti, vyslovila Vašnosti uznání. Mám za
to, že není třeba blouditi po cizině a vyhledávati
firmy národu našemu nepřátelské, hmotné slíti ne-
přátelé vlasti naší a pak zehrat, že nemáme vý-
tečníků.
S úctou

Jan Svoboda, rolník.

(Závěr).

Rázně individua nabízí slavným patronátním a
farním úřadům pod rouškou „výrobce kostelního ná-
činí“ bez jakéhokoliv označení řemeslného, výrobky
bezpečné, církevnímu sluhu nevyhovující.

Proto dovoluji si upozorniti velndřst. ducho-
venstvo, aby své velečtělě objednávky kostelních věcí
činilo jen u odborníků, pasířů, stříbrníků a zlatníků,
kteří práci té skutečně vynášejí jsou a jí rozumí, a
nedalo se klamati výrobky tlačeny (přesovány).

V nejlubší účtě

Jan Staněk, vyučený pasíř a ciseleur.

Založeno roku 1853.

Petra Buška synové

v Sychrově, Čechy,

umělecký závod sochařský a řezbářský
pro práce kostelní, parostrojní truhlářství
doporučuje uctivě

k době velikonoční

Boží hroby, křížové cesty, Těla Páně
a klečící anděly ze dřeva řezané a polychrom.
Sošky „Vzkříšení“ ze dřeva řezané a polychr.

velikost 55 60 65 70 cm

korun 32 34 38 42

Pro levné Boží hroby: Těla Páně ze
sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychr.

velikost 90 100 115 130 140 cm

korun 24 28 36 42 48

Klečící anděly ze sádry (pevné), krásně mo-
delované, jemně polychromované

velikost 40 55 65 cm

korun 12 16 22 kus

Provedeno přes 450 oltářů a Božích hrobů.

Kočáry a sáně

nejnovějších vzorů

odporčuje známá, osvědčená firma

ČENEK BUBEN,

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
dailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení státní medaile s korunou.

Ročník VIII.

Právě vyšlo č. 1.

„Časových Úvah“

Klíč ku bohatství.

Národohospodářská úvaha
s péra Dra Františka Rojla, docenta sociologie.

Obsahuje přehled národního majetku,
líčí vznik a rozmach movitého kapi-
tálu moderní doby a podává zásady
křesťanského národohospodářského sy-
stému, jichž nutno katolíku ve vý-
robní činnosti šetřiti.

Spisek obsahuje hojnost zajímavých
číslic a dat.

Cena 8 h, na čtyřech exem-
pláři pátý zdarma.

Objednávky obratem vyřizuje

administrace „Časových Úvah“ v Hradci Král.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkovýrobní truhlářský

K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

Skupiny

SVATEBNÍ.

Přijmutí v úborech

plesových
a
kostymních

odporčuje

J. F. LANGHANS,

c. a k. dvorní fotograf

Hradec Králové

Adalbertinum.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velečtělému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

svůj hojně zásobený

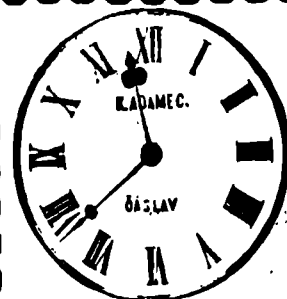
sklad náčiní
bohoslužebného

ze stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše silné v ohni zlatené
a stříbrné, což se ručí
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyříditi. — Platiti
možno též ve lhůtách. Oprava
snovzalacím a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohu se již svčeno se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj máše
se vykázati četnými pochval-
nými písmi P. T. zkušební
a odporčuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícen, pa-
cíkářů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejvíce.

Platba v Hradci Králové.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litomě-
řicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., odporčuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

ZLATÁ BIBLÉ

čili Písmo svaté Starého i Nového
Zákona jest úplně rozebrána. — K dostání jest
ještě pouze

Písmo svaté Starého Zákona

kteří prodáváme za sníženou cenu a sice
místo za 48 korun pouze za 8 korun.

Všem důst. pánům odběratelům, kteří ob-
jednali „ZLATOU BIBLI“ sdělujeme, že necháme
zhotoviti

desky a obstaráme vazby

v následujících cenách:

Původní plátěné desky se zlatenou okra-
nou na desce a s koženým hřbetem v barvách:
červené, olivové a bordeaux (3 desky) do-
hromady . . . . . 15 K

Původní vazba v téže úpravě, 3 svazky se
zlatou ořizkou . . . . . 30 K

Původní vazba v téže úpravě, 3 svazky s mra-
morovou ořizkou . . . . . 24 K

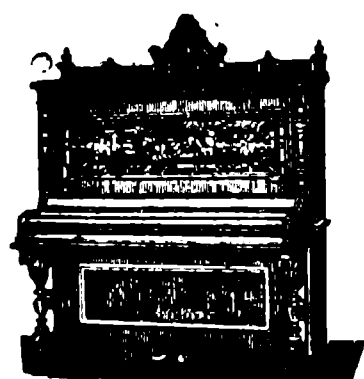
Vazby s plátěným hřbetem, krásný papírový
potah, mramorová ořizka, za svazek K 4-40 až 5.

Desky necháme zhotoviti jen v počtu do
konce tohoto měsíce došlých přihlášek
a budeme je rozesílat počátkem února. — Račiz
každý tudíž objednávku učiniti obratem poštou.

Cyrillo-Methodějské knihkupectví

G. FRANCL

PRAHA, dům městské spořitelny.

PIANA

PIANINA

a HARMONIA

nejnovějších
soustav — levné.

též na splátky a výměnu nabízí továrna

AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášino nábrží proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

Pradleny!

Perte prádlo =

NAFTOLEM!

Ušetříte času, ruce
i prádlo. Vyperete
lehce, brzy a bíliti
prádlo nikdy ne-
budete.

Na sklade mají firmy: Fr. Chrádinský,
E. Řezáč, Krestová, Ippen, Vachek a
Schojbal, vesměs obchodníci v Hradci Král

OBNOVA

Číslo 5.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 k
na půl roku 5 k — k

V Hradci Králové, dne 29. ledna 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Změny majetku nemovitého.

Naši liberálové ukazují se zálibou na doby robotní, kdy feudální pánové vyháněli sedláky ze sděděných statků, aby si přivlastnili seleké pozemky a zvětšili tak panskou zemi. Nebudeme toho vyhánění sedláků za dob roboty popírat, poněvadž se skutečně provádělo, ale ne všude, nýbrž jen na statech zkrachovaných a zadlužených feudálů, kteří si takovým způsobem chtěli pomoci na nohy. Na statech šlechty spravedlivě smýšlející, hlavně katolické, podobné zločiny se neděly.

Robota je zrušena již přes 50 let a přestalo s ní vyhánění sedláků? Rozhodně ne! Podáme také číselné důkazy. Majetek nemovitý, jako rolnické živnosti, domy v městech a pozemky, ať jsou to pole nebo stavební parcely, mění velmi často svého majitele a provozují se těmito realitami, jak se právníci vyjadřují, rozsáhlé obchody a spekulace. Dnes jsou ve větších městech zvláštní kanceláře, v kterých se výhradně takové obchody uzavírají. Někteří advokáti zabývají se většinou spekulací s nemovitostmi a nahromadí si z toho značný majetek, obzvláště tací advokáti, kteří se vrhají na velkostatky.

Přihlédneme nyní blíže ku změnám majetku nemovitého či realit. Dle statistických výkazů přešlo realit v držení jiného vlastníka v celém Rakousku r. 1898 340 347, r. 1899 377.894, r. 1900 392.224. Mohli bychom uvést ještě delší řadu čísel z dřívějších let, ale nám stačí výkazy z posledních 3 let, pokud nejnovější statistika je nám oznamuje, abychom seznali rozsah změn v držení majetku nemovitého. Roku 1900 změnilo na příklad svého vlastníka v Čechách 77.154 realit, na Moravě 47.645, ve Slezsku 6.578. Mnoho-li je v tomto počtu realit plných rolnických živností, nemůžeme ovšem zjistiti, ale řekneme si, že jen třetí díl z toho připadá na hospodářské živnosti; přicházelo by pak v Čechách přibližně ročně asi 20 tisíc rolnických živností do rukou jiného vlastníka, na Moravě asi 10 tisíc a ve Slezsku snad 2 tisíce. Palmu v tomto smutném tanci odnáší si ubobá Halič. Zde bylo prodáno, exekvováno a postoupeno realit v r. 1900 úhrnem 132.245! V jediné Haliči více změn v majetku nemovitém za jediný rok než ve všech zemích českých dohromady! Zde můžeme poznati jasně příšernou činnost haličských pijavic židovských, na jejich vrub toto řádění hlavně přičítati dlužno.

Podali jsme tím obraz, že dnes majetek nemovitý, ať již je to rolnická živnost nebo obytná budova v městě, jest předmětem častých změn, takže by mu přívlastek „nemovitý“ vlastně ani patřiti neměl. — Dnes chce mít každý ve svém psacím stolek pěkné akcie, nebo záložní knížky anebo státní dluhopisy a podobný papírový majetek, který dává pohodlné úroky a žádné starosti až na ten strach, že akcie klesnou, nebo že záložnu vykradou a podobné. Majetek nemovitý ztratil, jak jsme na číslících v změnách jeho seznali, na ceně a lid touží po majetku peněžném, papírovém, s kterým nejsou žádné zlosti a starosti.

Nyní si všimneme způsoby změn majetku nemovitého. Změny vlastnictví majetku nemovitého v celém Rakousku byly přivoděny následovně:

	smlouvou kupní	exekucí	úmrtním
r. 1898	227.989	8.438	61.679
r. 1899	241.023	10.618	78.329
r. 1900	247.020	10.455	85.411

Přihlédneme-li blíže k těmto číslícím, seznáme, že prodejem mění majetek nemovitý v nejvíce případech svého vlastníka. Prodeje ty mohou býti ze spekulace, z nouze nebo z jiných příčin osobních. Zamožný člověk neprodá svůj majetek a nebude bydleti někde jako podruh, to jest zřejmé. Počet exekucních prodejů jest dosti značný. Byly ročníky, že počet exekucních prodejů v Rakousku byl za jeden rok 13 až 14 tisíc, exekuce pak trochu klesaly, ročníky 1899 a 1900 jsou opět velmi

špatně zapsané. Máme za to, že se tu jeví účinky špatných sklízni v r. 1897 a r. 1898. Obyčejně rok neb 2 léta po špatné sklízni množí se počet dražeb. Změny vlastnictví majetku nemovitého v případě úmrtí a dědictvím jsou v poměru ku změnám vlastnictví kupní smlouvou v nepatrné menšině; sotva jedna třetina všech změn v državě majetku nemovitého děje se tedy dědictvím a postupem v případě úmrtí dosavadních vlastníků. Zde máme tedy celý ten obraz „blahobytu“ nynější doby.

Zda v dobách roboty bylo více rolníků vyhnáno od svého gruntu, anebo zda dnes v době svobody se zbavují sami rolníci svého majetku, jak mohou, o to netřeba dlouho se hádati. Změny majetku nemovitého jsou, jak se samo sebou rozumí, v největším počtu u majetku menšího, hlavně tedy venkovského lidu. Roku 1900 bylo prodáno a postoupeno v celém Rakousku 1611 velkostatků, 19.955 činovních domů ve velkých městech a 296.780 venkovských realit. Tím jsme nahlédli do toho víru a šumu, který dnes panuje v knihách gruntovních a deskových. Poměry dnešní jsou velice nejisté a nestálé. Lidé se stěhují, hledají chleba, kde doufají, že se lépe užijí a o dřívější usedlosti není dnes ani potuchy. Ze všeho toho má největší užitek slavný erár. Lid hlavně rolnický odvádí z těchto neustálých změn v držení majetku nemovitého ročně ohromné platy berním pokladnám ve formě kolků a poplatků. Koupím-li dnes nějakou chalupu s kouskem polí v ceně 5000 korun, mám s tím spojenou útratu na kolcích a poplatcích při nejmenším 160 korun!

Jaké se sejdou ročně sumy, vidíme z těchto čísel. V Rakousku bylo vybráno:

	na kolcích	na poplat z práv. úmluv
r. 1898	49,689.360 K	34,605.562 K
r. 1899	50,909.324 „	99,176.613 „
r. 1900	43,694.053 „	110,809.355 „

To jsou kšefty, které má slavný erár ze stálých změn majetku nemovitého.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 27. ledna.

(O vlastivědných snahách nebožtka poslance Jaroše. — Jubileum Archaeologického sboru. — K otázce nedostatečnosti poslucháren na českých vysokých školách v Praze.)

S poslancem Jarošem zemřel Zlatému prutu nejenom pokročilý rolník, ale také vzácný vlastimil, který pilně a horlivě pěstoval archaeologii a vlastivědu, což se musí obzvláště z jeho působnosti vytknouti. Co v oboru tom v okolí svém vykonal, to jest šíře známo, avšak poslanec Jaroš postavil si také trvalý památník v Praze a sice v Museu království Českého. Zde a sice v sále, v němž se pod správou profesora vysokých technických škol p. Jana Kouly nacházejí sbírky historické archaeologie t. j. starých zbraní a uměleckých předmětů atd, umístěna je zvláštní vitrina, která jest naplněna zbytky památek ze zařízení české tvrže ve starším středověku. Předměty tyto daroval sem poslanec Jaroš, který je na místě bývalé semonické tvrže shledal a vykopal.

Sbírka tato jest velice zajímavá a instruktivní. Vidíme v ní rezen pokryté železné předměty, jež tvořily domácí zařízení držitele semonické tvrže. Jest zde pádný meč, vedle něho několik kopí a šípů. Dále nachází se zde celá garnitura stolních nožů; vidličky a lžice bývaly tehdy dřevěné a proto se nezachovaly. Dále jsou tu vyloženy kahany pro lunění oleje a jiné drobnosti. Nejpodstatnější však částí sbírky této jsou železné pozůstatky zařízení hospodářského. Vidíme zde srpy, kosy, kladivo na klepání kosy, vidle, podávky, sekery, motyky, koňské podkovy, pořiz, dále jsou tu hřebíky na celé brány a nejvíce do očí bijí dvě větší rádlá, jež jsou pokryta spráženým

ječmenem. To nasvědčuje, že semonická tvrž jejíž železné zbytky poslanec Jaroš Museu věnoval, padla za oběť požáru, při němž se nějaké zásoby vymláceného ječmene sesypaly na pluh, jejichž rádlá ohněm rozžhavena obalena byla zrním ječmene, který se se železem dohromady spekl.

Vedle toho nachází se zde český václavský stříbrný groš. Pohled na tyto zbytky ze zařízení staročeské zemanské tvrže působí na nejvyšší dojemně. Svědčí jednak o tom, jak bylo již před 500 lety české kovářství a s ním i zemědělství pokročilé a jednak o tom, jak důkladně býval tehdy český zeman zařízen. Sebrání toho všeho a urovnání v tak přehlednou, vzácnou sbírku, která snad sto let v rucech na semonickém tvrzišti ležela, charakterisuje vzácnou inteligenci zesnulého starosty okresu jaroměřského, jenž si uspořádáním jejím postavil trvalý pomník své vlastimilovnosti a pečlivosti o české kulturní památky.

Upozorňujeme na tuto sbírku všechny krajany z východních Čech, aby si ji při své návštěvě Prahy v zemském Museu příležitostně prohlédnouti neopomenuli. Počítáme, že památky ty pocházejí z doby husitských válek, kdy německí Slezané podnikli několik vpádů na Hradecko, jež brozně zpusťovali. Při tom zapálili také tvrž semonickou, hospodáře a obyvatelstvo její patrně vyvraždili, poněvadž zůstala napotom již v sutinách.

Máme za to, že toto sdělení bude ve východních Čechách obecně zajímavé a že pražský dopisovatel do tamního listu byl je památce Jarošové dlužen.

* * *

Archaeologické sbírky předhistorické i historické jsou jednou ze předních atrakcí Museu království Českého, obsahující ve výhledu a uspořádání svém celým kulturním světem ceněné, obdivované a hledané poklady památek zaslých věků české země. Sbírkou tyto sebrány, zjednány a uspořádány byly péčí a působením Archaeologického sboru Museu království Českého. Důležitý a vysoce zasluhující sbor tento slavil v těchto dnech šedesátileté jubileum svého zřízení a padesátileté vycházení svého orgánu, všeobecně známých a vážených „Památek archaeologických a místopisných.“ Jubileum toto provázeno bylo dne 23. t. m. v budově Museu království Českého uspořádanou slavnostní schůzí českých archaeologů, k níž dostavil se jejich výkvět i celá řada přátel archaeologie a k níž došla ze všech stran Evropy celá spousta pozdravných projevů.

Slavnostní tato schůzka měl říditi velezasloužilý předseda Archaeologického sboru, známý mecenáš a president České Akademie stavební rada p. dr. Josef Hlávka, jež však choroza zdržela na jeho zámku v Lužanech, tak že jej ve funkci této zastoupil J. M. ndp. biskup královéhradecký monsig. dr. Josef Doubrava, který jako předseda církevního odboru Archaeologického sboru k jubileu tomu do Prahy zavítal, jsa zde hostem Jeho Eminence ndp. kardinála. Návštěvu ndp. královéhradeckého biskupa v Praze veškeré zdejší listy zaznamenaly a pan biskup, který se zde těší velice četným známostem a všeobecně oblíbě a vážností, byl na pražských třídách, když se zde ve přátelském průvodu v občanském šatě objevil, ze všech stran srdečně a aktivě pozdravován a vítán. Popularita a obliba královéhradeckého biskupa byly ve hlavním městě království projevovány spontánním, nelicencem a srdečným způsobem tak, že celá jeho diecése může býti nanejvýš potěšena sympatiemi, jimiž se její vrchní pastýř obecně může honositi.

Když pak se objevil v musejní budově ve kruhu svých starých známých a ctitelů, s nimiž ve kroužcích srdečně se bavil, stal se zde středem všeobecné vděčné pozornosti, neboť není to zrovna obyčejný, ale velice příkladný zjev, když muž jeho postavení s takovou ochotou a nadšením sleduje a podporuje rozvoj pěstování vlastivědy, jako činí ndp. královéhradecký biskup.

Ujav se řízení slavnostního jubilejního shromáždění zahájil je znamenitou řečí, v níž vylíčil váhu archaeologického badání a s vroucím nadšením nabádal k vytrvalosti v jeho pěstování. Krásná jeho zahajovací řeč přijata byla s bouřlivou pochvalou a ndp. biskup vzpomínaje zásluh nepřítomného předsedy Archaeologického sboru p. stavebního rady dra. Hlávky o českou archaeologii, udělil druhému půlstoletí činnosti sboru toho do vínku jako osvězený další program.

Odborníci, svým předhistorickým badáním dnes muž světového jména prof. dr. Jos. Lad. Píč, dále za muzejní knihovnu prof. dr. Č. Zíbrt, za muzejní archiv archivář V. Schulz, za numismatické muzejní sbírky prof. Jos. Smolík a za muzejní sbírky historické archaeologie býv. rektor české techniky prof. Jan Koula přednesli přehled o činnosti těchto muzejních oddělení na roli české archaeologie a prof. dr. Píč načrtl ještě také dějiny „Památek archaeologických. Řadu těchto výkladů ukončil žižkovský farář Edvard Šittler přehledem, co bylo u nás mimo to v archaeologii vykonáno. Poněvadž veškeré tyto řeči budou na svém odborném místě v plném znění uveřejněny, není potřeba se zde více o nich šířiti. Uvedené přednášky zakončeny byly závěrečnou řečí ndp. předsedy biskupa královéhradeckého, který, srdečně rozloučiv se se shromážděnou společností, slíbil další svou součinnost na poli pěstování vlastivědy, která jest u nás doposud vlastně v počátcích.

Poněvadž v české historické archaeologii hrají jednu z nejpřednějších rolí české náboženské památky, netřeba ani dále vykládati, jak se má česká katolická veřejnost vůči Archaeologickému sboru stavěti, což jest ostatně vynikající účastí ndp. královéhradeckého biskupa srozumitelně naznačeno. Zajisté že se o tom také při příležitosti této ve pražské arcibiskupské residenci nanejvýš sympaticky a příznivě mluvilo a nepochybně se odtamtud snahám těm také příslušného podepření dostane.

V tom spatřujeme rozumnou, věcnou, požehnanou politiku, když katolicky smýšlející osoby nejenom že se samy na tomto svém smýšlení zorganizují, ale když také nevyhýbají se a nevylučují se samychtíce a dobrovolně z institucí a organizací, do nichž jsou zvány, kde jsou vítány a kde se jim ocnotně nejpřednější důvěra a příležitost ku práci věnuje. Nepřátelsky brojiti proti něčemu, kde brojící může nalézt vynikající postavení, jest nejenom nepřipustné, ale jest to znamením nedostatku dobrého tonu a taktu. A jenom ruku na srdce a každý přizná, že katolická politika nejvíce odporců způsobila si sama, nejvíce nedůvěry vyvolala proti sobě sama a to přemírou bludné domýšlivosti, že shromáždění sta osob musí vyhledávati osobu jednu, ač se ve skutečnosti musí díti naopak.

* * *

Hlučnou otázkou našich dnů stalo se volání po odpomoci nedostatku potřebných a postačitelých poslucháren na českých vysokých školách. Nedostatek ten jest nepochybný, jest patrný, jest zjištěný, jest uznán, že mu musí býti odpomoženo. A nyní se jedná o to, kdo se o odpomoc tu má postarati, kdo ji má

vymáhati, komu přísluší potřebu její na příslušném místě ustavičně připomínati dotud, dokud jí nebude vyhověno.

Jak jest všeobecně známo, posluchači vysokých škol ve příčině té již své stesky a své přání přednesli. Když se dali do těch a oněch přednášek zapisati, když je příslušní profesori a docenti do přednášek těch testováním přijali, tedy těmto pádným profesorům a docentům v nejpřednější řadě přináležeti povinnost starati se a pečovati o to, aby se řádným jejich posluchačům ve přednáškách náležitě jim místa dostalo. A sice místa pohodlného a slušného.

Avšak všichni páni profesori prý nejsou toho náhledu, že jim tato povinnost přináležeti, aby se o takové věci starali. V pražské veřejnosti kolují totiž zprávy, že prý někteří páni profesori jsou toho mínění, že prý se jim mají o posluchárny starati — poslanci. Avšak tomuto mínění naprosto odporuje náhled nejširší veřejnosti, která má za to, že páni profesori jsou v nejpřednější řadě sami povinni u nadřízených sobě instancí pečovati o to, aby měli kde přednáseti a že se mají sami na příslušných místech uvedením stávajících důvodů zasazovati, aby posluchárny byly pro jejich přednášky opatřeny takové, jakých jest zapotřebí.

Dnes stojí celá česká veřejnost se zatajeným dechem udivená nad tímto novým, překvapujícím zjevem, že prý se má posluchácký sbor také ještě o to starati, kde páni profesori vysokých škol přednášejí! České vysoké školy jsou vrcholem našich národních a politických vymožeností, jejichž reprezentantem a strážcem jsou především jejich profesori. Když se čeští poslanci postarali o jejich příslušné existenci postavení a zaopatření, tak předce se smí a dá očekávati, že pánové ti, když ne „pro vlast“, tak že alespoň pro sebe a pro své posluchače také něco učiní a že společně neunavě a rozhodně budou při nejmenším pečovati o to, aby ústav v jejich rukou se nacházející v každém směru a ohledu odpovídal svému poslání.

Naši profesori vysokých škol nijak směrnatně nepletou se do národních a politických zápasů našeho života, nijak intenzivně nestarají se o kulturní ruch a proto zajisté jest tím nejmenším požadavkem nejširší veřejnosti, aby se tedy starali alespoň o vysoké školy a jejich potřeby.

Vzhledem k vážnosti postavení vysokých škol pokládali bychom to přímo za urážku vážnosti a vlivu jejich profesorů, celé řady to dvorních radů a slavných jmen, kdyby se pánové ti měli dáti v otázce tak čistě univerzitní, jako je vnitřní ekonomická otázka poslucháren, zastupovati ještě dnes od poslanců, kteří mají starosti jiné, než-li jsou ty, jest-li se pan profesor X nebo Z dovedl postarati o to, aby si jeho posluchači měli na přednášce nač sednout. To by si snad vysoké školy dokonce zakázaly!

Dnes se u nás na poslance k vyřízení dvaluje všechno: hrubost konduktora na dráze, německé poštovní razítka, krobijánské chování se každého wachmistra, nedopatření úřadů, německé úřadování poštovní spojitelný, zkrátka s každou věcí, již má si vyřídit příslušný jedno-

sbor ochotně napomahal, tak že obecenstvo stulice pro oktávu a septimu vyhrazené obsaditi nesmělo. Však byvali tehdy oktaváné a septimáné královéhradečtí nějací páni: polovičky rostly již vousy a druhá polovice nabrazovala tento nedostatek nosním dlouhých, „slovanských“ vlasů. V tomto stadiu života si člověk o své důležitosti nejvíce myslí.

Když jsme se před tímto „Veni Sancte“ ve své třídě shromáždili, poznal jsem nové své spolužáky, z nichž většina mně své nejlepší přátelství zachovala až po dnešní den a sůta že nadejde příčina, abychom je do smrti rušili. V primě byli moji spolužáci rozděleni ve dvě paralelky, ale v sekundě byli jsme spojeni ve třídu jednu, v níž nás byl imposantní počet 57 blav.

Ze spolužáků neznal jsem nikoho, proto jsem si je zvědavě okukoval, který by se mému vkusu líbil. Hoši v lavicích štěbetali, čtveračili a hlouček kupil se jich kolem černovlasého, buclatého bošáka bělostné pleti, jemuž, jak jsem pozoroval, dělali bonery. Ptal jsem se, jak se ten boubelatý kollega jmenuje a tu jsem se dověděl, že je to lonský primus z A, Ladislav Klumpar, syn páně řiditelův, nyní hledaný obhajce a advokát v Praze. Tehdy nosil ještě podle panující mody kolem krku krejzlík, krátké kalhoty a šňorovací botky a selmovsky vládne se usmíval. Byl z celé třídy nejmladší, asi desítiletý. V primě B primusem byl vždycky vážný Václav Šic, nyní profesor státní realky na Kral. Vinohradech, tenkrát slaboučký, přisnedený studentík.

Když jsem si tak toho a onoho mustroval, přihopkoval ke mně štihlý, tenoučký, vysoký mladíček.

„Máš na výměnu nějaké cizozemské marky?“ oslovil mne. „Já si dělám sbírku. Bude s tebou nějaký káeft?“ ptal se.

Zavrtěl jsem záporně hlavou.

tlivec, běží se na poslance, kteří mají se dokonce postarati o to, aby si posluchači na universitě měli kam sednout. Není v tom omyl? Proto nevěříme, že by profesori vysokých škol chtěli oputření vhodných místností pro své přednášky svalovati na poslance. Máme za to, že se o to postarají sami, k čemuž zajisté již pracují. Na jedné straně vyčítá se poslancům spousta nedostatků a na druhé ihned svaluje se na ně vyřizování všechných věcí, které je činí potom skutečně malichernými a s výše zákonodárců srážejí je na obstaravatele záležitostí, o jejichž vyřízení má také trochu pečovati ten, kohož se týkají.

Obrana.

Obrana k opravě. V předešlém čísle obradili jsme se proti urážlivým klevetám p. Albigenkého v „Bílém Praporu“, rozšiřovaným o hradecké diecési a o kulturně politickém družstvu našem. Posuzovali jsme v této stati jen a jen krátkou činnost neznámého nám klevetníka a vyslovili jsme politování nad tím, že poměry odůvodněné opravné snahy modernistických pracovníků jsou takovými jalovými projevy zbytečné poškozování a v nevážnost uváděny. Vsaouvislosti s touto svou myšlenkou uvedli jsme též tuto vědu: „Nevíme, co tomuto anonymnímu vystoupení p. Albigenkého říká tvůrce modernistického programu pan Jan Oliva, ale velikou radost z této úchyvky od programu mtií zajisté as nebude“. Na tuto větu, kterou se pan Jan Oliva staví snad mylně, ale beze všeho zlého úmyslu do kategorie pracovních modernistů, oproti anonymnímu mluvčí Albigenkému, zaslal nám pan Jan Oliva opravu, kterou přes všechny nedostatky zákonité formy uveřejňujeme, aby se nezdálo, že chceme kacéřované námi vady sami prováděti. Oprava p. J. Olivy zní: „Napřesto není pravdou tvrzení přispívatele (2) v čísle 4. „Obnovy“ ze dne 22. ledna t. r., že já jsem „tvůrcem modernistického programu“, a tím odpadají také všechny vývody a výpady tam proti mně činěné“. Kdo si přečetl posudek náš o dopisech Albigenkého a vyzná se trochu ve výkladě smyslu souvislého textu, sotva by si utvořil názor, že jsme učinili výpaz na pana Jana Olivu. Uveřejnili jsme pouze zcela nevinnou domněnku, že pan Jan Oliva pod pseudonymem Jan Valerian vypracoval na základě německého ovšem originálu pracovní program pro české modernisty, kteří by měli pamatovati, že jsou stranou kulturní a ne destruktivní. K domněnce této měl náš přispívatel dle svého sdělení důvody dva. Pan Jan Oliva loni v „Bílém Praporu“ otevřeně pod svým jménem hájil polemicky své reformní návrhy ku opravě theologických studií, a pak programové články podepsané Janem Valerianem jsou formou a stylem velmi podobny studiím p. Olivy, uveřejněným ve „Hlídkce“ o klasifikaci věd, o reformě theologického učiva atd. Jestliže styl bývá visítkou autorovou, měl náš přispívatel nepřímý důkaz k domněnce, že p. Jan Oliva je totožný s autorem Janem Valerianem. Když však pan Jan Oliva odřká se veřejně vůči účasti na tvorbě pracovního programu mo-

mladíček odhopkoval jinam.

To byl Josef Votruba, nyní doktor filosofie a profesor gymnasia v Praze ve Truhlářské ulici. Byl to čilý, bodrý, srdečný a ochotný kamarád, s nímž jsem napotom nepřetržitě dobře vařil a ježž mám stále rád. Přál jsem mu vždy všechno to nejlepší, ale zlý osud uložil mu v nejkrásnějším věku těžkou zkoušku.

Když byl po dlouhém suplentování jmenován profesem gymnasia v Příbrami, v máji r. 1899 se oženil s milovanou, ušlechtilou dívkou. Avšak manželské štěstí brzy mu zapadlo! Na Zelený čtvrtek r. 1901 byl jsem v Kolíně, kam byl z Příbrami přeložen, na pohřbu jeho roztomilé paní Jozy, která mu tam dne 2. dubna po krátkém útrpení umřela.

Když jsem ho viděl jako zlomeného, zarmouceného a uplakaného vousatého muže ve průvodu svých rodičů kráčeti za věnci pokrytou rakví své drahé ženy, mimoděk upadl jsem v rozmanité vzpomínky, jež, jako bych se do kaleidoskopu díval, před mým zrakem se míhaly. Viděl jsem Votrubu ještě jako Pepíčka ve třídě dovádět, ušlejšího kollegu Kavána pokoušet, Kódlu Geduldigera škádlit, s dědouškem svým se procházet. Potom jsem vzpomínal, jak ho v tančírně u modré hvězdy starý taneční mistr Mrádk cvičil mazurkovým a valčíkovým krokem, jak Pepík později s chutí hradecká děvčátka roztácel a kollegům ochotně německé úlohy pracoval. V oktávě, kdy mne dorostl, učil jsem ho ministrovat. Byli jsme oba skoro dva metry vysokí, největší ve třídě. Sledoval jsem stále, jak vyspívá, až byl s něho konečně gymnasijsní profesor, kollega svého pana otce. Mydli byl stále bodrý, srdece dobrého, smýšlení věrného, upřímného a lřstostivého, nebci když kollegu Kavána dohnával, tak že tento huboval, tu vždycky Votruba nastavil záda a opravdově ho

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezalček.

III.

Počátek školního roku na podzim léta 1874 začínal na českých středních školách naposledy ještě dne 1. října, kdy také ve chrámu Panny Marie byla pro nás, tehdejší královéhradecké gymnasisty, zahájena slavnostní bohoslužba s „Veni Sancte“, již za četné assistance sloužil ndp. královéhradecký kanovník a napotom generální vikář Edvard Pršinger, jehož krásný kněžský zevnějšek a důstojné počínání si u oltáře zajisté každému, kdo ho znal a viděl, v paměti trvá.

Slavnostní bohoslužby gymnasijsní konány byly za tehdejší doby v Hradci Králové s vybraným vkusem, leskem a pečlivostí. Na kůru přednášeny studentským pěveckým sborem hotové náboženské koncerty a po stranách hlavního oltáře „stabilizovalo“ ve dvou řadách dvacet oktavánů v černém, slonním obleku v bílých glaci rukavičkách s hořícími voskovicemi v pravících.

Oktaváné a trochu již také septimáné hrávali za mé doby v Hradci Králové důležitou roli. Ve společenském ranku přicházivali ihned za lajtnanty ležících zde regimentů. Avšak s lajtnanty nežili nikdy ve přátelských stycích hlavně z toho důvodu, že jim tyto přebírali jejich první a tajné lásky, které dvoření se lajtnantů před studentskými pozdravy dávaly ochotně přednost.

Také v kostele Panny Marie při nedělních a svatečních gymnasijsních bohoslužbách těšili se té výsadě, že oktáva a septima seděly ve stolicích, kdežto ostatní třídy v chramové lodi staly. Právo to bylo od nich hájeno, v čemž jim al. professorský

v obnosu 19 K. Jednota účastnila se všech spolkových církevních slavností. Do nového výboru byli volbou povoláni: pp. Jenšovský, starší, Karásek, jednatel, Soudil, knihovník, Dvořáček st., hospodář, Beránek, správce divadla, Chrástina, správce billardu, Šykora, novinář, Buben, Polák ml., Polák st., Urban, Zilvar. Náhradníky byli zvoleni: pp. Bina, Jakubský, Katnar a Martinec. Po debatě o volných návrzích skončeno svoláním slávy sv. Ota a ndp. biskupovi.

Výroční správa Všeobecného sdružení. Poměrně malá, ale velmi pozoruhodná brožura dostala se nám do ruky. Je to výkaz, obětavým tajemníkem p. Jos. Polákem sdělaný, o činnosti odborového sdružení katol. dělnictva v království Českém. Přikládáme této brožuře proto ten zvláštní význam, ježto představí obraz samostatného a cíle svého vědomého našeho dělnictva. Jestliže se kdysi kněžstvu vytýkalo, že si shání spolky pro sebe, podává přítomná brožura důkaz, že v katolických spolcích vychování křesť. socialové jsou sami schopni dalšího života ve společenských poměrech i bez stálého snad provzbuzování a bez naděje v nějaký hmotný zisk. Jest proto všeobecný svaz zdárným ovocem, jež vzrostlo na mohutném spolkovém stromě spolkářské diecése královéhradecké. Jest svaz tento naší chloubou, ale musí býti předmětem stálé naší pozornosti. Takové dílo zasluhuje podpory a kdyby každý zámožnější katolík přispěl jenom 1 K ročně, účastnil by se charitativně socialního ruchu. Spolek čítal 716 členů, z nichž 159 žen. Výbor scházel se každý týden. Tajemník vyřídil a dostal celkem 3160 dopisů! V některém úřadě dělá se o takovou práci několik úředníků se slušnou existencí. Spolek poskytuje právní ochranu svým členům, vyplatil nemocenských podpor 1987 K, nezaměstnaným 315 K, mimořádných podpor 67 K a při tom přece vykazuje slušné zálohy pro příští rok. Spolek sprostředkuje práci, pečuje o vzdělání svých členů. Letošním rokem hodlá zvláštním krejcarovým věštníkem šířiti své zásady mezi širšími vrstvami. Navrhovali bychom, aby vydány byly 10korunové úpisy (akcie), jež bez všech nároků na úrok opravňovali by majitele ku hlasu ve vydavatelském listu. Kdyby to fond listu dovoloval, vylosovalo by se vždy ročně několik těchto akcií a peníze by se majitelům vracely. Byl by to slušnější způsob almužny dobré věci. Přejeme odborovému svazu upřímně „Zdař Bůh!“

Z Liběšatic. Zdejší Katolická Jednota konala dne 14. ledna t. r. svou třetí řádnou valnou hromadu. Ze zprávy jednatele vyjímáme: Členů čítá spolek 98, přistoupili tři noví členové. Výbor konal čtyři schůze, členských schůzí bylo devět. Přednášeli v nich dpp. Sabula z Hradce Král., a J. Dlouhý ze Semil, pp. Karásek ze Studence a Tůma z Rožkova. Mimo to přednášela sl. Jakubcová z Tuháně, členové spolku pp. J. Sedláček a J. Láška a jednatel. Přednášky byly rázu apologetického, historického, socialního a hospodářského. Spolek účastnil se korporativně služeb Božích o slavnosti Božího Těla, Vzkříšení a o slavnosti spolkové na den sv. Jiří. Krajského sjezdu křesťanskosocialního v Jilemnici účastnilo se 60 členů a členek. Zábavní odbor máje v čele snaživého p. J. Sedláčka provedl při spolkových schůzích mnoho jednoaktůvek a solových výstupů, přispívaje tak platně k oživení schůzí a k pobavení členů. Knihovna spolková čítá 100 svazků. Z časopisů odebrány byly: „Lid. Listy“ (10 ex-empl.), „Meč“ (45 ex-empl.), „Křesť.“ a „Maria“ (90), „Ludmila“ (8), „Časové Úvahy“ (8). Mimo to četli členové „Obnovu“, „Katol. Listy“ a jiné časopisy. Koupěny též kalendáře katolické a různé brožury. Ze zprávy pokladníkovy vyvstává, že Jednota měla 177 K 61 h přjmů a 95 K 3 h výdajů. Jednomu onemocnělému členu povolena podpora. Po schválení zpráv funkcionářů konány volby, při nichž zvoleni pp. Fr. Sedláček za předsedu, Č. Prásek za místopředsedu, vlp. B. Beneš za jednatele, Jos. Plichta za pokladníka. Tot přehled práce naší Jednoty v r. 1903. Jednota naše nezahálela v něm, nýbrž pracovala. Ovšem nemohli jsme v našich dosti stísněných poměrech vykonati činy veliké, ale i to, co vykonáno, svědčí o snaživosti a neochablé horlivosti členů. Dejá Bůh, aby i v tomto roce neochabla láska a přívětivost členstva k milé Jednotě, aby dále kráčet mohla krokem zrychleným ku cíli svému.

Z Lomnice n. P. Katolická jednota zdejší odbyla dne 17. ledna výroční valnou hromadu za přítomnosti 36 členů mužského a 28 ženského odboru. Dp. Frant. Knížek, předseda, nastívil několika rýsy situací, v níž se katolické strany nalézaly, projevil souhlas se smírem stran těchto v Praze chystaným. Jednatel p. Jos. Kozák přečetl protokol z minulé valné hromady, který byl schválen. Následovalo čtení jednatele zprávy, z níž vyjímáme: Správní výbor konal 10 schůzí, členských schůzí odbyváno 7. Na schůzi dne 8. března přednášel p. T. Jiroušek z Prahy „o emancipaci žen ze stanoviska mužů“. Na druhé dne 13. dubna přednášela sl. Fr. Jakubcová z Tuháně „o významu našeho spolkového jména“; tehdy provedeny i jednoaktovky „Švec milionář“ a „Horká hodina“. Dne 16. května na třetí schůzi přednášel předseda dp. Frant. Knížek „o staropohanském štěstí a svobodě a lidčnosti“. Čtvrtá členská schůze dne 14. června věnována byla památce zemřelého vůdce národa Dr. Fr. Lad. Riegro. Pátá členská schůze odbyvána byla dne 8. září a přednáškou vlp. Jiffého Sahuly z Hradce Král. „o českých poměrech v 16. století“. Dp. předseda přednášel při 6. schůzi dne 28. září „o Martinu Lutherovi a reformačním hnutí v Německu“. O sedmé schůzi dne 8. listopadu přednášel vlp. V. Kouba z Nové Vsi „o semském pojišťovacím fondu císaře Frant. Josefa“. Dne 6. prosince pořádána byla Mikulášská zábava, v níž vystoupil koncertista na cello p. professor Fr. Vacek. Dne 18. prosince bylo divadelní představení „Chudý Ježíšek“. Na veřejnost vystoupila jednota naše

při slavnosti Vzkříšení Páně a Božího Těla, účastnila se průvodů k soše sv. Jana Nep., při níž přítomným výboru kat. jednoty sbudován oltář. Na den sv. Václava, jakožto patrona spolku, obcovala jednota slavným službám Božím, 12. července účastnila se členemou deputací nastolení J. B. M. Dr. Jos. Doubravy a spolu valné hromady diecésního sdružení v Hradci Král. Na sjezdu katol. jednot podkrkonošských v Jilemnici dne 19. července zastoupena byla jednota naše počtem 33 osob, dne 25. října 70 členemou deputací vítala též nového duchovního správce farnosti naší vlp. Ant. Ládu. Jednota naše ztratila úmrtím člena vlp. Jana Háuku, jehož také vyprovodila na cestě k věčnému odpočinku. Kat. jednota čítá 99 činných a 13 přispívajících členů. Během roku vystoupili ze spolku 8 členové mužského odboru a 2 odebrali se k vojsku a přistoupilo 13 členů. Ženský odbor čítá 79 členů — 9 jich přistoupilo a 7 vystoupilo. Zpráva pokladní a knihovní s pochvalou vsazty na vědomí. Na to při volbách zvoleni pp.: za předsedu dp. Frant. Knížek, za místopředsedu V. Rada, za jednatele Jos. Kozák, za pokladníka Mikule Jan. Do výboru zvoleni pp.: Adlof Jos., Dlouhý H., Hrabá Jos., Koblíe Jan, Krcák Jos., Culík Jos., Ottmar V., Plichta Jos., Šimek Jos., Tomeš Jách., Sucharda Jiří, Ježek Jindřich; za náhradníky pp.: Pokorný Jos., Janda Boh., Nosek Fr., Prokop Fajfr. Za revisory účtů pp. Čapek Jos. a Novák Jan. Dámský odbor zvolil sobě za ředitelku sl. Annu Věchtovu, za jednatečku sl. Barušku Vajgrtovou. Do výboru: pl. M. Trýznovou, pl. A. Kuntovou, sl. M. Mikulovou, sl. Rosalii Knopovou. Další činnosti „Zdař Bůh!“

Ze Skoremic. Při výroční valné hromadě, již měl náš „Křesťansko-lidový a národní spolek“ v neděli dne 17. t. m., po vyřízení spolkových záležitostí přednášel dp. Josef Portman, farář ve Chlenech „o I. české ponti do Lurd“. Četné shromáždění s napjatou pozorností naslouchalo vlezdařilé této přednášce až do konce a projevoval svou pochvalu za ni hluchým potleskem. Přednáška rozdělena vhodně na 2 části, cestopisnou, v níž způsobem pontavým pojednáno o přípravách na cestu, o nespokojení pontní výpravy, pak líčeny zajímavosti cesty samé, totiž vypravování o znamenitostech měst, líčení přírodních krás a sdílení příhod poutníků, vše zajímavé i poučné, dobrým humorem protkané. Čistá druhá, náboženská, seznamovala posluchače s výkony pobožnosti při ponti této konané, i hlubokými dojmy, jichž zažili poutníci na posvátné památkách místech Francie. Zvláště dojemnými byla místa v řeti, kde značeny uchvacující pocity v duši vzešlé v Para le Monyal, kde se třikrát Kristus sjevil r. 1875 pokorné jeptišce Marii, i ono mocné vzrušení náboženských citů v Lurdech, kdy koná se průvod s Tělem Páně a nemocní toužebně očekávají chvíli, kdy se k nim svátostný Kristus přiblíží a kdy dějí se záračná uzdravení. Za přítomnosti českých poutníků, z nichž někteří byli očitými svědky, udály se také záznaky. Ku konci přečetl nám p. řečník úryvek z dopisu, jež obdržel z Lurd od ctihodné sestry Marie Terezie, dleci tam v klášteře, české to rodačky, rozené Holé z Dašic. Jest jedinou Českou žijící v Lurdech. V dopisu této ctihodné sestry jest zmínka o třech nových záračcích, jež se loni ku konci listopadu v Lurdech udály. Uzdraven tam voják v železničím voze, napil se vody Lurdské. Po uzdravení vstal, já poděkovati Bohorodičce. Vida uzdravení to přítomný žid, zvolal: Věřím, jsem katolíkem! Při účastenství dopisovatelky samotné, při pobožnosti v okolí Lurdské svatyně, močí divů Božích spadly k nohám pobožnost konajících četné libé vonící růže, jichž několik zmíněná sestra sebrala a se sobou do kláštera přinesla a které nevdanou. — Vyzavav ke konci účastníky schůze k účtě Panny Marie a hojnějším účastenství ku příští ponti Lurdské, skončil dp. farář uchvatnou řeč. Zaplať Bůh dp. faráři za jeho ochotu, a jakou přednášku vykonal.

Z Třebouchovic. Katolická Jednota naše pořádala dne 17. ledna 1904 výroční valnou hromadu za přítomnosti 65 členů. Schůzi zahájil předseda dp. K. Jirko několika vřelými slovy. Ze zprávy jednatele vyjímáme: Členů čítá jednota se ženským odborem 222. Schůzí výbor. bylo 13 a 2 mimořádné valné hromady. Zábav a vycházek do okolí pořádáno 14. Spolek účastnil se také slavnosti nastolení J. B. M. počtem 65 členů a všech církevních slavností vždy v hojném počtu. Časopisů se odebrá 7. Knihovna čítá 307 svazků různého obsahu. Zpráva pokladní vykazuje celkový příjem 997.27 K, výdaj 985.39 K. Nemoc. podpor bylo vyplaceno 62.40 K. Poněvadž Jednota přestoupila, postrádala svého jeviště, která si konečně dala zhotoviti. Celkový náklad na jeviště činil 483.68 K. Členy výb. zvoleni skoro ti samí jako v roce uplynulém. Další činnosti spolkové Zdař Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecésní. Vyznamenání jsou: p. Jan Kuhn, b. vikář a farář ve Studenci, jmenován děkanem; p. Fr. Proschwitzer, vikar, sekretář a farář v Niederhoffs, a p. P. Berthold Hejhal, O. S. A., převor ve Vrchlábí, jmenování b. notáři; p. Dobroslav Orel, katecheta vyšších reálních škol v Hradci Králové, obdržel farář synodali. Ústanovení jsou: p. Josef Ptáček, farář Všerádky z pražské arcidiecése, za faráře v Sedlici; p. Frant. Kubánek, administrator, za faráře v Javornici; p. Frant. Reiniš, kaplan v Krušeburku, za kaplana do Chotěboře; p. Václav Ráb, kaplan v Lužanech, za osob. kooperatora do Babic; p. Jos. Havla, kaplan v Teplicích, za kapl. do Lužan; p. Václav Štastný, kaplan v Sadské, za administratora do Velmí; p. Jos. Tuček, kapl. ve Voticích, za kapl. do Sadské; p. Václ. Havran, kooperator v Bělé, za proz. katechetu do Habrů; p. Arnošt Štemberský, kaplan v Nekofi, za kooperatora do Bělé; p. Jos. Zelený, administrator, za kaplana v Sedlici. V Pánu seznali: p. Blažej Krunert, (V. Vuln.) farář ve Velmí, † 10. ledna 1904 (naroz. 1847, vysv. 1870); p. Jan Holík, b. notář, farář v Losenici, † 24. ledna (naroz. 1834, vysv. 1859). Uprázdňovaná místa: Petrovice, fara patron. Jeho c. a k. Veličenstva, do

17. února; Vilémov, fara patron. barona. Cestava. Boleského z Dubnice, do 17. února; Velim, fara patron. knížete Hohenzolern-Schillingensburga, do 27. února b. r.

Osobní. J. M. ndp. biskup dr. Jos. Doubrava, vrátil se v neděli dne 24. ledna z Prahy, kde prodělal od minulého čtvrtka. Jak pražské listy oznámily, navštívil ndp. biskup do Prahy jenom k vůli tomu, aby účastnil se slavnosti schůze archeologického sboru Musea království Českého. O schůzi této píšeti náš pražský dopisovatel zvláštní úvahu.

K vydání Hayovy správy o visitaci far kraje Čáslavského r. 1784. Při slavnostním jubilejním shromáždění „Archeologického sboru“ v Praze, jež bylo za předsednictví J. B. M. ndp. biskupa královéhradeckého dne 23. t. m. konáno, uvedl zaslužilý archivář Musea království Českého a na slovo vsazý odborník p. Václav Schulz ve své přednášce o působení musejního archivu vydání Hayovy zprávy o visitaci far kraje Čáslavského r. 1784 jako důležitou publikaci pro seznání doby vydání tolerančního patentu. „Obnově“ tedy náleží nepochybná zásluha, že se o publikaci tu postarala a může se těšiti, že tento skutek její jest ceněn ze strany, jejíž hlas jest ve příčině té v nejpřednější řadě kompetentní.

Přednáška o Lurdech. V úterý dne 2. února b. r. přednášeti bude vdp. dr. Reyl „O prvé české ponti do Lurd“ v křesť. socialním ženském spolku „Dvora Adalbertina.“ Začátek o 2. hodině odpo. Hosté jsou vítáni.

Ples tovaryšské jednoty hradecké pořádán bude v „Adalbertinu“ v neděli dne 14. února při hudbě vojenské.

Krupobitím postiženým další podpora v obnosu 3700 korun zaslána k rozdělení ve vikariátech lipnickém, polenském, skutčském, poličském a chrasteckém.—C. k. okr. hejtmanství v Hradci Kr. v týž prospěch zaslali divadelní ochotníci z Velkých Petrovic jako čisti výtěsek z divadla 5 K, úhrnem dřívejších 4882 K.

Jeden rok v nevestavbě b. Borromaea. Pod tímto titulem vydal vdp. dr. Fr. Reyl, fidele Borromaea, úhlednou brožurku, jednající o výchově v internatech vůbec a o dějinách královéhradeckého Borromaea zvlášť. Popisuje se tu nová stavba Borromaea, jeho zařízení a vnitřní život v ústavě, na konci pak podmínky ku přijetí a platební. Čistý výnos věnován ve prospěch ústavu. Spisek ozdoben obrazem nového ústavu. Celé pojednání je výtěžnou kresbou vychovávачho a vzdělávачho účelu ústavu, nesoucího se duchem sv. víry a vyhovujícího zároveň všem moderním požadavkům zařízení se týkajícím. Přístě přineseme výňatek.

Českoslov. obchodnická beseda v Hradci Králové pořádá v úterý 2. února t. r. ve dvoraně měšťan. Besedy eliti vlněk. Výhradně pro zvané. Začátek o 7 1/2 hod.

II. živnost. společenstvo v Hradci Králové odbývá dne 31. t. m. o 2. hodině odpo. svou výroční valnou hromadu v zasedací síni obecního zastupitelstva. Na programu jsou mimo jiné též nové volby dle opravených stanov. Veškerí páni členové se tímto snažně žádají, by se pokud možno hojně účastnili!

Ze Všeobecn. sdružení kř. dělnictva. Schůze užšího výboru v Hradci Král. dne 23. ledna. Přítomni: Urban, Pochmon, Karásek a Polák. Podpora nemoc. udělena: Šimkové v Sedlici 5.76 K, Matlachové B. v Sedlici 6 K, Hurtové J. v Sedlici 4.80 K, M. Rendlovi v Sedlici 6 K, A. Oberreitrové v Hlinsku 3 K, A. Juklovi v D. Městě 1.50 K, T. Štěpánkové v Kunčicích 3 K; podpora v nezam. V. Stantojské v Ústí 4 K, A. Částkové v Litomyšli 6 K. Přijato 6 členů.

Poslední léč, přáteli myslivosti vždy tak toužebně očekávaná, pořádá se s vybraným programem v neděli 31. ledna v Hradci Král. v Adalbertinu.

Na Sanatorium v Janských Lázních přispěli vdpp: Josef Kopecký, kaplan v Hradci Král. 24 K 40 h; Frant. Novotný, kaplan v Holohlavech 12 K 30 h; z trutnovského vikariátu 40 K; Frant. Müller, professor na vyšší škole reálné v Kutné Hoře 20 K; Frant. Vacek, katecheta škol reálních v Kostelci n. Orli. 61 K; Anonymus L. 70 K; Fr. Chaloupka, b. vikář, děkan ve Světlé 24 K 40 h; z novobydžovského vikariátu 18 K; Fr. Novotný, kaplan v Holohlavech 8 K; P. Method Nývlt, O. Praem., čestný kons. rada, b. notář, převor v Zelivě, a P. Heřman Fr. Kratochvíl, O. Praem., b. notář, gymn. professor 25 K; Frant. Stadler, farář ve Wetzdorfu v Dolních Rakousích 40 K; Em. Kapoun, děkan na odpočinku ve Vysokém Mýtě 20 K; Jindřich Dudek, farář v Mladobové 28 K; Vojt. Kouba, b. notář, děkan v Souticích 12 K 20 h. — Srdečné díky vzdává a o další příspěvky prosí bisk. Konsistorium v Hradci Králové.

Divadlo. Vzhledem ku správě pod tímto titulem v předešlém čísle Obnovy uvedené, dle níž spolek „Klicpera“ sehraje drama S. Najdenova „Děti Vanušina“, opomenuto dodat, že dílo to s ruštinou přeložil společně p. J. Pašout a p. V. J. Červený, jenž jménem spolku „Klicpera“ požádal p. Najdenova o právo překladu a provozování.

Hledá se slovník nových madávek. Nyntější volební horečka rozpálila krav zdejšího pokrokařstva zrovna až k nepřístojnosti. Kdo by se divil, když uvědomělé lidstvo nechce a nechce kráčet za pokrokem pod knoutou „Osvěty lidu“? Co zasluhuje tak tvrdohlaví lidé, kteří chtěli mít jině mínění než dr. Hájka nebo dr. Klumpara? Karábať na ně! Těmhle Momen přece jen měl trochu pravdy, když odporučoval krátký proces s palicetými Čechy; aspoň by se měly rozbít lebký českým klerikálům a všem těm, kteří se opovážili frásim dra. Klumpara vzdorovat. „Osvěta lidu“ to ovšem na plná ústa neřekla. Musí se zatím chudinka spokojovati s takovou „rázností“, jakou jí státní paragraf trpí. Po znevažení úslalé lédi dra. Klumpara si ulevila: „Tolik jsme se naučili

z přítomného volebního zápasu, že boj vedený pokrokovými lidmi proti klerikalismu byl dosud málo účinným, že v klerikalismu nutno spatřovat škůdce ze všech nejhoršího (!), poněvadž vraždí (!) nejméně a nejpodstatnější element kulturního života, totiž mravní základy (!) člověka, a že proto především proti němu třeba obrátit zbraně se vším úsilím a s veškerou houševnatostí. — Ono se to, milá Osvěto, snadno řekne; ale jak to je provést? Parafstikačka k chrlení kalného rumu na ty nenáviděné klerikály jest sice stále v plné práci; stříká blátem vydatněji než podmořská sopka. Ale kde jen nalézt ještě účinnější látku k zhydění protivníků? Již ani Červánky nedovedou dělati napovědi k horším nadávkám, než jakými nás Osvěta lidu obmyšlela. Pražský Pepa by byl ještě víc na rozpácích, kdyby měl dodatí novou zásobu potup na katolický svět do redakce akademického listu páně Hajnova. Vždyť Osvěta I. do jediného čísla vložila tolik febnických perel, že by sám Wolf řekl: „To tu ještě nebylo.“ Ve hněvu proti svým odpůrcům mluví o nízkém žurnalistickém darebáctví, podlých insinuacích, o mlčenlivosti a brutálnosti, hnusnosti a hrubosti, podlosti, ničmostech, o klukovském hulákání — ale už dost. Dále byzditi papír Obnovy těmito zdvořilostmi nemíníme. A kdo by nevěřil, že tak nízký klesl pokrokový tisk, ať si přečte 8. číslo Osvěty lidu. V malomocném hněvu nad volebními událostmi posledních dnů tento „pokrokový“ list si ulevuje: „Za všechny ty hnusnosti a hrubosti, jichž jevištěm byly zejména voličské schůze v Smiřicích a Černilově a za ty vědomé lživé (!) zprávy o nich nutno zodpovědným činit jen klerikalismus a klerikální tisk.“ — Vidíš, Obnovo, čeho jsi se dopustila? Bij se v prase; ve svých elopupcích sice marně budeš pátrati po hříších, jež se ti vytykají, ale jistě jsi se jich dopustila; vždyť to praví „pravdomluvná“ Osvěta I. Má to Obnova asi strašnou moc, když na její povel Smiřice a Černilov poslušně poslechly. Kde jsme dali před oněmi schůzemi pokyn ke kravalům, nevíme; po shlédnutí „pokrokové“ práce v Chicagu jsme napísali: „Schůze tato je ukázkou, že dosud obvyklý slušný ton ve veřejných schůzích upadá v zapomnění, a místo důvodů budou se rozhodovati pěstě.“ A tohle nebylo jistě žádné vyhlášení ku kravalům proti drům. Hajnovi a Klumparovi. Naopak bychom si jen přáli, aby se na každé schůzi dalo voličstvo pobaviti zvlášť drem. Klumparom do sytosti. Že nechtělo jeho humor ve vážné chvíli dokonce vyslechnouti, za to my nemůžeme. Ale radit ke kravalům proti němu nikdy nebudeme, jako jsme před oněmi schůzemi ničím k tomu neradili. Za to se dá lehce uhodnouti, k jaké vzorné snášlivosti a humanitě vůči protivníkům výmluvnost Osvěty lidu své věrné svolává. A hněvají-li se pokrokaři, že byl proti nim odpor tak silný, nechť si vzpomenou na Chicago; tam dali sami velmi špatný příklad. Kdo sije vtr, klidí bouři. A teď opravdu ani sami nevíme, jak se Osvěta zachováti. Tento list křičí stále po svobodě občanské, po rovnosti; a hájíme-li svobodu kandidatury Sternberkovy proti náilnickému štvání, už je zle. Už beránek kalí pánům vodu. A že Osvěta si do úst nevidí, jest patrné z jejího poměru k drům. Hajnovi a Srdínkovi. Osvěta ale bouří proti drům. Hajnovi; nemine čísla, aby ho pořádne nescuchala. Sami jsme nenapsali proti němu ani desetinu takových útoků, jakými ho častovala Osvěta. A teď se najednou týž list hněvá, že tomuto pánovi nechceme dělat reklamu. Sami Právo lidu, jemuž se Osvěta stále věší na šosy, nazvalo jej politickou mrtevlo. Čas a Osvěta přitiskli na toto vyjádření svou pečel! A teď se nám spílá, že nechceme k vůli drům. Hajnovi podrážeti noby hr. Sternberkovi. Anebo se snad na nás Klumparův tělesný žurnál zlobí, že neděláme reklamu pánu Srdínkovi? Tohoto pána napadá Osvěta lidu v každém čísle způsobem velice nešetrným. Za to my jsme proti kandidatuře p. Srdínky nepodnikli nic. A tak už opravdu ani moudrý Ben Akiba by nerystudoval, jak se Osvěte lidu zachovat. Bude-li Osvěta lidu háseti tak hustým kalem pomluv a sprostot dále, jako to učinila v č. 8., pozná pravou podobu jejího humanitářského a svobodomyšlného nitra i každý slušnější pokrokař.

Dar. Na stavbu školní budovy v Malšovicích věnovala děvčata malšovičká 17 K jakožto čistý výnos z věnečku jimi pořádáného.

Krvavá exekuce. Dne 25. ledna t. r. měla se a rolníka Jana Řihu v Bukovině u Hradce Králové konati exekuce pro dluh 278 K. Z té příčiny exekutoři p. František Linhart a sollicitátor p. Postler z Hradce Králové vešli do domu Řihova. Ten však chopiv se sekery hnal se za exekutory, kteří ze strachu utekli do otevřené stodoly, kde se zavřeli. Když ale Řiha i do vrat stodoly počal sekrou mlátiti, utekli zadem. Soudní stíženec p. Linhart žádal pak místního starostu, aby vlivem svým působil na Řihu. Starosta však obávaje se nového výbuchu suřivosti Řihovy, odepřel žádosti jeho. Pan Linhart obrátil se tedy do sousedního Černilova na četnickou stanic, žádaje o pomoc. Četnický závodčí p. Jakub Hlávka ihned odebral se do Bukoviny, kdež a p. starostou, obecním strážníkem a oběma soudními stíženci vešli do příbytku Řihova. Při vstupu do světnice vyzval p. závodčí Řihu, aby exekuci nebránil, jinak že by ho musil zatknouti. Ten však se zuřivě na přítomné obotil. Byl proto prohlášen za zatčeného. Na to Řiha přes varování chopil se bodáku četnickova, chtěje mu pušku vyrvat. Závodčí tasil pak šavli a tal suřivce do ruky, jenž zraněn puškou pustil. Četník chtěl raněného obvázáti, ten však hrubě odepřel. Vyzván byv opět, aby si dal ránu obvázati, chopil se suřivce znovu pušky četnickovy, ten však, díky jeho rychlosti a síle, mu ji vyrval a poněvadž se Řiha opět po závodčím rozeběhl, bodl tento Řihu do pravého stehna (nebyl však stížen, jak se v „Ratiboru“ píše), načež pomocí 4 mužů byl závodčím spoután a odvezen do věsnice kraješského soudu v Hradci Králové. Ještě před odjezdem byl raněný za přítomnosti mnohých svědků četnickým vyvázán, by sobě dal ránu obvázati; ten opět hrubě odmítl. — Zmíněný Řiha znám jest svou suřivostí, čímž celé obci se stával postrachem. Ani vlastní matky nedostlil kterou mnohokrát stloukl.

Osobní. Njdp. Ant. Koslovski, katol. biskup v Chicagu, ustanovil Rev. Jana Fr. Tichého, katol.

faráře v Clevelandu státu Ohio, rodáka to častolovického, generalním vikářem pro stát Ohio a východní státy Sev. Ameriky.

Z Týniště n. O. Ples křesť.-social. lidového spolku pro Týniště n. O. a okolí pořádá se v neděli dne 31. ledna o 7. hod. v místnostech „Panského domu“. Hudba třebohovičká.

Umrtí. Dne 24. t. m. zemřel a dne 27. o 10. hod. pochován byl ve Velké Losenici vldp. Jan Holík, bisk. notář a farář, který od svého na kněžství vysvěcení po dlouhých 44 roků pracoval ve Velké Losenici jednak nejprv jako kaplan a pak jako farář. Byl vzorem tichosti a dobroty. Osada strácl v něm milovaného otce, kněžstvo vikariátní dobrého spolubratra R. i. P. I.

Z Potátny. V neděli dne 17. t. m. konána v našem městečku tklivá slavnost. Pan Martin Štych, štolba Její hraběcí Milosti vysokorodé paní Anny, baronky Dobřenské z Dobřenic, majitelky zdejšího panství, vyznamenán byl propůjčením záslužné jubilejní medaile, založené na paměť 50letého panování Jeho císa. král. Apoštolského Veličenstva Františka Josefa I., za více než 40leté věrné služby u této vrchnosti. Z té příčiny zavítal k nám pan c. k. okr. hejtman Adolf Wunsch z Rychnova n. K., aby v zdejší chrámu Páně vykonal slavnostní akt odevzdání, při čemž vysokorodou paní baronku zastupoval Její syn, urozený pan baron Ant. Dobřenský. Pojavše oba ti p. t. pánové oslavence ve svůj střed, ubírali se v průvodu ze zámku do chrámu Páně. Vrchnostenské úřednictvo, obecní zastupitelstvo, místní školní rada, spolek vojenských vysloužilců s praporem a hudbou, výbor obč. záložny, sbor učitelů se školní mládeží, muštrov zdejší c. k. četnické stanice a předsedné obecního z Potátny a přifaňených obcí je následovalo. Po obvyklých odpoledních službách Božích předstoupil oslavenec k hlavnímu oltáři, načež c. k. okr. hejtman ujal se slova. Oznámiv oblavenci, jaké vyznamenání mu Jeho Veličenstvo císař a král nejmilostivěji ráčil uděliti, vylíčil, čím si této počty zasloužil. Velmi případně vytkl, že v nynější době dosti jest služebníků takových, kteří sotva 40denní službu u jednoho a téhož pána se mohou prokázati, ale velmi skrovný počet jest těch, kdož by jako náš oslavenec u jedné a téže rodiny ve službě vytrvali přes 40 let; pročejž jej právem doporučil zvlášť mládeži jako vzor hodný následování, klada důraz na jeho osvědčenou pilnost, vytrvalost, poctivost a věrnost. Po té připlnul mu za stěhlby z hmoždířů záslužnou medaili. Když byl ještě dp. farář P. Antonín Sindelář v promyšlené řeči promluvil o občanských ctnostech vůbec a páně jubilantově zvlášť, a p. c. k. okresního hejtmána jménem oslavence požádal za oznámení nejpokornějších děků na stupních Nejvyššího trůnu, jakož i když místní starosta p. Josef Fridrich pronesl, že obec Potátná je též počtána touto oslavou, pročejž i on jménem obce panu c. k. okr. hejtmánovi poděkoval, skončena tato krásná slavnost zapěním rakouské hymny národní. Věrnému sluhovi na počest pozvala vysokorodá paní baronka četné účastníky slavnosti k sobě na zámek ku hostině, při níž oslavenci blahopřáno a proneseno více přípitků. Přejeme jubilantovi „Mnogaja léta“!

Z Lanškrouna. (Triduum Nejsv. Srdce P.) Dne 16., 17. a 18. ledna konala se zde třídní poboznost k Největšímu Srdci Páně za vedení P. Raimunda Langa a p. Ignace Hemmelmayera, kněží řádu Největšího Vykupitele z hory Matky Boží n. Králík. Oba kázali nadšeně a svými serafskými přednesy o Božském Srdci Ježíšově nešetně posluchače do děkanického chrámu vábili. Zvlášť uchvatně kázal P. Raimund, rektor, známý pp. exercitantom z minulých prázdnin. Mnoho set účastníků přijalo v těchto dnech sv. svátosti. Krásné vyjímaly se zpěvy i Tyrolská hymna k Nejsv. Srdci Páně od Mitterera, kterou studenti zdejšího gymnasia ochotně zapěli.

Přerušená taneční zábava. Nemile byli vyrušeni ze zábavy hasiči v Přivratě u Velké Řetové v sobotu dne 23. ledna t. r. Když zábava byla v nejlepší, zatrouben požární poplach a hasiči, na místo zábavy a hašení řízně, museli hasiti oheň. Starostovi obce a veliteli hasičů zapálil nějaký dareba stoh slámy — možná že nějaký přítel hasení.

Z Kutné Hory. (Městský dům — Dráha.) Tentokrát se chutí chápeme se péra, abychom registrovali zprávu, která zajisté ve všech Kutnohoranech nalezne příjemného ohlasu. Při posledním zasedání obecního zastupitelstva přijat byl pozoruhodný návrh poslance p. Dr. Pacáka, aby vypěna byla soutěž na plány ku stavbě městského domu, v němž by umístěno bylo i divadlo městské. Konečně tedy má se prakticky luštit ta otázka, která po léta byla přetřásána, vždy na povrch vyplývající a vždy znova pochovaná. Městský dům má být zbudován u Kamenného domu tak, aby činil souladný celek. Nevíme ovšem, jak se místo to bude líbiti odborníkům, než v občanstvu jsou již dva směry, jeden souhlasí, druhý odpírá a přál by si místo jiné, více do očí bijící, více v popředí se nacházející. Ať tak či onak otázka tato se rozluští, jenom když dojde k uskutečnění. Poskočí tím město naše o hodný kus ku předu. — Dle zpráv má být z Kutné Hory do Sedlic zřízena ještě jedna kolej. Dosavadní stav přílišné dopravě nestačí. — Na jaře počne již opravdová práce na trati Kutná Hora-Zruč. Bylo by již záhodno, aby z kancelář projekt náš ocitl se v přírodě. Byla by tím aspoň usmícena ústa rozličným skeptikům, kteří mají na celou záležitost k dobrému.

Z Malína. Přijíždějícím Severozáp. drahou na stanici sedlečkou jsou nápadny věle kostelní naší obce, z nichž jedna jest ve stavu velmi chatrném. Občanstvo zdejší nechtěje ponechati stavbu tuto propadnouti úplné zkáze, domáhá se toho, aby byla z chatrného kostelka upravena radnice a tak, aby starobylý ráz byl zachován. Zajisté lepší snaha, než jaká se na mnohých místech jevila ničením chrámů neb proměňováním jich v židovská skladiště. Neopomeneme zaznamenati výsledek akce.

Z Kolína nad Labem. Ani za časů a působení pověstného kysa Baláka, nebyly u nás poměry tak pobouřeny jako nyní, díky umravňující činnosti žurnali-

stiky pokrokové, lidové, realisticke či jaké jména si ve své domýšlivosti přikládá. Proti těmto otráveným poměrům marně bojuje zdravé jádro našeho občanstva, protože podporováno jsou vládnoucí klikou nynější, která asi nese se za heelem „v kalné vodě nejlepší lov.“ A tento lov to je jenom, který může u nás spojovati takové protichůdné živly, jako jsou Mladochesi a lidovci rázu Duškova. Působí to dojmem zdrcujícím, když čteme i v orgáně stranu mladočeskou reprezentující, v Národních Listech, útoky proti intelligentním občanům, kteří vedeni čistě patriotickými zájmy vystupují proti různým příživníkům svobodomyšlnosti. Doufáme však, že tyto poměry dlouho již nepotraví. Mohutný protest občanstva proti dosavadnímu režimu radničnímu na schůzi svolané stranou státoprávní v minulých dnech zbucuje zajisté kde koho, otevře oči i těm nejvíce krátkozrakým a výsledek toho bude hanebný vyhazov těch, kteří falešně sestavenými rozpočty, násilky a pronásledováním hleděli se udržeti v posicích taplých a výnosných. Pověstný kysa svobodomyšlným koštětem smete do ještě pověstnějšího svobodomyšlného pytle celou partaj i s vynálezem těchto emblemů naše prozíravé voličstvo a pošle je po vodě tam, kam beztoho tihnou. Přáli bychom našemu královskému městu, aby se mu co nejdříve ulečilo.

Z Polabí. Se starým rokem zavřel se hrob nad pověstnou „Českou Stráží“ a celé Polabí si oddechlo, že uzavřena byla tak stoka mrzákých klepů, denunciací a systematického hanobení všeho katolického. Vzduch se pročistil, leč jenom na krátko. Dosavadní redaktor a vydavatel Dubský stížený těžkou nervosou předal list konsorciu sestavenému ze známých evangelických a židovských předáků a tak čistý vzduch polabský bude otravován znovu. Katolicismus bude mítí opět o jednoho hanobce více. Vyzýváme naše katolíky, aby proti této „Stráži“, které ne nadarmo přezdíno bylo „Prušácká Stráž“, postavili také své strážě a nestrpěli, aby kdo poctivé snahy jejich bahnem pohazoval. Budou s nimi zajisté za jedno všichni šlechtní lidé, kteří jsou si vědomi, kam toto štvácké řemeslo vede. Proto na stráž pro víru a vlast!

Z Nám. Brodu. Volební zápas dobojován a dobojován čestně. Rozumná politika zvítězila. Tím ovšem nemalá rána zasažena všem pokrokařským živlům, které už od delší doby v městě našem prováděly své rejdy a které z pardubické Osvěty střílely do našich předáků, neostýchajíc se střeliva, které by do ruky nevzal ani nejhrubší vyvrhel. Snad nyní nastanou poměry snesitelnější. — K vůli orientaci zaznamenáváme, že posledním rokem založené Hlasy z českomoravské vysociny přestaly vycházeti, spojivše se s Jihlavskými listy českými. Bude to snad k dobru české věci. Jihlavské budou tím upevněny a budou moci čeliti spíše rozpínavosti německé, která tu při poměrně malém počtu příslušníků vede si proti české většině velmi sebevědomě. — Stavba gymnasia octla se jaksi v mrtvém bodu. Proti stavbě v klášterní zahradě zvedá se na některých místech odpor, že nedojde tím nová budova náležitě platnosti v okrese města. Budoucnost ukáže, kdo měl pravdu.

Z Nymburka. Od nějaké doby jeví se u nás pozoruhodný pokrok k lepšímu a k dohnání toho, co bylo po léta zameškáno. Město počíná se probouzeti ze své ospalosti a snaží se udržeti stejný krok s městy sousedními. Zřízena byla městská realka, postavena plynárna, a nyní přikročuje se k zbudování nové vodárny. Postavena má být však na méně příhodném místě, což by bylo opravdu škoda, když má její věž nésti ráz starobylosti nymburské. Také horlivě pracuje se o plánech na stavbu nové realky. Chvály hodná snaha tato zasluhuje podpory všeho občanstva. Nymburk při obezřetném vedení může mítí velkou budoucnost!

Školská hlídka.

(6) V časopise pokrokového učitelstva Č. U. po několik čísel upoutával pozornost článek „Politické strany a my“. Článek dává hlouběji nahlédnouti do nitra tužeb a přání pokrokového učitelstva a rysuje směle cesty, po nichž v blízké budoucnosti mají se jeho snahy ubírat. Článek je instruktivní a lze ho doporučiti každému, kdo zajímá se o stav nynějšího politického a náboženského hnutí mezi učitelstvem. Autor jeho píše otevřeně a nezakrývá zcela nic nepřátelské postavení učitelstva proti náboženství. Chceme dnes povšimnouti si této stránky jmenovaného článku a přičiniti své poznámky. Myslénky, které mají býtí nejvíce zdůrazněny, kladou obvyčejně na konec pojednání. Pomíjím pro tentokrát závažné momenty politické, charakteristické a zajímavé, jež ku konci, v pointě článku obzvlášť vynikají a přidržím se jen statí, jež zvlášť náboženství se dotýkají.

Především již dlužno podotknouti, že v časopisu pokrokového učitelstva, kdykoliv mluví se o náboženství, užívá se tak příkrých výrazů, že strohostí svou vyjadřují naprostého sebezapření, aby týmže tonem nebyly odmítnuty. Domníváme se však, že nynější protináboženská horečka jest chorobným zjevem pokrokové frakce učitelstva, jež uměle a jakýmsi náilným tlakem učitelského tisku přenášá se na celou organizaci — a z té příčiny ani strohost a nespravedlnost, s jakou odbývá se důležitá otázka náboženská (jež zajisté ani v duši nejorganizovanějšího nezůstává bez výsledku pozitivního, jakmile hlouběji a věcně začne ji u sebe uvažovat) — nevyruší nás z rezervy, kterou si ukládáme, znajíce učitelstvo — aspoň převážnou jeho část z vlastní antipatie.

Stalo se téměř módou, že mezitím co nejpoetiteljší hypotézy vzbuzují aktivý respekt v t. zv. kružích pokrokové inteligence — náboženství vzbuzuje vášnivý odpor. Připadáj tu na mysl slova písmá sv.: „Neboť bude čas, kdy zdravého učení nebudou snášeti, ale podle svých žádostí sobě budou shromažďovati učitele, majíce svrblivé uši a od pravdy zajisté slach odvrátí a k básním (domněnkám) se obrátí.“ (2. Tim. 4.)

Uvádím alespoň dvě místa jasně ilustrující náladu a smýšlení vedoucích kruhů organizace učitelské. V čísle 16. Č. U. v článku nadřčeném čteme: „Státy a církve starají se o to, aby lidu od útlého mládí přiroumu nevyvinutém vtípily své dogmata, aby si

vychovaly hodné občany a poslušné slepé beránky.“ (Ve slovech těchto mnoho napověděno ku poznání sméru, v jakém by si učitelstvo přalo vychovávat lid od nejtěšnějšího mládí! Není v tom ukrýta záměna slov, a něs setkáváme se v časopisech jako je „Nový kult“?) A dále se praví: „Jako vzdělávání stáváme se náboženskými kacíři a s radostí zhasujeme se sebe všechna ta dogmata mysl ohlupující a mozek zatemňující, tak že z nich zůstane jen příkazání: Miluj bližního jako sebe a proto *hleď jej poučiti o náboženství jako sebe*, rovněž tak ve škole politické poznáváme dogmata všech stran, odhodíme falešné a staneme se politickými — kacíři.“ Nejjasněji však mluví pisatel na konci článku, kde bez obalu praví: „Militarismus vyasává a zabíjí nás hmotně, klerikalismus, *lépe řečeno — náboženství utlouká nás duševně*.“ Kdyby všechny pokrokové strany zanechaly vzájemného vřadění špiněním se a obrátily sily své proti těmto dvěma velmocem, brzy by zvítězily a tím by pro lidstvo vykonaly dílo nejpádnější!“

Uvádím tyto fráse (pokud náboženství se týká) jako kuriositu hluboce pokleslého citu náboženského části „organizovaných“, které tím méně dokazují, čím vášnivěji a nespravedlivěji psány jsou. Aby se nedálo že tvrdím bez důkazů, uvádím oproti slovům p. pisatele, že „náboženství duševně utlouká“, slova nesmrtelného Cauchy, jednoho z nejznamenitějších matematiků a fysiků nové doby. Jemu bylo popsáno pokračovati v díle Laplaceově, rozluštit některé neobtěžnější problémy v moderní transcendentální analýze a založit ke slávě Francie novou školu matematické vědy. Jest tedy muž, jehož slova pravému vzdělanci třeba respektovati.

Ve svých „Ordres religieux“ prohlašuje: *Jaem křesťan; t. j. věřím v božství Ježíše Krista s Tycho Brahem, Koperníkem, Descartesem, Newtonem, Fermatem, Leibnizem, Pascallem, Grimaldím, Eulerem, Guldinem, Bosovicem a Geršilem*; dále se všemi velikými astronomy, fysiky a geometry věků minulých. A s větší částí z nich jaem zároveň katolíkem; a kdyby někdo tázal se mne na důvod, rád jemu odpovím. Poznal by, že mé přesvědčení není plodem předsudků od narození, nýbrž výsledkem hlubokého bádání. Viděl by, jak vryly se navždy v ducha mého a v srdce mé pravdy, které jsou pro mne ještě jistější, než číverec podpony neb zásada Machaurinova. *Jaem upřímný katolík jako byl Corneille, Racine, La Bruyère, Bossuet, Bourdaloue a Fenelon; jakými byli a jsou mnozí z nejznamenitějších mužů našich dnů*, kteří jsou ke cti vědy, filosofii a literatuře a dodali lesku našim akademiím více než všichni jiní. Sdílim hluboké přesvědčení vyjadřené ve spisech, přednáškách a životech mnohých učenců prvního řádu: Buffonů, Buffů, Laenneců, Ampèreů, Pelletierů, Freycinetů a Carliolů. A nejmenuji-li těch, kteří ještě žijí, obávaje se, abych neurazil jejich skromnosti, mohu aspoň říci, že *bylo mi vždy nanejvýš milým, že sledoval jaem se u svých slavných přátel se vši vmeščeností a šlechetností křesťanské víry, u vynálezce krystalografie, u objevitele chininu, u vynálezce stetoskopu a u nesmrtelného autora dynamické elektřiny!*“

Kdož by chtěl tvrditi, že všichni tito velikáni vědy, kteří vyjmenováni jsou ve slovech nesmrtelného Cauchy — „byli duševně utlučeni“? Sama věda by tu musila protestovati, hájíc své nejlepší pracovníky.

Náboženství duševně neutilouká! Činí zajisté jasno v duši (Pán Ježíš pravil: „Já jaem světlo světa, kdo jde za mnou, nechodí v temnotách“ (Jan 8, 12) a vedle mravní sily dává člověku klid duševní! Pán Ježíš řekl: „Vezměte jho mé a uňte se ode mne — a naleznete odpočinutí duším svým.“ (Mat. 11, 29). To jest zkušeností dokázáno, že mnozí z těch, kteří dnes duševně se utloukají bojem proti náboženství přijdou hlubším studiem náboženství a zkušeností životní k jinému náhledu a řeknou nám to, co napsal Schiller Körnerovi: „*Musím k Vám, neboť teprv u Vás budu šťastným!*“

Různé zprávy.

V panoramatě Národní Jednoty Severočeské v Hradci Král. v býv. kláštere za kostelem sv. Ducha vystaveno bude příští týden od 31. ledna do 6. února 50 krásných obrazů: „Válečné lodi na širém moři“, mezi nimiž francouzsko-ruské slavnosti v Touloně, francouzské, anglické, německé křižáky a torpedové lodi, západ slunce v Normandii a na moři, přistání Andreevy výpravy na Špicberkách atd.

(11) **Satanismus.** „Nouvelle Revue“ přináší článček o „černé mši“, které na svátek Božího Těla přítomen byl spisovatel Gustav Coquiott kdeasi blízko Paříže: Sloužena byla v jakémsi malířském atelieru, jehož stěny pokryty byly červenými čalouny a „kněz“ rovněž v červeném ornátě „celebroval“. Měl prý vzhled mnicha askety, ale z úzkých rtů tohoto fanatického obličej vyčázelo to nejhorší rouhání a proklínání. Na to uchopil kalich a bil jím zběsile do kříže, až Ukřižovaný rozbit s něho spadl. Nyní smocnila se zufitost abromázdění, které, jak se zdálo, utvářelo se samých hysteriků. Ženy rvaly si šat z těla, válely se hrozně vyjice v křídlech, muži jako posedlí vrhli se do toho reje a spisovatel, který ze zvědavosti přišel, uprchl, aby nebyl svědkem Bakchových orgií. — Co, tomuto případu říkájí různé plátky a nedoukové kteří se nauce o peklu a ďáblu smějí?

Ze naše peníze. České peníze jsou vaudě dobré. Ukáže-li se něco, čím by se Vídní mohlo prospěti, aneb vůbec co by jí ozdobou bylo, stát ochotně vypomůže čas. penězi — báječné dary jsou hned ponotové. Tak před 30 lety nákladem mnoha milionů státních peněz zřízeno bylo pro Dunaj nové umělé řekářé, aby Vídeň chráněna byla před zátopou. Ale během času umělý tok zanesen kamením a štěrkem, čímž Vídní broží zase zátopa. Dle náhledů odborníků hrozí zátopa otvratí se jen tím, když se obnoví staré řekářé. Tak se hospodář — V letech

sedmdesátých minulého století po krahu rosad stát sbankrotělm německým továrníkům 60,000,000 mil. na neúročitelných půjčkách. Ovšem to nebyl český lid, to byli — německí liberálové. — Haliči a zemím alpským pomocí státní v mnohém směru znamenitě se daří; nedivme se pak, že Poláci jsou proto vadyky přáteli vládními. Bez přílivu českých peněz špatněby se to hospodářilo ve zmíněných zemích. Nad tož připravujeme si nové konkurenty v zápasu o chléba a moc. Za české peníze vydrží stát v Haliči a Bukovině přebídně navštěvovaná gymnasia, jejichž vychovanci v nejbližším desetiletí zaplaví úřady císlajtské, aby se stali našimi pány — neboť doma nenajde z nich místa ani třetí díl. Předzvěst toho ukazuje sám vládní věstník. Na př. gymnasium v Černovicích má 1800 žáků, v Brodech 1100, v Przemyslu 1200 atd. Haličské gymnasium o 600—800 žácích patří mezi ústavy slabé. — Bosna a Hercegovina by také mohly vypravovati o dobrodiní českých peněz. — Za to všechno utluče se nám Čechům často se strany vládní pouhé — odmítní. Tak svět odplácí!

Hlad v Čechách. Dle „Obrany Zemědělců“ počíná se v nejhundších obcích okresu dolnokralovického (n. p. v Píšti, Vranici atd.), jež strašným krupobitím 19. července m. r. nejvíce postiženy byly, jeviti hlad. Panuje tam neslýchaná nouze! Obyvatelstvo prodalo poslední kusy dobytka — prodalo i svůj poslední majetek — a nyní nemá více co prodávati. C. k. okresní hejtmanství v Ledči obmyšlí v osadách těch zavěsti vaření polévky, aby se lid aspoň jednou denně nasýtil. — Ještě smutnější jest budoucnost; nebudou si moci chudšasové opatřiti osivo k zasetí připravených polí. — Tak vidal ze zemí království Českého jako ze zlaté pokladnice peníze se do Vídně stále hrnou, ale tam nemají slitování, když ubohý lid český pod tíhou neštěstí téměř hladem umírá!

Pobídkou rolníkům. Městská rada vídeňská chystá se požádati vládu o povolení, aby se do Vídně mohlo dovážeti maso z Ameriky a Austrálie. Nedostatek dobytka a tím vzniklá velká drahota masa a jiné ještě příčiny nutí městskou radu ke kroku tomu. Vaudě natíká se na příliš vysoké ceny všeho masa, ale naši rolníci toho nepoužijí. Chov dobytka je přece nejvýnosnější a není tak pracný jako pouhé poláření. Zvláště by si měli rolníci hledati více chovu vepřového dobytka, který se dá nejrychleji prováděti. Ze zvýšení cen kofiatí nejvíce velkoobchod, jenž má obchod dobytkem v rukou, pěstitelé pak dobytka spojují se musí nepatrnou částkou. Jak jinak jeví se v tom směru rolnictvo dánské, které samo si řídí nákup a prodej všeho dobytka a výrobků z něho. Na ušlechtlý dobytka mají mnoho spolků pro chov jeho, zakládají družstevní jatky, mají řádně vedenou organizaci výrobků mléčných atd. Rolníci dánské sami určují si cenu všeho, co jim poskytuje hospodářství polní a domácí. Ponze s této organizace na základě svépomoci povatelé vykvetla zámožnost rolnictva dánského.

Naším včelařům. Členové včelařských spolků mohou se malým pojistným 30 h pojistiti bez ohledu na počet včelstev a cenu včelínu včelařova proti škodám způsobeným ohněm, proti náhradě ze škody včelami způsobené a proti krádeži. Přihlášky členů spolku budtež do 15. února podány u předsedy spolku a budíž udáno v ul: Jméno a přijmení, bydliště a počet včelstev dle stavu 1. ledna s udáním, v jakých úlech (dřevěných neb slamených) a po přepadě, je-li zvláštní včelín. Případné pošary, krádeže a náhrady za škodu oznámí se do 24 hodin rekomandovaně neb telegraficky Zemskému úřt. spolku v Praze a musí býti přiloženo potvrzení předsedy spolku včelařského neb obec. starosty. Touto výhodou zajisté smohutní spolky včelařské a nebude snad ani jednoho, který by se spolku vyhnul.

Nesmějti dělat dlouhy. Řiditelstva státních drah zakázala železničnickému personálu dělati dlouhy. Železniční úředníci zároveň vysváni, aby do června 1904 uspořádali své finanční poměry. Neškodilo by i jinde.

Odvážení oplšého na účet hostinského v najatém povoze nafázeno jest policejně v Kopenhagen v Dánsku, po případě, onemocní-li s „poslední skleničkou“, kterou mu nalil hostinský, jest i na útraty dotčeného hostinského léčen. Dále ručí hostinský za veškeré škody, jež opilostí některého jeho hosta se stanou.

Jak se dříve léčilo. (Rukopis z konce 16. stol.) Na nežit v hrdle, pro něž by mluvit nemohl. Routu, peluněk a bílé, pí lejno a vať v silném octě, to vloď do pytlíku, poloť na temeno; kdyby tñi neděle již byl nemluvil, bude mluvit. — Proti kašlání těžkému: Izop, skořici, likofici, anýz, šalvěj vať a vodě, pij teplé ráno a večer a odstoupí kašel od prsou. — Na kašel a krví. Petršel a miru (myrhu) usuť a setři dobře, pij s vodou brořtanovou na každý život a zdráv budeš. — Na užtknut od hada. Svelpý semenec stluď, routu a mladé holoubě po vyhlánutí, to přikládej a pomazuj; brzo oplaskne tobě. — Na rozsedené pysky. Pomazuj pyskům sádlem slepičím, kde jsou rozsedené. — Na hlízy v hrdle, šábu, aneb oteklost jazyčka. Vať filky v medové břeče a pouštěj do hrdla a spomůž, prsy čistí, kašel zastavuje a plíc obměkčuje. — Na šábu. Boť dřevce vať a víně, pij ráno a u večer. — Item: Vezmi kofený myšl očásek, vať n vodě a vymývej sobě tím ústa. — Na prým. Černohlávkovou vodou vymývej a suknem červeným vytřej jazyk a medem pomazuj. — Item: Liliovou vodou drť v hrdle; zhojíš tu i jinou bolest.

Z právní praxe. Soused A má studni, která jest vzdálena od hranic souseda B asi 5—6 m. Na pozemku souseda B je mírný svah, který vede ke studni. Po svahu tom vede soused močůvkou směrem ke studni, takže za deštivého počasí a při jarním tání vodu mu znečišťuje. Tu soused A nemůže přinutiti souseda B, aby odklidil tok hnojůvky; neboť kdo užívá svého práva v mezích zákona, neodpovídá (dle § 1805 všeob. zák. obč.) ze škud, které tím povstávají pro druhého. Musí se proto dohodnouti se sousedem v dobrém, aby dobrovolně učinil nějaké opatření, kterým by škody sousedu A byly odvráceny. Stejně třeba

si počínati, kdyby z pozemku zaplavovala voda sousedův přibýtek, chlév, kůlnu, dvůr atd. — Soused A může si vykopati blíž přibýtku (stáje, stodoly a j.) souseda B jámu na vápno, fláky, vodu a j., neboť každý vlastník pozemku jest oprávněn bez újmý sousedovy a pozemkem svým volně nakládati. Soused B může se jen tenkrát proti tomu brániti, když mu tím škoda (na př. zřícení zdi atd.) hrozí a když by ve svém právu vlastnickém nebo v pokojném držení byl rušen. Během 30 dnů může se naň podati žaloba — nezabývá-li totiž jámu po dobrém — pro rušení drážu, jinak pro porušení práva vlastnického. — Má-li soused A na dvoře nebo na pozemku svém vůbec stoh slámy, může soused B proti tomu namítati jen tenkrát, nevyhovuje-li vzdálenost stohu od stavení policejním předpisům, t. j. je-li vzdálenost tato menší než 30 m. Vznikne-li požár od stohu, jenž neuváží vzdálenosti, není pojišťovací společnost povinna vyplatiti pojistné tomu hospodáři, jenž stoh náleží. — Obcí mezi sousedními domy teče potok, jenž často pískem a hlínou se zanáš. Pokud jde potok obcí, je zajisté v obecním pozemku, a tu sluší jej obci spravovati, dále za obcí, když jde pozemkem soukromým, sousedů, opravuje a čistí se dle stávajícího zvyku, anebo všemi sousedy, majiteli. Škodí-li některému, nechť si dotčený soused stěžuje u starosty, že mu potok škodí, a starosta jest povinen další zafiditi. Kdyby tak neučinil, nechť si stěžuje u c. k. okr. hejtmanství.

Na vánoční stromek chudých dítek blachoněmých v Hradci Král. laskavě přispěli P. T.: Po 20 K: J. B. M. Dr. nřdp. Josef Doubrava a p. Ing. A. Sulz. Po 8 K: p. c. k. dvor. rada Kvěch a chotí, p. c. k. m. r. Steinfeld a chotí, p. měšťanosta Dr. Ulrich. Po 6 K: vřdp. Dr. Frýdek, vřdp. Fr. Fiala, pl. A. Urbanová. 5 K p. C. Hluo. Po 4 K: vřdp. M. Musil, p. A. Spora, p. Hubáček. 3 K p. J. Rážíčka. Po 2 K: vřdp. Pogerth, vřdp. Barták, vřdp. Dr. S. ukup, vřdp. Ant. Hrubý, p. Pirchson, p. R. Schmidt, vřdp. Dr. Růh, dp. Kupecký, vřdp. Ant. Sachánek, vřdp. Dr. Beyl, vřdp. Sekera, ctihodné Školské sestry, pl. Adela Veverková, p. Dr. Fr. Žák, p. J. Dudek, pl. B. Franková, p. A. Arelt, p. Matlaš, p. V. Javárek, pl. M. Helwchová, p. B. Welas, p. Berger & Munk, pl. F. Popperová, p. dr. L. Bitulický, p. V. J. Spalek, pl. M. Krušvicová, pl. A. Stefková, pl. Fr. Holatová, p. Palda & Pour, p. K. Richter, p. J. Jelinek, p. dvor. r. Okenfas, p. Srp, p. Iakovič, p. Loudecke. p. Lábler, p. Dr. Kukla, p. Dr. Srdínko, p. Dr. Procháčka, p. Dr. Taussik, p. Dr. Czurba, p. Dr. Št. Fischer, p. Dr. Zimmer, p. Moravec, p. Bartbeldy, dp. Brabec, pl. Scheineroval, p. Dr. Hodoval, p. Jos. Nermuf, p. Ant. Šubrt, p. J. Frákl a syn, p. J. Pokorný, p. G. Stein, p. J. Sommer, p. V. Trapp, p. J. Klumpar, p. A. Sluka, pl. A. Jasečková, pl. M. Petrovová, p. Al. Hugo Lhota, p. J. Morávek, pl. F. Řiemrová, pl. J. Weinbengstová, p. J. E. Darchánek, p. V. Rejchl, p. Tolman, p. Fr. Plešný, p. J. Šolc, p. Č. Mahrle, p. st. zast. Matouš, p. B. Melichar, p. Voleník, p. V. Červenka. Po 1 K: vřdp. Dr. Hejál, vřdp. Dr. Domabyl, vřdp. Dr. Novotný, vřdp. Dr. Orel, vřdp. Fráhbauer, vřdp. Fr. Kerner, dp. Jos. Trnka, dp. Jan Černý, dp. Jan Šolc, vřdp. R. Černý, dp. V. Gyrkovič, dp. Sabala, dp. Jukl, dp. V. Bayer, vřdp. Jan Veverka, p. Čedil, vřdp. Hampl, pl. Hanašová, p. A. Singer, pl. A. Malá, p. J. Formanek, p. J. Riedl, p. J. Javárek, p. Dix, pl. J. Řezáčová, pl. M. Česáková, p. Křikava, p. Ant. Gergurič, p. Vacek, p. Bosdéb, p. Jan Kopp, p. A. Šmek, p. Jos. Nebeský, p. J. Benda, p. V. Sak, pl. Pátková, pl. Štrnadová, pl. Fr. Samková, pl. M. Danovská, p. J. Uher, p. B. Fischer, p. K. E. Krupka, p. Bonček, p. B. Stein, pl. A. Škabradová, p. J. Šolc, pl. P. Tolmanová, p. L. Taussig, p. J. Pospíšil, p. A. Hofmann, pl. Krist. Dvřáčková, pl. M. Faltová, pl. M. Beránková, p. Jos. Stejskal, p. Jul. & Emil Giskau, s jmen nečitelných. Po 80 h: pl. B. Reibsteinová, pl. T. Vojtěchová. 60 h pl. M. Knoblochová

Zasláno.

Ctěnému p.

Jaroslavu Doležalovi, poslanecké ve Věstarech u Hradce Králové.

Vzávaje Vám jménem naší obce díky za velmi pěkné obnovení oltářů a za dodanou novou sv. křtářovou cestu do našeho nového chrámu Páně, dozávám, že tato Vaše solidní práce těší se všeobecné oblibě a pochvale; pročť vás co nejlépe doporučuji.

S úctou

F. Vimař, starosta.

V Podulšanech, 24. ledna 1904.

(Zasláno.)

Valectihodnou osobou z Hradce Králové bylo mi sděleno, že v tamjších kruzích panuje domněnka, jako bych psal do „Bílého Praporu“. Prohlašuji a důrazem, že nikdy ani nejmenší řádky do „Bílého Praporu“ jaem nenapsal. Tomu, kdo opak dokáže, slibuji, v nedostatku jiných prostředků, celou svou knihovnu, která skládá se z mnoha vědeckých, cenných děl a má pro sám antiquariát cenu nejméně 2000 K; tomu pak, kdo označí mi osobu, která první veřejně tuto domněnku alespoň přede dvěma svědky pronese, odměnu 400 K.

V LUŽI, dne 26. ledna 1904.

Václav Oliva,
kaplan.

Listérna redakce.

Do Librantie. Odložili jaem.

(Zasláno.)

Panu KARLU ZAVADILOVI,

zlatníka a pasíři v Chrudimi.

S práci Vaší jsem úplně spokojen; odesílám smluvu obnos a přeji hojně o zdaru

V Ostřetíně, dne 28. května 1903.

František Čermák, děkan.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 23. ledna 1904. 1 hl pšenice K 11:40—12:60, žito K 9:60—10:00, ječmene K 8:90—10:00, oves K 8:00—8:60, prosa K 00:00—0:00, vikev K 9:40—10:00, hrachu K 19:00—19:50, čočky K 24:80—28:00, jablek K 19:00—20:00, krup K 16:00—34:00, bramborů K 3:00—8:20, jetelového semene červ. K 84:00—100:00, jetelového semene bílého K 100:00—120:00, jetelového semene švéd. 84:00—86:00, jetelového semene rus. 60:00—60:80, máku K 26:00—30:00, lněného semene K 20:00—00:00, 100 kg. žitných otrub K 10:00—10:40, pšenič. otrub K 10:00—10:10, 1 kg másla K 1:60—2:00, 1 kg. sádla vepřového K 1:60—0:00, 1 kg. tvarohu K 0:28—0:30, 1 vejce K 0:06—0:08, 1 kopa petržele K 3:00—3:20, 1 kopa kapusty K 1:80—2:20, 1 hl cibule K 4:20—5:00, 1 kopa drob. zeleniny K 1:40—2:60, 1 pytel mrkve K 1:50—1:80, 1 hl. jablek 00:00—00:00. 1 hl hrášek K 00:00—00:00. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 23. ledna 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 819, žito 518, ječmene 496, oves 380, prosa 2. Kikve 31, hrachu 10, jablek 14, krup 41; jetelového semínka 368, máku 4, bobů 2. 2) Zeleniny, petržele 14 kop, kapusty 18 kop, cibule 24 hl, drob. zeleniny 96 kop, mrkve 11 pytlů, brambor 80 1/2 hl. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 62 kusů, podvinčat 506 kusů.

Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu

sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčcích s ochrannou známkou farář Kneipp a jménem Kathreiner a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali všelikých méně cenných padělek.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň,

VII. o, Seiden-gasse č. 35.

Na ukásku posílá se vše franco.

Bursa práce v Hradci Králové.

Dělník truhlářský, který dovede pracovat na obráběcích strojích jež si sám seřídí, obdrží dobré místo v Benešově. Doba pracovní 11 hod., plat až 20 K. Mstí býti křesť. sociál. O místo žádá truhlářský dělník po vyučení. — Přihlášky přijímá Všeobecný sdružení křesť. dělnictva v Hradci Králové.

Veleobtojnému

duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praxe-1, ul.

Kar. Světlé,

č. 19 n, roh

Konviktné ul., vyučený pasíř specialně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučiti svůj hojně zásobený sklad ve vlastním dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádoby a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb cenníky franko. Za veškeré výrobky a slacení ručím. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejednoduššího do nejjednoduššího. Chudším kostelům dle va v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesované výrobky desecenné. Vše posílám již posvěcené.

Založeno roku 1853.

Petra Buška synové

v Syrovově, Čechy,

umělecký závod sochařský a řezbářský pro práce kostelní, parostrojní truhlářství

doporučuje uctivě

— k době velikonoční —

Boží hroby, křížové cesty, Těla Páně a klečící anděly ze dřeva řezané a polychr.

sošky „Vzkříšení“ ze dřeva řezané a polychr.

velikost 55 60 65 70 cm

korun 32 34 36 42

Pro levné Boží hroby: Těla Páně ze sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychr.

velikost 90 100 115 130 140 cm

korun 24 28 36 42 48

Klečící anděly ze sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychromované

velikost 40 55 65 cm

korun 12 16 22 kus

Provedeno přes 450 oltářů a Božích hrobů.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Veleobtojnému duchovenstvu

doporučuje

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř v Chrudimi

svojí hojně zásobený

sklad náčiní bohoslužebného

ze stříbra, bronzu a jiných kovů

vše slané v ohni zlacené a stříbrené, vše se ručí.

Vlastní výroba umožňuje veškeré objednávky co nejlevněji vyříditi. — Platiti možno též ve lhůtách. Oprava znovuzlacení a stříbření starších věcí vykoná se rychle a sálou se již svěcené se stvrzením Jeho biskupské Milosti. Starý závod můj může se vykazati četnými pochvalnými přípisy P. T. sakazníků a doporučuje se tedy k za koupení a opravě kalichů, monstrancí, ciborií, relikviářů, nádobek na sv. oleje, lamp luceren, lustrů, kaditeln, ácků na křesť. svícny, pa cířků, schránek na Největší, patenek atd. co nevíce.

— Filialka v Hradci Králové. —

Pradleny!

Perte prádlo

NAFTOLEM!

Ušetříte času, ruce i prádlo. Vyperete lehce, brzy a bílě prádlo nikdy nebudete.

Na sklade mají firmy: Fr. Chrudimský, E. Rozá, Krestová, Ippen, Vachek a Šachojba, všechny v Hradci Králové.

Svíčky kostelní

voskové i polovoskové

doporučuje P. T. veleobtojn. duchovenstvu za podmínek nejvýhodnějších

továrna na svíčky voskové a j., parní bělidlo vosku

Josef Pilnáček v Hradci Král.,

c. a k. dvorní dodavatel.

Starý solidní český závod, založený r. 1809 a doporučený Ordinarem listem nejvyššího bisk. konsistoře v Hradci Králové z roku 1888.

Doporučuje veškeré výrobky voskářské: Svíčky oltářní z čistého vosku včelího i druhy levnější, dále paschaly, triangle, zrna kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro potřebu domácí.

Výrobky snímé, bezvadné jakosti, obsluha rychlá a přesná, podmínky a ceny nejmírnější.

Zvláštní nabídkou na přání ochotně se poslouží.

Za ceny výrobní. Následkem spojení dvou skladů nábytkových prodávám za ceny výrobní

Nábytek. — jen — na Malém náměstí č. 117 v Hradci Král.

Za ceny výrobní. úplné

Nábytek. zařízení do pokojů, a t. d.

František Matějček.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.

zhotovuje zručně a levně kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho pochvalných příspěvků vyloženo k nahlédnutí.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skříňkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, ohlasy a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným sálky na výběr též i na splátky bez svýčinné cen. — Založeno r. 1843

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských látek jest u Tkalcov. výrobceho společnosti „Vzájemnost“ v Hradci Králové. Též lze obdržeti pro 10 a 30 hl, obsahující každá různé látky, zejména: plátna, oxfordy, barčenty, sukotska, šotýse, zelníky, kankasy atd. Jež nechají se v každé domácnosti vyhodit a upotřebiti, za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše. Všechny a celou látku a tkaninu.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802161.

Založeno roku 1883.

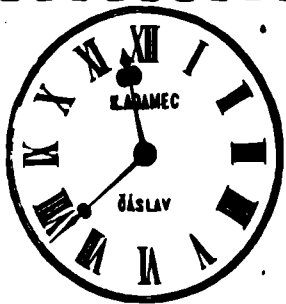
Pneim. stroj.

NOVOTINY

tu- i cizozemské pro zimu a jaro již došly; dále černé látky pro
veleřadostojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorů se na požádání zašlou.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemožnost obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Malínský

● křen! ●

Ochrannou známku opatřený.

5 kg. 15 kořenů . . . . . K 5.50
5 kg. 20 kořenů . . . . . K 4.50
5 kg. 30 kořenů . . . . . K 3.50

Vyplacený na každou pošt. stanicí zasílá

F. Císař v Malíně u Kutné Hory.

K blížícímu se období
prvního

svatého přijímání

upozorňuje firma

KAREL ŠIMEK v Č. BUDĚJOVICÍCH

na svůj

hojně zásobený sklad.

Upomínky od 4-24 h,
s českým neb německým textem,
jen v uměleckém provedení.

VZORKY na požádání k dispozici.

Jan Horák,

seukník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro zimní a jarní dobu.

Tež velejemné
látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleřadostoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Př. hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

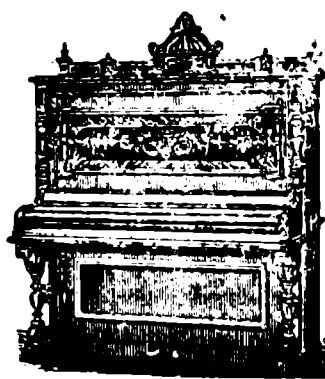
Jubilejní modlitba

odpuškovou k Panně Marii bez

poskvrny počaté, dle Ordín. listu

č. 1. r. 1904, dostati lze 100 kusů

8° za 1 K v BISK. TISKÁRNĚ.

PIANA
PIANINA
a HARMONIA

nejnovějších
soustav — levné.

též na splátky a výměnu nabíjí továrna

AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášovo náboží proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

Boží hroby se slohem kostelní
souhlasné
Křížové cesty v reliéfu řezá-
né neb lité.
Sochy „Vzkří-
šení“, suchy, oltáře a velká ko-
stelní zařízení doporučuje uctivé
umělecký závod sochařský a řez-
bářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 80.
— Ilustrované cenníky, nákreby a rozpočty franko. —
Výhodné platební podmínky.

Předplatné na veškeré

ČASOPISY

denní
modní
zábavné
illustrované
a vědecké

české i jinojazyčné

přijímá a správně dodává

první královéhradecké knihkupectví
a antikvariát

Boh. Melichara

v Hradci Králové

(bývalý závod Pospíšilův, založený r. 1808).

Donáška do domu se neplatí.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, řádce ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleřadostoj. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporek a kevoého náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukádku
se na požádání franko zašlou.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení

nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku

v Hradci Král. u nového Borromaea.

KARBID a PETROLEJ

nabízí nejlevněji

o. a k. dvorní dodavatel

Josef Pilnáček v Hradci Král.

OBNOVA

Číslo 6.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 5. února 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Stíny dalekého východu.

(14) Již jeden úvodník věnovali jsme mrakům, stahujícím se nad dalším východem a nemůžeme dnes říci, kdy po několika nedělích přijde druhý, že by se situace byla vyjasnila. Stále se vyjednávají, telegraf pracuje mezi Petrohradem a Tokiem, noty létají sem a tam a snad ani státníci sami nevědí, na čem jsou, jak pak teprve čtenářstvo novin, jež čte, že ten a ten státník považuje nebezpečí války za vyloštěné a hned pod tím, jak Rusko neb Japonsko kupuje válečné lodi, jež dostaly rozkaz, ihned odplouti na východ, jak se stěhuje mužstvo na Koreu, do Mandžurie atd. Jedno z toho všeho zdá se býti pravdivým a to je bojovnost japonského a i ruského lidu, kdežto vlády obou států jeví se býti brzdou veřejného mínění. Divná věc; vládám vyčítá se, že zavádějí militarismus a lid sám, jenž se tolik zajímal o mezinárodní smírčí soud v Haagu a pro odstranění militarismu tolik horuje, ten proň v případě tomto pracuje. Kdyby se rusko-japonský spor předložil mezinárodnímu soudu — jenž by rozhodl jistě tak, aby životní podmínky ani Ruska, ani Japonska nebyly poškozeny — bylo by po válce. Takto dějí se však ohromné přípravy, jež, kdyby ani k válce nedošlo, budou státí na obou stranách ohromné miliony a čim déle vyjednávání potrvá, tím déle potrvá zbrojení a státní pokladny vyčerpají se ozbrojeným mírem více, než skutečnou válkou. K vůli Korei dle všeho jednou asi k válce dojde, když ne dnes, tak zítra a nemíní-li Rusové z Mandžurska ustoupiti, Japonci pak nechť-li jich tam trpěti, ať si to vyřídí raději dříve!

Nadepsali jsme svůj úvodník „stíny východu“ a věru jsou to dlouhé stíny, jež nebezpečí války vrhá daleko na západ; nejsou to sice stíny evropské války, ač i tu makedonská otázka byla by odložena neb rozřešena v neprospěch utištěných, ale jsou to stíny finanční, jež každou válku, jak známo, provázejí. Národové dají materiál živý, finančníci mrtvý, bez něhož onen nemohl by z místa. A tu se nelze diviti anglickým bankám a jich listům, že se o východní spor tak velice starají a poněvadž stejný zájem, ale na jiné straně, mají i peněžníci pařížští a berlínští, že tak různé zprávy do veřejnosti přicházejí; každý píše pro toho, komu sluší. Anglie má v Japonsku dvoji půjčku, při níž ztrácí prý již nyní velké miliony, ježto japonské papíry následkem válečného nebezpečí klesly; tyto miliony daly by se opět získati a ještě něco přivydělati, kdyby k válce došlo a Japonsko zůstalo vítězem. V Rusku jsou zase půjčky francouzské a německé a proto, ač vlády obou států opatrně mlčí, novináři evropští šíří poplašné zprávy a to jedni ze strachu, jiní ze spekulace. Mně to připadá jako starořímský cirkus, v němž židovští žurnalisté jako mastigofori dodávají bičůky státním gladiatorům chuti k zápasu, křičíce: „macte“ (rychle) a celý Israel, jenž ze všech válek měl jen zisk, volá k tomu: „Evae“, odnášeje hekatomby (oběti) z areny.

Že však i naše rakouské papíry klesají a že se to na burse vídeňské a v bankovních kontoárech vysvětluje nebezpečím války, to nepochopujeme; vždyť my do Japonska vyvážíme pravý pakatel, asi za 10 milionů zboží. A kdyby to byly aspoň hodnoty mezinárodní, tedy reuty, akcie státních železnic a jiných podniků, ale tomu není tak, naopak papíry soukromých podniků trpí nejvíce. Co mají naše alpinky dělati s Koreou?!

Před nedávnem plno chvály o hospodářském rozmachu, i sám p. ministr obchodu si líboval a dnes po silné bursovní haase (stoupání papírů stát.) takový obrát! Co si má člověk o tom mysliti? Jsou to opravdové stíny, jež vyvolalo nebezpečí války, či jsou to stíny umělé, na peněžním trhu vykouzlené? A tu asi nechybujeme, věříme-li tomu druhému. Tak se to na bursách dělá; nejdříve se rozkřičí, jak je situace příznivá ku koupi těch

a těch papírů, k uložení kapitálu v tom a v tom podniku, na to se obecenstvo chytí jako moucha na papír, začne se zimničně stavěti, papíry se vyženou do závratné výše, obecenstvo, jež bursovní hře nerozumí, počne spekulovati, při nejbližší příležitosti však, jež se třeba i za vlasy přitáhne, dá se z bursy znamení a obecenstvo žene se na porážku; náhlá baisse (klesání papírů) připravila je o miliony. R. 1901 přišlo obecenstvo na rakouské burse o 483 milionů, o tolik, co obnášela ztráta kursů. Po válce francouzsko-pruské počalo se v Německu zimničně pracovati na poli průmyslu; a co mají Němci z těch miliard? — Trochu dluhů, trochu zbytečných podniků, nadbytek zboží, jež nenachází odbytu a celou řadu zkrachovaných firem.

Při všem třeba zachovati rozum i v tom „pokroku“.

Dnes věru přichází k platnosti staročeský národní vtip: „blaze tomu, kdo nic nemá“! Nemíti ničeho, zle; mítí něco, opět zle. Záložny a banky nejsou spolehlivé, cenné papíry mohou rafinovaným způsobem klesnouti přes noc ve svých hodnotách, státy a země jsou zadluženy, že jejich renty a úpisy mají pupilární jistotu již jen na papíře — nejlépe ještě, když člověk s tím „nic“ musí sepsvětem tlouci, aby se aspoň jmenoval buď Clausnic, nebo Winternic.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 3. února.

(K samovraždám studentů českých středních škol.
— Korrespondence Karla Aloise Vinařického.)

Během posledního roku se stalo, že byly u nás ze kruhů studentských provedeny dva úředně konstatované dětské pokusy vraždy a sebevraždy a že od počátku školního roku 1903-4 uskutečněny byly tři sebevraždy studentů českých středních škol. Desetkrátě nejméně chtěli jsme se zde těchto truchlivých zjevů dotknouti, ale pokaždé jsme psali raději o něčem jiném. Avšak dnes více o tom pomlčet nelze.

Jsouce ve stálém styku s nejrozmanitějším studentstvem, máme za to, že do jisté míry s proudy mezi ním panujícími jsme obeznámeni. Proto jediné dovolujeme si míti o poměrech studentských jisté mínění, jehož však nikomu nevnučujeme. Nebude také žádným zločinem nebo poškozením někoho, když je veřejně předneseme.

Již asi před pěti lety setkal jsem se se známým gymnasijským abiturientem v den, kdy si odbyl maturitu. Blahopřál jsem mu „ke bráně starostí životních otevřené“, jak jsem odbyti maturity nazval a pronesl jsem, že my starší generace na středoškolská studia vzpomínáme jako na „ztracený ráj“ a že každý z nás, kdyby se ještě jednou narodil, chtěl by gymnasium opět studovati. Avšak milý můj mladý přítel abiturient, který jest dnes již v právní praxi, se zakabonil a kysele pronesl: „Já bych se raději zastřelil, kdybych ještě jednou na gymnasium musil!“

Po takovéto odpovědi zavedl jsem hovor ihned v jinou stranu, ale slova ta mně z mysli nevycházela. Středoškolský student pokládá za východiště z labirintu životních údelů — revolver! A když jsem potom dále pátral mezi davy známých chovanců Mus, nacházel jsem mezi nimi skutečně překvapující pohrdání životem, v němž málokterý sledoval líbezný a veliký dar, ale většina považovala ho ve spojení se studiemi za — utrpení a soužení.

A teď dokonce mezi mládeží skutečně slyšíme již třaskání revolverů a školní budovy skrápěny jsou krví svých žáků, kteří se, obrazně řečeno, na prsou své vychovatelky sami zabíjejí.

Uvažuji o tomto zjevu již delší dobu. Znám skoro všechny řiditele českých středních škol osobně. Seznal jsem v nich nejspánilomyslnější muže, skutečné přátele mládeže, pečlivě vy-

konavatele svých povinností. Z těch by každý zajistě že studenta, který by k němu důvěrně přišel o radu ve chvíli tísně a duševního rozrušení, laskavě jako otec k srdci svému přivinul a těžké chmury z duše jeho vyplašil. Znám sta profesorů a vím, že to jsou dobří, starostliví tatíci, kteří docela podle učitelských zásad Komenského z toho, co by mohlo žákům zbytečně škoditi, více nevidí nežli vidí a do nejkrajnější možnosti shovívavě je vedou. Radují se z jejich pokroků, truchlí nad výstřelky jinošské lehkovážnosti, zkrátka i to nejpršínější professorské zakročení směřuje pravidelně ku prospěchu žakově. Víím, že studentstvo ve své většině na nich visí, jsouc přesvědčeno, že mu profesori schválně neukřivdí, což jest vlastně dnes naprosto nemožno. To ostatně také žádný řiditel nepřipustí.

Kdo prošel a prostudoval normalie platné pro nynější střední školy, ten každý uzná, že ani osnova, ani systém nejsou takové, aby studentům do rukou revolvery vtiskovaly. Požadavky na žáky mají býti mírné, pokyny ve příčině klasifikace jsou jasné, povinnosti učitele v 9 odstavcích podrobně vysvětlené, zemská školní rada ve království Českém provází to ještě nejblahovolnějšími nařízeními a sice ze dne 25. března 1878 č. 7116 a ze dne 25. května 1899 č. 16.713, dále existuje celá řada příslušných výnosů, jimiž jsou žáci chráněni a za případné neúspěchy jejich jsou činnosti zodpovědnými v přední řadě učitelé. Proto ani v systému nelze hledati nějakou příčinu utíkáni se studentů k revolverům.

Avšak jednoho v našem středním školství nemožno přejíti mlčením. Škola má býti přípravou pro život, a ten teprve potom jakost této přípravy klasifikuje a nikoliv — maturita. Maturita je to, co dnes jako hrobový kámen ducha středních škol, jak u učitelů tak u žáků, dusí a tíží. V tom mně nebude odporovati nikdo, že na našich středních školách ve vyšším jejich oddělení brává se daleko větší zřetel na maturitu, nežli na další život. Maturity bojí se učitel i žák a to jest dnes kámen úrazu, který naše střední školy svírá do kazajky, která jest všeobecně uznána za těžkou a zbytečnou a o níž je celá veřejnost dávno přesvědčena, že má býti odložena. V té chvíli, kdy se to stane, rozkvetne naše školství květem, který v životě potom ponese nejkrásnější ovoce, kdežto dnes živoří to pouze barvínkem, z něhož se dělají brzy vadnoucí „věnečky“ pro ty, kdo při maturitě nepropadne.

Avšak naše veřejnost, míníme také především německou stranu, na místě aby profesorstvu a řiditelům středních škol projevila důvěru žádostí o zrušení maturity, malicherně cení zuby, že se prý na těch a oněch ústavech při této maturitě málo přísně zkouší! Dále se nechceme o této věci šířiti. Netřeba toho, neboť maturitní zkouška jest dávno uznaná neosvědčeným prostředkem k seznání zralosti mladých mužů. Lidé, kteří sotva při ní proklouzli, osvědčili v životě nejpilnější mužnou zralost, došedše nejvážnějších postavení a lidé, kteří ji odbyli s vyznamenáním, v celých zástupech zůstali vlastně nezralými muži až do své smrti, přes to, že měli vysvědčení zralosti s vyznamenáním.

Dále bychom si dovolili míti za to, že mnohé školní knihy jsou pro učitele i žáky — soužením a oběma rukama schvalujeme snahy českého profesorstva, aby referenti, kteří je k užívání na školách doporučují t. j. za jejich výbornost osobně ručí, musili býti na knihách těch také jmenováni.

Konečně, ač to nenáleží sem, by neškodilo, aby absolventi středních škol po letech jako napotom v životě zkoušení mužové byli svoláváni k anketám a dobrozdáním, co jim ze středoškolského učení prospělo, co bylo zbytečností a čemu potřebnému nebyli tam naučeni. Osnovu školní mají modernisovati a redigovati životní veřejné potřeby a nikoliv předpisovati vyvolenci, kteří nemají o širém veřejném ruchu a potřebách života ani zdání a najednou na konec

za svůj věhlas bývají překvapeni modrým archem —

A to také dlužno uvést, že lékárník nesmí nikomu jed bez lékařského předpisu prodati, ale revolver s nábojem prodá se každému, třeba mu ještě mlučen z kalhot koukal. Když zákon nosení revolveru bez zbrojního lístku zapovídá a tresce, jest dnes dle každodenních zkušeností nabytou potřebou předpisu zákona, že se také nikomu bez průkazu zbrojního lístku revolver prodati nesmí. Kdyby v poslední době sebevraždou skončivší studenti nemohli si revolvery koupiti, snad by jim ani nenapadlo, že by se mohli zastřeliti. Že by jim někdo zbraň tu půjčil, o tom pochybujeme. — *Proto pokládáme snadnost opatření si revolvera za nejprvnější příčinu četných samovražd poslední doby a to především mezi studenty.*

Samovražedná horečka jest také ostatně chorobným příznakem naší doby, jak svého času hned při její počátcích prof. Dr. Masaryk docela věcně o ní pojednal ve svém často u nás jmenovaném, ale málo u nás čteném svém habilitačním spise „Samovražda jako hromadný zjev“. Zjev tento se v jistých periodách jakési epidemicky opakuje. Ve druhém desetiletí minulého století byla ve střední Evropě také samovražda skutečnou modou a sice tehdy pučela z panujícího „světobolu“, který byl zejména v inteligentní mládeži velice oblíben, Smuteční vrba, imgrin, hrob s plačícím andělem se zhaslou pochodní v ruce, to jsou do dnes známé emblemy tehdejších časů, kdy samovražda byla opěvována dokonce i lidovou poesí jako východiště z nesnází života. Dnešní náladu, jež vede k samovraždám, nazvali bychom populárně „buřtismem“, neboť postrádá i toho chybně poetického zbarvení, jež vábilo a svádělo k samobijství ve věku devatenáctém, kdy všude se i u nás ozývala dojemná, známá nota samovraždy opěvující a vlebící písně:

Na blízku za městem, tam spatříš hrob,
kdeš koho miloval, slzou ho skrop:
Mislav a Běla v něm spěl.
Šťastí jim nechtělo na světě přát,
za to jim popřelo pospolu spát:
jak divné věci se dějí. Atď.

Že při samovraždě velikou roli hraje především nedostatek jistých pevných zbožných pocitů a mravních zásad, o tom pojednávati nenáleží sem. Hroznou modou samobijství ohrožené společnosti přísluší, aby se o vyplnění této mezery sama starala, když se důsledků a krve její děsí tak, že raději o nich — mlčí.

* * *

Nelze nám ponechat bez zaslouženého a příslušného poctivnutí literární události prvního řádu. Bývalý zasloužilý ředitel gymnasia v Novém Bydžově, v Praze nyní žijící a správu ženského gymnasia spolku „Minerva“ vedoucí školní rada p. Václav Otakar Slavík vydal nedávno nákladem České Akademie první díl vzácné a zajímavé „Korrespondence Karla Aloise Vinařického.“ Školní rada V. O. Slavík byl svým strýcem Vinařickým ustanoven dědicem jeho literární pozůstalosti, z níž nejzávažnější částí byla jeho korrespondence, jež uspořádání školní rada V. O. Slavík k vyzvání třetí třídy České Akademie předsezval a první její díl jest již širší veřejnosti odevzdán.

FEUILLETON.

Z osmera blahoslavenství.

Napsal Josef Váňa.

V.

„Blahoslavení pokojní, neboť oni synové Boží slouží budou.“
Mat. 5, 9.

Byl Štědrý den.

Professor Havránek oblékl kožich, vzal hůl, narazil na hlavu berauci a vykročil z pokoje. Každoročně chodíval na Štědrý den do lesa. Zdálo se mu, že tam v té tišině posvátnost dne nejvíce se javí, že tam vznešenou chvíli Božské lásky k lidem nejlépe oslaví.

Byl den tichý, zamklý, mrtvý, jakých v zimě přechasto. Oblouha zasmušilá, zatažená chýlila se hustou mlhou na všech stranách obzoru k zemi, jako by ji udušiti chtěla. Smutno bylo v přírodě, teskně, tak jako k pláči. Prsa to svíralo a duše zmocňovala se jakási úzkost, jakási stesk, jakási touha po dnech plných jasu, lesku, světla a tepla. Mrtvé to ticho zrovna bodalo. Jen zkeřelý havran čas po čase zakrákoral a letěl loudavě a malátně k lesům, jež se na všech stranách krajiny na obzoru temně rýsovaly.

I Havránek kráčel k lesu. Ani se nedíval po krajině. Šel zcela mechanicky jako stroj, bez myšlenek. Pojednou však uhodil hůl do země, až vysoko mu v ruce vyskočila.

„Dnes tedy Štědrý den . . .“ zabručel. — „Hm raději kdyby nebyl . . .“ Člověk se jen oadarmo rozesmutní . . .“

„Den radostí a slavností a já . . .?“

Obsahuje 287 listů z let 1820—1833 různým adresátům. V posledním svém feuilletonu v „Čechu“ zmínil se o publikaci této již vdp. notář Petr Kopal a zasloužil na ni upozornil. Korrespondence Vinařického jest zrcadlem své doby, jest to grandiosní příspěvek k osvětlení české doby předřeznové, v níž české katolické duchovenstvo nejlátněji upravovalo a upravilo cestu dalšímu pokroku českých politických snah. Z korrespondence té vysvítá, jak velikou a důležitou úlohu tehdy arcibiskupský ceremonář Vinařický v Praze a v českém ruchu hrál, nacházejí se v důvěrných stycích veškerými osobnostmi, jež teukrátě českou věc reprezentovaly. Když tolik písemných dokladů jeho činnosti působnosti zbylo, z toho lze souditi, jak obrovskou měl v záležitosti té agendu osobní.

Nebylo jedině české důležitosti, aby ji bylo katolické duchovenstvo platně nepodepřelo a o její uskutečnění se nestaralo. Publikace Slavíkova jest pro českou historii vysoce důležitým pramenem, kterýž celou řadu dosavadních domněnek vysvětluje a mezery vědomostí o letech třicátých minulého století doplňuje. Obsahuje vedle dopisů Vinařického, jež on psal, veliký počet dopisů, jež on dostával. Jsou to jako české literární a případně i politické noviny své doby, bez nichž by stálo mnoho a mnoho dnes záhad neobjasněno.

Nejzajímavějšími partiemi korrespondence té jsou vzájemné dopisy Vinařického s farářem Josefem Slámon a Vincencem Zahradníkem. Mužové ti nacházeli se dohromady v nejdůvěrnějších poměrech a proto listy jejich jsou povahy nejintimnější, kterážto intimnost jest vzácnou pietou a věrným zbarvením poměrů panujících v letech třicátých. Upřímně napsali si vzájemně všechno, co je tížilo i blažilo, tak že z dopisů jejich jest slyšeti vzdálený ozvuk zápasů, jež musili podstupovati a jimž konečně všichni podlehl. Současná doba jich nepochopila, prozíravosti jejich nerozuměla.

Důležitými listy jsou dopisy Vinařickému od prof. Ant. Fähricha z Jičína, od kněze Jana Hraběty, ředitele gymnasia v Drážďanech, od děkana staroboleslavské kapituly J. Hořčice, od prof. Josefa Chmely z Hradce Králové, od rektora budějovického semináře dra. Jana Körnera, od spisovatele Jaroslava Langra z Bohdánče, od kopidlenského faráře Frant. Al. Vacka, když jiných neuvádíme.

Při uvážení toho, jak rozsáhlé měl Vinařický povinnosti úřední, jak bohatě byl literárně činným a jak hojně a podrobně při tom všem korrespondoval, vysvítá, jak obratný, nadaný, pilný a pokrokový byl to muž. Proto sluší s uznáním zaznamenati, že jemu a jeho měžnému poměru k arcibiskupovi rytíři Chlumčanskému z Přestavlk a k arcibiskupovi hraběti Kolo vratovi věnuje pan notář Kopal v „Čechu“ širší pozornost. Obsah korrespondence Vinařického jest místy nanejvýš překvapující a i bolestný —

Vydavatel její p. školní rada Václav O. Slavík rozvrhl ji na čtyři díly. O prvním již vydaném jsme zde právě promluvíli; díl druhý bude obsahovati 360 listů z let 1833—1849, kdy byl Vinařický farářem na Kováni, díl III. z let 1849—1858 má přinést 400 dopisů, když byl Vinařický děkanem v Týně nad Vltavou a díl IV. z let 1859—1869 bude obsahovati 340

Havránek mávnul hůl do vzduchu, jako by ty divné myšlenky rozraziti chtěl.

„Den pokoje pro lidi dobré vůle, den míru, den, kdy samo nebe na zem se snáší . . .“ Člověk opravdu musil by býti z kamene, aby dnes nezměknul . . . — „Ano, ano! Samo nebe se snáší se dnes na zem k lidem a lidé . . .?“

Professor se zasmál najednou tak hlasitě, až z nedalekého l.řoví vyběhl zajíc a pelašil poděšeně v široširou pláň.

„ . . . do vlastního přišel a svoji ho nepřijali. Kolikoz pak koli přijali ho, dal jim moc býti syny Božími . . .“

Havránek se najednou zamlčel a švihl hůl do vzduchu podruhé. Musilo mu něco nepřijemného přijíti na mysl.

Chvilí šel tiše, ale najednou začal hlasitě mluvit.

„Dnes deset let tomu, co jsem myslil také, že jdu už do vlastního, deset let tomu, co sděl jsem se býti také šťasten, co jsem měl vůli nejen dobrou, nýbrž i tu nejlepší a oni mne tam také nepřijali . . .“

Havránek se zase najednou v řeči zarazil a v oku zaleskla se mu slza. Vzpomínal na ty chvíle nerad, bránil se neblahým těm vzpomínkám z mládí mermomocí, než vždy a vždy na Štědrý den přibíhal se mu do hlavy, jako když prudký vítr zalehne z nenadání do listů . . .

Po úporných a trapných studiích neúprosné chudoby domohl se konečně postavení. A tu ani sám snad nevěděl, jak se stalo, zamiloval se a byl milován. Pln ohledů, šetrnosti, pln ideálů a citů šel vstříc milované děvě, chtěl založiti si šťastnou, klidnou, tichou domácnost, měl úmysly nejlepší, než . . . — — —“

listů z doby, kdy byl Vinařický kanovníkem na Vyšehradě.

Poněvadž se první díl korrespondence Vinařického těší nejširší pozornosti a pokládá se za důležitý historický pramen, který zejména českému katolickému duchovenstvu v jeho postavení velice platně prospívá a svou dobu osvětluje, snad by v uznání toho jako sympotomu dnešní doby mohl býti dán některým horlivcem návrh, aby byla Česká Akademie požádána, aby další uveřejňování korrespondence Vinařického — zastavila. To by byl tak za přítomných časů nikoliv neobyčejný již vděk p. školnímu radovi Václavu O. Slavíkovi za snahu a práci, že se postaral, aby byla nejasná doba v českých církevních poměrech ve prospěch katolického duchovenstva osvětlena a vyložena.

Obrana.

Kavalír s ohnutou šíjí. „Rodičové, hajte svých práv na své děti!“ Tak volá starostlivý Čas, jemně je protímyslně, že kněží stojí o to, aby katolické děti v neděli řádně kostel navštěvovaly. Ale když orgán organizovaných prohlásil, že nemají práva rodiče svým dětkám vštěpovati vlastní přesvědčení, tu byl Čas hezky zticha; a přece tehdy bylo nejvíce na místě zvolati: „Rodičové, hajte svých práv na své děti!“ Ale co čekati od takového patolizala, jakým je Čas? Ten přikryje pláštěm mlčení a shovívavosti každé ukvapení, každou násilnost organizovaných, jen když za svou vřidnost sklídí od nich titul listu pokrokového. Jemu je všechno pokrokem, co čelí proti katolické církvi, i kdyby to bylo zpátečnictví nejzarytější. A nemůže-li takové proticírkevní zpátečnictví chváliti, aspoň přes ně přejde k dennímu pořádku bez hlesnutí. Má radost z každého útoku na katolickou nauku, ale pověry talmudistické, spiritické, násilnosti socialistů a organizovaných — to už není žádnou významnou látkou k neustranné úvaze.

Jame rozhodně proto, aby učitelstvo v záslužných, prospěšných snahách bylo podporováno. Ale nikdy neklesneme na byzantské pochlebovače a na opatnické sluhý výstředníků. Organizovaní páni si napsali na svůj štít: „Pokrok a uvědomění lidu!“ A už osvěcují, ač nad tím i mnohý nepřítel církve vrtí hlavou. Poučují o Husovi dle podvodného pamfletu Lžipogiova, rozdávají brožurky o „přirozeném z mrtvých vstání Páně“, „Bible a Babel“, ohřívají zpátečnickou materialistickou theorii o bratrství člověka s opicí, atd. Že tyto věci slouží jen k zatemnění zdravého rozumu, pověděli jsme již jindy. Ale poněvadž takové zpátečnické názory slouží za zbraň proti církvi, nepřicházejí „pravdivmilovní“ pánové nijak do rozpaků. Jim je každý prostředek proti katolictvu vítaný. Kdy Čas takové nechlutné, zpátečnické výstředky pokáral? Inu, jemu se jedná o pokrok — boje proti církvi. Jest zcela zřejmo, že organizovaným slouží slovo „pokrok“ jen za záminku k úpornému boji proti všemu katolickému. Vždyť by jinak poučovali lid o věcech prospěšnějších a činili by to s náležitou rozvahou. Také by nepodraželi nohy šlechtným učitelům, kteří pracují

Budoucí tchýně vyhnala ho jedním obratem z vysněného ráje.

„Cože, takový mrzout?! — Vždyť se nemí ve společnosti ani pořádně otočit! — A čím že je?! — Hm snad bych nedala dceru suplentovi?! — Má dcera musí dostati nejméně radu!“

Bylo po všem. Havránek zůstal, jako když ho přimrazí a nemohl promluvit ani slova. Ba ani nevěděl, jak se dostal ven.

A od té doby chodil jako zlomený. Vyhýbal se lidem a toulal se nejraději v přírodě. V ní cítil se volným, v ní cítil se šťastným, v ní cítil se svým. Jako léčivý balsám působila na jeho rozbolněnou duši, na jeho rozrušené čívy. Každý lístek, každý kvítek, každá bylinka, každý červíček dovedl k němu hovořiti srozumitelnou řečí. Každým krokem professor se zastavil a zadumal. Co tu něhy, co krásy, co tajů, co vlebností! A v každé roční době našel něco zajímavého, zúšlechťujícího . . . — — —

Byl červencový den.

Slunce na bezoblačné obloze dýchalo žarem a úpalem. Celá příroda zdála se chvěti a oddychovati únavou a zemdleností. I ten les, který jindy vždy tajuplný vedl hovor, zdál se mlčeti. Jako by ho byl někdo zakřikl, jako by mu byl někdo v korunách ústa sevřel. Jen v dáli na pasece zavřikl osaměle strnad a zašvitořila tékává pěnice. Ihned však bylo ticho, ticho úmorné, ticho hluché.

Professor Havránek stál na kraji paseky pod košatým dubem a stíral s čela pot. Tráve mu jen hořely.

„Protivné vedro, aby člověk šel co noha nohu mine. Dusno k salknutí . . . — — —“

pro skutečné blaho lidu, šířící v lidu jen pravdy dokázané. Ale kdepak, aby čas aspoň někdy přilíhl horkokrevné pány okřikl! Bylo by to ovšem nebezpečné pro kasu administrace i pro čest a slávu, jaké chce čas dosáhnout mezi organizovanými. Idu, vědyť milosrdná Vltava přijímá do svých vln bez protestu každý přítok, ať již je čistý či zkalený. V ní nachází útlek i kalná voda Botiče; má z toho tuto řeka aspoň ten prospěch, že se valí proudem mohutnějším, třebaže při tom přepíněný veletok mnoho čistoty nenabude. A čas se učí od přírody. Na šikovnost nejsou žádné čáry. Někdy poslouží kase i ohnutí šije před „pokrokovým“ zpátečnictvím, že?

Politický přehled.

Porady a vyjednávání stran dohody česko-německé jsou zase v proudu. Nezávazné porady, které se konaly ve Vídni v uplynulém týdnu mezi vůdci některých stran a vládou za účelem ozdravení parlamentu a politické situace, neměly výsledku. Ukázalo se, že čestní prostředkovatelé naprosto neznají poměrů v českém táboře a že špatně jsou poučeni o českých požadavcích. Tento týden zabývají se poradami jednotlivé politické strany, parlamentární komise mladočeského klubu a ušm. lidové strany. Zvlášť s napjetím se očekává, jakou odpověď dá vláda na usnesení mladočeské komise. Jestliže se ani tento pokus nezdaří, potom prý říšská rada bude na nedohlednou dobu odročena. Ovšem, dokud vláda sama přímo nevystoupí s určitými návrhy bezohledné šetřící stanoviska rovnoprávnosti, pak marno všechno další vyjednávání. Dokud se cítí Němci na říšské radě bezpečnými a chráněnými, nikdy se nedostaneme ku předu. Bezpečnost a ochranu poskytuje jim však nynější jednací a volební řád a mimo to osudné heslo dra. Körbra, že se bez souhlasu jejich nemá vyhovět žádnému požadavku Čechů. Proto jenom radikální změna nám a vládě pomůže.

V Uhrách je stav nezměněný. Hrabě Tissa trpí se sňatím obstrukcí změnou jednacího řádu, proto zavrhne návrhy na smír.

Minulý týden započaly ve Vídni porady celní konference rakouských a uherských delegátů. Jež má připravit půdu pro uzavření obchodní smlouvy s Německem, kteréžto se obrátilo na Rakousko-Uhersko se žádostí, aby zahájeno bylo vyjednávání o obnově obchodní smlouvy.

Pruské ministerstvo nařídilo všem státním úředníkům, aby z polských peněžních ústavů vybrali si své vklady. Nařízením tím mají býti Poláci finančně oslabeni, aby se tím spíše germanisaci poddali. Ale nekulturní toto nařízení nevyrušilo Poláky z klidu.

Ve francouzské sněmovně projednává se nový proticírkevní zákon. Zednářům francouzským nestačí, že odňato udílení vyučování řeholím, státem nepovoleným. Nová osnova zákona ustanovuje, že se řeholníkům vůbec zakazuje veškeré udělování vyučování náboženství, i kdyby se tito řeholníci stali kněžími světskými. Mimo to v rozpoč. výberu sněmovny přijat návrh, aby veškeré jmenování biskupství, farností a konsistoří všech církví bylo zabráneno.

„Hm, zrovna tak to bývá v jistých společnostech mezi lidmi. Dusno k zalknutí . . .“

V tom přeletěla kolem veliká vosa a zrovna se mu kmitla kolem ucha. Havránek mimoděk se nhnul.

„To je obr, takovou jsem ještě neviděl“, a div si oči nevytlačil z důlků, jak upjatě ji sledoval, kam poletí.

Vosa zakroužila několikrát sem a tám, prolétla jako blesk listím bříza mladých buků a sneela se náhle jako blesk na větvi mladé jivy.

Havránek ani nedýchal a přikradl se blíž jako duch. — Ale skoro zblednul.

Vosa chytila svými mohutnými kusadly listokazu a sevřela ho nemilosrdně předními nožkami. Listokaz se svíjel, bránil, ale nic platno. Vosa otočila ho několikrát sem a tam a již mu trhala bez milosti křídla, nožky, hlavu zadek, sahryzla se hladově do chrupu a již labužnický sešla do sebe šťávu z ubohého brouka.

Havránek se samračil. Bezděky nasdvíhнул hůl a chtěl do vosa bouchnouti. Ale v tom se vzpamatoval.

„Byl bych zrovna takový ukrutník a krvežíznivec jako ta vosa a mám přec rozum a rozvahu.“

A napřáhnutá hůl klesla malomocně dolů. „Ano, ano, tak to chodí i mezi lidmi. Oko za oko, zub za zub. Ba ještě více. Zakousne se do tebe bližní, uchopí tě a když vidí, že jsi slab, trhá a rve tě nemilosrdně a saje z těla krev a ďábelsky se při tom ještě usmívá . . .“

„Ano, ano, máme k té humanitě ještě příliš daleko. Mnoho slov, málo skutků. Jako upíři ssajeme jeden druhému krev, ničíme jeho

V Macedonii mezi povstalci panuje zase čilý ruch. Na upravení pořádku málo naděje. Porta nemá totiž peněz na vydržování četnictva. Mimo to také Bulharsko zbrojí.

Konečnou odpověď Ruska, kterou se Japonsku činí mnohá ústupky, napjetí mezi oběma se příliš nezmiřnilo.

Jestli pravda, že každým dnem jest patrnější, pravda totiž, že existuje Bylost nesbádatelná, jejíž počátek ani konce nelze postihnouti. Uprostřed tajemství přírodních posvěd se svrchovaná jistota, vědomí totiž, že stojíme vůči síle nekonečné a věčné, a nás veškeré věci pocházejí.

Filosof Herbert Spencer.

Z činnosti katol. spolků.

Všeoborové sdružení křesť. dělnictva konalo 31. ledna v Hradci Králové v Adalbertinu valnou hromadu, k níž sešlo se 39 delegátů. Po zahájení schůze starostou p. Urbanem schválena jednomyslně výroční a účetní zpráva. Nato probírány návrhy jednotlivých odborů, zvlášť pak návrh ústf. výboru o spolkovém řádu, jenž uznán praktickým a schválen. Nejdůležitější změna jest zvýšení příspěvku o 2 haléře týdně, počínajíc 1. únorem 1904. Za to každý člen dostane spolkový časopis zdarma, jenž se v bruku vypraví a v případě úmrtí podporu 30 K. V nastalé pak volbě zvolen jednolázně starostou dosavadní starosta p. J. Urban, I. místopředsedou vdp. Al. Dvořák z Kostelce nad Orlicí, II. místopředsedou p. V. Bíbna z Ústí nad Orlicí, I. zapisovatelem p. J. Karásek z Hradce Kr., II. p. Zilvar z Hradce Kr., pokladníkem p. A. Pochmon z Hradce Kr., členy výboru vdp. Dr. Fr. Reyl z Hr. Kr., p. Myslivec a p. Maštálš z Prahy, p. Hlavatý z Týniště, p. Joudal a p. Burian z Třebelohovic, p. Lokvenc z Úpice, p. Knytl z N. Města, p. Zlesák z Kostelce n. Or. a sl. Jakubcová z Tuháně; náhradníky p. Astr z Úpice, p. Motýčka z Kyšperka, p. Hurdálek z Nov. Města. Do rady dozorců dp. Jukl z Hradce Kr., dp. Světlý z Třebelohovic, dp. Zelený a p. Vrána ze Sedlce, p. Habiger z Parníka. Po schválení agitační brožury valná schůze skončena. Celým jednáním prozařovala úplná svornost a jednomyslnost, různé náhledy se bez stínu nevraživosti vyrovnaly. Takové jednání jest důstojnou muží pracujících o hmotném i mravním povznesení třídy dělnické. Ne v křiku a hádkách, ale v tiché, obětivé práci jeví se moc naše.

Ze Slezského Předměstí. Jest v skutku zjevem potěšujícím, že obrozená jednota zdejší počíná pracovat se vzornou horlivostí. Z rozlehlé obce sešel se dne 31. ledna imponantní počet členů k vyslechnutí přednášky o „Karlů IV., Otci vlasti.“ Delší řeči nasloucháno s napjatým zájmem až do konce. Jednota i v jiných směrech vyvíjí energii chvalyhodnou. Deje Bůh, aby dosavadní zdárné schůze byly povzbuzením k dalšímu statnému pokroku!

Z Cmelavě. V den Očišťování Panny Marie konána zdejší schůze v hostinci p. Horáského ve Skrovnici. Sešlo se přes dvě stě účastníků; se vzorným zájmem nasloucháno slovům pozvaného vp. J. Sahuly, který přednášel o náboženství, jako nenahraditelném pokladu člověčenstva. Shromáždění dalo výraz svému uspokojení obecným potleskem. Po přednášce bavili se přítomní ještě delší chvíli hudbou a přátelským hovorem. Další pokroky prázdné činnosti jednoty zdejší voláme upřímně: „Zdať Bůh!“

Z Vamberka. V křesťansko-sociálním spolku „Svornost“ ve Vamberku přednášeti bude v neděli dne 7. února vdp. P. Ant Kaška, děkan v Kostelci n. Or., o thematic: „Různé osvěty.“

Z Čáslavě. Místní křesťansko-sociální spolek dne 31. ledna odbyval valnou hromadu. Jednání

spokojenost, štěstí a rozum náš při tom mlčí. A cit, soucit . . . — — — ?!

„Hahaha, soucit!“ A Havránek se zasmál, až se to rozlehlo pasekou.

„Říkají mi „podivín“, „misanthrop“, ale ať někdo leze tam, kde ho trhají, kde ho o štěstí olupují. — Pokoj chci mít, a ten mezi lidmi nenajdu. Málo jich vůle dobré.“

A professor Havránek se otočil, nasadil na zpocenou hlavu opět široký slámák, jež byl mezi samomluvou sundal a kráčel letním úpallem zpět k domovu. Přestal mluvit sám k sobě, ale za to hlavou honilo se mu to jako v oživeném úlu.

„Příroda nejlepší učitelkou, v ní mluví sám Bůh“ počal po chvíli opět. — „A kdo hlasu tomu rozumí, opravdu jest syn Boží. — Vždyť to i Jablonský ve své „Moudrosti otcovské“ napsal.“

A Havránek ocitl se najednou myšlenkami u Jablonského a u jeho „Moudrosti otcovské.“ Z čista jasna napadly mu verše:

„Nevěť vše, co z péra vyjde,
k přírodě jen naklon sluch,
v knihách mluví jenom lidé,
v přírodě však mluví Bůh.“

„Ano mluví Bůh . . . — — — a ty nazval syny Božími, k nimž slovo Boží se stalo a — nemůže býti zrušeno písmo . . . — — —“

„Blahoslavení pokojní, neboť oni synové Boží slouží budou.“

valné hromady zahájil předseda p. F. Musil případným prolovem. Pak jednání p. Lump Jan předčítal správu jednatele, z níž vyjímáme následující: Spolek čítal na počátku roku 1903 63 členů, během roku škrtáno bylo 8 členů pro neplacení příspěvků, přistoupilo 9 nových, tak že spolek čítá nyní 66 členů. Jednota účastnila se sborově všech slavností církevních. V době velikonoční přistoupili členové společně ku stolu Páně. — K nastolení nejd. p. biskupa Dra. Jos. Doubravy a spolu ku valné schůzi diecézního sdružení vyslána deputace, rovněž sociálního kursu v Hradci Králové účastnil se delegát p. Slejško. Východových schůzí řádných bylo 12, mimořádně 2. Přednášek pořádko 6. Přednášeli: Pan c. k. prof. VII. tř. hod. Marek „O Římě“, pan c. k. professor Šarboch „O telegrafu“, dp. c. k. professor Kohout „O Riegrovi“, dp. Otakar Semerád „O výchově“, dp. Stan. Pospíšil „O materialismu“, ctp. bohoslovec Kučera „O volbě papeže“. Dále účastnil se spolek svým odborem dramatickým manifestační slavnosti matiční v Časlavi, při níž zdařile sebral jednoaktovku dra Pippicha: „Ve veřejném životě“. Ve spolkových místnostech sebráno 6 divadelních kusů. Čítárna: Odebrány Meč (30 exemp.), Budoucnost, Lidové Listy (21), Časové Úvahy, Obnova, Český Východ, Čechie; v knihovně svazků vázaných 60, nevázaných 42. Během roku zřízena spolková kapela munificencí Jeho Jasnosti knížete z Auerspergu, vdp. Jos. Foltý, děkana a jiných dobrodětů. Spolkové jmění na hotovosti čítá 197 K 20 h, inventární jmění 525 K. Za předsedu opět zvolen byl horlivý člen p. Frt. Musil, za duchovního rádce dp. Otakar Semerád, kaplan, a do výboru zvoleni sl. Severova a pp.: Kerouš, Lump, Mrázek, Nesládek, Schuch, Slejško a Veber; za náhradníky pp.: Chvátil a Pila; za revisory účtů: dp. Stanislav Pospíšil a p. Tomášek.

Z Chrudimě. Jednota katolických tovaryšův odbývala v lednu t. r. svou 40. výroční valnou hromadu v místnostech spolkových za přítomnosti více než 80 členů. Přispěvky členské obnášely do konce roku 1294 K 18 h. Nemocným členům poskytnuto podpory 1010 K 90 h, cestujícím členům bratrských spolků uděleno celkem 21 K 60 h. Pěti vdovám chudým po zemř. členech dána podpora na vánoční svátky celkem 20 K, Ústf. Matice Jk. 6 K. Během roku konáno několik poučných přednášek a přátelských zábav. Na výstavu v Pardubicích uspořádán hromadný výlet, a mimo to zúčastnil se spolek všech slavností církevních a národních a bral účastnatí vřelí při uvítání Jeho bisk. Milosti v zdejších městě. Novému výboru uloženo činiti přípravy k jubilejní slavnosti na památku 40 letého trvání činnosti spolkové. Dobrodincům spolku, zejména slov. panu Poprovi, vdp. arciděkanovi Dru Mrštíkovu a ct. paní Jos. Podhajské vzdán dík povstáním. Na to provedeny byly volby výboru, čímž schůze byla s svoláním: „Zdať Bůh“ skončena.

Zprávy místní a z kraje.

Ještě o „Osvětlem vzorn.“ „Osvěta“ chce mít vždy poslední slovo v domnění, že drzé čelo je lepší nežli popluzný dvůr. Proto tvrdí poznavu proti nám lživý svůj výmysl o zákazu Macákova večírku na zakročení katechety. Prohlásujeme ještě jednou, že zákaz katechety nespůsobil a radíme „Osvětě“, aby svému dopisovateli vyložila, že „umravňující“ orgán nesmí lhářům propůjčovat své sloupce. Nebudeme se přísti s čiperným dopisovatelem, zdaž skutečně na gymnasiu stal se neformem povahou, protože se skoro kloníme následkem jeho bezcharakternosti ku víře, že se některé povahy na střední škole znetvořují, ovšem ne vlivem klerikalismu, nýbrž vlivem tábora, pod jehož vlajku se dopisovatel „Osvěty“ uchýlil. Na jeho ušlechtilý výběr z židáckých veršů Heinových uvádíme mu na paměť výrok Bedřicha Velikého: Mít velchem Gesindel man sich herumschlagen muss!

Přednáška o Lurdech. Časové toto thema shromáždilo předčasně posluchačstvo do dvorany „Adalbertina“ dne 2. února. Zájem o přednášku také nikoho nesklamal. Přednášející p. Dr. Reyl dle své zkušenosti vyprávěl zajímavě a poutavě o české ponti do Lurd, takže po zhodnotném líčení nechtělo se ani nikomu domů. Po přednášce prohlédlo si posluchačstvo sbírku zajímavých pohlednic, obrázků a francouzských časopisů.

Z veřejné čítárny a knihovny průmyslového musea v Hradci Králové. Veřejnou čítárnu přám. musea navštívilo během měsíce ledna v 11 večerech 539 osob. Dle stavu bylo 268 studujících, 133 žáků odb. školy, 45 učitelů a úředníků, 59 farníků a 32 dam. Domů zapůjčeno 200 osobám 639 předloh neb odb. knih. V čítárně samé vydáno na 392 žádánek, 438 děl s více než 11.360 předlohami. Do okolí zapůjčeno 11 osobám 318 předloh neb knih odborných. — Druhého kursu pro moření a barvení dřeva dne 31. ledna a 2. února účastnilo se 27 členů místního odboru ústředního spolku dřevodělníků v Praze. Kurs provedl se zdarem p. Fr. Dvořáček ml., absolvent c. k. odb. školy v Chrudimi a nyní mistr truhlářský zde. — Kuratorium chystá výstavku koberců a různých jiných textilií, tkaných dle návrhu mal. H. Švaigra v Praze a K. Schlautnera ve Val. Meziříčí. — Dnem 15. února končí doba určená k zaslání konkurenčních prací krajských. Jury sestává ze 3 členů. Výsledek oznámen bude hned po rozhodnutí a cenou poctěné práce budou veřejně vystaveny ve dnech 20. 21. a 22. února. V jury zasjedají: Pí. M. Vojáčeková, choť c. k. okres. hejtmana v Žamberku, pl. M. Klumparová, choť měst. lékaře v Hradci Králové a p. J. Šíma, prof. v Jaroměti.

Jubilejní akademie. Rečnicko-literární kroužek bisk. Borromaea pořádal v sobotu dne 30. ledna t. r. soukromou akademii na oslavu jednoletého svého jubilea v novém domě. Pořad vykazoval slušná čísla: 1. J. M. Skalický: „Slavie“. Overture pro orchestr. 2. „Naše vzdělání a vstup do života.“ Řeč. 3. C. Ackere: „Nejmilejší kraj.“ Valčík pro mužský sbor. 4. G. Banger: Smyčcové quartetto. 5. J. Malát: „Nad chaloupky“, „U večer“. Pro soprán a alt. 6. J.

Zeyer: „Legenda o Donatellovi“. 7. Dr. Ant. Javárek: „A Cis E A“. Sbor mužský. 8. Anatol Grey: „Pod čepcem“. Komická scéna. Literární kroužek jest si vědom své důležitosti, jak svědčí pořádaná oslava jednoletého trvání. Kéž dočká se zlatého jubilea!

Devadesáté narozeniny slavil 4. února zároveň s vlasteneckým biskupem Štrossmayerem vdp. Pelhřím Novák, č. kanovník, rytíř řádu Božského hrobu atd., děkan v Nov. Městě n. M. Přejeme vysoce zasloužilému hodnostáři, aby ve stálém zdraví dočkal se stých narozenin.

Z českého průmyslu strojínského. Jak se dovídáme, převedeny byly strojírný firmy Mářky, Bromovský & Schulz v Hradci Král. a Adamové následkem úmrtí společníka jmenovaného firmy pana konšula Daniela Mářkyho na nově se utvořivší společnost Bromovský, Schulz & Sohr, jejíž společníky jsou pan c. k. komerční rada Josef Bromovský a páni inženýři Karel Schulz a Richard Sohr.

Druhé Živnostenské společenstvo v Hradci Králové konalo dne 31. ledna svou řádnou valnou hromadu. Starostou zvolen opět p. Jindřich Jelínek, mydlář, náměstkem jeho p. Karel Halounek, zámečník, do výboru následující pp.: Hradecký, kamnář, Ježek, kameník, Růžička, sedlák, Otava, zámečník, Thoř, čalouník, Čermák, sochař, Třasák, truhlář, Kieselich, rozlacovač a Fait, klempíř; za náhradníky: pp. Štěp, dlezdíček, David a Hájek, mistři kováři. Dle zprávy pokladu vykazuje společenstvo v uplynulém období příjmu 3591.53 korun, výdání 937.60 korun, z čehož 2658.93 korun, mimo pole „Sklenářka“ v Malšovicích, jehož je majitelem. Starobnímu fondu podpůrného spolku členů II. společenstva poukázáno na rok 1904 400 korun. Usneseno mimo jiné tlumočiti písemně vděk a uznání všeho členstva sl. kuratoriu městského průmyslového musea za uspořádání celé řady vzdělávacích kursů pro řemeslnictvo a prosbou za další záslužnou činnost v tomto směru.

Přednáška v Živnost. čtenářské Jednotě v Hradci Král. Živ. čten. Jednota u příležitosti konání kursu obuvnického v Hradci Kr. pořádá dne 6. února 1904 v 8 hod. večer přednášku „o vlivu nevhodné obuvi na nohu lidskou“. Úkol přednášejícího na se vzal p. dr. V. Dardík. Přednáška zasluhuje všeobecnou pozornost.

Poslední léč. Pořadatelé „Poslední léč.“ v Hradci Kr. v Adalbertinu dne 31. ledna uspořádané, mohou býti plným právem s výsledkem spokojeni. Přátelé myslivosti do posledního místečka naplnili prostorný sál i vedlejší místnosti. A věru nelitoval nikdo trochu toho vydání a různých snad obtížů vnějších se zábavou spojených, když poslouchal mistrné přednesy hudby vojenské, nebo když se sálem neal lahodný zpěv p. Kolařův, jakož i když p. Gallat humorem svým na mnohé trávil milý úsměv vykouzlil. I mládež tance chvilu dostatek dle své chuti se proskočila. Potěšení mohou býti pořadatelé také hlasy účastníků, kteří doufají, že i v budoucím roce přichystána jim bude tak milá a přátelská zábava.

Obecní rozpočet. Dnem 1. února t. r. počínaje vyložen jest dle § 72. zř. ob. rozpočet příjmů a výdání městských důchodů, měst. plynných, měst. vodáren, účtu pevnostního, měst. jatek a veškerých fondů a nadací král. věnn. města Hradce Králové, jakož i místní školní rady pro král. věnné město Hradec Králové a všech školních nadací a fondů na rok 1904 u úřadu purkmistrovského, kde lze po 14 dní do něho nahlédnouti a připomínky k němu činiti.

Vyznamenání. Staříčkemu p. J. Volfovi udělena byla za čtyřicetiletou věrnou službu kostelníčkou při katedrálním chrámu sv. Ducha v Hradci Král. čestná medaile.

Epidemie spalniček vyskytla se v Kulklenách. Upozorňujeme rodiče, aby dbali, by děti jejich nepřišly do styku s dětmi epidemii tou stíženými.

Ze Všeodbor. sdružení kř. dělnictva. Schůze našeho výboru dne 30. ledna v Hradci Král. Přítomní: Urban, Pochmon, Karásek a Polák. Podpora nemoc. udělena: Em. Truchlandovi v Úpici 6 K, Frt. Petříčkovi v Nov. Městě 10 K, J. Purmanovi v Orlici 7.68 K, A. Hrdinovi v Orlici 6 K, J. Vlčkovi v Písní 6 K, Juklovi A. v Dol. Městě 9 K, Seifertovi v Ústí n. Orli. 8 K; podp. v nezaměst. Štantejské v Ústí n. Orli. 4 K.

Záležitost na prodloužení vlaku, který přijíždí z Prahy o 10. hod. 11 min. do Hradce Králové, až do Kyšperku byla podána městy ležícími mezi Hradcem Králové a Kyšperkem ředitelství severozápadní dráhy ve Vídni, avšak byla jím zamítnuta. Jako hlavní důvod uvádí ředitelství severozápadní dráhy, že dosavadní čtyři vlaky pro frekvenci na trati mezi uvedenými městy úplně dostačí a že nový vlak, jakož i vlak zpáteční, který následkem toho musil by se zavěstí, nikterak by se nevyplácel.

Z Nového Hradce Králové. V neděli dne 31. ledna pořádala zdejší „Živnostensko-řemeslnická beseda“ I. pleš, jehož čistý výtěžek určen ve prospěch nově zřízené pokračovací školy. — Čistý výnos jest 46 K 30 h, kterýžto obnos byl uložen v záložně novohradecké. Vzdáváme vřelý dík všem P. T. páním přispívajícím, zvláště Královohradeckým, kteří podnik ten hmotně podporovali.

Z Černilova. (Hlas rolníka). V Hradeckém kraji se stává při nynější volební horečce každá vesnička hotovou sněmovnou. Naše doposud „klidná obec“ jest v přičině nastávajících voleb v neustálém politickém rozčilení; každý se zabývá horlivě otázkou, kterému kandidátu máme svou důvěru věnovati. Koho budou voliti katoličtí rolníci? Strana socialistická představitel nám též svého kandidáta. Nemůžeme upříti, že mluvil pěkně, ale nám rolníkům by velmi málo prospěl. Nebo se máme uchýliti k straně radikálně pokrokové? Naše tušby a jejím programem nesouhlasí. Snad máme zvoliti poslance s vlastních řad, ze strany

agrární? Takový by jistě našim potřebám rozuměl. Ale i tu nám nastává otázka, zda bude svědomitě i pro malorolníky pracovati. Budou odpovídati skutky jeho slibům? Věnujeme si, zda na př. rolníci naší obce zachovávají solidaritu, pozorujeme, jak jsou mnozí prospěchu celku „věrní“ a jaká „upřímnost“ mezi námi vládne. Na př. malorolníci mají přece za úmorné pěstování řepy míti také nějaký výtěžek a netoliko několik statků. Jeví se dosud v laňtění této palčivé otázky upřímnost? A pak snad mohl pan kandidát podati poněkud spravedlivější úsudek o našich časopisech. Zbývá nám ještě jeden kandidát — slechtic. Bude se ten poctivě o nás starati? Na některá obvinění p. Kříže dal hrabě Sternberk důkladnou odpověď. Připouštíme, že v dřívějších časech leccos Sternberk činil, co činiti neměl. Cítil se však jeho protivníci takovými vzory dokonalosti, aby mohli kazatelsky tepati jeho dobrodružný život? Jednou o něm tvrdí, že je klerikál, po druhé, že je ateista! My jej sice tak vše neodporujeme, ale tušíme, že by jeho zvolení bylo nejprospěšnější. Doposud k volbám nedošlo, ale stranou pokrokovou vypovězen „klerikálům“ stroj boj. Pánové snad odpustí, že my jako svobodní voličové nedáme se odsouditi k posílenému mlčení. Rozhodně nemístná jest domněnka, jako by musil řemeslník, hudebník, atd. mlčeti k vůli tomu, aby si snad nerozhněval své příznivce. Musíme otevřeně prohlásiti, že jest zcela nemístno, jestliže chtějí pánové takovému člověku ruce spoutati. Nestaly se žádné útrky v hasičském sboru? Hasičský sbor není korporací náboženskou; myslíme, že může býti dobrým hasičem také „klerikál“, jako jím byl dobře před deseti lety. Se strany katolické nestala se sboru žádná potupa; doufáme, že i v samém sboru naleznou se lidé, kteří nekavalérské jednání spolčením odsoudí, aby tu nepěknou metu neodezdila celá veřejnost. — Pozn. red. Bylo nám i od jiného katolíka sděleno, že mluvil socialistický kandidát pěkně a bez urážení náboženského přesvědčení. Ale dle našeho soudu byl zatím hezky opatrným jen z chytrosti, poněvadž mu byla předešlá schůze výstrahou. Ale až by větš počet důvěřivců natchytl, pak by mluvil „volněji“. Sociální demokraté jsou v téhle věci velice chytří; přijde-li jejich agitátor do osady věřící, dušuje se, že on proti víře nic, atd. A sedne-li se mu na vějíček, pak už protikřesťanské listy socialistické ostetek lehce obstarají. Kdo jen trochu štvavě listy socialistické zná, nedá se oklamat zdánlivou snášlivostí socialistického chytráka.

Úmrtí. Dne 23. ledna zemřel ve Wünnadortu v Dolních Rakousích P. Karel Beck, pens. far. Markušovický — V. Vuln. — fundatista (Messeleser) ve Wünnadortu žijící, a byl 25. ledna 1904 v Pöggstallu pohřben. Nejstarší z našeho ročníku, v 60. roce svého života, v 25. roce svého kněžství. První dle abecedy otevřel pro věčnou řadu svých bratrů, dež Bůh — do nebe! Kolik nás za deset roků z ročníku 1879 bude pod drnem? R. i. p.

Z Časlavě. Důvěrná schůze svolaná zdejšími politickým klubem odbyla se dne 31. ledna na radnici u přítomnosti asi 70 posluchačů z okolí i z města, zastupujících všechny kruhy voličstva. P. Dr. Pacák vyložil v ní politickou situaci, konstatuje při tom, že výhledy do budoucnosti jsou temny a že panuje pravý chaos, z něhož vytvořiti politické poměry spořádané přirozeným vývojem bude asi těžko. Zmínil se důkladně o jednání strany svobodomyšlné s předseodou ministerstva za uplynulých čtyř let a výsledek byl vždy negativní. V osobě Křibrově se čeští poslanci velice zmýlili. Cituje při tom jednotlivé výroky ministrovy ústní i písemní a všechny vyslovují stejným tónem: mnoho křiku, málo vlny. Běh p. poslance osvětlovala situací velmi jasně, mluvil reálně vystíhaje se všeho bombastu a přehánění. Boj teprv začíná a třeba ozbrojiti se trpělivostí a statečností. Po řeči p. Dra Pacáka podávány jednotlivé dotazy, z nichž p. sousoedákem povídání p. Procházky st. věcně vysvětlil dotaz p. Črkala ze Starkoče o cukerní otázce. I tu p. Dr. Pacák náležitě poukázal na to, že jenom neblahý politický stav může způsobiti neutěšené a nejisté poměry, neboť za hranicemi se již s Rakouskem téměř nepočítá. Ku konci navržená byla p. Milinovsky ministerstvo, sdávající další provádění obstrukce až do nejzávažnějších důsledků. Schůze vysněla klidně a vážně. Škoda, že tak málo bylo pozváno účastníků. — Klub státních úředníků konal valnou hromadu, při níž konstatováno bylo, že za svého krátkého trvání domohl se plného úspěchu. V čele klubu byl ponechán tentýž výbor až na nepatrné změny. — Náhlou smrtí zachvácen byl v minulých dnech p. Skalák, rolník ze Začlčkan, při vycházení s berního úřadu, kdež vyrovnával daně. Lékař mohl konstatovati jenom smrt mrtvici. Od náhlé a nenadálé smrti, vysvobod nás Pane!

Z Kutné Hory. Mezi tím, co v sousedním Kolíně mezi městskými stranami rozvířil se boj stranický až takměř k zničení existencí, počiná u nás podobná horečka mezi městem a venkovem. Přičina toho — jednání o nájem c. kr. pošty. Poslední zasedání okr. zastupitelstva bylo tak bouřlivé, že jeho vlyz zaplavily všechny veřejné místnosti. Konstatováno bylo tolik, že neprořetelným dotazem ředitele záložny hospodářské domnívala se správa pošty, že hospodářská záložna, v níž dosud pošta v místnostech zvlášť k tomu zřízených úřadovala, na přístě na nájem nerefléktuje a proto že třeba jest postarati se o místnosti nové. A tu náhlá se spouštěla, že místnosti takové sřídí. Venkov byl tím nemálo poděšen, když nalyšel, že dosud soukromě pronášené řeči jsou pravdivy a proto ústy p. Lázhovského podal dotaz, co na tom pravdy. Nemohlo býti než přiznání, že opravdu o coci podobného se jedná. Pan Svejsek ze Sv. Kateřiny použil toho k výpadu proti městu strhnuv tak zasedání do bouřlivé debaty, v které útočeno bylo proti purkmistrovi p. Macháčkovi a p. Dru Pacákovi, ač vlastně dle našeho zdání hlavní vinu nese ten, kdo to vyvolal. A tu mělo býti vyšetřováno a stíháno. Konečný výsledek byl, aby p. Dr. Pacák zasedl se o to na kompetentních místech, aby pošta stála tam, kde je. Politika k uťovení! Co placený úředník rolnické korporace pokazí, to má poslanec pak napravovat. Dnes napravovat pucováním ministerských klik, když

národ žene poslance do obstrukce obrátnými resolučními! Nedivíme se, že potom omrzí každá veřejná práce a nedivíme se, když proskakují řeči, že p. Dr. Pacák má toho všeho už dost. Tak se děláme jenom směšnými nahoru i dolů.

Z Kolína nad Labem. Neutěšené poměry, do nichž přivedla naši veřejnost nynější správa města, dostupují vřobolu, blíž se k úplně tyranii. Nebylo slyšáno, aby hlava obce vystoupila na obhájení diskreditované důvěry, jako se stalo na schůzi, kterou svolala strana kapesních zájmů proti straně opoziční. Až k denunciaci členů obecního zastupitelstva volených z třídy gášiů to došlo. To, co pronesl mladočeský realista proti členům profesorského sboru, na veřejné schůzi slyšeno nebylo. Smutná to známka proslavované intelligence realisticke, když podezřívají se c. kr. profesori ze stranicství, když zvolá se: „Já se nemusím těch pánů bát, já nemám kluka, aby mi ho nechali propadnout.“ To hraničí přímou s nevděčností. Ostatně chápeme to, kdo chodí pro kulturu do rajchu, ten nemůže než obáněti se momešovským kľackem. Co to bylo křiku, že bývalý purkmistr Formánek je autokrat! Ti, kteří dnes místo důvodů bojují denunciacemi, na lázci vody by ho byli utopili a dnes? Čím dál, tím hůř, a při tom mají ti pánové ještě tolik odvahy chlubit se, že oni Kolín teprv posvedli, jako by před tím byl nějakou zapadlou vesnicí. Zijeme v Kolíně chvála Bohu déle než všichni ti pánové, kteří tu nyní hrají prim a víme jenom tolik, že celá jejich snaha spočívá v tom, aby pozdvihli sebe. To se jim také podařilo a sice proto, že byli Kolínští tak neprozřívaví, že jim poslouchali zády, aby se po nich pohodlně dostali výše. Nevíme, co všechno do Kolína přinesli mimo své drabé „já“. S vertheimkou se z nich žádný do Kolína nestěhoval (leďa s prázdnotou) a když nyní jim Pán Bůh na statech pošehlal a to s občanstva zdejšího jim pošehlal, chtějí bráti mu i občanskou svobodu, to je přespříliš. Přáli bychom opravdu všem pořádku milovným občanům, aby setřásli konečně jeho pověstné trojice mladočeského žida, evangelického lidovce a „vlasteneckého“ kandidáta poslanectví, který ještě nedávno v sousedním městě dělal Němce!

Ze Suchdola a Kutné Hory. Pokročilé občanstvo zdejší a obecní správu naneslo se zříditi místo lékárny obecní, jelikož obec naše ležela na hranicích všech obvodů a v čas potřeby jenom se značným nákladem bylo možno dovolati se pomoci lékařské. Sl. okresní zastupitelstvo, přihlížeje k šlechtě snaze představenstva Suchdola i okolních obcí, povolilo v posledním zasedání subvenci 400 K, k čemuž obec přispívá stejným obnosem, dávajíc mimo to svobodný byt. Lékařem zvolen p. Dr. Novák, dříve v Labské Týnici působivší. — V lázních Roztěřských pořádán byl kroužkem přátel věneček ve prospěch Ústřední Matice Školské. Návštěva byla dosti značná, ač mohla býti vzhledem k účelu četnější, zvláště když jiné zábavy za účeli velmi prozaickými těší se značné pozornosti. Ještě málo pochopení na venkově.

Z Chotěbořska. Minulého týdne byla pořádána schůze rolnictva krupobitím postiženého, kterou svolal do Židče p. farář Vlček a do ní dostavil se též zemský poslanec p. Niklfeld. Předseodou představeného hromáždění zvolen p. starosta Novotný. Svolavatel p. farář Vlček dovozoval nutnost zvýšení státní pomoci a nutnost svolání zemského sněmu, aby též země mohla vykonati svoji povinnost. Na to líčil postup jednání sněmovního o zemském pojišťování a nucených zájmových společenstvech rolnických. Ostře kritisoval váhavost, ba neupřímnost jistých autonomních činitelů, kteří zejména co do zemského pojišťování odkrývají škrabočku víc, než pro ně jest radno. Naše rolnictvo ostatně ty své rozličné zástupce dobře rozpoznává a musí určitě projevit, že té hry na schovávanou má již dosti a že bude musit volat jistě činitele k veřejné zodpovědnosti. Na to líčil p. řečník vznik obstrukce německé na českém sněmu a vytkl rozdíly mezi ní a českou obstrukcí ve Vídni. Na konec vyblídl rolníky, aby bedlivě sledovali záležitosti, týkající se úzce jich zájmů. Rozpředla se čilá debata, vedená mezi p. svolavatelem farářem Vlčkem a mezi mluvěcím přítomných socialistů p. Malým. Debata, v níž hájil p. svolavatel dra. Kramář a státní právo historické proti Masarykovu přirozenému, pohybovala se v kolejiích slušnosti, čehož třeba zvláště podotknouti. Poslanec p. Niklfeld vyličoval postup akce pomocné a rozdílení státní pomoci. Líčil obstrukci německou na českém sněmu a její snadnost. Pan svolavatel pak musil znovu hájiti zemského pojišťování a zájmových společenstev proti p. postmistrovu Krupařovi a upozorovat, že se projevuje snaha, aby schůze se rozešla bez jakéhokoliv projevu, vysval důrazně přítomné rolnictvo, aby váli svoji v tak důležité době různé manifestovalo, což bylo s takový B souhlasem přijato, že i všichni socialisté s rolnictvem odhlasovali resoluci, k níž po přání p. Musila z Krumburka připojen i příslušný pasus o živnostnictvu. „Rolnictvo v okrese chotěbořském, zakončující nejkrasnějších důsledků pohromy krupobití, žádá vládu co nejdůrazněji o zvýšení státní pomoci a svolání českého sněmu, kdež nutno odhlasovati nouzovou podporu, uzákonit zemské pojišťování a zájmová družstva zemědělců. Co do odpovědi vládní, v níž konání povinnosti zaměřeno jest na předmět politické spekulace, prohlašujeme, že žádáme nejen státní pomoc, ale i obstrukci poslanců našich na říšek radě potud, pokud nebudou vrácena jazyková nařízení a pokud nebude sřřzena universita na Moravě. Rolnictvo české zajisté noudí hmotnou povahově nebylo slomeno, aby kleslo na stupeň otroků, bič pánův lizajících, a proto s rozhodným protestuje proti konšukm distinguovaného politického umění, jež ve zmíněné odpovědi jest obašeno. Zřikajíc se všeliké nezále demonstrace, provádíme odpor svůj s klidem a onou důstojností, které vlastní jsou uvědomělému občanu, jemuž přes všechno plnění povinnosti v ústavním státní práva stále jsou zahrnována. Na konec žádáme všeobecné hlasovací právo a náležitý zřetel k živnostnictvu v akci nouzové“.

Vzorná čeština. V jisté obci u Liberce, která úředně vyhlášena jest německou, šije velké procento Čechů, kteří sice přiznávají se k českému pávodu, ale jak uboze zní jejich mateřská řeč! Tamní české dívky svou do zábavy takto: Posváni v Sobotu

dne 23. ledna 1904 k Divišmu Věnočka v Šále „Stadt Mainz“. . . Uctivě svou qofadatelky. — Což českého tiakafe v kraji není?

Doplňovací volba do říské rady za venkovskou skupinu královéhradeckou z 9. února odložena na 19. únor.

Ze Slonského Předměstí. Sv.-Josefská Jednota katolických mužův a jiných pro Slonské Předměstí a okolí pořádá v neděli dne 7. února 1904 v hostinci p. J. Špryňara na Slon. Předměstí divadelní představení: „Růžová pouta“. Veselohra o 3 jednáních od Antonína Lokaye. Začátek určité v 7 hod. večer. Po divadle taneční zábava.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Isce dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici u v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

J. Ex. nřdp. biskup brněnský dr. Frant. Bauer vyznamenán byl velkokřížem řádu Františka Josefa. Nejdůstojnějším velepastýři dostává se k tak vysokému vyznamenání se všech stran přestného blahopřání.

Velký biskup čakovský Jiří Strossmayer slavil dne 4. února t. r. devadesáté výročí narození svého. Kš ho Báb ještě dlouho Slovanstvu zachová!

Svatý Otec Pius X. a jeho sestry. Známo, že sv. Otec jako patriarcha benátský měl u sebe sestry své, které po jeho zvolení papežem museli se odstěhovati do Říma, aby byly vznešenému bratru na blízku, kdež bydlely v soukromém domě, nikoli však v paláci papežském Vatikáně. Teprv nyní přestěhovaly se do Vatikánu. Sv. Otec přije si aspoň několik minut denně s nimi pobýti. Ve třetím patře nad pokoji sv. Otce bude pro ně upraven byt.

Svoboda organizovaného učitelstva. Hrdinství je nám třeba, ale ne proti sobě, nýbrž k rozličným projevům na obranu svobod lidových i svobod vlastních. Tato slova (souhlasíme s nimi úplně!) napsal vůdce organizovaného učitelstva moravského, Josef Ulehla, ve Věstníku ze dne 22. prosince 1903 na str. 809. V témže čísle je správa, psaná s obvyklou hrubostí a nepravdivá, která nejlépe ukazuje, jak daleko mají vůdcové organizovaného učitelstva od slov k skutkům. Zpráva ta zní: „Ze severní Moravy. Zhoubný klerikalismus na sev. Moravě nachází vydatné podpory v klerikálních učitelkách, jejichž hlavním hříšedem jest město Loštice. Na tamější dívčí měšť. škole působí dvě horlivé členky spolku katolických učitelů, které za přispění učitelky z Moravičan a pod záštitou svého chefa, jakož i jeho milostivé paní a jiných osob hledí všemožně nejen ve škole ale i v okolí klerikální snahy propagovati. Časem dojdou do Loštice své pracovní síly prohlédnouti a ku další činnosti povzbuditi známá sl. Hoffmannova z Hulína. — 8. prosinec t. r. byl takovým dnem klerikálního učitelského sjezdu v Lošticích. Vyzýváme organizované učitelstvo loštického kroužku, aby pilně všimalo si působení jmenovaného klerikálního štábu a neopomenulo na každém místě a vždy jakoukoli akci jmenovaných činitelů potírati a veřejnosti učitelské o jich působení zprávy podávati. Stavovská čest a příkazy toho nutně řádají. Čekáme“. Věstník sám o sobě píše: „Věstník má buditi úctu u odpůrců a slovo jeho má býti rozhodujícím jako slovo nejvyšší instance ve věcech učitelských. Věstníkem má vanouti duch Komenského, duch Tolstojovské lidskosti a Masarykovské opravdovosti“. — Může býti větší ironie? („Vychovatelské Listy“).

Čechové v armádě. V obvodu osmého armádního sboru (pražského) odvádí se 74%, Čechů a 27% Němců, v obvodu devátého armádního sboru (josefovského) 62% Čechů a 38% Němců; v obvodu prvního armádního sboru (krakovského), k němuž z českých zemí náleží severovýchodní Morava a Slezsko, odvádí se 21% Čechů, 26% Němců a 44% Poláků, kdežto v obvodu druhého armádního sboru (vídeňského) odvádí se 48% Čechů a 52% Němců. Celkem doplňují země české v těchto čtyřech sborech 28 pluků, z nichž jest 5 ryze českých, 11 převahou českých, 7 pluků z českými menšinami a pouze jediný ryze německý (73. v Chebu), ač i tu do něho patří značný počet Čechů z Plzeňska. Dle skutečnosti jsou pak v naší polovici říše ryze německé doplňovací okresy pouze tři: linecký, sv.-hypolitický (v Dol. Rakousích) a solnohradský. Jest proto rezervátní výnos ministra vojenství, kterým se nařizuje všem důstojníkům a kadetům, aby si osvojili znalost plukovního jazyka, do celá správný, prospěchům armády sloužící. Marně tedy rozlišťují se Němci nad výnosem ministrovým jako nějakým nám nadřozáváním!

Slováci na postupu. Často slycháme, že Slováci pod knutou maďarskou zahynou, že utonou v moři maďarském. Ale není vše tak černé. Posily mravní i hmotné dostává se jim často od vystěhovalců slováckých v Americe, kteří následkem organizace stávají se duševně vyspělejšími, ovšem že také někdy na ujmu zásad křesťanských a z Moravy a Čech také někdy zasvitne. V posledním desetiletí pomadřarstilo se 89 slovenských obcí, poněmčilo 15, pocharvatštila 1, poerbšttila 1. Avšak poslovenšttily se 3 obce rumunské, 15 německých, 3 srbské a 176 ruských. Celkem získali Maďaři na všech národnostech 261 a ztratili 456 obcí. Slováci ztratili 106 obcí a získali 253, tedy získali celkem 147 obcí.

Zlato v Blani. Tajuplný Blaník a okolí slynnulo již za dávných dob zlatem, o čemž dosud svědčí zapadlých několik šachet, z nichž pouze na šachtě Václavské soustředěný se veškeré práce dolovací. Nad šachtou stžuje se právě rozsáhlá těžební strojnova

se strojem parním a dynamostrojem. Ve zvláštní úpravě sřízen bude tlukostroj sestávající se 30 stoup, z nichž každá váží 450 kg. Tyto stoupy zpracují denně 100 tun rudy. Při dobývání zlata užívá se tu také způsobu rýžovacího a amalgamovacího. Metoda, které v dolech blanických má býti užito, přináší tu výhodu, že umožňuje zlevnění dobývání zlata ve velkém; jeť možno touto cestou využítovati i rudy na zlato chudší, jakož i umožniti dobývání zlata obsaženého ve smolcích a to při nákladu poměrně nepatrném. Způsob dotčený zavádějí inženýři, kteří byli činní v dolech tranavských a čilekých a kteří chovají pevnou naději, že takto vyzískají nové bohatství zlata z rudných žil do nedávna zanedbávaných a nyní nově načatých. Zlato vyskytá se buď samostatně v křemeni nebo sloučené s pyritem. Mohutnost žil se různí; někde činí pouze 10 cm, ale stoupá i na 800 cm. Rovněž tak obsažnost žil na zlato není stejná, ale skoro nikde nečiní méně než 10 gramů zlata v tuně rudy a stoupá někde tak, že v jedné tuně (tuna = 10 metr. centů) rudy dosahuje i obsahu 60 gramů zlata. Kdyby výsledky dosud zjištěné a vyzkoumané zůstaly i pro budoucnost tak utěšeny, mohlo by se mluvit o dolech, jejichž výnosnost bude jednou z nejobhatších vůbec. Zástupcem nynějších majitelů dolů je inženýr William Waters van Rens a celý montanní obvod blanický získan byl drem Fischerem a Herbertem Sagdenem v Londýně za 22.000 liber šterlinků (528.000 korun) od berlínské firmy „Stantien a Becker“.

Žena v Japonsku. Co jest „milostivá paní“, v Japonsku nevědí; manžel říká své choti nejvýše „dobrá sestro“ — nic víc. Povinností manželčinou jest, aby vyhověla každé náladě svého chotě; při jídle ho obsluhuje (s ním jísti nesmí), jde-li pan manžel na procházku, musí se mu manželka v předpokojí třikrát pokloniti. Jde-li Japonce do hostince a prokáže choti své milost, že ji vezme s sebou, musí choť se jen dívat, jak pan manžel jí a pije. Když přejí a japonští manželé jdou spolu, tu choť, třeba byla sebe menší, dráh nad manželem deštník. Ve vlaku manžel se pohodlně natáhne na lavici, zabalí se a spí — manželka musí seděti v koutku. Manžel může choť svou propustiti ze sedmi důvodů, jak je ustanovil Konfucius a které muž sám vykládá. Když manžel vyžene ženu ze své ložnice, odchází Japonka pokorně a zcela klidně a jediná slova na rozloučenou jsou: „Sayonara!“ Buď zdrav!

Hledíme zisku. Snahou každého hospodáře má býti, aby na své zahrádce neměl stromu, keře, přispadné i květiny, vůbec rostliny, ze které by mu neplýnul nějaký zisk. Tu vždy dle možnosti má spojovati krásné s užitečným. V polohách drných, kde se nedaří ovocnému stromovi, hodí se výborně sladký jeřáb, jehož bobule jsou v zimě vítanou lahůdkou. Z jeřábinek připravují se také zavařeniny, povidla a víno. — V plotech zvlášť na místech vlhkých daří se vrbě, z které, když sazenice vzrostly v pruty, dá se upravití proplétáním pěkný plot živý, z něhož každého roku připadne slušný díl na koše i na palivo. — Také líska prokazuje nám v plotech kolem zahrad neocenitelné služby. Z lískových oříšků lepších druhů získali bychom nějaký groš. — A odstrkovaný, toliko v koutech ponechávaný černý bez není rovněž bez významu. Plot z něho jest okrasou a k tomu ještě květ a bezinky nám poslouží. V sever. Německu neúroda bezinek pocituje se tak, jako neúroda broznů v krajíně vinařské. Z bezinek připravuje se především znamenitá zavařenina, povidla a víno. Jčava bezinková způsobuje pocení, počišťuje, jest dobrým kloktadlem při zánětu v krku. Podobně působí květ bezový. Rozumný hospodář z každého koutku své zahrady dobude nějakého zisku. Blíží se jaro a proto už nutno pamatovati na zahrádku.

Náš pruský přítel. Německo, když tu nejde krví a železem, snaží se aspoň v ohledu národohospodářském obestřít sítěmi souseda svého Rakousko. V hospodářství, průmyslu, obchodě a ve školství máme se přispůsobit Německu, jemuž by pak z nás všecek prospěch netušej. Dle Plzeň. Obzoru jde nyní o postup německo-východoasijské linie proti Lloydů — zřízení parolodní spojité z Terstu do Bombaye. Lloyd náš (rakousko-uherská paroplavební společnost státem podporovaná) zasáhl šťastně k východní Africe svou dopravou. Německo to již pocituje a chce nám — nepovolíme-li mu zmenšením svých jízď za rok do Afriky — zasaditi ránu v naší dopravě do Indie, utvořením kartelu se společností benátskou, jež by převzala část dopravy do Indie na škodu naši. Od nového roku jezdí totiž rakouský Lloyd měsíčně z Terstu do východní Afriky, dříve jen za dva měsíce jednou. Německo chce také, aby Lloyd neměl brát cestující ani z Terstu do Afriky a naspět. K tomu pak zdá se, jako by vládě naší ani nezáleželo na rozvoji dopravy naší a povznesení vývozu, neboť agentury Lloydů jsou v nejdůležitějších přístavech celé jižní Afriky v rukou říško-německých firem, ačkoliv jsou tam rakouské firmy nejlepší pověsti. Německo pracuje plnou parou na svém prospěchu. Snad povolání činitelové povstanou a vládu s klidu přátelského vyburcují, aby zájmy naše nebyly sadány vtrajícím se příteli pruskému.

Z právní praxe. Více sousedů jezdí po obecní cestě, po níž teče voda (a močárka?), kterou soused A ze svého dvora na cestu vyponští. Tu pak obecní starosta jest povinen již z policejních ohledů svádění močárky na místa veřejná, zejména na cestu obecní, zakázati. Nikdo není oprávněn na cestu veřejnou sváděti vodu, leč že by k tomu měl povolení dle smlouvy uzavřené na základě usnesení obecního zastupitelstva. Může tedy starosta i toto svádění vody zakázati, a když by soused A nepochlel, exekučně jej k tomu donutiti. — Hospodář má svou vlastní cestu, po níž jezdí i jeho soused. Tento povinen jest buď pomáhati při spravování, anebo přispívati dle míry užiti k cestě mu vyplývající k nákladům, jejichž správa a udržování cesty vyžadují. — Soused A má na svém pozemku studni, ze které ode dávna teče voda přebytečná přes cestu do nádržky souseda B, který jí užívá ku zalévání a zavlažování trávníku. Nyní však chce si soused A přebytečnou vodu vésti troubami do nádržky ve svém dvoře. Jaké námítky

proti tomu? Třicetiletým užíváním vody nabývá se právo služebnosti. Změní li tedy soused tok vody, poruší tím nabyté právo služebnosti a může býti žalován pro rušení dráhy práva toho. Žaloba podati se musí do 30 dnů ode dne, kdy se soused B dověděl o rušení svého práva. — Před 30 roky nasázel soused u svého stavení na obecním pozemku stromy, které také po celý ten čas ošetřoval. Nyní je však obec prodala. Má právo tak učiniti? Mohl by soused šádati náhradu za opatrování? Stromy na cizím pozemku nasázené patří tomu, komu patří pozemek, nemá tedy soused onen šádného nároku na ně, ba ani nároku na náhradu. Tato náhrada by mu jen tehdy patřila, kdyby si to byl při sázení stromů vymínil. (Právní poměry sousedů).

K Matci České, sboru musejního pro vědecké vzdělání řeči a literatury české, nové přistou-pili za zakladatele pánové: Václav Holík, učitel v Praze; Jaroslav Hrbek, syn dra Hrbka v Kolíně; Jan Sládek, stud. gymn. v Kolíně; Jan Mareček, magistr pharmacie v Praze IV.; Antonín Markus, stud. gymn. v Praze; P. Ludvík Novotný, katecheta ve Vys. Mýtě; c. k. výšší realka v Hradci Králové. Přihlášky nových zakladatelů přijímá a veškeré dotazy zodpoví expedice „M. Č.“ v museu král. Čes. Řád a seznam spisů „M. Č.“ pošle se na požádání zdarma.

Zasláno.

Spolek sv. Bonifáce.

Spolek tento vytkl si za úlohu, čeliti veškerou silou útokům německého říského protestantismu, jakož i všelikého sektářství. Chce býti katolickou ligou, t. j. svazem katolíků na ochranu sv. církve.

Ovšem, hnutí odpadlické zpusťošilo posud jen ony kraje země české, jež osazeny jsou obyvatelstvem německým; lid národnosti české byl posud nšetřen štvance pod heslem „Přč od Říma!“ Ale kdož by nevěděl, že skutečně staly se pokusy, také mezi českým obyvatelstvem sváděti k odpadnutí od víry, pokusy, jež nikterak všemi nebyly odmítnuty, nýbrž, naopak, mnohými sympaticky byly pozdraveny. (Srov. nesezení helvetské schůze pastord, konané v Praze, dne 28. září 1903.) — Bylo by zajisté nejvyšší zpodřilé, chtělo li by se s akcí obrannou vyčkávati, až také v samém srdci Cech odpadlicků bude se čítati na sta, ba na tisíce.

Vzbudilo jistý podiv, proč tato „katolická liga“ v Čechách vyvolila si za patrona sv. Bonifáce, a nikoliv spíše některého ze světců této země. Odpovídáme: stalo se tak po výslovném přání nřdp. biskupů, již v této akci obranné — proti jistým proudům a snahám — trvali na zachování přísne uzavřené sjednocenosti. Mimo to nesmí se podceňovati okolnost, že spolek sv. Bonifáce trvá zde v zemi již déle než po 40 let a následkem toho nižádným způsobem nemůže označovati se jakožto spolek nový. Dále sluší podotknouti, že jeho zvláštní organizace činí ho znamenitě způsobilým, aby sloužil oném účelům a plnil ony úlohy, které mu vytklý dnešní poměry časové. Vřak ukázalo-li by se v budoucnosti účelným, postupovati, — abychom tak řekli — v rozdělených šicích a pak společně tím mocněji říditi obranu sv. církve, tož správa spolku sv. Bonifáce neváhala by ani hodinu a založila by paralelní spolek, jenž třeba sv. Vojtěcha mohl by vyvoliti si za patrona.

Opětovně již bylo vyloženo, jakým způsobem spolek sv. Bonifáce hodlá dostáti úloze, již se podjal. Jest to v první řadě spolek modlitby. Neboť modlitba koná divy. Kš ctihodná správce duchovní stále nabádají věřících k modlitbě! Modlití se musíme, ale také pracovati! Nejprve musí utvořiti se silná obrana proti útokům protivníků. Tato obrana v první řadě má záležeti v šíření řádných vědomostí náboženských. Jestli známým faktem: kdo dostatečně jest poučen ve sv. víře katolické, ten stojí pevně a jistě věří lžím a ošerňováním těch, kdož k odpadlictví svádějí.

Tomuto účelu má sloužiti náš časopis „Sv. Vojtěch“. Neplodných polemik list náš ušetří čtenáře úplně. Vylne se i všemu, co našim odloučeným bratřím, totiž těm, kteří s námi opovrhují štváctvím odpadlickým, mohlo by býti trapno a bolestno.

„Sv. Vojtěch“ rovněž vyloučil ze svých sloupců veškeru belletrii, anekdoty a pod., již z té příčiny, aby do šádné soutěže nevedel s našimi tak výtečně řízenými katolickými časopisy, poučenými a zábavnými. — Z toho plyne, že náš list nebude právě četbou kratochvilnou. Ale chce poskytovat poučení v náboženství. Přejeme si nabádati naše čtenáře k přemýšlení, nikoliv pouze zbožní je baviti. V tom smyslu list náš má býti doplňkem ostatních časopisů katolických, jako opět tyto doplniti musí, co v „Sv. Vojtěchu“ chybí.

Ale aby list svému úkolu mohl dostáti, nutno pečovati o největší jeho rozšíření! A právě v tomto směru jest nám zvláštní organizace spolku sv. Bonifáce s velkým prospěchem.

Samá o sobě kolportáž našeho listu není svobodna. Časopis smí dodávati se jedině členům spolku. Ovšem zaplacením mohou si opatřiti list také nečlenové; kdož opatří si od c. k. okres. hejtmanství dovolení ku kolportáži, může list bez překážky rozšiřovati. — Rozhodně jde věc kratší cestou, vnućují-li cti-hodní páni správce duchovní laskavě svou péči tomu, aby spolek sv. Bonifáce získali co možno mnoho členů; neboť kdokoliv jest členem tohoto spolku, má právo na spolkový časopis. Dosáhlo-li by se tedy toho, že v každém domě, v každé rodině aspoň jedna osoba byla by členem, měli bychom nepopíratelné právo, časopis spolkový přivésti do všech domů, do každé rodiny.

Kdož následkem veliké chudoby nemohou poskytovat řádných příspěvků, přece mohou státi se plně oprávněnými členy, jen vykonávají-li modlitbu spolkovou, — rovněž jako ti, kdož svou almužnu pro spolek jsou nuceni omeziti na několik haléřů ročně. Spolek sv. Bonifáce jest právě v první řadě sdružení modlitby!

Zvláštní přijetí do spolku dle stanov není nutno.

Rovněž ani vyplnění přijímacích listů a zapisování jmen správcem duchovním samo o sobě není nutno. Ale přece jest pro spolek velice důležitě, aby místní duchovní měl seznam členů, aby tímto bez závady se strany úřední list spolkový mohl se dodávat.

Vzhledem k almužně podotýkáme: všech zaslaných peněz užije se tak, jak byly uděleny. Co přijde z krajin českých, toho upotřebí se pro kostelní pořádky obyvatelstva českého; co zašle se z krajů německých, toho užije se výlučně na odstranění nedostatku kostelů u obyvatelstva německého.

Ve všech obcích, kde jest nedostatek kostelů, vynaloží se všechny pro spolek sv. Bonifáce sebrané peníze na uhrazení vlastních jejich potřeb. Bude zajištěno dobře, opětně upozorňovati věřících na tuto okolnost.

V tom případě stane se oznámení o sebraných penězích ke správě spolkové.

Měsíčních příspěvků, jichž získalo se rozesláním 2. čísla „Sv. Vojtěcha“, užije se — pokud nebylo již jinak jimi uloženo — na stavbu nového kostela v Holešovicích u Prahy. Tato obec čítá 35000 obyvatelů. Kostelník, jenž dříve sotva mohl pojmout 70 osob, jest od několika let rozšířen, ale tak, že stačí přece jen asi pro 300 stěsnaně stojících návštěvníků. Skutečně veliká nouze, volající po pomoci.

Příspěvky z měsíce března určeny jsou pro větší ještě nedostatek kostela v Libni u Prahy.

Dej Bůh, aby se našlo mnoho dobrodinců, jimž tato bída duchovní šla by k srdci! Kéž by se také podařilo získati „Sv. Vojtěchem“ mnoho příspěvků! V tom smyslu prosíme, aby dostalo se mu rozšíření do nejširších kruhů.

Opatství Emanuelské zasílá všem, kdož ujmou se rozšiřování „Sv. Vojtěcha“, totiž kdo získají spolku sv. Bonifáce nové členy, list spolkový zdarma v libovolném počtu.

Kdož znají pravé úmysly oněch svůdců, lákájcích k odpadlictví, porozumí heslu našeho spolku v plném jeho smyslu: „Za Krista a jeho církev, pro našeho císaře a krále a naši vlast!“

V Praze, v opatství Emanuelském dne 27. ledna 1904.

P. Albanus Schachleiter, O. s. B.,
předseda spolku sv. Bonifáce v arcidiecési pražské.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 30. ledna 1904. 1 hl pšenice K 11.70—12.30, žito K 9.20—9.70, ječmene K 8.50—9.30, oves K 5.10—5.65, prosa K 10.00—0.00, vikev K 9.40—10.60, hrachu K 17.00—22.50, čočky K 24.50—29.00, jahel K 19.00—20.40, krup K 16.50—34.00, bramborů K 3.00—3.30, jetelového semene červ. K 100.00—110.00, jetelového semene bílého K 110.00—150.00, jetelového semene švéd. 00.00—00.00, jetelového semene rus. 00.00—00.00, máku K 25.00—30.00, lučného semene K 18.00—22.00, 100 kg. žitných otrub K 9.80—10.10, pšenič. otrub K 10.00—10.20, 1 kg. mála K 2.00—2.20, 1 kg. sádla vepřového K 1.88—0.00, 1 kg. tvarohu K 0.20—0.26, 1 vejce K 0.06—0.00, 1 kopa petržele K 4.80—5.00, 1 kopa kapusty K 2.00—4.00, 1 hl cibule K 8.00—8.40, 1 kopa drob. zeleniny K 0.80—1.00, 1 pytel mrkve K 1.40—2.00, 1 hl. jablek 00.00—00.00. 1 hl. hrášek K 00.00—00.00. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 30. ledna 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 521, žito 476, ječmene 361, oves 217, prosa 0, vikev 19½, hrachu 5¼, jahel 0, krup 0, jetelového semene 230, lučného 1, máku 8. 2) Zeleniny: petržele 20 kop, kapusty 15 kop, cibule 27 hl, drob. zeleniny 91 kop, mrkve 12 pytlů, brambor 97 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 24 kusů, podvinčat 404 kusů.

Listárna redakce.

Čes. Budějovice. Dp. F. H. Obnova předplatena do 1/4.04.

Nové Město n. M. O. chůzi v Bačetíně až přistě.

Každá rodina

měla by ve vlastním zájmu jen

Kathreinerovy
sladové kávy Kneippovy

jakožto příměs k dennímu
kávovému nápoji používati.

(Zasláno.)

Panu KARLU ZAVADILOVI,
slatníku a pasíři v Chrudimi.

S kalichem jsem úplně spokojen; zasílám povinný obnos 124 K.

V Kyšperku, dne 23. května 1903.

Václav Tojka, děkan.

**K blížícímu se období
prvního
svatého přijímání**

upozorňuje firma

KAREL ŠIMEK v Č. BUDĚJOVICÍCH

na svůj

hojně zásobený sklad.

Upomínky od 4—24 h,
s českým neb německým textem,
jen v uměleckém provedení.

VZORKY na požádání k dispozici.

Jan Horák,

seukník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

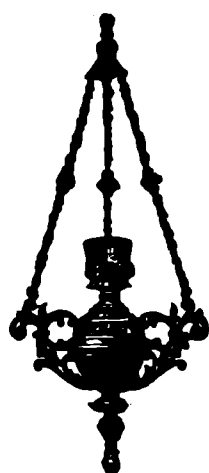
**Též velejemné
látky na taláry.**

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Př. hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

**Veledůstojnému
duchovenstvu!**

Jan Staněk,

Praha-I, ul.

Kar. Světlé,

čís. 19 n, roh

Konviktské ul., vyučený pasíř specialně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučiti svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádoby a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a střídá. Na požádání hotové práce na ukádku, rozpočty, nákresy neb ceníky franko. Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejtěvostnějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesované výrobky bescenné. Vše posílám již posvěcené.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
praporů a kovového náčiní.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukádku
se na požádání franko zašlou.

**== NÁDHERNÉ ==
DÍLO OBRAZOVÉ**

**ZA ČESKOU
SLÁVOU**

POŘÁDÁ KAREL HIPMAN.

Sledující slavnou svou historií, zdaž nezaroužíme seznati ona místa v cizině, kde odehrál se ne jeden akt české slávy, místa, která posvěcena jsou českou velikostí a uchovávají její stopu až do dnešního dne? Pohledy na tato místa, kde česká sláva takofa jakoby zkameněla, přineseme v nádherném tomto díle, které na způsob „Letem českým světem“, jež u české veřejnosti až dosud jest v dobré paměti, předvede několik set skvostných obrazů, poutavým slovním výkladem doprovázených.

Každý sešit formátu 4°, jenž přinese 12 obrazů, za 40 kr. (80 h).

Předplatné na 10 seš. K 8.80, na 20 seš. K 17.60 i s pošt. zámkou. Úplné as v 30—35 sešitech.

NAKLADATELSTVÍ JOS. R. VILÍMKHA

PRAHA, Spálená ulice číslo 13.

VÍDEŇ I., Schottenring číslo 1.

Oltář

poučná i modlitební kniha
i zpěvník

pro diecési královéhradeckou.

Drahé vydání — 368 stran 8°

v plochých arších při odebírce nejméně 50 kusů franko
za 20 K, 100 kusů za 40 K

cená knihkupectvá.

brožovaný . . . . . 48 h

vázaný v polopřátě . . . . . 58 h

vázaný v celopřátě . . . . . 68 h

vázaný v celopřátě se slaceným křídlem . . . . . 74 h

Oltář, vydání na velinovém papíře vázaný celý

v kůži se slaceným křídlem a ořezkou . . . . . K 1.80

Užívání „Oltáře“ J. Mil. nynějším nejvyšším p. biskupem Dr. J. Doubravou schváleno a nařizováno („approbo et in iungo“). — Vis Ordin. list č. 1. r. 1903.

Biskupská knihtiskárna.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové bláze Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k bohatému
figurálnímu provedení a
sice i se tělesnými rámy, stě-
tými vzorům.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší náležitosti
ku definitivnímu objednávk.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

**Nádherná díla
přírodopisná.**

Atlas rostlin 80 tabulí ve skvostném provedení
s textem profesora J. Johna. Velmi
skvostné dílo. Vázané 14 zl.

Atlas motýlů 60 tabulí ve skvostném provedení.
(Motýl, kukla, housenka i rostlina)
s textem prof. J. Johna. Cena váz 14 zl.

Atlas brouků 50 nádherných barvotisk. tabulí
s 1300 obrázky s textem profesora
Klapálka. — Atlas (tabule o sobě) 48 tab. váz. Cena
9 zl. 8 textem ve 2 svaz. skvostné váz. 20 zl.

Atlas ptactva 48 skvostných tabulí barvotisko-
vých s textem profesora J. Jandy.
Cena 10 zl., váz. 13 zl.

Malý Brehm. Zajímavé líčení života zvířat. S více
než 1400 vyobrazeními a barvotisky.
I. Savci. Váz. zl. 2.90. II. Ptáci. Vázané zl. 2.90.
III. Plazi, obojživelníci, ryby, měkkýši, čle-
novci a menší živočichové. Vázané zl. 3.30.
IV. Rostlinopis. Váz. zl. 3.30.

**Knihkupectví I. I. KOBER v Praze—
Vodičkova ulice.**

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

zve pány akcionáře

ku 35. řádné valné hromadě

kteří konati se bude

v neděli dne 31. února t. r. o 10. hod. dopol. v sále „Besedy“ v Hradci Králové.

Porad jednání:

1. Výroční správa obchodní a účetní za rok 1903.
2. Zpráva dozorčího výboru za rok 1903.
3. Volba 2 členů výboru dozorčího a 4 skrutatorů.
4. Rozdělení zisku za rok 1903 s určením dividendy na kapon č. 50.
5. Návrh na změnu stanov.*)
6. Doplnovací volby do správní rady.

Platně s hlasováním může se valné hromady účastniti dle § 13. stanov každý akcionář, který nejdéle do 15. února včasně své akcie nebo depositní listy jiných podobných ústavů (banky, záložny, spořitelny) u pokladny ústavu uložil.

§ 7. stanov, týkajícího se práva obce akcionářů při případném dalším zvýšení akciového kapitálu a § 5., 33. a 35 přeměny rakouské měny v měnu korunovou.

Správní rada.

Víno

přírodní, zkoušené, nejd. bisk. konsistoří doporučené, dostati lze 1 litr od 35 kr. u

Jos. Kadečky,

rest v „Adalbertinu“ v Hradci Králové.

Kanonické tabulky

pro oltáře, v provedení velice vkusném, dvoubarevném, s ob-
rubou dvoubarevnou, nabízí

ve třech velikostech

Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.

KŘEŠTAN

Nejsvětější Svátosti Oltářní
posvěcený.

Seřadil **Abbé A. Henry**, čestný kanovník a řed. ústavu Nejsv. Trojice v La Marche. Dle III. vydání přeložil **Vojt. Kameš**, farář v Chřenovicích. Nákladem biskupské konsistoře.

Stran 514 — 8°. — Cena brožovaného výtisku 1 K 40 h, franko 1 K 60 h; v tuhé vazbě celoplošné 1 K 80 h, franko 2 K; v lázi 2 K 60 h, franko 2 K 90 h.

Recenzi pochvalnou této výtečné adorační knihy viz v červencovém sešitu „*Rádce duchovního*“ r. 1896. Časopis: *SS. Eucharistia* (roč. I. 1896) čís. 10. (říjnové) str. 160 podává o spisu tomto úsudek skvělý. Přet: „Jsem vděčný ctěné bisk. knihtiskárně v Hradci Králové, že nám knihu tuto zaslala. Po srovnání s *Walsere* máme knihu tuto za lepší a přitáhlejší pro členy věčného klanění nežli onu, poněvadž podává nejen *hojnost modliteb*, ale i *myšlenek k rozjímání*, čehož se ve *Walsere* nedostává. Proto ji *odporučujeme všem* při zavádění věčného klanění. Kdo zjedná pro své členy věčného klanění tento spis, *nepotřebuje dlouho ničeho nového*.“

Knihy obsahem dělí se na 3 díly: Díl I. hodí se zvláště pro lid, chovaje pěkná, jasná a dojemná poučení o N. S. O., o mši sváté, o sv. přijímání, hojnost krásných příkladů. — Díl II. doporučuje se kněžstvu, theologům pro vhodnou látku k meditacím a kázáním. — Díl III. uvítají zbožné duše pro hojnost krásných rozmanitých pobožností k N. S. Olt., k sv. přijímání, ke mši sváté; z té příčiny kniha došla i v našich klášterech hojného rozšíření.

Biskupská knihtiskárna.

Starší, intelligentní slečna

z vážené rodiny, obou zemských jazyků znalá, prosí o místo hospodyně, nejraději na faru; zaměstnání toto již k plné spokojenosti zastávala. Jelikož vlastní jmění má, nehledí tak na plat, jako na vlídné zacházení. — Laskavé nabídky bůžtež zaslány na redakci t. l.

Ročník VIII.

Právě vyšlo č. 1.
„Casových Úvah“

Klíč ku bohatství.

Národohospodářská úvaha
z pera **Dra Františka Reyla**, docenta sociologie.

Obsahuje přehled národního majetku, líčí vznik a rozmach novitého kapitalu moderní doby a podává zásady křesťanského národohospodářského systému, jichž nutno katolíkovi ve výrobní činnosti šetřiti.

Spisek obsahuje hojnost zajímavých čísel a dat.

Cena 8 h, na čtyři exempláře pátý zdarma.

Objednávky obratem vyřizuje

administrace „Casových Úvah“ v Hradci Králové.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkozávod truhlářský **K. V. Skuherský, Hradec Král.,** proti hotelu „Merkur“ č. 303.

Dosud na skladě máme

kalendář „ŠTÍT“

na rok 1904.

Kalendář náš jest ozdoben zdatilou podobiznou nejd. biskupa **Dra Josefa Doubravy, Sv. Otce Pia X., V. V. Tomka, JUDra Fr. Biegna**, uměleckými ilustracemi akademické maistry **Zd. Vorlové a K. L. Tůmy**, panoramatem města **Hořic**.

Z bohatého obsahu kalendáře uvádíme články nejvýznamnější:

Sestra Benigna Plzeň. * * *
Proč strážek Nesvažba zleblie se na telčana a na páne s rohatěma kloběkama. Vypravuje Filip Jan Konečný.

Aprilová pohádka. Humoreska od K. Satorjána.

Za svobodu. Napsal Vladimír Hornov.

**Ze zvyků a pověr z okolí Chrásti a na Chru-
dímku.** Napsal V. Paulus.

Kdy matka vlast nejtrpčí stýz romla. Napsal František Jiří Košťál.

Hospodářská besídka. Pokyny Josefa Dumka, zemědělského inspektora.

Co má každý Čech o husitství vědět. Sděluje Jiří Sahula.

I ostatní kratší články jsou zdatilé. Doufáme, že při záplavě nepřátelského tisku každý katolík užitečnost našeho kalendáře pochopí.

Nyní pouze

po 50 hal.

Zakázky přijímá s obratem vyřídí

Bisk. knihtiskárna v Hradci Král.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Král.

nabízí školní knihy:

1. Malý katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 30 h.

2. Střední katechismus

katolického náboženství

Cena 1 výtisku vázaného 64 h.

3. Velký katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 80 h.

Katechismy jsou schváleny na valné schůzi biskupů rakouských ve Vídni dne 9. dubna 1894.

Prodej pro knihkupce jako z c. k. školního knihovního skladu s 18% slevou proti hotovému zaplacení.

Rozdíl výtisků pro chudou školní mládež neděje se více prostřednictvím c. k. okr. školních rad, nýbrž za 11 listů — jež po jednom vlepány jsou s příslušným vysvětlením do každého výtisku — vydají se z výtisky případného druhu katechismu pro chudé. Dle poměru, v jakém katechismů pro tu kterou školu zakoupeno, zcela spravedlivě dostane se poměrný počet (přes 18%) pro tutéž školu **zdarma pro chudé.**

Instrukce o katechismu a Oltáři

— vydaná —

nejd. bisk. Ordinariatem v Hradci Král.

1 výtisk brožovaný 4 h.

Jubilejní modlitba

odpuštěnou k Panně Marii bez

poskorný počatec, dle Ordin. listu

č. 1. r. 1904. dostati lze 100 kusů

8° za 1 K v BISK. TISKÁRNĚ.

Důstojným duchovním Správám.

Na skladě chováme v jemném missalovém provedení:

Praeparatio ad Missam
Gratiarum actio post Missam.

Obě za 1 K. Po přání prodá se i jediné Gratiar. actio za 60 h.

— Nevě: —

Causus reservati dioecesis
Reg. Hradecensis
(juxta fol. Ord. Nr. 35. pag. 186, 187)
pro zpevědnice.

Na tuhém kartonu, přiměřeného formátu 1 kus za 8 h, 10 kusů frko 70 h.

**Připomenutí o slavném se-
ohování v ohrámu Páně**
ku připevnění u dveří chrámových.

V provedení slavném, formát foliový;
1 kus za 30 h, 5 kusů za 1 K 1.20

Bisk. knihtiskárna v Hradci Králové.

B. E. TOLMAN,
Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.
Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psací stroj.

Konkurs.

PII okresní nemocenské po-
kladně v Hradci Králové

obsadí se místo

účetního.

S místem tímto spojeno jest služné
1200 K ročně. Místo obsadí se na 1 rok
provisorně. Ucházejí podejtež svoje žá-
dosti do 20. února t. r. představenstvu
okresní nemocenské pokladny v Hradci
Králové a prokažtež se vysvědčeními za-
chovalosti, dosavadním působením a zna-
lostí jednoduchého účetnictví. Kauce rovná
se jednoročnímu služnému. Lhůta ku na-
stoupení dnem 1. března 1904.

Z představenstva

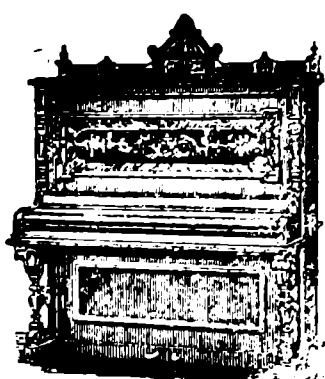
okresní nemocenské pokladny v Hradci Král.,
dne 2. února 1904.

Výbor.

Řádný sluha

obchodní, k pochůzkám po Hradci
Králové a okolí se přijme.

Nabídky s udáním adresy a nároků do admini-
strace t. l.

PIANA
PIANINA
a **HARMONIA**

nejnovějších
soustav — levně.

též na splátky a výměnu nabízí továrna

AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášino nábytek proti lab-
skému mestu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi
KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., odporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Nové
nádherné dílo cestopisné

slavného švédského cestovatele

Sven Hedina

V SRDCI ASIE

Právě vyšel sešit 1

a zasílá se každému, kdo oň požádá,
na ukázkou.

Příhlášky k odebírání přijímá

První královéhradecké knihkupectví
a antikvariát

Bohdan Melichar

v Hradci Králové.

(Bývalý závod Pospíšilův, zal. r. 1808.)

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látek jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze
obdržeti paríle zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátna, oxfordy, bar-
chenty, sukéska, šotyše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti.
za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

Poděkování.

Hluboce dojata neočetenými, v pravdě přátelskými projevy upřímné účasti, jichž dostalo se
mně a nejbližším příbuzným mým, za příčinou úmrtí nezapomenutelné mojí milované matky, paní

Terezie Kemlinkové,

děkuji vřele jménem svým a příbuzných všem, kdož drahou naši zesnulou na poslední cestě do-
provodili, ji skvělostnými dary věnců obmyslili, nám ústně nebo písemně upřímnou svoji soustrast
projevili, neb jakýmkoliv způsobem k uctění světlé památky drahé zvěčnělé přispěli.

„Zaplať Bůh!“

V Hradci Králové, dne 3. února 1903.

Emilie Waldeková,
roz. Kemlinková.

Mimořádnou schůzi presbyterstva v Šošovicích

líčí evangelík Karel Rohan v „Rozhledech“ na str. 428–429 v zajímavém článku „Moderní stoupenci Husovi“ tímto dramatickým způsobem:

V neděli 26. července šošovický farář Jan Důvěra, zakončiv ohlášky obvyklými slovy: „a ohlašuji se Vaším Lásce po druhé“, dodal: „Pány presbytery vyzývám, aby po skončených službách božích dostavili se všichni do farního příbytku k mimořádné schůzi presbyterstva; jedná se o věc velmi pilnou a důležitou. Pak na základě slov, zapsaných u proroka Jeremiáše v kapitole dvacáté druhé, ve verši dvacátém šestém a sedmém: „A hodím těbe i matku tvou, kteráž tě porodila, do země cizí, tam, kdež jste se nezrodili, a tam zemřete. Do země pak, po níž toužiti budete, abyste se navrátili tam, tam se nenavrátejte“ jal se s patrnou rozhorleností kázat o lásce a spojené s ní věrnosti najmě českého lidu evangelického k rodné vlasti, tak stkvěle osvědčené již před věky exulanti českými a moravskými, a kázal řečí tak vzletnou, že po slovích „Nevzali jsme sebou — Nic, po všem jest veta! — Jen bibli Kralickou — A labyrint světa!“ vzlykot ozval se z lavic ženských a i mužům zarosily se oči, a že ve velkém pohnutí tanulo shromáždění, když povýšeným zakončil hlasem: „Historie psaná krví a slzami veleduchů české reformace, od Mistra Jana Husi do Jana Amosa Komenského, jasné stvrzuje, že v evangelické straně národa českého byla od věků pravá láska k vlasti. My nyníž pak s pomocí Boží a u víře v Krista Ježíše doufáme pevně, že dle vzoru těchto předků svých v těžkých dobách osvědčíme onu pevnost charakteru, které bude potřebovati milý národ náš v rozhodném boji za své bytí. Nám zajisté, jakož i otcům našim: živu býti jest Kristus a umříti zisk! To pak i námi osvědčeno budiž všemu lidu pro dobu přítomnou i budoucí! Amen.“

Uvítav srdečným tisknutím ruky dostavivší se v úplném počtu presbytery, oslovil je, stojící ještě, farář Důvěra, sám posud v říze, takto: Milí spolubratři v Kristu a řádně zřízení zastupcové reformovaného sboru šošovického! Jedná se dnes, jak jste již slyšeli o věc velmi pilnou a důležitou. Dříve však, než Vám sdělím, o čem jde, položím Vám otázku, na kterouž přes to, že pradičnou bude se Vám sdát, věrně abyste odpověděli, Vás důrazně vyzývám. Měl anebo má někdo z Vás, anebo, pokud Vám známo, někdo z církevníků našich úmysl, zraditi staroslavné království české evangelickému králi pruskému? — Ve světnici ticho hluboké, a udivení pohlíželi presbyterové na faráře a jeden na druhého. — Divíte se otázce mé, pravda? Ale se vším důrazem žádám, abyste dali na ni odpověď! Nu, pane kurátore, co odpovídáte Vy? — Kdybych, důstojný pane, bezpečně nevěděl, že nás nechcete urážet, obzvlášť mne, a tuhle Vondráka, co máme vy znamenání od císaře pána . . . odpověděl rozechvěným hlasem kurátor, ukazuje levým palcem a pravou rukou na vojenskou medaili svou a Vondrákovu, které oba na kabátcích měli přišité (nikoli, aby je neztratili, nýbrž, aby je nezapomněli doma v neděli a ve svátek) . . . tak bych Vám . . . Známé tedy, jak se slov Vašich jde, nikoho v církvi naší, kdož smýšlel by na zradu tu! — A teď Vám sdělím, o čem jde. Prosím, posedejte. — Na vyzvání to s osmi presbyterů pět nejstarších se posadilo, ostatní s farářem pro naprostý nedostatek místa k sezení, zůstali státi. — Došel cirkulář, v němž veledůstojný úřad seniorátní sborů našich ve známost uvádí, že „Národní Listy“ přešedši do tábora klerikálů, veřejně obviňují evangelíky české z řečeného právě úmyslu zrádného, a vyzývá nás, abychom jakožto řádné zřízení zastupcové sboru našeho ohradili se proti nařknutí tomuto osvědčením, takto znějícím: „Neslýchaný útok Národních Listů ze dne 12. července 1903 nutí podepsaná staršovstva, jakožto řádné zřízení zastupce církevních sborů k pozdvižení hlasu na ochranu cti a charakteru českého lidu evangelického. Historie psaná krví . . .“ — Ostatní jste již slyšeli na konci dnešního kázání. Podepsaná osvědčení zaslána býti mají pro pilnost věci přímo slavné redakci „Času“, jenž jediný z listů českých ujal se nás evangelíků proti „Národním Listům.“ O to se tedy dnes jedná. — „A jak, prosím“, vyrazil ze sebe presbyter Hloubalo, obuvnický mistr, člověk jak v řemesle tak i ve všem konání svém důkladný, dlouholetý odběratel a pilný čtenář „Husu“ — „jak vypláchly si ty „Nár. Listy“ s náma tu svou nevymáchanou hubu?“ — To já tak doslova nevím, nečtu jich leda náhodou od těch dob, co prof. Masaryk složil své poslanecké mandáty, víte ten

profesor filosofie na universitě pražské, který přestoupením svým z katolictví na naši stranu tak stkvěle svědectví vydal pravdě proti Římu. — „Ale vždyť“ — vyhrlo opět z Hloubaly — „loni stálo v „Husu“, že přestoupil z ohledu rodinných, a že víru evangelickou nemiluje a že je vlastně katolíkem a do kostela že nechodí a že se se vším tím sám vyselal dvoudm římským kaplanům.“ — Ale, pane Hloubalo, takový čtenář! Co pak jste nečetl dál? Vždyť v „Husu“ zároveň bylo dokázáno — psal to moravský pan superintendent sám — a výslovně řečeno, že s těmi kaplany nic se vlastně nestalo. — „Ano, také to tam bylo, a i to, že ten pan profesor všecko sám řádně vysvětlil; ale o tom jsem „v Husu“ dosud nic dál ještě nečetl, myslím že na to nemá času.“ — Nu tak vidíte, a o „Národních Listech“ praví to „Čas“, jež po tři leta si držím a je hož hlavní redaktor dr. Herben takéž přestoupil z církve římské na víru naši. A to je člověk, o němž v „Husu“, zdá se mně, že v r. 1900, napsal takéž moravský pan superintendent, že pre praudu . . . lahko zahorí. To se Vám, pane Hloubalo, tenkrát tak líbilo. A ten sám nás vyzývá, abychom se ohradili proti válečné výpravě „Nár. Listů“ na české evangelíky; mám to číslo po ruce.“ — Tak to tedy bude v „Čase“, co ty „Národní Listy“ o nás. — „Ale Hloubalo“, vpadnul Hloubalovi do řeči presbyter Záleský, mlynář z přifažené k Šošovicům vesnice, „Vy jste jako ženská, všecko vědět až na dno a každou nadávku do slova; jak nám nadávaly, to je jedno; stačí, že nám nadávaly! co pak nevidíte, jak se zatahuje na děst a my s ženou máme dobrou hodinu k nám a koně jsme nechali doma.“ — Na to datováno a od všech členů presbyterstva podepsáno Osvědčení a v pondělí pak rekomando zasláno redakci „Času“. Tam když v úterý došlo, hlavní redaktor je očísloval a s úsměvem, znamenajícím: „Zas sedl jeden“ (rozuměj: farář na vějíčku), položil je k ostatním, s nimiž pak v neděli 2. srpna uveřejněno v „Čase“, č. 209, na str. 9; bylo jich tam úbrnem již 76, z nichž snad asi 90 proc. podepsáno i dotýčnými faráři bona fide.

Smysleným příkladem tímto nechci ovšem tvrditi, že všude ve schůzi presbyterské tak důkladně o věci bylo jednáno jako v Šošovicích; nechci to tvrditi již vzhledem k tomu, že neměli všude mezi sebou takového Hloubalu, který chtěl slyšet, jak znělo obvinění evangelíků v „Nár. Listech.“

Uveřejňujeme k vůli informaci svého čtenářstva, jemuž se „Rozhledy“ do rukou nedostanou.

Literatura.

Obce právo a moc. Sepsal c. k. okr. tajemník Fil. Knopf. Nakladatel J. L. Kober v Praze. Vyšlo právě v druhém, rozmoženém vydání. Cena 14 K. Jsouc populárně psána a obsahující přece v sobě všechny poznatky, zákony a přecetně příkladů s oboru naší samosprávy, stane se kniha tato nezbytnou pomůckou pro každého, kdo ve veřejném životě působí. Zvláště pak bude výtečným rádčem našim starostům, členům obecních zastupitelstev, úřadům sádušním, lesní kým, hospodářským atd. Při provádění samosprávy, která u nás Čechů má mnohem větší význam, než u národů politicky úplně samostatných, při veškeré dobré vůli nebylo namnoze zkušeností, stále právnické porady a oně průpravné výchovy, která rozsáhlé vykonávání práv a povinností by podmiňovala; v té příčině kniha tato každému úplně vyhoví.

Nádherného obrazového díla „Za českou slávu“ právě vyšel sešit 8., obsahující těchto 12 krásných obrazů: Karel IV. ve Vítězné aleji berlínské. Děvín nad Dunajem. Ojbln (Mojvín) u Žitavy. A. de Fries (1560 až 1617): Rudolf II. Konev z Radolfinských sbírek. Nábrobek Petra z Aspelu v Mohuči. Korunovace Sigmunda, zobrazená na dvou sv. Petra v Římě. A. Boys: Pasování rytířů na Hradčanech r. 1585. Tisícleté fresky Cyrillomethodějské v Římě (2 obrazy). Opravený kříž český u Krešćaku ve Francii. Pohřební sápis o královně Dagmar v Ringstedu. „Za českou slávu“ vychází nákladem J. R. Vilímka v Praze v sešitech po 40 kr. a lze je obdržeti v každém knihkupectví, neb přímo v nakladatelství.

Po stopě zlého činu. Románová serie „Po stopě zlého činu“ od dr. K. Maye, vydávaná u J. R. Vilímka v Praze, dodělala se u českého čtenářstva tak velkého úspěchu, že první vydání bylo za krátko rozebráno. Jedná se o řadu šestí románů, nesoucí názvy: „Pouští“, „Divoký Kurdistan“, „Z Bagdadu do Stambulu“, „V roklích balkánských“, „V zemi Škipetarů“ a „Šut“. Druhé vydání oblíbených těchto románů počalo právě vycházeti a zabýváno jest neméně zajímavým románem „Pouští“. Silná a tvořivá obraznost Mayova dospívá v tomto románu

svého vyvrcholení a odnáší na křídlech svých mysl čtenáře do fantastických krajů Východu a upoutává tak zájem čtenáře, že, kdo jednou počal čísti, neodloží, dokud nedočte. Sešit I. za 30 h.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.

zhotovuje zručně a levně kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho pochvalných připisů vyloženo k nahlédnutí.

Svíčky kostelní

voskové i polovoskové

doporučuje P. T. veledůst. duchovenstva za podmínek nejvýhodnějších

továrna na svíčky voskové a j., parní bělidlo vosku

Josef Pilnáček v Hradci Král.,

c. a k. dvorní dodavatel.

Starý solidní český závod, založený r. 1809 a doporučený Ordinár. listem nejduš. bisk. konsistoře v Hradci Králové z roku 1888.

Doporučuje veškeré výrobky voskárské: Svíčky oltární z čistého vosku včelího i druhů levnější, dále paschaly, triangle, srna kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro potřebu domácí.

Výrobky smímé, berradné jakosti, obsluha rychlá a přesná, podmínky a ceny nejmnějši. Zvolštní nabídkou na přání ochotně se poslouží.

JAN KALIS, hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, ohlky a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

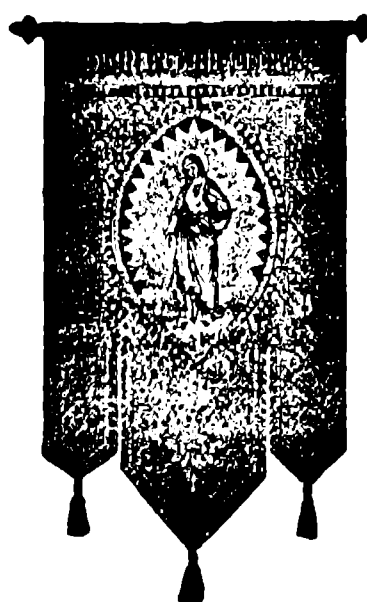
Důvěry hodným všílky na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

Za ceny výrobní. Následkem spojení dvou skladů nábytkových prodávám za ceny výrobní — jen — na Malém náměstí č. 117 v Hradci Král. úplné zařízení do pokojů, a t. d. František Matějček.

NÁBYTEK v každém slohu a provedení Václav Dvořáček, sklad nábytku

nejlevněji nabízí v Hradci Král. u nového Borromaea.

První český katolický závod ve Vídni.
František Ruber

Dílka ku vyšívání a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse č. 35.

Na ukásku sasilá
se vše franco.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů
J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —
koňak, slivovici, borovičku, jeřabinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), víno sladká a víno šumivé (šampaňské).
Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.
Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí
státní a diplomem slatě medaille, a mnohými ji-
nými diplomy s právem ražení slatě medaille.
Vzorky zdarma a franke.

Založeno r. 1850.

Vyznamenan státní medailí.

Veletčenému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

svět hojně zásobený
sklad náčiní
bohoslužebného
ze stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše silné v ohni zlatené
a stříbrné, zaš se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
snovuzlacení a stříbrnění star-
ších věcí vykoná se rychle a
zašlou se již avěšené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod má již máše
se vykazují četnými pochval-
nými přípisy P. T. sákasníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborí, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditelnů, táček na křest, svícňů, pa-
cíkůlů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nevíce.

Filialka v Hradci Králové.

Skupiny
SVATEBNÍ.

Přijmutí v úborech
plesových
a
kostymních

odporučuje
J. F. Langhans,
c. a k. dvorní fotograf
Hradec Králové
Adalbertinum.

Založeno roku 1858.
Petra Buška synové
v Sychrově, Čechy,
umělecký závod sochařský a řezbářský
pro práce kostelní, parostrojní truhlářství
doporučuje uctivě
— k době velikonoční —
Boží hroby, křížové cesty, Těla Páně
a klečící anděly ze dřeva řezané a polychr.
Sošky „Vzkříšení“ ze dřeva řezané a polychr.
velikost 55 60 65 70 cm
korun 32 34 38 42
Pro levné Boží hroby: Těla Páně ze
sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychr.
velikost 90 100 115 130 140 cm
korun 24 28 36 42 48
Klečící anděly ze sádry (pevné), krásně mo-
delované, jemně polychromované
velikost 40 55 65 cm
korun 12 16 22 kus
Provedeno přes 450 oltářů a Božích hrobů.

Pradleny!
Perte prádlo ==
NAFTOLEM!

Ušetříte času, ruce
i prádlo. Vyperete
lehce, brzy a bílit
prádlo nikdy ne-
budete.

Na skladě mají firmy: Fr. Chrudimský,
E. Řezáč, Krestová, Ippen, Vachek a
Schejbal, vesměs obchodníci v Hradci Král.

B. Škarda, Brno.
Umělecký závod pro malbu
obrazů velikost od pro malbu
chrámových oken.
Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějšími po-
dáváním vyhovující.
7krát prvními cenami
vyznamenan.
Cenníky zdarma.

K době velikonoční
Boží hroby se slohem kostelní
souhlasné
Křížové cesty v reliéfu řezá-
né neb lité. Sochy „Vzkří-
šení“, suchy, oltáře a veškerá ko-
stelní zařízení doporučuje uctivě
umělecký závod sochařský a řez-
bářský
Josefa Krejčíka v Praze.
Pisárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 80.
— Ilustrované cenníky, nákrepy a rozpočty franke. —
Výhodné platební podmínky.

● **Největší sklad** ●

všech druhů koberců, záclon, pokrývek, přikrývek flanelových i proší-
vaných, různých předložek k postelím, jakož i čínských kožešin, před-
věsků na okna, cestovních potřeb, jako: tašek, kufrů, košů, cestovních
dek, deštníků, županů, rohožek, železného nábytku atd.

— firmy —

JAN STOUPA
v Praze, Václavské náměstí č. 32.

NOVOTINY tu- i cizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro
veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje
v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny
Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požá-
dání zašlou.

OBNOVA

Číslo 7.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 12. února 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Ta moderní láska!

(3) Pokrok stále větší, osvěta stále zářivější — a přece nářku přibývá čím dál víc. Fráze o „humanitě“, „ultruismu“ a jiných „ismech“ stále častější a přece doopravdy lásky pořád mňh. Moderní pokrok a moderní humanita plodí tolik lidí nehumanních, sobeckých, nelaskavých, že se pomalu i bratr bratru vyhýbá. Pokročili jsme to věru znamenitě! Taková „láska“, jaká nyní mezi národy i jednotlivci vládne, jest opravdu hotovou specialitou, jaké nebylo nikdy. Co prospívají lidstvu nejlepší vynálezy, největší učenost, jestliže rovnoměrně vzrůstá šílená nenávisť, jestliže druh druhu zrovna k hrdlu sahá? Štěstí plynoucí z pravé křesťanské lásky nedá se nahraditi žádnou moderní vymožeností chladného rozumu. Má-li být pokrok skutečným požehnutím lidstva, nesmí se při něm nikdy zapomínati na Kristovo: „Miluj bližního svého jako sebe samého.“ Lidstvo pokračující v učenosti ale klesající v lásce více klesá než pokračuje. A že se šíří nyní s postupem nevěry nu všech stranách zpátečnická zloba, lačná pomstychtivost, to nemůže popřít nikdo. Pronášejí se sice stále vzletná slova o věčném míru, o dokonalém sbratření, o smířlích soudech mezinárodních, ale za kulisami se čím dále úsilněji připravují a opravují vražedné stroje. Zkrátka každý stát má veliký strach před laskavostí a přátelskou upřímností států jiných; každý ví, že po nejpřívržetivějších slovech může následovati zákeřné, nelibostné přepadení. Takle moderní nenasytná militarisace jest nejvýznamnější svédkem, jak se mají lidé — rádi.

V ničem se nepokračuje tak houževnatě jako v zdokonalování válečnictví. Ale takový pokrok pravému lidumilu nemůže nikdy platit za pokrok pravý. A chce-li se kdo tázati, na jakém stupni asi stojí láska mezi moderními lidmi, řekněme mu, aby si jednoduše prozkoumal cifry militarismu; ty jsou nejspolehlivějším barometrem světové lásky; fráze mluvené a psané neuznamenají nic. Stále zdokonalování smrticích nástrojů, vydržování obrovských mas vojenských, toť jsou věci, které pohlcují největší část státních příjmů. Co zbude pak na účely v pravdě kulturní? Rakousko-Uhersko na př. vydá na vojsko ročně 349,500.000 korun, Německo 1.040,940.749 korun, Anglie 1.670,400.000 korun, atd. I o toho nejsou ani vpočítány vojenské pense, které na př. v Prusku obnášejí přes 66 mill. Tu ovšem není divu, že obrovské dluhy států evropských největším dílem se nahromadily vinou militarismu.

Jak militarismus vysává, toho máme zvláště významný doklad na Německu.

R. 1871 železný Bismark diktoval poražené Francii krvavou daň pěti miliard (pět tisíc millionů) franků. Dalo by se čekat, že po takové obrovské kořisti má dosud německá říše značný státní přebytek. Ale věc se má jinak. Ony vynucené miliardy již dávno pohltily neuasytý jícen Bismarkova militarismu, a nad to říše stáná pod rancem obrovského dluhu, obnášejícího 15,621.032 korun. Půjde-li to tak ještě několik let dále, propadne hrdý Rajch neodvratné hospodářské katastrofě.

Takové zbrojení děje se prý z lásky k vlasti; může se tak prý vlast krásně obhájit. Zatím však obrovská armáda Rajchu jest udržována pro zevnější velikášství, ze závisťi .. nenávisťi k jiným státům. To je krásná obrana vlasti, když německý občanek musí na vojsko platit tolik, jako by dýěl v poddanství tatarském! Vojenská moc má chrániti, ale zatím ožebračuje hůř než krupobití. Zbrojení má prý také vlastně jen zajistiti mír; nastane-li rovnáha zbraní mezi státy, pak si to každý dobře rozmyslí, než začne škodit. Ale na to si diplomati nechť již vzpomenout, že by rovnováha se dala docíliti zrovna tak odzbrojením jako se to děje stálým vzrůstem militarisace. Prý se všemi frázemi o humanitě, o sbratření světa, prý s tou velikou přetvářkou, pokud přišerně vražedné stroje budou mluvit o jiném!

Všude je viděti lačnou zřistnost, která se na zákon lásky neohlíží ani v nejmenším. Italové, kteří ústy tolik svobodu velebí, chtěli zcela nehumanně pokořiti a ožebračiti Habešany; pokud jsou obyvateli naší říše, utiskují Slovany, jak jen mohou. Anglie zkoušela svou pokrokovou lásku na Boerech tak důkladně, až vlasy vstávaly nad takovou humanitou. Německo živě s Boery sympatisovalo, chválilo čtverák bojovníky za svobodu, ale při tom nijak nezapomínalo barbarsky utlačovati poznašské Poláky. A Poláci sami? Jen si zase všimněme, jak „bratrsky“ zacházejí se svými ruskými pobratimy v Haliči. Všimněme si, jak se milují Poláci a Čechové v rakouském Slezsku. Čeká se od mnohých, že ruský car osvobodí zotročenou Macedonii. Jen kdyby však sám nezotročoval poddané Finny! V Číně páchá evropská vojska takové krutosti, jako asi dávní Mongolové při vpádu do Evropy. V Makedonii řádí beztrusťe barbarská knuta turecká; kde jste, vy armády, které o sobě říkáte, že chcete hájiti právo? Je vás tolik ale z křesťanské lásky neuděláte nic. V om temném středověku se přece jen rozumělo branným povinností jinak. Tenkrát neprotestovala Evropa proti orientálským násilnostem jen ústy a papírem. Tehdy obětavě celá křesťanská Evropa podnikala svorně křížová tažení na ochranu pronásledovaných spolubratří. Nyní je to ovšem obráceně.

Abychom ještě líp poznali, jaká bratrská láska mezi kulturními národy vládne, všimněme si, jak vzrůstá počet policajtů, četníků, advokátů, soudců. To jistě není znamením, že si lidé neubližují, že se sami mezi sebou srovnati dovedou. Pěkné to vlastenectví, pěkná láska k vlastní krvi, dělá-li moderní člověk svému krajanu jen potud dobře, pokud se bojí policajta!

A že skoro každý kulturní národ jest roztržštěn na několik politických stran, to také nesvědčí o pokroku vzájemné lásky. Čím více se o vlastenectví mluví, tím hůře to s ním dopadá. Na př. pokrokový Francouz nebo Čech nepřije katolickému krajanovi svobody ani za mák; to se raději spojuje s cizí krví, s vyzna-vači talumdu proti vlastním pokrevencům, aby své „vlastenectví“ co nejlépe osvědčil.

Zkrátka snadno každý pozná, že celý svět-ský pokrok nedovede lidstvo sbratřiti bez Krista. Láska musí býti náchylna k obětavosti, sebezáporu, bez těchto vlastností pravá láska existovati nemůže; a tyto vlastnosti si lidstvo dokonale osvojí jen ve škole Krista, jehož zákon lásky jest nejvznešenější.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 10. února.

(K politickým poměrům. — Nové sochy v Praze. — Kam se obrátí nadbytek kandidátů profesury pro střední školy?)

Nejdůležitější a nejzávažnější událostí posledního týdne ve veřejném životě českém byla účast Čechů při valném shromáždění rakousko-uherské banky ve Vídni, při čemž se český hlas ozval způsobem, že si toho celý politický i finanční svět byl nucen všimnouti. Bylo konstatováno, že český národ také v ohledu hospodářském hlásí se o svá práva. Pokládáme za vysoký politický moment, aby z české strany rakousko-uherské bance projevená pozornost stále stoupala, jenom bychom si přáli, aby pozornost ta vyzula se při tom ze střevíčku dě-tinské zvatlavosti. Na české straně vyskytnují se totiž velice často „bojovníci“, kteří sice obyčejně bývají jenom pátým kolem u vozu, ale pravidelně ze zamýšlených taktických plánů předem ne vyplácají nepřátelské straně jenom to, co nevědí. To jest taková kletbou české politiky posledního čtvrtstoletí, že o veškerých její záležitostech jest protivná strana skoro vždycky podrobně informována tak, že častokráte české časopisy o tom nebo o onom podniku nemají ani zdání a protivné listy jsou o něm zpraveny do posledního jeho odstavce.

Něco podobného opakuvalo se opět při obelání valného shromáždění rakousko-uherské banky. Protičeská strana byla o jeho zámyslu předem skoro do podrobnosti zpravena, kdežto česká veřejnost neměla o přípravách k němu takřka ani tušení. Následek toho byl, že se protičeská strana z důvodů politických zmobilisovala, aby případně Čechy na shromáždění tom nebyla převážena. Za normálních poměrů a za obyčejného obelání shromáždění rakousko-uherské banky, kdyby se byla protičeská strana na ně nepřipravila a k němu nesblukla, způ-sobila by česká účast při něm třeba veliké překvapení.

Zajisté že v české společnosti nalezneme se nyní dostatek mužů, kteří na základě hospodářského programu poměry v rakousko-uherské bance více ze svého zřetele nespustí a že se budou starati, aby hospodářská váha českého národa nabyla v ní českému národu příslušejícího výrazu.

Jak každý, kdo postup české politiky v posledních letech pilně sleduje, pozoruje, pomalu přechází u nás politický význam od deklamatorů na politiky a dochází na uznání pravdivosti slov nebožtíka dra. Frant. Lad. Riegra. Bylo to koncem let osmdesátých, když bylo na něho naleháno, aby připustil poslaneckou kandidaturu několika výmluvných mladých pánů, jež české publikum na politických shromážděních u džbánu velice rádo poslouchalo. Když byl na to proslavený řečník dr. Rieger upozorněn, co by prý ti pánové ve sněmovně dovedli povědět, trpce se tomu posmál a patrně že jenom na základě vlastních důkladných zkušeností vlídně odpověděl: „Ale, když jeden jediný „hofrát“ častokráte daleko více zmůže a dokáže, než-li celý parlament.“

Připomenutím tímto nechceme proklamovati snad zásadu, že dnes i u nás a v naší společnosti více nijak nevzácní „hofráti“ daleko více zmohou a dokážou, než-li pánové opírající se o důvěru voličstva. Avšak máme za časové poukázati k tomu, že se daleko více českých vymožeností octlo na denním pořádku pomocí politických vlivů, nežli pomocí řečnického rámusu. Proto máme za to, že politika a řečnění, pozitivní moc a slibované zakročení jsou v české otázce a v jejím řešení asi v tom poměru jako skutečná možnost něco vykonati a ochota povědět, čeho je zapotřebí. S tím třeba v politice počítati a musíme přiznati, že se to v české společnosti již začíná chápati a uznávati.

Dnes se již přiblíží, zdaž ten nebo onen něco skutečně vykonati může a nedbá se valně na to, když někdo volá, že to řekne, aby se to stalo. To také již mnohé české okresy a mnohá česká města prakticky prokázaly. Za svého zákonodárského zástupce s nemalým mnohdy povykem zvolily si radikála a když potom něčeho potřebovaly, docela tiše poslaly deputaci do Vídne buďto k Jeho Excellenci panu ministru Kaizlovi, nebo k Jeho Excellenci panu ministru Rezkovi, přecházejíce přes svého rázného zástupce k dennímu pořádku jako přes zbytečný luxus.

Tolik dnes z kvašení našich politických poměrů.

* * *

Musíme konstatovati překvapující změnu ve smýšlení pražské společnosti. Roku 1890 v září při povodni, která tehdy strhla prostředek kamenného mostu Karlova, srazeny byly mezi jinými také nejznamenitější ozdoby mostu toho a sice nádherná sousoší sv. Františka a sv. Ignáce. Místa po nich jsou dodnes, tedy již skoro čtrnácte let, prázdná. Vícekrát již se jednalo o to, aby sochy ty byly kopíemi nahrazeny, avšak úmysl ten byl své doby zvrácen hlavně vystoupením p. dra. Jos. Scheinera, který se tomu ve sboru obecních starších dlouhanánskon řečí opíral. Po takovém odporu byla příležitost ta odložena a nyní opět vy-nořuje se na veřejnost znovu, aby bylo o ní rozhodnuto a aby slavný Karlov most, jak se po celé věky druhdy říkávalo, „klenot českého

království, dále bez oněch staletých svých ozdob nezůstával.

V poslední době totiž sešla se anketa, aby o pořízení nových sousoší na Karlův most pojednala. Výsledkem úvah a porad této ankety jest návrh, aby na Karlův most pořízeny byly dokonale kopie nedávno ještě zavrhaných sousoší sv. Františka a sv. Ignáce a sice nejenom z důvodu toho, že pro svou uměleckou cenu umístění toho zasluhují, ale také proto, že sochy moderní, jak některé z nových soch ukazují, pro Karlův most jsou svým vzhledem naprosto nevhodny. Tímto návrhem octl se před lety odložená záležitost opět umělecké výzdoby Karlova mostu v novém stadiu a technická komise městské radě navrhla, aby bylo jednáno o podmínkách vyzdvižení na dně vltavském doposud ležícího sousoší sv. Františka z řetiště. Obě sousoší a sice toto a sousoší sv. Ignáce mají býti sestavena a na příhodném místě postavena a na most mají býti opatřeny jejich nové kopie. Městská rada král. hl. města Prahy v zásadě s návrhy těmi souhlasí a ve sboru obecních starších budou zajisté že také schváleny.

Dále pak se sděluje, že mistr Myslбек dle svého návrhu dohotovil sochu sv. Václava, jež má býti nákladem zemským postavena na Václavském náměstí před budovou Musea království Českého.

Následkem toho stojíme patrně před dobou, kdy Praze přibudou tři umělecké ozdoby, dvě v obnovení a jedna nová.

* * *

Své doby, jak se naši čtenáři zajisté ještě dobře pamatují, pojednali jsme na těchto místech o nadcházejícím faktu, že na universitě absolvovaní kandidáti profesury budou opětně vstupovati v řady učitelstva měšťanských škol, jako činili filosofové a technici v letech sedmdesátých minulého století, když nechťeli řadu let suplovat a na definitivum skoro dvacet let čekat. Pro toto naše upozornění na věc, která byla již loni vyložena, vrhly se na osobu dopisovatele z Prahy do „Obnovy“ některé učitelské listy, jimž toto jeho upozornění na stávající poměry nebylo vhod. Pánové totiž, ač stále po zvýšení úrovně vzdělání učitelského volají, zdáli se nelibě uští, že by řady učitelstva měšťanských škol mohli rozmnožovati — kandidáti profesury. Uváděli, že by to prý nebylo možno, poněvadž by kandidáti ti musili odbyti — řadu učitelských zkoušek. Jiné překážky ovšem uvést nedovedli. Nám vůbec však ani nenapadlo o tom pochybovati, že by kandidát profesury zkoušky učitelské způsobilosti ochotně si neodbyl, když by na měšťanskou školu trvale učiti šel. To se samo sebou rozumělo a rozumí, neboť známe nejen bývalé kandidáty profesury s polovičními zkouškami na střední školy, ale i doktorátem filosofie který jest podmínkou k dosažení profesury universitní, že zkoušky učitelské způsobilosti nejen na měšťanské, ale dokonce i na obecné školy — „šťastně odbyli“. O tom vůbec netřeba mluvit, proto jsme nechali pány hubovati, vědouce, že masivní jejich články poměry ne-

změní a že příval kandidátů profesury brzy na měšťanské školy bude se skutečně hlásiti. Spíše nás těšilo, že pánové „Obnovy“ rádi a pilně čítají a proto svůj své doby od nich zle napadený článek doplňujeme dnes hrtkou číslic, které každého přesvědčí, že naše předpověď byla správnou.

V předposledních pěti letech vyšlo z filosofické fakulty 354 kandidátů profesury, loni vyzvedlo si absolutorium 316 kandidátů, tak že jest dnes celkem okrouhle na 600 kandidátů profesury, kteří stálého místa nemají. Letos jest na filosofické fakultě zapsáno na 1200 posluchačů, tak že, kdyby při nejmenším 250 jich r. 1904 absolutorium dostalo, bude počátkem příštího školního roku na 800 kandidátů profesury, kteří stálých míst nebudou mít a po nichž po všech poptávky více nebude. Poněvadž jest českých středních škol 85, připadne na každou z nich 10 kandidátů profesury. Na jedné střední škole působí průměrně 15 skutečných učitelských sil. A tu tážeme se, jak dlouho by musilo těchto 10 kandidátů na místa po nich čekat? A při tom sluší povážiti, že r. 1905, 1906, 1907 atd. budou opět z university vycházeti absolvovaní kandidáti profesury. Kam se ti pánové obrátí?

Půjdou tam, kde bude pro ně místo a to bude na měšťanských školách, kde budou moderní filologové radostně vítati, že budou moci ve III. ročníku s prospěchem vyučovati francouzštinu a matematiku, proto, že ve III. ročníku budou moci učiti algebru, což obě mnohým ve studiích pokračujícím žákům měšťanských škol bude jenom velice prospívati. Prospěchu tomu budou zajisté že zemské, okresní i místní školní rady nanejvýš dobře rozuměti, tak že skutečně stojíme před reformou měšťanské školy, již třeba bezděčně nový její učitelský materiál, který se jí bude nucen věnovati, přivodí a zjedná. Postavení učitele a řiditele na měšťanské škole a pak okresního školního inspektora není tak zlé, aby ho sta a sta vzdělaných lidí ráda nepřijala. Číslice, jež jsme dnes uvedli, uasvědují, že na naše slova zajisté dojde.

Nechceme nikomu z popěračů toho laciné jeho nevrle „vtipy bez vtipu“ vraceti, poněvadž nám jde o informování veřejnosti a proto prostě uvádíme fakta, s nimiž naše školství dnes počítati musí a jež znamenají jenom jeho pokrok a prospěch, který učitelské listy v nejpřednější řadě jsou povinny radostně vítati.

Ubrana.

O Lurdech. Židovsko-helvetská „Osvěta“ u příležitosti přednášky vdp. dra. Reyla „O české ponti do Lurd“ v Adalbertinu ulevila opětně své „umravňující“ snaze. Nevadí sice z celé zhodínové přednášky ani jediné věty, kterou by mohla stihnouti výtku nesprávnosti, ale proto přece v celém sloupci nadává na „ničemnosti“ klerikalů, směje se „romantickým pohádkám o čarech a kouzlech lurdských“ a považuje přednášky podobného druhu za hlavní překážku „nových a osvětových snah kulturních.“ Nebudeme se přiti s „Osvětou“,

V dalších letech sedmdesátých minulého století jako učitelé na královéhradeckém gymnasiu působili Dr. František Hejzlar, profesor, matematiky a fyziky, zemřel jako zemský školní inspektor v Praze; Vojtěch Budcius, profesor dějepisu a zeměpisu; Josef Černý, profesor klasických jazyků, nyní v. řiditel gymnasia v Rounici; Josef Tršák, profesor klasických jazyků na gymnasiu ve Slaném; Maximilian Mencl, profesor přírodopisu na českém gymnasiu v Českých Budějovicích; František Krsek, profesor klasických jazyků, nyní zemský školní inspektor v Praze; Josef Grim, profesor klasických jazyků, nyní řiditel gymnasia v Kolíně; Ignác Svoboda, profesor matematiky a fyziky, stále na gymnasiu v Hradci Králové; Karel Jakubec, profesor latiny a řečtiny, zemřel v Hradci Králové; Jan Čermák, profesor latiny a řečtiny, napotom na slov. gymnasiu v Olomouci; Jan Vařeka, klasický filolog, nyní řiditel gymnasia v Českých Budějovicích; Frant. Pakosta, klasický filolog, zemřel jako profesor gymnasia v Písku; Jan Dvořák, klasický filolog, nyní gymn. profesor v Praze; Jan Pelikán, klasický filolog, nyní okr. školní inspektor v Novém Městě nad M.; Ant. Kvapil, klasický filolog, nyní profesor gymnasia ve Třebíči; Josef Pallan, klasický filolog, zemřel v mladém věku a dále Jan Pažout, Vincenc Maděra a Ignác Kusala.

Kreslení jako mimořádnému předmětu r. 1874 vyučoval na královéhradeckém gymnasiu akadem. malíř Adolf Russ, fotograf v Hradci Králové, jež napotom vystřídal Moric Bílý, profesor realky, nyní profesor státní realky na Král. Vinohradech; francouzštinu učil profesor realky Čeněk Uzel, zpěvu řídící učitel Václav Styblík a krasopisu učitel Václav Svoboda.

Na obecních vyšších královéhradeckých reálných školách, jejichž řiditelem byl František Ulrich, působili tebdy profesoři Bedřich Spiess, r. 1903 v Praze na odpočinku zesnulý; František Hoza,

zdaž její nadávky spadají do oboru „snah kulturních“ a ponecháváme vůbec veřejnosti hradecké úsudek o tom, zdaž pokroková strana i se svým počestným žurnalem za celých 10 let vůbec nějaké kloudné kulturní dílo vybudovala, aby mohla právem buditi vděčnost a sympatie širších tříd ku svým snahám, ale tolik můžeme konstatovati, že otravný cech pokrokový mele již z posledního a chytá se zoufale každé příležitosti, aby ztracené posice získal zapřísaháním, hrozbami, kletbami a jinými násilnostmi. Ale vše nadarmo! Hnilobný proces hradeckých pokroků nedá se ani osobními útoky, ani dávno již otrěpanými lamentacemi na ty „ničemné klerikaly“ zastaviti. Tím méně může „Osvěta“ svými křečovitými výbuchy zlehčiti význam lurdských zázraků. Daleko chytřejší lidé, nežli jakými se může vykazati strana pokroková, pátrali po příčinách neobyčejných těchto zjevů v Lurdech a potírali je daleko účinnějšími zbraněmi, nežli jsou paušální nadávky „Osvěty“ a přece nepodařilo se dosud ani jediný div v Lurdech připsati na účet švindlu a podvodu. Dopisovatel „Osvěty“ mohl by redakční fond obohaciti slušnou sumičkou, kdyby dokázal, že zázraky lurdské dají se vysvětliti ne snad podvodem, ale přirozeným způsobem. Zámožný Francouz p. E. Artus prohlásil veřejně v novinách, že je ochoten každému vyplatiti 10.000 franků tomu, kdo dokáže, že v Lurdech náhle uzdravení dějí se přirozenou cestou. Prohlášení toto učinil p. Artus tehdy, když jeho neř Julie Fournierova byla 14. června 1871 z těžké nemoci lurdskou vodou náhle uzdravena. Určený obnos zvýšil p. Artus na 15.000 franků a uložil je v Paříži u notáře Turgueta, Rue de Hannover 6. Peníze tam ležely již přes 30 let a dosud jich nikdo nepokusil se získati, ačkoliv liberální tisk neostýchá se pravost zázraků lurdských bez ustání popíráti. Jest to přece trochu divné, že přeučené kruhy pokrokové nepokusí se o vysazenou cenu a spokojují se pouze s paušálním tupením Pan Artus dosud v Paříži žije a nabídky své neodvolal, proto, páni pokrokáři, vyšlete své učence do Lurd na výzkumnou cestu a jestliže ceny dobudete, uspořádá náš list zvláštní vydání s červeným rámečkem a šťastného vítěze zapíšeme zlatým písmem do památní knihy. Dokud však poctivého šetření se nepodejmete, buďte raději zticha, aby si veřejnost nepovšimla, že vaše úžasná povrchnost a mělkost kritická svědčí o polovičatém vzdělání pokrokovského tábora.

Japonsko proti Rusku.

Konečně praskla struna trpělivosti mezi Ruskem a Japonskem. Japonsko přerušivši veškeré diplomatické styky s Ruskem, bezesoušného formálního vypovězení války v noci z 7. na 8. února torpédovým svým loďstvem učinilo náhle útok na ruské loďstvo zakotvené u Port Arthuru, čímž poškozeny tři ruské lodě. Ruská vláda do poslední chvíle snažila se spor rozřešiti pokojně. Ale chtivost a pa-

nyní řiditel malostranské realky v Praze; Moric Bílý; Jos. Vocásek; Václav Ctibor; Jan Trykar; Vinc. Uzel, katecheta Frant. Tondl, Mikuláš Hoffmann, řiditel staroměstské realky v Praze, Alois Strnad, řiditel realky v Kutné Hoře, Vojtěch Krupka, atd.

Řiditelem učitelského ústavu v Hradci Králové byl Vojtěch Lešetický a profesory Tomáš Vorbes, Jan Duchoslav Panýrek, Edv. Beranek, Jos. Letošník, nyní řiditel učitelského ústavu v Jičíně, katechetou byl Jan Čermák a po něm piarista Raimund Vychodil.

Výpočet těchto osobností, pokud mně v paměti utkvěly a pokud jsem další jejich působnost mohl sledovati, bude zajisté že zajímavá. Přehled jejich svědčí, v jak výborných rukou se královéhradecké školy v letech sedmdesátých za našich studií nacházely.

Však sluší také doznati, že král. věnnému městu Hradci Králové náleží čest a uznání, že se o užitečný a platný rozvoj školství a o jeho pokrok „ve svých hradbách“ skutečně obětavě staralo.

Nebyla to počátkem let sedmdesátých minulého století žádná maličkost, když se obec města Hradce Králové odhodlala, že obecním nákladem nejenom vyšší reálné školy zřídí, bude vydržovati, ale že také pro ně postaví monumentální, všem moderním požadavkům odpovídající budovu.

Pod městskou Slezskou branou, pod domem Bolechovců, druhdy Posádovských, před bývalou vojenskou zbrojnicí nebo jak se v Hradci obecně říkalo „zajkhausem“ na prostranství, kde druhdy stávaly hranice a pyramidy dělových deseti a dvacítiliberních koulí, v letech 1873 a 1874 vystavěn na královéhradecké obecní útraty školní palác, jež byl jedním z nejpřednějších svého druhu v zemích koruny České. Palác ten byl počátkem školního roku 1874/5 obecním reálným školám k užívání

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

IV.

Roku 1874 pod řiditelem Janem Květoslavem Klumparem na královéhradeckém gymnasiu jako profesoři působili pánové, jež později, zejména v letech osmdesátých, takofka vedli české střední školství a výborně vychovali nejenom sta žáků, ale dali jistý ráz a vzor celým vrstvám svých kolegů.

Seniorem professorského sboru byl František Fischer, profesor přírodopisu, napotom řiditel gymnasia v Litomyšli. Dále působili zde Josef Končinský, profesor klasických jazyků, posléze řiditel gymnasia v Německém Brodě; Jan Vondráček, profesor češtiny a latiny, terý zemřel v Hradci Králové na odpočinku; Jan Červenka, profesor klasických jazyků, napotom řiditel českého gymnasia v Českých Budějovicích; Adam Fleischmann, profesor klasických jazyků, nyní řiditel gymnasia v Jičíně; katechetou byl Jan Enmer; Josef Votruba, profesor klasických jazyků, posléze v Praze na gymnasiu v Žitné ulici; Jan Miltner, profesor dějepisu, zemřel r. 1886 jako profesor akademického gymnasia v Praze; Ondřej Fianta, profesor klasických jazyků, napotom řiditel gymnasia v Rychnově; Norbela Hájnovský, profesor dějepisu, potom řiditel gymnasia v Mladé Boleslavi; Jan Slavík, profesor matematiky a fyziky, nyní zemský školní inspektor v Brně; Jakub Hron, profesor matematiky a fyziky, nyní v Praze na odpočinku studuje medicinu; Arnošt Čuda, profesor klasických jazyků, nyní v Praze na malostranském gymnasiu; Josef Kacarovský, profesor klasických jazyků na gymnasiu v Klatovech a František Staněk, profesor klasických jazyků, zemřel r. 1881 v Kutné Hoře.

nováčnost Japonska s povolností ruskou jen rostla. Uplatnění vlivu Japonska na Koreji Rusko vyhovělo. uznávaje zároveň celistvost a neodvislost Koreje, ani proti požadavku Japonska za uznání svrchovanosti císaře čínského nad Mandžurskem se nestavělo. Když však bylo Japonskem žádáno, aby všechny dosavadní práce ruské v Mandžursku byly nuceným odchodem Rusů zmařeny, zarazila se i povolnost ruská. Ostatně vysýlavost Japonska nebyla by tak velkou, kdyby nebylo drážděno Anglií a Amerikou, které žárlivé pozorují rozplínající se moc ruskou v Asii. Vlastní příčinou dosavadních sporů a tedy i války jest poloostrov Korea, dosud samostatné císařství, mající výměry 218.650 čtver. kilometrů asi s 15 miliony obyvatel, plemene žlutého jako Japonci, kteří všemožně usilují říše této se zmocniti. Jestli Korea klíčem k rozšíření panství japonského po Asii, zároveň ale také klíčem k nepřehlednému bohatství, které skryto je v Číně. Čína odpočívající dosud ve stínu prastaré kultury své, nemůže sama využítovati toho velkého bohatství, které jest skryto v zemi; ohromné spousty uhlí a různých nerostů čekají na zisku chtivě cizí jich dobytele; nad to pak v nastávajícím probuzení Číny ve smyslu vzdělanosti evropské otvírá se průmyslu a obchodu evropskému široké pole odbytu různých výrobků a zboží. Odtud také počíná se Japonsko Anglii a Spojenými státy, za něž má Japonsko tabati kašany z ohně. Japonsko v boji svém nemůže se spoléhati na žádnou pomoc, Čína i Korea zachovávají neutralitu. Rovněž Rusko musí si pomoci samo, jenom v případě, kdyby některá evropská mocnost chtěla na prospěch Japonska porušiti neutralitu, vystoupí Francie Rusku na pomoc.

Boj velký rozzuří se asi na moři, ač rozhodujícím bude na souši, až tam budou dopraveny pozemní voje japonské. Ruské loďstvo jest sice počtem slabší než japonské, nicméně použitím torped a taktiky vojenské i slabší může býti vítězem. Japonské loďstvo čítá 126 lodí s 1188 děly a 16 046 muži, kdežto námořní moc ruská na dalším východě má pohotově 102 lodí a při tom jest ještě rozdělena na dvě, opírající se jednou částí o námořní přístav Port Arthur, druhou o Vladivostok, kteréžto pevnosti sice dovedou vzdorovati i nejsilnějšímu bombardování japonského loďstva, vzájemná však pomoc loďstev těchto pro velkou vzdálenost a pro dozor japonský na moři jest vyloučena. Počet ruského pozemního, k boji už připraveného vojska ve východní Asii udává se na 240.000 mužů, ku kterýmž asi za měsíc přibude ještě 100.000 mužů. Hotovost válečná z r. 1900 udává všeho vojska japonského na 640 701, které však nemůže všecko do boje. Vojsko japonské jest co nejmoderněji vyzbrojeno, nicméně nemá ještě té zkušenosti na poli válečném jako ruské. K tomu voják japonský jest postavy malé a slabší než ruský, aťerý i při špatné stravě snese snadno námahu válečnou.

Na zákeřnické přepadení ruského loďstva Japonci — kteří tímto ukázali, že nejsou dosud hodni počítati se mezi vzdělance, jakými sami

odevzdán a tuším že v neděli dne 4. října 1874 slavnostně vysvěcen.

Pamatuji se velmi dobře na tento pro dějiny královéhradecké slavný a památný den. Město bylo při příležitosti té ozdobeno prapory a když my gymnastičtí ve čtyřstupu před novou realku přitáhli, abychom svěcení jejímu byli přítomni, bylo okolí její naplněno tisíci lidu. My stáli na silnici před portálem nové budovy, již bezprostředně obklopovalo její bujaré žactvo.

Po vysvěcení její odevzdala městská reprezentace, již v čele stál jako purkmistr pan Collino, novou školu řídící realky p. Fr. Ulrichovi, otcí nynějšího vzácného starosty města Hradce Králové p. JUDra Franta. Ulricha a slavnostní řeč k hostům, studentstvu a lidu proslovil pan profesor Josef Vocásek, miláček svých žáků a vůbec paedagog oblíbený a vysoce zasloužilý.

Mluvil velice krásně za nálady nejslavnostnější. Obloha byla zachmuřená, vzduch prochladlý, takový studený podzimní, jaký jen na Zlatém prutě té doby bývá. Hlavatí v něm prý zeli. Některé věty z výborné přednesené páne Vocáskovy řeči tkvěly mně dlouho v paměti. Ještě nyní, po třiceti letech, snad dosti správně cituji pasus: „Na místě, kde do nedávna měla vražedné své nástroje rozložené litice válečné, vidíme dnes pnouti se nádherný chrám mus — Vidím řečníka, tehdy asi třicátníka, jako by před sebou, an stojí na rampě před novou budovou a jak se schodů mluví k tisícům posluchačů. Vysoký, stíhlý, černovlasý, elegantní pán s čeraym plnovousem a nadšením bořícími a sálajícími zraky nás vroucími slovy svými přímo elektrisoval.

Připnul jsem k němu od té doby se zvláštní oddaností a úctou a to tím více, když jsem později seznal, že prof. Josef Vocásek náleží mezi přední činitele královéhradeckého společenského života a vlasteneckého ruchu a když jsem zvěděl, že jest také literárněčinným pod pseudonymem Zafičanský.

často se chlubívají — odpověděl car, jak samozřejmě, vypovězením války. V Rusku je veliké nadšení, car dostává z jednotlivých měst projevy oddanosti a vlastenectví. Studenti z ruského Polska ve Lvově a Krakově dostali rozkaz, aby se ihned odebrali do Varšavy a přihlásili se u tamního vojen. velitelství. Medikové budou ihned přiděleni ke službě v nemocnicích. Ve Vladivostoku a Port Arthuru s okolím prohlášen stav válečný. — Po prvním zákeřném útoku na loďstvo ruské 15 japonských pancéřových lodí dne 9. února obklíčilo Port Arthur a zahájilo bombardování města, při čemž další čtyry ruské lodí byly poškozeny. Z přístavu odpověděli Rusové rovněž dělovou střelbou a všechny ruské lodí vypluly na moře. Japonské vojsko přistálo prý ve všech hlavních přístavech jižní a západní Koreje.

Politický přehled.

Jednotliví poslanci a vynikající politikové všech stran podávají si zase ve Vídni ruce, radí se a rozmlouvají spolu i s ministerským předsedou dr. Körbrem, jak by parlamentární situace k dobrému ožila, ale Nár. Listy a Mladěčši popírají, že by jejich předáci s vládou vyjednávali, a je-li na tom něco pravdy, že se tak děje soukromě a nezávazně. Rádi bychom věřili, jen aby z toho zase nevzešla závaznost a páni po tolikerém ujišťování a zářkávání nevrhli se vládě v náruč za pouhé sliby. Alld. Korresp. tvrdí totiž, že přes všechno popírání přece jen mezi vládou a českými poslanci se vyjednává, kteří vedle úřední češtiny a české university na Moravě žádají ještě zvýšení státní nouzové podpory. Otázka druhé university má býti prozatím odložena, ostatním dvěma požadavkům prý vláda přeje. Zavedení úřední češtiny stalo by se prý oklikou. Tedy zase jenom polovičatost, nejistota! Min. předseda jako správce ministerstva spravedlnosti nařídil by totiž předsedám vrchních zem. soudů v Praze a v Brně, aby učinili opatření, by v oněch okresích, v nichž je něm. obyvatelstva méně než 20%, také ve vnitřní službě čeština postavena byla na rovně němčině.

Při doplňovací volbě na radu říšskou za venkovské obce okresu německo-brodského poť poslanci dr. Brzardovi zvolen byl poslancem agrárník Fr. Staněk, rolník ve Strmilově.

Při dvorní hostině v řeči své s poslancem dr. Žáčkem vyslovil mocnář naději, že Čechové a Němci přece jen se naučí navzájem se snášeti. Když tak mnoho století se snesli, tož snad nyní, když osvěta tak pokročila, dovedou také nalézt prostředky a cesty, aby na dále v míru mohli žít. — Letošní odvod, ježto říšská rada pro práce v delegacích nemůže býti nyní svolána, odložen o jeden měsíc.

Ve vojenském výboru uherské delegace, jednající o válečném rozpočtu, zabývali se řečníci opět otázkou maďarštiny na vojenských ústavech a vojen. opravami vůbec. Ministr války přislíbil, že vojenské úřady při dopiso-

Mimo to byl nadš ným milovníkem zpěvu a hudby. Rozmanité intimní zprávy o něm jsem později čerpal od jeho svaka, svého milého spolužáka a přítele Josefa Kubáka, nyní pošt. oficiála v Hradci Králové, který u něho bydlil.

Při slavnosti svěcení realky padl nám do očí také pan purkmistr Collino, jehož modré, uprostřed ve pravý úhel zlomené a polovičkami svých skel k nosu a polovičkami k uším směřující brejle staly se tímto svým neobyčejným tvarem předmětem naší zvláštní chlapecké pozornosti. Kollegové Borůvka a Horáček, bodří horalé u Jilemnice, zahájili spolu ve věci té dokonce šeptavou debatu, dohadující, proč vlastně pan purkmistr Collino zlomené brejle nosí.

Hádali všelicos, až jim to, šelmovsky se usmívaje, hravě vyložil kollega Václav Durdík, jako rodilý Hradečák, který to musil vědět.

„Že nemlčíte, když je slavnostní řeč“, zašeptal Durdík. „Pan purkmistr má brejle zlomené proto, aby viděl kolem rohu.“

Bodří horalé se tímto výkladem uspokojili stichli a v naší třídě stal se napotom platným a hádky o záhadu tu přestaly. Já mu také ještě v tercii věřil a když jsem vážného, ctihodného a vysocezasloužilého pana purkmistra potkal, jak zvolna, opíraje se o španělkou, městem z komunalu ku svému domu vedle chrámu sv. Ducha kráčel, měl jsem za to, že skrze své zlomené brejle vidí před sebe i za sebe.

Pan purkmistr Collino, muž prostřední, spíše vyšší, silné postavy, obtloustlých, vyholených tváří s prošedivělým, stříhaným vousem pod nosem, nikdy se kolem sebe neohlížel a proto jsem soudil, že mu jeho zvláštní brejle potřebu toho uspořádá a že jimi skutečně vidí třebas i kolem rohu.

Pan Collino jako purkmistr pobyt můj v Hradci Králové přetrval, proto jsem se jeho nástupce v Hradci nedočkal.

vání s úřady samosprávnými zavedou dopisování maďarské a dvojjazyčné, jež by ovšem musilo platit i u nás. Uvedl též, že v kadetních školách bude jazyku maďarskému i českému o hodinu v témdni více vyučováno než dosud.

Z činnosti katol. spolků.

Z Černilova. V neděli dne 14. února o půl 4. hod. odpol. přednáší v katol. národní Jednotě, v místnostech spolkových vdp. dr. Frant. Šulc, profesor bobosloví z Hradce Král., o časové populární apologii křesťanství.

Z Přelouče. Křesť. katolický soc. vzdělávací spolek „Svornost“ pořádá dne 14. února b. r. v neděli o 4. hodině obvyklou měsíční schůzi ve spolkových místnostech u „černého koně“ v Přelouči, při níž hodlá přednášeti vdp. P. Jos. Koukal, farář z Mělnice, „o své cestě do Svaté Země“ a p. Kralova: „obchod s děvčaty a otroky“. Hosté a příznivci Svornosti jsou vítáni! Zdat Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Z krahů duchovenských. Letošním rokem vyšel „Ordinariátní list“, oficiální organ biskupského úřadu, v nové úpravě, která se zamlouvá nejenom svou formou, ale i vnitřním obsahem. List bude vycházeti pravidelně v měsíčních lhůtách, čímž přinese osobní zprávy a důležitá nařízení trocitu dříve nežli bývalo při dosavadních volných lhůtách. Dnes najde duchovenstvo v Ordin. listě též vyhlášky o uprázdněných obrocích, proto bude list také horlivěji duchovenstvem vyhledáván a čten. Dříve se pouze ukládal do archivu. Novota tato ndp. biskupem zavedená ve vydávání Ordin. listu bude jistě uvítána duchovenstvem vděčně a záleží jenom na jednotlivcích, aby si řádnou expedici u příslušných úřadů vymohli. Dovídáme se, že výbor zemské jednoty duchovenstva českého hodlá vypravit deputaci do Vídně v záležitosti kongruové úpravy duchovenských platů. Čila tato organisace vymohla v poslední době vyplacení služného duchovenstvu předem, jak se to děje u všech státních a obecních úředníků, kdežto dříve vyplácel se duchovenstvu plat po uplynulém měsíci, jak to je zvykem u podřízeného služebnictva. Dosáhla tedy zemská jednota toho, oč se svého času k popudu p. vikáře Střebaského pokoušelo u ministerstva královéhradecké politické družstvo. Uvádíme to jenom za tou příčinou, aby bylo povšimnuto, že naše politické družstvo stavovské zájmy duchovenské fedrovalo vždy svědomitě a snaživě. Úkol tento převzala sice formálně zemská jednota duchovenstva, ale proto přece politické družstvo nezřeklo se ho úplně. S potěšením zaznamenáváme, že k organisaci českého duchovenstva mohou též přistoupiti kněží z diecése brněnské. Zemská jednota duchovenstva může patrně počítati na vážnost jako seriosní a potřebný spolek jehož důležitost oceňuje se všeobecně.

70leté narozeniny slavil dne 10. února t. r. vadv. M. Musil, kanovník a městský děkan v Hradci Králové. K památnému dni tomu projevuje i redakce t. l. zaslanou vadv. děkanu srdečné blahopřání.

C. k. okresní finanční říditelství v Hradci Králové. Rozhodnutím ministerstva finanční zřízena jsou v Čechách dvě nová okres. finanční říditelstva, jedno v Hradci Králové, prý ryze české, druhé v Liberci, ryze německé. (Jak k té ryzosti přijdou české menšiny na Liberecku?) Činnost svou započnou dne 1. září t. r. Zřízením nového říditelství přibude Hradci 13 konceptních úředníků, 2 kancelářští, 6 písařů a jeden sluha.

Ples jednoty katol. tovaryšů, pořádaný dne 14. února t. r. při vojenské hudbě, bude zábavným výletem do slovenských Tater. Účastníci plesu pokochají se rušným tancem ve zdravém vzduchu pod nebetnými horskými velikány na březích mofského oka. Že v saláši vedle bryndzy a podmáslí bude lze dostati i pivo a nějaký řízek, rozumí se samo sebou. Kostymy národní a slovenské vůbec jsou vítány.

Dary. Vadv. kapitolní děkan magr. dr. Frýdek daroval tovaryšské jednotě 40 K a za brožuru ve prospěch novostavby b. Borromea 20 K. Zaplat Pán Bůh!

Zábava v Pensionátu císaře Františka Josefa I. Chovanky pensionátu císaře Františka Josefa I. v Hradci Králové sehrály v neděli dne 31. ledna drama „Svatá Alžběta.“ Souhra byla výborná. Živé obrazy pečlivě byly sestaveny. Mezi jednotlivými akty čísla hudební a zpěvná pečlivě nastudovaná, precizně také byla provedena. Bylo viděti tu paedagogickou ruku státně zkoušených ctib. sester. — Účastenství bylo veliké. Sluší jmenovati mezi přítomnými J. B. Milost, p. místodržitelského radu, p. státního návladního, p. generálního vikáře, pp. kanovány a m. j. Večer tento sloužití máše útava ct. sester ku cti.

Obuvnický kurs v Hradci Králové po 5týdnním trvání spje ku svému zakončení. V neděli, dne 14. února bude o 9. hod. ranní slavnostně ukončen zahájením výstavky, která potrvá od 9—13 hod. dopoledne. Kurs byl velmi čteně navštěvován a sice

zásluhou odb. učitele p. J. Laštovky, který se velice snažil všípiti absolventům vědomí moderního obuvníka. Zjistěte že každý z p. návštěvovatelů kursu si odnese potřebné vědomosti na obhájení svého stavu a k udržení své existence. Neboť nátkem a stěžováním, jak bývá zvykem, sejdou li se dva nebo tři, dosud žádnému se nepomohlo a nepomůže, ani obuvnictvu, neboť je potřeba každému jednotlivci více sebevědomí a vzdělanosti ve svém řemesle. Minulý týden navštívil kurs redaktor „Obuvnických listů“ v Praze p. Ot. Vrána, jenž pobádal absolventy ku pilné návštěvě, říká, že moderní obuvník bez utřihové soustavy v přítomné době se neobejde; dále navštívil kurs p. L. Haněl, ředitel c. k. odborné školy, který se velice o zájmal. Absolventi s nemalým zájmem sledovali vyučování. Vstup do výstavy, která umístěna je v budově chlapeckých škol v prvním poschodí číslu 7., jest volný; veškeré práce jsou znázorněny postupem od začátku do úplného provedení. Jest si přáti, by též zdejší i vákolní obecnost výstavku svou návštěvou počtilo, což by bylo od p. absolventů s vědeckostí přijato. Jména návštěvovatelů oznamíme příště.

Z Klicperova divadla. Jednota divadelních ochotníků „Klicpera“ v Hradci Králové sehrála v neděli veselohru od Scriba a Legouvéa „Povídky královny Navarrské.“ Účinkující ochotníci po většině se známou už rutinou zhostili se svých úloh; jen třeba ještě tu a tam trochu větší živosti. Také výprava byla pěkná. — V neděli dne 14. února t. r. sehráje též jednota div. představení: „Zázraky magnetismu“. Fraška o 3 jednáních od Alexandra Bissona. Z francouziny přeložila Olga Fastrová. — Regisseur Karel Paul. Začátek určitě o 7. hod. Konec o 10. hod. Hudbu v meziaktích obstará sl. sbor tamburašů v Hradci Král.

Neštěstí v továrně. V úterý dopol. slyšeti bylo za Pražským mostem ohlušující ránu. Příčinou toho byl výbuch plynů v kotli destil. v továrně na lepenku p. Němečka v Hradci Král. Čištěním kotle zaměstnaný dělník žádal druhého, aby mu posvítil do vnitř. Skrznutím sirky vzňaly se však plyny, přičemž kotel roztržen a střecha vyhozena. Uvnitř kotle nacházející se dělník jest strašně popálen, že sotva vyvázne životem, druhý rovněž poraněn. Oba dopraveni do nemocnice.

Sňatek. Slečna Emilka Výborná z Roudnice a p. Jos. Černý, společník stavitelecké firmy v Hradci Králové, oddáni budou v sobotu 18. února t. r. o 11. hod. dopol. v probostském chrámu Páně v Roudnici. Blahopřejeme! — Pan Václ. Chudoba, fezbář a choralista při katedrálím chrámu sv. Ducha v Hradci Král., dne 9. února slavil sňatek svůj se sl. Vejdrovou z Prahy.

Agenda purkmistrovského úřadu v Hradci Král. V r. 1903 zapsáno bylo do podacího protokolu purkmistrovského úřadu 11.476 čísel a c. k. okres. školní rady pro město 1120 čísel. Postrků vypraveno bylo 353, domoveckých listů vydáno 82 a knížek služebních a pracovních 49. Městské zastupitelstvo kovalo 16 schůzí a městská rada 58. Na programu schůzí měst. rady nalézalo se 2509 článků. Schůze dle potřeby měly též odbory zvolené měst. zastupitelstvem.

Lidová knihovna v Hradci Král. Z měst. lidové knihovny v Hradci Králové půjčeno bylo r. 1903 2154 osobám 6561 svazků. Od otevření lidové knihovny 4. října 1896 půjčeno bylo 18.843 osobám 49.035 svazků.

Ze Všeodbor. sdružení kř. dělnictva. Schůze užšího výboru v Hradci Král. dne 6. února. Podpora nemoc. udělena: J. Hurtovi v Sedlci 4 K, J. Divišovi v Klatovech 6 K, F. Motýčkově v Kyšperku 3 K, M. Moláčkově v Ústí 6 K, E. Truchlandovi v Úpici 3 K, Fr. Danihelkovi v Úpici 10 20 K, J. Ryšanovi v Parníku 6 K, R. Matlachové v Sedlci 6 K, Oberreitovi A. v Hlině 8 60 K. Přijati 2 noví členové. — Pátým týdnem počínajíc počítá se zvýšení příspěvku o 2 hal., nutno proto doplatiti, kdo zaplatil už více než 4 týdny.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc leden 1904. Stav vkladů počátkem měsíce K 1.481.488 36 — stav půjček K 1.198.229 49. Vloženo během měsíce K 117.683 19 — půjčeno K 61.951 80. Vybráno K 92.902 08 — splaceno K 60.859 39. Stav vkladů koncem měsíce K 1.506.249 47 — stav půjček K 1.199.327 90. Počet účtů 2441, rezervní fondy K 115.558 89, závodní podíly K 64.538 37, pokladní obrát K 419.129 67. Dle účetní zprávy Jednoty záložny za rok 1903 bylo závodních podílů za K 64.171 89, vkladů na knížky K 1.488.507 23, vkladů na běžný účet K 12.961 18, půjček směnových K 348.138 35, půjček hypotečních K 860.096 14. Záruka činí K 179.695 88, pokladní obrát K 7.449.767 35, zisk K 3.196 24. Záložna podléhá revizi Jednoty založen v Čechách na Moravě a ve Slezsku. — V záložně zaveden eskont smének a účtů. Pro eskont smének, které musí býti splatny v místě, kde se nalézá nějaký peněžní ústav, stanoví se pro nynější dobu 4 1/2 %, sazba eskontní a 1 %, provise, výlohy inkasní účtují se v původní výši. Při eskontu účtů, které splatny jsou u pokladny záložny a opatřeny příslušnou doložkou, podepsanou příjemcem zboží, stanovena sazba eskontní na 6 % a 1/2 %, provise a výplácí se 80 % účtovaného obnosu. Eskont obouj provádí se pouze členům záložny a to v mezích vyměřeného jim úvěru. Vše bližší sdělí se co nejochotněji v účtárně. — Při valné hromadě záložny dne 7. t. m. zvolen starostou p. J. Pilnáček, továrník. Zprávy jednotlivých funkcionářů byly všemě schváleny.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové. Ve schůzi správní rady, v níž předložena byla bilance za rok 1903 vykazující zisk vobnosu K 87.897 90, usneseno bylo navrhnouti valné hromadě, která se dne 31. t. m. oděvati bude, aby na kupon č. 50. vyplácena byla jako v letech předcházejících dividendy K 28 — na jednu akcií t. j. 7 %. Mimo to navrhuje správní rada, aby bylo z uvedeného zisku přiděleno penzijnímu fondu úřednictva K 5.000 — a fondu pro opotřebování realit K 4.000 —. Záložní úvěrní ústav přijímá dnem 1. února t. r. no:vé vklady na knížky na úrok 3 1/2 %, ode dne vložení do dne vybrání, kdežto

staré vklady zůstávají na dále proti úročení 4 %. Nové akcie vydávají se u pokladny ústavu proti předložení prozatímní potvrzenky.

Úmrtí. Ve Svobodných Dvorech u Hradce Kr. zemřel dne 9. února, zaopatřen sv. svátostmi, p. Jos. Kučera, rolník a majitel kruhové cihelny, v 61. roce věku svého. Pohřeb koná se dne na hřbitově kuklenkém.

Ze Věstev. Dne 4. t. m. vypukl oheň ve stavení p. Nováka a strávil střechu obytného stavení a velikými zásobami sena. Přčina požáru neznáma.

Z Dohaličské u Sadové. (Z místní škol. rady. — Církevní zpěv. — Umrli komora. — Založna Raiffeisenova.) Tyto dny — jak se nám píše — projevila místní školní rada svou ušlechtilou snahu vzhledem k mládeži školní atkvěným skutkem, kterýž bodem jest všude následován, kde se jedná o náboženky mravnou výchovu, pořízením totiž kokosových koberečů v ceně 78 K 60 h u firmy „Stoupa“ v Praze pro kostel v Dohaličích, aby mládež školní v době zimní měla příjemnější pobyt při službách Božích v novém, krásně vyzdobeném kostelíčku, beze všeho nebezpečí nějakého nachlazení. Mládeži školní toto opatření se velice zalíbilo, kteráž vděčnost svou osvědčuje četnou návštěvou služeb Božích jak v neděli a zasvěcených svátostí, tak i ve všedních dnech, což zajisté nejvíce těší všechny osadníky, kteří jsou dobré vůle a kteří tuší v duších svých odměnu Spasitelovu za věrné plnění křesťanských povinností. Návrh pro pořízení takové teplé podlahy na zimní dobu učinil člen místní školní rady p. Ant. Boček, hospodářský správce v Sadové, kterýž byl příznivě přijat a hned uskutečněn. — Církevní zpěv dle přání sv. Otce Pia X. pěstuje se zde ředitelkou choru u školní mládeže dosti horlivě; p. uč. Frant. Česák v té dobré snaze jest také patřičně podporován ostatními pány učiteli a očekávati lze ten nejlepší výsledek v tomto oboru. Aby i chudá mládež měla dostatečných zpěvníků, rozdala duchovní správa 40 zpěvníků „Oltářů“ a očekáváním, že i ostatní dítky tyto knížky časem si pořídí. Krásně se vyjímal zpěv dětí o svátku Marianském v tyto dny a lid byl téměř elektrisován ve zbožnosti, když uslyšel vložku „Zdrávas Maria“, dvojhlasně pány učiteli přednesenou; zpěv ten souladný se velice zamlouval a protož jen jest vroucné přání obecnost, aby se častěji tak stávalo ke cti Boží a k probouzení pravé nábožnosti. — Otázka zdravotnická ohledně zařízení umrlčí komory osadní dlouho nešla ku předu; nyní však jest již materiál všecken po ruce a hned z jara se započne stavěti. Jak se prosířchá, stala se formální chyba ze strany politického úřadu a zástupců obcí; jednali bez vědomí farního úřadu a chtěli na hřbitově církevním stavbu tu prověsti, z čehož ovšem sešlo a nyní teprv po náležitém úředním šetření za přítomnosti všech důležitých činitelů ustanoveno, aby tato komora vystavěna byla na farní zahrádě blíže vchodu hřbitovního s tou výhradou, že pozemek zůstane vždy farním a že stavbu provedou obce na svůj náklad a že na svůj jen náklad do budoucnosti stavbu v dobrém stavu udržovati budou. Z. bezplatné postoupení farního pozemku zavázali se zástupcové obcí, že cestu ke hřbitovu dají vkusně upravití pořízením drátěného plotu po délce jedné strany far. zahrady. — Národohospodářský úkol v lidu plní prakticky účinně a blahodárně záložna Raiffeisenova, jejíž působnost stále se šíří a uplatňuje pod vzorným, svědomitým vedením dp. předsedy a spoluzakladatele Frant. Doudy, faráře a všeobecné důvěry požívajícího p. pokladníka Frt. Kudrny, účetního ze Sadové. Valná schůze této záložny koná se 8. března 1904 v 9 hodin v Dohaličích po mši sv., která v 8 hodin za zdar spolkové činnosti bude obětována. V této schůzi bude výsledek činnosti dopodrobna sdělen členům a hostům; prozatím se jen sdělí, že peněžní obrát roční za rok 1903 činil 145.687 K 25 h, z čehož souditi lze, že tato záložna jest jedna z nejvstětších. Přání všel a všeobecné jest, aby na dále tuto záložnu vedly ruce čisté, poctivé a svědomité!

Z České Skalice. Při volbách do obecního představenstva dne 9. t. m. zvoleni byli: za purkmistra p. JUDr. Jadrný; za náměstka p. L. Bartoň, tovarník; do městské rady pp. H. Bíl, obchodník, O. Grešl, tovarník, V. J. Skalický, obchodník a J. Vít, zvěrolékař.

K obchodním poměrům v Kněžích u Král. Městce. Tamní obchodník, známý uvědomělý a rozhodný Čech p. Jos. Rygl, projevuje, že ve svém obchodě prodává mouku jen českou a sboží ostatní rovněž jen od firem českých a křesťanských.

Ke kandidatuře dra. Hajna. Všem učitelským sborům volební skupiny, v níž dr. Hajn kandiduje, rozeslán byl důvěrnou cestou oběsník následujícího znění: „NB! Dejte předčísti všem členům sboru! Kolegové! Učitelstvo české při volbách do sborů zákonodárných podporuje z kandidátů vždy jen toho, který svojí činností osvědčil se podporovatelem pokrokových snah ve školství národním bez ohledu na jeho příslušnost k politické straně. V základě této zásady doporučujeme učitelstvu, aby při volbě poslance, která v nejbližších dnech koná se ve skupině venkovských obcí okresů Hradec Králové, Jaroměř, Česká Skalice, Úpice, Police n. M., Nové Město n. M. a Opotno, podporovalo a volilo redaktora „Samostatnosti“ v Praze, p. dra. Ant. Hajna, jehož celá minulost svědčí o tom, že snahy pokrokového učitelstva českého vždy bude podporovati. — Důvěrníci učitelstva.“ Odkud tak velká láska? Dr. Hajn všl silou pracoval a pracuje k tomu, aby vyučování náboženství bylo se škol odstraněno. Jak by tedy nebyl přítelem snah „pokrokového“ učitelstva!

Z Dašic. Koncert virtuosa Em. Ondříčka a K. Leitnera, předí Besedy „Hálek“ zde dne 7. t. m. pořádaný, stkvěle se vydařil po stránce mravní i hmotné. Prostranný sál městský naplněn byl vybraným obecnostem z města i dalekého okolí. Pan Em. Ondříček hrál Paganiniho D-dur koncert, Bizet-Hubayovu fantazii s Carmen, ukolébavku z Káand, Ondříčkova Skočnou a Paganiniho variace na anglickou hymnu, v nichž projevil umělece vášně snah a výspělé techniky, který slavnému učiteli svému prof. Ševčíkovi všechnu čest činí. — Podat-li se nadějněmu

umělci dosáci hloubky velikého jeho bratra a jiskřivě, neomylné techniky staršího jeho kolegy Kubelíka — což stane se jistě, až s pokrokem let neklid mládí u něho zmizí — bude rovnocenným druhem svých velkých předchůdců. Jako dokonalé výkony uvéstí nutno Šauretovu kadenci v koncertu Paganiniově, Hubayovu fantazii a přidánu větu Sarasatova španělského tance. Pan Leitner velice delikátně doprovázel a vynikl zejména v přednesu 18. Lisztovy uher. rhapsodie neomylnou technikou i přednesem plným ohně. Toto faktum konstatuji tím ochotněji po vídeňském dopise z čísla předminulého Dalibora.

Z Hořimova. Voličové obcí v okolí hořimovské zasílají nám následující resoluci: „My občané z Hořimova a okolí a s námi jistě i všechno voličstvo skupiny královéhradecké, které podporuje kandidaturu hraběte V. V. Sternberka, obraňujeme se proti vystupování strany agrární, která do letoška o nás nevěděla a která nyní proti nám vysílá všechny své placené a podřízené orgány. Jmenovitě odsuzujeme chování našeho krajana dra. J. P. Pražáka, redaktora Obrany zemědělců. Myslíli jsme, že jeho agrárníctví jde dále než po řepu, přenici a dobytek a když vidí, že od hraběte Sternberka nespustíme, neměl by se do věci aspoň plést. Nepodrobíme se žádnému poroučení a nátlaku, ani kdyby jej činil celý výkonný výbor strany agrární i s „velmocným“ poručníkem svým a pomáhali mu v tom všichni redaktori i doctři. My dáme své hlasy do jednoho hraběti Sternberkovi.“

Z Bačeti na Dobrušku. (Schůze voličů). Dne 3. února svolána byla hrabětem Sternberkem schůze voličů do Bačeti na 3. hod. odpol., jíž se účastnilo asi 200 osob. Když po řech hr. Sternberka s pochvalou přijaté, v níž vylíčil on svůj program, nikdo se nepřiblížil s námítkami, přijata tato resoluce: „My na schůzi v Bačeti dne 3. února 1904 shromáždění voličové, vyslechnuvše řech p. hraběte V. V. Sternberka, soubhlasně úplné a jeho politický programem a elibujeme, že v den volby všichni jej svorně budeme voliti.“ Tato resoluce byla přijata až na tři pány. Na to p. Novák, starosta obce Bačeti, ukončil schůzi, po níž za přítomnosti p. hraběte rozpředla se ještě dvě hodiny trvající přátelská debata.

Nová česká škola na starobylé české,

nyní ovšem známé půdě má býti zřízena počátkem příštího školního roku a sice v Rokytnici v hejtmanství žamberckém. Rokytnice, jež bývala již od počátku svých dějin, tedy od počátku století 14. až za doby pobělohorské vědy a plně českou — má i přes všechny své Mittelordy, Ober i Niederordy také i Wenzelsan — a také i značnou českou menšinu. Ostatně vím, že plná německost Rokytnice je vymělkovaná — vyterorisovaná srovna tak — jako v jiných městech s uměle udržovaným německým náterem! Kdyby nebylo toho teroru na jedné straně a toho strašpytlivosti na druhé — teprv by se poznalo, co je tam Čechů. Dětem českých rodičů má nyní i tam býti opatřeno vyučování na základě řech mateřské. Zvláštní družstvo, vesměs to členové Národní Jednoty Severočeské, zakoupilo tam dům, kterýž má býti upraven na českou školu. Na Rychnovsku koluje provolání za tím účelem, aby vlastenecké kruhy podnik družstva všemožně podporovaly. Jest naděje, že myšlenka ta, jež ostatně již dříve měla býti předmětem jednání u příslušných kruhů, nezanikne pro netečnost všech, k nimž se zmíněné družstvo o podporu a obětavost obrací. „Ne darmo dáte — co dáte českým dětem!“

Z Lanškrouna. (Pohřeb. — Přestoupení d. katolické církve.) Minulý týden byla sem z Vídně převezena mrtvola c. k. dvorního rady p. Františka Schulse a pohřbena na novém hřbitově ve vlastní hrobce. Zanechal značné jmění, jehož část připadne městu i c. k. vyš. gymnasiu v Lanškrouně. — Dne 26. ledna přijal zde pan JUDr. Cand. Hugo Reiter, israelského náboženství, sv. křest a vstoupil tím do lůna církve katolické.

Naším spolkům a členům jejich vůbec ochotné a k úplné spokojenosti poslouží p. Jan Kulíčka, výroba pleteného zboží a obchod zbožím galanterním v Rychnově n. Kn. Spolkům poskytuje při objednávkách přes 10 K slevy 10 %, při menších zakázkách, avšak přece přes 3 K 5 %, slevy. Část sisku věnuje též „Všeodborovému sdružení křesť. dělnictva.“

Z Vamberka. Ve schůzi kat. vzděl. spolku Svornost ve Vamberku promluvil dne 7. února vdp. Ant. Kaška, děkan z Kostelce n. O., o různých osvětách. Vdp. řečník podal a rozvinul pojem osvěty vůbec. Pak ukázal, jak církev nespravedlivě nyní vědou jest posuzována, jež v pýše své zapomíná na kulturní činnost osvěty Kristovy předchozí i dosavadní, až dějiny volají, že tma přikrývala zemi a mrákoty národy, dokud nepřišlo Světlo světa. Různí lidé různou mají osvětu. Mocní tohoto světa v tyranii deptají často práva slabších poddaných, při tom posměch si činíce z náboženství a ideálu (Napoleon III.). Svedené, o víru jimi často oloupené davy, luza, hůře řádí ve jménu osvěty nežli dravci (Komuna). Moderní nevěrecká věda sesazuje Boha s trůnu, upírá mu existenci, na místo jeho staví pýšné „já“ jednotlivce. Ale tu modlu týž právem kácí v zápětí druhý a tak místo osvěty skutečné povstává nejistota i při valkých vědomostech. A poněvadž na srdce zapomenuto, následuje i rezervnost osobní i společenská, takže pranic divno, že mohla cenou býti portána odpověď Bousseanova: Věda činí člověka horším (ovšem věda moderní, nevěrecká). Proti nim stojí pravá osvěta stará a přece vždy nová, osvědčená, jež na ty nejdůležitější pro člověka otázky přesně odpovídá, jemu praví: Kdo je, jaký má cíl, jak ho dostihne atd., stále osvětluje a bude osvětlovati národy. Jest to učení Ježíše Krista. Účastníci schůze budou zajisté pamětlivi vždy vdp. řečníka a vynasaziti se podle sil o uskutečňování jeho pokynů, což zaručuje nadšení jím probuzené. Zde Bůh!

Z Pusté Kamence. V sobotu 6. února rozloučil se s náš farností vdp. farář Otokar Richter, ubíraje se na nové působení do Morašic u Chrudimě. Loučení bylo velice dojemné, čemuž nelze se diviti, neboť p. farář Richter svojí ušlechtilou a vášnou

pořadov slatým písmem vepal se do srdcí všech katolíků farnosti Pustokamenické. Jako mladý kněz přišel r. 1876 za faráře do Pusté Kamenice, farnosti to chudé, hornaté a pro duchovní správu obtížné. Po 27 roků horlivě působil tu na vinici Páně, nelekaje se žádných obtíží a pomáhaje slovem, radou a skutkem každému, kdo pomoci potřeboval. Překrásný kostelíček, o jehož výzdobu se všemožně staral, navždy svědčící bude o horlivosti p. faráře Richtera. V sobotu odpoledne před odjezdem konal p. farář v chrámu Páně, jenž do posledního místa byl zbožnými věřícími naplněn, poslední pobožnost za asistence svého osob. přítele vldp. Františka Mimry, faráře v Krouně a nově jmenovaného administrátora Pustokamenického v p. Jana Kostkara. Po pobožnosti rozloučil se v chrámu Páně dojemně s p. farářem vldp. Františkem Mimra, ukazuje na zásluhy, jakých si na farnosti tak obtížné získal. Pak předatoupily tři družičky, jedna menší a dvě dospělejší a tklivým způsobem loučily se s bývalým svým duchovním pastýřem. Pan farář mohl dojet děkova všem, prose, aby na něho pamatovali všichni svými modlitbami, slibiv, že též za ně modlití se bude. Potom veden byl p. farář na nádraží v průvodu, jehož se účastnila školní mládež se svými pp. učiteli, pp. starostové z Pusté Kamenice, Čachnova a František a členy obecních zastupitelstev, sbor dobrovolných hasičů z Pusté Kamenice, p. správce Groh z Čachnova, družičky a veliký zástup lidí. Na nádraží před příjezdem vlaku promluvil slovy jadrnými a vzletnými k vldp. faráři p. starosta Josef Oliva z Pusté Kamenice, připomínaje zásluhy jeho o blaho obce, a jmenem obecních výborů a sboru hasičského ardečně se rozloučil. Za krátkou chvíli na to vlak našel milovného duchovního pastýře a my s vděčností vzpomínáme na něho, přejeme mu na novém působišti hojného zdraví od nebes Pána, aby takové lásky v Morašicích se těšil, jaké v Pusté Kamenici požíval.

Z Bělohradu. (Místní museum.) Působením p. dra. Ant. Friče bylo na podzim započato se stavbou místního musea a budova, jež postavena byla do Raisových sadů, jest již zhruba hotova a střechem pokryta. Před vchodem projektováno jest vkusné schodiště. Vnitřní uspořádání bude následující: V pozadí umístěna bude velkolepá geologická mapa Bělohradu a okolí, kterou neúsmolnou plí sestavil zdejší ředitel měšťanských škol p. Alois Hoch. Po levé straně státi bude řada skříní se sbírkou geologickou a nerostnou, po pravé předměty předhistorické a ethnografické, jakož i sbírka mincí; v prostřední skříní budou předměty zoologické a botanické. Díky obětavosti měšťanstva, zvláště pak p. dra. Friče, který svým nákladem stavbu započal, bude brzy pěkná tato ozdoba našeho městečka dokončena a účelu svému odevzdána.

Různé zprávy.

J. E. ndp. Dr. Em. Schoebel, biskup litoměřický, dne 11. února t. r. slavil 80leté své narozeniny. Narodil se 11. února 1824 v Badvarcích u Broumova. Vstoupil do ryt. řádu Křižovníků v Praze, kdež byl r. 1846 na kněze vysvěcen, postupuje tu v důstojnostech, až se stal velmistrem. R. 1882 jmenován biskupem litoměřickým. Jeho přetěžké postavení v diecési litoměřické, kde se právě nejvíce rozzuřilo ono zrádné heslo „Pryč od Říma“ a kde protivu národnosti tak ptkře na sebe narazily, věru není závidění hodné. Přese všechny ty překážky kráčí statičtý v lepatý neumdleně v před, přikládaje všude ruce, kde církev volá ku pomoci.

Kněží osmačtyřicetníci. Je známo, že v rozruchu „na úsvitě nové“ i pro národ český „doby“ — v rozruchu roku osmačtyřicátého činní stáli i působili s našimi předními zápasníky pro právo lidu i naši katolíci kněží. J. Toužimský ve svém díle „Na úsvitě nové doby“ porovnává poměry moravské a českými právi, jak v Čechách, jevil sám kníže arcibiskup (Alois Josef Schrenk) hlubokou vnímavost pro urovnání poměrů národních a předcházel dobrým příkladem co do rovnoprávnosti ve škole a volného vývoje ústavního. Podobně vedli si biskupové. — Na Moravě, až v tomto ohledu na příkladech shůry mnoho scházelo, ano jevil se proti tomuto směru rovnoprávnosti a volnosti národní i ústavní zřejmý odpor, přece, jak dří týž Toužimský, vynášeli se duchovní, kteří se snažili „sískati venkovský moravský lid pro spojení Moravy a Slezska z Čechy.“ — Až jim to bylo zakazováno. Ovšem daleko lépe v tomto ohledu bylo v Čechách. Vzárch doby, jenž tehdy již počátkem roku 1848 se počal šířiti, našel i české katolické duchovenstvo připravené a neotálejší. I pod čelem katolických kněží zazvonily myšlenky o rovnoprávnosti a volnosti a srdce jich bušilo vstříc tím, již je hlásali a za srdcem vstáhly se i ruce k součinnosti za dosažením všeho toho, co v tušbě českého lidu neslo se k vyšším nadhvězdám, ke trůnu Božímu (mše svatá před sochou sv. Václava) a deputacemi ke trůnu Jeho Veličenstva — krále! Vzpomeňme tuto na doklad jen toho, kteří že z kněží účastnili se velevýznamného tehdy „Slovanského sjezdu“ dne 2. června 1848! Ve velkém výboru sboru českoslovanského zasedal z kněží Václav Štule, jenž byl i delegátem ke sboru polsko-rusinskému. Členy byli z kněží katolických: Jan Bílý, Tomáš Juránek, Karel Kaštil, farář Dánes, kněz Doucha, Josef Fabián, Alois Janata z Čáslavě, františkán Jarolím Jelínek, kanovník Jirsák, děkan Vojt. Kramerina, Jan Krbec, rektor od sv. Jiří, farář Krolmuse, křižovník Otto Kröppe, kněz Ignác Kunc z Polné, děkan Marek, Frant. Mudra z Peruce, kanovník Pešina, farář Petera z Bělohradu, Frant. Řezáč, farář Rojek z Bohuslavic, kněz Roštlapil z Dobrušky, děkan Jaroslav Vacek z Blovic, Fr. Vlasák, Jan Vodka (potom člen řádu jezuítů) a V. Vondra. — Tu jsou jenom vyjmenováni členové „Slovanského sjezdu“. Kolik z kněží jinak činných v témž roce je již zapomenuto — a o kolika je známo, že účinně působili i mimo „Slovanský sjezd! Na příklad bývalý farář miletičský Jan Arnold, jeden ze zakladatelů pražské měšťanské besedy, jež roku 1845-46 jenom jeho vytrvalou peč

v život vedla. Týž se zvláště roku 1848 účastnil politického a společenského života s vlasteneckou horlivostí a byl také i vězněm, že sloužil okázalou mši svatou na „Koňském trhu“ v Praze (nyní náměstí Svatováclavské). Dále Jan Sidoň. Byl katechetou gymnasijským v Jičíně. Roku 1848 byl též politicky činným. Vysílal studenty, aby se připojili k národní obraně, jež se z Jičína vypravila Praze na pomoc. Byl pak v té době poslancem za Jičín jak do zemského, tak i do říšského sněmu. — Jeden obraz z pražských barikád v Toužimského díle „Na úsvitě“ ukazuje nám, jak i členové řádu františkánského stojí s křížem v ruce na barikádě a uprostřed pouličního boje raněným podávají útěchu víry. Pražské kláštery v té době, když po vítězství Windischgrätze dostavilo se pronásledování poražených, zachránily mnoho mladíků před trysní žalářů a vojenských kabátů. Zachránily je rodinám i vlasti. Zvěčnělý jezuita Vodka sám o sobě říká: „Já jsem starý barikádník.“ A pak se leckde píše a mluví: „Kněží šlapou po svobodě!“ Ti — kteří tenkrát, ledva že květy svobody, volnosti a rovnoprávnosti pro náš národ rozkvetly, je zas zašlapali a národ daleko od již již dosahovaných úspěchů odhodili — byli jiní lidé — a z nich ani jeden nebyl katolickým knězem!

Protestantství nás prý národně posílí. Hlas z Hané v čísle 15. napsal: „Hlas Lidu“ jest na velkém omylu, že by některý český svobodomyšlný list v Prostějově schvaloval klerikální propagandu vůbec a v některé škole zvlášť. Mluvil-li o losovnomácké aféře na německé realce v Prostějově, jest nedostatečně informován. Na tento ústav jsou vřábány české děti za tím cílem, aby byly germanisovány všemi možnými prostředky. Mezi těmito užito bylo poslední dobou hesla „Pryč od Říma“ a germanisováním žákům výslovně se vtlouká přesvědčení, že každý Němec má být protestantem. Že v důsledku této germanisační paroly odstupili žáci z českých rodičů od víry, je důkazem, že nový germanisační prostředek, spojený s určitými příjmy od protestantského pastora z Olomouce, jest českým žákům nebezpečným a že každý dobrý Čech musí proti němu bojovat, ať se komu líbí čili nic.“ — Otiskujeme bez poznámky.

Bída italských učitelů. Italský ministr vyučování předložil komoře poslanců návrh na zlepšení platů učitelů. Jak bídne jsou venkovští italské učitelé placeni, vysvětluje ze statistiky, kterou sestavila „Tribuna“. V provincii Pavijské bere venkovský učitel denně 95 centimů, v Milánsku 94 centimů, v Palermu 64, na Comsku 58, na Florenci 48, v Perugii 37, v provincii Chietli 35, v Mantovánsku 28, v Aquile 22, v provincii Cunejské 13, v provincii pak Teranské bere venkovský podučitel celých 10 centimů denně! Učitelky (t. j. ženy učitelů) bývají krejčíčkami, pasou stáda, pletou lidem punočky, žehlí, prodávají zeleniny, vedou hostinskou živnost a — slouží jako služky v provinciích Aquilejské, Sondrijské a Turinské. Učitelové jsou kněhvazači, pasou stáda, jsou rolníky, krejčími, hodináři, zahradníky, ba docela i zedníky (v provincii Římské), listonoši (v provincii Cagliarské) a nádeníky (v provincii Cantanzarské, Camské, Cunejské, Cremonské, Modenské a Sondrijské). Umrtnost italských učitelů jest velká, píše Tribuna. — Pěkně to vysvětlí pro zednářskou vládu! Není tomu přece ještě tak dlouho, kdy zabrala vláda italská území papežské a kdy „vyvlastnila“ plnojiných duchovenských statkův. Dalo by se tedy čekat, že z tak velikého úchvatu národ bude mti aspoň trochu materiálního prospěchu. Ale je to právě naopak. Crispiové a jejich nohledové dbali při všem hlavně o kapou vlastní; a teď jest národ v tak bídnych poměrech, že už ani horší býti nemohou. O italské miserii se mluví v liberálních a zednářských listech velice opatrně, aby nepovstalo v táboře protikato-ličském nepřijemné znepokojení. Kdyby do takové finanční bídě připravila národ italský církev, nestačily by protikato-ličské žurnály vyliévati horké slzy. Zednářům se však už musí něco odpustit. Ať už v Itálii lid mře hladem, ať už z hladu se bouří proti vládě i dělnictvo nekatolické! Vždyť na druhé straně dána za to národu — „svoboda“. Že ta „svoboda“ záleží výhradně v placení nekřesťanských daní, to jest obecně známo. Pod rouškou olnivých frází připraveno lidu rafinované otroctví. — Vzpomínáme si při tom na něco podobného z českých dějin. Když za války husitské bylo zboží církevní v Čechách rozchváčeno, bylo s lidem daleko hůř než před tím. Lup zůstal v rukou mocných tohoto světa, na sedláka hzena ohlávka nevolnictví a kněžstvo husitské, jemuž byly udělovány jen skoupé almužny, musilo si přivydělávati také řemeslem, aby hlady nezhytnulo. Kněží krejčovali, ševcovali, zřizovali si farní šenky a p. Měli zrovna tak radostné postavení, jako nynější italské učitelé. Na konec vážnou otázku: zač stojí takový „pokrokový“ a „osvěcený“ stát, který nechává vychovatele národa hlady zmírati?

Naše pedantka. Nařkáme, div neochraptíme, když se dovíme, jak se k nám do kraje Němci hrnou, zakupující se tu. Velkostatky, jichž ročně přes míru do prodeje přichází, po většině cizinci skoupí, rovněž i mnohé průmyslové a obchodní podniky. Tak chudneme! A že bychom byli opravdu chudáky, když se ani neodvážíme zachovat zděděnou po otčích půdu, neřku-li ji rozmnožit? Císla jinak mluví. Dle „Spolitelského obzoru“ počátkem prosince 1903 mělo 84 českých spolitelen — to však nejsou všechny — vkladů v obnosu 484,282,281 K. To jest přece ohromné jmění, s kterým se dá něco dělat. Spolitely ani nevědí, kam s vklady, proto snižují míru úrokovou. Zde by byla na svém místě (finanční) národní rada, ne se samých jen advokátů složená, aby přispěním jejím z nakupeného národního jmění zakupování byly statky a různé podniky aneb nové zřizovány ve prospěch český, tak abychom dle možnosti v ničem nebyli odkázaní na cizinu. Ale práce taková vyžaduje obětí, neplní kapsu jednotlivce, proto tak málo dělníků na národa roli dědičné. Tak naše nepodnikavost už i do českého Bohdanče vábí Prusáky. Majitel tamních rašelinových lázní p. J. Veselý odhodlal se podnik svůj prodati. Z té příčiny učinil několik nabídek společností českým, ale marně. Majitel lázní vyjednával právě

s průláčkou jakousi společností z Drážďan, která mu nabídl 400.000 K. — Pak nenáštějme, že málo v nás hrdošti národní, když český člověk jest nucen udělati místo Němci.

Dovoz zámořského masa. Společnoství vídeňských řezníků a uzenářů v zájmu prý chudého obyvatelstva a pro zachování živnosti svých na základě usnesení městské rady vídeňské objednalo si na skoušku 5000 volakých čtvrtí z republiky argentinské v jižní Americe, kde se chov dobytka provádí v míře ohromné a tím maso tam velmi laciné. Maso toto ve stavu ochlazeném neb zmrzlém, aby se déle uchovalo, dováží se již dlouho do Anglie. První zásilka masa toho na kost zmrzlého po dvouměsíční cestě přibyla minulý týden do Vídně, musila však býti vrácena do Anglie, ješto vláda zatím z důvodů zdravotních a celně-politických dovoz masa zámořského zakázala. Nyní má býti učiněn pokus s dovážením živého a zabítho vepřového a hovězího dobytka ze Spojených států severoamerických. Ovšem i tu by se proti dovozu postavily důvody zdravotní a policejní, při čemž by mohlo dojít k celní arážce, která by případně našemu rolnictvu jen prospěla, ješto dovoz ze Spojených států k nám je půltřikrát větší než náš vývoz tam. Stížn by byl dovoz bavlny a tím pěstování lnu by se povznášelo. Ostatně dovozem amerického masa by se nám nepomohlo; ceny masa tohoto následkem různých opatření zdravotních byly by téměř stejné vysoké jako našeho, a pak americké maso i v jakosti své nikterak se nevyrovná masu domácímu. Přese všecko však nutno, aby rolníci naši byli na stráž. Poslouží sobě zajisté nejvíce, budou-li si více hleděti chovu všeho dobytka; toť nejlepší pojistka proti cizozemské konkurenci.

Děchodové statky pro zemědělské dělnictvo zřizují v Dánsku. V listopadu m. r. předložil ministr financí podle usnesení státní rady říšsk. sněmu osnovu zákona o zřízení státního půjčovního fondu 30 mil. K a o převedení 11 mil. K z rezerv. státního pojišťovacího ústavu do pokladen státních. Z těchto fondů se mají povolovati zápůjčky na opatřování stavebních míst pro domky zemědělského dělnictva, na stavby dělnických domků a pod. V Rakousku však na podobná zřízení nyní ani pomyslení. Vláda majíc slabou ruku ani nezaklikne německé povýšence, kteří svými přemrštěnými požadavky v touze po panovačnosti mají sami všecko plodnou práci.

Ochrana žen. Ve švýcarském kantoně Aargau přijat byl při hlasování lidu 22.553 hlasy proti 7608 dalekosáhlý zákon na ochranu dělnic. Před nedělí a svátky musí práce skončiti už o 4. hod. odpolední. Není dovoleno dávat dělnicím práci domů. Šestinedělky nesmějí po 6 neděl po slehnutí do práce. Práci přes čas nesmějí vykonávati děvčata, která nepřekročila 18 let a ženy těhotné. Za práci přes čas musí se dělnicím poskytovat přídavek 25 procent obyčejné mzdy. Klid noční musí trvati nejméně 10 hodin. Prodavačky v krámech musejí míti k dispozici židli, aby si mohly odpočinouti, když nikoho neobsluhují. To jsou hlavní ustanovení nového zákona. Bylo také úmyslem, stanoviti pro dělnice desetihodinovou dobu pracovní, ale bylo od něho v poslední chvíli upuštěno.

Kubelík velkostatkářem. Světoznámý virtuos český Jan Kubelík, jemuž svého času bylo zazlíváno, že se svým šňatkem s maďarskou šlechticnou odcizil národu českému, koupil z nastádaných peněz od knížete Hohenloha velkostatek Býchory u Kolína, mající krásný zámek prostřed lesů. Na jaře přestěhuje se tam Kubelík s chotí a matkou svou.

Karlovy Vary chystají se vypůjčiti si 2 miliony korun na postavení nových lázní, tržnice a j. Celkový příjem jakož i vydání na letošní rok rozpočteny jsou okrouhle na pětáta milionu korun.

Nejméně chudých má Švédsko, Norsko a Švýcarsko, kde si lidé po čas svého života uspořili tolik, že nemusí padnouti své domovské obci na potíž; lidé podporu skutečně potřebujících jest tam velmi málo. Na Islandu přikazují se zákonem chudí jednotlivým lidem bohatším za hosty. Kdyby si některý takový host stýskal, obrátí se hněv veškerého obyvatelstva proti hostiteli; ve skutečnosti žádný host si nestýská, ješto všude jsou dobře hostěni. Rovněž i v Japonsku připadá jeden chudý teprv na 8000 duší. Jak jinak jest v Itálii a u nás?

Z právní praxe. Soused A měl na svém pozemku strom (hrůšku, jablono, jeřáb atd.), který přes 30 roků tam stál, jehož větve (kmen) prý některým sousedům vadily při svázení obilí. Starosta (nebo soused B), ačkoli věděl, že sousedem A patří, dal bez jeho vědomí strom skáceti. Poškozený soused A nerad by se soudil — co má proti tomu činiti? Buď musí soused A po dobrém se starostou (sousedem B) věc vyjednat i strom si dáti přikouiti obecním výborem, anebo, nejde-li to po dobrém, musí se souditi. Žalovati musí do 30 dní pro rušení držbu a do 3 let pro náhradu škody. — Ze studánky na pozemku souseda A vytéká hojnost vody, která druhému sousedu při rozšiřování cesty a nových příkopů značně škodí. Musí soused B vodu po nově udělané struze pustit a kde se má hlásiti o náhradu? O tom, musí-li soused B trpěti svázení vody přes svůj pozemek, rozhoduje okr. hejtmanský. Mní-li, že svázení vody ze studánky mu škodí, nechť podá tomuto úřadu žalobu. — Soused A vystavěl si před okny zahrádku na pozemku, který náleží obci. Však sousedu B zahrada ta škodí. Jak lze souseda A přinutiti, aby zahradu tu zrušil a plot odstranil? Soused B vede si státnost u obecního úřadu a také u okres. výboru a neobdržel-li žádného vyřízení, oznámí celý případ zemskému výboru. Rozumí se samo sebou, že o své újmě není soused A oprávněn používati obecního pozemku ve svůj prospěch, leč by právo to měl tím, že po 40 let užíval jmenovaného pozemku jako zahrádky.

Zdravotnictví. Lupů ve vlasech se zbavíme takto: Svařme 1/2 litru dešťové vody a do vychladlé dejme láci francouzské kofalky (není-li franc. kofalky, dá se lžíce čistěného líhu). Na to hlavu potřeme mýdlem tříslovým a tou vodou dobře vymyjme. Takto se musí činiti jednou za týden, pokud

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 6. února 1904. 1) 1) pšenice K 11:30—12:50, žito K 9:30—9:50, ječmene K 9:00—10:00, oves K 5:30—5:50, proso K 10:00—0:00, vike K 7:50—8:00, hrachu K 18:00—20:00, čočky K 24:00—26:00, jablek K 19:00—20:40, krup K 16:50—26:00, bramborů K 8:00—8:30, jetelového semene červ. K 80:00—99:00, jetelového semene bílého K 140:00—150:00, jetelového semene švéd. 00:00—00:00, jetelového semene rus. 55:00—58:00, máku K 26:00—27:00, lněného semene K 20:00—21:00, 100 kg. křídových otrub K 9:80—10:00, pšenice. otrub K 10:20—10:40, 1 kg. másla K 1:80—2:00, 1 kg. sádla vepřového K 1:68—1:76, 1 kg. tvarohu K 0:28—0:30, 1 vejce K 0:06—0:07, 1 kopa petržele K 0:00—0:09, 1 kopa kapusty K 2:40—5:00, 1 hl cibule K 7:00—8:80, 1 kopa drob. zeleniny K 0:50—1:40, 1 pytel mrkve K 1:80—2:00, 1 hl. jablek 00:00—00:00. 1 hl bramborů K 00:00—00:00. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 6. února 1904 odbytý přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 525, žito 402, ječmene 59, oves 194, proso 0, vike 11, hrachu 5, jablek 10, krup 12, jetelového semene 126%, lněného 2, máku 1. 2) Zeleniny: petržele 00 kop, kapusty 17 kop, cibule 32 hl, drob. zeleniny 86 kop, mrkve 17 pytlů, brambor 78 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., brambor 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 16 kusů, podavinčat 516 kusů, kňalů 3 kusů.

(Zasláno.)

Panu KARLU ZAVADILOVI, slatníku a pasíři v Chrudimi.

Objednaný kalich i paženka k nemocným my došli. Jsou uměle a krásně provedeny. Odporuji Vás pánům bratřím.

Frant. Sedláč, farář.

V Žďanicích, 27. října 1900.

Uměleckému ústavu pro malbu na skle B. ŠKARDA, BRNO, ==

dostalo se následujících doporučení za práce dodané v roce 1903.

Sl. uměleckému závodu pro malbu a leptání
B. Škardy v Brně.

Farní úřad ve Věchovicích objednal pro farní kostel dvě okna: Bl. Jan Sark. a sv. Theresie (okno věnoval spolek sv. Theresie) č. vzor. 23. Farní úřad ochotně potvrzuje, že byl nádhernou úpravou oken překvapen a velmi spokojen. Skvostný rám obijmá světlé v poloviční postavě, spodní částka vyplněna věncem... kol do kola úzký, v slobových arabeskách provedený rám, doplňuje celek v krásný soulad. Kresba bez vad, tvář náležitě, jako živé, zvláště pro svitne-li slunce... soulad barev proveden do nejjemnějších stínů. Každý, kdo obrazy vidí, jmenovitě panstvo kníž. a velkostatků, žalů nad uměleckým provedením. Okna budou první okrasou našeho kostela farního a nejlepší dokladem, co může provést ústav domácí! Zároveň připomínám, že slav. závod stanovil cenu a podmínky platební neobvykle mírné. Za mírně provedená okna srdečně díky! Rádi svolujeme, když skromné uznání naše i pro veřejnost upotřebíte; umělecká práce slav. ústavu zasluhuje vším právem veřejného uznání a pochvaly. Opětné díky!

Ve Věchovicích, 4./5. 1903.

Augustin Fuchs, Msgr. Josef Kubiček,
předseda kostelního konk. kníž. konsistoriální rada
výboru. a místoděkan.

Veletěný Pane!

S provedením okna mi zasláného jsem velmi spokojen. Zdálo se zvláště v některých podrobnostech vskutku krásně. Přijí srdečně všeho zdatu k dalším pracím.

V úctě veškeré

Antonín Nývlt, děkan.

Ústí nad Or., 15./6. 1903.

Vaše Blahorodí!

Odpusťte, že jsem již dříve Vám nepsal... Co se týče provedení oken, ubezpečuji, že došla plného uznání se strany pánů patronů našich a odporuji Vám závod všude všude.

Ve vší úctě

J. Ráček, děkan.

V Herálcích (Čechy), 29./7. 1903.

Vaše Blahorodí!

S radostí tímto potvrzuji, že jsem s okny od Vás mně dodanými pro mou zámeckou kapli velmi spokojen a že tatáž mezi umělecké, bezvadné práce počítati se mohou.

V úctě

Alfons šl. z Buchtd.

Zámek Krottendorf u Kapfenberku (Krajina).

Vaše Blahorodí!

S nově opravenými dodanými okny vyslovujeme Vám tímto úplnou spokojenost. Jsou nejlepším okrasou našeho chrámu Páně.

Josef Nováček, starosta. Janko Rumler, farář.
Martinkov, 1./10. 1903.

Veletěný Pane!

Okno pro kapli Božího hrobu při farním chrámu Páně v Přerově Vámi dodané jest překrásné; líbí se všem. Kresba i soulad barev mile dojmá. Díky srdečné za vášně provedení.

V úctě oddaný

Ig. Zavřel, farář.

V Přerově, 7./10. 1903.

Vaše Blahorodí!

Okna jsou šťastně zasazena a činí oboje krásnou okrasu v kostele. Všecko, architektonické sestavení, volba barev, votivní obrazy a celkové provedení umělecké práce dostalo plné uznání pánů baronů a mých farníků a rozhoduje při posuzování: při prvním znalost a pieta, při posledních zbožnost a přirozený údelek. Děkuji Vám tudíž za provedení zbožného díla toho a doufám, že Královna nebes, která uměním Vaším oslavená a chrám B.ž. okrášlen jest, Vašemu ústavu v nejbližším okolí jak zde tak i v cizině k bohatému a požehnanému úspěchu dopomůže a znamená se Vašemu Blahorodí a přátelským pozdravem oddaný

Frant. Kelbl, farář.

Lechvice, 25./10. 1903.

Veletěný Pane!

S dodanými okny pro náš kostelík jsem úplně spokojen; pěkně jej zdobí a nezatemňují.

S veškerou úctou

Josef Přinosil, farář.

Řeznovice, 14./11. 1903.

Čtenému pánu B. Škardovi v Brně!

Dodaná Vámi okna z malovaného skla s obrazy do našeho nového chrámu Páně úplně nás uspokojila a všeobecně se líbí. Pročez Váš závod co solidní a dovedný každému odporučiti můžu.

Ve vší úctě

F. Vinař, statkář.

V Podulšanech u Pardubic (Čechy), 15./11. 1903.

Pan B. Škarda v Brně!

Zasílaje první splátku, vyslovuji Vám svůj dík za dodaná okna; líbí se všem svým krásným provedením a jsou pro Váš závod i co se láce týká nejlepším doporučením. Znamenám se ve vší úctě

R. Štračka, farář.

Koryčany, 21./11. 1903.

... S obrazem sv. Jana jsme spokojeni.

S veškerou úctou

Alb. Mrázek, farář.

Rakvice, 30./12. 1903.

Veletěný Pane!

S provedením oken pro chrám Páně v Archlebově jsem úplně spokojen a mohu směle Váš závod každému odporučiti. S úctou a pozdravem Vám oddaný

Josef Jurek, farář.

Archlebov, 31./12. 1903.

Pan B. Škarda v Brně!

Vaše okna došla. Páni jsou úplně spokojeni, jak co do provedení, tak i co vkusu se týká. Těší mne, že Vám to mohu oznámiti.

V úctě

M. T. Linde.

Ve Smyrně (Asie), 27./11. 1903.

Veletěný Pane!

S okny dodanými do farního chrámu Páně jsem velice spokojen; kdy se mně jen naskytne příležitost, doporučím Vás důstojným pánům farářům.

Frant. Hlavička, farář.

Jemnice u Mor. Budějovic, 18./12. 1903.

Veletěný Pán B. Škarda, Brno!

Vzhledem na Váš ct. dotaz ohledně a ozdobnou malbou provedených a pro zdejší Cyrillo-Methodějský kostel dodaných oken sdělujeme Vám, že tato všestranného uznání obdržela a že s nimi každý jednotlivec spokojen jest. Můžeme Vaši firmu pro zařízení malovaných oken všestranně co nejvíce odporučiti a znamenáme se s veškerou úctou

Konečný a Nedělník, měst. stavitelé.

Prostějov, 16./12. 1903.

P. T. Pan B. Škarda, umělecký ústav pro malbu na skle.

Dodané okno Sedmibolestné Panny Marie pro náš kostelík jest v provedení i v stylistice slohu při ceně přiměřené tak dokonalé, že mohu každému Váš závod odporučiti. Zároveň díky Vám vzdávám za brzké a včasné vyřízení. V úctě dokonalé

Otokar Hruška,

duchovní správce donucovací pracovny.

Pardubice, 15./12. 1903.

Pan B. Škarda v Brně!

Dodal jste pro kapli nově vystaveného biskupského alumnátu malovaná okna, která nyní přijata byla. Při této příležitosti uznáváme, že provedení těchto oken v každém ohledu úplně uspokojuje, což Vám tímto rádi dosvědčujeme.

Za c. k. stavební úřad

Josef Matzenauer, c. k. inženýr.

Brno, 27./12. 1903.

lupy nesmíší. — Pomádu na vlasy, jednoduchou adobrou, připravíme si následovně: Do porculánové nádoby dáme 5 lžiček pravého oleje mandlového, 5 lžiček oleje salátového (olivového), 2 lžičky rozpustitelného vosku včelího a ponecháme vše na kraji plotny, aby se to spojilo, načech odstavíme, až směsienina ochladne; pak přidáme 5 kapek pervianského balzámu, promícháme a po umytí hlavy potřeme pomádou půdu vlasovou. — Slabý zrak se posílí, když se do litru destilované vody dá lžice koflíkové vodičky a na noc se tím oči vymývají. — Zuby se dlouho zachovají. Do obyčejné bílé kofalky dejme na drobné kousky rozkrájený puškvorec a necháme vše v teple asi 14 dní státi. Pak si tím ústa vyplakujeme nebo dáme potřeme A. Sei. — Cibule čistí přibytky od různých zárodků nemocí ve vzduchu nahromaděných. Za tím účelem nakrojenou cibuli vložíme do horké sítky s tenkých nití a zavěsíme na vhodném místě ve světnici; každého rána ukrojíme z ní koláček, aby měla stále čerstvou plochu.

Pro domácnost. V době postní, když ne chceme aneb vůbec nelze dostati ryb, připravíme si následující příkrmy. Hrachové smaženky: Ku 2 vrchovatky lžicím vařeného, cedníkem promačkaného hrachu, jenž se na kaši rozetle, přidáme 2 vrchovatky lžice strouhané žemličky; asi jako vlašský ořech kousek nového másla spěníme se špetkou kmínu a kousem rozkrájené cibule (v létě zelené petrželky) a připojíme k tomu hrachu, též jedno vejce a těme asi 10 minut. Ze směsi pak uděláme 4 placičky, jež se obalí v mouce, omočí v rozklepaném vejci, obalí žemličkou a usmaží na sádle neb másle. Na stůl se může k nim přidat kaše bramborová. — Smaženky z čočky připravují se jako hrachové, pro chuť dá se však malinko marojanky, na špičku nože pepře, malinko zázvoru, nov. kofení a asi jako hrach kousek česneku. — Kapustové: Uvaří se jedna kapusta, rozseká se jemně, přidají se 2 míchaná vejce, jedno vejce syrové, malinko pepře a květu, dle potřeby soli a žemličky strouhané se dá tolik, aby se z toho mohly udělati placičky, které se omočí ve vejci, obalí v žemličce a usmaží na másle. — Z karfiolu: Vařený karfiol neb chřest se jemně useká, přidá se jedno syrové a jedno míchané vejce, pak strouhaná, smetanou trochu navlažená žemlička, dle chuti soli, malinko květu a sekané petrželky, udělají se placičky, obalí a smaží se jako předešlé. — Nudlové: Uvařené většinou nudle dáme na plech a když ztuhnou, nakrájíme je na větší kousky jako řízky, každý kousek omočíme v rozklepaném vejci, obalíme v žemličce a smažíme na másle neb sádle; velice dobré jsou ku špenátu. — Ze ztuhlé kaše rýžové připravují se podobné smaženky, jež se též k špenátu podávají. — Pečené brambory: 4 vařené brambory rozkrájí se na kolečka, též 4 na tvrdě vařená vejce se rozkrájí, očistí se 3 sardelky a pokrájí se na malé kousky, kastrolak vymaže se máslem a vysype žemličkou, vloží se tam vrstva oněch rozkrájených bramborů, na to vrstva vajec a rozkrájené sardelky a tak se to opakuje, až je vše v kastrolku; malinko se to osolí, neb sardelky jsou slané; ve sběrače kyselé smetany rozkvedlaná 2 vejce vlejí se do kastrolku a vše peče se v troubě asi 1/4 hodiny. — V postní den mohou se dělat i řízky s houbami; dělají se jako řízky s masem uzeným, jen že místo masa dají se vařené, jemně ušekané hříbky — 2 bratky sušených hub postačí pro 6 osob. V létě dají se houby čerstvé, které se dříve v másle udusí. Když se tyto řízky pekou, může se ve smetaně rozkvedlat o vejce víc, než se dává na řízky s masem. A. Sei.

Těžký je boj proti alkoholismu
Pod tímto názvem vydal známý odborník v otázkách alkoholické, dr. Šimsa, řídící lékař abstinenciho sanatoria v Řeči u Prahy, nákladem protialkoholického časopisu „Blaho Lidu“ v Brně leták, v němž po stručném dějinném úvodě na základě fakt dovozuje zhubenost alkoholismu, zajímavě líčí obříže, s nimiž setkává se zásadní boj proti alkoholismu, a nedostatečné výsledky posavadních i navrhovaných opatření a končí zamlouvajícím se, prakticky dosažitelným a úspěšným konkrétním návrhem, jímž epidemicky bujícímu zlu lze čeliti. Spisek dr. Šimsy hodí se výborně ku hromadnému rozšiřování mezi náš lid, i můžeme jej co nejvíce odporučiti. Cena pouze 10 h, při hromadných objednávkách e leva. Lze dostati u všech knihkupců a v administraci „Blaha Lidu“.

Rakouské hospodářství. Rakouská vláda dala svolení, aby železnice z Liberce do Žitavy v Sasku vedoucí 1. lednem 1905 prodána byla státu saskému, ačkoli trati této — v ohledu vojenském veliké důležitosti — leží na půdě království Českého 21.64 km, na půdě saské pouze 4.97 km. Smutná to historie v hospodářství Rakouska! Při založení této dráhy r. 1855 vláda rakouská saským akcionářům zaručila se za 4 procentní zúrokování akciového kapitálu 7,500,000 marek, jenž později o 3,391,650 marek zvýšen. Proto saští podnikatelé spekulovali a počítali si za kilometr stavby 403,306 marek, ačkoli v Rakousku stavba km dráhy stojí průměrně pouze 220,000 marek. K tomu ještě, když vláda saská uvolila se celou trať vzít na 40 let do své správy, vláda rakouská ochotně jí povolila za to 6 % z hrubého výtěžku dráhy, později celých 80%. Ochotně Rakousko platilo jako morovaté, takže do dneška stát rakouský pánům saským vyplatil téměř 10 milionů korun. Při tom příjmy dráhy byly lepší než v Rakousku vůbec; za kilometr přijalo se totiž průměrně 42,120 K, kdežto státní dráhy rakouské mají za km trati obvykle jen 32,772 K příjmů. Za převzetí dráhy do své správy musila by vláda rakouská zaplatiti celý stavební kapitál bez ohledu na zaplacené garantované sumy, které s úroky by již dnes činily 30 milionů korun. Proto za převzetí sešlo. — Tak se v Rakousku hospodaří! Sama Reich. Zeitung píše, že se tu naše státní správa dala důkladně vládou saskou osvětliti. Nedivno pak, že z této zaslepenosti a neprosravosti německo-centralistických vlád vídeňských — v jejichž očích Čechové pro domáhání se svých práv jsou škůdci Rakouska — kofití cizinci, my pak národohospodářsky jen byneme.

Dar chudým. Paní Emilie Waldeková, roz. Kemlinková, věnovala za příčinou úmrtí matky své pl. Terezie Kemlinkové městským chudým v Hradci Králové 200 K.

... Okno jest ku mé největší spokojenosti zhotoveno.

Šime Petrovič, župník.
Preseki z. p. Raven (Hrvatska).

Vaše Blahorodí!

Na Váš ct. dotaz, jak se okna zamlouvají, odpovídám takto: Okna s obrazy „sv. Josef, Panna Maria, sv. Božena a sv. Jan Nepom.“ jsou krásně provedena a všeobecně se líbí.

Josef Katzer, farář.
Velké Opatovice, 14./4. 1903.

... Okno je pěkné a líbí se.

Frant. Klus, farář.
Košice, p. Malešov u Kutné Hory.

Velečtý Pane!

S výrobkem Vaším (okna s obrazy „sv. Apollonie, sv. Jan Evang. a sv. Rodina“) jsem nad míru spokojen a doporučím Vaši firmu každému.

Vincenc Marek, farář.
Želetava, 27./7. 1903.

Velečtý Pane!

Okno sv. Josefa šťastně zasazeno. Líbí se všeobecně a dělá čest Vašemu závodu. Jest to již páté okno od Vás v našem farním chrámu Páně. Zdař Bůh!

Frant. Hroneš, farář.
Bohuslavice (Čechy), 30./11. 1903.

Velečtý Pane!

Pro farní kostel v Zábřehu (městě) Vámi dodaná okna ze skla katedrálního v železných rámech uspokojí všeobecně, zvláště tři ozdobně provedená, jedno velké na kůru (sv. Cecilie) a dvě u hlavního oltáře (Srdce Pána Ježíše a Srdce Panny Marie) líbí se všem, tak že dílo mistra svého chválí.

Josef Fišara, farář.
Zábřeh (Hohenstadt), 16./12. 1903.

Nové nádherné dílo cestopisné

slavného švédského cestovatele

Sven Hedina

V SRDCI ASIE

Právě vyšel sešit 1.

a zasílá se každému, kdo oň požádá,
na ukázkou.

Přihlášky k odebírání přijímá

První královéhradecké knihkupectví
a antikvariát

Bohdan Melichar

v Hradci Králové.

(Bývalý závod Pospíšilův, zal. r. 1808.)

Svíčky kostelní

voskové i polovoskové

doporučuje P. T. veledušt. duchovenstvu
za podmínek nejvýhodnějších

továrna na svíčky voskové a j.,
parní bělidlo vosku

Josef Pilnáček v Hradci Král.,

a. a k. dvorní dodavatel.

Starý solidní český závod, založený r. 1809
a doporučený Ordinarem listem nejdušt. bisk.
konsistoře v Hradci Králové z roku 1888.

Doporučuje veškeré výrobky voskárské:
Svíčky oltářní z čistého vosku včelího i
druhy levnější, dále paschaly, triangle, zrna
kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh
kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro
potřebu domácí.

Výrobky snímé, bezvadné jakosti, obdělka ryhlá
a přesná, podmínky a ceny nejmírnější.
oldřelí nabídkou a a přání ochotně se poslouží.

Spořitelna Kralohradecká

snížila úrok

ze všech půjček hypotečních

ze 4 $\frac{3}{4}$ % na 4 $\frac{1}{2}$ %.

počínajíc příští lhůtou platební (1. dubnem resp. 1. červencem t. r.).

Zároveň oznamuje, že dle usnesení výboru z 9. t. m.

dosa vadní vklady 4%

úrokovati bude dnem 1. března t. r. počínajíc

3 $\frac{3}{4}$ %

a veškeré nové vklady až do odvolání 3 $\frac{1}{2}$ %.

Z ředitelství spořitelny Kralohradecké,

dne 10. února 1904.

**Roľnické družstvo
na zpracování čekanky
pro Lhotu pod Libčany a okolí**

zadá

na stavbě sušárny

práci zednickou, kamenickou, tesařskou, pokrývačskou, truhlářskou, zámečnickou a kovářskou, sklenářskou a natěračskou.

Podmínky, plány a rozpočet nalézájí se k volnému nahlédnutí u starosty podniku.

Příslušné oferty mohou býti podány buď na práce jednotlivé nebo na celou stavbu včetně do 21. února b. r. do 12. hodiny polední.

Valná hromada bez ohledu na výši jednotlivých podání ponechává si právo volného rozhodnutí.

Ve Lhotě pod Libčany,

dne 7. února 1904.

Antonín Kubiznák,
starosta.

**K blížícímu se období
prvního
svatého přijímání**

upozorňuje firma

KAREL ŠIMEK v Č. BUDĚJOVICÍCH

na svůj

hojně zásobený sklad.

Upomínky od 4–24 h,
s českým neb německým textem,
jen v uměleckém provedení.

VZORKY na požádání k dispozici.

**K době
velikonoční**

**Boží hroby
Křížové cesty**

slohem kostelní souhlasné
v reliéfu řezané neb lité.
Sochy „Vzkříšení“, sochy, oltáře a veškerá kostelní zařízení doporučuje uctivé
umělecký závod sochařský a řezbářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Písárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 30.
— Ilustrované ceníky, nákresy a rozpočty franko. —
Výhodné platební podmínky.

Jan Horák,

soukeník v Býchnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledušt. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

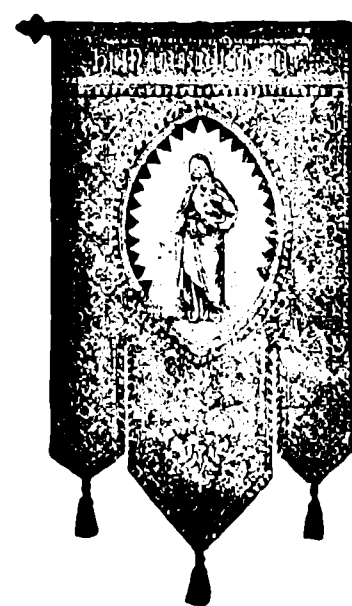
Učinite, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Př. hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o, Seiden-
gasse čis. 35.

Na ukázkou zasílá
se vše franco.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtěch)

doporučuje P. T. veleduštojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všeck kostelních paramentů,

praporů a kovového náčiní.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zasílou.

Díkůvzdání.

Hluboce dojatai četnými důkazy soustrasti, jakých se nám
za příčinou úmrtí našeho milovaného příbuzného pana

Václava Hynka,

rolníka ve Svobodných Dvorech,

dostalo, z hloubi srdce děkujeme všem, kteří drahého zesnu-
lého na poslední cestě doprovodili, jej skvostnými věnci na
důkaz vřelé účasti na opravdovém zármutku našem obmy-
slili, nám ústně neb písemně svoji upřímnou soustrast pro-
jevili neb jakýmkoliv způsobem k uctění památky drahého
zvěčného přispěli.

Všem zaplat Bůh!

VE SVOBODNÝCH DVORECH, dne 8. února 1904.

Truchlící příbuzenstvo.

Z Morašie u Heřmanova Městce
do Pusté Kamenice.

Poděkování.

Při mém odchodu z Pusté Kamenice dne 6. února
b. r. počtán jsem byl velmi skvělým, okázalým vyprovo-
zením, svědčícím o velké bývalých mých oveček i ostatních
přítomných ke mně lásce, upřímnosti, důvěře a oddanosti,
zač všem upřímně vzdávám díky.

Jmenovitě děkuji srdečně: Veleldšt. Pánu Frant.
Mimrovi, faráři v Krouné, kterýž sem zavítal, za jeho
bratrskou řeč na rozloučenou v chrámu Páně i dšst. Pánu
Janu Kostkanovi, administrátoru fary Pusto-Kamenické;
velect. panu Josefu Olivovi, starostovi obce Pusto-
Kamenické, za jeho dojemnou promluvu na nádraží, i sl.
obecnímu výboru; velect. pánům učitelům ze všech
škol a ct. sl. učitelce industrialní za doprovod s mládeží;
ct. p. J. Drbalovi, c. k. poštmistru v Krouné; ct. sboru
hasičskému s hudebníky; ct. pánům starostům
z Čachnova a František; drahým družičkám velkým i
malým za jejich pékaé promluvy a přání i vyprovození —
a vůbec všem, kteří se vyprovození účastnili.

Bývalým taničkám svým ještě jednou upřímně
„Zaplat Pán Bůh“ a otcovské s Pánem Bohem!

V Morašicích u Heřmanova Městce, dne 10. února
1904.

Otakar Richter,
děkan a farář.

NOVOTINY

tu- i oizozemské pro jaro a leto již doily; dále černé látky pro
veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požá-
dání zašlou.

Záložna v Hradci Králové.

Od 10. t. m. přijímají se nové vklady jen na

3³/₄ %.

Dnem 1. března t. r. snižuje se míra úroková ze všech
vkladů na **3³/₄ %.**

Taktéž úroky z úvěru stavebního, hypotekárního a kry-
tého zástavou snižují se 1. březnem t. r. na

4³/₄ %.

Za výbor:

Jeřábek Josef, kontrolor. J. Pilnáček, starosta.

K době postní

nabízíme:

ANT. KAŠKA:

KŘÍŽOVÁ CESTA

Pána našeho Ježíše Krista.

Stran 20 — 8°. Cena 16 h, 50
kusů po 14 h, 100 kusů po 12 h.

AEG. JAIS:

KŘÍŽOVÁ CESTA.

Stran 20 — 8°. Cena 14 haléřů.

JOSEF MILITKÝ:

„NEZAPOMEN“.

Šestero řečí postních.

Stran 40 — 8°. Cena (složná)
50 haléřů.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Král.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaa.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1863.

Psací stroj.

OBNOVA

Číslo 8.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 19. února 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Strany.

(8) V poslední době množí se stesky poslanců mladočeských do přílišného počtu českých politických stran, které prý nespravedlivě kritisují stranu svobodomyšlnou a ostrostí výrazu závodí, aby získali mas lidových. Hledíme-li ke vzniku strany mladočeské a vyvoláváme-li v paměti způsob jejího boje proti Staročechům, jsou nyníjší projevy protimladočeské pouhou hračkou. Podpalující výkřiky o zaprodancích, o blize, o vředě na těle národním, o cházce, již třeba na každém kroku ničit, působí čerstvým dojmem až posavad a ostře charakterisují ono duševní ovzduší, ve kterém vylihnouti se mohl i výkřik o Riegrovi, jakožto zrádci národa. Jsou tedy žaloby mladočeské neoprávněny, ač jinak dosti pochopitelné z té příčiny, že přirozené nepřijemný jest odboj straně, která tak rychle v národě opanovavši domnívala se, národní državu na dlouhá léta mítí zabezpečenu.

Existence tak silné oposice protimladočeské vysvětluje se již dávno tou skutečností, že Mladočeši nevychovali si žádného dorostu, bez kterého každá strana musí odumřít. Snadné vítězství, způsobené nevybíravým uměním agitací, zavinilo postavení lenivé bezstarostnosti, a pak Mladočeši měli málo pracovníků, kteří obtížnému úkolu tomu byli se mohli věnovati. Vždyť i samým předákům, vtrhnouvším do arény politických zápasů, bylo se delší dobu učiti, než nabyli střízlivějšího nazírání a kritického odvažování svých sil. Tím méně ovšem k politické výchově byli povoláni poddůstojníci, jejichž rozum, nesahaje za humna strannických žurnálů, nemohl dáti lidu to, co neměl, solidní totiž a nekolísavou uvědomělost v rozličných oborech života a národních potřeb. Pocitování nedostatků těchto ve straně mladočeské častěji projevováno bylo i veřejně, a byl to zejména dr. Kramář, který o protřibení oficiálních zástupců mladočeství upřímně usiloval. Nejnověji dotekl se věci dr. Pacák v řeči, promluvené v Uhlířských Janovicích. Dnes však jest již pozdě bycha honiti. Rozliční ti příživníci, kterým dle vědění a schopnosti jejich ani ve snuse nezazdalo, že by mohli někdy dosáhnouti hodností i poslaneckých, pevně utkvěli v kůži mladočeském a nedají se již setřásti. Zajímá-li se kdo o věc tuto, nechť navštíví několik veřejných schůzí, na nichž projevují se oni podvelitelé neokázalejší a kdež bystrý pozorovatel aspoň tu jejich upřímnost musí pochváliti, že prázdnotu svoji nesnaží se nikterak zastříti. Není tedy divu, že k těmto koncům strana mladočeská dospěla a že mladší strany bojem ji podstupují. Přispívají k tomu též měrou nemalou zvýšené požadavky vzdělání, jehož cenu a význam mladší plně si uvědomují. A tak na jedné straně naučili se mladší vůdcové strannické agitaci od strany mladočeské a na druhé straně nikoli poslední příčina jejich rozstoupení se stranou posud vedoucí jest nadkritika a sebevědomí, vypěstované ve škole Masarykově. Mládež vypověděla poslušnost činitelům oběma. I straně, která zapřáhla ji do vozu politických agitací, i Masarykovi, jenž naučil své posluchače nespokojené kritice, ostří kritiky té zakouší nyní sám na sobě.

Jednostranným vývojem v posledních letech u nás stalo se, že rušná politika považována za vrchol kulturního snažení a přirozeno tedy, že v prostředí tomto snaží se při měřeného výrazu dojíti rázovitější individuality, které nejsou ochotny poslouchat, nýbrž velet. Tak vyrostly rozličné ty strany, jako radikálně-státoprávní, radikálně-pokroková a národně-sociální. A vysvětlujeme-li tedy vznik stran protimladočeských, nečiníme tak ze žádné škodolibosti a nepřejeme si, aby Babylon politických stran našich ještě vzrůstal. Naopak jest nám jen odporovati učení hlásajícímu, že mnohost stran není národnímu rozvoji na překážku. Tvzení to jest doktrinařská poučka, v oběh uváděná buď těmi, kteří zakládají

stranu vlastní, nebo těmi, kteří od nově vznikající strany pro zájmy své něčeho očekávají. Strannické sobectví četných stran celkovou práci národní oviklává a seslabuje její účinnost, protože taktické důležitosti v uskutečňování národního programu ve stranách jsou zároveň jejich bojovným dělítkem. Hledíme-li pak u nás k nebezpečnosti všenněmeckému uvnitř Rakouska i mimo ně, pak ono tvrzení jest přímo vlastizrádné.

Jak poměry dnes jsou, podvrácení strany mladočeské rozdrobenými stranami mladšími si přáti nemůžeme, ač jinak na jisto předpověděti možno, že v nejbližší budoucnosti venkovské mandáty zaujmou agrárníci. Zaujati míst mladočeské strany stranami radikálními nelze si přáti již proto, že několik pracovníků a politiků její radikálové nahraditi nemohou a že hojná zkušenost praktické politiky, nastřádaná již z dob staročeských, bez užitku musila by se odebrati na odpočinek. Jinak taktické radikalizování státního práva ve Vídni bez současného vymáhání prospěchů v oborech jiných pracný náš postup národní by stěžovalo nebo případně i přerušilo.

Opětne tedy se vrací myšlénka potřeby strany konservativní, již se několikrát dotekl pražský dopisovatel „Obnovy“. Myšlénka ta má svůj vážný smysl. Strana konservativní a nyníjší strana mladočeská, majíce účtyhodné a vážné vůdce, poněkdu bysoustředily všechny síly národní. Místo katolického duchovenstva dle přirozené povahy věci ovšem bylo by na straně konservativní. A tu znatelná činnost musila by býti předchozí podmínkou, aby katolické kněžstvo nabylo určitého významu v konservativní straně zvláště a v životě vůbec. Posavad není tomu tak, v kterémž ohledu postačí jeden příklad za mnohé. Za říšské volby na Německo-Brodsku objevilo se několik dopisů v „Čechu“ stěžujících si, že kandidát Staněk má vliv na časopis Štít, jenž jest protikatolického směru. Co se tedy vlastně mělo státi? Ve schůzích volebních jednoduše měli podati knězi dotaz asi v tomto znění: pane kandidáte, jsou nám známy vaše styky se Štítem a uznáte sám, že vašim voličům, katolickým rolníkům, nemůže to býti lhostejno. Tázeme se vás tedy slušně, jaký poměr zaujmete vůči katolickému náboženství jako poslanec. A odpověď musila vyzníti v každém ohledu uspokojivě. Na místo tak praktického prostředku posílány malomocné inkoustové poznámky do „Čechy“...

Katolické kněžstvo z mnohých důvodů povoláno jest k činnosti, řekněme, nejsociálnější. Jest tedy i průměrnému člověku pochopitelné, že stesky do nečinnosti jeho, vycházející z řad kněžských i z řad laických, jsou odůvodněny povážlivou skutečností. A jest marno osnovati nejdůmyslnější plány organizace katolické, pokud se nevzchopí nejkompetentnější sociální jednotka — kněz. V této příčině pak již často zasaženo bylo návrhem volné kompetence na benefícia. Ukaž, co jsi v mezích své možnosti učinil. — Neříkej nikdo, že k jednání právě látce otázka volné kompetence nepatří. Formálně nikoli, věcně ano, a to víc nežli kdo tuší, neboť ona jest naše: ceterum autem conseo.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 17. února.

(Rusko-japonská válka. — Pozor na kapsy! — Česká reklama a starý pražský židovský hřbitov.)

V nejpřednějších popředí všeobecného zájmu celého světa stojí dnes rusko-japonská válka. Válka tato není sporem dvou států, nýbrž válka tato jest třetím obrovským zápasem, její podnikají ve středověkou svět opanovavší národové proti nezbytné budoucnosti. O tom není žádné pochybnosti, že budoucnost v ovládnutí světa ve příslušné míře náleží Slovanstvu, jehož reprezentantem jest dnes Rusko.

A tomu bývalí pánové světa již sto let hledí předejiti. Říši Českou a říši Polskou podařilo se jim rozvrátiti a nyní pokoušejí se rozvoj dnes Ruskem reprezentovaných slovanských sil alespoň na jeho postupu zdržeti, což však, jak jednou dějiny dosvědčí, bude všechno marným proléváním krve za věc již dávno ztracenou. Rusko vždycky, třeba poražené, zvítězí, poněvadž nepřítelův meč zůstane v jeho rukou.

Devatenácté století to již podvkráté dostatečně prokázalo, že boj středověkých pánů světa proti vládci světa v budoucnosti jest zbytečností.

Napoleon Bonaparte r. 1812 vedl, jako druhdy Hannibal na Řím, do té doby snad na světě nevidanou armádu všech skoro evropských mocností do Ruska, jehož hlavní město, bílou matičku Moskvu, opanoval, ale ze ssutin jeho pak prchl, zanechav tam svůj vítězný meč v korst poraženému.

Toto poučení však středověkým pánům světa nepostačilo, aby nechali přirozenému pokroku volnou dráhu, nýbrž r. 1855 vrhli se opět na Rusko, s neslýchanými obětmi dobyli Sevastopolu a konec toho vítězství byl, že se po něm stalo Rusko definitivně první mocností světa. Ze svého území ani desjatiny půdy neztratilo, ale brzy vidělo své nepřátele u svých nohou buď jako poražené, nebo o pomoc a ochranu prositi. Ve svém pokroku nebylo také v žádném směru zdrženo, tak že dějiny světa posledních dob byly vlastně diktovány z Petrohradu. Ruscové svému světovému poslání dávno již dobře rozumějí, neboť hlas jejich husudára, přimlouvajícího se za odzbrojení a tím za zavedení trvalého světového míru, značí jenom vědomí ruské síly a moci, proti níž bojovati jest prolévati řeky krve marné a uvalovati na národy pláč a ochuzení zbytečně.

Budoucnost světa dle dnes jevících se toho příznaků spočívati bude v rukou dvou živlů. Z těch jeden t. j. slovanský vlásti bude světem starým a druhý t. j. anglo-německý panovati bude ve světě novém. Rusové, kteří budou reprezentovati živel slovanský, již své poslání v tomto směru padesáte let plní, osvození Jihoslovanů z jáma tureckého bylo první jeho etapou a Angličané to již také vědí, jak výslednice záhady světové budoucnosti zní. Není tomu mnoho let, když jistý německý politik s potěšením vykládal anglickému státníku, jak se prý Němcům germanisace daří. Anglický státník však mávl záporně rukou a vece: „To vám všechno není nic platné, vaše budoucnost spočívá ve splnutí se žívlem anglickým. Vy Slovanové nezmůžete!“

Když z evropské strany na rozvoj Slovanstva středověkými pány světa v devatenáctém století podniknuté válečné útoky se nezdařily a když pokrok jeho nebyl zastaven, vychováni byli od nich Japonci, aby za ně pomocí kultury repetýrek a trhacích látek na Rusko zaútočili ze strany asijské. To jest třetí světový útok na reprezentanta moci a pokroku Slovanstva, který jest právě na dalším východě za tichého souhlasu bývalých pánů světa za příčinou zadržení nezbytného vývoje údělů budoucnosti podnikán.

Že opět Rusku dostane se do rukou meč jeho nepřátel, to jest jisto tak, že předpovídati to, bylo by zbytečností. Co tento boj bude státi krve, slz, nesnáží a trampot, to se dnes ovšem že předvídati nedá, ale konec konců bude, že ze zápasů těch, na jejichž počátku dnes stojíme, vyjde Rusko sesílené, mocnější a že dějiny Slovanstva učiní při tom obrovský skok ku předu. Tato zkouška ze světovlády, jež jest právě Rusku ukládána, nejpříznivějšími svými výsledky bude působiti především v Evropě, již nejlepší její ovoce svým časem spadne v klín. Útok Japonska na Rusko jest jenom dokladem, že se rozvoji jeho stará Evropa již překážeti neodvažuje. Poněvadž nemá k tomu dostatečných prostředků a příslušné hlouposti, proto byli k nevděčnému tomu pokusu vycvičení podle nedávných ještě evropských názorů žlutí barbaři.

Zprávy o přepadení Rusů a o vypuknutí války jejich s Japonskem způsobily v Praze nejhlubší dojem. Celý český národ nejvšelejšími svými sympatiemi provází dnes ruské prapory na jejich postupu v boj, jež Rusové jménem veškerého Slovanstva zahajují dnes snad s celým světem o další budoucnost a postavení v něm. Jakých rozměrů zápasy ty nabudou, kde všude bude ozvěny a důsledky jejich cítiti, to se dnes ještě předpovídati nedá, ale to každý Slovan cítí, že se dnes řeší kus slovanské budoucnosti. Zaneprázdnění Rusů na dalším východě znamená ve přítomné době pro nepřátele Slovanstva v Evropě jistou míru volné ruky, které případně příležitosti té k různým činům použije, avšak konec třetího útoku světového na Rusko bude pro Slovanstvo nevystizitelným úspěchem, ve který pevně doufáme a věříme. Japonsko jest k tomu nejméně povoláno a způsobilé, aby budoucnosti Slovanstva nějaké nové dráhy mohlo předepsati. Co se nepodařilo orlům celé staré Evropy, to se nepovede pojednanému od nich — papoušku.

* * *

Dnes jsou podvody a defraudace u nás tak na denním pořádku, jako bývá chlebiček na stole. Obogatiti se a knížecím způsobem žiti z majetku a na účet svého bližního a třeba i nejbližších příbuzných jest jakoby symptomem jisté třídy pánů v naší společnosti. Kdo po leta veřejný a společenský ruch sleduje, každý i při menší znalosti lidí takové podvodníky na první pohled pozná. Obyčejně vedou si nanejvýš sebevědomě, předstírají svou geniálnost a nadání, dovedou býti hrdými a hrubými a hlavní známkou jejich černých duší je, že hledí povést svou zvelebiti snižováním svého okolí a vlastním ostentativním a přepychovým vystupováním, které má celou ostatní společnost omámiti a omráčiti.

Za posledních dvacet let poznali jsme v zemích českých jak na straně české, tak na straně německé tolik lidských „kun“, jež konečně když ne za hlavu, tedy alespoň za nohu v železech světské spravedlnosti uvázly, že zajiímavé to procesy podvodníků a defraudantů, zkrátka imponujících zlodějů netřeba jmenovitě vypočítávati. Že řada jejich jest u konce, to nelze říci, neboť pýcha a přepych, jež se v našich zemích dnes v nepoměrné míře k jejich výnosnosti javí, musí nezbytně ještě mnoho a mnohokrát dotvrditi pravdivost přísloví, že pýcha předchází pád.

Dnes chceme zde věnovati pozornost kouskům chlapíčka, o nichž měla celá naše veřejnost trochu více uvažovati, než-li činila. Dne 8. t. m. stál před pražskou porotou mladíček, který byl teď rok předmětem největšího obdivu a skoro modlou německé společnosti pražské. S platem měsíčních 150 K jako komptoirista u firmy Eichmannovy dovedl se obklopiti nimbem báječného bohače. Sedal v loži německého divadla, rozdával vinohradské domy, kavalírstvím jeho oslněná židovka k vůli sňatku

s ním dala se pokřít, vyvezl ji za to na svatební cestu na Rivieru a po Italii, koupil si veleslavinský zámek, jež dal knížecím způsobem zařídit. Rozhazoval peníze plnými hřesti a celá společnost doktorů všech kategorií, finančníků, ekonomů, obchodníků jako genu se klaněla v Děčíně vyučenému kupec-kému mládenci, jehož nejvyšším vzděláním byla večerní pokračovací škola, tak že také písmo jeho nedosáhlo lepšího vzhledu, než-li jaký poskytuje starý rozlámaný tyčkový plot.

A předce jedině tímto ubohým svým písařským uměním dovedl tento pán, jménem Emil Kuchelmeister, zfalšovati 36 smének, za něž u dvou nejpřednějších německých finančních ústavů pražských eskontoval během jednoho roku na dva miliony korun hotových peněz, za něž dělal v Praze prince z pohádky.

Člověk se zdravými smysly by popíral, že je něco podobného možno. A ono se to opakuje u nás stále! Jakýsi žid Jellinek loni ohnul Landerbanku ve Vídni o 5.000.000 K, lebeman Mudroch doběhl úvěrní ústav skoro o čtvrt milionu, radikál Ort dvacet let tahal za nos katolické finančníky, a nyní Kuchelmeister zmistroval „Unionku“ a ústřední banku německých spořitelén v Praze o obrovské sumy tak primitivním způsobem, že jmenované peněžní ústavy následkem toho před porotou zástupci svými prohlásily, že neutrpěly tím žádné škody, již ovšem a právem Eichmannova firma, ježž prokuristu Kuchelmeister na falešných sménkách podpisoval, také nésti nechce. Proto porotci byli na rozpacích, jest-li nemají Kuchelmeistera za takových poměrů z obžaloby propustiti, když se nikdo ze zúčastněných stran ke škodě ním způsobené ani hlásiti nechtěl. Pražská veřejnost pak celou aféru tuto přešla jako zde již docela obyčejný případ. To jest známka kapitální otrlosti a jest z ní viděti, jak si naše společnost na defraudanty a podvodníky zvykla, že ji již ani potrestání jejich nezajímá. Vracíme se k tomuto případu proto, abychom upozornili, že dle četných případů poslední doby jest nutno, aby žádný ani zdánlivě bezúhonnému a sobě třeba blízkému člověku nevěřil, že ho neoklame a aby každý hleděl si své jmění zabezpečiti a uložit tak, aby na ně stále sám viděl a sice nejlépe v nemovitostech, které se defraudovati nedají.

Proto musí se odporučovati za dnešních dnů ta největší opatrnost každému, aby nebyl zkrácen a okraden, neboť žijeme v době, která ve přepychu a rozvinované nádhře neshledává zástěru hříchy maskující a přikrývající, ale spatřuje v nich příznaky nadání, finanční a obchodní zdatnosti, zkrátka geniálnosti, která se však pravidelně na konec objeví býti nejprostším zločinem, jenž byl umožněn slepou důvěřivostí poškozených, z nichž si nikdo v čas netroufal uvědomiti, že naše země není eldorádem, aby v ní někdo mohl přes noc některým legálním způsobem zbohatnouti tak, aby mu bylo možno z vlastní píce a přirozené nabýtých prostředků dělati knížete.

* * *

Šveholily dámy vstříc zdvořilému studentovi, s novou dvojí hlubokou úklonou krásné po hlavě k svému stolu přijímal.

Noví hosté po prvních zdvořilostech přestali si jaksi svého mladého souseda všimati. Mluvili polohlasně jen mezi sebou a zaměstnávali se hlavně zpracováním delikátních lahůdek, jež jim sklepník s největší pozorností na třikrát předkládal.

Frantíkovi se taková situace ovšem příliš nezamlouvala. Aspoň kdyby s tou mladší damou se dala zapřísti zábava! Učiní na ni raději útok hned, aby mu při dlouhém rozpakování odvaha neklesla. Vždyť ho to nebude nic stát — a pak by mohli tihle lidé ještě naposledy myslit, že je hloupý, kdyby nic nemluvil.

Utřel si bílým šátkem čelo, zastrčil jej do šosu a jakmile v kratičké konverzační pause na něho ta mladší krásným modrým okem zasílhal, už spustil: „Osmělní se, slečno, tázati, jak se Vám náš ples líbí.“ Při tom se trochu přihlouple, zdvořile usmál, jako když čeledín prosí hospodáře, aby mu přidal něco na muziku.

Oslouvená se lehounce usmála, mrkla ne nápadně na pana kontrolora, který se trochu uškíbl též, a odvětila krásným zvučným altem: „Výtečně jste se připravili, pane výbore, učinili jste nám všem vítaný požitek; všecka čest!“

A už to šlo. K hovorů se přidal i pan kontrolor a starší sousedka. Ta se zdála Frantíkovi dobře o dvanáct let starší než ta druhá a proto ji tituloval „milostivá“. Při prvním vyslovení toho titulu přeletl přes čelo této starší dámy lehounký mráček. Ale pan kontrolor se při tom uškíbl vesele znovu. Milý Frantík si toho všeho ani dost málo nepovšiml. Srdéčko mu pod páskou náprsenkou bušilo silněji náhlou radostí, že těch šestero očí tak pěkně k své osobě připoutal. Nejvíce ho ovšem

Konečně pokládáme za potřebné vytknouti dnes následovní překvapující zjev.

Bylo to před dvěma lety, když potřebovala pražská obec k rozšíření uličnímu kus starého židovského hřbitova v Josefově, jež uanesla se vyvlastniti. Židovská obec činila proti tomu námitky, aby se potřeby veřejnosti hřbitova toho k vůli jeho starobylosti nedotýkaly a zanechaly ho k nim nepoužitý. Pražská obec však veškerou pochybnost vylučujícími doklady prokázala, že tvrzení o starobylosti starého židovského hřbitova v pražském Josefově jsou přehnanými bezpodstatnými povídkami a na svém usnesení trvala. Židovská obec proti tomuto usnesení rekurovala ke všechném možným instancím, jež však všechny daly důvodům usnesení obce pražské za právo a pravdu a stížnosti židovské obce zamítly. Tím byla legenda o starobylosti židovského hřbitova samotnou pražskou obcí trvale rozpřlena a příslušnými doklady bylo to úředně odůvodněno.

Proto dnes jest v naší veřejnosti překvapujícím zjevem, když česká pražská nakladatelská firma, opakujíc kolikráte již vydaný popis tohoto židovského hřbitova, tvrdí, že prý památka tato nebyla posud v žádném zvláštním díle popsána a v obchodní své horlivosti neostýchá se české veřejnosti, která nedávno byla pražskou obcí úředně o věci té informována, tvrditi, že prodává popis a vyobrazení „již tisíc let starého židovského hřbitova v Praze.“ Tak daleko předce „historické a kulturní snahy“ českých nakladatelů nemohly zabíhati, aby dnes prolašovaly něco za tisíc let staré, čeho skutečně stáří bylo loni úředně přesně prokázáno. Ostatně o reklamu pro tuto svou památku starají se sami židé tak, že Češi je v ohledu tom nemusí předstihovati. Loni byla v Praze fuška s vydáním padělků Pogiova, očitého svědectví upálení Husova a letos jsme účastníky nového překvapení, že starý pražský židovský hřbitov v nakladatelství pana Kočího najednou sestárl zase na tisíc let přes to, že by panu Kočímu representant společnosti „Za Starou Prahu“ na pražské radnici p. dr. Luboš Jeřábek ochotně z úředních aktů podal přesná data o tom, jak jest starý pražský židovský hřbitov vlastně skutečně starý. Loni se o tom v Praze v povolaných kruzích všeobecně jednalo a mluvilo a letos se to zde již opět neví!

Obrana.

(2) **Pást přítel lidstva.** Od popeleční středy počíná čtyřicetidenní postní čas, jakožto příprava na velikonoční svátky. V postní této době dle pastýřského listu královéhradeckého mají dospělí lidé mezi 21.—60. rokem věku svého činiti si ujmu v jídle. Pouze jednou za den v poledne může každý dosyta se najísti, ale ráno a večer má býti jídlo pouze skrovnější, pro občerstvení. Obvyklé snad přesní-

těšila pozornost těch zraků modrých, do nichž pohlížel nejčastěji. Není divu, že zelené mládí a náhlá radost ho sváděla k mnohomluvnosti. Myslí si, že musí vzácné společnosti dokázati, že je idealita a jaký! Ať panstvo ví, že nevěnuje svoji pozornost mladíku ledajakému. Rozbovořil se o metamorfosách Ovidových; to je prý něco jiného, samostatnějšího než Vergilova Eneis, která je dosti uboze dle Homéra kopírována. Pak skočil na Jakubcovy „Povídky z kraje ve věřích“ a srovnával je výmluvně s Raisovými povídkami v próse. Ale nejlíp se mu líbí mystický Zeyer; kdyby tenhle náš básník byl Francouzem, byl by více oslavován než Anatole France, který tvoří díla podobná.

Když ještě semlel Richépina, Arbesova romaneta a Bourgeta, vhodil do udivených modrých očí skromnou otázku, zda se slečna též zabývá hudbou.

„Hraju trochu na piano“, zněla krátká odpověď. Frantíkovi blyskl zrak triumfálně; teď se mu teprve začal jazyk prohýbat jako kočárové péro při rychlé jízdě po hrbolaté silnici. On je prý zvláště do houslí šleně zamilován; hraje každou prázdnou chvíli — nejčastěji Beriotovy koncerty a operní fantasie Alardovy. Také jest členem studentského kvarteta; hrává v kvartetě na čello. Nejlíp se mu líbí Smetanovo kvarteto „Z mého života“, ale to je přec poněkud těžké. Pravými triumfy tohoto hudebního oboru jsou kvarteta Mendelssohnova, Schumannova a Beethovenova. Hayden jest ovšem také chlapík; náleží mu aspoň v jisté příčině titul „krále kvartet“, on složil kvartet největší počet a jest vlastně prvním tvůrcem kvarteta ve vlastním slova smyslu. Ale u pozdějších skladatelů kvartet se jeví přece jen proti Haydnovi veliký pokrok. Zrovna tak tvorba Mozartova jest po této stránce jinými překonána, třebaže i veliký Gounod myslil, že Mozart jest v každé příčině vzorem. Málem by byl Frantík také zapomněl

FEUILLETON.

Ze studentského plesu.

Píše J. S.—a.

III.

V půlnoční přestávce sál se zpola vyprázdnil. Mnoho návštěvníků zasedalo ve dvou pobočných místnostech k materiálním hodům. U jednoho stolu sedělo dvanáct junáckých studentů, kteří na sebe upozorňovali bujarým předneseu národních písní. Takovou zábavu se zabila půlnoční přestávka aspoň laciněji než tichým popíjením. Frantíkovi mnoho do zpěvu nebylo; usedl si v koutku u malého stolečku, poručil si sklenici piva, aby jeho hořkostí zalil sladkost koblíhy a — trpký pocit nad ztrátou masité večere. Najednou mřít k jeho stolečku nějaký pán se zlatým skřipcem na nose; za jeho zády roz- „itá se ohlížely dvě dámy. Skla skřipce zpytave „kvěla na zastrčeném stolečku; hned na to se skřipce obrátil směrem k damám a ústa staršího elegána promluvila: „Tady to bude nejlepš.“ Následovalo nové otočení směrem k Frantíkovi a v zápětí ledabylá úklona: „Dovolte, pane, abychom přisedli; všude jest tak hustě obsazeno . . . Snad nebudeme vyrušovat . . .“

„Ó prosím, prosím“, ukláněl se ještě hlouběji povstavši Frantík, „pro mne bude velkou ctí . . .“ A hned se dle příkazu etikety slavnostně představoval: „František Vácha, septimán.“ Titul septimána není maličkost; aspoň student myslí, že to je už veliký stupeň na společenském žebříku. V septimě a oktávě dospívá služebník vědy k sebevědomí největšímu. Proto nedivno, že Frantík slovo „septimán“ vyslovil s náležitým důrazem. Pán však jen lhostejně mrkl pod skly očima, nabídl dosti nedbale ruku s polohlasným: „Kontrolor Josef Kříčka.“

„Fany Kříčková — Marie Troufalová“, za-

dávky dopoledne a svačina odpoledne má odpadnouti. Mimo to nejenom v pátek, ale též ve kvatembrovou středu (letos dne 24. února) a pak poslední 3 dny před velikonoční nedělí má se katolický křesťan zdržeti též od požití masitých pokrmů, když již dospěl 7. roku. Nejsou církevní předpisy o postu tak krutými a těžkými, jak si je mnohý z nevědomosti vykládá. Půst nalézá nejvíce odpůrců u ctitelů hmoty, nevědomců a pak též u protestantů. Ve všech jiných vyznáních shledáváme občasný půst posvěcený náboženskými předpisy. Mají židé svůj dlouhý den, mohamedáni svůj ramazan, pravoslavní své církevní posty, jenom požívavý Luther však, jako všecko, co jenom trochu zdrželivosti křesťanu ukládalo, tak i půst ze svého náboženství vynechal. Jeho stoupenci tvrdí, že Kristus se za nás dosti postil, proto netřeba prý nám nekonečné zásluhy Kristovy ještě nějakým vlastním sebezapíráním zveličovati. A tuto zásadu více epikurejskou nežli křesťanskou osvojilo si i dosti matričních katolíků, kteří si myslí, že by buď ujmou v jídle aneb zdrželivosti od masa poškodili si zdraví. Když však nemírným jídlem a neustálým požíváním masa zdraví si podryjí, pak ovšem ukládá jim strach před smrtí dlouholetý půst. Tolik nám přece musí býti ze životosprávy známo, že právě pro moderního člověka, trávení celé dny v uzavřené místnosti bez dostatečného pohybu, jsou ty časté porce masa pravým jedem. Není třeba býti přemrštěným vegetariánem, ale je nutno brániti se proti masité záplavě našich jídelních lístků. „Jest rozumně jísti maso jenom jednou denně a jednou téhodně se ho vůbec zříci.“ Kdo chce zachovati si zdraví, nebojí se postu. Krátké večeře, dlouhý život! Hleďme zdravotní předpisy zachovávat, též ze stanoviska církevního příkazu a pak při dlouhém životě budeme mítí též zásluhu před Bohem. Že ovšem svatopostní čas ukládá nám vedle ujmy v jídle též zdrželivost od opojných nápojů a všeho druhů neřestí, pochopí každý, kdo pozoruje půst z vyššího stanoviska.

(3) Fabriký na velkovýrobu bláznů. Židovské a evangelické listy mají utkvělou představu, že k poštilému blouznění ano k šílenství vede právě katolické náboženství. Tam a tam se zbláznila ženská; za to mohou misiónáři, kteří ji tak důkladně „spracovali“. Pomate se ženská jinde; to má z toho, že šla ke zpovědi. Zkrátka za každou duševní poruchu některého katolíka může církev. Ovšem že takovými tendencemi sestavenými „objevy“ se dají balamutit sluhové židovstva a vyznavači německého evangelia velice snadno. Ti mají za nepochybnou pravdu vůbec všechny kachny, jež jsou fabrikovány ku potupě církve. Nyní židovský Čas v čísle 46. v příčině toho bláznění lze až příliš kurážně. Prý by několik kostelních exercicií, několik čísel Čecha nebo sv. Vojtěcha bylo schopno učinit na středních školách bláznec. Prý kazatelna a zpovědnice jsou příčinou bláznění. Nebude tedy od místa, jestliže se tak trochu blíž podíváme, kde jsou a byly skutečné fabriký na výrobu bláznů.

na genialního Čajkovského. Jeho kvarteta se mohou postavit směle po bok nejkrásnějším arcidílům. Jen je při tom ta svízel, že kollega primista nemůže některé takty dobře sehrat; a Frantík musí přece sedět u čella. Pak ještě přesunul rozjařený student hovor na Fibichovu „Jarní romanci“. To je požitek přímo Olympský! „Milostivá“ poznamenala, že slyšela tu kantátu v Praze. Poslouchalo se to prý opravdu velmi krásně.

„A slečna romanci neradí znát?“ útočil Frantík sladce na modré oči; ty znovu vesele zablyskly a pňavné rtíky pronesly: „Náhodou neznám; — ale Vy mi, pane, velice lichotíte. Já nejsem již slečna, zde vedle sedí můj muž. —“

Teď se Frantíkovi vyřídilka nějak popletla. Koktal cosi, aby se mu — odpustilo, že milostivou paní kontrolorovou nesprávně tituloval. Pán i paní se hlasitě smáli, zkrátka již ty jejich oči byly svědectvím, že černý poklesek mnohomluvného protějšku úplně pardonují. Jen ta vedlejší sledovala všecko s kyselým obličejem.

Když se Frantík z překvapení trochu probral a zabloudil zrakem ke stolu kolegů zpěváků, zpozoroval, že na něho dobrý přítel Opleštil významně kývá. Povstal tedy a omlovil se, že musí na okamžik ke kolegovi.

„Na zdar, hochu“, vítal bodře Opleštil. „Gratuluju ti k zábavě; ale myslím, že by ti huba jela ještě veseleji, kdybys ji líp zavlažil. Víš co, tuhle máš ještě dva šestáky. Přišel sem taky můj strýc, všecko se mu tu moc líbí, a tak mi přidal ze samé radosti na útratu ještě zlatku. Zrovna jako bych ji našel. Ty šestáky mi, kamaráde, vrať nemusíš. Ale víš, až bude nějaká domácí česká úloha . . .“

„Inu to víš, že tě, bratře neopustím,“ vypjal se Frantík.

Ale v zápětí přilil Opleštil Frantíkovi do

V církvi katolické takovou fabriku bychom marně hledali. Ta proti poverčivým ztřeštěnostem vede odvážný boj. Její učení praví: odtud až potud; lehkomyšlnému, fanatickému blouznění nutno klásti odpor, i kdyby se stokrát tvrdilo, že se má dáti volný průchod „náboženské svobodě“. Vzpomeňme si na př., jaké stanovisko zaujala církev proti bláznivým Mrskáčům, kteří opravdu vyráběli celé tlupy šílenců, kamkoli přišli.

Za to však církev „pokrokovější a svobodomyšlnější“ vyráběly statisíce, ha miliony náboženských šílenců. Na př. tihle Táboři byli jistě křesťané velice pokrokoví; vždyť posud věrní moderní husité nepřestávají plakati nad jejich konečnou porážkou. A podívejme se, jak pokrokově učili. Zfanatisované jejich davy věřily rozhodně, že právě nastává soudný den, „čas pomsty a zármutku největšího“; proto nechť každý „vyvolený se uteče do jednoho z označených pěti měst před „antikristem silným a hrozným.“ Ve dnech tábořských postů neměla se ani nemluvnata kojiti, leč by dříve s proléváním hojných slz plakala. K čemu užívali oltářů a křtitelnic v katolických kostelích nalezených, o tom hnusno psáti. Všecko, co svědčilo o vyšší kultuře, bylo jim „dábeřským nálezkem“; i bru na varhany a vícehlasý zpěv pokládali za „uší daremné lechtání.“ Měli také humánní a svobodomyšlnou zásadu: „Bíte, zabíte, nikoho neživte.“ Prý každý věrný sluha Boží v krvi protivníků „má ruce své umýti a posvětit“; jinak jest zlořečený. A samy „sestry“ tábořské pomáhaly důkladně plniti tento ušlechtilý program „jako lité nedvědice“. Zprávy o těchto „pokrokových“ zásadách tábořských podávají sami husitští pisatelé, jako Vavřinec z Březové a Bílejovský. Není divu, že velká část těchto fanaticů se přidala k sektě ještě „pokrokovější“, jakou byli Adamité. Že pokroková sekta Adamitů byla ještě účinnější fabrikou na velkovýrobu bláznů, o tom ovšem není nikde sporu. A že církev proti nesmyslnostem Táborů důrazně protestovala, za to ji nynější „rozumní“ husité pokládají za zpátečnickou.

V církvi protestantské bylo také mnoho znamenitých nápadů, které právě o veliké bystrosti nesvědčily. Prý víra i bez dobrých skutků spasí člověka; křest jest jen znamením; že jest vyznavač Kristův úplně svobodným; zákon desatera platil jen pro židy; za vnitřní hříchy netřeba pokání činiti. Tohle byly tak veliké mondrosti, že se moderní protestant ani neodvážil činiti takovou vědou útok na zdravý mozek svého bližního. V protestantství se zrodila také blouznivá sekta Novokřtěnců, která útočila na zdravý rozum zase jiným způsobem. — A proč by si byly ony pokrokové sekty nezabláznily? Vždyť přece panovala svoboda; a i největší ztřeštěnosti byly pokrokem — jen když čelily proti nauce katolické. Ovšem nesoudili tak vždycky lidé všichni. Na př. sám Žižka jednou fanatickému knězi tábořskému Antochovi pěstí natloukl. Máme silné pokušení srovnati s učením naší církve židovský talmud; tihle knihu nechávají „po-

poháru z čerstva čepované elasti trochu pelýhku: „Poslouchej, tolik na ty kontrolorovy nekřič; jsi veliký sanguinik, mírni se a neházej tolik rukama. A pak — neříkej té starší dámě „milostivá“. To ji smrtelně urážíš. Vždyť to není žádná paní; je čím dál svobodnější. To je sestřenice paní kontrolorové.“

„I to jsem nudrč — ale od západu; já jsem teda tituloval obě obráceně. Ale kdopak má taky všecko vědět, když se mi jen představily: Fany Křičková — Marie Troufalová. A tak jsem jim udělil tituly jen tak od oka. Taková hloupá dvojí blamáží!“

„I to je jenom jedna blamáž; že's říkal paničce „slečinko“, to's jen příjemně polechtal její ješitnost. Ona je dosud trochu koketka.“ „Ale jak to mám jen u té staré panny napravit?“

„Jak, jak; netituluj ji teď nijak. To bude to nejlepší. Beztoho by věděla, že tě neudělala moudřejším její panenská tvářnost ale za to jen moje informace. A už raději si sedni ke stolečku a nehněvej se. Vždyť víš, že ti to . . .“

„I vždyť si rozumíme“, mávl Frantík rukou a odešel s dvěma šestáčky tajně do kapsy vpašovanými k svému stolečku. Když si sedal, stala se mu zas malá nehoda, která měla v zápětí nehodu větší. Před slečnou Troufalovou byla právě postavena na táčku maličká sklenka, dopolou naplněná citronovou limonádou. Frantík v rozržitosti při sedání o ni zavadil loktem, nádobka se převrhla a vychrstla celý svůj obsah na bílý ubrus.

„Nic se nestalo, nic se nestalo,“ konejšila slečna Troufalová zarudlého septimána, když s pokornou omluvou vyskočil, aby zamezil případné stékání rozlitého moku se stolu. Slečna sama rychle položila na polité místo svůj ubrousek, který na základě vzhlavosti všemu neštěstí zabránil. Bohužel však skoro současně vyňal polekaný septimán svůj šátek

krokové“ listy na pokoji a proto snad ani fanatisovat nemůže. Ale pardon! Moderní židé aspoň u nás drží se talmudu hlavně potud, pokud to nese něco do kapsy. A proto jim nechceme ubližovati.

Dle moudrých pokrokových hlav za každého blázna v církvi katolické narozeného může církev. Není divu, že nám při tom napadá, proč se zbláznil oslavovaný německý myslitel Nitsche. Ten byl přece největším nepřitelem všeho katolického. Proto pozor čtenáři spisů Nitscheových! Ať se nedostanete za svým učitelem do bláznince!

Jízlivý pisatel „Času“ odbývá zcela požídku správné mínění „Čecha“, že hlavní příčinou sebevražd jest nedostatek náboženské výchovy v rodinách i ve školách. Nedivíme se; vždyť tento list vždycky silně pokulhává v historii. Jinak by věděl, že právě v čase nejvzornější náboženské výchovy byla v Čechách sebevražda věci výjimečnou, téměř neznámou. Takovou sílu dodávalo náboženské přesvědčení našim předkům, kteří zkusili často desetkrát víc než nynější sebevrahové. O tom ovšem židovský tisk mluvíti nebude, zrovna tak jako nepohani slovem ony sekty, které svým fanatickým programem vychovaly celé legie vyjevených ztřeštěncův.

Politický přehled.

Delegace opět obživly. Dne 16. února jednala rakouská delegace o rozpočtu ministerstva vojenství. Před plenární schůzí mimo jiné usneseno upustiti od projednávání resolučního návrhu Derschattova stran výsostních práv koruny. Stejně jako čeští rozhodli se též němečtí delegáti, že budou hlasovati proti větším položkám rozpočtu, požadovaným na zřízení a udržování nových vojenských ústavů. Delegát český Kaftan kladl důraz, aby ve věcech vojenských dbáno bylo náležitou měrou též požadavků českých, mluvil proti týráni vojínů, a aby při objednávkách nových děl dbáno bylo domácí výroby. — V plenární schůzi uherské delegace vystoupil del. Ugron ostře proti trojspolku. Německá politika úřední řídí pud k východu a připravuje podmínky pro všenněmeckou politiku a přeje si patrně získati časem blízký přístav v moři Jaderském. Balkánský poloostrov že pojistili si Němci pro své výrobky už dříve než Rakousko-Uhersko.

O politické situaci obšírně promluvil v neděli na schůzi polit. spolku podvysockého posl. dr. Pacák. Dokládal, že poselstvo české bylo do obstrukce vtačeno; za nynějšího poloabsolutismu ve znamení § 14. má stát už 33 milionů schodku, za čirého absolutismu by to tak dále říše nevydržela. České poselstvo žádá, aby s příslušníky obou národů v celé zemi bylo jednáno oběma jazyky stejně.

Francouzský ministrpresident Combes zamýšlí opět kongregace v Lurdech působící ze země vyhnati a poutní místo uzavřít. Snad by tím Francii jenom posloužil, ježto by se

z šosu — a to dost neopatrně; jakmile totiž ruku k politému místu vztáhl, zaharašil na podlaze veliký klíč jako starý dvougrošák.

„Ale, ale,“ zasmála se hlasitě slečna a s přidechem škodolibosti dodala: „Děkuji za Vaši horlivou ochotu; bylo to zbytečné; vidíte, že se mým šatům nestalo nic. Teď si zase dovolím posloužit panu studentovi sama.“ A již — sotva že se Frantík shýbl — sebrala mu klíč zrovna před rukou a stojíc podávala klíč do třesoucí se dlaně studentovi hezky s výsoka, aby ten nešťastný předmět každý důkladně viděl.

„Uctivý dík — slečno“, koktal pomatený septimán. „Já jsem, prosím, slečno . . .“

„Nu velice horlivý, všecka čest, ale při tom trochu nešťastný“, vpadla slečna Troufalová. „Takovou vzácnou starožitnost z patnáctého století byste měl vlastně nosit v pouzdře. Ždá se mi, že právě takovými klíči otvírali staří kosteláni hradní brány.“

Francek zrudl ještě více, zvláště když uslyšel ke všemu ještě smích od vedlejšího stolu. „I nic si z toho nedělejte, vždyť jest to jen malichernost,“ lil pan kontrolor balsám na raněné nitro septimánovo. „Nějaký žert musí v plesu každý snést.“

Inu — co měl Frantík dělat? To věděl, že by se nějakým výbuchem učinil ještě směšnějším. Upokojil se ostatně myšlenkou, že tahle tragická scéna není ještě nejhorší; hůř bylo, kdyby mu byl z kapsy vyhlítl místo klíče salám; štěstí, že ta masitá pochoutka skončila dřív. Ale umí se ta ženská mstít! Jako by titul „milostivá“ byl urážkou; možná, že už přes dvacet let ta jízlivá dáma dychtí, aby byla paničkou — ale když ji tak někdo tituluje, už je zle. Taký Frantík mrzelo, že se při té katastrofě zapomněl a tituloval honem po dvakrát „slečno“. Dobře pozoroval, jak se kontrolorovi manželé znovu významně při tom šklebili. A tak už měl Frantík na krku třetí

francouzští katolíci asi zburcovali a panující neznabohy a zednáře odevšad smetli.

Mesi Nizozemskem a Dánskem podepsána byla smlouva, dle níž spory mezi oběma státy předkládány budou haagskému smírčímu soudu.

Z Macedonie docházejí zase znepokojivé zprávy. Albanci se opět bouří a svádějí boje s tureckým vojskem. V kruzích vojenských v Bělehradu věří se blížící se bouře. Ministr vojenství koná zimní přípravy válečné. Bulharsko a Turecko chystají se k válce. Výbor makedonský prohlásil, že na jaře započne povstání.

Japonsko proti Rusku.

Z bojiště na dálním východě přicházejí sice zprávy mnohé, které povětšinou jsou z pramene anglického bývalí nepravdivé. A úskoční Japonci také jistě zveličují své úspěchy, hlásajíce do světa o nezdarech ruských. Kdyby byly pravdivy všechny ty zprávy o zničených lodích ruských, pak by Rusko nemělo už ani jediné pořádné loď. A zatím dle určitých zpráv ruské loďstvo, které prý zamrzlým mořem držáno bylo v přístavu vladivostockém, vyrazilo k severní části souostroví japonského působící na pobřeží japonském všude postrach. A zároveň také ruské loďstvo z Port Arthur, kdež prý ono Japonci bylo jako v kleštích sevřeno, koná denně obhlídku v severní části moře Žlutého, pídíc se po loďstvu japonském a ohrožující přístavy korejské. Obhajování Port Arthuru ponecháno úplně pevnostní posádce. K tomu ještě blíží se k Japonsku evropská část loďstva ruského, nebo už jest na svém místě, tak že nyní mohou Rusové na třech různých místech Japonce zaměstnávat i dopravě loďstva na Koreu překážeti, aby zatím k pozemnímu boji připravili dostatečné množství vojska. Sibiřské sbory vojenské byly rozkazem carovým mobilisovány. Sibiřskou drahou dovážejí se denně pluky nových bojovníků. Z Ruska evropského přicházejí jenom dobrovolníci. V kasárnách kyjevské pěchoty svolano mužstvo jednoho celého pluku, aby z něho vybráni byli dobrovolníci. Třikrát učiněno vyzvání, aby se dobrovolníci přihlásili, ale tu vždy celý pluk postoupil o krok do předu, všichni že jsou hotovi za cara bojovati. A když konečně na vyzvání plukovníka ani otcové rodin, ani muži ne příliš pevného zdraví a nějaké starosti mající nechtěli zůstat doma, tu důstojníci rozradostnění lili se se svými vojáky. — Japonci dvakrát se pokoušeli, aby Port Arthur osamotili. Za tím účelem chtěli nad Port Arthurem vysadit větší počet vojska, ale vždy byli s velikými ztrátami odraženi, dle některých zpráv vysazené vojsko bylo vždy úplně zničeno. O bitvě u Čemulpa kde Japonci vysadili na Koreu své vojsko, oznamuje se, že Rusové, ač jejich postavení bylo tu beznadějně, osvědčili úasnou statečnost. Šli do boje za zpěvu „Bože cara chraň.“ Rusové nepouštějí se ještě do nitra Korey a soustřeďují se zatím na řece

Jalu, chtějíce tam vyčkati Japonců. Ke srážkám předních stráží už také došlo. Následkem vyplutí ruského loďstva na moře jest to, že také japonské loďstvo hnulo se na východ; nastává hra na honěnou. — Neutralita Číny byla už úředně prohlášena a místokráli a guvernérům nařizeno, aby chránili vyslanectva, kupce a cizí majetek a zamezovali nepravdivých zpráv. Při tom japonští buřičové po celé Číně hlásají o nepřemožitelnosti Japonska a snaží se Číňany pobouřiti proti Rusku. — Neutralita Anglie již na počátku války objevila se v prapodivném světle. Přenechala totiž Japoncům přístav Vejchajvej, ležící proti Port Arthuru, čímž jenom Japoncům umožněny útoky na Port Arthur.

Z činnosti katol. spolků.

Ze Slezského Předměstí. Svato-Josefské Jednota pro Slez. Předměstí a okolí sebrala 7. února t. r. divadelní kus „Rážová pouta“ od Lokaye. Dle obecné kritiky souhra byla vzorná, což lze přičísti jak divadelnímu zájmu a vycvičení dotyčných herců, tak i veliké horlivosti, a jakou zkoušku se účastnili. Účastenství bylo četné. — Kéž touha po uvědomění a vzdělání se vzrná; v tom bude naše síla!

Z Černilova. V neděli dne 14. t. m. dlel prostřed nás všem milý host, čestný člen jednoty naší, vldp. dr. Frant. Šulc, profesor bohosloví a konsist. rada z Hradce Králové. Již při vstupu do prostorného sálu jednoty, který byl přeplněn, byl nadšeným voláním slávy ode všech pozdraven a po ukončení jeho doboře promyšlené a krásné přednesené řeči, o časové a populární apologii křesťanství“ potlesk a volání „ať žije pan doktor Šulc“ nebralo konce. A zasloužil si toho vldp. řečník v plném míře, neboť opět nás utvrdil v přesvědčení katolickém, dokázav jasně, že církev katolická se nepřežila, ale ona jediná že jest nejkrásnější a nejvznešenější společností na světě. Za tuto poučnou řeč vzdává jednota černilovská srdečné díky a osměluje se prositi, aby ho dříve brzo „pan doktor“ — jak všeobecně zde se říká — zase k nám zavítal. — Všeobecně se zamlouvá, co tu a tam jest slyšeti, že jednota nespokojená v pondělí velikonoční na oslavu V. B. Trebizského akademii. Kéž myšlenka ta dojde ve výboru schválení; tak žádáme všichni. Zdať Bůh!

Z Kostece n. O. Katolická Jednota oslaví výroční památku úmrtí vůdce českého národa Dr. Fr. L. Riegrovi z jistých příčin již 21. února slavnostním večírkem s přednáškou p. t. p. JUDr. Františka Hermana, magistrátního komisaře z Prahy „o Dr. Fr. L. Riegrovi a pravém vlastenectví“. Přístup mají členové a pozvaní hosté. Začátek určitě v 7 hodin.

Z Červených Pečků. Křesťan.-katolický vzdělávací podporující spolek „Svornost“ se sídlem v Červených Pečkách konati bude dne 21. února t. r. o 4. hodině odpolední měsíční spolkovou schůzi ve spolkových místnostech v hostinci pana Josefa Kuchaře. Program: 1. Čtení protokolu minulé schůze. 2. Sdělení spolkových zpráv. 3. Přednáška důst. pana Frant. Kratochvíla, administrátora v Radboři: „Děje kostela, fary a farní osady Nebouřské, městečka Červ. Peček a osad přifařených“. 4. Placení měsíčních příspěvků a přihlašování se nových členů. 5. Volné návrhy. I nečlenům vstup volný.

Z Přelouče. V katol. spolku „Svornost“ v hostinci p. Ant. Salfického v Přelouči 23. února 1904 v neděli odp. o 4. hodině 1. „O povinnostech katolíků

A teď byl náš septimán teprve veselý. Vytácel až do tří hodin . . . pak chvíli seděl, aby trochu vychladl a na to střídal nohy k domovu hezky rychlým tempem, jakkoli mu pára ze čtyř sklenic piva dělala v hlavě trochu těžkosti.

Po bujném karnevalu vždycky následuje popelec. A čím více se za víru karnevalu hýřil, tím bývá popeleční chvíle bolestnější.

Frantík měl noc nepokojnou, vyspal se velmi málo. Krev mu v hlavě příliš tuhně vířila, dostavily se těžké sny. Hned se mu zdálo, že vylil celou sklenici piva na šaty obstarožní slečny Troufalové, hned zas viděl, jak se celý dav tanečníků chechtá nad tím, že mu salám ze šosu vylítl. Na konec se mu zdálo, že při tančení klesl na podlahu a ne a nevstát; sotva se podepřel jednou nohou, už klesl na bok podruhé. A při tom žalostně kvílel: „Lidičky dobří, kde mám klíč? Ztratil se mi klíč a takový veliký! Slečno Troufalová, nevíte o tom klíči?“

„Bác“, ozvalo se v malém pokojíku, kde ubohý septimán spal. To klaplo hořejší prkénko primitivní pasti, obtěžkané velikou žehličkou. Frantík se probudil a zaslechl krátký myší pískot. Přetřel si rukou zpoceně čelo a zaseptal: „Sloty myši; běhá jich tu celý regiment a ještě to revolučně píská, když se naše domácí chce zbavit aspoň jedné“. . . Ale byl rád, že ho ta rána vytrhla z takového trapného snění.

Ráno měli plesová lvová z gymnasia výjimečné prázdno. Ale odpoledne se musilo do školy. A to nebyla pro septimány malá škola; vědělo se, že bude přísný profesor Hořánek z fyziky jistě zkoušet; u něho nebyl ples žádnou polehčující okolností. Ach, jaké trapné ticho odpoledne v septimě panovalo, když pan profesor s chladnou lící zkoumal listy svého zápisníku! „Vácha“, pronesl suše. Frantík se potácel pomalu k tabuli.

naší doby“ promluví dp. P. Milo Záruba, člen kanonie Želivské. 2. „Rolnickou otázku“ náležitě objasní p. Fr. Šváňánek, redaktor Selských Listů. Pozvaným vstup volný. Hosté uvedeni členy spolku jsou vítáni.

Zprávy místní a z kraje.

J. B. M. nejdp. Dr. Jos. Doubrava odeběře se v pondělí po 10. hod. dop. z Chrásti na několik dní do Vídně na biskupské konference.

Svědomitý obhájce. V „Ratiboru“ zastává se p. Dr. Klumpar s úzkostlivou svědomitostí kněžských úředníků, kteří byli hr. Sternberkem pro nepohodky aneb neschopnost ze služby propuštěni. Jméno toho názoru, že každý úředník má plniti svědomitě své povinnosti a příslušná vrchnost má také od svých podřízených svědomitost tuto požadovati. Kde vrchnost bojí se svému podřízenému připomenouti jeho povinnosti ze strachu, aby ji nevrátil za to do noviny, tam ovšem vrchnost jenom po straně si ulevuje nářkem a starý šlendrián trpí dále. V zájmu pokroku nemělo by se energickým představeným zbraňovati v nutných opatřeních, nýbrž spíše následovati jejich příkladu, tam kde dosud vládo kamarádství.

Skončený boj o mandát. Dnes rozhodne se mandátový boj, který již po 7 nedělí udržuje Hradecko v zimním napjetí. Jak jsme již po schůzi v Chicagu předpověděli, došlo skutečně při něm až na facky a docela na revolvery. Takhle vypadá to s tím vyžadovaným rovným přímým volebním právem. Každému voliči prý bude volno ucházeti se o mandát a nebude-li ocejchován známkou některé politické posady, vytáhne proti němu nejméně 30 řečníků do boje. Na kandidaturu hr. Sternberka můžeme studovati dobrodiní „rovného“ voličského práva.

Městské přím. muzeum pro severovýchod. část král. Českého v Hradci Králové pořádá ve dnech 20., 21. a 22. února výstavku koberec a různých gobel. prací zhotovených dle návrhu malířů R. Schlattauera a H. Švaigra, spojenou s výstavkou konkurenčních prací krajkářských. Výstavka otevřena bude v sobotu dne 20. února o 2. hod. odp. a potrvá přes 21. a 22. únor. Výstavka tato bude přístupna od 9. do 12. hod. dopol. a od 2. do 5. hod. odpol. a nalézá se v čtárné přím. muzea v budově c. k. odb. školy v přízemí na levo čis. dvěti XI. Vstup volný. — Kuratorium přím. muzea předvádí ct. obecnostu v této výstavce výsledky dvou za stejným cílem se nesoucích snah po zvelebení domácího průmyslu. První skupina obsahuje tkané práce zhotovené domácími lidmi z okolí Valašského Meziříčí, provedené na způsob norvežských gobelínů na stavu scherbeckém. Výrobu tuto zavedl u tamějšího valašského lidu akad. malíř p. R. Schlattauer, rodilý z Mor. Hranic. Veškeré návrhy na tyto práce až na gobelín „Krysař“, provedené dle známého obrazu malíře Hanuše Švaigra, jsou dílem zmíněného umělce, který i lid na stavu tomto tkáti naučil a veškeré práce pod vlastním dohledem zhotoviti dává. Druhou skupinu tvoří výsledky doavadní akce po zvelebení domácího přím. krajkářského v kraji žamberckém. Akci tuto s úspěchem pomoci několika vážných pracovníků před dosti krátkou dobou vyvolal okr. hejtmán v Žamberku p. K. Vojáček. Další akci převzalo nyní přím. muzeum v Hradci Králové, které hlavně zvýšením umělecké úrovně domácího tohoto průmyslu, dodáváním mu nových, svérázných vzorů, zjednáváním odbytu a pořádáním kursu ku dalšímu vzdělání pracovníků sil dojíti hodlá cíle vytčeného. Společá při tom na podporu našeho ct. obecnostu a upozorňuje, že veškeré

„Nakreslete mi, Vácho, postup vlnění přičného“ zněla otázka. Vácha maloval sinusy a kosinusy, pokud uměl, ale naposled se brábl dvakrát rozpačitě do vlasů, zakotkal se a dost.

„Sedněte si a uče se, rozumíte; už jsem Vám to v kvintě říkal, abyste toho raději nechal. Nemusí studovat každý, kdo má dvě dírky do uší.“

Frantík beze slova položil křídlo. Když nadělal professor dvě nedostatečné a jednu dobrou jiným třem „výborům“, povolal k tabuli Opleštila. „Vysvětlete nám odraz vln.“ Opleštila nešťastné vlny také brzy od tabule odrazily. Pan professor smutného hrdinu provázel ještě peprnou poznámkou: „Slyšel jsem, Opleštila, že chcete dokončit studie v Litomyšli. Víte, odejdete-li, skočím rovnýma nohama do vody, ale jen po ramena, jen po ramena, rozumíte?“

A když si Opleštil zamlkle usedl vedle Frantíka, bylo slyšeti, jak v blízkém sousedství gymnasia vyhrává kolovrátek: „Vždyť jsme jen jednou na světě.“ Hotová tragická ironie, na jakou by ani Sofokles nepřišel. A když potrefení jinoši schlípne ze školy odcházeli, poznamenal Frantík: „Já jsem včera praktikoval na struny čella vlnění podélné a on se mne ptá schválně na vlnění přičné!“ A Opleštil opáčil: „Po bále jsem si dole zahrál partii biliáru, to jsem se cvičil v rázu koulí pruhových, ale Hořánek zas jako schválně mi dá otázku o odrazu vln.“

„Hm, a tak jsme dostali oba pěkné nadělení. Když jsem se ráno probudil, bylo mi, jako bych spáchal nějaký zločin. Byl jsem rozmrzelý na celý svět. Víckrát tak dlouho užívat nechci.“

Inu — každá legrace něco stojí, čím je větší, tím dražší. A mládí nerado pochopuje, že povinnost jest přednější než zábava. Ano, ano, když hra nejmilejší, přestaň, třeba že jsme jen jednou na světě!

vystavené předměty jsou prodeje. Může-li kdo přispět ku zvelebení hmotného stavu našeho lidu u nás i na Moravě, učiní tak!

Ples na Tatrách ve dvoraně Adalbertina vydal se jednotě katolických tatrováků v každém směru. Četná vybraná společnost ze zdejších živnostenských kruhů plnila prostorné místnosti Adalbertina, zdávající se přehájenému masopustu povinný hold. Plesovou náladu zvyšovala nemalou měrou nádherná dekorace sálu, zobrazující výlet do vysokých hor s leducovitými hlavy, svěže zelenými boky, kouslejšími jezírky, vodopády atd. Nádherná tato dekorace, původně všeobecný obdiv svým uměleckým provedením, zapůjčena byla tatrovákům jednotě vzácnou ochotou zábravního odboru zdejšího důstojnického sboru, což bylo s povděkem návštěvníky plesu uznáváno.

Pocta zasloužilému služebníku. V neděli dne 14. t. m. v kanceláři starosty města za přítomnosti J. B. M. nejdp. dr. Jos. Doubravy, starosty p. F. Ulricha a patronátního komisaře p. Collina odězdána p. J. Wolfovi, kostelníku při katedrálním chrámu sv. Ducha v Hradci Kr., stáří 88 letému, záslužná medaile za 40letou věrnou službu. Pan starosta případnou řeč osloviv významného, připsal mu medaili na prsa, načež pan biskup navázal na řeč p. starostovu pocítil ho též několika láskyplnými slovy blahopřeje mu. Přítomný p. syn významného za otce dojmem vzlyka svého poděkoval J. B. M. a ostatním bodnostářům za poctu přítomností svou mu prokázanou.

Sebevraždá students. Nedaleko Opatovic vrhl se dne 12. t. m. akademik Jan Mikula, bývalý chovanc zdejšího Lutherova ústavu, v sebevražedném úmyslu na koleje a byl přijždějším vlakem roztrhán. Ješto mladý zoufalec byl evangelík, nemůže se ovšem příčina tohoto skutku přičísti dle panšální zvyklosti na účet duševního tlaku klerikalismu a proto sama „Osvěta“ našla pravou příčinu v nezdravé a nepřiměřené věku svému četbě Nietzscheho, Stirnera a jiných rozervaných autorů. Zoufalý student otrávil si životní vnitřní sílu ničivou četbou, která dle tvrzení profesora Maasaryka na veřejně schůzi v Praze šifřivá se podlouduým způsobem mezi mládeží bez vědomí profesorů a zodpovědných dozorců. Tohle je sice všecko známo, ale proto přece „Osvěta“ žádá od profesorů, aby se více dívali do duší svých žáků nežli do jejich paměti a sešitů, čímž by veliké procento takových smutných případů odpadlo. Profesoři mají tedy bděti též nad četbou svých žáků a mají vyčtené jejich názory přiváděti v soulad se životní zkušeností. Dobrá! Jak se ale tento požadavek srovnává s nedáváním praněřování profesorů sboru zdejšího paedagogia, když zmíněný sbor zakázal chovancům navštívit veřejné čítárny Palackého, kde beze všeho výběru a ohledu na věk čtenářstva vykládají se časopisy a přejímají knihy zrovna stejného směru, jakými se otrávil zoufalý Mikula! Spisy a noviny toho druhu jdou na dračku! Když profesor chce žáka varovati před nepřiměřenou četbou, prohlásí se za policajta. Nechá-li žáka bez dozoru, přičítá se mu polovina viny na jeho zkáze. Právě pokrokové žurnalistiky pro bdělého profesora je tak bezohledný, že se v některých ústavech neodvážá ani sbor žákům návštěvu veřejné čítárny zakazovati a že se ani jediný člen sboru nepokusí navštívit tuto místnost, by se zde nesetkal s odděrateli neystematické četby. Nejprve se povoláním činitelům sváží ruce a pak se na nich chce, aby napravovali, co zlého tajní škůdce ve jménu též nezájitě svobody přesvědčení mezi studující mládeží natopili. Nechceme tvrditi, že všichni profesoři jsou prodchnuti pravým duchem pedagogickým, ale tolik přece tvrdíme, že by se dodělali lepších výsledků na svých žácích, kdyby je podvrtné živly nepřipravovaly a neodcizovaly boucharonskými hesly od vědecké práce a od zásad mravně náboženských. Podvrtná práce ponese čím dál tím horší ovoce. Nalomené třtiny budou se lámati.

Sbor dobrovolných hasičů v Hradci Králové obdržel dne 14. února 1904 řádnou valnou hromadu. Přítomno bylo dle praesenční listiny 45 členů. Po přečtení a schválení zpráv přikročeno bylo k volbě, při níž zvoleni následující pp.: za starostu Hlávka F., za místostarostu Mužík J., do výboru: Buk F., MUDr. Durdík V., Krejmer F., Procházka J., Rokos F., Skrovný K., Strumhaus J. a Tichý J., za revisory účtů Smutný K. a Pokorný A. Sbor tento dle zprávy jednatele čítá celkem 147 členů, z nichž je zakládajících 31, přispívajících 44 a činných 72. Sbor tento založil si pro své činné členy podpůrnou pokladnu, jejíž členy jsou také c. k. místodržitelství schváleny. — Do této podpůrné pokladny budou se vkládati veškeré příspěvky a milodary, z kterých udílet se bude podpora v případě nemoci, zranění při požáru neb cvičení a zemělému členu příspěvek na pohřeb. — Účel této pokladny zajisté zasluhuje, aby byl všemožně od zdejšího občanstva podporován. Doufáme též, že občanstvo zdejší podniknu tomu humanitnímu přiznání své neodopře.

Velký koncert za spolnúčinkování s. Marie Romanové-Gärtnerové a s. Aninky Fialové, koncertních pěvků, virtuozů bratří Hájků, p. J. Kaláše, koncertního pěvce a p. K. Paula pořádaný jest „Eliškou“, dámečným pěveckým spolkem v Hradci Kr., v Klicperově divadle v sobotu 20. února. Program: 1. Karel Bendl: „Zrušená láska“. Pro 4hlasý ženský sbor a práv. pianu. 2. Zden. Fibich: a) „Jarní píseň“, b) „Kohoutek“. Přednese s. A. Fialova. 3. H. Wieniawsky: „E. dur koncert“. Přednese J. Hájek. 4. J. R. Rozkošný: „Arie „Popelky“ se stejnojmenné opery. Přednese s. M. Romanová-Gärtnerova. 5. G. Tartini: „Dáblův trilek“. Přednese J. Hájek. 6. Karel Reinecke: „Šípková Růženka“. Pohádka pro trojhlasý ženský sbor se solem sopránovým, altovým a barytonovým s průvodem klavíru a deklamací. Začátek určité v 7 hodin. Čís. 1., 2., 4. a 6. doprovází s. Emma Scheinerova, č. 3. a 5. p. E. V. Hájek. Dirigent L. Knepr.

Ve prospěch kruptví postlžených zdejšímu c. k. okres. hejtmanství zasílaly: Sbor dobrovolných hasičů v Černilově jako čistý výnos z plesu 50 K a obec Stádky sbírkou 25 K; dosud úhrnem zasíláno 4757 K 32 h.

Ze Věce sdružení křesť. dělnictva.

Schůze ústředního výboru dne 13. února. Přítomni: Urban, Jukl, Pochmon, Karásek a Polák. Podpory nemoc. uděleny: Hurtové J. ze Sedlce 4.70 K, Matlachové R. ze Sedlce 3 K, Vítkové A. z Litomyšle 6 K, Oberreitrové A. z Hlinska 6 K, Kuldové R. v Úpici 11.05 K. Podpora v nezaměst.: Stantaják V. v Ústí 8 K, Částkové A. v Litomyšli 4 K, Hanzlové v Kostelci 2 K, Hodkovi F. z Úpice 2 K, Čepelkovi z Úpice 2 K. Ostatní žádosti za udělení podpory odloženy pro neúplné vyplnění listků.

V jednotě Českých střelců v Hradci Králové.

V ustavující schůzi výborové, jež konána byla dne 15. února 1904, zvoleni byli následující funkcionáři pp.: za I. jednatele Richard Kadečka, za II. Jan Stojekal, za domácího správce (hospodáře) J. Řezníček, za střelozorce I. Frant. Huk a za II. Jos. Beran. Mimo to ustanoven byl odbor rybářský s předsedou p. J. Mužíkem. Do tohoto odboru zvoleni byli pp. Frant. Čupr, J. Kroulík, Frant. Huk, Ant. Šubrt a Dr. Červinka. Za nové členy přijati byli pp. Josef Novotný a Zl. nek Havliza.

Oheň. V Rasku u Hradce Král. pořádali minulou neděli dne 14. t. m. hasiči ples u p. J. Adamíry. Kolem 8. hod. večer, když zábava byla v nejlepší proudě, povstal oheň ve druhém hostinci u p. J. Ponra. Od stohu slámy, kde oheň vznikl, chytla stodola, v níž zničeny zásoby slámy a dosud nevymáčeného obilí. Škoda bude asi pojištěním kryta. Jak oheň povstal, neznámo. Zatím co se občané zaměstnávali u požáru, v hostinci p. Adamíry spadla pojednou provrted sálu visící lampa, rozbila se a hořící petrolej rozlil se na všechny strany. Štěstí, že lidé požárem ze sálu byli vyplášení a že hořícím petrolejem brozící nebezpečnosti ještě v čas přítomnými málo lidmi bylo odvráceno.

Z Vellehovek do Vellehovek.

Snad každý katolický agrárník dle dosavadních zkušeností může pozorovati, že u nás p. Hynek Srdínko sotva projde. Okolní evangelici se drží zuby nehty svorně dra. Hajna; snad proto, že ten pán rozhodně pracuje pro vyloučení náboženského vyučování ze školy. Ovšem vědí dobře, že boj jeho namířen vlastně proti náboženství katolickému; pastorem za jejich horlivé služby nespláti nevděkem Evangelici si s panem Hajnem dobře rozumějí. Co tu činit, nezvětlá-li p. Srdínko? Dojde jistě k užší volbě mezi Hajnem a Sternberkem; proto upřímně radím, aby v tomto případě páni Srdínkovi rozhodli se pro Sternberka. Nezavírámi nikterak oči před slabými Sternberkovými, ale tolik myslím, že katolický agrárník nebude na rozpacích, má-li rozhodnouti mezi příkrým odpůrcem katolicismu a Sternberkem, který posud na schůzích nikde katolickou církev neurážel. Jeden volič. —

Z Dašle. Od 17. do 24. t. m. konají se farnosti Dašické OO. Tovarýšstva Ježíšova vdpp. Alois Jemelka z Hradce Králové a J. Rybák z Prahy obnovu sv. misie. Kéz Bůh požehná a udělí hojného zdra!

Z Pusté Kamenice. Ku předešlému dopisu z Pusté Kamenice, jednajícímu o odchodu vdpp. děkana O. Richta na nové působení do Morašic, dodáváme, že se loučení účastnili i četní evangelici, jimž to slušnost a mrav společenských velí, aby aspoň pozdravili zasloužilého kněze a spolnubčana svého při jeho odchodu z místa skoro po 30letém vzorném působení. Jak si katolíci vášili svého duchovního vůdce, poznati i z toho, že mu při jeho jubileu věnovali na památku obraz sv. Anny za 100 K a zlatý notářský prsten. Farnost Pusto-kamenická ztratila perlu, kéž ji náležitě ocení farnost Morašická!

K snahám o českou školu v Rokytne u Zamberka.

Že jest v Rokytne dosti značná česká menšina a školy pro její děti že jest nutně zapotřebí, aby mládež byla zdárně k dobru vedena na základě jazyka mateřského (jinak takové děti zakrhnou a ke všemu vyučování jsou lhostejnými), toho je důkazem i to, že mnohé děti českých rodičů docházejí do české školy v Pěčíně. Jsou to ovšem děti chudší a odbor Severočeské jednoty v Rychnově ošatil je nákladem 61 K 60 h., ale to nic nevadí. Je čestno, že i chudší se hlásí ke své národnosti a má i on právo, aby jeho děti neodumíraly duševně v jinojazyčných školách, jež jsou pro takové děti pravou trýzní a trýzní i pro svědomitého učitele. Naděje mnohých těch rodičů z české rokytnické menšiny upínají se k osobě majitele panství rokytnického p. hraběte E. Nostice. Pan hrabě byl kolikrát již předsedou našich českých katolických sjezdů. Poznali jsme v něm muže pro národnost i katolicismus nadšeného. Zajisté, že tedy česká menšina rokytnická najde u něho přízně, neboť žádá a snaží se jen o to, co je spravedlivé. A katolicismus má vždy a všude ukazovati, že je na straně práva a spravedlnosti. Tím stává se povzneseným i v očích nepřátel. Doufáme, že dobrá a spravedlivá věc české menšiny rokytnické překoná všechny nástrahy a obtíže jí v cestu kladené.

Hospodyňská škola letní pro dívky rolnické v Hořovicích.

Při hospodářské škole zimní v Hořovicích zahájen bude 11. dubna 1904 pětiměsíční hospodyňský kurs letní pro dívky rolnické, které 14. rok svého stáří dovršily, obecnou školu a prospěchem vychodily a zachovalé jsou. Vyučování se bude prakticky i theoreticky; veškerým pracem domácího hospodářství, vaření, pečeni chleba, praní, žehlení, úklidu a ošetřování zvířat a drůbeže, pracem v zelinářské zahrádce a ženským ručním pracem zejména stříhu a šití prádla, jakož i stříhu a šití jednoduchého obleku, kreslení stříhu, braní míry atd. Zvláštní pozornost věnována bude praktickému výcviku v mlékařství, výrobě másla obyčejného a čajového, v srašťství a zpracování ovoce. Vyučováno bude zdravotě a vychovatelství. Při škole zařízena jest společná školní domácnost (internát) pro 20 chovaneček. Za celou zaopatření v internátu platí se 28 korun měsíčně předem. Zápisné činí jednou po vždy 4 koruny, za opotřebení inventáře 10 korun. Vyučování jest bezplatné. Vše ostatní ochotně sdělí a přihlášky každodenně do 30. března 1904 přijímá říditelství hospodářské školy zimní v Hořovicích.

Stavba nového chrámu v Náchodě.

V době od 19. ledna do 3. února 1904 na účel této kromě sbírek kostelních odvedli: 104 K 45 h Živnostenská záložna v Náchodě; 81 K 48 h sbírka při banketu o slavnosti svěcení nové radnice; 80 K sl. sbor pp. profesorů na realce v Náchodě; po 30 K vdpp. P. Josef Ptáček, farář v Sedlci u Kutné Hory a z pozůstalosti po Marii Záborské; 12 K p. R. Plodek, učitel měšťanské školy v Náchodě; po 10 K p. R. Bösel v Náchodě, p. Hynek Gottwald, majitel továrny na železný nábytek v Praze, p. Josefa Nentwigová roz. Stürlerová z Kladska, dpp. Redemptoristé na hofě Matky Boží u Králík, p. A. Ulrychová, obchodnice v Náchodě a dp. P. Josef Zelený, kaplan v Sedlci u Kutné Hory; po 5 K dp. R. Bláha, kaplan v Teplicích a p. A. Tichý, měšťan v Náchodě; po 4 K p. Jan Kulhánek, rolník v Jizbici, ze smíru mezi p. A. Samkem a p. F. Kačerem v Bělovsi a p. J. Ptáček, rolník v Č. Černém; po 2 K p. Augustin Hanuš, knihař v Náchodě, hosté v hostinci p. A. Jiráskové v Náchodě, p. M. Langrová ze Slaného, p. J. Lanta v Náchodě, p. F. Moc, řídící učitel v Náchodě, p. A. Nehyba z Bělova, sl. provinční úřad Milosrdných Bratří ve Vídni II, sl. správa vinařství prince Ferdinanda z Lobkovic v D. Beřkovicích a zvonici děkanského chrámu v Náchodě; po 1 K dp. A. Hahmann, děkan v Lokti a p. F. Kollmann, rolník ve Vilimově na Moravě. Stavební fond dosáhl výše 67841 K 54 h. Valná hromada spolku dne 31. ledna 1904 schválila zprávu jednatele a pokladnicka jež i zprávu revisorů účtů a usnesla se, aby zahájeno bylo přelůsné jednání na zjištění místa stavebního.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Ise dostati v knižkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Kněží esmačtyřlístníci. Ke článku o tomto názvu v předešlém čísle uveřejněnému možno ještě připojiti údaje z téhož spisu „Na úsvitě nové doby“ (od Toužimského u Vilímka 1898) čerpané. Jesuita Vodka, jenž sám o sobě říkával, že je starý barikádník, byl věru důkladným tehdy legionářem. V den svatodušní 11. června 1848 byl vedle Karla Sladkovského, Brůny, Jaroše a Brádky v deputaci k Windišgraetzi. Deputace studentských legií šla si vyžádat baterii děl, 2000 pušek a 80.000 nábojů. Windišgraetz přijal deputaci odměně a chladně. Teprv když spatřil, že Vodka, starosta Slavie, má za pasem pistoli, tázal se — „je ta hračka nabitá?“ — A Vodka vytáhl pistoli a podával ji Windišgraetzi se slovy — „Zkuste ji, pane jenerále, proti komukoliv z nás, jak tu stojíte!“ — Windišgraetz ovšem odmítl. Odpověď Vodka byla v čas, neboť večer před tím o slavjanské besadě podobné dvě nenabitě pistole, které Josef Frič měl za pasem, zavdaly podnět k poplachu, že chtěl jimi Windišgraetze zprovodit ze světa. Windišgraetz všude viděl stíny povstání a spiknutí — i tam, kde jich nebylo. Proto mu Vodka tak trefně odpověděl. — Když pak po 15. červnu jednalo se o to, má-li se nadále hájiti Klementinum, tu Vodka, tehdy jako horlivý legionář, uzavřel celé jednání výřkem „Zvítězí nebo zemřít!“ — Je známo, že celý ten pouliční boj v Praze v dnech červnových zavínil Windišgraetz. Studentstvo i lid ještě o velký Boží hod svatodušní byli plni míru a pokoje. Sám Sladkovský zapísalal zástupy, aby nedávali podnět k zakročení vojska. Windišgraetz chtěl krotit za každou cenu i pokojné a nevinné. Dějiny z té doby zcela věrně dří: „Ve Vídni způsobil vzbouření lid — v Praze Windišgraetz!“ Tím se také vysvětluje, že strana proti násilí zpuštěné soldatesky Windišgraetzovy měla a také musela mít všude tolik sympatií. Otcové Františkáni byli v tomto vzruchu proti násilí ochvatitelé vši moci nad Prahou na straně lidu. Z kláštera Otců Františkánů u Matky Boží Sněžné po prvním útoku vojáků na studentstvo a lid, kteří ničím k němu nezavdali příčinu, vynášeny bedny, vyvaleny sudy a podobné náčiní na barikády v Ovocné ulici a v úzkém východu z Františkánského náměstí ke Kolovratově třídě. Klerikové sami pomáhali vynášeti tyto věci, aby předešli vynášení chrámových lavič a zpodobnic. Řádový duchovní neohrožený podával poslední útěchu raněným, umírajícím. Někteří klerikové si nasadili svornostenské čapky a jeden z nich opásaný šavlí bojoval na barikádách proti Kolovratově třídě vedoucích. V pondělí svatodušní byla tato barikáda čteně obsazena. Boj za pšeně k sv. Václavu proti násilníkům z vojska byl tuhý. Děla chrlila kuli za kulí do barikády — ale obranci se nevzdávali a nevzdávali. Zde opět Otcové Františkáni byli u nich a s nimi a za děstě kulí pomáhali raněným a zaopatřovali zápasící se smrtí. Populárním byl v lidu z řádu toho zvláště otec Desiderius. V Perlově ulici volal jistý sladovnický mávaje praporem: „Za mnou — můj prapor je posvácen od otce Desideria!“ A když byl na barikádě raněn, kdo mu podal útěchu víry, byl otec Desiderius Řád za to ovšem pak vytrpěl. Toužimský píše: „Řád svou čestností i vlastenectvím známý těžce potom zakončil prohlídkami.“ — Jed, který ve fantasi nejhoršího ze všech pessimistů, co jich bylo jenerálů, ve fantasi Windišgraetzově hrál velkou úlohu, hledán byl nejen v českém museu, ale i u Františkánů a dne 21. června dokonce dvakrát po sobě, jednou za dne a podruhé o půlnoci. — A přes všechny prohlídky Františkáni nedbajíc sebe chránili studenty a lid před pronásledky zutivých proti těmto vojákům. — Po smutné noci na den 17. června, kdy požár mlynů a vodárenské věže u Karlova mostu ukázaly, co umí zapříšlelé záští proti lidu tak trůnu a králi věrnému a co umí všečepá moc podešívavého a záští slepého diktátora, vyšli mnozí duchovní pražští v ornátech a pod korouhvemi ven ze chrámu se Svátostí Nejavětější. Když ubíral se průvod z Týnského chrámu Karlovou ulicí kolem Klementina a na

most, fidely proti němu koule granátůků Windiagraetových s Malé Strany. „Vlastním účelem průvodů chrámových od duchovenstva zatížených“ bylo vedle utišení myslí lidí „jít v ústřety zúčastněnému vojsku, jehož vtrhnutí po děsné noci každé chvíli se očekávalo.“ — Od sv. Petra vedl farář takový chrámový průvod a štkáním lidí je přerušován mluvil pobavlivě o událostech posledních dnů: „Choutkám dvou panství chtivých a bezcitných osob padneme snad co nevidět za obět.“ — „Lidská spravedlnost zdá se, že s okráškou semé smízel. Přijmi nás všemohoucí Bože, jehož jest pomsta, v království svého věčného pokoje!“ — A zúčastněnému vojsku vatřlo šly i průvody od sv. Trojice z Podskalí a od sv. Jindřicha! Zase dost dokladů, na čí straně stáli katoličtí kněží v tom roce 1848. — Dopisovatel o těchto zjevech z dějin toho roku podá ještě jednou i jiné výňatky.

O hájení české půdy. Česká společnost národohospodářská konala dne 6. února v Praze schůzi, na níž řídil Zemské banky p. Frt. Procházka přednášel o hájení české půdy. Jednotlivé body této přednášky zasluhují, aby vstřípeny bylo hluboko do srdcí všeho lidu: „Mocný přiboj podemílá českou půdu. Tiše, bez velkého hluku, ale vytrvale zabírá ruka cizí kus po kuse domácí půdy v zemích českých. Tu padne velkostatek, tam zase chalupa; někde továrna, jinde zase uhelný důl odcizí nám celou obec, ba někdy utrhnou se celý kraj; noviny zabědují a vlny nad krajem stichnou. Nejlepší hlavy národa měly by přemýšletí dnem i nocí, jak odvrátiti pohromu, která se na nás valí a která hrozí zasáhnouti u samého kořene českou křpu, tak slibně znova se zelenající. Řešení palčivé záležitosti té, hájení české půdy, nesmí vymizeti více z našeho programu. Jednotlivé části její budou arci přetřásány v kruzích uzavřených a snad i řešeny cestou soukromou, ale celek dotýká se všech vrstev národa, jak šlechtice, tak domkaře, učence jako dělníka, tak že všechny třeba zvát, aby přispěli hřívnou svojí. Každý příslušník národa, ať muž či žena, nechť tu koná svou povinnost. Tou povinností nemíním ani žádnou sbírku ani žádný příspěvek. Svatá půda otců našich nedá se udržeti po mém soudu ani sebe většími obětmi na penězích, když by z lidu vymizela ta mocná a účinná láska k ní, jakou se vyznamenávali naši předkové. Nečekejte proto, že vám navrhnou zřízení nějakého velkého ústavu ku hájení české půdy. Takových návrhů bylo již několik učiněno, ale žádný nebyl proveden. Hodlám zahájití dnes veřejný rozhovor o této záležitosti návrhem, abychom všemi prostředky budili a udržovali posvátný oheň lásky k domácí hroudě, tak aby každý český člověk choval v srdci nenukojitelnou touhu získati tolik půdy pro sebe a svou rodinu, na kolik mu prostředky bez ujmy povolání jeho stačí. Povinností jednoho každého nazval bych takové hospodaření se zděděným, vrozeným nebo získaným majetkem, aby přijmy rostly a vydání (zejména zbytečná) se obmezovala, tak aby se v každé domácnosti objevil ku konci roku blahodárný přebytek, jehož bylo by lze užiti ku nákupu půdy. Vlast nešádá na nás nic jiného, než abychom každý na svém místě počestně a pilně pracovali, pro sebe a pro své rodiny co nejšetrněji hospodařili a svými úsporami půdu její s poroby vykoupili. Úkol nebude tak snadný, ale tím větší čest, přiblížíme-li se alespoň k jeho provádění. — U nás se nyní v celku hospodaří špatně. A proto nemůžeme z místa, strácíme půdu pod nohama; posíláme almužnu tam, kam třeba poslati vydatnou pomoc, a stojíme na břehu bez rady vidouce tonouti celou rodinu. Čestné výjimky potvrzují pravidlo. Potomci hospodářů dobrých zacházíme nešetrně s majetkem zděděným i s grošem vydělaným. Mnoho se vyzíská a málo se uspoří. Vymýšlejí se stále nové zábavy, plesy, karnevaly a maskarády, inteligence dává špatný příklad živnostníkům i dělnictvu. Snad nikde na světě se tolik neplesá jako u nás a bylo by na čase vystoupiti mužně proti této nákaze. Kdo zná jen trochu hospodářskou situaci národa, ví také, že nemáme k takovým častým radovánkám žádné přičiny. (Pokrač.)

Torpéda. Velikou důležitost v námořní válce ležnictví mají nyní torpéda, jimiž zničeny bývají i nejlepší vyzbrojené lodi. Ke každému křižáku válečného loďstva patří několik menších zvlášť rychlých lodic, torpédových člunů, které pod vodou i nad vodou opatřeny jsou výstřelnými torpédovými rourami a několika děly rychlopalnými. Torpédo samé, jsouc z ocele podobá se doutníku 6 m dl., průměru 35—45 cm. V něm jest přístroj se stlačeným vzduchem a na 100 kg stříelné bavlíny. Torpédo vystřeluje se z roury stlačeným vzduchem; stlačený vzduch uvnitř torpéda pohání též šroubovou vrtuli na konci torpéda, které se tím pohybuje určitým směrem na vzdálenost až 600 m. Když torpédo narazí, stiskne se bodec v jeho špičce umístěný, čímž rozbije se v torpédu skleněná nádobka s kyselinou, která vytrže a střílnou bavlínu zapálí, načež následuje výbuch. Účinek bývá pak hrozný: z moře vyvstane obrovský sloup vody, slyšeti třesk a loď roztržena se potápí. Torpédový člun v příhodné chvíli celou rychlostí svých strojů přiblíží se k nepřátelské lodi, vystřelí svá torpéda a co nejrychleji se zase obrátí a ujede. Je-li však torpédový člun s ohroženou lodí dříve zpozorován, tu pak obyčejně deštěm kulí zasažen bleká v moře. Torpédové čluny nejčastěji se noci odvažují se útoku, který ani tehdy není jistý, poněvadž válečné lodi opatřeny jsou elektrickými reflektory, jimiž okolí mořské do velké dálky se osazuje a tak blízkost torpédových člunů snadno se pozná. Při nedávném útoku Japonců na ruské loďstvo u Port Arthuru porouchány byly torpédy tří ruské koráby, ježto na ruských lodích elektrický reflektor neavítli, čímž stráža nic neviděla. Hlavní obranou jest tu ostrážost.

Z právní praxe. Smí soused jezdit po soukromé cestě souseda druhého bez řádného dovolení onoho? Nejezdil-li po té cestě delší dobu nikdo, má právo majitel žalovati jej i ty, kteří proti všemu zákazu po jeho soukromé cestě jezdí do 30 dnů, ode dne, kdy se o ježdění tom dověděl, u soudu pro rušení dráby. Jinak po uplynutí 30denní lhůty musil by podati řádnou žalobu. Také má právo pozemek svůj tam, kde cesta začíná i končí, obhraditi neb jinak za-

tarasiti. — Posedkem souseda A vede cesta, rozdělující ho ve 2 díly. Soused, jednak aby si sečil posemek, jednak aby se mu na obou kusech škoda nedělila, chce sříditi novou cestu tak, aby pohodlně se po ní chodilo a jezdit mohlo, aniž by se cesta prodloužila. Jak to lze nejvýhodněji učiniti? Záležitost ta musí se dříve ujednati se všemi okolními sousedy, kteří staré cesty používají, jinak by ho mohli pro rušení dráby žalovati. Jsou-li všichni sousedé tomu svolni, může pak beze všeho cestu jinak vésti. — Soused má louku (pole). Po celé délce té louky jezdí lidé se sousední obce, ačkoli nemají k tomu práva nikde psaného, ani jakékoli smlouvy. Ačkoli činný zákopy, tarasy, zábradlí, nemělo to dosud výsledku. Jak tomu odpomoci a zdaž dožadovati se lze náhrady? Majitel té louky má právo podati na každého, kdo bezprávně přes louku jeho jede, žalobu pro rušení dráby. Tato žaloba podati se musí ve 30 dnech od toho dne, kdy se o rušení dověděl. Proti žalobě může žalovaný namítati, že je v držení práva jezdit přes louku; a dokáže-li se, že skutečně delší dobu přes louku tu jezdil, byla by žaloba majitele louky zamítnuta. Je-li stav věci takový, musí majitel louky podati t. sv. sápuřčí žalobu, ve které domáhá se toho, aby bylo soudem uznáno, že tím, kdo jezdí po louce, nepřislouží žádná služebnost, a že zakazuje se jim další jízda. V každém případě vznikne z toho nákladný spor, ve kterém majitel louky bez pomoci právního přítele se neobejde. (Právní poměry sousedů.)

Spolek sv. Rafaela na ochranu katolických vystěhovalců z Rakouska a Německa shledal, že vystěhovalci z Čech do Ameriky, jichž bývá každoročně značný počet, velice málo používají dobrodini a výhod, jež spolek zdarma poskytuje. Každému, kdož se u dle podepsaných důvěrníků přihlásí, poskytne spolek modrou kartu doporučující, kterou si vystěhovalce připevní na šat na prsou. Dle této karty poznají ho důvěrníci spolku na dráze, na nádražích, na lodi, v přístavních všech městech, a poskytnou mu zdarma radu stran noclehu, hostince, výměny peněz a další jízdy. Kdo jednou sám cestoval, ví ze zkušenosti, jak vítána jest dobrá rada na cestě. Tím vítanější jest pro vystěhovalce, prostě venkovany, kteří často nikde mimo rodnou osadu nebyli. Zvláště pro dívky jedoucí do Ameriky jest dobrá tato ochrana spolku sv. Rafaela, by nebyly zavlčeny do prostituce, pro vystěhovalce pak vůbec, by neupadli do rukou šejdiřů. Zástupcem ve výboru spolku a důvěrníkem pro Čechy jest Vlastimil Hálek, farář v Liboci u Prahy, jemuž budiž dopaeno o doporučovací karty na cestu s přiložením 10 h poštovní známky. Dopisy o karty musí býti podepsány místním duchovním. Důstojné duchovenstvo se žádá, by na výhody, které spolek sv. Rafaela zdarma poskytuje, osadaňky upozornilo. Další důvěrníky spolku sv. Rafaela jsou: Vdp. dr. Al. Frýdek, kap. děkan v Hradci Králové, vdp. Ant. Čech, kanovník v Litoměřicích, vdp. Mat. Lafata, kons. archivář v Budějovicích. Na Moravě: vdp. Fr. Vaculík, kanovník v Kroměříži, vdp. dr. Ant. Stojan, farář a poslanec v Dražovicích.

Vápnění pozemků. Naveze-li se na pozemek dostatek vápna, účinkuje toto 5—10 let. Hnojení pouhým vápnem vymrská půdu velmi. Úžitek z vápnění jeví se jen tehdy, pokud jsou v pozemku i ostatní rostlinám potřebné živiny. Role a luka rodí dobře, ušije-li se současně s vápněním také mrvy chlévské.

Slepice nesou celou zimu, když na chov vybereme kuřata nejlepších nosků, vyhlídnutá v březnu a dubnu. Na cizích plemenech přilší nezaleží. I naše domácí slepice hojně snáší, řádně-li se jenom krmí, má-li účelné zařízení kurník, teplý a čistý, před průvanem chráněný a vůbec opatrují-li se, jak náleží.

Stáří hevěniho dobytka lze také dobře určit dle kroušků (vroubků) na rozcích. U volů bývají kroušky menší než u krav a tu počínají u kořene objeví se první vroubek od 4 do 5 let, druhý od 5 do 6 let atd. U krav počínají se vroubky tvořiti po prvním otelení a každé následující otelení má v zápětí vytvoření se nového kroušku, při smetání vyvine se kroušek neuplň, slabý; byla-li kráva jalovna, vyskytne se mezi následujícími vroubky velká mezera, takže je na první pohled viděti, že jeden vroubek schází. Jsou-li všechny vroubky v pravidelných, stejných vzdálenostech za sebou, lze dle toho souditi na pravidelný vývin a dobré zdraví dobytka. Jeví-li se roh na jistých místech nápadně ztenčený, možno s určitostí souditi na špatnou výživu nebo na nemoc zvířete v dobách, kdy roh se nedostatečně vyvíjel; velká vzdálenost vroubků nám ukáže, kolikrát kráva nebyla březí a nedostatečně vinnutý vroubek, kolikrát kráva zmetala. S přibývajícím stářím zvířete mění se i tloušťka rohu; tento bývá pravidelně do 9. roku u kořene nejtlustší, kdežto po 9. roce v místech těch je mnohem slabší než na prostředku.

Zakázané léky. Jistý Arnošt Hess z Klinenthalu v Sasku upozorňuje v denních listech na svůj lék pod jménem: Dobrý, starý domácí prostředek „eucalyptové praeparaty“ proti nejrůznějším nemocem. Rovněž jistý Frt. Šimanovský z Král. Vinohradů v denních listech, kalendářích a jinak vychvaluje své tak zvané „Březohorské prsní tělo“. Z ohledu veřejného zdravotnictví c. k. místodržitelství zakazuje prodej obou jmenovaných léků.

Posudek českého kněze z Chicago o „Oltáři“. Pánové! Užijte si již delší dobu s prospěchem jako pomůcky a příručky ku katechesi a při liturgických výkladech Vámi vydaného „Oltáře“, sepsaného zaslulým v Pánu biskupem Brynychem, poznal jsem, jak velice výhodným bylo by jej zavésti zde v Americe mezi Čechy, zvláště mezi těmi, kteří jsou příliš vzdáleni od kostelů katolických. Chci jej zavésti nyní ve své osadě. Zaslám zde v dopise deset dolarů, žádaje Vás, byste mi přiměřený počet výtisků výše jmenovaného „Oltáře“ zaslali. Zašlete mi výtisky vázané v deskách papírových s plátněným hřbetem, jaký právě se mi dostal zde do rukou darem od jednoho přistěhovalce. Doufaje, že žádosti mé laskavě vyhovíte, prosím o brzké vyřízení této záležitosti. Račte knihy laskavě zaslati na tuto adresu: „Our Lady of Good Bounsel Bohem. Roman Catholic Church 447 N. Western Ave. Chicago III U. St. of N. A.“

Frant. Kočí + Vdp. F. Kočí, prelát a děkan kapitoly sv. Petra a Pavla na Král. Vyšehradě, zemfel dne 14. února t. r. Pohřeb konal se ve čtvrtek. Zesnulý narodil se r. 1821 v Chaloupkách na Hořovicích, na kuže vysvěcen r. 1846, působil jako kaplan v Jesenici a jako farář v Sázavě, odkud r. 1869 dostal se na Vyšehrad za kanovníka. R. i. p.

Výkaz darů na Adalbertinum.

Z vikariátu čáslavského darovali:

13 K p. farář Jenšek v Chotusicích	13 K
10 K p. děkan Foltá v Čáslavi, p. farář Limberský v Bučicích, p. děkan Šemerád v Potštátech, p. vik. Schreiber ve Žlebicích	40 K
5 K p. far. Svoboda v Heřmani, p. kapl. Zítka v Potštátech, p. far. Hlaváč v Ronově, p. far. Kracík v Turkovicích, p. far. Michel ve Zbislavi	25 K
4 K p. adm. Cvejn ve Vilémově, p. kapl. Wagner ve Zbislavi	8 K
3 K p. far. Volánek v Bestvini	3 K
2 K 50 h p. kapl. Macháč ve Žlebicích	2 K 50 h
2 K 40 h p. prof. Kohout, pp. katechetové Stálý, Špáta a Komárek, pp. kaplani Šemerád a Pospíšil v Čáslavi	14 K 40 h
2 K p. děkan Fencel, p. kapl. Novotný, p. katecheta Novák v Golč. Jeníkově, p. kaplan Opátka, p. katech. Bláha v Ronově, p. kapl. Háek ve Žlebicích	12 K
1 K p. far. Malich ve Klukách	1 K

Celkem 118 K 90 h

Z vikariátu chrudimského darovali:

10 K p. kanov. a vikář Střebek v Mikulovicích, p. arciděkan dr. Mrštík v Chrudimi, p. far. Vykonkal v Cholticích, p. far. Brdický v Jestbovicích, p. far. Klappal v Kladrubech, p. far. Tichý v Lipolticích, p. far. Broul v Heř. Městci, p. děkan Hajzler v Přelouči, p. kons. rada Kvěch ve Svinčanech, p. far. Bartoš, ve Zdechovicích, p. děkan Zörnig v Lab. Týnici	110 K
6 K. p. zám. kaplan Čuda v Cholticích, p. adm. Holzmann v Morašicích, p. far. Moldan ve Váp. Podole, p. kapl. Bruckner v Labské Týnici	24 K
5 K p. kapl. Mikulecký, p. kapl. Horák, p. katecheta Dvořák, p. katecheta Kossan, p. spirituál Sobotka v Chrudimi, p. kaplan Černík v Heř. Městci, p. kaplan Vaněček a p. kapl. Jilek v Mikulovicích, p. kapl. Svoboda a p. katech. Balcar v Přelouči, p. kapl. Voštel ve Svinčanech	55 K
2 K p. prof. dr. Plešinger a p. katecheta Liebich v Chrudimi	4 K

Celkem 193 K

hofsých 118 K 90 h

(Pokračování).

Úhrnem 311 K 90 h

Všeodbor. sdružení křesť. dělnictva laskavě věnovali: J. B. M. nřdp. dr. Jos. Doubrava 20 K, J. O. Bohuslav hrabě z Kolovrat 20 K, vdp. M. Musil, děkan a kanovník v Hradci Král. 10 K, J. O. Vojtěch Josef hrabě Schönborn 10 K, vdp. Ig. Horký, děkan na odpoč. v Heř. Městci 10 K, vdp. kanovník dr. Jan Soukup 2 K, ctih. Školské Sestry v Hradci Králové 2 K. Zaplat Pán Bůh!

Výborová schůze politického družstva tiskového

pod ochranou sv. Jana Nep. v Hradci Králové bude

ve středu dne 24. února 1904, o 2. hod. odpo.

v diecéním spolkovém domě „Adalbertinu“, Jiřkova třída č. 800—I. v Hradci Králové.

Václav Uhlíř, Dr. František Reyl, předseda. jednatel.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 13. února 1904 i hl. pšenice K 11 50—13 00, žito K 9 20—9 75, ječmene K 9 40—9 70, oves K 5 40—5 70, prosa K 11 00—0 00, vřkve K 9 30—10 60, hrachu K 18 50—22 00, čočky K 20 50—28 00, jablel K 19 50—21 00, krup K 18 50—36 00, bramborů K 3 00—3 40, jetelového semene červ. K 70 00—90 00, jetelového semene bílého K 120 00—128 00, jetelového semene švéd. 00 00—00 00, jetelového semene rus. 00 00—00 00, máku K 24 00—28 00, lněného semene K 16 00—20 00, 100 kg. žitných otrub K 9 60—10 00, pšenič. otrub K 9 80—10 80, 1 kg. másla K 2 00—2 10, 1 kg. sádla vepřového K 1 86—0 00, 1 kg. tvarohu K 0 18—0 26, 1 vejce K 0 05—00 06, 1 kopa petršele K 3 00—4 00, 1 kopa kapusty K 2 00—4 00, 1 hl cibule K 3 00—9 50, 1 kopa drob. zeleniny K 0 60—1 00, 1 pytl mrkve K 1 40—1 80, 1 kopa cerele 2 00—3 00. 1 hl hrůšek K 00 00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 13. února 1904 obilniny přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 825, žito 418, ječmene 139, oves 258, prosa 00, vřkve 43, hrachu 8, jablel 2, krup 00, jetelového semene 72, lněného 7, máku 9. 2) Zeleniny: petršele 46 kop, kapusty 66 kop, cibule 74 hl, drob. zeleniny 24 kop, mrkve 55 pytlů, brambor 86 hl, cerele 72 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrůšek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 32 kusů, podsvinčat 427 kusů, kůzlat 0 kusů.

Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčcích s ochrannou známkou
farář Kneipp a jménem Kathreiner
a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali
všelikých méně cenných padělků.

(Zasláno.)

Panu KARLU ZAVADILOVI, slatniku a pasíři v Chrudimi.

Věci kostelní jsem obdržel, děkuji za vše, jsem úplně
spokojen. Odporučením učiním v kruhu svých známých.

Josef Kavan, farář.

V Žalovně, 12. dubna 1901.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK, pasíř a ciseleur

v PRAZE-I. ulice Karolíny Světlé číslo 19.

Dělní kostelních nádob a uměleckých prací z kovu.

P. T.

Děkuje za laskavé zaslání věčné lampy, sděluji
zdvořile, že došla v úplném pořádku a že jsem
jak s provedením jejím, tak i s cenou nanejvýš
spokojen. V dokonalé účtě

Josef Kovář, farář.

Ve Velké Jesenici, 23. listopadu 1903.

Nové nádherné dílo cestopisné

slavného švédského cestovatele

Sven Hedina

V SRDCI ASIE

Právě vyšel sešit 1.

a zasílá se každému, kdo oň požádá,
na ukázkou.

Přihlášky k odebírání přijímá

První královéhradecké knihkupectví
a antikvariát

Bohdan Melichar

v Hradci Králové.

(Bývalý závod Pospíšilův, zal. r. 1808.)

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci hledají: stroj. zámečník, který je zkou-
šený topid, zámečník stavební, dva pomocníci tru-
hlářští, obuvník na šitou neb flok. práci, dělník
krejčovský a učedník na strojní zámečnictví. Dělník
truhlářský, který dovede pracovat na obráběcích
strojích jež si sám seřídí, obdrží dobré místo
v Benčově. Doba pracovní 11 hod., plat až 20 K.
Musí býti křesť. sociál. O místo žádá truhlářský
dělník po vyučení. — Přihlášky přijímá
„Všeobecné sdružení křesť. dělnictva“
v Hradci Králové.

Továrna na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

koňak, slivovici, borovičku, jeřábinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), vínasladká vína šumivá (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí
státní a diplomem slatě medaile, a mnohými ji-
nými diplomy s právem raženi slatě medaile.

Vzorky zdarma a franke.

Svíčky kostelní

voskové i polovoskové

doporučuje P. T. veleduš. duchovenstvu
za podmínek nejvýhodnějších

továrna na svíčky voskové a j.,
parní bělidlo vosku

Josef Pilnáček v Hradci Král.,

c. a k. dvorní dodavatel.

Starý solidní český závod, založený r. 1809
a doporučený Ordinár. listem nejduš. bisk.
konsistoře v Hradci Králové z roku 1888.

Doporučuje veškeré výrobky voskářské:
Svíčky oltářní z čistého vosku včelího i
druhy levnější, dále paschaly, triangle, zrna
kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh
kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro
potřebu domácí.

Výrobky známé, bezvadné jakosti, obsluha rychlá
a přesná, podmínky a ceny nejmnější.

Zvláštní nabídkou na přání ochotně se poslouží.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtěch)

doporučuje P. T. veleduš. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

vsach kostelních paramentů,

praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franke zašlou.

Založeno roku 1853.

Petra Buška synové

v Sychrově, Čechy,

umělecký závod sochařský a řezbářský
pro práce kostelní, parostrojní truhlářství
doporučuje aktivě

k době velikonoční

Boží hroby, křížové cesty, Těla Páně
a klečící anděly ze dřeva řezané a polychrom.
Sošky „Vzkříšení“ ze dřeva řezané a polychr.

velikost 55 60 65 70 cm

korun 32 34 35 42

Pro levné Boží hroby: Těla Páně ze
sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychr.

velikost 90 100 115 130 140 cm

korun 24 28 36 42 48

Klečící anděly ze sádry (pevné), krásně mo-
delované, jemně polychromované

velikost 40 55 65 cm

korun 12 16 22 kus

Provedeno přes 450 oltářů a Božích hrobů.

Záložní úvěrní ústav

v Hradci Králové.

Nové vklady na knížky přijímají se
na

3½ procent,

kdežto staré vklady počínaje dnem 1.
března t. r. zúrokuje se sazbou

3¾ procent.

Úroky počítají se ode dne vložení
do dne vybrání.

V Hradci Králové,

dne 18. února 1904.

Správní rada.

K blížícímu se období prvního svatého přijímání

upozorňuje firma

KAREL ŠIMEK v Č. BUDĚJOVICÍCH

na svůj

hojně zásobený sklad.

Upomínky od 4—24 h,
s českým neb německým textem,
jen v uměleckém provedení.

VZORKY na požádání k dispozici.

K době
velikonoční

Boží hroby se slohem kostelní
Křížové cesty v reliéfu řezané
nebo lité.
Sochy „Vzkříšení“, sochy, oltáře a veškerá ko-
stelní zařízení doporučuje aktivě
umělecký závod sochařský a řez-
bářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 612-VII Sklad Karlova ul. č. 80.
— Ilustrované cenníky, nákresy a rozpočty franke. —
Výhodné platební podmínky.

Odborný velkovývod pro malbu
chrámových oken.

Umělecký ústav pro malbu na skle.

B. Škarda, Brno.

Okna chrámová každé
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším poža-
dákům vyhovující.

7krát prvními cenami
vyznamenán.

Cenníky zdarma.

Kdo by chtěl prodati za plnou cenu
celý ročník

„LUDMILY“

z roku 1903?

— Račtež laskavě dopsati redakci t. l. —

Velkozávod koberců, záclon a všech druhů pokýrvek. Zboží lůžkového.

Železný nábytek. Nábytek z ohýbaného dřeva.

Úplné vybavy nevěstám.

Illustrované cenníky zdarma a franko.

JAN STOUPA V PRAZE,

Václavské náměstí 32.

Jan Horák,

senkeník v Rychnově n. K.

zastlává na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých viněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Tež velejemné látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleúspěšného duchovenstva svědčí o poctivé službě mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

PIANA PIANINA a HARMONIA

nejnovějších soustav — levné.

též na splátky a výměnu nabízí továrna

AL. HUGOLHOTA, HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášovo nábrží proti lab- skému mostu. Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od předních českých umělců. První výstavní ceny.

SLAVIA,

vzájemně pojišťovací banka
v Praze.

Sazby a podmínky vynikají osvobo-
zenými výhodami a liberálností.

Všechny zisk náleží členům, neboť
Slavia jest ústavem vzájemným.

Pozoruhodny jsou zvláště sazby:

pro případ úmrtí,
pro případ úmrtí a dožití,
na věno dítkám,
na výsledky množné,
se 4% stoupajícím zúrokováním.
na pojištění pensí.

V posledních letech vyplácela se
10% dividendy.

Reservy a fondy K 26,906-032-82
Dosavadní výplaty K 73,962-032-88

Vysvětlení a sazby zdarma zašle

Generální ředitelstvo banky Slavia
v Praze, Havlíčkovo náměstí,

a generální zastupitelství v Brně, ve Vídni,
v Lublani, Lvově a Záhřebě.

Velký acetylenový aparát

úplně zachovalý,
pouze 2 leta v uží-

vání, je za polovičku výrobní ceny

Záruka 1letá. **na prodej.**

Spolehlivým poskytnou se i splátky. — Blíží
sdělí administrace t. l.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku

v Hradci Král. u nového Borromaea.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

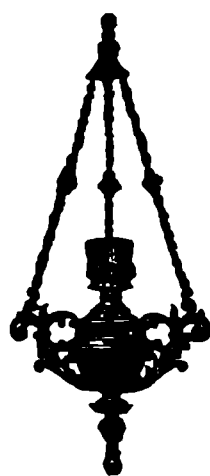
Pisací stroj.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských látek jest u Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar chenty, sukénka, šotýše, zefíry, kanafasy atd. jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12.—, vyplacené od koruna 20.— výše. Vzorky a cenník zdarma a franko.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkozávod truhlářský K. V. Skuherský, Hradec Král., proti hotelu „Merkur“ č. 303.

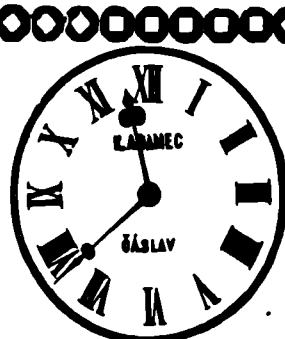

Veledůstojnému duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
č. 19 n, roh

Konviktské ul., vyčleněný prostor speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučiti svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícní, kaditelnice, kroupky, patenky, nádobky a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákrety neb cenníky franko. Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejjednotnějšího. Chápám kostelní úlevu v placení. Více usnutí po ruce. Žádám přesné výroby bezcenné. Vše posílám již posvácené.

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

NOVOTINY

tu- i olzozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

Majitel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Pechman. — Tiskem biak. knihtiskárny v Hradci Král.

Hospodářský rozmach Německa.

R. 1901 prožilo Německo veliké hospodářské pohromy. Byly to hlavně úpadky velikých bankovních závodů a průmyslových podniků, při nichž obecnost ztratila okrouhle 2000 milionů marek.

Z pohromy té Německo se opět zotavuje a dostavil se znenáhla hospodářský rozkvět, jako obyčejně po špatných obchodech nastává obrát k lepšímu. Zahraniční obchod Německa stále mohutní, jak dokazují následující čísla.

	Cena dovozu milionů marek	vývozu milionů marek
r. 1901	5710	4513
„ 1902	5806	4813
„ 1903	6299	5095

Obyčejně se mělo za to, že stát, který mnoho kupuje z ciziny, chudne. Ale názory v této otázce se mění. Silný dovoz zboží z ciziny jest známkou dobrého odbytu v konsumu země kupující a svědčí o její hospodářské síle. Německo není s to, aby vzrůstající počet obyvatelstva vlastní těžbou domácího zemědělství uživilo a jest nuceno kupovati ročně celé spousty obilí z cizích zemí.

Do Německa bylo dovezeno od ledna do konce listopadu milionů metrických centů obilí následovně:

	r. 1901	1902	1903
pšenice	19.60	19.47	17.47
žito	7.80	8.98	7.50
ovsa	3.94	3.53	4.32
ječmene	7.93	10.09	14.15
kukuřice	11.38	8.60	8.54
sladu	0.91	0.91	0.99

Ze všech obilnin stoupá nejvíce dovoz ječmene, kterého Německo dosud odbírá z veliké části od nás a z Uher. Největším dodavatelem obilí do Německa jest Rusko. R. 1903 koupilo Německo pšenice 6,819,122 metr. centů z Ruska, 1,698,001 z Rumunska, 5,288,587 ze Severní Ameriky, 3,178,862 z Argentinie, od nás pak jen 88,352 metr. centů. Ještě před 20 lety bylo Rakousko-Uhersko největším dodavatelem pšenice do Německa. Tak se časy mění. Mimo to dodalo téhož roku Rusko do Německa 6,644,280 metr. centů žita, 3,619,329 ovesa a 9,980,381 ječmene. Z Rakousko-Uherska bylo do Německa prodáno 3,369,016 metr. centů ječmene. Až vejde v platnost nový celní německý tarif, poměry se opět změní.

Největší hospodářskou sílu ukazuje Německo v rozvoji svých drah. Podobným rozvojem se může v tom směru vykazati snad jen Sev. Amerika. R. 1892 mělo Německo 42,964 kilometrů drah, které do konce r. 1902 vzrostly na 52,004 kilometrů. Z toho připadlo 47,410 km na dráhy státní a jen 4594 na dráhy soukromé. Na drahách Německa jezdilo koncem r. 1902 úhrnem 20,296 kusů parostrojů, 41 225 vozů osobních a 424,017 vozů nákladních. Tento vozební materiál měl ceny 2572 milionů marek. Příjem drah v Německu r. 1902 z dopravy osob byl 577,340,000 marek, kdežto r. 1892 vynesla doprava osob 366,460,100 marek. Doprava nákladního zboží vynesla r. 1892 úhrnem 913,410,000 marek, r. 1902 vynesla 1,298,340,000 marek. Celkový příjem drah v Německu byl r. 1892 úhrnem 1,345,140,000, který r. 1902 stoupl na 2,021,370,000 marek, to jest o 50.27 procent. Výdaje drah byly r. 1892 úhrnem 837,360,000 marek, které r. 1902 stouply na 1,286,880,000 marek. Čistý zisk drah Německa byl r. 1892 úhrnem 507,780,000, který r. 1902 stoupl na 734,490,000 marek, to jest o 44.6%. Ve službách drah v Německu bylo koncem r. 1902 zaměstnáno 545,182 osob, které braly služného a mzdy 763,770,000 marek.

Čistý zisk ze státních drah plyne do státních pokladen a užívá se ho na placení úroků a umořování státního dluhu toho kterého spojeneckého státu. Koncem r. 1902 měly spolkové státy následující dluhy a příjmy v milionech marek:

	státní dluh	úrok	státní příjem
Prusko	7035	286	2800
Bavorsko	1729	81	473
Virtembersko	529	22	91
Badensko	420	21	166
Hessenko	347	10	76
Sasko	961	41	383
Hamburk	481	18	96

Na úmrtí státního dluhu a jeho umoření přispěly státní dráhy následovně:

	investovaný kapitál drah	odvedený čistý zisk
	milionů marek	
Prusko	8509	656
Bavorsko	2340	75
Virtembersko	687	29

Badensko	830	22
Hessenko	289	13
Sasko	1516	44

Tyto čísla jsou velmi zajímavá. Státní dráhy v Německu přispívají tímto způsobem výdatnou měrou k ulehčení břemen poplatnictva. Naši páni ve Vídni tak rádi se opíjí po Německu, ale zde tak nečiní. Státní dráhy v Rakousku nejen že nepřispívají na ulehčení břemen, ale ještě více přitěžují. Státní dráhy v Rakousku vyžadují z kapes poplatníků značné sumy do roka a divíme se jen, že v poslanecké sněmovně jest o tomto bolestivém vředu státního hospodářství Rakouska tak málo řeči. Finanční ministr se tomuto předmětu opatrně vyhýbá a páni poslanci mu nedělají v tom velikých obtíží.

Obyvatelstvo Německa množí se ročně okrouhle o 800,000 hlav. Nebude dlouho trvati a Německo bude mít 80 milionů obyvatelstva. Nebezpečí, které z toho hrozí Rakousku a v první řadě nám, jest očividné. Německo hledá si pro tento přebytek odliv, aby zaměstnalo své síly, které doma zaměstnati nemůže. Osady v Africe, které si Německo osvojilo, jsou sice velice prostorné, ale pro zakládání osad německými zemědělci naprosto nezpůsobilé, poněvadž Němci nevydrží podnebí afrických osad, které je pro Evropana přímo vražedné. Proto hledá Německo odliv jinam a přirozeně jsme mu my v cestě. O tom již otevřeně píše německé vážné měsíčníky jako berlínská „Nation“, kterou prý čítá i německý císař Vilém. Zda rakouská politika osvědčí tu pravou ostražitost a zda dovede odraziti v čas pověstný „Drang nach Osten“ Německa, tlak na východ přebytečných a vzrůstajících se hospodářských sil Německa, o tom nás poučí budoucnost.

Nedej Bůh, aby to pro nás nebylo zkázou!

Literatura.

Nákladem J. Otty v Praze. Ottova Latinská knihovna národní. Serie [XXVII.], seš. 1. a 2. Velké cile. Román od J. Ostena. — Anglická knihovna G. Elliot: Adam Bede. Přeložil Zdeněk Franta. Díl II. Seš. 14.—17. po 24 h. — J. Arbessa Sebrané spisy. Díl XI. Adamitě. Seš. 3. a 4. po 30 h. — Nová země na severu. Výprava kapitána O. Sverdrupa k severní pól. Seš. 23. a 24. po 60 h. — Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Příručí kniha obecných vědomostí. Řídí F. Šubrt. Sešit 7.—10. obsahují hesla Attems-Bobowski. Seš. za 60 h. — Lidové rozpravy lékařské. Řada V., čís. 1. O léčení lidovým. Píše Dr. K. Adámek. Za 60 h. — České knihy v něm. překladě s názvem „Slavische Roman-Bibliothek“, v nichž budou seřazeny všechny překlady z literatur slovanských. Řídí J. Kamper. Podnik započat románem Zeyerovým Amis a Amil, jež přeložila J. Höckerová. Seš. za 32 h. — J. Kofenakého cestopisné dílo K protinožcům. Seš. 25. a 24. po 60 h.

Nákladem „Unie“ v Praze. Spisy J. Zeyra XIII. Stratonika a jiné povídky. Seš. 6.—9. po 40 h. — Sof. Podlipské spisy XIII. Anežka Přemyslovna. Seš. 6.—8. a díl XIV. Jaroslav Šternberk. Seš. 1. a 2. po 30 h. — Příručí mluvnice jazyka českého pro učitele a studium soukromé. Napsal Dr. J. Gebauer. II. vydání. Seš. 3.—6. po 60 h. — Dějiny umění národa českého. Píše F. J. Lehner. S četnými ilustracemi a barvotiskovými přílohami. Seš. 24. za 70 h.

Nákladem J. R. Vilímka. J. Klecandy spisy. Starý hřích. Román. Seš. 1.—4. po 25 h. — A. Dumas: Tři mušketýři po dvaceti letech. Sešit 25.—29. po 25 h. — Za českou slávu. Seš. 9. obsahuje obrázky: Reliéf znázorňující seč válečníků čes. a Němci. Sv. Prokop. Hrad Ambras. Radnice v Bremách. Kaple sv. Růfy na Moravském poli. Naumburk. Oltář Karla IV. v Lucco. Sázavské písmo sv. v Remši. Sešit za 80 h. — V. Verdoi Asie. Od švéd. cestovatele Svena Hedina. Přeložili Dr. A. Kraus a dr. J. Guth. Cestovatel líčí tu temné kraje vnitrozemské 10krát větší Rakousko-Uherska. Popisuje totiž krajiny a lid kol řeky Tarimu, jezera Lopnoru a cestu přes náhorní rovinu tibetskou k sv. městu budhistické Asie, Lhasse. Přes 400 fotografických snímků, nádherné barvotisky a čtyři mapy zdobí dílo toto. Seš. I. za 60 h.

Na zemi a Marsu. Pomán K. Lasewitze. Nákladem Em. Šolce v Telži. Seš. 3.—9. V románu líčí spisovatel styk pozemšťanů s obyvateli na Marsu, kterak oni posnávají život a všeliké zřízení pokročilejších marsovců, s nimiž se konečně vydají také na naši zem. Seš. za 40 h.

Pius X. Spisovatel M. Mícha, k. a. ord. sekretář, konklavista J. E. Leona kard. ze Skrbenských, líčí tu smrt Lva XIII., volbu nov. papeže, život Pia X., jeho korunovaci a rodokmen. Nákladem Rohlfška a Sieversa v Praze I. Cena 80 h.

Zádušní máe sv. Liturgické pojednání. Napsal Frt. Stejskal, adjunkt české bohoslov. fakulty v Praze. Cena 80 h. Nákladem Rohlfška a Sieversa v Praze.

Kazatel. Homiletický čtvrtletník. Roč. XI., č. 2. Řídí M. Zavoral. Administrace v Olomouci u R. Prombergera. Roč. předpl. 7 K.

Pojištění dělníků a výkonných úředníků pro případ nemoci podle rakous. zákonodárství a nálezy správního soudu od r. 1889—1903. Seřadil a vykládá Fr. Kafka. Spis tento jest velmi cenný. Celé dílo vyjde v 10 seš. po 50 h.; dosud 7 seš.

Křesťanská škola. Časopis pro šíření ideálů nábož. v čes. školství. Řídí V. Špaček. S přílohou Obrana pravdy křesť. ve veřejném životě. Nákladem V. Kotrby v Praze. Roční předpl. 6 K. Čís. 2. a 3. Ročník III.

Vychovatel. Časopis věnovaný křesť. školství. S katechetickou přílohou. Řídí Dr. R. Horský. Nákladem družstva „Vlast“. Roč. XIX., čís. 2.—4. Roční předpl. 6 K.

Vychovatelské listy. Časopis věnovaný sčítání křesť. vychování. Řídí Al. Adamec. Roč. IV., č. 2.—8. Předpl. roč. 6 K. Administrace v Brně na Petrově 1.

Říše Dominikánská. Časopis bratrstva Řádu sv. Dominika a III. řehole dominikánské. Řídí P. V. Bubeník. Ročník XVII., čís. 9. 10. Roč. předpl. 2 K 80 h přijímá administrace v Praze I.

Serafinské květy. Časopis terciářů českoslovanských. Redaktor Fr. Švábeník. Roč. III., seš. 4. 5. Předpl. roč. 2 K přijímá administrace v Olomouci.

Causeries frangaises. Besedník francouzský, zábavný i poučný. Vydává J. Kubín, c. k. prof. v Jičíně. Roč. II. čís. 4. a 5. Ročník za 3 K.

Květy z českých luhů, sbírka beletristických spisů čes. spisovatelů. Vydávají A. Tichý a K. Springer. Prvý, pěkně vypravený a pohledem na Křivoklátský zámek sešit přináší počátek práce K. H. Máchy: Křivoklátské květy vycházejí budou každý 2. a 4. čtvrtek v měsíci za 1/2 předpl. 1.20 K. Administrace Praha II.

Z malých garnisonů. Časový obrázek vojenských z „říše mravů a básně Boží“. Román pruského poručíka Bilého. Překlad Frt. Hory. V Německu skončeno. Nákladem J. L. Kobra v Praze. Seš. 1. a 2. po 36 h.

Der pädagogisch-katechetische Kursus in Salzburg vom 10. bis 28. Nov. 1903. Vydal Seb. Danner, papež. prałat v Salzburgu. Spis lze objednat z katol. knihkupectví v Salzburgu za 1 K 10 h. Kniha ta hodí se velmi dobře všem vychovatelům.

České zahradnické listy. Čtrnáctidenník věnovaný zahradnictví, zelinářství, ovocnictví, štěpání, květinářství a zužitkování ovoce. Majitel Adolf Eckrt, redaktor F. Macháček. Roč. předplatné 6 K. Administrace v Chrudimi.

Pro myslivce a přátele honby vychází na Král. Vinohradech hojně ilustrovaný měsíčník „Česká Myslivost“. Z bohatého obsahu vyjímáme: Poslední leč. V lese. Vodní zajíc. Veselá honba. Jak ohtáti stělit orla. Výstraha svátečním stělcům. Aportér šplhavce. Na bělidle. Ochrana koroptví v zimě. Něco o vydě. Lovecká vášeň či nemoc? Temné skvrny našich lovců. Jak povstala u nás kontumace psů. Výkony honební. Ničení škodlivé. Krmení a ochrana zvěře lovné. Honba a lov. Cvičení barvářů. Lovecké anekdoty. Různé zprávy lovecké. Humor myslivecký. Celoroční předplatné 5 K přijímá administrace na Král. Vinohradech.

Nový Život. Měsíčník pro umění, vzdělání a zábavu. Vede a vydává K. Dostál Lutínov. Roč. 9. čís. 9. Roč. předpl. 8 K.

Eva, ilustr. měsíčník pro vzdělání čes. žen a dívek. Vydává Nový Život v Nov. Jičíně. Redaktorka M. Kavanová. Roč. I., čís. 1. Na rok 2 K.

Slezská kronika, vydávaná již 14 let dr. Slámonem pro český lid ve Slezsku, přechází do rukou nakladatele R. Prombergera v Olomouci. Řízení „Kroniky“ ponechává si zakladatel dr. Sláma sám. Další ročníky budou vydávány ve prospěch Matice osvěty lidové v Těšíně. Poslední sešit obsahuje Ruské povídky Za 1 K.

K době postní

nabízíme:

ANT. KAŠKA:

KŘÍŽOVÁ CESTA

Pána našeho Ježíše Krista.

Stran 20 — 8°. Cena 16 h, 50

kusů po 14 h, 100 kusů po 12 h.

AEG. JAIS:

KŘÍŽOVÁ CESTA.

Stran 20 — 8°. Cena 14 haléřů.

JOSEF MILITKÝ:

„NEZAPOMEN“.

Šestero řečí postních.

Stran 40 — 8°. Cena (snížená)

50 haléřů.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Král.

Navštívenky

nabízí

Bisk. knihtiskárna v Hradci Král

Uměleckému ústavu pro malbu na sklo **B. ŠKARDA,** **BRNO,**

dostalo se následujících do-
poručení za práce dodané **v roce 1903.**

Sl. uměleckému závodu pro malbu a leptání
B. Škardy v Brně.

Farní úřad ve Všebovicích objednal pro farní
kostel dvě okna: Bl. Jan Sark. a sv. Theresie (okno
věnoval spolek sv. Theresie) č. vzor. 28. Farní úřad
ochotně potvrzuje, že byl nádhernou úpravou oken
překvapen a velmi spokojen. Skvostný rám obírá
světce v poloviční postavě, spodní částka vyplněna
vénem... kol do kola úský, v slohových arabeskách
provedený rám, doplňuje celek v krásný soulad. Kresba
bez vady, tváře ušlechtilé, jako živé, zvláště pro-
svitné-li slunce... soulad barev proveden do nej-
jemnějších stínů. Každý, kdo obrazy viděl, jmenovitě
panstvo kněž. a velkostátka, šasli nad uměleckým
provedením. Okna budou první okrasou našeho kostela
farního a nejlepším dokladem, co může provést ústav
domácí! Zároveň připomínám, že slav. závod stanovil
cenu a podmínky platební neobyčejně mírné. Za mi-
strně provedené okna srdečně díky! Rádi svolujeme,
když skromné uznání naše i pro veřejnost upotřebíte;
umělecká práce slav. ústavu zasluhuje všem právem
veřejného uznání a pochvaly. Opětné díky!

Ve Všebovicích, 4./6. 1903.

Augustin Fuchs, Msgr. Josef Kubiček,
předseda kostelního konk. kněž. konsistorní rada
výboru. a místoděkan.

Veletčný Pane!

S provedením okna mi zaslíbeného jsem velmi
spokojen. Zdálo se zvláště v některých podrobnostech
vskutku krásně. Přeji srdečně všeho zduhu k dalším
pracím. V úctě veškeré

Antonín Nývt, děkan.

Ústí nad Orli., 16./6. 1903.

Vaše Blahorodí!

Odpusťte, že jsem již dříve Vám nepsal...
Co se týče provedení oken, ubezpečuji, že došla plněho
uznání se strany pánů patronů našich a odporučím
Váš závod všude všude. V úctě

J. Ráček, děkan.

V Herálci (Čechy), 29/7. 1903.

Vaše Blahorodí!

S radostí tímto potvrzuji, že jsem s okny od Vás
mně dodanými pro mou zámeckou kapli velmi spo-
kojen a že tatáž mezi umělecké, bezvadné práce po-
čítati se mohou. V úctě

Alfons šl. z Buchtů.

Zámek Krottendorf u Kapfenberku (Krajina).

Vaše Blahorodí!

S nově opravenými dodanými okny vyslovujeme
Vám tímto úplnou spokojenost. Jsou nejlepším okrasou
našeho chrámu Páně.

Josef Nováček, starosta. Janko Rumler, farář.
Martinkov, 1./10. 1903.

Veletčný Pane!

Okno pro kapli Božího hrobu při farním chrámu
Páně v Přerově Vámi dodané jest překrásné; líbí se
všem. Kresba i soulad barev mile dojmá. Díky
srdečné za vašné provedení. V úctě oddaný

Ig. Zavřel, farář.

V Přerově, 7./10. 1903.

Vaše Blahorodí!

Okna jsou šťastně zasazena a činí oboje krásnou
okrasu v kostele. Všecko, architektonické sestavení,
volba barev, votivní obrazy a celkové provedení umě-
lecké práce dostalo plné uznání páně baronova a mých
farníků a rozhoduje při posuzování: při prvnějším
sualost a pieta, při posledních zbožnost a přirozený
úsměv. Děkuji Vám tudíž za provedení zbožného díla
toho a doufám, že Královna nebes, která uměním Vaším
oslavená a chrám Boží okrášlen jest, Vašemu ústavu
v nejdílejší okoli jak zde tak i v cizině k bohatému
a požehnanému úspěchu dopomůže a znamenám se
Vašemu Blahorodí s přátelským pozdravem oddaný

Frant. Kelbl, farář.

Lechvice, 25./10. 1903.

Veletčný Pane!

S dodanými okny pro náš kostelík jsem úplně
spokojen; pěkně jej zdobí a nezatemňují.

S veškerou úctou

Josef Přinosil, farář.

Řeznovice, 14./11. 1903.

Otčenému pánu B. Škardovi v Brně!

Dodaná Vámi okna z malovaného skla s obrazy
do našeho nového chrámu Páně úplně nás uspokojila
a všeobecně se líbí. Pročásl Váš závod co solidní a
dovedný každému odporučiti mohu.

Ve vší úctě

F. Vinař, statkář.

V Podulanech u Pardubic (Čechy), 15./11. 1903

Pan B. Škarda v Brně!

Zasílaje první splátku, vyslovuji Vám svůj dík
za dodané okna; líbí se všem svým krásným prove-
dením a jsou pro Váš závod i co se láce týká nej-
lepším doporučením. Znamenám se ve vší úctě

R. Stračka, farář.

Koryčany, 21./11. 1903.

... S obrazem sv. Jana jsme spokojeni.

S veškerou úctou

Alb. Mrázek, farář.

Rakvice, 30./12. 1903.

Veletčný Pane!

S provedením oken pro chrám Páně v Archle-
bově jsme úplně spokojeni a mohu smělé Váš závod
každému odporučiti. S úctou a pozdravem Vám
oddaný

Josef Jurek, farář.

Archlebov, 31./12. 1903.

Pan B. Škarda v Brně!

Vaše okna došla. Páni jsou úplně spokojeni,
jak co do provedení, taktéž i co vkusu se týká. Též
mne, že Vám to mohu oznámiti. V úctě

M. T. Linde.

Ve Smyrně (Asie), 27./11. 1903.

Veletčný Pane!

S okny dodanými do farního chrámu Páně jsem
velice spokojen; kdy se mně jen naskytne příležitost,
doporučím Vás důstojným pánům farářům.

Frant. Hlavicka, farář.

Jemnice u Mor. Budějovic, 18./12. 1903.

Veletčný Pán B. Škarda, Brno!

Vzhledem na Váš ct. dotaz ohledně a ozdobnou
malbou provedených a pro zdejší Cyrillo-Methodějský
kostel dodaných oken sděluje Vám, že tato vše-
stranného uznání obdržela a že s nimi každý jednot-
livec spokojen jest. Můžeme Vaši firmu pro zařízení
malovaných oken všestranně co nejlepe odporučiti a
znaménáme se s veškerou úctou

Konečný a Nedělník, měst. stavitel.

Prostějov, 16./12. 1903.

P. T. Pan B. Škarda, umělecký ústav pro malbu
na sklo.

Dodané okno Sedmibolestné Panny Marie pro
naš kostelík jest v provedení i v stylisaci slohu při-
ceně přiměřeně tak dokonalé, že mohu každému Váš
závod odporučiti. Zároveň díky Vám vzdávám za
brzké a včasné vyřízení. V úctě dokonalé

Otokar Hruška,

duchovní správce donucovací pracovny.

Pardubice, 16./12. 1903.

Pan B. Škarda v Brně!

Dodal jste pro kapli nově vystaveného biskup-
ského alumnátu malovaná okna, která nyní přijata
byla. Při této příležitosti uznáváme, že provedení
těchto oken v každém ohledu úplně uspokojuje, což
Vám tímto rádi dosvědčujeme.

Za c. k. stavební úřad

Josef Matzenauer, c. k. inženýr.

Brno, 27./12. 1903.

... Okno jest ku mé největší spokojenosti zho-
tovené.

Šime Petrovič, župník.

Preseki z. p. Raven (Hrvatska).

Vaše Blahorodí!

Na Váš ct. dotaz, jak se okna zamlouvají, od-
povídám takto: Okna s obrazy „sv. Josef, Panna Maria,
sv. Božena a sv. Jan Nepom.“ jsou krásně provedena
a všeobecně se líbí.

Josef Katzer, farář.

Velké Opatovice, 14./4. 1903.

... Okno je pěkné a líbí se.

Frant. Klus, farář.

Košice, p. Nalešov u Kutné Hory.

Veletčný Pane!

S výrobkem Vaším (okna s obrazy „sv. Apo-
lonie, sv. Jan Evang. a sv. Rodina“) jsme nad míru
spokojeni a odporučím Vaši firmu každému.

Vincenc Marek, farář.

Zeletava, 27./7. 1903.

Veletčný Pane!

Okno sv. Josefa šťastně zasazeno. Líbí se vše-
obecně a dělá čest Vašemu závodu. Jest to již páté
okno od Vás v našem farním chrámu Páně. Zdať Bůh!

V úctě oddaný

Frant. Hroneš, farář.

Bohuslavice (Čechy), 30./11. 1903.

Veletčný Pane!

Pro farní kostel v Zábřehu (městě) Vámi dodané
okna ze skla kathedrálního v železných rámech uspo-
kojují všeobecně, zvláště tři ozdobně provedená, jedno
velké na kůru (sv. Cecilie) a dvě u hlavního oltáře
(Srdce Pána Ježíše a Srdce Panny Marie) líbí se všem,
tak že dílo mistra svého chválí.

Josef Fišara, farář.

Zábřeh (Hohenstadt), 16./12. 1903.

Pradleny! Pertě prádlo == **NAFTOLEM!**

Ušetříte času, ruce
i prádlo. Vyperete
lehce, brzy a bílit
prádlo nikdy ne-
budete.

Na skladě mají firmy: Fr. Chrudimský,
E. Řezáč, Krestová, Ippen, Vachek a
Schejbal, vesměs obchodníci v Hradci Král.

Právě vyšlo

číslo 2.

„ČASOVÝCH ÚVAH“

přinášející politickou studii
z pera p. faráře Jos. Kousala

O ústavním životě v Rakousku

Stran 24. Cena 8 h.

Chvalně známý kato ický politik
podává nejprv výklad ústavy,
oceňuje její dějiny a posléze po-
dává návrh na nezbytnou opravu
ústavy. Spisek obsahuje ke konci
statistický podklad českého stát-
ního práva, takže v státoprávním
našem boji je dobrým vodítkem
a hodí se za podklad ku spol-
kovým přednáškám. — Objed
návkou vyřídí administrace „Ča-
sových Úvah“ v Hradci Král.

JAN KALIS, hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Dávěry hodným úsilky na výběr též i na splátky
bes svěřením cen. — Založeno r. 1843

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.

zhotovuje zručně a levně
kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho pochvalných připisů vyloženo
k nahlédnutí.

OBNOVA

Číslo 9.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 26. února 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Současné studium sv. evangelií.

(14) Překvapíme své čtenáře, jest-li ve chvíli, kdy na východě odehrává se drama, jež nebude bez vážných důsledků pro celý svět, kdy to na Balkáně vře a hrozí každé chvíle výbuchem, ve chvíli, kdy i v naší říši hořlavé látky tolik je nahromaděno v myslích všech národů, jestliže v této chvíli, pravím, věnujeme svůj úvodník předmětu veskrze abstraktnímu; avšak i na tomto ideálním poli duchovním dějí se věci, jež nemají zůstat nepovšimnutými od vzdělaných křesťanů vůbec a katolíků zvlášť! Jsou to nové směry v studiu písem sv., jež mohou sice zmizeti s povrchu země zrovna tak, jako všechny filosofické systémy, které tu kdysi byly a o nichž dnes nikdo již nemluví, ale mohou též raziti cestu novým názorům v křesťanském lidu.

Co to bylo hluku v I. a ještě i v II. polovici 19. stol. s Baurem, Straussem a Renanem! Kdo dělal nárok na inteligenta, domníval se, že se jím nejsnáze stane, bude-li s těmito muži házet zjevení a inspiraci do starého haraburdí, bude-li nazývat evangelia spisy podvrženými, obsah jejich báčorkami a bude-li si je vykládati jako Strauss neb Renan. Vždyť to bylo, co oni pravili, všechno tak neobyčejné, nové, tak rozumné a pokrokové. Což divu, že tomu sedla na lep t. zv. polointeligence, která obyčejně žije všude v nedostatku vlastního úsudku — z popírání. Poslední bohda ránu zasadil nevěrci, Renanovi polonevěrec, berlínský profesor Harnack, svými spisy, zvlášť knihou: „Das Wesen des Christentums.“ I zde došlo k tomu, že ďábel vyháň se Belzebubem.

„Byl jednou čas“, tak píše Harnack, „kdy se starokřesťanská literatura, nevyjímajíc ani evangelia, posuzovala jako tkanina klamů a podvodů. Ten čas minul; výsledky zkoumání — míní assyriologii — jdou až za hranice zpátečnické kritiky. Nejstarší literatura křesťanská je ve svých hlavních bodech a i v podrobnostech historicky pravdivou a spolehlivou. V ohledu historickém a archaeologickém jsem konservativním, nebo chcete-li, zpátečníkem a neostýchám se to vysloviti, neboť třeba věci nazvati pravým slovem. Přijde čas — a není dalek — kdy dojde se k přesvědčení, že již před zbořením Jerusalema celá sbírka nového zákona byla hotová. Renan a Strauss svým vystoupením jen toho dokázali, že pro ten zájem získali obecnost a že vzbudili lepší badatele po sobě, než byli sami. Nikdy nebyl Kristus předmětem tolika kulturně-historických úvah, jako dnes.“

Harnack upírá sice možnost a proto i skutečnost zázraků, ale i on o sobě vyznává, že mu zbývá jen neproniknutelný zbytek v zázracích Kristových. V Kristu vidí Syna Božího jen v přeneseném smyslu, líčí však osobnost Jeho jako jedinou a nepřekonatelnou ve všech směrech. Ač badání Harnackovo stojí v rozporu s nadpřirozeným zjevením katolické církve, přec je právě ono důkazem pravosti této církve, neboť on potvrzuje skutečnost Jeho života, vysoké stáří, věrohodnost a neporušenost evangelií; osobnost Krista Pána je dle něho tak nedotknutelná, stkvoucí a významná, že se vším právem mohla státi středem dějin lidstva a jeho datum narození nejdůležitějším datem v historii vůbec. Kristus je absolutním náboženským geniem, zjevem, jenž jen nadpřirozeným způsobem vysvětliti se dá, neskonale povzneseným nad Sokrata a Budhu, první kulturní faktor a zakladatel nové doby. Apoštoloé nejsou mu žádnými podvodníky, nýbrž muži svého přesvědčení, žádnými entusiasty, nýbrž střízlivými pozorovateli, sklánějícími se pouze před skutečností. Frankfurter Z. se mu směje a píše: „Je to tragické, jak v tom muži směřuje věda a theologie. Theologie musí dnes býti vědou, aby osvobodila křesťanství od vědy. Protestantství stane se odrudou katolictví, jest-li jí již není. V katolickém pojmu náboženském není rozporu mezi věděním a věřením, víra je věda, naše protestanství však je jako nábožensství samo v sobě rozštěpeným.“

Harnack katolicismu rozhodně neškodil a pozitivní víru ani z daleka nepoškodil tak, jako Renan neb Strauss, naopak on s Pfeidem a Holzmanem — aniž by chtěli — donášejí nové balvany na velkolepou budovu církve. Jich stavební plán ovšem musíme zavrhnouti, třeba jsme to jejich kamení mohli dobře potřebovati a musíme zvolati: „to je vítězství, jež přemáhá svět, víra naše. A kdo je, jenž přemáhá svět, než ten, kdo věří, že Ježíš Kristus je Syn Boží?“ Toto božství Kristovo katolická církev nejen učila, ale i vysoko povznášela, hájila. V tom se s ní žádné z křesťanských vyznání měřiti nemůže; ona stojí zde jako hlasatelka zákona Kristova, jako svědkyně Jeho života a jako učitelka lidstva na svém základě papežství. Ovšem objevují se na stkvoucím její obraze i temné stíny od Jidáše až do Alexandra VI., ale kdo jí ty vyčítá, dokazuje, že jejího ducha nestudoval, jejímu kulturnímu poslání neporozuměl a že soudí o gotickém, velkolepém domě nepřiznivě proto, že v něm viděl pavučiny.

Avšak ještě jednoho a to nejnovějšího zjevu na poli exegese (výkladu bible) třeba si povšimnouti; tenkrát není to protestantský professor, ale katolický kněz, abbé Loisy, jenž vzbudil pozornost celého křesťanského světa svými spisy, zvlášť knihou: „L'Évangile et l'Eglise“, „evangelium a církev“ a to hlavně tu, kdy jeho spisy octly se na indexu pro své pouze historické nazírání a pojmání života a učení Krista Pána. Co chce Loisy? Se zájmem apologeticko-historickým prostudovav bibli, zvlášť nový zákon, kritikuje jej čistě historicky, vnitřními důvody moderní uadkritiky, která si nevšímá ani shody evangelistů, ani dějinných dokladů. Tim octl se Loisy na stanovisku protestantských theologů, jež dle všeho studoval více, než výtečné katolické exegety. „Co je v evangeliu, není čistě slovo Páně“, praví Loisy, „jež tradicí doznalo velké změny. To, co je čistým evangeliem Kristovým, třeba oddělit od přídavek čili původní základy učení Kristova musí se z evangelií teprve historicky vykopati.“ Loisy tvrdí, že nechce sahati na víru, ale mnohé věci v bibli nedají se historicky dokázati co učení Kristovo, ježto se později vyvinuly, čímž dochází k smutnému pro sebe faktu, že co je pro víru pravdivým, není pravdivým pro historii a bere víře její základ. Ku př. vzkříšení P. nedá prý se popírati, ale nedá prý se též z písma dokázati. Řím uznal, že je zde zakročení nutným a ačkoli v spisech Loisyho není vlastního bludu, že je nicméně třeba dáti je na index, což sice schvaluje, pouze si jen přejeme, aby se našel exegeta, který by Loisyho co nejdříve vyvrátil, ježto dnes nestačí již „anathema“ (klatba), dnes je třeba vědeckého zápasu. Loisy jako moudrý člověk se podrobil, ježto ví, že neobětoval své přesvědčení, jak mu liberálové vyčítají, poněvadž rozhodnutí kongregace není hlasem neomylné církve, nýbrž pouhou korekturou (opravou).

My pak i tu přicházíme k výsledku, že ať si učenici badají, jak chtějí, církev je a zůstane vždy učitelkou nadpřirozené pravdy Kristovy a nikdy nemůže přijíti do rozporu s pravdou přirozené nabytou, což vyslovil i papež Lev, když knihovny vatikánské otevřel učencům všech národů a všech vyznání, protože katolická církev nemá příčiny, báti se dějin. Kde je který nezvratný výsledek vědy, s nímž by se nemohlo shodnouti učení církve? Výsledky badání v orientě, assyriologie a egyptologie, geonomie, etnografie, studia jazyková, ba i psychopatie jsou zde a církev nemusila k vůli nim změnit ani písmene ve své věrouce, ona smířila se zcela dobře s moderním systémem světovým a ona jako ústav časový drží krok s duchem času. Není ona ptákem, jak jí nepřátelé porovnávají, uzavřeným v kleci, toužebně vyhlízejícím ven do svobody a rozblýjícím křídla svá o železné dráty; ona je orlem, vzletajícím na perutích zjevené pravdy mocné k výšinám nebes. Vzhůru! je jejím heslem.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 24. února.

(Stíny rusko-japonské války u nás. — Ke zřízení ženské obchodní akademie v Praze. — Pražský reprezentační dům u Pražské brány. — O obsazování různých míst.)

Stíny, o nichž jsme předešle psali, že budou ze zápletky ruské v dálném orientě na evropské poměry padati, již se začínají i u nás pronikavě a patrně jevit.

Jak jest za přítomné doby situace těžkou a nesnadnou, tomu zdá se především nasvědčovati odpověď pana ministerského předsedy Körbra, již dal zemskému výboru království Českého na jeho přání, aby svolán byl sněm vlastní naší k vyřízení celé řady naléhavých a dávno neodkladných otázek. Pan ministerský předseda totiž pochybuje, že by svolaný sněm český byl za přítomných dnů dělným.

Mínění toto vysloviti byl ovšem že úplně oprávněn. Jak se dnešní poměry ve království Českém jeví, došlo by na sněmu nepochybně ku proslovování zbytečných řečí, případně stal by se jevištěm trapných scen. Avšak třeba právě toto vybouření se rozpoutaných citů a vášní bylo by za přítomné choulostivé doby velice užitečným.

Proskakují totiž zprávy, jež odůvodňují konané v tom směru přípravy, že v rozdílných krajích balkánských bude z jara zapotřebí zakročení silné ruky. Když správa armády nanejvýš rozřádně, taktně a věcně již před čtvrt rokem vyřídila ve vojště jazykovou resp. národnostní otázku, aby pro případ potřeby stála nejvyššímu svému veliteli k dispozici v každém ohledu urovnaná a uspořádaná moc lidu ve zbraní, proto není divu, že nemůže veřejné mínění hned pochopiti, proč by se za přítomných nejasných okolností neměla dáti zástupcům téhož lidu příležitost, aby na zemské zákonodárné půdě konstatovali, jaké potřeby a přání voličstvo chová.

Ve případě, že by bylo zapotřebí vydati mobilizační rozkaz, mohlo by míti odročení vyřízení naléhavých zemských záležitostí v zá-pětí ozvěnu, jež by potom každého přesvědčila, že dnes bylo spíše na čase volnost slova a veřejnou tribunu umožňovati. Za daných a stávajících okolností jsou nejprudší řeči a nejnechutnější scény vlastně otvíráním „bezpečnostních ventilů“, jimiž nahromaděné parno zdusných poměrů uniká a řídne a tak nebezpečnosti své pro překvapující momenty pozbývá.

Ostatně dnes jest poslancem na sněmu království Českého obratný politik a bývalý člen kabinetu paně Körbrova, pan dr. Ant. Rezek, jehož vlivy a oblíba v nejsilnějších stranách sněmovních jsou známé, proto musí se poněkud za to míti, že odklad zasedání sněmu království Českého spočívá ve příčinách, o nichž se na sopečné půdě dnešních dnů podrobně neinformovaným u džbánu debatovati nedá. Proto teprve příští události ukážou, pokud byla zemskému výboru království Českého daná odpověď pana ministerského předsedy časovou.

Nedá se to změnit, že cit příbuznosti krve u národů slovanských za přítomné války rusko-japonské projevuje sympatie se zbraněmi ruskými. Proto jsou to skutečné stíny, když ve slovanských zemích stávají se zlovolné pokusy, sympatie tyto urážeti, jako činí se z jistých stran ve vlastech našich. V tom ohledu jest věc jasná. Ruská vláda zajisté že z podstatných důvodů vypovídala a vypovídá že zemí ruských některé příslušníky známé národnosti, jež ruský lid bez citelné vlastní škody a ujmy vyživiti ve přílišné početnosti v stavu není. To jest docela pochopitelné, že proto po celém světě roztroušení příslušníci oné národnosti, kterou si ruská velmoc dle svého vlastního úsudku cení, nejsou a býti nemohou Rusům nakloněni. Avšak to jest směšné, když v trpkosti své klamnými zprávami v evrop-

ských novinách a bezcennými demonstracemi v evropských městech vynasnažují se na dál-ném východě s důsledností násobíky rozvinu-jící se ruskou moc zmenšovat. Tím se situace na bojišti v Asii nemění, ale v Evropě docela zbytečně ohrožuje se občanský klid a pořádek a omezuje se svoboda smýšlení, jejíž chránění jsou příslušníci oné národnosti v nejpřednější řadě sami ve svém vlastním zájmu povinni všemi prostředky podporovati a respektovati. Každý jim věří, že s Rusy sympatisovati ne-mohou, nikdo jich k tomu nenutí, proto také oni n-opak mají mlčky připustiti, když se jde někdo za bratra — pomodliti a další rozsudky mají ponechat Bohu, který zajisté ví, jak má svět říditi a na jejich psaní v novinách a na-dávání na rycích nic nedá. Tyto stíny jsou také povážlivé a způsobily vyvolati neblahé výjevy, po nichž nikdo rozumný toužiti ne-může.

Dalšími stíny již při počátku asijské války jsou obavy, jež jest u nás na všech stranách slyšeti. Jednak panuje odůvodněný strach, že za stávajících nejistých poměrů výše a zdroje výdělků klesnou a jednak se všeobecně vyslovuje hrůzné pomyšlení, že při tom ceny potravin, zejména mouky a masa stoupnou. Nepoměr tento musí svou možností lekat každého.

Avšak ve všech případech, jež jsme zde uvedli, doufáme v moudrost a prozíravost po-volaných činitelů, na jejichž bedrech dnes tíha spletitých státních poměrů a řízení jejich spo-čívá, že budou pečlivě dbáti a hleděti, i přes to, že se to širším vrstvám bude zdáti třeba nejasné, aby vlasti naše zůstaly po možnosti nejvíce uchráněny ode všech pohrom, jež by bídu, sváry, nepokoje nebo nedorozumění mohly vyvolati.

* * *

Stávající sociální a výdělkové poměry u nás mají v zápětí, že téměř třetina žen zůstává nevdána. Celé tisíce mužů při své nejlepši vůli musí si vůbec odepřít pro nedo-statek potřebných k tomu prostředků založení vlastního domácího krbu a celé tisíce mužů dospívají k možnosti té teprve v době svého věku, o němž básník praví, že „v ořeší, láska víc netěší“ a proto zůstávají svobodnými. Následek toho jest, že pro tyto tisíce mužů v rozpočtu všehomíra vypadající ženy musí zůstat u nás nevdány a že zaopatření své musí si vyhledávati vlastní silou.

Úděl tento naše ženy nesou klidně a hrdě. Na místo, aby s vlastní jim výmluvností a vy-trvalostí zasazovaly se ku př. o zavedení ku příjmům poměrné daně mládevců od 30 let výše, z níž by se zakládaly fondy, ze kterých by nevdané ženy byly různým způsobem pod-porovány, chápou se energicky práce a s uznání i obdivu hodnou energií a vervou opatřují se, pokud to ženě možno, prostředky, aby se s muži mohli pustiti v zápas o nezbytný kus chleba. A při tom dodělávají se tak skvělých výsledků že příčinlivost, správnost a pila jejich ve mno-hých oborech mužské síly, vlastně mužské slabosti a křehlosti již vítězně vytlačily.

Když pak se v poslední době ozvaly v české veřejnosti hlasy, aby byla v Praze zřízena ženská obchodní akademie, nastal zde

mezi kandidáty lehké a pohodlné existence hotový poplach.

Absolventky obchodní akademie by v krát-kosti zaplavily peněžní úřady a ústavy i obchodní účtárny a pokladny nejspolehlivějšími silami, které by se pro maitresy a všelijaké kavalírské choutky defraudovali a malversaci tak lehce ne-dopouštěly jako činí muži a když toto mínění bylo veřejně proneseno, podniknuto bylo proti zřízení ženské obchodní akademie ihned od mužských nemůžné tažení.

Myšlénka zřízení ženské obchodní akade-mie v Praze octla se již na denním pořádku, kdy svého uskutečnění dojde, to jest ovšem dnes nejisto a proto prostě jenom konstatu-jeme, že se o ně jedná.

Důvody pro její zřízení jsou pádné, sym-patické, oprávněné; důvody proti jejímu zřízení založeny jsou ponejvíce na tradičnímu supe-rioritě mužského pohlaví, která však dá se velice těžko hájiti v době, kdy velká část mužů jsou vlastně baby v kalhotách, nebo kdy mužské pohlaví většinou své mužské přednosti jenom předstírá.

Odpůrcové, aby se ženská nesměla u nás připraviti a vzdělati pro zápas o kus nutného jí chleba mohou snahy ty pouze jenom částečně omeziti zřízením akciové exportní společnosti nevěst, ale aby bystrá, chytrá a pilná žena nesměla ve přístupných jí oborech závoditi s mužem, tomu se zabrániti nedá. Právo k tomu má žena také tradiční, neboť v kolika rodinách, hospodářstvích, závozech a obchodech jest žena nejenom pravou rukou mužovou, ale vlastně paní, na jejíž zdatnosti všechnen zdar rodiny spočívá! Proto chtějí omezovati vzdělání ženy jest snahou stejně nepřijatelnou, jako marnou.

* * *

Nyní právě rok panoval na staroměstské pražské radnici přímo horečnatý chvat, aby co nejdříve zakoupeno bylo od Živnostenské banky staveniště u Prašné brány pro nezbytný prý obecní reprezentační dům, jež by pražská obec nákladem svým zbudovala a veškerý spo-lečenský život pražský v něm soustředila. Číslicemi a nejpádnějšími důvody proti tomu na radnici vedený odpor byl marností a ne-scházelo, že by vůdcové jeho byli bývali pro-hlášení za škůdce Prahy.

Pražská obec od Živnostenské banky staveniště pro reprezentační dům u Prašné brány koupila.

Nyní jest tomu již rok. Tážeme se, co z toho pražští poplatníci a Praha vůbec mají? Na zaplacení pozemku toho musila si obec potřebné peníze vypůjčiti a nyní ji blahé po-těšení z držení jeho stojí zrovna roční úrok ze sumy, jež zaň zaplatila. Staveniště to stojí dále prázdno a snad od teďka za rok bude vy-hlížeti zrovna tak, jako vyhlíží dnes.

A potom se někdo diví, že lidé se z Prahy stěhují pryč a že se předměstí k ní připojiti nechtějí.

Těmito řádky ovšem že na urychlení stavby loni nezbytného, ale letos docela dobře postrádatelného reprezentačního domu nijak nenaléháme. Jenom tak mimochodem jsme si

svědčí o pilném, pořádném a dokonalém muži jemuž hlavně neznalost jazyka lidu a potom později vysoký věk bránil, aby stál a působil na svém místě tak dokonale, jakžbysí byl skutečně přál.

Ať si soudí o působení biskupa Hanla kdo chce jak chce, to se mu spravedlivě přiznati musí, že nikomu z duchovenstva v jeho uslechtilém nebo vlasteneckém působení nepřekážela že všechno dobré a spanilé ochotně podporoval. Proto mu dnes zajisté že právem náleží uctívá a šetrná pomněnka, neboť dobré jeho stránky zajisté že nejen vyvážily, ale převážily všechno, co nevlídná fama proti němu uváděla.

Pochován byl v katedrálním chrámu sv. Ducha v Hradci Králové za všeobecné účasti král. věnného města Hradce Králové i celé diecése. Pohřeb jeho konán byl dne 14. října a sice z biskupské residence. Veškeré studentsko králové-hradecké krácelo v obrovském pohřebním průvodu, který se ve velikém oblouku bral od biskupské residence po Velikém náměstí do chrámu sv. Ducha, kde byly pozůstatky jeho do krypty uloženy.

Pamatuji se do dnes na to dopoledne, kdy všechny hradecké zvony staříckému biskupovi Hanlovi na poslední cestu zvonily, a největší z nich. Augustin přímo duněl, ostatní přeznívaje. Bylo studené, suché říjnové dopoledne a chlad nás pro-jímal, když jsme na náměstí stáli nebo zvoňu kráčeli. Neobyčejná podívaná přitom nás ovšem že velice zajímala. Především těšili se naši pozor-nosti šporkovští špitálníci z Kuksu, zášup to sedmdesátiletých staříčků ve zvláštním starobylém kroji s řasnatými plášti. Potom jsme obdivovali dlouhý bělostný sloup v rochetách pohřbu se účastnicího duchovenstva, jehož počet však nedo-sahoval ani polovičky počtu kněží, kterýž před-loni v Chrásti doprovázel ke hrobu všeobecně milovaného biskupa Edvarda Brynychy.

vzpomněli, s jakým zaučením se právě teď rok o koupi staveniště proň jednalo.

* * *

Některé pražské listy v posledních dnech zaznamenaly stesk, že prý dva profesori české university protežují při obsazování kteréhosi lékařského obecního místa doktora vyššího z university německé a nemohou si to z po-stavením profesora české university srovnati. Při čtení této noticky, jejíž správnost nebo ne-správnost posuzovati nemůžeme a nechceme a jsme toho dalecí, jednáni oněch pánů vůbec kritisovali, připadli nám však jiný symptoma-tický zjev v českém veřejném životě.

Českou společnost ovládla v posledních dvaceti letech skutečně až zimničná snaha v zakládání různých vyšších škol a vzdělávacích ústavů. Avšak když se v našem veřejném životě jedná dnes o obsazování některých míst, tu se velice často stává, že největší zastanci a podporovatele rozmnožení a rozšíření škol dávají přednost kandidátům, kteří žádoucí kvalifikace nemají a nejlepší absolventi škol, jež byly tu a tam zřizovány, zůstávají i v těch místech bez povšimnutí.

Proto není u nás zjevem nijak řídkým, že nejlepší způsobilost žadatelova jest vlastně při obsazování zbytečností. Ondyno slyšeli jsme vyprávěti, jak se při udělení jistého místa u jedné obce o kandidátech referovalo.

Když referent přednášel kvalifikační ta-buli nejlepšího petenta, s roztrpčením kon-statoval: neumí pereky, neumí španělsky, ne zná korán, neumí vypočítat kvadraturu kruhu. Když pak referoval o nejslabším žadateli, sladce a s potěšením vykládal: mluví nahlas i pošeptmo, umí číst i psát, zná cifry, dovede čtverylku a hraje kopanou. A většina hlasu-jících byla pro něho!

Zajisté že neškodilo uvést.

Ubrana.

(3) Zase zámyslné balamucení. No-sitelé protikatolického „pokroku“ nemají dost na šíření hloupě sestaveného, podvodného pam-fletu Lžipogiova. Považují za nejlepší osvětu — zatemňovat malé duše prohnávanými pam-flety jinými. Nákladem „České samostatnosti“ a „Svobodného křesťana“ v Boskovicích vy-dána „řeč, kterou měl generál Jezovitů na tajném (!) sněmu v Římě ku shromážděným Jezovitům a Ligurianům“ a „řeč biskupa Strossmayera proti neomylnosti papežské.“ Bylo již dávno dokázáno, že ta „řeč generála Jezovitů“ jest spiskem podvodným a že takou řec žádný generál jezuitů „na tajném“ sněmu neměl. Ale teď se musí ve jménu osvěty a pokroku usvědčená lež znovu ohřívati; vždyť to čelí proti katolíkům. Zve pak ani ta „řeč biskupa Strossmayera“ tolik horlivě šířená pro-slovena nebyla, to vyznal stařícký biskup sám. A kdyby to podvodné povídání bylo aspoň trochu šikovně sestaveno! Ty lži jsou tak ne-obratné, že se jimi dá oklamati jen rozoumek nejpošetilejší. Na př. generál jezuitů prý pravil k spolubratřím: „My chceme na národy tmu

Den pohřbu biskupa Hanla byl jeden z nej-hlučnějších, jež jsem v Hradci zažil.

Správy osirelé diecese ujal se kapitulní děkan Dr. Jan N. Rais, muž a kněz nejvzácnějších vlast-ností, který také velké většině dnes již vymřa-jícího duchovenstva královéhradecké diecese byl do velké míry vzorem a příkladem. Zajímavé jest, že nynější jeho uslechtilý nástupce ndp. kapitulní děkan Dr. Alois Frydek jest také rodákem z Křehle, odkudž počátkem sedmdesátých let již stařícký, kapitulní děkan Rais pocházel. Rais byl jaksi od-chovancem proslulého kopidlenského faráře a kněze buditele Frant. Al. Vacka, u něhož kaplanoval, tak že ten duch, jež on duchovenstvu vštěpoval a v diecesi šířil, byl spanilou tradicí, čerpanou přímo ze kruhů buditelského českého duchoven-stva, mezi nimž kopidlenský Vacek přední místo zaujímal. A tradice ty na Hradecku doposud čínorodě kvetou a tamní klerus blahovolnosti svou prožívají.

Královéhradecké kapitule tehdy dále náleželi kanovníci Fr. S. Pelikán, fidele konsistorní kance-láfe, Ant. Kukla, kanovník, Leodegar Vacek, pán menší postavy, který s prof. Dr. Janem Stárkem jediný z královéhradeckého duchovenstva nosil se tehdy ještě po staré kněžské módě, to jest obouval se do vysokých bot s tvrdými holenými; Fr. S. Schoffer, Ed. Prašinger a Dr. Jan Marek, jenž učil náboženství v první gymnasijsní třídě a byl exhortátorem nižšího gymnasia. Když se potkávám nyní v Praze s jeho synovcem ndp. hradčanským kanovníkem dr. Janem Markem, vždycky jeho podoba připomíná mně laskaveho našeho exhor-tatora královéhradeckého. Jenom že nebožtík krá-lovéhradecký kanovník Dr. Jan Marek nosil brejle a byl ve tváři jako zasmušilý, vzezření smutného, čehož příčinou byla asi vleklá vnitřní choroba, již potom záhy podlehl.

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

V.

Netrvalo to ani čtrnácte dní od slavnostního svěcení budovy královéhradecké obecní vyšší realky a Hradec Králové tonul v opětne pompě, ale tentokráte smuteční.

Dne 7. října 1874 zemřel na zamilovaném svém sídle zámku v Chrásti u Chrudimi sta-řícký biskup královéhradecký Jeho Excellence Karel Hanl, svobodný pán z Kirchtreu v požeňna-ném věku 92 let. Skor jeho očekávan byl již delší dobu a proto nepřekvapil. Diecése modernější ruky svěžího nástupce také již citelně potřebovala. Biskup Hanl dosedl na královéhradecký stolec dne 10. června 1832 a sice byl sem biskupem jmeno-ván jako kanovník vždy věrné kapituly metropo-litního chrámu sv. Víta v Praze. Jsa rodem Ně-mec, který si jazyka převážně většiny lidu své diecése nikdy neosvojil a osvojiti nehleděl, ne-těšil se ani mezi nejlepšími katolickými laiky valné vážnosti. Počítám, že jistá míra animosity a chladu, jež mezi ním a diecésaný ležela, měla také svůj vážný pramen v Havlíčkových „Kutnohorských epistolách“, jež se právě jeho působení ve mno-hém dotýkaly. Poněvadž, probádav podrobně veškeré zachované dokumenty, jež se k životu Havlíčkově vztahují, shledal jsem, že látka k tomu byla mu poskytována z kruhů farního duchoven-stva diecése královéhradecké, smím míti za to, že ani toto ke svému biskupu nelulo synovskou láskou. Avšak poněvadž jsem měl příležitost sle-dovati také písemní pozůstatky z doby biskupo-vání Hanlova, musím doznati, že tyto pozůstatky

uvaliti. Národ musíme ohloupiti a na mysl otupiti . . . Potřeba nám káže, abychom byli pokrytci, svatouškové, nábožně oči k nebi zdvihali, slovem musíme svět šiditi.“ — Dost. Dalšími ukázkami nechceme papír kaziti; dobré chutnání všem „pokrokovým“.

Nestály by věru ty pleskanice za to, aby se jimi vážný list obíral. Ale zde se jedná o něco jiného. Prostý lid se nepoučuje o historii z větších spisů vážných odborníků; načte Tomka, Winttra, Kalouska, Denisa. Vždyť se mu na to ani času nedostává. Ale malou brožurku přečte už s chutí. Noviny a brožury jsou skoro jeho jedinými vzdělávacími prostředky; při tom tištěnému lehce věří. A jestliže stojíme před takovou skutečností, tu by měli mužové v skutku osvícení bez rozdílu politických nebo náboženských stran radikálně vystupovati proti brožurám hromadně šířeným, jichž obsah jest útokem na zdravý rozum. Člověk skutečně pokrokový má míti v nenávisti každý podvod, každé prohané zatemňování lidského rozumu. Ale kdy se toho dočkáme? Kdy vystoupí „pokrokoví“ generálové naši proti takovým pamfletům? Vědí dobře, že katolická strana nepomáhá si nikdy brožurami tak podvodnými jako jsou dvě uvedené. Neměli by tedy trochu zakřiknouti ty, kteří jméno pokroku tak nestoudně znehodnocují? Ale marná naděje; vždyť se nejedná protikatolickým stranám o pokrok, ale o štvání proti církvi. Pokrok jest jim jen záminkou k potupám, u nich prostředky jsou posvěceny účelem. Když se lid ohlupoval pamfletem Lžipogiovým, kde už stalo „pokrokové“ Právo lidu, Čas a jiné „pokrokové“ listy? Šířena slátanina o „přirozeném“ z mrtvých vstání Páně — stále ticho tichoucí. Sociální demokracie vydává „historické“ úvahy, jež se hemží zúmyslnými nepravdami — ale veřejné žurnály ve jméno pokroku zachovávají ponížené mlčení. Vědí dobře, jak by si na ně „svobodomyšlné“ Právo lidu houklo. A tak se bude lid balamutit bez přitřže dále. Vždyť pokrokové strany rozhodně potřebují regimenty zabedených fanatiků; vědí, že pravý pokrok by jejich živnost jen poškodil.

(3) **K vůli větší etí a slávě Boží** podporoval kandidaturu dra. Hajna dp. Svozil z Moravy. K vůli čemu také jinému? Vždyť má každý kněz v přední řadě utvrzovati lid v náboženství. Proto musil pan katecheta promluvit ve prospěch kandidáta, který se zúčastňuje staré o šíření ateismu. Pan dr. Hajn jest pro vyloučení náboženské nauky ze školy. Co to znamená? Že si vůbec nepřeje, aby se děti v náboženství vzdělávaly; jinak by mu bylo lhostejno, kde se Kristova nauka do srdcí dětských má vtělovati. Pan dr. Hajn společně s dp. Svozilem prohlašuje, že se má stát oddělení od církve; Svozil odporučuje, aby jednotlivé konfesce bez zasahování ramene státního prováděly svobodnou konkurenci. Teď se ale jedná o to, zda ve státě naprosto bezkonfessiálním bude opravdu církvi dána možnost svobodně konkurovati, zda se jí nebude činiti násilí. Připomínáme jen poměry ve Francii. A ostatně všimněme si poměrů našich. Se všech stran nepřátelských se ozývá křik, že jest církev státem až příliš hýčkána, že jest u nás vše zklerikalisováno. A v skutečnosti? I dobrý katolík při protikatolických štvancích se krčí bázlivě do kouta, aby nezkusil hůř než v tu-

reckém zajetí. Sejde se řádka pokojných občánků k spolkové schůzi; do místnosti jednoty přijdou jako „hosté“ mladíci ze „vzdělávacích“ spolků nekatolických. Při přednášce však spustí potupný randál, katoličtí občánkové raději před výmluvnými pohledy přecháží z vlastní místnosti. Nebo aspoň hosté zapívají o „mnichů rotě líné.“ Schází jen ještě tolik, aby byly ještě dovoleny takové „svobodné projevy“ v kostele; pak by bylo nejlépe sestoupiti do katakomb. A ti lidé, kteří nejvíce pro oddělení církve od státu horují, byli by — dle dosavadní zkušenosti — nejhrošími pronásledovateli všeho katolického v době větší — svobody. Lidé volající, že náboženství jest věcí soukromou, činí z nauky náboženské věc nejvíce veřejnou, nešetříce neomalenými útoky na základy naší nauky. Ach, kdyby se tak dostala správa státu do rukou těchto trázistů! Ti by nám pěkně přáli svobodu; asi takovou, jakou měli katolíci za francouzské revoluce. Ano, sami by mohli rozsuzovat, co jest zneužíváním náboženství a překročováním náboženské svobody. A jak vlídně by rozsuzovali, to je vidět už podle toho, že se staví proti vyučování náboženství a že jim jest i pouhá modlitba nebezpečným klerikalismem. Tedy před tím oddělením církve od státu by měl charakterní kněz také pečovati o to, aby byla zaručena církvi taková spravedlnost státní, jaká společnost jiným. Že není potřebí svobodomyšlné pokrokaře proti církvi podpichovati, to snad dp. Svozil dobře ví; ale když již před zarytými protivníky křesťanských dogmat řeční proti církvi, snad by měl jako katolický kněz něco též povědět o dobrých stránkách té nauky, kterou jako poctivý katecheta má ve škole hájiti. Měl by při svých přednáškách nejlepší příležitost, pokárati bezuzdné lži, jakými se proti nám bojuje. Ale taková slova by získala málo popularity; proto k vůli lepší reputaci jest nejlip jen silně bušiti, a to až tak dalece, jen co by se nemohlo jasně dokázati, že katolickému Svozilovi katolická víra jest odporná. Dle zpráv moravských listů nazval dp. Svozil na veřejné přednášce spory o katolické svátosti hádkami „o kozí chlup“. Tak si váží kněz sedmera pramenů milosti Kristovy!

Aby dp. Svozil světu ukázal, že není nějakým zpátečníkem jako jiní kněží, pochlubil se již v „Ilustrovaném světě“, jaké pokrokové spory měl již v semináři. Jestliže se mu tam tedy nelíbilo, měl raději charakterně vystoupit. Ale pak si snad vzpomněl, že radikál s kolářkem na krku bude větší zajímavostí a že před světem nabude větší slávy, bude-li uchati domácnost vlastní. Při svém protikatolickém boji nosí kolárek dosud; ví, že kdyby kolárek složil sám, nebylo by to tak slavné, jako když církev sama proti němu vystoupí; stane se aspoň lacinou mučedníkem. — Však to je všude vidět, co se nepřítelům na tomto sluhovi Krista nejvíce líbí. Chváli ho jen potud, pokud buší do církve. A pánům pokrokovým učitelům se dokonce nelíbí, že posud otevřeně proti katolické nauce nevystoupil. Jeden napsal, že by se měl vlastně sám (ovšem u nich) po- učit.

Pěkná to sláva, stavěná na byzantinských úklonách před nevěrci! Doufáme však, že se pan katecheta přece trochu vzpomane, až pozná, že ta popularita u nepřátelů našich jest věcí velice vratkou.

v Praze, kde jako „Pater Jan“ jest oblíbeným a hledaným českým kazatelem a v Praze jedním z nejváženějších a nejpobulárnějších kněží, jsa jednou z nejpřednějších ozdob svého kláštera, jemuž získal mezi pražským obecnstvem nespočetné přátele.

Vedle rektora Ant. Zimy jako spiritual a profesor bohosloví ve hradčeckém semináři působil všemi svými poslucháči a svěřenci takoruka zhožňovaný a milovaný nynější ndp. kapitulní děkan Dr. Alois Frýdek, tehdy muž v nejkrásnějším květu svého věku. Senioreni profesorů bohosloví byl čestný kanovník stařícký Dr. Jan Stárek, tenkrát pán již skoro osmdesátiletý, zasloužilý spisovatel a štědrý podporovatel všeho ušlechtilého, skutečný jemnostpán, který se svým učitelským úřadem do nejvyššího svého stáří se rozloučiti nemohl. Vedle něho bohosloví přednášel p. Dr. Rupert Smolík, kapitulář břeňovsko-broumovský, který napotom zvolen byl opatem svých klášterů a v hodnosti této za rok po svém zvolení zemřel. Dále profesory bohosloví byli v Hradci muž pověsti světce, Dr. Ant. Frodl; nynější královéhradecký kanovník a vynikající učenec bohoslovecký vdp. Dr. Ant. Brychta a nynější kanovník u Věch Svatých a profesor bohoslovecké fakulty české university v Praze vdp. Dr. František Kryštof, druhdy Rektor magnificus. Dr. Fr. Kryštof jest dnes jedním z nejzasloužilejších a nejslovutnějších českých vědeckých spisovatelů z kruhů duchovenských, jehož historické práce a bádání zůstanou vždycky cennou a trvalou ozdobou české literatury. Kanovník Dr. Frant. Kryštof reprezentuje „nyní literaturu duchovního rázu nejušlechtlejšího a bez zadání něčemu nejpokrokovějšího a proto těší se v Praze všeobecné úctě a vážnosti na všech stranách. Jeho vzácný takt, dobrotivost, vlídnost, pílě, bystrost,

Japonsko proti Rusku.

Japonské loďstvo dne 23. t. m. v noci napadlo Port Arthur, ale útok se nezdařil. Při tom 4 japonské lodi potopeny a dvě torpédovky ruským loďstvem zničeny. Jinak zprávy z dálného východu jsou stále zabarveny, nejistý; kde jsou Rusové, kde Japonci, neví se přesně. V Rusku zatím zimničně se zbrojí, pluky vojska, zásoby potravin, píce, střeliva atd. dopravují se denně sibiřskou drahou na východ. Válečné nebezpečství sblížilo všechny strany v Rusku i utiskovaní Finnové stavějí se po bok bojujících. Věnde jeví se nadšení pro válku, kde kdo carovi pomoc nabízí, obětavost ruská objevila se v nejkrásnějším světle. Na raněné a pozůstalé po padlých sebráno v krátkém čase několik milionů rublů, moskevští knpci nabídli caru 3 miliardy rublů na válku, ruské kupectvo vůbec věnovalo 50,000 000 mil. rublů na stavbu nových lodí, kavkazský statkář Sodyš Bekov nabídl se, že dodá 5,000 mužů nejlepších kavkazských jezdců, kteří mají své vlastní zbraně a koně; větší města a samosprávné sbory dávají 50—100 tisíc rublů, šlechta, zámožní kupci a jednotlivci předstihují se v darech, úředníci odvádějí z měsíční služby 1—5%, i dělníci a chudší třídy vůbec nezůstávají pozadu. Veřejné mínění si přeje, aby ve vodách Tichého oceánu mělo Rusko co nejvíce válečných lodí. Proto na rozkaz cara byla pro organizaci veřejným tiskem zahájených sbírek na sesílení loďstva podmořskými čluny, křižníky atd. zřízena zvláštní komise pod čestným předsednictvím velkoknížete následníka trůnu, kterážto komise má co nejdříve provésti opatření nových lodí. — Vláda ruská prohlásila, že to bude dlouhá doba vyžadovati, aby zasazena byla Japonsku zasloužená rána, a niž by při tom byla krev zbytečně prolévána, a aby onen národ, který váiku vyvolal, byl také po zásluze ztrestan. — I náš císař poslal caru Mikuláši srdečný telegram, jímž přál vítězství zbraním ruským. Zahraniční pak ministr hr. Goluchowski prohlásil, že neutrální státy mají právo dodávati výrobky domácího průmyslu bojujícím stranám i tehdy, když by se mělo za to, že jich bude použito na účely válečné. Proti tomu však ohradil se japonský vyslanec, že Japonsko uikterak nedovolí, aby na ruský účet dodávány válečné potřeby. — Také Německo přikloňuje se k Rusku, hledíc si získati jeho upřímné přátelství. — Minulou neděli v Praze, kde konány v ruském kostele bohoslužby za zdar ruských zbraní, provedeny několikatisícovým davem nadšené ovace Rusku. — Spojené státy severoamerické a Anglie počínají však projevovati zjevnější nepřátelství proti Rusku; v případě porážky Japonců odhodlány jsou přý přispěti jim na pomoc. Oba státy mají již válečné loďstvo pohotové. Při tom velevlanci anglický, německý, Spoj. států severoamerických a italský v Pekingu podali ruskému a japonskému vyslanci společnou notu, v níž se vyslovuje přání, aby válka zůstala omezena na Mandžursko a nebyla vnešena na území čínské.

Čína vystupuje nyní sehevědoměji. Prohlásila totiž ostře, že bude opětovati násilí, kdyby hroby čínská dynastie v Mukdenu měly býti porušeny. — Dle vyhlášky vojsko čín-

skromnost a vědomosti jsou všeobecně ceněny a velebeny. Vicerektorem semináře byl bývalý biskupský ceremonář a napotom děkan v Hostinném vdp. Václav Horák.

Správu Borromea veil jako rektor Josef Arnošt, spiritualem byl katecheta učitelského ústavu Josef Čermak a vicerektorem nynější farář na Novém Hradci dp. Ant. Vitvar.

Starším městským kaplanem byl nynější vdp. královéhradecký kanovník kurat Matěj Musil a mladším tuším že vdp. Václav Kaláš, nyní farář ve Hněvčevsi, šire známý svou monografií o kathedrálním chrámu sv. Ducha v Hradci Králové.

Jako jeden z vikaristů působil tehdy v Hradci nynější vdp. kanovník a sekretář konsistorní František Kerner, tehdy mladický kněz, který mne vždycky zajímal proto, že sám a sam chodíval na procházku a počínání a vedení si jeho prozrazovalo neobyčejnou vážností a bystrost, se kterouž kolem sebe všechno sledoval a pozoroval a při tom skromnost a ochotu.

Vojským farářem v Hradci Králové byl kanovník Jan Vichra, který při sobě odchovával osifelé syny svého bratra, milé mé přátele, staršího dp. Lamberta Vichru, nyní faráře ve Stežerách a mladšího Eduarda, nyní kněze diecese brněnské.

Pánové, jak jsem je zde ze svých vzpomínek uvedl, ve své většině namnoze již dávno odpočívají na královéhradeckých hřbitovech, na mnohé se dnešní královéhradecká společnost více ani nepamatuje.

Ti pak z nich, kdo dosud jako kontinuita zaslých dob se přítomností jednak v nejpřednějších diecéaních úřadech a jednak ve správě duchovní působí, nechtě na konci této vzpomínky na jejich postavení před třiceti lety vlídně přijmou přání: Deo propitio ad plurimos annos!

Sekretářem konsistorní kanceláře byl napotom infulovaný kanovník a arcijáhen Josef Ant. Šrůtek, rodák z Náchoda. Tehdy obýval ve svém vlastním, doposud na Pražském Předměstí stojícím úhledném domku s pečlivě tehdy pěstovanou, květin a krásného ovoce plnou zahradou v popředí. Jos. A. Šrůtek, příbuzný resignovaného litoměřického biskupa Hurdálka, byl vůdcem národního a vlasteneckého ruchu mezi duchovenstvem diecése královéhradecké. Založil a redigoval celou řadu časopisů v jazyku českém, kteréžto práce v letech šedesátých sdílel s ním Dr. Alois Frýdek. Šrůtek ochotně stavěl se po bok v národních a pokrokových otázkách královéhradeckým národovcům bez ohledu na to, že biskup Čechem nebyl. Populárním po zemích koruny české stal se hlavně založením „Dědictví Malických“, jež svými podíly pocházejícími z péra Františka Pravdy a Josefa Ehrenbergra učilo počátkem let šedesátých českou mládež čísti. Pravdovy knížky „František pomětlář a bratr jeho Petřík“ a „Bohatá Julie a Eva chudá pasátka“ a Ehrenbergovy povídky „Invalida“, „Bratr Renáta“ a „Kaplička pod lipami“, jimiž publikace „Dědictví Malických“ byly šťastně zahájeny, získaly mu tisíce údu a statisíce čtenářů. Vlastenecké zásluby a důležitá veřejná působnost Jos. Ant. Šrůtky zůstaly doposud neoceněny a dodnes nenašly spisovatele potřebné o něm monografie, čehož zajisté že se konečně někdo v Hradci Králové ujme. Na vylíčení působnosti Šrůtkovy zapomenouti se nesmí!

Riditelem biskupského bohosloveckého semináře byl napotomní kanovník Antonín Zima, nejstarší z trojice bratří kněží, z nichž jest doposud na živu nejmladší a sice Dr. František Zima, jenž jako spiritual královéhradeckého semináře vstoupil napotom do řádu sv. Benedikta na Sloanech

ské v Mandžursku má se zachovati neutrálně. Nyní však, když místodržitel Alexejev těmto čínským vojákům poručil, aby převzali střežení dráhy mandžurské, vláda čínská odepřela tak učiniti. V tom jeví se působnost Japonců, kteří už také prohlásili svůj protektorát nad Koreou. Japonci zatím užívajíce ruských světél, vlajek a signálů, hledí se zákeřně přiblížiti k ruským lodím. Do Mandžurska dopraveno z Japonska mnoho ruských falšovaných peněz, aby tím důvěra ruský byl poškozen. — Mimo nadání přeložen hlavní stan ruského vojska z Port Arthuru dále na sever do Charbinu. Vrchním pak velitelem ruského pozemního vojska ve vých. Asii jmenován ministr vojenství gen. Kuropatkin, jenž se vyznamenal ve válce ruskoturecké a v různých potyčkách v Asii. — Mandžurská dráha dopravuje beze všech obtíží vojenské vlaky, snahy Japonců na její boření se nedají. Obyvatelé v Mandžursku všude ochotně prodávají vojsku ruskému potraviny a koně; panuje tu však velká dražota, neboť ceny potravin stouply až o 200%.

Chvat zbrojení v Evropě zachvátil také Španělsko, Itálii a Rakousko pro případ zápletek na Balkáně prý musí býti také připraveno. Všude nejistota, každý hledí sám sebe co nejlépe pojiistiti. Všeobecná nejistota projevuje se též klesáním cenových papírů v jednotlivých státech.

Politický přehled.

Rozjasnění politických poměrů v naší říši dosud vázne, k čemuž se nyní ještě přidružila všeobecná stísněnost, jež následkem války rusko-japonské přepadla všechny státy evropské. Jenom se tak zdá dle průběhu poslední plenární schůze rakouské delegace, jakoby nastával obrát. V plenární schůzi delegace dne 19. t. m. delegát dr. Kramář promluvil též o válce rusko-japonské a postavil na pranýř úskočné jednání Japonska před vypovězením války, vyslovil Rusku nejvřelejší sympatie českého národa a upozornil na nebezpečnosti Evropy hrozící, kdyby Japonsko zvítězilo. Dne 20. t. m. vyřízen a povolen řádný rozpočet vojenský, rozprava o voj. dodávkách skončena a podobně rokování o mimořádných voj. požadavcích. Odhlasován i mimořádný rozpočet s 15 milionovým úvěrem na nová děla, v němž obsažena položka 243.000 K na vzdělávací vojenské ústavy. Levice s výjimkou křesť. sociálů a ústav. velkostatku hlasovala pro rozpočet, delegáti čeští proti všem položkám. Na to pak ministr války Pittreich rozhovořil se o šetření národních citů v armádě a o potřebě znalosti plukovní řeči způsobem tak poctivým a spravedlivým, jak dosud nemluvil žádný rakouský ministr války. Ministr dovozoval nejen poznovu potřebu znalosti plukovní řeči a hájil věcnými důvody zásadu, dle níž se má voják i bez znalosti němčiny stát poddůstojníkem, za něž se nejlépe hodí selští synkové, ale přiřkl i důstojníkům právo, aby se hlásili k svému národu a k své vlasti a aby pro ně nejvřelejší city chovali. Jednal by nesprávně a nesmyslně, kdo by jim to chtěl zakazovati. Krom toho připomenul, že se nemůže trpěti, aby se důstojník jedné národnosti vypínal nad důstojníka druhé národnosti. Věru významná to řeč! Při delegační hostině rozmlouval mocnář i s českými delegáty, chvále ministra Pittreicha a generála Kropáčka. Posl. Kaftan v rozmluvě s císařem kladl důraz na zavedení úřední češtiny a na zřízení čas. university na Moravě, k čemuž mocnář doložil, že se studenti musí učit německy. Když pak delg. Kaftan upozornil, že by tak činili, jen kdyby nebyl mateřský jejich jazyk odstrkován, poznamenal císař, že se tak díti nemá.

Významnou jest audience, v které přijat byl minulý týden císařem arcibiskup srdečský msgr. Mennini, jemuž povstalci makedonští svěřili poslání, aby císaři sdělil, že výbor povstalců se usnesl, že nepodnikne nic proti Turecku, nýbrž vyčká času, jak se budou reformy prováděti a jak se osvědčí. Arcibiskup vykládal mocnáři o bídě makedonských uprchlíků a povstalců, kteří, ač pravoslavní, duchovenstvu katolickému projevují za pomoc všecku důvěru; vyložil též, jak by se poměry na Balkáně daly uklidniti. Arcibiskup jest na cestě do Říma, ježto sv. Otec Pius X. si přeje na něm, aby ho o věcech balkánských informoval.

Zákon o učitelských platech v posledním zasedání zem. sněmu moravského přijatý nedošel císařského potvrzení. — Na Moravě chystají se právě založiti novou stranu agrární stejného směru jako v Čechách. — Němečtí rolníci konali v neděli v Liberci schůzi za účastenství několika poslanců, v níž se usnesli, aby zástupci velkostatku a venkovských obcí všemi prostředky usilovali, by se parlament stal zase dělným. [Všecku bídu a rozháranost

svalovali na Čechy. Ovšem Čechové překážejí všem!

Přes mírumilovné snahy povstalců makedonských a vlády bulharské Turecko úsilovně zbrojí a také se jaksi postavilo proti opravám ustanovivší vrchním velitelem četnictva pašu Mustafu, zamítnuvši tím velmocemi jmenovaného generála italského. Rusko zaměstnáno na dálném východě, proto ty vzdory!

Z činnosti katol. spolků.

Z Třebouchovic. Dne 21. února pořádala naše Katolická Jednota v sále p. Kat. Jarkovské divadelní představení. Sehrány byly: „Pán na dědici“, veselohra ve 2 jednáních a „Dobré vychování“, šert o jednom dějství. Ačkoliv bylo nepřijemné počasí, přece sál byl naplněn obecenstvem, jež otíi ještě s naší Jednotou a těší se vždy, kdy zase něco budeme poučného pořádati. Všichni účinkující pánové i slečny hráli své role nadšeně, takže poděkovat jest našemu panu režisérovi v činnosti spolkové. Kéž i jiné vzkvétají spolky katolické, poučující nejen lid náš přednáškami, nýbrž a hlavně vzdělávající jej i v tom stánku Thalio, odkud každý má čerpati pramen záhavy i vzdělání hlavně poučení pro život svůj. A obzvláště za nynější doby jest potřeba, aby předváděny byly lidu našemu kusy divadelní, z nichž by každý pravdu života čerpal a zavrhovati vše, co se přití zákonu Božímu i mravnímu. Jest nám sice mnoho zakonů od našich nevlastních bratří, kteří hlásají, že chceme lid jen zatemňovati a ne osvěcovati, než zde musíme jen zvolati: nevěď, co činí, snad i oni přijdou jednou k poznání, ale bude možná již pozdě. Další pak činnosti Žehnej Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou: p. Jos. Kašpar, administrator, za faráře v Hlašicích, p. Otokar Richter, far. v Pusté Kamenici, za faráře v Morašicích, p. Frant. Komárek, katech. v Čáslavi, za katecheta do Králové Dvora, p. Jan Klaschka za kooperatora do Kačerova, p. Jos. Winkler, kaplan, za administrátora ve Velké Losenici, p. Jan Kostkan, koop. ve Svatce, za admin. do Pusté Kamenice, p. Frant. Strnad, kaplan v Litomyšli, za koop. do Ranné, p. Ang. Jonáš, koop. v Ranné, za kapl. do Litomyšle, p. Bohum. Konečný, kapl. ve Chvalči, za kapl. do Králové Dvora u. L., p. Jos. Holzman, administrator v Morašicích, za kapl. do Vejvanovic, p. Jos. Dokonal, kapl. v Dobrušce, za kapl. do Jesenice, p. Václ. Pleskot, kapl. v Jesenici, za kapl. do Dobrušky, p. Frant. Čechetka, kaplan v Bohdanečích, za kapl. do Pardubic, p. Eduard Kasal, kapl. v Sezemicích, za kapl. do Bohdaneč u Pardubic. V Pánu zesnuli: p. Jan Holík, far. ve Velké Losenici, dne 24. ledna, (naroz. 1834, vyav. 1859), p. Karel Beck, (V. Vuln.) farář Markoušovic na odpoc. ve Wurnsdorfu, dne 23. ledna (naroz. 1844, vysv. 1879); p. Václ. Kadrna, (V. Vuln.) vik. sekretář, děkan a farář v Bělé, dne 24. února (naroz. 1844, vysv. 1870). — Uprázdňené místa: Velká Losenice, fara patron. kněžny Khevenhüllerovy, do 18. března; Pustá Kamenice, fara patron. nábož. matice, do 18. března; Bělá u Pardubic, fara patron. nábož. matice, do 7. dubna b. r.

Osobní. Vldp. Josef Závodní, vojenský farář v Innsbrucku a čestný kanovník kapituly královéhradecké, jmenován proboštem v Poděbradech. Narodil se r. 1849 ve Skorenicih v Čechách.

Dar Adalbertina. J. M. ndp. biskup daroval ve prospěch Adalbertina 300 K. Zaplať Pán Bůh!

Vyznamenání. Císař propůjčil dvornímu radovi a presidentu krajského soudu v Hradci Králové p. Norb. Okenfosoovi u příležitosti vyřádaného odchodu na odpočinek rytířský kříž řádu Leopoldova s prominutím tax.

Vojenské nespáseby ve chrámu Páně. Obnovený chrám Páně u P. Marie v Hradci Králové býval vojskem při bohoslužbách až hanba poplvan a znečištěn snad proto, že se uctivě prosí tabulkou u dveří, aby se na podlahu nepřivalo. Aby si gymnas. studentstvo po vojenské mši sv. kleknouti mohlo, zejména jest viděti, jak svědkové pokadě ve svatyni hadrou podlahu utírali! Je-li v kasárnách vojsku zakázáno na podlahu plivati, což nedá se zamezit nešvar takový ve chrámu Páně?!

Kde volil redaktora Dra. Hajna. Ve vzdálených obcích, které neznají „blahodárnou“ působnost pokrokařů z vlastního názoru a dávají se balamutiti pokrokařským učitelstvem, n. pť. v okresích skalickém, úpíckém a broumovském, dostal dr. Hajn nejvíce hlasů. Dále v obcích náboženských smíšených všechny hlasy evangeliků a židů odnesl vítězně pokrokový předák. Pozoruhodno je, že právě na hradeckém okrese, kde přece pokrokový štáb již po 10 let „pracuje“ na vzdělání lidovém, zůstal p. Hajn v nepatrné menšině. Strana pokrokařská učinila při volební kampani cennou zkušnost, že její záslužná činnost respektuje se právě v obvodu 1 km. kolem Bělé věže. Jak se odváží se svými rozsumy za ochranný šos této distance, ukazují se jí zdvořile dveře. Když páni činí billanci svého 10tiletého štvaní proti „hydře klerikalní“, musí jenom šeleť, že svých talentů neužili k něčemu lepšímu, nežli právě ku demoralisaci lidu. Vzdor čilé agitaci hr. Sternberga a vzdor šidovskohelvetské alianci docílil nejvíce hlasů konservativní kandidát agrární, což je nejlepší planoucí poučením pro vůdčí kruhy politické, aby nechaly pláně boucharonství a pěstovaly politiku rozumné konservativní. Pozoru-

hodno je, že tentokrát žádný kandidát poslaneckví nedokazoval, že sní na hladový život deset klerikálů. Teprve v dnech masopustních ostatků vážil cestu až se vzdálené Moravy katecheta Svozil, aby se nám představil ve fraku Hajnova lokaje, aby potíral „klerikalismus“. Proč nesáhl doma, kde má práce dost? Ve smíšené dny je ovšem každý šprým dovolen, proto se nic jiného jsme výstupy p. Svozila neměli.

K volbám na Hradecku. Volba říšského poslance ve volebním okrese královéhradeckém dne 19. t. m. nerozhodnuta; dnes dojde k užší volbě mezi p. H. Srdínkem a hr. V. V. Sternberkem. Voličů k volbě oprávněných bylo 12705. Z těch dostavilo se jich k volbě 9182. Platných hlasů odevzdáno 9114, neplatných 86. Srdínko obdržel 3836, hrabě Sternberk 3409, dr. Ant. Hajn 1623, Alois Kolenský 45, Ant. Svěcený 117 a řídící učitel německé školy v Josefově Karel Staudt 35. 49 hlasů bylo rozfříčeno. K užším volbám provedena co nejširší agitace.

Diecéšní spěvník „Oltář“. Nedávno upozorňovala „Osvěta“, orgán hradeckých organizovaných učitelů, že prý liturgická kniha „Oltář“ není schválenou školní knihou a že tudíž děti nemají si knihu tuto kupovati. Není pochyby, že „Osvěta“ tlumočila přání svých nejmladších stoupenců, ale proto přece se trochu zmýlila. „Oltář“ není totiž učebnou knihou, nýbrž pouze školní pomůckou, proto by si ji děti kupovati nemusily. Ale „Oltář“ je v diecéši královéhradecké jedině schváleným kostelním zpěvníkem, proto nesmí býti ani jiného zpěvníku než „Oltář“ při bohoslužbách užíváno. Pánové mají tedy spletené pojmy a proto se pletou do oboru, kde jim připomínáme: „Ruče pryč“!

Farní a katechetické konkursní zkoušky v jarním období konati se budou v Hradci Králové ve dnech 6., 7. a 8. dubna t. r.

Divadlo v Adalbertinu. Vzdělávací a podpůrný spolek křesť. soc. paní a dívek v Hradci Králové sehraje v neděli dne 28. února t. r. veselohru „Naše ženy“ o 5ti jednáních od Mosera a Schönthana. — Děj odehrává se v Praze v době nynější. Začátek přesně o půl 8. hod. večer. — Hudbu obstará „hudební kroužek“ v Adalbertinu. Ceny míst: Křeslo I. K, I. místo 80 h, II. místo 60 h, III. místo 30 h, liletek k stání 20 h.

Z měst. průmysl. muzea v Hradci Králové. (Výsledek soutěže vypsané měst. průmysl. muzeem pro severovýchodní část král. Českého v Hradci Králové za účelem dosažení nových původních vzorů pro krajkou a vložku paličkovanou národností českého rázu.) Do určené doby, 15. února 1904, zasláno celkem 25 prací. Z nich obdržela první cenu v obnosu K 30 práce s heslem „V práci leží blahobyt člověka i blaho národu“. Autorkou shledána sl. Frant. Topinková, ind. učitelka v Něm. Rybné u Žamberka. Cenu druhou v obnosu K 30 obdržela práce pod heslem: „Životem jest práce“, kterou provedla dle návrhu p. učitele J. Čiháka v Žamberku krajkářka Nováková Augusta v Něm. Rybné. Čestná uznání udělena dalším šesti pracím a sice s hesly „Škola má štěstí“ — provedla sl. Zdenka Doběšová v Doudlebských n. Orl.; „Orlice divoká“ — prov. sl. M. Matoušová tamtéž; „Krejcar jest mladším bratrem dukátu“ — prov. sl. Kosková ve Vamberce; „Marie 12“ — prov. M. Divišková, šákný III. tř. obec. školy v Něm. Rybné; „V práci a vědění jest naše spasení“ — provedla dle návrhu p. učitele Čiháka v Žamberku krajk. Fr. Láďařová v Něm. Rybné; a „Nechť krátký život, ale činný“ — prov. krajk. Anna Kynčlová v Liticích u Žamberka. — Veškeré čestným uznáním vyznamenané, jakož i některé z nevyznamenaných prací zakoupeny budou pro vzornou sbírku krajských muzejních. Sbor soudcovský sestával ze 3 členů: pť. Marie Vojáková, choti c. k. hejtmána v Žamberku, pť. M. Klumparové, choti měst. lékaře v Hradci Králové a p. Jos. Símy, c. k. prof. řemesl. školy v Jaroměři. Veškeré práce byly vyšetaveny 30.—28. února t. r. v c. k. odbor. škole zároveň s gobelínovými pracemi tkanými ručně dle způsobu norvešských gobelínů na stavech scherbeckých valašským lidem v Zašové u Val. Meziflíč na Moravě, kterouž výrobu u tamního lidu zavedl p. Schlattauer Rud., akad. malíř ve Val. Meziflíči. Umělec tento dává veškeré tyto práce prováděti pod svým dozorem a sám veškeré návrhy na ně zhotovuje. Výstavka těšila se značné pozornosti obecenstva, které přes nepřijemné počasí v počtu 641 osob výstavku nejen prohlédlo, ale i hojnými nákupy zájem svůj projevilo. Častěji podobnými výstavkami rozproudí se jistě čilejší ruch na poli národohospodářském; poznáme se pak, aniž nám bude třeba ohlížeti se po výrobcích cizích. Proto kuratoriu muzea patří chvála za všechnu snahu v tom směru.

Výstava Liebscherových obrázků. Tělocvičná jednota „Sokol“ v Hradci Králové uspořádala právě v aule obchodní akademie výstavu původních obrázků a reprodukcí mistra Ad. Liebschera. V ladném uspořádání stkví se tu ve 30 číslech původní práce mistrovské, reprodukcí pak v 3. Dojmem hlubokým působí na pozorovatele obraz Strážcové zem. desk, Kressenbrunn, Mor za vlády Braniborců v Čechách, Patria dolorosa, Pane zůstaň s námi atd. Věru umělecký požitek skýtá výstava tato; zasluhuje proto hojnější návštěvy obecenstva. Výstava je otevřena denně a potrvá do 28. t. m.

Návštěva hostinců školní mládeží a osobami mladistvými. C. k. okr. hejtmanství v Hradci Král. vyhlásilo následující: Bylo si stěžováno, že sdejšího nar. ze dne 15. října 1903, č. 35.399 v příčině obmezení návštěvy hostinců školní mládeží a osobami mladistvými se nešetří, jmenovitě že mládež sotva škole odrostlá veřejných tanečních zábav se účastňuje. Z důvodu toho jeví se záhodno, aby svrchu uvedené nařízení znova připamatováno bylo. Zní takto: Vycházejíc z úvahy, že návštěva veřejných tanečních zábav v hostincích a podle okolností návštěva hostinců vůbec za mladiství, ježto výchovy potřebné

„aby nepřítomně působí a v zájmu zdárné výchovy mládeže jest, aby pokud možno byla omezena, nastupuje c. k. okr. hejtmanský na základě § 84. řádu živnostenského, jak následuje: 1. Hostinským a výčepníkům zakazuje se bezpodmínečně, aby školní mládeži a vůbec osobám mladistvým až do dokonání 16. roku věku pobyt v místnostech hostinských při veřejných tanečních zábavách dovolovali. 2. Školní mládeži a osobám mladistvým až do dokonání 16. roku smělí hostinští a výčepníci návštěvu svých hostinských místností v čas, kdy v nich veřejné taneční zábavy se nepořádají, jen tehdy dovoliti, když osoby ty nacházejí se v průvodu rodičů a neb pod jiným spolehlivým dozorem. 3. Proti hostinským a výčepníkům nařízení toho nedbalost bude zdejším úřadem jakožto úřadem živnostenským zakročeno dle trestních ustanovení živnostenského řádu a bude po případě přikročeno k odnětí koncese dle § 138. lit. b) neb c), anebo k odstranění nájemce nebo zástupce dle § 139. řádu. Nařízení toto nabývá platnosti dnem 1. prosince 1902. Páni starostové se žádají, aby na nařízení toto znova veškeré hostinské upozornili a sami nad přesným jeho zachováváním v zájmu výchovy mládeže pečlivě bděli.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Kr. Zpráva sdělená ve valné hromadě akcionářů dne 21. února t. r. smiňuje se především o neutěšených poměrech národohospodářských. Vykázaný zisk jeví se menším roku předchozího, ač činnost ústavu doznala dalšího vzestupu. Menší zisk odůvodňuje se odpadnutím zisku ze skladistě, jež r. 1902 vyhotovilo a zveřejnenou položkou daňovou. Zvýšení akciového kapitálu z K 1.000.000 na K 2.000.000, na němž se loněk valná hromada usnesla, provedeno s úplným zdarem. Novostavba skladistě, jakož i vlastní budovy pro kanceláře budou během t. r. provedeny. — Účet rozvázný vykazuje následující položky. Aktiva: Hotovost pokladniční K 168.272.74, směny v zásobě K 1.700.491.86, cenné papíry K 655.875.61, devisy, valuty, mince a kupony K 29.210.48, půjčky na zástavy K 11.239. Dlužníci (vklady u tu- i cizozemských bank, poštovní spořitelny, pohledávky kryté hypotékou, cennými papíry atd.) K 3.706.902.99, nemovitosti a skladistě K 408.213.16, movitosti K 3.937.15. Úhrnem K 6.684.192.09. Pasiva: Účet akciový K 1.000.000, účet nové emise K 1.000.000, záložní fond akcionářů K 300.000, speciální záložní fond K 87.044.92, pojišťovací fond K 47.790, penzijní fond K 27.196.10, fond opotřebování realit K 5.000, vklady na pokladniční poukázky K 325.300, vklady na knížky vkladní K 1.468.154.32, dopisovatelé K 2.335.644.86, nevybrané dividendy K 364, převod zisku z r. 1902 K 2.955.32, zisk za rok 1903 K 84.742.58. Úhrnem K 6.684.192.09. Z vykázaného zisku K 87.697.90 vyplátí se jako léta minulá 7%, dividendy t. j. K 70.000, dále přidělí se jako 5% na odpis inventáře K 199.35, 5% záložnímu fondu sboru úvěrního K 1.727.15, penzijnímu fondu úřednictva K 5.000, 10% tantiémy správní radě K 3.454.32, odměna výboru dozorcůmu K 1.500, fondu opotřebování realit K 4000 a zbytek se přenesl na rok 1904. Správní rada zůstává nezměněna.

Koncert v Kleperově divadle. Dámský pěvecký spolek „Eliška“ v Hradci Králové uspořádal dne 20. t. m. koncert, který do divadla přivábil nečetné vybraného obecnstva. Pan J. Hájek přednesem „Koncertu do E-dur“ a Tartiniho „Děblova trilku“ obecnstvo téměř elektrisoval. Stejně rovnocenně nadchla svým zvukným altem sl. M. Romanová Gärtnerová. Také sl. A. Fialová v „Kohoutku“ a „Jarní písní“ se na svém místě uplatnila. I dámský sbor v Bendlově „Zrušené lásce“ a v Beineckově „Šípkové Růžence“ projevil dobrou školu. Klavírní doprovod se známou precizností obstarala sl. E. Scheinerová a p. E. Hájek.

Okrašlovací spolek pro Hradec Králové a okolí konal dne 20. února večer valnou schůzi. Po schválení zpráv funkcionářských a po doplňovací volbě na návrh p. Kopeckého usneseno, požádati sl. městskou radu královéhradeckou, aby na obecní náklad upravena byla cesta ke Zdeňské boudě, cesta alejí podle Labe k železničnímu mostu a stromotadím od Mariánské aleje k Střelnici.

Záplava. Následkem deště a tání sněhu v horách rozvodnily se u Hradce Kr. Labe a Orlice, která zvláště v úterý zaplavila široké okolí kol Malšovic, tak že odřad, kdo chtěl do Hradce, musil se dáti na loďce převézt, ani i silnice byla zatopena. Ve středu a ve čtvrtek nastal zase mráz, čímž voda opadla.

Nový úsudek křesťansko-sociální. Všeobecné sdružení křesť. dělnictva pro království české t. č. ústředím svým v Hradci Králové počalo právě vydávati časopis „Práce.“ Někdo se lekně zase nových výloh a bude si stěžovati na třídění sil atd. Při „Práci“ nejsou tyto stesky na místě. List je čistě propagační a úkolem jeho je upozorňovati na význam odborového sdružení katolického dělnictva. Dosud sice popřávaly redakce všech katolických listů místo ku propagaci chvalitebného tohoto sdružení, ale nemohly přece několik sloupců vyplniti zájmy svazu, který pro nedělnické vrstvy nemá tolik důležitosti. Proto odborový svaz postrádal účinné agitace a omezoval se na dosti úzký okruh. Aby však myšlenka odborového sdružení pronikla do každé rodiny katolického dělnictva, proto založen zvláštní věstník „Práce.“ Jednotlivá čísla stojí pouze 4 h a kdo se stane přispívajícím členem za roční 6 K, dostane list zdarma. Jinak celoroční předplatné je 9 K. Na 4 výtisky dává se pátý zdarma; při 10 výtiscích placených čítá se jeden za 1 K. Na počátku nebude sice velkého rozměru, ale rozšíří se dle množství předplatitelů. Kdo může, podporuj dobrý a užitečný tento list, jenž přejeme co nejhojnějšího rozšíření. — Představenstvo Všeobor. sdružení rozesílá právě tiiskopisy, mezi nimiž nalézá se výroční správa o činnosti Sdružení za rok 1903, s níž poznati, jak Sdružení úkol svůj svěřilo, úspěšnosti a nutnosti odborového sdružení křesť. dělnictva. K záslužce přiložen i slovníček

poštovní spořitelny, jímž možno zaslati buďto členské příspěvek člena přispívajícího, předplatné na list aneb i sebe menší dárek, jež Sdružení s vděčností přijímá.

Karel Rokytanský, slavný lékař. Dne 19. února bylo tomu 100 let, kdy se v Hradci Králové narodil slavný učenec dr. K. Rokytanský, tvůrce pitvy chorobopisné. Otec jeho Prokop byl kancelistou při zdejších krajském soudě a matka jeho Terezie byla dezerou Lodgemana z Auen, krajského komisaře v Poděbradech. Hlavní školu navštěvoval ve svém rodišti, gymnasiu v Litoměřicích, kdež ho otec v 9. roce jako krajský komisař smrtí opustil. V trudných pak poměrech studoval lékařství v Praze a ve Vídni, kde byl r. 1828 povýšen na doktora. R. 1844 jmenován řádným profesorem chorobopisné pitvy na universitě vídeňské. R. 1862 stal se dvorním radou, rok na to referentem při ministerstvu vyučování pro lékařské záležitosti, r. 1867 jmenován doživotním členem české akademie věd a když v r. 1875 vdal se za profesuru, povýšen do stavu svobodných pánů. Zemřel 28. července r. 1878 ve Vídni. Rokytanský tvořil spolu s J. Škodou krystalizační střed t. zv. vídeňské školy lékařské. Jeho přesné popisy chorobopisných náleží jsou dosud směrodatné. Rokytanský byl též vynikajícím spisovatelem napsav 32 prací, z nichž nejznámější jest spis Pathologická anatomie. Rokytanský cítil se vždy Čechem a vždy svůj národ plnou duší miloval. Zůstavil po sobě čtyry syny, z nichž dva jsou operními pěvci a druhý dva lékaři. Na rodném domě jeho č. 42 zaznamenána r. 1878 pamětní deska.

Co mají studenti umět. Pěkný obrázek poskytuje nám následovní událost. V osadě Staré Vodě hráli ochotníci dne 14. t. m. divadelní kus „Zmatek nad zmatek“, který velmi krásně sehrán byl. To ale nelsbilo se 3 studujícími zdejším. V souhrně té vystoupil major. Přítomen byl též jeden voják a tu studující hned počali vykřikovati, že major má vojenskou čepici přítomného vojína, že to udají a pod. — ač na věci nebylo ničeho pravdy, neb čepice byla vypůjčena dříve z místa samého. — Co ale tomu fici, když na pluk přišlo skutečně anonymní udání na vojína, který nejmenší viny na nicem nemá? Co souditi o studentstvu takém? Snad si na patřičných místech toho povšimnou!

Z Káranie u Králové Hradce. Ve středu dne 17. t. m. šli žáci ze školy Starovečské domů do Káranic. Jeden z nich J. Ryba šel po trati, a když „šraňky“ byly v pohyb uváděny, ze svévole chytil za kolečko (kladku) se pohybující, to mu ruku strhlo pod druhé kolečko a nyní ruka vězela mezi dvěma kolečky. Hoch se dal do křiku. Jedna dívka utíkala pro otce a druhý spolužák pro strážníka. Otec přišel a ruku mu vyprostil z drátů, ovšem velice pomohoděnou, že musil lékaři od dráhy přijeti. Diviti se musíme, že strážník, ač trať od Káranic jest přímá, chlapce po trati jíti, ani u koleček neviděl, či snad koho nechce vidět, toho nevidí a ten může směle po trati choditi? Jsme zvědaví, jak nyní věc dopadne, když pochroumaná ruka sama bude mluvit.

Z Černilova. (Obnova sv. Missie.) V sobotu dne 27. února t. r. o 5. hod. odpolední započnou tři veledšt. pp. misionáři z kongregace Nejev. Vykupitele z Prahy konati obnovu loňské sv. Missie. Ve čtvrtek dne 3. března ráno bude dušičková slavnost, odpoledne téhož dne svěcení křížové cesty. Katolický lid vůbec i vld. duchovenstvo, zvláště okolní, zve se uctivě k účasti se na těchto duchovních doech.

Úmrtí. Vldp. Václav Kudrna, bisk. vikar, sekretář, bisk. notář, čestný děkan a farář v Řelě u Přelouče, zemřel po delší těžké nemoci, zaopatřen sv. svatostmi, dne 24. února t. r. Narodil se dne 3. září 1844, na kněze posvěcen dne 14. července 1870. Pohřeb konati se bude v sobotu dne 27. února t. r. dopoledne na místním hřbitově. R. i. p.

Z Chrudimska. Neděle dne 7. února byla pro farnost Morašickou u Heřmanova Městce, jak svědkem jsem byl, dnem radostným. Zavítal tam nový duchovní správce vdp. Otakar Richter, č. děkan a b. notář. Přijel do Morašic po 9. hod. dopol. v průvodu vdp. T. Štěbešského, č. kanovníka a b. vikář z Mikulovic, vldp. dr. Jos. Mrštík, arciděkan v Chrudimi a vldp. P. M. Schreibra, kvardiána z Chrudimě, aby ihned duchovní správu nastoupil. Farníci přišli jemu naproti do obce Láň, a sice s administrátorem fary morašické dp. J. Holzmanem a s dp. J. Němcem, kaplanem ze Skutče, rodákem Morašickým. Nový pan farář vystoupil z kočáru. Byl ordočně uvítán nejprv dp. administrátorem morašickým. Na to vítal jej p. starosta obce Morašické Rozkočil se starosty všech přifařených obcí a pak jeden školák; byl tu i přítomen ct. učitelský sbor s dětmi ze Stolan, p. Koldinský, kněžec lesní z Janovic, hasičské sbory z Morašic i z obcí přifařených s hudbou. U školy morašické vítal p. faráře ve jménu ct. učitelského sboru a mládeže přítomného zástupce nemocného p. řídícího p. Rozkočil a pak jedna školka — družička podáním kytice. U farního domu, při vchodu ověšeného a praporek ozdobného, byl nový p. farář uvítán od p. kněžského patronátního komisaře p. Štastného a od vldp. Al. Broula, děkana z Heřmanova Městce. V síni farní blahopřála jemu ještě jedna družička. Přijel též p. Sobotka, c. k. okresní komisař jako zástupce c. k. mistodržitelského rady chrudimského a vldp. J. Brdík, farář a b. notář z Jestbořic. Po chvíli přiměřené ubíral se průvod z fary do chrámu Páně, kdež nastala instalace. Vdp. kanovník J. Štěbešský odporučoval vše osadníkům nového duchovního správce, nechtěje mluvit o zásluhách jeho, aby snad skromnosti jeho neublížil. Po skončení instalaci vystoupil na kazatelnu vldp. arciděkan dr. J. Mrštík. Jadrnými slovy nastínil krátce působení a zásluhy nového dp. faráře — jako duchovního správce v Pusté Kamenici i zmínil se o lásce a oddanosti, jaké u svých otců požíval, i přelšel k nedělnímu sv. evangelium rozseváci semena.

Naznačiv farníkům velmi krásně, že tím rozseváčem semen slova Božího bude nyní nový duchovní pastýř jejich, ale zároveň jakou půdou mají oni býti, aby hojněho užítka u nich přineslo slovo Boží. Po kázání sloužil novdp. farář mši sv. za kollaturu. Kostel byl přeplněn věřícími. Po službách Božích — průvod do fary a instalace ukončena. — Věřící, kteří vdp. děkana Ot. Richtera osobně znají, s upřímností jemu přejí, aby při stálém zdraví novou vlnici Páně vdelel a u svých nynějších farníků téže lásky a důvěry našel a úspěchů duchovních dosáhl, jako ve své bývalé kollatuře. — Deo propitio ad plurimos annos!

Záložna v konkurenci. Na jmění Občanské záložny v Ml. Boleslavi, zapasné společenstvo s ručním omezením, uvalen byl konkurs.

Z Třebouchovic. Píše se nám: „Lidové Listy“ v Chocni přinesly dne 13. února t. r. zprávu o schůzi v Třebouchovicích, v níž útočeno na firmu pp. bratří Kreitnerových. Pisatel jest buď špatně informován, aneb jest vědomým lhářem. Píše totiž, že pp. Kreitnerové společně se Sokolem zahájili agitaci proti hraběti Sternbergovi, což však jest drzou lží, neboť oni nejen v těchto volbách, ale vůbec ve všech jako na př. při posledních do obce zastupitelstva, kdy u nás zůstal velký volební boj, jakož i při všech veřejných záležitostech (V r. 1899, kdy u nás byly sv. misie, řekl p. Kreitner dělnictvu, kdo chce, že se jich může účastnit; „my nikomu nebráníme.“) nikdy nečinili na dělnictvo nátlaku ponechávajíc mu úplnou volnost, jako p. Růžicka, bývalý starosta, od radikálních pokroků nyní tak nenáviděný. Svého času při obce. volbách byl p. Růžicka vyzván, aby přiměl své dělnictvo, by jednalo ve prospěch strany tehdy klerikální(?) nazvané P. Růžicka t. kové náslitnictví rozhodně odmítli. To jest charakter, před kterým se musí smeknout. — Pan pisatel dále poznamenává, že pp. Kreitnerovi v den schůze propustili svoje dělníky o hodinu dříve s plným platem a že jim byly rozdány poukázky na pivo. Vše se má takto: V den schůze posílali dělníci p. Kreitnera, by jim bylo dovoleno nechat práce o hodinu dříve, aby mohli jíti do schůze. Pan Kreitner jim vyhověl podotknuv, že mohou pracovat bez svačiny do 6 hod. — jinak se pracuje do 7 hod. — a tu půlhodinu že jim také zaplatí, což dělníci s radostí přijali. Ohledně piva budí na vysvětlenou: Druhého února slavil p. J. Kreitner svoje šedesáté narozeniny, kdy pp. dílovedoucí Kopas a Pec šli jménem dělnictva blahopřát, začal p. Kreitner dat 6. února 150 dělníkům poukázky na pivo a ne ve schůzi, která se konala dne 13. února. Tolik na vysvětlenou p. pisateli, aby se dříve, chce-li o něčem psáti, řádně informoval. Pošpinit někoho jest ovšem snadno, spolu ale hanebno.

Z Kostelce n. Orli. Katolická Jednota v Kostelci n. O. sebrala 28. února t. r. činnost „Obětovan“ ve 4 jednáních od K. J. Štětky. Začátek v 7 hod. večer v sále na Rabštejně při obyčejných cenách míst.

Z Kolína nad Labem. První akt dramatu místního, jež uchystali našemu občanstvu realisticke-mladočestí samodržavci, bude se co nejdříve odehrávati před soudním tribunálem v Kutné Hoře, ač-li do té doby je neopustí nynější kuráž. Purkmistr Kříčka žaluje Dra Šila pro urážku na cti. Bude to zajímavý pohled z zákulisí naší samosprávy, která se stala na tak mnohých místech rejdištěm nízkých osobních vášní a kolbištěm, na němž intelligence našeho občanstva bije do sebe košťaty namočenými v parfumech stůk. Jaká úžasná zvrácenost panuje v nynějších poměrech na Polabí, ukazuje na př. že katnohorský mladočeský orgán hájí realistického, lusvonromského purkmistra a zle se osopuje na býv. mladočeského poslance, který věren programu své strany považuje poutování s rozličnými přiznivci mladočestství za blizu národního života. Celá veřejnost naše je dychtivá na výsledek soudního jednání. Pronásledování odpůrců vládnoucí strany trvá dosud neztěněn dále. Má se už nyní zastrašiti kde kdo, aby, až vyprší lhůta nynějšího zastupitelstva, nikdo se neodvažoval ani hnutím stavěti se na odpor volební agitaci. Doufáme však, že katolická většina konečně sebe najde a že odkáže židovské a evangelické samozvance do patřičných mezí, které jim po zákonu a právu sluší. Ta pohodlnost, která je dosaváde ovládala, vymetila se na nich náležitě a koketování jednotlivců s patokáskými moderními proudy, které se dalo za účelem „osvětářské“ povznešenosti, mělo smutné následky. Proto jenom trochu více sebevědomí a hrdoosti! Od nepřátel se učme!

Z Kutné Hory. Pěknou podívanou chystá našemu řemeslnictvu městská rada. Podařilo se jí domoci se na rakouském museu uspořádání výstavy řemeslných prací všech kategorií, zvláště však předmětů těch odborů, jímž daří se u nás. Bude nyní na řemeslnictvu, aby této příležitosti hojně využítovovalo a z nabytých zkušeností pro svou práci nových vzešlo načerpal. Městské radě přisluší za to veřejné uznání. — Akce národního domu počíná vstupovati do stadia slibné skutečnosti. Jenom aby našla porozumění a pochopení náležitě. Že při stavbě této reprezentační budovy nebude naše královské město škrtiti, jme jisto, a že bude při ní pamatováno na náš speciální starobylý ráz, máme za jisto. Dosud pro umělecké zájmy nalezla se vždy půda v srdcích zástupců města, bude tedy jistě i nyní, zvláště bude-li státi národní dům pobídkou kamenného domu, této perly našich památek. Na strannické blomy netřeba se ohlížeti, nízké pomluvy a klepaření, které se u nás epidemicky vzmáhá, nezastraš aniž jiř nikoho. — V nemalém rozčilení octlo se občanstvo při politování hodném případě minulého týdne. Vztekly pes pokoušel pět osob a teprv po dlouhém pronásledování byl zabít. Nařízena kontumace a psi se vztaklivcem do istykn přišedší utraceni. Bylo by záhodno, aby dáno bylo poučení, jak se psy zacházeti, neboť nedbalost lidská má ta značnou vinu. Zachází se s tímto věrným zvířetem leckde opravdu jako se psím! Snad spolek pro ochranu zvířat!

(8) Informace. V minulém čísle „Obnovy“ bylo poukázováno na dopisy v „Čechu“ v příčině poslanecké Stažky, jež prý jest ve spojení s časopisem „Střet“.

jest tendence protikatolická. Z kompetentního místa se dovídáme, že poslanec Staněk již před půl druhým rokem všechny styky své s časopisem tím přerušil. Učinil tak bezpochyby pro neslučitelný ton psaní a neurvalost, jakou se občasné takové revolutorové žurnalistika vyznamenává, aby neschopnost svoji k výchově lidu zastřela zvláštním druhem radikálnosti, které slušní lidé nedovedou porozumět. Ale, jak již minule bylo podotčeno, mohla být získána tato informace v čas, cestou mnohem účinnější a přímo ve volebním okrese.

Ze Zbraslavi. Na co tolik roků čekáno, přibližuje se k uskutečnění, ale i v tom ukazuje se nešťastná, neprozíravá naše povaha. V minulých dnech počal výkup pozemků na dráhu, a tu někteří neprozíraví majitelé půdy šádají cenu přemrštěnou, až 4 K za čtvereční sáh. Bylo by záhodno, aby naši rozumní občané jim toto počínání vyložili a tak jednak je od škody uchránili, jednak mnohoslibné započatou akci podpořili. Tvrdohlavostí může se stát, že to, co takměř již bylo přede dveřmi, opět se na delší dobu oddálí a jak nyní se situace ukazuje, snadno se i zmařiti může. Doufáme, že nalezneme se vhodný způsob přivést k rozumu nerozvážlivé.

Z Ném. Brod. Od resignace býv. p. purkmistra Kabeláče stalo se město naše rejdištěm štvanic, v nichž některé osoby hledí se domoci jim dosud nepatřičného uplatnění. Aby dosáhly těchto nezřídka dosti zatměných cílů, vyjednávají si týdně na nepohodlné osoby v pardubickém žurnálu pokrokovském a skrytí za pohodlný štít anonymity stíhají do řad našeho občanstva ne vždy čistými stěly. Jedná se jim o zakalení vody, v níž by pro své osobní zájmy mohli pohodlně lovit. Zvláště zle je rozčiluje volba býv. ministra Dra Rezka, při níž dostaly jak náleží na pamětnou. Zlobu svou vylévají si na nynějším purkmistru p. Dra Šubrtovi, jehož by rádi dostaly z purkmistrovského křesla. Nejsme obhájci jeho ani nadšenci jeho směru, ale že by občanstvo naše podalo k této práci ruky pokrokovským dopisovatelům, jichž dosavadní činnost jeví se jenom ve vyčerpávání kapsy svých dobrodružných tatů, pochybujeme. To ani Jeruzalém neprovede. — O velkonočních svátcích má být konán v městě našem sjezd důvěrníků býv. kraje časlavského, jak konán byl loni v Kutné Hoře. Nevíme, co nového vynese, ani přispěje-li k utužení klesajících posic strany svobodomyšlné. Venkov skrz na skrz je agrárnícký a vzrůstá se také v rolnictvu myšlénka katolická.

Z Ml. Bříst. (Záložna Raiffeisenova). Dne 21. února konána zde byla schůze za příčinou založení Raiffeisenky pro Ml. Břístě a okolí. Schůzi předsedal p. Jos. Brambůrek, rolník a starosta z Vel. Rybníka. Vysvětlení o účelu a působení Raiffeisenek podal p. Ant. Dětík, úředník Ústřední Jednoty. Dp. farář ze Zachotína, pokladník tamější Raiffeisenky, promluvil o tom, kterých chyb se má zvláště rolník vystrážiti. Z účastníků schůze se přihlásilo za členy 27, a vykonány hned volby. Starostou zvolen byl p. Basil Böhm, fidelel nčitel v Ml. Břísti, jeho náměstkem p. Vojtěch Maška, rolník ze Záhoří, pokladníkem dp. Gilbert Křikava, farář v Ml. Břísti. Poté šel na jednomyšlnost při volbě funkcionářů. Několik občanů, kteří se nemohli účastniti schůze, přihlásili se ústně neb písemně, že za členy přistoupí. Kéz nový tento spolek zdárně prospívá ku hmotnému a mravnímu povznesení občanů.

Z Časlavě. Stojíme v klidu a kdyby nebylo obecního rozpočtu, který se právě projednává, ani by nebylo o čem vážně mluvit. Pravíme vážně, protože o lacinou sensaci a podkladu prázdno klepačů stárají se u nás kde jaké baby v sukničích i kalhotách, kterým nedá novotín chtivá duše spáti, aby své prázdné tlachy neudávaly i v pražských a jiných žurnálech známého klepačského kalibru. — Pěkně zřadila se zábava našich dam uspořádaná ve prospěch krejcarového spolku. Přes 400 K čistého bylo vyzískáno. Šlechtné dámy přibraly nyní do programu nejen podporování dítek v polévkovém ústavě, ale i podporování zvláště stydlých se chudoby. — Po jaře počnou se stavěti nové kasárny. Budou to již páté a o šesté se právě vyjednává. Stavba gymnasia ovšem odpočívá kdesi mezi akty.

Ve prospěch „Národního domu“ v Trutnově uspořádán bude v neděli dne 28. února 1904 za účinkování členů hofických spolků: Vesný, Dalibora, Raribora, členů první české pěvecké a hudební župy a divadelního spolku v Národním domě v Trutnově slavnostní divadelní večer, při kterém provedena bude komická opera „V studni“ od Blodka. Před tím: „Pomsta Catullova“. Komédie o jednom dějství od Jar. Vrchlického. Začátek o půl 8. hod. večer. Po představení přáteleká zábava. — P. T. účastníci výpravy do Trutnova odjedou dráhou ze stanice Hořice o 9 hod. 35 minut. ráno, příjezd do Trutnova o 12. hod. 53 min. v poledne. Z Trutnova odjezd o 10. hod. 7 min. več. neb 3 hod. 49 min. ráno, příjezd do Ostrohmě o 12 hod. 29 min. v noci neb 5 hod. 58 min. ráno. Přihlášky ku společnému obědu za 1 K v „Národním domě“ v Trutnově přijímá pan Fr. Maixner, pokladník záložny, do 26. února.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

les dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Encyklika sv. Otce Pia X. Sv. Otec Pius X. na paměť prohlášení článku víry o Neposkvrněném Početí P. Marie před 50 lety vydal encykliku rovněž v ní, aby se mezi věřícími jevila vždy větší úcta a láska k P. Marii. Uvedeny tu i podmínky, pod kterými uděleny budou věřícím za příčinou jubilea plnomocné odpustky.

Vys. důst. p. ThDr. Burianovi k jeho padesáté ročníci upřímné blahopřání pronášá a mnoho sdara další jeho záslužné práci přeje redakce t. l.

Vzájemný odkaz učinil v minulém týdnu zemřelý likvidátor banky Slavie p. A. Hovorka. Dám svůj v Březnici zřídil rodě obci, na 200.000 K pak obci pražské na zřízení útluný pro československé studenty vysokých škol pražských. Polovice vyhrazena jest slovenským studující.

Kněží osmačtyřicetní. (Dok.) Tonským v díle „Na úsvitě nové doby“ píše o smutných následcích řádění Windischgrätzova: „Vojenské vítězství 17.000 mužů páchoty, jízdecka a dělostřelectva a velikými i obyčejnými děly, houfnicemi a moždifi na vrhání pum proti bloučům barikádových dobrovolníků, starého maršála a vrchního velitele nad osmačtyřicetním septicimem (neboť posluchač 1. roku filosofie, kterým byl Frič, rovnal se nynějšímu žáku sedmé třídy gymnasiální) nelze považovati za výkon bohatýrský. — Přece však pokládáno za dostatečné k úplnému zrušení svobody a k — žalářnické vládě! — „Policejní úřad vyzval k udavačství — jednalo se o vypátrání viny. To bylo ovšem nesnadné. Ani sud s jedním nemohl být nikde vypátrán, ani nikde zjištěn nějaký emisár, ani žádná voleznická listina, nebo spolek.“ „Daleko široko rozvlečené spiknutí v Praze“ bylo jen v myslí starého pessimistického velitele a zůstalo — v kalamári. — Ale Windischgrätz měl žaláře připraveny. Nastalo tedy zatýkání. A zase významno, kdo byli zatýkáni! Neboť to ukazuje, proti komu namířena byla podezřívavost a zlá vůle hradčanských absolutistů. Byli to přívrženci ne krajních stran, ale pokojní čeští mužové poctivé povahy. Dej, Villani, Šule, Buquoy, Brauner, Gabriel, dr. Frič — Trojan. A při tom z kněží ředitel lužického duchovního semináře Náhlovský — farář Krolmus. A dne 17. června zatčen farář Arnold. Dne 12. t. m. sloužil onu památnou mši svatou před sochou sv. Václava.

Měl ji prvotně obětovati za svůj národ kanovník Pelina. Ten však byl nemocen. Pak byl požádán o ni farář Hanka od sv. Jindřicha, jenž ale v tutéž chvíli byl jinak zaneprázdněn. Převzal tedy tuto funkci Arnold. A po mši svaté pronášel modlitbu za zachování svornosti v milém národě, za udržení pokoje z modlitební knihy „Růže Sionská“ a za to byl tak dlouho žalářován. Ve dnech následujících po oné mši sv. „nemoha“, jak sám vypravuje „pro pláč hleděti na ten krvavý zmatek, jenž v Praze nastal, odebral se do Kolína, odkudž dne 17. se vrátil do Prahy. Na „Senovážném náměstí“ mu bylo sděleno, že byt jeho byl prohlédáván a vojáci že ho sbírali i ve sklepě. A radil mu přítel jeho, aby se raději odebral zpět a na venku se někde schoval. Usmál se a nejedl si ničeho zlého vědom, šel do svého příbytku. Jaká tu však ohavnost zpuštění! Zámky zotvírány, skříně vypáčeny — velká část písemností odnesena! A druhý den pozvání od místního velitele Gutarda k výslechu. A pak cesta na hrad, kde si ho vzala vojenská komise do parády. A výslechy! Vypověděl si své a jindřichský farář Hanka sem také povoláný výpovědi jeho dotvrdil — ale nechali si ho za mřížemi přece. Ve vězení u sv. Jiří dostal se „na čtverku“. „Na dvojce“ v ten čas „seděl“ budějovický kazatel Krejčí, „na dvojce“ kněz Schneider taktéž z Budějovic. A když si pro tohoto přijel sám budějovický biskup Lindauer, zastoupil ho „na dvojce“ Krolmus, farář. „Na pětce“ pak „seděl“ kněz Wiesner. — Všichni pro spiknutí s národem, jež přý začal Havlíček. Havlíček také seděl „na jedničce“ — a za ním až do pětky sami páni páteři. Arnold si u sv. Jiří poseděl až do 9. září. Ostatní kněží až do 16. září. Jak se tam měli? Moc dobře ne! Masa měl každý denně 1/2 libry. Vafel jim je však profus a tou je nikdy nedoval. Z úmyslu, aby bylo hodně tvrdé a aby zůstalo jemu. A k tomu určeny pro každého dvě libry chleba. Pravým dobrodincem všech politických vězňů byl po celý čas svatojirský rektor, kněz Krbec. Některé jako na p. Krolmusa živil zcela. Jinak by byl tento tou vězeňskou stravou přišel o život. — K vůli známému hostinskému od „zlaté husy“ Petru Fastrovi, jenž kladen bezdůvodně za vinu, že bouřil venkovský lid, vytrpěl mnoho dva kněží Jan a Jakub Fastr, oba jeho bratři. Jan byl děkanem v Domažlicích. Petr byl u něho a u ostatních známých v tomto městě na návštěvě. Ledva se to dověděli vojáci, již zástup husarů obklíčil děkanství. Petr Fastr však toho dne byl u druhého bratra Jakuba, faráře v Milavči. Na děkanství počínali si husáci tak, že zástupy občanstva, jež stály na náměstí, hlasitě reptaly a i křičely. Udeřeno i na zvon na velké věži a voláno na poplach. Mezi tím dána Petru Fastrovi výstraha, aby z Milavče unikl na jinou stranu, jinak že by padl husarům do rukou. Ale vojsko se také dovědělo, že Petr Fastr je u druhého bratra návštěvou. Petr Fastr sice unikl — ale husary měl na krku i farář Jakub v Milavči. Fara obklíčena, zpřevracováno vše rub na rub. Nebohému faráři od vojáků spřááno a on donucován, aby udal, kde je Petr. Tak jednali husáci s farářem, že i zde vzechopil se lid a sedláci táhli milovanému faráři na pomoc ozbrojeni kosami a podávkami. Sám farář mírnou a laskavou domluvou děkuje jim za ten projev lásky přímě, je, aby se vrátili do svých domovů. O knězi katechetovi a poslanci zemském a říšském za Jičínko r. 1848 Janu Sidoňovi, rodáku ze Solnice, budiž dodáno, že mu za činnost jeho vlasteneckou a politickou bylo tak těžce strádati. Za dob reakce zakázáno mu vyučovati na gymnasiu r. 1860 a 1861 byl od ministerstva zcela z úřadu svého sesazen. Byl tehdy již 36 let knězem a 31 roků profesorem náboženství a za to mu dána šetrná pése 600 zlatých. A marny byly jeho i přátel jeho kroky o zvýšení výsluhného. Někdy čas přivydělával si nějaký ten honorář vychovatelstvím a pak se uchýlil do Litomyšle, kdež roku 1868 jako chudý kněz zemřel. Při tom všem je to až na podiv, že dosáhl věku 76 let. Tvrď česká lebka, již nedovedl tak hned co na dobro schýlit! Vyčítali mu radikálismus — byl radikálism ve své lásce k vlasti a v snahách za volnost ujařmeného národa. Ale víře, církvi byl věrný. R. 1836 vydal traktát: „Církev římská, katolická pravou jest církví.“ — Zajímavé je, že po 17. červnu v Olomouci a pak dále na Moravě koloval seznam

v Praze přý toho dne mezi 6.—9. hodinou z rána oběšených. Seznam ten vyšel ovšem z německého pramene, dle něhož byli přý i oběšeni z kněží kanovník Diksohn, Krolmus a jiní. Idu což ono je o to, na české kněze pro jich působení v národě a pro národ a mezi českým lidem měl německý tisk často zásluku! A co je nejsmutnější, že ten zásluk má už teď také i český tisk těch kterých stran v našem — co díme v našem — v nenašem, ale cizím převrácenými zásadami zkaženém lidu! —

Sendruh Wolf. Všeněmecký poslanec Berger složil předsednictví všenněmeckého spolku, vystoupil z vydavatelstva „Alld Tagblattu“ a všenněmecký klub „jednomyslně“ vzal toto oznámení nejprvejšího svého harcovníka na vědomí. Delší dobu již proklubávaly se na posl. Bergra různé delikátní věci, takže vůdci Schönererovi nezbyvalo konečně jiného, než aby svého milého druha hodil přes palubu. Těško fici, kdo při povstáních protikatolických kandidátech v rakouské poslanecké sněmovně více se „vyznamenal“, zdali Wolf či Berger. Wolf v očích slušných lidí úlohu mravokárce dohrál, Berger jej nyní následuje. Ze ostatní ze všenněmecké družiny o mnoho lepší nebudou, dá se mysliti. A takoví lidé házeji v parlamentě blátem po sv. Alfonsu!

Lékaři a lurdské zázraky. Komitét italských lékařů vydal svolání na všechny lékaře, aby se účastnili internacionální pouti do Říma za příčinou 60letého jubilea prohlášení Neposkvrněného Početí P. Marie za článek víry. Pout nastoupí se počátkem dubna. Na zjištění zázraků lurdských budou přibíráni někteří z uzdravených, na nichž pak budou se konati vědecké demonstrace. — Novomodní pokrokovci našim, jimž lurdské zázraky jsou pouze babšský klepy a mamením lidu, naskytuje se vítaná příležitost, aby ku zjištění pravdy vyslali na pout osvěcené své lékaře pokrokovské. Ne babšské zavrhování, ale vědecký důkaz rozjasní rozum i mnohých „pokrokových“.

Filosof Kant o ženách. Pěkné, vtipné porovnání učinil slavný filosof Kant kdysi ve společnosti několika svých přátel. Právil: „Dobrá žena má být jako hlemýžď, který se jen málo vzdaluje od svého domu, a přece nemá být jako hlemýžď: nemá totiž vše, co má, nositi na těle. Žena má být přesná jako hodiny na věži a přece ne jako hodiny na věži: vyzváněti vše, co ví, do světa.“

Korejské ženy. Ženy vyšších tříd neptičázejí nikdy do společnosti mužů. Etiquetta brání jim vycházeti ve dve z domu, až na řídké příležitosti, avšak tu musí být v uzavřených noskách. Celý den tráví ve dvorech svých příbytků, síjíce a vysívající, čtouce nebo klevetce. Na procházku smejí vyjiti pouze večer od 8 do 12. Touto dobou je zase mužskému pohlaví zakázáno choditi po ulicích. Zvláštní přý je to pohled na temné ulice plné žen zahalených do pláští, před nimiž sluhové nesou hučící pochodně, aby viděly na cestu. Touto pozdní dobou smejí korejské dámy navštěvovati své přítelkyně, ovšem jen se svolením manžela, kterému musí podati podrobnou zprávu o všem, co na procházce dělaly. — Je-li život vznešených paní tak nazvaný, osud jejich chudších družek jest ještě horší. Mimo to, že musí obstarávati všechno vaření a šatstvo pro celou domácnost, chudší ženě korejské připadá také úloha, vymálati a vyčistiti všechnu rýži, navuči vodu a vláčeti těžká břemena na trh. Kromě toho práce na poli, přede, tká, zkrátka celá starost o velkou rodinu připadá jí. Malý div, že o třiceti letech korejská žena je sestárka a o čtyřiceti nemá téměř ani jednoho zubu. — Ženskému pohlaví nižších tříd nedostává se vůbec žádného vzdělání; nelze se tedy diviti, že ženy těchto tříd chodí rozečuchané a špinavé, ačkoli pro své muže musejí práti až do noci.

Kouření tabáku v Japonsku zakázáno bylo r. 1900 zákonem osobám neplnoletým. Rodiče a pěstouni, kteří nebrání kouření takovým osobám, jakož i kupci, kteří vědomě tabák nebo příslušenství na kouření neplnoletým osobám prodávají, pokutují se 1—10 yeny (yen jest 250 hal.). Pohan-ské Japonsko dbá tedy více zdraví občanstva než křesťanské státy.

První česká pout do Lurd. Popis této pouti, jenž se dostalo schválení nejvyšší bisk. konsistoře v Brně ze dne 21. ledna 1904 č. 271, se dotiskuje. Obsahovati bude mnoho vyobrazení ze všech památných míst, kde jsme se zastavili, nejvíce ovšem z Lurd. V první polovici března začne se expedovati. Do té doby prosím o poshování, neboť docházejí mne již nyní četné reklamace. Leopold Kolisek, farář v Předklášteří na Moravě.

O hájení české půdy. (Ukončení přednášky fidelele Zemské banky p. Frt. Procházky, konané 6. t. m. v České národohospodářské společnosti.) K hájení české půdy jest třeba nejen nadšenců, ale zvláště pilných a spofivých pracovníků. Příležitost k tomu jest nad míru příznivou. Předně není tou dobou půda v zemích českých drahou. Za druhé jest nebezpečí dalšího klesání ceny pozemků zmírňováno tím, že úroková míra kloní se spíše ku snížení. Také nesmírná výroba zlata v době novější přispěje po mém soudu k tomu, že cena statku veškerého se upevní, protože žlutý kov jako měřítko cen dozná asi v málo letech znatelného znehodnocení. Není proto v době novější nic tak příhodného k uložení úspor jako česká půda. Pokročilost okresu nebude se více posuzovati dle množství svolaných táborů a pronesených řečí, nýbrž dle počtu vzorných statků a zachovaných na nich majetků. Ziskají-li naši mladí a horliví zemědělci něco úspor, budou ovládnati touhou po zabrání nových pozemků v obvod své působnosti a započnou najímati neb i přikupovati role cizí. Tu poukazuje na dobrý příklad Moravanů. Již zasnulý rolnický poslanec Skopalík nabídal sousedy obce záhlínické, aby si společně najali od velkostatku dvůr ku své obci přináležející a rozdělili mezi sebou lány půdy k účelnějšímu hospodaření na rolích vlastních. A sousedi byli a jsou ještě dnes s provedením návrhu toho jak náležitě spokojeni. O obci dřevohostické jsem nedávno četl, že si takový dvůr od velkostatku koupila a role mezi sousedy rozprodala. Též jiné obce na Moravě násle-

dovaly těchto dobrých příkladů sláskání domácí pudy a soudíme proto, že by se i v Čechách tak pokračovati mohlo. Nejprve se dvorec najme, hospodáři rozdělí mezi sebou role, vyskoušejí jejich výnosnost a pak se při příležitosti rozhodnou pro společnou koupi dvora. Při takových obchodech budou jim pomáhati české úřady peněžní velmi ochotně. Z doby novější máme také příklady v Čechách, že větší obce městské zakoupily velkostatky, jako obec mostecká statek Třebivlice a obec semilská statek svého jména. Obě městské obce kontrahovaly k tomu účelu komunální výpůjčky, tak že i touto cestou mnohá obec česká by mohla přispěti k vyvlastnění domácí pudy z rukou cizích. Kdyby snad i dnešní kalkulače nevydala výnos statku, rovnající se přesně annuitě, kterou bude obec povinna platiti bance, nebudiž přehlédnuta okolnost, že se puda nemnoží jako úspory, že výnos statku může se zvýšiti, kdežto úroky z výpůjčky nevypověditelně se strany věřitele mohou doznati spíše snížení. Konečně měli by odborné vzdělání synové zámožných hospodářů ucházeti se více o nájem dvorů, aby jednou, seznavše jejich výnosnost, mohli vystoupiti jako uvědomělí kupci. Kdyby takový zdravý ruch mezi uvědomělými hospodáři po vlastech českých se rozprosil a poplávka po úrodné půdě stala se vážnou a žádostivou, nepochybuji, že by se našel i český peněžní ústav, který by hleděl velké alodní statky při příležitosti získati, aby je pak po jednotlivých dvorech rozdělil a snaživým hospodářům v mírné ceně přenechal. Ostatní vrstvy národa, které samy nebudou chtít pudy pro sebe získati, budou se zájmem sledovati kroky hospodářů i bankovních ústavů v tomto směru a podporovati úsporami svými ústavy, které své finanční síly věnuvati budou hájení české půdy. Akcie, dlouhá úpis, pokladniční poukázky a vkladní knížky těchto ústavů budou v daném případě také představitelny lány české pudy a vykázaná výše jejich oběhu bude vyznačovati míru podpory, jakou obecenstvo jejich snahám skýtá. Proto opětnuji, že jedenkaždý český člověk spořádáním životem a úsporami svými může vydatně přispívati ku hájení pozemkového majetku svého národa.

Ochrana dětí proti difterii. Onemocnělo-li v rodinách, kde je více dětí, některé z nich difterií (záškrtem), bylo až dosud zvykem odstraniti děti ostatní, pokud bylo možno, neb alespoň je od nemocného odloučiti. Někdy však ani toto odloučení nebylo ochranou před nákazou. V novější době a prospěchem užívá se proti této krozné nemoci i při zdravých dětech, jež se s nemocným stýkají, očkování serem. Přesnými zkouškami proveden byl důkaz, že toto očkování jest zcela neškodno, že však velký prospěch jeho záleží v tom, že i když pak dítě očkované difterií onemocní, nemoc má průběh mnohem lehčí, a vede téměř vždy k uzdravení. Doporučuje se proto, jakmile v rodině, kde je více dětí, některé z nich onemocní difterií, ostatní děti ihned serem před nemocí zajistiti.

Proti dovozu masa z amerického, zvláště argentinského podal český odbor rady zemědělské c. k. ministerstvu orby a vnitra žádost, aby zákaz dovozu zámořského masa jakož i dobytka z cizích zamořených oblastí (Rumunska a Ruska) stal se trvalým, ježto volný dovoz cizozemského masa jest pro tuzemský chov hospodářského zvířectva vážným nebezpečím, a to jak svou konkurencí, tak i nenatřnou nejistotou před zavlečením nemocí zvířecích z krajů zámořských. Důvody, jež z určitých kruhů pro volný dovoz masa cizozemského se uvádějí, neodpovídají skutečným poměrům. Připustiti jest, že ceny masa podstatně stoupily, avšak zjev tento není pouhým následkem domnělého nedostatku tuzemského dobytka porážkového. Statistické výkazy tuzemských trhů a zvýšený vývoz domácího žirného dobytka roku loňského dosvědčují, že o nedostatku domácího dobytka nelze mluvíti. Jest zajisté podivno, že domácí trhy nedovedou náležitě oceniti domácí žirný dobytek, přenechávajíc jej téměř úplně trhům cizím. Příčinu stoupajících cen masa sluší spíše hledati v neupraveném tarifnictví pro dopravu dobytka na dráhách, nedostatku řádných jatek a v roztržitosti živnostenského provozování a obchodování s masem atd. Odstraněním nedostatků výše uvedených, zvláště však zavedením levných tarifů, soustředěním porážek dobytčích a zcentralisováním prodeje masa možno s úspěchem laštiti otázku lacinného zaopatřování velkoměst masem.

Čekankové snářny družstevní. Čes. odbor rady zemědělské oznamuje: C. k. ministerstvo orby, jakož i zemský výbor král. Českého již v opětných případech vyslovily svoje podivení, že podávají se žádosti za poskytnutí veřejných podpor k společenstevním podnikům, když jest podnik dohotoven. V zájmu zdárného vývoje zemědělských družstev bude jak poradní sbor pro záležitosti družstevní, tak zemský výbor království Českého a c. k. ministerstvo orby trvati na požadavku, aby společenstva ještě před počátkem skutečného provádění podniku započala sobě od oněch činitelů, na jejich podporu se počítá, jistotu, zda-li a s jakým obnosem by byly ochotny podnik podporovati.

Výtažek z jehličí jest výborným prostředkem proti reumatickým bolestem. Přípravuje se následujícím způsobem: Naféžeme čerstvé jarní výhonky ze smrčů, jedlí a borovic, rozsežeme je na malé kousky, vyplníme jimi do polovice litrovou láhev a nalijeme na to francovku nebo 96 proc. lih. Dobře zazátkovanou láhev vystavíme po jednu až dvě neděle slunečním paprskům, anebo postavíme ji na mírně teplé místo; jednou denně lahvi důkladně zatřepeme, necháme ještě několik neděl státi klidně na tmavém místě a silně vonící tekutinu slijeme. Máme-li výtažku pouhých, vezmeme, upotřebili-li jsme 96 proc. lihu, jeden díl vody na dva díly výtažku, zahřejeme směs tím způsobem, že vlijeme ji do hrnčeka a tento do horké vody postavíme; pak ihned použijeme jí k natírání. Mnozí se domnívají, že se musí silou natírat, což jest ale rozhodně chybné; natírání musí se diti mírně, beze všeho tlaku. Když byl výtažek pořízen s francouzskou kofalkou, nezřeďuje se vodou, nýbrž tak jak je se ho používá.

Riegrova mohyla na Kozákově. V neděli 21. února konala se v Turnově slavnostní

ustavující schůze družstva pro zřízení Riegrovy mohyly na vrchu Kozákově. Ke schůzi dostavili se ve velmi četném počtu hodnostáři z Turnova a okolí, zástupcové všech místních spolků, korporace, zástupcové měst a obcí venkovských. Předsedou spolku zvolen p. J. Radecký, starosta turnovský. Za členy přijímají se jako zakládající s příspěvkem jednou pro vždy 50 K, přispívající roč. 1 K, činní 5 K. Družstvo postará se také, aby cesty a silnice vedoucí ke Kozákovu byly udržovány v pořádku, a aby na vrchu Kozákově, odkud úchvatný pohled do širokého českého ráje, upravena byla chata, která by návštěvníky chránila před nepříznivým počasím.

České umění do Ameriky. Umělecký ústav pro malbu na sklo B. Škarda v Brně obdržel objednávku pro novostavbu kostela v Kansas City Kans, Amerika a sice 18 oken, z nichž 14 jest figurálních. Objednávka ta musí býti do dubna dohotovena.

Výkaz darů na Adalbertinum.

Z vikariátu rychnovského darovali:

10 K p. vikář Kleprlík v Rychnově, p. far. Hvězda ve Vamberku, p. far. Král v Oujezdě, p. děk. Šafránek v Rychnově	40 K
4 K p. far. Šrámek v Neb. Rybné, p. zám. kaplan Rozínek na Skalce, p. far. Tomášek v Uhřetově, p. far. Pohl v Lukavici, p. far. Fink v Kunětatě, p. far. Košťál ve Skuhrově, p. far. Konečný v Bělé, p. far. Audrlický v Černíkověch	82 K
2 K p. děkan Blecha v Solnici, p. far. Čížek v Dobřem, p. far. Jakubička ve Vel. Zdobnici, p. kaplan Jelínek ve Skuhrově, p. kapl. Kračmar v Kunětatě, anonymus z Černíkovic	12 K
Celkem 84 K	

Z vikariátu lanškrounského darovali:

20 K p. vikář Krihl v Dolní Dobrouči	20 K
10 K p. vik. sekr. Noška v Damníkově	10 K
5 K p. far. Sychra v Čenkověch, p. far. Fiala v Heřmanicích	10 K
4 K p. far. Černý v Rudolticích	4 K
2 K p. far. Puchmajer v Knapovci, p. far. Lžičal v Dol. Libchavě, p. kaplan Sokol v Ústí n. Orli., p. far. Matějka v České Třebové, p. far. Král v Lukově, p. far. Kučera v Horní Dobrouči, p. far. Neškudla ve Výprachticích, p. far. Krémář v Jamné, p. kaplan Štěpa v Dol. Dobrouči	18 K
Celkem 62 K	

Z vikariátu chrástského darovali:

20 K p. vik. sekr. Konvalinka v H. Týnci	20 K
5 K p. far. Šinkora v Bojanově, p. farář Plocek v Trh. Kamenici, p. far. Nežil v Kostelci, p. far. Holub ve Včelákově, p. spirituál Štěpina ve Slatiňanech	25 K
2 K p. kapl. Smrčka v Bojanově, p. adm. Hocke v Žumberku	4 K
1 K p. kapl. Profous v Trhové Kamenici	1 K
Celkem 50 K	
hofskejších 146 K	
předsedů 311 K 90 h	

(Pokračování).

Úrčnem 507 K 90 h

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 13. února 1904. 1 hl pšenice K 11.50—13.00, žito K 9.20—9.75, ječmene K 9.40—9.70, oves K 5.40—5.70, prosa K 11.00—0.00, vike K 9.30—10.60, hrachu K 18.50—22.00, čočky K 20.50—28.00, jablel K 19.50—21.00, krup K 16.50—36.00, bramborů K 3.00—3.40, jetelového semene červ. K 70.00—90.00, jetelového semene bílého K 120.00—128.00, jetelového semene švéd. 00.00—00.00, jetelového semene rus. 00.00—00.00, máku K 24.00—28.00, lněného semene K 16.00—20.00, 100 kg. žitných otrub K 9.60—10.00, pšenice. otrub K 9.80—10.30, 1 kg. másla K 2.00—2.10, 1 kg. sádla vepřového K 1.86—0.00, 1 kg. tvarohu K 0.18—0.26, 1 vejce K 0.05—0.06, 1 kopa petržele K 3.00—4.00, 1 kopa kapusty K 2.00—4.00, 1 hl cibule K 8.00—9.60, 1 kopa drob. zeleniny K 0.60—1.00, 1 pytel mrkve K 1.40—1.80, 1 kopa cerele 2.00—3.00. 1 hl hrášek K 00.00—. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 13. února 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 325, žito 418, ječmene 139, oves 258, prosa 00, vike 43, hrachu 8, jablel 2, krup 00, jetelového semene 72, lněného 7, máku 9. 2) Zeleniny: petržele 46 kop, kapusty 66 kop, cibule 74 hl, drob. zeleniny 24 kop, mrkve 55 pytlů, brambor 86 hl, cerele 72 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl, hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 32 kusů, podvinčat 427 kusů, kůsat 0 kusů.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pasíř a cisleur

v PRAZE-L, ulice Karolíny Světlé č. 19.

Dělné kostelních nádob a uměleckých prací z kovu.

Veletěný Pane!

Monstrance došla neporušená, krásná a líbí se mně i všem, kteří ji již viděli. Brzo pošlu k poslacení kalich. Brdečný dík za krásné a rychlé vyhotovení.

8 veškerou účtou oddány

Na Rusavě, 3. prosince 1903. Jan Bláhoj, farář.

Každá rodina

měla by ve vlastním zájmu jen

Kathreinerovy

sladové kávy Kneippovy

jakožto příměsí k dennímu kávovému nápoji používati.

04.16

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Veletěnému duchovenstvu doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

světí hojně zásobený

**sklad náčiní
bohoslužebného**

ze stříbra, bronzu a jiných kovů

vše silné v ohni zlatené a stříbrné, zač se ručí.

Vlastní výroba umožňuje veškeré objednávky co nejlevněji vyříditi. — Platiti možno též ve lhůtách. Oprava znovuzlacení a stříbření starších věcí vykoná se rychle a zálohou se již svěřené se stvrzením Jeho biskupské Milosti. Starý závod můj může se vykázati četnými pochvalnými přísply P. T. zákazníků a odporučuje se tedy k zakoupení a opravě kalichů, monstrancí, ciborií, relikviářů, nádobek na sv. oleje, lamp, luceren, lustrů, kaditelnů, táček na křest, svícňů, pacifikálů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejlépe.

Filialka v Hradci Králové.

Jan Horák,

soukeník v Rychnově n. H.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých vlněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Těž velejmeně

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských látek jest u Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Těž lze obdržeti parilo zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátina, oxfordy, barchenty, sukónka, šotyše, zefiry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše. Vzorky a cenník zdarma a franco.

NOVINKY

Kosmák: Ztracená . . . . . K 3 —
Kosmák: Chlubilova rodina . . . . .
sešit 1. K 0-80
Hedin: V srdci Asie sešit 1. K 0-60
Honejšek: Svatební kytice K 0-60
Radsiwil: Páter Remigius K 1-—

MAPY

bojiště rusko-japonského:

Kotrbova . . . . . poštou 20 h
Ottova . . . . . " 70 h
Dmychova . . . . . " 35 h
Svépomoci . . . . . " 80 h
Německé velké . . . . . K 1-30

Objednávky přijímá a vyřizuje
obratem pošty

První královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Bohdan Melichar
v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

vyplácí z usnesení řádné valné hromady ze dne 21. února 1904 za kupon č. 50. částku per

K 28'—

co 7% ní dividendu za rok 1903.

V Hradci Králové,
dne 22. února 1904.

Správní rada.

Pozvání

žalovského výrob. společenstva „Vzájemnost“
v Hronově n. Met.

zapsaného společenstva s ručením omezeným

ku V. řádné valné hromadě

kteráž odbývati se bude
dne 28. února 1904 o čtvrté hod. odpo. v místnostech společenstva.

POŘAD:

1. Čtení zápisu loňské valné hromady.
2. Zpráva o činnosti a účetní za rok 1903.
3. Schválení účtu za rok 1903 jakož i udělení absolutoria správě.
4. Doplnovací volby:
a) Správní rady,
b) Dozorčí rady,
c) 3 náhradníků.
5. Volné návrhy.

Správní rada.

NB. K volbě oprávnění jsou pouze takoví členové, kteří mají úplně splacený závodní podíl.

OLTÁŘ

poněná a modlitební kniha i
zpěvník pro diecési královéhradeckou.

Druhé vydání — 388 stran 8°. V plochých arších při odbírce nejméně 50 kusů franko za 20 K, 100 kusů za 40 K.

Cena knihkupecká:

brožovaný . . . . . 42 h
vázaný v polopletně . . . . . 58 h
vázaný v celopletně . . . . . 68 h
vázaný v celopletně se zlaceným křídlem . . . . . 74 h
vydání na velinovém papíře vázaný celý v křídle se zlaceným křídlem a ořezkou . . . . . K 1-80

Užívání „Oltáře“ J. M. nynějším nejvyšším panem biskupem Dr. J. Doubravou

**schváleno
a nařízeno.**

(Viz Ordin. list č. 1. r. 1904.)

Biskupská knihtiskárna.

Žadejte od firmy KAREL ŠIMEK, speciální závod se svatými obrázky v Česk. Budějovicích

prospekty

upomínek pro sv. přijímání, jež se franko a

zdarma zasílají. Tamtéž k dostání na ukázkou vzorek jak upomínek, tak i malých sv. obrázků.

Jen krásná provedení a mírné ceny.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, řádce ve Vyprachtěch)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů, praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Boží hroby se slohem kostelní souhlasné
Křížové cesty v reliéfu řezané neb lité. Sochy „Vzkříšení“, suchy, oltáře a veškerá kostelní zařízení doporučuje uctivé umělecký závod sochařský a řezbářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 20. — Ilustrované cenníky, nákresy a rozpočty franko. — Vhodné platební podmínky.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkovýrobní truhlářský K. V. Skuherský, Hradec Král., proti hotelu „Merkur“ č. 303.

B. E. TOLMAN,
Hradec Králové.

východočeské nakladatelství a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1863.

Pančí stroj.

OBNOVA

Číslo 10.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 4. března 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Za vlády fráze.

Když tak klidný člověk přemýšlí bez předpojatosti o našich poměrech veřejných a společenských, vidí, že plujeme ve mnohých věcech na povrchu časových proudů, nad nimiž udržují nás balonky — fráze.

Vizte jen, co břichů nadělá fráze o pokročilosti a uvědomělosti těch nebo oněch tříd společenských, zvláště před volbami. Praha dává toho příklad, venkov následuje. Když se tam chce pořídit něco, co vlastně říditi si mají příslušníci „zlaté“ a „slovanské“ máti českých měst, neschází nikdy apel na „uvědomělý“ a „pokročilý“ venkov. A tím pozlátkem se v pravém slova smyslu plývá nejvíce na př. před volbami. Nikdo nebude tvrditi pravdu opaku. Ano, venkov náš učinil veliký pokrok, značný kus cesty k ideálu vzdělanosti, jenž na některých místech jeví se až obdivuhodným způsobem. Ale na mnohých a mnohých místech jest ještě temno a dusno až k zalnutí a tesknosti tomu, kdo jest lidu našeho přítelům pravým.

Či nevidíte, že jsou dosud mnohé a mnohé obce, v nichž musika neobdruhá se bez obligátní pralice? Či nečtete přes tu chvíli, že v pokročilé obci X. Y. dívky neb mládenci čistý výtězek z věnečku nebo jiné zábavy — poctivě propili, jako by u nás nebyla celá řada spolkův a ústavů, jimž je každý krejcar dobrým a pomoci citelnou? Či nevidíte, že jsou dosud obce, v nichž bují pití kořalky jako mor, jenž ničí nám celogenerace? Či nevidíte, že jsou obce dosud pověstné svým karbanem, pro něž v cizí ruce upadají i nejlepší živnosti a z držiteli jich stávají se dělníci a nádeníci? — Snad chce někdo panšálně „pokročilým“ a „uvědomělým“ jmenovati náš celý venkov, ve kterém přede dosud jsou města, v nichž praobyčejná cikánka dovede obalamutiti a ošiditi třebaš paní radní, ne-li docela p. starostovou? A kdyby tak fidejiststva našich škol hospodářských mohla vpravovati dějiny některé z nich, podivil by se svět tomu, jak si tak mnohá pokročilá krajina dovede jich „vážiti“, tak vážiti, že buď se musí posluchači každoročně zbubnovávati, aby ústav byl živ, nebo vůbec posluchačů není a ústav zaniká, nebo se jinam překládáti musí.

Na a bude-li kdo deklamovati dále, ukažte mu jen na smutné případy, které v té které obci se chovají k učitelstvu, jež přece nejen dětem jejich, ale i jim jest pramenem vzdělání a poučení a připomeňte jen, kolik je ještě rodičů, kteří musejí k tomu, aby dětem svým poskytl vzdělání jako oporu budoucího života, donucováni býti — pokutami a vězením!

Aj, co tu drobné práce pro toho a pro ty, kteří opravdu — pracovati chtějí!

Nuže, pohledme na to, jak se pracuje. My nejraději pracujeme slavnostmi a tancem. Tak se ale mají vzdělávati nejširší vrstvy lidové? — Byl jsem před lety na slavnosti ku počtu spisovatelky české pořádané. Byla vyplněna výletem do zahradního hostince, kdež pořádan byl koncert a večer se — doma tancovalo. O spisovatelce nepromluvil nikdo ani slova!

Před několika lety konala se oslava Palackého. Myslí snad někdo, že bylo postaráno o laciné (ale opravdu laciné) vydání jeho „Djin“, jako se stalo v Rusku, když za 1 rubl prodával se celý soubor děl Puškinových, nebo že alespoň trest jeho spisů bude v laciném rouše pořízena, aby vnikla v nejširší vrstvy?

Byl jsem přítomen slavnosti ku počtu Husových pořádané. Průvod v starobylých i nových krojích, jichž pořízení stálo hezkých pár zlatých; koncert, řeč o významu Husovy fundy (jediný věcný bod), staročeská studentská slavnost, jejíž nekomický komik až z Prahy povoláný stal několik desítek a zakončení — tancem. Víte, co říká lid o takových slavnostech? „Chodili tam studenti se slečnami, brala hudba a pak se tancovalo.“ A že právě Husovy slav-

nosti jsou typem frázovitosti, jest viděti nejlíp z žalostných účinků. Rozproudu se trochu zašti proti katolíkům; ale kde jest viděti nějaký vážný náběh k mravnímu obrodu? Panstvo pořádá tyto slavnosti nikoli pro Husa, ale pro sebe; řečníci na sebe strhnou pozornost, dívky se obleknou do táborových šatů, aby si jich mládenci více všimli, napíše se do novin zpráva o probudilosti obce a — vlast jest spasena.

Fráze a zase fráze!

Za duň našich žádný náš předák necitaje se tak často, jako Havlíček. Zdálo by se, že jej uznává a zbožňuje celý národ, zvláště ale naši vlastenci v české a slovanské Praze. A zatím četli jsme ve dnech dušičkových v jednom časopise slova následující:

Bolestně se dotknout musí každého uvědomělého Čecha, když zavítá ku hrobu velikého Čecha Karla Havlíčka Bor. a vidí, jak hrob ten vypadá. Nebyti památníku, na kterém napsáno, že zde odpočívá Karel Havlíček, jistě marně bychom hledali místo, kde jti pozůstatky slavného českého bojce za práva národa. Hrob jeho téměř srovnan se zemí. Takovým způsobem stará se o hrob velikého bohatýra naše slovanská zlatá Praha. Kdyby se jednalo o nějaký akciový podnik, jistě by celá řada pánů konala vše ochotně. Vzpomenouti si však na poctivého Havlíčka, to pánům se nezdá. Jestli nechce pak konat svoji povinnost král. Praha, nechť vzpomene si na hrob Havlíčkův „Svatobor“, v jehož správě jest fond Havlíčkův ve výši 100.000 korun. Či má to býti chudý český lid, který postarati se má o důstojnou úpravu hrobu našeho Havlíčka?

Jak vidíte — fráze, ale tuze smutné a zahanbující. Ovšem: nadšené slovo nic nestojí, skutek však vyžaduje obětí. Jazykem si udělá reklamu každý velice lehce, o tichých pracovnících se mluví velmi málo. Podporovati některou myšlenku výlety, hudbou, tancem, toť ovšem pokrok velmi zábavný, ale málo účinný.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 2. března.

(Po volbě na Královéhradecku.)

Více již než-li deset let nebudila v Praze žádná venkovská volba poslance do říšské rady takový neobyčejný zájem, s jakým byly zde očekávány výsledky volby hlavní a volby užší, jež se v minulých právě dnech na Královéhradecku odbyly. Čtyři páni kandidáti, jež se při volbě té o důvěru voličstva ucházeli, stali se v posledním masopustu v Čechách osobami velice populárními. Mladočeský kandidát pan Alois Kolenský, který přivedl mladočeskou stranu do nemilých rozpaků, pokrokářský kandidát pan dr. Antonín Hajn, agrární kandidát pan Hynek Srdínko a samostatný kandidát pan Vojtěch Václav hrabě Sternberg, když socialistického kandidáta pana Svěceného si ve volebním ramlu vážněji nikdo nepovšiml, byli hrdiny oněch dnů, jejichž vítězný úděl odnesl si pan hrabě Sternberg.

Nikterak však nesdílíme mínění o veliké důležitosti, jaká se volbě této zejména pražskou žurnalistikou přikládala. Když chladně a klidně o celé věci nvažujeme, pro celek národa našeho a pro politický jeho postup ve Vídni nestala se při volbě té docela žádná pohroma, neřkuli snad dokonce neštěstí, když nezvolení páni kandidáti nuceni jsou pro vlast pracovati dále doma. Ale volba sama jak svou předebranou, tak svým průběhem i svou dohrou jest pro českou politickou společnost velice vážným a cenným poučením.

Mladočeská strana, ač věděla, že na Královéhradecku při posledních volbách podlehl jeden z nejlepších její mužů a zároveň ještě zdejší rodák zdravotní rada a nyní fidejist zemského nalezince v Praze p. dr. Jan Dvořák, zapomněla na to, že se jedná o politický akt a postavila zde za svého kandidáta pána, jehož

na Královéhradecku nikdo neznal a jehož nepostačitelnou politickou způsobilost a zdatnost, jak se ukázalo, neznala ani sama. Výsledek této kandidatury byl jenom přirozeným ovšem nedopatření a lehkovážností, s jakou byla postavena. Mladočeská strana ani na Německobrodsku za dr. Brzoráda, ani na Královéhradecku za sympatisujícího s ní Jaroše nepostarala se ve vlastním svém zájmu o žádoucí ji náhradu, již mohla velice snadno dosíci, kdyby jenom poněkud vkusu a smýšlení voličstva přišla postavením kandidátů vstříc. O kolik by byla voličstvu přišla vstříc, o tolik by ji toto zase sympatiemi svými dále doprovodilo.

Vždyť přede musilo každého přivést v údiv, že po uzavření podzimní dohody její se stranou agrární z dohody této kandidatury na Německobrodsku a na Královéhradecku nevyplnily. Dle toho se zdá, že od smrti dra. Julia Grégra řídí postup mladočeské politiky náhoda, neboť se hromadné ztráty mandátů, jež mladočeská strana v poslední době utrpěla, jinak vysvětliti nedají.

Poněvadž se však mladočeská strana o zvolení svého kandidáta na Královéhradecku nijak usilovně nezasazovala a poněvadž kandidátem tím byla v organizaci její osoba bezvýznamná, tedy celkem výsledek její lze pokládati za bezbolestný. „Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal.“ s úsměvem říkají rozumní Mladočeši, když se o nových porážkách svých kandidátů dovidají. Což jest také tím nejsprávnějším stanoviskem, jež v nynější naší politické situaci Mladočeši zaujímatí mohou.

Neupravitelnou pohromou však byla volba na Královéhradecku pro stranu „státoprávní pokrokářskou.“ Ta na pláncích královéhradeckých pochovala další veškerou svou budoucnost, neboť snad ještě nějaký čas táhnoucí se její vegetování bude leda sloužiti jejím dnešním stoupencům k tomu, aby se zvolna přebarvili a zmizeli z osobních nebo jiných důvodů ve stranách jiných. Vůdcové její osvědčili naprostou svou politickou impotentnost, což dokážeme.

Jak jsme již na těchto místech dne 6. listopadu m. r. napsali, navázal od nedávna o české politické poměry se zajímající hrabě Vojtěch V. Sternberg svůj program na program strany státoprávní, což na podzim ve vydané své brožurě „Česká otázka“ šife vyložil. Rozumní a skutečně prozíraví vůdcové každé mladé a rostoucí politické strany hledí všech osob a zjevů, jež se programem jejím přímo nepřiči, pro své účely vykořistiti. Proto se dalo očekávati, že naši radikální pokrokáři chopí se tak vzácné a řídké příležitosti, již jim poskytl hrabě Sternberg, aby se dostali konečně ku předu. Kdyby ho byli přijali za svého muže, kdyby poslední jeho politické projevy a brožury neumlčovali, ale, pokud bylo možno, obsah jejich vzali za svoji mínění, šly by jejich orgány na dračku a dnes mohla býti „Samostatnost“ denníkem. A kdyby byl redaktor její p. dr. Antonín Hajn byl skutečně politikem, tedy by byl věděl, jak redaktoři Karel Havlíček a dr. Jul. Grégr své poslancování těžce nesli a jakou škodu ním svým novinám působili a na místě sebe byl by i ve případě vědomí, že jistě zvítězí, na Královéhradecku postavil za kandidáta hraběte Sternberga. Dnes byl by přijímal za něho gratulace k jeho zvolení, dnes mohla radikálně pokrokářská strana ponýšleti na sestavení jakéhosi klubu svých poslanců na říšské radě, k němuž mohli náležeti hrabě Sternberg, Klofáč, Choc, Fresl, dr. Baza a k němuž by jistě brzy další někdo přibyl. Dnes by zkrátka byla stranou budoucnosti —

Ale to všechno uvedlo pražské vedení radikálů v nívě proto, aby mohl p. dr. Aut. Hajn na Královéhradecku, v této své záso-bárně svých stoupenců a v magacině pro potřebné projevy, propadnouti, což by se bylo stalo ještě mnohem hrůznějším způsobem, kdyby mu byli Mladočeši v České Skalici, Kostelci, Hronově a Úpici nedali své hlasy a

kdyby všichni evangelíci znali jeho spory a boje s „Časem“.

Chef a duše nejen celé strany, ale i celého hnutí sázel zde všechno na slabounkou kartu své sebedůvěry a neměl ani tolik politického klidu, aby uvážil, co bude následovati, když prohraje a neměl ani tolik žurnalistického rozhledu, aby postřehl, čeho jeho strana potřebuje a co se jí podává. Taková fenomenální atrakce, jakou mohl býti pro stranu tu hrabě Sternberg, naskytuje se v životě stran jenom jedinkrát. Když však vůdcové strany té pomýšleli především na sebe a ne na stranu, na její seslání a zpopularisování, musily se přirozeně dostaviti důsledky toho a musila vyjít na jevo skutečnost, jak jsou vlastně i v tom nejslavnějším svém kraji, na Královéhradecku činitelem malomocným. A toho všeho byl by se býval hrabě Sternberg uchránil a dobyt pod jejich vlajkou vítězství, jehož získal sám proti třem, byl by stranu státoprávně pokrokovou, nebo jak se vůbec všechny její odstíny dohromady nazývají, povzněl na stranu budoucnosti v Čechách, neboť by za ní ihned celé zástupy běžely a celé osady se k ní přidávaly, jako se dělo Mladočechům, když v letech osmdesátých redaktor Tůma, dr. Engel a dr. Herold pobrali Staročechům na Vysokomýtsku, Kolínsku a Chrudimsku první mandáty.

Na místě toho strana ta se svým kandidátem propadla a pak své propadnutí dovrcholila ještě doporučováním, aby stoupenci její v užší volbě volili pana Srdínku. Proč jim to neodporučila hned? To bylo politické hakirí! Něco takového zde ještě nebylo, aby někdy strana s programem tak „pokrokovým“ chtěla upevňovati posice strany tak konservativní, jako je strana „agrární“. Tato však tento druhý politický nesmysl státoprávně pokrokových vůdců zaplatila porážkou v užší volbě. Bez tohoto pokrokářského apelu byla by agrární strana v užší volbě jistě zvítězila, neboť on právě proti zvolení jejího kandidáta vybouřil přes 1500 voličů, kteří dali potom hlasy své hraběti Sternbergovi. Ku př. město Úpice následkem toho ihned poměr hlasů svých obrátilo přes to, že tam hrabě Sternberg citoval Napoleona.

Proto měl pan Srdínko při užší volbě postavení nanejvýš nesnadné, když máje se opírat o konservativní živly, stal se obětí politické nešikovnosti živlů pokrokářských, jimž mělo zvolení jeho sloužiti za prostředek dětin-ské odvety proti hraběti Sternbergovi. „Junácké volební štěstí“ páne Hajnova stalo se také volebním osudem panu Srdínkovi.

Pan hrabě Vojtěch Sternberg sice zvítězil, ale s vítězstvím svým nachází se dnes v situaci nanejvýš nesnadné. Strany, s nimiž jako poslanec mohl postupovati, chovaly se v tisku svým proti němu způsobem, jenž jest v ústavním životě bezpříkladným. Na místě hájení vlastních kandidátů bylo mu po kolik neděl spíláno a nadáváno. Jak nyní strany ty vůči němu své chování zařídí a jak on se následkem líbezností, jichž musil v době volební kampaně zažiti, dále zachová, to jest ovšem že dnes hádankou, za jejíž rozluštění, pak-li dopadne špatně, zodpovědni jsou oni činitelé v našem veřejném životě, jimž nad jistou mírou pořádku v národě pečovati sluší.

„Národní rada“ docela dobře mohla v lednu vyhledati všem stranám sympatického kandidáta pro Královéhradecko, jež by bylo zajisté

jejího doporučení jednomyslně uposlechno. Mužů takových, kteří by poslanceký mandát z rukou její a bez osobních bojů přijali, jest dnes v Čechách dostatek. Když však ponechala výběr kandidátů voličstvu, když souhlasila, aby rozhodla většina hlasů, když proti žádnému kandidátu svého „veta“ nepronesla, pak jest alespoň nyní na čase, aby se zvoleným poslancem hrabětem Sternbergem politicky pojednala, jak si své poslancování představuje a aby mu sdělila a definovala ony meze, jež zástupce českého lidu překročiti nesmí. Někdy další roztrpčování a pronásledování jednou zvoleného poslance nespadá v rámec politiky, nýbrž náleží v obor zábav chlapeckých.

Přihlížíme-li pak k výrazu smýšlení, jež se při těchto volbách manifestovalo, musíme doznati, že při první volbě v 80% bylo konservativní a v 20% protikonservativní, při druhé pak neslo ráz výhradně konservativní, ať si hlasoval kdokoli.

Při tom také s náležitým důrazem vytknouti sluší, že dnes žádná politická strana nemůže si s nějakou jistotou nadějí na lov mandátů vycházeti. Příště musí býti stavění kandidáti buďto s dohodnutím všech stran, anebo mandátu dojde z kandidátů nejobratnější. V politických zápasech, jako v žádném boji, nerozhodují žádné jiné okolnosti, nežli konečný jejich výsledek. Někdy deklamace nebo rozhorlování se poražených jest zbytečností, přes kterouž čas přechází k dennímu pořádku.

Poslední volby na Královéhradecku neposkytovaly žádného obrazu utěšeného, nebyly více politickou idyllou, ale byly varem, v jakém se nepochybně celá naše veřejnost musí převařiti, aby se umíněnost nepokládala u nás za důslednost, hloupost za přesvědčení, domýšlivost za způsobilost, násilnictví za svobodomyslnost, hrubost za ráznost a názory a zkušenosti druhého za urážku.

Jako má volba na Královéhradecku svůj rub, tak má tak svůj líc a to jest jasné, že v ní zvítězil kandidát nejšíkovnější, při čemž bylo nepochybnou nešíkovností, že si ho některá z blízkých mu stran předem nepřivlastnila. Když toho neučinili radikálové, mohli to udělati agrárníci a když se k němu nechtěli znáti Mladočeši, kteří ho své doby na Moravě podporovali, musí si nyní všichni dohromady dáti líbiti, že je porazil. Není nemožností, že budou od něho překvapeni ještě jinak, při čemž chceme však věřiti, že nový poslanec za Královéhradecko neposkvrní Sternberskou hvězdu žádným skutkem, za který by se jeho vlasti své milovní předkové byli hanbili. Jeho jednání musí vyvrátiti veškeré podezření, jež v ohledu tom bylo vůči němu vyslovováno.

Obrana.

(2) **Církevní kronika.** Sv. Otec Pius X. věnuje všemku pozornost vnitřnímu životu církevnímu, čímž doplňuje svého velikého předchůdce, jenž pečoval více o zevnější působnost církve. Celé řady užitečných oprav v duchu platných předpisů kanonických provádí zejména v Římě, kde skutečně jevívaly se různé nedostatky u srovnání s jinými katolickými zeměmi. Sv. Otec při této reformní snaze slouží výhodně ta okolnost, že prožil dosavadní věk svůj mimo Řím a tudíž dovede se oprostiti

A učiti musím na téhle trojřídce zdarma v P. na dvojřídce zdarma, tady ve vesnici tři třídy zdarma a kdyby tady v okolí bylo snad dvacet škol trojřídčních, všude zdarma. To je pak spravedlnost! — A nejtrappnější při tom jest, že lidé myslí, Bůh ví co že peněz za to nenahrabeme!

A Tichý se rozesmál jako šílenec. „Ti páni, ti páni, kteří nám to takhle zavedli . . . ! — Eh darmo vzpomínati! — Za hřích otců trpí synové. — Myslíli, že nás budou prositi, abychom ve školách učili a zatím byli by nás . . . — — —“

Tichý mávnul rukou a z hluboka vzdychnul. „Jest to opravdu divné, prapodivné. — Říká se, že ani kuře zadarmo nehrabe, stále se hlásá, že hoden dělník mzdy své, ale to snad platí pro každého, jenom ne pro kněze. Učitel jest placen řádně za své hodiny, industrielní učitelka dostane plat dle počtu hodin, nikde a nikomu neukládá se ani hodina vyučování zadarmo, jenom nám — nám ubohým . . .“

A Tichý chytil se za hlavu, jako by z ní vysvětlení vymáčkati chtěl.

„Jak to tak chodí ve světě, jak to tak chodí divně! — Kdybych si mozek rozmyslil, vysvětliti a odůvodniti si to nedovedu. — Ó jací jsme ubožáci! — Za tři sta padesát zlatých co všechno se nám k práci ukládá . . . !!“

„Ale nic, patří nám to! — každý stav křičí, každý volá, když ho chtějí odbýti, nedá se, jen my pokorně a trpělivě mlčíme a jsme při tom ještě tak naivní, že myslíme, že se nás ujmou laikové, že naše právo dojde uznání

od vlivu dlouholeté zvyklosti, kterému podléhají lidé, žijící po léta ve stejných poměrech. Kdo prožil dlouhou dobu v jistých poměrech, domnívá se, že by se to ani jinak nemohlo prováděti, nežli dle staré již šablony a bojí se každé změny formální, aby snad tím neutrpěla podstata věci. — Věštník katol. duchovenstva také chválí nový formát hradeckého „Ordin. listu“ a činí ještě návrh, aby se list expedoval přímo na každou faru, ježto dosavadní způsob expedice prostřednictvím vikariátních úřadů je zdoluhavější a také dražší. Rovněž je pozoruhodným návrh, že by v „Ordin. listě“ měly býti uveřejňovány ovšem anonymně různé praktické pokyny pro pochopné případy, s nimiž se obracívají duchovní správci na konsistoř. — „Naše listy“ uvádějí časový návrh učitele moravského na zřízení diecésních aneb zemských varhanických kursů pro výcvik laiků v církevní hudbě, aby mohli zastávati úřad ředitele kurů v menších místech, kamž po resignaci učitelů nebude se hlásiti žádný varhaník z konservatoře. Podobný návrh činilo již před rokem Politické družstvo tiskové a mělo již vypracovaný podrobný plán ku provedení tohoto časového podniku, leč návrh ten zůstal nepovšimnut. Za nějaký rok donutí strohá skutečnost příslušné kruby ku odložení podniku, ovšem za horších a obtížnějších podmínek. Bylo by prospěšno, kdyby „Naše listy“ nedaly časové myšlénky usnouti. Budoucnost ocení vážnost nynějších ojedinělých tužeb po prozřivé církevní činnosti. — Pražský pastýřský list J. E. ndp. kardinála odporučuje dojímavými důvody a vzletnými slovy povinnosti 4. božího přikázání. Pastýřský tento list řadí se ladně ku předcházejícím listům J. E. p. kardinála a náleží k nejlepším plodům posvátného řecnictví českého. Časopis „Čech“ se zavděčil čtenářstvu, vydav list tento jako přílohu, kteréž lze výhodně využiti při kázání.

Na naší úvahu o pokrokové práci organizovaného učitelstva „Český Učitel“ nedal z pochopitelné opatrnosti odpověď žádnou. Za to „Školský Obzor“ nazývá naše slova elegantně „pěknými výpotky klerikálního mozečku“. Ovšem že se ani řádkem nepokusil naše výtky vyvrátiti; opovržlivá fráze jest pohodlnější. My za to znovu opakujeme, že pánové i po varovném hlasu dra. Kalouska poučovali o Husovi dle podvodného pamfletu Lžipogiova, že rozdávají nejapné brožurky „O přirozeném z mrtvých vstání Páne“, „Bible a Babel“ a že ohřívají zpátečnickou, materialistickou theorii o bratrství člověka s opicí. — „Školský Obzor“ dle všeho chce mti mermomocí krátkou paměť, jakoby ani nečetl orgán organizovaných „Českého Učitele“, kalendář „Havlíček“ a jakoby nevěděl, co pánové z jeho tábora šíří. Zapomněli-li doopravdy, radíme mu, aby si znovu na př. loňský ročník „Českého Učitele“ přečetl. A o tom, jaké brožury zvláště mladí pánové z organizace šíří, máme zprávy velice spolehlivé. Že jsme neuvědli právě jména, jistě nám „Školský Obzor“, který vidí ve všem denunciaci, nezazlí. Jednalo se nám o věc.

Politický přehled.

Zasedání obou delegací v sobotu skončeno. Po obstrukci nebylo ani stopy, vše šlo celkem

a ocenění, že spravedlivá věc musí zvítěziti sama . . . — — —

„Eh raději na to ani nemysleti! Člověk by ještě zešlel! — Kdo má, nevěří a kdo nemá, ať trpí a . . . — — —“

„Jděte i vy na vinici mou a co bude spravedlivé, vám dám.“ — „A dostali i ti poslední zrovna tolik jako ti první. — To ovšem stalo se dávno, velmi dávno, teď . . . — — —“

Kaplan se zasmušil a něco jako hořký plyněk rozlilo se mu v duši.

„Proste a bude vám dáno, tlucte a bude vám otevřeno,“ řekl Božský Mistr před devatenácti sty léty, ale teď kdo se opováží tlouci, pokládán za rebelanta a nespokojence a — škodí si. — Daruť myslet, daruť mluvit!“

Kaplan zakroužil hlavou a chytil se za ni oběma rukama.

„Vyrvete nám tedy odtud mozky, vyrvete nám z těch mozků soudnost a pak snad . . . — — —“

A kaplan rozplakal se jako dítě a nemohl a nemohl se utišiti. A stále a stále honilo se mu hlavou, že když každý dělník hoden mzdy, proč jen pro kněze to nemá platiti a proč jen knězi ten trpce vydělaný a zasloužený groš se od každého vyčítá. — Což pak je kněz člověk z jiného masa a z jiné krve! —

A Tichý plakal usedavě a škytal křečovitě. Až mu i oči zčervenaly a hlavu sotva na ramenou držel. — V tom zavadil usazeným zrakem o psaní, jež leželo na stolku. Sáh po něm rukou, rozevřel je a vzdychnul znovu z hluboka. — Bylo od rodičů.

„Milý synu! — Víš, jakými ubožáky stali

FEUILLETON.

Z osmera blahoslavenství.

Napeal Josef Váňa.

VI.

„Blahoslavení, kteří lačnější a žíznější po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou.“ Mat. 5, 6.

Když kaplan Tichý usednul večer po celodenním honu ke stolku ve svém pokojíku, neopodčinul si. To hrobové ticho vůkol nepůsobilo nikterak konejšivě na uplahočenou jeho mysl, naopak tisíce a tisíce myšlének začalo se mu vždy honiti hlavou, jako se honí v podzimní mraky na obloze od západu.

A tu zadíval se vždy v neurčito. Čtěl-li čísti, zůstala před ním kniha rozevřena nadarmo a čtěl-li psáti, uvázla ruka s namočeným perem třeba uprostřed slova a myšlénky — už letěly.

„Ať si letí!“ říkával — „ty nikdo nezakřikne. Beztoho jinak nesmíme se ozvati.“

A Tichému při tomhle pomyšlení zahrál vždy kolem dásť trpký úsměv.

„Bože můj, jak to tak divně chodí na tomto světě! — Dnes ráno byl jsem na trojřídce venku, vyučováním uděl jsem se jako kůň a k tomu ke všemu jsem na zpáteční cestě zmoknul do kůže a . . . — — —“

Kaplan se rozesmál najednou tak divoce, až světlo v lampě povyskočilo.

„Dostanu pouze pár grošů od cesty za ty kilometry a za vyučování — nic — pranic! —

hladce. Velkou zásluhu o klidný a plodný průběh zasedání má ministr války Pittreich, který svými ústupky a ochotou v otázkách jazykových i sociálních získal si téměř všude náklonnost. Proto také mocnář vyznamenal ho udělením velkokříže řádu Leopoldova.

Společný rozpočet na r. 1904, jak se na něm obě delegace usnesly, císařem schválen. Uhrnné výdaje činí 374.523.169 K 90 h a po odraze výnosu celního zbývá neuhrazená spotřeba 256.409.824 K 46 h. Z tohoto obnosu po odečtení 2 proc. na účet uher. státní pokladny připadne na království a země v říšské radě zastoupené 66⁴⁶/₁₀₀ % t. j. 168.204.844 K 85 h a na země uher. koruny 33⁴⁶/₁₀₀ % t. j. 83.076.783 K 12 h.

Říšská rada svolána jest na den 8. března. Zasedání toto s velikým napjetím se očekává. Na denním pořádku ocitne se předloha o povolení nováček, která byla o měsíc odložena a jež nyní dle přání dr. Körbra má býti vyřizena jako státní nutnost.

Tuto daň z krve poslanci prý musí povolit i již s ohledem na vážnou zahraniční situaci. Ovšem synové národa čes. nikdy se nestavěli proti požadavkům, jichž naše společnost vlast ku své obraně a svému vývoji nutně potřebuje, jen žádají, aby vláda vůči národu českému konala svou povinnost. Národ dosud marně čeká na vyřízení hlavních svých přání, vnitřní čes. úřední řeči a druhé university na Moravě. Němci tomu nepřejí, proto ani vláda nesmí tu prstem hnout. Když však vláda postoupila tak daleko, že zamítla žádost většiny zem. výboru za svolání sněmu království čes., ukazující na svévolnou obstrukci německou, pro niž prý sněm český tak dlouho k řádné práci se nedostane, dokud Čechové na říšské radě nezanechají své krajní obrany proti bezpráví, pak ovšem obstrukce česká na říšské radě také nemůže ustati. Vláda dosud pranicím nepřispěla na ozdravení poměrů, na ni padá tedy vina z neblahých poměrů dnešních. Všecko všeho do času i toho § 14.

Ve Vídni zahájeny zase celní konference rakousko-uherské. Jedná se hlavně o dohodnutí, které položky autonomního tarifu mají býti sníženy, aby dosaženo bylo od Německa jistého snížení jeho tarifu.

Posl. dr. Ed. Grégr mluvil v neděli v Praze o politické situaci, jež vrcholila ve slovech: Boj, boj na život a smrt jest heslem nynější mladočeské politiky. Největší však nebezpečí že hrozí nám z vlastních řad nesvorností, navraživostí, nevlastenectvím atd.

„Národní Listy“ v nedělním čísle přinesly z Petrohradu neslýchanou zprávu týkající se naší říše. Něm. císař nabízí Rusku úplnou nestrannost a pomoc pro případ, že by jiný stát chtěl nyní Rusku způsobit nesnáze. Že souhlasí s politikou ruskou v Asii se zabráním Koree a vypuzením Angličanů z Tibetu a zřízení přístavu v perském zálivu, za to žádá slib carův, že Rusko neobsadí Bospor při úmrtí císaře Františka Jos. I. a že nebude žádat osvobození Bosny a Hercegoviny. Ihned po úmrtí našeho mocnáře chce prý Německo obsadit některé části říše Rakousko-uherské, zajistiti si spojení s Bosporem a nedotknutelnost Turecka. Dle toho plánem Německa jest zaplésti Rusko do války s Anglií a Amerikou

jeme se letos tím strašlivým krupobitím. Ne- sklidili jsme nic než trochu nedozrálých brambor a nyní už nemáme co dáti do úst. Což pak teprve bude z jara a přede žněmi! — Kdybys tedy byl tak laskav a poslal nám nějakou zlatku. Víme, že Ti také nezbyvá, ale nemůžeme si pomoci. Myslíli jsme, že dostaneme podporu od státu, ale ono zatím nic. Přišla sice jakási částka peněz, ale páni to rozdělili po obcích, ať tam potlouklo málo nebo všechno. A tak někdo, kdo nebyl na tom tak zle, ještě vydělal, kdežto my ubožáci, kterým bylo rozbito vše, dostali jsme 35 korun. — Sam uznáš, že nevíme, kam s tím dřív a co za to máme koupit anebo zaplatit. — Tedy ještě jednou Tě prosíme, smiluj se nad námi a pomoz nám aspoň Ty, Pán Bůh Ti to zase vynahradí. To víš, kdož pak už jiný by nám měl pomoci, když ne Ty — kněz... — — —

Kaplan se najednou zastavil a stále s pobručoval: „Kdož pak už jiný by nám pomoci měl, když ne Ty, kněz... — — —“

A zase rozbourilo se mu nitro hořkostí. — Vzpomněl na své nuzné mládí, vzpomněl na své trudné studie, na doby v semináři plných strádání, vzpomněl, jak rodiče s dychtivostí čekali, jak je bude podporovat, až se stane knězem a zatím... Rodiče byli plni růžových nadějí a snů a on... — — —

Kaplan vyňal z kapsy šátek a přikryl jím oči. Rozplakal se znovu. Celé štěstí životní obětoval stavu kněžskému, s láskou a s nadšením vstupoval do stavu toho, s rekovností nadlidskou přemohl v sobě bouřící náklonnosti a žádosti, odřekl se tepla života rodinného a za to za všechno... — — —?!

Nedostává se mu ani řádné peněžní odplaty.

a tak ho oslabit. Ovšem zpráva tato není dokázanou a je jaksi podeřelou.

Válka rusko-japonská rozvíjí se toliko volně ač by si Japonci přáli jedným rázem zasaditi Rusům osudnou ránu. Jest to pozorovati z ustavičných jejich pokusů, aby se zmocnili přístavu portarthurského. Minulý týden podnikli naň tři útoky, ale vždy byli odraženi. Porth Arthur je jim v cestě do Mandžurka, drží v šachu jak loďstvo, tak pozemní voje jejich, vždyť spojené loďstvo portarthurské s vladivostockým a s pomocným loďstvem ruským za jejich zády může vážně ohrožovat Japonsko; odtud tedy ten urputný boj o Port Arthur. Japonci už se chystají i posouši obejít Port Artur a loďstvo ruské v přístavu uzavřít. A kdyby se i tak stalo, pak silná opevnění, velká posádka, hojnost potravin a 300 děl jistě nepřitáhne Japonce do vnitř. Vylodování vojska japonského na Koreu pokračuje. — Mezi Japonskem a Koreou byla podepsána smlouva, která zabezpečuje Koreji neodvislost a celistvost, Japonsku pak součinnost při reformě Korey. Tím ovšem porušena neutralita se strany Korey. — Zdá se, že i Číně, Japonci a Amerikou neustále štvání, kuji Rusům zradu, neboť vojsko čínské už se v zástupcích stahuje. Angličané podnikli do Tibetu výpravu, aby i z této strany žluté plémě získali a proti Rusům popudili. — Doprava vojska ruského zatím nerušeně pokračuje, přes jezero Bajkalské položeny už koleje, o bezpečnost dráhy zvlášť v Mandžursku pečují náležitě zosťřeně hlídky ruské. Velitel námořního loďstva admiral Makarov přešel už od místodržitele Alexejeva veškerou službu před Port Arturem, tak že teprv nyní lze očekávati větší činnost ruského loďstva. A do Koree vždy hloub vnikají hlídky kozácké, aby nepříteli v neustálé činnosti udržovaly.

Válka rusko-japonská vznítla ve velké míře dobročinnost ruskou. Dary se hrnou ze všech stran. Metropolita petrohradský prohlásil, že, bude-li potřeba, církev a kláštery ruské přinesou své nejdrahocenější ozdoby na oltář vlasti. S válkou kráčí v Asii velká drahoty a obchod zvlášť v rukou Japonců kvapem hyne. Tak tisíce Japonců ožebračeno.

Z činnosti katol. spolků.

Z Čeravilova. (Přednáška). V neděli dne 6. března t. r. přednášeti bude v katolické národní Jednotě naší slovutný řečník p. Dr. Fr. Rojl z Hradce Králové „o ponti do Lurd“. Přednáška započne o 3. hod. odpoledne v místnosti spolkové a provázena bude pěknými obrazy. Zdař Bůh!

Z Třebechovic. Katolická Jednota — odbor ženaký — odbyla v neděli dne 28. února o 7. hod. odpo. v místnostech spolkových svoji měsíční členskou schůzi. Přednášku z ochoty převzal dp. Jiří Sahula z Hradce Králové „o náboženské výchově“. Schůzi zahájil předseda, vítaje přítomné členky i členy pozdravem křesťanským: Pochválen buď Ježíš Kristus. Pak ujal se slova p. řečník a tu velice krásně a zajímavě mluvil našim milým členkám i přítomným některým členům „o náboženské výchově“; poukázal v řeči své také na to, že potřeba jest obzvlášť za doby dnešní, by matky křesťanské vedly děti své již v útlém mládí ke křstí Kristovu, aby ušly je snáti Boha pravého a tak jedině na základě

Již osmnácte let slouží stále za třistapadesát zlatých...!!!

Po chvíli Tichý se uklidnil. Sáhnu rukou do kapsy, vyňal malý klíček, nazdvihnu ubrus na stole a otevřel šuple. — Objevila se tam otřelá peněženka. Tichý ji vzal a otevřel. Vypadla dvacetikoruna.

„Chtěl jsem si koupiti kalhoty, ale snad to ještě v těchhle vydržím. Pošlu to raději tam těm ubožákům...“

Najednou kaplan se zase zamyslíl.

„Co už jsem jim dal tam peněz...! — Kdybych jen byl polovici z toho vzal, rozhodil na rozličné jiné strany a v novinách za každý ten rozhozený krejcar se pochválil, jako to dělají jiní, snad už jsem mohl býti také dál... — — —“

A kaplanovi filétlo do duše jako by pokušení.

„Ale ne, neudělám to, nemám tu povahu, abych se veřejně blýskal a vyznamenání klidil. — Pevně věřím a doufám, že jest ještě bytost, která dovede činy a skutky lidí spravedlivě rozlišiti, oceniti a také odplatiti... — — —“

A kaplan vzal pero, namočil, chytil poukázku, napsal na ni adresu rodičů a číslici 20. Na okraj pak napsal pozdravení a poznámku, že jim to posílá s největší ochotou a radostí na ulevění bdy. Až bude mít, že pošle opět... — — —

A když to napsal, uvolnilo se mu tak, jako by byl někdo s něho těžké ořímě snal. Lice se mu opět vyjasnilo, oko zalesklo a okolo úst zahrával si blažený úsměv... — — —

„Blahoslavení, kteří lačnější a žízňejší po spravedlnosti, neboť cni nasyceni budou!“

nábožensko-mravního vychování již zde na zemi vzaly odplatu hojnou a na věčnosti odměněny byly jednokrát životem věčným. Po té zapěna byla píseň Kolpingova, zakladatele katolických jednot. Přednáška trávající přes hodinu vyslechnuta ode všech s pozorností napjatou. Odbor náš ženský vzdává zde p. řečníkovi za tak upřímná slova srdečné díky a těší se na brzké shledání. Další činnosti odboru ženského: Zehnej Bůh!

Z Kutné Hory. Katolická jednota sv. Vojtěcha pořádala v minulém měsíci t. r. dvě členské schůze s přednáškami a 1 domácí zábavou. V obou těchto zdařilých schůzích přednášel p. Fr. Jelínek, učitel v Maloticích. První schůze konána dne 2. února, kdy na thema „o účelu spolku našeho dle stanov“ přednášející velmi jasně vykřikl účel spolku. Na to 6. února pořádána domácí zábava, která se též dosti dobře vydařila. Druhá schůze konána dne 28. února na thema „o programu křesť. sociálního“, který pan přednášející náležitě objasnil. Obě tyto přednášky byly velmi čteně navštíveny jak členy, tak i hostmi z Hory Kutné i blízkých Sedlic a sledovány s velkou pozorností. Usneseno, dá-li Bůh, v měsíci březnu pořádati ještě jednu přednášku. Jméno celého spolku vzdáváme p. učiteli upřímný dík a další činnosti spolkové voláme „Zdař Bůh!“

Z Rychnova n. Kn. Naše odbočka odbyla v neděli dne 14. února první mimořádnou členskou schůzi, na kteréž po jejím zahájení za hojného účastenství promluvil vp. J. Novohradský na časové thema „Církev a vzdělání“. Dp řečník v řeči své provedl nás církevními dějinami od prvých dob křesťanství až po naše časy a pontavým přednesem, jakož i mnohými důvody vyvrátil úplné námitky proti katolické církvi namířené: „Církev nepřeje vědě a umění“. Že ve skutečnosti tomu tak jest, nasvědčují v umění stavitelském katol. chrámy, kde zároveň zastoupeno jest malířství, sochařství, hudba i zpěv. V katol. chrámech snášeli se nebe na zemi, hudba a zpěv opět povznášeli mysl naši k Bohu. Ovšem tu vědu a umění, jež lidstvo od Boha a od mravnosti odrací, neuznává a jak samo sebou se rozumí, ani podporovati nemůže. Za tuto přednášku vzdáváme dp. řečníkovi srdečný a povinný dík. Zdař Bůh!

Z Kunčic. Zdejší odbočka Všemob. sdružení pořádala zdařilou schůzi v Kunčicích u Kyšperka v neděli 21. února. Ačkoli byla toho dne nepohoda hrozná, přece dostavilo se asi 100 posluchačů (jiný bývá ke 300). Přednášel vp. Jiří Sahula „o kulturních poměrech země České ve století 14.“ Přítomní hluboko si všípili přesvědčení, že Čechové byli u cizinců tehdy opravdu ctěni a váženi a mezi sebou spokojeni a blaženi, dokud byli národem katolickým. Díky za ta zlatá slova do našeho kraje tolik potřebná! — Nikdo cesty do schůze nelitoval a jen prosíme vp. Sahulu by nás zde brzy dle možnosti přišel poučit, neboť u něho se to učí hravě, zábavně. — Po přednášce rozvinula se přátelská debata.

Zprávy místní a z kraje.

Nejdp. biskup Dr. Jos. Doubrava vrátil se v pondělí dne 29. února večer po deváté hodině z Vídně do Hradce Králové.

Ve znamení volebního zápasu. „To tu ještě nebylo“, tvrdili i šedohlaví Hradečáci, když viděli titanský zápas rodných bratrů o „dědiny otné“. Tak prudký volební boj prý nemá na Hradecku pamětníka. Rozumí se samo sebou, že i nevoliči sledovali průběh mandátové vojny a nehorlivěji účasti. Najde-li se při assentu a při volbách kybiců vždycky dost, kybicoval u nás zvlášť 26. února skoro každý. Zavlád poloviční svátek. Celé honfy občanstva rokovaly živě na náměstích i po ulicích, lapající žízňavě každou zprávu o novém telegramu. Kovodělník praštil kládou a postavil se do pósy diplomata, pokať nedbal, že mu z díže těsto ubíhá, krejčí zapíchl jehlu, obuvník shodil zástěru, trubláš pověsil pilku a všichni se oddali zaměstnání ideálnějšímu — politice. Že soudy skrutinia provázely s velikou nedočkavostí i horlivě kritizující kroužky ženské, to bychom nemusili ani připomínat. To jim nevadilo, že se zatím na plotně ozýval povážlivý sykot nebo že bude pozdě koupené maso tvrdé jako podrážka. Mezi školní mládeží od úst k ústům sdělováno, kolik hlasů který kandidát právě obdržel; na středních školách sváděli studující ostré politické debaty. Grand hôtel byl faktickým uzlem, ohništěm všeho zápasu. Tam se mohl každý nejlip o všem informovat, sem se upíraly dychtivé zraky ohou válečných stran jako k Port-Arthuru. Již ráno byly lokály Grand-hôtelu interestenty čteně naplněny, až bylo pikolovi do pláče, co se nabíhal. Před polednem vázka vítězství značně kolísala; Sternberk plul na povrchu jen malou většinou hlasů. K jedné hodině odpolední zvětšovaly elektrické jiskry převahu hlasů Srdínkových. Leč již po třetí hodině k velikému překvapení Srdínkových počal Sternberk vítěziti znovu a před pátou hodinou již nebylo pochyby, že pochod Srdínkových k volební urně skončil rozhodným nezdarem. V půl šesté oznámen konec skrutinia — Sternberk obdržel hlasů 4910, Srdínko 4471. Poslanec Udržal Sternberka udržel. Vhodil několika předvojům Srdínkovým na českém severu na krk smýčku a tak se karta obrátila způsobem víc než zajímavým. — Na okno Grand-hôtelu přilepen papírek s hořejšími číslicemi. Do lokálů se zatím těsnalo tolik voličů i nevoličů, že si někteří neměli ani kam sednout. A před hostincem přecházel dvojit řadou hustý dav, skládající se většinou ze studentstva. Očekával se příjezd Sternberkův od nádraží — a proto bylo potřebí dle vzoru maťičky Prahy připravit se na ostantativní projevy. Ovšem že se dalo velice těžko uhodnotiti, zda se bude volati Sternberkovi výhradně „sláva“, třeba že většina Hradeckých interestentů stála na straně Sternberkově. Začaly hrčeti fackry od nádraží a zvědavci orlími pohledy zkoumali, zda se z některého vyruká tušba duše jejich. Ale pořád nic. Některý šelma fiakrista při satčení kolem Merkuru schválně švihl kobyly hezky důkladně,

aby přijel po rytířsku, švihácky a tak tím spíš ne-trpělivě kandidáty veřejného projevu sklamal. Jednou si jedna čast svědčela do opravdy myslila, že už hraběte má v hrti. Hnětý hlouček obklopil jeden za- stavil se kočár, ale z něho se vypakoval — židovský agent. Po chvíli přibíhal před Grand automobil; tam bude sedět vítězný hrabě; zase sklamání. A bylo vlastně snad zcela dobře, že ten večer napjatá pozor- nost Hradce úplně byla sklamána a že pan hrabě v ten čas vesele hodoval v kruhu svých nejvěrnějších v Hofeňovci. Snad by se byla strhla pak v místnostech hotelu ať příliš ostrá debata, poněvadž zde sedělo četná oběť obou stran. Pilo se tam na zlost i na radost; a protože zlost i radost překypovala, pilo se hodně. I jiné hostince byly hustě obsazeny lidmi, kteří aspoň po volbě chtěli projevem svých názorů tu a tam českou politiku poopravit a sděraznit. V ho- stinci na Slezském Předměstí byla debata tak prudká, jako když udával v parlamentě Vídeň-kém tón bujarý Heřman Wolf blahé paměti. Jeden pán krácel při ve- černém ruchu klidně, až bříšně nevěstělavě po chodníku k Svatojanskému náměstí. Za ním šlapali po vojenskou dva Sternberkové, zpívající pítitlumené smuteční po- chod. Pak jeden zvýšeným hlasem pronesl: „A tak, ať Srdínko odpovídá!“ Pán nic. Proto druhý vykřikl se vztyčenou rukou ještě o velkou terci výtě: „Sláva Sternberkovi!“ Pán se zas ani neobrátil. A to nadšený provokátor zahlaholil hlasem mohutným: Vidíte ho voťrka Srdínkova? Před Grandem přecházely hloučky lidí až do pozdních hodin, ale hrůza dne i tyto nej- vytrvalejší živnice nadobro zklamal. Pravda, v době volebního ruchu zvýšený prospěch hostinské živnosti víc než by se mohlo státi při sedmi a-seutech a osmi trzích. Taký fíklíky vzdychají blaženě z hloubi milé duše své: „Kéž takové volby jsou aspoň třikrát do roka!“ Povozy byly stále — e službách horlivých-agi- tátorů. I ten citronář, cibulkář atd. Kašpar jest nyní celý upočítaný a ubáhaný; takový obchod prý tak hned mltí nebude. Že po skončeném boji v sobotu v leckterá domácnosti přejaly hlavní slovo spořivé hospodynky, o tom zde psátí nebudeme, protože takový slovní zápas neměl vlastně s volbou co dělati. — Panu hraběti se ovšem při prvních schůzích jazyk trochu těžko obýbal. Ale volební schůze mu byly výtečnou konverzační školou. 108 schůzí, to už se promluví a uelýší českých slov nadbytek! Takové jazykové lekce vydají víc než celoroční horlivá konverzáce u p. Picka. — Při volebních schůzích nescházelo na komických událostech — jako obyčejně. Na př. na jedné schůzi počal jeden Sternberkovec pana kandidáta hájiti tak obratně, že sbromášdění Sternberkovi měli dojem, jako by „fečnk“ mluvil proti hraběti a proto nešťas- tného advokáta s podla zahnali. Když se jindy z obe- censtva proti hraběti ozvalo: „Vždyť Vy neumíte ani dobře česky“, odpovídal mandátový zápasník: „Inu, schází mi židovský přízvuk.“ Na jiné schůzi dobrácky, upřímný občan zcela věcně Sternberka interpeloval: „J—ápak Ván m—áme vánovat d—ůvěru; m—ý Váš ani neznáme. J—áko byste mezi nás s nebe spadl!“ Sternberk odpovídá: „Byl jsem dříve v Kapsku, v Itálii, Francii a tak jsem Vás taky dosud nikde nepoznal a přece nepochybuju, že jste dobrý Čech.“ Soused inter- polantův: „Ten hrabě Tě usadil, viď!“ „B — á jo.“ — Ale už končime, aby snad někdo nemyslel, že celou důležitou volbu chceme seasměšnit. Ostatně s vážné stránky zachycena v tomto čísle volba na jiném místě a my si myslíme, že neškodí po zápase trochu nevin- něho žertu, jímž jsme nikoho urazití nechtěli. Škoda jen, že volba padla do té války se žlutochy. Lidé, kteří životním cílem si činí slávu po novinkách, měli toho trochu moc. A poněvadž nelze dvěma pánům nejednou stejně důkladně sloužiti, odložila se studie Japonské zápletky až na dobu povolební. Taky mohli ten šikmooký mikado počkat až po Sternberkovi; v době, kdy kyselé okurky oznamují úpadek novinářské kampaně a kdy jest tolik pokušení k velkovýrobě no- vinářských kachen, byla by přijata válka velmocí a nejmohutnějšími pozdravy.

Z průmyslového muzea v Hradci Králové. Veřejnou škárnu navštívilo v měsíci únoru v 7 večerech 371 osob. Domů zapůjčeno 165 osobám 973 předloh neb odb. knih. Do okolí 4 osobám 98 předloh neb odb. knih. V škárně samé použito vedle volně přistupných děl a časopisů od 318 osob na 367 různých předlohových děl a více než 18360 předl. — Od 1. února počal první kurs pro paličkování krajek, který navštěvuje 13 dam. Vyučování vede p. A. Smídová zde. — Pan Stan. Červený, zdejší továrník, daroval muzeu skvostnou mosaiku zakoupenou ve Florencii, sl. výbor „Záložny“ kov. mříš renaissance z svého domu, p. taj. Domeška klepadlo renaiss. a krycí desku zámkovou, p. uč. Haller dřevěný zámek, p. dvor. rada A. ze Sakalů mod. klepadlo na dvěře, sl. A. Kubiasová, řed. odb. školy krajkářské ve Vam- berku, s orig. vzory paličkovaných krajek, p. Dr. O. Klumpar na 100 uměl. pohlednic, p. star. Dr. Ulrich různé tiskopisy, p. řed. Haněl 2 sámečky pat., pp. Tolman, Peřina, Vlach, Melichar a knižtisk. bří. Pe- řinů uměl. plakáty, p. Fr. Přibyl a J. Rabas, místní zámečnický zde, závěs renaiss. a velký klíč got. Slav. Česká Akademie a řed. Rak. muzea ve Vídni zasílá jako předělá léta předně svj. „Věstník“ a publikace tř. I., II. a III., sadrubé veškeré předlohy prov. v kre- alifakém bureau muzejním. — Všem šlechtným dár- cům vyslovuje výbor muzea svůj nejvšelejší dík. — Za členy přistoupili v tomto roce pp. a dámy: J. Sráček, uč. na Nov. Hradci, J. Kratina, sochař a J. Dušek, um. sám. v Paříži, sl. H. Koutská zde, J. Šemer, prof. reál. zde, Ad. Rumprecht uč. v Záho- rnici u Král. Městce, J. Nebeský a A. Šubrt, obch. zdejší, Jos. Narmuž, zdejší vrch. pošt. správce, V. Cha- lupa, dok. mal. na Praž. Předm., sl. Živnostenský spolek v Černilově, J. Janoušek, obch. Plotiště, J. Bre- zina, říd. učit. v Záhlaví u Žamberka, Otto Müller, tov. v Náchodě, E. Schmied, zdejší stav., p. M. Klum- parová, choť měst. lékaře. Až dosud čítá prům. muzeum 142 členů přisp. Přihlášky přijímá řed. muzea p. L. Haněl a taj. i knih. p. M. Oehm v škárně prům. muzea.

Divadlo v Adalbertianu. Vzdělávací a podpůrný spolek křesť.-nec. paní a dívek v Hradci Král. sebral minulou neděli Moserovu a Schön-

thanova veselohru „Naše ženy“. Ač provedení celého kusu protáhlo se přes 10 $\frac{1}{2}$ hod. večer, přes to mezi obecenstvem, jehož se sešlo velké množství, nebylo snáti prašné únavy, naopak bylo slyšeti vážné hlasy, že něco tak pěkného na ochotnickém divadle už dávno nebylo viděti. A opravdu nejen celý děj současněho života se týká, ale humorem a satirou oplývající zamouval se pozorujícím, ale i účinkujícím dámy a pánové vážili se povětšinou tak do svých úloh, že to až překvapovalo. Takové procítění nejvíce se vždy ani mezi vyškolenými herci. Zvláště umělecky si počínaly p. Marvanová, sl. Němečková, p. Dvořáková, sl. Hofmanová, pěkně hrály i sl. Poláková a sl. Soudilova. Z pp. jako vždy vyznamenali se známí komikové Beránek a Sváták a ve vážnější roli Dvořák, k nimž čestně se družili Soudil, Karásek, Dvo- řáček, Martinec a Sýkora. Hudbu v meziaktě laaskavě a mistrně obstaral hudební kroužek adal- bertinský. V tento večer připraven nám skutečně umělecký požitek.

Prezident c. k. krajského soudu v Hradci Králové p. dvorní rada N. Okenfus dnem 1. března po čtyřicetiletém svém působení v ú- řadě odešel na odpočinek. Z té příčiny veškeré úřed- nictvo c. k. krajského soudu a c. k. stát. návladní- ctví rozloučilo se dojemně s odcházejícím p. dvorním radou v pondělí 29. února před polednem.

Podpůrný spolek pro propuštění trestance v Hradci Králové obrací se na slavné obce, peněžní ústavy, živnostenská sdružení, zaměstnavatele a vůbec každého lidumila s uctívou žádostí, aby podporovali rádi spolek přispívky člen- skými (nejméně 1 K ročně), zadáním práce neb vhod- něho zaměstnání pro polepšení trestance. Vzhledem na šlechtný a důležitý úkol spolku a ježto i podpo- rováním nešťastných a nevinných rodin trestanců, po- kud hodným toho se shledají, hmotnou i morální nápravu způsobiti se snaží, zasluhuje činnost spolkové zajiště vydatné podpory všech povolaných krahů a zvlášt obcí, jejichž chudé příslušníky podporuje. — Řádná valna hromada spolku koná se v neděli dne 18. března t. r. o 9. hod. dop. v jednacím síni č. 1. c. k. kraj. soudu v Hradci Králové.

Městské Klicperovo divadlo. V neděli dne 6. března 1904 sehraje Jednota divadelních ochotníků „Klicpera“ v Hradci Králové dosud v Čechách nehranou novinku: „Vaňušiny děti“. Drama o 4 jednáních. Napsal S. Najdénov. Z ruštiny přeložili Jan Pažout a V. Červený. Re- gisseur: Karel Paul. Začátek určité o 7. hod. Konec o 10. hod. Hudbu v meziaktě obstará sl. sbor. tamburašů v Hradci Král.

Doplňovací volby do okr. nemoc. pokladny v Hradci Kr. konají se v neděli 6. března v kanceláři okres. nemoc. pokladny. Volba provádí se za následující skupiny: Ze řad zaměstna- ných: skupina Stěšery 1 delegát, Praškačka 2 dele- gáty, Černilov, Výrava, Slatina, Dívec a Librantice 1 deleg., Mítrov a Polanka 1 del. Ze řad zaměstnavatelů skupina Černilov, Výrava, Dívec, Slatina a Librantice 2 delegáty.

Na ochranu zemědělství. C. k. okres. hejtmantství v Hradci Kr. znovu rozessl obecním úřa- dům vyhlášky stran ochrany zemědělství upozorňující je na povinnost, aby předpisy ty veřejně rozhlásily, svým vlivem ku všeobecnému zachování ustanovení těch působily, připomínajíce jim zároveň právo trestní, jim příslušící. I správy škol při vhodné pří- ležitosti mají mládež na vyhlášky ty upozorňovati.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc únor 1904. Stav vkladů počátkem měsíce K 1.506.249.47, stav půjček K 1.199.327.90; vloženo K 108.772.84, půjčeno K 32.793.00; vybráno K 81.160.84, splaceno K 36.040.08; stav koncem měsíce na vklad- ech K 1.533.861.77, stav koncem měsíce na půjčkách K 1.208.080.87. Počet účtů 2441, rezervní fondy K 118.393.19, závodní podílů K 63.131.90, pokladní obrát K 360.804.45. Členům záložny možno prostřed- níctvím jejím získati si los na libovolné splátky při placení pouze obvyklého půjčkového úroku a kolik. Stačí, složí-li člen jen nepatrnou zálohu, aneb nemá-li úvěr vyčerpaný, ani této zálohy není třeba a my koupíme proň žádany los, na který vydáme zástavní list se serií a číslem losu a člen pak libovolně u nás bude spláceti a se sbytku ceny kupní platiti pouze běžný úrok. Po úplném splacení kupní ceny vydá se mu los. Los se pojistí proti nejmenší výhře. Při losích zúčtovatelých plynou úroky dle dne složení první splátky k dobrou kupujícího. Kdo dosud není členem a přál by si tímto způsobem opatřiti si los, necht se přihlásit za člena ústavu našeho.

Zdar Rusům. Také v Hradci Kr. zahlučel si ulicemi v neděli 28. února večer zástup mladíků za zpěvu písní národních provolávají slávu Rusům.

Ze všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústředí výboru dne 23. února t. r. Podpory nemocenské uděleny: J. Divišovi v Klatovech 6 K, E. Šlesingrovi ve Vamberku 5.18 K, M. Moláčkovi v Ústí n. O. 5.40 K, A. Vítkovi v Litomyšli 6 K, A. Vyháňkovi v Kunčicích 3 K, J. Sukovi v N. Městě 6.40 K, M. Vostřelově v Litomyšli 6 K, J. Štěmchovi v Sedlci 3.86 K, A. Oberreitrovi v Hlinsku 6 K; podpory v nezam.: A. Částkové v Litomyšli 6 K, V. Staatejské v Ústí n. O. 8 K, V. Polákovi v Ústí n. O. 4 K. — Mimořádné podpory pro nával podpor řádných nebudou se udělovati až do konce května. — Přijato 8 členů. — Nová skupina v Proseči.

Velký vojenský koncert hudby c. k. p. pluku č. 42 pořádán jest v neděli 6. t. m. večer v hotelu Merkur v Hradci Kr. Začátek v 7 hod. Vstupné za osobu 40 h, rodina 1 K.

Pro stíženou krupobitím a povední odeslalo b. Konsistorium dvoutou část podpor v obnosu 1750 K do vikariátu Německo-Brodského, Lipnického a Litomyšlského. V celku bylo rosdáno až dosud 8650 K.

Ve prospěch krupobitím postiže- ných občanů svrátenských pořídili vojenská vy- sloužilci Černilovští dne 15. února ples, který vynesl 13 korun čistého zisku. Přebytek ten zaslán byl obec- ním úřadem v Černilově obecnímu úřadu do Svratouchu, který jej s mnoha díky přijal a prosí o další milo- dary, poněvadž se občané tamější nacházejí v kruté bídě.

Na Sanatorium v Janských Lázních darovali dále: Nejvyšší kníže Jan Lichtenstein 1000 K; nejd. k. a. Konviator v Praze na založení svobodného místa pro jednoho kněze Pražské arcidiecése 3000 K; příspěvky od velel. duchovenstva arcidiecése Pražské 192 K 36 h; vesp. Monsignore Dr. Al. Frýdek, kapi- tolní děkan a b. gen. vikář 50 K; vesp. kanovník Ant. Pogert 20 K; z Trutnovského vikariátu 30 K; z Lanškrounského vikariátu: p. Fr. Kříkl, b. vikář 5 K, p. Středa, koop. v Dobrušce 5 K, p. Michalitsenke, děkan v Lanškrouně 1 K, p. Kovarik, far. v Bystroci 1 K, p. Sychra far. v Čankovicích 1 K, p. far. Apí v Čermné 1 K, p. far. Kučera v Heřmanicích 2 K, p. vik. sekretář a far. v Jablonném Křivohlávek 2 K, p. far. Krčmář v Jamném 2 K, p. far. Puchmajer v Kna- povci 5 K, p. far. Lžišť v Libchavěch 2 K, p. far. Král v Lukově 2 K, p. far. Suchomel v Ústrově 2 K, p. far. Schmid ve Valteřicích 1 K, p. děk. Nývlt v Ústí n. Or. 2 K, p. kapl. Sokol 2 K, p. kapl. Cellar 2 K, p. far. Černý v Budčicích 1 K, p. farář Tvrdý v Řetově 1 K, p. koop. Mikan 50 h, p. far. Dušek v Žablníku 1 K, p. far. Nuška v Damázkově opšt. 1 K, p. far. Zirm v Tře- bovicích 1 K, p. farář Matějka v Č. Třebové 2 K, p. admin. Toušek v Orliče 1 K. — Srdcebné díky vzdává a o další příspěvky prosí b. Konsistorium v Hradci Králové.

Nová okres. finanční ředitelství ne- jistá. Před nedávnem byla ministerským úkazem střízena dvě nová okr. fin. ředitelstva v Čechách v Hradci Králové a Liberci, jejichž působnost měla započítati 1. září t. r. Ale dle „Alld. Koresp.“ střízení těchto finančních ředitelství jest prý pochybné, jisto prý jest, že letos nemůže býti již o něm žádná řeči. Vyskytla se totiž nová překážka, neboť na rozhodujících místech chtějí se vyvarovati rosdlení okresu zastupitelstvo v Náchodě. Okres náhodský čítá 80.120 obyvatel, z nichž při posledním sčítání přihlásilo se k obcova- cím jazyku německému pouze 310, ostatní pak vešmě jsou národností české, kteří si také nepřejí, aby byli rostrženi.

Kanalizační práce na Labi a Vltavě budou letos obmezeny pouze na stavby v provádění se právě nalézající, poněvadž vláda povolila na letošní rok pouze nepatrný obnos 1.250.000 K. Odpadnou tedy asi stavby, pro něž byly již všechny přípravné práce provedeny. — Bylo také pomýšleno, aby se letos za- počalo s úpravou částí Labe od Mělníka do Nymburka a od Pardubic do Hradce Králové, kde na podzim roku loňského provedeno přechodní podrobné skou- mání půdy, a pro které části se pracuje na podrob- ných projektech úpravy. Poněvadž však k tomu třeba povolení příspěvků zemským sněmem, bez kteréhož příspěvků vláda potřebný náklad nepovolí, jest velice pochybné, zdali v letním období letošním se započne s pracemi těmi. — Práce na Labi od Mělníka do Hradce Králové mají býti zadány veřejnou soutěží, ku které bude připuštěn každý, kdo prokáže způsobilost k provádění těchto prací. — Pozoruhodno, že továr- níci, jejich závody se nacházejí blízce regulačních prací na Úpě a Labi v Erkoněch právě prováděných a které zadány jsou s firmám domácím a i cizí, požá- dali c. k. místodržitelství, aby další regulační práce se nezařadily veřejně, nýbrž aby práce ty předány byly přímo továrníkům, kteří prý je provedou mnohem levněji a účelněji!

Ze děkanem vldp. Václavem Kudr- nou z Bělé u Přelouče. Již vzlétla duše šle- chetného sluhy Kristova k nebesům a tělo uloženo slavně v chladný hrob. V den pohřbu viděla topř Bělá osada, koho strátila v smělém svém pastýři. 83 spolubratři z blízká i z dále přišli doprovoditi drahotožného duha na poslední jeho cestě. Mezi nimi, pokud paměť stačí, účastnili se pohřbu vldp.: Vikář Sráček a N. Bydžova, b. notář Chaloupka z Čibic, dě- kan Ulbrich z Pardubic, děk. Zörnig z L. Týnice, sekr. Kašpar z Rosic. Vldp. čest. kanov. a předseda Z. J. K. D. Stěbelský z Mikulovic obětavě vykonal všechny pohřební obřady, vldp. sekr. vikariátní Ferd. Zajáček s Holie obětoval svatou mešní oběť, smuten krácel za rakví bratr zeznulého p. Fr. Kudrna z Chotěboře se svou dcerou, dále a posledním kaplanem zeznulého vp. Sternber- ským dlouholetý obětavý přítel zeznulého vldp. kons. rada a professor bohosloví Dr. Vinc. Rath. Pan c. k. okresní hejtmán Novák z Pardubic, c. k. okr. školní inspektor Krčmář, pan c. k. soudní rada z Přelouče, p. okresní starosta Pardubický, zástupce učitelstva v okres. školní radě p. učitel Novotný, patr. komisař Vodička z Dobřenic, představenstva příslušných obcí, místní sbor učitelů a množství pp. učitelů z okolí zejména z Pardubicka, MUDr. Svoboda s chotí, sbory hasičské domácí i obcí příslušných, ba i z bývalého působitě neboťkova s Kunčic a příslušných obcí na 4 vosech přijeli poslední čest prokázat zeznulému knězi, jenž nennavně na všech místech svého působení (Vraclav, Nová Ves, Kunčice, Bělá) o osudu ohraně Božích pečoval, jako znalec školství zastupováním zájmů katol. církve v okr. školní radě Pardubické pověřen byl a radou i skutkem rád každému pomáhal. Osadníkům Vyšehovicům jistě se- vymíní a paměti účinná jeho pomoc při skládání rolnického lihovaru. Soustrastné dopisy zasílali: dvorní rada Vojáček z Prahy, prof. Bohuš bar. Rieger, Dr. Brá s rodinou, císařský rada a c. k. vnohí okresní lékař Urban z Hradce Králové, c. k. okr. hejtmán Keller, arciděkan Hrátk, vikář Pecka z Náchoda, Kopecký z Nových Hrádků, Vojáček z Janovic, profesor katecheta Pilný z Plzně, farář Mašek z Knífova, Me- lichar z Vraclavi, ev. ref. farář Dobias z Bukovky, sl. Zdenka Šemberová z Vysokého Mýta a mnozí jiní. — Hluboce dojatai vyslechni přítomní účastníci pohřební řed dp. katechety Přeloučského Balcara, jejíž obsah

souhlasil s tím, co od přítele seznalého, láskyplného, něho postavení, v soustrastném listě napíše: „Mnoho pletl jsem si, nepředstíral jsem horlivým, svému povolání věrně oddaným knězem, miloval své farníky, staral se o jejich dobro i hmotné, jakož jsem s jeho různých sakročení se přimluvy u úřadů se přesvědčil. Zachováme mu vřelou, čestnou vzpomínku.“

Z Třeboschovic. Většinou napjeti při užší volbě nebylo snad nikde, jako v našem městě. Štáňelo se, běhalo, prosilo, přemlouvalo se. Při první volbě dne 19. února již časně ráno bylo viděti mnohé voliče, jak kráčeji z těžkým srdcem, by hodili do urny lístek svůj. Ale mezi těmi mnohými voliči byli i ti, kteří napsali na lístek svůj jméno muže, jenž prohlásil, že musí náboženství ze škol; a tu velice nás bolelo srdce, že mnozí tak se dali zaprodati a táhli s tím vyvoleným národem a volili p. Hajna. Diviti se musí každý, neboť byli mezi nimi i katolíci, kteří do kostela chodí, tam se sklánějí, do očí se staví a ejhle, potom hodí do urny lístek nezabožá. Při první volbě měl u nás p. hrabě Sternberg 80, Srdínko 1, Háj 71, při užší již 108 hlasů, Srdínko 67. Ale to zklamání na druhé straně — všichni Hajnovci, Srdínkovci kráčeli z dle. 270 s hlavami skloněnými, drželi se bratrsky za ruce a oplakávali zříceniny města Jerusalema. Po volbách vymlouval se jeden na druhého, styděli se mnozí, že tam šli a volili s lidmi nám katolickým nepřátelskými. — Na oslavu měl pak býti pořádán v sobotu večer průvod městem, ale to bylo zakázáno, a proto byl přátelský večer pořádán v hostinci p. J. Kopeckého, kamž se sešli, jak nám nyní předávají, Štemberáci, a oslavovali způsobem slušným p. hraběte. Musíme se diviti, že jsou v městě našem tací ještě lidé, kteří před mnohým člověkem sklánějí svůj hřbet, jemně se lichotí, před ním se téměř plazí. Než až se nezklamou! Možná, že oni otevrou oči, ale bude už pozdě. Tato volba byla pro město důležitá pro příští obecní volby, jak se všeobecně říká. Aspoň se poznalo, jaký mnohý jest, s kým táhne a proto voláme: „Chraňte se takových falešných proroků, kteří k Vám přicházejí v rouše beránčím, ale uvnitř jsou vlci hitaví.“

Všadl se mandát. Zemský poslanec agrární p. J. Kotlant, rolník v Holohlavech, zvolený nedávno do sněmu království Čes. po zemřelém posl. Jarošovi, všadl se mandátu tohoto, osnámiv rozhodnutí své nejvyšší zem. maršálkovi. Příčina toho klade se na vrub zvolení hr. Sternberga říšským poslancem. Jest pravdě podobno, že i o tento právě uprázdněný mandát do sněmu zem. bude se ucházeti hrabě Sternberg.

Z Kostece m. O. V čísle 107. choceňského listku použil se p. Mourek do omývání svých dopisovatelů a činil to tak nešikovným, sobě vlastním způsobem, že místo obmytí jen ještě více špinu na svém dopisovateli rozmazává a v celé prostotě ho odkrývá. Ovšem činí tak v domněnku, že lístek jeho čtou lidé pouze naivní jako na př. bodři sokolci, kteří mají za pravdu, co jim p. N. N. poví a to, co v choceňsku je vytištěno. Lidé však vlastního úsudku zdávají, ti ovšem mají přesvědčení jiné. Všechny pak řádné občany Kostecké těší aspoň to, že dopisovatel Kostecký stydí se za svou prostotu a za uličnický výpad proti osobnosti nade vši potupu povýšezé, a že uznává, jak není radno býti hláskou troubou známého N. N., třeba to dělal z pouhé vděčnosti za podpis na listině (směšně podobné?), která již tak mnohým mnoho mrzutosti způsobila, v nedostatku však přece nezbytná jest. — Že p. Mourek nesná, kdo se nazývá „pop“, nedivíme se, protože při svém cestování se až do Ruska nedostal (je pryč dle Šipů už na cestě?) a tak se nedověděl, že jméno „pop“ přísluší duchovním pravoslavným. Jestli však jména toho použil ve smyslu špatném, ku zlehčení, tu podotýkáme, že lidé takového mravního kalibru nikoho urazit nemohou, třeba nřivali i sebe šťastnějších, někde v křemě nasbíraných výrazů. Že dále p. Čermák ani nezná, věř kdo chce, vědyť ví, že dokáže, že se i Mourek jmenuje, a že v Kostece ani nebyl, neboť by si počínal trochu mřněji a slušněji, alespoň vzhledem ke Kostece a sbytěčně by nevyvolával boj, který mu jistě jako vydavateli listu moc k duhu nepřijde.

Občanská záložna v Rychnově m. K. zapáané společenstvo s ručením omezeným, dle účtu rozvážného ku dni 31. prosince 1903 vykazuje — Aktiva: hotovost pokladni K 80.134.69, půjčky na směnách K 260.581.66, na hypotékách K 873.555.02, uloženo u jiných ústavů K 10.269.44, cenné papíry K 69.350, dům v Rychnově K 161.845.70 atd., celkem K 1.440.197.88. — Passiva: závodní podíl K 37.060.99, vklady K 1.209.388, račící kapitál K 222.447.47, fond penzijní K 6.282.06, fond Pelclova domu K 36.858.20, čistý zisk K 7 403.35. Spolek čítá 423 členů, závodních podílů 714, vkladatelů 1166. Záložna jest členem Jednoty záložen a podrobena byla r. 1903 prohlídce revisorem „Jednoty záložen.“

Z Týmiště. Zdejší národní socialisté vykonali v tomto masopustním období záslužný kus vlastenecké práce. Vymohli si totiž na majiteli „Paněšského domu“, že jejich patron Křofáč musí sčítat viset na hřebíčkách v sále i když katolický spolek vyžadá si sál ku svým zábavám. Nebudeme se přiti se zasloužilými vlastenci, nřadž jejich modloslužebnost ku obrazu Křofáčově satusuje účinek Farkovy brožury o téměř vytečnfku, ale tolik je jisto, že v solidních kruzích přisnává se se plně právo ku vlastní dekoraci sálu tomu spolku, jemuž se sál sadává. Usnul-li katolický spolek, že podobizna Křofáče nesloužila by mu ku zádné svlátní cti, mohl se této okrasy po čas svého pobytu stfoi. Ušlechtilé výrony národních socialistů uloženo do č. 8. „Čes. Demokracie“ řadí se důstojně k dřívějším jejich vlasteneckým projevům a jsou tak vlastní jejich povaze, že bychom jim je marně vymlouvali. Z těch ástupů odpadlých přivrženců vyklubal se jediný

soudruh Pytlík, jenž s tábora jejich vzešel a zase mezi své se vrátil dle hesla „Rovný mezi rovné.“ Toho jim ze srdce přejeme, ale sami se vyhneme stykům s neznábelými fanatiky, kteří své názory vnucejí druhým vyhrožováním a novinářskými nadávkami.

A ještě z Kostece m. O. Choceňské „Lidové Listy“ chtějí si získati veliké zásluhy o Kostece, pokládajíce za nejlepší prostředek k tomu tupiti Katol. Jednotu a její předáky. Místrem této lásky k lidu jest jistý p. N., bez jehož vůle a osoby by se žádný osvicený spolek a žádná jeho schůze neokročila. Posledně jeho lásky k lidu zakusila většina členů „Společensva smíšených řemesel.“ Asi před 10 lety mužové opravdu nezástní chtěli založiti mistrovskou pokladnu. Ale poněvadž jmenovanému N. s toho nic „nekoukalo“, hleděl dobrou věc v zárodku udusiti. Nyní jest směřejším a byl asi také původcem nucené mistrovské pokladny. Jak byl návrh tento členstvem uvítán, viděti z toho, že do valné hromady o té věci jednající dostavilo se jen as 20 členů. A nedivno, poněvadž měli býti nuceni platiti veliké příspěvky a dostávat malá podpory. Mužové však bodři, vycvičení v úmyslech p. N., přes to nucenou pokladnu od 1. července 1903 odhlasovali. Mnoho jich o usnesení tom nevědělo, až když jich v minulém měsíci 48 dostalo žaloby oí doktora pro nezaplacení příspěvků 9 K 92 h. Pana doktora zastupoval koncipient p. Nuc, který před jednáním rozhodčího soudu s ochotou oí některých přijal, od druhých vymáhal a vymáhá palmare 7 korun. Naše skrovné mínění jest, že každý má platiti až po vynesení rozsudku, až jest vinen či nevinen. Rozhodčí soud povolal žalované členy na 26. února do hostiuce Betléma. Na stolicích soudcovskou zasedli mezi jinými sokolci Němec a Valenta, již výměi právními vývody vzbudili mezi členy, kteří se hlásí k svému právu, jenom nové rostrpění. Na straně zmíněných soudců stál i koncipient Nuc, který musel slyšeti spravedlivé a peprné výčitky opravdu chudých řemeslníků. Někteří na výsost rozčilení dávali své kabáty koncipientu, by je z nich svlékl. Členové rozhodčího soudu vynesli rozsudek, že členské příspěvky a útraty budou se vymáhati i exekucí. Dojemně bylo slyšeti výčitky a rozhořčení, které dávali členové i po ulicích na jevo. Jsou odhodláni vším možným způsobem takovému jednání se posta iti na odpor. Kdy pak prohlédnou konečně občané kosteleckí, kde praví přátelé a obětavá láska? — Venkovan.

Z Dašic. Na popelčářský útfedu začala ve zdejší farnosti obnova sv. misie a skončena 24. února večer. Obnova sv. misie měli dpp z Tovaryšstva Ježíšova: P. Alois Jemelka z Hradce Kr. a P. Fr. Rybák z Prahy. Hned na počátku sv. misie počalo tak špatné a ošklivé počasí, že byla obava, zda neskončí sv. misie nesdarem. Ale Bohu díky návštěva byla taková, že chrám sotva stačil pojmuti všechny účastníky. Tu také bylo viděti zřejmé, že všechny ty předsudky zmizely, které před 2 roky tolik přetřásaly, když ti nenávidění Jesuiti objevili se měli v klidném městě našem. Srdcečná, upřímná a otcovská slova dpp. misionářů, jejich neřádná obětavost, horlivost a nadšené jakoby zvláštní silou působila na duše věřících, takže všichni s láskou přilnuli k otcovským těm dobrodinům a těše se s nimi loučili. Zvláště mužové plni nadšení hrnuli se na krásné a úchvatné promluvy dp. Jemelky, který svou znalostí hospodářského a rolnického života povzbudil je k lásce té rodné půdy a vlasti, slova jeho od srdce vycházející šla opět k srdcím. „Když každý rok k nám zavítá, rádi si všechno zaplaťme“, tak vyjádřili se mnozí z rolníků. Požehnaný výsledek sv. misie ukazuje počet komunikantů 2300, mnoho ještě pro pokročilou dobu se jen vyzpovídalo a k sv. přijímání přistoupiilo jinde. Při počtu osadníků celé rozsáhlé kolatury (4800 celkem), kde svesnic až z hodiny vzdálených na službu Boží a na koupí spíše do bližších Pardubic docházejí — počet značný. Mluvíme s jistotou ze srdce všech účastníků sv. misie, když dpp misionářům vzdáváme zde nejardečnější díky, by dobrotivý Bůh tu lásku a obětavost jim odplatil svým požehnáním. „Zaplať Bůh!“

Z Hronova. Dne 25. února t. r. usnul klidně v Pánu bývalý dlouholetý farář Hronovský P. Jan Matouš v požehnaném věku 90 let. Před 30 let působil na osadě Hronovské jako horlivý správce duchovní. Nedrál se nikdy do popředí a na veřejnost, ale staraje se naopak hlavně o svědomité plnění svých povinností duchovních. Záslužná práce jeho oceněna byla také od duchovní vrchnosti tím, že byl jmenován osobním děkanem, bisk. notářem, bisk. vikariátem sekretářem a čestným konsistorním radou, od mnohých pak obcí čestným členem. Když ho Pán Bůh navštívil těžkým křákem, že mu odňal zrak, odebral se na odpočinek r. 1900. Než i tuto trpkou skoušku snášel s příkladnou trpělivostí, nereptal, nenářkal, nestěžoval si, a do posledního okamžiku svého života jevil veliký zájem na událostech, které v poslední době církvi i světu hýbají. Jak klidně šil, tak klidně také skonak, ano mohl směle napsati, usnul v Pánu, neboť skonal procházejce se v průvodu ve svém obydlí. Jaké oblíbě se těšil u svých spolubratřích i osadníků, toho svědectvím byla přehojná účast na jeho pohřbu, který se konal v Hronově 29. února t. r. z farního domu. Sešlo se 24 kněží z blízké i z dál a nečetné státny různých korporací, spolků a věřících. Všichni, kdož jeho milou, tichou povahu poznali, zajisté že v upomínce a na modlitbách budou ho pamětlivi. „Odpověj v pokoji, po boji, věrný služo Pána svého!“

Z průmyslového muzea v Chrudimi. Kura pro malíře pokojů začal dne 22. t. m. za účasti 18 frekventantů. Vyučování a praktické ovičení vedou pp.: Rud. Bzibowský, akademický malíř, a Břet. Šetlík, přednosta lůžebního oddělení technolog. muzea v Prahy, c. k. professor odbor. školy Josef Sehmoran a ředitel muzea Jos. Poelt z Chrudimi. — Do kursu pro blíž vyřívání a háčkování v Proseči, který byl zahájen dne 29. t. m., jest přijato 20 účastnic z Proseče i se širokého okolí. Práce

kursové řídí odborná učitelka p. A. Ohloubová z Chrasti. — V první polovici března t. r. bude vypravena výstavka moderních moravských koberec prováděných dle návrhů malířů českých Rud. Schlattauera a Hanuše Schwaigra na scherebeckých stavech v Zašově u Val. Mezifří, kdež toto nové odvětví domácího průmyslu valašského před několika málo léty vzniklo. — Dila naučná i předlohová ze všech oborů výtvarných řemesel půjdají se živnostnictvu východočeskému zcela zdarma na potvrzenky spolupodepsané ředitelstvími škol, starosty živnostenských korporací, nebo starosty obcí. — Lhůta k soutěži na vzorné provedené práce umělecké průmyslové, totiž: bílé vyšitý polštářek (caprice) a prolamování a monogramem (ceny 100, 75 a 50 K), soustruhovaný přenosný stolek (guéridon, ceny 80, 60 a 30 K) a žerd se železnou návěštní tabulí (práce uměleckozámečnická ceny 120, 80 a 60 K) končí dnem 31. května t. r.

Z Víkáně. Duchovní správa koná milou povinnost upřímně děkující vdp. Eduardu Neumannovi, faráři a akademickému malíři v Bohozné za to, že kostelníkoruhve zakoupené z odkazu ř. p. Františka Kohoutovy a Marie Junkovy z Nové Vsi ozdobil překrásnými malbami sv. Vojtěcha, sv. Prokopa, sv. Ludmily a bl. Anežky. Práce jeho vkusné druží se k obrazům křížové cesty a je velmi laciná — zadarmo. Přejeme panu faráři mnoho bohatých zázraků a v sedmistové bídě voláme: „Zaplať Pán Bůh.“

Z Bonova. Dne 28. února seřhali ochotníci zdejší 2 jednoaktovky „Opíčka z besedy“, frašku — a „Třiaseddesát krejcarů pauza Čvančary“, veselohru ve prospěch místní dětské opatrovny. Ačkoliv většinou byly to síly, které se poprvé objevily na prknech jeviště, přece všichni pánové i dámy úkol svůj k úplné spokojenosti provedli a nás mile pobavili, o což ovšem nemalou zásluhu má režisér pan Ant. Pátek. Místnosti byly do posledního místa naplněny, tak že čistý výtěžek opatrovně věnovaný bude dosti slušný. — Také dámy Bonovské připravují ke svátkům velikon. velkolepou akademii výhradně damami pořádanou ve prospěch Ústřední Matice Školské.

Z Vysokého Mýta. Velevážené pane redaktor! Pěkně a mockrát ich pozdravuju a takí bych rád im něco napsal. Já čtu ty noviny co vydávají a takí sem čet psaní co im psal nějaké z těch Librautic ani nevím kde sou ale líbilo se mi to a tu povídám dyž muže inej budu takí panu redaktorovi psat u n. s takí se ledacos stane a je dobře dyž to takí v těch našich novinách votisknou. A tak im chci pane redaktor dneski napsat jak vod nás nějaké říkaj mu pantata Honza děla takí do novin ale do těch co vychazej v Pardubicích a sou placeni vod židu vědi Vosevta lidu. Inu prosim ich Honza Kujebak za každéj řádek co napiše do ti Vosevty tak prej vod židu dostava dukat a jinak by musli chodit fechtem. A tak im takí napsal sam sem to čet jak prej do Knířova přijdou nějakí misionaři likuriani že prej je posila sám pan biskup na pana falafa, aby prej ho usmířil: s ovečkami a berany keři moc trkaj, a že kazani budou chodit poslouchat babičky a panenky ze všech vesnic ale Honzik že prej ne, von je svobodomyšlenej. A vědi pane redaktor to mazani o svatej misii, co napsal Honzák to je samej vztek; von im má zlost že misionaři lid k panu Bihu vedou že chtěj abyse se s panem Bohem smířili ale von Honzák na takovi věci neřká, protože von j: svobodomyšlenej. Já sem sám byl v Knířově na tej avati misii a jak to bylo šeko krásní! Kostel celej den byl plnej a s kazatelni vod misionářů sem slyšel jen samé krásné věci; na to kladli ouraz abyse pamatovali na svou duši na věčnost a ne jak Honzik napsal, že přišli napravovat pana falafa a berani. Proto eště víc sem se dopálil dyž sem přišel domu a zas sem čet v osvěte že prej pan falaf ma pořad zlost na někýho velebnýho pana anebo na školu že prej už vyhual ze školy dva hodny učitelí a eště nákou ženskou ale hned mne zlost přebila dyž sem si zpomněl že má pantata Honzík vod osvety za každéj řádek zlatej dukat a že co tam píše musl bejt hodné peprny, aby to chutnsalo čtenářům vosevty ale moc sem se divil že ten pantata nema rozum už je tak starej a neví že pan falaf nemáže nikoho vyhnat ze školy; ja sem neštadyroval jako von ale to vim že přes školu ma co povídat náš pan hejtman a ten pan co inspiciruje a eště jiní páci. Čet sem v našich Mejských novinách že misionaři přídou taky k nám do Mejta to se těším a každéj den budu chodit do kostela na ty kazani misionářů a budou tam chodit taky páni z města a dyby to pan Bůh dal a taky chodil Honzík, který do všeho rojpa aby se už jednou vobrátil na stará kolena. Tak nam pošlou brzo už ty misionaře řeknou panu biskupovi že se už na ně těšime. A eště im něco povím náš Hunzik viděl přes Mejto letět do Knířova dva havrany, kerý mu už dlouho ležl v žaludku i tu sem si mislel Honziku Housiku kam pak si dal rozum a voči už ti letěli kolem nosu mohl si jim křídlo vytrhnout anebo docela zastřelit a byl bysi spasil celej národ česke a ty si je nechal alitnout, jaká to škoda!

Z Opařan u Tábora. Ve dnech od 17 do 24. února 1904 konána byla sv. misie v Opařanech ku větní cti a slávě Boží a sároven v blahou upomínku a uznání velkých zásluh zvěčného nřdp. biskupa královéhradeckého Ed. J. Brynycha a z věčnosti k dobrodiněm všem za přijatá dobrodiní. — Sv. misii konali dšst. pp.: P. František Vídeňský a P. Karel Lerch, členové řádu Tovaryšstva Ježíšova, kterýžto řád založil zde překrásný chrám Páně r. 1733 a působil v něm do r. 1773. Horlivostí v hlásání slova Božího a vyslycháním trpělivým a obětavým sv. spovědi dokázali vyelaní dšst. pp., že právem nosí jméno Ježíš, jenž dle slov sv. Bernarda jest světle, pokrm a lék. — Všichni věřící věřili si sv. misie, dovedli oceniti snahu a trpělivost Otců misionářů, čehož důkaz podali tím, že až bylo počasí po celou

dobu velmi nepřiznivě, v plném počtu naplňovali chrám Páně a co zvláštního, že počet věřících přistoupivších ku sv. přijímání činil 2000, právě tolik, kolik farní osada Opatovská čítá katolíků. (Ústav choromyslných počítati se nemůže, jenž čítá sám 600 nešťastných, ubohých, nerozumných.) Loučení bylo velmi dojemné. V posledním den, sv. misie dne 24. února teprve nastalo přiznivější počasí při průvodu velkolepém o slavnosti svěcení kříže misijního. — Řada jinochů a panen byla nepřehlédlná a zástupů hlav nebylo lze ani spočítati. — Slova pp. misijnářů horlivých káz nevyvázli z paměti a ze srdce věřících! Káz také sv. misie přispěje ku splnění přání nejdřív. vrchních pastýřů našich projeveného v listu adventním 1903. „Přijďtež si nepřátelé chťjíte nám uloupiti naši víru; najdou nás ozbrojeny“!

Různé zprávy.

Výroční den úmrtí dr. F. L. Riegra.

Dne 3. března bylo tomu právě rok, kdy naposled vydechl blechetnou duši vůdce národa dr. F. L. Rieger. Zemřel s odkazem na rtech, abychom se vystříbali pro národ tak osudné závislosti a nesvornosti. Dnes právě poznali jsme, koho jsme ztratili. Není hlavy v národě, která by mu ukazovala cestu ku šťastnější budoucnosti.

Ze života Pia X. Sv. Otec Pius X. v dopisu svému bratru Angelovi Sartovi, který dosud je poštovním v předměstí mantovanském, nazval věčnyn pověstí o slabosti nervů, že mu nechutná jíst a že mu slabne zrak — klepy. Papež vyzývá důtklivě svého bratra, aby mu podával zprávy o zdraví jeho příbuzných. Sám na svůj dvůr nepovolal žádného ze svých příbuzných, aniž někomu z nich svou podporou zlepšil postavení. Za nebožtíka papeže hrabata Pecciorie zůstali důležitá postavení ve Vatikánu — nynější papež však vzal k sobě jen své dvě sestry. Papežův příbuzný, farář Parolin, jest stále jen prostým farářem na vesnické faře v Benátkách, všichni příbuzní papežovi mají svá stará zaměstnání: jeden jest malým vinárenkem, druhý kostelním sluhou. — Nynější papež zřídka kdy jí sám, jak jeho předchůdce dle starých zvyků činíval; buď sedí u jeho stolu jeho sestry, buď tajemník Bressan nebo kardinál Merry de Val, nebo některý z důvěrných přátel papežových, s kterými Pius X. si týká: kardinál Callegari nebo biskup Bonazzi. Papežův oběd jest: polévka, mnoho zeleniny a ovoce, vařené maso, zřídka pečené a řádné pokrmy kořeněné. — Pius X. svojí mimořádnou činností převracuje celý papežský dvůr. Časné ráno vstává a zasedá k práci, z níž nechce býti vyrušován. Dopoledne sedí u práce do 10.—11. hodiny, pak teprve udílí audience. Kardinál Merry de Val přichází teď až o 12. hod. — dříve o 9., jež si někdy ponechává přes oběd, aby mohli pracovat dále. Při obědě bývá přítomen sekretář mons. Bressan. Po obědě opět udílí se audience. Ke 4. hodině odchází papež do svého pokoje, kdež setrvává až do 9. hod. Jeho odpočinek pozůstává často jen v modlení brevíře. Po večeru více se o vládních věcech nemluví. Časem pozve si k sobě obě sestry, které se na tu chvíli nemálo těší. — V poslední době stalo se asi třikrát, že Pius X. krásného rána použil a v červeném plášti vyšel si sám do své zahrady na ranní procházku. Stráž za sebou nestrpí. Cítí se šťastným, může-li takto své svobody beze svědků užiti.

Žaponská domácnost. Domy se v Žaponsku budují úplně jinak než u nás; evropský dům nelze si mysliti bez řádných základů, dům žaponský základů vůbec nemá — nepotřebuje jich. Jestli jeho stavivem — dřevo a papír, a dům sám upomíná poněkud na stavby kolové, rozšířené dosud na př. na Borneu a v dobách pradávných také v Evropě místy obvyklé (při jezerech atd.). Žaponský dům staví se obyčejně jednopatrový. V přízemí jest kolem dokola pohodlný ochoz na nízkých pilířích nebo trámčích, chráněný přečnívajících střechem; ochoz ten lze za zimy, plískanice neb na noc uzavřít lehkými, posunutelnými stěnami, a dům pak jest všecek zabezděn. Podobně posuvnými stěnami zabezditi lze okna, z velké světnice nadělati několik malých atd. Stěla k zasklívání oken užívá se posud jen v nemnohých domech, stavených po vzoru evropském. Okna domu žaponského jsou vlastně mříže s hojnými, ale nevelkými otvory, vyplněnými olejovaným papírem. Při takovémto zařizení jest ovšem samozřejmo, že vzduch a slunce mají do žaponského příbytku volný přístup, čehož nebývá vždy u domů evropských. Další výhodou staveb takových jest, že jsou levné, pohodlné, rychle je lze zbudovati a nehrozí při častých zemětřeseních tak zasypaním obyvatelů, jako budovy postavené z těžšího staviva. Vadu mají tyto dřevěné a papírové domy velikou — snadno je zachvacují požáry, jež jsou v Žaponsku zjevem docela všedním. Proto lidé zámožnější, obchodníci a p. ukládají cennější své věci, peníze atd. ve zvláštních ohnivzdorných pokladnicích, umístěných mimo obytné budovy. Pro nebezpečí požáru připraveny jsou v každém domě sudy a kádě s vodou. Čím dále se blíží dům žaponský od domu našeho, jest úplně nedostatek sklepů a komínů. V žaponských domácnostech není kamen; byty vyhřívají se přenosnými ohelnicími nebo ohelnicí, zapalovanými ve zvlášť k účelu tomu npravených, ohnivzdorných prohlubínách v podlaze. Zařízení žaponského bytu jest úplně jednoduché; fantastický nábytek, jaký se prodává u nás mnohdy pode jménem žaponského nábytku, jest tam neznám. Rohozky na zemi jsou Žaponci sedadlem, stolem i ložem — z toho již viděti, že mnoho nábytku nepotřebuje. Několik nízkých stolků, na vázy květinové, zcela nízkých stolečků, trubnic, v nichž přechovává se přes den ložní příslušenství, trubnic na šaty, na svinuté obrazy — obrazy žaponské vyřezávají se bez rámců, ale často se stíhají — a na jiné potřeby domácnosti jest skoro vše. Zvláštní místnost pro evropskou zařízenou pro hosty nalésti lze jen v domech nejzámožnějších. I žaponský ubánek, který dlouhá léta prožil v Evropě, vždy rád vrací se k žaponskému způsobu života.

Příspěvek k podobizně Macharové. Čtyřicátou ročníci Macharovu provází židovský tisk bengálem a intrádami víc než nadšenými. Nebude od místa, jestliže se i my do úvah o Macharově vnikáme a leccos poopravíme. Pravda, Machar řinčel z počátku ostruhami jako rytíř bez bázně a hany, rozfoukával mdlou páru plachtivé sentimentality, upozornil leckde na vady zabívačů, v básnické tvorbě byl mužem svérázným, protivilo se mu papírovou pyramidu prostřednosti zvětšovatí spisy téže šablony. Ale ach! Jak brzy se ukázalo, že mu nejde tak o větrání, o ozdravení literárních poměrů, jako o reputaci vlastní osoby! Zájmy osobní musily jíti všude napřed, a kdo jich u Machara nerespektoval, nešel mstě. Básniku pak bylo při polemice jedno, podporuje-li osobní šrůtku, pokrok či zpátečnictví. Jen když kalená střela vnikla hluboko do prsou rebellanta. Moravský katolický literát se odvážil jeho činnost kritizovati. A „svobodomyšlný“ Machar odpověděl bezuzdným napadením jeho charakteru. Lhal o něm tak rafinovaně, vytlčil výsledky svého úsilného vyzvědačství tak nepravdivě, že nestranný svědek laik (Lad. Kučera) se vyjádřil: „Posud jsem nevěděl, co si o článkách Macharových mám myslet, člověk se v těch literárních věcech tak nevězná. Ale teď jsem se na vlastní oči přesvědčil, že Machar lže a jakými nepoctivými zbraněmi si pomáhá.“ Nepravdivé potupy básnickovy (!) přešly z Naší Doby do Času a odtud horlivě opisovány v jiných evangelických a židovských listech. Rozumí se samo sebou, že po pravdivém vysvětlení celé věci neodvolal ani Čas, ani jiné židovské a evangelické listy. Masaryk dokonce po příchodu z Ameriky — suad z bázně před lhoutím — Macharův způsob psaní pochválil. Čas v rozpacích napsal jen, že není divu, že se Machar „neuvědomil“. A Machar, milovník pravdy? Místo odvolání dopsal své nespravedlivé útoky tímto hamánním výrokem: „Katolická moderna. — Tito lidé musí býti postaveni mimo všechny zákony jako škodná zvířata a komu přijdou do rány, musí je uhořet ve jménu lidskosti, znovu, ve jménu Krista samého! A ve jménu svého Čestství, řije-li jen atom lidského citu v něm.“ Tak píše básník (!) o těch, kteří z důvodů pravdy s ním v různých názorech naprosto souhlasiti nemohou. Jakou dala tehdy česká veřejnost odpověď na tuto násilnickou provokaci? Pro strach židovský, pro strach, aby nebyla vpálena na čelo za mužný protest židovskými listy značka klerikalismu, setrvalo vše raději v blubokém mlčení. Když Dr. Hajn neobratně pronesl, že v rozhodném okamžiku přestane býti svobodomyšlným, bylo to výzvu k nejpřudším útokům na něho. Židovská naše žurnalistika se cítila zle dotčena; proto spustil nehorázný povyk Čas, zabouřilo Právo lidu a Osvěta lidu již musila přikulhati sama jako záložní sbor a pokorná služka jmenovaných orgánů na pomoc k sesílení pokřiku. Ale ty listy, které způsobily proti nesvobodomyšlnosti dra Hajna takový poplach, oslavují nyní — Machara. Co na tom, jestliže tento muž projevil nesvobodomyšlnost způsobem tak nehorázným, jak by nedokázal poslední katolický list! Vždyť se tu jednalo jen o katolíky. Z celého jednání Macharova vůbec vysvítá, že se stýkal jistý čas s některými katolickými spisovateli nikoliv k vůli seznání a pověření plné, nezbarvené pravdy, ale k vůli nepřátelskému slídění, aby pak měl látku k nemilosrdnému sekání. Vůči židům, jejich stinné stránky může Machar studovati z blízká a které zrovna v oči bijí, z přičin pochopitelných se chová až příliš hamánně. Kde rozhodují zájmy kliky, tam rytíř odkládá ostruhy a meč bez váhání, tam jeho přísná tvářnost najednou nabývá tahů tak krotkých, tak loyálních! A tu kliku, která by slepě zastávala i jeho vady, hledal Machar s velkou touhou, jakkoli si hrál na rytíře, jemuž vlastní meč úplně dostačí. A klika ho statečně drží; ví podle jiných případů, co by ji čekalo. A měl by tu Machar k svým útokům látku daleko vděčnější! (Dokončení.)

O soubojích. Ministr války Pittreich domnívá se, že souboj jest prý v jistých případech důstojnáku tím, čím jest státu válka. Názor ten ovšem jest nesprávný. Souboj zůstane vždy vraždou. — Dr. Sustercich, uživ slov vítěze Asperského, arcivévody Karla, v delegacích dne 19. února t. r. posoudil souboj následovně: „Souboje považují za pozůstatek zoučích drsných dob, kdy se lidé domnívali, že jest jim dovoleno, sobě právo násilím zjednat. Ony jsou v odporu s každým řádem a proto jest povinností státní správy, aby je překazila. Rozmnožují se u vojska v té míře, jak ubývá kázně, objevují se tedy nejčastěji u vojska s nejhorší kázní. Souboje nepodávají důkazu o zvláštní statečnosti, poněvadž mnohý před nepřitelem neprokáže udatnost, kterou domnívá se projevit v soubojích, při nichž má svobodnou volbu svých protivníků a která často připadne i na slabší.“

Z právní praxe. Souosed nemá ku svému pozemku cestu, následkem čehož jezdí, jak i jeho předkové jezdili, bez náhrady vždy přes cizí pozemek. Pozemek ten přišel v držení jiného majitele, který žádá na něm náhrady; jest k tomu oprávněn? Jakmile jezdil souosed přes cizí pozemek po 30 let, nabyl on vydržením práva služebnosti cesty, i nemůže nový majitel pozemku mu brániti v jízdě. Kdyby tak učinil, má právo podat na něj žalobu pro rušení dráhy v právu služebnosti. Žalobu tuto oprávněn jest podat do 30 dnů od toho dne, kdy dověděl se o tom, že brání se mu jezdit přes pozemek. — Po pozemku souoseda A vede cesta, které sám majitel nepotřebuje,

ale zabránit jíždě nemůže. Většinou ji potřebují nájemci pronajatých pozemků souoseda B (nebo velkostatků, majitelé továren ku odvášení dříví z panáského lesa atd.). Musí to souosed A trpěti a udat cestu tu spravovati? Sluší rozvažovati, je-li cesta veřejná, nebo je-li cesta ta služebností. V prvním případě rozvrhne obecni výbor dle § 78. obec. zřiz. náklad na ty občany, v jichž prospěch cesta sluší. Jedná-li se o služebnost cesty přes pozemek ten, platí § 494. všeob. obč. zák., dle kterého přispěti mají k udržování cesty všichni ti, kteří cesty té užívají. Nemá-li souosed majitel z cesty žádných užitek, nemusí cesty vydržovati nebo spravovati. — Souosed A má pěšinu (cestu) přes svoje pole značně dlouhou. Již asi po 6 let vždycky pěšinu zote. Zakazoval tam choditi, ale každý zákaz byl marným. Každý si namítl přímo a jak je pěšina (cesta) užlapána, chodí tam lidé veřejně. Co si má souosed počíti? Souosed má právo žalovati ty, kteří přes zákaz přes jeho pole chodí a tím nedovolený chodník tvoří, do 30 dnů pro rušení dráhu, nebo řádnou žalobou na uznání neobmezeného práva vlastnického. Možná, že ti, kteří se domnívají míti právo ku chodníku, žalovati budou, že pěšinu zakazuje užívati. Ti by museli dokázati, že služebnost chodníku vůči souosedu vydrželi, což ovšem by se jim stěžl podařilo, dokáže-li souosed, že jim vždy přechod zakazoval.

Národohospodářský význam králíků. Králíci masa jest v Anglii i v nejpřednějších hotelích na jídelním listku; v Anglii se ho také na světě nejvíce spotřebuje. Vzdle masa i kočky králíci nabývají nyní v kožešnictví velkého významu. Továrny na výrobu plsti platí za 50 kg králíčích koží asi 40—80 K. Žid, kterému nás venkovan za pár haléřů prodává kůže králíčí, ví, kde je s velkým ziskem zpěněží. Netřeba však koží králíčích ani prodati, každý může si je sám pro vlastní potřebu zpracovati, zvlášť u králíků stříbrných, jež se nemusí ani stříhati ani barviti. Z kožešin šedých belgických králíků obrovských lze zhotoviti velmi pěkné přelozky k postelím, kožešiny z králíků stříbrných horí se více na rukávky, límce, náhrdelníky, čapky. Zvlášť pěkné králíčiny se barví a přistřihují, slovožice též k výrobě napodobenin, které pod jménem vzácné bobroviny, soboliny, hermelínu atd. přicházejí do obchodu a jež na prvý pohled od pravých nelze vždy rozoznati. A jak snadno leckdo mohl by si na zimu poříditi potřebný kožík a též obuv vyloužiti teplodržnou králíčí koží! Chovem králíků zlekali bychom tedy nejen masa, ale i látky na oděv, peníze za drahé kožešiny zůstaly by ve vlasti a našemu kožešnictví zpracováním koží králíčích vzešli by také lepší dnové. Na jaře naskytne se zvlášť příhodná doba k zařizení chovu králíků.

Opatrování lísek. Nemáme u nás lísek a dostatek. Proto se k nám značné množství lískových offšků z ciny přiváží; neboť naše úroda nám v tom případě nestačí. Jsou u nás však dosud mnohá místa prázdná, kde by se lísky znamenitě dařilo. Nenechme myšlenky jen myšlenkou, učinme ji skutkem — ku svému prospěchu! Vysazujeme však lísky jen dobrých druhů; špatné druhy se nevyplácejí. Lísky máme však kromě podzimu okopávání a přihnojování i v zimě až do konce ledna prořezáváním omlazovati. To tak, že se vyřeže všecko suché a přestárlé dřevo, aby jen zdravé, mladé a silné odožže zůstalo, protože nelze již u starých výhonů patřičného užítu očekávati. Každých 8—12 let pořezají se keře až na babku. Protože však mladé výhony teprve třetím rokem ovoce dávají, jest dobře si toto zmlazování na 3—4 léta rozdělit, t. j. prvním rokem pořezme jen 1/3, neb 1/4, všech lísek a to ty nejstarší, druhým rokem učinme podobně, třetím zase tak a tak pokračujeme každoročně dále. V létě pořezáváme u lísek jen ony větve do výše se pnoucí, dlouhé štíhlé pruty a u ostatních výhonů zkracujeme trochu i vřcholky, aby byly lísky plodnější.

Pohlednice velikonoční, které vydala Ústřední Matice Školská, jsou již v tisku. Tiskne je česká akciová grafická společnost „Unie“ podle kresby akademického malíře p. H. Böttingera. Kresby jsou velmi názné a opravdu umělecké. Jedna znázorňuje allegorii Matice, které vděčně české děti přinášejí velikonoční pomlasku. Obrázek tento působí opravdu dojmem roztomilým. Druhý obrázek jest poněkud vážnější. Ústřední Matice Školská, u jejichž nohou batolí se nevinné a bezstarostné na výsluní české děti, obrací starostlivě zraky své na sever na posvátný Říp, zatím co ruka třímá odhodlaně meč, aby ochránila mládež před nepřitelem. Ptáče na pušicím stromě k tomu pje jarní píseň. I tento obraz jest výsoce umělecký a není pochybnosti o tom, že pohlednice tyto dojdou stejné obliby, jako matiční pohlednice vánoční, které jsou dneska již hledanou vzácností. Pohlednice jsou opatřeny případnými veršičky. Pohlednice dány budou do rozprodeje 5. března, prodávati se budou kus po 12 h.

První český hudební festival a spojený s ním sjed. Ústřední jednoty zpěvákých spolků českoslovanských bude hudební slavností národní, která letos o velikonočních příláká do Prahy sajísté zástupy nejen našich krajanů, ale i ciziny. Po způsobu velikých hudebních festivalů anglických pracuje se nyní neúnavně na veliké třídní hudební slavnosti české, která podá nám nejen obraz velkolepého rozvoje naší hudby v minulém století, ale také v takovém provedení, že neměli jsme doposud nic podobného. Seskupí se k provedení těchto slavností sbor čítající na 3000 zpěváků a orchestr 150 hudebníků vybraných, jejichž výkony požadavkům uměleckým plně vyhoví. Slavnosti odhývati se budou na výstavišti v královské Oboře ve výstavním paláci. Umělci prvního řádu spojí se k výkonům festivalovým jako na př. Berta Foersterova-Lauterera, tenorista p. Karel Burian, basista p. Vil. Heř. Frant. Ondříček, professor Jos. Jiránek, „České kvartetto“. Dirigovati budou Oskar Nedbal a prof. Hanuš Trnček. Slavnost rozdělena jest na tři dni. V neděli dne 3. dubna odpol. bude provedeno veliké Dvořákově Oratorium „Svatá Ludmila“. Dne 4. dubna (v pondělí) bude den pěvecký a k večeru veliká hudební produkce pěvecká i orchestrální, protkaná výkony solo-

vými. Dne 5. dubna (úterý) odpoledne bude opět velký koncert komorní a orchestrální. Ceny míst budou velmi mírné. Z některých míst naší vlasti budou vypraveny hromadné výpravy, na to pak upozorňujeme, aby i tam, kde toho doposud pamatováno nebylo, se o tom uvažovalo. Přihlášky o místech, informace podá kancelář festivalu, Praha-II., Jungmannova třída č. 28.

Pašijové hry v Adalbertinu provede česká herecká společnost ve dnech 8., 9. a 10. března vždy o půl 8. hodině večerní. Ve středu 9. t. m. bude odpoledne představení pro děti. Společnost čítá 20 osob a odporučuje se pochvalným vysvědčením mnohých ochotnických jednot. Hry její se chválí pro korektní a důstojnou výpravu, přiměřenou vážnosti děje. Zaslouží tedy povšimnutí.

Tržní zprávy

V Hradci Králové, dne 27. února 1904 1 hl pšenice K 13.50—14.60, žito K 9.00—10.70, ječmene K 9.20—9.60, oves K 5.60—6.20, prosa K 00.00—0.00, vikev K 10.40—10.80, hrachu K 18.00—10.00, čočky K 24.00—00.00, jablek K 19.50—20.00, krup K 20.00—28.00, bramborů K 3.10—3.60, jetelového semene červ. K 68.80—90.00, jetelového semene bílého K 84.00—100.00, jetelového semene švéd. 00.00—00.00, jetelového semene rus. 00.00—00.00, máku K 30.00—00.00, lněného semene K 19.00—00.00, 100 kg. žitných otrub K 10.40—0.00, pšenič. otrub K 10.80—0.00, 1 kg. másla K 2.00—2.10, 1 kg. sádla vepřového K 1.86—0.00, 1 kg. tvarohu K 0.30—0.32, 1 vejce K 0.05—00.06, 1 kopa petržele K 0.00—0.00, 1 kopa kapusty K 2.20—4.20, 1 hl cibule K 9.00—10.00, 1 kopa drob. zeleniny K 2.00—0.00, 1 pytel mrkve K 2.00—2.50, 1 kopa cerele 0.00—0.00. 1 hl hrášek K 00.00—. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 27. února 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 286, žito 446 1/2, ječmene 32, oves 136, prosa 00, vikev 30, hrachu 1, jablek 0, krup 00, jetelového semene 39 1/2, lněného 0, máku 3 1/2. 2) Zeleniny: petržele 00 kop, kapusty 32 kop, cibule 17 hl, drob. zeleniny 93 kop, mrkve 21 pytlů, brambor 66 1/2 hl, cerele 00 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl, hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 26 kusů, podvinčat 629 kusů, kůzlat 18 kusů.

(Zasláno.)

V Dobrušce rozšířen byl leták o poměrech na zdejších děkanství. Podepsáni jsou členové katolické jednoty. Křesťanská jednota sv. Václava v Dobrušce prohlašuje, že letáku nepsal, nerozšiřovala. Křesť. jednota neschvaluje obsah letáku a projevuje úctu kněžím duchovní správy. — Za křesť. jednotu sv. Václava v Dobrušce

Výbor.

(Zasláno.)

Ct. firmě J. F. LANGHANS.

Kroužek tamburašův v Adalbertinu v Hradci Králové děkuje za precizní a levné provedení fotografií kroužku i za obstarání pohlednic.

Za kroužek:

Václav Gyurkovicz.

Místo varhaníka a řiditele kůru

při farním chrámu Páně v Nových Dvorech u Kutné Hory uprázdňené obsadí se znova buďto hned, neb od 1. června t. r.

- 8 místem tímto spojené stálé příjmy obnášejí ročně:
1. Od vysokorodého pana patrona. . . . . K 386.40
  2. ze zádušní pokladny . . . . . " 158.40
  3. za figurální fundaci rekviem pro chorality a hudebníky 143.66

úhrnem K 688.36

besplatný byt v hraběcím domku a štola při pohřbech. Povinnosti s místem tím spojené budou ustanovenému naznačeny zvláštní instrukcí.

Žádosti za místo toto, opatřené vysvědčením o dobrém absolvování varhanické školy, dovedností ve hře na varhany, housle i ve zpěvu, jakož i o dosavadním působení a zachovalosti, spolu s křesťanským listem buďtež podány podepsanému patronátnímu úřadu do 15. března 1904.

Patronátní úřad v Nových Dvorech u Kutné Hory, dne 22. února 1904.

NOVINKY

Kosmák: Ztracená . . . . . K 3.—
Kosmák: Chlubilova rodina . . . . . sešit 1. K 0.30
Hedin: V ardu Aste sešit 1. K 0.60
Honejšek: Svatební kytice K 0.60
Radziwill: Páter Remiglus K 1.—

MAPY

bojště rusko-japonského:

Kotrbova . . . . . poštou 20 h
Ottova . . . . . " 70 h
Dmychova . . . . . " 35 h
Svěpomoci . . . . . " 80 h
Německé velké . . . . . K 1.30

Objednávky přijímá a vyřizuje
obratem pošty

První královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Bohdan Melichar
v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skříňkách. Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, řehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným úsilky na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

Jan Horák,

seukeník v Rychnově n. K.

z. sílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých viněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Těž velejemné

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleúspěšného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učinite, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Př. hromadném objednání větší výhody.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

svůj hojně zásobený

sklad náčiní
bohoslužebného

ze stříbra, bronzu a jiných kovů

vše silně v ohni zlacené a stříbřené, sač se ručí.

Vlastní výroba umožňuje veškeré objednávky co nejlevněji vyřídit. — Platiti možno též ve lhůtách. Oprava znovuzlacení a stříbření starších věcí vykoná se rychle a zašlou se již svěcené se stvrzením Jeho biskupské Milosti. Starý závod můj může se vykázati četnými pochvalnými přípisy P. T. zákazníků a odporučuje se tedy k zakoupení a opravě kalichů, monstrancí, ciborů, relikviářů, nádobek na sv. oleje,

lamp, luceren, lustrů, kaditelnů, tácků na křest, svícňů, pacíků, schránek na Největější, patenek atd. co nevíce.

— Filialka v Hradci Králové. —

Svíčky kostelní

voskové i polovoskové

doporučuje P. T. veleúspěš. duchovenstvu za podmínek nejvýhodnějších

továrna na svíčky voskové a j.,
parní bělidlo vosku

Josef Pilnáček v Hradci Král.,

c. a k. dvorní dodavatel.

Starý solidní český závod, založený r. 1809 a doporučený Ordinarem listem nejduš. bisk. konsistoře v Hradci Králové z roku 1888.

Doporučuje veškeré výrobky voskárské: Svíčky oltární z čistého vosku včelího i druhů levnější, dále paschaly, triangle, žrna kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro potřebu domácí.

Výrobky snáze, bezvadné jakosti, obsluha rychlá a přesná, podmínky a ceny nejvýhodnější.

Zvláštní nabídkou na přání ochotně se poslouží.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Východě)

doporučuje P. T. veleúspěš. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a kového náčiní.

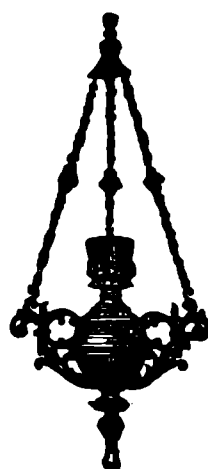
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Veleúspěšnému

duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Kar. Světlé, č. 19 n., roh

Konviktské ul., vyučený pasíř specialně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučiti svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádobky a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hojně práce na ukázkou, rozpočty, nákresy neb cenníky franko. Za veškeré výrobky a slavní ručím. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejzastřenějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesované výrobky bescenné. Vše posílám již pověšené.

Žadejte

od firmy KAREL ŠIMEK, speciální závod se svatými obrázky v Česk. Budějovicích

prospekty

upomínek pro sv. přijímání, jež se franko a

zdarma

zasílají. Tamtéž k dostání na ukázkou vzorek jak upomínek, tak i malých sv. obrázků.

Jen krásná provedení a mírné ceny.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psací stroj.

NOVOTINY

tu- i oizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro
veleddstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských látek jest u Tkalcov. výrobního spolčenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátna, oxfordy, bar chenty, sukénka, šatyše, zefíry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše. Vzorky a ceník zdarma a franco.

Navštívěny

všech druhů

nabízí

Biskupská knihtiskárna.

Hôtel „U černého koně“ v Hradci Králové.

Dovoluji si P. T. obecnstvu uctivě oznámiti, že v sobotu dne 27. února

započal jsem čepovat

Smíchovské pivo

z akcionář-
ského
pivovaru
a sice:

1 litr přes ulici za 28 h, půl litru v místnosti za 16 h.

Mimo to čepo-
vati budu jako
až doposud

Plzeňský prazdroj

1 litr přes ulici za 44 h, půl litru v místnosti za 26 h.

S veškerou úctou

A. Bařtipán, hotelier.

Nejdůstojnější bisk. konsist. doporučený
umělecký závod

Jos. Kieslich

v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a ob-
novování

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. a od-
bornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť
trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně
a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přečetná pochvalná uznání po ruce. Roz-
počty, cesty atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních vsořů.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku

v Hradci Král. u nového Borromaea.

Díkůvzdání.

Uctivě podepsaný vzdává jménem svým, jménem farní osady i příbuzenstva nejuctivější díky všem, kteří v Pánu zesnulému
veleddst. Pánu, panu

VÁCLAVU KUDRNOVI,

bisk. vik. sekretáři, bisk. notáři, osob. děkanu a faráři v Bělé u Přelouče,

u příležitosti jeho nemoci, smrti a pohřbu jakýchkoliv služeb lásky a křesťanského soucitu prokázali. — Uctivé „Zaplať Bůh“ platí starému osvědčenému příteli v Pánu zesnulého vysoce důstojnému Panu Dr. Vincenci Rathovi, bisk. konsist. radovi a professoru bohosloví v Hradci Králové za přemnohé skutky lásky a přátelství; vysoce důstojnému Pánu Tomáši Štěpskému, čest. kanovníkovi atd. z Miku-
lovic za vedení církevního právu, veledstojnému Pánu Ferd. Zajíčkově, bisk. vikariátnímu sekretáři a faráři v Holicích za obětovný
přesvaté mešní oběti, důstojnému Pánu Augustinu Novákově, faráři v Dobřenicích za všechnu duchovní útěchu po čas nemoci a ochotnou
pomoc při pohřbu osvědčenou, dšst. panu Emilianu Balcarovi, katechetovi z Přelouče za dojemnou a nanáhavou pohřební řeč a veške-
rému tak čestně se dostavivšímu veledst. p. t. duchovenstvu za jeho modlitby a účast obětavou. — Nejsrdčnější díky budtež vzdány:
Blahorodému panu c. k. okresnímu hejtmannu Novákově, slovutnému panu c. k. okr. škol. inspektoru Krémářovi z Pardubic, veleváženému
panu c. k. zemskému radovi Javůrkovi z Přelouče, veleváž. p. starostovi okres. zastupitelstva Markalounsovi, velect. panu učiteli No-
votnému, zástupci učitelstva v c. k. okr. školní radě pardubické, velect. panu řídícím učiteli Jeníkově v Bělé a všem p. t. pánům ří-
dicím a pánům učitelům, kteří i ze vzdálené farnosti Kunětické i z celého okolí přichvátali v tak neobyčejné četném počtu, aby dojemnými
zpěvy dodali pohřbu slavnostního rázu, velect. obecním představenstvím, deputacím i slav. sborům hasičským obou farností,
Kunětické i Bělské, obzvlášť těm členům jejich, kteří s duchovními ochotně se střídali v nesení rakve, pp. dárcům věnců a celé far-
nosti Bělské i Kunětické. Díky i pp. hudebníkům, kteří pohřební průvod dojmavou hudbou oslavili. — S neméně vroucností děkujeme
za četné projevy soustrasti z přemohých dosud stran nás došlé: Od vysoce ctěného blahorodého pana c. k. dvorního rady Vojáčka v Praze,
velect. p. c. k. okres. hejtmána Rudolfa Kellera v Praze, urozeného Pána Dra. Bohuslava barona Biegra, slovutného Pána profes.
Albina Bráfa, veleváženého pana císařského rady a c. k. vrchního okres. lékaře Urbana v Hradci Králové, vysocedšst. pana arciděkana
Dra. J. Mrátika v Chrudimi, veledst. pp. vikářů Fr. Vojáčka z Janovic u Votic, Kopeckého, Pecky, jiných kolegů atd. Nelze
také vděčně nevzpomenouti víceletých rad a obětavých služeb velect. p. ohvodního lékaře MUDra Josefa Svobody v Bělé, jenž mimo to
zároveň s jinými osadníky Bělskými p. Toplicem z Vyšonic, p. Tuchořem a Jeřábkem z Bělé a jinými ochotně povoz ku svázení
pohřebních hostů poskytl.

Jim všem jakož i jiným váženým a zbožným účastníkům pohřbu nechť hojně odplatí Pán Bůh sám.

V Bělé, dne 1. března 1904.

Arnošt Šternberský, kaplan.

OBNOVA

Číslo 11.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 11. března 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

K 8. březnu.

(14) Zájem na krvavých událostech východních je veliký, že mu v jisté míře ustupují i vnitřní záležitosti nejen říšské, ale i národní.

Od posledního zasedání říšské rady se situace vlastně nezměnila, obstrukce trvá v Před- i Zalitavsku; pouze Češi zaujali ústy delegáta Dr. Kramáře a svou žurnalistickou stanovisko proti vládě nejostřejší a nemíní propustiti tentokrát, co české poselstvo nikdy posud neučinilo, ani kontingent nováčků.

Vláda položila hned do první právě schůze tuto předlohu, což zní hodně vyzývavě, jako vůbec ona ničeho nepoduškla, aby národnostní protivy v Čechách vyrovnávala, třeba náčelník její neustále ubezpečoval, že jí nikdy více nezáleželo na smíření obou kmenů v Čechách jako dnes. Její odpověď českému rolnictvu, domáhajícímu se státní subvence pro ubožáky v jižních Čechách, její odpověď zemědělskému výboru království Českého na žádost za svolání sněmu, ton, jakým mluví listy vládní a německé, ignorování Čechů na císařské hostině delegátů, to vše zdá se nasvědčovati, že vláda na české obstrukci nezáleží a že si hodlá pomoci, ač-li poslední nepřítý pokus, zasáhnutí totiž vynikajících politiků do napnutého poměru mezi českou delegací a vládou, se nezdaří, buď zrušením ústavy, neb oktrojirkou jeduacího řádu, nebo konečně absolutismem, resp. svým pověstným § 14; v každém případě čeká na Čechy ve Vídni tuhý boj.

Vídeňští centralisté nezhostili se posud fixní idey, Rakousko že je pořád říší německou, jako v době bundu a že by se rozpadlo, kdyby je podržela němčina; že to není politické právo čeho se Češi a ostatní národové domáhají, nýbrž politické násilí a to že může zlomeno býti zase jen násilím; vídeňští centralisté nechápají, že Čechové v nynější situaci své ani jinak jednati nemohou, nechtějí-li se vydati posměchu svých nepřátel, kteří od jakživa spouštěli válečný ryk, kdykoli se mohli pochlubit českým skalpem, kdykoli Čechy viděli na ústupu.

Páně Körbrův dvojitý loket lze pozorovati právě nyní; 1/4 mil. Italů povoluje se universita — je prý dokonce již hotovou událostí — ač jsou to peníze tak vyhozené, jako kdysi v Lombardsku a Benátsku, jež nám byly vzaty, když nás nejvíce stály, na Moravě pak nechce vláda pro 8 mil. Čechů povolití druhou universitu, Slovinci odbývají se stejnými požadavky na lepší časy, v Istrii pak a Přímoří dokonce nepřistupuje k otevření 200 národních škol, jež jsou tam zákonitou potřebou. Dvě léta úřadovalo se v Čechách s vnitřní češtinou a říší nepotkala ani nejmenší katastrofa, dnes pak, po 6 letech bojů se vládou přistoupiti k spravedlivému provádění §. 19. zák. zákonů protože to Němci nechtějí.

Co změnilo se v této říši za tak krátký čas? — O mnoho! — Cizím vlivem, o jehož neuvěřitelném zasahování do vnitrorakouských poměrů přinesly N. L. úžasnou zprávu ruského zahr. ministerstva, zpyšněli Němci nechtějí býti více sousedy, bratry, ale pány ostatních rakouských národů a vláda, která má heslem: „justitia fundamentum regnorum“ (spravedlnost základem říše), ta k tomu mlčí, aneb dokonce vinu svaluje na Čechy, odpovídajíc na všechny požadavky svým stálým: „až co tomu řeknou Němci“, jako by konání práva záviselo nikoli od práva samého, ale od milosti německé.

Němci, jimž se patrně již nejedná o tuto říši, neznají než odpovědi: „my jsme pány a jen německá řeč je panující, my žádnou jinou úřední řeč, žádnou universitu nepovolíme, po případě z. hájíme obstrukci my“. Za takých okolností není ovšem říši pomoci. Za obstrukci českou, spravedlivou a ze stanoviska českého národa nezbytnou — obstrukce německá, zbytečná a svéhlavá, tot ten dobře mířený a vypočítaný „Stoss in's Herz“ (rána do srdce), jak to vídeňské listy, ve chvále předsedy ministerstva se předstihující, nazvaly.

Jak to dopadne, Bůh sám ví a možno, že až čtenáři budou mít náš list v ruce, bude situace již vyjasněnější. Jest-li kdy, je nyní čas, aby národové rakouští zmoudřeli a to vůči hrozičmu nebezpečí z Balkánu, s nímž nepochybně v první řadě naší říši bude činiti. Poměry světové jsou tak dnes napnuté, že by byl div, kdyby východní soupeři vyřídili si svou věc sami a kdyby z války jejich nepovstala válka světová. V takém okamžiku, kdy bude potřeba obětavosti a nadšení vlasteneckého všech národů, tvořících tuto říši, bráti si na pány a pohlížeti na ostatní s patra, může jen ten, komu jde ne o zachování, ale o rozbití této říše.

Ani v Uhrách nejsou poměry utěšenější. Tisza obstrukci maďarskou nepotřel, jak sliboval a jak se i v Uhrách doufalo, naopak on opoziční strany svým osobním, namnoze strohým vystupováním dohromady srazil. Nepovolil-li mu sněmovna odvod, zavede nový řád sněmovní, po případě rozpustí sněmovnu a vypíše nové volby. Zdá se, že na radu Aponyho odvod projde, ale oposice potrvá dál a doufá, že důsledným normálním odporem přivede Tiszu ku pádu dřív, než taktikou posavadní. Tedy ústava podřata ve svých kořenech tam i zde a nezbude naposled přec jen nic jiného, než to, čeho se již padesát let domáháme, co i rozsaň Němci za spravedlivé a jediné pro Rakousko prospěšné považovali — decentralisace, autonomie a nové spravedlivější volební řády — ovšem není-li již pozdě a dovolí-li to spojenec nad Správou. Pro český národ navíme jiné rady, než aby se vzpamatoval, odložil strannické boje a postupoval důsledně a sebevědomě nejen proti nynější centralistické vládě, ale i proti centralistické ústavě. Nic nespomůže pád ministerstva, system-li zůstane.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 9. března.

(Na místě polemiky. — Praha ve varu. — Po třeba populárně napsaného životopisu dra. Fr. L. Riegra a jeho národních a politických snah.)

Když jsme někdy na těchto místech informovali své čtenářstvo o poměrech panujících na pražské radnici a když jsme byli při tom nuceni dáti pravdě průchod, kdo se o jejich ozdravení zasazuje, byly činěny proti našim vývodům námítky a sice tím, že bez vyvrácení námi uváděných fakt předhazováno nám, že prý tam či oněm osobám děláme reklamu. Několikrát jsme taková podezřívání odmítli, ale vidouce, že polemika jest vlastně hledanou vodou na mlýn pochybovačů o věcnosti našich vývodů, nechali jsme je pochybovati, čímž vlastně byl také proveden důkaz, že na jejich míněních ale docela nic nezáleží a že pánové ti mluví vlastně jenom sami k sobě. Proto se každé polemice proti viděti nechtějícím zásadně vyhýbáme ponechávajíc slovo faktům, která pravidelně každá věcná úvaze následují.

Jako právě nyní! Bylo nám předhazováno, že naše poznámky o obecních záležitostech pražských jsou prý povahy osobní. Vytýkáno nám, že nespravedlivě posuzujeme konservativní vládu na pražské radnici z důvodů prý osobních. Napolemisovali jsme proti tomu a učinili jsme dobře, neboť správnost našich vývodů ve formě daleko ostřejší, než-li jaké my užíváme, potvrdil nejrozšířenější konservativní list a orgán konservativní většiny na radnici: „Národní Politika“, která dne 6. t. m. na dvou místech mluví o obecní vládě na pražské radnici do duše a svědomí a dokonce jedno z nich končí těmito lapidárními slovy: „Značné sumy takofka byly vyhozeny, což nespovídá věru o veliké hospodárnosti a prozíravosti správy obecní — — Je věru již na čase, aby na pravém místě na pražské radnici počalo se konečně jednou hospodařiti a spořiti, zejména v agendě asanační, jež stále jest jitrčí se ra-

nou obecních našich financí. Jako nikde jinde, jest zde zapotřebí náprav a výměny osob.“

Kdy pak jsme my takovéto hromy do konservativní pražské obecní správy pustili a kdy pak jsme nějaké osoby přímo ke všem čertům posílali, jako činí nejrozšířenější konservativní list? Kdyby se bylo bývalo našim vývodům v Praze dovedlo rozuměti, nebylo by k tomu došlo, že v obecním zastupitelstvu zdejšímu proti všem tradicím nezasedá dnes mezi 90 obecními staršími ani jediný kněz, pro něhož nebylo v konservativní straně místo a z mladočeské strany kandidovaný katecheta Duda musil své doby propadnouti. Bez poznámky uvádíme. Proto poměry nemohly jinak dospěti, než-li že se již dnes zcela vážně mluví o dvou mladočeských kandidátech na primatorský stolec po Dru Srbovi a sice jmenují se jimi Dr. Lad. Pinkas a Dr. Karel Groš, což jest pochopitelné, když se již ani konservativní listy ostrým výtkám obecní správy nevyhýbají.

Proč jsme my neměli a nesměli své čtenářstvo o pražských poměrech nejmírnějším způsobem informovati? Tolik na místě polemiky proti podezřívání našich zpráv, v jejichž podáváníí půjdeme si svou dosavadní cestou, přihlížejíce především k věci, pěstující pravdu a vystřihajíc se rozdmýchování všeho, co směřuje proti pokoji a svornosti v naší české společnosti. Úplně nám postačí, když nám svým časem dají fakta za pravdu.

Praha nachází se v přítomné době ve varu, k němuž nemuselo dojiti, kdyby byl politický postup českého národa postaven a neustále stavěn na pevnou půdu rozumného hospodářského rozvoje. Politika systematického hospodářského sesílení byla by v Praze dávno přirozeně udasila všechny vstřelky cizích a nedomácích zde projevů bujnosti. Kdo pak v Praze rozněcuje nepokoje, kdo pak zde aranžuje provokace? Ten činitel, který umožňuje zde hospodářskou existenci a blahobyt živlů, kteří to s Prahou a s českým lidem upřímně nemyslí. A ten činitel jest, jenom si to opakujeme a přiznejme, naše vlastní česká hospodářská neopatrnost. Bez této neopatrnosti vypadala by statistika Prahy docela jinak a nikdy by nedocházelo zde k výstupům, jejichž jsme dnes svědky.

Tyto nepokoje a provokace platí si česká společnost sama! Kdyby z hospodářského principu podporovala a hledala jenom vždycky svého člověka, politický úspěch dostavoval by se ihned v zápětí. Ale tato hospodářská kázeň nenachází v našich kruzích doposud žádného žádoucího a všeobecného pochopení.

Co ku př. činí v ohledu tom pražská obec? Přes tu chvíli se jí vytýká, že přechází přes oferty našich bez povšimnutí. Jak sociálně povznáší své obyvatelstvo? Zaváděním plivátek, polemikou proti vlečkám a debatami o zvyšování daně ze psů, jako by důležitějších komunálních otázek nebylo. A konec konců je, že v Praze povstává boj proti ve průvodech nošeným buršáckým čepicím.

Boj ten v „Obnově“ rozlušiti nemůžeme, ale to předce můžeme říci, že by stálo za to, aby česká veřejnost zvěděla jména a příslušnost oněch pánů, kteří se v Praze v buršácké čepice provokativně odívají. Jsou-li to pánové z rajchu, ti by ihned přestali, kdyby byli upozorněni, že v Praze to není moda a jsou-li to synkové na české peníze odkázaného panstva, těm by také ihned jejich bujnost zchladla, kdyby pan „fotr“ tak snadno český groš neomakal, jako dnes.

Ale provokace přítomné doby mají pro českou pražskou společnost také svůj líc. Ten nejchladnější člověk těžce nese, když vidí jejich podstatu a bezděčně přiblíží k jejich pramenům a příčinám. Proto konec jejich bude novou etapou hospodářského odpoutání se mnohých našich od činitelů, kteří znamenají pro provokace ty posilu.

Škoda pro český živel z nich nevznikne ani poloviční, jaká pohroma přirozeně a tiše stihne živly provokaterům blízké. O tom není pochybnosti, že celá řada nečeských závodů v Praze octne se po nich na suchu, jako se pravidelně po takovémto výbuchu nedomácího přepychu zde stává. Proto provokace pražské pracují pravidelně vlastně proti tomu, co chtějí manifestovati. To jest pravda, že české obecné konečně ustoupí z ulic, ale druhá pravda jest, že potom značnou část jeho ani červenobílé firmy více nezlákají tam, kde tuší zakukleného nenašince.

Var nyní v Praze kypící jest jedním ze stínů u nás, jež jsme jako důsledek zaměstnání politiky ruské na dalším východě očekávali a předpovídali. Proto nezbyvá, než-li moudře a opatrně čekat, až sluníčko zase vysvítí.

Malou historickou odbočku.

Po návratu vítězných vojsk německých od Paříže padly naše fundamentálky. Po návratu vítězných vojsk ruských od Cařihradu dostali jsme českou universitu a stal se heslem pokoj mezi národy.

Proto můžeme s mathematickou jistotou čekat na to, že velké události, jež právě ruské voje vyřizují, budou mít v zápětí také dle logiky historie nepochybnou pronikavou změnu v evropských poměrech, až se Rusové ve vítězoslávě vrátí domů.

* * *

Dne 3. března byla z Prahy podniknuta první výroční pouť ke hrobu dra. Frant. Lad. Riegra. Pouť ta byla povahy více intimní a nesla ráz zbožné vzpomínky. Účastnila se jí rodina zesnulého, potom řada osobních přátel a ctitelů, dále zástupcové korporací, v nichž dr. Fr. L. Rieger působil a konečně připojila se k ní reprezentace jisté části inteligentní mládeže. Přes to, že památka dra. Riegra v úmrtní jeho den mohly ještě jiné veřejné sbory, jež dne 3. března na Vyšehradě scházely, vzdát čest jako na usmířenou, zdá se, jakoby mrtvý ze svého hrobu vstával. Nahlas i mlčky se vzpomíná na politické principy, jež na základě neobyčejných a draze vykoupených zkušeností dr. Rieger hájil a zastupoval.

Oposice proti němu jeví se dnes jako jedna z největších chyb, jichž se česká politika nové doby dopustila. Chyby ty provalují se na veřejnost dvěma směry.

Jednak tím, že po dvacet let jest společný postup našeho národa rozvrácen a roztrfštěn tak, že jistá míra jeho konsolidace r. 1891 a 1892 byla jenom zdáním a jednak tím, že za doby oposice proti politice dra. Fr. L. Riegra odrostlá česká generace zdá se býti politickou třtinou, která ve veřejnosti ještě hodně škod a nesnází natropí. Pánové, kteří v době té nacházeli se v letech jinošských a mladických, slyšeli tolik hesel a tolik negací, že na to zvykli tak, že nyní ani jako mužové nemohou zvyku toho se zhostiti a pokládají odpor proti všemu za politický princip a politiku. Státoprávní hesla, radikální fráse, svobodomyslné deklamace, horlení o pokroku, to všechno jest smícháno do jedné směsice, z níž teče jenom samá zluč, samá kritika, která bují jenom domýšlivostí, že k politice není zapotřebí ničeho jiného než-li časopisu, v němž se může sebe více nerozumných věcí vytisknout.

FEUILLETON.

Z osmera blahoslavenství.

Napsal Josef Váňa.

VII.

„Blahoslavení lkající,
neboť oni potěšeni budou.“
Mat. 5, 6.

Tmavá noc pozdního masopustu stopila v černý svůj jícen celý svět. Otepjala temnou perutí svou města i vesnice, paláce i chýše, hedváb i cár, radost i žalost.

Mladá vdova Methodie Horská seděla u šicího stolku, ale nešila. Ruce ležely nečinně v klíně a oči dívaly se strnule v jeden bod, jak bývá u těch, již hlavou se žene tisíce myšlének a žádná z nich není jasná, určitá. A kolem bylo ticho tak hrobové, že bylo slyšeti i nevyslovený sykot hořící lampy tak, jakoby jemný víchř táhnul strunami vzdálené Aeolovy harfy. Jen z venku zapleskal v okna čas po čase jemným úhozem deště a sněh a pak bylo ticho zas, ticho mrtvé, hrobové, hluché.

V tom ozval se z dále temný dusot koní a hrkot kočáru. — Methodie vytrhla se ze snění a obličej najednou se jí nepatrně zkrivil jakoby bolestnou vzpomínkou.

„Ha, již jedou . . . jedou tam do plesu . . . — — —! — Ach dnes rok, právě dnes rok . . . — — —!“

A mladé vdově klesla najednou hlava k prsoum a oči zalily se slzami.

„Proč jen vzpomínati musím?! — Proč ještě! — Ohle bolesti není ušetřen člověk . . . — — —?“

Nynější bezradnost a bezprogramovost české veřejnosti vznikla na bojištích proti Riegrovi, na nichž povalena byla autorita, zneuznána zkušenost, potupena zásluha, poplácán věhlas, zničena snášlivost, zavržen dobrý ton, pošlapána shovívavost, zkrátka při nichž po české zemi bylo rozseto semé dračích zubů, jejichž šatva dnes rve v nejprvnější řadě ty, kdo dr. Riegra a jeho politiku odsuzovali.

Nač a proč to tajiti, že jsme jako národ ani program politiky dr. Riegra za dvacet let ničím nerozšířili, ano že se z něho naopak mnoho vypustilo, že se z něho na mnohé zapomnělo? Dnešní české politické strany vlastně mají každá jenom část z jeho programu, takže přítomné české politické snahy jsou vlastně troskami velkého společného programu Riegrova, jak jej tento po půlstoletí své politické činnosti definoval. A dnes neexistuje v české veřejnosti muž, který by ve stále evidenci choval pokrok a postup národa v tak obsáhlé a všestranné míře, jako činil dr. Rieger, maje v každém oboru jeho činnosti své důvěrníky kteří mu referovali.

Kayž srovnáme velké kontury politiky Riegrovy, kdo jsme je měli ještě příležitost v jejich rozvoji sledovati, užasneme nad ubohostí, ve kterou se česká politika dnešních dnů sevrkla. Případá nám jako balon, z něhož plyn unikl — —

Co zde píšeme, neprýští ze žádných pocitů osobní nebo strannické blízkosti, anobrž vytryskuje ze srovnání toho, co v době Riegrově bylo a co jest dnes a bylo by to chybou, nedati pravdě průchodu. Že měl dr. Rieger vždycky obratné pomocníky, že měl po každé šťastnou ruku, toho nikdo netvrdí, ale program jeho byl skutečně politickým kabátem jež nosili naši otcové a který sotva dotrhají naše děti.

Od dvaceti let nebylo na něm nic podstatného změněno a nových dvacet let to bude trvati, než-li se kdo nalezne, aby do nového programu, který ostatně mutatis mutandis dále ponese stih programu Riegrova, celý národ obléci dovedl. Ostatně vždyť v Uhrách drží se také dosud programu Košuta Lajoše, tak to není žádná vzácnost, že politický program dědečkův ještě vnukovi slouží, což také jinde lze nalézt. To pouze svědčí, že takový trvanlivý program byl vlastně velmi dobrý.

Takové myšlenky musí se dnes při vzpomínce na Dra Riegra hnáti do hlavy každému, kdo o politických poměrech naší doby uvažuje — — Malomoc její zoufale buší na vrata skladiště našich „zájmů a přesvědčení“, aby z nich co nejdříve byl vynešen obraz, který by malbou svou kolem působnosti Dra Riegra národu podal jeho politický program, jenž by zřetelností svou naznačil mu dnes zatmělé nejasné cesty v před, v budoucno.

Krátce řečeno, dovoláváme se vypsání života, působení a snah Dra Riegra, které by mohlo býti ve statistických výtiscích vrženo v český lid jako jeho politická čítanka, aby nezapomínal a nezapomněl, co vlastně chtěl a chtítí má — — —

Každá strana v národě nalezne při Riegrovi část svého programu zvláštního a druhá část všeobecná bude ji spojovati s ostatní obecností v jednu nezdolnou, velkou společnost.

Proto druhé výročí úmrtí Dra Riegra bylo

— Ty vzpomínky, ty vzpomínky! — Táhnou hlubinami uštvané duše jako lačné hyeny, s nasatým cynismem zavlékou člověka v ráj nedostupných vidin a v zářící kraje jásavých radostí, ale hned zas kmitem blesku postaví jej v zamlžená údoří hořkých bolestí, palčivých slz a drásajících muk. A přece rád je člověk přivolává, přece rád s nimi se obírá.

Mladá vdova vzdychla, pozdvihla hlavu a zadívala se zase tak v neurčito jako dříve. — Dnes rok, jak byla ještě šťastná! — V muselinu, brokátu a atlasu točila se před zrcadlem, jež zrovna jako nenasytný divák její krásu obdivovalo a hlalo. Chystala se do plesu, do prvního plesu jako šťastná novomanželka. Zářila radostí a očekáváním, oko jí planulo touhou a opojením a duše rozplývala se něhou a unylostí.

„Ženuško, už jsi hotova?!“ zavolal sladký hlas mužský z vedlejšího pokoje.

„Hned, miláčku, hned! — A Methodie ještě jednou otočila se před zrcadlem, přimáčkla démanty v nádherný účes bohatých svých vlasů a již vznášela se jako zjev z tisíce a jedné noci před svým manželem k připravenému kočáru. Muž div jí zraky nepohltil, jak byla krásna. — Och toho štěstí, toho štěstí neskonaleho v dobách těch krásných . . . — — —!“

A dnes?! — Můj Bože, dnes! — Jaký to obrat! — Člověk div by nesešlel. — Muž dávno zabrán a ona opuštěnou vdovou. — Tím těžší její pád, čím výše stála. — Na prahu ráje, do kterého měla již již vejíti, chytil ji zármutek a surovými pažemi odstrčil ji pryč do pouště vzlykotu a slz a nářků . . . — — —

A mladé vdově při těchto vzpomínkách

by nejplatněji oslaveno vydáním jeho populární, zajímavé, věcné a účelně psaného životopisu pro lid, aby měl konečně celkový program národa za minulé půlstoletí v rukou jako svítlnu na cestě v půlstoletí další.

Obrana.

Ukvařil se. Dvojitě. p. Šádek velmi rád vzdělává své svěřence uveřejňováním skutečných i vymyšlených skandálních historek kněžských. V posledním čísle 9. „Hl. ze S.“ přináší p. Šádek opět lokálku „Z ovzduší celibátu,“ kde zatračuje špatnost klerikálních kruhů. Zatím však vyvedl malou bloupost předseda evangelického svazu v Drážďanech, takže kdyby byl p. Šádek tak nespěchal, mohl své mravní kukátko rozhojiti znamenitou novinkou z vlastního tábora. Nejsme sice přáteli umravňující manýry p. Šádka, ale aby snad mu nešel tak pádný doklad mravní povýšenosti ženatých pastorů nad celibátníky, registrujeme následující novinářskou zprávu: „Předseda evangelického svazu v Drážďanech, pastor Segnitz, vzdal se veškerých svých hodností. Byl k tomu, jak již sděleno, donucen odhalením, které vyvolalo v celém Německu a také v Rakousku v kruzích přívrženců hesla „Pryč od Říma“, jehož Segnitz byl horlivým zastancem, nejtrapnější sensaci. Segnitz spáchal totiž v posledních letech celou řadu zločinů proti mravopověstnosti. Mimo jiné udržoval též nedovolené styky s manželkami dvou dvorských úředníků. Segnitz po tomto odhalení prchnul, nejspíše do ciziny. Nový drážďanský skandál vzrušuje zejména u kruhy společenské, v nichž Segnitz zaujímal vůdčí postavení jako agitátor věci evangelické. Pastor Segnitz byl nejuzřívělejší nepřítelem jesuitů a potíral je s kazatelny při každé příležitosti. Propaguje horlivě myšlenku evangelickou v Čechách, sbíral pilně pro evangelické kostely a obce v českém území a získal myšlenku „Pryč od Říma“ bohaté prostředky.“ Vzpomeneme-li si při této skandální historce na mravní stanovisko Wolfa a Starka, nemůžeme jinak, leč vysloviti p. pastoru Duškovi vronci díky za to, že chtěl český národ povznést zářivou německou kulturou. Toť se rozumí, že odsouzení pastora Segnitze nepadne v neprospěch protestantů při statistické úvaze o vlivu náboženství na mravnost, protože p. Segnitz soudu upláchl a do akt se již nedostane. Možná, že se uchýlil prozatím na Vinohrady, aby se mohl účastniti v létě Husových slavností. Husova čistá říza přikryla již více podobných — výtečníků.

(3) Evangelická kritika. Taký časopis „Hus“ oznamuje, že „klerikální tisková liga“ vypisuje konkurs na brožury o Husovi; při tom hned pohrdlivě dodává: „Bude ten Hus v nich vypadat!“ Tedy kritika už předem, a to hodně pohodlná, hodící se dobře do rámce evangelického listu. Kritiku příznivou ovšem marno čekati, i kdyby katolický spisovatel sta dokladů k svému tvrzení snesl. V církvi evangelické už jsou od dávna ustálena jistá historická dogmata; jsou hodně zpátečnická, ale běda tomu, kdo by se odvážil o tu hromádku zúmyslného podvádění zavaditi! Běda tomu,

zavihly oči, že ani neviděla. Otevřela tedy šuple u šicího stolku, aby si odtud vyndala šátek a oťřela zčervenalé zraky. V tom, jak otevřela, začernala se před ní ebenová skříňka. Methodie se usmála, jako když červánek přeletí zamlženým krajem, chytla skříňku a políbila ji.

„Zde jest mé srdce, zde mé blaho, zde mé všecko! — Nelitostná smrt vyrvala mi tě, můj miláčku, ale tohleto vyrvati mi nemohla!“

A Methodie vzala malý klíček a otevřela skříňku. — Celá záplava dopisů, uschlých kytiček a něžných dárků objevila se před ní.

Methodie ponořila v tu záplavu svoje útlé prsty a přehrabávala se s patrnou zálibou v těch jí tolik drahých pokladech. Najednou rozvinula dlouhý papír a oko její utkvělo na verších.

„Znáš ono místo, jež nám bylo rájem, když zpívali drozdi, jaro létlo krajem . . . ?!“

Mladá vdova pozdvihla hlavu a zadívala se v jas hořící lampy. A zdálo se, jako by přes čelo přelétla jí blaženost.

„O znáš a víš
tu lásky skryš
tu lásky naší vroucí tajnou skryš!“

Methodie vzdychla a jako by jí byl někdo hrdlo stáhnul.

„Tak milo bylo! Kvítky kvetly kolem
a les jásal zpěvem a my zas šli polem
jak znáš a víš
v tu lásky skryš
v tu lásky naší čisté tajnou skryš.“

kdo by chtěl aspoň trochu světla vrhnouti na ztrnulé, frázovitě modlářství klerikálních evangelických, kteří pofouchle snaží se světu dokázat, že jim jde jen a jen o pokrok a pravdu! Hned se roní krokodíli slzy, hned se spustí farizejský nářek, že jest „reformace“ v nebezpečnosti; a nepřestane se lkáti, pokud aspoň tučet liberálních listů nepřispěchá ukonejšit evangelicko-klerikálního mazlíčka.

Pánové, už je nejvyšší čas, abyste zpytovali aspoň trochu vlastní svědomí. Pouhopouhé výpady proti katolické církvi, stále zametání před prahem cizím Vás příliš málo zreformuje. S okázalou drzostí dovedli jste šířiti celá desetiletí k větší cti Husově podvodný pamflet Lžipogiov. Nic Vám nevadilo, že ta nešikovná parodie na Husa vlastně na mnohých místech Husovu postavu snižuje; nic Vás nezdržovalo, že ten nestydatý pamflet jest útokem na zdravý rozum. Ten pamflet musil býti mezi lid bouřně šířen přece, poněvadž obsahuje sprostácké výpady proti církvi. To bylo to hlavní, co Vás k tomu spisku táhlo; věděli jste dobře, že taková snůška lži není ku vzdělání, že sluší jen k demoralisaci. Ale Vám byl i takový prostředek proti nám dobrý. Byli jste napomenuti od katolíků, ale vše marno; byli jste okřiknuti drem Kalouskem, ale posud jste své balamucení neodvolali, ač tvrdíte (na př. vůči Masarykovi), že po řádném poučení jste hotovi se polepšiti. Vaše celé horování pro Husa, Vaše strannické brožurky o něm mají výhradně účel fanatisovat davy proti církvi katolické. Katoličtí pracovníci zcela jinak se zasloužili o řešení otázky husovské; ti mohou býti hrdi, že dosud po celých desetiletích nic podstatného odvolávat nemusi. Sami někteří liberální pracovníci uznávají při našich spisech věrnost a rozvahu. Vy to dobře víte; vždyť se Vám taky nikdy nepodařilo podstatné výklady katolických učenců vyvrátit. Ale poučít se z prací našich přece jen nikdy nemíníte. Jest to patrné z toho, že místo věcných protidůvodů si ulevujete paušálním odsuzováním, pohodlným pokřikováním. Nyní už předem víte, že v připravovaných brožurách katolických bude plno strannictví. „Bude ten Hus v nich vypadat!“ Rozhodně, pánové, líp, než v pamfletu Lžipogiově, jež šířila úžasná klerikálně-evangelická nevědomost a ještě větší zášť proti všemu katolickému. Ale že byste chtěli aspoň trochu zmoudřeti, toho ovšem ani ve snu nečekáme. Ztrnulá a zpátečnická Vaše dogmata historická, pokud čelí proti katolictví, budou Vaši přední harcovníci ve jménu „pokroku a pravdy“ utržovat dále.

Politický přehled.

Říšská rada sešla se dne 8. ledna zase ve znamení české obstrukce. Ministerský předseda snažil se opět uměním řečnickým navnaditi poslance, ale nepodařilo se. Mezi jiným rozhovořil se, že podá předlohu o zřízení právnické fakulty italské v Roveredu v již. Tyrolsku, aby přáním Vlachů vyhověl. Menší místo prý se nyní lépe hodí ke zřízení university. Tím ovšem máme nyní malou naději na čes. universitu v Brně. Pan Körber poukázal též na státní rozpočet a na nutnost vyřízení branné předlohy. Ministr připomenul též, že stojíme

Methodie ustala najednou ve čtení, podepřela hlavu dlaní a dívala se na ta horující slova prostinkých veršů. A duši táhlo ji zase jaro lásky, jaro radosti toužených, jaro rozkoší vysněných, jaro blaženosti procitěných a prožitých. Duše její se chvěla, jako když jemný vánek neočekávaně nhodí v napjatou strunu zamklé harfy.

Najednou však sebou křečovitě trhla. Zraky její utkvěly na slovech dalších.

„Máj minul, kvítky zvadly a drozd kolem v jiné táhnul kraje a my . . . — — —“

Mladistvá vdova škytla. Divoká bolest rozvířila na novo její rozbolněnou duši. Křečovitým pohybem ruky uchopila kapesník a přitiskla ho k očím a rozplakala se tak usedavě, že se zdálo, že jí bolest vnitřnosti stráví.

„Ten ubohý miláček můj, snad už konec svůj cítil . . . — — —! — A tak náhle mne opustil, tak neočekávaně a nechal mne tu samotnou, opuštěnou, tesklivou . . . — — —“

A Methodie dlouho naříkala a šátkem oči sušila. V tom jedna slza upadla jí z oka v klín. Rychlým pohybem ruky chtěla ji utřít, než v tom jako by jí byl někdo uštknul. Zachvěla se na celém těle a sarazila se v pláč. Oko její spočinulo na malé dětské košilce. Před chvílí na ni pracovala a jen vzpomínky, které jí přepadly jako divý jestřáb holubici, přerušily ji v práci.

Divokým rozmachem úběl svítících svých rukou uchopila kousek toho rozešitého plátna a přitiskla je horoucně k rozpáleným rtům. A teplo rozkoší dosud nepoznaných, blažeností dosud nepocitěných rozlilo se jí v rozbolněné

před vážným rozhodnutím pro případ, že parlament nebude schopen práce. Na pracovním stolku ústavy nynější že prý leží národní sesazení a blahobyt národů. Vida, vida, jen že my Čechové musíme si sami dodávati mysl, abychom za nynější ústavy národnostně i hmotně neklesli a nestali se pouhými sluhý Němců. Přijít pak návrh dra Kramáře, aby o řeči dra Křobra zahájena příště debata. Na to téměř až do konce čteny došlé dopisy. Téhož dne hrabě Sternberg skládal slib, načež připojil se k státoprávnímu ohrazení českých poslanců, aby ukázal, že volba jeho nebyla zradou národa. — Ve druhé schůzi posl. sněmovny odpovídal předseda mín. na interpelaci Němců pro demonstrace v Praze. Řečí tou (která se konala za velikého lomu z čes. radikálů), přiznáno právo buršákům, jednání pak čes. obyvatelstva pražského odsouzeno.

V Uhrách nastávají zase věci horší. Ministerský předseda hr. Tisza ustanovil si konečně potlačit každý odpor obstrukcí. Prostředkem k tomu má býti nový zostřený řád jednací. Nevyříšené potřeby státní nutně žádají, aby parlament uherský byl dělným. Ale proti úmyslu Tiszově stavi se částečně strana vládní.

Na dalším východě asijském dosud nedospělo k vážnější nějaké srážce. Japonci, kteří aspoň pro nynější čas poznali neúspěch svých útoků na Port Arthur, pokusili se o druhý důležitý válečný přístav ruský Vladivostok, ale marně. V neděli učinili Japonci od moře útok na pevnost, vystřelili za 200.000 rublů střeliva, aniž by vážnější škody ve Vladivostoku způsobili a zase odtáhli. Zatím namáhají se Japonci, aby se Koreou dostali až do Mandžurska, což by ovšem Rusům bylo výhodnější, než aby se sami za nimi plahočili neschůdnou Koreou. Rusové ovšem vyčkávají stále, hromadí zatím své síly, tak že hlavní srážka na souši, dá na sebe ještě asi dlouho čekat. Proskakují už také zvěsti, že spor rusko-japonský bude konečně ukončen smířlivě. Čechové ve Vladivostoku usedlí utvořili oddělení jízdy, složené z 10 Čechů, zbraň a koně opatřili si sami. Velitelem oddělení jest bývalý c. a k. nadporučík Jelínek.

Z činnosti katol. spolků.

Ústřední Jednotě diecéšní v Hradci Králové zaplatily členky příspěvek dále tyto jednoty: v Dobrušce, ve Mlýně, v Lomnici n. P., mušská jednotka v Sezemíci, v Kutné Hoře a v Kostelci n. O. Jednoty příspěvek dluhující žádáme, aby jej co nejdříve zaplatily. — Ústřední jednotka zaslala společně se zemskou jednotou pražskou a diecéšní budějovickou holdovací projev ke dni 19. t. m. do Říma, kde odhalen bude pomník papeže dělníků Lva XIII. Na pomníku tom vyryto bude na památku též jméno naší ústřední jednoty.

Z Černilova. Naše katolická jednotka zažila uplynulou neděli dne 6. března b. r. ekvélou členskou schůzí, spojenou s přednáškou vldp. dra. Reyla „O české ponti do Lurd.“ Nebudeme se šfítiti o zajímavé a poučné přednášce, ježto stačí poznámka, že hustý zástup posluchačů, počtem as 600 osob, sledoval po 2 hodiny poutavý výklad beze vši únavy, ačkoliv jenom malá část mohla při přednášce seděti. Kdyby sál mohl pojmuti ještě aspoň 100 osob, nemusili by se četní hosté vraceti ode dveří z přeplněného sálu. Značná tato účast posluchačů je důkazem, že spolková organizace mezi katolíky černilovskými je výtečně řízena duchovní správou, proto blahodárně působí. Kde

duši. Jako prorokyně viděla najednou v ztemnělé dálky, viděla jak na zamížených obzorech jejího života svítá, jak celá záplava červánků k úsvitu nového dne ji probouzí, viděla jak zářící slunce nového štěstí jí vychází . . . — —

„Ach mé dítě, mé předražené dítě!“ zavzlykala a horoucněji a horoucněji tiskla ne došitou košilku k ústům. A pronikavé zraky její duše viděly už před sebou malé robátko, milounek jak jablonový květ, půvabné jak úsvit jitřenky tak krásné jako úsměv letního jitra. Usmívalo se na ni svými korálovými rty, vztahovalo po ní titěrné své ručičky a v hloupé nemotornosti zapletlo své hravé a něžné prstíčky v moře její tmavých vlasů a bezzubými svými dásnými radostně žvatlalo: „Mama, mama . . . — — —!“

A mladé vdově Methodii Horské trud z čela mizel, jako když do březnového sněhu zasvítlí teplé jarní slunce, oko zalesklo se, jako když večerní paprsek zapadne v porosený kalich květinový a na tváři usídlil se úsměv blaženosti mystických, úsměv blaženosti vysněných a vytonužených, úsměv blaženosti, jež jenom žena pocítí, když k ní s výšin nedozrýchých zalétne anděl Života a jemným šelestem, tak jako kdyby lísteček květu jablonového padal k prohřáté zemi, zašeptá jí v ucho: „Matko . . . !!! — — —“

„Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou“.

si duchovní správce katol. spolků nevímají, nemá z nich církev valného užitku. Ale pak se nezmí na ně natíkat, že nejsou spolky horlivějšími nežli jejich žalobci.

Z Lomnice n. P. Katolická jednotka naše pořádala v neděli dne 28. února členskou schůzi, při které přednášel redaktor p. V. Myslivec „o povinnostech katolíků v přítomné době“. V řeči skoro dvě hodiny trvajícím mistrným způsobem poukázal na povinnosti katolíků v nynější rozhrané době. Hojnými doklady upozornil na pusté štvání tisku protikatolického a na následky čtení jeho, zároveň pokáral jednání mnohých katolíků, kteří urásky svého náboženství mlčky libiti si nechávají. K dotazu přihlížel se jednatelem p. Jos. Kozák, žádaje za vysvětlení o účelu Všeoborového sdružení, což p. redaktor milerád učinil. Návštěva byla velice četná, z vůkolí dostavila se deputace bratrských jednot z Liběšátu s p. farářem v čele a z Nové Paky. Též z blízké osady Nové Vsi přišel velký počet hostů s p. farářem a p. kaplanem. Další spolkové činnosti „Zdať Bůh“!

Ze Sedlce u Kutné Hory. Dne 21. února t. r. odbyvána byla u nás členská schůze zdejší odbočky všeobor. sdružení křesť. dělnictva. Na schůzi promluvil v jádrné řeči oblíbený řečník z družstva „Vlast“ p. Jan Kř. Mašťál o úkolu katol. spolků, v nichž každý člen vypěstí má v dobrého vlastence, zdárného syna nebo dceru a ve vzorného otce neb matku. Za nadšenou přednáškou odměněn byl bouří potlesku. Schůze naší účastnil se i nový vdp. farář Ptáček, čímž projevil nám radost a na jeho dal svou přízeň. Do odbočky naší vkrádá se však sly duch, jež by znamenal konec odbočky, — než doufáme, že bude šťastně zažehnán, zvláště když nám ústřední správa všeobor. sdružení vyjde vstříc. Organizaci křesť. dělnictva „Zdať Bůh!“

Zprávy místní a z kraje.

Proč hrabě Sternberg vítězil?

„Národní listy“ vidí příčinu Sternbergova vítězství v nevědomosti voličstva. Tak dávají trochu podivné vysvětlění mladočeské straně, která měla za dlouholeté své vlády na politickou výchovu lidu přece času dost. Tolik frází, tolik liberálního bengálu, ale voličstvo po všem tom — nerozumí ničemu. „Osvěta lidu“ společně s Křesťanskou zase soudila, že pomáhají Sternbergovi vydatně „klerikální“ listy. Tak vidí! Ani jsme nevěděli, že jsme vlastně zápas vyhráli my. Děkujeme za poklonu, která nám tak velkou váhu přikládá.

„Právo lidu“ zase soudí jinak. To 2. března napsalo: „Možno říci, že bitvu pro Sternberga vyhrál dr. Klumpar, městský lékař v Hradci Králové. Dr. Klumpar žije dosud v domněnce, že stačí sedláckovi říci, nevol Sternberka a že je Sternberg hotov. Kdyby se byl dr. Klumpar omezil na věcný boj, mělo jeho vystupování proti Sternbergovi snad nějakou váhu. Pan doktor však spustil ihned na celé stavidlo nadávky, domnívaje se, že dělá volby obecní, a opojen vítězstvím hlásal všude, jak Sternbergovi vypráší kožich. Rozumní politikové ale řekli: To není porážka Sternbergova, to jest jeho vítězství a měli pravdu. Rolníci rozezlení, že jim „páni z města“ něco diktují, sami počali zváti hraběte Sternberga do svých obcí a sláva jeho rostla. To však pana Klumpara nepoučilo. Jako zběhlý vrhnul se na hrab. Sternberga, zanechal okrese nemocnici, kde je primářem, svému osudu a jezdil ve dne v noci za hr. Sternbergem, aby zrazoval před jeho volbou. Chytrý hrabě Sternberg se jen smál a říkával: „Pánové, ten Klumpar není ponězi k zaplacení. On zavrhuje mou volbu, lid ale právě, že mne zavrhuje, bude volit mne. V Anglii bych ztratil všechno, poněvadž by voliči řekli, že jsem si ho zaplatil.“ Jest to ovšem pro pana doktora hodně trapné, jestliže již i mezi socialisty pro svou malou obratnost přišel o důvěru. Bývalo by tedy v skutku nevhodné, rušiti práci pana dra Klumpara, která byla vlastně tolik záslužná. Vždyť jeho agitace nejlíp odhalila slabiny Hajnovců; proto jsme se většinou omezovali na záblavné přiblížení. „Osvěta lidu“ ovšem velice mrzí, že má po reputaci; proto koktá cosi o ničemnosti dopisovatele do „Práva lidu“. Když „Právo lidu“ uveřejňovalo ničemné lži o kněžstvu a církvi, to ovšem bylo zcela v pořádku. Nyní, kdy utrousil z pochopitelného rozmrzení zrno pravdy, už je jinak. „Osvěta lidu“ má prý dojem, jako by se ten dopis z Hradce dostal do „Práva lidu“ nějakým „nedopatřením“. To by už musil být soudruh Němec hodně popletený. Pořád čelí v „Osvěte l.“ nejatentnější útoky na Sternberka — a teď by jen pro hloupou nevědomost uveřejnil posud zrovna opačný! Zkrátka kamarádi, bratři se znají, vědí, že druh druhu důvěřovati nemůže a při tom — soudruzi dostali strašný dopal na dra Hajna. To je klíč k tajemství. Pan Hajna jako poslušný sluzebník Práva lidu ovšem už musí hořkou pilulku spolknouti s loyálním sebezáporem; vždyť jest jeho list jen filiálkou pražského grandžurnálu soudruhů. Ví, že by jinak sebevědomé „Právo lidu“ i v příčině listu pardu-bického provolalo k svým soudruhům: „Ruče přelí Al. Hajna přestal pro nás existovati. Politické mrtvolky se shazují s paluby!“ A tak by podlomilo existenci „Osvěty l.“ velice snadno. Meta socialistická jest nejhorší. — A jakou příčinu vítězství Sternbergova udáváme my? Rolnictvo už má papírových slibů po krk. Dobře vystihlo, že se žurnalistické pašalíky starají výhradně o dobro svých ohvězdičkových pánů, o zájem kliky; ví, že pro dobro lidu ty orgány, které proti Sternbergovi štvaly, posud učinily pramálo. A nechť se naše grandžurnální nedomnívají, že český rolník po tolika trpkých zkušenostech při nynější své miserii příčiny své bídě nestuduje. Mnohý zcela prostý rolník zná národohospodářské poměry líp než některý městský panáček, který by rád stále rolnictvo v tom směru poučoval. Rolnictvo zkrátka při volbách promluvílo samostatně. O Sternbergovi se na venkově mluvilo: „Nic ve Vídni rozhodně za dvě léta nezkaší. Aspoň něčemu rozumí, něco ve světě poznal; vládnoucí strany se bojí o semenec, ale hrabě tam pro tu deštku nejde. Pokud a námi šlechtě nešla, nadávalo se jí; když však jeden se odhodlaně k národu hlásí,

spíká se mu ještě víc". Tak se větinou mezi uvědomělým rolnictvem mluvilo. A když skoro všechny protisternbergovské články přinášely o výsledku volebních schůzí referáty až příliš nepravdivé, tím více se rolnictvo utvrzovalo ve svém přesvědčení. Vítězství Sternbergovo by už konečně mělo zburcovati z pohodlnosti naše politiky, kteří těžili z důvěry lidí hlavně pro sebe. Nechtě Sternberg nyní dokáže, že voličstvo ve své zoufalé situaci svědilo mandát povědomému a horlivému zastanci českých práv! To bude největší porážkou frázovitě žurnalistické demagogie.

Koncert ve prospěch Ústřední Matice Školské. V neděli dne 13. března t. r. pořádali místní odbory Ústřední Matice Školské v Hradci Králové koncert v Klieperově divadle. Laskavé spoludělníky: p. M. Bartheldyová, choť c. k. rady zem. soudu, p. Anna Jančová, choť měst. inženýra, sl. Emma Scheinerová, sl. F. Vocásková, ct. dámský pěvecký spolek „Eliška“ a pp. bratři Hájkové. Program: 1. Jan Malát: „Naším ženám“. Trojhlasy dámský sbor s průvodem písní. Přednese ct. pěvecký spolek „Eliška“. 2. Bedř. Smetana: „Z domoviny“. Přednesou pp. bratři Hájkové. 3. a) Jos. Málek: „Zda ještě víš, b) Bedř. Smetana: Arie z opery „Dalibor“. Přednese p. A. Jančová. 4. a) F. Chopin: „Nocturno G-dur, b) J. Brahms: „Rhapsodie“. Přednese sl. Emma Scheinerová. 5. a) Jan Neruda: „Ze zpěvů pátečních, b) Svat. Čech: „Z nových písní“. Přednese sl. F. Vocásková. 6. Ant. Dvořák: Arie z opery „Dimitrij“. Přednese p. A. Jančová. 7. Karel Goldmark: „Koncert a-moll“. Přednese p. Jarka Hájek. Začátek v 7 hodin.

Z Klieperova divadla. Jednota divadelních ochotníků „Kliepera“ v Hradci Králové sehrála v neděli dne 6. března t. r. Najděno drama „Vanušiny děti“. Celý děj kusu, líčící mravní ovzduší jistých ruských vrstev, svou hloubkou uměleckou upoutala obecenstvo až do konce. K tomu nemělo přispěti účinkující ochotníci, kteří zvlášť v předních úlohách osvědčili svou známou uměleckou routinu.

Krádeže. O výročním trhu v Hradci Král. pastili se do svéhe řemesla dlouhoprstáci. U jakési J. Kryatové při zatčení nalezeno ze všech koutů ukradených různých drobností. — P. J. Šreibrovi, krejčímu na velké podsluň, neznámý pachatel sebral před krámem vyloženou škatuli s chlapeckými šatečky v ceně 100 K.

Pravda o generál. vikáři Tichém. Před nedávnem z nepravdivé informace uveřejnili jsme na těchto místech, že jakýsi Tichý rodem z Častolovic, katol. farář v Americe, jmenován byl od „biskupa Kozlowského“ generál. vikářem. Avšak farář Tichý pro mnohé zločiny již dříve zbaven svého úřadu stal se odpadlíkem, přikloniv se k oddělené církvi „biskupa Kozlowského“, kteráž jest nyní v rozhodném úpadku. Lid stále víc odvrací se od svých „nizozemských“ kněží, kteří svou nezávislost osvědčovali stále leda nevážným životem.

Pašijové hry. Společnost pp. Bratři Rückanových pořádala dne 8.—10. t. m. v Hradci Král. v Adalbertinův pašijové hry dle světoznámých pašijových her v Oberamergeru v Bavorsku. Jednotlivé obrazy živými osobami provedené jako na p. oběť Abrahama, Krista před Kaifášem, Ukřižování, anjímání s kříže, z mrtvých vstání byly opravdu krásné. S mimikou pěkně se vyznačoval vybraný ústroj. Společnost tato zasluhuje proto všestrannou pozornost.

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze užšího výboru dne 5. března. Podpory nemoc. uděleny: Anně Cibáňové v N. Městě n. M. 6 K, M. Vostřelové v Litomyšli 12 K, Ant. Oberreitrovi v Hliněku 6 K; podpory v nezam.: Polákovi V. v Ústí n. O. 4 K, V. Štantejské v Ústí n. O. 4 K. — Dopis z Náchodské vzat na vědomí. — Přijati 3 členové.

Vzorná práce národní ve Svobodných Dvorech čili jako v Japonských vodách. Japonci v nedávných dnech bombardovali přístavní pevnost Vladivostok. Vystřelili z lodních děl na 200 ran; ač je tehle rozmar stál na 200 000 rublů, nezpůsobili Vladivostoku škod žádných. Pan Hynek Srdínko ze Svobodných Dvůrů má manévry podobné, které se vyznamenávají ještě větším nezdarem. On se odhodlal na krásno bombardovat papírovými kulemi protivný tábor po vojné, která jest oficiálně ukončena. Panu Fr. Morávkovi, zasloužilému starostovi v Předměstích, zaslán 28. února tento zajímavý dopis: „Čtený pane! Při schůzi „Hospodářsko-občanské besedy“ ve Svob. Dvorech, dne 28. února t. r. konané usnešeno jednomyslně, aby voličové, kteří volili v poslední volbě za poslance do říšské rady Vojtěcha hr. Sternberga, jako nepřátelé věci národní byli se spolku vyloučeni. Jelikož i Vy jste se podobně zachoval, jest povinností naší usnešení „Besedy“ Vám oznámiti. Příspěvek členský již zaplacený poštovní poukázkou vracíme. Ve Svobodných Dvorech, dne 2. března 1904. Za „Hospodářskou občanskou besedu“: Fr. Komárek, t. č. jednatel. Smetana Fr., t. č. místopředseda. Srdínko Josef, t. č. předseda. Panu Fr. Morávkovi, rolníka a starostovi v Předměstích n. L.“ — Takové dopisy jsou zaslány i jiným neposlušným, kteří chtěli míti při volbě úsudek vlastní a ukázali se nepřáteli „věci národní“. Připouštíme, že poslední volba na Královéhradeckém okresu rozčepila klidnou hladinu veřejného života, ale jsme toho náhledu, že právě rozvášnění činitelé mají k tomu působiti, aby nastal již klid. Ve volební vřavě padla sice tu a tam nějaká rána, ale volba je již skončena a s hotovou událostí musí se počítati. Těšíme se zajiště v konstitučním státě svobodě přesvědčení politického, proto nesmíme nikoho pronásledovati z toho důvodu, že vykonal voličské právo dle svého osobního přesvědčení.

Snad ta 2 leta poslanecké periody nestojí ani za to, aby se rozlévaly celé sudy octa po okrese.

Úprava středního Labe. „Středolabský komitét“ pořádá v neděli dne 13. března t. r. o 10. hod. dopol. v místnostech zasedací síně okresního zastupitelstva na Mělnice manifestační schůzi interestů polabských. O nynějším stavu otázky úpravy a kanalizace Stř. Labe pojedná předseda „Středolabského komitétu“ p. JUDr. Fr. Ulrich, zem. poslanec a starosta král. věn. města Hradce Králové. O využití vodní síly kanalizovaného Stř. Labe inž. p. K. Rosa, prof. c. k. státní průmyslové školy na Smíchově. Pak následuje volba místopředsedy a volné návrhy. „Středolabský komitét“ všemožně hledí působiti k tomu, aby při provádění velkolepé vodní stavby na Labi jednak za účelem zachrany pozemků od každoročních záplav, dílem za účelem zřízení nové velké plavební dráhy, současně pamatováno bylo na plně využití síly vodní k účelům vyvozování elektřiny jako síly hybné ku hnaní strojů průmyslových a zemědělských a prostředkem osvětlovacím. Veletok labský svým velkým množstvím vody nabízí obyvatelstvu svoji obrovskou sílu jako dar, jehož včasné nepoužití ku výrobě energie elektrické bylo by — hříchem. Dožadání techničtí znalci zjistili, že vodní síla Labe bude tak velká, že bude jí možno v celém Polabí v pruhu 30 km širokém a v rozloze 5.000 km² poskytnouti.

Z Černilova. (Obnova sv. misie.) Dny od 27. února do 4. března zůstanou pro katolickou osadu naši opravdu nezapomenutelnými. Konali u nás totiž veledůstojní otcové Redemptoristé z Prahy Bern. Čáka, Tom. Zapletal a Bob. Matějů obnovení loňské sv. misie. S jakou radostí se všichni těšili na požehnanou dobu tu, ukázalo se nejlépe tím, že na dva tisíce kajicníků přijalo sv. svátosti. Zajiště stkvělý to výsledek práce veled. p. misijnářů, a uvážíme-li, že počasně nebylo právě příliš příznivé a pak to všelijaké malomocné škrábání proti sv. misii v listě dobře známém, pak výsledek ukazuje se ještě velkolepějším. Všechny slavnosti: dušičková, svátek misijnářního kříže na hřbitově a nové křížové cesty a pak závěrečný průvod s Nejv. Sv. Ol. sdělily se znamenitě. Po všechny dny byl chrám Paně až k samému oltáři opravdu přeplněn, tak že kdo si hodné nepospíšil, musil státi venku. Zvlášť imponantní byl průvod s Nejv. Sv. Ol. Řada neohrožených mužů a mládež katolických kráječších v přeráženém pořádku za sv. křížem byla nepřehlédlná. A není divu, že výsledek byl tak stkvělý, vidět apoštolská slova vldp. misijnářů téměř přitahovala srdce všech, tak že hořela nadšením. Mnozí snad se domnívali, že v misijnářích spatřili přinejmenší mravokárce, kteří nemají soucitu se slabostí lidskou a zatím se přesvědčili dobře, že mluvili k nim bratři a láskou opravdu apoštolskou, poznali jak sprosté a utlačované jest to maso u všelijakých novin proti sv. misii. Ne svár a nepřátelství anebo neanálizovat náboženská, ale láska, smír s Bohem a nepřáteli blázej se při sv. misii, úplně v duchu prvního misijnáře Ježíše Krista. Dnové obnovy sv. misie uplynuly jako krásný sen, ale jistě zanechají památku trvalou, neboť vykonáno dílo náboženské, opravdu velice důležitě. Poslední průvod s Nejv. Sv. Ol. a celá obnova sv. misie staly se velkolepou manifestací katolického života u nás, kteréž bylo nutně potřebí a která s pomocí Boží přinese požehnané ovoce. Pravíme otevřeně, že tato manifestace bylo u nás potřebí, neboť i u nás bojuje se rozličnými nepoctivými zbraněmi, aby lid odtržen byl od náboženství a církve sv. Ale právě celá obnova sv. misie tím úžeji spojíla lid náš s Římem, Kristem Pánem a Neposkvrněnou Jeho Matkou, tak že celý další život katolíků kolatury černilovské bude jen pokračováním manifestace sv. víry při misii. Škrábalo se dost před sv. misii v listě protikatolickém o výbojnosti katolicismu čili jak říkají klerikalismu u nás: nuže obnovou sv. misie byl učiněn vývoj a to stkvělý, ale vývoj srací, která přilnula láskou nejvyšší k Ježíši Kristu, od kterého žádná potupa a žádný posměch sebe větší již nás neodloučí. Podávajíc veřejnosti správu tuto považujeme za povinnost vzdáti srdečné díky veledůstojnému p. prelátu Antonínu Suchánkovi, řídícímu bisk. semináře, který se 13 pány boboslovci účastnil se svátek křížové cesty a všem, kteří jakýmkoli způsobem zásluhu si získali o obnovu sv. misie. Na konec pak ještě jednou voláme za vldp. misijnářů: „Zaplat Vám Pán Bůh všechno, co jste pro nás učinili a Rodička Boží, jejíž citelové vronci jste, kéž vyprosí požehnání pro všechny další práce Vaše, abyste mnoho a mnoho duší ještě pro nebe získali.“

Nezdařená lée ale ne na majíce, nýbrž na — dívky. (Z Dohaličské u Sádové.) Píše se nám, že dne 28. února t. r. v době šetření zvěte vřabec, v době, kdy pušky družiny lovecké v každé české zastřešené nějaké Lhotě klidně v rezu na stěně odpočívají, přece v době toho všeobecného klidu honitby náruživý jeden milovník odvážil se sáhnout — za večerní již tmy — lée a lov konati, ovšem ne na zhublou polní naši svěť, nýbrž na mladé děvčata, na dívčiny v plném jarním květu, které sotva 16. rok dokonaly a sice v té naší památné krajině Sádovské z r. 1866, v osadě na Dohaličích. Potutelný, ošemetný nějaký člověk, lišák, buď krvežíznivý anebo nějaký to kupec z obchodu lidským masem, napsal totiž 4 dívkám psaníčka a sice do Sádové, Dohalic, Dohaliček a Mokrovous, psaníčka ne milostná, ale lákává, plná zvědavých novinek, jménem jedné dívky, kteráž do kostela přijíti nemohla s vybitnutím, aby některá z dívek přišla zvěděti správu potěšitelných, osobních, anebo jiná aby přišla uvítati bratra, který drahou měl přijeti. Záhodno v psaních všech těch bylo zvlášť to, že každá z dívek byla pozvána na týž večer sice, pokaždé ale v jinou hodinu. Poněvadž

se však na poštách patřičně drží nedělní klid aspoň odpoledne, psaní se opozdila a dívky v čas je neobdržely a protož také k dostaveničku očekávanému a žádanému nepřišly. V této sklamané situaci poradil však si prohnany lišák — člověk všemi mastrmi mazaný; napsal tuškou list a dodal ho osobně vrátěmu v sádovském cukrovaru a praubou, aby byl odevzdán slušce — mladé dívce. Tato obdrževši dopis dala se vylákat ven do polí v 8 hodin večer; tušíc ale něco záhadného právě se směru cesty jiné, než jak v psaní bylo udáno, vrátila se domů s poznámkou, že si musí vzít teplejší šat na tu nějakou delší cestu, kterou s neznámým mužem konati měla, aby na železniční trati se mohla sejít s bratrem. Paní, u níž dívka ta sloužila, schůzky večerní sdělila se nebezdělnými a podětelými a protož jako opatrná a moudrá dala slušce při drubém vyjítí z domu za průvodčího továrního ponocného, což bylo pro ni největším snad štěstím a její záchranou. Zakuklenec, ošemetník, lišák člověk vida dívku s doprovázejícím mužem, nečekal již na vyhlédnutí svou oběť, na dívčinu, ale odešel s nemilou asi náladou v uvažování, že tak nešťaková a nemotorná děvče propustil, které již téměř ve své moci měl. Při prvním sejítí dívka přece nějakou chvíli večer šla v polích před ním, a tu potřeboval jen zapáním úst dívku umlčet a honba, lée na dívku byla by se úplně podařila; neboť tou cestou za doby večerní téměř nikdo z lidí nechodí. Tato nezdařilá lée ovšem poplašila druhý den celou osadu a zvlášť dívky, když obdržely psaní, poznaly všechny, jaké nebezpečí jim hrozilo. Tento záhadný případ poplašný jest jednak odstrašující pro všechny mladé dívky, jednak pro matinky, hospodyně i pro všechny mravokárce užitečné; neboť tento čas každá mladá dívka za soumraku ven se bojí vyjít, aby nějakým zlozýnem ať za jakýmkoliv záměrem nebyla unesena. Možná dosti, kdyby se byl pokus ten zdařil, že ostatní dívky byly by vše zaměřily a celé věci nebylo by si obecenstvo ani povšimlo. Organové veřejné bezpečnosti již zakročili a zdá se, že jsou už na stopě; neboť věc i úředně jest již podána. Bylo by si přáti, aby nicema byl poslán, aby ještě jinde nedostal chuť k podobným lovlům krvežíznivým aneb za příčinou obchodu a lidským masem. Protož, dívky, pozor dejte, buďte opatrné; kladou vám lotři léečky, jako pavouci sítě mouchám!

Z račelinnových lázní ve Velichovkách u Jaroměře se oznamuje, že stavba nových dvou vil co nejdříve bude ukončena a účelu svému odevzdána. V obou nových vilách bude 40 pokojů dle nejnovějších vymožeností po způsobu nejvyšší moderním zařízeno, kterými bude úplně odpočívání nedostatků pohodlných bytů, který v lázních Velichovských v minulé sezoně pro velkou frekvenci nastal. Novostavba bude do počátku letošní sezony umělou cestou dokonale vyzdobena. Toto nutně provedené rozšíření lázní poukazuje zajiště k tomu, že vyhlášené a vyzkoušené račelinnové lázně ve Velichovkách vykazují znamenité výsledky léčebné, které pod lékařskou správou odborníka specialisty Dr. V. Smutného z Prahy i dále zajištěné výsledky vykazovati budou.

Občanská záložna v Medlešicích koná v neděli dne 13. března t. r. o 2. hod. odpoled. v místnostech „Panského domu“ v Medlešicích valnou hromadu. Nesejde-li se dostatečný počet členů, koná se valná hromada s tímž programem a v touž hodinu 20. března, t. r. v téže místnosti. Rozvaha dne 31. prosince 1903 vykazuje aktiva: hotovost pokladní 11.578.48 K, u ústavů uloženo 45.368.10 K, na půjčkách hypotečních 63.395.35 K, na půjčkách směnčných 130.577.46 K, atd., celkem 251.749.48 K. Pasiva: závodní podíl 5447.50 K, vklady 236.421.95 K, rezervní fond 7.892.95 K, čistý zisk 940.74 K. Členů bylo 258 se 408 podílů.

Z Častolovic. Katolický lidový spolek pro Častolovice a okolí pořádá v neděli dne 13. března t. r. v hostinci „u Lva“ divadelní hra: Furiant. Obraz ze života vesnického v 5 jednáních. Pro české divadlo upravila E. Pešková. Začátek o půl 8. hodině večer.

Z Úpice. Odbočka všeob. sdružení křesť. dělnictva v Úpici pořádá v neděli dne 13. března t. r. v sále p. V. Nyklíčka v Úpici divadelní představení: Břinkalovy trampoty. Veselohra o 3 jednáních. Napsal Frant. Ferd. Šamberk. Začátek v 8 hodin večer.

Z Ostružna u Jičína. Od 2. do 3. neděle postní konána ve farnosti Ostruženské obnova sv. misie, která se zde v r. 1903 odbyvala. Přes velice nepřítomné počasí, jaké po celý týden panovalo, přicházeli lidé velmi uctivě do chrámu P., tak že jej prostranné místnosti chrámové ani pojmuti nemohly, a pilně naslouchal tklivým řečím duš. pánů kazatelů P. Fr. Videnického a P. K. Lercha S. J. z Prahy. Komunikantů bylo na 1100, počet na tamní poměrně malou osadu zajiště značný. Tentokrát byli to obzvlášť mužové, kteří četně přijali sv. svátosti. Horlivá a obětavá práce dp. misijnářů setkala se s velmi dobrým výsledkem, satež jim všel díky buďteš.

Z Křižkovic. Svatojanská jednota katolických jinochů a mužů v Křižkovicích pořádá v neděli dne 20. března t. r. o 5. hod. odpoledne v sále hostince „u Kalenských“ divadelní představení: „Na statku a v chaloupce aneb Macecha“. Obraz z vesnického života o 4 jednáních dle povídky Vítězslava Háška upravil Josef Mervart. Čistý výnos ve prospěch spolkové pokladny. Dítkám školním přístup zakázán.

Hospodářská škola zimní v Novém Bydčově ukončí svůj letošní běh školní veřejnou skouškou, která se bude v budově hospodářské zimní školy v Novém Bydčově dne 27. března t. r. přesně v 10 hodin dopoledne odbyvati. Při této skoušce vylošeny budou k zhlédnutí školní práce žáků.

Ze Zámku. Od 28. února do 6. března obdrželi v Zámku OO z Tovaryšstva Ježíšova a sice vldp. P. Antonín Rejsek, superior z Hradce Králové a vldp. Arnošt Tušek z Prahy sv. misii, která velice se zdařila. Komunikantů se účastnilo 1850.

Za + děkanem Václ. Kudrnou.
(Vzpomíná Ř. z O.) V polovici dubna 1902 odbyvala se v Bělé u Přelouče kanonická visitace. Na této vyjednání jsme si s p. děkanem Kudrnou navštívili Řím s poutníky rakouskými pod vedením P. Mechtler-a z Vídně. Dne 1. května o 7. hod. večer opustili jsme Vídeň, a již 7. května časně ráno vykonali jsme sv. zpověď ve velechrámu sv. Petra v Římě; o 10. hod. shromáždili jsme se ve chrámě P. (Campo santo dei Tedeschi), odkudž po krátké informaci odcházeli jsme do Vatikánu, kde v kapli beatifikační (Sala delle

Různé zprávy.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Děkanem kapituly Vyšehradské
zvolen 7. t. m. jednomyslně vesp. msgr. dr. Josef
Burian, kanovník-farář.

Příspěvek k podobizně Macharové.
(Pokračování). Za známé aféry Olomoucké se chvástal, že jeden biskup rozhodl o svém kněží, aby jeho spíž četli, ale oněhmá je a zbytek tabulky je jiný.

Amerika proti nám. O Američanech
známe, že každý svůj výrobek provázejí do světa
a velkou reklamou. Není zboží, jehož vlastnosti by
nestavěli do nejvýhodnějšího světla, jen aby mu získali
co nejvíce odbytu, byť při tom jakost jeho byla pra-
vdivá. Praktičtí Američané dobře znají moc پولسازی.
Ale i jinak dobré zboží získá na své ceně, je-li přim-
ěřeně upraveno, okrášleno. I to jablko zdá se nám
jako výbivnější a lahodnější, je-li zabalené v jemném
papíru jako pomorance. Toho používají kstudení sadáci
američtí, prodávající americké ovoce, zvláště jablka vso-
nějších druhů papírem obalená, velmi pečlivě vybraná,
účelně do beden uložena, podle druhů spořádaná a k tomu
ještě lacinná. Není pak divu, že dovoz amerických
jablek do Evropy rok od roku stoupá. Roku 1902-3
dovozeno bylo do Hamburku 167.000 sudů jablek, za

Pro domácnost. Dobré brambory s
připravíme, když je za syrova oloupáme, omyjeme,
necháme v cedníku osáknouti a pak je nasolíme; na
horkou plotnu dáme z černého plechu pokličku bez
drátě; sešlezný brnek naplníme brambory a poklo-

píme na poklici a necháme tak jednu bodinu dušit. Pak je vysypeme na mísu a dáme na stůl. Chutnají jako pečené kaštany. — Peliňkový likér (Wermut). Do skleněné nádoby, třeba od znojenských okurek, dáme 2 litry šitné kofalky, připojíme k ní 12 dkg anýzu, 14 dkg fenýklu 1 a půl dkg badiánu, 1 dkg. coriandra, 4 g angeliky, 8 g kořene z kapradí, 8 g sladkého dřeva, 8 g puškvorce, 8 g hořkých mandlí, 16 g velkolisté, 16 g malolisté pelužky, 8 g máty pepřné, 8 g heřmánku, 4 g jalovcových zrnok, (vše se koupí u materialisty) a nechá se to v té kofalce na kamnech ne příliš horkých 2 týdny stát. Pak se to sleje a procedí bílým pijavým (filtrovacím) papírem. Připravíme si takhle dobrý likér na churavý žaludek. Sei.

Výtečné osivo. K tomu účelu vybereme úrodné, čisté, roku předešlého hnojené pole hluboko zorané, důkladně propracované, dřevným popelem obžerštené. Za osivo vybereme nejlepší zrní plodiny nejvíce rodné, jež dala v každém ohledu uspokojivou sklizeň. Zrní rozhodíme tak, aby každý trs měl plochu čtveř. m². Osevní okopáváme, plejeme a všemožně ošetřujeme. Docílíme tím slámy rákosovitá, mohutných klasů nevídané velikosti a plnosti a zrní získáme buclatá, plná, těžká, nad míru velká. Opakujeme-li tuto práci 3—4 léta, vypěstujeme osivo, jemuž nevyrovná se nejvyššího cizí plodina, zejména když na semeno vybereme jenom nejmohutnější trsy, největší klasy a nejlepší zrna. Místo drahých semen cizích měli bychom tímto způsobem zúšlechťovat naše kdysi tak vyhlášené obilniny a výsledky zajisté by nás i cizinu překvapily. V tomto směru by nám pokrok znamenitě prospěl všem. Ba naše kraje by mohly osivo semenové, jež se platí znamenitě, do světa vyvážet za drahé peníze, když by každý kraj se ujal plodiny, jež se tam daří nejlépe.

Zabíjení drábeže. Drábež, kterou chceme zabít, uzavřeme na 4—6 hodin do místnosti, kde by nenašla žádnou potravu. Při zabíjení uchopí jedna osoba zvíře za noky a křídla, druhá pak hůlkou udeří je do hlavy. Tím přivede se drábež do bezvědomí a necítí pak žádných bolestí při sazezávání. Husy a kachny píchnou se za hlavou, slepicím a krůtám přehznou se krční tepny.

Nevyzdvižené výhry. Počet nevyzdvižených výher množí se neustále a to především tím, že majitelé losů tahy náležitě nekontrolují a o výplatu výher se nestarají. Suma nevyzdvižených výher, z nichž mnohé leží ladem po delší řadu let a následkem toho propadají, páčí se na několik milionů korun a vzrůstá po každém tahu. Aby každý snadno přesvědčiti se mohl, zda ten který los již tažen byl či nik, vydala redakce „Českého Merkuru“ v Praze, na Příkopě č. 13, knihu restantů, obsahující seznam všech až doposud tažených, k výplatě nepředložených losů tu- i cizozemských s uvedením herního plánu a j. v. a zašle ji po obdržení 1 koruny, třeba v poštovních známkách, frankovaně.

Židé proti Židům. Není státu a vynikajícího podniku, kde by Rotschildové a jejich soudruzi svým penězi nehráli vynikající úlohu. U nás v Rakousku chtěli se Rotschildům vyhnouti a proto založili křesťanskou banku zemí rakouských. Ale dle posledního jmenování úředníků v bance této nabyli vrchu židé. Vida, dostali jsme se z louže do bláta. Moc židovská ukazuje se všude. A pak ten nářek, že jsou utlačováni.

Králičí maso nabývá den ode dne většího významu. Za minulý rok utržili vývozci z jedné kolonie, Viktorie, v jihovýchodní Australii za králičí maso a kožešiny šest milionů korun. Dnes má Viktorie celkem 1,140.000 obyvatel, kdežto před 70 lety měla pouze 14 obyvatelů. Z kolonie této vyvezeno bylo za minulý rok jen do Anglie přes 6,000.000 králíků kůže zbavených a v ledu konzervovaných, v ceně skoro 5,000.000 K. Mimo to vyvezeno 17,000.000 kožešin králíčích, majících cenu více nežli 1,000.000 dol. Kromě toho spotřebovalo obyvatelstvo v kolonii Viktorii samo přes 1000.000 králíků. Chytáním a úpravou králíků jest ve Viktorii zaměstnáno stále přes 3500 lidí.

S Bohem i na vojnu. Ruský ministr války Kuropatkin, který před nedávnem jmenován byl vrchním vůdcem pozemního vojska ruského proti Japoncům, dříve než se vydal na bojiště do východní Asie, nezapomněl vykonati i následující: Nejprve navštívil svou matku, potom přistoupil ke stolu Páně, od starších členů válečné rady kleče přijal požehnání, na bojiště veze s sebou obraz sv. Jiří a přenosný oltářík s obrazy sv. Jiří a sv. Alexeje, mníši z Trojické sergejevské katedrály dali mu pak ještě na dřevě malovaný obraz sv. Sergeje. Mělké duše liberální ovšem úsměšně krčí rameny nad nemožným prý jednáním velkého generála, který již před lety účastnil se několika důležitých vojenských výprav do Asie, patře tam kolikrát smrti vestřic; bojoval též v ruskoturcké válce, kde i u Plevna byl těžce raněn. Jest jedním z nejzkušenějších generálů ruských, proto mu carem svěřeno vedení Rusů proti Japoncům. — Právě mužové nejhlubšího vzdělání, šlechtici duchem začínají veškeré své práce s P. Bohem. Tak i Kuropatkin. Mělké, bezcharakterní duše ovšem ve svém velikášství Boha nepotřebují. — Ale také prostý voják ruský nezapomíná na Boha; i jeho na vojnu provází modlitba a zbožná píseň. Nedivno pak, že ruští vojínové vynikají statečností. To částečně může dokázati i leckdos z nás, kdož sloužil u některého pluku českého, do něhož vřadění bývají Rusíni z Haliče. Přes svou nevzdělanost po vyvezení stávají se oni nejspolehlivějšími vojáky. — Kdo na př. silil Bury ve válce s Angličany? I za váry válečné v bibli hledali posily.

Pražské demonstrace. Z nedávného veřejného nedělního projevu obyvatelstva pražského pro zdar ruských zbraní vinou pražského židovsko-němec

kého obyvatelstva došlo v Praze světlé minulou neděli k velkému rozšíření českých myslí. Židovsko-němečtí buršáci přes varovné hlasy se strany české provedli v neděli kolem poledne Na příkopěch urážlivý národ náš demonstraci. Pražané pouze v nepřehledných zástupcích a ve velkém rozechvění pozorovali urážlivé a vysvávě chování se buršáků, kteří pod ochranou policie a příkypavího z kasáren vojska provedli přece „slavné“ již v samém Německu zakázaný „buml“. V této věci posl. dr. Herold potvrdil správu, že „buml“ buršácký s ohledem na veřejnou bezpečnost byl c. k. místodržitelstvím v Praze zakázán, ale zákaz na vyšší pokyn zase odvolán. Přese všechnu zdrželivost českou došlo tu a tam k ostrým hádkám, srážkám s vojskem a policií a tím i k zatýkání. V české Praze hrátka Němců může urážlivé vystupovat, ale v uzavřeném území ubohý Čecháček nesmí mnohdy ani český hlesnout, nebo se v čamaře objevit, nad tož v průvodu se klidně ukázat, aby tím snad neprovokoval „povýšené“ city německé. Nejlépe si ovšem Pražané a každý Čech poslouží, budou-li klidní, ale tím důsledněji a mocněji prováděti vědy a všude heslo Palackého „Svůj k svému“.

Z Prahy (telef. správa). Včera byly v Praze buršáky saviněny nové obrovské demonstrace. Poslanci bez rozdílu stran i s velkostatkáři se usnesli na společném projevu.

Z Vídně (telef. správa). Včera hrabě Sternberg rázně mluvil proti těm Němcům, kteří vysílali vládu, aby na Čechy vzala bílé a štváti galerii a Vídeňany, aby Čechy na ulicích pobíjeli. Pokud k tomuto thematu mluvil, měl souhlas všech českých poslancův. Vzbudilo však nevoli, že prudce napadl prince Bedřicha Schwarzenberka a českou šlechtu vůbec, kdežto pro činnost Křibrova neměl slůvka odsouzení. Ačkoli kandidoval na program protiobstrukční, prohlásil včera, že se obstrukční taktice podrobuje. Mluvil velmi živě a nazýval německou politiku klukovskou, uličnickou. Němci si tropili z něho stále škáblečky, povykujíce a volající na něho bez přestání: „Königgrätzer Circusdirektor, Čechischer Clown, Politischer Hanswurst“. — Hrabě odporučoval, aby se přes hlavy Němců spojili Čechové s Maďary.

Výkaz darů na Adalbertinum.

Z vikariátu skutečského darovali:

20 K p. vikář Kopecký v Nových Hradech, p. děkan Dvořák ve Skutči	40 K
6 K p. farář Elitzer v Ranné	6 K
5 K p. kaplan Bečička a p. kaplan Němec ve Skutči, p. far. Marek v Hlíněsku, p. far. Selichar v Kameničkách	20 K
3 K p. kaplan Nováček v Nov. Hradech, p. kapl. Jonáš v Ranné, p. kapl. Vobejda v Hlíněsku, p. exp. Nepokoj na Chlumu, p. adm. Kostkan v Pusté Kamenici, p. kapl. Kotyza v Proseči	18 K
2 K p. far. Doubravský ve Svratce	2 K
1 K p. katecheta Sokol ve Skutči	1 K
Celkem 87 K	

Z vikariátu poděbradského darovali:

10 K p. Monsg. Klein v Činěvsi, p. vikář Pažout v Sadské	20 K
5 K p. adm. Kabrbel v Poděbradech	5 K
3 K p. far. Bonaventura v Libici	3 K
2 K p. kaplan Dufek v Činěvsi, p. farář Pátek ve Vrbici, p. kapl. Drašner v Poděbradech, p. katech. Šrámek v Poděbradech, p. far. Kalina v Oumyslovicích, p. Chaloupka far. v Chlebičích, p. far. Petřík v Kovanicích, p. kaplan Kaska v Chlebičích, p. kapl. Štastný v Sadské, p. katech. Endrie v Sadské	20 K
Celkem 48 K	

Z vikariátu jičínského darovali:

20 K p. vikář Sehnal v Bělohradě, p. far. Láš v Lomnici, p. far. Vomočil v N. Pace	60 K
10 K p. prof. Přibyl, p. zám. kazatel Synáček v Jičíně, p. far. Říha v Olešnici, p. far. Boukal v Pecece	40 K
5 K p. kapl. Burghardt, p. kapl. Šimberský, p. prof. Kovařík, p. prof. Fayks, p. katech. Černý v Jičíně, p. duchovní správce Gabriel v Kartouzích, p. kapl. Plichta v Bělohradě, p. exp. Malý ve Staré Pace, p. far. Groh v Radimí, p. far. Brož v Železnici	50 K
6 K p. far. Balcar v Lužanech, p. kapl. Salfický v Nové Pace	12 K
4 K p. katech. dr. Šetina v Bělohradě, p. far. Vaněk v Popovicích	8 K
3 K p. duch. správce Baborovský v Kartouzích	3 K
2 K p. far. Wein v Chotči, p. far. Dobnák v Libštátě, p. kapl. Knaes v Lomnici, p. kapl. Beneš v Libštátě, p. kapl. Kouba v Nové Vsi, p. kaplan Novotný v Pecece, p. far. Okrouhlický v Robousích	14 K
1 K p. farář Mrtík v Nové Vsi	1 K
Celkem 188 K	
hořejších 135 K	
předěších 507 K 90 h	
Úhrnem 830 K 90 h	

(Pokračování).

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 4. března 1904. 1 hl pšenice K 18.70—14.70, žito K 9.80—10.40, ječmene K 9.80—10.00, oves K 5.80—6.80, prosa K 00.00—0.00, vike K 8.80—10.60, hrachu K 17.50—18.00, čočky K 23.00—24.00, jahel K 18.00—19.00, krup K 18.00—40.00, bramborá K 3.30—3.80, jetelového semene červ. K 76.00—100.00, jetelového semene bílého K 140.00—145.00, jetelového semene švéd. 00.00—00.00, jetelového semene rus. 55.00—56.00, máku K 28.00—30.00, lněného semene K 24.00—25.00, 100 kg. křtinych otrub K 11.00—0.00, pšeníc. otrub K 10.50—0.00, 1 kg. másla K 1.84—2.20, 1 kg. sádla vepřového K 1.68—1.76, 1 kg. tvarohu K 0.24—0.28, 1 vejce K 0.06—00.00, 1 kopa petršele K 0.00—0.00, 1 kopa kapusty K 2.00—6.00, 1 hl cibule K 8.00—8.80, 1 kopa drob. zeleniny K 0.50—2.50, 1 pytel mrkve K 2.00—2.60, 1 kopa cerele 0.00—0.00. 1 hl hrášek K 00.00—. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 3. března 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 573, žito 580½, ječmene 11, oves 224, prosa 1, vike 38½, hrachu 3, jahel 4, krup 00, jetelového semene 40, lněného 4, máku 00. 2) Zeleniny: zelí 25 kop, kapusty 17 kop, cibule 9 hl, drob. zeleniny 32 kop, mrkve 14 pytlů, brambor 88 hl, cerele 00 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 9 kusů, podevínčat 613 kusů, kšalát 58 kusů.

Listárna redakce.

V. Borevnice. Vldp. H. J. Obnova předpl. do 31. prosince 1904.

Desud mnozí páni odběratelé ne-masali na Obnovu předplatného; proto prosíme, aby nám ušetřili výloh spojených s upomínkami. Každý vykonej svou povinnost ihned; kdo odkládá, zapomene.

Administrace „Obnovy“.

Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu
sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčkách s ochrannou známkou
farář Kneipp a jménem Kathreiner
a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali
všelikých méně cenných padělků.

04.11.0

P. T. páni

obchodníci

s devotionáliemi a pod.

žádejte od firmy Karel Šimek
v Č. Budějovicích

vzorek obrázku, vydaného za pří-
činou oslavy sv. Řehoře I. Veli-
kého. I při menším odběru poskytují

značné výhody.

Odbyt

zaručen.

Biskupská knihtiskárna.

Záložna v Hradci Král.

Ku období stavebnímu.

Povolujeme **stavební úvěry** dle rozpočtů a plánů na úrok **4 $\frac{3}{4}$ %**.

Povolená půjčka vyplácí se dle postupu stavby.

Úvěry hypoteční též na **4 $\frac{3}{4}$ %**.

Pohledávky vtělené na úrok vyšší nejméně o $\frac{1}{4}$ 0/0 než **4 $\frac{3}{4}$ 0/0** možno převést na ústav náš bez výloh vkladních a kolokových.

Záložna opatřuje svým členům též **losy**, které možno spláceti pak libovolně.

Výbor.

SLAVIA,

vzájemně pojišťovací banka
v Praze.

Sazby a podmínky vynikají osvědčenými výhodami a liberálností.

Všechn zisk náleží členům, neboť Slavia jest ústavem vzájemným.

Pozoruhodny jsou zvláště sazby:

pro případ úmrtí,
pro případ úmrtí a dožití,
na věno dítkám,
na výsledky množné,
se 4% stoupajícím zúrokováním.
na pojištění pensí.

V posledních letech vyplácela se 10% dividendy.

Reservy a fondy K 26,906-032-82
Dosavadní výplaty K 73,962-032-88

Vysvětlení a sazby zdarma zašle

Generální ředitelstvo banky Slavia

v Praze, Havlíčkovo náměstí,

a generální zastupitelství v Brně, ve Vídni,
v Lublani, Lvově a Záhřebě.

NOVINKY

Spisy K. Klostermana, seš. 1. 30 h
Obrázky z Japonsku (Daleko-
hled VI) 48 h
P. Ant. Denis: Měsíc Panny
Marie 80 h
Weinberger: Z výletů do
Bosny 70 h

Dopisnice velikonoční

matiční, české graf. spol. „Unie“, jakož
i jiné umělecky provedené.

HAPY

bojště ruské-japonského
české i německé v ceně od 8 do 60 kr.

Objednávky přijímá a vyřizuje
obratem pošty

První královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

Bohdan

Melichar

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Právovarní dům

v Hradci Králové v Dlouhé třídě
(č. 211, proti vězniči)

jest na prodej za 16.000 zl.

Blíží sdělí

Aleis Soukup, majitel domu v č. 59.

Učeň

z venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším
školním vysvědčením přijme se v uměl. závodě
pozlaccovačském

Jos. Kieslicha v Hradci Král.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvoasty, jako:
retizky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným usilky na výběr též i na splátky
bez svýčenné cen. — Založeno r. 1843

Hôtel „U černého koně“ v Hradci Králové.

Dovoluji si P. T. obecnstvu uctivě oznámiti, že v sobotu dne 27. února

započal jsem čepovati

Smíchovské pivo

z akcionář-
ského
pivovaru
a sice:

1 litr přes ulici za 28 h, půl litru v místnosti za 16 h.

Mimo to čepo-
vati budu jako
až doposud

Plzeňský prazdroj

1 litr přes ulici za 48 h, půl litru v místnosti za 26 h.

S veškerou úctou

A. Bařtipán, hotelier.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, šarže ve Výprachtelích)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

B. E. TOLMAR,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spořit. č. 802.161.

Založeno roku 1863.

Psačí stroj.

Češi chudáci a Němci boháci.

Kdo sleduje národnostní boje v království Českém proti českému lidu, můž pozorovati, že Němci užívají na snižování českého lidu různých zbraní. Nejdivně nám vytýkali nevzdělanost, duševní nízkost a posmívali se nám, že vše, co umíme, od Němců vypůjčeno máme, že ku tura naše jest od Němců vypůjčena, odkoukána. Zbraně ty působily dlouhá léta a působí dosud, všude se jich užívá a lid český ve Vídni i na dvorním divadle veřejně na posměch jest v šanc vydáván.

Národnostní boj neutichá a stále se přiosťhuje. Vyhlazující boj proti českému národu se prohlubuje a rozšiřuje, a to tím více, ježto Němci postřehují, že český národ nemá na ten čas žádného vůdce ode všech uznaného, jakým byl Dr. Rieger. Němci útočí na nás nyní ze stránky hospodářské. Jako nás prohlašují za duševní mrzáky a pouhé opičky německé kultury, tak nás nyní vyhlazují za žebračky. Za jakým účelem se vše to děje, jest známo. Český národ má býti ve vlastní zemi k smrti uštván, utlačen a na stupeň parit snižen. Tuto „osvícenou štváčekou“ práci provádějí dlouhá léta předáci Němců, kteří jsou soustředěni v Praze ve známém kasinu na Příkopech a hlavní pracovníky v tom oboru posílá německá universita a sice fakulta právnická v Praze.

R. 1901 přednášeli na právnické německé fakultě v Praze řádní profesori: Dr. Horaz Krasnopolski (vlastně Schönfeld), Dr. Josef Ulbrich, Dr. Jindřich Schuster, Dr. baron Bedřich Wieser, Dr. Emil Pfersche, Dr. Jindřich Singer, Dr. Rob. Zuckerkandl, Dr. Jindř. Rauchberg, Dr. Ivo Pfaff, Dr. Otto Frankl, Dr. Hans Schreuer, Dr. Spiegel, baron Kallina, Dr. Adler. Z těchto profesorů, na jejich jmenech snadno seznáme také příslušníky národa hebrejského, vynikají v naznačené „práci“ proti českému národu, z jehož mozolů berou také svůj plat na berním úřadě, jak známo Pfersche, baron Wieser a Rauchberg. Na filosofické fakultě pak „působí“ v tomto smyslu pověstný Dr. Bachmann (zda-li žid, nevíme). Zajímavé je, že církevní právo na německé fakultě přednáší Dr. Singer, zda-li žid, tvrdit ovšem na jisto nemůžeme.

Toto panstvo ukládá své „vědecké výzkumy“ proti českému národu ponejvíce do měsíčníku „Deutsche Arbeit“, kterýžto měsíčník vychází z knihupectví Tempského, nyní ovšem nástupce jeho. Články z tohoto měsíčníku jsou pak přetřásány v „Bohemii“ a v „Tagblattu“. Dr. Rauchberg, profesor statistiky, dokazuje statistickými studiemi svými, že nás Čechů číselně ubývá, druhý statistik baron Wieser dokazuje, že my Čechové platíme méně daní a Němci platí více. Proti Wieserovi vystoupila sama obchodní komora v Praze. Zda to bude mít nějaký účinek, nevíme. Divno nám při všem tom jest, že profesori české právnické fakulty ke všem těmto útokům proti národu českému mlčí.

Nejhanebněji si však počínal Dr. Sobitschka, ředitel ústřední banky německých záložen a spořitelen v Praze, na valné hromadě rakousko-uherské banky ve Vídni konané. Čechové chtěli také u ředitelství rak.-uherské banky býti zastoupeni, ale tomu zabránil Dr. Sobitschka svojí řečí, dokazuje jí, že Čechové jsou žebraři a tací lidé nemohou přece býti přijati do správy rak.-uherské banky. Dr. Sobitschka pravil: V Rakousku jest 382 německých spořitel, které mají 2 985,922,000 korun vkladů a jen 169 slovanských spořitel, které mají jen 644,891,529 K vkladů. Spořitelny německé mají 244,800,461 K rezervních fondů, spořitelny slovanské pouze 33,779,160 K rezervních fondů. Hlavně v Čechách jest 110 německých spořitel se vklady 702,112,214 K a 81,869,703 K rezervních fondů, ale jen 88 českých spořitel se vklady 384,722,842 K a jen 21,508,902 K rezervních fondů. Na Moravě jest dle Dr. Sobitschky 32 německých spořitel, které mají 176,031,989 K vkladů a 10,993,151 K rezervních fondů, a 32 českých spořitel, které mají však jen 65,600,751 K vkladů a 3,927,216 K rezervních fondů. Ve Slezsku jest 24 německých spořitel se vklady 83,247,697 K a 6,597,353 K rezervních fondů, ale české spořitelny ve Slezsku vůbec není. Ve všech třech zemích českých jest tedy

spořitel německých	vklady	rezervní fondy
168	1,041,392,100 K	99,459,207 K

spořitel českých	vklady	rezervní fondy
120	448,323,593 K	25,456,118 K

Němci tedy vládnou vklady o 593,068,507 K a 74,023,088 K rezervních fondů více než vládnou Čechové. Další důkazy naší žebroty podal

Dr. Sobitschka následovně. Až do r. 1902 bylo v rakousko-uherské bance půjčeno na směnky 48,522 milionů korun. Z toho připadlo půjček na Němce 44,599, na Čechy 1,443, na Poláky 1,710, Italy 504 a Rusíny 264 mil. korun.

Pokud se týče výpočtu vkladů spořitel, dá se národnostní ráz správy té které spořitelny snadno vyšetřiti a mohou tedy výpočty Dr. Sobitschky spočívat na přibližné pravdě. Jen jedno opravíme. Pověstná Česká spořitelna v Praze má správu německou ale peníze vesměs české. Ona spravuje okrouhle 210 milionů K vkladů. Můžeme tedy tento vklad směle přičísti ke spořitelním českým. Měli bychom tedy 650 milionů K a Němci 800 milionů K. Ale i to stačí. Co z toho však následuje? Jestli že se nám Němci posmívají, že jsme žebraři, nuže tužme se, aby se list obrátil. Pracovitost a spořivost by měly býti základním charakterem každého Čecha. Pak by se list za 50 let obrátil jistě.

Rudolf Vrba.

Literatura.

Z nakladatelství J. L. Kobra v Praze. Léčebný tělocvik domácí. Napsal MUDr. Kneidl. Cena 2 K. Kniha tato je znamenitým rádcem, kterého tělocviku k zamezení různých chorob s prospěchem lze užívati. — Dějiny Čech a Moravy nové doby. Kniha IX. Panování císa. a kr. Leopolda II. Píše dr. J. Prášek. Kniha velmi poučná. Cena K 4.80. — Výroba cukrovinek v domácnosti. 822 receptů ku výrobě dortů, nejmenšího pečiva, cukrovinek, perníků, cukrovaného ovoce atd. Napsala B. Jermáková. Za 2 K 80 h. V každé domácnosti se hodí. — Úřední podání Praktický návod ku sepisování listů živnostenských, žádostí k úřadům, listů právních a poučení o firmách, směnkách a knihách pozemkových. Seřadil J. Keller. Knižka tato velmi prospěšná. Cena 80 h. — Návod k snadnému naučení se chromové malbě fotografií. Seřadil Ot. Petrov. Dle toho může si každý sám zhotoviti z jakékoliv fotografie skvostné vypuklé chromové obrazy na skle, které se stanou ozdobou salonů. Cena 60 h. — Suchá malba na hedvábí. Snadno pochopitelný návod Ot. Petrov. Pěkné provedené malby na hedvábí daleko předetihují i nejnemilejší vyšívaní. Cena 60 h.

Nákladem J. Otty v Praze. J. Arbese sebrané spisy. Díl XI. Adamitě. Seš. 5.—8. po 30 h. — Anglická knihovna. George Eliot: Adam Bede. Přeložil Z. Franta. Díl II., seš. 18.—23. po 24 h. — Sebrané spisy K. Světlé. Z let probuzení. Seš. 5.—7. po 80 h. — Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Příručí kniha obecných vědomostí. Řídí F. A. Šubert. Seš. 11.—14. obsahují výklad slov Bobr aš Collobrières. Do textu vloženo množství vyobrazení, mimo to připojeny i barevné přílohy. Sešit za 60 h. — Nová země na severu. Výprava kapitána Otty Sverdrupa k sever. točnu. Cestopis tento velmi zajímavý zdočen i pěknými obrázky. Seš. 25. a 26. po 60 h. — Východní Čechy. Společnou práci spisovatelů a umělců vede Al. Jirásek. K. V. Adámek v seš. 15. líčí krajinu od Kuchanovic přes Nasavrky do Chrásti. Text ozdoben překrásnými ilustracemi K. Liebachera. Seš. za 1.80 K.

Z nakladatelství „Unie“ v Praze. Spisy Julia Zeyera 14. svým svazkem zahajují právě proslulý „Román o věrném přátelství Amise a Amilla“, jedna z nejlepších prací Zeyerových. Seš. za 40 h. Doporučitelno. — Sof. Podlipské spisy sv. XIV. Jaroslav Šternberk. Román. Seš. 3.—6. po 80 h. — Příručí mluvnice jazyka českého pro učitele a studium soukromé. Napsal dr. J. Gebauer. II. vydání. Seš. 7.—9. po 60 h. — Dějiny umění národa českého. Píše F. J. Lehner. Seš. 26. počíná popis basilikálních kostelů o 8 lodích. Seš. za 70 h.

Nákladem J. B. Vilímka v Praze. Spisy Karla Klostermanna počaly právě vycházeti románem „Ze světa lesních samot“. Život šumavského lidu a přírodní krásy Šumavy jímají tu každého čtenáře. Sešit za 30 h. — J. Klecandy spisy. Starý hřích. Román. Seš. 5.—7. po 25 h. Velmi zajímavé. — Za českou slávou. Vede K. Hipman. Seš. 10. a 11. předvádí nám Benátky, Lucemburk, zámek Olešnický, Pasov, dóm Svatoštěpánský, bojiště u Kresčaku, Ostřihom, český hospic v Římě, vnitřek katedrály ve Hnězdě, chrám kladecký, radnici v Remeši, dóm ve Vratislavi, Plavno v Sasku, hroby Dagmary a j. Seš. za 80 h.

Názorná květena zemí koruny české, obsahující též čelnější rostliny cizozemské, pěstované u nás pro užitek a okrasu. Běžná čís. seš. 75.—77. (poslední) Díl I. seš. 13.—15. Úplné ve 4 svaz. za 47 K. Nakladatel R. Promberger v Olomouci. Dílo to velmi významné.

Oavěta. Listy pro rozhled v umění, vědě a politice, redakce V. Vlčka na Král. Vinohradech. Roč. 34., čís. 8. obsahuje vynikající práce. Předplatné na rok 14 K 40 h.

Vlast. Časopis pro poučení a zábavu. Redaktor T. Škrdl. Nákladem družstva „Vlast“ v Praze. Roč. XX., čís. 5. s velmi bohatým obsahem. Roč. předpl. 10 K. — Nákladem téhož družstva: Vzdělávací četba katolické mládeže. Řídí Frt. Jelínek. Roč. II. čís. 5. a 7. Obsah: Blahosl. Hrozna. Tak se chovej. Pomlázky. Seš. za 7 h. — Hlasý Svatováclavské. Řídí Vl. Hálek. Roč. IV., čís. 1. Hnutí terciářské. Za 7 h.

Časopis Musea království Českého. Řídí Frt. Kvapil a Č. Zibrt. Roč. 77. Sv. 5. a 6. Nákladem Musea království Čes.

Českosl. Letopisy Musejní. Věstník musej a měst. archivů českoslov. Vydává a řídí V. V. Jeníček v Čáslavi. Roč. II. čís. 1. a 2. Předpl. na rok 6 K. S přílohou „Numismatické štítky“.

Česká hudba. Časopis věnovaný české hudbě vůbec, zpěvu solovému i sborovému, směru světského i církevního. Pořádá Al. Strébl. Roč. X., čís. 3. Vychází dvakrát měsíčně za roč. předpl. 8 K. Administrace v Hoře Kutné.

Kazatelna. Homiletický časopis. Pořádá Fr. Vaněk. Roč. II. čís. 4. K čís. 3. příloha A. Thein: Passio Christi — salva me! K srdci i rozumu. Šest řečí postních. Cena 80 h. Nákladem R. Rupp v Pelhřimově.

Rozhledy po lidumilství. Nákladem spolku „Družina bl. Anežky České“. Řídí F. C. Vlk. Roč. XII., čís. 2. Předplatné na rok 4 K přijímá pl. K. Baumgartlová v Karlíně.

Žijme prostě. Ze sbírky „Otázky a názory“ roč. III. sešit 1.—6. Přeložil Lev Solc. Nákladem J. Laichtra na Král. Vinohradech. Sešit za 30 h.

Máj. Belletristický týdeník. Redaktor Frant. Herites. Nákladem Družstva Máje v Praze. Roč. II., čís. 23. a 23. Předpl. na čtvrt roku K 2.90.

Eva. Katol. obrázkový měsíčník pro vzdělání čes. žen a dívek. Nákladem Nov. Života v nov. Jičíně na Moravě, redakce M. Kavanové. Roč. I., čís. 2. Předpl. na rok 2 K. Odporujeme.

Věrouka katolická. Učebnice pro vyšší ústavy dívčí; vzdělá na základě velikého katechismu Xaver Dvořák, katecheta vyšší dívčí školy v Praze. Schváleno nejduš. k. arcib. ord. v Praze a ministerstvem kultu a vyučování. Cena váz. výt. 1 K 70 h. Vydalo Cyrillo-Methodějské knihupectví Gustav Franci v Praze 536.-I.

(Zasláno.)

Pan JAN STANEK,

pasíř a ciseleur

v PRAZE-I., ulice Karolíny Světlé číslo 19.

Dělna kostelních nádob a umělých prací z kovu.

P. T.

Překrásná lampa a veškeré jak oltářní tak i nástenné svícny vkusnou slohovou úpravou uspokojují plnou měrou a mám za jisté, že budou Vaší ct. firmě dobrým doporučením. V dokonale účte

Fr. Schiller, řídící učitel.

V Sezemích, 5. prosince 1903.

(Zasláno.)

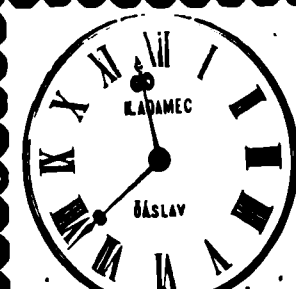
Panu KARLU ZAVADILOVI,

zlatníka a pasíři v Chrudimí.

Zasluku jsem obdržel; jsem úplně spokojen. Doporučuji Vás svým spolubratřím.

Sopotěch, p. p. Ždírec, dne 6. června 1901.

Václav Havlík, farář.

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi
KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Založeno roku 1853.

Petra Buška synové

v Syrovově, Čechy,

umělecký závod sochařský a rezbářský pro práce kostelní, parostrojní truhlářství doporučuje uctivě

k době velikonoční

Boží hroby, křížové cesty, Těla Páně a klečící anděly ze dřeva řezané a polychr.

Sošky „Vzkříšení“ ze dřeva řezané a polychr.

velikost 55 60 65 70 cm

korun 32 34 36 42

Pro levné Boží hroby: Těla Páně ze sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychr.

velikost 90 100 115 130 140 cm

korun 24 28 36 42 48

Klečící anděly ze sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychromované

velikost 40 54 65 cm

korun 12 16 22 kus

Provedeno přes 450 oltářů a Božích hrobů

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Vždy 50 žiněných matrací
na skladě.

Velkolepý výběr vzorů povlakt
na žiněny.

MATRACE

žiněmi plněné od zl. 17.- do zl. 60.-, lesní travou plněné od zl. 5.50 do
zl. 8.50, dřevitou vlnou plněné od zl. 4.50 do zl. 7.50.

Slamníky

plněné čistou dlouhou žitnou slámou od zl. 2.50 do zl. 3.50.

Za čisté plnění žiněmi se ručí.

Cenníky zdarma a franko.

Jan Stoupa

v Praze, Václavské nám. č. 32.

Žadejte

od firmy KAREL
ŠIMEK, speciální
závod se svatými obrázky
v Česk. Budějovicích

prospekty

upomínek pro sv. přijímání,
jež se franko a

zdarma

zasílají. Tamtéž k dostání
na ukázkou vzorek jak upo-
mínek, tak i malých sv.
obrázků.

Jen krásná provedení a mírné ceny.

Nejdůstojnější bisk. konsistoří doporučený
umělecký závod

Jos. Kieslich

v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a ob-
novování

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s od-
bornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť
trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně
a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přehledná pochvalná uznání po ruce. Roz-
počty, cesty atd. ochotné a bezplatné.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

Pradleny!

Perte prádlo ==

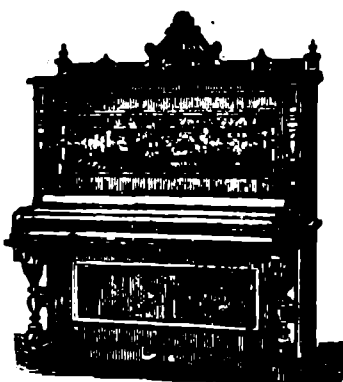
NAFTOLEM!

Ušetříte času, ruce
i prádlo. Vyperete
lehce, brzy a bílit
prádlo nikdy ne-
budete.

Na skladě mají firmy: Fr. Chudimský,
E. Řezáč, Krestová, Ippen, Vachek a
Schejbal, vesměs obchodníci v Hradci Král.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

PIANA PIANINA a HARMONIA

nejnovějších
soustav — levně,

těž na splátky a výměnu nabízí továrna

AL. HUGOLHOTA, HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášovo nábytku proti lah-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů
J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —
koňak, slivovici, borovičku, jeřabinu,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), vína sladká a víno šumivé (šampaňské).
Upozorňujeme zvlášť na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.
Závod vyznamenaný byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí
státní a diplomem slatě medaille, a mnohými ji-
nými diplomy s právem ražení slatě medaille.
Vzorky zdarma a franko.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatervův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 19
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, st-
ěmi vsazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.

zhotovuje zručně a levně
kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho pochvalných příspěvků vyloženo
k nahlédnutí.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látek jest u Tkalcov. výrobního spele-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Těž lze
obdržeti partie zboží 30 mt, obsahující každá
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotýše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,

VII. o., Seiden-
gasse č. 35.

Na ukázkou zasílá
se vše franco.

NOVOTINY

tu- i cizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro
veleúčelné du- venstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požá-
dání zašlou.

OBNOVA

Číslo 12.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 18. března 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Jasně pojmy.

(8) Chci tady pověditi něco naučného. Látka, již míním v hlavních rysech probrati, jest vyňata z našeho veřejného života politického; jest tedy až do všednosti otrěpaná, protože mnoho politisujeme. Jsou to vlastně pojmy běžného názvosloví politické praxe, které neustále bzučí a blyskají se v žurnálech i na řečnické tribuně, jest to náš arsenál, z něhož útočíme a hřímáme proti vládě, Němcům a jiným nepřátelům. Slyšte: státní právo, historické i přirozené, autonomismus, samospráva, centralisace a decentralisace. K tomu si přimyslete otázku, zda státní právo v personální unii nebo v reální, a pochopíte hroznou matenici pojmů těchto v hlavě toho našince, jenž rozdílův a hranic jejich nezná. Ten hlavní cíl státního práva se všemi pojmovými oběznicemi jest v nejširších vrstvách předmětem takového nejasného chťení, že mám s to chuti mnohé našince a též mnohé politické vůdce přirovnati k hrdinům ruských společenských románů, hledajícím smysl života. Ten Pjér, Oblomov, Foma Gordějev stále se rozbíhají, stále něco chytají a když chťejí zvolati: „Aha, již to mám,“ rázem se před očima jejich zatmí a oni poznají, že tajemný cíl opětně kamsi zapadl.

„Zmatek nad zmatek“ jmenuje se jedna veselohra. Jenže v kritické přítomné době člověku nechce se smáti, jako spíše zmocňují se ho dojmy tragické, zejména když sestavuje politickou bilanci od doby ústavních pokusův až do dneška. Nejen že jsme se nikde k cíli svému nepřiblížili, ale i tam jest hrozná prohlubeň, kde měla vinouti se schůdná, ujetá silnice. Míním politickou výchovu lidu. Lhal bych, kdybych řekl, že výchova ta jest špatná, — my vlastně žádné výchovy politické nemáme. Docela přirozeno. Kde stůně rozumově vůdce, nemohou býti vědomi ani vedení. Již často jsem se přesvědčil z řečí mluvených i tiskůvých, že mnozí tak zvaní předáci co do pojmů svrchu uvedených nemají v hlavě náležitě jasno, ač chléb ten lámaný davům při každé příležitosti i nepřiležitosti, ať hrom bije nebo slunce svítí.

Státní právo historické! Hlavním jádrem českého státu od doby Lucemburské byly Čechy, Morava a Slezsko a od těch časů země ty nazývají se korunou českou. V dobách husitských dědičnost koruny ustoupila volebnosti. Svobodně volen byl za krále českého Sigmund, jehož zeť Albrecht Rakouský, Ladislav Pohrobek, Jiří Poděbradský a Vladislav Jagejlonský. Když syn jeho Ludvík padl u Mohače roku 1526, sešel se český sněm, aby zvolil si nového krále. Mimo jiné kandidáty poslal posly své též Ferdinand Habsburský, jenž měl za manželku Anna, dceru Vladislava Jagejlonce. Poslové žádali, aby Ferdinand a Anna byli prostě uznáni za dědice koruny. Sněm však odmítl dědičný nárok a rozhodl se pro svobodnou volbu. Byl zvolen Ferdinand, jenž dal stavům českým revers, že nenuceně a dobrovolně zvolili ho za krále českého. Jest tedy zvolení Ferdinanda za krále českého nejen památnou dějinnou událostí, nýbrž i faktem, plně právní platnosti požívajícím. Ferdinand I. později přičiňoval se, aby uznána byla dědičnost v rodě jeho a dosáhl, že ještě za živobytí syn jeho uznán byl dědicem koruny České. Po Ferdinandovi nastal mezi národem a panovníkem poměr ústavní v tom záležející, že nový král nabytí moci vládní teprve přijetím od sněmu (nebyla to volba) a korunovaci. Byla to tedy jakási dědičnost smíšená. Po bitvě na Bílé Hoře však zavládla dědičnost úplná, ale korunovace zachována byla jakožto veřejné osvědčení svrchovanosti a jednoty země koruny České.

Jsou krátkozrací Čecháčkové a jsou mezi nimi i poslanci, kteří občas si zadeklamují, že bitvou na Bílé Hoře samostatnost českého státu byla zničena. (Němci proti českému státnímu právu dovolávají se bitvy na Bílé Hoře tvrdíce, že tehdy český stát byl zrušen.

Čeští kmotři rozumcové Němcům svoji bezhlavostí jen pomáhají.) Míneňi toto odporuje dějinné pravdě a právní jistotě. Ferd. II. jen omezil moc vzbouřivších se stavů a svoji moc upevnil směrem absolutistickým, kdežto podstatné vlastnosti státní samostatnosti zůstaly nedotčeny. Zůstalo dědičné monarchické právo, totiž každý panovník z dynastie Habsburské v Čechách nastupoval jako dědičný král Český, zůstala korunovace, potvrzena byla zemská privilegia, z nichž nejdůležitější bylo neodcizování od koruny, dle něhož český panovník nesměl žádného území od státu českého odcizit bez svolení sněmu českého. Vždyť ještě Bedřich Veliký r. 1743 odřikací listinu pro vévodství Slezské od stavů českých si vyžádal. Po té zůstalo právo sněmu svobodně voliti nového krále po vymření dynastie, generální sněmy měly možnost i dále se scházeti, čímž zejména naznačeno spojení zemí v jeden státní celek. Nejhlavnější však důkaz státní samostatnosti české i po bitvě Bělohorské byla jsoucnost a působnost české dvorní kanceláře, kteráž obzvláště zákonodárni a správní jednotu země koruny České veřejně osvědčovala.

Ovšem počaly se vyvíjet společné úřady již za Ferdinanda I., kdy všechny země byly v personální unii, — spojeny jsouce tedy osobou panovníka, zachovávaly svoji státní samostatnost. Vedle těchto společných úřadů, jako byla dvorská komora, vojenská rada, byly zvláštní komory skupinové, které právě státní onu samostatnost svých zemí představovaly. Pro český stát byla to česká dvorská kancelář ve Vídni. V Obnoveném zřízení zemském r. 1627 Ferd. II. chtěl z české dvorské kanceláře vytvořiti nejvyšší úřad pro všechny úřady země koruny české. To se mu podařilo a čeští kancelářové druhdy nabývali velikého významu, jako na příklad český kancelář Oldřich hrabě Kinský byl vlastně prvním ministrem císaře Leopolda. (Universitní přednášky prof. Riegra.)

Šlechtický titul, udělený českou dvorskou kanceláří, platil za plně oprávněný, kdežto rakouský a uherský byl v zemích českých považován za cizí a musil býti znovu uznán. Při všech jednáních, která týkala se zájmů země koruny České, kancelář česká jednala s dotčenou kanceláří jinou. Veškeré zákony a nařízení byly vyhlášeny českou dvorskou kanceláří, ano českou dvorskou kanceláří vyhlášeny byly i solní patenty, mýtní mandáty, nařízení o pochodech a zásobování vojska, které vyšly z dvorské komory (úřad finanční), anebo z dvorské vojenské rady. A přece měly tyto ústřední úřady i v zemích českých své podřízené úřady, nicméně však zmíněné vyhlášení se dalo, aby dvorskou kanceláří samostatnost státní byla veřejně osvědčována. (Dr. Kramář: České státní právo.)

Jako nejvyšší soudní stolice působila Česká kancelář pro země české, když strany, užívající posledního prostředku právního, práva nebo milosti u krále samého se dovolávaly. Ale i ta skutečnost, že kancelář česká byla ve Vídni, neměla významu. Neboť česká kancelář vždy vystupovala jako prvý poradní úřad krále českého. Byl-li tedy král v Praze, docházela a byla posílána odvolání (apelace) české dvorské kanceláři do Prahy. (Kalousek, Státní právo.)

Z uvedeného tedy zřejmo jest, že právní život země koruny České byl docela samostatným a že tudíž česká dvorská kancelář byla ministerstvem českého státu, sprostředkujícím v zákonodárství a správě mezi zeměmi a králem a naopak. (Pokračování).

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 16. března.

(Několik slov po pražských demonstracích. — Ku sjednání strany staročeské a k jeho hlasu po dohodě českých stran.)

Dnes týden kypěla Praha ve varu národnostního rozvášnění. Hlavní ulice a třídy byly

plny obecenstva, všude jevil se zimniční chvat nebo rozčilení a k večeru pravidelně hrnuly se ze všech stran tisíce lidu k ohnisku, jež onen var rozněcovalo a rozpalovalo a jehož nistěj nachází se ve známém domě na Příkopě. V kasárnách mělo vojsko hotovost, půl setniny četníků táhlo denně k večeru z Menšího Města na Staré Město, mluvilo se dokonce o ostrých patronách, v Josefských vojárnách čekala švadrona dragonů při osedlaných koních. Ulice byly plné policajtů, noviny konstatovaly zatčení sta osob, jež prý spáchaly něco, na co jsou „léta“ kriminálu, na Václavském náměstí byl dvakrát proveden vojenský manévř. O tom všem známý tisk do celého světa vykřikoval hotové báje, tak že se čekalo, že v Praze potече krev potokem.

A dnes, zrovna za týden, kdy Praha poskytovala výše namalovaný obraz všeobecného pohnutí, jest zde klidno a ticho, jako by se bylo zde před týdnem vůbec nic vzrušujícího nestalo. Vlna, kterouž smýšlení pražské obecnosti vzkypělo, klesla tak rychle, jako rychle se vzedmula. Koho a co sebou spláchla, to se ještě neví, ale v Praze je pokoj jako v době, kdy si naše hlavní město svorně pochutnává na švestkových knedlicích.

A proč? Jakmile zmizely příčiny, pro které se pražské obecenstvo jítřilo, zmizelo ihned také jítření, jež ovládalo tentokrátě ponějvíce mládež, což působilo všeobecné překvapení. Mělo se totiž za to, že Česká mládež nynější doby nemá dostatek vznětu pro otázky, jako je národnostní rozhorlení se. A zatím ve čtyřiašedesáti hodinách po tom, co na Příkopě demonstrativně pestrily se čapky buršáckých družin, začaly se zde hemžiti tisíce baretů, jež si české studentstvo opatřilo a kde jaký mladý člověk, skoro každý měl na prsou slovanskou trikoloru, jež se na jednou objevila také i u dívek. Dívky jednak nosily ze slovanské trikolory upravené vázanky na krku a jednak měly trikolory jako mašle na prsou. Něco podobného Praha doposud neviděla. A zaznamenati dlužno, že sta a sta dívek družila se na Příkopě k mužské mládeži, když zde tato na demonstrativní buršácký buml tichou procházkou odpovídala. Česká děvčata dala se tentokrátě s neobyčejnou odvahou a horlivostí do politiky ulice, tak že se dokonce jednou srotila v zástup několika set hezounkých hlaviček a skupila se kolem Jungmanova pomníku, před nímž s nadšením zapěny písně „Kde domov můj“ a „Hej Slované“ a potom tento zvláštní a neobyčejný shluk spanilých demonstrantek valil se odtud na Příkop.

Tohoto zjevu poděsili se nečeští obchodníci nejvíce, neboť emancipace českých žen od nečeských obchodů znamenala by obrovský politický krok na národohospodářském poli pražském. Proto nemožno toto demonstrativní vystupování české ženské mládeže přejíti mlčením. Jak i na české straně překvapovalo, tomu nasvědčuje, že tu a tam spínány ruce nad tím, že ta česká děvčata demonstrují bez — gardedam.

Minulý týden skončené hnutí v Praze vyvoláno bylo stranou protičeskou, která však brzy poznala, že se uýlila, že své síly a vlivy přeceňovala. Donfáme, že si každý velice dobře přístě rozmyslí, než-li začne opět s něčím podobným, co bylo v Praze minulý týden aranžováno. Byly to události jenom politování hodné a kde kdo rozumný, každý hleděl působiti k tomu, aby jim byla učiněna co nejdříve přítrž. Neboť důsledky jejich předce jenom těžce dopadly na český živel, jak výbuchy proti českým menšinám svědčí.

Doufáme, že však záležitost tato nepadne v zapomenutí a že nebude položena ad akta, jak se má patrně státi. Najednou na stranách, odkud vzněty na popouzení českého lidu nebyly v čas uhašeny, nastal patrný obrat a důkladný ústup, což však zástupcům českého národa nesmí postačiti. Jejich povinností jest dnes podstatu bouřlivého pražského týdne po neděli kýchavné jak náleží ověřiti a důrazně

žádati zodpovězení na otázky, jež ve příčině této musí na svým místě položit.

Nebezpečí, jaké v týdně onom Praze hrozilo, nemí se přehánět, neboť odvráceno bylo jenom nepříjemností a sebezapřením české veřejnosti a českého tisku. Kdo nebezpečí to vyvolal, kdo je umohl, to jest známo, proto zajisté bude proto přidržen ke příslušné zodpovědnosti.

Kdyby byl někdo dnes deset let, totiž r. 1894 propel mínění, že strana staročeská, která byla tehdy pokládána za mrtvou, vstane z hrobu, byl by býval pokládán za hotového blázná!

Před desíti lety české veřejnosti ani smělé programy strany mladočeské více nepostačovaly. Na povrch českého veřejného života draly se proudy tak zvané pokrokové, jejichž naivním míněním bylo, že postačí pouhá vůle, aby se něco stalo. Proto když mladočeské programy narazily na první překážky, měli zastupcové jejich největší odpůrce ve vlastním dorostu mladočeském, který pohrdaje zkušenostmi, jež měl před očima, jal se politicky fantasirovati a dobrodružiti. Za několik málo let stala se následkem toho z české společnosti pestrá směsice stran a frakcí, které se dohromady hádaly a tahaly vlastně jenom o to, kdo má za voliče mluviti.

Co a jak má říci, ani o to se vážně nejednalo, neřkuli aby se bylo uvažovalo o tom, jak má kdo jednati.

Následkem toho dospěly české poměry k nynější své bezradnosti, v jejíž době dějí se — politické zázraky.

R. k po smrti nezapomenutelného a z veřejného života zahnaného vůdce národa dra Fr. Lad. Riegra, s jehož stranou nikdo více již před desíti lety počítati nechtěl, sešly se zbytky této strany v neděli dne 13. března k imposantnímu sjezdu, jehož účelem bylo, trosky v rozmanité strany a frakce rozbitého národa sebrati a shromáždit opět pod jeden společný prapor k jednotnému postupu.

Hájíce z nejsilnějšího přesvědčení na těchto místech již od r. 1895 důsledně a vytrvale tu zásadu, že v našem veřejném životě prvním paragrafem politické naší akce jest nezbytno vyhledávati jenom a především to, co nás v mocného národního a politického činitele spojuje a vystřihati se všeho, co nás tříští, musíme rádi a ochotně nedělní jednání strany staročeské neboli národní vítati jako maják ve vlnobití nynějších rozháraných a neutěšených našich veřejných poměrů.

Proto cele stavíme se na stanovisko nedělního sjezdu strany staročeské, pokud se zasazuje o sjednání dohody všech vážných českých stran a pokud by s dohody té vyplynula žádoucí revize českého národního a politického programu.

Pokud možno z důležitějších zjevů našeho národního a politického života souditi, jest nade všechnu pochybnost každému jasno, že dnes značná většina národa našeho stojí na

stanovisku konservativním, kteráž ovšem je potřebné moderní a době odpovídající pokrokovosti neodpírá.

Agrární strana stojí na principech konservativních úplně, strana mladočeská jim dávno více neodpírá, proto strana staročeská promluvila docela v čas, když se ozvala, že nadešla chvíle, kdy staré spory pozbyly své palčivosti a že palčivost ta změkla ve shovívavost, která by druhdy rozdílné náhledy mohla stmeliti v nový silný celek.

Ostatně jiného východiska pro politicky u nás myslící lidi dnes není, nežli za útupek souseda učiniti vzájemně útupek sousedu. Tak zvané mladé strany, v něž kladeny byly své doby veliké naděje, staly se obětí politické nezralosti svých vůdců tak, že dnes s nimi nikdo více nepočítá, proto jinak nelze, nežli nečekati na náhody další budoucnosti a sáhnouti k tomu, co jest zde.

Při tom získkem by bylo dnes obrovským, že to, čeho dřívejší politické organizace českého národa, ať staročeská nebo mladočeská, většinou postrádaly, toho by se dostalo nové naší národní a politické organizaci dnes štědrým vínkem.

Strana staročeská v letech sedmdesátých a osmdesátých měla v řadách svých jenom nepatrné procento českého úřednictva ve státních službách. Strana mladočeská přes všechny své radikální deklamace získala v ohledu tom již více a v tom spočívá veliká její zásluha, že totiž v byrokracii a konečně i ve vládě měla své stoupence. S novou pak organizací národa na základě dohody všech politických stran českých došlo by nezbytně k tomu, že onen důležitý a dnes velice mocný činitel a síce státní úřednictvo, jež se rodem a smýšlením svým hlásí k národnosti české, nepochybne v 75% by s revizí a sjednocením českého politického programu sympatisovalo a souhlasilo, čímž by váha české politiky přirozeně přešla také z dosavadního svého hejdukování v samosprávu i do organizace správy státní, což by bez užtku a ceny pro českou věc nebylo.

Vzpomínáme při tom slov Riegrových, pro něž jsme se v letech osmdesátých velice zlobili. Chtělo se na něm, aby něco s českým klubem na říšské radě vymohl. On radil, aby v té věci bylo zakročeno na jistého vysokého úředníka. Odporovalo se tomu a trvalo se na tom, aby to vymohl on. Ale starý, zkušený pán se trpce pousmál a pronesl, že jeden dvorní rada často zmůže a dokáže více, nežli celý parlament.

Snad máme od té doby za nových dvacet let dostatek zkušeností, že jest to pravda a proto nebylo by politické, aby se s tím nepočítalo. Dnes mluviti o „cepech“, když již každý chalupník vypůjčí si na vymlácení svých několika mandlíků „mlátičí stroj“, jest i v politickém krasořečnění překonaným stanoviskem.

Ostatně v čem především by se jevila restituce českého státního práva? V tom, že bychom byli spravováni úředníky, kteří český smýšlejí.

vědouce, že navštěvují „vlastní svůj ústav“, námi gymnasisty, žáky instituce státní, pohrdali a kde nás nalezli v menšině, prostě nás zabili a když jsme jim nechtěli dobrovolně ustoupiti, bez okolků nám vyprávěli. Poněvadž pak třetina gymnastů bydlila v Borromaeu a jsouc tam pod dozorem, nasměla se toulati, bývali jsme my gymnasisté pravidelně v menšině a když jsme se realistům na hřišti nebo na procházce neuhnu, často dokonce bití. Ku příčině výprasku tehdy v Hradci stačilo, býti malým gymnasistou. Hradečtí výrostkové ihned na jednoho spustili „ty votroku“ a když se proti tomu ohradil, měl hned klobouk sražený a pro neuctivost dostal ran jako máku.

Octl jsem se vícekrát v takovéto situaci. Třem jsem se ubránil, ale když se jich na mne shrnulo více, byl jsem uštván a bit, co se do mne vešlo. V ohledu tom často jsem se utkal s pozdějším svým milým přítelem Eugenem Kaldararem, nyní poštovním kontrolorem, který je o dvě leta starší, vícekrát jako žák třetí realky nade mnou zvítězil a také vícekrát přede mnou uhnul, když jsem ho někde samotného dopadl.

Tyto útoky realistů na gymnasisty byly tehdy ve hradeckém vzduchu jako jeho ošklivá specialita, která zajisté že již převzetím realky z obecní do státní správy a vůbec změnou poměrů vymizela.

Jinou královéhradeckou specialitou bylo výše již uvedené oslovení „ty votroku“.

Plnokrevný Královéhradečan nepřítel svého zlobně oslovoval tehdy titulem „ty votroku“; když někoho chtěl označiti jako chytráka, řekl „to je votrok“; když někoho chválil nebo velebil, pronesl „ty jeden votroku“. „Votrok“ hodil se na všechno. Byla to bána i chvála, nadávka i lichocení a záleželo pouze na tom, jakým přízvukem bylo ono slovo proneseno. Mělo celou řadu tónů a každý ton jiný význam.

Další královéhradeckou zvláštností byl nikde jinde snad neužívaný název hrudování se sněhem. Sněhová koule slula v Hradci „puška“ a hrudo-

vo se nazývalo se „puškovaním“. Původ této královéhradecké zvláštnosti kladl jsem, uvažuje jako student o ní, do dávné minulosti města Hradce Králové, až do husitských dob. Královéhradečtí měšťané čili krátce „Hradečané“ bývali tehdy obávanými a smělymi válečníky, kteří na četných svých výpravách vojenských byli ozbrojeni nejmodernějším způsobem. Mívali s sebou „děla“, jimž se tehdy říkalo „pušky“ a střelbě z nich „puškování“ a z toho asi v Hradci potrvál až na naše doby název, že zde koule na nepřítel mētáná, třebaž byla namačknuta jenom ze spěchu, slove „puška“ a kulování „puškovaním“.

Možná že paměťme za daných poměrů, kdy se s nepřítelům nám strany o českém smýšlení státního úřednictva tolik a tak často mluví, sami dříve působili v tom směru, aby toto úřednictvo mělo v národě oporu a ne pořád jenom opozici?

Proto jest věci moudré a platné politiky, tomuto úřednictvu, o jehož váze a moci pochybovati nelze, přijíti vstříc politickou organizací, se kterou by mohlo sympatisovati a v níž by mělo také zájem a po případě podporu.

O českém duchovenstvu zde mluviti netřeba. To stálo a stojí stále pevně a věrně na národním stanovisku i přes to, že je nerozumné a bezdůvodné kopáno od těch, kteří by je měli vlastně podporovati, poněvadž jsou vůdci!

Tolik jsme měli za vhodné pověděti při netušeném z mrtvých vstání strany staročeské, jejíž první nové ozvání se v české veřejnosti není volání po pomstě, není oprávněný výsměch, ale která káže lásku, shodu, jejichž potřebu není nám třeba dokazovati!

Obrana.

(2) Separatismus čili osamocnost klern. „Bílý Prapor“ opět epistolou na Hradecku zaslanou horlí proti separatismu čili odloučenosti kněžstva, které „utraní se prý ze stavovské pýchy a bohorovné povýšenosti lidu. Tento separatismus uměle vyvolaný a uměle živěný, nepřirozený a nemravný oddálil prý kněžstvo od lidu — vinou kněžstva. Přestaloť namnoze s lidem cítiti, vyvýšilo své stavovské potřeby nad potřeby národního celku, věnovalo svůj peníz výšl z daní a darů lidu většinou jen na své úzké potřeby stavovské a vidouc, že se tím lidu odcizilo, stouplo uražené stranou, když lid začal jíti a pracovati bez něho“. A časopis „Obnova“ prý separatismus podporuje uveřejňováním darů na „Adalbertinum“. Někdo „prý začal stavět a nedověděl to dokončiti“ a nyní prý dělá se mravní nátlak na kněžstvo, aby na „hospodu“ platilo. Na Ústřední Matici prý neplatí. Jest třeba prý „obětavosti a prací kulturní zjednáme si stracené přízné lidu i intelligence, ať už si o tom škarohlídové pochybují čili nic“.

Po přečtení této epistoly „B. P.“ v č. 11. obrátili jsme si první list, zdať tam dosud nalezáme v titule „Obzor katolické moderní intelligence“, protože mnohé myšlenky ve stati této pronášené patří spíše do listu liberalní intelligence, nežli do listu kněžského. Separatismus čili vyloučenost kněžstva dobrovolně a soustavně pěstovanou potírá „Obnova“ již po kolik let, zejména v pražských dopisech a proto musila zakusiti mnohé příkoří od těch, kteří cítili se tímto úsudkem dotčeni. A upozorňujeme opět s důrazem na svou principiální zásadu, dle níž hájíme zájmy duchovenstva jen do té míry, pokud na existenci

vání se nazývalo se „puškovaním“. Původ této královéhradecké zvláštnosti kladl jsem, uvažuje jako student o ní, do dávné minulosti města Hradce Králové, až do husitských dob. Královéhradečtí měšťané čili krátce „Hradečané“ bývali tehdy obávanými a smělymi válečníky, kteří na četných svých výpravách vojenských byli ozbrojeni nejmodernějším způsobem. Mívali s sebou „děla“, jimž se tehdy říkalo „pušky“ a střelbě z nich „puškování“ a z toho asi v Hradci potrvál až na naše doby název, že zde koule na nepřítel mētáná, třebaž byla namačknuta jenom ze spěchu, slove „puška“ a kulování „puškovaním“.

Ačkoliv v Hradci panovala v letech sedmdesátých celkem velice ryzi a výrazně bohatá čeština, užíváno zde obecně ve vzájemném oslovo-
vání se onikání a neřici u krámkou sedící babce: „Kolik pak hrůšek dávaj“ za nový? bylo užá-
kou. Vykalo se zde jenom sedláckým, jimž sou-
strastně přezdívalo „hřbetů“. Krejcar nazýval se „nový“. Blumy jmenovány „karlátka“ a bram-
borům říkalo se obecně „erzle“. „Bandory“ slulo
černé, solí a kmlnem posypané podbělné pečivo.

Toto jinde neobvyklé pojmenování bramborů a podbělného pečiva zjednálo dvěma mým kolle-
gům, plnokrevným Hradečanům, jedenkrát koncem
let sedmdesátých velice nepříjemnou situaci. Vy-
razili si o prázdninách pěšky do zámraských a
teplických skal a kdesi mezi Náchodem a Policí
dali se do řeči s pracujícími na poli lidmi. Ho-
spodář se jich vřídne po tamním mravu ptal
„odkud a kam“. Když mu to pověděli, ihned se
tázal: „A po čem pak jsou v Hradci bandory?“
„Po dvou nových jeden“, zněla ochotná odpověď.
„To snad ne“, namítal udivený nad tím horák.
„Žádný pekař je levněji nepěče“, jal se mu jeden
z kolegů vykládat. To bylo pro horáka mnoho.
„Čak v Hradci pečou bandory pekaři?“ osápl se
v domněnku, že si mladí pányové chtějí dělati z něho
bláznů. „A ne? Snad nemyslíte, že si je každý
váš sám v hrnci jako ženskou knedlíky?“ pe-
šťastně replikoval jeden z nich. „Jestli že něco

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

VI.

Život drobného královéhradeckého student-
stva před třiceti lety nesl ráz a povahu své doby.
Studium humanitní vedlo tehdy zápas o supremát
nad nově zaváděným studiem reálným, k čemuž
ještě přistupovalo to, že tenkrát národ český stál
v tuhém odporu proti vídeňské vládě, tak že v dů-
sledku pochybeného stanoviska žádná státní in-
stituce nebyla populární. Proto na obecních real-
ných školách královéhradeckých studující mládež,
„bojující“ za svou společenskou rovnocennost
s gymnasisty, měla pro sebe to, že učitelé její
byli v ohledu politickém mnohem neodvlejší,
nežli profesoři škol státních. Dnes jest to snad
ku podivu, že podobných věcí si chlapci na nižších
školách středních všimají, ale bylo to faktum. Po-
něvadž tehdy v Hradci s realisty sympatisovalo
celé město, zbývala nám gymnasistům jenom ta
sláva a „výhoda“, že naše studie trvaly o rok
déle, nežli studie na realce. Gymnasisté s realisty
se v Hradci stále přeli o to, které školy jsou
lepší, což dnes vysvětlují si tím, že tenkrát se
také přel celý národ o to, kdo je chytřejší politik
a proto že také všude zavládající sporování se
nacházelo půdu již i mezi chlapci, kteří se hádali
alespoň o to, kdo je na lepších školách.

Sporování toto však nepřestávalo na hádkách,
anobrž následkem jejich bylo dokonce vzájemné
pohrdání gymnastů realisty a naopak. My
gymnasisté nazývali jsme realisty „prkynkáři“ a
realisté přezdívali nám gymnasistům „sirkátů“. Vzájemné toto sočení neomezovalo se však na
pouhou výměnu slov, anobrž nacházelo výrazu i
v násilnostech a pranicích mezi gymnasisty a
realisty. Na realce studovalo tehdy velice mnoho
královéhradeckých rodáků, domácích synků, kteří

tohoto stavu má zájem též národní a společenský celek. Ze nikdy jsme netapili záslahy katolického kleru a nematili práci jeho konavými kritikami, to je odůvodněno jenom tím, že dáváme pozitivní vzdělávací práci přednost před oslňujícími reformními nápady. Známé historii vývinu nynějších poměrů trochu snad delší, nežli jak ji vykládá dopisovatel „B. P.“. Pamatuji se na heslo, které bylo vydáno Drem Englem na schůzi v Kolíně r. 1893: „Vyčistit všecko, co značistila klerikální vlna“. Pamatuji se ještě velmi dobře to vyhazování duchovenstva z výboru různých besed, korporací, spolků a zastupitelstev, které nastalo po vydaném hesle Englově. Kněžstvo bylo násilím aneb hrubým insultem donuceno vystoupiti ze řad, kde od dob probuzení získalo si nejvýznamnější zásluhu na kulturním a hmotném rozvoji národním. Jestliže dopisovatel „B. P.“ před 10 lety ještě v životě veřejném nepůsobil, přehlédl důležitou přechodnou periodu mezi lidovou prací kněze před lety 90tými a mezi separatismem nynějším, jenž se mu jeví jako něco „nemravného“. Je to stav „nepřirozený a nemravný“, ale výška ta spadá na jeho původce.

Klerus byl vyhnán z národního pole, ale proto přece nemohl a nesměl hráti roli vyvtrale soli, proto organizoval se vnitřně, sesiloval se stavovskými a věděl, že tuto odluku pocítí nejvíce ti, z jejich středu byl klerus vypuzen, připravoval se v zátiší ku konkurenci o přízeň lidu s různými pokrokovými reformátory, kteří nabízejí se právě po celé uplynulé desetiletí lidu za spasitele.

Nedávno jednoho z nich neobtěžoval si na Hradecku odporovat docela moderní katecheta p. Svozil.

Z této snahy pracovat kulturně a národně i v době vnučeného separatismu zrodila se myšlenka „Adalbertina“, které by se mohlo zdát p. dopisovateli „B. P.“ jenom tehdy pouhou hospodou, jestliže při své návštěvě jeho nikde jinde nepobyl nežli právě v dolejší restauraci, kde se ovšem mohl zase přesvědčiti, že na tuto místnost se zrovna sbírali nemusí, ješto se vydrží sama.

Spolkový dům „Adalbertinum“ je vystavěn sice stavovskou kněžskou organizací, ale slouží v přední řadě kulturnímu povznesení lidu, jenž za dosti krátkou dobu mohl již užitečnost domu tohoto poznati. Jenom liberalní listy a pak nejnověji katolický „B. P.“ prospěšnost „Adalbertina“ neuznávají. Jaký to však kontrast mezi jednotlivými myšlenkami „B. P.“! Na začátku brojí se proti separatismu, v prostředku brojí se zase proti sbírkám, které jsou na prospěch hlavně lidových zájmů.

Tvrzení, že klerus nedává nic na Matici, je zlomyslnou pomluvou. V Hradci samém přispívá duchovenstva na tento národní podnik předstihují oběti všech druhých stavů. Nevadí-li se každá pětka zvláště, je příčina ta, že místní odbor maticí kvituje vždy celkový obnos. Nechápe se ostatně, proč by nemohl někdo dáti 1 zl. na Adalbertinum a současně též 1 zl. na

popadnu, tak uhlídáte — rozbouřil se horal, který si s Hradecany neporozuměl. Oni nevěděli, že se ptá na cenu „verteplá“ a on zase netušil, že mu udávají cenu náhodně nebo polické „podbělky“.

Vedle „bandorů“ bývaly královéhradeckou pekařskou specialitou „loupáčky“, z máslového těsta vyrobené placaté rohlíky, jež se v ústech jen rozplyvaly a jejich pekař pan Škabrada denně za kolik zlatých odbyl. Znám žedivě již pány, bývalé královéhradecké studenty, kteří na „loupáčky“ tyto dosud rádi vzpomínají. Do modra mákem posypané žemličky slouly „karásky“ a pak se v Hradci prodávaly živné černé rohlíky po „novém“, jakých jsem nikde jinde na pekařských krámech nikdy neviděl.

O žádný nápoj v Hradci nebývala taková nouze, jako o sklenici dobré, zdravé studniční vody. Za mých časů v Hradci nacházely se zde snad jen tři studně, z nichž byla jediná a sice pod starou fortanou proti Vodňáckým kasárnám se nacházející veřejně přístupná. Druhá nacházela se v biskupském semináři a třetí na dvoře ve vojenské pekárně. Lidé pili poněkud labakou vodu měkkou, již si musili dáti donášeti z kašen v putnách a proto v každé domácnosti chována byla za tou příčinou také královéhradecká specialita „štoudeva“, v níž se obyčejně nejméně vědro vody v zásobě nacházelo a zde třeba po leta kysalo! Hradečané této nouzi o pitnou vodu tak zvykli, že poměrně jenom málo domácností ke studní pro ni posílalo a jest to skutečně div, že v Hradci byl tyfus nemocí na tamní zdravotní poměry skutečně dosti řídkou.

Vedle vody byla také naprosto nedostatečnou kanalisace, čehož důsledky šle líciti zde nebudu, jak totiž času nočního dostavovali se do jednotlivých domů tajemní mužové, kteří potom ze dvorků ze žump vybrané výkaly ve škopcích nosili chodbami domů ven na ulici, kde je vylejvali do zvláštních vozů, v nichž je z města vyváželi. Noci takové byly pro domy, do nichž ti to tajemní mu-

Matici. Tak špatné přece ty poměry kněžské nejsou, aby nemohl kněz oželeť 2 zl. ročně na národní aneb kulturní podnik. Někteří snad nedají ani na Matici ani na Adalbertinum, ale napíší raději postní váhu o potřebě „obětavého“ působení kleru. Pánové, kdo pracuje, ten také obětavě bez reptání platí!

(8) Naši židovští přátelé. Pokud dlel bývalý arcibiskup dr. Kohn v Římě, staral se židovský tisk pečlivě o to, aby bolestné oné aféry co nejvíce na pohanu církve využítkoval. Vymýšlel si nejrůznější bájky; židovské žurnály se tvářily, jako by měly nejčerstvější a nejspolehlivější zprávy. Toť se rozumí! Pochod úplně tajného procesu prozradí Vatikán nejdříve — židovským listům! Což na tom, že častěji musila židovská žurnalistika své báchory poopravovati? Aspoň aféra neležela v zapomnutí, a semitská tiskovina se starala, aby aférou onou bylo pohaněno kněžstvo veškeré. Ovšem že v tomto řemesle vynikla nejvíce „Neue Freie Presse“. To byla také studnice moudrosti „Práva lidu“, „Času“, atd. Posledně židovský tisk prorokoval, že se Kohnovi pranic nestane. Prý „vrána vrane oči nevyklove“. Odkud ten drzý lhář věděl, že je papež jako Kohn? Posud ani židovský tisk nemohl přes všecko slídění vyzkoumati podstatnou skvrnu na bílé říze Pia X., mohl se poučiti i ze zpráv listů liberálních, že papež jest vzorným lidumilem, reformátorem upřímným. Ale přes to se musí po něm hodit kalem; lid se musí ohlupovat lží, že Pioví X. těžká obvinění budou lhostejna. „Realistický“ Masaryk musil k radosti Israele také přijíti se svou troškou do mlýna. Napsal v Naší Době o dru Kohnovi: „Rozumí se, že se z Říma vrátí bez pohromy, a stejně (!) se rozumí, že katolická moderna, kněžská i laická své protikohnovské tažení zastaví.“ Takhle píše universitní profesor, který se už před odstoupením Kohnovým musil přesvědčiti ze všech okolností o pravém opaku. Realistická družino, jakého to divného proroka máš! My zas víme, že se rozumí samo sebou něco jiného; kdyby semitský tisk i k hrdlu našeho národa sahal, bude Masaryk hodně opatrný, nechá meč v pochvě, jen aby si proti sobě své klienty nepopudil. On ví dobře, že národ za ním nestojí; proto dovede býti shovívavý k semitským spojencům. Realistický tisk, který z nedostatku látky nazývá Pia X. „pan Josef Sarto“, majitel římského papežství, který velice elegantně psal o „přenesení koncese živnosti papežské na p. Sarto — Krejčího“, ovšem nebude chváliti katolíka žádného. „Neue Freie Presse“ po resignaci dra Kohna měla své útoky velice stíženy. Spravedlivé stanovisko Sv. Otce pochválit nesmí, a odkud nabrati látku k tupení? Ale pomohla si přece. Už ví napřed, jak velikou pensí odstoupil arcibiskup obdržel; dr. Kohn bude také odměněn kardinálským kloboukem. Řím se bál odpadův od víry a k tomu nechtěl dáti popud. — Že se Řím zachoval charakterně z důvodů spravedlnosti, z příčin vyšších, o tom „N. F. Presse“ ani slova. „Čas“ docela prolihaně dodává: „Jisto je, že boj kleru

žové zavítali i pro celé jejich okolí nocmi hrozného utrpení.

Také se sněhem mívají v Hradci operu. Střechy úzkých, starých zdejších domů měly krovy přes hloubku stavení upravené, tak že voda a snh se střešních ploch sbíhaly jako do údolí do žlabů, nacházejících se na společné zdi mezi dvěma domy. Když pak se žlaby ty, nebo trouby od nich vedoucí ucpaly, měly domy za dešťových přivalů nebo v době tání sněhu mezi sebou na střeších ihned rybníčky a na půlách povolit, z nichž voda stropy do pokojů pronikala. Proto jakmile se v Hradci chumelilo, býval snh se střeš shazován lopatami na náměstí a ulice, aby se oněm možným rybníčkům předešlo.

Zvláštním hradeckým sportem bývalo také pokoušení novohradeckých občanů, kteří do Hradce v pytlích borové šišky, štepiny nebo suchou klet na trakařích na prodej přiváželi. Pro Hradečáka bylo jako mlsim, když mohl pod křandou těžkého trakaře prohýbajícím se Novohradečanu nebo Novohradečance říci: „Nožičky mu koukají!“ Upozornění takového následovala pravidelně hluchá výtržnost. Novohradečtí pravidelně postavili trakař a spustili výmluvný sermon, který Hradečany velice bavil. K vůli tomuto upozornění zlobili se Novohradečtí proto, že se jim předhazovalo, že když jeden tamní občan kdesi vozil na trakaři hrnce, že prý se mu mezi ně „přípletla“ cizí soška sv. Jana. Občan však nebyl při tom prý dost opatrný a nechal ji „koukat nožičky“, což ho prozradilo. To všecko zajisté že byl jenom nezbedný výmysl, pro jehož veřejné opakování se Novohradečtí tím více hněvali, čím méně bylo na něm pravdy. A čím více se hněvali, tím více je v Hradci připomínáním jeho zlobivosti.

To jsou celkem asi drobné zvláštnosti, které byly počátkem let sedmdesátých minulého století v Hradci přiléhavým sem cizímu chlapci nápadnými dotud, dokud sám také nezhradečtěl a neuvyl jim.

Kohnovi poddaného neměl žádného zvláštního vlivu na rozhodnutí papežské stolice;“ papežská stolice však prý „nemohla přejíti mlčením trvající odpor rakouské vlády k arcibiskupovi“. Ták! Snad proto rakouská vláda sama a sama v té záležitosti takhle rozhodla, že hájil dr. Kohn „právo jejího veta“ při volbě papežské. Inu, lhář si vždycky nějak pomůže. Tuhle má tedy laskavý náš čtenář na talíři čistou duši židovsko-realistického tisku. Spravedlnost Říma, která po skoncování Olomoucké aféry budí zvláštní úctu u každého nestranného člověka, musí býti židovským tiskem znovu využítkována na — potupu církve.

Politický přehled.

Vídeňský parlament zasedá sice už od 8. t. m., ale dosud nemůže se ani v nejmenším vykáhati plodnou činností zákonodárnou. Německými výtržnostmi místo uklidnění myslí a splnění spravedlivých požadavků českých nastalo v zemích českých a tím na straně českých poslanců ve Vídni nové roztrpčení, jež stupňováno surovými všenněmci, kteří veřejně již vyžvali v parlamentě galerie přeplněné Vídeňáky, aby vrazili do sálu a pobili zástupce českého národa. „Strychninem otrávit tu rasu“, „zabte je lumpy, zloděje“, volání, aby se Čechům přirazily na hlavu pruské šišáky, pak že se budou učit německy, toť „ušlechtilá“ výzva všenněmeckých pruských žoldáků ku „osvětové kulturní práci“. K tomu čtení došlých dopisů, a zas obstrukční hlasování dle jmen o návrzích českých poslanců vyplňuje denní program parlamentu. S obstrukcí českou musí se nyní počítati. Poláci ovšem ji nepodporují, ale také nevystupují proti ní, ostatní pak slovanští a neněmečtí poslancové postavili se do řad české obstrukce, která takto čítá 170 hlav. Tím ovšem postavení dra Křibra stalo se nejistým. Ale tu zase věrní jeho nohsedové Němci, bojíce se o svého příznivce, a aby snad sami rozpuštěním říšské rady nepřišli o své mandáty, předložili svá usnesení v příčině zjednáni pravidelných poměrů ve sněmovně. Ale sklaplo jim i se strany polské. Obstrukce se zlomit nedá, sic by si páni Němci sami šlápli na krk, proto v jiném směru nastati musí vážné rozhodnutí.

Na popud jednoty česk. katol. duchovenstva pro království české vyslána do Vídně deputace, která 15. t. m. na říšské radě a s vládou jednala o úpravě platu duchovenstva v Cislajtánii.

Všecka vlášská města v Rakousku protestují proti vládní předloze stran zřízení vlášské právnické fakulty v Roveredu. Proti tomuto projektu protestují také vláští profesori na universitě v Innsbri. Žádný z nich by se nedal pohnouti k tomu, aby na této fakultě vyučoval.

Minulou neděli sešli se v Praze zástupcové strany národní, aby strana staročeská v nové organizaci účastnila se dále práce pro vlast a národ. Z té příčiny schválen společný postup se stranou mladočeskou a agrární. Sjezd rozhodl se též pro nutnou revisi svého programu. Hlavním řečníkem byl dr. Al. Bráň, který mluvil o politické situaci a vyslovil se pro obstrukci.

V Ubrách minulý týden došlo ku neočekávanému obratu. Oposice prostřednictvím svých vůdců prohlásila, že upustí od obstrukce proti předloze o nováčcích, vezme-li hr. Tisza zpět známý svůj návrh na zřízení jednacích řádů. Na to Tisza prohlásil, že běže svůj návrh zpět. Projevy jak vůdců oposice, tak hr. Tiszy vyvolaly v celé sněmovně radostné vzrušení. Předloha o rekrutech byla také už schválena; nyní se jedná o rozpočtu.

Konečně dovoleno Jesuitům jako soukromým osobám v Německu se zdržovati, ale nesmějí si zakládat své kolleje.

Sněmovnou francouzskou přijat § 1. zákona proti kongregacím, dle něhož se kongregacím zakazuje všecko vyučování ve Francii. Tím zničeno bude asi 400.000 kat. škol a kongregace budou nuceny se rozejíti.

Japonci obnovili opět útoky na Port Artur a nešetřili tentokrát střelivem, jen aby pevnost aspoň řádně poškodili. První srážka udála se 10. t. m., druhá 11. Oba útoky odraženy. V Port Arturu několik osob zabito a raněno a na moři jedna ruská torpédovka potopena. Ovšem Japonci neodtáhli bez ztrát. Zatím ať si Japonci lámou zuby o Port Artur, dokud Rusové nesoustředí v Asii na 300.000 mužů, do té doby neodvážejí se účinnější akce. Nyní se ukazuje, že mezi Japonskem a Čínou jest skutečně uzavřen tajný spolek. Japonským vlivem posílá Čína na mandžurskou hranici 90.000 vojáků po evropskou vycvičených a ozbrojených, jejichž instruktory jsou důstojníci japonští. Tím ovšem by i pro ostatní mocnosti evropské nastala vážná doba.

Z činnosti katol. spolků.

Z Kostelee m. O. Katolická Jednota pořádá divadelní představení 20. března t. r. v 7 hod. večer „Pro lásku a slávu“, obraz ze života o 3 jednáních od J. V. z Finberka a „Vzorný vlastenec“, šert o 1 jednání od K. Mouhara (Litoměřického). Ceny míst obyčejné. V sále na Babštejně.

Ze Sverností Přelomské. Dne 27. března na květnou neděli po 4. hodině koná v místnostech spolku p. Ant. Salického v Přelouči křesť. katolický soc. vzdělávací spolek „Svornost“ pro okres přelomský svou měsíční schůzi, při níž slíbil přednášeti vldp. dr. Frant. Reyl, ředitel Borromea v Hradci Králové, „o své pouti do Lurd“. — Dne 20. března t. r. večer pořádá „Svornost“ v místnostech spolku v Svatojosefskou zábavu pro své členy a jimi uvedené p. t. hosty s vybraným programem. Zdař Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecézní. Vyznamenání jsou: p. J. Kašpar, farář v Rosicích n. L., jmenován vikariátním sekretářem; p. Stanislav Hliva, zámecký kaplan v Náchodě, obdržel farní synodaliu. Ustanoveni jsou: p. Filip Konečný, far. v Bělé, za faráře v Lhotě Zálesní; p. Josef Kotyk, duchovní správce v nemocnici Pardubické, za kaplana do Hrochova Týnce; p. Arn. Šternberský, koop. za administr. v Bělé u Přelouče; p. Jan Adamec, koop. ve Žlaticích, za kaplana do Lužan; p. Dr. Jos. Palička, kapl. Mladkovský, za pomocného katechetu na gymnasiu ve Vys. Mýte; p. Karel Kolářský, koop. v C. Bělé, za kooperatora do Ousobí; p. Jos. Stanislav, admin. ve Lhotě Zálesní, za koop. do Janova. V Pánu zesnuli: p. Jan Matouš, konsist. rada, děkan a farář Hronovský na odpočinku, † 26. února (naroz. 1824, vysv. 1849); p. Jos. Tvrď, farář ve Velké Řetově (V. Vln.), † 13. března (naroz. 1886, vysv. 1870). Uprázdňené místa: Bělá u Pardubic, fara patron. nábož. matice, do 13. dubna; Bělá, fara patron. nábož. matice, též do 13. dubna.

Zkoušky farního konkursu a katechetické. Všeobecné zkoušky k dosažení obročí duchovních ustanovení jsou v roce 1904 na den 6., 7., 8. dubna a 19., 20., 21. července, vždy v 8 hod. ráno v biskupském domě v Hradci Králové. Žádosti za připuštění ke zkouškám podávají se nejdéle 3 neděle před počátkem zkoušek, avšak cestou b. vikar. úřadu. Zkoušky katechetické pro školy měšťanské a střední konají se pouze 6., 7. dubna a 19., 20. července. Žadatel má tu zvlášť udati, pro který druh škol míní zkoušky skládati, pro měšť., gymnasia, realky či ústavy učitelské. Kandidátů třeba ještě poznamenati, obdržel-li vysvědčení maturitní čili nic. Dpp. konkurenti v období dubnovém nechť se v příčině ubytování a stravování ohlásí u vedp. ředitele bisk. semináře, oni v období červencovém u vdp. ředitele b. Borromea.

Koncertní akademii pořádají bohoslovci za laskavého spoludělníkování vldpp. Ant. Boháče, faráře ve Chvalči, Dobroslava Oria, katech. na zdejší realce a Václava Gyrkowicze, docenta zpěvu v bisk. kněžském semináři, na oslavu jmenin nejdušejšího p. biskupa Josefa dneš v bisk. kněž. semináři v Hradci Králové. Program: 1. K. Knittl: Slávozpěv. (Sbor na slova K. Polenského.) 2. Proslov. 3. G. Rossini: „Cuius animam“. Arie ze „Stabat Mater“. (Smyčcový orchestr hudebního odboru zdejší bohoslovce Jednoty.) 4. Fr. Picek: „Smrt Kristova“. (Sbor.) 5. Koncertní solo na flétnu veledůst. p. Ant. Boháče, faráře z Chvalče. 6. B. Mayer: Melodram „Věčnost“ s průvodem klavíru (Zd. Fibich). Přednese Lad. Kaube z I. r. a na klavír provází vldp. D. Orel. 7. Jan Malát: Furiant. (Smyčcový orchestr.) 8. Fr. Vránek: „Chudej pacholček“. Z českých písní zazpívá quartetto pěv. odboru bohosl. Jednoty. 9. Koncertní solo na flétnu veledůst. p. Ant. Boháče, faráře z Chvalče. 10. Fr. Hogenbart: „Ave Maria“. Basové solo s průvodem orchestru. (Zazpívá Boh. Kobza z II. r.) 11. Ed. Grieg: „Nová vlast“. (Sbor s průvodem klavíru na slova, jež dle Björnsona přeložil Václav Fröhner, c. k. prof. náboženství na zdejšímu gymnasiu.) 12. Jos. Nešvera: Slavnostní pochod. (Smyčcový orchestr.) Začátek přesně v 5 hodin odpoledne.

Jmenování. C. k. krajský soud v Hradci Králové jmenoval pány J. Jihlavce a R. Smidta staviteli v Hradci Králové stálými znalci pro obor stavitelský v civilním i trestním řízení v obvodu tohoto oborového soudu.

Uzavření škol. S ohledem na spalničky a spálu mezi dětmi se vyskytující uzavřeny byly v Hradci Králové 1.—4. třída obec. školy chlapecké a 1. tř. dívčí i opatrovna.

Ve schůzi městského zastupitelstva v Hradci Králové 16. března t. r. usneseno následující: Zpráva revijního odboru o revizi účtů obecních za r. 1902 schválena. — Pan zvěrolékař J. J. Řehák na svou žádost byl pensionován. — Do místní školní rady navrženi tiito pp.: V. Ctibor, Fr. Fíler, Jos. Novák, dr. Al. Frýdek, H. Halounek, Dr. M. Kukla. Za náhradníky pp.: Al. Pinkava, A. Hann. — Schválen návrh na vyloučení pozemkové parcely č. kat. 183-3 v Hradci Král. (v ul. Tomkové) z veřejného statku za účelem zavedení knih. pořádku dle vyzvání c. k. kraj. soudu v Hradci Kr. — Uděleno definitivum skuteč. učiteli p. Vlad. Rackovi a vypočten jemu a skuteč. učiteli p. Jos. Laštovičkovi jeden rok do výslužného. — Schválena změna pravidel o vybírání poplatků za maso a masné výrobky odjinud do Hradce přivezené. Schváleno zřízení nového tržiště pro dobytek, jakož i změna ve výši poplatků za přivedení na trh dobytka. — Nadace Collinova udělena strážníku Fr. Záloudkovi. — Článek o udělení porce špitálské vsat byl s programem. — Udělena byla dle návrhu velitelství c. a k. pěšího pluku č. 18, nadace pro patentní invalidy. — Žádost p. Jiřího Malého za povolení prodeje vín španělských a medicínálních doporučí se k příznivému vyřízení. — Schválen byl návrh na

vyhoštění několika osob z města. — Schváleny návrhy pevnostního odboru, nesi nimi prodej stavebních pozemků pp. Draslarovi, J. Pašantovi a pl. Vambergové. — Vzata na vědomí zpráva o verifikaci protokolů o schůzích měst. zastupitelstva. — Ve středu dne 23. t. m. je rozpočtová schůze obec. zastupitelstva.

Obecní rozpočet. Rozpočet důchodů obecních za r. 1904 činí v Hradci Králové K 380.250-80 potřeb řádných, úhrada K 243.350-80, schodek K 136.900, mimořádných schodek K 3.600, úhrnný schodek K 140.500, jenž se má uhraditi 30% obecní příráskou k daním přímým, 3%, dárkou z nájemného, darem spofitelny a dárkou za dodávání vody z měst. vodovodu. — Přítště vrátíme se k podrobnějšímu rozpočtu.

Národní koncert. Nedělní koncert ve prospěch Ústřední Matice Školské při vyprodaném domě měl nejlepší úspěch. Dámský sbor osvědčil se býti vysoce kulým. Jaroslav Hájek, mladistvý a nadějný virtuos, mistrně ovládá nástroj svůj, housle, zvláště v jemných partiích. Technické obtíže přemáhá s lehkostí. Paní Anna Jančová, choť městského inženýra, ačkoli od programu uchýlila se pro indispozici hlasovou, přece klidila bouři potlesku. Sl. Emma Scheinerová představila se jako rutinovaná klaviristka. Básně s proclitím a oduševněním recitovala pl. F. Vocásková. Též doprovod klavíru byl v osvědčených rukou. Dámský sbor pod dirigentstvím L. Knepra doprovázel bratr dirigentů J. Knepr. Jaroslava Hájka doprovázel bratr jeho Emil, virtuos na varhany, a pl. Anna Jančovou pl. M. Bartheldyová, choť rady c. k. zemského soudu. Koncert matiční dlužno řaditi mezi stkvělé večery v divadle Klicperově.

Nápis na nádraží královéhradeckém. Tento týden se staré nápis na zdejší nádraží ztratily a místo nich objevily se nové, německé vyzývavé napřed, české pak příkřešené pod nimi. Snad i ty burácké výtržnosti působily na správu dráhy, že také s něčím přišla do mlýna. Jinak by správa dráhy měla mítí aspoň trochu úcty k jazyku českému a nesnižovati ho za podnož německví, zvláště když dráha prochází a tyje z kraje ryze českého.

Neštěstí na dráze. Na trati z Hradce Král. na Slezské Předměstí přejel byl snad vlastní neopatrností v pondělí po 3. hodině ranní svobodný nádražní dělník V. Burian ze Slatiny, který se asi po trati vracel z Hradce Král. domů. Mrtvola nešťastníka nalezena byla hlídačem teprv o 6. hod. ranní. V té příčině nařizeno soudní vyšetřování.

Ze Slez. Předměstí a Hradce Král. Sv. Jos. Jednota katol. mužů a jinochů pro Slez. Předměstí a okolí pořádá v hostinci „U nádraží“ v neděli 20. března 1904 za spoludělníkování „Mladenců Slezsko-Předměstských a „Sboru tamburašů“ v Hradci Král. slavnostní večírak na uctění památky spisovatele českého Václava Beneše Třebízského. Program: 1. M. pl. Farkač: „Vienac hr. narodnich pjesama“. Přednese sbor tamburašů. 2. Životopis Václava Beneše Třebízského. Pan Řehák. 3. M. pl. Farkač: „Tři slovancké hymny“. Přednese sbor tamburašů. 4. „Sedlák Krákor“. Přednese sl. M. Hrnčířova. 5. „Směs z des. písní“. Přednese sbor tamburašů. 6. Past na dědice. Komédie o jednom aktu od Jana Čermáka. 7. „Sretan imendan“. Mazurka. Přednese sbor tamburašů. 8. Studentský trojlistek. Žert o jednom jednání. Napeal K. Šimůnek. 9. „Složmo pod hr. zastavom“. Pochod. Přednese sbor tamburašů. Začátek o půl 8. hodin. Vstupné 30 hal. Hrubý výnos věnován bude ve prospěch sbudování pomníku Václ. Beneše Třebízského.

Ohně. (Z Nového Hradce Králové.) Nešť jednoho týdne, aby u nás nehořelo. — Před třemi týdny v neděli o půl 6. hodině ranní vyhořel domek V. Hemeliska, za týden na to v sobotu dne 12. t. m. o půl 11. hodině dopol. v téže pořadí domek Jos. Syřístě a ve čtvrtek dne 17. t. m. o půl 3. hod. ranní domek Svoboduř, sousedící s vyhořelým již domkem V. Hemeliska. Všecky tři domky byly dřevěné a ve stavu velmi chatrném. Na vznik ohně všelijak se hádá.

Ze Skorenice. Křesťansko-lidový a národní spolek pro Skorenice a okolí uspořádal v neděli dne 6. t. m. divadelní představení „Písmákovy dcery“ od Fr. Rutha, obdržev ku hře té svolení od spolku českých spisovatelů „Máj“ v Praze. Hra tato jak počtem nesnadných úloh, tak výpravou i téžkými scénami působí vesnickému jevišti hojně obtíž, jaké i tady bylo překonati. Přes všechny tyto obtíže, nehledíc ani ku krátkosti přípravy ke hře tak složité, byl výsledek její dobrý, uspokojivý. Při výkonech všech hrajících bylo dobře znamenati nejlepší vřli, aby úlohy své zdárně sehráli, což se jim také utěšenou měrou povedlo. Vynikli i začátečníci i začátečnice, kteří poprvé na divadelních prknech se objevili. Písmák s dovedností jemu jen zvláštní, a výborným porozuměním představil nám p. Fr. Chejnovský z Bošna. Nečekaně obtížnou úlohu Kristy, Písmákovy dcery, měla sl. Mařenka Marešova, avšak i ona v úkonu hry projevila své nadání hojnou měrou. V Zítkové vynikla a jako začátečnice obdiv vzbudila sl. Roskova. Jako slepá stařena Tupá osvědčila se v této úloze přednesem i pohyby sl. Mařenka Chejnovských. Dále souhrou pozornost vdečnou vzbuzovaly Stechová (sl. Anna Kudýnová), Mandá (sl. Růžena Bartoňová), Anna (sl. Marie Kudýnová). V úlohách mužských správným, případným pojetím osvědčili se: Ondřej, Vence (pp. Mareš a Bartoň), Blažej (p. Luňák), a Tomeš (p. Štary), jenž odolal všem téžkým požadavkům. Jako starý známý ukazoval se nám svou bodrou letorou p. Průdič Karel v Pokorném, osvědčiv svou dobrou snahu. Hojný potlesk čtené shromážděného obecenstva byl důkazem pochvalného přijetí hry. Další práci voláme: Zdař Bůh!

Spiritistům do památníku. V poslední době rozmohlo se duchářské, vlastně duchemorné učení v obcích Dobříčkově a Rašch u Zámku v okrese Vysoké-Mýtském. Jistý truhlář, jenž jindy hoblil prkna, hoblaje a polituruje nyní lidi pro spiritismus.

Rozemí se, že i jiní vysnavači té noční víry verbují nové učedníky a učednice. V jedné z těchto obcí žije hostinská vdova, kterou též vyvolení do shromáždění svého lákali. Nedávno zemřela jí dceruška. A tu se krátko po pohřbu přišla jedna spiritistka k matce zemřelé a pravila: „Ale, kmoťičko, včera jste měla býti v naší schůzi. Přišla k nám vaše Mařenka (zemřelá dcerka) a povídala nám, jaké to je v nebi.“ „I řekněte jí“, vskočila hostinská rázně do ředí, „ať k vám zase přijde, že je n. . . d, když jde dřív do vaší schůze, než-li k své mámě.“

Občanská záložna v Úpíci dle účetní rozvahy koncem r. 1903 měla pokladni hotovost K 18 506 70, rozpůjčeno K 1 441 873 26, uložené přebytky K 208 458 49 atd., celkem pohledávek koran 1 723 931 74. Vklady činily K 1 568 076 59, závodní podíly členů K 42 300. Pokladniční obrat K 2 593 918 48. Členů bylo 611 s 2110 podíly. Záložna podléhá revizi Jednoty záložna v Praze.

Zimní hospodářská škola v Opočné ukončí letošní svůj běh veřejnou skouškou, která se bude konati v neděli, dne 27. března 1904 v internátních místnostech školy o 9. hodině dopoledne.

Hospodářský spolek pro okres opočenský koná v pátek dne 25. března t. r. o půl 2. hod. odpoledne výroční valnou hromadu v sále hostince p. Jana Holance v Čánci. Na programu nalézá se: Přednáška p. Bedřicha Budinského, asistenta hospodářské školy v Opočné: „O osnově zákona v příčině závažných společenstev hospodářských.“ Volba nového výboru, revisorů účtů a zástupců spolku do hospod. šupní jednoty Severovýchodních Čech. Přijímání členů a vybírání příspěvků. Volná návrhy.

Z Bartošovic. (Neotvířej večer neznámému.) Dne 9. března ve ¼ na 9. hod. zasvoněno u fary Bartošovické a na otázku p. faráře, který myslí, že bude volán k nemocnému, odpověděno hlasem neznámým, že nese poselství z celního úřadu. P. farář maje za to, že tam je někdo nemocen, šel a hospodyně otevřít. Na to vs ouplil do dvora, nechav si dvířka otevřená, neznámý vysoký muž, opatřen maskou zvířetí, a nepromluviv ani slova, držel si pravou rukou masku a levou mířil na p. faráře — který v prvním okamžiku nevěděl, není-li to žert — nějakým předmětem, snad zarezavělou pistolí. P. farář mu uhořel přes ruku, načež onen vyrazil hospodyně, která se před p. farářem postavila, světlo, tloukl ji do obličeje a leknuv se snad křiku, který domácí způsobili, utekl. Z masky sůstaly zde dva roztržené kusy. Druhý muž, který stál venku a snad mu kryl záda, při útěku zahodil masku. Hůl, kterou ztratili, povedl snad k vypátrání zločinců, po nichž rokytaické a pohraniční četnictvo pátrá. Jsou to známí zlozpytné z pohraniční pruské vesničky.

Z Ronova. Při valné hromadě čtenářské „Besedy“ v Ronově n. Doubr., konané v minulém týdnu, vybráno bylo na postavení pomníku V. Beneše Třebízského a úřadu svěmu odevzdáno 22 korun mimo dary, jež jednotliví šlechtetní příznivci oblíbeného spisovatele kněze již dříve zasílali. Kdež čin ten najde ještě hodně následovníků! — Katolický spolek „Rovnost“ odvol v prospěch místní opatrovny jakožto výtěžek z divadelního představení 41 K 8 h. Zaplat Pán Bůh!

Z Velké Řetové. V neděli ráno rozněl se veliký zvon sv. Marie Mag. a truchlivým svým zvukem ohlašoval po celé rozsáhlé farnosti, že všemohoucí Pán života i smrti povolal k sobě svého aluhu, pastýře nad jiné horlivějšího veledůstojného Pána a p. faráře Jana Ev. Tvrďého. Po dlouhé těžké nemoci nadešel den kýžaného odlehčení. A celý jeho život byl utrpením a strádáním, ale při tom všem neunavným v práci, plným dobroty k svým farníkům. Pohřb jeho konal se v úterý o 11. hodině ve Velké Řetové. Veliké účastenství při pohřbu bylo jasným dokladem, jaké lásky se těšil v Pánu zesnulý p. farář. Průvod i spřávané „requiem“ odbyval vldp. František Krihl, vikář obvodu Lanškrounského, za asistence vldpp.: V. Biera, b. vikáře a děkana v Litomyšli, P. Čápa, c. k. prof. z Litomyšle, Ant. Nývlt, děkana v Ústí nad Orlicí, J. Matějky, far. v České Třebové, J. Klapálka, farář v Sloupnici, J. Lědičar, farář z Dol. Libohav, Frant. Sychry, far. ve Těchovské, Ot. Fialy, far. v Heřmanicích, J. Neškudly, far. ve Vyprachticích, Sychry, katech. v Č. Třebové, a dpp. kaplanů Em. Šavrdy z Litomyšle, V. Sokola a J. Celara z Ústí, A. Nováka ze Sloupnice, K. Keppla z Č. Třebové. — Za rakví kráčel místní zástupce farního úřadu vldp. ThC. Ant. Mikan a bratrem zesnulého p. Frant. Tvrďým, kupcem z Prahy a sestrou pl. Frant. Stokrovou a jinými příbuznými. Nad rakví v kostele promluvil slova dojemná vldp. vikář sám. U hrobu, jmenem osiřelého farního úřadu a příbuzných, poděkoval vldp. Mikan vldp. duchovním, vldt. správám škol, zastupitelstvím obcí a vůbec všem farníkům, jež zesnulý tak miloval, a o něž tak pečoval. Po té raket vpuštěn v chladné lůno země. V zesnulém vldp. far. strácl katolická farnost Velko-Řetovská vzorného kněze, občané ochotného rádce a chudina štědrého podporovatele a dárce. Kdež Pán Bůh odmění mu stonásobně každý jeho dobrý skutek a dá jemu patřiti na Svou milou tvář. R. i. p.

Z Lovčic v Chlumci n. C. (Sv. misie.) Od 7. do 14. března b. r. konali zde vldpp. P. Alois Jemelka a P. Frant. Vídeňský S. J. sv. misii, kterou sami při svém odchodu za jednu z nejdušejších prohlásili. A nelse se tomu diviti. Kde takoví věhlasní kazatelé s takovým nadšením a logikou sv. pravdy našeho katol. náboženství hlásají, tam jest marný všechny odpor — neboť to by musel mítí člověk kámen místo srdce — jak jeden účastník vhodně podotknul — aby nebyl dojat. Hned první den při příchodu vldpp. misijnářů bylo účastenství ze strany osadníků značné; ale účastenství toto rostlo každým dnem, neboť i se sousedních farností mnoho lidí do Lovčic spěchalo, tak že brzy dosti prostranný kostel Lovčický nemohl ty zástupy v sebe pojmuti a tlače-nice byla při každém kázání veliká. Nejdolejší byla kázání o Nejev. Svátosti oltářní a o blahoslav. Panně Marii; tu věru ku konci těchto kázání ani jedno oko suché nezůstalo. K sv. přijímání přistoupilo v 5 dnech 1146 účastníků, ač celá farnost Lovčická má jen 1800 duší. Mnoho však kajíčků z jiných

farnosti sousedních vykomalo v Lovčicích pouze sv. zpověď, ke sv. přijímání šli doma druhý den. Zvlášť mocné došlo každého, že téměř všichni mladenci a ženatí mužové zbožně k stolu Páně přistoupili. Budíž jim za to vzdána čest, že se za svou víru nestyděli — šlechtí je to všechny nemálo. Korunou pak všeho bylo slavné zakončení sv. misie v neděli dne 13. března odpoledne, kdy posvěcen a postaven byl misijnářský kříž u zdi hřbitovní. Tolik lidstva anad Lovčice ještě pohromadě neviděly — mohlo být všech účastníků, domácích i cizích kolem 3000. Poněvadž by se jich ani polovice do kostela nevešla, kázal vldp. P. Jemelka a povýšeného místa venku před hřbitovem o sv. kříži a to tak nadšeně a dojemně, že se ku konci básání nemohli účastníci slzí zdržeti. Pak bylo v kostele „Te Deum“ a závěrečné požehnání. V pondělí pak ráno byla pobožnost za zemřelé, aby těs na duše v očistci se nezapomnělo. Při odjezdu vldpp. misijnářů přišlo se celé obecní zastupitelstvo obce Lovčic do fary a vldpp. misijnářů rozloučit a p. starosta obce a jeden p. radní vadali vldpp. misijnářům srdečné díky za jejich horlivost a námahu, kterou pro spásu duší u nás na jevo dali. Ostatní pak lid loučil se s vldpp. misijnářů dojemně, tak že touto vděčností lidu zbožného valice dojeti byli. Ku konci pak ještě jednou nejvšelejší díky vldpp. misijnářům za prokázání nám duchovní dobrodiní vsdáž s hloubi srdce svého a přeje jim zdraví duše i těla, aby ještě dlouho v krásné naší vlasti pro spásu duší lidských působiti mohli, vděčný duchovní správce farnosti Lovčické.

Stavba nového chrámu v Náchodě.
Na účel této v době od 4. do 29. února 1904 kromě sbírek kostelních odvdlí: 49 K 6 h: oratorium č. 2; 20 K p. J. Špaček v Náchodě; po 10 K: p. Dr. M. Dvořák, c. k. adjunkt soudní v Kadani, nejmenovaný z Hronova, vdp. P. M. Nývlt, převor v Želivě, p. Fr. Pospíšil, hostinský v Čes. Třebové, J. E. dr. Em. Schöbel, biskup v Litoměřicích, Dr. J. Slavík v Náchodě, firma Wildman a Preis v Praze, dp. P. Wintara v Broumově; po 4 K: p. Jaromír hrabě Černín v Petrohradě, dtky školní na Kramolně, p. Hejzlar, barvív v Náchodě, dp. St. Hlína, sám kaplan v Náchodě, p. A. Mazáč v Č. Čermé a p. J. Steinbrenner, knihkupec ve Vimperku; po 3 K: p. K. Dostřál, c. k. okr. hejtman v Náchodě, dp. Ant. Kollert, katech. v Náchodě a p. F. Šubert, spisovatel v Praze; po 2 K: p. X. Dvořák, professor v Praze, Maršikovi snoubenci v Dobrušově, p. O. Kudelka ml. v Náchodě, nejmenovaná z Kramolny, oratorium č. 2, p. A. Ryšavý z Brázce, sousedská zábava u Faltů v Náchodě a dp. P. Frant. Stadler, farář ve Vel. Wetzdorfě; po 1 K: dp. Fr. Langhans, farář ve St. Ehrenberku, p. Jan Tichý v Náchodě a nejmenovaný. — Pan J. Kubias, výrobce kačukových razítek v Praze, věnoval spolků vkusné razítko. — Bezplatné znalecké dobrozdání ohledně přístihu stavebního místa podali pp. Josef Hackauf st., J. Martinek, J. Svoboda a A. Švihálek, vesměs stavitelé v Náchodě. Stavební fond dosáhl výše 68141 K 60 h. Veškerým šlechetným příznivcům a dárcům projevují se nejvšelejší díky se snáhou prosbou za další dobrotné příspěvky, jež se přijímají na děkanství, aneb zasílají mohou též poštou přímo na spolek pro vystavění nového chrámu Páně sv. Vavřince v Náchodě.

Z Kostelce n. O. do Kostelce n. O.
V č. 110. choceňských Lidových Listů ze dne 12. března 1904 bylo „zasláno z Kostelce n. O. do Kostelce n. O.“ podepsané p. Josefem Čermákem, který je kapelníkem v továrně P. T. pp. Seykorů. Doslovně jeho znění uvádíme na počátku. „Velečtému a také důstojnému dopisovateli „Obnovy“ a „Meče“. — Špatně mne znáte. Jistě ne tak jako já vás. Nedivte se tedy, že zdá se mi to málo, co o mně píšete. Jen namočte své pero hlouběji. Od vás čekám všechno, — všechno. Řekněte, že jsem lotr, vrah a zloděj, jenom neříkejte, že jsem — klerikál. Jen to ne! To bych se styděl potkávat své známé, to bych se styděl chudých i bohatých, malých i velkých, dětí i dospělých — to bych nechtěl být ani na světě. Klerikálem nejsem a nebudu nikdy. A pak doufám pevně, že nespokojíte se pouhým psaním. Čekám vaše skutky. Budou strašné, — to vím, — tak strašné, jako jste vy všichni. — Kdo napsal ty věci, jež vás pohoršily, to jest tajemství — tajemství redakční. Zde hodí se na vás to, co řekl Viktor Hugo. „Mlsání z tajemství podobá se prvnímu účastnictví v pohoršení a pobožné duši jím nepovrhají. V tajných přihrádkách pobožnickáťství skrývá se vždy jakási touha po veřejném pohoršení.“ Opakuji však ještě jednou, že to řekl Viktor Hugo — já ne — já muzikant. Kostelec n. O., 8. března 1904. Josef Čermák.“ — Tak asi doslovný dopis pana Čermáka. K tomu poznamenáváme ve vší účtě a pokoře toto. Že špatně mnozí v Kostelci n. O. znají a znali p. Č., dle jeho vysvětlení připouštíme velice rádi, poněvadž by se jinak ani v Kostelci usaditi nemohl. „Dopisovatele jemu protivné zná on lépe než oni jeho,“ tvrdí p. Č. „Než oni jeho“, rádi věříme, poněvadž, co o něm psali, nebylo ani stý díl toho, co o sobě napsal sám. „Zná lépe je“ jest smysl slov jeho a přece s mnoha, co o nich napsal, nic špatného jim dokázati nemohl, ač je zná tak velice dobře. Dle vyznání p. Č. nikdo se nediví, že panu Č. zdálo se málo, co o něm bylo napsáno, ač to bylo dosti poprávé. Péro se namáčí hlouběji, když je málo inkoustu. A poněvadž těch různých věcí o panu Č. je dosti, nebylo potřebí namáčet hlouběji, na dno, kde to bývá hustší. Ze by se tak přece jednou stalo, kdyby pan Č. nebyl dopisovatelem sám předešl, mohl se vši jistotou p. Č. čekat. Nebo nač šetřiti slovka, který dle svého vyznání takto vyhlíší? Nač neřici na všechno — všechno, když si to přeje? Praví sám dále: „Řekněte, že jsem lotr, . . . jenom neříkejte, že jsem klerikál. Jen to ne!“ Všude to slova, pro Kostelec nad slato draší. Kdo pak za nynější doby takové vyznání o sobě udělá? Nikdo si nyní nenechá říkati prostěji, než jakým jest, nikdo si nedovolí nižšího titulu, než jaký mu patří, ba rád vidí, když se mu dávají tituly vyšší. Pan Č. dovoluje, by se mu říkalo lotr, vrah, zloděj. To te muš v jeho nitru a svědomí vypadat, když za nynějších dob každý titul skutky perné si člověk muš zasloužiti. Brrr! Za tohle přiznání měl by dostati p.

Č. záslužný metál nebo čestné měštanství s podmínkou ovšem, že muš v okamžiku opustiti Kostelec a více se do něho nevracet. „Neříkejte, že jsem klerikál,“ dš p. Č. I toto!!! Nikdy ne!!! Na věky ne!!! Jen to nebudeme říkati! Všeho ostatního se spíše nadějeme, než aby p. Č. byl klerikálem, t. j. věřil v Troj-jediného Boha, modlil se, na mši sv. chodil, j. v. svátosti přijímal, miloval Boha nade všechno a bližního jako sebe! V tomto případě nemusí mítí žádný strach, žádný papír by to neunesl, tiskací stroj by sdtal před těmito slovy státi, svět by se mušel obrátiti, aby se mohlo napsati: „Pan Č. je klerikál.“ A dle toho nyní pan Č. muš s plným klidem doufati, že se spokojíme vždy pouhým zaznamenáním skutků, které p. Č. sám o sobě vyznal. Strašnějších jmen, titulů a skutků proti němu ani nikdo si vybájeti nemohl. Nežádáme znáti žádných tajemství, vždyť p. Č. mluví v zaslánu zřejmě a celou duši i nitro své odkrývá. Abychom podobně zakončili citátom, jehož místo podrobněji označíme, aš pan Č. označí přesněji citát V. Huga, opakujeme slova starého vlasteneckého spisovatele Ehrenbergra: „Za největšího zloděje na světě pokládám toho, kdo okrádá lidstvo o víru v Krista Pána.“ Opakuji ještě jednou, že to řekl Ehrenberger — já ne — já laik, na nějšp. Č. adresoval zasláno. X.

Různé zprávy.

Příspěvek k podobizně Macharově.
(Dokont). Jak již řečeno: Machar chce býti za každou cenu originální; jako „aristokrata kus“, jako ctitel Nerona a Alkibiadův nenávidí vyšlapané pěšiny vůbec, třeba že některá jest dílem lidí nejmoudřejších a nejpoctivějších. Připojiti se k sástupu po cestě již hotové krácejšmu — to by jeho osoba upadala v zapomnutí; řeklo by se, že na to stačí i duch průměrný. Proto jen hodné průvodnosti jakékoli, pak se bude o panu Macharovi aspoň mluvit, velmi mnoho mluvit. Asi hezky dlouho přemýšlel, jak má otázku vlastnictví luštit originálně. Proti planému, fanglickáskému vlastnictví už napsali mužové rozvášni velmi mnoho pěkného. Látka zde byla skoro úplně vyderpána. Milý Machar jistě let mrzutý, že se nenarodil o nějakých čtyřicet let dříve, že ho jiní předhlonili. Jak to tedy navléci, aby národ byl přesvědčen, že má ve Vídni proroka proroků a že všechna dosavadní slova o vlastnictví jsou pouhým bídilstvím? Zahřměl tedy aspoň silným hlasem, že by bylo potřebí půl milionů šibeníček na brdla řvoucích vlastenců, přirovnal vlast ku zlé maceše, zažertoval, že jí nemiluje — a už se dostavil účinek. „To tu ještě nebylo“, pochvalovali si hrde stoupenci Macharovi; „to tu ještě nebylo“, volali ještě hřmotněji bodři a prostomyslní vlastenci, kteří ve své upřímnosti nepostřehli pravého cíle Macharova manévru. S hněvem počali výroky Macharovy čuchati, napsalo se o komedii Macharově stokrát více než bylo třeba. A to právě Machar chtěl. Realisté „vysvětkovali“, jak že to vlastně Machar myslel; on prý brojí jen proti falešnému vlastnictví atd. A Machar byl hrdinou dne. Kdyby taková harlekýnská slova napsal některý katolík, strhl by se proti nim právě se strany realistů rámas. — V jednom epigramu chudinka Machar sděluje publiku, že sic píše o zlořádech žertovně, ale — že je v jeho duši jináč. Prý se někdy při té práci chytne za hlavu. Ó farizejství! Jak by tento vídeňský sokolík byl rád, kdyby bylo jen hodné složdá na světě, proti kterým nikdo dšrazně nevystoupil! Měl by přece aspoň nějakou látku k spravedlivějším útokům, vzbudil by svými polemikami větší pozornost k své osobě. Chytá-li se za hlavu do opravy, dělá to spíš ze zlosti, že mu pramének jeho nájezdů již vysychá. Kdyby měl sám tolik spravedlivých příčin k polemikám, že by se mušil chytati za hlavu, nenchyloval by se k rafinovaným lžem; nevymýšlel by si pracně složdá, které nikde neexistují, aby měl do čeho střílet. Vymyslí si celou řadu do očí bijících lží o katolictvu, vystavěl se všeho povětrný brad a statečně do něho střílel jako do nejnebezpečnější přišery. A sdemoralisovaný tiek mu tleskal, že odklízí skutečně nešvary. Tleskal mu tím více, když Machar k tomu ke všemu dělal ještě sarmoucenou tvář, jakoby jen nerad klerikálním bahnom se zabýval. Šelmička — a zatím si to bahno ve své fantazii vykouzlil sám; a byl by velice tento „realistický“ fantasta potěšen, kdyby jeho vzdušný kal byl kalem skutečným. Pak by aspoň jeho polemiky dopadly reálněji. Ačkoliv jest také „aristokrata kus“, muš se ovšem k vůli popularitě tvářiti, jako by tím aristokratem byl jen v zájmu lidu, k vůli povznešení a podpoření demokracie. Jemu prý není zákonem to, co chce ten onen panovník, ale vůle lidu. Jest to už trochu ošuntělé a — hlavní věc — hodně laciné a pohodlné vtírání se do přiznání širokých mass. Kdyby mu však český lid řekl, že jest jeho rozhodnou vůlí setrvti při katolické víře, tu by pan Machar hezky obrátil; ukázal by se tento „svobodomyšlný“ pán srovná takovým tyránkem jako vůči katolickému kněstvu. Ten, který má svrchu na korunované hlavy, čísi se samosvým a hodné krutým panovníkem sám. Hned by svému odpůrci s chutí dal utnout ruku, hned by ho rád bičem vypráskal s české literatury. Vždyť tyto své svobodomyšlné myšlenky dokonce tiek avěřil. Kdyby napsal tak náulnické myšlenky katolík, všechny šidovské šurnály by spínaly ruce. Sám se přiznal, že mu imponovala motivato jeho professora, hrozil jednomu „vráněti“ (tak nazval katolického kněze, kterého rafinovanými lžemi potupil), že se mu s rukou nevymkne. Nechceme „Obnovu“ znevažovat silnějšími ukázkami z Macharovy krasomluvy. A što prosím psal ten muž, který jest miláčkem českobratrských „pohrobků“; to psal člověk, jehož „Čas“, ochránce evangelikův, do nebe vynášel. „Čas“ byl přece aspoň později nad tím silným výrokem zaražen; koktal coci, že Machar nebojuje se mety, atd. Inu, vždycky taký Machar nebojoval se mety. Na pf. v čase veliké finanční tísně dal se častovati od spátečnických mladoběšských poslanců pětkovými podary a pak je ztýral neuprosně v „Boších bojovnících“. Je tedy vidět, že je pan Machar nepřekonatelný diplomat — jedná-li se o peníze. V tom ohledu dovede na čas stlmiti i

nevoli nejaspravedlivější. — „Lid je dobrý, ale brou aby vzal jeho vůdce!“ Tak vzdychá „zkormoucená a vlastenecky ustarané srdce Macharovo. A tenhle hodné řmáný, při tom však neprávě nový výrok stal se uctitelš Macharových okřídleným slovem. Toť se rozumí, že muš statný borec lidu připochlebiti, neboť bez lidu se popularita dělati nedá. Jenže Machar zapomněl, co by řekl na takovou frázi jeho miláček Havlíček; ten napsal, že má národ takové předáčky, takovou vrchnost, jakou si zaslouží. — Kadidlo, které svému příteli páli židé a socialisté demokrati, Macharovi nestačilo. Napsal na sebe chvalozpěv taky sám. Ustanovil si za své soudce po smrti Havlíčka, Neruda a Husa. A tu prý jeden ze soudců s pochvalou o něm řekne: „Moloděc, pánové, moloděc“; a dodá, že Machar „rozšlápl několik nafunklých nul, potloukl pitomé mezky . . .“ Ovšem že by takovoule elegantní básně dovedl sesumírovat leckterý sekáč Ale aprosoty Macharovy imponují židům a socialistům více než nejkrásnější básnické obrazy Svatopluka Čecha. Že se už Macharovi nedostává látky nejen k satyře ale i k básnění, to tak trochu pozorujeme. Už ve sbírce básní Golgatha (r. 1901) nijak se nerozkořoval příliš průzračně kopírovati jednoho genialního Rusa. Neobratné epigramy, uveřejňované v Čase r. 1904 ani svým jménem nepodepsal — s pochopitelnou opatrností. Vždyť se ty ubohé fráze ani realističkmu „Přehledu“ nelíbily. — Když mu bylo k čtyřicítce gratulováno, pronesl, že nemá národ oslavovati muže, kteří konali svou povinnost. Chytrák oslavenec! Předně povinností českého muže rozhodně není drze lžát; Machar tedy zúmyslně zapomíná, že pracoval hodně nad povinností. Dále tento chytrý muž věděl, že tahle napohled skromná fráze bude horlivě šířena listy jemu přátelskými k větší cti a slávě jeho. Vzpomínáme, že římský vojévůdce, když rozbil obrovské Carthago, nejednou si zahrál na něžného a vynutil nad mštem spustošeným několik krobodilich slziček. A podobně Machar, když už má v hrsti ten hold, o nějž tolik usiloval, nejednou se tváří, jako by o toto nerealistické klanění vlastně nestál. Pálil si kadidlo sám, a teď najednou odmítá. Inu, zná výtečně skromnost císaře Tiberia. Hnusilo se zrovna, jaké nerealistické řády ptípínaly Macharovi na prea listy — realistické, jak realista Masaryk, Herben a jiní pokorně klečeli s lyrickými chvalozpěvy před tímto mužem, o němž dobře vědí, že pro pravdu nebojuje. Tohle všechno nemohlo býti upřímné, poněvadž pokorně sklonění pánové přece dobře povahu a práci Macharovu znají. Neutrannému člověku, který si dobře protimluvy a nepravdy Macharovy pročte, jest zcela jasno i bez našich poznámek; ten pozná, že se Machar odsuzuje svými kotrmelci, svou nesnášlivostí a jízlivými poškľebky házenými i na bibli, nejvíce sám. Tu se pozná zřetelně, že Macharovi o pravdu se nijak nejedná. Psali jsme toto pouze k poučení těch, kteří jsou sice svědky bengálu, ale nevědí, proč se slavožář páli. Inu, poslušněi poddaní Macharovi klouí se před svým harcovníkem hlavně k vůli sobě, se strachu o vlastní kůži. Ó to by se to panu Macharovi sekalo, kdyby se s ním rozkomotřili! A v tom případě by mohl básník pepřnými nájezdy pověditi mnoho, velmi mnoho pravdy.

Žaponské zemědělství. Přes všechno netušený rozvoj průmyslu jest Žaponsko posud velikou převahou země zemědělskou. Za původkyni orby pokládána jest bohyně slunce Amaterasu. Zemědělství žaponské má ponejvíce ráz zahradičství. Velikých statků vůbec není, pozemkový majetek zřídka obnáší více než 1—1½ hektaru. Aležkouku své půdy věnuje žaponský rolník péči znamenitou a výborným vldláním docíluje bohatých úrod i v chudších půdách. Hospodářských strojů nezná, pokusy Americanů zavést je tam se nezdařily. Při práci své pomáhá si jen rýčem a motykou, dobytka k obdělávání pole neuvívá téměř nikdy. Hospodář tak, jako hospodařili jeho předci před 1000 lety. Hlavní plodinou, důležitou potravinou a zbožím vývozním jest rýže, jejíž pěstování vyžaduje zvláštní péče a přičinlivosti. Zavodňování pozemků rýžových jest velmi dokonalé. Po rýži nejvíce pěstován jest ječmen, pšenice, prosa a některé luštěniny. Oves a šita v Žaponsku nesají. Bramborů sáz se málo, za to hojně batatů (povijnice), a hojně se pěstuje také aron jedlý, na jehož chutných hlizách pochutnávají si Žaponci velmi rádi. Čajovník pěstuje se v Žaponsku od dob nepamětných nejvíce ve středním Hondu, ale vyvážá se jen čaj zelený a jen do severní Ameriky. Chov skotu má v Žaponsku význam nepatrný, užívá se ho skoro jen jako soumarů a zvířat tažných. Zvířecí mléko si Žaponec oškliví, rovněž nezná másla, tvarohu, sýra. Hovězí maso jí se zřídka jen. Kos a bravu není, zavážti je tam se nepodařilo, také vepřový dobytek nežískal si valné náklonnosti; v míře poněkud větší chorá se jen v okolí velkých měst pro cizince. Oblíben jest mongolský kůň, malý, ale vytrvalý; slouží jako soumar, do těžkých vozů se nepsápá. Větší péče věnuje se jen koni jízdeckému. Z drůbeže chovají se téměř jen kury a kachny, chov hus jest úplně zanedbán. Velkolepý a veledůležitý jest chov bourceů, nejdůležitějšího zboží vývozní vůbec. Obmezuje se však toliko na ostrov Hondu. Nejhojněji jest chován obyčejný bourec morušový, ale vedle něho také žaponský bourec dubový, jenž živí se listím dubu a dává vláknem mnohem jemnější a krásnější.

Z právní praxe. Jiš po 36 let jezdi souosedé po farním (sousedové a j.) pozemku na své pole. Nyní chce zádušní úřad (soused, hrabě) onu cestu vysázeti lesem; co mají sousedé činiti? Sousedé mohou jezdit tudy dále, ale p. farář (nebo sousedů vůbec) to muš oznámiti před svědky, nebo doporučeným (rekomandovaným) dopisem, že jim dle zákona přiluláš právo jízdy, a mohou jezdit i po vysazení stromků jako dřve. Kdyby jim v tom kdo bránil, nebo je šaloval, mušej se obrátiti na právního příttele. — Muš obec za pozemky, které ke stavbě silnice od sousedů odeběře, zaplatiti tolik, jak si je majitel cení, nebo jest povinna zaplatiti jen dle hodnoty? Jak si počínati, vanikne-li někomu následkem stavby silnice škoda? Pozemky, kterých obec ku zřizení silnice potřebuje, muš sobě vykoupiiti od občanů, kterým pozemky patří. Cena pozemků těch ustanoví se dobrovolnou úmluvou. Nepodaří-li se dobrovolná úmluva, má obec právo potřebný pozemek vyvlastniti; v tomto

případě odhadne se cena pozemku soudním odhadem na základě výroků znalců. Vznikne-li někomu následkem stavby silnice škoda, má právo žádati náhradu škody té potědem soudním. — Obecní zastupitelstvo v řádné schůzi usneslo se většinou hlasů přidati novou cestu, která přes pozemek (louku, pole) jistého souseda má být vedena; není však jisto, zdali soused tento pozemek odprodá, nebo nebude-li žádati velmi vysokou cenu. Má obec právo souseda toho vlastniti? Nechce-li majitel pozemku potřebného ku zřízení obecní cesty dobrovolně postoupiti, může být pozemek vyvlastněn čili expropriován dle § 19. zák. ze dne 12. srpna 1864 z. z. č. 46. a dle § 8 15. a 25. zák. ze dne 21. května 1866 č. 41. z. z. Za expropriaci musí obec žádati u politického úřadu.

Slované na rakouských univerzitách. Průměrná návštěva všech 8 rakouských univerzit z r. 1896—1901 čítá na 16.040-6 posluchačů, z nichž studuje ve Vídni 5816-8, v Praze na české univerzitě 3879-6, ve Lvově 1805-9, ve Št. Hradci 1601-5, v Krakově 1291-9, v Praze na něm. univerzitě 1256-9, v Innsbrucku 992 a v Černovicích 398-8. Něm. posluchačů vůbec je 7467-1, slovanských 7588-8, tedy více než něm. Na vídeňské univerzitě studuje průměrně 1007-7 slovan. posluchačů, z nichž 505-5 Jihošlovánů, 277-7 Čechoslovánů atd. Italové, jichž studuje průměrně na rak. univerzitách pouze 488-8, mají vládou už najisto přislíbenou universitu, kdežto Čechoslováné, kteří mají univ. stud. 3273, spokojiti se musí s jednou universitou; Jihošlováné pak s 903-7 posluchači a Rusínové s 618-8 nemají nyní pražské naděje na vlastní universitu. Němci a Italové mají vždy přednost. Židé studuje na černovické univerzitě 45-19%, na něm. pražské 33-3%, na vídeňské 26-7, ve Lvově 20-8 v Krakově 17-5, na praž. české pouze 3-3%. Bez šidů by se ovšem to německé hezky scvrklo.

Za 280 milionů marek biblí rozšířil anglický a zahraniční spolek biblický od svého založení dne 7. března 1804; jen v posledním roce rozšířeno 5.407.792 biblí. Spolek vydával bible nejen v jazyku anglickém, ale opatřil též překlady do 850 různých řečí. Také pro alepce vydány zvláštní bible s vypuklým písmem. Sto tisíc biblí rozdává se ročně zdarma. I lechtěrnému Čechu dostala se již do rukou podobná bible, formátu kapsního, velmi uhlavná, o níž se domníval, že pravá, ač směru protikatecholického. Angličané uznávají velikou důležitost tisku náboženského, ale u nás katolíků se o to příliš nestarají.

Židé a rebach. V pokročilejších zemích evropských jistě je málo osad, kde by nepůsobil nějaký žid. V požidovských Uhrách mezi 12.377 obcemi jest přece 2019 obcí bez židů. K tomu židovský list maďarský „Egyenlőség“ poznamenává, že jsou to nejchudší osady, kde by i nejchudší žid nemohl hledati rebachu. Mezi uvědomělými občany nemůže žid ovšem rozvinouti svou „zvlášť vynikající činnost obchodní“, chudáci pak neuvědomělí poznají svou bídu, až je žid opustí.

Obětavost ruská. Od vypuknutí války ruskonojaponské sešlo se v Rusku na darech již mnoho milionů rublů, jež se věnují ve prospěch bojovících, raněných nebo pozůstalých i na zřízení nových lodí válečných. V provádění sbírek peněžních dějí se právě závody. Kromě peněz dovážejí do zimního paláce carského v Petrohradě množství kávy, cukru, čokolády, čaje, plátna, bot, kožichů a pokrývek, které petrohradští kupci věnují vojákům na dalekém východě. K šití prádla pro vojáky přihlásilo se na 6000 petrohradských dam, které dílem plátno domů si berou, dílem pracují ve třech velikých sálech zimního paláce; v jednom sále se plátno stříhá, ve druhém na hrubo se kusy sešívají, ve třetím sále elyšeti jest rachot několika set šicích strojů. Občas přijde mezi dámy, které se týdně dvakrát střídají, carevna a vládné a některými promluví. Vojáku, které se ubírá na Koreu, pořádají ve všech stanicích nadšené ovace, chudí vesničané sbírají měděné kopejky, čaj, máslo, vejce, punčochy, ušité košile, ručníky a rukavice a podělují jimi vojáky. Popové a staří lidé vojákům zheňají.

Olomouc v úpadku. První moravská spořitelna v Brně vydala finančním závodům upozornění, ve kterém varuje, aby peněžní podniky nedávaly do Olomouce úvěru na novostavby, poněvadž město stojí před hospodářským krachem. První moravská spořitelna musila zakoupiti již v Olomouci šest domů a nemůže se jediného zbýti! Ještě hůře koupila Hypoteční banka: ta skoupila v Olomouci již 16 domů a 22 jiných sekvestruje, ale kupců není.

O vlivu tabáku na organismus lidský uveřejňuje pozorování svá francouzský lékař dr. Petit. Jedovatost této látky tabák několika látkám, z nichž nikotin jest nejznámější. Nikotin, jehož množství v tabáku kolísá dle různého pěstování mezi 2 a 8 procenty, jest jedním z nejprudších jedů, jehož již dvě kapky, přivedeny byvše na jazyk, stačí, aby usmrtily zvíře. Smrtící množství na kilogram obnáší u zvířat 20 až 21 miligramů. U člověka již jedna kapka způsobuje těžká onemocnění; 8 kapek stačí k usmrcení koně. Část nikotinu přechází v kouř, kdežto ostatní rozkládá se spalováním. Kouř tabákový proto neusmrcuje, že nikotin přichází do útě destilovaný ve formě páry. Vlahým, vdechovaným vzduchem by rozředěn, přichází jen v nepatrných částech do styk s teplotou sliznicí ústní, jež právě proto, že je teplá, jej nezhušťuje. Kdyby bylo v ústech chladno, nikotin by se zhušťoval, kondensoval a působil by na člověka právě tak smrtelně jako na zvířata studenokrevná, jako hady, šáby, ještěrky, jež lze usmrtiti, vpusť-li se jim tabákový kouř do útě. Doktor Petit označuje tabák za jed, jenž působí na organismus prostřednictvím soustavy nervové, podobně jako opium a alkohol, zanechávaje na místě, kde tělem byl přijat, patrných stop. Při tom je dle dra. Petita jednotejno, užívá-li se tabáku ve způsobu doutníku nebo cigaret. Kouřák cigaret není dle jeho mínění na tom hůře, než kouřák cigar, an papír cigaretový obsahuje jen nepatrné a neškodné množství celulózy.

Nový útok uherský na naše mlýnské právo. Přes svorný postup našich kruhů zemědělských, mlýnářských a pekárských dovoz uherské mouky u nás se nesmýšlel, ba spíše v poslední době

světšil. Maďarí hotoví se ještě více nás zásobiti moukou svou a zřizují paroplybní společnost, která by lacinou po Dunaji dopravovala pečtáckou mouku do Vídně a odtud po všech zemích naší poloviny říše. Proti tomuto útoku na rakouské mlýnářství i obilnictví svolalo mlýnářstvo rakouské sjezd delegátů spolků mlýnářských ze všech korunních zemí do Vídně. Sjezd zasedal minulý týden a byl hojně navštěven. V jedné z resolucí vyzývá shromáždění vládu, zvláště ministerstvo financí, aby zaujala stanovisko vůči sázbám dopravním uherských mlýnů, kterými trpí nejen rakouské mlýny, ale i tuzemské dráhy a aby uherskou mouku, která ve Bjece opustila celní území, aby ale zase do něho se vrátila, bylo dovoleno spět přivážeti proti zaplacení cla stanoveného na mouku z cizozemské. Usneseno též požádati, aby pro vojsko v Rakousku odebírána byla jen v Rakousku vyrobená mouka a výrobky z ní. V podobném smyslu žádost podána bude i drahám, zemím i korporacím.

Kubelík Němci přepaden. V úterý večer měl se konati v budově obchodnického domu v Linci Kubelíkův koncert, jenž však zůstl německými překažen. Návštěvníci koncertu vítáni před domem franím, na dámy pliváno a sám náměstek místodržitelův hrabě Wickenburg zůstl lidem ohrožen, rovněž i důstojníci do koncertu spěchající. Když Kubelík zatím započal hráti, prorazili zůstl stráž, vytloukli okna dvorany a vnikli po schodech do vnitř, kde za ohlušujícího řevu kamením a klacký roztloukali veliká zrcadla, tlékající vš: na padrt. Jenom s namáháním podařilo se účastníkům koncertu dostat se ze sálu. Na to se běsnící demonstranti hnali k hotelu „Krebe“, domnívajíce se, že se tam Kubelík odebral a okna hotelu vytloukli. Kubelík zatím pod ochranou policie dostal se skrytým vozem z Lince na nejbližší stanici. Toť ovoce „vyvýšené německé kultury“, za něž se každý poctivý Němec musí stydět. Snad nevezme p. Körber linecké Němce v ochranu?

Německé výtržnosti. Buršácká vyzývavost v Praze, vzata byvši v ochranu vládní, vyvolala na všech stranách surové německé demonstrace proti Čechům. Nehledíc ku Praze, způsobena krvavá řež mezi něm. a slovanskými universit. studenty ve Vídni, pro něž universita tamní musela být zavřena. V noci na 16. března vytlučen byl beztrápně zpívaty německými zůstl český spolkový dům v 15. okresu vídeňském a jeho hosté nebezpečně zbiti. Na Moravě v Brně, v Čechách pak způsobili Němci protičeské demonstrace v Chebu, Chomutově, Karl. Varech, v Ústí nad L., v Žatci, v Teplicích, v Liberci, Trutnově a zvláště v Litoměřicích a Duchcově, kde byla okna vytloukána a pokojní občané čestí zbiti. Tak jednají „mírumilovní“ Němci ve fanatickém zášti proti všemu českému.

Matičních pohlednic velikonočních bylo prodáno do dne 9. března přes 16.000 listků. Někteří obchodníci kupují zásoby až i třikrát za den, nejlepší to důkaz, jak pohlednice jdou všude na odbyt. Také tyto dopisnice matiční jsou svědectvím, že netřeba nám pro umělecké výrobky choditi do ciziny, že máme doma jak vyškolené umělce, tak umělecké ústavy reprodukční, které mohou vyhověti i nejpřísnějším požadavkům.

První čes. hudební festival v Praze. Vzhledem ku rozsáhlým přípravám, které se činí po celých Čechách, očekává s avnostní výbor, ve účastenství obecněta mimopražského bude tentokrát takové, jaké Praha neviděla. Z některých krajů došli při hlásky tak četné, že opravňují k naději, že budou i s míst poměrně nevelkých uspořádány zvláštní vlaky za ceny velmi snížené. Na některých místech zůstávají však pozadu. Vznášíme tedy prosbu na hlavním městské rady, okresní zastupitelstva a obecní úřady, aby osobním vlivem ve směru jakémkoliv přispěly ku rozsáhlé návštěvě Prahy. Žádná česká vláska i ta nejzazší nebudí nezastoupena na sjezdu našem, aby zjevno bylo, že český lid lpt posud na své drabě Praze, na té Praze, která českou je a českou zůstane. Administrativní vedení prací do oboru cestovního a ubytovacího spadajících převzala na se cestovní kancelář Čeněk Šulc & Spol. v Praze naproti státnímu nádraží a šádají se tudíž účastníci, aby se obrátili za účelem uspořádání hromadných vlaků jakož i k vůli patřičnému ubytování výhradně jen na firmu jmenovanou a to co nejdříve. Ku každému dotazu budiž přiložena známka.

Druhé číslo „Práce“, časopisu věnovaného křesť. dělnictvu, vyšlo dne 15. t. m. Hlavní články jednají o obraně křesť. odbor. organizace, druhý o dělníku a zaměstnavateli, ostatní pak články jsou rovněž zajímavé. Sociální demokraté mají své listy odborné a nás že by byl zbytečný, jak se leckdo vyjádřil? Takoví mají prazvláštní ponětí o povaze křesť. dělnictva! Raději se starat jen o sebe, toť dle nich nejlepší, obětí nějaké netřeba. Jak pak se má lid uchrániti před sociální demokracií, když ta nejúčinnější zbraň, tisk, se nepodporuje ani příspěvky literárními ani předplatným? Roč. předplatné na „Práci“ 2 K, při odebrání 10 ex. za 1 K. Administrace v Hradci Králové u Adalbertinu.

Obrazový spravodaj z bojiště bude vydáván Českou grafickou akciovou společností „Unif“ v Praze. List vycházejí bude dvakrát týdně, a bude přinášeti hojně obrazů válečných, map i plánů, obrazů krajů i národopisných, podobizen vynikajících osobností i obrazů válečných vynálezů, zkrátka všeho, co čtenáře může zajímati a poučiti. Předplatná čtvrtletně 3 K. — První číslo zašle se zdarma na ukásku všem, kdož o ně požádají. Adresa: „Obrazový spravodaj“ v Praze, Spálená ulice.

Z rukopisu r. 1750. Způsob hledání vody. Kde potřebí jest při nějakém dvoře neb přibytku, neb kdekoliv jinde studnice dlati, aby voda k užtku nalézti mohl a nadarmo studnice nekopal v místě takovém, kde by prameni žádného nebylo, užijve následujícího způsobu: Vezmi mísu hlíněnou a na místě, kde studnici dlati chceš, poklop ji vzhůru dnem večer, prve nežli by rosa padla, a ráno jdi na to místo, a jestliže pod mísou rosa bude, tehdy jistě na tom místě pramenu se dokopáš, pakli nebude žádná rosa pod mísou, nadarmo bys

kopal, žádná zde voda není. Jak silný ale pramen jest, to se rovně pozorovati může podle přilíslosti neb málo se nacházející rosy, nebo Vapores od vody skrze zem prorážející to oznamuje. — Aby nástroje železné od rezu porušeny nebyly, jako jsou pilnky hodinářské, neb jakékoliv inženýrské, které se často nepotřebují, také řezací do hodiněk nebo pera atd. o všech se srozumívá. Vezmi pilovaného oliva a vlož do čisté sklenice, nalej na ně oleje dřevěného a nech na slunci neb na teplém místě destilovat dvakrát 24 hodin. Napotom tím olejem potřij ty nástroje a neouškodí jim rez, byť dost dlouho ležely, a kdyby již od rezu nakaženy byly, všechna rezavost se s nich strátí.

Výborová schůze

politického družstva tiskového

pod ochranou sv. Jana Nep. v Hradci Králové bude

ve středu dne 23. března 1904, o 2. hod. odpo. v diecéšním spolkovém domě „Adalbertinu“, Jiřkova třída č. 300—I. v Hradci Králové.

Václav Uhlíř, Dr. František Rojl, předseda. jednatel.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 12. března 1904: hl. pšenice K 13 00—14 20, žito K 9 50—10 40, ječmene K 9 70—10 40, oves K 5 80—6 30, prosa K 00 00—0 00, vike K 10 40—12 60, hrachu K 18 00—20 00, čočky K 22 00—24 00, jahel K 19 00—00 00, krup K 18 00—28 00, brambor K 3 30—4 10, jetelového semene červ. K 68 00—80 40, jetelového semene bílého K 100 00—120 00, jetelového semene švéd. 00 00—00 00, jetelového semene rus. 00 00—0 00, máku K 24 00—26 00, lněného semene K 19 00—21 50, 100 kg. žitných otrub K 10 50—11 00, pšenič. otrub K 10 00—10 50, 1 kg. másla K 2 10—2 40, 1 kg. sádla vepřového K 1 80—1 96, 1 kg. tvarohu K 0 28—0 30, 1 vejce K 0 05—00 00, 1 kopa petržele K 0 00—0 00, 1 kopa kapusty K 2 00—6 00, 1 hl cibule K 7 20—9 20, 1 kopa drob. zeleniny K 0 50—2 60, 1 pytel mrkve K 2 00—2 60, 1 kopa zelí 6 00—8 00, 1 hl hrášek K 00 00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 12. března 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 1026, žito 692, ječmene 51, oves 364, prosa 0, vike 81½, hrachu 8, jahel 0, krup 16, jetelového semene 40%, lněného 59, máku 0. 2) Zeleniny: zelí 4 kopy, kapusty 11 kop, cibule 16 hl, drob. zeleniny 34 kop, mrkve 14 pytlů, brambor 214½ hl, cerele 00 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl, hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 16 kusů, podsvinčat 64 kusů, kůzlat 69 kusů.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,
paušl a claeleur
v PRAZE-I., ulice Karoliny Světlé číslo 19.

Dělna hostiněch nádob a umělych prací s kovu.

Veletěný Pane!

Byl jsem splnomocněn, bych Vám vyslovil dík a spokojenost nad výrobky z Vaší dílny. Nevím, jak bych Vám dal to nejlepší vysvědčení. Veškeré předměty, jež jsem od Vaší firmy objednal, všeobecně se líbí. Obzvláště věčná lampa, lustr, kaditelnice, svícny i kalich a znovu poslácná a pečlivě opravená monstrance svojí důkladností, přesností slohu a co zvláštní, velice mírnou cenou Vás co nejlépe doporučuji. Zaslubujet Vaše firma nejvyšší podpory a doporučení, což při nejbližší příležitosti učiniti neopomenu.

S přátelským pozdravem zůstávám

Jan Adamec, kooperator.

Žďánice, p. Bohdaneč, 15 prosince 1904.

P. T. páni

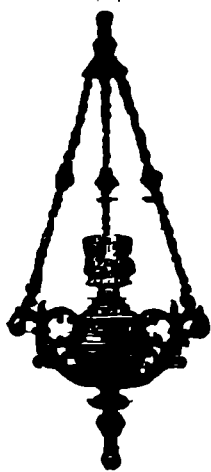
obchodníci
s devotionáliemi a pod.

žádejte od firmy Karel Šimek
v Č. Budějovicích

vzorek obrázku, vydaného za příčinou oslavy sv. Řehoře I. Velikého. I při menším odběru poskytují

značné výhody.

Odbyt
zaručen.

Veleúspěšnému duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Konviktské ul., vyučení pastýř specialně na kostelní nádobí, dovozuje si doporučení svých hojně zásobených sklád ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a nádobí, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícní, kaditelnice, kropenky, patenky, nádobky a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty novou opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb ceníky franco. Za veškeré výrobky a slavnostní ručím. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejjakostnějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznání po ruce. *Svého přesvědčené výrobky besocenné. Vše posílám již posvěcené.*

Žadejte od firmy **KAREL SIMEK**, speciální závod se svatými obrázky v Česk. Budějovicích

prospekty

upomínek pro sv. přijímání, jež se franco a

zdarma zasílají. Tamtéž k dostání na ukásku vzorek jak upomínek, tak i malých sv. obrázků.

Jen krásná provedení a mírné ceny.

Právovarní dům

v Hradci Králové v Dlouhé třídě (č. 211, proti věznici)
jest na prodej za 16.000 zl.
Blíže sdělí
Alcis Senkup, majitel domu v č. 59.

Jan Horák,

seukník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých viněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleúspěšného duchovenstva svědčí o poctivé službě mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Př. hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmódnějším provedení s úpinou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Dávky hodiným dílničkám na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1845

Nábytek na splátky

bez jakéhokoli zvýšení cen na každou stanici dodává velkou závod truhlářský **K. V. Skuherský, Hradec Král.,** proti hotelu „Merkur“ č. 303.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívaní a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň, VII. o., Seidengasse č. 35.

Na ukásku zašle se vše franco.

Založen r. 1874.

JOSEF OTTMAR,

parostrojní velkovýroba kopyt a desek pro obuvníky

v Novém Hradci Král.

Dovolují si vešest P. T. obecnstvu uctivě oznámit, že započal jsem dne 1. března t. r. vyrábět veškeré potřeby pro obuvníky na nejnovějších strojích obráběcích. — Zařizováním tímto budu moci vyhovět všem ct. zákazníkům a to v době nejdříve.

Zhotovuji veškeré druhy kopyt a desek, jak pérových, tak koňských, jakož i veškeré potřeby pro obuvníky.

Práci zhotovuji z dobrého materiálu a přesně dle vzorků. — Na požádání zašílám též vzorky proti dobírce.

Prodá se

větší besídka

za velice nízkou cenu.

Hodí se nejlépe pro hostince. — Dotazy zodpoví redakce t. l.

Odborný velkovýroba pro malbu chrámových oken.

Umělecký ústředí se malbu a. a. k. a. k.

B. Škarda, Brno.

Okna chrámová každého slohu a provedení se zaručením práce nejmodernějším poštovním vyhovujícím.

7krát prvními cenami vyznamenán.

Cenníky zdarma.

Svíčky kostelní

voskové i polovoskové

doporučuje P. T. veleúspěšnému duchovenstvu za podmínek nejvýhodnějších továrna na svíčky voskové a j., parní bělidlo vosku

Josef Pilnáček v Hradci Král.,

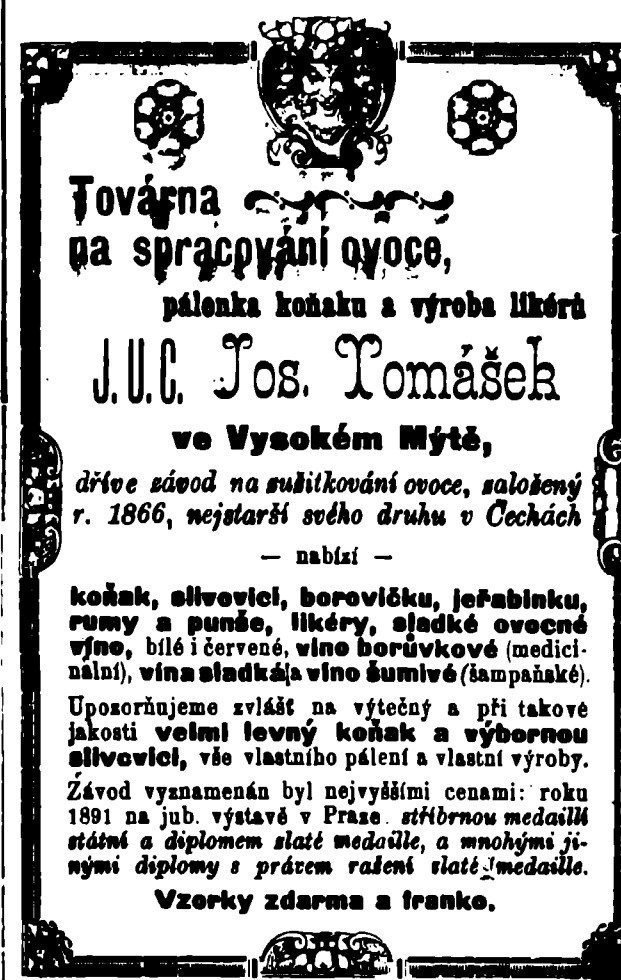
c. a. k. dvorní dodavatel.

Starý solidní český závod, založený r. 1809 a doporučený Ordinarem listem nejvyššího bisk. konsistoře v Hradci Králové z roku 1889.

Doporučuje veškeré výrobky voskářské: Svíčky oltární z čistého vosku včelího i druhy levnější, dále paschaly, triangle, zrna kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro potřebu domácí.

Výrobky snímé, bezvadné jakosti, obsluha rychlá a přesná, podmínky a ceny nejnižší.

Zvláštní nabídkou na přání ochotně se poslouží.

Továrna na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na sušičkování ovoce, založený r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

koňak, slivovici, borovičku, jeřabinku, rumy a punče, likéry, sladké ovocné víno, bílé i červené, víno borůvkové (medicinné), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové jakosti velmi levný koňak a výbornou slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenán byl nejvyššími cenami: roku 1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí státní a diplomem slatě medaile, a mnohými jinými diplomy s právem rašení slatě medaile.

Vzorky zdarma a franco.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží krejčí v Úpici a Sušici, dva učňové na obuvnictví v Rychnově a jeden na malířství v Úpici. Práci hledá mladší truhlář a chlapec, jenž by se rád vyučil pékářství spojenému s cukrářstvím. — Přihlášky přijímá „Všeobecné sdružení křesť. dělnictva“ v Hradci Králové.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku v Hradci Král. u nového Borromaea.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

výhodočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.181.

Založeno roku 1883.

První stroj.

V těchto dnech vydala firma **Karel Šimek, závod s relig. obrázky v Čes. Budějovicích**, vlastním nákladem obrázky

sv. Řehoře Velikého

za příčinou 1300leté oslavy památky tohoto velkého světce. Obrázky jsou zdařile reprodukovány 12 barvami dle originálu známého českého malíře, ve formátu obrázků pro modlitební knihy.

100 kusů stojí K 3.60.

ŽÁDEJTE vzorek obrázků těchto
zdarma, franko a objednejte,
dokud náklad stačí.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, šarát ve Výprahticích)

doporučuje P. T. velečistojná duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Velečtenému Pánu,

panu vrchnímu správci poštovnímu

Josefu Nermutovi

ku dni 19. března.

Vaše ctěné jmeniny jsou nám vzácnou příležitostí k projevu nejupřímnějšího blahopřání a uctivých děk za dosavadní otcovskou přízeň Vaši. Upřímně a svorně voláme: „Nebe dopřej našemu milovanému představenému, aby tento i každý následující svátek svůj prožíval v stále spokojenosti a v pevném zdraví!“ Ku konci prosíme, abyste i v budoucnosti neztencenou přízeň věnovati ráčil svým vděčným a oddaným poštovním zřízcům.

NOVINKY

Spley K. Klostermana, seš. 1. 80 h

Obrázky z Japanu (Dalekohled VI) 48 h

P. Ant. Denis: Měsíc Panny Marie 80 h

Weinberger: Z výletů do Bosny 70 h

Dopisnice velikonoční

matiční, české graf. spol. „Unie“, jakož i jiné umělecky provedené.

HAPY

bojliště ruské-japonského

české i německé v ceně od 8 do 60 kr.

Objednávky přijímá a vyřizuje
obratem pošty

První královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Bohdan

Melichar

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Hôtel „U černého koně“ v Hradci Králové.

Dovolují si P. T. obecnstvu uctivě oznámiti, že v sobotu dne 27. února

započal jsem čepovati

Smíchovské pivo z akcionářského
pivovaru
a sice:

1 litr přes ulici za 28 h, půl litru v místnosti za 16 h.

Mimo to čepovati budu jako
až doposud

Plzeňský prazdroj

1 litr přes ulici za 48 h, půl litru v místnosti za 26 h.

S veškerou úctou

A. Bařtípán, hotelier.

NOVOTINY

tu- i oizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro velečistojné duchovenstvo a sukna ku ohrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

Majitel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Poehman. — Tiskem bisk. knihtiskárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 18.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 24. března 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Víra a kultura.

(14) Pod tímto záhlavím přináší „Sv. Vojtěch“ polemický článek proti protestantským listům, jež se zalíbením poukazují na úpadek států katolických, na rozkvěta pokrok národů protestantských. Zmíněný list má na zřeteli především poměry náboženské a kulturní, poněvadž ale protestantským listům tane na mysli, jak jsem se přesvědčil, úpadek politického významu, je třeba i s tohoto stanoviska věc objasniti, nebo kulturní historik musí na to, co se jmenuje „pokrok“, pohlížeti s hlediska mravního, kulturního a politického.

Co do mravnosti je ovšem Francie, stát tedy katolický, na stupni nejnižším a to již od Ludvíka XIV., tedy od 17. st. Toho nikdo nepopírá a nemá také proč. Jisté, v přepychu žijící třídy národa a velká města vůbec byla vždy a jsou všude stejná, o čemž se s námi nebude přiti ani ten nejsebevědomější Němec protestant, budeme-li mu jmenovati jména, jež nám v poslední době v paměti uvázla, jako „malá garnisona“, Segnitz, skandál štuttgartský, berlínský atd.

Mluví-li se o mravnosti národa, padá tu na váhu mravnost hlavně třídy nejnižší, tedy lidu a tu krom lidu francouzského nevypadá to věru v zemích katolických hůře než v protestantských, naopak počet nemanželských dětí, rozvodů atd. má Amerika poměrně více než celá Francie, protestantské Meklenbursko poměrně více než Porýnsko, Berlín více než Kolín n. R. atd. Rovněž v kulturním ohledu nemohou mluvit protestanté o nějaké vyvýšenosti, ač-li ji neměří počtem parních strojů a křalcovských vřeten, nýbrž celým nábožensko-mravním, hospodářským, politickým, vědeckým životem, hospodářskou nezávislostí, politickými svobodami jednotlivce, bohatostí umělecké a literární produkce.

Pohlédneme do minulosti či historie, jež je prý učitelkou života! Porovnejme ku př. stav protestantských zemí ve st. 14. a 15., tedy před reformací, s kulturními poměry za Lutru, jak se vytvořily nejen v Německu, ale i všude tam, kam ideje Lutrovy vnikly. Čtáme Lutru, jak si nařiká na nábožensko-mravní zdivočení v zemích, v nichž „čisté evangelium“ zvítězilo, na pokleslost německých universit, smutný stav obecného školství, vandalské ničení děl uměleckých, hlavně v klášterech a pak obraťme se k současným poměrům v t. zv. zemích románských, tedy katolických! V Španělsku kvete právě klassická věda a uma a jména: Calderon de la Barca, Lope de Vega, Velasques, Murillo jsou toho důkazem. Itálie má svého Torquata Tassa, Palästrinu, staví nádherné chrámy i budovy veřejné a ukládá v nich poklady umění ceny nehynoucí. Ovšem vyvíjí se to vše z pokladů umění starověkého, ale vyrůstá to přec z půdy čisté katolické a církví patří právě zásluha, že dovedla to proniknouti a naplniti svým duchem, v nové formě křesťanským ideám výraz dáti. A které jsou příčiny tohoto úpadku křesťanského klassicismu, jenž brzy na to nastal? — Jsou mnohé, ale ne poslední třeba hledati ve hnutí, jež vzalo svůj počátek ve Vittenberku, neboť absolutismus moci knížecí, který vyrostl na půdě reformace, zničil autoritu církevní, onu nejstřednější podporovatelku všeho umění a základy racionalistické vytvořily moderní zednářství, jež šve národy do revoluce a zvláště byl to stav rolnický, jenž trpěl nesnesitelně; staré svobody byly zničeny a slibné počátky, vytvořivší se v 15. st., nevedly již k pokojnému přerodu sociálních poměrů, jak se očekávalo, nýbrž k válkám a revolucím.

A jak to stojí v kulturním ohledu dnes? — I dnes je přes všechny smutné vnitřní své zjevy Francie v popředí a kdyby Němci dělali, co chtěli, toho, čemu se říká francouzsky „esprit a noblesse oblige“, nikdy nenabudou; též vědecká a umělecká tvorba Francouzů je daleko větší a cennější, než všech Němců na celém světě. Ani katolické Rakousko a Itálie není

za Anglii neb Německem; malý národ český vykazuje v mnohém ohledu zjevy umělecké daleko pozoruhodnější, než 60 milionový národ německý, jenž nemá dnes vlastně ani žádného básníka a umělce prvního řádu. V čem vynikají státy protestantské, je průmysl technický a obchod; k tomu však byly téměř donuceny podmínkami životními, neboť jak Anglie, tak Německo, Dánsko a Švédsko nejsou a nemohou býti státy zemědělskými. Jsou ovšem na světě lidé, kteří si o sobě myslí víc, než opravdu jsou a jsou tak sebevědomými i národové. Nechtěl-li však ten, jenž se učím chlubit, čeho nemá, směšně hloupým? Mluví o vůdčí kultuře a povýšenosti, při tom pak vytloukati okna a vylamovati dveře do koncertních síní, jež od jakživa a všude platily za internacionální (mezinárodní), odpovídati na slušnou a nutnou demonstraci drancování besedních místností, to však není již směšně hloupým, to je vandaliem, sprostou snovostí. A tuto kulturu ukazují čeští Němci právě nyní, a kde ji vzali? — Od svých bratří z rajchu, kteří pod heslem „los v. Rom“ spolunárodovce v Rakousku štvou k násilnostem na ostatních národech. Roztahovati se v cizině, při tom nestrpěti mezi sebou žádného volného života jiným, obsaditi v českém městě hlavní třídy, v městech německých zaháněti české školy veřejné za haumna a české besedy do postranních uliček a ještě tam nedati nikomu pokoje — to je ta německá a můžeme dodati — protestantská — kultura. „My všude, co chceme, vy — až co vám dovolíme!“ — to je ten protestantský mravní cit.

Avšak zbývá nám ještě třetí moment — politický. V tom ohledu nedá se opravdu upříti, že protestantské státy hrají v koncertu národů prim. Avšak proč? — Poněvadž jsou to státy mladé, státy ve svém vývinu, na nejvyšším bodu své životní síly, kdežto románské katolické národové svou úlohu dohrávají. Jeť to s národy, jako s obyčejným organismem. Itálie papežská, stará Venetie, říše španělská, v níž slunce nezapadalo, bývalé císařství německé — nyníjsi Rakousko, měly svou historii, kdežto dnešní Němci a Američané ji teprv počínají. To však není jich zásluhou, protože i pro ně přijde čas, jaký jim v dějinách lidstva Prozřetelnost vykázán. Národové nehynou tak lehko, ale hynou a mění se rychle jich vládní formy a státní útvary. Pod Bourbonci a Napoleonovci byla Francie první, ač zrovna v té době vstípen byl říši bacil dnešní zednářské vlády a národní rozháranosti. Katolická církev pyká tam za hříchy katolických králů a za hříchy své, zrovna jako koloniální politika a aurifames (hlad po penězích) přivedla Španělsko tam, kde dnes je, pod jho zednářů; činití však katolickou církev přímo zodpovědnou za politický úpadek v obou říších, to může jen záští. Katolické vlády mnoho sice tam zaviniły, avšak zednářské, pod vlivem židů a protestantů stojící vlády dnešní ničeho nenapravily, nýbrž to, jak se říká, dorazily. Tedy k čemu to chvastounství s protestantskou kulturou a pokrokem? Ostatně i Švédsko bylo kdysi mocnou říší, i Holandsko hrálo kdysi důležitější roli a Anglie? — Ve válce burské se ukázalo, co je tu slabín ve fyzickém i mravním ohledu, co tu zhnílého, drží se pohromadě jen penězi. A tak nezbyvá než Německo a Spolkové státy severo-americké, jež by nikdy nebyly zde, kdyby nebylo Bismarka a Washingtona. Ostatně žádné stromy nerostou do nebe a třeba vyčkáti času. Největší útvary rozpadly se tak rychle, jak povstaly. Qui vivra, verro.

Že ten strohý dogmatismus není vinen na úpadku národů, dokazuje nejlépe Rusko, jež jen jím, t. j. svou ortodoxností se pohromadě přes všechny bouře udrželo. V Rusku není — až na internacionálu — atheismu (nevěry); kdo chce viděti ruskou inteligenci v kostele, ať jde do K. Varů! Kuropatkin dostává od starého jenerála Egerströma sv. obránek se slovy: „v tom znamení zvítězí!“

Není to dojemné a poučné? — Tak věříci jsou ti Rusi a za 500 let nepřivedli svou

sv. Rus k úpadku. Jen německý „Prabihans“ může mluvit o úpadku katolicismu a rozkvětu protestantství . . .

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 23. března.

(Dorůčky pražských nepokojů. — O knězi Janu Hrabětově a o tom, kdo první Husovu podobismu v XIX. století dal shotovit. — Několik posnámek o „separatismu“ v katolické společnosti české a upozornění na modlitby pro české paní a dívky „Útěcha srdce“ od Xavera Dvořáka.)

Ruch, který se ve pražských ulicích v týdně po uedělení kýchavné rozvířil, dávno zde utuchl a jedinými důsledky jeho jsou nyní ve studentstvu vedené spory ve příčině nosení b. retů, které se dosti četně na promenádách objevují a studentstvo je zajisté také o velikonočních prázdninách rozveze po českém venkově.

Jako zajímavá aférka jeví se býti povídání, že se někteří policajti s ryze českými jmény dali v německém domě na Příkopě od buršů napájeti a že připustili, aby byla ve prospěch jejich dokonce uspořádána peněžitá sbírka, o jejíž výnos se potom rozdělili. Podrobnosti tohoto případu jsou ovšem že velice choulostivé, ale bylo by snad bývalo lepší, kdyby reprezentace král. hl. města se příslušným důrazem odevzdala je k vyřízení policejnímu řiditeli p. dvornímu radovi Křikavovi a kd-by se o nich v českých novinách bylo raději pomlčelo. Celek za jednotlivce nemůže, poněvadž se na druhé straně zase u většiny jevílo jednání všemožně přesné, tak že i sám policejní řiditel poslancům Anýžovi a Rybovi na Příkopě upřímně prohlásil, že bylo nošení kulerových odznaků německým studentům v Praze dovoleno (přes jeho hlavu) z míst, kde se ovšem že také již uznalo, pokud to bylo opatřením šťastným.

Připouštíme, že to byly zjevy velice smutné, když se dali strážníci v německém domě častovati, když bývalý radikální český student jako policejní úředník musil býti pro svou bezohlednost k českému obecnstvu poslán z ulice ke službě jiné, ale nejsme při tom jisti, že celá ta společnost, dostane-li následkem zakročení a stesků českého tisku pokyn hledati si službu jinde, nenalezne v české společnosti celou kupu strýčků, kteří ji dobře započtí ve službách českých samosprávných nebo vlasteneckých institucí. Během dvaceti let jsme v Praze a v Čechách viděli často díti se věci na pohled neuvěřitelné!

Odbyté pražské nepokoje zaneprázdníují nyní nejvíce trestní soud, kde se odbyvají přelíčení proti zatčeným demonstrantům, kteří větším dílem odcházejí odtud bez valné pohromy. Ale musíme se v této záležitosti dotknouti ošklivého zjevu. Pražské české noviny přinesly celou řadu jmen českých advokátů, kteří se při demonstracích zatčené nabízeli hájiti na požádání o to darmo. Byli to advokáti hledaní a proto překvapilo, když minulý týden objevil se před senátem trestního soudu jeden ze zatčených se svým obhájcem: s německo-židovským advokátem p. drem. Kohnem v zastoupení advokáta p. dra. Austerlitz. Jak to přišlo, že tento pán k hájení českého demonstranta byl povolán, zůstalo neobjasněno, když se tolik šikovných českých advokátů k funkci té darmo nabízelo. Způsob, jak se p. dr. Kohn svého úkolu obhájce zhostil, překvapil všeobecně a působil sensačně i na soudní senát, tak že předseda jeho, sám prezident trestního soudu dvorní rada p. dr. Vokoun, byl nucen p. dra. Kohna upozornit, že překročil meze svého advokátského důvtipu.

Pan dr. Kohn hájil totiž svého českého klienta tvrzením, že prý nešel na Příkop demonstrovat, jelikož prý tam šel nejspíše — krást —.

Tato skvělá obhajovací řeč zdá se býti

promluvena pro libost a vděk německo-židovské žurnalistiky, kteráž vůbec báje o pražských výtržnostech bavila své čtenářstvo více, než-li svým potěšením nad japonskými kousky, kterými jsou Rasové na dálném východě překvapování a uvádění do pochopitelných rozpátek.

Případ tento, kdyby nic jiného neprozrazoval, svědčí o tom, jak naše české obecnostvo jest pořád ještě ve výběru svých právních zástupců netečné a jako slepé, umožňující vlastně samo statistiku, již prof. dr. Wieser převahu německého živlu v Čechách dovozuje.

Zajímavou roli v posledních demonstracích hrála také rektorská magnificence německé university p. prof. dr. Rabl. Jeho chování bylo samotným vážným německým kruhům poněkud silné, když německé studenty rozněcoval k hájení německé državy v Praze. Bylo proto z německých kruhů poukazováno k tomu, že jest ve vědě daleko slabším, než-li v průšáctví, tak že ho ani Prusáci do Berlína na universitu nechťeli, třebaž že byl zetěm samotného profesora Virchova. Podle toho, že se prof. Rabl touží usaditi na universitě v Berlíně, jest jeho protirakouské stanovisko, jež při posledních demonstracích v Praze projevil, úplně jasné a pochopitelné. Snad by neškodilo, kdyby bylo u nás uzákoněno, že na našich universitách akademické úřady mohou zastávat pouze domorodci.

Když jsou rektory německých universit u nás a když jsou následkem toho také členy němu království Českého smýšlením svým Prusáci, potom není divu, když u prostřed Prahy zavzní píseň „Wacht am Rhein“, a když německá mládež inklinuje tam, tam inklinuje magnificence rakouské university. Dalšíh poznámek zde netřeba.

* *

V nedávno vydaném prvním díle korespondence Karla Al. Vinařického otištěny jsou také některé listy kněze Jana N. Hraběty. Kněz Jan N. Hraběta náleží mezi vysoce zajímavé postavy z českého duchovenstva XIX. století a proto jest časovo, když zde o něm uvedeme některá data z jeho života a působení, poněvadž se jeho jméno bez obsáhlejšího vysvětlení jeho významu v české literatuře a veřejnosti objevilo.

Jan Hraběta narodil se koncem XVIII. století ve Velvarech a po vysvěcení na kněze věnoval se vychovatelství mládeže šlechtické. Brzy dostal místo v rodině jenerála barona Kollera, s nímž se odebral do Itálie, při čemž pokračoval i ve vlastním vzdělávání se. Po smrti Kollerova vrátil se do vlasti, kde se chtěl věnovati učitelství gymnasiálnímu. Za tou příčinou byl auskultantem na staroměstském gymnasiu v Praze a celou řadu konkursů na vypsaná místa odbyl vždy s nejlepším prospěchem, ale pokaždé nadarmo. Proto tážal se přímo tehdejšího řiditele českých gymnasií kanovníka Pöllnera, proč jest odstrkován. Tázaný, více zarytý Němec než-li blahovolný kněz, jak jest dokumentárně obecně líčen, Hrabětovi rovně řekl, že nemá na obdržení nějaké profesury žádné naděje proto, že se mu jeho jméno nelíbí. Po takovémto ukrutném sdělení opustil

Hraběta své auskultantské místo a odebral se ke své staříčké matce do Valvar, u níž žil se skrovnického výnosu čtení nadačních měří, obíraje se horlivě svými studiemi.

Z Valvar podnikl Hraběta jedenkrát několikadenní vycházku do tak svaného českého Švýcarska v době, kdy toto bývá od cizinců nejvíce navštěvováno. Když tam stál na jednom z míst, s něhož otvírá se překrásná vyhlídka do Čech, přidržel se k němu neznámý muž a dal se s ním do řeči. Na první pohled byla to osoba náležející k vyšším třídám a jevící velice jemné způsoby. Brzy hovor jejich se rozvinul a když neznámý začal mluvit o Itálii, nalezl v Hrabětovi důkladného jejího znatele, čímž řeč jejich stávala se důvěrnější, tak že cizí pán hlubokou učeností a vzácnými znalostmi kněze Hraběty zaujat vydal se s ním na další procházku českým Švýcarskem. Při tom se ho konečně tážal, jaké postavení kde zaujímá. Kněz Hraběta mu upřímně pověděl, že jest pouhým chudým knězem, a že má ve své vlasti cestu k učitelství zavřenou. Neznámý pán s udivem ho posлуchal a pozval ho s sebou na oběerstvení. Hraběta vlídně toto pozvání přijal a byl nanejvýš překvapen, když došli na místo k oběerstvení tomu určené a když tam jeho průvodce titulovali „královská výsost“. Ihned jal se omlovati svou sdíllost a důvěrné chování se, ale korunní princ saský Jan upozornil Hrabětu, že jednou dané mu slovo musí dodržeti a s ním posvačiti. Při stole pak se ho tážal, jest-li že by přes své české vlastenectví nepřijal slušné místo v cizině, kdyby mu bylo ku př. v Sasku nabídnuto. Hraběta, který tolik let pobyl v Itálii, za stávajících poměrů přisvědčil a se saským korunním princem Janem rozešli se jako přátelé. Krátce potom byl povolán za učitele na katolické gymnasium v Drážďanech, kde svým jemným a taktickým chováním se velice brzy zjednal si u královského dvora takové vážnosti a přízně, že byl k důležitým duchovním důstojnostem při dvoře povýšen a konečně jmenován řiditelem gymnasia, na němž působil. Korunní princ Jan vstoupil s ním v tak důvěrné přátelství, že se s ním nejen velice rád o učených otázkách bavil, ale že se s ním ve mnohých svých pracích radil. K Hrabětovu podnětu začal se princ se svou rodinou také českému jazyku učiti a dospěl v tom tak daleko, že i česky psáti dovedl.

Hraběta udržoval a pěstoval stále přátelské styky s českou společností pražskou a ve mnohém byl jí všelijak nápomocen. Tak když počátkem let čtyřicátých pojali napotomní vyšehradský probošt Václav Štulec Dr. Bojislav Pichl myšlenku, že vydají podobiznu M. Jana Husa, což se za tehdejší doby u nás státi nesmělo, obrátili se za tou příčinou do Drážďan k řiditeli Hrabětovi, aby tam vytištění podobizen Husových objednal a zaslání jejich do Prahy obstaral. Hraběta žádosti té ochotně vyhověl a když do Prahy zasláné výtisky Husovy podobizny byly v krátkosti rozebrány, obstaral Hraběta v Drážďanech druhé její vydání, které však bylo na celním úřadě zabaveno.

Tyto drobnosti ze života českého duchovenstva bez poznámky uvádíme zde proto, abychom ukázali na to, jaká míra snášlivosti k památce Husově dá se v XIX. století ve

kruzích českého duchovenstva, které veleděležitá postavení v církevní organizaci zaujímalo, konstatovati.

Řiditel Hraběta na staré kolena zateužil po vlasti, do níž vrátil se kosti své složití. Umřel koncem let padesátých s nární svých příbuzných v Plzni a leží na tamním hřbitově pochován.

V posledních letech ozývá se častěji se kruhů katolického duchovenstva přání, aby byl pro katolickou věc získávání laikové. V ohledu tom musíme říci, že vina stávající rozluky spočívá méně na straně laiků, neboť z vlastní své zkušenosti víme, jakým způsobem jest laik od jistých katolických listů vítán a traktován, pak-li mu nelze státi na stanovisku, které již před padesáti lety bylo přžitkem. Jak si jistý tisk proti laikům vede, musí tyto přímo varovati, aby se nevdávali v nebezpečí, jaké brozí podezříváními a útoky každému, kdo katolické organizaci nějaké vědomosti, ochotu a osobní neodvislost v obět přináší. Nechceme zde odkr. vati neblahé poměry, jež samy sebou co nejdříve se zřítí a ve zříceninách svých původce své k dalšímu mlčení zasypou.

Dnes a před desíti i dvacíti lety měla v. c. katolická mezi českými laiky tolik pudy, že bylo jenom na povolaných činitelích, aby půdu tu ladem ležeti nenechávali. Separatismus, o němž se mluví, jest pouze báborkou, neboť přes noc mohou nastati u nás poměry nejlepší katolické shody tím, že několik pánů přestane jí překážeti. Jak perfidně se ve příčině té jedná, posouditi možno z toho, že se dokonce „Obnova“ vyčítá, jakoby prý separatismus pěstovala, ač list tento od r. 1895 t. j. od svého vzniku systematicky a neunnavně pracuje, aby zbytečné hradyby separatismu toho odstranil. Když se mu to na všech stranách daří, když s tímto svým programem vítězí a když najednou viněna jest „Obnova“ ze separatistických choutek, vypadá to, jakoby skuteční jejich pěstovatelé vlastní své viny chtěli na ni svaliti. Proti tomu polemizovati pokládáme za zbytečností.

Česká laická společnost jest ku kněžím vlídnější, než-li někteří kněží více méně literáti k laikům. Dokladem toho jest, že spolek českých belletristů „Máj“ ochotně v řadu svou přijal kněze spisovatele, kteří o to požádali a že kněz všude mezi inteligencí, která s ním na stejné výši stojí, jest skutečně vítán a za spolupracovníka přijímán.

Toho nejvýmluvnější doklad právě ve přítomné době podala česká grafická společnost „Unie“ v Praze, která neváhala v doposud u nás neexistující nádherné úpravě vydati modlitební knihu pro vzdělané paní a dívky české, již pod názvem „Utěcha srdce“ sepsal katecheta vyšší dívčí školy v Praze a oblíbený básník Xaver Dvořák. Poněvadž modlitby tyto byly schváleny kníž. arcibiskupským ordinariátem v Praze, odpadá každé jejich odporodování jako knihy skutečně katolické.

Nezbývá nám proto než-li na vydání „Utěchy srdce“ nejširší českou veřejnost upozorniti jako na skutečnou událost v životě české katolické společnosti. Jak společnost tato známe, jsme bezpečni, že krásné tyto modlitby

„To jste od nás předce již v primé, pane profesore, slyšel“ odekl mu tázaný.

Já si profesora Vondráčka oblíbil pro návedující příhodu. Když na podzim r. 1874 zemřel básník Vítězslav Hálek, měl náš třídní Vondráček češtinu v septimě. Po dojití zprávy o předčasné smrti tohoto pěvce mladosti a lásky dostavil se profesor Vondráček před vyučováním do septimy, kde mlčky vzal křídlo a na tabuli lapidárním svým písmem napsal „Hálek zemřel“ a dal se do tichého pláče, nemoha promluvit.

Jaký dojem tato jeho zpráva o smrti Hálova v septimě učinila; netřeba vykládati a když já se o této jeho žalosti dověděl, byl jsem jeho. Já Hála v Praze rok před tím vídal, ukazovali mně ho starší přátelé na ulici, jeho povídky jsem četl a velice se mně líbily, proto také když jsem slyšel, jak náš Vondráček nad smrtí jeho truchlí, něco jako tajemného mne k němu přímo upoutalo.

Hálek byl tenkrát miláčkem českého studentstva, kteréž Hálovy „Epistoly“ jemu adresované hitalo, jeho básně tehdy mládež dychtivě a s nadšením četla, slyšel jsem o tom v Praze a proto stal se mně náš Vondráček nanejvýš sympatickým, když také Hála tak vysoko cenil a nad úmrtím jeho ve škole plakal.

Brzy jsem u kohosi v „Naučném Slovníku“ vyšukal, že je náš Vondráček také spisovatelem, což ho u mne povýšilo tak, že jsem si to pokládal za zvláštní čest, že máme takového učitele a jeho některých bezohledností jsem celkem nedbal, uspořádav si své chování k němu tak, že jsme konečně jeden s druhým vycházeli do té míry, že jsem ho dokonce v kvintě prosil, aby mně byl při biffmování kmotrem a dal jsem se dle jeho jména biffmovati Jan.

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

VII.

(In memoriam Joannis Vondráček.)

Ve druhé gymnasiální třídě, do níž jsem na podzim roku 1874 v Hradci Králové vstoupil, měli jsme třídním profesorem p. Jana Vondráčka, který měl u nás latinu, češtinu a němčinu a dovedl nás až do oktávy.

Dnes jsme všichni, kdo jsme byli vedeni jeho věření, již v odpolední svého života, proto, pak-li že po čas gymnasiálních našich studií na někoho z nás padl chladný nebo temný stín jeho lidské křehkosti, zajisté že jsme na to zapomněli a že naň rádi vzpomínáme, že to byl venkoncem dobrý pán. Těžká, nevyléčitelná choroba, která ho sužovala, bránila mu často, že se nepřefeneal přes to ci ono, čeho by si zdravý člověk nevšímal. Ostatně druží naši paní profesori a panem řiditelem Klumparem v čele nejplnější měrou nám nabrazovali shovívavostí a liberalností, k nimž se v některých případech on ve své úzkostlivosti vyšinouti neodvážil.

To jsem musil předeslati proto, aby se mně zcela právem nemohlo vyčítati, že píši vzpomínky, maje při tom krátkou a děravou paměť.

Z 58 žáků, jež pan profesor Vondráček v sekundě převzal, dovedl nás do oktávy 26. Ostatní pak, jímž pan profesor Vondráček nemohl přijíti na chuť, na jiných ústavcích a u jiných učitelů většinou činili velice dobré pokroky. Já se s ním také nemohl shodnouti a když se asi

třikrát pokusil činiti mně bolestné výtky, po čtvrté jsem se jako chlapec ozval a hájil a měl jsem potom pokoj, ovšem že jsem mohl míti i písemní práci školní bez nejmenší chyby, nedostal jsem od něho nikdy lepší známky, nežli „cel. chval.“ a na vysvědčení „dobře“. To mně však nevadilo.

Profesor Vondráček žil jenom škole a předmětům, jímž v ní vyučoval. Metoda jeho byla moderní, vedl si důkladně, pracoval náročně, do školy přicházel připraven, požadavky jeho byly překonatelné, ale když vůči někomu pojil jisté upjaté stanovisko, bylo všechno marné, aby uznal, že žák za prokázané vědomosti zasluhuje z jeho strany povzbuzení. Tím mnoho z kolegů trpělo, že je vědomě podceňoval, kdežto jiným opět přlíš přal. Proto jsem měl také jednou v septimě s ním výstup. Měl jsem latinskou kompozici bez chyby a on se mne tážal: „Od koho pak jste to opsal?“

„Polovičku od souseda v pravo a polovičku od souseda v levo,“ odpověděl jsem mu. „Oba mají dvojky!“

Českých úkolů jsem mu některý čas vůbec nenosil.

Když jsem úkol napsal tak, jak on ho nadržoval, vytkl mně, že jsem si mohl na něm dáti více záležet. A když jsem ho rozvedl na pět stran, četl pouze první a poslední jeho stránku, ostatní ignoroval a napsal „cel. chval.“, což mne svedlo k tomu, že jsem mu pak nenosil vůbec nic. Ale on proto ani nemuhl.

Celkem však žili jsme spolu v jakémsi příměří. Já ho měl od malička rád. S některými kolegy měl však ostré srážky. Tak jednou se kohosi při latině v oktávě tážal, jakého rodu je „fagus“.

se nejvíce ve statistických výčiscích rozběhnou se po českých domácnostech, tak že vydání jejich bude brzy znamenati pro povznesení katolického smýšlení u nás nepoměrně daleko větší užitek, než-li jaký mu přineslo zlobné podceňování čistoty katolického ducha a nás.

Skvostné modlitby Dvořákovy převázeny jsou ilustracemi Böttingrovými, v nichž obsažena jest celá církevní historie česká, pokud jest katolická. Proto sluší knihu tu radostně vítati jako fakticky platný kus práce ve smyslu katolickém, který se stane průvodcem a utěšením statistik českých žen a dívek a prostřednictvím jejich bude působiti na celé mladá generace.

Máme za to, že majetnictví a modlení se z „Útěchy srdce“ stane se brzy článkem v řetězu dobrého tonu našich žen a dívek a rozšíření knihy té bude zajisté jenom záviset od laiků, kteří všude po upozornění duchovenstva knize té ochotně domácnosti své otevrou.

Mluvíme zde o modlitbách těch proto, poněvadž vydání jejich bylo podniknuto laickou společností a vypraveno tak, že každé podezření laiků z nějakého nepřátelství ku katolické věci jest vyloučeno. „Útěcha srdce“ jest výmluvným dokumentem, že smýšlení českých laiků jest daleko jinakým, než-li jak se líčí z jisté strany, která pracuje na základě nesprávném, neznajíc totiž neho nechtíc znáti poměry.

Nemohli jsme za stávajících okolností ponechat i zásadnou modlitební knihu Dvořákovu bez příslušného povznesení a nepoukázati při tom, že předpoklad separatismu u nás jest jenom chimera smýšlení některých osob, jež nikdo ovšem nebude honit, když se separují od ostatních souvěrců, separující se při tom také od vlastního rozumu a faktického stavu poměrů. Modlitby Dvořákovy byly vydány srovná v čas, kdy budou se všech stran ochotně vítány. Vydáním jejich nákladem „Unie“ učiněn také obrovský krok k odstranění onoho dusného napětí, jež českou katolickou společností v poslední době tísní a sužuje.

Obrana.

(3) Kolínská „Česká Stráž“, která jako věrná filiálka „Času“ šmejdí židovské a evangelicko-klerikální soustavně pomíjí, snaží se mermomocí dle Pražského vzoru najíti na těle katolictva ty skvrny, jimiž jsou židovští a evangelicko-klerikální stoupenci „České Stráže“ přímo obsypáni. Ale že se jí k tupení katolictva látky nedostává, jest viděti již z toho, že s nouzí *de, nestýdaté lže*. V čísle z 19. března nerozpakuje se tvrditi, že „Obnova“ se otírá opět (!) o čistotu a opravdovost Husova života. Zároveň píše: „Vyzýváme Obnovu, aby jmenovala nám případy, v nichž Hus by byl nějaký zločin proti mravopoctnosti schvaloval; jsme jisti, že případ takový nám „Obnova“ jmenovati nemůže, ale to jí neškodí, poněvadž ona ví, že její čtenáři nemyslí anebo vůbec myslit nemají a proto že může je častovat, čím se jí líbí. Jinak aspoň si nedovedeme její výpad na Husa vysvětliti.“ — Tohle lhaní „České Stráže“ jiného se sotva týkáti může než člán-

Dnes jest profesor Jan Vondráček již dávno v širší české veřejnosti i v Hradci v každém směru osobností zapomenutou, proto pokládám za akt šetrnosti a i vděku k jeho památce, že jako dospělý muž, odděliv chorobný stín jeho lidské postavy od jeho vzácné zářící vlastenecké vroucnosti a klasicky poetické myslí, vzpomínám naň s úctou a vážností, abych ho z nezaslouženého zapomenutí na příslušné mu místo v českých pamětech postavil.

Jan Ev. Vondráček narodil se dne 25. prosince 1830 ve Lhotě u Vysokého Mýta. Gymnasium studoval v Litomyšli, filosofii poslouchal v Praze, oddav se při tom jazykozpytu, klasické filologii a filosofii. Jak bylo patrné, byl v oboru tom vynikajícím vědátorem, při čemž mu vadila jeho choroba, že svých vědomostí nemohl napotom zúžitkovati tak, jak by si byl zajisté přál.

Strávil některý čas v Praze jako amanuensis císa. universitní veřejné knihovny, odebral se r. 1859 do Těšína jako učitel českého jazyka na tamní první státní gymnasium, kde osvojil si výborně řeč polskou, tak že roku 1864 podal do programu těšínského gymnasia článek: „Der syntaktische Gebrauch des Instrumentals im Polnischen“.

Na gymnasiu těšínském působil společně se školním radou a známým spisovatelem Františkem Bartošem a s napotomním znamenitým jednatelem „Umělecké Besedy“ a profesorem gymnasia ve Spálené ulici v Praze drem Antonínem Balcarem. Do Hradce se dostal počátkem školního roku 1873—1874.

Hlavním oborem a koníčkem Vondráčkovým byla filologie klasická, latina a řečtina, z níž do češtiny ve klasicky pečlivé formě dovedl překlady, nacházejí v tom jako starý mládenec jediné své utěšení.

nečku v č. 11 Obnovy. Vyzýváme tedy „Českou Stráž“, aby nám dokázala, že jsme se tam otfeli o čistotu a opravdovost Husa, a že jsme učinili na Husa výpad. Tam jsme mluvili o něčem zcela jiném. Bránili jsme se proti panšálnímu kopanci časopisu „Husa“, který tvrdil o připravených katolických brožurách: „Bude ten Hus v nich vypadat!“ Řekli jsme zcela právem, že v nich bude vypadat rozhodně líp, než v pamfletu Lžipogiově, kterým podváděli „opravdoví“ evangelici český lid přes třicet let. Pověděli jsme zcela pravdivě, že to byli vlastně špitelé onoho pamfletu, kteří historického Husa nevědomky snižovali. Nenašli jsme v onom článku proti Husovi nic, ale proti evangelicko-klerikálním modlářům, kteří již předem ucpávají si sluch, chce-li někdo do pravého světla postaviti jejich historická, ztrnulá zpátečnická dogmata.

Česká Stráž vyzývá nás tedy, abychom dokázali, že Hus nějaký zločin proti mravopoctnosti schvaloval. Tato úskočná výzva ovšem má za účel ba:amutiti čtenáře České Stráže, jako by Obnova něco o Husově schvalování zločinů proti mravopoctnosti psala. Šikovný, ale zároveň zcela zákeřný to manév. My odpovídáme tedy tolik: *nemáme povinnosti dokazovati něco, čeho jsme vůbec nikdy nepsalí*. A prohlašujeme zcela ochotně před katolíky i evangelíky, že se Hus k takovému schvalování nikdy nesnížil; tak lhat o Husovi nikdy nebudeme, jako lhati o něm a o církvi k vůli sobě evangeličtí špitelé pamfletu Lžipogiova. To je naše odpověď prohané České Stráži, která se neostýchá tvrditi, že si Obnova vynalezla sama příčinu, „aby mohla opět (!) svou slinou hoditi po muži, k němuž není ani hodna zvednouti oči“.

Ovšem že se výpadu České Stráže pranic nedivíme. Posvítili jsme 11. března na švindl evangelicko-klerikální několika peprnými pravdami, které se nedají nijak oddeklamovati. A Česká Stráž, co by měla po evangelicku volati k pokání, nařiká farizejsky, že jsme bili — do Husa. A tihle prohanci, kterým každá lež dobrá, říkají, že chtějí národ evangelicky reformovati! Prosíme naše čtenáře, aby onen článek náš v rubrice „Obrana“ srovnali s výpadem České Stráže, a pak ať soudí sami. Nebudeme se ovšem pranic diviti, jestliže po těchto řádcích vybuchnou z Kolínské evangelicko-klerikální prachárny slova. „Obnova odvolává...“ nebo: „Klerikální Obnova špiní, slintá,“ atd. Jsme na takové lži se strany „česko-bratrských pohrobků“ až příliš zvyklí.

Politický přehled.

Tentokrát česká obstrukce ve Vídni aspoň částečně nevyšnula na prázdno. Mladočeši zastavili se ani před státními nezbytnostmi jako dříve dělávali a pomíjejíce všech ohledů, snaží se, aby slomili nadvládu německé menšiny, která za ochrany dra Kőrbra znemožňuje veškerou plodnou práci parlamentní. Ministerstvo Kőrbrovo musí padnouti a na jeho místo má přijíti parlamentární, jež by částečně vyhovělo Čechům a jehož prvním úkolem by byla

Ze překladů těch tiskem od něho vyšly tyto knížky: „*Hero a Leander*“, řecká pověst z Musaea, v Praze r. 1858; „*Ovid a Katuli*“, výbor z jejich básní a z anthologie řecké, v Praze roku 1858; „*Amor a Psyche*“, bajka Lucia Apuleja s přídatkem několika jeho novel; „*Věneček z anthologie řecké*“, v Hradci Králové r. 1876.

Překlady tyto svědčí o Vondráčkově mistrném ovládnutí jazyka českého a spolu prokazují jeho vlastní poetické nadání. Poslední dokazují zejména jeho proslov k výše jmenovaným knížkám.

Tak roku 1858 vydal překlad pověsti „*Hero a Leander*“ s tímto dojemným proslovem:

„V milostném jsem Řekův sadě
růži vlnadnou uviděl;
tuto růži v plné vlnadě
v Čechův sad jsem přinést chtěl,
aby ona stejným leskem,
jak v zahrádě původní,
skvěla též se v sadě českém
mojí péčí závodní.
Růže tato v plné vlnadě
drazí! mimo vůli mou
proměnila v mém se sadě
v chudobičku chudobnou.
Nuž přijmete chudobičku
místo růže spanilé,
vpleťte ji též v svou kytici,
české dívky rozmilé!“

Daleko umělejší jest však jeho proslov ke „*Věnci z anthologie řecké*“, jenž začíná:

„Přijmete tento věnec mládenci a dívky milostné,
jež jsem vám z kvítí rozmanitého uvil
nasbíráv na luzích je květných Hellady krásné,
jež tam ve šťastných Vesny vykvetlých dobách.
Jest v něm růže, jakou se těší nejvíce milenci,

reforma jednacích řádů pro říšskou radu za účelem odstranění obstrukce kterékoli strany. Za tím účelem postavily se všechny strany české i s hr. Sternbergem do řady bojovné, přidružili se k nim i Jihoslované, Rusíni a Vlachové, kteřížto poslední zvláště se sblížili s Jihoslovany a naklonili se Čechům, tak že úplná shoda Jihoslovánů a Vlachů není daleko. A Poláci konečně odmítli německý návrh na spoluzdolání české obstrukce. Situace stává se pro vládu kritickou, z níž se dr. Kőrber snaží hladce vyprostiti. Čechové jsou najednou v německých časopisech nejsladšími zvuky vábení k dorozumivacím konferencím. Za prostředníka nastrčen tu zase rvtil Javorski, jemuž pak dr. Pacák sdělil české rozhodnutí: upustíme od obstrukce pro ten případ, že nám bude císařským slovem slavnostně zaručeno zřízení české university na Moravě s udáním času a když vedle toho zavedena bude opět čeština do vnitř úřadů a soudů ale také, aby o tom Němci věděli a nečinili ve věci té nijakých překážek. Ovšem tyto požadavky nejsou vůbec po chuti Němcům. Dr. Kőrber chtěl tu ještě ukázati svou moc, ale byl hanebně i s německou lidovou stranou poražen. Umínil si totiž, aby se ještě před velikonočními provedly volby do delegací. Ale oposice česká úmysl jeho zvrátila. Proti okamžitému provedení voleb těchto postavili si i hr. Goluchowski, Poláci a čes. konservativní velkostatci. Sám mocnář přistoupil k náhledům hr. Goluchowského a v audienci, v níž přijal dr. Kőrbra, vyslovil se proti okamžitému provedení voleb delegačních. To už by mělo donutiti dra Kőrbra, aby poměrně ustoupil jinému, zvláště když za ta léta jeho vlády národové se nejen nesblížili, ale ještě více oddálili, a když v parlamentě pracuje se vůbec marně. — Dne 22. března byla sněmovna odročena.

V Uhrách zatím schváleny obě vojenské předlohy i ve třetím čtení: o kontingentu nováčků na rok letošní a o odvodu nováčků. Jedná se dále o rozpočtu a zvýšení civilní listě panovníkové.

Turecko neustále se vytáčí z povinnosti provést řádnou organizaci četnictva v Makedonii.

V jihozápadní Africe mají Němci tuhou práci s povstálými Herery, od nichž dne 13. března utrpěli citelnou porážku.

Zprávy o událostech na dálném východě jsou velmi řídké. Jak Rusové tak Japonci se zahalují rouškou mlčení. Vykládá se jen, že Japonci pro špatné cesty a nedostatek dopravních prostředků mohou se na Korei jen zvolna pohybovati a že směřují k řece Jalu. Ruské pak loďstvo a Perth Arthuru prý vyrazilo na širé moře, aby se tu spojilo s vladivostockým. Na straně ruské doprava nerušeně a klidně pokračuje. Stavba dráhy kolem jezera Bajkalského bude prý do polovice května hotova a bude snad nejdražší dráhou na světě. Bylo tu třeba zříditi 19 tunelů, 189 mostů a 10 viaduktů. Větší část dráhy byla vtěsána do skály a podezděna. Na shromáždování se čínského vojska na hranicích mandžurských pohroženo Číně, že jakmile by Číňané učinili nějaký výpad, Rusové ihned vtrhnou na Peking. Mimo to generál Liněvič vydal armádě mandžurské (ruské) rozkaz, vyzývaje ruské vojáky, aby s obyvatelstvem čínským žili v přátelství, ni-

když blaženým krásné vykvete lasky jaro,
jak bujarým se pukem rozvíjí v zahrádce ladné
něžnou půvabně pěstěna dívky rukou.

Obzvláště zajímavým jest v této knížce volný jeho překlad básně „*Důvtipný milenec*“, vzaté z románu Achillea Tatia Aleksandrijského „*Milostní příběhové Leukippy a Kleitophonty*“, již Vondráček přeložil v této vlastní své formě:

„V vonném z jara skvěl se květ
rozkošný domácí sad,
v buzném vyrojily letě
věly ven se odevšad.“

Jako učitel češtiny měl Vondráček jistý značný vliv na královéhradecké své žáky, tak že literárně z nich později s oblibou pracovali a pracují Dr. Frant. Ulrich, poslanec, starosta města a advokát v Hradci Králové, Dr. Antonín Čapek, lékař v Úpici, v Praze zemřelý spisovatel Frant. Chalupa, Jan Malý, profesor v Plzni, František Vykoukal, profesor v Praze, Jan Červenka, měst. tajemník na Král. Vinohradech, Aug. Eug. Mužík, spisovatel v Praze, Václav Šolc, profesor na Král. Vinohradech, Frant. Polívka, fidele české realky v Olomouci, Otokar Kučera, Jan Jakubec, univ. docent a profesor v Praze atd., když nemluvíme o tom, jaký zájem pro literaturu a její pokroky dovedl buditi vůbec.

Brzy po odchodu naší oktávy z Hradce odebral se Vondráček na odpočinek a žil ještě asi deset let v Hradci jako ubohý Lazar, vždycky radostně vítaje návštěvy svých žáků, zejména ze své oktávy. Zemřel počátkem let devadesátých a pochován jest na Pouchově.

Budiž čest jeho památce a působení!

koho neuráželi a neutiskovali a kupovali a
Ořídání výhradně za hotové. Tím nastalo přá-
telstvájší chování se Ořídání k Basem.

Z činnosti katol. spolků.

Z Kostelee n. Orli. Zlejší díla jednota
uspořádala dne 18. t. m. sčítanou schůzi na Škále u
Kostelee. Do velkého sálu shromáždilo se na tři
sta účastníků. Přednášel zde vp. Jiří Sabula z Hradce
Král. o známých pravě věry. Zajímavá přednáška
vyslechnuta s náležitým zájmem. Pak předložil dp.
Novotný řečníkovi případnou otázku, jak má se cho-
vati katolík k jinověrcům. Tázany odpovídal, že
bludy — jako každou jinou nepravdu — poctivý ka-
tolík milovati nemůže. Zároveň však nemá nikdy svůj
odpor k bludům přenášeti na osoby; zákon Kristův
velí milovati každého bližního. Jeť veliký rozdíl
mezi vládním poučením jinověrce a mezi kousavými
výpady. Pak zodpověděl ještě řečník otázku jednoho
člena jednoty, týkající se autority bible. Odpovědi
přijaty s obecným uspokojením. — V tom se již blížil
o slovo p. Jelínek, nečlen. Žádal o vysvětlení náse-
dujícího: prý v bibli se čte, že Kain po vraždě bratra
Abela odebral se k cizímu národu, kde pojal man-
želku. Odkud se pojednou vzal cizí národ už za Kaina,
jestliže prarodiče všeho lidstva byli pouze Adam a
Eva? Po této otázce hned povstal dp. Novotný a za-
nastalého ticha prohlásil, že dá panu tazateli deset
zlatých, dokáže-li mu, že se praví v bibli něco o pří-
chodu Kaina k cizímu národu. — Po slovech těch
následoval veliký potlesk a volání „výborně“. — Na
novou otázku p. Jelínka, aby to tedy p. kaplan nějak
vysvětlil, odvětil tázaný, že přece nemůže bourati
vsdušený hrad, jež si fantasie vykoná. Opakuje znovu,
že o tom „cizím národu“ v bibli nic není. Po té
schůzi po všelém doslovu rozpuštěna. Leč kolem dp.
Novotného skupilo se nyní mnoho účastníků, tak že
poučena, zdravá debata ještě hezkou chvíli trvala.
Pan Jelínek prohlásil, že nemínil otázkou nijak pro-
vokovati; žádal jen nutně objasnění otázky, která se
z út protivníků katolictva stále ozývá. I jiní neče-
lové vedli si při zajímavé debatě věcně, slušně. Vle-
zadřila ona schůze, která byla navštívena slušným
počtem příslušníků jiných stran, přispěla znamenitě
k vyřčení pojmů a k dorozumění. Neškodilo by
taktost všech účastníků následovati i jinde.

Zprávy místní a z kraje.

Akademie v semináři. Dne 18. t. m.
uspořádali bohoslovci v kněžském semináři na oslavu
jmenin J. B. Milosti koncertní akademii, kterou poctil
svou přítomností nejdůstojnější vrchní pastýř s vy-
dět. pány kanovníky a jinými kněžími. Akademie
vydala se velmi dobře. Zvláštního lesku dodala celé
slavnosti čísla vldp. farář Ant. Boháč, virtuosa na
flétnu. Uchvatné zvuky jeho flétny nadšením naplnily
všecky posluchače. Hudební čísla dirigoval ctp. Fr.
Stejskal, zpěvné sbory řídil ctp. Kollanda a církevní
sbor „Smrt Kristova“ dirigoval ctp. Vojtěch Láská.
Po úvodním slavnostním sboru pronesl ctp. Jos. Va-
lenta uvítací řeč spolu s blahopřáním, jež vrcholilo
ve vroucí prosbě k nebes Pánu, by On splnil tušby
J. B. M.: postaviti nový seminář a vyplniti prořídle-
řady kleru nadšenými bojovníky pro pravdu Kristovu.
Doprovod sborů, orchestra a solových čísel přejali
s obviřlátní ochotou dp. Dobr. Orel a vldp. V. Gyr-
kowitz. Po skončení akademii dojat děkoval nejdů-
stojnější pastýř účinkujícím za uspořádání milé té
zábavy. Na rozloučenou zazpívána byla papežská
hymna.

Ke dni sv. Josefa. Právě před tím dnem,
kdy poprvé v Hradci Králové oslavil své jmeniny
naš nejd. biskup Dr. Doubrava, připadala památka
sv. Eduarda, patrona nezapomenutelného ř. biskupa
Brynychy. Všechny vzpomínky nealy se v ten den za
šlechtným sesaním. — V ten den, jenž byl zároveň
vigilií sv. Josefa, sešlo se duchovenstvo Hradecké
vplněné počtu do residence s projevem poslušnosti a
oddanosti nynějšímu vrchnímu pastýřovi. Za shromá-
děné promluvil hluboce prociřtřenou řeč vys. důst. p.
generální vikář Dr. Al. Frýdek. — Nejd. biskup,
jea až k slzám pohnut, děkoval srdečně všem pří-
tomným za projev lásky. — Kéz milovaný vrchní pastýř
přimluvou sv. Josefa dosáhně všech šlechtných cílů,
k nimž energicky kráčí. — Chovanci bisk. Borromea
podali „Vrchnímu Pastýři u příležitosti jmenin umělecky
provedený památku, v němž na 40 listech uložilo se
20 mladých autorů prvotiny svého talentu uměleckou
formou. Zdařilé kresby střídají se s básnickými ano i
hudebními skladbami vedleukázek vážné prosy. Zaji-
mavý almanach byl vypraven redakci chovanců Vondřka,
Bůfily, Škvara a Šolce. Ndp. biskup přijal blahosklonné
tento projev ideálních chovanců a povzbudil je ku
horlivému pěstování ideálů.

Česká Filharmonie z Prahy pořádá v pá-
tek dne 25. března pod ochranou městské rady velký
symfonický koncert v městském Klicperově divadle
v Hradci Králové. Program: 1. L. v. Beethoven: Sym-
fonie č. 3. z Es-dur (Hrdinská) op. 55. Allegro con
brio. — Marcia funebre. — Adagio assai. — Scherzo.
— Allegro vivace. — Allegro molto. 2. Zdeněk Fibich:
V podvečer, selanka. 3. Dr. Ant. Dvořák: Rhapsodie
G-moll. 4. R. Wagner: Siegfriedova idylla. 5. Bedřich
Smetana: Blaník (z cyklu symfonických básní „Má
vlast“). Začátek o půl 8. hodině večer. Konec po 9.
hod. Dirigent: dr. Vilém Zemánek. Počátkem každého
čísla vchody se uzavrou. Předprodej lístku převzal p.
Břetislav Broukal, knihkupec na náměstí.

**Místní odbor Národní Jednoty Se-
verečeské** pro Hradec Králové a okolí konal dne
24. února svou výroční valnou schůzi. Činnost odboru
neala se hlavně směrem vzdělávacím. Knihy i časopi-
sy odboru darované byly po celý rok jednou týdně
zasílány na různá místa našim českým menšinám.

Knihy darovali v r. 1903: p. e. k. vyšetřující soudce
A. Dardík, ř. pl. Karolína Mahlová a p. knihkupec
Jiří Tolman. Nedávno obdržel odbor pěknou kolekci
knih od p. e. k. školního rady Budecia. Noviny da-
rovali: Palackého čítárna, klub českých velocipedistů,
pp. V. Bouček, Urner a Duchánek. Nejdůležitější
událostí v životě spolkového odboru v roce minulém
bylo zřízení stálé panoramy v Hradci Králové na
náměstí před sedy p. Dr. Bařka. Podnik tento financován
samým výborem, jehož členové osobním ručením po-
třebný kapitál se sdejší záložny si vypůjčili. Počátky
byly ovšem velice trudné, návštěva panoramy nad
míru slabá; od listopadu 1903 počínajíc návštěva zna-
měla rostit a dnes můžeme pokládati podnik ten za
úplně zabezpečený, více než třetina investovaného ka-
pitálu jest již splacena. Nově zvolený výbor hodlá
v letních měsících panoramu znovu upravit i ad-
konaliti a naděje se, že naše obecenstvo svou přízeň
podniku panoramovému nadále zachová. Po splacení
vypůjčeného kapitálu nabude odbor dosti slušných
prostředků finančních, jichž hodlá učiti na účinnou pod-
poru českých menšin na českém severovýchodě.
V místnosti panoramy byly nedávno umístěny mapy
a diagramy darované výborem ústředním N. J. S. Po
celou dobu výstavu Hořické byla panorama propůjčena
výboru výstavmu pro pavilon krkonošský. Z po-
kladní správy vyjímáme: Mimo příspěvky členské da-
rovali pp. Ed. Erben, řídící měšťanské školy v Tře-
bechovicích, sbírku tamních příznivců N. J. S. K 30,
J. B. M. nřdp. Dr. Jos. Doubrava K 20, dr. Fr. Ulrich
K 10, V. Formánek, poslanec K 5, právovník měš-
ťanstvo K 10, záložna K 20, spořitelna K 20, záložní
úvěrní ústav K 10. Ústřednímu výboru v Praze sa-
sláno K 300. Výbor vyslovuje všem dárčům peněžitých
podpor, časopisů a knih dík nejserdečnější a prosí
opět o darování přečtených časopisů a knih pro
naše menšiny. Do výboru zvoleni byli pp. MUDr.
Leop. Batěk předsedou, J. Janeček místopředsedou,
J. E. Duchánek jednatelem, B. Kohout pokladníkem,
K. Halounek, Z. Ješek, J. Kulíš, J. Tolman, a C.
Vlach. Náhradníky pp. Boháč a Šejnoba. Revisory
účetů pp. JUDr. M. Kukla a JUDr. A. Zimmer.
Správcem panoramy zvolen p. J. C. Vlach.

Nové tržiště. Místo dosavadního tržiště na
Žižkově náměstí v Hradci Kr. zřízeno bude nové
tržiště na dobytek vedle městských ústředních jatek
nákladem 18.800 K.

Počátek jara. Dle kalendáře začalo jaro
v pondělí dne 21. t. m. o 9 hod. 5 min. ráno, kdy
slunce vstoupilo do znamení skopce. Tím nastala také
jarní rovnodennost. Počátek jara ohlásil se vlastně
již v neděli 20. t. m. Toho dne zářilo slunce s be-
smračné oblohy. Hřejivé jeho paprsky vylákaly odpo-
ledne nečetné obecenstva hradeckého z dusných ulí
městských do Boží přírody. Všecky cesty kolem Hradce
hemžily se usměvavými tvářemi obdivovatelů jara.
V pondělí však list se obrátil: obloha zamračená a
nepříjemně chladná.

Osobní. Pan Jos. Pilnáček, továrník, jmeno-
ván odborným soudcem laikem se stavu obchodnického
při c. k. krajském soudu královéhradeckém.

**Školství a účely vzdělávací v Hradci
Králové** dle rozpočtu na rok 1904 vyžadují: C. k.
vyšší gymnasium K 5.892.40, c. k. vyšší realka K
10.412.40, obchodní akademie K 4.370, pokračovací
škola kupecká K 260, všeobecná pokračovací škola
průmyslová K 1940, úpatrovna K 100, městské mu-
zeum K 3492, lidová knihovna K 544, Palackého ve-
řejná čítárna K 400, nadace V. Vladivoje Tomka K 210,
nadace Frant. Palackého 300 K, nadace císařovny a
královny Alžběty K 100, úhrnem K 22.028.40. Městské
Klicperovo divadlo vyžaduje nákladu K 1204.

Divadlo . Adalbertinu. Jednota kato-
lických tovaryšů v Hradci Králové pořádá v pátek
dne 25. března 1904 divadelní představení: Po smrti
teti. Veselohra o třech jednáních od Baluckého.
Začátek o půl 8. hod. Konec o 10. hod. Ceny míst:
Křeslo 80 h. Sedadla předních řad 60 h, zadních 50 h.
Místo k stání 20 h. Dělnický, vojenský a studentský
lístek 20 h. Galerie 20 h. Lístky lze dostati v den
představení v č. 1. v Adalbertinu.

**Ze Všeob. sdružení křes. dělni-
ctva.** Schůze nášho výboru 19. března. Podpory
nemoc. uděleny: J. Valnému z Třebechovic 8.32 K,
A. Kroupové v N. Městě 4.70, K. F. Valentové v Ky-
šperku 3 K, J. Voleckému v Parníku 3 K, R. Balca-
rové v Parníku 3 K, A. Jeřkové v Nov. Městě 3 K,
Absolnovi v Ústí 6 K; podpora v nezaměstnanosti
Kolákovi v Ústí 4 K.

Spolek spisovatelů beletristů „Máj“
převzal do svého repertoaru překlad díla „Děti
Vaňušiny“ od L. Najdénova (jež už dříve přeloženo
byvší pp. J. Pařentem a Červeným, provozovalo se
nedávno na Klicperově divadle v Hradci Králové).
V příčině udělení práva provozování nutno tudíž
obrátili se na jmenovaný spolek.

Úmrtí. Dne 21. března zemřel po delší nemoci
vdp. Jan V. Dvořák, farář v Babicích, ve věku 64
roků. Pohřeb konal se dne 24. t. m. v Babicích, mř-
tvolu zemřelého kněze, rodáka královéhradeckého, pře-
vezena a na hřbitově hradeckém v Pouchovské pocho-
vána. R. i. p. — V Jičíně zemřela dne 20. března t.
r. pl. El. Malá, vdova po kněším Schwarzenberg-
ském správci, v 59. roce věku svého. Tělesná schránka
zemřelé byla 23. t. m. vykropena a po církevních ob-
řadech v kostele sv. Ignáce převezena dráhou do Č.
Budějovic a zde v rodinné hrobce ve čtvrtek dne 24.
března uložena.

**Úprava Labe od Pardubic k Jaro-
měři.** Dle správy předsedy Středolabského komitétu
p. dr. Frt. Ulricha na schůzi Středolabského komitétu
na Mělníku dne 13. t. m. podané navrhena je úprava Labe
od Pardubic k Jaroměři takto: U Živane upravit se
Labe v délce 3.4 km pomocí pěti průkopů od Mal.
Opodínku až k chotické strouze u Valů. Nynější jez
se odstraňuje. V části Rosice-Srnojedý počíná úprava
nad obcí Rosickou přímky jako se v Rosicích k pravému
břehu řeky; nové řetiště přechází tu do vymletých ramen
tam, kde nynější břeh tvoří tak skásovanou zátočinu

v podobě písmena S, zahrnuje délku 2.1 km. Jeťto
do zaktivenia, které při nové úpravě řeky nad výši
normálních vod slákným výkopem budou zasypány,
ústi řeky avody vod, postarano jest současně o od-
vodnění okolí čtyřmi opady celkem 1.5 km dlouhými.
V Pardubicích navrhena jest úprava řeky v délce 1.6
km; pod mostem erární silnice projektován jest jediný
průkop 707 m dlouhý; ústi Chrudimky jest upraveno
na délku 200 m, rovněž se upravuje ústi Valtchy a
Haldy. K účelnému odvodnění slouží nová odpadová
strouha 1 km dlouhá. Pilště mostu se zabezpečují.
V Hrobicích—Němčicích, nejspustější a snad oblasti
celého Labe, navrhuje se úprava třemi velikými prů-
kopy v délce 2.1 km s celkovým pohybem země 336.000
kub. m s příslušným přeložením cest a zřízením pří-
vozů. V Střebři u Hradce Králové řešeno jest odstra-
nění zátočiny dvěma průkopy v délce 300 m a 300 m,
v Hradci Králové pak navrheno jest odstranění starého
pevnostního jesu, zřízením nového stavidlového jesu se
3 m vadutím a zabezpečení železničního mostu. — Bude
ovšem jen na prospěch sdárného pokroku tohoto vele-
díla, nebudou-li zájemníci při nastávajícím výkupu
činili požadavky přeměřené a spokojí-li se k zamezení
odkladu, aby solatnost smluvného výkupného nastala
až po usákonění příspěvků zemského. Celá tato kana-
lizáční trať jest 19.9 km dlouhá o spádu 19.91 m;
plavební kanály zabere 4.4 km. Navrheno jest 6 jezdů
všemě stavidlových a 7 plavidel a sice v Josefově,
Cernošicích, Smřicích (3 plavidla 996 m), Lochevicích,
Předměsticích a Kydlínově. Nynější pevnostní jez jo-
sefovský se odstraňuje. Jako v dolejší trati navrhuje
se i tu plavidla normálních rozměrů pro 2 lodi 19 m
široké, 60 m dlouhé o nosnosti 600 tun s ponorem.
Mezi Josefovem a Jaroměří navržen jest obchodní pří-
stav (ochranný a zárověně překladiště) a spojen vlečkou
s jaroměřským nádražím. Přístav téde povahy navržen
jest i v Cernošicích. V projektu řešeno jest vše, co
s kanalizací souvisí, zejména i přeložení silnic a zří-
zení železnych mostů místo nynějších dřevěných. Jako
všude projekt splavnění a úpravy středního Labe, tak
i tento projekt Hradec Králové—Jaroměř řešen jest
tak, aby vhodným vedením trati, úpravou spádu, vy-
rovnáním dna, volbou výše vodní hladiny ve zdrších
vyhověno bylo všem oprávněným tůbám zemědělců
po zmírnění povodní, zamezení podměčnění, účelném
zřízení odpadů odvodňovacích a pod. I zde bude sna-
hou Středolabského komitétu, aby plně využití vodních
sil nynějších i vytvoření nových sil vodních bylo za-
bezpečeno.

Ze Lhoty pod Libčany. Dne 14. března
zemřela tu pl. Anna Kratochvílová, výměnkářka, v 68.
roce věku svého. Zesnulá byla dobrodětelnou chudých
a nuzných; sama mnoho trpěla, proto se i s laskavo-
stí k trpícím skláněla. Osada Lhotecká má také po
ní milou upomínku; zakoupila totiž pro jubilejní
kapli zdejší pěknou křesťovskou cestu. Pohřeb konal se
17. t. m. po službách Božích v kapli sv. Trojice na
místní hřbitov, kdež zesnulá staženka uložena do ro-
dinné hrobky.

Český odbor zemské školní rady
v senení svém dne 15. března t. r. povolil zřízení
jednotlivé obecné školy v Rusku (školní okres králo-
véhradecký).

Z Třebechovic. Naše Katolická Jednota
pořádala v sobotu večer dne 19. března v sále pl. Kat.
Jarkovské sv. Josefku zábavu a velmi bohatým pro-
gramem. Na programu byla též přednáška „o pravě
víře“, již s ochoty přednesl důst. pan Jiří Sabula
z Hradce Králové. V přednášce své přes 3/4 hodiny
trvajících poukázal p. řečník na to, v čem záleží pravě
víře, kde ji hledati, že není víra jako víra, jak dnes
pokrokáři bláší, že jedině pravou víru lze hledati
v církvi Kristově. Přednáška byla velice poučná i sa-
jímavá a vyslechnuta ode všech s pozorností napjatou.
Řečník byl odměněn potleskem dlouho trvajícím. Jed-
notu vřavá zde p. řečník srdečně díky. Potom se-
hrány byly různé výstupy, kuplety, čísla zpěvná a
všichni účinkující hráli své role nadšeně, za což po-
děkovati obětavému p. režisérovi. Na programu bylo
též několik čísel zpěvných pro smíšený sbor, jež zapěl
členové i členky naší Jednoty za laskavého spolu-
účinkování spěv. spolku „Oreb“, za což vřaditi třeba
srdečný dík oněm členům spolku „Oreb“, hlavně ale
p. J. Vanickému st., jenž s nevšední plí a s lásky
obětavě cvičil spěvy ty. Jednotlivá čísla vyplnil hu-
dební kroužek p. J. Vanického ml. Sál byl přeplněn
obecenstvem, kdež bylo viděti i naši městskou intelli-
genci, která nestydí se za název „katolický“ a cítí
ještě s naší Jednotou, ačkoliv mnoho jest nám obviřlátně
nyní zakončeti od našich nevládních bratrů, kteří rádi
by viděli Jednotu padnouti a kde mohou proti ní
brojí. Než marnost nad marností! Všichni odcházeli
z místnosti spolkové s tím blahým přáním, aby Jed-
nota naše stále a stále skvětala nejen k pokoji národa,
nýbrž i k blahu spolubližních. Další činnosti „Zahnej
Báň!“

Z Opočna. Okresním starostou opočenským
místo dosavadního pana MUDra Jana Dvořáka, který
se stal řídícím král. čes. zem. porodnice a nalezince
v Praze, zvolen jednoláseň p. Jan Dvořák, statkář
v Pohotě, delegát čes. odboru rady zemědělské.

Pedenřelý človek. Do Kruhu a Temple
ve farnosti rostocké přišel mladý muž s brejlemi na
očích, a vousej pod nosem i na tvářích, v zeleném
rouchu s šedým svrchníkem, vydává se za kandidáta
řádu františkánského. Chodil po členech třetího řádu
a sbíral příspěvky. Že prý studoval, ale pro nemoc
nemohl dále, že byl v Praze na klinice etc., že vstu-
puje do řádu, ale potřebuje 50 korun na cestu a oděv
a podobně. Chudákové mu dávali, co měli. Poněvadž
dle pravděpodobnosti jest to podvodník, prosí se farář
úřady, aby své členy třetího řádu na toto individuum
upozornili.

**Spolek emeritů katolického ducho-
venstva ve Vídni.** Dle zákona o pomocných po-
kladnách má převážiti vrbní dozor spolku místo valné
hromady určitý počet delegátů, jakmile společnost čítá
přes 1000 členů. Ten případ nastal ve spolku rakou-
ských emeritů a proto přistoupeno k volbě cestou pí-
semnou a zvoleno 27 delegátů, kteří si představenstvo
svým časem ze svého středu vyvolí. První schůze od-

března 23. t. m., v ní vyřízeny byly otázky rázu finančního. Delegátům za hradeckou diecézi zvolen p. farář Konešal v Mladé, na něhož třeba se s eventuelními návrhy, případně a pánými obrátiti.

Na valné hromadě hospodářského spolku pro Golčův Jeníkov a okolí přednášel dne 20. března p. farář Vlček o úvěrní organizaci zemědělské dle návrhů státní zemědělské rady, o zájmových družstvech zemědělských a jejich osnově, vyjádřené říšským zákonem rámcovým. Četné posluchačstvo, též z Haberska a Chotěbořska, sledovalo výklady s pozorností, a po skončení přednášky předmět objasňoval dílou debatou, jež svědčila, kterak pokročilo rolnictvo v obecní záležitosti stavu svého se týkající se zájmem a porozuměním sleduje.

Z Kalíšts u Humpolce. Na dny sv. misie, která se zde konala za vedení vld. p. OO. a Tovar. Jeřábka, P. Ant. Rejzka a P. Arnošta Tučka, od 13.—21. března, nezapomene se snad nikdy. Hned první den v neděli byl náš dosti prostorný kostel naplněn vělečím lidem a tak to bylo až do konce. Osadníci byli tak nadšení pro sv. misii, že na všechno zapoměli a jině nechtěli býti než v kostele. Také spovědnice byly oblíbeny kajícími, jichž bylo mnoho i z jiných osad. Korunou všech radostí bylo svěcení misijního kříže dne 20. odpo. Poněvadž bylo počasí překrásné, šlo se lidstva na 3—4000. Rostomilý byl pohled na průvod s misijními kříži, ozdobenými umělými květinami. Napřed šla školní mládež mužové — družičky, jichž bylo přes 100 — pak přes 100 mládenků, kteří střídavě nesli sv. kříž — za ním duchovenstvo a naposled dlouhá řada žen. Průvod ten byl pravým triumfem naší sv. církve a proto maršál boj vedou nepřátel proti kříži, jak vld. pan kazatel dobře v kázání pravil: Kříž vítězí, vítězí a bude vítězí. V pondělí nastala hodina loučení s vld. p. misijními, které jsme doprovázeli v nejhojnější počtu kus za ves. Večer toho dne u miss. kříže klečelo více dobrých duší a modlili se za vldp. misijnáře, k nimž se připojují i já a volám: Předobří Ježíši, provázej vldpp. misijnáře všude takovou milostí a zachovej je ve zdraví, aby ještě mnohým osadám mohli působiti takovou radost, jakou způsobili nám!

Středolabský komitét konal v neděli 13. t. m. na Mělníku schůzi, již za účasti účastníků zahájil předseda komitétu p. dr. Fr. Ulrich, starosta z Hradce Králové, načež pojednal o nynějším stavu otázky úpravy a kanalizace středního Labe. Pro obstrukci německou nemohl se ovšem dosud eném království Českého ueněsti na zákonitým zabezpečení přispěvků zemských na stavby vodní, ač vláda k tomu účelu na rok 1904 připravila 25 milionů korun. Roční příspěvek zemský na kanalizaci středního Labe a Vltavy Prahou dostupný koncem prvního stavebního období r. 1913 pouze sumy 379.903 K 90 h ročně. S kanalizací střed. Labe nebude asi počáto dříve, dokud se eném království Českého ueněse o svém zákonitým příspěvku. Dle stanoveného programu ministerstva obchodu připadá na splavnění a úpravu střed. Labe r. 1904 4 miliony korun. Z této sumy má býti použito 0.1 mil. K na výkup pozemků v dol. toku, 0.2 mil. K na výkup pozemků v horním toku 0.6 mil. K na výkup vodních staveb a odškodnění majitelům, 2 mil. K na úpravu a kanalizaci dolního toku, 1 mil. K na kanalizační úpravu horního toku a 0.1 mil. K na dohled ke stavbě a režii vůbec. — Expositura pro stavbu vodních drah v Praze vypracovala už loni podrobný projekt úpravy a splavnění Labe od ústí Vltavy k Neratovicům a pak hořejšího toku střed. Labe od Pardubic do Hradce Králové. Po obecně a zejména řeči předsedy p. dr. Fr. Ulricha promluvil inš. p. K. Roca o využití vodní síly kanalizovaného Labe, o čemž přilže v tomto listu pojednáme. Na konci sdělil této schůzi přijata jednomyslně resoluce, již se výboru Středolabského komitétu ukládá, by všemožně pečoval o to, aby politická občůška a vyvlastňovací řízení na oněch tratích střed. Labe, o nichž již zřizeny uplavňovací a upravnovací projekty, co nejdříve byly provedeny a vše připraveno k započatí stavebních prací, a aby se z úředního vládního obnosu 25 mil. korun dostalo spravedlivého podílu na střed. Labe. Třeba všemožně působiti k tomu, aby návrhy zemědělské rady pro království České na ochranu zájmů zemědělských při úpravě Labe byly i na místech vyšších schváleny a provedeny. V resoluci této schváleny všechny dosavadní kroky komitétu, spolu pak vyhlášeno, aby přispěl k tomu, by korporace anebo zvláštní družstva starala se v různých středních částech na střed. Labi o organizaci odbytu elektrické síly. Po té schůzi skončena. — Dosavadní nezáštná práce Středolabského komitétu v každém ohledu zasluhuje zajištění vší chvály. O jednom však důležitém bodu, o vyústění kanálu labeko-morav.-oderského u Hradce neb u Pardubic, neudělena v tomto shromáždění ani zmínka. Snad šetřeno tu přes příliš sobeckých zájmů obou měst. Mělo býti pamatováno, že se ta vlastně nejedná pouze o prospěch Hradce a Pardubic, ale hlavně o ten šíř venkov, který zejména byl by velmi poškozen, kdyby s mlet tak kompetentních, na jakých se nalézá středolabský komitét, slyšel nezáštný posudek, kde by se vyústění kanálu onoho nejlépe hodilo.

Letovní hlavní odvod koná se: V doplňovacím okrese 18. (královéhradeckého) pětého pluku: v Kostelci nad Orlicí 5., 6., 7., 8. dubna, v Rychnově nad Kn. (10.), 11., 12., 13. dubna, v Jaroměři 15., 16., (17.), 18. dubna, v Králově Dvoře nad Lab. 20., 21., 22. dubna, v Nechanicích (24.), 25., 26., 27. dubna, v Králově Hradci 29., 30. dubna, (1.), 2., 3. května, v Opočně 5., 6., 7. května, v Nov. Městě n. M. 9., 10., 11. května, v České Skalici 13., 14. května, v Náchodě (16.), 17., 18., 19. května, v Polici 20., 21. května, v Teplici (23.), 24., 25. května, v Broumově (27.), 28., (29.), 30., 31. května. — V doplňovacím okrese 21. (čáslavského) pětého pluku: v Dol. Královicích 5., 6., 7., 8. dubna, v Ledči (10.), 11., 12., 13., 14. dubna, v Habrech 16., (17.), 18. dubna, v Čáslavi 20., 21., 22., 23., (24.), 25. dubna, v Přibyslavi 27., 28. dubna, v Chotěboři 30. dubna, (1.), 2., 3., 4. května, v Hlinsku 5., 6., 7. května, v Nasavrkách 9., 10., 11. května, v Chrudimi 12., 13., (14.), (15.), 17.,

18., 19. května, v Ném. Brodě 21., (22.), (23.), 24., 25. května, ve Štorkách 26. května, v Polné 27. května, v Humpolci 28., (29.), 30., 31. května. — V doplňovacím okrese 26. (mládeboleslavského) pětého pluku: v Českém Brodě 5., 6., 7., 8. dubna, v Kostelci nad Černými lesy 9., (10.), 11., 12. dubna, v Nymburce 14., 15., 16., (17.), 18. dubna, v Králově Městci 19., 20., 21. dubna, v Poděbradech 22., 23., (24.), 25. dubna, v Kouřimi 27., 28., 29., 30. dubna, v Kolíně 2., 3., 4., 5. května, v Chlumci 7., (8.), 9., 10. května, v Nov. Bydčově (12.), 13., 14., (15.), (16.), 17., 18. května, v Kutné Hoře 20., 21., (22.), (23.), 24., 25., 26. května, v Uhlířských Janovicích 27., 28., (29.), 30., 31. května, v Nových Benátkách 11., 12., 13., 14. dubna, v Mladé Boleslavi 15., 16., (17.), 18., 19., 20. dubna. — V doplňovacím okrese 74. (jičínského) pětého pluku: v Libáni 5., 6., 7. dubna, v Sebočce 8., 9. dubna, v Jičíně 11., 12., 13., 14. dubna, v Holi, cích 15., 16., (17.), 18., 19. dubna, v Nové Pace 20., 21., 22., 23. dubna, v Lomnici n. P. 25., 26. dubna, v Železném Brodě 27., 28., 29. dubna, v Semilech 30. dubna (1.), 2. května, v Jilemnici 3., 4., 5. května, ve Vysokém 6., 7. května, v Roketnici 9., 10. května, ve Vrchlabí 11., (12.), 13., 14. května, v Hostinném (16.), 17., 18. května, v Trutnově 19., 20., 21., (22.), (23.), 24. května, v Úpici 25., 26. května, v Maršově 27., 28. května, v Žalčově 30., 31. května.

Z Klipereva divadla v Hradci Králové. Jednota divadelních ochotníků „Klipera“ pořádala dne 20. t. m. divadelní představení „Únos Sabinek“, žert od F. a P. se Schönthand. Celý kus v rukou osvědčených herců proveden k úplné spokojenosti obecenstva přítomného.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Je dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Papežský okružní list. K jubileu papeže sv. nehoře Vel. vydal sv. Otec Pius X. okružní list, v němž poukazuje na všeobecnou činnost papeže Řehoře praví, že rozhlížeje se světem vidí sice různé nebezpečnosti kolem sebe, že však jako sv. Řehoř stoje na pevné skále církve cítí se nepřemožitelným. Volá pak národy k této skále a dovozuje dále nutnost shody moci církevní se světskou. S pevností sv. Řehoře umíná se sv. Otec hájiti práv a výsad, jejichž ochrancem vůči Bohem i lidmi jest papežství. Dnešní doby jsou vážnější než za sv. Řehoře; nejedná se dnes pouze o kacířství, dnes už sekera nasazuje na strom, jímž je církev. Popírá se činnost Boží, falšuje se historická věda, čímž jedni vřou strážejí, jiní zase vědět kritické ničivost připisují. Sv. Otec pak na konci poukazuje na to, jaký vliv mají biskupové vykonávati na volbu a vedení duchovenstva zvláště na poli vyučování a sociální činnosti na prospěch slabých.

Ze života Pia X. Pius X. jako chlapec ministroval a že si při tom slušně a nábožně vedl, přimluvil se kněz Don Tito Fusarini, aby se dostal na gymnasium v Castellfruen. Cestu konal Giuseppe Sarto se třemi kamarády obyčejné pěšky a prováděl různé veselé kousky. Když domů večer přišel, často mu říkával otec: „Nemám co dáti oslškovi, jdi jej na pole popást“. A pan student vzal osla za provaz a odvedl ho na pole; uvidel pak na mez, četli ve svém Herodotovi, Caesarovi, nebo luštil matematické rovnice. Bepi byl dobrým počtářem. — R. 1894 za podzimního jitra navštívil faráře Sarta v Salzanu biskup Treviský Magr. Appolonio, jehož generálním vikářem byl Sarto. Biskup pravil: „Slyšel jste už o tom, že monsignore Berengo byl jmenován biskupem v Udine?“ „Ano,“ odpověděl Sarto. „Znáte jeho nástupce v Mantově?“ „Otázal se dále biskup. „Neznám“, odpověděl Sarto. „Pojďte tudíž se mnou do svého oratoře,“ řekl biskup a povelil: „Poklekněte“ a na to dal Sartovi bullu, kterou jmenován jest biskupem Mantovanským. Sarto leknutím div neomdlel. . . Aby si mohl opatřiti rocho biskupské a biskupské klenoty, musil Sarto prodati kus pole, které měl u svého rodného domku. Jako biskup mantovanský měl Sarto přimálo přijmá, ale proto přece dával malou podporu své rodině. Jednou navštívil monsignora Sarta šlechtic benátský Cuccini. Biskup přišel právě z kostela a že sestra jeho náhodou nebyla doma — posadil se ke stolu, čekaje na snídání. „Snídal jste?“ zeptal se biskup svého šlechtického hosta. „Abych pravdu děl, nikoliv,“ začala odpověď, „poněvadž hned z nádraží jsem se odebral sem.“ „Tak vám posloužím kávou,“ odpověděl biskup; odešel do kuchyně a za chvíli už naléval sobě a svému hosti do šálků kávu. Jednou, když biskup Sarto jel z Trevisa do Paduy, obklopili ho na nádraží venkované a přiměli ho, že s nimi jel třetí třídou až do Trevisa. Cestou se všemi znamenitě se bavil.

Kříž pohoršením býval již ode dávna pohánám a dosud jest pohoršením francouzským pohánám a židovským zednářům. Pafiské židy a zednáře velice hněte, že na vrcholu Pantheonu jest vztyčen kříž. Budova ta jest věnována slavným mužům francouzským a bývala kdysi kostelem. V samé sněmovně podán nyní a přijat návrh, aby kříž byl odstraněn. Vláda však namítá, že kříž jest zhotoven celý z mědi a že by za přitínou jeho odstranění muselo býti zříceno lešení, což by vyžadovalo náklad 40.000 franků. Proti tomuto tvrzení vystoupily nyní zednářské lože, které dokazují, že kříž jest zhotoven jen z kovových tyčí, pobitých plechem. Žádají, aby aspoň byla uřazena ramena kříže a kolmá tyč aby byla nějak ozdobena. Tak daleko již odvažuje se nenávisť francouzských židů a zednářů proti všemu, co má na sobě znak křesťanství a lid francouzský pořád ještě nemá odvahu, aby se vzchopil a tupitele svého náboženství v dalším řízení protináboženském zadržel.

Průmysl a obchod v Japonsku. V průmyslu japonském přední místo patří pracím la-

kovým a výrobkům porcelánovým a kameninovým, v Evropě velmi váženým. Výroba papíru jest starobylá a velmi pokročilá; papíru užívá se nejen k psaní, ale dochází upotřebení i přerušné jinak: na evrohaí oděv do deště, na deštníky, svítilny, kapesníky, do oken místo skla atd. Velkopřemyslem stává se textilnictví, podporované hojností uhlí a dříví v zemi. Vedle kvetoucího hedvábnictví vzmáhá se i bavlnictví, vznikají přádelny i tkalcovny. I průmysl strojný se rozvíjí. Továrny rostou jako houby po dešti; vznikají sklárny, pivovary, továrny na hodinky, fotografické a optické stroje, revoly, velocipedy, harmonia, pianina atd. atd. Všecky druhy evropských zápalů dovedou Japonci dokonale napodobiti a vytlačili jimi již s celou východní Asií zboží evropské. Majíť Japonci vůbec znamenitý talent napodobovací; samostatně tvrdí síly se jim nedostává, odkoukaná dovednost zůstává proto stále jen povrchní. Evropskému průmyslníku znemožňuje japonský vládní soudtář naprosto, prodávaje levněji, ale ovšem také zboží daleko chatrnější. V Japonsku není žádného zákona patentního, může tedy průmysl jeho beztrátně osvojovati si ovoce cizí práce, cizího důmyslu. Obchod počal se rozvíjeti také teprve v novější době zároveň s průmyslem. Japonsko vyváží surové hedvábní, odpady a kokony, čaj, rýži, uhlí, měď, hedvábné výrobky, kafr, sirky, porcelán atd. Skoro celým hlavním ostrovem lze od několika let na dél cestovati po železných drahách. Celá říše japonská má dnes asi tolik železnic, jako naše Čechy. Rychlejšímu rozvoji jich na překážku jest laciná doprava námořská, takže drahám zbývá skoro jen doprava osobní. Dráha mezi Kiotem a bývalým sídlem císařským Jedem jest 526 kilometrů dlouhá a byla dostavěna r. 1889. Před tím jedinou cestou mezi oběma městy těmito byla starodávna silnice, Tokaidem zvaná. První telegrafní spojení zařízeno r. 1870 mezi Tokiem a Jokohamou; pošta zařízena po evropsku o rok později. Peněžní soustava japonská rovnala se až do let sedmdesátých úplné čínské; za peníze sloužily tenké kousky stříbrného plechu, navlečené na niti a v oběhu byly také čtyřhranné mince stříbrné a stříbrné. Nyní má Japonsko velkou mincovnu vlastní. Jednotkou měny jest stříbrný jen, platící dle našich peněz 2 koruny 32 h.; jen dří se na 100 sen, sen na 10 rin.

Ruští židé v práci. Celý svět sociálně demokratický a židovsko liberální se nedávno přenáramně rozčilil, když z měst východoasijských, v dějišti války rusko-japonské se nalézajících, a pak z větších měst sibiřských vypovězení byli židé jako živlové nespolehliví. To bylo nářku na nespravedlivost a ukrutnost vlády ruské! Že vláda ruská má přitísnu vystupovati proti židům, svědčí i následující: Ač v ruském městě Kyjevě valná většina univerzitních studentů jest klidná a loyální, přece hlouček asi 150 studujících většinou židovských předminulý týden rozházal pobuřující spisy a zpíval revoluční písně, chtěje způsobiti nepokoje. Univerzitní senát povolal policii, která 60 studentům, z nichž polovice byla židů, odňala legitimace a našla u nich 50 proklamací, jimiž měly býti způsobeny nepokoje na slavnostní schůzi právnické společnosti. — Také říšský kancléř německý hr. Bülow posílil na ruské studenty v Berlíně se sdružující, když se jich zastali sociálně demokratičtí poslanci proti neoprávněnému prý jich pronásledování vládnou pruskou. Hrabě Bülow předložil sněmovně palčivé anarchistické spisy a letáky, které tyto ruští studenti, většinou ruští židé, šířili a do Ruska tajně dodávali. Vzhledem k četným obětím anarchistických atentátů poslední dobou spáchaným zcela správně říšský kancléř dovedl, že je povinností všech evropských vlád, aby si v potírání anarchistické hydry byly nápomocny. Ruští židé však měli tolik smělosti, že svolali na 5. března v Berlíně schůzi a tam proti prohlášení říšského kancléře protestovali. Vláda na tuto troufalost odpověděla krátce tím, že nyní předsednictvo, svolavatele a řečníky oně protestní schůze z Pruska vypověděla. „Čas“ a „Osvěta lidu“ ovšem mlčí jako hrob o těchto činech svých židovských chráněnců a leda si jenom na nás houknou, že uveřejňování podobných faktů z farizejské lásky jenom pobuřujeme.

Ně čestíme ven! Na rozkaz rektora vídeňské techniky odstraněny odevšad uvnitř techniky se nalézající české nápisy a vyhlášky čes. spolků akademických. Českého prý tam už nesmí býti nic. Slovanští a zvláště čeští studenti měli by mlti na paměti, že návštěvou německých vysokých škol vlastně snižují vědecký význam čes. škol vysokých. A s ohledem na ústky se strany německé bylo by třeba, aby v návštěvě vědeckých ústavů platilo více heslo „Svět k svému“. Hojnější návštěvou našich ústavů nastane sama sebou i nutnost jich rozšíření a snaha po důkladnějším pěstování vědy u nás.

Ovocné stromky při sdech. Nedati li se nám při sdech víno, jest se nám tu při dobrém opatřování vydati ovocné zákraky v podobě aviseho kordonu, zvláště jabloně a hrušňové. K tomu cíli svolíme si pro jabloně za podložku svatojánské francouzské, hrušky pak otkujeme na kdouli. Z počátku však uděláme lépe, když si zákres koupíme u zahradníka. Kordon bývá jednoduchý, dvouramenný nebo trojramenný a sázej se ve vzdálenosti as 60 cm od sebe, tak že kole zdi domovní neb zahradní můžeme si vypěstovati řadu stromků, které nejen že nikomu nepřekážejí, nad to pak vedle okrasy získáme v hospodářství svým množstvím vzácného, tak zvaného tabulového ovoce, které na vysokokmenech vypěstovati nelze a se nř bychom utržili hromádku peněz. Hlavní věc jest tu seřezávání, jímž si vytvoříme u stromků buďto jeden hlavní kmen, nebo dva až tři kmeny v podobě vidlice, jež se vinou pěkně rovně po zdi, a na nichž z postranních větviček rodí se hojnost plodů, které majíce dostatek slunce zrovna kynou, ovšem dostatečně-li stromky též hnojíme buď kompostem, v čase zraní rozřezanou hnojivkou nebo vodou mýdlovou. K tomu ještě špatně vyvinuté plody můžeme otrhati, aby tím lépe ostatní se vyvinuly, příliš velké se mohou podepřítí, vůbec všude lze se země rukou dosáhnouti. Pěstováním stromků při sdech získá každý mnohonásobně.

Řez ovocných stromů. U vysokokmenů nutno pouze dbáti, aby koruna nebyla příliš hustá, neboť strom, do jehož koruny nemůže světlo, rodí

všedky špatné ovoce. Vyřezou se proto větve, které rostou do vnitř stromu, anebo ty, jež se s jinými křídly a strom příliš zhušťují. Řez větve pilkou děje se šikmo, téměř při samém kmeni, pahýl nemá při tom zůstat; rána se pak ostrým nožem zhladí a štěpařským voskem zamaže. Řez stromku v prvním roce provede se nejistěji, když hlavní výhon, který lonského roku narostl, zkrátíme o 1/2. Druhého roku nejbohatší vodivá větev zkrátí se zase o 1/2, ostatní výhony zkrátí se co nejvíce, na dvě až tři očka, která obyčejně bývají sotva znatelná, nemajíce jiného účelu, než aby záhy nesla ovoce; výhonků slabých vůbec nezkracujeme. Větvička užizne se vždy hladce nad očkem a sice šikmo, aby případně voda stékala ne na očko, ale na protivnou stranu od očka.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 19. března 1904 1 hl pšenice K 12 00—13 00, žito K 9 00—9 90, ječmene K 9 20—10 50, oves K 5 80—6 20, prosa K 00 00—0 00, vike K 10 00—10 40, hrachu K 16 00—17 50, čočky K 22 00—23 00, jablek K 18 00—19 00, krap K 20 00—30 00, brambor K 8 20—8 40, jetelového semene červ. K 80 00—86 00, jetelového semene bílého K 104 00—110 00, jetelového semene švéd. 00 00—00 00, jetelového semene rus. 50 00—52 00, máku K 30 00—32 00, lněného semene K 20 00—21 00, 100 kg. žitných otrub K 10 00—11 50, pšenič. otrub K 11 00—11 20, 1 kg. másla K 2 03—2 20, 1 kg. sádla vepřového K 1 68—1 72, 1 kg. tvarohu K 0 88—0 82, 1 vejce K 0 05—00 06, 1 kopa petržele K 0 00—00 00, 1 kopa kapusty K 4 00—6 00, 1 hl cibule K 8 80—9 50, 1 kopa drob. zeleniny K 1 30—2 80, 1 pytel mrkve K 2 60—3 00, 1 kopa zelí 0 00—0 00. 1 hl hrášek K 00 00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 19. března 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 462 1/2, žito 620, ječmene 152, oves 527, prosa 5, vike 160 1/2, hrachu 9 1/2, jablek 5, krap 8, jetelového semene 39 lněného 80 1/2, máku 4. 2) Zeleniny: zelí 0 kopy, kapusty 26 kop, cibule 16 hl, drob. zeleniny 86 kop, mrkve 18 pytlů, brambor 711 hl, cerele 6 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 20 kusů, podsvinčat 796 kusů, kůzlát 82 kusů.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

v PRAZE-L, ulice Karolíny Světlé číslo 19.

Dělné kostelních nádob a uměleckých prací s kovu.

Veletčný Panel

8 dodanou novou kroupkou a s příslušnou opravou těch starých upotřebovaných předmětů a mírou cenou všeho, jsem úplně spokojen. Až zase něco zapotřebí bude, mile rád se na Vás obrátím.

Jan Havran, farář.

Vyjovice, 15. prosince 1903.

Každá rodina

měla by ve vlastním zájmu jen

Kathreinerovy

sladové kávy Kneippovy

jakožto přiměsí k dennímu kávovému nápoji používati.

Pradleny!

Perte prádlo

NAFTOLEM!

Ušetříte času, ruce i prádlo. Vyperete lehce, brzy a bílit prádlo nikdy nebudete.

Na skladě mají firmy: Fr. Chrudimský, E. Řezáč, Krestová, Ippen, Vachek a Schejbal, vesměs obchodníci v Hradci Králové.

Jan Horák,

senekník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých vlněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů velečestného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Užijte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při bromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Založeno roku 1853.

Petra Buška synové

v Syrovově, Čechy,

umělecký závod sochařský a rezbářský pro práce kostelní, parostrojní truhlářství doporučuje uctivě

k době velikonoční

Boží hroby, křížové cesty, Těla Páně a klečící anděly ze dřeva řezané a polychrom.

Sošky „Vzkříšení“ ze dřeva řezané a polychr. velikost 55 60 65 70 cm

korun 32 34 36 42

Pro levné Boží hroby: Těla Páně ze sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychr.

velikost 90 100 115 130 140 cm

korun 24 28 36 42 48

Klečící anděly ze sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychromované

velikost 40 55 65 cm

korun 12 16 22 kus

Provedeno přes 450 oltářů a Božích hrobů

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdržel krejčí v Úpici a Sušici, dva učňové na obuvnictví v Rychnově a jeden na malířství v Úpici. Práci hledá mladší truhlář a chlapec, jenž by se rád vyučil pekařství spojenému s cukrářstvím. Několik učňů přijme se na různá řemesla. — Přihlášky přijímá „Všeobecné sdružení křesť. dělnictva“ v Hradci Králové.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprachtěch)

doporučuje P. T. velečestn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a keyového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Nej důstojnější bisk. komitostí doporučený umělecký závod

Jos. Kieslich

v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a obnovení

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s odbornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně a levně při výhodných platebních podmínkách.

Předtím pochvalná uznání po ruce. Rozpočty, ceny atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

Právě vyšlo

číslo 3. „Časových Úvah“

s článkem

PIUS VII. A NAPOLEON.

Napsal ryt. z Himmelt. Přeložil Štěpán Fíber.

Cena 8 h.

Již titul přítomné brožury napovídá, že její obsah jest vysoce zajímavým. Prospěje každému katolíku velice, seznámí li se s povahou a skončením zápasu mocného despota Napoleona s hlavou katolictva. „V boji poražen byl lev; beránek trpěním stal se vítězem.“ tato slova sv. Augustina osvědčila se prozřetelností Boží při zmíněném boji co nejlépe.

Objednávky vyřídí

administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Založeno r. 1860.

Na umělecko-průmyslové výstavě v Hořicích 1903 přidělen státní cena.

Nejstarší a největší

závod sochařsko-kamenický

na Královéhradecku firmy

ZDENKO JEŽEK

v Hradci Králové,

Čelakovského ulice č. 363, ve vlastním domě,

odporčuje se k provádění prací hřbitovních a jiných z domácích i cizích umramorů, žul, sienytů, direktní import švédských žul, labradorů. — Nejlepší nákupní pramen pro pány truhláře, desky na nábytek, zařízení pro řezníky, usenáře, kavárny, koupelny, desky pro košelhy, cukráře atd.

Stálý sklad hotových náhrobků se všech druhů kamene ve všude provedení při cenách mírných.

Cenníky na požádání zdarma a franko.

K době velikonoční Boží hroby se slohem kostelní souhlasné v reliéfu řezané neb lité. Sochy „Vzkříšení“, suchy, oltáře a veškerá kostelní zařízení doporučuje uctivě umělecký závod sochařský a řezbářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 613-VII. Sklad Karlova ul. č. 20. — Ilustrované cenníky, nákresy a rozpočty franko. — Výhodné platební podmínky.

Právovarní dům

v Hradci Králové v Dlouhé třídě (č. 211, proti věznici)

jest na prodej za 16.000 zl.

Blíže sdělí

Alois Soukup, majitel domu v č. 59.

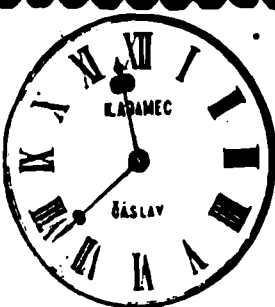

NOVOTINY

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

tu- i cizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro velečestojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

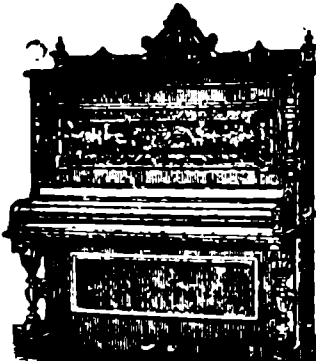
v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi
KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Kočáry nejnovějších vzorů
odporučuje známá, osvědčená firma
ČENEK BUBEN.
kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest. diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

PIANA
PIANINA
a HARMONIA
nejnovějších
soustav — levné.

též na splátky a výměnu nabízí továrna
AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášovo nářadí proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.
Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

P. T. páni
obchodníci
s devotionáliemi a pod.
žádejte od firmy Karel Šimek
v Č. Budějovicích
vzorek obrázku, vydaného za pří-
činou oslavy sv. Řehoře I. Velí-
kého. I při menším odběru poskytují
značné výhody.
Odbyt
zaručen.

První nákupní pramen
látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látek jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze
obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátna, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotýše, zeffry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

VARHANY pro kostel —
starší, úplně
zachovalé, 6 rejst.: Principál 8', Viola 8',
Kryt 8', Flauta 4', Octáva 4', v ped.: Subbas 16',
prodá za 700 K
závod Josefa Hrubého stav. varhan, Praha VII.,
Třebízského ulice, číslo 183. za vodárnou.

Založeno r. 1874.
JOSEF OTTMAR,
parostrojní velkovýroba kopyt
a desek pro obuvníky
v Novém Hradci Král.
Dovolují si velect P. T. obecnostu uctivé
oznámiti, že započal jsem dne 1. března t. r. vy-
ráběti veškeré potřeby pro obuvníky na nejnovějších
strojích obráběcích. — Zařazením tímto budu moci
vyhověti všem ct. zákazníkům a to v době nejkratší.
Zhotovují veškeré druhy kopyt a
desek, jak pérových, tak holeňo-
vých, jakož i veškeré potřeby pro
obuvníky.
Práci zhotovují z dobrého materiálu a přesně
dle vzorků. — Na požádání zasílám též vzorky
proti dobře.

Založeno r. 1850.
Vyznamenán státní medailí.
Velectnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

svůj hojně zásobený
sklad náčiní
bohoslužebného
se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů
vše silné v ohni zlatené
a stříbrené, což se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
umovněnací a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohou se již svěřené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj máže
se vykásat četnými pochval-
nými přípisy P. T. zákazníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborí, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kadidel, tácků na křest, svícňů, pa-
cíků, schránek na Největší, patenek atd. co nejvíce.
Přítelna v Hradci Králové.

Prodá se
větší besídka
za velice nízkou cenu.
Hodí se nejlépe pro hostince. — Dotazy zodpoví
redakce t. l.

Svíčky kostelní

voskové i polovoskové
doporučuje P. T. velečst. duchovenstvu
za podmínek nejvýhodnějších
továrna na svíčky voskové a j.,
parní bělidlo vosku
Josef Pilnáček v Hradci Král.,
c. a k. dvorní dodavatel.

Starý solidní český závod, založený r. 1809
a doporučený Ordinár. listem nejčest. bisk.
konsistoře v Hradci Králové z roku 1888.
Doporučuje veškeré výrobky voskářské:
Svíčky oltářní z čistého vosku včelího i
druhy levnější, dále paschaly, triangle, zrna
kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh
kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro
potřebu domácí.
Výrobky snímé, bezvadné jakosti, obsluha rychlá
a přesná, podmínky a ceny nejmírnější.
Zvláštní nabídkou na přání ochotně se poslouží.

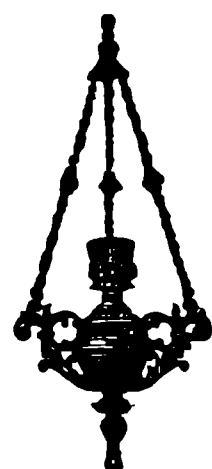
JAN KALIS,
hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:
Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skříňkách.
Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
retízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!
Solidní obsluha při mírných
cenách.
Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.
Důvěry hodným úsilky na výběr též i na splátky
bez svýžení cen. — Založeno r. 1843.

Žádejte od firmy KAREL
ŠIMEK, speciální
závod se svatými obrázky
v Česk. Budějovicích

prospekty
upomínek pro sv. přijímání,
jež se franko a
zdarma
zasílají. Tamtéž k dostání
na ukázkou vzorek jak upo-
mínek, tak i malých sv.
obrázků.
Jen krásná provedení a mírné ceny.

Veledůstojnému
duchovenstvu!
Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., **vyučovaný pasíř spe-
ciálně na kostelní náčiní,** dovoluje
si doporučiti svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kadidelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni slatí a stříbrí. Na požádání hotové
práce na ukázkou, rozpočty, nákresy neb cenníky franko.
Za veškeré výrobky a složení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejtěvostnějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Díce uznání po ruce. **Žádné přesované vý-
robky bezcenné.** Vše posílám již posvěcené.

NÁBYTEK v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí **Václav Dvořáček, sklad nábytku**
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Oznamuji P. T. obecnstvu,
že zařídil jsem poboční =

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařízení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších,
jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákaz-
níky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: **Praha Ferdinandova třída č. 6-II.**
proti české spořitelně.

Sklady a dílny: **Praha, Perštýn č. 9-I.** Pozor! Zde
žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké úctě

B. Krumlovský.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.
zhotovuje zručně a levně
kazatelny,

 Boží hroby,

 křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho pochvalných přípisů vyloženo
k nahlédnutí.

Kávu

prodávám stále za staré nezvýšené ceny
a sice:

1 kg. Santosu . K 2.—	1 kg. Quatemala K 3.—
1 kg. Manilly . K 2:20	1 kg. Perličkové K 3:10
1 kg. Jamaika . K 2:40	1 kg. Menado . K 3:20
1 kg. Laquaria K 2 60	1 kg. Piraldi . . K 3:40
1 kg. Portoriko K 2 80	1 kg. Ceylon . . K 3:60

Co zvláštnost doporučuji

Královénradeckou směs

pro každou domácnost dobře se hodící

1 kg. na 3 K 40 h.

Veškeré druhy kávy z mého obchodu pochá-
zející jsou dobré, lahodné a silné chuti. Mimo to
ceny tak levné, za jaké je nelze obdržeti z Altony,
Hamburku neb Terstu, od neznámých a cizích ob-
chodníků, kteří hledí dosleci většího zisku.

Při odbírce možno si voliti až 5 druhů.

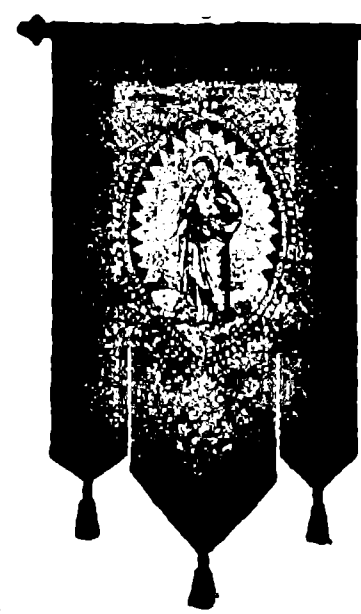
Fr. Chrudimský,

kupectví od roku 1874

v Hradci Králové.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,

VII. o, Seiden-
gasse čis. 35.

Na ukásku zasílá
se vše franco.

Velikonoční

 dopisnice

umělecky provedené,

matiční a jiné,

české výrobky

má ve velkém výběru na skladě

První královénradecké knihku-
pectví a antikvariát

Bohdan

 Melichar

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

V těchto dnech vydala firma **Karel Šimek, závod**
s relig. obrázky v Čes. Budějovicích, vlastním
nákladem obrázky

sv. Řehoře Velikého

za příčinou 1300leté oslavy památky tohoto velkého světce. Obrázky
jsou zdařile reprodukovány 12 barvami dle originálu známého čes-
kého malíře, ve formátu obrázků pro modlitební knihy.

 100 kusů stojí K 3:60.

ŽÁDEJTE vzorek obrázků těchto
zdarma, franko a objednejte,
dokud náklad stačí.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

✱ Pošt. spoř. č. 802.161. ✱

Založeno roku 1883.

✱ Psačí stroj. ✱

v zemích českých postrádá doposud důležitosti a významu jejím odpovídajícího výpovědi, tak že následkem toho panují u nás stále zmatky a nedorozumění.

Má-li tedy domáhání se zřízení vysokého bohosloveckého učiliště pro české kandidáty protestantského bohosloví znamenati počátek revise českých protestantských poměrů, musí přicházeti každému, kdo pro pořádek ve svých náboženských záležitostech má smysl a zájem, vhod. Se zřízením onoho učiliště musilo by býti také spojeno upravení hmotného postavení protestantských duchovních, jež jest dnes u nás velice nesnadné a těžké.

A v ohledu tom zajisté že budou všichni čeští evangelici souhlasiti, aby při úpravě neudržitelného dále hmotného postavení velké většiny duchovenstva katolického bylo urovnáno také postavení jejich duchovních, tak že při troše dobré vůle může celá česká naše veřejnost, bez ohledu na vyznání, octnouti se na společné půdě, aby o její křesťanské duchovenstvo bylo době přiměřeně hmotně postaráno. Shoda tato neznamena by pro žádnou stranu nějaké zadání si, nýbrž vysvědčovala by pouze, že dosavadní některá nedorozumění plynula jenom z neuspořádanosti poměrů, za nichž nebyly někdy jasné hranice tak, aby nebyly třeba bezděčně překročeny.

Nechtíce ani tím nejmenším dotýkati se učení, mluvíme pouze o záležitostech vnějších, o nichž lze mluviti o nás dle příkladu božího. Sám Pán Bůh nechává přísti stejně na pole katolika i evangelika, aby jim pod jedním nebem z téže půdy stejně chlebiček rostl.

Abychom na žádné straně nenarazili, omezujeme se pouze na konstatování ruchu a hnutí mezi českými protestanty, o nichž pokládáme za potřebné své čtenáře zpravit.

* * *

Na květnou neděli konala se v Praze na staroměstské radnici protestní schůze proti opomíjení práv českých při obsazování míst úřednických. Shromáždění toto, jehož se účastnili zástupcové nejširší české veřejnosti, mělo průběh nanejvýš vážný a důstojný a lapidární ukázkou panujících poměrů při obsazování úřednických míst Čechy byla statistika, již sestavil a přednesl poslanec dr. Lad. Dvořák o jazykové kvalifikaci úřednictva v jednotlivých resortech ministerstev.

Tato bilance byla nanejvýš časová a třebaž že za daných okolností tu a tam dnes spíše někoho hněvala nebo zatvrzovala, předce jenom pro budoucnost ve mnohých případech ulomila hrot umírněnosti.

Číslice, faktum, srovnání, poměr, to jsou dnes nejpřístupnější zbraně, před nimiž jednak každé nedbání spravedlnosti musí časem ustoupiti a jednak zbraně ty burcují a poučují, o co běží. Proto musí se s potěšením vítati, že bývalé deklamace a krasořečnění v tomto ohledu zdají se u nás ustupovati věcným rozpravám, jejichž půdou stává se také hospodářská podstata, která v nich spočívá a která jest nejspolehlivější rolí pro úspěchy politické a národní.

Jenom jest si přáti, aby se na jednou nastoupené dráze nezůstalo státi ihned na je-

FEUILLETON.

Z úsvitu života.

Napsal Josef Vána.

Doba velikonoční.

„Hody, hody do provody,
dejte červený vejce!“

Národní pomlaska.

Velikonoce!

Jak zvláštním kouzlem byly vždycky tyto svátky opředeny pro mne! Jak jsem je miloval, jak se na ně těšil! — O vánocích bývalo mi smutno, o velikonočních do zpěvu. Nemohl jsem se dosti a dosti vynadivati do jasných dálek čistých obzorů, zrovna se duše má též chvěla s vlnkami probíráného vzduchu nad odkrytými nivami a písniemi nově naučenými jásal jsem se skřivánkem, až se to rozléhalo v blízkých lesích a stránkách. A jak jsem vždy zrovna hlal ten čistý, čerstvý, jemně prohřátý jarní vzduch! Nový život, nové síly, radost a veselí vléval mi do žil. A skoky jeleními pobíhal jsem bos jako znovuzrozený vždy po místech, jež mi byla drahá a díval se upjatě v čisté jarní vody, díval se v jejich hluboká zrcadla, díval se v jejich závratnou hloubi až tam k čistým, jasným nebesům. A bývalo mi při tom blaze, ach tolik blaze! Duch můj letěl vždy volně v dálky nesmírné, v prostory bez konců a mezí, v krajiny věčné krásy, věčného jara, věčné radosti.

Před svátky vždy maminka bílila. Všechno se ze světnice vyhávalo, vyvětralo. Jiný život tekli otevřenými okny do světnice.

jím počátku, ale aby se důsledně, věcně a neuváženě pokračovalo stále ku předu, aby odpárci nikdy nebyl bezpečen, že nebude překvapen a aby nebyl jist, že český tábor po prohlášení akutnosti otázky té klidně spí. V ohledu tom máme smutné zkušenosti, že bylo v tom či onom promlaveno velice mnoho pěkných slov, ale že jenom při tom potom zůstalo.

Máme na mysli ku příkladu manifestační sjezd českých měst a okresů, který se také před několika lety na staroměstské radnici na ochranu českých menšin konal. Sjezdu toho účastnila se sta reprezentantů české samosprávy, kteří vyslechli řadu nadšených, fulminantních vlasteneckých řečí a potom se usnesli, že postavení českých menšin bude a musí býti vysláno ve zvláštní brožurě. Když pánové ti více pro české menšiny nedovedli učiniti, budíž! Ale co se stalo? Nejenom že nebyla zastoupenými městy a okresy upsána potřebná částka peněžitéch prostředků, jež by sepsání a vydání takovéto brožurky vyžadovalo, ale on se o to vůbec nikdo potom ani nestaral, tak že onen manifestační sjezd se jenom sešel a rozešel a v důsledcích svých nejenom že zůstal pro české menšiny a jejich ochranu jalovým, ale on menšiny ty vlastně těžce poškodil.

Odpůrcové jejich vzali si totiž ze řečí při nich pronešených, v nichž nikdo britkým slovem a syton barvou nešetřil, příčinu a českým menšinám se napotom po onom sjezdu vedlo hůře, než-li před ním.

Proto jest třeba z tohoto příkladu bráti si naučení i ve příčině protestní schůze nedělní. Čeští řečníci se na ní vymluvili, ale nyní se jedná dále o to, aby slovy odpovídala také další bdělost. Mohlo by se totiž státi, že by letos podaná statistika mohla pro českou stranu za rok, za dvě leta vypadati ještě hubeněji, než-li jak vyhlíží dnes.

Při každém boji počítati jest nejenom s tím, jakou my máme bolest a co jest casus belli, ale nutno také věděti, jaké má náš odpárci proti nám zbraně, výhody a taktiku, jež třeba předem mařiti a znemožňovati. Za dnešního dne staví každý taktik proti jedné jednotce nepřítelově nejméně dvě jednotky své a proto by bylo chybné, aby bylo užíváno z naší strany dosavadní u nás užívané nešťastné taktiky, že proti jednotce nepřítelově nestavíme obyčejné svou jednotku vůbec žádnou.

* * *

Jak neurovnané finanční poměry u nás panují, toho dokladem a svědectvím jsou následující fakta. Loni přede zněmi byla třetina českého království postižena krupobitím a třetina neúrodou. Tak dvě třetiny českého království docela právem naříkaly na bídu a zlé časy. Obchody proto vážnou, podniky utuchají, všude ozývá se nářek na nedostatek peněz, ale letošní masopust byl přes to v Čechách veselejší, než-li kterýkoliv jeho předchůdce, kdy bylo všeho hojno.

A peněz je v Praze jako želez. Spořitelna král. hl. města Prahy a spořitelna města Král. Vinohradů jsou zaplavovány takovým přílivem vkladů, že následkem nepatrné spolehlivé a bezpečné poptávky po výpůjčkách musily snížit úrokovou míru při větších nových vka-

Jako by čerstvý vzduch byl všecko svým dechem obepjal. Tak to vonělo, tak oddychovalo. I husa pod lavičí sedící na hnízdě naklonila hlavičku, pokakovala jedním okem po otevřeném okně a rozevřela zobák, aby se napila jarní vůně. A jak svátečně vyhlížela pak čistě obléhá světnice a nově navlečené peřiny! Mohl jsem se v nich večer zrovna zalknouti vůni a silou jarního ozonu.

Před zeleným čtvrtkem otec přehlížel včely. Cítili jsme vždy s těmi obdivuhodnými tvory, dýchali na ně, zdvihali je se země. A jak radostnou událostí bylo pro nás, když včela celá jarním vzduchem opilá vzlétla a zavěsila se celou tíhou těla v rozsychaton jehnědu zlatě rozkvetlé lísky neb stříbrem se lesknoucí jívky. Jakou radost měli jsme z toho, když toho zlatého pelu nachytalo se jí na řasnaté nohy a ona jako se zlatým nákladem vláčela se z květu na květ. — — —

O dobo jara, plná poesie, plná silných dojmů a mohutných pocitů! Stebou duše vstává z mrtvých, s tebou znovu obživuje, s tebou odhazuje tísnící okovy zármutku a bolů, s tebou odívá se v nadějný květ lepší budoucnosti, láme ratolesti ze stromu nově pučícího života a jása a volá bez dechu: Hosanna, Hosanna...

Na neděli květnou nesli jsme do kostela světit „kočičky“. Zrovna jsme se předstihovali, kdo je bude mítí lepší. Vytáhl se maminčin nejlepší povijan z truhly, daly se mezi kočičky kvetoucí jehnědy lísky, kas jasanu a jalovce. A tento býval vždy kamenem pohoršení. V kostele jsme se ním sekali a pro mnohého z nás byla květná neděle dnem lítosti a slz. Doma před obědem musili jsme tři kočičky polknout, abychom nedostali zimnici.

dech na 3 1/2%. Te smamená valice chabé pochopení majitelů českého kapitálu pro vhodné jeho využitkování a tyto obrovské rezervy českých peněz, jejichž zisk vlastně přechá do vzdachu, připouštějí, že naši odpůrcové z jejich nehybnosti kořistí. Kdyby se český kapitál systematicky a moudře hospodářsky veden vrhl na určitá místa, není o tom pochybnosti, že by v jeho zlaté záři rozplynul se „studený chlad“ našich odpůrců brzy v mlhy.

Provedení tohoto rozliti se nádrží českých peněz po celé zemi pozůstaveno jest nepochybně teprve dorůstající generaci, která bude vlastně poměry donucena ku příslušné obchodní a zemědělské expansivnosti, již se nynější česká společnost vystřihá, sedíc na pytlících dvacetikorun a otročíc vlastně jen své pohodlnosti, z níž si činí ctnost. —

Obrana.

(3) Kmotr rozumec v „Osvětě lidu“ poučuje. Jakýsi „Moir“ věnoval naší úvaze o Macharovi v „Osvětě lidu“ celý feuilleton. Se čtením našeho článku se mnoho nenamáhal; přečetl si jen zakončení, a k tomu všemu ještě všelijak; jistě se obával, že by po důkladnějším nahlédnutí v náš článek trochu zmoudřel; a pak by mohl na sebe zbytečně uvaliti pokrokovou klatbu. Ale když už chce mocí mermoseděti v pohodlném stínu nevědomosti, skoro by měl býti aspoň tolik opatrným, aby nenosil svou hloupost tak okázale na slunce. Napsali jsme, že si Machar vymyslel o katolicismu celou řadu do očí bijících lží. Nad tím krouť kmotr rozumec hlavou s tak komickou přeností, až se mu cop hází. Volá totiž: „Důkaz! Jediný důkaz z té „celé řady!“ — Takhle se ovšem může tázati jen člověk, který nečetl dvě předešlá čísla „Obnovy“, kde těch důkazů bylo podáno dost. Sám Macharův nadávací ventil, totiž „Čas“, byl aspoň tolik chytrý, že raději mlčel; věděl, že se průzračně lži Macharovy nedají obhájeti žádnou akademickou deklamací. A bude-li potřebí, zopakujeme znova již uveřejněnou řadu zúmyslných lží Macharových (viz č. 11. Obnovy) a přidáme ještě ukázky nové, jak Macharovi „běží o pravdu.“

Kmotr rozumec chce rozhodně vyždímat něco proti Obnově z toho, že psala: „Machar chce býti za každou cenu originální. — Nenávidí vyšlapané pěšiny vůbec, třeba že některá jest dílem lidí nejmoudřejších a nejpokrokovějších.“ Počestný pravdomluvec „O. L.“ nám na to odpovídá, že boj proti „klerikalismu“ není nijakou originalitou. Děkuje za poučení; tohle my taky víme. Na př. židovští fariseové pronásledovali i samého Krista. „Osvícené“ hlavy nadávaly a budou nadávat církvi vědycky. Ale Machar i tenhle až příliš všední boj chce vésti zcela originálně. Na př. se zastává Nerona, proroka Daniele vyhlíží jako — smilníka, napsal že sv. Pavel zničil křesťanství Kristovo, atd. A tohle tu přece ještě nebylo. — Taky kmotr rozumec na pohled nevinně filosofuje: „Pravdy je světu třeba, a když duch nějaký pozná, že vyšlapané pěšiny k ní nevedou, má po nich jíti přece!“ — Umí si to pan pisatel zažertovat! Jako bychom psali, že se má každý držeti i těch vyšlapaných cest, které vedou k bludu.

Zelený čtvrtek býval pro mne radostnou událostí. Mohl jsem klapati neb řehtati. Strýc kolář udělal mi obrovskou řehtačku s ohlašujícím rachotem a byl jsem tedy mezi ostatními kluky prvním. Jindy jsem nerad vstával, ale na velký pátek a na bílou sobotu jsem vstal, jen abych mohl klapat klekání. Ráno měl jsem okolo sebe soudruhů málo, za to v poledne a večer byl jich celý regiment. A křiku a hádek bylo při tom víc než klepání. A co jsme se vždy natrápili a nazlobili starého kostelníka! Každou chvíli běžel někdo s otázkou: „Už můžeme jít?“

Na veliký pátek mívá jsem pravidelně s matkou nedorozumění. Budila nás před východem slunce, abychom se šli ven na dvůr do vany mýti, abychom prý neměli bolesti. Nechtěl jsem nikdy z teplejších peřin do ledové vody.

„Ty neznaobohu!“ pokřtila mne při tom výstupu jednou matka a dostal jsem do zad notnou herdu. Toť se rozumí, že mýt se musil jsem jíti a od té doby už jsem věřil, že pátek je nešťastný den.

Odpoledne šel jsem buď s babičkou neb s matkou k Božímu hrobu „líbat“. O jak tu duše má vždy posvátnou úctou se chvěla; když v záři svíc a barevných lampiček díval jsem se na Ukřižovaného. To posvátné ticho v chrámu zrovna mne bodalo a řezalo nevyslovitelnou hrůzou a svatou bázní. V dětinné úzkostlivosti kořila se duše má Ukřižovanému a celou silou obrovité vznětlivosti dětské mysli své nenáviděl jsem ve chvíli té černou ohavnost těžkého hříchu a všech lidských nepravostí. A kořeněná vůně jedlových snětí, jimiž Boží hrob byl ozdoben, zdála se mi býti vonou

Známa to taktika našich odpůrců. Milý pane, jak dovedete být důtklivý? Řekli jsme přece tolik, že Machar nenávidí vyšlapané pěšiny vůbec, tedy netoliko pěšiny špatné.

Prý jest náš zásadou, že kdo je proti „klerikalismu“, jest spojencem židů. I nikoliv. Narýváme spojenci židovskými jen ty lidi, kteří hanebně o katolictvu lhou, kteří čenichají se vším úsilím po každé sebe nepatrnější příležitosti ke karabáčování katolictva, ale před největšími machry židovskými násilně oči zavírají. S tím protižidovským citátem Macharovým můžete balamutit jen lidičky mozku ptačího. Básník zednářského Israele tedy napsal o českém člověku: „Zde stojí: Žid mu v kapsu sáhá a páter bere svědomí.“ Po tomhle epigramu chytí židé se usmáli a řekli: „Ten Machar je chlapík k nezaplacení. On ví, že je potřeba taky trochu diplomacie. Ohlupovaný křesťan bude myslet, že je Machar taky vůči nám rázný a proto mu spíš uvěří, až bude zase nehorázně sekát do církve katolické.“ Židé dobře tomhle žertu rozumějí; ten výrok jim stejně neublíží. A kolikrát asi Machar něco podobného napsal? Kolikrát? A že by chtěl Machar podrobiti důkladnému rozhovoru zpátečnický talmud, obřady dlouhého dne židovského, že by chtěl důkladně poukázat jak v Haliči a Uhrách lid židy jest zotročován, toho se synové Israele ani za mák nebojí. A taky to Machar nikdy nendělá. Na to je příliš opatrný, aby si rozlíl otec s patrony „Času“. To si raději vymyslí nové lži proti katolíkům. Nazvali jsme Machara básníkem Israele zednářského, poněvadž slušný věřící žid nikdy nemůže souhlasit se sprostými útoky básníka (!) proti biblí.

Prý jest to vztek a zloba, co z nás mluví. My myslíme zcela obráceně; kdyby mohl kmotr rozumec našim vývodům čeliti věcnými protidůvody, neutíkal by se k úskokům a k paušálním nadávkám. Pan pisatel elegantaš se vyjádřil, že by k půli milionu šibenicek pro řvoucí vlastenecká hrdla bylo nutno přidati ještě půl milionu pro špinavá hrdla. Až s tímhle humánním nápadem křesťan souhlasit nemůže, vyznáváme bez obalu, že po přečtení článku kmotra rozumce jsme měli silné, velice silné pokušení schváliti ten návrh. Nejlépe charakterisuje kmotr rozumec svůj útok slovy: „Je škoda času a papíru, který jsem tu promarnil.“ Ba že škoda, protože ani lháti šikovně neumíte. A ještě něco, až budete po druhé chtít tpuť, přečtete si předmět svého útoku celý, aby Vaše šlágry nedopadly tak humoristicky. Co jsme po dobré rozvaze o Macharovi napsali my, k tomu všemu máme pádné důvody a neodvoláme ani slova.

(3) **Nový „historický“ krvák.** Nestalo, že byla u nás církev napadána nejprohánějšími romány o jesuitách, o „tajnostech kláštera“, atd. Teď k vůli větší cti a slávě Husové a Jeronymové napsala Ruská Věra Kryžanovská krvák „Světlo Čechii“, který jest fabrikou na „historické“ balamucení dobráckého ruského lidu. Ačkoli tento krvák zrovna zaráží překrucováním dějin, přece musí býti hned vydán v českém jazyce pod názvem „Světla Čech“. To se rozumí přece samo sebou, že ruská spisovatelka zná líp dějiny české XV. století než dr. Kalousek, Tomek, Jirásek atd. A proto honem překládat do češtiny, aby „citelná mezera“ české literatury byla rychle vy-

masť, již drahé duše tělo Kristovo k pohřbu pomazaly. Vůbec veliký pátek svou zvláštní melancholií měl na mysl mou ohromující účinek a zdálo se mi vždy, že celá příroda jest jaksi zaražena, zakřiknuta, zamklá. Zdálo se mi, že všechno tkví v jakési posvátné hrůze, v posvátné bázlivosti a že se vše bojí znesvětiti jediným jen hnutím svaton onu chvíli tajemství vykoupení našeho.

Bílá sobota byla mi jasným a smavým bodem v tomto slzavém údolí. Matka pekla chléb černý i výražkový, mazance a hlavičku. Vždycky se mi při tomto zaměstnání líbila, ale o velikonočních obzvláště. Stále jsem ji obskakoval, stále obsluhoval a praskot ohně v peci zněl mi vždy tak veselo, tak laškovně. Při tom všem bedlivý dával jsem pozor, až zavzní znovu při Gloria zvony. Jako divý vyběhnul jsem na sad a třásl tam každým stromem, aby měl hodné ovoce. Pálení „Jidáše“ v kostele a všech těch dlouhých obřadů nerad jsem se účastnil. Když jsem totiž ministroval, jeden divoch přerazil mi paškál, když se sápal pro ublí židášské a já potom ubožák od pana faráře strašně jsem proto dostával. Za to těžil jsem se na „Vzkříšení“. Celé odpoledne se u nás mylo, mydlilo a každý se připravoval k slavnému tomu okamžiku. Obecní strážník Kulhavý chystal si za našim chlívem hmoždíře, rozdělával oheň, dělal špunty do hmoždířů a tu my ovšem s posvátnou úctou asistovali a každý vyprávěl své válečné zkušenosti při tomto vzácném a tolik slavnostním aktu. — Ó jak slavným a nevyhlášeným vznešeným zdál se mi býti okamžik, když kněz s Nejsvětějším králem po návsi pod baldachýnem! Vždyť všude

plněna! Ať se jen dokáže, že Čecha dovede balamutit každý, i ruská dáma, která má o dějinách českých sotva skrovné ponětí! O té nejapné slátanině píše ve Vlčkově „Osvěta“ dr. Flajšhans: „Vidíme, že je to dílo nejen horší, nežli všechny naše romány, i nejstarší Herlošovy, ale snad nejhorší z celé belletrie Husovské. Je to krvavý román v nejhorším slova smyslu; schází v něm jen Jesuita, aby bylo vše dovršeno. Historického na něm není nic, mimo titul a některé výroky Husovy, jež autorka Bůh ví odkud sebrala a jež v díle působí jako blasfemie (rouhání).“ Dle Flajšhansova tvrzení „historické poznámky“ Věry Kryžanovské jsou čirým švindlem, „při němž nevíš, máš-li se diviti více drzosti, a jakou se cituje, nebo nevědomosti, jakou autorka u publiky předpokládá.“ Flajšhans uvádí doklady, že slovatná Kryžanovská slyne netoliko velikou nevědomostí, ale i zámyslným podváděním. Nebudeme čtenářstvo unavovati ukázkami sprostoty, jakou pokálela spisovatelka háv katolického biskupa a řeholnice. Takovou snůšku bahna dovede ztráviti jen žaludek příliš otrlý. Pouze tedy varujeme před tím pamfletem.

Ale stojí tu za povšimnutí ještě jiný zjev, který tuto knížku provází. Pokrokové žurnály, které stále se dušují, že jim jde o světlo, o vnašení pravdy mezi lid, zachovávají veliké mlčení. Hlas jejich, jindy tolik pronikavý, umkl, jako mlčel k švindlérské knížce Lžipogiově, k „Přirozené smrti Ježíšově“, k „řeči jenerála Jesuitů“, k „vatikánské řeči biskupa Strossmayera“, atd. Nač pak volat, aby se i proti katolíkům bojovalo jen zbraněmi poctivými? Proti katolictvu každá zbraň dobrá. Kdo ví, nevrhnou-li se na konec ještě na otevřenou kritiku Flajšhansovu. Kdyby takový pamflet vydali proti svým odpůrcům katolíci, bouřili by pokrokové žurnalisté celý národ, pořádalo by se za tím účelem sta veřejných schůzí. Ó není přes spravedlnost pokrokových hlav!

Politický přehled.

Ku konci posledního zasedání říšské rady se situace politická jaksi vyjasnila. K Čechům se přimkli téměř všichni Slované i s Vlasy, Poláci jen tak pozděle, ostýchavě, aby si nezakazili panskou vládní krmí. A toto semknutí zarazilo jak vládu, tak Němce vůbec. Dr. Körber rozmrzen v posledním dni zasedání se ani neukázal. Proto nyní snaha Němců po dohodnutí s Čechy. Poslanci mladočeští na snahu tu odpověděli, že zavéstí vnitřní českou řeč úřední je povinností vlády, zřízení české university je je větší zákonodárství, proto o tyto věci nelze se s Němci nijak smlouvat. O jiných otázkách jsou ochotni vyjednávat. Velkostatkáři s tímto stanoviskem souhlasí.

Říšská rada sejde prý se po velikonočních 18. nebo 19. dubna, poněvadž státní nutnosti naléhají. Zvítězí-li zase § 14. a tím Němci, pak jisto, že takovou další cestou dospěje naše říše ku špatným koncům. Záleží ovšem, aby si všichni Slované upřímně vedli a pevně při sobě stáli, pak bohda po všech zápasech zase se usměje na nás vládní slunéčko. — Při schůzi Jihoslovanů prohlásil dr. Pacák, že Čechové

ve všech oknech planula světla a Kulhavý při tom střílel z hmoždířů.

Boží Hod byl pro mne slavnostním proto, že jsme měli neobvykle dobrý oběd. Polívku masovou z nožiček prasečích, uschovaných k tomu účelu od masopustu, kousek uzeniny s knedlíkem a se zelím a pak hlavičku. Tu už jsme pravidelně my děti nejedli. Schovali jsme si ji k večeri. Po obědě vzal otec svěcenou vodu a kočičky a šel kropit žita. Zdál se mi býti v tu chvíli jakousi posvátnější osobou a měl jsem z toho veliké potěšení, když bylo teplounko a slunečno a otec šel už bez kabátu. Jako Noemova holubice zdál se mi kmitati úbělí rukávů u košile uprostřed polí zelení jasných.

Pomlaska! — Ach pomlaska! — Jaké to čarovné slovo! — Při něm zaplanou oči dítěte neobyčejným jasnem, krev hne se v žilách prudčeji, noha poskočí a ruce zatlesknou. — Pomlaska! — Co všechno skrývá se ve slově tom. — Radosť, očekávání, touha, bázeň, strach. Kdo dostane pomlasky, od koho a jakou. Srdce dívky chvěje se, jaké a komu dá vajíčko malované a hoch hoří nedočkavostí, od které asi pomlasku dostane. V ten den hoši zdají se býti půvabnějšími, vábnějšími a vrbová „pomlaska“ s červenou pentličkou zvyšuje půvab ten. U nás mívají nepoetické a hloupé „sladké dřevo“ v ruce místo pomlasky a to právě ti lepší, aby ukázali, že si mohou něco také koupit ovšem i tentokrát — od žida.

Na pomlasku chodila k nám babička a přinesla nám vajíčka. Byla vařená v zeleném žitě utrhaném z jara právě v ten den na poli anebo v seně. Nebyla na pohled pěkná, ale

budou vždy podporovati kulturní snahy Jihoslovanů. Tito zase požadují, aby universita v Terstu byla dvojjazyčná, italská totiž a také charvatsko-slovinšská, a aby zároveň provedeny byly staré požadavky dalmatských. Charvatů o úpravě národního školství v Přímoří.

Císařským nařízením budou se v Čechách dosavadní přírážky vybírat dál, ježto sněm pro obstrukci německou nemohl vyříditi zemský rozpočet. — V neděli dne 27. března konala se v Praze na podnět Národní rady velká schůze zástupců všech korporací a vrstev národních, na níž protestováno proti snižování a odstrkování čes. úřednictva se strany státu a proti jeho pronásledování se strany německé. Na místa vyšší a pak nejvyšší při úřadech úředníků mají privileje pouze Němci. Tak mezi 788 úředníky v ministerstvech jest pouze 76 Čechů, z 26 odborových přednostů jenom 3 a z 88 ministerských radů toliko 4 Češi; v zahraničním ministerstvu po Čechu ani památky. Pak že jsou Němci utiskováni!

Poslanecká sněmovna uherská v sobotu schválila i ve třetím čtení předlohu o zatímním finančním vyrovnání s Charvatskem a zákon o zrušení úřednických kaucí. Příští schůze 12. dubna.

Německý císař podnikl cestu po Středozemním moři, kdež se v Neapoli setkal s králem italským Viktorem Emanuele. Císař promluvil tu o trojspolku, který prý je požehnaným národům a Evropě zárukou míru.

Mezi Stolicí papežskou a Francií nastalo napjetí. Svatyš Otec protestoval proti pronásledování biskupů vládou a proti vyhánění školských řeholí z Francie. Naproti tomu protestuje ministr franc. Combes proti tomuto prý vměšování se papeže do vnitřních záležitostí říše. Zatím se však Francie dohodla s Anglií o všech svých sporných otázkách, chtěje spolu žíti v úplném míru.

Vedle Hererů povstali právě proti Němcům v Africe i černoši v Kamerunu. Zničili posádku a rovněž jiný oddíl vojska úplně potřen.

Japonci podnikli v noci na den 22. března nový útok na Port Arthur, jenž byl za ranních červánků potřetí opakován, kdy celé nepřátelské loďstvo sestávající ze 6 pancéřníků, 6 obrněných křižáků a 6 křižáků 2. a 3. třídy, jakož i 8 torpédovek účastnilo se útoku; v 11 hodin pak ustoupilo. Při bombardování pobřeží zabito 6 mužů, 10 raněno. V noci ze 26. na 27. března učinili nový pokus, aby zahradili vjezd do přístavu, ale ten se nezdařil. Dvě ze zápalných lodí k zatarasení přístavu určených narazily na úskalí, dvě byly potopeny a vjezd zůstal volný; loďstvo nepřátelské se pak vzdánilo. K šesté hodině ranní objevilo se loďstvo japonské znova, jemuž ruské vyjelo vstříc, ale po krátké palbě se Japonci zase vzdálili. Japonci užívají v boji pekelných strojů. Jedná se jim asi o to, aby ruskému loďstvu zatarasili vyplutí z Port Arthuru, by potom mohli vysaditi na břeh větší sílu vojska. Alexej prý se dopustil velké chyby, že rozdělil ruské loďstvo ve východ. Asii na tři oddíly, portarthurské, vladivostocké a čemulpské; jinak by každé chvíle mohlo vyraziti na nepřítele. — Generál Kuropaktin ujal se již velení v Mukdenu a Liaojangu. Rusové mají na bojišti asi 200.000 mužů. Na řece Jalu připravuje se prý k velkému boji. — U Čenču na Korei udála se

voněla všemi vůněmi jara a koření.

Z rána s dětmi běhati po vsi jsem nasměl, což mne přenáramně mrzelo. Jak jsem vždy záviděl těm šťastnějším, že mohou běhati od chalupy k chalupě, ncsiti uzle koláčků a chleba a zpívatí při tom až do umlčení. Byl bych dal za to nevím co, abych byl mohl s nimi. Viděl jsem v tom tolik krásy, tolik půvabu a posvátnosti, že bez těchto pěvců by to nebyly ani svátky. A nevyrovnatelně velebným zdálo se mi vždy, když v tyto vysoké dětské hlásky spustily svůj kdákot na dvoře slepice, kohout, houser ano někde i pes. Bylo to tak veselé, tak slavnostní, tak jarní. Bylo cítit z toho ze všeho tolik života, tolik obrozující síly, tolik mladistvé vzkyplosti, tolik naděje v pozehuání Boží . . . — — —

Hody, hody, do provody, dejte červený vejce, nedáte-li červený, dejte aspoň bílý, však vám slepička snese za kamny v koutku na vrbovém proutku; proutek vohnoutek červený kohoutek, slepička kdák, vajíčko ovak máte nám ho pašmámo dát . . .

Velikonoce! Dobo kouzla, dobo touhy, dobo síly! — O vás vlévá se v duši a v přírodu něco nezvyklého, nevyprávělitelného, něco, co jen cítiti a tušiti se dá, něco, co nikdy ve slovo vtělití se nedá. — Ó dobo zázraku, dobo vzkříšení, dobo stále opakujícího se znovu-zrození, jsi krásná i kdyby tě nebyl Kristus svým zázrakem největším posvětil!!

30. března prudká srážka Japonců s Kozáky, kteřížto nemohouce přesile odolati ustoupili. Místodržitel Alexejev nařídil, aby na všech cestách, jimiž táhne vojsko, byl zakázán obchod s líhovinami; kdož by jednal proti tomuto zakazu, stížen bude velikým trestem.

Z činnosti katol. spolků.

Z Nového Bydžova. V měsíci březnu pořádala katolická národní jednota dva večery: „Večer V. B. Třebízského“ a „Večer Ú. M. Školák“ s přednáškami a divadlem. Při večírku Třebízského přednášel vldp. ThDr. J. Kašpar o životě a působení V. B. Třebízského. Poutavě vyložil působení B. Třebízského jako vlasteneckého kněze a spisovatele. Dojemně líčil lásku Benešovu k chudé matce, k lidu, mezi nimž působil. Přednáška nejen poučovala, nýbrž i znělcebovala nejnožnější city lidského srdce. Při večírku „Ú. M. Školák“ přednášel dp. Vladimír Hornov. Poukázal na nynější rozhrané poměry národnosti, dovodil, v čem záleží láska k vlasti ze stanoviska křesťanského. Povinností každého opravdového vlastence jest bez pohrdání a nenávisti k cizímu národu vážit si svého národa a hmotně i duševně ho podporovati. Na to pak promluvil o významu Ú. M. Školák a povinnostech, jež láska vlastenecká každému Čechu ukládá k tomuto eminentně národnímu a charitativnímu podniku. Horliví členové zábavního odboru volice sdělili sehrálí div. kusy: „1848“, „Ženská otázka“, „Dvě děti“, „Vzorný vlastenec“. Ústřední Matici odvedeno 50 K. — Na podporu nemocných členů vydáno z podpůrného fondu od ledna 52 K. —

Z Hlinska. Poslední přednášková schůze dne 20. března byla pěkným svědecktím, že zdejší jednota utěšeně mohutní. K přednášce vp. J. Sahuly z Hradce Kr. dostavilo se tolik členstva, že spolková místnost sotva stačila. S největším zájmem vyslechnuta řečníkova úvaha o pravém náboženství jako nejlepší základě skutečného štěstí. Přednáškou tou byli přítomní ve svých křesťanských ideálech znamenitě utvrzeni. Kés i při následujících schůzích jest účastenství stejné horlivé!

Z Přelouče. Při členské schůzi březnové pořádal katolický spolek „Svornost“ dne 27. t. m. přednášku „O Lurdech“, již převzal ochotně vdp. Dr. Reyl. Před zahájením schůze sdělil přítomný vdp. děkan Hajzler zprávu o vysokém významu císařského, jakého se dostalo právě tyto dny vzácnému příznivci katolické přeloučských vasp. kapit. děkanu Magr. Frýdkovi. Účastníci schůze vyslechlí zprávu tuto radostným pohutím a provolali významnému hodnotě všel „Nechť žije!“ Projev tento byl protokolován a zpráva o něm podána vasp. kapitolnímu děkanu. Po tomto sdělení započala přednáška od vdp. dr. Reyla, jenž dvouhodinovým líčením lurdecké pouťi dovedl cele upoutati pozornost četného posluchačstva, kteréž s patrným zájmem sledovalo poutavý výklad. Zaručené svědectví očitých svědků zázraků lurdeckých rozptýlilo snadno pošetilé jich zlehčování se strany nepřátelské, kdež pravdu chtějí potlačit laciným vtípem. Jsou tedy přednášky „O Lurdech“ dobrou apologií zázraků, úcty marianké a eucharistického uctění.

Z Kostelce. Katolická Jednota v Kostelci n. O. pořádá měsíční schůzi v pondělí velikonoční 4. dubna 1904 v 7 1/2 hod. večer na Rabštejně. Při ní přednáší p. řídící Václav Špaček o „životě a významu pravém Jana Amosa Komenského“. Po přednášce rozhovor a ušlechtilá zábava.

Z Libětic. Den Zvěstování Panny Marie (25. března) byl pro zdejší jednotu chvílí velice utěšenou. Do schůze se dostavilo veliké množství členstva místního; mimo to navštívilo nás 37 členů bratrské jednoty z Lomnice n. Pop. s dp. Knížkem, mnoho hostů z Rostk a odjinud. Sál byl tak přeplněn, že se pro všechny návštěvníky ani místa nedostalo. Po všelém uvítání všech přítomných p. předsedou Sedláčkem přednášel vp. J. Sahula z Hradce Kr. o důležitosti náboženství. Pak sehrána na jevišti rozmarná fraška „Baron Nezdara“. Na to promluvil pozvaný řečník znovu o známkách pravé víry. Poučení i zábava přijaty od četného shromáždění s největším zájmem. V skutku jest chvalitebno, že již první divadelní pokus měl u nás tak pěkný výsledek. Umělecké výkony horlivých začátečnicků opravňují k velmi slibným nadějím do budoucna. Bůh žehnej práci další! Kés i všechny následující schůze vysnažují se tak povznese-ným rázem, jako bylo za krásného dne slavnostního pátku!

Zprávy místní a z kraje.

Vyznamenání. Vasp. generálnímu vikáři a kapitolnímu děkanu v Hradci Králové magr. Dr. Alois Frýdkovi udělen komturní kříž řádu Františka Josefa, vasp. kanovníku katedrální kapituly magr. Frant. Hamplovi řád železné koruny třetí třídy a vasp. rektoru biskupského semináře magr. Ant. Suchánkovi rytířský kříž řádu Františka Josefa. Při té příležitosti sám nejdp. biskup Dr. Jon. Doubrava s místním duchovenstvem blahopřál vyznamenaným hodnotářům.

Řád služeb Božích v katedrálním ohrámu Páně sv. Ducha v Hradci Král. na veliký pátek 1. dubna: O půl 8. hod. ráno: Církevní hodinky. V 8 hod.: Posvátné obřady se zpíváním psalmy. Na konec průvod do Božího hrobu. Pokud se sv. obřady konají, není dovoleno, aby věřící od oltáře k oltáři za přítomnosti libání oltářních kamenů obodili. Ve 3 hod. odpol.: Truchlivé hodinky s lamentacemi. — Kázání. — Litanie u Božího hrobu v kapli sv. Klimenta. — Na bílou sobotu 2. dubna: O půl 8. hod. ráno: Církevní hodinky. V 8 hod.: Svěcení ohně, velikonoční svíce a křesťanů vody. Slavná mše sv. V 8

hod. odpol.: Slavnost Vzkříšení Páně s průvodem. Když se v Božím hrobě odpovídalo „Vstalť jest této chvíle“, počne se i v katedrále tás přeseň zpívati. Po příchodu do katedrály posehnutí s největší Svátostí; slavné zpívání Matutinum a posehnutí pontifikátu. — Přeseň lidu. — V chrámu Páně Matky Boží o půl 7. hod. večer slavnost Vzkříšení. □

Symfonický koncert Filharmonie pražské v Hradci Králové. Nejzajímavější hvězda z trojice instrumentálních klasiků Ludwig van Beethoven (1770—1827) byl velmi četně shromážděnému obecenstvu předveden Symfonii č. 3., zvanou „Eroika“ (1804), jež má na sobě patrné stopy události točící se kolem tehdejšího hrdiny světového a jež pochází z druhého období tvoření mistrova, kdy vyma-niv se se snažení Mozartova počíná Beethoven svoji velkou a vlastní cestu. Jen škoda, že nezahrála Filharmonie všechny díly, a že v „Marcia funebre“ jevily primy v rytmisování hlavního motivu naprostý nelad. Pak zahráli opravdu mistrní Fibichovu salku „V podvečer“, plnou slavnostní tiskoty, dýšící vůní lesa vrou-bícího vesničku tichou, klekající ku modlitbě večerní za klekání, jímž tonomalba našeho velikého lyrika dojemně se končí. Zcela jinak, pouze k rozumu a ne k erdci zněla Wagnerova idylla Siegfriedova. Snad vědomě dány tyto dvě skladby stejného rázu na program, aby tím obecenstvo mohlo doceniti vysokého vzletu Fibichova, jehož skladbám se dosud tak málo věnuje péče na jevišti i v koncertních sálích. Dvořá-kova Rhapsodie G mol, jakož i poslední báseň „Blaník“ se Smetanova symfonického cyklu „Má vlast“ zahrány ohnivě a plasticky. — Stálý dirigent č. Filharmonie, pan Dr. Zemánek, původu semetského, ač lékař, přece také se jeví na základě svých odborných studií na hudeb-ních ústavech i v cizině jako zkušený a pevný dirigent a organisator. U prvního dirigenta p. Čelanského obdivovali jsme až závratný vzlet, zvláštní, originelní pojetí skladby a její propracování do nejmenších po-drobností.

Pohřeb policejního komisaře p. Tennera. Dne 26. března zemřel v Hradci Král. po delší chorobě místní městský komisař p. Karel Tenner v 66. roce svého věku. Zesnulý byl osobou obecně oblíbenou jak pro svědomité plnění svých povinností, tak pro skromnou povahu. Při pohřbu, jenž se konal v pondělí 29. března, projevil obecenstvo Hradecké zesnulému své sympathie účastenstvím nej-četnějším; k poslednímu odpočinku na hřbitov Pou-chovský doprovodili ho zástupcové katedrální kapitu-ly, celá městská rada, všichni členové obecního za-stupitelstva, zástupcové státních, městských a samo-správných úřadů, c. k. četnictvo z Hradce Králové a okolí, četné policejních komisařů, strážníků, jmenovitě z Chrudimě, Prahy. Předsedli, Josefova, Jaroměř, České Skalice, Kostelce n. Orli., Králové Dvora, Náchoda, Pa-rubice, Plzeň, Předměstí a Třebíchev, dále velice četné obecenstvo všech stavů. — Zesnulý býval četnickým strážmistrem, majitelem záslužného stříbrného kříže, válečné a jubilejní medaile a služebního kříže. Delší dobu byl velitelem četnické stanice v Zbraslavicích u Kutné Hory, kdež dosud jest v milé paměti; ba i v Golčově Jeníkově, kdež byl jen na krátko policejním revisorem. Jako četník byl činným zvláště ve válce r. 1866; s úřední depeší šťastně promkl řadami prus-ského vojska. Policejním komisařem v Hradci Králové ustanoven r. 1883; byl bratrem p. Ignáce Tennera, úředníka zdejší vojenské zásobárny, zakladatele praž-ského „Hlaholu“; týž býval asi před 30—40 lety zde v Hradci a byl též velice oblíben zvláště svým ú-častenstvím ve zdejších zpěváckém spolku „Slavjan.“

Oslava Třebízského v Borromeu.

Památku 20letého úmrtí českého povídkáře V. B. Třebízského uctil důstojně řečnícko literární kroužek bisk. Borromea slavnostní akademií dne 27. března. Akademie tato řadila se ladně ku jindy již podaným ukázkám uměleckých snah chovanců borromejských. Pěknou řečí ocenil význam Třebízského oktáván Daněk. Pěvecký sbor smíšený i mužský projevil výkolenost ve přednesu sboru Foerstova, Rotterova a Malátova. Hudební orchestr o 16 hudebních silách působil nej-příznivější dojem seovčeností a mohutností. Vážný pěkný večírek tento zakončila uspokojivě rozmarná operetta Soukupova „Ostří hoši“ s průvodem klavíru, jež obstaral zdárně sextán Hajšinek. Úlohy operety v rukou oktávánů Vodáka, Sokola, Skvora a Solce potkaly se s plným uznáním. Akademii poctil návště-vou ndp. biskup Dr. Doubrava, jenž ku konci slavnosti proslavil několik zajímavých a tklivých vzpomínek na svého milého souduha s dob státních, V. B. Tře-bízského. Vedle ndp. biskupa poctili akademii svou účastí vasp. kapitolní děkan Dr. Frýdek, vasp. kanov-ník Barták, vltpp. státní nárl. Matuš, prof. Mitov-ský, prof. Wipler, prof. Fischer, prof. Fröhbauer, kontrolor Sírůček a j. Pieta k nezapomenutelnému povídkáři českému projevená tak ušlechtilou snahou a vyříceným vkusem slouží chovancům Borromea ku cti.

Divadlo v Adalbertinu. Jednota katol. tovaryšů uhájila podáním salonní veselohry „Po smrti tetině“ dobrou pověst vyškolených ochotníků. Souhra děje byla bezvadná a jednotlivé role svědomitě byly propracovány. Výkon p. Beránkův v úloze snatku chytivého starého Poctivského byl skvostný. Ne menšího úspěchu docílila sl. Novohradecká, která náležitou deklamací a promyšlenou hrou podala roli bezvadnou. Rovněž snaha sl. Němeškové v roztomilé naivní úloze došla náležitěho uplatnění. Neznadného úkolu shostil se hlaďce p. Soudil a v epizodách dobře obetáli pp. Dvořáček a Martinec. Obecenstva však mohlo býti více. Slabší návštěva lze připsati na účet pokročilejší doby a pravé záplavě zábavních podniků, jichž v Hradci v jednom týdnu shluklo se celkem 6. Cífra tato je na malý Hradec přece trochu velká. Proto přece avlášť některé kruhy mohly se trochu pomorněji sa-chovati ku podniku katolického dělnictva.

Osavy Macharevy v Hradci Král.

Stavitel pověstných šibenicek pro české vlastence a nemilodárný kat katolíků českých, proti nimž hlásal nutnost výmnožných zákonů, obvyklých pro škodnou, oslavován byl u nás docela dvakráte v jednom týdnu přičiněním protestantských švihů, kteří si vedou velmi

agilně a chytře ve své klerikální propagandě. Jedna oslava pořádala „Beseda“ a druhou nedospělá intelli-gence pod značkou „Dobroslava“. Kam měli by se safaditi křvalové těchto podávaných oslav národního kata, není téžko rozhodnouti. V Hradci se vůbec dějí zajímavé kotrmelce v každém ohledu. V „Besedě“ konalo se slosování děl Macharových; škoda, že ne-dostala se do výhry též Holého kniha „Satir“, v níž charakterisována je pravá příčina nynějších oslav 40le-tého jubilea Macharova. Nezasvěcení by aspoň poznali, že protestantsko-realistická strana dělá s Macharovým talentem dobré obchody mezi „uvědomělými“ snateli literatury. Holý vtípkuje o realistickém křesťu Ma-charově:

„Pánové! My s vále vyšších afer
dali jsme i poesii směr:
jako hvězda svítí veliká
postat' genia i cynika,
jehož snail valně tisíc
černých bratří v horké Africe,
šiv buď Machar, cikán, negr černý,
a přec vlasti české rodák věrný!“

Ze schůze obecního zastupitelstva v Hradci Králové. Ve schůzi dne 23. března zvolen měst. rada p. Russ do odboru technického a p. Dr. Kukla do odboru právního. Na to s nepa-trnými dodatky schválen navržený rozpočet na rok 1904. — Posluchači medicínské fakulty v Praze p. L. Rejmánkovi udělena nadace Bartůškova.

Obecní rozpočet král. vém. města Hradce Králové. Vydání správní na rok 1904 jsou tato: Dotace starosty 4000 K, služné a příby-tné úředníků 18.180 K, odměny 3.646 K, výslužné a dary s milostí 7.378 K, první zastupování 500 K, kancelářské a úřední potřeby K 6619-20, pošty úřed-ního sluhu K 1191-50, náhrada za výpomoc při doru-čování 300 K, daně a dávky K 13.561-09. Udržování obecních budov vyžaduje 6.368 K, uhrazuje se nájem-ným z obec. budov, které činí 26.504-70 K; hospo-dářství polní potřebuje 2 380 K, úhrada 17.300 K; potřeba hospodářství rybníčnického činí 1-290 K, úhrada 2.486 K. Hospodářství lesní vyžaduje 53.532-28 K, úhrada z hospodářství lesního 99 711-70 K. Na kou-padlo v řece Orlici třeba 347-60 K; zásoby materiálu 1600 K uhrazuje se příjmem z téhož 4.150 K. Potřeba obecních důchodků se jeví v obnosu 400 K, úhrada 9.160 K. Patronátní výlohy vyžadují 3.861-75 K.

Veselá vojna. Dne 21. března postřelil se vojín Petrman u 14. setniny 42. pěšího pluku v Hradci Král. Nešťastník dopraven byl do vojen. nemocnice. K sebevražděmu pokusu dohnalo prý ho týraní.

Ve prospěch křupobitím postiže-ných v jižních Čechách dále přispěly: Honební společenstvo v Obědovicích 30 K, obec Obědovice s vlastních důchodů 10 K. Dosud přijato na darech úhrnem 4787 K 32 h. Šlechterným dárcům „Zaplat Bůh“!

Ze Slezského Předměstí. Sv. Josefská jednota pořádala v neděli dne 20. března společně s mládeží místními Třebízského večírek, jenž se v každém ohledu vydařil. Po přednášce p. Řeháka, jenž promyšlenou řečí vyložil život Třebízského, pobavil obecenstvo svojí hrou kroužek tamburašů s Adalbertina řízením dirigenta dp. Gyurkovicze. Po většině hrány jeho vlastní skladby. Též ochotníci oběma jednoaktovkami „Past na dědice“ a „Studentský trojlístek“ přispěli uemálo k zábavě obecenstva. Jest si jen přáti, aby jednota častěji něco uspořádala na pobavení a vzdělání svých členů.

Z Kuklem. Ve dnech 19.—27. března t. r. konána byla ve farní osadě Kuklenské obnova sv. misie dšst. pp. OO. Redemptoristy z Prahy. Ačkoliv příznivé počasí jarní velice lákalo do práce, přece byla účast po všechny všední dny slušná, o nedělích a svátku P. Marie pak byl prostranný chrám naplněn. Zvláštního lesku dostalo se ukončení této slavnosti přítomností nejdušatnějšího p. biskupa Dr. Josefa Doubravy, jenž na ní zavítal a v krásné řeči velmi obratně poukázal významu svěcení ratolesti promluvil k lidu a dšst. pp. misionářům poděkoval. Chvilte tato jest tím významnější pro chrám Páně zdejší, že jest on snad první, kde nejdp. biskup po svém nastolení vystoupil jako vrchní duchovní správce diecése. Deje Báb, aby Jeho Biskupská Milost mnohá léta ve svém velepastýřském úřadě šťastně mohla působiti a dočkala se zdárného ovoce ušlechtilých snah svých! Důstojným OO. misionářům pak odplat Báb jejich namáhání a provázaj je požehnáním Svým ve spasitelné práci jejich!

Divadelní ochotníci v Březhradě pořádají v pondělí velikonoční 4. dubna 1904 v hostinci „U mlýna“ divadelní představení: Staří blázni. Obras se života ve třech jednáních od J. L. Turnovského. Začátek v 7 hodin večer.

Hospodářská beseda v Předmě-řicích n. L. pořádá v pondělí velikonoční dne 4. dubna 1904 ve 2 hod. odpol. v hostinci „U ná-draží“ veřejnou, každému přítapnou schůzi. Program: 1. Přednáška p. Jos. Varmuži, hospod. správce se Světí, „O složení a výživě rostlin a zvířat.“ 2. Volný rozhovor „O hospodářství v okrese.“

Z Babie. Dne 21. března t. r. usnul klidně v Pánu po delší nemoci kněz Jan V. Dvořáček, farář Babický, ve věku 54 let. Poslední dobou trpěl mnoho, proto vsal si Kristus svého věrného sluhu, aby a tránu Božího proslil za lid svůj, který miloval až do posled-ního dechu. Tolik lásky mělo srdce jeho pro duchovní dítky své, že v plném květu let padl čestně na vlnici Boží. Uletěla holubice bílá k Pánu svému. Kés Báb vše jí odplatí. Působil horlivě v jižně, ve Slatině, v Babicích a na jiných místech, a jaké lásky těžil se, dověděla hojná účast těch, kdo snail milou povahu jeho, na pohřbu, který konal se s domu farního v Ba-bicích 24. března t. r. na hřbitov Pouchovský v Hradce Král. Sešlo se kněžíte a bláha i s dalekých osad, kde zesnulý dříve působil, spolky, korporace i sátnupy

věřících, aby ukázali, jak milovali svého duchovního otce. Všichni, kdo znalí, budou zajisté pamatovati na své modlitby. Odpověď v pokoji a prosba nebi za ty, kteří milovali Tebe a sápmenouti nemohou.

Z Labské Týnice. Ve dnech 8.—10. dubna t. r. t. j. od Hodu B. Velikonočního do neděle blíž budou konati sv. mše v děkaněm chrámu Páně v Labské Týnici dčpp. OO. Tovaryšstva Ježíšova z Prahy. Kdež nebes Pán provází práci tužou svým bojným požehnáním!

Z Proseče. Sv. Josefská jednota katol. jinochů a mužů v Proseči pořádá v místnostech spolkových dne 4. dubna t. r. v pondělí Velikonoční divadelní hru: „Vyškovský šid“. Moravská národní pověst ve čtyřech jednáních s dohrou v jednom jednání. Začátek o půl 8. hodině večer. Ceny míst obyčejné. Dětky školní nemají přístupu.

Spolek ku podporování a započítávání propuštěných trestanců v Jičíně dle výroční správy za r. 1903 měl členů 473, z nichž 4 jsou zakládající. Výbor odbýval v tomto uplynulém roce 4 schůze. Žádosti o podporu a vůbec o přijetí za chráněnce spolku podáno celkem 64, z nichž bylo 33 vyřízeno příznivě, ostatní pak zamítnuty. Na podporách povoleno bylo celkem 388 K, z kterých celkového obnosu připadá obnos 266 K jako podpora rodinám uvězněných. Z toho vidno, že správa spolková měla v první řadě na zřeteli nevinné rodiny odsouzených, které po čas uvěznění živitele nedostatkem trpěly. Ve 3 případech dožadány jiné podpůrné spolky a pp. důvěrníci o započítání místa pro zdejší chráněnce. Jméni spolku obnášelo koncem roku 1903 5478 K a jest uloženo v obecní spořitelně jičínské a v jičínské občaněské záložně. Ku konci eluň vsdělí všem veřejným úřadům za ochotné podávání zpráv ochráněnců spolku, panu cís. radovi a c. k. vrchnímu okresnímu lékaři MUDr. Praslovi v Jičíně za ochotné vybírání příspěvků od obcí venkovských, panu Eduardu Stumpovi, velkoobchodník v Jičíně za každoroční dar penězité, panu c. k. fideletu Františku Urbanovi za ochotné vybírání darů od pp. porotců, panu Františku Vítkovi, lékárníku v Jičíně, který již po 10 roků totiž od založení spolku, funkci pokladníka ochotně zastává, dále všem pp. dobrodincům a příznivcům spolku, pp. samostatnavatelům chráněnců spolku, jakož i všem ctěným časopisům za láskavé besplatné uveřejňování zpráv spolkových s prosbou, by svoji přízeň i na dále spolku zachovali a jej takto v jeho zájstě humánních snahách co nejúčinněji podporovali. — Ve valné hromadě dne 13. března t. r. zvolen předsedou p. c. k. president krajského soudu K. Šrámek v Jičíně, jeho náměstkem p. c. k. státní zástupce Dr. G. Hubáček.

Ze Zámrska. Uveřejnili jsme v č. 12. správu jednoho dopisovatele o komickém výjevu z farnosti Zámrské, jehož nedobrovolnou příčinou byla jedna spiritička, která balamutila vdovu hostineckou, již zemřela její dceruška; prý se jí sesnulá zjevila. — Nyní však vldp. Al. Dokonal, farář v Zámrsku, nám sděluje, že správa ta se zakládá na informacích nesprávných. V celé farnosti není hostinská vdova, již by zemřela dceruška Marie. Každý v Dobříkově, Řeich a Zámrsku ví, že hlavní sídlo spiritišť jest ve Vysokém Mýtě, ale není pravdou, že by se učení duchafské „rozmořlo“ ve farnosti Zámrské, odečteme-li chvilkovou přízeň dvou neb tří rodin přistěhovalých. Farnost Zámrská jest zbožně katolická. — Opravujeme ochotně v zájmu pravdy předešlou mylnou zprávu, poukazující kterémukoliv zpravodaji na to, že váčné zjevy nedají se potlačiti nějakým nespravedlivým vtípem a že zvláště časopis katolický nemá nikdo uváděti v nesnadné správami zesaručenými. Nepravdou se lidé dobré vůle nezískají.

Pěťadvacet let spisovatelské činnosti Fr. Jiřího Košťála, faráře ve Skuhrově. V kalendáři „Vlastenecký Pontník“ r. 1902, kdež uveřejněn životopis s podobiznou Fr. J. Košťála, napsal V. Špaček „Mohli by K. . . .“ také už skorem slaviti své literární pětadvacetiny, kdyby jsa uvylý na zátiší pohorského Skuhrova nebyl vůbec svyklým na skromný způsob života a kdyby nežil raději v ústraní, než aby svým patrným nadáním, svou hlubokou vzdělaností a nepopíratelnými zásluhami vychloubal se také trochu ve veřejnosti. . . .! Nu mohli už K. slaviti své ty pětadvacetiny — neboť podal rozsáhlé svých liter. prací již v letech 1877 a 1878. Jako abiturient schystal řadu svých prací pro studentké zábuhy, proslovy a výstupy, jež po většině uveřejněny u M. Knappa v letech ovšem pozdějších s pseudonymem Fr. K. Becký. A psal i dál jako mladistvý bohoslovec semináře litoměřického, kde Češi měli svůj pusaný čtrnáctidenník redakce A. V. Mareše, nyní faráře v Brništi u Mimoně. Jeho i v různých katolických spolecích dobře známá a často na jevištích předváděná jednoaktovka „Studentský kousek“ je z roku 1879 — ač otištěna byla též později. Avšak Fr. J. K. slaví letos upomínku i svých tištěných prvotín. Z Litoměřic přestoupil totiž do semináře královéhradeckého. A zde byl ihned ve hloučku těch bohoslovců, kteří se snažili i o širší vzdělání a o pěstění a podporu české literatury. V únoru r. 1879 založena v hradeckém semináři „literární fednická jednota“ a almanach na počest i oslavu 20letého trvání této jednoty, v němž Košťál má také svůj literární příspěvek, praví: „Čestný název tvůrců i zakladatelů jednoty náleží bez odporu pp. Kamarytovi, Dvořákovi a Košťálovi.“ Byl tž svého času její jednatelem a i předsedou. A často také v jednotě přednášel. Vedle této činnosti však obíral se pilně pracemi literárními a prvotiny jeho r. 1879 otiskovaly Šimáčekovy „České noviny“. Psal sem vřele a poutavě psané „Vzpomínky“ z dob probuzení národního života i literatury. Byly to výsledky pilného prostudování dávných literárních jevů s té doby idyllického nadšení pro vlast a národ. A k tomu podávala mu příležitost zvláště seminářská bibliotéka. V práci té měl tehdy soudruha. Byl jím bohoslovec a kolega Fr. Jeřábek, nyní farář v Čibuzi. Tž psal tehdy také do „Českých novin“ a „Musea“, časopisu z bohoslovců brněnských. Oba dostávali jako honorá-

fem besplatně jeden exemplář „Českých novin“ — dohromady. Vedle toho posýlal Fr. J. K. příspěvky lit. i do „Sumavany“ a „Mor. Orlice“ se semináře hradeckého. Do „Č. N.“ pod čítrn podával Fr. J. K. i četné statě a úvahy časové, a některé vzbudily pozornost na mladistvého a nadšeného literáta („České šony“ — „Národ sobě“ atd.) Všechny ty práce vydával s pseudonymem Fr. K. Becký podle ulice v „Bekách“ v Solnici, kdež r. 1887 se narodil. Ve Skuhrově, kdež r. 1881 se stal kooperátorem a r. 1888 farářem, rozvinul hned v počátcích dosti patrnou činnost literární. Uptímně a svědomitě horlivý v duchovní správě, v níž pro časou chorobu svého faráře a b. notáře P. Honče blahé paměti často všechny povinnosti zastával sám, nalézal útěchu i odpočinek, poklid i osvětlení v práci večera i noci. „Dlouho do noci zářvalo světlo z jeho bytu, v němž on si své sny spřádal“ praví V. Špaček v jeho životopisu. Z „Č. novin“ rozšířil Fr. J. K. své spolupracovníctví na „Stráž na Východě“, „Pernýtn“, „Hradecký Polaban“, „Slovan“, „Pokrok“, „Čech“, „Vlast“ a jiné. Uvážíme-li, že k jmenovaným zejména krajským listům přibýly svým časem i listy „Podhořan“, „Posel z Podhoří“, „Ratibor“, „Český Venkov“, „Český Východ“ a pak i „Obnova“, můžeme říci, že činnost jeho byla rozsvětlena v listech celého českého východu. S Hradcem byl vůbec v čilém spojení literárním. Od r. 1884—1891 uveřejnil v „Hradeckém Polabanu“ a napotom „Slovanu“ vedle nečetných dopisů „z Podhoří“ na 48 statí a feuilletonů. Zde vyšla řada jeho pojednání „Hradec Králové a česká literatura“ a nadšené články o Třebízském, Smetanovi, Bož. Němcově, Balbínovi, Ehrenbergovi a jiných. Také uveřejnil zde řadu črt a povídek zábavných. Rovněž četné práce jeho a to již od r. 1887 až po tu dobu přinesl „Ratibor“. Některé z nich vzbudily pozornost. Když pak počala vycházeti naše „Obnova“, byl Fr. J. K. hned v řadě prvních našich příspívatelů. Hned prvé a druhé číslo „Obnovy“ přineslo jeho „Vohradeckého Fraška“. Pak tu vyšly zdařilé dopisy „Fráni Kofínkátě“, dále práce „Před dobou těžkého zkoušení“, „František Pravda“, „2 Kumpoštovy cesty Bosnou“, „Ze zkušenosti fotografa amatéra“, „Když ve Zlíchově stěhovali matku pokladnici“, „Nejkrásnější vyhlídka“ a četné úvahy časové. Nedávno v našem listě uveřejněné články „Naši kněží osmaštyřicátníci“ jsou z pera Košťála. Je i z našeho „Střitu“ dobře znám. Kromě jmenovaných již listů přinášely práce jeho „Česká Stráž“, „Čech“, „Hlas národa“ (zejména obrázky a povídky v „Nedělní přloze“), „Národní Politika“, jež přinesla celou řadu jeho obrázků z dějin i ze života ve feuilletonu i v nedělní zábavné přloze. (Pokrač.)

Školská hlídka.

Perutná slova p. R. ve článku „Náboženské přesvědčení učitelstva a jeho přilůčenost k církvím“ v č. 22 „Učitelských novin“ (kde p. pisatel praví: „mezi 98 učiteli katolíky neshledáte ani deset věrně katolicky spravedlivých, kteří by v duši své měli vřru obecnou, pevnou, stálou a především tak živou, aby ji skutky osvědčovali a přenesli i upřímně dle ní živi byli“) — perutná slova ta rozčeřila hladinu života veřejného nejen mezi učitelstvem, nýbrž i v těch kruzích, jimž budoucnost mládeže a budoucnost národa a státu na srdci leží. Čekalo se, že proti slovům těm, proneseným z řad pokrokového učitelstva, ovse se mohutná odezva, která by na pravou míru uvedla přehnané a pro učitelstvo urážlivé tvrzení pokrokového p. kollegy, jež by již dnes všechno české učitelstvo rád viděl shromážděné pod praporem úporného a otevřeného boje proti náboženství — zvláště pak proti náboženství katolickému! Čekalo se — a čeká se dosud! Hruza organizace, strach před terorem jest příliš veliký, než aby proti němu odvážily se postaviti rozptýlené, zlekané řady těch, kteří kouzelným slovem organizace dali se vlákati do svazu, nad nímž nyní vstýčuje se červený prapor protináboženského boje!

V posledním čísle „Bílého praporu“ sice jeden mírněji smýšlející p. pisatel z řad učitelstva popírá, že by učitelstvo tak daleko dospělo, jak tvrdí „Učitelé Noviny“ a praví, že učitelstvo nikdy nebude Herodesy víry, uznávající potřebu a nutnost náboženství pro lidstvo. Nicméně před touto pointou článku (s nímž ve mnohém lze souhlasiti) jest však několik míst dotýkajících se ostře vnitřního života církve (přát, spověď, katolická organizace spolková), které dokazují, že působením liberálních listů protikatolických a liknavostí ze strany katolické — zvláště kruhů vlivuplných nahromadilo se tolik překážek ku touženému spolupůsobení učitelstva ve prospěch náboženského života a smýšlení, že třeba bude veliké práce, než odstraní se škody, jež církev od let sedmdesátých vytrpěla. Roztržka šílila se vždy víc a více a dnes vidí již mnozí propast nepřeklenutelnou mezi učitelstvem a církví a chtějí, aby poměr této roztržky byl přenesen i na školu — a církev úplně se školy vyloučena a náboženství z učiva škrtnuto. „Č. U.“ sjejmě tlumočí tužby tyto, jež jsou nejdůležitější částí programu učitelstva pokrokového!

Není divu, že otázka školní stává se u nás palčivou. Zdá se, jakoby protikatolický šidovsko-mendácký duch Francie mocněji a mocněji zachvacoval učitelstvo „katolického“ Rakouska. Ne na jednom místě, v celých člancích volebil „Č. U.“ nynější formaci škol francouzských, kde nesmí býti žádný znak vyznání náboženského a pronáší nepokryté tonu, aby něco podobného i u nás zavedeno bylo.

Vidíme skrátka, že ze strany pokrokového protikatolického a protináboženského učitelstva hořečně pracuje se o to, aby — pokud a jak dalece jen dnes možno — přiblížili se k provedení svého protináboženského programu školního. Práce se jim daří více než dobře. Ziskavše si vůdčí místo v učitelské organizaci ovládají nejen ústřední organizaci, nýbrž i „Budě“, jež byly kdysi společnými středisky učitelstva a kněžstva. Majíce pak úplnou volnost v projevech protináboženských, vychovávají ve svých okresech svými časopisy a rozhovory bojovníky svých idejí, jež ovšem se smýšlením pozitivně křesťanským jsou v poměru naprosto negativním.

Dnes není možno, aby kněz, který jako učitel přichází do školy, byl členem učitelských „Budě“, jež zakládány byly za tou příčinou, aby v nich učitelové (bez rozdílů sda duchovní či světských) svorně působili ku rozkvětu školy. Dnes není možno, aby učitel katolicky smýšlející stal se členem učitelských okrák, kde netrpí se nikdo, kdo jakýmkoliv způsobem veřejně přiblížil se ku straně katolické. *Jest to faktum, že v katolickém Rakousku jest katolicismus a katolický smýšlející učitel boykotován!*

Jak jest to možno, že tak daleko to u nás dospělo? Jak jest to možno, že učitel katolicky smýšlející — není-li skutečně povahy neohrožené — musí i nechtě podvolovati se rozkazům protikatolické učitelské organizace, která jako „závaznou povinnost“ ukládá svým členům takové chování oproti katolickému kněžstvu, jež nutné se přiflí pojmutm obyčejné sdvořilosti mezi vzdělanci.

Tyto fermany organizační nasilují se na sbory, vyvážují se ve sborovnách, aby po případě i kněz si to mohl přečísti. Možno říci, že mezi staršími učiteli většina jich jest, že s tímto jednáním nesouhlasí — ale bůda, kdyby se někdo ozval. Bývají to snad v celém okraku dva, tři, kteří bdí, aby napjetí mezi učitelem a knězem se udržovalo, aby se nikdo na faře neobjevil u stolu, aby nikdo nedel k faráři, když má svátek, aby rozdílovaly se hojně protináboženské kalendáře a brožury atd. Čas od času napíše se zpráva o činnosti okraku, nedbalci se stepají, když někde se cítí odpor — trochu se pohrozí . . . A jak je to v Kosmických písních:

Vylétla jiskřička z plamenu,
a zžernala zpět zas padá . . .

Mnohý říká: Já s tím nesouhlasím, ale těžko na odpor se postaviti. Sám to nepřemohu — a darmo si strpčovat život!

Za poměrů těchto stávajících není divu, že dnes počíná převládati mínění, jakoby protikatolické a protináboženské hnutí v učitelstvu bylo ne-li milým, tedy aspoň úplně lhostejným kruhům rozhodujícím a kompetentním!

Stvrzení této domněnky bylo by vítězstvím protináboženské organizace a téžkou ranou nejen církve — nýbrž i celé společnosti! — Videant consules!

Různé zprávy.

O sebevraždách studentů. Sepsal dr.

Frant. Reyl. Právě vyšlo jako 4. číslo Časových Úvah. Stran 38, cena 8 haléřů. Objednávky vyřídí administrace Časových Úvah v Hradci Králové.

Kníže Karel Schwarzenberg, vynikající politik a vlastenec český, zemřel v Praze dne 29. března ve věku 80 let. Vedle hr. Jindř. Jar. Clam-Martince a knížete Jiřího Lobkovic byl nejnadšenějším obhájcem českého státního práva. Je to z velké části jeho zásluhou, že konservativní šlechta česká získána byla pro věc českou. Kníže Karel Schwarzenberg považoval se vždy za Čecha; český smýšlel a podle toho také dával vychování svým dětem. Čest budiž jeho památce!

Oslava sv. Řehoře Velikého. Letos připadá třináctisté výročí úmrtí velikého papeže a reformátora církevního zpěvu, sv. Řehoře Velikého. V Římě chystají se oslaviti toto jubileum nejokázaleji a to hlavně ve dnech 6.—12. dubna. K slavnosti pozvání jsou zvláštěmi církuřáči všichni příznivci reformy církevního zpěvu. Účastníci budou viděti rodný dům, bydlíště i hrob světcův, budou slyšeti v basilikách krásný zpěv chorální, zpěv Řehořský, budou přítomni i vědeckým schůzím. V době slavnosti bude také provedeno nové oratorium V. Perosiho „Obecný soud“. Kéž tyto římské slavnosti ku počtě sv. Řehoře Velikého vzbudí ohlas i v krajích a srdcích našich, abychom vážili si odkazu světcova, ctihodných melodií gregorienských a abychom ozdobovali vždy Služby Boží krásným zpěvem.

Památka J. A. Komenského. Dne 27. a 28. března t. r. oslavována byla po vlastech našich různými spolky a korporacemi památka arcibiskupa národů, zakladatele novověkého školství, Jana Amose Komenského. Narodil se dne 28. března 1592, jak nedávno dle úředně pověřených listin bylo dokázáno, ve vesnici Komně v hejtmanství uhersko-brodském na Moravě a ne jak se dosud tvrdilo buď v Nivnici nebo v Uher. Brodě. Komenský byl tedy Slovák, patře náboženstvím do jednoty „Českých Bratří“. Zemřel ve vyhnanství v Amsterdamě dne 22. listopadu 1670 jako poslední biskup Českých Bratří zakusiv mnoho béd a strastí. Komenský první navedl do školství nový způsob vyučování. Učil děti názorně, na skutečných předmětech, vodil je do přírody, aby všimly si svého okolí a z něho těžily ve prospěch svůj a na oslavu Boží, naváděl rodiče a učitele, aby už od narození všimali si duševního rozvoje dítěte, naléhal na to, aby se mládež vzdělávala na základě mateřského jazyka, vůbec aby se rozumem dítěte rozvířoval v záti Božské pravdy, by se srdce lidské jednou rozhořela „k lásce člověka k člověku, národa k národu, aby samo křesťanství Boží šířilo se na zemi, to jest blaženost mezi lidmi, zakládající se na rozumném všemu rozumění, na vzájemné snášenlivosti a lásce jakožto základech míru, rozvoje všeho dobrého a krásného i rozkoší nejrozkosnějších“. — Ne pouhé povrchní oslavování, nýbrž skutečné a ve všem důsledné následování ducha Komenského, v nečetných jeho spisech se jeví více, povznesení a národ náš. Zásada Komenského, že třeba vyučovati a vychovávat na základě náboženském, nikterak nedá se srovnati s pokrokovostí organizovaného učitelstva, které se snáší náboženství ze školy vytlačiti. Nač tedy pokrokovci nedostatečného mistra velebí?

Jak služby v Japonsku dávají výpověď. Něco podobného jako naše výpověď se služby jest v Japonsku úplně neznámo; pravidla o slušném chování předpisují úplně jiný způsob, jenž domácí paní učetři veškerého náležitého překvapení. Když japonské služce napadne „podívat se jinam“, vyžádá si od paní dovolenou na několik dní, aby mohla navštívit svůj domov. Poněvadž taková dovolená dává se častěji, domácí paní nemá nejmenšího podezření. Avšak když dovolená chýlí se ke konci, „služka“ se nevrátí; místo ní přijde list anebo posel a přinese nějakou pokornou výmluvu. Ta ostatně co do podstaty nelíší se od výmluv, na jaké domácí paní Západu již uvykly. Služka třeba upadla do nemoci, nebo se necítí dosti silnou snášeti dále obtížné služby. Nebo zase nějaký drabý blížký příbuzný jí povážlivě onemocněl a třeba oň pečovati. Jakákoli je výmluva, domácí paní rozumí a shání hned novou služku. Za několik týdnů bývalá služka se objeví oplyvající vděčností za tisícera přijatá dobrodíní. Nařikajíc, že se musel rozloučiti, sebere mzdu, která jí ještě patří, a své zavazadla; uhlazená přetvářka trvá až do konce. I když byla služka přijata jenom „na zkoušku“, a místo se jí nelíbí, neřekne to nikdy otevřeně. Odejde se zábrankou, že si donese své věci, a přezdvihlou výpověď donese domácí paní třetí osoba. Japonské paní počítají si rovněž tak, když se služkou na zkoušku přijatou nejsou spokojeny. Ani za celý svět jí neřekne, že se jí nehodí; naopak, s nejlidnější úměrou pošle jí domů, aby si připravila své věci a rozloučila se s rodiči. Zrovna když pak se chytá k návratu do služby, přijde posel a oznámí jí, že paní musila svůj úmysl změnit, a že jest jí líto, že „služka“ nemůže přijíti do služby; kteroužto zprávu dotčená „služka“ vyslechne s klidnou lsbzností, jakou se celé japonské plemeno vyznamenává.

Co stojí válka? Počítáme-li, že jeden muž v čas války stojí průměrně denně 5 rublů a že Rusko postaví na dalším východě 450.000 mužů, možno odhadnouti náklad na válku denně na 2,25.000 rublů čili něco přes 5 mil. korun. Poněvadž v tomto výpočtu nejsou zahrnuty výdaje na námořnictvo a j., bude to dělati ještě o nějakou kopějku denně více, však přes to vše nebude ruská vláda válkou uvedena do nejmenší finanční tísně. Máť Rusko u ruské banky a u zahraničních bank pohledávek v obnosu jedné miliardy a s touto miliardou vystačí půldruhého roku, aniž by musilo sáhnouti k oněm milionům, jež byly vládě nabídnuty vlasteneckými jednotlivci darem i půjčkou. — Trochu hůře jsou na tom finančně Japonci, již budou za dva tři měsíce se státním úvěrem nadobro na suchu. S hotovými poklady prý jsou hotovi již nyní.

Sociálně-demokratická klatba. Socialisté ve svých listech často líčí hrůzy španělské inkvizice, bez ohledu na pravdu, sami však ve XX. století provádějí pronásledování až do nejhorších krajností, což ukázalo se nedávno před soudem v Berlíně okresu I. Hrnčířský dělník Adomeit vystoupil v létě r. 1902 ze sociálně-demokratického ústředního sdružení proto, že mu nebylo možno 85 feniků týdně platiti k účelům socialistických vůdců. V Německu začínají dělníci již prozřít, že musejí platiti jako morovatí, aby několik křiklounů a hubatů v čele mohlo vésti přepychové živobyty. Byv vyzván, aby opět do svazu se vrátil, odbyl je hrubě, načež socialisté dali ho do veliké klatby, rozhlásili jeho jméno ve svých listech s vyzváním, aby žádný dělník s ním společně nepracoval. Na to mistr jeho dal mu práci při zařizování jakési novostavby, později však pro nutnou práci vzal jej nazpět do své dílny. Zde však dělníci se vyjádřili, že s Adomeitem pracovati nebudou. Mistr jal se mu domlouvati, aby zase do svazu vstoupil, což on učiniti slíbil. Když se tedy o přijetí hlásil, utrhl se na něho ten „pán“ v kanceláři slovy: „Tak, nyní zase chceš býti přijat?“ — „Nikoliv, že chci, nýbrž že musím“, odpověděl Adomeit. Po těch slovech ho ten „pán“ odmítl, a jeho mistr ho z práce propustil. Na to Adomeit podal žalobu na některé dělníky, kteří ho všude, kde práci hledal, pronásledovali a proti němu štváli. Před soudem líčil své těžké postavení, v němž je mu větší krutý boj o existenci, ve kterémž bude musit podlehnouti, protože ho v Berlíně žádný mistr nechce do práce přijmouti. Nikdo prý si nechce dělníky proti sobě počítati. Ba i na venkov, kam se o práci uchýlil, ho pronásledovali. Na to byli tři nejhorší proti němu štváci odsouzeni na jeden měsíc a čtvrtý na dva měsíce do žaláře pro násilá a vydírání.

Představa o Rotschildově jmění. Jméni vídeňského Rotschilda činí přes 11 miliard korun, t. j. 11.116.594.672 korun. Rotschild by mohl za polovici svého jmění koupiti veškerou úrodnou půdu v Rakousku, za šestý díl svého jmění pozemky všech velkostatkářů v Čechách, tedy statky celé rodové šlechty v Čechách i se Schwarzenberkem, jehož jmění jest čtyřicetkrát větší nežli veškeré církevní jmění (beneficií i klášterů) v Rakousku. Toto jmění nese Rotschildovi ročně 440 milionů korun čistého zisku, čili denně 1,300.000 K. Zde mají sociální demokraté a různí pokrovní svobodomyšlníci vítanou příležitost protestovati proti hromadění ohromného bohatství v jedné rukou. Jen kdyby Rotschild nebyl židem!

Z právní praxe. Souused A má les těsně vedle souuseda B (ať již seleský, vrchnostenský a j.), mezi oběma nalézá se cesta (přítok), na níž padá listí (jehličí) s obou stran. Čí je to stlaní na cestě, a kdo má právo je hrabati? Čí je cesta (přítok), toho je stlaní. Je-li cesta (přítok) společná (obou souusedů), společně dle jakési úmluvy hrabou. Jestli je to však na př. cesta (přítok) panská, na níž však souused A nebo jeho předchůdci více než 30 roků hrabali, aniž se jim v tom z druhé strany bránilo, ale nyní snad tomu souused B zabrániti chce, komu nyní náleží hrabati? Vykonává-li souused A tuto služebnost více než 30 roků a může-li to ve sporu dokázati, pak jest souused A oprávněn stlaní z cesty (přítoku) hrabati, ano může souuseda B žalovati na uznání této služebnosti. — V sousedním domku bydlí nájemce. K tomu náleží dvorek a zahrada. Přes dvůr, který má nájemce a domkem najatý, prý může majitel toho domku, kdy

ma libo, jezdit. Má k tomu majitel toho domku práva? Nevyměnil-li si hospodář (majitel) toho domku ve smlouvě přejezd dvorem, není nájemce nucen trpěti jeho přejezdění a může ho pro rušení dráhy a případně pro zdržení se jízdy žalovati. — Obecní hajný přistihl v sousedově lese jistého domkáře, že pálil dobytek, čímž malé stromky byly poškozeny. Souused dal jej volati ke starostovi. Domkář však se zdráhá souusedu přiknutou náhradu dáti. Co u věci tě šití? Pastva dobytka v lese obsahuje v sobě trestní skutek, lesní pych, a ten, kdo se toho dopustí, povinen jest nahraditi škodu a může býti trestán. Trestní právo vykonává v tomto případě okres. hejtmanský (§ 68. les. zák.). Obecní starosta nemá v tomto případě právo zakročiti. Jest tudíž souused povinen podati okres. hejtmanství oznámení na toho, kdo dal svůj dobytek v majitelově lese pásti. (Právní poměry souusedů).

Festival hudební počíná v neděli na Boží Hod v průmyslovém paláci na pražském výstavišti o 3 1/4 hod. Na programu jest Dvořákova sv. Ludmila. — Dne 4. dubna o 1/6. hod. večer se zpívá Smetanova Česká píseň a píseň na moři, Bendlov „Pochod Táborů“; Filharmonie zahraje symfonie Fibichovy a Smetanovy. Frant. Ondříček koncertuje s průvodem orchestru. — Dne 5. dubna o 4. hod. odp. hraje Česká kvarteto „Z mého života“ od B. Smetany. Z ostatních díel nejpozoruhodnější jest Dvořákova symfonie „Z nového života“. Lístky lze dostati u Mojžíra Urbánka, Jungmanova tř. č. 17. Hudebníky z řad našich upozorňujeme hlavně na „oratorium“ sv. Ludmila, ač její provedení nešťastně položeno na Boží Hod.

Židé a sociální demokracie. Židé se ničeho nedrží, z čeho by neměli nějakého rebachu. Toť všeobecně známo. Sociální demokraté však toho nepozorují namlouvajíc si, že jim židé slouží pouze z čistého přátelství. Přátelství toto jeví se na př. v redakci sociál. demokratického listu Arbeiter-Zeitungu ve Vídni, kde zaměstnání jsou redaktoři s ročním platem: Dr. Adler 8000 K, Austerlitz 7000 K, Neumann, Kralík a Winter po 4000 K, Schulz, dr. Karpeles, Pernerstorfer a Leitner po 3600 K. Mimo to jsou tu zvláštní placení redaktoři za řádky, čímž redakční výlohy činí ročně kolem 65.000 K. Ze jmenovaných 9 redaktorů jest 8 židů, ze řádkových rovněž 8 z toho samozřejmě, kdo vládné sociální demokracii. Ubozí soudruzi!

Pomoc Čechům vídeňským. Čechové vídeňští, většinou chudí lidé, zakoupili si asi před 9 lety dům, aby si takto zajistili národní své středisko. Ale za dům zůstali hodné dlužní, ve splacení kapitálu dlužného a úroků sami na sebe jsouce odkázáni; tak se stalo, že nanejvýš nutné opravy a přestavby stále jsou odkládány. K tomu ještě dne 15. března němečtí zběsilci přepadli tento národní dům a velmi ho poškodili. V této tísní prosil víd. Čechové o pomoc, by První národní dům ve Vídni mohl býti pro Čechy vídeňské náležitě upraven a provády zajištěn. Za tou příčinou vydalo „Družstvo pro vystavení spolkového domu ve Vídni“ slosovatelné dlouhopisy po 20 K, 40 K, a 200 K se 4% zúčtočením. Kdo může, přihlaš se za člena Družstva, kup si dlouhopis aneb dopiš si o upisovací listiny. Přijat bude každý i sebe menší dárek. Zásilky přijímá Družstvo pro vystavení spolkového domu v XV. okresu, Turnergasse 9. ve Vídni.

Nedostatek zemědělského dělnictva v Dánsku hledí odstraniti vláda zákonem domkářským, na jehož základě poskytuje stát ročně sumu 2 mil. dánských korun (korun = 1.25 marků) na opatřování samostatných statečků pro zemědělské dělníky. Ze sumy této poskytují se zápujčce nejvýše 4000 K těm, kdož mohou vykázati se alespoň desítkou zápujčkové hodnoty. Jestliže se nepodaří dělníku takto pomocí státu získati pozemek, jest obec povinna poskytnouti mu z obecních pozemkových majetků příslušnou část. Zákon může se už nyní vyžádati pěknými výsledky. Za prvá tři léta bylo pro zemědělské dělnictvo dánské získáno 823 statečků. Jelikož počet žádostí o půjčky stoupá, usnešla se vláda sumu 2 milionů korun zvýšiti. — Bylo by záhodno, aby i u nás učiněn podobný pokus.

Stinná místa v zahradě. Že plodiny ve stínu stromů pěstované nedají vždy plného užitku, samozřejmě; bylo by však nerozumným jednáním dotčená místa nechati úplně ladem. Na zastíněném záhonku lze s úspěchem pěstovati pažitku, také petržel. V dobře vyhojené a kypré půdě hodí se pěstovati křen. Dosti slušný výnos v polostínu dávají nízké fazole, ale pouze ranné se zelenými lusky, které náležitě upravené jsou výtečným příkrmem. Velmi vděčná rostlina ve stínu je kmín. Seje se v květnu nebo v červnu na záhony dobře zkyplené; v srpnu se restlinky vysazují pod stromy ve vzdálenosti 30 cm od sebe. Aby kmín nevyhynul, sejmeme nať a kořeny přikryjeme listím. Přítího léta může se již kliditi semeno. Zastíněná místa u zdí doporučuje se osaditi černým rybízem, maliním, lískou. Vedle plodů, třeba ne právě takových jako na slunci, získá zahrada bujným, zeleným lupením na ozdobě.

Malinový záhonek v zahradě se jistě vyplatí, jestliže se keře každoročně dobře pohnou. Snad žádný ovocný keř nevyžaduje tolik potravy jako právě maliník a nemůže-li se mu jí dáti, přestane brzy roditi. Zvlášť hnojívka se tu hodí pro pohojení.

Jetel jako krmivo drábež. Jetel je dosud nedocenené krmivo pro drábež. Značným obsahem bílkoviny a zvláště vápna působí na zdárné vyvinutí kostry u mladé drábeže a podporuje nosnost staré. Možno jej krmiti za zelena i za sucha, neboť vždy obsahuje všechny součástky, jež dobré krmivo obsahovati má. V hospodářství, kde je dosti čerstvého jetele, může se denně v jeslích předkládati drábež a zbytky pak jinému dobytku. Aby ani v slmé drábež tohoto krmiva nepostrádala, rozkládají v některých

drábežárnách suchý jetel na moka a podávají drábež denně na kus as 5 g v měkkém krmivu.

Bolesti hlavy mívají často původ v prásném nebo přeplněném žaludku. V prvním případě jest dobře něco pojití, i v noci třeba, ve druhém případě pomůže jistě očištění obsahu žaludku do střev, čehož se dosáhne Šaraticí nejlépe.

Důstojnému duchovenstvu jakož i P. T. obecnímu doporučuje se při obstarávání zařízení bytů, salonů, ložnic, jídelen, kuchyní, předstati a j. v. čalounický a moderní závod nábytkový B. Krumlovského v Praze na Perštýně č. 9—I.; filiálka v Praze na Ferdinandově třídě č. 8—II. Přesčetná významností.

Jak kaliti před 150 léty. Když kaliti chceš věc dobře vypucovanou a vypulirovanou, obvaž do rohu, soli a koňského kopyta, škeřej a zakal v moči, bude tvrdá; ale jen na špičku, kdybys je celé do vody vložil, skočil by. — Když je instrumentum nějaký z dobré ocele vykován a kaliti jej chceš, zahřej do červena a zakal, bude ocel hustší a instrumentum jemnější; do běla zakalená ocel řídká jest a žádný instrument do běla zakalený, to jest tuze do běla zahřátý, není dobrý. — Kalení na tvrdo takto se způsobuje: Volovské kopyto vlož do copouchu a nech tam několik dní pražiti, až se může na drobnou roztlouci, zpulveriziroj je zhruba jako jáhly. Potom vezmi rohy kozlové a hovězí, ty narašpluj a sklo roztluč na prášek, všeho stejně, potom přidej do toho drobet hlínového semena, smíchej to dohromady a achovej k potřebě. Když pak to potřebovati chceš přidej díl soli do toho, co potřebuješ, v těch ale smíšených špecích sůl nenechávaj, nebo od soli by to zvlhlo; toliko když to potřebuješ, pravím, přidej soli do pravených špecí, rohu a skla nejvíce býti má. Když věci dobře vypulované máš a chceš je kaliti, tedy omoc je v moči člověčí a obal v pravených špecích a sklad je na plech, (který také musí na stěblo posypán býti kopytem oním), na hromádka a a zase je celé posyp a prosep, aby všude (ony věci) obaleny byly. Vezmi kus hadru, omoc neb pomaz řidkou červenou hlínou a zaobal tak složené na plechu a obvaž niti, vlož na uhlí, drobet slofej a přidávej uhlí a pozoruj, aby se samo od sebe všechno rozpálilo; a když se do červena rozpálí, vezmi a vhoď do studené vody do škopka hned, aby se ostře zakalilo. Kdyby snad, co do heftu přijíti má, měkčí míti chtěl, můžeš dle libosti nahřát.

Proroci s ručením obmezeným. Čas a jiné rabínské listy stále si mnou ruce, že se Dr. Kohn z Říma vrátí jako vítěz. Den ze dne těšíli sebe i své věrné blahou nadějí, že bude zase k mrakání církve látky dost. Dr. Kohn se vrátí, jistě se vrátí a největší rebelanti mu budou pak líbat nohy. Snad tak soudily tyto listy podle sebe; vždyť ve své otrocké ponížnosti proti přehmatům Israele ani se neozvou, kdyby tím trpěl národ sebe víc. Kněží poctivci, kteří se otevřeně proti nespravedlnostem ozvali, utrhli u listů liberálních jen výsměch a haněbné, ničím neodůvodněné podezřívání. — Prý Řím žádá jen a jen otcovskou poslušnost, kdepak tam hledat spravedlnost? — A zatím! Inu, proroci s ručením velice obmezeným. Řím svou spravedlnost upokojil každého člověka dobré vůle. Ale listy, které za každou cenu chtějí církve povaliti, tváří se kyselo, mají vztek, že jim unikla vítaná pažitka před ústy. Obsah kratičkého listu na rozloučenou odstoupivšího arcibiskupa jest sám nepřímý, ale významným svědectvím svou tísňovou zamklostí, že na spravedlivé výtky nižšího duchovenstva v Římě rozhodně byl vzat zřetel. — U evangelistů se uspokojí svědomí zcela pohodlněji; evangelisti klerikálové na př. Kolínského Duška pro jeho prapodivný dopis o anexi Čech ani nevyslychali. Ale co zas činí židovští proroci? Dělají z nedostatku látky proti Římu náladu tvrzením, že žaloby proti Dra Kohnovi shledány v podstatě bezdůvodnými. (1) Už vědí, že se stane Dr. Kohn členem kongregace pro biblická studia (1), zdá se (1), že má cestu k purpuru otevřenou. Ti, kteří na něho žalovali, budou teď potrestáni. — Těák; pěkně to umí básniti židovské „Neue Freie Presse“. Některé židovské listy dokonce se nyní Kohna zastávají, jen aby prostomyslné Čecháčky pomátly. Čas z nedostatku látky už podezřívá pana biskupa Brněnského, že se již sám vtráí na stolec Olomoucký; soudí to z toho, že se sčastnil sjezdu katol. rolnictva. Jako by byl při jiných sjezdech katolických scházel! Odlehčuje si aspoň frází, že se změní osoba, ale systém nikoliv. Židovské časopisy napřed prorokují, kdo zasedne na stolec Methodův. Prorokovaly horlivě taky o Hradci a — sklaplo jim. My zatím varujeme čtenáře, aby se nedali chytit na žádné prorocké židovských listů. Taková prorocká spěchala od bankrotu k bankrotu, ale jízlivá individua je budou čísti dále s takovou horlivostí, jako by před nimi bylo otevřeno evangelium.

Duše v přírodě. Báseň Sig. Boušky. Vydaný jsou nákladem Nov. Života v Nov. Jičíně na Moravě jako 8. čís. Básnických obzorů katolických. K uslechtilému obsahu vnitřnímu pojí se skvostná úprava vnějš. Při většině básní jsou obrázky, a nichž mnohé barvotiskové. Cena 4 K vzhledem k úpravě mírná.

Výkaz darů na Adalbertinum.

Z vikariátu kutnohorského darovali:

30 K p. Monsg. Vorlíček, arciděkan v Kutné Hoře	30 K
20 K p. bisk. notář Macháček v Malesově	20 K
12 K p. děkan Precilík v Církvici	12 K
10 K p. vik. sekretář Dvořák v Nebovicích, p. děkan Spurný v Suchbole, p. far. Sedláček v Solopiskách, p. prof. Frydrych v Kutné Hoře	40 K
6 K p. řed. dr. Truxa v Kutné Hoře, p. far. Elias v Sudějově	12 K

8 K p. prof. Müller v Kutné Hoře, p. kapl. Král v Suchbale, p. far. Novák v Křeseticích	9 K
2 K p. katecheta Kneisl a p. katecheta Toplý v Kutné Hoře, p. kaplan Zelený v Sedlici, p. far. Čenský v Konárovicech, p. adm. Kratochvíl v Radboři, p. kapl. Petr v Solopiskách, p. far. Maršinek ve Zbyšově	14 K
1 K p. far. Petr v Třeboně, p. far. Rosa v Křehlebach	2 K
Celkem 182 K	

Z vikariátu novobydžovského darovali:

20 K p. děkan Kuhn v Chlumci, p. vik. sekretář Pospíšil v Luči	40 K
10 K p. far. Dvořáček v Babicích, p. děkan Krátký v Lovčicích, p. far. P. Holub v Motičanech, p. kapl. Janoušek v Luči	40 K
8 K p. prof. Dr. Kašpar, p. katecheta Čihák v Novém Bydžově, p. far. Kašpar v Hlusičích, p. far. Vintera a p. kaplan Janák v Žiželicích, p. P. Holoubek v Motičanech, p. kaplan Zofák v Chlumci	40 K
4 K p. far. Pfof ve Starém Bydžově, p. kaplan Matouš v Novém Bydžově	8 K
3 K p. katecheta Hornov v Novém Bydžově	3 K
2 K p. far. Novák v Dobřenicích, p. kaplan Biskup v Žehuni	4 K
Celkem 136 K	
hořejiš 182 K	
dříve stvrzeno 830 K 90 h	
(Pokračování). Úhrnem 1147 K 90 h	

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 26. března 1904. 1 hl pšenice K 12 40—13 00, oves K 9 40—9 80, ječmene K 9 60—10 60, prosa K 5 70—6 30, prosa K 00 00—0 00, vike K 9 60—10 40, hrachu K 18 50—20 60, čočky K 26 00—28 00, jahel K 19 00—20 00, krup K 20 00—28 00, brambor K 3 10—3 30, jetelového semene červ. K 60 00—80 00, jetelového semene bílého K 00 00—00 00, jetelového semene švéd. 00 00—00 00, jetelového semene rus. 00 00—00 00, máku K 28 00—30 00, lněného semene K 24 00—28 00, 100 kg. žitných otrub K 11 00—11 80, pšenič. otrub K 10 70—11 30, 1 kg. másla K 2 10—2 30, 1 kg. sádla vepřového K 1 72—00 00, 1 kg. tvarohu K 0 32—0 36, 1 vejce K 0 05—00 06, 1 kopa petržele K 0 00—00 00, 1 kopa kapusty K 4 00—6 15, 1 hl cibule K 8 70—9 60, 1 kopa drob. zeleniny K 1 30—2 90, 1 pytel mrkve K 2 70—3 10, 1 kopa zelí 0 00—0 00, 1 hl hrášek K 00 00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 26. března 1904 obdávány přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 204, žita 196, ječmene 144, oves 422, prosa 0, vike 183, hrachu 11, jahel 17, krup 50, jetelového semene 29, lněného 29, máku 7. 2) Zeleniny: zelí 0 kopy, kapusty 29 kop, cibule 17 hl, drob. zeleniny 87 kop, mrkve 21 pytlů, brambor 689 hl, cerele 0 kop. 3) Ovoce: jablko 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřá 18 kusů, podvinčat 798 kusů, kůzlát 107 kusů.

Přátelé!

Žádejte náš list ve všech hostincích, nádražních restauracích a kavárnách, které navštěvujete; podporujte naše inserenty a při objednávkách odvolávejte se na Obnovu. Podporujte Obnovu doporučením, zasíláním saručených zpráv. Kdo dosud nenaslal povinné předplatné, ať tak rychle učiní nyní, při počátku nového čtvrtletí.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pasíř a císleour

v PRAZE-I., ulice Karolíny Světlé číslo 19.

Dílno kostelních nádob a uměleckých prací z kovu.

P. T.

Kalich i obě kaditelnice jako nové! Jsem úplně spokojen s provedením i cenou. Kdo Vaší firmy solidnost jednou skusil, již se Vás povždy přidrží. Zdravě Bůh.

Vám v úctě oddaný

Augustin Franěk, farář.

Ve Staré (Morava), 16. prosince 1903.

Krásný byt

v parteru,

tři velké pokoje, kuchyň s balkonem, předpokoj, příslušenství, vše pod jedním uzavřením. Lázeň

v domě,

na Klášterní nábřeží číslo 322.

Založeno r. 1860.

Na umělecko-průmyslové výstavě v Hořicích 1903 přidělena státní cena.

Nejstarší a největší

závod sochařsko-kamenický

na Královéhradecku firmy

ZDENKO JEZEK

v Hradci Králové,

Celakovského ulice č. 368, ve vlastním domě,

odporučuje se k provádění prací hřbitovních a jiných z domácích i cizích mramorů, žul, sienytů, direktní import švédských žul, labradorů. — Nejlepší nákupní pramen pro pány truhláře, desky na nábytek, zařízení pro řezníky, uzenáře, kavárny, koupelny, desky pro koželuhy, cukráře atd.

Stálý sklad hotových náhrobků se všech druhů kamenů ve vkusném provedení při cenách mírných.

Cenníky na požádání zdarma a franko.

Kávu

prodávám stále za staré nezvýšené ceny a sice:

1 kg. Santosu . K 2—	1 kg. Quatemala K 3—
1 kg. Manilly . K 2 20	1 kg. Perličkové K 3 10
1 kg. Jamaika . K 2 40	1 kg. Menado . K 3 20
1 kg. Laquaria K 2 60	1 kg. Piraldi . K 3 40
1 kg. Portoriko K 2 80	1 kg. Ceylon . K 3 50

Co zvláštnost odporučuji

Královéhradeckou směs

pro každou domácnost dobře se hodící

1 kg. za 2 K 40 h.

Veškeré druhy kávy z mého obchodu pocházející jsou dobré, lahodné a silné chuti. Mimo to ceny tak levné, za jaké ne lze obdržeti z Altony, Hamburku neb Terstu, od neznámých a cizích obchodníků, kteří hledí dosáti většího zisku.

Při odbírce možno si voliti až 5 druhů.

Fr. Chrudimský,

kupectví od roku 1874

v Hradci Králové.

Jan Horák,

senkeník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých viněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleúctojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při bromačném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

K době velikonoční

Boží hroby se slohem kostelů souhlasné

Křížové cesty v reliéfu řezané z dřeva. Sochy Vzkříšení, suchy, oltáře a veškeré kostelní zařízení doporučuje uctivě umělecký závod sochařský a řezbářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Předměstí a dílny na Letné 618-VII. Sklad Karlova ul. č. 80. — Ilustrované ceníky, nákresy a rozpočty franko. — Výhodné platební podmínky.

Založeno roku 1858.

Petra Buška synové

v Sychrově, Čechy,

umělecký závod sochařský a řezbářský pro práce kostelní, parostrojní truhlářství doporučuje uctivě

k době velikonoční

Boží hroby, křížové cesty, Těla Páně a klečící anděly ze dřeva řezané a polychrom. Sošky „Vzkříšení“ ze dřeva řezané a polychr.

velikost 55 60 65 70 cm
korun 33 34 38 42

Pro levné Boží hroby: Těla Páně ze sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychr.

velikost 90 100 115 130 140 cm
korun 24 28 36 42 48

Klečící anděly ze sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychromované

velikost 40 55 65 cm
korun 12 16 22 kus

Provedeno přes 450 oltářů a Božích hrobů.

Slatinné lázně - - VELICHOVKY

1/2 hod. jízdy od nádražní stanice Josefov-Jaroměř.

5 vil se 120 pokoji. — Vzorně zařízené.

Výtečné působící, želez. vodou připravov. slatinné lázně, dále lázně elektr. Zkomor., lodové, jehličnaté a lázně přírodní, volné. Léčení pitnou vodou. Vodoléčba a elektrooléčba. Osvědčené proti rheumatismu, dně, ischias, chudokrevnosti, nemocem nervovým, žensk. atd. Překvapující výsledky. Gymnastická léčba vad chůze a chorob míšní (Tabes) dle H. S. Frenkela. — Zkuš. lázeňský lékař Dr. V. Smutný z Prahy. Půvabná suchá poloha u samých rozsáhlých lesů. Výtečná restaurace ve vlast. správě, při mírných cenách. — Vojenské koncerty.

Poštovní i telegrafní stanice v lázních.

Obtátné prospekty zašle zdarma Správa lázní.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílno ku vyšívání a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň, VII. o., Seidengasse č. 35.

Na ukásku zasílá se vše franco.

Nejdůstojnější bisk. konsistoři doporučený umělecký závod

Jos. Rieslcha

v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a obnovení

oltářů,

kazatelů,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. a odbornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvláště trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně a levně při výhodných platebních podmínkách.

Předstná pochvalná uznání po ruce. Rozpočty, cesty atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních usorů.

Díkůvzdání.

Uctivě podepsaní vzdávají jménem svým, osadníků farních i všeho příbuzenstva upřímné a uctivé díky všem, kdo důstojnému knězi

Janu Václ. Dvořáčkovi,

farář v Babicích,

prokázali jakékoli služby lásky. Zejména zaplať Pán Bůh upřímnému příznivci v Pánu zesnulého nejdůstojnějšímu Pánu Th. Dr. **Al. Frýdkovi**, bisk. gen. vikáři a děkanu kapitolskému v Hradci Král., veledůstojnému Pánu **Jos. Šrámkovi**, bisk. vikáři v Nov. Bydžově, důst. Pánu **Jos. Váňovi**, farář v Bohárně, důstojným kněžím, kteří přijeli z hor Orlických, veledůst. pánu **Hlavsovi**, bisk. vik. sekretáři v Rokytnici, důst. pánu **Havlovi**, farář v Pěčíně, důst. pánu **Seb. Karáskovi**, farář v Bejšti, spolužákovi zesnulého, a veškerému dostavivšímu se důstojnému duchovenstvu.

Díky uctivé vzdáváme: Blahorodému pánu **M. Teuchertovi**, velkostatkáři ve Vel. Barchově, blahorodému pánu **J. Jaroškovi**, centrálnímu řediteli panství Chlumického, všem p. t. pp. řidičům i p. učitelům, sl. obecním představenstvům, spolkům i sl. hasičským sborům, všem dároům krásných věnoů, všem, kteří milovali zesnulého a celé farnosti Babické.

Děkujeme vroucně též za písemné projevy soustrasti.

Bůh Vám všem bude odplatitelem!

V BABICÍCH, 27. března 1904.

Václav Jar. Ráb,
kaplan.

Kateřina Dvořáčková,
matka.

Poděkování.

Za všechnu přízeň i všestrannou blahosklonnou účast vzácnou přítomností, věnováním věnců, poskytnutím povozů, laskavými projevy ústními i písemnými prokázanou a za všechno dobré učiněné za života, nemoci a pohřbu mému, v Pána zesnulému manželu, panu

Karlu Tennerovi,

městskému policejnímu komisaři,

skládám nejuctivější díky své, jmenovitě slavnému zastupitelstvu král. věnného města Hradce Králové a slavné městské radě, která v čele se slovutným panem starostou a panem náměstkem účasti až na hřbitov poučovský jej vyzaumenati ráčila.

Prosím uctivé, aby nejoddanější díky mé přijmouti ráčili vysocedůst. a velebné duchovenstvo, blahorodý p. c. k. mino-dřítelský rada, veleslavné veškeré c. k. státní, městské a samosprávné úřady zdejší, velectění pp. měšťané a společenstvá zdejší s váženými rodinnými svými, slovutní lékaři, slavné sbory, ústavy a spolky, páni zástupci c. a k. vojska, císař. četnictvo, slavná policejní komi-sarství sousedních měst a obzvláště zdejší městská policie za tak velkou obětavost a účinnou ochotu a vůbec všichni P. T. účastníci pohřbu odtud i ze širokého okolí.

Mimo to prosím, by mi odpuštěno bylo, že nejsem s to, abych zvlášť a jednotlivě se poděkovala, jak by srdce a vědomí povinnosti velelo.

Pán Bůh sám račiž odplatiti vším dobrým!

V HRADCI KRÁLOVÉ, dne 29. března 1904.

Marie Tennerová.

Navštívenky
všech druhů
nabízí
Biskupská tiskárna
v Hradci Král.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtěch)
doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporek a kevoého náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Jubilejní modlitbu

odpuškovou k Panně Marii bes
poskerny počaté, dle Ordín. listu
č. 1. r. 1904. dostati lze 100 kusů
80 sa 1 K v BISK. TISKÁRNĚ.

V těchto dnech vydala firma **Karel Šimek, závod s relig. obrázky v Čes. Budějovicích**, vlastním nákladem obrázky

sv. Řehoře Velikého

za příčinou 1300leté oslavy památky tohoto velkého světce. Obrázky jsou zdařile reprodukovány 12 barvami dle originálku známého českého malíře, ve formátu obrázků pro modlitební knihy.

100 kusů stojí K 3.60.

ŽÁDEJTE vzorek obrázků těchto
zdarma, franko a objednejte,
dokud náklad stačí.

Jarní čtvrtletí

veškerých

modních časopisů

českých i jinojazyčných

lze předplatiti

v prvním královéhradeckém
knihkupectví a antikvariátu

Bohdana Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

B. E. TOLMAN,
Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1863.

Psací stroj.

Prospěch z úpravy a kanalisace středního Labe.

Labe upravené a zkanalisané prospěje nejen zemědělství, ale též průmyslu a obchodu a to ne pouze při samé řece, ale i v širší vzdálenosti. Úpravou (regulací) zbaveno bude Labe všech křivolatin a nabude tím směru přímějšího a koryto řeky se rozšíří, čímž pojme více vody, tak že i za pomoci případných ochranných hrází zhooubné povodně se téměř znemožní. Spojí-li se pak s regulací kanalisace, kterou se koryto řeky prohloubí, vzdejde z toho zemědělství prospěch netušený. Luční hospodářství, které jest na Polabí jedním z hlavních pramenů příjmů rolníkových, nemálo tím získá. Bažinaté, mokré louky, na nichž se daří obyčejně tráva špatná, snadno se odvodní, suché pak dle potřeby se zavlaží vodou ze zvláštních nádrží umělých. Zřízení ochranných hrází s propuštěmi dají se i níže položená luka dle potřeby zaplavovati, aniž se bude rolník obávat, že se mu jako dříve při každém větším vzedmutí vody úroda luční poškodí. Při zařízení tom bude pečováno též o to, aby hnojivé látky, jichž dle výpočtů něm. odborníků Ulika, Hibsche a Hanamana 1½ milionu tun částečně rozpuštěných, dílem jen rozmělněných ročně voda labská z Čech odnáší ukládající je před Hamburkem, ve vlasti naší byly zachovány a zužitkovány. Úpravou a kanalisací Labe získají na hodnotě i vzdálenější pozemky mokré a zbahněné, ježto přebytkem voda v zřizovaných příkopech nalezne náležitý odpad. O tuto melioraci pozemků svých musí se přede vším starati zemědělci sami, jimž stát a země podpory své jistě neodepře.

Zkanalisané Labe umožní snadnou a levnou dopravu zboží, tedy také výrobků zemědělských. Po vodě lze dopravovati o celou polovinu levněji než po dráze. Tím podle Labe vznikne řada nových zemědělsko průmyslových podniků, které zpracují přírodní bohatství polabské i vzdálenější. Tu však musí býti rolníci naši na stráž, aby se mezi ně nedostal cizí kapitál, jenž by z mozolných jejich rukou bezohledně vyrval veškerý zisk. Nutno pracovati k tomu, aby zkanalisané Labe a vodní dráhy vůbec sloužily v přední řadě zájmům vnitřním a teprv ve druhé řadě mezinárodním. Zákonodárné sbory naše musí se včasné postarati o tarifní výhody na posílení národního hospodářství našeho, aby zabráněno bylo znehodnocování ceny výrobků domácích pod cenu výroby.

Při kanalisaci Labe dle výkladu inž. K. Rosy upravena bude hladina vodní tak, že nebude téměř žádného ztraceného spádu. Na těchto spádech, jichž projektováno od Hradce do Mělníka asi 20, postaveny budou též mohutné pohyblivé jezy stavidlové a to u Hradce Králové, Opatovic, Bukoviny, Němčic, Pardubic, Srnojed, Přelouče, Selmic, Labské Týnice, Veletova, Osečku, Poděbrad atd. Tu třeba pamatovati, aby při těchto jezích použito bylo vodní síly v místě samém postavením turbin ku pohonu strojů za účelem umělého zavlažování luk, aneb proměňování síly vodní v sílu elektrickou a použitím téže k osvětlování, pohonu různých strojů hospodářských atd. Dle dobrozdání inženýrů K. Rosy a J. Vajdělky dala by se síla elektrická podle toku Labe užiti v pruhu 30 km širokém, v rozsahu 5000 km². Působnost síly elektrické jevila by se takto až u Jaroměře, blíže Hořic, v Nechanicích, Třebohovicích, Týništi, Hrochově Týnci, Chrudimi, Heřm. Městci, v Čáslavi, Hoře Kutné, Kouřimi, Chlumci n. C., Král. Městci, Čes. Brodě, Nov. Benátkách atd. Zemědělství, maloprůmysl a veřejné potřeby by tím získaly nemálo, jen že by se celé věci musela uchopiti zvláštní družstva a ne jednotlivci, kteří by ze všeho sami jen chtěli kořistiti. Sdružení zemědělské mohlo by členům svým propůjčovati žárovku ročně za 12 K a elektromotor o 5 koňských silách za 50 h za hodinu, dále řemeslníkům mohl by býti poskytnut proud pro 2koňový motor, osvětlení bytu, dílny a skladiště 18 žárovkami za 840 K ročně, obci pak pro 110 žárovek uličních a 7 koňských sil pro vodárnu za 2400 K ročně. Že by se podniku takovému dařilo, podává doklad šumavská vesnice Čachrov, kde vodní síla malé říčky proměněna jsou v sílu elektrickou poháněním mlýn, osvětluje obec o 47 číslech, každou chatu nákladem 12 K ročně za jednu svítilnu v bytu a 6 K v stájích; mláti se jí, řezá řezanka, šrotuje se a obstarávají ostatní potřeby hospodářské. — Kdyby země vzala tento podnik do své správy a vodní sílu zájemníkům prodávala, přispělo by to nemálo ku zlepšení financí zemských. Jinak ovšem bude úlohou

samosprávných korporací a zvláštních družstev, aby při těchto podnicích měly stále na mysli prospěch celých krajů.

Literatura.

Nákladem J. Ottý v Praze. Hygienu duševní práce. Napsal dr. B. Adamík. Za 48 h. — Jos. Kořenského cestopis: K protinožcům. Seš. 26. a 27. po 60 h. — V záblescích staré chodské slávy. České knihovny č. 16., seš. 5. Napsal J. Hruška. Za 24 h sešit. — Kar. Světlé sebrané spisy. III. Novelly. Seš. 1. a 2. po 30 h.

Nákladem J. R. Vilímka v Praze. Za českou slávou. Skvostně ilustrované dílo. Řídí K. Hipman. Sešit 12. za 80 h. — Starý hřích. Román od J. Klecandy. Seš. 7.—10. po 25 h. — A. Dumas: Tři mušketyři po dvaceti letech. Seš. 30.—34. po 25 h.

Vlast. Časopis pro poučení a zábavu. Řídí T. Škrdl. Roč. XX., č. 6. s bohatým obsahem. Roční předplatné 10 K. Nákladem družstva „Vlast“ v Praze. Týmž nákladem „Vychovatel“. Časopis věnovaný zájmům křesť. školství. S přílohou katechetickou. Řídí dr. B. Horský. Roč. XIX., č. 5. a 6. Předpl. na rok 6 K.

Křesťanská škola. Časopis pro šíření ideí náboženských v čes. školství. S přílohou „Obrana“ pravdy křesť. ve veřejném životě. Roč. III., č. 4.—6. Roční předpl. 6 K přijímá knihtiskárna V. Kotrby v Praze.

Obrana víry. Vydává Tisková liga v Praze. Řídí dr. R. Horský. Roč. I., č. 2. obsahuje: Marie Stuartovna. Sjezd čes. evangeliků. Za 28 h. — Vychází čtyřikrát do roka za 1.10 K.

Škola a společnost. Ze sbírky „Otázky a názory“ roč. III. seš. 2.—4. Napsal J. Dewey. Přeložil J. Mrazík. Na 10 seš. předplácí se 3 K u nakladatele J. Laichta na Kr. Vinohradech.

Náš Domov. Nejladnější obrázkový a zábavný poučný měsíčník pro náš lid. Redaktor J. Vévoda. Roč. XIII., č. 3. Nákladem „Jednoty Našeho Domova“ v Olomouci. Roční předplatné 4 K.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
(pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k bohatému
figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, střešními
vzorníky.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

— Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání. —

Založeno roku 1836.

Učeň

z venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším
školením vysvědčením přijme se v uměl. závodě
pozlascovačském

Jos. Kieslicha v Hradci Král.

Oznamuji P. T. obecnostu,
že zařídil jsem poboční =

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařízení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších,
jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákaz-
níky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: **Praha Ferdinandova třída č. 6-II.**
proti české spořitelně.

Sklady a dílny: **Praha, Perštýn č. 9-I.** Pozor! Zde
žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké úctě

B. Krumlovský.

● Největší sklad ●

všech druhů koberců, záclon, pokrývek, přikrývek flanelových i prošív-
vaných, různých předložek k postelím, jakož i čínských kožešin, před-
věsků na okna, cestovních potřeb, jako: tašek, kufrů, košů, cestovních
dek, deštníků, županů, rohožek, železného nábytku atd.

— firmy —

JAN STOUPA

v Praze, Václavské náměstí č. 32.

NOVOTINY

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

tu- i cizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro velečestné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

První výroba věžních hodin v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Kočáry nejnovějších vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENEK BUBEN, kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medaili, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest. diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

PIANA

PIANINA a HARMONIA

nejnovějších soustav — levné,

též na splátky a výměnu nabízí továrna

AL. HUGOLHOTA, HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášino nábrží proti lab-skému mostu. Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od předních českých umělců. První výstavní ceny.

P. T. páni

obchodníci

s devotionáliemi a pod.

žádejte od firmy Karel Šimek v Č. Budějovicích

vzorek obrázku, vydaného za příčinou oslavy sv. Řehoře I. Velikého. I při menším odběru poskytují

značné výhody.

Odbyt zaručen.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkozávod truhlářský K. V. Skuherský, Hradec Král., proti hotelu „Merkur“ č. 303.

VARHANY pro kostel — starší, úplně zachovalé, 6 rejst.: Principál 8', Viola 8', Kryt 8', Flauta 4', Octáva 4', v ped: Subbas 16', prodá za 700 K

závod Josefa Hubičky stav. varhan, Praha VII., Třebízského ulice, číslo 183. za vodárnou.

B. Škarda, Brno.

Umelceč ústav pro malbu na skle

Odborný velkozávod pro malbu chrámových oken.

Ozna chrámová každé ho slohu a provedení se zaručením práce nejmodernějším poštědávám vyhovující.

7krát první cenami vyznamenán.

Cenníky zdarma.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu doporučuje

Karel Zavadil, zlatník a pasíř v Chrudimi

svůj hojně zásobený

sklad náčiní bohoslužebného se stříbra, bronzu a jiných kovů

vše silné v ohni zlatené a stříbrné, zač se ručí.

Vlastní výroba umožňuje veškeré objednávky co nejlevněji vyhládit. — Platí-li možno též ve lhůtách. Oprava snovuzlacení a stříbrnění starších věcí vykoná se rychle a zašlou se již svěcené se stvrzením Jeho biskupské Milosti. Starý závod máj máše se vykazují četnými pochvalnými písmi P. T. zákazníků a odporučuje se tedy k zakoupení a opravě kalichů, monstrancí, ciborií, relikviářů, nádobek na sv. oleje, lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícňů, pačůkálů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejvíce.

Filialka v Hradci Králové.

Prodá se

větší besídka

za velice nízkou cenu.

Hodí se nejlépe pro hostince. — Dotazy zodpoví redakce t. l.

Svíčky kostelní

voskové i polovoskové

doporučuje P. T. velečest. duchovenstvu za podmínek nejvýhodnějších

továrna na svíčky voskové a j., parní bělidlo vosku

Josef Pilnáček v Hradci Král., c. a k. dvorní dodavatel.

Starý solidní český závod, založený r. 1809 a doporučený Ordinár. listem nejčest. bisk. konsistoře v Hradci Králové z roku 1888. Doporučuje veškeré výrobky voskárské: Svíčky oltářní z čistého vosku včelího i druhy levnější, dále paschaly, triangle, zrna kadidlová, sloupky a jiné. Nejjemnější druh kadidla, svíčky stearinové pro lustry i pro potřebu domácí.

Výrobky známé, bezvadné jakosti, obsluha rychlá a přesná, podmínky a ceny nejstřízlivější.

Zvláštní nabídkou na přání ochotně se poslouží.

JAN KALIS, hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným sádky na výběr též i na splátky bez svýžení cen. — Založeno r. 1843.

Žádejte od firmy KAREL ŠIMEK, speciální závod se svatými obrázky v Česk. Budějovicích

prospekty

upomínek pro sv. přijímání, jež se franko a

zdarma zasílají. Tamtéž k dostání na ukázkou vzorek jak upomínek, tak i malých sv. obrázků.

Jen krásná provedení a mírné ceny.

Velectěnému duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Kar. Světlé, č. 19 n., roh Konviktské ul., vyučení pasíř speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučit svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně různé pracované kostelní nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, klopenky, patenky, nádobky a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a stříbí. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb cenníky franko. Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejjakostnějšího. Chudším kostelům dle va v placení. Více uznání po ruce. Žádám pracovné výrobky bezcenné. Vše posílám již posvěcené.

NÁBYTEK v každém slohu a provedení nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku v Hradci Král. u nového Borromaea.

Založeno roku 1858.

Petra Buška synové

v Syrovově, Čechy,

umělecký závod sochařský a řezbářský
pro práce kostelní, parostrojní truhlářství
doporučuje uctivě

k době velikonoční

Boží hroby, křížové cesty, Těla Páně
a klečící anděly ze dřeva řezané a polychr.
Sošky „Vzkříšení“ ze dřeva řezané a polychr.

velikost 55 60 65 70 cm

korun 33 34 35 42

Pro levné Boží hroby: Těla Páně ze
sádry (pevné), krásně modelované, jemně polychr.

velikost 90 100 115 130 140 cm

korun 24 28 36 42 48

Klečící anděly ze sádry (pevné), krásně mo-
delované, jemně polychromované

velikost 40 55 65 cm

korun 12 16 22 kus

Provedeno přes 450 oltářů a Božích hrobů.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský

K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

Navštivenky všech druhů

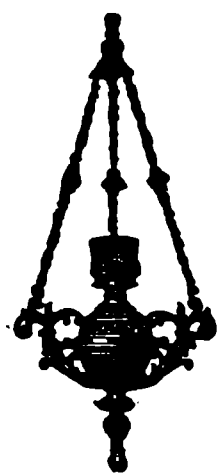
nabízí

Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.

Bursa práce v Hradci Králové.

Několik krejčovských dělníků obdržel práci a
též několik učňů na různá řemesla se přijme. —
Přihlášky přijímá „Všechoborové sdružení
křesť. dělnictva“ v Hradci Králové.

Veledůstojnému duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-I., ul.
Kar. Světlé,
č. 19 n., roh

Konviktní ul., vyučený pastýr spe-
cialně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučení svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové
práce na ukázkou, rozpočty, nákresy neb ceníky franko.
Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nabídnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednoduššího. Chudším kostelům úle-
vá v placení. Více usnutí po ruce. Žádné přesazené vý-
robky bezcenné. Vše posílám již posvěcené.

Hôtel „U černého koně“ v Hradci Král.

Dovoluji si P. T. obecenstvu uctivě oznámiti, že v sobotu dne 27. února

započal jsem čepovati

Smíchovské pivo z akcionářského pivovaru

a sice: 1 litr přes ulici za 28 h, půl litru v místnosti za 16 h,

Lze obdržeti též v lahvích.

Každou sebe menší objednávku jsem ochoten dodat do domu zdarma. — Mimo to
čepovati budu jako až doposud

Plzeňský prazdroj

1 litr přes ulici za 48 h, půl litru v místnosti za 26 h.

S veškerou úctou

A. Bařtipán, hotelier.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapsní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.
Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
fotizky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným zásluhy na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

Kočáry nejnovějších vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENEK BUBEN.

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenan na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
dailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Právě vyšlo

číslo 4. „Časových Úvah“

a přináší z pera Dra. Fr. Keyla sociální úvahu

O sebevraždách studentů.

Stran 38. Cena 8 h. Při větších objednávkách
sleva.

Časový tento spisek pátrá po příčinách ne-
blahého sociálního zjevu, jenž v posledním třetletí
celkem 25 mladých životů ze řad studentských
skosil a zejména v měsíci lednu a únoru letošního
roku celou českou veřejnost vzrušil. Autor kritizuje
 nynější rodinnou a školní výchovu, oceňuje vliv
četby a společnosti na mladou duši. Spisek psán
je poutavým slohem a uvádí četné doklady. —
Zaslouží pozornost v kruzích školských a studující
mládeže.

Objednávky vyřídí

administrace „Časových Úvah“ v Hradci Král.

Oznamuji P. T. obecenstvu,
že zařídil jsem poboční

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařízení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších,
jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákaz-
níky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: Praha Ferdinandova třída č. 6-II.
proti české spořitelně.

Sklady a dílny: Praha, Perštýn č. 9-I. Pozor! Zde
žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké úctě

B. Krumlovský.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Jarní čtvrtletí

veškerých

modních
časopisů

českých i jinojazyčných

lze předplatiti

v prvním královéhradeckém
knihkupectví a antikvariátu

**Bohdana
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

zapsané společenstvo s ručením omezeným

oznamuje veřejnosti, že dnem 5. dubna 1904 zahájila svou činnost.

Vklady přijímá buď na vkladní knížky proti 4 1/2%, zárukou ode dne vložení do dne vybrání neb na pokladniční poukázky a na běžný účet proti 3 3/4%, zárukou.

1 1/2% daň dědičková platí ústav ze svého.

Poskytuje půjčky osobní způsobem zjednodušeným p. t. pánům úředníkům, profesorům, učitelům, živnostníkům všeho druhu, jakož i všem úvěru hodným osobám.

Úvěr hypotekární a konverse všeho druhu obstarává rychle a co nejsolidněji.

Přijímá členy, jichž zájmy všestranně podporuje. Členský podíl obnáší 20 korun a ručení jest omezené.

Dle § 20. svých stanov podléhá ústav nenadále revizi „Jednoty záložen“ a mimo to mají vkladatelé právo — třeba nebyli členy ústavu — kdykoliv dáti revidovati knihy a pokladny, jakmile se jich na tom usneslo 25, a nikdo každý má aspoň 500 korun na vkladní knížku uloženo.

Úřední hodiny dop. od 8—12 a odp. od 2—5 hodin. — Úřadovny jsou v Hradci Králové v Palackého ulici č. 83. v II. patře (dům stavitele pana Falty).

Bližší vysvětlení ochotně podají jednatelství: J. Polívka v Praze VII. č. 17.; B. Vávra v Brně, d'Elvertova ulice č. 5.; P. Gaul ve Vídni IV. Schaumburggasse 11., jakož i

Ředitelství.

Jan Horák,

seukník v Rychnově n. K.

zasiílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých viněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné
látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprachtelích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
praporů a kovářského náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

Žádejte

od firmy KAREL
SIMEK, speciální
závod se svatými obrázky
v Česk. Budějovicích

prospekty

upomínek pro sv. přijímání,
jež se franko a

zdarma

zasílají. Tamtéž k dostání
na ukázkou vzorek jak upo-
mínek, tak i malých sv.
obrázků.

Jen krásná provedení a mírné ceny.

NOVOTINY

tu- i cizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

Fr. Fügnera nástupce

dodavatel c. k. voj. unif. ústavu

v Hradci Králové, mezi Grandhotelem a
Merkurem.

SKLAD OBUVI

všeho druhu

pro pány i dámy.

Obuv zhotovuje se též i z přinešených látek.

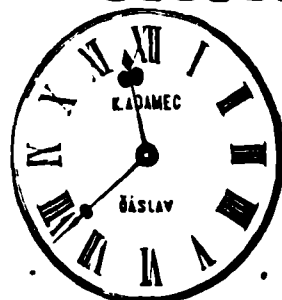
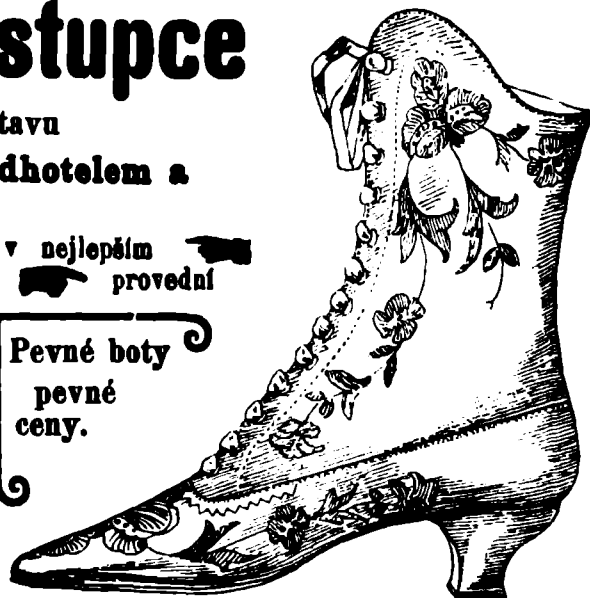
Zakázky z venkova

jakož i opravy které se ve vlastní dílně zho-
tovují, vyřídí se obratem pošty.

Vhodné příležitostné dárky.

v nejlepším
provedení

Pevné boty
pevné
ceny.

První výroba

věžních

hodin

v Časlavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství

a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.181.

Založeno roku 1883.

První stroj.

OBNOVA

Číslo 15.

Předplatné na čtvrt roku a k 50 h
na půl roku 5 h — h

V Hradci Králové, dne 8. dubna 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Francie.

(14) Opět ta nešťastná země; od posledního našeho článku nezlepšilo se tam pranic, naopak, vše se řítí po nakloněné ploše k svému pádu. Církev měla již mnoho nepřátel, ale takých, jaký je bývalý kněz Combes, nyníjší předseda ministerstva, málo. Jiným sloužil boj proti církvi pouze za prostředek, tomuto zuřivému odpadlíku však za životní cíl. Cítě, že se mu púda pod nohama propadává, nepřeje si již sám ničeho, než aby zůstal při vládě tak dlouho, dokud neprovede zákon o vyučování; z té příčiny též urychluje jeho projednání a shrnuje odstavce 4.—9. tohoto proticírkevního zákona v odstavce jeden, aby byl dříve hotov a navrhuje, aby provedení jeho zůstaveno bylo ministru vyučování. Návrh jeho, ač tací radikálové, jako Ribot, Leygues proti němu mluvili, jako neliberálnímu a protifinančnímu, jakž takž prošel. Též zednářská lože melou, dokud táhne vítr a prosadila odstranění křížů z paláce spravedlnosti a s pantheonu; tento poslední snad ob stojí, ale jen proto, že by lešení na jeho odstranění stálo 60.000 franků. Proticírkevní zuření Combesovo odsoudil do jisté míry i bývalý ministr a sociální demokrat Millerand, jenž pravil, že ve Francii pro samý boj protiklerikální všecko hyne, zvláště že se ve věcech sociálních nic nepracuje. A opravdu vše hyne: námořnictví je ve stavu bídném, vojsko pozemní není lepší, soudnictví zahluje si studem tvář a školství — o tom darmo mluvit. Škoda toho nadaného a spořivého lidu francouzského, škoda té krásné, bohaté, historické země pro tak bídnou vládu!

S Římem dospěly věci k největšímu napjetí; papež Pius X. nemíní totiž na vše mlčet, nýbrž důrazně odsoudil proticírkevní politiku vlády, nazvav ji nekulturní a neliberální; vláda odpověděla protestem, který ovšem v Římě platí tolik, jako protest Říma v Paříži; za to katolíci francouzští přijali jej radostně. Co je to však platno, když sami zapomínají na krásné francouzské přísloví: „Člověče pomoz si a Bůh ti požehná!“

Jaký je vnitřní stav Francie, tak vypadá i jeho zahraniční politika. Spolek její s Ruskem povstal na základě přirozené potřeby, z politické, jak říkáme, nutnosti a může býti zemi jen na prospěch, ale je to zase vláda, v níž nejmocnější stranou jsou socialisté s Jauresem v čele, která pracuje proti Rusku.

V Německu jsou ovšem též socialisté proti Rusku, ale ti tam nejsou stranou vládní, nýbrž opoziční; tam vláda nenese zodpovědnost za socialistické výpady, jako ve Francii. Ač francouzský národ, ba ani vláda sama posud nesdílí smýšlení socialistů, je přec jen otázkou budoucnosti, jestli internacionála nestrhne tam na sebe vládu a tu nelze se diviti, že takové spojení ani v Rusku nenachází sympatií a že poměry obou říší ochlazují se víc a více, zvláště když se z Německa zimničně k tomu pracuje, by dvojspolek byl rozbit a místo Francie aby zaujala Germanie. Je to stará politika Bismarkova a v Německu se cítí víc a více, že nebožtík Caprivi nebyl na dobré cestě a že nutno zahraniční politiku opravit. Naproti tomu koketují pošetilí idealisté francouzští s Anglií, s tou starou, sobeckou počtářkou, která nikdy nikomu zadarmo ničeho nečinila a došlo již k úzkému sblížení mezi oběma. Je pouze otázka, na niž musí jen budoucnost odpověditi, co s tím Francie chce. Její zájmy od jakživa se s anglickými křížovaly, prospěch z toho nekouká tedy žádný, a je tu jen jediná možnost — prospěti Rusku tím, že by Anglii držela v šachu, aby na východě mělo Rusko volnou ruku. Jestli Anglie, která v posledních dnech opravdu zdá se Rusku se naklonovati, v příhodné chvíli ukáže své pravé smýšlení a vystoupí proti Rusku, pak vyvedla Francie uhoráznou pošetilost, poněvadž podporovala nepřitele svého spojence a rozbila dvojspolek sama. Chce-li tolik nepřátel alianci rusko-francouzskou rozbiti, jest to

nejlepším důkazem, že spolek ten byl jim trnem v očích a že bylo v zájmu evropského míru, aby trval i na dále. Prozřetelnost porazila francouzské zednáře patrně slepotou; své nejlepší spojence urážejí a své nejlepší syny z domu vyhánějí. To již není, jak oni říkají, „faux pas“, to je vlastizrada.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 6. dubna.

(K úmrtí knížete Karla Schwarzenberka. — O vydání literární pozůstalosti bývalého královéhradeckého gymnasisty dra. Ladislava Hofmana.)

My potomci prostých českých lidí, jejichž mozoly a odřikáním stala se česká země slavným královstvím, jejichž krvi napsána byla jasná i utrpení plná česká historie a do jejichž kůže byly knihy této historie svázány, měli jsme na zelený čtvrtek v Praze hluboce dojemnou a mocně vzrušující podívanou, která za přítomné doby nutí k vážnému uvažování.

Odpoledne zmíněného dne duněla čedičová dlažba hlavních ulic pražských pod kopyty v parádě tudy jedoucí divise českých dragounů, jimž s taseným palašem v ruce velel vlastenecký český pán princ Ferdinand Lobkovic z Dolních Bečkovic.

Praha a celé české království jsou zvyklé zjev tohoto českého pána viděti jako reprezentanta díla pokoje a míru, jako starostlivého náčelníka a správce českých zemědělských poměrů a jejich rozvoje. A nyní najednou objevil se v Praze s dragounskou, zlatem se lesknoucí přílbicí na hlavě a s mečem v ruce na vzpínajícím se hnědém valachu v čele dvou švadron švarných českých rejtharů — — —

Při skvělé této podívané na českého pána, potomka to jednoho z nej přednějších českých rodů, vedoucího těsně semknuté řady válečných českých jezdců, mysl českého člověka mimoděk přechala zpět v dávné minulo, kdy obraz takovýto, že český pán obratný hospodář a pečlivý zemědělec projížděl matičkou Prahou v čele davu vojska, nebyl žádnou výslovností. Ale než li mohlo se srovnání minula se dneškem v mysl promítnouti a ustáliti, vyrušen byl divák smutnou hudbou, jež za jezdců kráčející vojenská kapela přednášela. Za kapelou tou taženo bylo černými koňmi několik parádních vozů pokrytých a obtížených náherními věnci, od nichž fábrory nejrozmantějších barev vlály. Dívali jsme se na pohřeb, jež vedlo duchovenstvo pražské fary u Trinitářů, za nímž dvěma černými spřeženími ve skleněném pohřebním voze vezena byla rakev s tělesnými pozůstatky jednoho z nejpopulárnějších a nejoblíbenějších českých kavalírů, starého orlického knížete pána Karla Schwarzenberka, jehož otec a strýcové bývali v letech čtyřicátých pro své rozhodné české smýšlení českými novinami psáni „knížata Černoohorští.“

Za rakví zesnulého knížete kráčeli dva synové jeho Karel a Bedřich v uniformách zeměbranceckých důstojníků a hrabě František Thun účastnil se pohřbu thána svého jako dragounský major. Další dlouhý zástup starého orlického pána na poslední cestě jeho Prahou doprovázejících smutečních účastníků pestřil se selenými chocholy a zlatými portami důstojnických čák a ve průvodu jeho brali se nej přednější osobnosti z české veřejnosti i ze kruhů panských. Smuteční pořadí uzavírala půlsetnina polních myslivců, která před nádražím císaře Františka Josefa, kde byla mrtvola knížete Karla Schwarzenberka naložena do vlaku, aby byla dopravena k pochování v rodinné hrobce na Orlicku, vypálila čestnou salvu, poněvadž zesnulý stál své doby jako voják před nepřitelem.

Vylíčený zde pohřeb knížete Karla Schwarzenberga působil na diváka vzrušujícím způsobem. Kdo jsme starého orlického pána viděli, jak majestátně Prahou kráčel a jehož rame-

natou, mohutnou postavu ani spočívající na ní osmdesátka schýliti a strávití nemohla, nebo kdo jsme ho na různých místech království českého viděli jako předsedu české lesnické jednoty českými lesy a hvozdy procházeti a pak debaty o povznešení požehnutí české půdy obratně říditi, musili jsme býti hluboce dojati, když jsme ho viděli z Prahy odcházeti k poslednímu odpočinku na utěšený jeho Orlick jako vojáka.

Pohřeb tohoto způsobu, ať si o něm uvažuje kdo chce, jak mu je libo, byl českého pána, jemuž platil, tradicionelně i skutečně nejdůstojnější, nebo celý život jeho byl slovem i skutkem nepřetržitý boj a sice boj spanilý, boj ušlechtilý, směřující jednak na obhájení starých práv, jednak na zvelebení přítomného výnosu a blahobytu českého království. Postava knížete Karla Schwarzenberga zůstane v dějinách českého národa v XIX. století význačným typem, jemuž podobné přeshly z české šlechty do věku XX. snad pouze jen dvě.

A sice nejvyšší maršálek království českého Jeho Jasnost kníže Jiří Lobkovic a Jeho Osvícenost hrabě Jan Harrach, kteří ve zrcích českého lidu stojí dnes jako nej přednější reprezentanti jeho pojmu, představy a přání, jak má český pán jednati.

Z mladší české panské generace do dnešních dnů nevytvořil doposud nikdo svůj zvláštní výslovený a osobitý typ rozhodně a vše smýšlejícího a jednajícího českého pána, jakým housili se zvěčnělý kníže Karel Schwarzenberg a hrabě Jaroslav Clam-Martinic, nebo jakým celou českou společnost pro sebe získávají dva pánové výše jmenovaní. Nelze tvrditi, že by snad mladší české panské generaci scházelo na vůli a ochotě jíti s českým národem v jednom šiku, bylo by křivdou neuznati, že tak mnozí z ní i platně rádi činí, avšak dnes nikdo neprokázal tak markantně mocné a tak jímavé síly svého českého panského charakteru, aby se na všech stranách mohl těšiti takovému uznání, jež věnčí hlavy některých jmenovaných českých pánů století devatenáctého.

Snad že se časy valně změnily a sběh okolností jinak působil, proto musíme čekat, až se zase náhle dostaví den, kdy mladší česká panská generace bude spatřovati zájem vlastního svého postavení v jisté větší míře své jednomyslnosti s českým lidem. Nedá se upříti, že v nedávných dobách nakupilo se v českém vzduchu pod českým nebem tolik dusna, že se v něm těžce a nesnadno dýše i tomu, kdo z existenčních důvodů jest nucen ním den ze dne se prodírat. Naše doba jest otrávena vzájemnou neláskou, závistí, nepřítelstvím, tak že za takových poměrů nelze mluvit o nějaké jednomyslnosti v národě našem, který jest roztržákán na koterie, jejichž členové honí hubené komáry osobních zájmů v bláhovém domnění, že si jejich problematickým tukem chlebiček omastí. Ke společnému shluku a postupu přiměje českou společnost teprve zase jenom nějaký veliký okamžik, jež nám nacházející budoucnost tajemně chystá — — —

Čeští pánové XIX. století přilnuli k vlasti své a přihlásili se k českému lidu také v dobách, jež znamenaly v pokroku světa pronikavé změny a obraty. Proto můžeme s matematickou jistotou očekávati, že čeští pánové věku XX. dožijí se té chvíle a nové nastalé poměry stmelí je s ostatní českou společností úže, než-li jak jest tomu dnes a že vykovou z nich také reprezentační osobité typy.

Vnuk vítěze lipského zajisté že správně a jasně na běh a postup světa nazíral a když své doby celou svou postavou přistoupil na vlastenecké zásady českého státoprávního programu, nepochybně že měl k tomu tolik důvodů, že protidůvody musily před nimi ustoupiti a mizeti.

Kníže Karel Schwarzenberg byl mužem v každém ohledu a snahy jeho nesly se směrem, který má býti příště heslem celé české veřejnosti. Když se na jeho působnost zpátky rozhlédneme, spatřujeme v ní nepřetržitě a důsledně usilování o hospodářské zvelebení

Českého království a o hospodářské povaze
žení jeho obyvatelstva, v čemž zesnulý kníže
patrně spatřoval nejmocnější a nepřemožitel-
nou politickou zbraň, o níž se má a může
každý národ ve všech dobách a za veškerých
okolností opírat.

Jeho politika a jeho řeči spočívaly vždycky
jenom a především na hospodářské podstatě,
kterýžto duch byl mu jako potomku slavných
vojáků vrozen, tak že věděl, že každý zápas
jenom tehdy vítězně dopadne, když veden jest
na základě hospodářské sporádanosti, která je-
diná člověka osvobozuje z odvislosti nepřítel-
ných mu okolností a povyšuje ho i v sociál-
ním ohledu, jehož problém luští. V tomto
směru projevil kníže Karel Schwarzenberg již
před čtyřiceti lety moderního člověka, který
také užíval ve vystupování svém moderní tak-
tiku vládnosti, k níž radil, k jejíž zavedení
pracoval, docela správně předvídaje a uablí-
žeje, že dnes osobní násilnictví ničeho nezmůže,
ale že jako o osudech jednotlivců, tak i o osu-
dech národů a zemí bude rozhodovati jenom
hospodářská převaha, prýšící z rozumu a při-
činnivé píše.

Proto v ohledu tom byl vychovatelem a
pěstitelem především českého zemědělství a
škoda, že se mu po bok nepostavil podobně
vážný, energický, nennavný, pokrokový muž,
který by byl vedle něho pracoval se stejným
úsilím v ohledu obchodním a průmyslovém.
Není dnes v Českém království muže, který
by českou zemi tak zevrubně znal, jako ji
znal zesnulý kníže Karel Schwarzenberg, jenž
ji několikrát křížem krážem osobně za čtyři-
cet let prošel jako předseda při sjezdech české
lesnické jednoty a který o všech poměrech a
povaze její tolik slyšel, jako on, jsa po celá
desítilétí předsedou české hospodářské spo-
lečnosti a napotom zemědělské rady.

Jeho mocné, celou zemi elektrisující a
elementární politické projevy měly pramen
svůj v jeho hospodářské neodvislosti a síle,
tak že mu bylo pronesení jejich ochotně za-
pomenuto, což by se bylo sotva někomu nějak
odvislému stalo. Ze stejných pak důvodů ma-
rným byl také každý odpor proti jeho národ-
nostnímu stanovisku, v němž nemaje potřebu
na nikoho se ohlížeti a o půjčky nebo úvěr
nějaké banky žádati, příkladně neustupně ne-
připouštěl křivdění straně české.

Když pisatel těchto řádků před dvacíti
lety r. 1884 sbíral pro druhý díl monumentální
Ottovy publikace „Čechy“ na Zvíkově a Orlicí
podrobnosti k vylíčení těchto krajů, dostalo
se mu vzácné příležitosti, že mu bylo dovoleno
prohlédnouti a blíže viděti celé zařízení ma-
jetků, jejichž byl kníže Karel Schwarzenberg
pánem a proto když na osobu jeho patřil jako
na vzor politika hospodáře a cenil ho ze sta-
noviska toho, činil tak z vlastního názoru, jež
si během 20 let obsáhle rozšířil a mnohým
jiným lidem nejasné a záhadné věci na postavě
a jednání zesnulého si docela přirozeně vy-
svétlil a trvá na tom, že nebožtík kníže Karel
Schwarzenberg byl skutečný — český pán,
moderní politik, který měl nejen hlavu, ale
také i kapsu v pořádku, jsa na všech stranách
v pravdě pánem všeho, což mu pane říkalo a
před takovým pánem potom musí ovšem chítě
nechtě číkolivěk klobouk dolů!

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

VIII

Ve druhé třídě měl u nás náboženství ka-
techeta Jan Ehmer, vykládaje nám velice poutavě
liturgiku, na dějepis měli jsme profesora Jana
Bohuslava Miltnera, který si docela elegantním
svým vystupováním dovedl ve třídě takovou kázeň
zjednat, že v jeho hodinách bylo slyšet letět
mouchu, když se on nebo vyvolaný odmícel. Při
rodopisu, v prvním běhu nerostopisu a ve druhém
rostlinství, vyučoval senior profesorského sboru
vzácně vážený a svědomitý učitel František Fischer
a na matematiku jsme měli klasického filologa
pana Arnošta Čudu, tehdy mladičkého, laskavého
a vlídného pána, nyní profesora při malostranském
gymnasii v Praze, který jediný z tehdejších našich
učitelů žije a rad na dobu svého působení v Hradci
Králové vzpomíná.

Ve škole umět jsme musili, neboť zkoušení
jsme bývali vždycky velmi přísně, ale před tím
předcházely pravidelné důkladné výklady, tak že
kdo ve škole dával pozor, doma potom valného
dření neměl. Neukládalo se mnoho, školní knihy
byly srozumitelné a když měl někdo při odpoví-
dání svůj vlastní úsudek a způsob vyjadřování se,
nikdo proti tomu námitky nečinil. Profesori ne-
pletli si své povinnosti ke škole se soudcovskými
nebo policejními úřady, nýbrž vyučovali a hleděli
naučiti, považující s panem ředitelem Klumparem
v čele gymnasium za učiliště, v němž se rozum
a soudnost žáků bystřily. Z vyloženého a ulože-

Škoda, že je takových skutečných pánů
mezi našimi magnáty jenom málo.

* * *

Ve východních Čechách a zvláště na Hra-
decku bude zajímaví toto sdělení.

Jak jest ještě v obecné paměti, zemřel
loni na podzim v Brně mladistvý, na Hradecku
rodilý historik Dr. Ladislav Hofman, který
náležel mezi nejslibnější a nejpilnější talenty,
jež se na české dějepisné roli v posledním
desítilétí objevily. Smrt jeho znamená skutečně
citelnou škodu, neboť od dra Hofmana mohlo
se očekávati mnoho platné a postupem věku
jeho samostatné a svérázné práce. Profesor Dr.
Jaroslav Goll, který si dal a vychováváním
Hofmana zvláštní práci, byl jeho pílí a nadání
právem nakloněn a není pochyby, že by byl
tento výtečný jeho žák velice mnoho v oboru
svém provedl, k čemu prof. Goll posluchače
své laskavě a přátelsky rozněcuje. Proto jest
pochopitelným jeho žal, se kterým ztrátu jeho
litošlivě v „Českém časopisu historickém“ pro-
vází a to tím více jest pochopitelným, když nad
čerstvým Hofmanovým hrobem knihu jeho snah
a plánů otevřel a význam jeho vyložil, neboť
musí skonci takového nadějného muže želeti
každý spravedlivý a citelný člověk, jemuž cizí
úspěchy nejsou urážkou nebo strašákem, že ve
stínu jejich zanikne.

Třebas že nás od Dra Hofmana dělila
nejen řada let věku, ale také sponsta rozdíl-
ných zkušeností, v jejichž důsledku se naše
náhledy celkem nekryly, přes to musíme s po-
těšením vítati, že přátel jeho podnikají právě
vydání jeho spisů, jež tvořiti budou dva díly.
První díl bude obsahovati Hofmanova
samostatná pojednání vědecká a sice práce
jeho o Mickiewiczovi, Dobrovském, Bismarckovi,
berlínském Lenzovi, o historickém studiu na
vysokých školách francouzských, o Husitech na
koncilu Basilejském, jakož i odborné jeho re-
feráty, pokud mají cenu samy o sobě.

Ve druhém dílu budou vydány jeho zá-
pisky (1894—1903), pokud se hodí pro ve-
řejnost, něco z korespondence a některé práce
belletristické. Hofmanovy zápisky zvláště z po-
sledních let jeho gymnasijského studia, jež
r. 1896 ukončil v Hradci Králové, poskytnou
velmi cenný materiál pro studium vlivů, jež
měly na mládež tehdejší proudy literární, fi-
losofické i politické, zvláště tak zvané pokro-
kové hnutí.

Dle tohoto prospektu budou obsahovati
spisy Hofmanovy zajímavý obraz snah a my-
šlení českého studenta let devadesátých a proto
na všech stranách budou poutati a musí dojíti
pozornosti. Sluší z toho důvodu chváliti, že
Hofmanova pozůstalost nebude roztracena
nebo dokonce zničena, neboť třeba že obsaho-
vala sdělení a práce mladého člověka, bude
moci mnohé i starší pány platně poučiti a
mladým bude nepochybně příkladem horlivé
práce.

Upozorňujeme na to zvláště četné krajany
Hofmanovy bez ohledu na rozdíl jejich smýšlení
s ním, jež smrt jeho vyrovnala, tak že po
něm zbyly jen dnes bezživotné kontury jeho
duševního zraní, pod jakými totiž vlivy se
proces jeho vyvíjel. To může zajímati každého,

něho nebvo však studentům odpuštěno nic, aby
o tom dle svého pochopení pojednati nedovedli.

Když jsem to postřehl, což se stalo velice
brzy, byly mně čtyři stěny světnice těsnými a já,
maje jednu dvě knihy pod pažďm, abych jen tak
si tu a tam něco z nich zopakl, odcházel jsem
z města, obyčejně sám, na delší výlety po širém
královéhradeckém okolí, jehož přírodní půvaby
čerpal jsem plnými doušky.

Na podzim toulával jsem se do Plotišť a do
Předměřic, kde mne zajímaly lány šedého zelí,
jehož obrovské hlavy jako by se po zemi válely.
Sledoval jsem sklizeň cukrovky, mrkve a burdánky.
Když pak přišel listopad, tu jsem za prázdných
odpolední putoval přes Baránský k Březhradu do
nyní dávno již vykácených dubových hájů, jež se
nazývaly „Bažantnice“ a zde jsem se kochal po-
hledem na žlutnoucí a padající listí dubů a ve
spoustě jeho jsem se brodil. Byly-li cesty utuhlé
a větrno, rozběhl jsem se přes Hrázku ke zděné
boudě, kde v obecních královéhradeckých lesích
naslouchal jsem tajemnému šumu borovic a smrků
a přišlo-li, táhl jsem za Pražskou bránu po silnici,
při níž na tyčích stojící telegrafní drátv vrněly
zvláštními zvuky, jež mně byly obzvlášť pří-
jemnými.

Když jsem se s nadcházející tmou Pražskou
branou vracel od nádraží domů, vřítal mně
vstřík fláknět, na kterýž na začátku pevnostních
hradeb seděl, jako pařez široká babka hrávala.
Poslední její písní byl pravidelně smuteční pochod
nešťastného mexického císaře Maxmiliána, který
se zde často celou hodinu ozýval. Babce té se
říkalo „Marselaisa“ a to proto, že měla ve svém
fláknětu tuto francouzskou hymnu, kterouž oby-
čejně kolem ní táhnoucímu vojsku dávala ze
zvláštní ochoty k lepšímu.

jako každého mohou poutati jeho pojednání
Proto upozorňujeme, že kdo se do 15. dubna
t. r. přihlásí za odběratele Hofmanových spisů,
jež obnášeti budou asi 85 tiskových archů, že
je může dostati za 10 K splatných nejdéle po
vydání prvního dílu. Přihlášky přijímá p. dr.
Kamil Krofta, koncipista zemského archivu
v Praze, Museum II.

Nepochybujeme, že sdělení toto bude ve
krusích čtenářů „Obnovy“ zajímaví a to se-
mena ve krajinách, kde byl dr. Lad. Hofman
domovem. Vydání jeho pojednání, jako příklad
mladistvého bádání a uvažování a publikaci
jeho zápisů pokládáme za důležitou literární
událost, o níž třeba všeobecně věděti zvláště
v kraji, kde Hofman vyrostl a ve městě, kde
studoval a kde zápisky ty vzaly svůj vznik.

Obrana.

(3) **Drtinismus.** Pane dr. Drtino, neohl-
pujte; anebo chcete-li k větší slávě realismu bala-
mutit mocí mermo, nečítejte to jako nějaký řeme-
slný redaktor socialistického listu. Promluvil jste
na Zofině k oslavě Komenského; a jestliže
bylo při této příležitosti potřebí pronésti ně-
kterou spravedlivou výtku proti církvi, my
proti tomu ničeho nenamítáme. Upřímným
katolíkům běží o vyjasnění pojmů a o pravdu
rozhodně. Ale napadati církev ničím nedoká-
zanými pomluvami, obmýšleti ji pohrdlivými
frázemi, nasbíranými v helvetských listech, se
rozhodně nehodí na universitního profesora.
Řekl jste: „Křesťanství evangelické zůstalo
právě ve středověku pouhým slovem, mrtvým
písmenem: feudální řády středověké udržovaly
lid stejně v nevolnictví a porobě jako ve starověku.“
Lid žil většinou v nevdělanosti, nevědomosti,
pověře a mohl býti ovšem tím lépe ovládnán,
výchova pak vůbec neměla na zřeteli život ve-
zdejší a praktické potřeby jeho. Reformace
teprve, usilující o návrat křesťanství k počát-
kům jeho prostým a zdravým, dává lidu do
rukou bibli v jazyku mateřském a ujímá se
vzdělání lidového.

Těmito živými frázemi převracíte vý-
sledky bádání Tomkova, Denisova, Palackého
a Wintrova. Povíme Vám, slovutný pane, aspoň
něco. Křesťanstvím bylo otroctví zničeno. A
v Čechách se katolická církev rozhodně sta-
rala o dobré sociální postavení lidu líp než
„reformace“. Vy sám jste se neodvážil říci, že
by reformace postavení lidu prospěla, ale uvedl
jste aspoň svá slova o nevolnictví a porobě
v takovém spojení, aby každý hádal hned na
katolictvo. Že feudálové měli vždy chuť
sedláka v otroctví uvést, o tom není sporu.
Ale zvláště v Čechách katolická církev bránila
svobodu selského stavu proti chontkám aristo-
kracie ve XIV. století. Šlechta ve svém boji
o právo a odumrtí stále ztenčovala práva ro-
lníků. Leč duchovenstvo zastávalo se zvláště
v této příčině svobody rolnictva. Na př. na
rozkaz arcibiskupského stolce sepsal mistr
Kuneš rozsáhlý traktát o odumrtích, kdež do-
kazoval, že kmeti a úročníci na panstvích ar-
cibiskupských jsou svobodní a nikoli služební
(Musejník 1872, 138). Karel IV. podporovaný

V zimě podnikal jsem s přítelem a spolu-
bydlicím Františkem Nyklíčkem delší výlety po
silnici až do Smřic, za Nový Hradec a za Ku-
kleny, abychom užíli metelky a vánice. Také jsme
spolu prolezli celé pevnostní hrady bez obav, že
nás hrůzostrašný „sancrastra“ při tom lapí. Po
mém mínění náležela tato postava jenom do fan-
tasie Královéhradečanů, neboť od chvíle, co byly
s hradeb seno a otava sklizeny, nesetkal jsem se
na nich nikdy s nějakým hlídačem, ač jsem se
po nich naprocházal a nabloudil dost a dost.

Když nastalo jaro, býval jsem na nich snad
denně, hledaje zde flásky, jichž jsem nejvíce na-
cházel za Slezskou branou na schyly k řece Or-
lici, kamž patrně nikdo trhati jich nepřicházel.
Vracel jsem se odtamtud ještě jako oktaván
vždycky s bohatou kořistí.

S novým jarem r. 1875 oddal jsem se s nad-
šením a vášní sledování květeny královéhradeckého
okolí, v němž znám do dnes každou mez.

Jako zvláštní náležitě některých specialit
květeny okolí královéhradeckého mohu uvést, že
seněženky či podsněžníky nalezl jsem na malšovském
ostrově proti mlýnků. Když jsem je přinesl do
školy, velice jsem nálezem svým překvapil pana
profesora Fischera, který o jejich nálezišti u Hradce
Králové sám nevěděl.

Bledule rostly ve královéhradeckých obecních
lesích na močále, který olšemi porostlý nachází se
mezi „zděnou boudou“ a Novým Hradcem.

Jměl bylo v lesku u Zámečku a výmenky
nacházel jsem na lučinách za bažantnic.

Se zvláštní dovedností naučil jsem se na
četných tůních kolem Hradce loviti řodomily a
přetápky, na Kuklenách u koželuhů bledal jsem
kappelnky, na vrbovi kolem Labe dovedl jsem
vypátrati tesařky, pízmové a často podalilo se

při všech svých šlechtických plánech arcibiskupem Arnoštem z Pardubic, stavěl se účinně proti záměrům šlechty, která chtěla práva nižších šlapati. Hájel rolnictvo svým majetkem, pravomoc hrdečně hleděl vyhraditi soudům svým, vydal zákon, jímž zaručil právo poddaným poháněti svékové vrchnosti na soud zemský. Při tom soudu sám zasedával (Srov. Dr. Kalousek: Karel IV., 156). Tehdy, za vlády katolické církve, měl u nás rolník svá práva a jeho poplatky byly daleko menší než nyní.

Ale běda, jak to vyhlíželo za doby reformace, kterou tolik velebit! Ze byl ožebračen a zotročen kněžský stav, neměl se kdo sedláka proti choutkám aristokracie zastati. Teď teprve čeští feudálové provedli to, v čem jim dříve církev bránila. Arnošt Denis, kterého jste sám při své přednášce citoval, napsal: „Voje tá boraké nešetřily vždy prostých sedláků více než pánů, a válka, která měla potlačit nerovnost a nespravedlnost, naopak uspíšila vítězství strany aristokratické.“

Naznačiv postup zotročování lidu, dříve svobodného, pokračuje též dějepisec dále: „Aristokracie přivedením lidu selského v postavení porobců spáchala zločin, jímž uraženy byly lidskost a národ. Nic neplatí omluva, že tato přeměna připravovala se od staletí: všechna naděje v nápravu ještě nezmizela a návrat ke tradicím svobodným byl možný, pokud rozhodnutím slavnostním úchvaty šlechty nebyly schváleny zákonně. Zákon z roku 1487 potlačoval i tuto naději; trhnutím péra *převážně většina* obyvatelův odloučena jest od národa. Za celé této doby smutné žádné opatření tou měrou nezaslужuje pokárání od historie; žádné nemělo účinků nešťastnějších. Jak mohli poddani tito v srdcích svých zachovati nějaký cit lásky k vlasti, která jich neznala, a ke šlechtě, která jich potlačovala? Páni, kteří zabývali po bitvě Bělohorské, nvažovali asi, za jaký zločin pykají: Za zločin svůj, za zločin předků svých, za tento zákon nespravedlivý a bezbožný... Spáchána byla veliká nespravedlnost, které šlechta nehodlá napravit a které sedláci nemohou odpustiti, a která v zárodku máří záměry nejšlechtnější.“ (Denis-Vančura: Konec sam. čas., 186—9).

A v XVI. století, za doby reformace protestantské (už po skončení temného středověku) napsal Daniel Adam z Veleslavína ve své Politii: „Nyní žádný není u větší potupě a menší vážnosti, jako nebozí sedláci, poněvadž je mnozí ne za lidi, ale za služebníky a chlapy nebo raději hovada věčné práci podrobená mají a drží a nejedni více sobě váží chrta nežli sedláka.“ (Dokond.)

Politický přehled.

Nastává důležitá chvíle; vyrovnání česko-německé již dále se odkládati nesmí, nemá-li nastati všeobecný rozvrat. Ze všech stran uznává se, že vláda má v rukou zdar i zmar nového dohodovacího jednání. Ale dr. Körber jakoby o dohodu nestál. Dle „Lučana“ zase vyhrožuje. Hledí namluvit Polákům nepravdu o nějaké koalici slovanské, o přesunutí se obstrukce z prava na levo, vyhrožuje i rozpuštěním sněmovny, čemuž ovšem právě Němci

mně naléztí po jarní povodni zbylou tuň a v ní při tom naplavené ryby. Pozorování jarního tahu lososů přes splav v Orlici popřel jsem si z vojenského parku každoročně.)

Když chytili v Malšovicích *šomce*, věděl jsem pokáždě, pozoruje skoro denně *rybáře Švengu*, kde a na co lítí.

Tehdy ležel v Hradci *77. pěší pluk Rusínů*, kteří na podzim za brány nesměli, aby v okolí nechodili na žestky a nepodhrabovali v polích brambory. Ale za jarních nedělí dělali škody také. Plno sedalo jich pod vrbami, z nichž řezali nejkrásnější mízy plné pruty, ze kterých s nedostatečnou ode mne dovedností robili až metr dlouhé písálky, na něž potom, sedíce v pampešských a chudobických prokvétajícím pažítě, uměle budli zvláštní dumné písně, vzpomínající při tom na daleký svůj domov.)

Často jsem s nimi proseděl celé hodiny. Byli mně to sympatičtí lidé. Jako rekruti přišli někteří i bosí, v chudém svém obleku, málo který znal hodiny. Přitáhli ve svých balenách, jsouce opáskáni řemeny nebo mnozí jenom povýšlem, v šatu plátěném, ale sotva který vracel se v tomto obleku domů. V kasárnách na nádvořích po jejich příchodu je nejprve do hola ostříhali, potom se musili svléci do naha a starší vojáci je pod pumpami drhli kartáči a pak teprve oblékli. Hadry, v nichž mnohý na vojnu přišel, byly spáleny.

A největší většina z nich potom od úst si utrbovala, aby si za tři leta naschráněli na zvláštní vojenský vlastní svůj oblek a na hodinky a takto vyňofení se po tříleté službě z Čech z vojny domů vraceli. V Hradci jich velmi mnoho pcmřelo, mnoho mělo bolavé oči a před jejich kasárny dostavovaly se ve dny fasování chleba boufy lidu, který od nich kupoval komisařek jednak pro sebe, jednak pro drůbež. Tabák prodávali po městě

na leviči nepřejí. Ze všeho pozorovati, že vláda s obledem na Němce bojí se dosud učiniti rázný řez na ozdravení vnitřních poměrů, aby nemusela vyhověti zvláště nám Čechům. Proto nutno, aby všickni Čechové v úplné svornosti bděli nad prospěchy vlasti naší. Hrabě Harrach vzhledem k nynějším neutěšeným poměrům vyslovil se, že „hlavní zlo vězí v zjevné přibývajícím nedostatku spravedlnosti. Národové musejí nabýti přesvědčení, že jsou zde odkázáni na pokojné a snášlivé spolužití na základě spravedlnosti a práva. A těmito zásadami měli by býti prochnuti také řiditelé a zákonodárci říše. Spravedlnost jest základem státu“. A dr. K. Chiari, jeden z předáků německé strany lidové, se vyjádřil: „Musí býti nalezena cesta, aby umožněno bylo různým národnostem žiti vedle sebe životem snesitelným, pracovat na kulturním díle a v celku státním uplatnit svou hospodářskou sílu“. Ale dr. Körbrovi a většině něm. poslanců se po této cestě jíti nechce. — Letošní vojenský odvod nařizuje se na základě § 14. ústavy následkem české obstrukce, která tentokráte nečinila výjimku ani v tomto případě, až dosud zákon o kontingentu nováčků z obstrukce vždy vyjímala.

Císar pán dne 5. t. m. přijel do Opatie, kde navštívil královské manžely švédské a velkovévodské manžely lucemburské. — Německé akademické spolky ve Vídni protestují rázně proti vyhlášení rektora techniky, kterou zakázáno bylo vyvěšování neněmeckých vyhlášek studentských jednot.

Deputace katolického středu z Německa přijata byla minulý týden v Římě velmi lichotivě papežem. Návštěva tato ve Vatikáně před příchodem presidenta fran. Loubeta do Říma má svůj demonstrační ráz směřující proti Loubetovi a Combesovi.

Francouzský ministr spravedlnosti nařídil všem prefektům a podprefektům v celé zemi, aby kříže a obrazy odstraňovali se stěn soudních budov. Provedení tohoto nařízení zatím prý odloženo.

Otázka srbských důstojníků rozřešena tím způsobem, že důstojníci ve spiknutí proti králi Alexandrovi účastnící i jejich odpůrcové byli zbaveni služby u dvora královského. Místo nich povolány byly osobnosti neutrální. Na to mocnosti obnovily zase diplomatické styky se Srbskem.

Dle zpráv ruských skončila se poslední větší srážka na souši v Korei u Čenžu vítězstvím ruských zbraní. Japonci měli 50 mrtvých a 120 raněných. Zmatek mezi Japonci byl prý velký. Japonci rychle postupují nyní Koreou a jsou už u ústí řeky Jalu, za níž prostírá se Mandžursko. Rusové z Koree ovšem ustoupili, což neznamena nic jiného, než že si nepřejí svěsti hlavní bitvu na Korei, ale že pomalu vlákají Japonce do Mandžurska, kde mají soustředěnou hlavní sílu. Japonci mají prý úmysl napadnouti Rusy na řece Jalu a současně udeřiti na Port Arthur. Na pochodů nalézá prý se nyní 260.000 Japonců. — Ruská vláda rozhodla se rozmnožiti ruské loďstvo. Bude zřízeno 16 nových pancéřových lodí a mnoho torped nákladem 300 milionů rublů. Té doby obnáší síla ruského vojska v Mandžursku asi 300.000 mužů. Dělostřelectvo jest

sami. To všechno si odpírali, aby jim přibýlo úspor na extra vojenské záty, až půjdou z vojny a úspory své si ukládali u pana kapitána, jak setníka nazývali.

U bandy tohoto regimentu, jehož majitelem byl arcivévoda Salvator, dobrovolně jako „kapelník“ sloužil doposud v Hradci Králové žijící zdejší typ, švestkův Václav. Tehdy byl mladý, silný chlapík a když jeho banda „nerukovala“, nosil v putně na zádech po městě vojdu. Když však banda od Salvator vytáhla, vážně masíroval švestkův Václav, s modrou vojenskou čepicí na hlavě, v jejím čele a nevrle odháněl hudbu doprovázející mládež, aby mělo vojsko volnou cestu. Když nebyl „ve službě“, provozoval hudbu po městě na vlastní pěst tím způsobem, že na požádání za krejcar na rynku zakokrbal.

Druhý regiment pěchoty, který byl r. 1874 v Hradci Králové posádkou, byl *jičínský pluk Nobili*, jehož příslušníci si zcela jinak vedli, nežli vojáci od Salvator. Byly jich v neděli v Hradci i po okolí plné hospody a měli obsazená srdce hradeckých kuchařek, které jim své srdeční vady a křehkosti k léčení světovaly.

Tehdy se ještě *pěší pluk* dle vojenské organizace r. 1882 změnéné skládal ze pěti praporů, z nichž tři tvořily pluk řadový a dva, čtvrtý a pátý, pluk záložní. *Královéhradecký pluk č. 18*, jehož majitelem byl ruský velkokníže Konstantin, ležel tehdy ve Vídni a pak v Linci a doma v Hradci byl pouze pluk záložní, do něhož vřadována bývala ponejvíce inteligence a mladí mužové, jejichž rodičům na tom záleželo, aby synové jejich byli z různých vázných důvodů blíže domova. Proto byla to jaksi elita regimentu, která si také podle toho vedla. Plukovníkem u Konstantin byl otec našeho spolužáka Hugona ze Schramů. Proto také seznámil jsem se za svých stu-

slaběji zastoupeno. Hlavní srážku dle výpočtů ruských lze očekávati až někdy v červenci nebo v srpnu. — Angličané zatím podnikli z Indie vojenskou výpravu do Tibetu, jenž jest pod svrchovaností čínskou, aby si vynutili přátelství Tibetanů v případě, kdyby prý Rusové dostali chuť na Indii. Tibetané však přejí více Rusům než Angličanům, čímž došlo minulý týden ku krvavé srážce, v níž několik set Tibetanů padlo.

Z činnosti katol. spolků.

Z Kněžic. Činnost zdejšího politického klubu významně se neudlňujející horlivostí. Čile odbírání časopisů a časté přednáškové schůze působí zdatně na uvědomění členů, takže odlehlá ves může býti vsorem leckterému městu. Dne 27. března přednášel v spolkových místnostech vp. Jiří Sahula z Hradce Král. o základu pravého štěstí. Poněvadž byla jeho slova přijata zvláště sympaticky, přičinil ještě další výklad dodatkem. Místnost byla horlivými členy úplně vyplněna. Schůze byla velice zdařilá; dejž Bůh, aby i příští schůze setkaly se s výsledkem tak pěkným!

Z Poličky. Svatojosefská jednota v Poličce konala dne 20. března t. r. svoji 13. valnou hromadu, kterou dp. předseda P. Ant. Kovář zahájil srdečným proslowem za přítomnosti 48 členů. Nastínil účel katol. jednot, a promluvil o nutnosti založení řečnický odbor jednoty, vyběl přítomné, kdo by pro to měl zájem, by se přihlásil a s chutí pracoval. Následovaly zprávy jednatele, pokladníka, knihovníka a seniora. Z jednotlivých zpráv vyjímáme: Jednota konala 10 výbor. schůzi, 1 mimořádnou valnou hromadu, provedena změna spol. stanov; jednota účastnila se zpěvu při velkých službách Božích v čase adventním a postrním každou neděli, pak každou 2. neděli v roce. — Na památku 10letého svčeni spol. praporu účastnila se jednota rovněž slavných služeb Božích, a pořádala slavnostní důvěrnou schůzi lidu, na kteréž promluvil p. Václav Myslivec, redaktor z Prahy. Na den sv. Josefa, patrona jednoty, přistoupili členové ke stolu Páně. Dále účastnila se jednota všech církevních průvodů a zádušních služeb Božích za sv. Otce Lva XIII. a vůdce národa Fr. L. Riegra. Účastnila se také nastolení J. B. M. dr. Jos. Doubravy a konané v týž den valné hromady diecéšního sdružení katol. jednot delegátů p. K. Fixou a oslavy 10letého trvání bratrské jednoty prosecké počtem 11 členů s praporem. Přednášky konány 3. Pan Fr. Janele přednášel o úkolu katol. tisku, p. V. Myslivec o povinnostech katolíků, a dp. Jiří Sahula o důležitosti katol. náboženství a o Zlaté době Otce vlasti Karla IV. Zábavní kroužek sčítal 6 div. představení, po přednášce p. V. Myslivce uspořádal zábavní večer s pěsťm programem a dne 6. pro jaca mikulášskou zábavu. — Jednota čítá členů 48 činných, 28 přísp., 10 zakládajících, 3 čestné. Příjem pokladni 462 K 2 h, vydání 481 K 77 h, hotovost pokladni 20 K 25 h. Knihovna čítá 407 svazků, knih půjčeno 669 krát Jednota odbírá „Budoucnost“, „Lidové listy“, Časové úvaby, „Českou Ženu“ a rozšiřuje 35 výtisků Meče a výtisků Kříže a Marie, dp. předseda odbírá pro jednotu Obnovu, Besedy lidu, Evu, vldp. děkan J. Letošník zapůjčuje „Česka“, začez budiž těmto vzdal nás velký dík. Předsedou zvolen dosavadní dp. předseda P. Ant. Kovář, místo předsedou p. Karel Fixa aklamací, dále jednatelem p. Jan Procházka, pokladníkem p. Jan Tamele, knihovníkem p. Fr. Janele, hospodářem p. J. Lorenc, du výboru pp.: Jos. Kukla, V. Svoboda, L. Friedl, B. Náhlík, náhradníky pp.: K. Náhlík, S. Krušina, V. Noška, Jos. Vlk. — Dne 21. března slouženo bylo dle oprav. stanov první requiem za zemřelé členy jednoty Další blahodárné činnosti Zdař Bůh!

dentských let v Hradci s celou řadou vojáků od Konstantin, s nimiž doposud přátelské styky udržují. Byli to zejména nedávno zemřelý poslanec Jan Jaroš, oficial při pražském policejním řiditelství pan Edvard Novák, po celých Čechách známý bývalý restaurátér „Městanské Besedy“ a nyní majitel pizeňské pivnice „u Choděru“ v Praze p. Václav Vacek atd. Milého přítele u Konstantin měl jsem také ve svém rodaku a spolužáku ze školy skalické panu Heřmanu Fajlhabrovi, nyní městským tajemníku v České Skalici.

Mimo to ležela v Hradci švadrona dragounů č. 1. a setnina pevnostního dělostřelectva, u níž sloužil můj rodák, přítel a druh z obecné školy p. František Vít, nyní knížecí úředník v Náchodě.

Vojenským typem, kolem něhož se celá spousta anekdot otáčela, býval tehdy v Hradci Králové na odpočinku zde žijící neobyčejně tlustý setník-auditor, jehož jméno jsem již zapomněl a ve svém denníku z let hradeckých nemohu je naléztí. Valil se po náměstí vždycky v uniformě, ale bez šavle, jako soudek, opíraje se o hůl a kouře viržinko z neobyčejně dlouhé, vzhůru lomené špičky. Kolega Václav Durdík uměl ho několika črty od zadu velice dovedně malovat. Naučil mne tomu a jistě to ještě nezapomněl.

Nejhledanějším vojákem býval v Hradci vojenský nadlékař Spitzner, který byl u obecnstva velice oblíbeným lékařem.

Nyní pozoruji, že mne vzpomínky zanesly v docela jiný směr, nežli ve kterém jsem tuto stat začal. Proto musím v něm pokračovat v některé další.

Odbočka víceoborového sdružení v Novém Městě n. M. pořádá v neděli dne 10. dubna o 3. hod. odp. členskou schůzi s přednáškou v host. „u Barů“ v Šonově. Předmět: „Prameny vzdělání lidu naší doby“. Přednáší dp. P. Alois Dostál.

Zprávy místní a z kraje.

Jmenování. Vldp. Václav Uhlíř, b. vikář a farář v Přepychách, předseda Politického družstva tiškovského, jmenován byl J. M. nádp. biskupem dr. Jos. Doubravou osob. děkanem. Srdečně blahopřejeme!

Osobní. V úterý dne 5. t. m. byl investován na probostství poděbradské vdp. kanovník Závodní, bývalý voj. farář v Iasbruku. Církevní tento hodnostář těšil se pro svou vřelou a srdečnou povahu jakož i za svědomité plnění svých církevních povinností oblibě v kruzích dosavadního svého působitě, o čemž svědčí vysoké státní vyznamenání, jež mu bylo právě v den investitury expresní zásilkou doručeno udělením rytířského zlatého kříže řádu císaře Františka Josefa. Nádp. biskup dr. Doubrava odezdal p. probostovi čestný odznak za přítomnosti vdp. general. vikáře dra. Frydka a preláta Hampla v domácí své kapli po přiměřeném oslovení. Slavnost ukončena modlitbou za Jeho Veličenstvo. Není pochyby, že i na evém nynějším působitě v Poděbradech získá si p. probost Závodní záhy úctu a lásku veškerého obyvatelstva.

Generální kanonická visitace a udělení sv. bitmování v diecézi královéhradecké bude se letos konati ve vikariátních obvodech litomyšlském, lanškrounském a poličském následujícím pořádkem: Dne 17., 18., 19. dubna Litomyšl, 20. Sloupnice, 21. České Heřmanice, 22. odpočinek v Litomyšli, 23. Cerekvice, 24. Mrašice, 25. Dolní Újezd, 26. Mladochov, 27. Sebranice, 28. Trátnice, 29. Litbáchy, 30. Karle, 1. května Janov, 2. Květná, 3. Opatov, 4. Jetřichov, 5. Kocleřov, 6. odpočinek v Opatově, 7. Mikuleč, 8. Körber, 9. Semanín, 10. Třebovice, 11. Rudoltice, 12., 13. Lanškroun, 14. Žichlínek, 15. Damiňov, 16. Luková, 17. Německé Heřmanice, 18. Ostrův, 19. Čermná, 20. Jablonné, 21. Jamné, 22. Bystřice, 23. Čenkovice, 24. Orlička, 25. Dolní Dobrouč, 26. června Výprachtice, 27. Valtice, 28. Dobrouč Hor., 29. Ústí nad Orlicí, 30. Libchava, 31. odpočinek v Ústí n. O., 1. Velká Řetová, 2. Knapovec, 3., 4. Česká Třebová, 5. Něm. Bělá, 6. Banín, 7. odpočinek v Německé Bělé, 8. Svojanov, 9. Bystř. 20. Rohozná, 21. Staršov, 22. Jedlová, 23., 24. Polička, 25. Borová, 26. Limberk, 27. Sadek, 28. Teleč, 29. Koronhev.

Restauraci „Adalbertina“ převzal chvalně známý odborník p. hotelier Bařtipán, bývalý nájemce „Černého koně“ v Hradci Králové. Ježto p. Bařtipán hodlá vésti restauraci a hotel dle moderních požadavků, bylo nutno provésti některé adaptace lokality. Za příčinou těchto oprav je restaurace uzavřena po dobu měsíce dubna. Jakmile budou opravy skončeny a restaurace otevřena, přineseme o tom zprávu.

Z rozpočtu král. vém. města Hradce Králové. Zdravotnictví ohledně slušného a odměn lékařům atd. vyžaduje nákladu 3.970 K. Na sady a stromofadí potřeba 2000 K. Osvětlení města plynové vyžaduje potřebu 10.000 K, petrolejové osvětlení 1870 K. Potřeba na čištění města činí 8950 K, úhrada (za prodaný popel) 1000 K. Na zachování a vyklizení stok třeba 3620 K, úhrada za čištění soukromníků jeví se 2320 K. Na udržování komunikací t. j. provedení nové dlažby a úpravy schodů požaduje se 3000 K. Veřejná bezpečnost: obecní policie, hlásný na Bílé věži, tržní dozorcí, ponocní a různá vydání činí 16.903,78 K. Potřeba na ubytování vojska 4590 K, náhrada 2000 K. Na úrok a umocnění dluhů obecních požaduje se 60.384,83 K, úhrada 2400 K; zbytek dluhu koncem r. 1904 se jeví obnosem 977.339,33 K. Potřeba na darech a příspěvcích činí 13.711 K, rozličné výdaje řádné 102.873,40 K, mimořádné 3600 K. Platy a dávky obecní poskytují 69.420 K příjmu, jiné příjmy (z obecní plynárny) 6732,40 K. Žádosti učitelstva za udělení 10% dražetního přídatku, jakož i žádosti měst. úřednictva za úpravu slušného prozatím nebylo vyhověno.

Velký koncert za laskavého spoluúčinkování sl. Marie Romanové-Gärtnerové a sl. Aninky Fialové, koncertních pěvkyn, virtuosů pp. bratří Hájků, p. J. Kalaše, koncertního pěvce, p. K. Paula a p. Ferd. Knepra, pořádá „Eliška“, dámský pěvecký spolek v Hradci Králové, v neděli 10. dubna v městském Klicperově divadle. Dirigent L. Knepr. Program: 1. Karel Reinecke: Šípková Růženka. Pohádka pro trojhlasý ženský sbor se solem sopránovým, altovým a barytonovým, a průvodem klavíru a deklamací. 2. Halévy: Romance z opery „Židovka“. Zapěje sl. A. Fialová. 3. Spohr: Concert 8. (Gesangscene). Koncertní mistr J. Hájek, u klavíru Em. Hájek. 4. Ambroise Thomas: „Styrienne“ z opery „Mignon“. Zapěje sl. M. Romanová-Gärtnerová. 5. Ernst: „Othello“. Fantazie. Koncertní mistr J. Hájek, u klavíru Em. Hájek. 6. J. Malát: „Naším ženám“. Sbor pro tři hlasy ženské. Přednese „Eliška“. U klavíru p. Ferd. Knepr. Začátek přesně o 7. hod. Předprodej lístků obstará knihkupectví p. B. E. Tolmana.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc března r. 1904. Stav vkladů počátkem měsíce K 1.533.861,77, vloženo K 118.804,89, vybráno K 115.101,07, stav koncem měsíce K 1.537.465,59. Stav příjmků počátkem měsíce K 1.306.080,87, přijčeno K 87.328,36, splaceno K 102.981,31, stav koncem měsíce K 1.190.425,90. Počet účtů 2335, rezervní fondy K 118.858,13, závodní podíly K 61.964,67, pokladní obrát K 585.848,54 h.

Nový peněžní ústav v Hradci Králové. Dne 5. dubna t. r. zahájil činnost nově zřízený pe-

něšní ústav pod názvem: „Všeobecná úvěrní banka“ s ručením obmezeným, která vzhledem k dosavadním přířím často se objevujícím obtížím, úvěru osobnostem siskati, bude uvítána ode všech tříd zajiště sympaticky. Jednotlivé body (viz insert) samlouvají se svou snahou skutečně v tomto oboru potřebné nápravy sjednat, totiž sjednodušeným způsobem řádatelům poskytovat osobního úvěru, pokud to jen dovoluje zabezpečení poskytnuté částí. Pozoruhodné jest také statutární ustanovení, že mimo kontrolu „Jednoty záložen“ provádějí tutéž i vkladatelé, byť i členy spolku nebyli.

Ze Všeobor. sdružení křesť. dělnictva. Schůze užšího výboru 2. dubna. Podpora nemoc. udělena: M. Vostřelové v Litomyšli 6 K, M. Svobodovi v Sušici 6 K, B. Balcarové v Parníku 6 K, A. Jeřkové v N. Městě 6 K, C. Hurdákové v N. Městě 3 K, K. Tlamkovi v Čáslavi 6 K.

Nádraží na Slezském Předměstí. V úterý dne 5. t. m. konala se na Slezském Předměstí u Hradce Král. schůze interestů z okolí, do níž pozván zavítal i říšský poslanec p. hrabě Sternberg. Jednalo se o vedení dráhy z Opočna na Slezské Předměstí a o rozšíření místní zastávky v nádraží.

Z Kuklem. Jak kostelní spév působí na vzbuzení pravé zbožnosti, o tom netřeba se rozepisovati. Proto také kostelním zpěvem, jeho reformou a úpravou povolane kruhy mnoho se zabývaly. Nemyšlme tím ovšem lidový zpěv kostelní, nýbrž zpěv na kruchtě, řízený zvláštním ředitelem kůru. Jak u nás v Kukleších má se to s kostelním zpěvem? Nemůžeme a nechceme zamlčeti, že náš ředitel kůru, řídící učitel pan Josef Prokop, věnuje zpěvu chrámovému péči nemalou a vybírá jen zpěvy takové, jež úkonům bohoslužebným plně odpovídají a trvalou hudební cenu mají. Již při svěcení nových varhan překvapil nás pan ředitel kůru krásnou mší, která byla účinkujícími vsorně přednesena a na nás mocný dojem učinila. Též na Boží Hod Velikonoční byli jsme mile překvapeni opět novou krásnou mší, jejíž dokonale přednes na každého dojímavě působil. Vše nejen mší, ale všem zpěvům vůbec věnuje pan říd. učitel pozornost nemalou a vhodné jich užívá. V uslechtilé činnosti této jest podporován pilnými členky našeho zpěváckého spolku „Libuše“, které ochotně zpěvu chrámovému se věnují. Doufáme, že p. řídící učitel ve snaze své setrvá stále a přejeme mu k další činnosti plného zdraví. Pilný posluchač.

Elektrické osvětlení. Pan C. Korbel, majitel mlýna na řece Orlici v Malšovicích, který si ve svém závodě jakožto Malšovických pomoci turbin zařídil elektrické osvětlení pracuje na tom, aby elektrické osvětlení z jeho závodu rozšířeno bylo na blízké Slezské Předměstí a na Hradec Králové v Pospíšilově třídě a ve villové čtvrti. — V Pardubicích již v nejbližších dnech započnou se stavbou elektrárny na osvětlení města. Nedávno konala se v Pardubicích schůze interestů, jichž snahou jest, aby zřízeny byly elektrické dráhy z Pardubic do Bohdaneč, Sezemice, Heřmanova Městce a Chrudimě. — Také v Rychnově n. K. v poslední mimořádné schůzi obecního zastupitelstva bylo elektrické osvětlení města jednohlasně schváleno. Zařízení toto vyžadovati bude nákladu 110.000 K.

Včelařské schůze pořádány jsou včelařským spolkem pro Řibiny a okolí. I. schůze, řádná valná hromada koná se dne 10. dubna t. r. o 2. hod. odp. v Řibinách. II. schůze dne 17. dubna o 2. hod. odp. v hostinci p. Samka v Černikovicích. III. schůze dne 24. dubna o 2. hod. odp. v hostinci „Nebítku“ v Třebohovicích. IV. schůze dne 8. května o 2. hod. odp. v Synkově v hostinci p. Fr. Vilímka. Referáty a přednášky obstará p. K. Pasourek, učitel včelařství. Vstup volný. Přátelé včelařství vítáni. Přítomnost p. t. členů nutná.

Dar. Krupobitím postiženým v Sedmpanech u Dol. Královic daroval vdp. farář Jos. Kousal 25 K.

Hraběcí lázně slatinné v Bělohradě známy jsou široko daleko svými léčivými účinky. Nemalé množství lidí těžce nemocných nalézá zde úplné uzdravení anebo alespoň značné úlevy. Ubožáci, jimž nejmenší pohyb působí nesnesitelné bolesti, kteří bezmocně připoutáni jsou krutou nemocí na lůžko, zbaveni bývají po několika koupelích krutých bolestí, úduh vrací se síla a volnost pohybu, a v době několika neděl vrací se uzdravení ku svému povolání. Rheumatismus, dna, ischias, jež náležitě dnes k nejčastějším a nejoboetnějšíším nemocem, působení zdejších slatinných lázní snadno se vyléčí aneb alespoň značně zmírní. Účinek rašeliny spočívá v jejím chemickém složení, jež právě ve zdejší rašelině autoritami lékařskými jako léčení velmi prospěšné sledováno bylo a vše doporučováno, což také praktické výsledky dokázaly. V krátké době získaly si slatinné lázně v Bělohradě chvalné pověsti nejen po Čechách a na Moravě, ale i za hranicemi; minulého roku byla jim na lázeňské výstavě ve Vídni udělena první cena a právem ražení zlaté medaile. Pobyt zde zpřijemňuje příznivá poloha v rozkošné kotlině na úpatí památného Zvičína. Krajinka okroubená kolemkami lesnatými kopci má velice příznivé poměry klimatické a hodí se velmi dobře za letní pobyt. Městečko samo u nádraží severozápadní dráhy má velmi výhodné spojení na všechny strany. Elegatně zařízenými hotely i soukromými byty je o pohodlí občanstva hojně postaráno. Poplatek za koupele snížen jest dobrotivostí milostivé paní hraběnky pro nemocné kněze o 20 proc. Týdně pořádají se dva koncerty lázeňské kapely, pro niž získán byl jako kapelník vysoce nadaný a široko známý skladatel p. Bohumil Tomáš. Milé jsou procházky ve zdejších na stromoví bohatém okolí. Přístup do hraběcích leaň a obory jest lázeňským hostům povolen úplně zdarma, letním hostům za nepatrný poplatek 1 K za měsíc.

Ve Chvalkovicích bude od 9. do 16. dubna konána sv. missie.

Honba za mandátem. Na místo odstoupilého zem. poslance Kotlanta na Jaroměřsku přihlásila se již celá řada kandidátů: Mladochov Dr. Čížek, advokát z Náchoda, agrárníci: F. Heizler

z Babi, V. Posádlek z Nahořan, J. Rybín z Ujesda, J. Žďárek z Černic, J. Novák z Čáňky; za národní dělníky F. Kovařovic z Náchoda, za radikální pokro-káře B. Malec z Opočna a samostatný kandidát Frt. Udřal. Mluví se též o kandidatuře Mil. Morávka ze Svob. Dvora, J. Kratochvíla z Jezbín a Pražáka z Hofíněvsi. — Bylo by už na čase, aby se mezi námi zakotvila vsorná kázeň národní, bychom nebyli světu darmo na posměch. Nejlépe, aby se zástupci všech osad ve volební oblasti na důvěrné schůzi uradili o vhodném kandidátu, řádném a nezištném pracovníku, který by pak tím ochotněji byl všude přijat.

Z Mříčové. Ze stojaté vody nebyvají nejlepši a že tlak působí protitlak, osvědčuje se i v životě náboženském. Má-li církev v krajinách smíšených a k tomu ještě socialismem a spiritismem prostoupených mnoho odpůřů, má na druhé straně k své opoře katolíky celé a rozhodné, kteří jsou ochotni i s malá obět přinést. Tak nemine ku př. téměř roku, aby na osadě mříčenské, jež nleží k smíšeným, nebyla podniknuta sbírka na výzdobu chrámu Páně; na svátek Zvěstování Panny Marie posvěcena byla socha P. M. Lurdské a spolu Boží hrob, zhotovená se vzácným uměleckým vkusem nákladem 600 K od firmy bratří Bušků na Sychrově. Případné kázání měl a s ochu pověřil poutník lurdský Th. dr. dp. Loskot.

Z Bělohradu. Při blízkém filiálním kostelíku na Byšickách byly znovu zřízeny kapličky kamenné křížové cesty; přispěly k tomu a nevšední ochotou zdejší dámy, zvláště pak největší zásluhu má o to starosta p. Vlach, který k znovuzřízení dal podnět a s místním občanstvem o řádné a důkladné provedení se postaral. Křížovou cestu slavně vysvětil vldp. vikář J. Sehnal za assistance místního duchovenstva a veliké účasti zbožného lidu. — Naši P. T. ochotníci sebrali dne 4. dubna Šubrtovo „Drama čtyř chudých stěn“ a podali nám tím nový důkaz své pily a pravého porozumění pro uslechtilou zábavu. Hřímavý potlesk, který po každém jednání křidili, byl jim zajiště dostatečným důkazem, že své úloze čestně dostáli.

Z Liboměřic. (Spolek sv. Boniface a záložna Raiffeisenova). Čítávám dávanou nám sem od dp. faráře našeho „Obnovu“ a mohu říci, že ji čtu rád, ale od nás dosud nedočel jsem se tam ničeho, ačkoli dosti časem zpráv by se tam hodilo. Tak o zkvětajícím u nás spolku sv. Boniface, který jak za to mám, kolem 40 členů platíci a nyní, když i 60 odběratelů „Kříže“ a „Marie“ zaplácáno bylo, již sto členů čítá — a jeden hlas mezi členy sv. Vojtěcha slyšeti jest: „Takového listu bylo v naší smíšené farnosti dávno třeba, teď poznáváme naši sv. víru náležitě, teď víme, která církev je pravou církví Kristovou určitě! — Než nejen o duchovní statky máme postaráno, ale i o vesdejší blaho naše bylo tyto dny pracováno. Dne 25. března t. r. konala se odpoledne u nás v Liboměřicích, v hostinci p. Čenka Pilaře, protože v Licibovicích, kam přifaeni jsme, vhodné místnosti k tomu není, ustavující a první valná hromada za účelem založení společenství a záložního spolku dle vzoru Raiffeisenova. Schůzi svolal náš dp. farář, který již minulého roku myšlenku tuto v naší farní osadě zvláště při přátelském rozhovoru, po křesťanském cvičení po obcích horlivě rozšiřoval a o její uskutečnění se také nyní postaral. Do schůze nad očekávání čestné navštívené dostavil se na žádost dp. faráře od Ústřední jednoty českých hospodářských společenstev vyslaný úředník p. Ant. Děták z Prahy. Dp. farář navrhnul pro tuto valnou hromadu za předsedu našeho váženého obecního starostu pana Josefa Pilaře, člena okresního výboru a statkáře z Křižanovic, který, vida všeobecný souhlas a návrhem tímto, čestný tento úřad také ochotně přijal a zahájiv schůzi a jmenovav zapisovatele a čitatele hlasů, počádal pana Ant. Dětáka, aby přítomným potřebný výklad o zařízení a správě spolku podal a čeho třeba laskavě vysvětlil. — Vldp. řečník promluvil v delší důkladné řeči „o potřebě a způsobu vzdělání rolnictva, o podpoře rolnictva družstvy, a o zakládání záložien, jako provozovacích pramenů“. A hle výsledkem jeho řeči bylo, že se přihlásilo ihned za členy 35 účastníků schůze, kteří, schválně čtené a vysvětlené statovy, vykonali ihned volbu představenstva, dozorců rady a pokladníka. Za starostu představenstva zvolen byl zmíněný již předseda schůze p. Josef Pilař z Křižanovic, do dozorců rady dp. farář a za pokladníka, p. učitel Josef Polák, který sobě v Licibovicích loni svůj dům postavil. Jednomyslnost, jakou celý průběh voleb ukázal, může býti zárukou zdárného působení nového spolku. Pán Bůh radí dáti oběma spolkům, jak sv. Bonifáce tak i Raiffeisenova hojně svého požehnání! — Josef Sedlák, místní starosta v Liboměřicích.

Také národní dar. V sev. Čechách je továrna na sušitkování ovoce; idealisté, jako já, kupovali as před 10 lety akcie tohoto podniku, jímž měla býti poslána jednak naše posice na rozhraní německo-českém, jednak mělo býti ukázáno, že netřeba nám kupovati drahé druhy ovoce, zavazování a ovocné likéry z ciziny, ješto vše to můžeme mítí doma. Jak se deset let v tomto národním podniku hospodařilo, patrně z toho, že akcionáři nejen že dividend neviděli, ale i 50% původní ceny na akciích stratili. A tento národní podnik, který svým větitelům dividendy dluhuje, uznal za svou národní povinnost, poslati Mošnovi k jeho jubileu koš líkérek. Všechna čest Mošnovi — ten však a naši věci nemá co dělat a kdyby věděl, jakou líkéрку pije, ta by mu jistě nechutnala. Nejdříve byt svým povinností práv, platit dluhy a pak dělat teprv presenty. Dělat je však z cizího, to dovedl Ort, Drosd a ti ostatní také. Dar zadluženě třebenické továrny — ač má cenu nepatrnou — vyjímá se ne jinak, než Ortova tisícovka na Husův pomník. Kdy začneme být již jednou solidární a kdy necháme hloupých flanců?!

Z Kolína nad Labem. Divoká vřava, v níž královské naše město tonulo od několika měsíců, konečně utichá posvlna sice ale přece znatelně. Strana mladočeská vidouc, že osoba purkmistra Křížky vady větší budí v občanstvu odpor, obětovala ho a to možno říci bez bolesti, protože sama vnitř byla pře-

svědčena, že jí dávno nenáleží, ač zevnější náter mladobýsky mu zůstával. Odchodu jeho aš na mladobýsky „Kolínské listy“, orgán jím podporovaný a realistickou „Českou Stránu“ a „Čas“ nešel nikdo, leda ještě kutnohorské „Podvysocké listy“, které kdo ví za jakou příčinou dívají se na brejle realisticko-evangelických snad odtud známým pámem jím nazasovanými. Spolu s Kříčkou odchází i jeho odpárce, který nebal se zvednouti bosonohu mu rukavici stranou evangelicko-židovskou — Dr. Šil. Aby jak tak svěděl odchod býv. purkmistr Kříčka oslatil, zaplavil všechny denní i okolní krajině listy soukromým odvoláním Šilovým a aby odvolání to hodně vydalo kalafunových blešků, přispěchal na prádu i nový purkmistr Dr. Jelínek osvědčením, že vytištěné odvolání souhlasí s originálem. Patrně bojí se, že by tomu Kolínák žádný nevěřil a proto hraje si na notáře. Změnou na purkmistrovském stolci nastala změna i v radovství a tak vynesen byl na místo prvního radního šid Dr. Podvisek. Po malou stane se naše královské město pověstným konkursovatřím. Koluje tady podatečný vtíp: V Londýně mají purkmistra lordmayora, v Kolíně zas přý fuchmajora. Má tím být vyjádřeno smýšlení nynější hlavy města za dob studentských a jak některé listy psaly, i za působení jeho v sousedním městě. Zdá se, že svobodomyšlná strana dodělává úplně a že Kolín, který reprezentován jest poslanci směru radikálního, co nejdříve podotoupí stejnou změnu i ve vnitřní své reprezentaci. Nemohlo být ani jinak při tak malicherných a neupřímných vůdcích. Pro nás katolíky znamenaly dosud vedené zápasy zmatečný pokrok k probuzení sebevědomí, které dlouho dušeno bylo.

Z Kutné Hory. Ohlášena výstava umělecko-průmyslového muzea ve Vídni odbyla se ve dnech svátků velikonočních a vzbudila dosti čilý zájem. Bohužel, že ještě ne takový, jaký by zasluhovala tato tak důležitá událost. Není ještě stále dosti porozumění mezi naším živnostnictvem a mnohý, který po straně láteří na shnilé poměry, zůstane seděti doma i když mu takřka až na sám práh přinesou nové vzory, nové myšlenky. Snad mladá generace bude už čilejší a naše řemeslnická škola učiní jistě v té příčině vše, co bude v její moci. — Stojatými vodami kulturního života zdejšího chtěly pohybnouti přednášky o slavnosti Komenského proslavené Dr. Drtinou a Dr. Čalou. Než i tu účast byla na Kutnou Horu trochu příliš posláblá. Ještě že ptišla krásná pleť a učitelstvo z okolí. — Nemalý rozruch způsobila zpráva o onemocnění všemi ctěného a milovaného p. arciděkana monsignora Vorlíčka. Bohudík nejhorší krize jest již přestálá a dá Bůh, že dočká se tento pro renovaci kutnohorských památek nesmazatelně zasloužilý pracovník ještě hojných dnů pohybného štítu a že s jarním sluníčkem přibude mu v brzku hojně sil, takže bude moci v dávné svědění obcovati koruně svého životního díla, posvěcení nádherného chrámu sv. Barborského. — Dle zprávy zemského výboru má být počato se stavbou tratě Kutná Hora—Zruč dne 1. srpna. Výkup pozemků jest již proveden po celé trati projektované.

Z Podvysocka. Jako jinde i u nás vede se boj mezi rolníky a cukrovary. Cukrovary nabízely tak bidnou cenu za metrický cent řepy, že rolnictvu nebylo možno přistoupiti. Odbočka řepařské jednoty, v níž soustředěn jest hlavní kmen dodavatelů řepy, vydala beslo nepovoliti a tak budoucnost rozhodne, kdo zvítězí. Dle posledních zpráv v některých obcích nabízely cukrovary 96 kr. a 50%, tisků ovšem s dodáním na místo určení, v jiných však nabídky své ani nepřednesly, domnívajíce se patrně, že rolnictvo musí přijíti samo. Zle se vede těm, kteří loni uzavřeli příliš brzy smlouvu za nízkou cenu a kterým pak cukrovary něco přidaly s podmínkou, že letos sázejí musejí za každou cenu. Tam dle dolehu dává se 65—75 kr. dle vzdálenosti. Nebudou-li podmínky rolnictva splněny, obmezí se toto při sázení řepy úplně a pole připravená pro řepu osejí jarní pšenicí, ječmenem a pod. Ptlá bychom rolnictvu našemu, které musí zápasiti na všech stranách s tou známou třetí rukou, aby se mu podařilo zlomit její nadvládu. Ovšem třeba k tomu svornosti a upřímnosti a té ještě se stále v řadách našich nedostává.

Z Čáslavě. Nové obecní zastupitelstvo, jak se zdá, odhodláno jest všimati si hlouběji sociálních poměrů, než jak dosud bylo zvykem. Aspoň usnesení o stavbě levných bytů dělnických při posledním zasedání zdá se k tomu poukazovati. Každý nepředpojatý uvítá zajištění tento krok s plným uspokojením a lze doufati, že město jedenkrát na tuto dráhu se odvážlivě neoustupí více zpět. Ze mezi dělnictvem bude přivítán plán tento s radostí, dá se mysliti. Bude tím nejmenší a nejzávažnější podřata štvavá činnost samozvaných vůdců dělnictva občas se v městě produkujících a své rozumy v podobě přemrštěných a lživých útoků v pražském orgáně proti městské radě a jednotlivým členům ob. zastupitelstva uveřejňujících. — Učitelský seminář na čtyři ročníky doplniti hodlají evangelíci zdejší a sice tak, aby byly dva ročníky pro dívky a dva pro jinochy vědy střídavě. Proto pomýšlejí také na stavbu nové budovy nebo mají úmysl dosavadní budovu c. kr. gymnasia pro tyto účely od města zakoupiti neb vyměnit za budovu starou, které by město mohlo použiti k rozšíření tržiště. — 10. dubna budou se naši ochotníci rehavizovat nymburským v tamějším divadle Rydelovým dramatem: Na vědy. Pokud můžeme dle zdejší souhry souditi, obtoji čestně a nymburské i okolní občanstvo nebude litovati, když jim věnuje pozornost a návštěvu. — Téhož dne pořádán bude ve zdejší Dvořkové divadle koncert mistra J. Buchtele.

Z Golč. Jeníkova. Tělocvičná jednota „Sokol“ odhodlala se letos věnovati své síly širšímu občanstvu a to řadou vzdělávacích přednášek, z nichž obzvláště se zaměřovala přednáška Dr. Halíka z Nám. Brodu, v které nebal se přiložiti šhavé železo k ranám našeho duševního a mravního života venkovského. Potíral sobectví, lenost, pecivalství, rozmařilost, pijáctví, karban, hříšnou shovívavost rodičů k nemravům dětí, rozmařenost atd. Zlatá slova, jen aby měla výsledek! Bude-li se bráti jednota naše i dále tímto měrem, vybírající temata přednášek tak krásná, bude a ní každý upřímně smýšlející.

Pětadvacet let spisovatelské činnosti Fr. Jiřího Košťála, faráře ve Skuhrově. (Dokončení). Zvěrný profesor Dr. Pohl nazýval Košťála „naším diecéním humoristou“. A K. také v různých časopisech podal celou řadu humoresek, o něž svého času zajímal se i redaktor „Zlaté Prahy“ F. Schulz. Zvláště mimo časopisy podávalo „Veselé čtení“ jeho humoresky po dva ročníky téměř v každém sešitu. Zle také dostalo se K. . . . ovi čestné první ceny. Mimo „Vlašt“ přinesly balietristické práce jeho „Zibavné listy“, „Vesna“, „Paloček“, „Nový Paloček“, „Veselé listy“ a jiné. Všechny časopisy, do nichž svým časem přispíval, je na 30. Feuilletonu uveřejnil kolem 800. A přispěvků do různých kalendářů na 40. — Mnoho prací jeho otiskly i české listy v Americe. Vedle feuilletonů řadu úvah i úvodních článků uveřejnil v různých listech. Jeden český poučný článek z 1882 přeložil i sám Skuhrovský a dal jej v čelo listu svého „Tribune“. Roku 1898 v č. 26. „Katolických listů“ „K opravě spravedlivějších poměrů při obzavování beneficií“ se značkou . . . L . . . uveřejněný úvodní článek, který vzbudil ve veřejnosti kněžské i neknižské značnou pozornost a souhlas, je z pera skuhrovského faráře K. V této záležitosti podal on i úvahy do „N. Politiky“ a „Českého Východu“, kterážto list přinesl nejvíce časových úvah a článků z pera jeho „A vedle „Čecha“, „Kat. listů“ i „Večerní noviny“. Z příležitosti spisů uveřejnil jeho práce „Sokol od pomezí“ (Nové Město 1887), „Rodnému městu“ (Solnice 1887), „Památník Radhoště“ (Praha 1888), „Pomněnka na Hradec Králové“ (Hr. K. 1892), „Pelciř almanach“ (Rychnov 1893) a „Almanach bohoslovců“ (Hradec Kr. 1898). Samostatně vyšly: „Časy Boží“ (Brno), „Pantáta Troustil“ (Praha, rozebráno), „Z našich hor“ (Praha), „Na zdar Matice“ (I vyd. Skuhrov, II. Praha), „Studentský kousek“ a menší práce dramatické (Praha), „Z dějin rodného kraje“ (Rychnov), „Páni a horáci“ (Praha), „Z našich hor“ (II. část, Brno), „O Jesliček záti láska“ (Praha), „Hluchoněmý“ (Hr. Králové), „Za vpádu Bedřichových“ (Praha), „Věrný čeledín“ (Hradec Kr.), „Z ozvučel doby“, k nimž druží se řada povídek po různu vydáných o sobě (Praha), „Časové obrázky“ (Slavme slavné Čechů slávu, dřív však sobě vzdejme chválu — Praha), „Tři obrázky z našich hor“ (rozebráno — Praha). Leč K. pracuje i dále. A to dokazují četné povídky a humoresky uveřejněné v časopisech a kalendářích na rok 1904. A to dokazují i jeho „Obecní sirotci“ a nové horské obrázky v tisku pro letošní rok. A má pohotové i práce na chystané sbírky „Z úsměvu hor i podhoří“, II. část, „Za vpádu Bedřichových“ a „Čty a obrázky z doby roboty“. — Zasluby Košťálovy ocenil Ottův „Slovník naučný“, Bačkovského „Přehled písemnictví“, „Veselé čtení“ (podobizna), „Národní album“ (podobizna) a již zmíněný kalendář „Vlastenecký Poutník“ (podobizna). Mnohých udáží ze životopisu od V. Špačka použito i v našem přehledu. Fr. J. K. pracoval a pracuje též v oboru posvátného řecnictví. Jsa populárním kazatelem podal mnoho řečí svých duchovních i tiskem v „Posvátné kazatelně“, „Pastýři“, „Rádci“ duchovním a v „Kazateli“. V oboru řecnictví vlasteneckého promluvil řadu řečí slavnostních v besedách ve Skuhrově, v Solnici, Kvasincích, v Lukavici a v severočeských odborech v Dobrušce, na Lomech a jinde. Roku 1887 byl duší (pokladníkem) Družstva pro zřízení pamětní desky spisovateli a buditeli M. Silorádu Patrčkovu v Solnici. A byl duší tohoto družstva i tak, že ze svého zaplatil i deficit slavnosti té v obnosu 51 K 86 h. Působil též jako delegát pro okresní národopisnou výstavku v Rychnově n. Kn., do níž vedle dosti cenných předmětů z doby staré uchovaných a po celé řadě skuhrovské sebraných poslal „Pověry a pověsti“, jakož i „úselví a přísloví“ ze Skuhrova a okolí. Pro tuto činnost, jakož i literární práci týkající se Rychnova a okolí byl jmenován členem Musejního spolku „Pelciř“ v Rychnově n. Kn. Jak V. Špaček o Fr. J. K. . . . píše, je též mužem povahy skromné, tiché, nevýbojné, jež vyruší z poklidu však vždy, když děje se co na přikopí víry, národnosti a — spravedlnosti. V tomto posledním ohledu nazýval ho zvěrný farář častolovický Potěhník „naším Aristidem“. Je stejně rovným a spravedlivým ke všem. Jako je sám literátem, tak i vůbec podporuje literaturu a české čtení. Je již téměř po 23 let knihovníkem a správcem farní knihovny pro český lid ve Skuhrově. A do září roku 1881 do září 1903 rozšířil 32.264 českých knih 28 180 vypůjčovatelům. — A V. Špaček při tom dří o Košťálovi: „A při všech těch pracích charakterisuje jej šlechetná snaha, aby všem mohl být vším“. Na sebe a pro sebe pamatoval a pamatuje skuhrovský farář — nejméně. V. J. St...

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Is dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příhopec.

Katolické kněžstvo a kultura. Prý největším škůdcem pokroku a vzdělanosti jest katolické kněžstvo. Tak hlásají židovsko-socialistické listy bez přítrže. Toto soustavné lhaní omámilo leckde náš lid tolik, že se ani po nejbližším okolí neohlédne, aby se přesvědčil o pravém opaku. Na př. kdo chce trochu poznati čistou dušičku takových církví nepřátelských listů, zeptá se, proč při tolikých útocích proti „zpátečnickému“ katolictvu židovské a poživostlé listy nikdy nezavadí o zpátečnictví židů a proč tolik nálo mohou mluvit o nesobecké, vzdělávací snaze některého žida. Na př. tábule pravdu nikdo nepopře: kam přišla již v „temném“ středověku katolická církev, zakládala university a při každém klášteru školy normální. Kam však i nyní, v době pokroku, přichází žid, tam se zakládají kořaly. — Dnes obce zvláště kněžstvo na to, jak obrovské obnosy jen v Rakousku kněžstvo věnovalo na studijní

nadace. Úřední státní měsíčník uveřejňuje následující výťah z úvahy dra Ferd. Schmieda o nadacích, které kněží založili:

Země	počet stipendií	roční obnos stipendií	kapitál základní
Čechy	370	49 376 zl.	1,487,176 zl.
Morava	270	18,079 „	490,669 „
Slezsko	83	3,392 „	69,306 „
Dol. Rakousy	147	26,090 „	552,640 „
Hr. Rakousy	69	11,156 „	352,340 „
Solnohrady	89	18,048 „	327,910 „
Stýrsko	121	16,340 „	400,138 „
Korutany	42	3 561 „	86,648 „
Krajina	137	9 652 „	249,049 „
Terat	49	6,742 „	164,872 „
Grorice a Gradisko	9	591 „	19,710 „
Istrie	1	84 „	2,145 „
Přímof	59	6,417 „	186,227 „
Tyrolsko	146	18 628 „	455,411 „
Vorarlberg	92	4,996 „	131,426 „
Halič	329	42,854 „	917,981 „
Bukovina	6	826 „	14,490 „
Dalmacie	89	11,435 „	384,013 „

Tedy statistika nás poučuje, že jen v Rakousku uložilo kněžstvo za heslem pokroku na nadace 6,292,301 zl. a že 1943 studijních dostává jako roční výnos ze základních kapitálů 231 668 zl., čili skoro půl milionu korun. A tak velká suma jistě jest vzdělávacím snahám lepší podporou než řemeslné fráze o zpátečnictví církve. Bylo by dobře srovnati statistiku nadací kněžských s výpočtem nadací založených stavy jinými. A ještě lépe by bylo zjistiti, kolik studijních nadací založili v Rakousku židovští milionáři. — Tomu se ovšem pranic nedivíme, že právě mnozí z těch, kteří za kněžské peníze vystudovali, nemají nic pilnějšího na práci, než ohlupovati lid frázemi o katolickém zpátečnictví.

Největším švindlem dvacátého století nazývá „Čas“ jeskyni v Lurdech. Tohle se ovšem lehkotě, ale těžší věcí jest dokazovat. „Pravdomluvný“ Čas takhle elegantně odbyl Lurdy už několikrát, ale posud nepodal k svému tvrzení ani jediného dokladu. Takovými pausálními zdvořilostmi — bez realistického podání důkazu — kopá Čas do katolictva přechasto. Nuže tedy, ctihodný Čase, vydelejší si těch stále nedotknutých 30.000 franků, které jsou uloženy pro toho, kdo dokáže, že se v Lurdech páchají švindly! Pomohlo by ti to znamenitě. Nemusil bys pak k vůli insertům a abonentům nositi tak otavšené značku židovskou; mohl bys si zahráti na lepšího vlastence a získati u národu větší důvěru k svému komediantství. Kdyby takhle některý zednářský list francouzský mohl dokázati, že fráze proti Lurdům troušené jsou pravdou, ó jak by Čas horlivě na úvodním místě překládal výtěsky zednářského zkoumání! Snad by ve spěchu zapomněl na čas vystřihovati ze socialistických listů prohané pomluvy o katolických kněžích z Kanárských ostrovů, Nového Zélandu a severní točny. Ale vřelé přání „milovníka pravdy“ nechce se nijak splniti. Nepořídili proti Lurdům nic nejprohanejší liberálové, kteří již za života Bernardetty slídili všemi pěti smysly po nějakém podvodu a proti návěstníkům Lurd nášili uživali. Nepořídili posud nic celé zednářské výpravy, které neustále čenichají po nějakém odhalení. Pověstný Emil Zola slídil neobyčejně pečlivě. A když nemohl proti Lurdům nic věcného a pravdivého napsati, přebásnil si své zkušenosti s takovou okatou prohaností, že nestranní znalci Lurdských poměrů při veřejné debatě hravě do očí Zolovi dokázali, jak hanobně lže. — Vyskytl se nedávno francouzský inženýr, který vhodil do světa frázi, že voda lurdská jest vedena k jeskyni umělým potrubím. Rozumí se samo sebou, že i naše židovské a helvetské listy zprávy o tom „objevu“ za tepla do světa rozhlašovaly. A my jsme se sami divili, jak byli ti liberálové ve Francii bláhoví, že při pronásledování Bernardetty, při šíleném napadání Lurd nepřáli na tak jednoduchý prostředek: — místo nášlostí dokázati švindl věcným důkazem o umělém vedení vody zvláštním potrubím. Jak to přišlo, že teprve po tak dlouhém čase tuhle věc jeden zednář vyzkoumal? — Ale nastojte! Najednou naši nepřátelé ve Francii i v Čechách ztichli. Byla totiž vypáena velká peněžitá odměna pro pana inženýra, dokáže-li svoji pomluvu. A pan inženýr nic. — Že o tomhle obratu židovské listy ani nepřiply, tomu se ovšem žádný katolík diviti nebude. A že nepřátelé církve shánějí dále usilovně pomluvy nové, to se ani připomínati nemusí. A neďař-li se jim ani letivá pomluva, aspoň pausálně odeuzují.

Židé v Rusku. Židé jsou v Rusku živlem nespolehlivým a nebezpečným. V tom smyslu ruský ministr Plehve odpověděl židovské deputaci, která si mu stěžovala na utiskování, žádajíc pro své souvěrce četných výhod. Ministr pravil: „Jest nepravno, že by car nebo já pokládal židy za plémě nižší, naopak, nám jsou židé plemenem povýšeným. Kdybychom židům dovolili, aby větším počtem nežli dosud účastnili se universitních studií, strhli by k sobě všechno a vládli by nám — to by však nebylo spravedливо, aby většinu panovala menšina. S bolestí jsem se přesvědčil, že židé jsou nejen revolucionáři, ale že svádějí i k politické vraždě. Mého předchůdce zabil Balmašev, na knížete Obolenského střelil sice křesťan, ale židé ho navedli. Židé prohlásili nám válku v zahraničním tisku — každá válka vyžaduje oběti. Přes to přese všechno vláda je ochotna zlepšiti hmotné postavení židů, ale velice pomalu a postupně. O rovnoprávnosti ať židé ani ve snu neasí, neboť kdybychom dnes dali židům rovnoprávnost, máme tu zítra nové události kyšinevské a homelské.“

Papežské vojsko. Sr. Otec Pius X. opravuje vnitřní poměry ve Vatikáně. Nyní došlo i na papežské vojsko, které po 20. září 1870, kdy Pius IX. o své území byl oloupen, jest více méně bezpředmětným. Garda šlechtická snížena bude ze 68 na 46 mužů, garda čestná ze 260 na 120; garda švýcarská zůstane v síle dosavadní, kdežto papežské četnictvo, hlídající všechna prostranství Vatikánu, bude o 40 osob rozmnoženo. Vojsko papežské bylo již po roce 1870 značně zmenšeno; nynější změny ukazují značnou úsporu ve výdajích papežského dvoru.

Neuvěřitelné. Časopis „Práce“ píše: V jiho-východních Čechách mnoho dělníků takto snídá: Koupí kofalku, nalejí do mísy, přilejí trochu vody a nadrobí chléb a láteč celá rodina snídá. Po snídani si libují, jak to hřeje v žaludku. Dětky pak buď zcela nebo napolo opilé přijdou do školy, kde ovšem brzo usnou. Mnohá matky i dětem v peřině dávají kofalku, aby spaly. Nic jiného toho příčinou není nežli brozná lenost, která přetáhá ženě uvaření třebaš prostou, přece však nějakou snídani. Dále jest to znamením mravní pokleslosti a neuvědomělosti a bídy hmotné. Na tyto kraje by vzdělanci měli obrátit svůj zřetel.

O národnosti a náboženství. Frt. A. Slavík podává ve 4. čísle Vlčkovy „Osvěty“ pěknou studii z dějin čes. exulantů a emigrantů v Německu. Ze statů této vyběráme několik myšlenek. „O nynějším hnutí, t. zv. „Pryč od Říma“, vlastně od Rakouska a proti národu českému, jedná se mnoho slovem a tiskem z různých stran a spojuje se přímo i s otázkou národnosti a politickou, všenněmeckou. Hledíme-li na to vše a na minulost naši v XVII. a XVIII. stol., vidíme, že se děje něco podobného jako tehdy. Posvátného náboženství zneužívá se k sobeckým účelům politickým a národním. Zvláště některé úkazy při tom jsou podobny neb i stejny, jako se děje zejména v první polovici XVIII. stol. za posledních let císaře a krále Karla VI., otce Marie Terezie. Tehdy s vědomím a na útraty krále Bedřicha II. agenti prusští, mezi nimi také někteří z českých vystěhovalců, i sami dva evangeličtí kněží z Berlína a z Husince v pruském Slezsku působili k tomu, aby v okolních zemích, hlavně v Čechách a na Moravě, tajně evangelíky „probudili“, od katolického náboženství odvrátili a přemluvili je, aby se vystěhovali „pro svobodu svědomí“, vlastně ale aby i tím bylo Rakousko oslabeno a Prusko oslabeno. Čeští exulanti v XVII. stol. opouštějíce pro náboženství svou vlast a všechno v ní, doufali, že v sousedních zemích evangelických budou moci podle své víry žít a v mateřské řeči Bohu sloužiti. Sklamali se. Jako nechťela katolická vláda v Čechách a na Moravě trpěti jiné víry nežli katolickou a výmínečně židovskou, tak nechťeli luteráni v Sasku trpěti ani reformovaných evangelíkův, ani českých bratří, leda by opustili svou víru a přistoupili na víru jejich. Podobné zkušenosti jako exulanti nabýli také v XVIII. stol. emigranti čeští v Sasku a Prusku. Usazovali se nejvíce buď v osadách, kde byli potomci českých exulantů, zvláště v Horní Lužici, nebo zakládali nové osady tam nebo v Berlíně a v okolí a v pruském Slezsku, zvláště za krále Bedřicha II. Aby se agitace v Čechách a na Moravě vydatněji prováděla, „probuzení“ se mezi tajnými evangelíky spíše dávalo a vystěhovalcům se přisvědčovalo, konaly se sbírky na př. v Holandsku, ve Švýcarsku (přes 5000 tolarů), r. 1754 „generální sbírka kostelní a domovní“ v pruském Slezsku a j. Placení agenti prusští sváděli lid, aby se vystěhoval, slibovali mu svobodu svědomí, pozemky k usazení, volnost osobní. Mnozí jim uvěřili, šli s nimi — ale byli sklamaní, zaprodáni. Neuvědomití svůdcové jejich dostávali odměnou „douceur“ za každou rodinu až 5 tolarů, nebo český kazatel Blanický v Husinci, dříve od Jeho Veličenstva slibený plat 500 tolarů za české rodiny kolonistů v Bedřichově Hradci ve Slezsku; vystěhovalci pak zkoušeli mnoho bídy, hladu, zimy, útlakův a snižování; dostali (jak jeden z nich r. 1759 napsal otci svému do Čech) „kámen místo chleba... Neuvěřte nikomu, necht' Vám dosti chválí; je to podvod“)

Z právní praxe. Soused A svádí ze svého pole vodu na pozemek souseda B, který leží níže, ač voda může sváděti jiným směrem. Tím povstává sousedu B veliká škoda, neboť po celé léto bude na tom pozemku mokro. Jak se proti tomu ohraditi? Dle vodního zákona není oprávněn majetník soukromý užívati vody tím způsobem, aby se tím na újmu práva někoho jiného voda znečišťovala, aby cíl pozemky zaplavovala, nebo zbahňovala (§ 10. Hš. vod. zák.). V tom ohledu podá se žaloba k okres. hejtmanství. — Soused A má louku, kterou teče potok, zároveň louka souseda B protékající. Strouha v louce souseda B jest již příliš zanesená a zarostlá, tak že voda z louky souseda A nemůže odtékat. Následkem toho na jaře a při deštivém počasí bývá veliký kus louky A potopen, čímž se mu škoda děje. Soused A napomínal souseda B, aby strouha ve své louce spravil, ale on uposlechnouti nechce. Jest možno souseda ku vyčištění strouhy přinutiti? Vedle § 11. vodního zák. není majitel doložšího pozemku oprávněn překážeti, aby voda v potoku na škodu pozemku hofejšího přirozeně odtékala, a jest tudíž povinen starati se o přirozený tok vody též řádným vyházením potoka (strouhy). Trpí-li takovýto opomenutím souseda škodu, musí podati naň A žalobu u okres. hejtmanství. Poněvadž věc ta jest důležitá, jest nutno ku provedení právního přístupu. — Z panického rybníka (obecního) teče voda stroubou, dílem soukromými, dílem panickými lukami. Mohou tyto soukromníci v tom dílu, kde voda jejich pozemkem teče, té vody na zavlažování svých luk použiti? Podotčeno budiž, že voda po zavlažení těch pozemků teče zase do stoky, odtamtud pak do řeky. Na tento případ odpovídají tato ustanovení vodního zákona českého ze dne 28. srpna 1870 z. z. čís. 71.: § 11. Majitel pozemku nesmí přirozený odtok vody po jeho pozemku tekoucí na újmu dolního pozemku libovolně měniti. Ale ani majetník doložšího pozemku nemá práva překážeti, aby voda taková na škodu hofejšího pozemku přirozeně odtékala. § 12. Voda, kterou majetník pozemku z vodstva soukromého odvedl a jí nespotečboval, budiž prve, než přijde na pozemek cíl, vedena nazpět do původního řečiště, ležící by se jiným odvedením vody takové ostatním majetníkům práva k vodě majícím škody neučinilo. Jestli tedy voda při vstupu z luk soukromníků do luk panických nebude změněna ani co do jakosti, ani co do výšky nebo toku, mohou soukromníci vody ku zavlažování svých luk použiti. (Právní poměry sousedů)

Fary v Čechách dle jazyka. V arcidiecési pražské jest 368 českých, 192 německých a 84 smíšených far; v diecési královéhradecké jest čes. far 350, německých 91, smíšených 31; v litoměřické diecési jest 98 českých, 316 něm. a 28 smíšených farností; v budějovické diecési jest farností českých 278, něm.

100, smíšených 40. V celých Čechách jest tedy českých far 1094, něm. 699, smíšených 133.

70 protestantských pastora v Londýně vrátilo se do církve katolické. Vůbec v Anglii lze pozorovati veliký sklon ke katolicismu. Měsíčně vrací se Angličané průměrně na 3000 do církve katolické.

Obrazy z dějin ruských od Ed. Valečky. Na 488 stránkách velkého formátu vypsány tu velice poutavě od počátku do konce dějiny politické, kulturní, literatury i národohospodářského vývoje Ruska s hojnými ilustracemi. Brožovaný výtisk stojí 10 korun — Ať není knihovny, v které by „Obrazy z dějin ruských“ scházely, tím pomůže také naše veřejnost jednou pro vždy z tisku českému nakladateli, jenž ve štítu svém měl vydávati jediné důkladné, vážné a mravního obsahu díla, ačkoliv při mnohých citelně „pohofel“. Rychlá pomoc dobrou dvojnásobným. Adresa Eduard Valečka, nakladatel v Praze, Štěpánská ulice č. 26.

Katol. spolek českého rolnictva na Moravě má 4200 členů. V uplynulém roce pořádal 46 schůzí a sjezdů a na 15 schůzích účinkoval. Provedena též organizace obecních důvěrníků, která čítá přes 700 obecních důvěrníků. Spolkový časopis „Selský Obzor“ tiskne se v 5000 exemplářů. Spolek zprostředkoval nákup umělých hnojiv, jejichž zakoupeno 17 vagonů. Rolnictvo tím ušetřilo přes 1000 korun, které by se byly octly v kapsách agentů. — Dne 26. března konal se v Brně za příležitosti výroční valné hromady manifestační sjezd katol. rolnictva z Moravy. Slavnostního lesku dostalo se valné schůzi přítomností J. B. M. Dr. Fr. Bauera.

První český hudební svátek v Praze na Hod Boží velikonoční, pondělí velikonoční a pak v úterý byl v pravdě velkým svátkem českého pěvecstva a přátel české hudby. Velké koncerty večerní, při nichž skvostně předneseny skladby českých mistrů zvláště Smetanovy. Dvořákovy a Bendlovy přímo elektrisovaly. Pěvců účinkovalo přes 2 tisíce, ork. estr. čítal na 150 sil. Obecenstva se při každém koncertu shromáždilo daleko přes 6 tisíc. Ke slavnosti zavítali též 2 vyslancové města Paříže. Z dirigentů vynikali zvláště O. Nedbal a prof. Truneček. Touto slavností ukázal národ český celému světu sílu ducha svého v práci, v umění. V první den ráno konal se na staroměstské radnici sjezd pěvecstva československého.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 2. dubna 1904. 1 hl. pšenice K 11 30—13 00, žito K 9 00—9 60, ječmen K 8 30—10 30, oves K 5 70—6 30, prosa K 10 00—10 30, vike K 9 00—9 20, hrachu K 18 00—26 00, čočka K 24 00—26 00, jable K 20 00—20 00, kroup K 18 00—40 00, brambor K 3 70—4 00, jetelového semene červ. K 60 00—80 00, jetelového semene bílého K 100 00—104 00, jetelového semene švéd. 00 00—00 00, jetelového semene rus. 50 00—54 00, máku K 28 00—30 00, lněného „...“ K 24 00—26 00, 100 kg. žitných otrub K 12 00—00 00, pšenic. otrub K 11 00—00 00, 1 kg. másla K 2 40—2 50, 1 kg. sádla vepřového K 1 68—1 92, 1 kg. vepř. K 0 18—0 20, 1 vejce K 0 06—00 00, 1 kopa petržele K 0 00—00 00, 1 kopa kapusty K 4 00—5 00, 1 hl cibule K 7 00—8 50, 1 kopa droh. zeleniny K 0 50—3 00, 1 pytl mrkve K 2 00—3 00, 1 kopa zelí 0 00—0 00, 1 hl hrášek K 00 00—. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 2. dubna 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 48, žito 94, ječmene 18, oves 422, prosa 0, vike 47 1/2, hrachu 2, jable 00, kroup 8, jetelového semene 22 1/2, lněného 30, máku 0. 2) Zeleniny: zelí 0 kopy, kapusty 18 kop, cibule 20 1/2, hl, droh. zeleniny 74 kop, mrkve 13 pytlů, brambor 326 hl, cerele 0 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepř. 10 kusů, podsvinčat 454 kusů, kůnat 160 kusů.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pasíř a císař

V PRAZE-I., ulice Karlovy Světlo číslo 19.

Dílna hostinských nádob a umělých prací s kovu.

Vaše Blahorodí!

Kalich s patenou řádně dobel. Vaše Blahorodí ubezpečuji o úplné spokojenosti. Provedení jest velmi doporučení hodné.

V dokonalé účtě

Josef Sechárek, administrator fary.

V Bechlíně p. Roudnice n. L., 17. prosince 1903.

VARHANY pro kostel —

starší, úplně zachovalé, 6 rejstř.: Principál 8', Viola 8', Kryt 8', Flauta 4', Octáva 4', v ped. Subbas 16',

prodá za 700 K

záved Josefa Hubičky stav. varhan, Praha VII., Třebízského ulice, číslo 183. za vodárnou.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských látek jest u Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze obdržeti partlie zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátina, oxfordy, barčenty, sukénka, šotýše, zefíry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti. za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše. Vzorky a cenník zdarma a franco.

Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu

sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčkách s ochrannou známkou farář Kneipp a jménem Kathreiner a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali všelikých méně cenných padělek.

Kávu

prodávám stále za staré nezvýšené ceny a sice:

1 kg. Santosu . K 2.—	1 kg. Quatemala K 3.—
1 kg. Manilly . K 2 20	1 kg. Perličkové K 3 10
1 kg. Jamaika . K 2 40	1 kg. Menado . K 3 20
1 kg. Laquaria K 2 60	1 kg. Piraldi . . K 3 40
1 kg. Portoriko K 2 80	1 kg. Ceylon . . K 3 50

Co zvláštnost odporučuji

Královéhradeckou směs

pro každou domácnost dobře se hodící

1 kg. za 2 K 40 h.

Veškeré druhy kávy z mého obchodu pocházející jsou dobré, lahodné a silné chuti. Mimo to ceny tak levné, za jaké je nelze obdržeti z Altony, Hamburku neb Terstu, od neznámých a cizích obchodníků, kteří hledí dosleci většího zisku.

Při odbírce možno si voliti až 5 druhů.

Fr. Chrudimský,

kupectví od roku 1874

v Hradci Králové.

K době velikonoční Boží hroby se slohem kostelní souhlasné v reliéfu řezané neb lité. Sochy „Vzkříšení“, sochy, oltáře a veškeré kostelní zařízení doporučuje uctivé umělecký závod sochařský a řezbářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 30. — Ilustrované ceníky, nákresy a rozpočty franco. — Východné platební podmínky.

Nejdůstojnější bisk. konsistoří doporučený umělecký závod

Jos. Kieslich

v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a obnovení

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s odbornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť trvanlivé zlatení a polychromování, vše solidně a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přesčetná pochvalná uznání po ruce. Rozpočty, cest. atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

s mnohými zahynul i sám vrchní velitel loďstva admirál Makarov; velkokníže Cyrill při admirálu se nacházející zachráněn, ač raněn.

Z činnosti katol. spolků.

Z Třebouchovic. Dámský odbor Katolické Jednoty pořádal dne 10. t. m. zábavu s přednáškou. „O úkolu ženy v době přítomné“ uvolila se přednášet sl. Františka Jakubcová z Tuhané u Semil. Jelikož z jistě příčiny nebylo jí možno se dostavit, byl dp. Kar. Jirkou, předsedou Katol. Jednoty, požádán vdp. ThDr. Fr. Bělý z Hradce Kr., který, ač nebyl na nic připraven, přece přednášku na tuto zábavu převzal a poněvadž se dověděl, že právě zdejší „Sokol“ pořádá také přednášku, na které mluvil, vlastně čelil p. Ant. Polešovský z Kostelce n. O. „O vzniku země, rostlinstva a živočišstva“, vzal si za thema „Původ a cíl člověka“. Byla to náplast na přednášku p. Polešovského. Řeč vdp. Dr. Bělýa tím významnější byla s neobyčejným napjetím vyslechnuta a vdp. řečník byl bouřlivým potleskem odměněn. Jest všeobecným přáním našich přátel a příznivců, by vdp. Dr. Bělý k nám častěji zavítal a něco nám ještě pověděl o nynějším darvinistickém pokroku, který všemožně pracuje na přizpůsobení lidské důstojnosti k němé tváři zvířecí. Jelikož jsme touto přednáškou ukončili zimní období, vzdáváme srdečný dík všem přátelům a příznivcům naší Katolické Jednoty, kteří vždy ve velmi čestném počtu naše zábavy a přednášky navštěvovali. Naši snahou bude, abychom vždy jen dobré a poučné přednášky pořádali, dále budeme hledět, by naše zábavy sloužily nejen k obveselení, ale i k poučení našich přátel a příznivců, o což se pp. režiserové a celý zábavný kroužek postará. Další činností voláme Zdař Bůh!

Z Týniště n. Orli. Krásný večer zažili jsme 10. t. m. Poučení spojeno s náležitou zábavou. Po osmé hodině přednášel pozvaný řečník vp. Jiří Sahula o známkách pravé víry. Jeho výklady provázené hojností případných přírodních a dokladů byly přijaty s napjatou pozorností. Pak shromáždění dlouho se bavili pěknými, vyspělými hereckými výkony členů a členek divadelního odboru a hudbou. Zvláštní dík vzdáváme srdečně slečně Merzové, která s obzvláštní ohotou při večírku místnou hru na piano spolupůsobila. Všecko se vydařilo nad očekávání krásně. Přítomno bylo přes 160 posluchačů. Jen tedy dále s jaroem myslí, abychom se ještě letos tak zdařilých schůzí dožili více! Pevná vůle a horlivá práce ulomí hrot všemu hloží, jež se každému mladému podniku a počátku v cestu staví. Výsledky dosavadní práce opravňují k nadějím nejlepšímu.

Z Libětic. Katolická jednota pořádá v neděli dne 17. dubna ve 4 hod. odpol. měsíční schůzi ve svých spolkových místnostech, při níž bude přednášet p. Karel Karásek, spisovatel ze Studence, „Kdy byl národ český nejšťastnější“. Po přednášce o pobavení bude postaráno.

Z Částelevic. V neděli dne 10. t. m. konána po odpoledních službách Božích přednášková schůze, k níž se dostavil slušný počet členstva. Vp. J. Sahula z Hradce Král. populárně vložil, že právě štěstí naléztí můžeme jedině v pravé víře, a že pokrok vždy teprve tehdy rozvine všestranně blahodárnou činnost, až moderních výzkumů vědy bude užíváno na základě křesťanských zásad vždy jen k prospěchu veškerenstva. Shromáždění dalo výraz svému uspokojení potleskem. — V neděli dne 17. dubna t. r. pořádá Jednota v hostinci „u Lva“ divadelní představení: Zmatek nad zmatek. Fraška v 5 jednáních od Aug. z Kotzebue. Přeložil J. V. Turnovský. Na to: Blázinec v prvním poschodí. Veselohra v jednom jednání od F. F. Šamberka. Začátek o půl 8. hodině.

Zprávy místní a z kraje.

Slavnostní odevzdání řádů duchovním hodnostářům. Krátká, ale tklivá slavnost konána v úterý dne 11. t. m. v biskupské rezidenci. K jedenácté hodině dopolední shromáždili se v rezidenci členové katedrální kapituly, hojný počet jiného zdejšího duchovenstva, deputace obecných, měšťanských i státních škol, četní zástupci sborového velitelství, zemépanských i samosprávných úřadů v počtu asi 50 osob. Úderem jedenácté hodiny pospíšil velepastýř do residenční kaple v průvodu vys. důst. pánů: msgra dra Aloise Frýdka, msgra Františka Hampla a msgra Antonína Suchánka. Za nimi vešlo do vnitř ostatní shromáždění. Členové kapituly a většina ostatního kněžstva postavili se u oltáře kolem svého velepastýře a vyznamenaných hodnostářů. Ostatní pánové stáli dílem v kapli, dílem ve dvoraně s kaplí spojené. Tu již nejdůst. p. biskup na stupních oltáře uvítal hosty, krátce poukázal na zásluhy, jakých si za dlouholetého, horlivého působení dobyt msgr. Dr. Al. Frýdek jako generální vikář, msgr. Frant. Hampl neunavnou pilí v konsistorní kanceláři, msgr. Ant. Suchánek jako rektor biskupského semináře. Přčetl též list císařské kanceláře, oceňující zásluhy vyznamenaných a oznamující udělení řádů. Poznamenal, že jest velikou radostí naplněn, že Jeho Veličenstvo císař a král sám láskyplně projevil své nejvyšší uznání mužům zasloužilým. Po té připjal nejd. biskup na talár msgru dra Frýdkovi komturní kříž řádu Františka Josefa, msgru Fr. Hamplovi řád železné koruny, msgru Ant. Suchánkovi rytířský kříž řádu Františka Josefa. Msgr. dr. Frýdek ve jménu všech podělených pohutým hlasem děkoval za krásný důkaz blahosklonné přiznání Jeho Veličenstva; vyznamenaní konali jen svoji povinnost. Přítomné přijmutí řádů nebudou tak pokládati za důkaz, že

pracovali nad povinnost, jako spíše za povzbuzení, aby zastávali úřady své s větší ještě horlivostí a láskou. Kristus napomínal sv. apoštoly, aby nezhrdili nad prací svou, ale po nejobtížnějších pracích skromně vyznali: „Služebníci neuziteční jsme.“ A tak i přítomní vyznamenaní uznávají pokorně, že za všecko, cokoli se jim v úřadě zdařilo, musí děkovati na předním místě milosti Boží a nikoli svým vlastním silám. I oni skromně musí volati slovy Písma: „Služebníci neuziteční jsme.“ Řečník vzdává též nejsrdečnější, uctivý dík Jeho Biskupské Milosti a všemu vzácnému shromáždění za účast na slavnosti té. Ačkoliv všichni vyznamenaní osobně půjdou poděkovat svému mocnáři za jeho vzácný důkaz přízně, proč řečník, aby již nyní nejd. biskup tluočil předem Jeho Veličenstvu nejvroucnější díky. Kéž jest Bůh milovanému císaři sám nejlepším odplatitelem! — Dojemná slavnost ukončena modlitbou za panovníka. — O 1. hodině pořádána v rezidenci hostina, již se účastnili vys. důst. pp. kanovníci s velepastýřem v čele a někteří členové deputací. Přítipky proneseny zvlášť ku počtu Jeho Veličenstva, nejd. biskupa a všech tří vyznamenaných hodnostářů. — Dež Bůh, aby vysoce důstojní hodnostáři, jimž k vyznamenaní se všech stran nejsrdečněji gratulováno, ještě dlouhá léta mohli pokračovati v záslužné práci té, jež byla odměněna způsobem tak významným!

Návštěva nejd. biskupa v Budolfinu. Do Budolfinu, ústavu hluchoněmých, zavítal náš velepastýř v neděli 10. t. m. o 7. hodině ráno. U hlavního vchodu byl přijat vdp. ředitelem Sekerou, čtyřmi ctih. pp. bohoslovci, damami dobročinného komitétu a ctihodnými setrami. Při vkročení do kaple zvučel velebný zpěv „Ecce sacerdos magnus“ s průvodem harmonia, jež obstarala ctih. sestra Eulalie. V kapli skvostně vyzdobené sloužil nejd. biskup mši sv. Chovanky z kláštera zpívaly píseň „Pozdvihni se duše z prachu“ dle nové harmonisace dp. profesora Dobroslava Orla. Po pozdvihování zapěl ještě dvě krásné trojhlasé vložky. Zbožný zpěv, nacdivený do všech nuncií a naprostou přesností, přispěl značně k zbožnému roztažení mysli přítomných. Všecko chválu dlužno vzdáti rutinovému účinkujícím. Po mši sv. přečetl velepastýř evangelium a učinil stručný, ale významný výklad. Připomněl, že pět svých ran Kristus ukazuje i nám stále. Spravedlivým pohled na rány ty jest velikou útěchou; oni vědí, že krev z nich tryskavší nebyla pro ně marně vyлита. Leč bříhým jsou rány ty postrachem. Kéž všichni přítomní mohou býti zatčeni do počtu těch, jimž poranění Kristovo přinese spásu! Na konec udělil velekněz požehnání Nejsv. Svátosti Oltářní. — Po ukončení posvátných obřadů nejd. biskup setrval ještě delší chvíli v přátelském hovoru s učitelským sborem a s damami dobročinného komitétu. Projevil největší uspokojení nad slavností tou, děkoval všem damám, za všechny jejich skutky plynoucí z nezištné křesťanské lásky k bližnímu. Chtěl velice krásnou kapli, která jak po stránce architektonické, tak dle církevních předpisů jest v skutku vzorná. Z ústavu se ubíral nejd. biskup dvojřadím chovanců, uděluje jim vrchnopastýřské požehnání. — Ještě druhého dne v pondělí navštívil nejd. biskup též ústav s panem architektem Fantou z Prahy. Pan architekt prohlídku budovy provázel velice lichotivými posudky. J. Bisk. Milost prodlel zase delší chvíli v kruhu chovanců. — Ku konci připomínáme, že na den svých jmenin zaslal velepastýř do ústavu značný peněžitý dar, aby za obnos ten na svátek Jeho Milosti byli chovanci vyčistováni, což přijato s radostnou vděčností.

K oznámenému úmrtí matky nejd. biskupa. V českých dennicích vyskytla se tento týden zpráva, že zemřela matka nejd. biskupa dra Doubravy. Na dorozuměnou dlužno sdělití tolik: vlastní matka Jeho Bisk. Milosti zemřela již r. 1870 a pochována byla na hřbitově mušeckém. Paní Doubravová, v těchto dnech pochovaná, byla druhou, ne vlastní matkou nejd. biskupa.

Osobní. Vsdp. vikář Václav Uhlíř, předseda našeho družstva, vyznamenaný byl ndp. biskupem hodností osobního děkana. Kdo zná 20letou činnost p. vikáře Uhlíře ve veřejném životě společenském, zejména jeho správu ve vzorné záložně jesenické a kdo zná desítky let činnost jeho v našem Politickém družstvu tiskovém, bude s plnou srdečností přáti zasloužilému pracovníku ocenění jeho dlouholeté nezištné práce. Známe dobře vzácný charakter p. vikářův, že nehledal nikdy své nýbrž veřejné blaho, proto přece však tímto blahopřejným projevem konáme milou povinnost, přejíce upřímně vyznamenanému p. předsetovi v čele družstva ještě „Mnohá léta!“

Z průmyslového musea v Hradci Králové. Veřejnou čítárnu navštívilo v uplynulém měsíci březnu v 8 večerech 500 osob, a použilo na 396 žádánek o 451 různých děl a více než 1800 předloh. Domů zapůjčeno 164 osobám 952 jednotlivé předlohy neb odborných knih. — V těchto dnech vydán a členům musea rozeslán objemný katalog knihovny. Upozorňujeme pozornou, že vzácnější knihy odborné neb celá díla předlohou, jakož i ukončené ročníky uměleckých časopisů zapůjčují se domů jen členům musea. Školám neb jiným korporacím jakož i jednotlivcům mimo Hradec Králové jediné po svolení ředitelství musea, na kteráž případně žádosti o zapůjčení děl předlohouvých buďte řízeny. Katalog knihovny prodává se, pokud zásoba stačí, nedělním za 350 K — Za členy musea přistoupili MUDr. L. Tvrský, prakt. lékař, JUDr. J. Geduldiger, advokát a Cyril Vlach, obchodník, vesměs v Hradci Kr. Vzácný příznivec musea p. arch. J. Kotěra, prof. na uměl. prům. škole v Praze, obohatil sbírky musejní opětně několika cennými předměty. P. V. Bouček, vinárník, věnoval uměl. plakát a p. řed. L. Haněl serií sámků nejnovější soustavy.

Všem šlechetařm dárčům vzdává výbor vřelý dík. — Vzhledem ku stále častějším návštěvám čítárny upozorňujeme p. t. obecenstvo, že jest čítárna otevřena i ve středu večer a sice od 6. do 7. hod.

Osobní. Rada zem. soudu při krajském soudu v Hradci Král. p. Ant. Körber při odchodu na vyřádaný trvalý odpočinek obdržel titul a hodnost řady vrchního zem. soudu s prominutím poplatku.

Členy komise odhadní pro osobní daň z příjmů pro odhadní okres Hradec Králové jmenování pp.: Bednář Frant., starosta okresu nechanického v Suché, Draslav Václav, c. k. berní v Hradci Králové, Machek Karel, starosta ve Střebsi, Řezáč Eduard, obchodník v Hradci Králové, Waldek Vilém, majitel realit v Hradci Králové, Vaníček Karel, hospodářský rada na Hrádku; zástupci členů téže komise pp.: Brandmayer Bedřich, c. k. berní oficiál v Hradci Král., Hojný Frant., starosta ve Vřavě, Dr. Kavalír Jan, advokát v Hradci Králové, Košťál Frant., starosta v Plotištích, Morávek Frant., starosta v Předměstíech n. L., Pilnáček Josef, továrník v Hradci Král.

Z hospodářství král. vém. města Hradce Králové. Dle rozpočtu účtu pevnostního na rok 1904 bourání hradeb vyžaduje 6800 K, mzda kameňákům 5000 K, úprava nových ulic a stavby stek 29.000 K (loni pouze 9340 K), účet nájmů 6200 K; na hospodářství v obecním stavebním dvoře (kde vydržováno 6 párů koní) třeba 60.039-60 K (loni 31.694 K); na daně 7200 K; úroky a úmor zápůjček 63.813-86 K, zachování stálých pevnostních objektů 3.954 K, p-jitné 1600 K, mzda dozorcům 1024-80 K, různé vydání 15 C K, celkem 139.132-26 K. Úhrada v účtu pevnostním jeví se následujícími položkami: Za materiál se sbouraných hradeb získá se 17.600 K, prodej a upotřebení dlaždic a obrubníků skýtá 5400 K, kanálové taxy 12.100 K, nájem s hradebních místností a pevnost. pozemků 31.800 K, za práci vykonanou potahy 12.000 K, náhrada daní a přírůstek od nájemců 1800 K, účet úroků a úmuru dává 3216-40 K náhrady, prodej stavebních pozemků činí 20.000 K. Schodek účtu pevnostního 35.215-86 K hradí se s obecních důchodů.

Ze schůze okresního zastupitelstva v Hradci Králové dne 9. t. m. Ohledně přístavby Grandhotelu zadány práce sochařské v kameni Zl. Ježkovi a Fr. Čermákovi v Hradci Král., zřízení plynovodu p. A. Faitovi v Hradci Králové, sochařské práce nanášené K. Novákovi v Praze, císlenurské práce Fr. Pavlíkovi v Hradci Král. a Fr. Anýžovi v Praze atd., celkem za 15.384 K. Žádosti p. hoteliera Morávka za zřízení elektrického osvětlení, jakož i za různé úpravy a přestavby v stávající restauraci nebylo vyhověno. — Schválen návrh obecního výboru královéhradeckého, jímž na rozšíření okres. nemocnice a silnice věnován obecní pozemek. — Zvolena komise na prozkoumání návrhu na stavbu pavilonu a přístavbu okres. nemocnice. — Žádost obce Kuklen za udělení podpory na provedení stavby okresních silnic samitauta. — Schválen návrh, aby skladiště rolnického udílenu byla stále roční subvence 1000 K. — Vyhoveno žádosti obecního zastupitelstva královéhradeckého, kteréž se usneslo, že v případě zřízení c. k. finančního okres. ředitelství v Hradci Král. poskytně státní správe každoročně 1000 K na úhradu nájemní čítně, že k potřebě těchto ředitelství zavade plynové osvětlení, k čemuž poskytně plyn zdarma. — Zvolena komise na posouzení důležitosti s silničních tratí a důležitosti stavby mostu přes Orlici v Podhůřích. — Obci Střebsi povolena půjčka 10.000 K. Po té schůze skončena.

Ku všeobecné dani výdělkové. V kanceláři berního referáta c. k. okresního hejtmantství v Hradci Králové vloženy budou v úředních hodinách po dobu 14 dnů, od 17. dubna do 30. dubna 1904 rejstříky ohledně sazeb, jež byly na všeobecné dani výdělkové příslušníkům III. a IV. berní společnosti na období 1904—1905 vyměřeny — ku nahlédnutí osobám oprávněným.

Dar chudým. Pan Jarosl. Červený, c. a k. dvorní továrník v Hradci Králové, daroval za přičinlou sňatku dcery své sl. Rady Červené s p. Em. Uhlířem, c. k. berním adjunktem v Chlumci n. C., částku 50 K míst. chudým v Hradci Králové.

Zahájení vizitační cesty. Královéhradecký p. biskup odejel ve čtvrtek ráno dne 14. t. m. do Chrasti. Odtud pojedje 16. t. m. v sobotu do Litomyšle, kdež bude udíleti svátoat sv. břimování. To bude počátek vizitační cesty po vikariatu Litomyšlském, Poličském a Lanškrounském.

Koncert „Elišky“, dámského pěveckého spolku v Hradci Králové, pořádaný v neděli 10. t. m., předčil v některém ohledu předcházející koncert, v němž tehdy poprvé předvedena Reineckova pohádka „Šípková Růženka“. I tentokrát trojhlasý tento ženský sbor se solem sopránovým, altovým a barytonovým s průvodem klavíru a deklamací, jakož i Malátův sbor „Naším ženám“ jevil jímavější působivost na obecenstvo. Sl. Gärtnerová svým měkkým lahodným hlasem altovým a vzácné dokonalostí svlášt v Thomasově „Styrienne“ nadchla obecenstvo k nelichotnému projevu obdivu, který se opakoval i v přidáných jí několika číselech. Také sl. Fialová svým příjemným sopránem uplatnila se náležitě na svém místě. A náš J. Hájek osvědčil se na koncertu vzácným mistrem a nadšeným umělcem. Každým novým vystoupením roste jeho umělecká bravura. Umělecké jeho výkony elektrisovaly obecenstvo k bouřlivému potlesku. V klavírním pak doprovodu jako vždy před tím s uměleckou jistotou vedla sl. E. Scheinerová, rovněž vzácná a s mistrnou dokonalostí doprovázela p. E. Hájek. Projevená přiče obecenstva jistě bude sl. dámskému spolku „Elišky“ i obrátěnému dirigentu p. Kneprovi vspruhoa v dalším uměleckém snažení.

Předsedání. Chvalná známá firma Karel Zavadil, statník a pasíř v Chrudimi, předsedá dnem 1. května do Hradce Králové, (do domu p. profesora Beránka naproti hotelu „Merkur“.)

Zábava v Adalbertinu. Jednota katol. tovaryšů se sborem tamburášů uspořádá v neděli dne 24. t. m. v sále Adalbertina zábavu. Program přístě.

Ze Slezského Předměstí. Sv. Josefská jednota katol. mužů a jinochů pro Slezské Předměstí a okolí uspořádá v neděli dne 17. dubna t. r. v hostinci p. Jos. Špryňara divadelní představení „Vodní družstvo“. Veselohra ve třech jednáních od Jos. Štolby. Čistý výnos krupobitím posíleným na českém jihu. Začátek v 7 hod. Po divadle taneční zábava.

Z Chcemě. Naše katolická jednota pořádala dne 28. m. m. divadelní představení s hmotným i mravním zdarem. Sehrána byla hra: „Poslední Slavata“. Dramatický obraz v pěti jednáních. (Od Jos. Vesce z Telče). Každý účinkující člen dle svých schopností sdušile provedl svou úlohu. Obecenstvo bylo spokojeno, chválu neskrblilo. Nikdo v harmonické souhře chyby nepočítal. Povíme-li, že se někteří účinkující poprvé na jevišti ocitli, můžeme si k výsledku celkovému gratulovati. Neúnavnou starost o nacvičení této hry vzali na sebe pp. Fr. Čihák a Jan Přiboda, začali jim srdečný dík, jakož i společníkům našim, kteří nám svou návštěvou příchů prokazují povzbuzující nás, abychom jim a sobě příležitostně zase nějakou radost zpřístupili.

Z Ústí n. Orli. (Sv. missie). Na bílou sobotu začala ve zdejší farnosti sv. missie, kterou řídili pro obyvatelestvo obou národností Redemptoristé z Prahy, vldpp.: P. K. Soukeník, P. František Schroller, P. Štěpán Klesil, P. T. Zapletal a P. B. Matěj. Kázání a cvičení byla velice četně navštěvována, tak že náš chrám i obě filiální kaple v Hylvátech a Černovicích zbožnými posluchači byly naplněny. — Na 800 osob přistoupilo ke sv. svátostem, takže výsledek sv. missie nutno nazvatí stkvělým. Bůh zaplať mnohokrátě námáhavou práci horlivých misijnářů a posiluj je, aby sv. dílo jejich na vinici Páně dařilo se všude. Výsledek této práce ukazuje také, že to ustavičné štvání a špinění kněží a tupení sv. církve špatnými novinami a spolký lidem se už snechucuje. Lid poznává již jasněji, že v takovém bohopustém řádění není pravdy.

Z Chotěbořska. Valná hromada hosp. okresního spolku konána byla dne 10. dubna. Před hojným posluhačstvem přednášel p. učitel Halada o včelařství způsobem populárním a zajímavým. Zkrátka dal nahlédnouti do života včel a postavil včelařství na příslušnou půdu významu hospodářského. Jednatel p. farář Vlček přednášel o úkolech samosprávy v zemědělství. Záležitosti ty jsou stále důležitější a proto přinášíme obšírnější referát. Přednášející určil pojem samosprávy, neboť sbytečně a nemístně užívá se významu toho ve smysle státoprávním. Zaměňování obou pojmů, podstatně rozdílných, povstalo z té skutečnosti, že zemský výbor rozhoduje o odporech, vedených proti rozhodnutím obecních anebo okresních výborů. Toto právo zemskému výboru nebylo dáno z moci státu českého, nýbrž novelou ke zřízení obecnímu r. 1868. Zřízení obecní pak osnováno bylo pod silným vlivem zásad centralisty Perthalera, jenž byl vlastně tvůrcem únorové ústavy a vydatný pomocník Schmerlingův. Onu oprávněnost zemského výboru ostatně podepíše každý Němec. Neuzívejme tedy významu „samospráva“ ve smysle státoprávním. Samospráva může býti i ve státě úplné absolutistickém. Na to p. řečník vytkl rozdíly mezi oborem vlastní působnosti avazků samosprávných a oborem působnosti přenesené. Samospráva jest vykonávání veřejných funkcí z dopuštění státu. Děje se to ovšem pod dozorem a z autority státu, ale pro obor důležitých zájmů místních a vlastních samospráva jest významným prostředkem k rozvoji blahobytu hosp., k upevnění národnosti a pořádku sociálního. Úkoly její jsou obecně prospěšné a jest potřeba, aby všechny v mezích oprávněnosti byly plněny. Zejména potřebám zemědělským samospráva účelná a s uvědoměním vykonávaná přináší hojně prospěchů. Samospráva musí si vášmat i důležitých počinů v zákonodárství rolnícko-politickém. Nejblíže úkoly anemů v tomto ohledu jsou zeměké pojišťování, zemědělská závažná družstva. Sněmovní komise pro záležitosti pojišťování v loněm zasedání sněmovním usnesla se na zásadách nuceného zeměkého pojišťování proti ohni, svobodného proti krupobití a pádu dobytka. V tom jest nedělnost komise. V oboru požárového pojišťování již jest u nás 97 proc. nemovitostí pojištěných, protože ten, jenž si vypůjčuje z ústavů hypotečních, musí dáti dříve své nemovitosti stavební pojištění. Tedy řady požárové nucené pojišťování již vlastně existuje, ač tím ovšem proti jeho usákonění ničeho nenamítáme. Vedle požárového, praví p. přednášející, měla se komise sněmovní usnésti též na zásadách nuceného pojišťování proti krupobití a pádu dobytka. Po zřízení zeměké pojišťovny se svobodným pojišťováním soukromé společnosti kapitalistické udrží svoji klientelu a majíce hojně prostředky, ochromovají budou pojišťovnu zeměkou. Mnozí rolníci, kde dlouho nepadaly kroupy, vůbec se nepojišť. Má-li se doslovi nejistějším premiím pojišťovatelů a dobrodini pojišťovatelů všude se dosáhnutí, může takovým úkolům hověti jen pojištění všech, což nelze jinak, leč pojišťováním závažným. Dále poukázal p. řečník, že ani anketa, jež po návrhu p. posl. Maštálky měla schytati co nejdříve materiál, nebyla zeměkým výborem posud svolána. Všechny průtahy a i tato okolnost jasně osvědčují, jak příslušní činitelé k tomuto předsavku všeho rolnictva netečně a ledabyly se chovají. Nebude-li v budoucím zasedání sněmovním připraveno, co se připraviti mohlo a mělo, musí rolnictvo jmenovati ony pány plným jménem a volati před soud všeho rolnictva. Na konec pak řečník dovozoval nutnost zřízení hospod. učitelů při národních školách aspoň ve větších střediskách, aby rolnický dorost nabyl potřebných vědomostí odborných. Schůze pak po čile debatě byla zakončena předsedou p. Nevolem.

Z Německého Brodu. V době nejbližší svolána bude valná schůze literárského spolku našeho. Jest věru i podivným, proč tato svolána byla po 9 letech. — Kde hledati příčinu toho? Ostatně bude úplně místo, abychom poněkud osvětlili činnost uvedeného spolku. Literárský zbožný kár německobrodský jest jedním z nejstarších sborů, který má vznešený účel, účinkovati zpěvem při mši sv. a církevních průvodech. Členů má tento spolek takový počet, že se podobným nemůže vykazati snad žádný druhý spolek německobrodský. Věak výkony jeho jsou — žel Bohu — stále slabší a nedokonalejší, takže je vážná obava, že nedaleká jest doba jeho rozpadnutí. Činitelem a tudíž i nehlavnějším činitelem v spolku jest od dob dávných advokátní tabularista p. Frant. Pospíšil, který cvičí členy v zimních měsících a to nejvíce dle kancionálu svatojanského. Mešní písně tyto peány jsou z větší části pro hlasy vyšší. Netransponují-li se, jest velikou obtíž pro necvičené hlasy basové (tenorů snad ani není) zpívati chorál, který se velmi často pohybuje od jedné čárkovaného c až po f. Pokud se týče správné vokalisace, která jest nejpřednější nutností při zpěvu vůbec, nešetří p. cvičitel pravidel těchto ani v míře nejmenší — o nuancích a dynamice ani nemluví. Zpívá se zpívá — ale jak? Staří páni členové, nemohouce vysoké tóny vyzpívati, snaží se, ač možno, uplatniti hlas svůj; a tu často slyšíte chorál, který naprosto nemůže povznéstí věřících ku zbožnosti, ale spíše ku roztrpčenosti. A jaký jest následek toho všeho? V chrámu Páně i na veřejnosti se literárský kár zpěvem svým špatně reprezentuje, následkem čehož členové raději cvičení pomíjejí a výkonů zpěvních se vzdalují. Jest nejvyšší čas, aby všechny tyto vady a nedostatky, které již po dlouhou řadu let trvaly, oddiány byly. Toto ovšem možné jest jen tehdy, uchopí-li se cvičení ruka energická, odborníka kvalifikovaného, který by veliké mezery ve spolku vyplnil silami též z mladších řad a postaral se o řádné vycvičení všech členův, na základě kteréhož může literárský sbor stanovami vytyčený úkol svůj olniti.

Sv. missie v Rostokách u Jilemnice potkala se s úspěchem neobyčejným. Marně se námáhali sociální demokraté spojení se spiritisty, aby odpor vzbudili v lidu proti misijnářům. Jejich brožurky, jež rozhazovali večer na práh dobrých katolíků, ponejvíce beze čtení házeny byly do ohně. Lid takofka toužil po slově Božím z úst nadšeného kazatele. Beze všeho upozornění vznikla v lidu myšlenka, aby si chrám Páně sám ozdobil. A skutečně vypadal náš kostelíček malebně. A také toho zasluhoval. V čas sv. missie nemohly jeho prostory pojati zástupy, které se sem hrnuly, ačkoli povětrnost byla nepřiznivá. Vypadalo to u nás slavnostněji nežli o pouti. Aci velkou zásluhu má dp. misijnář P. Arnošt Tuček S. J., jenž svou řečí takofka lil do srdcí touhu po smíření s Bohem. Převzal na sebe dílo těžké. Co jindy vykonají dva, vykonal sám, ale za to jeho práce byla polehčena. 2334 osob přijalo sv. svátosti, a když odcházel, hlasitý pláč dával svědectví, že lid náš porozuměl jeho lásce a jeho nadšení pro věc svatou. Bůh mu žehnej, mnohá léta za to, co pro nás učinil!

Věc podivuhodná! Křesťanské náboženství kteréž, jak by se zdálo, jenom blaženost na onom světě cílem svým činí, základ položilo i ku blaženosti na tomto světě.
Montesquieu, Esprit des lois XXIV, 3.

Sborník skladeb hlavně českobratrských prosou i veršem v kapitoli knihovně svatovítské z let 1580 až 1612.

Vydává Jindřich Skopec, adjunkt kapitolního archivu Zvláštní otisk z Věstníku král. české společnosti nauk 1904. V Praze 1904. V komisi Fr. Řivnáče.

Upozorňujeme na zajímavou publikaci, nesonci patinu „zlatého věku“ české slovesné tvorby z doby panování císaře a krále Rudolfa II. Jest to pečlivě pořízený otisk rukopisu kapitolní knihovny svatovítské v Praze, kde se chová pod názvem „Řeči a písně bratrů Valdenských.“ Rukopis ten jest sborník prací rozmanitých, prosou i veršem psaných, obsahu polemického, satyrického, kázání a veršů příležitostných z let 1580—1612. Většina z věcí v něm uložených jest doposud neznáma nebo jen podle jména známa. Původ svůj mají téměř všechny z Jednoty českobratrské, některé snad jsou protestantské a utrakvistické a napořád pro svou dobu charakteristické. Různých prací obsaženo jest v rukopise tom celkem šestnácte. Zajímavý jest jejich výpočet. 1. Regiment neb pravidlo první Církve apoštolské i služebníků věrných v ní. 2. Rozdíl mezi kněžími pod obojí způsobou a mezi Bratřími. 3. Obrana platnosti kněžských svěcení Bratrských. 4. Kofekty pro zdraví duše. 5. Kázání na den obrácení sv. Pavla na víru. 6. Kněz mladému, na přijetí býti má, povinnosti jeho vyslané. 7. Píseň. 8. Veras memoriales o evangelických perikopách roku církevního. 9. Carmina na Cancyonál. 10. Kázání „Vale dicti“. 11. Ohlášení se Jana Adelfa proti psaní, jež slove Acta concordiae etc. kněze Pavla Kyrmežera, děkana Uherského Brodu. 12. Píseň Adelfova: „Jan Adelf, Kyrmežer, vzkazujemí da pacem.“ 13. Píseň na skonání světa od kněze Jana Papouška Hradeckého. 14. Soudobá „náprava“ básně Papouškovy. 15. Píseň kněze Matěje Herborta Boleslavského. 16. Taktés

Uvedený tento výpočet svědčí o pestré zajímavosti vydané publikace, jejíž některé partie jsou novou u nás drobnomalebou se života, záasad a působení bratrských a utrakvistických kněží, tak že seznámení se s ní jest velice užitečným čtením. Vydavatel její dp. adjunkt Jind. Skopec se zácnou znalostí odbornou a s nejpilnějším pečlivostí provází jednotlivé kusy

v ní obsažené obsáhlými a instruktivními výklady a osobními, místními i věcnými vysvětlivkami, tak že vydáním těchto drobností dostává se jeho zásluhou literatuře doby Rudolfovy zajímavého a cenného příspěvku a vzácného pramene nových poznatků k historii církevních poměrů bratrských a utrakvistických. Historická cena, vědecká závažnost a důkladnost publikace páne Skopce dokumentovány jsou tím, že král. společnost nauk v Praze zřadila ji do svého Věstníku.

Toto stručné upozornění zajisté že postačí, aby jí zainteresované kruhy věnovaly příslušnou svou pozornost. Rádi jsme o ní referovali a těšíme se, že dp. adjunkt Skopec častěji poskytne nám příležitost, abychom mohli o veřejnosti odevzdaných vzácných jeho vědeckých vytěsčích z kapitolní knihovny svatovítské své čtenářstvo zpravit. Máme za to, že v něm zraje nový a vydatný pracovník na roli české církevní historie.

Ze tří lidí, s nimiž jsem se cestou potkal, jeden jel v kočáře, druhý šel pěšky, třetí bos. Nemusí být třeba, aby bosý byl s ním se tří nejproštlí. Neboť jest v skutku možno, aby ten, co jede v kočáře, byl prostý přese všecko své velmoženství a aby nebyl otrokem bohatství svého; rovněž jest možno, aby člověk obutý nesávil tomu, co jedí v kočáře, a aby nepohrdl tím, jenž chodí bos; a konečně jest možno, že poutník třetí, oděný hadry a brodicí se nohama ve prachu, nenávidí prostotu, nenávidí práci a střelivost a že nesní na životě pohodlném, o politice a sahálc. K lidem neméně prostým sluší počítati žebráky s řemesla, velmože průmyslu, cispasníky, velkého stádo palolísala nebo sávisťníka, jichžto sňakení všecko čelí k tomu konci, aby popadli kus co možná největší té kofistí, jež jest na pospasy blaženčím této semě.
C. Wagner v díle: Žijme prostě 17, 18.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Je dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

(2) **Smíme-li se hájiti?** Neznámý dopisovatel „Bílého Praporu“ v odpověď na naše obhájení proti vyslovenému podezřívání ze separatistických snah projevuje opět nepochopení významu „Adalbertina“ a sociální působnosti duchovenstva v organizovaném životě katolickém. Kdyby měl jen trochu ponětí o důležitosti organizace katolického lidu, nemluvil by tak pohrdavě „o parádních ajezdech“ v Adalbertinu, o přednáškách „katol. spolkařů, horujících o utvoření jednotlivé katolické armády“ atd. Patrně, že se nesrovnáváme v zásadním stanovisku u dopisovatelem do B. P. My jsme sice po leta již zavrhovali snahy po vytvoření „zvláštní“ katolické strany v 98% většině katolických Čechů, ale horlili jsme též a horlíme stále po organizaci uvědomělých katolíků, aby se k vůli indifferentní „vlastenecké“ inteligenci neházelý náboženské zásady přes palubu k udržení míru a klidu. Chceme pokojné soužití a harmonické spolupracovníctví na národní roli a každou politickou stranou, ale nechceme obětovati k vůli této harmonii ani jedině písmeny z nezadatelných svých práv. Považujeme „mír za každou cenu“ za slušnější formu hniloby a duševní lenosti. A proti této hnilobě budeme bojovati i tenkrát, když ji budou za potřebnou prohlášovati i mladší lidé, od nichž by každý vlastně očekával zvýšenou energii. Nejeme proti práci kleru v kruzích nejširších, protože uznáváme nutnost dělbý práce a přejeme každému talentu uplatnění ve vlastní půdě, ale hájíme práva katolického lidu, jenž má právo na pozornost svých pastýřů. Nemůže každý kněz jenom vydávati své básně, překládati cizojazyčnou filosofii a věnovati se jen a jen tak zv. nynější inteligenci. Také lid žádá pro sebe pozornost. V kruzích inteligentních se to ovšem lépe působí. Schází-vají se v útulných místnostech, v nichž bývá lepší výběr v jídlech i v nápoji, nežli v začazených vesnických hospodách, kde horují katol. spolkaři o vytvoření jednotlivé katol. armády. Nemáme proti tomu zholan, jestliže si někdo vyvolil pohodlnější stránku ku svému působení mezi vzdělanými vrstvami, ale reklamujeme též svobodu pro méně pohodlnou činnost katol. spolkařů. Přejeme si jenom to, aby se tímto nuzákům přátelé pohodlnější práce nespáli a za jejich práci je docela nezatracovali. Tento svůj názor dovolujeme si stavěti proti názoru dopisovatele B. P. ve jménu téže svobody, jakou si on vyhrazuje pro své tvrzení. K vůli bližší informaci poznamenáváme, že dřívější „Obrana“ i nynější věcná poznámka nebyly psány na stole zeleném nějakým šedivým theoretikem, nýbrž na stole žlutém dosti ještě mladým praktikem. Často i mladší generace na žlutém stole musí se ohražovati proti jednostranným názorům „B. P.“, jak to dosvědčuje sám „B. P.“ v téže díle „Zaslánem“ pražských kaplanů. V obrazeních těchto nesmí však „B. P.“ spatřovati hnedle nějaké denunciantství, poněvadž dopisovatelé „B. P.“ jsou zahalení — snad z nemístné skromnosti — tak hustým hledím rytířské přílibce anonymity, že snad polemika s takovým zakukleným rytířem nemůže býti předmětem soudního vyšetřování. Trpí-li však dopisovatel „B. P.“ stihomamem, nechť nechá rozdílného svého zaměstnání a ušetří nám povinnost, vyvracet jeho jednostranné názory. My se dosud pouze hájíme proti svévolným výpadům na své snahy a toto obranné stanovisko musíme ze šetrnosti stále držeti. Mohli bychom ostřeji charakterisovati lakotu, lenost a nekázňenost různých kritiků, ale myslíme, že i bez našeho přičinění odplaví je vlna potřebné očisty stavovské.

Národní Politika pro národ. Všeobecně je známo, že Národní Politika jest ve vlastech

našich listech nejrozsáhlejší, který „Društvo pro vzdělání národa“ vydává ročně statistické číselníky. Než dosud neznám, zda z toho číselníku uděleno někdy něco na povznesení národa. Když se akcionářům podniku toho s rukou českého lidu sypou statistické sázky, slušelo by se také věnu, aby český lid věděl, co se z toho sázku dalo na národní účely, by se nejšťastnější list český nejvíce snad pouze podle písmena národním.

Služby Boží v šesté řadě koná minorita P. Kulhavý, missionář v Edmontonu v kanadské provincii Assiniboi. P. Kulhavý mluví plynule anglicky, polsky, německy, francouzsky, rusky a řecky a má osadníky všech těchto jazyků a všem vyhovuje v mateřské řeči.

Sjezd českých pokrokových lidí konal se 10. dubna v Pardubicích. Na sjezdě mluvili Dr. Lederer, Dr. Vohryzek, Dr. Theln, Dr. Herben a redaktor Hajn. Zejména oba redaktori Dr. Herben a Hajn ujistili přítomný sjezd evjmi sympatiemi. (Viz referát „Čas“ v č. 102.) Jen aby páni sase nezapírali své sympatie, když jim to někdo vytkne. Večer po sjezdě byla pořádána akademie na oslavu — Macharovu. Pak prý není Machar miláčkem šidovstva! Mluvil se mnoho o asimilaci čili po česku o strávení šidovstva českými žaludky. Mnozí páni, zejména Dr. Vohryzek, však vyslovili obavy, že český žaludek toto strávení neprovede. Za služby čiperných pp. Dra Herbeny, Hajna a Machara půjde všecko hladce, Dobré zdraví!

Pes stoupá ve válnosti Die Jihočeských Listů měli v Č. Budějovicích minulý týden pravzvláštní podivnou. Manželský párek, bezdětný, dobře známý, na procházce městem objevil se v pěkném českém vozíku, v němž hověl si — vykrmený psík, červenou mašlí na krku koketně vyšofený. Toť vyvroholení lásky člověka k ubohým pejskům, kteří svou psi inteligenci vtírají se do srdcí různých útlocitných lidí. Vedle útlocitů také možná naléhá na mnohou šlechtetnou duši, aby vzala pod svou ochranu neobohého pejska a vypěstovala z něho něco lepšího. Co na tom, že někde v zapadlém koutě chudinka dítě hladem nařiká aneb stařec zima se třese, zatím co pejssek v nadbytku žijel Nedivno pak, že se to v městech jen hemží obřímým psím dorostem. Ovšem, vaši si na starost ubohé dítě sirotka, vychovat ho v platného člena společnosti lidské, toť spojeno s mnohými obtížemi. Nynější společnost lidská jest příliš zchoulivší, vyhýbá se vážné práci a proto namnoze lenost vřiká člověka pejska do náručí.

Z právní praxe. Více sousedů mají louky při potoku, na němž stáčen vodní mlýn (vodní pila, škrobárna a j.); mlynář chtěl mlti větší silu vodní, nadřazuje vodu ve splavu a pak přebytečnou vodu pouští bez ohledu na poškození majitelů luk. Tím se stává, že voda z potoka se rozlévá a pící luční seno zaplavuje. Jak mohou se sousedé, majitelé luk, brániti poškození tomu? Dle § 22. čes. zák. vodního ze dne 28. srpna 1870 je majitel jezů nebo vůbec ten, kdo při nějakém vodním díle vodu nadřazuje, povinen, veškeré poškození soukromého cizího majetku odstraniti tím, že změní dílo vodní tak, aby škoda více se nestávala. V takovém případě nechť podají poškození stížnost ku politickému úřadu (c. k. hejtmanství) o vyšetření věci; ten celou záležitost vyšetří a shledá-li stížnost oprávněnou, nařídí změnu vodního díla a zakáže další záplavu. — Má soused mlynář, jemuž patří užívání vody z mlynářské stoky, která je majetkem obce (velkostatku nebo souseda B atd.), právo struhu prohlubovati, na pozemky obecní (sousední) šlák a bláto vyhazovati, tak že břehy se trhají, nebo na břehu škody se činí? Může mu to obec (velkostatek, soused) zakázat a naříditi, aby břehy tarasem pojistil? Způsob, jak mlynář říditi se má, užívaje vody z obecní (nebo vrchnostenské, sousední) stoky, závisí nejprve od povolení, kterého sobě dle § 17. vodního zák. ze dne 28. srpna 1870, sem. zák. č. 71., od okres. hejtmanství zaopatřiti musil. V povolení tom jsou písemně podmínky o véstranném užívání vody a o právech mlynáře k vodě. Činí-li mlynář nějaké škody, musí soused (obec, velkostatek) požádati okr. hejtmanství, aby mu dovolilo nahlédnouti v obsah tohoto povolení, a shledá-li se, že mlynář je překročil, podá se na něho žaloba k okres. hejtmanství. Kdyby nenalezla se již tato listina, mltí se mfra užívání vody „dle potřeby“ mlynáře, a má jí užívati tak, aby nezpůsobil tím jiným škody (§ 21. vod. zák.). Mlynář jest povinen opatření ku odvrácení škod (na př. tarasení břehů) provésti za náhradu od toho, kdo za takové opatření žádal. Nemá-li však mlynář k vodnímu zařízení povolení, jest povinen nahraditi veškerou škodu, kterou způsobil, a novoty, které bez povolení nařídil, vlastním nákladem odstraniti (§ 72. vod. zák.).

Posudek o spisku dr. Rojla „Sebevraždy studentů“. Uvěřejňujeme se soukromého dopisu k autorovi zajímavý posudek poslední publikace „Čas. Úvah“: „Zásilkou Vaši jsem přečetl a pochopil jsem, že nejvíce mne zaujal, abyste to nepokládali za planý kompliment, tvrdím-li, že jsem o tom thematic — mímím spisek o sebevraždě studentů — nečetl dosud nic důkladnějšího a spravedlivějšího. Kde by se pravdy a skutečnosti tam vyslovené dostaly do obecnosti co nejširšího“. Posudek tento pronesl bývalý školní inspektor a říditel gymnasia pp. Jos. Černý v Roudnici.

Zpráva o české pouti do Lurd. Tiskový p. farář Kolísk se zvěděli se účastníkům české pouti do Lurd v r. 1903 vydáním popisu této pouti. Kniha tato byla vydána ku přání poutníků a mnohými nedočkavci byla již dávno reklamována. Samo sebou se rozumí, že tento pěkný popis české pouti vykoná blahodárné poslání i mezi těmi, kteří se pouti neúčastnili, neboť upozorní na závažné divy, které se dějí v moderním století přes všechny protesty pěstěných i nedočkavých hlav, tvrdících, že zásluh je prý „vědecky“ nemožným. Pan autor spisku přiložil si ku svým velikým zásluhám o kult P. M. Lurdské nový séřivý list, jenž jest rozpřtěl předendky a po-

vědomost ku jeho soběm přiléhá v těch kruzích, kde bychom jich nejvíce čekali. Přijeme k tomu nejširší čtenářstvo a doporučujeme ji každému. Cena 1 K 20 h znamená právě výrobní její cenu.

Moderní granáty. Ve válkách r. 1866 a 1871 neměla vojska ještě granátů nabitých trititem, ekrasitem nebo roboritem, jako je mají nyní Japonci a Rusové. Moderní granát, když dopadne a hmota výbušná v něm se zapálí, promění se okamžitě v ohnivou kouli, z níž vylétají střepiny olova a ocele na všechny strany. Hlta však ne-li tyto „třepky“ působí výbušná síla plynu, které vše, co jest v jejich okruhu, porážejí, až jsou to lidé, lehčí děla, zďe, nebo jakkoliv jiná překážka. Moderní výbušné granáty mají však jednu osudnou „slabou“ stránku: stává se někdy, že praskne předčasné, třeba i v rourě dělové a proto třeba náboj granátový učiniti co možná malý, aby, když výbuch v rourě nastal, roura se neroztrhla.

Vilová čtvrť pro dělníky. W. Lever, majitel velké továrny na mydlo „sun light“ v Liverpoolu, který zaměstnává 3000 dělníků, zakoupil pro své lidi zvláštní vilovou vesnici, zvanou „Port-sun-light“. Vesnice tato má 4 angl. míle dlouhou cestu a jsou v ní villy, každá v jiném slohu a jiné ozdobě vystavěná. Dvě nebo tři villy mají vady společnou zahradu. V každé ville bydlí jen jedna rodina, která má v bytu své všechno pohodlí. Žitencem Leverovi uplácení si ročně své domy, po určitém počtu let připadnou villy v majetek dělníků. Pro svobodné dělnice jest v Port-sunlightu restaurace, kde za laciný peníz se mohou najisti. Děvčata tato za týdenní příspěvek 20 halibů mohou se státí členkami ženského klubu, v němž povoláné dámy přednášejí. Ve velkém sále Gladstonově pořádají dělníci své zábavy, divadelní a pěvecká představení. Také sportovní hřiště mají.

Výstraha před stěhováním se do Spojených států severoamerických. Dle výnosu c. k. ministerstva vnitř za dne 6. ledna 1904 č. 53488 jsou a jak se zdá i po celý rok 1904 zřítanou vyhlídka stěhování se do Spojených států severoamerických pro průmyslové dělnictvo velmi nepřísuniv. Následkem zastavení četných průmyslových podniků nalézají noví přistěhovalci jen velmi málo práci. Mnozí dělníci jsou již po měsíce bez zaměstnání a tisíce přistěhovalců jest nuceno vraceti se do vlasti své pro nedostatek práce. Proto také mají všechny do Evropy jezdící parníky na nejbližší měsíce všechna místa v mezpalubí sadána a mohou popřátky po dopravě vracejících se do Evropy osob jen stěží uspokojiti. Paroplavebními společnostmi uveřejněné výkazy udávají, že cestujících v mezpalubí z Nového Yorku do Evropy bylo v době od 1. října do 10. listopadu 1903 27.000, kdežto v roce 1902 v téže době pouze 12.000. Největší počet zpět se stěhujících tvoří Vlaši, Slováci, Chorvatí a Maďaři.

Pomeranče v domácnosti lze výhodně upotřebiti. Nyní jsou laciné a proto toho využijeme. Chutné, šťavnaté ovoce je sice oblíbené, avšak káry se obyčejně zahazují a jest jich škoda. Vezměme káru pomerančovou, seřezáme dužninu a káru na drobno rozkrájíme jako se krájí citronová do těsta. Takto rozkrájená nasype se do láhve a nalije se na ni čistého libu s vodou smíšeného asi na polovic, aneb vody se dá více než polovice. Nalije se libu anebo silné kofalky, aby asi tak vysoko, jako je kára, bylo ještě tekutiny než tím. Láhev se zandá, postaví v teplé světnici na okne nechá se 3—14 dní státi a častěji promíchá. Pak se tekutina slijí. Jsou to výborné kapy pro žaludek. Dobře účinkují při špatném trávení a bolení žaludku. Také se z nich dá snadno připravit domácí výborný likér.

Steplát-trus-uměšaje-rychlé-odepřít- a varnat raných okurek. Záhonek, na který slunce hořně svítí, posypme drobným alepším trusem a pak vstavou dobré zahradař hlíny. Okurková jádra necháme vyklíčit v květináči v kuchyni, než se zasadíme je do řádků na onen záhonek. Každou mladou rostlinku musíme za mrazu a na noc přikryti skleněným zvoncem, aneb alespoň květináčem neb jiným hrnkem. Za dne, obzvlášť je-li tepleji, se hrnky docela odstraní, alespoň v době polední; vzduch se k nim dostane, podložíme-li hrnky za dne dřívkem, které se však musí na noc odstraniti.

Nevyvažené kosti lze dobře sušitkovat v drůbežnictví. Sbíráme v domácnosti nevyvažené kosti hovězí, vepřové i skopové, na hrubo je roztlučeme, smícháme s obilným šrotem a vařenými semáky a uijíme za krmivo. Drůbež velmi hltavě žere toto krmivo a rychle po něm tučn, když má do sytosti vody a písku.

Jak kalili před 150 lety. Jak se voda ke kalení praeparovali má. Rozdělej dobře jeřábáté uhlí, ku př. má-li výheň, rozdýmej dobře, aby hodně rozžhaveno bylo a tak jeřábáté vhod do obyčejné vody. Ta voda, v které se takové uhlí uhasí, se sjeje a nechá vystydnouti; je velice dobrá pro zakalení rozličných potřeb truhlářských, zámečnických i j., nebo skrze to uhlí svou náuru proměňuje a k dobrému kalu obrací, tak sice, že v cíních semích se železa štyřského jak pilafky, tak jiné instrumenty dělají a v tak strojené vodě kalí, a jsou dokonalější, nežli našeho kalení v sprosté vodě, kdybychom je se samé ocele udělali. Voda ta ale se musí sase nechat vystydnouti. Ta voda, když k ní povoníš, velice smrděti bude, a kdyby ji na jazyk pustil, bude sladká; tím se dokazuje, že ona proměnila náuru svou a dle filosofického umění mixta juvant to jest smíšené pomáhá. — Obměkčiti ocel neb železo takto můžeš: Vezmi chebdi, spal je na prach v novém hrnku pod pokličkou, zamazaná hlínou, rospal ocel neb železo v ohni a vhod do toho, nech, až v tom samém od sebe vystydně, tak v tom smékne, že je jako olovo krájeti moci budeš. Dle starého rukopisu podává V. P.—a.

Kopřivy pro varnat vlaš. Dávno již známe, že kopřivy jsou výtečným prostředkem pro docelení vzrůstu vlaš — ovšem pouze tam, kde cibulky vlašové dosud nevymřely. Kopřivy kopřivové, nikoliv celé rostliny, rozsečen se totiž co nejmenší

a má 200 gramů dá se vařiti v jednom litru vody a půl litru octa. Vaření trvá asi půl hodiny, načně odvar se sjeje. Tekutinou touto umyje se dobře hlava před spaním. Prostředek ten v mnohých případech oevěřil se opravdu prý podivuhodně.

Polovina šem trpí následky zácpy, zvláště kolikami. Kde smána životosprávy rychle nepomáhá, třeba utéci se ku Šaratici.

Banka „Slavia“. Jižte řádný a dosavadních 35 let činnosti tohoto ústavu nevykazoval v odboru životním tak pronikavého úspěchu jako rok právě minulý. Bylo v něm totiž feditelstvu podáno 7777 návrhů pojišťovacích na kapitál K 21.277.100, přijato pak bylo celkem 6480 návrhů na pojištění kapitál K 17.690.700. V téže roce vyplaceno bylo po zemřelých pojištěncích kapitál K 1.111.972.25, kapitálů na dožití K 398.402.29, důchodův a penzí K 38.082.88, celkem tudíž v odboru životním za jediný rok K 1.648.457.27, v době trvání ústavu pak vůbec bylo ve všech odborech vyplaceno více než K 75.000.000. Kromě těchto výplat banka „Slavia“, jsouc ústavem vzájemným, rozdělila až dosud členům odboru životního přes K 1.200.000 dividendy. Důkazem o velikém rozmachu odboru životního jest zvláště neobyčejně stoupající pojistná, které roku 1903 dosáhlo pozoruhodné výše K 2.803.712.80 jakož i fondy rezervní, jež koncem minulého roku přestoupily K 20.000.000. Z výsledků těch je patrné, že banka „Slavia“ vykonává dokonalou měrou své národohospodářské poslání.

Nová práce dra Musila. Za předsednictví ministra Hartla byla předložena v poslední schůzi čls. akademie pro vědy ve Vídni nová práce dra. kněze z Moravy dra Musila: „Třetí cesta do „Amry“. Od téhož autora nachází se v tisku vídeňské akademie: „Nalezení zámku „Amra“ a „Druhá cesta do „Amry“. Všechny tyto práce tvoří část monumentálního díla o zámku „Amry, který byl, jak známo, od Dra Musila v arabské poušti objeven. Tiskové výlohy tohoto díla jsou rozpočteny na 68.000 K a cena jednoho výtisku určena na 250 K. Dílo vyjde koncem tohoto roku.

Stavba nového chrámu v Náchodě. V době od 1. března do 2. dubna 1904 k účeli této kromě sbírek kostelních odvzely: 100 K: Sl. apofitelna městská v Náchodě; 25 K: p. M. Matoušová z Náchoda; po 20 K: dp. F. Bakoš, farář v Č. Skalici, dp. P. V. Bartoš, farář v Zdechovicích, p. Gab Holzbecher s chotí, mlynář v St. Městě n. M., za odprodání dřevěný lustr po kanovníku Šrůtkovi; 16 K 88 h: al. spolek křesťové cesty u sv. Vavřince v Náchodě, 16 K: al. sbor učitelův obec. a měšť. škol chlap. I. obvodu v Náchodě; 12 K: cititelé křesťové cesty u sv. Vavřince v Náchodě; po 10 K: dívky školní v Dolní Radechově, vdp. P. Domašinský, děkan v Dobrušce, p. Fr. Grimová, p. Ferd. Hruška ve Rtyni, vdp. P. C. Kaněra, vikariátní sekretář v Polici n. M., páns Ant. Kočnara, tovarníka v Náchodě, rodina, oratorium čls. 2, p. Heř. Šlechta s chotí, c. k. okr. komisař v Náchodě, p. F. Richtrová, choť ředitele měšť. školy v Náchodě a p. Boh. Švec s chotí, městský podsládek v Náchodě, 8 K 40 h: offéra Terciářů; 7 K 2 h: oratorium čls. 2; po 5 K: p. M. Krystofová, manželka zámečnicka v Náchodě, J. E. K. kníže Paar ve Vídni, p. učitel Ant. Ryšavý v Náchodě a p. V. Vejman, majitel velkoobchodu v Prostějově; po 4 K: J. E. nřdp. Dr. F. Bauer, biskup v Brně, četnáti děkanové knihovny a p. Al. Lawetický, obchodní jednatel v Náchodě; 3 K; dp. P. Ferd. Gottwald, katecheta v Náchodě; po 2 K: p. J. Bílek v Č. Čermé, p. Hofmanová v Náchodě, p. B. Korda, cukrář v Náchodě. a p. Al. Valášek, c. k. celní berní v. v. v Bělovsi, po 1 K: za občtiny dp. P. Stan. Hlína, sám, kaplan a p. Heř. Šlechta, c. k. okr. komisař v Náchodě. — Stavební fond dosáhl výše 68.727 K 27 h. Veškerým šlechtitným dárčům projevují se nejvřelejší díky se snáhou prosbou za další dobrotvivé příspěvky, jež se přijímají na děkanství aneb zasílati mohou též přímo počtou na spolek pro vystavění nového chrámu Páně sv. Vavřince v Náchodě.

Nedostatký na poštovním úřadě v Hradci Králové. V přímé nedostatké na zdejších poštovním úřadě zahájilo obchodní gremium zdejší akci, v jejímž zájmu vysývá obecnatvo, aby se stížnostmi v tom směru obracelo se na předsednictví gremia a sice na jeho starostu pana H. Richtra, speditura v Hradci Králové.

(Zasláno.)

Duchovenstvo vikariátu chrudimského, pardubického a chrastického koná ve čtvrtek dne 21. dubna o 9. hodině dopoledne volnou konferenci na děkanství v Pardubicích. Vřele jsou vítáni i členové skupin jiných vikariátů. Předsedové skupin Z. J. K. D.

Zasláno.

Společné radě katolických stran českých v Praze.

Na konferenci katol. stran o vánočních r. 1903 v Praze konané bylo Vám uloženo, abyste do konce března r. 1904 kompetentním činitelům podali návrh na úpravu společného programu a styku katolických stran v království Českém. Poněvadž se tak dosud nestalo, žádáme Vás sdvořile, abyste co nejdříve úlohu svou provedli, jinak mohlo by se státi, že by celá smírná akce slavně uznala.

V Hradci Králové, 9. dubna 1904.

Představenstvo Všeoborového sdružení křesť. dělnictva pro král. České.

(Zašléno.)

Pan JAN STANĚK,

paší a císlece

v PRAZE-L, ulice Karolíny Světlé č. 12.

Dělné hostinských nádob a umělých prací s kovu.

Velečtý Pánel

Sdílají a Vámi, že inst. pro far. kostel v Kou-
nově objednaný, došel, dle pečlivému zabalení, úplně
neporušený. Práce sama vydává nejlepší svědectví o do-
vednosti a solidnosti Vaší firmy. Lásť líbí se všeobecně.
I cena jest mírná. Doporučuji proto Vaši velečtému firmu
nejlépe.

Ve vší úctě oddaný

Josef Špičák, far.

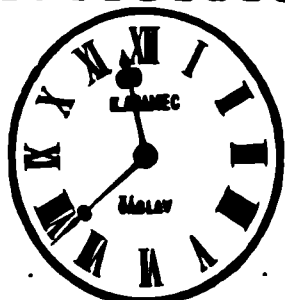
V Kounově, 17. prosince 1903.

Listerna redakce.

B. P. Na některé zdevotilosti, jež helvetko-šidov-
ský „Čas“ věnoval v posledních číslech katolictvu,
odpovíme přístě. Kdyby měla Obnova aspoň nejprohna-
nější potupy česko-šidovské žurnalistiky odrážeti,
musila by vyobčasiti nejímž třikrát týdně „Obranou“
dvoulístovou. Dnno jest katolickému žurnalistovi v tom
otravném ovzduší, na jehož vyčištění rukou tak málo.
A naší inteligenci k tomu všemu líp se líbí frázovitě
kopance do katolictva a jedovaté pomlavy, než klidná
a věcná obrana katolického listu. Máme to pěknou
národní výchovu. Při tom ovšem „muž, který se směje“,
jest internacionální šid.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 9. dubna 1904. 1 hl
pšenice K 12 80—13 60, žito K 9 00—9 90, ječme-
ne K 9 20—10 00, oves K 5 60—6 20, prosa K 10 00
—10 80, vike K 10 20—11 10, hrachu K 00 00—00 00,
čičky K 00 00—00 00, jablek K 19 00—20 00, krup
K 20 00—30 00, brambor K 3 20—4 00, jetelového
semene červ. K 80 00—90 00, jetelového semene bí-
lého K 00 00—00 00, jetelového semene švéd. 00 00
—00 00, jetelového semene rus. 00 00—00 00, máku
K 28 00—00 00, lněného semene K 19 00—22 00,
100 kg. žitných otrub K 11 20—11 40, pšenič. otrub
K 11 00—11 50, 1 kg. mála K 2 80—2 40, 1 kg. sádla
vopřového K 1 72—1 76, 1 kg. tvarohu K 0 32—0 38,
1 vejce K 0 05—00 06, 1 kopa petržele K 0 00—
00 00, 1 kopa kapusty K 2 40—2 40, 1 hl cibule K 9 00
—10 00, 1 kopa drob. zeleniny K 1 00—2 00, 1 pytel
mrkve K 1 80—2 00, 1 kopa zelí 0 00—0 00, 1 hl
brusinek K 0 00—0 00. — Na týdenní obilní trh v Hradci
Králové dne 9. dubna 1904 odbytá přivezeno bylo:
1) obilí: pšenice hl 147, žito 288, ječmene 51, oves
212, prosa 0, vike 36, hrachu 1, jablek 7, krup 8,
jetelového semene 2, lněného 26, máku 0. 2) Zeleniny:
zelí 0 kopy, kapusty 30 kop, cibule 20 hl, drob.
zeleniny 30 kop, mrkve 60 pytlů, brambor 492 hl,
cerele 30 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl, brusinek 0 hl.
4) Drobného dobytka: vepř. 23 kusů, podsvinčat 678
kusů, kůsat 182 kusů.

První výroba
věžních
hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litomé-
řicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všech druhů věžních hodin
se zárukou. Pro nerpajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

KNIHY

sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámek. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
František Pokorný, divadelní řídící. Vzpomínky a
upomínky. Cena 1 K.
Rek mezi Přeloučí a Prahou. Obráz s naší doby.
Cena 80 h.
Selské zrcadlo, představující život a působení
Frant. Vaváka. Cena 80 h.
Národní zlatodol. Obráz s naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákově. Obráz s naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na staré kolena. Idyla z učitelského života. Cena 60 h.
Mladí starci. Obráz s naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Průmyslovci. České dějiny do r. 1306.
Praha. Román. Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Špatolán. Obráz s naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 20 h.
Nevými směry. Obráz s naší doby. Cena 80 h.

Objednati lze ve všech knihkupectvích a u spí-
sovatele Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 347.

Pěkné

dámské kolo

levně se prodá.

K doptání u Jana Hušáka, pekaře v Hradci Král.

Založeno r. 1860.

Na umělecko-průmyslové výstavě v Hoficích
1903 přidělena státní cena.

Nejstarší a největší

závod sochařsko-kamenický

na Královéhradecku firmy

ZDENKO JEZEK

v Hradci Králové,

Celakovského ulice č. 363, ve vlastním domě,

odporučuje se k provádění prací hřbi-
tovních a jiných z domácích i cizích
mramorů, žul, sienytů, direktní import
švédských žul, labradorů. — Nejlepší ná-
kupní pramen pro pány truhláře, desky
na nábytek, zařízení pro řezníky, uzenáče,
kavárny, koupelny, desky pro koželuby,
cukráře atd.

Stálý sklad hotových náhrobků ze všech
druhů kamene ve vkusném provedení při
cenách mírných.

Cenníky na požádání zdarma a franko.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,

VII. o, Seiden-
gasse č. 35.

Na ukásku sasilá
se vše franco.

Jan Horák,

seukník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkou závod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

Továrna
na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

koňak, slivovici, borovičku, jeřábinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, vino borůvkové (medici-
nální), vino sladká a vino šumivé (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vysnamenan byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medaili
státní a diplomem slatě medaille, a mnohými ji-
nými diplomy s právem rašení slatě medaille.

Vzorky zdarma a franko.

Navštivenky všech druhů

nabízí

Biskupská knihtiskárna

v Hradci Králové.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a sonstav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skříních.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
retízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným důvěry na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

Slatinné VELICHOVKY

1/2 hod. jízdy od nádražní stanice Josefov Jaroměř.

5 vil se 120 pokojů. — Vzorové zařízení.

Výtečné působící, teplem vodou připravov. slatinné

lázně, dále lázně elektr. Zkomoř. jedové,

jehličnaté a lázně přírodní, volné. Léčení pitnou

vodou. Modeláž a elektrolyzační. Osvícené

proti rheumatismu, dně, lachias, chudo-

krevnosti, nemocem nervovým, žensk.

atd. Překvapující výsledky. Gymnastická

léčba vad chůze a chorob míšních (Tabes)

dle H. S. Frenkela. — Zkuš. lázeňský lékař Dr. V.

Smutný z Prahy. Půvabná suchá poloha u samých

rozsaňských lesů. Výtečná restaurace ve vlast. správě,

při mírných cenách. — Vojenské koncerty.

Poštovní i telegrafní stanice v lázních.

Obšírné prospekty zašle zdarma Správa lázní.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.

zhotovuje zručně a levně

kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

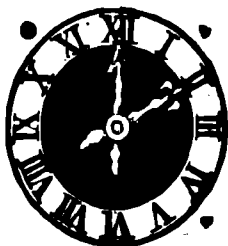
Mnoho pochvalných příspěvků vyloženo
k nahlédnutí.

Dodavatel hodin na pos. Hostýn a Velhrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti

věžové hodiny

pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny
za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Kdo hledá zaměstnání

nebo má přátele a známé, najde znamenité zaměstnání. — Direktní. — Výhodné pro toho, kdo má styk s venkovem.

Adresu pošlete po číslem „508“ do insert. záv. A. SCHÖNFELD a SPOL., Praha, Václ. nám. č. 17.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrasy a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Koberce nejnovějších vzorů do chrá-
mů, vil a bytů;

sáclony krajkové a vlněné;

přikrývky flanelové i prošívané;

veškerý nábytek

vkusného provedení a

dětské vozy

nabíjí

Adolf Novotný,

továrna na nábytek a koberce

v Týništi nad Orlí.

Bohaté zásobení sklad jest každému k volnému
nahlédnutí.

Cenníky, vzory a rozpočty pošlu na požádání.

Založeno r. 1850.

Vyznamenan státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

svůj hojně zásobený

sklad náčiní
bohoslužebného

ze stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše silně v ohni zlatené
a stříbrné, což se ručí.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
snovzlacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohou se již svíceně se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může
se vykásat četnými pochval-
nými přípisy P. T. sákasníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditelnů,
táčků na křest, svíců, pa-
cíků, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce.

— Filialka v Hradci Králové. —

Podobenky

J. M. nejd. p. biskupa

Dr. JOSEFA DOUBRAVY

provedené věrně tiskem na jemném křídovaném
kartoně, velikosti 12x16 cm., nabíjí jako vhodný
dárek na památku

biřmovancům

100 kusů za 8 K, 50 kusů za 5 K, jednotlivě
po 14 h a vzorek na požádání frankovaně zašle

Biskupská knihtiskárna.

Obrázky tyto lze dostati též v úpravě dopisnic.

K sv. biřmování

vydal jsem s českým i německým textem obrázky,
dva druhy, 100 kusů za K 2-40. Račte žádati
vzorky, jež se zdarma a franko zasílají. Na skladě
mám i druhy dražší.

Obrázky druhého nákladu
sv. Řehoře

hodí se dobře k sv. biřmování (100 kusů K 3-60).

Pp. obchodníkům poskytují se značné výhody.

Karel Šimek,

majitel skladu a nakladatelství religioz. obrázků
v Č. Budějovicích, Rudolfská ul. 42-I.

Jarní čtvrtletí

veškerých

modních
časopisů

českých i jinojazyčných

lze předplatiti

v prvním královéhradeckém
knihkupectví a antikvariátu

Bohdana
Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Fr. Fügnera nástupce

dodavatel c. k. voj. unif. ústavu

v Hradci Králové, mezi Grandhotelem a
Merkurem.

SKLAD OBUVI

všechno druhu

pro pány i dámy.

Obuv zhotovuje se též i z přinešených látek.

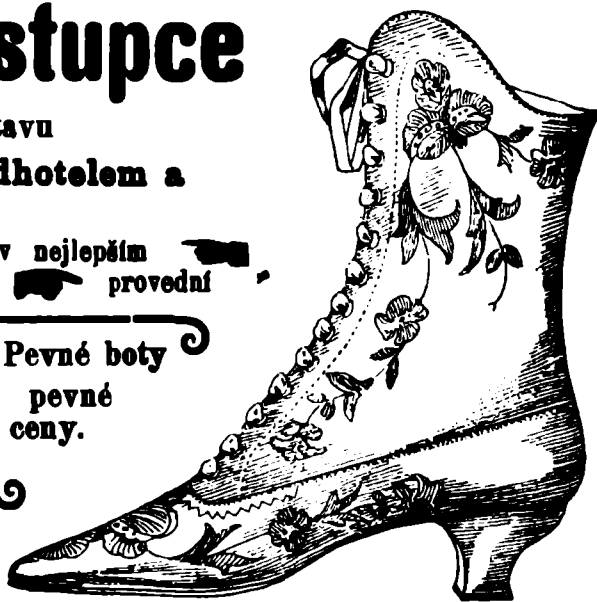
Zakázky z venkova

jakož i opravy, které se ve vlastní dílně zho-
tovují, vyřídí se obratem pošty.

Vhodné příležitostné dárky.

v nejlepším
provedení

Pevné boty
pevné
ceny.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1863.

Psací stroj.

Majitel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Pechman. — Tiskem bisk. knihtiskárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 16.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 15. dubna 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Odborné vzdělání našeho rolnictva.

Naši liberálové tvrdí, že lid je nyní mnohem vzdělanější, uvědomělejší a proto také lépe žije a většího blahobytu požívá. Kdo však na dnešní poměry se dívá jen poněkud soudným zrakem, musí se této chvále poušmáti. Dnes chválí jen ten stávající poměr, kdo sám z nich dobře má, ale takových je velmi málo.

Dnes se má dobře jen ten, kdo se umí dobře obánět a nesmí při tom míti útlé svědomí, hlavní věcí jest, jen nepřijíti do kriminálu. Tak alespoň si dnes počíná každý žid a po nich se opičí velmi nešikovně mnozí křesťané. Ať nám nikdo nemluví o tom, že životní podmínky jsou dnes lepší jak dříve. To je běžná lež. Boj o skyvu chleba stává se den ode dne zoufalejší a hroznější. Ať jen někdo zkusí a jde hledat si místo. Jestli kdo vystudoval universitu, řekneme jako právník, tak mu nastává otázka, kde se uchytit a tu teprve takový mladík, nemá-li protekci, pozná, že svět ho nepotřebuje a že nebylo naprosto nutno, aby studoval, že mohl spíše najíti práci jako nádeník. Jako je to s lidmi studovanými, tak je to v jiných povoláních. Řemesla nejdou, vše pohlcují továrny a velké obchody. Malý člověk nemůže s nimi konkurovat. A jak to vypadá v rolnickém stavu?

Nejnebezpečnější nemocí u člověka jest, jak známo, nechť k práci. Má-li nějaké povolání, které mne utěší, pak jsem člověkem nešťastným, jehož svět mrzí. Proč pak přichází u lidu polní práce do takového opovržení, že každý tovární dělník, kterého továrna ve svých otravných prostorách brzo upraví pro hrobníka, míní se přece na tom býti lépe, než ten, kdo si chleba vydělává zemědělstvím? My zde nemáme jinou odpověď než tu, že je práce polní velice namáhavá, či jak lid říká, že je to sedlačina, samá dřina, a pak ta nejistota, když se člověk nejvíce nadře, přijde živelu pohroma a všecko je zničeno. Zde máme tedy psychologii onoho stavu, v kterém se dnes nachází zemědělské povolání. Kdo může, utíká! Ale kam?

Jinde nejsou poměry o mnoho lepší. Kdo porovná bídu v městech mezi dělnictvem zde v továrnách zaměstnaným a bídu na venkově, ten sezná, že bída v městech jest strašlivější a hroznější než bída na venku. Nikdo nemá tušení o bídě, která panuje ve městech. Všecko se příkrýje šatstvem a hlad se utíší koňským masem.

Povolání rolnické jest dnes stíženo také hlavně tím, že není dnes žádná čeleď. Když pak se o jarní setbě a o žních nejvíce nahromadí práce, tu spásí rolníka jen jeho vlastní rodina. Má-li několik dětí práce polní schopných, pak je dobře, pak se snad práce podělá, ale cizích lidí ku práci na poli dnes nikdo nesežene. Zde hledíme tedy příčiny nechutenství k polnímu hospodaření. Ostatních podružných příčin zde neuvádíme, jest jich celá řada.

Když se takovým způsobem poměry ve stavu rolnickém vyvíjejí, přijdeme tak daleko, že povolání rolnické bude považováno za povolání takřka z trestu, či když již není jiného, tak za sedlačinu. Tyto názory se v lidu vyvinuly samy. Každý chce dnes lehce žíti a dobře. Ale jak? Konečně by musel jeden okrádati druhého, až by zchudli všichni. Kde tu zjednat nápravu? Zde musí přijíti náprava mravní. Když rodiče vlastním dětem haní polní práci, a posílají dítky na výchovu „panskou“, pak se nedivme, že mládež ssaje záhy do sebe opovrhování s povoláním zemědělským. Mládeži musí býti jak v rodině od rodičů, tak ve škole od kněze a učitele vštěpována láska k práci a k domácí hroudě. Náboženství Kristovo, jak je vyučuje katolický kněz, jest přirozeným pevným vodítkem k tomu, ono vštěpuje dítku v srdci lásku k práci a k domovu. Proberme si jen veškeré křesťanské ctnosti v katechismu uvedené. Kdyby náš lid dle nich žil, pak by nebylo sociálních otázek, nebylo by bídy, alespoň ani z 80 procent, jako je dnes.

Aby se stala v té věci náprava, musí rolnický dorost býti vychováván hlavně na rolnických odborných školách. Má-li jednou hospodařiti na chalupě a vytlouci si živobytí na několika korcích polí, musím míti k tomu náležitých vědomostí. Zde by se mělo na školách rolnických z technických příčin přihlížeti k tomu, aby ti, kteří budou jednou hospodařiti na velkostatku a ti, kteří budou hospodařiti na malé živnosti, byli od sebe náležitě odděleni. Hospodářská technika na velkostatku jest jiná než hospodaření na chalupě řekneme o 2 korcích. To, co se technicky musí provádět na dvoru o 300 jiter, nemůže se provádět na chalupě o 15 jitrech. Náš dorost rolnický má si osvojiti na školách rolnických potřebnou techniku, kterou si pak ovšem doma v praktické práci doplniti a vytrbiti musí. Namnoze považuje rolnictvo odborné vzdělání za zbytečné, to je ale osudná chyba.

V království Českém máme 5 hospodářských středních škol, z nichž jsou české v Táboře, Chrudimi a Hracholuskách u Roudnice. Lesnická česká škola střední jest v Písku. Nižší hospodářské školy s celoročním vyučováním jsou české v Kostelci n. O., Budějovicích, Vysokém Mýtě, Humpolci, Mladé Boleslavi, Klatovech, Kutné Hoře, Plzni, Písku a v Rakovníku. S vyučováním pouze v zimě (půlletní) jsou nižší české hospodářské školy v Benešově, Berouně, Českém Brodě, Brandýse, Chrudimi, Hořovicích, Jičíně, Kuklenách, Louněch, Litomyšli, Novém Bydžově, Jindřichově Hradci, Opočně, Roudnici Hracholuskách, Rokycanech, Slaném, Sedlčanech, Strakoněcích, Táboře a ve Volyni. Nižší lesnická škola česká jest v Písku. Školy hospodářské a mlékárenské jsou české v Něm. Brodě, Louněch a Stěžerách. Školy ovocnické jsou v Chrudimi a Troji, vinařská na Mělníku. Stádovnická a lihovarnická jsou pouze v Praze a to dvoujazyčné. Němci mají skorem 30 hospodářských škol v Čechách. I zde ukazují tedy značnou převahu nad námi. Bylo by žádoucí, aby duchovenstvo na zemském sněmu žádalo také za vyučování náboženství na všech těchto školách.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 13. dubna.

(Jak se u nás jde ku předu s heslem „zpátky“. -- O důležitosti memoírové literatury a Vzpomínky Edvarda Jelínka.)

Začínáme dnes pod dojmem všeobecně citěným!

S kýmkolivěk za přítomných dnů promluvíte a pojednáte o veřejných záležitostech, každý zpívá stejnou. Ozývá se totiž jednomyslný a všeobecný nářek, že vlastně kráčíme ku předu s heslem „zpátky“. Podle toho také náš veřejný život a naše poměry vypadají.

V politice jeví se již po řadu let jako ztrnulost, tak že o úspěších a pokroku na poli tom mluvíti vůbec nelze. Každý politik se tváří, jako by se napil známého výborného královéhradeckého octa, krčí rameny a nikdo neví rady, kudy a jak z té situace, ve kterou jest česká společnost jako začarována.

V hospodářském ohledu slyšíme všude jen bédování na zlé časy, na nepochopení ekonomických principů, na hospodářskou lehkovážnost, na obchodní nedisciplinu, na nepoctivost a nedochvilnost, na nesvědomitost a lenost, na nepudlikavost a nepřičinlivost.

V národním ohledu charakteristickým zjevem jest, že otcové, kteří nosí čamary a nošením čamar největší kariéru učinili, vychovávali své syny v takové národní blaseovanosti, že mají z toho největší potěšení, jak mladým pánům sluší cylindry. Nechceme nikterak činiti od šatu závislým národní smýšlení jednotlivců, ale to jest přece projevem a příznakem pyramidální nedůslednosti a slabosti, když tatík demonstruje své národní přesvědčení čamarou

a synovi kupuje cylindr a když reprezentace jistě české veleobce jede do Paříže ostentativně v čamarách a když pak členové její dostavují se v Praze na Zofín do studentského plesu ve fraku a v cylindru.

Komedii pak jest, když ten neb onen veřejně působící chtějící snazivec vychází po vlastech českoslovanských mezi lid řečniti proti „zpátečnictví“, proti náboženství, proti Bohu, proti všem stávajícím řádům a když si odcházeje z domu pro štěstí nábožně dává dělat od maminky nebo od ženušky — křížek. Stejnou, ne-li větší pak komedii je, když katolický kněz po katolických osadách kortěšuje a doporučuje k volbě za zákonodárce muže bez vyznání.

Vlasy pak vstávají i plešatým při podívání na to, kterak staříci, kteří se sotva v kalhotách drží, zatvrzele nechťají uznati zdatnost, vědomosti a způsobilosti čtyřiceti a padesátiletých, osvědčených, vážných a pracovitých mužů, pokládající se stále při nejmenším za chlapce a podle toho se vůči nim chovající. Tento zjev došel sebe důstojného projevu především na české universitě, kde někteří pánové upadli v blud ten, že se pokládali nebo pokládají při nejmenším za nesmrtelné a že se o své nástupce nejen že nestarali, ale ani o nich slyšeti nechťali. Jednání takové, že mladým, zdatným silám blahovonně neponechávají se v naší veřejnosti příslušné jim pole působnosti, má nutně v zápětí, že mladé generace potom s nechutí, ano s despektem přihlížejí ku konání starých pánů, kteří, otočivše se čínskou zdí vlastní domýšlivosti, vlastně ani nevědí, co se ve světě děje a jak moderní muž vyhlíží!

Epidemickým pak úkazem u nás je, že teprve vždycky až desítky lidí člověk hledí si svého, ale devět pravidelně neunavně a s vynaložením všech sil sleduje a kritizuje jednání jiných, místo aby pečovali o své vlastní úkoly a povinnosti. Aby naše společnost, alespoň ve své většině, přiblížila k tomu, aby každý především plně a dokonale vyřídil a obstaral si své vlastní záležitosti, o tom není u nás ani potuchy. V tom ohledu panuje u nás ba-byloňský zmatek —

Podle toho potom přirozeně náš veřejný život vyhlíží a vyhlížeti musí, tak že v něm jeden druhému jenom překáží a vadí a všichni dohromady se pron a hádají. Nejvíce pak trpí tím naše samospráva. Když byla před 40 lety zaváděna, tu se očekávalo, že bude vlastní naší požehnaním a tmelem, jenž by národ náš pojal v jeden mocný celek kolem určitých principů občanské rovnosti, kteráž by za sebe připouštěla ve výboru jednati jenom ty nejlepší. Ale na místě toho samospráva, vlastně snahy po jejím vedení, jsou u nás příčinou největších sporů, rozbrojů a hádek o to, kdo je v obci — hloupější a nepoctivější.

Onehdy sešel jsem se v přátelském kroužku s několika dávnými kamarády, z nichž si jeden, povoláním profesor, stěžoval, že žáci jeho útrpně a soustrastně pohlížejí na něho jako na „starého osla“. Jal se hubovati na nynější mládež, na její evyčválanost a nesoudnost, když pětáctýřicetiletého svého učitele pokládá za činitele překonaného a za přežitek. Zahájili jsme o tom debatu, kterou však rázem přetrhl přítel Dr. Upřímný.

„Že mluvíte také pošetilosti“, pronesl. „Vzpomeňte si, jak jsme my před pětadvaceti lety o svých některých výborných učitelích mluvili a jak jsme je kvalifikovali.“ — Nikdo jsme se více „starého osla“ ani slovíčkem rozhořčení nedotkl!

Vznášá se to totiž v našem českém vzduchu, že je plný urputnosti, přikrosti, neomalenosti, nezpůsobnosti, kteréž generace po generaci dědí, až konečně jsme se dožili doby, v níž se to již těžko dýše, neboť staří z chyb své mladosti ničeho neodložili a mladí se od nich ničemu kalému nemohli přiučiti. Tak jest to! Z tohoto semene roste plevel, který naše veřejné poměry dusí a hubí —

Staří si hrají na „staré junáky“ a mladí na „mladé starce“, čili každý dělá všecko,

jenom se to, co jeho věra, povelání a poměrům dělali a reprezentovali sluší. Jdeme ku předu s heslem „spátky“!

• • •

Na všech stranách a ve všech oborech našeho veřejného života patrným jest nedostatek vědomí toho, co bylo u nás se zdarem nebo nezdarem již podniknuto. Proto mnohé, dobře již vykonané věci se často znovu zbytečně podnikají a k nezdařilým, nemožným se opětně přikročuje, tak že se u nás plýtvá pořád nad potřebu silami i obětmi. Žádná prokázaná pošetilost není u nás nikdy dostatečně veliká, aby se svým časem zase zcela vážně neopakovala za tou jen příčinou, aby se na konec znovu poznalo, že to byla vlastně dávno osvědčená pošetilost. Generace za generací důsledně opakuje všechno to, co se již dříve, třikrát ukázalo býti drahou hračkou, kterou dokonce i krev mnohých potřísnila.

Příčiny toho spočívají hlavně v naší nevychovanosti a neznalosti historie posledního půlstoletí českého života, na jehož jednotlivé zjevy a osoby pohlíží se stále brejlemi nesprávnými, povrchně a bez rozboru a uvažování, proč se to a ono tak a ne jinak stalo, proč ten nebo onen tak a ne jinak jednal. Následkem toho vznikly u nás falešné legendy jak o událostech, tak i o osobách, které potom celou společnost matou.

Proto sluší radostně vítati do mody také i u nás v poslední době přicházející vydávání různých pamětí a vzpomínek, z nichž by zejména dorůstající generace mohly čerpati poučení, jak to neb ono ve skutečnosti a v pravdě vyhlíželo, jaké myšlenkové proudy se druhdy vlnily, jaké okolnosti na společenské poměry působily a jak vlastně ty neb ony osobnosti vlastně vypadaly a jednaly.

Memoirovou literaturu v obsáhlejší slohu začal u nás počátkem let osmdesátých psáti Jos. V. Frič, který ve svých „Pamětech“ nanejvýš upřímně vylíčil myšlenkové proudy české studující mládeže před rokem čtyřicátým osmým minulého století a potom události r. 1848 a 1849, v nichž byl účastníkem. Z „Pamětí“ Fričových může každý mladý český inteligent nabyti velmi mnoho vzácného poučení, co na české půdě vyrostlo v užitečný klas a co vybujovalo v planou metlici.

Citelnou ránu dostala česká literatura memoirová předčasným skolem Riegrový dcery pí. Marie Červinkové, která po řadu let pracovala na sbírání a sepisování pamětí svého otce, mezi něž bylo vpleteno také mnoho ze zkušeností jejího děda Fr. Palackého. Intimní a osobité tyto vzpomínky byly by zajisté český život v XIX. století velice platně objasnily a mnoho záhad v něm, jež nepochybně nevysvětlenými záhadami zůstanou, vysvětlily.

Mnoho zajímavostí slibují podati dle deníkových záznamů sepsované Paměti rytíře Václava Vladivoje Tomka, z nichž se již některé ukázky v „Časopise musea království Českého“ a ve „Zvonu“ objevily.

Vzácným požitkem pro českou inteligenci, která se ráda rozhlédne zpět po době nedávno minulé, byly nakladatelské družstvem „Máje“ vydané dvě knihy Vzpomínek Dra Lad. Quisa, který v nich vypsál a podrobně vylíčil své

dojmy a zkušenosti z let padesátých, šedesátých a sedmdesátých minulého století.

Pěkně se čtou Vzpomínky Karoliny Světlé, mnoho zajímavého podává prof. Dr. Jos. Thomayer (R. E. Jamot) ve své publikaci „Po různých stezkách“, důležité vzpomínkové stati podal bývalý ředitel Národního Divadla Fr. A. Šubert ve svých knihách „Ze zaslých dob“.

Mistrem ve psaní svých vzpomínek ukázal se býti také Svatopluk Čech, který svou mladost a své studentské léta brilantním svým způsobem vylíčil. Pěkně vzpomínky podal také dr. Servác Heller, z nichž některá místa jsou klasickým přímo vylíčením českých venkovských veřejných poměrů v letech čtyřicátých a padesátých minulého století.

V obsáhlých rozměrech belletristickou formou pak v posledních letech vyšel a vydává své životní vzpomínky a zkušenosti redaktor „Osvěty“ spisovatel Václav Vlček, na jehož tyto práce jsme zde již své doby obšírněji poukázali.

Zvláštní a charakteristickou publikací jsou také vzpomínky Jos. M. Machara, jež byl pod titulem „Konfesse literáta“ vydal. Nepochybně pak instruktivní jsou také paměti dra. Jana Herbena „Deset let proti proudu“.

Čtenář žádnou z těchto knih neodloží bez užitku a poučení. Avšak toto všechno jest jenom nepatrný zlomeček toho, co by mohlo a mělo býti již v memoirové literatuře vydáno.

V posledních dnech vydalo nakladatelské družstvo „Máje“ v Praze „Vzpomínky Edvarda Jelínka“, jež k tisku upravil ředitel Národopisného Musea Československého, královéhradecký rodák pan Adolf Černý, nadšený péstitel styků česko-lužických a česko-polských.

Dne 15. března 1897 zesnulý Edvard Jelínek přes dvacet let pilně seznamoval polskou veřejnost s českými snahami a prokázal tímto svým působením české věci nemalé služby. Při tom ovšem přirozeně nabyt na straně české i polské obrovských poznatků osob, měl příležitost poznati kořeny i důsledky nejrozmanitějších událostí, dovedl vysvětliti a správně doceniti různé důležité zjevy, zkrátka byl očitým nejen svědkem, ale zároveň platným činitelem celé partie české historie domácí i zahraniční, zejména pokud se našich českých styků s bratrskými kmeny slovanskými týče.

Edvard Jelínek byl si vědom, jakou závažnou a pro českou veřejnost platnou cenu tyto jeho zkušenosti, znalosti a styky mají a proto v pamětech svých vybral na 300 hesel, aby kolem nich napsal pro českou historii důležité své vzpomínky, jež by vážné události i vynikající osobnosti do podrobnosti vylíčily a českou společnost o nich poučily.

Avšak když se pustil do zpracování a oživení těchto hesel, překvapen byl v poměrně mladých ještě letech neuprosnou smrtí, tak že z bohatých a důležitých pamětí a vzpomínek Edvarda Jelínka k nenahraditelné škodě české memoirové literatury a české kulturní historie zpracována nebyla ze připravených hesel ani desetina.

To, co bylo Jelínkem z hesel jeho vzpomínek oživeno, svědčí jenom, jakou ohromnou ztrátu česká historie utrpěla, když byl tak krásný bohatý vzpomínkový materiál s Jelínkem pochován — Pouhé jeho ukázky jsou ceny vysoce vzácné a zajímaví nemálo, tak že

k němu. A kdybys mu za řeči dal několik přátelských na pamětnou, nic bych se nezlobil.“

Červotočinou provrtaná dvířka zakvílela a Francek uslyšel trhané chrápání. Josef byl zabořen do peřin tak důkladně, že mu z modré svrchnice pouze černé, kudrnaté vlasy vyčnívaly. Francek dotkl se peřiny a budil spáče z počátku jen mírným hlasem: „Pepíčku!“ Marné volání. Jen silnější zachrápání bylo odpovědí. „Josefe!“, volal crescendo kamarád. Pepík obrátil jen poněkud spocenou hlavu směrem k Francekovi, ale spal dál.

„Josefe, povídám, Josefe!“ To už Francek silně zalomcoval ramenem Pepíkovým. Teď teprve se chrapot utišil, Josef si přetřel pěstí oči, protáhl se a zamumlal polohlasně: „Dejte pokoj, fůr, já si ještě poležím. To mne vždycky musíte vytrhnout z nejlepšího spaní.“

„Blázne, to není tvůj tatík, to jsem já, Francek.“

„A tak,“ divil se Pepík a otevřel už oči zcela. „Taky si's mohl teď zůstat doma, nikdo pro tebe neposílal.“

„Inu, neposílal; ale já s tebou musím o něčem promluvit. Snad přece víš, jakou's vyvedl včera koninu. Hostinské Vodvárkové jsi nadal, že ti připočítává půllitry. Ona se kasala, že tě zažaluje, a tak jsem radši útratu zaplatil sám, aby se ještě něco horšího nestalo. Pak tě hoši odvedli domů. Dělá to dohromady šestnaosmdesát krejcarů. Ty peníze musím dostat zpátky; víš, že jsem potřebný člověk. Buď rád, že jsem to tak skoncoval. Neplatil's v hospodě, dej to mně.“

„A vidíš, já se už na nic takového nepamatuju. Jen se divím, že tě bábě lakomé už

nakladatelské družstvo „Máje“ nejenom že vydáním jejích uctile pamětí našemu českému spisovateli, ale také platně napomáhá českou literaturu rozhojňo.

Když se ve skrovnějším oboru jejím probíráme, tu sledujeme, že mimo rukopisné Paměti Františka Vaváka z XVIII. století nemáme žádných pamětí rolnických a seláckých, což při národě zemědělců nanejvýš překvapuje. Nemáme v literatuře paměti českého obchodníka, českého průmyslníka, českého dělníka, českého advokáta a ani nemáme paměti českého — kněze.

Devatenácté století, ačkoliv přinášelo s sebou tolik změn, příhod, událostí, ačkoliv rodilo se v něm tolik pocitů, nových proudů, radostí a žalů, nadějí a zklamání, zůstalo u nás vzpomínkami a pamětmi nevyplněno, tak že celá řada historických událostí trčí dnes do XX. věku pouze holými svými konturami, jež potom vyplňuje fantazie rozmanitými domysly, které obyčejné správnými nejsou a na místě pravdy nacházíme namnoze legendy, jež davy lidu potom matou.

Tolik bylo zajisté že potřebno a včasno pověděti k ocenění a odůvodnění vzpomínkové literatury, o níž se u nás mluví teprve počíná. Řekne se sice, že noviny všechno důležité zaznamenají, avšak právě proto jest potřeba, aby tyto důležitosti byly pamětmi a vzpomínkami vystupujícími v nich osobnostmi vysvětleny a není to žádnou hračkou, ani šosáctvím, když si zejména ve veřejnosti působící osoby vedou podrobnější denníky a když v nich zaznamenávají, co a jak se přihodilo, z jakých příčin se to stalo a jaké důsledky to mělo, což obě mnohdy i u nejdůležitějšího faktu zůstává neobjasněno.

Obrana.

(3) Drtinismus. (Dokonč.) Jaké tatarské, ba ještě horší tresty musil selák otrok za nejneopatrnější „provinění“ proti „nejmilstivější“ karabáčnické vrchnosti právě v době „reformované“ snášeti, to asi p. dr. Drtina dobře ví, ale nikomu nepoví. Vždyť by se tak prohřešil proti základním zásadám realistické společnosti. A srovná tak, pane doktore, nepovíte nikdy, že právě Karel IV. ve spojení s kněžstvem podobným barbarským ohoutkám šlechty se vším důrazem na odpor se stavěl. Měl jste spravedlivě říci, že křesťanství evangelické zůstalo „pouhým slovem, mrtvým písmenem“ právě v době „reformované.“

A slušelo k tomu dodatí, že samo panstvo českobratrské za celé XVI. století nijak se nestaralo o zrušení hanebných otrokářských zákonů, jimiž byla nelidsky njařmena většina českého národa. Mohl jste připomenouti, že ani za doby Komenského před bitvou Bělohorskou kastovníká, zakrásl duše panstva neodhodlala se k odstranění hříchů, jež spáchány na evangelických rádech Karla IV. Tolik zatím o „nevolnictví a porobě“ středověké.

Dále jste tedy řekl o vzdělanosti středověké: „Lid žil většinou v nezdělanosti, nevědomosti, pověře a mohl býti ovšem tím lépe ovládan, výchova pak vůbec neměla na zřeteli život vesedejší a praktické potřeby jeho.“

dávno ten černý nepřinesl pometlo, aby se s ním svezla tam, kam už dávno patří. Jenže čert neudělá nikdy nic dobrého, to je to. Můžeš jí vyříditi ode mne, že je stará slodějka; ale řekni jí to hodně zdvořile, aby nedostala chuť na žalování. Ta myslí pořád jen na soudy. Ale na mne si nepřijde, já bych jí zazpíval koncert, že by . . .“

„Inu, to si myslí o ní, co chceš; ale já bych zatím rád přišel k svým penězům. Abych ještě pro svou dobrou vůli měl škodu . . .“

„I vždyť já ti věřím, všechno ti, hochu, nahradím. Zejtra ti to dám, jistě dám. Ale teď mne nechej trochu spát. Mám nějak těžkou hlavu a kdybych se pořádně neprospal, nebylo by po mně celý den nic, docela nic.“

Když viděl Francek, jak Pepík těžce blábolí a že má dosud v hlavě velikou mitchanici, raději odešel. — A Josef usnul znovu tvrdě, na dlouho, až ho sama matka o poledni ne právě jemným způsobem z postele vyháněla. Chlapík se ustrojil, vkročil do světnice, nepromluvil nic a pokřizovav se ledabyle, počal jísti. A rodiče byli taky ticho. Ale bylo to ticho dusivé, jako před velikou bouří. Když přinášela stará na stůl knedlíky, svítily jí oči horečně, ruce se jí třáslly. No, teď už si musí ulevit. „To věřím“, začala třesavým hlasem; „to věřím, takhle by to dovedl každý. Hezky se nabumbat, až nemůžeš na nohou stát, potom pěkně hajat až do poledne a my staří blázni abychom ti jenom k hubě sušeli.“ A pokračovala hlasem silnějším. „Já stará máma musím na tebe, lumpe, prát, musím všechno spravovat, táta se na tebe dře do úpadu a ty jenom užíváš. Tohle tak dál nepůjde, tohle bylo na-

FEUILLETON.

Nadějný snátek.

Píše J. S.—a.

„Co pak dělá, strejčku, Pepík?“

„Někdy lumpuje víc, někdy míň. Teď právě vyspává posvicenskou. O kopyto nezavadil už tři dni. Kdybys se nebál četníka, snad bych darebáka . . . Ale darmo se zlobit. Beztoho se mne ptáš, jen abys se vysmál. Dělej si dobrý den z někoho jiného, rozumíš, ty vejšklibo!“

„Ale dejte pokoj, kdo pak se Vám vysmívá. Já jsem chtěl s Josefem něco mluvit.“

Starý Horčák z krátké kořenky silně odbáfl a řekl už mírněji: „Teda si ho pojd' vzbudit. Jen abys ho zas někam neodvedl na flám. Viš, já ti, Franceku, nevěřím. Kdybys s ním nevyváděl, jistě že by se vracel domů dřív.“

„Co si to jen o mně strejčku myslíte?“ vypjal se už v síni brdě rozdarděný Francek; „Buďte rád, že na něj dávám někdy pozor a že ho domů pobízím. Nebýt mne, musili by Vám kolikrát Pepka přivést na trakaři. Mne jste ještě nikdy zmoženého neviděl. Pepík se rád napije někdy až moc, pravda; ale má dobré srdce a proto ho mám rád. Snad nebudete chtít, abych mu taky nedával? Zkusí toho od jiných dost.“

„No, no, jen ne tak zhurta,“ rachotil stlumeným hlasem mistr Horčák a nakazoval dýmku ke komoře: „Tady spí; jdi si tam

Reformace teprve, usilujíc o návrat křesťanství k počátkům jeho prostým a zdravým, dává lidu do rukou bibli v jazyku mateřském a ujímá se vzdělání lidového. Tohle je, slovutný pane, lež na lež. Co věta, lež, a to lež zúmyslná. Co na př. o vzdělání obecného lidu za vlády Karlova v Čechách píše Palacký, to jest každému uvědomlejšímu Čechovi dobře známo. Jistě to víte sám, jak Váš Palacký poráží. Choďte Vám ještě zacitovat něco z úvahy dra. Kalouska o věku Karlova: „I o vzdělání ostatního (obecného) lidu pečovali četné školy farské, klášterní a kapitulní, a v jazyku národním čím dále tím hojněji psány a čítány byly knihy jednající o věcech náboženských, právnických, historických a brzy již také o filosofických. Tehdy slavný, pokrokový a nejvyšší skromný Tomáš Štítný zahájil poprvé v Čechách „univerzitní extenze.“ Odhodlal se tento neupřímnější katolík šířiti v lidu vzdělání akademické. Činil tak s nedostatečnou prostotou, jednoduchostí, že by se mu sotva i mnohý nynější univerzitní profesor, populární přednáškový pořadatel, vyrovnal. A podivná věc; prováděl univerzitní extenze zcela zdarma, na vlastní pěst. Nazval je Komenského „zakladatelem vzdělání lidového.“ Nebylo vhodné připomenouti, že již tři sta let před Komenským uvědomělý katolík vzdělání lidové pěstoval? V století XIV., v století katolickém bylo vzdělání lidu utěšené. A podivuhodná věc: na své vzdělávání nemusil platiti lid žádných zvláštních daní. Učilo se na útraty církevních fondův. Za to však v století husitském a protestantském nastalo v tomto ohledu hříšné zpátečnictví. Fondy církevní „vyvlastnila“ přepečlivá husitská šlechta, táž s husitským měšťanstvem se podělila sousedsky i o statky univerzitní, a tak tito dobří lidé ukojili svoji touhu po statečích vezdejších — snad z veliké touhy po pokroku. Protestant Denis, jehož výroky sám jste, pane professore, citoval, nápeal o universitě z doby husitské: „Co zachovalo si toto proslulé učiliště z minulé slávy své, a co se stalo se záměrem Karla IV.? Doufal zříditi tu veliké ohniisko osvěty, jež by ozařovalo jak Německo, tak země slovanské, a bylo místem, kde by stýkala se vzdělanost západní s východní: na chvíli (totiž za věku katolického) tyto tužby se uskutečnily; z nejbližších zemí přicházeli žáci, tisíce studujících těsnilo se v lavicích univerzitních, a vysoké učení Pražské závodilo s universitou Oxfordskou a Pařížskou. A nyní? (totiž za věku „reformovaného“) — Jeho (učení Pražského) žalostný úpadek téměř představuje duševní pokleslost země české... Několik málo šaků dřímajících asi při desíti prostředních professorech; učitelé a žáci závodí v nedbalosti; po největší část roku není zkoušek; většina profesorů jsou starci, kteří nekonnají svých čtení; představují pravověří utraquistické v podobě nejnuzejší a nejobmezenější, úzkostlivé a svéhlavé, nejisté a podezřivé. Jsou velmi chudí, protože většina důchodů jejich byla zabavena (ovšem husitskými „pokrokaři“), dávají se v žaloby, svými nářky zahrnují země, kteréž odpovídají sliby, na něž však vždy se zapomíná.“ (Denis-Vančura: Komnec sam. čes. 288-9).

Hesky to „reformovali“ husité universitu Karlova, tu universitu, jež čítávala v XIV. století daleko více posluchačů než nyní ve XX.

posledy, dobře si to pamatuj. Až budeš princem, dělej si, co chceš. Ale nás už to všechno přemáhá. — Ještě Kriste, co's to na nás dopustil! A Horčáková si utírala zátěrku oči.

„No, no, to je křiku pro jedno napití! Vlak jsme jen jednou na světě a včera bylo přece posvěcení. — Kdybych byl mrzákem, jako tuhle Tonda Picků, musela byste plakat víc.“

„Nechej Tonda Tondou a toho svého zdraví uživej k něčemu lepšímu. Mluvíš o jednom napití a hejřáků skoro každou neděli. A kdybyste tak viděl, jak's včera vypadal. Pod lidský obraz. Když už tě hoši přivedli, ptal jsi se, zapadá-li to sluníčko či vychází. Nevěděl's teda ani dobře, že je už k večeru. A ještě's hulákal, že ten den šidlo ani do ruky nevezmeš. Pěkně jsi to dopracoval v tak mladém věku.“

„Ale jsou to řeči“, bránil se nesměle Josef, „já se na nic takového nepamatuju. To se Vám jen tak něco zdá.“

„No tak dobře; já jsem byla podle všeho opilá a ty's byl zcela v pořádku. Snad bych ti to jen tak nepovídala. — Zkrátka a dobře my už toho máme dost, rozumíš. Ať se s tebou trestá zas někdo jiný. Vyhlídní si nějakou holku a ožeň se; vlak je tady dýchat na vdání až moc. A snad s tebe některá udělá aspoň trochu člověka.“

K rychlé vyřídilce Horčákové přidružil se nyní i pádný bas starého mistra, až Pepíkovi v uších zaláhalo. Už chtěl praštit láci o stůl — ale když ty knedlíky byly tak dobré, tolik omáknuté! Bylo přece škoda zanechat jich na stole. Labuřnictví přemohlo vzdor. Ale

století. A jak se tužili protestanté? I když r. 1609 padla universita do rukou protestantsko-bratrského svazu, nehnuli tito dobráci ani měšcem ani prstem k povznesení university. Teprve když krátce před bitvou na Bílé hoře pánové „vyvlastnili“ statky jesuitské, darovali dobročyní universitě jesuitskou kolej. Vždyť z cizího krev neteče.

A teď si představte, pane professore, jak to asi dopadalo v době reformace se vzděláním lidovým, když ani sami professoři na universitě za mnoho nestáli a když i tito byli téměř bez posluchačů. Odkud se mělo nabrati tedy schopných sil ku vzdělání lidu? Právě na tuto dobu by se výtečně hodila Vaše slova: „Lid žil většinou v nevědomosti, nevědomosti, pověře a mohl býti ovšem tím lépe ovládan.“ A aby tento tak truchlivý stav se nezlepšil, o to pečovala „reformovaná“ šlechta až příliš úzkostlivě. Čhtěl-li tu a tam venkovský synek přece jen studovati, tu „pokrokové“ panstvo s rozhořčením volalo ho zpět k pluhu. Královský zákaz proti tomuto duševnímu násilí vydaný neschválil proti všemocné šlechtě nic. Štěstí, že se narodil Hus za věku „klerikálního.“ Kdyby se byl narodil o století později, nebyl by směl studovati. A Vy, pane professore, snadno zapomínáte, že učíte na universitě založené neupřímnějším katolíkem; jinak byste tak paušálně katolickou vzdělanost neodsovoval. Kdož ví, zda by mohli realističtí professoři zneužívat své kathedry univerzitní k výpadům proti církvi, kdyby katolictvo universitu Pražskou nezaložilo! Naše „reformovaná“ země byla svým zpátečnictvím pro posměch těm katolickým národům okolním, které dříve ve století XIV. u nás vzdělání své vyhledávaly.

Veliký papež Innocenc III. prohlásil heslo: „Vzdělání budiž popřáno všem!“ Ale o mnoho „pokrokovější“ reformované panstvo české s takovým pravidlem nijak nesouhlasilo; bálo se, že by vzdělaný lid mohl proti karabáčnictví milostivé vrchnosti všelicos namítati. Ano, v tomto čase právě panovala veliká nevědomost lidová. Katolický učenec český Bohuslav z Lobkovic dosvědčuje, že platí v Čechách za hanbu, je-li kdo poněkud ve vědách zblhlým. Hned prý na něho lidé pokřikují, že „mluví z knih“ a „mudruje po latinsku“. Proti našim slovům o povšechné vzdělanosti lidu českého za doby reformace nemůžete vyrukovati s poukazem na školy českobratrské! Pravda, tyto školy byly zřízeny pěkně. Ale přiznejte také bez obalu, kolik jich bylo, jak dlouho reformované Čechy musily na ně čekati a kde se učila většina reformovaného národa, který jen malou menšinou náležel k českobratrské jednotě. Jest to skutečný zjev významný, že protestanté a kališníci v XVI. století posílali své synky raději do jesuitské kolleje než na universitu kališnou.

Že mezi neuvědomělým katolictvem rozličné pověry byly a dosud jsou v oblibě, jest pravdou. Ale za to, pane professore, nemůže církev. Ale když už jste se o tom zmínil, musíme Vám připomenouti, že církev všemožně proti ordáliím a jiným pověrám bojovala, že na př. v Čechách Karel IV. s Arnoštem z Pardubic výtečně v tom směru pracovali. A zase právě za doby reformované ožily nesmyslné pověry nejružnějšího druhu, až úzko poslou-

jakmile dojedl, už se vyhnul nemilé a nerovné potyčce rychlým uklouznutím za humna. Tam se cítil volněji. Dnes nebude dělat nic. Vlak stejný skoro celá obec jest ještě v posvěcené zábavě. A neuzije-li člověk trochu světa za svobodna v mladých letech, pak už jako ženatý nemá teprve radosti žádné...

Sluníčko se tak pěkně smálo, a nedaleko Josef Broulův nakládal na fóru oves. Pepík z dlouhé chvíle šel blíž — a začal pomáhat. Tužil se z lásky ke kamarádovi daleko líp než doma s dratví. Byl milovníkem variace. Takhle každý den dělat něco jiného a vždycky si heškon chvíli odpočinout, to ještě by chtěl; ale sedět od rána do večera u páchnoucího ševcovského mazu v dusné světničce? To mu bylo ukrutné proti mysli.

Když již tak půl hodiny statně pomáhal, chtěl být Josef Broulův uznalý. Vetrčil malému chlapečkovi do dlaně třináct krejcarů se slavnostním rozkazem: „Jdi, Poldo, a kup šašku piva.“

„A co jednu šašku“, vřel vesele Josef Horčákův; „jdi a kup čtyři. Vlak mám ještě peněz jako želez a želez jako trám; posvěcení nám dnes ještě umřít neemí. Pak bych jej marně křísil celý rok.“ A už klučina ucítil na dlani celou korunu.

„Pepíku, ty jsi dnes nějak rozmaštrovaný.“

„Jnu, musím svázat uzle, kamaráde; čím jsem včera skončil, tím musím zas po vyspání začnout. A záhu mám po vderejšku tak velikou! Smála se od prstů nejlíp odlepuje zase smolou a klín klínem nejlíp se vyrábí. — Ale zejtra už budu dělat dobrotu, rozhodnou dobrotu. Je mi přece líto, že se matka tolik mračí.“ (Dokonč.)

chatí. Jestliže ani sám veliký Komenský nezůstal ušetřen duchem pověrečného času, považte, jak to asi vyhlíželo v zakřelých duších ujařmeného lidu.

Že by teprve reformace dala lidu do rukou bibli v jazyku mateřském, tomu jistě ani sám nevěříte; to byste byl skoro tak zpátečnický, jako na př. „Hlasy se Siona“, které nedávno se neostýchaly tvrditi, že i nyní církev bibli čísti zapovídá. Československý národ četl Písmo sv. v jazyku vlastním už za sv. Cyrilla a Methoděje. O dalších katolických překladech také víte. Zatím dosti. Bude-li libo, jsme ochotni vysvětliti v příčině Vašich nepravd ještě více. A chcete-li drtiti, učíte to trochu šikovněji. Drmolení není drčení.

Politický přehled.

Říšská rada svolána jest na den 19. t. m. Ale vláda dosud neučinila pranic, čím by se jen poněkud přiblížila k požadavkům českým a snažila se urovnati neudržitelné již poměry, jí jakoby na tom nezáleželo. A u německých stran není také dobré vůle ku smíru, jak patrně ze sjezdu něm. pokrokové strany v Brně dne 10. t. m. Čechové prý jen čhtějí brát, ale ničeho Němcům nedat. Posl. dr. Gross se vyslovil, že nezbude nic jiného, leč obstrukci přerušit vytvořením silné většiny sněmovní a Čechy potlačit i mimoparlamentně. Dr. Gross skončil svou řeč výzvou k německé mládeži, aby se pilně učila češtině, by mohla zaujmouti pokud možno největší počet úřednických míst na Moravě. Tedy Čechům se v ničem nesmí povolit, na ně dle receptu německého jen karabáč, třeba se jen domáhají svého práva. Tím ohlašované konference smírné vyzní zase na prázdno a bylo by věru lépe, kdyby se jich Čechové vůbec neúčastnili. Trochu více hrlosti národní našim poslancům! Poláci jakoby na se vzali hlavní úkol prostředníka na usmíření parlamentních stran. Jsouť oni praktickými politiky, kteří dle dosavadních zkušeností pracují, aby si jen zajistili přízeň vládní a tím pro svou vlast něco vymohli. Proto prý naléhají nyní na Čechy, aby se poněkud utišili. A v některých listech už se tvrdí, že se Polákům podařilo české poslance přiměti k tomu, aby při volbě do delegací upustili od obstrukce. Nár. listy toto tvrzení ovšem vyvracejí. Je-li na tom něco pravdy, pak bychom byli jen světu na smích a pp. poslanci by nejlépe udělali, kdyby to své pověstné vytrubování o nezdolnosti české síly pověsili na hřebík a šli raději odpočívat ku svým krbům. — Minulou neděli posl. dr. Fořt promluvil v Kolíně k voličstvu o dnešní politické situaci, ohnivě se na konci přimlouvaje za všeobecné rovné právo hlasovací. — Při volbě Říšského poslance na Příbramsku dne 11. t. m. zvolen mladočeský kandidát dr. Lad. Klampar 1155 hlasy. Vedle něho ucházeli se o mandát ještě tři kandidáti, z nichž kandidát strany radikální dostal 492 hlasů. Sociální demokraté pohořeli úplně; jejich kandidát dr. Soukupovi připadlo jen 130 hlasů. — Před Říšským soudem bude se dne 28. dubna jednati o žalobě Čechů vídeňských na ministerstvo vyučování pro odpírání českých škol ve Vídni.

Ve Francii odstraňovány už kříže se soudních budov. Mnozí soudcové prohlásili, že jen násilím dají si tyto památky odstraniti. — V Paříži zemřela bývalá španělská královna Isabela, babička nynějšího krále španělského, kde žila vlastně ve vyhnanství.

Na krále španělského Alfonse XIII. podniknut v Barceloně atentát. Španělské město toto, které je sídlem snah revolučních a sociální demokracie, navštívil král u příležitosti zahájení výstavy. Když král opouštěl výstavu, vybuchla petarda, při čemž byli dva venkované raněni. Králi se nic nestalo.

Na Balkáně se vyjasnilo. Bulharsko dohodlo se totiž s Tureckem o sporných otázkách. Bulharsko zavázalo se, že nebude trpěti na své půdě tlup povstaleckých a že bude zamezovati všechny rejdy revoluční proti Turecku; za to zavázalo se Turecko, že provede v Macedonii opravy Ruskem a Rakouskem navržené. Tímto dohodnutím jest také zabezpečen mír na Balkáně.

Na dalším východu asijském nadošlo minulý týden k žádné srážce, vše chystá se ku hlavní bitvě na souši. Korea jest již úplně v moci japonské, té doby není tam jediného ruského vojáka. Překročili-li Japonci řeku Jalu, neví se dosud. Rusové nechávají zatím Japonce postupovat, sami pak o překot zbrojí. Na Korei mají Japonci dle vlastního přiznání teprv jednu úplnou armádu v počtu 70.000 mužů. — Ve válečných přístavech moře Baltického a Černého má býti loďstvo ruské doplněno. Dále se svolávají všichni záložní důstojníci válečného loďstva a všechno záložní mužstvo námořní z 11 gubernií. — Dle posledních zpráv pancéřník „Petro-Pavlovsk“ vjel u Port Arthuru na podmořskou minu, kterou byl zničen. Při tom

Ještě k jubileu Macharova.

(6) Dříve nežli přikročíme k analýze „Časové Scény“, pod kterýmž nadpisem v „Besedách Času“ dne 20. března naznačuje Machar účel své literární činnosti, jest potřebí představit něco s hlediska povšechného. Povšechný názor světový, vytvořený z prvků filosofických, vědeckých a náboženských, nezahatává pouhým vytvořením rozumovým. Zastupuje ve všechny činitele, se kterých skládá se život člověka a společnosti. Slovem světový názor chce býti názorem životním, neboť jak kdo pochopuje své místo ve vesmíru a ve společnosti, dle toho také jedná. Dle toho tedy člověk vytýká si určitý účel životní, ke kterému snaží se dostati a jej vyplniti. Tomuto přirozenému běhu věcí nemůže se vymknouti ani literát. I literární tvoření jest činnost a každá činnost má svůj cíl. Popírání účelu jak v obyčejné praxi životní, tak i v literární tvorbě nutně musilo by se vykládati jako nedostatek rozumové činnosti vůbec. Z odůvodnění těchto vyvítků zároveň, že heslo mnohých literátů: „umění pro umění“ jest účel — neúčel.

Machar stannul v roce jubilejním, a za takových okolností vnější i vnitřní pohnutky vedou člověka k bilanci dosavadní činnosti a nutí k průzorům do budoucnosti. Jsou to chvíle vážných meditací, hlubších úvah a starostlivého obzírání po tom, co posud vykonáno a co se má ještě vykonati. Jest-li stůčtován takové vysloveno veřejně v konkrétní formě, podléhá kritice, která rozlišuje a oceňuje zjevy, jakýmkoli způsobem v myšlení a konání lidské zasahující. A takovým zjevem jest smysl a účel, jak je v literární tvorbě své Machar formuloval.

A tak Machar sám pomáhá těm, kdož odvozuji z děl jeho povšechné resultáty. Jenže vytčením smyslu a cíle svých prací odpovídá svým přátelům, z jejichž řad u příležitosti jubilea savznělo mnoho pochvalných výtků. Machar prý ví, co chce, jde za určitým cílem, jest pevně ustálen, jest básník myslitel, jest veliký Čech. Masaryk zejména sledoval, že Machar jest tak opravdový člověk český, že mu ani oficiální vlastenci ani dobří Čechové nerozumějí. Ostatně všichni okázali ráz podniknuté oslavy u realističtí zářadí. Dali jednak sami často na jevo, jak nad takové malichernosti jsou povzneseni, jednak Machar sám ve svých polemikách takovému šosáctví nejednou se posmíval. Nicméně fakt sám napovídá, že přátelé dobře vědí, že výroky Macharovy nemusejí se vždycky doslovně vykládati.

Machar určuje smysl a účel literární své tvorby ve formě pohnutého vidění. Již v „Konfesech“ čteme vědomím, že v jeho bytosti jsou dva činitelé. Na toho druhého si často stěhuje, se svého kritikuje a pronásleduje poškľebky. I v „Časové Scéně“ dostává se „ten druhý“ do pokoje básníka a to v černém úboru. „Básník sedí u stolu a dívá se do světla plynové lampy. Náhle objeví se proti němu černý oděný pán“. Po krátké předchozí rozmluvě, vedené se strany toho druhého ne příliš z vybranou zdvořilostí, oba dva se seznamují jako staří známí.

Černý pán satiricky rozkládá, že se (on a básník) emancipovali od lečebos, ale kus té ješitnosti v nich přece zbylo. Světu ve slavnostním momentu řekne se něco o „konání povinnosti“, ale když uznání potom přijde, přece jest v duši teploučko. Na to básník (rozhorleně) odpovídá, že člověk jest příliš člověkem. Černý pán ochotně souhlasí. Kristus prý přijíždí do Jerusalema také se nebránit oslavě. „Jest prý to v rodině, neboť, jak církevní otcové tvrdí, má bůh otec macvičené anděly, kteří mu celý den hrají a zpívají hymny“. Zvatlající pánové laskavě již dovolí, že v rozprávku jejich o oslavě vaunuje se stručný výklad. Leckterý literát hledá také slávy v tom, že činí směšný náboženství, protože nemá schopnosti uvažovati vážně o tom, co jako vážné vědu takofka se vtírá. Posměch jest ovšem zbraní blízkou, ale také hodné pobouření filosofů blaseovanců, kteří na přezývování nemohou najíti nic příhodnějšího. Mimo to spoléhají na hloupost mnohých, kteří v takové frivolnosti spatřují zvláštní duchaplnost. Ostatně nikdo nedovede tak ohrovnati nos jako lokajové, nikdo se tak hrubě nechová k bezbranným jako ti, kteří umějí jinde podléhati. K tomu připomeňme ještě, že Havlíček nazval surovcem toho, kdo se směje babičce modlící se růženec a charakteristika takových velikánů v hlavních rysech jest naznačena.

Co chtěl Machar vlastně vysloviti v „Časové Scéně“? Píše ji za svého jubilea, vyslovil v ní filosofii a účel své práce. Tu zjistiť mohl řici vše bez hněvu, smušile a bez triviálního vtípkatření protináboženského. Ale to to, on všechno raději podnikne, jen ne důkaz seriózního a vyrovnaného člověka! „Chtěl jsem ku předu, přes mrtvý bod, někde dále, do nových krajín, pod nové slunce — Ne, nevěřím v nějakou konečnou blaženou metu, (rozuměj národa). Věřím jen v ruch, život. Konečná blaženost jest sybaritické hnutí, smrt. Žít plně. Věřím jen ve velké vyvíhy v životě národů“. V tomto nákladu velikých a smatených slov dohledáme se potom nějakého určitého cíle a smyslu života! Vše to jest sice schopno nasaditi masku zdánlivě odlišného člověka, ale pohřešuje naprosto podlének k npevnění činnosti vůle. Jest to mlavení do větru, divadelní posunkování, bengál duhové barvy. Tedy jádro programu Macharova jest: vyvíhy národů a nikoli určitá meta zdokonalení společenského, politického a hospodářského, kteréžto cíle jsou přece vlastní každému uvědomělému členu toho kterého národa, byť třeba i básníkem. Tedy vyvíhy, ale zajišťt hnoď sase sklesnutí, protože vyvíhy utvrdí a ustálené byly by konečnou blaženou metou, ku které se Machar nešene. A prosím vás, jaký pak to má všechno smysl? Pósy, slova a slova, která marněm pro vylučují všechnu snahu a čin, živná páda pro Oblomova, jak jej líčí Gončarov. Hle! Oblomov povzbuzen mravní silou v jednu chvíli rychle se sebou změnil dvě tři pósy, a planoucíma

očíma vzpřímil se na polu na svém lůžku, vstáhně ruku a v nadšení rozhlídl se kolem sebe. Pociťoval v sobě tesknout a touhu kamsi v dál, tam v jiný svět. Hle, hle, nechybí, než aby úsilí jeho se uskutečnilo, stalo se skutkem, a tehdy, Bože, jakých zářáků, jakých blahodárných výsledků by se lidé mohli nadít od snahy tak vznešené. Ale díváš se, zmizí ráno, den se již chýlí k večeru a s ním k pokoji se kloní i unavené síly Oblomova: bouře a rozechvění klidní se v jeho duši, hlava střísliví ze svých dum, žilami volněji proudí krev. Oblomov tiše, zádumdivě převrací se na snak a upíraje smatný zrak do okna k nebi, s tesknoutou provází ořima slunce velkolepě zapadající za jakýsi čtyřpatrový dům. A kolikrát, kolikrát už sledoval tak sluneční západ.“

Nejasnost cíle vyšperkovaná slovními třásněmi, toť jest živel fantastických slabochůva lenivců. Někam dále, přes mrtvý bod (jaký?), do nových krajín, pod nové slunce. Ano, právě tak jest tomu — oblomovština. Jestliže však dosavadní dílo Macharovo rozhodností svojí s tímto cílem se rozchází, pak ovšem ve vyslovení účelu skrývá se velká vnitřní nepravda. A právě podobná nepravda jest v charakteristice, kterou Masaryk sestavil o ryze českém talentu Macharovu. Ve zvláštních poměrech našich jako národ uvědomělý musíme usilovati, jak již řečeno, o zmohutnění hospodářské, sociální a politické. Mělo-li by býti pravdou tvrzení o nejlepší českosti Macharově, které prý nikdo ještě nerozumí, pak by je odůvodňovala jen nutná skutečnost, že Machar usiluje o ony cíle mnohem vydatněji a správněji metodou, nežli všichni ostatní Čechové. Ale Machar proti takové blaženosti zdvihl pole a mysl jeho o takové věci starostmi se neobstarěla, protože mluví jen o vyvízech. I národové pracují k svému dobru, jest má obsah, a nikoli k nějakým neurčitým vyvíhům, které nejasností svou ani jednotlivci nemohou vzbuditi zájmu, jenž by byl pro něj životní potřebou a metou konání.

K vyvíhům těm, jak Machar dokládá, jest potřebí spartánských duší. Tu jest zase takový logický a psychologický šotek. Spartánské duše, tedy lidé jasněho vzdělání, rozsáhlých obzorů, ukázněnosti mravní a pevnosti povahové nikdy se nebudou honiti za abstraktními názory nějakých vyvíhů, neboť milují více živá fakta nežli rozplývající deklamace, prostou životní pravdu více nežli všeobecné principy.

Také velmi ožehavě jest tvrzení, že Machar spartánské duše tvoří, a kdyby jich nebylo mnoho, nějaké přece prý snad budou: „Snad přece padesát, nebo čtyřicet pět... Kam až to smluvil starý Israel s Hospodinem v povídce (!) o zkáze Sodomy a Gomorby? Na deset tuším!“ Není potřebí žádného smlouvání a možno ihned stanoviti, že dle dosavadních lidských zkušeností Machar nevytvoří ani jedné spartánské duše. Oskrabuje kolečka sám se přiznává, že k výrobě spartánských duší neustává zásadové kovadliny, nýbrž houpačky. „Hleďte, můj drahy“, dává mluvit básník černému pánu, sedím tak v té vaší vlastní duši už hezkou řadu let, dívám se na ni, chudáka, a nenjde mi pranic: jako na závratné houpačce létá od výry ke skepei, od naděje k zoufalosti, sám často chopím provaz a trhnu jím, aby jen více lítala.“

Tedy houpačka. Jest to také dobré slovo na označení duševního kymáčení mnohých moderních lidí, jejichž typy od rozličných spisovatelů byly již spracovány, a to vždy ve směru chabosti a bezcílnosti. Čteme o nich a také se s nimi často setkáváme v životě. Cítí se povolání k něčemu velikému. Věk rozptýlují se na všechny strany, mnoho vznešeného napovídají, kritizují všechno a povýšenou okázalostí, šilhají po vzdálených obzorech, všechno přitomné jest jim překonaným, mrtvým bodem; nejdůležitější však jim schází, totiž — životní čin. Ah nikoli, spartánské duše se nekují na houpačce, nýbrž na kovadlině života.

„Časová Scéna“ tedy opět nás poučila, jak Machar nedůsledně myslí a mluví, chce-li veřejnosti něco programově oznámiti.

Literatura.

Nákladem „Unie“ v Praze. Spisy Julia Zeyera. XIV. Román o věrném přátelství Amise a Amila. Seš. 1.—4. po 40 h. — Sofie Podlipské spisy. XIV. Jaroslav Šternberk. Seš. 6.—9. po 30 h. — Příruční mluvnice jazyka českého pro učitele a studium soukromé. Napsal dr. Jan Gebauer. Vydání druhé. Seš. 7.—12 po 50 h. — Obrazový zpravodaj z bojiště Vychází dvakrát týdně. C na za číslo 10 h. Předplatné na čtvrt roku 3 K. Číslo 9. přináší 18 obrázků se zajímavým hojným textem. Red. J. Klecanda.

Nákladem J. Ottý v Praze. Ottova laciná knihovna národní. Serie XXVII., seš. 4.—6. po 20 h. Veliké cíle Román Jana Ostena. — Anglická knihovna. Řada II. Oskar Wilde: Dvě knihy pohádek. Přeložila M. Ješenáková. Seš. 1.—7. po 24 h. — Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Příruční kniha obecných vědomostí. Seš. 11.—16. obsahuje výklad slov Bobr — D. — Cestopisné dílo Joa. Kotenského o Austrálii a ostrovech okolo ní: K protinožcům. Seš. 28. za 60 h. — Slavische Roman-Bibliothek. Julius Zeyer: Roman von der treuen Freundschaft der Ritter Amis und Amil. Seš. 2.—4. po 32 h. — Východní Čechy. Nádherné dílo obrázkové. V seš. 16. provádí nás dr. K. V. Adámek Chrástí, k Bosicům, Podlažicům, k Luši, Chloumku až k Poděkalí. Kresby od K. Liebschera. Seš. za 1.80 K.

Nákladem J. B. Vilímka v Praze. Frant. Procházky Hradčanské písmičky. Vydání sedmé, neilustrované první. Cena 1 K. — Za českou slávu. Vede K. Hipmann. V seš. 12. a 13. skvostné obrázky a textem: Anežka Sesimova. Oxford. Budyšin. Milán. Nad parkem Alábtéiným v Heidelbergu. Z Ochranova. Ostrov tiberský v Římě. Trošky Tharandu v Sasku.

Chrám sv. Václava ve Vratislavi. Každý obrázek doprovázen textem. Seš. za 30 h. — A. Dumas: Tři mušketýři po dvaceti letech. Seš. 35.—37. po 25 h. — Spisy K. Klostermanna I. Ze světa lesních samot. Seš. 1.—4. po 30 h.

Nákladem „Nového Života“ v Nov. Jičíně. Nový Život. Měsíčník pro umění, vzdělání a zábavu. Vede a vydává K. Dostál-Lutinov. Roč. 9., čís. 4. Roční předpl. 8 K. — Naši básníci. I. Studie M. Kavanové o poesii Katol. moderny české. Letorostů č. 3. Za 1 K. — Eva. Měsíčník pro vzdělání českých žen a dívek. Ročník I., čís. 3. Předplatné na rok 2 K.

Obzor. Zábavně-poučný čtrnáctidenník. Vydává a řídí mgr. Vl. Štastný. Roč. XXVII., čís. 4.—7. Roční předplatné 4 K přijímá administrace v Brně.

První česká pouť do Lurd r. 1903. Seš. L. Kolísek, farář v Předklášteří na Moravě. Nákladem spisovatele. S několika vyobrazeními. Cena knihy 1.30 K vzhledem k obsahu a objemu velmi mírná.

Lež a pravda o Lurdech. Odpověď časopisu „Pokrok“. Napsal L. Kolísek, farář v Předklášteří. Cena 24 h.

Poklad věřících. Lidový list k uctění Nejev. Svát. oltářní. Řídí V. Roudnický. Roč. VI., čís. 1. a 2. Předplatné na rok 1.70 K. Expedice v Praze II. 200.

Růže Dominikánská. Katol. časopis bratrstva růžencového a III. řehole dominikánské. Roč. XVII., čís. 11. a 12. Řídí P. V. Bubeník. Předpl. roč. 2.80 K přijímá administrace v Praze 234—I.

Serafinské Květy. Časopis terciátů československých. Redaktor Fr. Švábeník. Roč. III., čís. 6. Předpl. 2 K ročně přijímá administrace v Olomouci.

Pojištění dělníků a výkoných úředníků pro případ nemoci podle rakouského zákonodárství s nálezy správ. soudu od r. 1889—1903. Vykládá Fr. Kafka. Seš. 8. a 9. po 50 h. Nákladem Al. Wiesnera v Praze.

Na zemi a marnu. Román. Napsal K. Lasawitz. Cena 6 K. Nákladem Em. Šolce v Telči. Spis velmi zajímavý, nesoucí se duchem známých románů Verneových.

Z malých garnisonů. Časový obrázek vojenský. Napsal Bilse. Z něm. přeložil F. Hora. Seš. 8. — 9. po 36 h. Nakladatel J. L. Kober v Praze.

V rozbourané době. Obrázky z minulých dob. Napsal K. Karásek. Děj spadá do dob války třicetileté. Cena 1.50 K. Čistý výnos věnován bude na prospěch pomníku V. B. Třebízského. Veškeré objednávky vyřídí K. Karásek, spisovatel ve Studenci u Horek v Čechách.

Cesta spásy a nábožné úvahy o rozličných stránkách života duchovního od sv. Alfonse z Liguori. Z vlastiny přeložil P. Fr. Blažek. Cena 1.70 K. Nákladem Guet. Francie v Praze.

Katol. lidový katechismus. Zpracoval Fr. Spirago. Přeložil Fr. Kalvoda. Část II. Mravouka. II. vydání. Cena 2 K. Spis velmi významný. Nákladem R. Promberga v Olomouci.

Česká Žena. Časopis křesť. social žen a dívek. Roč. VI., čís. 9. a 10. Řídí M. Hasmanová. Roč. předpl. 2 K. Expedice v Praze 200—II.

Ženské Listy. Vydává Ženský výrobní spolek český v Praze. Řídí Eliška Krásnohorská. Roč. 32., čís. 4. Roč. předpl. 4 K přijímá administrace v Praze II. v Roslově ul.

Levý Hradec a Budeč. Seš. K. Cvrk, s 5 ilustracemi. Cena 40 h. Nákladem G. Francie v Praze.

Nejdůstojnější bisk. konsistoří doporučený
umělecký závod

Jos. Kieslich

v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a obnovení

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s odbornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně a levně při výhodných platebních podmínkách.

Předetná pochvalná uznání po ruce. Rozpočty, cestý atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních usorů.

K době velikonoční

Josefa Krejčíka v Praze.

Písárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 80.
— Ilustrované cenáky, nákresy a rozpočty franke. —
Výhodné platební podmínky.

Boží hroby

Křížové cesty

v reliedu řezané neb lité.
Sochy „Vzkříšení“, suchy, oltáře a veškerá kostelní zařízení doporučuje uctivé umělecký závod sochařský a řezbářský

NOVOTINY

tu- i oizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro valedústojné duchovenstvo a sukna ku ohrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. **Vzorky se na požádání zašlou.**

Velkozávod

koberců, záclon a všech druhů pokrývek.

Zboží lůžkového.

Železný nábytek.

Nábytek z ohýbaného dřeva.

Úplné výbavy nevěstám.

Ilustrované ceníky zdarma a franko.

JAN STOUPA V PRAZE,

Václavské náměstí 32.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatervův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 19 nové blíže Malého náměstí, dříve přes 60 roků na Malém náměstí pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových od nejjednoduššího až k bohatému figurálnímu provedení a sice i se železnými rámy, stěží osazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná rada bezplatně, bez vší závaznosti ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Veledústojnému

duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Kar. Světlé, č. 19 n, roh

Konviktské ul., vyučení pastí speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučení svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracujících kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádoby a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní

intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové práce na ukádku, rozpočty, nákrasy neb ceníky franko. Za veškeré výrobky a slacení ručně. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejjakostnějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznání po ruce. *Zádné přesované výrobky desenné. Vše posílám již posvěcené.*

Kočáry

nejnovějších vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN.

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest. diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Kávu

prodávám stále za staré nezvýšené ceny a sice:

1 kg. Santosu . K 2'—	1 kg. Guatemala K 3'—
1 kg. Manilly . K 2'20	1 kg. Perličkové K 3'10
1 kg. Jamaika . K 2'40	1 kg. Menado . K 3'20
1 kg. Laquaria K 2'60	1 kg. Piraldi . K 3'40
1 kg. Portoriko K 2'80	1 kg. Caylon . K 3'50

Co zvláštnost odporučuji

Královénradeckou směs

pro každou domácnost dobře se hodící

1 kg. za 2 K 40 h.

Veškeré druhy kávy z mého obchodu pocházejí jsou dobré, lahodné a silné chuti. Mimo to ceny tak levné, za jaké je nelze obdržeti z Altony, Hamburku neb Terstu, od neznámých a cizích obchodníků, kteří hledí dosíci většího zisku.

Při odbírce možno si voliti až 5 druhů.

Fr. Chrudimský,

kupectví od roku 1874

v Hradci Králové.

Oznamuji P. T. obecnstvu, že zařídil jsem poboční =

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařízení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších, jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákazníky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: **Praha Ferdinandova třída č. 6-II.** proti české spořitelně.

Sklady a dílny: **Praha, Perštýn č. 9-I.** Pozor! Zde žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké úctě

B. Krumlovský.

Hôtel „U černého koně“ v Hradci Král.

Dovolují si P. T. obecnstvu uctivě oznámiti, že v sobotu dne 27. února

započal jsem čepovati

Smíchovské pivo

z akcionářského pivovaru

a sice: 1 litr přes ulici za 28 h, půl litru v místnosti za 16 h,

Lze obdržeti též v lahvích.

Každou sebe menší objednávku jsem ochoten dodati do domu zdarma. — Mimo to čepovati budu jako až doposud

Plzeňský prazdroj

1 litr přes ulici za 48 h, půl litru v místnosti za 26 h.

S veškerou úctou

A. Bařtipán, hotelier.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku

v Hradci Král. u nového Borromaa

OBNOVA

Číslo 17.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 22. dubna 1904.

Inseráty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Delegace.

(14) Říšská rada opět svolána a tentokrát ve znamení voleb do delegace, jako na vzdor české obstrukci. Němci (dr. Ebenhoch) chtějí nám uamluviti, že obstrukci těchto voleb nedělali bychom obtíže dr. Körbrovi, — jenž delegace pouze formálně svolává, jinak s nimi však nemá co dělati, — nýbrž říši a ústavě; Poláci pak dokonce zaručili prý se Němcům, že toho u Čechů dokážou, aby volby do delegací se provedly. My myslíme, že boj náš neplatí pouze dr. Körbrovi, nýbrž systému; co by nám prospělo povalení nynějšího předsedy ministerstva, kdyby po něm přišel jiný a zase centralista? Dr. Körber je po Auerspergovi nejvydařenějším reprezentantem toho systému a proto ovšem platí boj náš především jeho osobě. Co udělá naše poselstvo, to se ukáže v nejbližších dnech; my pronášíme pouze své osobní mínění, že, má-li ten státní povoz býti zastaven, aby byl dopraven na jiné cesty, je potřebí, aby se dala na řetěz všechna čtyry kola a aby se nepropustilo vůbec nic, co by k podpoře nynějšího vládního systému mohlo sloužiti.

Poněvadž se slovo „delegace“ často vyslovuje, myslím, že s povděkem přijmou naši čtenáři, věnujeme-li dnešní úvodník — nikoli složení jich, toho lze se dočísti v každé školní statistice — nýbrž politickému významu a právnímu základu, na němž tato instituce byla zbudována.

Když se Uhři r. 1867 s námi — ovšem bez nás — vyrovnávali, diktováli nám ústavu prosincovou vlastně sami, protože vyrovnání stalo se mezi uherským králem a uherským národem, do něhož ostatním národům ničeho nebylo; oni tu byli jen proto, aby podmínky další existence říše na novém dualistickém základě přijali. Vojsko, zahraniční záležitosti a finance s tím spojené prohlášeny za záležitosti společné, majíce býti spravovány ministerstvem společným a ježto stát byl konstitučním, také trochu novým orgánem, jenž je rakousko-uherskou specialitou — společnými delegacemi, aby nemusilo dojíti k nějakému centrálnímu parlamentu, jehož se Maďaři od jakživa tak tuze báli a proti němuž tak dlouho bojovali — když nemohli jinak — aspoň ignorováním, t. j. neobesláním. Parlament měl vůbec býti vyloučen z této společné správy a proto neděje se volba z plna říšské sněmovny, nýbrž z poslaneckých sborů národů na radě říšské zastoupených a to tak, že ona posílá 40, panská sněmovna pak 20 členů, z nichž připadá na české poslance lidové 10 mandátů. Tolikéž členů, t. j. 60, čítá i uherská delegace, která však se volí od většiny sněmovny a proto na jedné straně vliv uherské delegace je větší, ježto ona je výrazem většiny a vliv ten uplatňuje všude, hlavně však ve správě ministerstva zahraničních záležitostí a ve sboru diplomatickém; na druhé straně pojištěna jakási převaha vlády, již slouží delegace jen za roušku k zastření absolutismu ve správě vojenské a věcech zahraničních.

Když Maďaři dualismus provedli, měli jej provésti důsledně, jak se říká, na celé čáře a Deák chybil, což mu i mrtvému Maďaři zapomenouti nemohou, že dobrovolně přistoupil na jakýsi kompromis s korunou v příčině jednoty vojenské a zahraniční a to na základě pragmatické sankce, jež prý jednotu tu předpokládá, ačkoli to pravda není. Deák netroufal si jíti tak daleko, jako nynější strana neodvislých, která hájí důsledně zákonodárnost dvojí i v těchto záležitostech. Dosáhnu-li toho Maďaři, o čemž není pochybnosti, pak je po unii reální, nastane personální a delegace odpadnou; nebude jich též škoda, ježto nejsou žádným sborem zákonodárným, nýbrž stávají se a kontrolujícím rozpočet obou společných ministrů, jimž jich výdaje musí povolit obě sněmovny. Mimo to mají při nynějším složení delegáti rakouští vůbec a jednotlivých rakouských zemích zvlášť ruce svázané, zvlášť že se, když se obě sejdou, v nich nedebatuje, nýbrž

pouze hlasuje a že uherští delegáti vždy jsou svorní, ježto vyšedše z většiny sněmovny tlumočí vlastně vždy přání uherské vlády. Rakouský zákon mluví sice o zákonodárném právu obou zastupitelstev říše, ale čl. XII. uherské ústavy bere delegaci uherské všechno zákonodárné právo z ruky, čímž je ono právo vyloučeno i z delegace rakouské. Ostatně Uhři mohou dnes činnost delegace zastaviti každé chvíli, ježto v rakouské polovici není parlamentárního života a oni mají s námi úmluvu jako se státem konstitučním; opatrně zabezpečili si ve vyrovnání r. 1867 jednak nedotknutelnost uherské ústavy, jednak úplnou ústavnost v zemích ostatních, což mělo býti náhradou za Deákův ústupek v příčině jednoty vojenské a zahraniční. Kdyby dnes viděl Tizsa v užití § 14. porušení ústavnosti, bylo by po delegacích, tak že jsme my v Rakousku dnes živi vlastně z milosti maďarské tím více, že trvalá břemena nedají se povolovati § 14. a že nepřijmeme-li jedna neb druhá sněmovna to neb ono císařské nařízení, pozbývá ono své platnosti. Nechají-li naši lidé projíti volby do delegací, pomohli vlastně rakouskou ústavu vytahovati z bláta a musili by míti velice závažné důvody, když se k tomu odhodlali.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 20. dubna.

(Ke čtyřicetiletému jubileu zavedení okresních obcí v Čechách. — Uvádí se laskavě na pravou míru undáhlená a nevěcná polemika proti nespornému historickému faktu.)

V poslední době zmiňovaly se některé časopisy, že v těchto dnech připadá čtyřicetileté jubileum zavedení okresních obcí v království Českém. Proto nebude od místa, když se o vzniku instituce té zde zmíníme, ponechávajíc však vyličení podrobné historie její listům, které vycházejí častěji.

Když po vydání pověstných únorových patentů dne 26. února 1861 oživen byl opět sněm staroslavného království Českého v nové, dosud trvající formě, vypsaný byly v březnu na to volby do něho. Jako volební výbor české národní strany sestoupili se Palacký, Rieger a Brauner, tehdy uznání předáci a rádcové českého lidu v jeho politických projevech. Mužové ti vydali k voličům českých městských a venkovských volebních skupin poučení, koho mají za své poslance voliti. Poučení to jest dodnes platné a poněvadž na ten čas nikdo lepšího vymysleti a sestaviti nemůže, klademe je zde jako upomínku na vážnější pojmání poslaneckých voleb u nás a jako napomenutí, jež mužové váhy Palackého Riegra a Braunera i za hrobem lidu svému dávati jsou oprávněni.

Pánové ti r. 1861 při volbách poslanců napomínali český lid těmito slovy:

„Volte především muže poctivé, kteří přesvědčení své za žádnou cenu neprodají.

Volte muže statečné, kteří mínění své bez ohledu na milost a nemilost panskou zastávají budou.

Volte muže milující upřímně vlast a národ svůj, muže, kteří tuto lásku v dobách největších skutkem osvědčili, a kteří hotovi jsou zasaditi se upřímně a odhodlaně o plné provedení rovnoprávnosti obyvatelstva slovanského i německého ve vlasti naší.

Volte muže znající historii, tuto nejlepší učitelku myslí vlastenecké a moudrosti a opatrnosti politické, muže, kteří znají slávu a práva národa našeho za lepší jeho minulosti jemu opět čestné místo mezi národy zjednotiti mohou, a právo, svrchovanost, celistost Svatováclavské koruny naší ve spolku říše Rakouské hájiti budou.

Volte muže svobodomyšlné, kteří se odříkají rovněž tak institucí zastaralých, potřebě a duchu naší doby odporých, jakož i teorií výstředních, neplodných a neprakti-

ckých. Živlové, kteří jsou v životě skutečným činní a platní, mají i v životě státním dojíti zastoupení přiměřeného — neb každá ústava, kteráž by živly takové utlačovala, bude pramenem nesvornosti a odporů, aniž bude míti trvání.

Volte muže vzdělané, pokud možná znalé v právech a věcech politických, zkušené poměrů domácích i potřeb lidu našeho; muže, kteří vědí, že pravá svoboda nemůže míti místa, kdekoli se všechna samostatná činnost občanstva a obcí považuje za nebezpečný zjev ducha revolučního a se dusí všemohoucí úředovládou, kde opětovný duch občanský nenalézá pole pro působení své — kde se všechno dekretuje shůry, všechno řídí a omezuje složitým ústrojem, kterýž vysává nejlepší síly národa duševní i hmotné.

Konečně volte muže neodvislé a samostatné postavením i jménem svým. Kdokoliv úřad poslance pokládá jen za stupeň k vyššímu důstojenství, kdo se hledí přimílit úřadům, kdo hledá titul nějaký neb jiné významování, toho nevolte.

Z poučení tohoto vane mocný a zdravý duch zásad samosprávných, jimiž byli jmenováni političti vůdcové českého lidu proniknutí a duch ten ihned v prvním zasedání sněmu království Českého, který byl v novém svém složení zahájen dne 6. dubna 1861, činnou svou silou se manifestoval.

Dr. Frant. Branner podal v něm totiž návrh na zavedení okresních obcí s vlastním zastupitelstvem, kteréž by bylo prostředkujícím činitelem v zewské samosprávné organizaci mezi sněmem a zastoupením obcí. Návrh tento byl sněmem přijat a podrobné jeho zpracování a specifikování uloženo bylo nově zvolenému zemskému výboru, kterýž však s vyřízením toho nemohl býti v tomto zasedání hotov, jelikož sněm byl brzy potom odročen.

Napotom svolán byl sněm království Českého teprve až dne 8. ledna 1863 a zasedal do 18. dubna, kdy byl po 50 odbytých schůzích uzavřen. Zasedání toto bylo velice důležité a návrh na zavedení zastupitelstev okresních byl v něm dle stylisace zemského výboru přijat. Nový zemský tento zákon předložen byl napotom vládě, aby mu zjednala nejvyšší sankci.

Avšak té se zákonu tomu a zákonu týkajícímu se obecního řádu nedostalo. Proto bylo sněmu, jehož zasedání bylo dne 2. března 1864 zahájeno, oznámeno, že vláda neschvaluje veškeré jeho odstavce, jimiž měl býti obcím a okresům zjednan poněkud samostatnější obor působnosti a jimiž měly býti omezeny dosavadní vlivy politických úřadů. Proto byly sněmu podány dle přání vlády opravené nové osnovy zákona o obecním řádu a o okresních zastupitelstvech. Poněvadž vláda neustupně trvala na změnách, jichž si přála, netajíc se vyhrůžkou, že ve případě nevyhovění jí usnešení sněmu císaři opětně ku potvrzení nepředloží, přijal sněm obě osnovy dle návrhu vlády, ač zůstaly pouze stínem toho, čeho si sněm království Českého, vlastně jejich navrhovatelé původně přáli. Poněvadž však bylo předce něco lepší nežli nic, sněm usnesl se na zavedení okresních zastupitelstev s tím oborem působnosti, jež jim vláda připouštěla a zákon v tomto znění během r. 1864 došel nejvyššího schválení a volby do nových okresních zastupitelstev vypsaný byly na měsíc leden roku 1865, tak že jubileum čtyřicetileté působnosti okresních obcí ve království Českém připadá ve skutečnosti vlastně až r. 1905.

Nově v život vešlým okresním zastupitelstvům i v omezeném oboru jejich působnosti kludeny ze strany četných nepřátel samosprávy rozmanité překážky, tak že když r. 1866 po válce s Pruskem dle císaře a krále v Praze, sešli se sem starostové okresní, Češi i Němci, k jeho uvítání a za řečníka jejich zvolen byl starosta okresního zastupitelstva chotěbořského dr. Frant. Lad. Rieger, který pozdraviv v čele všech okresních starostů, z nichž snad jediný žije dnes starosta okresu hlineckého p. Karel Adámek, na královském hradě Pražském

dlícího mocnáře, přednesl mu jménem jejich žádost, aby ráčil vstít sám ve svou milostivou ochranu další vývoj české okresní samosprávné instituce, již byly tehdy od politických úřadů a různých zpátečníků kladeny v cestu různé překážky, zákonitá jejich činnost byla omezo-ována a reprezentantům jejich činěna všeli- jaká příkoří.

Císař a král řeč dra. Kiegra laskavě vy- slechl a nanejvýš přívětivě na ni odpověděl, výslovně pravě, že uznává, „že pouze na upevněné půdě samosprávy roz- kvete pravá svoboda, která jest po- žadavkem naší doby.“

Tolik jsme měli za vhodné při příležito- sti, když se o čtyřicetiletém jubileu zavedení okresních obcí ve království Českém začíná mluvit, poznamenati, aby hlavní rysy vzniku instituce té byly našemu čtenářstvu jasné.

* * *

Činím to nanejvýš nerad, ale pořádek toho žádá, že musím zde konečně jeden svůj účet vyříditi a že nemohu mlčky strčiti do kapsy předstírání a domysly, jimiž jsem byl své doby zahrnut. Loni v srpnu jsem na těchto místech uvedl, že v Čechách stávající skutečné poměry po vydání tolerančního patentu císaře Josefa II. přiměly, že k patentu tomu vydal dne 26. března 1782 dodatek, jímž byla stará česká konfesse v Čechách trpěna. Dodatek tento vešel časem v zapomnutí, ač byl řádně jako zákon publikován a současně tiskem uveřejněn a ač byl r. 1782 a 1783 českým protestantům velice dobře a nad veškerou pochybnost znám.

Když jsem naň loni upozornil, byli tím někteří páni ze strany protestantské nelibě překvapeni a domnívali se, že veřejně pode- zřívám jejich znalost historie a zákonů jejich církvi se týkající. Proto mne veřejně interpe- lovali, abych dodatek onen citoval. Ochotně jsem jim vyhověl. A musím doznati, že nej- větší většina protestantských duchovních loy- alně doznala věcnou i historickou důležitost dodatku toho, který tvoří legální kontinuitu mezi bývalou českou konfessí a mezi později tolerovanými vyznáními evangelickými. Ze přišel do doby mého upozornění v zapomnutí, to přiznali také a již jsem četl, že jsou za to: mé upozornění vlastně povděční a více v něm neshledávají žádné zločiny ze strany listu, v němž bylo otištěno.

Proto musilo obecně překvapiti, když jistý katolický kněz v katolickém listě posta- vil se v záležitosti této na negativní stanovisko a s apodiktickou určitostí proti mně tvrdil, že o dodatku onom současně mu protestanté r. 1782 atd. nevěděli a že nebyl ani úředně publikován.

Mohl jsem ihned onoho kněze vsíti za slovo a žádati ho o poučení, odkud on své tvrzení o nesprávném prý mém upozornění má a mohl jsem ho žádati, aby je prameny pří- slušně doložil. Poněvadž však mně vždycky jde o věc a osoba, ať je to kdokoli, jest mně ve- dlejší, nechtěl jsem ji uvést do rozpaků a tím také kompromitovati list, který jejím vý- vodům z jakýchkoli důvodů důvěřoval. Nechal

jsem prostě věc ulešet a nyní za klidné po- větrnosti otevřený účet ten vyrovnávám.

Rozhodně totiž tvrdím, že dodatek k to- lerančnímu patentu obsažený ve dvorním de- krete ze dne 26. března 1782 byl své doby při svém vydání všeobecně znám, řádně publiko- ván a že se ním také tolerovaní evangelíci spravovali.

Že byl dodatek ten řádně jako zákon pu- blikován a že tudíž nejenom měl, ale musil býti evangelickým duchovním oné doby znám, nade všecko další sporování potvrzuje, že byl současně ihned po svém vyjití a publikaci uveřejněn v „Sammlungen der k. k. Landes- fürstlichen Verordnungen“. Prag, bei J. T. Hö- chenberger 1782.

Že pak obsahu a dovolení jeho čeští evan- gelíci užívali, tomu nasvědčuje, že pro ně byla ihned vytištěna a od nich užívána knížka: „Con- fessio bohemica, to jest vyznání víry svaté křesťanské všech tří stavů království Českého, tělo a krev Pána našeho Ježíše Krista pod obojí přijímajících. V Praze, u Jana Tomáše Höchenbergra 1783 str. 77.

Avšak prvním novým, v Čechách opět dovoleným katechismem protestantským byl Elsnerův katechismus českobratrský, tajně zde před vydáním tolerančního patentu již zej- mena ve východních Čechách užívaný.

Po vydání onoho dodatku k tolerančnímu patentu byl katechismus ten ihned vydán pod titulem: „Mléko čisté pravdy Boží, to jest katechismus aneb nejprvnější začátky křesťan- ského učení s kratičkým vysvětlením k vzdě- lání mládeže církvi Božích českých Bratrských. Jan Theofil Elsner, učitel Berlínský. V Praze u Jana Tomáše Höchenbergra 1782. Str. 150.“ Katechismus ten pak byl ještě pro české evan- gelíky tištěn: v Litomyšli r. 1783 a v Brně r. 1806.

Když tedy čeští evangelíci po r. 1782 uží- vali v Čechách katechismu českobratrského, když podle něho jejich duchovní původně učili a když neužívali katechismu tolerovaných vy- znání ani helvetského ani angaburského, nýbrž užívali katechismu jednoho z českých vy- znání, tedy zajiště velmi dobře o tom věděli, že jest jim vyznání to dovoleno, zejména když jim bylo učení jeho trpěno.

Ostatně za nedlouho podáme nejširší české veřejnosti novou publikaci, v níž se na- lezne, jak biskup Jan Leop. Hay tyto poměry zejména na rychmburském panství shledal a jak tamním evangelickým v Dobrosoli dříve tištěné a zde kolportované a zabavené Elsnerovy kate- chismy ve Skutči a v Krouné vrátili nařídil. Máme za to, že biskup Hay r. 1782 jako visi- tator kraje chrudimského snad předce jenom tolik o církevních poměrech a nařizeních své doby věděl, že katolický kněz, který patrně jenom na základě vlastní fantazie proti důvod- nosti mého upozornění na dvorní dekret ze dne 26. března 1782 polemicky vystoupil a prostě ji annuloval, před touto autoritou a před tímto svědkem správnost mého tvrzení blahovolně a dohoditě připustí.

Tím pokládám záležitost tu za vyřízenou a ku př. v Luži působící a řadou velice in- struktivních článků osvědčený a dovedný kaplan vp. Václav Oliva zjednal by si nemalé

Závorovi rozšířila se prsa a hluboce si oddychnul.

„Ach tenhle vzduch, tenhle vzduch, to je přece jen veliký dar Boží. Ani nevíme, zač máme Bohu děkovati. — Paňmámo, mně se zdá, že já už letos nebudu viděti žitné klasy . . . —“

„Ale, pantáto, nač takové řeči? Dlouho-li pak do toho máme?“

„Jo, jo, paňmámo, vám se to řekne, ale mne . . . —“ A pantáta se zadíval po prostranné světnici a oko jeho tékalo s před- mětu na předmět. A starou lebkou letěly mu vzpomínky, jako když na podzim houfují ptáci.

„Tady bylo mé království po padesát let!“ vzdychnul a už byl myšlenkami ve svém mládí. — Jakou to sílu cítil v sobě, když tuhle tu svou paňmámu uváděl sem do tohoto svého království. Byl by byl lámal železo. Od rána do večera dřel, lopotil se a když na večer přijížděl s pole, usmála se naň paňmáma. A úsměv ten činil ho šťastnějším, než kdyby mu byl dal někdo celé světy . . . — — — Hm, světy! — — Co on se o svět staral . . . ?! — Co mu bylo do zápasů a válek mocnářů co do hádek učenců a filosofů, co do shonu a wamonění továrníků a obchodníků, co do agitac novinářů a politiků?! — On byl pánem zde v tomto svém tichém království a o celý svět se nestaral. Ráno vstal, pracoval do úpadu až do slunce západu, večer šel spát a tak to chodilo den ze dne, v zimě v létě. V neděli jen si odpočinul a šel do svatyně Boží vzdát poklonu Pánu pánů a poděkovati Tvůrci všeho mira za dary, jež Jeho štedrá ruka sypala mu za jeho přičinění. Jak byl spokojen, jak šťasten . . . — — —

A nyní leží bez vlády na smrtelné posteli

zásluhy, kdyby podjal se té vděčné práce a zajímavé církevní poměry na Rychmbursku v XVIII. a XIX. století panující systematicky sestavil v monografii, která by mu nepochyb- nou svou důležitostí jméno v literatuře trvale zajistila a dobré věci skutečně prospěla. Mate- riálu k tomu existují celé zásoby, jež na věcné zpracování čekají. Zajiště že by našel v ohledu tom všeobecnou podporu, k čemuž ochotně se první hlásím.

Takto jsem trapný pro mne účet vypo- řádal a trvale uzavřel.

Obrana.

(3) Ze spedičních stek. Když Času ne- napadla žádná šikovnější potupa na církev, psal aspoň tohle: „Dr. Kohn prý v Římě hubení a málo jí. Naposled má také zkušenosti, že se v Římě na nějakou porci arseniku tak přísně nehledí.“ — I když byl soudem zjištěn zločin Hilsnerův, Čas ne a ne věřit, že by taky žid mohl někoho zabít. A Masaryk žádal honem revisi processu. Za to však dovede rabínský orgán bez rozpaků podezřívati Vatikán z tra- vičství. Dokud „Bílý Prapor“ propouští židov- ské a helvetské lži Času bez kontroly, byl u „Času“ považován za velmi dobrý list; do- stalo se mu dokonce nepokryté pochvaly. A jak by ne? Židovský Čas mohl často z Bíl. Pr. opisovati stesky na vady církevní; ovšem že to činil dobráček jen k vůli tomu, aby ukojil neustálou, žiznivou jízlivost židovských individuí. Ze samé nestrannosti však neuve- řejnil z Bíl. Prap. ani jeden článek, který zněl o katolictvu příznivě. To tak! Hned by „Právo lidu“ poučilo svého panaše, že se stává kleri- kálem. Vzbouřilo by to židy a sociální demo- kraty a — bylo by po abonentech. To raději „Čas“ tu a tam pověděl úlisné něco k chvále náboženství židovského. Ještě 24. března na- psal Herben o Bílém Praporu: „Všimám si delší dobu Bílého Praporu a vyznávám, že je mně většinou jeho stanovisko sympatické.“ Ale při tom přece vyjádřil Herben bolest nad výrokem Bíl. Praporu, že Čas balamutí veřejnost. To prý není pravda. — Abychom nemusili choditi daleko, připomínáme Času nedávné jeho zú- myslné balamucení, že se dru Kohnovi nicne- stane, nezapné obřívání nsvědčené lži Macha- rovy o karbaniectví moravského katolického literáta, atd. Ale teď si Bílý Prapor rozlil s Herbenem ocet na dobro. Uveřejnil ohrazení několika kaplanů, v němž odmítají sprostácký výpad Času, dle něhož se prý kněží v boji s protivníky nejedná o áboženství, ale o kněž- skou živnost. A při tom ubohým uklouzlo ne- šťastné vyjádření, čerpané z nekatolického ča- sopolisu, že si Herben koupil villu ve Voticích. Jsme přesvědčeni, že toto mylné obvinění ne- bylo nijak zůmyslnou lží. Také to bylo v ná- sledujícím čísle odvoláno, kdežto Čas od- volává teprve pod komandem úřadu. Ale humanitář Herben jako starodávny Zeus zatřásl mohutnou šijí „terque quaterque“ (tři- krát a čtyřikrát) a napsal bez meškání: „Bílý Prapor se to jmenuje, ale ve skutečnosti je to špinavý hadr.“ Takhle elegantně mluví orgán

a z paňmámy je seschlá babička. Užili sice dosti svízelná a starostí a mnohdy také béd a strádání, ale také díky Bohu mnoho radostí a chvil šťastných. Pět dětí odchováli a na všech dočkali se radostí.

Závora až zaslzel, když si na to vše vzpomněl.

„Paňmámo, je tam krásně, vidíte?!“ ozval se najednou zase nahlas, aby přerušil záplavu myšlének, jež ho zabrala jako povodeň.

„Je, pantáto!“

„Ach, kéž bych mohl ještě ven!“

A Závora zase si vzpomněl, jak ho pro- bouzející se země vždy celého zaujala. Jako kdyby bylo vždy tisíce a tisíce neviditelných chňapadel ho uchvátilo, tak mu bylo vždy. Cítil se zemi, jak z hluboka oddychuje, jak se probouzí, jak vzdychá, jak zkrhlé údy narovnává, protahuje, jak silou obra láme okovy studena a mrazu, jak dýchá, jak se chvěje pod polibky slunce, jak rozprostírá svůj širošířý klín, jak odhaluje své lůno, jak nabízí své vnady. Závora tomu rozuměl a při- lnul k matce zemi celou silou své prosté duše. Tak ho vždy zaujala, že ani pro jiného smyslu neměl. Jako kdyby jej byla obloudila svým dechem a opojila. Jak pozorně vždy vedl ruchadlo v brázdě, aby ji neublížil, s jakým porozuměním rovnal brány jednu vedle druhé, aby ji zkyplil, s jakou posvátnou úctou házel símě v připravený lán, aby ji nakrmil! A s jakou láskou k ní vzhlížel, když se na všech stranách zelenala, když ve své panenskosti kypěla a bujela, jakými díky jí žehnal, když vlnily se v šíř i dál husté klasy a ona v po- žehnaném mateřství chystala se k porodu! S jakou dychtivostí, s jakou netrpělivostí oče- kával chvíli tu! Každý den pln bázně a strachu

FEUILLETON.

Z osmera blahoslavenství.

Napsal Josef Váňa.

VIII.

„Blahoslavení chudí duchem neboť jejich jest království nebeské.“

Výměnkář Závora ležel na smrtelné po- steli. Vyhublý obličej tratil se mu téměř v stra- katině peřin a kdyby nebylo oka, jež ještě jako šípky bodalo, zdálo by se, že v peřinách leží mrtvola.

V prostranné světnici bylo ticho posvátné, skoro hluché. Jen slabý, odměřený tikot sta- rých začernalých hodin na zdi u dveří zdál se to ticho posvátné zněsňevovati.

„Paňmámo, jste tady?!“ ozval se najednou slabým hlasem Závora.

„Jsem, co chcete pantáto?“ — A z lavice u hlav postele povstala stařenka bělovlasá, sevrklá jako švestička, sňala s nosu okuláry, odložila veliký „Nebeklič“, v němž si právě říkala a šourala se pomaloučku k Závorovi. Byla to jeho manželka. Říkali si „pantáto — paňmámo — vy.“

„Otevřte trochu okno, je mi tu k zalknutí.“ Stařenka odrovnala na okně muškát, mořskou cibuli a rozmarinu a otevřela jednu půli okna.

Proud čerstvého vzduchu vernal se do prostranné světnice a provanul m ikem všechny její prostory. Jako kdyby nějaká bytost nad- zemská tudy přelétla a zamávala širokými zá- hyby průhledné své řízy. Tak to najednou za- vonělo. A z blízké zahrady zalétnul sem celý koncert pňnkav, strnadů a steblíků.

„českobratrských pohrobků.“ Ačkoli jsme mohli tento ušlechtilý titul již dávno k firmě Času připojit pro zámýslné jeho lži, přece jsme byli šetrnější než zastávce „ryšho křesťanství.“ Ode dneška jsme se naučili novému pravidlu: napíše-li časopis po nesprávné informaci, že si realista koupil villu, jest „špinavým hadrem;“ ale listy socialistické a židovské, které jako sopka chrlí nejhrošnější bláto na kněžskou řízu, jsou žurnály pokrokovými. Čas je aspoň za jejich lži nikdy nepokáral, ale poslušně jim posluhuje. „Špinavým hadrem“ tedy nazvala uražená samolibost Herbenova katolický list. Za to o svém pomocníku a pochlebovači „Krameriovi“, který se jen hemží nestoudnými pomluvami katolictva, ví jen samou chválu. Na př. píše, že 5. číslo Krameria „srší dobrými příspěvky veršem i prosou, články, aforismy a vtipy.“ Inu — píše tam Machar. Kdo pozdraví u vrbiček, toho Herben vychválí do nebe. Co by však, milý Čase, říkal Hus, Komenský, Chelčický, Blahoslav a jiní, které tolik veleblí, kdyby věděli, jak padáš do náručí listku tomu, který činí neurvalé útoky na základy křesťanství!

Když jeden přispívatel do „Osvěty lidu“ nešikovně polemisoval s našimi vývody o prohanosti Macharově, napsali jsme mezi jiným, že byl Čas aspoň tolik chytrý, že po naší úvase mlčel, poněvadž se průzračné Macharovy lži nedají obhájit žádnou akademickou deklamací. — A tu dobráček Čas hned přišel s tímto prolhaným sdělením: „Obnova přinesla jakési klerikální tlachy (!) o činnosti Macharově a diví se, (Kde, kde se diví, pravdomluvný Čase?), že s ní nepolemisueme. S dovolením, s farářskými botami (velice ušlechtilé vyjádření!) se nehádáme a nic jiného to nebylo.“ Zatím Času na jeho velice pohodlnou „kritiku“ odpovídáme tolik, že to nebyly ani tak „boty farářské“, jimiž byl v Obnově skřípnut, ale spíše „boty Macharovy.“ Podali jsme výhradně ukázky, jak se Machar odsuzuje vlastními výroky sám. A boty Macharovy podrážet se jistě Čas nikdy neodvážil. Proč bychom se tedy opatrnému Času divili?

Čas opakuje nejapnou frázi „Československé Moravy,“ že vlastní systém církve „nedovoluje pěstiti křesťanské ctnosti, leda by se od základu v hlavě i členech zreformovala — na to však nemá chuti ani síl.“ Mhm! Katolická církev tedy nedovoluje na př. křesťanskou lásku k bližnímu, ona zapovídá čistotu, pokoru, sebezpyt, sebezapor, střídmost atd. Ona sice všechny tyto ctnosti vštěpuje již do srdcí dítek, učí těmto ctnostem v semináři, na kazatelně, v zpovědnici — ale přece nedovoluje tyto ctnosti pěstiti; Čas to rozhodně ví. A nebo snad by měla prohlásiti za křesťanské ctnosti všechny nadávky židovského tisku na katolictvo metané, drzé lži proti kněžstvu, vylučování kněžstva z české krve pocházejícího z národa. Měla by prohlášovati, že žid z Pruska nebo z Jerusalema přivandrovalý více cítí s českým národem, že jest lepším českým vlastencem než rodilý Čech do kněžské řízy oblečený. Proti takovým „ctnostem“ by ovšem Čas nikdy nic nenamítal. Tihle „českobratrští pohrobci“ by nás zreformovali, až by Komenský lomil rukama!

chvěl se o ten požehnaný plod života jejího. A s jakou rozkoší pak ponořil v divokém rozmachu poprvé ostří zvonící kopy se síti napjatých roženců v spleťton houšť žitných klasů! Zařinčelo to, jako kdyby byla chamtivá ruka hrábla v kupu zlatáků. A s jakým dostiutčením stíral svítící úbělí plátěné košile brzy jednoho, brzy druhého rukávu pot řinoucí se po čele, po temeni, po tváři! Jak odměněna byla tu jeho láska k té zemi, již se byl celou duší oddal, jak tisícírovnobně odplacena jeho úcta k ní, jeho zbožňování jí, jeho práce, jeho přičinění . . . — — — !

„Paňmámo, pojďte a nazdvihněte mi hlavu, ať aspoň vidím do polí, když do nich nemohu.“

A pantáta nezadával se, zrovna téměř zabodnul se jasnými ještě zraky v širé ty lány dosud holé, ale kypící už a oddychující životem. Musil aspoň ještě jednou podívati se na to své království tam venku. A tvář se mu jasnila, oduševňovala, jiskřila a stále oči vpíjely se v úrodnou tu pláň rozloženou před otevřeným oknem daleko daleko až tam k černajícím se lesům na obzoru. Jako by pak už tam dál nebyl ani svět, jako by tam končilo se vše.

Závora nečetl mnoho, ale jednou mu přišel do ruky K. Rais se svými venkovskými postavami a ten se mu tolik líbil. Mluvil mu z duše a bylo to v každé jeho knize zrovna tak, jak on to znal ze svého života. A nyní si vzpomněl na tohoto spisovatele. Když se tak na ty lány své zadíval, jako by mu byl někdo zrovna před oči hodil jednoduché ale mohutné verše jeho.

„Rodné lány v šíř i dál,
že mi vás tak Pán Bůh dal,

Přiznáme se, že jsme ještě v žádném socialistickém listě nečetli tak sprostácké pošklebky z katolického postu, jaké jsou vytištěny 11. t. m. v „humanitním“ Času. Čas vytýká jiným listům sesurování. Ale tak sprostě by se poslední Pražský Pepík neotíral o náboženské zásady svého bližního, jako to činí Čas, který se tváří zastancem náboženské snášlivosti a literární slušnosti. Zda-li pak jsme se my někdy posmívali postu židovskému? I to málo humanitní a ještě méně pokrokové košerování necháváme na pokoji.

Z nouze čert i mouchy lapá. Ani spojenému úsilí všeho židovstva nepodařilo se na papeži Piu X. vyslíditi nějakou vlastnost, která by se dala vhodně na potupu církve utratit. Proto se aspoň uchyluje Čas k nejapným vtipům. V čísle z 13. dubna si dělá tento „umravňující“ list posměch z toho, že sv. Otec užil k rozmluvě telefon. To je Času moc k smíchu; rozumí se samo sebou, že k prosté scéně přibásnil některé posměšné dodatky a končí touto poznámkou: „Ano, ano, pokrok se vtírá i do Vatikánu, jak figura ukazuje. Možná dost, že zaslechneme za krátko, jak někteří kardinálové pilně jezdí se sv. Otcem na motocyklech, aneb jak si dal Pius X. tiaru přeměnit trochu do secesie.“ Takhle vychovává „realistický“ list své čtenářstvo k vážné práci a k věcnému názírání. Kdybychom se septali zcela slušně aspoň těch „pokrokových“ židů, zda budou mezi rabíny působiti k odstranění obřizky, košerování a k opravě obřadů „dlouhého dne“, hned by Čas počal poukazovat na surovost násilného klerikalismu, který nechce šetřit náboženské city jiného vyznání. — Věru není nad chytrost židovskou! Mluvílo se před pěti lety o založení židovského českého denníku. Ale to by byla firma příliš průzračná, gojimové by s předplacením příliš nespěchali, židé by to četli a platili sami. To je šikovnější získati pro svoji stranu nějaký již stávající list se značkou národní. Pak budou obranu židovstva čísti i křesťané a pomohou na to platiti. A není k tomu potřebí ani nějakého podplacení. Hlavní věc, aby bylo hodně židovských abonentů. Nu — a Čas počal vycházeti jako denník a je vzorným služebníkem svého pána. Čas bouří zdatně katolický lid proti církevním vrchnostem, všude v církvi vidí zakrnělost a despotii; ale že by dal někdy příklad svobodomyšlné neohroženosti sám, že by sám svému pánovi do očí někdy nemilou pravdu pověděl, toho se nedočkáme. Jest služebníkem příliš poslušným a velice uctivým. Tady nebude revoluce žádná.

(3) Českému Učitelu a Školskému Obzoru. Nevěříme Vám, že byste mluvili ve jménu většiny učitelstva. K takovému boji, jaký Vy vedete, by se nesnížila snad ani většina učitelstva organizovaného. Kdyby chtěl někdo měřiti kulturní úroveň českého učitelstva dle Vaší krasomluvy a Vašeho lhaní, spráskl by rukama. Nazýváte „Čecha“ orgánem Drozdů a Poštulků. Tolik snad přece víte, že tento katolický list právě proti Drozdovi a Poštulkovi bojoval. Či máte paměť tak krátkou? Řečte nám, pánové, kdy jsme v „Obnově“ užívali proti poslanci Černému květomluvy „kořala“, „známý mluvka“, „fanatik nevěry.“

co jsem se vás rodné lány
naosíval, naoral.

Až té trávy nesetě
na mém hrobě pokvete,
dí pak vy mé rodné lány budete?!

Rodné lány v šíř i dál,
že mi vás tak Pán Bůh dal,
kéž by on tak jako já vás miloval!“

A výměnkář rozplakal se najednou jako dítě a škytal tak, že se až paňmáma ulekla. „Ale, ale, pantáto, nač to zas myslíte?“ vadila se jemně, ale v ustaraném oku zaleskla se jí slza také. Srdce se jí svíralo, když vzpomněla, že jítu pantátanechásamotinkou, osiřelou. „Jděte, paňmámo, a zavolejte děti. Učinil jsem sice už pořádek, ale chci ještě s nimi promluvit, chci jim ještě něco na srdce vložit . . . — — —“

Než přišly děti s paňmámou, Závora už obracel oči v sloup. Už na ně, jak si přál, nepromluvil. Daše jeho vznášela se tam k tomu království, kde není starostí, svízeli, žalů, práce, potu, strádání, vznášela se k Vladaři té země, již tak Závora ctil, miloval a zbožňoval a na níž přes všechno utrpení přece jen byl šťasten.

„S Bohem — paňmámo, — s Bohem — děti!“ zašeptal jen sotva slyšitelně a už více nepromluvil . . . — — —

„Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.“

Proto se na Vás žádný slušný katolík nemrzal, že jste odsoudili špatnost spáchanou Drozdem. Vždyť sama Obnova po zásluze zločin ten zbičovala a prohlásila, že má zařádní pykati jako každý jiný. Ale Vy jste při té příležitosti nadali Drozdůkněžím vůbec. Můžete se proto hněvat, že jsme se proti tomuto výpadu bránili? Ačkoli na Drozda poukazujete skorem v každém čísle dále, ačkoli víte, jak činnost Kohnova nejen Římem, ale i katolickými listy byla posouzena, voláte ještě s lačností nikdy neukojitelnou: „Měli by se v hojnější míře využítkovati takoví Drozdové, Kohouti, Khonové, mělo by se co možná často ukazovati veřejně na to, že větší mravní nebezpečí hrozí posíláním dětí k takovým Poštulkům, než k učitelům, kterého „Čech“ prohlašuje za notorického neznaboha.“ — To by se ovšem musilo napřed dokázat, že všichni kněží jsou Poštulkové a pak by se musilo také zjistit, jaké mravní nebezpečí hrozí dítkám z toho, že se jim při náboženství vštěpuje úcta k zákonu Kristovu. A než jste odporučovali spisek „Přirozenou smrt Ježíšovu“, mohli jste se aspoň některého prostičkého člověka zeptat, zda lži ve spisku tom obsažené nejsou tak příliš okaté. Byla to naše povinnost poukázati na ohlupování lidu takovým pamfletem. „Obnova“ na Vaše neustálé štvání proti všemu kněžstvu neodpovídala stejnou municí, jakkoli byste nás rádi vyhlásili za nepřátele učitelstva vůbec. A co jsme k obraně své a obraně víry napsali, nebyly žádné nadávky, ale věcné důvody, ačkoli zde bylo pokušení veliké nakaziti se krasomluvou slovníku Vašeho.

Milí pánové, nesmíte se nijak diviti, že katolický kněz a katoličtí rodiče nemohou klidně snést Vaše příliš průhledné lži, které na potupu náboženství šíříte. A když už na to „klerikální“ jho tolik nařikáte, připomínáme Vám, že jste přece dobře věděli, jaké povinnosti na sebe při vstupu do stavu učitelského berete. Věděli jste dobře, k čemu Vás Vaše přísaha zavazuje. Evangelíci touží po tom, aby měli své zvláštní konfesionální školy, židé mají také své; jen katolická mládež by se měla ve škole učiti nanku církevní nenáviděti? Nebyli bychom pro smích všem jinověrcům? A proto, že se chtějí katolíci na půdě zákona hájiti proti útokům Vaším, pláčete farizejsky nad ohrožením „pokroku“, nad ničivým existencí, atd. Napsali jste též ušlechtilé: „Dychtivost po krvi je našemu kléru od věkův vlastní. Klerikalism nebyl by klerikalismem, kdyby pozbyl této zvířecí vlastnosti. Přestal by mít onu sílu, která z něho činí lidskou šelmu. Staré klerikální prostředky sice se změnily, změnila je nutnost časová, ale pud dravců zůstal klerikálům do dnes.“ A takovým neurvalým způsobem to jde dále. Kdo by nevěřil, že tohle může býti napsáno v orgánu pokrokových paedagogů, ať si přečte 32. číslo „Českého Učitele“. Nalezne to tam hned v úvodníku. A s tímhle psaním že by slušné učitelstvo souhlasilo? Nikdy! Ale své pravé mínění raději tají, aby nebylo napadeno zrovna takovými zdvořilostmi. A že horliví stoupenci „Českého Učitele“ způsobem výše uvedeným nás napadají, není divu. Vždyť sám „Český Učitel“ v témže čísle uvádí: „Počet odběratelů sice stoupl, ale špatně se platí a administraci se krobiánsky dopisuje.“ Dovedou-li ti pánové tak vzdělaně se chovati k svým vlastním, co od nich teprve může čekati katolík?

Politický přehled.

Poslanecká sněmovna zahájena opět dne 19. t. m., ale situace se nezměnila. Obstrukce česká zavládla hned prvního dne, čtlo se vše doslovně. Vláda předložila císařské nařízení o rekrutech na r. 1904. Mimo to předseda ministerstva podal dva přípisy, v nichž žádá, aby byly provedeny volby do delegace a kvotové deputace. Předložen také vládní návrh na rozšíření přístavu v Terstu nákladem 46 mil. korun. Poláci stále vyjednávají s Čechy a Němci o dohodnutí. Parlamentní výbory Mladobuchů a Jihoslovanů se dohodly, že s celou rozhodností hájeny býti mají zájmy neněmeckého studentstva na vídeňské universitě. Aby Češi přivedeni byli k povolnosti, zahrozil zase dr. Körber. Nezanechají-li Čechové obstrukce, pouze vláda že bude rozhodovat o budoucnosti království a zemí na říšské radě zastoupených. Poslanci čeští nejsou ještě rozhodnutí, mají-li obstrukce proti volbám do delegace zanechat či ne. Volby tyto přijdou na řadu dnes v pátek! Šíří se pověsti, že říšská rada bude brzy rozpuštěna.

V Uhrách chtějí maďarské národnosti zcela udolat. K tomu směřuje návrh poslance Kelemesa (žida?) v říšském sněmu na rozšíření voleb. práva. Dle tohoto návrhu má býti volební právo dáno každému poplatníku a každému, kdo byl vojákem a umí maďarsky číst a psát. To by byla pěkná spravedlnost! Než návrh přece zamítnut.

V pruské suémovně panské přijat opět nový zákon kolonizační, namířený proti Polákům. V krajích polských usazování jsou proto protestantští kolonisté němečtí, proto že prý více vzdorují popolištění.

V Makedonii započaly nyní turecké úřady proponštetí zajaté a vězněné účastníky ložského povstání. Dříve musí však přísahati, že se více proti sultánovi nevzbouří.

Na Rusi zavládl smutek nad ztrátou jedné z největších válečných lodí Petropavlovsku před Port Arthurem zvláště proto, že s ní zahynul jeden z nejznamenitějších admirálů ruských Makarov s celým štábem a asi se 600 muži. Od Makarova očekávalo se mnoho; přítel i nepřítel uznával jeho všechny činnosti, které zdo-bití mají každého udatného vojína. Japonci jevíli před ním velkou bázeň, proto nyní v celém Japonsku nezměrná radost nad jeho smrtí. Pohroma tato přihodila se, když Makarov, odraziv již sedmý útok mnohonásobné přesily Japonců na přístav Port Arthur, vrátil se na obrněnci Petropavlovsku do přístavu, při čemž narazila loď na jednu plovoucí minu japonskou, ač se také tvrdí, že to byla mina ruská, aneb že katastrofa způsobena výbuchem na lodi. Mohutná loď byla výbuchem miny roztržena ve dvě, vymrštna do vzduchu, načež v několika minutách zmizela v hlubinách. Z celé posádky zachránil se pouze velkokníže Cyrill a několik důstojníků. Skoro všichni panovníci, mezi nimi také císař rakouský zaslali carovi srdečné projevy soustrasti za příčinou smrti admirála Makarova. Smrtí Makarovou se situace před Port Arthurem nezměnila, leda že se Rusové musí omezit na pouhou obranu, dokud nepřijdou posily. Druhého dne po této katastrofě zničena Japonci jedna zbloudilá ruská loď torpédová a ruský obrněnec Poběda značně poškozen japonským torpédem. 15. dubna 14 lodí japonských bombardovalo zase Port Arthur a vypáleno tu 185 ran; útok však odražen. Velitelství loďstva ruského převzal zatím místodržitel Alexejev, než přibude tam nově jmenovaný velitel Skrydlov, jenž prý se vyrovná Makarovi. Na řece Jalu nejví se žádná větší činnost. Japonci dosud nepřešli řeku; nemohou, ježto Rusové mají na druhém břehu silná opevnění a pak žesí 12.000 Rusů ocitlo se pojednou v sever. Korei Japoncům v zádech.

Z činnosti katol. spolků.

Z Pardubic. Po delší době mohl se katolický spolek těšiti opět přednášce, kterou převzal ochotně p. diecéšní předseda Dr. Reyl z Hradce Králové. Ježto členové přáli si zvědětí podrobnější zprávy o Lurdech, o nichž píše a debatuje se v celém světě věřícím i nevěrečkám, avšil se p. řečník o předmětu tomto pojednati jakožto očitý svědek tamějších událostí. Vzdor pokročilé jarní době sešli se přece členové i členky obou katolických jednot v dosti slušném počtu a rovněž vdp. děkan Ulbrich a vp. katecheta Grégr poctili schůzi svou přítomností. Je patrné, že při živější vnitřní spolkové činnosti těšili by se oba spolky takové pozornosti v širších kruzích, jak tomu bylo hnedle v době založení.

Z Nové Paky. Dne 10. dubna 1904 konala Katol. vzděl. Jednota 7. řádnou valnou hromadu, již krátkým proslovem zahájil předseda p. Křížek st. Pak podávali zprávu jednotliví funkcionáři. Jednota čítá 129 členů řádných (66 mužů a 73 žen) a 3 čestné. Letos vystoupili 2 a přibýlo 26 členů. Výborových schůzí konáno 12, členských 9 a jedna veřejná pořádná „Polit. klubem“ pro X. vol. okres. Přednášek bylo 10: O inquisici španělské, o práci ve světle křesť., o inquisici protest. p. Křížek ml., o Bílé hoře, o škole bezkonfesi p. Jos. Malinský, o rúzi stolisté a ctuos- tech ženy křesť., o víře a štěstí sl. Hrnčířova, nábo- ženství není věcí soukromou, emancipace žen. jednatele a veř. přednáška p. red. Hovádka: O polit. situaci a dělení diecese. Zábavy pořádané byly: 2 přátelské večery, 2 spol. výlety, ples a sebráno vždy po dva- krátě 5 divad. představení. Jednota účastní se sjezdů: v Hradci Král. a v Jilemnici, služeb b. na sv. Václava, neděli po sv. Josefu a vzkříšení. Z časopisů odebírají se: Naše Listy, Čechie, Práce, Čas. květy, Selské Listy, Časové úvahy, Obrana víry, do spol. místnosti do- dávají se: Obnova, Čech, Drak, mezi členy hojně odebírají se: Moč, Sv. Vojtěch a mnohé brožury. Knihy z knihovny, jež utěšeně se zvětšuje, horlivě se vypůjčují a pilně čtou, zvláště oblíbené se těší Kosmák, Brodeček, Kopal a Třebízský. Úhrnný příjem roční byl 798 K 20 h, vydání 560 K 1 h, čistý zisk 238 K 19 h. Celkové jmění 1499 K 98 h. Při volbách a následní výborové schůzi zvolen za předsedu p. Křížek J. st., místopř. dp. J. Vomočil, jednatele vlp. F. Salfický, pokladníka p. Ant. Kynych, knihovníka p. Jos. Hamrník, dále do výboru: pp. Jos. Pavlovec, Jos. Horák (zároveň div. režis.), Jan Malý, Fr. Zahradník, J. Vitvar, náhrad- níky pp.: V. Sucharda, Fr. Záhejský, V. Šulc, Ed. Podsimek, revisory účtů pp. Hynek Sucharda a Jos. Malinský. Po volných návrzích zapěna píseň „O Jesu, spáso moje“, a valna hromada ukončena. Zdař Bůh!

Z Pelmé. Dne 10. t. m. odbyval Křesť. soc. vzděl. a pod. spolek paní a dívek svoji druhou řádnou valnou hromadu za přítomnosti vldp. Jos. Šimka, bisk. vikáře a děkana Polenského, dp. Al. Horneka, duch. ráde, 30 členek a několika hostů. Vldp. děkan zahájil schůzi krátkým, avšak velmi srdečným proslovem. Na to ujala se slova předsedkyně sl. Gabr. Kreslová a

po několika vřelých slovech ku členkám a po vapo- mence zemřelých udělila slovo jednatele. Ze správy jednatele vyjímáme: Schůzi výborových konalo se 11, členských a přednáškami 8 a sice: dp. Al. Hornek ml. přednášky čtyry: 1. „Mistr Jan Hus a jeho doba“, 2. „Je náboženství věcí soukromou, jak hlásají socialisté demokraté?“, 3. „O egoismu“, 4. „O zázraku neapol- ském“, jehož na jubilejní ponti do Říma a s ní spo- jené cestě do Neapole sám očitým byl svědkem: totiž zázračné zpěnění neb oživení stuhlé krve mučenka ze IV. století sv. Januara, která se v tamní basilice ve zvláštní schránce jako sv. reliquie chová a kterážto zázrak se třikrát do roka opakuje. — Dále přednášel dp. Ant. Máka třikrát: 1. „O pravěku země české“, 2. „O Mikuláši Koperníku“ a 3. „O slunci“. Mimo tyto proslula spisovatelka paní Vlasta Pittnerová přednášela „O české knize“. Veškeré tyto přednášky byly valice pontavé a poudné. Dpp. řečníkům, jakož i paní řečnici vzdáváme tímto ještě jedenkrát vřelý dík a srdečné „Zaplať P. Bůh!“ Připojiti ještě sluší, že všechny tyto zdařilé schůze oživeny byly i komi- ckými výstupy a zpěvem, jimiž nás pobavily mladší členky. — Mimo to účastnili se členové spolku na svátek bl. Anešky Č. společného sv. přijímání a všech veřejných církevních slavností. — Divadelní předsta- vení pořádal letos spolek 4 a sice: „Pasačka z Lurd“, „Pan praktikant a jeho famulus“, „Svatá Alžběta“ a „Bez břitvy“; dvě z nich spojeny v tanečném vínkem. — Členek čítá spolek 79, z nichž 8 zakládajících, 3 přispívající a ostatní činné. — Knihovna spolková čítá 186 svazků, z nichž 116 darováno bylo spolku duchovním rádcem p. Alf. Hornekem. Daru toho vděčně vzpomínáme a voláme srdečně „Zaplať P. Bůh!“ Časopisy odebírají se následující: „Česká Zena“, „Lud- mila“ a „Eva“. Více členek odebírá „Křesť.“ a „Marii“ a „Sv. Vojtěcha“. Čítají se též „Obnova“ a „Lidové Listy“. — Jelikož knihovna byla teprv rokem letoš- ním otevřena, nemohla býti posud používána tak, jak by si bylo přáti. — Do výboru zvoleny byly: sl. Gabr. Kreslová předsedkyně, př. Kat. Fišarová místopředsedkyně, sl. An. Janková jednatelekou, př. Marie Špi- narová pokladní, př. Anast. Fiesarová knihovní, dále pp.: Adela Vrbová, Ant. Brabencová, Josefa Daňková, Ant. Koidlová, Ant. Kasalová a Al. Pojmonová; ná- hraďnice: př. M. Dvořáková, sl. Al. Pojmonová a sl. Josefa Landmanová; revisorky účtů: př. Frant. Kund- tová a př. Špinarová. Další činnosti spolkové voláme „Zdař Bůh!“

Z České Třebové. Odbočka všeoborového sdružení pro Parák a okolí svolala veřejnou schůzi do Lhotky na neděli dne 17. t. m. Ke 4. hod. shro- máždilo se přes sto posluchačů a pozvaný řečník dp. Jiří Sahula z Hradce Králové učinil populární výklad o zlaté době národa českého za Karla IV. Po krátké přestávce ještě šifé vyložil, jakým neocenitelným po- kladem jest pro lidstvo svaté náboženství. Končil výzvou, abychom si tento vzácný poklad nikým nedali uloupiti. Shromáždění přijalo obě přednášky s nad- šeným potleskem. Projevována úplná spokojenost nad zdařilou schůzí a vyslovena touha, aby se taková shromáždění častěji opakovala. Odbočka si vede ve- lice čile; pracuje horlivě a nezištně na uvědomění a organizaci katolického lidu a při tom nikdo nemůže říci, že by lidi odchýlných názorů členové její nějak uráželi. Kéz jí Bůh poštěhna v další záslužné činnosti!

Ze Šonova. Naše novoměstská odbočka Vše- odborového sdružení křesť. dělnictva pořádala u nás přednášku v hostinci „u Barů“, v kteréžto dp. P. Dostál svým srdečným, přesvědčujícím způsobem nám, ukázal, že veškeré pravé vzdělání zakládá se na Bohu nejvyšším do dobrou, krásu a ušlechtilost, kteréž vlastnosti jsou pravého vzdělání podstatnou i vý- sledkem. Dp. řečník ukončil svoji skvělou přednášku společným zapěním naší krásné hymny Kde domov můj. Srdečné díky přítomných byly dp. řečníku od- měnou. V Šonově zřízena bude odbočkou knihovna u p. Jos. Hozák, kterýž vždy v sobotu večer a v ne- děli odpoledne knihy bude půjčovati. Záměrné přiz- nívce prosíme, aby naši knihovně darovali nějaké knihy. Za prokázanou laskavost vděčně voláme předem „Zaplať Bůh!“

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecéšní. Vyznamenání jsou: vdp. Václav Uhlíř, b. vikář, farář v Přepychách, jme- nován děkanem; vdp. Albin Seidl, farář v Č. Prunici a vdp. Dr. Jos. Mrštík, arciděkan v Chrudimi, jme- nován vikariátními sekretáři; vdp. Ladisl. Klouček, farář v Dolní Olešnici, b. notářem; dp. Jos. Tölg, ad- ministrátor v Trutnově, čestným farářem. Ustanov- ení jsou: p. Jos. Svoboda, farář v Bohdaneč, za děkana do Ledče, p. Frant. Kratochvíl, administrátor, za faráře v Radboři, p. Václav Hák, zám. kaplan ve Zlebech, za faráře do Žumberka, p. Frant. Neutwich, farář ve Zlaté Olešné, za faráře do Ml. Borku, p. Kar- el Bauch, farář Chvalkovický, za faráře do Červeného Kostelce, p. Ant. Mikan, koop., za administr. ve Velké Řetově, p. Václav Ráb, koop., za administ. v Babicích, p. P. M. Karel Hájek, O. S. B., za ka- plana v Metličanech, p. Josef Bartoš, administrátor v Ledči, za administr. do Bohdaneč, p. K. Kolářský, koop. v Ousobí, za koop. do Josefova, p. V. Lebduš- ka, koop. v Dol. Krupě, za koop. do Ousobí, p. Al. Calka, koop. v Josefově, za koop. do Nového Hradce, p. Jos. Zelinka, koop. v Novém Hradci, za koop. do Dolní Krupě, p. Václav Kouba, koop. v Nové Vsi, za kapl. do Žehně. V Pánu zeznuli: p. Václ. Dvořáček, (V. Vuln.) farář v Babicích, † 21. března 1904 (nar. 1850, vysv. 1877), p. Jos. Švejdar, far. v Čermné, (V. Vuln.) † 17. dubna (naroz. 1860, vysv. 1884.), p. Jos. Tajovský, kapl. Pardubický, † 13. dubna. Uprázd- nila se fara ve Velké Řetově, patron. náboš. matice, do 4. května, fara v Babicích, patron. náboš. matice, do 4. května, fara v Bohdaneč, do Ledče, patron. ústavu šlechticů na Hradě Pražském, do 4. května, fara v Jenšovicích, patron. náboš. matice, do 4. května b. r.

Jeho Exc. Dr. Keleman Belepoteckí, polní biskup, přibyl na své visitační cestě po Ra-

konako-Ubersku dne 19. t. m. odpoledním vlakem z Josefova do Hradce Králové. Na nádraží uvítán byl zdejší generálem ryt. z Karlič, plukovníkem Klar- nerem, všemi samostatnými veliteli zdejších vojenských oddílů a voj. kaplanem dp. Richardem Černým. Z ná- draží odebral se odp. biskup do zdejší residence, kde se mu dostalo uvítání vdpp. kanovský drem. Brychtou, Muilem a Kernerem. — Velepastýř navští- vil vojenskou nemocnici, vykonal inspekci duchovního vojenského úřadu, navštívil kathedrálu achrám Panny Marie. K jeho počtě uspořádána večer 19. t. m. ho- stina v shromažďovacím sále přěšho pluku č. 42. Po 10 hod. 20. t. m. odejel do Prahy; na nádraží byl do- provázen týmiš hodnostáři, kteří ho byli den před tím uvítali.

Na ochranu práv českých. Městská rada v Hradci Král. projevila úplný souhlas s pro- testem schůze ze dne 27. března 1904, kterou pořá- dala Národní rada spolu s měst. radou král. hlav. města Prahy proti obsazování míst úřednických přísluš- ným počtem příslušníků národnosti německé a boyko- tování českých úředníků ze strany zastupitelstev měst a míst s českou menšinou.

Zábava v Adalbertinu. Jednota ka- tolických tovaryšů v Hradci Kr. pořádá v neděli dne 24. dubna t. r. „Zábavní večer“. Program: 1. V. D. „Směs českých písní“, 2. M. šl. Farkaš: „Sřetan imendan“, mazurka, sbor tamburašů. 3. V. J. No- votný: „Slovácké písně“, sl. Novohradské. 4. V. G. Brož: „U posavské žumy“. Hudební obraz. Tambu- raši. 5. Ch. de Bériot: „Koncert pro housle č. 1.“ Dp. Sahula. 6. Telefon. Veselehra o 1 jednání od L. Nováka. — Režisér p. Beránek. 7. V. G. „Pochod tamburašů“. Tamburaši. 8. A. Förster: „Píseň kolo- vrátku“. Dp. Sahula. 9. M. šl. Farkaš: „Hrčateko kolo“, 10. M. šl. Farkaš: „Složmo pod hrč. zastavom“, sbor tamburašů. Začátek o půl 8. hodině večer. Vstupné: 40 h. Rodinný lístek 1 K. Restaurační za- řízení.

Přestavba Grandhotelu. S uspokojením přijali poplatníci okresu královéhradeckého zprávu, že okresní zastupitelstvo z důvodů úsporných nepodjalo se navrhovaných oprav v okresním hotelu. Dnes již je Grandhotel tak vypraven, že se investovaný kapitál přiměřeně neudrkuje, takže každá další zbytečná adaptace znamená ochuzování okresu na škodu jiných náležitých podniků na př. úpravy silnic atd. Rovněž nelze mlčením pominouti tu okolnost, že Grandhotel je již nyní tak silným soupeřem všech hradeckých hostinců, že i bez nového nákladu si svou prioritu udrží. Pokud však majetnictví Grandhotelu slouží okresu k duhu, ukáže ještě budoucnost.

Zachráněn od utonutí. Na břehu orlič- ním proti všeobecné nemocnici v Hradci Kr., kde pradeny blíživají prádlo, pobíral si v úterý dne 19. t. m. kolem 6. hod. večerní šletý chlapec židov. ob- chodníka Eisnera, při čemž spadl do Orlice. Spatřivši to při blění prádla zaměstnaná tam př. Anna Pro- cházková, manželka portýra v hotelu Merkur, ač neumí plovat, vrhla se neohroženě do rozvodněné řeky a šťastně dítě zachránila. „Velikou“ peněži- tou odměnu od rodičů chlapcových nezištná paní s díky odmítla.

Na ozdobu Hradce Král. a okolí nemálo působí okrašlovacím spolkem právě vysázené řady lip kolem nové zřízených částí silnic u všeobecné nemocnice a za orličným mostem a pak řada akátů v Komenského třídě. — Letní restaurace v obec. lese u Zděné boudy, ač dosud neupravena, působí věru zvláštním kouzlem. Za skvělého nedělního odpoledne jevílo se tu hojně návštěvníků z Hradce. Není pochyby, že se onen vábívý kontek lesní stane milým útlkem Hradečanů v odpoledních dnech svátečních. Bylo by však žádoucí, aby v lese kolem restaurace zřízeno bylo více laviček na posezení, a spolu aby od sochy sv. Jana na Ilrázce ku Zděné boudě upraven byl přímý kratší chodník na pohodlí obecnstva.

Spořitelna královéhradecká. Dle účtu rozvázného koncem roku 1903 bylo přijeno celkem 9,937,210 K, u jiných ústavů vloženo 877,790,75 K, v cenných papírech uloženo 3,019,603 K, nevybrané úroky z cenných papírů 25,410,66 K, na knížky vlo- ženo 11,821,675,91 K, vlastní jmění (veškeré fondy mimo hlavní) 825,398,94 K. Zisk z veškerých fondů činí 93,214,04 K. Záruka vkladatelů — nehledíc k obci královéhradecké, která ručí veškerým svým jměním a příjmy — jeví se v obnosu 13,565,979,73 K.

Vyznamenání. Pan plukovník Klarner, který i v občanských kruzích zdejších se těší oblíbě, obdržel vysoký řád železné koruny III. třídy. Při této příležitosti pořádně k počtě vyznamenanému vojenským kruhy večerní dostaveníčko s illuminací.

Z Klieperova divadla. Švandova spole- čnost vedením artistického správce p. Sedláčka zahájila předešlou sobotu v Klieperově divadle v Hradci Kr. řadu divadelních představení. Ač sezona již pokročila a různých zábav nad počet působilo na znavení obe- censtva, přes to hned při prvním představení naplněno divadlo úplně. A nebylo obecenstvo v očekávání svém sklamáno. Členové společnosti vedou si jistě a smě- lecky. Předvedení kusů div. Na dně života, Revisor, Oblaka, Theodora a j. přijato vděčně obecenstvem. — Dnes v pátek dává se „Komtesa Kukuč“, veselohra ve 3 jed. od Schönthana. V sobotu jako poslední představení jest činohra Sudermannova „Štěstí v konku.“ Téhož dne o půl 4. hod. odp. při cenách polovičních bude uspořádáno se svolením c. k. okres. školní rady představení pro školní mládež „Český Honza“, pohádka, která již ve středě dávána se zdarem.

V nemavíněném nouzi ocitl se nám dobře známý horlivý křesťanský sociál. Byl zaměstnán jako účetní u firmy, která výroba značně obmesila a s té příčinou svého účetního propadl. Prošme tudíž, aby některý přítel náš, v jehož moci to jest, poctivěma

tomuto katolíkovi suopatřil místo výpravěho nebo
dětelného v některém katolickém závodě. Prospeje tím
netoliko nosit trpělivost, ale i závodu samému. Svoji
k svému! Laskavé dotazy ochotně zodpoví redakce t. l.

Ze Václavber. sdružení křesť. děl-
nictva. Schůze nášho výboru v Hradci Králové 16.
dubna. Podpora nemoc. údelena: Cec. Hurdálová 8
K, A. Jeřábek 6 K, A. Kroušlová 6 K, J. Voleckému
3 K, R. Balcarová 6 K, A. Vavřínovi 6 K, M. Svo-
bodovi 6 K, M. Voštolové 6 K, J. Homolovi 6 K. K.
Tlakoví 6 K. Přijato několik členů.

Zápas o České Budějovice. Národní
rada v Čes. Budějovicích uspořádá ve středu 27. dubna
t. r. večer v měst. divadle v Hradci Králové
pod protektorátem měst. rady veřejnou manifestační
přednášku „Národní radou“ v Čes. v Budějovicích usta-
noveného technika p. Dr. Alberta Mayala, sekretáře
tamní obchodní a živnostenské komory, „Zápas o České
Budějovice“. V přednášce té bude vložena podstatná
zápasu politických Čechů budějovických, aby ve ve-
řejnosti české před obecními volbami budějovickými
žijící byl správný názor o jejich poměrech. Mimo to
ve schůzích těchto má být vzbuzen zájem pro české
podniky kulturní, zejména má být apelováno na širší
veřejnost českou v tom směru, aby podporovala nově
zřízené dívčí vychovávací ústavy (lyceum a dívčí škola
průmyslovou), které založil dámský spolek Ludmila.
Ceny loží a sedadel budou nízké a vstup do parteru
a parketu volný. Lze se nadíti, že přednáška tato
bude obecněm našim sympaticky přijata a že na-
vštíví ji v počtu co největším.

Presídlení. Chvalné známá firma Karel
Zavadil, zlatník a pasif v Chrudimi, přesídlí dnem
1. května do Hradce Králové, (do domu p. profesora
Beránka naproti hotelu „Merkur“.)

Osební. Pan Karel Rotter, úředník parní
pily v Jindř. Hradci, jmenován byl lesem v Alten-
mark-Thenneberg. v Dol. Rakousích.

Státní stipendia pro žáky c. k. odborné
školy pro umělecké zámečnictví v Hradci Králové ve
výši 400 K ročně, přístupná všem příslušníkům krá-
lovství Českého, uprázdní se ve větším počtu počát-
kem školního roku 1904—5. Při zadávání stipendií
těch, jež utvořena byla ze zrušených stipendií, usta-
novených původně pro určitá města nebo okresy, bude
vzat zřetel v první řadě na žadatele takové, kteří
jsou po vyučení a kteří průběhem doby učební s do-
brým prospěchem odbyli školu pokračovací; v řadě
druhé na žadatele, kteří v učení alespoň dva roky
strávili a při tom pilně školu pokračovací navštěvovali
a v třetí konečně řadě na žadatele, kteří jinak pod-
mínkám o přijetí do odborné školy sice odpovídají,
v učení u mistra však dosud nebyli. Při tom se však
podotýká, že každý ze žadatelů se musí vykazati pří-
měřeným stupněm znalosti kreslení, měřictví a počtů,
o čemž se říditelem školy v pádu potřeby přesvědčí
skouškou přijímací. Žadatelé, kteří uvedeným pod-
mínkám vyhovují, podejtež do 15. května 1904 u ří-
ditelství c. k. odb. školy v Hradci Králové žádosti
psané na c. k. min. kulta a vyučování. K žádostem
budíž připojeny: 1. křesťanův list; 2. domovský list;
3. výuční list, nebo vysvědčení, že žadatel se alespoň
2 roky učil řemeslu zámečnickému; 4. průkaz o vzdě-
lání školním, k němuž přiložena budíž i vysvědčení
školy pokračovací, pakli že žadatel již v učení byl;
5. vysvědčení nemajetnosti nebo chudoby a konečně
kresby a rysy z posledního ročníku. Při zadávání
stipendií těch bude při jinak stejné kvalifikaci v prvé
řadě brán zřetel na syny zámečníků, kovářů, stroj-
níků a těmto zpříslušná řemesla.

První vládní cesta J. Bisk. Mi-
losti Dra Josefa Doubravy. V sobotu dne
16. dubna t. r. objevila se Litomyšl v nové a dosud
nebyvalé výzdobě. Náměstí po celé své délce po obou
stranách vyzdobeno lesem nových, v národních bar-
vách provedených stožárů, z nichž vlály nové zhotov-
ené prapory barev českých. Po 5té hodině odpolední
první výstřely oznámily příchod J. B. Milosti. Dlouhá
řada vyzdobených kočárů s příslušnými obci vyjela
vstříc přicházejícímu vznešenému hostu. C. k. okres.
hejtman B. Toupalik, zástupce okresu JUDr. Glos,
patronátní komisař J. Sturm a biskup. vikář V. Bier
uvítali J. Milost již na hranicích okresu nedaleko
Nových Hradů, odkud pan biskup, provázen vesp. kanovníkem Dr. J. Soukupem a svým sekretářem H.
Doekobílem, vlastním povozem přijížděl. V Makově
pozdřavilo J. Milost zastupitelstvo města Poličky jako
patron kostela makovského. U nádherné upravené,
snaky království Českého a města Litomyšle i erbem
Jeho Milosti ozdobené brány uvítal nejdůstojnějšího
arcipastýře slovy vřelými nejprve purkmistr města
Litomyšle PhM. J. Laub u přítomnosti městské rady
i obecního zastupitelstva. Nejdůstojnější arcipastýř,
děkuje za lásku projevenou v tak stkvělém a srdečném
uvítání, odpověděl p. purkmistrovi mezi jiným, že se
těšil na první krok do tohoto města, kde stála noha
apoštola Metoděje a do bývalého sídla biskupů, za
jichž nástupce se považuje. Jménem shromážděného
vikariátního a místního duchovenstva proslovil uvítání
děkan V. Bier. Se zvláštním zálibením přijala B. Mi-
lost pozdrav družiček a od nich podanou nádhernou
kytici. Potom uvítali nejdůst. vřelého pastýře před-
nostové c. k. úřadů, jakož i představenstva příslušných
obcí. Nejdůstojnější pán v průvodu duchovenstva
ubíral se špalírem, jež tvořily všechny spolky lito-
myšlské i s obcí příslušných, školní mládež a studu-
jící c. k. gymnasia se svými sbory učitelskými po
celém náměstí, naplněném davy lidstva až do děkan-
ství, kde s láskou opravdu otcovskou přijal hned
v audienci shromážděné duchovenstvo. Po krátkém
oddechů započala generální návštěva předepsanými
modlitbami. Chrást Pánův byl v ně i vnějšku co nejpe-
člivěji vyzdoben. Téhož dne večer ředitel kůru B.
Šťastný se svým chorálním sborem připravil J. Bisk.

Milosti zastaveního a drabého dne zase studující
c. k. gymnasia vedením p. prof. Budinského a P. Čápa.
— V neděli dne 17. dubna byl zdejší děkanství chrám
Pánův již od časného rána přeplněn. Po ranní mši sv.
vystoupil nejd. arcipastýř na kazatelnu. Věfci s uta-
jeným dechem naslouchali dojemným slovům, kterými
B. Milost vykládala sv. evangelium o dobrém pastýři.
Ku konci kázání vzpomínaje vřelá arcipastýř dějiny
staroslavné Litomyšle a bývalých biskupů zdejších
jako svých předchůdců, prohlásil, že s úcty k dě-
jinám a s lásky k městu i farnosti Litomyšl-
ské a na trvalou památku své první apo-
štolské cesty povyšuje zdejší děkanství na
proboštství. Biřmovaných bylo veliké množství,
ješto již 11 let v Litomyšli biřmování nebylo, takže
musili být rozděleni dle pohlaví na 2 části; nejprve
biřmovány osoby ženské, pak muži. V neděli dopoledne
přijalo svátost sv. biřmování na 600 lidí s obcí pří-
slušných; odpoledne měl vp. Jonáš, kaplan, křesťan-
ské evnění o sv. biřmování za přítomnosti Jeho Bisk.
Milosti, potom bylo sv. požehnání a biřmování do-
spělých s Litomyšle počtem asi 700. V pondělí ráno
byla biřmována mládež školní městská, odpoledne
pak náboženská skouška. V úterý dopol. přistoupila
k přijetí sv. biřmování mládež školní z vesnic přísluš-
ných, na to byla zase skouška z náboženství nej-
prve český, pak německý dělí ze Strakova (Strokello).
Téhož dne odpoledne biřmoval nejd. biskup studující
c. k. gymnasia. Na to po skončeném biřmování
vyžádali si audienci u J. B. Milosti: městská rada
s purkmistrem, okresní starosta, přednostové c. k.
úřadů s p. c. k. okres. hejtmánem v čele, sbor pro-
fesorů a učitelský. V pondělí večer Katol. sociální
Jednota dávala na počest vznešeného hosta slavnostní
divadelní představení „Pro čest a slávu“ se živým
obrazem. Předseda jednoty vesp. probošt V. Bier
uvítal J. B. Milost jménem spolku. Divadelního před-
stavení zúčastnila se na počest J. B. Milosti celá
městská rada s purkmistrem.

Osvěta lidu má již ve své krvi tak zahní-
zděnou a usazenou pravdu z Al. Dumas: „Není nic
snadnějšího, než podezříváním jiných odvrátiti od sebe
vlastní provinění“, že ve slepotě vlastní domnívá se
ve slepotu ostatních, zvláště těch, kteří jí jsou na
blízkou, a jen tak mimochodem sledují její umravňu-
jící směr. Vše, co směřuje ku vznešené ideji křesťanské-
katolické, nalezne v redakci atheisticke (?) opovržení.
— Proti uvítání děkana, proti slavnosti Božího Těla a
Vzkříšení píše sl. redakce tak surovým způsobem, že
by si mohla hned podati ruku s vrávorajícím a alko-
holem zpitým individuem, odcházejícím z kofaliny a
neovládajícím nejen rozum ale i paměť. Kdyby těm čte-
nářům z východních Čech byly povědomy intence a
hlavně praxe Osvěty Lidu, tu neví, jak by pan re-
daktor v té „své“ pravdě vypadal. — Ve městě, kde
při 18.000 obyvatelstva sotva 500 židů žije,
dovoli si psáti o úmyslu restaurace a rozšíření kato-
lického kostela: Nic jim nevěte a neplatí, ačkoli v
tom samém čase s jásotem vítá myšlenku rozšíření
„židovské synagogy“. Ať obdívá se jakákoliv zábava,
přednáška atd., objevuje se pan redaktor jenom v těch,
které jsou pořádány židovským spolkem Rozvoj, anebo
spolkem, kde většinou převládá tento směr pod jeho
vedením. Hle, toť člověk, který sám hlásá „jsem athe-
istou“, a dopřává v listu svém uveřejňování o vzneše-
ném náboženství židovském, jako podnes nejpraktičtější-
ším, člověk, který, protože z „čistého“ tohoto obchodu
po křesťovnicku jest živ, jest od katolíků podporován
odebíráním listu. — Což kdybychom my byli tak
sprosti a fíkalí: Nevěte mu, neplatí mu ničeho? —
Pokud nám jsou všechny místní poměry známy, tu
můžeme ubezpečiti své čtenáře o tom, že, bude-li se
pan redaktor Hajn držeti této své politiky na dále, tu
zajisté musí býti faktem v krátké době oznámení, že
pan redaktor Hajn, dosud ateista, bude okázalým
způsobem v pardubické synagoze u přítomnosti celého
židovstva východních Čech slavnostně obřezán. Obá-
váme se však, že, přijde-li někdo, kdo více platiti
bude, nepomůže ani ta obřizka. — Místní pozorovatel.

Z Kostece n. O. Katolická jednota v Kos-
telci n. O. oslaví den svého patrona sv. Jiří v neděli
24. dubna. Spolek s praporem účastní se slavných
služeb Božích v 10^{1/2} hod. Při nich kázati bude vdp.
ThC. Jos. Trnka, vikar, rektor semináře a mši sv. za
spolek obětuje vesp. konsistoriální rada Dr. Gustav
Domaby, profesor historie. Večer určitě o půl 8. h.
na Rabštejně bude spolková schůze, při níž promluví
vdp. Antonín Kaška, děkan a předseda, „O emancipaci
žen“. Sbory a hudbu řídí p. řed. A. Jeřábek. Bohatý
program doplní gramofon, který ochotně jednotě za-
půjčil J. M. p. František hrabě Kinský. Hosté členy
uvedení mají přístup zdarma.

Z Labské Týnce. Ve dnech od 3.—10.
dubna konána u nás sv. misie. Dnové ti byli oprav-
dovým pokračováním radostných svátků velikonočních.
Zbožný lid vžil si přiležitosti, ve které mohl získati
pro duši svou hojnost milostí a požehnání Božího.
Proto denně navštěvoval velmi pilně dům Boží, by
naslouchal věcným pravdám Kristovým, jež horlivě a
se zvláštním zdarem hlásali členové T. Jeřábka z Prahy,
vdpp. František Vídeňský a Karel Lerch. Korunou
vší snahy byla slavnost svčeni sv. kříže. Milo bylo
pohlížeti na ty velké zástupy věřících, kteří ku sv.
kříži a tím i k náboženství katolickému veřejně se
hlásili. K ozdobě průvodu přispělo množství družiček,
jichž vedení laskavě obstaraly slečny Týnecké. Přes
40 mládenců střídalo se v nesení sv. kříže, a jak se
dovídáme i mnozí evangelisté účastnili se na těchto
pobožnostech; i při závěrečné pobožnosti mezi mládenci
viděli jsme některé evangeliky. Úkon posvěcení sv.
kříže převzal se zvláštní ochotou čestný kanovník, bisk.
vikář a děkan Mikulovický vesp. Tomáš Štebský.
Připomenouti dlužno, že slavnostního průvodu účast-
nila se sl. městská rada s panem měšťanem v čele.
Dobrotivý Bůh odplatí vdpp. misijnářům za dlo tak
spasitelné, jehož výsledkem bylo hojné přijímání sv.
svátostí. Zbožný lid zajisté uchová je v milé a věčné
památce!

Občanské záležitosti. Občanská záložna
v Chrudimi dle výroční rovnhy koncem r. 1903 dala
půjček směnecůch za 2.219.088-93 K, hypotekárních
6.724.240-06 K, cenné papíry vlastní činí 1.684.136-89 K,

celkem aktiva jeví se v obnosu 13.599.458-18 K. Zá-
vodních podílů od 1904 členů jest 55.443-71 K, vkladů
11.727.918-90 K, čistý zisk 62.151-92 K, pojistné fondy
činí 714.271-77 K. — Občanská záložna v Čer-
veném Kostelci dle 42. účetní závěrky vykazuje
půjček vřelých 1.645.294-59 K, osobních 167.760-50
vkladů u peněžních ústavů 146.007-52 K, závodních
podílů od 3002 členů jest 3002-27 K, vloženo 495.045-24 K,
správní přebytek 3030-27 K.

Pokročilá obec. Obec Řepníky u Vys.
Mýta jest sice nepatrnou osadou — čítá na 700 obyv.
— za to však jest velmi čilou na poli národního
hospodářství. V obci vzkvétají dva dobře řízené spolky,
Záložní a spořitelní spolek dle soustavy Raiffeisenovy
a hospodářský spolek, jenž má na 200 členů. Občané
mají spolkovou mlékárnu, již si upravili z místností
starých, tak že celé zařízení závodu stálo pouze
1200 K. Teprv nyní, když se mlékárna dobře daří,
přikročil se k stavbě místností nových. Zvláště však
pozoruhodný jest družstevní lihovar loni nákladem
53.330 K vystavěný. K němu použito opět místností
starých, tak že celý stavební náklad činil sotva
10.000 K. Třetí v řadě závodů jest družstevní závod
na zužitkování ovoce. Náklad rozpočten na 13 000 K;
pracovatí započne se v něm na podzim. Tato vesnička
může býti vzorem i městům ve snažení národohospo-
dářském. Jen taková neunavá a obětivá práce po-
vznesse nás venkov a zjedná nám i vážnost u nepřátel.

Z Chotěbořska. Dne 17. dubna konala se
v Sobinově v hostinci p. starosty veřejná schůze lidu.
Po zahájení schůze vdp. Vác. Havlíkem, farářem ze
Sopot, promluvil vdp. Ferd. Vlček, farář v Nové Vsi
„O péči země a státu o zájmy zemědělské“. Ukázal,
že v záležitosti té nejdůležitější jest působnost záko-
nodárná, neboť špatné zákony zmaří veškerou ostatní
i sebe lepší péči jednotlivců i úřadů. Zákony, jež
upravují poměry v zemědělství samém a pak poměr
mezi zemědělstvím a ostatními stavy a druhy výroby,
jsou základem, na němž a podle něhož práce jedno-
tlivcovi dále se staví. Je-li základ špatný, bude i
hotové dílo špatným. — V poměrech daňových jest
zákonodárství zemědělství mnoho dlužno, i v úpravě
poměrů tržních, v obchodních smlouvách a clech.
Úkolem správy pak jest zákony usnesené a schválené
ku provádění a platnosti přivést, nad jejich zachová-
váním bděti, kde život se zákonem ustanovením se
rozchází, upozorniti a návrh na opravu podati. Dlužno
též starati se o účelné hospodářské školství. Pan před-
nášející uváděl určité případy a na ně zákonodárné
a opravné zásady aplikoval. — Na to pojednal vdp.
Vác. Havlík, farář a bisk. notář v Sopotech, „O po-
vinnoostech státu ku včelařství“. Ukázal, jak důležitým
odborním národohospodářským jest včelařství, jelikož
včely zúrodňují stromy a rostliny na polích a lukách.
Kde se pěstují hojně včely, tam je také hojná úroda
jak ovoce, tak i plodin polních. V Australii plodí
stromy ovoce a jetel semeno teprv od té doby, co
tam dovezeny byly včely. Nedostatečným zúrodněním
květků pro malý počet včel ztrácí naši rolníci a sadatí
mnoho milionů korun ročně. Tomu dalo by se odpo-
moci, kdyby stát náš konal ku včelařství svou povin-
nost, neboť pak by se včely hojněji pěstovaly než
dosud a následkem toho nekvetla by tak mnohá kvítka
na jalovo a rolníci by sklídili hojnější úrodu. Vláda
uherská pochopila už dávno velikou důležitost včelař-
ství v ohledu národohospodářském a věnuje proto
každoročně na zvelebení včelařství veliké sumy peněz,
kdežto naše vláda rakouská považuje včelařství jen
pouze za nějaký sport téměř pražádné péče mu nevě-
nuje. — Schůze, již se účastnili též pp. faráři z Bo-
rové a ze Studence, trvala až do večera.

Z Německého Brodu. (Pohřeb.) Dne 16.
dubna v sobotu odpoledne o 3. hodině konal se zde
pohřeb vlp. Josefa Tajovského, bývalého kaplana pa-
rubického. Ačkoli to bylo před nedělí, kdy těžko
jest duchovním se vzdáti, přece sjelo se veliký počet
pp. duchovních z blízka i z daleka. Bylo pozorovati,
že až z Trutnova, z Ústí n. O. atd. zavítali svému mi-
lému bratru na pohřeb. Patrono bylo, jak veliké láse
těšil se v Pánu znenáhlý nejen u svých kolegů, ale
všech, kdo jej znali. Průvod byl velkolepý, jemuž ne-
malého lesku dodal dosud zde neznámý vesp. Tomáš
Štebský, kanovník, předseda Z. J. Č. D. atd. atd.,
který s velikou obětavostí až z dálekých Mikulovic
u Pardubic do Něm. Brodu zavítal a kondukt laskavě
vedl za assistance místního děkana, bisk. not. Ant.
Vančury a kaplanů. Před rakví kráčelo 38 kněží, kteří
střídavě nesli svého milého bratra k lehkému odpo-
činku po těžkém boji. S velikým bolem vložěn byl do
temného hrobu a nad hrobem kanuly tiché ale tím
bolestnější slzy. I veliké množství zbožných věřících
doprovodilo vzorného sluhu Páně na místo posvátné,
ovšem že mezi těmito věřícími nebylo snad viděti ani
jediného z inteligence. Kdo hlásá se ke knězi za živa,
hlásá se k němu i po smrti. Naproti tomu odpor
mnohých lidí ke knězi, ať již jest sebe šlechetnější,
roste až za hrob. Proto však přece klidně odpovídá
anima pia. O něm zajisté platí slova: Jaký život,
taková smrt! Jaká smrt, taková věčnost! Život jeho
byl tichý, zbožný, podle toho byla i tichá jeho smrt
a jistě jest i šťastná věčnost. R. i. p.

Z Lanškrouna. (Různé nehody.) V sou-
sední obci Třešňovsi udála se v jednom týdnu 3 ne-
šťastí za sebou. Minulý týden jel koč státek p. J.
Štangera z Třešňovse panskou ulicí v Lanškrouně
s nákladem, kdež padající břídlíci s jedné střechy
byli jeho koně polekáni a splašili se. Koč spadl při
prudké jízdě pod kola vozu, a byl jim přes prsa jakož
i obě nohy přejeto. O uzdravení jeho se pochybuje. —
Po velmi parném dni v neděli dne 17. dubna nastala
k 5. hod. ranní hrozná bouře. Tmavé mraky valily se
přes Mariánskou horu u Cermné k Třešňovsi a k Lan-
škrounu. Bleak i hrom závodily spolu o překot. Okolo
5. hod. uhodil bleak do stodoly rolníka p. J. Hůbla
v Třešňovsi a zapálil ji a oheň rozšířil se i na stáje
a obytné stavení tak rychle, že ve dvou hodinách
celé hospodářství i se zařízením stalo se obětí pla-
menů. Zahynuly též 4 krávy, mnoho drůbeže i věrný
hlídací pes. Jen koně se zachránili tím, že nebyli
dome. — V ten samý den odpoledne jel hospodář p.

Václav Neugebauer s povozem do Lanškrouna veze oves na prodej. V tom na náměstí vrazil do jeho vozu cizí splašené koně, při čemž p. Neugebauer byl k němu povalel, sdeptán, a ruka mu byla zlomena. Váru nešťastí nechodí po horách ale po lidech.

Dopis z uzavřeného území. Pane redaktore! Dovolte mi, prosím Vás, abych já co český dělník mohl také něco připojit ku pětadvacetiletému jubileu spisovatelské činnosti dp. faráře Frant. Jiřího Košťála. Jest Vám, p. redaktore, zajisté podivným, že o něm vím z Vaší „Obnovy“ tak vzdálený až z kraje mezi Teplicemi a Duchcovem! Na těch nešťastných místech, kdež každý uvědomělý český dělník pro svou národnost musí již zde na semi vytrpět očistec! Dávámě cizotě svou sílu a dovednost a ona nám za to bere náš jazyk, ano i naše děti. Jsem zde dělníkem již po čtyři roky. Nejsem sice předplatilem Vašeho časop. „Obnovy“, ale zasílá mi ho dp. farář Fr. J. Košťál ze Skuhrova; já pak mu proto chci těmito několika řádky pronázati svoji povinnou vděčnost. — Byl jsem českým dělníkem ve sklárně v Jedlině u Deštného. Bylo nás tam více českých dělníků. Zařídili jsme si spolek, a mnozí horliví vlastenci nás podporovali, abychom zůstali své národnosti věrni. Mezi nimi byl i skuhrovský pan farář Fr. J. Košťál, v té krajině pro svou dobrotivost a vlastenecké působení velmi oblíbený. Každého roku vodíval procesí ku kapličce Panny Marie Deštnenské a tu vždycky odpoledne při pobožnosti křížové cesty u dvanácté zastávky na výšince za kapličkou český kázal. My Češi chodili jsme vždycky rádi na to kázání, abychom aspoň jednou za čas slyšeli slovo Boží v jazyku mateřském, neboť Deštné jest nyní osada silně německá a když jednou vlp. Jakubička přišel k nám na české křesťanské cvičení, byla z toho v Deštném mezi Němci, zvláště mezi učitelstvem vzpoura. A tak nám nezbyvalo než slovo Boží u té kapličky o křížové pobožnosti, z út skuhrovského pana faráře Frant. Jiřího Košťála. Tu jsme poznali jeho a on nás. A on měl nás rád; mezi nás často přicházel jak do dílny, tak i do místnosti našeho spolku u Vondráků. A ze Skuhrova byla k nám dobrá míle cesty. I on nám posílal české časopisy, mezi nimi i „Obnovu“. Bylo to tehdy krásné doby v tom erlickém podhoří, kde jsme my čeští dělníci byli u svých krajanů v takové přízni. Když si nyní na ty doby vzpomenu, až slzeti musím. Až do Skuhrova jsme chodili na česká kázání p. faráře Košťála. Byli jsme vždycky potěšeni a povzbuzeni. A když nás bývalý pán továrny v Jedlině zrušil a my měli jsme se rozprchnout jako nebeské ptactvo od domácího krbu, bylo nám k pláči. Teskně jsem se rozloučil i s p. farářem ze Skuhrova. A když konečně uchytil jsem se až tady v horách Krušných, pojal mě stesk po milé „Obnově“, kterou jsem rád četl. Požádal jsem tedy dobrotivého p. faráře skuhrovského, by mně „Obnovu“ laskavě zase posílal, čemuž on mile rád vyhověl. A tak čtu „Obnovu“ zase již po čtyři roky až v tomto dálném koutě. Nedovedete si ani představit, čím mi tento časopis jest uprostřed zvuků cizích mezi Teplicemi a Duchcovem, kde nejenom řeč, ale i naši víru ohrožují svými útoky. Proto jsem si umínil na počest p. faráře na Skuhrově, když již pětadvacet let českému lidu spíše a nám českým dělníkům v uzavřeném území — my to jmenujeme rozrušené území — jest příznivcem, podati tímto projev díků prostého poctivého křesťanského dělníka. Prosím Vás uctivě, nepohrdněte slovem mým! Uvěřte mně, že v něm jest modlitba věrného křesťana za Boží požehnání p. farář Frant. Jiřímu Košťálovi i Vašemu milému časopisu. V úctě oddaný Jan Jecolín, český dělník.

Různé zprávy.

Archiebisepem olomouckým dle oddělení vládního poselství českým bude jmenován J. Ex. dr. F. S. Bauer, biskup brněnský a nástupcem jeho v Brně bude ustanoven hrabě Pavel Huyn, farář v Běhařovicích, české to osadě na Moravě.

Jubiläum Českého království. 19. duben jest významným dnem v dějinách vlasti naší. Toho dne roku 1204 papež Innocenc III. zvláštní bullou propůjčil panovníkům českým lácadou titul královský na věčné a budoucí časy. Tím Čechy přijaty do počtu království křesťanských. Prvním dědičným králem českým byl Přemysl Otakar I. Před tím dosáhli na císařích německých příznání důstojnosti královské knížata Vratislav II. a Vladislav II., ovšem že také Přemysl Otakar I.

Radost mezi Židy. Na první správy o záhubě obrněné Petropavlovska před Port Arthurem židé ve Vídni padali si radostí do náručí, líbali se a tančili. Tak se dělo i v Olomoci. Je vidět, jak židé mají Rusy rádi.

Živelní pohroma. Po parném dni nedělním, kdy teploměr ukazoval 24° R, rozzuřila se zvláště v noci na mnohých místech, jmenovitě kolem Prahy a pak v západních a sever. Čechách brozná bouře spojená s průtrží mračen a krupobitím, jež nadělalo značných škod. Noc z neděle na pondělí ozařována byla neustálým blýskáním.

Obrovská stávka železničních svízeneců a úředníků vypukla právě v Uhrách. Některé vlaky byly přímo na trati od zřizenců opuštěny. Počet stávkujících obnáší prý 60.000. Inženýři musili sami dopraviti opuštěné vlaky do nejbližších stanic.

Neúrodné stromy donutíme k plodnosti ohýbáním jednorozích nebo dvouletých výhonů, které vyrostly jen do dřeva. Při tom se přivazují konce větvíček, aniž by se přistihly, ke spodním haluzím. Žene-li strom příliš, tu možno bez obavy nejsilnější pruty ohnouti až do kruhu, že vršek větvíčky je blízko jejího začátku. Výsledek tohoto ohýbání pozorovati brzy, neboť na prutech vyrostou větvíčky plodové, kdežto kdybychom je nechali ve svislém směru, vyhnaly by opět do dřeva. Neroste-li strom bujně, nemáme všechny jeho výhony ohýbat, aby se snad vytvořování větvíček plodonosných nepřesílil.

Společné cestování r. 1904. Firma Č. Šulc a spol. v Praze pořádala už několik společných výletů, jichž účastníci vždy byli úplně spokojeni. Také letos připravuje se několik výprav. V první řadě bude pořádán 29. dubna nový, levný výlet do Itálie s trváním 20denním. Dne 14. května bude pořádán výlet do Paříže. Dne 9. června vyjede se z Prahy do Bosny-Hercegoviny a na Černou Horu. O svátcích Svato-dušních budou pořádány dva levné výlety a sice výlet do Paříže a výlet do Benátek a na jezera italská. Na červenec se připravuje výprava po Německu, Holandsku a Belgii a na srpen jest projektována velká výprava do Stockholmu, Kristianie, na jezero Venerenské a ku fjordům norským. Kromě výletů těchto budou pořádány o prázdninách levné, populární výlety po Italii, Švýcarsku Německu atd. Programy výletů těchto dlesem již vyšly, dlesem budou posoupně za sebou vycházeti a budou zaslány pravidelně každému zainteresu, který o ně požádá. V lednu příštího roku vyjede z Prahy první česká výprava do Egypta a Palestiny. Výprava tatq, k níž dějí se již nyní značné přípravy, bude vedena osobně p. Čechem Šulcem a pořadatelstvo doufá, že tento první český výlet ku hrobu Spasitelově najde ohlasu u nejdílejšího obecnatva.

Zasláno.

Vysoce důstojnému duchovenstvu!

Letošním rokem dospěla „literárně-technická Jednota“ bohoslovců královéhradeckých 25letého trvání. Po celou dobu svého života snažila se důst. jn. plniti úkol, jež jí zakladatelé vytkli. Prošla i různé krise, jak ani jinak býti nemůže při sdružení tak dlouho trvajícím; opatřila si krásnou knihovnu. V posledním roce rozproudil se v naší Jednotě čilý život odborného vzdělání, zavedeny kroužky: apologetický, exegetický, historický, sociologický, pěvecký a hudební. Ale narážíme opět na starou překážku, totiž na nedostatek peněz. Jednotlivci nemohou si opatřiti potřebných knih, na Jednotu rovněž nemohou býti podobné požadavky vkládány. A přátelé na venku na nás zapomněli a nestarají se o dílo, jež započali. A tu obrátíme se k Vám, kteří jste Jednotu milovali, abyste podporovali šlechetné snahy svých nástupců. Když přehlíželi jsme dějiny Jednoty, tu setkávali jsme se s členy zakládajícími a přispívajícími, kteří hmotně podporovali činnost bohoslovců; bohužel dnes jich není. Nuže voláme k Vám, kteří pracujete na vinici Páně, přispějte nám, podporujte naše snahy! Za každý dar srdečně: „Zaplať Pán Bůh!“ Přispěvky budeme kvitovati v Obnově.

Jan Beneš,
t. č. předseda.

Alois Dolák,
t. č. jednatele.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

v PRAZE-I, ulice Karolíny Světlé číslo 19.

Dílka kostelních nádob a umělých prací z kovu.

Velevášený Pane!

Lustr došel bez nejmenšího poškození k úplnému uspokojení. Srdečné díky za rychlé a náležitě obslužení. S veškerou úctou

Václav Zach, kaplan.

V Kaplici, 21. prosince 1903.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 16. dubna 1904. 1 hl pšenice K 18:10—18:80, žito K 9:90—11:10, ječmene K 10:00—11:00, oves K 5:40—6:40, prosa K 0:00—00:00, vike K 8:00—10:00, hrachu K 18:00—20:00, čočky K 28:00—28:00, jahel K 19:00—20:00, krup K 18:00—40:00, bramborů K 3:00—3:80, jetelového semene červ. K 60:00—80:00, jetelového semene bílého K 80:00—100:00, jetelového semene švéd. 00:00—00:00, jetelového semene rus. 50:00—60:00, máku K 30:00—32:00, lněného semene K 18:00—24:00, 100 kg. křídových otrub K 12:00—00:00, pšenice. otrub K 11:60—00:00, 1 kg. másla K 2:20—2:40, 1 kg. sádla vepřového K 1:68—1:72, 1 kg. tvarohu K 0:28—0:32, 1 vejce K 0:04—0:06, 1 kopa petržele K 0:00—14:0, 1 kopa kapusty K 0:00—0:00, 1 hl cibule K 12:00—10:00, 1 kopa drob. zeleniny K 1:00—2:00, 1 pytel mrkve K 2:40—2:80, 1 kopa cerele 0:00—0:00. 1 hl hrášek K 0:00—0:00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 16. dubna 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 287, žito 268, ječmene 37, oves 237, prosa 0, vike 40, hrachu 0, jahel 7, krup 20, jetel. semene 0, lněného 19%, máku 5. 2) Zeleniny: zelí 0 kopy, kapusty 30 kop, cibule 16 hl, drob. zeleniny 58 kop, mrkve 17 pytlů, brambor 562 hl, cerele 28 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 13 kusů, podavinců 884 kusů, kůzlat 192 kusů.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprahtelích)

doporučuje P. T. veleďstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporek a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

KMOTŘICKÝ

hledající přiměřený památný dárek pro své birmovanky, rozhodnou se tentokrát pro novou uměleckou a literární cennou mediltební knihu českou —

ÚTĚCHA SRDCE

od Krv. Dvořáka. 8 516 ornamenty a kompozicemi Hugo Bötingera. Tlak ve dvou barvách. Vácný obsah slovní.

Výtisk v elegantní vazbě kožené za K 10—
Ve vazbě jemnější, vysoce vkusné za K 12—
Dle výběru i jiné ještě cennější vazby za K 14— až 18—

Raďte zádati u knihkupců a obchodníků s medilteb. knihami.

Knih. vydal nákladem České graf. akc. společnosti Unie v Praze.

Založeno r. 1850

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

svůj hojně zásobený

sklad náčiní
bohoslužebného

se stříbra, bronzu a jiných kovů

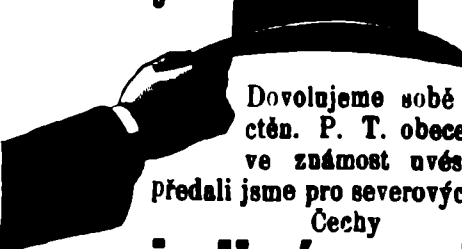
vše silně v ohni zlatené
a stříbrné, zaš se ručí.

Vlastní výroba umožňuje veškeré objednávky co nejlevnější vyříditi. — Platiti možno též ve lhůtách. Oprava umozulaceni a stříbreni starších věcí vykoná se rychle a zálohou se již avěcené se stvrzením Jeho biskupské Milosti. Starý závod můj může se vykásat četnými pochvalnými přípisy P. T. záznamníků a doporučuje se tedy k za koupení a opravě kalichů, monstrancí, ciborů, relikviářů, nádobek na sv. oleje,

lamp, luceren, lustrů, kaditeln, ácků na křest, svícňů, pa cídků, schránek na Nejevětější, patenek atd. co nevíce.

Filiálka v Hradci Králové.

Klobouky!

Dovolujeme sobě velectěn. P. T. obecnatvu ve známost uvést, že předali jsme pro severovýchodní Čechy

jediný prodej

svých osvědčených výrobků,

nejjemnějších

plstěných klobouků

panu

Jos. Dvořáčkovi,

kloboučníku

v Hradci Král., blíž Grand Hotelu.

Ve vší úctě

P. a C. Habig,
c. a k. dvorní dodavatelé,
Viede.

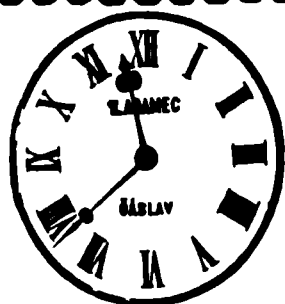
Kočáry nejnovějších
vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN,

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenaní čest. diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

První výroba
věžních
hodin
v Āslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., odporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Koberce nejnovějších vzorů do chrámů, vil a bytů;
záclony krajkové a vlněné;
přikrývky flanelové i prošívané;
veškerý nábytek vkusného provedení a
dětské vozíky nabízí

Adolf Novotný,

továrna na nábytek a koberce
v Týništi nad Orli.

Bohatě zásobený sklad jest každému k volnému nahlédnutí.

Cenníky, vzory a rozpočty zašlu na požádání.

Jan Horák;

sekeník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých vlněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Těž velejemné
látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učinite, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží dělník kartáčnícký v Jilemnici a kočárník v Rychnově; několik učňů dostane dobrá místa. — Přihlášky přijímá „Všeobdobové sdružení křesť. dělnictva“ v Hradci Králové.

Slatinné lázně
v **Bohdanči**
u Pardubic,

jakož i lázně sirnaté a vodoléčebný ústav, doporučují se všem úlevu a uzdravení hledajícím nemocným.

Účinky všeobecně známé. — Saisona od 1. května.

Dr. KUBR,
ředitel lázní.

První nákupní pramen

láték pro domácnost, jakož i dámských a panských látek jest u **Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“** v Hronově. Těž lze obdržeti partii zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátina, oxfordy, barčenty, sukáka, šotýše, zefíry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12.—, vyplacené od kornu 20.— výše. Vzorky a cenník zdarma a franco.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a řezbářský pro práce kostelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákreby a rozpočty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívaní a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň,

VII. o., Seidengasse č. 35.

Na ukásku zasílá se vše franco.

Nejdůstojnější bisk. konsistoři doporučený umělecký závod

Jos. Kieslich
v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a obnovení

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s odbornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvláště trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně a levně při výhodných platebních podmínkách.

Především pochvalná uznání po ruce. Rozpočty, cesty atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

Veledůstojnému

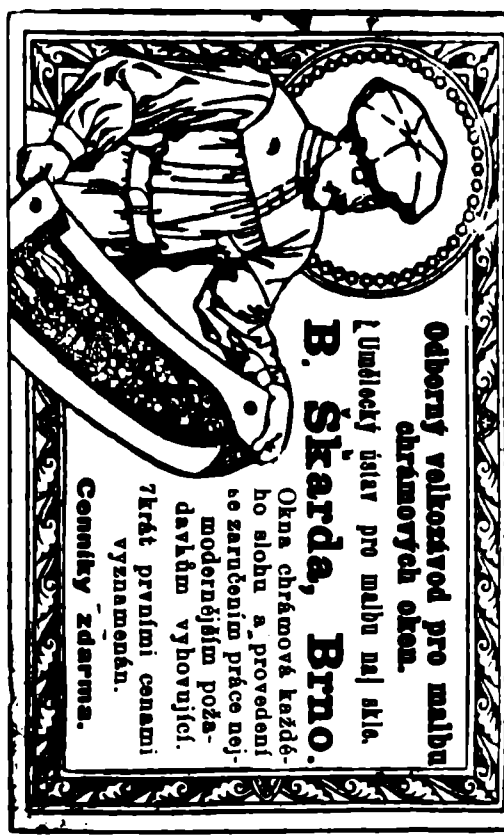
duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-I., ul. Kar. Světlé, č. 19 n., roh

Konviktské ul., vyučený pastýř speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučiti svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádoby a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní

intenci a jen v ohni slatí a stříbrí. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákreby neb cenníky franco. Za veškeré výrobky a slatění ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejstojatějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznání po ruce. Žádám posílat již posvěcené výrobky darcem. Vše posílám již posvěcené.

Odborný velkovývod pro malbu chrámových oken.
Umělecký ústav pro malbu na skle.
B. Škarda, Brno.

Ozna chrámová každého slohu a provedení se zaručením práce nejmodernějším požadavkům vyhovující. 7krát prvními cenami vyznamenan. Cenníky zdarma.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným esilký na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

Slatinné lázně - - VELICHOVKY

1/2 hod. jízdy od nádražní stanice Josefov-Jaroměř. 5 vil se 120 pokoji. — Vzorně zařízené.

Výtečné působící, želez. vodou připravov. slatinné lázně, dále lázně elektr. Zkomer., jodové, jehličnaté a lázně přírodní, volné. Léčení pitnou vodou. Vodoléčba a elektrooléčba. Osvědčené proti rheumatismu, dně, lachias, chudokrevnosti, nemocem nervovým, žensk. atd. Překvapující výsledky. Gymnastická léčba vad chůze a chorob míšníků (Tabes) dle H. S. Frenkela. — Zkuš. lázeňský lékař Dr. V. Smutný z Prahy. Působná suchá poloha u samých rozsáhlých leš. Výtečná restaurace ve vlast. správě, při mírných cenách. — Vojenské koncerty. Poštovní i telegrafní stanice v lázních. Obšírné prospekty zašle zdarma Správa lázní.

Kdo hledá zaměstnání

nebo má přátele a známé, najde znamenité zaměstnání. — Direktní. — Výhodné pro toho, kdo má styk s venkovem.

Adresu pošlete po číslem „508“ do insert. záv. A. SCHÖNFELD a SPOL., Praha, Václ. nám. č. 17.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.

zhotovuje zručně a levně kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho pochvalných příspěvků vloženo k nahlédnutí.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkovývod truhlářský **K. V. Skuherský, Hradec Král.,** proti hotelu „Merkur“ č. 303.

NOVOTINY

tu- i cizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorů se na požádání zašlou.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatervův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malé Karlova ul. č. 19
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k bohatému
figuralnímu provedení a
sice i se železnými rámy, střešními
osazením.

Všecké rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

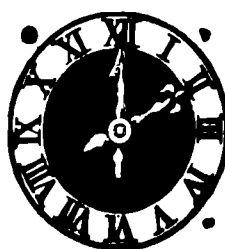
Založeno roku 1836.

Dodavatel hodin na posv. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BENĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti

věšové hodiny

pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny

za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Oznamuji P. T. obecenstvu,
že zařídil jsem poboční =

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařízení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších,
jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákaz-
níky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: **Praha Ferdinandova třída č. 6-II.**
proti české spořitelně.

Sklady a dílny: **Praha, Perštýn č. 9-I.** Pozor! Zde
žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké úctě

B. Krumlovský.

Jarní čtvrtletí

veškerých

**modních
časopisů**

českých i jinojazyčných

lze předplatiti

v prvním královéhradeckém
knihkupectví a antikvariátu

**Bohdana
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

Zkazili jste si žaludek?

Snědli či vypili jste s odporem
něco a jest Vám nevolno? Tu
jen se napijte

SARATICE,

1/4 litrová sklenice

Vás uzdraví v několika hodinách.

K sv. biřmování

vydal jsem s českým i německým textem obrázky,
dva druhy, 100 kusů za K 2.40. Račte žádati
vzorů, jež se zdarma a franko zasílají. Na skladě
mám i druhy dražší.

**Obrázky druhého nákladu
sv. Řehoře**

hodí se dobře k sv. biřmování (100 kusů K 3.60).

Pp. obchodníkům poskytují se značné výhody.

Karel Šimek,

majitel skladu a nakladatelství religioz. obrázků
v Č. Budějovicích, Rudolfská ul. 42-I.

Osvědčená výroba paramentů

jako kasulí, pluvialů, baldachynů, koreuhví, školních a
spolkových praporů, též kostelního prádla za ceny co
nejmírnější.

Bohatý sklad všech kostelních věcí z kovů
jako kalichů, ciborí, monstrancí, kaditelníků, dále soch,
křížů a obrazů.

Odporučuji knihu »Duch svatý«, hodící se
za dárek biřmovancům. Cena vázaná K 1.80.

Ku generalní visitaci a k prvnímu sv. přijímání
doporučuje skvostné obrázky, vydané svým
nákladem jakož i jiné památky a devotionálie

MARIE NEDOMOVA

v Olomouci, Dolní nám. č. 24.

Opravy a správy starých paramentů s ochotou se
přijímají a dle předpisů za nejlevnější ceny vyřizují.

Fr. Fügnera nástupce

dodavatel c. k. voj. unif. ústavu

v Hradci Králové, mezi Grandhotelem a
Merkurem.

SKLAD OBUVI

všeho druhu

pro pány i dámy.

Obuv zhotovuje se též i z přinešených látek.

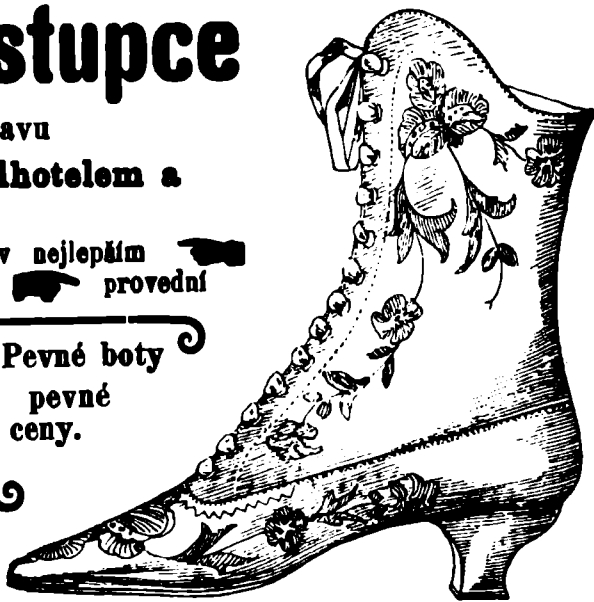
Zakázky z venkova

jakož i opravy, které se ve vlastní dílně zho-
tovují, vyřídí se obratem poštý.

Vhodné příležitostné dárky.

v nejlepším
provedení

Pevné boty
pevné
ceny.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.181.

Založeno roku 1883.

Psačí stroj.

OBNOVA

Číslo 18.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 29. dubna 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Od blouznění k politice věcné.

(8) V posledních dnech v ohledu politickém učiněny byly od předáků mladočeských, drů Kramáře, Fořta a Fiedlera, pozoruhodné projevy, které ohlašují důkladnou přeměnu utkvělých názorův a dosavadní taktiky.

Jest věru již na čase. Vždyť chaos politického myšlení, nejistota situace a ochablost ze sklamaných nadějí dostoupily již vrcholu. Zmínění tři poslanci shodují se v tom, že státoprávní požadavky nejsou dnes včasné, neboť státního práva za stávajících poměrů přímo dobytí nelze. Před čtrnácti lety právě tak mluvili i Staročeši, hlásající volnost postupu a získávání toho, čeho vůbec získati možno. Viz Riegrovy drobečky.

Uvedení poslanci promluvili mnoho směřovacího. Obkládají studenými obklady rozpálené hlavy blouznících státoprávníkův a otevírají okna čerstvému vzduchu soudného uvažování. K připravovanému tomuto přerodu politických názorů mimochodem řečeno misí se však zároveň lítost, proč heslovým naším blouzněním tolik času bylo promrháno.

Příčina toho jest absolutismus mladočeské strany, obsazování míst politických, úřadů ve svazcích samosprávných a jině politickými neschopnými stranníky. Tam bije dr. Kramář, když praví v „Lučanu“: „Dnes zřejmě se ukazuje, že ono výhradné zastupování národa jednou politickou stranou, ono privilegované držení moci v korporacích samosprávných nám a našim snahám není na prospěch“. Jest to totéž co nedávno odsuzoval prof. Bráf žádaje, aby se neužívalo politického měřítka v důležitých oborech národní práce. Pravil: „Voliti dle politických stran do útvarů samosprávných, do zájmových zastoupení, do konce do správ peněžních útvarův a hospodářských organizací nejen nemá smyslu, nýbrž jest přímo mařením sil, protože ukládá lidem k práci schopným i chtivým nucenou prázdnu často na prospěch pouhých nul.“

Národu našemu, jenž uprostřed Evropy žije v neustálých nárazích a pronikáních proudů kultury hmotné i duševní, zajisté užiti jest ve všech oborech všech zdatných sil, aby dosaženo bylo co největšího prospěchu celkového. Proto funkce a úřady mimopolitické obsazovati jen příslušníky politické strany vedoucí, jest tolik jako zadržovati zdravý vývoj národa ve všech jeho oborech. V tomto ohledu bylo napácháno u nás hříchů věru již nepočítaných. Z počátku snad jednostranné obsazování to děje se z poctivého přesvědčení strany, že ona právě zájmy národa nejlépe obstará, nicméně však pronikají brzo i zájmy i prospěchy osobní, které provalují se obyčejně v jisté způsobě částečné anebo obecné korupce. „Obrana Zemědělců“ ze dne 22. dubna promlouvajíc o nechuti k zemskému pojišťování, odsuzuje příslušné činitele, kteří před blahem rolnického lidu dávají přednost svým dobře placeným místům správních radův a ředitelů v kapitalistických společnostech soukromých. Slovem dotýká se tu také stinných následků, vyplývajících z ovládnutí poměrů jednou stranou. Kterí páni tu jsou obviňováni, jest známo.

Řeč dra Fořta v Kolíně pronesená vypoovídá rozhodný boj povrchnímu a frázovitému státoprávníctví. Žádá, aby všichni upřímní Čechové, potlačivše vášně, otevřeli si navzájem srdce, utřízlivě odlišili skutečnost od přeludův a na základě přítomnosti určili cesty budoucího konání. Hlavní požadavek dru Fořtovi jest, abychom všichni věděli, co v daných poměrech můžeme a musíme chtít a jakými cestami k těmto cílům a tužbám hodláme pracovati.

Nesouhlasili bychom jen stvrzením páně Fořtovým, že ovládl programatický zmatek. Nikoli, všechny strany české vědí, co chtějí a zasadily si své požadavky do svých stručných nebo dlouhých programů, ale chyba jest v tom, že se nerozoznává stupeň větší neb menší včasnosti jednotlivých našich tužeb. Na příklad strana mladočeská s rozvinutými prapory vy-

táhla v boj za státní právo, soustřeďujíc k němu pozornost a síly celého národa. A zatím předáci strany nabyli přesvědčení, že přímo státního práva nyní vymoci nelze, že se musí začít pracovati konečně také rozumem a nikoli pořád citem. Jakožto přípravnou cestu nejen k státnímu právu, ale též jakousi současnou silou celého organismu národního dlužno považovat podkopnou práci proti centralismu. Sám dr. Fořt praví: „Česká otázka v době přítomné řešena býti může jediné v souvislosti s řešením ústavní otázky rakouské.“ Tedy jinými slovy, pracovati k větší autonomii zemí, kterýmžto prostředkem sesílíme hospodářsky a kulturně. Pak může přijíti okamžik, kdy sílu svoji a moc při zřizování státního útvaru českého budeme moci uplatnit. Zaslíbenému na prvý pohled jest tu patrné, že dr. Fořt přijímá reální názory prof. Bráfa.

Poslanec Fiedler také před státním právem hlásá bližší úkoly a okolnost, že žádá o státní právo pracovati na půdě ústavy ve Vídni, svedla českou veřejnost k mínění, že názory obou poslanců jsou totožny. Zatím jest mezi nimi rozdíl zásadní. Něco jiného jest, ničením centralismu dodělávati se forem státního zřízení potřebám zemských skupin přístupnějších (ptání Fořtovo) a zase něco jiného, žádati státního práva na půdě nynější ústavy prosincové, která má zřejmé známky tendence proti témuž právu. Vždyť o základních právech České koruny r. 1867 rozhodovali zástupcové jiných zemí, jimž nepřisluší právo vměšovati se do práv českého státu. Tím oprávněny a odůvodněny jsou boje českého poselstva a lidu proti této centralistické ústavě. Usilovati tedy na podkladě prosincovky o státní právo naše, bylo by bezvýsledné a nebezpečné, neboť jako upíráme jiným zástupcům právo rozhodovati o našich záležitostech státoprávních pro minulost, tak jim je musíme upírati nyní i budoucně. Státní české právo jest zákonodárná a správní samostatnost zemí našich v přímém poměru ke králi a nikoli v poměru k nynější ústavě. Ovšem názor posl. Fiedlera byl by odůvodněn, kdyby se jím mělo snad naznačiti povolené zřikání se státního práva vůbec; v té příčině však měl se posl. Fiedler vyjádřiti jasněji.

Jako konečný výsledek poznámek těchto uvádíme, že projevy tří předních poslanců rýsují určitý směr v taktice politické: obrátit od státoprávního blouzníctví na půdu politiky věcné. Domáhat se našimi lidmi vlivu ve všech oborech správy státní, mohutněním hmotným i kulturním chystat přeměnu nynější ústavy v autonomně-federalistickou. Uskutečněnými bližšími cíli razit dráhu k metám vzdálenějším.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 27. dubna.

(Všeobecný rozhled po stávajících poměrech u nás.
— Ruch v českém studentstvu. — Ku přítomné politické situaci.)

Všeobecná rozmrzelost nad postupem a řízením českých veřejných záležitostí trpkou svou kyselostí proniká veškeré vrstvy naší společnosti. Na všech stranách a ve všech kruzích jeví se již nespokojenost s tím, jak náš český život dnes vyhlíží. Věcné, jasné, určité chťání z jeho projevů jako by bylo vymizelo, tak že skutečně to u nás vypadá, jak J. V. Kratoš ve svých Žihavkách „Tři doby novocheské politiky“ líčí právě:

„První doba deklarantů, táborů, žalářů, konfiskací, odporu; druhá spolků, společků a praporů, trpné opovice ze vzdoru; na to novinářských hádek, rozporů, planých směrů, slibů, hovorů.“

Znamenité nápady, velké myšlenky, chvaly-hodné úmysly se u nás pořád jen hemží. Každý

týden přijde nějaký na denní pořádek a s nadšeným povídáním vložen jest národu na srdce, tak že prý bude v Praze pro tyto nápady, myšlenky a úmysly, jež ovšem že nikdy konečného provedení a uskutečnění nedojdou, zřízeno z prken veliké skladiště, jako bylo zde zřízeno před několika lety skladiště pro různá odložená politická přesvědčení.

Jak se u nás veřejný život dnes pojímá a vede, dokazují jako příklad tyto doklady, které postačují, aby si každý mohl učiniti náležitou představu o tom, kterak na naši českou politiku a politickou povahu mohou a musí pohlížeti naši odpůrcové.

Když se před šesti měsíci v Čechách obecně mluvilo o neuhášené doposud otázce dělení diecézí dle národností, usneslo se sl. zastupitelstvo král. hl. města na tom, protestovati proti podobným zámyslům.

Pokud pak jest širší veřejnosti známo, nikdo z ní neví, kdy, kam a v jakém znění byl onen příslušný usnešený protest podán.

Nestalo se totiž nic!

Když vznikly následkem buršáckých bumlů na Příkopech v Praze veřejný pokoj a pořádek ohrožující bouře, usneseno bylo sl. zastupitelstvem král. hl. města Prahy, vyslati k Jeho Veličenstvu deputaci, která by u trůnu vyložila, jak se poměry v Praze mají.

Že by bylo toto vážné usnesení provedeno, veřejnost doposud neslyšela.

Nestalo se totiž nic!

Onehdy konána byla na staroměstské radnici v Praze velkolepá schůze, v níž bylo protestováno proti způsobu, jakým jsou úřednická místa na úkor českého živlu obsazována. Mnoho se při tom mluvilo, unocho se zamýšlelo. A když pátráme, co v ohledu tom vykonala a jak promluvila Praha, docházíme k tomu málo povznášejícímu vědomí, že — —

— nestalo se zase nic!

Proto, když se nejširší naše obecnost stále setkává s takovýmito zjevy, nelze se diviti, že ji začíná ovládati docela odůvodněný cynismus, že podlehá lhostejnosti. Na druhé pak straně, kde by měli a mají provedení usnešení těch držeti ve příslušných mezích odůvodněné zdržlivosti, musí panovati jenom výsměch a větší ještě troufalost, když vychází na jevo, že většina českého politického života jest vlastně komedii. Jinak se to nazvati nedá.

A nejmutednějším úkazem při tom jest, že opovice, která proti takovému pěstování veřejného života vystupuje, obyčejně s ničím jiným nepřichází, než-li že nahlas povídá výtky a rekriminace, jež členové vládnoucích koterií jeden o druhém vzájemně šeptá.

Naše mladé generace pravidelně vystupují a uvádějí se v život žalováním na chyby a nedopatření starších a při tom obyčejně zůstávají, více vědomostí do veřejného života nepřinášejíce. Proto také jedna mladá strana za druhou vadne a hyne, poněvadž, jakmile vystřílí osobní materiál a vyplývá osobní zášť, neví, co by dále povídala.

Veřejný náš život posledních dvaceti let sestává jenom ze sportu pronásledování osob bez ohledu na sebe horší věc. Kdyby však stihána a odstraněna byla především netrpitelná věc bez ohledu na osoby, ty by potom samy sebou tiše zmizely.

Zmatek, který následkem toho dnes v českém táboře panuje, nedá se ani vypsat, čehož není zapotřebí, neboť jest všeobecně citelným. Kam to vede, musí dnes již pozorovati každý, že to ku předu není a že doba řečí a slibů bez skutků musí u nás co nejdříve přestat, nemá-li česká věc zůstatí ve světovém shonu a pokroku přítomné doby tak pozadu, že důsledky toho dnes ani představití si nelze.

Za dnešní doby nahrnuly se do správy českých veřejných záležitostí davy osob, jež postrádají přebytku hmotné i duševní kvalifikace, který by jim umožňoval, že by mohly veřejnosti něco poskytnouti. U nás si dají lidé na sebe navěšeti úřady, funkce a hodnosti, které jsou jim obtíží a jež příslušně zastávají nemohou, anebo když je zastávají, najednou

jsou překvapováni při tom, že prý při tom pamatují především na sebe.

Všeobecně se to uznává, ví, cítí a nechává se to běžet dál! Tak je to dnes u nás.

Povšimnutí vyžaduje ruch, kterýž za dnešních dnů panuje ve pražském studentstvu. Vlny tak zvaného „pokrokového hnutí“, jež českou věc šmejklo naspět na mlčiny naprostého zlamání, odkud stoupenci a oběti jeho jeden za druhým ze předu i ze zadu, zevně i vnitřně přebarvení přechají, se přehnalý a na místě bývalých „nových proudů“ začíná se mezi českou akademickou mládeží vzdouvat „nové vlnobití“, jež se dnes sice čepí zatím jenom hraním si s barety, avšak poněvadž sílu svou bere z pocitů národních, zajisté že poroste a rozvine se v mocný příliv, kterýž na pobřeží české věci přizene sta uvědomělých a nadšených vlasteneckých pracovníků.

Nechceme zde líčiti historii kymácení se smýšlení a projevů českého studentstva od rozpuštění „Akademického čtenářského spolku“ r. 1889, jímž se do dnešní doby v českém společenském životějevilo. Byly to časy, z nichž pro další působení nikdo nadšení a vznět si neodnesl, byla to leta, kdy mládež, na místě aby se dohromady poznávala a pro další zápasy celila a bratřila, proti sobě jenom sočila.

Zdá se, že hašteřivý duch tento mezi mládeží pozbyl již kursu, neboť se všeobecně po tom touží, aby ve hlavních a všem českým inteligentům společných záležitostech sešla se pod společným praporem a dokonce se o tom již vážně mluví, aby se československé studentstvo sjednotilo v jeden společný „svaz.“

Jaké poměry dnes jsou, musí býti v této příčině ponechána studentstvu volná dráha, aby si ji k účelu tomu upravilo dle vlastních svých potřeb a mínění, jež tak zvaní „staří pánové“ za dnešních dnů nijak regulovati nemohou. A sice ze dvou příčin. Předně, že dnešní poměry od poměrů před 20 lety jsou stejně různé, jako byly poměry r. 1885 pannaíci úplně rozdílné od poměrů zavládajících r. 1865 a za druhé, že společenský studentský život pozbyl u nás od r. 1889 do dnešní doby kontinuity a proto jest bez tradic, usancí a zvyklostí, jež by se byly staly časem vydrženým právem a mravem.

Společenský studentský život, pak-li bude u nás opět pod jedním praporem regulován, jest útvarom novým, kterýž si musí zjednatí svým působením a vystupováním nová oprávnění, nové vlivy, neboť to, co z bývalých dob jednotné reprezentace studentstva zbylo, do dnešních časů jest zastaralé a nehodí se pro ně. Proto nelze nový svaz česko slovenského

studentstva navázati na přetřené pásmo studentkých zájmů a snah z let osmdesátých. Ten musí vystoupiti jako činitel nový, jako činitel s novým programem, při čemž „staří pánové“ mohou ho podporovati spíše finančně, než-li míněním a radami, jež celkem jsou napořád reminiscence a přežitky dávno temporis acti.

Že máme pravdu, tomu nasvědčuje, že dnešní studentstvo přes svou společenskou rozháranost a nejednotnost ovládáno jest především smyslem praktickým, o němž v letech osmdesátých neřku-li dříve nebylo zdání, napotom dnešní studentstvo docela jinak smýšlí a jedná, než-li jak smýšleli a jednali jsme se směli opovážiti my starší, kteří musíme obdivovati, jak dnešní studentstvo svým náhledům i při své rozdrobenosti dovede zjednatí důraz a váhu.

Protože mládeži patří budoucnost, nelze se jí stavěti v odpor a bude nejlépe, když si své vzájemné poměry upraví sama a to proto, že by beztoho neposlechla, když by jí někdo chtěl raditi, jak to bývalo dobře, když byl čert ještě jenom kominickým učedníkem. Z toho důvodu máme za to, že nový studentský život musí vypučeti z nové duchovní mizy nové generace, na jejíž ratolesti nelze vrubovati nebo očkovati desíletími zaschlé a životu odumřelé vzpomínky, aby znovu rozkvetly, když již dávno odkvetly.

Sledujíce studentské proudy, vidíme dnes mezi barety pohybovati se dvě šedivé hlavy, jež jsou studentstvem všeobecně váženy a dokonce i zbožňovány. Jedna tato šedivá hlava jest professor reálného gymnasia ve Truhlářské ulici v Praze p. Jaroslav Červenka, druhdy starosta Akademického čtenářského spolku, který již třicet let důsledně a neunavně sleduje velký cíl a sice zbudování Akademického domu v Praze, ve kterémžto směru dodělal se již uznání a obdivu hodných výsledků, jimiž se může právem honositi. Druhá pak šedivá hlava, již ve studentském ruchu posledních dob stále spatřujeme, jest universitní professor p. Dr. Urban Jarník, kterýž s nejvzácnější oddaností a neunavností věnuje se starosti o zlepšení hmotných poměrů chudých českých studentů a v obledu tom dopracoval se k zařízení institucí, které jsou bezsporně základy nanejvýš důležitými. „Mensa academica“ má v něm svého otce i patrona a co mimo to pro studentstvo a jednotlivce z něho vykonal, znamená skutečného lidumila. (Pan Dr. Jarník jako gymnasista byl chovancem b. Borromea. Pozn. r.)

Pánové ti mají dnes ve studentstvu nejrozhodnější slovo a to proto, že se ochotně přizpůsobují a přizpůsobiti dovedou praktickým a časovým jeho potřebám, které si v našem životě bezsporně vlastní cestu svou razí a raziti budou. Pro dnes postačí, aby čtenáři naši byli tímto alespoň ve hlavním stručně

narazil si na hlavu přílbu, chytil sekeru a alou ven, jak členství a povinnost hasičského sboru mu velely —

Já s přítelům Nyklíčkem vyběhl jsem za ním do síně a dívali jsme se, jak to pan Tichý, stále se při tom stroje, poschodech dolů čerstva natírá, jakoby do něho, do jindy vážného, klidného muže jiná duše vletěla. Tak byl nadšeným a horlivým hasičem a je snad do dnes, po třiceti letech. Alespoň ještě při hradecké výstavě shledal jsem ho na výstavišti v záslužné hasičské aktivitě.

V též domě u Skálů bydlící knihař Souček se mu však smál, když ho na schodech k ohni pospíchatí potkal.

„To já si raději posedím u holby piva, než-li bych se pro nic a za nic trmácela“, fechtal se tehdy.

Když jsme se ze síně vrátili do pokoje, našli jsme paní Tichou v neobyčejném rozčilení.

„Jak jenom se v noci dostane domů“, lamentovala, držíc v ruce domovní klíč, jež si pan Tichý s sebou k ohni vzíti zapomněl.

To mně přišlo náramně vhod.

Popadl jsem klobouk, vytrhl jsem jí klíč z ruky a se slovy „já ho za pánem donesu“ cválem utíkal jsem pryč také, ja naplněn radostí, že jsem se tímto způsobem dostal večer z domu a dokonce mobu za bránu k ohni. Jinak bych byl musil sedět doma. Po večeri jsme více ven nesměli.

Vyraziv krámem kupce pana Nábla na posahů dovedl jsem se, že boří na Kuklenách akciová papírna. Pádl jsem na Kozinku, odkud bylo viděti, jak se k temným nebesům valí plameny prolebovaný sloup dýmu ze skupiny papírenských budov. Dal jsem se výpadem a přes Hučavý most tmou ke Kuklenám. Domovní klíč měl jsem v kapse, na něj držel jsem ruku.

Za několik minut byl jsem u ohně, královéhradeckí hasiči se svým cvičitelem panem Pozděnou v čele tam právě dojížděli. Pověděl jsem panu Tichému, že jsem zde také. Utrhl se na mne pro to, ale když jsem mu sdělil, že mu nesu od domu klíč, který zapomněl, přestal se mrzeti, klíč přijal a neřídil mně, abych se ihned vrátil zpátky do Hradce, abych došel před zavřením krámu pana Nábla domů.

Já ovšem poslechl, ale teprve až za chvílku. Takového divadla, jaké se mně zde jevílo, nemohl

informování o ruchu ve studentstvu, jenž se stává v poslední době patrným a o němž se mluví začíná.

* * *

Politické stanovisko české přítomných časů charakterizováno jest stručně, ale velice případně veršiky:

„V opozici zvítězíme!“
tak prál kdysi někdy mluvka.
Když však přišlo do tuhého,
neřekli jsme ani slůvka!

Něco k tomuto vystižení politické situace přičiňovati bylo by zbytečností. Úplně to postačí.

Obrana.

(2) Nitrobenzol a processí. Tyto zdánlivě dva cizorodé předměty dovedl zdravotní referent „Osvěty“ spléstí v obdivuhodném souladu ve své odborné úvaze o škodlivosti oleje mirbanského, jímž byla nerozumnou matkou 10letá Marie Androva otrávena. Matka otráveného dítěte spatřila v tovarně Němečkově na Pražském Předměstí láhvičku s tekutinou příjemné vonící a domnívala se, že je to vhodný olej na vlasy, proto potřela hlavu malé své dcery, která trpěla na hlavě chorobou kůže. Voňavá tekutina nebyla však lékem, nýbrž prudkým jedem nitrobenzolem, jehož páry omámily tak nebohé dítě, že přes úsilovnou pomoc lékařskou dne 21. t. m. zemřelo. Smutný tento případ zavalil zdravotnímu referentu „Osvěty“ příčinu, aby si přečetl z odborné knihy a pak opsal do novin něco o působení nitrobenzolu, což je ovšem chvalitebná věc, ježto před tímto případem málo kdo asi v Hradci Králové čítával si o jedovatosti nitrobenzolu a o účincích různých chemikáliích jedů. Zdravotní referent „Osvěty“ však nechtěl podati jenom odborné poučení o jedovatém oleji dle cizích výzkumů, nýbrž chtěl také přičiníti něco ze své bohaté vědecké zkušenosti a proto na konci z knihy vypsaného pojednání napsal: „Zmínili jsme se o zhozném účinku nitrobenzolu, aby tragická událost zmíněného případu byla výstrahou. A jak by bylo prospěšnější v té věci lid poučovati, než hnáti ho na processí, nasycovatí jeho mozek vymyšlenými legendami a zázraky neb štváti ho proti jinověroúm . . .“

Slovy těmi obviňují se nepřímou církevní kruhy z poblouzení nešťastné matky Andrové, jako by snad na kazatelně místo katechismu měla se vykládati chemie a výroba olejů. Pochybujeme, že moudrý člověk bude souhlasiti s obviněním církevních kruhů za prokázanou

jsem si hned odepřiti. Hofely totiž veliké papírenské sklady a ostatní budovy staly se předmětem hájení, jehož královéhradeckí hasiči se ujali.

Vmísil jsem se v davy diváků, mezi nimiž kolovaly o ohni tom nejdobrodružnější povídky. Na nedalekém královéhradeckém nádraží začato z neznámých mně příčin s pošínováním vagonů, ož ihned zavalilo podnět k povídání, že prý to jsou vozy se střeňným prachem, jež dává přednostu odklízeti, aby třeba nechytily a aby nádraží a dokonce celý Hradec nevyletěly do povětří.

Lačné jsem podobné hovory poslouchal a velice jsem se divil, když také někdo vypravoval, že v kanceláři hořícího skladiště padlo ohni za obět za 20.000 zl. cenných papírů.

Opatřen takovýmito novinami dal jsem se šerem, kterýmž hořící papírenské skladiště noční tmou přemáhalo, po silnici Pražským Předměstím ke Hradci, kamž jsem doběhl ještě dříve, než-li pan Nábl svůj kram zavřel. Pověděl jsem mu za to, co jsem u ohně slyšel.

„To je samé plácání!“ honoroval mne za to pan Nábl.

Vděčnější publikum pro své zprávy nalezl jsem doma, kde se však paní Tichá pořád strachovala, aby pan Tichý někam nelezl a nepřišel do nějakého neštěstí. Mé ubezpečování, že jsem ho viděl u stříkačky, bylo marné. Kdy se pan Tichý od ohně vrátil, nevím, proto že jsem se brzy po svém návratu uložil k libému odpočinku.

Noviny se pak široce o požáru tom rozplsovaly a zejména „Pražský Denník“ o něm obšírně vypravoval, máje ve příčině té zvláštní dopis z Hradce Králové. Já býval tenkrát pilným jeho čtenářem, jelikož jiné české noviny byly za tehdejší doby po českém venkově vzácností a mimo to byly v držením kruhů, s nimiž jsem se nestýkal.

„Pražský Denník“ byl tehdy v Hradci velice čten a odebírán byl za 30 kr. měsíčního předplatného prostřednictvím „abaldy“, před nímž se na Velkém náměstí každodenně po obědě chumáče čekajícího naš lidu kupily. „Abaldy“, která se nacházela jako dnes v Caissově domě, najatou měl tehdy pan Amelung.

Další královéhradeckou důležitostí tehdejší doby bylo jmenování nového biskupa, jež bylo v Hradci očekáváno s pochopitelným napjetím proto, poněvadž se v příčině té mluvilo také

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

IX.

Stráviv nejmávější léta svého věku v Hradci Králové, skoro jsem se znamenitým tím městem srostl tak, že kdykolivěk jedu navštívit rodnou svou vísku, musím se zastavití také v Hradci, jímž projdu, abych viděl, jak kvete a roste. Lidé jsou zde již většinou jiní, nežli byli tu za mých časů. Tehdejší stařečkové dávno zmizeli, z mužů oněch dob jsou shrbení dědouškové a moji vrstevníci již plešatí, šediví. Příliv nedomácích živlů pak jest tak mocný, že v něm starý Hradec dávno zanikl —

Město od staré bývalé městské brány Pražské k bývalé braně Slezské se sice nezměnilo, to jest po dobu mé paměti stále stejné, ale nový jeho podrost poměry hradecké patrně převrátil. Jenom když s Bílé věže při každé čtvrti hluchně zrepetují hodiny také počet „celé“, tu Hradcem procházejícího odchovance chytne to za srdce, že bezděčně zapomíná na ten časový prostor, který ho od mladosti zde strávené dělí.

Tentokrát nechám školu stranou a vzpomenu události, které byly před třiceti lety kusem historie hradecké.

Bylo to večer v sobotu dne 17. října 1874, když na Bílé věži rozklínkal hlásný Pelikán požární zvonek a vyvěsil rozžatou svítilnu na stranu ku Kuklenám, což značilo, že oznámený požár v onom směru se nachází. Ohlašování, že někde v okolí hoří, nebylo tehdy v Hradci žádnou vzácností, ale tentokrát ohlášeny požár byl událostí důležitou tak, že ihned po poplašném znamení zvonekem, který se mně zdával míti jako do srdce zařezávající se zvuk, zavěštěla také po Velkém náměstí trubka, svolávající dobrovolný sbor hasičský ku pomoci.

Náš stravovatel pan Frant. Tichý rychle vyskočil, paní Tichá mu čerstva sbáněla hasičskou přílbu, pan Tichý se cválem oblékal do kabátu, paní Tichá dráčí přílbu v náručí ho prosila, aby dal pozor a někde neubohel, on na to neodpověděl ani ne, ale jakmile vzešel v kabátě, ihned

neopatrnost s jedem. Spíše snad každý si položí otázku, které ze kruhy jsou povinny poučovat lid o otravách. Myslíme, že to jsou v přední řadě lékaři a odborníci. A tu se tážeme: Kdo brání hradeckým odborníkům poučovat o nitrobenzolu? Kolik přednášek bylo v posledních desíletích při agitacích cestách pokrokových lékařů pořádáno o otravách jedy?

Když jsme četli výkaz themat přednáškových, kterými hodlá čítárna Palackého poučovat hradecké okolí, nenašli jsme ani jedinou přednášku o nitrobenzolu, ačkoliv ve výboru čítárny Palackého nezasedá ani jediný zpátečník. Pokud naše paměť sahá, předneseny byly — kromě několika vzácných případů — pokrokovými lidmi z tábora „Osvěty“ samé řeči, kterými katolickému lidu byly zesměšňovány náboženské obřady, kterými zázraky byly prohlašovány za bábohorky a kterými katolický lid byl štván proti svým vlastním duchovním vůdcům. Tak pracovali osvěťáci po 10 let a tak pracují dosud. Místo poučení balamutí lid prázdny frázemi, lichými historickými výmysly a štvavými řečmi. Když pak pod samým svícem osvětové lucerny se vyskytne neuvědomělá žena, vyzují se osvěťáci ze své zodpovědnosti, ačkoliv tvrdili a tvrdí, že vlastně kulturu hradeckého okolí udržují sami. Když, pánové, jste si osobili ve veřejnosti první slovo, uste si také zodpovědnost za svou povrchnost a nedbalost. Vracíme vám láhvičku nitrobenzolu, jesto za ni zodpovědní jsou ti, kteří si vzali výsadu na výchovu lidu. Až se někdo otraví processím, budeme sami přemýšletí o nápravě, ale nebudeme farizejsky svalovat vinu na pokrokářské kruhy. Tedy každý si odpovídá za své. Vy za nitrobenzol a my za processí!

(3) **Jednou drtinou smane.** Pan dr. Drtina prohlásil: „Reformace teprve, usilujíc o návrat křesťanství k počátkům jeho zdravým a prostým, dává lidu do rukou bibli v jazyku mateřském a ujmá se vzdělání lidového.“ Na to jsme odpověděli: „Tohle je, slovnitý pane, lež na lež.“ A tohle opakujeme, vzácný Čase, znovu. Na místo celého feuilletonu jsi měl raději dokázati, že před „reformací“ lid bibli v jazyku mateřském neměl; to se ti nepovedlo ani otištěním kázání jesuity Fabiána Veselského z r. 1730. Jsou v tom kázání opravdu některé věci hodné povšimnutí. Veselský na př. pověděl: „Písmo sv. od církve se žádnému čisti nezapovídá. Však rozuměj s povolením duchovního pastýře aneb zpovědníka, Písmo sv., které jest od církve všeobecně přijato a aprobírováno (schváleno), jakož jsou hebrejské, řecké a latinské bible. Umíš-li hebrejsky, latinsky, řecky, čti s Pánem Bohem a nic proti záповědi církve nehřešíš. — I slovem Božím, byť by ono třeba od žádného porušeno nebylo,

o kandidátech domácích, o čemž se však nedovedu šfíti. 21. květnu 1875 jsme se dověděli, že novým biskupem královéhradeckým stal se budějovický kanovník Dr. Josef Hais, rodem i smýšlením Čech. Jmenování to uvítáno bylo v Hradci radostně.

Biskup Dr. Josef Hais instalován byl na královéhradecký biskupský stolec v prázdninách, v srpnu. Jmenování jeho bylo za tehdejších poměrů důležitou událostí a to hlavně proto, že Dr. Hais jako profesor i jako kanovník v Budějovicích byl vedle nedávno zemřelého vyšehradského probošta Dra Ant. Lenze důvěrníkem vlasteneckého budějovického biskupa Jana Valeriana Jirska. Tito dva pánové stáříckého vlastimila toho každodenními svými návštěvami těžili a v těžkých dobách drželi v mladistvém nadšení, že proti vůli vlády založil a po kolik let svým nákladem vydržoval v Budějovicích české gymnasium, jež potom musilo býti převzato ve správu státní. Dr. Hais a Dr. Lenz s biskupem Jirskem po projednání běžných důležitostí hrávali také chvíli denně „bulku“, jež bývala stáříckému Jirskovi zvláště milou kratochvílí. Jak si Dr. Hais svého biskupského příznivce vážil, svědčí, že si do Hradce Králové přistěhoval velkou zadržilou jeho podobiznu, jež v tamní biskupské residenci doposud v jednom pokoji na čestném místě visí.

Biskup Hais naklonil si město Hradec Králové rázem. Byl tehdy poměrně mladý, 46letý pán, libezné vládny, srdečný a poněvadž často procházel pěšky městem, ubíraje se za Slezskou bránu na procházku a tu a tam se s potkávajícími ho občany a dětmi na několik slov zastavoval, byl brzy všeobecně populárním a oblíbeným. Nás gymnasiisty získal si tím, že dne 17. září 1875 celebraval nám slavné bohoslužby na vzývání Ducha svatého, při kterážto příležitosti jsme ho poprvé viděli.

Příznivcem a přítelem studentstva byl velice štědrým a vzácně pozorným, na což na svém místě řeč přijde. Jak byl bystrozraký a jak také o duchovenstvu dovedl souditi, svědčí, že sám si jako by vynalezl svého nástupce tím, že velice brzy postřehl vzácné vlastnosti a schopnosti tehdejšího žlunického kaplana Edvarda Brynycha, jež povolal do Hradce a jmenoval brzy potom profesorem v biskupském semináři. Nebyti této Haisovy soudnosti, která kaplanu Brynychovi ochotně nové a širší pole působnosti otevřela a uplatniti se mu na svém místě umožnila, vyhlížely by poměry v diecési královéhradecké docela jinak, než-li v jakém

žábel nás pokouší. Bible i velkým doktorům hlavy motá . . . Byl by Kristus sprostý lid do největšího nebezpečení uvedl, kdyby byl chtěl, aby každý svobodně slovo Boží četl, které ačkoliv samo o sobě jest dobré, není však pro všechny.“ Takhle mluvil kazatel v době, kdy posud v Čechách četly se protestantské překlady bible, které snadno hlavy prostých lidí pletly. Což divu, že po nabytých zkušenostech katoličtí kněží dbali velice úzkostlivosti?

Za věku „reformace“ si každý nejprostší člověk vyčetl z bible něco zvláštního. Právě, že se bible prohlašovala cd mnohých za hlavního soudce u věcech víry, nastala nejžalostnější náboženská anarchie. Není divu. Vždyť již za časů apoštolských převraceli bludaři smysl Písma jen co! Sv. Petr napal, že v epistolách sv. Pavla „jsou některé věci nesnadné k srozumění, kteréžto neumějí a neustaviční (lidé) převracejí, jako i jiná Písma, k svému vlastnímu zahynutí. Vy tedy, bratři, prve (to) vědouce sťežte se, abyste bludem nemoudrých svedou, nevydali ze své pevnosti.“ A že i žábel dovede znoužívati bible k pokušení, toho máme doklad v samém Písmu sv. Když žábel pokoušel Krista, odkazoval se na — Písmo. Za časů pohanských předkládali různí myslitelé lidstvu nejodpornější výmysly ve jménu lidského rozumu, za časů křesťanských odvažovali se bludaři nejzřetelnější blouznění prohlašovati drze za nauku Boží, odvažovali se tak mluvití „ve jménu Božím“ a — pomáhati si Písmem svým. A jestliže i nejjasnější státní paragraf dovedou si různí právníci různě vykládati, tím spíše dovedli prostí lidé při „náboženské svobodě“ méně srozumitelná místa bible různě vykládati. Ostatně k tomuto náhledu chtěj nechtěj dospěl sám Luther. S počátku sice tvrdil, že jest bible jasná, ale když viděl, co se všechno ve jménu bible tropí, vyznal: „*Poněvadž každá rota se na bibli odvolávala a ji ve svůj smysl vykládala, stalo se, že poněvadž strácela vážnosti a konečně se jí dostalo jména kníh kacířské, poněvadž veškeré kacířství v ní vsalo původ a všichni kacíři si bibli pomáhají.*“ (Eing: Offene Antwort, 73).

Tohle je, milý Čase, trochu důkladnější doznání než řeč onoho jesuity. Podepisujeme je s jednou výjimkou; kacířství svůj původ nevzalo v bibli, ale v sobělibosti umíněných zřetěnců, kteří si pro každý nesmysl dovedli některého citátu Písma znoužívati. Litera zabíjí, ale duch obživuje. Kdo chce mítí pouhou mrtvou literu bible za soudce ve věcech víry, ať se baví tímto dávno překonaným a špatně osvědčeným stanoviskem. Luther sám brzo prohlédl, jak jsme výše naznačili, jenže zase upadl do nejkrasnější protivy. Kdo chtěl učiti jinak než on, pronásledoval ho přímo vášnivě. A

stavu nacházejí se dnes. Bez prozíravosti biskupa Haise nebylo by biskupa Brynycha! Toho se nikdy zapomínati nesmí, že biskup Hais jest nejdůležitější a nejvlivuplnější osobou v životních osudech biskupa Brynycha.

Rok 1875 pak přinesl Hradci na konci svém hrůzostrašnou událost, již rovně od té doby nezažil. V úterý dne 30. listopadu jmenovaného léta večer vypukl oheň v „Akciové rolnické tovarně na cukr“, která stávala těsně při královéhradeckém nádraží při silnici k Horicům vedoucí. Po ohni tom byly zbytky její odklizeny, tak že „hradecký cukrovar“ dnes jenom starší lidé v Hradci pamatují.

Když oheň ten byl v Hradci s Bílé věže oznámen, běžel jsem ovšem že také k němu. Pamatuju se, že leželo na kolik palců vysoko sněhu, tak že se s ním velice těžce šlo.

Požár vznikl někdy k 7. hodině večerní, a cukrovar ním zachvácený plápolal brzy jako obrovská pochodň, tak že sněhem pokrytý kraj byl osvětlen způsobem nanejvýš pronikavým a v Hradci se toho večera skoro ani svítiti nemusilo. Město se svými malebnými věžemi poskytovalo v záti jeho obraz mnohdy nikdy nezapomenutelný. Omezovali oheň zůstalo marností, neboť v plném proudu kampaně nacházející se cukrovar padl mu za obět celý.

Ráno dne 1. prosince panovala v Hradci ponurá nálada. Povíдалo se, že při požáru tom zahynulo také několik lidí a v poledne kolovala již městem zpráva, že v cukrovaru uhořel také nejmladší syn vzácného a světoznámého královéhradeckého továrníka hudebních nástrojů pana Václava Červeného, Václav.

Václav Červený, tehdy devatenáctiletý jinoch a studující VII. reálné školy, vyjel se staršími svými bratry na střídačku k požáru, kde přes jejich napomínání a varování s několika osobami, mezi nimiž byl také člen Švandovy divadelní společnosti pan Kaška, vběhl do hořícího cukrovaru a zde vystoupil až do druhého patra, odkud pomáhal okny vyházovati ven na dvůr cukr.

Při práci té se tak opozdil, že se oheň zatím do nejpovážlivější míry rozmohl a tu Václav Červený se společněky svými nejas v hořící budově obeznámen, někde v ní zabloudil a hroznou smrti zahynul. S ním shořel ještě asistent cukrovaru tobo Vojtěch Čermák a královéhradecký basič zámečník Petrof. Herec pan Kaška vyvázl jenom

když k vůli lepší ochraně svého bludného názoru zfalšoval text Písma, radil svým stoupencům: „Jestliže ti některý přívrženec papežův bude činiti výtky pro slovíčko „samojediná“ (vpašované zmyslně do Písma), řekni: Doktor Martin Luther to tak chce mítí a praví: papeženc a osel je jedno a totéž; tak chci, tak příkazují, budiž vůle náhradou za důvod.“ (Hlídka 1903, 237). Tohle byla jinší pánovitost lidského rozumu nad bibli než ta, z jaké evangelictvo naší církve podezřívá.

Prostému, nemyslicímu člověku ovšem snadno lahodí fráze, dle níž reformace prý dbala na bibli víc než církve. To však žádný z „česko-bratrských pohrobků“ neřekne, že vůdcové sektářství, brojící proti autoritě Říma, přikládali k biblickému podaru hned autoritu vlastní, a že pronásledovali zle toho člověka, který se v jejich středu odvažil vykládati Písmo jinak než oni sami. Příklady o tom uvedeno v Obnově již dost a dost. Bible brána za štít nejhorší tyranie a zpupnosti, aby prostý lid mohl býti lépe ovládan.

O tom se ovšem p. dr. Drtina nezmínil, že moderní protestanté lidu bibli berou, že v táboře protestantském odhazuje se z bible jedna kniha za druhou jako „falešná“ a že racionalistické rozumářství moderních protestantů vysoko se povyšuje nad bibli a že protestantští theologové upírají docela Kristu Božství. A tak „evangelíci“ odhazují evangelium, ale církve totéž proti nim hájí s takovou horlivostí, jako je hájila dřive proti pohanům. Jenže nedává lidu do ruky pouhou mrtvou literu, z níž si „svobodomyslní“ křesťané vyčtou všechno možné; právem stará se o to, aby slovtm Písma přikládán byl pravý význam. — Litera zabíjí, ale duch obživuje.

Opakujeme znovu: pan dr. Drtina lhal, když se vyjádřil, že teprve reformace dala lidu bibli v jazyku mateřském. Na tohle odpovídat kázáním jesuity z r. 1730 znamená uskakovat do houští. A lhal dr. Drtina také svým tvrzením, že se teprve reformace ujala vzdělání lidového. Na naše pádné protidůvody odpověděl Čas mlčením. To si raději ulevil neobratným podezřením, že Obnova bude psátí: „Realistický, helvetsko-židovský pražský list koupil za peníze pruského krále (!) jakéhosi helvetsko-židovského jesuitu (!), zakukleného socialistu, který se mu propůjčil k pohaně katolické církve tímto smyšleným kázáním (jesuity Veselského. Pozn. red.) v němž co věta, to lež.“ — Že byste byli, pánové, rádi, abychom bojovali místo důvodů nadávkami dle vzoru Vašeho, rádi věříme. Jde jen o důkazy, že bychom nazývali vůbec někdy potmašilce jesuitou, že bychom někdy Vám vytkli peníze pruského krále a — že bychom nevěcně popírali histo-

tu náhodou, že v zoufalém svém postavení bloudě po hořící budově spadl do otvoru, jímž se z druhého patra do přízemku spouštěly homole cukru. Pan Kaška dřou tou šťastně sjel dolů a tak jistě smrti ušel. Smrt asistenta Čermáka byla broznou, neboť dostal se k jednomu oknu, které bylo však zamřížované a lidé na nádvoří viděli, jak mřížemi zoufale lomcuje, jak se plameny za ním šíří, až ho slízly do svého žhavého lůna. Mimo to uhořel dělník Bronza z Plotišť, otec šesti malých dětí.

Hrozná tato událost působila v Hradci zdrcujícím dojmem a nelčená obecná soustrast platila všeobecně vážené rodině Červených a to tím více, jelikož byl její Benjamin Václav po celém městě znám a oblíben. Lítost nad jeho strašným skonem byla tím větší, že matka jeho, nanejvýš ctěná paní Josefa Červená, ležela tehdy těžce nemocná a o smrti Václavově se vůbec prý ani nedověděla —

Jedním, kdo z Hradečanů první na spáleniště cukrovaru se odebral, byl pan biskup Dr. Hais který vdově po uhořelém dělníku Bronzovi věnoval 100 zl. almužny a královéhradecké basič obmyslil značným peněžitým darem v uznání lidumilného a chrabrého si počínání při ohni.

Ve středu 1. prosince bylo spáleniště navštíveno tisíci lidu. Z cukrovaru stály jenom očouzené zdi a okny přízemku tekla ven hnědá melasa. Dvůr byl posypán cukrovou moučkou, již děti hrstmi mlsaly a do šátek sbíraly.

V jednom koutě při vyhořelé budově viděl jsem ležeti lidský opálený trup, z něhož vynikalo srdce, potom několik hnátů a beztvárnou hroudou, patrně lebku. Byly to pozůstatky nešťastných uhořelců. Stál u nich jakýsi dělník, čekaje patrně na komisa. Co ze které osoby bylo nalezeno, nevím, ale mrtvola nešťastného Václava Červeného zjištěna snad až několikátý den po ohni a potom za účastenství celého Hradce pohřbena na Pouchově, kamž ho brzy spanilomyslná a dobrotivá matinka následovala.

Požár královéhradeckého cukrovaru jest nejpochemurnější a nejčernější událostí, již jsem v Hradci Králové zažil a na niž pokaždé vzpomínám, kdykoliv mne kolem dnes se zemí srovnaného jeviště jejího csta vede, vlastně vlak umáhá.

Vždycky v duchu vidím zavalitou, silnou postavu Václava Červeného, jak se ve zdravím kypící tváři usmívá a jak mu měkký, kulatý kloubok koketně sedí na bujném vlase —

rickou skutečnost. Na Vaše nejasné podezřívání klidně odpovídáme: Podle sebe chcete souditi jiné.

Lidé, kteří toliko vykořisťují výskumy cíle a kteří sami žádných nečinili, velmi vynášejí jejich důležitost, jelikož nikdy nenarazili na tajemství přirody, před nimiž praví učenci se zastavili. Odtud jejich bezbožnost a jejich zaslepenost. Zcela jinak se to má s lidmi, kteří sami nějaké výskumy učinili. Ti znají se zkušeností, jak omaseno jejich pole jest, a sledují, že při každém kroku setkávají se s věcmi nepochopitelnými. Odtud jejich náboženské přesvědčení a jejich skromnost. Víra a úcta před tajemstvími jest pro ně snadnou. Čím více pokračují, tím více ochromuje je nekonečno.

J. B. Dumas,

chemik a sekretář francouzské akademie věd.

Politický přehled.

Věru radost velikou mají zase Němci s dr. Körbrem ze zástupců národa českého, Mladočechů. Zahromovali si do světa, že volby do delegace překazí a vládu svrhnou, ale na mimořádné schůzi sněmovní minulý pátek, kdy volilo se do delegace, ztichli, a jenom protest podali, že předseda neměl práva ustanoviti pořad této schůze mimořádné, že to věci pouze sněmovny. Volby tedy provedeny, ale za velkého lomu z čes. národních socialistů, radikálů a agrárních, kteří se zanecháním obstrukce nesouhlasili. Hvizdot píštělek, křik a rány do stolů ve sněmovně přehlušily právě nad Vídní zuření bouře. A za té bouře zvolení hlasy německými a polskými do delegace Češi dr. Fořt, dr. Kramář, dr. Pacák, dr. Pantůček, hr. Lažanský, z Moravy dr. Stránský a dr. Žáček. Proti těmto volbám podávaly se ze strany české protesty i v sobotu a úterý, kdy se obstruovalo jak obyčejně. Když tedy Mladočeši považují volbu delegační nepravou, jistě tedy, jak se patří, volbu odmítnou a delegace se nesúčastní. — Vykládá se na různých stranách, že by se obstrukcí proti volbám nic nesvedlo. Dřív to Mladočeši nevěděli? Za ta léta parlamentní práce musejí mít přece už nějakou zkušenost, jinak zanecháním obstrukce ukázali světu prašpatné vysvědčení, dle něhož nezbyvá vlastně nic jiného, než aby se dalšího zastupování národa vzdali, aby národ český nebyl dále vystavován nepřátelům našim na posměch. Ovšem v tomto všem mají ruku Poláci, kteří dále s Čechy vyjednávají, tak že je možno, že Mladočeši nechají projít i říšský rozpočet a o změnu jednacího řádu prý už jim také příliš nejde. Dle slov dr. Kramáře bylo by nejvýhodnější, aby Čechové dělali „polskou politiku“, to jest, aby brali, kde se dá. Tak daleko tedy došli se svou zkušeností. S dr. Kramářem souhlasí prý většina Mladočechů, za to agrárníci prohlásili Mladočechy za zrádce praporu, vystoupili ze společné organizace, přerušujíce tím spolek všech velkých českých stran loni na obranu národních práv uzavřený. Stejně zachovali se též národní socialisté. Zase rozbroj na všech stranách a národní rada při tom — spí.

Železniční stávka v Uhrách skončena nezdařem stávkujících, z nichž se většina přihlásila už do práce. Vůdcové byli po většině zatčeni, a s mnohými zahájeno soudní vyšetřování. Hlavní slovo při této stávce vedli úředníci železniční, kteří takto porušili přísahu úřední. — Uherská sněmovna neočekávaně byla uzavřena, čímž vláda zbavena nepohodlného vystupování opozice, zároveň však má volnou ruku v zakročování proti stávkářům.

Francouzský prezident Loubet byl hostem krále italského v Římě, kteroužto návštěvou upevněno přátelství Italie s Francií. Do Vatikánu ovšem prezident nesměl.

Na dalším východě pořád ještě nedochází k rozhodnějšímu činům. Japonci konají stále přípravy ku přechodu přes řeku Jalu do Mandžurska a Rusové prý jim nezbraňují. Na Port Arthur obávají se prý nyní Japonci udeřiti, ježto na moři nalézá se větší množství plavoucích min, které hrozí lodím zkázou. V Tichém oceánu nejsou Japonci neobmezenými pány. Dosavadní nehody nezpůsobily malomyslnost v ruském loďstvu. Z Vladivostoku vypluly totiž zase ruské válečné lodi a k nemalému zděšení Japonců objevily se na východním pobřeží Koreje před Gensanem, kde potopily válečnou japonskou loď. Sami Japonci zprávu tu potvrzují. Utvořeno už nové ruské loďstvo počtem 36 lodí, jež zakoupeny hlavně v Německu za vlastní peníze carovy a šlechty ruské. Nová tato eskadra vypluje v červnu na východ. Generál Kuropatkin měl býti dvěma Japonci za čínské žebračky přistavenými zavražděn. Ale záměr jejich včas zpozorován.

V PRAZE »OBNOVU«

Leč dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Z činnosti katol. spolků.

Politický klub křesťansko-sociální pro politické okresy Jičínský, Jilemnický a semilský odbývá dne 8. května t. r. svoji výroční valnou hromadu v hostinci p. Jóna ve Stodenci u Jilemnice s násl. pořadem: 1. Zahájení schůze. 2. Přednáška dp. J. Sabuly: O důsledcích náboženské revoluce v Čechách. 3. Zpráva jednatele. 4. Zpráva pokladní. 5. Hlasování o změně stanov Pol. klubu. 6. Volby funkcionářů. 7. Volné návrhy a dotazy. 8. Přijímání členů a vybírání členských příspěvků. Jelikož na této schůzi jednati se má o změně stanov Polit. klubu, k čemuž zapotřebí jest přítomnosti alespoň dvou třetin všeho členstva, doufáme, že členové klubu našeho v počtu co nejhojnějším do schůze té se dostaví.

Z Rychneva n. Kn. Odbočka Všeob. sdružení křesť. dělnictva pořádala v neděli 24. dubna za hojného účastenství členů měsíční schůzi, na kteréž p. Josef Urban z Hradce Králové vysvětlil nám potřebu a účel sdružení křesť. dělníků. Ve své klidné, hodinu trvající řeči poukázal sevrubně na nespravedlivé jednání s dělnictvem a na škodu, již s toho mají i řemeslníci. Tato věcná přednáška doznala zaslouženého pochvaly. Po skončení schůze následovala zábava při stolech. Přednesena báseň „Anděl Páně“ sl. M. Červinkovou, solový výstup „Meta“ p. Fr. Peřinou a komická scéna „Oba lichváři“. Ač hráno bylo na jevišti improvisovaném — zdařilým sebráním byli přece účastníci upokojeni. Další činnosti naší odbočky „Zdař Bůh!“

Zprávy místní a z kraje.

Brožura „O sebevraždách studentů“ nezamlouvá se kritikovi v „Osvětě“, že prý není „nešťastnou“, nýbrž tendenční a agitací. Pochybujeme, že mohl autor p. dr. Reyl sledovati jinou tendenci, nežli upozornění rodičů a vychovatelů na sociální zlo, jevíci se sebevraždami mladých lidí. Spisek neopakuje po bezhlavých lidech časovou frázi, že škola zavíhá sebevraždu studentstva, nýbrž upozorňuje na jiné též příčiny, zvláště na náboženskou bezzámost a na literární otravu mládeže nevěreckou četbou, což se děje na základě hodnověrných výroků a pramenů beze vš. stranickosti. Jestliže citované prameny a úsudky nevznášejí příznivě ve prospěch t. zv. moderního životního názoru a jestliže nepropouštějí zvláště pokrokové směry z nepřímé zodpovědnosti na rozšíranosti nynějších studentů, může se na ně „Osvěta“ horšiti zrovna tak málo, jako vadný člověk na dobré zrcadlo. Nemůžeme připustiti náhled „Osvěty“, že studenti čtou Nietzscheho apisy jen ojedinele. Nemáme potřebu tvzení své doklady díkazy, ježto si je kritik může opatřiti sám poptávkou n. př. v oklávě na zdejší gymnasium. Uznáváme, že nekrocený hlavní neřest, zvláště ošálené, jsou první krokem ku zoufalosti, ale to nám musí přiznati i „Osvěta“, že výkladní skříň pohlednic a knihkupeckého zboží, plné nahotin, bývají obklopany a hlátny přímo školní mládeží, zvláště pohlavně již vadnou. Nemravná literatura přirozenému pudu dává nezdravý směr a nevěrecká kniha zavedeného ubožáka doráží. Jedna dobrá kniha, výstrahu poskytující, bývá mnohdy hlasem volajícího na poušti a předpojatá kritika, posuzující veřejné projevy ne dle obsahu, ale dle politické barvy autora, zavíhá přímo, že starý šlendrián panna je dále ve jménu — pokroku. V brožurce „O sebevraždách studentstva“ sotva kdo nepředpojatý našel by stranictví, proto zdá se, že kritik „Osvěty“ upadl vlastně sám do stranictví, což n. pokrokaře rozumí se samo sebou. Není nad doktrinářství pokrokové!

Úmrtí. Váženého p. náměstka státního zástupce v Hradci Král. p. Jos. Bozděcha stihlo kruté neštěstí: zemřela mu choť p. Anna Bozděchová po krutém utrpení, odevzdána do vln Boží, dne 26. dubna t. r. ve 37. roce věku svého. Pohřeb koná se dnes odpo. na hřbitov v Pouchově. Žalem zdrceného p. náměstka stát. zástupce, jemuž před měsícem zemřela také malá dcera, provází nelichá soustrast všeho občanstva.

Chovanec biskup. Berromea domácí slavností dne 23. dubna oslavili patnáctileté kněžské jubileum svého řiditele vdp. dra. Fr. Reyla. Po otevření přednesen orchestrem a po pěveckém přání, předneseném mužským sborem, měl chovanec ve VII. tř. k řiditeli proslav. po němž odevzdána řiditeli na důkaz vděčnosti adresa, v níž uloženy literární, malířské i hudební práce mnohých chovanců. Po té pokračováno v hudebních a zpěvných čístech, v nichž nejmladší i nejstarší chovanci ukázali svoje síly. Ke konci sebrána ještě veselohra „Nemám času“.

Zápas o České Budějovice, přednáška dr. Al. Maysla, kterou sl. rada král. věnného města Hradce Králové uspořádala ve středu večer v Klicperově divadle, javila pramalou přitažlivost. Kdyby se nedostavili studující, jichž ostatně nebylo také mnoho, stkvěla by se sedadla brozou prázdnotou. Až to mrazilo netečností mnohých. Lecjaká ošepaná fraška by přitáhla do divadla přes počet inteligentních diváků. Ale přednáška, kterou by jiný obratný a ohnivý řečník mohl v srdcích posluchačů vzbuditi vlastenecké nadšení, vyzněla vlastně na prázdno. Tak se jeví to vlastenecké naše horování! Pozorovati tu bylo děláka, muže prací udřeného, který nelitoval 40 h a koupil si na prospěch národ. účelů českobudějovických Hstek na sedadlo. Kto větším vlastencem?

P. T. našemu občanstvu. Za dnešní doby vyskytuje se v městě našem hojně lidí, kteří báhají dům od domu nabízejí zboží druhu nejhranějšího, hledíce je odbyti a vnutiti za každou cenu. K účelu tomu a napálení kupujícího vynakládají veškerý svůj technický um a různé praktiky. Zboží

bývá obyčejně jakosti pochybné, ceně zaplacené nikterak neodpovídající a ponejvíce od našich přítelů. kteří mají jedině rádi naše peníze! V městě našem, kde nyní možno dostati vše, není nám třeba takovýto prodej na škodu všeobecnou podporovati. I obrací se proto Obchodní gremium zdejší na občanstvo města našeho i okolí tou aktivou žádostí, by potřeby své krylo jen u obchodnictva a živnostnictva domácího, kteří zajistí učiní vše, by svým záslužným poskytlí zboží dobré za ceny nejmiřejší a doufá, že apel ten k vzájemnému prospěchu nevzní na plano.

Málová pobožnost v mariánské svatyni v Hradci Králové, kde se uctívá milostná soška Panny Marie Fojenské. Bylo to v pondělí dne 27. dubna l. P. 1864, jak vypravuje P. Fr. Švenda ve svém historickém obraze Hradce Králové, kdy zdejší arciděkanem vdp. Martinem Šipkem slavně posvěcen byl základní kámen k milé svatyni mariánské na Velkém náměstí u bývalé koleje jesuitské. Mimo hosty městské, pány totiž radní a obecni starší a lid obojího pohlaví u velikém množství (Obraz měděný sv. II. str. 178.) jakož i domácí členy Tovaryšstva Ježíšova s paterem rektorem koleje svato-klementské z Prahy, přítomni byli členové rodiny barona Kašpara z Grambe, svob. pána na Kosteletku n. O. a Vamberku, J. C. Velí plukovníka, který ve svém závětu ustanovil, aby majetek jeho v případě, že by syn a obě dcery bez potomků zemřeli, přivtělen byl koleji T. J. v sv. Klimenta v Praze. Zíroveň pak položil podmínku, aby OO. jesuité s téže posádkou vystavěli mariánskou svatyni. Svatyně tato, jak původně zneneseno bylo, nestavěla se v Kostelci n. O., nýbrž schválením Jeho Eminence Arnošta Harracha, arcibiskupa pražského, v Hradci Králové, kde kostela tehdy potřeby bylo. Proto jest tento urozený pan baron Kašpar Grambe zakladatelem svatyně mariánské, jak latinský nápis pod kůrem kolem jeho erbu rodinného tomu naovědčuje. „III. (ustriissimi) D. (omini) Gaspari de Grambe S. (acrae) C. (esaranae) M. (ajestatis) Colonelli Voluntate.“ Z toho také patrné jest, proč staroměstská kolej sv. Klimenta v Praze spolu působila při stavbě svatyně této a tehdejší rektor Jan Molitor zároveň rektor vyankých škol Karloferdinand. zastupoval kolej tuto jako spoluzakladatel. Z rodiny zakladatelovy byla přítomna uroz. paní Madlena choť, a dcera Františka Madlena, provdaná za p. V. Zárbu, krajského hejtmana královéhradeckého. Minulou středu bylo tomu 260 let. Stavitel tohoto slavného chrámu Páně slove architekt Karel Lurago. Slavné pak svěcení jeho dalo se teprve prvním biskupem královéhradeckým, Matoušem Ferdinandem Zoubkem z Bilenberků, dne 10. října 1866, když byla klenba ve hlavní lodi už vkusnými malbami a la fresco vyzdobena. Mělo se za to, že s těchto maleb alespoň obraz u vchodu pod kůrem, znázorňující Naroz. bl. M. P., se zachoval, zatím objevil se při obnově letopočet 1767, tudíž rok po druhé konsekraci kostela, kterou slavně vykonal tehdejší biskup královéhradecký Heřman Hanibál bar. z Blümegenů dne 11. května 1766 právě století po konsekraci své. Pod jeho květnatým erbem se 2 lvy v červených polích na zdi je latinský nápis, jenž česky se čte: „Heřman baron z Blümegenů, biskup královéhradecký, církevně o druhé vyvětil nepřátelským ohněm spustošenou svatyni dne 11. května 1766.“ kdežto na protější straně jest štít řádový s latinským nápisem (česky): „Tuto (svatyni) totiž Tovaryšstvo Ježíšovo ku větší cti a chvále Boží a na oslavu Matky Panny velikým nákladem obnovilo.“ Zajímati bude trvám ctitelé mariánské tento právě obnovený obraz pod kůrem Narození blahoslav. M. P. Vidí tu bádatý pozorovatel objemnou komnatu s bohatými čalouny. Paní jsou zaměstnány kolem nově narozeného děvčátka, Marie Panny, jemuž připravují koupel, kdežto jeho matka sv. Anna starostlivě přihlíží, aby se mu nic nestalo a zbožně uvažuje o budoucích osudech dítky toho. Pak jest tu viděti andělky upravující kolébku, kdež přinášejí plenky a povijan a poduštičku a lijou vody do vaničky. V povzdálí jest viděti mohutnou věš bradu jakéhosi v zbraňě orientální. S druhé strany jest červeným koberec přikrytý stůl, na němž potřebné věci připravují švadleny a podle stojan a otevřenou knihou Písem sv. a svícen se svíci pro dobu noční. Jedna osoba tu zahřívá nádobu, není li to vykufování, druhá nese asi nádobu vonné masti. Velký obraz tento zasazen je do rámu; místa pak rohová jakož i oblouk pod kůrem vyplněna jsou bohatým kadrakatem a rozmanitým ornamentem. Obnova obrazu tohoto jest hotova. Nato se dá akad. malíř p. Vilém Vondřej do opravy jednotlivých kaplí, v nichž se již oltáře obnovují, tak že do velké pouti Nanebevstání bl. M. P. bude s pomocí Boží a dobrých lidí celá svatyně uvnitř obnovena a rovněž i zevnějškem, jelikož jižní strana kostela se právě venku též opravuje. — Ctitelé mariánské se už těší na májovou pobožnost, při níž letos poprvé v osvětlení plynovým zazáří mariánský oltář a na něm milostná soška Fojenské Matky milosti. Zaal účtu a důvěru k ní též náš věhlasný historik a rodák královéhradecký jesuita Bohuslav Balbín, který dne 13. září r. 1664 z koleje klatovské psal do tepleké kanonie jednomu příteli premonstrátu: „Hledám spisek o Fojenské Matce Boží, s něhož bych rád něco o ní vypsal. Nalezena jest počátkem tohoto století XVII. soška P. M. ve Foji (Foy) v Belgii, uprostřed dubu, která ihned proslula divy a zázraky. Nalezeny v dubě byly také kamínky, které šmahem poutníky uchváceny byly. I tyto kamínky mají do sebe následkem styku se soškou moc zázračnou a jmenovitě když se dají do nádobky k pití a do nápoje se vloží, ozdraví nemocní zvláště na horečku. Kamínky takové stávají se už velkou vzácností“, tak psal tehdy náš Balbín posílaje bez pochyby svému příteli jeden takový kamínek. Takových kamínků arci už není. Za to uctívá se ve svatyni mariánské v Hradci Králové též socha, u níž v Klatovech vyžal P. Balbín Matku milosti Fojenskou, která má dřevo s onoho dubu, v němž uložena byla milostná sucha původní. Jakých milostí přijali naši zbožní předkové u tohoto trůnu jejího, když tak horlivými bývali její ctitelé, jak historie doovědčuje! Kde se osvěží v měsíci květnu opět účta její, aby každý s vlastní zkušeností nabyt přeevštěněn, že dobré jest utíkat se k Matce milosti a doufat, že neopouští, aby koho opustila, kdo by se k ní s důvěrou utíkal.

Korejské školy. Na Korei jest méně anal-
fabetů než v některé evropské zemi. Vzdělání získané
ve škole postačí dle pojmů korejských pro obyčejnou
potřebu mužů i žen. Většina obyvatelstva naučí se
čísti psaní, dějiny a novelly, kterých se mnoho skládá
a tiskne. Děti se učí ve škole poznati nejprv 26 pís-
men korejské abecedy, k čemuž se připojuje naučení
190 základním slabikám a nejdůležitějším číselným
znaménkům psacím. Ve škole sedí děti na zemi kolem

učitele a odříkávají úkoly; čím hlasitěji, tím lépe. Zároveň se učí zacházet se štětkou a tuší. Pěkný a čitelný rukopis velmi se cení. Nejlepší školy jsou v ústavech katolických misijnářů.

Japonci ve vodě. Japonci velice rádi se koupají v teplé vodě, která někdy jest pro Evropana až k nesnesení horkou. V městech má každý zámožnější nájemník svou soukromou teplou lázeň, na venku vytápějí obecním nákladem vany pro horkou lázeň. Zámožný Japonec koupá se třikrát denně, chudý aspoň jednou denně. Na venku koupají se lidé ve vaně, pod níž hoří dříví i pod širým nebem. Ve vaně někdy pobudou i několik hodin, v teplé vodě mluví i usnou. U některých Japonců jest zvykem, že lezou do horké lázně vždycky, když jest jim zima — denně někdy až pětkrát. Když v létě jen dvakrát se koupali, omlouvají se Japonci cizinci, že jsou špinaví — „až bude zima, lépe se postaráme o svou čistotu,“ zní obvyklá řeč Japonců. Horká lázeň stojí v Japonsku maličkost, dva haléře a proto lze velmi často viděti, jak rodiče už i své malé děti kladou do vody, z níž se kouří. — Rusové zase od svého mládí jsou přáteli vody studené.

Pověry mezi vzdělanci. Na universitě vídeňské konaly se v lednu zkoušky, k nimž dostavilo se množství posluchačů. Dne 18. ledna nepřišel však nikdo, neboť třináctka jest prý nešťastným číslem. — V Anglii nechce nikdo dáti svůj automobil označiti touto číslicí. I v královské rodině anglické mají veliký strach před třináctkou. Král Eduard nikdy nezasedne ke stolu třináctý. Nedivno pak, že lid se drží pověr, když sami vzdělanci jim hovoří. To osvědčené 20. století!

Z právní praxe. Soused A má pozemek, ve kterém je skála (pískový důl, jíl a j.) a který hraničí s pozemkem sousedovým. Jak daleko má právo soused A kopati onen lom, neboť jest se mu co báti, aby soused B, jedá kolem hranic (po svém pozemku), i s potahem do něho nespádl. Soused A může na svém pozemku skálu (písek, jíl) dle libosti až k mezi souseda B kopati. Neboť, kdo jedná v mezích svého práva vlastnického, nemůže nijak za škodu, kterou tím snad jinému způsobí. Kdyby však při kopání skály (písku, jílu) zasáhl soused též na pozemek souseda B, bude mít tento právo podati na něho žalobu pro rušenou dráhu. — Smí soused vyážeti pole lesem až k samým mezikům a hranicím, či jest povinen nechati 1—2m prázdná za příčinou stínu? Soused jest oprávněn vyážeti svoje pole lesem (§ 1305. všeob. zák. obč.). Je při tom omezen toliko tím, aby kořeny stromů nezasahovaly do sousedních polí, a aby větve stromů nepřesahovaly pole sousední. — Soused A má les, vedle toho soused B pole. Jest povinen soused B trpěti škodu od lesa na pozemku svém, buď stínem větví, nebo rostoucími kořeny dobrovolně a bez náhrady? Majitel pozemku, trpící škodu od lesa sousedního na svém pozemku buď stínem, větvemi nebo rostoucími kořeny, musí škodu trpěti. Lesním zákonem ze dne 3. pros. 1852, čís. 250 říš. zák., zejména § 60. se nařizuje, že vlastník sousedního pozemku větví sousedního lesa nad jeho pozemkem visících, ani kořenů odřezati, nebo jinak jich použiti nemůže a nesmí.

Kompost řádně udržovaný jest nejcecnnějším hnojivem jak na pole, tak i do zahrady. I majitel sebe menší zahrádky a pěstitel květin za okny měl by si kompostu pilně hleděti. Na kompost v místě stinném, někde v koutě, hodí se všechny odpadky z domácnosti, ze dvora, pole a zahrady, zbytky květin, plevel ze záhonků a chodníků, smeti, popel, peří, papír, vápený prach, rum ze stavení atd., vše hází se na hromadu a proloží hlinou, nebo ještě lépe drnem, při čemž se jednotlivé vrstvy polévají hnojnici. Kompost má býti nejvýše 1 m vysoký. Na povrchu uděláme mísovitý důlek, do něhož pak občas lejeme hnojnici a mydlovou vodu z prádla vždy, máme-li ji po ruce. Kompost se přehazuje pokaždé za 2 až za 3 měsíce, aby se vše náležitě promíchalo, při čemž se každá vrstva zase co nejvíce hnojivkou napojí. Ku zlepšení kompostu a k rychléjšímu jeho uhnití valně prospěje, přidáme-li do něho záchodový nebo chlévský hnůj. Za dva roky jest takto hleděný kompost zralý na upotřebení.

Důležitost kopřivy. Ne nadarmo krmí se útlá housátka a kačátka kopřivami. A prospívají jim také znamenitě, neboť vynikají nad nejlepší a nejdražší krmiva větším množstvím bílkovin a tukovin. Luční seno obsahuje v sobě 9.7 procent bílkovin a 2.7 procent tuku; seno jetelové 14.6 bíl. a 3.3 tuku, vojtěška 14.4 bíl. a 2.5 tuku, kdešto kopřivy 18.3 bílkovin a 7.7 tuku. Z té příčiny měli by rolníci pilně sbírat kopřivy a je přimíchati do píse. Jinak neplodná místa dala by se jistě využítovati kopřivami a takových míst je v hospodářstvih dosti.

Pěstování fazolí. U nás se mnohým ani nezdá, že by z fazolí měli nějaký prospěch. A přece velkorynný druh hodí se dobře dobytku žirnému; šrot fazolový jest krmivem jadrným. Ze zelených lusků fazolí tyčkových připravuje se znamenitý příkrm, z keříčkových pak fazolí bílých upravuje se výtečná polévka, daleko lepší než z masa. Moravské hospodyně mohou tu českým býti příkladem. Na Moravě sejour fazole nízké po většině mezi brambory a řepu v několika jen řádcích. Nejlépe daří se jim v půdě lehčí, vápenité. Přilhané mokro a mrazy jim škodí. Čerstvý hnůj bývá příčinou, že ženou mnoho na listy, málo však na lusky. Dobře jim před setbou poslouží přidávek superfosfátu nebo vápna, na půdách písčitých i drasla. Fazole sejour se počátkem května. Na poli pěstují se zvláště fazole nízké a v menších rozměrech sejí se v řádcích po 2—4 semenech do důlků, 3—6 cm od sebe vzdálených. Uzářlé fazole sekají se kosou a uschlé na pokosech neb kupkách svezou se do stodol a bnež se vymílají. Pokročilemu hospodáři i fazole poslouží.

Pánám hostinským, kteří pro nastávající letní sezonu budou opatřovati si vhodné pracovní síly, doporučuje se ku použití poptavárny práce „Odborného spolku hostinského pomocnictva.“ Ústřední

poptavárna nachází se v Praze II. Marianěká ul. č. 16 n. v přízemí, poboční v Č. Budějovicích v restauraci p. Volbrechta v Sadech.

Presídlení. Chvalně známá firma Karel Zavadil, slatník a pasť v Chrudimi, přesídli dnem 1. května do Hradce Králové, (do domu p. profesora Beránka naproti hotelu „Merkur“.)

Veřejnou schůzi lidu na Slez. Předměsti u Hradce Králové v hostinci „u Špryharů“ v neděli dne 1. května odpol. pořádají dp. Jiří Blinky, kaplan z Pouchova a p. J. Urban ze Slez. Předměstí. O poměrech rolnictva promluví p. Šafránek, rolník z Dol. Města. O poměrech dělnictva pojedná dp. Fr. Jukl, katecheta.

Z Kostelce n. O. V sobotu dne 23. t. m. odpoledne vyhořel zde mlýn Škopův. Oheň povstala za bouřky, která se nad Kostelcem snesla. Pohotělý tvrdí že prý do mlýna uhořelo.

Karlovarská voda dá se v domácnosti dobře nahraditi směsí Luhačovské se Šaraticí v poměru 4 : 1.

Výkaz darů na Adalbertinum.

Z vikariátu královéhradeckého (venkov) darovali:

10 K p. vikář Rychlík v Kuklenách, p. děkan Vitvar v Nov. Hradci Králové, p. děkan Šmidt v Libčanech, p. farář Vichra ve Stěžerách	40 K
5 K p. far. Kaska v Kuklenách, p. farář Soukup v Ločenicích, p. far. Váňa v Bohárně	15 K
4 K p. Kraus a p. Paulus, kaplani v Kuklenách, p. far. Kotrbelec v Pouchově	12 K
1 K p. kaplan Hrubský v Libčanech	1 K
Celkem 68 K	

Z vikariátu polenského darovali:

10 K p. vikář Šimek v Polné, p. far. Lašovička v Nízkově	20 K
8 K p. děkan Kotrbelec v Přibyslavi	8 K
4 K p. kanovník Veselý v Polné	4 K
2 K p. kaplan Ježek v Borové, p. far. Holík v Losenici, p. kapl. Winkler v Losenici, p. katech. Jirásko v Přibyslavi, p. kap. Tošovský v Přibyslavi, p. far. Vítek ve Žďirci, p. far. Pínl v Šlapánově, p. exp. Váňa ve Střetězi, p. kapl. Hypš ve Šlapánově, p. far. Žďárský ve Smičně, p. far. Machka ve Štokách, p. Hornek a p. Máka, kaplani v Polné	26 K
Celkem 58 K	

Z vikariátu kopidlenského darovali:

10 K p. vikář Tichý v Ostružně, p. děkan Vohnout v Žlunicích, p. far. Vintera v Běronicích, p. far. Hanzl v Hřidičku, p. far. Němeček v Kněšicích, p. farář Vašátko v Král. Městci, p. far. Dvořák v Samšině, p. far. Jedlička ve Vracích	80 K
5 K p. far. Kašpar v Hlusičích, p. kapl. Knapp ve Vys. Veselí, p. kapl. Mencl v Kněšicích, p. kapl. Valenta ve Vracích	20 K
2 K 50 h p. far. Pičman ve Vys. Veselí	2 K 50 h
2 K p. iar. Kuřil v Chotěšicích, p. kapl. Okrouhlický v Kopidlně, p. far. Pánek v Dymokurech	6 K
Celkem 108 K 50 h	
hořejších 126 K	
dřívě stvrzeno 1147 K 90 h	
Úhrnem 1382 K 40 h	

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 23. dubna 1904. 1 hl pšenice K 12.60—13.40, žito K 9.50—10.00, ječmene K 9.60—10.40, oves K 5.90—6.40, prosa K 0.00—00.00, vike K 10.00—10.60, hrachu K 16.00—26.00, čočky K 00.00—00.00, jablek K 19.00—00.00, krup K 20.00—26.00, bramborů K 3.00—3.40, jetelového semene červ. K 00.00—00.00, jetelového semene bílého K 00.00—00.00, jetelového semene švéd. 00.00—00.00, jetelového semene rus. 00.00—00.00, máku K 28.00—00.00, lněného semene K 20.00—23.50, 100 kg. žitných otrub K 11.60—00.00, pšenice. otrub K 11.00—00.00, 1 kg. másla K 2.10—2.30, 1 kg. sádla vepřového K 1.70—1.74, 1 kg. tvarohu K 0.30—0.36, 1 vejce K 0.08—00.06, 1 kopa petržele K 0.00—10.00, 1 kopa kapusty K 0.00—0.00, 1 hl cibule K 12.50—14.50, 1 kopa drob. zeleniny K 1.20—2.80, 1 pytel mrkve K 2.40—3.00, 1 kopa cerele 4.50—8.50. 1 hl brambor K 00.00—. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 23. dubna 1904 obfývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 227, žito 288, ječmene 18, oves 277, prosa 0, vike 16, hrachu 1, jablek 15, krup 00, jetel. semene 0, lněného 10, máku 1. *) Zeleniny: zelí 0 kopy, kapusty 00 kop, cibule 32 hl, drob. zeleniny 98 kop, mrkve 19 pytlů, brambor 416 hl, cerele 32 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrušek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 30 kusů, podvinčat 665 kusů, kůlat 133 kusů.

Listárna redakce.

Některé dopisy i také obrana z Německého Brodu ponechávají se do čísla příštího.

Jubilejní modlitba

odpuškovou k Panně Marii bez

poskorný počatí, dle Ordin. listu

č. 1. r. 1904, dostati lze 100 kusů

8° s 1 K v BISK. TISKÁRNĚ.

Každá rodina

měla by ve vlastním zájmu jea

Kathreinerovy sladové kávy Kneippovy

jakožto příměsí k dennímu
kávévému nápoji používati.

06.16c

Novinka.

Čistě: lněná látka s česané
vlasy.

Serge

(Kammgar) v barvě černé.
Doporučuji látku tuto na
obleky a taláry.
Metr zl. 2.80. Na úplný
oblek 3 metry zl. 8.40.

Vzorek této látky, jakož
i bohatý výběr moderních
druhů na obleky, svrch-
níky, jen zaručené jakosti
a v mírných cenách se
na požádání k nahlédnutí
franko zašlou.

První český záslí závod
Ed. Doskočila
v Chocni.

Filiální závod v Praze ve
Vodičkově ulici č. 22.

Navštívenky

všech druhů
nabízí

Biskupská
knihhtekárna.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrasy a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdržel dělník kartáčníký v Jilemnici,
kolář v Rychnově n. Kn., dělník zámečníký
v Hradci Král. a truhlář ve Vlkově; několik učňů
dostane dobrá místa. — Přiblížky přijímá „Vše-
odborové sdružení křesťan. dělnictva“
v Hradci Králové.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. velečistojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporek a kovo-voche náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

K sv. birmování

vydal jsem s českým i německým textem obrázky, dva druhy, 100 kusů za K 2.40. Račte řádati vzorky, jež se zdarma a franko zasílají. Na skladě mám i druhy dražší.

Obrázky druhého nákladu sv. Řehoře

hodí se dobře k sv. birmování (100 kusů K 3.60). Pp. obchodníkům poskytují se značné výhody.

Karel Šimek,

majitel skladu a nakladatelství religioz. obrázků v Č. Budějovicích, Rudolfská ul. 42-I.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoli zvýšení cen na každou stanici dodává velkovýrobě truhlářský **K. V. Skuherský, Hradec Král.,** proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

Založeno r. 1874.

JOSEF OTTMAR,

parostrojní velkovýroba kopyt a desek pro obuvníky v Novém Hradci Král.

Dovolují si velect. P. T. obecnostu uctivě oznámiti, že zapečal jsem dne 1. března t. r. vyřáběti veškeré potřeby pro obuvníky na nejnovějších strojích obráběcích. — Zařizováním tímto budu moci vyhověti všem ct. zákazníkům a to v době nejkratší.

Zhotovují veškeré druhy kopyt a desek, jak pérových, tak koleňových, jakož i veškeré potřeby pro obuvníky.

Práci zhotovují z dobrého materiálu a přesně dle vzorků. — Na požádání zasílám též vzorky proti dobírce.

Kdo hledá zaměstnání

nebo má přátele a známé, najde znamenité zaměstnání. — Direktní. — Výhled pro toho, kdo má styk s venkovem.

Adresu pošlete po číslem „508“ do insert. záv. A. SCHÖNFELD a SPOL., Praha, Václ. nám. č. 17.

OLTÁŘ

poučná a modlitební kniha i zpěvník pro diecési královéhradeckou.

Druhé vydání — 868 stran 8°. V plochých arších při odebrání nejmeně 50 kusů franko za 20 K, 100 kusů za 40 K.

Cena knihkupecká:
brožovaný . . . . . 42 h
vázaný v pološípně . . . . . 58 h
vázaný v celopšípně . . . . . 68 h
vázaný v celopšípně se zlaceným křídlem . . . . . 74 h
vydání na velinovém papíře vázaný celý v kůži se zlaceným křídlem a ořádkou . . . . . K 1.80

Užívání „Oltáře“ J. M. nynějším nejvyšším panem biskupem Dr. J. Doubravou

schváleno

a nařízeno.

(Vis Ordla. list č. 1. r. 1904.)

Biskupská knihtiskárna.

K době velikonoční

Boží hroby se slohem kostelní souhlasné v reliéfu řezané neb lité. Sochy „Vzkříšení“, sochy, oltáře a veškerá kostelní zařízení doporučuje uctivé umělecký závod sochařský a řezbářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 30. — Illustrované cenáky, nákresy a rozpočty franko. — Výhodné platební podmínky.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Všeštarech u Hradce Král. zhotovuje zručně a levně kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho pochvalných příspěvů vloženo k nahlédnutí.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným sílíky na výběr též i na splátky bez svýžení cen. — Založeno r. 1843.

Jos. Kieslich

v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a obnovení

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s odbornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť trvanlivé zlacení a polychromování, vše solidně a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přecetná pochvalná uznání po ruce. Rozpočty, cesty atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

Osvědčená výroba paramentů

jako kasulí, pluvialů, baldachynů, koreunví, škalních a spolkových praporů, též kostelního prádla za ceny co nejmírnější.

Bohatý sklad všech kostelních věcí z kovů jako kalichů, ciborí, monstrancí, kaditelnic, dále soch, křížů a obrázků.

Odporučuji knihu „Duch svatý“, hodící se za dárek birmovaným. Cena vázaná K 1.80.

Ku generalní visitaci a k prvnímu sv. přijímání doporučuje skvostné obrázky, vyřezané svým nákladem jakož i jiné památky a devotionálie

MARIE NEDOMOVA

v Otomouci, Dolní nám. č. 24.

Opravy a správký starých paramentů s ochotou se přijímají a dle předpisů se nejlevněji ceny vytváří.

Kočáry nejnovějších vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN,

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest. diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Založeno r. 1860.

Na umělecko-průmyslové výstavě v Hořicích 1903 přidělena státní cena.

Nejstarší a největší

závod sochařsko-kamenický

na Královéhradecku firmy

ZDENKO JEZEK

v Hradci Králové,

Celakovského ulice č. 363, ve vlastním domě,

odporučuje se k provádění prací hřbitovních a jiných z domácností i cizích mramorů, žul, sienytů, direktní import švédských žul, labradorů. — Nejlepší nákupní pramen pro pány truhláře, desky na nábytek, zařízení pro řezníky, uzenáře, kavárny, koupelny, desky pro koželuhy, cukráře atd.

Stálý sklad hotových náhrobků se všech druhů kamenů ve vkusném provedení při cenách mírných.

Cenníky na požádání zdarma a franko.

Skvostný dárek k sv. břimování

jest
nová nádherně vypravená
modlitební kniha
— Kav. Dvořáka —

Útěcha srdce

K dostání
v cenách od 10 K výše
v prvním královéhradeckém
knihkupectví a antikvariátu

**Bohdana
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Klobouky!

Dovolujeme sobě vele-
ctěn. P. T. obecnstvu
ve známost uvést, že
předali jsme pro severovýchodní
Čechy

jediný prodej

svých osvědčených výrobků,

nejjemnějších

plstěných klobouků

panu

Jos. Dvořáčkovi,

kloboučníku

v Hradci Král., blíž Grand Hotelu.

Ve vší účtě

P. a C. Habig,
c. a k. dvorní dodavatelé.
Víděň.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chínů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Víděň,

VII. o., Seiden-
gasse č. 35.

Na ukásku sašlá
se vše franco.

Hôtel „U černého koně“ v Hradci Král.

Dovolují si P. T. obecnstvu uvést, že v sobotu dne 27. února

započal jsem čepovati

Smíchovské pivo z akcionářského pivovaru

a sice: 1 litr přes ulici za 28 h, půl litru v místnosti za 16 h,

Lze obdržeti též v lahvích.

Každou sebe menší objednávku jsem ochoten dodat do domu zdarma. — Mimo to
čepovati budu jako až doposud

Plzeňský prazdroj

1 litr přes ulici za 48 h, půl litru v místnosti za 26 h.

8 veškerou účtou

A. Bartipán, hotelier.

Koberce nejnovějších vzorů do chrá-
mů, vil a bytů;

záclony krajkové a vlněné;

přikrývky flanelové i prošívané;

veškerý nábytek

vkusného provedení a

dětské voříky

nabízí

Adolf Novotný,

továrna na nábytek a koberce

v Týništi nad Orli.

Bohatě zásobený sklad jest každému k volnému
nahlédnutí.

Cenníky, vzory a rozpočty sašle na požádání.

Jan Horák,

seukník v Rychavě n. K.

zaslá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleúspěš-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Při bromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Oznamuji P. T. obecnstvu,
že zařídil jsem poboční

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařízení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších,
jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákaz-
níky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: **Praha Ferdinandova třída č. 6-II.**
proti české spořitelně.

Sklady a dílny: **Praha, Perštýn č. 9-I.** Pozor! Zde
žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké účtě

B. Krumlovský.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psací stroj.

Beseda.

Z úsvitu života.

Napsal Josef Váňa.

Pálení čarodějnic.

„Na ohništi pod komínem
sedí babka svělečná:
podknuje se blínem,
maže nohy, ramena.“

K. J. Erben.

Májová noc! První májová noc!

Jaké to kouzlo, jaká chvíle posvátná! —
Dech se v prsou tají, noha v chůzi se zaráží,
nozdry se šíří, oko plné srdce buší rychleji.
— Májová noc! Jakoby nějaká bytost neviditelná
letěla kolem a omamujícími zářivými
aetherických vůní pokropila přírodu. Hlava
se zatočí, srdce se roztouží, prsa se vzednou,
oddychnete z hloubi a již se vám tuha tak
prazvláštní, že jest vám sladko, nevyslovně
milo, a přece jen zase teskno a tísnivo. Prazvláštní
tyhle noci májové! A zdá se vám, že
vše kolem vás oddychuje láskou a milostí, že
vše kolem vás sní a touží, že zpívá a laškuje
a vaše duše mané se nese v dálky nekonečné,
v dálky vysněných říší a bájí, v dálky říší ta-
kových, kde vše opředené tajemnou mlhou,
kde vše obepjato průhledným závojem, jako
když měsíční svit roztrhává se v úžlabině zam-
žených řek, vroubených řadami rozkvetlých
vrb a blohů.

Ó čarovné vy noci májové! Nedivím se,
že v objetí vašem srdce měkne, že v něj vstu-
puje touha po něčem tajemném, po něčem
opojném, sladkém, závrtném, nedostizitelném,
po něčem, co nikdy vysloviti nelze. Touhou
takovou by se člověk opíjel stále, do neko-
nečna, bez ustání, touhou tou rád by chtěl
žít život jiný a nikdy, nikdy nevrátiti se
v život skutečný . . . — — —

Noc filipojakubská!

Jako by byl někdo otevíral posvátnou
bránu v život lepší, v život plný zeleni a
květů, jásání a radostí, rozkoší a her. Noc
před prvním májem . . . — — —

Neznali jsme jako děti významu měsíce
lásky, nevěděli jsme, jak opojné vůně vlévá
první máj v životní pohár všeho tvorstva a
přece tolik jsme se naň těšili. Pálily se ča-
rodějnice!

Čarodějnice! Jaké to slovo silných vlivů
a mohutných vztahů v životě lida venkovského!
Věř v moc jeho přes všechnu víru v Krista
živou, přes všechnu naději v něho pevnou.
Moc čarodějnic hraje stále velikou roli na je-
višti venkovského života. Dobytek, drůbež, o-
sení, ba i lidé podléhají stále vlivu slova,
které kdysi skutečně bývalo mohutným stře-
diskem a ohniskem proudů i světových a vážně
rozhodujících.

Celý měsíc duben sháněli jsme již stará
košťata a pometla a co se nám nedostávalo,
nahradili jsme smolnými soudky, roštím a ji-
nými látkami hořlavými. Hlavně však se před
námi třásl v ten den v širých polích ohrada,
jež si tam paňmámy byly postavily ze suchého
chvoje okolo nově vsazených zelených a řep-
ných košťálů pro květ a semeno.

V den posledního dubna ani jsem se ne-
navečerel samou nedočkavostí. Uloupil jsem
mamince tajně krajíc černého chleba, zastrčil
ho do kapsy a již jsem uháněl na kopec na
rozcestí u kříže. Jak zadumané zdálo se mi,
že sblíží tělo Spasitelovo v temnou tíšinu
májové noci! Tak smutno tam bylo, truchlivo,
hrůzyplné, jako by byl někdo do místo tam
zakloul. Ani větvička stromů dosud holých se
nepohnula, jen v dáli zasténala vyděšená čejka
nebo zaskřípala vyplašená koroptev. Takový
dés, taková posvátná hrůza kráčela místem tím,
že by se mi byly jistě vlasy ježily, kdybych
tam byl býval musil býti sám a sám.

„Čarodějnice již jdou!“ zašeptal kdosi ta-
jemně mezi námi v houfu. Všichni jsme zmlkli,
jako by nám někdo náhle hrdlo zatáhnul.
Strach a posvátná jakási úzkost kráčela nám
přes hlavy.

V tom někdo ze starších a kurážnějších
škrtnul sirkou a zapálil smolné koště.

„Hurá!“ zaburácelo najednou z ustraše-
ných hrdel a již mžikem zaplanuly ohně a
všecka ostatní smolná košťata.

„Hej hoši! chvošťata zapalujte,
smáčejte ve smole plamenné,
k obloze vzhůru vyhazujte
ze vši síly ramena.“

Čím kdo chvoště vyhodí výše,
udatnější bude rek:
kdo ve své síly důvěrou dýše,
slavný strojí sobě věk.

A bylo najednou křiku a hulákání a vý-
skotu a dovádění bez konce. Čarodějnice se
zaháněly a upalovaly.

A smolná košťata kmitala se vzduchem
nahoru a dolů, na stranu i do zadu, lítala do
vzduchu, dopadala k zemi a proud žhavých
jisker stříkal vždy na vše strany, jako když
pták ohnivák zatřese vyděšené tělem.

Čarodějnice musily býti rozmeteny a ro-
zeznány do všech konců, aby jim nikdy ne-
napadlo zahnízdit se v naší krajině, a škoditi
drůbeži, dobytku, lidem i osení.

A řadem sestoupili jsme se na dlouho i
na široko, ve čtverec a zase v kruh a hořící
pochodně litaly v před i v zad a hluku a křiku
bylo až uši zaléhaly.

Vy ohně filipojakubské! Jak jste krásné,
jak úchvatné, jak hodící se v poesii první
májové noci! Rok od roku chodím se na vás
dívat, rok od roku kochám se pohledem v kmi-
tavou záři vaši a rok od roku zdá se mi, že
s vámi vždy omladnu, že s vámi vždy omla-
zující jakousi sílu vdechnu a kdybych vás
jeden rok neviděl, kdybych se nepokochal po-
hledem na váš skotačivý rej, scházelo by mi
něco, nedostávalo by se mi něco, čím duše má
okřívá a čím stále žije život mladistvých snů,
tužeb a opojných rozrušení. Vy čarovné ohně
první májové noci . . . — — —

Konečně ohně dohasly, čarodějnice byly
upáleny. Májová noc zvítězila nad večerem a
rozložila se nad krajinou. A zdálo se, že ja-
kási taková zvláštní moc letí krajem, že
letí nad květinami a stromy, že letí nad
hnízdy ptáků i nad přibytky lidí a že plnou
rukou rozhazuje na vše strany jakási neviditelná,
ale bujně klíčící semínka, která jakmile do-
padla k udivené a roztoužené zemi, ihned
vzešla, vzrostla a rozkvetla se v kvítka krásy
neobyčejné, v kvítka půvabů neskonalejších,
v kvítka, kterým lidé říkají: „Láska . . .!“

A bylo ticho takové, že bylo slyšeti i
jemné zatípnutí dřímajícího skřivana v neda-
lekém žitě. Snad se mu zdálo o teplém hní-
zdečku, o pěti holých mláďatech, jak zdvihají
těžké hlavičky, natahují hubené krčky, rozta-
hují široké, žluté lemované zobáčky a žadoní o
nasycení, o chléb . . . — — —

Skřivan zatípnul a ihned umlknul. Snad
se přitulil blíže ke své družce a snil dále sen
májový, sen lásky, sen štěstí a radosti život-
ních a rodinných . . . — — —

Májová noc! Májová noc! První májová
noc! — Kdo znáš všechnu její moc?!

Literatura.

Nákladem J. Ottvy v Praze. Sebrané spisy
Karol. Světlé: Novelly III. Seš. 3.—6. po 30 h. —
Od kolébky našeho obrození. Několik obrázků z dějin
jazyka a písemnictva. Napsal Frt. Bílý. Seš. 1. České
knihovny č. XVII. Vydává Ústř. spolek čes. profesorů.
Pořádá Frt. Bílý. Sešit za 24 h. — Anglická knihovna.
Mozazná láhev. Od F. Anstey. Fantasie satyrická.
Přeložil R. Jiřík. Seš. 1. a 2. po 24 h. — O přiroze-
ných prostředcích organismu lidského, jimiž brání se
proti vzniku nemocí. Napsal Dr. Ot. Kose. Za 50 h.
Lidových rozprav lékař. č. 4., řada V. — Nová země
na severu. Výprava kapitána Ottý Sverdrupa k sever.
točce. Přeložil Dr. J. Guth. Seš. 27. a 28. po 60 h.
— Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Příruční
knihy obecných vědomostí. Redaktor F. A. Šubert.
Sešit 17. a 18. obsahuje vysvětlení slov D. a. — De-
sátek. Sešit za 60 h.

Nákladem čes. graf. společnosti Unie
v Praze. Spisy Jul. Zeyera XIV. Román o věrném
přátelství Amie a Amila. Seš. 5.—7. po 40 h. —
Spisy Sofie Podlipské XIV. Jaroslav Šternberk. Román.
Seš. 10.—12. po 30 h. — Dějiny umění národa českého.
Píše F. J. Lehner. S četnými ilustracemi a barvo-
tiskovými přílohami. Seš. 26. za 70 h. — Válka ruko-
japonské slovem i obrazem. Řídí J. Klecanda. Dílo
toto podává poučení o dalším východu a jeho náro-
dech, líčí zároven průběh války. Dílo ozdobeno jest
množstvím ilustrací, v každém pak sešitě jest ještě
barevná obrazová příloha. Vychází v týdenních sešitech
po 30 h.

Osvěty, listů pro rozhled v umění, vědě a po-
litice, redakce V. Vlčka, vydán právě svazek pátý.
Obsah: Kniha Karel Schwarzenberg. Vzpomínky od A.
Srba. — O zlatém ptáku. Pohádka B. Jarovce. —
Píseň vítězná. Hist. kresba od K. Legera. — Ballada
Bělohorská. Od A. Klášterského. — Za doby před-
březnové. Napsal F. Schulz. — Nás spasí práce. Líčí
F. Procházka. — Neustávejme! O československé vzá-
jemnosti od K. Kálala. Atd. . . . Předplatné na rok
14 K 40 h. Administrace na Král. Vinohradech.

Vlast. Časopis pro poučení a zábavu. Ročník
XX., č. 7. Redaktor Fr. Štrdla. Nákladem družstva
„Vlast“ v Praze. Obsah: Mistr Jan Hus nebyl refor-
mátor Církve. Od dr. A. Lenze. — Z lesa. Báseň R.
Stupavského. — Prokláté peníze. Povídka. Píše Vl.
Pittnerová. — Vzhledy do hlubin světa. Od B. Jiříčka.
— Václav Štula a jeho paměti. Od F. Žundálka. —
Děti soumraku. Báseň M. Javorníka. — Dějiny social.
hnutí v zemích koruny české. Píše Jiroušek. — Ze života

malého Slováků. Lidopisné drobtiny. Od J. Michala
Dvorského. — Cesty srdce. Povídka. Z vlastiny pře-
ložil J. Flekáček. Atd. Roč. předplatné 10 K.

Vychovatelské Listy. Časopis věnovaný záj-
mům křesť. vychování. Ročník IV., č. 4.—8. Vychá-
zejí dvakrát měsíčně. Řídí Al. Adamec. Roč. předpl.
6 K. Administrace v Brně, na Petrově.

Obzor. Čtrnáctidenník zábavně poučný. Řídí
Vl. Štastný. Ročník XXVII., č. 8. Roční předplatné
4 K přijímá administrace v Brně.

Náš Domov, nejčistější obrázkový měsíčník
zábavně poučný pro lid. Řídí J. Vévoda. Ročník XIII.,
č. 4. Předplatné na rok u administrace v Olomouci
4 K.

Nejlacinější, barvotiskový, rostlinný
atlas vydalo právě nakladatelství M. Solce v Telči.
Atlas je vydán v kapsním formátu přibližně 124 vy-
obrazení nejpozoruhodnějších rostlin s udáním bota-
nických názvů. Cena 72 hal.

Rameauův synovec. Dialog. Od Did. Denise.
Přeložil Vít. Unzeitig. Za 1 K. Knihovny Rozhledů sv.
55. Vydává a pořádá J. Pelel v Praze.

Církev satanová čili Spiritismus jest učením
protikřesťanským. Napsal B. Pavlík Sychra v Ml. Bo-
leslavi. „Antispiritistické knihovny“ č. 1. za 20 h.
Tato knihovna vychází ve lhůtách volných a předplácí
se na 10 seš. 2 K. Odporněujeme. Veškeré zásluky
přijímá B. Pavlík-Sychra, redaktor v Ml. Boleslavi.

Causeries francaises. Besedník francouzský
zábavný i poučný. Ku prospěchu škol i samouků
rediguje a vydává Jos. Kubín, c. k. profesor v Jičíně.
Ročník II., č. 6. Vychází měsíčně za 3 K ročně.

Škola a společnost. Napsal J. Dewey, pře-
ložil J. Mrazík. Seš. 2.—4. Vyšlo u J. Laichtera na
Král. Vinohradech v úvahách „Otázky a názory.“
Seš. za 30 h.

Almanach léčebných míst, lázní a let-
ních sídel českých na r. 1904 vyšel právě v na-
kladatelství Dra Ed. Grégra a syna v Praze v ná-
derném ilustrovaném vydání za 1.20 K.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

v PRAZE-I., ulice Karoliny Světlé číslo 19.

Dělna kostelních nádob a uměleckých prací z kovu.

Veletčný Panel

Oznamuji Vám, že objednané dvojce svícny, jedny
hladké, leštěné, ze žlutého kronsau, druhé bronzové, zlatené,
jem v pořádku obdržel. Mně i dobrodincům, kteří je ko-
stelu věnovali, se líbí a jsme s nimi úplně spokojeni.

Ant. Vrána, prof. náh. v. v.

V Prostějově, 24. prosince 1903.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvaterův synovec, ná-
stupce)

Odborný umělecký záved

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
před 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, sí-
tlemi vsazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nečetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Podobenky

J. M. nejd. p. biskupa

Dr. JOSEFA DOUBRAVY

provedené věrně tiskem na jemném křídovaném
kartoně, velikosti 14x18 cm., nabízí jako vhodný
dárek na památku

biřmovancům

100 kusů za 8 K, 50 kusů za 5 K, jednotlivě
po 14 h a vzorek na požádání frankovaně zašle

Biskupská knihtiskárna.

Obrázky tyto lze dostati též v úpravě dopisnic
100 kusů za 5 K.

NÁBYTEK v každém slohu a provedení Václav Dvořáček, sklad nábytku

nejlevněji nabízí v Hradci Král. u nového Borromaea.

ZÁCLONY

krajkové bílé, záclony krajkové crème, záclony krajkové barevné, záclony muselinové, záclony tylové, záclony jednodílné (story), záclony látkové, záclony axminsterské, záclony marokánské, záclony šinilkové atd. v nejbohatším výběru a továrních cenách.

JAN STOUPA

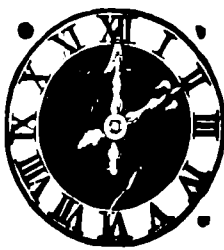
v Praze, Václavské nám. č. 32.

Dodavatel hodin na posv. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen vřdokonalé jakosti

věžové hodiny

pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny

za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Veledůstojnému duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh

Konviktské ul., vyučený pasíř speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučit svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádoby a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb ceníky franko. Za veškeré výrobky a slatění ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejstřízlivějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesované výrobky besecné. Vše posílám již posvěcené.

Slatinné lázně v Bohdanči u Pardubic,

jakož i lázně sirnaté a vodoléčebný ústav, doporučují se všem úlevu a uzdravení hledajícím nemocným.

Účinky všeobecně známé. — Saisona od 1. května.

Dr. KUBR,
ředitel lázní.

Fr. Fügnera nástupce

dodavatel c. k. voj. unif. ústavu
v Hradci Králové, mezi Grandhotelem a
Merkurem.

SKLAD OBUVI

všeho druhu

pro pány i dámy.

Obuv zhotovuje se též i z přinesených látek.

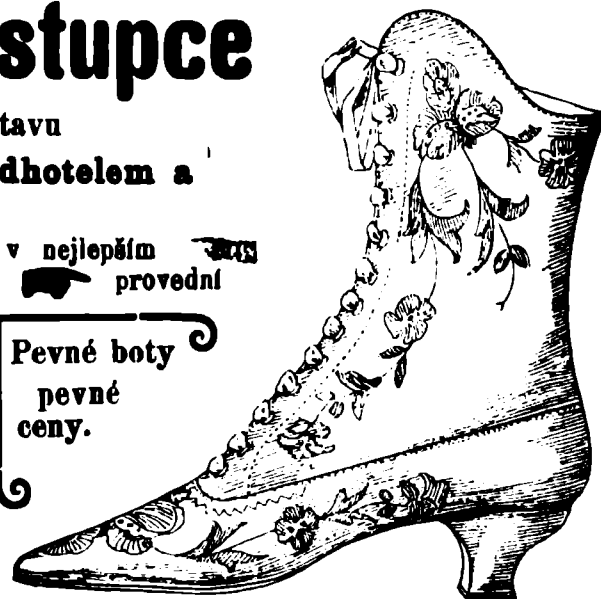
Zakázky z venkova

jakož i opravy, které se ve vlastní dílně zhotovují, vyřídí se obratem pošty.

Vhodné příležitostné dárky.

v nejlepším provedení

Pevné boty
pevné
ceny.

KNIHY

sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámucký. Román. Dva díly. Cena 1 K 30 h.
František Pokorný, divadelní ředitel. Vzpomínky a upomínky. Cena 1 K.
Rok mezi Přeloučí a Prahou. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Selské zrcadlo, představující život a působení Frant. Vaváka. Cena 80 h.
Národní zlatoděl. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákově. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na stará kolena Idyla z učitelského života. Cena 60 h.
Mladí starci. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Přemyslovci. České dějiny do r. 1306.
Praha. Román. Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Šmatolán. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 20 h.
Novými směry. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Objednati lze ve všech knihkupectvích a u spisovatele Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 347.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř v Chrudimi

svojí hojně zásobený

sklad náčiní
bohoslužebného

ze stříbra, bronzu a jiných kovů

vše silné v ohni zlatené a stříbřené, za se ručí.

Vlastní výroba umožňuje veškeré objednávky co nejlevněji vyříditi. — Platiti možno též ve lhůtách. Oprava znovuzlacení a stříbření starších věcí vykoná se rychle a zálohou se již svěcené se stvrzením Jeho biskupské Milosti. Starý závod můj může se vykásat četnými pochvalnými případy P. T. zákazníků a doporučuje se tedy k zakoupení a opravě kalichů, monstrancí, ciborií, relikviářů, nádobek na sv. oleje, lamp, luceren, lustrů, kaditeln, táčků na křesť, svíců, pacifikálů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nevíce.

Filialka v Hradci Králové.

Továrna na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

koňak, slivovici, borovičku, jeřabinku, rumy a punše, likéry, sladké ovocné víno, bílé i červené, víno borůvkové (medicinalní), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové jakosti velmi levný koňak a výbornou slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku 1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí státní a diplomem slatí medaille, a mnohými jinými diplomy s právem rašení slatí medaille.

Vzorky zdarma a franko.

NOVOTINY tu- i cizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požádání zašlou.

OBNOVA

Číslo 19.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 6. května 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Kapitalisté bohatnou a lid chudne.

Kdo pozoruje nynější sociální poměry, vidí, kterak massy lidu stále chudnou a bohatství se hromadí a soustřeďuje víc a více v rukou málo jednotlivců. Jak dlouho se tyto poměry ještě udrží, nelze předvídati. Domníváme se to, že jednou musí nastati všeobecný úpadek kapitalismu.

Jak kapitalisté bohatnou a stahují na sebe všechno bohatství, o tom si promluvil v londýnském finančním listu „Financial News“ známý praesident společnosti státních drah rytíř žid Taussig. Jeho roční příjmy jdou do milionů. Žid tento si libuje, že Rakousko prospívá hmotně a že blahobyť se množí. Roku 1882 měli jsme zahraniční obchod za 2872 milionů K a r. 1902, tedy za 20 let měli jsme zahraničního obchodu za 3633 milionů korun. V tom vidí žid Taussig již důkaz, jak Rakousko hospodářsky sílí, což by se ovšem teprv dokázati mělo. Ve všech odvětvích výroby v Rakousku lze pozorovati za 20 let značný vzrůst. R. 1882 bylo v dolech rakouských vytěženo uhlí a rudy v ceně 85.9 milionů K, r. 1902 stoupla tato těžba na 285 milionů K. Počet akciových společností stoupl v Rakousku za jmenovaných 20 let ze 360 na 504 a jich provozovací kapitál ze 730 na 1303 milionů K. V Uhrách vzrostl počet akciových podniků ze 132 na 398. Dále svědčí o vzrůstu „blahobytn“ v Rakousku stále rostoucí výroba piva. R. 1882 bylo v Rakousku navařeno piva 11½ milionu hektolitřů a r. 1902 stoupla tato výroba na 20 milionů, v Uhrách pak stoupla za 20 let výroba piva ze 427.000 hl na 1.566.000 hl. To přece jasně mluví o rostoucím „blahobytn“ obyvatelstva. Také spotřeba mouky stále stoupá. R. 1880 semlely parní mlýny v Pešti 3.672.000 metrických centů pšenice a r. 1900 semlely 5.770.000 metrických centů.

Jak bohatství v Rakousku roste, toho nejlepším dokladem jest činnost bankovních ústavů. Zde v bankách soustřeďuje se všechn obchodní život. R. 1881 bylo v Rakousku 104 bankovních ústavů, které vládly 620½ milionu K; závodního kapitálu rozpůjčeno měly obcím a velkostatkářům 176 milionů K a uloženo bylo v nich cizích peněz 322½ milionů K; rezervních fondů bylo za 88 milionů K, rozpůjčeno na směnky měly 622 milionů. Za dvacet let však skýtá se nám obraz zcela jiný. Roku 1901 bylo v Rakousku 168 bankovních ústavů, které měly 820½ milionu K závodního kapitálu, rozpůjčeno obcím a na velkostatky za 2396 milionů K, uloženo cizích vkladů na 748, pohledávky bank u dlužníků 1628, rezervní fondy vzrostly na 251 a zásoby smének na 1090 milionů K. To je skutečně obraz vzrůstajícího se bohatství peněžitého.

Nejpěknější při tom je, jak výkazy bankovní zde udávají, že dluhy obcí a velkostatkářů v Rakousku od r. 1881 do r. 1901 vyrostly ze 175 na 2396 milionů korun. To je přece „blahobyť“, ale pro koho? Inu pro nikoho jiného přece než pro ty židovské banky rakouské. Nebude již dlouho trvati a finanční židé budou míti dlužní úpisý od té nejzastřenější Zlamané Lhoty. V tom pozůstává ten náš pokrok, v dělání dluhů. Ale jaké toho budou konce, o tom nikdo nepřemýšlí.

Bankovní podniky v Uhrách mají také stkvělý úspěch. R. 1882 bylo v Uhrách 118 bankovních podniků, které se r. 1902 rozmnožily na 391, tedy bankovních ústavů je v Maďarii více než u nás. Závodní kapitál r. 1882 byl 124 milionů K, který vyrostl na 234 milionů korun. Dle toho banky uherské nemají nadbytek peněz. Zadlužení obcí a velkostatkářů v Uhrách vzrostlo v této době ze 210 milionů K na 1420 milionů K. Naše obce a velkostatky se během 20 let zadlužily o jedinou tolik než obce a velkostatky v Uhrách. Rezervní fondy uherských bank vzrostly ze 27 na 159 milionů K, zásoby smének byly koncem r. 1882 okrouhle 121 a koncem 1902 celkem 502 milionů K. Za 20 let se potřeba bankov-

ního směnečného úvěru v Uhrách rozmnožila 5krát, tedy o 500%. To jest skutečný doklad, že obchod a průmysl v Uhrách rostou přímo živelní silou.

Dále podává pan Taussig ve svém přehledu o rostoucím blahobytn v Rakousko-Uhersku statistiku úsporných ústavů. Statistika tato by ovšem podávala pádný doklad, že bohatství přibývá, ale co jest při tom to nejhorší, že nevíme: *Kdo bohatne!* V Rakousku bylo

	spořitelna	vkladatelů	vkladů
r. 1881	335	1,618,570	1,584,300,000
r. 1902	568	3,283,924	4,141,100,000

V Uhrách bylo

	spořitelna	vkladů
r. 1882	335	597,619,000
r. 1902	676	1,419,805,000

Za 20 let se vklady ve spořitelnách v Rakousku rozmnožily z 1584 na 4141 milionů K a v Uhrách ze 587 na 1419 milionů K. Kapitalism tedy roste jako obr. Peněz jest zde pravá zátopa a přece mezilidem tolik děsné bída. Máme za to, že hmotná bída roste v řadách výrobních tříd, čím více přibývá břemen dluhů a veřejných daní.

Vklady ve spořitelnách a záložnách hledají úroky, nesmí na plano ležeti a poněvadž se to vždy nepodaří, proto tolik úpadků založen a jsme přesvědčeni, že úpadky ty se budou množiti. Jsme pevně přesvědčeni, že přijde brzy doba, kdy celý nynější kapitalistický system musí se zbortiti, tak to dále nepůjde ani 50 let. Síla států, národa a všeho pracujícího lidu bude vyčerpána a všechno nahromaděné kapitalistické bohatství pozbude své ceny. Nejcenějším zůstané vždy a na věky jen člověk a sice ten mravní, nábožný, pracovitý a spořivý člověk, tak jak jej ideálně chce vychovávat katolická církev, a proti čemu celý svět tak urputně bojí.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 4. května.

(Střední škola a veřejnost. — K posemštění pojišťování. — Soukromé detektivní ústavy).

Před čtvrt rokem obíral se veškerý český tisk smutným zjevem, který se u nás epidemicky manifestoval. Mínilo čtené sebevraždy studentů středních škol. Avšak sotva že revolvery v rukou septimánů a oktávánů třasketi přestaly, již skoro nikdo se více nestará o potřebná opatření, jež by mohla býti brázi, aby se nový případ samovražd studentských příště neopakoval. Tentokrát naše veřejnost projevila poznovu indolenci a otrlost, která musí zarážeti! Po lamentacích a tyrádách, jež v lednu a v únoru věnovala poměrům na středních školách, stará se dnes výhradně jenom lada o — kopanou. Soustava školská, vychování mládeže, výcvik její pro praktický život pro ni více neexistují.

Proto s upřímným potěšením sluší zaznamenati, že kruhy českého středoškolského učitelstva choullostivou otázkou nynějších školských poměrů nespouštějí ze zřetele a jako důležitou událost týdne náleží vytknouti, že poslední vyšlé čtvrté číslo letošního ročníku „Věstníku českých profesorů“ přináší vzácné instruktivní články „Střední škola a veřejnost“ z pera slovnatého spisovatele a profesora českého vinohradského gymnasia pana V. J. Duška. Veškeré české inteligenci článek ten ku předešení doporučujeme a pokládáme za citelný nedostatek znalosti běžných událostí při každém našem inteligentu, který by vývoje jeho neznal. Ve článku tom ozval se odborník paedagog, vyložil veřejnosti dlouholeté své učitelské zkušenosti, pověděl a rozebral, o čem dnes při středoškolských poměrech veřejnosti uvažovati sluší a vážně dovolává se s tribuny „Věstníku českých profesorů“ některých ve školství potřebných náprav.

Veřejnost jest proto nejenom z důvodů věcných, ale již i z důvodu pouhého taktu povinna hlasu tomu věnovati příslušnou pozornost a jest to znamením skutečné tuposti, když se doposud o článku tom nezabývala u nás vážná veřejná debata.

Článek ten pokládáme v našich okolnostech za tak důležitý, že jej máme za jednu z nejvýznamnějších událostí posledních dnů a považujeme za svou povinnost své čtenářstvo nejenom naň upozorniti a k seznámení se s ním je vyzvati, ale máme za veřejný zájem uvéstí zde návrhy, jimiž pan profesor V. Dušek článek ten končí a jež časem snad se stanou základem a počátkem oprav, jež naše střední škola dnes vyžaduje.

Pan profesor V. Dušek ve příčině té navrhuje:

a) aby do střední školy vstupovali žáci teprve v 11 letech stáří, a vůbec nebyli přijímáni, kdo před 15 zářím nemá plných 10 let;

b) aby nebyli přijímáni žáci takových duševních a tělesných vad, které zdar hromadného vyučování znemožňují a jim samým studovati se zdarem brání;

c) aby do střední školy přijímáni byli žáci s dobrým vysvědčením z obecné (měšťanské) školy bez přijímací zkoušky — ale aby po osmi nedělích (t. j. před zaplacením školního platu) z nich vyřazeni byli nedospělí a neschopní a aby posláni byli zpět do předešlé školy;

d) aby během I. a II. třídy odloučení byli žáci, kteří zdaru ostatních jsou na překážku a sami bez užitku pro nedostatek schopností a duševní vyspělosti jsou týráni studiem nad své síly;

e) aby do vyššího oddělení vstupovali pouze žáci, jichž skutečná dospělost rozumová zajišťuje zdar studií bez ohledu na maturitní zkoušku;

f) aby maturita změnila se ze zkoušky o zběhlosti v jednotlivých předmětech ve zkoušku celkové zralosti rozumové a měla ráz přípravy k budoucím universitním zkouškám;

g) aby provedena byla revize kázeňského řádu a škola zbavena byla dozoru na žáky tam, kde patří dozor rodičům (kouření, toulání se a p.), za to aby přísně stavovány byly u žáků nečistota, hrubost a mravní poklesky, pokud jsou na újmu škole a ostatním spolužákům;

h) aby školními lékaři byl zjišťován zdravotní stav žáků.

Podáním těchto návrhů není nikterak vyloučeno, že by k nim ještě leccos nemohlo býti přidáno, proto musí překvapovati v naší veřejnosti jevíci se nevšímavost, a níž vzácné návrhy ty, jež orgán profesorstva českých středních škol na denní pořádek uvádí, jsou zatvrzele ignorovány právě od činitelů, kteří jsou vlastně povinni věnovati jim nejpečlivější a vděčnou pozornost.

* * *

Avšak tupost, která se za dnešních dnů jeví v naší veřejnosti v záležitostech školských, jest u nás všeobecná. Ona také manifestuje se v záležitostech hospodářských. Již po lidský věk se u nás poukazuje k tomu, jakým pramenem zisku jest u nás pro cizinu, poněvíc pro naše odpůrce, obchod pojišťovací. Poukazuje se k tomu, že tím vlast naše ztrácí miliardy hotových peněz, touží se po tom, aby byla tomu učiněna přítrž a aby zisky, jež cizím pojišťovacím společnostem z našich vlastních plynou, moudrým hospodářským opatřením zadrženy byly doma. Všeobecně se potřeba a výhodnost toho uznává, schvaluje se to, ale od slov do skutků jest přes to velmi daleko. Ačkoliv vědycky devět osob jest pro a když desátý t. j. jeden pustou poznámkou vysloví se proti, zůstává věc při starém.

Pojednali jsme o této záležitosti na těchto místech již vícekrát obšírně, věcně a podrobně a uvedli jsme, že sezemštění pojišťování u nás mohlo by zemi naší donésti neuvažované

dnes prospěchy. Jednak zavedením povinného pojišťování vyvarováno by bylo smutným důsledkům všech kalamit, jež potom obecnost musí zaplatiti a pak by zemi zjednáno byl bohatý zdroj příjmů, které dnes strčí do kapes cizí společnosti, které mají pro nás za to leda opovržení a posměch.

Avak myšlenka tato, jejíž blahoplné ovoce jest každému patrným, nenachází tak dostatek pochopení a stoupenců, aby byla co nejdříve příslušně realizována. Mohlo by se to státi bravě, aniž by se tím u nás někomu v tom nejmenším ublížilo. Naopak! Správní rady i úřednictvo českých pojišťovacích ústavů, jež by byly sezemštěny, aby se staly základem pojišťovny zemské, by zajisté jenom získaly a výhod nabýly. Proto tím jest záslužnější, že alespoň jednotlivci pro uskutečnění toho horlí a neunavně pracují přes to, že vlastenecké jejich snahy nedocházejí doposud takového uznání, jakého právem zasluhují.

Dnes v čele ruchu toho stojí pražský advokát p. Dr. Josef Sedláček, jehož příčinám má dnes myšlenka ta již i svou literaturu. Jmenovaný pán vydal ve příčině té zvláštní publikace a sice „Pozemštění pojišťování“ a „Pozemštění banky Slavie a První České Vzájemné pojišťovny“, jež i přes nevšimavost k této myšlence dočkaly se již druhého vydání, tak že se z toho může souditi, že myšlenka ta předce jenom do kruhů naší společnosti zvolna proniká a v nich domácí. Proto můžeme očekávat den, kdy naši veřejnost náhle ovládne. Kdo se o ni více zajímá, tomu uvádíme, že p. Dr. Sedláček, advokát v Praze, bydlí v Žitné ulici č. 27 a že mu milerád výše jmenované své publikace za obnos 1 K 30 h zašle.

Doufáme, že při vytrvalém odůvodňování pozemštění pojišťování u nás dopracujeme se konečně žádoucího jeho provedení, přes to, že dnes se potřebě jeho věnuje skutečně hanebně málo pozornosti. Naše duchovenstvo a učitelstvo, jehož upravení poměrů vyžadují jistých bezpečných zdrojů příjmů, musí v této záležitosti postaviti se v čelo potřebné agitaci, aby z pojišťování do ciziny plynoucí zisky zůstaly v zemi, aby z nich uhrazena byla právě především pro tyto stavy potřebná hmotná zlepšení.

Jak si cizina za naše peníze mastí kapsy, viděti lze z toho, že r. 1899 participovaly české pojišťovny ze 666.532 smluv na životní pojištění pouze — 6.4% t. j. u českých pojišťoven bylo pouze 46.585 smluv znějících na kapitál 107,479.191 K a na kapitál 1.572,631.000 K, který však česká země musí s velikými premiemi do ciziny dříve poslati, nežli dostane jediný halíř zpátky, pojištěny jsou české strany mimo vlast. Kam se zpropadne úrok z této půldruhé miliardy? Kdo si pomáhá kapitálem tím? To předce největší zanedbánek vidí a uzná, jak takovému hospodářství ne-

jenom že sebe a vlast svou ochuzujeme, ale že tím vlastně sami proti sobě vydržujeme a živíme celé davy svých nepřátel.

Při pojišťování pak proti obni platí se z Čech ročně na 10,000.000 K premií cizím pojišťovnám. Ať každý nyní počítá, co tím vlast naše během desíti let ztrácí. Zajímavé pak jest, že cizozemské pojišťovací společnosti méně výnosné pojišťování škod z krupobití u nás neprovozují!

Když tedy se někdo za to přimlouvá, aby pojišťování u nás postaveno bylo na vlastní naše domácí nohy, když poukazuje, jaké škody z toho zemi i jeho obyvatelstvu plynou, pokud se to nestalo, zajisté že koná skutek blahovolný a snahy jeho zasluhují všeobecné podpory.

Vždyť předce jest u nás již tolik rozhledu a soudnosti, aby naše veřejnost dovedla poznati, co jí nejen škodí, ale co by jí mohlo prospívati a snad by bylo na čase, aby se naši poplatníci cizinci, čili „dani z hlouposti“ mohli učiniti konec, zejména když jest u nás zle o každou korunu tak, že za příčinou uhrazení obecných potřeb nutno zdrazčovati již i potraviny.

Stále se u nás běduje na zlé časy a aj, když se podíváme na svůj hospodářský život, sledujeme, že dobrovolně stavíme celé miliardy svého kapitálu do cizího chléva, aby tam naši odpůrcové brali z nich užítky a námi za to pohrdali!

* * *

Asi před třemi lety vešlo najednou do módy zřizování soukromých detektivních ústavů. K čemu? Aby mohl soused dávatí špehovati souseda, muž ženu, žena muže, syn otce, otec děti, aby každý mohl se na svého bližního dovědětí sdělení, za jejichž správnost však „detektivní závod zodpovědnosti nebéře.“

Co následkem takovýchto sdělení vzniklo rodinných katastrof, mrzutostí a pohrom, to lze sledovati z denních listů, v nichž každou chvíli objevuje se zpráva o rodinném neštěstí nebo o hmotné katastrofě, jejíž původ spočíval ve sděleních — detektivního závodu.

K čemu se takové soukromé detektivní ústavy nabízejí, viděti lze z jejich insertů: „X. Y., dříve ve státní službě, certifikáty, vyznamenání a čestným diplomem (od koho?) atd. pochvalen, osvědčený odborník a důvěrník, vyřizuje veškeré důvěrné záležitosti nejtěžší a nejsložitější povahy loyálně, přísně diskretně a nejreálněji. Vyřizujeme veškeré v obor ten spadající, zde nevyjmenované záležitosti svědomitě, reálně, přísně diskretně se zaručením pravdy (!). Nejspolehlivější, nejdistingovanější tajná agencie a světové zpravodajství s mnoha uznáními atd. Naše pozorování děje se co nejnapadněji, naše pátrání a zprávy jsou bez frází, neboť zaměstnáváme vyhradené pouze zodpovědné (!) a čestné (!) a vyškolené speciality detektivů.“

Silný, otlý, šedivý, v ducaté tvaři vyholený starý pán byl pořád všude. Nemáje nic na práci a jsa velice pevně zráv, celé dny se po městě a kolem města batolil a ve vysokém svém věku dětinně, nevážal vmíchat se mezi mládež, když se bavila nebo vyrážela.

Poněvadž býval třídím svého nejstaršího bratra, neopomenul jsem se o něm v Hradci dle možnosti informovati a tu jsem se dověděl, že jako profesor býval ve škole pro své spásovitě manýry předmětem a terčem všelijakých nezdobností, tak že potom ani občasná jeho přísnost nedovedla si udržeti ve třídě potřebnou kázeň. My mu však jako stařečkovi, když se tu nebo onde mezi nás připlétl, nijak neubližovali, byť nám bylo známo, že si své doby koncem let padesátých a počátkem šedesátých dělal z vlastenecké horlivosti svých žáků šásky, ač vlastní synové jeho byli smýšlení rozhodně českého.

Ve společnosti dospělých jsem ho zřídka kdy potkal, jenom někdy za dětství podvečerů chodíval po podlažní se staříčkým svým vrstevníkem profesorem bobosloví Drem Janem Stárkem. Šli, co noha nohu mine. Dr. Stárek v modrém, límcovém pláští, ve vysokých botách a s měkkým širákem na hlavě. Prof. Bayer ve vatou vyfutrovaném burnuse a s rukama v kapsách šibalsky pokukoval na paničky a slečinky. Jeden o druhém musili se domnívati, že nedoslýchá. Proto mluvili na sebe velice hlasitě. Často jsem je, svědky a pozůstatky „temporis actie“, pozoroval a byl jsem zvědav, co si spolu povídají. Přiblížil jsem se k nim a tu jsem slyšel, že hovoří latinsky. Mluvíli tak zběžně a rychle, že jsem nikdy nepostihl, co si vlastně vypravují.

Řeka Orlice vyžádala si u Hradce každoročně alespoň jednu obět. Někdo se musil v ní při koupání utopiti. Můj stravovatel pan Tichý, nejplnokrevnější Hradečan, který vypravoval, že jeho dědeček pomáhal při sázení lip kolem města, jež byly před válkou r. 1866 pokáceny, vykládal mně, že je Orlice řeka prachpotutelná. Voda v ní po vrchu plyne tiše, jako by ani netekla, ale při dně že proudí a neopatrného poráží, aby ho pohltila.

A takovéto inserty čteme v českých novinách zrovna ve dnech, kdy úřady začínají proti soukromým detektivním ústavům jako proti institucím nebezpečným vystupovati a kdy obecenstvo před nimi varují —

Někoho dáti „pod dohledku“ dovoleno jest pouze výnosem a rozsudkem soudním a přes to jest obecenstvo u nás veřejným tiskem vyžíváno a sváděno, aby dalo soukromě tajně špehovati a vyšetřovati poměry číkolivěk. To jest také pokrokem XX. století, neboť předchozí věkové se proti každému špiclování ohrazovali a odstraniti se je sázávali.

A nejsmutnější při tom jest, že záštita občanské svobody, veřejný tisk, u nás tuto společenskou neplechu za několik níkláků insertního poplatku podporuje a patronisuje.

Když se úřední zřízenec hledí něčeho mnohdy z důvodů veřejného zájmu nenápadně dopátrati, jest z každé společnosti bez pardonu vyhozen a často i bit, za to však soukromý „špicl“ jest dnes u nás ve veřejných listech — doporučován jako čestná (!) a vyškolená (!) specialita —

„Aby vás husa kopl!“ řekl by nebožtík řezbář Votoček, kdyby byl ještě živ.

Obrana.

(3) **Paběrky z Naší Doby.** V Masarykově Naší Době se rodí tak básnické články, že citové výlevy nejmodernějšího básníka — secessionisty nejsou proti tomu ničím. Kdosi v čísle únorovém učení rozebírá jalové fráze Jozífkovy o „zdeděném charakteru českého národa“. Jozífek tvrdí, že v protestantských společnostech vytvořily se lepší sociální poměry (než v katolictvu). Prý česká společnost byla kdysi protestantskou a v té době byl charakter našeho národa schopný politické a hospodářské zdatnosti. „To dokazují naše úspěšné (!) konstituční boje r. 1575—1609, hospodářská zdatnost bratrského rolníka, řemeslníka a lutherského měšťana a zemana českého. Tehdáž nebylo propasti mezi českou intelligencí a mezi velmi netečným lidem jako dnes. Ztráta tohoto protestantského charakteru a záměna katolickým (charakterem) jest příčinou naší krise.“ — Tak! Tu to máme. Ovšem že učený kritik Naší Doby s tímhle vším souhlasí a Masaryk otištěním tohoto všeho také dal na jevo téměř frázím své sympatie.

My zase máme za to, že nejhorší krise českého národa nastala právě vinou tak zvaného reformace a zvláště reformace lutherské. Že by se byly za reformace vytvořily lepší sociální poměry než v době vlády katolictva, tak může mluvit jen člověk takový, který buď o té době nic nečetl nebo schválně zavírá obě oči před pravdou. Jak byly ty sociální poměry za reformace lepší, ukázali jsme již v článku proti

Jako sekundán namátl jsem se k takovéto příhodě. Bylo to na sv. Petra a Pavla r. 1875. Den byl parný, krásný. Proto naobédnav se pospíchal jsem Moravskou branou ven do novohradeckých hvozdů. Měl jsem namířeno na známé mně veliké paseky v nich, kdež jsem vídal z jara kvěsti veliké jahody trávnice. Počítal jsem, že zrovna nyní budou zralé.

Když jsem vyšel za moravskou bránu z hradeb, spatřil jsem při břehu Orlice rybářskou loďku obklopenou několika osobami, které z ní něco skládaly. Minul jsem, že to malšovický rybař Švendá chytí centnýřového sumce, proto jsem cvailem pospíchal ke skupině.

Ale zde objevil se mně žalostné divadlo. Na břehu do kvetoucí trávy kladli tady utopeného chlapce výrostka a pokoušeli se ho vzkřísiti, což bylo marné. Položili ho ústy k zemi, třásli ním, ale nešťastný hoch tuhl, až ztuhl. Byl to jakýsi Šalandík z Nového Hradce. Šel do Hradce nebo z Hradce a všechen rozehrát odstrojil se a chtěl se za Moravskou branou v Orlici vykoupat. Zajisté že se v těch místech koupával před tím mnohokrát, ale tentokrát mu spodní proud tiché Orlice podrazil nohy a strhl ho do hlubiny, z níž byl vytažen jako mrtvola, ač kdesi zde sítě do vody nořící rybář velmi brzy ho přijel hledat a záhy ho našel.

V měsíci květnu 1875 měl Hradec podívankou do té doby a od té doby nevidanou a sběhl se sem k ní celý kraj, celé desítky tisíc lidí z nejširšího okolí.

Zavítal sem totiž americký Myerův cirkus s celou tlupou slonů, s hejnem koní a karavanou velbloudů. Na prostranství před vojenskou pekárnou postavena byla obrovská bouda, v níž se odbyvalo několik představení, jež byla všechna diváky nabitá a o vstupenky byly rvačky a pralice.

Příjezd cirkusu toho byl po celém kraji oznamován velikánskými plakaty, na nichž byly rozmanité malby a oznámení, že první představení bude předcházeno velkolepým průvodem městem, čímž bylo do Hradce skutečně celé okolí přilákáno.

Průvod ten konal se jednou odpoledne všedního dne a abychom se naň mohli podívat, měli

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

X

Když se před třiceti lety v Hradci jaro otevřelo a půda prostranství kolem vojenské pekárny utuhla, bývalo zde hemžení jako na mraveništi, jenom že je tady provázal veselý ryk. Když byl slunný den a odpoledne po škole, nahrnulo se sem jistě vždycky dobré sto drobných studentů ke hře míčem. Hrál se gymnasiisty „pastor“ a realisty „pasak“, palaestra byla obojím společná. Míčem zahráli si tehdy ještě také i větší studenti, dokonce i oktáváni, jelikož za oněch dob nebylo mezi studenty žádných „mladých starců“, jaci se mezi nimi začali hemžiti za dvacet let později. V letech sedmdesátých byla mládež mládeží a nikomu z nás nenapadlo luštití sociální nebo hospodářské problémy a otáčeti se vysokými stěnami starostí, jež chlapcům nepříslušly, protože jsou při tom směšni. Vesele a bodře hleděli jsme do světa i do života, řídíce se při tom v učebnicích našich tenkrát v různých formách vyslovenou moudrostí, že „každý je svého štěstí strůjce sám“ a nehloubali jsme nikterak o chybách a o nedostacích společnosti starší, již nám napravovati nebo chtíti ji dokonce ze školních škamen vésti a komandovati ani nenapadlo.

Proto za oněch dob v Hradci Králové často-krát i dospělí a voustatí studenti rozmarně bavili se hrou míčem, s níž se však uchylovali stranou do hradeb, ponejvíce do tak zvaného „křenu“, jak se tehdy z neznámých mně příčin říkalo prostoroře za vojenskou zbrojnicí.

Když se potom po jare oteplilo a voda v řekách se ohřála, hry přestaly a nastalo koupání. Za oněch časů koupali jsme se ponejvíce buďto pod orličným splavem u vojenské plovárny, nebo v Labi u „sanbanku“ a pak v Orlici nedaleko mlýnka, kde se s námi: výrostky ve vodě na slunci často provaloval staříčký gymnasijsní profesor Karel Bayer, který býval jako profesor i jako výslužník zvláštní královéhradeckou figurkou.

Drtinovi. Dodáváme ještě, že právě v době protestantské panovalo u nás nejménější stavovské kastovníctví, jakého před tím Čechy katolické neznaly. Slecna sama v době reformace přesně byla rozdělena na dva stavy; pánové se vysoko povyšovali nad rytíře, rytíři přisnávali měšťanu politická práva, jen když museli, okrádali je beztréstně. A všechny tyto tři stavy nejvýš naduté pohlížely na rolníctvo, které zotročily způsobem pohanským. Sedlák byl zbaven politických, ano i lidských práv. Zač byl „při lepších sociálních poměrech“ rolník považován, o tom na př. svědčí tento příklad. R. 1566 dopustili se vesničané Hříškovští velkého zločinu, odvážili se totiž psáti ponížené sami, bez prostřednictví některého „urozenějšího“ člověka, měšťanům Rakovníckým. Páni měšťané byli tolik roztrpčeni nad smělostí „okoptěných a otroubených vejtrů“, že odpověděli: „Jest nám za věc divnou, kde jste tu všetečnou smělost vzali, že, jsouce všichni, jak rychtář tak konšelé, lidé sedlští, sami od osob svých psaní nám činitismíte; protož vám nejsme povinni dáti odpověď.“ (Winter: Kulturní obraz II, 550). Ještě štěstí, že urození měšťané sedláky za tu odvahu nezbičovali, nebo že je nevsadili do klády. Takové tresty byly tehdy u veliké oblibě.

Ovšem že tehdy hospodářská zdatnost bratrského rolníka byla veliká; bratrský rolník se totiž musil díti do úpadu na milostivou vrchnost, která výsledek jeho mozolné práce vesele probíjela. Bratrství robotézové byli velice hledaní. Ačkoli v theorii byli proti všelikému zotročování, přece plnili svou úmornou práci kapsy otrokářů. Slavata ve svých „Pamětech“ vypravuje, že za Matyáše a Rudolfa skoro nikdy nebyl zaveden soud se šlechticem, byt byl obviněn ze zločinů nejhorších. Šlechta neplatila berní po čtvrt století (před bitvou na Bílé Hoře); i za povstání chtěla uvaliti daně jen na lid. Urážela se nad tím, že chtělo míti měšťanstvo aspoň v době revoluce za své nesnesitelné platy také práva. Ani v době největšího nebezpečnosti nedalo lutherské a bratrské panstvo lidu svobodu.

A o té hospodářské zdatnosti „reformovaného“ řemeslníka, měšťana a zemana by se mohl pan Jozísek pěkně poučiti z Denisova svědectví. Denis píše v příčině doby reformované: „Ohromné ztráty, způsobené válkou husitskou, nabrazují se jen zvolna. Počet obyvatelstva jest ještě mnohem menší (v době protestantské, než za Karla IV. a nepřesahuje zajiště 2,500.000 duší. Ani obchoď ani průmysl nenabyl již té čílosti jako ve XIV. století (sa věku katolického).“ „Národ český nemá žádného průmyslu“, píše Žerotín roku 1590, „miluje jen to, čeho nabývá přirozeně a bez práce. Myslím, že kdyby nebylo veliké úrodnosti země, velká část obyvatelstva zemřela by hladu; žije den ode dne (z ruky do úst) a stará se toliko o přítomnost.“ (Denis-Vandura: Konec sam. čes.) Buďte tedy lhal veliký Žerotín nebo pan Jozísek,

jste od 3 hodin prázdno. Byl spanilý, jasný jarní den a skutečně velkolepý průvod ten bral se od Pražské brány městem ke braně Slezské.

Byl to nádherný obraz jako z indické pohádky. Napřed na koních klusali podivně vystrojení jezdcí, potom brala se velbloudí karavana, za ní valilo se několik obrovských slonů, jejichž hřbety obsazeny byly fantasticky oděnými muži a na neivětším z nich jako na trůně seděla zlatem a zářícími kameny ozdobená krásná paní. Průvod ten pak končila opět kavalkáda podivných oděnců jako z báječných zemí východních. Co pak různé ustrojených a nalíčených mužů pěšky vedle velbloudů a slonů kráčelo, o tom ani nemluvíme.

Průvod ten připadal mi jako vyjádka Semiramidy a často naň doposud vzpomínám, neboť v Hradci se velice krásně a efektně vyjímal, když se ze soutěsky domů ze Svatojanského náměstí na Velké náměstí vyvíjel, na Velkém náměstí se krátce v nejplnější nádhře rozvinul a v soutěsce domů u Malého náměstí zase zanikal. Kmitl se za luzného jarního dne Hradcem jako obrázek z pohádky, plně fantasie a přepychu dálného východu.

Počátkem měsíce července nastal na Zlatém prutě obyčejný zachmuřený a větrný týden, v jehož průběhu žita přý chlebovatí a pak rozjeli jsme se na prázdniny, poprvé dne 15. července, tak že jsme měli tehdy školní rok o 14 dní kratší.

V dubnu 1875 navštívil gymnasium královéhradecké stařícký zemský inspektor Václav Svoboda. Byl to pán drobný, malý postavu, s ledvířmi licousy na tvářích, laskavý, vlídný. Prošel všechny třídy a nepřestal si při tom mlčky licousy hladiti, což znamenalo, že byl jak náleží spokojen. To byla poslední jeho inspekce v Hradci, neboť brzy po tom stal se jeho nástupcem bývalý profesor královéhradeckého gymnasia Jan Ev. Kosina, pán to mezi studentstvem nejen svou latinskou gramatikou, ale ještě více svými dnes již zapomenutými, ale tehdy v módě a na výši doby se nacházejícími „Olympskými hovory“ populární.

Maturitní zkoušku za předsednictví tehdejšího ředitele litomyšlského gymnasia a napotom zemského inspektora Dra Antonína Tille podniklo r. 1875 v Hradci třicet gymnasiálních abiturientů.

Snad nám pan Masaryk odpustí, že věříme spíše očitému svědkovi než některému básníku vychovanému ve škole — „realistických“ bajek.

Že tehdy nebylo veliké propasti mezi českou intelligencí a lidem, skoro bychom p. Jozífkovi věřili; vždyť český intelligent vychovaný na živořící universitě „reformované“ mnoho si nezádal s ignorantem. A i takových akademických občanů bylo příliš maloučko. Žalno čísti osudy university, když se tato ocitla v rakou „reformovaných“. Za celá dvě století nestalo se téměř nic, aby vysoké školy nabýly dávného lesku, jaký měly za Karla IV. Ani když protestanté dostali i řádně kalíšnou universitu do svých rukou (r. 1609), neučinili nic k jejímu povznesení. Leda že při počátku revoluce ji „darovali“ kolleji, kterou byli jesuitům uloupili. Ale do vlastní kapsy sáhnouti se jim nechtělo.

Mistři universitní hleděli si pomoci trochu sami. Od roku 1613 volili za rektory urozené studenty. Snad některý velmožný otec, potěšený tou poctou, něčím na universitu přispěje. Ale Winter k tomu poznamenává, že nezískali mistři nic, leč posměchy protivníků. Prý „za mladického rektora professori nemohli než konati všecko sami, musili několikrát v témdni hleděti na jeho studia a časem nutili ho do učení; chuděrka nutil se do vážnosti a chtíval míti prázdno a dovolenou. Urozený rektor, Štěpela z Rokyc, máje roku 1617 kdys býti při promoci, chystal se raději se svým ujem na nějaké „záselky.“ (Winter: O životě na vysokých školách Pražských knihy dvojce, 3—4). Ubohý Huse, jaké jsi to měl nastupce na vysokém učení! Ubohá universita, která jsi při své nouzi byla „spravována“ dětmi! A byl-li tenkrát lid vnímavější pro vzdělání než „netečný lid“ nynější, o tom by tak něco mohli mluvit ti čeští pánové, kteří synkům svých nevolníků studovati nedopouštěli, třeba že takových jinochů se vyskytalo tehdy příliš málo. Tehdy se právě nařikalo u mužů pokrokových na odpor lidu „reformovaného“ proti vědě. Sám Luther zle dotíral na vysoké školy; obořil se i na učeného Koperníka. To bylo špatné vzproužení. Čeští Bratři ovšem byli dobrými vychovateli lidu, ale kolik bylo v Čechách škol bratrských? A zda působila Jednota česko-bratrská na vzdělání lidu tak, jak si to asi představují páni realisté? Denis aspoň se vyjádřil: „Nevím sám, zda vítězství Jednoty, ač-li možné bylo, nebylo by zhoubnější (1?) působilo na pokrok rozumový nežli vítězství katolicismu. Nikde zaujatost theologická nejví se zřejměji nežli u Komenského... Obává se dokonce, že čtení starých klasiků protíví se duchu evangelia a navrhuje, aby učilo se latině z knih křesťanských, sepsaných v tom směru.“ (Denis-Vandura: Konec sam. čes., 557). My bychom právě nemyslili, že veliká láska ku spisům náboženským by byla zhoubná pro pokrok intelligence; ale patrně

Uvedu jejich jména a pokud je mně známo nynější jejich postavení a osudy. Byli to: Jaroslav Beránek; František Brychta zemřel jako magistrální sekretář v Praze; J. Coufal, gymn. profesor v Praze; Jos. Červíček; Václav Diviš; Karel Franta, gymn. profesor ve Vysokém Mýtě; Jan Hejzman; JUDr. Gustav Jahn; Isidor Linek zemřel; MUDr. Karel Juliš, lékař v Červeném Kostelci; Jos. Kislínger; Antonín Kmínek, nyní P. Jiljí řádu sv. Benedikta v Broumově; František Mejsnar; Josef Mejsnar, farář v Klecanech; MUDr. Karel Melzer; Ant. Morstadt; Ant. Nývlt, děkan v Ústí nad Orlicí; Václav Patzák; Ant. Pitter zemřel jako kaplan; Čeněk Šaitz zemřel; Otokar Šaitz, ředitel c. kr. gymnasia ve Králově Dvoře; MUDr. Libor Štefan; MUDr. Jos. Steppan, lékař v Kolíně; Ed. Svoboda; Vác. Tupec; Václav Vaško zemřel jako farář; Jan Vít, farář v Jeřicích; Jan Voborník, gymn. profesor a spisovatel v Litomyšli; Václav Vyhnálek; Jos. Zadróbilek zemřel jako akademik.

Konec prázdnin r. 1875 byl pro mne nanejvýš smutný a skoro bylo na mále, že bych se do Hradce více nevrátil.

Bylo to v sobotu dne 4. září, když jsme byli z prvního spánku vyburcováni povykem, že hoří. Probudiv se, spatřil jsem světlici našeho stavení plnou rudého světla a okny jsem viděl, jak přes souseda Janského stojící stodola kmotra Hynka Syrovátky jako louč plane. Několik dní před tím panovalo sucho —

Pustili jsme z chléva dobytek, dali jsme se do vynášení, několik ochotných lidí nám pomáhalo, bratr s otcem skočili na střechy, ale v desíti minutách tonula naše slámou krytá, dřevěná živnostka se píenící napěchovanou stodolou, se všemi zásobami a bohatou hospodářskou zachovalostí v jezeře divoce praskajících plamenů, před nimiž uchránili jsme jen hromádku bezcenného haraburdí. I na šaty jsme zapomenuili.

Stáli jsme s bratrem v sadě v záři hořícího domova boší a jen v nočním obleku, rodiče lomili rukama a lidé se na nás se škodolibostí dívali. My se polonazí v chladu a studenu zářijového večera klepali. Přechkali jsme strašlivou noc a ráno jsme neměli co dát do úst —

zde, že ani učenci nechťeli tehdy pracovati právě v směru tom, jaký by se líbil realistům. (Dokonz.)

Jak veliký jest rozdíl mezi vysnáním reformátorů a vysnáním (katolického) koncilu Tridentského? Vysnání Lutherovo a Melancthonovo odumřelo a kleslo, jak protestant Leo nařká, „co v něm jest.“ Avšak vysnání, jež církev proti bludům XVI. století na koncilu Tridentském vyslovila, a v něm bludy Lutherovy a reformace jako Písmu a tradici odporující samitla, žije a vládá duchu i život, pravdu i milost, útěchu a pokoj milionům a bilionům duší a srdcí, tak že se svatou radostí a nadšením vysnává katolíci po celém širém světě v životě i smrti vysnání všech křesťanských století.

„Kirche oder Protestantismus?“ Von einem deutschen Theologen, 128.

Politický přehled.

Sněmovna už zase dohrála. V úterý odročena na neurčito. Toho dne přítomno bylo pouze 89 poslanců, tak že sněmovna nebyla schopna usnášeti se. Nedično pak, že následkem malého počtu poslanců na pravici provedena byla volba kvotové deputace, smluvena asi dříve mezi předsedou sněmovny a levicí. Marný protest z české strany; levice jen se tomu smála. Mladočeši vůbec hrají nyní zvláštní úlohu. Jejich ustavičné kolísání, pokrytectví a tajemnostkářství až zaráží. Že pak čeští radikálové a agrárníci vystupují proti Mladočechům, že na radost Němcům vznikla roztržka v řadách českých, to na svědomí mají zase jen Mladočeši. Dr. Herold na schůzi mladočeské strauy v Praze přímo bědoval nad nynějšími poměry v národě našem. Bude-li to tak dále trvati, musejí poslanci uvažovati, nenčiní-li lépe, aby složením maudatů urychlili u zdravovací proces v národě. Věru měli o tom už dávno uvažovati. Ovocem jejich nedůslednosti se jeví dále. Státoprávní radikálové, agrárníci, čeští národní socialisté a pokrokaři spojili se v jednotu a nazvali ji „spojená česká oposice.“ Nová tato strana bude míti svůj vlastní výkonný výbor a účelem její bude „smeťen“ mladočeské strany, boj proti nynější ústavě a úsilí o znovuzřízení čes. státu. Začínalo to pěkně se vzájemností slovenskou v posledním zasedání. Kolem Čechů družili se všichni Slované a najednou z české strany vražen do všeho klín. Vláda a Němci mají ovšem radost. Vláda vůbec si změny v dnešních poměrech nepřejí, vždyť k polskému pokusu o zprostředkování mezi Čechy a Němci zachovala se zcela ledově, prohlášením stále, že Čechům bez svolení Němců v ničem nevyhoví a jest ochotna splniti všechno, o čem by se obě strany dohodly. Tak se jenom pracuje na oslabení říše. Vláda prý si vyrovnání rakousko-uherské pro-

Několik dní živilí jsme se v sadě syrovým ovocem, až pak dostali jsme od přátel chleba, jež jsem si mazal medem z úlů zamilovaných tatínkových včelíček, které v ohni na zahrádce obořely a zahynuly.

Tento oheň byl značnou hmotnou pohromou naší rodiny. Sňofelo nám stavení, bohaté zásoby s ním, nebylo co do ruky vzít, co do úst dát a při tom matka naše jako by rozumu pozbyvala. Jsouc starosvětskou, opatrnou ženou, aby záviast nevbudila, ukládala své úspory v papírové hoto vosti do došků ve střeše domovního stavení, kde jí značná částka peněz sňofela. Když stála na spáleníšti, již starší, udřená a když viděla se přičinění svého celého života hromádku popele, když tušila perspektivu strastiplného starí, jež si zcela jinak představovala a chystala, tu pochopitelně pozbyvala rovnováhy duševní. Přímo pak ji rozrušilo, an jí kdosi ze vsi vzkázal, aby si přišla pro truhlu, již někdo ochotný od nás z komory vynesl. Matka šla a div že nepozbyla rozumu, když jí byla truhla vrácena docela prázdná, ač ze stavení byla vynesena plná pláten a kanafasů, na něž ona po celá desetiletí předla a jež otec v zimě dovedně tkával —

Týden po ohni, který jsem strávil zaměstnán různou těžkou prací při poklizení spáleníště, tázal jsem se, co se mnou bude.

„Kdybys zůstal doma, lidé by se smáli, jak nám s tebou zmešlo a jaký je z tebe studovaný nádeník“, temně prohodila matka. „Pozejtří pojedáš do Hradce“, určila.

Napotom zašla ku kmotru Matěnovi u rybníka, vypůjčila od něho na dobré slovo několik stovek, já odjel do tercie a ráno ohněm nám zasazená se rok od roku zvolna jizvila a hořké zkušenosti, jichž jsme s bratrem při tom nabyli, sotva však stojí za tu cenu, kterou jsme za ně zaplatili, neboť bychom se byli bez nich také v životě docela dobře obešli.

Že jsem po různých zkušenostech, jakých mně bylo již do 14 let věku zažiti, měl značné jinaký životní a světový názor, než-li většina mých, jako v bavince odchovaných spolužáků, rozumí se samo sebou.

vede sama a pak prý cestou státního převratu změni poměry v parlamentě. — Vojt. V. hr. Sternberg vyzývá všechny české voliče, aby zastavili domácí své spory a aby veškerou svoji snahu vynaložili k tomu, by své osudy z rukou Mladošechů vyvrátili.

V Uhrách zatím po těch bouřích v parlamentě a v národě, které se točily kol záležitosti armádních, nadšený jásot. Uherský král dovolil totiž, aby tělesné pozůstatky Rakoczyho, který vystupoval proti Habsburkům, směly býti do Pešti slavnostně přeneseny. Proto s nadšením nevidaným uvítán mocnár, když v minulých dnech do Pešti zavítal.

Rusy na dalším bojišti stihlo zase neštěstí. Japonci vynutili si přechod přes řeku Jalu, při čemž byli Rusové zaskočeni a utrpěli značných ztrát; na ústupu ztratili na 20 děl. Rusů prý padlo asi 800, Japonců však na 4000. Jsou-li zprávy ty zcela pravdivy, pak ovšem Rusové dopouštějí se svou povrchností a nedbalostí velkých chyb. Nedá se ani mysliti, že by Rusové nevěděli o důležitosti svého postavení na řece Jalu. Nyní asi co nevidět dojde k velké bitvě na zemi. — Na moři byli Rusové šťastnější. Vladivostocké loďstvo vyhodilo do povětří tři japonské parníky. Na 4. květen v noci učinili Japonci zase pokus, aby zatařasili vchod do přístavu portarthurského a loďstvo ruské tam zničili. Za tím účelem vyslané torpédovky japonské částečně zničeny, dílem obráceny na útěk, rovněž na 10 zápalných lodí zničeno buď dělostřelbou ruskou nebo vyhozeny minami do povětří.

Z činnosti katol. spolků.

Z Nev. Bydžova. Katolická národní jednota pořádala minulou neděli zábavní večer ve prospěch podpůrného fondu. Večer zahájen byl přednáškou dp. katechety J. Píchy, který promluvil o thematu „Církev a rodina“. Vylíčil rodinu před Kristem a po Kristu, poukázal na to, jak a učením Kristovým zvýšena byla působnost rodiny ku blahu jednotlivců i veškerenstva — a jak s úpadkem víry klesá i vážnost a význam rodiny, pozbývající přirozeně oněch pevných základů, na něž křesťanství ji postavilo. Po zdařilé přednášce přednesl zábavní výbor několik sňolkových výstupů zpěvných a sehrál jednoaktovku „Za tatínkem“. Hujným potleskem zvláště odměněna čísla, jež přednesli: sl. Skořepová, sl. Tauchmanová, p. Hadinec a p. Vojtěch. Další činnosti: Zdat Bůh!

Z Kunčic. Odbočka všeodborového sdružení pro Kyšperk a okolí konala 24. dubna veřejnou schůzi v Kunčicích, na níž úp. Hubálek Adolf z Kyšperka přednášel o „Japonsku a jeho lidu“. Každýs napjatou pozorností sledoval časovou tuto přednášku. Schůze byla dosti čteně navštěvována. Přihlásili se 2 noví členové. Důst. pánu budíže za obětavost vzdán vřelý dík! Další činnosti „Zdat Bůh!“

Schůze politického klubu křesťansko-sociálního ve Studenci odkládá se ze dne 8. května na neděli 16. května. Bratři, dostavtež se v určený den v počtu co nejhojnějším!

Zprávy místní a z kraje.

Vyznamenání. Cvičný učitel na ústavě ku vzdělání učitelů v Král. Hradci pan Fr. Přibík vyznamenán byl při svém odchodu na trvalý odpočinek zlatým záslužným křížem.

Z průmyslového musea v Hradci Králové. Veřejnou čítárnu průmyslového musea navštívilo během měsíce dubna v 7mi večerech 434 osob. Domů zapůjčeno 139 žadatelům 588 předloh neb odborných knih. Do okolí zapůjčeno 4 žadatelům 5 odb. knih a 152 jednotlivých předloh. V čítárně samé vyžádalo si 327 osob 413 svazků o 11.052 předlohách. Celkem použito z knihovny vedle vyložených časopisů a volně přístupných knih v knihovně příruční 523 různých děl odborných o 11.885 jednotlivých předlohách. — Sběrky musejní i v tomto měsíci obohaceny několika vzácnými příznivci, z nichž na prvním místě uvéstí sluší dar dvor. rady a universitního prof. p. Dr. Jaromíra Hanela v Praze, který museu věnoval dvě skvostné tabatěrky z poč. XVIII. stol., zdob. jemně provedenými miniaturami na víčkách. Dále pl. Marii Červenou, choť továrníka hud. nástrojů v Kyjově na Rusi, která věnovala celou kolekci původních ruských krajek paličkových. Mimo to věnoval p. star. města dr. Fr. Ulrich spis „Čechové na říšské radě“ ve skv. vazbě, pp. Dix, Nebeský, Rabas zde umělecké plakáty a p. Ed. Oehm, chovanec uč. ústavu zde, skříňku dřevěnou, vykládanou. Všem šlechetným dárcům vzdává výbor vřelý dík. — Za členy musea s roč. příspěvkem K 2.— přistoupili: Pp. J. B. Kašpar, důch. kontrolor zde, C. Vlach, obch. zde, Č. Řehák, knihář zde, J. Kalous, učitel v Malšově Lhotě, Jos. Novotný, stav. zde, p. K. Škorpiš, řezbář v Čes. Budějovicích a slav. Živnostenský spolek v Hronově.

Dar chudým. Vysocí důstojní pánové Th. Dr. Al. Frýdek, kapitul. děkan a biskupský generální vikář atd., Fr. Hampl, kanovník Senior a Ant. Suohánek, rektor biskup. semináře, věnovali za příčinou Nejvyššího vyznamenání, uděleného jim Jeho Veličenstvem císařem a králem, městským chudým 300 K.

Pokračovací průmyslová škola. Vyučování na průmyslové pokračovací škole skončeno dne 1. května udělením odměn plyným žákům a výstavou provedených kreseb. Výstava vyznačovala se ladným urovňáním a podávala důkaz, že řemeslnický

dotout nabývá ve škole pokračovací cenného návodu ku řemeslné dovednosti. Škola řemesla je pevně p. říditelem R. Bránšovským a učitelským sborem, čítajícím 14 osob. Školu navštěvovalo 242 žáků, kteří byli celkem v 8 třídách vyučováni. Náklad na školu obnášel úhrnem 7995.40 K a byl hrazen různými činiteli. Nová osnova učební seznamuje žactvo sice se znalostí zákonů občanských a s technologií, ale vyloučila vyučování náboženství, čehož vzhledem k sociální výchově přístič řemeslníků jest litovati.

Z poroty. Před porotou při o. k. kraj. soudu v Hradci Králové dne 2. května odsouzen byl na 10 mē. do tēž. žaláře pro zločin loupeže a krádeže Jos. Zeiner, svobodný nádenník z Polomu, r. 1883 narozený. — Dne 3. května sprostěn byl obžaloby Jos. Horák, pekař z Lochenic, jenž byl obžalován ze zhřátství. — Dne 4. května stáli před porotou Jan Švercl, ženatý hokynář z Bělovsi, r. 1867 v Černém narozený, a Ant. Pekárek, ženatý obchodník z Náchoda, r. 1860 ve Slaném narozený, oba souzeny jeonce pro zločin podvodu. Pekárek obžaloby sprostěn, Švercl však odsouzen na 2 roky tēžkého žaláře. — Ve čtvrtek 5. května dopol. odsouzena pro zločin spoluzviny násilného smilstva do tēžkého žaláře na rok posluhovačka z Vel. Poříčí Marie Hamerská, r. 1845 narozená.

První máj zastkvěl se tentokráte ve vší krásě. Hřejivé paprsky sluneční, čerstvá zeleň a pestrost květů vyvádila kde koho z dusných zdí města do Boží přírody. V královéhradecké „lese u „Zdáně bondy“ při nově zřízené restauraci bylo výletníků takové množství, jakého dosud tam nebylo vidati. Lesní tišina tato dle první návštěvy stane se jistě oblíbeným a čteně navštěvovaným výletním místem Hradečanů. — Sociál. demokratům, kteří 1. máje uspořádali na „Střelnici“ veřejnou schůzi, dostalo se však trochu chladné sprchy. Bylať schůze jejich brzy po zahájení rozpuštěna a četnictvem rozehnána.

Odporučení „Oltáře“ knězem diecése Česko-Budějovické. Při schůzi skupiny Hradečnické dp. farář z Malého Bora v pojednání o thematu „Kostelní zpěvník“ horlivě odporučoval zavedení našeho diecésního „Oltáře.“

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc duben 1904. Stav vkladů počátkem měsíce K 1.537.465.59, vloženo K 115.088.72, vybráno 124.848 K 59 h, stav koncem měsíce K 1.527.705.72. Stav půjček počátkem měsíce K 1.190.425.92, půjčeno K 123.727.57, splaceno K 290.619.40, stav koncem měsíce K 1.023.534.09. Počet účtů 2480, rezervní fondy K 118.885.13, závodní podíly K 61.852.99, pokladni obrát K 1.004.538.08.

Dar na „Adalbertinum“. Vsdpp. prelát Fiala a Hampl darovali na Adalbertinum po 300 K. Štádrým dárcům odplat Bůh! Kathedrál ní kapitola věnovala letos na darech 800 K „Adalbertinu“, čímž nejlépe je osvětleno stanovisko, jaké má diecésní duchovenstvo zaujímati i nyní ku podnikům zvěčného p. biskupa Brýnysa.

Ze všeodborového sdružení křesť. dělnictva. Schůze užšího výboru 30. dubna. Podpora nemoc. udělena: M. Svobodovi v Sušici 12 K, V. Žouďlíkovi v Třebouchovicích 6 K, M. Svědkové a C. Hurdákové n. M. po 3 K. — V Sušici trvá dosud stávka, nezapomínejte proto na sbírku pro stávkující. — Přijato 6 členů.

Kde je vychovatel? Minulý týden šel jsem jistou osadou na Královéhradecku. Vesnička na první pohled slušná, domky úhledné, náves upravená, čistá, uprostřed nízká škola se zahrádkou kolem jako klíčka, ale bez kostela. První, kdo mi vkročil v cestu, chlapec šletý s děvčinkami asi téhož věku. Obvyklý pozdrav zněl mi od vši drobtiny v ústretu. Na otázky odpovídaly děti bez bázně a slušně, po „vagačích“ že prý teprv půjdou do školy, čiperný hošík jasně děl. Upodál pak krádel jsem kolem chlapců odrostlejších, školáků, kteří beze všeho pozdravu, aniž by čepici smekli, tupě jenom na mne hleděli. Kdo tu působivějším vychovatelem?

Z Kostelce n. O. Delegáti téměř všech spolků v městě, počtem 29, sešli se v neděli 1. května ve 2 hodiny odpoledne na městské radnici, aby porokovali o zřízení dětské opatrovny. Za duchovní správu byl přítomen vdp. děkan Ant. Kaška, za místní škol. radu p. ředitel V. Hochman, za spolek sv. Ludmily pl. ředitelová Puhoná, za čtenářskou besedu p. správce Blažek, za spolek hasičů p. Jelínek a p. Michalek, za katolickou jednotu p. Dašek a p. Tauber, technický úředník, za společenstvo potravní p. Hejhal, za hasiče tovární p. Michl a p. Zábrodský ml., za konsum p. Zábrodský st. atd. Schůzi zahájil p. předseda řemeslné besedy uvítáním přítomných a politováním toho, že městská rada, ač pozvána, nikým není zastoupena. Několika slovy zmínil se o účelu schůze, o významu a důležitosti dětské opatrovny a zahájil o téže věci další debatu. P. jednatel přečetl dopisy ctih. školských sester ze Žamberka, Rychnova n. Kn., Chocně, Vysokého Mýta, Zámku, Ústí n. O. a Solnice, v nichž krátce nastíněn náklad na zřízení a vydržování opatrovny. V Ústí n. O. na p. nová budova stojí okrouhle 15000 K, vydržování dvou ctihodných sester, dvou opatrovnice a dvou slušek a celé zařízení ve Vysokém Mýtu stojí ročně 2100 K. Nikdo ničeho nenamítal proti nutnosti a důležitosti opatrovny v Kostelci n. O. Celá porada, půldruhé hodiny trvající, obírala se otázkou, jak získati potřebný náklad na zřízení a vydržování. S nelibostí přijato, že zastupitelstvo v letech 1894—8 použilo 20.000 K, darovaných městskou spořitelnou jen na opatrovnu, na docela jiný účel a opatrovny, jedné z nejdělejších věcí pro nižší i střední třídy, dosud nezřídilo. Kapitál ten surokován by obnášel nyní již ke 40.000 K. Jest z toho nyní v měst. spořitelně toliko 5511.88 K, jež koncem roku 1904 vzroste na 5718.57 K. Spolek sv. Ludmily má na týž účel nyní 700 K. Avšak co jest to vše na zřízení nové opatrovny, v níž má býti 350 dítek? Po výměně mnoha náhledů přijat všemi hlasy proti dvěma hlasům pp. profesorů Knitla a Vachury návrh pana Daška: Na městské zastupitelstvo budiž podána a všemi spolky podepsána tato žádost: „Poněvadž opatrovna dětská, pro kterou spořitelna darovala roku 1888 20.000 K,

dosud zřízena není, žádají podepsaní, by obecni zastupitelstvo, dle své čestné zodost své povinnosti, darovalo účelu tomu budovu staré školy vedle chrámu Páně sv. Jiří, a obnosem 6400 K postaralo se o zřízení vnitřní a udržení prvního roku tak, by opatřena přístič školní rok byla otevřena. Další vydržování vezmí laskavě na sebe obec, které budou přispívati různí dárcové a v nejhrořím případě všichni poplatníci největší přirážkou 7 procent, která se uloží v době přibodné.“ Ustanoveno po vyřízení žádosti městským zastupitelstvem opět se sejíti a případně o dalších krocích ujednati.

Akademie. Kandidátky dívčího paedagogia císaře a krále Františka Josefa I. v Chrudimi pořádají ve středu dne 11. května t. r. ve slavnostní síni ústavu ve prospěch chudého jeho žactva „Akademii“ s bohatým programem. Ceny míst: Křeslo 1 K 40 h, sedadlo 1 K, místo ku stání 60 h, studentský lístek 30 h. Předprodej lístků obstará ochotně knihkupectví B. A. Keila v Chrudimi na náměstí. Začátek o půl osmé hodině večer.

Hospodářský spolek pro okresy Chrudim, Nasavry a Hlinsko svolává na den 8. května o 10. hod. dop. do velké dvorany přím. myslivého musea v Chrudimi manifestační schůzi, na níž jednáno bude: „O nucených společenstvech hospodářských“. Otázku tuto nelze považovati jen za výhradně stavovskou, týkající se jen zemědělců, onať má veliký význam pro veškeré vrstvy národa našeho jak v ohledu národohospodářském, tak i zejména národním. Proto žádouco, aby účast byla co největší.

Z Morašic u Litomyšle. Staroslavná Litomyšl, nyní povýšená na probostství, nešetřila ničeho, čím by oslavila pobyt nejdp. biskupa ve zdech svých. Tímto srdečným a uctivým přijetím vznešeného hosta dala povzbuzující příklad obcím okolním, takže jedna druhou snažila se překonati ve svých projevech. Ani Morašice nezůstaly tentokráte pozadu. Celá obec oděla se ke dni 24. dubna v slavnostní háv vítající svého arcipastýře ozdobnými stožáry, ověncenými domy, vlajkami prapory. Veliký počet banderistů a kočárů vyjel nejdp. vrchnímu pastýři vstříc k Litomyšli. Na počátku obce pak shromáždily se záhy z rána veliké zástupy věřících a duchovními a zástupci obcí v čele. Po srdečném uvítání místního duchovního správce ujal se slova slavný p. zemský poslanec Dostál vítaje a pozdravuje nejdp. biskupa jako poslance národa českého i jako zástupce sl. zastupitelstev obecních z celé farnosti. Mezi jiným tlumočil p. řečník důvěru, s kterou vzhlížejí Čechové v diecési královéhradecké k biskupu královéhradeckému již ode dne jeho nastoupení — očekávající od Ného ochranu na základě spravedlnosti křesťanské naproti těm, kteří chtějí království České trhati ve směru církevním. Nejdp. biskup dojat s přívětivostí neobyčejnou děkoval za slova uvítání a ujistil p. řečníka, že je si plně vědom svého poslání jako sluha Kristův a proto také že chce jako Kristus přinášeti spravedlnost, lásku a pokoj vzájemný všude, kamkoliv vkročí. Toho všeho pak docíliti lze jen na základě pravého náboženství. Na tom základě všichni se srovnáme a svorně pracovati můžeme. Apoštolská slova J. B. Milosti a srdečnost, kterou hned na počátku i za celého pobytu projevil ke všem bez rozdílu, podmanila J. B. Milosti a nadchla srdce všech katolíků. Ve škole překvapen byl nejdp. biskup též jak slavným a srdečným přijetím od sl. sboru učitelského, tak i dobře nacvičeným zpěvem dítek. Nejdp. biskup ukázal se jako otcovský a trpělivý Přítel dítek. Nezapomenutelnými zůstanou láskyplná slova, kterými nejdp. biskup splatil každé uvítací slovo biřmovanky Aninky Klejchovy, zákyne Zdeničky Žornigovy a poděkování Boženy Eliášovy z Makova. Při celé slavnosti zachován byl vzorný pořádek. Zvláště utěšený a malebný pohled skýtala obratně spořádaná a dobře vedená četa čilých a obětavých banderistů a sl. sbory hasičské z přifařených obcí. Hospodin zachovej a posiluj nám dobrého Pastýře našeho!

Z Dolního Újezda. Dne 25. dubna, na den sv. Marka, připadla nám biskupská visitace a sv. biřmování. Neat účelem těchto řádků, popisovati přivítání Jeho Biskupské Milosti, nejdůstojnějšího pána Dra. Josefa Doubravy, které se dalo za účastenství obecních zastupitelstev, spolků, školní mládeže s pány učiteli, družičky, hudby a četných věřících obvyklým zpřístupněním, s účtonu láskou, jaká vrchnímu pastýři duši přislouží, nýbrž třeba vytknouti, že Jeho Biskupská Milost svou velepastýřskou horlivostí, láskou a vlídností získala srdce všech věřících osadníků, a převládila všechny jej poznávající, že vyplňuje místo Svého výtečného předchůdce zcela, a že diecése ze ztráty milovaného pana biskupa Brýnysa sarmoucená může se zcela potěšiti. Želiti u nás bylo jen toho, že arcipastýřská slova v dojemném kázání pronesená mohla jen malá část osady farní vyslechnouti, an pro poměrně malou prostorou kostela našeho mimo biřmovance a kmotry a náčelníky zastoupených spolků nemohl téměř nikdo jiný v kostele prodílavati. Jeho Biskupská Milost potěšila nás však výhlídkou na brzkou stavbu nového kostela, nad čímž srdce všech upřímných katolíků zdejších zaplesalo a skleslou dlouhým již průtahem naději na uskutečnění stavby oslivilo. Vděčné proto a s nadšením vyprovodil lid věřící opět nejdůstojnějšího pana biskupa týmž způsobem, jak Jež byl přivítal, s hudbou, spolky, s kočáry a s obec, pokud kočár se týče až k hranicím kolatury.

Dar. Jeho Jasnost vysokorodý pán František Josef, kníže z Auerspergu, majitel velkostatku Dolno-kralovického, daroval na vnitřní výzdobu chrámu Páně v Hněvkovicích u Dol. Kralovic 50 K. Za tento bohumilý dar vzdává duch. správce vysokorodému, šlechetnému dárci vroucí a upřímné: „Zaplat Pán Bůh!“

Z Dolní Libčavy u Ústí nad Orli. Osada naše rozložená v utěšeném údolí věnčená pásmem lesů byla v minulých dnech účastnou radostí, jakých nebylo jí posud nikdy dopřáno zakončeti — vždyť ve dnech 9.—19. dubna t. r. konali zde OO. Redemptoristé P. Jak. Wieser, rektor a P. J. Reinerer ze Svitav a P. Fr. Bureš z Králík první sv. mše. A výsledek nejen že jest uspokojivý, ale plyným právem v klivé řadě na rozloučenou navzána byla

jednou s nejpohodnějších! Neboť milosti Boží přičítá to dlužno, že lid nikoliv zcela svou vinou bez života a útěchy sv. náboženství s radostí uposlechl slov: „Ať, nyní jest čas příjemný, nyní jest čas spasení“ a s horlivostí dožadován nevidanou podíl bral na těchto duchovních hodech. Poenitentů bylo 1060, tedy dvě třetiny všeho obyvatelstva, mezi nimi celý sbor zdejších pp. učitelů, kteří tím zajiště jako praví vychovatelé mládeže krásný příklad dali v plnění křesťanských povinností. Slavnosti, jako sv. Jánův misijního sv. kříže a průvod s Nejev. Svát. Oltářní, za účasti místních spolků, řady družiček a téměř všech věřících, nevymizí nikomu z paměti. O, jak krásně bylo tu v našem chrámu Páně, jenž již tím vyniká, že munificencí patrona, Jeho Jasnosti Jána knížete Lichtensteina ozdoben je nad hlavním oltářem v pravdě uměleckým dílem, prací řiditele v. d. malířské akademie Trenkwalda, obrazem al fresco, jenž představuje sv. Mikuláše, patrona chrámu Páně a sv. Jana Křt., patrona Jeho Jasnosti, chrámského knížete. Bohužel jen, že zcela ztřeštělý oltář tvoří nevhodný rám k obrazu, jehož provedení stálo 8000 K. — Dej Bůh, by oheň v srdcích věřících vzrušený i dále plápolal a důstojným pp. misijnářům kšé odpálil Pán stonásobně jejich lásku i shovívavost, s níž každému vycházelí věřící!

Z Německého Brodu. Na konec dubna ohlášena schůze krajská strany mladočeské konána nebude pro překážky nahodilých. Tak ohlašovaly orgány této strany a krajskému orgánu česlavskému při tom uklouzla poznámka svědčící o trpkosti, která nad tímto usnesením naplnila srdce stoupenců. A není také divu. Strana vedoucí tím podává zbraň do rukou odpůrců a to zbraň velmi nebezpečnou. Hlavní zásluha o odložení tohoto sjezdu přičítá se Dr. Rezkovi, kterého mají zvláště pokrokařští živlové v žaludku od volby jeho a proti němuž vynášejí všecko. Bylo by záhodno, aby občanstvu bylo nalito čisté víno. Poměry jsou již tak rozhraně, že potřebí jest konečně kousek energické práce, nemá-li přijíti k úplné desorganisasi. Nejsme straníky mladočeské politiky, ale tolik máme v zájmu národním za povinnost uvést, že odklady jsou porážkou. Útoky vedené v orgánech pardubickém proti naší mladočeské reprezentaci jenom tím se posílí. Či už opravdu zmocnila se strany úplná lhostejnost? Posice Německého Brodu jest velmi důležitá. Kdo ten má, má českomoravskou vysocinu. Caveant consules!

Zpronevření v okres. nemoc. pokladně v Novém Městě n. M. Nepořádný život účetního a pokladníka R. Macha v posledních dobách zavalil správnímu výboru podnět k nařízení důkladné náhlé revize pokladny, knih a dokladů za přítomnosti výboru správního a dozorčího; výsledkem revize jevil se zpronevření obnos na 1500 K. Pokladník vyhnul se zatčení útěkem, udal se však sám u c. k. krajského soudu v Hradci Králové, kdež se ve vyšetřování nyní nachází. Možnost zpronevření pokladních peněz vysvětluje se tím, že revize dozorčího výboru byly vykonávány toliko na vyzvání pokladníka, kterýž většinou obnosy před revizí přijaté do knih nezanechal, k výplatě poukázané účty nevyplátil; vypůjčenými pak penězi, kteréž po revizi vrátil, pokladnu doplňoval. Dozorčí výbor domníval se, že svému úkolu vyhověl, když knihy mezi sebou a s vyplacenými účty a s hotovostí pokladny porovnal. Účty nevyplacené a pohledávky pokladní zanechal nepovšimnuty. Správnímu výboru se pak vždy dostalo ujištění, že jest vše v pořádku. — Celková revize za správní rok, od 1. ledna do 31. prosince, konala se obvyklým koncem března, aby mohla býti valně bromaďe podána tištěná účetní správa. Zbývalo tedy pokladníkovi vždy dosti času, aby pokladnu uvedl v souhlas s knihami. Jelikož jinak dle doznání zkušeného odborníka všecko vedl ve vzorném pořádku, a od nikoho žádná stížnost na liknavost v placení účtů správnímu výboru podána nebyla, tedy nemohlo naň vzniknout nejmenší podezření, až teprv když po volbách do říšské rady stal se jeho nepořádný život nápadným.

Z Ledce nad Sázavou. Otvírá se jaro a s ním otvírají se cesty do rozkošných končin naší vlasti. I město naše by mohlo býti takovým utěšeným koutkem, kam by mohl býti řízen přítok jednotlivců, hledajících klidu a občerstvení, ale schází chuf a dobrá vůle. Sem najde cestu lada nějaký vídeňský žid, který od souvěrců jest ardečně přijat a jemuž obyvatelstvo křesťanské se klaní. Není také jinak v místě, kde hlavní slovo vede doktor žid. Naše samospráva je na posledním místě. Je to smutné pro město i okres, když o kulturní povznesení musí se starati politický úřad a úřady samosprávné spí. Doufali jsme, že nová dráha přinese nám nový život, ale tak zdá se skutečně pravdivým vtip, že byla vystavěna proto, aby zatím odtud vyvážela hloupost lidáku. Strana, která kdysi porazivši staročeství se kasala, že učiní z města baštu kulturního výboje, tak na vydobytých trofeích v podobě teplých míst oddává se žaladké nečinnosti a při tom počínají krčí práci pokrokařské proudy. To bude křik, až octne se na jedinou na zemi. Nečinnost počtířích židů mohla by už přestat.

Z Německého Brodu. V čísle 16. ze dne 15. měsíce dubna posouzena v tomto listu činnost Literátského sboru zdejšího, jakoby za vedení p. Fr. Pospíšila pomalu doklepal. Dopřáváme tu místa méně jiného dopisovatele, který zprávu onu považuje za škodolibé zlehčování a pranýřování činnosti Literátského sboru i jeho dlouholetého a zasloužilého cvičitele p. Fr. Pospíšila a přičítá osobních a na důkaz nepravdivosti správy té nastiňuje tu práběh valně hromady spolku jmenovaného, konané dne 18. dubna t. r. za účasti 62 členů. Po zahájení schůze p. předsedou a po přesvědčivém objasnění vážných příčin a důvodů ohledně dlouholetého otálení ve svolání řádné valně hromady jednatelekon správu podal p. Fr. Pospíšil. V elaborátu valice obsáhlém rozvinul jasný obraz veškeré horlivé práce a snahivého působení Lit. sboru za poslední leta. Vypočítal všechny hojně evidované hodiny, jmenoval všechny navržené a provedené plně, vločky a vše o slavnostech a jiných příležitostech, jako na př.: vše

od Bílého, Skuherského, Sychry, Picky, Zatičanského, Pazdírka, vločky od Nešverý, Panknera, Strébla, Macha, skvostné litanie, rorální spěvy dle P. Lehnera upravené, plně a vše obecně dle kancionálu Svatojanského a dle „Oltáře“, mnohé a mnohé jiné, při čemž bedlivě šetřeno bylo stávajících předpisů a případně deklamace. S hluchou pochvalou přijata zpráva a vysloveny cvičitelé p. Pospíšilovi díky a uznání. Dále schválena pokladní zpráva p. Hynka Stejskala vzorně obstarávaná, vykazující hotovost 292 K 88 h a majetek 1 rak. pozemkového lous 3%, z r. 1889, skvostný prapor, harmonium, slušnou knihovnu, mnoho starobylých vsácných kancionálů a novodobých církevních hudebnin. Výsledek pak vykonaných voleb zvrátil naprosto a uvedl v níže naděje agitací kandidátní listiny a zjednal slavně satisfakci pracovnímu a věrnému členstvu Liter. sboru i jeho cvičitelé, který obdržel 48 hlasů, kdežto protikandidát pouze 12 hlasů! Zvolení obromnou většinou tuto bývalí funkcionáři s výměnou některých nových pánů: za staršího p. Jos. Pipek, za mladšího p. Křofát, za cvičitele zpěvu a varhaníka p. Pospíšil, za pokladníka p. Stejskal a p. Štáhl za cenzora; do výboru pp.: Eng. Ambrož, učitel v. v., dp. Frant. Kauch, Jan Novák, dp. Boh. Oliva, J. Sykora a J. Žák; za náhradníky pp.: J. Adamec, J. Kolář a J. Tajovský; za revisory účtů: pp. Eng. Ambrož a J. Bokšneider, c. k. kancelista; za praporečníka p. J. Nedoma, za místopraporečníka p. V. Krejčí a za výběrčího a sluhu p. V. Domkář.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

lze dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Pštkopech.

Moravští arcipastýři. Úřední list vídeňský přináší konečnou zprávu, že arcibiskupství olomoucké je obsazeno jmenováním od Jeho Svátosti papeže, jímž k tomu určen biskup brněnský dr. Frt. S. Bauer. — Spolu uveřejněno, že J. Velčenstvo rozhodnutím ze dne 17. dubna jmenoval biskupem brněnským farář Běhářovického dra Pavla Huyna. S oběma velepastýři konal se již dne 28. dubna na papežském vyslanectví ve Vídni kanonický informační proces.

† Dr. Antonín Dvořák. V Světě Víckové psal Dr. Nejedlý, že šedesátka, tak osudný rok pro naše velikány, šťastně minula našeho Dvořáka. A hle! Nedlouho tomu, a našeho mistra již také srdce nebije. V den 1. května, kdy přiroda v život se probouzí, on rozloučil se s životem. Zesnulý narodil se v r. 1841 v Nelahozevsi u Kralup. Po mnohých prosbách dán na varhanickou školu, působil jako violista při zemském divadle, byl varhaníkem u sv. Vojtěcha. Doba to existenčních bojů, doba to noční práce o prvých dílech. Teprve v r. 1873 zasvitne Dvořákovi příznivější hvězda. Svým „Hymnem“ obrací na sebe pozornost, symfonií z Es dur a operou „Král a uhliř“ utvrzuje víru ve vyšší své poslání. R. 1875 jest pro vývoj Dvořákův rozhodující. Dostává se mu stipendia pro umělce, vchází v osobní styky s Hanlickem a Brahusem, kteří otevírají mu cestu za hranice. V kruzích hudebních ve známém nejširší jméno jeho uvedeno „Slovanskými tanci“ a „Moravskými dvojzpěvy“. Nyní není jediného oboru forem vokálních a instrumentálních, v němž by mistr nevytvořil díla klasického. Anglie s jásotem vítá r. 1883 Dvořáka, a on pro ni píše největší své díla koncertní „Svatební košili“ a „Svaton Ludmilu“. V Praze působí od r. 1890 jako učitel komposice při konservatoři, od r. 1892—5 jest v New-Yorku řiditelem „National conservatoria“. Vůde dostává se mu nejvyšších vyznamenání. Počet děl Dvořákových jest velmi obsáhlý. Z orchestrových děl jsou to symfonie, ouvertury, symfonické básně (Vodník, Polednice, Zlatý kolovrat a j.), 3 koncerty na housle, klavír, violoncello, Slované tance, skladby komorní (Maličkosti) a m. j. Z oper uvedených aspoň budžte „Král a uhliř“, „Tvrď palice“, „Dimitrij“, „Čert a Káča“, „Rusalka“ a letos provedená „Armida“. Zprací vokálních sluh jmenovati také „Stabat Mater“, mši z D-dur, Requiem a Te Deum, díla to, z nichž vytryskne zbožný duch Dvořákův. Význam Dvořákův pro vývoj umění a těžiště jeho tvorby leží ve skladbě instrumentální. Tu jest Dvořák v pravdě epochálním. Z jeho symfonií dýše často Beethoven, ale Dvořák obohatil formu tím, že v ně uvedl národní tanec. On uvedl vědní formu taneční na uměleckou výši. Jako Smetana jeví se v dílech svých Čechem, tak Dvořák Slovanem. Prvky, jež položily základ k jeho dílům, jsou někdy české, jinde moravské, arbské, maloruské. Odešel nám Dvořák, ale duch jeho dále žije v tom velkém těle slovanském, jež tak miloval. — Pohřeb konal se za nepřehledného účastenství ve čtvrtek odpoledne na hřbitov Vyšehradský.

(8) Realisté měli organizační schůzi české strany židové v Táboře dne 24. dubna. Kdo by pochyboval, toho „Čas“ přesvědčí jmény řečníků: Sterna, Taussiga, Lederera, Weinzeilla atd. Shromáždění, jemuž, jak jména ukazují, blaho českého lidu k srdci přirostlo nejméně, zahájil evang. farář z Nagy a o vhodný jeho protnějšek postaral se jeden katolický farář, a jehož pozdravným dopisem „Čas“ se uspokojené pochlubil. Kibice dělal dr. Vodička, kterého realisté přijali za svého stoupence za proces v Pšku, kdy s problematickou obratností hájil Hilanera. Hilaner, tato proslulá lučavka inteligence ve straně realistické, pozdravného dopisu neposlal, jelikož měl právě samovazbu. Jest přirozeno, že v takové společnosti nemohlo to vypadati jinak, než jako v židovské škole a „Čas“ potvrzuje mínění naše podotčením, že „projevování byly všemožné náznaky o povaze a ošlech organizace.“ Jindy realisté o ošlech své organizace jsou totiž sama jistota. Pak ovšem bylo dovoleno dru Herbenovi, dělati si konečně ze otěné společnosti „houfky“, neboť v referátě o schůzi pisatel na konec připomennul, že „veselost vzbudil šertový listek dra Herbena.“

Katolíci v práci. Sv. Otec Pius X. hovořil nedávno s francouz. poslancem Delarbrem o nynějších smutných poměrech ve Francii, mimo jiné pravil: „Především doporučuji práci. Každý katolík musí se zabývat politikou, musí býti mužem práce. V době rozhranosti, v jaké žijeme, nezná své povinnosti, kdo si nevšímá veřejných záležitostí.“ Kdyby si francouzští katolíci již dříve všimali politiky, byla by Francie ušetřena náboženských bojů, jež vyvolává nyní hrstka zednářů. Nenaříkejme na špatné zákony a různá veřejná opatření, hlavní vina v nás, že jsme se v příhodné chvíli nechopili případné práce.

Žid generálem. Dle Jih. Listů při letošním květnovém povstání v rakouské armádě jmenován byl lodní inženýr pinkovník žid Siegfried Popper inženýrem generálem. Jest prvním židem, jenž v c. a k. rakouské armádě dosáhl hodnosti generála. Jmenování to budí značnou pozornost, neboť jim otevřena židům cesta k vynikajícím místům i v armádě, kde až dosud vliv jejich nebyl valný.

Krásný obyčej v Japonsku. Když se v Japonsku narodí dítě, zasadí rodiče strom, který se nechává růsti až do dne, kdy dítě tak dospělo, že se vdává nebo žení. Tu strom, je-li náležitě rozrostlý, zahradník ořeže a vyrobí z něho nějaké ozdoby nebo lehký nábytek. Tento nábytek z vlastního stromu bývá pak mladým manželům nejmilejším.

Socialistický stát. Před 12 lety vystěhovala se část dělníků a kolonistů australských počtem 800 osob do jihoamerické republiky Paraguay, kde založili obec spravovanou na základě zásad socialisticko-komunistických. Všeho vedení ujal se William Leane se svým tajemníkem a třemi zvolenými důvěrníky. Ale soudruzi z vysněného ráje brzy ocitli se v samých hádkách a sporech. Soudruh Lean sebrav nahromaděné prostředky ze šedesáti soudruhů založil na jiném místě novou osadu „Cosma“. Život v této osadě líčí cestovatel de Ginney pravě, že tam nalezl společnost pravých lenochů a ničemů, již vládne rada deseti náčelníků, kteří vedeni Leanem, znamenitě si dovedli ostatní soudruhy podmaniti. Jednotliví „poddaní“, nechtějící-li hladem zemřít, odkázáni jsou na milost a nemilost vládců, tak zvané rady deseti. Nikdo nechce za druhého pracovati, nikdo nemá chuti výtěžek své práce s jiným sdíleti — a proto nepracuje žádný! Lean, aby mohl býti nadále lehký žák, lákal novými lehkovými do nové osady, kde prý život téměř rajský, beze všel bdy a starosti a práce požitky všem že společná. Mnozí dali se přilákati, ale poznavše tu pravý stav věcí, kde kvete pouze soudružské vyděračství a lupičství, raději zanechali v rukou vzorného vládcy Leana a jeho rady všechny svůj majetek a rychle spěchali přes hranice radující se, že unikli socialistickému otroctví, milerádi jsouce hotovi v jiném kraji v potu tváře vydělávati si svůj denní chléb. Osada sama blízka je rozpadnutí. Tak se jeví to socialistické bratrství, které přes Boha že prý dovede rozestí štěstí mezi národy.

(8) Více jasnosti a upřímnosti. Strhla se bouřka v českém politickém světě, že mladočestí poslanci neobstruovali volby do delegací. Není pochyby, že události té jest a bude stranický užívání proti mladočeským poslancům a tím proti celé straně. Agrárníci již začali vystoupivše z kooperace tří stran: mladočeské, staročeské a agrární, a že neméně vydatně budou kouti žhavé železo radikálů, jest víc než pochopitelné. Zmatek zavivily mnoho „Nár. Listy“, které považovány jsouce až posud za orgán poslanecký, ladily proti volbám delegačním na toninu obstrukční. Kdybychom podléhali dojmům okamžiku, mohli bychom viniti poslance, že „Nár. Listy“ a českou veřejnost v čas správné neinformovali, jako to činí nyní již dvakrát po dokonání skutku a oficiálně dr. Pantůček na nedělním sjezdě. Zdánilovou chybou tuto však dlužno vysvětlovati jednak nevyjasněným poměrem k „Nár. Listům“ ze strany klubu, odkudž často i odsudky vydraly se proti listu, jednak taktikou proti Körbrovi, jenž měl až do konce ponechán býti v pochybnostech. Pochybností jeho jest důkazem zvláštní svolání schůze pro volby delegační a jednání předsedy Vetrá proti jednání řádné. Proto výtky vůči poslancům, že v čas nepostarali se o jasno v Čechách, jsou neoprávněny potud, pokud jejich dobré zdání, tak nečinili, bylo odůvodněno taktickými výpočty a poměry vídeňskými. A moment tento ve vysvětlování svém poslanci neuvádějí, aby se nekompromitovali před Körbrem. Proto prohlášení jejich má zřejmý ráz nejistoty a kolísavosti. Jinak ovšem musili by býti vážně viněni, jestliže úmysl jejich, volby delegační neobstruovati, dávno již byl ustálený. V každém však ohledu mají se poslanci postarati o svůj orgán, kdež by líčili věci tak, jak se skutečně mají, a obstarávali výchovu lidu, aby již byl učiněn konec trapným zmatekům, vyskytující se v politickém myšlení při každé příležitosti. Rovněž jest jisto, že vystoupení agrárníků ze svazku tří stran nebude české věci na prospěch. Od koncentrace rozumných politiků zase jame tedy oddáleni.

Z právní praxe. Sousedova drábež činí druhému sousedu v zahradě velkou škodu, a napomenutí nic nepomáhá. Co tedy má poškozený činiti? Poškozený požádá souseda, aby zvýšil plot anebo vůbec aby nepouštěl drábeže ven. Neuposlechneli, může se poškozený chrániti zajmutím j. Náhradu škody mu majitel drábeže dáti musí. Zajme-li soused drábež, nechť zajme j. jen tolik, totiž v té ceně, kolik obnáší škoda jeho. (Dle § 1821. všeob. zák. obč.) Škoda oznámí se ihned obec. starostovi. Tento je povinen se znalci škodu zjištití a odhadnouti a škůdce odeouditi. Proti odhadu starostou a znalci provedeném nelze se odvolati. Do 8 dnů po zájmu, nevyrovná-li se majitel drábeže s poškozeným, musí však podati žalobu. — Sousedova drábež činí na poli a louce škodu; jak lze tomu zabrániti? Poškozený požádá souseda, aby ji nepouštěl ven a vůbec aby si drábež pál. Neuposlechneli, zakroší se proti němu, jak v odstavci předešlém naznačeno. Co se nemůže zajmouti (holubi, slepice), má právo přesehnouti polní nebo lesní hajný, který dostal k tomu povolení od okr. hejtmantví, postřílet nebo jinak zabiti; musí však zabítou drábež na místě ležeti nechati a o tom ihned obec. předseda

Slatinné

lázně
v Bohdanči
u Pardubic,

jakož i lázně sirnaté a vodoléčebný
ústav, doporučují se všem úlevu a uzdra-
vení bludajícím nemocným.

Účinky všeobecně známé. — Saisona
od 1. května.

Dr. KUBR,
ředitel lázní.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látek jest u **Tkalcov. výrobního spole-**
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze
obdržeti partii zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátna, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotyše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti.
za **K 12—**, vyplacené od koruna 20— výše.
Vzorky a ceník zdarma a franco.

Kočáry nejnovějších vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN,
kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
dailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

První český katolický závod ve Vídni.

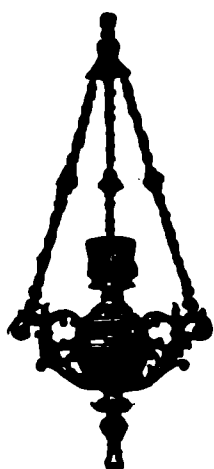
František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse č. 35.

Na ukázkou zasílá
se vše franco.

**Veledůstojnému
duchovenstvu!**

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
č. 19 n., roh
Konviktní ul., vyučený pastýr spe-
cialně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučiti svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb ceníky franco.
Za velkou výrobu a slavnostní ručím. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednotnějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více usnutí po ruce. Žádné přesazené vý-
robky bescenné. Vše posílám již posvěcené.

Obrázky

náboženské, nové, krásné a vesměs levné druhy
a texty českými i německými, hodící se k májovým pobožnostem, k svátkům svato-
dušním, jakož i v upomínku na sv. břimování, ve velkém výběru nabízí

KAREL ŠIMEK, nakladatelství relig. obrázků v **ČES. BUDĚJOVICÍCH,**
Rudolfova ulice 42—I.

Vzorky za K 2-20, eventuelně na ukásku, jsou vždy k dispozici.

K smíchu
jest námaha maďarských heř-
kých pramenů, zatlačiti naši
ŠARATICI,
nejlepší to prostředek proti zácpě.

Slatinné VELICHOVKY
lázně - -
1/2 hod. jízdy od nádraží stanice Josef. Jaroměř.
5 vil se 120 pokoji. — Vzorně zařízené.
Výtečné působící, želez. vodou připravov. slatinné
lázně, dále lázně elektr. 2komor., jodové,
lehčinné a lázně přírodní, volné. Léčení pitnou
vodou Vodolčba a elektroléčba. Osvědčené
proti rheumatismu, dně, ischias, chudo-
krevnosti, nemocem nervovým, žensk.
atd. Překvapující výsledky. Gymnastická
léčba vad chůze a chorob míšních (Tabes)
dle H. S. Freunkela. — Zkuš. lázeňský lékař Dr. V.
Smutný z Prahy. Půvabná suchá poloha u samých
rozsáhlých lešů. Výtečná restaurace ve vlast. správě,
při mírných cenách. — Vojenské koncerty.
Poštovní i telegrafní stanice v lázních.
Obširné prospekty zašle zdarma Správa lázní.

Jan Horák,
soukeník v Rychnově n. K.
z-sílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby
pro jarní a letní dobu.
Též velejemné
látky na taláry.
Četná uznání zvláště z kruhů veledůstoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Př. bromaďném objednání větší výhody.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Dodavatel hodin na pos. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.
C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin
FR. MORAVUSE
v BRNĚ, Velké náměstí, 6.
Vyrábí jen v dokonalé jakosti
věšové hodiny
pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny
za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Klobouky!
Dovolujeme sobě vele-
ctěn. P. T. obecnstvu
ve známost uvést, že
předali jsme pro severovýchodní
Čechy
jediný prodej
svých osvědčených výrobků,
nejjemnějších
plstěných klobouků
panu
Jos. Dvořáčkovi,
kloboučníku
v Hradci Král., blíž Grand Hotelu.
Ve vsi účtá
P. a C. Habig,
c. a k. dvorní dodavatelé
Vídě.

Bursa práce v Hradci Králové.
Práci obdrží dělník kartáčnícký v Jilemnici,
kolář v Rychnově n. Kn., kočárník a zámečník
v Hradci Král., truhlář ve Vlkově, dva natěrači
v Úpici. Též bude přijato několik učňů na různá
řemesla. — Přiblíšky přijímá „Všeodborové
sdružení křesťan. dělnictva“ v Hradci
Králové.

JAN KALIS,
hodinař a zlatník v Rychnově n. Kn.
nabízí ve velkém výběru:
Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skříních.
Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejjemnější provedení
s úplnou zárukou!
Solidní obsluha při mírných
cenách.
Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.
Důvěry hodným důvěry na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

NOVOTINY

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové.

tu- i oizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro
veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje
v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny
Vzorky se na požá-
dání zašlou.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psací stroj.

Č. 1263.

Vyhláška.

Okresní zastupitelstvo v Hradci Králové zadá

ofertním řízením

a) práci truhlářskou

b) práci čalounickou

pro vnitřní zařízení přístavby Okresního domu v Hradci Králové.

Nákresy a seznamy prací těchto, jakož i podmínky dodávací jsou v úřadovně okresní k volnému nahlédnutí vyloženy.

Oferty kolikem 1 korunovým opatřené, zapečetěné a vlastnoručně podepsané podány buďtež podepsanému výboru okresnímu do dne 18. května 1904 do 12. hod. polední.

Z okres. výboru v Hradci Král.,
dne 4. května 1904.

Okresní starosta:
H. Srdínko.

Oznamuji P. T. obecenstvu,
že zařídil jsem poboční

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařízení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších, jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákazníky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: **Praha Ferdinandova třída č. 6-II.**
proti české spořitelně.

Sklady a dílny: **Praha, Perštýn č. 9-I.** Pozor! Zde žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké úctě

B. Krumlovský.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Všem, kteří způsobem jakýmkoliv, zvláště ale **súčastněním se na obřadech smutečních** uctili památku neúprosnou smrtí urvané mi manželky nezapomenutelné, matky nenahraditelné, a účastí tou upřímnou snahu na jevo dali, aby bolest naši převelikou, nevyslovitelnou zmírnili, vyslovuji s místa tohoto, nejasa s to, abych učinil tak jednomu každému zvláště, jménem svým i dítek svých osiřelých i dalšího příbuzenstva

neličené, uctivé a vřelé díky.

Díky mé platí zvláště též všem P. T. veledůstojným pánům duchovním, kteří z přátelské náklonnosti k nám v modlitbách Svých Jí i nás vzpomněli.

Hradec Králové, 1. května 1904.

Josef Bozděch,
nám. stát. zástupce.

patří také konference sv. Františka Regie, mající za účel vyhledávat různé konkubináty a dopomáhati jim radou, domluvou a všemožnou pomocí ku sňatku svátostnému, jakož i k legitimování nemanželských dětí. Od svého založení r. 1896 oddala celkem 928 párů snoubenců a legitimovala 1188 dětí. Úřední spolek přijal na podporách celkem 217.216/45 K a vydal 128.775/86 K. V diecési královéhradecké působí následující konference: sv. Duch v Hradci Králové, sv. Ant. poustev. v N. Hradci Kr., sv. Pavla na Pouchově, sv. Mikuláše v Týništi n. Orli., sv. Vincence s P. v Častolovicích, sv. Jiří v Kostelci n. Orli., sv. Apolináře v Chlencích, sv. Salvatora v Chrudimi, P. Marie v Ném. Brodě, sv. Jana Křt. ve Dvoře Král., Všeck sv. v Rokytnici a sv. Mikuláše v Dol. Dobrušce. — Kde vzroste ještě větší obětavost pro tento lidumilný spolek!

Obnova sv. misie v Nemyčevsi konali od 1. do 6. května jako loňského roku kněží z kongregace Nejev. Vykupitele z Prahy P. Bernardin Čáka a P. Josef Janda. Zbožný lid zdejší těšil se od loňska na obnovu sv. misie a proto po všechny dny velmi pilně navštěvoval chrám Páně a od rána do večera obklopoval zpovědnice, tak že na 1000 kajíčnicků přistoupilo ku stolu Páně. Tklivé bylo jako loňského roku loučení u misionářského kříže, kde mládenc a družička podávali dpp. misionářům za jejich nezištnou, namáhavou práci a podáním krásných kytic z růží bládně vyjádřiti upřímnou vděčnost svou. Četný zástup doprovázel je na zdejší zastávku, kam s vlakem přijel jako loni p. přednost stanice Starého Místa Bohumil Güttner se svou rodinou, aby se s nimi naposled rozloučil. Dobrotivý Bůh odplác dpp. misionářům za dílo tak spásitelné, jež přinese zajiště požehnané ovoce. Zbožný lid uchová je v milé a vděčné památce

Hlavní chybou naší moderní kultury jest, že jest materialistická. To, co bylo sa dob jonských (pohanských) filosofů, sofistů, sa dob Lukretiových jen dočasným proudem, stulo se u nás najednou proudem horním. To, co jest posledním, pokládá se za první, co jest nejtemnějším, sa nejjasnějším, nejmladším sa nejvyšším, barbarství sa kulturou. Velká kultura musí býti idealistická, musí spočívat na duchu, nikoliv na hmotě. Co vykonali velcí naši nositelé kultury proti škáděcům kultury, toho musíme se silněji ujeti, čím moudřejším se stal náš nepřítel kultury. Známe moderní kultury jest rosháranost.

R. Kralík v díle „Kulturideale“ roč. III, č. 5.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Isa dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

(8) **Židovštější nežli Žid.** „Čas“ vždycky se zlobí a operuje slovy velikého rozhořčení, jestliže mu někdo vytkne židovské strannictví. V jednom z posledních čísel však vyvěšuje firmu židovskou přímo okatě. „Českožidovské Listy“ totiž nazývají, že není lhostejno, který časopis žid čte. Čtení pak „Prager Tagblattu“ jest pořád výrazem nešťastné německé tradice v židovstvu. „Pokud židovský člověk informovat se bude o denních událostech z tisku německého, potud nebude mítí porozumění pro český život, potud všechny snahy českého národa zůstanou mu cizí.“ Dále si stěžují „Českožidovské Listy“, že řádění „Prager Tagblattu“ připisuje se na vrub židů v Čechách, kteří se pokládají ne neprávem za jeho jedině příznivce. Výtopek tento musí schváliti kde který český a poctivý časopis, leda že by si přál, aby „Českožidovské Listy“ v židovských řadách nehorlily pro českost pouze slovem, ale také skutkem. Prostředků k apoštolování takového mají čeští židé zajiště dosti a sami musejí vědět, které jsou nejúčinnější. Jediný „Čas“ proti zdravému rozumu a proti všem svým, nyní již obecně známým, českým pozlátkovým heslům, omývá řidy „Prager Tagblattu“ tím, že vrstev od-kázaným na obchod a trh žádný český list nestaví. Jedná se o protičeské zuření židovského „Prager Tagblattu“, a „Čas“ celou věc neohrabaně zatáhne do obchodních skládů, krámů a na bursu. Což nemůže si takový kontingent židovských předplatitelů protičeské štvání ve svém listě jednoduše zakázat? Podle ubohého vtípku časového tedy obchod, dění to fakticky mezinárodní, v Čechách jest povahy výlučně německé, a kdo se o něj jen z daleka oře, již tím samým musí býti protičeským agitátorem. Touto logickou násilností „Čas“ jenom dokazuje, že protektor není lepš svého chráněnce, či jinými slovy, že orgán horující pro Husa, Komenského a Luthera do rejstříku živnostenského dává si připsati ještě k firmě své dodatek, jež, jeme těmto řádkům nadeslali: „židovštější nežli žid“

Víra a umění. Právě umělci a učenci, vynikající mušové vůbec jsou také zbožnými křesťany. Toť jeví se na nedávno zeznulé světoznámém českém mistru hudebním Ant. Dvořákově. — Dr. Ant. Dvořák nemiloval nikdy společnosti a zábav, ale v poslední době stranil se světa úplně. Kam nejčastěji chodil, to byl emanueký klášter, kde sedával na lavici a modlil se z knihy. — „Já jsem syn prostého řezníka, nějaké obzvláštní vzdělání jsem neměl, a přece mám něco v hlavě“, říkával svým známým. „Ten dar je určitě jenom od Boha a proto se mu chodím děkovat.“ — „Umění bylo mu věcí posvátnou, talent darem od Boha, který zavazuje ku práci... Posilu na ponti životem a na dráze umělecké, na které takřka ani nelze obejít se bez bojů, na které ani nejšťastnější a nejgeniálnější pracovníci nejsou ušetřeni selamání a výtek nespravedlivých, skýtala mu jeho zbožná mysl, jeho oddanost do vále vyřší, jeho pevná víra. Proto tak pvesvědčivě

a vroucně modlí se hudba jeho v dílech duchovních, která nejen svérázem svým a silou koncepcie (pojetí věci), nýbrž obzvlášť též opravdovou zbožností, vyvěrající ze srdce věřícího, v naší době skepsie (nábožen-ské pochybovačnosti) jsou sjevem jediným.“ — Veliký smatel děl Dvořákových, profesor konservatoře Knittl, pravil trefně: „Dvořák modlí se k Bohu svému český.“ Duchovní skladby Dvořákovy dýchaly totiž nejen zbožností, nýbrž i národním rysováním. — „Dvořák byl muž velice zbožný a nábožný rád zapídal rozmluvy o smrti a osudech člověka... Tuto zbožnost přenášel i na své umění a nikdy nevytrýskla mohutnější a vroucnější ze zdroje pravého čistého umění hudba tak tklivě zbožná, tak nad všednost povznesená, jako je ona, kterou oděl Dvořák starý církevní zpěv „Stabat mater“ („Stála matka plná žele“) ... a skvostná duchovní skladba: „Svatá Ludmila“, (která se o Velikonocích letos na obrovské hudební slavnosti v Praze se stkvělým úspěchem dávala).“ Tak psaly listy o zesnulém mistru. Ovšem různým nedokům a mužům polovičatým jest zbožnost hanbou a posměchem. Pravý vzdělanec pokorně skloní se před Bohem, ale mnohý povýšenec bojí se veřejně ruce sepnout, a aby si nezadal, sepe je dle módy na zádech.

(3) **Divadelní skandál čili socialistická svobodomyšlnost.** Vlastenecký ochotnický spolek „Pokrok“ z Vůdné uspořádal v Pražském Varietě v sobotu představení „Návrat“ od Želenského ve prospěch dolnorakouského českého školství. Ale ani první třetina prvního jednání se nedobrála pro náramnou svobodomyšlnost a anášlenlivost socialistického stábu pražského. Socialističtí vůdcové spustili se svými dobře secvičenými poddanými plískot a bluk, že přes všechny protesty „mašfacké“ třídy musilo býti od pokračování dramatu apuštěno. To všecko proto, že se v divadelním kuse činí nemilá, ale zcela spravedlivá narážka na vedení socialistické demokracie. Ve vřavě nastalé sestoupil generál socialistické opposice p. dr. Soukup, redaktor „Práva lidu“, ještě do parteru a několika pobočnými a utkal se s podrážděným obecenstvem v prudké hádce. Snad spekuloval na to, že mu někdo v hněvu ublíží; stal by se lacino mučeníkem a soudruzi by mu nebyli nevděční. Skandály tropené proti lidem jiného smýšlení setkávají se u socialistů s větším potleskem než účinná podpora proletářstva. — Ale skaplo mu. Dík rozváženému zakročení pravé intelligence nestalo se dru Soukupovi nic. Bylo mu pouze poukázáno, že soudruzi svůj odpor proti dramatu mají dáti na jevo na jiném místě a že divadlo není místem k násilnému uplatnění stranických náhledů. Vřava trvala půl hodiny, marně byly pokusy pokračovati ve hře. Socialisté se nehybali a stále křičeli, že hráti se nesmí. Za to slušnější obecenstvo před hrůznou socialistickou „svobodou a volností“ přchalo ven. Pořadatelstvo prohlásilo tedy, že hosté nestupují násilí. A oba rozjřtené tábory valily se ven. — Skandál nebyl nějakou věcí nahodilou, byl soustavně, programově zbudován. Než začali socialisté tropiti rámus, ozvaly se signály píšťalkové a několika stran. Přítomní vůdcové strany měli útok dobře promyšlený. — Nyní vidí pražská vlastenecká společnost ovoce svého mazlení s pánovitými soudruhy. Podívala jim všelijak, hladila je, ukazovala se k nim víc než svobodomyšlnou. Pražané se domnívali, že socialistický mazlíček aspoň trochu dá pokoj, bude-li se mu pochlebovat a podlízat. Ale milý Bumberlíček místo vděčnosti nabyl tím větší kůraže. Na prvního máje „vlastenecké“ Národní divadlo klečelo před rudou internacionálou, vzdávalo jí hold, jako by si socialistická demokracie kd v jakých zásluh o názičkali. A přece j st až moc dobře známo, jaké smutné postavení zaujímala socialistická demokracie k Národnímu divadlu, když se sbíraly příspěvky na znovuzbudování téhož. Jak bylo asi vlasteneckým hercům, když 1. května ochotně soudruhům posluhovali? Odměna za toto sebezapření se tedy brzy dostavila. — Ten „nesnášenlivý“ katolík, ten „dravec dychtící po krvi“ nechá si klidně líbiti všeliké urážky, jež s podla divadelního slýšá. A kdyby protestoval, bude mu odpověď posměch, ačkoliv i za jeho peníze byl pražský stánek umění postaven a jakkoli upřímný katolík Rieger byl otcem téhož. Zkrátka jest viděti, že kdo umí nejvíc křičet, klacky se obánět, ten se v české společnosti připouští k zpívání primu. Nikdo důrazně nevystoupí k zařiknutí barbarického povyku, málo kdo se odvážil hrubému násilníkovy vyřísti nesvědomitost. Socialisté nadrobili svému služebníku „Času“ do polívky beztoho kyselým svým randálem hodné trpké sousto. Kdyby to takhle vyvedli katolíci, o to by bylo psaní o jedovatě hyđře klerikální! To by se „Čas“ živil takovým skandálem celý týden. Ale co dělat, když to vyvedli socialisté? Se socialistickými redaktorem Němcem nejsou žádné žerty, to dobře dr. Herben ví. Po objevu „manca“ v socialistické kase hájil „Čas“ socialisty trochu nešikovně, dostal za to karabádem a pak ještě trestající ruku polbil. Co by se stalo teprve pak, kdyby se Čas odvážil aspoň řádkem vytknouti, že ten skandál nebyl právě v pořádku? Proto Čas přechytk raději o všem pomlčel. V nedělním čísle ani muk, v pondělním ani muk. Konečně v úterý oznaňuje a chváří pondělní provedení „Cyprieny“ vídeňským Pokrokem s tímto opatrným úvodem: „Za nepřijemné překvapení sobotní, o němž byla zmínka v denních zprávách nedělních, dostalo se vídeňskému Pokroku přístřbu dne aspoň jakési odškodnění tím, že představení Sardonovy Cyprieny bylo mnohem hojněji navštíveno a účinkující zahrnováni potleskem i při otevřené scéně.“ A teď nastává chvála účinkujících, ale o bližších okolnostech „nepřijemného překvapení“ ani slova. Nehnuší se každému člověku to otrocké plazení se před socialistickou demokracií? Aby si Čas soudruhy ani trochu nepoháněl, odbude celý barbarický randál slovem „nepřijemné překvapení“. — Když dr. Hajn se odvážil pouze říci, že v Čas potřeby přestane býti svobodomyšlným, spustilo Právo lidu alarm a Čas honem pospířil svému pánu na pomoc dlouhými články proti panovačnosti dra Hajna. I Masaryk za tepla udal neopatrná slova Hajnova v „Naší Době“. Ale praktické násilí socialistických despotů jest Časem úplně pardonováno. — Teď aspoň mohou i slepi prohlédnout, komu vlastně Čas slouží a jak provádí v praxi své heslo: „S pravdou ven“, které se nestydí

nosit v čele listu každý den před českou veřejností. — Ku konci připomínáme, že spisovatel „Návratu“ p. Želenský podal na „Právo lidu“, pro jeho sprosté útoky na svoji osobu trestní žalobu.

Praktičtí Američané i při své světoznámé praktičnosti vzpomínají si na P. Boha. Při otevření světové výstavy v americkém městě St. Louis mohutným dojmem působilo, když duchovní zvolna a výrazně jal se modlit „Otče náš“ a množství tisícobílavé věty za větou po něm opakovalo. A n nás různé nepraktičtí pokrokaři a osvěťáci, kteří z „přilíšeného rozumu“ zbavují lid národním bohatstvím, aby se tím snáze povzněl do sfery pokrokařských, tropí si jen posměch z veřejného osvědčování náboženství, kteréž pokládají za zpátečnictví.

Z právní praxe. Čin-li holubi sousedovi na střeše škody, jak se má poškozený soused zachováti? Přilučné zákony proti drůbeži (§ 1321. všeob. zák. obč.) jednají pouze o náhradě škody způsobené dobytčím a drůbeží na cizím pozemku. Nezbývá tudíž nic jiného, nežli holuby přiměřenou mocí nebo nástrahami (strašáky) zaháněti; byla-li by však škoda, již holubi na střeše šindelové nebo doškové způsobili, skutečně citelná, může se soused žalovati na náhradu škody. — Sousedovi psi činí na poli velkou škodu; jak proti tomu zakročíti? Má-li poškozený svědky, že škodu psi dělají, nechť mu v dobrém domluví, by psů nepouštěl; nepomůže-li to, nechť požádá místní obec úřad o znaleckou komisi na odhadnutí škody a přifknutí náhrady. Nepodrobí-li se soused nesení komise, jest nucen poškozený žalovati. — Soused A má hřibata, jež s klímanmi všude běže a nechá je volně pobíhati, čímž způsobují dosti škod. Jak možno se proti takovému řádění obraditi? Soused B poškozený, nechť domluví dotčenému sousedu a poukáže na škody, které jeho hřibata způsobují. Nepomůže-li to, musí si stěžovati u obec. úřadu, po případě u okres. hejtmantství. — Soused A pustil prase (kozu, tele, husa a j.), které vběhlo do dvora souseda B. Tam je pes velmi potrhal; může poškozený soused žádati náhradu? Bylo-li prase (koza, tele, husa a j.) poškozeno proto, že ho soused A dobře neopatroval, není oprávněn žádati náhrady, ježto on svoji škodu sám zavinil.

Egyptské pyramidy. Materiál, z něhož jsou vystavěny egyptské pyramidy, jest ohromný, což se nám objasní ve srovnání. Největší pyramidou jest pyramida Cheopsova, 146 metrů vysoká, se základnou 231 metrů dlouhou; doposud vyniká z písku pouště 187 1/2 metrů, a délkou 227 1/2 m. Obsah její obnáší 2 1/2 mil. krychl. metrů; kdyby někdo chtěl stavivo to odvážti, potřeboval by k tomu 4000 velkých parníků o 1500 tunách nebo 30.000 m. centech. Ze zdíva toho dala by se vystavěti zeď 6000 kilometrů dlouhá, která by měla do výšky 1 1/2 m., do šířky 1/3 metru, čili zeď, která by obkličila skoro celou naši říši Rakousko-uherskou. Dle Herodota stavělo na ní po 20 let neustále 100.000 lidí, dříve však musili po 10 let pracovat, aby zhotovili na 7 kilometrů dlouhý násep, po němž se dopravovalo potřebné stavivo. Pouze na řetve, cibule a česnek, jichž požívali dělníci, vydalo se 1600 talentů attických, což dle našich peněz jest asi 8 mil. korun.

Vysokého stáří můžeme dosáti hlavně pohybem na čerstvém vzduchu. Každodenní procházka, týdně jedna delší, snad čtyřhodinná. Lézt po horách je zdravo pro srdce a plíce. Hluboké dýchání a tělocvik ve světnici také z nouze dobrý. V jídle a pití mírnost, zdlouhavé koušení a žvýkání. Denní ranní lázeň, ale delší spaní než 7 hodin škodí. Nervy udržují se nejlépe duševní prací. Proto tak často poznávají z kruhů úřednických ve výslužbě brzo umírají. Zvyklí jsouc duševní práci, měli by se zaměstnávat i dle chuti umáním, literaturou, sbírkami. K dosažení vysokého stáří přispívá konečně veselá mysl.

Svatá Hora u Příbramě. Všem ctitelům Rodičky Boží Svatohorské a návštěvníkům milostné svatyně Její bude zajiště vítanou zprávou, že opravy této svatyně, které loňského roku v létě započaly, jsou již ukončeny. Milostnou svatyni Marianskou zdobí nádherné umělecké práce stukové v bohatém slohu barokovém. Dřívější kůr, který celou svatyni zatemňoval a byzdil, jest odstraněn a přeložen na oratoř na straně epistolní. Temná dřívější polychromie chrámová nahrazena jest nyní jasnými, příjemnými barvami nádechu slonové kosti a olivové zelené. Komise, c. k. mistodržitelství z Prahy sem vyslaná, nazvala svatyni Svatohorskou v nynější její úpravě „pravým skvostem barokového slohu“. Kostel Svatohorský směle může býti řazen mezi nejkrásnější barokové chrámy v Čechách. Dvojho jest si ještě jen přáti: aby totiž svatyně Marianská novou a to přiměřenou dlešbou byla opatřena a aby průčelní zeď kostelní přizpůsobena byla vnitřní bohaté úpravě; než dá Bůh, že i toto přání dojde splnění. Podotknouti ještě sluší, že také studně Marianská poblíž chrámu byla ve skále prohloubena a dostatek vody dodává.

Modlitby a spěvy pro žáky c. k. středních škol. Upravil Dobroslav Orel, katecheta c. k. vyšší reálky v Hradci Králové. Nákladem K. Rejla, Praha. III. - Revue učebních pomůcek, redakce F. B. Skorpila, učitele v Praze, přinesla v čís. 3. t. r. tento posudek: Kniha modlitební nad jiné vhodná dává se tu do rukou žáků našich středních škol, neboť má při veliké své stručnosti mnoho vskutku pěkného obsahu. Hlavní přednost jich spočívá v tom, že přihlížejí k žákům reálce našich, kteří neznají latiny a nemohou tudíž tak rozuměti modlitbám liturgickým a chápati význam jejich. Uspořádání látky je velmi vhodné provedeno; po stručných modlitbách ranních, denních a večerních následuje „Pobožnost v chrámě Páně“, v níž podán nejprve formulář mše sv. na Boží Tělo v překladu českém a formulář mše sv. zádušní. Na to připojen „návod, jak sledovati kněze při mši sv.“ a spojování modlitby své s modlitbami mešními; je to nejdůležitější a nejcennější část celé knihy modlitební. Výklad obřadů je věcný a připadný. Ovšem předpokládá se již jakási znalost liturgická. Modlitby ke sv. spovědi a k sv. přijímání jsou stručné a jadrné, zpytování svědomí velice přiměřené, překrásné je formule vzbuzení lítosti a dosti učinění po sv. spovědi. Připomeny pak různé stručné a případné modlitby, litanie

a pobožnosti, i „modlitba za vlast“, vzata z modliteb Beneše Třebízkého. Písní je zde bojnost velmi pěkných, melodických a mládeži přiměřených, jež vyňaty většinou ze starých památných našich kancionálů. Úprava „Modlitby a zpěvů“ je velmi důkladná, kniha při bohatém svém obsahu není objemná (220 str.) a rovněž cena výstižná, vkusně vázaného (80 hal.), je velmi nepatrná; možno tudíž „Modlitby a zpěvy“ co nejvíceji odporučiti žákům našich středních škol a hlavně řešák českých. K této recenzi připomínáme, že I. vydání jest skoro rozsebráno, a že bude v bruku pořízeno vyd. II. Pro gymnasia bude přidán „přídavek obvyklých latinských písní“.

Obilí před květem krupobitím silně poškozené nutno sežati a nusušiti ku krmení. Po skosení začnou brzy z košení vyrůstati odnože, které ještě do podzimu uzrají a dají přece nějakou sklizeň zrna i slámy. Je-li půda krupobitím velice ubita nebo kolem zaplavena, tu se doporučuje strniště dobře branami povlášketi.

Užitečnost skořápky z vejce. Kdo chce, aby prasátka a telátka zdárně a rychle rostla, sbírej skořápky z vajec, usuš následitě, pak je na jemný prášek utluč a přidávej z něho po trošce k obyčejnému žrádla. Účinek přidavku toho bude dvojnásobný, neboť vápno ve skořepinách obsažené zamezí za jedno tvoření se veliké kyseliny a potom bře z prášku toho mládě vápno, které potřebuje ke tvoření kostí. I slepice lépe nesou, když jim do žrádla přimícháme prášek ze skořápek, aby z něho měly vápno k novým vejcům pohodově. V Anglii považují hospodyně, která skořápky sahají, za marnotratnice.

Ženská ostýchavost způsobuje často potlačování přirozených potřeb těla, zvl. činnosti střevní. Vedle úpravy volného statutu a pohybu přivede trávení do správných kolejí nejlépe sklenice Šaratice po několik dní ráno užívána.

Svatováclavská sbírka pro Ústřední Matici školskou měla být ukončena nejdříve do 31. prosince 1903, do kteréžto doby měly být také subkribční listiny vráceny. Poněvadž pak četní sběratelé a obce listiny sběrací neodvedli a jest potřebí v měsíci květnu věc uvést do náležitých pořádků, žádají se všichni, kdož svatováclavské archy u sebe mají, aby je Ústřední Matici školské bez odkladu vrátili. Také nepotřebné subkribční archy mají být vráceny.

Včelařská schůze koná se dne 29. května t. r. o 2. hod. odpo. v hostinci p. Špryňara na Slez. Předměstí u Hradce Král. Jednání: 1. Formalie. 2. Práce včelaře v hlavní snůžce. 3. Oplemenění a chov včel. 4. Volné návrhy a rozhovor včelařský. Přednášky obstará p. K. Pazourek, koš. učitel včelařství zemědělské rady. Vstup volný. Přátelé a příznivci včelařství jsou vítáni.

(Zasláno).

Nížeřpsané představenstvo vyslovuje všem, kdož „Všeobecnému sdružení křesť. dělnictva pro království české“ věnovali a věnují sebe menší dárek, srdečné díky. Baťž Vám Pán Bůh tisícronásobně nahraditi, čímž jste přispěli ve prospěch chudého dělnictva!

Představenstvo „Všeobecného sdružení křesť. dělnictva pro království české“ v Hradci Králové.

P. T. Pánu

K. Zavadilovi,
pasíři

v Hradci Králové.

Váš lustr v románském slohu pro náš kostel dodaný jest bohatší ornamentální výzdobou a přitom mnohem lacinější nežli od vídeňských firem. Též i s věcnou lampou a posazením kalicha jsem jak provedením tak i cenou úplně spokojen; proto Vás mohu každému vřele doporučiti. Přeje Vašemu závodu mnoho zdaru, znamenám se v účtě oddáný

František Urválek, farář.

V Kohoutově u Dvora Králové n. L., dne 29. února 1904.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 7. května 1904. 1. žemnice K 12:00—13:00, žita K 9:50—9:70, ječmene K 9:00—9:50, oves K 8:90—8:30, prosa K 0:00—0:00, vike K 9:80—10:00, hrachu K 15:00—20:00, čočky K 22:00—24:00, jable K 18:50—20:00, krup K 18:00—22:00, brambor K 2:80—2:20, jetelového semene červ. K 9:00—9:20, jetelového semene bílého K 10:00—12:00, jetelového semene švéd. 00:00—00:00, jetelového semene rus. 00:00—00:00, máku K 22:00—30:00, lněného semene K 18:00—20:00, 100 kg. žitných otrub K 12:00—00:00, pšenice. otrub K 11:40—00:00, 1 kg. másla K 2:10—2:20, 1 kg. sádla vepřového K 1:78—0:00, 1 kg. tvarohu K 0:32—0:34, 1 vejce K 0:04—0:05, 1 kopa petržele K 0:00—0:09, 1 kopa kapusty K 0:00—0:00, 1 hl cibule K 10:00—12:00, 1 kopa droh. zeleniny K 0:80—4:50, 1 pytel mrkve K 4:40—4:80, 1 kopa cerele 0:00—0:00. 1 hl brambor K 00:00—. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 7. května 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 601, žita 452, ječmene 7, oves 362, prosa 0, vike 7, hrachu 0, jable 10, krup 2, jetel. semene 0, lněného 0, máku 5. 2) Zeleniny: zelí 0 kopy, kapusty 00 kop, cibule 28 hl, droh. zeleniny 284 kop, mrkve 17 pytlů, brambor 284 hl, cerele 00 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl, brambor 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 22 kusů, podvinčat 595 kusů, kůzlat 82 kusů.

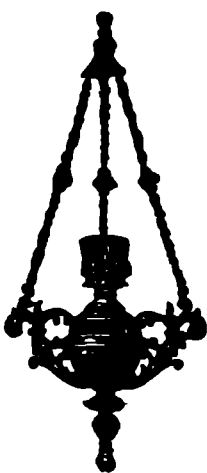
Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu

sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčkách s ochrannou známkou
farář Kneipp a jménem Kathreiner
a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali
všelikých méně cenných padělků.

Veleústejněmu duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Kar. Světlé, č. 19 n, roh

Konviktské ul., vyučení pasíř specialně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučiti svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádobky a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a střibí. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb cenníky franko. Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejjednotnějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznání po ruce. Žádání přesované výrobky besconné. Vše posílám již posvěcené.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyražděch)

doporučuje P. T. veleústejn. duchovenstvu

svojí osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporek a keyového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

Kdo hledá zaměstnání

nebo má přátele a známé, najde znamenité zaměstnání. — Direkti. — Výhodné pro toho, kdo má styk s venkovem.

Adresu pošlete po číslem „508“ do insert. záv. A. SCHÖNFELD a SPOL., Praha, Václ. nám. č. 17.

Slatinné

lázně

v Bohdanči

u Pardubic,

jakož i lázně sirnaté a vodoléčebný ústav, doporučují se všem těm, u kterých se vyskytují nemoci.

Účinky všeobecně známé. — Saisona od 1. května.

Dr. KUBR,

ředitel lázní.

K době
velikonoční

Boží hroby se slohem kostelů souhlasné
Křížové cesty v reliéfu řezané neb lité.
Sochy „Vakht-
leni“, sochy, oltáře a veškerá ko-
stelní zařízení doporučuje uctivé
umělecký závod sochařský a řez-
bářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 20.
— Ilustrované cenáky, nákresy a rozpočty franko. —
Výhodné platební podmínky.

**Skvostný
dárek k sv.
břimování**

jest
nová nádherně vypravená
modlitební kniha

— Xav. Dvořák —

Útěcha srdce.

Dostati lze
v cenách od 10 K výše

v prvním královéhradeckém
knihkupectví a antikvariátu

**Bohdana
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

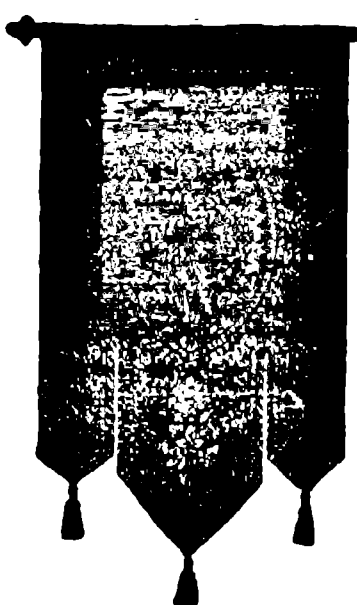
KNIHY

sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

Krví a železem. Kládké povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámucký. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
František Pekorný, divadelní ředitel. Vzpomínky a
upomínky Cena 1 K.
Rok mezi Přeloučí a Prahou. Obraz z naší doby.
Cena 80 h.
Seiské zrcadlo, představující život a působení
Frant. Vaváka Cena 80 h.
Národní zlatodol. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákové. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na staré koleze Idyla s učitelského života. Cena 60 h.
Mladí starci. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Přemyslovci. České dějiny do r. 1306.
Praha. Román Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Smatolán. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 20 h.
Novými směry. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Objednat lze ve všech knihkupectvích a u spí-
sovatelů Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 347.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívaní
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse č. 35.

Na ukásku saslá
se vše franco.

OLTÁŘ

poučná a modlitební kniha i
zpěvník pro diecézi králové-
hradeckou.

Druhé vydání — 368 stran 8°.
V plochých arších při odebrání nej-
méně 50 kusů franko za 20 K, 100
kusů za 40 K.

Cena knihkupectví:
brožovaný . . . . . 42 h
vázaný v polopletně . . . . . 58 h
vázaný v celopletně . . . . . 68 h
vázaný v celopletně se zlaceným
křídlem . . . . . 74 h
vydání na velinovém papíře vá-
zaný celý v kůži se zlaceným
křídlem a ořezkou . . . . . K 1-80

Uživatel „Oltáře“ J. M.
nynajším nejvyšším panem
biskupem Dr. J. Doubravou

**schváleno
a nařízeno.**

(Viz Ordin. list č. 1. r. 1904.)

Biskupská knihtiskárna.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatervův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních
PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, sí-
tlemi vsazením.

Všecké rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nečetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1886.

Založeno r. 1860.

Na umělecko-průmyslové výstavě v Hořicích
1903 přidělena státní cena.

Nejstarší a největší

závod sochařsko-kamenický

na Královéhradecku firmy

ZDENKO JEŽEK

v Hradci Králové,

Celakovského ulice č. 843, ve vlastním domě,

odporučuje se k provádění prací hřbi-
tovních a jiných z domácích i cizích
mramorů, žul, sienytů, direktu import
švédských žul, labradorů. — Nejlepší ná-
kupní pramen pro pány truhláře, desky
na nábytek, zařízení pro řezníky, uzenáře,
kavárny, koupelny, desky pro kořelohy,
cukráře atd.

Stálý sklad hotových náhrobků ze všech
druhů kamene ve vkusném provedení při
cenách mírných.

Cenníky na požádání zdarma a franko.

Novinka.
Čistá lněná látka s česane
vlny.

Serge

(Kammgarn) v barvě černé.
Doporučuji látku tuto na
obleky a taláry.
Metr zl. 2 80. Na úplný
oblek 3 metry zl. 8 40.

Vzorek této látky, jakož
i bohatý výběr moderních
druhů na obleky, svrch-
níky, jen zaručené jakosti
a v mírných cenách se
na požádání k nahlédnutí
franko zašlou.

První český zast. závod
Ed. Doskočila

v Choceň.

Filialní závod v Praze ve
Vodickově ulici č. 22.

**Rozšiřujte
„Časové
Úvahy“!**

Jan Horák,

sekeník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Těž velejemné
látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledušoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

PRÁCE

časopis křesťan. dělnictva.

Vychází dvakrát měsíčně a předplácí se
na rok 2 K. Na 4 čísla 5 tá zdarma a
10 ex. pouze po 1 koruně.

Redakce a administrace v Hradci Král.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Král.
nabízí školní knihy:

1. Malý katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 30 h.

2. Střední katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 64 h.

3. Velký katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 80 h.

Katechismy jsou schváleny na valné schůzi biskupské ra-
douských ve Vídni dne 9. dubna 1894.

Prodej pro knihkupce jako z c. k. školního kni-
kladu s 18%, slevou proti hotovému zaplacení.

Rozšíření výtisků pro chudou školní mládež neděje se
více prostřednictvím c. k. okr. školních rad, nýbrž za 11
listů — jež po jednom vlepí jsou s příslušným vy-
světláním do každého výtisku — vydají se z výtisky pří-
padného druhu katechismu pro chudé. Dle poměru, v jakém
katechismů pro tu kterou školu zakoupeno, zcela spraved-
livě dostane se poměrný počet (přes 18%) pro tutéž školu
zdarma pro chudé.

Instrukce o katechismu a Oltáři

— vydaná —

nejd. bisk. Ordinariatem v Hradci Král.

1 výtisk brožovaný 4 h.

Důstojným duchovním Správám.

Na skladě chováme v jemném
missalovém provedení:

**Praeparatio ad Missam
Gratiarum actio post Missam.**

Obě za 1 K. Po přání prodá se
i jediné Gratiar. actio za 60 h.

Nové:

**Oasus reservati dioecesis
Reg. Hradecensis**

(juxta fol. Ord. Nr. 35. pag. 186, 187)
pro zpevědnice.

Na tuhém kartonu, přiměřeného for-
mátu 1 kus za 8 h, 10 kusů frko 70 h.

**Připomenutí o slušném se-
chování v chrámu Páně**
ku připevnění u dveří chrámových.

V provedení sličném, formát foliový;
1 kus za 30 h, 5 kusů za K 1.20.

Bisk. knihtiskárna v Hradci Králové.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoli zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

Kanonické tabulky

pro oltáře, v provedení velice
vkusném, dvoubarevném, s ob-
rubou dvoubarevnou, nabízí

ve třech velikostech

**Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.**

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látek jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Těž lze
obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátna, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotyše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše.
Vzorů a cenník zdarma a franco.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.

zhotovuje zručně a levně
kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho pochvalných připisů vytkeno
k nahlédnutí.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku

v Hradci Král. u nového Borromaea.

Lidový nápoj. Zázvorové pivo

v pastilkách | v sáčkách | v balíčkách
à 4 h | à 5 h | à 20 h

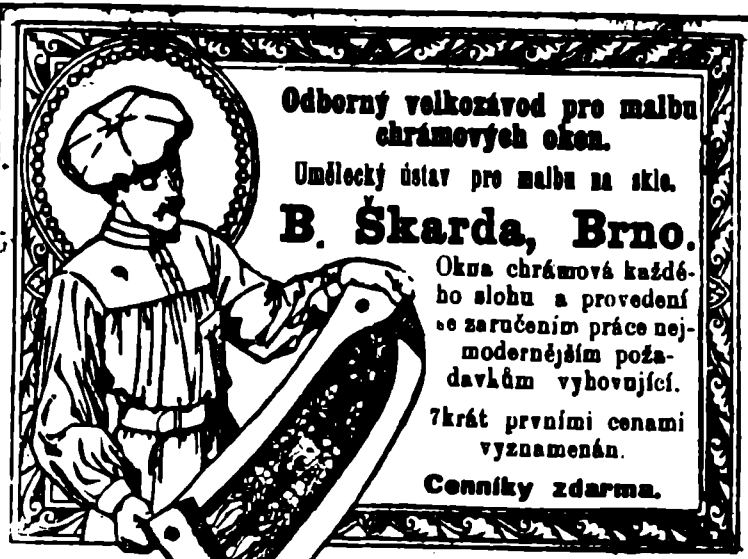
Pozor na naše ochranné známky!

Šumivé limonádové bonbony

světoznámé jakosti.

Odporučuje

První česká akc. spol. na orient. cukrovinky a čokoládu dříve (A. Maršner),
Král. Vinohrady.

Odborný velkozávod pro malbu
chrámových oken.

Umělecký ústav pro malbu na sklo.

B. Škarda, Brno.

Okna chrámová každého slohu a provedení se zárukou práce nejmodernějším požadavkům vyhovující.

7krát prvními cenami vyznamenán.

Cenníky zdarma.

Navštívenky
všech druhů
nabízí
Biskupská
knihhtiskárna.

Klobouky!

Dovolujeme sobě velectěn. P. T. obecnostu ve známost uvést, že předali jsme pro severovýchodní Čechy

jediný prodej

svých osvědčených výrobků,

nejjemnějších

plstěných klobouků

panu

Jos. Dvořáčkovi,
kloboučníku

v Hradci Král., blízko Grand Hotelu.

Ve vší účtě

P. a C. Habig,
c. a k. dvorní dodavatelé.
Viedeň.

Upozorňuji
důstojné duchovenstvo,
že již od 1. t. m. jsem

přesídlil

z Chrudimi

do Hradce Králové

do domu proti hotelu »Merkur«.

Moje zlatnická a pasířská dílna jest zde zřízena dle nejmodernějších požadavků.

Mnoho uměleckých výrobků, jako: věčné lampy, monstrance, kalichy, kříže, lustry atd. již na skladě.

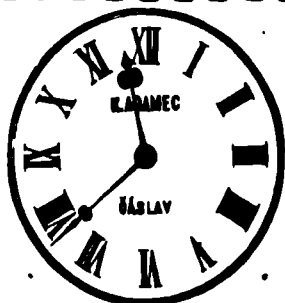
Důstojné duchovenstvo uctivě zvu, aby při návštěvě Hradce Králové láskavě sklad i dílnu si prohlédlo.

Upozorňuji též, že u mne lze obdržeti skleněné nádoby pro věčné lampy ve všech velikostech, knůtky i těžítká.

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, číslo 280
(proti hotelu »Merkur«).

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., odporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Velectěnému

duchovenstvu

doporučuje

nejlevněji
a nejlepší

LUSTRY

každého slohu,

první odborná dílna pasířská pro výrobu kostelního náčiní

Karla Zavadila

v Hradci Král.,

č. 280. proti hotelu »Merkur«.

Kočáry

nejnovějších
vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN,

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest. diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Vackova plzeňská velkorestaurace

u Choděru

v Praze, Ferdinandova třída.

Dostaveníčko pražské i venkovské společnosti.

Pivo z městanského pivovaru v Plzni přímo od čepu.

Slavnostní, svatební a příležitostné hostiny upravuje a obstarává k největší spokojenosti, ve kteréžto příčině těší se hojněmu, libotivému uznání P. T. pp. hostů z Prahy i z kraje.

Václav Vacek, majitel.

OBNOVA

Číslo 20.

Předplatné na čtvrt roku 3 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 13. května 1904.

Inzeráty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Organisování.

(14) Když jsem r. 1883 poprvé začal psát do „Čecha“, nejednou stěti jsme se, jak se pamatují, s učitelskými listy, ale na to se nepamatují, že by se strany těchto bylo se kdy užilo zbraní tak sprostých a bezohledných, jak se děje dnes, hlavně v listu, který nese brdý název „Český učitel“ a byl založen učitelem z Nov. Bydžova. Padlo tehdy leccaké slovo, ale nebylo třeba se za stydět ani na jedné, ani na druhé straně, protože to byl boj o principy, jaký se povede, co svět světem státi bude a nepřešlo se nikdy na osobnosti, což je vždy choulostivá věc, protože žádná strana v dlouhé řadě svých příslušníků nemůže převzít zodpovědnost za členy nehodné. Když po nešťastné katastrofě v Karlově ulici, kterou zaviniil kněz svou neschopností a svou lakotou, již vynítkovali zloději, bližší tábora „Č. U.“ než tábora našemu, opovážil se tento list napsati nestydatá slova, jichž žádný český kněz nezapomene, slova: „a takových Drozdů je na každé vsi a v každém městě“, tenkrát nemohl jsem se opanovati a napsal jsem článek do „Obnovy“, v němž jsem jmenoval tři případy drozdoviny učitelské, jež nešly ovšem do milionů, ale bezpochyby jen proto, že vinníci k milionům neměli přístupu. Jeden z případů byl, jak říkáme, čerstvý a udál se nedaleko od N. Bydžova; pánové se informovali — v novinách o tom ničeho nestálo, protože slpšný člověk o takových poklescích lidí, na nichž ve společnosti záleží, nerad mluví a listy kněžské se na nich nepasou a když se přesvědčili, že je vše pravda, uznali to, avšak odpověděli, to že do veřejného listu nepatří, oni že bojují v orgánu odborném. Moc chytrá odpověď! Od té doby nedal si „Č. U.“ ujíti žádné příležitosti, aby vzdor všemu aféru sv. václavskou nerozmazával ve všech možných variantech, tak že se to již přiči samotným čtenářům učitelským, z nichž ne jeden mi řekl: „toho by mohli již nechat, to se může přihoditi v každém stavu.“ Ale „Č. U.“ toho nenechává, nýbrž v č. 32. a 33. v člancích: „Klerikální návrhy na udolání učitelstva“ mluví o klerikálních prostopášnostech Drozdů, Kohnů, Karlachů, patrně v předpokládání, že poslední dva pánové „Č. U.“ nechtou a redakci k zodpovědnosti a k důkazům o svých „prostopášnostech“ poháněti nebudou. Ostatně to může ještě přijíti. Arcibiskup Kohn byl novinami sem tam prosmykán, papež ho vyzval, aby raději sám odstoupil, než aby dále volil diecési v čele státi, v níž stal se neoblíbeným pro svou přisnost a neústupnost; v ohledu mravní bezúhonnosti neví o něm veřejnost toho nejmenšího, ale dle „Č. U.“ je prostopášníkem. Mají ti lidé nějaké svědomí? Mohou to srovnati s lidským citem, aby na člověka, beztoho nešťastného, házen byl kal, jaký mu nikdo a nikdy nedokázal? Je to jednání slušných lidí? Avšak jak možno mluvit o slušnosti tam, kde každé druhé slovo je urážkou a neslušností?

Aby čtenáři našeho listu věděli, jak se pro jistotu část našeho učitelstva píše, vybíráme tuto jen slova z posledních dvou článků. Je tu: „popravčí špalek, dychtivost po krvi učitelstva, zvířecí vlastnost klerikalismu, klerikalismus lidská šelma, pud dravců, jedovatý had, liška podšitá, nenasytá panovačnost, krvelačná motivost, neskonale pokrytectví, hanebné denunciantství, klerikální pokrytectví, popravčí sekera“ — ta patřila nahoru — ku špalku, „klerikální krysy, klerikální prostopášnosti, klerikální motivost, klerikální pavučiny, v nichž učitelstvo má být duseno a rdouseno, ničemná činnost klerikálů, ohromné zlodějství a tajné hříchy života posvěcených.“) popravčí instance klerikální, beránci rouno zuby cenícího vlka, hladového a nenasytého, tenata pouhopouhých

*) Apropo! V každé provinciální trestnici působí dva učitelé; těch nechť se septá „Č. U.“, kolik při stavu 700.800 sločinnů pyká „neposvěcených“ a tajné hříchy ve škole, ne dosti zmužilých, aby sáhli k bambitce.

pověr, duchaprázdných pouzder církevnických forem, zločin páchaný na intelektu, církev červotočinou prolezlá budova, historická mumie, ubohý vrak, existující jen z milosrdenství času, klerikální zloba, pokrytecká ústa, chrlicí síru mezi zfanatisované davy, děti hříšných chvil ukryté v nalezincích, ohavné pokrytectví, vyložené pokrytství, klerikální zlovůle, klerikální mor, nesrozumitelné symboly, houfné návštěvy kostela měly by býti zakázány, protože se jimi cítění dítěte ponižuje, profanuje, otupuje, výbojný kaplánci, jichž je jak kobylek, červi klerikálního bídactví, duchovenský inspektor s legiemi svých drobných černých, otrava klerikální“ atd. To je výbor z krásné literatury paedagogické, který — myslíme — mluví místo nás. Podejte důkaz, že by se tak na naší straně psalo! Jen tak dále, páni organisování! Lid, který si váží činnosti učitele rozšafného, svému povolání žijícího, jakých až posud je většina, počíná rozlišovati a s odporem odvrací se od vášnivce, který v první řadě je obecním agitátorem, domnělým obecním veřejným míněním a teprv v druhé také trochu učitelem; lid k vůli vám počíná nenáviděti celý stav, jež vy připravujete systematicky o vážnost, až jej přivedete tak daleko, že „kantorismus“ stane se pořádným lidem slovem tak nenáviděným, jakým je ateismus a židům dnes t. zv. klerikalismus, jestli totiž rozšafní mužové vašeho stavu, jež dnes terorizujete, zavčas se nevzmouží a nesklepou vás se sebe a s počestného hávu naší národní školy. Kdyby tito mužové, jichž si vážíme a s nimiž, myslím, jen ku prospěchu školy a národa žijeme v svornosti a shodě měli býti takovými vášnivci, jako jste vy, kteří si přikládáte název organisovaných, pak by byla každá obec a každé město hnusným jevištěm lidí, kteří jsou tu v první řadě, aby obecnému lidu dobrým příkladem předcházeli a jej nad strannickou zášť a zhoubný svár povznášeli.

Musil jsem se usmáti té naivnosti, když vám před rokem s naší strany nabízeno bylo přiměřený, jakýsi alespoň slušný modus vivendi; vy dobře víte, že o dozor nad školou nikdo z nás nestojí, vy dobře jste přesvědčeni, že nebezpečí vám od církve, této matky školy, nehrozí žádné, ale vy pracujete se socialisty k jednomu cíli — tam, kde jsou dnes ve Francii a proto chcete boj, proto odpověď vaše dopadla tak drsně. Čím byste byli mezi svými bez boje proti klerikalismu? — Tím, čím by byli lidovci a pokrokaři bez boje proti Mladočechům a ostatním stranám — menšinou, která by nestála za povšimnutí. Jen nepovažujte — pro Bůh — obranu naši za boj proti škole; i dnes ve škole působí dlouhá řada mužů, jichž si vážíme a kteří i při nynějších zákonech vyplňují mezeru, již zákonodárce tam zůstavil, protože považují to za svou povinnost jako vychovatele budoucího národa, na němž nám všem záležíti musí; nemyslete, že bojujeme proti mužům, kteří ve smyslu § 1. šk. zákona nezapomínají, že výchova musí býti nábožensky mravní; náš boj — jmenujete-li tak obranu naši — platí vám, jimž církev je „červotočinou prolezlá budova, historická mumie, ubohý vrak, existující jen z milosrdenství času a bohoslužba nesrozumitelnými symboly, duchaprázdny církevními formami — pouhopouhou pověrou“. A byli bychom to špatnými strážci Sionu, kdybychom k takovému řádění mlčeli a nehleděli zachovati, co se zachovati dá, aspoň ten první § šk. zákona.

V tom smyslu nesla se akce kleru N. Bydžovského, když vystoupil s návrhem, který sám sebou neobsahuje nic nového. Dotazy, nepůsobí-li některý učitel přímo proti § 1., tedy nevystupuje-li proti náboženství dětí, jichž je vychovatelem a rodičů, kteří na školu platí, jsou v našich protokolech prastaré, proti těm měli jste vystoupiti již dávno a ne teprv proti konferenci, jež, majíc toho řádění již po krk a jak se říká, s první ruky, usnesla se, aby se věc ta také prováděla a aby se nepsalo šablonovitě: duchovní správa žije s učiteli, kteří jsou katolíky, v poměru dobrém, po příp.

velmi dobrém, nýbrž aby pověděla pravdu. V tom ohledu měli jste se obrátiti na konsistoře a nikoli na duchovní správce, kteří konají jen svou povinnost, jmenují-li učitele, kterým je katolická církev „červotočinou prolezlá budova, historická mumie, ubohý vrak, existující z milosrdenství času, její bohoslužba duchaprázdným církevnictvím, pouhopouhou pověrou“ a dle toho se také ve škole a v životě chovají. Nejsem to návrhy na „udolání učitelstva“, je to sebeobrana proti pokrokařským jednotlivcům. Poměry, jaké dnes pánují v učitelstvu, nejsou v žádném jiném stavu a je svrchovaný čas, aby živlové rozvázní nedbali terrorismu a pranýře, jaký je tu hůř než v středověku zaveden a povstali jako jeden muž na povalení strany, ženoucí je pod vlajkou organizace a péče o stavovské potřeby slepě do boje nejen proti klerikalismu, ale i proti jiným stranám v národě.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 11. května.

(Jak francouzský žurnalista líčí své dojmy, jež na něho Praha a pražská společnost učinily.)

Mimo pařížské hodnostáře, kteří o minulých velikonočních svátcích navštívili první pražský hudební festival, pobyl v dubnu v Praze řadu dní také patrně prozíravý francouzský žurnalista, který zdejší své dojmy, jichž ve pražské společnosti nabyt, nyní líčí v pařížském časopise „Presse-papiers.“ Líčení toto jest velice zajímavé a jest jako zrcadlem, v němž se pražský život odráží. Proto nebude bez poutavosti, když pozorování onoho žurnalisty, jak pražské poměry popisuje, podáme zde v českém překladě pro ty, jimž se jmenovaný francouzský list do rukou nedostane a kdyby se to snad předce stalo, čehož možnost jest vyloučena, kdo francouzsky nerozumějí.

Článek ten v českém překladě zní:

Paříž i ostatní Francie zajímá se v posledních letech o staroslavný národ český, jehož koruna tvoří součástku mocnářství Rakousko-uherského. Francouzové měli to potěšení, že se jim vícekrát dostalo té milé příležitosti, aby v Paříži nebo v jiných místech na půdě francouzské reprezentanty národa českého, hlavně Sokoly, uvítali. Pro své sympatie k nám a pro antipatie vůči našim nepřátelům, jež jsou nám společné, jsou nám Čechové vždycky milými hosty. Proto přáli jsme si národ ten a hlavní jejich město Prahu osobně poznati, abychom k utužení oněch sympatií mohli některým způsobem platně přispěti. Vypravili jsme se tudíž k poslednímu českým hudebním slavnostem do Prahy a některá zde nabytá pozorování o českých poměrech se svým čtenářstvem sdělíme, aniž bychom však chtěli národ český nějaké kritice podrobovati.

Návštěva naše byla do Prahy oznámena předem a proto nás na nádraží očekávala zvláštní deputace, jejíž úlohou bylo, pobyt nám v Praze zpříjemniti a usnadniti. Deputace ta sestávala z pana doktora Vornáčky a z pana rady Homolky. Já se po uvítání na nádražním peroně posadil do kočáru s panem doktorem Vornáčkou a soudruh můj usadil se do vozu s panem radou Homolkou a dali jsme se od nich odvézti do hotelu.

Pánové z vítací deputace chovali se k sobě na nádraží jako nejlepší přátelé. Když jsem však v kočáře s panem doktorem Vornáčkou osaměl, zakýval tento soustrastně hlavou. „Velice lituji vašeho pana soudruha“, pronesl. „Proč?“ tážu se. „Nevím, jak se s tím hlupákem, který se jako frásista do deputace vetřel, aby se dostal proto do novin, bude baviti“, zněla odpověď. „Je to takový žok. Z kupeckého mládence stal se velkoobchodníkem a nyní dostal závrat slávy. Dere se do veřejnosti a nemá o taktu a dobrém tonu ani zdání. Musíte ho u svého pana soudruha laskavě omluviti.“

Sdělení toto mne překvapilo, neboť podle něho na pana doktorovi neshledával jsem také nic jiného „nóbl“, než-li lakýrky. Když jsem se svým soudruhům v hotelu mohl soukromě promluvit, tápal jsem se ho, jaký dojem učinil na jeho průvodce.

„Je to nějaký sdílný pán,“ odvětil mně. Povidal mně o tvém společníku, že je to prázdná nádoba s doktorským titulem.“ Chce jen, aby se o něm ve veřejnosti mluvilo, třebaže nic neznamená. Litoval tě, že tě bude svými frásami obtěžovat.“ Zasmál jsem se té zprávě. „To je patrně mravem ve zdejší společnosti, že si do očí lichotí a po straně se pomlouvá“, vysvětlil jsem soudruhovi a shodli jsme se v mínění, že uvítavši nás pánové mohli nás vzájemným sebe zlebočváním jako cizince docela dobře ušetřiti, třebaže to bylo v Praze obvyklým nezpůsobem.

Napotom při procházce Prahou, při níž byl nám průvodcem mladý ochotný pán, který se však pořád sám vyptával, jak se kam dle uložného mu programu jde, nuceni jsme byli něco si koupiti. Dali jsme se zavést do českého závodu. Když jsme vstoupili, bavil se zahálčející tam personál klidně dále a nechal nás státi, jenom že o nás pánové i dámy z něho patrně vtipkovali. Teprve za hodnou chvíli přiloudal se jeden mladý člověk jako s vyčítavým pohledem, že jsme ho z jeho sladké nečinnosti vytrhli. Když mu náš průvodce přednesl, co chceme, odloudal se k ostatnímu personálu s otázkou, kde to má hledati. Povstala z toho mezi nimi hádka. Jeden na druhého se nevlídně utrhoval, zády se k sobě obraceli a když konečně nám bylo zboží ukázáno a nehodilo se nám, byla mrzutost prodáváčů zřejmon, že je dále obtěžujeme. Trvalo to celou chvíli, než-li jsme alespoň přibližně vhodnou věc dostali. Prodáváci jako by měli v nohou i v rukou olovo a v hlavě pusto. Nikdo hned nevěděl, kde je co uloženo a nikdo nejevil obchodního zájmu, tak že vyhlíželi, jako by zde za pokutu a trest otročili. Zaměstnání a povolání nezdálo se jim býti utěšením a radostí života, tak že podle všeho proti chefovi a závodu, který je zaměstnává a živí, zaujímají v Praze někteří pomocníci stanovisko nepřátelské. Když pak průvodce náš žádal, aby nám kuponem věc poslali do hotelu, že balík Prahou vléci nemůžeme, viděli jsme patrnou nechuť k tomu a při vrácení se do hotelu balík jsme tam večer nenalezli. Musili jsme si nazítří proň poslat. Hotelský portýr pak jedovatě poznamenal, že je v Praze nejlépe jíti kupovat k židovi, chce-li si kupec zlost ušetřit.

Město Praha učinilo na nás dojem města jednak polozbořeného a jednak nedostavěného. Příčiny toho hledám v tom, že se zde bouří i staví bez programu, systému a plánu, tak že potom jest stavební nepořádek nutným důsledkem. Proto také musí se v Praze stavěti velmi drazo. Neboť kdyby se stavělo systematicky v jedné končině, musilo by se mnoho získati tím, co by společně přišlo lacino, kdežto v různých dubách a jednotlivcům vždycky zvláště

se to sdráží a z města to činí nekonečné namísto. Čechové také mají patrně v povaze takovost, že rádi pořád nashánějí mnoho nových věcí, aniž by starší dříve dokončili, tak že výsledek jest u nich rozdělané a nehotové. Město Praha jest toho příkladem. Hóní se zde deset sajícíh najednou a proto se nechytí žádné, leda že se honec upachtí. V Praze mluví se o nové kanalisaci, o zavedení pitné vody, o upravení Vltavy v obvodu města, o stavbě nové radnice, o stavbě obecního reprezentačního domu, o sloučení předměstí s matkou, zkrátka o desíti věcech najednou a v žádné nedělá se vlastně platně nic. Také i k pomníkům základní kameny pouze se do země zakopávají a to postačuje. Když se o tom vypravovali poslouchá, zdá se jednomo, že se musí vlastně celá Praha rozbourat a znovu postavit a že nynější město jest vlastně jenom dočasné provisorium, v každém směru nehotové, nepostačující a nespokojující. Z toho by se mohlo souditi, že Čechové chtějí najednou provést více, než-li je jim dokázati možno.

V politice rovněž stejně stavějí se v několik front najednou. Proti Němcům, proti Maďarům, proti Polákům, proti vládě, proti armádě, proti policii, proti politické správě, proti železnicím, proti kněžstvu, proti židům, tak že posluchač vlastně na konec neví, s kým jsou dobře, zejména když mezi sebou mají celý tucet stran, z nichž jedna proti druhé brojí. Každý druhý z Čechů pro svou osobu vydává se za vzor dokonalosti a na ostatní své spoluběžany pohlíží jako na smečku blbců, hlupáků, podvodníků, šplhavců atd., kterýmižto silnými výrazy se v české společnosti snad nad nutnou potřebu plývá, třebaže se sem tam byly jako všude jinde vůči jednotlivcům na místě. Ale v těch případech opět možno pozorovati, že v čas a na příslušných místech se jich neužívá.

Zajímavé je, že se v Praze neustavně mluví o potřebě nových divadel. Stávající však Národní Divadlo při opětných návštěvách shledali jsme značně prázdné. Nepochybně se v Čechách rádo mluví více, než-li o čem mluvíti káže skutečná potřeba. Vůbec zájem o kulturní prostředky jest zde chatrný a dokonce i žalostný. Z pěti vynikajících osobností se nám pravidelně čtyři docela bez studu a ruměnce upřímně přiznali, že doposud nikdy nebyli v novém Museu království Českého, v Museu města Prahy, v Museu národopisném, v Rudolfině, že neprošli staroměstskou radnicí, že na královském hradě byli před desítkami jako chlapci, tak že všechny pražské památky sloužití mají patrně jenom cizincům. Co obrazen a památek nachází se v rukou soukromých, ty pro Pražany vůbec neexistují. Budí to v nich úžas a překvapení, když se cizinec na ně ptá, nebo je chválí. Zaráží a překvapuje, že Pražané docela již zapomněli na velkomyslný dar svého krále, který věnoval značný peníz na zřízení zemské galerie v Praze, tak že když jsme se na pokrok její tázali, nedostali jsme docela žádné odpovědi. Jinde by taková galerie již kvetla a v Praze snad jenom nejužší kroužek

si s nimi zas tak pěkně posedí? Ale aby aspoň poněkud svědomí ošálil, dal sám kamarádům návrh na rozchodnou. Věděl, že se hoši stejně nehnou a čekal jen, aby ho po vysvání v sladké touze po dalším hýření utvrdili.

Však se také ve své spekulaci nepřepočítal. „A co domů, domů,“ vyjel Lojza Šmírd, „my nepůjdeme domů až v pátek, rozumíš? Však toho verpánku užijeme ještě habaděj, snad nechceš dělat svatouška. Taková bývají nejhorší, kteří chtějí být z jiných. Až budeš dědkem, seď si doma pořád. Vždyť jsi ještě svobodný člověk. Však nám tak nebude až se oženíme.“ — Rozumí se, že podle stupně horlivosti všichni ostatní — každý vlastní logikou — odůvodňovali protest Lojzův.

„Však už to na mne leze“, kýval důkladně Pepík rozruchanou hlavou.

„Co leze?“ otvíral udívené oči Lojzík.

„Inu to ženění“, odpovídal dlouze smutný mládenec.

„A co pak už za nějakou chodíš? Ty šelmo, ani nám nic neřekne“, vyhrkl překvapený Poldá Mrázků.

„No víte, já ani sám za ní nechodím, ale ona za mnou. Pořád mi nadbíhá, každou chvíli se mne vyptává, co dělají doma; a na můj svátek mi poslala pěknou mašličku.“

„To je jistě Kačka Raková,“ rozhodoval Poldá Mrázků; „ta mě, milý brachu, pronásledovala před rokem víc než tebe, ta je krotká, že by z ruky zobala. Hochu, radši se napij vitriolu!“

„Inu tobě se to mluví; ale co mám dělat? Máti pořád hartusí, vyhrožuje, že už mi vařit a prát nebude. A jiná by si mne sotva vzala. Však víte, jak mne pomlouváče huby rozkřičely. A ostatně holka se má k světu, vydělá ve fabrice každý týden pětáct zlatky. Nikdo na ni nic neví; a kdybych si vzal fíflenu, svlékla by mne k vůli parádě z posledního kabátu. Víte-li, kamarádi, o nějaké zakleté princezně

osob nechtěl se neohlížet v roce, aby se vzájemně popotály po svém zdraví a pak aby jeden čekal, co o galenii té poví druhý. To ve Vidni ovšem že k další přízni a štědrosti přispívati nemůže.

Překvapující jest způsob čištění a kroupení ulic v Praze. Když školní děti do škol a lid do úřadů a zaměstnání svých se po ulicích hýnou, tu se zde jednak mete a jednak z hydrantů ulice se polejvají. Podle toho v Praze obecní zřízení tohoto druhu mají stejné úřední hodiny s konceptním úřednictvem slavného magistrátu.

Okolí Prahy činí velice smutný dojem. Jak je Prahu obléhající Švédové r. 1648 a Prusové r. 1742 zanechali, tak vyhlíží zpustošené dodnes. Stráně a vrchy holé, nezalesněné, cesty rozjeté a neupravené a všude jest patrným nedostatek veřejných záhodků, což hrozná nečistota dokazuje svědčíc také o zřejmé nestydatosti lidu, který bez studu své potřeby kdekoli na veřejných cestách a ulicích koná a nikdo tomu nečiní přítrž, jako by se to samo sebou rozumělo.

Neobyčejným zjevem v kulturním městě jest v Praze se objevující rámus kolem 9. hodiny večerní. Ten tropí z pokračovacích škol jdoucí učňové, kterým jest také neděle odjímana, neboť jsou, ač to nedělní klid nepřipouští, nuceni v neděli dopoledne školy navštěvovati. Jinde věnují se na pokračovacích školách vzdělání živnostenského a řemeslného dorostu dvě nebo tři odpoledne ve všedních dnech týdne, neboť zaměstnávají rostoucího chlapce od 1/6. hodiny ráno do 1/10. hodiny večer neodpovídá požadavkům moderním.

Slyševše, že Praha jest matičkou nejenom Čechů, ale že jest také zároveň kulturním ohniskem a lampou všeho Slovanstva, domnívali jsme se v Praze naléztí toho doklady. Ale slovanický ruch jeví se zde snad jenom tím, že jsme po ulicích viděli zebrati slovácké chlapce dráteníčky, z nichž vyrostou jenom lenoši, poněvadž se tím naučí býti na cizí účet živi. Mimo to touhají se zde Jihoslované prodávající různé drobotiny ze židovských závodů a pak na některých nárožích stojí bulharští medaři se svými sladkými výrobky. Ruských, polských ani srbských závodů jsme zde neviděli, ač především obchod a hospodářský zájem klesá mezi národy nejpřednější styky a přátelské svazky. Proto nedostatek jejich v Praze činí dojem, jako by mezi Čechy a ostatním světem zprostředkovatelem byl živel semitský, který v Praze reprezentuje nejenom modní přepych, ale také obchodní ruch, jehož zlaté ovoce asi ve klín mu padá.

Intresantní jest viděti Čechy při pivě. Některým jest prý vyměřena osobní daň z příjmu dle míry vypitého jimi piva, již občanstvem volení důvěrníci nenápadně zjišťují a potom upravení výše daně té dle toho pro jednotlivce navrhnou. Nahodili jsme se v Praze právě k odstraňování zde starého zlovyku. Do hospod dávána byla totiž plivátka, jež do nedávna byla zde zbytečností.

s pořádným žokem zlatáků, půjdu ji jako stará vojna vysvobodit hned. Jen že by se jí pak nechtělo pomáhat při fífkování; a dratev by mi taky nesmolila.“

„Cha, chá, ty jsi šelma,“ šklebili se sněmovníci. — Inu, řekneme plnou pravdu; Kačka nebyla právě nejlepším partií. Aspoň středověký trubadár by se sotva při pohledu na ni nadschnul k romantickým zpěvům. Posud žádný mládenec ani v libodechém máji před ní neklečel, ačkoliv by ho bylo milosrdné srdce Kačeniho jistě vyslyšelo i kdyby býval chremý a jednooký. — Kačka byla tvorem nešťastným; už skoro dvacet let přemýšlela, jak to navlíknout, aby se dostala pod šepce. Bylo jí už osmatřicet; radši to ani nepočítala, poněvadž to přivádělo jen na trudné myšlenky. Manévrovala s nejlepší zručností nepoddajně, zatahovala sít s nejpresnější vypočítavostí, ale přece se jí chuděrc každý vyhýbal jako podmořské mině. Mládenci ji potupili názvem „vdávka“. Že byla ohudinka pihovatá, to by bylo asi tak mnoho nevadilo. Každý nemá peníze na pětizlatové pomády jako urosené slečinky. Ale lidé se jí smáli taky, že má „křivé náhledy“. Jedno oko každou chvíli přes všecku opatrnost zapomínalo se řídití pohyby oka druhého; holka šilhala. Také byla postavy krátké, s páteří notně pokroucenou. Jen jazyk měla v pořádku, až příliš v pořádku. Jsouc drážděna štiplavými úškľebky, naučila se časem jazykem na všechny strany tah mistrně sekat, že s ní byla hádka moc těžká i pro pět jazyků jiných. S počátku ještě tak některý mládenec s ní postál, pohovořil, i k tanci ji vzal. A když jí družky někdy domlouvaly, aby se tolik za všelijakými chasníky nehoula, odsekávala: „Rády byste taky, jen kdyby vám to bylo co platno.“ Ale na poslední i největší úcta její k mládežnickům doznávala zklamání a zklamáním. — Kdykoli byla svatba, byla vždycky Kačka mezi zvědavci první v kostele, prozpytovala celý děj do nej-

FEUILLETON.

Nadějný snátek.

Píse J. S—a.

II.

Pepík měl dobrou vůli ten den dělat dobrotu. Ale nešlechetal kamarádi mu k večeru způsobili svým urputným vybižením z počátku veliký duševní boj, přivedli ho z rovnováhy a naposled Pepíkova vůle zvrátila se zcela. „Ale to vám povídám, hoši, že vypijí jen dvě sklenice, víc nic; pak se musím prospat. Žízeň mám — pravda — krásnou, ale fotr bručí, já ho lituju; je to takový bronkavý dobrák.“

„No, no, však tě tam stejně dlouho držet nebudeme; sami půjdeme brzy domů. A ostatně — však je dosud posvícení.“

A za chvíli seděli mládenci u hubaté Vodvarkové. Při první sklenici měl ještě Pepík nejlepší úmysly; pořád viděl ustara ý, utrápený obličej vetché matky. Při druhém půllitru byl už hezky veselý, vzpomínal na matčiny slzy nějak příliš málo. Ale přece mu při dopíjení napadlo, že by měl vzít klobouk a opustit místo čmoudu, velkého křiku a karbanu. Leč vzpomněl si při tom na pijácké pravidlo: kdo už z hospody odchází, má si dát ještě jednu na cestu. Kamarádi se také nehybali, snad by si je ještě rozhněval, kdyby tak najednou bez jejich průvodu odešel. „A ještě jednu!“ houkl kurážně, aby zaplašil poslední varovný hlas svědomí. A po přinesení sklenice hned se dlouhým douškem občerstvil. Tu poslední sklenici musel vypítí rychle, jen aby už byl doma. Ale ta třetí sklenice mu nějak zvláště při posledním doušku přiklížila kalhoty k židli. Bylo mu tak pěkně v té veselé společnosti, která seděla také jako přibitá! Teď už pokročil při svém filosofování tolik, že se odhodlal bez kamarádů se nevracet. Jsou to taková upřímní hoši! Kdy

Ve pražských hospodách a pivnicích plivalo se obyčejně pod stůl a plivátka byla zde zavedena prý hlavně s tohohle důvodu, aby se předešlo v Praze opakovaným se neštěstím, že se prý zde silněji plivalové ve vlastních alínách utopili a že se častěji stalo, že konficki a odpovídající si společnosti v hospodě stál odplaval.

Z toho, co jsme zde uvedli, jest viděti, že Čechové jsou národem svérázným a že jsou také vnímavému cizinci velice zajímavou společností. Obdivuhodný jest zejména jejich boj proti všemu německému, čehož překvapujícím svědectvím pro nás bylo, když odjíždějící z Prahy sešli jsme se na nádraží u pokladay s českými Pražany, kteří jedouce na výlet do Chuchle, hodičku od Prahy vzdáleného místa, žádali jízdní lístky od úředníka po německu. Úředník jim však cenu za ně ostentativně sděloval česky, což svědčí, jak v boji tom Čechové vítězí, když na svou německou žádost dostávají českou odpověď. Jindy více a o jiném.

Pro českou společnost bude toto pařížské zrcátko zajímavým, aby viděla, jak cizinec na pražský veřejný život nahlíží.

Obrana.

(3) **Paběrky z Naší Doby.** (okrač.)
O těch úspěšných (11) konstitučních bojích našich v letech 1575—1609 uvědomělý protestant raději pomlčí. Málokdy — leda těsně před bitvou na Bílé hoře — jevila se ve vůdčích kruzích našeho národa taková politická zbědovanost jako právě v oněch letech, která dobráckého pana Jozíška naplňuje údivem. Hned na sněmu r. 1575, kdy se všeobecnou šlechtou tvářila, že chce vymoci svobodu pravé reformace, utáhla smyčku vězíci na krku zotročeného rolníka. Ustanoveno: „Kdež pak již i to vnově proti všemu právu vyměřenému a dobrým (!) starobylým pořádkům jest nastalo, že osoby obecné lehké, zvláště lidé poddaní, s kterýmiž páni jich na jich nezbedná a ztížná suplikování (stížnosti) bývajíce (!) k soudům pořízení, na jistých bedlivě uvážných výpovědech v ničemž přestati nechtějí, vedle nic se chovají zjevně na odpor se postavují, v jiná suplikování se dávají, tudý netoliko pány své nenáležitě ztěžujíce: protož J. Milost Císařská s stavy (ovšem na tlak šlechty) na tom jest se sněsti ráčil, jestliže by kdožkoli z takových osob a z lidí poddaných výpovědem J. M. C., panským a vladyckým dosti činiti a jimi se spravovati nechtěl, aby takový přestupník jakž v takových příčinách vyměřeno jest, náležitě strestán byl.“ (Směry české 274—5). Zkrátka když žaloval porobený sedlák na pána dřív, skoro nikdy svoji při nevyhrál; nyní pak měl býti za své odvolání k vyšší instanci ještě strestán.

Také zakázáno měšťanům pod pokutou, aby nepřijímali do svých služeb ty nevolníky, kteří se nemohou vykazati řádnými listy propustnými; není též měšťanům dovoleno přijí-

menších podrobností jako novinářský zpravodaj a po návratu domů si pokaždé tiše poplakula. Taková všelijaká líná šifena se vdá hned, a ona, pracovitá ženská, sedí pořád. Kdo ji dobře neznal, tomu se vymlouvala, že se vůbec rdávat nechce. Měli se prý moc rádi před desíti lety s Frantíkem Vickem; ale že umřel, ani sama jiného nechce; dovede být jeho památce věrná. Léta ubíhala, už ji bylo šestatřicet; rybička neuvázla v etě dosud žádná. Jednou ze zoufalství už měla důležitou poradou se starou kařenářkou Hádčovou, jak získati srdce některého mládence. Ta bába toho věděla, že by se starověký augur u ní ještě musil učit! V lotynce byla tak zkušená, že se s ní radily i ty lutristky, které prodávaly dvacetiletou praksi plnou obětí. Zažehnávala úštěře, otoky a puchýře, měla doma vzornou lékárnu, karty uměla vykládat s takovým básnickým doprovodem, že potěšila vždycky umdlenou duši aspoň na měsíc. — Když do její prorocké světničky jednou večer Kačka vstoupila a celý baivan svého trápení před zpytavé zraky věštkyň vykloupila, zamračila se bába učená a pobídla k usednutí. Taková svízele žádá prý důkladného rozvážení. Kačka ráda poslechla a vylovivši ze záhybů své dlouhé loktuše objemný pytlík krupice, vtrčila jej do rukou lidumylné pomocnice. Naznačila jí, že je tohle jen tak prozatím, jakési vstupné do školy vyšší spiritistické vědy. Páje-li všecko dobře, pak teprve ukáže, že není nevědecká.

„A tak by bylo, milá dušičko, nejlíp, abys si zatím dala napřed vyložit karty, abychom věděli, na čem jsi a jak dál pokračovat.“

Kačka přisvědčila a na pokyn hadačky sama zamíchala opatrně karty, jsouc té vážné naděje, že v tomhle aktu leží její osud.

„Tak, a teď si sejmi!“ Holka sejmula, kořenářka vykukla zpytavě staré, koštěnými brýlemi ozbrojené oči a zakabonila se zle.

matí a skrývatí peníze nebo klenoty, jež by jim sedláci chtěli svěřiti. Takhle se zas postarala šlechta o „prospěch“ měst. Poněvadž se bylo báti odporu se strany měšťanstva, navlékla to šlechta ze svého strachu o konstituci chytře. Nevzala o té věci v pořadu měšťany. Marný byl protest Pražanů proti tomu bespráví. Vracely se doby Vladislava II. a Ludvíka, kdy si šlechta dělala, co chtěla. Vůdcové české politiky dali se navnaditi sliby Maximilianovými o svobodě české konfesse; a za krátko Maximilian zapověděl tištění téže. Stavové se spokojili brozby. Denis píše o té době: Osud poskytl vlastencům českým nejlepší příležitost povznést se království a seskupiti všechny strany pod společnou mocí přijatou ode všech a schválenou zřízení zemským; ale oni byli již neschopni úsilí, jakého potřebí jest k použití takového obratu štěstí.“

Ovšem že si česká aristokracie vymohla na Maximilianovi a Rudolfovi různé ústupky, ošťásla mocí královskou, která se za předchůdce obou panovníků Ferdinanda I. zvedala mohutně z prachu ponížení; majestátem z r. 1609 vymohli stavové tolik, že odňali panovníkovi vliv na záležitosti evangelické církve; tehdy laikové sami se učinili biskupy a tím jejich moc broživě vzrosta. Jiná však otázka jest, zda to všecko sloužilo ku zdraví české konstituce. Nové útlisky měst a sedláků, zpučná samovláda několika panských rodů, sobectví špatně utajované — toť konstituce, za kterou bychom se pěkně poděkovali. Ve svém „konstitučním“ boji v letech 1575—1609 šlechta vymáhala jen ty privileje, které prospívaly na prvním místě jí samé; a při vši své hamiznosti ukazovala až příliš velikou zbabělost a nedůslednost. Dovedla konečně i Rudolfa trůnu zbaviti, ale za Matyáše hájila své posice s toutéž choullostivostí a neobratností jako dříve. Vláda Matyášova byla až příliš slabá; a jak využítkovali stavové této mlady? Na př. poučeno, jak si stavové počínali na sněmu v Praze r. 1615. O sněmu tom píše Denis: „Nikdy věru, poznamenává zcela správně Chlumecký, nenaskytla se oligarchii (vládě několika šlechtických rodů) doba vhodnější, aby doplnila a upevnila vítězství své. — Nikdy sněm ústavodárný neměl působiti snadnějšího. A co podnikl? — Nic. I muži nejméně prozíraví cítili tehdejší křehkost strany protestantské, která aice měla moc v rukou svých, ale nedovedla ji užiti.“

Kam tato konstituce vedla, bylo nejlépe viděti před Bílou horou, kdy její zvěle měla bránu dokořán otevřenou. Náčelníkem povstání byl cizinec Mates Henrych Thurn, který ani řádně česky neuměl, neznal potřeb ubohého národa. Povstanci dovedli tři bezbranné muže vyhoditi z okna, ale přes všecko vydírání měst a sedláků nedovedli své vojsko ani nejnutnějšími potřebami opatřit. To se raději bratrsky dělili o skonfiskované statky duchovenstva. Prozíravého a poctivého politika Karla ze Žerotína pro jeho mužnou otevřenost pronásledovali a zvolili si za krále mladičského rozmařilého cizince, který v Čechách paběrkoval

„Neštěstí, hotové neštěstí“, kývala učená; „to já všecko, milé dítě, řeknu upřímně, nechci ani za velké peníze malovat pěkné straky na vrbě, a tak balamutit. Já jsem ženská upřímná. No, sejmi ještě jednou!“

Kačka třesoucí se rukou vykonala rozkaz učené báby. „No tak vida!“ výskla si kořenářka; „teď už vidím, že se to neštěstí obrátí v radost. Teda jen žádné strachy!“ Na to shrnula karty zas v jednu hromádku a rozdělila vrubem na vrch na čtyři díly podle hesel: „O čem uvidíš, co se dozvíš, co na tebe čeká a co se do zajista stane.“ A po několika ještě experimentech se dověděla Kačka, že „si snáš v hlavě“ nějakého prostého řemeslníka; ať se toho svého ideálu přidrží, na pána žádného nemyslí, protože při rozložení karet objevil se pán hesky daleko od ní. Ať se drží takového, který nehledí na krásu, ale spíš na pracovitost. Pak jistě dojde cíle své touhy. Aby pak věštba tím spíš se vyplnila, poradila hadačka Kačce ještě tři kouzelné operace s laskavcem, černobejlem a májovou rosou. Pracovat se prý musí stále, jinak ani nejpříznivější výklad karet nepomůže. A kdyby se něco nechtělo dařit, jen ať panenka přijde na poradu znovu.

Stará kořenářka rozuměla dobře obchodu; dovedla z každé oběti rozličnými poradami mnoho vymámit. A když si někdo stýskal, že drahá kouzla málo pomáhají, dovedla hned bystře dokázati, že za to může sám. Jednou se zdálo místní zelenáři, že nese obraz Radeckého přes ulici. Kořenářka poradila tři cifry do loterie. Ale za pět dní přišla lutristka s brozým nářkem, že přišla o terno jen tou číslicí, kterou poradila kořenářka pro obraz. „Vidíte tetičko, jak jste mne popletla!“ končila své lamento.

„Co popletla? Já nezmatu nikoho, rozumíte!“ ohradila se zcela přísně hadačka. „Povězte mi, jak jste ten obraz nesla. Chci se vsadit, že jste ho držela hlavou dolů.“

pro své hostiny poslední zbytky národního majetku. O těch úspěšných bojích konstitučních! Jako by nebyli mohli pánové předvídati, že právě takovými skutky konstituce spěje v neodvratnou propast!

Ve své chvále protestantství pan Jozíšek docela tvrdí:

„To, co Luther a Chelčický chtěli a učili, nebyly odborné theorie, nýbrž právě oni bojovali proti tomu, aby náboženství nebylo učností, dogmatikou, ale individuálním přesvědčením. Právě proto pronikala reformace do lidu, že odtloukla z náboženství tu učnost a učinila z něho věc svědomí, že učila každého konstruovat (sestrojit) svůj poměr k Bohu vykupiteli.“ Tohle tvrzení platí s jistou výhradou o Chelčickém, ale nikdy o Lutherovi. Že Luther nestál o odbornou theorii? Stál a jak! A že bojoval za individuální přesvědčení? Historie osvědčuje tuto domněnku z nepravdy. Luther rozhodně zaváděl novou náboženskou theorii a zrovna vášnivě se snažil, aby každý jednotlivec jí se podřídil. Skládal obšírné theoretické traktáty, v nichž se snažil dokázati, že víra spasí i bez dobrých skutků, že jest papežství od ďábla založeno, že sedlák musí pokorně poslouchati násilné šlechty, že snaha po dobrých skutcích a ostříhaní desatera jest zbytečností, o potřebě přijímati pod obojí způsobou atd. A k přijetí svých domněnek nutil neúprosně, vykonával k vůli utvrzení jich viasitace, třeba že sám několikrát své přesvědčení i v době svého odpadu změnil. „Tak chci, tak prikazuji, budiž náhradou za důvod vůle“, takové heslo měl tento samovládny reformator. Samého Cvingliho, který chtěl reformovati trochu jinak než on sám, pronásledoval hrubými slovy, jiného svého protivníka vyštval za hranice a i potom jej svým hněvem stíhal, hněvivě psal proti lidové sektě Novokřtěnců, že ho nechtěla poslouchati. To byla ta snaha po šíření „individuálního přesvědčení.“ Ostatně se mohli páni realisté přesvědčiti o pěstování individualismu v protestantství z nedávných významných ukázek v „Bílém Praporu“. Příkladů svědčících o násilnosti tak zvaných reformátorů jest až příliš mnoho. (Dokonč.)

Politický přehled.

Poslanecká sněmovna byla vlastně teprv 10. května odročena na neurčito, prý až někdy na podzim bude zase svolána. V tomto zasedání nemůže se vláda vykazati žádným úspěchem, na prospěch národů nevykonáno žádné dílo, volby do delegace a kvotové deputace jenom vypuceny. Obstrukce česká, která aspoň v tomto čase na obhájení cti národa jest nutná, projevila svou moc. Čechové znova prohlásili, že ze svých spravedlivých požadavků nesleví nic, naproti tomu Němci rovněž prohlásili, že v obstrukci na sněmu českém budou pokračovati potud, pokud poslanci čeští setrvávají v obstrukci v poslanecké sněmovně. Němcům křivda se neděje, toť samozřejmé, proto sprá-

„Inu, taky se mi to tak trochu zdá.“

„No tak vidíte; tohle jste měla povědět dřív a bylo všecko jinak. Já jsem vám poradila 24 a vyšlo 42. Teď už sama vidíte, proč vyšlo numero obrácené.“ Zelenářka ovšem odešla s náramným údivem nad nevyrovnaným důvtipem učené báby. — Není tedy nijak divu, že Kačka snesla do rukou obratné kořenářky v půl roce nejmiň deset pytlíků krupice a mouky. Za každý podar byla aspoň vždycky potěšena novou nadějí. Když nadešel štědrý den, vymrštila trepku z nohy od okna ke dveřím. Trepka dopadla špičkou ke dveřím. To bylo dobrým znamením, že se na přes rok Kačka dostane z chalupy pod čepec. Pak ještě lila olovo a byla by se s každým hádala, že se jí ulilo kopejtko. To znamenalo, že si ji vezme aspoň švec. A kdyby to měl být jen Pepek Horčáků, všecko jedno; jen když ujde jízlivým posměchům. Však ta stará Hádčová přece jen měla pravdu; to se jistě ukáže. A tak s plnou energií vydala se aspoň na lov Pepíka. Vítězství bylo dlouho nerozhodné; ale silná vůle zmůže mnoho. — —

Když tak mládenci večer o téhle partii uvažovali — najednou Kačka s lahodným úsměvem vkročila do hospodské místnosti. V ruce nesla džbán pro pivo. „Aha, už je tady; my o vlku a vlk za humny,“ poznamenal Poldu.

„I to jde za mnou, za mnou,“ vysvětloval Pepík; „já ji dobře znám. A necht' si. Kdo by se jí divil! Uvidíte, že to teď odbudu krátce a zcela pořádně — po vojensku. Kdo chce jednou čerchmanta polknout, nesmí se na něho dlouho dívat.“ (Dokonč.)

vedlivá věc česká, že by měla ustoupiti nenasytné panovačnosti německé? Tak ovšem smíšení nenastane nikdy. To vláda uznati musí; přes to nehnila dosud ani přetm, aby se panovační Němci umírnili a uznali oprávněnost požadavků českých. Pořád ještě vláda s Němci nemohou se probrati ze sna o vyvážení a přednostech Německva; procitnutí z toho sna, bude-li se dále protahovati, může býti jednou trpké. Postup ozdravovací na prospěch všech se zastaviti nedá, ten bude jednou proveden i přes odpor Němců. — Výkonný výbor spojených německých stran vyslovil se pro parlamentní projednání obchodních smluv a vyrovnání rakousko-uherského. Delegation svolávají se na den 14. května do Pešti. Ministr války musejí přý býti povoleny nové miliony na nová děla, případně potřebný úvěr opatří se zvláštní půjčkou.

Křesťanští social. vědenští na neprospěch liberálů vzmohli se opět v pátečních doplňovacích volbách do I. sboru obec. zastupitelstva. Panství liberálů ve Vídni pomalu ale jistě klesá. Obecní zastupitelstvo vídeňské skládá se nyní ze 136 křesť. socialů, 20 liberálů a 2 social. demokratů.

Válka ruskojaponská zplanula již ve své hrůze. Japonci překročili řeku Jalu ženou se nyní stále v před a Rusové před nimi ustupují, přý to v ruském plánu válečném. Dosaď vadní nezdarů ruské nijak přý tísnivě nepůsobí na ruské vojsko, naopak ono hoří jenom touhou utkati se s nepřitelem. Naděje velká klade se v Kuropatkinu. Úhrnné ztráty Rusů na řece Jalu činí 70 důstojníků a 2324 mužů. Děla proto dostala se v moc Japonskou, ježto postřeleni byli koně. Hrdinství Rusů v boji tomto bylo obdivuhodné. Stáloť tu pouze 18.000 Rusů s 48 děly proti 70.000 Japonců se 130 děly. Jistý vojenský pop sám chopil se pušky padlého vojína, vztyčil na ní kříž a takto hnál se v čelo vojska na nepřitele, až zachvácen kulkami padl. Rusové už také opustili Fenhvančen, chystají se vyklidit Niučuang, odkud i obyvatelstvo prchá. Ruský generální štáb odebral se z Liao-jangu do Mukdenu. Převelikou radostí naplnilo Japonce a všechny nepřátele Ruska, že Port Arthur je Japonci obklíčen a od ostatního světa úplně odříznut. Na souši jest sice Port Arthur Japonci obklíčen, ale vjezd z přístavu je dosud volný, ač Japonci do světa jásavě rozhlašovali, že vjezd zápalnými jejich loďmi zatarasou. Na Port Arthur hrnou se nyní velmi znamenité síly Japonců, jednáť se jim o to, aby vzali pevnost útokem. Při jejich dosavadní statečnosti jest to možné. Sousední město Dalný bez odporu vzato Japonci. Dobytím Port Arthuru by velmi Japonci získali. Mravně by získali Číňany a 30.000 mužů uvolněných mohli by takto vrhnouti přímo na hlavní bojiště, které větším dílem ocitne se někde blízko Mukdenu. Japonci budou mít na bojišti asi více vojska než Rusové, kteří by si jinak tak nerozhodně nepočínali. Dle posledních zpráv ani se strany souše není Port Arthur osamocen. Železniční spojení s pevností přý opět obnoveno, spolu že přý ani město Dalný není v rukou Japonců. Na čem tedy pravda? Carským úkazem nařízeno svolání záložníků ze šesti gubernií.

Z činnosti katol. spolků.

Z Libce n. Cidl. Zdejší jednota na den 1. května dosti četně se shromáždila ve spolkových místnostech k vyšetření přednášky vp. J. Sahuly z Hradce Králové. S napjatou pozorností nasloucháno řečníkovi, který populárně vložil, že bez úcty ku Kristovým pravdám marno pravé štěstí hledati. Po krátké přestávce přičinil pozvaný host ještě některé případné výklady. Jednota, která v posledním čase podřimovala, vstává k nové čili práci. Vldp. farář Bonaventura i vp. Sahula povzbudili přítomné shromáždění k horlivé práci. Bůh dá, že se ožíví znovu bývalý čilý ruch naší jednoty; slibný počátek již učiněn a tak k dalšímu pokroku hlavně dobré vůle jest potřeba. Zdař Bůh!

Jednota českého katol. učitelstva pro království České bude mít dne 15. května t. r. v domě Jednoty katol. tovaryšů v Praze, Anenské náměstí I. 209, o půldeváté hodině dopolední mimořádnou valnou hromadu. Žádají se členové, aby se v hojném počtu dostavili. Zvláštní pozvání ke schůzi této se nezasílají. Téhož dne o 6. hodině večerní v týchž místnostech bude schůze pro členy a pozvané neb jimi uvedené hosty, na níž bude promluveno o liberálním učitelstvu a náboženské výchově školy. Žádají se všickni přátelé a zastanci křesťanské výchovy, aby se účastnili. Vstupenky ke schůzi lze obdržeti včasně dne v papírnickém závodě Vlasti v Praze v Žitné ulici č. 570, v neděli v redakci Vlasti v I. poschodí, před valnou hromadou v Jednotě katol. tovaryšů a večer v místnosti samé. Nesmým třeba se dříve legitimovati.

Jednota katol. tovaryšů v Chručimě oslaví dne 19. června t. r. své 40leté trvání, spojené se sjedem katolických jednot diecése králové hradecké. Pořád slavnosti uveřejněn bude později.

Zprávy místní a z kraje.

Oslava svatojanská. V neděli připadá svatvečer svátku velkého světce našeho sv. Jana Nep. Na oslavu památky Jeho koná se v ústředním kostelíku seminářském, zasvěceném sv. Janu, oblíbená pobožnost osmidenní, spojená s kázáními. V neděli dne 15. t. m. o páté hodině odpolední započne pobožnost ta přípravným kázáním. Na svátek sv. Jana o osmé hodině bude ranní exhorta, po ní přijde průvod z kathedrálního chrámu Páně. O 10. hodině bude slavnostní kázání, po němž vysocí důstojný p. Mgr. ThDr. Al. Frydek, gener. vikář, sloužití bude pontifikální mši sv. Odpoledne téhož dne o 4. hodině bude kázání. V ostatní dny oktávy svatojanské konána budou kázání o půldeváté hodině odpolední, po nichž zpíváno litanie s požehnáním. Na Boží hod svatodušní, jakož i v pondělí svatodušní přede mši sv. bude o půldeváté hodině ranní exhorta. Po celou oktávu slouženy budou mše sv. od páté hodiny až do osmé.

První sv. přijímání dítek obec. škol královéhradeckých dělo se v kathedrálním chrámu Páně sv. Ducha minulou nedělí. K tomu cíli vedp. děkan M. Musil sloužil mši sv. Po evangeliu dp. katecheta Frt. Jukl promluvil k dětem o významu prvního sv. přijímání, přítomným pak dospělým, kteří v převelikém počtu prostorný chrám naplnili, kladl na srdce součinnost rodiny a školy. Na to při ozdobené křtitelnici vykonaly dítky obnovu slibu křestního, před čimž vedp. děkan měl vhodnou promluvu. Při mši sv. přistoupily děti ve vzorném pořádku k sv. přijímání. Za dojemného zpěvu klášterních chovaneček zdejších a při pohledu na čisté ustrojenou útlou mládež v nábožném očekávání se těšoucí zarosilo se mnohé oko dospělých. Odpoledne shromáždily se dítky ve školní kapli k sv. požehnání, při čemž zase chovanky kláštera zazpívaly líbezně litanie. Po pobožnosti rozdány dětem na památku obrázky.

Velký poplach způsoben byl v Hradci Králové v neděli před 7. hod. večer. V Palackého třídě před domem, v němž bydlí advokát p. dr. Geduldiger, nakupily se po celé šíři ulice zástupy obecnstva, zraků všech upřeny do prvního poschodí, kde přý v bytě p. advokáta stala se velká krádež; ukradeno přý 60 000 zl., které připraveny byly na stavbu židovské synagogy. Debata točila se kol smělých zločynů, kteří za bílého dne v nejživější části města odvážili se takového činu, který ovšem po zjištění pravdy poněkud se sevrkl. Téhož dne odpoledne bylo překrásné, proto kde kdo opatřil přibytěk, aby se osvěžil na čistém jarním vzduchu. Také p. dr. Geduldiger s choťí a služka užili překrásné pohody k procházce. Byť už byl opuštěn. Této příležitosti použili zlodějové a nikým nerušení — v přízemí byly krámy zavřené a opuštěné, ve druhém poschodí, kde se nachází Úvěrní banka bylo rovněž pusto — dostali se do bytu, kde ze zásuvky vzali uschované tam klíče od ohnivzdorné pokladny, vešli do kanceláře p. advokátovy, otevřely pokladnu a uložené peníze — pouze asi 600 K sebrali. Patrně čekali na více pokladu a aby lup stál za to, vedrali se do pokoje, kde ze skříně uloupili ještě asi za 400 K akvost různých a pak zmizeli. Krádež zpozorována teprv, když se služka po 6. hod. vrátila z procházky. Po lupičích, kteří se zařízením bytu byli dobře obeznámeni, není ani památky. Domácí služka byla sice vyšetřována, ale dokázala svou nevinu po přitomnosti v době činu.

Otevření znovuzřízené restaurace. Za příčinou nastávajících dvou svátků budou dolejší restaurační místnosti v Adalbertinu již tuto neděli otevřeny. Den otevření celkového oznámí se příště.

Rádná schůze měst. zastupitelstva v Hradci Králové koná se dnes o 4 1/2 hodině odpolední v zasedací síni měst. zastupitelstva. 1. Rozhodne se o vybírání dávky z piva, vína a líhovin a stane se usnesení o žádosti za prodloužení vybírání dávky z vína a o pravidlech, dle nichž má se vybírati. 2. Rozhodne se o návrzích odboru plynárenského, 3. o návrzích odboru pevnostního, 4. o žádostech Anny Vachkové a M. Fischerové za udělení práva měšťanského. 5. Udělí se dvě ženské porce špitálské. 6. Žádost paní Marie Tennerové, vdovy po měst. policejním komisaři, za výslužné. 7. Žádost policejního strážníka Frant. Krále a Jos. Tkadice za definitivum. 8. Žádost pí. M. Trykarové, vdovy po profesoru, za ponechání příspěvku 120 kor. na vychování syna jejího. 9. Stane se usnesení o věnování budovy vodárny v Plotištích č. p. 198 trvale a bezplatně ve prospěch veřejné samosprávy. 10. Dá se vyjádření o žádosti pí. Anny Fultnerové za koncesi ku provozování živnosti hostinské v domě č. p. 79, o žádosti p. Jos. Macáka za koncesi ku provozování živnosti hostinské v domě č. p. 197 a 198 v Hradci Králové a o žádosti p. Em. Vachka za koncesi ku výčepu vína v domě č. p. 280 v Hradci Králové. 11. Stane se usnesení o návrhu zdravotní komise na změnu řádu o prohlídce mléka. 12. Předloží se k rozhodnutí návrh technické kanceláře na znovupostavení opěrné zdi v zahradě domu obecního č. p. 33 nákladem 800 K. 13. Stížnost p. JUDr. Alfr. Rudolfa do vyměření poplatku za vodu od 3. ledna do 1. července 1902 v domě jeho č. p. 304 spotřebovanou. 14. Rozhodne se o otázce obsazení místa měst. zvěrolékaře a policejního komisaře. 15. Udělí se nadace Urbánkova. 16. Předloží se ku schválení náklad na úpravu místnosti v domě č. p. 230 pro zastavárnu a adaptaci dosavadních místností zastavárenských v místnosti policejní. 17. a) Volba dvou důvěrníků za příčinou doplnění knihy pozemkové pro kat. obec Hradec Králové, zapsaním místní prostoty č. kat. 138-1 v Hradci Králové. b) Vyžádá se svolení k rozdělení veřejného statku č. kat. 139-2 na č. kat. 139-2 a 139-15 v Hradci Králové a k vyloučení č. kat. 139-15 ze statku veřejného a sloučení jeho se staveb. parcelou č. kat. 305 a volba důvěrníků. 18. Rozhodne se o návrhu podmínek výměny erární silnice u okres. nemocnice za silnici v Pospíšilově třídě. 19. Zpráva odboru sa-

stavárenského za r. 1908. 20. Rozhodne se o žádostech za udělení práva domovského. 21. Dotazy.

Ze všeodborového sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústředního výboru 7. května. Podpora nemoc. udělena: Sulcovi J. v Hlinsku 2 20 K, Ješkově A. v N. Městě n. M. 6 K, Slesákově A. ve Lhotce 6 K, Ludvíkovi A. v Rychnově n. K. 6 K, Žondíškovi J. v Třebechovicích 9 35 K, Tomáškově J. v Čáslavi 6 K, Jakubovi Fr. v Ústí 6 K. Přijati 2 členové. Stávkujícím v Sušici vyplaceno 14 60 K. — Povinný příspěvek stávkujícím dle spol. řádu odveden budiž do konce července. Dosud neodčinil tak ani jediný člen.

Veřejná schůze rolnická pořádána byla dne 1. května na Sl. Předměstí. Schůze účastnilo se hojně rolníků, mnozí přišli až z Opotenska. Přednášel p. Fr. Šafránek, rolník a redaktor Sels. Listů. Za úkol řeči své obral si důkaz nutnosti organizace rolnického lidu a sice na základě programu prodchnutého duchem křesťanství. Po přednášce této ujal se slova p. Filera ze Sl. Předměstí, jenž vyslovil obavu, že dojde k roztržce mezi rolnictvem čes., utvoří-li se samostatná strana rolnictva katolického. Když byl p. Šafránek námítky jeho vyvrátil, ujal se slova p. Fr. Jukl, katecheta z Hradce Král., jenž poukázal na zuboženost poměrů rolnických a vybízel rolnictvo k pevné organizaci. Na to ujednána byla resoluce proti zamyšlenému zvýšení nepřímých daní zems. výborem, která zaslána byla poslaneckému klubu agrárnímu a mladočeskému.

Lázeňská sezona v Bohdanči započala 1. května. Slatinné koupele, vhodné užívání vody studené, mimo to koupele sirnaté vadle přírodních krás jsou předností zdejších lázní. Účinky slatinných lázní bohdaneckých dle osvědčených případů jsou skutečně velice značné, tak že procenta nevyléčených neb aspoň účely nenašedších zde vůbec nestává. Počet přihlášených nemocných jest již nyní značný. Správu lázní vede osvědčený odborník p. dr. Frt. Kubr, stálý lázeňský lékař v Bohdanči, jenž u nemocných posívá plně důvěry, a jemuž sta pacientů vděčí na své uzdravení.

Ze Solnice. Stavba hřbitovního kostelíka značně pokročila, takže docílono rovnosti a přistoupí se záhy k stavbě věže. — Při nedávných obecních volbách jen zásluhou vdp. děkana, který má v prvním sboru dva hlasy, stalo se, že se do zastupitelstva nedostali lidé, kteří mermomocí tam přijít chtěli, ale kteří svým terrorismem bez tak již značné město poškodili, že kvásinky zámeč většinu svých potřeb ani ze Solnice již delší dobu nevěře — vzali odplatu svou! Jsou podány sice protesty proti volbám, ale asi i v tom — propadnou! Bylo by dobře, aby poslední volby otevřely oči všem těm, kteří přátele své a příznivce města hledají všude jinde jen ne tam, kde skutečně a vždy by je našli. Ostatně už by na čase, aby těch několik štvavých lidí, kteří jen hmotně mnohým ublížili, z veřejného života v našem městě bylo odstraněno. Kéž kýžená shoda všech dobře smýšlejících přinese trvalého ovoce! — Konečně po dlouhých a zbytečných nesnázích místo ředitele kůry jest obsazeno výbornou silou, p. Březinou, absolventem pražské konservatoře, který zajistí na kůru ke cti Boží spoj v ladnou harmonii i lidi druhdy rozváděné!

Dobrušky sv. břimování v Kocletově u Svitav v král. Českém. Představená ústavu Školských Sester III. ř. sv. Frant. v Kocletově dala na uvítanou ndp. biskupa a věže kostela, který s klášterem souvisí a jeho úplným majetkem jest, vyvěsiti prapor v barvách zemských, bílé a červené, protože vychovávající ústav ten jest ústavem českým, pro výchovu dívek českých a veden v duchu českém. Asi v 9 hod. večer neznámý pachatel prapor onen s vysoké věže kostelní i s žerdí dlouhým bidlem neb hákem strhl, žerdí při tom zlomil a látku ukradl. Kusy žerdě byly druhého dne domácími lidmi nalezeny na různých místech v poli, pěkný prapor však zmizel. Hned byla tato zločinná krádež na budově kostelní oznámena místnímu četnickému velitelství, které po pachatelích pátrá. Krádež tato jest tím těžší, že se stala na budově kostelní. Ústav Š. Sester, jenž svou existenci pfinášá občanstvu hmotný i mravní prospěch, již několikrát zakusil svévole a nevráživosti sesurovéle mládeže vesnické.

Ze Žamberka. Minulý týden dopustil se jistý otec rodiny násilí na cizí dvanáctileté dívky. Dohra u krajského soudu v Hradci Kr.

Stavba nového chrámu v Náchodě. K účeli tomu v době od 5. do 25. dubna 1904 kromě sbírek kostelních odvedli: po 100 K: p. V. Maršák, cukrář v Náchodě a rodina p. Fr. Žďárka, nadlesního v Náchodě; 65 K: spolek sv. Boniface v Praze; 50 K: všeob. živn. záložna v Náchodě; 24 K: p. K. Dostražil, c. k. okr. hejtman v Náchodě; po 20 K: vedp. Mgr. Dr. Al. Frydek, generální vikář a kapitulní děkan v Hradci Králové, vedp. Mgr. František Hampl, kanovník v Hradci Král. a dp. Fr. Prudíř, administrátor v Červeném Kostelci; 16 K: sbor učitelů měst. a obec. škol chlap. I. obvodu v Náchodě; p. 10 K: K. Marha, krejčí v Náchodě a p. R. Plodek, učitel v Náchodě; po 6 K: pí. M. Čejchanová z Čes. Cermé a p. Fr. Škoda v St. Městě n. M.; 5 K: pí. K. Kavanová v Praze; 3 K: dp. Ant. Kollert, katecheta v Náchodě; po 2 K: pí. Alž. Čejchanová v Babi a dp. Jak. Kasper, děkan v Georgswalde; 1 K 72 h: štenářský děkanství knihovny. Stavební fond dosáhl výše 69 143 K 99 h. Veškerým šlechetným darem projevuji se vřelě díky, spolu pak snažné proší se o další dobrotivé příspěvky, jež se přijímají na děkanství, aneb zasílají mohou též poštou přímo na spolek pro vystavění nového chrámu Páně sv. Vavřince v Náchodě.

Spolek sv. Vincence z Paula pro dobrovolné ošetřování chudých v království Českém podle výroční své správy za rok 1903 měl v Praze a v předměstích 25 konferencí, na venkově 42. Členů činných bylo 389, členů přispívajících a dobrodinců 5775. Vedlejšíím dílem spolku jest „Vincentinum“, ústulek pro chudé, nezhojitelnou chorobou stížené osoby, ve Velkém Břevnově u Prahy, kde našlo celkem 58 osob úplného zaopatření. K vedlejšímu dílu spolku

Samospráva.

(8) Naše obecní zřízení bylo vydáno zákonem dne 16. dubna 1864 a ze dne 20. července téhož roku pochází zemský zákon o zastupitelstvech okresních. Bylo nadáno v „Obnově“ podotčeno o zatemňování pojmu samosprávy tím, že uvádí se samospráva v souvislosti s našimi snahami státoprávními. Státním právem rozumíme právo, jímž v dějinném vývoji svém upraven byl státoprávní ústrojí země koruny České, kdežto samospráva jest obstarávání veřejných záležitostí těmi kterými společenskými skupinami ve státě. Můžeme si tedy samosprávu docela dobře mysliti ve státě českém, předlitavském anebo v některém jiném.

Bylo navrženo z jisté strany, aby se letos slavilo čtyřicetileté jubileum samosprávy, ale vyskytly se hned hlasy protivné a v proud uvedeny byly úvahy o nedostacích samosprávy obecní a okresní. Jsou vedeny stezky zejména na to, že stále se ještě ulpívá na pochybené ideji samosprávy ve smysle liberalistickém, že nehlídá se tak na dokonalý výkon určitých úkolů veřejné správy vůbec, jako spíše na právo, dle kterého obec nebo okres může spravovati jisté záležitosti jakožto své vlastní. Není posud pevně určena kvalifikace úřednictva samosprávy, jeho služební a disciplinární poměr; přehlíží se, že mnohé hospodářské a sociální potřeby přešly přes hranice obecní a odborové se zorganizovaly, jako na příklad společenstva živnostenská, zemědělská, nemocenské a úrazové pojišťování.

V čem záleží pochybenost ideje samosprávy? Naš samosprávní ideál vytvořil se v době, kdy bujelo učení liberalistické. Dle toho učení má každý jednotlivec míti jistý okruh volného sebeurčení, svá „přirozená práva“, do kterých nesmí státu moc zasahovati. Právě tak má obec přirozený okruh svých záležitostí, které není dovoleno státu rušiti. Vyjadřovalo se to heslem: „svobodná obec ve svobodném státě.“ Mimo to s učením tímto vhodně sešly se tužby naše národní, oceňující samosprávu v tom ohledu, že obce a okresy spravovány budou lidmi vlastními a nikoli byrokracií, která neměla pro národní potřeby naše porozumění anebo dokonce byla jim přímo nepřátelskou.

Samosprávou obci byla vytčena tak zvaná působnost samostatná a pak působnost přenesená. Bez podrobnějšího vymezení úkolů v působnosti samostatné nřídíme obsahovou definici působnosti té dle 28. článku obecního zřízení: „Působnost samostatná, t. j. působnost, ve kteréž obec, šetříc zákonů říšských a zemských, sama se může volně na všem ustanovovati a dle toho nařizovati a opatření činiti, obsahuje v sobě vůbec vše to, co se předkem a nejprve prospěchu obce týče a v mezích jejich vlastními silami opatřeno a provedeno býti může.“ V působnosti přenesené pak obec přičiňuje se o plnění účelů správy veřejné, tedy státní. V tomto ohledu obci jest vybírati daně a veřejné dávky, opovídati cizince, spolupůsobiti při zamezení tuláctví, při státní policii zdravotní (starost o zamezení nakažlivých nemocí), spolupůsobiti při policii lesní, honební, při ubytování vojska, sčítání lidu, odvodu vojska, při volbách do sborů zákonodárných, při provádění zákonův o scelování pozemků atd. Podle učení školy „přirozeného práva“ (školy liberalistické) v působnosti samostatné žije obec vlastním životem, do něhož stát nemá co mluviti potud, pokud činnost ta pohybuje se v mezích platných řádů právních. Viděli jsme tedy v samosprávě této opevněný tábor své národnosti a školu občanských ctností, v níž diti se má i výcvik pro veřejný život politický. A jelikož jest tu vyvrcholen pořadový postup až k zemskému sněmu a výboru, popletena byla samospráva i se státním právem, jak již svrchu bylo uvedeno. Odtud si vysvětliti lze ono sebevědomí postupem času v samosprávě povstale, které spoléhající na práva domněle nedotknutelná, často do rozporu přicházelo a přichází s dozorem správních úřadů státních, odtud ono druhdy se vyskytující furiantství, které považuje za nedůstojné poručníkování, jestliže připomenuto jest, že tu a tam jest potřebí účinnější výkonnosti ať již v oboru působnosti vlastní, anebo přenesené. Slovem, podstatný rozdíl mezi právní mocí vlastní a státní ustálil se v představitelích naší samosprávy a stvrdl v nehybnost, jež stala se překážkou dalšího zdravého a potřebného vývoje.

Za tím však učení o přirozených právech obce padlo a tím musí se také podstatně změnit mylné přesevědčení o původní a vlastní pravomoci, v níž stát nesmí prý zasahovati. Nehledě ani k pochybenosti úvahy o právech obce přirozených, jsou mnohé funkce, dle 28

článku obecního zřízení v samostatnou působnost obce zařazené, vlastně funkcemi veřejné správy státní.

Musí tedy konečně proniknouti správný názor, že obecní samospráva není něčím před státem nebo něčím ve státě nedotknutelným. Vždyť i svazkům okresním jest dána samospráva, ač okresy povstaly dlouho po vytvoření státu. Z téhož pochybeného učení přirozenoprávního by měla i rodina nároky na jisté výkony pospolitostní, protože je vykonávala dávno před vytvořením obce.

Naše obecní zřízení tedy nesmí se již dále uzavíratí správnému poznání, že samospráva jest veřejnou povinností a nikoli právem sebeurčení.

Život sociální rozrůstá se vždy novými a spletitými potřebami, jímž musí se ovšem i veřejná správa uzpůsobiti. Takovému množství potřeb a vztahů nemohlo by samo úřednictvo vyhovovati, kdyby ve správu nebyli přibíráni znalci občané z těch oborů, ve kterých se má zákon provádět. Z tohoto hlediska jest samospráva vlastně obstarávání jistých úkolů veřejné správy od obce a okresu, protože toho stát dopustil. Jestliže tedy dnes někdo opravě samosprávy rozumí jako rozšíření její pravomoci ještě po některých oborech, které obstarává dnes správa státní, pak dívá se na celou otázku velmi nevěcně. Dnes již po odbytém učení přirozenoprávním nejedná se o to, zda ty nebo ony obory správní patří v pravomoc obce, nýbrž o to, zda obec sty úkoly jest a zda jest prospěšno jí je svěřiti. Rozhoduje tu tedy hlavně jakost správních výkonův a otázka, zda samospráva v tak zvané vlastní a přenesené působnosti se osvědčila.

Uznejme spravedlivě zásluhy naší samosprávy, ale nezavírejme též oči před jejími nedostatky. Bude-li se jednati opravdově o opravu samosprávy, pak musí se uzpůsobiti novým potřebám, hlavně samosprávám zájmovým, jako jsou živnostenské, obchodní, zemědělské, různého druhu pojišťování atd. Neméně občanům, mají-li býti povolávání od státu k součinnosti ve správě, jest osvědčovati uvědomělost, pohotovost a zdatnost. Vždyť vyškolení tito činitelé a naplnění vědomím veřejné povinnosti v rozličných oborech veřejné správy mohou nabývatí pohenáhu působnosti rozhodovací. Jest také na bíle dni, že představitelé samosprávy i v nynější její působnosti musejí si vždy býti vědomi práv a povinností, z jejich řádu vzplývajících. Má-li konečně život samosprávní, jak bylo přáním Riegrovým, býti školou politickou, pak všem rozumným lidem k tomu jest působiti, aby třídní politické nepronikalo a vřava strannická nerozhodovala tam, kde jisté duševní a mravní vlastnosti jsou jediné zárukou správného úřadování.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pasíř a ciacleur

v PRAZE-I., ulice Karolíny Světlé číslo 19.

Dělna kostelních nádob a umělých prací z kovu.

Velečtý Panel

Nyní jest teprve stříbrná gotická monstrance úplné domo. Kanonické tabulky ozdobné tvoří krásný harmonický celek. I zde platí naše přísloví: „Dobré dílo samo se chválí.“ Když přišla inteligence soukromé prohlížeti, vyslovila Vašnosti uznání. Mám za to, že není třeba blouditi po cizině a vyhledávati firmy národu našemu nepřátelské, hmotné stíhání nepřátelů vlastní naší a pak šetrati, že nemáme výtečníků. S úctou

Jan Svoboda, rolník.

V Malé Straně u Dymokur.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů
J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —
koňak, slivovici, borovičku, jeřabinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, vino borůvkové (medicinalní),
vina sladká a vino šumivé (šampaňské).
Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše: vlastního pálení a vlastní výroby.
Závod vyznamenal byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze: stříbrnou medaili
státní a diplomem zlaté medailie, a mnohými jinými
diplomy a právem ražení zlaté medailie.
Vzorky zdarma a franko.

JAN KALIS,
hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. **Pendlové hodiny** v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: **řetízky, prsteny, náramky, jehly** a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným zásluhy na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

J. FLANGHANS
c. a k. dvorní fotograf
HRADEC KRÁLOVÉ
ADALBERTINUM.
PRAHA-PÍZEK-BUDĚJOVICE
MAR. LÁZNĚ.

Vždy 50 žiněných matrací na sklade.

Velkolepý výběr vzorů povlaku na žiněny.

MATRACE

žiněmi plněné od zl. 17.- do zl. 60.-, lesní travou plněné od zl. 5 50 do zl. 8 50, dřevitou vlnou plněné od zl. 4 50 do zl. 7 50.

Slamníky

plněné čistou dlouhou žitnou slamou od zl. 2 50 do zl. 3 50.

Za čisté plnění žiněmi se ručí.

Cenníky zdarma a franko.

Jan Stoupa

v Praze, Václavské nám. č. 32.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství

a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spořit. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psací stroj.

Koberce nejnovějších vzorů do chrámů, vil a bytů;

sáclony krajkové a vlněné;

přikrývky flanelové i protivané;

veškerý nábytek

vkusného provedení a

dětské postýlky

nabízí

Adolf Novotný,

továrna na nábytek a koberce

v Týništi nad Orlicí.

Bohatě zásobený sklad jest každému k volnému nahlédnutí.

Cenníky, vzory a rozpočty sašlu na požádání.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a řezbářský pro práce kostelní odborně zařízení. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákreby a rozpočty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdržel dělník kartáčnícký v Jilemnici, kolář v Rychnově n. Kn., kočárník v Hradci Králové, truhlář ve Vlkově, dva natěrači v Úpici. Též bude přijato několik učňů na různá řemesla. Mladší knihari hledají práci. — Přihlášky přijímá „Všeobecné sdružení křesťan. dělnictva“ v Hradci Králové.

Nejvděstojnější bisk. konsistoří doporučený umělecký závod

Jos. Kieslich

v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a obnovení

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s odbornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přehledná pochvalná uznání po ruce. Rozpočty, ceny atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

Oznamuji P. T. obecnostu,
že zařídil jsem poboční —

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařizení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších, jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákazníky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: **Praha Ferdinandova třída č. 6-II.** proti české spořitelně.

Sklady a dílny: **Praha, Perštýn č. 9-I.** Pozor! Zde žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké úctě **B. Krumlovský.**

Ze zácpy smrti

mělo již více lidí a přece mohli se zachrániti zavčasným pitím moravské hořké vody

Šaratice.

Křestní listy

(ex offio) 40 kusů za 60 haléřů nabízí

Biskupská knihtiskárna.

Skvělé výsledky v pom. krátké době!
při: dně, hostel, rheum., ischias, ženak. nemocch, chudokrevnosti a. p.

Anenské Lázně slatinné v Bělohradě (čes.)

Krásné letní sídlo.
Lesní park 600.000 m².
XX. Sezona od 9. 5. — 20. 9. 1904.
Rybn. koupele. Tennis. Hrab. r. dílnství lázeňské.

Obrázky

náboženské, nové, krásné a vesměs levné druhy s texty českými i německými, hodící se k majovým pobožnostem, k svátkům svato-dušním, jakož i v upomínku na sv. birmování, ve velkém výběru nabízí

KAREL ŠIMEK,

nakladatelství
relig. obrázků

ČES. BUDĚJOVICÍCH,

Rudolfova ulice 42—I.

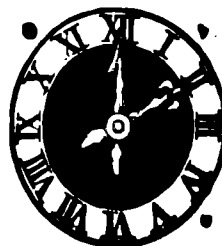
Vzorky za K 2.20, eventuelně na ukázkou, jsou vždy k dispozici.

Dodavatel hodin na pos. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti

věšové hodiny

pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny

za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

NOVOTINY

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové.

tu- i cizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro veldůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Vzorky se na požádání zašlou.

OBNOVA

Číslo 21.

Předplatní na čtvrt roku s k 50 h
na půl roku s k — h

V Hradci Králové, dne 20. května 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

U řeky Jalu.

I.

(3) Dvě velmoci po dlouhých odkladech a přípravách postavily na dalším východě proti sobě dvě obrovské armády. A nyní u řeky Jalu stojí obě vojáky proti sobě již tváří v tvář; nastává okamžik rozhodný, kdy ustoupiti musí všeliké rozpaky, všechna polovičatost a liknavost a kdy toliko odhodlaný boj rozhodne vítězství; doba diplomatických kompromisů zde již naprosto minula, bořlaviny tutlané několik let popelem zdánlivého klidu vyšlehly v nezkrotný požár. — Zdaž i my katolíci nestojíme před podobnou chvílí krušného boje? Nevěrecké čety stahují se jako mračna ze všech stran; spoléhali jsme se na kompromisy, uzavírali jsme příměří, hleděli jsme vášně krotiti vlídným chlácholením, ale nepřítel stával se tím srdnatější.

Myslelo se, že aspoň zástupcové katolické moderny taktickým vystupováním a pokrokovým programem zmírní nepřátelství vůči církvi a že mnoho duší zbloudilých zvláště z inteligence získají pro katolictvo. Následovalo několik poklon a pak ještě horší tupení církve než před tím. Zliberalisované panstvo navazovalo své styky s modernisty hlavně za účelem špičovství, k vůli vyzvědačskému ohledání pevnosti, aby tím lépe do ní střílet mohlo. Klamalo prostomyslnou, nepřímou důvěru kněžstva, jež panstvu vycházelo vstříc. Upřímné ty styky rozhodně nebyly. Pánové nadále neodpustili katolické moderně nic; jen potud se jim činnost moderny líbila, pokud odkrývala naše nedostatků. Jestliže se však modernisté postavili na obranu svého náboženství proti nejhorším pomluvám, již jim vytýkáno zpátečnictví, reakce, klerikalismus, atd. Ovšem že tito ukvapení tupitelé dovedli „poučivě“ zamhouřiti oči obě, jednalo-li se o přehmaty židovstva a sociální demokracie. Někteří krajní snášlivosti modernistů zneužili k tomu, že si vyhlili svůj hněv na církev místo v časopisech nevěreckých v listech moderny; vpašování kukaččina vejce do hnízdečka našeho bylo ovšem účinnější. Kolik takových „přátel“ odráželo v našich listech prohané pomluvy na nás? Kolik jich správně ukázalo k tomu, že v nekatolických společnostech panují daleko horší poměry než u nás? Taci „přátelé“ by nepřestali s „reformami“, pokud by se církev nezřekla všeho, co jí církev dělá a pokud by nesklonila šíj před jejich neomalenými požadavky až k zemi.

Žádný vážný pozorovatel nám neupře, že i často velmi dobře míněné krajní pokusy katolické moderny měly účinek pranepatrný. Lidé, kteří sotva ponětí mají o podstatě a poslání církve, kteří vědomosti o naší nauce čerpají výhradně ze strannických pamfletů proti katolictvu vydávaných, sedali dále na soudcovská křesla, odsuzovali bezohledně bez řádného výsledku církev obviňované. Zkrátka dokázali tito „svobodomyšlníci“ bezděčně, že jest u nich svobodomyšlnosti a snášlivosti daleko méně než v katolické církvi. Ale buďsi; aspoň jest obzor jasnější, aspoň víme, s kým máme tu čest. Budoucí nestranná historie zaznamená, že na straně katolictva nebylo obmeškáno nic k získání tvrdých srdcí; zaznamená, že měli naši protivníci sluch, aby neslyšeli a oči, aby neviděli.

Bojuje se proti nám zbraní nejnepoctivější; kdyby se bojovalo poctivě, s rozvahou a na základě důkladného ohledání předmětu sporu, tu bychom sami rádi hlas z protivného tábora vyslechli a jím se poučili. Ale takhle? Málo co nás tak může utvrzovati v lásce k nezměnitelnému zákonu Kristovu uloženému v církvi naší, jako ty neurvalé, přímo šílené útoky, jež se na nás sypon. Nejpotupnější a nejprohnanější útoky na základy křesťanství Kristova opatruje nyní nejvíce pohodlná, nemyslivá liberální společnost známou pokrokovostí; nejskvělejší obrana zásad katolických nechává se bez povšimnutí, nebo se na ni přivěsí potupná přezdívka tmářství a zpátečnictví.

Katolictvo jednomyslně chválí zásluhy Komenského, Palackého, Kollára. Karla ze Žerotína a jiných jinověrců; nezavírá zrak před dobrými vlastnostmi Husa, Blahoslava, Havlíčka. Kolikrát si však naši nepřátelé vzpomenu na zásluhy Karla IV., Tomáše Štítného, Arnošta z Pardubic, Sněhla, Balbína, Gelasia Dobnera a jiných vynikajících katolíků našich? Místo nestranného ocenění dychtivě se slídí po nějakém stínu na povaze těchto a jiných katolických velikánů. Nenalezne-li ostrý čich nevěrectva nic, zachovává další mlčení a vyslídí-li přece nějakou malichernost, už s tím běží na veřejnost s jásavým povykem; už přímo bombardem ohlašuje liberál do všech úhlů své vlasti, jak ani ti nejlepší „klerikálové“ — nestáli za nic.

Naši odpůrcové prohlašují, že jest náboženství věcí vedlejší, že se má každému Čechu jednati hlavně o dobro pozemské vlasti; to prý jest jejich zásada. Není v tom kus farižské přetvářky? Kdyby se chovali k naší víře aspoň tak snášlivě jako k víře evangelické, židovské a turecké, snad bychom jim věřili, že jest jim náboženství věcí lhostejnou. Ale co do opravdy činí? Nejen že na př. nechávají talmud na pokoji, ale spojují se docela se židovskými, materialistickými internacionály k boji proti vlastním pokrevencům jen z toho důvodu, že se tito nechťejí vzdáti své katolické víry. A tohle má býti nějaké vlastenectví? Že katolík jde ku zpovědi, že věří v přítomnost Kristovu ve svátosti, že věří v očištěc atd., tím si přece nečiní žádnou újmu ve vlasteneckých snahách; pro tu příčinu nemá býti nikdy vykopán z národa. A kdo místo skutečné vlastenecké práce raději bíčuje katolickou víru, ten dokazuje, že mu jde v přední řadě o boj proti náboženství a nikoliv o posílení národních tvrzí. Kdo zbůhdarma, z pouhé svévolie vráží do těla svého národa klín nesvornosti a raději s internacionálním židem se spojí než s pokrevním katolíkem, ten příliš špatně svůj národ miluje. Ovšem že takové protináboženské „vlastenectví“, které si libuje hlavně v boření a zmatku, jest o mnoho pohodlnější než vlastenectví budující, obětavé, pečující o dobro národního celku. Pořád čteme fráze o „klerikální internacionále“, která prý jest českému národu nejzlobnější; ovšem že obyčejně taková fráze není doložena žádným význačným příkladem. Vždyť sama mravouka katolická přísně vybízí k účinnému vlastenectví. Ale aby se pánové aspoň někdy rozepsali o národohospodářském vyssávání internacionály židovské, na to marně čekáme, ač jsou doklady zrovna před očima.

Pokud liberálové ještě necitili pevnou půdu pod nohama, tupili církev jako „katolíci.“ Stále zaznívaly fráze těchto pokrytců: „My jsme taky katolíci, ale...“ Když už si vychovali svým štváním dostatek oddaného žactva, šli dále. Již přestali pokrytecky se hlásiti k církvi a prohlašovali, že stojí o čisté křesťanství, o pravou nauku Kristovu, z níž prý církev nemá ani zbla (!). K církvi prý nikdy nepůjdou se učit, jak mají víru Kristovu chápati. Tohle se líbilo rozeštváním davů ještě víc, ačkoli to své „křesťanství“ papíroví hrdinové osvědčovali pouze v žurnálech, což bylo ovšem křesťanstvím nejpohodlnějším. Kdyby byli chtěli svědčovat jednati poctivě a důsledně, byli by přesně vytkli, jak si to pravé učení Kristovo představují. Zatím však tito „reformovní“ křesťané místo podání nového náboženského ústrojí tloukli bezmyšlenkovitě skoro do všech článků křesťanské víry. Jím o učení Kristovo neběželo; jen když nastal veliký smutek mezi věřícími! O to tu hlavně šlo. Bořitelé nechťejí se státi staviteli, poněvadž věděli, že jejich věrní vlastně netouží po nové víře a že by se jejich hněv případně obrátili proti stavbám novým; vždyť si liberálové své věrné v jízlivosti a nekázni sami vychovali. Vší tou „reformací“ dosaženo jen tolik, že bylo autoritou Kristovy nauky v srdcích lidu valně otřeseno. — A konečně se začíná již válka proti bibli samé, proti

Božství Ježíšovu. Tento boj provádí nejdrsněji bezděčná dcera liberalismu, totiž sociální demokracie. Jest marnou prací dokazovati socialistům, na jak bludných předpokladech spočívá jejich boj proti křesťanství. Zde vůle dobré není; odrazí-li katolický list jednu socialistickou lež, vyhrčí socialistický žurnál deset lží nových a po čase starou lež udává znovu. Výsledkem dlouholeté protikatolické práce v Čechách jest nikoli nějaká reforma, ale náboženská negace, odmítavost. Délejme co délejme, velká většina našich protivníků na nejlepší naše důvody odpoví jízlivými poznámkami, frázovitými potupami; jsou tito lidé dlouho cvičeni ve fanatické zášti proti církvi Boží, než aby chtěli trochu svou pýchu pokoriti, důkladně prozpytovat vlastní svědomí a probádati nestranně jalové příčiny a opory svého protikřesťanského „přesvědčení“. — Ano, stojíme u řeky Jalu, nepříteli tváří v tvář. Nepřítel se usmířiti nechce, našim rozpakům, naši nestatečné choullostivosti jen se vysmívá. A přece už nadešel okamžik, kdy se musí rozhodně každý prohlásiti buďto pro tábor náš nebo protikřesťanský. Stojíme před rozhodnou bitvou, kterou věsti musíme jak spravedlivě a i odestně, tak s příkladnou křesťanskou statečností, jaká se jevila u prvních křesťanských mučedníků.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 18. května.

(Každému to, co mu patří čili k čemu se u nás váže „stříbrné lípové ratolesti“. — Dvě drobnosti s pražských valných hromad, hlavně pak o tom, co by znamenalo pozemšťství pojišťování u nás. — O saražení spolku k šíření lidové osvěty.)

Jaký Babylon v názorech a v pojmech v naší společnosti a ve veřejném jejím vystupování za poslední doby se jeví, toho můžeme podati dnes opět doklad. Tradičně ustálil se u nás názor, že jest lípa posvátným stromem slovanským. Z toho důvodu znamená u nás lípový list nebo lípová ratolest něco podobného, co znamenali starým Řekům vavříni. Roku 1889 vezlo české Sokolstvo do Paříže stříbrný lípový věnec francouzským gymnastům, stříbrné lípové ratolesti udílány byly u nás vynikajícím umělcům a literátům v uznání jejich mistrnosti, zkrátka stříbrné lípové ratolesti doposud představovaly u nás významné pro nejprůběžnější zápasníky. Proto není o tom žádné pochybnosti, že by celá česká žurnalistika jednomyslně a docela právem co nejrozhodněji příslušně ohradila se proti tomu, kdyby na některé německé výstavě zvířeny počteno bylo třeba i nejušlechtlejší zvíře — stříbrnou lípovou ratolestí. Byl by to nepochybný paskvil na slovanské tradice. Němci na svých výstavách dobytka a zvířat nikdy neodměňují nejkrásnější vystavená hověda stříbrnými ratolestmi dubovými, jichž jako významné užívá se v Němcích při příležitostech zcela jinakých, nežli jakými jsou výstavy zvířectva a pro osoby zásluh úplně rozdílných, nežli jaké mají vystavovatelé dobytka, čímž tímto velice užitečným lidem na jejich skutečném významu a pečlivosti ničeho ubíráti nechceme, konstatujeme pouze dosavadní zvyklost. Proto jest úplně nemyslitelné, že by se z nějaké mezinárodní německé výstavy mohlo domů vrátiti vystavené tam zvíře, jehož majitelem je třeba Slovan, se — stříbrnou ratolestí dubovou.

A o svatodušních svátcích bude pořádána v Praze „Mezinárodní výstava psů všech plemen“, jejíž pořádání rádi vítáme a schvalujeme, ale nanejvýš nás překvapuje „nedopatření“, že z této výstavy bude se moci významenaný pes, jehož domov jest kdekoliv, vrátiti se — stříbrnou lípovou ratolestí, která v Praze a v zemích slovanských udílena byla doposud jako symbol posvátnosti nejdokonalejším a nejprůběžnějším osobám. —

Dočítáme se totiž v novinách, že při výstavě té za ceny pro různé vítězné třídy psů určeny jsou: medaile, stříbrné pohárky a — *lipové ratolesti stříbrné*. Jestli není v novinách chyba, pak stala se chyba a velká chyba jinde, když se „lipové ratolesti stříbrné“ volí v Praze za výstavní vyznamenání pro psa a jeho přirozenou, plemenitou krásu —

Více k tomu zajisté ani podotýkati netřeba, neboť ve příčině této panují u nás zmatek pojmů a názorů jest patrný a nevíme, může-li býti naší veřejnosti zrovna docela lhostejno, aby dosavadní význam „lipové ratolesti“ mohl u nás klesnouti za odměnu pro — psa —

Nechceme se pro to nijak rozhorlovati, ale opatření toto se dle dosavadního obecného u nás mínění nikterak nekryje s dosavadními tradicemi, při nichž stříbrné lipové ratolesti bylo u nás doposud užíváno! To se velice málo k sobě hodí: stříbrnou lipovou ratolestí byl v Praze počten český spisovatel X, ruský umělec Y, francouzský vědec N a o svatodušních svátcích r. 1904 také pes pana Böhmenfressera z Liberce a pes pana Slavenhase z Drážďan!

Pakli že se někdo domnívá, že psům jako odměna stříbrná lipová ratolest skutečně náleží, nechť se zasadí o to, aby vyznamenání z nich rozhodli o tom sami a volili si a sice mezi ní a třebas mezi cerbulátem. Každý bez čekání na výsledek volby té ví, že by i ti „nejctizádostivější psi“ bez rozmyšlení popadli cerbulát a proto netřeba dále dokazovati, že se má dávat každému to, co mu patří.

* * *

V první polovici měsíce května sběhly se v Praze dvě příhody, o nichž se ve veřejnosti zprávy jenom kmitly, ačkolivěk byl dostatek důvodů, že se jim mohla věnovati pozornost bedlivější.

V prvním květnovém týdnu konána byla valná hromada pojišťovací společnosti „Praha“, při níž celá kandidátní listina, jak ji výbor ke svému periodickému doplnění navrhoval, propadla. Nechceme nikomu upíráti práva, jež má, tedy ku př. při volbách propadnutí a proto pokládáme za „hotovou událost“ to, co se stalo. Jenom máme k tomu tu poznámku, že naplňuje skutečným podivením, jak je to možno, že celá kandidátní listina výboru „Prahy“ zůstala v menšině. Buďto se výbor nestaral o to, aby se na valné hromadě o většinu mohl opíráti a zanedbal postaratí se, aby spolehlivá většina jeho na valnou hromadu přišla a dal se překvapiti zorganizovaným útokem, anebo většina za sebou vůbec nemá. O tom však dnes mluvíti nelze, neboť o tom rozhodne teprve valná hromada příští. Bude-li výbor přehlasován opět, potom bude

letošní vítězství nové strany v pojišťovací společnosti „Praha“ prokázáno jako nezměnitelný projev doby.

Další důležitou příhodou bylo jednání na valné hromadě banky „Slavie“. Ukázal se totiž rozhodný nesouhlas s činěnými při něm projevy pp. Horela a Nápravníka. Forma jejich nebyla šťastně volena. Ale také od řečníků strany většiny nebyla šťastně volena forma, když se jednalo o návrhu dra Sládečka, aby se uvažovalo, zdaš by nebylo na čase a celé zemi prospěšná česká pojišťovací ústava pozemšťiti. Valná hromada „Slavie“ byla vhodným místem pro takové úvahy a proto mohlo se o tom pojednati docela věcně a klidně, nebylo zapotřebí rozhodné debatu o tom zamítati. To každý ví, že o podobných převratech musilo by se jednati ještě dlouho a jinde, především na eněmu a není ostatně vyloučeno, jestli se toho ještě nedočkáme, že se o tom na sněmu jednati bude. Platným jest náhled, že se o podobných návrzích může pojednati přátelsky, že se mínění může opravití míněním a že se náhledy mohou docela mužně a smírně vyměnití. Nechceme se o tom dále šířiti, neboť nám za stávajících poměrů upřímně leží na srdci rozvoj a prospěchy banky „Slavie“, avšak tím nepokládáme za zločin a vyloučení, aby se nemohlo pojištění u nás zařaditi v rámec samosprávy, která by tím byla valně rozšířena. Snad by se tím první půlstoletí jejího působení mohlo nejlépe oslavití.

Jak se dá pojišťování se samosprávou docela dobře srovnati a jedno druhým podporovati, toho brilantní případ máme zrovna v Praze ve městské pojišťovně. A když k pojišťovně této připojíme zemský pojišťovací fond císaře Františka Josefa, stojíme před faktem, že se vlastně nacházíme již na cestě, která časem k zavedení obecného pozemšťení pojišťování u nás povede a dovede.

Když by se bylo o tom přátelsky na valné hromadě banky „Slavie“ pojednalo, banka ta by tím zajisté neutrpěla, naopak získala. Počet její stran a přátel by rozhodně stoupl a popularita se zvýšila. Avšak odmítavé stanovisko některých řečníků při jednání o pozemšťení pojišťování ukázalo, jak jest naše veřejnost vlastně daleko od cílů, jež si byla naše politika vytkla. Chladně jen uvažujeme: když dnes nesneseme debaty o pozemšťení pojišťování, to jest když nechceme slyšeti o výhodném rozšíření samosprávy a když nechápeme užítky toho, jak jsme podle toho vzdáleni od ideálů upravení — státoprávních poměrů, jež by znamenaly především pozemšťení celé řady „nezemských“ institucí. Kdo pak u nás je upravit, když ani o etapách a přípravách samosprávného sesílení nechceme mezi sebou slyšeti? To jest předce ta nejmenší oběť, nechati někoho vymluvíti a vlídně vyslechnouti

tvrdí. Aníž bych chtěl některému ze svých vzácných a laskavých učitelů to nejmenší na povinné své vděčnosti k nim ubíráti, musím se přiznati, že jsem k Dru Hejzlarovi přilnul celou vřelostí mladé své duše, že jsem v něm spatřoval nejenom ideálního učitele, ale že jsem v něm po letech nalezl příkladného přítele a poznal nanejvýš užlechtilého člověka.

Jako učitel byl Dr. Fr. Hejzlar povolání svému oddán cele a úplně. Ač horlivě a pilně sledoval pokrok a běh světa, ač měl pro všecko kolem sebe otevřené oči a uši, ač všechno dovedl posouditi, byla škola jeho nejpřednější působíštěm. A tu opět měl sobě vlastní metodu. Aby u něho někdo neuměl, byl by pokládal za vlastní svůj učitelský nedostatek a proto jeho nejpřednější snahou bylo, že u něho *musil* uměti každý, neboť on dovedl i nejslabší žáky naučiti tomu, co jim školní osnova věděti ukládala. On vyučoval nejtěžším a nejnesnadnějším předmětům, které byly, jsou a budou kamenem úrazu a obtíží celým řadám studentů a u něho žáci činili ty nejlepší pokroky a nebylo slýcháno, že by někdo u Hejzlara nedostačil a propadl. Avšak nechť se někdo domnívá, že byl shovívavý — naopak! Jeho zkoušení bylo nanejvýš přísné. Avšak když předem žákům dal, mohl potom od nich žádati a dostati zpět.

Dr. Hejzlar předepsaných školních učebnic nedbal. On pro třídu učební osnovu zpracoval si sám a sice dle své vlastní individuality a dle poměrů ve třídě panujících, s nimiž vždycky moudře počítal. Proto za celých šest let, co jsme ho na gymnasiu měli, školních knih jsme u něho ani v tom nejmenším neužívali. Neřekl nikdy, abychom si jich nekoupili, neposuzoval a neodsuzoval je, zkrátka choval se, jako by jich na světě vůbec nebylo a učil tomu, čemu naučiti měl, úplně samostatně dle vlastního rozvrhu a dle svého zpracování. Do školy přišel vždycky pečlivě připraven. Když přednášel, nejprve natabulí krásným písmem nebo dovednou kresbou vložil, co výkladu potřebovalo a potom bez zajíknutí nadiktovával definice nebo poučky, že se do mramoru mohl vytesati. Při fyzice a chemii prováděl všechno pokusy, jejichž sledování bylo pro nás duševním hodem. Na vyšším gymnasiu přednášel nám z fyziky více, než li bylo ve předepsané školní knize. Pamatuju

návryhy, které pokládá za užitečné. Máme za to, že to spočívá v zájmu naší veřejnosti, aby v ní panovala shovívavost k mínění druhého, aby vedena byla vzájemnou šetrností a netřeba ihned každý nový návrh pokládati za projev nepřátelství.

Poněvadž se nám jedná především a jediné o věc, končíme dnes o ní, jsouce toho dalecí, náhledů některých řečníků a osob v tom nejmenším se dotýkati, poněvadž rozhodčí v celé té záležitosti bude čas budoucí. Toho si však vřele přejeme, aby p. dr. Sládeček při své nadšené horlivosti a obětavosti, se kterou se propagování myšlenky pozemšťení pojišťování ujal, setrval, neboť jenom důsledným a neunavným hájením jejím postupem doby může se dopracovati k úspěchům, z nichž na jeho osobu případně vlny nejméně, ale které by byly nepochybným prospěchem a ziskem celé země.

* * *

Ve kruzích pražské inteligence jedná se právě o uskutečnění důležité potřeby obecné, aby totiž prohlubování vědomosti mezi lidem bylo postaveno na jednotné stanovisko, v němž by celý náš národ spojil zásady, momenty, snahy a cíle došly mocného, systematického výrazu. Snahy tyto, jež by mohly staviti v naší veřejnosti panující zmatky a býti příčinou dalšího rozvratu v názorech a pojímání běžných otázek veřejných, sluší vřele vítati.

Jak se dovidáme, pečuje o prokletění cesty k tomu a ku případnému zaražení spolku k šíření lidové osvěty universitní profesor p. dr. Jaromír Čelakovský. Spanilomyslně a vážně jeho přičinění nese se směrem, aby veškeré inteligentní kruhy i jednotlivci, kteří jsou ochotní ze skutečných svých vědomostí vhodná, praktická a časová sdělení lidu přednáseti a tak ho platně a věcně skutečně vzdělávati a povznášeti, spojili se v jednotnou družinu. V družině této byla by první zásadou volnost a svoboda mínění, jež by bylo při každém respektováno a tům, kdo by o poučení a přednášku žádali, ponechána by byla volba osoby, od níž by chtěli poučení slyšeti.

Podnět k zaražení takového důležitěného a potřebného u nás kulturního spolku, který by se obíral šířením meritorních výkladů a rozborů, vznikl na půdě jednání „Národní rady“, která by mu mohla zůstatí dále patronem, jelikož jsou v ní soustředěni zástupcové všech českých stran národních. Při tom konstatovati dlužno, že i při žalostné nynější rozháranosti, která v českém táboře panuje, nevládnou žádný zásadní odpor, nýbrž jedná se jenom o způsob taktiky, o němž v našem politickém životě panují mínění různá, kteráž jsou příčinou zbytečných osobních kyselostí.

Členy tohoto kulturního spolku, o jehož

se, s jakým nadšením vykladal nám o elektrině, upozorňuje nás, že se ní bude obecně svítiti a již r. 1880 vyložil nám tehdy v plenkách nachazející se telefon. Na zkoušení byl stejně připraven jako na výklad, při čemž nikdy neuvázl. Kdo z toho nebo onoho předmětu přijde, předem věděl a paměti a do katalogu zapisoval jenom známky.

Naši třídu vychovával a vedl od tercií až do oktávy a oblíbil si nás tak, že pozoruje, kterak třídní náš pan profesor nemá dosti pružnosti a vroucnosti, aby nám při nejlepší své vůli a snaze otevřel brány ke slovesným pokladům moderním, neboť se držel přesně předepsaných školních knih, obětoval se nám a v septimě a v oktávě převzal u nás vyučování němčině, při níž po německu doplňoval, co jsme v češtině nealyšeli a co on si přál, aby si gymnasiální abiturient z latinských škol odnesl.

Ve škole choval se jemně. Vždycky jsa vzorně pečlivě oděn, při čemž držel se panující módy, užíval řeči pozorně vybrané, naladěný byl pokaždé vlídně, nerozpokoval se začtvěřácti, rád ocenil vtip, zdatnost, snahu žáka, třebas zrovna školní klasičtí nepodlehaly. Nikdy nedal nikomu cítiti svou vyvýšenost, nýbrž žáka vždycky povznášel k sobě, za celou řadu let nepadl na nikoho ani nejmenší stín jeho předpojatosti a když byl nejvíce něčím domrzen, tu vysoké čelo, nad nímž mu později vlas řídí a mizel, přeletěl mu ruměncem na uzdě držené nevole.

Dr. Hejzlar učil a připravoval pro život příkladem své osoby i pečlivým vyučováním, při němž byl nejsvědomitějším. V každém ohledu hleděl býti nejdokonalějším, což jsme všichni cítili a proto jsme na něm tak viseli, že se mu od nás nedostalo obyčejné každému učiteli na záda přiřítého „přídomku“ žákovské důvěry.

Na jeho podnět a za jeho dozoru pořádaný byly proslulé studentské výlety, na pleších s námi tančil a zajisté že jest v paměti nás všech, jak se vlídně usmíval, když jsme za dnů mládosti radostně na báte laskavou a spanilomyslnou jeho milostpani choť jeden za druhým o taneček prosili, a když jsme mu pak s ní „sólo“ vyvolali. Znali jsme blahý jeho domácí život a nejšťastnější manželství, v němž žil se svou „studentskou láskou“, již si své doby jako královéhradecký oktáván namluvil.

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XI.

(Památce Dra. Františka Hejzlara).

Za našich časů se říkalo, že gymnasista začíná býti studentem teprve od tercií, kdy vlastně začíná se učiti všem na gymnasiu přednášeným vědám. V tercii přibývá řečtina, přírodní vědy zastupuje fyzika a počty postupují na algebru.

Dychtivě jsme v tercii čekali, kdo k nám na poslední jmenované předměty, na algebru a fyziku, přijac. Měli jsme za to, že to bude buďto pan profesor Jan Slavík, napotomní zemský inspektor na Moravě, anebo pan profesor Jakub Hron, jehož originální nápady právě v poslední době celé České království překvapovaly a bavily.

Avšak nedostavil se jeden ani druhý, ale vážně vstoupil do naší třídy v hodinu pro fyziku určenou neznámý nám pán. Byl postavy spíše vyšší než-li prostřední, v ramenou byl mohutný a krásná hlava jeho byla ideálně mužnou. Na svěží tváři kvetly mu zdravé růžičky, modré oči přívětivě a vlídně hleděly v před a od vysokého čela měl dlouhý kaštanový vlas sčesaný přes temeno. Obličej pak obrůstal mu delší plnovous. Oděn byl ve tmavý modní kabát, vroubený dle tehdejší módy pentlemi, spodky měl barvy kašové a na pinglatkové vestě plazil se mu zlatý řetězok. Ležatý limec a náprsenku košile měl jako z cukru, tak že se od nich černá hedvábná kravatka nápadně odrážela. Když kráčel ode dveří ku katedře, pečlivě vyleštěné boty s vysokými podpatky mu vrzaly a v ruce nesl černý hedvábný klobouk, jak se tehdy nosily. Mohli jsme na něm oči nechat.

Byl to profesor Dr. František Hejzlar, který byl na podzim r. 1875 z gymnasia ve Třebíči přeložen na gymnasium královéhradecké. Muž ten byl v napotomních letech skutečným otcem naší třídy a nejenom miláčkem naším, ale miláčkem všech svých žáků. Vděčná paměť na něho uhasne v srdcích těch, kdo mu byli podřízeni a k vedení svěření, teprve s jejich uměním. Nepravím žádnou lži, neboť sta svědků mně slova ta ochotně po-

zřízení se jedná, mohly by být okresní a městské i vesnické obce české, které by za poskytnuté mu prostředky hmotné mohly žádati pro své příslušníky žádoucí poučení dle toho, v jakém smyslu by si je tito přáli.

Kdyby k uskutečnění a aktivování tohoto kulturního spolku, jehož statut i cíle ovšem musily by se teprve v povolání k tomu dnes instituci t. j. Národní radě blíže upřesnit, došlo, znamenalo by to u nás veliký kulturní čin, který by reprezentoval naši kulturní organizaci, její spojitost mezi nositeli kulturních vědomostí a mezi lidem, který spolehlivého a věcného poučení potřebuje a žádá.

Zřízením jeho stavena by byla nyní již již desorganisační veřejného smýšlení, odstraněny by byly zmatky, jež jsou z neznalosti věci třebas mnohdy bezděčně šířeny, zjednan by byl ve hlavním jednotný věcný názor ve většině veřejných otázkách, umožněno by bylo platné popularisování věd a poznatků pokroku jejich, širší lidové vrstvy byly by povznášeny a přiváděny k věcnému uvažování o důležitých otázkách, zkrátka celá veřejnost by byla povznášena ve všech případech na výši své doby, za níž se dnes poněkud nachází pozadu.

Po tomto stručném výkladu dá se očekávat, pakli ke zřízení kulturního spolku u nás dojde, že snahy jeho mezi čtenářstvem tohoto listu nenarazí na odpor, nýbrž že mezi ním naleznou žádoucí podporu v každém směru.

Protestantské zázraky.

„Osvěta lidu“ přinesla nedávno pamfletistickou zprávu z Hradce Králové, jako by jesuitský kazatel byl se dovolával smrodných zázraků na důkaz jasnosti Boží. Zprávička byla tak nejasná, že vzdělaný člověk se musel diviti, jak je možno, aby něco podobného vytisknuto bylo. A aby hanba nevěreckého novinářstva byla úplná, přinesly zprávu i jiné radikálně socialistické listy. Že jsou jejich redaktoři pytlíkem praštění, rádi věříme; ale že jejich listy se čtou, je pro vychloubavou inteligenci jistých kruhů české společnosti vysvědčením politování hodným.

Kazatel, o němž jde řeč, mluvící o zázracích nepravých, uvedl mimo divy Brahmaovy a jiné z Janssenových dějin též několik pověřivých udání, jimiž protestantští kazatelé doby Lutherovy balamutili lid, vydávající je za pravé zázraky. Účinek byl očiividný. Nebylo posluchače, který by nebyl cítil zničující a zahanbující slabost takovýchto „divů a zázraků“.

Janssen o nich píše často ve svých dějinách. Celou stať má o nich v díle šestém str.

Choť jeho byla Hradečanka, rodem Marie Peřinová dáma nejušlechtilejší a vzácná.

Nikdy se nezasazoval o to, aby septimán a oktaván nauce byl žiti podle „kazeňského řádu“, jemut již kvartán namnoze odrůstaj a když se na vyšší střední škole rozumě tu a tam nepovolí, zabíjí se potom mezi studentstvem tajné neplechy a vybuji v něm buďto revoluční duch anebo naroste z něho řada převařujících se padouchů.

V ohledu tom profesorský sbor náš se řídí Klumparem v čele dovedl zachovati příslušnou mez, že vousatí mladí muži a asentovaní vojáci chomoutu kazeňského řádu pro děti necítili, neboť dle možnosti byla jim podkládána pod jeho poměrům neodpovídající nevhodnost poduška blahovůle a shovívavosti. Zodpovědnost za různé mlčky studentům trpěné svobody a výhody brával na sebe Dr. Hejzlar a nic mu to v kariéře neškodilo, stal se i při takových principech dokonce zemským školním inspektorem.

Dr. Hejzlar jako učitel dovedl se vždycky chovati a jednati tak, že se žádným žákem do nějakého konfliktu se nedostal. V ohledu tom byl skutečný umělec, že všechno u svých žáků viděl a slabosti jejich znal a právě proto vždycky v čas nejlépevolněji předem jemně zakročil, že se každé možné srážce hladce předešlo.

Jak při tom svou učitelskou reputaci a pověst ústavu uměl chrániti a jak vyspělým svým žákům důvěřoval, charakterisuje zde tato příhoda.

Když se nám blížila maturita, tu v matematických hodinách vyvolával k tabuli méně kované elementy a dával jim na tabuli pracovati příklady, které by mohly při maturitě přijíti.

Jednoho krásného dne v měsíci březnu vyvolal si také k tabuli patrona, o němž věděl, že musí býti ku práci přidržen. Nadiktoval mu příklad a když vyvolaný začal v potu tváří svých tajemství jeho luštit, otevrou se u oktávy veliké jednokřídlé dveře, a do třídy vstoupil staříček, šedovlasý a šedobradý pán.

Dr. Hejzlar ihned chvátil mu vstříc, radostně ho vítal, mohutnou svou postavou ho zakryl a celou minutu ho tak držel, že na třídu neviděl. Když ho tak zabavoval, zasýcel v první lavici sedící kollega Ladislav Klumpar k tabuli na rozpatitého počítá: „Uteč pryč, to je Janděčka!“

Klumpar totiž tehdejšího zemského inspek-

409—439; následující statě jsou neméně instruktivní. Ze redaktoři „Osvěty lidu“, „Slova“, etc. nic o tom nevědí, není divu. Uvedeme jim tedy něco z nich, aby poznali „božský“ základ, na kterém protestantismus byl založen.

Na str. 410. dří Janssen: „Se strany novověkých (protestantských) theologů a kazatelů považováno rozšiřování a potvrzování různých s vírou přijímaných divů za nanejvýš vhodný prostředek, aby dokázána byla pravost nového evangelia, rovněž aby bylo tím účinně povzbuzováno ku pokání a polepšení divokého a zvířecího života pokleslého lidu. Zároveň neopomenuli poukazovati, že teprv od vzniku nové víry počat divů tak nekonečně se rozmnožil.“... „Može zázraků stalo se od r. 1589 za asi 50 nebo 60 let a byly viděny ve světě jasnostkovcům milého pravého evangelia“, dří jeden takový prot. vykladač Zjevení sv. Jana a uvádí je: rodily se ryby s papežskou hlavou, s mnišskou kapucí a s jezuitským kloboukem, novorozené dívky s 2, 3 a 4 hlavami, ženy, jež zplodily maloučká prasátka a oslíčky, dívky, jež přišly na svět hned jako v kalhotách (Pluderhosen, to byly kalhoty od boků ku stehnům pilinami nebo jinak vycpané), a nákrčníky, dívky, jež hned mluvily a prorokovaly; komety strašlivé — — a to všechno pověřeno a viděno lidem — — atd. atd.

Janssen uvádí pro každý „div“ příslušný protestantský pramen do podrobnosti. Čtenář může udaje na uvedených svrchu stránkách kontrolovati. Ve „Voigtlandě“ zplodila žena najednou v této době 7 dětí, mající dohromady 23 rukou, 9 hlav a 11 noh, jedno mělo „knebelbart“, druhé jezuitský klobouček — — a dodává se, že jsou to pravdivé zázraky boží.

Čím více se protestantismus šířil, tím šířily se i tyto „divy“. Vycházely tiskem a s vyobrazeními. Tak vydal hamburgský kazatel Jáchim Magdeburgius „eine wahre Abkonterfeung“ telete r. 1556 narozeného, jež mělo 6 noh, 2 hlavy a 2 ocsy a j. a j. R. 1565 narodilo se dítě bez hlavy a kostí; na levém rameni mělo ústa, na pravém ucho atd.; odevzdáno katem jako dáblův netvor ohni, ale muselo býti rozsekáno na malé kousťičky a mnoho muselo býti upotřebeno prachu a dřeva, než shořelo. — Jiné dítě bylo celé chlupaté, uteklo hned po narození pod postel; na hlavě mělo dva rohy, mělo nohy jako páv, ruce jako pazoury ptačí; mnozí je viděli a j.

Jistě Angaburčance narodila se — a není o tom prý pochybnosti — pouze hlava lidská bez ostatních údů, zaobalená v kůži, had se dvěma rohami a prase úplné. Dvě prasátka najednou narodila se ženě v české vesnici. V Praze 1591 jedné kuchaře narodil se pěkný chlapeček zároveň s pěti netvory, jeden byl podoben psu, druhý opici — — vypravuje

tora a přísného matematika Janděčku, který náhle přijel na inspekci a rovnou šel za svým bývalým žákem Drem. Hejzlarem, znal. Na Janděčku upozorněný ihned jako had rychle od tabule se odplazil a na jeho místě vztýčil se nyní náhodný advokát Dr. Josef Čížek a jako by se nic nestalo, napodobil písmo prchnuvšího počtáře, začal rozdělaný příklad povýšeným hlasem ku konci přiváděti.

Jakmile Dr. Hejzlar Čížkův hlas postřehl, vedl, spokojeně se usmívaje, Janděčku k tabuli. Staříček pán moul si potom ruce, nemoha se nasýtití potěšením, jak se u Dra. Hejzlara počítalo. Prtem ukazal na toho a onoho, Hejzlar ho vyvolal, dal mu nějaký příklad a pod tabulí se drčená křída jen chumelila, jak vyvolaný cifry, písmena, nebo obrázce maloval. Učitel nás na vlas věděl, co komu může uložiti, aby vyvolaný prokázal, že to, co se na něm žádá, dovede.

Když Janděčka odešel, Dr. Hejzlar dělal, jako by vůbec nevěděl, že Čížka vlastně v této hodině ani nevyvolal. Jenom se spokojeně usmíval a v následovní hodině musil před Janděčkou od tabule uprchlý matematik uložený mu příklad dodělat. Byl naň znovu vyvolán, jako by se bylo nic nestalo.

Po maturitě loučili jsme se s Drem. Hejzlarem velice těžce. Nesl jsem mu se záhy potom zemřelým kolegou Josefem Nečesaným album třídy, jež jsem milému učiteli na památku věnovali.

„O vás mám strach!“ řekl ke mně. „Vy máte více životní energie, než-li jeden člověk potřebuje.“ — —

Další nemohu napsati, aby se to nezdálo z mé strany neakromnost, třebas že mně Dr. Hejzlar předpovídal mnoho životních hodností. Prorokem byl dobrým a škoda, že jsem ho neposlechl. Často jsme spolu na to po letech v Praze vzpomínali, když jsem byl kopán a trhan od lidí, jímž jsem byl často před tím velice dobrým a z nichž mnozí potom u vrátek mého domku, přicházejíce jako prosebníci o pomoc nebo radu, zvonili. Uvádím to jenom proto, že jsem Dra. Hejzlara poznal také jako výborného znatele života a lidí — —

V Hradci Králové bydlil v Úzké ulici ve druhém patře domu své tchyně, pl. Peřinové.

Dr. František Hejzlar narodil se r. 1836 ve

superintendent G. Nigrinus — — — V Durynsku vyšlehlý jedné ženě z těla plameny, letěly světelníci a nadělaly veliký smrad jako z prachu a síry — přítomny byly mnohé ctihodné matrony, i se šlechtou. Jinde pastýřové ženě narodil se netvor, nahoře člověk, dole had, s 3 lokty dlouhým ocasem. Když otec přišel z hospody domů, vrhl se na něho jako sokol, objal ho a zabil jedovatými bodci. — Jinde dokonce ženě se narodil dáblíček; jsou o něm i verše. Konečně i zvířata zplodila lidské osoby, ku př. kráva chlapečka a děvčátko, jindy narodilo se telátko, které bylo podobno duchovní osobě atd. V roce 1565 narodilo se ženě v Cleverlandu najednou 365 dítek — pravím tři sta šedesát pět — z polovice chlapci a z polovice dívky, a všechny jsou do kostela odneseny a pokřtěny. Byly tak maloučké jako malíček u ruky a p.

Již roku 1567 vydal Job. Fincelius celou sbírku takových divů, jež od roku 1517, „kdy slovo boží v Němcích se začalo“, na nebi, na zemi a všech creaturách se děly. Vydával je za kazatele pokání a tresty boží pro hříšnost a zvlášť pro povrhování čistým slovem božím, S velkou pilí jsem shledal, dří, tyto divy boží, a jen se bojím, aby zlí lidé něco nepřidali nebo něco z toho nevynechali. Brzy následovaly dily další a měly veliký úspěch. — Zapřisáhali lidi, aby věřili a nevynášeli se snad (t. j. nevěrou v ně) nad moudrost a prozřetelnost Boží.

Ty knihy divů rostly potom každým rokem; vycházely celé kroniky s četbou na každý den.

Ještě horší jsou divy v přírodě. Roku 1582 dne 23. března mezi 8. a 9. hodinou se stoupil měsíc v podobě zastřené ženy blízko k zemi a křičel strašně: běda! běda! asi 6krát nebo 7krát za sebou; načež odešel na své místo. Tím varoval protestanty, aby nepřijali gregoriánský kalendář. V téže době a pro tutéž příčinu, totiž když „ten římský vlkomod“ a antikrist Gregorius (papež) své zlopověstné dílo (kalendář) k vraždě a krveprolití ubohých evangelických křesťanů publikoval, snesl se též k zemi k lidem a strašně hledě a skoro krvavě, několikrát a jasně volal: běda, běda, krev, krev, papež a Jezoviti! —

Dále přšela na sterých místech krev, potoky obracely se v krev. Někdy, poznamenává se s vděčností — padalo obilí, mléko, ba jednou i kaléře.

Největší hrůzy zvěstovaly komety! Žádná babička není tak pověřivá, — nebo lépe snad žádná čarodějnice tak vychytralá — jako tito protestantští kazatelé. Znamenaly změnu náboženství a neštěstí, vždy buď proti katolíkům nebo proti kalvínům, byli-li vykladači lutheráni, nebo naopak. Také dříve byly pověry vzhle-

Bělovsi u Náchoda. Nižší gymnasium studoval v Broumově a vyšší v Hradci Králové. Jako gymnasista podnikl veliké cesty přes Srbsko a Rumunsko k Černému moři. Po odbytech studií filosofických byl rok vychovatelem u hraběte Morice Rümerskircha ve Větrném Jenkově, napotom působil jako profesor v Litomyšli a v Třebíči, odkud se dostal r. 1875 do Hradce Králové. Roku 1883 stal se okresním školním inspektorem v Kolíně a r. 1886 jmenován byl zemským školním inspektorem v Praze.

Literárně byl činným také a společně s nyníjším říditelem staroměstské realky v Praze, druhdy profesorem reálných škol v Hradci Králové, Mikulášem Hofmanem sepsal učebnice: Chemii zkušebnou pro čtvrtou školu reálnou a ústavy učitelské; Chemii zkušebnou pro čtvrtou školu gymnasií a reálných gymnasií a Chemii pro ústavy učitelské.

První jmenované knihy byly v české literatuře prvními učebnicemi, jež řádem methodicky srovnaným učily lučbě na základě pokusů, pozorování a zkušeností. Obě tyto knihy činily na českých školách přechod od staré k nové theorii chemické.

Ze článků Drem. Hejzlarem sepsaných uvádíme: O prvních deskách logaritmických, Logarithmy hyperbolické, Nejdůležitější prvky chemické, Induktivní bádání ve fysice, Hodina fysiky ve třídách školy měšťanské, Zrcadlení vzduchu a Počátky větroplavby.

Jako byl Dr. Hejzlar zbožňován svými žáky, tak byl potom zbožňován podřízeným mu učitelstvem, jež mělo v něm nejhlavějšiho přítele. Proto obecně překvapilo, když v létě roku 1899 náhle odešel na odpočinek. Přepadla ho zákeřná nemoc, již ani bolestná a těžká operace nezapadila, tak že po strašném utrpení dne 18. listopadu 1899 v sanatoriu Dra. Skrbka v Praze skončil —

Smrt jeho bolestně dojala všechny, kdo ušlechtilého a skutečně vznešeného muže toho znali a proto jsem tiše zaslzel, když mne den po jeho úmrtí došel od mého bratra, říditele měšťanských škol ve Králové Městci, lístek, s tímto nad rakví zesnulého proneseným obsahem, jímž svou vzpomínku na Dra. Hejzlara končím:

„A dobří budou svítiti jako lesk oblohy a ti, kteří štěstí jiným připravují, jako sbory hvězd na věky věkův. Země budiž mu lehkou!“

dem ku kometám, ale nikdy ne tak hrubě a vždy našli se četní osvědčení mužové, kteří proti nim bojovali (tak vídeňský theolog Langenstem † 1397, Müller a j.); ale nyní všechno bylo pravda boží, div a závrať, trest na katolíky nebo nevěrné Lutherány a p. Kasatělé protestantští se těchto divů uchopili s pravým fanatismem; kázání o nich rostla jako bomby po dešti. Mnohé vykládány jako předehádky konce světa, neboť Luther byl blízký konec světa předpověděl, i muselo to tedy býti pravda.

Luther a Melanchthon vydali již r. 1523 obrázkový výklad dvou strašidelných figur, „brozného zvířete, jež Tiberu v Římě vyhodila“ a „mnišského telete“ (Mönchskalbes), nestvůry z krávy narozené. V netvoru římském, vykládá Melanchthon, zpodobil (abkonterfeit) „Bůh sám“ obavnosti (Greul) papežství, aby se evangelický lid „před tímto zlořečeným antikristem a jeho přívrženci chránil“. Luther pravil: Před tímto zázračným zvířetem má se celý svět hroziti a chvěti, poněvadž ho „vznešená velebnost boží sama stvořila a zpodobila, a že ho lze souditi, co si myslí a chce. Vždyť každý se ulekne, jenž se zjeví ďábel atd. — Toto děsné zvíře v Římě „papežosel“ (Papstesel) znamená pád papežství, mnišské telete (Mönchskalb) pád mnišství; tímto teletem je dosti jasně řečeno, že Bůh je nepřitelem mnišství. Papeženci mají na těchto zvířatech jako v zrcadle viděti, co jsou, co jsou před Bohem a zač je v nebi drží.“

Rozumí se sama sebou, že po příkladě svých čistých učitelů jich učedníci činili podobně, ba hleděli je ještě přetrumfauti.

Přestáváme na těchto řádcích. Janssen a Pastor mají tolik podrobnosti, že by bylo lze několik Obnov jimi vyplniti. Uvádějí také příčiny a následky této „zázračné“ literatury, zvláště její strašný vliv na zločinnost a čarodějství a upalování čarodějnic.

Ze zprávy „Osvěty lidu“ lze viděti, jakými ptáčky jsou její pisatelé. Už jim věru nic jiného neschází, než aby i oni takové zázraky činili. Ostatně obsah tohoto lid osvěcujícího listu není o mnoho lepší. Zdali asi tyto „divy“ byly důvodem, pro který vystoupili z katolické církve a stali se protestanty? Naše listy měly by historiem trochu více přestavovati a osvěcovati „zázračný“ původ čistého slova božího. Ctihodné „Osvěta lidu“ gratuluje k výši a úrovni jejího vzdělání; ale lidu, který její balamucení čte, litujeme — ba považujeme to za zjev svrchované povážlivý, že je vůbec možné v intelligentním jinak národě českém.

Skutečným pokrokem k lepšímu v nynějším postavení žen bylo by návratem se k myšlence klášterů. Radikální boj proti klášterům byl a jest jedna z největších pošetilostí reformace a liberalismu. V novější době nevědomky vyvoláno bylo napodobování klášterů: tak domy diakonisek a sester vůbec. — Snad musí nouze ještě vstáti než rozum svítění, ale volání přece.

Protestantský lékař dr. Möbius v brošůře „Der physiologische Schwachsinn des Weibes.“

Ubrana.

Padavky. Helvetské listy vykořisťují vždy odpadů od katolické církve ku protestantismu jako skvělé svědectví pro výbornost své církve a jako známku ryšho charakteru odpadlíkova. Když nedávno sběhli z Ústí n. O. dva kaplani ze svého úřadu, četli jsme poučné kapitoly „o síle přesvědčení“ atd. My jsme však toho náhledu, že jen červivé ovoce odpadá z živého stromu církevního. Malý doklad k našemu tvrzení poskytl tyto dny odporný soudní spor o rozvod u krajského soudu v Chrudimi. Choť jistého lékaře podala proti svému muži žalobu na rozvod, poněvadž ji prý týral, nelidsky s ní nakládal a kromě toho jí byl nevěrným. Manželé byli šest let oddáni a ze svazku toho vzešlo pětileté děcko. Obžalovaný lékař dovozoval, že jeho manželství vlastně nemá platnosti, neboť před 26 lety byl vysvěcen na katolického kněze a neměl tudíž práva, manželský sňatek uzavírat. Když z katolické církve byl vystoupil, přešel k víře protestantské a stal se pak lékařem; okolnost, že byl kdysi vysvěcen na kněze, před sňatkem zamlčel. Ježto však se výpověďmi svědků při líčení prokázalo, že manželka jeho o duchovenském stavu svého muže před sňatkem věděla, prohlásil soud manželství za neplatné a dítě z něho se narodivší za nemanželské. Tento soudní případ, o němž sama „Osvěta lidu“ prohlásila, že vynesl na jevo odporně hnusné podrobnosti, zavalil příčinu helvetskému „Času“, aby se otřel opět svým jízlivým způsobem o katolické kněžstvo. Poznamenal, že prý případ tento potvrzuje učení církve katolické o nezrušitelném znaku, jež zanechává na duši kněžské svěcení. Nám se zdá, že to spíše potvrzuje

ustálený důsudek o pravých příčinách náboženských odpadů. „Čas“ mohl by raději přemýšlet o mravní hodnotě ostatních odpadlíků, jichž nitro nemohlo soustředěno tak zřetelně odhaliti, jako se to stalo v chrudimském případě. Před soudnou kritikou objevil se protestantský světec Luther obyčejným svétákem a nestraný soud dějin poouchá důkladně vyhájenou gloriolu synéjských odpadlých výtečníků.

(3) **Paběrky z Naší Doby.** (Dokonč.) V požadavku katechetů za zvýšení platů vidí pan Masaryk touhu po „vedení školy a učitelstva v tužší odvělost na kleru a nepokrokovém zkoufessionování obecného školství. Prý „nejen učitelstvo, ale celá pokroková veřejnost by měla bděti, aby svěťováním výsad a rozmnožováním práv katechetů zlo panství kněžstva ve školství obecném a měšťanském se opět nevrátilo k velké škodě (1) národní společnosti.“ — Strach dělá velké oči, ale tihle vidíme hotové lucerny. Když žádalo učitelstvo z. zvýšení platů, žádný katolický list proti tomu neprotestoval, žádný náš list nepoukázal na nějaké hrozitanské neštěstí. Ale Masaryk se ukrutně bojí, že snad po zvýšení katechetských platů bude mládež víc v náboženství utvrzena; a to by byla nenapravitelná pohroma pro národ. Pan Masaryk ani neví — nebo spíše nechce vědět — jak bylo postaráno o vzdělání lidové v Čechách za panství kněžstva katolického v XIV. století a jak celá naše vzdělanost chrádla právě v době „reformace“, právě tehdy, kdy kněžstvo panovat přestalo. My ovšem nebudeme znovu opakovati, co jsme zde doložili důkladnými příklady již několikrát; ani elektrická žárovka nerozptýlí ty pohodlné „pokrokové“ stíny, v nichž i pan Masaryk tak rád bývá, jen aby se moderním frázetám zachoval.

Bylo by věru dobře, aby se Naše Doba vyjádřila určitě, ale zcela určitě, jaké stanovisko k náboženské výchově na škole katolické zaujímá. Souhlasí-li, aby se ve škole naplněné katolickými dětmi vyučovalo katolické víře, pak by ji rozhodně nemasilo mrzet, byly-li by děti utvrzovány ve víře ještě víc než se dosud dalo; polovičatost nestojí nikdy za nic. A jestliže Naše Doba nesohlasí se školním vyučováním katolické víře, nechť laskavě místo frází o „zlu panství kněžstva“ otevřeně prohlásí, že jest pro vyloučení katolického náboženství ze škol; jest věcí rozhodnou, že naši přítelíčkové nepřestanou naříkat na „zlo a nadvládu klerikalismu“, pokud poslední hodina náboženství nebude ve škole potlačena. Při důležité otázce výchovy náboženské nestačí skrývat se pohodlně do hvoštů slova „klerikalismus“ a místo určitého vyjádření nejasné a tuctové s ulicí bédovat na „panství kněžstva“. Kdykoliv se katolík hne, aby svou víru osvědčil, kdykoli protestuje, aby se mu nebralo, co posud má, už moderní pánové způsobí poplach, už varují před „nadvládou klerikalismu“.

Ovšem že si Masarykova Doba v hloubi srdce rozhodně přeje, aby se náboženství katolické ze škol vymýtilo. Když však naši víru nemá v lásce, nechť se nespokojuje toliko s pohodlným bořením, ale ať také podá náhradu za esutiny, jež tak kurážně připravuje. Ať poví zřetelně, jaká jiná víra by se pro mládež naši hodila. Nemyslíme, že by pan Masaryk odporučil právě vyučování talmudu, ačkoli naši víru napadá stále, ale talmudu ještě chyby nevytýkal. Také by asi těžko odporučoval to „reformované“ náboženství, k němuž sám přestoupil; vždyť se přiznal sám, že ani do kostela svého vyznání nechodí. Tedy co? Kterou víru? Snad tu nejmodernější, která prohlašuje Krista za pouhého člověka. Pan Masaryk sám rozhodně nevěří, že jest Kristus Syn Boží. Samy evangelíky si pohňval svým jasným vyjádřením.

A zavádět do školy nějaké to „menší zlo“, totiž víru helvetskou nebo augšpurskou, k tomu se člověk přesvědčený o „menším zlu“ také poctivě odhodlati nemůže. Poctivec nebude odporučovati ani „menší“ ani „větší“ zlo. Tedy jen konečně určitě se vyjádří! Povězte zřetelně, jak si náboženskou výchovu představujete a co má kněz dělat, aby každý jeho pohyb nebyl vykládán za klerikalismus.

Pan Masaryk taky ušlechtilě napsal, že po článku „Učitelských Novin“ o náboženském přesvědčení učitelstva odkryli „římští klerikálové“ upřímně svoje „černé ledví“; prý chtějí užívatí proti nepohodlným učitelům „nemravných denunciací“. Víte, pane, co jest to nemravná denunciac? Jest to udavačství provozované z osobní mety, ze závisť a z podobných nízkých vášní. Žaluje-li však někdo na provinilce v zájmu dobra celku, z pohnutek čistých, pak to není žádná nemravná denunciac. Jak je tomu dlouho, co organisování pánové vybízeli k organisovanému slídění po chybách kněžských a uveřejňování těchže? Co tenkrát říkalo humanitářské srdce profesora Masaryka? Čhtá-li si katolíci zachovati to, co posud mají, hájí-li na základě státních paragrafů

svoji državu, nemůže jim nikdo zalívatí. Není to nemravná denunciac, ale svatá povinnost, hájí-li kněz víru katolických dětí proti některému protikatolickému vychovateli. Co by říkal rabín, kdyby některý světský učitel tupil zákon Mojžíšův před dětmi israelskými? Jak by se asi zachoval pastor, kdyby v helvetské škole se děly od učitele školy na základy helvetského vyznání? Bylo by pobouření u tenkrát, kdyby na základě nepopírných fakt učitel dokázal, že se Luther a Kalvin příliš málo hodili za reformatory. A katolický kněz má mlčet k nejnesmyslnějším nepravdám. — Jest to zajisté podivný charakter, zavazuje-li se některý pokrokový učitel přísahou zachovávatí školní zákony a v téměř okamžiku si pevně umiňuje, že bude jednati hned proti základnímu paragrafu týchž zákonů. A není-li věřícím, ať se hledí aspoň prostě svého úkolu a výklad theologie ponechá odborníkovi.

Pan Masaryk tvrdí, že článek o neomylnosti papežské směřuje proti lidskému rozumu. Inu, že tento článek rozum Masarykův chápatí nedovede, o tom jsme se už přesvědčili; nebožtík „Rozvoj“ panu profesorovi dokazal, že ani tomu článku nerozumí. A přece to není tak těžkou věcí poznati podstatu a vymezení tohoto článku tak důležitého. Ovšem by bylo daleko obtížnější srovnati se zdravým rozumem neomylnost Masarykovu. Tento pán s chladně učenou lící prorokoval rozhodně vysvobození dra. Kobna ze zajetí Říma, pojednal učení o vraždě Polenské, až odborů znalci ruce spínali, atd. Jeho neomylnost jest na př. zřejma i z toho, že dal otisknouti na téměř listu své polemiky čísla dubnového. Tento skvostný vědecký objev: „Teprve za vlády Rudolfa II. Němci počali se opět usazovati v Čechách.“ Svata prostoto! „Pokrokový“ tisk nechává nové výzkumy historické stranou a spokojuje se po sousedsku. — Pelclem. My zpátečníci však víme na př. tolik, že již v XV. století (sto let před Rudolfem), na Starém městě Pražském byl obchod většinou v rukou Němcův a německých židův. Již tehdy přijímali Čechové do cechů Němce z říše příšeďší; za Ferdinanda I. bylo v Praze tolik Němců již, že prý na mostě pro ně nebylo slyšeti českého slova. (Srv. Winter: Kulturní obraz, 143, 196). Ostatně by měla Masarykova Naše Doba aspoň poněkud znáti zoufalé stesky Mikuláše Dačického na germanisaci Kutné Hory, jež se prováděla dávno před Rudolfem. Ale zatím dost; jiné zajímavosti ponecháme si na jiný čas. Klidně zase čekáme frázovitý výpad „Času“, že bojujeme způsobem nejhrubším, „hrabším, než za Brynychy.“ Ale upokojte se, pánové; kdybychom si měli vypůjčiti slovník zdvořilátek od listů socialistických, Vámi hájených, nebo od Vás, pak bychom se ovšem za své péro musili stydět.

Politický přehled.

Při ukončení zasedání Říšské rady vzamohli se Mladočeši zase k říznému projevu proti vládě, který má nahraditi poněkud pošramocenou jejich reputaci. Poukazujíce na nepřemoženou českou obstrukci, přičítají vládě, že ona pouze vinna jest přímo děsivým hospodářským a politickým úpadkem, který se jeví na všech stranách říše. Boj proti tomuto ministerstvu jest vlasteneckou povinností. Jsou odhodláni vytrvati v boji proti vládě, která chce učiniti vítězství německé obstrukce stálým. Jen aby páni v boji tomto byli důsledni! Německé strany prohlašují vlada dle § 14. za nebezpečnou. Všeměmci pak prohlašují, že bez německé státní řeči nesmí býti žádné národnostní vyrovnání v Rakousku. Ode všeho pryč k Německu, toť jejich heslo. — Strana agrární měla v pondělí v Praze valný sjezd, jehož se účastnilo na 700 rolníků. Poslanec Rataj a Prášek prudce utočili proti Mladočechům, vytýkajíce jim neupřímnost, nedůslednost, bezzásadnost; boj na život a na smrt vypověsen straně mladočeské. Ač pověděna tu mnohá perná pravda neupřímným Mladočechům, přece tísnivě působí na každého poctivého vlastence tato roztržka v době, kdy nejvíce třeba svornosti mezi námi.

Nynější zasedání delegací, které počalo 15. t. m. v Pešti, připravilo národům rakouským ohromující překvapení. Společný rozpočet delegací předložený vykazuje celkovou potřebu 869,147.880 K. Řádná vojenská potřeba obnáší 289,355.928 K, mimořádná vojenská potřeba 19,640.252 K, řádná potřeba námořnictva činí 42,869.440 K, mimořádná 8,156.977 K. Kromě toho předložila vláda předlohu za povolení částečného obnosu 88 mil. K na další zjednávání polních děl a opatřování výzbroje, jež budou rozděleny na několik let. Celková potřeba na tyto účely obnáší 165 milionů K. Na opatření různých zbraní a zbrojiva k zajištění zdatnosti armády vyžaduje se postupně 67 milionů K a na vybudování námořnictva žádá se úvěru 120 mil.

korun. Veškerý mimořádný požadavek správy vojenské počítá se na 450 milionů korun, kterážto suma má se opatřit půjčkou. Hrozná to břemena, jichž nutnost uvádí se ve spojení s válkou rusko-japonskou. Čeští delegáti ovšem nezmenší tyto částice, než vláda při těchto hrůzách požadavcích s ohledem na největší poplatnost zemi korony České měla by míti trochu více blahovůle k nam Čechům.

Tržní feč, kterou byly delegace zabájeny, líší náš poměr k mocnostem jako výborný a vyslovuje naději v zachování míru; dále se zmiňuje o reformách v Macedonii, které prý pokračují, a lituje propuknutí války rusko-japonské. Konečně poukazuje na mimořádné veliké požadavky vojenské správy. Ve výborech delegací projednán úplně rozpočet ministerstva zahraničních záležitostí a řádný vojenský.

Zprávy z bojiště ve východní Asii jsou stále nejisté. Neustálý ústup Rusů pokládán jest za neúspěch, kdežto Rusy a jejich přáteli považován jest za stkvělý výkon ruské armády, kdy 10 000 Rusů zdržovalo postup armády 70 000 Japonců. Port Arthur není dosud s moře uzavřen, vždyť mladý ruský důstojník vyjel v noci na parniku z Port Arthuru a vjel mezi válečné lodstvo japonské, kde japonskou obrněnou loď vyhodil do povětří. A Dalný prý také dosud není Japonci obsazen. Na Port Arthur chystají se teprv Japonci učiniti společný útok na souši i na moři. Japonská armáda v Mandžursku čítá nyní 100 000 mužů s 270 děly, záloha 20 000 mužů a 42 děl. Dle všeho jest plánem Kuropatkina vlákat Japonce co nejdale do Mandžurska, kde už se s nimi nějak vypořádá. Nemilým jest Japoncům, že se právě v zádech na sev. Koreji objevují Kozáci, kteří jim mnohé obtíže způsobují. Bombardování japonské Port Arthuru až dosud ani dost málo neškodilo. Rusové v přístavu s úspěchem opravují poškozené lodě.

Z činnosti katol. spolků.

Křesť. katol. vzdělávací podpor. spolek „Svernost“ v Červených Pečkách konati bude dne 22. května t. r. o 4. hod. odpolední měsíční spolkovou schůzi ve spolkových místnostech v hostinci p. Jos. Kuchaře. Program: 1. Čtení protokolu minulé schůze. 2. Sdělení spolkových zpráv. 3. Přednáška p. Václava Špačka, řídícího učitele a redaktora v Košťátech: „O Komenském.“ 4. Placení měsíčních příspěvků a přihlašování se nových členů. 5. Volné návrhy. I nečlenům vstup volný.

Z Kostece n. Orli. Katol. Jednota v Kostelci n. Orli. koná svou spolkovou schůzi v pondělí svatodušní 22. května večer o půl 8. hod. v sále na Rabštejně. Při ní slíbila ochotně přednášeti p. t. pl. Vlasta Pittnerová, slovatná česká spisovatelka z Prahy, o předmětu „Česká kniha“. Před přednáškou a po ní kroužek hudební přednese některé vybrané kousky a zpěvy a na to sehraje se jednoaktovka „Pan praktikant a jeho famulus“. Přístup mají hosté členy uvedení.

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou: p. Maxm. Smrčka, kaplan v Bojanově, za kaplana do Zlebu, p. Ant. Symon, kaplan v Žamberku, za kapl. do Bojanova, p. Balth. Lath, koop. v Sejřích, za administr. do Čermné, p. Václ. Lankaš za koop. do Sejřů, p. Kar. Valenta, koop. v Pohledu, za kapl. do Kyšperka, p. Jan Biskup, kapl. v Žehuani, za kapl. do Jelení, p. Bedř. Hubáček, kapl. v Borohrádku, za kapl. do Jablonce n. Jiz., p. Ferd. Vogl, kapl. v Červ. Kostelci, za kapl. do Chvalkovic, p. Ant. Kotysa, kapl. v Proseči, za koop. do Výprachtic, p. Frant. Janoušek, kapl. v Lučci, za administr. do Vápná, p. Jan Hrdál, kapl. v Vápně, za kapl. do Lučce. Na odpočinek vetou pil: p. Fr. Rysner, b. notář a farář ve Vápně. Uprázdňené místa: Čermná, fara patron. nábož. matice, Zlatá Olešná, (Goldenöle), fara patron. nábož. matice, obě do 24. května; Chvalkovice, fara patron. kníže; Schaumburg-Lippe, do 1. června; Vápná, fara patron. hrab. Kinského, do 12. července b. r.

Svatojanská pouť v Hradci Králové slavena tentokrátě za počasí zvláště krásného. Obrovské davy občanstva Hradeckého i pouťníků z venkova přicházely navštívit úctyhavý kostelík seminářský, který byl jako léta jiná nádherně vyzdoben. Pontifikální mši svatou sloužil vesp. generální vikář dr. Alois Frýdek se slavnostní assistencí. Na kůru zapěli ctih. pp. bohoslovci řízení dp. docenta Gyurkovice čtyřhlasou mší od Ahleho, graduale od Picky pro solový hlas, dvojhlasé offertorium od Anera; introit a communio chorálně, dvojhlasé Pange lingua od Haltera. Preciání a procištěný přednes těchto skladeb snadně přispěl k povznesení krásné, posvátné chvíle.

Instrukční besplatný kurs ku pěstování církevní hudby pořádan bude od 8. srpna 1904 večer do 12. srpna večer v Hradci Králové královéhradeckou diecéšní jednotou cyrilickou, přihlásili se dostatečný počet účastníků. Pro přednášky theoretické a praktické cvičení ve všech oborech církevní hudby zřídány sly odborné. Besplatné nocehy obdrží účastníci v bisk. Borromeu. O stravu za mírné ceny bude v Adalbertinu postaráno. Přihlášky nechtě učiní se, pokud lze již nyní a nejdéle do 1. července 1904 u předsedy diec. jednoty cyr. dr. Jos. Mrštíka, arciděkana v Chrástě, jenž interese

tím blízkých správ podá. Prosatím se uvádí, že přednášky a cvičení konati se budou po 4 dny od 8 do 12 hod. dopoledne a od 2 do 6 hodin odpo. Podrobný pořádek přednášek a cvičení sdělí se s účastníky na počátku kursu.

Ve schůzi měst. zastupitelstva v Hradci Kr. dne 13. t. m. usneseno následující: Zadáno bylo cestou ofertní vybírání dávky z piva, vína a líhovin. — Usneseno, aby snížena byla cena plynu oněm konsumentům, kteří odeberou přes 800 m³ plynu. Cena koksu snížena z K 3.— na K 2.—. — Parcela vedle budoucí synagogy prodána staviteli p. Jos. Novotnému. — Anně Vachkové a M. Fischerové uděleno právo městanské a promianím tax. — Porce špitálské udělena M. Adamírové a A. Vachkové. — Pí. Marii Tengerové, vdově po polic. komisaři, vyměněna penze v obnosu K 770.—. — Policejní strážníci pp. Fr. Král a Jos. Tkadlec jmenováni definitivně. — Na žádost pí. M. Trykarové ponechán jí příspěvek K 130.— na na vychování syna. — Schváleno věnování budovy vodárny v Plotištích trvale a bezplatně ve prospěch veřejné samosprávy. — Na žádost c. k. okres. hejtmanské dno příznivě vyjádření o žádostech za udělení koncese hostinské pí. Anny Faltnerové a p. Jos. Macáka, záporně o žádosti p. Em. Vachka za povolení výčepu vína. — Schválena změna řádu o prohlídce mléka a ustanovení, dle něhož musí mlékaři dovážeti do města mléko v hermeticky uzavřených nádobách a k čerpání užití kohoutků. — Schválen náklad K 800 na znovu postavení opěrné zdi v čp. 33. — Na místa polic. komisaře a zvěrolékaře vypíše se konkura. — Nadaci Urbánkovy dostal stud. Souček. — Projeven souhlas s úpravou místnosti v čp. 280 pro zastavárnu a místnosti, doposud zastavárnou užívány, pro policejní úřad. — Za důvěrníky za příčinou doplnění knihy pozemkové pro kat. obec Hradec Králové, zaplacením místní prostory č. kat. 138/1 v Hradci Kr., zvoleni pp. Dr. Kukla a V. Rajchl. — Svoleno k rozdělení věcného statku č. kat. 139/2 na č. kat. 139/3 a 139/4 v Hradci Králové a k vyloučení č. kat. 139/11 ze statku veřejného a sloučení jeho se stavob. parcelou č. kat. 305. — Měst. rada zmocněna k vypracování podmínek ohledně výměny orní silnice u okres. nemocnice za silnici v Pospíšilově třídě. — Zpráva odboru zastavárenského za r. 1903 a bilance za r. 1903 vzata na vědomí.

Práve demovské v Hradci Kr. uděleno následujícími p. t. osobám: Janu Kohoutovi, Eichlerové Elišce, Ryšavému Jos., Řezníčkovi Vil., Šrámkové Jos., Wünschovi Janu Nep., Pánčovi Jos., Hakovi Frant., Martinkové Barb., Rydlvi Janu, Sovákové Aloisii, Špačku Václ., Zateckému Jos. a Krakovičové Vilémíně.

Z černé kroniky. Zase ubohé děcko ukrátilo si samovolně strastiplný život svůj. Antonie Bohdanecká, 11letá zákyně 4. třídy obecné školy v Hradci Králové, dcera kamnářova, vrhla se v úterý před polednem do Orlice naproti dělostřeleckým kasárnám, kdež utonula. Mrtvola dosud nenalezena, ač brzo po činu na 40 osob jalo se v řece pátrati po utonulé. Nešťastné děvče odešlo odpo. na sv. Jana z domu na slavnost svatojanskou do semináře, domů už nepřišlo, po celou noc a dopoledne v úterý kdesi se potulojce. Proč si ubohédítě zoufalo, neví se dosud nic určitého, než pověst vidí příčinu toho v poměrech domácnosti. V té věci zavedeno též úřední vyšetřování. Utouklá bývala ve škole velmi záduměna, ničeho si nevšímajíc; trpěla také chudokrevností.

Úmrtí. Paní M. Nermutová, choť c. k. vrchního pošt. správce v Hradci Král., zemřela, odevzdána do vly Boží, ve středu dne 18. května 1904 ve věku 50 roků. Pohřeb koná se dnes v pátek odpoledne na hřbitov pouchovecký.

Jmenný kostelův v rozpočtu král. vln. města Hradce Kr. na rok 1904. Kathedrál. chrám sv. Ducha vyžaduje nákladu 8.149.96 K, kostel sv. Pavla na Poučově 7.834.82 K, kostel sv. Antonína v Nov. Hradci Kr. 3.514.39 K, kostel sv. Jana Křt. na Kopečku 2.288.18 K, kostel P. Marie v Lochenicích 945.27 K, kaple sv. Klimenta v Hradci Kr. 49.90 K. Potřeba hradí se vlastními příjmy.

O naší praktičnosti. V době nynějšíť nás nutno intenzivním hospodářstvím využívatí všech zdrojův, jež rolníku z půdy plynou — tak slyšíme právem stále hlásati a výsledek: jak výnosně právě pro zdejší okres, jehož středisko tolik ovoce spotřebuje, ovocnictví se pěstuje, žalostný doklad nám podá na př. silnice okresní z Hradce směrem jižním vedoucí. Tu ušíme za střešní stromy v úhlu 45 stupňů (nejméně) do silnice nakloněné, následkem toho ovšem odřené, mrzáky, kteří již dávno do ohně patří, stromčky mladické, ale suché, poněvadž asi konpeny byly přechlé v trbu za peníz co nejacinější, směs žveatek, višní, ovoce jádrového, sem tam nějaký jeřáb, olši pro rozmanitost, od kořene plno odmladkův, zvláště u višní, také mezery beze stromů vůbec, kolíky nikde — zkrátka obránek, jenž truchlivým dojmem působí nejen na milovníka ovocnictví, nýbrž i na každého přítele našeho lidu vůbec. Ze stromy při silnicích užitek poskytný, právě v zdejších městě živým toho dokladem jest podnikavý jednotlivec, který při státních silnicích celé řady jich vysázel a alžňý odřut má příjem. Ovšem nutno nejen strom vaditi, ale též si ho trochu hleděti a předevíám s řádným zřetlem k půdě jen stejné druhy pohromadě vysaditi, aby výdání s hlídáním ovoce spojené sníženo bylo na nejmenší míru, ale aby též určitý druh v alžněm množství mohl býti ke koupi nabídnut. — Kdyby si žádal číselného dokladu výnosnosti ovoce při silnicích, měl tento: malé knížectví Schwarzbursko-Sondershauské (862 km² — Čechy 51.948 km²) přijalo r. 1902 za ovoce při státních silnicích vypěstěné 98000 marek (asi 114000 K). — Máme také dobrý zákon zemský o oněm výnosnosti stromové při silnicích, to nám již stačí — o to, jak se provádí, a zda-li se vůbec provádí, se už nestaráme. A to jsme pokrokoví, svého a tím i národa, vlasti prospěchu dbalí Čechové, avšak v zdejších, chlubně pokročilým zvaném kraji?

Vojenský koncert pořádá se v Adalbertinu v Hradci Králové v neděli 22. t. m. o 4. hod. odpo.

Slavné řeholní sliby: Na Boží Hod Svato-dušní, dne 22. května b. r. složí slavné řeholní sliby othp. Odo Jan Vorlíček, klerik král. kanonie Praemonstrátské, o 10. hod. dopol. v klášterním chrámu Páně v Želivě.

Z nejbližšího okolí města. Byl jistě dosud trpce cítěn nedostatek spojení pevným chodníkem od silnice Hradec—Bělč k staršímu u chodníku do Náhonu vedoucímu. Nyní se nedostatek ten odstraňuje zásluhou okraší. spolku na Náhoně, jemuž městská rada zdejší staré cihly pevnostní zdarma poskytla. Když jsme již šťastně na Náhoně, povězte si, že by vůbec bylo potřeba řádné silnice místo prabídné, zvláště za obcí k lesu z přikopův leta již nečištěných z jara netně zavodňované cesty. Co znáš tu v zimě chudý lid, an vyleže z lesa na zádech trochu sebraného dříví a bojí se při tom krok za krokem do bláta! Kolik ran dostanou a kolik klení a nadávek vyslechnou tu ubozí konci, nemohouce přes všechny snahu dosti rychle ku předu s břemenem do cesty hluboko zapadajícím. Konečně i pouhý paasant, jenž tudy nejdříve lesa dojde (k stělnici je ovšem blíže, ale co den je tato část vlastně nepřístupná), raději a častěji by tudy šel, když právě tato cesta byla schůdnější. Nyní je to též zájemem námce městského pavillonu v lese. Není nás tajno, proč rozhodující činitelé otálejí zjednati tu nápravu: město obává se, kdyby do lesa (až do Bělčeka snad) vedla řádná silnice, že by se jezdilo pro dříví dále, kde je lacinější (a to už není z lesů městských); obec Bělčeko není tak záměna, aby nákladnou stavbou (třeba tak i s Hoděšovicemi) získala teprve řádné spojení s městem) chtěla uvaliti na poplatnictvo břímě vysokých přírážek a okres konečně, ten by sice silnici chudou obcí zbudovanou konečně do vlastní správy přijal, ale k vlastní akci nemá také dosti prostředkův, ty pobítil Grandhotel, jak již v Předměstích intereseanti si o tom pohovořili. Na okresní komunikace nezbyvá. Tak budeme od Náhonu k lesu a dál asi ještě hodně dlouho blouditi se blátem a píselem!

Ústřed. spolek pro udržování vojem. pomníků z r. 1866 v Čechách v Hradci Králové koná dne 29. května 1904 o 9. hod. dopol. v Hradci Králové (v Grand-Hôtelu) řádnou valnou hromadu. Při nedostatečné účasti odbývá se o 10. hodině dopolední bez ohledu na počet účastníků nová valná hromada s týmž programem.

Jmenování. Hudební skladatel p. Alois Macák, vojenský kapelník u 4. pěšího pluku v Plevně, bratr p. Macáka, námce hlavní trafiky v Hradci Králové, byl za své vynikající zásluby o povznesení hudby v Bulharsku jmenován knížecím dvorním kapelníkem ve Srdeci.

Ve prospěch krupobitím postižených v jižních Čechách přispěli divadelní ochotníci ve Mělněch 10 K, dosud úhrnem odvedeno na darech 4797 K 32 h. Šlechtným dárcům zaplat Bůh.

Na dobytčí trh v Hradci Králové dne 18. května 1904 přivedeno bylo: koní 224, krav 189, volů 33, býků 45, telat 36, koz 12 a 1 osel. Úhrnem 539 kusů. Příští dobytčí trh bude 30. května.

Ze Lhoty pod Liběany. Pan MUDr. J. Syřáček, obvodní lékař v Tebechovicích a jeho choť darovali do naší jubilejní kaple skvostné roucho bohoslužebné t. zv. alba, začal se vzdává šlechtným dárcům srdečně Zaplat Bůh!

Z Dobřenic. V pondělí Svato-dušní o půl 3. hod. odpoledne konají se v hostinci p. Vincence Váška v Dobřenicích dvě přednášky: „O vychovávání dítek v křesť. rodinách“ proslaví p. Václ. Špaček, řídící učitel a spisovatel v Košťátech. „O záložnách dle soustavy Raiffeisenovy“ p. Jan Vodička, starosta ze Syrovátky. Dospělým vstup volný, školním dětem zakázán. Bodičové vítání.

Z Chvalkovic u Jaroměře. Týdenní pobyt pp. misijnářů v obci zdejší byl lidu našemu skutečným svátkem týdenním. Obyvateľstvo spěchalo do chrámu Páně celými proudy, aby jejich kázání poslouchalo. — Při té příležitosti vykonán též obřad posvěcení nové křesť. cesty ve hřbitovní kapli v Brzicích. Byla to oslava tichá, ale důstojná, kteréž účastnila se i mládež školní se svými učiteli. — Pan farář K. Bauch, který zde po sedm let ku všeobecné spokojenosti působil, rozloučil se s námi, aby odebral se na nové působení do Červeného Kostelce. Účastenství obecnatva při loučení bylo velmi čestné, uvítání p. faráře na novém působení v Červeném Kostelci pak zvláště slavné. Přejeme panu faráři na nové ústání životní zdarů nejlepších! — Administraci fary zdejší vykonává vp. kaplan A. Svatoš.

Akce ke stavbě dráhy z Opočna přes Černilov na Slezské Předměstí pokračuje rychle ku předu. Jak se z Opočna dovídáme, rozaslala tamní městská rada interessovaným obcím pozvánky ke schůzi na den 22. května 1904 v „Národním domě“ o 8. hod. odpo. v Opočně. Předmětem jednání bude sestavení železničního výboru — a jest si vše co přáti, aby — jak sem tam proskakuje — předsednictví téhož výboru přijal J. J. kníže Colloredo-Mansfeld. O koncesi ku předběžným pracím jest zadáno. Ku původní myšlence přistoupilo věsti dráhu z Dobrušky. Obce interessované, zastoupené třemi členy, pojednají o směru trati a i předběžném financování atd.

Ze Seče. (Obnova sv. misie). Dne 22. do 29. dubna b. r. konali ve farnosti sečské veleddstojní otcové Redemptoristé z Prahy P. Bern. Čáka a P. J. Janda obnovu lonské sv. misie. Celá kolatura. těšila se na poselstvá duchovní hody a dověděla to nejlépe, že na tisíc kajčníků sv. svátosti přijalo. Všechny slavnosti při sv. misii byly velkolepé a nejvýznamnější byl průvod s Nejv. Svátostí oltářní, při kterém mužové, mládenci a družičky a nepřečtenné množství lidu v přesném pořádku kráčelo za sv. křížem. Po celou dobu trvání sv. misie byl po všechny dny chrám Páně věřícími přeplněn. Před odjezdem veledd. otců uspořádán byl večer průvod s lampiony, kde p. měststnost misijnářům díky vzdal a přál, by dobrotitiv Bůh lásku a obětavost jim hojně odplatil.

Ze Sopot. Sv. Josefův Jednota jinoců a mužů na Slezském Předměstí u Hradce Král. zasílala členům Jednoty katolických jinoců a mužů v Sopotech lonským krupobitím postižených 31 K, za kterých milodar vzdávají obdarování srdce díky a upřímné „Zaplať Bůh!“ — V Jednotě sopotské zřízen byl před nedávnem fečnický kroužek. V posledních dvou schůzích přednášeli: Čermák (tkadlovský mistr), Šibera (truhlář) a dvakrát Zvolánek (tkadlec). Po přednáškách bývá vždy čítá a zábavná doba. — V pondělí svatodušní bude ve zdejší Jednotě přednáška p. Alois Thuma, učitel v Chrudimi. Zdať Bůh!

Oheň vypukl o polednách v úterý u Kyšperka v Lukavičském dvoře náležejícím p. hraběnce Anně ze Stubenberků. Požár zničil toliko jednu část obydlí čeledních, ještě byl rychle přikvapivšími sbory dobrovolných hasičů místních, kyšperských, kunčických a orlických včas lokalizován.

Poutí „kopečková“ se letos v Kyšperku vydařila znamenitě. Večerní předslavnostní osvětlení celého města, hudba a lampionový průvodem, střelba z hmoždíků připomínala, že lid dosud sv. Jana Nep. ctí a oslavuje upřímně a okázale jakožto národního patrona lidu a národa českého.

Z Libštátu. Na zřízení nového jeviště pro katolickou Jednotu místní přispěli: Dp. Fr. Dohnálek, farář 80 K, vp. Bohuslav Beneš, kaplan 40 K, p. Anna Rolcová z Košťálova 100 K, sl. Marie Prášková z Košťálova 10 K. Slechtným dárcům vzdávají se tímto srdce díky.

Svatojanská jednota katolických jinoců a mužů v Křivčicích pořádá v pondělí Svatodušní dne 23. května t. r. v sále hostince „u Kalenských“ divadelní představení: „Norovni bratři“. Obraz ze života venkovského ve 4 jednáních a předeherou. Napsal A. Slezák-Bělský. Začátek o 4. hodině odpo. Čistý výnos ve prospěch spolkové pokladny. Mládeži školní vstup zakázán.

Z Lanškrouna. (Sv. birmování). Již tužby a očekávání naše i všeho zdejšího obyvatelstva se splnily. Dne 11. května před svátkem Nanebevstoupení Páně odpoledne kol 4. hodiny zavzněly zvony na zdejších kostelích, oznamující příchod Jeho Biskupské Milosti ndp. dr. Jos. Doubravy. Provázen jsa vdp. kanovníkem dr. Janem Nep. Soukupem a biskup. ceremonálem dp. H. Doskočilem sestoupil nejd. vrchní pastýř ze svého kočáru u gym. kostela sv. Magdaleny. Zde uvítán byl místním vdp. děkanem Fr. Michalitschem, okres. hejtmánem a místodrž. radou Karlem rytířem z Komersů, dále vrchním správcem knížecího Liechtenšteinského panství a patron. komisařem p. Vojtěchem Köblmem šlechticem z Geysingu, purkmistrem města Lanškrouna atd. Dojemně přivítala ndp. biskupa jedna zákyne zdejší měšťanské školy, podává ji jemu pěknou kytici z růží a konvalinek. Když ndp. biskup jel kolem zdejší c. k. tabákové hlavní továrny, přivítalo jej ve spalíru několik set dělnic, které la-skavostí zdejšího p. inspektora dostaly prázdnou k u-vítání svého vrchního pastýře. Přivítání se účastnili dále úředníci c. k. okres. hejtmanství, rada zemského soudu s úředníky c. k. okres. soudu, úředníci c. k. berního a poštovního úřadu, purkmistr města Lanškrouna s obec. zastupitelstvem, starostové příslušných obcí, ředitel c. k. gymnasia se sborem profesorským. Z duchovenstva přítomni byli: vdp. vikář Lanškrounský Fr. Krihl, vdp. děkan z Ústí n. O., místní duchovenstvo i okolní. Spalíř od kostela sv. Magdaleny k náměstí tvořili studenti zdejšího c. k. vyššího gym-nasia, školní mládež obou měšťanských i obec. škol, jakož i žáci ze všech venkovských filiálních škol, za vedení svých učitelů, žáci školy tkadlovské s učiteli. Mimo to na přivítání účast braly všechny spolky ha-sičské, spolek vojenských vysloužilců s hudbou, spolek c. k. priv. ostromtelců též s hudbou, dále měšťanstvo za nešetného zástupu lidí z celé farnosti. Nejdůstoj-nější p. biskup na všechny přivítací řeči obratně odpo-věděl a svým milým zjevem, jakož i svými otcovskými a láskyplnými slovy rázem zřekal si srdce všech z vyšších i nižších stavů. Večer byl nejdůst. pan biskup mile překvapen zastaveníčkem, jež před pěkné věnci ozdobeným děkanstvím na Josefském náměstí jemu připravili studenti c. k. gymnasia za řízení svého výborného učitele p. Fr. Černohorského. Před děkanstvím hrála hudba ostromtelců. Pan biskup vyšel před děkanství, které jakož i sousední knížecí zámek bylo slavnostně osvětleno a děkoval srdce všem, zvláště studentům a dal si každého z nich představit. Druhého dne 12. května přijel večerním vlakem druhý vznešený host do Lanškrouna, nový nejdůstojnější p. biskup brněnský hr. Huyn, který následujícího dne sloužil v děkanství kostele za asistence dp. ceremonáře Hugona Doskočila máji sva-tou a na to odejel dopoledním vlakem do Prahy. Birmování bylo skoro 2000 a sv. birmování uděleno po celé dva dny dopoledne i odpoledne. Studenti gym-nasijní byli birmováni v gymn. kostele sv. Magdaleny, kdež přednesli zároveň cenné církevní skladby. Nej-důstojnější p. biskup děkoval zde p. gymnasiálnímu katechetovi profesorovi Adolfu Brixovi za jeho péči o krásnou restauraci tohoto chrámu. Nejdůstojnější p. biskup zdržel se k naší radosti po osm dní v Lan-škrouně vyjížděje k sv. birmování denně do okolních farností. O průběhu těchto dní píšeme.

Divadelní ochotníci v Březhradě pořádají v pondělí Svatodušní dne 23. května 1904 v hostinci „u mlýna“ divadelní představení: Čtyři boty a dva podpatky. Fraška o 1 jednání od E. Řeč-kého. — Rozbitá sklenice. Veselohra o 1 jednání z italského od E. Peškova. Začátek v 8 hodin. Po divadle volná zábava. Čistý výnos ve prospěch zřízení vlastního jeviště.

Školská hlídka.

Více než kdy jindy počíná se pozornost širších a vyšších kruhů obracet k neblahým poměrům, jež v ohledu náboženském nastaly mezi organizovaným pokrokovým učitelstvem působením několika předáků, kteří strhnuvše na sebe v organizaci moc, vyhlásili

otevřený boj náboženství, přijímajíce úplně program strany pokrokové, při jehož srovnání mnozí s nich pracovali. „Náboženství utlouná nás duševně“ (Roč. VII. čís. 17. str. 386) prohlásil jejich programový slánek, „proti němu třeba spojití všechny pokrokové síly v ucelený boj.“ — Vůdcové organizace odvážili se sjevně vyhlásiti boj pozitivnímu náboženství jen proto, že viděli na straně katolické naprostou „trpě-livost“ (možno-li toho slova užití) k předcházejícím útokům, jež haleny rouškou boje proti klerikalismu, nesly na sobě — jak nyní jasně na jevo vychází — škrabošku přetvářky. Slovo klerikalismus a využití jeho ze stránky nejhorší bylo pouhou skrývačkou pro upravení si půdy k dalšímu a to úplně otevřenému boji proti pozitivnímu náboženství. Učitelstvo pomalu bylo spracováno, připravováno pro ostřejší dávky protináboženské čety. Ze strany katolické hájena byla zásada, že většina učitelstva nemůže za některé jednotlivce, kteří postavili se v listech svých na sta-novisko protináboženské. Správně tak bylo jednáno, aby nebyly strhány mosty, které dnuď pojily učitel-stvo a kněžstvo, jako vychovatele národa. — Vyšel z or-ganisace povel, aby učitelstvo odmítalo každé přá-telské pozvání kněze do farního domu. Kněžstvo sneslo tíse tuto urážku, kteráž není schopen nikdo, kdo má jen poněkud trochu společenského taktu. Vždy pokládá se odmítnutí přátelského pozvání za hrubou urážku. — Uražen byl duchovenský stav jako kasta inferiorních lidí, jež není hodna, aby kdo vstoupil pod její přístřeší. Něčeho podobného nelze se du-šeti nikde, že by některému stavu tak hrubá potupa byla vmetena ve tvář. Někde učitelstvo neposlechlo p. Černého a Rašína — bylo praneřováno. Kruha or-ganisace vybila s tělesu svého poslední zbytek taktu společenského. Čekala zajiště, co se tomu bude říkat. Duchovenstvo setřelo urážku, jež mu byla ve tvář vmetena a mlčelo. Bylo heslem, aby pokud možno za-choval se i na dále jakýsi „modus vivendi“, protože mnozí z učitelstva nesehnali v této věci a vůdcov-stvím organizace, ale nemohou si pomoci, nechť se zbytečně vydávají se pod rány organizovaných časopi-šů S tou výmluvou odmítali učitelové na venkově pozvání svých spolupracovníků ve škole, s nimiž až dosud v přemnohých případech svorně a bratrsky živi byli. — Shýbly se pod kanton — a s nimi z přátel-ství shýbly se i kněží. Jednalo se tehdy o úpravu platů; organizace byla v té věci důležitým činitelem a proto mohli vůdcové na její účet mnoho hřešiti. A také jí zneužili k tomu, aby v ní vybudovali tvrz, z níž podnikal by se boj proti náboženskému smý-šlení v učitelstvu. Mezitím, co kruhy katolické (pravím to jako konstatování fakta a nikoliv snad jako ne-místnou výčitku) s plnou benevolencí chovaly se k po-žadavkům učitelstva, připravován byl z vůdcích kruhů organizace sesleňný boj proti postavení církve ve škole — a proti náboženství vůbec.

Kněžstvo vidouc, že postupující a vždy sílící boj organizace učitelské proti kněžstvu rásti by mohl k důsledkům smutným a neblahým, vyšlo v ústrety učitelské organizaci skrze zemskou jednotu duchoven-stva českého. To bylo však pokladáno za slabost; smírné nabídky odmítaly — a tím ohlášen otevřený boj — nejen duchovenstvu katolickému, nýbrž i zá-sadám náboženským, jakožto nepřijatelným pro po-krokového člověka.

Slabá defensiva na straně katolické posilovala sebevědomí oněch duchů na straně pokrokového učitel-stva, kteří za cíl svých snah stanovili si vebnati všechno učitelstvo pod gaudinské jho protinábožen-ského boje za každou cenu. Pověstný slánek „Učitel-ských Novin“ (O náboženském smýšlení učitelstva) a bezmezné šílené články „Čes. Učitele“ konečně dospěly až tak daleko, že mlčeti k nim bylo by již nejen po-vržením cti českého duchovenstva, nýbrž i zradou na samotné víře a zradou na vlastním národě, jehož děti mají býti svěťovány v ruce některých individuí, kteří téměř šíleně nenávidí náboženství těch dětí, jež ná-božensky mravně mají vychovávat.

Dokud jednalo se o útoky na stav neb jedno-tlivce ze stavu, dalo se snad omluviti, že z touhy po klidu a k uvarování se dalších roztržek chovalo se duchovenstvo dosti apaticky. Dnes však již jedná se o víru, o náboženství a to zvláště o víru těch, o nichž Pán Ježíš pravil: „Kdo by pak jedno z těchto nejmenších pohoršil . . .!“

Z té příčiny všechny katolické listy bez rozdílu vyslovují přesvědčení, že protináboženský boj pokro-kového učitelstva dospěl tak daleko, že nemůže k němu lhostejně přihlížeti nikdo, kdo má v sobě cit nábo-ženský.

Jest ještě mnoho — zvláště starších učitelů, kteří majíce za sebou životní zkušenost, a trpkostí dívají se na řádění nynější protikatolické kliky v or-ganisaci učitelské a pronášejí otevřeně mínění, že boj ten nemusí dospěti tak daleko, kdyby na straně ka-tolické nebylo tolik slabé nerozhodnosti, jež vnuká myšlénku, jako by věc, kterou hájí, pokládala za stra-cenou. Dnes každý má býti na svém místě a zvláště tam, kde hájiti jest náboženské vychování dětí. Úřady, jež bývaly dříve cti, mají býti nyní úřady práce! Nelze toho upříti, že nastávají nám doby vážné, které vyžadují bdělost pastýřů a obětavost pracovníků! —

Různé zprávy.

Převzetí ostatků Jana Kollára do Prahy, nezapomenutelného pěvce „Slávy dcery“ a předního průkopníka vlasteneckých snah, jenž už pře-půl století odpocíval v nehostinné Vídni, dále se nedělí 16. t. m. způsobem slavnostním. Pozůstatkům slavného krajana našeho dostalo se po celé cestě, kudy vlak jel, od spolků a jednotlivců pocty zasloužené. V Praze pak přijaty a uloženy ostatky Kollárovy na hřbitově olšanském za účastenství předních osobností národa, mnohých spolků a tisíců obecnstva.

Ze života sv. Otce Pia X. Francouzský časopis „La Croix“ vypravuje následující příběh: Když nyníž sv. Otec byl ještě kardinálem patriarchou v Benátkách, navštívil kdysi též nemocného, jenž ležel skoro na holé zemi. Ulehaje večer vzpomněl si kardinál na nemocného, který ani lože nemá, vatel, svásl své matrace do uslu a sám neel je v noci nemocnému tichými uličkami benátskými. Padl však do rukou policie. Strašníci vidouce muže s uslem hnali se za ním a sadřeli ho. Když však poznali svého kardinála, vzali sami jeho bříme a doprovodili ho k nemocnému.

Křesťanství v Japonsku. Křesťanství do Japonska přinesl sv. František Xaverský s tova-ryšstvem Ježíšova kolem polovice 16. století. Křesťan-ství se z počátku velmi rychle šířilo, ale koncem 16. a v první polovici 17. století krátě bylo proná-sledováno. Tisíce křesťanů a na 200.000 lidí bylo krátkým způsobem umučeno, čímž rozkvétající církev japonská ve své vlastní krvi snížena. Každému kře-šťanu pod trestem smrti byl vstup do Japonska za-kázán. Teprv r. 1861, kdy Japan otevřen byl obchodu evropskému, počalo se tu opět křesťanství šířiti, než za nedlouho nastalo nové pronásledování až do roku 1873, kdy opět tisíce křesťanů umučeny. Na to následkem diplomatického vyjednávání, jež od několika evrop-ských mocností bylo zabýjeno, konečně náboženská svoboda prohlášena a r. 1891 obnovena katolická hierarchie. Nyní je v Japonsku arcibiskupství v To-kiu, biskupství v Nagasaki, Osaki a Hakodate, 82 misionářů, 15 domorodých kněží, 164 chrámů a kaplí. Všechny křesťanů je něco nad 100 tisíc, z toho katolíků téměř polovina. Křesťanského vyznání jest jeden člen japonského kabinetu, dva soudcové nejvyššího říšské-ho soudu, dva předsedové senátu a tři státní podse-kretáři a dosti značný počet podřízených úředníků. Ve sněmovně poslanců je předseda a 13 poslanců kře-šťany — počet všech poslanců je 200. Ve vojsku je 166 křesťanských důstojníků — dva nejvyšší válečné lodě komandují křesťanskí admirálové. Většina Japon-ců jsou pohany, z nichž dvě třetiny vyznávají bud-hismus, jedna třetina šintoismus.

Státní žena. Nařízením předsedy mini-sterstva Combessa odstraněny jsou ve Francii ze soud-ních síní všechny křísle. Hratka zednářů snaží se takto úplně vyhladit v lidu sv. víru, ale lid ten jen tak zlehá nedá se připraviti o svůj nejdražší akvot a leckdy zahlubí pánům zednářům pernou pravdu. Ne-dávno ocitla se před patřákým soudem jistá selinářka. Když ji prezident vyzval, aby pozvedla ruku ku pří-seaze, že pravdu a pouhou pravdu bude vypovídati, zvolala státní žena: „Přisahati? Ruku pozvednouti, pane soude? Před kým? Před vámi? Tu musím pro-sit, že z té strany nejste více než já.“ Pak vytáhla z kapsy růženec, pozvedla jeho křížek a pravila: „Zde, pane soude, jest ten, před nímž přisahati mohu, a před ním pozvedám ruku a přísahám, že pravdu mluviti chci.“ Na toto státní vyznání zavněl sálem hlasitý pochvalný potlesk.

Hrdinnost ruská již odedávna jest světo-známa. Za posledních bojů před Port Arthurem vy-znamenal se ruský lodní inženýr Blinov. Když kule japonské prorazila parní rouru, tak že pára začala ucházeti, tu Blinov přikryl svými dlaněma díru a tak dlouho je tam podržel, dokud nepřinesli plát kovový na vyspravení otvoru. Ruce Blinov byly úplně opa-řeny — Blinov však přece vydržel na svém místě a jen občas vyšel si na palubu na čerstvý vzduch, aby ruce, které ho strašně pálily, na chladném vzduchu si ochladil.

Te naše hospodářství. Poslední léta při-cházejí častěji na jevo různé nepořádky v některých peněžních ústavech našich. Brzo v Čechách, brzo na Moravě ocitne se některý peněžní ústav na pokraji záhuby. Stín nehospodářství dolehl také na městskou spořitelnu v Příboře na Moravě. Minulý týden zatčen tu městský tajemník a bývalý pokladník měst. spořitelny Maneth a před tím již v březnu účetní téže spořitelny Doubravský. V obyvatelstvu panuje hrozné rozčarování. — Dle předběžné revize padlých nebo v insolvenční se nalézajících českých záložen na Moravě přišly tyto u šidovských stavebních spekulantů a půjčovatelů peněz hlavně z Vídně, Brna, Olomouce a Mor. Ostravy o obnos okrouhle přes čtyři mil. korun. Pak se jsme dobrými hospodáři! Pána dělat ovšem leckdo dovede, ale revize častou a důkladnou prová-dět, to by se mnohý milostpán urazil; lepší strejčkovská důvěra, která však mívá často do kriminálu.

Odbořové sdružení českoslovanské, které povstalo ze vzdělávacích spolků sociálně-demo-kratických, mělo loni 2240 členů, přijmu 21.679 K, vydání 23.412 K (na stávky věnováno 8434 K, cestov-ného 2107 K, na agitace 3930 K), na hotovosti zbývá 13.000 K. Je vidět, jakou důležitost věnují sociální demokraté odbor. sdružování, ale naše všeodbor. sdru-žení křesť. sociální jest pouhou popelkou, chudinkou, které se valká většina našich křesť. osvícenců vyhýbá, že prý nová organizace nepotřebna, samé jen obtěžo-vání, šebrota a j. Ovšem nejlépe vše odevzdat soc. demokratům a hovět si raději v blahé nečinnosti. Pak ale ti křesť. osvícenci nejméně by měli lidu vytýkat, že je někdy tak sprostý, surový a nevědný, neměli by nářkat na suemravnost lidu, když o přízeň jeho, pro všeobecné rozšíření ušlechtilosti mravní tak po-třebnou, nedbají. Jen tichá, obětivá práce nám pomů-že! Schází nám nešitných, obětivých pracovníků.

Severní dráha císaře Ferdinanda, která probíhá Moravou, měla za minulý rok 20.845.082 K čistého zisku. Na skoli vyplácti se bude dividenda 2625 K. Otázka sestátnění této pro finance naše tak důležité dráhy zase unula; ovšem všemocný Rothschild, jenž předešlým většinou zisku z této dráhy shrábne, nedá si snadno vzíti tak vydatný pramen příjmů.

Pěkná okrasa našich chrámů začíná se ujmáti v severovýchodních Čechách hlavně zásluhou podnikavého a vynalézavého materialisty p. Kňourka v Dobrušce. Jsou to impregované palmy, napodobené do nejmenších podrobností tak, že nejsou od skuteč-ných téměř k rozeznání. Palmy tyto, co do ceny la-cině, postaveny po stranách oltářů neb Božích hrobů, vynikají velmi hezky a činí dojem skutečně nádherný

i nevyklý. Upozorňujeme na tento nový způsob ozdobování svatých nádob přísnivě obrátit Páni jako na vše umění hodnou a věcnou, která líbí se všude, kde byla zavedena.

(Zasláno.)

Společná schůze duchovenstva vikariátů kostelního, králíckého, lanškrounského, litomyšlského a vysoko-mýtského konati se bude určité v úterý dne 24. května o 10. hod. dopol. na faře v Kyšperku. Páni účastníci přihlaste se laskavě na farním úřadu v Kyšperku za příčinou obstarání společného obědu korespondenčním listkem. Svolavatelé.

(Zasláno.)

Na různé dotazy odpovídám, že schůze národní strany katolické, konaná dne 17. května t. r., byla pouhou členskou schůzí příslušníků národ. strany katolické. S revisí a doplněním křesť. soc. programu nemá tato schůze nic společného; neboť za tím účelem o vánočních r. 1903 zvolen byl zvláštní komitét, jenž behužel dosud úkolu mu svěřeného nevykoná, ač tak státi se mělo do konce března t. r. a již dvakrát z různých stran byl upomenut.

Frant. Jukl,
jednatel „Ústř. jednoty diecéšní“

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 14. května 1904. 1 hl pšenice K 12.40—13.10, žito K 9.50—9.80, ječmene K 9.80—9.90, oves K 5.80—6.10, prosa K 0.00—00.00, vike K 9.60—10.00, hrachu K 18.00—22.00, čočky K 30.00—32.00, jable K 18.00—20.00, krup K 18.00—20.00, brambor K 2.80—3.00, jetelového semene červ. K 80.00—86.00, jetelového semene bílého K 00.00—00.00, jetelového semene žvč. 00.00—00.00, jetelového semene rus. 00.00—00.00, máku K 28.00—30.00, lněného semene K 18.00—20.00, 100 kg. žitných otrub K 12.00—00.00, pšenič. otrub K 11.40—00.00, 1 kg. másla K 2.40—2.60, 1 kg. sádla vepřového K 2.68—2.76, 1 kg. tvarohu K 0.32—0.36, 1 vejce K 0.04—00.05, 1 kopa petržele K 0.00—00.09, 1 kopa kapusty K 0.00—0.00, 1 hl cibule K 17.00—19.00, 1 kopa drob. zeleniny K 1.00—4.20, 1 pytel mrkve K 2.00—2.80, 1 kopa cerele 0.00—00.00. 1 hl hrášek K 00.00—. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 14. května 1904 odbytý přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 350¹/₂, žito 292, ječmene 22, oves 212¹/₂, prosa 0, vike 3, hrachu 0, jable 0, krup 0, jetel. semene 0, lněného 0, máku 5. 2) Zeleniny: zelí 0 kopy, kapusty 00 kop, cibule 22 hl, drob. zeleniny 218 kop, mrkve 9 pytlů, brambor 168¹/₂ hl, cerele 00 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepř. 34 kusů, podvinčat 951 kusů, kůzlát 18 kusů.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprachtěch)

doporučuje P. T. velečduštoja. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívání a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-gasse č. 35.

Na ukásku zašle se vše franco.

Upozorňuji
důstojné duchovenstvo,

že již od 1. t. m. jsem

přesídlil

z Chrudimi

do Hradce Králové

do domu proti hotelu „Merkur“.

Moje **zlatnická a pasířská** dílna jest zde zřízena dle nejmodernějších požadavků.

Mnoho **uměleckých výrobků**, jako: věčné lampy, monstrance, kalichy, kříže, lustry atd. již na skladě.

Důstojné duchovenstvo uctivě zvu, aby při návštěvě Hradce Králové laskavě sklad i dílnu si prohlédlo.

Upozorňuji též, že u mne lze obdržeti skleněné nádoby pro věčné lampy ve všech velikostech, knůtky i těžítka.

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, číslo 280

(proti hotelu „Merkur“).

JAN KALIS,

hodinář, zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. **Pendlové hodiny** v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: **retázky, prstony, náramky, jehly** a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Děvčery hodným úsilky na výběr též i na splátky bez svěřen. cen. — Založeno r. 1843.

Slatinné VELICHOVKY

1/2 hod. jízdy od nádražní stanice Josefův Jaroměř. 5 vil se 120 pokojů. — Vzorně zařízené. Výtečné působící, želez. vodou příprav. **slatinné lázně**, dále **lázně elektr.** Zkemor., **ledové, jehličnaté a lázně přírodní**, volné. Léčení pitnou vodou. **Vedleléčba a elektroléčba.** Osvědčené proti **rheumatismu, dně, ischias, chudokrevnosti, nemocem nervovým, žensk. atd. Překvapující výsledky.** **Gymnastická léčba vad chůze a chorob míšních (Tabes)** dle H. S. Frenkela. — Zkuš. lázeňský lékař Dr. V. Smutný z Prahy. Půvabná suchá poloha u samých rozsáhlých lesů. Výtečná restaurace ve vlast. správě, při mírných cenách. — **Vojenské koncerty.**

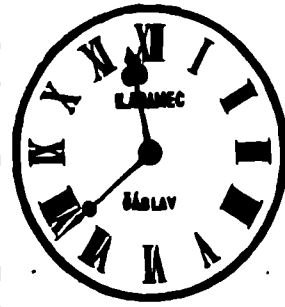
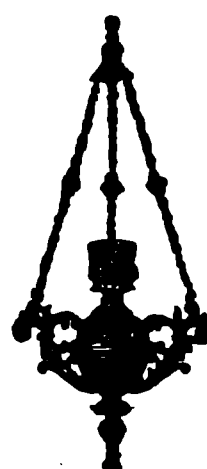
Poštovní i telegrafní stanice v lázních. Obšírné prospekty zašle zdarma **Správa lázní.**

Velečduštojmému duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-I, ul. Kar. Světlé, č. 19 n., roh

Konviktské ul., **vynášející pasířské** speciálně na **kostelní náčiní**, dovoluje si doporučit svůj bohatě zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kadělnice, kropenky, patenky, nádoby a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohledu slasti a stříbří. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpůtky, nákrety neb cenníky franko. Za **veliké výrobky a slavnostní roucha**. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejzvláštnějšího. Ghudím kostelům úle-va v placení. Více umění po ruce. **Žádám pracovitý vy-robky bezcené.** Vše posílám již poštovené.

První výroba
věžních hodin
v Oáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Výbornou knihou pro vzdělanější kruhy mužské jest

Život dle náboženství

od TIL. PESCHE.

Přeložil P. PL. BUCHTA, benediktin. 2. vydání. Cena: V plátně váz. s červ. ořezkou K 2.60, v kůži se zlatou ořez. K 3.60, nádherná vazba K 5.—

Vhodný dar ku birmování jakož i jiným příležitostem.

Žádejte u prodávaců nebo přímo u nakladatele

R. PROMBERGRA knihkupce v Olomouci.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a řezbářský pro práce ko-stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrety a rozpočty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží dělník kartáčnícký v Jilemnici, truhlář ve Víkově, dva natěrači v Úpici. Přijme se mladší a hodný kůl k jednomu koni a k lehčím pojiždám. Přijato bude několik učňů na různá řemesla. Práci hledá zručný truhlář, který se vyzná v obsluhování parního stroje a jest způsobilý složit zkoušku topičskou. Nastoupiti lze hned. — Přihlášky přijímá „**Všeodborové sdružení křesťan. dělnictva**“ v Hradci Králové.

Jan Horák,

senkeník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých vlněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Těž volejemné

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů velečduštojmého duchovenstva svědčí o poctivé ob-sluzbě mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

B. E. TOLMAN, východočeské nakladatelství a knihkupectví.

Hradec Králové. První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.181.

Založeno roku 1883.

Paasí stroj.

Kočáry nejnovějších vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN,

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest. diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Obrázky

náboženské, nové, krásné a vesměs levné druhy s texty českými i německými, hodící se k májovým pobožnostem, k svátkům svato-dušním, jakož i v upomínku na sv. břimování, ve velkém výběru nabízí

KAREL ŠIMEK, nakladatelství relig. obrázků v **ČES. BUDĚJOVICÍCH,**

Rudolfova ulice 42—1.

Vzorky za K 2-20, eventuálně na ukázkou, jsou vždy k dispozici.

Kdo hledá zaměstnání

nebo má přátele a známé, najde znamenité zaměstnání. — Direktní. — Výhodné pro toho, kdo má styk s venkovem.

Adresu pošlete po číslem „508“ do insert. záv. A. SCHÖNFELD a SPOL., Praha, Václ. nám. č. 17.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkozávod truhlářský **K. V. Skuherský, Hradec Král.,** proti hotelu „Merkur“ čis. 308.

Skvostný dárek k sv. břimování

jest

nová nádherně vypravená modlitební kniha

— Kav. Dvořáka —

Útěcha srdce.

Dostati lze v cenách od 10 K výše

v prvním královéhradeckém knihkupectví a antikvariátu

Bohdana Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Stoletý hostinec

na Slezském Předměstí doporučuje se návštěvě obecnstva.

Stinná zahrada.

Kuželník. Kulečník.

Královéhradecké, dobře vyleželé pivo půllitr za 13 hal.

Obsluha vzorná.

K hojně návštěvě zve **JAN ŠPALEK,** hostinský.

Dodavatel hodin na pos. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vyznamenaná první moravská výroba věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti

veškové hodiny

pro kostely, školy, radnice, zámky a továrny

za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku v Hradci Král. u nového Borromaea.

Novinka. Čistě líná látka s česané vlny. Serge

(Kammgarn) v barvě černé. Doporučuji látku tuto na obleky a taláry. Metr zl. 2-80. Na úplný oblek 3 metry zl. 8-40.

Vzorek této látky, jakož i bohatý výběr moderních druhů na obleky, svrchníky, jen zaručené jakosti a v mírných cenách se na požádání k nahlédnutí franko pošlou.

První český textilní závod **Ed. Doskočila** v Choceň.

Filiální závod v Praze ve Vodňanské ulici č. 22.

Lidový nápoj. Zázvorové pivo

v pastilkách | v sáčkách | v balíčcích
à 4 h | à 5 h | à 20 h

Pozor na naše ochranné známky!

Šumivé limonádové bonbony

světoznámé jakosti.

Odporučuje

První česká akc. spol. na orient. cukrovinky a čokoládu dřívě (A. Mariner),

Král. Vinohrady.

Koberce, záclony, přikrývky, veškerý nábytek

nejnovějších vzorů do chrámů, vil a bytů;

krajkové a vlněné;

flanetové i prošíváné;

vkusného provedení a

dětské posíky

nabízí

Adolf Novotný,

továrna na nábytek a koberce

v Týništi nad Orli.

Bohatě zásobený sklad jest každému k volnému nahlédnutí.

Cenníky, vzory a rozpočty pošlu na požádání.

NOVOTINY

tu- i oizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny **V. J. Špalek, Hradec Králové.** Vzorky se na požádání pošlou.

Májite: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Pechman. — Tiskem bisk. knihtiskárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 22.

Předplatné na čtvrt roku a k 50 h
na půl roku 5 h — h

V Hradci Králové, dne 27. května 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Přes Rakousko k státnímu právu?

(8) Trvalá bezúspěšnost boje proti centralistické stavě a bezvýsledné útoky proti vládě, práva nám zadržující, provázeny jsou ve vnitřním životě domácím sporům stran. Spory ty zbavují národ žádoucí síly a rýhají soustředění na venek i uvnitř. Pak není divu, že ve stupňované politické mizerii vážné hlasy volají po zjednodušení programů a spojení za velkými národními cíli.

Tužby tyto budou bezvýsledny potud, pokud zájem osobní převládá nad prospěchy celku a pokud ctižádost vůdcovská nebude předmětem ostré satyry a posměchu ze strany voličstva. Mimo tyto stále množící se nedostatky mravní bedlivý pozorovatel nemůže nepozorovat nedostatků rozumových. Přes všechna lichotivá vysvědčení, jež co do pokračující vzdělanosti si ochotně vyhotovujeme, přece jen v oboru politiky stoj co stoj nemůžeme se celkově dostati k vyšším obzorům, ač právě tady zkušenost naše měla by býti co nejvýdatnějším prostředkem vyučovacím. Nevyspělost tato ukazuje se zejména na mladších stranách, jež přijaly nejnověji název „spojené státoprávní oposice“. O nich spravedlivě možno říci, že z minulosti ničemu se nepřiučily, a jest to u nich jen neodůvodněné přeceňování sil, když slibují, že v boji státoprávním více dokážou než Staročesi a Mladočeši.

Přeceňování sil jest naším národním převlastkem a jest příčinou velkých i malých neúspěchů v politice, v podnikání hospodářském a sociálním. Samo sebou se rozumí, že s ním spojena jest povrchnost a prázdnota politického mluvení. Státoprávní oposice, stojící na podkladě státního práva historického, hlásá nutnost radikální taktiky, úmyslně totiž a důsledně maření činnosti parlamentní. Však to také na nedávné schůzi v Praze rázně pověděla: „přes Rakousko k státnímu právu“, a řekla to tak slavnostně jako Archimedes, když zvolal své „heuréka“ (Domluvil jsem)!

Štěstí ještě pro tyto nedočkavé vůdce, že se tam některý zvědavců neoptal: „nuže, pánové, jakými prostředky přes Rakousko a proti vůli jeho chcete dosáhnouti českého státu? Kde jsou ty Vaše státoprávní a státoprávní síly?“

Podivuhodno jest, že tito jinak čiperní lidé nemohou stále pochopiti, že vybojování českého státního práva jest otázkou moci. Kdyby to šlo žurnalistikou, schůzemi, volbami a jinými hromadnými projevy, dávno již bychom své státní právo měli uskutečněné a mnozí státoprávníci nynější byli by snad již členy ministerstva.

Staročesi jistě měli vhodnější podmínky usilování státoprávního. Těšili se naprosto důvěře a Rieger byl velkou individualitou slučovací. Mimo to šlechta také třímala prapor státoprávní. Všichni činitelé tito měli autoritu doma a ve Vídni nehledě k tomu, že čerstvá paměť nespravedlivě pro nás ústavy prosincové z r. 1867 byla mocným podpíracím důvodem tehdejší politiky státoprávní. Nechtějící však poškozovati národ, po důkladných zkušenostech přijali Staročesi taktiku politiky vývojové, aniž se ovšem státního práva vzdali. Mladočeši zamítajíce drobtý chtěli hned a najednou celý bochník. Shodivše Staročechy se sedla, počali velmi zobra český stát vymáhati, ale přinuceni byvše poměry, spokojili se Badeniovými nařízeními, ač Eim, jak známo, co do jazykových nařízení od mladočeského klubu byl názoru docela odchylného. Němcům proti jazykovým nařením pole zdvihnutí pomáhali ostatně také Mladočeši, kteří chtějící se poohlubiti zevním úspěchem, dosah jejich před národem nemírně přeceňovali. Nařízení byla r. 1899 zrušena, a od té doby zápasí poslanci o jejich vrácení. Zatím přiřazen těžký požadavek druhé české university. Oba dva požadavky jsou obsaženy v státních základních zákonech a neplnění jejich od vlády jest v příkrém odporu nejen se zákonem, nýbrž i s počtostí, poplatností a kulturní vyspělostí českého národa. Zdat-

nost a význam českého národa v Rakousku jest přece faktum, odírání obou požadavků co do university ostatně již hodně omezených, jest také faktum.

Nuže, jak může dnes státoprávní oposice všeho toho nedbati a rozněcovati naděje blízkého uskutečnění státního práva rozbíjením parlamentu? Nemůžeme jisto, co dnešek nebo zítřek na povrch vynese, ale podaří-li se Křobovi na podzim uherské vyrovnání a jiné státní potřeby provéstí paragrafem čtrnáctým, budou musit opustiti obstrukci i Mladočeši.

Není jich tajno, že dalším obstrukčním posilovali by jen Maďary, oslabovali říši vůči Německu a ohrožovali svobody občanské a vůbec ústavní život. Vždyť neustálé užívání paragrafu čtrnáctého jest faktický absolutismus. Mladočeši touží po obratu a hledají příležitosti, jak by mohli jen trochu se ctí z obstrukce vypřáhnouti. V takových okolnostech má již také svůj význam a smysl výrok Kramářův o taktice polské.

V postupu české politiky nastává jasnější rozpoznávání a na všech dobře smýšlejících jest, tyto směry podporovati tiskem a živým slovem ve vrstvách lidových, aby ve velkých rozměrech neopakovaly se bezúčelné a bezvýsledné tirády státoprávní, v nichž lidu státní právo jest jakýmsi neurčitým snem. Nikoli přes Rakousko k státnímu právu, nýbrž rozumnou vývojovou politikou, získáváním moci a poctivou prací ve všech národních oborech.

Nezapomínejme výroku Palackého: „kdyby Rakouska nebylo, musili bychom je utvořit“. Uvažme, že rozbíjením parlamentu a vnitřními krisemi plníme přání Německa. Ve zmatcích, jež brání jasným názorům, radostně vítati jest tedy úmysl profesora Čelakovského. Jak minule v „Obnově“ pražský p. dopisovatel oznámil, připravuje se organizace spolku, jehož účelem má býti, aby vědomosti lidové o veřejných otázkách a potřebách národních byly prohloubeny a postaveny na jednotné stanovisko.

Upozorňujeme naše kněžstvo, aby v rozvětvení tom účastnilo se horlivě činnosti potlačující dosavadní nezdravý separatismus. Žijíce v proudu života, máme každý jisté zkušenosti. — Ostatně důležité vědomosti opatřiti si, jest naší povinností, neboť v otázkách sociálních, hospodářských a v rozličných úkolech samosprávních jsou ještě nedosti pole vzdělaná.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 25. května.

(Zachování „starého rázu“ Prahy. — K politickým poměrům přítomné doby.)

Od několika let mluví a píše se v naší veřejnosti o potřebě chránění historických a uměleckých památek u nás a hlavně v Praze. Minulé devatenácté století v ohledu tomto se velice těžce jako vůbec, tak i v Praze prohrálo a jest skoro neuvěřitelné, že česká veřejnost při svém historickém horlení vlastně po historii šlapala. Během minulého století padlo v Praze bouracímu nadšení za oběť na sto vzácných stavitelských památek, z nichž dobrá polovice mohla býti hledanou atrakcí pro cizí turisty. Nyní se vlastně v Praze ve chránění památek více již jenom paběrkuje a jednotlivci místy buďto z nedostatku hlubších vědomostí nebo z ohledu reklamních a osobních skoro poněkud přehánějí, když pořád a pořád chtějí mluviti o pražském vandalismu.

Nad zachováním a chráněním historických a uměleckých památek v Praze již od celého čtvrtstoletí bdí celá řada vážných a inteligentních osobností, tak že neunnavné a nekonečné zdvihání prachu v této záležitosti skoro již zevšedňuje v době, kdy pod řízením a vedením presidenta akademie staveb. rady p. Jos. Hlávky se překvapujícími úspěchy pořizován jest „Soupis historických památek“ v celém

království Českém, proto Praha těší se zajiště že v ohledu tom žádoucím „šetření“.

Pokud se týče zachování „starého rázu“ Prahy, vyptali jsme se během doby nejpřednějších a nejzávažnějších odborníků, jak si je představují a co by se zachovati mohlo a mělo. A k milému našemu překvapení vyzněla dobrozdání ve příčině této blahovlnné nám sdělená takofka jednohlasně ačkolivěk o nějaké předchozí úmluvě ve příčině té nemůže býti ani řeči. Souhlasnost mínění o míře a způsobu zachování „starého rázu“ Prahy znamená, že rozsah a směr jeho dán jest tak sám sebou, že každý odborník ihned ho určí bez debaty a porady stejně s druhým.

Ve příčině zachování „starého rázu“ Prahy kryjí se mínění odborníků v tom, že by měla býti veškerá péče tohoto druhu soustředěna především k tomu, aby byly zachovány vzeřené a ráz těch ulic, jež po více než li již dvě stě let ustáleně Prahu reprezentovaly a sice od Pražské brány počínajíc: Čeletná ulice, Staroměstské Velké a Malé náměstí, Karlova ulice na Starém Městě a Mostecká a Nerudova (Ostruhová) ulice na Malé Straně. Zde si odborníci přejí co nejméně vnějších změn a zachování stavu dřívějšího.

S názorem tímto možno souhlasiti a sympatizovati, ačkolivěk uskutečnění jeho bude velice těžko a nesnadno provéstí. Naznačená uliční čára od Pražské brány na královský hrad na Hradčanech skutečně znamená „starou Prahu“ z kolika předchozích století. Proto ráz a vzeření její v pravdě reprezentují svědka dlouhé pražské minulosti, jejíž projevy, život a ruch tudy proudily.

Avšak vedle zachování „starého rázu“ Prahy v tomto směru běží ještě o zachování nádherného, celým světem obdivovaného historického obrazu Prahy, který se jeví divákovi patřícímu z Františkova nábřeží přes Vltavu na Malou Stranu a Hradčany. O zachování skvělého tohoto obrazu panují důvodné a věcné obavy.

Ve případě, až bude a bude-li přikročeno ku prodloužení od Smíchova a částečně také u kamenného mostu císaře Františka hotového již nábřeží na levém břehu vltavském dále ku kamennému mostu Karlovu, samo sebou přijde na denní pořádek zodpovězení otázky, co má býti na nábřeží tom postaveno. Otázku tu položí poměry majetkové a vlastnické, jak a k čemu má býti přístě pozemků při nábřeží tomto použito. Ve případě, že by na nábřeží tom vznikla řada třeba i jenom jedno nebo dvoupatrových domů, bude tím tažena přes nádherný obraz Malé Strany s Hradčany široká, jednotvárně střízlivá linie, která ho z dolejší polovice zakryje tak, že velkolepá druhá zbylá jeho hořejší polovice pozbude bez pitoreskní své polovice dolejší nynější své pestré, malebné podstaty a rázovitému obrazu a pohledu tomu bylo by na věky odzvoněno umíráčkem.

Starost o zachování tohoto charakteristického a nádherného historického obrazu Prahy sdílěna jest dnes především ve kruzích odborníků a za stávajících poměrů není pomyslení na to, jak by se hrozící zkáza jeho dala bezpečně a trvale předejiti. Zápas proti tomu povedou dva mocní draci, jejichž obrovské žaludky budou velice těžko k upokojení. Jedním z draků těch budou oprávněné majetkové nároky držitelů pozemků na levém vltavském pobřeží, kteří je budou chtítí docela právem co nejvýhodněji zpeněžiti a druhým z draků těch bude stejně oprávněná žižtná podnikavost, která bude usilovati, aby míst těch nabyla a výhodně je zastavěla výnosnými činžáky. Tito dva hltaví draci, podporováni celým rojem lidíček, kteří budou míti na jejich vítězství hmotný zájem, budou státi proti ideálním obhájcům krásy a historické tradice, tak že se v zápase tom střetne nepochybně majetkové právo s čistou vlasteneckou povinností. Kdo by v boji tom za dnešních dnů v Praze podlehl, o tom se dá souditi. Kdo ve případě jeho podlehne v budoucnosti, až k němu dojde, musíme nechat rozhodnouti poměrům příštím. Nám dnes

záleželo jenom na tom, abychom čtenáře své informovali o hlavních a nejdůležitějších kon-
tarách otázky zachování „starého rázu“ Prahy,
o němž se za našich časů ustavičně ve veřej-
nosti mluví a píše.

Politické rozvlnění, jež v posledních dva-
cítí letech hladinou české veřejnosti kymácelo,
stále víc a více se tiší, tak že dnes možno
mluviti o tichu před novými — bouřemi.

Mladočeská strana, která při volbách do
zemského sněmu r. 1889 octla se v popředí
politického života u nás, přezila sama sebe.
Jednak to, co měli tehdejší její stoupenci na
erdci, již pověděla; co se dalo z dobrých snah
její vykonati, to se stalo; co bylo jejím ide-
álem, to dále čistotu ideálu zachovalo; v čem
chybovala, to by možná že také chyby strany
jiné na jejím místě vyvážily. Starší její stou-
penci a vůdcové vymřeli, mladší sestárli, ná-
sledkem nabytých zkušeností a změněných po-
měrů ve mnohém své náhledy změnili a proto
se k nim přidružili živlové mladší povahy kon-
servativní, tak že mladočeská strana sebe pře-
žila a vystupuje již delší dobu pod starou
firmou jako činitel nový.

Faktum toto vysvětluje, proč se jednání
dnešních mladočeských politiků úplně podstatně
liši od vystupování mladočeských politiků
z let osmdesátých. Za výsledek mladočeské
politiky původního jejího programu sluší po-
kládati přístrojení národnostní otázky v zemích
českých, která z české strany luštěna jest
neustupněji než-li dříve, což přičítati dlužno
také rozhodněji česky vychovaným generacím
a nepochybnému českému hospodářskému po-
kroku; napotom výsledkem působnosti její jest,
že byly zvýšeny platy státním úředníkům a
že v Čechách bylo nově upraveno služné učitel-
stvu obecných a měšťanských škol. Konečně
pak měla mladočeská strana značný podíl na
tom, že zavedena byla první etapa všeobecného
hlasovacího práva při volbách poslanců do
říšské rady.

Že nebylo skoro nic provedeno ze státो-
právního programu jejího, toho příčiny sluší
přičítati tomu, že se ve směru tom ze strany
mladočeské nepolitisovalo. Okolnosti ji přiměly,
že brzy octla se na cestách, na něž před Mlado-
čechy zatlačeni byli Staročesi a pochybujeme,
že se nacházíme daleko od pravdy, když se
nám zdá, že dnes vlastně nej přednější mla-
dočeským politikem, ovšem nikoliv nomine,
ale nepochybně prostředkem vlivu a styků facto,
jest p. Dr. Karel Matuší, jak každý sledovatel
českých politických běhů za posledních let tu
a tam docela citelně namakati mohl.

Různí mladší pánové, jež vnitřní síla radi-
kálné a pokrokové pudí v před, nejsou ovšem
že se stávajícími poměry, když se v celých
Čechách neděje to, co oni v některé pražské

hospodě za nejlepší uznají, spokojeni. Ale s čím
oni nejsou spokojeni, s tím zajisté že také ne-
souhlasí živlové konservativnější, kteří se s nimi
ve věci srovnávají, avšak nezapomínají při tom
počítati, že proti míněním a přáním jejich
stojí také mínění a přání jiná. Proto když se
klidně do víru českých poměrů ponoříme a
podstatu jejich zkoumáme, brzy seznáme, že se
u nás nevede domácí spor tak o principy, ale spíše
o taktiku. Následkem toho zvrhuje se spor
ten ze sporu zásadního ve spor osobní, který
však bohužel ve mnoha případech nechává za
sebou černé stíny prospěchářských zájmů.

Že za takových okolností vyskytnuť se
také osobnosti a i celé společnosti, které zmatků
proto nastalých užívají k tomu, aby obecnou
pozornost odvrátili od svého kutění, netřeba
vykládati. Je jim to snadno, někoho popuditi
a poštvati. V našich poměrech vládne jedné
veliká chyba. U nás panuje totiž nerozumná
a škodlivá skoupost. Vždyť náš člověk nemá
doposud plného pochopení, aby dal poli dostatek
látek, aby mu za to desateronásobně rodilo,
náš člověk nedá dobytka svému tolik obroku
a péče, aby mu to silou a tukem svým mnoho-
násobně oplatil a zejména pak šetří na každém,
komu má dáti groš za prokázanou mu službu
nebo práci. To vyvolalo v našich poměrech
nespokojenost a citelné škody na všech stranách.

Ku př., abychom se dělnických poměrů
nedotýkali, any jsou pořád všeobecně přetře-
pávány, uvádíme, že před čtyřiceti lety při
zavádění samosprávných okresních obcí u nás
nebylo dbáno, aby za sekretáře jejich zjednání
byli lidé nejopatrnější a nejprozíravější, jací
byli k dostání, nýbrž z ohledů úsporných ještě
do nedávna i nejbohatší české okresy platily
svým tajemníkům ročně celých 1000 zl., za
kteréžto sumy kouzelníci zjednati se nedali.
Kdyby byly r. 1865 obnášely platy okresních
sekretářů stejně tolik, mnoho-li obnášely platy
okresních soudců a okresních hejtmanů, jak by
dnes česká samospráva vyhlížela? Co doved-
ných a obratných lidí bylo by se věnovalo
službě samosprávné, jaký duch byl by v ní
zavládl, kdyby říditelé její byli výborně place-
ni a také opírali se mohli o bezpečný zem-
ský samosprávný úřednický statut na který
dodnes marně se čeká.

Ze takových okolností, když našiinci všude
nerozumně škrobí a úzkostlivě počítají zrnka
hrachu do hrníčka, ač jim jsou zatím na jiné
straně pytle pšenice odnášeny, ovšem pánem
situace stává se u nás ten, kdo více platí anebo
alespoň povídá, že by více dal anebo že se
více dávatí má.

Takovouto českou lidovou politiku vidíme
zase právě v Praze! Zde totiž „ve prospěch
zdraví lidu“ zakázáno dámám nosení vleček.
Ale aby zde byly dle stávajících poměrů ve
prospěch sesílení lidu zavedeny určité a ne-
přestupné ceny potravin, to se nestalo. Kdyby
se to stalo a kdyby lid nemohl býti především

nevěděl; každý by Vás měl za mrzouta. Vidíte,
tuhle Pepík Vás před chvílí tolik vychvaloval!
Láskou div neplakal; prý by se utopil, kdy-
byste ho neměla ráda. Teď Vás ještě zve na
besedu a Vy na místo sladkého cvrlikání na-
dáváte jako omrzela tchýně.

„No, no, jen nepraš,“ bránil se proti
Poldovi Pepík. „Ten by Vám Kačko, nahučel
o mně líz! Ale co je pravda, to je pravda;
mně se líbí, jste ženská hospodárná. A pojďte
jen sem a připijte si u nás zdraví. No — no!
A nebo to na Vás vyleju.“

Teď už se Kačka nezlíbila na nikoho;
věděla, že už z politiky musí zatím něco
spolknout, aby si naposled námluvy nezakazila.
Přijala úctu, usrkla s poděkováním trochu na
Pepíkovo zdraví.

„A ode mne se napijte, Kačko, taky,
abyste dokázala, že se nehněvate,“ pobídli
Polda. Kačka nepohrdla, napila se do kola ode
všech a na důraznou žádost Pepíkova usedla
— ovšem ze slušnosti jen na kraj lavice a klopila
oči k zemi.

„A tak vidíte, milá Kačenko, já jsem
takový nešťastný člověk,“ vykládal pomalu
Pepík. „Každý mne haní, každý nadává, nemám
ani doma pokoje. A proto radši někdy uteku
do hospody, abych zalil zlost; kdyby mne celý
svět nepronásledoval, byl bych taky jináč.
Zeptejte se tuhle kamarádů, mluvím-li lež. A
já mám dobré srdce, já jsem dobrý chlap.“ A
pokračoval se vztyčeným ukazovákem: „Však
se to uvidí, až budu mít vlastní domácnost...
A já vím, že byste si mne ráda náviděla...“

Polda v tuto Pepíkovo elegii najednou
vpadl: „A tak už, breptě, místo dlouhé dekla-
mace řekni: „Kačko, já tě miluju z gruntu
srdce celého. To bude to nejkratší a nejlepší;
že Kačenko?“

„Výborně, sláva,“ zahřměla hrdla bodu-
jících. „Ať žije ženich a nevěsta!“

Kačka vstala a celá zardělá chvějícími
se prsty cuchala cíp zástěry.

„Kačenko, mé drahé srdíčko, ty má líbezná
holubičko, podej mi ruku na svědectví, že už

při koupi potravin odírám, dovolujeme si míti
za to, že by on nejen sílil, ale že by také
následkem toho bez zvláštního zákazu ihned
většina vleček docela přirozeně z pražských
ulic zmizela! Kdo lehce ze prodeje životačních
potřeb lidu peněz nabyl, máte potom šeně a
dočrám dovoliti, aby hedvábím ulice zametaly!

Obrana.

(3) Škola nejmodernější vzdělanosti
a dobrých mravů. Učitelstvo jest rozhodně
povoláno k tomu, aby v národě šířilo pravou
osvětu a pečovalo o zušlechťení srdcí. Dou-
fáme, že tak učitelstvo většinou činí. Ale
kdyby takhle chtěl našinec souditi o kulturních
snahách učitelstva dle článků „Školského Ob-
zoru“, tu by se zrovna zhroutil. Tento „orgán
pokrokového učitelstva“ hovoří s tak vybrou-
šenou elegancí, že by takhle kaprál při exe-
círce sotva směl mluvit.

Pražský „Čech“ pochválil stanovisko
Komenského k náboženské výchově, podal o
zbožnosti Komenského pěkné doklady. Ale
„Školský Obzor“ sděluje v č. 31. svým věrným,
že po smrti Komenského nazývají se jeho
jménem nejhorší putyky (u „Komenského“) a
k tomu ještě „památka jeho pokálena je tím,
že si jím nectnou hubu vyplachuje Čech.“ —
To je ovšem zpráva velice „výstižná“ a —
„spravedlivá“. — V kostele prý se děti přímo
nutí k olizování oslintaných dřev. — „Čech
chce patrně dokazovati, že mají velební páni
také jakési srdce. Leda že by to srdce měli
v objemném svém břicho. Dnes na štěstí každé
dítě ví, že vám nejde o znamení spásy, ale o
vaše drahocenné břicho.“ (Zde přičiňujeme
malou poznámku: Ať někdo srovná hlavní
tuhly Školského Obzoru s tužbami katolických
listů a pak řekne, kdo o tučný krajíc víc stojí.
A nechť se ta „objemná břicha“ měří podle
platu kaplana a učitele a podle jejich pense.)
Škol. Obzor mluví též přeušlechtilo o „lábání
vyšívaných hadrů a pomalovaných dřev v ka-
tolických kostelích.“ Katolická procesí a slou-
žení máe jsou dle Škol. Obzoru „klerikální vý-
šlapv a klerikální kejkle.“ Že se někteří učitelé
zúčastnili visitační hostiny v Litomyšli, pra-
nyřuje tyto pány Škol. Obzor bezohledně pod
titulem: „Útroby si omastili“. „Tento pokro-
kový orgán“ nazývá několikrát prolihané „Čecha“
orgánem Drozdův a Poštulkův; tváří se slepým
a hluchým ke všemu, co Čech proti Drozdovi
a Poštulkovi napsal. Co říkají slušnější lidé
takovému balamucení? Čech jest asi tak or-
gánem Drozdovým, jako Školský Obzor páně
Špačkovým. Dále Škol. Obzor drze lže těmito
řádky: „Křesťanská škola na straně 131. píše:
Právě ty nejštváctější orgány trpí na soucho-
tiny a na straně 142. píše, že katolické ducho-
venstvo dvou orgánů neudrží. Možno tedy bez

mohu zítra žádat za ohlášky.“

„To já se musím ještě zeptat maminky,
to nejde tak čerstva,“ svolovala novopečená
nevěsta opatrně a zakrývajíce si oči zástěrou,
uchopila džbán a byla ta tam. — Všecko se
v hospodě usmívalo; i hubatá hospodská Vod-
várková od šenkyše se zalíbením mrkala a
kývala dlouze na souhlas.

„No, už je ruka v rukávě,“ chválil Polda.
„Kačka se jistě s matkou dlouho radit nebude;
známe to. Ještě ti stará ráda ruku políbí. A
teď musíme přece tvé zasnoubení nějak oslavit;
dej přece úctu a nedělej škroba.“

Pepík ovšem musil ukázat muže stateč-
ného a štědrého. „Jednou do kola každému
litr piva!“ zavelel jako kavalír. Pak mladenci
přítukávali Pepíkovi s nejrůznějšími gratula-
cemi. Zazpívali sborem: „Však nám tak uebude,
až se oženíme.“ Pak ještě na žádost ženichovu
přidali: „Však my dobře víme, proč se neže-
níme; přijde na nás cedulička, na vojnu mu-
síme. Pročpak bychom nešli, když jsme hoši
hezcí; šest krejcarů na den, nezhyne hladem.“

Když dospívali, dostal Polda z novu chuť
do rýpání. Kousl: „Ale víš, Josefe, ono ti
opravdu tak nebude jako teď, až se oženíš.
Máš tátu aubráka, matku dobráčku, ale Kačka
je metr, povídám metr. Počkej, ta tě bude
nonit, ta ti naloží na záda pěkných věcí, až ti
bude v kříži praskat. Ale bude to skoro dobře
na takového nezbedu. Budeš, hochu, pod
pantoflem, dobře si pamatuj mou řeč.“

„Co že, já pod pantoflem?“ udeřil se do
prsou uražený Pepík. „Já stará vojna, že bych
si měl nechat všecko od ženské líbit? Himlil!“

„No, jen se tak nenaparuj! Jakápak vojna?
Odvedli tě k lantverákům; a takoví ukrutní
vojáci ani před narukováním nepřisahají, řeknou
jenom „na mou duši neuteku“ — a je po všem.
U kaprála jsi měl prý velkou protekci; ten
všecky vojáky exerceval dohromady, jen tebe
zvlášť. Zlé huby té pomlouvají, že jsi si odbyl
celou vojnu na kavalci, ale já vím přece o
tobě něco lepšího. Když kaprál řekl hejtma-
novi, že bys nedokázal ani dobře masat vozy

FEUILLETON.

Nadějný sňatek.

Píše J. S.—a.

III.

Kačka beztoho od šenkyše pošilhávala tou-
žebně ke stolu, u něhož Pepík seděl. A tak si
posvícenský rytíř houkl statečně: „I pojďte si,
Kačenko, taky trochu sednout k nám! Já s Vámi
stejně musím o něčem mluvit.“

„Ale to nejde, to přece nejde,“ kroutila
se Kačka jako v rozpacích. „Jsem tuhle přece
dívče a sedat si sama k tolika pánům, to se
přece nesluší.“ Zatím však měla co nohy
zdržovat. Chraplavě pobídnutí Pepíkovo znělo
jí v uších tak líbezně jako nejkrásnější skři-
vánčí zpěv. Ale najednou se rozběhnout přece
nesmí.

„Ale to jsou řeči, to jsou řeči, jako
bychom strašili! Snad Vás přece neuřknul!“

„Inu, vždyť ja proti Vám nic nemám; ale
tatínek čeká na pivo a já přece jako děvče...“

„Hum, pěkné děvče,“ třásl hlavou Polda;
„ještě jen řekněte, že se bojíte bubáka.“

„Poslouchajte, do toho Vám nic není, že
jsem starší, rozumíte! Aspoň nejsem žádná
fiflona a — víte — rozum mám vždycky v po-
řádku!“

„A hubu taky, jak je vidět,“ ušklíbl se
Polda jízlivě.

„Inu, to je pravda,“ odeskla Kačka; „já
nikdy v hospodě nepletu jazykem jako někdo
— Vy. Vy kostroune rezatá!“

„Víte, Kačenko, radši toho nechejme,“
odpovídal Polda s úsměvem. „Mlčet je zlato a
ta Vaše deklamace by se Vám právě nevypla-
tila. Vzpomeňte si, že jste z té své zelenářské
vyřídilky platila jednou hezký velkou daň. Ne-
pamatujete-li se už, pan soudce Vám to v lei-
strech najde, kolik to dělalo. — Ale abyste si
nemyslela, že Vás chci sekýrovat, to ne, to ne.
Ale nemáte se hned pro každé slovo mláden-
cov tolik kohoutit. Takhle byste se nikdy

odpora podepsati ty „nejšťváčtější“ orgány a podeškovati p. Špačkovu za upřímné přiznání. Pravdou však jest, že napsala Křesťanská škola v polemice s Vychovatelem tolik: „*Má-li náhoda, že se dva katolické listy vychovatele u nás neudrží — pak tvrdíme my, že jeden list proti celé armádě nevědeckých listů učitelských nestojí; neudržíte aspoň dva, bylo by pro nás hanbou. Kolik se drží listů humanitářských, kolik belletristických — a školské se nemohou udržeti dva, ba snad ani nesmějí, když se to s jistě strany pořád torčí.*“ Tak vyhlíží ve skutečnosti to „upřímné přiznání“ páne Špačkovu. Nechtějí si je laskavý čtenář rovnat s „objevem“ Škol. Obzoru.

A tenhle list neostýchá se na první straně o sobě vytisknouti, že „projevuje stále hlubší nasrání na nejšťváčtější otázky a před pokrokovými stranami a jedinci učitelstva pěkně reprezentuje.“ Jistě většina učitelstva by se pěkně poděkovala za takovou reprezentaci. Takovou hanskou vzdělanost, jakou vyniká „pokrokový“ Škol. Obz., neovojí si žádný v pravdě pokrokový a charakterní učitel. Protikatolické žurnály každou chvíli farizejsky krouží očima nad „sprostotou a nepoctivostí“ listů katolických i když k tomu nemají důvodů žádných. Kde zůstaly nyní se svým humanitářským rozdílením? Proč nepozvednou rázně svého hlasu proti spoustě panšálních hrubostí a lží, které se rostékají ze Škol. Obzoru po české zemi na neskonale hanbu českého tisku? Inu, bojí se pranýře. Do pokojných katolíků kope se snadno, i hlava nejobmezenější stává se bojem proti katolictvu blavou „pokrokovou“. Ale kdyby některý list chtěl udělit Škol. Obzoru poučení, že i v boji proti katolíkům nutno šetřit pravdy a žurnalistické slušnosti, byl by hned přibit na pranýř jako list klerikální. Ta „svobodomyšlná“ knuta našich nepřátel jest zcela bezohledná a příliš slídívá. Katolický list, který by tak „slušně“ psal jako Šk. Obzor, stal by se v katolické společnosti nemožným.

Jací asi lidé za „pokrokový“ Škol. Obzorem stojí, jest také patrné z neustálého nářku na neplacení. Škol. Obzor už jednou při své mizerii docela uveřejňoval jména odběratelů neplátců a nyní v čísle 31. docela oznamuje: „Seznam dlužníků tentokrátě *obděláme*, uveřejníme v čísle příštím.“ Takhle musí pobízeti pokrokový tisk své stoupence k podpoře šíření „pokrokových myšlenek.“ Před úpravou učitelských platů nenařikal Škol. Obzor na svoji finanční bídu tolik jako nyní. V čís. 24. píše: „Administrace Čes. Učitele s povzdechem konstatuje, že po úpravě platů odběratelé hůře než před úpravou. Totéž můžeme konstatovati i my.“ Jeví se zde zkrátka — velická charakternost. Páští svůj zrak na nekřesťanských výpadech proti církvi, udělat si ze Škol. Obzoru

střelba pro vlastní vliv ušlechtilých citů, to ještě ano; ale platit na to? Vzdělané učitelstvo by konečně mělo důrazně prohlásiti, že Škol. Obzor zcela neprávem se čísl mluví jeho; mělo by se bez ohledu na pokrokovou inkvizici ohraditi proti morálním škodám, jichž takovým tiskem doznává. Qui tacet, consentire videtur — kdo mlčí, sdá se, jako by souhlasil.

(3) **Pokrokové mají sehem.** Když začala francouzská revoluce, běda bylo tomu člověku, který z plných plic nekřičel guillotinové, krvavé „svobodě“ sláva a kdo se odvážil míti jen poněkud jiný náhled než „svobodomyšlný“ tyran Robespierre. Každou chvíli některý „podezřelý“ byl odpraven. Naposled i sám hlavní „ochránce pokrokových a osvícených poměrů“ se stal podezřelý a zhybnul na popravišti též. Tyhle události se nám vrtají neodbytně na mysli, když pozorujeme tu „sousedskou“, jakou spolu začínají tančiti vůdčí duchové pokrokového učitelstva. „Škol. Obzor“ se zdá střední orgán organizovaných „Český Učitel“ silně podezřelým už teď; prý tento orgán nechal Čecha klidně denuncovat, důstojně mlčet, pokud nebyl napaden sám redaktor Černý. A tak se zdá „Škol. Obzor“, že Český Uč. nadává ještě málo. Že by se mlčení Čes. Učitele Škol. Obzoru hodilo dobře do krámu, rádi věříme; mrzí ho nadávková konkurence, zlobí se už z finančních ohledů, že se stává pro silné hrdlo Čes. Učitele orgánem zcela podružným. Ale my sami můžeme dáti Čes. Učiteli svědectví, že jeho výpady na katolictvo nepokulhávají nijak za Škol. Obzorem. Také sám Čes. Učitel brání se proti hrůzostrašnému podezření a nazývá je hanebností.

Také si pomáhá Škol. Obzor k reputaci na účet Čes. Učitele a vůdčí organizovaného učitelstva tímto sdělením: „Učitelstvo do výboru banky („Prahy“) zvolilo dva členy téže rodiny. Má rodina Rašínova podivný zvuk mezi pražským obecnstvem. Všude, na všech stranách se vyslovuje mínění, že jde jen za svým osobním a rodinným prospěchem.“ Pány Rašiny prý učitelstvo volilo na komando. „I nejlepší přítel p. Viktora Rašína musí doznati, že mu 4131 K 40 h za 10 měsíců, které z banky „Prahy“ má jako vrchní sběratel mezi učitelstvem, mohlo postačiti. Neskromností při nejmenším musíme nazvati, když se tlačí ještě do výboru, aby za každou schůzi přijímal ještě po dvacetikoruně. Nepotismem (strýčkovstvím) však zapáchá, když z jediné rodiny po dvacetikorunách sahají bratři dva. Běží ovšem o víc, o členství v ředitelství, o užitek 10% ze zisku! Dělili se letos tři muži skoro o 10.000 K; v takovém případě jdou stranou všechny ohledy.“ K tomu na jiném místě Šk. Obzor dodává: „Nový úspěch dynastie Rašínovské dosáhl kýženého vrcholu zvolením

řiditele Josefa Rašína do ředitelstva banky „Prahy“. Uvidíme, kolik z těch 3333 K, jichž se p. Jos. Rašínovi jako odměny za tuto funkci dostane, případně organizaci!“ Mhm! Tedy vůdčím organizacím jejich boj proti katolictvu znamenitě se vyplácí. Rozhodně z toho „pokrokového“ snažení mají lepší bakšiš než „lakomý, tyranisující a fanatický“ farář z péče o náboženské uvědomění lidu, kdy musí hmotná břemena nésti hlavně na vlastních bedrech.

Na kolegiální objev Šk. Obzoru odpověděl Č. Učitel, že jest Šk. Obzor revolverový plátek, „který se jen útoky udržuje při životě“; ten prý snese všecko. — A Šk. Obz. zase odpovídá: „Spíše se nám zdá a také mnozí stoupenci p. Rašínovi to potvrzují, že obsah „Českého Učitele“ svědčí za vrchní redakce p. Rašínovy o špatném výběru.“ — Nu, my věříme oběma těm kolegiálním poklonám rádi. Teď at se na nás pokrokové pánové nehněvají, že se nám jejich listy pranic nezamlouvají; vždyť je od-suzují sami. — Šk. Obzor ještě v této polemice dodává: „Co se těch „útoků“ týká, nejsme, pane Rašíne, dosud s Vámi hotovi. Posvětlíme jednou ještě důkladněji na Vaše prospěchářství, dokážeme Vám, že čestná funkce starostenská vynáší Vám ročně pakatyšek asi 6000 korun a že jste tedy za mimoškolní „práci“ nejlépe honorovaným učitelem v království Českém“.

Jeden bývalý přispívatel Česk. Učitele napsal několik polemických slov proti vrchnímu censorovi téhož listu a Č. Uč. uvedl v závorce právě jméno tohoto dlouholetého svého spolupracovníka. Šk. Obzor za tou příčinou píše: „Ani ten nejmizernější klerikální plátek by se na takovou mstu nezmožil, aby plným jménem udával toho spolupracovníka, který náhodou přestal věřiti v jeho Mohameda a po dlouholetých platných službách sloužiti přestal.“ Tak vidá! Podle Šk. Obzoru i poslední katolický list jest charakternější, než ten orgán, před kterým se organizovaní klaní jako před palladiem. Jest nám tedy poněkud s podivem „svobodomyšlné“ vybitnutí Škol. Obzoru, aby nebylo ani jediného učitele ani inteligenta, „který by se ze všech sil (!) nepostaral, aby v jeho okolí se „Čech“ přestal odbírat, který by navštěvoval místnosti, kde je vyvěšen“. Nemělo to spíš platit pro Čes. Učitele? Nyní Čes. Uč. nazývá nařknutí Šk. O. hanebností. Pranýřování organizovaných i neorganizovaných, podezřívání, vytýkání ziskuchtivosti, odstavování „dědoušků“, to jest v pokrokové obci učitelské na denním pořádku. Když pánové jízlivé šlágry proti nám už stokrát zopakovali, dávají se pro variaci zase do sebe. A při takých vzájemných obžalobách se ještě diví, že vrtíme hlavou nad jejich pokrokovou neomylností a zářícím příkladem ušlechtilosti.

nebo pást vojenské valachy, přijal té hejtman z miloordenství za burše. Ale při tom té ještě musela hejtmanka každou chvíli tahat za nohu, protože's neuměl dobře ani její dítě pochovat.“

„Himl!!! Poldo, nedopáluj! Tohle jsou všechno lži. Chytnu-li tu sklenici...“ A Pepík povstal rázně jako rozlobený Napoleon.

Ale už stála u stolu hubatá Vodvářková a hlasem, který zněl jako zvuk obstarožního gramo-fonu, prohlásila důrazně, že tady žádnou bouřlivou výměnu náhledů nestrpí. Jazyk jí brounil o dva vyblodané zuby tak rychle, že rozvádění soupeři hned uznali za dobré odložití svůj spor na jindy a postaviti se na odpor společnému nepříteli svorně. A když tak rozhodně protestovali proti „rušení zábavy“, přiznkovali z přátelství i druží kamarádi. V tom však se již objevil ve dveřích ramenatý podomek Plácek, jehož tvrdé ruce budily pochopitelný respekt. — Mládenci přišli zas trochu k rozumu, vystřídali bouřlivý odpor tichým, slušným „vysvětlením a dorozuměním“, tak že Plácek vykročivší v před k revolučnímu stolu, vzdaloval se pomalu z nálevny. Po cestě si bručel: „Křeček mizerný; bude se naparovat, že je vojákem. Leda by ho na vojné potřebovali za špunt ke kanonu.“

Bylo už hodné po půlnoci, když Pepík vrávoval z hospody domů. Rozloučil se s Poldou srdečně, přátelsky, jako by se byli před chvílí líbali. A ještě si na rozhodnou zaplakal, že už mu krásné časy minuly a teď že nastanou starosti a svízele. Napadlo mu najednou, že je přece krásný mládenec a teď si má vzíti takovou mŕu. „Jmennj mi, Poldičku, aspoň šest tak hezkých mládenců v obci jako jsem já; ale kdepak šest? Jmennj mi tři anebo aspoň jednoho jediného, můžeš-li. Mně je hůř než před asentem...“

Když Kačka přišla domů s pivem, hned sdělila hrdě, že se jejímu staropanensství nebude už nikdo posmívat; už dostala od Pepka slovo. „Už to není nic platno, maminko, jsem už starší děvče...“

„Inu, děj se vůle Páně,“ přitakala stará žena; „jen aby ten Josef trochu zmoudřel“. Nelíbila se jí ta partie ani za mák; ale Kačka

aspoň nebude každou chvíli plakat. Snad by ještě musila slyšet od holky výčitky, že je proti jejímu štěstí, kdyby ji zrazovala od toho manželského čepce, který jí chce Pepík na hlavu vložiti.

Tatík ani mnoho do toho nehovořil. Pomyslel si, že by raději snědl láci utrejků, ale na hlas to neřekl. Jen zdlonha pobafoval a svědčil s kyselou tvář hlavou.

Když Kačka odešla na koupi, chtěla stará Raková potěšit své rozpačité srdce rozhodnějším souhlasem muže nemluvy: „No, já myslím, táto, že to všechno bude přece jen k dobrému. Však naše Kačka z Pepka udělá člověka; panečku, ta je metr, ta si na něj dovede houknout.“

„Prosím tě, dej pokoj a nemluv jako dítě. Všad pelyněk mezi mrkve a pak ochutnej, bude-li sladší...“

Když se stará Horčáková ráno od Pepka dověděla, že je vlastně už zasnouben a že teď „půjde všechno jinak“, ani ho samou radostí nehubovala. Když vyšla před chalupu, padla právě do rukou Kačce, která s úsměvem se vracela od kupce. „Pozdrav Pán Bůh, tetičko, jak se pořád máte?“

„Já je to pořád všelijaké; leda že mne Pepek teď poprvé v životě trochu potěšil; však Vy, Kačenko, dobře víte, čím. Děj se teda vůle Boží; víte, on Josef není právě nejhorší, klepavé huby vždycky dovedou dělat z komára velblouda. Jen abyste ho udržela doma, až dostane chuť na pití.“

Kačka se zapálila a hned se za dobré slovo odvděčovala: „Já to jsem ráda, tetičko, že proti tomu nic nemáte. A nevykejte mi už, vždyť jsem teď už jako Vaše dcera, dovedu se Vám dobře zachovat...“ A o Francka se už nic nestarejte; toho si vezmu teď do práce sama a uvidíte, jak se všechno obrátí. Víte, já jsem ženská metr, dovedu dřít, ale dovedu se taky ozvat. To mne ještě poznáte. Zatím s Pánem Bohem, musím čerstva domů; a odpoledne Vám něco pěkného přinesu.“ A obě se na rozhodnou políbily.

I starý Horčák vážně o té nastávající změně filosofoval. Ale jeden okamžik pustil šidlo z ruky a z jeho hrdla zašelestilo táhlé: Cnechchch!

„Ať slouží ke zdraví,“ ozvala se polohlasně od plotny zdvořilá manželka, myslíc, že starý kýchl. Ale odpověď na pozdrav bylo nové: Chchch! A starý Horčák chytil se smíchem za boky, div z třínožky neupadl.

„Co se tolik chechtáš, starý blázne?“ vyjevila zrak Horčáková, která nyní poznala svůj prvotní omyl.

„Inu, čemu se směju! Já jsem už dědek nad hrobem — chchch — ale tohle, co si bude Pepek brát — chchch — tohle bych si přece za ženu nevzal. To bych radši pil každý den k snídani břečku z hořkého jetele.“

„No, no, ty vejbero, ještě to naposled řekni Pepkovi a bude po kopulaci. Můžeme rádi všech deset olíznout. Krása není všechno a Kačku se mi líbí, že to je ženská metr.“

„To se, mámo, neboj, že budu Pepka zrazovat; jsem rád, že se s ním bude trestat za někdo jiný. Ale bude to párek! Jen aby to bylo k dobrému...“

Když kráčeli snoubenci do kostela, celá obec z chalup vybíhala.

Svatbu slavil Josef celé tři dny. První den přišla i kořenářka povíňovat a odnesla si od vděčné Kačky kloudnou výslužku. Hodo-vání druhého dne se už ani nevěstě nelíbilo. A když Josef pil ještě třetí den, uspokojovala své rozehříváné srdce aspoň myšlenkou: „O svatbě se musí přimhouřit oko; vždyť jest to jen jednou v životě. Však potom musí dělat dobrotu; to já budu na něho metr. A Pepík dělal dobrotu až do neděle. Pak to na něho přišlo zas. A když přišel domů, ještě Kačce za domluvy nadal. „No, je to po té svatbě, ať si ještě jednou popřeje,“ konejšila se Kačka. „Ale pak bude dost; však já mu ukážu, že jsem metr a že si nebude se mnou jen tak zahrávat...“

Ten člověk ještě není úplně nešťastný, komu zbývá aspoň naděje. Kdyby Kačka neměla ani té důvěry v příští lepší časy, bylo by s ní teprv zle. A proto Kačku nemůže žádný dobrý člověk o její naději olupovat; to by jí chuderoe teprv nezbyvalo nic.

Politický přehled.

Delegace v Pešti pracovaly dosud ve výbo-
rech, plně schůze rakouské delegace nastanou
dnes v pátek, kdy zajisté při jednání o mimořádné
požadavku vojenském nastanou pohnuté de-
baty. Němečtí poslanci, kteří se tak rozhodně vy-
slovili proti mimořádnému úvěru na zbrojení,
stávají se nyní krotkými a budou hlasovati
pro, aby ministerstvo nepadlo, že prý tento
mimořádný úvěr má i dobrou stránku. Mají
strach, že by jiná vláda nebyla k nim tak
nakloněna. Zbrojení Rakouska vysvětluje se
v cizině tím, že Rakousko, když Rusko jest
nyní zaměstnáno, má v otázce balkánské hlavní
slovo, a že se prý Italie dostane s Rakouskem
o Albánsko do sporu. V Italii domněnky takové
vyvracejí.

Mezi Vatikánem a Francií nastalo napjetí.
Sv. Stolicí podala totiž proti návštěvě presi-
denta Loubeta u krále italského protestní notu,
kteráž zaslána všem zástupcům katolických
velmocí. Tím vláda francouzská se velmi roz-
bouřila. Odpor francouzské vlády proti pro-
testní notě projevil se zatím odvoláním fran-
couz. vele vyslance při Vatikánu. Sporem s Fran-
cií potvrzeno na novo, že poměry nynější jsou
neudržitelné.

Anglie postavila se nyní válečně proti
Tibetu. Vědecká výprava, jak Angličané nazývali
své tažení do Tibetu, změnila se ve válku.
V Tibetě strojí se nyní domorodci, aby vetřelce
vypudili ze země.

Japonci na svém vítězném postupu na-
jednou se zarazili. Před Port Arthurem dostalo
se jim studené sprchy, neboť tu při bombardo-
vání potopeny dvě velké japonské lodi Hatsuse
a Jošino a asi tři jiné těžce poškozeny, při
čemž zahynulo celkem 900 námořníků. Loď
Jošino potopila prý se následkem srážky, Hat-
suse pak narazila na ruskou minu. Zármutek
nad touto pohromou jest prý v Japonsku ve-
líký. Hatsuse byla největší a nejmodernější
loď japonskou, jež vyzbrojena byla 50 děl a
4 torpédy a stála 30 milionů korun, křižák
Jošino měl 36 děl a 2 torpéda. Japonci obracejí
nyní všechnu pozornost na Port Arthur, jehož
obléhání má být urychleno. Při tom obležení ne-
lení, připravujíce důkladnější opevnění. Generál
Stössel dne 21. úspěšně vypadl z Port Arthuru
proti Japoncům, kteří při tom ztratili prý ně-
kolik set mužů. Vrchní velitel loďstva ruského
Skrydlov je už ve Vladivostoku. Admirál
vladivostockého loďstva Jessen zajal tři křižáky
zakoupené nedávno Japonskem v Americe.
V Mandžursku zatím Japonci ustupují. První
japonská armáda ustoupila do Fenhvančenu
a Rusové obsadili zase město Niučvan. Při
tom podařilo se Rusům vraziti klín mezi první
a druhou japonskou armádu a tím ohroziti
postavení první armády. Na řece Jalu rádí mezi
Japonci cholera. Denně umírá jich přes 100.
Nemoc trvá často jen den. Na Korei ruský oddíl
přepadl město Andžu, dobyl je a zapálil a
zničil úplně japonskou posádku. Mimo to
srazili se se sborem japonským, který dopro-
vázal dopravu se zásobami, jež také zachytili,
tak že první japonská armáda je nyní beze
všeho proviantu.

Z činnosti katol. spolků.

**Diecéšní ústřední svaz katol. spolků
diecéze královéhradecké** u příležitosti 40le-
tého jubilea jednoty katol. tůvaryšů chrudimských
koná v Chrudimi v neděli dne 19. června 1904 o 1. hod.
odpo. valnou hromadu v malém sále městského chru-
dimského musea. Pořad: 1. Zahájení schůze předsedou.
2. Zpráva jednatele a pokladní. 3. Zpráva revisorů.
4. Zprávy předsednictva výkonných výborů volebních
okresů. 5. Volby nového výboru. 6. Volné návrhy. 7.
Přednáška p. redaktora Sahuly „O českém náboženství“.
1. Každý spolek je oprávněn vyslati delegáty, opatřené
legitimací spolkovou s poznámkou, kolik členů zastu-
pují. — 2. Spolky, které sčítají se korporativně
převodů slavnosti, ohlašte se bratrskému spolku chru-
dimskému a c. k. okres hejtmanský tamnímu. — 3.
Členové příspěvky buďtež nejdříve do valné hromady
zaplacené.

Ze Sedlce a Kutné Hory. Dne 15. května
odbyvala zdejší odbočka Všeob. sdružení křesť.
dělnictva členskou schůzi v hostinci „u zlatého lva“,
hojně hosty navštívenou. v níž přednášel p. říd. učitel
a redaktor Václav Špaček „o výchově dětí v křesť.
rodinách“. V řeči své na bohaté zkušenosti založené
poněkud na hlavní doby výchovy dětí, uvedl dobré
i špatné způsoby vychovávání a následky toho. Řeč,
až dlouhá, a napjatou pozorností a vděčností byla vy-
slechnuta. Panu řečníkovi volá výbor „Zaplat Pán Bůh!“

Z Rovné. Sv. Josefská jednota katol. jinoců
a mužů v Rovně pořádala 22. května t. r. členskou
schůzi, při které přednášel p. D. Orel, katecheta c.
k. reálky z Hradce Král., o své cestě do Lurd. Před-
náška, která byla hojně členy i též hosty navštívena
(místnost byla do posledního místa vyplněna), byla
s velikou pozorností a vděčností vyslechnuta. Jednota
vadíva tímto dp. řečníkovi srdečný dík za jeho ochotu
a námahu; touto přednáškou doplněnou obrázky
různých měst, chrámů a památných míst nás mile po-
udil a pobavil. Prosíme dp. řečníka, by nám svoji

přízeň jako dříve, i nadále zachoval. Jemu pak v jeho
přásohání i životě společenském přejeme mnoho zdraví!

Ze Studence u Jilemnice. Politický
klub křesť.-sociální pro okres Jičínský, Jilemnický a
Semilecký konal 18. května ve Studenci svoji výroční
řádnu valnou hromadu za hojného účastenství členů
a hostů. Sjezd se nas tolik, že sotva sál postačoval.
Schůzi zahájil výsp. vikář Kuhn křesťanským po-
zdravem a jednou řečí dovozoval, jak i nejobtější
vrstvy nemají spouštěti se zřetele své přirozené práva
na zastoupení v parlamentě. Po nadšeném potlesku
ujal se slova p. Václav Čistický, předseda klubu.
Navázal na řeč výsp. předřečníka a dokazoval, že
pronikavá změna ve prospěch lidu jest v politických
poměrech nutna. Pěkně řeč přijata s obecnou pochvalou.
Na to v delší přednášce líčil posvazý vp. J. Sahula
z Hradce Král. důsledky husitské revoluce. Uvedl
markantní doklady, jak bylo husitské kněžstvo po
zabrání duchovenských statků šlechtou zotročeno, a
že dle slov samého Tomka kněžstvo „reformované“
v XVI. století bylo v mravech horší než ono kněžstvo
katolické, proti němuž Hus vystupoval. Probral krátce
i zbédované poměry sociální a národohospodářské,
jaké po revoluci u nás nastaly. Po řeči vp. Sahuly,
odměněné hluchým potleskem, učinil p. předseda ně-
kolik poznámek o školských poměrech. Na to čtena
zpráva jednatele a pokladní. Obě byly schváleny.
Přijato jednolusné návrh, aby do čl. I. stanov zařazen
byl také okres Novopacký. Na to přikročeno k volbám;
zvolení jednolusné dosavadní členové výboru. Ku
konci ještě výsp. vikář účastníky znovu povzbudil
vřelými slovy k další pilné práci. Schůze skončena
provoláním slávy Sv. Otci a Jeho Veličenstvu císaři.
Budoucí schůze konati se bude v Liběšátě.

Zprávy místní a z kraje.

J. B. M. nřp. dr. Josef Deubrava
odejel dne 25. t. m. odpo. vlakem z Hradce Král.,
aby pokračoval ve visitační cestě a udělování sv.
biřmování, jež započalo v Jablonném n. Orli.

Jmenování. Rada vrchního soudu zemského
v Praze p. Felix rytíř Koschín z Freudenhofo jmenován
jest dvorním radou a presidentem krajského soudu
v Hradci Králové.

Pisemní zkoušky maturitní na c. k.
učitelském ústavu v Hradci Králové konají se od 25.
t. m.; dnes se skončí.

Vylovená mrtvola. Dne 25. t. m. odpo-
ledne vylovena byla konečně mrtvola nešťastné dívky
Bohdanecké pod Orličným splavem vojenskými plavčíky,
kteří právě byli zaměstnáni znovuvylověním vojenské
plovárny.

Počasi. V tomto květnu zažili jsme sice dosti
krásných dnů, ale hospodáři by raději viděli v pří-
tomných dnech vydatný déšť; krásné dny byly vy-
střídány velice chladnými nocemi, tak že několik
citelných mrazů v okolí Hradce Králové značně
uškodilo na bramborištích i květech stromů ovocných.
Aby za listy mrazem spálené v bramborištích rychle
náhradou vzrostly listy nové, potřebí vydatného deště.

Výstava. V Rio de Janeiro v Již. Americe
utvořil se podnik pod jménem „Empresa di Colonisa-
ção brasileira“, který uchází se u vlády Brazileckých
o bezplatné přenechání státních území, na nichž mají
býti osídleni kolonisti slovanské národnosti z Rakousko-
Uherska, a jimž se slibuje cesta na místo jich určení
zdarma a hmotná podpora pro první měsíce usazení
se, naproti tomu se jim však ukládá za povinnost,
odváděti společnosti po 20 let poloviční výtěžek z po-
zemků jim vykázaných. Podnik ten nemá však dosud
ani kapitálu ani území. Proto nechť nikdo nedá se
takto vlákati do Brazílie, kde by připraven bylo všecko
a padl do nového otroctví. Vábec stěhování se do
Ameriky se nyní neodporuje, zvláště ne průmyslo-
vému dělnictvu, které následkem průmyslové krise
velmi těžko tu najde práci.

Boj proti modě. Městská rada pražská a
nyní také sarajevská co nejpevněji všem ženám za-
kázaly nositi vlečky. Vlečkami prý se zbytečně zvlhoje
prach se škodlivými zárodky mikrobu a bacilů, jež
obecnost nuceno jest takto vděkovati. V Hradci
Králové by podobný zákaz rovněž neškodil, jen že by
pak ty spousty prachu zvláště v Jitřkové a Komen-
ského třídě a od Pražského mostu na Praž. Předměstí
neměl kdo zmetat, leda vítr, který takto ochotně
s dámy vykonává záslušnou službu metařskou, při
níž bacilům jako v ráji.

**Ze všeoborového sdružení křesť.
dělnictva.** Schůze ústředního výboru 21. května. Pod-
pora nemoc. udělena: A. Slezákové ve Lhotce 6 K,
A. Dubové v Úpici 12 K, A. Jeřkové v Nov. Městě
n. M. 3 K, Fr. Byšanovi v Parníku 4-50 K. — Ple-
nární schůze výboru koná se tuto neděli.

Z Dobrušky. Na poli pravé lidové osvěty a
křesťanské svépomoci zasazen u nás dne 23. t. m.
pluh ku první brázdě přednáškou osvědčeného křesť-
anského vychovatele mládeže p. říd. učitele V.
Špačka z Kozátek a přednáškou p. Jana Vodičky,
starosty Syrovátského, o záložnách dle systému
Raiffeisenova. Ve shromáždění více než 60 mužů i žen
mluvil p. říd. učitel poutavě, sábnavě i přesvědčivě
o výchování dětí v křesťanských rodinách nejen
v nejtěšším věku, ale hlavně v době návštěvy školní.
Poukázal na nutnost řádného svěcení neděle a svátků
pro mravní výchovu, na potřebnou součinnost školy
a rodiny, na neblahý vliv školních úlev. — Souhlasný
potlesk všech přítomných i lidí studovaných odměnil
jeho námahu. Řeč bylo s přednáškou o Raiffeisenkách.
Neměla se odbyvat. Lidé, kteří s chudších a střed-
ních vrstev zdejšího obyvatelstva tloustnou a plní si
kapsy, nepřejí křesťanské svépomoci. A bylo přemlouvání
i srážení a odvracení od zamyšleného podniku — tak,
že p. Vodička, rozmrzen i sjezdem sradou některých,
přednášku v poslední chvíli odřekl. Ale účastníci schůze,
znajíce jeho zkušenost i dobrou vůli, prosili ať ho
uprosili, že slibemou přednášku měl, původ záložen
vůbec a Raiffeisenek nám vysvětlil; odůvodnil, proč

obavilosti v naší farnosti bude užitečná a vyložil i
některé nejdůležitější §§ stanov. V rozhovoru na to se
rozvinavím vysvětlil dp. farář Novák a p. učitel Bidlo
některé dotazy a pochybnosti p. Svatoně ze Syrovátky,
p. Tamohyzy z Kříděné a jiných přítomných — načel
přihlásil se dostatečný počet potřebný ku svolání I.
ustavující se valné hromady. Dalším krokem Zdeň Bůh!

Z Trbechovic. Katolická jednota v Tr-
bechovicích pořádá na pouť ve čtvrtek dne 2. června
1904 veliký lidový koncert v zahradě pl. Kat. Jarkov-
ské. Začátek ve 4 hod. odpo. Vstupné 30 h. Hudba
c. a k. pěšího pluku č. 42. z Hradce Král. Za ne-
příznivého počasí táž hudba bude koncertovati v sále.
K hojně účasti zve výbor.

Z Chrudimě. Jednota katol. tůvaryšů chystá
k oslavě sjezdu sdružených jednot katol. a na památku
svého 40letého trvání divadelní představení a v neděli
dne 19. června odpoledne po obyčejném sjezdu uspo-
řádá v městském parku vojenský koncert. Večer před
sjezdem obdiván bude v místnostech spolkových dý-
chánek, v němž pan předseda F. Horák podá
stručnou zprávu o činnosti spolku tohoto za dobu
čtyřicetiletou, načel následovati bude volná zábava.

**Kapela pěšího pluku č. 36. z Je-
sefova,** jejíž kapelníkem jest osvědčený umělec pan
Hejda, uspořádá v každou neděli a svátek pravidelné
koncerty ve slatiných lázních v Bohdaneči. Výkony
zmíněného hudebního sboru, jenž zejména loňského
roku na výstavách v Holicích a Pardubicích sklídl
vavříny a pravé salvy potlesku, jsou všeobecně známy
a osvědčí zajisté i v Bohdaneči svou přítalivost. První
toho druhu koncerty konaly se v obou dnech svato-
dušních.

Z Bělehradu. Letošní sezona v hraběcích
lázních slatinných zahájena byla v neděli dne 22.
května velkým reprezentačním koncertem lázeňské ka-
pely. I řez nejmíst počasí byla návštěva koncertu velmi
číslná a zvláště z okolí dostavilo se mnoho hostů. Lá-
zeňská kapela řízena jeouc obratnou taktovkou pro-
slulého skladatele p. B. Tomáše, účinkovala bezvadně
a byla po každém čísle odměněna živým potleskem.
Program byl zcela nový a pečlivě volený. Zájem
vzbuzoval zvláště Fučíkův „Marche fantastique“, Sme-
tanova „Svatošská ouvertura“ a Aletterovo „Dosta-
veníčko“. Liga 11.

Doplňovací volby. Odstoupením zem. po-
slance Jana Kotlanta uprázdněn jest mandát za ven-
kovské obce Králové Dvůr a Jaroměř, a z. posl. Dr.
Jana Dvořáka mandát za venkovské obce okresů Nové
Město, Úpice, Náchod, Opatov a Skalice. Doplňovací
volby v těchto okresích konají se dne 27. června t. r.

Z pešty. Přespolní pošta zavedena bude 1.
června v obvodu pošt. úřadu v Dol. Dobrušce u Lan-
škrouna; poštovní pak řízena bude v Chetovicích u
Čechtce. — Telegrafní stanice, spojená s poštovním ú-
řadem v Opatově, zahájila již svou činnost pro vše-
obecnou dopravu s obmezenou denní službou.

Ze Skutče de Skutče. Zdejší dopiso-
vatel do „Osvěty lidu“ nazývá členy naší katolické
jednoty nělechte „studyními bratry“. Ale při tom
se mu nijak nelíbí, že počínáme po neustálých útocích
najednou rozhřívati. Je to špás! Byli jsme ovšem hezky
dlouho studení, ospalí, trpělivi ke všem kopancům;
ale všechno má své meze. Pokrokovému dopisovateli
nelíbí se, že nezavíráme oči před pokrokem a všímáme
si umění. Vyzývá nělechte, aby ochotnictvo naše
pokusy zničilo zrovna v zárodku. Nepřekvapuje nás
ten násilný návrh ani za mák. Když katolíci se modlí,
nadává mu „pokrokový“ tisk různěškářů, když chce
spolupracovati na půdě věd a umění, podráždějí se mu
nohy. Ačkoliv Osvěta lidu dříve zdejší ochotnictvo
značně zrovna nespravedlivě cuchala, teď najednou
k vůli potlačení naší snahy nadšeně horoví „o výbor-
ném materiálu hereckém“ ochotnického spolku. Zkrátka
jest dobře obrátiti korouhvičku podle větru, že? A že
si vezeme pod pokličkou, tajemnostkársky? Pane do-
pisovateli, nedělejte se tak naivním. Vy víte dobře,
že jsme jednou ve vlastní spolkové schůzi nechali
sednouti hosty z protivného tábora na první místo;
a ti místo nějaké slušné debaty odvděčili se nám
zpěvem o „mních rotě líné“. Vzpomeňte si také, co
ztropili sociální demokraté, když se u nás brál Zelen-
ského „Návrat“. Jejich randál byl hodně kurážný,
ačkoli měli proti sobě silnější opozici v divadle než
by byla opozice těch klidných „studyních“. A tak se
nedivte, že je „zpátečník“ při takové svobodomyšl-
nosti Vašich vzdělanců taky někdy opatrný.

Díle anarhistovo. Filiální kostelík pa-
řákovský u Vilémova na Čáslavsku zakulil na sobě
ničivou snahu anarhistickou. V noci 11. t. m. ne-
známý bezbožník promáčknuv okno, vlezl do kostela,
kde na oltáři vše spřevracel, svíce se svícemi spo-
rášel, svatostánek otevřel, věnce po dílích rozházal,
ani sochu Panny Marie se stánkem na stěně nestrpěl,
na kůru pak odtrhal pulty na noty, avšak nic neukradl.
Při této ničivé práci uvřít si dvěma voskovými, od
nichž chytily dva věnce; snadno mohl takto vyhořeti
celý kostelík. Bezbožný svůj čin odůvodnil na listku,
jež zanechal na oltáři a na němž bylo napísáno:
„Z pomsty šlechtě a kněžím. Josef Boháč, anarchista.“
Četnictvo jest prý už pachateli na stopě.

Z Ohetěbořska. Včelařský spolek pro poli-
tický okres chotěbořský konal v pondělí svatošský
v Sobinově veřejnou schůzi lidu. Starosta spolku toho
vdp. Václav Havlík, farář v Sopotech, uvítal četné
přítomné zahájil schůzi a pořádal p. Aloise Thumu,
učitele včelařství v Chrudimi, aby započal přednášku
o uměním roji. Pan učitel Thuma, nejen v zemích
slovanských, nýbrž i v celém světě včelařským vě-
hlasný, chvalně známý včelařský praktikus a spiso-
vatel, obšírně a při tom každému pochopitelně vy-
světlil, jak umělý roj udělati lze. Na to šli jsme do
zahrady, kde tyá pán dvoje včelstva z klátu do nor-
malního úle přeložil. Když jsme byli v nejlepší práci,
spustil se vydatný déšť. Bylo to podivnání na včelaře
při překládání včel pod deštáky! Ještě štěstí, že tam
nebyl žádný fotograf, aby si nás vyfotografoval! Po
vykonané práci šli jsme do hostince, kde promluvil
p. Thuma o letní práci včelařové na včelíně a so-
pověděl celou řadu dotazů. Animovaná tato schůze,

nost neb buď on kdo buď se toho dočkal a nad potěhu svou obilí na drabotu skupoval a na přádek ležeti nechával, na toho neb na ně bedlivý zřetel měli a pozor dali a takové překupníky, kteří proti této zá- povědi by se dopustili, nám zejména jmenovati a správu toho učiniti nepomýjeli, vědouce, že na tom J. Milosti Cís. král. milostivá vůle naplněna bude. Dán na královském hradě Pražském dne 8. měsíce listopadu léta Páně 1719. N. N. J. Ml. Hmákého císaře v Germanii, Španělska etc. František Leopold Liebman v. r.

Vrchlického Vittoria Colonna v ně- meckém překladě redaktora Spáčila. Kratince připo- meneme vznik a obsah původního díla Vrchli- ckého. Největší sochař a malíř 16. století Michel- Angelo Buonarrotti pocítil v životě svém mocnou lásku k Vittorii Colonně, mladé a krásné vdově po rytíři Pescaraovi. Tajemnou rokoš, jež naplňovala srdce umělcovo, neodolatelnou touhu, která ho k té dívce vábila, hluboký boi, že vroucí láska není splácena opět láskou, vůbec vše, co v nitru svém cítil, dával stále na jevo, když tvořil sochy a obrazy, i když skládal básně. Pokračováním a doplněním sonet jeho jest Vrchlického „Vittoria Colonna“. Jak tato báseň našeho pěvce působila na ostatní, to ukazuje zvláště Spáčilův její německý překlad. Překlad podobně jako česká báseň sama skládá se vlastně ze dvou částí. Jakmile Vrchlický uveřejnil první zpěvy k Vittorii Colonně, ihned Spáčil jako oktáván státního gymnasia v Olomouci pokusil se o jich překlad byv dojat jejich krásou. Když později Vrchlický dílo svého mladší doplnil, pokračoval Spáčil v překládání a skončil je před dvěma roky. Tím získal sobě velkou zásluhu, neboť přičinil se, aby musea Vrchlického byla přístupnou učiněna též našim sousedům. Překlad Spáčilův má též velkou cenu ze stanoviska uměleckého. Překladatel dobře vyčetl význam každé myšlenky a odějí ji poetickým slovem němčiny. Překladatel ovládá úplně oba jazyky a proto jest překlad jeho až na nepatrné vý- jimky zcela bezvadný, takže zdá se, jakoby to ani nebyl pouhý překlad díla Vrchlického, nýbrž jako by to byla druhá samostatná báseň, v níž Michei- Angelo své city vyjadřuje. Tudíž právem zasloužil si Spáčil uznání a díky od samého našeho velebasníka Vrchlického, v němž ho nazývá svým tlumočnickem. Rovněž šíří česká veřejnost muší s povděkem kvitovati úspěchitou snahu p. Spáčilovu a věnovati práci této zaslouženou pozornost. — A dále „Fricke Rundschau“ ve Vídni č. 19. z 5. října r. 1903 píše: „Sonety Michel-Angelovy na Vittorii Colonnou“, jeho žhoucí vášně, jeho bolestiplně odříkání a hluboká touha po osvobo- zení od pout pozemských jsou obsahem této básně, jejíž překlad hoden jest originálu úplně. Vrchlický zaslouhuje v německých kruzích literárních více pozor- nosti, než dosud mu věnována.“

Z černé kroniky. Dnes ráno nalezen byl na trati sever. záp. dráhy u silnice na Pouchov ve- doucí neznámý, velmi pečlivě oblečený mladík, jenž byla hlava úplně od trupu oddělena.

Přistupujte na členy Dědictví Sva- tojanského. V těžkých dobách let dvacátých sto- letí předešlého zdálo se již, že přese všechno úsilí buditelů národa českého jazyk český přece zanikne. Než bratka nadšených vlastenců neztrácela naději úplně, a tím úsilovněji přiložili ruce své k dílu. Knížky české počaly se tisknouti ve větším počtu. A tu zvláště duchovní nabádali své osadníky, aby kníž- kám těm dostávalo se rozšíření a spisovatelům pod- pora a podnět k další záslužné práci. V těch dobách vznikly časopisy Českého musea a katolického ducho- venstva; v těch letech trudných založil bývalý jezuita Ant. Hanický, jenž po zrušení řádu svého kaplanoval na různých místech, naposled jako pensista v Táboře, r. 1821 Dědictví Svatojanské. Co sobě uchránil v po- stavení nevýnosném, to věnoval jako základ, tisíc zlatých ve stříbře, na vydávání dobrých, vzdělávatel- ných knih v jazyce českém. Nedočkav se sice vyplnění své tušby, zemřel 15. března r. 1833 v Táboře v 80. roce věku svého. Teprve r. 1886 vyšla první knížka a od té doby každého roku nová knížka putovala do rukou těch, kteří přistoupili za členy tohoto Dědictví sv. Jana Nepomuckého Celkem vydáno 91 českých knih v počtu skoro jednoho a čtvrt milionu výtisků. Jaká to záslužná a blahodárná činnost. Spiso- vatelé katoličtí jména nejvýznamnějšího v Dědictví uve- řejnili své knihy. A každá kniha jest pokladem, skvo- stem, který neztrácí ceny a několikrát přečtena, opět se čte se zájmem. Než nyní zdá se, že při množství českých knih neustále vycházejících mnozí zapomínají, ano ani nevzpomínají na tohoto mohutného veterána různých nynějších knihoven, z nichž mnohé vzdalují se od toho písemnictví českého, které od let padesá- tých právem se nazýválo panenské, vždy a všude zůslechující. Vklad 20 korun jednou pro vždy zaru- čuje právo na všechny podíly, které vyjdou za života takového člena a proto dobře by bylo, kdyby kmotrové při křtu sv. a sv. birmování, nebo rodiče při prvním sv. přijímání dítě místo různých darů dali do rukou dítěte diplom členství Dědictví Svatojanského. A při svatbě katolických znohubců mohl by se dáti těmto diplom členství pro celý rod (vklad 40 korun), tak by potomci vždy měli památku na onen slavný den. Při zakládání spolkových knihoven rovněž by se dalo velice výhodně použiti tohoto prostředku, aby knihovna každého roku byla obohacována a rozmnožována po- dříty Dědictví. Mimo tyto výhody jsou i výhody du- chovní, poněvadž členové Dědictví Svatojanského mohou získati v oktávě sv. Jana Nepomuckého plno- mocné odpustky za obyčejných podmínek přijetí sv. svátosti a modlitby na úmysl sv. Otce. Za zemřelé údy slouží se každého roku 15. května u hrobu sv. Jana Nep. slavné requiem a také četní členové kněží slouží za ně v oktávě téhož svátku měs. sv. Dle nej- novější zprávy fideletstva dostoupil počet členů dosud do Dědictví zapsaných čísla 29 474. Z nich mnozí již zemřeli a proto nutno jest jich řady doplniti, aby Dědictví mohlo neustále blahodárnou činnost svou rozvíjeti. Každý úd agituj mezi svými známými a přáteli, přivede aspoň jednoho nového člena a buď jist, že prospěje sobě i dobré věci. Kéž nalozne Dědictví Svatojanské všude v upřímných katolických hojně při- znivců a rozšiřovatelů — na prospěch svatě naší

víry! Vklady zaslejte se poštovní poukázkou s ná- písem: Říditelství Svatojanského Dědictví v Praze, Král. Hradčany. Zaslíatel udej své jméno, osadu farní, pošta a diecési.

(Zasláno).

Výborová schůze
politického družstva tiskového
pod ochranou sv. Jana Nep. v Hradci Králové
bude

ve středu dne 1. června 1904, o 2. hod. odpol.
v diecéšním spolkovém domě „Adalbertinu“, Jiřkova tří-
da č. 300—I. v Hradci Králové.

Václav Uhlíř, Dr. František Reyl.
předseda. — — — — — jednatel.

Výkaz darů na Adalbertinum.

Z Hradce Králové darovali:

300 K p. t. p. kap. děkan Dr. Frýdek .	300 K
200 K p. prelát Fiala, p. prelát Hampl	400 K
40 K p. děkan, kanovník Musil, p. ka- novník Pogert .	80 K
30 K p. kanovník Barták .	30 K
20 K p. kanovník Dr. Soukup, p. prof. Dr. Šulc .	40 K
10 K p. kanovník Kerner, p. prof. Dr. Ruth, p. prof. Dr. Domaby, p. prof. Dr. Jindra, p. prof. Dr. Hejčl, p. řid. Dr. Reyl, p. řid. Hrubý, p. prof. Fröhner, p. prof. Dr. Novotný .	90 K
5 K p. rektor, prelát Suchánek, p. voj. kurát Černý, p. spir. Černý, p. řid. Sekera, p. vicesektor Trnka, p. archivář Šolc, p. protokolista Bayer .	35 K
Celkem 975 K	

100 K p. t. p. Karel Hanel v Heralci . 100 K

Z vikariátu ledečského darovali:

10 K p. vikář Chaloupka ve Světlé, p. děkan Illem ve Zbraslavicích .	20 K
6 K p. far. Šáfránek v Petrovicích, p. kaplan Kontánek ve Zbraslavicích, p. kaplan Šimek v Ledči .	15 K
2 K p. děkan Kouba v Souticích, p. děkan Svoboda v Ledči, p. far. Dobrušský ve Smerově, p. kaplan Jehlička v Kácově, p. kaplan Ha- velka ve Smerově, p. kaplan Khun ve Světlé .	12 K
Celkem 47 K	

Z vikariátu broumovského darovali:

10 K p. kanovník Schmidt v Merklodru .	10 K
6 K p. far. Leder ve Weklodru, p. kaplan P. Wilh. Rudolf v Brou- mově .	10 K
4 K p. far. Franc v Starkstadte .	4 K
2 K p. far. Syříst v Adrebachu, p. far. Bobáček v Chvalči, p. far. Ko- blišchke ve Verneřovicích, p. far. Dr. Pohl v Hermsdorfu .	8 K
Celkem 32 K	

hospodářských 975 K

100 K

47 K

dřívě stvrzených 1382 K 40 h

Uhrněn 2536 K 40 h

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 31. května 1904 1 hl
pšenice K 10-80—18 10, žito K 9-20—10 10, jedme-
ne K 8-50—10 00, oves K 5-90—6-40, prosa K 11-30
—00-00, vike K 10-00—12-00, hrachu K 18-00—22-00,
čochy K 26 00—28 00, jablek K 20-00—00-00 krup
K 18-00—36-00, brambor K 8-00—8-60, jetelového
semene červ. K 80-00—00-00, jetelového semene bí-
lého K 00-00—00-00, jetelového semene švéd. 00-00
—00-00, jetelového semene rus. 00-00—00-00, máku
K 26-00—28-50, lněného semene K 18-00—00-00,
100 kg. žitných otrub K 12-00—00 00, pšenice, otrub
K 11-80—00-00, 1 kg. másla K 2-20—2-60, 1 kg. sádla
vepřového K 1-52—2-76, 1 kg. tvarohu K 0-32—0-36,
1 vejce K 0-05—00-00, 1 kopa okurek K 18-00—
13-50, 1 kopa kapusty K 00—0-00, 1 hl cibule K 10-00
—11-00, 1 kopa drob. zeleniny K 0-80—0-90, 1 pytel
mrkve K 2-00—2-30, 1 kopa cerele 0-00—000. 1 hl
brušek K 00-00. — Na týdenní obilní trh v Hradci
Králové dne 31. května 1904 odbyvaný přivezeno bylo:
1) obilí: pšenice hl 180, žito 150, jedmene 9, oves
267, prosa 1, vike 1, hrachu 0, jablek 0, krup 1.
jetel. semene 0, lněného 0, máku 10. 2) Zeleniny:
okurek 2 kopy, kapusty 00 kop, cibule 26 hl, drob.
zeleniny 232 kop, mrkve 4 pytle, brambor 126 hl,
cerele 00 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., brušek 0 hl.,
4) Drobného dobytka: vepřů 22 kusů, podvinčat 737
kusů, kůzlát 17 kusů.

Listárna redakce.

P. T. pp. přispěvatelů svých prosíme, aby
nám zprávy své do čísla příštího zaslali o něco
dříve, ježto za příčinou svátku Božího Těla jest
uzavírka již ve středu odpol.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkosáved truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

Každá rodina

měla by ve vlastním zájmu jen

Kathreinerovy

sladové kávy Kneippovy

jakožto příměsí k dennímu
nápoju používati.

Kočáry nejnovějších
vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN,
kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
dailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Nejdůstojnější bisk. konsistoři doporučený
umělecký závod

Jos. Kieslich
v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a ob-
novování

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s od-
bornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvláště
trvanlivé zlacení a polychromování, vše solidně
a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přesvědčte se pochvalně uznání po ruce. Roz-
počty, ceny atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

Koberce nejnovějších vzorů
do chrámů, vil a
bytů;

sáclony krajkové a vlněné;

přikrývky flanelové i prošívané;

veškerý nábytek

vkusného provedení a

dětské voříky nabíjí

ADOLF NOVOTNÝ,

továrna na nábytek a koberce

v Týništi nad Orli.

Bohaté zásobení sklad jest každému k volnému
nahlédnutí.

Cenníky, vzory a rozpočty sašlu na požádání.

Jan Horák,

seukerík v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých vlněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleúspěšného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

OBRÁZKY

náboženské, nové, krásné a vesměs levné druhy s texty českými i německými, hodící se k májovým pobožnostem, jakož i v upomínku na sv. břimování, ve velkém výběru nabízí

KAREL ŠIMEK, nakladatelství relig. obrázků v Č. Budějovicích, Rudolfova ul. 42—I. Vzorky za K 2-20, event. na ukázkou, jsou vždy k dispozici.

OBRAZ

Jeho Svatosti **PIA X.**

Maloval Celestyn Medovíc (slovanský, znamenitý mistr, odchovanec Strossmayerův).

Jediná věrná, vlastnoručním podpisem sv. Otce opatřená barevná podobizna.

Cena listu K 14-40.

Velkolepě se vyjímá v nádherném rámu zvláště pro obraz komponovaném (s insigniemi: mitrou, křížem a klíči a jménem Pius X.).

Cena K 87—

Papežský dvorní orgán „Osservatore romano“ nazývá obraz *velesladkým, úplně věrným*. Proto sv. otcem zvláště dáno svolení k umístění jeho podpisu na každém výtisku.

Výhradní prodej obrazu pro Čechy, Moravu a Slezsko má umělecký závod

R. PROMBERGER knihkupec v Olomouci.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a řezbářský pro práce kostelní odborně zařízený.

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákresey a rozpočty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Upozorňuji
důstojné duchovenstvo,

že již od 1. t. m. jsem

přesídlil

z Chrudimi

do Hradce Králové

do domu proti hotelu „Merkur“.

Moje **zlatnická a pasířská dílna** jest zde zřízena dle nejmodernějších požadavků.

Mnoho **uměleckých výrobků**, jako: věčné lampy, monstrance, kalichy, kříže, lustry atd. již na skladě.

Důstojné duchovenstvo uctivě zvu, aby při návštěvě Hradce Králové laskavě sklad i dílnu si prohlédlo.

Upozorňuji též, že u mne lze obdržeti skleněné nádoby pro věčné lampy ve všech velikostech, knůtky i těžítka.

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, číslo 280
(proti hotelu „Merkur“).

Právě vyšlo
číslo 5., 6. a 7. „Časových
Úvah“

redakcí dra. REYLA pod titulem

ČESKÁ KONFESSE.

Píše Jiří Šahula.

Přítomný spis jest důkladně zpracovanou úvahou o poměrech náboženských v naší zemi na rozhraní XVI. a XVII. století.

OBSAH:

	Str.
Před českou konfessí	1
Rozvrstvení strany kalické	4
Povaha církve českobratrské a lutherské	12
Neodolatelný pád církve husitské	17
Vznik české konfesse	30
Jádru české konfesse	36
Rozpaky Mazmilianovy	50
Poslední okamžiky husitské konsistore	55
Vynucení svobody pro konfessi Organizace konfessionistů	64
Volba konsistoriand. Defensori	71
Posudek evangelické organizace	77
Rozhárnost v táboře konfessionistů	82

Spis čítá 96 stran a prodává se pouze po 24 haléřích.

Při hromadných objednávkách poskytujeme až 50% slevy.

Administrace Časových Úvah
v Hradci Králové.

Oznamuji P. T. obecenstvu,
že zařídil jsem poboční

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařízení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších, jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákazníky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: **Praha Ferdinandova třída č. 6-II.**
proti české spořitelně.

Sklady a dílny: **Praha, Perštýn č. 9-I.** Pozor! Zde žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké úctě

B. Krumlovský.

POZOR! Malínský křen

od 5 kg. poštovně
poštou franko na dobírku po celý rok zasílá
sám majitel

Frant. Jelínek v Malíně,

pošta Sedlec u Hory Kutné.

Cenník se na požádání zašle.

**Slatinné
lázně
v Bohdanči
u Pardubic,**

jakož i lázně sirnaté a vodoléčebny
ústav, doporučuji se všem úlevu a uzdra-
vení hledajícím nemocným.

Účinky všeobecně známé. — Saisona
od 1. května.

Dr. KUBR,
ředitel lázní.

Elegantní byt s logií (balkonem),

pohled do parku. — 3 pokoje velké, kuchyně s balkonem, předpokoj, spíže, pokojík pro služku, příslušenství, vše pod jedním uzavřením.

Lázeň v domě.

Eliščino nábřeží, 322.

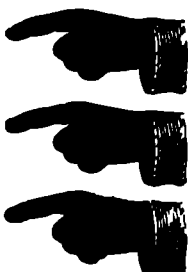
Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží dělník kartáčnický v Jilemnici, truhlář ve Vlčkově, dva natěrači v Úpici a v Ronově. Přijme se mladší a božný kočí k jednomu koni a k lehčím pojižděm. Přijato bude několik učňů na různá řemesla. Práci hledá zručný truhlář, který se vyzná v obsluhování parního stroje a jest způsobilý složití zkoušku topičskou. Nastoupiti lze hned. — Přihlášky přijímá „Všeobecné sdružení křesťan. dělnictva“ v Hradci Králové.

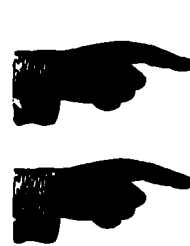
Oznamuji své přesídlení

z hotelu Bařtipán „U černého koně“
do nově zřízeného hôtelu
„Bařtipán“ v Adalbertinu.

Za dosavadní vzácnou přízeň vzdává nížeapsaný
všem veleváženým návštěvníkům a přátelům nej-
uctivější dík a prosí, aby mu svoji důvěru a přízeň
i v novém závodě věnovali. — Za nových poměrů
zajisté uctivě podepsaný ještě daleko lépe své ctné
zákazníky uspokojí, než jak bylo dosud možno.

Vkusně a elegantně zřízené
pokoje, nově upravená jídelna,
velký koncertní sál, velká, je-
diná stinná zahrada s verandou
a krytým kuželníkem.

Plzeňský prazdroj přímo
od čepu, smíchovské pivo
světlé i granát. Vína pří-
rodní tu- i cizozemská.

Pozorná obsluha. —

Vlastní povoz u každého vlaku.

ADOLF BAŘTIPÁN, hotelier v Adalbertinu.

Skvostný dárek k sv. břimování

jest
nová nádherně vypravená
modlitební kniha

— Xav. Dvořáka —

Útěcha srdce.

Dostati lze
v cenách od 10 K výše
v prvním královéhradeckém
knihkupectví a antikvariátu

**Bohdana
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, saloň. r. 1808.)

KDO JSI přítelem dělného křesťanského lidu,
KDO CHCEŠ se poučiti o všeodborovém
sdružení,

KDO HLEDÁ dělníka,
KDO CHCE mítí přehled o dělnickém hnutí,
necht se předplatit na časopis

„PRÁCI“

jež vydává „Všeodborové sdružení křesťan. děl-
nictva“ v Hradci Králové.

Předplatné jest tak malé, že každému dělníku
možno jest se předplatiti. Na rok 2 K, 5 čísel
za 8 K a přes 10 čísel pouze po 1 K.

Inserty se čítají velice levně. PM hledání
dělníka neb práce jen po 1 K.

Žlučové kaménky

způsobily v poslední době smrt
několika znamenitých lidí,
čemuž se mohlo předejiti pra-
videlným pitím směsi

**Luhačovské Vincentky
se Šaraticí**

v poměru 4 : 1.

Velectěnému

duchovenstvu

doporučuje

nejlevněji
a nejlepší

LUSTRY

každého slohu,

první odborná dílna pa-
siřská pro výrobu kostel-
ního náčiní

Karla Zavadila

v Hradci Král.,

č. 280. — — — č. 280.
proti hotelu „Merkur“.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, šarže ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
praporek a keyové náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

B. E. TOLMAN,
Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802181.

Založeno roku 1883.

Pasčí stroj.

Neožebračujme se!

Nebude s námi lépe, nerozmnožíme ma- jetku svého, aniž dokážeme, aby vláda našim právům a spravedlivým požadavkům vyhověla a spolukrajané Němci s námi v míru žili, dokud vždy a ve všem nebudeme pouze svoji. Nejen zemědělství naše, ale též obchod a průmysl náš musí v rukou našich zmohutněti. V době, kdy nás všude perou a hanobí, zrazuje svůj národ, kdo těžce vydělaný groš zanášá nepříteli, není vlastencem, kdo kupuje cizí zboží třeba u našich. Vlastenectví naše musí ob- sahnouti veškerou domácnost, nechť tu dle možnosti není nic, co by nebylo výrobkem do- mácím, pak i z vlastnění pokyne nám užitek stonásobný. V tom ohledu musí mezi námi zavládnouti důslednost železná, již se zvláště při- učiti mají naše hospodyně. — Co už bylo marné namítáno proti uherské mouce, za niž platíme Maďarům ročně 133 K milionů K, ničím takto sebe, ubíjejíce zvláště české zemědělství a mly- nářství. Zůstalo pouze při námítkách, a z mouky uherské se dále vaří, peče a smaží. Zde záleží pouze na nás, nic nepomohou různé sazby a ochranná cla. — A oděv náš, ten zvláště páchne cizinou, leda že někde na upravení jeho pra- covaly české ruce. Jak ohromné sumy vyhá- zíme na látky bavlněné, které svou trvanlivostí nikterak se nevyrovňají látkám lněným, jež však při náležitém zpracování svou jemností i hečvábi se vyrovnají. Aspoň kdyby se v domácnostech upotřebilo pouze plátna lně- ného, už by se tím české lnářství povzneslo a mnohý milion ve vlasti zachoval. Výnosné kdysi lnářství klesá, že ani nestačí na domácí výrobu. Za lněný olej, za lněná pokrutiny a za cizí semeno vydáme do ciziny ročně také mnoho peněz. Zboží vlněné mohlo by býti rovněž úplně kryto domácí výrobou. Vlny by dostatek poskytl ušlechtilé ovce a králci, ale pro to rolník náš nemá smyslu. — Starým Čechům z amá jahelná kaše musela ustoupiti méně cenné rýži, ač dovedná hospodyně i z jahel připraviti dovede znamenitý a výživ- nější pamlssek. Prosa, z něhož se jáhlý přípra- vuji, už ani na venkově neznají. Tučné sousto, které rolníkovu na vlastním poli vzhází, mar- notratně sám odhazuje. Vždyť přiváží se k nám z ciziny rýže ročně více než za 15 milionů korun a jahel asi za 30 milionů K. A tak není snad věci, ze které by nám při špatném hospodaření neplynula škoda. Na příklad ještě, co papíru spotřebuje se u nás! Ne jedna, ale několik českých papíren by se ve vlasti naší mohlo udržeti. Než my raději přejeme cizincům, leda že si na ně někdy zahoukneme a pak zase dobře. Obrat musí však nastati. Na každé snad vesnici najdou se dva tři lidé, kteří by neustávali nabádati spoluobčany své k plnění vlasteneckého hesla „Svůj k svému“, jež by postupem času ovšem sevšeobecnělo. Takováto drobná práce, která vynese daleko více než plané hubačení, vyžaduje však trochu obětivosti, bez níž veškeré vlastnění marné. V tom objeví se pokrokovost našich obcí.

Zprávy hospodářské.

Proč nemá růstí ekele stromů tráva?
Kdo měl příležitost poznati nějaký vzorný sad, jistě se podivil, vida, že půda kol kmenů je úplně čista. Neroste v ní ani tráva, ani plevel, neboť se důkladně několikrát do roka překopává. Zarostlá půda mívá pravidelně o 1 stupeň R nižší teplotu, než holá. Ob- časným čistěním a okopáváním přivádí se kořenům více tepla, následkem čehož jest činnost jejich větší tudíž také větší úrodnost koruny a lepší vytvoření plodů. Plevel, plevel rostliny a také zelenina odnímají půdě živné látky; tím, že pod korunou nic se nepé- stuje, zachovávají se živiny stromu. Plevel brání půso- bení vzduchu na půdu, kterýžto jest však velmi dů- ležitým činitelem pro zdar stromu. Z toho všeho jsou patrné výsledky, jež přináší časté okopávání půdy kol stromů v zahradě i v poli.

Zlepšení louky písekem. Slatinné a ba- šinaté louky lze podivuhodně zlepšiti písekem, který se po louce rozbodí. Písek nesmí býti jemný, nejlepší jest řídný, jakého se nabude probázením říčního ná- nosu. Písek se vyhubí především mechem a půda se utuší, stane se výhevnější a tím povzbudí se vzrůst ušlechtilých travin.

Mléko v létě. Aby se mléko v létě nezkazilo, nezískalo totiž brzo, nutno především při dojení dbáti co největší čistoty. Chlév třeba vždy důkladně pro- větrati, dojeti se má jen čistými rukama, vemeno pak má se rovněž očištit. Teplotu zvláště zhoršně působí na jakost mléka, proto se řádné hospodyně starají o jeho schlazení. Toto se nejjednodušší provede tím, že nádoby s mlékem postavíme do studené vody, což však dříve se má toliko v místnosti chladné a vzdušné, ne však ve stájích. Voda ku chlazení hodí se nejlépe se studně. Takto řádně schlazené a ovšem přikryté mléko neškodí ani za nejteplejších dní. Před schlaze- ním třeba mléko dobře procediti. Častější zamíchání

mléka čistotou láci jest také prospěšno; míchatí však mléko večerní s ranním a p. jest rovněž škodlivo jakostí jeho.

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. České Květy. Rodinná obrázková revue pro zábavu a poučení. Seš. 7. Pořádá dr. A. Podlah. Obsah: Boh. Brodský: Jezero. — Dr. R. Zhaněl: Švédskem. — F. Laubner: Pod mra- kem. Povídka. — J. Uhlík: Nezmar. Povídka. — Za chlebem. Román A. Dostála. — Ze staré rychty. Píse Chlumecký. S mnohými vyobrazeními. Roč. předpl. 12 K. — Čechie. Obrázkový a zábavný poučný mě- síčník pro českou domácnost. Roč. I., seš. 1.—3. Řídí J. Pauly. S bohatým obsahem. Roč. předpl. 6 K. — Křesťanská Škola. Časopis pro šíření ideí náboženských v čes. školství. Řídí V. Špaček. S přílohou „Obrana“ pravdy křesť. ve veřejném životě. Roč. III., čís. 7.—9. Předpl. na rok 6 K.

Nákladem J. Ottý v Praze. Ottova Laciná knihovna národní. Roč. 27., seš. 8. a 9. Pampelišky. Drobné povídky a črty. Napsal A. Nečásek. — J. Ar- bes: Sebrané spisy Karol. Světlé. Novelly III. Seš. 7. a 10. po 80 h. — Anglická knihovna. F. Anstey: Mo- sazná láhev. Satirická fantasie. Přeložil R. Jiřík. Seš. 3.—6. po 24 h. — Slavische Roman-Bibliothek. Sbíрка překladů z literatur slovanských. Seš. 5.—7. obsahuje překlad Zeyerova románu Amis a Amil. Seš. za 32 h. — Jos. Kofenský: K protinošům. Cestopis. Seš. 28. a 29. po 60 h. — Nová země na severu. Výprava kapitána Ottý Sverdrupa k sever. točn. Seš. 81. a 82. po 60 h. — Malý Ottův slovník naučný, dvou- dílný. Příruční kniha obecných vědomostí. Řídí F. A. Šubert. Seš. 19. a 20. obsahuje vysvětlení slov od Doktor—Encephalartos. Seš. za 60 h. — Čechy. Ná- derně ilustrované dílo redakce A. Jiráka. Část obraz. Řídí K. Liebacher. Díl XIII., seš. 17. popisuje Skuteč, Rychmburk a Krounou s okolím. Seš. za 180 K.

Nákladem J. R. Vilímka v Praze. Spisy K. Klostermanna I. Ze světa lesních samot. Seš. 5.—10. po 80 h. — Spisy J. Klecandy. Díl XII. Seš. 1. Pod tíhou práce. Román. Sešit za 25 h. — A. Dumas: Tři mušketyři po 20 letech. Seš. 38.—42. po 25 h. — Za českou slávu. Seš. 14. za 80 h. Vede K. Hipman. — Jízdní řád Vilímekův na léto, velmi praktický. Vy- dání pro Čechy za 20 h, pro Moravu za 20 h, vydání pro Čechy, Moravu a Slezsko za 40 h.

Nákladem „Máje“ v Praze. Týdenník Máj. Roč. II., Seš. 34. a 35. Řídí F. Herites. Předplatné na čtvrt r. K 250. — Vodňanské vzpomínky Frt. Heritesa. Z doby soužití přátel J. Zeyra, Ot. Mokrého a F. Heritesa. Za 120 K. — Kar. Mašek: Dceruška hostin- ského. Hradčanská povídka o jednom dějství. Za 60 h.

Nákladem družstva „Vlast“ v Praze. „Vlast“. Časopis pro poučení a zábavu. Řídí T. Škrdl. Roč. XX., čís. 8. S bohatým obsahem. Roč. předplatné 10 K. — Vychovatel. Časopis věnovaný zájmům křesť. školství. Řídí dr. R. Horský. S přílohou katechetickou. Ročník XIX., čís. 7.—10. Předpl. roč. 6 K. — Hlas Svatozáclavské. Sbíрка časových brožur. Řídí VI. Há- lek. Roč. IV., čís. 2.—3. Sv. patronové čeští. Od Ferd. Schmidta. Čís. 4.—5. Obrana sv. Jana Nep. proti čes. pokrokatům nevěřícím. Napsal B. Vělinický. Čís. 6. Patování a jeho providenciální význam pro naši dobu, Od dr. A. Malečie. Předplácí se na rok 40 h.

Nový Život. Měsíčník pro umění, vzdělání a zábavu. Vede a vydává K. Dostál Lutínov. Ročník 9., čís. 6. Předpl. na rok 8 K. — Nákladem N. Života vychází měsíčník pro vzdělání čes. žen a dívek „Eva.“ Roč. I., čís. 4. Celoroční předpl. 2 K. Administrace v N. Jičíně na Mor.

Nákladem R. Prombergera v Olomouci Z pole i lesa. Pravda i lež z mysliveckého života. Píse B. Brodský. Díl II., seš. 12.—14. po 40 h. Ilustruje A. Kašpar. — Kazatel. Homiletický čtvrtletník. Reda- ktor M. Zavoral. Roč. XI., čís. 3. Předpl. na rok 7 K. — Slezská kronika. Ročník XV., sv. I. U slona a jiné humoresky od Al. Dostála. Za 60 h.

Praktická rukojed srovnávací jazyků slovanských. Složil Václav Hrubý, c. k. vrch. rada v Opavě. Nákladem vlastním. Kniha velmi za- jímavá. V komisi u I. L. Kobra v Praze. Cena ?

Pojištění dělníků a výkonných úředníků pro případ nemoci podle rak. zákonodárství s nálezy správ- ního soudu od r. 1889—03. Vykládá Fr. Kavka. Seš. 10. a 11. po 60 h. Nákladem A. Wiesnera v Praze.

Kazatelna. Homiletický časopis. Pořádá F. B. Vaněk. Roč. II., čís. 6. Předpl. na rok 6 K 60 h. Nákladem R. Rupp a Pelhřimov. K čís. 3. příloha. A. Theina Passio Christi — salva me! K srdci i roz- umu. Šest řečí postních. Za 80 h.

Poklad věřících. Lidový list k uctění Nej- světější Svátosti olt. Řídí V. Boudnický. Roč. VI., čís. 3. a 4. Vychází měsíčně za roč. předpl. 1 K 20 h. Expedice v Praze 200-II. Nákladem spolku „kněž. adoratorů.“

Časopis Musea království Českého. Řídí F. Kvapil a Č. Zibrť. Roč. 78. Svazek 1. a 2 Administrace v budově Musea v Praze.

Válka rusko-japonská. Obrazová kronika z bojiště rusko-japonského vychází redakce J. Kle- candy týdně v seš. po 80 h. Seš. 2. a 3. Nákladem čes. graf. společ. Unie v Praze.

Mládeži. Knížka za 8 h, jedinejší o tom, jakými ctnostmi má býti ozdobena duše křesť. dítěte a každého dospělého vůbec. Velmi poučné. Nákladem Růžencové výroby v Praze-I. [30 výt. za 1 K 80 h.

Vhodné a dobré knihy pro inteligentnější mužský dorost nebylo u nás do nedávna, vyjma Kem- penkého „Následování“. Nedostatku tomu plnou měrou odpomohlo vydáním překladu znamenité knihy Peschovy „Život dle náboženství“. Přeložil P. Buchta, benediktin rajhradský. Že kniha vydána velmi

vhod a jevila se nejvýše potřebnou, toho dokladem bylo její brzké druhé vydání. Základem dospějším za odměny a dary k bitmování jest kniha ta zvláště doporučení hodnou. Jest to kniha, jež účel svůj vý- tečně plní.

Křesťanský dělník. Organ katol. jinochů a mužů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Měsíčník pro rodinu a řemeslo křesť. lidu. Řídí a vydává Frt. Waldmann v Praze-II. Roč. II., čís. 10. Roč. předpl. 1 K 70 h.

Jízdní řády na velké čtvrtce silného papíru, platné od 1. května 1904 pro dráhy v Hradci Králové a dle, vydala právě knihtiskárna Bratří Peřinů v Hradci Králové. — Velmi praktické.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

v PRAZE-I., ulice Karoliny Světlé číslo 19.

Dílka kostelních nádob a umělých prací z kovu.

P. T.

Zasláný kalich přišel v úplném pořádku, jsem úplně spokojen. Přeji závodu Vašemu hojnost Božího požehnání. Se vší úctou

J. Domašinský, děkan.

V Dobrušce, 23. ledna 1904.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívaní a zhotovení ko- stelních rouch, korouhví (balda- chinů), nebes a spolkových prapo- rů; na požádání obstarám též ko- vové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse čís. 35.

Na ukásku zasílá
se vše franco.

VARHANY
dobře osvědčené,
soustavy kuželové i pneumatické,
doporučuje v levných cenách
Bedřich Čapek,
varhanář v Políčko.
I opravy se přijímají.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malé Karlova ul. čís. 29
nové bláze Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, st-
lémi vsazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nešetdná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Lidový nápoj. Zázvorové pivo

v pastilkách | v sáčkách | v balíčcích
à 4 h | à 5 h | à 20 h

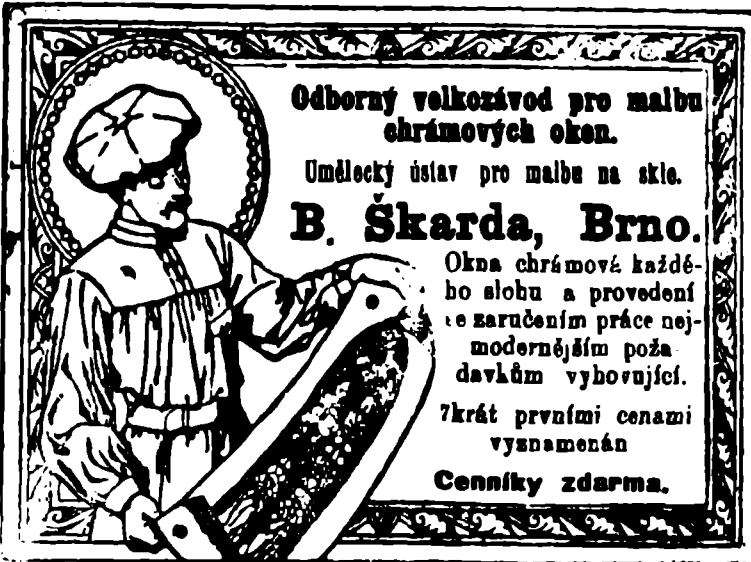
Pozor na naše ochranné známky!

Šumivé limonádové bonbony
světoznámé jakosti.

Odporučuje

První česká akc. spol. na orient. cukrovinky a čokoládu dříve (A. Maršner),

Král. Vinohrady.

Odborný velkoobchod pro malbu
chrámových oken.

Umělecký ústav pro malbu na sklo.

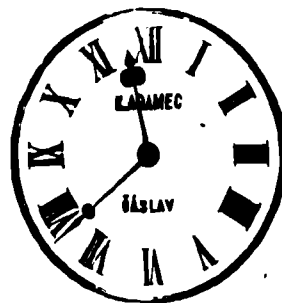
B. Škarda, Brno.

Okna chrámová každého slohu a provedení se zaručením práce nejmodernějším požadavkům vyhovující.

7krát prvními cenami
vysnamenán

Cenníky zdarma.

Navštívenky
všech druhů
nabízí
Biskupská
knihtičkárna.

První výroba
věžních
hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

JAN KALIS,
hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným esličky na výběr též i na splátky bez svýbětné cen. — Založeno r. 1843

Kdo hledá zaměstnání

nebo má přátele a známé, najde znamenité zaměstnání. — Direktní. — Výhodné pro toho, kdo má styk s venkovem.

Adresu pošlete po číslem „508“ do insert. záv. A. SCHÖNFELD a SPOL., Praha, Václ. nám. č. 17.

K době
velikonoční

Boží hroby se slohem kostelů souhlasné

Křížové cesty v reliéfu řezané nebo lité. Sochy „Vzkříšení“, suchy, oltáře a veškerá kostelní zařízení doporučuje uctivé umělecký závod sochařský a řezbářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Pisárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 80. — Ilustrované ceníky, nákresy a rozpočty franko. — Výhodné platební podmínky.

Dodavatel hodin na posv. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vysnamenán
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti

věžové hodiny

pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny

za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Stoletý hostinec

na Slezském Předměstí
doporučuje se návštěvě obecnstva.

Stinná zahrada.

Kuželník. Kulečník.

Královéhradecké dobře vyleželé pivo půllitr za 13 hal.

Obsluha vzorná.

K hojně návštěvě zve JAN ŠPALEK, hostinský.

Skvělé výsledky v pom. krátké doby!

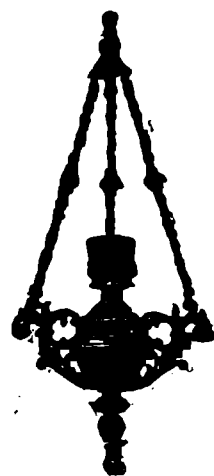
při: dně, hostel, rheum., ischias, žensk. nemocích, chudokrevnosti a. p.

Anenské Lázně slatinné v Bečkově (česky).
Krásné Letní sídlo.
Lesní park 600.000 m².
XX. Sezona od 9. 5. — 20. 9. 1904.
Rybn. koupele. Tennis. Hrab. a dělníci Jáchymovské.

Veledůstojnému
duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Kar. Světlé, č. 19 n., roh

Konviktní ul., vyučení pastí speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučení svůj hojně zásobený sklad ve vlastním dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádobky a t. d., vše v přeměném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a je v ohni slatí a stříbrní. Na požádání hotové práce na ukázkou, rozpočty, nákresy neb ceníky franko. Za veškeré výrobky a slatění ručně. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejjednoduššího. Chudším kostelům dle va v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesazené výrobky dle cen. Vše posílám již posvěcené.

Největší sklad

všech druhů koberců, záclon, pokrývek, přikrývek flanelových i prošíváných, různých předložek k postelím, jakož i čínských kožešin, předvěsků na okna, cestovních potřeb, jako: tašek, kufrů, košů, cestovních dek, deštníků, županů, rohožek, železného nábytku atd.

— firmy —

JAN STOUPA

v Praze, Václavské náměstí č. 32.

NOVOTINY

tu- i cizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro veledůstojné duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje

v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny

Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorů se na požádání zašle.

OBNOVA

Číslo 23.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 3. června 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Papežská nota.

(14) Známy píše mi z Itálie, jakou radost mají tamější zednáři, především vláda sama z proticírkevní politiky francouzské. „Eviva Combes, eviva Francia anticlericale, a bas le Vatican“, tak to zní po Piazza Collona. (Ať žije Combes, ať žije Francie antiklerikální, pryč s Vatikánem.) To věřím; to je voda na jejich mlýn, na něco takového čekali, něco takového mohou doma dobře potřebovati. Jest-li nevystupovala italská vláda proti Vatikánu tak bezohledně, jak by si byla přála, dělo se tak jednak, aby neuvalila na sebe podezření mstivosti, jednak aby nevyvolávala zbytečné diplomatické zakročování těch kterých katolických vlád. Čím však měla papežská kurie více nepřátel, tím lépe bylo pro italskou vládu, tím šťastnější její zahraniční politika a jest-li toto měřítko je pravé, pak při okolnosti, že Itálie politicky dnes je velmi dobře postavená, musili bychom nutně souditi na smutný stav katolické církve. A ten není věru utěšený; ať vezmeme Rakousko, ať Španěly, o Francii ani nemluvě, všude živly revoluční, aneb vůbec odstředivé, sšikovány jsou proti ní.

Všeho toho jsou si nejlépe vědomi ve Vatikánu a proto ono smíření se se zařízením republikánským, proto ono sebeovládání se při všech urážkách, jakých se proticírkevní zákonodárstvím katolické církvi zvláště ve Francii dostávalo. Mimo to Řím nemůže zapomenouti, že Francie je nejkatoličtější zemí a „nobilis gallica gens“ (šlechtný francouzský národ) nejobětavějším církve katolické synem, třeba v době přítomné, ovšem k vlastnímu svému neštěstí, byl ovládnut zednáři. Vlády odcházejí, vládní formy a systémy se mění, ministerstva přes noc se střídají, národové však zůstávají. Jen této politice Říma bylo co děkovati, že k roztržce nadobro nedošlo, třeba si této nikdo více nepřál, než francouzská vláda, jež k ní všemožně již od počátku pracuje a jest-li se jí dílo její dosud nepodařilo, toho zásluhu nenesou francouzští monarchisté a nationalisté, nýbrž mírní republikáni, kteří si úplného oddělení církve od státu nepřáli. Na tuto stranu byli bychom si přáli, aby Vatikán i na dále zřetel bral a nedal se žádnou provokací vyrušiti ze svého klidu v naději, že nynější systém nepotrvá věčně a že na úplnou roztržku je vždy času dost, až by socialisté a výstřední radikálové nabyli v ministerstvu a parlamentě převahy. Nynější stav ve Francii byl stav z nouze, nebyl církve důstojný, ale diplomacie má, jak známo, na takové věci jiné měřítko. Dnes je spojení přerušeno a z katolického stanoviska netřeba toho příliš litovati; přišlo, co přijíti musilo a co se nedalo zdržeti. Aut aut; buď mlčeti k posavadnímu stavu, nebo promluvit.

Řím promluvil a kdo ví, nebude-li přerušeno diplomatického spojení s ministerstvem Combesovým církvi francouzské spíše ku prospěchu, než na škodu. Nyní je ale povinnost Říma, aby se postavil rozhodněji po bok francouzským katolíkům a aby je organizoval pro lepší časy. S nynější vládou je mnoho, velmi mnoho francouzských a to výtečných mužů nespokojeno, ve vojsku samém má ona silných odpůrců a byl by to div, aby živlové tito nedali se spojití v jeden mocný šik. Kdo ví, proč to není dobré!

Oč se vlastně jedná, to je našim čtenářům asi známo, třeba novinářské zprávy nezněly dosti jasně. Příčinou, proč nota vydána byla, byl vlastně král portugalský, který chtěl svého času navštívit svého příbuzného, krále italského; když však z Vatikánu pohrozili, že by papežský vyslanec musil býti odvolán z Lisabonu, když k návštěvě krále v Quirinále došlo, sešlo z návštěvy. Tím nevyšlo nic jiného, než že zabrání papežského státu r. 1870 považuje se i po 30 letech za bezprávi, spáchané na papežství, čili že stanovisko kurie se v té příčině pranic nezměnilo. Nyní přišel do Říma p. Loubet, nikoli jako turista, nýbrž jako

prezident republiky, která je až posud vzdor své vládě státem obzvláště katolickým, státem, jemuž přísluší protektorát katolický v orientě a poněvadž přišel ku králi italskému, nemohl býti přijat ve Vatikánu. Aby však jinde, zvláště v Lisabonu, neviděli v tom předcházející případ, jež by mohli následovati, proto zaslána katolickým mocnostem nota, ve svém znění sice klidná a jednostejná, jen lisabonský exemplář opatřen byl odchylným na jednom místě zněním, jež, ač nota je aktem diplomatickým, dostalo se způsobem podskočným do rukou francouzské vlády, která, jak známo, chápe se i malicherností, aby svůj plán — oddělení církve od státu — provedla za každou cenu. V tomto případě vytýká svatě Stolicí, jako by se do zevnějších poměrů Francie míchala a zvláště přátelský styk mezi ní a Itálií rušila. Toto překroucení fakt bylo redakcí „Osservatore Romano“ na pravou míru uvedeno a ukázáno, že tu neběží o návštěvu presidenta, nýbrž o to, že tato stala se v Římě, městě papeži uloupeném a že papež není dokonce nepřitelem přátelských poměrů jednotlivých států mezi sebou, jak se mu vyčítá, naopak jich podporovatelem a že mu zvláště blaho Itálie na srdci leží. Avšak to vše nic neplatí; francouzská vláda chce boj — nuž ať je boj! Lepší boj, než zhnílý mír. Církve nemůže ztratiti již ničeho, naopak odloučením od „takového“ státu musí jen získati. Moderní státy církvi udělují almužny ze skonfiskovaných církevních statků; za to jí však svazují ruce, aby nekonala víc, než ony chtějí. Laisser faire, laisser aller. K vůli tomu, že papež hájí práva církve, katolíci francouzští neodpadnou, spíše vzbopí se, aby střešili se sebe jno židovsko-zednářské menšiny. Bude snad nějaký rok to trvati, ale i Combesova vláda vezme svůj konec. Ona pracuje do rukou socialistů revoluce, jakých ve Francii tolik bylo a z nichž vždy vyšla církev — vítězná.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 1. června.

(Na prahu nové doby? — Ke sloučení Prahy s předměstími. — Studentské slavnosti.)

Když jsme před devíti lety začali v „Obnově“ za tehdejší nejrozbouranější doby hájiti stanovisko, že chorobné české politické a společenské poměry neozdraví jinak, než-li když česká veřejnost bude v postupu svém hledati především to, co jí v jedné veliké celek spojuje a když se bude vystříhati všeho, co jí trřští a druha proti druhu popouzí, zdála se většině našich čtenářů slova naše býti ne politickým programem, ale ideálem pro nějakou pohádku. Nevěřilo se nám, že by takové základy ve všech směrech rozeštvanou českou společnost mohly vůbec někdy ovlásti. Brojilo se proti nám, místo aby chom spolupracovníků nacházeli. Osobně, korespondencí i tiskem byli jsme pronásledováni, podezříváni a tupeni proto, že jsme neochvějně pracovali k tomu, aby českou veřejnost otravujících kyselostí v naší společnosti ubylo, že jsme neunnavně zápasili, aby se bezdůvodné protivy vysvětlily, že jsme falešné legendy vyvraceli, že jsme osobní zájmy z veřejného života uklízeli, že jsme spory pro malicherné příčiny vzniklé vyrovnávali — — —

Byli jsme proto pokryti ranami ze stran všech. Poctivá nit na nás nezustala, slušné slovo o nás nepronese. Rodinné poměry naše nezustaly netknuté, různé osobnosti byly proti nám štvány. A to všechno proto a za to, že jsme nesdíleli mínění, že všeobecná politická a společenská pračka znamená život kulturního národa.

Když však jsme na svém stanovisku vytrvali a po celá leta ani čárky z jeho zásad neslevili, vždycky společnou věc před osobní zájem stavíce, musíme si přichváliti, že si veřejnost pomalu na naše vývoody zvykla. Přiro-

zená síla našeho přesvědčení mocí svou překonala celou řadu původních předsudků proti nám, naše vytrvalost zjednála nám dokonce širší pozornost a od kolika let může každý pozorovati, že politické a společenské principy, jež „Obnova“ naší společnosti doporučuje, získávají na všech stranách půdy a že poslední zbytky jejich odpůrců pokoušejí se důvodnost jejich vyvracet pouze nadávkami.

Hájili jsme stanovisko, že hledáním toho, co nás jednotí a vystřiháním se všeho, co nás trřští, rázem zjednána bude v naší veřejnosti postrádaná zde vzájemná šetrnost, která nutně povede k uspořádání a urovnání rozbouraných poměrů, aby se v nich lidsky žiti dalo. Dlouho se nám nevěřilo, že touto cestou lze dojíti k potřebné u nás vzájemné společenské shovívavosti, až najednou do noty námi po leta zastávané vpadají silným svým hlasem dokonce listy, s nimiž na společném křídle nestojíme.

Jest totiž najednou slyšeti volání, že třeba u nás zavésti vzájemnou šetrnost a každému ponechati jeho přesvědčení, k němuž zajisté že z důvodů, o nichž nikdo druhý souditi není povolán, došel! Máme za to, že stojíme na prahu nové doby, jež mravem se stane slušná mužnost, která panující u nás kravalismus a katanismus záhy udusí. Když bude každý totiž, rozumně a zrale soudě, přihlížeti vždycky především k věci, o níž jde, když osobní zájmy a ambice ustoupí v pozadí a v popředí postoupí pouze a jediné prospěch celku, když si každý bude toho vědom, že stejná práva, o něž on se chce opírat, přináležejí také i druhému, doufáme, že se v naší společnosti značně rozjasní.

Dnes panuje v ní nepochybný zmatek. Nemáme za potřebné ani za vhodné v ohledu tom šetriti ani sama sebe, a proto dosela loyálně a klidně uvádíme, že politické skupiny, jež v Čechách před dvaceti lety existovaly, ve svých většinách úplně svá hesla a své prapory změnily. Z radikálů jsou konservativci a z konservativců radikálové. Někdy dáme v tomto směru vyrukovati řadě ve veřejnosti působících mužů a ukážeme, jak se časy a lidé v nich mění. Někomu se taková změna připisuje k dobru, jiný je pro ni pronásledován jako zločinec. A to není spravedlivé!

Nejveselejším pak zjevem v těchto smutných poměrech u nás je, že naši nynější radikálové prohlašují za své vzory a patrony osoby, na něž současníci jejich skládali dokonce i posměšné písničky jako na — zpátečníky.

A daly by se o tom psáti nejpernější satiry, že „svobodomyšlné elementy“ chtějí u nás reprezentovati pánové, kteří se až po ramena ustavičně v cizí cti brodí a s nejratinovanější, nejpálenější špiclů důstojnou slídí vostí hledají mrvu v oku svého bližního, nestarajíce se o to, jak oni vlastně ve zracích veřejnosti vyhlížejí. Když člověk vezme ten nebo onen pokrokový, svobodomyšlný nebo lidový orgán do ruky, jakoby při tom rachotily řetězy a pouta, jimiž jsou v něm ve jménu svobodomyšlnosti z osobních důvodů svazováni namnoze ti nejlepší a nejpočestnější lidé.

Příčinou toho, že kravalismus a katanismus u nás tak bujel, bylo hlavně babství, jež velkou část naší společnosti ovládá. Kdyby se každý, kdo byl bezdůvodně napaden, rozhodně proti tomu ohradil a nedělal velikomyslného a neobracel se k útoku na činěnému zády, dávno by panoval u nás žádoucí veřejný takt, po němž se dnes začíná volati.

* * *

Jak jsme již vícekrát na těchto místech odůvodnili, pokládáme pokrok a správný rozvoj naší matičky Prahy za odvislý od sloučení jejího se všemi okolními předměstími a obcemi, bez nichž jest tělem bez rukou na nohou t. j. tělem, které nemůže jíti ku předu a které nemůže v duchu doby přiměřeně pracovati.

Proti sloučení tomu se po celá desetiletí předměstí a okolní obce vspiraly. Praha přicházela jim s veškerou blahovůli vstříc, ale

marně. Sledující zde jednání ona předpovídali jsme, že nastane jednou den, kdy se karta obrátí. Psali jsme totiž, že jednou budou předměstí a okolní obce Prahu vyhledávati a o sloučení se s ní prositi. A časy ty zdají se již přicházeti, neboť celá řada obcí, jež mají s Prahou jednou tvořiti Velkou Prahu, hlásí se již na staroměstské radnici, že by byly ke sloučení ochotnými.

Avšak tu k obecnému podivu se jeví, že na staroměstské radnici nejsou vykonány příslušné přípravy, aby se žádostem těm vyhovělo. Dokonce i překvapuje, že se ze strany pražské ozývají ve příčině té řeči upjaté, jaké by nikdy pronášeny býti neměly. Praha stála a stojí o připojení předměstí a okolních obcí již přes pětadvacet let, pracovalo se k tomu, Vyšehrad, Holešovice a Libeň byly již připojeny a na jednou při Smíchově, Žižkově atd. shledávají se obtíže.

To vypadá, jakoby pražskou obec nespravovali v potřebné většině mužové té hloubky, aby přítomnou vážnou dobu plně pochopovali. Zavádění plivátek, zakazování nošení vleček, dovolování běhati psům bez náhubků, navrhování měnění starožitných uličních názvů není a nemůže předce sloužit komunální politikou král. hlav. města Prahy na počátku dvacátého století.

Dnes, kdy národohospodářské české od-poutání se z cizích služeb nachází se v prvním rozmachu, kdy český kapitál v obecních spořitel-nách kupí se v takové obrovské výši, že úroková jeho míra klesá pod 4 %, dnes právě jest doba ke sloučení se Prahy se předměstími nejprůhodnější. Jako schválně objednaná!

Uvádí se dnes proti sloučení ten důvod, že není na to peněz, že prý by Praha musila přinést obrovské oběti. Ale ten důvod není podstatným. Při sloučení Prahy se předměstími musil by stát hraditi část nutných při tom výloh, jako se to stalo při přetvoření Vídně ve Velkou Vídeň. Avšak vedle toho mohla by se Velká Praha o to zasaditi, aby se jí dostalo povolení za příčinou sloučení se s předměstími na doplnění potřebných při tom nákladů vydati sto nebo dvě stě millionů korun čtyřper-centních, v padesáti letech splatných dlužních úpisů, za něž by ručila a které by dnes exi-stující český kapitál za rok rozebral zrovna tak rád, jako rád rozebírá čtyřprocentní pa-píry vydávané zemskou bankou království Če-ského.

A tím bylo by získáno na dvou stranách. Velká Praha za laciný domácí peněz mohla by vykvést ve skutečné velkoměsto, které by dluž-ní úpisy hravě umořovalo a český kapitál byl by účelně a platně umístěn v domácích služ-bách.

Jak dnes pánové někteří chtějí rozluštění obrovský problem sloučení Prahy s předmě-stími, vyhlíží zrovna tak, jakoby chtěli koupiti za krejcar jako hlava veliký kus radia.

A rozvažme při tom, kdyby se každý rok v Praze prostavělo a na účelné zvelebení její vydalo 20,000.000 K, jaký by se zde rozprou-dil blahobyt a živnostenský ruch, který by přirozeně také překonal a přemohl všechny

očí zásady, jež dodnes v Praze hledají svůj odbyť.

Mimo to mohly by býti pražské veřejné poměry upraveny na základě jednotného systé-mu, podle určitého plánu, jehož dnes při úpravě Prahy a její předměstí pro budoucnost doposud není.

V posledních dnech byli jsme v Praze svědky spontánního, imponujícího vystoupení českého studentstva zároveň se studentstvem jihoslovanským, polským a ruským.

Po více než-li celém desetiletí ozvala se inteligentní mládež česká a učinila tak způsobem, jemuž v našem českém novodobém životě není rovna. Každého musí těšiti, že při tom nekuhrali omrzenci nebo škarohlídové, ale že promluvílo zdravé, svěží mládí.

Studentské pražské slavnosti posledních dnů znamenají pro budoucnost a působení in-telligence u nás daleko více, nežli se dnes tuší a to tím více, že ráz jejich nenesl žádného výslovně strannického náteru, jaký druhdy pra-videlně ve vystupování studentstva býval pa-trným. Do dnešních dnů bylo české studentstvo jednotného mínění pouze jedenkrát. A sice r. 1868, když neměl býti František Palacký při slavnosti kladení základního kamene k Národ-nímu Divadlu přizván, aby byl při něm přítom-nen, české studentstvo jednomyslně projevilo přání, aby toho opomenuto nebylo!

Uznati také dlužno, že veškerá jednání studentstva nesla se tentokrát v rámci stu-dentských záležitostí a že nebylo na jeho shro-mážděních řečeno o záležitostech děveček nebo dokonce snad o tarifu pražských drožkářů, jako a podobně se v letech devadesátých na studentských shromážděních dělo.

Nejsme proti tomu, aby se otázky děveček a drožkářů veřejně neprojednávaly, ale máme za to, že studenti měli své doby na řešení první poslat své maminky a na druhé své ta-tínky.

Také jest potěšitelné, že professoři vyso-kých škol projevíli se životem studentstva skutečný zájem a že jeho ruchu věnovali pří-slušnou mu pozornost, vlastně je s prof. Jar-níkem v čele vedouce. V tom jsme viděli ne-obyčejný u nás zjev, že totiž professoři přá-telsky povznášeli své mladé kollegy k sobě, kdežto v časech minulých se k nim při podob-ných příležitostech jenom blahovonně snižovali.

Škoda pouze, že ve vlastních dnech se nad Prahou rozmračil Jupiter Pluvius a lesk jejich valně poškodil. Ale uvážíme-li, že s má-jovým deštěm přiši požehnání, doufáme, že to bylo vlastně dobré znamení!

Obrana.

(3) **Živlivá tužba.** V referátě o všestu-dentské slavnosti píše Rašínovo „Slovo“: „Prudký liják s bouřkou, který se spustil nad Prahou již v sobotu z večera krátce před představením Tylova „Husa“, dal dozajista (!?)

jeden z jejich pamětníků a sledovatelů věnuji jim alespoň několik řádků.

Podrobná data života Athanasie Kopeckého nejsou mně známá, jenom vím, že působil jako učitel v Kutné Hoře, v Čáslavi, v Praze, v Pří-brami a posléze na nižší reálce v Hradci Králové, kde r. 1871 zemřel.

Vedle horlivé péče o svěcenou mu školu obracel pozornost svou ke zvelebení hospodářských poměrů a s ohnivým nadšením horoval a zasazoval se o zavedení pěstování moruší a bource hedvábného v Čechách. Z jeho podnětu vznikla hedvábnická jednota, jejíž předsetou až do své smrti zůstal a Hradec Králové stal se v ohledu tom ohniskem a východištěm jeho snah a jeho úsilí, jež byl zavedení a zdomácnění hedvábnictví v Če-chách věnoval.

Neunavně a obětavě pořádal po českých krajích hospodářské přednášky a když se dostal do Hradce Králové, na Zlatý prut království Českého, nalezl zde podporu a pochopení svých snah především u tehdy mladistvého, pro vše dobré, platné a užlechlité vždy zaníceného hraběte Jana Harracha, s jehož přispěním a pomocí založen v Hradci Králové proslavený „hospodářský spolek“, který po léta v čele pokroku českého zemědělství slavně krácel.

Vlasti milovný a prospěchu království a ná-roda Českého vždycky vzácně úbalý hrabě Jan Harrach s Athanasem Kopeckým, s drem Cyrilem Kampelškem a s celou řadou pokročilých a pokroku přístupných rolníků a mužů na Hradecku byli prvními zakladateli a podporovateli nynějšího stkvělého rozvoje tamního zemědělství, jež již v letech šedesátých v minulém století postavili na moderní stanovisko, na němž se stále udržuje, což nynější mladá generace na Zlatém prutě snad dnes ani nevědí, nebo dosti nedoceňují.

Doba ona, plná ruchu a vznětu, zasloužila by své zvláštní monografie, již jest Zlatý prut své

klerikálním živlům věčným námět k význam-ným poukazům na varovný „prst boží“. Ne-scházelo, než aby byl hrom uhořel do [Národ-ního divadla, kde se hrál tak bezbožný kus, a aby nedělní slavnost dokonale rozmokla studentům a tak často již osvědčený „prst boží“ skvěle dokázal nevěrecké a beznáboženské, rozumí se, že „masarykovské“ proudy v českém studentstvu.“ — Pan dr. Rašín by si tedy rozhodně přál, aby se katolické kruhy notně zlobily; vyslovuje zbožné přání, aby honem katolický svět viděl v dešti onom prst Boží. Byla by tak aspoň dána kýžená látka k vý-směchu a úšklebkům. Ovšem že nic tak ne-může naše „přítelščky“ pozlobit, jako správné počínání katolíka, proti němuž těžko co namí-tati. Vždyť by některý „pokrokový“ žurnál zhybnul na úbytě, kdyby polovici svých sloupců nemohl vyplňovati útoky proti katolictvu. A když už katolictvo se nechce a nechce zapo-menout, pomáhají si naši protivníci umělým drážděními nebo panšálními podezříváními; místo důkazů vysloví jednoduše slůvko „dozajista“ — a pokroková duše jest docela upokojena. My se své strany ubezpečujeme, že se nemusí nikdo pro nějaké „pověry“ naše příjemně roz-čilovati. Loni svítilo o slavnosti Husové slu-níčko až moc pákně; nu — a letos před představením „Husa“ zase moc přišlo. A tak deset bez desíti dá nulu. Smálo-li se loni sluníčko k vůli vzácné návštěvě pruských pastorů a plakala-li nebesa letos proto, že se měl v divadle oslaviti muž, který věřil s církví v sedm svátostí a zatracoval kacíře, to necht rozhodnou pokrokové žurnály samy. My zatím věříme dle písma tolik, že dešť i slunce jsou Bohem určeny pro spravedlivé i nespravedlivé.

Redakce „Slova“ má neukojitelnou touhu, abychom nazvali kus Tylov „bezbožný“ a pro-vedení jeho činem „nevěreckých a beznábo-ženských proudů“ ve studentstvu. A zatím my katolíci zas myslíme, že by valná část nevě-rectva důkladným prostudováním Husových prací přišla k víře. Hus na příklad pokládal křesťanskou víru za nejdůležitější ideál člove-čenstva. Odsuzoval rozhodně ty lidi, kteří hle-dají nejvyšší štěstí jinde než v náboženství.

Nejde nám zde právě speciálně o rozumy „Slova“, ale o vlastnost přímo typickou všech protikatolických časopisů. Zemře-li některý odpůrce katolictva, hned strkají protikatolické časopisy našincům před oči, že ten „nezna-boh a nevěrec“ rád čítal Písmo svaté, nebo že ten „nezna-boh“ kdesi kdysi docela pochválil Krista Pána, atd. — Tak se píše, aby kde kdo myslil, že opravdu katolické časopisy nazývaly onoho člověka nezna-bohem; a zatím by se důkaz marně hledal. Nu, jen když se obrátíme k ka-tolickému copafství, o mravenčí perspektivě katolické duše, atd. Za to i když země odpo-vědný nepřítel všeho pozitivního křesťanství, píše se na vzdory, že ten člověk napsal kře-šťanského víc než „všecky klerikální časopisy dohromady“. Abychom nechodili pro příklad daleko, připomínáme některé truc-články po smrti Zolové. — Pánové, nechejte frásí a bo-jujte vždy věcně.

historii povinován. Jejimi odrazy byly r. 1894 znamenitá východočeská výstava v Hradci Králové, jejíž protektorát přijal první velmož a starý vřelý přítel královéhradeckého kraje, výše již zmíněný pan hrabě Jan Harrach a potom vynikající účast Královéhradecka na národopisné výstavě v Praze r. 1895.

Athanas Kopecký v letech šedesátých minu-lého století jako apoštol putoval královéhradeckým krajem, vyhledávaje zde školy a fary a všude nadšeně pobízel a podněcoval k sázemí moruší a pěstování housenky bource hedvábného. V důvěr-ných stycích nacházel se také s řídícím učitelem českoskalické školy p. Josefem Koliskem, který od něho povzbuzen vedl nás, tehdejší své žáky, k sázemí moruší, jichž bylo na Skalicku sta mezi lid rozdáno a tu a tam vysazeno. Okolnosti však a hlavně smrt Kopeckého přivodily, že hedvábnictví i zde, jako všude jinde na Hradecku, uvázlo při tomto pouhém náběhu a morušé časem vymizela a ustoupila všude stromoví jinému. Hnedle čtyřicet let zavalilo i vzpomínky na tyto pokusy zapome-nutím.

Pro zajímavost musím uvést, že Athanas Kopecký, na konci svého snažení a idealismu plného života vůbec „český hedvábník“ zvaný, nacházel do války r. 1866 zvláštní potěšení v mém rodišti Skaličce u České Skalice. Ve Skaličce stála totiž na dvoře zdejší starobylé Michálkovské ho-spody obrovská, jako dub silná a velká modro-plodná moruše, již Athanas Kopecký častěji při-cházel obdivovati a prohlašoval ji za největší a nevidaný morušový strom v Čechách a pátral po zprávách, kdy a jak se do Skaličky dostala. Nejs-píše, že ji sem přivezli na Michálkovské hospodě přenocující formani a náhodou nebo ze zvědavosti byla na jejím nádvoří zasazena a jsouc chráněna rozlehlým hospodským stavením před půlnocními větry a stojíc na plném výsluní vyrostla zde v obdivuhodného obra svého druhu, který se st. l

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XII.

V polovici let sedmdesátých minulého století byly v Hradci Králové a v jeho okolí ještě patr-nými stopy působení a horlivosti muže, jehož památka za dnešních dnů jest již pokryta patinou zapomenutí snad úplného.

V letech sedmdesátých na Pratském Před-městí nad vchodem do zahrady, v níž má dnes o české ovocnictví a jeho povznešení vysoceza-sloužilý řídící královéhradecké měšťanské dívčí školy p. Kulíš část své proslavené školky jabloňo-vých štěpů, rděla se červená tabule s bílým nápisem „Morušovka“. V této morušovce pěstovány byly morušové stromky, jež potom po celém kraji rozšiřovány za tou příčinou, aby se zde ujal o pěstování bource hedvábného. S morušovým stro-mem setkal se za oněch časů poutník na Hradecku v každé osadě a v Hradci Králové za Slezskou pevnostní branou byla jím posázena celá hradební plocha, schylující se k řece Orlici. Chování a živení housenky hedvábníka bylo tehdy sportem značné části mládeže v Hradci a na Hradecku, ale ovšem jenom pro zábavu, neboť zámostků čili kokonů tehdy nikdo zde neproušal. Byly to do-zvuky náběhu, jež tady v letech šedesátých učinil učitel při královéhradecké, tehdy nižší reálné škole Athanas Kopecký, který ve svém idealismu se vynasnažoval, aby se pěstování hedvábnictví stalo v Čechách novým zdrojem hospodářských příjmů.

Aby význam a snahy Athanasie Kopeckého nevěly v úplné zapomenutí a aby královéhradecké hedvábnické pokusy nalezly v literatuře alespoň stručného záznamu, pokládám to za včasné, a jako

Politický přehled.

Rakouská delegace měla 27. května plenární schůzi, v níž schválen rozpočet zahraničního ministerstva. Del. dr. Foit poukázal tu na požadavky vojenské správy, jež učiněny snad s ohledem na otázku balkánskou a pravil, že by důležitější bylo, aby se Rakousko dříve postaralo o pořádek doma. Del. Kramář zabýval se hlavně zahraniční politikou. V pondělní schůzi delegační schválen i řádný vojenský rozpočet a rozpočet společného ministerstva a spol. nejvyššího účetního. Vyřizeny též závěrečné účty a celní poplatky. Del. dr. Potůček prohlásil, že čeští delegáti hlasují proti vojennému rozpočtu pouze z té příčiny, že vojenská správa nešetří národního citu českého národa, mluvil dále o nesnesitelnosti vojenného břemene a žádal naléhavě za opravu vojenného trest. zákona. V úterní pak schůzi přišel na řadu mimořádný rozpočet vojenský, jenž byl také schválen všemi hlasy proti 15; proti hlasovali ovšem že i Čechové. Mimořádný tento rozpočet, který v poplatnictvu vzbudil tolik zlých krve, přijat tedy celkem hladce. Mnozí delegáti uznávali sice velká břemena, která se tímto požadavkem ministra vojenství na bedra občanstva ukládají, nicméně z důvodu zachování moci našich vlastních hlasovali.

Zemský sněm království Českého měl prý se sejít už v polovici června. Ale vůdce pokrokové německé strany v Čechách dr. Eppinger už napřed rozhodně prohlásil, že obstrukce německá i tentokrát bude vládnouti na sněmu království Českého. Tak tedy království České nadále bude trpět a klesati vinou německých povýšenců; však všeho do času. Dle všeho ke svolání sněmu tohoto ani nedojde.

Při volbách sněmovních v Belgii, jež se konaly minulou neděli, přibýly liberálům do senátu 4 mandáty, do sněmovny 9; katolická většina ztratila celkem 11 mandátů.

Ve francouzské sněmovně přijata pilnost návrhu, aby chrám Božího Srdece na Montmartu v Paříži byl zrušen. Zednáři francouzští už tedy berou lidu chrámy; snad toto násilí pohne přece lhostejností katolíků francouzských.

Na dalším východě stihlo Rusy v minulém týdnu zase neštěstí. Japonci na pochodů svém na Port Arthur nedají se ničím zastaviti. Důležitost Port Arthuru jest právě pro ruskou armádu v Mandžursku osvědčena, ježto právě pevnost tato zdržuje všechny plány japonské; proto stojí co stojí Japonci pokoušeji se o její dobytí. Svědčí o tom hrozná bitva, která na výšinách u Kinčun trvala asi pět dní a kde prý proti 20.000 Rusů stálo celkem asi 50.000 Japonců. V bitvě této, jedné to z nejkrvavějších v dějinách padlo, na 15.000 Japonců, Rusů prý jen asi 2000. Japonci se zvířecí téměř divokostí vrhali se přes hromady svých bratrů na Rusy, a až z některých pluků jejich nezůstalo leč jen několik desítek mužů a důstojníci jim většinou postříleni, přece vytiskli Rusy s návrší na Kinčun. Mnoho Rusů bylo tu prý i zajato a přes 50 děl ukořistěno. Vojsko ruské dalo se na útěk. Vůdcem této vítězné armády japonské

jest gen. Oku, zatím co se osvědčili velitel I. armády gen. Kuroki a na moři admirál Togo. A ruští vojévůdce jakoby byli na svém místě dle dosavadních nezdárů neschopni. Obsazeno i Dálné Japonci, jež Rusové opustili, dříve je poněkud spustošivše. Nyní prý na rozkaz carův táhne armáda ruská na vyproštění Port Arthuru, druhá pak šene prý se na jih. Co nevidět do jíti musí tedy k velké bitvě.

Z činnosti katol. spolků.

Z Police m. M. Na Nejev. Trojici potádal náš katolický spolek „Vlastimil“ schůzi velice zdařilou. Sešlo se na 150 účastníků, výhradně mužů. Po zahájení schůze promluvil pozvaný řečník vlp. J. Sahula z Hradce Král. v delší řeči o povinnostech katolíků v době přítomné; naznačil důležitost ideálů, za něž bojujeme; poukázal na jakost zbraně, jaké proti nám užívají protivníci; odsoudil tento způsob boje a naznačil, jakými dovolenými, křesťanskými prostředky máme čeliti proti němu. Organizujeme se, pilně se vzděláváme a nebojme se zastati svých ideálů, jsouli nespravedlivě napadeny. Schůze měla průběh povznesený až do konce, třeba že trvala delší dobu. Dež Bůh, aby i další schůze byly svědectvím rozkvětu a nezlomné horlivosti členů naší jednoty. Dobrá vůle a statečnost všechno zmůže.

Zprávy místní a z kraje.

Slavnost Božího Těla. Ndp. biskup Dr. Doubrava přerušil svou generalní visitaci ve vikariátě lanškrounském a zavítal v úterý večer do Hradce Králové, by obětoval mši sv. a vedl theoforický průvod o slavnosti Božího Těla. Slavnosti této, která následkem deštivého počasí slávy se pouze ve chrámu sv. Ducha, účastnila se katedrální kapitola, městská rada, zeměpanské, státní úřady se svými přednosty a důstojnický sbor zdejší posádky. Z místních spolků dostavila se jednota katol. tovaryšů s praporem a ženský vzdělávací spolek. Deštěm zmařeného průvodu po náměstí litovaly nejvíce rostomilé družičky.

Májová pobožnost u Panny Marie těšila se i letos značnému zájmu Hradeckého občanstva. Po celý květen kázal zde důst. p. P. Žák, člen tovaryšstva Ježíšova. Slovnatý kazatel jest katolickým kruhům již od dřívějších dob znám svojí bystrou literární činností, kdy jako Vinohradský kaplan redigoval pečlivě „Obranu“. Vstupiv do řady žáků sv. Ignáce, užívá svých obsáhlých, zvláště historických vědomostí a nemenším prospěchem na kazatelně. Při poslední pobožnosti mimo jiné církevní hodnostáře přítomen byl i nejd. biskup dr. Doubrava. Při oltaři stály v půlkruhu bílé oděné družice; po kázání jedna z nich (dceruška p. Lukeše) tlumočila kazateli dle přítomných a podala mu vkusnou kyticí. Na ukončení pobožnosti měl slavné požehnání vysp. místní děkan a kanovník M. Musil. — Bůh provázej dalšími požehnáním horlivého služebníka Kristova!

Ještě k májovým pobožnostem. Že by byl navštěvovat májovou pobožnost „výhradně lid nízké intelligence“, jak chce Osvěta lidu namluvit, nijak jsme nepozorovali. (U pokrokové ovšem jest duchovním obmezením každý nábožný katolík.) Poznali jsme, že právě obecenstvo z kruhů inteligentních bylo při májových pobožnostech velice častě zastoupeno. Ale že tam přece někteří lidé nízké intelligence hlavně k vůli slišení chodili, dokázal nešikovný referát zaslany Osvětě lidu. A „pokroková“ redakce k tomu všemu ještě velice ráda uvěřila, že katolický kněz

kollegům velice platně povznést pomohl. Pamatuji se, jak první chodil do ústavu, jež poslední opouštěl a vzpomínám, jak si „kandidáti“ jeho jednání a laskavost chválili. Mne zajímal mimo to tím, že jsem záhy postřehl jeho lásku a oddanost k přírodě. Seznal jsem v něm vzácného a dovedného zahradníka a po léta pozoroval jsem okna jeho bytu, v nichž ve květinových hrncích pěstoval k obdivu celého Hradce pomeranče a citrony. O básnické jeho působnosti jsem také věděl a později jsem se od kollegy Ladislava Seidla, nyní faráře v Ličně, který byl v jeho rodině domácí učitelem, dověděl, že mu pan řídící Lešetický s nadšením vypravoval, že jest jedním z nemnoha posluchačů přednášek Frant. Ladisl. Čelakovského na pražské universitě a že jeho psané výklady chová pro památku. Má-li je do dnes, bys by to dalšího zachování hodná rarita a vzácnost.

Ze sboru profesorského učitelského ústavu slýchá jsem od kandidátů s nadšením chváliti nedávno ve výslužbě zesnulého profesora Jana Duchoslava Panýrka, který posluchače své neuvěřitelně připravoval a učil, aby si zvykli a dovedli předmětům ve škole, hlavně fysice a přírodním vědám, vyučovati názorně a pomocí pokusů. Proto je vedl k tomu, aby si uměli sami pořádati potřebné učební pomůcky a žádal od nich, aby je sestavovali. Čím kdo něco jednodušeji a praktičněji sestavil, tím větší pochvaly za to se mu od něho dostalo. Vmyslíme-li se dnes o třicet let zpět, tu musíme přiznati, že profesor Panýrek znamenal ve své době učitele obratného a nanejvýš moderního. Jemu také náleží zásluha, že po reformě školství obecného u nás postaral se o celou řadu nových učebnic, jež musil sepsovati na základě vlastních učitelských zkušeností.

Professor Panýrek byl se svou rodinou v letech sedmdesátých jako typem města Hradce. Za krásných dnů před večerem vycházel s chotí, dce-

věti na protestantské zázraky a že šíří respekt před nimi. O ta povýšená intelligence! — Také Osvěta lidu začíná najednou poznávat, že v době Lutherově někteří protestantští kazatelé kázali nesmysly; ale hned je nepřítomně omlouvá poznámkou, že se „přizpůsobovali svým katolickým spolubratřím.“ Tohle se teprve povedlo! — Na dorozuměnou připomínáme, že protestanté byli nejdůležitějšími nepřáteli všeho katolického i tehdy, když viděli, že by přizpůsobení znamenalo rozhodné pokrok. Brojili zrovna nesmyslně proti zavedení správného Řehořského kalendáře, cítili pověřených strach před „jesuitickým“ (chininovým) práškem; když polský kanovník Koperník důmyslně dokázal, že se země točí kolem slunce, nazval ho Luther „zřetelným hvězdářem“; prý „tento blázen chce převrátiti veškeru vědu hvězdářskou“. Takhle se chovali protestanté ku katolické vědě! A katolická víra sama jim byla docela pověrou a modlářstvím. A pak prý se chtěli v skutečné pověře protestantů přece jen přizpůsobovati! Hezká poklona pro ně; vědu naši zamítali a — pověru přijímali. Jen schází ještě udati, od které katolické „pověry“ se naučili tak nádherné zázraky vymýšlet jako jsme v Obnově uvideli. O těch přece platí: To tu ještě nebylo. Neberme protestantům přednost v takových kouzelných výmyslech! V těch jich přece nikdo nepředstíhl.

Závěr školního roku na pokračovací škole kupecké v Hradci Králové proveden dne 30. května t. r. obvyklým způsobem. Žáci sešli se o 2. hodině odpolední ve velké síni obchodní akademie, kdež k nim u přítomnosti p. c. k. místodržitelského rady H. Steinfelda, zástupců obchodního gremia a členů sboru profesorského obchodní akademie promluvil předseda kuratoria obchodní akademie a starosta města p. dr. Fr. Ulrich, poukázav zejména na význam pokračovací školy kupecké jakožto školy ryze odborné, i oceniv vřelým slovem vystraněnou práci žáků a působení sboru profesorského. Ředitel školy sdělil pak běžné zprávy školní a vzpomněl těch, kteří školu vydržují. Na to rozdána žákům vysvědčení a výkazy a rozděleny odměny. Letos opět uděleny pěti žákům starobní pojistky u zemského pojišťovacího fondu císaře Františka Josefa, a to třem dány pojistky nové (20, 10, 5 korun) a dvěma připlaceno po 10 K na loňské pojistky. Na odměny přispěly: městská rada, spořitelna, záložna, obchodní gremium, pravovárečné měšťanstvo a Záložna úvěrní ústav v Hradci Králové. Československá obchodnická beseda v Praze věnovala jako každoročně na odměny několik knih. Výstava písemných prací žákovských potrvávala od 2 do 5 hodin odpoledne. — Počet zapsaných žáků byl 39, do konce roku zbylo jich 31. Vyučovalo se ve třech třídách tři dny v týdnu, totiž v pondělí, ve středu a ve čtvrtek vždy od 2 do 4 hodin odpoledne. Prospěch byl u 4 učňů velmi dobrý, u 18 dobrý, u 7 dostatečný, u 2 nedostatečný. Počet veškerých nezameškaných hodin byl 90, 3%, zameškaných omluvených hodin bylo 3, 1%, zameškaných neomluvených hodin bylo 6, 6%. Nejpilněji navštěvovali školní učňové pp. cheři: B. Melichara, V. Potůčka, E. Řezáče, K. Riechtra, Bergra a Munka, J. Sommar, V. Řáze a A. Singra. Škola má subvenci státu, země, obchodní komory v Liberci, okresu, města a spořitelny v Hradci Králové.

Úprava středního Labe u Hradce Králové. Dle vyjádření technických zástupců zemědělské rady má býti v regulační trati nad Hradcem Králové pamatováno na svedení odpadů v rámci projektů technickou kancelář zemědělské rady pro polohu od Pražského Předměstí na břehu pravém sdělaných. Proti zamýšlenému přeložení koncové tratě potoka Piletického na katastrální hranici Hradce Králové-Pouchov není námitek, ale bude zapotřebí upravit současně v zaplavovaném území laběmským zpětne hráze na potřebnou vzdálenost. Proti zřízení hrází mezi mostem železničním a městem, jichž koruna má

ruskou a dvěma synáčky pravidelně denně na procházku za některou bránu a za povětrnosti nevládné bylo možno tuto vřele a příkladně k sobě lnoucí rodinnou společnost nalézt na procházce „kolem města“. Profesor Panýrek byl zjev nápadně mužské statnosti. Vysoký, přiměřeně silný, zdravých tváří a s dlouhým, krásným kaštanovým vousem na prsou připadal mně jako bohatýr z historických povídek. Avšak z jara r. 1879 byla rodina jeho postižena těžkým neštěstím. Dítka jeho přepadly neštovic, na něž nejstarší syn Otakar, tehdy kvartán, zemřel a mladšího Duchoslava, nyní MUDra. a nejšlechetnějšího spisovatele v Praze, který byl tehdy v sekundě, jsme sotva poznali, jak byla sličná jeho tvář po šťastném z nich uzdravení změněna.

Ostatní profesoři, kteří v letech sedmdesátých na královéhradeckém učitelském ústavě působili, uvedeni byli již na jiném místě. Šíře vzpomenu z nich jenom na staříčkého Tomáše Vorbesa, jehož jméno náleží mezi přední české paedagogy devatenáctého století. V letech sedmdesátých byl již vetchý staříček, na konci své působnosti, náležel spíše zaslé minulosti. Byl sporý, malé postavy, chodil ve tváři oholený, tvrdý klobouk nosil na stranu a velice často vodil se po Hradci zavěšený se svou skoro celou hlavou jej převyšující a vždycky při tom v hedvábí nastrojené paní choti.

Učitelský ústav nacházel se tehdy v nové proň upravené budově v Seminářské ulici vedle „Solnice“, v níž umístěno bylo c. k. okresní hejtmánství. Chodil jsem do něho také a sice s milými přáteli spolubydlícími, když se tam cvičili ve hraní na varhanech. Za deštivých podzimních podvečerů za hudební při tom slyšené pozitky, jež zejména při příteli Bohumilu Čížkovi, již tehdy výborném hudebníku a nyní zasloužilému učiteli v Novém Bydžově, mně velice lahodily, přátelsky šlapával jsem jim měchy.

býtí položena nad nejvyšší vodou, není se stanoviště zemědělského námitky, poněvadž území na pravém břehu určeno jest ku zastavění, a na levém břehu rozkládají se ponejvíce pole, dnes již hrázemi chráněná. — Proti navrženému vynesení zdymadla č. I. u Hradce Králové není námitky, jestliže přiblíženo bude k následujícím momentům: 1. Svedení vod t. zv. „Stážerakých“ do Labe necht provede se dle projektu technické kanceláře zemědělské rady a sice dle varianty s nádržíkou na Pražském Předměstí navrženou, aby vyústění odpadů mohlo být provedeno do plavebního kanálu pod přístavem Hradeckým. Hluboké zařízení plavebního kanálu v poloze za „Šostany“, následkem jehož se hladina spodní vody v tomto území asi o 1 m sníží, lze připustiti z toho důvodu, poněvadž území kolem Farářství po snížení hladiny velkých vod následkem úpravy a uplavení Labe zajisté v nedaleké budoucnosti zastavěno bude. Ohledně luk Střebešských na levém břehu labetském se podotýká, že by bylo případně možno jenom níže položené plochy povodňovými vodami odebranou z řeky Orlice nad nynějším jezem u plovárny hradecké, poněvadž přivádění vody ze zdrže nad jezem, pod vodárnu města Hradce Králové projektovaným, není možné.

Na mimořádné schůzi okres. zastupitelstva v Hradci Králové v sobotu dne 28. května usneseno, aby práce truhlářské v okr. domě na dodání nábytku zadána pp. J. Hlavatému z Prahy, Předměstí, bratřím Netukům ze Slez. Předměstí a A. Manychovi, V. Dvořákovi a J. Matějčkovi z Hradce Král.; práce čalounická p. Thofovi. — Stran úhrady nákladu spojeného s vnitřním zařízením, ústředním topením a různými adaptacemi ve přístavbě a staré budově okres. domu usneseno použití zálohového úvěru u spořitelny královéhradecké do obnosu 50.000 K. — Do okres. školní rady zvoleni pp. H. Srdínko, M. Morávek a J. Hojný. — Místo úřednické při okres. centrále pro sprostředkování práce a služeb uděleno p. Ferd. Hartmanovi z Nov. Hradce Král. Žádostem obcí: Nedělišť, Rozbític, Dlouhý Dvůr a Chlumu za přejetí silnic do správy okresní vyhověno. — Usneseno, aby stavba mostu přes Orlici ve Svinářkách provedena byla nákladem okresu. — Obci Bělči povoleno použití 2000 K z kmenového jmění na přestavbu obecního domku. Rovněž vyhověno žádosti obce Bělče za povolení zápujky 10.000 K na stavbu okresní silnice. — Obci Jenkovicům povolena zápujka 9000 K na přístavbu školní budovy. — Obci Bělči povoleno vyplatiti 2000 kor. okres. subvence na stavbu okres. silnice. — Žádost obce Třeběchovic za povolení ku prodeji obecního pozemku č. kat. 2011-5. příznivě vyřízena, rovněž žádost obce Libníkovic o povolení ku změně části obecních pozemků katastr. 136 a 138. — Na žádost primáře zřízeno ve všeob. nemocnici místo jedné ošetrovatelky pro oční oddělení.

Ústřední spolek pro udržování váleč. pomníků z r. 1866 v Čechách se sídlem v Hradci Král. konal minulou neděli v Hradci Král. valnou bromaďu. Loni čítal spolek členů 8 čestných, 74 zakládajících, 768 přispívajících vedle 13 místních komitétů, které podporovaly snahy spolkové. Koncem roku 1903 bylo jmění 131.322 K 60 h. Místním spolkům udělena loni podpora 2.615 K; v Přerově a u Prešpurku (Blumennau) ustanovení strážcové pomníků. Rozhledna u Chlumu nově obhlédána a opatřena novým náterem. J. V. císař a král svolil, aby byla spolku přikázána podpora 25.000 K ze státní loterie. Mimo jiné dary a podpory věnován spolku fideletem divadla „Variete“ v Praze výtěšek jednoho představení v obnosu 2.500 K. Zvláštní činnost zahájena prozatímne v král. Českém strau umístění památních desek na školách, kostelích, hřbitov. zdích a pod. v každé obci na povzbuzení vlasteneckých citů a v upomínku na padlého příslušníka obce. Správám škol, církevním, politickým a samosprávným úřadům zaslány totiž případné oběžníky, které vyvolaly již na různých místech zřízení památních desek a nových válečných pomníků. Předsedou spolku jest Rudolf svob. pán Ulmenstein, c. a k. major m. sl., jednatelem p. JUDr. Jos. Tausík.

Nová ozdoba vsaje za nedlouho Hradci Králové. Náměstí Žižkovo, které sbouráním vyhořelé prostředně velké voj. kůlny nabylo veselejšího vzhledu, proměněno bude v útulný park, k němuž vhodný plán edělal pražský zahradník Thomayer. Pozadí zahrádek za bývalou kůlnou nemálo přispěje k povznášejícímu rázu celého náměstí. Jen že pp. domácí musejí si pak více hleděti zpusťných nyní zahrádek a sadových domů náležitě obnoviti a upravit. Hlavní úprava náměstí v parčík započne na podzim.

Spotřeba plynu. Dle usnesení měst. zastupitelstva královéhradeckého ze dne 19. května 1904 a měst. rady ze dne 24. května t. r. dnem 1. července 1904 počínajíc: 1. bude cena plynu k účelům osvětlovacím za 1 krych. metr z 31 hal. snížena na 30 hal. 2. bude poskytována sleva konsumentům, kteří mají roční spotřebu plynu přes 800 krych. metrů, dle této stupnice: do 800 krych. metrů žádná sleva, do 1000 krych. metrů 2%, do 1500 krych. metrů 3%, do 2000 krych. metrů 5%, do 3000 krych. metrů 6%, do 4000 krych. metrů 7%, do 5000 krych. metrů 8%, do 6000 krych. metrů 9%, přes 8000 krych. metrů 10%, slevy. Pro účely motorické dodávati se bude nadále za dosavadní cenu 24 hal. za 1 krych. metr bez slevy. 3. cena 1 kg koksu snížena bude z dosavadních 3 K na 2 K 30 hal.

Velké sucho máti právě okolí hradecké. Přesíťá páda zdejší je tak vyprahlá, že svláště jař sloutne a jetel na stojaté suchu, neméně trpí i řepa. Teploměr ukazoval v sobotu 32° R. V neděli přelo sice na některých stranách, ale v nejbližším okolí Hradce ani nesprchlo. Drobnouky dopolední deštiček na Boží Tělo jeví praneprátný účinek.

Přehlička mór a vah ve všech obcích pol. okresu královéhradeckého koná se opět letošního roku c. k. vojvodou. Každý majitel živnosti hostinské povinen jest míti řádné vojvodě cimenty po race, a to v takovém rozsahu, jak živnost toho vyžaduje. Jinak bude mu vyměřena peněžitá pokuta.

Velké hradecké náměstí jeví se nyní za dáň nedělních a svátečních bez zřech krámků

krájčových a j., které odtud přeloženy na Malé náměstí, ovocnářské pak krámkové postaveny před budovu krajského soudu. Tím ovšem odstraněna ne příliš velká ozdoba Velkého náměstí, zároveň však získalo jinak tiché Malé náměstí, obchod tu oživil. A najednou zase někomu se zachtělo zvrátiti vše do starých kolejí. Co na tom, že se Vel. náměstí přiblíží opět starý nevzhledný copl? Toužíme po velkoměstě, ale při tom mermomocí děláme si z náměstí venkovské tržiště.

Neobvyklé návštěvy dostalo se ve čtvrtek 26. května faře Pouchovské. Před polednem počil dp. faráře svou visitou člověk prostředních let, který se skromoucnou tvářičkou prosil za almužnu. Dostal desítku haléř, ale to se mu nějak zdálo málo, a proto vysílil, že technické zručnost jest lepším prostředkem výdělu než nejobratnější jazyk. Zašel si do pokoje pana kaplana Blinky a odhodlal se prozkoumati útroby kovového kufra. Snad myslil, že tam najde nejméně pět stovek. Jak by taky ne! Kovový, masivní kufř a v kněžském domě! To je v děsnější předmet k luštění než objemná vertheimka. Chlapík vypůjčil si z torby u bicyklu klíče na šrouby a v potu tvář pracoval, až zámek rozlámá. Dříve však než mohl prozkoumati obsah tajemné schránky, objevila se ve dveřích sestra pana faráře; obratný technik se tolik ulekl, že zapomněl žádati zprostituté a mrštně se přehoupal oknem ven. Snad ho posud mrzí, že po toliké práci nemohl sáhnouti do vnitř; kdyby však věděl, jaký zisk by mu byl za namáhavou práci údělem, jistě by ho lítost přela. Byl by tam totiž nalezl pouze několik římských klasiků a theologické poznámky. — Není tomu tak dlouho, co byl také za blížho dne v Hradci Kr. okraden p. dr. Geduldiger. A teď nový podobný případ v blízkém okolí. Není vyloučena možnost, že oba směle pokusy padají na vrub jediného slodějškého tuláka.

Požár. V úterý dne 31. května o 11¹/₂ hod. dopol. vypukl oheň ve stodole p. Hrubého v Malbovicích u Hradce Králové a v krátkosti rozšířil se na obytné stavení i na dvě sousední chalupy, z nichž jedna jest majetkem p. Hrubého, druhá pak p. Paula. Střechy shořely úplně a že všechny domky nezníčený ohněm do základů, až jsou dřevěné, dle usilovné snaze hasičů místních i na pomoc přichvátavších hradeckých i svinářských. Pohořelí jsou pojištěni. Při hašení nápomocnému studentu z I. roč. učitel. ústavu v Hradci Král. Pleškotovi utržen prostřední prst, jinak neptíšel nikdo k úrazu. Požár zaviněn izletým školákem Francem, který, poslán byv na půdu pro seno, zapálil si tam cigaretku.

Železná dráha ze Slez. Předměstí na Opočno. Dle projeveného přání zástupců obcí, jakož i na základě sdělení našeho říš. poslance, pozval starosta města Opočna okres. výbory v Hradci Král. a Opočn., města Hradec Král. a Dobrušku, obce Slezské Předměstí, Černilova Mezitřít, pak velkostatek Opočenský a průmyslové závody firmy Fiedler & Gimbel a firmy N. Hellmann ku poradě předběžné do Národního Domu v Opočn. Za plné účasti všech zástupců jmenovaných korporací, předsedav program dnešního jednání, uvítal starosta města Ad. Wolf přítomné delegáty, jakož i říšského poslance hr. Sternberga, a vyhlásil tyto, by zvolili zatím předsednictvo, načež akklamací zvolen předsedou starosta Ad. Wolf, místopředsedou J. Hojný, člen okr. výboru a zapisovatelem Frant. Macháček, městský tajemník; přikročeno ku pořadu jednání: Konstatováno, že se žádné strany proti zamýšlenému projektu dráhy námitky kladeno nebylo, nýbrž podnik tak důležitý pro kraj náš co nejvíce přivítají se vítá. Předložen návrh zatím, načež směr trati (prozatímni) byl všemi přítomnými přijat jako podklad dalšího jednání. Po delší debatě usneseno, aby ve smyslu m. nař. ze dne 14. září 1884 č. 238. čl. 3. o svolení ku přípravě prací (o t. zv. předběžnou koncesi) u vlády zařadili obce Opočenská a Slezské Předměstí společně s říšským poslancem hr. Sternbergem. Aby se mohlo ustaviti definitivní železniční komitě (zaklád. výbor), usneseno vyslati okresní a obecní zastupitelstva, jmenovala své zástupce, kterým náleží zahájit šetření na opatření potřebného nákladu a trasování dráhy spojeného, t. j. aby se uradili, jak ta která obec by na toto trasování, na vypracování železničního projektu v základních rysech povinná byla přispěti. Okresní starosta Jan Dvořák požádal, aby vyzval v směru tom korporace, velkostavby a velkostavky, a sice: Okresní výbor v Králové Hradci a v Opočn.; obce Hradec Králové, Opočno, Dobrušku, Slezské Předměstí, Slatinu, Divč, Librantice, Černilov, Libtice, Výrava, Skřivice, Králové Lhotu, Mezitřít, Jenkovic, Mokrou, Jilovice a Libníkovice; dále velkostatek Opočenský, c. k. velkostatek Černilovský, velkostatek hr. Lamberg (Slatina), firmu Fiedler & Gimbel, N. Hellmann, Pilsáček, Ludvík, a cukrovar v Hradci Král. Mimo to usneseno vyzvati města Rychnov n. Kn. a Solnici, okresní výbor v Rychnově n. Kn., velkostatek Solnický a Rychnovský, sdá-li by k této akci ochotny byly přistoupiti, aby získáno bylo připojení nové projektované tratě ku dráze Rychnovsko-Solnické. Jakmile dosaženo bude prozatímni koncese, mají býti svoláni pověření zástupcové okresů a obcí, korporací a velkopřemyslu, by jednali o dalších pracích k dosažení definitivní koncese, jakož i sjištění rentability. Vysloveno přání, by vypracován byl projekt na pohon parní, jakož i na pohon elektrický, který velkých výhod má.

Nápis na kasárnách. Na kasárnách kutnohorských objevil se nenadále také český nápis. Opravdu překvapující to událost za nynějších poměrů. Stalo se tak na žádost občanstva kutnohorského. Správa vojenská ukázala se tentokrátě blahosklonnou. A co u nás v Hradci, dostal nám i nadále německé nápisy na kasárnách? Snad se už nebude občanstvo hradecké při těch ohromných požadavcích vojenských ještě otyčhati a požádá rovněž vojenskou správu za označení kasáren i českým jmenem.

Děvčata do Ruska. Po našem venkově má „vlasteneckí kapelníci“ a vyfintění jejich společnosti rozprostírají síť, aby lapali mladá, neukášená děvčata 14—16letá, že prý si v Rusku a na dalekém východě vydělají hřebem a spřevem hromady peněz. Na cestu

netřeba takovým děvčátkům šatů ani peněz, k tomu ještě nechtějí maminkám rodičům na uchlácholení svědomí dostávají od agentů bídný groš. Zaprodaný takto dívkám pod záminkou služby nebo návštěvy u příbuzných v Rusku vymohou se pasy a pak vesele na daleký východ, tam už zhrálci čekají na čerstvé, mladé lidské maso, aby ukojili zvířecí své pudy. Ubohá děvčata v daleké cizině vláčejí se po hospodách, plnou ze spěvu a huby otrokářskému svému principálu kapsy, samy však jsouce při tom tyraný a o hladu a neslyšce v okolí svým slova láskyplného, umravňujícího, klesají, zaprodávající samy tělo své, aneb jsou nuceny principálem k životu nemravnému. Mnohá z nešťastnic podlehnou ovšem v nehostinné cizině útrapám, a která se vrátí, jest tělesně i mravně zkažena, šířící otravný dech po celém okolí. Tak rozšiřujeme slávu jména českého v cizině! Obecním úřadům, duchovním a školním správním naskytá se tu vhodné pole, aby uplatnily své vlivy na zachránu spolobčanů svých.

Z Menloze u Heřlček. Několik socialistů na popud „chvalně“ známého Sochora z Křišanova oblažuje nás občasnou návštěvou, aby nám ubohým a neosvíceným venkovánům otevřeli oči uvědomění a rozumu. Bohužel, že blahodárná jejich činnost nenese žádoucího ovoce než to, že jeden zdejší občan je ve vyšetřování pro úrásku armády a druhý pro úrásku Veličenstva. Člověk soudný neví, má-li se slobiti nebo smáti. Pan „továrník“ Sochor měl by dávno hezky tiše seděti doma u maminky a — soukati přizí i outek. Taci lidé ve veřejnosti dohráli nadobro. A ti mladíkové z Úpice a ze Sychrova, kteří zde rozšívají chtějí rozum, jež mají vlastně ještě abstrakt, měli by pověditi, že je to dětinsky domýšlivé, když hoši ákole nedávno odrostlí přicházejí usedlým a zkušeným lidem venkovským mluvit o tom, jak zorganizovati společnost lidskou, až sami ještě zkušenosti životních nemají ani za haléř. Lid je poslušný, a pak se klidně namýje: Zdrávi povídali! — Dosavadní svou místnost měli u p. T., jemuž sblbili zdarma sasliti „Lid. Proud“ — Nyní ale předsílili k p. Ch. a p. T. si zdarma zasílají „L. P.“ — mluvil zaplatiti sám. Dne 15. t. m. uspořádali zábavný večírek vyplněný několika občutlivými a dávno již otkapanými výstupy, jež prováděli velice začátečnický. Aby pak mladí světoborci panu hostinskému nechali něco na památku, tancovali pilně bez palety hudební a — pan hostinský prý bude teď platit ze socialistického večírku — pokutu. Mladěnkové buďte hezky u maminek a — učte se pilně!

Z Jablonného n. Orli. (Jenerální visitace. Udělování sv. břimování. Řádné správy.) — Ve středu o 1¹/₂ hodině odpolední zavítal drahou do našeho útulného městečka náš nejd. velepastýř Dr. Josef Doubrava, biskup královéhradecký, v průvodu vep. kanovníka Dr. J. Soukupa a bisk. sekretáře H. Doskočila, aby po jedenácti letech po v Pánu sezenulém blahé paměti E. Brynychovi, jenž tehdy mezi námi po čtyři dny k naší všestranné úště meškal, u nás vykonal visitaci jenerální a posilil nás v pohnutých dobách našich u pravé Kristové víře, k níž bohudíky zdejší okolí horské i obyvatelstvo města našeho upřímně a věrně se hlásí a vědy statně hlásiti bude. Jeho Biskupskou Milost uvítal p. purkmistr se zastupitelstvem a mnoha jinými citeli Velepastýře na nádraží a místní vldp. děkan a bisk. vik. sekretář Jan Křivo-blávek, jenž již po 23 let blahodárně mezi námi k naší radosti působí jako kněz nad jiné horlivý a vzorný, u vkušané brány ve městě s mnoha duchovními spolupratry s bliska i s dále k nám zavítavšími. V předvečer vykonal náš Velepastýř ve chrámu Páně svatobartolomějském, jenž dlouholetou snahou p. děkana a velikou obětavostí jeho mu svěřených ke cti Boží slušně upraven jest, přechodně úkony posvátné a ve čtvrtek uděloval 304 břimovancům sv. břimování. — Dověděl se náš Velepastýř, že touží nemocný jinoch, jenž v předchozí noci svátostmi umírajících panem děkanem zaopatřen byl, po posile v pravé víře, odebral se se všemi duchovními a se zbožným lidem v průvodu s návrší, na němž náš chrám P. stojí, až do přibýtku nemocného, aby ho svátostí sv. břimování posilil proti útokům nepříteli a v boji nekrutějším pro život věčně blažený. Milý ten projev pastýřské obětavosti nám všem potrvá u věčné paměti. — Zkouška se sv. náboženství konala se v nové, městem vkušaně vystavěné budově školní, kdež díle dítky projevily ovoce blahodějně a svorné působnosti obětavých faktorů: dp. děkana a p. Měšského učitele, jenž vsemu spolu ke cti Boží a k duchovní výchově svých spoluobčanů spěv církevní již léta pěstí. — Jako nástapce Jeho Jasnosti knížete J. z Lichtenšteina, nejohledavějšího téměř patrona zdejšího chrámu Páně, dostavil se p. kníže správce s Lanškrouna J. Kelbel, jenž k duchovenstvu vůbec a svláště patronátům blahosklonně se má. — V pátek odejel náš Velepastýř do sousední farnosti Jamnénské, kdež obětavostí báječnou téměř jich vědecký rodák a snad největší syn tamní obce, v Pánu sezenulý prelát Dominik Filip, prostranný kostel i faru vybudoval. — V našem městečku vybudovalo se poslední čas mnoho krásných budov a tím se obec naše k pobytu cizinců, hlavně vřletníků za léta jistě samlouvati bude. — Jeho Milosti Biskupské s upřímného srdce voláme: „Za oběť nebe.“

Z Německého Brodu. Jedním z prvních ústavů humanitních na českém jihu jest naše okresní nemocnice. Jaké oblíbě se těší, patrné z toho, že nával do ní jest takový, že již letos poznána byla nezbytnost rozšíření. Stavba nová má býti do roka hotova. Hlavní zásluhu ovšem o dobrý svuk ústavu má pan dr. Zehradnický, který svláště jako operátor počívá pověsti přímo záslužné. S ním přidružují se horlivé pp. lékaři sekundární a vsornou obeluhou nemocných vynikají otibodné sestry. Uvádíme tuto správu proto, že některému „přítelickovi“ zachtělo se otřít o tyto nezřetěné a lazecké opatrovnice.

Z Kutné Hory. Pozvolný úpadek veřejného života viděti jest čím dále tím více. Není také divu, když na jedné straně po dlouhá léta otravovaly společenské poměry a pranýřovaly osoby v popředí stoječí svobodomyšlné listy a když na straně druhé opoeci proti panujícímu směru nashávali list, jehož redaktor práskl do bot, ujev do Ameriky, zapomenuv

při tom přivést do pořádku účty živnostenského společenstva, v jehož čele stál. Síly lidí utrácely se v hrůzách osobním, k němuž v poslední době přistoupilo založení trucepoklu veteránů. Vyrovnali jsme se tedy aspoň v něčem Kofinu, s kterým rivalisujeme již odedávna. Tam mají trucepokly, tady truceveterány. — Těchto dnů sadána bude práce na nové dráze. Podvysoké Listy apelují na budoucí podnikatelstvo, aby práce svéřičně okrasila živnostnictvu, snad by bylo lépe tlumoditi to v smlouvě, kterou konsorcium uzavře s podnikatelem. Pak by to bylo i platnější. Také živnostnictvo samo by mělo podniknouti v této věci kroky příslušné, aby zase nehrábly české peníze cizí firmy, jak se to děje mezi námi na Polabí ustavičně. —

Poplatky z tržního. Purkmistrovský úřad v Hradci Králové vypisuje po nanesení městské rady ze dne 24. května 1904 offeritu řízení na vybírání poplatků z tržního o tržích výročních, (které od 1. ledna 1905 budou pouze jednodenní) a týdenních na dobu jednoho roku t. j. od 1. července 1904 do 30. června 1905. Zapečetěné offerity podány buďtež v podacím protokolu úřadu purkmistrovského v úředních hodinách nejdříve do 12. hodiny poslední dne 10. června 1904 spolu s vadiem K 280. —, jež připojeno budí ve zvláštní obálce. Městské zastupitelstvo není vázáno přijati offeritu s nejvyšším podáním.

Přerušená jízda. Ješto obec Stračov u Klenovic započala se stavbou silnice ze Stračova do Klenovic, přerušuje se další jízda ze Stračova do Klenovic a zpět až do odvolání. Povozy tudy jedoucí musí jeti po okraji silnice směrem na erární silnici k pyramidě mezi obcemi Milovicemi a Klenovicemi.

Různé zprávy.

Církev a vzdělání. Dle tvrzení nepřátel ješt církev katolická proti všemu hlubšímu vzdělání. Co kněz, to prý tmář. Opak toho však hlásají následující případy. V květnové slavnostní schůzi vídeňské akademie věd pronásááno na úspěchy mladého českého kněze z Moravy dr. Musila, který na svých výskumných cestách po Arabii odkryl mnohou rodu s daleké minulostí. V této schůzi přítčena byla knězi Frt. Schwabovi v Křemšmünsteru cena Liebenova za jeho vědeckou práci, nejlepší to z oboru fysiky, jaká v posledních letech v Rakousku byla uveřejněna. — 66letý farář na české osadě v Kylešovicích ve Slezsku Florian Fritz byl 20. května t. r. na vídeňské univerzitě prohlášen doktorem veřejných práv. Neuvážený kněz ani v posledním stáří nelekal se obtížných studií, jen aby spoluobčanům svým mohl nějak prospěti.

Cisár a Maďarí. Maďarští poslanci si nedávno stěžovali, že kabinetní kancelář Jeho Veličenstva si dopisuje s úřady uherskými německy. Ve schůzi, kterou konala uherská sněmovna dne 11. května, hr. Tiesza prohlásil, že kabinetní kancelář dopisuje úřadům uherským výhradně maďarsky. Pouze blankety na dary panovníkovy měla dosud německé, avšak panovník sám již nařídil, aby pořízeny byly také blankety maďarské. Sdělení hr. Tieszy přijala uherská sněmovna voláním „Eljen“. Čechoslovane při své lhostejnosti mají ještě daleko k takovým výhodám. Přes všechno nabubřelý křik o nedělení práv našeho jazyka nám vlastně na tom ani nezáleží, jak nám kdo dopisuje. Navštívte jenom naše vlastenecké obchodníky a řemeslníky a uvidíte, jak téměř každý přijímá německé dopisy a na ně také blahosklonně německy odpovídá, třeba objednané zboží vždy řádně zaplatí. Nenapadne mu, aby německý výrobce měl k němu také nějaké ohledy. Vážnost k našemu národu, šetření jeho práv leží v nás samých, k tomu nám nepomohou sebe lepší nařízení. Za všech okolností i v těch nejmalichernějších snad případech projevujeme své vlastenecké a spřáobem čestný a dovolený a vždy důsledně vyžadujeme na oizích stranách účtu k němu. Jen tak porosteme.

Elektrina na vesnici. V nepatrné jihočeské vesničce na řece Volýnce, nemající ani 500 obyvatel, ustavilo se v měsíci květnu pomocí okolních osad mlynské družstvo výrobní a nákupní, které mimo jiné vytklo si za účel, zříditi v Elčovicích elektrárnu, jež do zimy bude hotova. Za nepatrný poplatek najdou občané tamější v elektrině mocnou sílu, která jim poslouží hospodářské stroje, poslouží na osvětlení přibytých a osady a případně si jí hospodárně vše uvaří a upeče. V nepatrném potoku skryt jest takto věru často zlatý důl, jímá celá osada může se povznést. Jen trochu více prosřravosti a podnikavosti nám.

Účinná svépomoc. V Blansku na Moravě vytvořilo několik dělníků slévaců, zámečnicků a pod. družstvo a postavili si blíže nádraží malou továrnu na hospodářské stroje, stavební železné součástky a jiné. Továrnička je postavena tak, že ji možno postápně rozlozovati. Podnikaví dělníci majitelé vyrobili si potřebné zařízení pro továrnu po většině sami a vedou si továrnu též sami. Dělnická továrna těší se veliké přání zákazníků. — Proti zotročujícímu kapitálu jsou nejlepší ochranou zdravé ruce a bystré hlavy, v tom také moudré, ale oblašující kapitál. Marné nářkáni na výrobu továrny, marné vysřvání vlády, aby se klesajícího malopřámyslu zastala; jediná pomoc jeví se v následování příkladu blanských soudruhů, kteří, říditi-li se jen budou při svém podnikání zásadami křesťanskými, jistě dodělají se úspěchy trvalého.

O alkoholismu napsal americký milionář Carnegie v „Chicagoých novinách“: „Neužil jsem dělníky, aby se naprosto zdržovali pití lšhovin; avšak křesť lšhovin vůbec nepili, dostávali ročně 10%, připlatku, poněvadž jsem s ním měl o 10% větší zisk. Hlavně se ovděčili u strojů, pak jako koží a námořní mých obchodních lodí. Měl-li bych tudíž dělníkovi raditi, řekl bych: neměť-li se udržeti, pij si alkohol, ale s mírou, nezavýšej-li piva, tím lépe pro své zdraví a pro svou kapsu. Všem vádám a evodům spšl člověk odolá, nedlá alkoholismu. Kdo lšhovinám propadl, jest „cancer diis“, stracen — od lšhovin není

návratu k vodě!“ — Věhlasný básník Björneon začal na zahájení zimních učebních kursů ve Švédsku dopis, s něhož vyjímáme: „Velice se tomu těším, že švédští pastři, lékaři a studenti přidali se ku spolkům střídmosti. K vůli všemu národu měli by zvlášť učitelé dávatí dobrý příklad mládeži a nekouřiti tabáku a nepítí lšhovin. Co peněz ušetří člověk, který nepřivyl kouření a lšhovin se varuje, jak sáhal na zdraví, jakým přiležitostem k složením unikl! Jakou silnou mládež bychom měli bez tabáku a lšhovin! Dle mého soudu, kdo mládež neodnaučuje kouření a pítí, nehoří se za učitele.“ — Slavný cestovatel Nansen pravil: „Kdybych byl měl na lodi „Fram“ náklad lšhví a lšhovinami, nebyl bych tak daleko pronikl k severnímu pólu!“

Praská to dál. Záložně soukromých úředníků v Praze hrozí úpadek, ješto schodek činí nejméně 100.000 korun, jenž nemůže býti nijak členy záložny uhrazen. — Také v německé živnostenské záložně v Teplicích zjištěn neuhrazený schodek na 206.000 K, pasiva činí 1,155,825-09 K. — Na Moravě nastal poplach ve Fulneku, městě to německém. Účetní spořitelny fulnecké uprchl do Ameriky. Dispoziční fond je prý. — Praská to dál, ale o nápravě a zamezení podobných případů ani slechu. Bezstarostnost mezi námi vládne; pak máme smohutněti.

Německý Schulverein měl dne 22. května v Mariánských Lázních valnou hromadu, na níž hlavní řečník prohlásil, že se Němcům jedná o to, aby se středa Evropa stala německou. Proto jmenovaný spolek zvlášť v krajinách slovanských podporoval něm. školství. Na poněmčování slovanských dětí přijal Schulverein r. 1903 K 442.686, o 15 tisíc více než loni. Budme proto na stráž a na Matici nesapomínejme!

Kdy se žení Japonci. Dle ministerské zprávy statistické za r. 1900 bylo v Japonsku uzavřeno 846.590 sňatků. Neobyčejné mládí novomanželů zde uvedené budí neobyčejnou pozornost. Někteří mladí „muži“ žení se již ve 13 a 14 letech. V 15 letech oženilo se 42 Japonců, v 16 letech 759 a v 17 letech 6184. Listina sňatků stoupá potom na 12.491 ženatých ve stáří 19 let, takže možno říci, že všichni výše udaní lidé oženili se do 22 let. Dívky z nižších tříd bývají již v útlém dětském věku pronajímány „na čas“ majitelům „veřejných“ domů. Japonky vdávají se rovněž brzy. V r. 1900 provdala se mnohá děvčata v 12, 13, 14 a 15 letech. Číslice tato stoupá až do 20 let, jež jsou nejvyšším bodem „vdavkového stáří“ Japonek. V pozdějším věku již málo se vdávají.

Z právní praxe. Souused převzal domek i s polem, při čemž dřívější majitelé (nyní výměnkáři) vyměnili si bezplatný doživotní byt a požitky z některého pole. Žena výměnkářova zemřela a výměnkář se oženil znova. Jest povinen souused i novou výměnkářku vzíti do svého domu? Má výměnkář právo na pozemku, jehož užívání si vyměnil, káceti nebo řezati stromky, nebo mladé stromky vyrýti a prodávati? Kdo má platiti z těch polností daň? Dle naznačeného náleží výměnkáři služebnost bytu a užívání. Bytu smí oprávněný používatí pro své potřeby, oženil-li se, tedy i pro manželku. Stromy řezati, mladé stromky rýti a prodávati oprávněna není, poněvadž nesmí uživatel dotknouti se podstaty věci. Břemena (t. j. daně a jiné dávky) na užívané věci vázající uhrasovati musí vlastník věci. (§ 504. až 508. všeob. zák. občanského.)

Poštovní spořitelna v r. 1903. Vkladatelů spořitelních bylo koncem roku 1903 1,494,702 a vzrostl počet jich oproti roku předchozímu o 84.172 členů. Úhrn vkladů spořitelních čítal 180 milionů korun, což znamená oproti roku 1902 přírůstek o 18.2 milionů korun. Ze vkladů připadá 54.5 milionů korun na Dolní Rakousy, 35.6 milionů kor. na Čechy, 14 mil. kor. na Moravu, 13.2 mil. kor. na Halič, 12 mil. kor. na Tyrolsko, 6 mil. kor. na Štýrsko, 5.3 mil. kor. na Horní Rakousy, 5.8 mil. kor. na Dalmacii, 5.2 mil. kor. na Slezsko a zbytek na země ostatní. Účtů chekových bylo 57,038 (oproti 1902 více o 6185), účtů clearingových 56,283. Úhrn pohledávek majitelů chekových kont činil na konci roku 1903 270.5 mil. korun. Hrubého zisku docílila poštovní spořitelna 10.59 mil. kor., čistého 5.5 mil. korun a sice z výnosu spořitelního oddělení K 1.49 milionu, z chekového 4 mil. kor. Cizích peněz v celku svěřeno bylo spořitelně dle výkazu 570 milionů korun a uloženy jsou v různých cenných papírech 435.2 mil. K, u bank 120.8 mil. K. Českých peněz uloženo jest v poštovní spořitelně na 2%, až 3 pct. 127 mil., což nutká ku přemýšlení, do jaké míry prospívá tento kapitál našim hospodářským zájmům a jaké jsou výhody, které c. k. poštovní spořitelna českému podnikání poskytuje? Jak velký mělo by význam, kdyby alespoň část z těch 127 mil. vrácena byla v jisté formě českému obchodu a průmyslu a neřutala ležeti zpráobem, o němž možno nejméně říci tolik, že našemu životu pranic neprospívá. Jakou námahu to stálo, aby spořitelna zapůjčila na sanaci vylopušené záložny sv. Václavské 3 mil. korun. A jak se nakřičeli socialisté a realisté, že nedopustí, aby spořitelna uložila si v Čechách pakatel 3 mill. korun, když však u vídeňských bank je uloženo 120 mil. korun, mlčí tyto vlastenci jako zařezaní. Kdo dostává semence, hledí si sobu a chválí štědrou ruku. Židovským bankám se několik desítek podpory socialismu vrátí mnohonásobně lacino uloženým kapitálem poštovní spořitelny. Zde by se mělo křičeti, občané z „Práva lidu“!

Přestředeck proti rheumatismu předepsal proslulý německý humorista Jiří Křišťof Lichtenberg v jednom svém dopise ze dne 11. července 1879 purkmistrovi města Darmstadtu tímto receptem: „Opatti si šátek padesátileté poctivé panny, která v celém svém štíti si nikdy nepřála se provdati. Ten namoč ve mlynské struze mlynáře, jež při mletí nikdy nikoho neoddlí, dej ho pak oschnouti na plotě myslivce, který si nikdy nezalhal, udělej znamenko inkoustem advokáta, jež nikdy žádného nenapálil a na konec dej ten šátek lékaři, jež ještě co živ žádného pacienta se světa nesprovozdil! Ten ať si šátkem ováže místo rheumatismem stížené a budeš sdráv jako ryba!“

Křen a jeho zdravotní účinky. Dle výzkumů dra Lahmanna a J. Hensela působí křen

zdravotně svým značným obsahem natronu, sírové a křemičité kyseliny, předpokládaje, že křen vyrostl na půdě oněmi živinami bohaté, ješt svým vysokým obsahem natronu (sody) prostředkem krev čistícím v pravém slova smyslu, poněvadž stále ve velikém množství se tvořící kyselinu uhličitou snadno odstraňuje. Vlivem svého obsahu síry a křemem ješt prostředkem utišujícím nervy, v čemž se mu jiný prostředek hned tak nevyrovná, neboť síra brání příliš rychlému okysličování (spalování) fosforu, a křemík upravuje poměry živočišné elektřiny. Dále ješt křen zeleninou, odstraňující zácpu a upravuje příznivě stolici, že užíváním jeho stává se upotřebivost jakýchkoli požívatelných prostředků zbytečnou. Jest ostatně jasno, že příznivý vliv škrobu na naše zdraví jakož i vliv ostatní zeleniny jen za správné úpravy jejich očekávan býti může. Křen má se požívatí syrový, a vejci, naloženým masem, jaternicemi atd. aneb zadělán s pravým vinným octem a olejem, při čemž se křen dříve poleje olejem a pak teprve octem.

Ze Zemské jednoty soukromých úředníků v království Českém v Praze se nám píše: Dozorčí výbor, sestávající z pánů Ad. Anabecka, Meth. Škardy a Ant. Štambora, provedl za účasti čestných funkcionářů a úředníků Jednoty revizi účtů a jmění spolku. Vycházejí od hrubé rozvahy za první čtvrtletí 1904, jejíž správnost potvrdil, nalezl vedle zařízení kanceláře, knihovny a pod. následující části majetkové: Pohledávky u odborů K 3018.66, půjčky členům K 3336.45, zálohy na služné K 40 —; dále v den 29. května 1904: pokladniční hotovost K 884.79, v poštovní spořitelně K 365.82, Cenné papíry uložené v Zemské bance král. Českého v Praze v nomin. hodnotě K 67146.28, 3 podíly Českého domu ve Vídni X. K 60 —, volný vklad v Zemské bance K 986.02, vklady v Městské spořitelně Pražské K 5774.32, v Záložně Vinohradské K 604.32, v Občanské záložně na Malé Straně K 159.01, v Záložně soukromých úředníků K 1628.68, úhrnem K 88504.15. — Dozorčí výbor zjistil, že Jednota mimo vkladem K 1628.68 nikterak není účastněna v Záložně soukromých úředníků a není tedy ani podílníkem Záložny. — Z účtů Jednoty vidno, že Zemská jednota soukromých úředníků není v žádném organickém spojení s uvedenou záložnou. Tím se potvrzuje nedávno prohlášení předsednictva Jednoty.

Nová umělecká podobizna sv. Otce Pia X. Tentokrát můžeme konečně tvrditi, že máme pravou podobiznu sv. Otce. Mimo několika fotografií byly dosud veškeré pokusy tiskové zejména v barvách nepodařené. Těšme se z toho tím více, an podobiznu tuto maloval velký slovanský mistr chorvatský, dějepisný a portraitový malíř, odchovanec biskupa Strossmayera v Římě žijící, jemuž sv. Otec sám seděl při malování — a sice páter františkán Coelestin Medovic. Dle papežského dvorního listu „Oservatore romano“ vyslovil sv. Otec svou nejvyšší spokojenost nad podobenou podobiznou umělci samému a svolil k tomu, aby na důkaz toho na každém výtiisku vytištěn byl ve stejné velikosti a formě jeho vlastnoruční podpis. Podobizny dosud vydávané jsou většinou práce okamžiku, řemeslné, dle starých podob patriarchy beze vsí ceny umělecké. Velkou část celého nákladu převzal právě knihkupec R. Promberger v Olomouci a současně výhradní prodej obrazů pro Čechy, Moravu a Slezsko a dal zhotoviti znamenitým odborníkem, profesorem vhodný rámec k obrazu, který se v této úpravě velice kolepě nese a důstojně k sv. Otci se hodí. Rámec ješt proveden francouzskou antikou mosazové s insigniemi: mitrou, křížem a klíčem čele nad hlavou a se jménem Pius X. v záti paprsků dole. — Umělecké dílo toto ješt ale též levné (cena listu K 14.40, v rámci uvedeném K 37.—) a proto tím spíše se může pořídit co ozdoba každé spolkové, školní místnosti i soukromých bytů. Velikost obrazů bez rámců 60×68 cm. Provedení světlobarvotiskové vypadá úplně jak původní malba, že to jen znalec rozeznati může.

Matiční špičky. Kuťákům doutníků oznamujeme, že doutníkové špičky a dutinky vyrábí ve prospěch Ústřední Matice Školské továrna pana Jana Čapka v Prostějově. Opatřeny jsou znakem Ústřední Matice Školské a jsou pro svou výbornou jakost oblíbeny nejenom u kuťáků zdejších, nýbrž docházejí značné poptávky i v cizině. Zejména do Francie, do Ruska, do Německa ba i do Ameriky byly poslány značnější objednávky. Je však potřeba, aby obecenstvo samo v obchodech šálo matiční špičky doutníkové a tak cizí výrobky pomáhalo vytlačiti.

Zajímavý objev pro veškeré konsumenty Maršnerových šumivých limonádových bonbonů a závorového piva „Gambrius“ učinil jeden z největších lučebníků francouzských. On totiž prováděl dlouho pokusy s bacily tyfovými, jimiž naše vši pochybnost dokázal, že kyselina ovocná působí na bacily přímo záhubně. Voda bacily jen se hemáčí byla po přidání kyseliny citronové neb vinné v krátké poměrné době jistě prosta. Jelikož Maršnerovy šumivé limonádové bonbony jsou za použití kyseliny ovocné vyráběny, jeví se jich užívání k úpravě pitné vody nanejvýš doporučitelným a neměly by v žádné domácnosti chyběti.

Vzpomínky Eduarda Jelínka. Z jeho literární pozůstalosti vydal Adolf Černý. (Nakladatelské družstvo Máje. Za K 1.50. Ednard Jelínek byl z těch vzácných povah, které nespokojují se pouhým ideálem, ale které všemi silami se snaží ideál svůj realizovati. O slovanské vzájemnosti se mnoho u nás mluví, ale činí se pro toto naše parádní heslo tolik, jako téměř nic. Jelínek samojediný vykonal pro oblibení polskočeské v nepřiznivých poměrech svých i veřejných dílo, hodné všeho respektu. Byl mužem činu. Jeho vzpomínky jsou proto zajímavé dvojnásob a mají i jistou cenu výchovnou. Dávají nám nahlédnouti v duševní dílnu člověka, jež vyvinul takovou sumu energie, prostě všech ohledů siřtných. Mnoho-li vytrpěl, jakých se dožil sklamání, jen tak mezi řádky nasnažuje ideální zápasník, jež vzpomínky svoje psal na smrtelné loži. Knížka tato je jako by odkazem českému lidu. — Je proto příkazem plety přijmouti jeho odkaz věčně a opravdově.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

NÁBYTEK

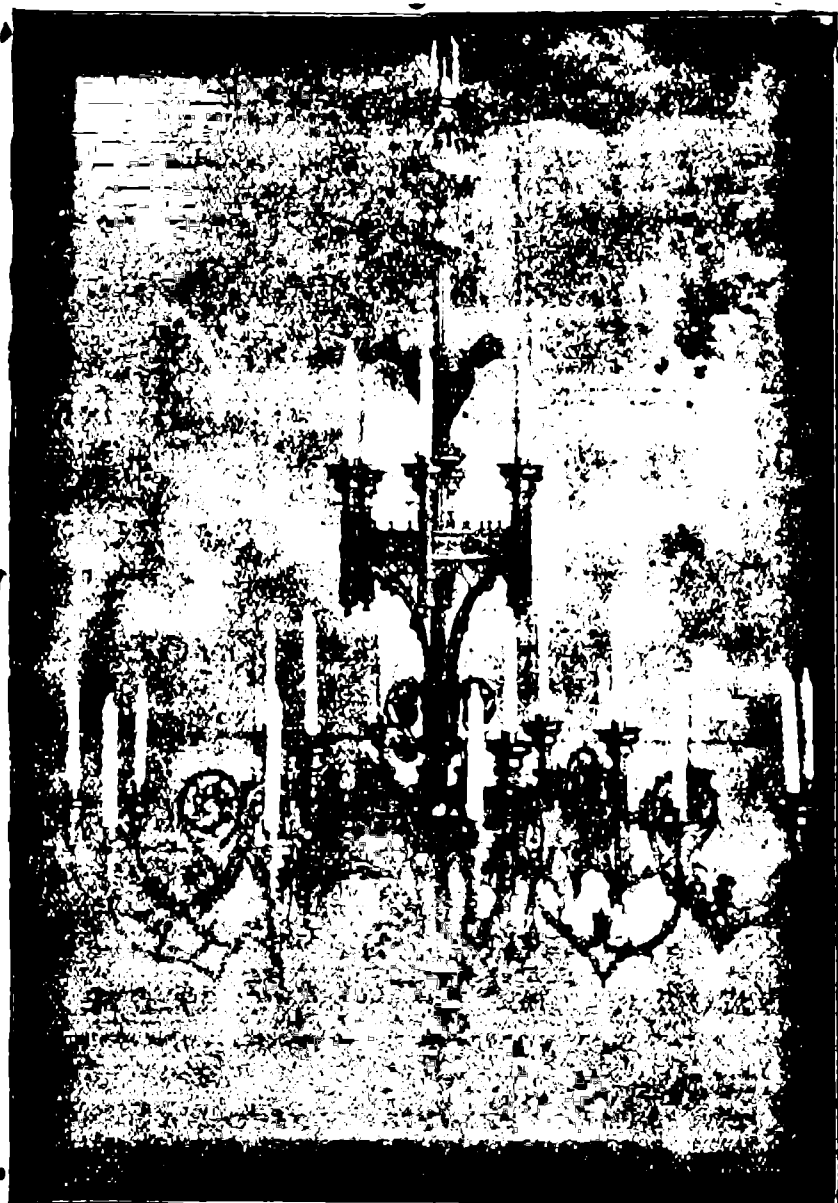
v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Velectěnému
duchovenstvu
doporučuje
nejlevněji
a nejlepší
LUSTRY

každého slohu,
první odborná dílna pa-
sišská pro výrobu kostel-
ního náčiní

Karla Zavadila
v Hradci Král.
č. 280. — č. 280.
proti hotelu „Merkur“.

Koberce nejnovějších vzorů
do chrámů, vil a
bytů;

sáclony krajkové a vlněné;

přikrývky flanelové i prošívané;

veškerý nábytek

vkusného provedení a
dětské vozy nabízí

ADOLF NOVOTNÝ,

továrna na nábytek a koberce
v Týništi nad Orli.

Bohatě zásobený sklad jest každému k volnému
nahlédnutí.

Cenníky, vzory a rozpočty zašlu na požádání.

Nábytek na splátky

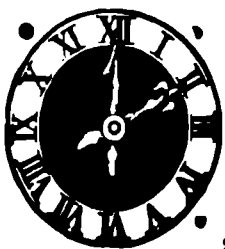
bez jakéhokoli zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprahtelích)
doporučuje P. T. veleďstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporů a krovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

KDO JSI přítelem dělného křesťanského lidu,
KDO CHCEŠ se poučiti o všeodborovém
sdružení,
KDO HLEDÁ dělníka,
KDO CHCE mít přehled o dělnickém hnutí,
nechť se předplatí na časopis
„PRÁCI“,
jež vydává „Všeodborové sdružení křesťan. dě-
lnictva“ v Hradci Králové.
Předplatné jest tak malé, že každému dělníku
možno jest se předplatit. Na rok 2 K, 5 čísel
za 8 K a přes 10 čísel pouze po 1 K.
Inserty se čítají velice levně. Při hledání
dělníka neb práce jen po 1 K.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů
J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —
koňak, slivovici, borovičku, jeřabinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).
Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.
Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí
státní a diplomem slatě medaile, a mnohými ji-
nými diplomy s právem ražení slatě medaile.
Vzorky zdarma a franko.

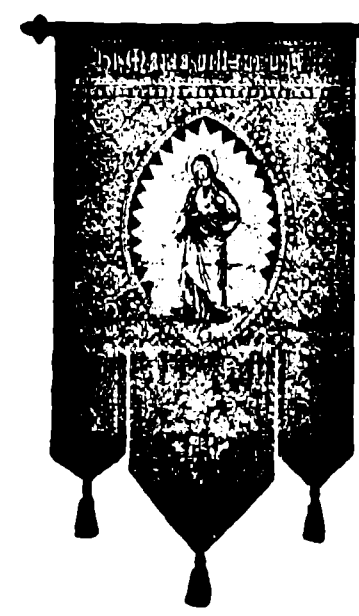
Dodavatel hodin na pov. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.
C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin
FR. MORAVUSE
V BRNĚ, Velké náměstí, 6.
Vyrábí jen v dokonalé jakosti
věžové hodiny
pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny
za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Novinka.
Čistě líná látka s česane
vlny.
Serge
(Kammgar) v barvě černé.
Doporučuji látku tuto na
obleky a taláry.
Metr zl. 280. Na úplný
oblek 3 metry zl. 840.
Vzorek této látky, jakož
i bohatý výběr moderních
druhů na obleky, svrchní-
níky, jen zaručené jakosti
a v mírných cenách se
na požádání k nahlédnutí
franko zašlou
První český suší závod
Ed. Doskočila
v Chocni.
Filialní závod v Praze ve
Vodičkově ulici č. 22.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse čis. 35.

Na ukázkou zašlu
se vše franco.

Lidový nápoj.
Zázvorové pivo

v pastilkách | v sáčkách | v balíčkách
à 4 h | à 5 h | à 20 h

Pozor na naše ochranné známky!

Šumivé limonádové bonbony
světoznámé jakosti.

Odporučuje

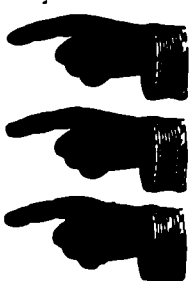
První česká akc. spol. na orient eu-
krovinky a čokoládu dříve (A. Martner),
Král. Vinohrady.

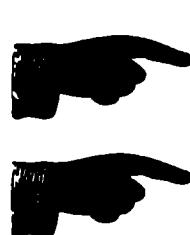
Oznamuji své přesídlení

z hotelu Bařtipán „U černého koně“
do nově sřizeného hôtelu
„Bařtipán“ v Adalbertinu.

Za dosavadní vzácnou přízeň vzdává nížeapsaný všem veleváženým návštěvníkům a přátelům nej-
uctivější dík a prosí, aby mu svoji důvěru a přízeň
i v novém závodě věnovali. — Za nových poměrů
zajisté uctivě podepsaný ještě daleko lépe své ctěné
zákazníky uspokojí, než jak bylo dosud možno.

Vkusně a elegantně zřizené
pokoje, nově upravená jídelna,
velký koncertní sál, velká, je-
diná stinná zahrada s verandou
a krytým kuželníkem.

 Plzeňský prazdroj přímo
od čepu, smíchovské pivo
světlé i granát. Vína pří-
rodní tu- i cizozemská.

Pozorná obsluha. —
Vlastní povoz u každého vlaku.

ADOLF BAŘTIPÁN, hotelier v Adalbertinu.

Vackova plzeňská velkorestaurace
u Choděru
v Praze, Ferdinandova třída.

Dostaveníčko pražské i venkovské společnosti.

 Pivo z městanského pivovaru v Plzni
přímo od čepu.

Slavnostní, svatební a příležitostné hostiny upravuje a obstarává
k největší spokojenosti, ve kterážto příčině těší se hojněmu, lichotivému
uznání P. T. pp. hostů z Prahy i z kraje.

Václav Vacek, majitel.

Díkůvzdání.

V bolestné zkoušce, kterou navštívil nás Hospodin, povolav na věčnost vroucně
milovanou naši matinku, babičku, sestru a tchýni, paní

Karolinu Krieshoferovou, roz. Drechslerovou,

dostalo se nám tolik a tak vzácných soustrastných projevů, že jimi naše žalostná sklíčenost
nad touto nenahraditelnou ztrátou značně zmírněna byla. Nemohouce jinak, vzdáváme touto
cestou **nejvřelejší díky** všem, kdož v těch strastiplných dnech jakýmkoliv
způsobem k naší útěše přispěli.

Zvláště nejhlubší díky vzdáváme vele důstojnému duchovenstvu při výkonech
pohřebních účastenství: vdp. arcib. notáři a sekretáři P. Cyrillu Kanéroví za vedení
konduktu a pročitěnou smuteční řeč, dpp. P. Rajmundu Fišerovi, gymn. professoru,
P. Sigismundu Bouškoví, P. Josefu Jiříčkoví, katechetovi měst. školy, P. Romanu
Lelkovi za assistenci; jakož i vdpp. P. Stanislavu Chaloupkovi, inspektoru panství
a P. Fulg. Khuntovi, faráři, za účastenství při průvodu, velect. panu říditeli školy a
hudby chrámové Josefu Veselému a velect. pp. učiteli Ignáci Fritzovi a spěvákům
za mistrné provedení zpěvů a rekviev.

Rovněž račte naše díky přijati: Velevážená rodina páně Durdíkova za veškerou
úctu, lásku a obětavost drahé zesnulé prokázanou a za skvostný věnec; velectěné c. k.
úřednictvo a pp. úředníci velkostatku, slavný spolek katolický „Vlastimil“ a veškeré
velectěné obecní úřady, které v tak hojném počtu pohřbu naší vřele milované matky se
účastnilo. Veliký zármutek náš jen tímto velikým účastenstvím a soustrastí mohl zmírněn
býti a proto voláme:

Zaplať Pán Bůh všem!

V Polci n. M., dne 30. května 1904.

Zároveň vzdáváme díky pohřebnímu ústavu
páně Kaj. Pepkarové za skvělé a pečlivé
vypravení pohřbu.

P. Bedřich Karel Krieshofer,
kaplan v Polci,
František Krieshofer,
řídící semské slezské hospodářské školy v Chotěbuzi,
synové.

Lepší jest nepřítelem dobrého.

Něco skutečně lepšího než všechny až dosud pro lněné a
bavlněné prádlo v potřebě se nacházející práci prostředky, jako
mýdlo, soda, prášek atd. jest nově vynalezený

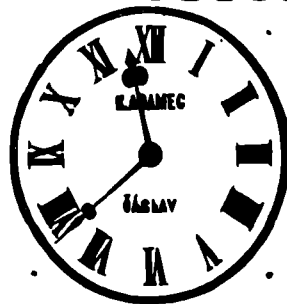
prací extrakt
známka

Chvála hospodyňky
k namáčení prádla.

Přednosti:

1. Zmenšuje pracovní dobu, již jest k praní prádla třeba, na
polovinu,
2. námahu na čtvrtinu,
3. činí uvořebení sody zcela zbytečným,
4. činí prádlo, poněvadž jest čistším, také bělejší,
5. jest i rádu a rukám zcela neškodným, zač užitáno jest plně záruk,
6. vzhledem k své vydatnosti přijde mnohem levněji, než všechny
ostatní prací prostředky.

Jediný jen pokus učiní jej pro každou hospodyňku nezbytným.
→ Všeude k dostání ←

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., odporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

B. E. TOLMAN,
Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý záveš na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.101.

Založeno roku 1883.

Psací stroj.

Universitní professor Dr. Jaromír Čelakovský o působení a vlivech kněze Bernarda Bolzana.

Jednou ze hlavních a závažných příčin omylů a nepravostí názorů o osobách a událostech u nás jest nedostatek potřebného poučení o skutečné pravdě. V poslední době do módy u nás přicházející a hledaná memoirová literatura začíná mnohé křivé náhledy opravovat a chybné přijímání působnosti osob a událostí objasňovat, tak že mnoho a mnoho dosavadních tradic rásem se rozptýluje jako fantazie.

Želeti sluší, že zejména z duchovenské strany nepoměrně málo se v tomto směru pracuje, neboť mimo korespondenci Karla Vinařického doposud nic dokumentárně neosvětlilo postavení a skutečnou působnost českého katolického kněžstva v proudy života českého národa v posledních sto letech.

Proto sluší vítati, když vynikající laikové sami vysvětlují dle svých zápisků nebo dle jednání sobě blízkých osobností vlivy a působení kněží na veřejný život. V ohledu tom jest vysoce důležitou stať prof. Dra Jaromíra Čelakovského, již byl ve své přednášce o univ. professoru Dra Jos. Fričovi, v jehož domě byl vychován, o knězi Bernardu Bolzanovi promluvil.

Prof. Dr. Jaromír Čelakovský přednášel o Fričovi v rodišti jeho při slavnosti pořádané měst. radou král. města Slaného na počest stých jeho narozenin. Přednáška ta otištěna byla v „Nové České Revui“ a tu si dovoluujeme na zajímavou stať prof. Čelakovského o knězi Bolzanovi pro její důležitost a instruktivnost, jaké vlivy mělo Bolzanovo kněžské působení na českou inteligenci, poukázati.

Prof. Dr. Jaromír Čelakovský pravil:

Dokončiv studia gymnasiální odebral se Dr. Jos. Frič r. 1818 do Prahy na universitu, kde, jak známo, tehdy pro posluchače všech fakult byly zřízeny dva přípravné ročníky, logika a fysika, zvané též filosofii, z nichž se po odbytych zkouškách na některou fakultu vstoupovalo. Zařízení to mělo za následek, že mladí studenti ze všech gymnasií v Čechách měli příležitost vzájemně se poznati a že professorům hlavně tohoto filosofického studia dána byla možnost míti dalekosáhlý vliv na jednotné vzdělání veškeré mladé intelligence, o jakém dnes při rozřístnosti studia na středních i vysokých školách řeči býti nemůže. Mohlť tehdy následkem tohoto zařízení studijního jednotný světový názor býti většopován do mladých myslí. Byl pak to na počátku XIX. století zejména slavný prof. *Bernard Bolzano*, který svými nadšenými přednáškami o věcech náboženských a filosofických nesmírný vliv vykonával na současnou mladou generaci. Jeho hlavně působením v duchu náboženském a národní samostatnosti, šlechtěného lidumilství a lásky k vlasti odchovalo se mladé jaré pokolení, které nejvíce přispělo k vzdělání a k povznesení našeho národa.

Co bylo šlechtěného a pokrokového v reformách Josefských, to všechno nalézalo v Bolzanovi výmluvného, statečného hlasatele a to i v dobách, kdy po zřízení svaté aliance v celé Evropě ve všech směrech začala zhoubnou činnost reakce. Tehdy on učitel náboženství nelekaje se příkostí hlásal mládeži, jak zachováno jeho spisy a řeči dokazují, že nejvyšším zákonem mravnosti je *žítí pro obecné blaho* a všemožně je podporovati. Jeho heslem bylo: „Šťastným býti a jiné blažiti je úkolem života!“ a chtěje smířiti a vyrovnati protivy mezi náboženstvím a vědou, dokazoval, že křesťanství nepřichází se uznáním pravdám rozumu, nýbrž že je mravně prospěšným. Po jeho názoru při náboženství vůbec nejde o to, jakým předmět sám o sobě jest, nýbrž jaká představa o něm jest lidstvu nejprospěšnější, a poněvadž náboženství nemá státi v odporu k vědě, proto končil své přednášky: „Zkoušejte vše a toho nejlepšího se držte!“ Při tom toužil po opravě církve ve hlavě a údech a chtěje míti ve správě církevní princip demokratický přiveden ku platnosti, přál si, aby účastenství v této správě bylo dopřáno i nižšímu duchovenstvu a laikům. Kdežto od časů Josefských vlivem hlavně revoluce francouzské i v duchovenstvu zavládl duch svobodomyšlnosti a sklonnosti k rationalismu, nyní vlivem jeho slova odchováno dále pokolení kněží osvícených a hlavně o lepší vzdělání lidu pečujících. Z dokladů mnohých budiž uvedeno alespoň jméno rodáka slánského Vinařického, který v době, kdy dozor na národní školy byl v rukou duchovenstva, hleděl dopomoci českému jazyku ku právu ve školství a jenž vůbec spravoval se názory Bolzanovými, jež vyznívaly v tužbu: „Dejte nám školy a brzo povstanou nám lepší časy!“

S těmito snahami všeobecnými byla v úplné shodě horoucí láska k člověčenstvu a k národu, v jehož středu Bolzano se narodil a za jehož člena přes svůj vláský původ se považoval. Jemu humanismus nebyl žádnou protivou neb překážkou vlastenectví a lásky k obyvatelům v první řadě *vlastní* otčiny, země české, tedy k *vlastním* rodákům, nýbrž prýště z jeho kosmopolitického nazírání na svět měl se k patriotismu, jak krásně pověděla zvěčnělá M. Červinková v životopise Bolzanově — jako *theorie ku praxi*.

Bolzanovi nesmírně ležela na srdci otázka, jak by se mohlo panující bídě odpomoci a sociální postavení pracujících tříd zlepšiti; vymýšlel za tím účelem různé prostředky, hleděl přispěti k zakládání záložen a pojišťoven pro dělníky atd., a co mohl zejména pro chudé studenty činiti, to učinil. I mladý filosof Frič byl od něho podporován ve studiích, aniž by byl — jak si v zápiskách poznamenal — za to žádal.

Ve svých přednáškách nabádal proto studenty mládež, aby se přidržela vznešených ideálů humanity. „Kdokoli činí návrhy“ — dokládal — „jak by se stav lidí ve světě polepšil, budiž nám vítán a toliko nabytými zkušenostmi budiž o tom rozhodnuto, zda návrhy jeho jsou rozumné či nerozumné, neboť nejlepší prostředkem k docelení oprav jest obecné přesvědčení o jejich potřebě“. Háje rovnost všech lidí káral, že bohatí lidé často vyhazují peníz spíše na ničemné věci, než aby pomáhali chudým. Nezaslouží života, kdo nehledí dle své možnosti býti prospěšen jiným! Spojenou snahou jen několika lidí v každé době může býti způsoben obrát k lepšímu a právě mladí lidé jsou povolanými dělníky, kteří mají pracovati na poli národa pro obecné dobro. Odsuzoval pak neplodnou nespokojenost se světem a plané rozumování, co by jiní činiti měli, nýbrž obracel celou pozornost k otázce: „Co já sám mám učiniti?“ Poukazoval k působnosti tiché a neúnavné, k neodolatelné moci příkladu a charakteru nezištných. Při tom varoval jak před šlechetnou odvahou, kterou se pracuje do rukou zlomyslným a podezřívavým lidem, jimž je každý nebezpečný, kdo myslí, tak i před zbabělostí, která opomíjí příležitosti, kdy vlasti dobré služby se mohou prokázati.

Památne byly pak zejména epištoly jeho o lásce k vlasti. „Nejste-li nadšeni láskou k vlasti“ — volal k mládeži — „brzo stanete se její metlou, jejími srdci a pravou příčinou její záhuby! Cokoliv člověk prověsti chce velikého, k tomu jej musí vésti ne pouze chladný rozum, ale ušlechtilá vášně, a tak chceme-li pomáhati vlasti se vším nasazením svých sil, obětující se prospěch, pohodlí, jmění, odvažující se života — což může dodat nám k tomu chuti, síly a odvahy, ne-li vášnivá láska k vlasti?“

Příčinu, že láska k vlasti v Čechách poklesla, shledával hlavně v tom, že občanům nejsou známy dějiny věků předešlých s velikými činy praotcův. Z těch by s úžasem uslyšeli, čím jich předkové bývali, jimžto nejprve svítila záře osvěty a kteří ji rozesávali po celé Evropě; z těch přišli by k poznání, že co dříve bývalo, to i nyní jest možno; vždyť totéž slunko vychází nad našimi Čechami, my bývali velikými a opět jimi býti můžeme, budeme-li chtíti“.

Při tom ovšem přál si, aby synové obou národností v tomto směru působili a proto k nim volal: „Čechové a Němci! Vy musíte státi se jedním národem, vy budete silnými, jen když přátelsky se spojíte; za bratry musíte se považovati, necht jeden uči se řeči druhého, aby mu tím více se vyrovnal, necht jeden s druhým sdíli své pojmy a své známosti bratrsky a bez omezení. Stávající se na ústavu tom jedné myslí a jednoho srdce, rozdělte se, přátelé, po celé zemi a vdechněte téhož ducha lásky a svornosti všem občanům po všech krajinách země!“

V tomto smyslu působil Bolzano po celý život jakožto apoštol míru, hledě přispěti k tomu, aby poměr obou národností v Čechách k obapolnému prospěchu stal se přátelským. Příčinu pak neshod v zemi shledával netoliko v rozdílu řeči a v nestejném tehdy stupni vzdělání mezi Čechy a Němci zaviněném různým jich osudem, nýbrž i „v upomínce na ony události neblahé paměti, kterými právě se stalo, že v zemi naší kromě české i německá řeč obdržela panství“. „Pochopitelno jest“, pravil, „že upomínka křivd předkům činěných přechází na vnuky, zvláště když následky jich dosud trvají a když ke starému bezpráví nové se přidružuje. A to zde skutečně se stává“. I žádal proto zvláště na německých posluchačích, aby došedše úřadů v Čechách považovali to za jednu z největších svých povinností naučiti

se češtině a aby, kdyby jim svěřeno bylo vychování mládeže po celé zemi, pečovali o to, aby mládež oběma jazykům zemským na základě mateřštiny své se přiučila. Vůbec pak žádal na každém, aby se přičiňoval o to, aby rozdíly národnostní nestávaly se příčinou rozbrojů a aby „urážlivá nerovnost“ mezi Čechy a Němci ve všech kusech se vyrovnala, tak aby mohlo konečně dojiti ke zřízení velké federace svobodných národů.

Hluboký dojem, který v mladistvých myslích vroucí slova šlechtěného tohoto učitele, patrioty a lidumila zanechávala, zračí se v nesmírném pohnutí myslí, které způsobily v mládeži následky osočení jeho fideitem studií filosofických Wilhelmem a dvorním farářem ve Vídni Frindem, že prý odchyluje se od učení církve a že pobuřuje mládež. Ačkoli vyšetřující komise nemohly v spisech a řečech jeho nic takového nalézt, přece, jak známo, Bolzano byl počátkem r. 1820 sesazen s úřadu učitelského, poněvadž prý se „hrubě prohřešil na povinnostech kněze a učitele mládeže“, ano nebylo mu ani dovoleno, aby se s posluchačstvem rozloučil.*)

Frič, který byl tehdy právě v druhém roku filosofie, zapsal si, že toho roku „byli jsme tak nešťastni, že jsme vášnivými a nerozumnými úklady direktora Wilhelma našeho ode všech milovaného a ctěného pana profesora Bolzano ztratili“. Kněz Kamarýt dává ve zvěčnělému otcí mému t. j. Frant. Lad. Čelakovskému zprávu o této události, přirovnával Bolzana s Husem i dokládal: „Slzíš, příteli, já vidím a vše zjištěné srdce tvé zlostí, usedá pak outpností, outpností ne ale nad osudem božského muže tohoto, než ale nad osudem university naší. Neboť kdož může skaliti, kdo schladiti slunce? I kdybych plakati viděl muže toho, nemyslel bych, že snad pláče nad sebou, ale nad lidmi pravdu kamenujícími“. A otec můj odpověděl nazývaje Bolzana svým „božským učitelem“, známými slovy: „Zajisté muž ten slzí, nemůž jináč býti, neboť nosí nebe v svých prsou a paprskové se nebudou volně a neřízené z něho více vyvinovati“.

Pod takovými dojmy a s takovými názory vyrůstalo v době předbřeznové mladé pokolení nadšených buditelů národa, a to mezi Čechy i Němci, a působení Bolzanovo patří bez odporu jak k nejkrásnějším stránkám kulturních našich dějin, tak i mezi nejzajímavější doklady možnosti vlivu silné osobnosti na duši současníků, nad čímž věru i naše generace, jež tak často má příležitost pozorovati vlivy opačných směrů, má všechnu příčinu se zamysliť. Býti Bolzanovcem znamenalo tehdy zasvětit celý život obecnému dobru a nemohu o Josefu Fričovi v tomto váženém shromáždění ničeho chvalitebnějšího a čestnějšího pověděti, nežli že byl a zůstal po celý život přesvědčeným Bolzanovcem“.

Uvedená zde stať náleží mezi nejvážnější kapitoly, jež byly zušlechťujícím a blahovolnému působení českých katolických kněží věnovány a prof. Dr. J. Čelakovskému náleží dík, že s povýšeného svého stanoviska pověděl a dosvědčil, že prof. Dr. Jos. Frič, jeden z nej přednějších českých mužů XIX. století, byl ke své ušlechtilosti a lidumilnému vlastenectví doveden a odchován knězem. Stať jeho o Bolzanovi jest markantně a krásně načrtnutým historickým vysvětlením, odkud se v Čechách v první polovici devatenáctého století najednou vzal celý zástup nadšených a obětavých vlastenců a vzácných lidumilů. Příslušné poučení nalezne v ní každý čtenář sám.

*) Redakce t. listu dovoluje si učiniti poznámku, že v Bolzanových spisech skutečně se našly některé dogmatické nesprávnosti; připouštíme ovšem rádi, že Bolzano jednal při spisování bona fide, bez intencí vědomé sepařeních.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pacif a ciseleur

v PRAZE-L, ulice Karolíny Světlé č. 19.

Dělna kostelních nádob a uměleckých prací z hovu.

Vaše Blahorodí!

Zaslany mi poslacený a postřibřený pacifikál jsem obdržel a vyslovuji Vám za solidní provedení práce svůj srdečný dík. Také jsem byl spokojen s poslacením kalichů, jež před rokem jste provedl, jakož i s objednanými od Vás nádobkami k zaopatřování nemocných.

Znamenám se v účtě oddaný

Frant. Šenkai, farář.

V Hor. Kounicích, 6. února 1904.

Jan Horák,

seukník v Rychnově n. K.

zasiílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých vlněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Těž velejemné
látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstojného duchovenstva svědčí o poutivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

OBRÁZKY

náboženské, nové, krásné a vesměs levné druhy s texty českými i německými, hodící se k májovým pobožnostem, jakož i v upomínku na sv. břimování, ve velkém výběru nabízí

KAREL ŠIMEK, nakladatelství relig. obrázků
v Č. Budějovicích, Rudolfova ul. 42—I.
Vzorky za K 2-20. event. na ukázkou, jsou vždy k dispozici.

OBRAZ Jeho Svatosti PIA X.

Maloval Celestyn Medovíc
(slovanský, znamenitý mistr, odchovanec Strossmayerův).

Jediná věrná, vlastnoručním podpisem sv. Otce opatřená barevná podobizna.

Cena listu K 14-40.

Velkolepě se vyjímá v nádherném rámu zvláště pro obraz komponovaném (s insigniemi: mitrou, křížem a klíčem a jménem Pius X.).

Cena K 37.

Papežský dvorní orgán „Osservatore romano“ nazývá obraz *velesdařilým, úplně věrným*. Proto sv. otcem zvláště dáno svolení k umístění jeho podpisu na každém výtisku.

Výhradní prodej obrazu pro Čechy, Moravu a Slezsko má umělecký závod

R. PROMBERGER knihkupec
v Olomouci.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a řezbářský pro práce kostelní odborně zařízený.

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrety a rozpočty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Upozorňuji
důstojné duchovenstvo,

že již od 1. t. m. jsem

přesídlil

z Chrudimi

do Hradce Králové

do domu proti hotelu „Merkur“.

Moje **zlatnické a pasířské dílna** jest zde zřízena dle nejmodernějších požadavků.

Mnoho **uměleckých výrobků**, jako: věčné lampy, monstrance, kalichy, kříže, lustry atd. již na skladě.

Důstojné duchovenstvo uctivě zvu, aby při návštěvě Hradce Králové laskavě sklad i dílnu si prohlédlo.

Upozorňuji též, že u mne lze obdržeti skleněné nádoby pro věčné lampy ve všech velikostech, knůtky i těžítka.

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, číslo 280

(proti hotelu „Merkur“).

POZOR! Malínský křen

od 5 kg. počínaje

poštou franko na dobírku po celý rok zasílá sám majitel

Frant. Jelínek v Malíně,

pošta Sedlec u Hory Kutné.

Cenník se na požádání zašle.

Slatinné

lázně
v Bohdanči

u Pardubic,

jakož i lázně sirnaté a vodoléčebný ústav, doporučuji se všem úlevu a uzdravení hledajícím nemocným.

Účinky všeobecně známé. — Saison od 1. května.

Dr. KUBR,

ředitel lázní.

Oznamuji P. T. obecnstvu,
že zařídil jsem poboční

závod s nábytkem

vlastní výroby,

k úplnému zařízení bytů, celých výbav ve slozích nejmodernějších, jak známo v cenách nejlevnějších, a prosím ctěné své P. T. zákazníky, by mě v podniku mém i nadále laskavě podporovali.

Poboční závod: **Praha Ferdinandova třída č. 6-II.**
proti české spořitelně.

Sklady a dílny: **Praha, Perštýn č. 9-I.** Pozor! Zde žádný krám! V zadu ve dvoře, vedle „Medvídků“.

V hluboké úctě

B. Krumlovský.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k bohatému
figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, stěmi
vsazením.

Všecky rozpočty, akizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

OBNOVA

Číslo 24.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 10. června 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Čtěte!

Předplácejte!

Rozšiřujte!

OBNOVA!

Předplatné obnáší:

čtvrtletně . . . . . 2 k 50 h
pololetně . . . . . 5 k
celoročně . . . . . 10 k

do Německa celoročně . 10 k 52 h
do zemí balkánských . 11 k
do Ruska . . . . . 11 k
do Ameriky . . . . . 11 k 56 h

Předplatiti možno počínajíc kterýmkoliv číslem.

Redakce a administrace **OBNOVY** v Hradci Král. Adalbertinum.

U řeky Jalu.

II.

(3) Napadá mi jedna historka. Při hlavní zkoušce ku koncertu zlobil se kapelník, že dva hornisté příliš silně do svých instrumentů foukají. Nařizoval při opakování slavnostní ouvertury, aby hráli docela slabě. Hornisté se snažili seč byli, aby svému dirigentu vyhověli. Ale v prostřed bry pan kapelník zvolal zas: „Dost, dost; ještě jednou od začátku! Vy hornisté, pořád troubíte silně jako o venkovské muzice.“ Tohle už bylo trochu moc. Proto Francek pošeptal Ferdovi: „Je tohle sekýrování; vždyť už slabší „piano“ nemůže nikdo vytroubit. Víš co? Nasadíme teď rohy k ústům, jako bychom hráli, ale nevyfoukneme ani jediného tónu. Snad už bude s takovým pianissem náš starý spokojen.“ A stalo se. Po druhém sehrání ouvertury byl kapelník se svými hudebníky tak spokojen, že docela sám třikrát zatleskal; k tomu přidal pochvalně: „Hezky mládeci, teď to šlo dobře. Jen tihle hornisté měli troubit ještě slaběji.“ Ale sami dva nejbližší sousedé hornistů dosvědčili, že neslyšeli z jejich instrumentů ani jediného písknutí. Zkrátka kapelník myslel, že jsou hornisté opravdoví „trumpetři“ a že s trumpetry může dělat co se mu líbí.

My katolíci velmi často zaujímáme takové smutné postavení jako oni sekýrovaní hornisté. V naší vlasti vytrubuje si každý liberál a socialista podle libosti. A kapelníci různých protikatolických muzikantů pobízejí stále ještě k silnějšímu fortissimu, ačkoli jejich poddaní naparují na liberální bombardony tváře až modrají. Za to katolík je tím sekýrovaným hornistou; kdyby si chtěl zahrát jen na šalmaj, už jsou z té muziky liberální pánové celí nervosní. A čím hraje katolík slaběji, tím kurážněji se nadává na „vyzývavou“ muziku „klerikální“. A i tenkrát, když stále pronásledovaný našinec pověsí instrument na hřebík, křičí se, že troubí na bombardon. Schovejme se do katakomb, neodpovídejme na nejprohlanější pomlvy ani slovem — a zůstaneme u liberálů stále „útočnými klerikály“.

Pozorujme tak trochu Červánkovské, surové napadání katolictva, jež se z celé řady protikatolických časopisů jako rmut po naší vlasti rozlévá! Všimněme si surového tónu a prolhaných lží, které se na nás jen sypou! A i listy akademické, které se dušují, že bojují za pravou humanitu, že kritizují nestranně všechny nešvary, v bázni se krčí před neomaleností sociální demokracie; a někdy docela i takový způsob psaní chválí. Inu — je to proti katolíkům.

Když však katolický list píše zcela klidně,

když odráží sprosté a nepravdivé útoky věcně, formou slušnou, platí stále za list „štvácký, hrubý, nadávkový“ atd. Kolikrát už takhle bylo lháno paušálně o „Obnově!“ Při takových příležitostech jsme častokrátě poznamenali, že jest k takovému obvinění potřebí důkazu. Ale místo důkazu naši „přítelčkové“ mlčeli anebo nám dali zase bez důkazu nových „pěkných“ jmen. Kdyby takhle psaly naše listy jako „Červánky“ nebo „Právo lidu“! Co by tu bylo vítané příležitosti k silným útokům proti nám! Ale my jsme tak „výbojní“, že mnohou špatnost a nepoctivost protivníků ani pravým jmenem nenazýváme, aby hned nezačalo hromadné lamento na naši „hrubost“ atd. Taci lidé, kteří co nejdychtivěji čekají a slídí po našich slabostech, jsou nejvíce zarmouceni, jestliže se jim nedostává ani té látky, kterou by proti nám dovedli tendenčně přebarviti; a v takých okamžicích aspoň se spokojují paušálním podezříváním a opakováním titulů již dříve uštědřených. A kdybychom se schovali do nejhlubší propasti, ještě se budou trousit pomlvy o našem „řádní“. Zkrátka liberální žurnalistika s námi chce bojovat za každou cenu, ať již se chováme jakkoli. Stojíme u řeky Jalu, nepřátelé mají pluky dobře rozestaveny a zbraně nabroušeny.

Budeme snad stále spáti v tak krajním nebezpečí? Napadenou stranou jsme my, nikoli nepřítel; byli bychom tedy pro smích celému světu, kdybychom vydali své tvrzení protivníkům bez čestného a mužného boje. Může-li tak dlouho bezuzdně řádit proti nám útočník, nesmí nám nikdo míti za zlé, jestliže proti bodným ranám nastavujeme ochranný štít. Nemysleme si, že jsme tak příliš slabí; jsme jen zakřiknutí a omámení hromadným povykem mělkých individuí, která chtějí zvukným hrdlem nahraditi to, co jim v hlavě schází. Jest potřebí toliko, abychom si uvědomili sílu svou, abychom báživě necouvali před každou prázdnou hlavou, která si chce získati název hlavy pokrokové aspoň pomluvami církve. Takový člověk, který by v pozitivní vlastenecké práci nesvedl nic, prohlásí se za stoupence Havlíčka. Husa, Komenského a již ho nemyslíci dav pokládá za muže pokrokového. Ovčí tvář nastrčí si masku lví, trpaslík schová se za postavu muže vynikajícího; a tento manévr dostal, aby svedený dav viděl v duševním ubožákovi velikého filosofa. Lid omámený lesklými frázemi často ani nechce pozorovati, že takoví „spasitelové“ zneužívají jmen českých vynikajících mužů k vlastnímu prospěchu a že jejich činnost jest v hotové protivě k ideálům těchto mužů. A takových „pracovníků“ má se snad pravda obávat?

Naši protivníci, kteří se dušují, že musí hájiti nestrannou pravdu proti každému, že musí oševcovati lid, spokojují se balamucením často rafinovaným, jen když se jím potěší háv katolické církve.

Zavilá zášť proti všemu katolickému zabíhá zrovna u našich přítelčkův až do malichernosti. Na př. když časopis „Zvon“ oznámil nový výzkum kněze Zahradníka o rodišti Komenského, zaznamenávaly nový náhled ten všechny listy liberální; ale všechny svorně zamlčely při tom jméno Zahradníkovy, aby snad nevzbudily pohoršení u věrných stoupencův. Ale teď se podívejme na jinou věc. Benediktin Vavřinec Wintera dokázal loni s naprostou určitostí, že před českým povstáním protestantský kostelík Broumovský od opata Selendra ani zavřen ani zapečetěn nebyl; porazil tak na hlavu obecnou dosud domněnku, jako by zavření kostela Broumovského bývalo nejbližší příčinou českého povstání. Tento rok v jiném díle svůj veledůležitý výzkum opakuje. Ale rytíři osvěty jsou ticho, jako by spali v Blaníku. Nač by sdělovali lidu tento objev? Předně napsal to páter a pak — by tím církev spíš na cti získala než ztratila; proto ticho hrobové. Neříkáme, že by hledání rodiště Komenského bylo pro vědu věcí zhoła zbytečnou. Ale tolik každý uzná, že odstranění bludného názoru o nejbližší příčině války třicetileté jest věcí dů-

ležitější. Odkud tedy tak nestejná horlivost v referování? Takových příkladů malicherného strannictví ovšem známe více. Nečiní se naši liberálové zrovna směšnými svojí zvláštní „žízni po pravdě“?

Kouřkem našich odpůrců je učenec Galilei; pořád chtějí liberálové aspoň na osudech tohoto muže dokázati, jak byla církev tmářskou. Za to však nikdo od nich neuslyší, že nejslavnější hvězdář všech dob, který jasnými důkazy theorii Galileiho podepřel, byl zbožným kanovníkem. Nikdy katolík od liberálů neuslyší, jak neomaleně napadl tohoto kanovníka (Koperníka) Luther pro jeho výzkumy. Inu, ne-strannost!

Známa Darwinova theorie jest novými výzkumy poražena. Ale přes to „rytíři vědy“ z pauflerů skoro půl století starých musí „ve jménu vědy“ prostému lidu dokazovati, že to se stvořením člověka tak neúf, jak se to v bibli vypravuje. Z toho má ovšem prostý člověk ukratánaký užitek! Za to nejnesmyslnější pověry spiritistické, které zachvacují u nás již statisíce duší, nechávají se pěkně na pokoji.

„Pokrokoví“ rytíři vědy vůbec milují takové přednášky, jimiž se náboženské přesvědčení prostého lidu dá zvíklati. Že pak z následující pochybovačnosti, z následujícího žalostného rozporu nemá chudý člověk užitek prázdňný, na tom takovému lupiči víry pramálo záleží. Sám svoji přednášku a konečné důsledky její dobře nepromyslel; kdyby chtěl o všem vážně přemýšlet, musil by mluvit zcela jinak. Ale přece jen vši mocí se namáhá dokázati, že vlastně takové podřívání oddané víry jest o mnoho důležitější než praktická přednáška hospodářská, než poučení o národnostních poměrech, než přednáška lékařská a pod. Ti, kteří by měli lidu na předním místě sdělovati hlavně vědecké výzkumy naprosto zaručené a zvláště důležité, raději sahají k nejráznějšímu povětrnému domněnkám, jen když se takovou přednáškou srdce katolíkovo pobouří proti vlastní církvi. „Socialní reformatoři“, vědcové dělníků více pečují o buzení nevěry a jízlivých urážek církve než o zlepšení trudné existence proletariátu. Z kostela, kde se nemusí utratit nic, taci „spasitelé“ proletáře vyhánějí, k ozebračujícím krčmám, které tělo i duši zabíjejí, jsou již shovívavější.

Boj se proti nám povede za každou cenu; neozveme-li se slušným způsobem proti takovému řádní; budeme-li stále couvati, bude nás mít nepřítel při svém ryčním koncertě opravdu jen za bázlivě „trumpetry“ a bude tím kurážnější. Příště uvedeme ještě některé významnější doklady „svobodomyšlné“ snášlivosti a povíme si, jak zcela čestným a při tom vydatným způsobem můžeme nepříteli čeliti a rozhodný respekt si zjednat.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 8. června.

(Změna mínění o nutnosti stavby reprezentačního domu na obecním pozemku u Prašné brány. — Co by tam státi mohlo, aby účelu koupě pozemku toho bylo dosaženo. — Petr Kopal slaví dne 2. července t. r. sedmdesáté narozeniny. — Ke svolání sněmu království Českého.)

Když se počátkem r. 1903 začalo o tom jednati, aby obec král. hl. města Prahy zakoupila od Živnostenské banky komplex pozemků získaných na místě po bývalé kadetní škole u Prašné brány a aby na pozemcích těch nákladem obecním postavila reprezentační dům, promluvíli jsme proti tomu na těchto místech v celé české žurnalistice jediní a nejvážnějším způsobem jsme se zde přimlouvali, aby se s koupí tou nespěchalo s tím kvapem, jaký se v záležitosti té tehdaž jevil.

Naznačili jsme, že běží o dvojí obrovskou výlohu. Jednak, že se jedná o koupi drahých stavebních míst a tu jsme navrhovali, aby je

pražská obec případně Živnostenskou bankou, vyměnila za jiné stavební pozemky, jež má obec v Praze k dispozici, když na tom záleží, aby byly pozemky u Prašné brány v českých rukou zachovány. Tím bylo by se získalo čas, neboť během doby by se snad našlo již východiště ze situace, o níž se dnes šití nechceme. Na druhém místě jsme pak uváděli, že po koupi přijde o další náklad na projektovanou stavbu nové reprezentační budovy a tu jsme pokládali za včasné upozornění, že pražská obec má za přítomné doby tolik již až přemáhajících projektů rozdělaných, že tímto podnikem bude jejich řada jenom rozmnožena a urychlení jejich dokončení zdrženo. Pojednávali jsme o celé té věci klidně, věcně a střídlivě a jenom v zájmu a prospěchu města Prahy, neboť přihlížejíce k nezbytným jejím koncům, viděli jsme v tom daleko menší zlo, když se s něčím ve průvodu velkého budbu nezačne, než-li když se odbubnuje a oddeklamuje, co bude a když potom celá věc uvázne na mělčině, již slovy prohloubiti nelze a zlata na to není.

Avšak při vznětlivosti, která u nás za našich dnů přespříliš bere na sebe povahu hořící slámy, reprezentace pražské obce dala se vehnati do podniku, který nyní bude, ač na to bylo i na radnici včasné poukazováno, příčinou mnohých a mnohých nesnází a mrzutostí.

Pozemky u Prašné brány byly od Živnostenské banky draze koupeny, snad za cenu, za kterou mohla pražská obec celou kadetku dostati a již ona proto nekupovala, poněvadž měla za to, že tyto budovy své doby státem převzaté budou zemi při některé příležitosti darmo vráceny. Dále byly vypsaný konkursy na zhotovení plánů na nový reprezentační dům. Na plánech těch pracováno, přes rok se o nich jedná a konec konců všeho toho je, že se na jednou zcela rozumně uvažuje, nebylo-li by lépe, od celého projektu upustiti a pozemky od Živnostenské banky u Prašné brány zakoupené rozparcelovati a rozprodati pro vystavění obchodních a činžovních domů.

Nechceme se o tom rozepisovati, že mínění toto má nejenom na pražské radnici, ale zejména mezi pražským poplatnictvem mocnou a věcnou stranu a proto po našem náhledu nemůže nic znamenati, když se proti tomu ozývají jazyky pánů, kteří na hospodářských a poplatkových poměrech Prahy nemají docela žádné ho zájmu proto, poněvadž obecních daní a přírůžek neplatí nebo v Praze vůbec nebydlí a kteří by ostatně ani do pražského reprezentačního domu vůbec nikdy nechozí a kteří by třeba ihned proti němu psali a hlučeli, jakmile by byl zbudován.

Slyšíme také velmi mnoho mluviti o tom, proč a jak k této koupi došlo. Avšak my zde žádných metel ani růžiček z keře v Praze dnes v této záležitosti bující fámy řezati nebudeme, spokojujíce se vědomím, že jsme na ni pohlíželi a své čtenářstvo informovali úplně správně, v čemž nám již dnešní dnové dávají za pravdu. Naším míněním bylo a jest, když v Praze ne-

panují poměry, že by obec nevěděla kam a penězi, ale když zde vládnou okolnosti, že vlastně neví, odkud by peníze vypůjčila, aby se nepředbíhalo čas, ale aby se po pořádku opatrovalo to, co je dávno uznanou potřebou a co jest zde nevyhnutelnou nutností.

* * *

Když se však již koupí pozemků u Prašné brány dostala pražská obec do situace, z níž jest vyváznutí nesnadné, tu nezbyvá než-li hledati z ní cestu nejvýhodnější. Byť že jsme si druhdy v duchu představovali, že na místě bývalé kadetní školy stojí nový zemský dům se sněmovnou království Českého, nebo že jsme jindy toužili, aby zde stála budova munificenci císaře a krále Františka Josefa I. v Praze založené zemské galerie, počítáme dnes klidně s tím, co jest. Nenapadá nám, abychom posílali tesaře do lesa pro borovici, aby z ní udělal šibenici a na ni potom přibil tabulku se jmény hlavních původců tohoto převodu, ale vzpomínáme, že hlavním jejich trumfem a důvodem při jeho odůvodňování byla snaha, aby toto na obzvláštní ranně nacházející se místo pražské zůstalo v držení českém. Jak dané poměry vyžadují, musí toto držení něco státi a proto máme za to, že když myšlénka stavby reprezentačního domu u Prašné brány po zralém uvážení padá hlavně z toho důvodu, že není na provedení její dostatek hmotných prostředků, že předce jenom jest třeba jednou již pro českou věc zakoupené a zaplacené místo české věci zachovati.

A tu několik slov.

V Praze již po leta se mluví o zřízení činoherního jeviště a potřeba jeho se nejrůznějšími důvody dovozuje. Poněvadž se obyčejně postavení jeviště toho navrhuje v místa, kam mají čtyři pětiny Prahy tak daleko jako do Chuchle, nemohli se nikdy ani největší idealisté pro podnik ten rozehřáti. Kdyby se však nyní o tom uvažovalo, jest-li by se nedalo činoherní jeviště postaviti na obecní pozemek u Prašné brány, to by se snad dalo celou Velkou Frahou ochotně poslouchati.

Předně bylo by především dosaženo účele, proč pozemek ten byl pražskou obcí zakoupen. Aby totiž zůstal v českých rukou. Kdyby sloužil za půdu českému činohernímu jevišti, bylo by účele toho dosaženo. A to tím více, že denně sem do divadla a odtud z divadla proudící české obecní dary by třeba definitivně také český ráz těmto končinám města, o něž se vede v Praze nyní známý spor s buršáky.

Mimo to jest to místo v Praze nejsjízdnější, neboť za nejmenší poplatek lze se sem po tramwayi, která se mimo to u Pražské brány na všechny strany rozbíhá, odkudkoliv dostati. Potom nachází se místo v tak zvané hotelové čtvrti, tak že by stojící zde divadlo přechodí do Prahy zrovna za ruku bralo a k pokladně pro vstupenky vedlo.

Více se o té věci nešíříme, řekli jsme za jisté dost a to jenom proto, že když se má

fond a náklonnosti vyvolené slečny Fany. To přece není maličkost, kleknout beze všeho předběžného studia před někým, o kterém nevíme, zda se našemu ponížení nevysměje; také se neodporučuje náhle vyznávati lásku takové osobě, která sice přijme náš hold s největší ochotou a radostí, ale potom chce, abychom tak před ní a její rozmary klekali až do smrti.

Filosof hovořil s Fany po prvé v plesu. Když s ní promínoval, chtěl hned zapřísti hovor trochu důvěrnější. Ale jen tak divně koktal a naposled ani nevěda jak, počal vykládati rozdíl mezi filosofií Aristotelovou a Platonovou. Vzpamatoval se, když pozoroval, že je dříve při tom nějak dlouhá chvíle. Zabočil tedy raději k zamilovaným básničkám Ovidovým a Hálkovým. To už dívku zajímalo víc; kladla otázky tak roztomile naivní, že se filosofovi líbila dvojnásobně. Jaké to roztomilé, nezkažené děcko! Zde jsou všechny podmínky k uzavření manželství, v němž by se oba vzájemně doplňovali. Krásná, oddaná dítě po boku filosofa! Taková roztomilá dušička se daskvostně vychovati v zásadách muže svého; jen bude potřebl napájeti tuto prostou dívku sladkým mlékem moderní filosofie pomalu, opatrně, aby se najednou nepřesýtila a vše řádně ztráвила. Bude to duše oddaná. Kéž jen zahoří v jejím srdci tak prudký plamen, jaký pod vestou cítil filosof! Pak se lehce poddá jeho výchově. Ale náš hrdina dlouho o lásce a opatrnosti nemluvil; snad by jen vzbudil v holce marnivost, sobělibost; zatím jí nesmí zřejmě vyznati, jaký var jeho srdce tlesá. Při tom však se vynasnažil, aby dívka aspoň tušila, co se v něm děje a na případné přiznání barvy se připravila. — Pak s ní mluvil ještě asi dvakrát. Více však na procizkách tak po straně hltal krátkými, opatrnými pohledy stihlou postav její. Hvězdny divčí zrak však přes plachost milovníkovu dobře vypožoroval, na čem je. Nazýval-li v sladkobolných chvílích filosof oči své milo-

voliti se dvou zel, že jest vždycky dobře, když se volí menší, jako by bylo v námi vyličeném případě zde. Kdyby totiž padla, jako že již padla, myšlénka zbudování reprezentačního domu, zbylo by z jejího původního vznětu alespoň něco, na co by Praha potřebnou obět snad již nějak unesla. Ostatně rozhodování o této záležitosti patří na jiná místa, proto zde o ní zatím konec.

*

Když nastal letošní rok, hovořili jsme s jistým vynikajícím knězem o tom, co všechno bychom měli průběhem jeho uvést v „Obnově“ na denní pořádek. A za hovoru toho jsme především připomenuli, že dne 2. července 1904 připadá sedmdesáté narozeniny spisovatele a dnes nejstaršího českého žurnalisty vldp. notáře Petra Kopala. Byli jsme toho úmyslu ihned po novém roce na to upozorniti, aby strana, již jmenovaný pán záslužně a platně jako spisovatel a žurnalista po celý svůj věk sloužil, den jeho sedmdesátých narozenin přiměřeně oslavila a starého pána uznalostí svou počtila.

Avšak vážený náš přítel zradil nás z toho; abychom totiž pražský tisk ve věci té nepředcházeli a ponechali mu ve příčině oslavy sedmdesátých narozenin páne Kopalových iniciativu. Bezpečně totiž počítal, že brzy ozvou se hlasy, které na ně v Praze upozorní.

Poslechli jsme tohoto mínění, ale poněvadž dodnes jsme se nedočkali zpráv, že se někde uvažuje, jak by měl býti vlastenecký a vysoce zaslonžilý žurnalista Petr Kopal při svých narozeninách uctěn, nemůžeme si odpřísti poznámku, že — jsou do nich již sotva čtyři neděle.

Ale to jest ještě dostatek času, aby páne Kopalovy sedmdesáté narozeniny bez zaslouženého povšimnutí neuplynuly. Doba ta úplně postačí, aby byl ve straně, za níž pracoval a bojoval, přichystán pro něho čestný dar, který by mu alespoň částečně tíhu starých jeho let ulehčil.

Měli jsme původně v úmyslu výročí sedmdesátých narozenin přeložiti zde z července na červen a satyricky oslavení jejich dnes vyličití a vypsatí všestrannou uznalostí, která ho zahrnuje pozorností všech blízkých mu kruhů a činitelů, jímž se až do únavy a šedin naložil, avšak odložili jsme úmysl ten stranou a zcela vážně poznamenáváme prostě faktum, o něž běží, a jsme zvědaví, jak bude dne toho ze strany, již Kopal prokázal nedoceněné a na nejvyšší platné služby, vzpomenu.

*

Svolání sněmu království Českého k zasedání, jež má býti v nejbližších dnech zahájeno, všeobecně překvapilo. Překvapilo proto, že svolání jeho bylo vládou dne 25. února t. r. odepřeno a příčiny toho přímo odůvodněny. Nyní se na všech stranách uvažuje a mudruje o tom, jaké jsou důvody, proč jest český sněm najednou beze všech širší veřejnosti známých urgencí svoláván.

vané hvězdami, mohl míti na mysli, že hvězdičky i největší tmu lehce proniknou.

Když již již chtěl bříme srdce svého složití před panovníci tužeb svých, počaly ho zdržovati v úmyslu některé překážky až příliš prosaické; nebe, které viděl doktor v očích své nejmilejší, počalo se haliti zlověstnými chmurami. Posluhovačka doktorova jednou jako by mimochodem pronesla před ním několik názorů o lidské marnivosti a domýšlivosti a přidala, že ta koketa Fany jest nejpysnější a dávkou v městě. Pak dala ještě jedné urolehlivé sestřenici nějaký groš, aby jí obrátným způsobem pomohla udržeti pana doktora při svobodě. To by tak hrálo, aby se pan filosof oženil a propustil svoji dosavadní posluhovačku ze svých služeb! Teď už nemluví posluhovačka skoro nic, ale za to horlivě pracovala podplacená klepna. Tenhle manévr byl nejúčinnější; filosof neznal ani jeho pramen, ani cíl, za kterým se nesl. Dovidal se nyní chudák tolik neznámých věcí o své dívce, že by na ně přes všechnu svou učenost nikdy nepřišel. Div mu vlasů hrázou na hlavě nevstávaly nad těmi pohanami, které nyní musil slyšeti. Nevěřil z počátku pomluvě žádné, sám se dobře přesvědčil, že některé jedovaté řeči jsou bídnými klepy, ale stál nyní přece jako Herkules na rozcestí.

Když se ocitl v nejtrapnějších rozpacích, doslychal zase od jiného pólu na Fanyku nadšenou chválu víc než podezřelou. Byla mu vychvalována jako hotový andilek; jen jí křídla dáti! To zas pilně pracovala jiná potřebná žena, která byla tučnými dary zakoupena od maminky slečny Fany. Vedla si přímo brilantně. Doktor marně se snažil filosofickou analýs důkladně ohledati pravou podstatu všech řečí a poznati v té mlhovině světlo pravdy.

Podivná, kouzelná náhoda sjednala v hlavě sladkobolnými ideály naplněné konečné jasno.

FEUILLETON.

Začarovaný filosof.

Moderní pohádka. — Píše J. S—a.

Jeden mladý doktor filosofie zamiloval se tak náramně, že mu počala žhavá krev svým rychlým koloběhem plésti v hlavě i nejpřesnější filosofická pravidla a někdy dokonce i logiku. Kdo tomu nevěří, ať se silně zamiluje a potom uvidí, lhou-li tyto řádky. Srdíčko filosofovo mělo radost, že přece konečně jednou zvítězilo nad hlavou a počínalo si při svém neobmezeném panování tak tyranicky, až se často učený filosof dal do málo filosofického pláče. Jaku mudrc chtěl se nutit do naprostého chladu, do resignace dle vzoru starého Stoika; ale poznával stále víc, že se to jinak mluví a jinak jedná.

Čarokrásné, hvězdové oči, jež filosofovu hrud poranily a přes všechny protesty jeho v srdci jak dva žhavé uhly pálily, náležely první krásce města; byla to slečna Fany Růžná, která měla na svědomí srdečních nemocí a zblázněných mozků víc. To onen filosof ani nevěděl, že pro tuto dívku vzdychá pozdě do noci na loži ještě pět spolutrpitele.

Když už náš doktor ani nejmodernější filosofii nedovedl tlukot srdce přivesti do normálních poměrů, uzal skromně, že podlehá; ano filosof — nadělověk přemožen byl kouzlem slabosti. Jest pravdou nepochybnou, že i největší nudčlověk vyhlíží v domácím županu zcela jinak než v úředním vystupování. Ale byl by přece jen veliký div, kdyby velikého filosofa při jeho šílené lásce opustila poslední jiskřička rozumu. Proto doktor před nastávajícím ponížením chtěl přece trochu ohledati terén, aby neklekal jen tak na slepo před dívkou srdce svého. Pokusil se několikrát o důvěrné přiblížení, aby vyzpytoval duševní

Jest nanejvýš zábavným, ale při tom velice málo poučným čtením sledovati, jak se ze které strany náhlé a nenadálé svolání sněmu království Českého vysvětluje. Celá kopa mínění hledí věci té přijíti na kloub a uhodnouti, proč vládou okazale vyslovené odepření svolání sněmu českého bylo najednou vlastnoručním listem Jeho Veličenstva obráceno ve svůj opak.

Věc jest jednodušší, nežli se zdá.

Když v měsíci únoru vláda svolání sněmu českého odepřela, byla patrně situace a názory na ni zcela jiné, nežli jakými jsou dnes, kdy uznáno za potřebu český sněm svolati. Jasný jest, že kdyby byly situace a poměry zůstaly stejné, že by sněm svolán nebyl. Prozřivý politik musí vždycky se změnami politických poměrů počítati a ničemu se nediviti. To káže a tomu učí politická erudice. Nyní, když sněm svolán jest, jde z české strany jenom o to, aby šla na sněm náležitě připravena a zase počítala se všemi možnostmi, před něž při jednání jeho bude postavena. To zajisté každý vidí a cítí, že jest dnes situace pro českou věc docela jiná, nežli když byla žádost o svolání českého sněmu sl. zemskému výboru vrácena s vyřízením záporným.

Kdo jsme náš zemský parlament pilně a věcně sledovali, každý jsme dnes toho mínění, že to leží v zájmu Českého království, aby jednání sněmu neslo se věcným způsobem a aby především třeba s největším sebezapřením vyřízeny byly naléhavé zemské důležitosti, jež již po leta na své skoncování čekají. Proto bylo by jenom velikým politickým činem a ne malým politickým úspěchem českých poslanců, kdyby se nedali z rovnováhy klidného politického počtáře vyrušiti a hlavně a vnejpřednější řadě naléhali o vyřízení na vyřízení čekajících zemských potřeb, třebaš byly povahy eminentně hospodářské. Za klidu toho, pak-li bude z české strany důsledně zachován, zajisté že nutně vystydne a vychladne vřelá pára, již snad někteří všenešmečtí nadšenci do českého sněmu přinesou. Pak-li že čeští poslanci nechají nevěcné debaty bez odvety a povšimnutí a budou chtít věcně jednati jenom o zemské potřeby, není pochyby, že se ani němečtí voličové nedají strhnouti k souhlasu, aby schválili svým zástupcům jalové osobní deklamace, jimiž by bylo platné sněmovní jednání zdržováno a mařeno.

Ubrana.

Buďte spravedliví k mrtvým.

„Ratibor“ přinesl ve feuilletonu pohrobni vzpomínku o posluchači inženýrství J. Pavlíčkovi, jenž nedávno zemřel ve svém rodišti u Č. Skalice souchotinami. Dávno nečetli jsme nabubřelejších frází nad tento nekrolog. Co se stalo? Zemřel úbytými životními sil mladý muž, jenž před 7 lety s prostředním zdarem odbyl zdejší reálku a za celou tu dobu od maturity zůstal jenom „posluchačem“ inženýrství. Je to zajisté všední událost, že mnoho

Žila v městě mocná kouzelnice, která uměla čarovat a prorokovat podle nejmodernějších systémů. Byla hotovou doktorkou magie. Zнала řadu spíš pojednávacích o spiritismu, hypnotismu, suggesti a černé magii. Uhodla bystře, kolik má kdo duubů, kolik let již skládá který student první státní zkoušku; poznala hned, má-li dívka hustý vlas a krásné zuby zadarmo od matky přírody či za drahý peníz z některého krámu a je-li její nádherný klobouk řádně zaplacen. Na první pohled uhodla, která bohatá panička k jaru začne stonati, aby ji mužiček ochotně poslal do lázní. O každém pánu se zajištěnou existencí věděla, jaký má roční příjem a potrpí-li si na karty a kuželky. A jiných a jiných věcí věděla tolik, jako by byla studovala v akademii samého největšího černokněžníka Fausta. Že mohla být už hodně učená a zkušená, to už se dalo lehce z toho souditi, že jí bylo tolik let, jako třem starým pannám dohromady. Ale že by obsáhla její hlava vědomosti dvaceti čarodějnic, to věděl málo kdo. Věděla víc než nejdokonalejší spiritistické médium a učenost obyčejného filosa nebyla proti jejím magickým znalostem teprv ničím. Nejraději se zabývala lidmi zamilovanými. Dovedla způsobiti mezi milujícími párky hrozné roztržky, uměla však také léčiti puklá srdéčka balsámem svého magického umění okamžitě. Prospívala a škodila podle toho, jak se jí kdo líbil a jak jí kdo štědře zaplatil. Tato štědřovaná bába totiž přes všecku svou učenost potřebovala peněz jako každý jiný člověk. Ani ona neuměla živobytí a šaty si opatřiti kouzelným způsobem. Však jiní učenci a umělci nečinili taky nikdy nic zadarmo. Duchy citovat dovedla, ale hlad nějakým kouzlem začarovati — na to byla sama příliš slabá, jako všecky jiné čarodějnice. A tahle prorokyně udělila našemu filosofovi jednu tak důkladnou kouzelnickou lekci, že jí z vědeckosti div ruku nepolíbil. (Dokončení.)

studentů promrhává majetek svých rodičů na vysokých školách a není to ani žádnou zvláštností, že mnozí takoví polovzdělanci uženou si posléze nezřízeným životem smrt souchotinami. Je to věc sice bolestná, ale tak všední, že nechápeme, kterak může někdo o promarněném životě napsati tolik zbytečných slov. Že nebožtík čestl také filosofa Schopenhauera anebo Nietzscheho, není žádnou zásluhou, ježto oba zmínění autoři a zejména Schopenhauer bývá vyhledáván lidmi zkrachované energie a ubitých životních sil. Jiná je ovšem otázka, zdali také zemřelý posluchač inženýrství filosofii Schopenhauerové rozuměl. Čist a rozumět je veliký rozdíl, jak to zrovna dokazuje pisatel pohrobni vzpomínky. Bez předběžného klasického vzdělání čtení filosofů nebývá vždy prospěšné a bez tohoto vzdělání nebývá ani psaní nekrologů o filosofických názorech dosti rozumno. Hledali jsme též jinde, čím se ještě zesnulý mimo líčenou již „činnost“ proslavil, abychom si vysvětlili zvláštní ochotu „Ratibora“ ku pisateli posmrtné vzpomínky, ale kromě referátu „Času“, že zesnulý zdřáhal se prý přijati duchovní potěchu, nenašli jsme nic zvláštního. Studnický pan farář odepřel z církve vystouplému čtenáři neznabožské filosofie církevní pohřeb, což je přece věc zcela srozumitelná a snadno vysvětlitelná. „Čas“ však správně jednání duchovního správce nazývá „pomstou“; patrně si mslí, že katolický duchovní je jen k tomu dobrý, aby dělal zemřelým neznabožům při pohřbu štafáž. A Dr. Kratochvíl z Kostece mohl se informovati před svou řečí na hrobě zesnulého u svého bratra, že církev pochovává jen své členy a nikdy ne z církve vystouplé. Pochybujeme, že novinařské chvály učiní ze zmařené existence předčasně zesnulého studenta příkladný vzor pro vrstevníky, proto by si měl „Ratibor“ rezervovati své sloupce pro nekrolog člověka skutečně vzorného a zasloužilého o veřejné blaho. Sentimentálnost nesmí zapíratí společenskou morálku.

Blíží se již konec prvního půletí a mnozí posud i doplatky za Obnovu dluhují. Prosíme tudíž, aby jak doplatky, tak předplatné řádně zapraveno bylo. Kdo můžeš zaplatiti hned, neodkládej, poněvadž lehce zapomeněš. Pravidelným placením ušetří se nám i pp. abonentům mnoho zbytečných nesnází.

Politický přehled.

Tou dobou jest důležitou událostí svolání sněmu království Českého na den 14. června. Proč se tak přece stalo, když sama vláda svolání jeho svého času odřekla, a když Němci již napřed hlásají, že i tentokráte bude jejich obstrukce na sněmu vládnouti, hádá se všelijak; vláda učiní prý ještě jeden pokus na smíšené stran. Kdyby však i nyní stal se sněm český rejdištěm bezdůvodné a opovržlivé obstrukce německé, pak by jeho svolání nemohlo býti považováno za nic jiného než za demonstraci vlády proti zástupcům českého národa a proti našim požadavkům; tu ovšem muselo by se ministerstvo Křibrovo před celou veřejností zodpovídat a ospravedlnit, proč sněm český svolávalo. Důlnost sněmu tohoto nezávisí od chování Němců, ale od dobré vůle vlády, bez jejíž milosti byli by Němci v Čechách a na Moravě nepatrnou veličinou. Škrtnutím péra mohl by dr. Körber obstrukčníky německé zkrotiti. Již ty nářky na všech stranách, jakým zlem jest obstrukce na říšské radě a jak zhoubný jsou následky její i v království Českém, měly by přiměti dr. Körbra k tomu, aby zastavil obstrukci něm. na sněmu českém, pak sama sebou padne i obstrukce na říšské radě. Vždyť Mladočeši by už tak rádi obstrukci zanechali, jen kdyby nestoudná obstrukce Němců — kteří přece mají všeho, jsouce docela i v užívání práv a privilegií — ustala. Ovšem počkáme ještě, až spravedlnost a úplná nestranost zvítězí. Zasedání sněmu českého nebude prý míti dlouhého trvání a říšská rada bude prý rozpuštěna; nové volby a nové skupiny stran přispějí prý pak na ozdravení neudržitelných poměrů.

V neděli konal se ve Vídni všenešmecký sjezd lidu, vesměs to přívrženců Wolfových, kdež útočeno bylo ovšem nejvíce proti Čechům.

Delegace ukončily právě své práce. Delegačních prací se letos neúčastnili Italové, ježto panovník prohlásil, že italská universita žádným způsobem nemůže býti v Terstu zřízena.

Také Maďari a Charvaté nemohou se dohodnouti o výši příspěvku na své záležitosti. Maďari by Charvatům nejraději nedali ničeho.

Mezi Ruskem a Anglií nastalo jakési sblížení následkem dohodnutí o Tibet; Anglie uznala takto práva Ruska v Tibetu. Rusko je

tím zbaveno starostí, že by válka s Japonskem mohla vésti k dalším zápletkám.

Ruské vojsko na dálném východě se už přece hnulo ku předu. Generál Kuropatkin vystoupil účinněji proto, že má nyní pohotově 200,000 mužů, kterých mu třeba bylo, jak sám svého času ohlašoval. Generál Stackelberg táhne na jih k Port Arthuru, aby zastavil postup Japonců na Port Arthur; už došlo také k srážkám předních vojáků. Kromě sboru Stackelbergova pohybuje se na jih také sbor kozáckého generála Miščenka. Současně na severu Korei v zádech Japonců objevují se sbory kozácké. — Vrchním velitelem vojska japonského — vlastně prý místokrálem nově obsazených zemí — jmenován maršál Jamagata, který za války s Čínou velel první japonské armádě. — Zároveň přichází nezaručená dosud zpráva, že Japonci současně udeřili na Port Arthur na moři i na souši. Na moři prý spojené loďstvo ruské srazilo se mocně s Japonci, jimž 4 lodi potopeny a na souši prý úplné potřešeno 3. armáda japonská. — Neschod mezi místodržitelem Alexejevem a generálem Kuropatkinem nestává, ty jenom nepřáteli Ruska šířeny jsou do světa.

Z činnosti katol. spolků.

Ze Slezského Předmostí. Na svátek Božího Těla 2. t. m. konána schůze, při níž přednášel vp. J. Sahula na thema: „Pravda a pravda“. Dovedil, že pravda Boží musí býti jediná, nemůže se měniti; nenachází se v církvích odstěpených, ale v společnosti založené na základě apoštolském. Pak vykonána výborová porada, při níž mimo jiné usnešeno o účastenství na jubilejní slavnosti jednoty chrudimské.

Z Hory Kutné. Katol. jednota sv. Vojtěcha pořádá v neděli 12. t. m. o 4 1/2 h. odpo. ve spol. místnosti členskou schůzi, na níž bude přednášeti dp. Jos. Mynařík z Černilova „O povinnostech katolíků za našich dob“. Téhož dne účastní se jednota spolkové mše sv. u sv. Jana za zemřelého člena p. A. Johanise.

Ze Sopot. Jednota katolických jinochů a mužů v Sopotech konati bude v neděli dne 12. t. m. schůzi, ve které přednášeti budou 1.) p. Jindřich Zvolánek ze Sobinova „o otázce sociální“ a 2.) p. předseda Jednoty o tom, „co zachráni český národ“. Zdať Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou: p. Jos. Zahálka, far. v Semaníně, za faráře do Karle; p. Frant. Opátka, kapl. v Ronově, za faráře do Míčova; p. Jan Sobotka, far. Vorlíčský na odpoč., za duchovního správce v nemocnici pardubické; p. Frant. Stejskal, kapl. v Litrbáších, za administr. do Semanína; p. Jos. Honek, administrator v Karle, za kapl. do Litrbáčů. Na odpočinek vstoupil p. Frant. Rysner, bisk. notář, farář ve Vápně. Uprázdňené místa: Vápně, fara, patron. hrab. Zdenka Kinského, od 1. června; Semanín, fara, patron. kněz. Thurn-Taxis, od 1. června 1904.

Vyšší svěcení. V červenci t. r. uděleno bude vyšší svěcení tedy i na kněze následujícím cthpp. bohoslovcům ze IV. roč. kněž. semináře královéhradeckého: Jar. Bartošovi z Bělčic u Blatné, Janu Benedovi z Javorníček, Bohus. Davidovi z Ronova u Čáslavě, Frt. Francovi ze Šakvic na Mor., Frant. Hermanovi z Kozlan na Mor., Mart. Kloudovi z Dolan u Klatov, Lud. Küglerovi z N. Bydžova, Voj. Láskovi z Chrčic, Jos. Macakovi z Červeného, Frt. Naxerovi z Rychnova n. K., Janu Novákovu z Mladějovic, Jos. Pavlíškovi z Jičína, Václ. Řehákovu z Janovic, Frt. Stejskalovi z Městské Hlavě, Jos. Tažínovi z Tvarožné na Mor., Em. Ulrichovi z Polné, Janu Vaškovi z Vel. Opatovic, Jos. Valentovi z Lán, OD. Janu Vorlíčkovi z řádu Praemonstrat., z Rozsochatce. — Na podjáhny a jáhny vysvěceni budou cthpp. bohoslovci z III. roč.: Ant. Audrlický z Nov. Hradce Král., Aug. Cihlák ze Suchdola, Alois Dolák z Kladník, Jos. Papáček z Čes. Libhavi, Lud. Tůma z Poděbrad, Rob. Vála ze Žlutek. Svěcení na podjáhnenství uděleno bude 17., na jáhnenství 24. a na kněžství 25. července. Svěcení tato ohlášena budou ve farních chrámech celé diecése o 7. neděli po sv. Duchu, patřičná pak „pobožnost“ bude se konati ve dny svěcení tam, kamž některý svěcenec dle rodiště nebo bydliště rodičů náleží.

Slavnost Božího Těla konala se v Hradci Král. v neděli z chrámu Panny Marie. Průvod veden byl vesp. gener. vikářem dr. Al. Frýdkem, jež doprovázeli členové Tovaryšstva Ježíšova vdp. A. Rejzek, superior, dpp. A. Jemelka, J. Žák a protokol. V. Bayer. V průvodu nacházela se též jednota katol. tovaryšů. Pp. bohoslovci z kněž. semináře pro neochotu jiných chopiti se museli „nebes“. Účastenství nebylo valné, až se Velké náměstí pešťilo přehojně. Bělostní „andlíkové“ s vyšňotenými rytíři všech druhů neměli ani času pokloniti se Nejvyššímu, až se slavnost konala před jejich očima. Snad si ony rozmilé dámy a mladí pánové osvojili úsudek různých osvětářů, že modlení jest dobré jen pro staré baby a pro lid nižší inteligence vůbec.

Veliké neštěstí hrozí Hradci Králové. Sdružené spolky (vlastně několik spolků ve vleku zdejších židů, protestantů a katolických randalistů) ku oslavě Husově nemohou nalésti slavnostního řečníka. Realistický mudrc Drtina je již zadán a profesora Flejchmanna zdejší evangeliści nechtějí, neumí prý dost rázně katolíkům nadávati. Rovněž je prý choullostivo posvati opět některého dvojtohodného ku přednášce. Loni musili protektoři slavnosti vyslech-

nouti mnohou pernou pilulku o nutnosti aspoň nějakého náboženského přesvědčení, kterou jim dvojčetihodný pán z Kolína udělil. Divíme se, že mezi zdejšími dopisovateli do „Osvěty Lidu“ nenašel by se dosti způsobilý hanobitel kleriků, vždyť bez toho o nic jiného se v ten den nejedná. Ostatně hlavní váha Husovy slavnosti spočívá v pouličních demonstracích a tak snad i letos bez přednášky skončí se oslava mučnicka kostnického „důstojně“. Bude-li letos p. Dr. Dardík pucovati klíky na hejtmanství k vůli důstojnému průběhu slavnosti, nemůžeme ovšem předem tvrditi.

Nadějná mládež. V jedné hospůdce hradecké bavila se minulou nedělí veselá společnost mladíků, studujících na zdejších školách. Zábava přela však v takovou nevážnou nesbедnost, že by ubozí otcové a matičky nadějných synů a dcer hrázou trnuli a nepřáli si, aby se o tom zákon dověděli. Ztulo snad už srdce dospělejším přítomným, kteří zábavu onu podporovali placením piva nebo klidným posloucháním? Či snad v tom se jeví pokrokovost, že mládež nesmí býti v počínání svém nijak obmexována? A z takového dorostu že nám pak vzejdou řádní občané a vychovatelé mládeže, kteří už nyní všemu se požívají a těžce rodiči vydělaný poslední groš hrdlem prolévají? Teď už si moderního studenta nelze ani mysliti bez hospody a bez holky! Kde vina? Je už nanejvýš potřeba, aby ustanovení dozorcové (stravovatelé) evdromitěji bděli nad chováním světených jim studentů, na nich namnoze největší vina.

Z průmyslového musea v Hradci Králové. Velejnou čítárnu průmyslového musea navštívilo během měsíce května v 9 večerech 358 osob, které vedle volně vyložených časopisů a příruční knihovny poukázaly na 192 žádánek o 302 svazky a 9.810 jednotlivými předlohami. Domů zapůjčeno 103 žadatelům 188 předloh neb odborných knih. Na venek do 3 míst zapůjčeno 73 předloh. — Za člena s roč. příspěvkem z K přistoupil p. Jan Frič, civ. geometr zde. — Různými dary do sbírek a knihovny přispěli: St. Anninka Hanělová, pp. MUDr. Ot. Klumppar, Jos. Pazourek, řed. obchod. akad. a p. V. Hušák, pekař a majitel domu. — Jelikož přihlásilo se dosti účastníků, uspořádán bude na podzim informační živnostensko-právní kurs pro činovníky živnostenských společenstev a účetnický kurs pro truhláře. Přihlášky do jmenovaných kursů, z nichž prvý spojen bude s celodenním vyučováním, druhý s vyučováním večerním, přijímá ředitelství prům. musea v Hradci Králové. — Pp. majitelé obchodů a hostinaců žádají se o darování plakátů a různých obchodních oznámení, jež uschovány utvořiti by mohly jednou pěknou sbírku grafických prací k obohacení vzorných sbírek musejních.

Maturitní ústní zkoušky na zdejším gymnasiu na realce počnou současně dne 16. června. Na gymnasiu bude zkouškám předsedati zemský inspektor Dr. Křesk. Na učitelském ústavu počnou ústní zkoušky maturitní dne 13. června.

Vůně akátů. Málokteré město topí se v záplavě příjemné vůně akátových stromů jako město naše. Vyjdete-li na jižní stranu města na orličné nábreží, uvítá vás opojná vůně akátů poblíž jatek nasázených. Akáty v květu sledujeme též za realkou ve stromotadi. Skvostným přímo exemplářem nádherného stromu jest akát v botanické zahrádce realky. Snad v celých východních Čechách nenalezne svého soka. Spodnímu podrostu na cvičných záhonech není ovšem královský tento strom příznivým, ale celé zahrádce je nevyrovnatelnou ozdobou. V nynější rozšířenosti společnosti každého života jsou stromy ještě nejkřivějšími obyvateli našimi. Patří tedy plně uznání správy města, že pečuje vybraným vkusem o zachování starousedlých příslušníků městských.

Kurs pěstounek v Hradci Králové. Jednorocní kurs pěstounek v pensionátě „Školských sester“ byl letos navštěvován 21 řádnými a 1 mimořádnou posluchačkou, které podrobily se veřejné zkoušce před státní komisí na zdejším pedagogiu. Výsledky zkoušky jsou velmi pochvalným úsudkem pro správu kursu a pro frekventantky samy. Dobrá polovina prospěla chvalitebně, ostatní dobře. Nepropadla ani jediná frekventantka. Nový kurs začne opět dne 16. září.

Nadace. Na paměť 25letého trvání záložny v Hradci Králové zřízena byla r. 1888 nadace pro nejstaršího, zchudlého a bezúbohého člena této záložny jak mužského, tak i ženského pohlaví. 5% výnos kapitálu K 2000.— bude udělen výborem záložny dne 6. července. Žádosti o tuto nadaci, opatřené náležitými doklady, podány budoucí členy záložny nejpozději do 30. června 1904 do 4 hod. odpoledne.

Výlet. Jednota div. ochotníků „Klicpera“ podnikne v neděli 12. t. m. — jen za příznivého počasí — výlet do Náchoda, Bělovsi a Chudoby. Odjezd v 6 hod. 28 m. ráno.

Oběť vody. V úterý 7. t. m. vylovena byla z řeky Orlice u voj. parku v Hradci Král. mrtvola Jana Divokého, 63letého příslušníka obce Lukavce u Hořic. Nešťastník měl u sebe 11 K 92 h a hodinky. Skončil-li sebevraždou, nebo neopatrností padl do vody, není známo.

Dobročinný komitét dam v Hradci Králové konati bude ve středu dne 15. června t. r. o 4. hodině odpo. valnou hromadu v místnostech Rudolfiny. Na pořadu nachází se zpráva jednatelek, pokladní, volba výboru a volné návrhy. Výbor komitétu své všechny přispívající členy, aby se této schůze účastnili.

Zahradní zábava. Odbor zemské jednoty soukromých úředníků v království Českém v Hradci Král. pořádá v neděli dne 12. t. m. velký zahradní koncert v městských sadech na „Střelnici“ za účinkování chvalné známé kapely Sokola holičského, osobním řízením kapelníka p. Holuba. Mimo to pořádána bude tombola, střelba do terče a hra v kuželky o skvostné ceny. Začátek o 3. hod. odpo. a za nepřítomného počasí uspořádán bude koncert v hotelu „Merkur“ v Hradci Králové.

Pedebizna poslance Heřmana Jandy, vynikajícího mladého předáka, který minulý týden náhle zemřel, vystavena je ve výkladních skříních c.

a k. dvorního fotografa p. J. F. Langhansa v Hradci Králové.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc květen 1094. Stav vkladů počátkem měsíce K 1,527.705-72, vloženo během měsíce K 122.030.—, vybráno K 119.348-63 (+ 2781-37), stav koncem měsíce K 1,530.487-09. Stav půjček počátkem měsíce 1,022.534 K 09 h, půjčeno během měsíce K 72.153 72, splaceno K 67.805-31 (+ 4348-41), stav koncem měsíce K 1,027.882-50. Počet účtů 2429, rezervní fondy K 118.839-13, závodní podíly K 61.789-97, pokladní obrát K 439.830-38.

Ze všeobecného sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústního výboru 4. června. Podpory nemoc. uděleny: A. Slezákové ve Lhotce 6 K, Fr. Štollovi v Litomyšli 4-50 K, A. Dubové v Úpici 12 K, A. Knytlové v N. Městě 6 K, F. Ryšavému v Kunčicích 6 K. Přijati 4 členové.

Úmrtí. Pan František Voříšek, truhlář, který po dlouhá léta byl činným v závodu p. K. V. Skuherského v Hradci Král., zemřel smíšen s Bohem dne 6. června 1904 v 48. roce tichého a vzorného života svého. Pohřeb konal se dne 8. června t. r. odpo.

Neřvar. Mezi domy p. Fultnerové a p. Skleňáky proti Grandhotelu sastrčen stojí dům p. Ješka; ježto místo to není nijak oploceno, páse se tu večer kolem jdoucími hrozná nečistota, takže se místo to podobá veřejnému sáhodku. Přislušní orgány snad se postarají o odstranění tohoto neřvaru.

Z Dobřenic. Dne 5. června t. r. stalo se skutkem, na čem upřímní přátelé širších vrstev lidových po delší dobu pracovali. Společnost a důvěrné družstvo dle systému Raiffeisena pro Dobřenice a okolí mělo téhož dne svoji ustavující schůzi a I. valnou hromadu a co nejdříve počne svoji činnost. Dobře vůle mezi účastníky členy i zvolenými údy představenstva jest hojná; užitečnost družstva poznají občané, kteří dosud chovají se chladně, ba již nyní by mohli poznati, komu záložna prospěje, kdyby dobře uvažovali, kdo je nepřitelem tohoto zdravého podniku. — Za starostu zvolen obchodník a cukrář p. Alois Dobiasovský, místopředsedou rolník p. Mánek, pokladníkem dp. farář Novák. Za členy představenstva pp. Frant. Lejhanec, rolník z Prav, Čeněk Kofínek z Vosiček, Pálpán František z Vosiček, Jos. Mládek ze Syrovátky a Čeněk Svatoň ze Syrovátky. Někteří občané z Malých Vosiček: pp. Pálpanové, Vach, Kofínek, Šanda velmi ochotně ku družstvu přistoupili a těší se, že svými hospodářskými zkušenostmi valně zdaru podniku prospějí. Proto bez bázně v před pro své i jiných blaho!

Dar. Farnímu chrámu Páně sv. Mikuláše bisk. na Dobřanech věnoval vldp. Jos. Domašínský, děkan v Dobrušce, býv. farář v Dobřanech, krásný stříbrný, v ohni zlacený mešní kalich v ceně 200 K. — Štěrdu dárce Zaplat Pán Bůh!

Ze Skutče. Dne 22., 23. a 24. května tohoto roku kázal vzletně a dojemně v děkaněm kostele ve Skutči vp. P. Česlav Přichystal, dominikán z Prahy. Mimo to obětovně a vytrvale spovídal až do 10. hodiny večerní. Komunikantů bylo v těchto dnech kolem 500. — Život náboženský byl hezky ovládnut. Katolíci osady skutečně vzdávají díky obětovnému misionáři.

Na selskou pouť na Svatou Horu Čestí zemědělci, stojící za „Selským Listem“, zvou naše zemědělce na selskou pouť na Sv. Horu. Sjezd začne 9. července na večer a pokračování v něm bude 10. dopol. Na sjezd zavítá horlivý vůdce rolnictva moravského rolník a redaktor p. Fr. Šamálík. Upozorňujeme všechny přátele selského hnutí, aby se na tento sjezd dostavili.

Z Jablonného n. Orli. (Dodatek ku návštěvě Jeho B. M.) V našem městě jsou dvě firmy hotovitelů kostelních rouch, které se těší již dávno přízni vldp. duchovenstva českého i německého ve vlasti naší i za hranicemi. Tyto obě firmy navštívil npjd. biskup, prohlédl si zásoby a práce a vyjádřil upřímně a zároveň i spravedlivě přání své, které též svému vld. kléru své diecése časem sdělí, aby totiž se i v této důležité stránce umění církevního přiblížilo více k domácí naší výrobě české, která se rovněž vyrovná výrobkům z ciziny k nám objednávaným cenou i jakostí. Zároveň ráčila se J. B. M. proslaviti, aby se při rouchách církevních a vůbec při kostelních nadobách dbalo přání předpisů liturgických.

Závody — s trakaři. V nepatrné vesnici Soboluskách na Čáslavsku snad mají občané všeho dost a aby se nenoukali dlouhou chvíli, vytáhli si v neděli 29. května trakaře z kůlny a hajdu na závodisti s nimi, kdo dřív dojde cíle. Na všeobecnou žádost byly závody tyto opakovány v neděli 5. června. Důležitost jich objasněna při tom slavnostní řeči, jednotliví pak vítězové obdrželi různé ceny. Věru Soboluská přetrmslí zdesportu milovné Francouze, Angličany i Američany, jenom že tu trakaři vyvezli jejich světoznámou, siak nesoucí praktičnost. Ovšem, nač se starat o důležitě a právě v nynější vážné době tak nutně vlastenecké a národohospodářské úkoly! Budme jako děti bezstarostní, šťastní — co na tom, že pak na poli svého snažení často jen výprask — nezdar — sklídíme. Tak asi nad trakaři rozsumovali.

Ústní sání. Proseč, městy, ležící v roztomilém koutku českomoravské vysočiny, vyniká rozsáhlými lesy jehličnatými, velmi zdravou polohou a bohatými krásami přírodními. Pobyt v hezkém městě je klidný, velice milý, ceny mírné, takže kdo hledá letního náhodného odpočinku, naje ho v městysi tom v plné míře. Ohledně ubytování ráčtež se obrátiti na spolek okrašlovací v Proseči u Vysokého Mýta.

Z Kolína nad Labem. Stávkovým blukem vyrukovali konsorcium k vydávání lidového týdeníku belveto-realisticko-pokrokového ohlásilo 14. května svoje rozjetí. Snad se hlavní sbornovatel konsorcia dopálil, že mu tento námezdní fedřečtý tak málo vydatně pomáhal. Teď se redakce dostala do šidovské kanceláře a tak snad ještě nějaký čas drobečky padajícími s bohatého stolu kancelářského bude živiti, aby konečně odebrala se tam, kam se ubírá

tatík této žurnalistiky umravňovací „Čas“. — Rozbouřené vlny veřejnosti začaly se tísiti, když vzhomra byla do obecně opatřené nové otázky se strany těch, kterým se jedná o to, aby kolínská voda se neustála, aby v sakalené mohlo býti snadno loveno. Chťejí sřímení divého lycea a to hned bez rozmyslu, nepovážice, že sříšení a udržování tohoto ústavu bude státí náklad velmi značný a že pro divé studium nejvílo se mnoho chutí ani tehdy, když otevřen byl mnohem praktičtější a méně nákladný obchodní kurs pro dívky při zdejší obchodní škole. Že pak část občanstva žádá dobré rozvázení této dalekosáhlé otázky, bouří se opět vášně. — Jako v občanstvu není možno vyvolati klid, tak i v živnostnictvu to bouří. Teď jsou na řadě pekati, kterými hlubně jest voláno o pomoc proti invasi Sánekého chleba. Tam totiž rolníci sřídili si družstevní pekárnu a z ní zaplavují okolní města polabeká chlebem. Spor mezi družstvem Sánekým a pekati veden jest u úřadů i na ulici. — V posledním sase-dání městské rady konečně usneseno dožadovati se od vlády plánů na opravu kostela, který při rozkvětu Kolína zřítal ubohou popelkou. — S takovým rámcem vybudovaná vozovka najata byla nyní soukromému podnikatelskému na 10 roků, aby se mohly zaplatiti dluhy. Akcionáři nabekají se dle toho na dividendu ještě dlouho!

Z Nymburka. Dle zpráv do veřejnosti proskočivších má býti počátkem školního roku příštího zavřena německá zdejší škola, kterou udržovalo ředitelství severozápadní dráhy, nutice své sřízenice, aby ji přílivem českých dětí udržovali. Konečně tedy bude skvrna, která hyzdila toto české polabeké město a otravovala mladé duše dětské, jež i rodičové zcela nezavírali obětovale tu všenněmckému molochu. Konečně přestane také to stěhování dětí, které časné ráno často se stanic velmi vzdálených transportovány byly do Nymburka uprostřed začoudlých vagonů ve společnosti mnohdy velmi pestré, v které po ránu vedeny byly řeči mravní cit mládeže přímo ubíjející.

Z Hampolce. Jak se časy mění! Svě doby všechny radikální listy nemohly ani dosi vynachváliti našeho poslance za V. kurii Fil. Bečváře. Od té doby však, co jako taktik muž uvítal + npjd. biskupa Brynychy, octnul se na pranyři této žurnalistiky skrz na skrz jedovatě. Známá vrána sanášela své duševní vejce do pardubické světlárny v takovém množství, že toho celá veřejnost naše měla už dost a různým vystoupením zakřikla toho věčného rýpala, který z nedostatku vlastního zaměstnání chápal se péra. Doufáme, že vášný hlas mužů nejen v městě a okolí, ale v Čechách vůbec vážnosti požívajících a solidností proslulých bude míti velmi dobrý účinek a že zastaví to bohoupusté řádění revolveristů, kteří zvláště Německo-Brodsko za rejdiště si vyvolili.

Z pošty. Na poště v M. Skále u Ž. Brodu jest určen zvláštní řád pro roznášení poštovních zásilek do okolních vesnic. Poslové jsou rozpuštěni a zavedena přesná a bezpečná pošta pěší přespolní, od státu placená. Pošta pěší pro loučecký katastr má 7 vesnic obchůzky za 5 hodin. Ve vesnicích jsou poštovní schránky, které se každého dne odpoledne mimo neděli vybírají. Schránky jsou dvě v Loučkách pro 80 čísel — v Besedicích pro 40 čísel jedna, ale na Míchovce se Zbirohy pro 64 čísel ani jedné schránky! Jak k tomu přijdeme?

Konečně na stopě. Z obchodu p. Pleštila v Koberově u Žel. Brodu strácelo se již po delší dobu různé zboží. Dáván proto větší pozor a v čas klidu všechno uzamykáno. Posledně padlo podezření na nájemníka Štěpána Cvrčka, muže to chorobného, přes 50 let starého, který už dávno žádné zboží s krámu neodebíral. V pondělí dne 30. května t. r. přistihly ho, jak si za nepřítomnosti mládence vzal z krámu čtyři balíčky kávy. V bytě jeho učiněna pak četnic-tvem prohlídka, při čemž nalezeno v posteli pod slamníkem 39 kg cukru, 2 kg kávy a 15 balíčků cikorie. Též v Loučkách u Cvrčkové vykonána prohlídka, načež Štěp. Cvrček zaveden k okres. soudu do Žel. Brodu na vyšetřování. Cvrček znám jako Špička z Bumbálova.

Z Příbyslavsku. Nový důkaz, že již sřichovaný čas pomýšletí vášně na upravení patronátního práva, podalo právě nespravedlivé jednání p. t. patronek fary ve V. Losenici. Presentován kněz nejmladší. Z konsistorního terna nevyvolen žádný, ač to byli muži nejen na poli duchovní správy, nýbrž i v oboru sociální otázky velezasloužilí. Toto naprosto nespravedlivé jednání kněží Khevenbüllerové a hraběny Festetizové třeba veřejně uvěsti a to tím spíše, jelikož se samy v posledním čase, kdy nevole proti takému jednání se vzmáhá, dokonce omlouvají návrhem nejd. konsistoře. Konečně tedy vše odnese církevní vrchnost — jak obyčejně! — K jednání takému ovšem též nemálo přispěly sebrané podpisy, deputace a jiné kroky, jež věru ve 20. století jsou více než nedůstojny.

Odměny na zvelebení chovu koní. Dle ustanovení c. k. ministerstva orby odměňování budou v království Českém pouze klisny matky s hřibaty srajícími aneb odstavenými, dále připuštěné 3 a 4leté klisny rásu chladnokrevného, pak klisny hřibata. — Rozdělování odměn koná se v Jaroměři dne 26. července 1904, v Náchodě dne 28. července, v Pardubicích dne 29. července a v Kostelci n. Orli dne 1. srpna vždy o 9. hod. dopolední. K majitelům koní, kteří se teprve po vykonaném rozřídění koní na konkurenční místo dostaví, nebude přihlášeno. — Na veškerých konkurenčních místech, vyjmajíc Budějovice, Horní Planou, Netolice, Nýrsko a Domašice, udíletí se budou odměny jen matkám a hřibatům (klisnám) náležejícím plemen toplokrvných, tedy s vyloučením chladnokrevných v Budějovicích, Horní Planě, Netolicích, Nýrsku a Domašicích, však klisny a hřibíčky rásu chladnokrevného s vyloučením kříženců. — O odměny státní i zemské může se ucházeti každý, když jsa v této zemi usedlý, chovem se zabývá, avšak toliko výhradně za klisny (matky) v jeho držení se nalézající v státi počínajíc od 4 let, pak za 3 a 4leté sřavé, dobře vyvinuté a v běžném roce připuštěné klisny rásu příslušného hřebčince, pak matky ve státi počínajíc od 3 let výše, pak také 2

až stěží, dobře vyvinuté a v běžné roční přiměřené kobyly rázu tiského. Matky obou rázů bez omezení na určitě stáří. Matky musí být zdravé, silné, v dobrém stavu, usazené jako dobré zemědělské a musí mít své, v dobrém stavu se nalézající ssající nebo odstavené hřibaty při sobě. Vedle odměn peněžních uděleny budou také medaile a diplomy uznání. Při vlastnostech stejných dá se přednost klisnám mladším a lepším hřibatům a 3 a 4letým, po případě 2 a 3letým poprvé připouštěným klisnám před méně cennými. O okresech ceny peněžité mohou jen malostatkáři příslušného okresu, a to zvláště za 1, 2 a 3leté, zdravé, pečlivě vychované hřibaty (klisny), rovněž i stejné spůsobilé 3 a 4leté, po případě 2 a 3leté připouštěné matky, konkurrovati. K dosažení odměny státní a okresní na penězích (10 korunách ve zlatě) a medaili v jedné z uvedených stanic odměňovacích, vyjímajíc klisny chladnokrevného rázu v Budějovicích, Horní Planě, Netolicích, Nýřsku a Domažlicích předvedené, jest mimo podmínky uvedené třeba, aby konkurující klisny a hřibaty, rovněž i připouštěné 3 a 4leté klisny pocházely od státního nebo licentovaného hřebce soukromého z plemene hřebčinského, což hodnověrně prokázati přísluší předepsaným příspurným listem, aneb pokud se týče vlastního hřebce držitelova, potvrzením obecního úřadu. Každý předvedený kůň musí být opatřen předepsaným pasem dobytčím. Každý pěstitel, jenž za klisnu (matku) případně za připouštěnou klisnu obdržel státní nebo zemskou odměnu na penězích, musí se podepsáním úpisu zavázati, že klisnu ještě rok po rozdělení odměn podrží, aneb ji jen pěstiteli koní v království Českém prodá a v tom případě o tom c. k. hřebčinnu ústavu v Praze oznámení učiní, v prvním případě však klisnu v příštím roce na místo a v dobu příslušným okresním hejtmánstvím jemu oznámenou předvede důstojníku hřebčince a že odměnu na penězích, kterouž byl obdržel, beze všeho odporu vrátí, jestli že by nedodržel některou z příslušných úpisu učiněnou. Stala-li se klisna k plemenění neschopnou, může její majitel u svého příslušného hejtmánství požádati, aby mu navrácení obdržené odměny peněžité c. k. velitelství státního hřebčince v Praze, licentování soukromých hřebců nebude prováděno u příležitosti odměňování koní, nýbrž v době pozdější, c. k. místodržitelstvím vyhlášené.

Z Komárova u Dašic. (Pohřeb.) Dne 28. května t. r. o 10. hod. dop. konal se v Komárově u Dašic pohřeb p. Anny Slavíkové roz. Kaplanové, vzorné katolické české dcery, sestry, ženy a matky. Trpěla srdeční vadou, již dne 26. května o 3. hod. odp. podlehla, zaopatřena byvši dříve sv. svátostmi. Pro ni právem truchlí čtyři nezletilí synové, její skoušený muž, jedna sestra a dva bratři, z nichž mladší dp. Antonín Kaplan, farář v Medgorjeh v Korutanech, za asistence tří kněží sloužil sv. Requiem.

Na mimoř. schůzi měst. zastupitelstva v Hradci Králové, jež se koná dne 13. června t. r. o 3. hod. odpol. v zasedací síni městského zastupitelstva, koná se 1.) volba jednoho člena do okresní školní rady; podá se 2.) návrh na změnu parcelace bloku C.; 3.) pronajme se vybírání tržních poplatků o tržích týdenních a výročních; 4.) dá se vyjádření o žádosti p. Emila Vachky za udělení povolení ku provozování výčepu vína v domě čp. 290.

Různé zprávy.

Víra a věda. Královecký filosof Emanuel Kant říkával: Bible je přece jen nejvznešenější poklad, bez něhož bídný byl by můj život. — Jakobi pravil: Hlavou jsem sice pohanem, ale v srdci jsem křesťanem. — Fichte, když jednou stěžoval si jeho přítel, že v jeho spisech něčemu nerozuměl, pravil: Čtete evangelium sv. Jana, tam najdete vše, co si myslím; toho se držte. — Filosof Hegel na smrtelné posteli pravil: Ještěž, vezmi mně k sobě celého! — Rudolf z Mayrá píše: Z plného a upřímného srdce volám: pravá filosofie není a nemůže býtí ničím jiným, nežli přípravou pro křesťanské náboženství. Přemohla tedy filosofie křesťanství? Nikoliv! Kdo by to tvrdil, dokazuje jen, že nesnáší ani toho, ani onoho a že nechce dáti svédictví pravdě.

Ovoce náboženských bojů ve Francii. Zednáři s Combesem v čele mají radost. Ve francouzském městě Toulonu v dělnickém předměstí zdráhal se farář udělit školním dětem, které zpívaly proti náboženskou píseň, první sv. přijímání. Na to asi 3000 lidí vniklo do kostela, kdež způsobilo pravou sponatru: oltáře, sochy, lavice, obrazy a j. rozbity a částečně spáleny. Nová revoluce, do níž žene ubohou Francií ministr. předseda Combes a jeho zednářští spojenci, pomalu se již ohlašuje.

Jan Žižka — židem. Při vřestudentaké slavnosti, kterou předminulý týden pořádali v Praze čeští akademikové, předveden byl také divadelní kus „Jan Hus“, v němž úlohu Jana Žižky hrál žid. Tolik hrdoosti v pokrokovém světě českém na válečníka Jana Žižku, a na jedinou slavnou minulost českou sáhpne — žid. Nezachvěl se při tom pořadatelům slavnosti palcát hrdoosti národní?

Země koruny České dle statistiky ústřední komise ve Vídni odvedly loni na daních 560,024,366 K čili 41 procent příjmů ze všech zemí Předlitavska, jež činí 1,726,018,644 K. Z toho na Čechy připadá 378,854,423 K, na Moravu 185,674,070 K, na Slezsko 45,595,273 K. Potom následují Dolní, Rakousy se 360,773,563 K (z toho Vídeň 260,404,515 K), Halič 159,818,676, Přímoří 77,980,072, Štýrsko 55,990,809, Hor. Rakousy 51,639,534, Tyroly 40,133,948 Solnohrady 16,304,350, Bukovina 16,122,324, Krajina 14,993,471, Korutany 13,599,091 a Dalmacie 8,047,397.

— Z toho poznati, že země koruny České jsou perlon mocností Rakousko Uherského. Již z tohoto důvodu měla by vláda mocnou rukou sáhnutí na konečné spravedlivé vyřízení otázky česko-německé a nechati všech ohledů.

Slovenský kněz vynálezceem. Katolický kněz, rodem Slovák, dp. J. Murgaš ve Wilkesbarru v Pennsylvanii (Spojené Státy) obdržel z Washingtonu z patentní úřadovny patent na značně sdokonalený systém telegrafů bez drutu. Systém jeho je pokládán za lepší a dokonalejší než Marconiův. Na svém vynálezu pracoval dp. J. Murgaš celých 7 let zařídív si laboratoř na své fátě. Vzdělání z oboru fyziky a elektřiny nabyl ve Vídni.

Něco z domácnosti Israele. Hlas Národa píše: „Židé na Moravě nechtějí zmoudřeti. Ačkoliv dostávají při každé příležitosti z německého tábora potupnou výpověď, pomáhají Němcům a německým snahám proti Čechům, kdekoliv mohou. To se dle „Mor. Ori.“ opětně ukázalo při obecních volbách v Boskovicích. V prvním sboru stálo 14 českých voličů proti 16 voličům židovským a německým. Mělo se za to, že židé, když přijdou ku volbě, budou voliti svorně s českými voliči, aby tak dokázali, že přejí sobě avor něho spoluziti s českým obyvatelstvem, a že přejí českým snahám. Než německý duch, podporovaný několika agitátory místními, svítěžil a židé volili zvlášť, dle své lictiny. Českých voličů volilo 14, židovsko-německých 16, poněvadž pak jedna plná moc žida voliče byla zamítuta, volilo 14 proti 14. Výsledek volby byl, že židé soustředili na sebe 14 hlasů, kdežto českých devět kandidátů obdrželo nejvíce 27 a nejméně 15 hlasů; mezi kandidátem desátým byl tažen los. Jednání židovských voličů způsobilo v Boskovicích pochopitelné rozechvění. Kdy konečně židé na Moravě zmoudří a nebudou zbytečně dráždit obyvatelstvo, v jehož středu a z něhož žijí? Inu, těžko radit k „zmoudření“; židé jdou vždycky k vůli vlastnímu zisku se stranou vládnoucí. Že židovstvo na Moravě jest hlavní baštou Německta, ví každý. Také jest obecně známo, že pražské německé školy hostí ve svých zdech daleko více židův, než pravých Němcův. V Praze i židé rození v ryze českých krajích přibíhají se při sčítání skoro vesměs za Němce. „Ostravan“ dokázal, že v Moravské Ostravě udržují vládu německého jazyka skoro vesměs jen židé. Kdyby takhle při sčítání lidu byli počítáni židé jako zvláštní národ, to by se Německo v Čechách a na Moravě sverklo až běda! A přes to všechno Němci dobře vystihují, že židé drží houževnatě s nimi hlavně pro káeft. Proto ačkoliv židovstvo utvrzuje posice Německta v Čechách přímo brillantně, počínají se jich Němci straniti. Nad to je pronásledují přímo nekřesťanský. Na př. „Ascher Zeitung“ radí k bojkotu židovských obchodníků na českých trzích a vyzývá přímo městský úřad, aby židům nepronajímal o výročních trzích stánky. Tohle je podle našeho názoru zcela zbytečné násilí. Nepravidelné a nezdravé poměry dle našeho názoru líp se odstraní uvědomováním a ponesklým vývojem než kvapným převratem, jímž by byl postřehn citelně třebas i člověk dosti nevinný. A pak si tak náhlého odbyti židů od Němců přece jen nezasloužili. Spíš by se měli trestati ti literární lokajové židů z krve křesťanské, kteří za semenec kterýkoli židovský šmejd soustavně zamlčovali a raději prali do vlastních krajanů pro jejich katolickou víru. Že Němci židy vylučují z turnéřských spolků, to už je jiná věc. Ale pro nás ty zjevy jsou celkem dosti poutné. Židovští kapitalisté u nás jsou hlavní oporou Německta a přece jen Němec o takové „ideální“ soudrhy nestojí; našemu národnímu vývoji kladou židé překážky, ale vlastenecké žurnály přes to všechno raději bijí vášnivě do českého katolictva, než by trochu posvětili aspoň na nejkřiklavější příklady „vlastenecké a obětavé“ činnosti židovských kapitalistů. — Jak se krásně žije v ozvučném židovském k-pitálu, jest viděti stále lépe na Uhrách, Slovensku a Haliči, kde židovští kapitalisté vládnou dle libosti nad ošebračenými křesťany. Vyživilo by se v těchto zemích lidí dost a dost, ale židovi pracovati musí nuzný dělník za trochu kofalky a příliš skoupě sousto. Proto není divu, že právě z těchto požídatelů zemí ujíždějí proletáři stále houfěji do Ameriky. Statistika vystěhovalců přímo křičí po nápravě. Tak se vystěhovalo v letech 1898-9 Poláků 11,669, v letech 1902-3 již 37,499, Slováků v letech 1898-9 opustilo domov 15,757, v následujících dvou letech 34,422; Rusinů v letech 1898-9 odešlo 1,371, v letech 1902-3 celých 9,819. Nad to odchází z židovského území mnoho tisíc dělnictva ještě do jiných zemí; a v létě na př. z Haliče a Slováků celé pluny nuzných dělníků táhnou do cizích zemí za výživou, poněvadž i v létě bývá pro ně kráčno. Jestliže se na Slováků chopí národohospodářské práce některý kněz a snaží se vyprostiti zbědovaný národ z hospodářského jatma židovského, apuští israelité rámus, běhají od úřadu ku úřadu a magnáti ochotně stihají rebelanty, kteří nechťají rozumnošovati kofaleční kapitalismus. Najnověji svoji horlivost těžce odnesl kaplan Eduard Šandorf. — Však za tu ochranu jsou židé v koruně Uherské nejlhorlivějšími podporovateli národa vládnoucího — jako všude jinde. Chraň nás Pán Bůh před nadvládou humanismu a kultury židovské!

Odstraňování smetí jest nejen v obvodu velkých měst nýbrž i pro všeobecné zdravotnictví, důležitou věc. V Anglii se přesvědčili, že spalování smetí jest jak pro zdravotnictví, tak i pro hospodářství velmi výhodno a proto je na více místech již zavedli. V Hamburku zřídili dle anglického vzoru r. 1896 topírnu ku spalování smetí. Ta předčí všechny podobné ústavy jak velikostí, tak i vhodným zařízením. Byla postavena nákladem 480,000 marků. Přivážení paliva jest jen výmínečné a spotřeba jeho nepatrná. Technická zařízení jsou výtečná a umožňují úplné spálení vyvinujících se plynů. Po 1 1/2 hodině jest vše v sklovitý skvár proměněno. Skváry se pak připravují k rozličným účelům. Zvláště jich lze dobře užití k úpravě chodníků (stezek) a jako betonu. — Kde si v domácnosti uvykli smetný prach po pokojích a chodbách uvrhovati do ohně, přispívají sajisté k zamezení mnohých chorob a ničí také některé zárodky obšírného hmyzu. Doporučujeme všude.

Z právní praxe. Soued A postavil si na svém pozemku při hranicích souseda B včelník. Včely zvláště v parnu letním obtěžují lid, dobytek a j. u souseda B pracující. Jest povinen soused B to trpěti? Musí to trpěti, poněvadž včelník je postaven v zabradě, tudíž na majetku vlastníka a tu není vlastník pozemku, jenž ho v mezích práva svého užívá, nikomu za škodu z toho užívání povstalou zodpověden. (Dokladem toho ustanovení je § 1305 všeob. zák.) Za popíchnání včelami není vlastník zodpověden, jesto popíchnání to dlouho pokládati za pouhou náhodu, která se osobě popíchaného stala. (Dokladem toho ustanovení §§ 1304, 1304 a 1311 všeob. obč. zák.) Jest pak věci souseda B, aby si na svém pozemku učinil opatření, která by ho a všechny pracující před bodáním chránila. — Může soused chycený cizími při podržení? Dle § 384. o. z. o. nelze roj včel domácích samochtě chytati, naopak, vlastník má právo i na cizím pozemku je stříhati, avšak má nahraditi škodu držiteli pozemku, učiní-li jakou (na př. podlapaním trávy, řezáním větví a p.). Kdyby však vlastník matečného úlu během dvou dnů roje nestíhal, může si jej, usedl-li na pozemku obecním, vzíti ten, kdo jej najde; na soukromém pozemku usedlý roj může podržeti majitel pozemku.

Na ochranu mravně náboženské výchovy. Některé spolky učitelů a organizace vybízely zástupce učitelstva v okr. školních radách, aby vymohli v okres. šk. radách zákaz, by učitelé, kteří dosud zastávají místa fideletů kůru, byli nuceni úřadu toho se vzdáti. Tuto novou agitaci mladších učitelů zmařila zemská školní rada výnosem „O pěstování církevního zpěvu“ dne 20. dubna 1904 vydaným, který zní: Nařízením ministerstva záležitostí duchovních a vyučování ze dne 8. června 1883, čís. 10,618, čl. I., 6. (Věstník vl. r. 1883, str. 124), ustanoveno jest, aby při vyučování zpěvu na národních školách vedle zpěvu vlasteneckého a národního pěstován byl také zpěv církevní. O důležitosti zpěvu církevního pro výchovu mládeže a lidu nemůže býtí pochybnost, jakož také samozřejmo jest, že nejlepší výsledky ve zpěvu církevním bude dosaženo v těch případech, kde nacvičení písní ve škole a přednes jich v kostele řízen jest týmiž osobami. Nelze tudíž achvalovati pokusy některých učitelských časopisů, přiměti učitelstvo k tomu, aby se vzdalo řízení kůru a vůbec účinkování při hudbě chrámové. Rovněž nelze souhlasiti s počínáním některých okresních školních rad, jež vydaly správám škol u věci té oběžníky, které mohou způsobiti, že mnozí učitelé vzdají se řízení kůru, jež dosud beze škody pro školu zastávali, což by v menších obcích, kde není možno ustanoviti zvláštního ředitele kůru, mělo za následek úplný úpadek zpěvu chrámového, jímž právě naše vlast povždy slynila. Počinání toto přiči se právě vynesení zemské školní rady ze dne 24. dubna 1871, č. 2650 (Věstník vl. 1871, str. 42), jehož okres. škol. rady, jichž se týče, při tom se dovolávají, poněvadž výnos tento okresním školním radám ukládá, aby zakročovaly jen jednotlivě a vždy jen v takových případech, je-li zjištěno, že vykonáváním služby kůrové vyučování skutečně se ruší. Dotčené výnosy okres. školních rad mohou však vedle úpadku zpěvu chrámového přivoditi také ještě jinou škodu: jsou totiž s to, aby porušily dosavadní dobrou shodu mezi učiteli duchovními a světskými, kteří společně mají pečovati o výchovu mravně náboženskou a kteří tomuto úkolu, stanovenému národní škole říšským zákonem školním, s úplným zdarem vyhověti mohou jen tenkrát, když působí v dobré shodě a svornosti. Vzhledem k tomu očekává se, že pan předseda, zvláště pak okresní školní inspektor, vhodně čeliti budou snahám shora naznačeným, zvláště kdyby v okresní školní radě učiněn byl pokus, přivěsti je k platnosti. Nelze při této příležitosti opominouti a nedotknouti se také toho, že některé listy učitelské ve snaze způsobiti rozluky mezi duchovenstvem a učitelstvem, uveřejňují články, jimiž náboženské přesvědčení učitelstva ofteseno býti má. Jest úkolem všech, jímž správa škol jest svěřena, zejména pak úkolem okresních školních inspektorů, aby vhodnými prostředky proti oněm snahám pracovali a ze všech sil se přičinili k obraně, by učitelstvo v poctivé snaze o mravně náboženskou výchovu mládeže působením dotčených časopisů zvikláno nebylo.

Výdaje japonské rodiny. Japonci mají malé potřeby. Rodina o dvou dětech platí činže měsíčně 192 halitřů a 36 halitřů domovní daně, osvětlení a topení stojí ročně 180 halitřů, za používání matrací a rohožek, které k domu náležejí, musí nájemník zaplatiti 360 halitřů. Ryže spotřebuje se měsíčně 54 litrů, ryby a zelenina činí měsíční výdaj 150 halitřů, za omáčku „soy“, které se měsíčně 5 litrů spotřebuje, jest v rozpočtu 100 hal., vydání za čaj činí 76 halitřů. Za každodenní teplé lázně platí Japonec 48 halitřů, příspěvek školní a za obuv činí měsíčně 36 hal., za oblek 3 koruny, za různá vydání 180 halitřů, takže celé rodinné vydání měsíčně činí asi 30 korun. V tomto roce se životní potřeby v Japonsku zdrazily a různě daně a dobrovolné válečné příspěvky zvýšily měsíční výdaj asi na 40 korun. Rozumí se samo sebou, že rolník a dělník žijí ještě laciněji a také jednodušeji. Japonci mají za to, že ryže a ryby vydatnější je živí, než-li Evropany mouka, brambory a maso hovozího dobytka.

O divadelním škandálu, který provedli socialisti demokraté v Praze při představení vídeňského „Pokroku“, napsala „Československá Stráž“ několik peprných poznámek, proti nimž těžko dovedou socialističtí vůdcové co věcného namítnouti. Uvádíme některé: „Už delší dobu se psalo o tom, že vídeňský „Pokrok“ bude v Praze hráti „Návrat“ a tudíž mohli, ba měli vůdcové této zvláštní československé strany upozorniti buď ochotnický spolek „Pokrok“ nebo pořadatele v Praze, že tento kus budou muset demonstrací rušiti a žádati, aby se vybrán jiný děj. Tomuto přání by byl jistě vyhověl „Pokrok“ i pořadatelé, jesto oběma běželo o prospěch dobré věci, a ne o provokační projev proti některé straně, proti některé osobě. A měli to tím více žádati, jesto vůdcové této strany věděli, že „Pokrok“ ve Vídni samé „Návrat“ hrál dvakráte a vý-

tečným úspěchem a strana sociálně demokratická byla tomuto představení přítomna a přece nedemonstrovala takovým neomyšleným způsobem. Pražská sociální demokracie měla tak šádati, ježto jako nám, tak i jí je známo, že v Dolních Rakousích jsou to mnozí sociální demokraté, kteří bouřevnatě na tom trvají, aby jejich děti se mohly vychovávat mateřským jazykem českým a že tedy prospěch „Pokroku“ v Praze se kryje s přáním sociálních demokratů v Dolních Rakousích. Toho všeho pražští vůdcové nedbali a prostě demonstrací pustou znemožnili dobrát celý děj. . . . Každý děj divadelní musí o něčem jednati, všude musí se různé vady a pokleky at osob, at celých stran nebo společností stavěti na prauýt veřejnosti za tím účelem, aby se společnost lidská vychovávala. Teď si představme, že by vždy určitý kroužek lidí nebo strana si dovolily demonstrovati proti tendenci toho neb onoho knau, ježto prý to směřuje proti nim. To by vypadalo pěkně v lidské společnosti. Tím by byla znemožněna veškerá kritika různých zlých vlastností a nectností veřejnou produkci, čili bylo by divadlo úplně pohřbeno. Každý přítel divadla vůbec musí uznávati v první řadě výchovnou stránku společnosti a z této stránky má každý děj chápati. Nápadným je, že po večerní demonstraci hned následujícího rána ve všech vídeňských listech se našly obsáhlé články škodolibé proti vídeňskému „Pokroku“. Dělá to na nás dojem, že celá demonstrace byla aranžována ve Vídni a ku provedení byli zmocnění redaktoři „Práva lidu“. Divná strana, již není nic svato; ani ten jediný nejdražší majetek, který člověk má a nejvíce si ho váží — mateřský jazyk. A ve prospěch tohoto majetku člověku nejdražšího pořádal „Pokrok“ své 3 představení v Praze. Československá sociální demokracie pražská podala tak otevřeně své smýšlení a nepokrytě dokázala, že je horším našim nepřitelem než veškeré ty spousty německých křiklaunů; neboť o těchto víme, co jsou a co od nich můžeme očekávat a proto také víme, jak se oproti nim máme chovati. Ale o této straně, která se dává nazývati československou, dnes musíme míti přesvědčení, že nemá citu pro českou věc, že stojí v řadách našich úhlavních nepřátel, že národ český musí s touto stranou jako nepřátelskou najisto počítati.

Asyl pro dospělé dívky slepé. Osud dospělých dívek slepých bývá žalostný. I když pobýly v ústavě pro dívky nevidomé a naučily se různým pracím, vyjdouce z ústavu bývají často považovány za břemeno své rodiny. Tím hůře s těmi, které ani rodiny nemají, kam by se uchýlily. Byti slepým a k tomu ještě opuštěným — jakéto neštěstí! „Jubilejní ženský asyl císa. a král. Alžběty v Praze“ (na Kampě) chce ujmouti se takových dívek, pokud jsou práce schopny, a zříditi pro ně útulný domov. Ježto však jeho místnosti nestačí, hodlá zříditi pro ně filiálku. Z té příčiny vznášejí prosbu k dobrým duším, aby z útrpnosti k ubohým poskytly pomoc k uskutečnění samaritánského toho díla. Dárky peněžité i jiné, nebo dotazy buďtež adresovány správě „Jubilejního ženského asylu císa. a král. Alžběty v Praze (na Kampě)“, nebo paní H. Lamblové, choti c. k. dvorního rady v Praze (Františkovo nábřeží 4).

Notářské osvědčení. Na žádost představenstva „Zemské jednoty soukromých úředníků v král. Českém“ zjistil p. Dr. Adolf Zahradník, c. k. notář v Praze II., 61., že jmění jednoty jest v úplném pořádku a že nijak není ohroženo insolvencí Záložny soukromých úředníků v Praze, ježto není s ní v žádném spojení.

Bazalka zahradní je netoliko pěknou ozdobou příjemné vonící, ale též cenným léčivem. Užívá se jí k přípravě voňavky, za koření do polévek, omáčky, k rybám, zvěřině a k masu, tak jako přidáváme jiných koření. Odvar z lupenů je kloktadlem při kašli, zánětu mandlí a dásní, nebo když páchne z úst. Odvaru semene užívá se za chladivý nápoj při horečce. Štáva z čerstvé rostliny působí hojivě při zánětu ucha, do něhož se nakape. Močíme-li přes noc bazalku ve víně, máme lék proti závratí. Do kytice dána, naplní pokoj příjemnou vůní. Bazalka roste v dobře vyhojené kypré půdě na výsluní. Seje se v květnu do pařeniště nebo do truhlíku. Když mají rostlinky 3—4 lupeny, přesazují se do zahrady na 15 cm vzdálenosti. Když odkvěte, tres vytáhneme, usušíme ve stínu a k další potřebě v suchu uložíme.

Masť na kuří oka. Oloupaný česnek se utře na jemnou kašičku, natře na hadčici plátěnou a přiloží na kuří oko večer před spaním. Opakuje-li se náplast několikrát, kuří oko se vyloupne.

„Čas“ — antisemitou. Co se to jen děje tak najednou? Snad některý rabín sám pšehorlivému „Času“ pošepal, že hnusené plazení se před židy a horlivé zakrývání všech chybných kroků židovstva spíš před českou společností Izraeli uškodí než prospěje. Vždyť se přece a poň trochu musí zdát, že jest „Čas“ neustranný, aby každý zrovna z kruchty neviděl, komu výhradně slouží. Tedy v pondělníku najednou utrousil několik vět proti židům Slovenským. Teď 8. t. m. napsal, jak poutnice Čenstochovské koupily si na místě pouti po obrazu Panny Marie. Celník však jim prozradil při prohlídce, že tyto obrazy pocházejí z Moravské Ostravy, půl hodiny od jejich domova. A tak musily poutnice platit zbytečně dvakrát clo. K tomu „Čas“ dodává: „Škoda, že není také razítko firem na předmětech, které kupují zbožné dušičky na svaté Hoře a jinde, jako na růžencích, škapulířích atd. Takový vlastenecko-křesťanský poutník by dělal nějaké grimasy, kdyby našel tam razítko firmy Samuel Jeitese, Budapest, Ignaz Kohn, Wien, Isidor Mandelblüh, Iglau atd. atd.“ — Děkujeme tedy „Času“ že uznává, jakých poradených švindlů se židé dopouštějí. K vůli kšeftu se dovedou spřáteliti i s tím, co talmud rozhodně zamítá. K tomu přidáváme tolik: až se budou prodávati antisemitské odznaky, obdržíme je u žida nejdříve; kšeft je kšeft. Žid ví, že nejvýnosnějším přesvědčením jest — přesvědčení židů. Sám jeden žid v „Osvětě lidu“ nedávno nešikovně poukázal, že žid zapálí nejdříve svíčku k oslavě sv. Jana Nep. a zbytek svíčky zase v předvečer oslavy Husovy. — Ověsem že máří nobu k transparentu z opatrnosti nepřitaluje. — Ale to už je konečně tentokrát vedlejší. Hlavní

věk je tahle, že se „Čas“ vyklubuje, dá-li se některý poutník napáliti zbožím některého žida. Jsou však, milý „Čase“, na světě lidé ještě hloupější; ty jsi na př. „štemplován“ židovskými firmami každý den zvláště v časti insertní tak zřetelně, a přece i někteří akade- mičtí pánové věří, že nejsi listem židovským, ale rozhodně vlasteneckým.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 4. června 1904. 1 hl pšenice K 12.80—13.50, žito K 9.40—9.70, ječmene K 9.60—10.00, oves K 6.00—6.40, prosa K 0.00—0.00, vike K 9.20—12.00, brachu K 20.00—26.00, došky K 24.00—28.00, jablel K 18.50—20.00, kroupy K 20.00—26.50, bramborů K 2.40—2.80, jetelového semene červ. K 00.00—00.00, jetelového semene bílého K 00.00—00.00, jetelového semene švéd. 00.00—00.00, jetelového semene rus. 00.00—00.00, máku K 28.00—32.50, lněného semene K 19.50—20.50, 100 kg. žitných otrub K 12.00—00.00, pšenice. otrub K 11.80—00.00, 1 kg. másla K 2.08—2.20, 1 kg. sádla vepřového K 1.80—0.00, 1 kg. tvarohu K 0.28—0.32, 1 vejce K 0.05—0.00, 1 kopa okurek K 00.00—00.00, 1 kopa kapusty K 0.00—0.00, 1 hl cibule K 12.00—14.00, 1 kopa drob. zeleniny K 0.60—1.20, 1 pytel mrkve K 0.00—0.00, 1 kopa salátu 1.20—1.40, 1 hl brušek K 00.00—. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 4. června 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 344, žito 491, ječmene 19, oves 197, prosa 9, vike 1, brachu 0, jablel 20, kroup 10, jetel. semene 0, lněného 4, máku 0. 2) Zeleniny: okurek 00 kopy, kapusty 00 kop, cibule 32 hl, drob. zeleniny 68 kop, mrkve 00 pytlů, brambor 135 hl, salátu 480 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., brušek 0 hl, 4) Drobného dobytka: vepřů 16 kusů, podvinčat 656 kusů, kůzlat 0 kusů.

(Zasláno.)

Pan JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur

v PRAZE-I., ulice Karolíny Světlé číslo 19.

Dělna kostelních nádob a umělých prací z kovu.

Velečtý Pane!

Nejraději děkují za 1 nový alpakový krpáč a 1 poniklování, které jste mi darovali k novému stříbrnému v ohni slacenému kalichu přiložil. Bůh zehnatí bude Vašemu ctěnému závodu; já svým spolubratrům Vás vždy doporučím jako firmu solidní, vlasteneckou a zůstanu Vaším ctitel.

Augustin Franěk, farář.

Ve Starči, 12. února 1904.

Každá rodina

měla by ve vlastním zájmu jen

Kathreinerovy

sladové kávy Kneippovy

jakožto přiměsí k dennímu

kávovému nápoji používati.

VARHANY

dobře osvědčené,

soustavy kuželové i pneumatické,
doporučuje v levných cenách

Bedřich Čapek,
varhanář v Polboce.

I opravy se přijímají.

Skvostný dárek k sv. břimování

jest

nová nádherně vypravená
modlitební kniha

— Kav. Dvořáka —

Útěcha srdce.

Dostati lze
v cenách od 10 K výše

v prvním královéhradeckém
knihkupectví a antikvariátě

**Bohdana
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. **Pendlové hodiny** v krásných ořechových skříních.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: **řetízky, prsteny, náramky, jehly** a j. v nejmodernějším provedení s úplnou úpravou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným důvěry na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

Koberce nejnovějších vzorů do chrámů, vil a bytů;

záclony krajkové a vlněné;

přikrývky flanelové i protivané;

veškerý nábytek vkusného provedení a

dětské vozíky nabíjí

ADOLF NOVOTNÝ,

továrna na nábytek a koberce

v Týništi nad Orl.

Bohatě zásobený sklad jest každému k volnému nahlédnutí.

Cenníky, vzory a rozpočty zašlu na požádání.

Lidový nápoj. Zázvorové pivo

v pastilkách | v sáčkách | v balíčkách
à 4 h | à 5 h | à 20 h

Pozor na naše ochranné známky!

Šumivé limonádové bonbony
světoznámé jakosti.

Odporučuje

První česká akc. spol. na orient. cukrovinky a čokoládu dříve (A. Maršner),

Král. Vinohrady.

Rozšiřujte

„Časové
Úvahy“!

POZOR! Malínský křen

od 5 kg. počínaje
poštou franko na dobírku po celý rok zasílá
sám majitel

Frant. Jelínek v Malíně,
pošta Sedlec u Hory Kutné.
Cenník se na požádání zašle.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborné zařízení. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatervův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 19
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, sí-
tění usazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

OBRÁZKY

náboženské, nové, krásné a
vesměs levné druhy s texty čes-
kými i německými, hodící se k májovým pobož-
nostem, jakož i v upomínku na sv. břimování,
ve velkém výběru nabízí

KAREL ŠIMEK, nakladatelství
relig. obrázků
v Č. Budějovicích, Rudolfova ul. 42—I.

Vzorky za K 2-20, event. na ukázkou, jsou vždy
k dispozici.

Přednosti Šaratice
před jinými
pročišťujícími prostředky

jsou:

1. uschováním se nekazí,
2. nedá žádné přípravy,
3. chutná příjemněji, než vše-
liké oleje a odvary,
4. působí bez bolesti, bez na-
dýmání.

Mýdlo s jelenem

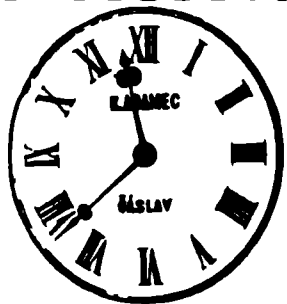
ještě nepadělané, výtečné jakosti a velmi vydatné.

Pozor na ochr. známku „Jelen ve skoku“

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkosávod truhlářský

K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litomé-
řicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., odporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Nejdůstojnější bisk. konsistenci doporučený
umělecký závod

Jos. Kieslich
v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a ob-
novování

oltářů,

kazatelen,

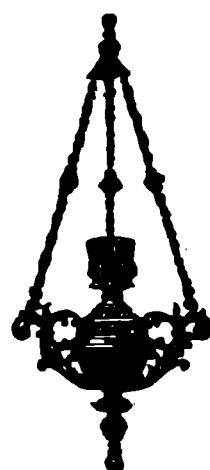
křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s od-
bornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť
trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně
a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přesná pochvalná uznání po ruce. Roz-
počty, ceny atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdržel dělník kartáčnícký v Jilemnici,
truhlář ve Vlkově, dva natěrači v Úpici a v Ronově.
Přijme se mladší a hodný kočí k jednomu koni a
k lehčím poježdům. Přijme se ihned silný, as
28letý muž k nemocnému do Lomnice n. P. Celé
zaopatření a plat dle ujednání. Přijato bude ně-
kolik učňů na různá řemesla. Práci hledá zručný
truhlář, který se vyzná v obaluhování parního
stroje a jest způsobilý složit zkoušku topičskou.
Nastoupiti lze hned. — Přihlášky přijímá „Vše-
odbořové sdružení křesťan. dělnictva“
v Hradci Králové.

Veledůstojnému duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
č. 19 n., roh

Konviktské ul., vyučený pastýř spe-
cialně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučiti svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lamps, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni slatí a střídá. Na požádání hotové
práce na ukázkou, rozpočty, nákrety neb cenníky franko.
Za veškeré výrobky a slavnosti ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednoduššího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesované vý-
robky desecné. Vše posílám již posvěcené.

Slatinné lázně - - VELICHOVKY

1/2 hod. jízdy od nádražní stanice Josefov Jaroměř.
5 vil se 120 pokoji. — Vzorové zařízení.
Výtečné působící, želez. vodou přípravov. slatinné
lázně, dále lázně elektr. 2komer., jedové,
jehličnaté a lázně přírodní, volné. Léčení pitnou
voden. Vodoléčba a elektroléčba. Osvědčené
proti rheumatismu, dně, lachlas, chudo-
krevnosti, nemocem nervovým, žensk.
atd. Překvapující výsledky. Gymnastická
léčba vad chůze a chorob míšní (Tabes)
dle H. S. Frenkela. — Zkuš. lázeňský lékař Dr. V.
Smutný a P. aby. Působná suchá poloha u samých
rozáhlých lea. Výtečná restaurace ve vlast. správě,
při mírných cenách. — Vojenské koncerty.
Poštovní i telegrafní stanice v lázních.
Obšírné prospekty zašle zdarma Správa lázní.

Jan Horák,

seukník v Byčkově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých viněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Těž velejemné

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleůstoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.

Učíte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Př hromadném objednání větší výhody.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Oznamuji své přesídlení

z hotelu Bařtipán „U černého koně“
do nově zřízeného hôtelu
„Bařtipán“ v Adalbertinu.

Za dosavadní vzácnou přízeň vzdává nížeapsaný všem veleváženým návštěvníkům a přátelům nej-
uctivější dík a prosí, aby mu svoji důvěru a přízeň
i v novém závodě věnovali. — Za nových poměrů
zajisté uctivě podepsaný ještě daleko lépe své ctěné
zákazníky uspokojí, než jak bylo dosud možno.

Vkusně a elegantně zřízené
pokoje, nově upravená jídelna,
velký koncertní sál, velká, je-
diná stinná zahrada s verandou
a krytým kuželníkem.

Plzeňský prazdroj přímo
od čepu, smíchovské pivo
světlé i granát. Vína pří-
rodní tu- i cizozemská.

Pozorná obsluha. —

Vlastní povoz u každého vlaku.

ADOLF BAŘTIPÁN, hotelier v Adalbertinu.

NÁBYTEK v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Velectěnému
duchovenstvu
doporučuje
nejlevněji
a nejlepší
LUSTRY

každého slohu,

první odborná dílna pa-
sířská pro výrobu kostel-
ního náčiní

Karla Zavadila

v Hradci Král.,

č. 280. — č. 280.
proti hotelu „Merkur“.

Konkurs.

Při městské obci v Hradci Králové obsadí
se dle usnesení měst. zastupitelstva ze dne 13.
května t. r. č. prot. 4043:

1. Místo zvěrolékaře se základním služným
K 2000 — třemi 10% kvinkvenádkami, naturál.
bytem o třech pokojích a kuchyni v admini-
strační budově jateční a palivem provisorně
na rok.

2. Místo městského policejního komisaře
se základním služným K 1400 s 20% příby-
tečným (po uplynutí provisoria) a třemi 10%
kvinkvenádkami rovněž na rok provisorně.

Ostatní práva a povinnosti jak městského
zvěrolékaře, tak i policejního komisaře, jakož i
kvalifikační podmínky stanoveny jsou organi-
sačním statutem, platným pro úředníky města
Hradce Králové. Mimo to městský zvěrolékař
podrobí se musí instrukcím, jež pro něj budou
vydány.

Zádosti opatřené doklady o způsobilosti,
zachovalosti, o stáří, jež nesmí přesahovati 35
let a o dosavadním zaměstnání podány buďtež
u podepsaného úřadu do 8. července t. r.

Purkmistrovský úřad v Hradci Králové,
dne 18. května 1904.

Starosta:

Dr. Ulrich.

K době
velikonoční

Boží hroby se slohem kostelů
Křížové cesty v reliéfu řezá-
né neb lité. Sochy „Vakří-
šení“, suchy, oltáře a veškeré ko-
stelní zařízení doporučuje uctivé
umělecký závod sochařský a řez-
bářský

Josefa Krejčíka v Praze.

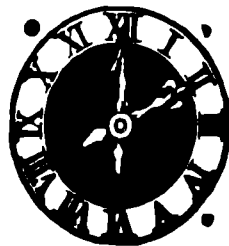
Písárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 80.
— Illustrované cenšníky, nákreby a rozpočty franko. —
Výhodné platební podmínky.

Dodavatel hodin na pozv. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti

věšové hodiny

pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny

za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

B. E. TOLMAN, východočeské nakladatelství
a knihkupectví.
Prvý závod na českém severovýchodě.
Hradec Králové.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psací stroj.

Majitel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Pechman. — Tiskem bisk. knihtiskárny v Hradci Král.

OBNOVA

Číslo 25.

Předplatná na čtvrt roku 2 k 50 k
na půl roku 5 k — k

V Hradci Králové, dne 17. června 1904.

Inserty se počítají levoú.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Za Františkem Sušilem.

Právě dnem 14. června uplynulo století, kdy narodil se v Novém Rousínově na Moravě muž vloh obrovských, píle neúporné, vlastenec a katolík nejpřísnější a nejobětavější. Megre VI. Štastný, záz Sušilův, napsal pravdivě: „Jest obyčejem označovati rok a den narození v životopisech hvězdičkou a datum úmrtí křížkem. Když u jména Sušilova rok 1804 ozdoben jest hvězdou, sluší značku tu bráti v plném a to nejkrásnějším významu jejím. Ano, dne 14. června 1804 vzešla nad Moravou hvězda, jež rostla a stoupala výš a výše, jež nezapadla jako nějaký meteor, nýbrž svítí jako stálíce prvního řádu podnes, byť už dávno ke jménu Sušilovu byl přistoupil křížek dne úmrtího a byť i dávno tělesná schránka velikého ducha spočívala pod pomníkem, ježž mu vděčnost naší vlasti zbudovala.“

Sušil byl slavným národopiscem, proslul jako učený spisovatel bohoslovecký a hlavně jako nejpovolanější paedagog v úřadě profesora bohosloví v Brně.

Studoval u piaristů v Kroměříži, pak v Brně, kdež jeho vlastenečtí učitelé nadchli srdce jeho vroucí láskou k vlasti. V době svých studií filosofických naučil se tento neúporně pilný duch všem slovanským jazykům, frančině, italštině, němčině i angličtině. Pak vstoupil do semináře brněnského, kdež horlivě na sebevzdělávání pokračoval. Po vysvěcení kaplanoval v Olbramovicích a Komárně; pak povolán do Brna za profesora exegese Nového Zákona. Po obvyklé zkoušce působil jako profesor v Brně 31 let.

Nyní rozvinul přímo oslňující činnost jak náboženskou, tak vlasteneckou. Přihlásil se hned s počátku ke hloučku osvěcených kněží českých, kteří, jsouce seskupeni kolem „Časopisu katol. duchovenstva“, pracovali o prohloubení vzdělanosti náboženské. Zvláště horlivou péči vynakládal, aby poklady v Písmu svatém ukryté co nejvíce v jeho národě zdomácněly. Na základě nejsvědomitějších studií pořídil nový překlad Nového zákona do jazyka českého, přidal k němu ještě epochální čtyřdílný výklad, překládal spisy sv. Otců, hymny církevní. Jeho překlad a výklad Písma dosud není ničím u nás překonán. Dbal přísně na to, aby se bohoslovci učili Novému zákonu po kapitolách na paměť. A jaký ohromný vliv měl Sušil na vítězný postup myšlenky národní! V době nejkrusnější byl duší vlasteneckých snah na Moravě. Za svého působení v semináři vychoval z žáků svých celý zástup nejhorlivějších kněží-vlastenců. S přáteli hr. Sylvou, Tarukou a Kuldou vymohl, že česká řeč zaznívala v chrámech. Zakládal s nimi pokračovací spolky pro dělníky, tovaryše, zakládal čítárny, hovorňy, pořádal sjezdy, používal zkrátka všech prostředků vhodných k probouzení ducha národního. Jeho činnost vlasteneckou a církevní těžko rozlišovati; všude vystupoval jako horlivý kněz a vlastenec zároveň. Jeho častou otázkou bývalo: „Čtete-li v bibli, učíte-li slovník Jungmannův? Raději o jeden kabát méně, než bez slovníku Jungmannova.“ Věděl, že jen na základě náboženském krásný květ vlastenectví dokonale vzroste a potrvá; napsal sám o sobě: „Mé vlastenectví zakládá se ve víře, má oporu v nebi a déle potrvá“. Kdykoli založena škola, tážal se, jaká jest to; než školu odnárodňovací, raději žádnou.

Veliké jméno zjednaly Sušilovi jeho sbírky národních zpěvů moravských. Po třicet let vždy o prázdninách, kdy jini odpočívají, putoval i do nejzapadlejších vesniček moravských, aby zachytil na papír zpěvy svého lidu. Bylo mu snášíti při tom přemnoho nesnází, musil přinášeti jako skrovně placený profesor i veliké oběti hmotné, ale nic nedovedlo podlomiti jeho energii. A tak obrovské sbírky zpěvů národních vyšly r. 1835, 1860 a v největším vydání roku 1869, rok po jeho úmrtí. Písňe Sušilem pilně sebrané vzbudily velikou pozornost nejen u nás, ale i v daleké cizině.

Sušil uchránil před zapomenutím na 2000 písni; to byla ovšem sbírka největší na ten čas v Evropě. Pavel Křížkovský, Bedřich Smetana a jiní hudební skladatelé činili tyto písňe podkladem národní hudby umělé.

Sušil skládal též básně vynikající půvabnou prostotou, ryzím jazykem a vlasteneckým nadšením. První sbírka jeho básní nese prostý název „Básně“, druhá „Růže a trní“, třetí — po smrti jeho teprv vytištěná — „Nové básně“. Svě náhledy o theorii českého verše uložil ve spisku: „Krátká prosodie česká“; přeložil a vydal též sbírku básní z různých klassických autorů latinských. Založil též výborné působící „Dědictví sv. Cyrilla a Methoda“.

Sušil zemřel 31. května 1868 v Bystřici pod Hostýnem. Zesnulý velikán vtiskl téměř všemu náboženskému a vlasteneckému snažení své doby na Moravě vlastní značku. On to byl, který zorganizoval nadšené čety vlasten. kněží k plodné práci národní právě v té době, kdy mimo kněžstvo málo kdo pochopoval snahy Jungmannovy, Kollárovy, Šafaříkovy a Palackého. Z obrovského fondu Sušilem nastřádaného posud národ čerpá novou a novou posilu. Sušil vyvíjel činnost tolik obsáhlou, tak všestrannou, jaká možná jen u předních genů lidské společnosti. Práce jeho nebyla hluchá, nebyla frázovitá, za to však tím svědomitější a účinnější. A při tom všem jeho veliká skromnost mohla sloužiti za vzor všem současníkům. Proudny neznabožské a indiferentní, které tehdy bujati začaly, byly Sušilovi zároveň nevlasteneckými, škodlivými vnitřními prospěchu našeho národa. Každý šlechtný vlastenec musí žehnati památce velikého kněze-buditel. Jdeme všichni ve stopách tohoto ctihodného harcovníka a oslavme památku jeho skutky souhlasnými se skutky jeho!

Ve znamení obstrukce.

(14) Hrozba německá splněna: obstrukce německá zavládla hned v prvý den zasedání sněmu království Českého dne 14. t. m. Obstrukce za obstrukci, ale jaký mezi oběma rozdíl! Tam obstruují zástupci národa, jenž ve svém zoufalství, nemoha si jinak pomoci, utíká se k jedinému prostředku, ježž mu konstituční zřízení poskytuje, národ, který za to, že platí až do úmoru, nechce nic jiného, než stejná práva, který chce, aby zásada o rovnosti národů, vytkená v základních člancích ústavy této říše, nebyla pouze na papíře, ale aby přišla i k platnosti v životě národů; tu pak obstruují lidé, kteří od jakživa v této říši byli hýčkáni, kteří vyrostli v domnění, že jsou národem kulturně povýšenějším a že zaslouhují proto zvláštních výsad a ohledů, lidé, kteří fakticky v rukou drží nejen všechna práva z ústavy vyplývající, ale drží mnohem více — i proti právu. A ti lidé za to, že se odvažuje někdo se jim rovnati, tedy z pouhé uraženosti a z vrozené kmenové zpučnosti obstruují potřeby země, na nichž mají tentýž, ne-li historický, aspoň hospodářský a finanční zájem jako my. V tom spočívá rozdíl mezi obstrukcí českou a německou; první je oprávněná, nutností podmíněná, druhá však naprosto nepodstatná, v jisté míře i necitelná a bezohledná, ona odnímá živelní pohromou stíženému českému rolnictvu podporu země a státu, na niž má ono jako poplatník plné právo.

Na to vše neohlížejí se však Němci, oni mají jen jeden cíl před očima — panovati a když to nejde konstitučně, musí to jíti absolutisticky, ne-li parlamentárně, tedy pomocí § 14. Parlament, který se kloní svou přirozenou většinou k národům slovanským, je jim hekubou (popelkou), toho oni potřebovati nemohou a proto vynalezli obstrukci a když téže zbraně použili po nich i jiní, nutí vládu, aby obstrukce nedbala a užila výmínečného opatření rakouské ústavy ve všech případech, v nichž parlament rozhoduje, čili aby vládla protiústavně. Když již přišli reprezentativní ústavou, již si ostatně sami utvořili, do ne-

příjemného postavení, že většinu parlamentární utvořiti s to nejsou, nepřipustí k veslu žádnou jinou většinu, neboť nedovedou poslouchati tam, kde tak dlouho poroučeli.

Proto pryč s ústavou, pryč s vyrovnáním, pryč s delegacemi! — Oni potřebují personální unii s Uhry, aby, až Cislaťtani seslabí, mohli navrhnouti nejen celní, ale i politické přimknutí se k říši německé a tak svůj sen k vyplnění přivodili. To vše se bez obalu více než zřetelně v německo-národních listech vyslovuje, celý svět tomu rozumí, jen ve Vídni tomu rozumu nechtějí, ač se o jejich kůži v první řadě jedná.

Kdyby rozhodující kruhy byly řekly roku 1897 k německému požadavku za odstranění nařízení jazykových rozhodné: „ne“, dnes by věci hůře jistě nestály; naopak Němci byli by zmoudřeli jako vždy, kdykoli se přesvědčí, že nevyhrají, jako zmoudřeli po rámuse v příčině národních ústupečků ministra vojenství a kdyby i to se nestalo, v nejhorším případě byla by tu obstrukce jen jedna, totiž německá, kdežto dnes má co dělati vláda s obstrukcí dvojnásobnou, a § 14., jímž si z nouze pomáhá dnes, byl by jí zůstal i tenkrát.

Apropos § 14. Kdo by si byl pomyslel v prosinci 1867, jakou bude hráti úlohu v celé ústavě! Původně mělo to býti opatření z nouze, jímž měla míti vláda volné ruce k akci náhlé, když by nebylo času k svolání zástupců lidu, ale nikomu ani z daleka nenapadlo, že se jím bude povolovati rozpočet, aneb že se jím provedou věci takové důležitosti, jako jsou obchodní smlouvy, nebo dokonce vyrovnání rakousko-uherské, že se jím povolovati budou nové náklady vojenské atd. Ono by ovšem nikdy k tomu nedošlo, kdyby Maďaři jednali poctivěji a dbali ústavy říše i jejího konstitučního zřízení. Jak mohou však hájiti ústavu jinde ti, kteří ji doma sami šlapou nohama? Že mají úmluvu se státem konstitučním, jež přirozeně přestává, jakmile se v státě tom konstitučně nevládne, to vědí Maďaři, až když toho sami potřebují; s Vídni bojují, jen když jim se šlapne na kuří oko, jinak však vídeňský centralismus proti ostatním národům podporují, jest-li navzájem mohou se nadíti podpory k utažení centralismu svého. Nepřátelé přirození spojují se nepřirozeně po způsobu židovském ihned, kdykoli se jedná o národy jiné, zvláště slovanské.

Dnes, kdy proti vyrovnání pomocí § 14. v Pešti ničeho nenamítají, je ovšem obstrukce vlastně bezpředmětnou, nemajíc významu ani na straně české, ani na německé, ježto vláda má svůj § 14. a pomocí toho dělá si, co chce, rušíc sama ústavu, třeba jen, jak ona tvrdí, na tak dlouho, dokud v parlamentě nenastanou poměry sporádané a ty nastanou, až Češi zastrčí urážku z r. 1897 do kapsy a o nic se hlásiti nebudou, čili jak lid říká, až budou platit a mlčet. To ale oni neudělají a udělají nemohou a proto si ani od sněmu českého, ani vídeňského na ten čas ničeho neslibujeme. V Čechách půjde to pomocí císařského nařízení po ujetých kolejkách dále, zemi se nepolehčí, dokud jí vláda sama nedá, co jí patří, ve Vídni pak mají § 14. a více nepotřebují. On znamená sice absolutismus, ale Němcům se v absolutismu vždy nejlépe dařilo a to je prozatím to hlavní. Ty miliony, jež delegace povolila, poukáže i říšská rada, hlavně až se doví, že p. ministr vojenství a p. admirál polovici již vlastně vydal a že účty musí býti saldovány.

Proč náčelník vlády však sněm český svolal, když to tak zřetelně po německu z úst německých slyšel, to věru nevíme; snad chtěl českému národu ukázati, že měl v únoru pravdu a že se nemýlil, když sněm český k vůli hrozící obstrukci německé nesvolal. Ovšem má svůj § 14. a s tím mohl českému rolnictvu i beze sněmu pomoci, ale ten má jen na kanony.

Že se obstrukcí pražskou vídeňské poměry nezlepší, je jisté; co dělali Češi z národní nutnosti, to budou na podzim dělati ze vzdoru, čili jak se říká, na oplátku. A uváží-li se, že obstrukci vláda vlastně sama chce a ji

podporuje, pak jsme to v Rakousku přivedli tak daleko, že to již dále nejde . . .
Je to smutné, ale je to pravda.

Dopis z Prahy.

▼ Prase, dne 15. června.

(Při příležitosti stých narozenin Františka Sušila.
— Jasný hlas o českém veřejném životě.)

Na co zde stále upozorňujeme a čemu upozorňování pořád rozuměti nechťší, opět se u nás opakovalo. Jsem toho nejen mínění, ale pevného přesvědčení, že v naší společnosti vládně příliš mnoho falešných názorů, jejichž černé stíny celý náš veřejný život matou. Zejména nepokládáme ani za dostatečně odůvodněné stanovisko, že prý většina české společnosti jest protikatolická. To jsou náhledy jenom několika jednotlivců, za něž se stavěti bylo by chybou proto, poněvadž následkem toho uznávalo by se něco, co vlastně neexistuje. Proto stále nabádáme, aby katolický smýšlejší neopomíjeli co nejpilněji veřejného ruchu se účastniti a aby se ho nevzdalovali. Toho není zapotřebí a to jest velká chyba.

Jak naše společnost není protikatolickou, právě prokázala sama při příležitosti stých narozenin Františka Sušila. Máme za to, že pražské tak zvané „nekatolické kruhy“ vlastně oficiální a samozvané patentovaný katolicismus ve vzpomínce na zásluhy a práce jednoho z nejpřednějších českých katolíků devatenáctého století vysoko překonaly.

Belletristické časopisy „Máj“ a „Zvon“ věnovaly vzpomínkám na význam Sušilův poměrně daleko více místa, než jim bylo věnováno tiskem, který tím byl povinen sám sobě i straně, již zastupovati chce. A „Moravsko-Slezská Beseda v Praze“ uspořádala v sobotu dne 11. června pamětní večer k uctění památky Frant. Sušila. Na večeru tom o Sušilovi a jeho významu promluvil ředitel žižkovské realky a člen zemské školní rady království Českého p. František Bílý, kroněk Pražského „Hlaholu“ přednesl přiměřené sbory, sl. L. Bílá recitovala ze Sušilovy sbírky, celá řada osobností večera toho se účastnila, jenom za oficiální se prohlašující katolické kruhy stkvěly se při něm svou obyčejnou nepřítomností, již reprezentují všude, kde nemají scházeti a kde by byly vítány.

Proti těmto činitelům jest potom boj velice snadným proto, poněvadž jich ze společenského ruchu již ani vytlačovati netřeba, jelikož se mu na všech stranách sami úzkostlivě vyhýbají a ponechávají všude pole živlům, které by svou existenci ani neukázaly, kdyby proti sobě nalezly státi vážného činitele osobně. Máme toho zkušenost, že pouhá přítomnost jednotlivce, který přišel pouze poslouchat, mnohdy celý ráz jednání, o něž šlo, obrátila tila a venkoncem změnila —

Proto nemůžeme se nikterak nadchnouti pro stanovisko, že někdo může býti pokládán se svými principy za předního činitele veřejného života, když se z důvodů jakýchkoliv, ale v každém případě mylných, sám koncentruje do zadu a když nemá a nejeví ani tolik zájmu,

aby taktně obsadil místa a sanjal společenské postavení, jež se mu nabízí. Máme za to, že katolická společnost v Praze sama přínaležící jí zde posice dobrovolně opouští a potom zase něčeho dobrovolně opuštěného docela sbytečně dobývá, poněvadž jí toho ve skutečnosti nikdo nebral a nevzal. Pravíme pouze, že se pro takovouto na jedné straně abstinenci a pasivnost a na druhé na důledky jejich vedené nářky nemůžeme nikterak nadchnouti.

Nedůstatenství oficiálních katolických kruhů v Praze při pamětním večeru na počest práce a významu Sušilova, jehož barva byla předce nepochybně vyslovena, sáhlo na nás rukou přímo leaovou —

Ať si se pro to kdo hněvá nebo nehněvá, musí se to povědět, že když bezvýznamná frakce stlukou nějakou vhrdlořivou plácanici o některém svém malicherném stoupenci, který se vlastně s cílem svého života minul, že se všemi prostředky starají, aby celá veřejnost o pochybeném působení toho pána zvěděla, že se na spis o něm na všech stranách upozorňuje a že se zásady v něm obsažené, třebaž že to často byly hotové roury, všemožně propagují.

A dnes jsme naproti tomu svědky zjevu, jež mlčením pomínouti nemůžeme. Již celý měsíc nachází se na knižním trhu znamenitá životopisná monografie „František Sušil“ z pera rajhradského benediktina Dr. Pavla Vychodila. Ve vzácné knize té vypsány jsou do nejmenších podrobností nejenom život a působení Sušilovy, ale spis ten jest také znamenitým kusem historie českého národního probuzení a katolického ruchu na Moravě. Přechtením spisu toho získá každý a nabude vzácného poučení. A satím na místě, aby povaze knihy té blízký tisk neunavne a stále již celý měsíc o jejím obsahu a důležitosti mluvil, aby se při příležitosti stých narozenin Sušilových o rozebrání její staral, aby ji každému českému inteligentu jako vzácného přítele odporučoval, mlčí se o spisu tom, jak by neexistoval.

V takovéto taktice neshledáváme docela žádné správnosti. Ano spíše ji zamítáme. Umlčovati výborné, dokonale, věcné a poučné knihy máme za stejnou chybu, jako máme za chybu široce a dlouze a na všech stranách polemizovati proti škvárům, které polemizováním tím stávají se populárními.

Když se za onoho času vyskytne tak znamenitý spis, jako jest páně Vychodilův nástin životopisu Sušilova, z něhož tento nejpřednější Moravan a vzácný „kněz modernista“ devatenáctého věku vystupuje ke čtenáři jako osoba živoucí a celé své okolí a současnost svou mu s sebou přináší k seznání, má se takovému dílu věnovati zásloužená a příslušná pozornost. Zde musí ustoupiti, a to hodně do pozadí, všechny konkurenční malichernosti i osobní plotky a do popředí musí vystoupiti věc a zájem celku. Chceme totiž míti za to, že se z nevědomosti nebo dokonce z hloupé nevšímavosti o knize o Sušilovi nemlčelo —

Zkrátka rozhled po tom, co se při příležitosti stých narozenin Sušilových u nás stalo i nestalo, svědčí, jak zejména v Praze jest daleko do pochopení poměrů a do správného jejich vedení, aby si každý vagabund nemohl a nesměl tropiti smích a dělati šašky ze zásad a institucí, které by celou společnost naši měly

pojití v mocnou jednota, proti níž by se nikdo nesměl rozbíhati nesměl.

Všechny polemiky a nářky na spštění světa a na nepřátelské smýšlení mužů státati pouhými jalevými deklaracemi potud, dokud dobrovolně bače opomíjeno proti možnosti přičin jejich věcné a práci vystupovati. Principis obeta, medicina aro paratur.

Vzpomínka stých narozenin Sušilových a věcné vytknutí při tom oněch zásluh, jež Moravu počestily, měly býti politickým programem letošního roku všech mužů dobré vůle, kteří touží, aby se v našich poměrech vyjasnilo.

Jak se u nás vystřízlivění z blouznivého horlení, které neváhalo z porážek české věci dělati slavnostní vzpomínky, začíná šířiti, za- jisté že každý pozoruje. Rádi vítězství zdravého rozumu a začátek správného fungování smyslů v naší veřejnosti zaznamenáváme. Po leta zde zápasíme o zevšeobecnění stanoviska, že sláva národa nespočívá v jeho minulosti, ale že leží v jeho budoucnosti. Ztracení vynikajícího postavení, promarněné výhody, rozhejření a prolenošení jmění přičítají se jednotlivci za příhanu a proto obdobně národ musí ve případě takovém pronikati usilovná snaha jakýmkoliv způsobem ztracené své lepší poměry novým životem reaktivovati. K tomu klíčem jest především ovšem poznání a uznání pravého a skutečného stavu věcí, které by nabádalo k napravení stávajících chyb. A takovéto střízlivé, jasné hlasy začínají se u nás nyní zhusta ozý- vati. Třebaž že nejsou dosud všeobecnými, sluší si jich vážiti a jest politickou úlohou, pečovati o jejich rozšíření a nejšířší uznání jejich správnosti. Proto pokládáme za akt nejenom politiky, ale také za důležitou pražskou novinku, když zde otiskujeme hlas pražského časopisu „Československé Strážce“, která na stávající české veřejné poměry pohlíží tímto způsobem:

„Jsem slavným, přeslavným národem. Máže kdo o tom pochybovat? Máme nejskvělejší minulost, lidstvu dali jsme největší muže, naše vlast jest nejkrásnější zemí, česká žena je nejlepší hospodyní, slovem jsme nejvzdělanějšími, nejpokročilejšími. To hrozné nej, nej ozývá se u nás vždy a všude. V tisku, v řečech slavnostních a příležitostných.

Chlubnost, touha po okázalostech a zevnějším lesku, to jest onen hnusný rys české povahy, ne hrdost národní, ale pýcha, pýcha žebrácká, jakou ráda odívá se před světem skvělá bída, jest oním nejmarkantnějším rysem české povahy.

Čtyřicet let vtluokal tisk systematicky českému lidu ty nejfalešnější pojmy do hlavy, čtyřicet let honil národ na průvody a slavnosti, čtyřicet let hlásal „přední vlasteneckou povinnost“ účastným býti hned té, hned oné vlastenecké maskarady. Dnes chytají se rozumnější konečně za hlavu a počínají se ptáti — co pro Boha stále slavíme? (Mor. Orlice.) „Sláva“ stala se národní potřebou, stala se modou, stala se národní povinností. Zvláště v Praze. Ač stále vede se nářek, že jest zle, ač kde kdo nařká do hospodářské tísně, jedna „sláva“ stibá druhou.

v níž byl příslušnému členu výboru technickým adjunktem. To bylo jeho radostí a potešením. V ohledu tom byl dbalý a pilný jako mraveček. Když se jednalo o divadlo, tu šil různé kroje s nadšením a pilí, jež byly úžasnými a jeho rukou prošla snad celá mužská výprava v kusu „Kvas krále Vondry XXVI.“, jenž byl za onoho času v Hradci stkvěle proveden. Pan Fink i „otrávené jitřnice“ sám pilinami nabíjel a špejlil. Divadelní hradecké garderobě věnoval se celý a bylo marností, když se o něco pro ni jednalo, chtíti na něm, aby někomu obstaral vysazení kalhot nebo přešití kabátu. To musilo počkati, až vyřídil záležitost „kvadroby“, tak že se snad nemýlí, když mám za to, že tehdy velice čilé jednotě divadelních ochotníků královéhradeckých platně a upřímně sloužil.

Měl vkus, porozumění a smysl zejména pro historické kroje a s panem domácím Köhlerem býval jedna ruka. Zejména když se jednalo o maskární bály, byl stále volán k němu do krámu na radu, komu by jaký kraj „pásl“. V masopustní době pak šil také různé „maskary“ a to jsme se nikde nedověděli, co je pro koho. V ohledu tom byl mlčelivý jako hluchoněmý. Kdo měl od něho ušitou nebo upravenou masku, mohl se spole- bati, že ho nijak neprozradí.

Ale při vzorné této mlčivosti bezděčně v masopustě r. 1876 prozradil zrovna nejmilejšího svého pana domácího Köhlera. Ušil mu jakéhosi stkvostného rytíře ze XVI. století. Dal si na něm záležet, co nejvíce dovedl. Poněvadž se však žádný maskární bál v Hradci neskončil, aby pan Fink při něm v garderobě při úpravě mask dobrovolně ze zvláštní ochoty nefungoval, byl také na onom bále, do něhož se pan Köhler, jsa jist, že ho žádný nepozná, jako évarný rytíř ze XVI. století vypravil.

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XIII.

Rád uznáváje laskavou a vzornou pečlivost, kterou mne můj stravovatel pan Fr. Tichý se svou chotí stále zahrnovali i ceně si milé přátelství svých spolubydlících kandidátů učitelství, předce jako tercián shledával jsem pro sebe za výhodnější, abych si vyhledal jiný byt. Jsa u Tichých samotný gymnasista, který byl bez domácího učitele, ocitl jsem se často při učení v rozpacích, z nichž by mne spolubydlící latinář jediným pokynem nebo kratičkou radou ihned vysvobodil. Proto pokládám za potřebné bydliť s gymnasisty a z té příčiny odstěhoval jsem se v lednu 1876 z domu Skálava do domu Köhlerova na byt ku krejčímu panu Václavu Finkovi, u něhož tehdy zůstávali můj spolužák Jindřich Chmelíček a tehdy kvintán Jan Volánek, nyní farář v Běstvině. Přítel Volánek, rodák jaroměřský, byl skoro můj krajan a svou vlídností a přátelskou ochotou úplně vyhovoval tomu, čeho jsem ve předešlém bytě někdy postrádal. Vždycky mně pletně na požádání poradil, když jsem nějakého vysvětlení potřeboval.

Zde mám příležitost opět proniluviti o kusu starého Hradce. Dům, do něhož jsem se přistěhoval, náležel obchodníku se střížným zbožím p. Jindřichu Köhlerovi, který mívál svůj velký krám na podsíní na Velkém náměstí. Dům ten pak sáhal z Velkého náměstí do tehdy snad bezejmenné ulice a zadní jeho část stála proti mostinci „u Becků“ čili jak se za tehdejší doby říkalo „u nosu“, kamž svým časem vlídného čte-

náře zavést neopomenu. Zadní část tohoto páně Köhlerova domu byla pozůstatkem dávného způsobu domovního zařízení královéhradeckého. První a druhé patro jeho sestávalo a snad ještě sestává z rozsáhlého obytného pokoje a ze stejné velikého „mazhauzu“, na němž jsme se od jara až do podzimku zdržovali a kde mívál v zimě p. Fink veliký a zajímavý Betlem, postavený na zvláštním lešení.

Tento dům i p. Fink byli skutečným kusem starého Hradce. Dům byl hotový stařeček, maje stropy dřevěné a schody, jaké se již sto let nestaví. Ale pohodlný byl, maje ještě v každém patře pod komínem místo, kde se mohlo vařiti na třínožce. „Mazhauz“ vydlážděn byl cihlami. A pan Václav Fink, povolání svého mužský krejčí, byl pozůstatkem dávných dob svým jednáním i svými choutkami.

Jsa rodilý Hradečan pocházel z rodiny, o níž i Švenda ve svém Obrazu Hradce nad Labem mluví, a ačkoliv žil koncem století devatenáctého, vedl si jako by byl živ ve století osmnáctém. Byl naskrze konservativní, dobrý, laskavý člověk, bořící pro — divadlo.

Pan Fink sám do šatstva ani nepíchl. Dřlo mu přinešené odnášeli si od něho z okolních vesnic docházející pro ně krejčí a on je jenom zákazníkům odváděl. Hlavním předmětem jeho živnosti bylo vlastně obstarávání šatů z otce na synka a pak vyřizování správek, s nimiž se k němu s důvěrou obracely nejpřednější hradecké domy. Zle se mu při tom nevedlo, ale musil míti obrovskou trpělivost, aby klidně vylechl, když na něm zákazníci chtěli, aby za pakatel vykouzlil ze starého nové a když jim potom vysvětloval, že to nešlo, ale že se stalo, co se udělati dalo.

Sám však přes tu chvíli utkal paní Finkové do garderoby hradeckého ochotnického divadla,

Jste-li osobou ve veřejném životě trochu známou, jest každý týden vaší vlasteneckou povinností jíti na nějakou slavnost. Jste-li k tomu obchodníkem, mohl byste polovici svých zásob rozdati do různých bufetů a bazarů. Ošebračujte se! Jest to vaší vlasteneckou povinností! Zdar! Reflektují aranžéři různých těch slavností na vaše zboží — až budou mít peníze, půjdou, rozumíte se naproti vám, do krámu německé armý, ta má zboží lepší . . . Slavnost stihá slavnost. Nemine neděle, aby Praha něco neslavila. Tisíce národního majetku se rozplývají, vyhází okny na ulici. Z velké části pak naše vlastenecké obecenstvo zanele je národním protivníkům.

Tomu se říká chytrost pětrosí.

Nedivme se. Pál století apíva se v Čechách národní hymna — zemský ráj to na pohled, ozývá se v ní.

Jak ten ráj vypadá, o tom může vás poučiti výlet do některé 1/2 hodiny od Prahy vzdálené obce, třeba do Chuchle nebo do Záběhlic. Otrávená stavení, v „ulicích“ potůčky vonné špíny, dvory rozházenou slámou pokryté, venku v špině batolí se drobné děti, jichž otec snad, je-li právě neděle, je také někde v Praze na nějaké „slávě“.

Ubohý, nešťastný národe, odkojený slávou, nevychovaný pro povinnost! Máš nejslavnější minulost, největší počet spasitelů a kritiků z pro-rocké, nic nedělající intelligence, nikdo však nevede tě k sebepoznání, nikdo nevede tě k práci.

Cetkami, poslátkem, strakatými kroji snaží se jedni maskovati tvoji bída, a druzí? Jsou jako schudlý šlechtic. Pracovati nemají a žebrati se stydí. Ba již se nestydí ani. A přece „sklání“ se své nadlidské výše k tobě ubohému, „snaží se „duševně povznést“ tě k sobě“. Ubozí!

A tak v té tvé velké bídě v dětchu ti jenom jedno zbývá. Tvoje sláva! V té je tvoje velikost. Umiš aranžovati průvody a slavnosti jako snad žádný druhý národ světa.“

Nepotřebujeme zde ani poznamenávat, že to všechno jsme již také na těchto místech pověděli, jak se naši čtenáři jistě pamatují a proto pouze uvádíme, že zásady naše, jež jsme zde po leta hájili, nejsou více stanoviskem pouze „Obnovy“, ale že začínají nejenom naši společnost pronikati, nýbrž ony se již okazale hlásí na veřejnost jako určité mínění, jež doufáme, že bude nepochybně brzy působiti k rozvrstvení politické plevy od skutečného zrna moudrých zásad. A v tom upočívá veliký a skutečný pokrok naší společnosti, k němuž „Obnova“ svým důsledným postupem a moudrou taktikou nemalo přispěla a svým věcným a objektivním sledem veřejných záležitostí a událostí získala si váhy a důvěry jako list ve pravdě i věci skutečně pokrokový.

Obrana.

(2) **Biskup Brynych o papežském státě.** V „Bílém Praporu“ č. 23. sděluje p. katecheta Dlouhý-Pokorný výrok, jež prý zaslal p. biskup Brynych učinil v r. 1900 o papežském státě u přítomnosti bývalého svého

Když se s panem Finkem v garderobě sešel, tu tento, zpozorovav na něm jakousi chybičku v ústrojí, se zapomněl a hledě ji opravit, dle svého zvyku oslovil nyní neznámého rytíře: „Račej, pane domácí, dovolit“ —

Maskování i nemaskování kolem na nepoznaní počítajícího pana Köhlera vypukli při tom v bouřlivý smích a pan Köhler, vida se prozrazeným dříve, než-li vůbec do sálu na ples vešel, spustil na pana Finka bromobit, před nímž se tento všecken zdrcen raději uklidil a ještě před devátou vrátil se domů celý nešťastný a ubohý. Napotom se pan Fink panu Köhlerovi a pan Köhler panu Finkovi dlouho vyhýbali.

Pan Fink, malý, slabý mužík, za svých mladých let pracoval jako krejčovský dělník v Praze a strojí se jednou za rok, a sice na svůj svátek, do kroje, jaký za oněch časů panoval a jež si ještě jako více než-li šedesátiletý stařeček pečlivě choval. Chodě jindy zarostlý žedivým plnovousem dal se oholit, na hlavu nasadil si starožitný cylindr, natáhl frak, květovanou vestu a bělavé pantalony, do ruky vzal španělku s bílým koštěním drždíkem a vyšel si na sv. Václava po městě na procházku jako zkázka z dávno zlé doby své mladosti.

O Hradci uměl vyprávět celé kroniky, kde koho znal, ale živlem jeho bylo hlavně divadlo a jeho krojová výprava, pro niž měl správný historický i umělecký smysl a zvláštní radost bylo mu stavění velikého Betléma, na který se půl Hradce chodilo dívat.

Syn jeho Alois, hodný a dobrý tehdy hoch, žije v Hradci doposud, je zaměstnán při poště. Bylo by škoda, na starého pana Finka zde nezapomenouti, neboť jistě že při své dobrácké a vlídné povaze a ochotě byl svému okolí vždycky platným a svým jednáním a vystupováním repre-

ceremoniálně p. ldra. Novotného. Zvěčnělý hodnostář prý řekl as tato slova: „Já jsem proti každému státu papežskému; stát papežský byl církvi většinou balastem a příležitostí mnohých protivenství.“ Za uvedený zde výrok ovšem nutno zodpovědnost ponechat pouze a výhradně p. katechetovi Dlouhému, jenž ze shodňové rozmluvy s ndp. biskupem Brynychem smysl slov si pamatoval. Sami nemůžeme výrok tento ani popírati ani potvrzovati. Poznamenáváme jenom následující. Ani v jediném svém úvodníku neučinil zvěčnělý katolický předák projev o papežském státě ve smyslu „Bíl. Praporu“ bveďeny. Rovněž v soukromém rozhovoru neslyšeli lidé, zesenulému biskupovi blízcí, názor o škodlivosti papežského státu. Máme však po ruce oficiální projev ndp. biskupa Brynychy o papežském státě ve znění zcela opačném. Prvý hradecký sjezd českých katolíků r. 1897 přináší resoluci o papežství následujícího znění: „Ctíme a milujeme viditelnou hlavu sv. církve, slavně panujícího papeže Lva XIII. a chceme u věcech víry a mravů zachovávat se k němu jako poslušní a věrní synové. Chovajíc obavu, že by možné komplikace (poměry) nastaly, kterými by sv. Otec u vládě sv. církve ve své volnosti a svobodě ještě více omezován býti mohl, přejeme si vroucně, aby dědičství sv. Petra opět papeži navráceno bylo.“ (Viz Zprávu sjezdovou str. 58) Všecko předběžné jednání sjezdové dalo se ve srozumění s ndp. biskupem Brynychem, všechny koncepty resoluc byly mu předloženy ku schválení a svrchu uvedená resoluce o vrácení papežského státu hlavě církve byla za přítomnosti p. biskupa Brynychy v prvé slavnostní schůzi přijata a v úřední zprávě doslovně uveřejněna.

Z tohoto úředního projevu, jenž je ovšem v naprostém odporu s uvedeným citátem dp. Dlouhého, nutno uzavírat, že pohlíželi zvěčnělý biskup na papežský stát ve smyslu v katolických kruzích obvyklém. Druhý hradecký sjezd, jenž se konal již po rozmluvě s dp. Dlouhým, neučinil ovšem žádné resoluce o vrácení papežského státu, avšak nestalo se tak proto, ježto vůbec nebyly resoluce navrženy a přijímány. Do rozboru vnitřního obsahu citátu p. Dlouhého se nepouštíme, ježto nám bželo v přední řadě o posudek formální jeho stránky. Dle svrchu uvedené resoluce lze těžko věřiti, že by p. biskup byl užil výroku sobě přiřítaného.

Prohloubení historie o Husovi. Stále se říká, že realisty u mele vyvolané oslavy Husovy přispívají ku prohloubení vědomostí dějepisných. Pořádají se přednášky o Husovi a vykládají se za dějinnou pravdu výmysly a domněnky různých ctitelů Husových. Jak se historická postava Husova zabarvuje dle politického přesvědčení řečníků a nyníjších „badatelů“, vykládá universitní professor Pekař v historickém časopise v kritice o Masarykově Husovi. Professor Pekař píše (Č. Č. H. IX. 354): „Ostatek i ve své nepodařené obraně prozrazuje prof. Masaryk, že české reformaci nedobře rozumí — praví totiž, že v obeslání koncilu (Basilejského) vidí opuštění reformního stanoviska, slabost a počátek konce. Ale Čechové nechť se odloučí od církve, jednání s koncillem Basilejským je přirozeným důsledkem

sentoval kus ducha zlého starého Hradce a jeho lidových tradic.

V tehdejší době kmitávala se Hradcem také obzvláštní typická postava. Lajtnant Richter. Byl něco přes padesát let starý pán nízké, ramenaté postavy, s malinkým knirkem pod nosem, obut do vysokých bot a v nápadný myslivecký kroj. Chodíval obyčejně se silným skolkem v ruce ve právodu jako teje velikého bernardinského psa. Bydlil někde ve Střebá nebo na Zámečku. Vyprávělo se o něm, že studoval v Praze na technice a že se tam roku 1848 účastnil boje na barikádách. Slyšel jsem o něm dokonce i tvrditi, že on to byl, kdo čhaje o svatodušní pondělí v hotelu „u zlatého anděla“ na knížete Windischgrätze, oknem omylem zastřelil v jenerálním velitelství jeho paní. To však není nijak prokázáno a proto to pokládám za hradeckou domněnku. Po pražské svatodušní bouři dal se prý Richtr odvésti na vojnu ke hradeckému regimentu pěchoty, v němž dlouho v řadách mužstva sloužil, až po roce 1866 pro svou vynikající statečnost ve válce byl povýšen na důstojníka a jako takový odešel na odpočinek.

Mnoho-li je na tom všem do slova pravdy, nevím, ale co o Richtrovi kolovalo, to zaznamenávám, neboť byl osobností skutečně zajímavou a typem v Hradci nápadným. A zaznamenávám to konečně proto, že skon jeho byl velice tajemným. V Hradci způsobil nemalou sensaci.

Bylo to v letech sedmdesátých jednou v zimě, za tuhých mrazů, když na ledě na Labi pod důstojnickým parkem nalezen byl ráno jeho veliký pes, an tam sedí a žalostně vyje. Led byl místy od vodních proudů zděravělý. Původně nevěnována tomu žádná zvláštní pozornost, až když se Richter domů nevracel, pátráno po něm a tu vytažen byl v oněch místech z Labe utopený. Při-

jejich stanoviska. Tu jsme u výtky, kterou jsem prof. Masarykovi učinil, že užívá Husa na protestantsko. Vidíme (a mohli bychom z výkladů Masarykových o Husovi vůbec to doložiti ještě dokonaleji), že jedna z příčin toho tkví v Masarykově nedokonalé znalosti Husa a českého stanoviska vůbec. V Husovi je, pravda, hodně protestantského, ale ještě více středověko-katolického; historik musí dbáti obou stránek — jen stranník může si voliti jedinou.“

Když si dovoluje generál realistů falšovati historii a připravuje Husa na protestantsko, lze si domysleti, co si pak dovolují kmáni této strany při svých výletech v parnech červencových. Pak se nelze diviti, že s takovým balamucením lidu souhlasiti nemůžeme a haširování s husitským zbožím máme politickým výdělkářům.

(8) **Odůvodněte své bezbožectví vědecky!** Část učitelstva našeho uznala nutným, aby projevila své náboženské přesvědčení. Bylo by osudným klamem domnívati se, že jest to jen část nepatrná. „Český Učitel“, „Školský Obzor“, „Posel z Budče“ a „Učitelské Noviny“ jsou čteny od učitelstva davově a přičiňují se o to, aby o protináboženském a protikatolickém smýšlení jejich v naší veřejnosti nikdo nezůstal na pochybách. „Porazili jsme v sobě Boha, jsme ateisté“, toto vyznání bylo hlučné a okazale projeveno.

Budiž! Nechť si již pánové své svědomí a přesvědčení sestrojují podle své vůle. Tolik však nutno slušně jim připomenouti, že subjektivně přesvědčení ještě nikterak jich neopravňuje, účočiti proti náboženství katolickému, jež vyznává veliká většina dítek, výnce jejich svěřených, a to ve škole, kterou si platí katoličtí rodičové. A přece pánové ti tak často hovoří a píší o svobodě svědomí. Patrně tedy, že zásadu o svobodomyšlnosti ještě úplně mravně nezažili a že se souhrnu svých zásad činem nedovedou projevit ani tu, o které mluví nejčastěji. Avšak útoky protináboženské jsou též hříchem proti vzdělanosti, která dle pravého obsahu svého dává jednotlivci tolik jernocitu, aby netupil náboženství svého bližního. Těžko zejména jest charakterisovati, jak mluví o náboženství katolickém „Školský Obzor.“ Ukazy, jež lze v tomto časopisu pozorovati, nejsou a nemohou býti známkou vzdělanosti, nýbrž svědčí o mravním a rozumovém sesorování, projevy ty nejsou příznaky osvěty a vědy, nýbrž nízké sprostoty.

A jest věru podivuhodno, že útočníci proti náboženství katolickému ze řad učitelstva své jednání odůvodňují osvětou a požadavky vědy, jakoby nejsoucnost náboženství byla cílem vzdělanosti a každého vědeckého snažení. Co do kulturního významu církev katolická nemá potřebi obhájců, neboť dostačí tady neustranně psáti její minulé dějiny. Byť tu a tam jednotlivci v církvi svého úřadu nebo náboženství byli zneužili, přece nemění to nic na pravdě, že působením církve katolické štěpeno bylo v životě národů to, co nazýváme dnes velikým, vznešeným a ušlechtilým, co jmenujeme osvětovým a vzdělanostním stavem lidstva. Každé další důkazné slovo bylo by zbytečným. Kdo má dobrou vůli, může sám se poučiti, a ne-

čina způsobu jeho smrti zůstala záhadou.

Mluvílo se o ní mnoho, ale nejpravděpodobnější jest, že Richter byl někde na Kuklenách nebo na Pražském Předměstí a chtěje si domů na Zámeček nadejít, vyhnul se Hradci a pustil se v noci přes zamrzlé Labe. Snad přes ně před tím ve dne dobře přešel, ale po tmě si nejspíše zmýlil místo přechodu a zabloudil na slabý nebo děravý led, jímž se do hlubiny zpropadl.

Poněvadž nebyl obrán, nikomu neprekážel a ani nějaké známky omrzlosti života neprokázal, nedají se příčiny jeho smrti jinak vykládati, než-li že se utopil následkem zbloudění na ledě, na němž jej potom věrný jeho druh žalostným vytím oplakával. Richter byl typ jako z nejnapínavějšího románu vystřižený. Tajemný, nepřístupný a při tom nápadný.

Jako abiturienti královéhradeckého gymnasia rozběhli se z Hradce r. 1876 do světa ti to jeho žáci: Leopold Batěk, MUDr. a lékař v Hradci Králové; Jan Brich; Jindřich Bürgel; Antonín Čapek, MUDr. a lékař v Úpici; Jan Fabian, zeměl r. 1881; Alois Foret; Jan Götschner, zeměl jako kněz; Václav Honsnejman; Václav Hrdlička; Bedřich Jedlička, JUDr. a advokát v Praze; Bedřich Kleinwächter, zeměl jako kněz; Frant. Kráček, zeměl v Hradci v seminári; Antonín Linhart, JUDr. a advokát v Pelhřimově; August Patzák, okresní soudce; Josef Postler, JUDr. a advokát v Jaroměři; Jan Pumr; Jan Reisinger; Jan Schmidt; Emil Soukal; Václav Šolta; Václav Šrůta, MUDr. a lékař; Jan Šulc; Frant. Tocháček; Frant. Ulrich, JUDr., zemský poslanec, starosta města a advokát v Hradci Králové; Leop. Vaněk; Frant. Vintera, farář v Žitčicích a Fr. Voříšek, farář v Sezemicích.

možno přesvědčiti toho, kdo nechává za sebe mysliti jiné a kdo tane v předsudcích, oči a uši zavírá před jasným poznáním.

Neméně jest též podivuhodno, že herostrové protináboženství ze řad učitelstva zásadu svoji o ničení katolictví z příčin kulturních tak pramizerně praktikují sami na sobě. Dnes jsme ještě tak zpozdití, že při novém životním učení nespokojujeme se pouze jen slovem, ale chceme také příklad. Ano, příklad jest nutný u reformátorů, zejména když jsou životním povoláním pedagogy ve školách. „Vy jste živým vzorem,“ praví Lamesmais k učitelům, „dle něhož se vytvoří poddajná přirozenost dětí a dospělých.“ Nuže, jak osvědčili bezbožickou mravnost reformátoři oni právě v době, kdy nejprudčeji potírali mravnost náboženskou? A tu máme kulturní čin, pozoruhodný příklad, jež, na podkladě okolností, v nichž se zrodil a podle všech pravidel logických, bez rozpaků můžeme považovati za typický doklad oné mravouky bezbožeké.

Orgán pokrokových učitelů proslavil se pověstným oním výrokem, že Drozdí prý jsou na každé faře. Nevíme, kdo byl tehdy redaktorem „Českého Učitele“, zda Rašín anebo Černý. Konečně na tom asi nesejde, neboť ono úžasné nařknutí bylo schváleno všemi organizovanými, protože ani jediný z nich proti hanebnosti té neprotestoval.

V naší otrlé době surová ona pomluva sice veřejnost nepobouřila, ale kněžstvo musí si ji zapamatovati a při každé vhodné příležitosti ji vzpomenouti, aby patrně bylo, kterak za stoupající kultury rozumu a vědy nejpirozenější požadavky lidské citovosti, slušnosti a dobrého mravu byly poplívány od těch, kteří mají za cíl životní, útlé myslí dětské pro vše dobré a mravně zaněcovati. Takové široké svědomí mluví tedy dovoluje mravnost bez Boha, jež uvedenou ukázkou doložena jsou, odhaluje zároveň záludnost a nepravdu mínění, že v zájmu vzdělanosti jest, odstraňovati náboženství jako překážku osvětového pokroku. Zapomínají také reformátoři, zavrhuje vše náboženské a duševní, že předkové naši, kdykoli přiváděli vlast k rozkvětu a vykonávali díla památná, vždy kladli větší důraz na ducha, nežli na hmotu. Vždyť doba přítomná skýtá poučení obdobného. Co den množí se ve veřejnosti nářky, že mravně klesáme. Upřímné vlastence děsí úpadek občanských ctností, nedostatek poctivosti, obětavosti a nadšení. Voláme po mužích silné a odhodlané povahy, provádějících houževnaté zásadní svá přesvědčení. Hovoří se učeně a neučeně o obrození českého života, a zmatek dovršuje se tím, že mnozí nabízející se lékaři nemoci dodávají ještě nové potavy. Nelze přece upříti, že zápor všeho náboženského a šíření filosofického i vědeckého materialismu nemohou nic jiného ploditi, leč požitkářské rozkošnictví a výlučnou sobeckost.

Pokrokové učitelé ve svých časopisech vedle stránky kulturní potírají náboženství i s hlediska vědy. Se slovem „věda“ pozorujeme v časopisech těch přímo hyfění a přepych; věda jest jim klíčem, jímž luští nejzávažnější otázky, jest jim modlou, již nekriticky se klanějí. Tím však není řečeno, že bychom nevěnovali velikou vážnost vědě právě, k zajištění jejím poznatkům. My jen tvrdíme, že vyznání: „my jsme Boha v sobě porazili, my jsme atheisté“ plyne z nadužívání vědy a oddané víry v každou osobní neprokázanou domněnku, jež čím smělejší jest, tím ochotněji jest přijímána. Berthelot nazval takovou vědu dobrodružnou. Jako jinde, tak i naši zachváceni jsou vědami přírodními a věří se Straussem, že vědy přírodní vyženou všechno nadpřirozené. Jako jinde, tak i pokrokové naši učitelé opojeni jsou evolutionismem, positivismem a materialismem. Knihy v tomto duchu sepsané čtou, studují a zavázali se jim poslušností. Jenom na podkladě té vědy dobrodružné mohli dospěti k svému atheistickeému vyznání. Dobrodružný materialism v nich zavrhuje všechno nehmotné, on skokem dospívá k nejvýstřednějším výsledkům, zbavuje se starostí o zjištění svých výroků, buduje bez ustání nové fantastické soustavy a předstírá, že vniká v podstatu, v první příčiny, ve vznik a cíl všech věcí. Dobrodružný tento materialism vše to činí s onou nadutostí a předstíranou jistotou, které tak snadno imponují nezkušeným, a připomíná postavu ze hry divadelní, jež pyšně o sobě hlásá: „Jsem pan Orakl; kdykoli já ústa otevru, není dovoleno psu štěkati.“

My však tohoto p. Orakla se ulekáme. A když p. Orakl v učitelských časopisech porazil prý Boha vědecky, vstupujeme také na půdu vědy a žádáme slušně, ale zároveň důrazně, aby nám byly dány vědecké důkazy vyznání: „my jsme Boha v sobě porazili, jsme atheisté!“ Aby bylo vyloučeno všeliké nedorozumění, podotýkáme, že výzvu tuto posíláme zejména „Českému Učiteli,“ jež všeobecně považován jest za duševního vůdce našeho učitelstva.

Bliží se již konec prvního půletí a mnozí posud i doplatky za Obnovu dluhují. Prosíme tudíž, aby jak doplatky, tak předplatné řádně zapraveno bylo. Kdo může zaplatiti hned, neodkládej, poněvadž lehce zapomeneš. Pravidelným placením ušetří se nám i pp. abonentům mnoho zbytečných nesnází.

Politický přehled.

Sněm království Českého zahájen dne 14. t. m., ovšem jak se dalo očekávati, ve znamení obstrukce. Na návrh něm. poslance dr. Malého o žádostech poslanců za dovolenou hlasování dle jmen s obvyklými 10minutovými přestávkami. Tím obstrukce něm. zavládla. Poslanec mladoč. dr. Herold při té příležitosti vytkl rozdíl mezi obstrukcí českou a německou a doložil, že ani Čechům na tomto, na základě nespravedlivých Schmerlingových řádů složeném sněmu nezáleží, ale český sněm jako zastupitelstvo národa že obstrukce německá nezničí, ježto na tomto sněmu závisá existence dynastie Habsburské. V témže smyslu promluvil agrar. poslanec Kabr. Když pak ukončeno druhé hlasování dle jmen, prohlásil nejvyšší zemský maršálek, že je schůze skončena a příští schůze že bude poslancům oznámena písemně; dle toho sněm již více svolan nebude až v září s ostatními sněmy. Prohlášením maršálovým zmařena škodoliba radost dr. Kórbr nad obstrukcí německou na čes. sněmu. Co jiného se sněmem, na nějž poplatníci musí denně klopiti 4.000 K! Dle zemského rozpočtu na rok 1904 činí úhrnná spotřeba 69,318.269 K, vlastní úhrada 21,698.384 K, schodek 47,619.885 K, jež se zmenší první splátkou na upravení řek v obnosu 1,320.000 K; dosavadní přírůžka zemská 55% ní k přímým daním vynese 37,397.961 K, zbývá tedy neuhrazený schodek 8,901.924 K. — Na krajském sjezdu mladočeských důvěrníků v Mladé Boleslavi minulou neděli, kde se shromáždilo několik set účastníků, předseda výkon. výboru mladoč. strany dr. J. Škarda, obhajoval stranu mladočeskou, že nemá potřebi (?) revise politic. programu a kladl důraz na volební reformu na sněmech. Na změnu ústavy že nestačí počet českých poslanců, nutno vyhledávati spojence. Posl. dr. Kramář, jež se svého času stavěl proti obstrukci, nyní ji doporučoval vše jako jediný prostředek, kterým vláda a Němci konečně budou poraženi.

Rakouská kvotová deputace ve schůzi dne 10. t. m. přistoupila na usnešení uherské kvotové deputace, dle něhož až do konce r. 1909 budou platiti Uhry na společná státní vydání 34,4%, my pak 65,6%. Usnešení to jest ovšem rozhodným úspěchem nynější vlády, ale dalším těžkým břemenem rakouským poplatníkům.

Mezi Uhry a Charvaty nastalo konečně dohodnutí v ohledu finančním. Maďaři postoupí Charvatům větší procento čistých daní a svolí, aby Charvaté s výnosem svých daní směli svobodněji nakládati. Dříve si Maďaři z čistého výnosu charvat. daní nechávali 56%, 44% vraceli Charvatům, ač i z toho si mnohé procento nechávali.

Na dalším východě točí se vše kolem Port Arthuru. Zprávy z bojiště zvlášť v posledním čase jsou velmi mlhavé, nespolehlivé. Jisto ovšem, že v obvodu Port Arthuru zuří boj a že proti armádě Kurokiho stojí armáda Kuropatkina, kteřížto oba rozpakují se však svěsti hlavní boj. Co nevidět nastane v Mandžursku deštivé počasí, kdy není možno žádného činu se odvážiti. Kuropatkin v té době pak počítá na další rozmnožení vojska, potravín a střeliva. — Po dvakrát již podařilo se ruským důstojníkům dostati se z obleženého Port Arthuru s důležitými depešemi do hlavního stanu generála Kuropatkina. A vrchní vůdce loďstva admirál Skrydlov dostal prý se zase do Port Arthuru. — V Rusku nařízena mobilisace prvního armádního sboru, na to v Japonsku odpověděli mobilisací dalších 3 divisí, jichž má býti použito proti Vladivostoku.

Z činnosti katol. spolků.

Sjezd katol. jednot diecése královéhradecké u příležitosti 40letého trvání Jednoty katol. tovaryšů v Chrudimi koná se v Chrudimi v tomto pořádku: V sobotu, dne 18. června t. r. o 8. hodině večer „Přátelský večer“ v místnostech spolkových. Dp. předseda Fr. Horák uvítá dostavivší se hosty a vyhlásí činnost spolku za dobu čtyřiceti let, načež následovati bude volná zábava, v níž střídati se bude hudba s přiměřenými výstupy. V neděli, dne 19. června: Ráno uvítání a uvádění spolků a deputací do místnosti spolkové naproti klášteru. O 10. hodině průvod všech spolků s prapory a hudbou z městského parku na náměstí k soše, kde bude ka-

sání a sloužena máe svatá. O 12. hod. společný oběd v místnosti spolkové a ve vykázaných hostincích. O 1. hod. odpol. konati se bude valná schůze diecéšního ústředního svazu katolických jednot v přímýsl. museu dle zvlášť stanoveného programu. Dp. redaktor J. Šahula přednáseti bude: „O českém náboženství“. Ve 3. hod. seřadí se spolky před místností spolkovou, načež odeběte se průvod do městského parku před restauraci „Na sklepiech“. O půl 4. hod. uspořádán bude tamtéž velký koncert úplné kapely c. k. pěšího pluku číslo 36. z Josefova. Vstupné do koncertu za osobu 40 h., za rodinu 1 K. Pro členy spolků v průvodu za každou osobu 20 h.

Vzdělávací a podpůr. spolek křesť. seč. žen a dívek v Hradci Král. pořádal na Boží Tělo schůzi, při níž přednesl vp. Jiří Šahula o našem stanovisku k Husově činnosti. Pádnými příklady vysvětlil, že dobré stránky učení Husova stejně jsou v katolictvu vádány a v praxi uváděny; avšak většinu zásad těch, kterými se Hus lišil od církve, ani nynější liberálové by šifiti nechtěli. Přednáška přijata vděčně a s porozuměním.

Z Červ. Peček. Křesťansko-katolický vzdělávací podporující spolek „Svornost“ se sídlem v Č. Pečkách konati bude dne 19. června t. r. o 4. hod. odpol. měsíční spolkovou schůzi ve spolkových místnostech pana Jos. Kuchaře. Program: Čtení protokolu minulé schůze. 2. Sdělení spolkových zpráv. 3. Přednáška dp. Jana Záruby, faráře v Gruntě: „Sv. Prokop. Sázava.“ 4. Placení měsíčních příspěvků a přihlašování se nových členů. 5. Volná návrhy. I nečlenům vstup volný.

Odbočka Všeodborového sdružení v Kunčicích konala v neděli dne 12. t. m. dvě veřejné spolkové schůze se stkvělým výsledkem. Účastensví jak na schůzi ve Verměřovicích, tak i v Kunčicích bylo veliké a účinek fečnických výkonů pana Václava Myslivce, redaktora Meče, jevil se v nadšení posluchačů. Ve Verměřovicích mluvil pan fečník o klerikalismu; vysvětlil a dokázal z nepřátelských časopisů, že boj proti klerikalismu jest boj proti náboženství a za souhlasu všech přítomných končil, že chceme býti takovými klerikály, jakými byli naši předkové v dobách Karlových. — Na schůzi v Kunčicích pojednával p. Myslivec o tom, co chtějí křesť. sociálové. Naznačiv, že křesťanství osavobodilo lidstvo velkou část z otroctví, sjednalo práci její čest a dalo jí cenu, dovodil, co musíme žádat my: Vrátili křesťanství jeho čest, pečovati, aby zase křesťanské zákony nabýly platnosti, neboť jen tím způsobem lze nabýti rovnováhy v lidské společnosti. Schůzi se účastnili též členové katolických jednot z Čermné a z Dobrušky a jednotlivci až 4 hodiny cesty. Srdečný dík panu fečníkovi, odbočce vřelé: Zdat Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Kněžské jubileum slaviti budou letos: 60leté vesp. mgr. Jan Klein, arcikněz a děkan v Činěvsi; 50leté vdpp. Ant. Kozák, děkan v Holohlav ech; K. Nickel, děkan na odp. v Harrachově; Vinc. Novotný, kanovník a děkan v Dol. Krupě; Frt. Sedláček, farář na odpod. v Litomyšli; Frt. Schmied, kanovník a děkan v Merelsdorfu; Jos. Vejcl, kněz na odpod. v Pardubicích.

Diecéšní Jednota Cyrillská v Hradci Králové odbývati bude svou valnou hromadu ve čtvrtek dne 23. června t. r. o 6. hod. večerní v místnosti spolku katolických tovaryšů v Adalbertinu. O hojnou účast se žádá.

Buffet při studentském koncertu ve středu dne 23. června „Na stělnici“ pořádají dámy v „Obecné kuchyni“ s účastněně. Čistý výnos věnován bude spolku pro podporu chudých studentů. Dámy pořadatelky obracejí se k p. t. příznivcům studentstva se snažnou prosbou o jakékoliv dárky pro buffet, jež přijímány budou v den koncertu do 11. hod. dopol. „Na stělnici“.

Obecná kuchyně v Hradci Král. odbývati bude valnou hromadu v úterý 28. t. m. o 5. hodině odpol. ve spolkových místnostech (v bývalém kláštere).

Matiční slavnost nepořádají místní odbory Ústřední Matice školské v Hradci Králové dne 3. července t. r. v sadech „Na Stělnici“ s obvyklým, pestrým programem.

Z místního odboru Národní Jednoty Severočeské pro Hradec Králové a okolí. Ve schůzi dne 9. t. m. usnesl se výbor svéšiti úpravu panoramatu firmě Goldwein v Praze. Panorama bude úplně přestavěno a nová saisona počne dne 16. září t. r. Lze očekávati, že obecenstvo naše osvědčí důležitěmu tomuto podniku opět svou plnou přízeň. — Knihy darovali: pan MUDr. O. Klumpar (cennou kolekci), p. knihkupec J. Tolman a p. Zd. Jetek. Těmito dary, za něž výbor vzdává pp. dárcům díky nejvřelejší, nová knihovna byla doplněna a bude v nejbližší době vypravena do jednoho důležitého místa v území ohroženém. — S upřímnou radostí přijal výbor zprávu výboru Besedy, který se uvolil pečovati o jednu školu v území smíšeném, pokud se týče školních potřeb a vánoční nadílky. Zásadný tento čin snad přetrhne mlhu lhostejnosti na úkor našich menšin se šířící a vzbudí vědomí povinnosti podporovati je co nejhorlivěji v přetřáském jich zápasu proti mocným protivníkům. Výbor prosí o další darování přetřáských knih. Kdo by knihy darovati chtěl, nechť to u jednatele J. E. Duraňka ohlásí a týž pro knihy pošle.

V mimořádné schůzi měst. zastupitelstva v Hradci Král. dne 13. června t. r. usneseno následující: Do c. k. okres. školní rady zvolen p. dr. Ulrich. — Schválena změna parcelace bloku C. — Vybrání tržních poplatků o tržích týdenních a výročních zadáno p. Bukovi za K 2800 (loni 3066 K). — O žádosti p. Em. Vachka za udělení povolení ku provozování výčepu vína v domě č. p. 280 dá se c. k. okres. hejtmanství vyřízení, že místnost ku provozování spůsobil nejnou, policejní dohled však lze snadno konati.

Sucho nemárpé moří ústí kraj hradecký. Jistě a chopeny hynou, a potrvá-li sucho ještě týden, snad všechno bude sprámeno. V týdnu sice jednou sprosne, ale to působí jenom jako rosa. Ve středu ukazoval teploměr 30° R.

Konec. Celoroční zkouška pokročilejších žáků hudebního ústavu M. Neposedeného odbyvá se v úterý dne 21. června ve dvoraně „Adalbertina“ v Hradci Králové. Program bohatý.

Spolek ku potírání tuberkulosity. Popudem městské rady konala se veřejná schůze dne 12. června v zasedací síni měst. zastupitelstva za přítomnosti založení místního odboru pomocného pro tuberkulární nemocné v Čechách. Schůze byla dosti četně navštívena delegaty, kteří zastupovali celé korporace úřední i sociální. Zastoupeny byly spolký všech politických barev, protože na charitativním a humanitním poli je součinnost všem politickým stranám možná. Zájem o pomocnou akci projevil svou přítomností zejména pp.: starostové Srdínko a dr. Ulrich, dr. Baták, Collino, místodrž. rada Steinfeld, dr. Urban, státní. návl. Matouš, živnost. insp. Trapp, prof. Milbauer, dr. Reyl, fideleté Pasourek a Seda, dr. Tvrský, dr. Hála, dr. Zippo, předseda gremia Richter a j. v. Shromáždění uvítal p. starosta dr. Ulrich, jenž zvolen byl též za předsedu schůze. Na to ujal se slova referent p. MUDr. Baták, jenž v pečlivě sestavené řeči předvedl obraz soustavného boje proti nejděsivějšímu škůdci lidstva. Ze zajímavé a zvětšené řeči uvádíme jen několik dat. V Rakousku umírá souchotinami ročně 140.000 lidí, v Čechách 22.700, takže žádná válka tolik lidí nezničí jako souchotiny. Nemocných je ovšem ještě daleko více. Politický okres královéhradecký vykazuje zejména velkou úmrtnost tuberkulou. Z 1000 nemocných umírá 5-15%, souchotinami u nás, kdežto v celých Čechách pouze 8%. Po Praze je hradecký okres hnedle na čtvrtém místě úmrtnosti. Proti zhoubnému nepříteli lidstva nečinilo se však zholu nic v Rakousku, kdežto v jiných státech již po kolik let se úspěšně čelí zákeřné chorobě. V Německu zřídili sanatoria (léčebny) již od r. 1890 pro nemalé množství souchotinářů. Činnost tato počaly nejprve spolky a pak ujal se jí též stát. Dnes mohou sanatoria tato přijíati 30.000 nemocných. Léčení potkává se s dobrým výsledkem. Ze 100 nemocných pouze 11% podlehl chorobě, ostatní se buď úplně aneb částečně pozdravili. Ve Francii zejména učitelstvo pro sebe zřizuje veliké sanatorium. V Čechách k návrhu poslance dra. Dvořáka r. 1900 pomýšlelo na zřízení léčeben. V Rakousku máme pouze jediný ústav u Vídně. (Pro nemocné kněze zřídil před 30 lety podpůrný spolek a založil 3 sanatoria v Gorici, v Ise a v Meranu zesnulý prelát mgr. Filip, bývalý fidelet královéhradeckého Borromea. Pozn. red.) Vedle léčeben jsou ještě jiné prostředky k potírání tuberkulosity. Zdravotní kolonie v lesním zátíší, kde nemocní po celý den se klidně zdržují a za levný peníz potraviny získávají. Pracovní kolonie, kde se zotavující vykazují příměrné zaměstnání na svěžím vzduchu. Středmost a zdravotní opojných nápojů. Stavba zdravých bytů, neboť „hlavním agentem krčmy je špatný byt a hlavním agentem tuberkulosity je krčma a líhoviny“. I domácí léčení může se prováděti sborem k tomu vycvičených ošetřovatelů, kteří naučí nemocného opatrnosti a čistotě, aby nenakazil druhých. Opatření lehčí práce pro vyléčené nemocné. Poučování tiskem, slovem a dobrým příkladem. Práce nesmí se ponechat jenom lékařům a zdravotním úřadům. Práce tato musí býti prováděna celou společností a každým člověkem dobré vůle. V Čechách ustavil se spolek loni pod protektorem místodržitelem hr. Coudenhova ku potírání tuberkulosity a v Hradci má se zřídit místní odbor jeho pro celý politický okres královéhradecký. Řeč p. Dra. Batka učinila na shromáždění veliký dojem, takže jednomyslně bylo přijato pobočku tuto zřídit. V zahájené debatě byly sice vysloveny názory, že by se měl odbor tento zřídit pouze pro soud. okr. k vůli hybnější činnosti odborové, ale posléze přijato, aby se zřídil jeden spolek pro celý politický okres. Přítomný pan okresní starosta Srdínko prohlásil, že okresní zastupitelstvo přistupuje příspěvkem 200 K za zakládajícího člena spolku a téměř všichni přítomní hlásí se za činné členy. Posléze zvoleno bylo přípravné komité ku uvedení odbočky v život. Do komitétu toho byli zvoleni pp.: starostové Srdínko a Ulrich, dr. Baták, Collino, místodrž. rada Steinfeld, MUDr. Urban, prof. Milbauer, dr. Reyl, Huňáček, Richter, Herynk, Hampl; za okres nechanický starostové Vančura, Bednář a dr. Planička. Bylo by žádoucí, aby pomocný tento spolek shromáždil při své působnosti nejširší kruhy obecnosti, neboť jenom spojeným úsilím bude lze úspěšně čeliti hroznému nepříteli. Podotýkáme ještě k vůli informaci obecnosti, že pobočný odbor náš bude úplně od své pražské centrály finančně nezávislý, takže zdejšími příspěvky bude opět místní potřeba kryta. Pražská centrála bude poskytovat pouze direktivu v postupu pomocných prostředků.

Z Čáslavě. Dne 8. t. m. pořádala zdejší jednota na oslavu svého jubilea velice zdařilý večírek. Sešlo se členův a uvedených hostů na tři sta. Vp. J. Sáhula z Hradce Králové přednášel zde na thema: „Náboženství základem rozvoje národního“. Slova řečnickova vylechnuta s nadšeným zájmem. Pak provedena na jevišti svičná jednoaktovka „Klepny“. Hudební odbor jednoty pobavil shromážděné rutinovanou hrou. Po skončení jednoaktovky bavili se přítomní při hudbě ještě delší čas. Zdať Bůh dalšímu rozvoji!

Lež má krátké nohy. Některému „tepelnému“ bratru s husitakým přibarvením se věru okázalo, velmi slavné uvítání Jeho B. M. v Ústí n. O. nešlo, a proto si vyhlí zlost svou nad tím v „Právu lidu“. Je to sice jen několik nechutných řád, které vlastně za odpověď nestojí, ale že o tom přece se smiňujeme, tu děje se tak proto, aby „Právo lidu“ na své „kráse“ neutrpělo. Pisálek hrozně se durdí nad tím, že všechny honorace způsobem důstojným počtu vzdaly J. B. M. Ptáme se, je to snad čest, přivati po všem katolickém, jako se to děje v „Právu lidu“? Pisálek našel se snísti právo lidu a lampionový právo lidu, poněvadž ho do duše páli, že tak velké účastnatství při tom bylo. Nestydí se lháti

o údajných berních, ačkoliv ví, že úřední jednání přerušeno nebylo, a nikdo se k placení daní v ten den nehlásil. Na konec troufale hromí malomocným vztekem při Husově oslavě. No, no, toho se tedy nikdo nelekne, leda leckterý slaboch, podobný tomu, který se za Právo lidu skrýváti musí, aby si dodal více kuráže.

Z Ústí n. Orl. Že dobrý duch katolického lidu se nezapře, to se ukázalo při návštěvě cestě J. B. M. milovaného pastýře Josefa i u nás. Zavítal k nám dne 6. června a sotva že vstoupil na hranice farnosti naší, již vítala jej obec Černovír svými zastupci a četným davem lidu, při čemž to zvláště vzbudilo pozornost, že děti při odjezdu povozu biskupského, pěkné pomněnkové kytice do něho metaly. Ne méně důstojné bylo také vítání J. Milosti u mostu přes řeku, kde krásná slavobrána přičiněním kněžského lesního byla postavena, a kde zase zastupcové obce Dreihöf, mládež školní a zbožný lid všechny poety J. M. prokázal. Tak vítaly německé obce svého pastýře, a ukázaly své dobré katolické smýšlení. Blízko u samé brány uvítal pak starosta okresní a deputovanými ostatními členy okres. zastupitelstva a celá městská rada se svým purkmistrem v čele J. B. Mil., kteří všichni vyjeli v povozech vnošenému hosti vstříc. Hlahol zvonů a střelba z hmoždíků ohlašovaly, že přívod již blíž se k městu. — Tu u sochy sv. Jana Nepom., nad kterou k tomu účelu zbudována byla kaple ozdobená chvojím a květinami, shromážděno stálo již duchovenstvo, veškeré místní úřednictvo, spolky a mládež školní a veliké davy lidu. Po uvítací řeči místního děkana pronesl případný pozdrav měšťanosta MUDr. Fr. Vicens, jenž v něm kladl důraz na to, aby návštěva cesty J. B. Mil. přinesla pokoj a požehnání diecési celé. — Za shromážděné c. k. úřady vítal pan c. k. rada zemského soudu J. B. M., načež po představení jednotlivých osobností ubíral se přívod kolem špalíru spolků a mládeže do budovy farní. Se všech domů téměř a to nejen na náměstí, ale také i v ulicích vlály prapory v národních barvách. Cestou uvítaly družičky a podaly krásnou kytici J. B. M. — Náš kostel, ač jest velmi prostorný, v krátké chvíli do posledního místa zbožným lidem byl naplněn. Večer o 9. hod. uspořádaly zdejší spolky, vedeny zdejšími pěvecko-hudebními spolky: sv. Cecílie přes 100 let již trvajícím, krásné pěvecko-hudební dostaveníčko, kteréž dirigoval zdejší rodák sám mistr Jar. Kocian a kantata přednesena byla též od zdejšího rodáka Hniličky. Byla to krásná podívaná, když spolky s četnými lampiony, vedeny hudbou, do nádvoří děkanství budovy vcházely, a když pan měšťanosta J. B. M. slávu provolal, zaburácelo to v lidu jako bouře ozvěnou. — Oba starší spolky sv. Cecílie p. Jaroslav Kocian a p. J. Mazánek vyšli na galerii budovy, kde přednesl p. J. Kocian přání J. B. M., aby život jeho plynul v souzvuku blaha, štěstí a Božího požehnání. Druhého pak na to dne a ve středu bylo sv. biřmování a zkouška žáků jak českých, tak i německých. — Krásnou děkovací řeč měl žák něm. školy v Hylvátech v kostele, a velmi důstojnou za řeči uvítal ve škole J. B. M. fidelet školy zdejší. J. B. Mil. svým milým zjevem těšil se obzvláštní pozorností všech, a získal si srdce farníků docela. To se také ukázalo jak při slavnostním zřídilém představení „sv. Julie“, které sv. Josefka jednota ve čtvrtek ku počtu jeho pořádala, tak i v pátek na to večer v chrámu Páně slavnostní i světlém elektrickým ozářením a přeplněným dobrým věřícím lidem. Nejdůstojnější visitator měl litanii k Božskému Srdci Páně, a pěvecký sbor cecilianský přednesl velmi krásné preciezně navicžené skladby: „Miserere“ od Casolinioho, „Pange lingua“ od zdejšího fidelete křtu a rodáka Petra Kociana, a celé „Stabat Mater“ od Witta. Jeho Mil. byl pobytem v Ústí po více dní, odkudž visitoval sousední farnosti, kde všude okázale byl vítán a přijat. Po vykonaných návštěvách před svým odjezdem navštívil místní školu mateřskou, kdež shromážděným dámským výborem i proslavem maličké dívky dojemně byl uvítán. Odtud odebral se do odborné c. k. školy thalcovské, kde celé kuratorium s p. měšťanostou v čele jej již očekávalo. Nejdřív. visitator vše bedlivě si prohlížel a naslouchal výkladům p. fidelete ústavu, jenž v ústřety mu byl vyšel a složení strojů, jakož i práci jejich mu vykládal. — Shromážděnému žákovstvu důtklivě kladl ndp. visitator na srdce, aby pamětlivi byli slov: „Ora et labora“ a vyspěli tak ve zdatné průmyslníky. Dojemný byl odchod J. M. Se slzami v očích loučili se s ním farníci, a vinuli se k němu jako děti k dobrému otci. — A jako na počátku osady německé J. M. přivítavě uvítaly, tak i vyznamenalo se německé obyvatelstvo Hylvátek, stojíc seřaděno u ozdobené kaple sv. Anny, kdež všechny poety důstojně mu prokázalo. — Odešel sice náš milý pastýř, ale pozůstal nám tu trvalou památku své otcovské lásky. Kéž nám jej Pán Bůh zachová na dlouhý věk. K doplnění správy budí podotčení, že bylo biřmovanců 1585.

Šlechtemost. Pan Herman Polák, majitel přádelny a thalcovny v Parníku u Čes. Třebové, jenž nedávno byl povýšen do stavu rytířského, jest sice národností židovské, ale co vykonal ve prospěch svého dělnictva, zasluhuje zmínky na příklad jiným. Řádný dělník v jeho továrně je poměrně lépe placen než v továrnách okolních. Založil a rozmnožuje fond pro vydržování sestářlých a ku práci neschopných dělníků. — Pro vzdálenější dělníky zřídil noclehárny a veliký sál, který se pilně větrá a v zimě vytápí, aby zde mohli dělníci pohodlně obdávati. Zrušil pokutování dělníků pozdě do práce přišlých. Brána zůstává i přes určený čas otevřena. — Pro kojence továrních dělnic zřídil lesičky, kamž mohou matky každé z hodiny docházeti. — Pro dívky do 6 let zřídil opatrovnu a pro školní děti, jejichž rodiče pracují v továrně a jsou tedy v době mimoškolní beze všeho dohledu jen samy na sebe poukázány a snadno mohly by na mrazech vzíti zkázu, zřídil útulnu, kdež dostanou stravu a přihlíží se hlavně na jejich zdraví. V létě pod dozorem učitelky konají děti vycházky do přírody, v zimě bruslí, jezdí na sánkách a p. — Pro dělníky a vůbec dospělý lid pořádá a financuje univerzitní přednášky, jichž bylo v r. 1903 osm. Přednášky profesorů z české univerzity a techniky „O láce k bližnímu“, „O alkoholismu“, „O výchově dětí“ a p. jisté

neminou se účelem. Všechno vyučování a vychovávání dětí, jakož i univerzitní přednášky jsou české. — I českou filharmonii pan Polák poslal do prostranného továrního sálu, aby zdejší lid mohl poznati umění nejdokonalější české hudby. Sám pak s Vídně přijel, aby osobně sasal výkony českých umělců. Národní nesnášlivosti ve svých závodech nestrpí. Do nové obecné a měšťanské školy v Čech. Třebové daroval celé vnitřní zařízení v ceně 10.000 K. — Všechna čest takového rytíře!

A ještě z Příbyslavska. Po uveřejnění lokálky o obsazení fary Losenické sděluji se nám najednou se tří stran některé opravné zprávy, jichž pominouti nesmíme. Nový důstojný pan farář kaplanoval zde na venkovské, nábožensky smíšené faze 15 let. Ony sebrané podpisy dosvědčují jasně, že pan farář těšil se láce osadníků a to právem. Nejen na poli církevním, ale i jako předseda zdejšího hospodářského spolku působil nejvýše horlivě a záslužně. Nutno se tudíž ohraditi proti výtkám nespravedlivé presentace. V tom není jistě křivda, jestliže se dlouholetý kaplan stal zde farářem, jestliže jiní, třeba starší kompetenti již fary mají. Či mají páni kaplani do smrti zůstat bez fary? — To jest jádro tří nás došlých zpráv. Uveřejňujeme rádi, nechťjíce nikomu ubližovati. Předělou zprávu jsme vytiskli, jsouce toho přesvědčení, že jest úplně nestranná a že chce pokárati spíš poměry než osoby. Pisatel její stál mimo kompetenci, psal jako divák a nikoliv účastník. Těšil nás, že ze samých kruhů laických nám přišly do rukou projevy oddané lásky k dp. faráři, a přejeme mu v novém úřadě hojnost Božího požehnání. Tím sloupce Obnovy této otázky uzavíráme.

Různé zprávy.

J. M. ndp. kníže-arcibiskup dr. Fr. Bauer vydal zvláštní pastýřský list na rozloučení se svou dosavadní diecési. Tuto sobotu bude ještě v Brně sloužiti na rozloučenou slavnou mši svatou, v neděli na to bude pak slavnostně uveden na arcibiskupský stolec v Olomouci.

700letá památka svatořečení sv. opata Prokopa, patrona českého, oslavena bude v arcidiecési pražské třídenní pobožností. Dne 30. června přeneseny budou v Praze ostatky sv. Prokopa ode Všech Svatých k sv. Vítu, po tři následující dny budou v celé arcidiecési pobožnosti, 4. července budou všude slavné služby Boží a odpoledne téhož dne v Praze budou ostatky sv. Prokopa opět uloženy u Všech Svatých. J. E. ndp. kardinál Leo bar. Skrbenský vydá k této slavnosti zvláštní pastýřský list. Sv. Prokop prohlášen byl za svatého 4. července 1204 od papeže Innocence III.

Kanovníkem vyšehradským zvolen vdp. magr. dr. Frant. Zapletal, vicerektor české koleje v Římě, rodem Moravan. Nový kanovník označován byl svého času vážným kandidátem biskupství královéhradeckého.

Karel Šimanovský, vynikající herec český, zemřel v Praze dne 14. t. m. ve stáří 79 let.

„Svůj k svému“ u Maďarů. Slováci uherští při koupi svých potřeb obceři se často na Moravu a do Čech. Tu však Holšický obecní notář na uherském Slovácku vyhlásil, aby se žádný rolník neopovážil kupovati stroje na Moravě, nebo takovým strojem pracovati; přestoupení tohoto zákazu trestáno bude pokutou. Tak pracují Maďarí na hmotném povznesení své vlasti: Ani groše do ciziny! Ale u nás jakoby se nechumelilo. V Uhrách odmítají naše výrobky, my však ochotně cizí zboží přijímáme, povrhujeme vlastním: monka uherská u nás dosud na prvním místě. Karabáč na takové naše vlastenectví!

Náboženské stanovisko Mladých. Jednání sněmu království Českého započalo v úterý slavnostními službami Božími ve chrámu Svatomikuláškém v Praze, jež sloužil ndp. světlý biskup Frt. Král. Z poslanců českých četně účastnili se bohoslužeb agrárníci, z Mladých však neúčastal se ani jediný. Tak se mezi českými poslanci jeví vážnost k náboženství jimi zastoupeného lidu českého!

Židé se stěhují. Poslední dobou odjíždí z Ruska směrem přes Lvov mnoho mladých židů, kteří se kvapně stěhují do Ameriky, aby snad nebyli povoláni do zbraně proti Japoncům. Pak že jsou ruští židé dobrými vlastenci!

Tabák. Za r. 1902 odvedli kuřáci finančnímu ministru 219 milionů korun, z čehož měl stát čistého užítu 135 milionů korun. Spotřeby tabákové každým rokem přibývá (za cigarety vydal jednotlivec r. 1872 0.06 korun, roku 1902 2.12 korun!). Za posledních let silně vzrostl prodej laciných doutníků; pracující třída lidu, jež laciné doutníky koupila, vykouřila jich za rok 1902 za 22.600.000 korun. Marnotratnost naše stoupá. A pak že jsou špatné časy.

Studentský Almanach 1904. Pp. studující se žádají o udání adres, na které si přejí, aby zaslán byl Almanach. Kdyby jen 1000 studujících odezdalo po 5 adresách, byl by celý náklad Almanachu ve dvou dnech vypraven na velký prospěch výtěšku Věstudentské slavnosti. Spolu prosíme velect. dámy „Dámského odboru“, a to nejen ony, jež svého času přihlášily se k udání adres, ale i všechny jiné, jež mají mnoho známých v Praze i na venkově, by si neobtěžovaly adresy tyto do Svěpomoci Praha II., Lazarská ul. č. 1. dodatí.

(Z a l a n o).

Katolickému lidu v Čechách!

Radostná chvíle, kdy celý katolický svět má oslaviti padesátileté jubileum prohlášení dogmatu o Neposkvrněném Početí Nejblahoslavenější Rodičky Boží Panny Marie, rychle se blíží. Celý katolický svět připravuje se k důstojné oslavě významného jubilea ke

cti Neposkvrněné Matky Páně a Pomocnice křesťanstva. K oslavám těm přidruží se v metropoli křesťanstva Římě ještě mezinárodní výstava Mariané, která v době slavností jubilejních (od 1. září 1904 do velikonoce 1905) uspořádána bude ve starobylém paláci Lateránském. Výstava ta bude mít tři hlavní oddělení.

Výstava tato má poskytnouti příležitost všem národům a všem vělcům, aby nejen se spojily hlasy v nadšeném hymnu víry k počtě Neposkvrněné Matky Boží a poskytly jí vroucí díky synovské lásky, ale aby ukázali, co duch lidský, duch křesťanský během století nakupil pokladů vědeckých i uměleckých k počtě té, již sv. Otce Nejkrásnější všeho stvoření nasyvají, aby představili podivuhodné plody umění Marianého v souborném celku, jenž by nadšené slova, která se k počtě Marie Panny ozývají budou po celém světě katolickém, velikolepým způsobem korunovat.

Že naše vlast, v níž žili vroucí ctitelé Panny Marie, kteří ku počtě Rodičky Boží vystavěli nádherné svatyně, vytvořili podivuhodná díla umělecká, jejich historie a úctou Marianou úzce jest spjata, zasluhuje významného zastoupení na této mezinárodní výstavě Mariané, jest na blízku.

Proto obrací se podepsaný komitét ke všem katolíkům v království českém se žádostí, aby k důstojnému zastoupení na této výstavě přispěli a zaslali vhodné předměty buď origály nebo sdělitel re-produkce.

Zásilkou přijímá ředitelství kníž. arcib. semináře v Praze (190-I) a to až do konce července. V prvních dnech měsíce srpna pak bude hotová kolekce v Praze vystavena a potom do Říma zaslána. Písemné dotazy zodpoví jednatel komitétu profesor Václav Müller, Smíchov, Král. třída č. 1050.

V Praze, v červnu 1904.

Za komitét pro uspořádání českého oddělení na mezinárodní Mariané výstavě v Římě:

Dr. Ant. Podlaška, Václav Manlik,
metrop. kanovník metrop. kanovník
předsedové.

(Zasláno.)

Provolání.

Váženým P. T. členům

„Politického klubu křesťansko-socialního“ pro politické okresy: Jičínský, Jilemnický a Semilský.

Všem P. T. členům je asi dobře známo, že zřízení nového c. k. okresního hejtmánsství v Nové Pace ztratil „Politický klub“ velikou část svého působitě, ježto nové zřízený politický okres ve svých stanovách zahrnutý nemá. Aby opět „Polit. klub“ mohl bývalého rozsahu nabýti (Novopacko) a ještě rozšířiti (na Hořicko), svolává předsednictvo téhož za tím účelem mimořádnou valnou hromadu do Liběšátu na den 26. června t. r. ke čtvrté hodině odpolední do místnosti Katolické Jednoty tamější, při níž o věci té jednati a hlasovati se bude, t. j. o změně članku prvního stanov spolkových.

Očekává se, že každý milerád při tak důležité věci svoji členskou povinnost vyplní a do valné hromady se dostaví, neboť bez dvouřetinové většiny veškerého P. T. členstva kýžené změny stanov bychom nikdy nedocílili.

Účast P. T. členů se musí prokázati presenční listinou.

Pořad valné hromady:

1. Zahájení a uvítání P. T. členů a hostů.
2. O přičinách svolání mimořádné valné hromady jakož i hlasování o změně stanov.
3. Přednáška: dp. Jiří Šabala promluví o úkolu katolíků.
4. Dotazy a volné návrhy.
5. Vyřizování spolkových záležitostí.

Za

„Politický klub křesť.-soc. pro pol. okresy: Jičínský, Jilemnický a Semilský.“

Josef John, Václav Čistický,
jednatel, předseda.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 11. června 1904 a h.
pšenice K 11:80—13 00, žito K 9 10—9 00, ječmene K 7:50—9 00, oves K 6:30—7 00, prosa K 0:00—00:00, vike K 9:00—0:00, hrachy K 20:00—25 00, čočky K 24:00—28 00, jabl K 18 00—20 00, kroup K 20:00—30 00, st. brambor K 3:00—0 00, jetelového semene červ. K 00:00—00 00, jetelového semene bílého K 00:00—00 00, jetelového semene švéd. 00:00—00:00, jetelového semene rus. 00:00—00:00, máku K 26:00—30 00, lněného semene K 19:00—20 00, 100 kg. žitných otrub K 12:00—00:00, pšenič. otrub K 11:80—00:00, 1 kg. másla K 2:00—2 00, 1 kg. sádla vepřového K 1:58—0:00, 1 kg. tvarohu K 0:24—0:00, 1 vejce K 0:04—00:00, 1 kopa okurek K 00:00—00:00, 1 kopa kapusty K 0:00—0:00, 1 hl cibule K 12:00—00:00, 1 kopa drob. zeleniny K 1:00—0:00, 1 pytel mrkve K 0:00—0 00, 1 kopa salátu 0:80—0:00, 1 hl brambor K 00:00—. Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 11. června 1904 odbyvány přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 427, žito 353, ječmene 7, oves 237, prosa 0, vike 4, hrachy 0, jabl 28, kroup 0, jetel. semene 0, lněného 0, máku 0. 2) Zeleniny: okurek 00 kopy, kapusty 00 kop, cibule 28 hl, drob. zeleniny 188 kop, mrkve 00 pytlů, brambor 173 hl, salátu 235 kop. 3) Ovoce: jablko 0 hl, brambor 0 hl, 4) Drobného dobytka: vepř. 11 kusů, podvinčat 64 kusů.

Listérna redakce.

A. D. v Z. „Obnova“ předplacena do 31. března 1904.

Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu

sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčkách s ochrannou známkou
farář Kneipp a jménem Kathreiner
a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali
všelikých méně cenných padělků.

04.11.10

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychněvě n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách. Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmódnějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Dávěry hodným úsilky na výběr též i na splátky bez svýběrné cen. — Založeno r. 1843

SPIRAGO

katolický lidový katechismus.

Dle 5. vydání originalu přeložil Fr. Kalvoda.

Sv. I. a II. (III. v tisku).

Cena K 5.— v předplacení (do konce června) po vyjití díla (sv. I. — III.) K 6.—.

Pozdrav duchovenstva:

Neznám vypracování křesťanské nauky tak praktické, tak časové a tak jasného slohu, jak tuto (Elaško). Zřídka kdy přivítána byla kniha s takovým nadšením, jak tento lidový katechismus. (Lucenburk). Tuto krásnou knihu doporučí všude, an obsah bohatý, krásně sestavený a řízný duchovenstvu poskytuje ohromné výhody pro praktickou potřebu (Porýnsko). Váš katechismus nemohu více postrádati. Nahraňuje mi veškeré ostatní prostředky. Jest to pravé Opus aureum (Solnohrad). Během 30leté praxe neshledal jsem žádný katechismus, jenž by byl tak dokonalý, praktický, obsáhlý a pro mládež tak úspěšný jako tento (Hor. Rakousy). Toto dílo vynahradí svou bohatostí celé svazky děl katechistických (Berlín). Kniha má pro mne největší cenu. Mám práce ohromně mnoho a jsem nyní během 5 minut lépe připraven, jak dříve během hodiny (rektor z Indie). Jsem velmi potěšen krásným Vaším dílem a přeji, by se dostalo do rukou všech kněží (Vrtembersko).

V r. 1894 vyšlo první vydání, r. 1903 již páté vydání v 30.000 výt. v Americe; Benzinger a Brothers v Nov. Yorku vydali již deváté anglické vydání; francouzské u Le Roux & Co. a Lethielloux, maďarské u Adjutus Secundus v Szatmáru, holandské u Albertsa v Kerkrade, slovácké v Trnavě.

Vydání české obsahuje nové časové statě, na př.: O náboženské snášlivosti, alkoholismu, způsobné chování, ženskou otázku, národnostní zachování atd.

Raďtež laskavě díle toto též věřícím všude a stále doporučovati a objednávat.

Nakladatel R. PROMBERGER, knihkupec v Olomouci.

KNIHY

sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámucký. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
František Pekorný, divadelní řídící. Vzpomínky a upomínky. Cena 1 K.
Rok mezi Přeloučí a Prahou. Obráz z naší doby. Cena 80 h.
Soléské zrcadlo, představující život a působení Frant. Vaváka. Cena 80 h.
Národní zlatodol. Obráz z naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákové. Obráz z naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na staré kolena. Idyla z učitelského života. Cena 60 h.
Mladí starci. Obráz z naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Přemyslovci. České dějiny do r. 1306.
Praha. Román. Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Šmatolán. Obráz z naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 20 h.
Novými směry. Obráz z naší doby. Cena 80 h.

Objednati lze ve všech knihkupectvích a u spisovatele Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 347.

Prodej domu.

V Hradci Králové prodá se dům dvoupatrový, v živé ulici, velmi důkladně stavěný, ve kterém dala by se zřídit kavárna neb hostinec se zahrádou.

Cena 100.000 korun.

Velice výhodné platební podmínky! — K doptání u p. Frant. Černého, mistra zednického v Hradci Králové.

Právě vyšlo!

Jana Leop. Haye,

biskupa královéhradeckého,

Zpráva o visitaci far kraje Chrudimského,

již jako královský komisař roku 1782 k rozkazu císaře Josefa II. vykonal.

Podává Dr. Václav Řezníček.

Stran 92, cena 80 h.

O důležitosti této publikace netřeba se mnoho říci. Kdo již si opatřil správu biskupa Haye o visitaci kraje Čáslavského, necht si objednat i spis přítomný; nalezne v něm údaje ještě zajímavější a cennější.

Pozornost čtenářů upoutají zvláště poznámky o náboženském stavu obcí nábožensky smíšených, a názor biskupa Josefina na vzájemný poměr katolíků a evangelíkův.

Objednávky vyřídí

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové.

K letošnému jubileu mariankému vydala

Marie Nedomova v Olomouci

malou ale velmi příhodnou knížku:

Neposkvrněná Panna a Matka

Boží Maria. Jubilejní knížka obsahující výsnam a dějiny článků vtrý o neposkvrněném Počtí Panny Marie, příhodná rozjímání, pobožnosti a modlitby. — Napsal a sestavil Alfons Pryč, farář v Horní Hynčíně. Stran 83. — V úhledné černé vazbě po 40 hal.

Doporučujeme

vlastní výroby paramentů i z nejoblíbenějších látek. — Zvláště píše věnuje se hotovení kostelního prádla dle církevních předpisů.

Velký sklad obrazů, soch a všech devotionalií a kostelních předmětů.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka kůňak a výroba likérů
J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —
kůňak, silivce, borovičku, jeřábinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).
Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný kůňak a výbornou
silivce, vše vlastního pálení a vlastní výroby.
Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí
státní a diplomem státní medaille, a mnohými ji-
nými diplomaty s právem ražení státní medaille.
Vzorky zdarma a franko.

Kočáry nejnovějších
vzorů
odporučuje známá, osvědčená firma
ČENĚK BUBEN.
kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenan na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
dailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení zlaté medaille s korunou.

C. a k. dvorní fotograf
J. F. LANGHANS
Hradec Král.
Adalbertinum.
Praha, Vodičkova ulice 37.
V řadě prvních
závodů evropských.

První český katolický závod ve Vídni.
František Ruber

Dřívna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chínů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.
Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse č. 35.
Na ukásku posílá
se vše franco.

POZOR!
Malínský křen
od 5 kg. počínaje
poštou franko na dobírku po celý rok zasílá
sám majitel
Frant. Jelínek v Malíně,
pošta Sedlec u Hory Kutné.
Cenník se na požádání zašle.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlepší doporučení.
PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,
umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený.
Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákreby a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

**Veledůstojnému
duchovenstvu!**
Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., vyčený pastř spe-
cialně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučiti svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d., vše
v přemém slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohně slatě a stříbrně. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákreby neb cenníky franko.
Za veškeré výrobky a slavní ručně. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejkvostnějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesazené vy-
robky bezcenné. Více posílám již posvěcené.

Slatinné VELICHOVKY
lázně - -
1/2 hod. jízdy od nádraží stanice Josefův Jaroměř.
5 vil se 120 pokoji. — Vzorové zařízené.
Výtečné působící, želez. vodou připravov. slatinné
lázně, dále lázně elektr. Zkomoř. jedové,
jehličnaté a lázně přírodní, volné. Léčení pitnou
vodou. Vodočistba a elektrolytba. Osvědčené
proti rheumatismu, dně, lachias, chudo-
krevnosti, nemocem nervovým, žensk.
atd. Překvapující výsledky. Gymnastická
léčba vad chůze a chorob míšních (Tabes)
dle H. S. Frenkela. — Zkuš. lázeňský lékař Dr. V.
Smutný z Prahy. Půvabná suchá poloha u samých
rozsáhlých lešů. Výtečná restaurace ve vlast. správě,
při mírných cenách. — Vojenské koncerty.
Poštovní i telegrafní stanice v lázních.
Obšírné prospekty zašle zdarma Správa lázní.

Jan Horák,
seakeník v Rychnově n. K.
zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby
pro jarní a letní dobu.
Též velejemné
látky na taláry.
Četné uznání zvláště z kruhů veledůstoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Př. hromadném objednání větší výhody.
Též na splátky bez zvýšení cen!

PIANA
PIANINA
a HARMONIA
nejnovějších
soustav — levné.

též na splátky a výměnou nabíží továrna
AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášino nábytku proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny

Umělecký závod
Jaroslava Doležala
ve Věstarech u Hradce Král.
zhotovuje zručně a levně
kazatelny,
Boží hroby,
křížové cesty,
oltáře, sochy svatých a pod.
Mnoho pochvalných příspěvků vyloženo
k nahlédnutí.

Kanonické tabulky
pro oltáře, v provedení velice
vkusném, dvoubarevném, s ob-
rubou dvoubarevnou, nabízí
ve třech velikostech
Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.

První nákupní pramen
látek pro domácnost, jakož i dámských a panských
látek jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze
obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotyše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12.—, vyplacené od kornu 20.— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

KDO JSI přítelem dělného křesťanského lidu,
KDO CHCEŠ se poučiti o všeoborovém
sdružení,
KDO HLEDÁ dělníka,
KDO CHCE míti přehled o dělnickém hnutí,
nechť se předplatí na časopis
„PRÁCI“,
jež vydává „Všeoborové sdružení křesťan. děl-
nictva“ v Hradci Králové.
Předplatné jest tak malé, že každému dělníku
možno jest se předplatiti. Na rok 2 K, 5 čísel
za 8 K a přes 10 čísel pouze po 1 K.
Inserty se dají dle vůle levně. Při předplatě
dělníka neb práce jen po 1 K.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

přijímá

vklady na 4½%

ode dne vložení do dne vybrání. Daň důchodkovou platí ústav ze svého.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatervův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, st-
ěmi vsazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nečetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

K době
velikonoční

Boží hroby se slohem kostelní
souhlasné

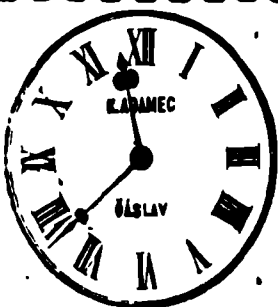
Křížové cesty v reliéfu řezá-
né neb lité. Sochy „Vykří-
šení“, suchy, oltáře a veškerá ko-
stelní zařízení doporučuje aktivně
umělecký závod sochařský a řez-
bářský

Josefa Krejčíka v Praze.

Písárna a dílny na Letné 612-VII. Sklad Karlova ul. č. 80.

— Ilustrované ceníky, nákresy a rozpočty franko. —

Výhodné platební podmínky.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litomě-
řicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Lepší jest nepřitelem dobrého.

Něco skutečně lepšího než všechny až dosud pro lněné a
bavlněné prádlo v potřebě se nacházející prací prostředky, jako
mýdlo, soda, prášek atd. jest nově vynalezený

prací extrakt

známka

Chvála hospodyňky

k namáčení prádla.

Přednosti:

1. Zmenšuje pracovní dobu, již jest k praní prádla třeba, na
polovinu,
2. námahu na čtvrtinu,
3. činí upotřebení sody zcela zbytečným.
4. činí prádlo, poněvadž jest čistším, také bělejší.
5. jest prádlo a rukám zcela neškodným, zač stýkáno jest plně záruky,
6. vzhledem k své vydatnosti přijde mnohem levněji, než všechny
ostatní prací prostředky.

Jediný jen pokus učiní jej pro každou hospodyňku nezbytným.

→ Váude k dostání. ←

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, řídí ve Výprachtěle)

doporučuje P. T. veleředstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
praporů a keřového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Koncem tohoto měsíce vyjdou v nakladatelství relig. obrázků

Karla Šimka v Č. Budějovicích, Rudolfova ul. 42-I.

obrázky

Neposkvrněného Početí Panny Marie

a obrázky sv. Prokopa,

ve formátu modlitebních knih, v ceně K 320 100 kusů, s českým, německým, la-
tinským textem, jakož i bez textu.

Originály k oběma obrázkům pracoval **Viktor Foester**, umělec obzvláště v církevní
malbě vynikající.

➡ Záznamy se stále přijímají. ➡

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 302.161.

Založeno roku 1883.

Psačí stroj.

Majitel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Pechman. — Tiskem bisk. knihtiskárny v Hradci Králové.

Předplatné na

**letní
čtvrtletí
veškerých
modních
časopisů**

přijímá

první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

**Bohdan —
Melichar**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, salaš r. 1808.)

Upozorňuji na nový modní časopis
— „**Dětský modní svět**“ —
Čtvrtletně K 1:50.

Koberce

nejnovějších vzorů
do chrámů, vil a
bytů;

sáclony krajkové a vlněné;

přikrývky flanelové i prošívané;

veškerý nábytek

vkusného provedení a

dětské vozíky nabíjí

ADOLF NOVOTNÝ,

továrna na nábytek a koberce

v Týništi nad Orlicí.

Bohatě zásobený sklad jest každému k volnému
nahlédnutí.

Cenníky, vzory a rozpočty zašlu na požádání.

Ruští kozáci.

Nynější kozáci nejsou již těmi polodivokými dobrodruhy vojenskými, kteří v šílené odvážlivosti vrhali se na kolikrát násobnou přesilu nepřítelů, ničíce vše před sebou; nyní jsou kozáci organizováni po většině jako lehká jízda, které ovšem dosud není na světě rovno.

Když se stali kozáci příslušníky říše ruské, ponecháno jim jejich staré zřízení i mnohé svobody samosprávy. Podrželi území jimi zaujaté jako svobodný majetek, zavázání však na místě jakékoliv jiné dávky k válečné službě ruské říši, při čemž jako zvláštnost zachovalo se, že každý jednotlivec povinen jest opatřit si při nastoupení voj. služby koně i veškerou výzbroj sám. Toliko pušku dostává kozák od státu.

V době vzniku kozáctva bývali kozáci neženatí. Přivedení ženštiny do jejich sídla trestáno bylo i smrtí. Nyní ovšem kozáci se žení.

Obývají své vlastní země kozácké, jež mají zvláštní zřízení, lišící se valně od jiných ruských gubernií. Kozáckých krajů jest v evropském i asijském Rusku celkem 11 se 4 1/2 mil. obyvatel obojího pohlaví. Na vlastní kozáky připadá jen asi 2,700.000 duší a z těch vojenskou službou povinných celkem 388.388 mužů. Ruská vláda přihlíží tu ke starým zakořeněným zvykům mezi kozáky. U uralských kozáků začíná povinnost vojenská 17. rokem a končí 51., u ostatních trvá jen 20 let, totiž od r. 18. do 38. Z těch stráví muž 3 roky v oddílu přípravném, 12 v oddílu činném a 5 v záložním. Oddíl činný dělí se na tři výzvy čtyřleté, z nichž první výzva koná službu vojenskou, druhé pak dvě jsou na dovolené a bývají, jako u nás záložníci, volány ke cvičení. Vlastní služba trvá tedy 7 let, ale po všechen ostatní čas jest kozák povinen mít pohotově celou svou výzbroj, aby kdykoliv jest volán, mohl se dostavit k svému pluku. Osvobození bývají synové rodičů příliš chudých nebo požárem stížených, živitelé své rodiny a pod.

Co se týče národnosti, jsou kozáci velkou většinou Velkorusové a jen ve vojště kubánském převládají Malorusové. Mimo to jest mezi nimi něco Kalmyků a Tatarů, pak i mongolských Tunguzů a Burjatů, také kavkazských horalů a Kirgizů.

Dle náboženství jsou kozáci ohromnou většinou (97%) pravoslavní; jen něco málo starověrců a jiných rozkolníků, kteří z Ruska byli buď vypuzeni nebo utekli a ke kozákům se uchýlili, zachovali svou víru. Jsouť kozáci, ač velice zbožní, ve věcech víry snášliví a strpí mezi sebou i pohany, mohamedány a židy, kterýchžto ovšem jest mezi nimi pranepraný počet.

Způsob života kozáků jest ovšem dle různých zemí různý. Území jejich prostírají se namnoze v rovinách kol velikých řek a jezer. Rozsáhlé stepi poskytují podmínky zdárnému chovu dobytka hovězího a koní (všech koní kozáckých jest přes 1 1/2 milionu, k vojenské službě hodicích se 1/2 mil.), v některých zemích dobrá orná půda podporuje rozkvět zemědělství. Řeky a jezera živí četné rybolovce a jako obchodní dráhy podporují obchod. Do lovení na drahé kovy za náhradu kozákům vyplácenou provozuje vláda. Tovární průmysl v zemích kozáckých pěstují skoro veskrze nekozáci.

Půda v zemích kozáckých dělí se na území vojskové, staniční, soukromé a státní. Vojskové propůjčuje se z části vojenským činovníkům nebo pronajímá se k racionálnímu pěstění koní a p. Pozemků staničních užívá celá obec a čítá se na kozáka asi 30 desjatín, ale ne méně než 20 desj. Toto území jest majetkem celé obce a do majetku soukromého přecházeti nesmí. Každý kozák dosáhnoucí věku 17 let má právo žádati za svůj podíl, jenž se mu propůjčuje na obdělávání. Soukromé pozemky jsou v dědičném užívání rodin, leč není jich mnoho. Státními pozemky jsou ložiska uhlí a kovů.

Zřízení toto se osvědčuje; jeť v zemích kozáckých dosti slušný blahobyt. Školství jest však dosud celkem na nízkém stupni. Nejlépe jest ještě postaráno o školy odchovávající kozácké důstojníky, ač i prostý muž postupem času může se stát důstojníkem, vyznamená-li se a složil-li zkoušku.

Nejvyšší správa kozáckých území jest při ministerstvu války, vrchním velitelem či atamanem všech kozáků jest car sám. Místní správu řídí vojenský ataman (generální gubernátor), jenž je zároveň správcem oblasti i velitelem vojska. Každá stanice má svého volného atamana a staniční sbor, jenž pečuje o vojenské záležitosti, soudy atd.

Vojska kozácká vedle jezdců mají i své pěší kozáky i své polní dělostřelectvo. Jízda jest ovšem v ohromné převaze, čítají 144 jezdeckých, 3 samostatné divise a 47 samostatných setnin, jimž ve drobné válce bývají přiděleny zvláště důležité úkoly. Pěších praporů z Kubanska, Zabajkalska a Amurska jest 20 1/2, a jsou tyto v ruské armádě asi tím, čím u nás jsou myslivci; polních baterií jest 30 se 238 děly. V době války čítá veškeré vojsko kozácké 890 jízdních setnin, 109 pěších a 40 baterií se 4267 důstojníky a 170.100 mužů se 170.000 koní; v době míru činí stav presenční asi třetinu. V příčině výcviku vydán pro kozáky zvláštní reglement, v kterémž přihlíženo k tomu, aby přirozené jezdecké vlohy jejich nebyly šablonou zničeny.

Svou statečností a odhodlaností, vytrvalostí svou i svého koňstva, železnou kázní a zároveň schopností k samostatnému jednání jest kozák zejména pro drobnou válku, vyvádění a znepokojování nepřítelů, pro píčování a j. služby jako stvořen. Při tom jest otužilý až k neuvěření, snáší statečně zimu i horko, dovede spát v sedle i na kameni, nebojí se hladu a žízně. S celou duší lpí na svém praporu, jež nezradí a neopustí za nic na světě. Nepřítel dovede překvapiti jako vlk, ale sám, mající některé společné vlastnosti s rudochy, nedá se překvapiti nikdy. — (Dle čas. Válka rusko-japonská slovem i obrazem.)

Zbrojení na moři.

Válka rusko-japonská vyvolala novou nebezpečnou nemoc; jest to zbrojení válečného loďstva, které se nyní chce zaváděti ve všech státech, jichž území stýká se s mořem. Jsou to tytéž velmoci, které zápolí o světovládu a sice Anglie, Německo, Francie, Sev. Amerika a Rusko, ku kterýmž se přidalo nyní Japonsko.

Válka rusko-japonská má svoje těžiště na moři.

Tajnosti ruské úplatnosti ve východní Asii nejsou známy, jsou ale známy její následky. Rusko mělo míti ve vodách východní Asie dle povolených výdajů celou pěknou armádu válečných lodí, lodic a torpedových člunů, ale počet loďstva toho byl mnohem menší a k tomu byl roztržen na malé oddíly, které bezstarostně kotvily v přístavech v době, kdy nepřítel byl úplně vyzbrojen a zbrojil plných deset let. Rusové toto zbrojení viděli a přece ničeho nečinili, nyní klidí následky vlastní své neobalosti.

Kdyby komandující generálové námořního válečného loďstva ruského ve východní Asii byli konali své povinnosti, nebylo by dnes Rusko tam, kde jest, Port Arthur nebyl by obklíčen, nepopěrně veliké nehody na moři by nebyly se staly možnými a armády Japonců by nemohly býti přepraveny do Koreje a Mandžurie. Válka rusko-japonská jest v podstatě válkou námořní, jako před 100 lety Napoleon proti Anglii. Poněvadž Napoleon neměl válečného loďstva, musel podlehnouti, Anglie zůstala vítězem. Jestli Rusko napraví chyby, když vyšle v srpnu své válečné loďstvo z Baltického moře do východní Asie, to jest otázka velice těžká, nikdo neví, jaké toho budou konce pro obrovské vzdálenosti. Napoleon tvrdil, že výsledek války závisí od morálních činitelů a tvrzení to jest také správné. Nehody Ruska na moři vyvolaly veliké zděšení u všech velmocí, které mají zájmy na moři a nyní se hledí všudy pro budoucnost zabezpečiti.

Největší agitace pro tuto věc panuje v Německu. Námořní kruhy Německa poukazují na to, že Německo má nyní ročně zahraniční obchod za 8 miliard marek. Tento obchod musí býti dostatečně chráněn ozbrojenou námořní mocí. Německo má na moři nyní 80 stálých dopravních linií, v nichž jest investováno mnoho miliard národního jmění a majetek ten nesmí zůstat bez ochrany. Anglie vydržuje mimo domácích přístavů na ochranu svého obchodního loďstva a svých osad ve vodách mimoevropských 20 válečných lodí, 17 křižáků I. třídy a 52 křižáků II. třídy.

Francie vydržuje v zámořských osadách 1 válečný koráb, 6 křižáků I. a 7 křižáků II. třídy. Severní Amerika má v cizích vodách 3 veliké řadové lodě, 5 velikých, 7 menších křižníků. Německo má v cizích vodách 3 řadové válečné lodě a 10 křižníků. Anglie chce do r. 1914 míti na obranu a případný výboj vyzbrojená tři válečná loďstva. Aby je mohla umístiti, staví nyní ve Škotsku třetí válečný přístav nákladem mnoha milionů.

Francie staví válečné přístavy v Toulonu a Bizertě a hodlá do konce r. 1907 postavit do vody tři veliká válečná loďstva. Rusko si

nedá na dlouho líbiti uzavření Dardanelami a přikročí, jakmile bude ve východní Asii volné, k luštění otázky Dardanel; zdá se, že dojde pak k vypořádání účtů Ruska s Anglií.

Anglie nyní, aby Japonsko ve válce nepadlo, zásobuje svého spojence válečným materiálem. Japonsko jest pouhým vykonavatelem Anglie, která za každou cenu chce Rusko zničiti.

Severní státy americké budou míti do konce r. 1914 válečné loďstvo a sice 48 velikých válečných řadových lodí, 24 křižníků a veliký počet torpedových lodic.

Francie vydává dnes na válečné loďstvo ročně 300 milionů korun našich peněz.

Japonci mají dnes více válečných lodí, než má Německo.

Ruské velitelstvo nemělo o počtu válečných lodí japonských ani potuchy. Většina těchto válečných lodí byla během posledních let vystavěna v Anglii a potajmu také zakoupena od různých republik Jižní Ameriky. Výdaje na válečné loďstvo v Anglii jsou na jednoho obyvatele ročně 20 korun naší měny, ve Francii 8 K a v Německu 5 K. Zbrojení na moři bude ode dneška pokračovati. Požadavek našeho námořního loďstva válečného jest známý, žádá se na výzbroj 80 milionů korun. Co po tom ještě přijde, nevíme. Výdaje na válečné loďstvo jsou velmi vysoké. Jedna válečná řadová loď přijde až na 30 milionů korun naší měny. Z toho si můžeme učiniti úsudek, co stojí jedno válečné loďstvo. Válečná lůtice uchvacuje národy a státy do záhuby a nikde není vidět naděje k lepšímu.

Literatura.

Nákladem J. Otty v Praze. Ottova Latinská knihovna národní. Serie 27., seš. 8.—11. Pampelišky. Drobné povídky a črty. Napsal A. Nečásek. Sešit za 20 h. — Sebrané spisy Kar. Světlé. Novelly III. Seš. 11.—12. po 30 h. — Anglická knihovna. Řada II. Seš. 7.—10. F. Anstey: Mosazná láhev. Satirická fantasie. Přeložil R. Jitík. Sešit za 24 h. — Slavische Roman-Bibliothek. Překlad Zeyerova románu o věrném příteli rytířů Amise a Amila. Seš. 8. a 9. po 32 h. — Lidové rozpravy lékařské. Řada V. čís. 5. O lékařích a nemocných. Povídky veselé i neveselé. Z němčiny přeložil dr. J. Guth. Za 120 K. — Malý Ottův slovník naučný. Příruční kniha obecných vědomostí. Red. F. A. Šubert. Seš. 21. a 22. obsahuje výklad slov od Encephalocela—Flénu. Sešit za 60 h. — Nová země na severu. Výprava kapitána Otty Sverdrupa k sever. točce. Překládá dr. J. Guth. Seš. 38. a 34. po 60 h.

Nákladem „Unie“ v Praze. Spisy Julia Zeyera XIV. Román o věrném příteli rytířů Amise a Amila. Seš. 8.—12. po 40 h. — Sofie Podlipské spisy XIV. Jaroslav Šternberk. Román. Sešit 13.—17. po 30 h. — Válka rusko-japonská. Obrazová kronika z bojů rusko-japonského vychází redakcí J. Klecandý v týdenních sešitech po 30 h. Seš. 5. a 6. — Obrazový zpravodaj z bojiště. Řídí J. Klecanda. Vychází dvakrát týdně. Čís. za 10. h. Číslo 27. a 28. — Dějiny umění národa českého. Píše F. J. Lehner. Seš. 27. za 70 h.

Nákladem J. R. Vilímka v Praze. Spisy Karla Klostermanna II.: V ráji šumavském. Román ze Šumavy. Seš. 1. a 2. po 30 h. — Pod tíhou práce. Román od J. Klecandý. Seš. 2. a 3. po 25 h. — V srdci Asie. Cestopis švédského cestovatele Svena Hedina. Překládá dr. A. Kraus a dr. J. Guth. Seš. 11. za 60 h. — Za českou slávou. Cyklus nádherných obrazů na ponti Evropou po stopách české minulosti. Pořádá K. Hipman. Seš. 16. ukončeno celé dílo. Sešit za 80 h.

Nákladem „Máj“ v Praze. Máj. Belletrický týdeník. Řídí Frant. Herites. Čís. 39. Předplatné na čtvrt roku 250 K. — Oko nebožtíkov. Román od Jul. Claretie. Přelož. P. Projsa. Za 260 K. — Aziyade. Výňatky z poznámek a dopisů námoř. poručíka anglického. Napsal Pierre Loti. Přeložil dr. J. Guth. Za 120 K.

Rozhledy po lidumilství. Řídí F. C. Vlk. Roč. XII., čís. 3.—5. Předplatné 4 K ročně přijímá pí. K. Baumgartlová v Praze v Karlíně.

Česká hudba. Časopis věnovaný čes. hudbě vůbec, zpěvu solovému i sborovému, směru světského i církevního. Pořádá Al. Strébl. Roč. X., čís. 6. a 7. Vychází dvakrát měsíčně za roč. předpl. 8 K. Administrace v Hoře Kutné. Jako příloha vydán spisek: Hudba kulturních národů ve starověku. Napsal K. E. Hrobský. Díl I. za 30 h.

Svatý Jan Nepomucký. Čís. 4. (za 8 hal.) ze Sbírký životů Svatých a Světíc Božích pro mládež; pořádá V. Špaček.

Serafinské Květy. Časopis terciářů československých. Red. Fr. Švábeník. Roč. III., čís. 8. a 9. Předpl. ročně 2 K. Administrace v Olomouci.

Causeries françaises. Besedník francouzský zábavní i poučný. Ku prospěchu škol i samouků řídí a vydává J. Kubín, prof. v Jičíně. Roč. II., čís. 8.—10. Roční předplatné 8 K.

Legendy. Malým i velkým napsal S. Bouška. Obrazy vyzdobila Zd. Vorlova. Nákladem Ant. Odehnal v Brně. Snášeno tu 30 legend, zejména: Na útěku. — Legenda nazaretská — egyptská. — Dra trámy. — Trn bodlák. — Tělo satanovo. — Legenda nebeská. — Houby. — Ministrant. — Kázání sv. Antonína. — Dáblova kniha atd. — Cena 5 K. Kázanky vytiskne A. Odehnal v Brně, Veselá ul.

Obsor. Zábavně poučný čtrnáctidenník. Řídí a vydává Vl. Štastný v Brně. Čís. 9.—11. Roční předplatné 4 K.

Osvěty, listů pro rozhled v umění, vědě a politice, redakcí V. Vlčka, sv. šestý, roč. 84. Obsah: Bedřich Smetana. Úvahy dr. Z. Nejedlého. — Sněhy a ledy. Ze svých gymnasií let vypravuje V. Vlček. — Ant. Dvořák. Od Z. Nejedlého. — Národnost a náboženství. Z dějin čes. exulantů. Píše F. Slavík. — O Vyšehradě v době knížecí. Od O. Joska, atd. — Roční předpl. 14.40 K. Administrace na Král. Vinohradech.

Lázeňský list. Časopis věnovaný zájmům lázní, čes. lázeňských ústavů a letních sídel. Roč. II, čís. 1. Řídí dr. Vl. Mladějovský a dr. Vr. Kučera. Administrace v Praze-II. Roční předplatné 3.50 K.

Říše Dominikánská. Katol. časopis bratrstva růžencového a III. řehole dominikánské. Řídí V. Bubník. Ročník 13., čís. 1. a 2. Předplatné ročně 2.80 K v administraci v Praze-I.

Církev a katolické strany ve století devatenáctém. Napsal C. Seignobos, přeložil J. Helm. Knihovny „Přehledu“ sv. I. Cena 70 h.

Jinou cestou. Úvahy národohospodářské. Napsal B. Pavlík-Sychra, redaktor v Ml. Boleslavi. Za 40 h.

Zkazili jste si žaludek?

Snědli či vypili jste s odpořem něco a jest Vám nevolno? Tu jen se napijte

SARATICE,

1/2 litrová sklenice

Vás uzdraví v několika hodinách.

Ke dnům červencovým

odporúčujeme

k důkladnému čtení následující brožury, v časových Úvahách vydané:

Husitství a protestantství.

Cena 8 h.

Oslava Husova.

Cena 8 h.

Husitství a svoboda.

Cena 8 h.

Husité jindy a nyní.

Cena 24 h.

České náboženství.

Cena 16 h.

Česká konfesse.

Cena 24 h.

Při hromadných objednávkách poskytneme až 50 procent slevy.

Přátelé, pamatujte, že v době planých frází jest hotovou nutností starati se o poučení na základě pravdy! Rozšiřujte hromadně výše uvedené spisy!

Objednávky obratem vyřídí

administrace „Časových Úvah“
v Hradci Králové.

Velkozávod
koberců, záclon a všech druhů pokrývek.
Zboží lůžkového.

Železný nábytek.

Nábytek z ohýbaného dřeva.

Úplné vybavy nevěstám.

Ilustrované ceníky zdarma a franke.

JAN STOUPA V PRAZE,

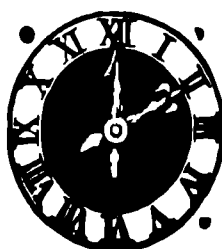
Václavské náměstí 32.

Dodavatel hodin na por. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vyznamenán
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti

věžové hodiny

pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny

za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský

K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čís. 308.

Nejdůstojnější bisk. konsistoří doporučený
umělecký závod

Jos. Kieslich
v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a ob-
novování

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s ob-
ornou dokonalostí přenesené dle slohu. Zvlášť
trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně
a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přehledná pochvalná uznání po ruce. Roz-
počty, ceny atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních usorů.

Navštivenky

všech druhů

nabízí

Biskupská

knihovna.

Upozorňuji
důstojné duchovenstvo,

že již od 1. května jsem

přesídlil

z Chrudimi

do Hradce Králové

do domu proti hotelu „Merkur“.

Moje zlatnická a pasířská
dílna jest zde zřízena dle nejmodernějších
požadavků.

Mnoho uměleckých výrobků,
jako: věčné lampy, monstrance, kalichy, kříže,
lustry atd. již na skladě.

Důstojné duchovenstvo uctivě zvu, aby
při návštěvě Hradce Králové laaskavě sklad
i dílnu si prohlédlo.

Upozorňuji též, že u mne lze obdržeti
skleněné nádoby pro věčné lampy ve všech
velikostech, knůtky i těžítka.

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, číslo 280

(proti hotelu „Merkur“).

Lidový nápoj.
Zázvorové pivo

v pastilkách | v sáčkách | v balíčcích
à 4 h | à 5 h | à 20 h

Pozor na naše ochranné známky!

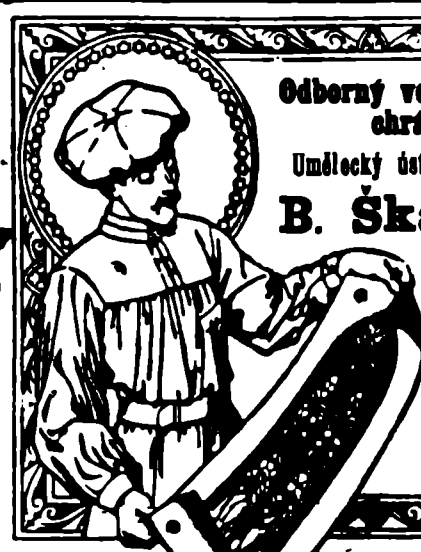
Šumivé limonádové bonbony

světoznámé jakosti.

Odporúčuje

První česká akc. spol. na orient. eu-
krevinky a čokoládu dříve (A. Mariner),

Král. Vinohrady.

Odborný velkozávod pro malbu
chrámových oken.

Umělecký ústav pro malbu na skle.

B. Škarda, Brno.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se sáručením práce nej-
modernějším poža-
dávám vyhovující.

7krát prvními cenami
vyznamenán.

Ceníky zdarma.

OBNOVA

Číslo 26.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 24. června 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

U řeky Jalu.

III.

(3) Podívejme se ještě aspoň na některé doklady pravdivosti, snášlivosti a nestrannosti našich nepřátel. Již hezky dlouhý čas uplynul od objevu švindlů v záložně Svatováclavské. Celá slušná veřejnost česká ví, že katolický tisk odsoudil bezohledně všechny viníky; každý ví, že katastrofou bylo postizené nejvíce kněžstvo samo a že totéž kněžstvo pro vinu jednotlivce odhodlalo se k finančním obětím nevidaným; každý poctivec, i kdyby pohanem byl, musí uznati tedy, že kněžstvo stkvělým způsobem uhájilo čest katolictva. Ale přes to všechno protikatolické listy nepřestávají až do omrzení předhazovati celému katolictvu českému jméno Drozdovo. Zatím do galerie švindlů ve straně socialisticko-demokratické a národně-socialní přibýlo několik tučných exemplářů. To se všechno nechává stranou a — mele se stále z nedostatku Drozd. Známe některé listy, které opakují toto jméno v každém čísle. Že si z jméni Svatováclavské záložny napěchovali kapsy nejvíc husité, o tom ani muk. Jeví se snad v tomto manévru nějaká nestrannost? Kdybychom s touž neukojitelnou hltavostí chtěli ponkazovati na čachry odpovědných našich nepřátel, měli bychom pro každé číslo Obnovy vždy nové látky dost a dost.

Katolictvo promluvilo otevřeně v záležitosti dra Kohna i Poštulky. Ale čtete na př. listy organisovaného učitelstva. „Kohn a Poštulka — Poštulka a Kohn“. Tak čtete neustále v různých variacích, jako bychom tyto muže chválili.

Katolické listy obražují se proti tomu učitelstvu, které nejapnými výmysly hledí zvíklati v našem lidu katolické přesvědčení. Ale listy „organisovaných“ bijí zrovna šíleně proti kněžskému stavu a církvi vůbec. Na př. v jediném čísle spílá „Český Učitel“ kněžstvu bídných sluhů církve, nehodných nástupců Krista, pokrytých bezbožných (!), zpupných a panovačných, kteří svojí zlobou vyvracejí Boží příkázání; kněžstvo prý balamutí lid, bere mu duši, otravuje jeho rozum, obětovalo se mamonu a hříšné chlíplosti; jsou to podlé duše, které připravují křesťana o víru. Nadutě a pomlouvačně „Český Učitel“ odvažuje se ku kněžstvu volati: „Nemůžete nás volati na soud cti. Vy jste ji ztratili, vy jste se o ni připravili nectným jednáním. Jak vypadáte, vy sluhové církve a domouří zástupci Krista? Vidíme zloby plné, jízlivé, mativé a panovačné farizejce, kteří provozují mrzký obchod náboženstvím, ale sami víry ani lásky nemají.“ — Takové a jiné podobné nadávky chrlí tento orgán organisovaného učitelstva v jediném čísle. Kdyby se po letech mělo na charakter současného kněžstva hádati dle tohoto tisku, byl by považován katolík za ničemníka, který byl každé zvrhlosti schopen. Ovšem u tohoto orgánu platí za denunciantství i charakterní vzepření se katolického kněze proti ohlupování lidu zřejmými nepravdivými pamflety.

Že od tohoto nadávkového orgánu nikdy spravedlnosti vůči katolictvu se nedočkáme, dobře víme. Ale zde se nám jedná hlavně o ten smutný zjev, že ty listy, které se stále ohánějí pokrokovostí, humanitou a nestranností, ba i evangeliem, buď úzkostlivě k tomu řádění mlčí anebo je zřejmě vychvalují. Před tímto řáděním klečí skoro všechno na kolenou; kdyby některý otevřenější, slušný žurnalista takové útoky pokáral, byl by strhán se všech stran, že by na něm poctivě niti nezástalo. Kde to vlastně jeme? Zda si všimne některý liberální žurnalista, jak klidně a věcně přes všechno surové napadání pláči o svých protivnících na př. katolické „Vychovatelské listy“? Kdyby vypustily jediné tak surové slovo proti protivníkům, jaký by zavzněl alarm proti hrubosti „klerikální tiskoviny“ se všech stran!

O hrubosti a nepoctivosti socialistického

tisku nebylo by se ani potřebovat zmiňovati. Každé číslo kteréhokoli socialistického tisku. Časopis „Zář“, který se vydává nákladem asi 60.000 exemplářů, píše tyto rafinované lži v „Galerii českých králů“: „Prvním panovníkem, o kterém jest bezpečnějších zpráv (!), je Václav I., zvaný svatý (asi 923 až 935), který byl spíše svíčkovou bábou, než králem. — Matku svoji vyhnal (!), domnívaje se, že stojí proti němu úklady, ale když si připamatoval čtvrté přikázání, povolal ji zpět. Zakládal samé kláštery a kostely, skupoval kde jaké hnáty, které římsí obchodníci s kostmi vydávali za ostatky světců, ze zajetí vykupoval kněze, naučil se dokonce nazpaměť latinskou ministranci (takovou strašnou měl paměť!), kněžím posluhoval při mši a nejraději jezdil po posvíceních (!) Když r. 935 přijel na posvícení ke svému bratrovi do Staré Boleslavi, tak mu chutnalo, že se zdržel ještě jeden den na hodech, byl však zavražděn, když šel do kostela od bratra svého Boleslava, několika spiklými šlechtici.“ — Takhle prohnane dovoluje česká veřejnost psáti o muži, kterého svědkové jeho života jednomyslně prohlašovali za svätce a velikého panovníka českého. Takové lži bez protestu „pokrokových“ listů předkládají se k ztrávení statistiků čtenářů právě v té době, kdy dr. Kalousek na základě nejpoctivějšího studia stkvěle velebnou postavu sv. Václava obhájí! Nikdo nezakřikne bezuzdné lhaní — a pak se divíme, že po takové duševní potravě se fanatismus proti církvi stále více rozmáhá. Co katolíci spisovatelé po důkladném studiu za posledních let vydali mnoho spisů o husitství ceny trvalé, byl našim „učeným“ protivníkům po třicet let nejzamílovanější čtenbou o Husovi podvodný pomluvačný spisek listivého protestanta německého. A i když se konečně rozhodně dokázalo, že jest spisek ničemným a zcela nešikovným útokem na historickou pravdu, osvécováli jedni „rytíři osvěty“ tímhle spiskem dále a jiní „služebníci nestranné pravdy“ mlčeli jako zařezaní, ani slovem předešlé podvody neodvolávajíce. A neodvolaly dosud, až jsme na potřebu toho již častokrát ukázali. Inu, kde pak dát zadostiučinění pohaněné církvi? A husité ve Vamberku, kde dr. Kalousek poprvé šíře na ten vědecký podvod ukázal, místo radosti nad poznáním pravdou pozvali si pověstného „starokatolíka“ a t. č. nevěrce, aby dojem střízlivé přednášky Kalouskovy zabítil a „nadšení“ utvrdil.

Ačkoliv i nekatolíci učenci musili uznati, že jest pamflet Renauův proti božství Kristovu slátný spísem povrchním, ohlupujícím, přece se u nás horlivě rozšiřuje zvláště úsilím socialistní demokracie, jako by bez takové snůšky lži český dělník ani žít nemohl.

Rozumí se samo sebou, že nekritické výmysly protestantského Delitsche proti autoritě bible směřující honem také v Čechách šířeny. Snad by se svět rozpadl, kdyby každý, sebe bláhovější výmysl proti církevní nauce nebyl udáván jako berná mince. Nepřekvapuje nás nijak, že liberální naši rytíři pravdy zapomněli při tom vyslechnouti také stranu napadenou, obviněnou, totiž církev. Na to se žádný neohlížel, že náš přední znatel bible dr. Musil dokázal v „Hlídce“ strannictví, vědeckou mělkost, ano i nepoctivost Delitschovu.

Vyšel v rouchu českém Draperův pamflet: „Dějiny konfliktů mezi náboženstvím a vědou.“ Tisíce mladých duší nepravdami v pamfletu tom obsaženými bylo otráveno; liberální tisk byl celý unešen tímto plodem nekritického rozmaru. Nyní přeloženo do češtiny věcné, hluboce promyšlené dílo „Náboženství a věda“, jako odpověď na onen pamflet. A — v liberálních listech najednou ticho tichoucí. Kdyby aspoň poctivě tyto listy po pohoršení daném konstatovaly, že napadená strana odpověděla! Ale žádný ani prstem nehne, nikdo neřekne. „Budiž slyšena i druhá strana!“ Kdyby to byl tak nešikovný a mělký spis jako Draperův, kdyby se mu daly vytknouti skutečné chyby, tu by ovšem nastalo hluku a úšklebků dost a dost. Ale poněvadž spis ten jest krásnou, klidnou

obranou církve, raději liberální listy s pravdou zalezly do křoví, aby páni nevěrci nepřišli do rozpaků a po případě svým vlastním listům nenadali listů klerikálních. Podobných chytráckých nápadů můžeme vyjmenovati celou řadu. Pak se prý panstvu jedná o ryzí pravdu!

Dopis z Prahy

V Praze, dne 22. června.

(Jednou zase trochu proti srsti. — K české politické bezradnosti.)

V posledních dnech bavila se pražská česká i německá společnost vypravováním a přetřásáním zpráv o hospodářském rozvratu muže, který ještě přede měsícem platil nejenom za „bastanta“, ale také za národohospodářského a politického kapacitu. Poněvadž se sám před soudy se svými věřiteli uklidil, vyjde následkem toho daleko menší část špinavého jeho prádla na jevo, nežli by bylo vyšlo, kdyby byl měl tolik mužné odvahy, důsledky jednání svého nésti.

Ještě před měsícem nebylo muži tomu, jehož jméno nepotřebujeme zde uváděti, rovno a dnes kde kdo spráskl úžasem rukama, komu se to česká společnost vlastně klaněla, svěrujíc mu zastupování svých nejrozmanitějších záležitostí a zájmů.

Pan ten obdržel také za své zásluhy řád železné koruny třetí třídy a proto nás překvapuje ta naivnost, se kterou právě některé radikální a pokrokové pražské listy s rozhořčením zaznamenávají, že prý se ze strany policie vede úřední šetření o hospodářských a mravních poměrech v české veřejnosti působících t. zv. vynikajících osobností. To přece musí každý pokládati za zcela pochopitelné, že se vláda dává pojistiti proti možnosti, aby se nedostalo opětně i z její strany vyznamenání pánům, kteří lehkověrnou českou společností rozmanitým „vlasteneckým“ způsobem balamutili.

A věru by neškodilo, aby se trochu ostřeji ke skutečnému hospodářskému a morálnímu stavu jednotlivců naší společnosti přihlíželo. Takové očisty bylo by u nás nanejvýš zapotřebí, aby byl poctivý člověk jist a bezpeč, že osud jeho nespočívá v rukou černých a špinavých. Když se uváží a rozváží zkušenosti necelých posledních desíti let, nad jejichž historické niveau vyniká a vystupuje u nás celá řada slavených českých postav konečně jenom svými zločiny, tu každý poctivý muž musí si jenom ve svém vlastním zájmu upřímně přáti důkladné společenské revise.

Vinkler, Wildt, Ort, Drozd, Dr. Mikyška atd., nad něž v našich kruzích své doby nebylo, jsou bromovým hlasem volající výstrahou, aby se u nás přestalo lehkověrně důvěrou plýtvati. Žádná česká strana nemá v tomto směru druhé co vyčítati, že se k ní nehlásil a že v ní nevynikal nějaký šelma.

Jaká důvěřivost i v německých pražských kruzích panuje, toho dokladem byl nedávno na Pankráci uvězněný Emil Kuchelmeister, který po rodičích zdědil dluhy, vzdělání nabyl na vysokém učení ve Zvířeticích, a to mu úplně postačilo, že mohl v Praze žíti jako kníže, rozdávat domy, že si koupil panství a kolik let to trvalo, nežli se na to přišlo, že falšoval za 1.000.000 K smének, za něž valutu dostal, ač ani kloudně psáti neuměl.

V Čechách stačí, aby se zde kdokoli stal ihned vynikající a vysocectěnou figurou, když jenom dovede některým způsobem sáhnouti do cizího měšce a pak za cizí groš reprezentuje kavalíra. Nikdo se zde nestará o to, odkud takový najednou bohatč peníze bere, jak jich nabyti mohl a jestliže poctivým způsobem je možno, aby rázem stál na podstatě milionáře.

Naše společnost již tak zvykla žíti na cizí útraty, že jest v ní dokonce možno s úspě-

chem tiskem vydávati návod: „Jak si mohu vypůjčiti?“

Tato epidemie naší společnosti přímo lomcuje, že velká její část ne po poutivém výdělku, ale po zmocnění se cizích úspor touží, aby se promarnila a aby je prohrála. A když pak se důvěřivý věřitel o své těžce nastřádané peníze nebo slušný člověk o náležitý mu dědictví dle svého nejplnějšího práva hlásí, tu ihned je o něm slyšeti rámus a hluk a dokonce i žaloby, jaký je to necitelný nestyda a vyvrhel, který se opovážuje chytiti svůj majetek a nechce ho ponechatí těm, kdo si ho na oplazení a zprájemnění svého živobytí vypůjčili nebo zabrali.

Majetková nejistota u nás dospěla dnes tak daleko, že při nejlepší vůli o ní více mlučeti nelze a jest to přímo spoluvinnou na nepřípustnostech, když někdo z jakýchkolivk důvodů se přimlouvá, aby se o tom nebo onom nepochopitelném faktu nebo jednání veřejně zřetelně a srozumitelně nemluvalo. Tato nemístná shovívavost jest tím pařenistějším, na němž se u nás tolik neplechý a neštěstí vyhlího —

Jest nejvyšší čas a nezbytno, aby se u nás o rozmanitých záhadách a osobách začalo mluvití určitě, jasně, aby každý musil dáti jednání své podrobiti příslušné věcné kritice, aby naprosto přestalo dosavadní vyhýbání se světlu a tajemí právého stavu věcí. Kdo nemá času o něco pořádně se starati, ať si hledí svého a neleze nikam, kde zodpovědnost převzítí musí.

Rovněž je netrpitelné a nepřipustné, aby se shovávalo těm, kdo věděli o tom nebo onom nepořádku. Při jisté schůzi po pádu Svato-václavské záložny jeden z řečníků se honosil, že prý již deset let věděl, že záložna ta je pasivní; při zprávě o smrti dr. Mikyšky se rovněž povídalo, že jeho směnky již kolik let byly od znalců pokládány za bezcenné —

Zkrátka když se po české společnosti dnes objektivně a bez předpojatosti poutivý, správný a řádný muž ohlédne, musí se otřásti hrůzou a zděšením, v jakých stínech se náš veřejný život plíží.

Proto nelze se diviti, že naši odpůrcové jenom s posměchem na nás pohlížejí; netřeba se horšiti, že si dává vláda poměry jednotlivců zjišťovati; nelze se diviti, že náš lid se bouří, že nespokojenost a ošklivost projevuje, neboť instinktivně cítí, že veřejný náš život správnými cestami se neubírá.

Má-li naše česká společnost vyplniti své poslání v srdci Evropy, jak si je naši šlechtetní buditelé představovali, nesmí se rozpadati na lišáky a muže bezcharakterní, na poutivé a oklamané. Naopak! Celou musí ji pronikati čistě křesťanské vědomí, od něhož nesmí býti nikomu dovoleno uhýbati ani v tyranii, ani v osobní sobectví, jež se začínají do celého našeho veřejného života ze srdcí jednotlivců povážlivě přelivati.

Mnozí naši tak zvaní inteligenti hrubě porušují naši společenskou solidaritnost a jednotnost národního smýšlení, jakmile jen se domohli nepatrného povýšení nad ostatní společností nebo nabyli vlády nad něčím, co patří celku. K sesílení vlastního sebevědomí ihned

užívají sáníování sebevědomí a oprávněnosti druhých, s nichž mnozí se chápají a hledají svou obranu proti tomu v tom, že se kolem mocnějších, pokud je někdo neshodí, vrtí jako hejno hnusných plazů, tak že počestný člověk a skutečný muž cítí se v takovémto hemžení stále ponižovaným, obíraným a pokořeným od těch, jejichž konce často jsou nejšmutnější a nejžalostnější —

Naši inteligenci, jež se nyní většinou vzájemně jenom chválí a velebí, musí se věnovati pečlivě pozornost. A náš lid činí proto velice dobře, že si inteligence a jejího jednání začíná všimati a že ji hledí držeti všemožně na očích.

To mu právě naše konstituční zřízení vlastně ukládá. Je-li lid v ohledu tom netečný a pak-li inteligenci nekontroluje a jen od ní se dá pod heslem svobody za nos voditi k rámusům proti křesťanským zásadám, pak mu neprospěje konstituce žádná.

Veliký díl naší inteligence hledí svou nehotovost, hrabivost a požívačnost upevňovati rozmanitými hodnotami a úřady, na něž se i před sondy odvolává a od nichž si jednotlivci dluží osobní lesk, jež mají ti a oni pánové míti bez nich. Ale odmyslete si od sta našich inteligentů jejich hodnoty a úřady, a co z nich ve veřejnosti zbude?

Ponejvíce morální i materiální ubožáci! Proto sebevědomě hlásíme se k té „zpátečnické“ zásadě, že inteligent bez silného ducha a čistého svědomí jest karikaturou, která se na své výši udržuje leda klamáním a podváděním druhých.

Pravda a lež života naší inteligence jest charakterisována případně případem, že slavený český umělec za ohromnou sumu peněz namaloval české společnosti Husa, dal se za tuto svou národem draze zaplacenou vlastneckou obětavostí zbožňovati, ale z té sumy peněz neobtěžoval ani haléře na to, aby se jeho děti naučily několika českým slovům.

A pak se divte, že lid hloučí a pění zatíná a že jednáním inteligence pohrdá —

* * *

Bezradnost přítomné naší politické situace hledí naši vůdčí politikové sanovati ponejvíce tím, že se uchylují někde do útulných zátíší na zotavenou nebo na zdravý vzduch. Jak veškeré okolnosti ukazují, jest tato taktika skoro nejneškodnější, již se za přítomné doby může užívat. Česká politika již po celou řadu let nespočívá v dovedném a všemožném vykořisťování poměrů na prospěch českých zájmů, anobrž nese se směrem jalového o všem a do všeho mlavení, tak že když se mlčí, je to lépe již proto, že se nepolitickými povídačkami nic nepokazí. To předce každý prozíravý a soudný politik dnes vidí, s čím má a může počítati —

Ale u nás?

Na úterý dne 14. června svolán byl sněm království Českého k zasedání, hlavně proto, aby vyřídil celé Krkonoše nalahavých a na vyřízení čekajících zemských důležitostí.

Proto, aby odpůrcové naši mohli míti záminku, aby ani tímto směrem náš zemský sněm nemohl fungovati, sjeli se naši slavní politi-

Zatím bába v návalu šíleného hněvu skákala až ke stropu. Ještě bylo štěstí, že jí ta tarantella nechytla venku u pece, kde bylo nejpříjemnější spojení s komínem. Jináč by snad byla tím černým otvorem při své bláznivé gymnastice vyhlédla, kam patřila, už teď. Však tam koště k volnému použití také stálo. Když se uražená žena vyskákala, až jí všechny údý bořely, použila pro variaci k výlevu palčivého hněvu svého výmluvného jazyka, který vydržel v práci bez umlčení třebas celý den. A tak usednuvši na pohovku deklamovala s příšerným leskem v očích devětkrát za sebou: „Počkej, larvičko, já ti zatopím, že budeš do smrti pamatovat. Já odnaučím tvůj ostrý jazyček hršným pomlouvám. Teď si myslíš, že jsi princeznou, působí ti to pekelnou radost, že jsi svým zrakem srdce pěti mládenců ponižila a otráвила. Ale brzy budeš smutná, opuštěná jako bídná žebračka.“

A aby se pomsta dokonale zdařila, studovala bába v magických knihách ještě celý týden před rozhodným krokem. A když už celý plán prostudovala s chytrostí zrovna ďábelskou, smekla se špičatého, zarudlého nosu zlatý skřípec, vyňala ze skříně nejlepší své šaty a strojila se před zrcadlem celou hodinu. Pak se odebrala přímo k zamilovanému filosofovi. Když už stála za dveřmi doktorova pokoje, zaslechla několik táhlých vzdechů.

Zatukala poprvé — ale žádná ozvěna; slyšela zase jen hluboké vzdechy. Zaklepala tedy podruhé — a teprv za chvíli ozval se kleslý, chorobný hlas z pokoje: „Blíže.“ Když kouzelná žena vkročila, neušlo jí, že pan filosof má oči plácem zarudlé, třeba že se ubožák stavěl při té návštěvě zcela klidný. Vždyť právě prodělal jeden z nejprudších záchvatů sladkobolné lásky.

kové v neděli dne 12. června, ovšem před sněmovním zasedáním, do Mladé Boleslavi a tam několik hodin vzájemně si vypravovali statě ze své politické poesie, jejíž hloubka a věhlas úplně postačily, že po jediném zasedání sněmu ani vláda, ani Říšci nepokládají na ten čas za potřebné s českou politikou vůbec počítati.

Na takové výši její váha a břitkost stojí! Snad za takto smutných poměrů se konečně a nás rozbřeskne, že politiku a její směry diktuji potřeby lidu, stav poplatníků a jejich nálada a proto, že politiku nelze vyráběti s těmi různými osobními „zřeteli“, s jakými se u nás česká politika vyrábí za přítomné doby —

Mýlí se, kdo myslí, že přednosti naše, buděj si ony jakékoliv, sloužiti mají marnivosti naší. Každá s předností těch je tomu, kdo ji má, zároveň, nikoli přitčinnu, aby se jí chlubil. Státky posemské, moc, vědění, vlastnosti srdce a ducha srovnou se jednokadé v přitčinnu rozbije, slouží-li pýše, aby s nich byla. Blase působí jen tehdy, jsou-li majitelům svým přitčinnami skromnosti. Budme pokorní, máme-li mnoho, neboť to svědčí, že jsme dlužníky; co člověk má, se všechno jest někomu povinován, a víme jistě, že budeme moci splatiti, co jsme dlužní?

Otázky a násoy: Žijme prostě! C. Wagner. Seš. 4.—5.

Obrana.

(8) Oddaný přísluhoval. Že to jde s „realismem“ až příliš s kopce, to ví nejlíp pan Masaryk sám. Bezohledné šlehy básníka Holého, Neumanna a jiných působí ovšem dojmem velice skličujícím. Jízlivý „Čas“ se po posledních řízných výtkách nezmohl ani na kloudnější sofistický vtíp. Rozvrzaná, prostřelená loď, hájená jen několika Mohykány, padla by už dávno ke dnu, kdyby ji „Naše Doba“ a „Čas“ neudržovaly nad hladinou vlečnými řetězy, jež horlivě k jiným statnějším, křížákům samy připínají. Lepší existence ve vleku jiných, raději cizopásné živoření a ukrývání se za obrněnce cizí než zánik! Toť heslem skrovné družiny Masarykovy. Ovšem že jiné lodi povlekou nepotřebný vrak jen potnd, pokud na něm zbude trochu těch pum k jejich vlastnímu dobru. Pak přetnou řetězy bez lítosti také a zanechají trosky i kapitána vlastnímu osudu. Už to skoro začíná, ačkoli pohlaví realismu nešetří nijak pochlebováním. Sami socialisté ponižené služebníky švihli už několikrát citelně přes pokorně skloněný hřbet, ale realističtí příživníci k veliké zábavě lidí nestraných vši se na šosy nezdrovilé socialisti demokracie dāl.

Hesky to pánové dopracovali. Svůj vlastní program sice sestavili tito chrabří kritikové eprve r. 1900, ale k skutečnému provádění ohoto programu nedošlo dosud, nemohlo doiti. „Lidová“ strana realistická byla a jest bez lidu.

„Ponižená služebnice, slovatný pane“ pozdravila prorokyně dvorně.

„Uctivé vítám, milostivá paní,“ klaněl se filosof.

„Ó prosím, prosím, nejsem žádná paní“, odpovídala trochu podrážděná visita; „jsem dosud slečna.“

„Tedy promiňte dobrotivě, milostivá slečno, mému omylu. Zdejší damský svět jest mi příliš málo znám. A — jsem dnes tolik roztržitý...“ „Přirozeno, přirozeno, slovatný pane,“ hovořila již slečna bába smířlivě; „jaký byste to byl filosof, kdybyste nebyval roztržitý! Ale — ta Vaše neznalost zdejších dam není snad tolik přílišná. Aspoň jedné slečny si všimáte velice pilně; každý o tom hovoří... avšak já nezpůsobná bych se zapomněla představiti.“ A podávajíc s vlídným úsměvem filosofu ruku, hlásila se: „Eulalie Mastičková, doktor magie a hypnotismu. Mne zná dobře celý kraj. — Přicházím k Vám, pane, v záležitosti velice choulostivé, důvěrné. Odpusťte, že se chci směle vetřiti do nejskrytějšího koutku srdce Vašeho a jistou disharmonii v něm urovnat. Nebojte se mne, vím předobře, co se ve Vašem nitru odehrává, znám bolesti a tužby Vaše líp než kterýkoli jiný člověk. A přicházím jen pomoci.“

Filosof couval s vytřeštěným zrakem k oknu před rychlým proudem řeči a živými posuňky odvažné ženštiny, která kurážně postupovala v před. Když již byl náš brdina u okna, sevřel levou rukou lenoch židle jako by hledal oporu a čině pravičí odmítavý posuněk, vyhrkl podrážděně: „Jakým právem se odvažujete Vy, jako zcela neznámá dáma, vtírat se do mých záležitostí nejprivátnějších?“

„Právem lásky k bližnímu, milý pane,“ odpověděla hlasem pevným kouzelnice. Ať

FEUILLETON.

Začarovaný filosof.

Moderní pohádka. — Píše J. S.—a.

II.

Čarodějná prorokyně měla na slečnu Růžovou ukrutný vztek. Když totiž jednou při kávové společnosti kterási dáma se zmínila o umění zkušené stařeny, nazvala ji prostěká dívka beze všeho ostychu starou čarodějnici. Prorokyně se o tom ovšem dověděla hned za půl hodiny po skončení kávového sezení. Prozradila jí to za tepla sama slečna Ema, důvěrná přítelkyně Fany Růžové, která na svoji družku velice žárlila; chtěla totiž srdce doktorovo sama získati. Když se prorokyně dověděla, jak byla krásnou Fany titulována, opustil ji na chvíli všechen filosofický klid. Div se hářem nezbláznila. Taková hloupá husička ji pojmenuje sprostě čarodějnici! Kdyby o ní řekla, že je kouzelnice, bylo by všechno v pořádku. Ale čeho se ta naivní ústa dopustila, to bylo pro bábu broznou urážkou. Prorokyně přes všechnu svoji emancipaci buldovala všelijakým moderním předsudkům a nerada slyšela pojmenovati věc pravým jménem. Zahořela pomstou přímo vášnivou. Ema odcházela z kouzelného domu s největším uspokojením. „Takhle je to nejlepší,“ šeptala si překypujíc slasti. „Teď mi bude ta stará bába v mém plánu pomocníci zadarmo. Že námluvy doktorovy překazí, to jest jisté. A pak — pak už sama obrátím rozetřu síť. Ó, já jsem chytřejší než ta kolozubá čarodějnice.“ — A ku konci samomluvy se ohlédla, neposlouchá-li ji jiná důvěrná přítelkyně.

Aby však její „lidovost“ nebyla brána v pochybnost, přijali na sebe málo čestný a hodně ponížený úřad kuchlíků v socialistické kuchyni; a přes všechny kopance nechtějí a nechtějí se odtud hýbat. Ovšem že také posluhují hlavně z abonentních důvodů se vši ochotou židovským kapitalistům. Ale pokorné složení těmto dvěma protikřesťanským živlům nijak jim nepřekáží za vhodné příležitosti — zase k vůli předplatnému — vysílají sentimentální vzdechy za rozhodnými zastanci křesťanství, kteří v evangeliu viděli nejcennější poklad pro všechny věky.

Co je s „rámcovým programem“? Leží v archivu již celý zaprášený. Provádět se nemůže, nesmí, aby pokroková policie nevyhnala realističtější příživníka ze stínu svých domů.

Zoufalí bojovníci realističtí tlučejí u všech „pokrokových“ dveří, hledajíce práci. Jen když je některý velmistř aspoň za tovaryše na čas přijme! Nezaměstnanost vždycky zlá. Že se všeli se vši horlivostí na paty českému studentstvu a organizovanému učitelstvu, nikoho překvapovat nemusí. (Až se utvoří nová nějaká pokroková, budou přeshlapovat s ponížujícím úsměvem kolem její dveří také; jako vysvědčení dobrých mravů ukáží své mohutné dlaně, které ztvrdly ranami zasazovanými „klerikalismem“; pozitivní práci se pochlubí již méně, aby snad nevzniklo pohoršení). — Ale to už přece musí naplňovat každého nestranného diváka housem, jak patolizalsky „realismus“ pěje hymny na ty, o jejichž úsměv prosí. Kde některá neomalenost nebo rozhodná chyba „pokrokových“ zrovna křičí po výtce, tam zachová i pan Masaryk mlčení nejloajálnější. Za to však pro čest a slávu světa tohoto seká do katolictva jako bez rozumu.

V posledním čísle „Naší Doby“ při zmínce o výnosu zemské školní rady v příčině varhannictví mluví elegantně „o dlouhém skuhrámi přivrženců černé moci“, o „ničemných denunciacích“ katolíků. Prý „předsednictvo zemské školní rady žije v přesvědčení, že tak inteligentnímu stavu, jakým je učitelstvo, dá se neporušené náboženské přesvědčení římsko-katolické se všemi jeho protimyslnými (!) dogmaty (credo quia absurdum!) cestou nařízení vnutiti.“ Pan Masaryk ovšem posud žádné protimyslnosti v našem učení nedokázal; nanejvýš nešikovně kolikrát prozradil, že mu mnoho nerozumí. Po devatenáct set let jsou naše „protimyslná dogmata“ hájena a vyznávána od jiných theologů než je Masaryk. Kdyby chtěl a mohl tento pán ukazovati na protimyslnosti v lutherstvu, kalvinismu a hanismu, měl by látku až příliš věčnou. Tu by pochopil, proč byli a jsou nuceni přivrženci kacířstev každou chvíli některý protimyslný článek na trnc katolické církvi sestavený z katechismů svých vymazávat. I my považujeme učitelstvo za stav inteligentní a ctihodný. Ale právě ty učitele, které Masaryk se vši horlivostí hájí, nemůžeme nijak pokládati za smetanu učitelstva; zde se právě vyskytují vědecké mezery největší. *Tito*

stratím všechnu čest, jestliže Vám moje pomoc a rada nebude prospěšná. Vy ani nepochopujete, jaké vážné události osud pro Vás spřádá. Jste spoutáni pevnou, nelítostnou sítí až po krk. A už se blíží okamžik, kdy Vám hrdlo bude ztaženo až k zadušení. Jestliže však aspoň jiskra energie v srdci Vašem zbývá, dovedete aspoň nyní před dvanáctou hodinou z osidla se vymanít.“

„Vari, tam jsou dvěře, Vy opovrhli! Já doktor filosofie dostal jsem si sám, nepotřebuju nikdy pomoci nějaké moderní prorokyně.“ Tak zahorlil filosof a myslil si v taji duše své: kam nemůže ten černý, nastrčí starou čarodějnou bábu.

„Jen pomalu, pomalu, drahý pane; brzy se přesvědčíte, že ta Vaše filosofická učenost není všechno. Já nejsem žádná tuctová kejklička nebo prolhaná vykladačka karet. Ale abychom nemařili zbytečně čas, pravím krátce tolik: Vy jste šileně zamilován do slečny Růžné. Zkusil jste již proto mnoho svízelsů. Některé lidé Vám ji velice haní, jiní zase až příliš chválí, tak že jste stále na rozpacích, kde vězí pravda. Ve Vašem nitru bojuje filosof s milujícím mládencem. Jsem daleka toho, abych zbytečně trhala pouto lásky tam, kde obmyšlený sňatek může přinésti pravé blaho. Myslím však, že jest velice šlechtatým dobrodincem ten, kdo svého „klamavého-bližního z bludu vyvede.“

„Co tím vším chcete říci? Snad i Vy podezříváte moji vyvolenou z hříchů nejčernějších?“ Tak se tázal filosof, navazuje na důvěrný hovor staré Eulalie již zcela ochotně, poněvadž počal už věřiti, že ta ženská mnoho o něm ví a že snad přece zrak netušené pravdy utrousí.“

„Hm, pane doktore, já neříkám o slečně Fany, že jest zlá, hříšná; neříkám také, že by byla svatá. Chci jen, abyste se sám co nejlépe přesvědčil vlastním zrakem a sluchem, jakou povahu Váš ideál má. Nic víc, nic méně. Chcete-li

pánové právě chytří moci mermo poměrovati svět o těch věcech, které prostudovali jen s několika nedokrevných, vodnatých pamfletů, zúmyslně nepátrajíce, jakými důvody proti nepravdám těm se církev hájí. Paedagogové místo článkův a přednášek do jejich oboru spadajících, učitelských, pletou se k vůli pohaně církve nedůstojně do „poučování“ theologického, až našinec trne nad těmi „vědomostmi“ a strannictvím. Příklady jsme uvedli v Obnově dost. My páním organizovaným „presvědčení“ zbudované na základě nesoustavné četby strannických brožurek nebereme, ale musíme v zájmu pravdy rozhodně žádati, aby pod záminkou pokroku tito pánové neohlupovali mládež a lid způsobem tak nepoctivým, tak nevědeckým, jako se děje na př. v „Českém Učitelu.“ O tom, jak neurvale s námi orgán organizovaných bojoval, jak nasval všechno kněze Drosdy, jakými hrubými a nevěcnými nádhankami nás provázel, nesmí ovšem „Naše Doba“ mluviti.

Pan profesor píše též: „Klerikálové také těžce nesou, že v učitelstvu prosvitlo uvědomění o násilném pořímtštění našeho národa po Bílé Hoře a mají strach, aby se toto uvědomování nešířilo prostřednictvím učitelstva, univerzitních extenzí a jiných do širších vrstev lidových, které jim zůstaly ještě věrnými.“ I nikoliv; tohle uvědomění jest už hodně staré, „pořímtštění“ promleto na nečetných schůzích pokrokových s příslušnou dávkou nespravedlivých útoků už dávno.

Pravdy se nikdy nebojíme. Za to pan Masaryk s celým pokrokářstvem ve své „starostlivé péči“ o historickou vědu nepoučí nikdy o důsledcích kulturní práce cepů tábořských, jež se zatínaly v zájmu „reformace a svobody“ do statisíce lebek českých katolíkův. Nepoví tento úzkostlivý pán o násilné protestantisaci lutherských pánů, o hunsčím řádění švédských „reformovaných“ vojsk v Čechách, o zlatém věku a kulturní vyspělosti našeho národa za Karla IV. Nesmí se k tomu odvážiti, poněvadž zná dobře „nestranné vědecké tužby“ pokrokové inkvisice, která by mu otevřená slova neodpustila. To raději ve spolku s pp. Drtinou a Jozífkem z nedostatku protikatolické látky utíká se k zřejmým pomluvám. Nestačí-li křiklavé doklady, jež jsme již uvedli, můžeme posloužiti haldou nových. Nyní, pokud železo žhavé, „politický klub české strany lidové“ požádá k větší cti a slávě organizovaných veřejnou přednášku „o náboženské svobodě a volnosti přesvědčení.“ Zas tohle aspoň na chvílku pomůže; ale na dlouho už rozhodně ne. Věrný služebník svých pánů! Na oko vědce, skutečně však sám vedený a mocnějšími proudy smýkaný. Jen když se aspoň ještě na chvíli oddálí — zevšechnění. O to tu jde hlavně.

Politický přehled.

Sněm království Českého tedy proto tak rychle usavěn, jak dr. Körber dává rozhlašov-

tedy, pomohu Vám způsobem přímo senzáčním, abyste zcela nepozorovaně a při tom s plným pohodlím prozkoumal nejtajnější záhyby srdce jejího.“

„Tohle že byste, milostivá pa— či pardon slečno, dokázala? Sokrates byl tak veliký filosof a znatel arci lidských a přece se napálil Xantippou; zkušený Caesar miloval zrádce Bruta jako vlastního syna. I nejmoudřejší Řekové sedli na vějíčku Filipu Makedonskému. Osvícenci osmnáctého století považovali taškáře Voltaira a Rousseaua za hotové světce. Zkrátka tvrdím tolik, že ani nejmoudřejší učenec nedovede dobře prozkoumati nejtajnější tašky a nálady srdce svého bližního. Kolikrát učenec ani sám sobě dobře nerozumí.“

„A já zase se vši určitostí opakuju, že poznáte slečnu Fanny s mou pomocí skrz na skrz, tak dobře a dokonale, jak ji sama znám.“ Hlas kouzelnice zněl stále pevněji, stále přesvědčivěji, až filosof suggestivním slovům podlehal.

Tedy mi povězte aspoň určitě, jakým způsobem hodláte svůj plán provést, upřel filosof tázvě zrak na kouzelnici.

Zcela jednoduše; znáte bratrance slečny Růžné Josefa Vrátila. Jste dobře zasněžen do jeho poměrů, víte, že jest to trochu bujný pán; ale právě jeho fešáctví a hrdost zamlouvá se slečně Růžné tolik, že ho učinila svým nejmilějším důvěrníkem. Tomu poví všechno, prozradí mu na sebe i takové věci, které tají před vlastními rodiči. Jestliže tedy svolíte, proměním svým uměním Vaši podobu i hlas v příhodnou chvíli tak dokonale, že i sama Fany Vás bude míti za Vrátila. Pak ji můžete předkládati otázky nejráznější, můžete pak zapřísti hovor i o sobě jako o třetí osobě a uvidíte, jakých nových zkušeností nabudete. Pak poznáte z její vlastních úst nejlíp celou její povahu.“

Teď se dal filosof do nehorázného smíchu; myslil, že mluví s osobou šilenou. (Dokonč.)

vati ve své Montagsrevue, ježto Čechové chtěli prý Němce na ulici znásilniti. Ovšem to jest špatné vysvědčení [královskému městu Praze, která by tu měla na obranu své cti vystoupiti, aby i pouhá pověst snad nepřáteli našimi rozšiřována nestávala se příčinou uzavření sněmu. Dosavadním jednáním vládním poměry se čím dále přiotřívají. — Strana mladočeská se zatím reorganizuje a řady své prohlíží. Dělo se tak i v neděli na krajinském sjezdu v Táboře, kde dr. Kramář obhajoval taktiku mladočeského poselstva. V témž smyslu sešli se v úterý v Praze zemští a říšští poslanci mladočeští, poslanci lidové strany na zemském sněmu moravském a sdružení slovanských poslanců na sněmu vévodství slezského na společné schůzi. Shromáždění poslanci usnesli se, že setrvají v nejrozhodnějším boji proti vládě i nynějšímu vládnímu systému, spolu pak volají všechny Čechy dobré vůle, aby se v této pro národ český tak nebezpečné chvíli sjednotili v odporu proti vládě a tak zmařily úmysly vládní, zlomiti českou sílu rozdrobeností a rozervaností národa.

Všeněmci ve své nesmyslné přepjatosti prohlašují, že jen tehdy zanechají obstrukce na čes. sněmu, zanechají-li též Mladočeši na říš. radě; budou-li na nejvyšší místa ve všech oborech služby zemské povolávání pouze Němci atd.

Ve Francii obrací se nyní ostří veřejnosti proti ministerskému předsedovi Combesovi, jemuž prý bylo prostřednictvím jiných nabídnuto 2 mil. franků, aby mniši kartusianští nebyli z Francie vyhoštěni. Vyšetřování jest v plném proudu.

Gen. guvernér finský generál Bobrykov byl ve finském senatu postřelen úředníkem Schaumanem a již také poranění podlehl. Následkem toho finská samospráva bude asi ještě více omezena.

V Armenii došlo opět k hrozným krvavým řežím, při nichž Turci a spojenci jich Kurdové vypálili 50 vesnic a na 3000 Armenů porubali. Turci svádějí vše na Armeny.

Na rusko-japonském bojišti opět nuceni byli Rusové ustoupiti. Generál Stackelburg, vyslaný Kuropatkinem na pomoc Port Arthuru, byl zaskočen přesilou japonskou, čímž byl nucen s těžkými ztrátami ustoupiti, ač Japonci měli daleko více mrtvých. V Port Arthuru panuje nejlepši nálada. Většina obyvatelstva nabídl veliteli pevnosti své služby, též asi 600 žen; pevnost jest prý zásobena vším na 6 měsíců. Japonci při tom připravují se stále na dobytí Port Arthuru, na nějž vši silou udeří, až prý budou míti pohromadě 100.000 mužů.

— Vladivostocké loďstvo vedením admirála Skrydlova vrazilo náhle do úžiny korejské mezi Koreou a Japonskem, kde potopilo pět dopravních lodí japonských, čímž zahynulo na 5000 mužů vojska japonského, Rusové pak neztratili ani jediného muže. Nad tím panuje v Japonsku zděšení; admirál Kamimura Ruoy sice stíhal, ale pro mlhu prý jich ani nespapřil. Zatím Skrydlov snl ve Vladivostoku o nových výpadech. Japonci zápasí doma s potížemi finančními. Peněz se nedostává; velká banka v Osace zastavila platy, čím nastalo v celé zemi velké rozehvěšení. — Na bojišti dopouštějí se prý Japonci na Rusích mnohých ukrutností; zajatce prý mrskají, oči jim vylupují, nohy a ruce usekávají atd.

Diecéšní sjezd katolických jednot v Chrudimi.

Chrudimská jednota katolických tovaryšů slavila v neděli dne 19. června vzácnou slavnost 40letého jubilea svého trvání. Chrudimská jednota je nejstarším katolickým spolkem v diecési královéhradecké, proto braly vřelou účast na jubileu spolky celé diecése valným sjezdem, jež ústřední představenstvo též den do Chrudimě svolalo. Slavnosti předcházel přátelský večer v sobotu, kde předseda jednoty dp. kaplan Horák podal vřelými slovy historii jednoty za celé čtyřicetileté, oceniv po zásluze neunnavnou působnost p. učitele Thumy, jenž po celou tu dobu 40 let stojí v předním řádu jednoty jako místopředseda. Není snad druhého pracovníka, jenž by po takovou řadu let neal bítím spolkového činovníctví. Práce p. učitele Thumy byla oceněna lichotivými přispívy J. E. p. kardinála Grasechy, centrálního předsedy tovar. spolků rakouských a ndp. biskupa Dra. Doubravy. Rovněž i jednota sama věnovala svému dlouholetému místopředsedovi zlatou pamětní medaili.

Druhý den v neděli dopoledne seřadily se spolky se 12 prapory u městského parku, odkudž za zvuku hudby odebraly se na náměstí ku soše, kdež nadšenými a dojmavými slovy naznačil povinnosti katolických socialistů vdp. P. Jan Zima, evanuzský benediktin, proslulý kazatel pražský. Mši sv. obětoval za četné assistance vdp. č. kanovník T. Střebský. Pobožnosti účastnila se městská rada a p. starostou Drem. Havelkou v čele.

Po přátelském obědě v místnostech jednoty obývala se valná schůze ústředního svazu katolických jednot v malém sále průmyslového musea. Schůzi zahájil diecéšní předseda vdp. Dr. Royl tečl, v níž a po- věděkem konstatoval zdatilý průběh jubilejní slavnosti místní jednoty a věnoval vděčnou posmrnost zásluhám p. učitele Thumy, což přijalo shromáždění provoláním

„slávy“ jubilujícímu funkcionáři. Na to rosvěděl tečnick cile a úkoly katolických spolků v době přítomné. S politováním odeoužil neprozíravost valné části katolické společnosti, která výzvam katolických sociálních spolků podceňuje a netečností aneb docela nepřátelstvím odbyvá. Řeč svou končí výzvou k vytrvalosti a k naději v lepší doby.

Po zahajovací řeči předsedy jednatele svazu dp. katecheta Jukl nejprv sápisal minulý valný schůze a pak podal správu jednatelekou i pokladní. Jednatelská správa vykášala dosti slušnou činnost v uplynulém období, ve kterém ještě bylo ctití dlužné ovzduší skrachované pražské zálohy. V listopadu a v prosinci 1908 pořádal ústřední svaz sociální kurs v Hradci Králové řadou 10 odborných přednášek za slušné účasti návštěvníků. Na popud ústředního svazu konala se v Praze o vánocích 1908 poradní konference všech českých diecéaních svazů a delegátů všech katol. politických stran, při níž bylo usneseno vypracovati jednotný program pro všechny katolické strany. Ústřední svaz podporoval dále agitaci činnost p. redaktora Myslivce a p. Kaizrlíka ve XII. volebním okrese a činnost všeobecného sdružení. Pokladní zpráva vykášuje skrovné příjmy 890 K 49 h, za něž se ovšem mnoho pořídití nedá. Přitom ještě 86 jednot členského příspěvku 4 K neodvedlo. Bez peněz se žádná organizace nevede, proto tento nedostatek finanční prohlášíme za jednu z největších překážek většího úspěchu spolkového. Na tuto překážku zapomínají často nejen přátelé, ale i nepřátelé spolkového ruchu.

Po té podány zprávy krajských předsedů jednotlivých okresů. Za 10. a 11. okres podal písemnou správu čilý sociální pracovník p. John. Zpráva prozrazovala vyšší sociální rozhled referentův a svědčila, že posuzuje správně přítomnou situaci poměrů. Zvláště obsažným byl referát vp. P. Milona Zárubu, člena kanonie želivské, za okres XIII. Referát vykazoval uspokojivou pracovní činnost v různých místech volebního okresu přes nedostatek pracovníků. Stejně na pohodu a neuvědomlost povolanců vůdčích kruhů osvědčil se i ze zprávy p. Kaizrlíka za okres XII. Máme ochotný lid, ale nemáme ochotných vůdčů.

Po zprávách krajských předsedů rozdány byly volební listky a během skrutinias přednášel dp. redaktor Sahula „o Českém náboženství“. Poukázal na to, že ti, kteří nejvíce o nějaké nové národní náboženství horlí, spokojují se jen pohodlným šviháním do náboženství stávajícího. Nový náboženský program nepřednášejí částečně z veliké neznalosti theologie, z části z vědomí, že by pak v jejich vlastním táboře při utváření pozitivního programu vznikl rozpor horší než jaký vidíme v politickém ovzduší. A i kdyby někdo sestavil u nás novou víru, nikdy nemůže pod autoritou svých myšlenek shromážditi celý národ, získati mu naprostou důvěru, na jakou má právo Bůh, od něhož naše církev náboženství věčné a nezměnitelné pravdy přijala. Pro každý národ musí platiti jen náboženství jedno, jen víra pravá, zrovna tak, jako se musejí národové podříditi jedině pravé vědě bez rozdílu. Na konci probíral tečnick některé věrouč. články, jimž se kuš protivníci z neznalosti a jízlivosti nejvíce posmívají a dal shromáždění na uvážení, zda tato dogmata nějak překážejí pokroku a zda ohlupují. Na konec s odkazem na přední katolické velikány v Čechách povzbudil přítomné, aby se nedali zastráhati strannickými útoky, ale horlivě hájili náboženství svých slavných předků. Řeč přijata s bouřlivou pochvalou.

Schůze účastnili se z duchovenstva mimo jmenované již funkcionáře ústředního vedení: p. t. pp. kanovník Štefánek, arciděkan dr. Mrštík, kaplan Vaněček, Horák a Meneš, želivský premonstrát P. Milo Záruha.

Při volbě výboru zvoleni byli p. t. pp.: Z Hradce Král.: dp. Frant. Jukl, Jos. Polák st., Ver. Haková, K. Dašek a Al. Dvořák z Kostelce n. Orli., J. Astr z Úpice, M. Záruha ze Želiva a Fr. Šafránek z Dol. Města. Za náhradníky pp.: Jos. Karásek, Jos. Polák, J. Netuka a Ant. Pochmon z Hradce Králové.

Z návrhů podaných byly přijaty:

1. Ústřední jednota vypracuje seznam všech divadelních kusů vhodných pro katol. jeviště a jej všem spolkům zašle.

2. Vypracuje seznam katol. obchodníků na vývoz zařízených.

3. Pořádán bude soc. kurs někde na venkově, bezpochyby v Humpolci.

4. Výbor učiní kroky za příčinou inkorporace katol. spolků k zemědělské radě.

5. Sestaví nový seznam tečnicků.

6. Spolky, které do 2 měsíců nezaplátí členské příspěvky za loňský rok, budou veřejně v novinách jmenovány.

7. Shromáždění důrazně vyslovuje nelibost nad líností pražských kruhů ve příčině směru mesi katol. stranami v se následky této línosti činí je samy zodpovědnými. Usneseno naposled vyvaziti kruhy pražské ku směru. Nedojde-li pak k němu, dána jest výboru moc k určitému samostatnému novému postupu.

Z činnosti katol. spolků.

Z Černilova. Dne 29. června o půl 8. hod. odpol. pořádá zdejší katol. jednota schůzi spojenou s přednáškou dp. Frant. Jukla z Hradce Králové: „O Rakousko-Uherském vyrovnání.“

Z Libětic. Dne 12. června konala zdejší Katolická Jednota svoji měsíční schůzi, při níž promluvil horlivý a obětavý jednatel dp. Bohuslav Beneš „o katolickém hrdinovi Danielu O. Conelovi, osvoboditeli Iraku“. Přednáška učinila a člen y a jimi uvedené p. t. hosty hluboký dojem a dojiata nemálo přispěla k utužení jejich katolického přesvědčení. Dp. tečnick odměněn hojným potleskem. Po přednášce seural pěkně čilý zábavní odbor jednoty divadelní před-

stavení „Před sjezdem“, veselohra ve 3 jednáních, která se bude dne 26. června na všeobecnou žádost opakovati. Zlat Bůh!

Blíží se již konec prvního půlletí a mnozí posud i doplatky za Obnovu dluhují. Prosíme tudíž, aby jak doplatky, tak předplatné řádně zapraveno bylo.

Zprávy místní a z kraje.

Kněžské jubileum slaviti budou letos 50leté také vdp. Fr. Illem, děkan ve Zbraslavicích; 40leté vdp.: Petr Čáp, katecheta na gymnasiu v Litomyšli; Jan Hejtmánek, bisk. vikář a farář v Ném. Bělé; P. Eug. Kadeřávek, profesor na universitě pražské; Ant. Kalina, farář na odp. v Biegerdingu v Hor. Rakousích; Jan Laštovička, farář v Nížkově; Jos. Malich, farář v Klukách; Ad. Pažout, bisk. vikář a děkan v Sadsce; Ant. Pičman, farář ve Veselí; Pavel Rozinek, farář os. a zám. kaplan na Skalce; Gustav Šourek, farář v Týništi; Jos. Teplý, farář na odp. na Kr. Vinohradech; Jan Vaníček, farář v Josefově. 25leté jubileum vdp.: K. Beck, farář na odp. v Želnavě; V. Dvořáček, farář v Kostelní Lhotě; V. Erlebach, farář v Bystré; Jos. Grimm, konsist. sekretář v Praze; V. Havlík, farář v Sopotech; Jos. Jakubec, farář v Hněvkovicích; Frt. Jiruška, kněz na odpočinku v Litomyšli; Frant. Kamaryt, farář na Hrádku u Vlastimě; Josef Kousal, farář v Mtičné; Pav. Langer, farář v Čihošti; Ant. Michel, farář ve Zbielavi; Ant. Nývlt, děkan v Ústí n. Orli.; Jos. Ruml, farář v Bělé; Ant. Rypka, farář na odp. v Litomyšli; Jan Vaněk, farář v Popovicích; Jan Vít, farář v Jeticích; Ant. Vlasák, farář ve Zhoři.

K pětadvaceti letému jubileu lit. tečnické bohoslovecké Jednoty v Hradci Králové. Již pětadvacet let tomu, kdy nadšení harcovníci z řad bohosloveckých, jimž se v čelo postavili pp. Dvořáček, Kamaryt a Košťál, založili literární tečnickou Jednotu. Poznali, že nestačí soukromé sebevzdělání v ohledu národní hospodářské, že nutno spojit se a silami společnými pracovati ku společnému cíli. Za úkol vytikli sobě: odebírat české knihy jak zábavné, tak i poučné, rovněž i časopisy, v prvé řadě ovšem ryze katolické; dále od r. 1888 zakládati venkovské knihovny v místech nábožensky neb národně ohrožených; vycvičiti se v tečnictví praktickém, pěstovati vzájemnost s bohoslovci jiných seminářů, vůbec učiti se jazykům slovanským; konečně dobrovolnými příspěvky podporovati Ústřední Matici Školskou a jiné národně-křesťanské podniky. S těmito plány plní síly a nadšení pustili koráb „Literární tečnické Jednoty“ do proudů skutečnosti. A jako plavci smělí, hnáni touhou po nových výskumech, statně vesluji vždy v před a nedbají překážek, tak i zakladatelé Jednoty pracovali, seč síly jejich stačily. Plní mladistvého nadšení a ideálů pracují pro zájmy Jednoty, pro ni žádná obět jim není těžkou. A odměna brzo se ukázala. Před zraky plavců vystupovala pevnina, ideální tužby se realizovaly, a jako výsledek vši práce podávají bohoslovci r. 1899 Almanach. — Ovšem i Jednota naše prožila doby jak slávy, tak krise, jež hrozila v níveč uvéstí práci předchůdců, kdy snad sobeckost nutila jednotlivce, aby se zahrabal sám do svých studií a druhému nepoptál se hříven svých. Než to bylo jen chvilkové utlumení ducha, který vládne v hrudích mladých bojovníků pro pravdu Kristovu. Kde duch ideálů rozbil stánek svůj, tam nikdy nezahlní se mor sobeckosti. Toho jasným svědectvím jsou poslední doby naší Jednoty. Založené odborné kroužky činí výtečnou službu. K čemu kdo cítí náklonnost, v tom necht pracuje! Jeden v hlubinách exegeze, druhý v historii, jiný s mečem apologie a opět jiný pod praporem sociologie. Než nejen věda jest nám dána v úděl, nýbrž i přiměřená ušlechtilá zábava, o níž stará se kroužek pěvecko-hudební. Ano dej Bůh zdaru té milé naší Jednotě, jež odchovati chce muže práce a energie, jež za heslo sobě vzala: Pomoz sobě a jiným! Nelze šititi se, co za celých 25 let bylo vykonáno! Jen několik statistických dat buď zde náhradou za delší pojednání. Členů měla Jednota bohoslovecká v tomto čtvrtstoletí 2.900, jejich roční příspěvky obnášely přes 7.000 K. Na Ústř. Matici Škol. vybráno a odevzdáno bylo přes 3.400 K. Na venkovské knihovny 6.600 K; úhrnem přes 17.000 K. Z toho pořízena spolková knihovna čítající 1740 svazků v ceně 5480 K. Na venkovské knihovny vydány byly všechny příspěvky bohoslovců a mimo to příspěvky vysoce důstojného kněžstva z venkova, jež obnášely přes 8.000 K. Z toho pořízeno 79 knihoven as o 6.000 svazků. Z toho vidno, že ani tehdy, kdy členové opustili zdi seminářské, nezapomínají na jednotu, ale podporují ji i dále, což odplatí jim dobrý svět Tvůrce. Než nejen hmotné, ale i radou a povzbuzením přispívají k rozkvětu činnosti bohoslovecké. Vždyť máme býti jednou rodinou, zda mohli by starší bratři zapomenoti na své mladší nástupce? Nikoliv! Jedna víra, jedna duše necht ovládá tělem naší kněžsko-bohoslovecké vzájemnosti. A my pevně doufáme, že p. t. duchovenstvo i na dále se zájmem bude sledovati a i podporovati snahy lit. tečnické jednoty bohoslovců. A s prosbou volám za své druhy: Milujte

tu naši Jednotu, podporujte ji, a Bůh Vám to odmění. Za lit. Jednotu bohosl. královéhradeckých Jan Beneš, t. č. předseda.

Akademie bohoslovce semináře královéhradeckého pořádána dne 15. t. m. na počest stoletých narozenin Fr. Sušila a na oslavu pětadvaceti letého trvání lit. tečnické Jednoty bohoslovecké v Hradci Král. Cíla hudební i zpěvná sdalile přednesl kroužek, pěvecko-hudební. Rovněž i přednášky o Sušilovi a o dějinách Jednoty byly přijaty s nelichotným uznáním. Klavír a harmonium s obzvláštní ochotou zdarma zapůjčila firma Petrofova, za což vzdávají bohoslovci srdečný dík. Po Akademii promluvil a k nadšení povzbudil bohoslovce vasp. Mgr. Alois Frýdek, gener. vikář.

Instruktivní bezplatný kurs ku pěstování církv. hudby, jenž pořádán bude od 8. do 12. srpna v Hradci Král., nikterak nemá býti na úkor Cyr. exercicií v Nové Pace, kde pořádá se sjezd cyrilský pro širší veřejnost, kdežto kurs v Hradci Král. koná se více pro ty, kdoš o církv. hudbě důkladněji poučiti se chtějí. Při kursu hlavním instruktorem bude dp. Dobr. Orsl, profesor real. škol v Hradci Králové, jenž mimo přednášení theorie říditi bude i prakt. cvičení. Mimo to jednotlivé přednášky konati se uvolili pp.: Eisler Fr., koop. v Heřmanicích, Hromádka O., kathedr. ředitel kůru v Brně, Kašpar Bob., řed. kůru v Dašicích, Dr. Al. Kolář, prof. realky v Hodoníně, Jan Novák, profesor realky v Náchodě, Říhový, hudební skladatel v Chrudimi, Unger Kar., ředitel kůru v Německém Brodě, Winter Josef, ředitel kůru v Kolíně a Zelinka Jan, řed. kůru v Praze. Probere se na kursu vše, čeho k orientování se v přesné církv. hudbě třeba věděti. Themata přednášek uveřejněna budou později dílem v novinách, dílem na počátku kursu. Vzhledem k tomu, že takový kurs u nás dosud pořádán nebyl a potřeba jeho se všeobecně uznává, jest žádoucí, by česní účastníci přihlásili se u předsedy dioc. jednoty cyrilské, Dr. Jos. Mrštíka, arciděkana v Chrudimi. Lhůta přihlašovací prodlužuje se do 30. července.

Osební. Pan Jul. Russ, měst. rada v Hradci Král., jmenován byl c. a k. dvorním fotografem.

Z průmyslového musea v Hradci Králové. Za příčinou obvyklé roční revie, nutné ku zjištění stavu knihovny, nebudou od 1. července žádné knihy ani předlohy domů zapůjčovány. Čítárna bude otevřena až do 15. července v hodinách obvyklých. Všichni, kdoš mají nějaké knihy neb předlohy z průmyslového musea vypůjčené, se žádají, aby je nejpozději do 15. července odvěstí si neobtěžovali. — Výroční výstava prací kursů musem pořádaných odbývati se bude v sobotu a v neděli dne 10. a 11. července v čítárně průmyslového musea v odborné škole v přizemí. — První kurs pro paličkování kraje bude zahájen dne 1. srpna v Německé Bybně u Zamberka a potrvá do konce měsíce srpna. Ukončen bude výstavkou prací provedených v kursu v Zamberku v neděli dne 4. září v místnostech měst. školy.

Sjezd abiturientů oktavý gymnasia královéhradeckého z roku 1899 pořádán bude ve dnech 6. a 7. srpna t. r. v Hradci Králové. Přihlášky s podrobnou adresou nejdéle do 15. července t. r. na adresu: Jos. Truhlář, auktant v Praze, Katořinská ul. č. 36. n. Přesný program bude rozeslán.

Zápis žáků do I. třídy c. k. vyšší realky v Hradci Králové bude konán před prázdninami dne 15. a 16. července a po prázdninách dne 16. a 17. září od 8—9 hod. dop. Přijímací zkoušky konati se budou hned po zápisu a po té bude ihned rozhodnuto o přijetí žáků.

Želivní pohroma na Královéhradecku. Při dlouho trvajícím suchu kde kdo těšil se u nás v úterý 21. t. m. před 7. hod. več. na utěšující vláhu, která se jevila blízkou z mraků vystupujících na severozápadě. Avšak čím více se mraky blížily, tím se radost z nastávajícího deště zakalovala; sinavé a černé mraky prostoupené žlutavými pruhy nevěstily nic dobrého. Krátce před 7. hodinou zadul děsný víchř, oblaka prachu zahálila širé okolí a hned na to zahučely s deštěm kroupy, které zvláště v krajině kolem Chlumu stranou Hradce v pruhu přes Praž. Předměstí, Plotiště, Pilečice, Rusko, Skalčicku, Předměstice, Poučkov, Slatinu, Slez. Předměstí a k Černilovu smičily nadějnou úrodu. Co sucho nesmořilo, to kroupy dotloukly. Osim a jať na některých místech téměř všechna přetlučena, brambory, řepa a zelí rozštěpeny, hrách zdeptán, ovoce se stromů částečně stlučeno, taškové střechy poškozeny, okna vytlačena, stromy vichřicí rozvráceny. Na některých místech až na čtvrt metru leželo navátých krup. Na jihovýchodní straně Hradce kroupy tak ničivě nepůsobily. Ve čtvrt hodině zmařena takto slibná úroda, což tím bolestněji působí na rolnictvo, ježto většina není ani pojištěna. Přes vydatný liják není dosud země napojenou, delšího deště nezbytně potřeba.

Ústní maturitní zkoušky na c. k. školách v Hradci Král. Na c. k. realse konány ústní maturitní zkoušky od 16. do 23. června t. r. za předsednictví p. V. Starého, ředitele stát. realky na Král. Vinohradech. Z 39 žáků vyhovělo 7. s vysnamenaním, 26 žáků nabylo vysvědčení dospělosti prostě, 5 žákům povolena oprava z jednoho předmětu po prázdninách a 1 žák reprobován na rok. — Z 24 abiturientů c. k. gymnasia, jimž zkouška zralosti povolena, obstálo 11 prostě, 7 s vysnamenaním, třem povolena oprava. — Na c. k. učitelském ústavu s 34 kandidáty podrobili se zkoušce všichni, z nichž 7 obdrželo vysvědčení dospělosti s vysnamenaním, 20 aprobováno, 7 podrobí se zkoušce opravné z jednoho předmětu; s 21 externisty: s vysnamenaním nikdo, 5 aprobováno, 4 odstoupili, 8 má opravu z jednoho předmětu, 4 propadli.

Cyrilské exercicie v Nové Pace
pořádá Královhradecká diec. jednota cyrilská a farní jednotou cyr. v N. Pace od 18. července večeř do 20. července večeř. 18. červ. v 8 hod. večer uvítání hostů a programovou zábavu. Taktéž 19. červ. večer programová zábava. 19. a 20. červ. střídání se budou produkce církv. hudby v chrámu P. při službách Božích s přednáškami theor. a prakt. cvičeními. Přednášky konati budou pp.: Vomočil Jos., farář v Nové Pace, Hornov Vl., katecheta v Nov. Bydžově, Drašner Ant., kaplan v Poděbradech, Jarkovič Václ., vicedirektor a docent církv. zpěvu v Hradci Král., Kraus Jos., kaplan v Kránsé Hoře a Říhovský Vojt., varhaník a učitel hudby při šenském paedagogiu v Chrudimi, 3 přednášky a spolu prakt. cvičení ve vícehlasém zpěvu. Choral cvičiti bude V. Jarkovič, obecnou píseň Dr. Jos. Mršák, arciděkan v Chrudimi. Zpěvy v kostele i při zábavách říditi bude p. Tomáš H., ředitel kůru v N. Pace. Mimo ukázky nejrozsáhlejšího druhu církv. skladeb provede se 1. dne „Missa bohémica“ od Jos. Föstrera a 2. dne Říhovského „missa in hon. s. Aloisia“ a mimo rozličné lidové zpěvy též české nespory. Exercicie konají se bezplatně, přihlášky dlužno říditi nejdříve do 15. červ. na vld. farní úřad v Nové Pace a udáním, jakého noclehu si kdo přeje, zda bezplatně, neb za mírnou cenu v hotelu Obědy budou za 1 K, večere za mírnou cenu. Ku cvičení třeba Oltáře a Nápěvů k němu. Podotýká se, že spojení železniční jest velice výhodné. Pokud nezastavují vlaky přímo v Nové Pace, lze vystoupiti z vlaků v Staré Pace, odkud od každého vlaku možno dostati se do Nové Paky za 40 h povozem.

Zpěvácký spolek „Hlahol“ v Čáslavi
pořádá ve dnech 2. a 3. července 1904 pod záštitou sl. okresního výboru a sl. městské rady slavnost na paměť 40. výročí udělení praporu, spojenou se sjezdem zpěváckých spolků. — Pofad slavnosti. V sobotu, dne 2. července t. r. o 8. hod. več.: Akademie v Duskově divadle za spoludělníků komorního kvarteta a bývalých členů pí. Anny Szymové a p. Zdenka Jarovského. Šbory přednese „Hlahol“. U klavíru sl. H. Boková a p. dr. Al. Kollinger. Šbormistr p. J. V. Bok. V neděli, dne 3. července t. r.: V 11 hod. dop. slavnostní valná hromada v zasedací síni městské radnice. V půl 2. hod. odpo. uvítání hostů na nádraží. Ve 3. hod. odpo. koncert zpěváckých spolků a hudební jednoty v zahradě Čten. Besedy. Večer slavnostní osvětlení zahrady při hudbě Jednoty, řízené kapelníkem p. Ottou Ullmanem. Za nepřítomného po-časí odbývá se odpolední slavnost v místnostech Duskova divadla.

Z České Třebové. Jako teplý májový dešť působí na vyschlou jarní půdu a vše v přírodě osvěží a k novému životu vspruží, tak osvěžila a potěšila návštěva Jeho Milosti ndp. biskupa našeho srdce většiny lidu v České Třebové. Přijel jako nejlaaskavější otec a velká většina lásky Jeho porozuměla a porozumění to též veřejně na jevo dala. Ndp. biskup zavítal k nám v sobotu odpoledne dne 11. června. Na osmnácti povozech vyjel Jemu vstříc až do Hylvát městská rada v čele s panem starostou Josefem Glücksmannem a zástupcové přifařených osad českých i německých. V první obci farnosti pozdraven byl ndp. biskup u slavobrány obce Dlouhé Třebové zástupcem duchovní správy, místním starostou, spolkem dobrovolných hasičů, školní mládeží a četným obecnstvem. Podobného přivítání dostalo se Jeho B. Milosti u školy ve Lhotce obecním zastupitelstvem, pány učiteli se školní mládeží, jež na rozchod zapěla papežskou hymnu. U školy v Parníku pozdravili J. B. M. kromě obecního zastupitelstva, páni učitelů se školními dítkami, z nichž tři dívky přednesly krásné uvítání a přání, též zástupcové odbočky všeoborového sdružení křesť. dělníků. Světlého a srdečného přivítání dostalo se však J. B. M. ve městě samém. U krásné slavobrány v Hýblové ulici zahrála místní kapela papežskou hymnu, načež pozdravil J. B. M. místní duchovní správce s četnou assistencí jménem celé farnosti, starosta obce jménem města, za školní mládež dívky s krásnými kyticemi, dále p. patronátní komisař, zástupcové místních úřadů, spol. státní dráhy, sbory hasičské z Rybníka a ze Skuhrova, spolky vojenských vysloužilců a přebětné zástupy obecnstva. Následující tři dny uděloval ndp. biskup sv. birmování. Birmování bylo 2259, největší počet ze všech farností, které dosud byl p. biskup navštívil. Velice krásné a dojemné bylo, když p. biskup ochotně a rád navštívil nemocnou dívku Jiřinu Hermanovu, aby jí v domě udělil sv. birmování. V pondělí odpoledne po zkouškách školních dítek navštívil p. biskup starý kostelíček sv. Kateřiny a vyslovil přání, aby po přeložení hřbitova kostelíček tento jako vzácná památka uveden byl do původního stavu a jako odborný znalec archeologie položil založení jeho do doby ještě starší než se ve městě za to má. Dále poctil svojí vzácnou návštěvou rozkošné místo u pramene Javorky, kdež milé překvapení způsobili Jemu i všem přítomným žáci a žákyňe měšť. škol krásnými písněmi za řízení pp. učitelů. Za krásné vlastenecké písně pochválil pan biskup mladé zpěváky připomenuv, že vlast naše opravdu krásna jest a hodna takového opěvování a povzbudil zpěváky zároveň, aby vždy Pánu Bohu byli vděční, že nám dal tak krásnou vlast. Večer téhož dne bylo na počest vznešeného hosta osvětlení města a koncert na náměstí. Osvětlení města bylo tentokráte až na nepatrné výjimky úplné, což nasvědčuje tomu, že obyvatelstvo nedalo se svěsti žádnou klamnou zásadou, ale řídilo se helem: „Komu čest, tomu čest“. Při procházce, již konal pan biskup za osvětlení městem, byl takřka obléhán obecnstvem, jež dávalo mu na jevo svoje sym-

patie, kterého sympatie dostoupili vrchole následujícího dne při rozloučení. V úterý odpoledne rozloučil se p. biskup v kostele nejenom se zdejší farností, ale s celým vikariátem za přítomnosti vdp. vikáře, p. patronátního komisaře, velkého počtu kněží s okolí a většiny lidu. Četné shromáždění v kostele činilo na nestranného pozorovatele dojem, ne jakoby se loučil milovaný biskup, ale jakoby odcházel nejlepší přítel, přítel kněží — přítel lidu a v neobyčejné míře něžný přítel dítek. Na nádraží doprovodili p. biskupa obromně zástupy lidu všech tříd na rozloučenou. „Sejde s očí, sejde s myslí“ se říká a obyčejně jest tomu tak, avšak v tomto případě jest velká čestná výjimka. Sešel s očí milovaný arcipastýř náš, však s myslí, ze srdcí nikoli.

V Šemfeldě u Příbyslavě byla konána dne 19. června veřejná schůze lidu. Před velkým, překvapujícím množstvím účastníků přednášel p. učitel Kolář o součinnosti rodiny a školy. Vytkl důležitost vzdělání školního pro budoucí život občanský a nasměřoval určitě způsoby, dle kterých rodičové mohou mravnost a vzdělávání dítek podporovati. Na to p. farář Vlček na počátku své řeči vyzýval přítomné, aby pravdy p. učitelem přednášené prováděli v životě. Po úvodě rodinném a školním rozhovořil se o melioraci polí a luk. Uvedl zákon meliorační a vysvětlil zákonný postup při družstvech a při jednotlivcích. Ročně v Čechách může se meliorovati na podkladě tak zvaného melioračního fondu 6000 měr pozemků s kapitálem 480.000 K. Po hlavních zásadách založen Raifajsenových přednášel o dovozu uherského obilí a mouky; souběž tu umožňují státní dráhy uherské a naše železniční společnosti, nepřijeli nám jak národní, tak hospodářsky. Nevýnosnost zemědělské výroby nepostihuje však jen rolníka, nýbrž důsledky její doléhají též i na všechny ostatní stavy národa. V zájmu národním musí se všichni upřímní vlastenci starati o povznesení rolnického lidu. Neodvislost, postačitelnost hospodářská jest podmínkou celkové národní samostatnosti. Proto hospodářsky neodvislý, svou vlastní silou žijící národ jest vlastně již tím samým národem svobodným. Naříká se na netečnost rolnického lidu k politice a k veřejným otázkám vůbec. Hlavní příčina toho úkazu jest stálá starost o zabezpečení hosp. existence. Nespokojenost z bídy pochodící ubíjí vyšší vzněty. A jelikož rolnický stav jest jádrem národa, musí býti předem toto jádro zdravé, aby hospodářsky byl silou celý národ. O to musí všichni rolníci pracovati stavovským uvědomováním. Zároveň jest jim osvojiti si přesvědčení, že, mimo prostředky správy státní, zemědělská krize bez součinnosti všeho rolnictva rozřešena býti nemůže.

V Písečném u Žamberka konali sv. misii od 5.—14. června t. r. dva vdp. redemptoristé: P. Bern. Čáka a P. Tom. Zapletal s výsledkem utěšeným. Na každý den při pobožnostech býval chrám Páně naplněn věřícími, kteří s radostí poslouchali tyto dva výborné kazatele a při tom přes 1100 kajenůků přijalo sv. svátosti. Překrásně vydařily se slavnosti misiaonární, velkolepým byl průvod asi 3000 účastníků při svěcení sv. kříže. Milým byl pohled na četný zástup mládenců a panen kolem sv. kříže. Podotknouti dlužno, že zvlášť obec Písečná v čele se svým starostou, jakož i četný dobrovolný sbor hasičů z Písečného se svou osvědčenou hudební kapelou se vyznamenaly svým účastenstvím na této misiaonární slavnosti. Ke cti slouží všem mládenčům a panám, kteří všemožně se vynasnažovali co nejhojněji a nejkrásněji ozdobiti květinami jak oltář, tak i sv. kříž, jakož i všem pánům obecním starostům z celé farnosti, že přišli uvítat pány misiaonáře, jakož i s nimi se rozloučit. Všeho uznání zasluhuje též obětavý mistr truhlářský v Písečném pan Ant. Musil, jenž všemožně se přičiňoval o zdar slavnosti svěcení sv. kříže. Na rozchodnou vyprovázelo množství osadníků se slzami v očích vdp. misiaonáře, při čemž dvě školačky jako družičky podaly krásné kytice. Za milými pány misiaonáři volají osadníci zdejší upřímně „Zaplat Pán Bůh!“ a na „radostné shledání při renovaci!“

Pout' do Mariasell ve Štýraku. Odjezd z Lanškrouna dne 9. července t. r. o 11. hodině před polednem za vedení jednoho duchovního. Návštěva Vídně, jakož i posvátných míst u Mariasell; po týdenní cestě návrat. Jízda tam i zpět obnáší 18 K.

Selský sjezd. Doba, v níž žijeme, je vážná. Národohospodářské poměry naše horší se den ode dne, půda mizí nám pod nohama, stavu našemu hrozí nebezpečí záhuby, jazykové a národní práva naše se nám upírají a rvou, rve se i naše přesvědčení křesťanské, vše spěje k tomu, abychom stali se otroky kapitálu, abychom byli sproletarisováni. Smutné tyto poměry nutí nás, abychom chopili se pronikavé práce pro naši záchranu, abychom předešli zkáze na nás se valící. Za účelem tím svolává se letos na posvátné místo každému Čechu milé, na Svatou Horu u Příbramě, ve dnech 9. a 10. července t. r. manifestační pout' a sjezd katolického lidu československého. Pořádek selských slavností na Svaté Hoře: V sobotu, 9. července: O 7. hod. večerní shromáždění se všichni poutníci v městských sadech pod Svatou Horou, načež přijde se ve společném průvodu ke svatyni Marianské. Tam bude uvítání a večerní pobožnost. (K sv. spovědi mohou poutníci přistupovati v tento den až do 8. hodiny večerní, jakož i v neděli do 5. hodiny ranní.) Večer o 8. hodině konati se bude v sále „Na stělnici“ poradní selská schůze. Kdo by si přál ve schůzi této přednáseti, nechť to předem oznámí redakci „Selského Listu“. V neděli, 10. července: O 4. hodině ráno budíček a ranní pobožnost. O 7. hodině ráno kázání, které bude mluvit člen řádu sv. Norberta ze Zeliva dp. P. Milo Zárnba. Po kázání o půl 8. hod. bude venku u císařského oltáře slavná mše sv. se závěrečnou pobožností. — Po kratičkém oddechu započne ihned přesně o 9. hodině manifestační selský sjezd, který konán bude pod širým nebem v městských sadech u Sv. Hory. Za nepřítomného počasí „Na stělnici“ v Přibrami. Sjezdový program: I. Zahájení sjezdu. II. Volba předsednictva. III. Přednášky: 1. „Rolník a národ“ (p. Václav Myslivec, redaktor „Če-

cha“ a „Meče“ z Prahy.) 2. „Proč se musíme organizovati na základě křesťanském“ (Frant. Šafránek, rolník a redaktor „Selského Listu“ v Dolním Městě). 3. „Naše národohospodářské poměry“ (p. Jos. Šamalik, rolník a redaktor „Selských Hlasů“ z Ostrova z Moravy). IV. Zakončení sjezdu. — Na to ihned zahájena bude ustavující valná hromada „Sdružení českých katolických zemědělců pro království české“, přičteno se stanoví a vykoná se volba výboru. Po provedení této bude promluva na rozloučenou a přikročí se k zakončení slavnosti. Přátelé zemědělci! Muži, ženy, jinoši i dívky! Necht' jsou tyto dny našimi dny slavnostními! Ukažme, že český sedlák dosud stavu svému, vlasti a víře svaté se neodrodil! Vypravte se ze všech obcí v pravodech, ať účastenství je ohromné! Kde to možno, průvody vypravte se s hřebem! Ať není jednoho kraje v Čechách, ni jedné vsíky, které by na sjezdě zastoupeny nebyly.

Ve valné hromadě dobročinného komitétu dam v Hradci Král. dne 15. června t. r. zvoleny aklaomač damy: předsedkyní pí. Marie Steinfeldová, místopředsedkyní pí. Aloisie Santrůčková, jednatelekou sl. Adéla Englová, pokladní pí. Albina Řepišová; do výboru ppí: Anna Czurbová, Božena Frankeová, Johanna Holzerová, Aloisie Janečková, Bohumila Kořínková, Anna Nováková, Terezie Štefanová, Pavlína Tolmanová. Revisorkou účtů pí. Anna Solcová.

Neštěstí. V noci s neděle na pondělí spadl v Hradci Králové ve Vodítkových kasárnách v rozespálosti vojín mysliveckého praporu s otevřeného okna. Poranil se na hlavě tak těžce, že stav jeho jest beznadějný.

Ze Všeodb. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústního výboru v Hradci Král. 18. t. m. Podpora nemoc. udělena: F. Matějkovi v Týništi 7-68 K, F. Hodkovi v Úpici 12 K, Anně Dubové v Úpici 6-80 K, J. Hanouskovi v Úpici 7-04 K, F. Hodkovi v Úpici 6 K, J. Nedvídkovi v M. Čermé 12 K. Přijeto 9 členů.

Z Nového Hradce Králové. Věž zdejšího kostela opatřena novým důkladným hodinovým strojem z umělecké dílny p. Karla Adamce v Čáslavi, který byl ve středu dne 22. června uveden do chodu.

Z Nové Paky. (Vnitřní oprava far. chrámu Páně.) Když se ve zdejší farní chrám P. nový oltář hlavní zaskvěl v krásu své, ihned jsme poznali, že oltáře postranní musejí být též nové. Poněvadž zádušní jmění nestačí, podala duchovní správa společně s obecním zastupitelstvem a patronátním úřadem žádost na ministerstvo kultu a vyučování, aby hořická sochařská škola tuto práci zdarma převzala a vykonala. Ředitelství této školy vyslovilo ochotu, působiti u ministerstva ve smyslu této žádosti a navrholo, aby projekt této práce navrhl prof. Sucharda, umělec pražský a rodák zdejší, který již o hlavní oltář velikou zásluhu má. Pan prof. Sucharda vyhověl opět se vzácnou ochotou prosbě této, tak že doufáme, že přístím rokem se počne se stavbou těchto postranních oltářů. Z dárců, kteří značnějšími obnosy přispěli na stavbu hlav. oltáře, jmenujeme: p. Jos. Groh, rolník ve Vrchovině (1700 K), dp. Jos. Vomočil, farář v N. Pace (157 K), vld. členky katol. vzděl. jednoty v Nové Pace (103 K), dp. Ant. Procházka, farář v Sebranicích u Lito-myšle (100 K). Ostatní náklad pořízen byl ve městě sbírkou místního duchovního správce dp. Jos. Vomočila.

Různé zprávy.

Přes 50.000 českých dítek ve Vídni
spíná k Vám své ruce a prosí: Pomozte nám uchrániti naši drahou, jedinou českou školu! Nedejte ji zaniknouti! Zřídte pro nás nové české obecné školy ve všech okresích! Nechceme od Vás mnoho: Jen 1 K ročně. Jsou to pouze 2 haléře týdně, které dáte i žebráku. Tolik snad přece můžete obětovati pro svou krev. Dar se hned potvrdí, uveřejní a uměleckým diplomem odmění. Hleďte získati několik neb alespoň jednoho korunného dárce mezi svými známými. Výbor spolku „Komenského“ Vídeň III. Messenhausnerova ulice, čís. 2.

Njdp. moravští biskupové. J. E. kníže-arcibiskup dr. František Sal. Bauer minulou sobotu odpoledne zavítal do Olomouce, kdež byl v neděli na to slavnostně nastolen na arcibiskupský stolec. Loučení jeho v Brně bylo hotovou slavností. Slzy lásky, vřelé pozdravování a vítání provázelo J. M. po celé cestě z Brna do Olomouce. J. M. narodil se 26. ledna 1841 v Hrachovci u Val. Meziříčí na Moravě, kdež jeho rodičové byli majiteli mlýna. Studia gymnasiální konal v Kroměříži, bohoslovecká v Olomoci, kdež byl r. 1863 posvěcen na kněze. Kaplanoval ve Vyškově, pak byl profesorem na bohoslovecké fakultě v Praze, ředitelem kněžského semináře tamtéž a konečně roku 1882 jmenován biskupem brněnským. J. M. muž vzácné zkušenosti a rozvahy, etkvělých darů ducha i srdce, svou laskavostí a spravedlností jistě přinese celé arcidiecési lásku a mír. — Nový biskup brněnský dr. Pavel hr. Huyn převzal již správu diecese brněnské a bude tuto neděli v Olomouci posvěcen na biskupa. J. M. pochází ze staré šlechtické rodiny usazené nyní v Tyrolsku. Narodil se v Brně 17. února 1868, kdež otec jeho byl velicím generálem. Filosofii a bohosloví studoval v Innsbucku a v Římě. Jest doktorem filosofie a bohosloví. Na kněze vysvěcen r. 1892, načež kaplanoval v brněnské diecési a r. 1901 stal se farářem v české osadě v Běhařovicích. J. M. jest úplně znalý jazyka českého. Jest oprávněná naděje, že nový pan biskup bude důstojným nástupcem vznešeného svého předchůdce.

Šťastné Uhry. V Uhrách žije přes sedmáct millionů křesťanů a skoro jeden million židů. Ale přes tento číselný nepoměr politika, národní hospodářství, romány a divadla jsou valnou většinou ve službách židovstva proti zájmům křesťanského obyvatelstva. Na př. vychází v Uhrách na tisíc různých listů, z nichž pouze 166 jest v rukou křesťanských. Z 25 denníků v Buda-Pešti vycházejících jest 14 úplně židovských; 9 denníků má sice křesťanské redaktoři, ale ti za tučný bakšiš slouží zájmům židovským proti obyvatelstvu křesťanskému, tak že křesťanské denníky

jsou zde pouze dva. Z patnácti humoristických listů ještě poměrně jeden křesťanský, se šesti časopisy pro mládež ješt pět židovských, atd. Ze 60 knihkupců ješt pouze 20 křesťanů, z 48 antikvářů jen 16 křesťanů, mezi 138 majiteli knižtiskáren 103 židů, z 32 kamenotiskáren ješt jen 10 křesťanských, atd. Zkrátka podniky, které hodně vynášejí, instituce, které mají největší vliv na politiku, samosprávu a náboženský smýšlení, jsou valnou většinou v rukou židovských. A jaká úloha ješt přidělena valné většině maďarského obyvatelstva? Křesťanům zde zbývá pouze sloužit, čekati na milostivé rozkazy židovských kapitalistů. Křesťan ješt zde výhradně jen vykoanou silou, kmánem, který posluhává sleďmu komando židovských kaprálů. A kdo se proti nehodnému posluhování osve, může být připraven, že ho peněžní velmožové židovští naučí „spůsobnosti“. Proti zlatému teletu těžký boj. „Že peníze světem vládnou, praví přísloví“. Ale kdyby aspoň trochu ušival Izrael své obrovské moci k skutečnému a obecnému blahu země z níž tyje! Jako v jiných zemích tak i zde žid se stará o veřejné záležitosti hlavně potud, pokud to slouží jemu samému. Maďarie vystupuje na venek jako stát mohutný, pokrokový, ale žalno pohledět, jak ta národohospodářská zdatnost uvnitř vyhlší. V zemi, která dovede na úkor jiných zemí shromážďovati obrovský kapitál, panuje mezi maďarským lidem z krve křesťanské největší bída. Vždyť ty miliony procházejí výhradně rukou Israele, a z těch dostává prostý lid za pernou práci jen nepatrnou almužnu. Není tudíž nijak divu, že v naší říši vystěhovalceky proud právě z Uher ješt největší. Právě odtud spěchají tisíceové davy ubohého proletariátu do zemí jiných, kde není žid tak velikým pánm, aby lépe svoji existenci uhájily. — Židé se ovšem ohápají všech prostředků, aby nemravý dosavadní stav v Uhrách potrvál a bujel dále. Jedním z nejvýdatnějších prostředků k udržení dosavadní moci ješt jim jejich chytré „vlastenčení“. Staví se nejobdanějšími přáteli maďarského národa, podporují co nejvýdatněji maďarizaci uherských Slováků a Rumunů. A zaslepený národ pro tuto „vlasteneckou horlivost“, pro útlak nemaďarských národů snadno přehlší židovské vykořisťování. Na to málo kdo myslí, že první vlasteneckou povinností není útlak národů jiných, ale účinná podpora a hospodářské povznesení národa vlastního. Maďari nepozorují, že národnostním útlakem celkový stav státu neprosívá, ale snadně trpí. Jen spravedlností vůči všem národům stát vnitřně prospívá. Pod vlajkou velkomaďarské národnostní myšlenky nechají se plnokrevní, neuvědomělí Maďari ošebračovati dále. Jejich političtí vůdcové, zhlíhavící se na výsluní peněžní přilzně Israele, pozorují zcela ochladně hospodářské otročení pokrevních bratrů. — Ale všeho do času! Maďarie se žene po nakloněné ploše a až bude sestup dokonán, pak se nezalepí uhnětenému lidu oči ani největším poukazováním na — židovské „vlastenectví“, kdyby pracoval židovský tiak s dvojnásobnou horlivostí.

Pohanství v Uhrách. Církevně politické zákony, které trvají v Uhrách sedm let, nesou již ovoce zednářského židovského snažení. Z této doby už stalo nepokřtěnó 110.000 dítek z křesťanských rodičů narozených a 53.300 manželství nebylo církevně požehnáno. Od r. 1896 prohlásilo se 17.020 osob za bez vyznání. V jediném roce 1902 zahájeno bylo 4470 procesů o rozvod, od r. 1900 celkem 12.049. Největší ztráty následkem prohlášení se bez vyznání utrpěla církev řeckovýchodní, pak lutheráni, kalvíni a nejméně církev katolická.

Příklad spořivosti podávají italsí dělníci zaměstnaní při stavbě tunelu Simplonského, kteří od počátku práce až podnes zasílali do svých domovů na tři miliony franků, jak lze dokázati úředními zápisem na poštách okolo Simplonu. Spořivout těchto dělníků ješt tím podivuhodnější, ješto průměrná mzda činí 3 a půl franku, k tomu pak příbytky i strava jsou v tom kraji drahé. A u nás? V sobotu po výplatě teckterý dělník Křhovinami zmočen potácí se k domovu, v neděli pak dělnictvo obojího pohlaví při různých zábavách marnotratně vyhasuje těžce vydělaný groš a v domácnosti nesmíjí také scházeti různé trety a nepotřebné věci. Tak byneme. Ovšem nyní přichází do módy předhůska: „Vždyť jsme jen jednou na světě“ a proto nemírné užívání všeho nabývá vrchu.

Na prospěch vlasti. Různým spasitelům národním, ochovancům všelijakých osvět, kteří hlavní překážku všeho pokroku vidí v náboženství katolickém, kteří však s lidem nikdy upřímně necítili a jeho snah a potřeb vlastně ani nepoznali, jistě nebudou vhod vzácná slova profesora Vincence Praska, právěho to přítele a znalce lidu čes. na Moravě a ve Slezsku, jenž v pojednání svém o povznesení lidu mezi jiným praví tobo: „A ješt jiná věc ješt žalostná, že se u nás podceňuje náboženství, že se zpřimá i nepřímó podrývá. A přece ten, kdo ví, kterak Poláci v Prusku pod záštitou katolictví zachovávali svou národnost — kdo ví, že také 70.000 Čechů v Pruském Slezsku dovedlo odolati odnárodnění, ten by přece měl náboženství nechati nedotknutelnó. Šlencem by byl ten vlastenec, kterýž by myslil, že náboženství, hlásající lásku k bližnímu, ješt pro národ nepotřebno. Národ bez mravnosti jde zshubě vatřic; pročez malíčky národ náš bude velebiti vše, co k mravnosti a ušlechtilosti vede: kostel a škola na prvním místě, na druhém místě mravnou literaturu, mravnou společnost atd.“

Svatováclavská záložna. Již dávno napal pražský dopisovatel „Obnovy“, že účet Drozda et cons. vyrovnají vlastně kněží. A je tomu věru tak; nejdříve byli vkladatelé vyzváni, aby slevili 20%, pak ihned 50%, a když laikové většinou na to nepřistoupili, ale žalovali, dostali buď vše, aneb aspoň větš část. Dokud v záložně měli, platili, aby nebyli žalováni a tomu říkali „sanace“. Tím věřiteli sice ubylo, ale původní deficit čím dál stoupal, tak že při tom hospodářství žádají páni ze sanace nikoli 50%, — nýbrž 75% slevy. K čemu se se členy souditi? Pohodlnější je zajisté bráti tam, kde je, t. j. z knížek. Kdyby byl ohlášen konkurs, bylo by zle se členy, takto však tito odbudou si to celkem lehce a vkladatelé to vypijí. A na to potřebují sanatoři dvě leta. A přec nebylo třeba více, než sjistiti deficit a pak

jednati, ale nejednati jako ve Lhotě, nedat se ukřičeti, nýbrž dát každému stejné, ne ale laiky upokojiti a kněze odřiti. K tomu nebylo třeba toho kalu.

Jméni ruského cara. Car ješt nejbohatším člověkem na světě. I Rockefellerovy čtémilióny strážejí se vedle rozmanitých pramenů bohatství carova a obromných jeho pokladů, jež byli jeho předchůdcové nahromadili. Úřední příjem carův činí ročně 40 miliónů korun, ale toť jen malá částka jeho důchodu. Výdaje carského dvora jsou tak obromné, že by tento úřední důchod na ně nikterak nestačil. Vždyť stál ponhý státní ples, jenž dával se při zahájení ruskojaponské války, sám přes čtyři milióny korun a dary ruského cara církvi pravoslavné činí ročně přes 10 miliónů. Ostatní prameny příjmů carských jsou tak obromné, že ani sám carův hofmistr baron Frederike nemohl by přesně udati jich sumu. Poklady carovy jsou pravými poklady z báje. Vedle perakého šacha nemá nikdo na světě takovou sponzu briliantů a drahokamů jako car. Proslulý diamant „Orlov“ ješt pouhou hvězdíci na hvězděné obloze tohoto pokladu. Když byl Mikuláš II. před několika roky korunován, závodili asijské jeho vasalové v tom, počtiti cara velkým darem. Chan Chivy daroval caru překvostnou šňůru perel nejkrásnějších na světě; dále démanty, smaragdy a rubíny. Vše mělo ceny nejméně 10 miliónů. Emír bucharský nezůstal v tom pozadu. Hetman donských kozáků kníže Svatopluk Mirski II., jakož i ostatní velmoži říše věnovali rovněž drahocenné dary. Není vůbec panovka, jenž by se stával tak často dědicem jako car. Jeho poddaní odkazují mu stále a stále velké sumy peněz, ale car jich nepřijímá, leda ve vzácných případech. Jak velký, obromný ješt majetek carův, tak skrovné jsou osobní jeho potřeby. Car nepovažuje nekonalé své bohatství za vlastní, ale za svěcené jemu Prozfetelnosti. Jeho dary ve prospěch chudých a hladověcích jsou v poměru k jeho příjmům. Do Besarabie zaslal nedávno hladovělcům 5 miliónů rublů. Dle jistého ang. listu bohatství carovo nelze odhadnouti, ale důchod jeho obnáší jistě přes 300 miliónů rublů ročně. Oproti tomu osobní jeho výdání neobnáší přes 100 sl. denně. Car jí prostě: jen za velkých příležitostí účastňuje se nákladných tabulí dvorních a státních. Oblek, jež nosí car v soukromí, nestojí mnoho přes 50 korun. Podobně jednoduchá ve svých potřebách ješt i carevna, která drahocenných svých šperků užívá jen několikráte do roka.

Památce Třebízkého. Dne 20. t. m. bylo tomu 20 let, kdy v Mariánských Lázních zemřel nejoblíbenější povídkař český, klecanský kaplan Václav Beneš Třebízský. Miláček lidu českého dímá věčný sen na Král. Vyšehradě.

Dvojměsíční dovolená ve žních synům rolnickým byla na žádost katol. spolku čes. rolnictva na Moravě o. k. ministerstvem povolena. Záležit nyní na rolnáckých samých, by této výhody použili, a synky své si na čas žní domů vyžádali. Pan poslanec dr. Koudela a p. J. Šamalík, rolník na Moravě, podobnou žádost vypracovali, kterou pak svým nákladem vydal katol. spolek čes. rolnictva morav. a zaslé ji každému, kdo o ni požádá, přiloží-li do listu 10 h známku. Adresa: Jos. Šamalík, rolník a předseda spolku katol. rolnictva v Ostrově, p. Sloup na Moravě.

Zase jedná. V Troubelicích u Litovle na Moravě v tamní záložně zjištěny v těchto dnech různé nepořádky a značný schodek, daleko prý přes 300.000 korun. Tím způsobeno v celém okolí veliké zděšení. — Jeden vřed za druhým provaluje se na našem těle národním, ale lékařů obětivých — pracovníků nezistných — na ozdravení prohnitých poměrů přemálo. Treťahodná bezstarostnost, lehkomyšlnost a požívačnost zohyzdají náš život národní.

Stráše neštěstí v Americe. Není tomu dávno, kdy při požáru divadla v Chicagu upálením nebo udusením přišlo o život několik set lidí zvláště dětí, a jít zase podobná, ale strašlivější událost se sběhla. Školní děti z německé protestantské školy v New-Yorku v průvodu dospělých povětšinou žen vypravily se 15. t. m. v počtu 1600 osob parníkem na výlet. Než nasednou z kuchyně lodní vyrazil plamen. Mezi veselící se mládeží hrozná zděšení. Vše hrne se na palubu, zápas na život a smrt, zabrádli povoluje tlaku a kvílící mládež padá do moře, zatím co jiné děti vrhají se v moře, aby se před ohněm zachránily: nový zápas mezi tonoucími. Co voda nepohltila, to oheň zničil. Pomoc jevila se nedostatečnou. Tak zahynulo přes 1000 osob. Ze zachráněných ješt veliká část nebespečně popálena.

Dělnické domky ve Švédsku. Švédský sněm odhlasoval vládě obnos 10 mil. K, a něhož budou poskytovány půjčky oněm dělníkům, kteří si chtějí pořídit dělnické domky. Úrok z poskytovaných půjček bude obnášeti 3 1/2 procenta. Půjčka tato bude povolena jenom tehdy, když pozemky a budovy stanou se opravdu majetkem dělníka. Právo na půjčku mají dělníci spofiví, střízliví a poctiví, kteří žijí jenom ze své práce, jsou ve věku od 25 do 50 let a nějaké peníze si zehospodarili. Co se týče splácení, bude každá půjčka rozdělena na dvě poloviny. Jedna polovina bude umořována malými splátkami a až se to stane, překročí se teprv ku splacení druhé polovice nasednou. Celá tato věc ješt pokusem o vnitřní kolonizaci Švédska. Stát bude pomáhati svými prostředky dělnictvu, aby si mohl zakupovati pozemky a obdělávati je. Tím způsobem utvoří se rozáhlý kmen drobných zemědělců, kteří budou na prospěch jak zemědělské výroby, tak i státu. Jestliže se kolonizace ve Švédsku osvědčí, a o tom snalci nepochybují, povolí sněm další prostředky. Rozumí se samo sebou, že projektovanou kolonizaci stane se dělnictvo živlem trvale usedlým a spokojeným. Ale u nás se vládě o podobných záměrech ani nezdá; děla a ručnice jsou přednější a pak Němcům se do plodné práce ani nechce, milejší jim bezdůvodná obstrukce.

Svěpomoc, spolek pro opatřování zaměstnání nezaměstnaným studentům českých vysokých škol pražských Praha II, Lazaretská ulice č. 1., doporučuje i letos pt. rodičům, kteří jsouce neustále zaměstnání nemohou konati s dětmi cesty, zkušené průvodce. Jelikož má Svěpomoc přihlášky jen pánů dotčených

krajů (Šumavy, Moravy, Slovenska atd.) znalých, mohou tak dítky velmi mnoho na cestách vyslekat, jelikož se jim dostane podrobného vysvětlení všech památností krajiny. Spolu nejnov vydání takovito turistů, znalce velmi dobře místní poměry, v šano vykořisťování neznalosti, jakéž se nasmaze i u nás bohužel děje. Honorář průvodců spočívá v nátrudě cestovního a případně ve skromné odměně.

Národní Jednota Severočeská. Dle výroční zprávy za rok 1903-4 jeví se činnost Jednoty utěšující. Její pomocí čeští voličové do samosprávných sborů dobyli značných úspěchů, v Orlickách otevřena čes. škola mrtiční, zrušena něm. škola v M. Svatoňovicích, zřízena čes. školní expositura na Přimě, zveřejněna čes. škola v Trnovanech atd. Na školách menšinových čes. severu přibýlo proti lonku o 555 žáků. Celkový náklad na školy činil 22.505.73 K. — Přednášek uspořádáno 802 na 365 místech. — Knihoven vypraveno 50 o 4442 svazcích v ceně 5350.97 K. Celkem má N. J. S. 474 knihoven v ceně 75.400 K. Mimo to vynaloženo několik tisíc K na předplacení a zasílání čes. časopisů do obrozeného území. — Na poli národohospodářském panuje šíla hybnost. — Na vánoční nadílku chudým dítkám vydáno celkem 23.922.4 K, na jiné podpory 4.277.24 K, na půjčkách 11.746.72 K. — Odborů má jednota 677 a 50.000 členů. Příjem činil 112.950.65 K, výdání 109.948.47 K. — Důležitostí této jednoty na záchranu bratrů našich v uzavřeném území ješt samozřejmá, proto nutno, aby jí přibýlo příznivců. Dárky přijímá Národ. Jednota Severočeská v Praze na Ferdinandově třídě.

Slatinné lázně Velichovky u Josefova v Čechách do 21. t. m. navštívilo 380 lázeňských hostů.

Jubiläum hromosvodu. Dne 15. června 1754, tedy před 150 lety postaven byl v Evropě první hromosvod vynalezený farářem Prokopem Divišem v Přiměticích u Znojma.

Volba do zem. sněmu za skupinu venk. obcí na Náchodsku, Novoměstsku, Jaroměřsku atd. koná se již 27. června. Ale ta nesjednoceností Kandidátů je o. Dr. J. Čížek, advokát v Náchodě jako samostatný kandidát; Jan Řezníček, inženýr v Úpici, kandidát samostatný; Jan Kotlant, rolník v Holohlavech jako kandidát agrární; Jan Pražák, rolník z Hoříněvsi jako rolnický kandidát; Jan Kratochvíl, rolník z Jezbin jako pokrokový kandidát; Frt. Kovářovič, redaktor „Lidových Průdů“ v Náchodě, kandiduje ve vleku strany národně-socialní. Voličové musí voliti muže nejschopnějšího, nejobětavějšího!

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 18. června 1904. 1 hl pšenice K 12.20—14.00, žito K 9.40—9.80, ječmene K 0.00—0.00, oves K 6.70—7.20, prosa K 0.00—0.00, vike K 10.00—11.80, hrachu K 25.00—25.00, čočky K 32.00—00.00, jahel K 19.00—20.00, krup K 24.00—26.00, st. brambor K 3.60—4.00, brambor nových K 24.00—00.00, jetelového semene bílého K 00.00—00.00, jetelového semene švéd. 00.00—00.00, jetelového semene rus. 00.00—00.00, máku K 28.00—34.00, lněného semene K 00.00—00.00, 100 kg. křtých otrab K 11.40—12.00, pšeníc. otrab K 11.20—11.60, 1 kg. mála K 1.96—2.20, 1 kg. sádla vepřového K 1.66—1.76, 1 kg. tvarohu K 0.28—0.32, 1 vejce K 0.06—0.00, 1 kopa okurek K 20.00—24.00, 1 kopa kapusty K 0.00—0.00, 1 q cibule K 20.00—25.00, 1 kopa drob. zeleniny K 80.00—4.00, 1 pytel mrkve K 0.00—0.00, 1 kopa salátu 1.00—2.00, 1 hl hrášek K 00.00—. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 18. června 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 104, žito 123, ječmene 0, oves 149, prosa 0, vike 0, hrachu 0, jahel 24, krup 0, jetel. semene 0, lněného 0, máku 1. 2) Zeleniny: okurek 11 kop, kapusty 00 kop, cibule 31 q, drob. zeleniny 203 kopy, mrkve 0 pytlů, brambor 110 hl, salátu 30 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl., 4) Drobného dobytka: vepřá 13 kusů, podsvinčat 730 kusů.

Ze zácpy smrt

mělo již více lidí a přece mohli se zachrániti závčasným pitím moravské hořké vody

Saratice.

Skvělé výsledky v. m. krátké době!
 při: dně, hostel, rheum., lachias, žensk. nemocích, ohudokrevnosti a p.

Kráns
Letní sídlo.
Lesní park 600.000 m².
XX. Sezona od 9. 6. — 20. 9. 1904.

Lázně slatinné v Belohradě

Anenské Rybn. koupel. Tennis Hrab. r. dítelství lázeňské.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvestrovův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
před 60 roků na Malém náměstí
pod leubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, stí-
tými vsazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bene vůči návaznosti
ku definitivnímu objednávkám.

Nečetná veřejná i písemná pochvalná uznání.
Založeno roku 1836.

Paramenta.
Ignác V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, ředitele ve Vyprachtělech)
doporučuje P. T. veleďstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporek a krevních náčíní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

POZOR! Malínský křen

od 5 kg. počínaje
poštou franko na dobírku po celý rok zasílá
sám majitel

Frant. Jelínek v Malíně,

pošta Sedlec u Hory Kutné.

Cenník se na požádání zašle.

Několik párů dobrých
tažných koní a několik
kočárů jest levně i s pří-
slušenstvím na prodej.
Kde, poví administrace t. l.

Vzor
kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry
skutečně velmi levně
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.
Vzory zašle na požádání
franko
První český zaslátelský
závod soukromého zřízení
Ed. Doskočila
v Chocni.
Filialní závod v Praze
ve Vodňanské ulici č. 22,
vedle vyšší dívčí školy.

Navštívenky
všech druhů
nabízí
Biskupská tiskárna
v Hradci Král.

Učen
neb praktikant

z řádné rodiny,
se slušným rukopisem,
přijet bude ihned v sou-
kromém závodě na ven-
kově. — Nabídky přijímá
z ochoty administrace pod
číslo E. D. 222.

Jan Horák,
soukeník v Rychnově n. Kn.
zašle na požádání právě vyřazenou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby
pro jarní a letní dobu.
Též velejemně
látky na taláry.
Četná uznání zvláště z kruhu veleďstoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.
Učíte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Při hromadném objednání větší výhody.
Též na splátky bez zvýšení cen!

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skřínkách.

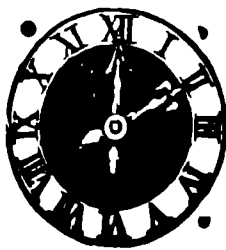
Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
retízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

**Solidní obsluha při mírných
cenách.**

Ceny i obrázky velkých hodin
se požádání zašle.

Důvěry hodným úsilky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1848

Dodavatel hodin na posv. Hostýn a Velhrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.
C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin
FR. MORAVUSE
v BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti
věžové hodiny
pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny
se mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Prodej domu.

V Hradci Králové prodá se dům
dvoupatrový, v živé ulici, velmi
důkladně stavěný, ve kterém dala
by se zřídit kavárna neb hostinec
se zahradou.

Cena 100.000 korun.

Velice výhodné platební podmínky! — K doptání
u p. **Frant. Černého**, mistra sednického
v Hradci Králové.

Mýdlo s jelenem

jest nepodělané, výtečné jakosti a velmi vydatné.
Pozor na ochr. známku „jelen ve skoku“

K letošnému jubileu mariánskému
vydala
Marie Nedomová
v Olomouci

malou ale velmi příhodnou knížku:

Neposkorněná Panna a Matka
Boží Maria. Jubilejní knížka obsahující
význam a dějiny článků věry
o neposkorněném Počtí Panny Marie, příhodná rozjímání,
pobožnosti a modlitby. — Napsal a sestavil
Alfonz Pryč, farář v Horní Hynčíně. Stran 88. —
V krásné černé vazbě po 40 hal.

Doporučujeme
vlastní výrobu paramentů
i z nejbohatších látek. — Zvláštní péče věnuje se hoto-
vení kostelního prádla dle církevních předpisů.
**Velký sklad obrazů, soch a všech devo-
tionalii a kostelních předmětů.**

Josef Krejčík
V PRAZE,
umělecký závod so-
chařský a rezbářský.
Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30
doporučuje uctivé své chvalné známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, křídla, kasatelny,
spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.
Původní nákresy, cenník a rozpočty bezplatné a
franko.
Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

Bursa práce v Hradci Králové.

Kožešnický dělník hledá práci. Mladší krejčí
obdrží práci v Jilemnici a obuvník v Úpici. Ně-
kolik učňů obdrží místa. — Přihlášky přijímá
„Všeobecné sdružení křesťan. děl-
nictva“ v Hradci Králové.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoli zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Obrázky (ve formátu
modliteb. knih)

**Neposkvrněného Početi
PANNY MARIE**

SV. PROKOPA,

nádherné to reprodukce litbarevné,
pracované dle originálů VIKTORA FOERSTRA

vyšly

v nakladatelství relig. obrázků

Karla Šimka v Č. Budějovicích,
Rudolfova třída 42-I.

Žádejte

obrázky tyto,
jež reprodukcí
a uměleckou
konceptí
předčí všechny
výrobky ciziny.

Oznámení.

Dovoluji si svým P. T. pánům
zákazníkům zdvořile oznámiti, že
pro pokročilost letní doby nelze
od polovice června do polovice
srpna se zabitou drůbeží do trhu
jezditi. Oproti tomu však lze
v mém domě na Pražském Před-
městí č. 54. vždy

veškerou drůbež

na objednávku čerstvě zabitou
obdržeti.

Zvlášt dovoluji si upozorniti
v nynější době na **krmené
husy a kachny.**

V dokonalé účtě
Jan Doubek,
majitel drůbežárny.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dělna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse č. 35.

Na ukásku saslád
se vše franco.

Předplatné na
**letní
čtvrtletí
veškerých
modních
časopisů**

přijímá
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

**Bohdan
Melichar**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Upozorňuji na nový modní časopis
— „**Dětský modní svět**“ —
Čtvrtletné K 1.50.

Hôtel

**a velkorestaurace
„Bařtipán“**

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje velectěnému P. T. obecnstvu
a návštěvníkům Hradce Králové

svou nově, vkusně upravenou

zahradní restauraci

jakož i znovuzřízené prostorné
místnosti restaurační v budově.

Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.

Pleňský praseďoj od čepu, smí-
chevské světlo i granát. — Těž na
požádání v lávách přes ulici.

Veškeré druhy přírodního vína,
1 litr od 35 kr. výše.

Prodej vzácných druhů vína v pá-
vedním plnění v cenách nejsolidnějších.

Hostiny svatební, příležitostní atd.
vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále
co nejpečlivěji v cenách nejnížejších.

Přijme se

učení na cukrářství.

J. St. Malý,

Hradec Král., Velká podlaž. č. 148.

Kočáry nejnovějších
vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN.

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
dailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

přijímá

vklady na 4½%

ode dne vložení do dne vybrání. Daň důchodkovou platí ústav ze svého.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.181.

Založeno roku 1863.

Psačí stroj.

OBNOVA

Číslo 27.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 1. července 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Památce sv. Prokopa.

(3) Svatý Prokop! Jméno připomínající nám jednoho z nejslavnějších Čechů, přímého dědice vlasteneckých a náboženských ideí slovanských apoštolů, muže vysoce osvíceného, svatého, který má o kulturu našeho národa zásluhy nesmrtelné. Svatý opat Prokop narodil se za biskupování sv. Vojtěcha (982—997) ve vsi Chotouni, ležící mezi Českým Brodem a Kouřimí. Rodiče jeho, Vít a Božena, byli stavu zemanského. V čase jeho narození kněží v českoslovanské říši byli ovšem již většinou přívrženci obřadů latinských, ale přes to bylo zde ještě mnoho duchovenstva sloužícího Bohu liturgickou řečí a obřady slovanskými. Hlavním kulturním střediskem církevního ruchu slovanského byla slovatná škola na Vyšehradě při kostele sv. Klementa, jež založil kníže Bořivoj I. Bylo při něm též kollegium (kanovníků). Sem pospíšil náš světec v útlém věku za svým vzděláním. Pro svojí zbožnost a bystrost těšil se veliké přízni všech, kteří s ním obcovali. Když dospěl, kanovníci zvolili jej za soudruha, uznávající s povděkem, že se dobře vyzná „v slovanském písmě od nejsvětějšího biskupa Cyrilla vynalezeném a kanonicky (úředně církví katolickou) schváleném. Jako kanovník při chrámu sv. Petra byl tak pokorný a ctnostný, že dle správy latinského životopisce „žádná ústa vypraviti nedovedou.“ Jiní duchovní pokládali ho spíše za mnicha než za světského kněze, neboť prý již cele Pána následoval, již uchem srdce svého doslýchával slov Spasitelových: Jdi a prodej vše, co máš a rozdej chudým, i přijď, následuj mě!

Na konec odřekl se všeho důstojenství a jmění, stal se nejprve členem mnišské družiny kdesi v Uhrách; pak se odebral do vlasti a usadil se mezi lesy na vršku jedné pusté jeskyně, vystavěl si tam chatu a kapli ke cti Panny Marie. Stalo se to za doby knížete Oldřicha (1012—1039). Zde jmenovaný kníže našel poustevníka při lovu v lesích Sázkavských; když se panovník ptal na původ světcův a na příčinu jeho pobývání v nehostinném zátíší, poroučel se snažně do jeho modliteb a učinil jej svým zpovědníkem. Za podpory Oldřichovy založil sv. Prokop klášterní cellu, do níž shromáždil okolní české poustevníky a dle zprávy létopisce je „dobrotivě objímaje, choval jako kvočna kuřátka pod křídly.“ Mnichové zde pod správou Prokopovu sloužili lidem chudým a opuštěným, kteří se sem ve své bídě utíkali. Stále větší počet ubožáků sem spěchal, žáci sv. Prokopa se množili, tak že bylo potřebí lidumilný ústav rozšířiti. Za podpory lidu i knížecího dvora tedy světec proměnil cellu sázavskou v rozsáhlý klášter a vystavěl basiliku ke cti Panny Marie a sv. Jana Křtitele. Na základě pravidel řehole Basiliánské a sv. Benedikta vypracoval novou řeholi pro shromážděné milovníky života mnišského, jež dobře odpovídala potřebám národa českoslovanského. Sám se zde stal opatem, přijav požehnání k svému úřadu v kostele sv. Víta od biskupa Šebíře.

Ani v nové hodnosti neopustila ho příslovečná pokora jeho; pokládal se za sluhu spolubratří. V klášteře Prokopově vzorně uváděno v život pravidlo: Modli se a pracuj! Řeholníci po službách Božích rozcházeli se za svou práci na pole, do zahrady, na luh i do lesa; jejich pečlivá hospodářská činnost byla dobrou školou pro širé okolí. V klášteře bylo též postaráno o literární vzdělání; zde vzděláván ve vědách mnišský dorost, zde se dostávalo vyučování i jiným jinochům toužícím po vědách. Sv. opat jako výtečný znatel a horlivý milovník liturgie slovanské přepisoval a učil přepisovati evangelia, žaltáře a všechny obřadní knihy. Klášter svůj chtěl míti vlastenecký opat štěpníci domácího, slovansky vychovaného duchovenstva; toto sídlo věd mělo působiti k usamostatnění českého duchovenstva a řeholnictva proti vlivu mocného Německa. V klášteře sázavském pěstováno i malířství, sochař-

ství, stavitelství a zpěv. Zde vznikla první umělecká a technická škola česká vůbec. A tak se stal klášter stánkem vroucí zbožnosti, lidumilným hospitem, vzornou školou věd a umění. Vliv jeho na pokrok české národní kultury byl ovšem obrovský; za podpory dvora i lidu plnil svůj osvětový úkol stále dokonaleji. Jelikož jeden mnich sázavský nazývá klášter Prokopův arciklášteřem, dá se souditi, že brzy vznikly jiné filiální kláštery slovanské vzorem mateřského kláštera se řídící.

Již za života oslavil Bůh věrného sluhu svého četnými zázraky. Před smrtí svojí předpověděl opat bratřím, že jim nastane vyhnanství, z něhož se po šesti letech vrátí. Dokonal svůj šlechtitý život r. 1053 v druhé polovici měsíce března. Biskup Šebíř pochoval zesnulého opata v basilice Panny Marie. Již za života byl opat Prokop veleben svorným hlasem lidu jako světec. Konečně sám papež Innocenc III. k veliké radosti českého národa prohlásil ctitelého opata dne 4. července r. 1204 za svatého.

Zajisté sluší co nejvroucněji uctiti památku osvíceného opata, který byl jedním z nejpřednějších průkopníků národní kultury, který se horlivě ujal dědictví Cyrillo Methodějského a s nejlepším pochopením dále je vzdělával. S úctou musíme patřiti k tomuto miláčku Božímu, který při všech vzdělávacích snahách dbal nejprve království Božího a životem v pravdě svatým celému národu se stal zářivým vzorem.

V nynější době, která tolik miluje hluk, může vzdoru a vášnivých převratů, jest potřebí co nejvíce poukazovati na zásluhy tiché, neblužné, ale tím vydatnější pozitivní práce. Jakým velikým požehnáním pro zem naši byli skromný Karel IV., sv. Václav, sv. Vojtěch, filosof Tomáš Štůtný, sv. Prokop a jiní slavní mužové katoličtí! Ale takových zásluh nyní málo jest vzpomínáno. Aspoň tedy my sv. Prokopa a ostatním velikánům za stejnými cíli se beroucím vzdávajme povinný hold v přesvědčení, že tichá a úsilná práce více cti zasluhuje než boření sebe statnější.

Před další obstrukcí.

(8) Politický zmatek v naší polovici říše potrvá až do podzimu. Do té doby vyrojí se ještě mnoho návrhů a rad, jak by politická krize se odstranila a urovnána byla cesta plodné parlamentní práci. Poměr mezi delegací českou a vládou však došinel se takové příkrosti, že všechny návrhy vyzní na prázdno. Situace také jest stížena tím, že není mezi poslanci našimi a ministřem Korbrem žádného osobního styku a že všechny válečné pohyby poslanců mladočeských mají ráz nejisté přezřevdnosti. Silnější posice, rozumí se, zaujímá dr. Körber, jenž těše se naprostě důvěře se shora, ví již předem, jak se zařídí, kdyby čeští poslanci dle nedávané resoluce v obstrukci skutečně vytrvali. A všechno nasvědčuje tomu, že vláda před českou obstrukcí kapitulovati nebude, neboť kapitulovati jest možno a dovoleno jen před obstrukcí německou. I kdyby na krásně usrovněném požadavku našim vlada vyhověla, bude tu hned jako na koni obstrukce německá a parlament bude v takových poměrech, jako po vydání jazykových nařízení.

Mimo bídu politickou ve Vídni zachází me vždy do větších rozháraností doma. Vzhledem ke krizi vnitřní a zevnějšímu nebezpečí všenněmeckému po rozvaze není vidu ani slechu. Každá strana a stránička sleduje své cíle vlastní, neboť taktické zásady všennárodní nebyly posud sestaveny ani autoritou jednotlivce, protože ho nemáme, ani autoritou sboru, protože národní rada pro takové úkoly posud není zorganizována.

Ale jest přece potěšujícím úkazem, že mínění mnohých našich směřuje k tomu, aby národní rada vlastnostmi nejvyššího

strážce našich zájmů byla nadána. Bez takového dozorce a karatele honba po moci a popularitě, sobectví a plané klábosení brzo by již zatlačily každou opravdovost a nutnou kázeň národní. Jádro věci záleží tedy v tom, že v národní radě musíme si poříditi národní autoritu, jež by vytýčila jednotná hlediska, soustředila všechny síly a dala jim určité směry pracovní. Z množství témat, jež byla kdy v naši veřejnost vhozena, toto jest takové váhy, že jest si jen přáti, aby od slov co nejdříve došlo se ke skutkům. Na nedávném krajském sjezdu v Táboře v tomto ohledu promluvíli své slovo také Mladočeši. Pověděli, že strana mladočeská byla by schopna, soustředění národa provésti.

Beze všeho hlubokého uvažování a hned na prvý ráz možno tvrditi, že by mladočeská strana ničeho nepořídila jednak proto, že není stranou jedinou, jednak že na podnikání jiných hledí každá strana jako z podštěří. Mimo to mluvčí v Táboře přiznali se, byť zaobaleně, že ve straně jsou mnohé nedostatky a že není všechno v pořádku. Ovšem dr. Škarda spěchal ony závady zamalovati mnohými dobrými vlastnostmi, které straně v minulost její podstrkával, či, abychom věc pravým jménem naznačili, líčil stranu, jakou měla býti, ale nebyla.

Dr. Škarda neměl pravdy zejména v tom ujišťování, jakoby v postupu politickém Mladočeši mnohem účelněji a obezřetněji si počínali, nežli Staročeši. Staročeši prý ve své politice řídili se zásadou: ryc anebo nic. Dr. Škarda narážej tu na dobývání státního práva, může namlouvatí takové smyšlenky snad jen takovým politikům, kteří nechtou už „N. Listy“ a kteří z bouřlivých státopravních hesel mladočeských nic si nezapamatovali. Vždyť ta doba není přece dávná, kdy pravověrní čeňáci „N. Listů“ tonuly ve stavu bláznivé přímé nadšenosti a přepjatých nadějí, že brzo bude zřízen český stát a že vše bude výborné podle rozhodné vůle nových poslanců. A to vše nebylo překotné ryc? A to vše že bylo moudrou a obezřetnou politikou?

Líčí-li tedy dr. Škarda, že strana mladočeská postupně pracovala o federalisaci a že nechtěla státního práva najednou, pak vlastně uvádí správné přesvědčení, které po nezdarech a chybách mladočeských od jiných reálních politiků často vyslovováno byvši, konečně adoptováno jest i od samé strany vedoucí a jejího mluvčího, v kterémžto bodu dr. Škarda ani v nejmenším nerozhází se s kterýmkoli neaktivním politikem staročeským. Pasivní pak odpor staročeský jako předmět srovnání nemůže tu míti místa z té příčiny, jelikož Mladočeši Staročechy poráželi ve volbách právě pro tu obezřetnou, etapovou politiku, pro kterou rozhříval se dr. Škarda v Mladé Boleslavi.

Přes toto konstatování politické pravdy rádi zaznamenáváme, že řečník mladočeský dal výraz touze po společném postupu politických stran. Odůvodňoval jej povážlivou situací politickou a drobením sil domácích, ač dr. Kramář zdůrazňoval reformu pouze strany mladočeské, kterýžto rozpor v názorech dvou politiků ani celkově ani částečně nejbližší taktiky domácí neobjasnili, ba spíše ještě ztemnili.

Vůbec od význačné umírněnosti Škardovy ostře odbočovala řeč dra Kramáře, jenž prohlásil obstrukci za nutnou. Politik tento nemluvil nikdy tak radikálně a v posledních projevech jeho dere se též na povrch znatelně živel osobní. Týž politik řečně před rokem v Táboře odsoudil a zatratil politiku katastrofální a učil, že nutno prohlédat k poměrům a okolnostem a při volbách do letošních delegací napovídal již cosi také o taktice polské.

Další pokračování v obstrukci nedovedeme si také srovnati s tvrzením, jež před několika týdny učinili v Praze dři. Herold, Pacák a Kramář, že Körber neurovnáváním poměrů obstrukci si přeje z příčin sobeckých, aby prý prodloužil svůj ministerský úřad. Jest-li na tom něco pravdy, pak obstrukci poslanci naši přání Körberovo budou jen podporovat.

Jak s tím logicky souvisí plán, že obstrukci Körbera dlužno porazit?

Pochyby o prospěchosti dalšího stavení práce parlamentní však tlačí se ještě s mnohých příčin jiných. Paragraf 14. nabývá takové široké kompetence, že vláda jim vyřídí všechny státní nezbytnosti, jako vyrovnání s Uhry, celní tarif, obchodní smlouvy s Německem a Itálií. Mimě to pro opatření peněz na potřeby vojenské obživení již konzulární paragraf jiný. Patrně tedy, že nebude již žádného předmětu, jehož obstrukcím vláda by mohla být povolena. Ostatně i kdyby ústava byla zaměněna jinou, jaké máme záruky, že vyhovovati bude našim právům a požadavkům? Vždyť sám dr. Kramář připouští, že může přijíti ještě horší!

Ministr Körber zakončil by mnohem větších nesnází, kdyby delegace česká připustila parlamentní jednání o záležitostech svrchu dotčených, protože v nich jsou obsaženy položky bovíci hospodářským prospěchům ciziny na úkor zájmů našich domácích. A tu hospodářská krize, tísnící i voliče německé, pudila by poslance jejich, aby Körbrovi občas podporu vypovídali. A nejsou to jen asi příčiny osobní, pro které si přeje Körber obstrukce, nýbrž také i příčiny věcné.

Bude tedy ještě pilně uvažovati poslancům našim, zda prospějí národu více obstrukcí, nežli pozitivní prací parlamentní a šiky získávaných spojenců.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 29. června.

(Naléhavost zavedení povinného zemského pojištění. — Zbytečnost dnešní domácí výroby říšskoradské politiky do forety. — K návrhům krajského zřízení.)

Jak věcným, jak důležitým a jak správným jest náš zápas, jímž od několika let na těchto místech napomáháme a podporujeme propagování snah a volání, aby zavedeno bylo povinné zemské pojišťování, bohužel že pocítilo a zajisté že nejpilněji v těchto dnech uznává Královéhradecko.

Minulý týden vysypalo se na ně krupobití, jež zde širokým pruhem veškeré naděje na letošní žně zmařilo. Celé osady, poloviny okresů utojí tu dnes ožebračené, bezradné — V této smutné chvíli nikdo nezná a neví o jiné pomoci, než-li že se v novinách z různých míst tesklivě volá.

I „Rolníci nyní zoufale hledí do budoucnosti, ježto skoro nikdo není pojištěn, poněvadž loňského roku pojišťovny premií zvýšily. Ožebračení rolníci očekávají, že vláda ustrne se nad jejich bídou a poskytne záhy nezbytné pomoci.“

II. Kamkoli oko dohlédlo, vše bylo zničeno! Bezodkladné a rychlé pomoci státní jest nám nezbytně potřeba, nemáme-li býti uvrženi přímo v zoufalství.

III. . . . mraky houstly, vítr se vznášal a pojednou beze všeho deště počali se sypati

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XIV.

Když jaro poněkud pokročilo, panoval v Hradci v sedmdesátých letech neobyčejný šum a ruch. K domácímu pěšmu pluku velkoknížete Konstantina, pak k ležícímu zde jičínskému pěšmu pluku Nobili, ke zdejšímu praporu polních myslivců č. 2 a ke zdejšímu praporu zemské obrany č. 33 svolávání byli záložníci ke cvičení.

A tu se zde sešly tisíce mladých občanů k odbytu své branné povinnosti, z čehož ovšem že hradeckým živnostníkům plynul nemalý zisk. Po denní exercíci se město rezervisty jenom hemžilo. Každý z nich nechal zde, všelijak si na vojné přilepšuje, co mohl, tak že dohromady byly tu desítky tisíc peněz.

Záložníci oděni byli všelijak. Ponejvíce do bílých ještě kabátů, tak že když na válečnou míru doplněné setniny jejich táhly z města alejemi a hradbami ven na „khele“, jak se vojenským cvičením říkávalo, vypadalo to z povzdaleč, jako když se plazí obrovští bílí hadi. Některé setniny nosily také staré, vyložením rozmanitých barev ozdobené, hnědé kabáty, jež v Hradci zbyly po Hranicích, kteří se války r. 1866 účastnili. V dobu tu vyhlížel Hradec jako vojenský tabor.

Vždyť dokonce také i my studenti byli jsme řadění do čet a cvičení v pochodech a obratech. Dvakrát týdně mívali jsme totiž ve hradbách za pekárnou tělocvik, jež řídil učitel cvičné školy učitelského ústavu p. Příbík. Hlavní zřetel při tom obracen byl k tomu, aby studentstvo gymnasia dovedlo vystoupiti jako spořádané těleso a to hlavně při svých slavných výročních výletech, jež zajisté že na těchto místech obšírněji vzpomínky zasluhují.

kromě, které ve čtvrt hodině veškerou pohotou zbraň uchopily. Nějak rolníků, s nichž v naší obci jest jen několik pojištěno, jest enderovenci. Jest zajisté ne povolaných činitelek, aby všemožně se přičinili, by odvrátili bídu od lidu, tak krutým oudem postiženého.“

Citováním takovéhoho španělivého volání mohli bychom naplniti celé dnešní číslo. Tenor jeho jest stejný: „nejste pojištění, pomozte nám!“

Kdo má a kdo musí pomoci? Kdo byl pojištěn a komu nepotlouklo. Proto vlastně potlouklo každému, neboť vláda může pomoci poskytnouti jenom z vyšších daní, vybraných od těch, kdo živelní pohromou nebyli postiženi. A tu jsme opět u vícekrát již opakovaného důvodu, že má býti pojišťování u nás obligatorně sezeměšeno, aby různé živelní pohromy nemusili odnášeti starostliví zároven s nešťastími.

Kdyby se ku př. veškerá orná půda v království Českém povinně několika haléři z jedné míry ročně proti živelním pohromám pojistila, nejenom že jimi postiženi mohli by dostati za utrpené škody přiměřenou náhradu, ale poněvadž by byla také leta, kdy by zemská pojišťovna nespotožbovala zaplacené jí pojistné, vzrostl by brzy ze přebytků těch zemský pojišťovací fond tak, že by výše pojistného stále klesala, až během snad jenom čtvrtstoletí bylo by české království fondem tím úplně pro celou další budoucnost proti živelním pohromám trvale pojištěno.

S povděkem zaznamenáváme, že v zasedání zemského sněmu království Českého dne 14. června agrární poslanci neopomenuli na zavedení zemského pojišťování podati příslušný návrh; rádi konstatujeme, že se naléhavost a nutnost zavedení jeho začíná uznávati, ale bezohledně vrtýkáme, že přes to ponějvíce jenom z osobních důvodů a zájmů se proti němu brojí, jako proti nějakému zlému chťpá. Nezbuďte tedy, než-li zkoumati příčiny, proč ten neb onen řečník proti této všezemské důležitosti vystupuje a pak bude nutno poukázati k tomu, co tím vlastně proti celé obecnosti hájí.

Proto jest také naléhavou potřebou, aby některý zemědělský volební okres njal se dnes nejprřednějšího zápasníka za zavedení nuceného zemského pojišťování, pana dra. Sládečka, advokáta v Praze, a aby mu svěřil svůj zemský poslanecký mandát se žádostí, aby rozšiřující se zápas o zavedení zemského pojišťování u nás zorganizoval a řídil způsobem, který by rázem odpor jednotlivců proti němu zlomil.

Vždyť předce takřka stále vidíme, že když někde potluče, když voda vystoupí, když půl vsi nebo městečka shoří, že požkozenci běží o pomoc na stát t. j. na sousedy a vymlouvají se jedině tím, že nebyli pojištěni. Ostatně osobnímu starobnímu pojišťování rolníků, mistrů a dělnictva jak zemědělského, tak průmyslového a řemeslného mohlo by se u nás věnovati také trochu více pozornosti, než-li se zástoji tomu věnuje doposud.

Nad zničeným a ožebračeným krajem hradeckým poznovu důrazně opakujeme, že zastupování lidu a provozování politiky nespočívá v jalovém tlachu a prázdne reprezentaci,

Proslulé a celým Hradcem i širokým jeho okolím oblíbené studentské výlety započaly v Hradci Králové za říditelování pana Jana Klumpara. Roku 1869 podniknut byl první celodenní výlet gymnasia do Třebchovic, r. 1870 byl opakován a r. 1871 uspořádán byl celodenní velký výlet královéhradeckého gymnasia do Libčan.

Napotom nastala pauza, až r. 1876 výlety ty opětně obživly. Hlavně k podnětu a za vedení profesora Dra. Františka Hejzlara. Ze septimánů byli vybráni četaři, jednotlivé třídy rozděleny byly v čtyry a oktáva tvořila při výletě již jen jako elitní sbor hostů. Abiturientes!

Od polovice měsíce máje, kdy kolem Hradce rostoucí sta kaštanových stromů ozdobena byla nescetnými, jakoby kolmo postaveným bílým svícím podobnými květy, začalo cvičení v obratech a pochodech, až celé gymnasium bylo vycvikováno na jediný povel se obracet a masírovati jako nějaká kadetní škola. Smysl pro to mezi studentstvem panující spočíval snad ve vojenském vzduchu, jímž byl tehdy do hradeb ještě sevřený Hradec jako prosycen.

Kde jsou ty doby sladkého těšení se na společnou vycházku! Nemohli se jí dočkati stejné malí, jako velcí. Přípravy k výletu konány byly studentstvem s vážností, jakoby se jednalo o nejdůležitější záležitost.

Výlet královéhradeckého gymnasia r. 1876 byl uspořádán dne 21. června na celý den do zámeckého parku v Nedelístích. Mám za to, že mnohý a mnohý z jeho účastníků chová vzpomínku naň ve své paměti jako milou perličku.

Záhy po rannu jsme se na prostranství před pekárnou seřadili. Každá četa nesla si své růžemi a stuhami v národních barvách ozdobené číslované signum, četaři měli přes prsa červenobílé pantalfry, studentstvo pak v nejlepší náladě prahlo jen, až v čele jeho postavená hudba spustí.

To se stalo, když pěvecký sbor studentský

ale v tělesné starosti, aby jednak jedni obžané naplnili ve skřepě a zadrželi, aby skřepu tu nemohl potom vstati a hradit, alelek. Když dnes někdo nepojišťuje vyhoří, když mu potluče, když se dočká stáří a stane se ku práci neschopným, připadne starost o všechny tyto kategorie zubožených ostatnímu občanstvu, které proto musí předem pečovati o to, aby byl každý nucen se pojištit a zabezpečiti, aby na konec starost o něho nepadla na krk těm, kdo na zadní kolečka pamatovali.

Tomu zajisté že rozumí každý tak, že to netřeba šife vykládati a odvádňovati.

* * *

V česká politická společnost, hlavně v Praze, přichází najednou na denní pořádek debata o tom, mají-li čeští poslanci na říšské radě pokračovati v obstrukci, nebo mají-li se jí vzdáti.

Stojíme nejrozhodněji na českém národním a státoprávním stanovisku, z něhož neslevujeme ani stěbla, když při tom uvažujeme, jest-li byla nynější obstrukční taktika českých poslanců na říšské radě nějak účinnou.

Pánové ti stojí v nejrozhodnější opozici proti vystupování ministerského předsedy pana Körbera, který jest dle jejich přesvědčení velice ochotným naslouchati a vyhovovati přáním politiků německých. Zde malinké zastavení. Nynější poměr českých říšských poslanců k ministerskému panu předsedovi jest poněkud nejasným. Pánové, kteří nyní nejrozhodněji opozici proti ministerskému panu předsedovi hájí, žili s ním ještě nedávno ve velice přátelských stycích a poměrech. Celá řada z nich obdržela jeho působením různé řády, hodnosti a významnosti a to nebylo za žádnou opozici proti němu.

Proto když srovnáme dnešní jejich poměr k němu s poměrem ještě nedávným, nutně přijdeme k úsudku, že taktika českých poslanců ve Vídni není důslednou, neboť nebyla správnou buďto tehdy, když s nynějším ministerským panem předsedou velice přátelsky vycházeli, anebo není správnou nyní, když s ním vycházeti nechťjí. To jest jisté, že jednou se čeští poslanci vážné taktické chyby dopustili, ať to bylo dříve, nebo ať si je to dnes.

Proto před politicky vyspělým voličtvem čeští říšští poslanci nestojí bez taktické viny, neboť každý vidí, že vrhají se z extrému do extrému. Taktika jejich byla i jest v obou případech ponějvíce „citová“, neboť zapomněla, že běží o věc, o prospěchy a rozvoj české společnosti.

Z toho důvodu vyhlíží velice nepochopitelně, že před málo lety tyto prospěchy a tento rozvoj byl českými politiky ve Vídni spatřován v dobré shodě s ministerským předsedou, tehdy proti vůli českého voličstva a nyní najednou že spatřován jest v největší opozici proti němu, zase proti vůli českého voličstva.

Nyní se ptáme, co se touto opozicí dokáže?

Pak-li naši poslanci jsou jisti a bezpečni, že ministerského pana předsedu přinutí k ustou-

dopěl zbožný sbor. Potom pan říditel Klumpar zvedl svou španělku s bílým držadlem, vojenská kapela zanotila řízný marš a pan učitel Příbík velel: pochodem pochod!

A již to šlo veselé v před. Protáhli jsme městem, jež nám celé ardečně přálo utěšený den. Z obyvatelstva jeho hned ráno část dala se na pochod s námi a jiná větší část kynula nám na shledanou odpoledne v Nedelístích.

Při výletu do Nedelíst byl četařem čtyry, do níž jsem byl zařazen, septimán Jan Malý, člověk ušlechtilého a laskavého smýšlení, který nedávno jako profesor českého gymnasia v Plzni zemřel a v Praze na Volšanech byl za obrovského účastenství svých kolegů, přátel a vděčných žáků pochován. Byli jsme od té doby spolu přátely.

Nad Zlatým prutem zářil luzný den, parami vlhkostí dýšících tek Labe a Orlice naplněný vzduch byl svěží, jenom se pil, do zrna již nalévající žita sladce páchla chlebem a po celém kraji rozkvétle nebo již pokosené lučiny pronikavě voněly.

Kam za takové nálady za hudbou na výlet táhnoucí mládež, před níž leží illuzi, snů a nejkrásnějších nadějí plav život, myšlenkami svými zaletá!

V Nedelístích, v tamním kostelíčku, konány byly slavnostní bohoslužby, jichž jsme se účastnili. Slavili jsme zde svátek patrona studentstva sv. Aloisia, který býval v Hradci vždy slavnostně uctíván a po bohoslužbách mívali jsme přednáso. Roku 1876 slavnost ta přeložena byla do Nedelíst. Kostelíček tamní se našim zpěvem jen otřásal. Snad takové návštěvy nikdy před tím nepřel a kdo ví, kdy se jí zase dočká.

Sousedstvo nedelístské uvítalo nás nanejvýš vřele a srdečně. Po odbytých bohoslužbách jsme poobědvali s napotom utábořili jsme se v zámeckém parku, kde nastala nejutěšenější zábava.

Vyšší gymnasium, když odpoledne dopřávil se sem z Hradce a z okolí příval divč krásy,

pani a že na místo jeho přijde nějaká osoba k českým zájmům ochotnější, tu ovšem musí být každý český politik pro to, aby se taková situace sjednala.

Jest-li že však se přes jejich taktiku ve Vídni přejde nebo přejít může k demisiu porádku a jest-li náklady a důsledky její, jež si musí dáti paražená opesice líbit, musí zájmy a pokrok české věci svým odstrčením nebo zdržením zaplatit, pak by se taktikata šťastně volenou nazvati nemohla.

Nyní se začalo o tom mluvit a rokovali a skoro se zdá, že začne proto naše rámus a prance mezi námi samými.

Proto klademe novou otázku. Kde se má obstrukce provozovati? „Na říšské radě!“ sní odpověď. A kdy bude říšská rada zasedati? „Někdy na podzim!“ víme. Peněvadž pak dnes máme konec června, resp. začátek července, leč mezi debatami o obstrukci a faktem, kdy se má provozovati, nejméně čtvrt letu času, jehož by bylo dle našeho náhledu velice škoda, kdyby byl docela planými hovory o tom, co naši poslanci mají na říšské radě někdy v listopadu počítí, promarněn.

Před zasedáním říšské rady mají být v září svolány zemské shromáždění a proto zatím nikdo nás nehoní, abychom po Čechách dělali říšskoradskou politiku do forety. Politické zájmy se obýdajné velice brzy zkaží, jako všecko, co není tvrdé povahy. Proto nepokládáme za žádný politický účinný skutek, když někdo na začátku letu na čtvrt letu předem předpovídá, jak bude politisovat, až zamrzne Dunaj a proto stejně nepolitickým jednáním jest proti takovému platnickému politisování do forety nějak vážné polemisovat.

Politika počítá s danými fakty. Buď očitá, odčítá, násobí nebo dělí. Ku provádění těchto funkcí volí taktiku. Poněvadž však dnes není zde žádných daných fakt, tedy žádné politické podstaty, proto jsou všechny výklady taktiky budoucnosti bezpředmětné a šbytečným roslajváním octa.

Po našem skromném mínění bylo by na čase, aby se u nás političtí činitelé ve přítomné době neobírali zaměstnáváním nepřátelského nám tisku, který si dělá z jejich flákání prutem do proudící vody blázny, ale aby moudře a věcně hleděli v českých zemích odměřiti mravní a hmotné síly za tím účelem, aby znali jejich potenci, jejichž váha by potom dala určitým českým politickým požadavkům neodolatelny důraz.

Je-li ministerský pan předseda nějak osobně nakloněn politikům německým, to docela nic neznamena, že by nebylo lze docíliti vyhovění věcným požadavkům českým, když se politicky vážně a takticky dovedně důvodnost jejich prokáže.

Proto jako máme za předčasné, když říšští poslanci před zasedáním sněmu mluví o tom, co hodlají dělati na říšské radě, tak stejně máme za zavržitelné, aby se jim pro tuto nepochybnou taktickou chybu v české domácnosti ihned kredenc, trymo a ostatní nábytek na hlavu házel. Dnes jest do zasedání říšské rady ještě daleko, zatím Rusové mohou na východě slavně vyhrát, celá evropská situace se může změnit, proto určovati to, co

budeme dělati ve Vídni v listopadu, jest dnes nanejvýš předčasné, zejména když není v Čechách a na Moravě určen politický program, ani taktické jeho provádění na — červenec.

Dá-li nám Pán Bůh zdraví, v listopadu si povíme, nakolik jsme měli dnes pravdy, když nyní se rozhodně vyslovujeme proti zbytečným debatám o obstrukci nebo proti obstrukci, jež jsou v této chvíli vlastně bezpředmětnými, jsouce jalovou politikou do forety, která se musí pro vzdálenost nejbližšího zasedání říšské rady nevyhnutelně zkasiti, třeba se ji denně nadělaly plně pražské i vídeňské noviny.

Na denní pořádek vynořuje se u nás nyní také otázka krajského zřízení v Čechách.

Pokud jsme o krajském zřízení informováni přítomnými jeho návrhy, musíme se ze stanoviska českého i státoprávního vysloviti proti jeho zavedení v té formě, jak se nyní o ní mluví.

Dnes navrhovaným krajským zřízením má být jednak zmařena instituce okresních obcí a jejich samosprávy a jednak má být instancním pořadím vídeňských ministerstev, postaveným ihned nad krajskými vládami, snížena váha a důležitost místodržitelství království českého, čímž by vlast naše stala se vlastně řadou z Vídně řízených a spravovaných departementů a ve všech ohledech a směrech klesla by na provincii. Navrhované krajské zřízení znamenalo by ideál vídeňské centralisace.

Proti tomu, co se nyní navrhuje, byly vídeňské punkta, jež staročeskou stranu zničily, jako trpaslíkem proti obru, který v podobě krajského zřízení na českou samosprávu a na státní, doposud alespoň formálně, pokud se správy týče, zachovávanou jednotu našeho království dorážel.

Proto třeba největší bdělosti a pozornosti na osoby z českého tábora, aby se třebaš mimoděk dobře neuváženými projevy nestaly pomocníky a třebaš kladivem, jež by jednotu vlasti naší navždy rozbilo.

Obrana.

(2) Husovy oslavy a sv. Prokopské jubileum. Povrchní a fangličkářské průvody, počátkem července na „oslavu“ Husovu evangelictvem českým aranžované, budou mít za několik let v zápětí úplnou ztuplost širších vrstev českých ku jiným pozoruhodným událostem dějinám. Letos připadá 700letá památka svatořečení znamenitého kněze osvícence sv. Prokopa, jenž před 800 lety byl průkopníkem civilisace v zemi české. Je to zajisté dosti skromný požadavek národní povinnosti, aby kulturně vyspělý lid český povšíml si aspoň jednou za století skoro zapomenutých svých synů. Proto bylo lze očekávati, že letos počátkem července část vlasteneckého zápalu národního přenesse se též o 300 let zpět do červánků kultury české, ale bezpochyby dá si širší česká veřejnost opět vysvědčení — kulturní vyspělosti a jubileum sv. Prokopské ponechá pouze církevním kruhům. Národ však bude

se ve městě a to především u spanilých děvčátek obzvláštní přízni, ujala se při této příležitosti důležité akce. Umluvili jsme se, že této známé nám přízně vykořistíme a že získáme gymnasiu — výletní prapor.

Sestoupili jsme se k poradě ve příčině té se svým milým Hejzlarem, ten ochotně další vyšší povolení k tomu zjednal a spolu nám ihned sdělil, že bývalý žák gymnasia královéhradeckého výše již vzpomenuť obchodník se střížným zbožím pan Jindřich Köhler nám potřebnou červenobílou látku na prapor ten blahovolně daroval a že nám přidal také k tomu ještě i mosazný bodec a kouli na jeho vrchní zakončení.

Nyní jednalo se již jenom o jeho užití. A o to požádali jsme spanilé královéhradecké dívky. Já s kolegou, předčasně r. 1886 zesnulým právníkem Josefem Nečesánym, zašli jsme jako deputace ke slečně Kristlové, která tehdy řídila parádní akademii královéhradeckou a vyučovala slečinky šiti a naši návštěvu očekávala. Dne 25. května 1880 vyprosili jsme u ní slib, že za jejího návodu a dozoru královéhradecké slečny nám ze přinesené látky výletní prapor ušijí. Ovšem že jsme si ochotu a účast slečen těch při tom dříve předem zabezpečili.

Výlet, jež naše třída pořádala, konal se odpoledne 17. června 1880 do svinarské dubiny a zdařil se nejskvělejším způsobem. Celý Hradec se ho s námi účastnil. Prapor námi zjednaný nesa oktáva a sice její primus Josef Mach, nyní profesor gymnasia ve Králově Dvoře.

Ve třídě naší byla celá řada šikovných zpěváků a herců, tak že za řízení přítele Antonína Kollmanna, nyní profesora gymnasia v Uherském Hradišti, který řídil orchestr, provedena byla pro obecenstvo na výletě tom operetka „Kráľ Beludžistanie“, v níž s nemalým zdarem vystoupili Dr.

opět bezmyšlenkovitě po Massarykovi a Herbenovi dokazovati, že pouze jednou za celé tisíciletí v Čechách vydařil se v Husovi jediný osvícený Čech a proto že nutno fakulemi na tuto jedinou kulturní osu stále svítiti, aby nám ji naposledy protestantští Prusáci pro sebe neskonfiskovali. Uslyšíme zase otrěpanou písničku papouškovského davu: Před Husem tma, za Husem tma, proto slavme apoň jeden světlý paprsek v české historii. Netrvají sice ještě v Husových dnech mozkové nepřítetnosti dlouhou řadu let, nýbrž teprv od vydaného kommandu Massarykovců, ale za tu dobu poklesli jsme hodně v bezmyšlenkovitost a dějinou nevědomost. Pájde-li to tak ještě nějaký rok, nebude nám všeobecná ztrnulost na jediném fleku historickém čínskou zvláštností. V hradeckém kraji ovšem nebudou krupobitím roztlučená pole příliš veselým rejdištěm husitských obů.

(3) Theologie „Českého Učitele“. V příloze Čes. Učitele ze dne 26. června t. r. uveřejněna úvaha o náboženství. Ačkoli se článek jen hemží nedokládány frásami, přece nás najednou překvapuje klidný a slušný tón. Snad zde působily hojné protesty samých organizovaných proti vášnivému a nepoctivému psaní proti naší víře. Bylo by však dobře, kdyby byl pan pisatel aspoň trochu věc prostudoval, než se do málých vývodů svých pustil. Takových nedokrevných článků napsáno od pokrokařů našich na sta a všude čteme názory jiné, až se z té motanice blava točí. Náboženství nemůže se činiti míčem pohazovaným hned sem hned tam, libovolnou hříčkou každého pokrokového rozmaru. Budou-li se různá, nepromyšlená náhledy o náboženství množiti, budou-li neumělit pisatelé napomáhati jen stálému tříštění názorů náboženských, podlomí se jen úcta k autoritě náboženství vůbec, posílí se věroučná anarchie.

Pan pisatel omílá znovu již stokrát pronesenou nepravdu: „Dnes zvláště z kruhů církevních pronáší se velmi často výtky nevěrectví proti lidem, kteří mají odchýlné mínění ve věcech církevních k věření předkládaných. Nechce se uznati, že tak zvaní nevěrci mohou mít a mají víru svou a snad i čistější, než jejich obviňovatelé. Stejně často je slýchati slovo „neznaboh“ a „bezbožník“. — Takle výtky bezpočtukrát se předhazuje kruhům katolickým a — vždycky bez důkazu. Panstvo mimo katolický tábor stojící přeje si horečně, aby katolíci nazývali jinověrce neznabohem: jinověrci by tak dosáhli laciného mučeníctví, oni touží po takové reklamě, která se jim s naší strany nedává. Kde se prosím pronáší výtky nevěrectví „zvláště z kruhů církevních“ proti jinověrcům? Prosimé už konečně o důkaz. Ani ve středověku o kacích nefikala církev, že jsou nevěrci, tvrdila správně jen tolik, že nauku Kristovu hříšně převracejí.

Ale aby bylo mezi námi zcela jasno, pravíme tolik: jsou lidé, kteří „očisťují“ nauku Kristovu a „reformují“ pouhými kopanci do církve, nic pozitivního náhradou nedávající; jsou lidé, kteří se skrývají za osobu Husovu a Komenského, při tom však hlavní jejich ideály náboženské sesměšňují. Nehlásí se zřetelně k nauce žádné, odbyvají stávající náboženské

Lad. Klumpar, nyní advokát a říšský poslanec v Praze, Dr. Vác. Vyčítal, lékař v Kopidlně, brzy po maturitě v Dobrušce zesnulý Ant. Mervart, Jos. Kubásek, poštovní úředník v Hradci Králové, Dr. Jos. Čížek, advokát a okresní starosta v Náchodě a Dr. Antonín Škrdlík, lékař na Pankráci. Vyčítal přidal ještě potom sám několik výstupů, jimiž publikum velice vyrazil.

O tento náš výlet zajímal se také tehdejší královéhradecký ndp. biskup Dr. Jos. Hais, který nám pořadatelům dal pětku a tím výslovným určením, abychom si za ni dali vyvalit půlku piva.

Zkrátka výlet tento se nám podařil nad očekávání a k největší spokojenosti všech jeho účastníků.

Poslední výlet, jehož se naše škola již jako oktáva účastnila, konal se dne 30. června 1881 do lesa za Nový Hradec. Loni zjednaný výletní prapor nesl jsem tehdy já. Avšak sotva že se na místě pro výlet určeném rozvinul veselý jeho rej, přihnala se mračna, spustil se lijavec, před nímž se výletníci skryli do novohradeckých hostinců.

Zpátky táhli jsme pak k večeru po blátivé silnici smutní! Co toho dne zmoklo všelijakých mladistvých nadějí, co sladkých přání a tužeb, to těžko vypovědět! Každý skoro nesl si domů zklamání a já zmoklý prapor, o němž, jest-li doposud existuje, nebo jest-li se během od té doby uplynulého čtvrtstoletí stal se kofistí molů, nevím.

Jest-li že existuje, tož nechť našim bujarým nástupcům na staroslavném královéhradeckém gymnasiu jest dlouho ještě průvodcem k veselím a utěšením dnů mladosti radostné. Jest-li již do-sloužil, buďtež tyto řádky vzpomínkou na jeho vznik a služby.

dalo se při řízné hudbě na velikém, posečeném prostranství do tance a drobota z nízkého bavila se způsobem chlapeckým.

Naše třída pod vedením pana profesora Dra Fr. Hejzlara vypustila veliký, z hedvabného papíru urobený a na lihu obfátým vzduchem naplácený balon k modravým nebesům. Vzlet jeho se skvěle podařil.

Libezný ten den nám rychle uprchl. Mne bavila obzvlášť jedna scna z jeho kaleidoskopu. Několik ze svých kolegů, tehdy nejvýše patnáctiletých chlapců, nalezl jsem ležeti v parku ve travnatém ústraní. Asi tři kouřili, ale ostatní pochutnávali si na preclicích a při tom sborem pěli dumnou: „Zahučaly hory, zahučaly lesy.“

Častěji na obrázek ten dnes vzpomínám a bezděčně mně zní v uších: „Kam jste se poděly, kam jste se poděly, moje mladé časy.“

Prchla nám ta mladost jako krátký, libezný sen.

Když nastával chládek, táhli jsme zpět k domovu, kamž jsme v nejlepší náladě dorazili současně s čepobitím.

Následovního roku 1877 pořádán byl výlet celého gymnasia rovněž dne 21. června, ale teprve odpoledne, ke Zdeně boudě u Hrázky.

Napotom výlety po několik let přestaly. Alespoň se na žádné nepamatuju. Až teprve, když naše třída dostoupila do septimy, obklopili jsme jednoho dne našeho milého Dra Hejzlara s prosbou, aby lesk a slávu jejich obnovil. Profesor Dr. Hejzlar, radostně se usmívaje, nám slíbil, že promluví s panem říditelem a brzy potom nám sdělil, abychom se na polodenní vycházku připravovali.

Za příčinou tou nastalo pod vedením učitele pana Přibíka pod pekárnou cvičení v četách. Mně byl svěřen výcvik kvinty. Avšak třída naše, těšící

nauky jen cynickým poškľebkem, nikde ne-
utvrzují dťu ku Kristovu Božství, nikdy ne-
poukazují, že dobré skutky máme konati z lásky
k Bohu a s nadějí na věčnou odplatu; libují si
jen v pohodlném boření. Jak nazve „Český
Učitel“ tyto lidi? Jest snad vztek proti všemu
positivnímu náboženství „náboženství čistějším“?
A přece tací lidé pro svůj pohodlný cynismus
jsou od pokrokářstva vynášeni daleko víc než
nejpochtivější, nejnáselivější a nejroztoknější
katolíci. Příklad máme na velikém vychvalo-
vání Machara a Zoly. „Český Učitel“ ovšem
sám nyní praví, že nemá na mysli neverce,
kteří ve své surovosti nemají vůbec nijaké
ideje. Ale plno listů jiných pohlíží na takové
„velikány“ s naivní dťou, slovo „nezabo-
h“ a „bezbožník“ o nich pronesené kvitují jako
čestný titul. Vy nám nesprávně vytkáte, že
nazýváme hned jinověce nezabožem. Ale Vy
prohlášíte beze všech rozpaků za „klerikála“
a zpátečníka takového muže, který se odváží
přijati pozvání do farního domu, který se opře
aspoň některé nepravdě proti katolictvu pro-
násené, který se nestydí v kostele se pomodliti,
atd. Je v tomhle poctivost?

A ještě něco: Český Učitel při svém
náhlém obratu nějak zapoměl na „nábožen-
skou“ práci své hvězdy p. Černého na Žluni-
cku. Vždyť i tento pán „reformoval“ jen hři-
máním proti církvi a výpady proti kněžstvu.
Měl-li a má-li sám nějaké „čistější“ náboženství
než katolictvo, proč svůj program nevyložil? Proč
místo toho fanaticky vyzýval, aby se ani hod-
ným kněží nevěřilo? Vy píšete: Jsme daleci
toho, upíratí náboženství existenční důvod
a prohlašovatí je za něco zbytečného.“ Ale do-
brodružství pana poslance Černého jste si po-
chvalovali, předešlými články existenci nábo-
ženství vůbec jste podtínali. Jediný výsledek
posvazování pokrokové „náboženské“ práce jest otřes
náboženského přesvědčení vůbec

Píšete: „Bude se nám zazlívati, řekneme-li,
že právě pochybovači a kacíři, tedy neverci (!)
měli a mají největší zásluhy o to, že pojmy
náboženské a náboženství bylo očistěno a že
se zdokonaluje.“ Dovolte: tohle jest fráze,
kterou byste těžko historií zdůvodnili. Táboři
„očistili“ náboženství hotovým příkazem, aby
každý „věrný“ zabil jinověce. Hus vyslovil
přání, aby každý člověk v hříchu smrtelném
postavený byl pokládán obecně za zloděje všech
věcí, kterých užívá, odporučoval kacíře na
hrdle trestati a vzpirající se násilně k sv. při-
jímání puditi. Luther vyslovil zásadu, že stačí
pouhá víra k spasení i bez dobrých skutků,
nazval desatero kacířstvím; Kalvín hleděl
dlouhým traktátem namluvit lidem, že Bůh si
přeje zatracení některých lidí, že sám působí,
aby se lidé zatvrdili a k tomu i ďábla užívá;
psal o zotročené vůli lidské. Kališníci očistili
víru tím, že podávali svátost i nemluvňatům;
katolickou církev nazývali kacířskou, ale přece
si u ní dávali světiti své kněze, užívající při
tom podvodně neomluvitelných. Atd., atd. Pěkně
děkujeme za takové „zdokonalování“ nábožen-
ské. Co bylo v bludařstvu dobrého, to v sobě
zahrnovaly i zásady církevní; a většinu těch
zásad, které bludaři zaváděli na vzdory církvi,
ani pokrokářstvo šířiti nebude, poněvadž ví,
že by se stal zrovna směšným.

Těž bychom rádi věděli, jaké náboženské
prospěchy vyplynuly z pochybovačství Sme-
tanova, Spinozova, Nietzscheho, atd. Náboženský
pochybovač, který nemá síly, aby nahradil
novou, pevně stanovenou naukou zásady ty,
jichž autoritou otrásl, jest největším neštěstím
národa. Pochybovačství samo ma za následek
jen trapnou, zoufalou prázdnotu srdce.

Pravíte, že láska a jediné láska jest jádrem
učení Kristova. Souhlasíme, že v učení Kristově
jeví se příkazy lásky nejvznešenější. Ale Vy
zapomínáte, že Kristus také hrozil tresty věč-
nými tomu, kdo by jeho učení nepřijal, že
jednou kupčící chasu z chrámu vypráskal, že
neučil jen lásce, ale že podal též mnoho věro-
učených pravd. A když již chc dělati Vy
apoštoly obrozené lásky, prosíme vás, abyste
katolictvu tak hrubě a nespravedlivě — nena-
dávali, jako se posud dělo.

Politický přehled.

Ve stranách českých jeví se nyní čilejší
ruch a — nesjednocenost; jedni odporučují
obstrukci nebo oposici, jiní taktiku polskou.
Volá se po sloučení všech stran ke společnému
postupu, ale nedostává se všem k tomu dobré
vůle. Také ztřeštěné nápady vykládají se na-
šemu voličstvu na vynucení vládní ochoty. Dr.
H. Janovský, kandidát poslaneckví za venkov-
ské obce okresu slánského míst; zemřelého
H. Jandy, na schůzi ve Slaném nesmyslně pro-
hlásil, že by dvě petardy dostačily na zame-
zení voleb do delegací, jež se Mladočechům
nepodařilo zmařiti. Takovým způsobem se však
lid náš jenom na scestí zavádí a zdivočuje.
Ministerský předseda dr. Körber odhodlal

se jako ministr spravedlnosti nastoupit ni-
spekční cestu do Haliče. Dr. Körber navštívil
však Halič asi proto, aby získal pro sebe Po-
láky, kteří v posledním zasedání říšské rady
přiklonili se k Čechům. Mladočeši měli by býti
na stráži.

Za příkladem českým ustavila se v Praze
německá národní rada. Schůze neúčastnili se
však Všeněmci a velkostatkáři.

V německém světě rakouském jeví se
bouření proti vládnímu uznání platnosti práv-
nických zkoušek na universitě zářebské i v naší
polovici říše; i universitní profesori vídeňští
vystupují proti tomuto ustanovení; charvatští
studenti musejí prý na komando něm. skládati
zkoušky i v jazyku něm., ne pouze charvatském.

Schůzka anglického krále Edvarda s ně-
meckým císařem v Kielu v těchto dnech při-
spěje prý k utužení přátelských styků s oběma
státy.

Na dálném východě strojili se Japonci
spojením tří armád vraziti na hlavní moc ge-
nerála Kuropatkina; dobytí Port Arthuru se
prozatím vzdali. Ale selhalo jim. Pluky ko-
zácké a voje generála Stackelberga překazily
toto spojení. Nicméně japonské pluky posu-
nají se stále v před, s mocí 200.000 mužů
troufají si Japonci Rusy potřít; Kuropatkin
však dosud necítí se asi dostatečně silným,
proto dále vyhýbá se hlavní srážce. — Ze
Port Arthur je od moře volným, dokázalo
loďstvo ruské, které 23. června vyplulo z pří-
stavu. Na moři pak svedena bitva s Japonci,
v níž dle zpráv japonských byla jedna ruská
loď potopena a jiné poškozeny; ovšem zprávy
japonské dosud nikdy nebyly pravdivé.

Vladivostocké loďstvo učinilo opět hrdi-
ný výpad z přístavu a způsobilo Japoncům ve-
liké škody, zničili totiž tři velké dopravní lodí,
na nichž Japonci vezli velké množství vojska
a těžká obléhací děla.

Z činnosti katol. spolků.

(2) **Vhodná doba k ústupu?** Na schůzi
politického klubu realistickeho pronesl prof. Massaryk
delší řeč o náboženské svobodě. Rozumí se samosebou,
že zmíněný řečník účtočil jako obyčejně proti církvi
katolické, z níž před lety vystoupil. Zajímavé bylo,
že prof. Massaryk „neobtěžává“ také již nic od církve
protestantské, ku které se dosud pan professor hlásí
a která v posledním třiletí vyházela statisíce marek
na náboženskou propagandu v Čechách. Kdo zná
chlubný výrok „Času“, že prof. Massaryk dovedl by
založiti zvláštní samostatnou církev náboženskou, ne-
podiví se mnoho slavnostnímu tomuto projevu, jímž
předák realistickejší vypověděl všem církevním společ-
nostem svou důvěru. To, co prof. Massaryk církevním
společnostem vyčítal, je vlastně lhovstojno, protože to
vyplyvá důsledně z nepřátelského stanoviska nábožen-
ského proroka, ale bez poznámky nemůžeme propustiti
slova: „Musíme si pomoci sami. Nestačí nám už
mluviti proti klerikalismu, nýbrž máme povinnost, ná-
božensky pracovat. To znamená především, aby se ti,
jimž náboženství je drahé, sdružili, aby se proti
církvi semkli. To se ovšem nestane bez obětí,
jak svědčí o tom celá česká historie od Husa po dneš-
— Slova tato, vybízejí české nekatolíky ku semknutému
dřiku proti zjevenému náboženství, pronese na zrovna
v týž týden, kdy dp. „aplan Kroiherv „Hlasu Národa“,
odporučuje českému duchovenstvu rozšířenou práci
v rámci stávajících politických stran a kdy jakýsi kněz
Clarus „v Bílém Praporu“ prohlašuje sociální činnost
duchovenstva přímo za směšnou za stávající prý
vlastní poroby kleru. — Energetický a vytrvalý odpůrce
církve katolické vyzývá mužstvo své na palubu k di-
vokému boji proti dílu Kristovu, dědicové a nositelé
trojího úřadu Kristova odporučují kleru opuštění ne-
vyspělého dosud katolického ústředí, kde katolíci čeští
za vůdcovství horlivějších kněží nesměle sice, ale přece
dosti pozoruhodně zjednávali respekt všemi stranami
zanedbávaným zásadám náboženským ve veřejném
životě. Článek p. Kroiherv je psán asi proti politické
činnosti kleru, neboť dokazuje neúspěšnost katolických
voleb a líčí v tom ohledu pravý stav poměrů nyněj-
ších. Ale proto přece nás a každého uvědomělého ka-
tolíka zarazí ta okolnost, že článek ten ani sociální
činnost kleru neodporučuje ve vlastní organizaci, kde
vlastně jediné dá se programově pracovati, nýbrž že
žádá rozptýlenou práci v různých českých stranách.
Připomínáme a dávno již hájíme myšlenku, že se ne-
smí kněz jenom usavřati před světlem do kastovní
odlišné strany, nýbrž že má býti solí v celé společ-
nosti lidské, avšak vyslovujeme na základě rovněž
mnoholeté zkušenosti, že kněz může pracovati posi-
tivně ke povznesení pospolitého soužití daleko účinněji
prostřednictvím disciplinované katolické čety nežli
vlastní svou osamoceností. Článek p. Kroiherv však
přehlídá úplně výhodu organizované práce v dobře
vedených spolcích katolických, proto myslíme, že se
bude zamlouvatí pouze hlasatelům officialismu t. j.
přátelům úřední placené práce a pohodlí ve volné
chvilí. Druzině Massarykové přišel článek ten zajisté
vhod. — Nápady kněze Clara, jenž myslí, že ujařmený
člověk nemůže spolutrpěním pomoci, vyvrací zase prof.
Massaryk, jenž sice uvedl celou řadu stesků na ná-
boženskou porobu, kterou prý intelligence v Rakousku
trpí, ale proto přece nebál se výsměchu ujařmených
soudruhů, když je vyzval ku společnému zápasu za
náboženskou svobodu. Kdyby se každý lékař, spěcha-
jící k loži umírajícího člověka, bál výsměchu, že sám
také je podroben nemoci a smrti, pak by ovšem dle
rady p. Clara neměl se lékařství věnovati nikdo. Uzná-
váme otevřeně, že zejména vládní kruhy přály by si
co největší vázanost kleru, ale proto přece nemůžeme

přisvědčiti zvěru, že vázanost kleru až domnílá a
skutečná sprostňuje duchovenstvo práva a zároveň po-
vinnosti pracovati na sociálním poli. Žádný kněz nemá
se dávatí volat do sociálního boje, nýbrž má se tam
dostaviti sám. Oběti se nesmí lekati. Massarykova
družina nebojí se obětí při své ničivé práci a kněz
by se při pozitivní práci obětí obával? Či máme věřiti
liberalnímu tisku, že skutečné kněžstvo stalo se ve
společnosti zbytečným stavem? Co stesků bylo ještě
as před 5 lety pronášeno proti starším duchovním, že
prý nerozumí duchu času, jenž pro své mimořádné
poměry žádá též mimořádnou činnost sociální a dnes
dočítáme se v listě „mladých“ vážné míněné rady,
aby se klerus vzdal vši mimořádné pastorace a pře-
nechal veřejné pole organizovaným nepřítelům. Co se
nepodařilo usilovné snaze nepřátel, aby totiž klerus
zatlačen byl z veřejného života do farní obrady, to
má nyní duchovenstvo učiniti samo dobrovolně. Uči-
telstvo pochopilo zcela jinak význam svého kulturního
poslání. Na loňském sjezdě v Praze prohlásilo se uči-
telstvo pro intenzivní práci vzdělávací a sociální,
ačkoliv stav učitelský je daleko hůře sezněrován než-
li stav duchovenský. Učitelstvo se neobává výtky
směšnosti při své sociální činnosti, té výtky má se obá-
vatí jenom klerus. Ojedinelé hlasy, volající k ústupu
českého kleru z veřejného života, jsou povážlivým
zjevem vnitřní bezradnosti a slabosti jisté generace.

**Doplnek ku zprávě o diecézním
sjezdu v Ochradi.** Poznámkou svou o zprávě
p. Kaizrlíka ze XII. okresu „máme ochotný lid, ale
nemáme ochotných vůdců“ nemínili jsme jenom snad
duchovenstvu připomínati potřebu sociální činnosti,
nýbrž chtěli jsme upozorniti i laické kruhy na tuto
povinnost, neboť v tamním okrese je dosti uvědomělých
laiků, kteří by vůdčí roli mohli dosti zdárně zastá-
vati. Že zmíněný výrok pronesl p. Kaizrlík, nýbrž
některý referent, netřeba ani zvlášť připomenouti. Ostatně,
kdo na sjezdě byl a počtu účastníků pracovníků
si pověsim, nepotřeboval ani mnoha slov ku pochopení
pravé příčiny vleklého postupu katolické organizace.

Zprávy místní a z kraje.

J. B. M. mjdp. dr. Josef Dambava
ukončiv letošní visitační cestu odebral se do Olomouce,
kde v neděli 28. června kníže arcibiskup olomoucký dr.
Fr. Bauer za asistence J. B. M. dr. J. Doubravy a
dvor. faráře biskupa dr. V. Mayera z Vídně vykonal
posvěcení nově ustanoveného biskupa brněnského dra
Pavla hr. Huyna. V pondělí večer vrátil se konečně
mjdp. biskup do Hradce. — Na sv. Petra a Pavla,
v den svého prvního výročního posvěcení na biskupa,
sloužil mjdp. biskup v katedrálním chrámu sv. Ducha
slav. pontifikální mši sv.

Osobní. Skutečný učitel na realce v Hradci
Král. p. dr. V. Posejpal ustanoven na stát. realce
na Král. Vinohradech; p. dr. J. Hruška, supplent
stát. gymnasia v Hradci Král., jmenován skuteč-
ným učitelem na gymnasiu v Rychnově; p. Ant.
Ringl ze stát. gymnasia v Roudnici jmenován
skuteč. učitelem na realce v Hradci Král.

**Zápis na c. k. gymnasiu v Hradci
Králově** do I. třídy bude dne 15. července od půl
9. do půl 10. hod., dne 16. července od 8. do 9. hod.
ranní; písemné zkoušky přijímací jsou hned po zápisu,
účetní ve 2 hodiny odpoledne.

Dětský výlet. Živnostensko-čtenářská jed-
nota v Hradci Králově pořádá dne 24. července 1904
dětský výlet do městanských sadů zdejších. Program
bohatý. P. T. rodiče se žádají, by dne 4. července
1904 o 8. hodině večerní se v hojném počtu dostavili
do spolkových místností živn.-čten. jednoty v Hradci
Králově za přítomnosti všech dětí, kterak by
dítky své vhodně ku programu i průvodu ustrojili.
Průvod představovati bude národní báborky.

Úroda na Královéhradecku V půdách
předtých, kde krupobití nezažilo všecku úrodu, jsou
zvlášť jafe, které se přes nákolikátou vlničku už ne-
vzpamatovaly, prabídné. Jednou a oves metá téměř u
země, někde se klásky ani nenkazují; posečené louky
a jetely zprahnou snad k otavě docela, nepříjde-li
dále trávající vydatný déšť; brambory se ještě trochu
drží, řepa však nemůže nikam. K suchu přidrůžily se
nyní i chladné noci; v noci na čtvrtek klesl teploměr
na 4 R°.

**Na prospěch krupobitím postiže-
ných na Královéhradecku.** Minulou sobotu
sezvání do okres. domu v Hradci Králově starostové
všech krupobitím postižených obcí. Ve schůzi této,
do níž dostavil se i p. místopředseda rada Steinfeld,
usneseno, jaké kroky mají se podniknouti v pomocné
akci. Ze schůze zvolena deputace, která dlela v úterý
v Praze a vedena jeouc posl. Srdínkem, podala při-
sedlci mu zem. výboru hr. Schönbornovi a místopředsedě
hr. Coudenhovovi zprávu o katastrofě. Deputaci, v níž
byli pp. dr. Šrám ze Všeštar, Černý z Věkoš a sta-
rosta lochenický, dostalo se alibu, že budou učiněny
všecky kroky, aby bylo dosaženo pomoci země i státu.
Místopředseda ujistil p. posl. Srdínka, že vyšle zeměděl.
inspektora, aby se o rozsahu pohromy zevrubně pře-
svědčil.

Akademie, pořádaná dne 26. června žáky
a žákyněmi hudební školy ct. školských Sester
v Hradci Král., měla úplný úspěch. Při všech
číslech, pilně nastudovaných, bylo viděti paeda-
gogické vedení ct. sester. Výkony účinkujících,
od nejmenších až do největších, vždy bouřlivě
applaudovány. Akademii poctili návštěvou svou
p. generální vikář, p. státní návladař, p. c. k.
okresní školní inspektor a m. j. Zdar akademie
budiž ct. sestrám učitelkám, jež státně akousány
jsou, ku cti a novým povzbuzením k horlivé práci
na poli hudebním.

Kursy účetnické pro živnostníky.
C. k. ministerstvo obchodu je nakloněno podporovati

také živnostenské kurzy pro vedení účetních knih pro příslušné ročníky živností, pokud tyto kurzy budou pořádány živnostenskými společenství a společenstvími avary a pokud poměry nedovolují odbyvání zvláštních kursů pro jednotlivé živnosti a podporu dají v případech ohledu hodných poskytnutím subvencí až do 100 K. Společenstevní instruktoři c. k. ministerstva obchodu jsou poukázáni, aby svůj zvláštní zřetel obrátili k odbyvání těchto kursů a jmenovaným korporacím byli při tom nápomocni. Také c. k. okr. hejtmanský tento orgánům při jejich snahách k tomu směřujících poskytne co možná největší podporu.

Dary. Na kroužky Jednoty bohoslovců semináře královéhradeckého věnovali: Nejmenovaný 10 K, vp. Václ. Oliva v Luži 5 K, Nejmenovaný 2 K.

Praha vychovatelkou. Před týdnem našla si jedna česká matka: S velkou radostí očekávala jsem syna na prázdniny z Prahy, kde první rok studuje lékařství. Jak bych se netěšila, když synek náš za studií gymnasiálních v Hradci Králové byl tak pilný a hodný! Lásku jeho ke studiím a k nám rodičům pojila se s pravou zbožností. Ach, jak jsem si dítě své představovala, že k němu jako vsornému muži bude jednou každý zřít se účtům a láskou! A najednou tak hrozná skutečnost zakalila všechny moje luské obrazy budoucnosti. Přišel syn, ale jak na duši změněný! V neděli na naši svatou nešel a před spánkem se ani nepokřesťoval, nad to aby se k modlitbě sklonil, jako dříve dělal. A když jsem mu to vytkla, zahrál mi v tváři pohrdlivý úsměv a jeho slova na to mne zrovna ohromila: Jo, maminko slatá, tomu vy teď nerozumíte, jak se má chovat učený, moderní člověk. To my tam v Praze Pána Boha nepotřebujeme, tam platí jenom, co kdo umí. Zdráv jsem, peněz mám dosti, učení mi také jde, nač pak ještě blouznit v modlitbě. — Nálek ubohé matky, jejíž jméno může případně zvědět i inkvizitor osvětářský, jest pochopitelný. Tak se nám v Praze vychovávají mužové, kteří svého času mají být lidu vzorem, jeho rádci a vůdci! Jak takoví mužové budou pak zastávat zájmy vlasti a národa, jak ve vlastním povolání si povedou, když se zájmům nejvyšším, účtům a lásce Boží, zpronevěří! Takovým bezcharakterním osobám nelze nikdy důvěřovat. Proto pozor na vzdělání srdce v duchu křesťanském!

Rekrutýrka r. 1719. Dle vynesení král. zem. vlády dleto na hradě Pražském dne 9. m. prosince 1719 bylo požadováno na doplnění pluků lešických v Sicilii, Neapoli, pak v Lombardii na r. 1720 3264 mužů zemských rekrutů „in natura“ a přitažením hrabatví Kladešského, Chebského obvodu a domácího šidovstva. Z těch první polovina koncem prosince 1719, druhá polovina koncem února 1720 dostaviti se měla. Dle rozpočtu připadlo na kraj královéhradecký 408 $\frac{1}{4}$ rekrutů, následovně jeden muž na 18 $\frac{1}{4}$ osadlých. Na základě toho, přihlížeje k počtu osadlých r. 1719, mělo každé osadě býti vyměřeno, v osadě pak s bohu libou rovností rozvrženo — a to s doložením, že páni obyvatelé na každého muže za vydržování měsíčně 4 zl. a na každé dva měsíce předem 4 zl., (naproti tomu obyčejná bonifikace per 41 sl. se vyplácí), při dodání mužstva na patřičné místo odvésti mají. To bylo v kraji publikováno, zmíněná subpartice však trojmo podpisy a pečeti úřední potvrzená a zem. vládě zaslána. Co se munduru týká, jeho dodání páni stavové lifrantům třem a to pražským měšťanům a krejčovským mistrům, Kristiánu Jos. Schallerovi, Janu Lordovi a Matěji Nappingerovi opět svěřili, protože r. 1718 řádný mundur ku spokojenosti každého opatřili. Za každý oděv vyplátilo se zmíněným lifrantům 19 sl. 46 kr.

Uzavřená silnice. Za příchodem váleování silnice v Komenšské třídě v Hradci Králové a silnice mezi Hradcem Králové a Novým Hradcem uzavřeny jsou tyto části silnic pro povozy, jezdce a větší oddíly vojska od 27. června až do konce července t. r. Povozy v tu dobu jedoucí směrem od Hradce Králové k Holiciům nechtě jedou po Hráské silnici z Hradce Králové do Třebechovic a odtud po okresní silnici do Bejšků, kde vyjedou opět na silnici vedoucí k Holiciům; podobně směrem opačným. Pouze lehké vozy mohou upotřebiti obecní cesty, jež odbočují u továrny na pianu u „Brna“ v Novém Hradci Králové a vede přes Náhon k Malšovicům a odtud dále po okresní silnici ústící u okresní nemocnice v Hradci Králové do silnice Hráské. V době váleování silnice v Komenšské třídě v Hradci Králové poukazují se povozy a oddíly vojska na různé vedlejší cesty silnice obecní.

Dobrý příklad českým obcím dali starostové okresu přerovského na Moravě, kteří vystihli a zcela správně odsoudili zneumravňující působnost dosavadních muzik na venkově. Usnesli se totiž, že muziky takové nebudou již povolovati, ale že budou pečovat o zábavu, mající za účel ulehčení, s programem deklamacním, spěvním, divadelním atd. Všechna čest této starostům, kteří se snaží v každém směru zasloužiti si název „starosta“. Pp. starostové zvláště v obcích kolem stanovišť vojenských a továrnských měli by přehlednějším okem pohleděti na dosavadní muziky, které jsou vlastně pašeništěm škůlců všech dobrých mravů na našem venkově. Jakou zásluhu o národ by si takto získali strážcové samosprávy! V nás samých spočívá cesta k lepší budoucnosti, nečekejme, že nám k tomu jiný pomůže!

Nákladní stanice při zastávce na Slezském Předměstí v Hradci Králové jest jak c. k. ministerstvem železnic, tak říditelem severozápadní dráhy povolena, jen že při tom správa severozápadní dráhy činí přeměřené požadavky (48 tisíc K), které ovšem ve své výši nemohou býti přijaty na podniknutí tom účastnými obcemi. Hrabě V. V. Sternberg se však zavázal, že osobně u říditele severozápadní dráhy zakročí, která dle všech známek požadavky své na přijatelnou míru sníží a tak se bohdá dočkáme, že v dohledné době na Slezském Předměstí pro výkonné obce zřízena bude tak důležitá nákladní stanice.

Úmrtí. V Hradci Králové zemřela dne 24. června pl. Anetka Hrubá, vdova po c. a k. správci zásobovacího sboru, v 75. roce věku svého. Pohřeb

konal se 26. června na hřbitvu kuklešský. — Dne 28. června zemřel ve Svinčanech u Přelouče vdp. Frant. Kvěch, místní děkan, bisk. vikář, konsist. rada, čestný občan avinčanský, turkovecký a podhořanský. Narodil se 8. ledna 1823, na kněze vysvěcen 15. července 1848. R. i. P.

Diecéšní jednota Cyrillská v Hradci Králové konala dne 23. června 1904 valnou hromadu. Zahájil ji p. předseda dr. Mrštík řečí, v níž připomněl desítileté již trvání Jednoty. Činnost její v této době byla bohatá. Jednota účastnila se zpěvu při bohoslužbách, pořádány duchovní koncerty, konány exercicie pro diecéši. Po řeči předsedově podána jednatelem zpráva za minulý rok, z níž vyjímáme: Jednota čítá 159 členů v Hradci Králové, z nichž jest 60 účinkujících. Členů z venkova jest 263 platících, celkem tedy všech členů 412. — Úmrtím ztratila Jednota více členů, z nichž jmenovati sluší hlavně bývalého pokladníka p. B. E. Tolmana, jenž o Jednotu nemalých zásluh si získal. Pěvecký sbor Jednoty účastnil se činně akademie, pořádané 11. července 1903 ku počtu nejduš. pana biskupa Dr. J. Doubravy. — Dne 2. června a 14. září 1903 konány exercicie cyrillské v Hofmanově Městci a Polné. Rozkvět církevní hudby znamenati jest hlavně v Chrudimi. — Ze správy pokladní uvádíme: Příjmy činily 1426 K 39 h, výdání 326 K 45 h. — Po té přikročeno k volbě nových 2 výborů a sice zvolen jednatelem pan Gyrkovice, vicerektor b. Borromaea a sbormistrem pan Fiala, vikarista při katedrálním chrámu Páně. — Letos konány budou exercicie v Nové Pace a v Hradci Králové čtyřdenní kurs. — Valná hromada usnesla se na této resoluci: Cyrillská jednota na valné hromadě, pořádané dne 23. června 1904, uznává za nutné, zříditi celoroční kurs pro pěstění církevní hudby a zpěvu v Hradci Králové a podává tuto resoluci jako nutný požadavek zvelebení církevní hudby veřejnosti a respektivním úřadům na uvážení. — Jednota sama, jdouc veštic těmto nutným požadavkům, činí počátek této akce a pořádá mimo obvyklé exercicie čtyřdenní kurs od 8. do 12. srpna v Hradci Králové.

Z Třebechovic. Katol. Jednota zdejší pořádá v neděli dne 3. července velkolepý výlet do městských sadů v Boře, kdež koncertovati bude hudba c. a k. pěšího pluku čís. 42. z Hradce Králové. Vstupné 20 h. — Vyjde se v půl 4. z místnosti spolkové. Hudba hrátí bude do 8. hod. večer. V 9 hodin večer bude pak věneček v sále pl. K. Jarkovské, kdež hrátí bude též hudba. Vstupné do věnečku za osobu 60 h. V případě nepříznivého počasí odkládá se vše na neurčito. Výkonné katol. spolky avány jsou výborem k hojně účasti.

Ze Zmíněného a Dašic. Uprostřed obce naší nalézá se malý rybníček, u něho čtyři mohutné lípy ve čtverci a uprostřed těchto stával od pradávna dřevěný kříž. Leč sub času hlodal na něm tak dlouho, až z jara roku 1902 kříž ten větrem povelan; od této doby bylo toto útulné místočko uprostřed naší obce bez ozdoby. I pomýšleno na to, co na místo dříve stávajícího kříže postaviti, zda zase kříž anebo sochu jinou. Na radu důstojné duchovní správy naší rozhodli jsme se — poněvadž již jeden kamenný, pěkný kříž v naší obci stává, — že postavíme na místo ono sochu nejlachotlivější Panny Marie. Od rozhodnutí ke skutku nebylo daleko — a tak se stalo, že již v neděli dne 19. t. m. konalo se slavnostní svěcení kamenné, slíčené sochy Panny Neposkvrněné. Na Hřdku tuto slavnost dostavilo se hostů z blízka i z dáli, téměř dva tisíce hlav. Processí přišla dvě: jedno z Dašic, vedené dp. farářem L. Horou, a druhé z Hostovic, vedené dašickým kaplanem vlp. Frant. Náhlkem; ze sousedních farností, ač všecny zdvořile a srdečně pozvány (Pardubice, Mikulovice, Vejvanovice a Hroch. Týnec), nedostavil se nikdo, což nás bolelo. Obecní zastupitelstvo, vedené místním starostou p. J. Šmahou, vyšlo s hudbou dašickou oběma processím veštic, načež jménem obce důstojné duchovenstvo a účastníky přivítala šákyní Anička Zmanová. — Na to vystoupil za nastalého ticha na kazatelnu dp. Jos. Rybák, kněz řádu T. J., na dašické faře jako host prodlávající a v úchvatném, téměř hodinu trvajícím kázání povzbuzoval k účtě Marianské. Pak sochu posvětil za přísluhy vlpp. katechety P. Jiříčka a kaplana Fr. Náhlíka dp. farář Dašický L. Hora, na což se konaly u sochy loretánské litanie. Jak dp. slavnostnímu řečníku, tak dp. světiteli a ostatním dvěma veleb. páním vzdáváme srdečné „Zaplať Pán Bůh“ za jejich ochotu, která přispěla k tomu, že osada naše pod mocnou ochranu Panny Neposkvrněné postavena, v účtě a lásce k ní utvrzena a posilněna byla! Po svěcení byl v záhradě hostince p. prof. Zběhlíka koncert dašické kapely.

Z Jaroměřska. Stojíme před hotovou událostí: užší volbou mezi evangelíkem Dvořákem a Němcem Matznanem. Kdo vinu toho všeho nese, je zdejší veřejnost? Je to dobře známo; a podivením jen, jak voličstvo mohlo se hnáti na pouhý pověh dobrě v poslední chvíli vypočítaný a o náboženském vysnání kandidáta mlčící — na stranu muže neznámého, o okres nikterak zasloužilého. Ti, kteří pána onoho blíže znají, sami kroutí hlavami, jak možno takovou osobu katolickému voličstvu za poslance navutiti. Takové nucenosti si katolíci voličové zajisté podruhé líbiti nedají. Případný snad nepříznivý výsledek užší volby ať si pak přičte strana agrární se zdejšími náčelníky v čele sama.

Volba do sněmu na Náchodsku. Při doplňovací volbě do sněmu za soudní okresy novoměstský, náhodský, úpický, skalický a opočenský dne 27. června žádný z kandidátů nedostal většiny absolutní, proto potřeba volby nové. Dr. J. Čížek obdržel 804 hlasů, J. Kotlant 991 hl., Jan Rezníček (přivřenec Sternbergův) 391 hl., a F. Kovatovič 183.

Zápis nových žáků do I. třídy na vyšší obecné reálné v Náchodě, která již druhým rokem je úplnou, dšti se bude před prázdninami v pátek dne 15. a v sobotu dne 16. července t. r.; po prázdninách v pátek dne 16. a v sobotu dne 17. září t. r. Zapisovati se bude v uvedené dny vždy

od 8.—10. hod. dopoledne; haed po zápisu konati se budou zkoušky přijímací od 10.—12. hod. písemaé a o 2. hod. odpolední ústní. Každého dne po ústních zkouškách bude o přijetí žáka definitivně rozhodnuto. — Zápis a přijímací zkoušky do vyšších tříd konati se budou o prázdninách.

Smělá svatekrádež. Dne 25. června apáchána byla v poledních asi hodinách smělá svatekrádež v děkaněm chrámu Páně v Čáslavi. Neznámý pachatel vkradl se do kaple P. Marie „pod věží“ a tu ze sošky usmul zlatý řetěz a dva zlaté křížky. Že to byl asi obeznalý zloděj a rafinovaný, patrně z toho, že prohlédl korunky na hlavách sošek a poznal, že jsou jenom pozlacené, nechal je na oltáři. Podezření padá na mladého pobudu, který byl viděn toho dne v kostele a který spatřiv kostelníka ihned se ztratil.

(11) Z Bělehradu. Dne 21. června t. r. odbyval se v hraběcímu parku velký promenádní koncert na počest narození vysokorodé pf. hraběnky Anny z Asseburku. Příznivé počasí a vybraný program přivábily velmi četné obecenstvo; několik zvláště vzácných hostů počtlo nás svou milou návštěvou. Viděli jsme mezi jinými vdp. kanovníka Bartáka, c. k. okres. hejtmána z Nové Paky p. dra. Pecku, jejichž návštěva vysokorodou paní hraběnku zvláště potěšila. Hudba byla bezvadná, všechna díla odměněna bouřlivým potleskem; zajisté že nás proslulý kapelník p. B. Tomáš může býti hrd na své úspěchy. Škoda, že ku konci koncertu, jenž sliboval v dlouhou a animovanou zábavu se proměnit, dostavila se bouře a zahnila účastníky z překrásného parku, jenž jest nevýdanou atrakcí našeho městečka. — Saisona v hraběcích slatinných lázních pokračuje a docíleno díky výtečné rašelině zdejší nově velmi uspokojivých výsledků. Správa lázní vychází přáním P. T. hostů ochotně veštic. — Museum zbudované na podnět p. dra. Friče spěje k svému dokončení a jest nemalou ozdobou Raisových sadů.

Stavba nového chrámu v Náchodě. K účelu tomu v době od 26. dubna do 20. června 1904 kromě sbírek kostelních odvedli: 120 K p. R. Wünsch čistého zisku z koncertu dne 2. června 1904 pořádaného; 27 K a 25 K spolek sv. Boniface; 25 K nejmenovaný na účtění sv. Antonína Pad. a na poděkování Bohu za uzdravení dítka; 20 K p. O. J. Habelt, obchodník v Rychnově; 16 K sl. učitelský sbor škol chlapeckých měšť. a obecní I. obvodu v Náchodě; po 10 K: sl. Jos. Šafařová v Náchodě, p. V. Stolina, městský správce v Náchodě, z pokladniček v kostele u sv. Michala a vdp. P. V. Uhlíř, bisk. vikář a děkan v Přepychách; 9 K 25 h offéra terciářů; 5 K pf. A. Králové z Hradce Králové; 3 K p. A. Svoboda, stavební komisař v Místelbachu; po 2 K: pf. Jos. Borůvková v Náchodě, pf. Kr. Čejchanová v Č. Čermné, farní úřad v Solopiskách, pf. J. Fibířová v Náchodě, p. Frant. Jappl, c. k. rada soudní v Turnově, p. V. Krüger ve Slaném, vdp. P. Dr. Jos. Mrštík, arciděkan v Chrudimi, p. August Patzak, c. k. soudní sekretář v Trutnově, p. Jan Růžička, c. k. vrchní poštovní kontrolor v Novém Městě n. M. a p. Jan Štěpánek, c. k. berní official tamtéž, p. Josef Valtera, rolník ve Vysokově, Ant. Vít, rolník tamtéž a R. W. v Náchodě. Stavební fond dosáhl výše 69.656 K 87 h. Veškerým šlechetným dárcům projevují se vřelé díky se snažnou prosbou za další dobrotivé příspěvky, jež se přijímají na děkanství aneb zasílají mohou též poštou přímo na spolek pro vystavění nového chrámu Páně sv. Vavřince v Náchodě.

Různé zprávy.

Pastýřský list. Njdp. biskupové čeští vydali pastýřský list, jímž u příležitosti 700leté památky svatočecení patrona českého sv. Prokopa dne 4. t. m. poukazem na život světcův vylíčí větší k účtě a následování sv. Prokopa a aby účastnili se památné oslavy této, na kterýžto účel zbožným účastníkům udělil sv. Otec zvláštní odpustky.

Otevření hrobu sv. Prokopa. Svatý Prokop, patron království Českého, kněz pro vlast a Boha nadšený, věrný následovník sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje, zakladatel a správce slovanského kláštera, učenc a šitel oavěty a umění, zemřel ve druhé polovici března r. 1058 a pochován byl ve svatyni řecké na Sázavě. Ve válkách husitkých byl však chrám Sázavský r. 1421 sbofen, tělo pak světcovo bylo r. 1588 ze spustlé svatyně s velikou slávou přeneseno do chrámu Věch Svatých na hradě Pražském, kde uloženo v náhrobku před hlavním oltářem, odkud ale r. 1768 nátlakem šlechticů Tereziánského ústavu i s nynějším oltářem zatlačeno bylo v ústraní pod poboční chor v lodi. Od té doby hrob světcův otevřen nebyl, až 10. dubna 1896, kdy chrám Věch Svatých byl opravován, při čemž však schránka s kostmi světcovými otevřena nebyla. — Minulou neděli o půl 11. hod. dopol. přikročeno k vlastnímu otevření hrobu sv. Prokopa za přítomnosti J. Em. kardinála Lva Skrbenského z Hřístě, biskupa dra. Fr. Krásla, hrab. Vojt. Schönborna, kanov. dra. Jos. Tumpacha, probošta dra. Sindlera, magr. Wünsch, sekretáře Pichy a ceremonáře J. Hrabíka, kněží prof. J. Košnáře, V. Müllera, dra. Kašpara, dra. Zahradníka, převora Ant. Vonáška, officiala Bernáška, profesora MUDra. Hnátky, k. a. rady Zvěřtiny, kapl. Hroudy, architekta Hilberta a Grünera. Kámen s náhrobku za oltářem zvednuta kamenníky, načež schránka s ostatky světcovými byla znovu jako r. 1896 vyzvednuta na připravené podium, a všech pět pečetí shledáno neporušených. Schránka tato z dubového dřeva zhotovená jest 94 cm dlouhá, 42 cm široká a 31 cm vysoká, potažená zevně látkou hedvábnou, světlomodré barvy. Po odstranění víka přistoupil Jeho Eminence ke schránce a za všeobecného napjetí nalezl v ní v bílém dvojitém plátně a bílém tafetu kosti sv. Prokopa, které na oltář Snímání Krista Pána s kříže (vedle kazatelny) přenesl za tiché modlitby všech účastníků. Tam látky dobře zachované byly rozbaleny. Celkem nalezeno bylo pět velkých kostí, které bedlivě universitní profesor MUDr. Jan Hnátek prohlédl, za kosti muže vyšší postavy prohlásil, a o jednotlivých dobrozdání své podal. Cel-

kem nalezeny obě stehenní kosti a holenní, a kost ramenní pravé ruky. Levá, jak známo, nachází se na Sázkavě, kdežto větší část lebky uchovává se na oltáři u Všech Svátých. Z menších kostí shledány tyto: čtyři částečky páne, kost evašá, obratel bederní, část žebra, bořejší část se dvěma suby, skalní kost (blíže ucha), dva úlomky ze spodní lebky, kost náprstní z ruky a kost náprstní z nohy, kost klíční, úlomky z loketní kosti, úlánek prstu z ruky, a mimo to drobnější úlomky z lebky a jiné kůstky již nepoznatelné. Mezi svatými ostatky nalezena struska (část nerostná) a kamínek u velikosti dětského palce — snad z hrobu světoce na Sázkavě. Jedna menší kůstka a kost klíční ležely mimo obal a proto byly vyňaty, ješto dle všeho k ostatkům velikého světoce nenáležely. Zajímavost jest, že se vše shoduje s popisem neznámého kněze z r. 1768. Po krátké poradě vybrána byla pro šízkovský chrám kost náprstní a prstní, ze všech nejvýznamnější, vždyť totiž rukou sv. Prokopa sv. svátosti udílel a českému národu šelhal... Tři menší kosti (2 z lebky) vybrány při tom pro arcibiskupskou rezidenci na podílení českých svatyní. Ostatky našeho patrona uloženy prosatím do svatostánku oltáře „Snímání a kříže“, pečlivě v táž roucha zabalené a zapečetěné, než budou přeneseny k slavnostem do chrámu sv. Víta.

Sedmáctáté narozeniny Petra Kopala. Dne 2. t. m. oslaví narozeniny své nestor katol. žurnalistů a spisovatelů k. a. notář Petr Kopal (Koptiva) na Král. Vinohradech. Narodil se 2. července 1832 v Držkově v železnobrodském okresu, kde otec jeho byl pekařem. Studia gymnasiální konal v Jičíně, bohoslovecká v Hradci Kr. Po několika letech ve správě duchovní přijal r. 1882 místo probosťského vikaristy na Vyšehradě, kde dosud s plnou horlivostí věnuje se katolickému písemnictví, jsa zároveň chefredaktorem „Čecha“. Napsal několik románů a množství menších povídek, hlavním pak dílem jeho jest založení krejcarových týdeníků „Kříž“ a „Marie“. Jubilant jmenován právě čestným konsistořním radou. Zasloužilému jubilantu i redakce t. l. pronášá přání nejsrdčejší.

Ze života Sněhova. Sněh byl střdmý, líhovin nepil, hojně pojídal ovoce, miloval procházky na čerstvém vzduchu, byl otužilý proti zimě, záhy ráno vstával; rád podporoval chudé. Jinak byl zvyklý na pořádek a přesnost; psával na velíkové papírky drobným nečitelným písmem; přerušil přednášku, když-li u okna zpívati ptáčka. Znal písmo svatě z paměti v řeči české, latinské a řecké. Byl krátkozraký, ale brojil nenosil, díval se, aby lépe viděl, a kulinou mezi prsty vodorovně na oči položenými. Jako dítě byl poctivý, pravdomluvný a zbožný. Na venkově si vylezl často na strom v zahradě farské pro ovoce a na cestách při sbírání moravských písní mezi lidem. Když mu nabízel profesorské místo ve Vídni s 3000 zl. ročně, odmítl, nechtěl s „milé Moravy“ — pravil: „Nač já potřebuji tolik peněz, já mám dost v Brně“. A spokojil se s několika sty! Vida jíti hadráře za obchodem na moravském Slovácku, pravil svým komicko-vážným pathosem: „Tito hadráři mají největší zásluhu o literaturu“. (Sbírali hadry na spracování pro papír.) Při výkladu bohoslovčím v proudu řeči v 3—4 řečích přerýval přednášku, byl věhstorik. V přírodě ožil přímý Sněh, byl čtveračivý, veselý, zpíval šertovné prstonárodní popěvky. Společenských styků a zábav nevyhledával, neměl kdy na ně.

Dr. Karel Stremayer, president nejvyššího soudu ve vysl., zemřel 23. června ve věku 80 let. Býval ministrem vyučování a jako ministr spravedlnosti v ministerstvu Tafeově vydal r. 1880 známé jazykové nařízení pro Čechy a Moravu, kterým nařízeno, aby úředníci ve styku seznámili užívali jazyka stran a aby také v poněmčilých okresech byli úředníci znali obou řeči.

Naši povýšení. Ve Vídni zemřel 17. června ve vysokém věku baron Bezecný, guvernér banky pro úvěr pozemkový a spolu intendant dvorních divadel. Zesnulý byl dítkem štěstěny: vše se mu dařilo, v přízni a hodnostech stoupal bez velkého přičinění. Ač rodem Čech od Tábora — němčinu vyslovoval až do své smrti jako řeč naučenou, nikoli mateřskou — jevil nepřítelů ku všemu českému. Z ročních jeho příjmů — 200.000 K — nedostalo se ani groše jeho chudým příbuzným v Čechách, nad tož na nějaký vlastenecký účel. — Kolik podobných krajanů máme na místech vlivuplných, ale aby si některý se své výšnosti vzpomněl na drahou vlast! Jak by to našim zájmům vlasteneckým pomohlo, kdyby každý výše postavený našinec vybral si krajana mladého, charakterního a ukázal mu cestu na nejvyšší místa! Toť vlastně naší vlasteneckou povinnost. Čím více našinec bude u nejvyšších úřadů ve Vídni, tím blíže jsme svého cíle. Ovšem nedostává se nám k tomu charakterů, kteří se ale bez spolupůsobení zásad křesťanských z národa našeho nikdy vytřeptati nedají.

Katolíci ve Vídni a v Čechách. Dr. Lueger se svou stranou křesťansko-sociální ovládl celou Vídeň a vliv jejich stále roste. Ve službách obce vídeňské není úředníka a zřizence, který by byl sociál. demokratem, Všeněmcem a liberálem vůbec. Kdo z učitelů je soc. demokratem, nedostane místa. Žadatel musí slibiti, že nebude soc. demokratem ani Všeněmcem; rovněž tak děje se při zadávání studentských nadání, na něž má obec vliv. Obyvatelstvo vídeňské vymaňeno z vlivu židovsko-liberálního. Velkou zásluhu o uplatnění zásad křesťansko-sociálních mají vídeňské ženy a dívky a to nejen ze třídních, ale též vyšších, které vytříbeností svých názorů životních usadily by mnohé povýšence osvěťářského, jemuž zásady křesťansko-sociální jsou starým haraburdím. — A u nás bere se vše obráceným chodem. Žid žida, evangelik evangelika cti a podporuje a katolíci se jenom díví, jak je možnou taková vzájemnost, zatím co peníze své zanášejí jinověrcům aneb lidem, kteří si z víry naší posměch tropí a jí pohrdají. Námítky, že našinec nikdy nás tak neobelouží, jsou jalovou výmlouvou. Záleží na nás samých, jací jsou naši obchodníci a živnostníci vůbec; ty si musíme vlastně

vychováti. Bez obětí není žádného prospěchu. Usta naše helem „Svůj k svému“ jenom překypají, ale v praxi se pramálo osvědčují. — Na státech církevních, v závozech katolických obasazí se místa úřednická lidmi, kteří svých náboženských povinností nečiní, dávajíce jinak lidu pohoršení. Ano jsou případy, že zřizence, ctiteli-li dostati místo v katolickém závoze, byl nucen slibiti, že se neúčastní života křesťansko-sociálního. Náboženství jest na mnohých stranách pouze náterem, obchodem. — Podporujeme všelijaké spolky a podniky, v nichž se rodí jenom odpor proti náboženství, zatím co podniky a spolky katolické nevšimavostí naší hynou. Tím více pak bojí, že lidé, kteří nám mají býti světlem, kteří svým vzděláním a postavením velmi platně mohli by věci katolické prospěti, nejen že klidně odpočívají, aby se snad mluňm zasláním katolických zájmů u vytonšený klid nepřipravili, nad to však zjevně pracují do rukou nepřátel našich. Mnohý z našich lidí rád by pracoval, ale nemá nikoho, kdo by mu poradil, ukázel cestu... Nedivno pak, že hyneme.

(3) Také vlasteneckví. V „Čase a Naší Době“ bylo sice v posledním čísle nájezdů proti katolictvu dost a dost. Za to jsme tam nečetli nic o významu Fr. Sušila ani sv. Prokopa. Časopis „Máj“ docela si utráil od „Času“ pokárání za to, že se odvážil mluvit nejen o „Božích“ bojovnících Prokopu Velikém, ale také o Prokopu svatém. To je totiž tak: sv. Prokop nerozbiel kulturním cepem hlavy českých katolíků a kalíšníků, nevolal pod svůj praporeček loupeživou chasu, aby pomohla krajany ožebračit zcela, nevymáhal krvavé daně na válku od vlastních krajanů. Tohle všechno však prováděl Prokop Veliký a proto: sláva mu! Sv. Prokop vystavěl sídlo věd a umění a věrní „Boží bojovníci“ takové budovy se snahy po pokroku pustošili a bořili, spálili roku 1431 z úcty a vášnosti k odkazu předkův i klášter sázavský. Rozumí se samo sebou, že to bylo daleko snadnější než takovou památku postaviti, ale vykonalo se tím přece jen kus „vlastenecké a kulturní práce“. A co tenhle Sušil? Směšný, malicherný člověk při všem vzdělání. Vždyť ani nejmenší básničkou nevzdal hold cepům a sudlicím tábořským. Ačkoli Táboři ve své hymně slovo o vlasti neměli, jakkoli nejvíce vlastní krajané pronásledovali a pravidlem si učinili zabiti každého jinověrce — byli to přece jenom vlastenci a svobodomyšlníci. A na to Sušil zapomněl. Proto raději „Čas“ vzpomněl v oněch dnech zesnulého básníka židovského. — Není realistická zavilá upjatost ku všemu katolickému přímo směšná?

Zase jednom. Ze Šternberka se píše: Již od 20. t. m. pohřešuje se vůdce zdejší všéněmecké strany H. A. Russ. Pro padělání smének přišel o místo své jako úředník spořitelny a tak nezbylo mu nic jiného, než „nevědomě“ městu ukázati záda. Nechal tu ženu a děti v největší bídě a nouzi. Scházějící ve spořitelně obnos 1800 K hradil, ale ostatní věřitelé nedostanou ani haléře. Russ byl nejen zakladatelem všéněmecké „městansko-selské strany“, ale i nejbližším činitelem heela „Los von Rom!“ V zanechaném psaní sděluje, že odjíždí do Vídně, aby se tu v Dunaji utopil.

(3) Poznámky k „protiklerikální“ schůzi Pražské. Pokroková mládež ze strachu před úpadkem národa svolala naden 22. června „protiklerikální“ schůzi do Konviktu. Kterí lidé tvořili jádro návštěvníků, to se dalo snadno poznati z toho, že se shromáždění rozcházelo za zpěvu „Radého praporu“ a Carmagnoly. K bujným demonstracím proti katolictvu jest vždycky socialistická hotovost po ruce na předním místě. Tohle ještě soudruzi dovedou vytečnat a k randálům se sletnou vždycky jako na zavolání. Jest v tom době promyšlený systém. Kdyby byl před redakcí „Čecha“ nestál větší počet strážníků, kdo ví, co by byli „demonstrující“ štitelé vyšší morálky provedli. — Pan poslanec Černý se stal už dávno hlavním třískaním do katolictva; nejnadanější to cesta k popularitě za nynějšího času. Na schůzi uplatnil své vlivy znovu. Prý se nedají srovnati požadavky všeobecné mravnosti s požadavky „klerikalismu“. Jestliže myslí u. učitel a poslanec, že by se mělo tolik láhat a nadávat, tolik překrucovat historii, jako se děje v jeho orgánu, pak ovšem katolická mravouka moderním požadavkům nevyhovuje. Prý „z dějepisu víme mnoho, poučujeme se, pro naše klerikály dějepis neexistuje, leda dějiny přispůsobené.“ Ovšem že důkazů pan řečník podati nemohl. My mu řekneme tolik: Vaši přátelé tak horlivě z dějepisu se vzdělávají, že o Husovi, největším avém miláčku, se poučují z podvodného pamfletu a ještě se tím ve svém orgánu při své znamenité vyspělosti chlubí. Kdyby chtěli číst naše „přizpůsobené dějiny“ a jiné vážné spisy, poznali by, jakými pamflety balamutili sebe i jiné lidi ve jménu osvěty. Stokrát omleté fráze o panovačnosti katolictva udel řečník znovu a prohlásil: „Chceme ctití Husa, který byl vzorem „protiklerikála.“ Tu máme ty historické vědomosti vyspělého p. Černého. Nechá-pavému p. Černému musíme připomenouti, že odsuzoval Hus kacíře k ztrátě hrdla, že odporu-čoval násilné nucení k přijímání svátosti, atd. Co by řekl teprve o těch, kteří podrývají víru vůbec anebo pokládají náboženství za věc vedlejší? Návštěvníci, kteří p. Černému tleskali, vyhnali by Husa ze své schůze. — Phst G. Čadek na dotvrzení svých protiklerikálních nájezdů citoval náhled „historika“ Machara o Římu, o jehož „učenosti“ jsme již dříve zmínku učinili. Že by p. Čadek posvětil na bezuzdné falšování dějepisu sociální demokracii, toho se ovšem nedočkáme. Sociální demokracie beze všeho okřiknutí otravuje zcela volně lid nejmenšími historickými nepravdami. Kdyby ji některý pokrokař vybil, aby nešlála láti tolik křiklavě, ten by se měl! Nám se vytýká bez udávání dokladů, že historii falšujeme, na sociální demokracii se neodváží nikdo ani se nejzřetelnějším důkazem její prjolhanosti. Pan řečník nezapomněl též udati, že se mluvily „klerikální proslovy u Husova pomníku“. Jen v jednom případě snažili se učení novohusité dokázati, že se prohodilo něco „klerikálního“. Dr. Podlipný totiž odvážil se říci, že byl Hus ctitelom Panny Marie. Tato pravda, kterou důkladně dokazují spisy

Husovy, ovšem byla osvíceným novohusitům addim novým, nealčbeným, a proto ta brozná bouře májových dušiček, vychovaných pamfletem Lšipogiovým! P. Čadek navrhoval též, aby se oddělila theologická fakulta od univerzity. Inu, pokrokař je vždycky vděčný. Nebýti horlivého katolíka Karla IV., snad by ani dosud univerzita v Praze nestála. Aspoň husité a protestanté, když tuto slavnou univerzitu katolictvu ouhali, oloupili ji o její statky a nechali ji živořiti po dvě století téměř bez pomoci. Už tehdy „oddělili“ fakultu theologickou od univerzity tím rásným způsobem, že nechali tuto fakultu umřít úbytými. To ovšem nečinili z hněvu proti náboženství; vždyť měli stále reformace ústa plná a mohli zde vlastní bohoslovce dle lutherského vzoru vychovávat. Ale při své pokrokovosti nechtěli zatřepat mělcem, to bylo to hlavní. Řečník vyzval k „agitaci protiklerikální“ při letošních Husových slavnostech. Zbytečná výzva. Vždyť ty slavnosti posud výhradně konány jen k vůli dráždění katolické strany, při čemž svobodomyšlný karabáč svištěl vždy jen což! — Nezasatelnou ostudou ejerlu štěpane, že v něm brál vynikající roli p. Horálek, jenž má o balamuceň českého národa zásluhu zvlášť velikou. Ze samé lásky k Husovi staral se co nejhorlivěji o šíření ničemného pamfletu Lšipogiova. Vydal tuto podvodnou brožuru vlastním nákladem, aby ohlupování českého lidu nepřestalo. Vydal-li ten pamflet z neznalosti života Husova, potvrdil, že jen z bezhlavého fanatismu se dere do popředí jako „husitský historik“; vydal-li Lšipogia k vůli křesťu jako zůmyslný zpátečník, pak jest věc ještě horší; pak se jedná o velikou literární nepectivost. A žádný z „osvíceného“ shromáždění neprotestoval proti řečníku tak skompromitovanému. Bezpečby osvícení návštěvníci při své žízni po pravdě posud onen protiklerikální pamflet pokládají za vážný dokument. — Rozumí se samo sebou, že i při každém nepoctivém nájezdu proti církvi bylo nadsené tleskání. Inu, ukáznění soudruzi! znali svoji povinnost i bez dlouhého přemýšlení. Kdyby byl některý řečník řekl, že má katolík psí hlavu, medvědí tlapy a netopýří křídla, byli by tleskali ještě víc. Vždyť proti katolictvu každý prostědek dobrý.

Z právní praxe. Souosed A jest majitelem č. 1. a koupil ve dražbě usedlost č. 2. Má on na č. 2. také právo na obecní les (pole, louku), o který se souosedé dělí? Souosed má právo na ony pozemky, neboť koupil převzal on nejen povinnosti, ale i práva č. 2. přilně. — Máše majitel (nájemce) honitby chytati nebo stíletí zvíř na neposečených lukách? Činí se tím velké škody. Rozhodnutí c. k. správního dvora ze dne 17. května 1879 č. 934. zní v tom smyslu, že není majitel pozemku oprávněn zakazovati honební výkony před senosečím na louce. Způsobená pak škoda ovšem musí řádně nahrazena býti. — Souosed má aleje ovocných stromů v poli. Zajíci následkem sněhových vánic poškodili mnoho stromů. Na kom má žádati souosed náhradu, zda na obci nebo na nájemci honitby? Náhrada škody zvíř způsobené nemůže žádati od obce, nýbrž od společenstva honebního § 46. zák. o myslivosti! anebo od majitele myslivosti (§ 24. zák. o mysl.). — Souosed má školku (zahradu) ohrázenou krajovým (odkorkovým) plotem 2 m vysokým. U plotu však udělaly se závěje sněhové, tak že zajíci do školky vnikli a velikých škod způsobili. Má právo souosed žádati o náhradu? Dle ustanovení zákona o myslivosti ze dne 1. června 1866 (§ 45.) a dle rozhodnutí c. k. správního dvora ze dne 17. února 1877 č. 286 má každý držitel pozemku právo žádati náhradu za veškeré škody zvíř způsobené, a není zákonitě nařizeno, že by někdo povinen byl zahradu nebo školku ohrážovati. Má tudíž souosed úplné právo, náhradu skutečné škody požadovati.

Důležitost luk. Louky poskytují dobrou píci, která se těžko dá jinak nahraditi. Výnos luk i v podnebí drsném a vlhkém i v počasí nepřiznivém bývá jistější než polních pícních rostlin na př. vojtěšky neb jetele, neboť škodlivé účinky hmyzu, různých chorob atd. nejvíce se pro rozmanitost rostlin tou měrou jako u pícnin. Loukou dají se využítkovati i takové polohy, kde pole pravidelnými záplavami trpí a kde louky jsou právě na místě a k užítku poměrně nejvýhodnější. Páda louky málo se vyčerpává a je-li povodňována, nepotřebuje jiného hnojení. Sklizeň luční dobyt看 strávená přichází mrvou k dobrou roli, která se živinami z luk posilují. V příznivých polohách a poměrech poskytuje louka obydějně většího výnosu než role, vyžadující menšího nákladu. Hodnota louky závisí na půdě, poloze, podnebí i na travinách. Dobré, sladké, štěpné traviny mají převládati. Traviny nízké též jsou důležité, neboť vyhánějí z kořenů oddenků mnoho nízkých listů, vysoké zase vyrůstají v delší stébla a tvoří travu na povrchu. Na dobré louce mají býti oba druhy zastoupeny, neboť tak plocha louky nejlépe se využítkuje a seno jest nejlepší.

Pravidla krmení. Při postupu krmení buď pravidlem, že krmiva lehká stravitelná mají býti dávana před těžko stravitelnými. Nápoje mají se dáti až na konec krmení; zvířatům pracovním však dá se nápoj z části už před krmením, když stratila při práci mnoho vody. Doba krmení má býti přesně zachovávána. Čím jest krmivo lehčí stravitelno, tím rychleji po sobě musí následovati doby krmení. Koněné třeba přihlížeti k tomu, aby zvířata okamžitě po krmení ku práci používána nebyla, poněvadž při práci proudí krv silně ke svalům, nezůstává jí tolik v útrojích zařívacích a užívání krmiva tím trpí; z té příčiny má se nejvíce potravu předkládati zvířatům v tu dobu, kdy jest jim nejvíce klidu požádno.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 25. června 1904. 1 hl pšenice K 18:40—15:00, žito K 9:60—10:30, ječmene K 10:40—0:00, oves K 6:90—7:60, prosa K 0:00—0:00, vikev K 11:50—11:70, hrachy K 28:00—30:00, čočky K 32:00—00:00, jabel K 19:00—20:00, kroup K 18:00—38:00, st. bramborů K 4:00—0:00, brambor nových K 20:00—00:00, jetelového semene bílého K 00:00—00:00, jetelového semene švéd. 00:00

—00:00, jetelového semene rus. 00:00—00:00, máku K 22:00—30:00, lněného semene K 00:00—00:00, 100 kg. žitných otrub K 11:00—11:30, pšenice, otrub K 12:00—12:10, 1 kg. másla K 2:30—2:32, 1 kg. sádla vepřového K 1:38—1:42, 1 kg. jvarova K 0:32—0:34, 1" vejce K 0:08—0:08, 1 kopa okurek K 10:00—14:00, 1 kopa kapusty K 0:00—0:00, 1 q cibule K 19:00—23:00, 1 kopa drob. zeleniny K 0:80—18:00, 1 pytel mrkve K 1:00—1:30, 1 kopa salátu 1:00—2:00, 1 hl hrášek K 00:00—. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 25. června 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 222, žito 249, ječmene 4, oves 21, prosa 0, vike 5, hrachu 0, jahel 42, krup 0, jetel. semene 0, lněného 0, máku 1. 2) Zeleniny: okurek 42 kop, kapusty 00 kop, cibule 16 q, drob. zeleniny 320 kopy, mrkve 9 pytlů, brambor 29 hl, salátu 30 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., hrášek 0 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 16 kusů, podsvinčat 799 kusů.

Josef Krejčík
V PRAZE,
umělecký závod sochařský a řezbářský.

Pisárna a dílny na Letné číste 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivé své chvalné známé: sochy, oltáře, křesťanské cesty, jele, Boží hroby, křídla, kasatelny, společenice, křesťanské, kony, svícny, lustry, pulky atd. dle slohu kostelní, řezané rámce na obrazy, premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákresy, ceník a rozpočty bezplatně a franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

Šepší jest nepřitelem dobrého.

Náco skutečně lepšího než všechny až dosud pro lázně a bavinové prádlo v potřebě se nacházející práci prostředky. Jde mýdlo, soda, prášek atd. jest nové vynalezený

prací extrakt

máma

Chvála hospodyňky

k namáčení prádla.

Přednosti:

1. Zmenšuje pracovní dobu, již jest k práci prádla třeba, na polovinu.
2. námahu na čtvrtinu.
3. činí upotřebení sody zcela zbytečným.
4. činí prádlo, poněvadž jest čistším, také běleším.
5. jest prádlo a rukám zcela neškodným, než stýkáno jest sádru.
6. vzhledem k své vydatnosti přijde mnohem levněji, než všechny ostatní práci prostředky.

Jediný jen pokus učiní jej pro každou hospodyňku nezbytným.

→ Vše k dostání. ←

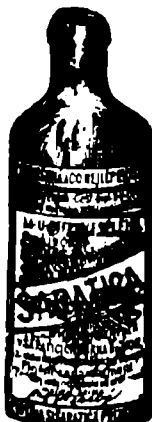
Žlučové

kaménky

způsobily v poslední době smrt několika znamenitých lidí, čemuž se mohlo předejiti pravidelným pitím směsi

Luhačovské Vincentky se Šaraticí

v poměru 4 : 1.

Každá rodina

měla by ve vlastním příjmu jen

Kathreinerovy

sladové kávy Kneippovy

jakožto přínosí k dennímu
živému nápoji používati.

Kdo z kněží

hodlá jeti o prázdninách (asi po 1. srpnu)
do kněžského sanatoria v Ice u Opatie?

Oznámení do t. l. pod zn.: »Společník cesty«.

ZÁCLONY

krajkové bílé, záclony krajkové crème, záclony krajkové barevné, záclony muselinové, záclony tylové, záclony jednoduché (story), záclony látkové, záclony axminsterské, záclony marokánské, záclony šinilkové atd. v nejbohatším výběru a továrních cenách.

JAN STOUPA

v Praze, Václavské nám. č. 32.

**Ke dnům
červencovým**

odporujeme

k důkladnému čtení následující brožury, v časových Úvahách vydané:

Husitství a protestantství.

Cena 8 h.

Oslava Husova.

Cena 8 h.

Husitství a svoboda.

Cena 8 h.

Husité jindy a nyní.

Cena 24 h.

České náboženství.

Cena 16 h.

Česká konfesse.

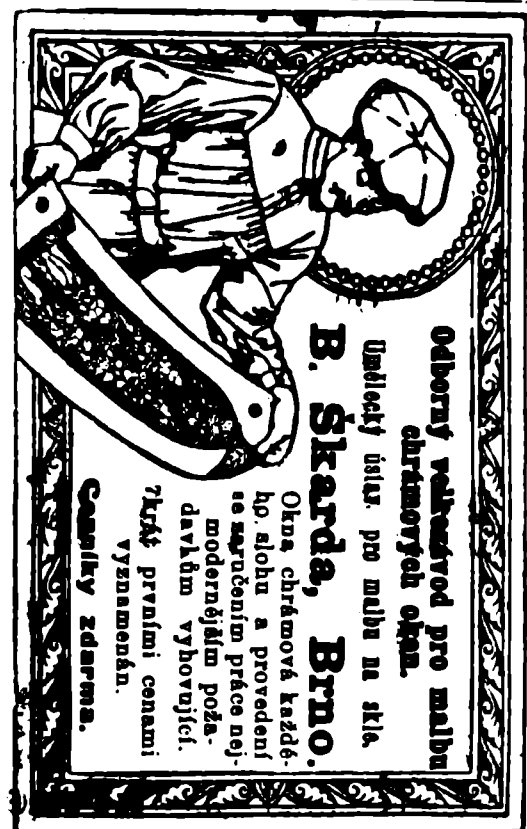
Cena 24 h.

Při hromadných objednávkách poskytneme až 50 procent slevy.

Přátelé, pamatujte, že v době planých frází jest hotovou nutností starati se o poučení na základě pravdy! Rozšiřujte hromadné výše uvedené spisy!

Objednávky obratem vyřídí

administrace »Časových Úvah«
v Hradci Králové.

Jubilejní modlitba

odpuštěnou k Panně Marii bez

poskvrny počaté, dle Ordin. listu

č. 1. r. 1904. dostati lze 100 kusů

8° sa 1 K v BISK. TISKARNĚ.

Nejdůležitější bisk. konsistoři doporučený
umělecký závod

Jos. Kieslich

v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a ob-
novování

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s od-
bornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť
trvanlivé zlačené a polychromované, vše solidně
a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přehledná pochvalná uznání po ruce. Roz-
počty, cesty atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních vzorů.

Vačkova pilsenská velkorestaurace

u Choděru

v Praze, Ferdinandova třída.

Dostaveníčko pražské i venkovské společnosti.

Pivo z městanského pivovaru v Pízní
přímo od čepů.

Slavnostní, svatební a příležitostné hostiny upravuje a obstarává
k největší spokojenosti, ve kterážto příčině již se hojněmu, libovůli
uznání P. T. pp. hostů z Prahy i z kraje.

Václav Vacek, majitel.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Obrázky (ve formátu
modliteb. knih)

**Neposkvrněného Početi
PANNY MARIE**

SV. PROKOPA,

nádherné to reprodukce litbarevné,
pracované dle originálů VIKTORA FOERSTRA

vyšly

v nakladatelství relig. obrázků

Karla Šimka v Č. Budějovicích,
Rudolfova třída 42-I.

Žádejte

obrázky tyto,
jež reprodukcí
a uměleckou
konceptí
předčí všechny
výrobky ciziny.

Oznámení.

Dovoluji si svým P. T. pánům
zákazníkům zdvořile oznámiti, že
pro pokročilost letní doby nelze
od polovice června do polovice
srpna se zabitou drůbeží do trhu
jezdit. Oproti tomu však lze
v mém domě na Pražském Před-
městí č. 54. vždy

veškerou drůbež

na objednávku čerstvě zabitou
obdržeti.

Zvláště dovoluji si upozorniti
v nynější době na **krmené
husy a kachny.**

V dokonalé účtě

Jan Doubek,

majitel drůbežárny.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,

VII. o., Seiden-
gasse č. 35.

Na ukásku zasílá
se vše franco.

Předplatné na
**letní
čtvrtletí
veškerých
modních
časopisů**

přijímá
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

**Bohdan —
Melichar**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Upozorňuji na nový modní časopis
— „Dětský modní svět“. —
Čtvrtletně K 1.50.

Hôtel

**a velkorestaurace
„Bařtipán“**

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje velectnému P. T. obecnstvu
a návštěvníkům Hradce Králové

svou nově, vkusně upravenou

zahradní restauraci

jakož i znovuzřízené prostorné
místnosti restaurační v budově.

Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.

Pivěnský praseď od čepu, smí-
chevské světlé i granát. — Též na
pořádání v láhvích přes ulici.

Veškeré druhy přírodního vína,
1 litr od 35 kr. výše.

Předej vzácných druhů vína v pá-
vodním plnění v cenách nejsolidnějších.

Hostiny svatební, příležitostní atd.
vypraví ve zvláštních salónech neb i v sále
co nejpečlivěji v cenách nejmiřejších.

Přijme se

učení na cukrářství.

J. St. Malý,

Hradec Král., Velká podlaž. č. 148.

Kočáry nejnovějších
vzorů

doporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN.

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
dailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

přijímá

vklady na 4½%

ode dne vložení Daň důchodkovou platí ústav ze svého.
do dne vybrání.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psačí stroj.

Církevní rozhledy.

(14) Poslanci mají prázdniny, vnitřní politika říšská bude mít do podzimu pokoj. Těz v Mandžurii počíná přetřetí a sotva dojde tam v době nejbližší k událostem rozhodným. O-tatož zprávy, jež odtamtud přicházejí, jsou tak mihavé a přibarvené, že není možno učiniti si úsudek správný. V říši turecké vraždili před rokem Albánci na hanbu evropských vlád obyvatelstvo slovanské a dnes vraždí tam Kurdové Armény, na vzdor evropským četnickým důstojníkům.

Tedy celkem nic nového; za to církevní politika vykazuje události, jež namáhe list náš mlčením pominouti. Máme na zřeteli státy t. zv. katolické, neboť v protestantských nevyšinul se nikde běh církevních událostí z kolejí liberálního zákonodárství. V Rakousku pro národnostní boje nemají státníci kdy na proticírkevní reformy a proto máme tu celkem klid, možno-li tak zákony z r. 1869 nazvati. Důležitou událostí i pro církve bude odstoupení Combesova, jež se všeobecně očekává. Plémě dračí ničí se samo; co nezinohli francouzští katolíci, to dokázal Combesův syn, který jako všichni synkové velkých otců potřeboval mnoho peněz a byl ochoten za mnoho peněz vymoci na panu otci i výminku od protireholučních opatření. Jmenuje se již nový kabinet Rouvierův, neb Delcassův, jež by podporovali proti socialistům i progressistům a pravice s Ribotem v čele. Tedy troubení k útupu. Na nynějším stavu se asi nic nezmění, ale francouzské věci se na nakloněné ploše alespoň zastaví. Co Combes zlého učinil, zůstane. To je konec slávy Combesovy, jež mu připravil vlastní syn. Ti zapřisáhlí nepřátelé církve málokdy měli ruce čisté.

Francouzský vyslanec se do Říma nevrátil, ale nad tím si tam, zdá se, hlavy mnoho nelámou a na dotaz francouzské vlády v příčině přídatku k notě neodpovídají.

Španělsko vešlo se sv. Stolicí v novou úmluvu, již se mnohé sporné věci k vzájemné spokojenosti uspořádaly. Budou-li francouzští socialisté vyloučeni z vlády, bude snad i ve Španělsku pokoj, neboť jen ti tam protidyastické a proticírkevní štvance rozněcovali.

Pozoruhodné věci dějí se v Itálii. Král navštívil za příčinou výstavy Bolognu, druhdy přední město papežského státu a biskup kardinál Svampa nejen že jej uvítal, ale byl mu i společníkem. Jeli spolu v kočáře, kardinál seděl při dineru (hostině) králi po pravici, jedli, poněvadž byl kvatember, jen postní jídla, ukázali se oba s balkonů jávajícímu lidu, který poměr mezi Vatikánem a Kvirinálem těžko nesl, ježto cítil, že jím trpí před cizinou stejně církev i stát a který si nic jiného nepřaje, než aby se papež a král smířili. Myslíme, že je to tak dobře; idea sjednocení Italie je stará, zaměstnávající mysl všech od Dante do Rosminiho. Zpět do paláce provázela kočár kardinálův piketa kavalérie. Kardinál Svampa učinil dříve dotaz v Římě; stalo se tedy vše, co se stalo, za souhlasu papežské stolice a to v době, kdy ona protestovala proti návštěvě Loubetové, čímž je vysloveno tolik, že si kurie přeje smíru s oficiální Itálií, že však se nespokojí pouhým uznáním hotových událostí z r. 1870, čili smír že je možný jen na půdě práva a jakéhosi zadostinčinání. A tu je na Itálii, jež bezpráví spáchala, aby je nějakým způsobem napravila, který jí bude zajisté od papežské stolice co nejvíce ulehčen. Lev XIII. v poslední době nepodnikl ničeho a přímou odkázal obnovení samostatného území papežského svým nástupcům. „Církev může čekat“, říkával. Že i vláda italská protest proti návštěvě Loubetové čekala a jež jako samozřejmý přijala, to dokazují právě události boloňské, jež by byly nemožny, kdyby se oficiální kruhy byly natou cítili uraženými. Ovšem je veliký rozdíl mezi králem a mezi italským zednářstvem, jež i tam udává ton.

Stalo se od r. 1870 častěji, že biskupové králi vzdali hold, nikdy se to však nestalo na půdě bývalého papežského území; vždyť ještě r. 1900 bylo v Bologni samé zakázáno requiem za krále Humberta. Není to tedy pouhá forma zdvořilosti, v Bologni stalo se opravdové sblížení; že je však smíření bez zvláštní papežské svrchovanosti a svobody nemožné, rozumní se samo sebou. Práví vlastenci italská i mírní liberálové dobře postihují, že při dosavadním stavu věci živily se vlastně živly proticírkevní, zvlášť v nezkušené mládeži, již se namlouvá, katolíci že nemůže býti vlastencem a naopak — zrovna jako u nás. Ti sblížení boloňské nadšeně uvítali, kdežto socialisté a radikálové zuří a činí si z něho posměch. V Itálii velí tedy již pastýřská opatrnost, aby smír byl docílen a mladší generace aby se církvi

úplně neodcizila. Pak by „non expedit“ mohlo býti zrušeno, katolíci mohli by se volec účastniti a vláda podporovala by katolické kandidáty jako živly umírněnější proti radikálům.

Francouzští zednáři posínávají se ovšem faráři pod tiarou, který se prý nejistě pohybuje na parketech diplomacie, ale to je pochopitelné; akce bouřlivé protiklerikální aliance francouzsko-italské klesly v Bologni pod purí a obraz boloňský zdá se lidu italskému předce jen sympatičtější než onen, jenž představoval mu krále ruku v ruce s Loubetem. Vytýká-li se papeži nedůslednost, pak nemůžeme na to odpověděti nic jiného, než že Řím a Bologna jsou věci dvě a že nkdto nemá práva papeži předpisovati, jak daleko on v ústupcích svých jíti chce. Res ejus agitur, t. j. jedná se o jeho záležitosti a nikomu po tom ničeho není, mabo-li ze svých práv sleví.

Zvlášť potěšitelné pro katolíky zjevy lze zaznamenati z Anglie a Ameriky, kam rituální hnutí anglikánské především tihne. Roman Catholic Party (římsko-katolickou stranu) lze nazvati hnutí zpět k sv. církvi. V Garissoně a New-Yorku vydává jakýsi Reverend Spencer Ihousl měsíčník „the Lamp“, v němž horlivě zastává tuto ideu. Poslední číslo přináší článek: „Kdo je vlastně původcem neblahého církevního rozkolu“ a píše doslovně: „protestanté, kteří se svým sektářstvím chlubí, nebo — mluvme zřetelněji — anglikáni, kteří si na svém oddělení od apoštolské stolice zakládají, jsou hrdi na něco, zač by se vlastně styděti měli. Náprava je možná; především musíme dospěti k poznání chyby, kterou naši předkové před 400 léty udělali a pak musíme užití prostředků nutných, bychom schisma odstranili a opět katolíky se stali. Musíme se smířiti se společným otcem křesťanstva, s církví římskou, matkou a představenou všech církví, v níž jedině je střed jednoty, stolec sv. Petra, k němuž řekl Pán: „Ty jsi Petr, to jest skála a na té skále vzdělám církev svou.“ To jsou slova, jež by krásněji nemohl napsati ani nejlepší katolík. A přidáme-li, že Rev. Lloyd sbírá na petrský halét, pak musíme žasnouti, ale radostně žasnouti nad těmito novými směry v zámořských končinách. Kdo by při tom nevzpomněl slov Páně: „Já jsem vinný kmen a vy jate ratolesti; jako ratolest nemůže nésti ovoce, nezůstane-li při kmene, tak ani vy, nezůstanete-li ve Mně?“

Literatura.

Nákladem „Unie“ v Praze. Vál. a rusko-japonská slovesní obrazem. Vychází redakcí J. Klecandý v týdenních sešitech po 30 h s barvotiskovými obrázky. V sešitě 9. jsou státy: Dějiny Koreje, Rusové na dalekém východě, Kuropatkin a Makarov. — Obrazový zpravodaj z bojů. Vychází redakcí J. Klecandý dvakrát týdně. Číslo 30 a 31. Cena 10 h za číslo. Zajímavé obrázky a čtení. — Přruční mluvnice jazyka českého pro učitele a studium soukromé. Napsal dr. J. Gebauer. 2. vydání opravené. Seš. 14. a 15. po 60 h. — Spisy Jul. Zeyera XV. Z letopisů lésky. Bárně. Seš. 2—4. po 40 h. — Sofie Podlipské spisy XV. Přemysl Otakar II. Seš. 1.—2. po 30 h.

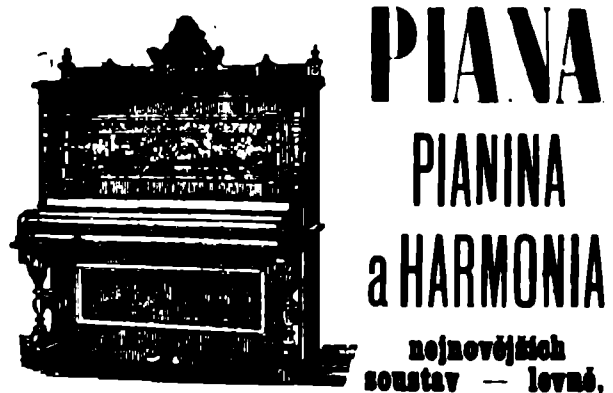
Nákladem J. Ottý v Praze. Česká knihovna zábavy a poučení. Vydává Ústřed. spolek čes. profesorů. Pořádá Frt. Bílý. Č. XVII. Od kolébky našeho obrození. Několik obrázků z dějin jazyka a písemnictva. Píše F. Bílý. Seš. 3. a 4. po 24 h. — Sebrané spisy Karol. Světlé. Z literárního soukromí a drobné práce Seš. 1. a 2. po 30 h. — Nová země na severu. Výprava kapitána Ot. Sverdrupa k sev. točn. Překládá dr. J. Guth. V seš. 35. a 36. třemi mapami ukončen I. díl zajímavého tohoto cestopisu. Sešit za 60 h. — K protinočům. Cestopis J. Kořenského po Australii a zemích vákolních. Seš. 30. a 31. po 60 h. — Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Přruční kniha obecných vědomostí. Red. F. A. Šubert. Sešit 23. a 24. obsahuje vysvětlení slov Flera - Gil Blas. Sešit za 60 h. — Lidové rozpravy lékařské. Řada V., čís. 6. O atřnání a prostředcích k omládnutí a dosažení dlouhého věku. Píše Dr. Ant. Wiesner. Za 1 K.

Osvěty, listů pro rozhled v umění, věd a politice, redakcí V. Vlčka na Král. Vinohradech vydán na rok 1904 svazek sedmý. Roční předpl. 14-40 K.

Vlast. Časopis pro poučení a zábavu. Redaktor T. Škrdle. Roč. XX., seš. 9. Roční předplatné 10 K přijímá administrace v Praze II.

Pojištění dělníků a výkonných úředníků pro případ nemoci, dílo všeobecně prospěšné, jež sestavil Frt. Kafka, ukončeno jest právě sešitem 12. Dílo toto jest velmi důležitou pomůckou právní při nemoci, pojišťování. Vyšlo nákladem Al. Wiesnera v Praze za 720 K nevznáše

Buddhismus. Napsal dr. Al. Lang. Spisovatel podává tu životopisný nástin Buddhův, jeho poměr k ženám, líčí nauku Buddhovu, buddhismus po stránce spekulativní, mravouku Buddhovu, kde též zmiňuje se o lásce křesťanské a o křesťanství vůbec; na konci pak podává výbor buddh. podobohství a legend. Spis velmi zajímavý ve slušné úpravě. Cena 3 K 10 h poštou. Nakladatel R. Papanek v Mor. Ostravě.

těz na splátky a výměnu nabízí továrna

AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášino náboží proti lab- skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 6.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od předních českých umělců. První výstavní ceny.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.
Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,
umělec. závod sochařský a řezbářský pro práce kostelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákreby a rozpočty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a panských látek jest u Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Těz lze obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátna, oxfordy, bar-chenty, sukénka, šotyše, zefiry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše. Vzorky a cenník zdarma a franco.

První výroba věžních hodin v Čáslavi
KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., odporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Slatinné lázně - - VELICHOVKY
1/2 hod. jízdy od nádražní stanice Josefov Jaroměř. 5 vil se 120 pokoji. — Vzorně zařízené. Výtečné působící, želez vodou připravov. slatinné lázně, dále lázně elektr. Zkemer, jedové, jehličnaté a lázně přírodní, volné. Léčení pitnou vodou. Vodoléčba a elektrolyza. Osvědčené proti rheumatismu, dně, lachias, chudokrevnosti, nemocem nervovým, žensk. atd. Překvapující výsledky. Gymnastická léčba vad chůze a choreb míšních (Tabes) dle H. S. Frenkela. — Zkuš. lázeňský lékař Dr. V. Smutný v Prahy. Působná suchá poloha u samých rozsáhlých leš. Výtečná restaurace ve vlast. správě, při mírných cenách. — Vojenské koncerty. Poštovní i telegrafní stanice v lázních. Obšírné prospekty zašle zdarma. Správa lázní.

OBNOVA

Číslo 28.

Předplatné na čtvrti roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 8. července 1904.

Inseráty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

U řeky Jalu.

IV.

Ještě jen něco k objasnění nestrannosti a „upřímného“ vlastenectví našich nepřátel. Prý náboženské přesvědčení jest věcí soukromou. Ale přiznejte se mezi „pokrokovými“ lidmi, že jste přesvědčením katolíky! Sprásknou ruce nad tím „zpátečnictvím“, nevydrží s vámi za jedním stolem. Když před započatím výstavy Třebíčské dva akademikové nestyděli se zúčastniti se mše sv., napsal „Čas“, že to „budiž úžas“. Kdyby byli šli do synagogy, měli by pokoj. Všecko, cokoli církev k umravnění a oživení ducha náboženského podniká, jest našim protivníkům touhou po „klerikální nadvládě“. Hezky pohodlné rozluštění, když už jinak haněti nemohou! Vlastenecká policie chce vši mocí učiniti katolíka psancem ve vlastní domácnosti.

Ústřední Matice Školská, Slezská Matice, spolek „Komenský“ ve Vídni státně úbytými, vzácný časopis „Český lid“ sotva se na nohou drží, poučný orgán českých menšin zanikl, pokusy o šíření časopisů věnovaných slovanské vzájemnosti selhávají na dobro, ujařmený syn slovenských Tater trpí stále víc, náš politický „postup“ budí u protivníků jen smích; ale vlastenci místo účinné pomoci národním podnikům tlukou do katolických krajanů a sbírají raději na Husovy pomníky. Těch pomníků se naši národní odpůrci asi nejvíce ulekou! Ty asi nejvíce naplní prázdné pokladny národních podniků! Ti, kteří jsou u vesla a na něž padá hlavní zodpovědnost za naši národní mizerii, snaží se všeknu vinu vlastní svaliti na — odstavené katolíky. Než by se odbíral některý slovenský časopis nebo dílo vědecky cenné, raději se plýtvá národními penězi na nepoctivé, vášnivé brožury proti katolické církvi. Takových štváčských brožur, jež místo poučení jen bezhlavý zmatek působí a pokroku národa škodí, máme již na sta. Jen některé příklady: pokrokovci přičinili se o hojně rozšíření „Přirozené smrti Ježíšovy“, pamfletu to tak ubohého, že kdyby byl „osvícený“ spisovatel četl Písmo, proti němuž bojuje, nikdy nemohl takové nesmysly napsati. Již podruhé vydána u nás u velkém nákladu k ostouzení katolicity „řeč Strossmayerova na koncilu Vatikánském“, kterou Strossmayer dle vlastního doznání nikdy neproslovil. Prostomyslný náš lid jest také „osvěcován“ „řečí generála jesuitův“; jest to pamflet tak nesmyslný a tolik vášnivý, že by poslední jesuita na svou hanbu takového nic nemluvil. Proč při takovém řádění naše „pokrokové“ listy zmužile neprouluví? Ci schvalují tichým souhlasem i tolik průzračné ohlupování? Krvák „Světla Čech“, slátný ruskou spisovatelkou, bije drsně historii v tvář, ale odporučuje se přece, poněvadž jest sepsán k „uctění“ Husa a na potupu církve. Podobně se odporučují zpátečnické husitské romány Herlošovy.

Poctivý německý protestant Arnošt Schäfer po nejpečlivějším studiu vydal cenné dílo o španělské inkvisici, v němž dokázal, jak hanebně se posud hlalo o krutosti této instituce. Dle jeho výzkumů vyšetřovací vězení náleželo k nejlépe zřízeným své doby a nebilo v podstatě horší než ve Španělsku dnes. Uvěznění mohli čísti, psáti, i mezi sebou obcovati. Mučení bylo používáno zřídka. Dále mučení nesmělo zavinit zkomolení nebo jakékoli trvalé poškození tělesné. Úplně bylo vyloučeno použití šroubů na palce, štípání studenými nebo rozžhavenými kladivky, „španělských“ bot a podobné kruté tresty. A teď se zeptejme některého socialisty, zda mu pokrokoví vědci něco řekli o těchto nových výzkumech. Soudruzi „žizníci po vědě“ jsou otravováni dále hanebnými pamflety o inkvisici španělské. Toť se samo sebou rozumí, že jim nikdo z jejich pohlavárů nepoví, jak krutá byla inkvisice na př. protestantská a husitská. V protestantských mučírňách v XVI. století byly čarodějnice mr-

začeny, na správce církve husitské Rokycanu žalovali čeští bratři, že se obrátil v medvědice, některým z českobratrské jednoty zjednal mučení na skřepích, zmoření, rozptýlení. O tom se v pokrokovém světě také nic neví.

Katolický půst jest nap dán posměšky přímo jedovatými, jako by křesťanský sebezapor byl pro národ škodou. Na to pánové nevzpomenou, že kališníci zachovávali rádi tytéž posty jako my a že k nim ještě mnohé přidali. Když však pokrokový židovský časopis „Rozvoj“ odporučoval svým souvěrcům hostinec, kde lze obdržeti rituální jídla, výmluvná ústa posměváčků mlčela jako hrob.

Stane-li se někdy při katolickém processu nepřistojnost, hned se učiní pokřik, že za tohle všecko může církev, že vlastně processus jest znemravňujícím průvodem. Ale kdyby takhle pánové měli psáti, co se všecko stane při pokrokových výletech! Kdyby tak chtěli srovnávat, v jakém stavu se vrací domů processus a na druhé straně některý vlastenecký výlet! A my přece výlety nenazýváme prostředkem znemravňování; za chybu jednotlivců zde nemůže spolek, nemohou jeho stanovy. Co posměšných vtipů čteme na katolické odpustky! Stokrát už katolické časopisy vyvrátily liberální prolhané tvrzení, že jsou odpustky — odpuštěním hříchů, že se může na jejich účet do zásoby hřešit, atd. Ale lži se vrací zase zpět. Za to v žádném pokrokovém listě nečteme tu pravdu, že rabín na „dlouhý den“ šmahem odpouští všechny hříchy, jichž se věřící židé dopustili od posledního dlouhého dne. Nepoví nikdo, že Luther dal rozhršení všem stoupencům ode všech hříchů stávajících i budoucích, nepožaduje při tom ani lítosti. Prý hřešit se může jakkoli, jen když se pevně věří!

Ale již raději ukončujeme řadu těch smutných ukázek a tážeme se ku konci, kdo se nás zastává proti potupám tak rafinovaným, proti pomluvám tak neslušným? Kdo? I časopisy konzervativní před křikem „pokrokových živlů“ bázlivě convají, bojí se vystoupiti proti pokryteckému alarmu silných hrdel. Ale nedivme se příliš. Bojíme-li se často sami vystoupiti z úkrytu, když se naše strana nejhoršími pomluvami hanobí, nemůžeme čekati srdatosti od jiných. Tichých, platonických přátel bychom měli dost. Potřebí jen vlastní, spravedlivou srdatostí povzbuditi je k součinnosti, a papírová babylonská věž pokrokové „osvěty“ sesuje se jako domek z karet. Než o tom ještě na dokončenou krátkce v příštím čísle.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 6. července.

(Praha chystá se vystěhovati se na venkov. — Jak Dr. Heřman Janovský mladočeským vědcům fedruše pobral. — Několik slov o koncentraci stran. — Vzpomínka na hodinku návštěvy u právě smřelého seniora královéhradecké diecése, novoměstského vdp. děkana Pelhříma Nováka.)

Nastala doba kyselých okurek, nadešli dnové všeobecné jak politické, tak národospodářské stagnace, v níž jest dnes u nás zdomácnělou modou uěkde si pohovět i oddechnouti.

Praha se k tomu pohovět slavně chystá a celá stroj se vystěhovati se na venkov. Letos připravuje se k tomu obzvláště grandiosním způsobem. Nevíme jest-li k vůli bezpečnosti, aby zloději měli méně práce, anebo k vůli zjednaní si peněz putují hotová processus z bytů na venkov se chystající Pražanů do zastavení se nejrozmanitějšími předměty k uschování, tak že zastavárny jsou již tak bohatě přecpány, že státní ústav toho druhu v Praze vydal veřejnou vyhlášku, že pro nedostatek dalšího místa v měsíci červenci více žádných svráků k opatrování přijímati nemůže.

To jest zvláštní znamení doby!

Kde kdo hledí své rozmary a choutky ukájeti v cizí kapsy, hledaje úvěr a půjčky, tak že v posledních dvaceti letech značně potlačená lichva začíná již opět docela veřejně kramařiti. V inserátech pražských novin čteme denně četné poptávky po penězích se slibem nepřiměřeného úroku a zároveň nacházíme v nich hojně nabídky půjček. Během dvou let budcu následkem toho pražské noviny zase plní své rubriky „ze soudní síně“ uváděním typů lichvářů a líčením lebkovážnosti olichvařených.

Pražské peněžní ústavy začínají býti ve příčině půjček již opatrnějšími, než-li byla ku př. svatováclavská záložna, jejíž věřitelé se vkladatelům jednak vysmívají, že si není na nich co vzít a jednak se díví jejich „nesvědomité drzosti a nelidskosti“, že chtějí své peníze nazpátek.

Proto když někdo žádá o půjčku 200 K, zavedeno jest o jeho poměrech šetření, jako by někoho zabil. Jest to ovšem správné. Upjatost ta je na místě.

Ale když někdo žádá o půjčku 10.000 K, tu jest ihned milostpán, všude je k němu plno ochoty, což ovšem není správné, jak několik sensačních krachů poslední doby dokazuje.

V ohledu tomto dal by se pořádek velice brzy a důkladně zjednat, kdyby naše veřejnost shovívavě neobdivovala pány a rodiny, kteří při příjmu ročních 4000 K vydávají ročně 10.000 K. Postačilo by podívat se takovým kavalerům na prsty, postačilo by směnečný census zostřiti a potom bez pardonu mrhače cizího jmění co nejprísneji trestati.

Dokud to nenastane, že ten, kdo se cizího jmění jakýmkoliv nepočetným a nepravým způsobem zmocnil, nebudé více „váženou osobností“, dotud u nás nastala nejistota majetku nepřestane a dotud budou tisíce nesvědomitých lidí skvěle žíti na cizí útraty, nedbajíce slz a zoufalství okradených.

Veřejný ruch naší společnosti poskytl v minulém týdnu ze své pestrosti celou řadu důležitých zajímavostí.

Na místě Heřmana Jandy, neblahé paměti, kandidují voličové podřipských okresů slánského a velvarského za poslance do sněmu království Českého trpoměšského vladky JUDra Heřmana Janovského. Okresy ty, druhdy nejvěrnější kantony mladočeské, více se po politické pověrnosti v Praze vůbec neptají a samostatně staví za svého kandidáta poslance dra. Janovského, který se v posledních letech postavil v čelo českých řepařů a jako vůdce jejich byl již své doby na Pardubicku za poslance kandidován. Tehdy od toho pro špinavé útoky, jež proti němu byly podniknuty, upustil. Tentokráté však doma nabízený mu mandát přijímá, což se může říci proto, že každá kandidatura proti němu byla by zde hříchem proti Duchu svatému a politickým komediantstvím.

Trpoměšský vladky Dr. Janovský jest odkojencem a odchovancem podřipského mladočestství, jež v něm před dvaceti lety vidělo odrůstati jeden ze svých nejnádějnějších sloupů, z nichž se mu však většina jednak ohnula nebo zlomila. Dr. Janovský, výborný řečník a dovedný debater vedl r. 1887 na řípském táboře jménem mladočestství tehdy hořící podřipské mládeže hlavní slovo —

Jak se u nás časy změnily!

Když táž bývalá naděje mladočeská v neděli dne 26. června ve Slaném představila se voličům, obořila se proti mladočeskému vedení, proti nejintimnějším a nejdůvěrnějším svým přátelům tak, že jim přímo vůdcovské fedruše z klobouků vyškubala a pobrala. Z řeči Dra. Janovského, v celku velice zajímavé a obsahem věcné, důležitým jest ve příčině té zejména místo:

„Mladočeská delegace často se mýlila v základech, jako v příčině bruselské konvence. Jestliže mladočeští generálové věděli při zma-

ření voleb do delegací před velikonočními, že po velikonočních proti nim obstruovatí nebudou a neřekli to jiným stranám českým, jednali nepoctivě proti stranám i proti národu. Toto jednání považuje řečník nejen za známku nepůsobilosti a slabosti vůdců, nýbrž jako známku nepoctivosti k národu. Neodpovídá za ně ovšem strana, nýbrž její vedení a má-li se strana obnovit, musí se generálové sesadit.

Jest předčasno, chtějí úplný rozklad strany mladočeské, poněvadž není ještě nic dokázáno, že byla by demoralisovaná armádou, nýbrž dokázáno jen jest, že mladočeská strana vedena byla špatnými generály.

Slova ta, jež byla přítomným jim voličstvem schválena, jsou nejrozhodnějším prohlášením revoluce proti mladočeským vůdcům, kteří proti nim nic jiného neuvedli, než li že si zastřeli tváře novinami, v nichž je četli. Důležité pak jest, že voličstvo slánské v resoluci na této schůzi přijaté prohlásilo se pro zásadu upřímné koncentrace veškerých sil národa v dnešní těžké době.

"Koncentrace stran" stala se dnes politickým šiboletem u nás. Bijeme se v prsa, že krásná myšlenka, vězíci v tomto rouše, byla námi vychována v "Obnově", kde po léta neunavně a důsledně jsme hlásali potřebu, aby naše společnost vyhledávala to, co nás spojuje a vystřihala se toho, co nás trápí. Zásada tato, což svědčí, jak jest "Obnova" pilně a hojně čtena, pronikla naší českou veřejností tak a takové obliby v ní nalezla, že naši v úzkých se nacházející politikové stloukají si ze sympatické a moudré její podstaty prám, na němž by se přes rozbouřené vlny všeobecné nespokojenosti přeplavili. Pánové chtějí nového populárního hesla vykořistiti k osobnímu svému zachránění. Avšak v naší veřejnosti sobecká snaha ta byla postřehnuta a proto ozývají se proti zneužití koncentrace lidí dobré vůle zcela věcné hlasy.

"Slovo" ve příčině té praví:

"Nelze očekávatí soustředění dnešních stran, nýbrž náprava může býti zjednána jen koncentrací mimo strany, přes strany a třeba proti stranám.

Počet těch, kdož nepřináležejí k žádné straně a také těch, kteří politicky myslí, pracují a pracovatí chtějí, stále roste."

"Československá Stráž" pak píše:

"Dnes "vedení" oficiální i neoficiální vydalo nový povel — koncentrace všech sil v národě. Před třemi měsíci nesla ta "všečeská" aliance jméno "české souručenství".

Tak jako jsou vzájemně se podporující spolky mistrů krejčovských neb kominických, tak jest též vzájemně se podporující spolek poslaneckých mandátolovců. Přislušenost ke spolku ovšem nikterak nevedí svobodné konkurenci mezi jednotlivci. Ta v naší "liberální" dře rozumí se sama sebou."

Z toho je patrné, že ve vratvách české společnosti na zásady koncentrace sil pohlíží se u nás docela správně a věcně a že pokusy, vynutiti dnes populárním býti začínajícího toho hesla ve smyslu osobním, vyběhnou na prázdno. Proto také doufáme, že čistota principu, jež jsme hájením zásady, aby naše společnost hleděla vyhledávati to, co nás spojuje a vystřihala se všeho, co nás trápí, uvedli na denní pořádek, bude před každým osobním prospěchářstvím zachráněna. Když se jedná o zájmy celé obecnosti, musí ustoupiti zájmy jednotlivců, kteří nového, sympatického hesla nesmějí užívatí za plášt' milosrdenství, v nějž by byly jejich rozmanité slabosti zahaleny, aby v rouše tom českou věc mohli dále poškozovati.

* * *

Bylo to roku 1899, když jsem měl jednou v měsíci dubnu jisté řízení v České Skalici. Byl jsem nucen zdržeti se zde přes noc a ráno pustiti ranní vlak ku Praze bez použití. Abych do druhého vlaku zbývajících mně času nějak příjemně použil, zajel jsem do Velké Jesenice, kde tehdy ještě farářoval vzácný můj přítel, nynější přepýšský děkan a vikář střídnictví opočenského vdp. Václav Uhlíř.

Překvapený mnou pan farář začal mne vyčítati, proč jsem svou návštěvu předem neohlásil, aby si čas jinak urovnal. Musil totiž jeti do Nového Města nad Metují, kde měl na 11. hodinu určené úřední jednání ve příčině meliorace poříční dolní Metuje, již bude mítí tamní kraj po něm na památku.

"Vždyť já jedu domů. Jenom se zde na cestě té u Vás stavuju a je mně jedno, sednu-li do vlaku v Jesenici nebo v Novém Městě," utěšil jsem ho a proto za chvíli vezl nás jeho Josef ve farském omnibuse, jak tehdejší jesenický pan páter, nynější farář na Hrádku dp. Frant. Pospíšil, páně farářův pohodlný landauer nazýval, přes Nahofany k Novému Městu. Seděli jsme jako v pokojíčku, do něhož se opíral venku vyvádějící, od Krkonoš vanoucí vítr se sněhovými přeháňkami. Cesta nám mile v pestrém hovoru utekla.

V Novém Městě si pan farář Uhlíř své záležitosti svým způsobem důkladně vyřídil, u Rydlů jsme výtečně poobědvali a potom se pan farář zvedl, že musí na děkanství s poklonou panu kanovníkovi a vikáři, jehož byl tehdy sekretářem.

"Neodpustil by mně to, kdyby se dověděl, že jsem zde byl a u něho se nestavil," odůvodňoval to. "Chcete-li, pojďte s sebou. Jemnostpán vás dle jména zná," pozval mne.

Vyzvání toho jsem radostně použil. Já novoměstského pana děkana Pelhřima Nováka znal od dětství, věděl jsem, že byl osobním přítelem nejřednějších křesť buditelů rodného mého kraje Regnera, Myslimíra Ludvíka, Rojka atd. Vábilo mne promluvití s mužem, který zná lidi dvou století a pak doufal jsem na děkanství sejítí se s milým kolegou z gymnasia

"Nežádám mnoho," pane doktore; dáte mi jen ten los, který jste si včera za dvě koruny koupil."

Filosof vyjevil oči údivem nad tím, co ta magická ženská všecko ví. Ale myslila-li slečna bába, že náš brdina naběhne, smýšlila se. Hned mu napadlo, že by babka po onom papíru tolik netoužila, kdyby jeho cena byla nejistá. Jestliže uhodla jeho nejtajnější myšlenky, proč by nevěděla na jisto, že se na ten los vyhrají veliké peníze? Panečku, takové sousto jí nepřepustí; kdyby ta žena na darovaný los pěkně tisíce vyhrála, hanbou by vrátil doktorský diplom zpět do Prahy.

Kosa padla na kámen, a milý filosof se chytře vytácel: "Snad přece dovolíte, slečno, abych Vaši vzácnou službu odměnil něčím cennějším než jest dvoukorunový papírek. Tuším snad dobře, že jen ze skromnosti, nezištnosti tak málo požadujete. Ale dovolte, abych dal více. Tři zlaté dvacetikoruny snad budou honorářem případnějším."

"Nu, myslíte-li tedy —" vztahovala slečna Eulalie ruku nedočkavě po zlatém kovu. A když peníze cinkly, znovu ujišťovala, že se vždycky spokojí dárkem jakýmkoli; vždyť pomáhá hlavně z lidumilnosti.

Když filosof taxu zaplatil, už ani za mák nepřemýšlel na nějaký ústup. Učená kouzelnice dávala mu obšírnou lekci, jak se má ve chvíli kouzelné proměny chovat, nač se vypyťovat; pověděla toho nešťastnému milenci tolik, až se mu z toho všeho hlava točila. Ale hlavní pokyny pamatoval si přece.

Druhý den vkročil filosof Vraný do svého kouzelnického stánku slovatné Eulalie, aby na něm konečně sice příšernou, ale bezbolestnou operaci provedla. Černokněžka zopakovala ještě jednou hlavní body ze včerejší přednášky, pak vzala s třínohého stolu malou lahvičku s červenou tekutinou, ulila za divného zářikávání třikrát do sklenice, přidala pak ještě dvě kapky tekutiny modré z jiné lahvičky.

dp. Janem Novotným, který u pana kanovníka Nováka devatenácte let kaplanoval.

Poněvadž ale přítel Novotný odešel do Krčína do školy, zapadl jsem s panem farářem ihned k staříčkému, tehdy 84 let starému panu kanovníkovi, který nás radostně uvítal.

"Břiza na bráně, škola na krámě, kréma v chrámě: kde je to?" vesele se mne táсал, nevěda, že jsem krajan a že vím, že je to v Novém Městě.

Dali jsme se ihned v hovor, jež vedl jemnostpán ponejvíce sám, nalévaje nám ze štíhlé láhve výborné víno. Hovor proplétal latinskými větami, tak že jsem jeho pamět obdivoval.

"Quale vinum, tale latinum," čtverácky se zasmál. Padesáte věcí s panem farářem, svým sekretářem probral a pořád se vracel k methujské melioraci.

"A nevzejde z toho žádná škoda mému nástupci?" stral se.

"Ten není doposud ani vysvěcení" posimral jsem ho lichotivě, narážaje na znameňitý jeho zdravotní stav, nebo vypadal tehdy jako statný šedesátník.

"No, dva své vikariatní sekretáře jsem již pochoval, ale jestli přečkám také zde přítomného třetího, nevím, ale vůli Boží bych se nevzpouzel," zasmál se.

Více než-li hodina nám v roztomilé rozpravě prchla jako minutka. Byl to kaleidoskop nejřednějších předmětů, jež jsme probrali.

Najednou však mrkl staříčkový jemnostpán na hodiny.

"Pánové prominou, že je musím opustit," řekl. "Mám sezení, v němž nesmím scházeti. Poseďte zde chvíli, já se brzy vrátím, ale vynechat nesmím."

My se ovšem poroučeli, starý pán nás zulíbal, těšil se na brzkou opětnou návštěvu a já jeho silou života a jeho pochopením povinností okouzlen docela nic jsem se nedivil, když jsem napotom slyšel, že dne 4. února 1902 v den osmdesátých sedmých jeho narození přijela za ním nyní již také nebožka kněžna Bathildis z Lippe-Schaumburgu, rodilá princezna z Anhalt Desavy, matka württemberské královny, příbuzná nejřednějších panujících rodin evropských a horlivá protestantka, za ním schválně z Náchodu přijela a přivezla mu z úcty a vážnosti "podporu stáří", krásnou hůl se stříbrným kováním.

Staříčkový, skoro devadesátiletý jemnostpán za dar uctivě poděkoval a dík svůj za hůl doprovodil ubezpečením: "To budu mítí jednou na stará leta pěknou oporu. Do té doby si ji pečlivě schovám!"

Vzácná dárkyně přála mu vesele, aby to bylo, až se dočká plně stovky let, ale starý jemnostpán najednou v těchto dnech postoupil svůj seniorát v diecési jinému a třetímu svému vikariatnímu sekretáři panu děkanu Uhlířovi ustoupil již dříve, vzdav se dobrovolně pochování třetího svého sekretáře, což vykonati vůle Boží mu více neuložila.

Teď to ve sklenici syčelo a stříkalo víc než šumivá limonáda. Filosofo již opouštěla všechna chladnokrevnost. Bába, držíc sklenici v ruce, opatrně se třikrát na podpatku otočila a podávši do třesoucí se ruky filosofovy sklenici, pobídla, aby vše vypil trojím douškem. "Ale ať ani krůpěj na podlahu neukápně," dodávala výstražně; "jinak bychom musili celý pokus znovu opakovati teprve při novém úpláku."

Doktor Vraný si dodal kuráže a třemi doušky vyprázdnil záhadný obsah sklenice. Ušklíbl se, ochutnalo to jako rozpuštěná cikorie; ale již v pěti vteřinách pocítil na jazyku sladkost, jako by se byl napil švejškové břečky. Do hlavy mu vstupovalo opojné mámení, oči hořely, srdce prudce bilo. Čtelo se mu tolik spát! Klesl na židli — ale již Eulalie přistrčila mu před oči podobiznu Josefa Vrátila a nutila ho, aby několik okamžiků pevným zrakem na ni hleděl. Vraný vyhověl, upřel pevně zřítelnic na fotografii — a za minutu již o sobě nevěděl. Když se za chvíli probudil, z široka zív, ale již lekutím nakočil. Stařena totiž přidržela mu před obličejem zrcadlo, v němž — div divoucí — zpozoroval filosof zhyralou tvář Josefa Vrátila. "Co se to jen děje?" žasl filosof. Ale jak vzkřikl, podívil se zase jiné věci. Jeho hlas zněl dutě, trochu chraptavě, právě jako hlas Vrátilův.

"Nu, pane doktore," cenila dva vykotlané zuby Eulalie, "provedla jsem to dobře? Myslím, že jste zatím dokonale s mým uměním spokojen. Ale nyní rychle k slečně Růžové. Zastavte se před domem, Vaše vyvolená za čtvrt hodiny si vyjde na procházku a to sama; ať nezmeškáte krásnou příležitost! A po dostaveníčku se hned vraťte, abych Vás kouzla zprostila."

Teď se doktor Vraný vzpomatoval již na dobro a spěchal, kam ho srdce neodolatelně táhlo. A když přišel před dům, v němž bydlila nejvroucnější tažba srdce jeho, přecházel pomalu a zrakem ostřížím stříhl hlavní vchod.

FEUILLETON.

Začarovaný filosof.

Moderní pohádka. — Píše J. S—a.

III.

"Vy že byste mne dovedla začarovat, abych vyhlížel jako pan Josef Vrátil? Jděte mi k šípku, ha, ha."

Kouzelnice bleskla zlostně očima a odsekla: "Vyprosím si, abyste, slovatný pane, neuzíval slova začarovat; nejsem žádná kejklířská čarodějnice z šestnáctého století. Jsem doktor magie."

"A pardon, milostivá pa—, slovatná slečno, odpusťte, že jsem zas narazil a výrazu tak vulgárního užil. Ale dovolte, jak je to možno, abyste mne proměnila v bratrance slečny Růžové?"

"Hm, zcela dobře možno; jen když mi věnujete plnou důvěru. Však dokážou jiní lidé ještě sensačnější koušky. Advokát dovede udělat z darebáka nejštěstnějšího mučedníka, prodávác vína z různých zdraví škodlivých letkvarů udělá pravé tokajské víno, politik z podvrtné a ničemné zásady udělá životní, jedině zdravý elixir pro svůj národ..."

"Inu ano, ale to přece nejsou opravdové proměny."

"A copak já Vás chci taky skutečně a podstatně proměnit do toho bratrance slečny Růžové? To byste mne špatně žehnal, až bych Vás udělala takovým flamendrem jako je ten člověk. Vždyť chci jen tolik docílit, abyste byl zdánlivým Josefem Vrátilou; nic více, nic méně. A že to dovedu, přesvědčíte se snadno, jakmile k mému návrhu přivolíte. Nedovedu-li toho, vyplatím Vám tisícovku ve zlatě."

Teď už Vraný přece jen počal důvěřovati.

"A co bych byl dlužen za takovou službu?" vyzvídal na polovic poražený filosof.

Obrana.

(3) **Náboženský příklad duševního mrštevství** projevil k větší cti a slávě Husové právě 6. července realistický Čas. Tentokrát chtěl být až příliš originalním. Prý v 15. století (po upálení Husové) byli Čechové národem nejvzdělanějším. Snad by se ani eskamotér Masaryk k takovému tvrzení svého panoše neodhodlal. Ježto v témže článku při zmínce o jesuitě Čas proti katolictvu šermuje Denísem, nezastává nám, že uvádíme divahu téhož historika o české kultuře v 15. století: „Zvláštní to neshoda, že v zemi, kde hádky náboženské trvaly neustále, nedospělo se k vyššímu zkoumání... Na universitě není již ani pravidelných přednášek theologických. Co zachovalo si toto proslulé učiliště z minulé slávy své a co se stalo se záměrem Karla IV.? Doufal zříditi tu veliké ohnisko osvěty; ... na chvíli (totiž za věku katolického) tyto tužby se uskutečnily; z nejvzdálenějších zemí přicházeli žáci, tisíce studujících těsnilo se v lavicích universitních a vysoké učení Pražské závodilo s universitou Oxfordskou a Pařížskou. A nyní? — Jeho žalostný úpadek téměř představuje duševní pokleslost země české (v 15. století). Několik málo žáků dřímajících asi při desíti prostředních professorech; učitelé a žáci závodí v nedbalosti; po největší část roku není zkoušek; většina profesorů jsou starci, kteří nekonají svých čtení. Představují pravověří utraquistické (pravověrnost husitskou) v podobě nejnuzejší a nejohroženější, ázkostlivé a svéhlavé, nejisté a podezřelé. Jsou velmi chudí, protože většina důchodů jejich byla zabavena (ovšem pokrokovými husity), dávají se v žaloby, svými nářky zahrnují sněmy, kteréž odpovídají sliby, na něž však vždy se zapomíná. (Vzácná pokrokovost!) — Četné a kvetoucí školy za doby Karla IV. utrpěly velice v době válek husitských jednak následkem zmatkův a obecné bídy, jednak hlubokým úpadkem, jakým zastihena byla universita... Protože studujících na ní bylo po řídce, neměla dosti kandidátů na místa, jež měla opatřiti a často k úřadu učitelskému ustanovovala kantory (církvní zpěváky), *svomilky, domeslníky*.“ (Denis-Vandura: Konec sam. čas., 288—9. 618). Takhle posuzují husitskou touhu po vzdělání i Tomek, Winter, Truhlář. A zatím, co Pražská husitská universita jako odraná a ponížená dcera university Karlovy sotva živila, brala se v zemích katolických všestranná vzdělanost mohutným krokem ku předu.

Kulturní zbledovanost české země vyloučila ušlechtilému kališníkovi Kornelovi ze Všehrd na sklonku XV. století stesk: „Němci, jichž jazyk tak drsný, tak breptavý a tak nerozumný jest, že jeden s druhým mluví, Němec s Němcem, sobě častokrát nesrozumievají, avšak

Za chvíli uslyšel cupání drobných kroků v otevřené chodbě. To jsou jistě kroky slečniny. Znal je dobře; nezdržel se již; se srdcem prudce tlukoucím vskočil do chodby a zvolal hlasem rozčoučeným: „Fanyňko!“

„Ach“, vzdychla slečna překvapeně, tleskavši běloučkými ručkama; „to jsi ty, Josefo?“ A už ho objala a podarovala dvěma polibky. Tohle se začarovanému filosofu náramně líbilo; byl z toho náhleho blaha celý popleten. Ale již také dívka vklouzla levou ručkou pod jeho pravici. Tohle se líbilo doktoru Vranému ještě víc. „Ty šelmičko“, hrozila slečna pravým ukazováčkem, „on se zjeví náhle jako duch. Já jsem myslela, že jsi dosud v Praze; vědyť jsem dostala ještě včera od tebe pohlednici, v které sděluješ, že přijedeš až příští měsíc. Měla bych se vlastně na tebe hněvat, že jsi mne v posledním čase mnoho zanedbával — ty ošklivý.“

„Už musíš prominout“, koktal filosof, měl jsem tolik starostí; ale teď — z té Prahy — jsem se vrátil tak brzy, dušičko, hlavně k vůli tobě.“

„Ale dej pokoj s tou řečí o starostech“, posmívala se krasavice; „ráda bych věděla, od které doby se začínáš o něco starat... Ostatně — jak už jsme kolikrát oba říkali — čeho člověk neužije v mládí, to těžko v stáří dohoní. Ale už pojďme a nejráději rovnou do parku, abychom si mohli důkladně pohovořit bez vyrušování.“

„Máš pravdu, Fany“, souhlasil zahákováný filosof, a už párek kráčel do stínu zadumaných větví. Fany se několikrát ohledla a pak si oddychla: „To jsem ráda, že se maminka z okna nedívá. Je někdy trochu divná; tuhle cosi povídala, že se jí nějak nelíbíš, zdáš se jí být velký světák. Ale já tě mám, hochu, ještě ze všech mužských nejráději.“

„Hm, nevím, Fany, mluvíš-li upřímně“, navazoval obratně hovor filosof markýrující Josefa; „až do Prahy se mi zanesly o tobě jakési pomluvy, víš — takové zajímavé klípky, že už tvé srdíčko není volné, že je uchvátil nějaký doktor Vraný. A jest to pravda, že bude svatba co nevidět?“ (Dokonč.)

(otce) jej našemu na potupu šíře a trou (brněl). A již téměř všechny knihy pohanské i křesťanské z latinských, jeden jazyk druhým vkládajíc, německé sú učinili, kdež (kdežto) my snad ještě žádných nemáme, ... stalo se jest, že což v Čechách a v jiných národích učení toliko čtá, tomu v Němcích i laici napořád svým jazykem čtác rozumějí.“ (Erben: Výbor I., 22.)

Smutný to doklad, jak „Čechové byli nejvzdělanějším národem v XV. století“. Závěděl v XV. století Němcům, kteří za Karla IV. v Čechách musili své vyšší vzdělání vyhledávat. Dle Času prý Čechové v XV. století „po vzdělání toužili“. Na doklad uvádí výrok Eneáše Sylvia, jehož vědomosti o české zemi nešťastnou náhodou právě od nekatolíků vážně se neberou. Za to však Čech Bohuslav z Lobkovic na sklonku XV. století žaluje na velikou netečnost Čechů k pokroku osvěty. Dosvědčuje, že platí za hanbu, je-li kdo poněkud ve vědách zbohlým. A když už tolik husité „toužili“ po vzdělání, proč raději drželi houževnatě groše v kapse, proč raději busitští kapitalisté užívali peněz ku kratochvilám, než by je byli k zvelebení školství věnovali?

„Čas“ uvádí v nepochopitelnou souvislost s XV. stoletím vzdělání českobratrské jednoty, uváděje jména: Bohuslav, Komenský, Žerotín. Ale tito vynikající mužové rozhodně nebyli vychováni kulturou husitskou, nežili v XV. věku. A k tomu třeba dodat, že vážné vzdělávací snahy i v jednotě zakořenily se teprve v století XVI.

Také prý „náboženství přešlo stoupencům Husovým do hlavy a do rukou (výtečné vyjádření!) a proto projevuje se ve všech oborech (!) krásným květem“.

Na kališnických bylo leccos chvalitebného, ale u Táborů, které „Čas“ v následujících řádcích chválí, byly ty květy moc podivné. Ti si ustanovili program, že se nemá žádnému jinověrci darovati život, odstraňovali pečlivě kulturní památky, jež byly pracně získaným dědictvím Otce vlasti, rozbíjeli samým kališníkům lebky svými kulturními cepy, a i když byli poraženi o Lipan, loupili a vydírali bezohledně dále i lidi nemajetné, ač měli statků dost. A to se prosím dělo po válce, v době míru. Ze samé „reformační horlivosti“ sloužili za žold i panovníkům katolickým proti českým husitům. Po utišení válek úředně stvrzena poroba selského lidu, českobratrská jednota husity pronásledována, sesurované mravy již proto se nelepšily, že kulturní ústavy pro hamižnost husitské šlechty ležely tiše v sutinách. K tomu připočteme ještě trvalý úpadek domácího průmyslu a obchodu. Je vidět, že se tedy ve všech oborech husitismus projevoval až příliš krásnými květy.

Škoda času a papíru. „Čas“ každý den vychází ozdobený heslem: „S pravdou ven!“ Jako by teprv pravdu musil nutit, aby se z jeho sloupce vystěhovala; ta už je dávno pryč. To realistické „vědecké všech věcí promyšlování a věcné na vše nazírání“ jest silnější fantasií než Mohamedovo nebe. A tohle duševní mrštevství má být prací pro „český rozum a českou duši!“ Pánové bezpochyby považují své čtenáře za duševní kretény. A pak chtějí s takovými obmezenými soky mluvit vážně. Jest skutečnou národuv ostudou, že jistá část intelligence pomáhá udržovati tento frázovitý a ohlupující orgán při životě. Dobré chutnání k té stkvostné stravě!

(3) **Pan Josef Rašín**, člen toho času mocné pokrokové dynastie, která vládne organizovaným učitelstvem, majitel knihkupectví učitelstva československého v Praze, na skladě má a na požádání zasílá také brožuru: „Pogius, Výslech, odsouzení i upálení Mistra Jana Husa“, cena 40 hal. Právě to oznamuje v Čas. Učitel ze dne 6. července. Kdo tedy chce platiti daň z hlouposti, nevyčerpá se příliš. Za dva šestáky mu pokrokový nakladatel poslouží takovým ohlupujícím pamfletem, že to stačí za celoroční čtení Červánků. V témže čísle „Český Učitel“ píše: „Třeba kult Husův oduševnit a vymýtiti z něho vše, co nesrovnává se s duchem Husových snah.“ — Jak je vidět, začíná oduševňovati „Český Učitel“ kult Husův sám, až radost pohledět.

Víra a věda.

(Slovo k inteligenci).

(8) Věda, tak zvaná pozitivní, vypověděla boj náboženství na celé čáře. Jednostranní odborníci vědy materialistické výsledky boje pro sebe dávno již rozhodli, rozumí se, porážkou všeho náboženství. Tím samým od nich vyřízena jest již také otázka veškeré metafysiky, která pro ně není vědou a která pohřbuje všeho odůvodnění ve faktech přírodních i v povaze lidské.

Filosofové však tábor metafysiky obhrazují nechtějce se vzdáti, a není potřebí zvlášť vykládati, že většina filosofů ušedčila materialisty z ubohé jednostrannosti. U nás jako filosof problém náboženský již od let projednává prof. Masaryk, jenž o svobodě své-

domí a otázce náboženské řečnil dne 25. června. „Čas“ v článku, opatřeném názvem „pro svobodu svědomí“, učinil veliký rozběh, aby oně schůzi dodal zvukného ohlasu; zatím však několika poznámkami prozrazuje, že sám od vážného nazírání na mnoho bonů jest dalek a že se mu jedná docela o jiné účely, než o věc samu. Tak na příklad jest prý potřebí, aby svoboda náboženská ve smysle prof. Masaryka byla ještě mnoho rozšířena. Myslí to „Čas“ vážně? Nemáme snad státního základního zákona o svobodě náboženské? Či snad dlužno ještě více nakupiti důkazů, že svoboda náboženská vyjádřena zákonem v životě zvrhá se v bezuzdné útoky na svobodu svědomí katolického? Uvědomil si „Čas“, že v potlačování svobody svědomí katolíků zápasí o palmu s listy socialistickými, jejichž materialistický ateismus neohrobaně naráží na své brdo, všechny zjevy náboženského života?

V úžasu nad číma velikým konstatuje „Čas“, že Masaryk s takovou rozhodností posud nemluvil. Ostatně u „Času“ jsme již uvikli, že vše, co Masaryk řekne, považuje za neomylné a vznešené. Když se vedle sebe položí jeho spis o sebevraždě, dí Čas, „a teď poslední, vidíme náboženský vývoj jeho po dvaceti letech.“

Střízlivý pozorovatel však nevidí nic, leč pouhá slova, jako na příklad: „lidé nábožensky cítící a probuzení chtějí dnes překonat náboženství staré, chtějí být náboženstvím dokonalejším“. A „Čas“ k tomuto citátu z řeči Masarykovy připevňuje datum (25. června), jakoby den ten byl východištěm nějaké nové epochální filosofie náboženské. Povázíme-li tedy, že „Čas“ mluví o dvacetiletém náboženském vývoji Masarykově, jenž prý, jak též „Časem“ bylo prozrazeno, schopen jest založiti i nové náboženství, musíme se podivovati jest bezvýslednosti slibů, jež s takovou vážnou obřadností byly učiněny. Otázka přímá a prostá tady zní: kde jest to nové náboženství Masarykovo?

Tak tážeme se plným právem, neboť kdo někomu ideál bře, musíme mu dáti ideál větší. Masaryk v přednášce své, mimo známé již a často opětné výroky, rozvádí myšlénku, že vědecké poznání protivi se učení náboženskému. Patrně, že mínění Masarykovo obsahuje omyl o víře, neboť víra není vědním o světě fyzickém. Víra tihne k tomu, co býti má — k ideálům, tedy k jistému vnitřnímu a vnějšmu nespořádání člověka a poměrů jeho k Bohu a ku bližnímu. Přes to však také přiznati se musí, že křesťanské zjevení jako fakt dějinný dokazuje se jistotou vědy historické, jakož všbec víra k odůvodnění svému přijímá zajištěné poznatky vědecké. A dále, jakkoli knihy biblické nejsou napsány ku poučování astronomickému, biologickému atd., přece obsahují tvrzení, která nedají se oddělit od souhlasných pouček vědeckých.

Masaryk v tomto ohledu ve své přednášce zabral do svých tvrzení v Genesi dny stvoření a praví: „někteří theologové dělají koncese vědě a speciálně darvinismu, vykládajíce v Genesi dny stvoření jako nekonečné věky. Avšak ten, kdo psal Genesi, bral to do slova, a hlavně, celý jeho názor na svět byl jiný než názor moderního evolucionisty. A o toho ducha, o ten směr a o ten celkový názor běží, nikoli o slova“. Souhlasíme Masarykem úplně. O celkový názor, o ducha běží a nikoli o slova! V této pak příčině názor biblický o stvoření a postupném utváření hmoty souhlasí se zajištěnými výsledky vědeckými. Stvoření, o němž mluví autor Genese, musí uznati i pozitivní věda, nechce-li zaběhnouti v logickou protifečnost. Utváření se hmoty stvořené pak dále se mocí zákonů dányh Stvořitelem. A utváření se toto, jak je líčí autor Genese, v hlavních a podstatných rysech jest rovněž vědecky podepřeno. Srovnávejme jen! V Bibli mluví se nejprve o chaosu, hmotě beztvárné a jednorodé, hypothesis Laplaceova, všeobecně přijatá, záleží v pojetí kosmické promlšiny, tedy biblického chaosu. Veliké potíže působilo apologetům světo, o němž zmiňuje se Genese dříve, než povytaly naše světelné prameny: slunce, měsíc a hvězdy. Apologeté byli v rozpacích a odpůrci se smáli, kterak že možno mluvit o světle, když ještě slunce nebylo. Věk i tu věda moderní vysvětlila, co bylo tak dlouho temno. Dle zákona — síla vibrační vzrůstá, ubývá-li síly viditelné — přeměňuje se pohyb v teplo, a teplo způsobuje světlo. Jen tak vyskytuje se ve všemíru světlo dříve, nežli tělesa nebeská nabyla podoby hvězd a sluncí. Záhada světla v Genesi právě uvedeným a zjištěným zákonem představuje se nám tedy jako fakt úžasný a překvapující shody mezi tvrzením bible a moderní vědou. Tvrzení Masarykovo o neshodě však stkvěle vyvrací shodnosti další, kteréž mluví mluvou tak jasnou jako přešvědčující. Autor Genese uvádí, že země v prvých dobách své formace nebyla schopna života, nebylo na ní pražádné živé podstaty. Mluví tedy o době azoické (bez života), která byla před objevením se veliké bytosti živé. S výrokem tím souhlasí věda, která dokázala, že život se svými podstatnými známkami vždy na zemi neexistoval, nýbrž měl počátek v určité době a že každá bytost živá pochází od jiné bytosti životem obdařeně.

Masaryk dovolává se evolutionistického darvinismu proti zprávě Genese o utváření se světa, zasazuje vědecký pojem tam, kam nepatří. Neboť co chce darvinismem dokazovati, když se jedná o kosmos počáteční, o pouhé atomy hmotné, o mechanické pohyby řídící se určitými zákony? Vždyť v tom prvotním všemíru není ani jediného molekulu oduševněného, ani jediného zjevu živoného. Darwinism přece hlásá přirozený výběr, boj o život, přizpůsobení jen ve světě živého organismu. Ovšem monisté užívají hypotézy Darwinovy i k výkladu o utvoření se všemíru neorganického. Toho smyslu jsou asi i slova Masarykova. Právě věda však přechodu od hmoty k živému organismu nezná. Jestliže to však někteří připouštějí, pak jednání jejich nelze jinak vysvětliti, nežli tím, že k tomu byli dohnáni, ocitnuvše se v úzkých a nevědouce si rady. Chtěli buď jak buď nahraditi něčím tvrdší ruku tam, kde jevila se nezbytnou.

Ze všeho toho vysvítá neoprávněnost tvrzení Masarykova, jakoby celkový názor v Genesi odporoval vědeckým poznatkům. Ano mínění jeho, že v Genesi není vysloven postupný vývoj, vyvracující i monisté. Tak na příklad zapřísahý monista Haeckel dí: V „Možnášově hypotéze o stvoření nalézáme dvě s nejdůležitějších vět theorie evoluční, jež tu vysloveny jsou s pře-

kvapující jasností a jednoduchostí, totiž den postupného vývoje a ideu stupňové diferenciace hmoty prvotně jednoduché. Můžeme tedy této velikolepé myšlenky, obsažené v hypotetické kosmogonii židovského zákonodárce, vzdáti zasloužený a upřímný hold svého uznání. Z uvedeného tedy poznáváme, jak Masaryk vědecky mluví, když chce mluvit nejvědeckěji.

Politický přehled.

Tou dobou v české politice jeví se bezradnost a jakási stísněnost. Předák staročeské strany dr. Matuš dokazuje, že česká politika stanula v mrtvém bodu, a že jest třeba vedle oprav v „domácnosti české“ předem zanechat obstrukční taktiky, která jest pro nás velmi nevýhodnou. Mladocheský vůdce dr. Kramář na to obšírně odpovídá, že mladočeskému poslůstvu nelze jinak, než postupovati obstrukčně, že to neuprosně přikazuje čest. Radikálové pak uznávají sice také nutnost obstrukce české, jež však přes cislajtskou ústavu končí se státoprávním vyrovnáním. Čeští agrárníci žádají také, aby Čechové na moravském sněmu zahájili obstrukci a vytrvali v ní tak dlouho, dokud nepřestanou obstruovat Němci v Čechách. V tak vážné době nenalézá se v národě našem nikdo, kdo by rozvaděné bratry aspoň v boji proti Vídni ujednotil a mezi námi vůbec není dobré vůle. Naším politikům nejedná se dle všeho o vlast, ale o vlastní „já“. — Poslanec Prášek, předseda čes. oddělení zemědělské rady pro království České, dne 5. t. m. osobně upozornil dra. Körbra na škody živelní v Čechách, a požádal jej, aby tu ihned poskytnuta byla vydatná státní pomoc. Ministr-president jevil tu co největší ochotu. — Opavští Němci konali 3. července protestní schůzi proti zřízení paralelek českých a polských při učitelských ústavech v Opavě a Těšíně, které Čechové a Poláci podle zákona právem požadují. Němci křičí, že se jim děje křivda, ovšem aby podle starého způsobu mohli dále poněmčovat Čechy i Poláky. — Dle vládního nařízení pobočky italské na universitě v Innsbrodu budou příští sice odděleny, avšak universita nabude zase svého čistě německého rázu.

V uherském sněmu vleče se jednání rozpočtové velmi pomalu. Oposice i města brání se proti zvýšení civilní listy císařovy, která z dosavadních 9,300.000 K má být zvýšena na 11,300.000 K.

V říšském sněmu něm. byl přijat zákon, který směřuje k vyvlastnění a rozprodání polské půdy Němcům.

Na bojišti asijském se situace valně změnila. Japonci ustupují totiž na celé čáře, zatím co Rusové obsazují průsmyky a jiná místa Japonci opuštěná. Bojí se už také, aby Rusové nevrátili do zad vojska jejich, svírajícího Port Arthur. Rusové přešli tedy už k útoku, ač nepřítel Ruská ústup japonský považují za válečný manév. Ruská přesila se už hlásí, kdy také panující právě deště mají tažení Japonců, kteří mají dnes na bojišti všechno vojsko, které sehnati mohli. Následkem deště a také strachem před vladivostockým loďstvem ocitli se Japonci v nesnázích i co do zásobování. Loďstvo vladivostocké působí Japoncům nesmírné starosti. Admirál Kamimura marne honí se za Skrydlovem, který mu vždy před noseem zmizí. Doba deště zatím přeruší další postup válečný.

Z činnosti katol. spolků.

Vzdělávací a podporující spolek křesťansko-social. pamí a dívek v Hradci Králové koná v neděli 10. července o 2. hod. odpo. členkou schůzi v Adalbertinu.

Z Černilova. V neděli dne 10. t. m. pořádá Černilovská národní katolická jednota přednáškovou schůzi, v níž promluví vp. Jiří Šabala z Hradce Král. na thema „Pravda a pravda.“ Přednáška započne o půltřetí hodině ve spolkové místnosti.

Z Lomnice n. P. Katolická jednota naše bude dne 17. července obývat slavnost svěcení spolkového praporu. Prapor posvětil Th. Dr. R. Horák, farář ze Šárky. Odpoledne se obývat bude slavnostní schůze, při které promluví taktéž dr. Horák a p. M. díel učitel V. Špatek. Po schůzi bude koncert kapely lomnické v zahradě hotelu p. Řeháčka.

Z Kestelce n. O. Katolická Jednota slaví 10. července t. r. památku svého 10letého trvání s tímto pořadem: V 10 hodin dop. seřadění spolků před místností volkovou „na Rabštejně“. Průvod do chrámu Páně, ve kterém slavnostní kázání promluví dp. katecheta Alois Dvořák, zakladatel spolku a máš sv. obětuje vadv. konsistoriální rada dr. Frant. Šule, profesor teologie z Hradce Králové. Odpoledne ve 2½. hod. seřadění spolků na Rabštejně, průvod do zahrady p. K. Marka. Program zahradní slavnosti je nejímavý. Opůl 8. hod. večer průvod na Rabštejně, na to taneční vínek. Vstupné do zahrady 20 h. Všecky bratrské spolky k co největší účasti i s prapory své výbor. V pádu nepřítelství počáti odpolední slavnost na Rabštejně.

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecéšní. Ustanovení jsou: pan Josef Winkler, administrator, za faráře ve Velké Losenici; p. Jan Kostkan, administrator, za faráře v Pusté Kamenici; pan Jan Procházka, kaplan v Bystrém, za faráře do Petrovic; pan František Váša, administrator v Mítově, za koop. do Slavonova; p. Václav Vostřel, kaplan, za administratora ve Svinčanech; p. Jan Novotný, kaplan, za administratora v Novém Městě n. M. — V Pánu seznali: p. Fr. Kvěch (V. Vuln.), jubilar, konsist. rada, b. vik. děkan ve Svinčanech † 28. června (naroz. 1823, vysv. 1848); p. Pelhřím Novák (V. Vuln.), senior diecése, jubilar, čestný kanovník, rytíř řádu Frant. Josefa I. a Božího Hrobu, konsist. rada, děkan v Novém Městě n. M., † 1. července (naroz. 1815, vysv. 1841). — Uprázdňená místa: Svinčany, fara, patron. hraběte Jana Thun. Hohensteina od 7. července 1904. Nové Město nad M., děkanství, patron. dědiců hrab. Leslie od 7. července 1904.

J. B. M. dr. Josef Doubrava posvětil v neděli dne 10. července t. r. základní kámen kostela sv. Vavřince v Selmicích u Kladruhu n. L. — Jeho Biskupská Milost přijel z pražských Svatopetrských slavností v úterý do Chrasti, odkudž zavítá do Hradce ve středu odpoledne (13. t. m.).

Císařští radové. Dle nejnovějšího ministerakého nařízení dostalo se soudcům laickým po dobu ustanovení jejich při c. k. krajských soudech názvu císařských radů; dosud tak jmenováni byli pouze soudcové laicové v hlavních městech při zemských soudech. Císařskými rady při c. k. kraj. soudu v Hradci Král. ustanoveni jsou pp.: V. Collino, lékařník, R. Helwich, obchodník, J. Jeřábek, obchodník, V. Ráž, obchodník, všeměs z Hradce Králové, a V. Pravda ředitel továrny z Kuklen.

Přírodní muž J. Janasch navštívil dne 6. t. m. Hradec Král. Oblačen je pouze v řasnou, bílé modrou řizu, na hlavě má břečtanový věnec, v ruce bílý křížek. Panasa. Paul ho fotografoval. Z Hradce šel do Peřimova u Jilemnice. Zjev jeho působil pochopitelně velkou sensací. — Přírodní tentomuž v zimě v létě odívá se pouze jednoduchou řizou, chudí bosa a odkrytou hlavou, pokrmem jest mu co nejjednodušší strava rostlinná, hlavně ovoce, nápojem pak pouze voda. V poslední zimě působil Pražanům zvláštní podívanou, kdy se za mrazu ve Vltavě koupával, až chudák při tom přišel ve styk s policií a soudy. O Hradci slyšel, že tam mají moc vody, a že proto budou asi otužilejšími a jeho zásadám přístupnějšími. Ale s nepořízenou jechal zase z Hradce.

Výlet do Kukuš pořádá Jednota katolických tovaryšů Král. hradeckých dne 17. července 1904 s tímto programem: O 6:23 hod. ráno odjezd do Jaroměře drahou. V 9 hod. po prohlídce Jaroměře měš. sv. v kostele sv. Mikuláše. Po měš. sv. hned cesta do poustního chrámu P v Hofmanicích (půl. hod.) cestou okolo sv. Trojice, kdež krátká pobožnost a prohlídka. Cesta do Kukuš (as ¼. hod.), kdež prohlídka kláštera, zámku, atd. Procházka do „Betléma“. O 9. hod. večer návrat do Hradce Králové. Druhá jízda jest odpoledne o 1. hod. přímo do Kukuš. Za nepřítelství počáti odpoledne o 14 dní později. Účastníci se může kdokoliv bez zvláštních přihlášek.

Památka Husova oslavena v Hradci Kr. tentokrát nikoli zevnějším fanfárkáním, ale prohloubením vědomostí o Husovi. V Klieperově divadle slušný fecht, slušné obecné veselí. Dovedli jsme se z út. fechtů odborníky taky mnoho nových věcí. Na př. prý „Hus přejal zásady Lutherovy“, ostatních výskumů fechtůvých neuvádíme, poněvadž v zájmu české vědy jistě je tiskem vydat jako doplněk k Flajshansovi. Ať už ostatně mluvil jak mluvil, jen když se lid poučil. To jsme slyšeli u Husových branců horší zblabunění, a přece se tím lid dle tvrzení pokrokových listů uvědomoval. Na zdar!

Městské průmysl. muzeum v Hradci Králové pořádá v neděli dne 10. července v čtátném průmysl. muzeu v budově c. k. odb. školy v přístavě v levo výroční výstavu prací provedených v odborných kurzech muzejních a sice: malířského obou oddělení, kreslířských, nedělního i večerního, ciselářského a modelářského. Kursy řízeny byly p. prof. J. Šimou, p. arch. R. Němcem, a odb. učitelii pp. F. Vrabcem a J. Lankášem. Výstava bude otevřena při volném vstupu od 9. do 12. hod. dopol. a od 1. do 6. hod. odpo. Současné přístupny budou volně návštěvě obecnosti a veškeré sbírky školní a muzejní v 1. patře budovy se nalézají. — Návštěva čtátný prům. muzeu v uplynulém měsíci obnášela 278 osob. Z knihovny posláno v čtátně samé 182 odb. knih a předlohových děl a 8992 předlohami. Domů zapůjčeno 78 osobám 568 předloh neb odbor. knih a do dalšího okolí 5 vavášků o 186 listech předlohových. Celkem 4646 předloh a odbor. knih. — Za příčinou obvyklé revize nebudou tento měsíc žádné knihy ani předlohy domů zapůjčovány. O navrácení veškerých vypůjčených předloh a knih do 15. července žádá se důtklivě!

Slavnostní akademie. Chovanci biskup. Borromaea pořádají v neděli dne 10. července 1904 na uctění památky Dra. Ant. Dvořáka slavnostní akademii, při níž provedeny budou všeměs skladby oslavnové. Pořád: 1. „Valčík“. Smyčcový kvintett. 2. Dr. Antonín Dvořák. Řeč. 3. „Biblické písně“. Čís. 5. Mužský jednohlasný sbor. 4. „Malířství“. Čís. 1. Pro harmonium, dvoje housle a cello. 5. „Památka“. Mužský sbor. 6. „Slovanské tance“. Čís. 8. Pro klavír na čtyři ruce. 7. „Slavnostní spěv“. Pro smíšený sbor s průvodem klavíru na čtyři ruce. Začátek přeseň o 6. hodině.

Sjednání abiturientů realky králové-hradecké z r. 1889 pořádán bude o letošních

prázdninách. Přihlášky a podrobnou adresu zasílány buďtež do 15. července t. r. na adresu: p. Jos. Pavlík, c. k. pošt. asistent v Hradci Králové. Přesný program bude každému zaslán.

Koncert na prospěch krupobitím postižených koná se v neděli odpoledne v lesní restauraci pod rozhlednou mezi Chlumem a Lípou.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc červen 1904. Stav vkladů počátkem měsíce K 1,530,487.09, vloženo K 155,225.54, vybráno K 153,910.70, stav koncem měsíce K 1,531,801.93. Stav půjček počátkem měsíce K 1,027,882.50, půjčeno K 76,508.15, splaceno K 41,682.94, stav koncem měsíce K 1,062,707.73. Počet dětí 2434, rezervní fondy K 118,859.13, závodní podíly K 62,130.24, pokladni obrát K 675,516.72.

Okres. nemoc. pokladna v Hradci Králové koná v neděli 17. t. m. o 9. hod. dopol. v Sokolovně valnou hromadu delegitů a zástupců samostatných okresní pokladny nemocenské v Hradci Králové. Kdyby se dostatečný počet pánů delegitů v ustanovenou hodinu nesešel, odbyvatí se bude druhá valná hromada o hodinu později bez ohledu na počet přítomných.

Chovanci ústavu pro bluhoněmé „Rudolfina“ konají dne 13. července t. r. výroční zkoušku. Začátek o půlděváté hod. dopol.

Výstava v pensiónátě. Výstava ženských ročních prací žákyň pokračovací školy v pensiónátě cís. Františka Josefa I. uspořádá se na den 10. a 11. července v místnosti přístavní č. 7. Výstava jest veškerému obecnému přístupna.

Společnost stavitelů v Hradci Králové koná v neděli dne 10. července svou ustavující schůzi, již se účastní také inspektor živnostenských společenství p. Dr. K. Polák.

Zámyslné ohlupování. Jak jsme se sami přesvědčili, prodává se dál i v našem Hradci Králové dále brožura protestantského podvodníka „Pogia“ o výsledku a upálení mistra Jana Husi, která byla do českého jazyka přeložena „osvícenými“ helvety, kteří jako ctitelé Husovi nejlíp měli poznati, že se zde jedná o ničemný, podvržený pamflet. Marna byla výstražná slova dra. Kalouska, lid se ohlupuje s tichým souhlasem „pokrokových“ listů nešikovnou a drzou tou slátninou dál, ač i povrchní znalci díla Tomkova a Palackého může poznati, že ten hrubý pamflet políčkuje správnou historii přímo nemilosrdně. Prohloubení oslav Husových! Pánové, neděláte si pod záminkou pokroku z lidu dobrý den? Jednou z hlavních prohlubovacích prací mělo být poukázání na švindl Lžipogiovský. Proč? Poněvadž ta podvodná brožura byla několik desetiletí hlavní, hodně lacinou a náramně pohodlnou studnicí vědomostí o Husovi. Zde bylo potřeba při prohlubování hlavně páku zasadit. Ale v pokrokových časopisech stále — hrobové ticho, jen aby se nikdo nedověděl, jak helvetští nadšenci dovedou národ hříšně balamutit. Ostatně se v tom pamfletu hříšně církvi nadává; proč tedy tak sladkou historickou pověru rušit? To jsme spíše poznali něco opačného. Na př. „realistický“ Přehled loni po posouzení různých bezbarvých brožur zcela nerealisticky, bez věcného dokladu dodal: Na vyvarování (jaká to starostlivá péče o pokrok!) stačí zasmámenat (opravdu jen tohle stačí?), že z klerikální stravy vydány byly . . . A nyní následuje výčet katolických spisů o husitství, stavění jich na pranýř beze vší věcné kritiky, poněvadž na to jsou právě tito „znatelé“ Husa až příliš slabi. Před Lžipogiovým pamfletem však počestný, nestraný a realistický Přehled nijak nevaroval, aby nenastalo na posled hnutí v lidu — ovšem v tom helvetickém a jiném „pokrokovém“. Časopis „Máj“ dokonce nadšeně téhož roku podvodnou tu slátninu chválil. Přesvědčili jsme se, že dosud ve smíšených osadách evangelici rádi rýpají do katolických citátů z onoho nešikovného spisku. Na — nevědomost konečně hříchu nečiní. Ale že vůdcové moderního husitismu sami po *desetiletí let* krmili a krmí své věrné přímo i nepřítmo tím odpadkem německého podvodu, jest zrovna úžasné. Co řekne budoucnost o uvědomělosti a pravdivosti těchto „pokrokovců“? Takový hřích proti Duchu Svatému, takové nevědomité ohlupování nenalézá omluvy žádné. Nepřestaneme v zájmu pravdy bojovati proti tomu dlouholetému švindlu, jehož rozsah by u jiných kulturních národů byl nemožný, pokud nepřestane ohlupovati i — náš osvícený Hradec.

Ze Věcob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze našeho výboru v Hradci Kr., 2. července t. r. Podpora nemoc. udělena: A. Jákovi v Úpici 4.50 K, A. Kopeckému v Úpici 12 K. Přijato 6 členů.

Všeobecná úvěrní banka v Hradci Králové. Členů čtátní ústav 325 a 1 až 30 podílů. Záruka hotové zaplacených podílů členů obnáší K 31,000, což zajišťuje za dobu 2½. měsíční činnosti jest úspěch více nežli uspokojivý. V nejbližší době avolána bude valná hromada členů za příčinou volby rady dozorců a nelse pochybovat, že účastníci budou dosahovat úspěchy plně uspokojivými.

Úmrtí. Dne 3. července t. r. zemřel v Hradci Králové p. Jan Hotsorek, J. O. hr. z Harrachů leoní v. v., ve věku 81 roků. — Pan JUDr. Válek, zemský advokát a c. k. notář na odpod., zakladatel a bývalý ředitel spořitelny královéhradecké, zemřel 6. července.

Výstava ručních prací na dívčí obecné škole a s ní spojené škole mateřské v Hradci Král. koná se ve dnech 10. a 11. července.

Jednota sv. Methoděje ve Vídni obrátila si za úkol starati se o české boboslužby o

nábožensko-mravní vzdělání Čechů ve Vídni. Sledovatý úkol ten může jednota sdárně řešiti pouze tehdy, když se jí dostane vydatné podpory. Dne 10./7. v neděli 7. po sv. Duchu bude se konati v kostelích diecése královéhradecké obyčejná sbírka pro tuto jednotu. Kdo tedy může, hled stáde přispěti k účelu tak dobrému!

Výroční zkouška hudeb. ústavu p. M. Nepeřného v Hradci Král., odbyvána dne 21. června t. r. ve dvoraně Adalbertina, podala opětně důkaz, jaké oblíbené se tento ústav těší a na jakých základech vyučování v něm spočívá. Pečlivě volený program vykazoval vynikající čísla hudeb literatury, čímž zajisté nejlépe projeveny umělecké intence říditele ústavu. Provedení programu hry klavírní bylo v každém ohledu dokonalé, ano některá čísla byla přímo virtuózně přednesena. Z houslistů obrátil na sebe největší pozornost, ano obdiv zabídl malý houslí Jos. Hájek. Chlapec tento, který se sotva 7 čtvrtí roku učil, ve své bravuře a bezvadné sebrání houslový koncert od Accolaye, což vzbudilo bouři potlesku. Talentovaný tento houslí pod vedením říditele p. Nepeřného vzbuzuje nejkrásnější naděje v budoucnosti. Gratulujeme jednak žákům, kteří mají příležitost takovou školu navštěvovati, rovněž i p. Nepeřnému k výsledkům docíleným. — Přihlášky do ústavu přijímají se od 15. července u říditele p. M. Nepeřného.

Na Pražském Předměstí u Hradce Kr. zemřel dne 4. července t. r. pan Jan Vasil, obchodník, ve věku 49 roků. Pohřeb byl ve čtvrtek odpol. na hřbitově kuklenském.

Ptačí idyla v sále a na chodbě hostince p. Špryňara na Slezském Předměstí u Hradce Králové ubíhaly se letos dva páry vlaštek. A když se tu na sv. Petra a Pavla konala taneční zábava, vlašťáčky nedaly se rušit rejem tanečnicích, kroužící ve se i za zvuku hudby sálem a jevíce vřede přítulnost k domácím.

**Na hospodyňské škole ve Stěže-
rách** koná se slavnost ukončení školního roku ve čtvrtek dne 14. července 1904. Program: O 7. hod. služby Boží. O 9. hod. veřejná zkouška z některých předmětů. Poděkování chovanky. Proslav předsedý kuratoria k chovankám. Rozdání vysvědčení. Prohlídka vystavených předmětů v pracovně a jídelně ústavu.

Slavnost lázně Velichovky u Josefova v Čechách do 5. července navštívilo 178 lázeňských hostů.

Hrozná šilemost zachvátila 3. června náboženskou blouznivce v Seči u Litomyšle. Zhláznili se dva synové a čtyři dcery p. Lenocho, zámožného rolníka a utloukli malého chlapečka a děvčátko z vlastní rodiny, aby prý z nich udělali andělíčky, při čemž šlešný bratr žehnal. Když přišli na pokřik četníci, utkali obnažením oknem obytného stavení ven, volajíce: „Pojďte do Suchodolu“. Konečně četníci střeštěnce sionu zřehle druhý den vypátrali a domů dopravili. Měli podezřelé etyky a rodinou pověstně „záračné“ dívky Ringlové. Stále měli u sebe Suchodolskou vodu. — „Čas“ k tomu učeně dodává: „Vinnu arcit (!) nese klerikální výchova lidu v pusté katolické pověře a far dolnohuzdecké, mladočuvské a sebraničské“. Tak! Kdo to byl, který šmejdy Suchodolské odsoudil? Mohli bychom něco povědět z blízka o sblázněném evangelikovi po husitské předuště, ale strannictví Času nás nenakazilo.

Telegrafický projev oddanosti a úcty zaslala vikariátní konference Jaroměřská Jeho B. M. dne 6. t. m. z Kuksu.

Souhlas s česopisem „Čech“ ve příčině obrany Církve sv. a duchovenstva katolického proti nezřízeným útokům zorganizovaného učitelstva vyslovilo duchovenstvo vikariátu Jaroměřského sborů májdně dne 6. t. m. při vikariátní konferenci v Kuksu.

Na vyšší realce v Kostelci n. Orli. e právem veřejnosti konati se bude zápis a přijímací zkoušky žáků hlásících se do I. třídy dne 16. července a 17. září vždy od 8—10 hod. v říditelství ústavu. Zápis žáků přicházejících ze škol měšťanských aneb z jiných škol středních konati se bude dne 16. září od 8—10 hod. Blíží správy lze si vyžádati u říditelství ústavu.

Z Trebechovic. Minulou neděli konala naše katolická Jednota výlet do městského lesa „Boru“, který se jak po stránce morální, tak finanční velice zdařil. Jako hosté dostavili se bratři a sestry z Dobrušky, Kostelce a Týniště. Doat překvapilo, že z blízkého Hradce nikdo se nedostavil. — Ač v jednu chvíli mračna brozila zřáson, přece počast se ustálilo, že za krátko vše oddalo se zábavě uprostřed zeleného lesa. Vojenská hudba pluku č. 42. často přednášela české národní skladby, což s nadšením bylo přechetným obecenstvem přijímáno a potleskem odměňováno. Vstup do lesa určen na 30 haléřů. Zisk za prodané lístky činil přes 300 korun. Tato okolnost mluví, jak velká byla účast se strany ot. obecnstva. Vytknouti však sluší, že průvod přes město mohl být také velkou manifestací, leč přemnoho členů se nedostavilo a to s pohodlností — či snad se studu? Ani není možno věřit! Kněží dp. Jirkovi a dp. Kyselovi budí zde veřejně dík vzdán, že se členy se nestyděli, ale v čele kráčí. Jistá část členstva předem odešla do lesa bojí se o města — ale tohle není žádnou omluvou, vícekrát se to státi nesmí. Za to ženy, paní a dívky — zejména pořadatelsky — činily se ná radost. Díky jim za veškerou námahu. I večerní věneček v místnostech Jednoty neočekávaně se vydařil a tak našim nepřítelům notně sklaplo. Za to prý tím více budou pálit J. Husa, jenže letos z náměstí stěhují se na „Saharn“. Proč pak? Na to budoucnost dá odpověď. — Těšme se: je tato rozeřtanost potřeba? Nejsme děti z jednoho národa, krev z české krve? Kdy sobě konečně porozumíme?

Z Bezděkova u Choltic. Na den sv. Petra a Pavla byla zde v hostinci pořádána národní slavnost Husova, při níž o přášení jeho přednášel pan profesor z Pardubic. Přednáška nesla se tónem klidným a po vědecku. Pan profesor nijak netupil ani kněze ani svou církev. Obecenstvo rádo přednášku

tu přijalo. Ale to potupení církve chtěli páni učitelové přece doplnit; čekali, až pan ředitel odejde a po jeho odchodu rozdána byla Husova hymna a páni z plněch zanotili píle: „Hranice vzplála“. Obecenstvo úplné mlčelo. Větší účastenství, pánové, volá se od učitelského stolu; ale nadarmo. Vidět jest i nelibost — načež po 3. sloce píseň přestala, jelikož obecenstvo odcházelo. Náhoda slavnostní tím byla zkažena. Jest ale otázka, zdali může a smí kněstvo a takovými učiteli pěstovati dobrou shodu?

Z Nové Pely. Zajímavé věci děly se u nás o svátku sv. Petra a Pavla. Ve Štikově odehrával se zápas o bytí či nebytí německé školy a v Nové Pace zabývalo, bylo otevření českobratrské evangelické modlitebny. Je přímo nepochopitelné, jak neuvědomělý jest náš lid. V obci, kde dvě třetiny Čechů a třetina Němců, houževnatě se udržuje německá škola. V té době kdy 50.000 českých dětí ve Vídni se věm učím si musí sbíratí přispěvky na soukromou českou školu svou, v té době pro 14 německých dětí v české krajině musí se v neustálém rozčilení udržovati celý novopacký okres, zatím co ostatních 87 českých dětí, nechť-li se nechati duševně mrzačiti, musejí si pro duševní svou stravu chodit jinam, někdy a nasazením vlastního zdraví, zvláště v době zimních závějí, které ve zdejší podhorské krajině často krutě řádívají. Komise sčítanili se z Vrchlabí šk. inspektor a koncipista tamního okres. hejtmantství. Ze strany české bylo přítomno celé obecní zastupitelstvo i místní šk. rada, kteří všichni prohlásili se pro školu českou, a za politický úřad p. c. k. okr. hejtmán novopacký Dr. Pecka. Dle pětiletého průměru prohlásili se pro českou šk. la rodiče 21 a pro německou rodiče 10 dětí. Tyto národnostní poměry působí obtíže též v tamní kapli. Správce školy činí nátlak na duchovní správu, aby celé služby Boží na křtu i v lodi chrámové konaly se k vůli přítomným dětem německým, což přece je v osadě ze dvou třetin české naprosto nepřijatelné a tak jsou zde k vůli té německé škole věčné třenice. Musíme též připomenouti, že p. škol. inspektor si počínal tak strannicky, že místní starosta se musel obráziti proti jeho jednání, jakož i proti té urážce českého obyvatelstva, že sem byl do obce většinou české vyslán na vyšetřování inspektor, který slova česky nerozumí a počíná si při tomto jednání ne jako pedagog, nýbrž jako výlučně německý stranník, tak že jeho „horlivost“ často i samým p. okr. hejtmánem musela býti na pravou míru přivedena. Kéz ve Štikově zvíťezí spravedlnost, a nic než spravedlnost! — V týž den otevřena byla pro zdejších 5 rodin českobratrsko-evangelických nová modlitebna, poněvadž dosavadní patrně nestačila. Snad se páni kazatelé domnívají, že ta nová budova „potáhne“ a nemáme ničeho proti tomu, když se nemohou modliti v novopackém klášterě, že se jim to bude lépe modliti v této modlitebně, předpokládaje ovšem, že v propagačních snahách našich „českých“ (vlastně německých) bratrů nehrají žádnou úlohu pruské marky a dáváme za vzor tuto horlivost katolíkům. Vždyť ku př. v Plzni pro 60.000 je jediný kostel, v Libni, Holešovicích, Pardubicích atd. ani nemluvě Modlitebnu tuto otevřel kazatel Schmied z Dubé za přítomnosti kazatelů všech stanic českobratrských v Čechách a zástupu asi 150 lidí, poněvíc evangeliků z okolí, což je velmi charakteristické. Při celé této slavnosti zarážela hlavně ta okolnost, že duchovní otcové, kteří se sami prohlásili za potomky českých exulantů, před slavností i po ní statečně němčili, což pohnulo asi mnohé ku přemýšlení. Připomínáme, že již loni se zde na zkoušku usadil jistý kazatel z Ml. Boleslavi, ale po půl roku patrně z nedostatků činnosti zase odešel. Toto hnůt českobratrské se zde značně vzpružilo v bouřích, které zde zafily v r. 1898, v kteréžto době též Iška zde činil pokusy.

Úmrtí a pohřeb vesp. kanovníka Nováka, seniora diecése, děkana v Nov. Městě n. M. Smutné sálal v pátek ráno dne 1. července zvon kostela novoměstského — zvěstuje širému okolí úmrtí staříčkého, dobrého pastýře Pelhřima Nováka. O byla to smutná zvěst — ač se tušilo, že přijde — přece žalem a zármutkem opravdovým naplnila celé město a daleké širé okolí. — Vždyť kdo by byl neznal tu dobrou milou tvář tak váženého kněze? — Byl miláčkem města — celé farní osady — byl miláčkem vikariátu — byl znám v celé diecési! Dožil se krásného, požehnaného věku, od 4. února t. r. byl devadesátinám a téměř do posledních chvílí — tělesně i duševně čilým — pracoval v duchovní správě do posledního dechu — neznal šetření, neznal odpočinku. Zdálo se, že zub času nedovede ohlodati kořen zdravého jeho života. Když lidé, které on před 63 lety křtil, stáři a umírali, on zůstával čilým, světlým — náš milostpán snad ani neumře říkávalo se. Ale i on umřel — i jemu dohověla svíce dlouhého života. Byl milý Bohu, toho důkazem tolik milostí, jež mu Pán popřál, a byl milý lidem, toho důkazem jeho pohřeb. Náš český venkov málo kdy uvidí pohřeb tak krásný, nádherný, a při tom tolik lásky, tolik lásky, jako bylo v pondělí v Nov. Městě n. M. To byla triumfální cesta našeho dráhného milostpána z toho jeho útulného přibytku, kde 42 let jako děkan bydlel, na svatě pole! Jednotlivci i všechny korporace závodili téměř v důkazech lásky k svému duchovnímu pastýři. Vyprovázeli ho na poslední cestě tisícově, kolik N. Město dosud nikdy nevidělo, 34 kněží a vesp. kanovníkem Bartákem v čele a 2 pány vikáři. — Vysoce státní i samosprávní úředníci, všechna okolní městská i venkovská zastupitelstva, učitelstvo širého okolí a ohromným počtem mládeže, nepřehlédlné davy sborů hasičských a přechetné jiné spolky. Přijel mu poslední počtu prokázatí jeho velký přítel J. J. Vilhelm princ ze Schaumburg-Lippe s celým svým dvorem. A v tomto nádherném průvodu nesen byl dráhy pastýř kolem náměstí do děkan. chrámu, kde tklivě o jeho krásném životě promluvil bývalý jeho kaplan vdp. prof. Veverka z Hradce Král. Po slavném requiem vezen dráhy nebožtík na hřbitov, kde věnoval mu u hrobu krásnou vzpomínku vesp. kanovník Barták. — Poslední spěv — poslední modlitby — tělo pochováno — zasypáno květinami — skropeno slzami tisíců. — Nad hrobem sklánělo se v hlubokém zármutku šest kněží, kteří u něho byli kaplany za dobu 42 let, a

lid ještě dlouho proudil v ohromných zástupech, aby posledně pohleděl na jeho rakev. Zmizel nám dráhy milostpán z chrámu, z domu, z ulice — kde všude byl miláčkem všech, ale památka na něho zůstane dlouho v srdcích věřících, v srdci jeho domácích, v srdci všech přátel a ctitelů. Kondolenci dušou duchovní osiřelou správu nesmírné množství, mezi nimiž od Excell. ministra Rezka, sekčního chefa Kánery, a br. Lamberg a atd. — P. Pelhřim Novák narodil se dne 4. února 1815 v Rychnově n. K. Po svém vysvěcení r. 1841 byl ustanoven za kaplana do Nového Města n. M., r. 1851 stal se expositou a r. 1857 prvním farářem v Bohuslavicích. Roku 1862 byl ustanoven děkanem v Novém Městě n. M. Více než 50 let působil v městě našem. Srostl s lidem a lid se svým děkanem. I ve vysokém stáří měl čilý zájem pro vše, co týkalo se našeho života církevního, národního i politického. V mladších letech byl činným i literárně. Přispíval do „Kvěstův“ a „Věstí“ pod pseudonymem Pelhřim Rychnovský; r. 1862 vydal v Praze „Výklady a kázání“. R. 1878 podnikl cestu do Anglie a Skotska, již popsal nejdivně v Čechu a potom samostatně: „Cestopis do Anglie a severního Skotska“ (Praha 1874; 2. vyd. v Brně 1886). Odešel na věčnost starý, nenávyný bojovník za víru a vlast, odešel kněz všeobecně ctěný a milovaný. R. i. p.

Lukařský běh v Opočně při tamní hospodářské škole pořádán bude řízením král. české akademie hospodářské v Táboře od 1. do 29. září 1904. Školného platí se 10 K, o jehož slevení pro nemajetné účastníky možno v čas zakročiti. Aby návštěva tohoto běhu byla usnadněna i nemajetným posluchačům, povolil zemský výbor král. Českého 1100 K na stipendia po 60 K, 50 K a 40 K, jež budou udělena těm: 1. Kdo předložil vysvědčení o své neb svých živitelů nemajetnosti, neb o poměrech majetkových; vysvědčení musí býti od příslušného obecního a farního úřadu i od c. k. okresního soudu a příslušného c. k. okresního hejtmantství potvrzeno. 2. Kdo zaplatí ze stipendia 10 K školného. 3. Kdo podrobí se zkouškám závěrečným. Přednost mají absolventi škol rolnických a zimních hospodářských, 4. Jádosti, v nichž vykazány: věk, rodiště, zaměstnání a k nimž připomeny žádané průkazy, přijímá říditelství hospodářské školy v Opočně do 20. července 1904. Přihlášky účastní neb písemně bez nároku na stipendium možno učiniti až do 1. září t. r. Třicet účastníků kursu může býti ubytováno a stravováno v internátě školním za poplatek 30 K pro celý kurs. Přihlášky pro toto ubytování nutno co nejdříve učiniti, nejdéle však do 15. srpna t. r.

Otcovská láska. Pardubice byly nedávno rozehrávány případem neuvěřitelným. Tamní učitel měšť. školy V. Vodák nebo snad jeho paní věznili svého 17letého synka již dlouhou dobu v temné komůrce o hladu a trýzni. V noci prý zavírali dítě do záchodu. Chudák musel i v zimě spáti na holém kameni, oděn pouze chatrným šatem. Ubožák nalezen v hrozném stavu: pln kalu a neřádu, poset ranami, tváře zblblé. Chlapec necitelným rodičům odňat a dán do sirotčince. Srodiči zavedeno soudní vyšetřování.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Ise dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Přikopech.

Slavnosti svatoprokopské. Jubilejní slavnosti svatoprokopské konaly se v minulých dnech v Praze na Hradčanech s velikou okázalostí. Ostatky sv. Prokopa dne 30. června přeneseny z kostela Věch Svatých do velechrámu svatovítského, kde před hlavním oltářem vystaveny byly účty věřících. Vrcholem slavnosti těchto byla v neděli dne 3. t. m. slavnost odpolední, kdy ostatky světcovy nesený byly ve slavném průvodu církevními hodnostáři po náměstí Hradčanském. Průvodu vedle církevních hodnostářů s J. E. kardinálem Skrbenským a biskupy dr. Doubravou, Kalousem, dr. Kráslem a dr. Frindem v čele, účastnilo se nepřehlédlné množství vynikajících osobností, zástupců úřadů, spolků a lidu, jak jen zřídka lze viděti. Dne 4. července v pondělí byly J. E. kardinálem slouženy ve velechrámě svatovítském slavnostní nešpory, načež s. ostatky přeneseny do chrámu Věch Svatých, kdež opět uloženy v oltáři. Tím slavnosti 700letého svatořečení sv. Prokopa skončeny. — Dne 3. t. m. ve slavném průvodu, jež vedl nejdp. biskup dr. Jos. Doubrava, dostalo se nově postavenému chrámu sv. Prokopa na Žižkově ostatků sv. Prokopa, jeho pravé ruky. — 700leté jubileum svatořečení sv. Prokopa oslaveno též v působití světcově na Sázkvě, kdež na 30 kněží a tisíce lidu z blízka i z dále závodilo v projevech úcty ku sv. rodáku. Také v Chotouni, rodišti to sv. Prokopa, konána slavnost svatoprokopská.

Přes 50.000 českých dětí ve Vídni spíná k Vám své ruce a prosí: Pomozte nam ochrániti naši drabou, jedinou českou školu! Nedejte ji zaniknouti. Zřídte pro nás nové české obecné školy ve všech okresích. Nechceme od Vás mnoho: Jen 1 korunu ročně. Jsou to pouze 2 haléře týdně, které dáte i zebřáku. Tolik snad přece můžete obětovati pro svou krev. Dar se hned potvrdí, uveřejní a uměleckým diplomem odmění. Hleďte získati několik neb alespoň jednoho korunného dárce mezi svými známými. Výbor spolku „Komenského“ Vídeň III. Messenhausova ulice č. 2.

Nadpokrakový pedagog. Došla nás zpráva, které bychom sotva věřili, kdyby nepočítala s péra zcela věrohodného. Jeden gymnasijsní pan profesor při výkladu české básně musil se puchlubit studentatvu taký svým pobytem v Paříži. A při té příležitosti osvěcoval prostomyslné hlavy svých žáků, jak má vlastně studentský život vyhlížet. V Paříži je

to prý, panečku, jinak než v Čechách, kde je student-
ský život takový mnišek, pod dohledkou. Za to v Pa-
říži jest celá jedna čtvrt studentů, v té jsou ka-
várny, kde hodují studenti veselé až do 4—5 hodin
ráno. (Inu, ranní ptáče dří dříve, že pane paedago-
gus?) Tak má v Paříži každý student svou holku.
Každý má vlastní nábytek a stěhuje-li se, naloží jej
na vozík, na vrch posadí holku a při vjezdu mu
spolušáci pomáhají tlačit. A tohle je prý pravý, ne-
skalný život. Za to křesťanství v příčině takové
„šenské otázky“ mělo na život zhoubný vliv. (Inu,
první křesťané měli ovšem hroznou vinu na tom, že
holkařské orgie, které přivedly pohanský Řím k ban-
krotu, odstraňovali.) Prý křesťanství ztrpčuje pobyt
na tomto světě, dokazují, že jest zde údolí slz a že
jest tento život připraven na věčné blaho. (Věc divná:
proč pak, pane paedagogu, právě býtilové, kteří se
vášní přesýtili, nejvíce se střílejí?) V tom ohledu
byla lepší doba pohanská, která si hleděla jen života
vezdejšího. Tak to nyní je také v Paříži. (Snad pro
tu dobrotu právě utíkali charakterní mužové z po-
hanského rejdiště do církve.) Jen na takovém základě
může dobře prospívat umění; proto také všichni
znamenití čeští umělci stěhují se do Paříže, aby se
vyhnuli dusnému ovzduší. Sochy světců v kostelích
nestojí za nic, měli by se vyházet. Pan profesor
patrně neví nic o tom, že právě křesťanství umělci
dali světu výtvory nejkrásnější, neví o tom nic, že
právě naše víra nadchnula umělce k dílům nevyro-
vnané krásy. Michel Angelo, Rafael, Tizian, Leonardo
da Vinci jsou mistři prvého řádu. — Nevyzrazujeme
jméno tohoto nadpokrokového paedagoga zatím,
poněvadž bychom mu pomohli k lacinému mučednic-
tví. Pokrokové listy by nám nadali denunciantů, se-
vřely by osvěceného paedagoga do přáteleké náruče a
přirovnaly by ho třeba i k pronásledovanému Husovi.
Ale prosíme slušně, pane professore, abyste své fešácké
náhledy uplatňoval někde jinde. K takovému ideálu,
jako je holkařství, nemusíte právě mládež vybízeti.
Vy; takovou výchovu jim poskytnou některé ná-
vštěvní krémy. Vaši páni kolegové poctivě se namáhají,
aby ztlumili v středověkém dorostu nízké vášně,
ale Vy materialismu odporujete na vzdory. Ovšem
jste zapomněli udati, kam takový život ve svých koncích
i v osvěcené Paříži vede. Myslíme, že tak řízné paed-
agogické názory neprocházejí žádný z Vašich pánů kolegů,
ani ten, který katolického přesvědčení nemá!

Německý ráz Vídně. V německém časo-
pise lékařnickém ve Vídni uveřejněny byly nedávno
dva zajímavé inseráty. Dva lékaři, jeden v 16. a
druhý ve 20. okresu vídeňském, hledají pro své zá-
vody magistry farmacie a za podmínku kladou —
znalost češtiny. Němečtí obchodníci doznávají tímto
slavně, že živel český jest ve Vídni silně rozšířen a
že se s ním musí počítati. Přijde ovšem také čas, že
i přes hlavy mnohých vídeňských Čechů musí býti
přiznáno právo na slovo Boží v jazyku českém a na
českou školu.

Němci postupují na Východ. V Ru-
sku nekve už Němcům pšenice, proto přes nás upra-
vují ei cestu na Východ. Bagdadská dráha z Malé Asie
do Perského zálivu jest v jejich rukou, vůbec vliv ně-
mecký v Turecku zvlášť v posledním čase silně ro-
ste. Úrodnější krajiny Bosny a Hercegoviny jsou také
cílem Němců z říše. V Bosně žije nyní 6300 kolonistů,
německých protestantů, kteří se po většině zabývají
na venkově hospodářstvím. Kde je nějaké vhodné
místo pro průmysl nebo obchod, jistě se tam ukáží
Němci. A naši lidé a slovanští naši bratři toho ne-
pozorují, raději vystěhují se do Ameriky, aby udělali
Němcům místo. Škoda každé síly, která vlast svou
opustí, ale daleko účelnější by bylo, kdyby se každý
český vystěhovalec obrátil raději do jižních zemí
slovanských mezi Charvaty a Srby, tedy i do Bosny
a Hercegoviny, nebo usadil se mezi Slováky uherskými;
tam ještě dosti místa pro pracovitě a snaživě lidi.
Blíží pak spojení s vlastní domovinou vystěhovalcům tím
více opory a pobídky v jejich snažení.

Za naše peníze. Co to stojí vědecky na-
máhání, než se v Praze neb v některém českém městě
postaví z prostředků státních nějaká veřejná budova;
co je to vědecky předhůzek a výčitek, když se Če-
chům má dáti nějaká podpora státní. Ale Vídni do-
stane se všeho bez dlouhého doprošování, tam je
vládní pomoc vědecky pohotová. Z prostředků stá-
tních postavena nádherná, ale velmi pasivní městská
dráha; v Mauer-Oehlingu v překrásné krajině asi
před rokem otevřen blázinec se vším možným zaříze-
ním; nedávno pak otevřeli v Lainzu u Vídne nový
chudobinec, celé to město, sestávající zatím z 29 bu-
dov a kostelů; rozprostírá se na ploše 353.000 čtver.
metrů a pojme 5600 chudých. Ještě letos stavěti se
budou v Brigittenau všeobecné noclehárny pro 600
mužů. V noclehárnách těchto budou velké sály jídel-
nami, jiné čítárnami, pro nekufáky, jiné pro osoby,
které si budou chtít opatřiti pokrmy na líhových
krbech, jiné pro onemocnělé atd. Rovněž Favoritům
postane se veřejné noclehárny. K daleko velkolepějšímu
podniku, prvnímu snad v Evropě, položen základ 21.
června t. r. Místo dosavadní vídeňské všeobecné ne-
mocnice vystavěna bude nová. Obvod stavebního mí-
sta, zaujímajícího 240.000 čtver. metrů prostoru, činí
3 kilometry. Na této ploše postaveno bude 17 klinik a řá-
da jiných budov, všech více než 40, jež zřízeny budou
na způsob pavillonů Laboratoře, musea, posluchárny,
operační sály atd., opatřeny nejmodernějšími pomů-
ckami, vyhovovat budou všem požadavkům vědeckého
bádání a lékařské praxe. Poněvadž místo toto nikterak
nepostačí pro všechny blásovi se nemocné — jest
ta místa pouze pro 2330 postelí — vystavěny budou
současně v Ottakringu nové rozsáhlé budovy pro
ostatní medicínská oddělení. — Také zapadlé Černo-
vice, hlavní město Bukoviny, kde německý jest pouze
umělé štípeno a živno, zastaví se pomocí státní.
Zřízen tu bude nový palác soudní za 1 mil. korun,
nové divadlo, budova pro universitu, pro druhé něm.
gymnázium, pro státní policii; nové nádraží a želez-
niční dopravní ředitelství. — Tak ovšem jinde vše
přizná vládě jenom kyne; nedivno pak, že se u nás
v Čechách nemůžeme rozebráti láskou k vládě.

Žid rektorem německé techniky.
Na přání školní rok zvolen byl rektorem něm. tech-

niky v Brně žid Max Hönig. Jádrem posluchačů „ně-
mecké“ techniky v Brně jsou čeští odrodilci a židé.
Tyto poměry panují také ve sboru profesorů. Skuteční
Němci jsou v menšině. Tím stává se něm.
technika v Brně ústavem zcela zbytečným.

**Starost Průšáků o říši rakousko-
uherskou.** V Koburgu v Německu dne 25. května
jednali Průšáci o evangelickém hnutí v Rakousku.
Snaze jejich podařilo se v minulém roce založiti
v Čechách fary v Praze, Teplicích, Rokytnici, v Pod-
moklech, Jablonci a Rumburku; na sjezdu tom jed-
náno též o činnosti v zemích rakouských, které se
táhnou na jih od Čech k moři Jaderskému, jakoby
se již nyní připravovali Průšáci na cestu do Terstu.
Spolek Gustava Adolfa, jenž pod záštitou péče o roz-
šíření víry protestantské má zvlášť namířeno na
říši rakouskou a to hlavně na království české, kte-
rý připravuje pro krále pruského, vydal r. 1903 na
podpory 1.900.000 korun, z čehož 708 sborům v Ra-
kousku-Uhersku za loňský rok připadlo 720.000 kor.,
za celou pak dobu trvání asi 15 mil. korun. Tak se
Průšáci beze všeho vměšují do vnitřních záležitostí
říše naší, ale vláda rakouská neodvážila se proti nim
hnouti ani prstem. Jaké by to bylo vzboušení v Pru-
sku, kdyby tam naši podobně podporovali kato-
lické nebo jinak nařinice tam usedlé a ostatní Slo-
vany posilovali v boji vlasteneckém! Nutno proto,
aby aspoň každý z nás byl na stráži a všemožným
dovoleným způsobem zamezoval vtírání se pruských
evangeliků do vlasti naší. Jim se nejedná o nábožen-
ství, ale o naši vlast.

Nové neštěstí na moři. Dánská loď
„Norge“, která vezla asi 800 vystěhovačů, u ostrovů
Hebridských narazila na skálu a potopila se, při čemž přes
700 osob zahynulo. Mezi tonoucími v zápasu o místa
na člunech záchrauných došlo k brozným vyjevům.

Z právní praxe. Soused má pozemky ob-
klopené panskými lesy. Mohou panští hajní, když onen
je na čekaně, v lese plašiti zvět? Není žádné po-
chybnosti, že při vykonávání honitby může každý ná-
jemce hájiti si zvět ve svém území, jak může a do-
vede. Nesmí však dělati tak, vystoupiv ze svého území
honeybho. Jisto však jest, že zvět v lese nezůstane,
a tu lze jíti na čekanou za jasných nocí, později pak
ráno. — Jest oprávněn nájemce honitby a jeho zří-
zenci klásti otrávená vnaidla puům a kočkám a há-
zeti je k samým zahrádkám a plotům v obci? Není
oprávněn a nesmí tak činiti. Udá-li to některý soused,
bude nájemce honitby trestán, protože lehkomysele
s jedem zachází a bez povolení úředního jedu k ta-
kovému účelu užívá. — Může hajný nebo revírník
zastřeliti psa, když jde s hospodářem po veřejné cestě
(pěšíně) na pole? Jde-li pes při hospodářství, nesmí;
ale kdyby od něho odběhl a běhal po poli nebo v lese,
má hajný nebo revírník (nebo nájemce honitby) dle
§ 40. honeb. právo zastřeliti psa, který potlouká
se v jeho revíru sám, bez přítomnosti pána, ve vzdá-
lenosti 375 m (200 sáhů) od nejbližšího domu.

Válečné lodi opatřují se nyní pancéřem
úplným nebo částečným, chránícím zvlášť choulolistivá
místa lodi jako na př. strojovnu, skladiště nábojů atd.
Také velitelský můstek bývá kryt pancéřem podobně
jako velká děla lodní, jež kromě toho mívají i své
vlastní pancéřové věže otáčecí. První pancéřové lodi
měly brnění 12 cm silné, jež nejnovější stěly prorazí
jako papír. Nyní, když dělové stěly váží až 10 metr.
centů, na jejich vystřelení potřebí 3 a půl metr. centu
prachu, zhotovují se pancéřové plotny lodní až 60 cm
silné, u pobřežních baterií 8 cm, ba i 1 m. Těmito
pancéřovými pláty, jež bývají železné, ocelové a z ni-
klové oceli a mívají délky 5 a 6 m, šířky 1 m a
tloušťky až 60 cm, obkládá se trup lodí; Lodi s úpl-
ným pásem pancéřovým obloženy jsou kolem do
výše 2 až 3 m nad vodní čáru, pod vodou 1 až 2 v
m. Pancéřové lodi bitevní čili řadové, jež bývají vy-
zbrojeny děly největšího kalibru, mívají též úplnější
a silnější pancéř. Křižáci, jejichž úkolem jest rychle
po moři křižovati, nepřátelské lodi a transporty na-
padati, mívají lehčí a neúplný pancéř. Též mívají
až tři parní stroje a poměrně větší zásoby uhlí, aby
na moři déle vydrželi, jinak však bývají moderní kři-
žáci skoro stejných rozměrů jako lodi řadové. Válečné
lodi jsou vesměs ároubové parníky; sňlajících hybných
strojů obnáší na 22.000 koňských sil, ji již lodi do-
cilují rychlosti 18 až 20 k více uzlů. Uzel jest ná-
mořnická míra značící mořskou míli t. j. 1800 m.

Kdy se obilí žne? Z pěknějšího klasu
v prostředku vydrhneme 2—3 srna, poněvadž srna jsou
v prostředku nejzralejší a nejvyvinutější a pak je pře-
řezáme na přič. Je-li vnitřek zrna měkce tuhý, tak
že se dá hnísti jako vosk, může se obilí štíti; na
barvu slámy netřeba se při tom ohlížeti. Taková
zkouška provede se na několika místech pole. Při
tom ovšem netřeba se ohlížeti na některý klas zvlášť
špatnější, který později zraje než lepší, nebo že snad
některé zrno je málo vyvinuté. Čekáním na dozrání
špatnějších klasů připravili bychom se o úrodu do-
zralých již plnějších lepších klasů. U žita zkoušíme
zralost zrna tím, že vezmeme zrno a dá-li se přes
nehet ohnouti a snadno zlomiti, je zralé; u ostatního
obilí se zrno přetřese na přič.

Nechť si jim věří. Vláda ruská zakázala
židům přístup do Mandžurska, leda že by byli vo-
jenskými dodavateli, při čemž musejí míti ještě
zvláštní, vojenským úřadem podepsaný průkaz. Ru-
sové by takto proti židům jistě bez přičiny nevystu-
povali!

Med léčivem. Známé, že je med netoliko
živinou výtečnou, nýbrž i léčivem vzácným. Ustan-
ňuje začínání a vyměšování látek, uvolňuje dýchání a
působí znamenitě jako léčivo v různých nemocích dý-
chadel, ústrojí zašlácích, jako náplast na hnisající
ránu a kloktadlo. Požijeme-li láci medu, předjedeme
mnohým nemocem, neboť med hubí zárodky některých
chorob. Medová voda je léčivem v nemocích hlta-
nů a dýchadel a působí zvlášť u dětí znamenitě. Do půl
litru teplé vody dáme tři lžice medu a vodou pak
vyplachujeme ústa, kloktáme anebo i pijeme. Medová
voda vydrží jenom tři dny, pak se kazí, proto nesmíme
připravovati více než kolik zužitkujeme za dva dny.

Med je ochranou před záškrtem. Těsto z medu a žitné
mouky dá nejlepší náplast na vředy a rány hnisající,
po ním se rychle hojí. Také spalénina a osnobenina
pod medem se dobře hojí. Ale moc léčivou a výtečnou
vlastnosti má jenom přirozený, nijak neporušený med
pravý, čistý, včelí, jenž pro děti, uzdravující a starce
je pravým balsámem životním. Již ohříván pře-
vařovaný med — ztrácí na účinnosti. Jenom včelí
med přirodní, tak jak včelám byl odebrán, má vzácné
vlastnosti a léčivé účinky neznačené.

(Z a s l á n o).

Pro Čechy vídeňské.

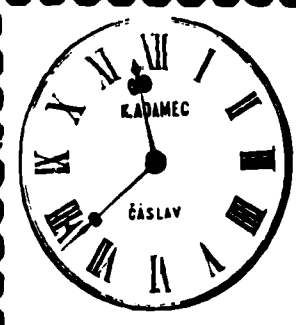
Jedná se o dílo Bohumilá, jedná se o časné a
věčné blaho lidu našeho ve Vídni žijícího, jedná se
o to, aby měl stále služby Boží své a pro ně stále
duchovenstvo. Nechtějtež dbáti na to, říká-li se, že
„ve Vídni peněz dosti“. Je to pravda, pravda ale také,
že chudás a bídák je ve Vídni chudákem a bídákem
větším než jinde. Váš chudý tento lid utrhuje si od
úst a mozolným krejcarem svým přispívá, aby měl
své služby Boží. I naskytuje se velmi příhodná chvíle.
Jestliže kostel a klášterem a více velmi prostrannými
místnostmi, hodičmi se pro různé potřeby našich učňů
a pomocníků i služebných, na prodej. Tu rázem může
býti uskutečněna dávná tužba našeho lidu ve Vídni,
tu možný český kostel se stálou duchovní správou.
Než okolo 8. července t. r. musí kup býti uzavřen, a
velmi veliký obnos peněžitý složen. I prosíme Vás
pro Boha, — a není slovo to na plano řečeno, ale
poctivě a pravdivě — pomozte nám a darujte nám co
nejvíce můžete na chrám a klášter náš. Nehněvejte
se, když prosíme přenutivě a úpěnlivě, abyste tak
rádili učiniti hned laškavě. Jedná se o spásu duší
lidu dělného, německy neznajícího, nebož jest na tisíce
a tisíce ve Vídni. Jsou to Vaši krajané a rodáci. Při-
cházejí k Vám obyčejně v pátek zebráci, a Vy jim
dle toho, jak jsou hodnými, dáváte; mnohému dáte,
protože se nedá odbýti. Připusťte mezi tyto proseb-
níky i tento podnik a pošlete naň dar svůj, a více se
k Vám nevrátí. Jest to poslední prosba o poslední
dar. Neračtež odkládati prosby této, dokud neodešlete
daru svého pod adrese: „Dr. A. Horný, kapitolní
děkan ve Vídni, I., Stephansplatz 5“. Všemohoucí Pán
budiž Vaším přestědrým odplatitelem! Dar Váš trvale
pro mnohá pokolení dobré působiti bude, a na mod-
litbách na Vás pamatováno bude i tenkrát, když se
jdete s očí a sejdete s myslí. Ve Vídni, v červnu 1904
Jednota sv. Methoděje.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 2. července 1904. 1 hl
pšenice K 12 20—14 10, žito K 9 80—10 30, ječme-
ne K 10 00—0 00, oves K 7 20—7 60, prosa K 0 00
—0 00, vřkve K 10 60—11 20, hrachu K 00 00—00 00,
čočky K 00 00—00 00, jahel K 19 00—20 00, krup
K 20 00—00 00, st. brambor K 4 00—0 00, brambor
nových K 18 00—32 00, jetelového semene bílé-
ho K 00 00—00 00, jetelového semene žvč. 00 00
—00 00, jetelového semene rus. 00 00—00 00, máku
K 32 00—34 00, lněného semene K 00 00—00 00,
100 kg. žitných otrub K 12 40—12 60, pšenič. otrub
K 11 40—11 60, 1 kg. másla K 2 10—2 20, 1 kg. mála
vepřového K 1 66—1 68, 1 kg. tvarohu K 0 26—0 40,
1 vejce K 0 06—00 00, 1 kopa okurek K 10 00—
14 00, 1 kopa kapusty K 3 60—4 00, 1 kopa cibule K 0 40
—00 80, 1 kopa drob. zeleniny K 0 80—18 00, 1 pytel
mrkve K 1 60—2 00, 1 kopa salátu 0 00—0 00, 1 hl
bruskek K 00 00—. — Na týdenní obilní trh v Hradci
Králové dne 25. června 1904 obdávány přivezeno bylo:
1) obilí: pšenice hl 528, žito 336, ječmene 1, oves
403, prosa 1, vřkve 18, hrachu 0, jahel 24, krup 0,
jetel. semene 4, lněného 0, máku 7. 2) Zeleniny:
okurek 18 kop, kapusty 34 kop, cibule 59 q, drob.
zeleniny 144 kopy, mrkve 96 pytlů, brambor 15 hl,
salátu 00 kop. 3) Ovoce: jablek 0 hl., bruskek 0 hl,
4) Drobného dobytka: vepřů 17 kusů, podvinčat 708
kusů.

Listárna redakce.

Ra. Příležitostně užíváme.

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi
KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoli zvýšení cen na každou
stanici dodává velkou záved truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

Několik párů dobrých
tažných koní a několik
kočárů jest levně i s pří-
slušenstvím na prodej.

Kde, povi administrace t. l.

Nejdůstojnější bisk. konsistofi doporučený
umělecký závod

Jos. Kieslich
v Hradci Králové

provádí veškeré práce v oboru stavby a ob-
novování

oltářů,

kazatelen,

křížových cest, Božích hrobů, soch atd. s ob-
ornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť
trvanlivé zlatění a polychromování, vše solidně
a levně při výhodných platebních podmínkách.

Přesná pochvalná uznání po ruce. Roz-
počty, ceny atd. ochotně a bezplatně.

Výroba rámců všech moderních usorů.

Spisy Rudolfa Vrby:

1. Otázka zemědělská. Cena K 2.40.
2. Národní sebeochrana. Cena K 4.40.
3. Der Nationalitäten- und Verfassungs-
conflict in Österreich. K 3.40.
4. Vídeňský centralismus a český národ.
Cena 60 h.
5. Österreichs Bedränger. Die Los von
Rom-Bewegung. 10 K.
6. Boj proti klerikalismu. Cena 80 h.

Nejlépe lze objednat u spisovatele. Adresa
jest: **Rudolf Vrba**, církevní kněz, Smíchov,
číslo 968.

**Josef
Krejčík**
V PRAZE,
umělecký závod so-
chařský a řezbářský.

Pisárna a dílny na Letné číslo 612-VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivě své chvalné známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, křídla, kazatelny,
spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pu-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákrety, ceník a rozpočty besplatně a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

Přijme se

učení na cukrářství.

J. St. Malý,

Hradeo Král., Velká podsiň č. 148.

Jan Horák,

seukník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Těz velejemné
látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleďustoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Těz na splátky bez zvýšení cen!

Mýdlo s jelenem

jest nepadělané, výtečné jakosti a velmi vyčalné.
Pozor na ochr známku „jelen ve skoku.“

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízení. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Moravská hořká voda

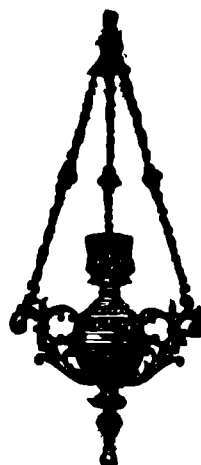
Šaratica

není toliko nejlepším prostřed-
kem proti zácpě, ale ona po-
máhá při nucení na stolicí,
při cholerinovém průjmu, při
bolení hlavy ze zkaženého ža-
ludku a při nepravdělném trá-
vení vůbec.

Bursa práce v Hradci Králové.

Jan Landštajn, obuvník v Kardašově Řečici,
přijme pomocníka ve státi od 17 do 20 let na
zakázkovou práci mužskou i ženskou. Mladší krejčí
obdrží práci v Jilemnici a obuvník v Úpici.
Práci hledá dělník kožešnický a zkoušený topič.
Ženatý dělník hledá jakoukoliv práci. Svobodný
dělník prosí o místo za službu neb pod. — Při-
hlášky přijímá „Všeobdobové sdružení kře-
stian. dělnictva“ v Hradci Králové.

Veleďustojnému
duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh

Konviktačké ul., vyučený pastř spe-
ciálně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučiti svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně prac-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, křtitelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni slatě a stříbrí. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákrety neb ceníky fotové.
Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejtěvostnějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesované vý-
robky bescenné. Vše posílám již posvěcené.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

skutečně velmi levně
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.

Vzory zašle na požádání
franko

První český zasílatelský
závod soukenného zboží

Ed. Doskočila
v Chocevi.

Filiální závod v Praze
ve Vodičkově ulici č. 22,
vedle vyšší díleč školy.

Rozšiřujte
„Časové
Úvahy“!

Kočáry nejnovějších
vzorů

odporučuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN.

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
daili, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
retíčky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným důsilky na výběr těž i na splátky
bes zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprahticích)

doporučuje P. T. veleďustojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a kovového náčiní.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Skvělé výsledky v pom. krátké době!

ph: dně, hostel, rheum., ischias,
žensk. nemocí, chudokrevnosti
a p.

Lázně slatinné v Belohradě (Čechy).
Krásné
Letní sídlo.
Lesní park 600.000 m².
XX. Sezona od 9.5. — 20.9. 1904.
Byta, koupale, Tennis Hrab. reditelství lázeňské.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rospočty a ceník zdarma.

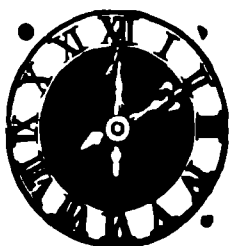
NÁBYTEK

Dodavatel hodin na posv. Hostýn a Velehrad. — Rospočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti

věšové hodiny

pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny

za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Založeno r. 1850.

Vyznamenan státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř

v Hradci Králové, č. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svůj hojně zásobený
**sklad náčiní
bohoslužebného**
ze stříbra, bronzu a ji
ných kovů

vše aliné v ohni zlatené
a stříbrné, zač se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platiti
možno též ve lhůtách. Oprava
snovzalacem a stříbrení star-
ších věcí vykoná se rychle a
zařlou se již avčecené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj může
se vykásat četnými pochval-
nými přípisy P. T. zákazníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditelnů, tácků na křest, svícňů, pa-
cíkůlů, schránek na Největější, patenek atd. co nevíce.

POZOR!

Malínský křen

od 5 kg. počínaje
poštou franko na dobírku po celý rok zasílá
sám majitel

Frant. Jelínek v Malíně,
pošta Sedlec u Hory Kutné.

Cenník se na požádání zašle.

Obrázky (ve formátu
modliteb. knih)

**Neposkvrněného Početí
PANNY MARIE**

SV. PROKOPA,

nádherné to reprodukce litibarevné,

pracované dle originálů VIKTORA FOERSTRA

vyšly

v nakladatelství relig. obrázků

Karla Šimka v Č. Budějovicích,
Rudolfova třída 42-I.

Žádejte
obrázky tyto,
jež reprodukcí
a uměleckou
konceptí
předčí všechny
výrobky ciziny.

Předplatné na

**letní
čtvrtletí
veškerých
modních
časopisů**

přijímá

první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

**Bohdan —
Melichar**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Upozorňuji na nový modní časopis
— „**Dětský modní svět**“ —
Čtvrtletně K 1-50.

Hôtel

**a velkorestaurace
„Bařtipán“**

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje velectěnému P. T. obecnstvu
a návštěvníkům Hradce Králové

svou nově, vkusně upravenou

zahradní restauraci

jakož i znovuzřízené prostorné
místnosti restaurační v budově.

Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.

Pivenský prazdroj od čepu, smí-
chovské světlo i granát. — Též na
požádání v láhvích přes ulici.

Veškeré druhy přírodního vína,
1 litr od 35 kr. výše.

Prodej vzácných drahých vín v pů-
vodním plnění v cenách nejsolidnějších.

Hostiny svatební, prmiční atd.
vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále
co nejpečlivěji v cenách nejmírnějších.

Kdo z kněží

hodlá jeti o prázdninách (asi po 1. srpnu)
do kněžského sanatoria v Ice u Opatie?

Oznámení do t. l. pod zn.: „Společník cesty“.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Pasčí stroj.

Majitel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Pechman. — Tiskem bisk. knihtiskárny v Hradci Král.

OBNOVA

Číslo 29.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 15. července 1904.

Inzeráty se přijímají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Kněz a politika.

(14) Otázka, má-li kněz účastniti se politického života, podporovati spolky a noviny politického směru, byla již tolikrát na programu, tolikrát a skoro vždy kladně zodpověděna, že další úvahy o tom stanou se bez mála nechatnými. A přec nabývá ona nového života při každých volbách, při každém jednání o koncentraci, kooperaci (soustředění, spolupůsobení) a jak se všechny ty pokusy o naše národní sjednocení jmenují.

Národ ve svém boji proti Vídni nechává stranou muže konservativní i nejzkušenější a v politice nejohravnější a doplňuje své zastupitelstvo z radikálů, kteří slibují jednak hájiti zájmy jednotlivých stavů, jednak národu před očima kreslí věci nejnemožnější. Při takém stavu věci nelze ovšem očekávati zázraků od katolické politické organizace, ale je to na prostém neporozumění vlastní úloze, kdo organizaci tuto považuje za zbytečnou a marnou. Žádná politická strana nemá patent na svou existenci a nikde neplatí přísloví: „dnes mně, zítra tobě“ tak, jako v politice. Kdo by byl řekl o Vídni propadlé židovstvu, že v ní budou ještě někdy rozhodovati zástupcové křesťanství? Tak může i u nás nastati obrát, kdy radikalismus politický dohospodárí a národ dojde k poznání, že od něho nemá nic k očekávání a tu přijde na řadu ta strana konservativní, která toho bude nejvíce zasluhovat, t. j. která bude organizovaná a připravená. Nepracujeme pouze pro přítomnost, ale — jsme-li si svých cílů vědomi — nesmíme s očí spouštěti budoucnost; nesmíme vyslovovati jen při každé příležitosti okřídlené slovo: „v našem táboře je budoucnost“, musíme si té budoucnosti též zasloužiti.

Tyto dny hájil zase jeden kaplan drobnou práci ve všech stranách národních, což zní ovšem hodně liberálně a hodně neprakticky. Abychom ukázali, jak se na tuto otázku pohlíží jinde, chceme podati v krátkosti myšlenky z brožury, jež právě ve Francii velkou pozornost budí a jejížto autorem je jesuita pod pseudonymem H. Berchoise.

„Dnešní politická mizerie naše“, tak píše francouzský kněz, „datuje se od té doby, co se klerus náš politického života zřekl a do sakristie uzavřel. Tím se ovšem nejvíce zavděčil nepřítelům církve a snad i mnohým katolíkům, kteří o to: „respice finem — myslí na konec,“ málo se starají. „Čtyřicet tisíc kněží má Francie,“ zvolal jeden biskup a víry ubývá. A ne může se říci, že by kněžstvo svých povinností nekonalo; naopak Francie zřídka měla kněžstvo tak hodné a dbalé, jako ve století 19. Ovšem stala se i tu pohoršení, ale která pak doba jich neměla? V tom tedy nevězí chyba a ukaz ubývání církevního ducha; vinu nese vyhýbání se kleru otázkám politickým.“

Pisatel brožury skvěle dokazuje nutnost zabývání se kněžstvem politikou a praví dále: „Má-li stát zkvétati, musí náboženství mu býti zachováno, k čemuž nevyhnutelně je nutno, aby za každou cenu zlomen byl na rozhodujícím místě vliv těch, kdo ve spojení se zednáři a sociálními demokraty hledí náboženství půdu v lidu podrýti a jeho moc v státě zničiti. A kdo má vstoupiti do boje v první řadě, než kněz? Cíní-li to, pak provozuje politiku. Buď veřejný život, aneb smrt ve veřejném životě — jiného nezbyvá. Chybným výkladem slov: „království mé není z tohoto světa“ a rozhlášením, že kněz je muž modlitby a co takový že patří jen do kostela, přivedli to nepřátelé církve tam, že se to stalo veřejným míněním, jemuž podrobil se i kněz, a aby měl pokoj, i svých občanských práv se zřekl.“

Je to ale pravda, že míchání se kněžstvem způsobilo více zlého než dobrého? Porovnejme Německo a Belgie! Též v sev. Americe nikdo se tím neuráží, provozují-li duchovní rozličných vyznání politiku. A proč by se kněz neměl vlastně o ni starati? Kdo může Moi, že mu po ní nic není? To by nebylo nic po ní ani

lékaři a právníkovi jako takovému. Může-li se do politiky míchati obchodník, rolník, aby své hmotné zájmy hájil, čím více má k tomu práva kněz, jenž hájí zájmy daleko vyšší, zájmy duchovní, jež nezřídka i takticky s politikou úzce souvisí, jako ku př. školství.

Duchovní musí se politikou zabývati i proto, že je jeho povinností, svědomí věřících osvěcovati a vésti. Kdo dá hlas kandidátu, o němž ví, že bude podporovati návrhy nespravedlivé, protináboženské, dopouští se hříchu a v jistých případech byl by to již hřích, kdyby se katolík volby zdržel a takému kandidátu k vítězství dopomohl.

Zabývá-li se kněz politikou, dopustí se — tak slyšíme často — chyb a neopatrností. Budiž; avšak nestalo se již, že lékař zabili nemocného nepravou diagnosou, který by byl ozdravěl, kdyby lékaře nevolal? Byl by proto rozumný soud: Žádný nemocný nevolej lékaře? Spisovatel dovolává se své zkušenosti a tvrdí, že všechny přemrštěnosti a neopatrnosti, jichž se kněží v politickém životě dopustili, neměly nikdy ten škodlivý vliv, jako dnes, kdy se politiky zdrželi. Co vzdělaných, mravních a dokonalých mužů je v kněžstvu a ty chtěl by někdo vylučovati z politiky, při tom však nalezl by to v pořádku, aby v ní rozhodovali požíváním alkoholu stupěl a lidé jinak pověsti všelijaké?

Docela dobře; ale jest-li kněz ve prospěch jedné strany politicky vystoupí, nevzejde nebezpečí, že ostatní strany popudí a tím je nejen sobě, ale i náboženství odcizí? On je v první řadě pastýřem duší a má za tyto duše i život položit, tím spíše pak svých občanských práv se vzdáti. Tu se ovšem musí rozeznáti: kdyby při tom zanedbával svých povinností jako duchovní správce, pak by ho neomlouvalo nic, ale stejně platí, že ani laika neosvobozuje od jeho náboženských povinností, dává-li ten onen kněz, třeba jeho vlastní farář, pohoršení; on je k povinnostem těm vázán nikoli, že je jeho farář moudrý, taktický, zbožný člověk, ale že je křesťanem a bylo by dobré, kdyby laik nemohl mu více vyčítati, než že nenáleží jeho politické straně. Neúčastenství kněžstva na politice způsobilo více zla, než jest-li se ono někde politiky účastnilo a sem tam i neprozřetelně si počínalo.

Ostatně, jak nesprávný to názor, vysvitá i z okolností, jak si v té otázce naši nepřátelé t. j. nepřátelé víry počínají. Nejlépe poví mi nepřítel, co dělají mám. Jemu jest se co báti, zasáhne-li kněz do politiky; proto podnikne vše, aby to překazil a jsou to zednářské a protestantské listy, jež znova a znova neunavne opakuji požadavek, aby kněz zůstal si u svého oltáře. A nebylo kněžstvo všech století činné též politicky? Co dělal sv. Athanasius a Basilius, když potíral Ariány, než politiku? Co papežové středověku, když svobodu církve proti císařům německým hájili?!

Falešný je názor, že knězi po politických zájmech ničeho není, tím více, že jsou to titěží lidé, kteří jej vyslovují a kteří to za samozřejmé považují, dere-li se na politické zápasné místo pastor a rabín. Co dělal pařížský vrchní rabín v aféře Dreyfusově než politiku? Jak tenkrát zednáři mlčeli a jaký křik spustili, když kardinál arcibiskup assumptionisty po jich rozpuštění pouze navštívil!

A pak co je příčinou, že francouzští katolíci krom svého „Croix“ nemají vlastní katolických listů? — Právě ta okolnost, že nepřestávalo kněžstvo politikou. Protivníci církve poznali důležitost tisku ihned a také ho využívali. Proti denním útokům denní obrana. Francouzské kněžstvo mělo dost prostředků ku stavbě chrámu a jich výzdobě, což je zajiště chvály hodné, ale ono nemělo zapomenuti tisku, který by církev a náboženství hájil.

Ku konci poukazuje pisatel brožury na encykliku papeže Lva XIII. k francouzským katolíkům. V ní praví sv. Otec: „Již řadu let nesou se církevní politická zákonná ustanovení ve Francii tendencí nepřátelskou; proto je povinností všech dobrých, aby všemi zákonnými

prostředky proti těmto přehmatům zákonodárství bojovali. Ve skutečnosti však nelze změnit zákony beze změny zákonodárců, již nelze dosáhnouti jinak, než volbami. I v politických věcech platí zásada: „pomoz si a Bůh ti pomůže“.

To je asi obsah zajímavé brožury, jejíž pravdivost a upřímná tendence je nad světlo patrná. Přes to však přijde zítra neb pozítřku zas někdo, kdo řekne: „nechte toho, nic jste posud nevyvedli!“

Dopis z Prahy

V Praze, dne 13. července.

(Skromné mínění tichého pozorovatele o nové organizaci katolické strany v Čechách. — Několik slov v sálitosti oslavování uplynutí M. Jana Husa.)

V posledních dnech ozvaly se v některých pražských listech hlasy, volající po zahájení nové organizace katolicky smýšlejícího občanstva u nás. Přání to nás velmi mile překvapilo a náležíme s neupřímaější touhou mezi ty, kdo dychtí a pracují k tomu, aby katolicky smýšlející naše společnost tvořila mocnou, uvědomělou a sebevědomou jednotu, jejímž stěžejním programem bylo by vyhledávání a hájení toho, co český národ dohromady spojuje a vystřihání se všeho, co český lid tříští. Avšak pokud jsou nám české veřejné poměry známy, soudili jsme, že katolická strana již dávno začala se organizovati a že ve snaze té pokročila šťastně tak daleko, že se dokonce až reorganizovala.

V samotných Čechách, když o Moravě nemluvíme, nemůže si žádná z nejilnějších stran popřáti toho luxu, aby se mohla rozpadnouti zrovna hned alespoň ve tři „podstrany,“ z nichž má každá své vlastní jenerály, jenerální štáb, svůj zvláštní tisk, ministerium války, ministerium osvěty, atd. A katolická strana si tohoto přepychu u nás popřává, což znamená, že si ho popřáti může. Proto nově navrhovaná organizace katolíků musila by s tímto faktem osvědčeného překřevení počítati a mohla by býti provedena buďto na účet těchto stran, nebo vedle nich. To ovšem záleží od taktiky těch, kdo se uskutečnění nové organizace katolických činitelů ujmu.

Pokud se nás týče, nepohlíželi jsme na stávající poměry tak růžově, že bychom je za dnešní doby pokládali za způsobilé a dostaččně zralé, aby v nich mohl býti s úspěchem utvořen silný, katolickým smýšlením a příslušnou v něm kázně projatý třebas jenom klub, kterýž by se věrně a pevně držel zásad: in dubiis libertas, in necessariis unitas, in omni bus caritas. Pozorováním života dosavadní katolické organizace nabyli jsme toho mínění, že v ní od krásných slov ku platným skutkům bývá obyčejně velice daleko a proto byli jsme úplně spokojeni s tím, co jest zorganizováno a byli jsme povděční každému, kdokoliž užitěčně dle své možnosti ve svém okruhu pracoval a jiným pracovati nepřekážel. Jak se každý může přesvědčiti, a zajisté že také i hlasové po nové organizaci katolicky smýšlejících volající z tohoto přesvědčení vycházejí, za přítomné doby smýšlení katolické utěšeně roste, mohutní a sílí i za těch poměrů, které právě panují.

Na některých stranách jeví se katolická politika silně a pevně konsekvence, čistá a mocná idea a správné vyhranění a uhlazení hlavních otázek a problémů politických, s nimiž katolická společnost počítati a bojovati musí, dokázaly dnes tolik, že odpůrcové katolických principů nuceni jsou používati již těch nejsilnějších prostředků, aby si někdo hlasů jejich všiml a že jim nezbyvá, než-li aby pro své myšlénky nové stoupence a přívržence hledali tím způsobem, že omamují a ve stavu omámení kradou syny katolických rodin —

Podle našeho mínění nacházejí se dnes

protikatelici v Čechách na ústupu, třeba sebe více hluchěji suflí a vyvádějí. Počítáme, že věčná, vážná, důsledná a pevná katolická politika, jak se z některých stran provozuje, nejenom že protivníky své brzo unaví a odzbrojí, ale neuvěřitelným, silným a pevným svým vystupováním zjedná si tisíce nových stoupenců a to hlavně mezi laickou inteligencí.

Dokavad jsme nebyli ubezpečeni a jisti, že nové organizování založeno by bylo na nepříteli nepřemožitelných faktů a když jsme měli za to, že nová obecná organizace katolicky smýšlející společnosti spočívá pouze na okamžitém zápalu a krátkém krasořečnění, jež by pak brzy zůstalo bez dlouholetého platného a účinného působení také skutky, pohlíželi jsme na každý nový pokus její jako na novou budoucí zříceninu a na flásko, k němuž musí dojít a docházelo vždycky, jakmile byly v katolické straně z pouhého nadšení stavěny nové zámky v pouhém vzduchu fantazie. Toho poučení nabyl jistě že každý! Příkladem ze šetrnosti a politické opatrnosti nenuvádneme. Proto máme za to, že řeč o nové katolické organizaci byla dnes puštěna do veřejnosti na tom základě, že její původcové a mluvčí tvrdou, skalitou půdu pro ni spolehlivě a jistě připravili tak, že rámce, v nichž se nyní katolická veřejnost pohybuje, staly se dále nepostačitelnými a pro přístě těsnými. Že by se mělo chystati něco, co by se opět v krátkosti rozpadlo a od čeho by se „autoři“ toho zase hned rozutekli, tomu nevěříme, neboť by to znamenalo obrovský krok ne ku předu, ale zpět, jakým bylo ku př. zbytečné nedávné zaniknutí jistého denníku, jež měla katolická organizace právě ve přítomné době za každou cenu pozvednouti na list prvního řádu a neměla ho podporovati pouze zasíláním všelijakých laciných „nosů“ —

My bereme každý veřejný podnik dospělých a inteligentních mužů vážně, ukládáme jeho patronům přísnou zodpovědnost za jeho zřetel, odmítáme každou lehkovážnost, jež se na účet druhých provádí a z toho důvodu se těšíme, že pánové, kteří o novém zorganizování katolicky smýšlejících mluví, také brzy nám sdělí, na jakých pevných a spolehlivých základech ji staví.

Těšíme se, že k jejich popudů naši katoličtí magnátové, jejichž hmotná i společenská vyvýšenost v nejpřednější řadě od katolické morálky závisí, k udržení a podpoře její složí alespoň 2.000.000 K na zřízení tiskového fondu, z něhož by byl zabezpečen dostatečný pramen příjmů, který by trvale kryl deficity potřebných katolických publikací.

Těšíme se, že tiž páni magnátové k jejich popudů složí 2.000.000 K jako fond sociální, z něhož by byli udržováni řečníci, kteří by byli posíláni mluvit tam, kde kazatelna nestačuje.

Těšíme se, že vymohli a zabezpečili, aby vlivuplní katoličtí mužové na příslušných místech důrazně zakročili, že chráněna bude občanská svoboda a svoboda smýšlení, aby totiž katolíci byli bráni při svém náboženském smýšlení a jeho projevech v ochranu alespoň tak, jako jsou veřejnou autoritou chráněni židé, jimž se nikdo jako náboženské společnosti ani slovem, ani tiskem posmívati nesmí.

Těšíme se, že jest faktem, že se katoličtí

boháci a zaměstnavatelé dělného lidu postavili o zavedení úrazového a starobního pojišťování všeho dělnictva, jež se tím stalo nezávislým od nekatolických podnikatelů.

Těšíme se, že katoličtí předáci konečně seotoupili se v poradní kruhy, které by k tomu přiblížily, aby řádná veřejně postavená a z peněz a daní katolické většiny vydržovaná osoba nesměla proti katolickým zásadám žádným způsobem působiti. Něco podobného řádná většina proti sobě podnikati nemůže připouštět a trpí-li to, pak je skutečně k smíchu.

Těšíme se, že jest pro příští volby poslanců celá řada mandátů pro katolické kandidáty zabezpečena a že vhodní kandidáti ti jsou již vybráni a získáni.

Těšíme se, že katoličtí držitelé statků a různých závodů k popudů nových organizátorů usnesli se bráti za své právní zástupce, inženýry, lékaře, nájemce, dodavatele a úředníky jenom a výhradně takové osoby, které nejsou nejenom smýšlením protikatelickým, ale které ku katolické náboženské společnosti náležejí. To bude ovšem znamenati ihned obrovské sesílení katolické strany.

Těšíme se, že v katolickém duchovenstvu usneseno nastalé a vyskytující se otázky neřešiti přístě anonymně, ale že projednávány budou příslušnými k tomu synodami duchovenstva, na nichž bude volnost slova, pokud slovo to bude věcným a slušným.

Těšíme se, že jest ujednáno, že školám bude věnován pečlivý dozor a že nikdo k tomu povolán nebude se z osobní pohodlnosti a „mirumilovnosti“ vyhýbatí příslušným sezením rozmanitých rad a že tam vždycky rozšafně a věcně hlas svůj pozvedne ve případě, když toho bude zapotřebí, anebo aby nepřišla k platnosti snaha nebo osoba protikatelická.

Těšíme se, že stalo se zásadou, že nebudou od nikoho hájeny a pláštěm milosrdenství zakrývány ničí poklesky a činy, které vytknutí nebo trestu zaslouhují.

Těšíme se, že jest rozhodnuto, že vícekrát nebudou na důležitá nebo čestná místa dosazovány osoby, jejichž povýšení není žádným ziskem společné katolické věci, ale jež jest zároveň křivdou osobám, které měly býti právem dle svých zásluh a způsobilosti na ně dosazeny. Že byl v ohledu tom u nás mnohý znamenitý horský kofen pominut, nebo kdo po celý svůj věk pilně na národa roli dědičné kopal, přehlédnut, budí mezi laiky podivení tak, že jest to velikou škodou pro celek.

Těšíme se, že všude, kde katolicky smýšlející osoba může působiti, že tam bude poslána a že tam své postavení zaujme bez ohledu, jest-li ten nebo onen je jí nepřijemným. Pasivní oposice bude tedy všude zavržena a všude bude se jeviti činnorodý ruch a život.

Těšíme se, že uznáno, že proti činným, vtipným, pracovitým a vlivným lidem nesmí přístě čeliti pomlva, závist a ostrakování, ale že budou staveni na své místa a že dojdou vyznamenání a pozornosti, jež jim náleží. Proto rádi slyšíme, že budou úřady tak zvaných „dvorních bláznů“ a „denášečů“ zrušeny.

Těšíme se, že atd. atd. Když to všechno jest nyní, jak se domníváme, zaručeno a pobromadě, potom ovšem jsme ubezpečeni, že

než-li byla jména nejzasloužilejších tichých pracovníků českých.

Česká vznětlivost dostupovala té míry, že se po Čechách začala zpívat černoborským knížetem Nikolou složená válečná píseň „Onamo, onamo“ a že všude bujely a kvetly nadšení a sympatie pro bojující proti Turkům Jihoslovany. České domácí štíření a škorpění bylo tím ohromeno a na místě jeho všude se šířilo vroucí slovanské vědomí, které tím více rostlo, když r. 1876 tehdejší srbský kníže Milán, napotom figura smutné pověsti, vypověděl Turkům válku a když konečně r. 1877 z jara vytáhl car Alexander II. s ruskou válečnou mocí přes Dunaj osvobodit Slovanstvo ze staletého jha tureckého.

My královéhradečtí studenti tehdy všichni jsme jenom hořeli nadšením a vznětem pro slovanskou věc a to tím více a horoucněji, poněvadž bylo tehdy mezi námi více než-li deset na královéhradeckém gymnasiu a na učitelském ústavě studujících Bulharů.

Pro její povznešení nemohli jsme ovšem že nic více učiniti, nežli že jsme pilně četli noviny a radovali se z toho, zejména r. 1877, když Rusové volným, ale jistým svým tempem tlačili se přes Balkan směrem k Cařihradu.

Ale noviny byly studentu za tehdejší doby v Hradci velice nesnadno dostati, zejména takové, jejichž náplň byla by s to, aby hořečnatou, po vítězství slovanské věci prahnoucí žízeň uhasila. Já byl tehdy ještě ve věku, že v Hradci do hospod noviny přečísti jsem si jíti nemohl a nesměl a tudíž r. 1877, za ruskoturecké války, byl jsem tomu jako kvartán nanejvýš povděčen, když tehdejší můj spolubydlící sextán a primus Jan Seidl, nyní děkan v Černilově, otevřel mně bezpečný útlek, v němž jsem se mohl zpráv z balkánských bojišť do sytosti nalokati.

nedostatek toho nebude více působiti, aby katolická organizace byla pořád na bromaďě, neboť potom za okázalé a obětavé součinnosti nejenom malinkých, ale také velkých činitelů může se k ní skutečně přikročiti. Že velcí činitelé tak ochotně chtějí k ní přispívati a při ní spolupůsobiti více než-li malí, pokládáme za dar Ducha svatého, jímž byli konečně osvěceni, uznávajice, že by jako velcí páni stratili při vítězství zásad protikatelických daleko více, než-li by ztratili pánové malí, jejichž holým rukám bylo organizování posud ponecháváno.

Proto se srdečně radujeme, že konečně také velcí páni organizace katolické se ujali a že ji obětavě postavili na pevnou půdu a podstatu, nelitujice ani peněz, ani kroků a vlivů. Ať si z těchto radostných našich řádků vybere každý, co chce a co mu náleží. Je toho v nich pro každého dost a všechno psáno jest s upřímnou a čistou láskou k věci, jež jest nám všem společná.

* * *

Minulý týden připadl výroční den upálení, M. Jana Husa. Nezminili jsme se o tom předem schválně proto, poněvadž máme za to, že to v Čechách snad konečně každý již ví, že den ten připadá na 6. červenec.

Boj proti oslavování dne toho pokládáme za politickou marnost. Sledujeme oslavování to již dvacet pět let a je to zjev velice zajímavý, že každý rok musí býti český lid k němu znovu honěn a nucen a že musí býti o Husovi rok co rok znovu poučován.

Letos poučovali o něm většinou pánové takových vědomostí, že jest ku podivu shovívavost a skromnost těch, kdo se od nich poučovati dali. Neobyčejným a překvapujícím úkazem pak jest, že na staroměstské radnici pod praporem pokrokařským přednášel o Husovi — katolický kněz. Slyšeli jsme o tom poznámky, že je to v české krvi, že si u nás protivy padají do náruče. Pokrokaři a klerikálové šli již rukou v ruce! Velice nás to těšilo, neboť když státoprávní a náboženská radikálové hledají svůj dorost a atrakci svých projevů v katolickém duchovenstvu, dočkali jsme se doby, že vůdce jejich „zbloudilí“ stejně, jako zbloudil Dr. Řezníček, který se dle „Samostatnosti“ octl od Baráka u Brynychy.

Velebný pán Svozil octl se od Dra Kohna u Dra Hajna! Mutatis mutandis je to případ stejný. Nás to naplňuje uspokojením, neboť čas dříve nebo později přinese chvíli, kdy bude viděti nejenom rub této události, ale také její lepší líc.

Že by v den oslavy upálení Husova šly Flajšhansův jeho životopis a p. Bursíkem vydávané Husovy spisy na dračku, o tom nebylo slyšeti nic, ale na místo toho rozšiřován byl Lžipogius, což jest pro naši veřejnost ostuda, již si památka Husova ani od jeho odpůrců nezaslouhuje.

Oslavování upálení Husa kleslo u nás dnes na stupeň umouněných osobních kšeftů, které se honí buďto za popularitou nebo za výdělkem.

Při tom však musíme vytknouti, že objektivní snaha ku proniknutí významu Husova dále zůstává u nás snahou pouze jednotlivců.

Začal jsem s ním a s jeho bratrem, svým spoluzákem a primusem naší třídy, Ladislavem Seidlem bydliti od podzimu r. 1876 a zůstali jsme napotom všichni po celý další čas svých gymnasijských studií v tom nejlepší přátelství, jež do dnes neuvadlo, na bytě pohromadě.

Poněvadž jsem v kvartě snad o celé dvě hlavy najednou vyrostl, v důvěrnosti říkali mně bratři Seidlové „Šňůro“. Vzniklo to v důsledku v Hradci Krammelovou divadelní společnosti davané frešky „Chňap, Lap, Šňůra“, kterýžto její poslední jmenovaný hrdina, chodě na jevišti po chůdách, měl podobné vysoké nohy, jako náhle vyrostly mně, tak že již jako kvartán byl jsem „nejvyšším“ žákem celého královéhradeckého gymnasia.

Proto to nebylo docela nic nápadného, když přítel Jan Seidl, třebaže byl o dvě třídy výše, se mnou se kamarádil. Byl jsem postavou vyšší, nežli on a promluvit a pobavit se se mnou bylo také možno. Spolkl jsem do té doby celou tehdejší českou moderní belletrii a nic mně neušlo, co mladého člověka může zajímati.

Když jsem tedy r. 1877 z jara, kdy Rusové překročili Dunaj, práhl po novinách, jak jsou Turci poráženi, tu přítel Jan Seidl, touže a dychtě stejně jako já podrobně a spolehlivě zvědět, co se na Balkáně děje, vymyslel prostředek a příležitost, abychom si to mohli přečísti, aniž bychom o hradecké hospody musili zaváditi. Aby nám někdo tehdy v Hradci noviny půjčil, tak vzácných konexí jsme neměli a rozšířený zde „Pražský Denník“ nám v této dějuplné době ovšem ani zdaleka nepostačoval.

Jednoho květnového sobotního odpoledne sebral mne Jan Seidl na procházku a táhli jsme ke Plotištům, kde zapadli jsme u kostela do hospody, tuším že se tam tehdy říkalo u Petřů.

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XV.

V polovici let sedmdesátých proutchl v Čechách některou dobou zde panující hluchý domácí zápas, jehož příčinou a pramenem byl spor vlastně jenom o taktiku v českém politickém postupu. Národ rozstoupil se ve Staročechy a Mladočechy, jejichž tisk na sebe dorážel s horlivostí lepší věci hodnou, než-li bylo tehdejší vzájemné se ostouzení a podezřívání. Opakujeme jenom po vynikajících ve sporech těch osobách, že další časy zřetelně ukázaly, jak neměla celou pravdu strana jedna ani druhá.

Roku 1876 byla obracena pozornost české veřejnosti od malicherných a politování hodných štvanic domácích ke sledování počátků události, jež měly napotom v zápětí další uspořádání a částečné očištění Balkánu od vlády turecké.

V polovici let sedmdesátých začalo se najednou v novinách psáti a všude mluvit o „nemocném muži“, jež třeba z Evropy vyhnati. „Nemocným mužem“ míněno bylo Turecko a když r. 1876 vypuklo proti němu v Bosně a Hercegovině povstání, skoro přes noc zapomněla česká veřejnost na své neurovnané poměry a veskerou svou mysl obrátila ke sledování a obdivu junáckých skutků vůdců bosenských a hercegovských povstalců, kteří Turky s jataganem v ruce přepadli a z vlasti svých vyhnali. Brzy byly po Čechách prodávány skupiny podobizen těchto jihoslovanských hrdinů, zasklené byly zavěšovány po hospodách a jména jejich stávala se známější,

Sítní kruhy jeho otitě i jeho odpárou v pe-
nění se o něm nepokračují, následkem čehož
zůstává sporná otázka, o níž bývá a která roz-
řešena býti musí, stále stejně palčivou a ote-
vřenou.

Tu a tam dokonce objevují se přání,
aby zavedena byla revize procesu Husova, jsou
dnes překážkou, neboť mají docela stejnou
cenu, jako by mělo přání revize husitského
vítězství a Domažlic nebo u Ústí nad Labem.
Naše veřejnost zapadla tak daleko ve fráse
nezatřetího historismu, že následkem toho pro
přítomnost oslepla do té míry, že nevidí a
nechce viděti, že před námi leží vlastně bu-
doucnost s nedozrálým obzorem, na němž máme
dostatek místa, abychom národ český pokryli
novou slávou a novou mocí, jež však nevykvitnou
„z matného oka“, ale z nové práce, z nového
přidání. Za sebou nalezneme vždycky jenom
mrtvo a hroby!

Jako nám dnes Hus nijak nepomůže, tak
nám stejně nijak neuškodí, neboť to, co dnes
Hus a nás znamená nebo neznamená, to není
on, to jest mluvení lidí dnešních a debaty pro
něho nebo proti němu mají asi zrovna takovou
praktickou cenu, jako by měly debaty, byli-li
Samo Slovan anebo Němec. Za jedno ani za
druhé si dnes nikdo nic nepořídí a nikdo za
jedno ani za druhé ani Čechovi ani Němci
najít nedá!

Obrana.

(3) **Nadpokrokový reformátor.** Skoro
se trochu divíme, že se naše katolické listy
rozčilují pro dobrodružství pana P. Svozila.
Tento pan dle všeho chce, aby se pokud možno
hodně o něm mluvilo; závidí Masarykovi. A
bude-li se o něm a proti němu mluvit mnoho
ze strany naší, bude to voda na jeho mlýn.
Tím více z justamentu naší protivníci ho bu-
dou velobit, bude prohlašován za štváného
mučedníka, atd. A velká sláva — lacino kou-
pená — je tu hned. Psali jsme o jeho eska-
motérství jen tenkrát, když dopomáhal jako
katecheta k poslaneckému mandátu žurnalistovi.
*pracujícímu pro vyloučení náboženského vyučování
se škol.* Nyní chceme ještě poukázat, jakým
ohlupujícím, přímo malicherným způsobem kope
do církve, již sliboval před svěcením posluš-
nost a úcta. Jeho odřeknutí se funkcí kněž-
ských nadělovalo málo hluku; proto, aby se na
něho nezapomnělo, přednášel 6. července na
staroměstské radnici o Husovi. Bylo to při-
tažlivé; sám velebník bude hájiti Husa proti
církvi; mělké dušičky stále se opakující, skoro
již fádni šablonoou se nudící, unavené, uvítaly
s potleskem slibnou variaci; tohle bude aspoň
znamenitá posila v nespravedlivém útočení na
církve. A byla to také přednáška! Poslušné, loy-
alní kopírování liberalistických frází, řeč proti
církvi bezky neomalená, ale na druhé straně
zase velice opatrná vůči nepřítelům našim,
aby naposled pan řečník u nich nepřišel o po-
pularitu. Prý Hus byl sice se svou dobou or-
ganicky spjat, ale chtěl výše „a srazil se
s církví neomylnou, jako se musí s ní srazit
každý, kdo hledá a myslí.“ Tak! Drahý pane,
měl jste napřed vysvětliti posluchačstvu, v čem
neomylnost církve záleží, protože popleteným

V milé té hospodě nalezli jsme více, než li jsme
hledali a naléztí doufali. Snad zde měl svou míst-
nost nějaký hospodářský spolek nebo Beseda a
následkem toho visely tam zrovna dvoje denní no-
viny, „Pokrok“ a „Národní Listy“ a mimo to
„Humoristické Listy“.

„Na to sem budeme vždycky v sobotu od-
poledne chodit, pronesl přítel Jan Seidl a již
jsme oba dychtivě čtli, co se na Balkáně na bojištích
děje.

Tehdejší pan hostinský, vida naši chtivost
vítězství ruských, laskavě půjčil nám dokonce ještě
i staré čísla novin, tak že jsme zde hned na po-
prvé zdomácněli a potom sem skoro pravidelně
na tyto hody docházeli.

Koufice krátké doutnisky a cucající dvě skle-
nice piva strávili jsme zde r. 1877 nad novinami
celou řadu sobotních odpolední, jež nám otvírala
slavné krvavé panorema událostí balkánských.
„Humoristické Listy“ pak nás bavily svým dobí-
ráním si Turka a jiných nam protivných „korporací“. Někdy jsme si k těmto vzácným požitkům popřáli
ještě také cerbulát s cibulí a octem. Stál takový
výlet do Plotišt s novinami z ruského bojiště
celý dvoušesták, ale ten jsme na oltář slovanské
vzájemnosti kladli rádi i nadšeně a když mně
scházival, přítel Jan Seidl, který dovedl groš lépe
držeti než-li já, ochotně mne založil, ja při tom
věřitelem velice shovívavým.

Nechtějíce své novinářské besedy prozraditi,
musili jsme se potom doma velice často přemáhati,
abychom mezery ve vědomostech z bojiště u přítele
Volánka nebo u Ladislava Seidla nějak nápadně
nedoplňovali. Ale bohatost našeho rozhledu po
válečném jevišti předce jenom byla patrná a proto
přítel Ladislav Seidl jednoho dne ku konci škol-
ního roku na mne důtklivě udeřil.

„učení“ Masarykovým o neomylnosti zmátl
se mnozí. Jen ten myslitel se skutečnou neo-
mylností církve se sráží, kdo mocí marmo chos
převrátiti ustálené články víry její, jímž katolíci
již za sv. apoštolů věřili jako pravdě Božské,
která se přece nijak měniti nemůže. Když ka-
novník Koperník dal základ modernímu hvěz-
dáství, nesrazil se s církví, ačkoli přemýšlel
více než Vy; za to se srazil s „myslícím“
Lutherem. A ty myšlenky, jimiž Hus proti vě-
rouce církevní bojoval, nechtěl byste většinou
ani Vy šířiti, poněvadž by sami liberalové nad
těmi „pokrokovými“ náhledy vrtěli hlavou.
Uvedeme Vám aspoň některé: Církev nemá
potřebu viditelné hlavy, v Římě vládla papežka
„Agnes“; kdokoli v stavu hříchu smrtelného
jí, dýchá, přijímá slunečné světlo, všechno to
vlastně krade, poněvadž to bere proti vůli
Boží; takové „krádeže“ by se měly trestati.
Kdo se dopustí smrtelného hříchu, všemi dal-
šími, i dobrými skutky jen hřeší. — Hajte tyhle
náhledy. Kdyby je byla církev ponížena přijala
za své, smáli by se takové pokrokovosti mo-
derní lidé víc než jejímto odmítavému stano-
visku. Za to svatý Tomáš Akv., Tomáš Štítý,
Augustin, Arnošt Hello, Ampère, Volta my-
slili dost a to správně, byli pokrokovými do-
brodinci lidstva a přece neuznávali potřebu
s církví se srazit.

P. Svozil poznamenal, že se objevila
v jednom listě žádost za revizi procesu Hu-
sova. K tomu poznamenal učeně: „Ti lidé,
kteří něco podobného chtějí, nevědí, co píší (!),
neznají ani podstaty Husa, ani podstaty církve;
neboť církev jest neomylná a nikdy (!) neuzná,
že by někdo měl, aneb má pravdu mimo ni;
církve nikdy (!) nepřistoupí k revizi a naopak
obras Husa by se nám zatemnil.“ Tyto úmyslné
nepravdy Svozilovy jsou přece jen trochu sil-
ným pepřem, vyrostlým v kalu krajní vášně.
Kdyby takhle mluvil socialista, odchovaný pěti-
krejcarovými červenými pamflety, nedivili by-
chom se příliš. Ale lhaní Svozilovo omluvy
nenalezá. Svozil zná dobře meze neomylnosti
církve, ale přes to strannicky tvrdí, že re-
vise *církevního soudu* by odporovala věročnému
článku katolické církve. Ze takové soudní re-
vise církve velmi často podnikala, o tom se
mohl pan řečník poučiti aspoň z některých
protestantských spisův. A teď ta vzácná lo-
gika! Prý by se nám revisi jenom obraz Husův
zatemnil! Podle toho vážná, vědecká kontrola
by měla sloužiti jen k ohlupování. Nešťastný
Palacký, který zrevidoval báchorů Hájkovy,
nešťastný Didon, který porazil nesmyslné ohlu-
pování Renanova! Ale my víme, proč se tolik
Svozil o kacífatví Husovo bojí. Kdyby nastala
revise, možná že by se k zármutku štváčů na
Husovi ukázal katolického víc, než moderní hu-
sité připouštějí. A to by byla velká ujma pro
ně i P. Svozila. Nejraději by tito lidé podle
všeho astrnuli při Husovi Pogiovu; v tom
pamfletu se aspoň tvrdí, že Hus byl proti užší
zpovědi, že nevěřil v proměnu hostie, a po-
dobně; to je přece pokrokovější představa než
čist, jak se Hus v žaláři zpovídal. Raději tá-
pati v radikálních nesmyslech, než se dovědět
dle pravdy, že na Husovi bylo daleko víc ka-
tolického než protestantského. Není v takové
umělovací snaze hodná porce nekřesťanského
hněvu?

„Šňuro, ty chodíš s Janem někam na noviny! a
vytkl mně.

„Jste ke mně oba falešní!“ zlobil se.

Těto výčitky sněsti jsme nemohli a proto
Ladislav byl v tajemství našich výletů také za-
svěcen a potom s námi k Plotištům na noviny
z balkánského bojiště také vícekrát putoval —

Když jsme se k večeru ubírali domů, tu jsme
si pln utěšením a nadšením prozpěvovali „Hej Slované!“,
„Slovan jsem a Slovan budu“ a nežli jsme došli
do Hradce, byl Turek na kaši, ač dal Rusům
hodný kus práce, než-li se jim Plevno podalo a
než-li pak Šipku přešli.

Tímto způsobem účastnil jsem se s nejbli-
žšími svými přátely studenty v Hradci velkých
událostí r. 1877, kdy car Osvoboditel mocnou
rukou Ruska zasáhl ve světové dějiny. Jiné kroužky
kamarádů sledovaly vojnu tu k novinám a zprá-
vám o ní jinakým způsobem si pomáhajíce, ale
všichni jsme s nejvšelejším nadšením, jehož jest
srdece jinošské schopno, provázeli voje ruské stále,
až je Bismark na berlínském kongresu před Caři-
hradem v dalším pochodu k naší největší mrzutosti
a zlobě sarazil.

Celé Čechy prožily tuto velkou slovanskou
vojnu s nejhorlivějším zápletem. Konány zde sbírky
pro raněné bosensko-hercegovské povstalce, pro
raněné Srby, v Praze slavně vítán ruský generál
Černajev, který vedl Srby v jejich tažení na Turka
a zpívaly a hrály se všude ruská hymna „Bože, cara
chráň“ a vojenský popěvek „Osman pašo u Plevna,
dostal kulku do stehna“ a najednou jako zákrakem
začali jsme v Hradci všeobecně nositi rezné plá-
těné ruské furážky, což nám však bylo jako ne-
připustná demonstrace mírným způsobem přátelsky
zapovězeno.

„Schází nám Husova odvaha; chlubíme
se být jeho národem, ale . . . neshodíme to,
čím nás na všech stranách sešferoval kleri-
kismus.“ — Holenku, Vy máte přece odvahy
daleko víc než Hus; a že by neměli proti ka-
tolicetvu odvahy dost realisté, helveti, sociali-
sté a národní dělníci, to také neřeknete, pře-
čtete-li si jejich prohlášené a nepravdivé pomlvy
katolické církve. Ti to „sešferování“ už dávno
shodili líp než Hus. (Dokonč.)

(3) **Revise procesu Husova.** „Národní
listy“ volají, by se kostnický proces Husův spra-
vedlivě a poctivě zrevidoval. Proč by se tak
nemělo státi? Poctivý katolík touží poznati ne-
strannou pravdu ve všech oborech vědění;
proč by si nepřál náležitěho ujasnění v zále-
žitosti, jejíž některé okolnosti nám známy jsou
posud jen v liniích nejasných? Právě katolíci
historikové podali svými věcnými úvahami
důkaz, že jim jde v otázce Husovské o pravdu
daleko víc, než jejich protivníkům, kteří se
spokojovali většinou podvodnými nebo fráz-
ovitými pamflety. Jen ať se ukáže plná pravda
— my se jí nebojíme a zakrývati ji nebudeme,
ať jest jakakoli. Kdyby se dokázalo, že byl
Hus katolíkem větším, než jak se dosud soudí,
bylo by to pro nás jen prospěchem. Že by
bývali všichni žalobníci a soudcové Husovi ne-
předpojatí, nikdo netvrdí; byliť částí obrov-
ského tělesa, které tentokrát morálně těžce
chořilo. A že na Husových některých neústup-
nostech měla vinnu neopatrnost některých otcův,
taky víme. Snad by byl odvolal své nespráv-
nosti všechny, kdyby nebyvalo od něho žádáno,
aby ztratil také ty bludy, kterým ani nenčil.
Tu byla chyba. Hus v Kostnici již mluvil značně
jinak, katoličtější než v Čechách. Bylo rozhodně
znáti, že ho některé dřívější výstřednosti mrzí,
omlouval se, odstraňoval nejostřejší broty
z dřívě pronesených příliš radikálních myšlenek.

Denis o něm tvrdí, že chtěl být svobod-
ným synem církve. Ale i kdyby se dokázalo,
že proces Husův nebyl veden nejspřávněji, že
nebylo poskytnuto Husovi dosti času a příle-
žitosti k hájení se, přece jen nikdo nevymaže
některé jeho protikatolické a zcela pravdě
odporující názory, jež známe z jeho authen-
tických spisů; a tyto názory, často námi uvá-
děné, nemůže ani katolík, ani jiný nestranný
muž schvalovati. O to se tu jedná víc než
o proces Kostnický. A na těch náhledech a
plynoucích z nich dalších událostí jest vidět,
že boj Husův s církví měl také své skutečné
slabiny, rozhodné nedostatky. A to jest příčinou,
že ani odpouštějící katolík nezpívá na Husa
pokrytecky tak nadšené hymny, jaké zpívají
s přetvářkou ti, kteří jsou od Husa nejdále.
A kdyby přišli naši protivníci zkoumáním
o Husa nadobro, prohlásí za největšího Čecha
Aug. Smetana, „někteří třeba s Křofáče a ko-
medie v jiné formě půjde dál. Kdo se revise
processu Husova bojí nejvíc? Právě ti, kteří
mají pravdy, osvěty a pokroku plná ústa.

Politický přehled.

Dnešní politika česká zrcadlí se v řečích
našich politic. předáků; všude jeví se jakási stí-
sněnost do budoucnosti. Posl. dr. Pacák mluví

V době té také všemožně hojně odebírali
jsme srbsko-turecké a rusko-turecké války týkající
se obrázkové publikace, jež v Čechách srbského
knížete a nepotomního operetního krále Milana a
jeho dobrodružnou manželku Natalii velice zpupu-
larisovaly a všude pro ně vřelé sympatie vzné-
covaly. Co všechno jsme my tehdejší mládež od
mladistvých tenkrát těchto manželů na trůně a
od jejich nešťastného synáčka Alexandra, který se
v oněch vážných válečných krvavých dobách ná-
rodil, pro Slovanstvo očekávali!

A zatím dočkali jsme se dne 10. června
1903 děsné tragedie v bělehradském konaku, v jejíž
krvi se veškeré iluze, s nimiž jsme své doby jako
jinoši k rodině Obrenovičů poblíželi, rozplynuly
a kniha dějin za rodinou tou neslavně a smutně
sklápula.

Černilovský pan děkan Seidl zajisté mně
ochotně dosvědčí, že jsme spolu r. 1877 na svých
slovanských myšlénkách a budoucnosti věnovaných cestách
do Plotišt a z Plotišt docela jinak o slovanských
poměrech a jejich rozvoji na Balkáně snili, že
jsme si od oběti celými potoky prolité tehdy ruské
krve docela jiného pro Slovanstvo slibovali, než-li
čeho jsme se dnes dočkali —

Bismark, Milan, Natalie, potom Battenberg,
atd., zkrátka kde kdo, každý nám naše tehdejší
sný a plány, jak bude Balkán za pětadvacet let
vyhlížet, pohatil. Musím přiznati, že naše horlivé
sledování slovanské věci a otázky, jež jsme z Plotišt
provozovali, nemělo docela toho nejmenšího vlivu,
neboť na Balkáně jde všechno zrovna naopak,
než-li jak jsme si r. 1877 přáli a jak jsme se jako
jinoši v nadšených debatách usnášeli, že v budou-
cnosti jíti má.

v neděli v Hradě Kutné o politické situaci zastával se další obstrukce, volaje po soustředění všech českých stran. Tak ovšem volá se vždycky, když začíná být zle. — Na Slánsku místo zasnulého posl. Jandy zvolen do zem. sněmu samostatný kandidát mladoš. dr. Janovský 2150 hlasy; agrárník Landa dostal 485 hlasů. — V Chebu na schůzi 10. t. m. zatřeštili si zase Všeněmci. Posl. Schönerer prohlásil totiž, že až císař rakouský zavře oči, německý císař zjedná v Rakousku pořádek na prospěch Němců. Od velezrádných Všeněmců nemůžeme ovšem nic jiného očekávat. — Německé výtržnosti proti zřízení italských poboček na universitě v Innomosti způsobily mezi Vlasy tyrolskými i v Itálii hlučné protidemonstrace; dále pak bouří se hlučné Němci proti přiznání práv Slovanům ve Slezsku. Tu nejlépe vidět, kdo oslabuje naši říši.

Uplatková záležitost franc. minist. předsedy Combese skončila se tím, že většina sněmovny odhlasovala Combesovi a jeho vládě úplnou zachovalost. Všeho však do času. — Po konci školního roku tohoto bude ve Francii uzavřeno 2398 kongregačních škol.

Na Balkáně panují obavy před novými bouřemi. U Soluně srazili se povstalci s vojáky, kteří střelili dráhu. Reformy se vůbec neprovádějí; sultán na nátlak velmocí vždy vše přislíbí, ale rukou ani nehne.

Na bojišti východoasijském nastala doba deště, přes to však docházejí odtud zprávy o bojích. U Kaičů svedena prý krutá bitva, již Rusové donuceni ustoupiti, Japonci pak obsadili Kaiču i okolní výšiny. Dle přiznání se strany Ruska budou mít Rusové teprv v září na bojišti 250.000 mužů; odtud tedy lze si vysvětliti, proč Kuropatkin vyhýbá se velké bitvě. K Port Arthuru stahuje se čím dál tím více Japonců, jehož za každou cenu hodlají co nejdříve dobýt. Mezi Japonci vzrůstají prý se různé nemoci. Vladivostocké loďstvo za své poslední výpravy zničilo opět několik dopravních lodí japonských. Před Port Arthurem ztratili Japonci také několik torpédovek a dva křižáky zničeny minami. — Do Vladivostoku dopraveno zatím v části rozložených 5 podmorských člunů, na jejich sestavení se rychle pracuje. Černomořské ruské loďstvo se svolením vlády turecké proplulo už úžinou dardanelskou, aby zasáhlo také do boje. — Dle nejnovějších zpráv podnikli Japonci v noci na 11. t. m. útok na ruská postavení u Port Arthuru, byli však odrazeni s ohromnými ztrátami, které se počítají na 30.000 mužů. Hrozné tyto ztráty způsobeny hlavně výbuchy ruských min. Tím ovšem nastane změna v postavení armád japonských na prospěch ruského vojska. Přes to asi Japonci poženou se dále šíleně na jatky proti ruským zbraním.

*Mistře Jene, trudno je Ti
s plápolavých, šhavých řečí.
Pivo odplavilo rozum,
k útoku ha, trubky ječ.*

*Mistře Jene, mistře Jene!
Lepší sasloužil Jsi osud.
Každý rok Ti upalují,
hranice Ti staví dosud.*

*Mistře Jene, ne jíš kněží, —
besbožní a slepi štváči
přes Tebe, přes chorý národ,
s kůží Tvou, ne duchem kráčí.*

*Mistře Jene, sen Tvůj splněn.
Stará církev mladě spívala.
Hát je s českým státním právem!
Roskládá se, dohořívá.*

Zprávy místní a z kraje.

Svěcení na podjáhny. J. B. M. Dr. Jos. Doubrava udělil v neděli 17. t. m. v katedrálním chrámu sv. Ducha ctp. bohoslovcům semináře královéhradeckého svěcení podjáhenství.

Osobní. Do VIII. třídy hodnostní povýšení na středních školách v Hradci Král. p. t. profesori: Václav Fröhner, Karel Novák, dr. Jan Havránek a Frt. Hnilička; v Rychnově J. Truhl a V. Šojvl; v Chrudimi: dr. Ad. Plešinger. — Kandidát notářství v Hradci Král. p. Frt. Vraný jmenován notářem v Pacově.

Umělecké výstavy v Hradci Král. Minulá neděle uplynula ve znamení výstav. V zámečnické škole vystavoval malířský kurs průmyslového muzea obrazy svých žáků a začek. Výstava tato jako předešlá leta poskytl hojnost ukázek pozoruhodných prací. Pozornost budily malby pl. Holečkové, al. Tiobé, Volejškové a studijního Jiřka. Vychovávací vliv těchto výstav malířského kursu dámského nelze neuznávat. — Zajímavou expozici ženských ručních prací uspořádala pokračovací šicí škola v penzionatě Skolekých sester. Vystavené předměty svědčily o výborné metodě, které ctihodné sestry v šicí škole používají. Výstava byla velmi bohatou jak množstvím, tak i provedením vystavených prací. — Zmínky pochvalné zaslouží i výstavka kreseb a maleb malířského kroužku chovanců v b. Borromeu, kde vedením septimana Šolce přátelé malířského umění horlivě pracují.

Průběh správa o Hradeckém výslužníkově. Zámý a neuvěřitelný badatel, který ani v lednách nezáchranně energie, tak že by mohl být mnohem mladším akademikovi vzorem, složil právě první rigorosum z lékařské vědy. Průběh „Najemník“ přináší při této příležitosti následující, pravdě podobné sdělení: „Panu profesorovi Hlavovi, jenž ovšem nesmí při kandidatu skúšebním povahování státi za polehčující okolností, nezdálo se vědomostí kandidátovy svlášt výtěžky, proto prohlásil k němu: „Ale mnoho jste toho nevěděli!“ — Na to odpověděl pan medik výslužník rozvážným svým způsobem: „To vy nezmůžete pesondit. Jednak jste se mne na všecko neptal a jednak jsem vám všechno neřekl, pane cč—ká skúšebáku!“ — Dle jiné verze vyslovil se před svým rigorosem k panu profesorovi Janoškově: „Pane spytáku, byl i chladura byla přisná, muha mne neopustil (Chladura tolik co přisná skúška. Muha jest zmušlost.) Zprávu tu ovšem přinášíme s rezervou“.

Památka Dvořáka v bisk. Borromeu. Památka velikého mistra našeho Dvořáka byla důstojným způsobem uctěna ve studentském semináři. V domácí kapli byla se zemřelého mistra obětována zádušní mše sv., při níž chovanci zapěli dvojhlásé requiem. V neděli dne 10. t. m. pořádána byla akademie, při níž byly chovanci předneseny ukázky z obšířlé tvorby genialního skladatele. Všecky formy umění Dvořáka byly hudebním a pěveckým kroužkem chovanců čestnému obecenstvu předvedeny s náležitým zdarem. Význam zemřelého mistra vystihla vše proctěná řeč septimana Machaně. Hudební a pěvecké sbory řídil obratně septiman Šolc. Značnou techniku klavírní projevili sextané Hajšánek a Svoboda v přednesu „Slovanských tanců.“ Mohutně působil čtvernásobně obsazený smyčcový kvintett a smíšeným sborem předneseny „slavnostní zpěvy“. Podobiznu mistrova shtotoval věrně dle fotografií septiman Šolc. Vybraným vkusem borromeisty projevový akt píesky k zasnulému umělci došel plného uznání přítomného obecenstva. — Podotýkáme ke konci svého referátu, že v bisk. Borromeu bylo provedeno během letošního školního roku celkem 8 produkcí, z nichž 3 byly slavnostními akademii (na počest Pia X., Třebízského a Dvořáka), 2 byly divadelní hry (Hrobčický z Hrobčic a Vojtěch Žák), a byly zábavné večírky soukromého rázu. Z výkazu tohoto vysvítá dostatečně, že umění technické, pěvecké, hudební a náležitá zábava docházejí v Borromeu náležitěho pěstění.

V mimořádné dnešní schůzi měst. zastupitelstva v Hradci Králové o 4. hodině odpolední jednalo se dle tohoto programu: 1. Návrhy odboru pevnostního stran prodeje a pronájmu pevnostních pozemků. 2. Návrh na změnu regulačního plánu býv. pevnostního rayonu mezi blokem B, Adalbertinem, novými kasárnami a nábrežím a návrh na parcelaci bloku V. 1-2. 3. Věci vodní: prodloužení pouličního vodovodu do třídy Havlíčkovy, zavedení pitné vody k okresní všeobecné nemocnici a přeložení potrubí z domu č. p. 238. 4. Věcinadační: prezentace nadace Al. Protivy č. 2. a návrh na další zajištění městské nadace J. V. císařovny a královny Alžběty ve prospěch sirotka po chudém živnostníku královéhradeckém. 5. Vyjádření o žádosti p. Hunke zde za udělení koncese hostinské v hotelu č. p. 10-11. u Černého koně. 6. Návrh na zřízení mosaikového chodníku na jižní straně hlavního náměstí od domu č. p. 161. až k domu č. p. 129. (náklad K 15.734-25 kryt jest úsporami za posledních let k zlepšení díleží v starém městě uhládanými K 15.421-95). 7. Věci osobní. 8. Volba zvěrolékaře, ustanovení školního lékaře a schválení jejich instrukcí.

Žné na Královéhradecku již započaly; kosti se zatím pouze žito, které přes panující sucho jest v klasu ještě dosti vyvinuté. Na polních kroupami místech jsou ovšem smutné žné, ač i jinak zachované jaře pro hrozné sucho dají úrodu pranepratrnou. Tráva na lukách a ostatní plodiny jsou tak vyprahlé, že se už ani hojným deštěm k otavě nevzpamatují. Řepa zasychá, brambory pak se suchem rovněž umožují. A po dešti ani potuchy.

Úroda ovoce na Královéhradecku byla velmi slibnou. Jabloně a hrušně byly až příliš obaleny ovocem, které se za slunečného počasí pěkně vybarvovalo; než suchem nadějná úroda opadá. Třešně urodilo se hojně a jsou velmi pěkné. Do Hradce přivážejí jich denně na vozích, ale proti letům předešlým jsou dražší.

Procesi do Smrčova pořádá katolický podpůrný spolek paní a dívek královéhradeckých v pondělí dne 18. července. O 6. hod. ráno jest mše sv. v chrámu sv. Ducha, po níž přímo z chrámu Páně vyjde průvod veden dp. Sahulou do poutního místa Smrčova. Ve Smrčově bude kázání a křížová cesta. V případě deštivého počasí koná se proces v úterý dne 19. t. m. Všecké paní a dívky královéhradecké se vybízejí, by se této pouti účastnily.

Změny na školách. Učitelem tělocviku na realce v Ml. Boleslavi ustanoven učitel těl. z Hradce Kr. p. V. Volejšák; zatím učitelem těl. na realce v Hradci Kr. jmenován z. učitel těl. z Ml. Boleslavi p. V. Volejšák; profesor na státní křesťanské škole v Jaroměři J. Síma přeložen na st. průmyslovou čes. školu v Brně; profesor na st. průmysl. škole v Pardubicích A. Kubeš přeložen na státní průmysl. školu na Smíchově.

Regulační plán Hradce Králové, starého totiž města, jest právě k veřejnému nahlídnutí v měst. technické kanceláři vyložen.

Ze Věce db. sdružení křesť. dělnictva. Schůze užšího výboru 9. července. Podpora nemocen. udělena: V. Hošťákoví v Sušici 6 K, J. Kerhartovi v Týništi 9 K, J. Pokornému v Sedlici 640; podpora v nemam. F. Mentlikovi v Rychnově 6 K.

Dary. Na uctění památky zasnulého p. Jana Kotsorka, em. leašního v Hradci Králové, věnoval p. Emanuel Bronec, asistent o. k. realky tamtéž, místo

více 10 K ve prospěch U. M. S. — Paní Hsová Marie, oboč s. k. vlád. rady, a paní Gabrielová Berta, vdova po o. k. okresním soudci, věnovaly na uctění památky zemřelé své matky paní Anetky Hrubé K 100 městským chudým v Hradci Králové. — Paní Božena Sandtnerová věnovala za přičinou úmrť pl. Zdenky Patachové městským chudým v Hradci Králové 10 K.

Svědečství pokročilejší. Ovocný strom v království českém napočteno na 24 milionů. Nejvíce ovoc. stromů mají okresy: Mělník 415.000, Litoměřice 364.000, Jičín 350.100, Kadaň 347.970, Valvary 206.770, Slaně 279.900, Smíchov 292.800, Lovosice 240.890, Čáslav 244.190 atd.; okres královéhradecký stává se v tom ohledu mezi méně pokročilý. Na Hradecku jsou sice podél silnic řady ovocných stromů, ale někde jsou ty stroměčky tak ubohé, že by se za ně styděl a u svého pole je nestrpěl pokročilejší rolník v zapadlé Zlámáně Lhotě. Důkazem toho je okres. silnice z Hradce přes Střebeš. A co pustých polních cest na pozemcích nejbližších obcí! Cesty neupravené, bez postranních struh a stromky ani nevidět. Ci snad jsou plné obecní pokladnice, že potřeba jiných příjmů na zmenšení veřejných břemen rolnictvo svláště příliš tíží? Nezáleží též našim obecním správcům na tom, aby okolí osad stalo se malebnější, útulnější a zdravější? Všechna čest obecní správě královéhradecké, která s okrašlovacím spolkem místním dle možnosti upravuje a zdobí kde jaké místo v městě a okolí. Okresní výbor měl by v té přičině vlivem svým účinněji vystoupiti. Pokrokovost určuje se pouze vykonanou prací.

Řemeslnické živnostenské společenstvo spojených obcí se sídlem v Kukle- mách pořádá dne 21. srpna t. r. řádný sjezd spojených se slavností svatoří praporu. Slavnost uspořádána bude důstojně pod protektorátem slavné městské rady městyse Kuklen. Žádáme sdvořile P. T. vřelou ctěné spolky a korporace, aby v též den řádných sbav nepořádaly.

Smrť větrná. Ve středu kolem poledne za nepatrného větříku utvořila se náhle na Nov. Hradci Král. v ulici Svatojanské větrná smršť neobyčejné výšky v průměru na 2 metry. Obrovský sloup prachu stočil se ve víru ulici Havlíčkovou do polí, kde rozmetav svázané již žito zatočil posečeným obilím až do svého vrcholu, natež beze škody zanikl v blízkém lese. Větrný sloup plný kroužícího v chumli obilí skýtal zajímavou podívanou.

Z Dobřenic. Naš obci dostalo se v uplynulém týdnu vážné ozdoby sv. křížem před školou postaveným. — Jest to odkaz ř. vldp. děkana Josefa Procházky, který na smrtelné posteli ještě na nás pamatoval. Na účet odkazu pořádali příslušní činitelé vysoké c. k. ministerstvo kulta a vyučování, aby sv. kříž ten v c. k. odborné škole sochařské v Hořovicích byl proveden a na vážné doporučení tehdejšího ředitelem školy, nyní inspektorem v témt ministerstvu, panem vládním radou Dokoupilem žádosti té vyhověno. Máme překrásný sv. kříž a hořického pliskovce umělecky provedený; přední nápis: Kdožkoliv vyzná mne před lidmi... vybízí ku veřejné účtě Toho, jenž na kříži nás vykoupil, zadní pak hlásá kolem jdoucím štědré dárce. V neděli dne 10. července t. r. byl od vldp. vikáře Josefa Šrámka z Nového Bydčova za příslušy dpp. Vosického faráře Krajčeka, Chlumického děkana Khuna a místního faráře slavnostně posvěcen. Četné shromážděným účastníkům připadla i dojemné promluvil vlp. Žufak z Chlumce nad Cidlinou. Mnohé oko sarosilo se slzou a upřímně „Odpočívej v pokoji“ vznášelo se za v Pánu zasnulým šlechtickým darem pomníku. Místní kostelní pěvci za řízení p. říd. uč. Karla Piče přednesli případný sbor a potřebné zpěvy a zaslouží všechnu pochvalu. Po svčení poděkoval místní dp. farář Hořického ústavu, jenž bohužel pro neodkladné práce na konci školního roku při slavnosti zastoupen býti nemohl, obecnímu zastupitelstvu za ochotné věnování místa pro sv. kříž, velmožnému p. patronu, velkostatkáři p. Karlu Weinrichovi za bezplatné propůjčení povoží ku dovezení milého našeho sv. kříže i přičení okrasných stromků a květin ku sv. kříži. Slavnost ukončena litaniami a požehnáním N. S. O. Káz ten sv. Křistův křís povznášá nás od pozemské hrondy k nadhvězdám výšinám a naučí nás řádně svítit den sváteční.

Chtěly se vyznamenat. Nechanice postavením „potřebné“ sochy Husovy chtěly se vyznamouti do řad kulturních měst českých. Jak se jim to podarilo, líčí pražský „Čas.“ Přise nám: Byl jsem v neděli v Nechanicích na slavnosti odhalení pomníku mistra Jana Husi. Nezmiňoval bych se o tom, kdybych nebyl četl o slavnosti té referát zcela opačný. Slavnost ta byla nedůstojná, a abych to Vám lépe vysvětlil, sděluji návod na pořádání „podobných“ slavností: „Vezme se náměstí, na to se postaví kotel, vedle socha marianeká, mezi to pak na podstavci socha mající představovati mučenníka kostnického. Vedle se postaví tribuna, na ní nějaký zemský neb říšský poslanec (když je členem zemského výboru neb intendantem, dělá to lepší dojem). Kolikem národ a mezi něj asi 20 bud s různými nápisy jako Panorama, zvěřinec, střešnice, museum a tlustými dámami, loutkové divadlo, variéty, evdiště Sokolů a Sokolek, pivo, kofalka, káva a párky atd. atd. K tomu pořádnou plechovou muziku a máte slavnost důstojnou památku Husovy. To vše jsem viděl a zažil.“ Na takový štálec musí si Nechaničtí hledat flastr sami. Jedinou útěchu naleznou v tom, že to zrovna tak dopadlo s husitským pomníkem ve Vamberku. Maloměstské historie!

Doplňovací volby. Při druhé doplňovací volbě do sněmu království čes. za venkovské okresy N. Město n. M., Náchod atd. dne 8. t. m. zvolen poslancem agrárník Jan Kotlant, rolník v Holohlavech, jenž dostalo se 1794 hlasů; samostatný mladočeský kandidát dr. J. Čížek z Náchoda dostal 1849 hlasů,

dr. Haja i hlas atd. Z 8164 k volbě oprávněných voličů dostavilo se pouze 3238. Druhá doplňovací volba do zem. sněmu se skupina královédvorská-jeroměřskou nerozhodnuta. Čas. agrárníku J. Dvořákovi připadlo 1278 hlasů, rolníku J. Prašákovi, přívrženci hraběte Staruberga, 623 hlasů a něm. agrárníku J. Matanerovi 798 hlasů. — Ze všeho viděti, že zájem pro volby vůbec mezi voliči klesá a že se volí bezhlavě, na pouhé komando; pak se marně křičí, že nám naši nic nezískávají.

Na ochranu našeho rolnictva. Sebeochrana proti cizí konkurenci počíná se mezi námi ujímat. Nedávno usnesl se i ústřední výbor hosp. společnosti pro okres vysokomýtský, všemi jemu dovolenými prostředky působiti k tomu, by zamezen byl na okrese prodej uherské mouky, oisního masa a kokosového másla. Provolání k obecnatvu rozasíláno po celém okrese. Každému mlynáři, pekáři, řezníku, hostinskému a valáno přislíbené vysvětlání. — V každé domácnosti měli by při koupi požadovati jen české výrobky. Jak nemáme chudnutí, když na př. r. 188: dovezeno do země kornu české na 1 a půl mil. metr. centů uherské mouky, kdežto loni téměř 6 milionů. ač uherská bývá míchaná s krupicí z kukuřice. Cíní se to, aby mohla nejlevnější cenou konkurovati. Pečivo z ní je s počátku chutné, krátce však tvrdne a svedlinatí. A co umělého lacinějšího másla se nyní v obchodech rospodílá! Nevystopíme-li proti cizímu dovozu sami, nikdo jiný nepostaví se na ochranu rolnictva, základu vlasti naší.

Ohně. V pondělí v noci zničeno požárem hospodářské stavení rolníka p. Kalousa v Kunvaldě se všemi zásobami. — V neděli po ranu má sv. zasvěněno bylo v Kočicích u Hory Kutné na poplach. V Onomyšlích vypukl požár a při větru se velmi rozšířil. Vznikl ve statku p. Mašina. Za stodolou byl stob, jež zlomyslník zapálil. Od stohu chytla stodola Mašimova, Urbanova, chalupa Pospíšilova, baráky Urbanův a Brožkův, chlévy Zadrážilovy a všechna stavení p. Truky. Trukovi vyvedli jen dobytek, vynesli stroje ze stodoly, peřiny a oděv sváteční. Ostatní vše jim shořelo. Ze stodoly mají Trukovi jen podezdívku, na stavení stropy prohořelé a co měli na sýpce, vše shořelo. Při ohni bylo 11 stříkaček. Hřáza požáru, nálek lidu nedá se ani vypaati.

Z Kladruhu m. L. Day 9. a 10. t. m. shromáždily v Kladruhu a přilehlé obci Selmicích veliký počet vznešených hostů a nepřehlédný zástup lidstva z celého okolí. Slavnost velká a zvláštní se konala v těchto dnech. V obci selmické byl totiž dne 10. t. m. v neděli položen a posvěcen základní kámen ke svatyni sv. Vavřince, Kladruhy pak v císařském zámečku hostily vznešeného hosta, knížete církevního, J. B. M. ndp. Josefa Doubravu, světitele základního kamene a vysoce urozeného c. a k. dvorního radu dr. Jindřicha Slatiny, zástupce J. V. císaře pána. Radost v těchto dnech byla všeobecná a na slavnost tu dlouho pamatovati se bude. Radovali se osadníci selmičtí, jež budou opět mít svůj chrám Páně, který v obci jejich stál do r. 1881, ale pak sbořen býti musil, radovali se, že základní kámen pošeňán jest rukou apoštolskou; a protože funkce toho druhu byla první, kterou J. B. M. jako biskup vykonal, že zvláštní pošeňání Boží na svatyni jejich a na celé osadě bude spočívati. Radovala se pak celá kolatura kladrubská, protože poprvé patřila v milou tvář svého nejdůstojnějšího arcipastýře. Milý zjev, přátelská, opravdu apoštolská slova nejdůstojnějšího pana biskupa navždy utkvěla v mysli přítomných. Všichni plni nadšení pro nejdůstojnějšího arcipastýře svého pronášeli vroucí přání: „když Pán Bůh ho zachová ve zdraví a síle po dlouhá léta.“ Radost pak celé osady kladrubské byla dovršena, když v neděli po poledni roznesla se potěšující zpráva, že ndp. biskup právě jmenoval milovaného p. faráře našeho a bisk. notáře Frant. Klapala pro četné zásluhy jeho osobním děkanem. Tu teprve osadníci kladrubští propukli v opravdový jásot, který vyzníval ve slova vděčnosti J. B. M. a po té v upřímné přání všech, aby Pán Bůh milého pana děkana našeho Fr. Klapala dlouho a dlouho ve zdraví zachoval. Kladruhy a nyní Selmický chrám Páně budou nehybnými památkami jeho opravdových zásluh, kterých si jakožto šlechty a obětavý sluha Páně byl ziskal. Celá pak slavnost ve dnech 9. a 10. července slatými plameny vepána bude v dějinách obcí Kladruhu a Selmic. — J. M.

Ze Svinčana. (Opovědění). Dne 28. června po delší chorobě u věku 82 let v Pánu skončil vele-důstojný Pán p. František Kvěch, kněz jubilar, skutečný konsist. rada, assessor, bývalý bisk. vikář obvodu Chrudimského, os. děkan a farář ve Svinčanech. V Pánu zemanul znám byl všude pro dobrou, skromnou, ušlechtilou povahu, milován jak ode všech osadníků, všeho duchovenstva — tak především těžil se ze zvláštní přízně i u urozené šlechty; — po dlouhá léta býval hledaným spovědníkem svých spolubratří — hraběcí rodiny Thunovské v Cholticích — knížecí rodiny Kinských v Heřmanově Městce — byl také oblíbeným kazatelem — vůbec vzorným knězem. Vynikající stránka života jeho byla štědrost; — říkával často jako stateček: „Snad mne tu Pán Bůh tak dlouho nechává na světě k vůli těm šlechtákům“ — chudých u dveří fary Svinčanské bylo vždy dosti — a hojně obdařeni odcházeli se slzami v očích se slovy — „jen aby Pán Bůh toho dobrého jemnost-pána nám tu dlouho ještě zanechal.“ Když choroba stoupala a už těžko mluvil, tážal se šeptem své sestry hospodyně, zda jsou tam šlechtáci — dala's jim, — dej, — dej — to byla poslední jeho slova. Žil na jedné z větších far — ale byla vždy na té velké farsce skoro nouze — o něm platí slova Písma: sv. Disperat — dedit pauperibus — iustitia eius manet in seculum aeculi. (Božský lid — roždal chudým — památka spravedlivá na něj trvá na věky.) V Pánu zemanul těžil se ze zvláštní oblíbenosti v Pánu zemanulého ndp. biskupa Brynycha a nynějšího generálního vikáře ndp. ThDr. Frýdka, který jej v pátek dne 1. července doprovodil ku hrobu a za něj pontifikální Requiem dloužil. Zároveň u vedlejšího oltáře Matky Boží za

svého předchůdce obětoval nejavětší Obět máe sv. dobrý přítel jeho vdp. š. kanovník, bisk. vikář, před-seda Zemské Jednoty katol. duchovenstva, P. Tomáš Střebek, děkan z Mikulovic. Pohřební řeč slovy ne-hledanými a upřímnými přednesl jeho souosad vdp. Václav Vykonkal, bisk. notář a farář z Choltic. Sedlo se 32 kněží, mezi nimiž posuovali jsme dva pp. bisk. vikáře Střebekého z Mikulovic a Schreiberera ze Žlebové, p. sekretáře vikariátu Chrudimského děkana Fr. Hajslora z Ptelouče, p. arciděkana ThDr. Jos. Mrátky z Chrudimě, p. děkana Krause ze Zlonic atd. atd., aby s modlitbou doprovodili svého upřímného a vzorného bratra k jeho odpočinku. Pohřbu účastenil se též vysokorodý pan patron Jan hrabě z Thunu a Hohenštýna z Choltic se svým synem p. hrabětem Leopoldem; rada zemského soudu v Ptelouči p. Ja-vůrek, hraběcí patronátka a lesní úřad z Choltic, ná-stupcové knížecího a městského úřadu z Heřmanova Městce, okresní výbor z Ptelouče a mnoho jiných vznešených přátel zesnulého. Tolik lidstva ještě Svinčany nehostily, jako se jich shromáždilo ku pohřbu kněze vlastence — a nebylo oka, které by slouz boleti nebylo zarozeno, když viděli, jak všeobecně milo-vaného kněze — otce šlechtáků — odnášejí z fary, aby to šlechtné srdce uložili do chladného lána země. Denně scházejí se lidé — a mezi nimi hojně chudých a modlí se nad hrobem svého dobrodince — za věčnou blaženost pro zesnulého a prosí Pána Boha, aby zase takového kněze — jako nebožtík byl — dostali za svého duchovního pastýře. Končíc tuto zprávu spo-jujeme hlasy s osiřelými osadníky farnosti Svinčanské a hlavně s těmi šlechtáky — voláme k Hospodinu: Odpočinutí věčné dej mu ó Pane — a světlo věčné ať mu svítí!

Ze Soběslavě. (Osava jubilea sv. Prokopa.) Zdejší spolek čtenářský, nesoucí jméno sv. Prokopa, oslavil letošní jubileum 700leté památky avatofečení svého duchovního ochránce způsobem dojemným. V ne-děli dne 26. června po odpo. službách Božích konána veřejná valná schůze spolková za hojného účastenství členů i hostů, pokud mí tnositi stačily; leckdo pozdě přišedší musil odejít. Spolková místnost ozdobena byla uprostřed skupin exotických i domácích květin skvostným obrazem sv. Prokopa, jenž přichází mile vítat. Po zapění sv. Václavského chorálu přednesena s porozuměním básně: Svatí patronové českí, načech pěvecký odbor spolkový zapěl slavnosti příměšené sbory, jež střídaly se s dojemnými básněmi o životě a smrti sv. Prokopa, při nichž nejedno oko se zarosilo. Po té starosta spolku v delší řeči vylíčil působení sv. Prokopa v klášterě Sázavském a význam jeho pro vlast a národ český, podal dějiny kláštera Sázavského od smrti sv. Prokopa až do doby nynější a povzbudil přítomné, aby na důkaz úcty své a lásky k sv. Prokopu osdobili ve svateček svátku sv. Prokopa, v ne-děli dne 3. července okna svých příbytků světlý. Mile působila tichá tato oslava na všechny přítomné, kteří hluboce dojati neradi se rozcházelí a spolek zasloužil sobě za to našeho upřímného vděku. Všem, kdo o ve-řejnou tuto schůzi se přičinili, budiž tuto vroucí dík vzdán. — V neděli pak následující, dne 3. července po slavnostním večerním vyzvánění a klekání naplnil se zdejší chrám Páně sv. Prokopu zasvěcený jako o Hodu Božímku svatvečerní pobožností, která vroucně byla vykonána, při němž duchovní eprávce náš v krátké řeči sdělil s námi dojmů, jaké na něho učinila oslava sv. Prokopa, toho dne právě v Praze konaná, již se byl účastnil. V povznesené náladě slavnostní vyšli jsme z chrámu, když již celá osada zářila světlý, příbytky bohatých i chudých závodily v osdobe svě-telné, celá osada byla jako hvězdnaté nebo, sama bu-dova zámecká osvětlena byla více než 100 světlý. Tak slavností lidovou projevena byla úcta a láska k lido-vému světcu našemu způsobem dojemným, že nám obraz večera onoho dlouho s myslí nevymizí!

Z Jilemnice. Je to vzácný a ojedinělý zjev, působí-li kněz na osadě půl století, jako nedávno zemřelý p. děkan novoměstský. Před třemi lety po-hřben byl v Jilemnicích tamější děkan František Bartoš, který tam rovněž strávil celý svůj život. Občanstvo Jilemnické uctilo památku svého milovaného duchov-ního eprávce tím, že mu postavilo nádherný pomník s bronzovým popraim; byl to pak dojemný okamžik, kdy u přítomnosti městského zastupitelstva a úřadů, jakož i více než dvaceti kněží, kteří tu právě dleli za příčinou konference, defilovaly školní děti a spolky před obrazem zvěčnělého hodnostáře a lidumila. Pomník posvětil a tklivě promluvil nástupce v úřadě vikariátu vys. důst. p. vikář Jan Kuhn.

Z Kutné Hory. Na vyzvání z řad volič-stva odhodlal se svolati poslanec Dr. Pacák schůzi politiků, aby na ní podal obraz situace, v níž česká delegace se nachází. Tenor řeči jeho vyzníval truchle a také dojmů takového podléhali všichni účastníci. Situace jest nesmírně stížená, nejasná a není naděje, že by se vyloučily mohla. K tomu ještě nepřátelství jedné strany proti druhé, jehož u nás na Kutnohorsku jsme tolik již prožili a které v nové síle ovšem pod jinými hesly znovu vyrůstá, poslancům ani váhy ani vážnosti nedává. Ovšem hlavní vinu nesá strana sama, protože její novinářští pomahači pod rožnouk svého domýšlnosti dovolovali si někdy ty nejhrubší nájezdy proti osobám za jeden provaz s nimi netáhnoucími. Nyní ovšem hledá se aspoň jakýs takýs modus vivendi a nedějí se nájezdy aspoň měrou tak sprostou, ale staré hříchy dlouho ještě se pamatovati budou. Reso-luce přednesena předsedou schůze Maleševským p. starostou Vepřkem přijata byla jednolusně. Bude prý Dr. Pacák podobných schůzí konati více. Bylo by to záhodno, aby nalito bylo čistého vína voličům, na mnohých místech cele popluteným.

Výsledek maturitních zkoušek na e. k. gymnasiu v Čáslavi za předsednictví p. c. k. řiditele Dr. K. Campfého z Plzně byl uspokojivý. Z 28 abiturientů uznáno 5 dospělými a vyznamená-ním, 14 prostě dospělými, 3 povolena oprava a 1 re-probován. — Zápis na nový školní rok po prásdnících 16. a 17. září pro všechny třídy.

Z Čáslavě. Okresní ústav pro sprostředko-vání práce sřisen byl právě el. okresním zastupitel-stvem a otevřena byla kancelář na náměstí v domě

p. Purra. Čáslav jest jeden z prvních okresů českých, které tuto důležitou sociální instituci sřizují. Bude ovšem na obecnatvu i dělnictvu, aby se řádně osvědčily. První nechtě pomáhat mu hojnými příhláškami, drusí věrností a svědomitostí v doporučené službě. — C. k. gymnasium stráci odchodem p. řed. P. Müllera takměř svého druhého zakladatele. Když obecní zastupitelstvo po známých Gautechových projevech proti střednímu školství českému, vrcholcích v odepření subvencí, od-hodlano bylo gymnasium zavřít, byl to p. c. k. ředitel Müller, který energickou prací domohl gymnasiu k sestátění a k doplnění na vyšší. Mnoho ovšem vděku se při svém působení nadožíval od obecnatva našeho. Snad na Smíchově, kam po své žádosti byl přeložen, nalezne přijetí vděčnějšího. — 40letá pa-mátka avěšení praporu spřeváckého spolku „Hlaholu“ oslavena byla mimo akademií, koncert a taneční zábavu také službami božími. Poslední musilo však býti probojováno proti některým mladším členům, bra-jícím si na pokroky, vš energii staršího členstva. Také ukáka poměrů. Ceníme si ovšem těch, kteří dovedli opřít se tímto spodem jako res náš spo-lečský život rozšířující proudům.

Z Golč. Jeníkova. (Útěk nebezpečného zlo-dince). Před několika dny dopravován byl ke kraj-skému soudu Kutnohorskému zločinec Ant. Turek z Kaliště. Před Jeníkovem, kde dráha projíždí lesem, požádal četníka, aby ho pustil na záchodek. Četník tak učinil, ale když po chvíli vyzval ho ven, ne-dostal odpovědi. Vniknuv do vnitř, spatřil okno otevřeno a podle oděných stran poznal, že Turek, ač spoután byl na rukou řetězem, unikl. Zastavil sice ihned vlak, ale po Turkovi nebylo ani památky. Jenom krvavé stopy ukazovaly na trati, kde padl k zemi. Vnikl do lesů a dopaden byl teprv těchto dnů v Hum-polci, kam po dlouhém bloudění se dostal, rozbit o kameny řetěz i ruce. Teď ovšem dopraven byl pod přísným dohledem a tak krajina N-mecko-Brodská si oddechne.

Z Bezděkova u Polce m. M. — Osava Svatoprokopské. — Farní naše osada oslavila 700letou památku avatofečení sv. Prokopa způsobem důstojným. Kostel náš, zasvěcený sv. Prokopu a do-stavený roku 1729, jest ve správě Benediktinů brou-movských, jejichžto opat jest zároveň patronem zdejšího farního kostela. Mimo obec Bezděkov drusí se ještě k zdejší duchovní eprávě obec Petrovice a Petrovičky, celkem 1390 duší. Pout koná se vždy v neděli po sv. Prokopu; letos uneseno oslaviti pout způsobem slavnějším. Již v předvečer pouti bylo zřítí u nás ruch sváteční. Příbytky ozdobeny věnci a prapory v barvách národních. Postaveny také dvě slavobrány, jedna na začátku vesnice, druhá u fary. Slavnou pontifikální mši sv. velmi ochotně slíbil sloužiti J. M. opat klá-štera Broumovského dr. Bruno Čtvrtečka. Dne 10. čer-vence o 9 hod. dop. za krásného počasí vyšly k ho-řejší bráně sl. ob. zastupitelstva obcí Bezděkova i Petrovic, sl. hasičské a ohoňnické spolky s hudbou z Bezděkova, Petrovic a Petroviček, aby tu J. M. přivítaly. Při příjezdu zahrála hudba „Kde domov můj“, načech starosta zdejší p. Jan Hubka a starosta p. A. Lukvenc z Petrovic jménem zastoupených obcí uvítali J. M., začech p. opat ardečej dík vzdal. Přivítání, jakož i průvodu ke kostelu účastnilo se ohromné množství lidí i z širého okolí a z blízkého Praska. U druhé brány zahrála hudba cíe. hymnu, načech J. M. jménem farníků vše pročitěnými slovy uvítal vdp. F. Křunt, farář Bzděkovský, jménem šactva žáky B. Krtičkova, jež J. M. podala kytici. Hluboce pohnut děkoval za neočekávaná uvítání. Na to následovalo slavnostní kázání, kteréž měl P. Amand na slova apštolů: I dal jsem příkazání zákon života i kázne Kazatel nejprve krátce naznačil život sv. Prokopa, potom stručně vypověděl, co jej učinilo tak slavným a svatým, že to byla jen práce. Práce poctivá, ať hmotná či duševní, činí šťastné jednotlivce a národy. Národu našemu nepospěje nic jiného než práce u-přímná. Nepřátelé naši o nás tvrdí, že se dovedeme rychle pro věc nadchnouti, ale že nám chybí provádění toho, proč horujeme, tedy jen práce. Práce má před Bohem stejný ceny, ať duševní či hmotná, jen je-li poctivá. Proto neopovrhujeme a etěme práci, ať prostou dělnickou, aneb duševní u inteligentů. Práce poctivá slouží ku blahu jednotlivců i národů. Ku konci kázání vzýval sv. Prokopa, aby nás naučil pravé práci, sloužící ku cti a chvále Boží, blahu národa a spase našich duší. — Dojem kázání byl na ohromné účastenství věřících veliký. Byla oceněna práce ať prostého lidu či inteligence způsobem slavnostním. Následovala slavná pontifikální mše sv. za asistence četného du-chovenstva. Odpovědné byly slavné nešpory, čímž slavnost sv. Prokopské skončena. Krátce po patě ho-dině hasičské sbory a och. spolek zdejší se sl. obec. zastupitelstvem doprovodily J. M. na konec vesnice. U farní budovy poděkoval J. M. za přivítání. Osava ta zůstane trvalou upomínkou u srdci všech osadníků. Kéz i slova kazatelova a příklad sv. Prokopa probudí nás všechny k pravé poctivé práci. Zdať Bůh!

Cyrillské exercicie v Nové Pace konají se ve dnech od 18. do 20. července 1904 a tímto programem: V pondělí dne 18. července. V 8 hodin večer uvítání P. T. účastníků v hotelu „u Machů“, na to dle zvláštního programu pávecko-hudební zábava. — V úterý dne 19. července dopoledne: V 8 hodin v klášterním chrámu P. promluva místního faráře Jos. Vomočila: „O povinnostech věřících k církevní službě.“ Po té zpívána mše sv., při kteréž řízení místního řed. křtu H. Tomáše zapěje místní sbor skladbu mešní „Missa bohémica“ pro 4hlasý smíš. sbor od Josefa Föstrera op. 38. (vyd. u V. Kotrby v Praze), Graduale „Os justi“ pro 4hlasý mužský sbor od Jos. Cainera, Offertorium „In virtute tua“ pro 4hlasý ženský sbor od H. Tomáše. Introit a Communio chorálně, Pange lingua pro smíš. sbor osmihlasý od O. Horníka. Po pošeňání píseň „Andělský chlebo“ z Nápěvu k Oltáři str. 64. Pak ukásky rozličného druhu církm. skladeb: 1. J. C. Sychra: „Proba k českým patronům.“ Jedno-hlasý chorál. 2. J. C. Sychra: „Assumpta est“ pro sopran a alt s průvodem varhan. 3. Lorenzo Perosi: „Confitebuntur oculi“ pro alt a bas s průvodem var-han. 4. L. Viadana: „O sacrum convivium“ pro 4hlasý mužský sbor. 5. G. E. Stahle: „O salutaris“ pro sopran,

alt, bas a průvodem varhan. 6. G. E. Stehle: „Ave Maria“ pro sbor s průvodem varhan. 7. Fr. Pícka: „Kyrie“ a „Benedictus“ se sbor s Es dnr pro 4hl. muž. sbor. Od 10. do 11. hod. v hotelu „u Smídů“, kde všechny přednášky a praktické cvičení konati se budou, přednáška Vind. Hornova, katechety měst. škol v Novém Bydčově: „O aesthetice všeobecně i hudební se stětelem k hudební církevní.“ Od 11. do 12. hod. Cvičení vícehlasých zpěvů: „ke mši sv. druhého dne, jež provedou P. T. účastníci exercicií řízením V. Řihovského, varhanika a učitele hudby při dívčím paedagogiu v Chrudimi. Odpoledne: Od 2. do 3. hod. přednáška Ant. Drašnera, kaplana v Poděbradech: „O lidovém zpěvu kostelním.“ Od 3. do 4. hod. praktické cvičení v lidové písni provede a účastníky Dr. Jos. Mrštík, arciděkan z Chrudimi. Od 4. do 6. hod. Pokračování ve cvičení vícehlasých zpěvů: Vojt. Řihovský. V 6. hod. ve farním kostele litanie k Božskému Srdeci Páně dle předavku k Nápěvům Oltáře: Pange lingua chorální. Po požehnání zapěji účastníci: „Anděl Páně“ str. 106* a „Pochválena a pozdravena“ str. 107.* V 8. hod. společná pěvecko-hudební zábava dle zvláštního programu v hotelu „u Machů“. — Ve středu dne 20. července dopoledne: V 8. hod. ve farním chrámu P. zpíváná mše sv., při níž účastníci zapěji řízením V. Řihovského téhož dvojhlasou mši: „Missa in honorem s. Aloisi“ op. 11, vydanou u M. Urbánka v Praze. Introit, Graduale, Offertorium a Communio chorálně provede domácí liturg. sbor řízením H. Tomáše. Pange lingua od Fr. Z. Skuherského, po požehnání: „Chvěj se tvore“ z Nápěvů k Oltáři str. 63.* Od 9. do 10. hod. v hotelu „u Smídů“ přednáška Václ. Jurkoviče, vicerektora v Boromaeu a docenta cír. zpěvu v kněžském semináři v Hradci Králové: „O chorálu řečtiském.“ Od 10. do 11. hod. Cvičení chorální s účastníky řízením V. Jurkoviče. Od 11. do 12. hod. přednáška V. Řihovského: „O instrumentální hudbě.“ Odpoledne: Od 2. do 3. hod. přednáška Jos. Krausa, kaplana v Kránské Hoře: „Zakládání a první vedení farních jednot cyrillických.“ Od 3. do 4. hod. přednáška V. Řihovského: „O hře na varhany.“ Ve 4. hod. V klášterním chrámu Páně výstava nejv. Svátosti a litanie lauretánské. Na to provede liturg. sbor: „Královno nebes“ od Jos. Förstra pro sm. sb. a na konec „Te Deum“ od Fr. Witta. K požehnání Pange lingua od J. Förstra. — Exercicie konají se bezplatně, dobrovolně však příspěvky na uhrazení výloh vděčně se přijmou. Noclehy bude lze obdržeti zdarma aneb v hostincích za mírnou cenu. P. T. účastníci nechť se přihlásí v čas u farního úřadu v Nové Pace a udáním, jakého noclehu si přejí, po příchodu pak do Nové Paky tamtéž jim byty blíže naznačeny budou. Obědy obdrží P. T. účastníci v hotelu „u Smídů“ a „u Machů“ za 1 K, večere při programové zábavě za ceny mírné. Při cvičení chorálu jest třeba, aby každý účastník měl v rukou diec. zpěvník královohradecký Oltář. Cena výtisku neváz 46 h, váz. 64 h. Ku cvičení v kostelním zpěvu lidovém usije se Nápěv k Oltáři. Cena výt. neváz. 30 h, váz. 44 h. Litanie k Božskému srdci Páně stojí 4 hal. Tyto knihy, jakož i jiné hudebniny pro reformu církevní hudby potřebné bude míti v době exercicií na skladě knihkupectví Jos. Pecha v Nové Pace.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

les dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Přtkopech.

Selský sjezd na Sv. Hoře u Přibramě. Katolíckí rolníci českí v nevidaném dosud počtu sešli se dne 9. a 10. t. m. na Sv. Hoře, aby se tu před tvář Matky Boží povzbudili a potěšili, spolu aby na obranu svých živností zřídili si selský spolek. Vedle rolníků přispěchaly tam i selské ženy a dívky; všech účastníků bylo na 7.000. V sobotu na večer uspořádán byl z měst. sadů přibramských ohromný průvod na Sv. Horu, kdež byl uvítán vdp. rektorem P. Hradilákem. Po požehnání konala se „Na střelnici“ rolnická schůze za předsednictví rolníka p. Fr. Šafránka. Po uvítání se strany starosty města Přibramě p. Míry proneseny povzbuzující řeči pp. Vobložou, red. Myslivec, Havelkou, Jelínkem, Balcarem. V neděli ráno konána pak poutní pobožnost, sv. zpověď a sv. přijímání, slavnostní kázání, které měl dp. M. Záruba ze Želiva. Po slavné mši sv. zahájen „Na střelnici“ vlastní sjezd. Red. p. V. Myslivec promluvil tu na thema „Rolník a národ“, poukazuje na důležitost stavu selského v rozvoji národa; p. Šafránek pojednal „o rolnictvu a náboženství“, p. Šamalik o národohospodářských poměrech. Sjezd pak ukončen, načež hned konala se ustavující valná hromada spolku katol. rolníků. Předsedou zvolen Frt. Šafránek, rolník z Dol. Města, jednatelem a pokladníkem dp. Milo Záruba ze Želiva, atd. K novému spolku přiblížilo se hned přes 400 členů. Sjezdu došlo mnoho pozdravných příspěvků a telegramů; z Hradce Kr. zaslaly pozdravy Všeod. sdružení a diecéšní avas královohradecký. Z Moravy zavítali na sjezd rolníci pp. Šamalik z Ostrova a F. Čapka s Luckým z Podivína. Dejež Báh, aby nový spolek stal se směrodatným činitelem ve svépomoci rolnictva!

Dr. Rudolf hr. Thurn-Taxis, jeden z nejupřímnějších vlastenců šlechtických, zemřel 8. t. m. na Velehradě u své dcery.

(3) **Schůze za svobodu náboženskou a volnost přesvědčení na Vinohradech.** Zase jedno eskamotérské představení odbyváno 25. června českou stranou lidovou. Strana, která se chlubí „vědeckým všech věcí přemýšlováním a věcným na

vše nazíráním“, uší inteligenci spokojovat se frázemi a odmaňuje svým lyriismem myslití vůbec. — Byl nám z Prahy o schůzi oné zaslán původní referát a přiložena k němu vytištěná řeč Masarykova a Boučkova. Z obého aspoň něco vyjímáme k pondělí. Jak se dovede v realistické straně hánniti a jak jistě čast inteligence spokojí se nejpodstatnějšími frázemi, jen když tyto běhí proti katolictvu. Divadelní sál Národ. domu na Vinohradech byl skoro přeplněn sady, inteligentními pány a — dámeckým světem. Tuť se rozumí samo sebou, že po každém třeba lyditovém granátu stěleném do katolictva ozýval se mohutný potlesk. Pan Masaryk zpřívavým hlasem bouchal do nás statně. Uvedeme některé výroky jeho a přivěsíme k nim v závorce své vlastní poznámky. Rozumíte, že řečník začal a skončil Husem, čímž se nemalo přítomným zavděčil. Prý Hus nám dal příklad svobody duchovní. (Tahle fráze už byla bespočtukrát na základě Husových zcela nesvobodomyšlných výroků vyvrácena jako falešná; ale pan Masaryk jde poslušně vyšlapanou liberální cestičkou, aby nezbudil hněv vlastních lýrických stoupenců.) V náboženství je vývoj a pokrok; lidé nábožensky cítící a probuzení chtějí dnes překonat náboženství staré, — chtějí nábožensky žít náboženstvím dokonalějším. — Církev nám nestačí svou mravností. (U realistů už to dokonalejší, pokrokové náboženství přichází v platnost. Staré náboženství katolické dí: Nepromluvíš proti bližnímu svému křivého svědectví. Ale v Masarykově „Naší Době“ byly páchnány hrabě pomluvy na katolické kněze, které Masaryk i po vyvrácení pochválil. Staré náboženství odporčuje mírnost, laskavost, ale realistický žurnál mluví o „vrátnatech“, některé časopisy titulují ušlechtilým slovem „plivátko“, o jednom žurnalistovi psal elegantně: „V staré boudě pokyvuje starý pes...“ Arci že je tlama jeho krvavá, však si cinubrem ji máše nemrava! A tak je to všecko humbug a potvorou — nač pak ptát si pro něj ještě a závorum? ... Tož mu přejme trochu štěku ještě dnes, štěkat bude, štěkat musí, neb je pes!) Machar napsal, že má být katolík postaven mimo zákon jako škodná zvíř a že se má do něho kopnout, atd. Jak je vidět, dovedou realisté jistě dáti lidu náboženství aš moc pokrokové. Jen že kdyby se jejich nadávacím pokrokem taky katolíci Hdili, paš hlavu by na ně strčili. Katolícké náboženství praví: Nepokradeš! Ale to už je u realistů příliš strunné a zpátečnické pravidlo. Herben napsal „národní“ povídku, která byla a malými směnami překladem flámské povídky, Machar se utekl k plagiatorskému umění v Golgotě, dr. Drtina „své“ myšlenky o povaze středověku bez dlouhého bádání pohodlně vytáhl z německého spisovatele Eickena. Staré náboženství praví: Nesa-bíješ! Ale realistická družina prohlašuje za nejpravnější tu dobu českého národa, kdy se u nás nejvíce vzdělilo. — Realisté proti talmdnu nenamítají nic, ale bibli všelicos vytýkají. Jak je tedy vidět, jistě nás přivedou realisté k náboženství — dokonalejšímu. Je taky vidět, že realisté netačí dosavadní církev svojí mravností. Socialismus ovšem tím méně; kdo jen trochu zná jejich prohané útoky, jejich jásavé poškrobky vrhané za vším katolickým, ví, že mají morálku daleko modernější než jest katolická.) Moderní člověk nechce již věřit slepě, naučil se kritizovat a proto nedůvěřuje těm, kdo ještě dnes žádají si důvěru slepou. (Takovouhle slepou důvěru žádali helvétští pastoři a Herbenem od nemyslicího stádece evangelického, když místo věcných důvodů povídali báchorky, že šli k pruským pastormům do německého kasina pracovat pro národnostní prospěchy, pro vzdělání českého národa; katolická církev však slepě víry neřádá.) — Pokročilejší theologové sami poznávají, že není zjevení (ovšem Božské) v učení a že není zjevení v praxi, totiž že není zákraků a ovšem, že zjevení a zákraků nikdy nebylo. (Táák. Jindy řekl Masaryk, že máme největší příklad čistého náboženství v Ježíšovi; Ježíš podal náboženství čisté, nerozdílené, klidné, jasné.“ Odkud tohle Masaryk ví? Z evangelia. Ale v evangelii také Kristus na mnohých místech tvrdí, že přišel dát zjevení, evangelium mluví často o Božství Kristovu, o jeho zákracích. Proč jednéčásti evangelia věřiti a druhé nevěřiti? Zákraky se v Lurdech dějí posud, a to zákraky tak stejné, že ani Zola nemohl dokázati zde nějaký podvod nebo přirození průchod věcí. Ale Masaryk proti slovům Kristovým i proti odividným faktům se osměluje tvrditi, že zákraky ani nejsou ani nebyly. Dočetl se to v nějaké německé racionalistické knížce a to mu stačilo. Do Lúrd nepotřebuje jít, jako nešel do Polné a přece mluvil o vraždě Hrdzové tak „odborně“, jako člen komise. „Čas“ nad tou vášnou pokrokovostí Masarykovou byl v nadšeném údivu. My však jsme málké, neodůvodněné poprání zákraků a zjevení dávno svyklí. Nic nového.) Prý již není živé, cinorodé víry v duchovenstvu. — (An, jestliže P. Svostil a ještě jiní dali se svěsti jalovými a nepoctivými frázemi socialistův a racionalistů, za to právě církev nemůže. Ale že duchovenstvo ve svém celku horlivě věří, jest viděti z mravních i hmotných obětí, jež podniká za zachranu víry. Kdyby hodilo zbraň do šita, mělo by pokoj a bylo by hned — pokrokové.) — Masaryk praví, že žádá svobodu náboženskou pro ty, kdo upřímně věří; prý pokrok v náboženství není negací, ale pozitivním zdokonalováním toho, co se vyvinulo. (Takhle Masaryk mluví, ale on a jeho strana jedná jinak. Posud jete pánové „zdokonalovali“ náboženství hlavně negací, jásavými poznámkami o našem pozitivním náboženství. A nešetě, že pěstujete svobodu upřímně věřícím. Kdopak tolik jásal, když se měl příchod do Lúrd upřímně věřícím násilně uzavřít? Kdo to chválil o překot násilně zavírání náboženských škol ve Francii, které si katolíci za své peníze vystavěli? Snad se tam učilo náboženství horčímu, než v chráněných synagogách?) (Dokond.)

Pokrok vzdělanosti ve Francii po zrušení škol náboženských. „Křesťanská Škola“ na základě statistických dat liberálního listu „Deutschösterreich Lehrer Zeitung“ sděluje: Před r. 1882 prý zanedbávalo školu 18%, školou povinných dětí. V letech následujících docházka školní stále se lepšila, až klesl počet dětí do školy vůbec nechoďících na 8 1/2%. Ale v posledních 5 letech zase stoupl na 5 1/2! Ministr vyučování neřká, že jest mezi rekruty 10%, analfabetů, kdežto v Německu ani 1 procento Potřebuje

prý to čas, nežli se obecenstvo vše v přesvědčení o užitečnosti školního vzdělání. — To je divná věc! Před 5 lety už se do té myšlenky vřilo — a teď na jednou zas tomu odvyká! Bespochyby se to datuje od té doby, kdy sednáři vystupují proti školám náboženským. To je to „požehnutí“ bezbožectví.

Praská te dāl. Schodek hospodářského dražství v Kojatíně na Moravě obnáší prý 103.000 K. Dle zprávy revise stratilo dražstvo 13—15000 K špatnými obchody a 80.000 K bylo prý zpronevěřeno. — Ta naše samopráva! Natřkáme na omezování své samostatnosti, ale přes to pleteme na sebe bič, mermomocí svou lehkomyšlností a neohospodářstvím toužíce, aby se jiní nám nepohodlní do veskrého našeho jednání pletli a nás ve všem kontrolovali.

Mladěcch H. Janda, nedávno zemřelý poslanec a statkář, zanechal téměř na milion korun dluhů. Pak nemá lid užš bynout, když předáci jeho dávají mu takový vzor hospodaření.

Mezinárodní výstava pro umění kuchařské, hostiniství atd. v Plzni otevřena jest již druhý týden. V neděli dostoupil počet návštěvníků 25.000.

Primice syna předsedy uherské sněmovny. V Pětikostelích vysvětil tyto dny biskup dr. Medard Kohl nejstaršího syna ministerského předsedy sněmovny, Desideria Perczla, na kněze. Druhý den po vysvěcení měl novokněz první mši svatou v kláštere anglických panen v Pešti za asistence preláta Gabriele Hannyo a faráře dr. Jana Jopgiče z Bonyhadu. Jako ministranti posluhovali mladší bratři novosvěcence Bela a Bartoloměj Perczel. Ostatní členové rodiny za přítomnosti několika ministrů a poslanců byly přítomni při mši avatě a přijali všichni z rukou mladistvého kněze první kněžské požehnání. Otec tohoto primicianta, jak známo, patř. na sněmu uherském ku straně židovsko-liberální, která zavedla občanské a zákony protikatolické. Tak to je bohužel u katolíků v Uhrách, ve Francii a všude jinde.

Národ. Dp. farář Jan Vyhřídál v Lobodicih na Moravě určil čistý výtěžek z prodeje svého spisu „Naše Slezsko“ na stipendium pro české gymnasium. Stipendiem a darem 1000 K na vydání Dějepisné čítanky slezské dospěly dary jím Slezsku věnované 20.000 K. Slezsku věnoval dp. farář mnoho let usilovně namáhavé a úmorné duševní práce a její hmotný výsledek.

Z právní praxe. Souseed A prodal souseedovi B kus dobytka (dům nebo nějakou věc, a dal mu příslušný závdavek. Kupující však, neoznámv přídny, po delší dobu pro dobytek (prodanou věc) nejde. Jest nějaká zákonitě určitá lhůta, kterážto se má do-držeti při prodané věci? Lhůta stanoví si prodávač před svědky sám; po vypršení lhůty propadá závdavek. — Souseed prodal býka (jinou věc) a podmínkou, že si jej kupující za 2—3 dny odvede, a obdržel 20 K zálohy (závdavku). Jelikož od té doby uplynuly téměř 2 měsíce, aniž kupující býka odvedl, co v té věci má učinit? Dle čl. 908. obč. zák. má souseed právo podržeti závdavek a ustoupiti od smlouvy. Nechce-li to učiniti, má právo šalovati kupce na doživotí smlouvy, a není-li to již možno, má právo žádati náhradu škody. — Hospodář prodal řezníkovi za jistou umluvenou cenu krávu (volu, býka), která byla týž den zabita. Poněvad prý měla skazeňá játra (hřebík, skazeňá plíce a j.), o čemž řezník hospodáře též uvědomil, strhl si 10 K z umluvené ceny. Jest povinen hospodář obnos ten tratiiti? Hospodář není povinen 10 K tratiiti a může žádati na kupci zplacení plné ceny trhově.

Účastníkům první české pouti do Lúrd. Na četné dotazy odpovídám, že schůzka naše na sv. Hostýně bude odpoldne v pondělí dne 29. srpna a v úterý na to slavné služby Boží s kázáním. Ostatní program oznámí se později každému poutníku zvlášť. Leopold Kuisek, farář v Předklášteří.

Kroužkování stromů za účelem úrodnosti. Vynikající pěstitel ovocného stromoví konal pokusy, zda by se dal strom k plodnosti přiměti. Stává se, že právě nejmohutnější stromy jen do dřeva žesou a teprve ve vyšším věku roditi počnou. K pokusům voleno několik stěpů. Tři z nich byly kroužkovány tím způsobem, že se kroužek z kůry, široký 4, 7 až 14 milimetrů, těsně u kmene vyřkl; tři jiné stromy byly kroužkovány pod korunou a na ostatních byly kroužkovány hlavní větve. Kroužky dole na kmene udělané rychle a zúplna se zahojily, na kmene pod korunou zahojily se méně úplně avšak dostatečně, že mohl strom dále růsti. Ve větších kroužkovaných stromy zahojily rány ještě méně dokonale, ba ve dvou případech kroužkovaná větve z jara začla. Všecky stromy kroužkované vykazovaly ale nápadné zvýšení plodnosti oproti stromům nekroužkovaným.

(Z a s l á n o).

Valná hromada

Zemské Jednoty čes. katolického duchovenstva pro král. České konati se bude ve čtvrtek dne 31. července 1904 ve velké dvoraně na Žofíně v Praze. Program její stanoven následovně: I. Dopoledne: 1. V 8. hod. mše sv. v chrámu Nejv. Trojice ve Spálené ulici. 2. V 9. hodin zahájení schůze. 3. Pozdravné telegramy nejvyšší episkopátu. 4. Přednáška a rozhovor na thema: „Naše presentace a patronátní poměry.“ Referent pan farář J. Vacek. 5. Resoluce. 6. Přednáška s rozhovorem a resolucí na thema: „Sebevzdělání kněze po dokončených studiích theologických. Ref. p. ThDr. a PhC. Frant. Loskot. II. Odpoledne: 1. Zahájení valné hromady. 2. Zpráva jednatele. 3. Zpráva účtů. 4. Zpráva revisora. 5. Volby výboru. 6. Projednání stanov skupin. 7. Volná návrhy.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 9. července 1904. 1 hl pšenice K 13 20—13 80, žito K 9 50—9 90, ječmene K 00 00—0 00, oves K 7 50—8 00, proso K 0 00—00 00, vřesve K 00 00—00 00, hrachy K 28 00—30 00, čočky K 22 00—00 00, jablka K 19 00—20 00, křup

K 12-00—22-00, st. brambor K 4-00—5-00, brambor-
nových K 7-00—8-00, jetelového semene bílé-
ho K 00-00—00-00, jetelového semene žluté 00-00—
00-00, jetelového semene růž. 24-00—29-00, máku K 15-00
—16-00, olejky K 12-00—13-00, lněného semene K 00-00—
00-00, 100 kg. žitný obilný K 11-50—00 00, pšen. otrub
K 12-00—00-00, 1 kg. másla K 2-00—2-20, 1 kg. sádla
vepřového K 1-68—0-0, 1 kg. tvarohu K 0-28—0-32,
1 vejce K 0-05—00-06, 1 kopa selí 8-50—12-00, 1 kopa
okurek K 10-00—14-00, 1 kopa kapusty K 3-60—4-30,
1 kopa cibule K 0-80—00-90, 1 kopa drob. zeleniny
K 0-80—1-60, 1 kopa mrkve K 60—0-85, 1 kopa sa-
láta 0-00—0-00, 1 bečka třelín 4-00—6-00, 1 hl
hrůšek K 00-00—. — Na týdenní obilný trh v Hradci
Král. dne 9. července 1904 odbyvaný přivezeno bylo:
1) obilí: pšenice hl 448, žito 418, ječmene 2, oves
344, prosa 0, vikve 8, hrachu 0, jablek 14, krup 8,
jetelového semene lněného 0, jetelového semínka rů-
žáku 141 1/2, olejky 79 1/2, máku 2. 2) Zeleniny: selí
6 1/2, kop, okurek 22 kop, kapusty 44 kop, cibule 80
kop drob. zeleniny 90 kop, mrkve 116 pytlů, brambor
st. 40 hl, brambor n. 90 hl, třelín 160 beček 8) Ovoce:
jablek 0 hl, hrůšek 0 hl, 4) Drobného dobytka: vepřů
8 kusů, podvinčat 752 kusů.

**První výroba
věžních
hodin
v Časlavi**

KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Bursa práce v Hradci Králové.
Jan Landštajn, obuvník v Kardašově Řečici, přijme pomocníka ve stáří od 17 do 20 let na zakázkovou práci mužskou i ženskou. Práci obdrží mladší krejčí v Jilemnici, obuvník v Úpici, zámečnický dělník u p. Sedláčka v Hlinsku; malíř, který se vyzná v lepší práci pokojové a obyčejné práci kostelní, obdrží ihned práci v Brandýse n. O. Práci hledá dělník kožešnický a zkušený topič. Ženatý dělník hledá jakoukoliv práci. Svobodný dělník prosí o místo za sluhu neb pod. — Přiblížky přijímá „Všeoborové sdružení křesťan. dělnictva“ v Hradci Králové.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.
Nejlepší doporučení.

**PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,**
umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

K letošnému jubileu mariánskému
vydala
**Marie Nedomova
v Olomouci**
malou ale velmi příhodnou knížku:
**Neposkorněná Panna a Matka
Boží Maria.** Jubilejní knížka obsahující
o neposkorněném Početí Panny Marie, příhodná rozjí-
mání, pobožnosti a modlitby. — Napsal a sestavil
A l f o n s P r y š, farář v Horní Hynčíně. Stran 88. —
V oblédné černé vazbě po 40 hal.
**Doporučujeme
vlastní výrobu paramentů**
i z nejobhatších látek. — Zvláštní pile věnuje se ho-
tovení kostelního prádla dle církevních předpisů.
Velký sklad obrazů, soch a všech devo-
tionalii a kostelních předmětů.

Založeno r. 1850.
Vyznamenán státní medailí.
**Velectnému duchovenstvu
doporučuje
Karel Zavadil,
zlatník a pasíř
v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)**
svůj hojně zásobený
**sklad náčiní
bohoslužebného
se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů**
vše silně v ohni zlácené
a stříbrené, což se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyříditi. — Platiti
možno též ve lhůtách. Oprava
znovuzlacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zašlou se již svěcené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může
se vykásat četnými pochval-
nými písmi P. T. sákasníků
a odporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborů, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kadidel, tácků na křest, svícenů, pa-
cíků, schránek na Nejevětší, patenek atd. co nejvíce.

Odborná
**dílna pozlacovačská
pro práce kostelní
a výrobu rámců všech druhů.**
Polychromování a
zlacení
oltářů, soch, ka-
zatelů, křížů a p.
Zarámování
obrazů, podobizen.
Veškeré opravy
levně se vyřizují.

Em. Samek,
pozlacovač v Kolíně,
Rubešova ul. č. 58 (proti hlavní poště).
Rozpočty, cesty a pod. zdarma.
Provedení dokonale. Doporučení po ruce.

Lepší jest nepřitelem dobrého.
Nikdo skutečně lepšího než všechny až dosud pro lněné a
havlenné prádlo v potřebě se nacházející prací prostředky, jako
mydlo, soda, prášek atd. jest nové vynalezený

prací extrakt
známka
Chvála hospodyňky
k namáčení prádla.

Přednosti:
1. Zmenšuje pracovní dobu, již jest k praní prádla třeba, na
přilivinu.
2. námahu na čtvrtinu.
3. čini upotřebení sody zcela zbytečným.
4. čini prádlo, poněvadž jest čistším, také bělejší.
5. jest prádlo a rukám zcela neškodným, zač skýtáno jest plné záruky,
6. vzhledem k své vydatnosti přijde mnohem levněji, než všechny
ostatní prací prostředky.
Jediný jen pokus učiní jej pro každou hospodyňku nezbytným.
→ Všeude k dostání. ←

Nejdůstojnější bisk. konsistoří doporučený
umělecký závod
Jos. Kieslich
v Hradci Králové
provádí veškeré práce v oboru stavby a ob-
novování
oltářů,
kazatelů,
křížových cest, Božích hrobů, soch atd. a ob-
bornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvlášť
trvanlivé zlacení a polychromování, vše solidně
a levně při výhodných platebních podmínkách.
Přesvědčující pochvalné uznání po ruce. Roz-
počty, cesty atd. ochotně a bezplatně.
Výroba rámců všech moderních usod.

Vzor
kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, avrchníky
a taláry
skutečně velmi levně
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.
Vzory zašle na požádání
franko
První český zasilatelský
závod soukenného zboží
**Ed. Doskočila
v Chebu.**
Filialní závod v Praze
ve Vodňanské ulici č. 22,
vedle vyšší dívčí školy.

**Veledůstojnému
duchovenstvu!**
Jan Staněk, Praha-3, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., **vyučení pasíř spe-
cialně na kostelní náčiní,** dovoluje
si doporučiti svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lamps, svícny, kadidelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni zlatí a stříbří. Na požádání hoto-
vá práce na ukásku, rozpočty, nákrety neb cenníky franko.
Za veškeré výrobky a zlacení ručně. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednoduššího. Chudší kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. **Žádné přesované vý-
robky bescenné.** Vše posílám již posvěcené.

**Přijme se
učení na cukrářství.**
J. St. Malý,
Hradeo Král., Velká podsiň č. 148.

**Přednosti Šaratice
před jinými
pročišťujícími prostředky
jsou:**
1. uschováním se nekazí,
2. nedá žádné přípravy,
3. chutná příjemněji, než vše-
liké oleje a odvary,
4. působí bez bolesti, bez na-
dýmání.

**Josef
Krejčík
V PRAZE,**
umělecký závod so-
chařský a řezbářský.
Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30
doporučuje účtivě své chvalné známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, kříže, kasatelny,
spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pu-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezané nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.
Původní nákrety, cenník a rozpočty bezplatně a
franko.
Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

Kočáry nejnovějších
vzorů
odporučuje známá, osvědčená firma
ČENĚK BUBEN,
kočárník v Hradci Králové.
Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměřu stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
dailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zašle továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

C. a k. dvorní fotograf

J. F. LANGHANS
Hradec Král.

Adalbertinum.

Praha, Vodičkova ulice 37.

*V řadě prvních
závodů evropských.*

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

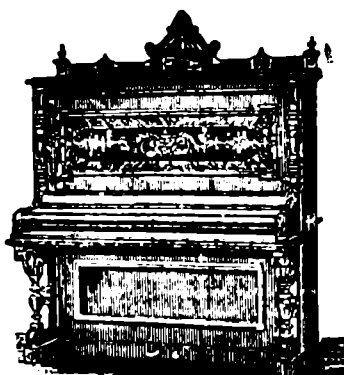
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprašticích)

doporučuje P. T. veleřádný duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
praporek a kovářského náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franco zašlou.

PIANA
PIANINA
a HARMONIA

nejnovějších
soustav — levné.

též na splátky a výměnu nabízí továrna

A. L. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášovo nábreží proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franco. Pochvalná uznání od
předních českých umělců První výstavní ceny.

Skvělé výsledky v pom. krátké době!

při: dně, hostel, rheum., ischias,
žensk. nemocích,
chudokrevnosti
a. p.

Lázně slatinné v Bělohradě (čechy).

Krásné

Letní sídlo.

Lesní park 800.000 m².

XX. Sezóna od 9. 5. — 20. 9. 1904.

Rybn. koupele. Tennis. Hrab. z. divelství lázeňské.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výstavní kaperní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným úsilím na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1848

Jan Horák,

seukovník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyřídil kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleřádný-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.

Učíte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Odborný veleřádný pro malbu
chrámových oken.

Umělecký útvar pro malbu na skle.

B. Škarda, Brno.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení

se zaručením práce nej-
modernějším pože-
dávám vyhovující.

7krát prvními cenami
vyznamenán.

Cenníky zdarma.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látek jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze
obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátna, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šatyše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12.—, vyplácené od korun 20.— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

Předplatné na

**letní
čtvrtletí
veškerých
modních
časopisů**

příjímá

první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

**Bohdan
Melichar**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

Upozorňuji na nový modní časopis
— „Dětský modní svět“ —
čtvrtletně K 1.50.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává veleřádný truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

Hôtel

**a velkorestaurace
„Bařtipán“**

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje velectěnému P. T. obecnstvu
a návštěvníkům Hradce Králové

svou nově, vkusně upravenou

zahradní restauraci

jakož i zvevzrůšené prostranné
místnosti restaurační v budově.

Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.

Píseňský prasečej od čepu, smí-
chovské světlé i granát. — Též na
požádání v láhvích přes ulici.

Veškeré druhy přírodního vína,
1 litr od 35 kr. výše.

Prodej vzácných druhů vína v pů-
vodním plnění v cenách nejsolidnějších.

Hostiny svatební, příležitostní atd.
vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále
co nepečlivěji v cenách nejmírnějších.

B. E. TOLMAN,
Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psačí stroj.

Majitel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Pechman. — Tiskem bisk. knihtiskárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 30.

Předplatná na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 22. července 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Poznámky ku přednášce Masarykově.

(8) O náboženských otázkách největší duchové mluvili a psali vždy nejvýš vážně a opravdově. Východištěm rozvahy jejich bylo přesvědčení, že pro úzký styk náboženství s životem každé lehkovážné slovo, každé otřesení náboženského smýšlení lidového má v zápětí veliké a osudné poruchy mravní, jež snadno mohou způsobiti i společenskou katastrofu. Abychom však uběhli výtky pohodlné jednostrannosti, připomínáme hned tady, že máme na mysli samy základy náboženství a nikoli nedostatky, plynoucí z chyb a lidského zařazení, které vždy zajisté podléhaly kritice a posuzování budou i v budoucnosti. Jako vůbec, jest i tady kritika, poctivě podniknutá, velmi užitečnou, ješto může předejiti škodám, jež ohlašovány bývají. Druhdy znamenání velmi srovnatelnými.

Prof. Masaryk ve známé přednášce, při akademické oslavě Husově dne 3. července, svrchu dotčené opatrnosti nedbal a šel přímo na základy křesťansko-katolického názoru světového, jež zavrhl, a maruše bychom se tázali, co pozitivního na místo jeho postavil. Masaryk již od let považuje se za náboženského reformátora. Není potřebí pátrati, jak tento jeho předanek povstal, ale tolik aspoň dovoleno jest říci, že za nynější subjektivistické a individualistické nálady časové takovým reformátorem býti, není žádnou předností. Metoda a postup boje Masarykova proti názoru křesťansko-katolickému trpí velkým nedostatkem evidence (určitosti), což ozřejmiti jest úkolem těchto poznámek.

Masaryk zamiloval si otkvělé rčení o jednotném názoru světovém, čemuž není se proč diviti, protože ve slovech těch tají se význam hloubky nevšední. Tvořiti názor světový jest něco velkého, jest to pronikání do hloubky a do šířky. Smýšlení na podkladě určitého názoru světového vede vždy k určitému jednání v životní praxi, odkudž nazývá se názor onen též názorem životním, protože život jednotlivcův jest tu vlastně stanoviskem, se kterého se na vesmír pohlíží. Tím již také odůvodněn jest požadavek, aby stanovisko to bylo jednotné a pevné.

Že světový názor křesťansko-katolický jest jednotný, nepotřebuje důkazu. I lidem odchýlných mínění, kteří se dívají na vše jen s hlediska estetického (krasovědného), imponuje velkolepý a jednotný názor křesťanský. A i jinak obijmá celého člověka, jehož potřeba duševní tíhne po soustředění. Všechny tyto znaky světového názoru vyžaduje i filosofie a tedy i Masaryk jako filosof z povolání, jenž ve zmíněné přednášce povídá to takto: „všechny ty jednotlivé kroky mají býti zaraženy harmonicky a podle své duchovní hodnoty.“ Na věci celkem nic nemění, že tuto větu pronesl Masaryk výhradně o náboženství. Světového názoru křesťansko-katolického jest náboženství částí integrující (zcelující). Vždyť světový názor filosofický také se ptá odkud svět, co jest podstata věcí, co jest člověk a dle svého na otázky ty odpovídá. Ostatně novým náboženstvím jest pro mnohé moderní filosofie.

Zajímavé jest tedy ohledati jednotnost a harmoničnost hlediska Masarykova. Však tu hned bijí rozpory jeho přímo do očí. „Naše náboženství musí býti přesvědčením, ne vírou“, praví Masaryk. Ale odkud vzniká přesvědčení? Zajisté že z poznatků vědeckých, ze zkoumání, a také z filosofie. Než Masaryk, uměje dýchati studené i horké, vyvrací bravurně citovaný výrok hned tímto svým tvrzením: „Především tedy, a to se hodně týká nás na universitě, náboženství není filosofie a vědou.“ Tedy ještě jednou opakujeme myšlenku Masarykovu, aby zmatek tvrzení jeho jasněji vystoupil: „náboženství musí býti přesvědčením“, dí on, přesvědčení vzniká z vědy a filosofie, pravíme my, „ale náboženství není filosofie a vědou,“ zase Masaryk dokládá. Spojení těchto

vět mluví o logice Masarykově tak hlasitě, že zbytečným by bylo, obšírněji dokazovati jeho protirečnost. Po způsobu úzkoprse školské šablony Masaryk v jednotlivých bodech vypočítává dále, čím náboženství není. Uváděje, že náboženství není theologií a katechismem praví, že křesťanská theologie jest ten názor na svět, jenž vznikl před vědeckým.

Co jest základem křesťanského názoru světového ve středověku a také ještě podnes? Osobní Bůh, stvořitel všeho. Nuže, kde a čím vyvrátila věda našeho osobního Boha stvořitele? „Ale již na počátku nové doby“, rozpřádá Masaryk nit hovoru, „filosofie a věda nová, ne ta scholastická ancilla (služka) theologie, nýbrž filosofie nová, na vědeckém poznání založená, stojí proti theologii vítězně.“ Tato sebedůvěrná mluva byla by jenom tenkrát odůvodněnou, kdyby ta filosofie nová těžila se vědu na pořad jistému jednotnému podkladu a zajištěnému hledisku. Ale tomu tak není. Zsvěcenec nemůže nepozorovati mnohotvárnost filosofie a nemůže nepoznati, kterak protivy objektivní a subjektivní vylučují veškeru shodu a pevnou jistotu. Jeden filosof uznává Boha, jiný Boha vylučuje, ten podkládá světu jako podstatu „bezvědomé“, onen zase „všeobecnou vůli“. Dle jedné existuje duch, dle jiných nikoli; tito tvrdí účelnost světových zákonů, oni přičiny pouze mechanické. A v těchto rozporech že jest určité poznání, jímž možno názoru křesťanskému čeliti vítězně? Nikoli, protože roztržštěnost a tápání již předem nemohou býti zbraní vítěznou.

Jinak souhlasíme s Masarykem, že náboženstvím není víra. Víra jest jen částí náboženství. Zastavujeme se též u jeho tvrzení, že náboženství není také mravnost, abychom konstatovali, že hned po tom usuzuje pravý opak: „Já se nerozpakuji říci, že Hus v podstatě nábožensky cítil katolicky; to ovšem pochopil dobře, že náboženství přede vším musí býti mravností, že náboženství, které neutužuje, nezdokonaluje mravnost, není náboženstvím čistým“. Těžko rozhodnouti, co Masaryk v tomto protikladě míní opravdově. Dohlédáme-li se však toho, zda pravdou jest mínění jeho, že „náboženství není také mravnost“, jest nám usvědčiti ho z velkého omylu. Náboženství a mravnost jsou úzce spojeny, majíce se k sobě jako příčina k následku a naopak. Mravnost, jak již přirozený pochod myšlení projevuje, zakládá se na určitém přesvědčení, neboť skutkové vzházejí z úsudků. Nemá-li člověk pro jednání své měřítko náboženského, pohybuje se ve stále nejistotě, která jest ničitelem mravní povahy. A když Masaryk oddaluje náboženství od mravnosti, pak vlastně jest nepochopitelné, proč takový náklad vede, aby ono své náboženství opatřil dobrým doporučením. Pak vlastně náboženství jeho, byť sebe důmyslněji sestrojené, nemá životního významu a vznášá se ve vzduchu. Snad také chytře vyhnul se zkoušebnímu kamenu mravnosti, protože žádného náboženství nemá. Masaryk pokračoval ve své přednášce pravě, že náboženství není také kultus. Pedepisujeme. Nicméně však zevnější bohoslužba jest velmi užitečnou a nutnou, zakládajíc se v samé přirozenosti lidské. Může se ovšem člověk porozuměti s Bohem uvnitř, ale zároveň nemůže neprozraditi, co nitrem jeho hýbe. (Pokrač.)

Dopis z Prahy.

V České Kubici, dne 19. července.

(Pražský dopisovatel „Obnovy“ hledá po Čechách na venkov přehlou Prahu, aby z ní mohl obvyklý dopis napsati.)

Jak jsme v jednom ze předešlých svých dopisů šíře zaznamenali a vložili, Praha rozběhla se za přítomných dnů po venkově a jest snad po „celé Evropě“ rozprášena —

Proto všeobecně váženému a oblíbenému pražskému dopisovateli do „Obnovy“ nezbylo, když nechce na své pražské dopisy uvyklé

čtenářstvo o pravidelné jejich čtení zkrátiti, že musil se také za rozprášenou Prahou z Prahy ven rozběhnouti, aby alespoň něco o ní mohl pověděti.

Se všemožnou stručností spakovavše nejpotřebnějších svých cestovních pět švestek, vypravili jsme se do Čech hledati zde z Prahy rozutíkané Pražany.

Pražan v Čechách! To se venkované pobaví i pozlobí.

Pražan vyjížděje z Prahy do Čech s vlasteneckou hrдостí hned u nádražní pokladny velice rád kupuje si jízdní lístek německy, třebaž že jel jenom do Krče.

Potom koupiv si po německu lístek v celém divém stádu žene se k vagonům, do nichž však se jenom tlačí, ale vetoupti nechce. Pražan jedá do Čech, kupuje si pravidelně jízdní lístek třetí třídy, za který však rád vezl by se ve třídě druhé. Proto před vagony třetí třídy simuluje tlačení, že je plná a žádá, aby byl z Prahy do Čech slavnostně vyvezen ve třídě druhé. Někteří kondukteři jsou k tomuto manévru a spojenému s ním účelu ledově chladní.

Octna se ve vagoně, rád obsadí jeden jediný Pražan celou jednu lavici a jedna rodina celé kupé. Děti epon se do oken, otvíráním jejich bez ohledu na ostatní členovčenstvo vyrábí průvany, shazují klobouky atd. Zkrátka Pražan v Čechách jest tvorem nanejvýš sobeckým věda, že mu patří celé království, které by bez Prahy bylo bez hlavy. Vůbec Pražané jsou nanejvýš oblíbení lidé, tak že je odevšad srdce rádi vyprovázejí, když se vrací z Čech domů. Na pět mil kolem Prahy jest jim vstup do lesů vůbec zakázán, tak jsou zde pro své krásné a spanilé vlastnosti vítáni —

Vážený a oblíbený pražský dopisovatel do „Obnovy“ toto všecko vypráví beze všech nároků na nějakou vyvýšenost pro svou osobu nebo snad z nějaké své pražanské samolibosti. Napsal to proto, jenom aby konečně to bylo také tištěno, jak Pražan do Čech se vypravuje a jak je zde rád viděn.

Pražský dopisovatel do „Obnovy“ sám z Prahy vypravil se toho a toho dne měsíce července. Poněvadž většina váženého čtenářstva „Obnovy“ sídlí ve východních Čechách, nosil by dříví do lesa, kdyby jí chtěl vyprávěti o svém hledání Prahy na Hradecku nebo v jeho okolí. Proto vyjel si do Čech západních na Radbuzu chladnou a na Šumavu, aby zde trosky rozprchlé Prahy shledával a nějaký zabavný materiál pro obvyklý svůj „Dopis z Prahy“ do „Obnovy“ sehnal.

Za parných dnů letošního července bylo ve vagoně parno jako v peci již hned ráno. Proto do Čech z Prahy jedoucí Pražané bez ohledu na své okolí ihned již v Chuchli hleděli se do poslední možnosti obnažiti. Vagon takových polonahých Pražanů, kteří si zpocená čela truchlivě utírají a na panující vedro bédují, není nenepodobný vagonu z Mandžurie domů na svatou Rus dopravovaných raněných ruských hrdinů. Jenom v tom je rozdíl, že Rusové pro vlast utrpné rány nesou s odevzdaností se svému osudu, kdežto z Prahy do Čech dobrovolně jedoucí Pražané nadávají jako pojednání na vedro, na řiditelství dráhy, na žízeň, na délku cesty a vůbec na všechno.

Tuže bezky se to v takové společnosti jede. Mne ten ruch nanejvýš bavil, když jsem se trosky Prahy do západních Čech shledávati vypravil. Bylo nás v rychlíkovém vagonu asi dvacet. Snad jsme byli Pražané napořád a to soudím proto, poněvadž nemajíce co zmeškati, všichni jsme náramně spěchali. To jest pražským ususem. Musili jsme jeti rychlíkem, kdežto osobní vlak byl by nás také v čas na naše stanice dovezl.

Jel s námi také jeden velebníček, před nímž tři s sebou jedoucí judští začali hovor, že velebníček byl následkem něho pln rozpaku a nesnázi. To s obzvláštní zálibou poslouchal v zádech sražený mladý muž se šibalským úsměvem v očích a s havraním plnovousem na bradě. Tuže ho ty judské tlachy zajímaly.

Byl jsem zvědav, jaká měla z toho na konec povstane, neboť velebníček již již se chystal, že na takové provokační řeči odpoví — odchodem do sousedního kupé.

V tom dojeli jsme do Berouna. V zádech sražený mladý muž přistoupil k otevřenému oknu a do hemžícího se davu na berounském perroně pronikavě houkl: „Herr Popper, Herr Popper!“ Naši judští ve vagoně nechali ihned dobírání si velebníčka a byli v okamžení celými púltěly v oknech, vyhlížejíce ven, o kterého Herr Poppra se jedná. Mezi hemžícím se davem na perroně nastalo také vzrušení. Pan Elbogen, pan Günzburger, pan Munk, pan Singer, pan Jeiteles, pan Neuner, pan Wien zůstali stát a ohlíželi se po volaném Herr Popprovi.

V tom však vlak hvízdal a jeli jsme dále. Judští v našem vagoně v silné své starosti o křesťanské záležitosti slevili. Když jsme dojeli do Zdic, v zádech sražený muž se šibalským úsměvem v očích opět se vychýlil z okna a do chaosu zde pauujícího znovu houkl: „Herr Popper! Herr Popper!“ Naši judští byli zase ihned v oknech vagonu a dívali se, jak nazdickém perroně zastavují se pan Mauthner, pan Pick, pan Pereles, pan Tausseig, ale žádný Herr Popper.

Když se vlak dále k Rokycanům rozmetožil, měl velebníček svatý pokoj. Muž v zádech sražený svinul si cigaretu a šibalsky mžouraje očima, vyfukoval nosem bujně kotouče čpavého dýmu. Když pak dojeli jsme do Rokycan, byl opět v okně a zase do hemžícího se publika volal: „Herr Popper, Herr Popper!“ Na perroně hemžící se pan Chitz, pan Rosenduft, pan Stern, pan Příbram, pan Petschek se zastavili, ale naši judští ve vagoně něco mezi sebou zlobuě hovoříce, zůstali ke svým lavicím již jako přimrazení. Žádný z nich více ven nevykoukl.

Když se vlak hnul dále k Plzni, tu jeden z nich, patrně nejmladší a nejméně zkušený, spustil na muže v zádech sraženého. „Vy si nás dobíráte!“ začal. Muž v zádech sražený zvažněl, jako by se této z polovice otázky a z polovice výčitky u ekl. „Z čeho to soudíte?“ ptal se. „Že na každé stanici posměšně voláte Herr Popper“, vysvětlil mu judský řečník. „Račte být vy někdo Herr Popper?“ tázal se v zádech sražený muž. Když nikdo nepřítakal, tu vstal a ptal se: „Proč tedy si toho váimáte?“ „Ale to je předce vidět, že si nás chcete dobírat“, ozvali se judští jednohlasně.

„Ani mně nenapadlo někoho si dobírat!“ zasmál se muž v zádech sražený. „Já jsem malíř Vratislav Odveta a právě maluji křížovou cestu, k níž potřebuju trochu palestinských typů a modelů. Poněvadž pak mně bylo udělení

stipendia na cestu do Malé Asie odepřeno, pomáhám si touto cestou a tímto voláním a dívám se při tom na nahodilé zajímavé fyzičce obecně, abych si je pro obrazy křížové cesty pamatoval. Kdo nechce, nemusí se na mé volání obracet!“

Vagonem otřásal hluchý smích a při odjezdu z Prahy řeční judských pronásledovaný velebníček vděčně podával malíři Odvetovi ruku.

„Děkuju vám, že jste tady ty pány tak zaneprázdnil“, pravil při tom.

„Pilsen — Plzeň“, bylo slyšeti volání konduktérovo —

„Stavíme se zde?“ tázal se Odveta nového svého známého.

„Třebas!“ souhlasil tento a pisatel těchto řádků se k nim kamarádsky připojil, aby v Plzni hledal trosky po Čechách rozprchnuvší se Prahy. Domníval se, že ji nalezne na právě v Plzni odbyvané mezinárodní výstavě kuchařského umění —

Avšak zde nalezl jenom několik pražských sklepníků a o vystavených zde předmětech nepokládá za potřebné psáti vůbec. Kdo výstavu tu neviděl, docela nic neztratil, ač jen co je pravda, to je pravda, pobaviti se zde může každý, hlavně kdo není v Plzni nikomu osobně znám, velice dobře.

Z plzeňských novotin, která pražského dopisovatele nanejvýš překvapila, je to, jak Plzeň sleduje a kopíruje rusko-japonskou vojnu. Ve Pražské ulici zřízen jest zde — „Port Artur“, to jest pivnice ovšem že „plzeňská“, která jest za přítomných parných dnů zrovna tak horlivě a důrazně obléhána žiznicími jako „Port Artur“ na dalším východě Japonci.

Ostatně pak v Plzni všechno jako před 20 lety. Dlažba pod kritiku, příchod do města neupravený a nádraží v takových poměrech, že nádraží v Rychnovku u Josefova je proti němu mutatis mutandis pán a není na c. k. dráze státní a není nádražím druhého města ve království Českém. Ostatně o Plzni se ani v Čechách nic jiného nemluví, než-li že se zde vaří slavné plzeňské pivo a dodnes udržuje se o Plzni leda fama, že zde byli před 30 lety oběšeni raubíři cikáni Janečkové, při jejichž procesu a popravě byl nynější plzeňský pan primátor dr. Václav Peták jako auskultant zapisovatelem, následkem čehož jméno jeho bylo poprvé novinami roznešeno po všech zemích, kde se o Janečky zajímali.

Jak z těchto řádků patrno, v Plzni se nám náramě líbilo, ale do Cech uprochlou Prahu jsme zde nenalezli. Ona prý Plzeň sama také již v létě z domů utíká do Rokycan, do Holoubkova atd.

„Hm, na to já mám srdce příliš široké, abych milovala výhradně jeho. A že chci dělat hlavu rodiny? My ženy jsme už otročily tisíciletí; ať zas konečně okoušíte sladkost nevolného jha taky Vy muži!“

„Poslouchej, holka, takhle jsem neslyšel mluvit ani socialistku. Lehko se ti hovoří, ale takovou furii si uškodíš sama nejvíc. Kdo by s tebou takhle vydržel?“

„Inu, ty nikoliv, protože jsi skoro tak chytrý jako já. Ale toho prostomyslného bramboru dovedu spontati tak pěkně, bez hluku a násilí, že mu ta ohlávka bude ještě potěšením. Ty asi sotva víš, jaký mám stkvostný herecký talent. Kdyby mne byla maminka dovolila jít k „Národnímu“, věř mi, hochu, že bych brzy zastínila i paní Kvapilovou. Umím ti v případě dělat ze sebe tak naivní děvčátko, že některé moji ctitelé zrovna s nadšením vyprávějí o mé prostosrdečnosti a neumělkovaných způsobech v obcování. Však jsem dost dlouho studovala Attalu a Zeyerovy romány, abych to dobře trefila. Kdyby tak ti hlupáckové věděli, jak jsem pilně pročtla Maupassanta, Zola, Hugona, Mantegazzu chi, chi! Ale když ta nyní tolik vzácná naivnost se lépe vyplácí. Umím dělati tak dětsky vyjevené, tázavé oči, tak naivně ústa otvírat, jako by mi bylo teprve třináct let. A jak pěkně plakat dovedu! Tak přirozeně a dojmavě jako Andromacha nad mrtvým Hektorem; však jsem se tomu dlouho učila před zrcadlem. Zkrátka a dobře: právě svoji líčenou slabostí, svojí něžností chci přemáhat všeliký odpor toho dobráckého protivy; jest-liže bych to při mém hezkém zevnějšku nedokázala já, nedovede to žádná přítelkyně; však mi maminka jednou v bále sama řekla: „Děvče, tu tvou krásu bych nedala ani za šest tisíc; vař si jí, jest to skoro tvůj jediný na jelek, jiného věu bez toho od nás nedostaneš“. Nu — a kdyby ani slzy nepomáhaly, umím pěkně omdlávat. Sama maminka mi ukazovala, jak se to dělá.“

Nechám se vzkřísit, spustím bolestný nářek. A jakmile se muž poddá, klesnu mu na prsa, zasypu ho polibky — a on bude v de-vátém nebi; ještě mne bude velebit za moji něžnou vděčnost.

A kdyby ani to nepomohlo, řekne mu-žičkovi moje maminka mé mínění ještě líp a

Proto jali jsme Prahu hledati dále. Do Domašlic. Slavné město s hradem Prochlovač, šteme v různých průvodech a s „pivnicí u pří-činnivosti“ na náměstí dodáváme k tomu. „Piv-nice u příčinnivosti“ jest snad jediná na celém světě a existuje právě jenom v Domašlicích, kde jsme však také Prahu nenalezli —

Dali jsme se dále k zemským hranicím, na Kubic, kde jsme konečně sporé trosky Prahy ve stínu šumavských hvozdů nalezli —

Avšak z diskretnosti nelze nám nic uvá-děti, co zde vlastně dělají. Celkem vzato, dí-vají se na šumavské hvozdy, tak že všeobecně oblíbený pražský dopisovatel do „Obnovy“ ne-nalezl zde ani špetky zajímavé látky, již by obvyklý svůj dopis z Prahy vyšperkoval a proto musí válehné své čtenářstvo prositi za dobro-tivé prominutí, že dnes zamilovaný svůj dopis z Prahy v „Obnově“ nenalezlo.

Praha utekla na venek a dopisovateli ne-podařilo se ji při nejlepší vůli chytiti a něco z ní napestí!

Obrana.

(3) Nová stavba šibeniček a žurna-listické farizejství. Známé našim čtenářům, že jsme před řádnou volbou na Královédvorskou ani slovem proti kandidatu p. Dvořákovi ne-protestovali. Teprve když výsledek první volby vedl k užší volbě mezi Dvořákem a Matsne-rem, došel nás z Jaroměska tento dopis:

Stojíme před hotovou událostí: naší volbou mezi evangelíkem Dvořákem a Němcem Matsnerem. Kdo vinu toho všeho nese, je zdejší veřejnosti příliš dobře známo; a podivením jen, jak voličstvo mohlo se hnáti na pouhý povel dobře v poslední chvíli vypočítaný a o náboženském vyznání kandidáta mlčící — na stranu muže neznámého, o okres nikterak zasloužilého. Ti, kteří pána onoho blže znají, sami krouť hlavami, jak možno takovou osobu katolickému voličstvu za po-slance vnutiti. Takové vnucování si katoličtí voličové zajisté podružě líbiti nedají. Případný snad nepřiznivý výsledek naší volby ať si pak přičte strasa agrární se zdejšími náčelníky v čele sama.

Uveřejnili jsme tuto informaci 1. července petitem mezi tuctové lokálky. Patentovaní vla-stenci, kteří germanisující židy, pruské pastory do Čech se stěhující a evangelíky, kteří nazý-vají české katolíky pokolením cizoložným, ne-chávají loyálně na pokoji, pozvedli náhle svého hlasu k záchraně vlasti proti naší hotové „vlasti-sradě.“ „Osvěta lidu“ přinesla toto přímo ko-mické prohlášení:

„Akademický odbor Národní rady vyslovuje co nejrozhodněji svoji nelibost nad lokálkou v „Obnově“ dne 1. července (!) uveřejněnou, kde list vyslovuje se proti volbě p. Dvořáka, poslancem za Králové-hradecko, poněvadž je evangelík, a protežuje volbu Němce

řízněji, než bych to sama dovedla. Panečku, ta to umí! Té nikdo neodolá.“

Teď klesla začarovanému filosofovi hlava ještě níže; ten polibek, jímž byl před chvílí obdarován a který byl v onom okamžiku tolik sladký, zdál se mu nyní být příliš přítrpký. Zrovna jako by byl okusil oslazeného puškvorce.

Filosof se vzpamatoval, ulekl se, že by se snad málem prozradil a prohodil slíbeným klidem: „I nedělej si ze mne dobrý den; do kláštera mám ještě daleko. Až ti tatík místo peněz bude udělovat každý týden kárnou lekci, taky budeš někdy zamklá. Jen poviďe raději sama, já bych tě právě dnes moc málo pobavil.“

„Nu, tedy nedělej aspoň teď v mé pří-tomnosti takového pavouka.“

„Už jsem hodný; teď poviďe, jak si ho-dláš domácnost zaříditi.“

„Inu, všechno musím mít krásné, co nej-modernější. Taková hezká žena jako já nebude přece bydlit mezi starým haraburdím a nebude se strojit do kartounu. Na piano toho sice mnoho nesvedu, už inu ta celá muzika omr-zela, že již ani nehraju. Ale muž mi musí koupit krásný nástroj přímo z Hradce; patří to k celku. Také si vyberu nejmodernější skříň na knihovnu. Do té musí koupiti muž aspoň třicet svazků francouzských básní v krásné vazbě se zlatou ořízkou. Já to ovšem sotva budu číst, protože jsem už trochu té franciny zapomněla, ale aspoň se budou divit moje přítelkyně, až jim takovou pěknou sbírku ukážu.“

„Máš moc stkvělé úmysly, pravda; jen vydrž-li to kapsa tvého chotě.“

„Hlouposti; piano a knihovna se koupí jenom jednou — a pěkné šatstvo musí mít každá. A konečně pro nějaký dloušek nemusi nás hlava bolet; však jsou teď dlhny v módě i v zámožnějších rodinách. To ať si ani muž nemyslí, že mu budu dělat služku nebo že budu žít jako klášternice. Kuchařku si povolám z Prahy; každodenní delší vychásku, návštěvu koncertův a plešů si nedám vzít. Taky se mu-sím několikrát podívat do některých lepších lázní. Když jsem prosila maminku, aby se mnou aspoň jednou do některých lázní jela, hned mne zkroutil: Až budeš vdaná, dělej si, co chceš; nám to teď nevynáší. — A nepomohl mi ani pláč ani poukazování na to, že bych v lázních mohla udělat pěknou partii. Ma-

FEUILLETON.

Začarovaný filosof.

Moderní pohádka. — Píše J. S.—a.

IV.

Fany se zapálila, ale hned přemohla roz-paky a odhodlaně promluvila: „Budu s tebou, Josefe, mluvit upřímně, jako vždycky jindy. Ten doktor Vraný je taková dobrácká, komická figura. Nadbíhá mi dost, já dobře poznala, že se tajně trápí láskou ke mně. Ale je při všech svých vědomostech veliký blupák, nemluva a nešika. Přece člověk jeho postavení má dělat zvlášť řešáka. Ale on chodí zamyšlen, jako by hledal včerejší den, ze samé nesmělosti ještě mi ani pořádné vyznání neučinil, ani jednou mi kloudně nezalichotil; a jsem přece holčička jako z cukru, že? Skřčená, všední dušička, hotový bubák, moderního na něm není nic.“

Tyble břitké šlehy trhaly filosofem zle, ale láska posud přemáhala odpor k prostořeké, rozpustilé hubičce. „Ale je přece — jak jsi sama řekla — dobrák; a že se neumí v nějaké emancipované, moderní společnosti hladce po-hybovat, proto ještě není hloupý.“

„Počkej, Josefe, neskákej mi do řeči,“ sekla jazyčkem krasavice; „vždyť já neřikám, že by mi byl docela protivný. Naopak vážně pomýšlím jeho případné vyznání přijati co nej-vlídněji; zkrátka, jakmile požádá o moji ruku, má ji hned. Jest to člověk se zajištěnou, pěknou existencí; ošklivý taky není. Nu — a je-li muž trochu přihlouplý, láskou zblázněný, nemluva a dobrák, pak jest vzdělaná a chytrá choť pánev v domě. A po tom právě toužím, abych měla úplnou svobodu i ve svazku manželském; a k tomu dodávám, že chci mít vždycky i srdce volné. Někaká poddanost a poslušnost ženy k muži jest pro mne jako pro moderní dívku překonaným stanoviskem.“

Tohle už škublo filosofem tolik, že pře-rušil skoro bezděčně spojení svého ramene s bílou ručkou bezohledné Amazonky. Počal kárat: „To bych rád věděl, jak se srovnáte; takový filosof přece sotva dopustí, aby se s ním oralo. A za svou upřímnou lásku také bude požadovati trochu srdečné lásky s tvé strany.“

Matsonera, katolika. Akademický odbor vidí v tomto úzkoprsém náboženském nasazení zradu na věci národní a protestuje proti tomu, aby vzkášen byl v nás spor náboženský a Čechů dělení na katolíky, evangelíky, židy atd., kteří by se měli potírati na prospěch hegemonie německé. V době prudkého boje národnostního je jednání toto jen novým dokladem, kam náboženské zájmy může dojít, novým důkazem, jaké jest národnostní přesvědčení klerikálního listu a jeho mravní podklad.

Tážeme se mladých pánů, kdy a kde Obnova protestovala volbu Matsonerovu. Uveřejnili jsme krátkou zprávu dopisovatelovu jako pouhé konstatování fakta v té naději, že strana agrární měla jiných vhodných kandidátů dost a jako výstrahu práv v zájmu národní věci pro budoucnost. Že bychom někdy agrární straně nepravdělivě křivdili, nedokáže nám nikdo. Mladí politikové, kteří se rozkřivali k tak důležitým, obětavým a namáhavým pracím národním, jaké se jeví v onom prohlášení, nepřejí si tedy, aby se národ dělil na katolíky, evangelíky a židy. Snad by se tedy mladému dorostu lépe zamlouvalo dělení Čechů pouze na evangelíky a židy. Skola Herbenova úsilně o sjednocení českého národa na tyto dvě konfese pracuje, ve sporu s Čapkem nenechala na nás ohlupu poctivého, stále chce dokazovati, že katolicism jest nepřítelem národa a — akademický odbor na toto pašální obviňování nikdy odpovědi nedal. Podle všeho žid už podle své podoby a dle svých způsobů jest člověkem čestnějším než katolík z české matky zrozený a český vychovaný. Až zas pražští židé budou šmahem se přiblažovati k obcovací řeči německé, zachová jistě akademický odbor zase loyální klid a mír. Katolík však ve vlastní domácnosti může býti zbičován každou chvíli jako psanec. My ovšem nemáme žádných ani hmotných ani mravních příčin, abychom uznávali pouze evangelíky a židy za svéprávné občany; ale nestudujeme se též raději bratříčkovati s pruskými pastory než s kterýmkoli Čechem a hledati českou moudrost v německém kasině.

Rozumí se, že po „vlastizrádném“ objevu akademického odboru s triumfálním jásotem vrhly se na nás právě ty žurnály, které pomáhají národu na nohy výhradně hanobením národního kněžstva a nepoctivým snižováním katolické víry. „Hlasý od Met.“ napsaly na př. elegantně:

„Gratulujeme český tištěnému, ničemnému, vlastizrádnému listu k tomuto rekordu.“ A v takových toninách to jde taky jinde. „Osvěta lidu“ napsala, že „ničemností klerikálů“ došlo k užší volbě mezi Němcem a Čechem. Ovšem zapoměla poznamenati, jakou ničemností. Žádný katolický list nepsal před řádnou volbou proti

panu Dvořákovi. A pak můžeme posloužiti znamenitým dokladem, jak si katolíci, kteří pana Dvořáka dobře znali, při volbách počínali. Došla nám ze Sám informace, kterou, nechtějíc křivditi nikomu, zde na opravu oachopu z Jaroměřska reprodukuje. Katolíci vzhledem k chybné dedukci v Obraně zemědělců č. 57. pod záhlavím „Jen u nás možné“, sdělují, že p. Dvořák, ač evangelík, jest velice snášenlivý. I oba předsedli duchovní správce katolictví žili s ním pro jeho nestrannost a skromnost v nejlepší občanské shodě zrovna tak jako duchovní správce nynější. Dbal a dbá toho, aby vzájemná přátelská shoda a dobro venkovského lidu na mravním podkladu náboženském byla pěstována, aniž by stavěl do popředí své vlastní náboženství, jsa hlavní oporou místního družstevního a občanského života. Tuto informaci potvrzují svorně jako jeden muž zástupcové: katolického farního a obecního úřadu, Samské rolnicko-čtenářské besídky, Družstva a Raiff. spoř. a zálož. spolku v Sanech. Toto vysvětlení z kompetentního místa přijímáme s plným povděkem.

Tolik sdělujeme klidně pro pončení našich čtenářů, a pro opravu podezřívých nápadů o „klerikální vlastizrádu“. Zatím tolik.

Nám „Čas“ popravuje Masaryka. „Nejsem z těch, již by volali často stát na zakročení. Ale tu jde už o základní pojmy: mravnosti, tu jde o znemravňování dětí ve velkém. Necítí-li státní úřady povinnost zakročiti proti těmto a podobným organisacím, v nichž se děti otravují z pále pitomosti a z pále ničemnosti, ukazují, že nejsou s úkoly, k nimž jsou povolány a podkopávají vlastní autoritu víc než ji mohou podkopat nejrevolučnější živly ve státě.“ Tuto říznou filipiku napsal „Čas“ v č. 199. po nedávné řeči Masarykově před akademickou mládeží o zbytečnosti náboženství zjevně. „Čas“ sice mluví o někom jiném, ale každý na první pohled pozná, že to je psáno bez pochyby pod dojmem řeči Masarykovy. Když již vlastní děti denuncují otce úřadů a vlekou ho před soudní stolicí, pak ovšem protesty křesťanských matek proti dynamitu náboženskému budou soudcům jenom vítanými.

(3) **Nadpěkrekový reformátor.** (Dokonč.) Náboženství dle Svozila se vyvíjí, jest prvkem nejrevolučnějším (!), chce uvést víru v soulad s ostatním vědeckým názorem. „A nyní se tvrdí, že toto hledání a odmítání neomylné církve prý zničilo český národ. Nebylo a nemůže být horšího sofismatu (nesmyslu) nad to. Co u nás byl volný rozvoj náboženský

„O to žádná starost, milý brachu. Dovedu nabídnouti troy v bavlnce. My ženy jsme příliš chytré, abychom jen tak zlehka mužům své pravé tužby, svoji pravou povahu prozradily. Už jsem ti pověděla, že jsem výtečná herečka, tím výtečnější, že ani napovědy nepotřebuji.“

Párek stál již pod stinným větrovým parku. Smutnému filosofovi, který zklamáním a úzkostlivou přetvářkou byl celý zarudlý, napadla jedna příhoda ze školy. Když při přednášce o státním zřízení starých Germanů řekl, že se dělili Germani na svobodné a nesvobodné, šeptal František Vichů svému sousedovi něco s důležitou tvář do ucha. „Proč nedáváte pozor, Vichu, co si to opovažujete při přednášce se sousedem šeptat?“

„Já, já, Vašnosti, dávám pozor; řekl jsem jenom Hráčkovi, že to je teď v Čechách zrovna tak jako u Germanů. Germani se dělili, jak jste ráčil právě říci, na svobodné a nesvobodné, a Čechové se také dělili na svobodné a ženaté;“ tak se hájil prostomyslný gymnasista. Spolužáci vypukli v smích a doktor se obrátil čelem k tabuli, aby bujnou veselost vlastním úsměvem ještě nestupňoval. Tenkrát mu to bylo moc k smíchu. Ale nyní, v této žalostné chvíli vzdechl v zkormoucené duši své s Bozděchem: „Velké pravdy elýcháváme z úst dětských.“ Ten naivní chlapec byl bezděčným prorokem. Ano, ano, ženatý člověk v Čechách může býti takovým rabem, jako nesvobodný German. Je v tom jen rozdíl ten, že tomuto poroučel muž a onomu poroučí žena . . .

„Ale jdi, zase jsi tak zadumaný, jako bys zpytoval jak tráva roste; to mám pěkného spolku. Chceš-li si hrát na nějakého Sokrata, víckrát s tebou nemluví.“

Teď už se omlouval filosof ještě hůř než dřív: „Však bys taky, holčičko, nebyla vždycky veselá, až by tatík za tebe nechtěl platit dluhy.“

„A tak! To je tedy příčina tvé dnešní zamkllosti? Já bych si z toho mnoho nedělala. Já bych si pomohla z nesnázi pěkným sňatkem; a mužiček musí být pak povolenější než tatínek. To je zas moje filosofie.“

„Odpusť, Fany, musím se ještě dnes podívat k „Bílé růži“, čekají tam na mne dva kollegové. Podruhé tě snad pobavím víc. A filosof vyprostiv ruku ze zajetí, podával ji na rozloučenou.“

„Tedy adieu“, řekla slečna, a než se nadál, už ho na rozchodnou zas objala a políbila.

udupán, Němci stavěli na nových základech a kde jsou dnes? Ne, reformace nás nepřivedla na kraj hrobu, ale protireformace ve všech svých formách. To byla naše zkáza, že se přehlélo reformaci a pak že nedomyšlili jsme její začátky“. Pane Svozile, Vy víte, že si Čechové v husitské vojné vybojovali naprostou svobodu rozhodnutí. Církev jim v reformaci ani překážeti nemohla. A kam vedl samostatný útvar náboženský v české zemi? K horším zmatkům, k nešťastnější demoralisaci, než jaká byla v Čechách za Husa. Volný rozvoj náboženský ani v století XVI. nebyl zdupán; a kam vedl? K poměrům ještě bídnějším. Reformace v Čechách měla k dispozici dvě století, aby mohla dokázati, že dovede líp obroditi náboženského ducha než katolictvo. A uvedla sem jen hrozné tříštění a potírání duchů, zmatky tak veliké, že sami ušlechtilější protestanté lomili nad tím rukama. Bujely zde dle příkladu „pokrokového“ Německa tak huusné pověry, o jakých zde za Karla IV. nikdo neslyšel. Celá ta dvě století bylo veta po svornosti, po národní součinnosti; teprve hrozná rána přivedla mnohé k rozumu a učinila konec anarchii nejžalostnější. Kdo z poctivějších protestantů proti rozháraným poměrům ve vlastní straně se ozval, byl stíhán klerikální protestantskou inkvisicí jako nejhorší zločinec. Málokdy se ukázala chabost, bezradnost reformace v světle tak křiklavém, jako v Čechách před Bílou horou. Pravíte: „Němci stavěli na nových základech a kde jsou teď?“ Víte-li to dobře, kde teď jsou v ohledu náboženském a mravním, nemůžete jejich stavbu na nových základech zbudovanou pranic velebit. Stavěli tak dlouho, až se jim dům rozsypal; zavrhuji zjevení, popírají Kristovo Božství a mravouka si už také vytvořili novou. Utiskování Poláků, škandál Vřesenský, pohanské krutosti v čínské válce a Kameruně, zbožňování despoty Bismarka, to právě nesvědčí o velikém pokroku a humanitě. Právě tato „evangelická říše“, chlubící se tolik čistým evangeliem, měla první v život uváděti zákon evangelické lásky; ale v ní naopak jest militarisace nejtužší. Líbí-li se panu Svozilovi takový náboženský ráj, který zkvetl na půdě krví tisícových nevinných sedláků prosycené, na základech položených šlechtickými tyrany, tu — proti gustu žádný disputát.

Pravíte: „Hleďte jen na učení církve o ženě: žena jest vždy (!) v církvi nižším tvorem, styk s ní něčím nízkým a nečestným. My však musíme hledět na ni jako na člověka, na duši!“ Prosím Vás, kdy Vás církev učila,

„Poslouchej, děvče, ty jsi ďábel!“ „Ale krásný ďábel, vid! Já rozumím světu dobře. Svět chce býti klamán, ergo . . .“

„Nu, na zdar, už spěchám“. Slečna odšla, začarovaný filosof zahrnul na úzkou pěšinku, tam si sedl celý zdrcen na lavičku a vzkřikl žalostně: „O Goethe, ty korunovaný pěvče, kdybys tak věděl, jak někdy vyhlíží to „das ewig weibliche!“ Ten poslední polibek ho pálil na rtech jako pepř a při vzpomínce na objetí slečny Fany měl pocit, jako by se mu kol krku ovíjela ramena polypa. Teprv za půl hodiny si uvědomil, že se má vrátiti zpět k babě čarodějnici. Šlo se mu s počátku dost těžce, za chvíli začínalo mu být v srdci lehčeji. A když již stanul před domem magické ženy, cítil v duši krásný klid.

„Nu, pane doktore, prospělo Vám mé umění?“ šklebila se bába, vítajíc začarovaného muže. Ten místo odpovědi jí políbil vděčně ruku. Čarodějka si podepřela nyní vítězné boky: „Slovutný pane, rcete nám, zda by Vám filosofie otevřela srdce Vaší milenky tak dokonale jako jsem dokázala já! Ó, žena bývá nad filosofa!“

„Máte pravdu; teď jen rychle tu maskaru se mne shodte, zbavte mne kouzla. Stydím se sám za sebe, za tu přetvářku, kterou jsem právě podnikl, abych nad větší ještě přetvářkou zvítězil.“

Filosof vyhrál na los padesát tisíc, ze samé vděčnosti dal babě z onoho obnosu celou pětinu a vzal si brzo potom dívku chudou, ale pilnou a upřímnou, která by bývala dost hezká jen tenkrát, kdyby jí kouzelná bába nový obličej přičarovala. Ale filosof o to ani zamák nestál; byl rád, že se při dosavadních poměrech z jeho nejmilejší aspoň nestane koketa. Viděl-li potom někde krásnou dívčí tvář s hvězdovým, naivním zrakem, obracel se zády. A měl-li radost filosof, měl radost i jeden mladší jeho konkurent v lásce; ten si vzal Fany a byl nevýslovně šťasten celé tři měsíce. Ponenáhlu si začal říkat sám, že není všecko zlato, co se třpytí; za dva měsíce to sdělil důvěrně už své matce a za rok to věděl od něho každý. Škoda jen, že mu kouzelná bába už nemohla poradit, jak ženu zkrotit; odstěhovala se za měsíc po jeho svatbě v noci mezi soudružky do vzdutých výšin. Jejím zákazníkům bylo líto pouze to, že s ní zmizela i známost jejího umění.

minka řekla, že tací lázeňští větropláši vidí tam hezkých tváří jiných dost a že se s každou baví jen chvíli; ti jsou prý příliš mazaní, aby se dali chytit. Ale jako vdaná osoba do lázní musím; však jsem lepší společnosti ještě málo užila.“

„Hm, zkrátka půjdeš tam, Fany, blavně k vůli tomu, abys se s ulizáňmi, mladými gentlemany pěkně při koncertní promenádě pobavila, vid?“

Toť se rozumí; ale neboj se, že se snad do některého zblázním. Mně už je láska a la Šekspir, a la Byron překonaným stanoviskem. Ostatně se přiznávám, že mne také někdy zachvacuje touha státi se nějakou Julií, Ofelií nebo Traviatou. Až by nad mým tragickým skonem tisíce mládenců plakalo, až by mou smrt zvěčnili v básních a operách přední umělci, bylo by to krásné, čarokrásné, rozkošné! Ale já bych to musila všecko vidět a slyšet. Trpět jen k pobavení jiných — pěkně děkuju. A pak bych takovou sladkou tragedii chtěla prožít jen na krátký čas; kdo by ode mne žádal, abych zhynula nějakou poeticky čarovnou smrtí, musil by mi zaručit, že zase aspoň za dvě léta obživnu. Obětovat na tu slávu celý svůj život na vědycky, do toho by se mi ani za mák nechtělo. — Jsem dnes rozpustilá, vid? Snad se ti zdá, že jsem poloviční blázen, ale již předem odpouštím, chi, chi!“ A sobecká poetka znovu se zavěsila levice na rámě doktorovo. Tomu to připadalo, jako by se ovinul kol jeho ramene kluzký had. Ale zachoval přece jen hrdinně klid, nutil se do smíchu též. „Ty, šelmičko, bys mohla být učitelkou nejmodernějších žen. Ale dovol ještě vážnou otázku: ty opravdu k onomu filosofovi žádně zvláštní lásky necítíš? Skutečně toužíš, aby k vůli domácí harmonii přinášel jenom oběti?“

Toť se ví, že ano; chci, aby mně, slabé ženě, byl můj muž štítem proti mým nepřátelům a zloajným družkám, aby mne hájil. A půjde to; láska ke mně dodá mu statečnosti dost. A až mu za odměnu věnuji vděčný, okouzlující úsměv, až mu padnu kolem krku s výkřikem, že mám v něm jediném pravého přítele, pak jistě bude tou odměnou jeho dobrácká povaha dokonale spokojena.“

„A což kápne-li na tvá dobrodružství? Jak bude dále, až pozná, že říše, kterou do sadu vlastního srdce přesadil, kýžené vane nevydává a jen troy své mu nabízí?“

že se nemá hledět na ženu jako na děvka a že se má její duše podceňovat? Snad tím prohlásila církev ženu za nižšího tvora, že uznala Marii za královnu svatých? Styk se ženou přijížděcí církev považuje za něco nízkého a nečestného! Takhle papouškuje po liberálech kněz, který má povinnost lež takovou potírat! Pane Svo- zile, tolik si snad ještě budete ze semináře pamatovat, že v církvi platí manželství za svátost, že právní postavení manželky chráněno nerozlučitelností sňatku, aby neplatila jen za hříčku jako v pohanství. Že proti některým až příliš moderním stykům církev bojuje jako proti nízkým a nečestným, to má reformátora nejméně překvapovat. Vymyšlenou zásadu o snižování ženy v církvi dokazujete tím, že jste kdysi četli o výkladu jednoho katechety. Tak, tak. Ten katecheta sám jest jistě nejvyšší církevní reprezentací. Odpusťte mu, že proti holkařství vystupoval s přemrštěnou úzkostlivostí. Vždyť Vy se stavíte vzdělanějším a spravedlivějším než on a přece přeháníte zrovna vášnivě. A když jste chtěl tou svojí přednáškou prohloubiti vědomosti o Husovi, měl jste zároveň dodat, že Hus daleko hůře o ženě mluvil než onen katecheta. Ale Vy to podle všeho sám nevíte.

Věnovali jsme Vašemu eskamotérství tentokrát pozornost větší, skoro nezaslouženou. Vaše protikatolická lyrika neliší se nijak od šablony nespravedlivých socialistických útoků. Horoval jste pro lepší, dokonalejší náboženství než jest katolické; ale jaké by to mělo být, nepověděl jste. Jste úplně spokojen rozeštváním a potleskem krajně nepoctivých a nespravedlivých protikatolických listů. Vy dobře víte, jakého bezpráví se dopouštějí na nás listy socialistické, realistické a jiné; dobře víte, že boje tak nepoctivého není schopen ani poslední katolický list. Ale místo co byste se své církve aspoň někdy zastal, podporujete tyto kalné proudy sám, poněvadž jest Vám známo, že byste poctivým povědáním plné pravdy přišel a živil „pokrokových“ o popularitu. Nařikal jste na tyranii církve, ale sám na sobě můžete poznat, jak je shovívavá. Kdyby tak nepravdivě mluvil proti vládě státní úředník jako Vy, na den by byl propuštěn; kdyby zjednaný redaktor třeba s nepoctivou taktikou strany, již slouží, neoushlasil, hned ho vykopnou; kdyby v protestantském Německu některý pastor pronesl třeba i nejspravedlivější výtku proti Lutherovi, vyženou ho z osady. A Vy zcela nespravedlivě svou církev pomlouváte, zlehčujete zcela lehkovážně zjevenou víru a hle — církev netrestá ničím, nevyklučuje Vás. A když už jste k větší cti Husově tolik nepravd pronesl, připomínáme Vám následující naučení Husovo: „Ten hřeší proti čtvrtému přikázání nečte otce Krista a matky, církve svaté, kterýž vida matku svou v údech s hříchem zpruženou, netoliko neutře psoty, ale přidá neb rozmáže... Kristus jest otec náš a církev svatá jest nejvyšší matka naše. A toho otce a tu matku nejprve máme ctíti. A když právě a plně ty rodiče uctíme, tehdy plně zákon křesťanský zachováme.“ Věru že ve škole Vaší malicherná sobělibosti by se musel Hus teprve učit.

Politický přehled.

Politické poměry se v naší říši nezlepšují, ba přirostují. Němci slezští vždy bouřlivěji vystupují proti zřízení slovanských poboček při učitelských ústavech v Opavě a Těšíně, jež ministerstvo vyučování přý již schválilo a také i prostředky na to do rozpočtu zařadilo. V Uhrách trvají dále ve snémovně bouřlivé řeči proti zvýšení nákladu na vydržování panovníckého dvora. Tolik shovívavým a povolným byl panovník náš v posledních letech na proti Maďarům, ale ti neznají vdečnosti pro- hlašují, že jen tenkrát nebudou proti předloze, když vedle vídeňského dvora císařského zřízen bude královský dvůr budapešťský, ovšem zcela maďarský, a když mocnář sídliti bude půl roku na král. hradech budínském. Vláda uherská na drzé počínání uherské oposice jest jako slepá. V Terstu pak odhaleno tajné spiknutí. V italském tělocvičném spolku, jenž jest nejoblíbenějším v Terstu, nalezeno několik pum, určených přý na něm. školy v odvetu za události v Innomostí. V říši naší pokračuje takto rozklad vinou vlády dra. Körbra, která s ohledem na Němce nechce vyhověti spravedlivým požadavkům národů neněmeckých. Není pak divu, že se rozšiřují zprávy o vzdání se trůnu císaře Františka Josefa.

V Macedonii oblaňují se povstalci dynamiťovými útoky. Z reformem neprovedeno nic, vše na papíře, turecká vláda na námitky pouze slibuje. Nedivno, že ubozí utlačovaní slovanští poddaní hledí si pomoci sami, jak mohou.

Ve švýcarském městě Clarensu zemřel minulý týden bývalý prezident republiky Transvaalské P. Krüger, jenž celý život vlasti své obětoval. Za poslední války anglo-burské, v níž

Buři podlehl, odebral se do Evropy za sprostředkováním míru; pochován bude v Transvaalu.

Zprávy o ztrátách Japonců u Port Arthuru na den 11. července se potvrzují; Rusové odhadují tu ztrátu Japonců na 30.000, Číňané na 22.000. V neděli srazili se Rusové pod vedením generála Kellera v průmyslu motienském s předvojem armády Kurokiho, při čemž Rusové ztratili 1000 mužů, načež ustoupili. Rusům přý se tu jednalo pouze o účely obhlídkové. Pěkné překvapení způsobil zase Japoncům velitel vládlostockého loďstva admirál Skrydlov, jenž jest nejednou na březích Japonska, zatím co je všechno loďstvo japonské ve vodách korejských aneb střeží dopravu vojáků. Ruské loďstvo černomořské křížuje nyní v Rudém moři, kde zadržuje anglické a německé lodě, zabavující na nich veškeré zásilky do Japonska. Tím ovšem bouří se zase Angličané a Němci.

Z činnosti katol. spolků.

Z Kostelee n. Orli. Slavnost 10letého trvání katolické jednoty 10. července 1904 vydatila se v každém ohledu pro posílení dobrých a pro hněv slych. Po uvítání hostů zamířil průvod přes celé náměstí sahající za zvuku hudby do chrámu Páně, kde ku shromážděným promluvil dp. katecheta Dvořák o dobrodiní víry a náboženství pro jednotlivce, rodinu a celou společnost. Po slavných službách Božích odpolední slavnost odbyvána v zahradě p. Marka. Návštěva byla veliká. Jistě přes 1500 osob bralo účast na výtečné časové přednášce vesp. konsistorního rady dra Fr. Sulce o them. „Proč se zakládají katolické spolky?“ Krásné sbory zpěvné, výstupy solové udržely obecenstvo až do pozdního večera pospolu. Krásný věneček četné návštěvy zakončil sdánilou slavnost. Na slavnost zavítaly bratrské jednoty s praporem z Hradce Králové, Litomyšle, Horního Jelení, Třebouchovic, Ústí n. O., z Chocně, Černilova a Dobrušky. Četné deputace přišly z Týniště n. Orli, Rychnova n. Kn., Doubravky, Chlenu, Vamberku, Častolovic, Slezského Předměstí a z odbočky kostelecké. Všeodborové sdružení nastoupeno bylo čilým svým panem starostou. Pozdravné telegramy a dopisy zaslali vesp. dr. Fr. Reyl, předseda diecévního sdružení, vp. Vlad. Hornov, p. vrchní Horák z Hranic na Moravě, dřívější jednatel kat. jednoty v Kosteleci n. O., Všeodborové sdružení, katolické spolky z Prahy, Kutné Hory, Pardubic (mužský i ženský), z Chrudimě, Luže, Přelouče, Liběšatic, Hroznova a j. Všem, kteří jakýmkoliv způsobem k slavnosti přispěli, vzdává výbor erdečné „Zaplát Pán Bůh“.

Zprávy místní a z kraje.

Svěcení na kněze. J. B. M. Dr. Josef Doubrava uděliti bude v neděli tuto v katedrál. chrámu sv. Ducha svěcení jáhenství, v pondělí na to svěcení kněžství. (Při té příležitosti doporučí se účastníkům svěcení příručka „Svěcení na kněžství“, jež se v biskup. tiskárně prodává za 12 h.)

Na příležitosti pětadvacetiletého jubilea kněžského sešli se 19. t. m. v Hradci Králové tyto vdpp.: Václav Dvořáček, farář v Kostelní Lhotě, Jos. Grim, konsistorní sekretář v Praze, Václav Havlík, farář a bisk. notář v Sopotech, Josef Jakubec, farář v Hněvkovicích, Frt. Kamaryt, farář na Hrádku u Vlastimě, Josef Koukal, farář v Mělně, Pavel Langer, farář v Čihosti, Ant. Michel, farář ve Zbielavi, Ant. Nývlt, děkan v Ústí n. Orli., Ant. Rypka, farář na odp. v Litomyšli, Tomáš Škrdlo, redaktor v Praze, Jan Vaněk, farář v Popovicích, Jan Vít, farář v Jetičích. Z jubilantů, jichž 16 vstoupilo do semináře královéhradeckého, nikdo nevystoupil, všichni vyváženi a štěstí neumřel. — V pět hod. odpol. měl k nim promluvu dp. Al. Jemelka T. J., následovala pak zpověď. Večer byla v Adalbertinu přátelská schůze. Druhý den v 7 hod. ráno dp. Al. Jemelka promluvil k jubilantům znovu, načež vesp. generální vikář Dr. Al. Frýdek sloužil mši sv., při níž pp. jubilanti přistoupili společně k stolu Páně. Po mši sv. ujal se slova vesp. kapit. vikář Dr. Al. Frýdek, jenž jménem jubilantů odpověděl vdp. Ant. Nývlt, děkan z Ústí. Oba pp. řečníci promluvíli řeči tak dojmavou, že nezdálo se souchého. P. T. účastníci, posnídávše v semináři, rozešli se po městě, na to pak před polednem dali se všichni fotografovati. Při společném obědě v Adalbertinu promluvil ještě jednou vesp. kapit. vikář Dr. A. Frýdek, p. farář mříčenský Jos. Koukal obveselil pak stojící případnými epizodami ze studií bohosloveckých. K večeru se pp. jubilanti rozházeli do svých domovů.

Abiturienti gymnasia královéhradeckého z r. 1874 sešli se ve dnech 17. a 18. t. m. v Adalbertinu v Hradci Králové. Dostavili se p. t. pp.: Frt. Černý, c. k. notář v Chlumci n. C., Václav Havlík, farář a bisk. notář v Sopotech, Dr. Jos. Hilbich, c. k. notář v Poličce, Dr. Šebest. Hněvkovský, odborný lékař na Král. Vinohradech, Frant. Fischer, c. k. gymnasia, profesor v Hradci Králové, Bohuslav Kučera, c. k. soudní rada v Záměru, Otto Markotius, c. k. notář v Novém Jičíně na Moravě, Phil. Dr. Jan Novák, profesor a spisovatel v Praze, Frant. Pleskot, učitel v Nualšech, Dr. Jos. Podvinec, advokát v Kolíně, Jan Vít, farář z Jetič. Schůze účastnili se též bývalí jejich ředitel p. Jan Klumpar, nyní na odp. v Hradci Králové; bývalí jejich třídní profesor, nyní ředitel gymnasia v Jičíně p. Adam Fleischmann a pak bývalí profesoři pp. vládní rada Jan Červenka a školní rada Vojtěch Budecius. Večer 17. t. m. byla v Adalbertinu přátelská schůze, kdež dr. Josef Podvinec uvítal kollegy. Druhý den ráno o 8. hod. obcovali všichni mši sv., již za samotné profesoři a spolužáky sloužil vdp. Václav Havlík. Po mši sv. vykonána návštěva gy-

mnasia, muzeí zdejších, odborné školy a Rudolfinu. Následoval společný oběd v Adalbertinu. Shromáždění rozešli se elibivě si, že se za pět let zase v Hradci sejdou.

Osební. Profesor na učitelském ústavu v Hradci Král. p. Jan Veverka povýšen do VIII. třídy hodnostní. Kancelářský asistent p. Lukas v Liberci jmenován kancelářským přednostou v Hradci Králové.

Dobrý příklad táhne. Pávodní naše lokálka „o nadpokrokovém paedagogu“, zaslalá nám abiturientem jistěho gymnasia ze středních Čech, probudila v duši „Osvěty“ poněkud již ospalou strunu morálního karatelství a proto vyrukovala hnedle se s případy z klerikálního pohorlení. Toť se rozumí, že naši lokálku prohlásila „Osvěta“ za podezřelou, aby v níkom vůbec nemohlo vzniknouti podezření, že vedle těch stále káranych klerikálů mohli by také někdy „nadpokrokat“ pochybiti. Není nad farizejskou chytřistiku. Vlastní vady zapřít a cíl hnedle zveličiti aneb vymyslet! Pak se ovšem nelze diviti, že pokrokařství v obmezených davech nachází nejpříjemnější stoupence, jejichž nosy prodává každý čísel „Osvěty“ obtěžkavací zkonka ku všeobecné spokojenosti.

Obvyklé uličníctví, vytloukání oken v klášterních pensionátech — ne ovšem hmotným kamením ale papírovými jízlivostmi — provozují dle své vlastní metody „pokrokové“ listy Osvěta lidu, Česká Stráž, Lidové Prouty a jim podobná revolvérová šurnalistika. Vždycky koncem školního roku aneb počátkem jeho upadá zmíněná aliance v zutivě přímou šílenství a hází papírovým kamením po povšechně známé výchove v řeholních domech. Nejsmutnější při tom odporném zjevu je ta okolnost, že uličnické tyto výstupy obstarávají pokrokové učitelové se závisťmi nad svými býdnými úspěchy na tom právě poli, na kterém je vlastně poplatníci žijí ohromnými daněmi.

Parna účinkují silně na mozek. Důkaz duševní poruchy podaly některé matrony na Pražském Předměstí u Hradce Králové. Nemohouce si pro úzký duševní obzor jinak vysvětliti stávající velká parna, činí tak tvrdice, že příčinou jich jest polštářek naplněný peřím, jež matka nedávno zemřelé p. S. dala této do rakve. Dokud mrtvola nebožky nebude vykopána a peří z polštářku rozlámeno, do té doby přý nebude přestí. Některé zvláště pověřivé přý dokonce rozházely po hřbitově peří, aby tak oklamaly deštěnou mraky a křivený úděl přivodily. — Ježibaba má tedy i v dvacátém století horlivé čitelky.

Bisk. Borromeu v Hradci Král. Všecký prospěch chovanců koncem školního roku objevil se v dosti příznivém světle. Ze 144 chovanců dosáhli vysvědčení I. třídy s vyznamenáním 44, dobře prošlo 85, opravnou zkoušku po prázdninách z jednoho předmětu obdrželo 8. Propadlo 7, z nichž pouze 1 byl starším již chovancem, ostatních 6 vstoupilo teprv do ústavu „na zkoušku“. Z výkazu tohoto je patrné, že každý chovanec, má-li přiměřené vlohy a náležitou pilnost, přemůže snadno obtíže ve studiích vhodné zařízením pořádkem v ústavě. Zásraká ovšem ústav dělati nemůže tam, kde schází vlohy aneb chuť ke studiu. Žádosti o přijetí do ústavu přijímá ředitelství nejdříve do 15. srpna a zodpovídá ochotně všechny dotazy. Plat s celým zaopatřením obnáší 360 Kč ročně.

V mimořádné schůzi měst. zastupitelstva královéhradeckého dne 16. t. m. naneseno následující: Stavební pozemky prodány byly: p. Dra Rudolfovi č. parc. 9, 10, 11 a část 12 v bl. IV, p. A. Vastlově č. parc. 1 v téže bloku a p. V. Hájkovi v bloku II. — Sokolu pro cvičiště při slavnosti 40letého jubilea vykazáno místo na t. sv. generálce zahrádě. — Pozemky na nářeží u budovy rak. uher. banky oceněny na 80 K za 1 sah. — Proveďte se rozšíření vodovodu k všeob. nemocnici nákladem K 2672. — Žádost Vojt. Günzburga za povolení postavení snářny koší za jatkami byla samitnuta. — Nadace Al. Protivy udělena Anně Brabcenové. — Na žádost p. Honkeho za udělení koncese hostinské pro čp. 10/11 dá se příznivě vyjádření. — Měst. ass. p. Ant. Kvasničkovi uděleno definitivum. — Zvěrolékařem zvolen p. Jelínek Bohdan v Roudnici, školním lékařem p. Dr. B. Zippe.

Šťastná Tomkova ulice. Vždy v sobotu pořádají se v Tomkové ulici v Hradci Kr. řádné polyfonické koncerty za každého počasí. Cíla prasečka pronikavou fistulkou vytvářejí hromadné tak soufalé elegie, div ušní blanky trpělivých chodců neprorazí. Poštovní úředníci mají to zvláštní potěšení, že právě před úředními místnostmi se ozývá divoká muzika fortissimo, jako by se tučet chlapců cvičilo na okarinu najednou ve vyšších polohách. Tomkova ulice! Kdyby tak v sobotu viděl slovný dějepisec, jaký záviděníhodný obdar obdržel a jak mu ta ulice dělá čest! Dle do- savadních okolností by bylo záhodno nazvati tuto ulici prasečím pláckem. Teď vládne právě v peněžním poštovníctví tak zdokonalený systém, že se musí úředník mazlíti s každou poukázkou bezkou chvíli, než peníze vydá. Šestkrát ji převrací, několikrát „štempluje“, sanáš podle vyšší vědy poštovní do několika register, než peníze vydá. Ještě štěstí, že jest poukázka tak tuhá; jinak by to nevydržela. Oam, deset partaj přelapuje, přicházejí noví kandidáti poukázaných obnosů, baví se při svém čekání stíráním hojného potu, nebo raději pasivní opozicí — odchodem; a úředník i při nejrychlejších, nervy dráždícím přepočítávání a zásnamech jim nemůže pomoci; musí se dělat všechno podle předpisu, „pomale a volno“, jak říká Hanák. A teď při té kombinované práci, při nejvyšších parnách ještě ta muzika! Samy partaje mají toho plné uši, než přes pytle naplněné kvikajícími tvory přeskáčí do poštovní budovy — a tam to musí slyšeti znovu, aby jim nebyla chvíle dlouhá! V ulici tolik frekventované jsou prasečka nesnesitelnou obtíží nejen pro poštu a domy okolní, ale pro obecenstvo vůbec. Nechceme zde nijak ubližovati prodávacům nutného živého zboží; prodávat a kupovat se to musí — a prodá se to vždy na tom místě, které město k tomu ustanoví. Ale žádáme městskou radu, aby pro prasečí plácek vyvolila místo jiné; nemusíme slyšet dokazovati, že je k tomu v Hradci míst vhodnějších dost. A kupci, kteří po selátkách touží, najdou prodavače jinde také. Tolik v obecném zájmu.

Zkása stromů. Za trvajícího vedra hynou napořád stromy a kře v našem městě. Neškodilo by, kdyby za stávajících mimořádných poměrů použito se též mimořádných prostředků a křepilo se usychající stromové obecní vodou z městských hydrantů. U nás se šetří vodou jako šetrně, ačkoliv nevhodným nafilováním vodovodu utíkají celá spousta vody bez užtku do stok. Přimlouváme se za to, aby se každodenně křepily vodou stromy a kře obecní třeba i na soukromých parcelách vysázené. Ztráta několika korun na vodě neobtěžuje snad mnoho obecní rozpočet, nýbrž ušetří obci výlohy z vysazování nových stromů.

Směle vládne na Hradecku dále. Hrozné parno bylo v neděli, kdy na různých stranách aspoň trochu sprchlo, na Hradecku nespádla však ani kapka. Labe za tímto Orlicí sžíráví se na 4 metry vyhlítl jako větší potok; na některých místech možno Labe přejít. — Žné jsou už v plném proudu, i oves dozrál. — Roku 1794 panovala velká vedra. Poněvadž byla obava, že by nastati mohl nedostatek otavy, řepy a jiných pěstních rostlin, vybízel král. krajský úřad královéhradecký vynesemím ze dne 31. července t. r. ku pěstování vodnatky (vodnačky). (Viz knihu „Protekoli“ z r. 1794.)

Zápis do I. ročníku c. k. ústava ku vzdělávání učitelů v Hradci Králové bude se konati dne 14. a 15. září dopol., načež počne se se zkouškami přijímacími. Žadosti za prominutí nedostatku státi jest podati do dne 6. srpna.

C. k. zkušební komise pro školy obecné a měšťanské v Hradci Králové přijímá opovědi ke zkouškám způsobilosti učitelské pro období listopadové 1904 opatřené náležitými doklady do dne 16. října t. r. Žadosti za dispens podány buďtež nejdříve do 1. září.

Zpravy školské. Výroční správa c. k. vyšší real. školy v Hradci Králové za školní rok 1903—04 obsahuje seznam knih učitelské knihovny a pojednání prof. K. Kuchaře „Paedagogická činnost Fr. Jos. Brabce z Muzského“. — Škol. učitelů bylo 29 sil. — Na konci roku škol. bylo 347 veřejných žáků a 1 privátnista; z těch byl 1 Němec, ostatní Češi. K náboženství katol. patřil 328 žáků, evang.-anglikánskému 8, evang.-reformov. 11, israelákům 6. — 58 žáků bylo s vyznamenáním, 244 prošlo, skoušek opravných povoleno 18, propadlo 30. — Školné vyneslo celkem 7770 K, tax a příspěvků přijato úhrnem 21588 — 18 stipendií vydáno na podporách 1957 K. — Ve fondu pro podporování chudých žáků činí příjmy 7458 K 69 u, výdaje 1163 K 96 h. — Knihovna profesorská čítá 3247 spisů o 5343 svazcích. Do knihovny žákovské přibýlo 78 knih, do knihovny vyučujících žáků 101 kniha. Spírky zeměpisné a dějepisné čítají 463 čísel, přírodopisné 2810, fyzikální 710, chemické 1788, geometrické 264, sbírka pro kreslení 586 čísel, náčrtů v tělocvičně 124, hudební 100. — V deváté roční správě obchodní akademie v Hradci Králové za rok 1903—04 jest řádně prof. Frt. Mejstara. Přehled dějin literatury české doby staré s důležitějšími ukázkami. Ve sboru učitelském bylo 12 sil. Knihovna profesorská čítá 1941 děl o 2202 svazcích, knihovna žákovská obsahuje 879 sv. Žáků bylo 137, vesměs Čechů, z nichž bylo 127 katolíků, 12 protestantů a 1 israelita. S vyznamenáním bylo 23 žáků, prošlo prostě 94, opravné skoušky povoleno 13, propadlo 7; stipendií bylo 8. — Na pokračovací škole kupce bylo 31 žáků. — Jednoruční učitelé kurs obchodu a va- většoval 24 žáků.

Ze Václavů sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústředního výboru 16. t. m. Podpora nemoc. udělena F. Matějkuvi v Týněti 450 K; J. Řezníčkovi 9 K, J. Moudrému 12 K, V. Hojnovi 5, 18 h, vesměs s úpice. Přijati 3 členové.

Dětský výlet z Hradce Králové pořádá se v neděli 24. t. m. do sadů na „Stělnici“; za nepřítomnosti počasí odkládá se na neděli 31. t. m.

Fotografie. Firma F. J. Langhans vystavuje ve svých výkladních skříních v Hradci Kr. čisté provedené obrazy rodiny J. J. knížete Otty Windischgrätze.

Polévkové ústavy pro mládež ve správě okresu královéhradeckého za rok 1903—4. Lidumilných těchto ústavů, které v době zimní poskytují chudé školní mládeži teplé výživné polévky, jest na zdejší okresu 11. V Hradci Králové mezi 32 dítek rozdáno 1106 porcí; polévka čítala se po 4 h, příkrm po 14 h, hovězí maso po 14 h, celkový náklad 250 K. V Třebohovicích poděleno 101 díti; polévka a housky po 3 h, veškerý náklad 12456 K. V Kuklenách stravováno 43 dětí nákladem 18024 K; porce po 8 h. Na Praž. Předměstí bylo 37 dítek poděleno; porce za 8 h, náklad 8432 K. Svobodné Drvozy dostaly 49 dítek nákladem 4078 K; porce za 208 h. Ve Stělnicích dostalo se 64 dítkám teplé polévky po 3 h; náklad 10011 K. V Cernilově rozdána 14 dětem polévka po 6 h; náklad 4316 K. V Nechanicích hostěno 133 dítek; porce za 7 h, náklad 707 K. Libčany poskytl 42 žákům teplé polévky po 3 h nákladem 4288 K, V Kratochovicích poděleno 120 dětí; porce za 181 h, náklad 10086 K. V Roudnici stravováno 30 dítek; porce za 4 h, náklad celkový 55 K. — Náklad hradiš se obyčejně přispívky peněžitými, v přirodinných, topivem a ochotnou posluhou.

Dozorčí okresy pro živnost. inspek- ktery. Nařízením ministerstva obchodu rozděleny jsou od 1. srpna t. r. země na říšské radě zastoupené na 34 dozorčích okresů pro živnostenské inspekce. V království Českém zřízeno jest okresů dozorčích od 17.—25. V Hradci Králové sídlí živnost. inspektor pro 25. okres, zahrnující obvod okresních hejtmanství: broumovského, jičínského, královéhradeckého, králové- dvorského, náchozského, novobýdžovského, novo- packého, novoměstského n. M., rychnovského a šam- berského. 24. dozorčí okres tvoří obvod okresních hejtmanství: čáslavského, chotěbořského, chrudimského,

náměcko-brodského, vyzsko-mytského, kolínského, kutno-horského, lanškrounského, ledečského, litomyš- lského, pardubického a poličského. Inspektor pro tento okres sídlí v Pardubicích.

Župní sjezd na Kukleněch, spojený se slavností svatoceci a odhalení praporu řemeslnicko-živ- nostenského společenstva se sídlem v Kukleněch, po- řádán jest v neděli 21. srpna t. r. řemeslnicko-živno- stenským společenstvem okresu královéhradeckého pod protektorátem al. městské rady kuklené. Pořad slavn- osti: V 8 h. ráno schůze členstva v zahradě p. A. Bayera, seřazení spolků u obec. školy, uvítání star- rostou obce, o půl 11. slavnost. řeč. 11. posl. V. Formánka, svatoceci praporu, na to vše sv. Odpoledne o půl 2. hod. seřazení u obec. školy, na náměstí přiv- ívání předvedou žup. odb. p. Zl. Ježkem, řeč posl. p. H. Srdínky a posl. p. J. Kratochvíla. Koncert ka- pely Sokola kukleného a o 8. hod. vенеček v sále hotelu „Srajbr“. Za nepřítomnosti počasí koná se kon- cert v letním sále hostince u p. A. Bayera.

Ve prospěch Ústřední Matice š. daroval p. dr. A. Rudolf damákmu odboru Ů. M. Š. v Hradci Králové 150 výtisků svého překladu ze Sien- kiewicz „Jej následujme.“ Prodej jich z laskavé o- choty obstaraly dámy z výboru a výtěsek 90 K byl účelu svému odevzdán.

Z Chrudimě. První český spolek pro zvelebu věleřství, zahrádnictví a chovu hospodářských zvířat usnešl se ve své výborové schůzi obývat na pa- mátku svého 40letého trvání slavnostní schůzi spoje- nou s výstavou ovoce, nářadí, nástrojů a výrobků zahrádnických a věleřských. Mimo to vyzval výbor obšírnou zprávu o obývaných schůzích v Čáncovicích, Podlažicích, v Radimě a ve Skutči. Ve všech těchto schůzích obývány přednášky ze zahrádnictví, věleř- ství a kráhlářství. Dále ustanoveno obývat v pří- hodné době během léta aspoň dvě schůze v okolí chrudimském.

Ke skupinovému ruchu činnosti duchovenstva v „Zemské jednotě“ sje- docemého. Konference vikariátu rychnovského ob- bývala se dne 16. t. m. v Rychnově n. K. za přit- tomnosti 22 členů duchovenstva vikariátního. Nejd. b. konsistoři předloženy otázky k spracování a pro- jednáni zodpověděli velmi případně, zevrubně a zna- lecky a také i s náležitým zřetelem na poměry zejména časové dpp. Antonín Rubík, katecheta v Rychnově n. K. a Jan Knízek, kaplan ze Solnice. Obě práce při- jaty od shromážděných s pochvalou a o návrzích v nich učiněných rozptýlila se živá a jen k dobru směřující debata. Všechny náhledy řešeny v bratrské lásce a jednolitě svornosti v přímě požadavků náhledy těmi vyjádřených. Zástupci rychnovské skupiny v zem. ústř. jednotě zvoleni taktu. Delegátem skupiny k sjez- dům jednoty vdp. Jan Šrámek, b. vik. sekretář a farář v Nebesek Rybné; jednatelem skupiny dp. Josef Pohl, farář v Liberku a předsedou skupiny dp. Frant. Jiří Košťál, farář ve Skuhrově. Projeven náhled o ča- stějších schůzích skupiny.

K jistému jubileu. Duchovní naší die- cese bude — dá-li Pán Bůh — dne 29. července t. r. v Praze u sv. Ignáce nenápadně slaviti své 60leté kněžství. Proto prosí své dobré známé v ten den za „Otče náš“, a své pp. spolubratry, ob- zvláště své bývalé chovance za „Memento“. Jinou slavnost konati nehodlá a všem, kteří by jemu blahopřáli, již nyní předem děkuje ardečně a prosí při svém vysokém stáří za prominutí, když niko- mu zvlášť písemně nepoděkuje.

Z Bohňovic a Litomyšle. — (Poutní slavnost svatoprokopská.) Naše osada neslavila zatím až dosud tak okázalým způsobem svou poutní slavnost svatoprokopskou jako letos na neděli sedmou po sv. Duchu. Poněvadž letos připadá 700letá památka svatočecení sv. Prokopa, jemuž zasvěcen jest náš filiální chrám Páně, který s toužebností čeká, aby prohlášen byl záhy za farář a měl vlastního svého pa- stýře; osadníci božňovští patrona svého okázale. K desáté hodině v neděli chvátali věřící z okolí k nám, aby projevili úctu k patronu země české. Veliký prů- vod přivedl dp. farář Frant. Křivohlávek z Českých Heřmanic s dp. kaplanem J. Váňou a rovněž značný počet ubíral se s farář osady cerekvické s hudbou a s družkami, které nesly sochu Rodičky Boží Lurdské pod vedením dp. kaplana Fr. Brýdla až na začátek osady naší. Tu se oba průvody spojily a za hlaholu zvonů, stěbly a zpěvu ubíral se mohutný průvod do chrámu Páně, jenž vkusně byl vyzdoben. Slavnostní promluvu měl důst. pan farář českoheřmanický, jenž svým dovedným způsobem lidil působnost sv. Prokopa zvlášť a blaživý vliv ducha křesťansko-katolického ve směru sociálním na poměry lidské a na vlast naši. Slavnou mši sv. obětoval dp. kaplan českoheřmanický za asistence 3 duchovních, při níž dovedně vlectěný p. řídící učitel a ředitel choru z Cerekvice navičenými vložkami k oslavě našeho přispěl. — Všem účast- níkům pouti naší svatoprokopské odědli na přímě sv. patrona našeho Bůh hojnost darů časných i věčných!

Z Kolína nad Labem. Hladina našeho veřejného života dosud stále zakalena. Než také divu. Toho bahna, které už naházela Duškova Česká resp. Pruská Stráž na naše katolické občanstvo, Labe ani za rok neodplaví. Má to býtí meta za to, že opělo se koalici mladočesko-křičkovské, při níž ovšem Mlado- češi hráli úlohu velmi ubohou. Nesmíme jich ovšem bráti ve smyslu obecném, naši „mladí“ jsou zvláštní odrudou „Kolínkou, reprezentováni znamenitými ka- pacitami, o jejichž zdatnosti kolují celé řady anekdot. Aby k spořádaným poměrům nedošlo, vhodila poslední strana Křičkova do obecnosti otázku ženského lycea. Čhtějí si zahrát na pokrokovou a přejít emancipaci, ale při tom dobře vědouc, že taková věc jako lyceum z kapky se nedá vyklepati a že pro neutěšený finanční stav ani dosud zřízena býti nemůže, bije prudce proti těm, kteří káší rozvahu a rozmysl. Podivno však, proč na tuto eminentně jak praví kulturní otázku nepřišli dříve, dokud byli ještě při vládě a dokud na ně by byla padla vina nezdaru. Tehdy první starostí bylo upravovati a opravovati to, co stálo nejlípše jejich

zájmům. Mohli by tito pánové dobře býti nazváni stranou „necmachů“, protože nadělají hrozné mnoho křiků, přivedou snad do života mnoho okázalých ob- jektů, ale věcného, solidního podkladu nemá ani jedno ani druhé. Patrně to na horečné vydupaných průmy- slových podnikcích, které teď trpí úbytými a padají do rukou vědecky lačné na naše peníze otevřených, když se barumakou reklamou nedají zlákat korporace, aby se jich ujaly. — Věřejnost naše zvědáva je nyní na monetroení processu p. uč. Moravce proti jeho odpůr- cům se strany poražených matadorů. Neostýbali se proti němu použiti všech dovolených i nedovolených prostředků a nyní když seli vítr, budou asi kliditi bouři.

Deplňovací volba do zem. sněmu za sku- pinu královédvorskou-jaroměřskou benečně provedena. Ze 4466 k volbě oprávněných voličů dostavilo se k ústř. volbě 2955. Zvolen čes. agrárník Jan Dvořák, rolník ze Šán, 1888 hlasy, něm. agrárník Jos. Matzner dostal 1228 hlasů.

Z Cernilova. (Dar.) Pan c. a k. lesní J. Hak s chotí z Oulíš věnovali u příležitosti pohřbu své dcerušky Augustiny 50 korun děkanštinu kostelu črnilovskému a ušilo se jich pro jeskyni Lurdskou v témž kostele. Šlechtným dárcům vzdává děkanštin úřad vroucí dík.

Z Kunvaldu. V minulý pátek podělena obec naše druhým požárem v jednom týdnu. Ušedlost Li- venských lehla popelem. Oheň vznikl neopatrností bocha, hrajícího si za humny.

Ze Žlebu. Spolek vojenských vysloužilců po- cítuje dobře, že v naší době třeba jest spolkařství po- staviti na jiný základ, než na jakém se pohybovalo, že třeba totiž vyhýbat se planému fanglickářství, v poslední době za nové správy vrhl se na čistě hu- manní cíle. Hlavní zásadou jeho je vzájemná pod- pora členstva. Za tou příčinou pořádá také 26. června koncert v parku knížecím, propůjčeném laskavostí J. knížete Jasnosti Fr. Jos. z Auerspergu, u přítomnosti přemnohých vzácných hostů a příznivců spolku. Čistý výnos jest značný; přispěla k němu i obětavost našich dam, které v čele s pí. Havlíčkovou řídily hojně zá- sobený buffet a tombolu. Je viděti, že obecnost rádo podporuje snahy a cíle šlechtné, byť snad o ně za- sazoval se spolek, proti němuž se strany pokrokového tiaku vede se boj až na „nůž. M.

Z Nové Páky. Diecéšní jednotu cyrillická v Hradci Králové a farní jednotu cyrillická v Nové Pace pořádaly cyrillické exercicie ve dnech od 18. do 20. července 1904. V pondělí uvítal přibylé hosty místní p. farář Jos. Vomočil v sále „u Machů“, načež účel exercicií vyložil předseda diecéšní jednoty Dr. J. Mrštík, arciděkan v Chrudimi. Po té byla, jakož i druhého dne v úterý, přecko-hudební zábava Sl. spolek „Hlasůň“ i „Cyrillická Jednota“ řízením řiditele H. Tomáše osvědčili se jak v mužských i ženských, tak i v smíšených sborech jako rutinovaní zpěváci. V solových partiích vynikla sl. T. Holzbachová, pí. K. Francová, pp. Dr. J. Tomáš a O. Kretacher. Bouři potlesku vyvolala virtuosní hra na flétnu dp. A. Bo- hásce, faráře ve Chvalči. Jako v hudební svátosti, tak druhý a třetí den kochali jsme se v krásách hudby církevní. Před slavnou mši sv. dne 19. července měl promluvu p. farář, v níž ukázal na to, že národ náš vždy zpíval, a toužil bychom všichni k tomu pracovali, aby doby ty se vrátily. Při mši sv. tohoto i druhého dne předneseny precizně chrámovým sborem cenné skladby našich skladatelův, z nichž někteří i přítomni byli. Jmenujeme O. Horníka, J. C. Sychru, V. Říhov- akého, řiditele kůru H. Tomáše. Byl zde i řiditel a skladatel Vymetal, řiditelé Jirásek a Pilař a mnozí jiní z kruhů duchovenských i učitelských. Program kostelní rozmnožila i operní pěvkyně pí. Bratanič- Heimrichová z Hamburku. — Se zájmem sledovány přednášky i praktické cvičení. Přednášky po většině uveřejněny v Cyrilu. Výsledek praktických cvičení byly dvoje litanie zpívané die Oltáře, dvojhlásá mše Říhovského, pak chorální „Asperges me“ a „Respon- soria ke mši sv.“ Cyrillické exercicie zakončeny byly pošeňáním a „Te Deum“ od F. Witta. Kéž jsou ohvle těchto exercicií, jež ztrávili jsme v staroslavném městě Nové Pace, opětným krokem k reformě církevní hudby.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

le dostati v knižkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

V tom to vězí. „Cas“ v č. 199 píše o intel- ligenční výši učitelstva: „Vědecké vzdělání nynějších kandidátů učitelských se nevyrovná ani vědeckému vzdě- lání žáka, který odbyl nižší střední školu a hluboko zůstává pod tím vzděláním, jež má absolvent vyšší střední školy.“ Úsudek tento můžeme si zapamatovati, neboť vysvětluje pravou příčinu neobyčejně nízkého tonu učitelských listů. Tedy ne vyšší rozhodl, ale obmezenější duševní obzor je příčinou toho bohopus- tého řevu proti náboženství. Je tedy v zájmu celé civilisace, aby vědecké vzdělání učitelstva bylo roz- šířeno, neboť jinak nezavládne mrav civilisované spo- lečnosti důstojný.

Mravnost inteligence ve Francii. Zednáři francouzští šíří o duchovenstvu světském i řeholnickém ty nejuprostěší lži, jen aby násilnické jed- nání francouzské vlády proti duchovenstvu a řeholím vůbec odůvodnili. Ale samé výkazy ministerstva sprá- vedlnosti potírají prohlášenou tiskovou zednářského, podá- vající důkaz, že francouz. duchovenstvo a řehole vůbec jsou nejmravnějším vzdělaným stavem v národě. Sta- tistika dokazuje totiž, že za období 1897—1902 připadl jeden kriminální zločin na 2054 příslušníků 1. třídy, v níž zastoupeni jsou soudcové, advokáti, soudní úřed- níci atd.; pak jeden případ na 3803 příslušníků 2. třídy, již zastupují lékaři, lékárníci atd.; jeden případ na

5474 příslušníků 3. třídy, v níž zahrnutí jsou umělci a jeden případ na 33.333 příslušníků třídy 4., kterou zastupuje duchovenstvo, čítají v to i faktiční osoby obou pohlaví.

Na smích — naše vlastenectví. O vlastenectví se u nás neustále mluví, kde který vlastenec nadšeně nepřestává volati, aby si každý pilně hleděl hecla „Srdí k svému“, ale zatím vlastenci strážkové naší samosprávy šlapou hecla to v prach. Loni a letos některá města česká, která honosí se svou obvládnutí vlastenectvím nadšeností, zafíčila neb právě si začínají osvětlení plynové. A na zafíčení tohoto osvětlení přivolali si milí otcové města přeupeřimné — Němce z Vídně. Německý Michl se jistě dábelsky zachoval! — Pak má kvěťtati náš průmysl, naši lidé mají se nadchnouti k obětivé práci, když se jim odnímá příležitost k práci, jež se raději nepřátelům našim zadává! Zde není žádné vlastenectví platné omluvy; bez obětí není vlastenectví! Karabáč na takové vlastenectví!

Židovský list o židech. Židovský orgán „Jüdische Volkstimme“ píše o dosavadní politice moravských židů následovně: „Dosavadní školská a jazyková politika moravských židů náleží k neblahým chybám a poblouzením, kterých se moravští židé od svého vstupení do politického života, od svého nešťastného diánného zasažení do národnostní sporu dopustili. Neomylná politika, jejímž jediným účelem jest udržovati v zemi se každou cenou německou nadvládu, krutě se mtlí. Naše hospodářská bezpečnost a celé naše obchodní postavení na venkově jsou vážně ohroženy a z části už straceny. Od let spívají už vrabci na střeších, že podporování německých snah, tedy také něm. školské politiky, židům jenom nenávist a opovržení vynáší, vydávajíc je ve vál formě národním bojkotu. Je to pravda již otepaná a přece zavírají před ní oči a už tak četní židé jakožto nenapravitelní khille-politikové. Náš hospodářský úpadek dostavuje se ohlíkou německo-liberální politiky volební a strannické. On je obmezen na jednotlivé obce, na jednotlivá města a jednotlivé okresy. Avšak přímou, hmatavou a skoro všeobecnou škodu máme z toho, že židé v naší zemi vlivem německé a němčící politiky své omeškali osvojiti si jak náleží český jazyk, kterýmž přece 75 proc. všeho obyvatelstva na Moravě hovoří a že tím sami svoji životně ekonomické a obchodní působnosti užší mezi vytknutí, sami svoji konkurenční sílu oslabili. . . I v německých kruzích, jejichž hospodářské postavení přec samo sebou je pevnější a jistější, vzrůstá se přesvědčení, že musí býti žádána neúplnější znalost zemské řeči a to nejenom u německého dorostu úřednického, nýbrž také u dorůstajících německých obchodníků a živnostníků. Na německých sjezdech byl tento požadavek vyhlášen od poslanců strany lidové. V židovských táboře musí se toto napomenutí osývatí vždy hlasitěji, vždy pronikavěji. Odpor proti prakticky hospodářskému požadavku, aby český jazyk byl učen a pěstován, byl by u židů nerozumitelným, prostě hloupým. Národní dráha Němců na Moravě, v jejíž beznadějně obrané by moravští židé, kdyby při své dosavadní politice setrvali, vykrváceti musili, musí býti končena s oboru našich starostí a obětí vymetena. Naše vlastní hospodářská dráha musí nám býti vyšší. Toť pro nás jediná správná zásada vůči moravským otázkám jazykovým a školským. Jest nejvyšší čas, abychom obrátili! Ale židé na Moravě a v Čechách asi přemálo všimnou si tohoto poučení.

Obchod s děvčaty. Na letošní světové výstavě v St. Louis v sev. Americe potřebují zhrálci mladé hezké dívky, které by jim své tělo za bídný groš zaprodaly. A hned také zavázalo se asi 50 ochotných kupců, že pro výstavu opatří 50.000 děvčat. Nastává tedy honba na hezké dívky, které jistě v mnohých případech neodolají svůdným lákadlům a pod záminkou atkvělé služby sednou na lep. Praktičtí Američané zhrnili se již následků této honby a utvořili spolek na ochranu dívek. Hlavní sídlo spolku jest v Nov. Yorku. Paní rozličného jazyka v nádražích a přístavech dávají pozor na takové lovce lidského masa. Během 6 měsíců přišly na 2500 takových případů a v 1750 případech jednalo se o děvčata, která dovedena byla z rozličných krajín, zejména angličtiny. Proto pozor na podobné agenty i ve vlasti naší! — Na ochranu děvčat, přicházejících do Vídně na službu, utvořil se spolek dam (Viedeň, I. Bezirk, Bäckerstrasse 14), které budou vykonávati tak zvanou šlesniční misií, aby hned na nádraží nepadly dívky do drápů kupčích. Činnost svou počaly již v květnu na nádraží císaře Fráňtška Józefa a mají odznak, dle něhož se mohou poznati. Boje na potírání obchodu s děvčaty má se příležitostně uchopiti každý dobrý vůle.

Japonci pávedu židovského. Nejnovější zprávy „The St. James Gazette“ v Londýně dovozují, že Japonci přibuzni jsou s kmeny hebrejskými, kteří přišli do Japonska. Přibuznost této důležitá shodný obřady náboženskými, jak je u Izraelitů sledujeme. V dřevním ritu šintoistickém v Japonsku jsou některé pozoruhodné obřady význačné židovské povahy. Šintoistické kostely, podobné židovským svatoctánkům, mají svatyni, představitelku archy a cisterny. Kněží svaní Kan Nushi, nosí jako židovští kněží bílý lněný šat, turban, obětují přesné chleby, víno a prvotiny plodů. Mnohé ze šintoistických svátků připadají v tytéž dny jako židovské, některé ceremonie počínají stejně.

Vojenství v Malajském souostroví, které se rozprostírá jižně od Zádni Indie, líčí cestovatel J. Kořenský. V přístavním městě Makasaru na ostrově Celebesu, jako všude na celém souostroví, které po většinu podle jména Holandské Indie patří Holanďanům, pletývají domorodí vojínové v kasárnách a to vždy s něčímž svou polovici, které jsou věrní tak dlouho, dokud je jina neptelostí. Z dětí vzešlých z dočasného toho manželství bývají prý nejlepší vojáci a vychovávají se na státní útraty. Prvého vzdělání dostává se jim v kasárnských školách. Kantýny vystrojeny jsou velmi účelně a vždycky vzdušné. Poddůstojníci bavivají se ve své kantýně brou v kulečnické v krásné chvíli navštěvují pilně čláru. Domorodí vojín slouží až 25 let, načež má nároky na výslužbu.

V kasárnách jest vše jako na sloupku. Válcovní konci jízdní jsou samí ohnivi hřbitvi. Jedem do kotárů se přahují se klisny. Za dobrého koně jízdního, určeného pro vojsko, platí se 180—250 hol. slatých. Místo ova dostávají koně v Holandské Indii rýši ve slupkách. — Strásmistrem kavalérie v Makasaru je Čech p. Hernog, který sloužil v rakouské armádě, leze kdysi se svou posádkou ve Vys. Mýtě. Na ostrově Bandě nastává služba obyvatelů Čech se Smíchova p. Šebek, jenž skoro 20 let slouží v Holandské Indii.

Holubi na ostrově Javě v Indickém oceánu jsou u hnědých domorodců ve veliké oblibě. Javanez hotoví svým miláčkům vkusné bambusové holubníky. Časem vybírá jednoho za druhým z holubníku a upěvňuje jim na tělo lehoučkou přelatu. Vylétnou-li pak holubi do kraje, naráží ostrá hrana malých píštělek na vzduch, a náh zdá se, že slyšíme nad sebou tajemné akordy hudby nebeské.

Raiffeisenovy záložny na Moravě. Dle poslední výroční zprávy jest na Moravě Raiffeisenek 320 s 38.373 členů. U všech Raiffeisenek uloženo přes 17 milionů K a rozděleno členům přes 16 a půl mil. K. Přes to, že Raiffeisenky pracují většinou jen s 1/2% výdělkem, vyzískaly skoro 104 tisíce K. Veškeré pak stráty obnášejí pouze 353 K 97 h. tedy ani ne 1 K na každý spolek. Hlavními funkcionáři, tedy starosty, předsedou dozordí rady nebo pokladníkem bylo 406 rolníků, 175 duchovních, 163 náležel, 90 živnostníků a 126 příslušníků různých stavů. Důležitost záložen těchto jest na venkově ještě nedoceněna.

Z právní praxe. Jest hospodář povinen zaplatiti mzdu čeledínovi za dobu, po kterou jest k vojsku povolán na 14 dní i déle? Hospodář jest povinen zaplatiti mzdu čeledínovi za dobu, po kterou jest k vojsku povolán — na 14 dní i déle — pakli čeledínovi v době, kdy povinnost vojenskou konal, nebyla žádným způsobem výpověď ze služby dána. — Souasodvi odesl čeledín (sluška) bez přičiny a nedal mu 14denní výpověď. Má u něho zadrženu mzdu 20 K; musí mu je zaplatiti? Mzdu zadrženu jest souasodvi povinen čeledínovi (služce) vyplatiti, má však právo sraziti si náhradu škody, která mu snad okamžitým odchodem čeledína (služky) vznikla. Také může žádati potrestání služby u obecního úřadu. — One mohl-li sluška nebo čeledín, jak dlouho má hospodář jej v nemoci vydržovati a podporovati? Onemocní-li sluška nebo čeledín, má dle zákona hospodář, resp. pán služby, péči mlti o jeho ošetřování a léčení. Výlohy tyto může si hospodář ze mzdy sraziti jen tehdy, když čeledín (resp. slušebník) svou vlastní vinou onemocněl. Trvá-li nemoc bez zavinění hospodářova déle 4 neděl, může hospodář čeled bez výpovědi ihned propustiti, a také není povinen hospodář déle za ně útraty léčení a ošetřování platiti (§ 20. čl. řádu pro Čechy, § 21. pro Moravu). Onemocní-li čeledín nebo sluška vlastní vinou (na př. nemocí syfilistickou, porodem, postřelil-li se nebo chcel-li se otrávit a j.), je sice hospodář povinen starati se o lékařské ošetření a léky, ale může si výlohy tím vzešlé od platů čeledína (nebo služky) odraziti (§ 20. čl. řádu pro Čechy, § 21. pro Moravu).

Proti zlodějkám u včel. Do úlu zlodějkami napadeného dejme kousek kafru, nebo misticu kořalky s máty pepřné. Zlodějky načichnou v ní toutu vůni, tak že když se vrátí do svého úlu, považují je vlastní soudruhy a vetřelky a zahubí je samy.

Otravy jedovatými houbami. Nastanou-li teplé noci, a hojný déšť svažil-li vyprahlou půdu, porostou nám houby. Leas se budou hemžiti jako jiná leta lidmi hledajícími houby a v novinách budeme zase čísti zprávy, jak se tu a tam někdo připravil o život jedovatými houbami. Jest známo, že mnohé houby v našich lesích na pohled jedlé patří k nejprůběh jedovatým rostlinám. Jch znalec dovede rozeznati houbu jedovatou od jedlé a i ten se často smýlí. Jaký tudíž úiv, že tak často slyšíme i o bro-madném otrávení celé rodiny jako loni stalo se v Pardubicích, kde pětičlenná rodina Elgartova stala se obětí neopatrného požití jedovatých hub. Ale kdyby se sebe více lidí otráвило, nebude se nic na to dbáti, houby se budou zase hledati a beze vši opatrnosti požívat, neboť lid náš již tak rád houby, jako druhdy staří Římané, o nichž napsal Martiál: „Zlata, stříbra, ba i togy můžeme postrádati, ale hub bychom postrádali těžko“. Kdo tedy rád hub požívá, buďte nanejvýš opatrní. Nepožívejte nikdy hub nepřijemné pachoucích, majících chuť hořkou a stahující. Odhoďte houby, které při nafižení rychle modrají a černají. Houby, které rostou na místech hodně vlhkých a jsou barvy červené, krvavé lesklé, mají povrch lepkavý, jsou vždy velmi podezřelé. Leč mnoho lidí houbami otrávených mohlo by býti zachráněno, kdyby v čas použito bylo protilek. Známky otravy houbami dostaví se po několika hodinách po požití, někdy až za 12 hodin, ba i později. Otrávený dostane silné bolení hlavy, těžkosti a bolesti v životě, potom dávání. Nepoužíje-li se rychle prostředků léčivých, následuje závrať, mdloby, studený pot a mrazení, křeče a konečně bolestná smrt. Uotrávených je předem pečovati o to, aby se dostavilo silné dávání. V té přičině odporoučí se jako rychle účinkující prostředek ricinový olej. Není-li tento po ruce, dávej se otrávenému silné slané voda, nebo voda s octem neb citronem. Zkrátka podá se nemocnému něco, by působilo mocné dávání. Jednou se napil dělník, jenž posíl množství jedovatých hub, nemaje nic po ruce, jen mydlinové vody a to působilo tak radikálně, že byl zachráněn. Po dávání odporoučí lékař silnou černou kávu. Při prudkých otravách ovděňuje se také koupel nohou ve vodě slané s popelem a tření kořalkou neb lihem. To ale všecko jsou jen tak zvané prostředky domácí. V každém případě je třeba včas povolati lékaře.

Znítkování padavek. Za nynějšího suchého počasí je pod stromy viděti množství spadlého ovoce. Škoda však každého nedozrálého jablíčka a hrůšičky. Někde nechají vše ležet, jinde zase hází se ovoce dobytku. Že by se ale z takového předčasně spadlého ovoce dala připravit mnohá pochoutka, lečtější hospodyně ani nepomyslí. Z padavek hrůškových, svažlých jablkových dá se připravit buspenina, marmeláda, dobrý ocet a j. Řádná hospodyně má po-

čítati se vším; co jen možno, má se snižkovati, byť a toho kynutí málek přemepetrý. Poučení o snižkování padavek lze se míraou cenou koupiti u každého knihkupce.

Pěstování jahod. Ve Francii čítají se jahody ve velkých rozměrech; celá pole jsou jimi osázena. Uzárlé ovoce velkoplochy druhů vždy se tam dobře sponějí. U nás vládnou poměry sice jiné nicméně i ten malý záhonek na zahrádce jistě nám poslouží. Záhony jahodové zakládají se od července do konce srpna. K tomu se má použiti mladých, silných, dobře zakořeněných šlahounů, kořenových výhonů nebo sazenic druhů velkoplochy. Na záhonek 1—1.20 m širokých uděláme 3 řady. Krajní řádky děláme 5 cm od kraje, uprostřed pak třetí. Sazeničky jsou od sebe 50—60 cm vzdálené. Plevel musí se ovšem pilně ničiti. Jahody mají na témt místě zůstati nejdéle dvě léta; jen mladá sadba poskytne hojnou úrodu. Po sklizni prvního roku nenechá se ani jediný úponek a ustavičně se olamují; vždy v 10 dnech se za tím účelem celý záhonek projde. Druhý rok po dokončené sklizni výrpné se a vyhodí se každé řady několik (starých) sazenic — a nyní se úponky na sbylých sazenicích neolamují; naopak sazeničky, jež zůstaly — poněvadž mají dosti prostory — utvoří silné úponky a takto poskytnou hojnost mladých sazenic, jež se na nově připravený, silně vybačený záhonek vysázejí. Tyto nové sazeničky ze sadby dvouleté jsou mnohem lepší než ze sadby starší.

Výzkumná stanice pro choroby rostlinné při král. zemské hospodářské akademii v Táboře upozorňuje, že veškeré choroby rostlinné ohledáše úplně zdarma a žádá ve všeobecném zájmu ochrany kulturních rostlin, by vorky nemocí na stanici byly zasílány. Zpráva o výsledku ohledání, spolu i s návodem ku ochraně a ku ničení škůdců zasílá se bezplatně.

Ferální výprava. Návtěva slovanových bratrů v Dalmácii, Čeruš Hoře a Buzě jest účelem desáté výpravy, kterou pořádá Jaroslav Karásek, c. k. učitel tělocviku v Brně. Výprava zastaví se v Lublani, Postojně, Bjece, Opatiji, Pulji, Dubrovníce, Kotoru, v Cetynji, odkud podnikne výlet na Škaderské jezero, v Mostaru, Sarajevě, Hlidi, Jajci, odkud vyjede se k divokým vodopádům řeky Plitvy a na Jezero, projede neobyčejně romantickým údolím a Jajce do Banjaluky a zastaví se v Záhřebě. Krajiny tyto bohužel dosud málo navštěvované předčí v mnohém ohledu vyhlášené partie švýcarské. Náklad na celou 18denní cestu s jízdou ve III. tř. drahou, v I. parníkem, ubytování a stravě v nejlepších hotelích, jízda kočáry z Kotoru na Černou Horu a zpět, z Jajce na Jezero a do Banjaluky obnáší z Brna 390 K, z Prahy 416 K. Vyjede se z Vídně 14. srpna, návrat 31. srpna. V druhé polovici srpna největší vedra už minula. K dotazům, jež adresovány buďtež do Těšovic u Kroměříže, srážku na odpověď.

Škola „Herdani“ v Praze, Krakovské ul. 21. Mladí lidé, kteří neabsolvovali střední školu nebo dšav této na roveň postavený, mohou se také státi jednoročními dobrovolníky. Na škole „Herdani“ jsou pro bezúhonné jinochy, kteří mají jen několik tříd střední nebo měšťanské školy předčasněho vzdělání, zavedeny kursy pro jednoroční dobrovolníky, v nichž si zákonným ustanovením odpovídající vědomosti přivlastniti mohou. Na konci každého z těchto kursů skládají aspiranti komisionelní zkoušky způsobilosti a na základě jich prospěchu dosažené vysvědčení opravňuje je stejně jako absolvované školy středních škol bez jakékoli další přijímací zkoušky ke vstupu na jednoroční dobrovolníky do c. a k. vojska se stejnou výhodou na důstojnickou hodnost. Nový kurs pro jednoroční dobrovolníky počíná 1. října t. r. Ústav spojen je s internátem a jest škola „Herdani“ nejstarší svého druhu v Čechách, na Moravě a Slezsku, kterou s dobrým prospěchem absolvovalo více jak 2300 žáků. Prospekty franko.

Odberu jednoty boh. českých na zakládání venkovských knihoven darovali na příspěvek: 18 K vdp. Jan Kuhn, vikář ve Studenci; 10 K vdp. Ant. Žák, c. k. gymn. profesor v Rychnově n. Kn.; 5 K vdp. Fr. Míra, farář v Krouné, Al. Novák, farář v Křeseticích, Fr. Svoboda, kaplan v Přelouči, Jos. Mašina, kaplan v Červených Janovicích; 4 K vdp. Em. Aliger, farář v Křislicích, Jindřich Dudek v Mladčově, Fr. Hajzler, bisk. notář v Přelouči, Aug. Novák, farář v Dobřenicích, Frant. Pošpíšil, farář v N. Hrádku, Jos. Stejskal, farář ve ve Studnici, Tom. Štěbešský, kanovník v Mikulovicích, Ant. Svatoš, děkan ve Vys. Mýtě, Fr. Matouš, kaplan v N. Bydčově, ThC Ant. M., Jos. Toušek, admin. v Orlickách, Karel Kepl, kaplan v České Třebové, Vítěz. Vlach, kooperátor v Oubislavcích; 2 K vdp.: J. Bauer, kaplan v Luži, Ant. Brdčík, farář v Jestbovicích, J. Klein, děkan v Činěsvi, J. K. v Op., Al. Kopecký, b. vikář v Nových Hradech, M. Kubek, farář v Kanvaldě, Vinc. Novotný, děkan v Dolní Krupě, E. Starý, os. děkan v Rovni, V. Šitina, kooperátor v Hronově, J. Šrámek, b. vikář v Nov. Bydčově, J. Štípek, farář na Vys. Újezdě, Jos. Vlček, os. děkan v D. Újezdě, V. Knejsl, katecheta v Hoře Kutné, J. Štěda, kaplan v Dobrouči Dol., N. N. v Hr. Kr.; 2 K vdp.: K. Adam, farář v Moravanech, Em. Balcar, katecheta v Přelouči, V. Böhm, kaplan v Čermné, Jos. Břiza, děkan v Habrech, Al. Broul, děkan v Heřm. Městci, J. Černý, katecheta v Jičíně, J. Blinky, kaplan na Pouchově, Štěpán Dvořák, děk. ve Skutči, Vinc. Erlebach, farář v Bystrém, J. Groh, farář v Radimí u Jičína, V. Havla, farář v Pěčíně, Jos. Janský, děk. v Zahrádce, M. Jičínský, farář ve Hnátnici, Jos. Jilek, Fr. Kaňák, far. v Sobčicích, Jos. Klapálek, far. v Sloupnici, Vinc. Klepřík, děkan v Rychnově n. Kn., K. Kotrbelec, far. v Pouchově, F. Lang, far. v Bernarticích, J. Novohradský, kaplan v Rychnově n. Kn., J. Okrouhlický, far. v Robousích, Fr. Macháček, far. v Malešově, Jos. Melichar, farář ve Vraclavi, J. Moravec, kooperátor v Bystrém, Dr. Jos. Mrštík, arciděk. v Čárdimí, J. Pauer, far. v Jablonci n. Jím., J. Petr, far. v Třeboníně, V. Písl, děk. v Opatovicích, J. Roháček, kaplan v Habrech, Ant. Schreiber, bisk. vikář ve Zlíchově, Mik. Simon, děk. v Morašicích, Jos. Šádek v Kopidlně, Al.

Státní, spolkový ve Státních, Al.átko, far. v. ové křtci, Fr. Vojtěch, far. ve v. nicích. Sedláč, Jan, olánek, far. v. Bestvine; 6. Důst. far. úřad v. Kufčicích; 1 K. vdp. V. Blásek v. Políci, far. úřad v. Potštýně, Státníslav Hlína, zám. kaplan v. Náchodě. — Vldp. Ant. Hrubý, řídící bisk. knih-tiskárny, daroval část tiskopisů. Knihy darovali: J. O. Jan hrabě s Harrechů, dp. Jan Hanzlík, kat. mš. škol v. Lanškrouně, vdp. J. Trška, vicerektor bisk. kněží semináře, dp. Fr. Světlý, katecheta v. Třebochovicích. — Jednotě boh. hradeckých darovali: V. Oliva, kaplan v. Luži 5 K, N. N. 10 K. Šlechterným darům „Zaplat Pán Bůh!“

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 16. července 1904. 1 hl pšenice K 12.50—13.80, žito K 9.30—10.50, ječmene K 10.00—0.00, oves K 7.00—7.70, prosa K 0.00—0.00, vike K 11.00—12.00, hrachu K 16.00—18.00, bobky K 24.00—00.00, jahel K 21.00—23.00, krup K 18.00—20.00, st. bramborů K 0.00—0.00, bramborů nových K 7.80—8.00, jetelového semene bílého K 00.00—00.00, jetelového semene švé. 00.00—00.00, jetelového semene rūs. 26.00—28.50, máku K 27.00—28.00, olejky K 13.00—13.50, lněného semene K 00.00—00.00, 100 kg. žitných strub K 12.40—12.60, pšen. otrub K 11.40—11.50, 1 kg. másla K 2.20—2.30, 1 kg. sádla vepřového K 1.66—1.69, 1 kg. tvarohu K 0.32—0.36, 1 vejce K 0.05—0.06, 1 kopa zelí 12.00—12.50, 1 kopa okurek K 8.00—10.00, 1 kopa kapusty K 8.00—5.00, 1 kopa cibule K 0.80—00.40, 1 kopa drob. zeleniny K 1.00—0.00, 1 kopa mrkve K 2.20—4.40, 1 kopa salátu 0.00—0.00, 1 bečka třešni 4.00—5.00, 1 hl hrušek K 00.00—. — Na týdenní obilní trh v Hradci Král. dne 16. července 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 308 1/2, žito 75, ječmene 4, oves 505, prosa 0, vike 1, hrachu 0, jahel 0, krup 0, jetelového semene 81, lněného semene 2, olejky 181, máku 0. 2) Zeleniny: zelí 5 1/2, kop, okurek 28 kop, kapusty 47 kop, cibule 86 kop, drobné zeleniny 80 kop, mrkve 120 pytlů, brambor 188 hl. 3) Ovoce: třešni 150 beček. 4) Drobného dobytka: vepřů 3 kusy, podvinčat 669 kusů.

Listárna redakce.

Zprávy dnes došlo uveřejnit se přitě.

Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu
sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčkách s ochrannou známkou
farář Kneipp a jménem Kathreiner
a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali
všelikých méně cenných padělků.

Křestní listy

(ex off) 40 kusů za 60 haléřů nabízi

Biskupská knihtiskárna.

KNIHY

sepsané od Dra. Václava Homolky:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámek. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
František Pekerný, divadelní řídící. Vzpomínky a
spomínky. Cena 1 K.
Rok mezi Přeloučí a Prahou. Obráz s naší doby.
Cena 80 h.
Selák zrodil, představuje živel a přelobní
Frant. Vavák. Cena 80 h.
Národní zlatodol. Obráz s naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákově. Obráz s naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na stará kolena. Idyla z učitelského života. Cena 60 h.
Mladí starci. Obráz s naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Přemyslovci. České dějiny do r. 1306.
Praha. Román. Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Smatolán. Obráz s naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 30 h.
Novými směry. Obráz s naší doby. Cena 80 h.

Objednat lze ve všech knihkupectvích a u spí-
sovatel Dr. V. Homolky, Kr. Vinohrady, č. 347.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a panských
látek jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze
obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotyše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

**Josef
Krejčík**

V PRAZE,

umělecký závod so-
chařský a řezbářský.

Plátna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivé své chvalné známé: sochy, oltáře,
křesť. cesty, jeze, Boží hroby, křídla, kasatelny,
společnice, křesťelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákresy, ceník a rozpočty bezplatné a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

KDO JSI přítelem dělného křesťanského lidu,
KDO CHCEŠ se poučiti o všeoborovém
sdružení,

KDO HLEDÁ dělníka,

KDO CHCE mít přehled o dělnickém hnutí,
nechť se předplatí na časopis

„PRÁCI“,

jež vydává „Všeoborové sdružení křesťan. dě-
lnictva“ v Hradci Králové.

Předplatné jest tak malé, že každému dělníku
možno jest se předplatiti. Na rok 2 K, 5 čísel
za 8 K a přes 10 čísel pouze po 1 K.

Inserty se čítají velice levně. Při hledání
dělníka neb práce jen po 1 K.

Přesídlení.

Dovolují si ct. obecnstvu oznámiti, že přesídlil jsem

závod

sedlářský a brašnářský

do domu p. A. Fultnerové, proti Grand-Hoteli.

Odporuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: kufry,
brašny převěsné i ruční, turistické vaky, toboleky, pouzdra na doutníky atd.

František Růžička, sedlář a brašnář
v Hradci Králové.

Též mám na skladě košákové i tažné postroje a lovecké i jezdecké potřeby všech druhů.
Děkuji ct. obecnstvu za přízeň, která mi až dosud věnována byla,
doufaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

Svět k světu!

Podporujte křesťanský
závod!

**Kněžské
kolárky,**

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapesníky od 60 kr. tučet počínaje,
damaškové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné,

vyšívané i předtiskované ručníky,

deky, stolní böhouny, gaňá-
tury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obe-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
hlédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslou-
žení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod

s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

POZOR!

Malínský křen

od 5 kg. počínaje

poštou franko na dobírku po celý rok zasílá
sám majitel

Frant. Jelínek v Malíně,
pošta Sedlec u Hory Kutné.

Cenník se na požádání zašle.

Spisy Rudolfa Vrby:

1. Otázka zemědělská. Cena K 2.40.
2. Národní sebeochrana. Cena K 4.40.
3. Der Nationalitäten- und Verfassungs-
conflict in Österreich. K 3.40.
4. Vídeňský centralismus a český národ.
Cena 60 h.
5. Österreichs Bedränger. Die Los von
Rom-Bewegung. 10 K.
6. Boj proti klerikalismu. Cena 80 h.

Nejlépe lze objednat u spisovatele. Adresa
jest: **Rudolf Vrba,** církevní kněz, Smíchov,
číslo 968.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týnlišti nad Orlicí.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprašticích)
doporučuje P. T. veleřádně duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporek a kovářského náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

Vzor
kové kupony jemných žer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry
skutečně velmi levně
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.
Vzory zašle na požádání
franko
První český zaslátelský
závod soukromého zboží
Ed. Doskočila
v Chebu.
Filialní závod v Praze
ve Vodičkově ulici č. 22,
vedle vyšší dívčí školy.

Navštívenky
všech druhů
nabízí
Biskupská tiskárna
v Hradci Králové.

Učeň
nebo praktikant
z řádné rodiny,
se slušným rukopisem,
přiját bude ihned v sou-
kromém závodě na ven-
kově. — Nabídka přijímá
s ochotou administrace pod
číslem E. D. 222.

Hôtel
a velkorestaurace
„Bařtipán“
v Adalbertinu v Hradci Králové
doporučuje veškerému P. T. obecnstvu
a návštěvníkům Hradce Králové
svou nově, vkusně upravenou
zahradní restauraci
jakož i zveřejněné prostorné
místnosti restaurační v budově.
Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.
Pivemský praporek od čepu, hra-
decké světlé i granát. — Těž na
požádání v láhvích přes ulici.
Veškeré druhy přírodního vína,
1 litr od 35 kr. výše.
Prodej vzácných druhů vína v pů-
vodním plnění v cenách nejsolidnějších.
Hostiny svatební, příležitostní atd.
vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále
co nejpečlivěji v cenách nejnižších.

K smíchu
jest námaha maďarských hoř-
kých pramenů, zatlačiti naši
ŠARATICI,
nejlepší to prostředek proti zácpě.

Jan Horák,
soukromík v Rychnově n. K.
zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby
pro jarní a letní dobu.
Těž velejemné
látky na taláry.
Četná uznání zvláště z kruhů veleřádně-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Při hromadném objednání větší výhody.
Těž na splátky bez zvýšení cen!

Nejdůstojnější bisk. konsistoři doporučený
umělecký závod
Jos. Kieslich
v Hradci Králové
provádí veškeré práce v oboru stavby a ob-
novování
oltářů,
kazatelen,
křížových cest, Božích hrobů, soch atd. a od-
bornou dokonalostí přesně dle slohu. Zvláště
trvanlivé zlacení a polychromování, vše solidně
a levně při výhodných platebních podmínkách.
Přečetná pochvalná uznání po ruce. Roz-
počty, cesty atd. ochotně a bezplatně.
Výroba rámců všech moderních vsořů.

Škola
„HERDANI“
v PRAZE, Krakovská ul. 21.
(několik kroků od Václavského nám.).
První a nejstarší vojenský pří-
pravný ústav v Čechách, na Moravě a ve
Slezsku. — Příští kurs pro jednoroční
dobrovolníky počíná 1. října t. r.
Žádejte prospekty a výsledky zkoušek.

Umělecký závod
Jaroslava Doležala
ve Věstřech u Hradce Králové.
zhotovuje zručně a levně
kazatelny,
Boží hroby,
křížové cesty,
oltáře, sochy svatých a pod.
Mnoho pochvalných připisů vyloženo
k nahlédnutí.

Nábytek na splátky
bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkovýrobní truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Králové,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

Veškeré kdekoli vydané neb oznámené
knihy
hudebniny
a časopisy
české i jinonárodné
má stále na skladě a může okamžitě
dodati
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

BOHDANA MELICHARA
v Hradci Králové.
(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)
Antikvariát. — Školní knihy.
Prací potřeby. — Zápisové knihy.
Velký výběr dopisnic umě-
leckých, místních a s bojiště. —
Koupě antikvarních knih jednot-
livých i celých knihoven. — Výměna
knih. — Literatura cestovní, prá-
voce, mapy.
Modlitební knihy ve skvělých
vazbách za ceny levné.
Seznamy knih a první sešity vycháze-
jících děl na ukásku zdarma.
Denní prodej novin.

Jan Kryšpín,
(J. Sylvateryův synovec, ná-
stupce)
odborný umělecký závod
pro
malbu oken kostelních
PRAHA—I.,
č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se
ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, sí-
těními vsazením.
Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.
Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.
Založeno roku 1836.

NOVOTINY tu- i oizozemské pro jaro a leto již došly; dále černé látky pro
veleřádně duchovenstvo a sukna ku chrámovým účelům doporučuje
v ohromném výběru za nejlevnější pevné ceny
Obchodní dům se sukny V. J. Špalek, Hradec Králové. Vzorky se na požá-
dání zašlou.

Majitel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Peckman. — Tiskem bisk. knihtiskárny v Hradci Králové.

Co si myslí Čechoslováci ve Vídni,

že poslední dobu neustávají posílání provolání, prosebné dopisy a brožury? Co se stalo? Je na prodej klášter a kostel (III. okr. Rennweg 68.), kde příčiněním knížete-arcib. pražského Schwarzenberga konají se české služby Boží od OO. Redemptoristů. Koupí-li toto místo stavební společnost, zboří klášter i kostel; koupí-li je protestanté (oč skutečně usilují), bude ještě hůře: přestavou tam české služby Boží, a lid český bude lákán protestanty k odpadu — vzejde tedy čes. katol. lidu ve Vídni škoda z toho veliká; budeme místo o krok dále, nazpět.

Ve Vídni, kde „Jednota sv. Methoděje“ obstarává české služby Boží, není stálých čes. kněží. Kněží z duchovní správy české řeči znají, nikde v žádném okrese ve Vídni nekonají české služby Boží pro čes. katol. lid. Tak se může státi, že jednoho dne nebude českých kazatelů; — proto nevyhnutelně třeba jest českého kláštera ve Vídni, by kněží z něho, — jak to činí Poláci, kteří mají svůj polský kostel a svůj polský klášter (Resurrekcionisté III. Rennweg 5) — obstarávali církevní vrchností povolené české služby Boží. Jednota sv. Methoděje, aby čes. katol. lidu ve Vídni služby Boží zabezpečila, zakoupila místo stavební, na něž přes 50 000 K splatila, ale dosud 70 000 K dluhuje. Jak mnoho tu starostí, aby postaven byl potřebný český kostel a klášter! Co by to stálo peněz, jak velké by to vyžadovalo obětavosti!

A nyní jako řízením Božím naskytla se příležitost, vyhnouti se stavbě a starostem s ní, — naskytla se příležitost koupiti místo s kostelem, kde jen na oratoria na 600 lidí se vejde, kde v blízkosti přes 12 000 Čechoslovánů žije, — kde již české služby Boží povolené se konají. — Naskytla se příležitost koupiti budovu klášterní, kde jsou i příhodné místnosti pro učné české, sál pro vzdělávací a poučné přednášky. — zkrátka v každém ohledu výhodná koupě. Stojí ovšem místo toto s budovami 1 600 000 K; z místa toho odprodá se však 6 míst stavebních na domy, prodá se výhodně i dříve koupený pozemek, takže velká tato suma značně (o polovici) se zmenší; — klášter pak, který chce dáti a na vždy opatrovati kněze pro čes. bohoslužby ve Vídni, slibil také značnou část (na 300 000 K); — ostatní pak (na 500 000 K) zbývá ku placení „Jednotě sv. Methoděje“. Aby zabezpečen byl kup, máme v krátké době splatiti značnou část.

A co český lid ve Vídni? Ten platí sobě velké výdaje na svoji čes. školu, platí si všechny výdaje spojené s čes. bohoslužbami: kazatele, varhaníky, kostelníky, světlo a pod.; — vše to stojí velké oběti, a při tom lid český ve Vídni sbírá stále a dává na zakoupení kláštera a kostela, co může. — Není možno, aby náš chudý lid ve Vídni tolik mezi sebou sebral, kolik potřebujeme.

Proto posíláme prosebné dopisy, provolání, brožury, aby poměry naše ve vlastech našich známy byly, aby naši bratři a sestry, tak jak učinili Čechové v Americe (zahájili tam sbírky na tento účel), aby i v Čechách, na Moravě a ve Slezsku každý, co nejvíce může, obětoval na tento vznešený účel, na toto potřebné dílo.

Kdyby již před lety čes. kostel a klášter stál, kdyby bylo dosti čes. kněží pro ty tisíce čes. lidu ve Vídni, nebyly by poměry dostoupily tak daleko, že soc. demokr. mají tu svůj český denník; národ. soc. 2 své české týdeníky. A při těchto poměrech, kdy není ještě tak postaráno o čes. služby Boží, jak toho třeba, vídíme, že v 5 kostelích, kde se český káže, bývá plno (až na 1200 posluchačů v některých.) Máme tedy vše nechat tak? Není nutně třeba dílo toto upevniti, zabezpečiti a tím náš dobrý lid časně i věčně od záhuby uchrániti? Proto nejsou bez příčiny poslední naše snažné prosby a vše, co činíme.

Ustrňte se nad námi, komu Bůh na statech požehnal! Pomozte nám! Dvakrát dává, kdo rychle dává! A nám je třeba rychlé, okamžité pomoci. Dary račte každý posílati na adresu: p. předs. „Jednoty sv. Methoděje“ J. M. vsdp. paa Dr. Ant. Horný, kapit. děk., inful. prelát ve Vídni I. Stephanspl. 5.

Literatura.

Nákladem J. Otty v Praze. Ottova Laciná knihovna národní. Serie 27., seš. 12. a 13. Pampolišky. Povídky od A. Nečáka. Sešit za 30 h. — Sebrané spisy Karol. Světlé. Z literárního slukromí a drobné práce. Seš. 2.—6. po 30 h. Slavische Roman Bibliothek. Překlad Zeyerova románu Amis a Amil. Sešit 10.—14. po 32 h. — Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Příruční kniha obecných vědomostí

Sešit 25.—26. obsahuje vysvětlení slov Gilda — Halo a přílohami Severní Amerika a Brožky obraz Mistr Jan Hus. Sešit za 60 h. — Východní Čechy. Seš. 19. Dr. K. V. Adámek popisuje tu starobylé Hlinsko a jeho okolí v přítomnosti a minulosti. Do sešitu vloženo mimo veliký karton Pohled na Hlinsko — 17 reprodukcí dle originálů K. Liebichera. Sešit nádherného tohoto díla za 1-80 K.

Nákladem „Unie“ v Praze. Spisy Julia Zeyera: Z letopisů lásky. Básně. Seš. 1.—7. po 40 h. — Sofie Podlipské spisy XV. Přemysl Otakar II. Román. Seš. 3. a 4. po 30 h. — Válka rusko-japonská slovy i obrazem. Seš. 10. a 11. s barvot. přílohami. Sešit za 30 h. — Dějiny umění národa českého. Píse F. J. Lehner. Sešit 28. za 70 h.

Nákladem J. R. Vilímka v Praze. Spisy K. Klostermanna II. V ráji šumavském. Román. Seš. 14.—16. po 30 h. — Spisy J. Klecandy. Pod tíhou práce. Román. Seš. 5. za 25 h. — A. Dumas: Tři mušketýři ještě po 10 letech. Seš. 1.—4. po 25 h.

Nákladem „Máje“ v Praze. A. P. Čechov: Kašánka—Událost. Dvě povídky. Z ruštiny přeložila Ž. Pohorecká-Šebkova. Dětských básní „Máje“ sv. 5. Pořádá Klášterský. Za 40 h. — Národní báchorky a pověsti od Boženy Němcové III. Našich klebet, výslovných děl čes. písemtví, sv. 5. Za 1-40 K. — Ze života naší bohemy. Čtenář vidí v zapadlé tmavé hospůdce společnost utvářených bohémů, jimž málokdy vrátne na cestu paprsek štěstí.

Nákladem družstva „Vlast“ v Praze Vlast. Časopis pro poučení a zábavu. Red. T. Škrdl. Ročník XX., čís. 10. Obsah: Mistr Jan Hus nebyl reform. Církev. Dr. A. Lens. — Jen jedinou krápič Bášně od M. Javorníka. — Prokláté peníze. Povídka od V. Pittnerové. — François Coppée. Životopisná studie od A. Hulakovské. — Srbský román. Píse J. Třeštk. — V ruce Turkestanu. Píse Dr. J. Sedláček. — Cesty arce. Povídka. Z vlastiny přeložil J. Flekáč. — Dějiny soc. hnutí. Píse T. Jironšek. Atd. Předpl. na rok 10 K. — Vychovatel. Časopis věnovaný zájmům křesť. školství. Řídí dr. R. Horák. Roč. XIX. čís. 11.—14. Roč. předpl. 6 K.

Vychovatelské Listy. Časopis věnovaný zájmům křesť. vychování. Red. Al. Adamec. Ročník IV., čís. 2.—11. Roč. předpl. 6 K. Administrace v Brně na Petrově.

Nový Život. Měsíčník pro umění, vzdělání a zábavu. Vede a vydává K. Dostal Lutínov. Roč. 9., čís. 7. Předpl. na rok 8 K v administraci v Nov. Jičíně na Moravě. — Tamtéž vychází „Eva“. Měsíčník pro vzdělání čes. žen a dívek. Čís. 6. Roč. I. Řídí M. Kavanová. Předplácí se na rok 2 K.

Česká hudba. Časopis věnovaný české hudbě, vůbec zpěvu solovému a sborovému směru světského i církevního. Pořádá Al. Strébl. Vychází v Hoře Kutné dvakrát měsíčně za 8 K ročně.

Rozhledy po lidumilství. Řídí F. C. Vlk. Roč. XII., čís. 6. Roč. předpl. 4 K přijímá p. K. Baumgartlová v Karlíně.

Kazatelna. Homiletický časopis. Pořádá F. B. Vaněk. Roč. II., čís. 6.—8. Roč. předpl. 6 K 60 h u administrace v Pelhřimově.

Tři sta krátkých ranních promluv na všechny neděle roku církevního od kněží kongregace sv. Pavla. Dle anglie. od dr. J. Jatache. Díl II. Cena obou dílů 7-20 K. Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví G. Franela v Praze.

Bursa práce v Hradci Králové.

Jan Landštajn, obuvník v Kardašově Řečici, přijme pomocníka ve stáří od 17 do 20 let na zakázkovou práci muškon i ženskou. V Časlavi přijmou se hned dva sedláři, kteří se trochu vyznají v natěračství. Práci obdrží mladší krejčí v Jilemnici, obuvník v Úpici, zámečnický dělník u p. Sedláčka v Hlinsku; malíř, který se vyzná v lepší práci pokojové a obyčejné práci kostelní, obdrží ihned práci v Brandýse n. O. Práci hledá dělník kožešnický a zkonšený topič. Ženatý dělník hledá jakoukoliv práci. Svobodný dělník prost o místo za sluhu neb pod. — Přihlášky přijímá „Všeodborové sdružení křesť. dělnictva“ v Hradci Králové.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výžeba likérů
J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dříve závod na rubifikování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —
koňak, slivovici, borievložku, jeřabinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medicini-
cální), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).
Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.
Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí
státní a diplomem státní medaili, a mnohými ji-
nými diplomy s právem rašení státní medaili.
Vzorky zdarma a franko.

Slatinné VELICHOVKY
1/2 hod. jízdy od nádražní stanice Josefov Jaroměř.
5 vil se 120 pokoji. — Vznoré zařízení.
Výtečné působící, želez. vodou připravov. slatinné
lázně, dále lázně elektr. šokové, jedové,
jehličnaté a lázně přirodní, volné. Léčení pitnou
vodou. Vodoléčba a elektrolyza. Osvědčené
proti rheumatismu, dně, lachias, chudo-
krevnosti, nemocem nervovým, žensk.
atd. Překvapující výsledky. Gymnastická
léčba vad chůze a chorob míšní (Tabes)
dle H. S. Frenkela. — Zkuš. lázeňský lékař Dr. V.
Smutný z Prahy. Příhodná suchá poloha u samých
rozáhlých leš. Výtečná restaurace ve vlast. správě,
při mírných cenách. — Vojenské koncerty.
Poštovní i telegrafní stanice v lázních.
Obšírné prospekty zašle zdarma Správa lázní.

První český katolický závod ve Vídni. František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chínů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse čís. 35.

Na ukásku sašlá
se vše franco.

Vždy 50 žíněných matrací
na skladě. Velkolepý výběr vzorů povlaktí
na žíněny.
MATRACE
žíněmi plněné od zl. 17.— do zl. 60.—, lesní travou plněné od zl. 5-50 do
zl. 8-50, dřevitou vlnou plněné od zl. 4-50 do zl. 7-50.
Slamníky
plněné čistou dlouhou žitnou slámou od zl. 2-50 do zl. 3-50.
Za čisté plnění žíněmi se ručí. Cenníky zdarma a franko.
Jan Stoupa
v Praze, Václavské nám. č. 32.

NÁBYTEK v každém slohu a provedení Václav Dvořáček, sklad nábytku

nejlevněji nabízí v Hradci Král. u nového Borromaea.

Vackova plzeňská velkorestaurace
u Choděru
v Praze, Ferdinandova třída.

Dostaveníčko pražské i venkovské společnosti.
Pivo z mostanského pivovaru v Plzni
přímo od čepu.
Slavnostní, svatební a příležitostné hostiny upravuje a obstarává
k největší spokojenosti, ve kteréžto příčině těší se hojněmu, libovůli
uznání P. T. pp. hostů z Prahy i z kraje.
Václav Vacek, majitel.

Dodavatel hodin na pos. Hostýn a Velhrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno

C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE
V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti
věšové hodiny
pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny
za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Odborná
dílna pozlacovačská
pro práce kostelní
a výrobu rámců všech druhů.

Polychromování a
zlacení
oltářů, soch, ka-
zatelů, křížů a p.

Zarámování
obrazů, podobizen.
Veškeré opravy
levně se vyřizují.

Em. Samek,
pozlacovač v Kolíně,
Rubešova ul. č. 58 (proti hlavní poště).
Rozpočty, cesty a pod. zdarma.
Provedení dokonalé. Doporučení po ruce.

Mýdlo s jelenem

ještě nepadělané, výtečné jakosti a velmi vydatné.
Pozor na ochr. známku „jelen ve skoku“

JAN KALIS,
hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.
nabízí ve velkém výběru:
Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a sonstav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.
Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

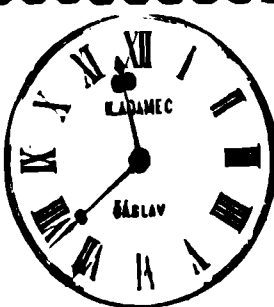
Solidní obsluha při mírných
cenách.
Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným zásilkou na výběr též i na splátky
bez svýčtení cen. — Založeno r. 1843

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi

KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.
Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,
umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

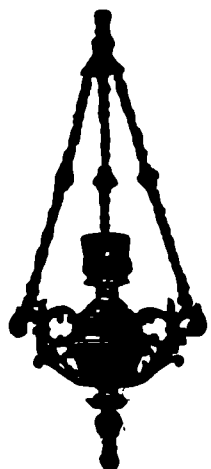
Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Kočáry nejnovějších
vzorů
odporčuje známá, osvědčená firma
ČENĚK BUBEN.
kočárník v Hradci Králové.
Vyznamenan na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou,
v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou me-
dailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest.
diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

Založeno r. 1850.
Vyznamenan státní medailí.
Velectnému duchovenstvu
doporučuje
Karel Zavadil,
zlatník a pasíř
v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)

Velectnému duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Kar. Světlé, čís. 19 n., roh Konviktské ul., vyučený pasíř spe-
cializovaný na kostelní náčiní, dovoluje si doporučení svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lamps, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d. vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákrety neb ceníky franko.
Na velkore výroby a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednotnějšího. Chpějším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. Žádám přesované vý-
robky bezceně. Vše posílám již posvěcené.

Odborný velkovývod pro malbu
chrámových oken.
Umělecký útvar pro malbu na skle.
B. Škarda, Brno.
Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším poža-
dávám vyhovující.
7krát prvními cenami
vyznamenán.
Cenníky zdarma.

svět hojně zásobený
**sklad náčiní
bohoslužebného**
se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů
vše slané v ohni zlacené
a stříbřené, což se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyříditi. — Platiti
možno též ve lhůtách. Oprava
zmouzlacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
sáhlou se již svěcené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod má může
se vykásat četnými pochval-
nými příjmy P. T. zákazník
a odporčuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, lucern, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícňů, pa-
cíkůlů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejvíce

B. E. TOLMAN, východočeské nakladatelství
Hradec Králové. a knihkupectví.
Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17. Pošt. spoř. č. 802.161. Založeno roku 1863. Psačí stroj.

Žádejte vzorky
relig. obrázků
od firmy

KAREL ŠIMEK,
sklad
a nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Č. Budějovicích Rudolfova tř. 42-I.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu VIKTORA FÖRSTRA, vyjde za-
čátkem září t. r. v krásné barevné reprodukci v roz-
měru 29 1/2 x 16 cm., i s krajem 44 1/2 x 28 cm.

Subskripce na obraz ten
prodlužuje se
do konce srpna t. r.

V subskripci bude stát list K 4.—, rámovaný
dubově neb ořechově pod sklem K 10.—.

Rámovaný obraz aneb větší počet listů dodám
na mírné měsíční splátky.

Hôtel
a velkorestaurace
„Bartipán“
v Adalbertinu v Hradci Králové
doporučuje velectěnému P. T. obecnstvu
a návštěvníkům Hradce Králové
svou nově, vkusně upravenou
zahradní restauraci
jakož i znovuzřízené prostorné
místnosti restaurační v budově.
Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.
Píseňský prasdroj od čepu, hra-
decké světlo i granát. — Též na
pořádání v lávkách přes ulici.
Veškeré druhy přírodního vína,
1 litr od 35 kr. výše.
Prodej vzácných druhů vína v pá-
vedním plnění v cenách nejsolidnějších.
Hostiny svatební, prmiční atd.
vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále
co nejpečlivěji v cenách nejmiřejších.

Škola
„HERDANI“
v PRAZE, Krakovská ul. 21.
(několik kroků od Václavského nám.).
První a nejstarší vojenský pří-
pravový ústav v Čechách, na Moravě a ve
Slezsku. — **Příští kurs pro jednoroční**
dobrovolníky počíná 1. října t. r.
Žádejte prospekty a výsledky zkoušek.

Veškeré kdekoli vydané neb oznámené
knihy
hudebniny
a časopisy
české i jinojazyčné
má stále na skladě a může okamžitě
dodati
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát
BOHDANA MELICHARA
v Hradci Králové.
(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)
Antikvariát. — Školní knihy.
Psací potřeby. — Zařizování knihov-
ven. — Velký výběr dopisnic umě-
leckých, místních a s bojiště. —
Koupě antikvarních knih jednot-
livých i celých knihoven. — Výměna
knih. — Literatura cestovní, prů-
vodce, mapy.
Modlitební knihy ve skvozných
vazbách za ceny levné.
Seznamy knih a první sešity vycháze-
jících děl na ukásku zdarma.
Denní prodej novin.

První český katolický závod ve Vídni.
František Ruber
Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chínů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.
Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse č. 85.
Na ukásku saslá
se vše franco.

Jan Horák,
seukník v Rychnově n. K.
zaslá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby
pro jarní a letní dobu.
Též velejemné
látky na taláry.
Četná uznání zvláště z kruhů veledůstoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Př. bromatím objednaní větší výhody.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Jan Kryšpín,
(J. Sylvatervův synovec, ná-
stupce)
odborný umělecký závod
pro
malbu oken kostelních
PRAHA—I,
č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nově blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím doporučuje se
ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k bohat-
nému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, st-
lémi vsazením.
Veškeré rozpočty, akviz. i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.
Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.
Založeno roku 1836.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlepší doporučení.
PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,
umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —
Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákreby a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Josef
Krejčík
V PRAZE,
umělecký závod so-
chařský a řezbářský.
Pisárna a dílny na Letné č. 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30
doporučuje uctivé své chvalné známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jeze, Boží hroby, křidé, kasatelny,
společnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezané nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.
Původní nákreby, cenník a rozpočty bezplatně a
franko.
Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

Veledůstojnému
duchovenstvu!
Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
č. 19 n., roh
Konviktní ul., **vyučovaný pastýř** spe-
cializovaný na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučit svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně práce-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, křtitelny, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na pořádání hostov-
práce na ukásku, rozpočty, nákreby neb ceníky franco.
Za veškeré výrobky a slavnostní ručím. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednotnějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. **Žádám přečtení vy-
robky bezplatně.** Vše posílám již posvácené.

NÁBYTEK v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí **Václav Dvořáček, sklad nábytku**
v Hradci Král. u nového Borromaea.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

● Největší sklad ●

všech druhů koberců, záclon, pokrývek, přikrývek flanelových i prošíváných, různých předložek k postelím, jakož i čínských kožešin, předvěsků na okna, cestovních potřeb, jako: tašek, kufrů, košů, cestovních dek, deštníků, županů, rohožek, železného nábytku atd.

— firmy —

JAN STOUPA

v Praze, Václavské náměstí č. 32.

Založeno r. 1810.

Založeno r. 1810.

C. k. dvorní tovární podnik

Josef Neškudla

v Jablonném n. Orli, č. 86.

doporučuje

P. T. veledůstojnému duchovenstvu

ve své vlastní dílně na venkově při
laciných pracovních silách vyrobené:

Mešní roucha z dobrých látek od 25 - 500 K.

Celé apparaty sarržené jakostí od 150 K výše.

Celé stříbrné kalichy v ohni slacené - od 130 K výše.

Korouhve sarržených jakostí a malovanými obrazy od 40 K výše.

V ohni zlacení kalichů dle bohatosti - od 25 K výše.

Zlacení monstrancí při dlouholeté sarruce od 40 K výše.

Veškeré bohoslužebné náčiní, jež ve výtvarném umění církevním existuje. — **Opravy paramentů**, zvláště přenášení umělého vyšívaní. Odložená cená roucha, vhodná pro sbírky musejní, samohují se za nová paramenta.

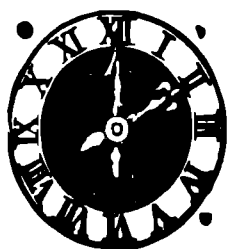
Poboční závod nalézá se v OLOMOUCI, Eliščiná třída, 5.

Dodavatel hodin na posv. Hostýn a Velehrad. — Rozpočty zdarma. — Přes 300 různých hodin postaveno.

C. k. státní cenou vyznamenaná
první moravská výroba
věžových hodin

FR. MORAVUSE

V BRNĚ, Velké náměstí, 6.

Vyrábí jen v dokonalé jakosti

věšové hodiny

pro kostely, školy,
radnice, zámky a továrny

za mírné ceny s dlouholetou zárukou.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svůj hojně zásobený

**sklad náčiní
bohoslužebného**
ze stříbra, bronzu a jiných kovů

vše eline v ohni zlacené
a stříbrené, zje se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyříditi. — Platiti
možno též ve lhůtách. Oprava
snovuslacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohou se již svécené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může
se vykázáti četnými pochval-
nými přípisy P. T. zákazníků
a odporučuje se tedy k sa-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborí, reliqui-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícňů, pa-
cíkáků, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejvíce.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapsní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skříních.
Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným výsilký na výběr též i na splátky
bez svýčasně cen. — Založeno r. 1843

Několik párů dobrých
tažných koní a několik
kočárů jest levně i s pří-
slušenstvím na prodej.

Kde, povi administrace t. l.

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapsníky od 60 kr. tucet počínaje,

damaškové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné,

vyšívané i předtištěné **ručníky,**

**deky, stolní běhouny, garni-
tury, dámské ručníky** atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obe-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
hlédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslou-
žení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod

s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

NEZAPOMINEJTE JIŽ NYNÍ SVA
PRASÁTKA PŘIKRMOVATI
BRÁVÝM —
PÍCNÍM
VÁPNEM
SE ZIJÁCKOU:
HO SPODAR
DRUZSTVO HO SPODAR
VLASTNÍ TOVARNA
V MILOTICICH/BEČOV HUSTOPEČI

Navštivenky
všech druhů
nabízí
Biskupská tiskárna
v Hradci Král.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psačí stroj.

OBNOVA

Číslo 31.

Předplatní na čtvrt roku 3 k 50 k
na půl roku 5 k — k

V Hradci Králové, dne 29. července 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Poznámky ku přednášce Masarykově.

II.

(8) Souhlasíme s Masarykem také v tom, že náboženství není uměním, ani církví, ani příslušenstvím k církvi; to všechno jsou věci jasné. Ale musíme na chvíli probírat tyto jeho vývody: „Máme vědu, která se podává už v obecné škole. Ve středověku vědy nebylo, jen několik klášterních bylo vzděláno; největší páni se neuměli podepsat; a byli prohlášeni za svaté lidi, kteří se nechtěli učit, aby se nepokazili.“

Při výpovědi Masarykově, že ve středověku nebylo vědy, máně přicházejí člověku v mysl slova de Maistreova: „historie během posledních tří set let byla velikým spiknutím proti pravdě.“ Spiknutí to Masaryk ve své přednášce sesiloval buď nevědomostí, anebo svojí zlomyslností. Kdyby bylo úkolem těchto řádků obšírněji pomluvu Masarykovu vyvracet, musili bychom opisovati celé sloupce kulturních dějin. Člověku však dobré vůle celkové označení vědecké práce středověké postačí, aby si zjednal nestranného soudu o době, jež neustále se strany katolické proti nesvědomitým útokům musí býti obhajována.

Víme, kam pěnkava nosem sedá. Masaryk chtěl jenom říci, co od nejobskurnějších a ducha-prázdných lidí do omrzení jest opakováno, že totiž církev katolická ve středověku byla nepřítelkyní vědy. Tvrzení jeho zůstane tak dlouho lží, pokud pravda zůstane pravdou.

Sleduje-li kdo nepředpojatě poměr církve katolické k vědě, bude mu méně nesnadnější říci, co církev pro vědu neučinila, než stanovit, co učinila. Vypravovati, jak a čím církev vědu podporovala, jest tolik, jako sledovati každé odvětví vědní od počátku až k největšímu jeho vrcholu.

Především upozorniti jest Masaryka, že veliké university evropské jsou dle původu svého katolické a že většina jich založena dlouho před reformací. O školách farních, kapitulních a klášterních ví již člověk, jenž těší se průměrnému vzdělání. Pravý systém ve zkoumání přírody — systém pozorování a zkušenosti, známý pod jménem metody indukční, — první zavedli učenci katoličtí a užívali ho po celá století před lordem Baconem, jenž mylně uvádí se za jeho původce. Za tou příčinou dlužno opraviti mínění, jež oceňuje metodu indukční jako jednu z největších vymožeností posledního věku. Ale nejen to. Učenci katoličtí na podkladě metody indukční vyznamenali se důležitými vynálezy a objevy, za něž vděčiti jim musí všechen vzdělaný a vědecký svět. Uvedeme z mnohého jenom něco.

Ti, již k pokroku vědy astronomické (hvězdářské) nejvíce přispěli a největších významů dosáhli, byli katolíci. Galileo vynálezy a objevy své učinil za podpory papežův a kardinálů. Tak na př. papež Urban VIII. zajistil mu doživotní pensí, aby mohl ve svých pracích nerušeně pokračovati. Slavný abbé Gasendi první pozoroval přechod Merkuru přes kotouč sluneční a určil jeho průměr. Kněz Orioli první určil kruhovou dráhu oběhnice Urana. Abbé Ficard, první předseda francouzské akademie věd, poprvé měřil zemský poledník, a této jeho práci jest děkovati, že Newton objevil a určil zákon o všeobecné přitažlivosti. Leverrier, zbožný katolík, dle úchylek Uranových od dráhy, matematiky stanovené, vypočítal objem a dráhu tělesa pravidelný pohyb rušícího, a určil místo, které ona neznámá hvězda v jisté době zaujme. I byl teleskop na ono místo nřízen a poprvé lidskými zraky spatřen Neptun. P. Secchi byl největší autoritou o slunci a jeho konstituci. Řada katolických učenců astronomů jest však příliš dlouhá, než abychom mohli jejich jména dále uváděti. Dostačí, řekneme-li ještě, že to byly řády mnišské, které zakládajíce hvězdárny všudy, kde měly

školy neb koleje, rozšiřovaly vědomosti hvězdářské mezi lidem obecným. Všechny vědomosti, které do nedávna měli jsme o povrchu země, pocházejí z pramenů katolických. Podobně stála církev katolická v čele matematického badání a vývoje. Prvé dílo o algebře bylo uveřejněno v Benátkách r. 1494 od fran-tiskánského mnicha Paccioli di Borgo. Dospěl až k rovnicím druhého stupně a předvídal upotřebení algebry v geometrii. Cavalieri, z řádu jeronymitů, rozluštil mnohé záhady, které Kepler a jiní vynikající matematikové zanechali nerozluštěné. P. Křištof Grinberger první rozvinul projekce koule na rovný povrch. Unavovalo by, kdybychom dále uváděli jména katolických kněží, kteří v oboru tomto se vyznamenali. I ve fyzice jsme vděkem zavázáni věrným synům církve, že netoliko učinili začátek, nýbrž objasnili i nehlubší taje této vědy. Podobně má se v chemii, v anatomii, fyziologii, ranhojičství a klinice a nejinak jest tomu v botanice, zoologii a mineralogii. Největších zásluh o pokrok mineralogie sobě získal a vědecké krystalografii základ položil René Just Haüy, francouzský kněz a kanovník při katedrále Notre-Dame v Paříži. Jeho přednášky poslouchali Lavoisier, Berthollet, La Place, Lagrange a jiní z největších učenců francouzských.

Připomněli jsme tu zásluh církve o vědu jen v několika řádcích, ač zásluhy ty vyplňují celé svazky. Právem tedy dí veliký Gladstone: „Od prvních tří století pronásledování kráčela římská církev po patnácte století v čele lidské vzdělanosti a řídila hlavní duševní i hmotné síly světa, její umění stalo se uměním celého světa, její genius geniem světa, její velikost, sláva, velkolepost a vznešenost byla nejpřednější, ne-li jedinou chloubou celého vzdělaného světa.“ Vedle tohoto stkvělého svědectví Masarykovo vyjádření vypadá věru až příliš směšně a uboze, dávajíc tušiti, kterak pod maskou zdánlivé filosofické nestrannosti tetelí se a chvěje příkrá zaujatost.

Neméně patrný jest úmysl Masarykův ve větě, že prohlášení byli za svaté ti, kteří se nechtěli učit. Jest to nesprávné se všeobecnění a má tu býti vyznačen příznačný ráz duševního života, ve středověku církvi ovládaného. Nejen že Masaryk tu mluví nespravedlivě, ale nad to nepochopuje vnitřního života světců, který zjevuje nám povahy nejružnější a nejrozmantější, ba nanejvýš si odporující. Ale společnou snahou všech jest tihnouti k dokonalosti podle svých povah a schopností. Vedle duchů složitých a hluboce vzdělaných, jako sv. Augustin, sv. Bernard, sv. Tomáš Aquinský, jsou méně nadaní a jednoduší, jako sv. Josef Kupertinský. „Přece však“, jak dí Hello, „všichni pátrají, aby lépe věděli, k tomu cíli, aby lépe milovali.“ A dále praví též spisovatel: „Hlavní ráz rozjímavých je ten, že na sebe obrazejí hněv a ironii lidí.“ Ostatně kdož neví ze smutné zkušenosti, že mnozí nadaní lidé byli mravů velmi špatných a že ctnostným bývá často člověk ducha jinak obmezeného? Nezavrhujeme vědy, ale tvrdíme, že vědy pravidlem mravnosti nejsou. A od Taleta Milétského až po naše doby není filosofa, který by měl vliv na mravy širých vrstev lidových směrem k dokonalosti. (Pokračování).

Dopis z Prahy.

Na Špičáku, dne 26. července.

(Po možnosti nejméně špičaté vypsané toho, co se v západních Čechách o stávajících českých poměrech a jejich příčinách povídá.)

Skoro již celých čtrnácte dní honíme na venkov rozběhlou a rozprohlou Prahu po západních Čechách, abychom váženému svému čtenářstvu mohli o ní podati obvyklé zprávy. Avšak tento náš shon za Prahou jest stejně marný, jako bezúspěšný. Praha na ten čas zmizela, skoro beze stopy. Jenom tu a tam

nějaké pražské úsloví, nějaký pražský přepych nebo zlozvyk prozrazuje, že tudy Pražané táhli, nebo že jsou na blízku.

Za to však slyšíme, když Praha mlčí, o-zývati se Čechy. Ve vlaku, v hostincích, na promenádách, ve společnostech, na turistických potulkách, zkrátka všude to bzučí stesky a tužbami, že tak, jak to u nás nyní chodí, dále jíti to nemůže.

Zrovna tak jako celá česká země pod parným nebem prahne po žádoucí vláze a o-svěžení, tak stejně dychtí česká mysl po obratu v dosavadním způsobu českého života, v němž se přestává najednou všemu dařiti, tak že naše národní role dědičná začíná se měniti v pustou Saharu, na níž jest hlavním činitelem opová-žlivý, hrabivý, surový beduin.

Slyšíme na všech stranách nářky a bēdovávání, že slušnější, inteligentnější a majetnější živly naší společnosti se veřejnému životu vyhýbají, že se veřejného ruchu straní, tak že reprezentace a zastupování české společnosti stává se kořistí osob, které se v této své působnosti se svým životním povoláním naprosto minuly.

Tíha toho začíná na všech stranách doléhati na soudnost i docela prostých českých lidí, kteří cítí, vidí, pozorují a uznávají, že to v tomto směru po nakloněné ploše slevování z požadavků inteligence a morálky u nás dále jíti nemůže.

Dnes každý s hrůzou posuzuje, že politický význam českého národa přivedla nynější politika jeho zástupců na nulu jako víko od díže velikou. Nedůsledností, nekázně, nevy-chování plný postup českých politiků budí všude odpor a vzněcuje důvodné přání, aby se objevil někdo, kdo by se proti tomu mocným hlasem ozval a zabíral: až sem a nic dále.

Takového rozvratu, jaký se za dnešních dnů v české společnosti jeví, doposud v moderním životě jejím nebylo. Česká společnost roztráskána jest ve trosky různých zájmových nebo osobních stran a strániček, tak že v celek seetavená pestrá její čtení vyhlíží jako masopustní harlekýn.

Zdá se, jakoby někdo zlý nasil po českých nivách dračího semene vzájemné nenávisti a nedůvěry, z něhož dnešní naše poměry vybujely.

Bylo by planým a jalovým deklamováním líčiti zde, jak české poměry politické, národní, hospodářské, sociální atd. vyhlíží. Dostačí, když se prostě přizná, že český veřejný život vypadá dnes jako živočich včelího roje, který z úlu vyletěl, maje pouze pud po zřízení spořádané domácnosti, avšak postrádaje síl, aby si další svou budoucnost předurčil.

Ano, náš veřejný život dnes postrádá síl, aby si jistou cestu v další budoucnost před-určoval. Příčiny toho shledávají se hlavně v tom, že právě ti činitelé, kteří svým postavením jsou v nejpřednější míře povinni býti jaksi rámcem a zřídleními šaršemi naší společnosti, této své ovšem namáhavé a obtížné povinnosti se vyhýbají.

Nutno uvést, že naše česká společnost i při svém demokratickém stanovisku dnes nanejvýš těžce nese a bolestně a citelně postrádá, že nejpřednější reprezentanti a držitelé majetku a blahobytu království Českého zdají se žíti na měsíci.

Dnes předce každý soudný muž vidí a cítí, že se vyvolený národ na všech světa stranách hlásí ke své tradici v příští Mesiasu a že následkem toho také všude staré, odvěké řády jsou rozvráceny, že všude s kvadratickým chvatem stává se pádem činitel druhdy jen ze zisknosti a fiskálních zájmů trpěný a nejpřednější historické, společenské i majetkové sloupky stávajících řádů při tom nedbají toho, třebas že jest slyšeti i viděti, kam to vede.

Co pak za posledních deset let v naší vlasti učinili nejpřednější její magnátové ve prospěch utišení rozbouřených vln sociálního hnutí? Co pak vykonali v zájmu politického klidu a státní bezpečnosti této říše, do níž se se sousedství aranžovaný rozvrat na všech

stranách hrne a dere? Jak pak podporovali pánové ti, jejichž postavení založeno jest a původ vzalo na stanovisku a principech katolické morálky, zájmy katolické? Jak pak by i obětavými k otázkám kulturním, uměleckým, charitativním? Jak pak se chovají ve směru národnostním?

Tyto otázky začínají býti u nás nejvážnějším a nejdůležitějším způsobem k zodpovězení kladený a sice proto, poněvadž ti, jichž se týkají, jsou v nejpřednější řadě povinni pečovat, aby zmatky dnes v celé zemi panující byly staveny.

Avšak naši magnátové žijí dnes v politické bezbarvosti, v národnostní lhostejnosti, v náboženském indiferentismu, ve společenském bezpohlaví, jakoby se jich vlnobití na všech stranách kypícího a překypujícího ruchu ani netýkalo.

V politickém ohledu vyhýbají se každé vážné činnosti, v národním směru mají za úplně dostatečné, když jejich lokaj a hajní mluví česky, v náboženském ohledu dámy jejich vyřívají sice dokonce i antependium do kostela, ale pánové za babku pronajímají nejpožehnanější statky nepřátelům křesťanství a sociálním viru většina pánů těch octla se chováním a jednáním svým s výše kavalírské na úrovni kavalistického, tak že potom takovému pánovi jest všechno vlastně „buřt“.

Dnes jest slyšeti, jak se to všeobecně těžce nese, neboť když nejmocnějším a nejplatnějším býti mající činitel ve veřejném ruchu schází, tu ovšem nutně vyskytují se na cestě veřejného pokroku propasti, jež měla obětavost a vyvýšenost činitelů těch předem urovnati, aby kolem nich nenastaly zmatky, jež mohou míti třebas překvapující důsledky.

Dnes, až na nepatrné čestné výminky, jimiž jest několik starých pánů, žije česká společnost bez spolupůsobení svých magnátů, což ovšem musí vésti konečně k dotazu, jest-li to půjde trvale tímto způsobem dále.

V tom začíná se hledati a nalézati velká část příčin nynějších zmatků, jež českým královstvím ve přítomné době zmitají a jež český lid prozíratí začíná, v žádném směru neshledávaje především české magnáty na jejich povinných pozicích —

Slyšíme o tom trpce mluvíti a zaznamenáváme to slovy po možnosti nejméně špičatými, třebas že jsme je na Špičáku psali. Dohélni jsme až sem, hledající rozběhlou po venkově Prahu, na jejímž místě nacházíme všude nespokojené, roztrpčené Čechy, jejichž řeči, stesky, nářky, mluvení, touhy a přání tak čtrnácte dní na různých stranách a z rozmanitých společenských vrstev poslouchati doporučujeme každému, kdo se chce o skutečném tlukotu srdce českého lidu poučiti.

Srdce to bije dnes prudčeji, než-li kdy jindy a není pochybnosti, že má k tomu vzrušení a horečnatému citění příčin dost a to důvodných.

Nelze popírati správnost běžných tvrzení, že jsme se dnes se svými poměry octli na

poušti, po níž potloukají se hrabiví beduinové buď jednotlivě nebo v celých tlupách kořistíce ze všeho, co jim v cestu přijde.

Ve všech směrech skutečně octli se český život na suchu, tak že jest dnes českému lidu nanejvýš zapotřebí nějakého biblického Mojžíše, který by holi svou „otavěl“ skálu natvrdlostí české společnosti, aby z jádra jejího vytryskl živý pramen a který by českému lidu přinesl s hory Sinaje přísne desatero, jež by mu bylo zákonem, prstem samotného Hospodina napsaným.

Jak si dnes česká věc stojí a jak o tom lid všude mluví a soudí, netřeba šíře líčiti, neboť beztoho každý sám hubuje, běduje, volá po nápravě, pokládá za potřebný obrat k lepšímu a když jsme nepokrytě pověděli, že jsme toto mínění slyšeli býti všeobecným a komu jsme slyšeli velkou část příčiny na dnešních neblahých poměrech v naší vlasti přičítati, končíme svůj dnešní dopis z Prahy na Špičáku, kde něco špičatého pověděti jest zajisté dovoleno, čemuž jsme se však po možnosti vyhýbali.

Na venkov uprchlou Prahu jsme ani zde nenalezli a proto jsme nastínili, co jsme slyšeli od rozmanitých Čechů, kteří touží, aby bylo u nás pracováno k zavedení z gruntu jináčho českého života a sice českého života přiměřeného světu a pokroku XX. století.

Obrana.

(3) **Generální štáb nazehnává duchy, které sám vyvolal.** Pokud oddané děti Rašínovy a poslance Černého statně bušily do církve, dodávali tatci ještě větší kuráže; mnuli si ruce radostí. Když však nyní rozmazlené dítky počínají dokazovati stále odporčované sebevědomí také vůči tatíkům, jest generálnímu štábu úzko. Dne 25. a 26. června konala se schůze širšího výboru organizovaného učitelstva. Organizovaní opozičníci zle se utkali se svými šefy. Jen tak některé paběrky. Poslanec Černý po některých štiplavých poznámkách kollegy Alferiho cítil se být obviněným. „Kol. Alferi mluvil o nectnostech osobních u vůdců (ústřední jednoty), dále mluvil o potřebě blahovolné obětavosti a vytýkal nám (předsednictvu) všednost a hmotářské pachtění. V tom vidím urážku i své osoby a proto se táži kol. Alferiho, které vůdce to má na mysli, aby nám je jmenoval.“

Alferi: To jste již slyšeli.

Smrtka: Kol. Černého pokládáme za svého vůdce!

Černý: Mohlo by mně to lichotit, ale v tomto okamžiku právě mi to nelichotí. Věc, jež se stala, pokládám za největší urážku, jakou jsem kdy v naší organizaci utrpěti mohl. Kol. Mrazík také mi vyčetl prospěchářství a tím mi velice křivdil. Musím to odmítnouti a odmítám to ještě dnes zde se vši rozhodností. — Když se dnes kol. Alferi zastává cti jednoho kollegy, kde byla jeho morálka, když jsme byli

výrobků doby přítomné, tak že nynější rozmanité jalové filosofování stojí hluboko pod vtipným mudrováním padařovským. Proto sluší poznamenati, že za přítomné doby jeví se v tomto směru ohromný úpadek. Některé brožury pana Štastného mohly skutečně otrávit, že se jejich důvěřivý čtenář více z otravy té neprobral, ale všelijaké protináboženské publikace posledních let přivozují mladým čtenářům svým, — starších nemají — na některou dobu pouhou nevolnost, která má za následek zvracení, jež se dříve nebo později, jak se prstem na toho a onoho může ukázati, jest dostaví a potom zase je čtenářům jejich dobře, ano lépe, než-li nečtenářům, poněvadž si rekonvalescenti ze své bývalé důvěřivosti obyčejně sami dělají smích.

Duchovní proudění naší královéhradecké doby rozněcováno a zahříváno bylo na všech stranách tehdy vroucně plápolajícím vznětem vlasteneckým. Lásky k vlasti a k národu byla všeobecným heslem intelligence, která česky mluvila a proto v rozšiřování a sesilování lásky té soustředily se veškeré české síly, jež se především množily a mohutněly dorůstajícím studentstvem.

Proto také studentstvo bylo tehdy nejhorlivějším podporovatelem prostředků, jimiž se vlastenecké a národní uvědomění šířilo a pěstovalo. Byly to literatura, divadlo a zpěv.

Zpěv pěstován pilně a dbale, tak že na královéhradeckém gymnasiu existoval stále výtečné studenty obsazený pěvecký sbor, jehož příslušníci potom ve prázdninách v celých východních Čechách s nemalými úspěchy reprodukovali, čemu se v Hradci naučili. Sbor ten v Hradci každoročně skvěle veřejně prokázal výši své dovednosti, čemuž zajisté že každý ochotně uvěří, když uvidíme, že pořadem za sebou byli jeho sbormistry a řiditeli byvalí královéhradečtí studenti nynější chlumecký starosta Zikmund Kozelka, známý hudební skladatel Bohuslav Jeremiáš, nynější řiditel kůru v Hradci Králové Alois Mikš a nynější profesor gymnasia v Uherákém Hradišti a nadšený

ve Školském Obzoru, na něž měli jate vliv, nejhorším kalem a bahnem vláčení a Vy jste se ani nepřičinili o to, aby se aspoň trochu solidnějším způsobem útočilo?

Alferi: Já za Škol. Obzor neručím a jsem zodpovědným jen za své články.

Černý: Neměli jste ani tolik cti, abyste byli bývali tenkrát zakročili. Všechny ty lži opakovali jste na schůzích a dopustili jste, že kol. Smrtka mohl býti uzván „umíněným hnidopichem“, a jeho časopis „hnojštěm“. Již jsem jednou řekl, že nevím, jak by Český Učitel vypadal dle toho, jak si celou věc představují ti, kteří jeho techniky neznají a nevědí, jak málo svobody se přiznává redakci a jak by jej chtěli míti rozsáhlý a jak by vyhovoval, kdyby se tam dle kritéria (posudku) každého jednotlivce měli věci uveřejňovati. — Zasluhujeme prý bezohlednosti! No, dobře; já se nebojím, ale myslím, že i při této bezohlednosti je třeba aspoň trochu slušnosti a spravedlnosti. Dá se zameziti, aby se takových výrazů neužívalo!

Alferi: A s druhé strany jest toho také potřebí.

Černý: Myslím si o sobě, že jsem i já již také nějaké oběti organizaci přinesl, ale kdybyste mne chtěli voliti za svého starostu, tu bych se raději zastřelil před Vašima očima, než bych volbu Vaši přijal. . . Mnozí pohodlníci nás někdy přímo urážejí svou abstinencí i výsměchem srážejí od práce, mnozí nám vůbec neodpovídají na dotazy a my jim musíme psát stále a stále. Znáám kollegy, již nepasali ani uloženu jim kratičkou zprávu o schůzi do časopisu, ale resonují (bouří) strašně, když posuzují naši práci v ústředí.

Kubrycht: Resignace je dnes na resignaci. Já jsem sám již dvakrát resignoval, ale věřte kollegové, že kdybyste mne nevím jak outili, abych resignoval, že bych tak neučinil a to jedině proto, že bych musil za 24 hodin resignovati 24krát.

A teď naše poznámky. Jeden tatínek měl velkou radost, že jeho synáček umí sousedovým dětem nadávat a případně též kámen na ně zvednout. Usmíval se té hrdinnosti a dodával ještě kuráže. Ale když synáček svou statečnost zkusil též na svém vychovateli, tatíněk bledl. Rašín a Černý vychovávali své věrné v největším „sebevědomí“, jejich orgán tupil kněžstvo až běda, učil nezměrné jízlivosti proti církvi. Ani nejhorší potupy duchovenstva neuznal Český Učitel za nepřipustné a nespravedlivé. Proti katolíkovu se dovolovalo všechno. Ale co je dovoleno proti církvi, to není dle logiky generálního štábu dovoleno proti ústřednímu vedení organizovaných. Nedávno p. Černý na schůzi „protiklerikální“ bušil do církve hezky vesele a dokazoval, že ta skromnost, kterou církev odporčuje, kazí mládež. My ovšem víme, že křesťanské skromnosti právě nyní jest potřebí jako soli, aby se kladl odpor nadutému a nerozumnému fanatismu. Ale když již p. Černý tolik na pěsto vání křesťanské pokory si stýskal, ejhle, jaké

hudebník Antonín Kolmann. Národní, české, slovanské a vůbec vlastenecké písně byly hlavním polem, jež sbor ten vzdělával a Hradec slyšel ho přednáseti za poměrů daleko stísněnějších, nežli jsou dnešní, dokonce i ruskou hymnu, o jejíž rozšíření po východních Čechách měl nemalé zásluby.

Divadlo bylo námi nejenom že pilně v Hradci navštěvováno, ale ve prázdninách také pilně ke vlasteneckým a národním účelům hráno. A za účelem tím vybraný byly kusy najmě jenom účely ty také nepouze hmotné, ale také morálně podporující.

Literatura pak měla mezi námi boťové „mecenáše“, kteří si na všech libůstkách mladosti ubírali, jenom aby hodné časopisů odebírali a co nejvíce knih kupovati mohli.

Když r. 1876 zemřel František Palacký a prof. Dr. Josef Kalousek počal vydávati nové vydání jeho „Dějiny národu Českého v Čechách a na Moravě“, odbíráno jich bylo na hradeckých školách dobrých sto výtisků.

Modním spisovatelem českým oné doby byl Václav Vlček, jehož nepopíratelné literární zásluby schválně v letech devadesátých byly a nyní jsou umlčovány pány, kteří právě Vlčkovi měli by býti za mnohé a mnohé vděčnými. Jeho „Osvěta“ za snáženou pro studenty cenu kolportoval pan profesor Jos. Votruba. V gymnasiu samotném rozebráno jí bylo jistě padesáte výtisků. Až tak jeho „Tužby vlastenecké“ byly vznětlivou pro nás četbou a jeho román „Vavřínový věnec“, který vyšel v rozšířeném vydání v „Libuši“, byl tak populárním, že se o něm i při vyučování mluvílo a pan katecheta Ehmer se ho při náboženských hodinách vícekrát příhodně dotkl.

Zvláštním pak stupněm literární vybranosti a znamením estetického vkusu bylo čtení spisů profesora dra Josefa Durdíka, který byl za oněch časů studentstvem zbožňován. Nám královéhradeckým gymnasiistům byl profesor dr. Josef Durdík osobně znám, neboť nebylo něžnějšího syna nad něho. Přijížděl totiž dosti často navštívit

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XVI.

V dobách, když jsem v Hradci Králové přestoupil z nižšího gymnasia na vyšší, projati jsme byli tehdejší studenti mocným prouděním duchovním, jež bylo povahy národní a slovanské. Po věstné filosofování Alfonsa Štastného z Padařova, proti němuž vystoupil pod pseudonymem Jana Brázdy, sedláka ze Zlámané Lhoty, tehdejší profesor budějovického biskupského semináře a napotomní vyšehradský probošt Dr. Ant. Lenz, sledovali jsme z pochopitelné mladické zvědavosti a všetečnosti také, ale pojímali jsme je ze stránky komické a v souhlasu s celou ostatní rozumnou veřejností měli jsme z něho špas. Svobodomyšlnosti, osvícenosti, pokroku nenacházeli jsme v publikacích páne Štastného žádných, ač člověk před dvacátým rokem svého věku ochotně pokládá neomálenost za ráznost, hrubianství za hrdinství a všechno tištěné za osvětu a pokrok. Spisy páne Štastného četli jsme hlavně proto, poněvadž se proti nim mluvílo a polemisovalo. Kdyby nebyly bývaly prohlášený za oposici proti dosavadním ustáleným náhledům, pochybuju, že by si jich byl někdo vůbec všiml. Ale opoziční projevy ochotně čtou se od každého, byť byly sebe větším nesmyslem a zejména mládež nacházela vždycky, nachází nyní a nacházeti bude dále zábavu a sport ve všem, co někoho dráždí a zlobí.

Proto když začaly všeobecnost zajímati důležitější zprávy z jihoslovanských bojišť, publikace pana Štastného přestaly ihned bavit a literární jeho působení vešlo rázem v „nevědné“ zapomenutí.

Musím však vytknouti, že publikace pana Alfonsa Štastného vynikaly svou obsažností, vtipem a poutavostí vysoko nad úroveň jin podobných

plody vydává jeho vybízení „k nejrůznějšímu sebevědomí.“ Což divu, že hýčkaný organiso-
vaný pán, třeba by nerozuměl něčemu ani za
mák, musí všude a za každou cenu své náhledy
utratiť! Každý chce něco jiného, každý chce
poroučet jinak a dupe jako vzdorovitě děcko,
neposlouchají-li ho ostatní. O nějaké svobodo-
myslnosti, šetření práv druhého není zde řeči.
Pravda, opposice přestřeluje, zle se odměňuje
svým vůdcům, ale kdo za to? Však „Český
Učitel“ v posledním čase také neuzíval proti
neposlouchům zbraní právě nejlepších. A tihle
lidé, kteří se ve dvou školských časopisech
potírají způsobem nejhrubším, chtějí pranýřo-
vati všechno učitelstvo, jež s nimi nedrží a
chtějí celé katolictvo poučovati o pravém ná-
boženství, o náboženství lásky, proti němuž
nejvíce hřeší. Čekejme pak od takých lidí trochu
slušnosti v boji s námi, nezachovají-li trochu
slušnosti tito vychovatelé mládeže ani k sobě
navzájem!

(3) Času na poučování. Milí pánové,
nedávno jste dokázali, že z husitských dějin
ani abecedy neznáte; a nyní chcete mermomocí
Husa snižovati tvrzením, že se mu jeho nej-
méně rozumné úchytky od církve líbily stejně
v Kostnici jako v Čechách. Napsali jsme, že
Hus mluvil v Kostnici značně jinak, katoličtější
než v Čechách a že ho některé dřívější vý-
střednosti mrzely. Vy jste na to odpovídali:
„Tvrzení Obnovy jest nesprávné; ani jediným
dokladem nedá se potvrdit.“ Nevíme, jakou ná-
hodou se stalo, že tentokrát odpovídáte bez
obvyklé jízlivosti — zcela slušně. Jenže bohu-
žel Vaše slušná odpověď jest zatím nesprávná.
Uvedeme aspoň něco na doklad. Hus v Čechách
kázal proti duchovenským statkům, vyjádřil se:
„Při se o kost hřyzů, vezmi kost a pře-
stanů.“ V Kostnici však popřel, že by schva-
loval zabavení kněžského majetku.

V Čechách kázal proti odpustkům obecně,
ale v Kostnici tvrdil, že odsuzoval jen od-
pustky za peníze udělované. — Prý také, ač ho
přátelé pokládali za přívržence a následníka Vi-
klova, není jím (!). Dokonce se hájil, že za bouře
pražské nemůže on, ale král a universita. Hus
mluvil v Praze proti papežství prudce; opa-
koval několikrát báhorku o papeže „Agnes“,
tvrdil, že papežství založil Konstantin Veliký.
Před sněmem Kostnickým své ukvapené tvrzení
o původu papežství vymlouval.

V Čechách tvrdil, že každý hodnostář
hříchem smrtelným ztrácí právo na svůj úřad;
v Kostnici však ulekl se rozhněvaného Sigmunda
a vysvětloval, že hříšník pouze *nehodný* ale
nikoli neprávem svůj úřad drží. Takové vy-
světlání v Čechách nikdy neproslovil. Jestliže
Hus přicházel v Kostnici k náhledům střízli-
vějším, sloužilo mu jen ke cti; ale „čas“ by
ho rád viděl třeba ještě víc blouditi, jen když
by ty bludy čelily proti církvi.

své v Hradci žijící rodiče a tu pokřždě se sta-
řičkým svým otcem dostavoval se v neděli na
naši studentskou mši. Vábily ho na ni sladké
vzpomínky a vážná moudrost, jejíž byl nadšeným
tlumočníkem.

Vedle „Osvěty“ odbírány byly z časopisů
„Lumír“, jemuž nejdříve práce Hálkovy a potom
Nerudovy mládež získávaly. Nerudova politická
satyra „Proč nebylo Rakousko r. 1849 rozbořeno“
nás přímo elektrizovala. „Světobzor“ mezi student-
stvem zjednal najednou neobyčejnou přízeň Alois
Jirásek, když v něm r. 1878 začal uveřejňovati
svou „Filosofickou historii“. „Světobzor“ do Hradce
Králové docházel v neděli dopoledne a tu jsme
se rovně z kostela pro nové jeho číslo hrnuli jako
hladoví. Z moravských časopisů odebírána byla
v Hradci olomoucká „Koleda“, a ani na bratry
Slováky jsme nezapomenuli, neboť slovenského
almanachu „Nitra“ odebrali jsme r. 1876 a 1877
také slušný počet.

Z básníků po smrti Hálkové jako rakety
rychle a skvěle nesli se do výše Sv. Čech a Jaroslav
Vrchlický, kterýžto posledně jmenovaný nás svou
skvělou formou a novými a novými svazky básní
přímo ohromoval.

Z romanopisců těšili se zvláštní oblibě Alois
Šmilovský a Václav Beneš Třebízský, nad něž
však přímo senačně v našem mladém studentském
mínění vynikl Ivan Klicpera svým úchvatným ro-
mánem „Jindra“, jež jsme pokládali za nejsladší
knihu, nad níž jsme plakali i plesali. Když autor
ještě v mládí věku zemřel, litovali a želeli
jme ho více, než-li jsme želeli spisovatele Bohu-
mila Havlasa, který jako ruský kyrysník r. 1878
rytířským způsobem proti Turku vytáhl a při tom
zahynul. Havlas litovaly jsme také proto, že
umítel „na slámě“ a ne „na poli“, když si již pro
smrt na Kavkaz zajel.

Do těchto dob spadá počátek nakladatelské
působnosti firmy páně Ottovy, která způsobila
v tomto oboru u nás hotový převrat. Ottova
„Salonní biblioteka“ začala uváděti české knihy
na trh v modernější a vkusnější podobě, než-li se dříve
dělalo a proto také podniky její byly radostně vítány.

Politický přehled.

Slezští Němci vyslali k ministerskému
předsedovi dr. Körbrovi deputaci slezských
říšských a zemských poslanců, aby to protes-
tovali proti zamýšlenému zřízení slovanských
paralelek na učitelských ústavech v Opavě a
Těšíně. Tentokrát však dr. Körber rázně se
Němcům opřel právě, že zřízení podobek je
nutné, aby byl dostatek českých a polských
učitelů a že vše jest již hotovou událostí. Ne-
vystoupil tu dr. Körber proto rázněji, jen aby
si získal Poláky, kteří se mu v posledním
zasedání říš. rady na odpor postavili? Aby však
i Němce nchlácholil, prohlásil Körber, že správa
ústavů těch zůstane v rukou německých, což
ovšem není valným ziskem pro Slováky. Ale
mili Němci se výpovědi ministrovou neupo-
kojili. — Posl. Schönerer a soudruzi prohlásili,
že všenněmecký svaz poslanců na říšské radě
je rozpuštěn, aby prý všenněmečtí poslanci zba-
veui byli pout klubovních. Všenněmecká agitace
se tím dále boří.

Prosylchá se, že vláda zahájila nové vy-
jednávání s Čechy, aby od obstrukce upustili.
Škoda maření času novým vyjednáváním.

Při volbách za venkovské obce do buko-
vinského sněmu podlehli konservativci úplně.
Zvoleno 11 liberálů a pouze jeden konservativce.
Zvoleni jsou hlavně Rumuni a Mladorusini.

V uherském sněmu konečně přijato zvýšení
civilní listy císarovy, která v oposici nadělala
tolik hluku.

Zmírnění sporu mezi Vatikánem a vládou
francouzskou nenastalo, ba ještě se přiostrilo.
Někteří biskupové republikánsky smýšlející
staví se rozhodně na stranu Combesovu, odpi-
rajíce poslušnost papeži.

V Bavorsku opřeli se výnosu ministra
války, který jistému důstojníkovi nařídil sou-
boj, hroze mu jinak zbavením důstojnické
hodnosti. Katolický střed, liberálové i socialisti
postavili se ve sněmovně proti rváckému mi-
nistrovi, který proto musel odstoupiti. V Ra-
kousku té odhodlanosti není.

Dle různých zpráv ovšem nezaručených
daří se Rusům v boji stále špatně; ustupují
prý na celé čáře k Mukdenu, kam se soustře-
ďují tři armády japonské, mířící ovšem dříve
na v cestě stojící opevnění v Liaojanu; Kuro-
patkin nemá prý ani polovici síly vojska ja-
panského. Co na tom pravdy, nelze dosud
ujistiti, ač nelze ani věřit, že by Kuropatkin
za tak dlouhého již trvání války v přípravách
válečných tak málo pokročil. — Vladivostocké
loďstvo působí dále strach v Japonsku, že
prý zase už nějakou loď potopilo. — Ruská vláda
zakupuje stále nové lodí, které posílány jsou
hned na Východ. — Spor, který povstal mezi
Ruskem a Anglií tím, že ruské dobrovolné
loďstvo zadrželo angl. parník Malacca s nákla-
dem střeliva, ukončen vrácením lodí, když
prohlášeno Anglií, že střelivo určeno pro vládu
britskou.

Všeobecný zájem budila tehdy mezi student-
stvem Brandlova „Obrana Libušina soudu“ proti
A. V. Šemberovi a v dobách těch staly se také
opětne pokusy o ustálení českého pravopisu, čehož
mělo býti docíleno pomocí „Brusu“, jež r. 1877
vydala širší komise sborem Matice České zřízená.

„Brus“ tento stal se jako učební knihou
školní a bylo nám uloženo jeho pokyny se spra-
vovati, čehož zejména náš učitel češtiny pan pro-
fesor Jan Vondráček tak úzkostlivě a pilně dbal,
že nejmenší prohršení se v úloze proti němu po-
čítal za hrubou chybu, již in margine pravidelně
vytýkal poznámkou: „Viz Br. str. taata.“ Proti
takové přísnosti ovšem že vznikla mu brzy tuhá
oposice a pamatuju se, že kollega Jan Josefi jednou
v ní riskoval „výsecko“.

„Ať si mne třeba vyženou!“ povídal a pro-
vedl následovní věc.

V „Bruse“ uvedeny byly chybné a uznané
tvary vedle sebe tím způsobem, že mezi nimi
stálo „spr.“ t. j. správně, tak že čtenář mohl si
z toho vybrati, co chtěl, byť bylo patrným, čeho
užívatí se odporučuje.

Toho se milý náš Josefi chytil a jedenkrát
sestavil dlouhou českou úlohu ze samých frásí a
tvarů, jež byly „Brusem“ zavrženy a jako ne-
správné uvedeny. Schválnost toho byla jasná a
proto jsme čekali, co bude následovati. Počítáno,
že z toho kouká nejméně karcer a „zákonná“
z mravů.

Ale pan profesor Vondráček vrátil Josefimu
infamní jeho elaborát docela přátelsky a litoštinou
poznámkou.

„To jsem si, Josefi, o vás nemyslí, že jste
takový nešvara, že nerozumíte, co je správné a co
je chyba“, povídal mu.

V úloze pak všechny schválně nesprávné
obraty a chyby svědomitě opravil s uvedením
důvodů toho: „viz Br. str. atd.“

Tím byla oposice poražena, když pan pro-
fesor Vondráček na ni nereagoval hněvem, ale
docela klidně hříchy proti „Brusu“ opravil a
podle počtu chyb odměnil známku, lapidárním

Tlachalovi.

Věnce je hodna učenost,
kterou se blýskáš všude.
Z toho-li nic, tož se knih tvých
ohyrovská hromada bude.

Každému umíš poradit,
slovo tvé všude skví se.
Moudrost je ovšem slatý dar
na silné stříbrné míse.

Pověst sde málo smatená,
Bůh že ti nepostačí.
Nožičky máš prý ve hvězdách
a hlavulenkou rač.

Z činnosti katol. spolků.

Z Lomnice n. P. (Slavnost svěcení praporu
katolické jednoty). Den 17. července byl pro jednotu
naši dnem radosti; neboť splněno naše přání, abychom
před veřejností mohli vystupovati jako spolek s pra-
porem. Slavnost tato každého překvapila. Slavnostní
průvod, čítající na 400 katolických mužů a žen, do-
kázal, že tu jsme a bohdá také i nadále zůstaneme,
zároveň podán důkaz, že dosud nezmizela v lidu našem
víra po otcích zděděná. V den slavnosti již od 8. hod.
ranní scházely se okolní jednoty do zahrady hotelu
p. Jos. Roháčka, kdež sestaven průvod. K slavnosti naši
dostavily se tyto jednoty: členná deputace spolku
křest. social. žen a dívek z Prahy s korouhví, vzdě-
lávací katol. jednota z Roztok u Jil. s 25 členy, jednota
křest. soc. žen a dívek z Roztok s 27 členkami, poli-
tický klub křest. soc. s 10 členy, katol. jednota v Se-
milech s 36 členy, katol. jednota z Liběšína s 50 členy,
životnostenská jednota v Jilemnici s 33 členy a
s praporem, svatojosefská jednota ze Studence se 17
členy a s praporem, katol. jednota z Nové Paky s 90
členy, katol. jednota ve Mělně s 12 členy; z míst-
ních spolků dostavila se pouze deputace al. spolku
pekařů. V prostřed průvodu našel se velká řada
družiček, v jejichž středu nesen byl prapor a stuhy;
konec průvodu uzavírala katol. jednota místní. Průvod,
jež vzbudil pozornost velkého množství lidu, bral
se kolem náměstí do chrámu Páně, jehož hlavní oltář
byl bohatě květinami okrášlen. Následovalo svěcení
praporu, jež s nevšední ochotou vykonal vsdp. ThDr.
Rudolf Horský spisovatel a farář v Šárce. Matkou
praporu byla slečna Fil. Pekárková, kmotrami paní
Vilhelmina Mikulová a paní Marie Tryznová, vesměs
členky naší jednoty. Při zatlonutí hřebu pronesena
byla mnohá významná hesla. Na to prapor odevzdán
matkou praporu praporečníku p. Jos. Kracíkovi. Po
obřadu svěcení vyslechlo shromážděné posluchačstvo
slavnostní kázání, jakož bylo nám i popřáno přítomno
býti oběti máe svatě, kterou za assistance místního
duchovenstva sloužil vdp. světitel. Po skončených
službách Božích nastoupen zpáteční pochod do míst-
nosti spolkové, kdež byl společný oběd. Po druhé ho-
d. odpol. konána byla slavnostní schůze, při které pro-
mluvil vdp. světitel „o dnešním postavení katolíků
v Evropě“. Ve velikém počtu shromážděné posluchačstvo
vyslechlo se živým zájmem proslulého řečníka a
s vděčností ocenilo námahu jeho bouřlivým potleskem.
Rovněž přednáška pana řídícího učitele V. Špačka,
který promluvil nám „o tisku“, sledována byla se

svým písmem pod úlohu ramalovav: „Celkem
nedostatečně“.

V době té maturovala na hradeckém gym-
nasiu jedna z nejsilnějších jeho oktáv a sice r.
1877, kdy na něm pro vysoké učení dospěli:
Karel *Bauch*, nyní farář v Červeném Kostelci;
Bohumil *Beránek*; František *Černý*, nyní katecheta
měst. škol v Chocni; František *Černý*, nyní farář
v Rudolticích; Otto *Čuda*, věnoval se učitelství;
Josef *Dědek* (starší), nyní gymn. profesor v Praze;
Josef *Dědek* (mladší), zemřel jako boleslavský ka-
novník v Praze; Adolf *Fischer*; Albert *Hejlsar*;
Frant. *Hroneš*, nyní farář v Bohuslavicích; Frant.
Chalupa, zemřel jako spisovatel v Praze; JUDr.
Jan *Jansa*, nyní advokát v Nových Benátkách;
František *Kohoutek*, úředník v Hradci Králové;
Zikmund *Kozelka*, starosta města Chlumce n. C.;
Jan *Malý*, zemřel jako profesor gymnasia v Plzni;
František *Mareček*, nyní c. k. notář v Kostelci n.
Orl.; Emanuel *Němček*, nyní kněz pravoslavné
církve v Žitomíru na Rusi; JUDr. Karel *Osthorf*,
radní v Ústí n. L.; Adolf *Paukert*; Václav *Pokorný*,
nyní evang. duchovní v Brně; Josef *Pršala*, nyní
katecheta gymnasia v Mladé Boleslavi; František
Rybyšár, nyní fundatista ve Vilémově; Václav
Skákal, nyní okresní hejtman v Blatné; Otakar
Slavík; Alois *Soukup*; Robert *Štříšek*, nyní gymn.
profesor v Hradci Králové resp. v Praze; MUDr.
Ladislav *Šabata*, nyní c. k. pluk. lékař; Jan *Štěpán*,
nyní gymn. profesor v Brně; František *Tauchmann*,
nyní radbofský farář na odpočinku; JUDr. Josef
Tausík, nyní advokát v Hradci Králové; Viktor
Thal; JUDr. Karel *Tobíš*, nyní rada v ministeriu
vyučování ve Vídni; Antonín *Turek*, zemřel jako
profesor gymnasia v Benešově; JUDr. František
Váňa, nyní rada Hypoteční banky v Praze; Jan
Vaněk, nyní farář v Dušejově; Alois *Vaško*; Jos.
Vobořil, nyní farář ve Veltrubech; Václav *Vojnar*,
nyní farář ve Slavoňově; František *Vykoukal*,
nyní gymnasiální profesor a spisovatel v Praze;
Albert *Weingarten*, a Josef *Zítka*. *)

*) Za laskavé sdělení nynějšího postavení pánů,
u nichž není uvedeno, byli bychom povděční. Red.

živým nájemem a odměněna byla velkou pochvalou. Po sobě následovaly koncerty v zahradě spol. místnosti spojený s šertovými výstupy, jež provedly s laskavé ochoty zábravné odbory jednot: Semilek, Novopacké, Libětické a Lomnické; účastníci při veselé náladě setrvali v zahradě do pozdní hodiny. K slavnosti naši zaslali pozdravné přehledy: jednoty katol. tovaryšů v Praze, sociální odbor družstva „Vlast“ v Praze, Svatojosefské jednoty v Praze—Holešovicích, Bubnech, katolická národní jednoty paní a dívek v Pardubicích, představenstvo všeob. sdružení křesť. dělnictva v Hradci Král., dp. Frant. Pekárek, kaplan z Hory Kutné, Václav Nosek, člen jednoty sloužící u vojska v Ráve Ruské. K úplnosti referátu sluší podotknouti, že prapor vkusně provedený dle nákresu, jež laskavě vypracoval předseda jednoty dp. Frant. Kníšek, zhotoven jest v závodě p. Josefa Neškudly v Jablonném n. O. Na červené straně nese nápis „Katolická jednoty v Lomnici n. P.“, a na bílé straně vyší jest obraz sv. Václava na koni s nápisem „Nedej sa hynouti nám, ni budoucím“. Zerd' rozdělávací umělecky zhotovil zdarma pokladník spolku p. Mikule Jan. Prapor potížen z dobrovolných příspěvků členů a některých příznivců jednoty. Výbor jednoty katol. vzdává všem P. T. dárcům, kteří umožnili nám naše přání uvést ve skutek, svůj upřímný a srdečný dík, volaje všem „Zaplať Pán Bůh.“ Výbor jednoty katol. vyslovuje také všem bratrským jednotám za jejich hojně účastnění a všem, kteří na nás vzpomněli pozdravnými dopisy, srdečné díky.

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecézní. Vyznamenání jsou: p. Frant. Schmied, čestný kanovník, rytíř řádu Frant. Jos., em. b. vikář, děkan ve Zdonově, a p. Fr. Illem, č. konsist. rada, b. notář, děkan ve Zbraslavicích, jmenování skutečnými konsist. rady a assessory extra statum; p. Ant. Kozák, b. notář, děkan v Holohlavech, čestným konsist. radou; p. P. A. Jan Dufek, Ord. Praem. kanonie Želivské, gymn. profesor, b. notářem; p. Fr. Klapal, b. notář, farář v Kladrušech, děkanem; p. Frant. Sedláček, kněz na odpoc. v Litomyšli, obdržel Exposit. canon.; p. Jos. Gabriel, I. duchovní správce ve věznici Kartouzské, jmenován osobním farářem. Ustanovení jsou: p. Vilém Kejlar, far. ve Vidochově, za faráře do Vilémova; p. Václav Šťastný, administrator, za faráře ve Velšmi; p. Aug. Stránský za definit. katechetu na pedagogii v Trutnově; p. Jarosl. Procházka, koop. ve Vilémově, za kapl. do Trhové Kamenice. V Pánu zesnul: Ant. Ducháček, kapl. na odpoc. v Tamplí, † 5. července b. r. Uprázdnila se fara ve Vidochově, patron. nábož. matice, od 14. července b. r.

Svěcení kněžství uděleno bylo v pondělí J. B. M. dr. Jos. Doubravou 19 chovancům bis. semináře královéhradeckého, den před tím posvěceno 6 bohoslovců III. roč. na jáhny.

Slavnost sv. Ignatia, zakladatele řádu Tovaryšstva Ježíšova v Hradci Králové. V sobotu večer v 6 h. bude svěcení vody svatoignaciánské. V neděli ráno v 6 h. mše sv. s exhortací. O 1/2. hod. bude sloužiti slavnou mši sv. Jeho Milost vesp. Msgr. Xav. Hampl, odpoledne ve 4 hod. bude slavnostní kázání; na to zpívání litanie loretánské, slavné požehnání a uctívání sv. a světcových.

Instruktivní besplatný kurs ku pěstování církv. hudby v Hradci Králové od 8. srpna večer do 12. srpna večer 1904 pořádá diec. jednoty cyrillické v Hradci Králové. Kurs určen pro ty, kdož o církv. hudbě důkladněji informovati se chtějí. Program: V pondělí 8. srpna v 8 hod. večer uvítání účastníků s programovou zábavou v dvoraně Adalbertina. V úterý 9. srpna v 8 hod. ráno bude v seminářském chrámu P. slavná mše sv. a pak až do pátku 12. srpna večer po 4 dny každodenně přednášky ve všech oborech církv. hudby s praktickými cvičeními dopoledne od 8 do 12 h. a odpoledne od 2 do 5 h. s náležitými přestávkami mezi jednotlivými hodinami. Přednášky a cvičení prakt. obstarají pp.: Eisler Fr., koop. v Heřmanicích: Církev a církv. hudba. Hromádka O., fed. kath. kůru v Brně: O vyučování zpěvu hlavně církevního. Kašpar Boh., fed. kůru v Dašicích: O právech a povinnostech ředitelů kůry. Dr. Kolisek Al., prof. reálky v Hodoníně: O estetické všeobecné i hudební se zřetelem k církv. hudbě. Novák Jan, prof. reálky v Náchodě: O poměru hudby antické k hudbě církevní, obzvlášť k chorálu. Orel Dobr., prof. reálky v Hradci Král., probere řadu temat a prakt. cvičeními. Řihovský Vojt., varhaník a učitel hudby při ženském paedagogiu v Chrudimi: O instrumentální hudbě a o hře na varhany. Unger Karel, fed. kůru v N. Brodě: O kostelní písni lidové. Winter Jos., fed. k. v Kolíně: O přednesu chorálu. Wünsch Jan, fed. kath. kůru v Hradci Král.: Výklad o varhanách kath. kostela v Hradci Král. s ukázkami hry na těchto varhanách. Zelinka Jan, fed. k. v Praze: Různé směry církevní a duchovní hudby. Diatonické chromatické studie. Kurs koná se besplatně. Noclehy budou zdarma v Borromaeu neb za levnou cenu v Adalbertinu. Obědy za 1 K, večere v mírné ceně. Epitome a Graduali Rom, Orlova Rakovské chorál Hmelského a jiné hudebniny bude míti na skladě místní knihkupec p. Melichar. Vzhledem k tomu, že takový kurs dosud u nás pořádaný nebyl a potřeba jeho všeobecně se uznává, jest žádoucí, by četní účastníci se přihlásili u předsedy diec. jednoty oyr. Dr. Jos. Mrštíka, arciděkana v Chrudimi nejdříve do 6. srpna. V přihlášce budíž udáno, jakého noclehu kdo si přeje. Noclehy vykážou se po příchodu do Hradce Kr. účastníkům v Borromaeu p. vicerektorem V. Jurkovičem.

Žně na Královéhradecku pomalu se již ukončují. Letošní rok byl zkušebním u rolníků. Kdo pole důkladně hluboko zoral a spracoval, patřičně pohnojil a v čas obilí zasel neb brambory zasal, ten jistě aspoň částečně může býti s úro-

dou spokojen. — Dosavadní vedra ustoupila tento týden chladnějšímu počasí. Mraky se po obloze honí, leckde již spásavý déšť svaluil vyprahlou půdu, jen v nejbližším okolí Hradce čekají dále na vláhu.

Nebospořiči ohně hrozilo 26. t. m. v domě p. Nepeřeného v Hradci Král. V bytě p. J. Schlaufa, advokátního úředníka, dohořívající svíčka pod obrazem Ukřižovaného padla na přikrývku, od níž chytl knihy na stole ležící; z rodiny nebylo nikoho doma. Na štěstí oheň zpozorován a v čas uhašen.

Nedělní klid rozšířen bude měsícem srpnem počínaje v Hradci Králové, Praž. Předměstí, Kukle, Slatině, Slezském Předměstí, Pouchově, Střebři a Malšovicích. Obchody budou tu zavírány již o 11. hod. dopoledne na základě místodržitelského nařízení a usnesení obchodního gremia v Hradci Král. Blahopřejeme obchodním příručím k tomuto úspěchu.

Nešvar. Často stává se, že slušky bezohledně vyklopávají z oken na náměstí a do ulic přikrývky, koberece, utěrky, šmety na chodníky vyhazujíce. Po chodníku jdoucím leckdy seayou se na hlavu prašné zbytky s hromadou bacilů. Tento nešvar sakazuje se pod pokutou dle usnesení měst. zastupitelstva.

Dary. Pp. konkurenti při farním a katechetickém konkursu věnovali „Adalbertinu“ 14 K a kapli b. Borromea 20 K. Pan obchodník Komárek daroval „Adalbertinu“ 20 K. Zaplať Pán Bůh!

Na české školy ve Vídni darovala pl. Kateřina Kubíková z Dušejova 1 K 50 h, jež prostřednictvím redakce t. l. zaslány budou na své místo.

Zprávy školské. Výroční správa c. k. vyššího gymnasia v Hradci Král. za rok 1903—1904 obsahuje studii p. prof. J. Vrabce: Slovanští Polabí. Sbor učitelů čítal 25 sil. Příjmy školní na sbírky učebné činily 1385.44 K. Knihovna profesorská obsahuje 2932 děl v 6124 sv. a 218 tabulek a obrazů. V knihovně žákovské jest 3087 děl v 4832 sv. a 434 tab. a obr. Žáků bylo 308 (1 privatista), všichni jazyka českého, 288 bylo katolických, 16 evangelických a 7 židů. S vyznamenaním bylo 76, prostě prošlo 197, oprava povolena 15, propadlo 16. Platů škol. zapraveno 6960 K, tax a příspěvků 889.80 K. 23 stipendiistů bralo platů celkem 4489 K. Na podporách chudým žákům přijato K 3100.09, vydáno K 1140.81. Zápis do první třídy koná se 16. a 17. září, do ostatních tříd v tytéž dni.

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze užšího výboru 23. t. m. v Hradci Král. Podpora nemoc. udělena: J. Břusové 3 K, Duškovi Fr. 6 K, J. Langrovi 4.50 K, vsemě v Ústí n. O.; J. Nedvídkovi 5.76 K a Al. Kloučkově 6 K v M. Čermě; Fiksovi K. v Poličce 6.80 K; podpora v nezam. J. Tlaskalovi v Tebechovicích 6 K. Přijati 3 členové.

Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové. (Dle záznamů archiválního podává V. P.—a.) V Březhradě byl (počátkem 19. století) 1 sedlák, 4 chalupníci a 2 podruzi. Sedlák Jiřík Šejvl měl 35 strychů dědičných rolí, pod 4 vozy (sena) luk a pod 1 čtvrtci zahrady; úroků platil o sv. Jiří 1 zl. 25 kr. 1 denár, o sv. Havle též tolik, vrchnosti odváděl ročně 8 slepic, p. děkanovi 21 kr. letníkův (t. j. za letní maslo), kantorovi pospurného 1 větel žita, a robotoval 1 den týdně. Chalupník Václav Kalaš měl 5 str. 1 věr. dědičných rolí, pod 2 vozy (sena) louky, úroků platil o sv. Jiří a o sv. Havle po 28 kr. 5/4 den., panu děkanovi odváděl letníkův 6 kr., kantorovi pospurného 1 čtvrtci žita; robotoval 3 dny týdně. Chalupník Matěj Cibulka měl 7 str. dědič. rolí; úroků platil půlletně 15 kr., panu děkanovi letníkův 3 kr., kantorovi 1 čtvrtci žita; robotoval 2 dny týdně. Chalupník Jan Polák měl 14 str. dědič. rolí, pod 1 vůz (sena) louky, 1/4 čtvrtce zahrady; úroků platil půlletně 24 kr., panu děkanovi letníkův 6 kr., kantorovi 1 čtvrtci žita, robotoval 3 dny týdně. Chalupnice vdova Kohoutová měla 4 str. dědič. rolí, pod 1 vůz (sena) louky; úroků platila půlletně 7 kr. 3 den., panu děkanovi dávala jménem letníkův 3 kr. Podruh Karel Vojáček měl 1 strych dědičné role, platil úroků půlletně 4 kr., panu děkanovi jménem letníkův 3 kr., robotoval 1 den týdně. Podruh Jan Řib (Hřib) měl též 1 strych dědičné role, odváděl panu děkanovi jménem letníkův 3 kr., robotoval 1 den týdně. Březhradská role byla mimo 2 str. (II. tř.) všecka ve III. třídě. Celá obec platila pánům komisarům 54 kr., společným sloužícím 19 kr., masitého auřlugu 54 kr. ročně. (Pokrač.)

Úmrtí. V sobotu 23. t. m. zesnula pl. Josefa Orlova, choť řídícího učitele v Rovni, matka p. prof. zdejší reálky D. Orlo, po delší trapné nemoci ve stáří 59 let. Pohřeb zesnulé paní konal se za hojného účastnění duchovenstva, učitelstva, obyvatelstva místního i sousedního, což svědčí o vášnosti, jaké se rodina p. řídícího těší. Pohřební průvod zahájily místní spolky hasičské a katolické vzdělávací a prapory. Církevní obřady vykonal místní vdp. děkan Starý za asistence 11 kněží, rakev nesli pp. učitelé místní a okolní. Po skončení zádušní mši sv. uložena byla tělesná schránka zesnulé paní na hřbitov nemnoho vzdálený od školní budovy, s níž jí nebylo již dopřáno stěhovat se se svým manželem do rodného domku na výslužbu. R. i. p.!

Odhalení pamětní desky básníku-buditeli, redáku královéhradeckému, K. Sudimíra Šnaidrovi ve Smidarech. Sdružené korporace pod protektorem městské rady věnují dny 6., 7. a 8. srpna památce Karla Sudimíra Šnaidra s svým milým rodákům a přátelům. Dle vykonaných dosud příprav a dohlých přihlášek nebude to slavnost jen místní, ale veškerého širého okolí; svláště neděle, den 7. srpna bude dostaveníčkem všech upřímných národovců s Bydžova, Chlumce a Nechanic, s Hotic, Jičína a Veselí, s Kopidla a Král. Městce, ano i s Kolína a Prahy. Taktéž uvědomělý nás venkov chystá se této slavnosti čestně účastniti. Již v sobotu dne 6. srpna bude slavnostní večer ve dvoraně městské radnice, kde kand. Ph. O. Dlab promluví o li-

terární činnosti Šnaidrovi. Zpěvní a hudební úkoly učitel Jos. Dejl, a řídící ochotníci sehraji Stroupežnického „Paní minemistrova“. Slavnostní den počne budíčkem a vítáním přibylých hostů na nádraží. Odpoledne bude slavnostní průvod a pozdravení hostů městskou radou před radnicí, načež semeký advokát s Prahy JUDr. Karel Motejl prosvolí před deskou slavnostní řed, po které deska bude odhalena a v pěti místu odevzdána. Při slavnosti lidové na náměstí koncertovati bude chvalně známá hudba smidarská. Osvětlením města a lampionovým průvodem slavnostní den se skončí. Druhý den věnován jest rodákům a přátelům smidarským. Očekáváme, že i staroslavý Hradec, jenž dovede oceniti slavné své muže, také při této příležitosti vzdá hold svému rodáku, spanilomyslnému a šlechtěnému básníku a buditeli národa našeho Karlu Sudimíru Šnaidrovi; očekáváme, že slavnostního odhalení pamětní desky na domě, v kterém ideální Šnaidr poslední a to trudná léta života svého trávil a semel, účastní se slavná městská rada, spolky, studující a spanilomyslné dámy, jímé Šnaidr jednu z prvních svých českých básní byl věnoval. Proto voláme: na shledanou dne 7. srpna ve Smidarech! (Životopis oslavencův přineseme příště).

Jednota českoslov. řidičů kůrů, kapelníků, varhaníků a majitelů hudebních škol koná v úterý, dne 9. srpna 1904 o 1. hod. odpolední v Dašicích v městské dvoraně 8. výroč. valnou hromadu. Valná hromada počne o 1. hod. Tato schůze je proto důležitější, že se v ní bude jednati o reorganizaci Jednoty. V pondělí, dne 8. srpna 1904 koná se v téže místnosti předběžná porada výboru. Na noclehy i obědy nutno jest učiniti do neděle 7. srpna přihlášku u pokladníka kol. Josefa Vejdy v Dašicích. Aby ku mnohostranné žádosti možno bylo účastníkům spolu i církevní-hudebních kůrů v Hradci Králové se účastniti, volena valná hromada na tyto dny. — Odjezd do Hradce Král. v úterý večer vlakem o 6. h.

Závody kotrmelcové uspořádají prý v Soboluskách u Čáslavě, kde nedávno honili se s trakaři o závod. Kdo udělá více kotrmelců, dostane metál. Kam pak se jim zase rozum zatoulal?

Z Čiměvsi u Král. Městce. „Ne mně, ale Tobě, o Pane, patří čest a sláva!“ Slova tato tanula na myslí stařečku, jubiláři, našemu milému panu děkanu Msgru. J. Kleinovi, když letos samotným nebem popřáno mu bylo dočkati se převzatého jubilea kněžského — jubilea dýmantového. — Hospodin korunou dýmantového jubilea korunoval hlavu stříbřivou a v odměnu za nečetné dobro vykonané pro blaho církve a vlasti. Náš vroucně milovaný, všeobecně úcty, vášnosti a lásky požírající pan děkan, nechtěl a nehodlal toto převzaté jubileum zvláštním způsobem oslavovati, nýbrž dle slov písema sv. jen Pánu nebes děkovati, a proto ustanovil se na tom, vykonal ve dnech převzatého jubilea zvláštní pobožnost, zvanou duchovní cvičení, v kláštere u sv. Ignáce v Praze, kamž také dne 25. července se odebral. — Než osada naše nedala si vzíti příležitost k opětnému projevení úcty a oddanosti a lásky k svému duchovnímu otci — a proto dne 24. večer uspořádala dostaveníčko před farou, jehož se účastnilo obec, zastupitelstvo, spolek vojen. vysloužilců a hudbou, sbor hasičův a všichni téměř obyvatelé. Zástupcové všech korporací pronesli své blahopřání statickému jubiláři, která vždy bouřlivým provoláním „elava“ a „st šije náš milostpán“ byla doprovázena. Náš pan děkan poděkoval po té — hlasem ku podivu až mohutným a slovy tak upřímně srdečnými, že všichni dojati byli k slzám. Žádal shromážděných, by jen Pánu nebes i země — provolávali slávu za to, že jej tak dlouho zde na zemi ponechává, a k tomu Bohu aby se za něho modlili, — toť se nejlepším blahopřáním pro jeho šediny, jež tak blízko hrobu jsou. Druhého dne v pondělí ráno zavítal k nám náš vesp. vikář Fr. Pašout ze Sadské, a přivezl obzvlášť srdečné blahopřání J. B. M. Dr. Jos. Doubravy našemu jubilantu. Po té obětoval náš dobrý stařeček jubilár tichou mši sv. za asistence p. vikáře, přibuzného p. duch. správce pracovní O. Hrušky a místního kaplana p. Rud. Duřky. Jistě neustalo žádné oko bez slzí, těch, kteří této tiché slavnosti v chrámu Páně přítomní byli, když po mši sv. náš milovaný jubilár před vystavenou Nejv. Sv. Otčátní se modlil — hlasem tlesoucím: „Děkuji Ti, Pane Bože náš, za všechno mi prokázané, děkuji Ti za to, že mne zde na zemi tak dlouho trpíš, a prosím Tebe, aby všechny kroky života mého — jen ku spáse duší nesmrtelných byly.“ Po této tiché slavnosti odejel do Prahy na zmíněná duchovní cvičení. — Málokterá slavnost zanechá v srdcích přítomných tolik dojmů a působivosti jako slavnost tato. A také není divu — vždyť byla to slavnost dýmantového jubilea — kněze, který tolik dobra pro blaho církve a vlasti vykonal, jako nikdo jiný, bylo to dojemné jubileum dýmantové, při němž každý to přání projevoval, aby ještě dlouhá léta ponechán byl Hospodinem k dobrou lidstva knězi, jehož zásluhy dobře ocenil zvěčnělý pan kardinál pražský, když pravil: nemám jiného přání, než toho, abych i já ve své arcidiecési měl nějaké Kleiný. Proto zachovej Hospodine ještě na mnohá léta našeho dobrotivého pana děkana!

Z Dolní Krupé. (Oslava 50letého kněžství.) Vesp. P. Vincenc Novotný, biskupský vikář, čestný kanovník, konsistoriální rada a předseda, osobní děkan, rytíř řádu cis. Frant. Josefa a velenasloužilý farář v Dolní Krupé, slavil 25. července své kněžské druhotiny. V předvečer slavnosti uspořádal místní sbor dobrov. hasičů lampionový průvod s hudbou, a farního pak domu zahájeno pěvecko-hudební zastaveníčko. Zvláštní pozornosti těšil se místní sbor pávecký, který, až před krátkou dobou nastaven, zhostil se svého úkolu způsobem na venkov přiměřeným a překvapujícím. Program doplňovala chvalně známá hudba osobním hřemím p. Čelanského tklivými skladbami. Nejhlubší dojem způsobilo objevení se churavého jubilára, který s okna k nečetným davům s celého okolí promluvil pročitáná slova lásky dobrého pastýře. Za hřimavé zdravice odevzdán mu diplom čestného členství místního sboru hasičského. Druhého dne v 9 hodin sloužena slavnostní mše sv. od bisk. vikar. sekretáře vdp.

V. Jůla za assistance vikariátního duchovenstva. Předě má sv. promluvil o působení a zásluhách vdp. jabílara, který pro oburavost do chrámu nemohl, býv. kaplan jeho, nyní děkan v Habrech vdp. Josef Břina. Po slábních Božích předneslo své pění vikariátní duchovenstvo a odevzdalo darem skvostnou adresu. Po té sa školní mládež dojemně přáli družičky Anička Franzova a Růženkou Bukovských, které odevzdaly skvostnou kytiici a věnovacími stuhami a chlapi Vincenc Hrbek a Ládu Fikarovým. Milým překvapením bylo pro vdp. jubilanta, když p. t. p. starostové všech přifařených obcí vedeni jsou p. Jiřím Venkem, statkářem a starostou z Břevnice, po případném oslovení odevzdali mu diplomy čestného občanství. Po nich předneslo své pění až na nepatrné výjimky veškeré učitelstvo celé farnosti, načež přijel vdp. J. Vančura, děkan z Německého Brodu, s přáním od Jeho Bisk. Milosti ThDra Josefa Doubravy a od nejduš. kathe- drální kapitoly. Mezi nečetnými gratulanty pozorovali jsme včera a již den před tím zvláště Jeho Blahorodí pana Jana Šulu s chotí, majitele panství Krupá a mlátního patrona, slov. pána JUDra O. Mettala, majitele velko- statku a zem. a ři. poslane, c. k. gymn. ředitele Něm.-Brodského Štefíčka, prof. Neumanna; z přise- ných gratulací vyjímáme zvláště od nejdp. gen. vi- káře ThDra Frýdka, Monsign. Kleina z Činčevu, vdp. Václava Biera, probošta Litomyšlského a mnoha jiných. Přejeme vysoké duš. panu jubilantovi, jenž ze svých 50ti let kněžství přes 45 let strávil na faře sdejš, aby při nejmenším diamantového jubilea se dožil.

Ze Skutče. Je to rámsu mezi ultrahusit- skými historiky, promluví-li někdo vůči rozpáleným, orientálskou fantasií naplněnýmhlavám stříhlivé slovo! Jen řezat a řezat, nenechat na církvi ani chlup poctivý, pak jest huciták řečnick opravdu pokrokový, pravdo- mluvň a učený. Že nám bujně, vzdušné fráze málo pomohly na nohy, to každý může viděti z výsledků mladočeského hubaření. A že bezuzdné napadání českého katolictva vydalo pro národnostní otázku plody málo sladké, uznávají i mnozí z těch, kteří dříve bušili do naší tvrze přímo beranem. Budeme-li se mezi sebou rvát, hned bude celá Vídeň před tak svorným a spořádaným šikem na kolenou. 9. července při oslavě Husově promluvil p. dr. Pokorný. Nemůžeme souhlasiti se vším, co pověděl, ale z jeho řeči přece dala se vypořizovati chvalitebná snaha: zmírniti vášnivě, strannické vlnobití v městě našem. Jest tobo nejvš zapotřebí, poněvadž ten strannický zápas, ne- vlastenecké štvání našich přítelůčků přilíš málo po- kroku Skutče dosud prospělo. P. dr. Pokorný zcela dle hesla slovatného učence dra Kalouska odporučoval, že nemáme následovati u Husa to, v čem se rozchá- síme, ale to, co náš národ vůči společnosti nepřá- telům spojuje. A tu vykořčil dopisovatel „Osvěty lidu“ jako uštknutý. Jak? Přestat štváti? Bylo by po ře- mele, poněvadž jiného v zájmu „pokroku“ sotva uvedu. Jen bít do „klerikálů“, jen jim znechucovat vlaste- neckou práci, jen je vylučovat z národa a pak — bude národ o mnoho silnější. Prý to chtějí také kleri- kálové, aby se sledovalo u Husa to, co nás spojuje. To by prý byla ahiňá svornost. Prý by se tedy měl zapít Husův mravní význam i obrodný duch reforma- ce, zkrátka to, co činí Husa Husem. Ať! Čtěte si pane dopisovateli, katolické publikace v Čechách o Husovi ze století XIX. i nynějšího. Tam shledáte, že katoličtí spisovatelé sami bez rozpaků, bez skrčené strannickosti uznávají Husův mravní význam, pokud skutečně Husova působnost k zdravé reformaci směřovala. A o tom „obrodném duchu reformace“ přilíš mnoho nehořte, jest to trochu choulativé. Byli zde ovšem i po smrti Husově jeho stoupenci, kteří si upřímně reformace přáli. Ale kolik jich bylo? Byli potlaštěny jejich snahy nejvš samými husity. Na jedné straně mocní Pražané, starající se hlavně o konfiskaci duchoven- kého jmění, neupřímná ziská a ramenářská šlechta, na druhé straně Táboři pustošící hlavně svoji vlast, prolévající při nesměrném despotismu potoky krve vlastních krajanů. A po dokonání boje byl již za Rokycany úřední husitáký útlak českých bratří — upřímnějších reformatů. Pan řečník zmínil se též o potřebě revize processu Husova. Na to p. dopiso- vatel do Osvěty lidu volá jako železný Bismark: „My nechceme žádnou revizi processu Husova, my ji také nezmíme chtít, k čemu revizi? Holenku, takhle volají všichni ti, kteří se bojí o bankrot fabriky na vyrábění frází; takhle volají farizeové, kteří mají pokroku a učenosti plná ústa. Jen ne posnat pravdu / otázce tak důležitě! Jen nevolat vědu na pomoc proti vzduným, tak milým fantasiím! Křičí se po „prohloubení“ oslavy Husovy, ale chce-li ji někdo na základě vědy prohloubit, už je klerikálem. P. dopiso- vatel horečně poučuje, že čím Hus nad svoji dobu vynikal, „to nám nemůže žádná církev zrevidovati — to zrevidoval si už český národ sám.“ Pěkně si to národ zrevidoval. Pamflet Láipogius byl u pokroko- vého národa přes třicet let hlavním evangeliem, a žádná pokrokářská hlava ze samé učenosti nepřilíš na to, že nesmysly, které Láipogius o Husovi troufá, jsou ubohým a ničemným švindlem. A ze samé snahy po opravě posud pokrokové listy neodlují svým čte- nářům, jakou brožurkou byl náš lid bromačně ohlu- pován. Taková pohodlná „revize“ jest hříchem na lidském rozumu. Z církvi naprosto právo k revizi upíráte, to jste nemueli ani zvláště sdělovati. Známe tu svobodomyšlnost našich pokrokářů. Bojíte se té revize z pochopitelných důvodů; katolici ji posud prováděti na základě přané vědy a Vy, nemohouce podatná nic z jejich apíšť vyvrátiti, aspoň odasu- jete paušálně. My přes křesťovité Vaše volání po tmě, přes Váš protest proti spravedlivému rozptylování mlh přijdeme ku světlu.

Od Dobrušky. (Obnovené poutní místo.) I poblíže našeho města podhorního, Dobrušky, nalézá se utěšené a posávané zátíší — Studánka. Vydátný pramen zdravé, čisté a osvěžující vody, nad ním ka- plička s obrázkem Panny Marie a ještě výše vkusná a útulná větší svatyně Marianská se sochou P. Marie Orodonice. Bohorodička nad oltářem povznesená má oči obráceny k nebesům a ruce sepiaty. Tak jako by v sepnutí sbírala prosby všech, kdož k ní zde se utíkají! Jak se dovidáme z knižčky od vdp. Pavla Rozínka, sám. faráře a b. notáře na Skalce, byla tato

Studánka již i před časy místem poutním našeho če- ského lidu s okolí. A poutě ty ustaly jenom na čas. Již před lety zásluhou vdp. J. Flešara, děkana v Do- brušce a již známého vdp. Pavla Rozínka ze Skalky byla větší kaple Marianská rozšířena a obnovena. V době novější před třemi lety zspočaly sem poutě našeho lidu i za účastenství kněží a to ze Skuhrova, Dobrušky, Solnice, Černíkovice a odjinud. Z Dobrušky ovšem sem voděny průvody menší ve všední dny i v neděle a pak zejména o svátku Narození Panny Marie pravidelně a za hojného počtu účastníků již i dříve. O čtenějších průvodech v poslední léta ukázala se potřeba nové křížové cesty k pobožnosti venku pod širým nebem. Této myšlénky před několika lety jako zbožného přání všemi účastníky projeveného ucho- pil se energicky a horlivě vdp. Jos. Domašinský, dě- kan z Dobrušky a opět vdp. skalecký Pavel Rozínek. Nová křížová cesta, pořízená z darů zbožných dobro- dinců nákladem dosti značným, je rozložena na volné a pohodlné prostoto a ke každému zastavení vede úpravná cesta. Mezery mimo cestu mezi jednotlivými zastaveními jsou vysázeny stromky a křovím. Za čas bude zde utěšené zátíší a křížová cesta bude obklo- pená jako by parkem. Svěcení nové křížové cesty této bylo konáno v neděli dne 19. t. m. — Již dopoledne k 10. hodině dostavili se četní poutníci z Dobrušky a ze Skuhrova. Tito poslední čtení a s hudbou. Sta- a sta poutníků stulo se kolem svatyně Marianské. Vel- kou, promyšlenou a přesvědčivou řeč a kazatelnou pod lípou před kaplí promluvil k zástupům vdp. Dr. J. Jindra, profesor bohosloví z Hradce Králové. Po té slavnou zpívanou má svaton obětoval vdp. J. Čížek, bisk. vik. sekretář a farář z Dobrušky. Odpoledne vy- konal pobožnost křížové cesty od zastavení k zasta- vení průvod skuhrovský a doprovodem hudby. O půl třetí hodiny připutovali poutníci z Domašína. A ke třetí hodině veliký průvod z Dobrušky, takéž a hudbou. Duchovenstvo z okolí a z Dobrušky setkalo se se svými průvody před sochou sv. Jana a následoval ve- liký mohutný průvod ke kapli. Všech kněží bylo 11 — a mimo ně veleduštojný pan světitel. Před svěce- ním promluvil o významu pobožnosti křížové cesty vdp. děkan dobrušký J. Domašinský a poděkoval vše všem zbožným a obětavým dobrodincům, kteří milodary svými — některé věnovali sami jedno celé zastavení — zřízení křížové cesty umožnili. A vyzval přítomné, aby dílo záslušné bylo dokonáno sbírkou na přístěnky Božího hrobu. — Radost ze slavnosti milé, zbožné povznášející a z tak čestného účastenství na pouti ke Studánce (byloť tu účastníků zejména odpoledne jistě přes 2000) po celé u okolí veliká a srdečná. Pán Bůh odplác všem, kdož se o tuto obnovu vzácnou v milém bory obklopeném zátíší přičinili.

Drobné zprávy z Prahy. V poslední době oslavováno bylo zřízení a upravení svatů hor- ských a zřízení nádrží vodních v Liberci a v Cho- mutově. Úpravy tyto pro celé váleční krajiny jsou velikým požehnáním. Upravení horských svatů a zří- zení k tomu potřebných nádrží ve váleční Liberci a ve váleční Chomutově vymohli si Němci na zemském aněmu českém a obě tato blahodárná díla stála úhrnem šest milionů korun. Aby popisováno zde do de- tailů bylo, jak taková úprava nádrží vodních při upra- veném horském svahu blahodárně působí, není zde od místa, ale každý ze zkušenosti ví, jaké hrozné spousty a ohromné škody působí v horách při velkých lijávcích náhle přibíhnutí velká voda, a aby této náhle povodni, která v údolích majetek veškerý ničí — zabráněno bylo, byly zřízeny tyto nádrže vodní. V českých kra- jinách od dávných, dávných dob je známo, že z hor- ských svatů celé české kraje zhoubně při lijávcích pov. zaplaveny bývají, ale o podobné úpravy se čeští poslanci posud nepostarali, ačkoli při lijávcích v po- hoří kolem Prahy v roce několikrát domy v Košířích a na Smíchově velkými vodami zaplaveny bývají a to jen proto, že vráskovité svahy posud jsou tak, jak je Pán Bůh stvořil. Tato jednoduchá noticka snad postačí, aby i čeští poslancové o vlastní své kraje tak se po- starali, jak to činí Němci v Čechách.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Is dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Biskup Strossmayer, velký Slovan, ra- něn byl v rogateckých lázních mrtvicí; stav nemoc- ného 89letého kmeta se však zase zlepšil, že si už i na procházku vyšel.

František Šeber, vynikající národní i ná- rodohospodářský pracovník, prezident obchodní a živno- stenské komory pražské atd., zemřel minulý týden v Praze ve věku 65 let.

Literární podvod či hrubá nevědo- most? „Pokrokové“ „Hlas z západní Moravy“ s učenou tváří se odvažují tvrditi, že posud není do- kázáno „nezaručenost pravosti dopisů Poggiových“. Takhle zná tento šosácký list historii Husa! Ani v Hájkově kronice o Horymírovi není psáno tolik co- pafských bájek jako ve švindlu Poggiově o Husovi. Ale protestantický, nejvš ničemný švindl čelí proti katolictvu, „Hlas z záp. Moravy“ potřebovaly se sastávatí tohoto padělu v polemice s katolickou „Stráží“ a proto: ať šije Láipogius!

Pan Josef Svozil, který pomáhal církvi na nohy bouřením proti klášterské výchově před odo- vědnými nepřeteli katolictva, najednou oznamuje „v Samostatnosti“, že se oženil s Julii Kuběšovou, bývalou industrialní učitelkou ve Chvalčově Lhotě. Nešťálo se jí nijak, ačkoli byla vychována za peně- žité podpory některých kněží — v luckém klášteře. Klášter musila nedobrovolně opustit. Už tedy učinil první zdátný krok k náboženské reformaci. Co na tom, že takováhle reformace nesrovnává se se zásadami Husa,

kteřého Svozil v Praze tolik chválil! Vždyť jest to reformace docela snadná, pohodlná. Nebylo hřimání bývalého katechety proti Římu tak trochu nšlapá- ním pěšinky k vlastní šenitbě? To svět asi sotva věděl, že p. Svozil obrací svolna frontu se zájmů nejprivátnějších. P. Svozil čeká, že bude se svou „Je- nou“ tahán blátem. I nikoliv! Tak lhat o něm nebudeme jako on o církvi, již slíboval při svěcení úcta. Jde cestou již všední, která mnoho hluku nenadělá. Léka začal takhle reformovati taky a svět se neobfíl. Mí- sto hněvu vyslovujeme jen šetrné politování.

Svatekrádež. Minulý týden vyloupen byl kostelík sv. Klimenta v Holešovicích. Ničemník ukradl stříbrný pozlacený kalich a jiné věci v ceně přes 200 K. V kalichu nalézající se hostie byly po hřbitově rozházeny. Po svatekrádeci není památky.

Zemská jednota katol. duchoven- stva čes. konala dne 21. t. m. v Praze na Žofíně svoji řádnou valnou hromadu, již se účastnilo celkem 184 delegátů, zastupujících na 2.00 čes. kněží. Schůzi za onemocněného předsedu předsedal dp. kaplan Pauly. Dp. farář Vacek promluvil o preasentačních a patro- nátních poměrech, dp. kaplan Dr. Loskot mluvil na thema: Sebevzdělání kněze po skončení studií boho- sloveckých. O obou přednáškách rozproudila se čilá debata. Přijaty pak zásady, aby úřadu biskupského dostávalo se kněžím hodným, hlubokého rozhledu a bohatých zkušeností v duchovní správě nabytých, aniž by muel býti professorem bohosloví neb ze vzneše- ného rodu; aby v každé kapitole nejméně polovice míst kanovnických zadávána byla zkušeným pracov- níkům z kurátního kněžstva; aby místa professorů bohosloví praktic. disciplin svěřována byla kněžím aspoň 10 let v duch. správě působivším, představe- nými seminářů aby byli zkušení kněží z duch. správy; aby preesentace a obsazování farních obrocí sprave- dlivé bylo upraveno; aby šadatel o kurátní obrocí, nezajíc dokonale řeči svých oasdníků, byl z kompe- tence vyloučen; aby ve přitíně poměru farářů a ka- planů plněno bylo ustanovení o uzavření kontraktu dle spravedlivých zásad; aby kaplan přes 3 léta na místě působivší nebyl beze všeho přesazen; aby zří- zena byla ordinariátní rada, s kterou by se biskup v zásadních věcech správy diecése radil, a j. Z celého jednání patrné, že český klérus svou mistrně prove- denou organizací hodlá hájiti se vši rozhodností své spravedlivé požadavky.

Němectví v Čes. Budějovicích pod- porují hlavně nařinci a židé. V posledním školním roce navštěvovalo německé obecné a měšťanské školy 1069 českých dětí a to jen rodičů, kteří výslovně při zápise do školy přiznali českou národnost. 1069 če- ských dětí, to jest třetina všech dětí v německých ško- lách zapsaných, znamená udržování tří úplných něm. škol při životu. Málo to národní hrdoosti, málo lásky k české škole! — Na čes. gymnasiu a čes. realce v Budějovicích bylo celkem 992 Čechů, mezi nimiž nebylo ani jediného Němce a pouze 15 židů. Na něm. však gymnasiu a realce dohromady bylo 619 žáků, z nichž 181 Čechů a 129 židů. Takovéto bezcha- rakterní jednání některých Čechů budějovických a ži- dovské „vlastenectví“ jsou hlavními sloupy němectví v Č. Budějovicích, bez nichž by se tamní němectví v krátkém čase rozplynulo.

Zase jedna. Krajským soudem v Nov. Jičíně na Mor. uvalen konkurs na jmění záložny Kopřivnické.

Zrušení klášter. škol a vůbec vypuzení kongregačních sil ze škol zaplatí Francie draze. Zří- zení nových škol bude vyžadovati na státu 345 mili- onů franků. Jen Paříž potřebuje nyní na vydržování škol 40 mil. franků a na stavby 200 mil. Combes jistě v budoucnosti neskldí za své dílo díků.

Přítváni peněz. Svého času zakoupila ru- ská vláda ku plemenění čistokrevného anglického hřebce za 400.000 K, jenž při dostihách získal mnoho prv- ních cen. Zvláštní pro něho stál stála 75.000 rublů, roční opatrování (měl i zvláštního zvěrolékaře) vyža- dovalo nákladu 25.000 rublů. Tohoto koně nyní 10 let starého koupila právě vláda pruská. — Na důle- žitější věci se pak peněz nedostává.

Uhři dodávají nám ročně na 6 milionů metr. centů mouky a dobytka za 200—250 mil. K; tak na uherském sněmu prohlásil ministr Hieronymi. A my ochotně bezohledně Maďary podporujeme, sami sebe ochuzující.

Kurs pro samesprávné úředníky potádan byl českou národohospodářskou společností v Brně od 18. do 23. t. m. Účastníků bylo pouze 27. Přednášeli většinou advokáti o volebním, domovském, čeledním a stavebním řádu, o zeměděl. a živnostenské organizaci, o zdravotnictví, o národ. hosp. a finanční politice obcí a o účastenství. Účastenství mělo býti větš.

Krajský sjезд členů III. řádu sv. Františka koná se 14. srpna na Svaté Hoře u Příbramě s tímto programem: Dopoledne: V 8 hodin shromáždí se členové III. řádu na Kalvarii, načež průvod k soše Panny Marie na náměstí Svatohorském. O půl 9. uvítání členů III. řádu místním duchoven- stvem, průvod po ambitech do Marianské svatyně. V 9 hodin slavná mše sv. s assistencí, kterou bude obětovati za členy III. řádu vdp. P. Jan Rubringer, kvardián z Třebíče; při ní společně svatě přijímání. V 10 hodin slavnostní kázání vdp. P. Ant. Podlahy, kvardiána z Brna. V 11 hodin tichá mše sv. Odpo- ledne: V 1 hodin sv. křížová cesta; po ní kázání vdp. P. Ignáce Janáka, faráře Frydlantského: „O naší organizaci; pak kázání vdp. P. Fr. Xav. Pale- ťka, faráře z Kovátova: „O dobrém příkladu“. V 5 hod. slavné sv. požehnání; „Tě Bože chválime“, Zdrá- vas Svatohorský, po něm oféra ve prospěch opravené svatyně na sv. Hoře. O půl 8. hod. průvod s boží- cmi svícemi po ambitech a Svatohorský Zdravas v kostele.

Prázdny pro dělníky. U nás se sice o tom nikomu ani nezdá, ale v Anglii jest to skutkem. V továrním středisku Lancashire usnesli se továrníci, že svým dělníkům popřejou týdenní až čtrnáctidenní prázdny. O svatodušních svátcích trvají prázdny

pět dní, druhé delší poskytují se dělnictvu v srpnu. Rovněž továrny v Glasgowě po 14 dní v srpnu odpovídají. V Lancashire skládají si dělníci po celý rok příspěvky do prázdninové pokladny, jež se pak o prázdninách rozdělí. V Anglii jest také již dávno zavedena dovolená služebných. Prázdninám přikládá se jak se strany dělnictva, tak i se strany zaměstnavatelů velká důležitost.

Domky z papíru. Francouzské ministerium vojenství vystavělo pro jeden prapor 12 domů z kartonových, v nichž vojáci bydleli i v zimě. Domky mají kostru dřevěnou, stěny a výplně jsou kartonové. Domky vypadají velmi elegantně a za zimy dobře se osvědčily: žádný voják se nenastudil. Tím, že mezi stěny vycpány jsou hoblinami a mechem, jest v papírových barácích v zimě teplo a v létě chladno; papírové domky dají se též vytápěti a lehko přenášeti.

Dobrou chuť mají v severní Itálii chudší lidé, kteří si obyčejně v neděli a ve svátek pochutnávají na kočičí pečeni. V ty dny není tam kočka jista svým životem.

Z právní praxe. Soušed rád by propustil čeledína (dávku, pasáka); kdy a jak by to měl učiniti? Soušed může svého dělníka propustiti dle úmluvy, nebo dle zákona proti 14denní výpovědi. — Soušed má čeledína (dávku, pasáka), který se svou neopatrností ručním řezacím strojem na ruce pofezal (nebo jinak na některém ručním stroji pohmoždil). Kdo bude platiti lékaře, u něhož se léčí? Stal-li se úraz čeledínovi (dávce, pasákovi) při práci s ručním strojem, a byl-li v čas pojištěn proti úrazu, pak nese veškeré výlohy úrazová pojišťovna. Nebyl-li pojištěn, platiti je musí hospodář sám. Nutno poznamenati, že dělníci při obsluze ručního řezacího stroje nejsou pojištěni povinně, mohou však býti hospodářem nebo majitelem tohoto stroje dobrovolně přihlášení a proti úrazu pojištěni. Úrazy při parních a žentourových strojích hospodářských řídí se dle zákona o úrazovém pojišťování.

Rodičům dívek hledajících další vzdělání, po případě k samostatné výživě, doporučuje se, aby vyžádali sobě právě vyšlou výroční zprávu ústavu hraběte Pöttinga v Olomouci, z níž vyjímáme: Ústav čítá 5 hlavních škol, umožňujících dívčí vzdělání nejrozumnějšími směry a to: 1) školu literární, 2) vyšší dívčí, 3) dvoutřídní obchodní, 4) tři pracovní čili školu průmyslovou, 5) kuchařsko-hospodářskou, vedle toho školu jazykovou a hudební. Výroční zpráva obsahuje v čele 5 obrázků, znázorňujících dámský výbor, sbor učitelů a upomínky na výstavu ve Vyškové a Pardubicích. Dámský výbor čítá 19, sbor učitelů 32 osob. Chovaneček čítá ústav úhrnem 420 a to 148 interních, 272 mimo ústav bydlících. Z těch bylo 316 z Moravy, 88 z Čech, 5 ze Slezska, 7 z Ruska, 4 z jiných zemí. Právě polovice chovaneček t. j. 210 obdrželo vysvědčení a vyznamenání. Úvodní článek jedná o vyšší dívčí letos první rok při ústavě zřízené. Subvencí státních, zemských a obchod. komory požívá ústav obnosem 15.000 K. Výroční zpráva obsahuje dále přehled, jakých míst se třetím absolventkám dvouleté obchodní školy dostalo, zprávu o tělesném a zdravotním vývinu chovaneček, kterému se v ústavě mimořádně věnuje péče, o bezplatných večerních kurzech atd. Kdo hledá pro svou dcerušku vzdělávací ústav, dopíše ředitelství, které výroční zprávu i prospekty obratem zašle.

Roľnické pekárny družstevní. Český odbor zemědělské rady pro království České schválil zřizování roľnických pekáren, ale pouze tam, kde pekaři pekou z cizí mouky a nechtějí od ní ustoupit. Pak-li kupují mouku domácí, mají se roľníci s nimi a s mlynáři dohodnout stran dodávek obilí a pekárny nezřizovat. Dle toho měli by roľníci na všech místech jednání své zaříditi; prospěch plynul by pak veliký.

Pro domácí likér. Ořechový likér. Ku konci července natrhají se zelené ořechy; asi 24 se jich rozkrájí na drobnější kousky, dají se do menší sklenice od znojemských okurek, připojí se k nim 15 gramů celé skořice, 2 gr hřebíčku, 2 gr květu, vše celé, netlučené, naleje se na to 1/2 litru čistého lihu, pováže se sklenice vlhkým měchýřem a nechá se to 14 dní na slunci stát. Pak se svaří 4 litry vody s 1 1/2 kg cukru, načež do úplně zchladlé svařeniny této sleje se opatrně lůh z těch ořechů, ještě se pak jednou ořechy tou cukrovou vodou propěláchnou; jest-li tekutina není čistá, procedí se pijavým papírem, načež přidá se ještě jeden litr lihu, vše se promíchá a čistě leje do lahví. Podobně se připravuje višňovka, jen že na litr lihu dá se 1 kilo višní bez stopek. — Likér malaga. Dá se opět do podobné sklenice 1/2 litru lihu, přidá se 26 na kousky nakrájených vlašských ořechů, 1 na kusy nakrájený citron, též 1 rozkrájený pomoranč, obě neloupané, aby byla od kůry příjemná chuť, dále do 10 haléřů netlučené skořice, za 4 hal. hřebíčku celého, 12 sladkých a 8 hořké utlučené mandle, za 4 hal. květu muškátového v celosti a nechá se vše 14 dnů na okně na slunci stát. Aby lůh nevyčihl, pováže se též sklenice navlhčeným měchýřem. Pak se dají do hrnce 2 litry studniční vody, do ní 1 1/2 kg čistého medu, nechá se to pospolu vařit a mezi vařením se sbírá pěna a kal. Po té do úplně studené této svařeniny přidá se procezený lůh z těch ořechů, tou svařenou medovou vodou se ještě ty ořechy propěláchnou, nechá se vše ustát a pak zlehka se nabírá sběračkou a procezuje pijavým „filtracím“ papírem. Do čistého již likéru přidá se ještě jeden litr čistého lihu, vše se promíchá a dá do lahví. Kdo chce mít likér alabáři, dá méně lihu. Starý tento likér rovná se chuti malaga. — Aust. Sei . . . .

Červenka a vepřového dobytka hrozí i letos státi se roľníkům škůdcem jeho majetku. Lák střídky pomáhá a k očkování odhodlá se málo kdo, neboť jest dosud velmi drahé. Nesbývá než zahřívati se tak, aby tento neznámý host do stavení vůbec nepřišel. My radíme: I. Nedávati prasatům po-

myš i vepřového masa, jež velmi často bývá z dobytčete červenkou zachváceného. II. Držeti chlív i nádob v největší čistotě. III. Přikrmovati mírně dobrým, jednoduchým pšenicím vápnum, jež udržuje veškerý dobytek stále při chuti, čistí krev, činí prasátka proti všem nemocem otužilá a napomáhá mimo to k rychlému vzrůstu. Dle zkušeností nabytých honosí se pšenicí vápno se značkou „Hospodář“ od Družstva Hospodář v Miloticích nad Bečvou těmi nejlepšími vlastnostmi pravého, nefalšovaného pšeniho vápna.

Nedostatek píče dá se případně velmi zmírnit pěstováním směsk. Po sklizni obilnin strniště se zoře, povlácí a pak osaje. K setbě hodí se nejlépe směs brachu, pohanky, hořčice, ovesa a vikve. Směsok za příznivého počasí dá hojnost zelené píče nebo sena.

(Z a s l á n o).

Bývalým žákům Pardubské reálky.

Ze vzpomínek na studentská léta, strávená na reálce Pardubské, vynořuje se Vám, velectění pánové a milení přátelé, zajiště také obraz malého školního kostelíka t. zv. klášterního, do něhož jste chodili na služby Boží, ve kterém za vedení výtečných profesorů jste prospěvovali z mladých duší nadšené a vroucné Pánu Bohu na čest. — A ten kostelíček Váš, již tenkrát sešlý, zpustnul úplně a hrozil zrušením. Po-dařilo se nám sice zachytiti tuto padající upomínku na nejkrásnější dobu Vašeho života a zabezpečiti subvencí státní v obnosu 18 tisíc korun a značnou podporu obětavé obce Pardubské, avšak to vše daleko ještě nestačí na pořízení důstojného moderního a uměleckého zařízení vnitřního jako: ústřední topení, varhany a malba oken. Pročež obrací se v účtě podepsaný k Vám, všem bývalým žákům naší reálky, z nichžto přemnozí nalézáte se v poměrech tak příznivých, že Vám umožňují přispěti i značným obnosem, s uctivou prosbou:

Přispějte dobrotitě na vnitřní uměleckou a moderní úpravu školního kostela!

Milodary zasílané buďto ředitelství c. k. vyšší reálky aneb podepsanému přijímá s kvítím

prof. Em. Teplý, katecheta
na c. k. vyšší reálce v Pardubicích.

Výkaz darů na Adalbertinum.

Z vikariátu vysokomýtského darovali:		
20 K	p. děkan Kapoun ve Vys. Mýtě . . .	20 K
10 K	p. vikář Vlach v Luži, p. děkan Richter v Chroustovicích . . .	20 K
6 K	p. děkan Čvrk v Chocni . . .	6 K
3 K	p. far. Šklíba v Újezdě . . .	3 K
Celkem		48 K

Z vikariátu jaroměřského darovali:		
40 K	p. děkan Štěpánek v Jaroměři . . .	40 K
10 K	p. farář Ruml v Chotěborkách, p. děkan Seidl v Černilově, p. farář Horák v Jáseně, p. far. Chelnovský v Sendražicích . . .	40 K
6 K	p. far. Rosecký v Žerci . . .	6 K
2 K	p. katecheta Martinek v Král. Dvoře, p. farář Pohlreich v Heřmanicích . . .	4 K
120 K	p. kaplan Ludvig v Ketzelsdorfu . . .	120 K
1 K	p. kaplan Konečný v Králově Dvoře . . .	1 K
Celkem		9820 K

Z vikariátu opočenského darovali:		
20 K	p. vikář Uhlíř v Přepychách . . .	20 K
10 K	p. děkan Ot. v Sedloňově, p. farář Erlebach v Bystřem, p. far. Erychláb v Deštně, pan děkan Domašínský v Dobrušce . . .	40 K
6 K	p. far. Hroneš v Bobuslavicích . . .	6 K
4 K	p. farář Weber v Glešnici, p. farář Hendrych v Medřici, p. děkan Řehák v Opočně . . .	12 K
2 K	p. kaplan Honců v Novém Hrádku, p. far. Flešar v Dobřanech, p. kapl. Barvíř v Opočně . . .	6 K
1 K	p. kaplan Pleskot v Dobrušce, p. kaplan Hrubant v Přepychách, p. kaplan Kyselo a p. kaplan Jirka v Třeběchovicích . . .	4 K
Celkem		87 K

Z vikariátu králického darovali:		
30 K	p. děkan Hlavsa v Rokytnici, p. děkan Poláček v Žamberku . . .	60 K
18 K	p. far. Kubek v Kunvaldě, p. far. Havla v Pěčíně, p. far. Hermann v Petrovicích . . .	54 K
16 K	p. far. Červenka v Ném. Rybně . . .	16 K
750 K	p. far. Světelský v Bartošovicích, p. far. Jelen v Bärnwaldu, p. far. Morávek v Klášterci, p. far. Zukrigl v Ullersdorfu, p. far. Chvojka v Mladkově, p. kapl. Němeček v Žamberku . . .	45 K
6 K	p. kaplan Hubálek v Kyšperku . . .	6 K
3 K	p. far. Tauchman v Kyšperku, p. far. Radouš v Nekoti, p. kaplan Smíšek v Klášterci, p. kaplan Hovorka v Rokytnici . . .	12 K
2 K	p. far. Kubeš ve Slatině . . .	2 K
Celkem		104 K
hofsých		48 K
9230 K		
87 K		
dřívě stvrzených 258640 K		
Úhrne 298760 K		

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 23. července 1904. 1 hl pšenice K 1370—1600, žita K 1060—1140, ječmene K 980—1080, ovesa K 730—780, prosa K 000—0000, vřkve K 0000—0000, hrachu K 0000—0000,

žochy K 0000—0000, jahel K 2800—3200, krup K 1800—2800, bramborů K 800—900, jetelového semene rážáku 8250—8800, máku K 3000—3200, olejky K 1460—1500, lněného semene K 0000—0000, 100 kg žitných otrub K 1200—0000, 100 kg pšen. otrub K 1180—0000, 1 kg. másla K 740—000, 1 kg sádla vepřového K 168—176, 1 kg tvarohu K 032—036, 1 vejce K 004—006, 1 kopa zelí 000—000, 1 kopa okurek K 600—900, 1 kopa kapusty K 240—500, 1 hl cibule K 1080—0000, 1 kopa drob. zeleniny K 050—140, 1 hl mrkve K 200—260. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 23. července 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 109, žita 845, ječmene 108, ovesa 190, vřkve 12, jahel 12, jetelového semene 161 1/2, olejky 26. 2) Zeleniny: okurek 34 kop, kapusty 45 kop, cibule 77 hl, drobná zelenina 108 kopy, mrkve 118 hl, brambor 71 hl. 3) Ovoce: třešň 94 beček. 4) Drobného dobytka: vepřů 6 kusů, podsvinčat 742 kusy.

Osvědčení!

Velectěný Pán

ADOLF NOVOTNÝ,
továrna koberců a nábytku

v Týništi n. O.

Tímto doporučujeme Vás jako solidního dodavatele našich lázní jak pro obor nábytku, tak i koberců, poněvadž jste vše zavčas vkusně a levně nám dodal a každému se zde zboží Vaše velmi líbí.

Ředitelství lázní

v Brandýse n. Orl.

Účastníkům kursu ku pěstování církv. hudby

konaného od 8—12. srpna

V HRADCI KRÁLOVÉ,

nabízíme ke kursu potřebné knihy a hudebniny:

„Oltář“ poučná a modlitební kniha i zpěvník pro diácony královéhradeckou; vydání brožované za 46 h, v polo-plátně 64 h, v plátně 74 h.

Nápěvy k „Oltáři“ brožov. 30 h, v polo-plátně 44 h, v plátně 50 h.

Průvod varhan k Nápěvům Oltáře brož. K 5.20, v plát. K 6.40.

Dobroslav Orel:

Rukověť chorálu římského váz. v plátně za K 3.60.

Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.

Továrna na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dřívě závod na sušičkování ovoce, založený r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

koňak, slivovici, borovičku, jeřábinku, rumy a punše, likéry, sladké ovocné víno, bílé i červené, víno borůvkové (medicinné), víno sládků a víno šumivé (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové jakosti velmi levný koňak a výbernou slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku 1891 na jub. výstavě v Praze: stříbrnou medailí státní a diplomem slatí medaille, a mnohými jinými diplomy s právem rašení slatí medaille.

Vzorky zdarma a franke.

Nový obchod kolonialní a lahůdkářský v Hradci Králové.

Dovolují si tímto P. T. obecnstvu ve známost uvést, že dnem 1. srpna 1904 otevřu nový

obchod kolonialní a lahůdkářský

v Hradci Králové

proti Grand-Hôtelu, v domě p. A. Fultnerové.

Na skladě chovati budu vždy ve velkém výběru kávu jak zelenou, tak dvakrát týdně čerstvě praženou, jakosti nejlepší v cenách nejlevnějších, jakož i veškeré zboží do oboru kolonialního spadající.

Dále doporučuji P. T. ct. obecnstvu svůj velký sklad ruských čajů, kubanského a jamaiského rumu, francouzských a tuzemských koňaků, medicinalních i stolních vín, likérů, jakož i různých sýrů, salámů a pod.

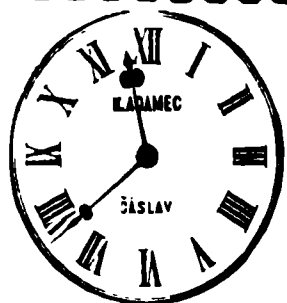
Zároveň přeložil jsem svůj dosavadní sklad veškerých nosičů a kolejnic z Kuklen do téhož závodu.

Doufaje, že P. T. obecnstvo mne svojí co nejhojnější přízní počtí, slibuji, že v každém ohledu s mojí solidní a svědomitou obsluhou spokojeno bude.

Ve vší účtě

Josef Michálek,

obchod kolonialní a lahůdkářský, sklad nosičů a kolejnic
v Hradci Králové.

První výroba
věžních
hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

X letošního jubileu mariánského
vydala

Marie Nedomova
v Olomouci

malou ale velmi příhodnou knížku:

Neposkorněná Panna a Matka

Boží Maria.

Jubilejní knížka obsahující výnam a dějiny článků víry o neposkorněné Panně Marie, příhodná rozjímání, pobožnosti a modlitby. — Napsal a sestavil Alois Prýc, farář v Horní Hynčíně. Stran 83. — V úhledné černé vazbě po 40 hal.

Doporučujeme

vlastní výrobu paramentů

i z nejobhatších látek. — Zvláštní péče věnuje se hotovení kostelního prádla dle církevních předpisů.

Velký sklad obrazů, soch a všech devotionalií a kostelních předmětů.

Umělecký závod

Jaroslava Doležala

ve Věstarech u Hradce Král.

zhotovuje zručně a levně
kazatelny,

Boží hroby,

křížové cesty,

oltáře, sochy svatých a pod.

Mnoho pochvalných příspěvků vyloženo
k nahlédnutí.

Kočáry nejnovějších vzorů

odporčuje známá, osvědčená firma

ČENĚK BUBEN.

kočárník v Hradci Králové.

Vyznamenán na výstavkách: V Jaroměři stříbrnou, v Dobrušce zlatou, v Praze státní bronzovou medailí, v Hradci Králové nejvyšší vyznamenání čest. diplom s právem ražení zlaté medaile s korunou.

C. a k. dvorní fotograf

J. F. LANGHANS

Hradec Král.

Adalbertinum.

Praha, Vodičkova ulice 37.

V řadě pronic
závodů evropských.

KNIHY

sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámucký. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
František Pokorný, divadelní ředitel. Vzpomínky a upomínky. Cena 1 K.
Rok mezi Přeloučí a Prahou. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Selské zrcadlo, představující život a působení Frant. Vaváka. Cena 80 h.
Národní zlatodol. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákově. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na stará kolena. Idyla z učitelského života. Cena 60 h.
Mladí starci. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Přemyslovci. České dějiny do r. 1306. Praha. Román. Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Šmatolán. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 80 h.
Novými směry. Obraz z naší doby. Cena 80 h.

Objednat lze ve všech knihkupectvích a u spřisovatele Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 847.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, šarlaté ve Výprahtelích)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Lepší jest nepřitelem dobrého.

Nicco skutečně lepšího než všechny až dosud pro lněné a bavlněné prádlo v potřebě se nacházející práci prostředky, jako mýdlo, soda, prášek atd. jest nové vynalezený

prací extrakt

známka

Chvála hospodyňky

k namáčení prádla.

Přednosti:

1. Zmenšuje pracovní dobu, již jest k praní prádla třeba, na polovinu.
  2. námahu na čtvrtinu.
  3. činí upotřebení sody zcela zbytečným.
  4. činí prádlo, poněvadž jest čistším, také bělejší.
  5. jest prádlo a rukám zcela neškodným, zač skýtáno jest plné záruky.
  6. vzhledem k své vydatnosti přijde mnohem levněji, než všechny ostatní prací prostředky.
- Jediný jen pokus učiní jej pro každou hospodyňku nezbytným.

→ Všude k dostání. ←

Právě vyšlo!

Jana Leop. Haye,

biskupa královéhradeckého,

Zpráva

o visitaci far

kraje

Chrudimského,

již jako královský komisař
roku 1782 k rozkazu císaře Josefa II.
vykonal.

Podává Dr. Václav Řezníček.

Stran 92, cena 80 h.

O důležitosti této publikace netřeba se mnoho říci. Kdo již si opatřil zprávu biskupa Haye o visitaci kraje Čáslavského, necht si objednat i spis přítomný; nalezne v něm údaje ještě zajímavější a cennější.

Pozornost čtenářů upoutají zvláště poznámky o náboženském stavu obcí nábožensky smíšených, a názor biskupa Josefínisty na vzájemný poměr katolíkův a evangelíkův.

Objednávky vyřídí

Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.

Učeň

z venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším
školením vysvědčením přijme se v uměl. závodě
pozlacovačském

Jos. Kieslicha v Hradci Král.

Bursa práce v Hradci Králové.

Jan Landštajn, obuvník v Kardašově Řečici, přijme pomocníka ve státi od 17 do 20 let na zakázkovou práci mužskou i ženskou. V Čáslavi příjmou se hned dva sedláři, kteří se trochu vyznají v natěračství. Práci obdrží zámečnický dělník u p. Sedláčka v Hlinsku; malíř, který se vyzná v lepší práci pokojové a obyčejné práci kostelní, obdrží ihned práci v Brandýse n. O. Práci hledá dělník kožešnický a zkoušený topič. Ženatý dělník hledá jakoukoliv práci. Svobodný dělník prosí o místo za sluhu neb pod. — Příblašky přijímá "Všedoborové sdružení křesť. dělnictva" v Hradci Králové.

Za veškerou účast a přátelské projevy, jichž dostalo se nám v tak hojně míře při smrti a pohřbu paní

JOSEFINY ORLOVÉ, ROZ. LUDMILOVÉ,

vzdáváme všem srdečně a upřímně: „Zaplať Bůh!“

Zvláště projevujeme nejhlubší díky vys. důst. pánům: děkanu rovenskému E. Starému za církevní úkony smuteční, bisk. sekretáři a faráři holického Ferd. Zajíčkovi, ředitelům z Hradce Králové: Ant. Hrubému, b. notáři Dr. Frant. Reylovi a Vl. Sekerovi, katech. Ant. Adamovi a kapl. Jos. Paloušovi z Pardubic, kapl. chrudimskému Fr. Horákovi, kapl. dašickému Fr. Náhlíkovi, katech. holického V. Halamovi, kapl. královéhradeckému J. Brabcovi a kapl. rovenskému J. Sedláčkovi za laskavou spoluúčast na církevních obřadech.

Dále uctivě děkujeme p. Dr. Zemánkovi za neúmornou péči a úlevu poskytovanou v Pánu zesnulé po dobu dlouhé její choroby, panu učiteli J. Fuksovi a pěvecko-hudebnímu sboru za zdařilé zpěvy; místnímu zastupitelstvu a školní radě, hasičskému sboru z Hor. Rovně, jednotě katolické, sboru literáckému, všem projevivším ústně a písemně soustrast, dárčům věnců a všem, již v Pánu zesnulou doprovodili na poslední její cestě a na ni vzpomněli při zbožných modlitbách.

V Rovni, dne 29. července 1904.

Za rodinu:

František Orel,

řídící učitel.

Díkůvzdání.

Všem p. t. pánům příznivcům a přátelům, kteří ku mému padesátiletému kněžství mně blahopřáli, vzdávám pro svou churavost touto cestou své nejupřímnější díky.

V Dolní Krupě, dne 26. července 1904.

Vincenc Novotný,
č. kanovník.

Prodá se právovárečný dům

v Hradci Králové,
v němž se nalézají stáje, z rodinných důvodů.
Blíže sdělí kancelář JUDr. Ulricha tamtéž.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoli svýžení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové.

Akiový kapitál K 2,000.000. — Fondy ca. K 476.000. — Založen r. 1868.

Oddělení bankovní.

Úvěry
všeho druhu,
zejména —

eskont smének, zálohy na cenné papíry, varranty, postoupené pohledávky. Půjčování cenných papírů ku skládání vadií a kaucí dodávkových, obstarávání vojenských kaucí, úvěry remboursní etc., akkreditivy na cizinu, inkassa smének a poukázek. Informace všeho druhu. Úhrady všeho druhu na cizinu. Zakázky pro tu i cizozemské bursy.

Vklady

do odvolání na vkladní knížky 3³/₄ %
na pokladniční poukázky s 90denní výpovědí 4 %
na běžný účet dle ujednání.

Daň důchodkovou neseme ze svého.

Směnárna

kupuje a prodává cenné papíry přesně dle denního kursu. Inkasso hodnot slovaných a kuponů, obstarávání nových kuponových archů, vinkulace a devinkulace cenných papírů, pojištění proti ztrátě kursovní, promesy vlastního vydání, revise čísel losů, přijímání papírů do depot k uschování.

Pronajimatelné schránky pancéřové s vlastním uzávěrem strany.
Devisy, valuty a mince vyměňují se co nejlépe.

Skladiště

spojené vlastní kolejí s nádražím. Svobodné skladiště cukru a lihu. Výhody reexpedice. Zálohy na zboží uložené a fakturované atd.

Odborný velkozávod pro malbu
chrámových oken.

Umělecký ústav pro malbu na skle.

B. Škarda, Brno.

Ozna chrámová každého
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším poža-
dávám vyhovující.

7krát prvními cenami
vyznamenán.

Cenníky zdarma.

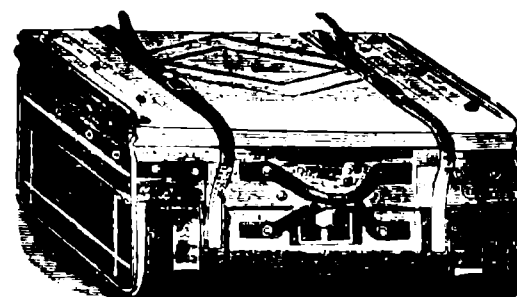
Přesídlení.

Dovoluji si ct. obecenstvu oznámiti, že přesídlil jsem

závod

sedlářský a brašnářský

do domu p. A. Faltnerové, proti Grand-Hotelu.

Odporučuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: kufry, brašny převášené i ruční, turistické vaky, tobolek, pouzdra na deštníky atd.

František Růžička, sedlák a brašnář
v Hradci Králové.

Těž mám na skladě kočárové i tažné postroje a lovecké i jezdecké potřeby všech druhů.
Děkuji ct. obecenstvu za přízeň, která mi až dosud věnována byla,
doutaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

OBNOVA

Číslo 32.

Proplatit na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 5. srpna 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Enfant terrible.

(14) Když si hr. Taaffe na podzim r. 1893 naposledy sáhl před svým odstoupením bengál a podal návrh vlády na rozšíření práva volebního, byly všechny politické strany jako u vidění. Že se v tom ohledu něco státi musí, to se cítilo, že by však vláda sama s něčím podobným přijíti mohla, toho nikdo neočekával. V prvním okamžiku vykládalo se to všelijak, poznenáhla však nabylo vrchu přesvědčení, že si vláda chce pomoci z úzkých a její chef že si zajišťuje čestný ústup.

Dnes ne jinak; jsme zřízením ústavním, ale máme ústavu pouze na papíře; jsme tělesem parlamentárním, ale již sedm let nevyšla jedna plodná práce ze síně zákonodárné; jsme státem konstitučním, ale žijeme jediné pomocí § 14. Všecky smířovací pokusy mezi oběma národnostmi vyzněly na prázdno a vláda dostala se následkem své zásady: „bez Němců nic“ do slepé uličky, z níž není východu.

„Povolišme, ale až co tomu řeknou Němci“, to její odpověď na všechny spravedlivé požadavky ostatních národů! Němci to vědí a dle toho též jednají, a byli by bláhoví, kdyby jednali jinak, byli by bláhoví, aby si nedupli, když vláda ukazuje, že se jich bojí a že jí stačí, bude-li jich výkoným orgánem. V poslední době radí se nám z vážných stran k zanechání obstrukce; poněvadž jsme však nedosáhli ani jediného ze svých požadavků, pro než jsme do obstrukce šli, bylo by upuštění od ní kapitulací, k níž se zástupcové českého národa sotva odhodlají, což neznamena nic jiného, než že na podzim začne se s obstrukcí znova. Tak to však nadále jíti nemůže, to je stav výmínečný, který musí jednou přestat. Pomocí § 14. nemůže se vládnouti trvale; k zrušení konstituce a k absolutismu se starý mocnář v nynější revoluční náladě neodhodlá, k změně pak ústavy ve směru foederativně autonomistickém nepřistoupí ani Němci, ani centralistické kruhy vídeňské a tak nezůstává opravdu nic jiného, než rozpuštění sněmu a vypsaní voleb na základě všeobecného volebního práva. Toť ten enfant terrible, to dítě hrůzy, jež každý vyslovuje, jímž každý hrozí, před jehož opravdovým zrozením však má respekt. Kdo pak si všeobecný census opravdu přeje, kdo tude upřímně proň hlasovati? Nedávno odbyli na zemském sněmu českém obtěžkácním zkoušku a ta dopadla špatně. Krom socialistů, německých národních a českých stran pokrokových, v říšské radě posud nepatrně zastoupených, nepřeje mu nikdo, ani křesťanští sociálové, kteří tvrdí, že nemají příčiny se ho bát, ani Mladočeši, kteří se naň dali voliti, ani němečtí liberálové, kteří z liberalismu nemají na sobě dnes, než to jméno.

A že se něco zamýšlí podobného se strany vlády, to dokazují hlasy z Tyrolska a to se strany dobře informované, hlasy napomínající k organizaci, protože na podzim, nepřestane-li obstrukce, nastanou prý nové volby na základě nejširšího. Nemáme prázdné příčiny hlasům těm nevěřiti, protože r. 1893 stalo se něco podobného a vyšla z toho pátá kurie, a ježto je rozpuštění sněmu jediným východištěm pro vládu z její nad míru těžké situace.

Naž a co bychom tomu řekli my katolíci vůbec a čeští zvláště? Jako list katolický musíme si tu otázku položit v čas, aby nás události — jako obyčejně — i tentokrát nepřekvapily. Především třeba konstatovati, že v otázce této nejsme za jedno, jsouce jednak pro právo všeobecné rovné, jednak pro všeobecné obmezení, příp. zájmové.

Jako vyznavači učení Kristova, jenž hlásal rovnost slovy i skutky, rovnost všech lidí před Bohem i lidmi, nemůžeme, než myšlenku rovnosti i na tomto poli nazvat mravnou a křesťanskou; naopak vylučování jedné třídy z vlivu na zákony, pod nimiž ona musí, jako každá jiná, žít a předpisování zákonů bez její vůle bez ní, případně proti ní, nutno nazvat nespravedlivým. Jme-li pro právo všeobecné, nemíníme tím, že by je měl a mohl konati

každý bez rozdílu, koná-li své občanské povinnosti čili nic; jsme tedy pro právo obmezené, ježto by jinak dán byl už do ruky socialismu, k nimž se takovéto živly, žádající od společnosti pouze práva, neuznávajíci však k ní též povinnosti, hlásí. Namítá se ovšem, jak k tomu přijde hospodář; živnostník, jenž platí 100 zl. daní, aby při volbách neplatil více, než jeho čeledín a tovaryš, nesmí se však zapomínati, že ten dělník platí též daně a to nepřímé a že jeho ruky je nutně třeba, aby ten hospodář a živnostník ony daně platiti mohl. Neklamme se! Jak dlouho může při nynějším všeobecném hnutí lidovém vzdorovati občanská společnost požadavku tomu? Není lépe, aby dobrovolně vydala, o čem ví, že jednou násilím vydati musí? Amerika je demokratická, v Evropě kloní se vše k této formě a zvláště úkolem katolické církve není, aby proti duchu času bojovala a k směrům časovým oči zavírala; naopak, ona jako ústav, založený pro lid a ne proti němu, musí počítati s duchem času. Byly časy, kdy církev přizpůsobovala se poměrům feudálním a je nesmírnou její zásluhou, že i v těch dobách ujmala se lidu, pro něj školy a ústavy dobročinné stavěla, kdy stát ani z daleka na to nemyslí, že ona pomáhala zveličovati poměry hospodářské a v tom ohledu sama dobrým příkladem předcházela. Chybila, že ducha času ihned nepochopila a že v době, kdy nové proudy k životu se hlásiti počaly, novým směrům se nepřizpůsobila a tím půdu pod nohama ztratila, což ovšem sama odnesla, platíc po jistý čas za nepřítelkyni pokroku, čehož její nepřítelé do dnes jako zbraně proti ní používají. Dnes jsou poměry — díky poctivé práci — poněkud lepší a je naděje, že ponese-li praktické křesťanství do lidu, křesťanství staré, apoštolské, potřebám dnešní doby však přizpůsobené, že nám lid porozumí a že v nás viděti bude své přirozené a nejpoctivější vůdce. Nám křesťanským sociálům musí všeobecné volební právo býti vítaným, neboť my si přejeme, aby bylo světlo a aby v sociální otázce přiznal každý barvu. Internationala je odvážná, je podnikavá a i obětavá; takovým musí býti i křesťanský socialismus, chce-li ji čeliti v řešení sociální otázky. Idea je stejná, ale cesta, po níž se k ní ubíráme, je jiná; chce-li socialismus zrušiti soukromý majetek, chceme my zrušiti zneužívání jeho; chce-li on zrušiti nynější řád, chceme my zrušiti, co na něm chybného a novým nahraditi; volí-li on cestu násilí, jdeme my cestou zákonodárnou, v ústavním státě jediné mravnou a možnou. Dobrá věc od jakživa trpěla, ale ona také od jakživa konec konců vítězila; tak tomu bude i zde a bedlivý pozorovatel vidí již dnes, jak socialismu půdy pod nohama ubývá a to nejen u nás, ale i v Německu vzdor chybným výmínečným opatřením tamější vlády, resp. koruny, jež vyznívají v pravý opak a stávají se nezřídka pákou hnutí revolučního.

Křesťanští sociálové v zemích alpských všeobecným volebním právem získají, my u nás v něco podobného doufati nemůžeme, nesmíme však ruce skládati v klín, nýbrž pracovati, organizovati se. Posud nejsme na tak pronikavou změnu připraveni, rovněž i půda, na níž pracujeme, je pro nás méně příznivá a to za příčinou boje, ježž národ náš za své práva vede a do nějž posílá muže vždy radikálnější, když předešli radikálové s prázdnými rukama z Vídně se vracejí. Což divu, že národ ve své bezradnosti obrací se k těm, kteří sice méně umí a platí, ale více slibují? U nás by všeobecným volebním právem vyšly asi živly — ne sice internacionální — ale radikální na povrch, s nimiž splynou, zůstanou-li původnímu svému programu a názoru o všeobecném volebním právu věrni — i Mladočeši. Touto věcí a novými podzimními volbami nastane v Čechách ještě větší rozkol; Staročeši, agrárníci a šlechta na jedné, ostatní strany na straně druhé, ba nově oživly bystřské, ponejvíce osobní spory i v táboře katolickém, když by heslo všeobecného rovného hlasovacího práva volbami státi se mělo akutním.

Odhodlá-li se k tomu kroku vláda, vnese jen nové hořlavé látky do politických stran, vlastní a pravou chybou a neštěstím Rakouska je jeho dualismus a centralismus. Dokud vláda nepřijde k poznání, že tolik rozmanitých útvarů nelze ovládati, myslím k spokojenosti ovládati, jinak, než všeobecným uspokojením těchto útvarů, t. j. provedením ne všeobecného volebního práva, ale všeobecného práva před zákonem; dokud nenablédne, že nadřezáváním jedněm proti druhým živí se jen nespokojenost a žárlivost, jež je hrotem státu zrovna jako občanská svornost nejsilnějším jeho sloupem; dokud Němci sami neuznají, že nemají práva samostatným národům této říše upírati rovnost před zákonem a dokud brátí si budou na první kulturní živel říše a jako takový osobovati si práva větší, dotud nebude v Rakousku lépe a všeobecné volební právo je ten poslední prostředek, jímž si může snad vláda vypomoci z okamžitých rozpaků, jímž však nezubezpečí nikdy mír mezi národy a tudíž ani respekt a přední místo v koncertě národů evropských, ba ani trvání říše do další budoucnosti. Není to žádná utopie, aby národové rakouští pohlíželi uspokojeni a důvěrně k jasnému svému panujícímu domu — jen je k tomu třeba dobré vůle, opřítí se o většinu, jaká tu je, a položití říši opět na ten základ, na kterém stála, když se zbudovala, na základ foederalismu a uznání státního práva pro ty země, jež je měly v minulosti a jež jim zaručeno bylo i pro budoucnost. Všeobecné volební právo není sice cesta k tomu, ale je to první krok na té cestě, neboť jest-li pátou kurii došel nespravedlivý volební řád Šmerlingův jakési opravy ve prospěch národů neněmeckých, je naděje, že by se všeobecným právem poměry ještě víc zlepšily a že by nám, jak kdosi již počítal, do dvou třetin na říšské radě mnoho nescházelo. Třeba bychom se proň nemohli rozehráti jako sociologové, jako politikové, musili bychom je vítati, ježto jim by padl census, který beztoho jinak nelze odstraniti. Proto jsme zvědaví, jestli Tyroláci dobře slyšeli.

Poznámky ku přednášce Masarykově.

(8.) Rozlišujíce tázáme se: rodí věda ctnost? Má sama o sobě dosti sil, aby vypudila hříchy z lidských srdcí? Běda vědě, jež nevede ke ctnosti, praví Bossuet. Vědění může ovšem rozvinouti síly ducha, ale co dovede dáti srdci? Jest mu pakou, jež ho zvedá nad špatné pudy, nad nízké končiny, do nichž člověka ženou vášně? Vzdělání jen rozumové nezakládá ještě pevnost charakteru, musí přistoupiti též zásady mravní. Vědomostí užívat k dobrým cílům, v tom jest harmonie stránky rozumové a mravní. Věda sama na směr vůle má příliš malý vliv. Mravnost bez vědomostí člověčenstvu nikdy neuškodila, vědění však bez mravnosti ano. To uvádíme na pamět Masarykovi, jenž horlil proti těm, kteří ve středověku věnovali se životu jediné rozjímavému.

„Chceme vyšší mravnost!“ volá Masaryk důrazně. „Naše náboženství musí se projevovat ve vyšších a šlechetnějších názorech mravních, mravnost musí být nad kultem.“ A na koho tak Masaryk volá, ne-li sám na sebe? On přece jest označován od svých jako náboženský reformátor a on kritikuje nespokojené dosavadní poměry náboženské, ovšem nejprve a předem katolické. Naže, sem s tou vyšší mravností, sem s těmi šlechetnějšími názory mravními! Hned však považujeme za potřebné poznamenat, že nežádáme ovšem toho po Masarykovi opravdově. Známe obvyklý chod jeho myšlenek a víme, že vždy veliké a netušené věci napovídá, neukojí nikdy očekávání a zvědavost pozorovatelovu. Schovává se tu za tajuplná široká slova, jež nezasevěným znamenají mnoho, obeznaným však nepovídají nic. Není to nic jiného leč zpovrchňování vážného myšlení a otřásání nejvznešenějšími pojmy.

Masaryk volá po mravnosti a šlechetně.

žích názorech mravních, projevuje, že ho stá-
vající mravnosti náboženské nespokojí. Lépe
řečeno: nespokojuje ho mravnost, založená na
náboženství katolickém, neboť právě jí se ne-
ustále obírá a na ni mífí svými útoky. Mravnost
jest zajištěn plněním povinností a závazků vůči
Bohu, bližním a sobě. Jest to ukázaní a sku-
tečkování člověka, která sama se-
bou plyne z poměru, jež nazýváme vědomým
a dobrovolným vztahem tvora k Bohu, jakožto
přivodí a čím vlastní jsoucnosti, jakožto stvo-
řiteli světa. A jelikož těmito slovy jsme vlastně
avedli výměr náboženství, dokládáme, že
mravnost jest výsledek určitého náboženského
přesvědčení. Základní poměry člověka k světu
jsou: osobní, jenž smysl života uznává v blahu
osobním bez ohledu, trpí-li tím prospěch ostat-
ních. Poměr ten jest mezi lidmi, jsoucími na
nejnižším stupni vývoje, tedy mezi národy di-
vokými. Druhý poměr, společenský, spatřuje
smysl života v blahu rodiny, národa, státu,
jako na příklad státní náboženství Římanů.
Třetí poměr jest skutečně určen zjevením
Kristovým a spatřuje význam života ve slou-
žení vůči Bohu, jenž stvořil svět a člověka.
Z tohoto poměru či náboženství vyrůstá mrav-
nost křesťansko-katolická.

To nutno bylo předeslati, abychom ne-
stranně mohli oceniti myšlenky Masarykovy.
Předně p. profesor nedokázal nedostatečnost
našeho náboženského názoru a mravnosti na
něm založené. Zadruhé není oprávněn volati
po vyšší mravnosti, protože neurčil posud
svého náboženského názoru, svého poměru
k Bohu a ke světu a tedy dokonce neví ani
v jeho moci, aby onu vyšší mravnost a ony
šlechtnější názory mravní naznačil.

Masarykův poměr k světu jest velmi ne-
určitým a kolísá v nejistotě a nedůslednosti.
Nedávno tomu, co vůči dvěma katolickým
kněžím prohlásil víru v osobního Boha a ne-
smrtelnost duše. V jeho některých spisech tu
a onde znatelnou jest též víra v prozřetelnost
Boží v dějinách, což jest asi výsledek studia
spisů reformátorův a obroditelů. Ale v letošní
jedné přednášce vytýká již Písmu sv., že od-
poruje vědeckému poznání co do darvinistick-
kého evolutionismu v utváření a stvoření světa.
A to jest již úplný materialism, k němuž od
spiritualismu není přechodu, nýbrž skok horem
pádem. Jedná-li se však Masarykovi v jeho
náboženském názoru o zdůraznění stránky vě-
decké, pak se teprve nikam nedojde. Velmi
pěkně o tom hovoří Tolstoj, když v Anně
Karenině líčí hledání smyslu života se strany
Levina. „Organismus, jeho rozpadání nezmař-
teluost latky, zákon o nepomíjející síle,
evoluce — to byla slova, jež mu nahradila

bývalou víru. Slova ta a spojené s nimi pojmy
byly velmi pěkné pro potřeby vědecké, ale
pro život neposkytovaly Levinu ničeho, a proto
se ocitl náhle v takovém postavení, v jakém
by se nacházel člověk, jenž si za teplý košilich
vyměnil tylový oblek, a jenž se při prvním
mrazu nejen dýchá, nýbrž svou celou bytostí
přesvědčil nade vši pochybnost, že je srovna
jako by byl nahý, a že ho očekává nevyhnu-
telná trapná smrt.“ Odchýlení se od názoru
křesťanského charakterisuje Tolstoj otázkou,
kterou si klade Levinu takto: „Neznám-li
já správné ony odpovědi, jež mi na otázky,
týkající se mého života, podává křesťanství,
jaké odpovědi tedy uznávám?“ „A v celém
arsenále svých přesvědčení,“ dokládá Tolstoj
o svém brádnovi, „nemohl vyhledati nejen ni-
jaké odpovědi, nýbrž ani nic podobného k od-
povědi. Nacházel se v postavení člověka, jenž
hledá pokrm v hračkářském nebo zbrojářském
krámně.“

Tímto způsobem Tolstoj oceňuje snahy
těch, kteří se snaží z vědeckých pouze po-
znatků sestrojiti náboženství a tím ovšem i
mravnost. Jsou to myšlenky těžké a jsouce
plodem pracného a dlouhého uvažování, zaslou-
hují také plné pozornosti. Však přesvědčili
jsme se také, že Masaryka možno nalézt i na
opačném pólu. Uvádějíce slova jeho, čím ná-
boženství není, připomenuli jsme jeho tvrzení,
že náboženství není ani vědou, ani filosofií.
Tu bychom mohli zase odkrýti jakési tušení,
že náboženství ve své podstatě skutečně na
vědě založeno není a že svými kořeny tkví
někde jinde. Ač do podrobností zabíhati
nelze, přece jen z hlavního nárysu myšlenek
Masarykových s dostatek vyvítá, že v sesta-
vování nového náboženství a vyšší mravnosti
neví, či jest. Čím více mluví, tím více vzdaluje
se hledaného cíle. Všechno jeho mluvení se
rozpadává, jakmile podrobí se důkladnějšímu
rozhovoru a jakmile učení jeho chceme zkoušeti
životem. Podle slov jeho nelze žít, protože,
nedávající pevného přesvědčení, jsou vlastně
tápavou nevědomostí. (Pokrač.)

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 3. srpna.

(O potřebě zachování tradic působení vynikajících
jednotlivců.)

Letos jest tomu zrovna padesáté let, co
v Kopidlně zemřel jeden z nejvýznačnějších
typů českého kněze devatenáctého století,
František Alois Vacek.

Přání Šnaidrovo bylo tedy splněno, mohl
navštěvovati universitu v Lipsku.

Dobrý kněz, seznáv nevědu v lohy a jiné
krásné vlastnosti Šnaidrovy, nabádl jej, aby
také na jiných universitách německých uznán
tehdež autority filologie, aestetiky a historie
poslechl, ujistiv jej podporou u svých zná-
mých. Šnaidr uposlechl otcovské rady, použil
laskavého nabídnutí a odebral se na university
do Halle a Sotinky.

Skončiv se skvělým výsledkem studia fi-
losofická, chystal se k návratu do milé vlasti,
neopomenuv zastaviti se u svého dobrodince,
kněze v Lipsku.

Dojemné bylo to loučení bujarého jinoha,
jenž obohacen vědomostmi kráčet stkvělé bu-
doucnosti vstříc, a šedivého starce, jenž sou-
zeno bylo složití kosti v zemi cizí, vzdálen od
vlasti, již tak vřele miloval. Vyprovodil své-
řence svého daleko za město a když nadešla
chvilka rozchodu, zadíval se mladistvý Šnaidr
v dobráckou tvář staříckého kněze, jakoby pro
vždy vtisknouti chtěl v mysl svou ty hluboké
vrásky jeho čela, ty šediny jeho hlavy, ten
láskyplný svit jeho očí. Kmet stisknuv Šnaidrovi
ruku se slovy: „Pozdrav všechny ve vlasti!“
rozloučil se a rychlým krokem spěchal do
města.

Dvacetiletý Šnaidr, pln slibných nadějí
v budoucnost, ubíral se do Prahy, aby studo-
val práva.

Po skončených studiích právnických byl
r. 1792 jmenován radním při magistrátě a kon-
sistoři v Hradci Králové a zároveň právním či
justiciářem na panstvích smiřickém a hoře-
dovském.

Na panstvích, zvláště na těch, na která
vrchnost zřídka kdy zavítala, býval všemo-
houcím pánem vrchní, a jaci to pánové bývali,
to dobře věděli nejen lidé poddaní a robotníci,
ale též podřízení úředníci.

Také vrchní na panství smiřickém byl
povahy hrdé, tvrdé, byrokratické, a s tou šle-
chetná a ideální povaha Šnaidrova na dlouho
sněsti se nemohla. Pozoroval také Šnaidr, že
jeho kolegové v úřadě před vrchním hluboko
se sice skláněli, jeho rozkazy a přikázání mičky
vyslechli, za to však stranou hmotného pro-
spěchu si hleděli a měšce plnili. S tak poni-

Nevzpomínáme dnes úmrtí Vackova proto
snad, abychom dokonce chtěli, aby jubileum
jeho smrti bylo oslavováno, ale připomínáme
svučného důstojní Vackova jména, jež vymiselo
krátce po tom, jakmile byl nositel jeho do
hrobu uložen, pouze s toho důvodu, abychom
ukázali k tomu, jak se u nás rychle zapo-
míná —

Kdo dnes o této důležitě postavě v době
českého národního obrození dovede něco pod-
statného vypověditi? Smíme skoro říci, že
dnešní naši společnost jest Vacek jako Vacek,
tak že mezi Vacky nedělá docela žádného
rozdílu, přecházejíc docela klidně přes všechny
ostatní Vacky k dennímu pořádku k ochotnému
a blahovolnému panu Václavu Vackovi, re-
staurátoru „u Choděrd“ v Praze na sklemici
výtečného z plzeňského prazdroje.

Naši společnost scházejí totiž tradice, tak
že následkem toho se u nás velice rychle za-
pomíná, vlastně nástupce nechá obyčejně klidně
marně vyperlit se všechno, co předchůdce za-
řídil.

Po našich krajích a městech šly tisíce
zajímavých, chytrých, moudrých, pracovitých,
přičinlivých i zlých lidí. Vzpomínky jejich i
na ně mohly by býti nejenom jejich okolí, ale
celým společenským třídám, k nimž typy tyto
náležely, vzácným poučením. Ale to se dopo-
sud v naší věrnosti nepěstuje, aby se životní
zkusnosti, úspěchy, marná usilování, zásluhy,
nápady a třebas i veselé nebo zlé a škaradé
kousky jednotlivců pečlivě zaznamenávaly, aby
dorůstající generace měly co nejvíce vzácné a
cenné četby, z níž by mohly bráti vznět, zá-
bavu i chuť k životu.

U nás kladeno jest s mrtvým tělem jed-
notlivce do hrobu zároveň všechno, tak že na
působení a jeho pochopení života brzy se za-
pomíná, názory jeho ani vlastní děti si nepa-
matují a zejména při kněžích setkáváme se
s nejbolestnějšími úkasy. Když u nás umře
kněz, pochová se a jděte za dvacet let hledat
jeho hrob —

Naleznete snad zašlou desku v kostelní
zdi nebo na hřbitovním plotě, tu a tam shle-
dáte zanedbaný pomník a o tradicích třebas
nejznamenitějšího muže a kněze není v celé
osadě více stopy.

Jaký to má následek?

Nástupcové jeho musí obyčejně začínati
znova a sotva kdy se komu podaří, aby mohl
pokračovati, kde předchůdce přestal. Někdy to
není sice možno, ale ve většině případů předce
jenom u každého inteligentního člověka jest
tolik světlých stránek, že jest to v zájmu naší
celé společnosti, aby v ní byla buzena a pé-
stována obliba ku pěstování tradic a paměti,

žijícím a nečestným jednáním mohl Šnaidr
souhlasiti tím méně.

Když tedy jedenkrát všemocný pan vrchní
mladého justiciáře peskovati se jal, s opovr-
žlivým úsměvem Šnaidr ze služby se poděkoval.

Brzy však stal se justiciářem v Mimoni
v Bolešlavsku, kde se seznámil s dcerou ho-
spodářského úředníka, svou milou Josefinkou,
s níž po 18 let v šťastném manželství žil, a
která 15 dítkami jej obdařila, z nichž však jen
3 synové a jedna dcera rodičů svých přežili.

R. 1796 jmenován byl Šnaidr justiciářem
na panstvích Trautmannsdorfských, Šlikov-
ských a Koloredovských v Bydžovsku se sídlem
v Jičíně.

Avšak již r. 1803 přestěhoval se do Prahy,
zastával úřad právního na panstvích Vimmrov-
ských a Koloredovských a přednášel při tom
v letech 1803—1806 jakožto prozatímní pro-
fesor aestetiku a klassickou filologii na uni-
versitě pražské. Roku 1806 přestěhoval se
Šnaidr do Božďalovic, kde zasáhla jej těžká
rána. Jsa náruživým lovcem vyšel si se 17letým
synem svým k blízkému lesnímu na hon. Ne-
opatrností jednoho myslivce byl syn na honě
těžce postřelen a druhého dne v náručí otce
svého skončil.

Šnaidr velice miloval své děti a strátou
syna svého byl blízce šlechetliv. Tragická udá-
lost poděla též život churavící choti jeho Jo-
sefince. S nesmírným bolem doprovodil družku
svou ke hrobu, často přicházel na hřbitov
rožďalovický a v zadumání postál u dvou roků,
pod nimiž milázkové jeho klidně dřímali.

Za nedlouho potom přestěhoval se Šnaidr
do Dymokur, kde aspoň částečnou náhradu
našel ve svém milostivém pánu Josefu hraběti
z Koloredo, s nímž důvěrně obcoval, na ce-
stách jej provázela a neobmezené přízni se těšil
až do jeho smrti dne 15. března 1815.

Na to přestěhoval se Šnaidr do Smidaru a
tu ve věku 57 let oženil se s 25letou pannou
Viktorií, dcerou normálního učitele smidar-
ského Josefa. Hladiče, s níž byl dne 4. září
1828 od faráře žilnického Františka Hofmana
v kostele chomutickém oddán.

Po narození první dcerušky Andulky přál
k svátku své manželce:

Ajta! počkej! — jen že dříve —
Přec jsem ti cos k svátku dal,

FEUILLETON.

Něco ze života Karla Sudimíra Šnaidra,
rodáka královéhradeckého.

(Dle vypravování vrstevníka Frt. Urbana, učitele smi-
darského, píše V. Š.)

Karel Sudimír Šnaidr narodil se 14. pro-
since 1766 v Hradci Králové, kdež otec jeho
byl purkmistrem; matka byla rozená šlechtice
z Friedeburku. Po odbytech studiích gymnasi-
jních ve svém rodišti odebral se do Prahy na
studia filosofická.

Studovalo se tehdy ovšem německy a
Šnaidr, oblibiv si studium jazyků klassických,
mladistvým zápalem zatoužil po universitách
v Německu, kde hodlal hlubšího vzdělání na-
býti. Hmotné poměry jeho nebyly však příliš
skvělými a samotnému do ciziny se také ne-
chtělo. Získav pro zámer svůj jednoho ze svých
spoluzáků, opustil za krásného dne Prahu,
hodlajíce přes Drážďany doraziti do Lipska.

V Drážďanech však zastesklo se kolegovi
Šnaidrovi po domově; uvažoval si, že se vrátí
do Prahy ano i Šnaidra jal se k návratu pře-
mlouvati. Tento opět vybízel k vytrvalosti a
další cestě do Lipska, avšak marně. Putoval
tedy Šnaidr sám k Lipsku. Za sychravého pod-
zimního odpůldne došel města a za příčinou
noclehu zastavil se v jednom z předměstských
hostinců, kde právě shromážděna byla četnější
společnost. Náš filosof usedl poněkud stranou,
naslouchal hovoru a zadumal se, vzpomínaje
na milou Prahu. Hosté všimni si ovšem hned
přichozícího kučeravého jinoha, neboť úbor
jeho prozrazoval cizince.

Tu vešel do jisby starší, šedivý již kněz,
který nenápadně prohlížel si jinoha, v jehož
rysech inteligence se skromnosti se pojiila. A
po chvíli přisednuv k němu otázel se: „Was
sind Sie für einen Landsmann?“ (Jaký jste
krajane?). „Ein Böhme“, odpověděl Šnaidr.
„Čech?“ překvapením vypravil ze sebe staří-
cký kněz. „Ano“, odvětil student. „Já jsem též
Čech“, pravil kněz, „Čech rodem i srdcem, ale
musím bohužel zde mezi cizinci žíti!“

Byl to kněz, jenž našeho filosofa
otcovsky se ujal a úplně zaopatření ve své
fari mu nabídl, což Šnaidr pohnut tak nena-
cálon dobrotou se srazu v oku vděčně přijal

kteřé by do jisté míry jaksi svěřily alespoň na čas cesty do budoucna.

Proto pokládáme za akt nejenom válnosti k zasnulým, ale považujeme to za cenný přispěvek pro budoucnost, když by byla a nás věnována větší péče a pozornost pěstování literatury memoirové a vzpomínkové, z níž by pro celou naši společnost samy sebou vyvstaly znamenité tradice, jichž se lidem přítomné doby nedostává.

Co pak ví dnešní doba, dnešní lidé ku př. o ušlechtilých snahách a o literární činnosti jemnostpána, prof. dra. Jana Stárka, který skoro pětiletý jako profesor teologie v Hradci Králové působil? Co pak dnešní doba ví o působení chrudimského děkana dra. Jana Liboslava Zieglera, jehož posetlost byla příčinou hrozného zločinu tím způsobem, že po jeho smrti zavraždil jeho služebník bývalou Zieglerovu hospodyně, aby se majetku po něm zbylého zmocnil?

Kdo pak sleduje smutné osudy stavu svému nevěrných kněží, a nichž většina nejobroductivnější skončila? Kdo pak dnes ví, že ku př. r. 1888 do labských vin ze železničního mostu u Čelakovic vrhauvši se dlouholetý redaktor „Bohemie“ p. Jos. Walter býval knězem rytířského řádu křižovníckého?

Proto přimlouváme se za to, aby zahájeno bylo u nás horlivější pěstování paměti a vzpomínek, v jejichž hromadách naleznou mladší generace bohaté poklady duchovního ponění, povzbuzení, výstrah, napomenutí i moudrosti.

Dnešní mladý lid jest na memoirovou literaturu přímo hladový, proto tomuto pocitu má se hovět a hlad ten má být sycen. Nemá se připomínati, aby se zemřelým umřelo všechno, co životu jeho připínalo křídla, aby se nad hroudu všednosti mohl povznášeti.

Kde jsou dnes paměti a vzpomínky ku př. toho duchovenstva, o němž ve „Vzpomínkách a úvahách starého vlastence“ (Viz „Národní biblioteka“ díl 38 str. 400 atd.) čteme:

„Vábec musí se vděčně uznati, že žádný stav v Čechách nechtěl poměrně tolik vlasteneckých horlivců a podněcovatelů jako stav duchovní. Rekrutovaloť se jistě duchovenstvo české hlavně z oné třídy lidu, která jediné zachovala svou národnost neporušenou, se stava seláckého totiž, jako z druhé strany největší kontingent k úřadům stavělo šlechtické měšťanstvo. Selácký synek méně snadno se v studiích odcizoval národnosti své než-li synek měšťský, od maličkosti německému žvatlání uvklý, vstoupiv pak do semináře mazel tam již jakési ohnisko vlasteneckých snah; neboť mladí bohoslovci, žijící pod řádnou kázní, nebyli z duševní činnosti vytrhováni žádnou příleži-

teostí. k hřčení, pospolným pak obcováním jarych jinoců, v jednom šlechtěném účelu spojených, vzbuzoval se smysl pro vyšší interesy. K tomu i to přistupovalo, že na jediné theologické fakultě popřáno jazyku národnímu nějakého místa, totiž v pastorálce, a že jediná theologie měla orgán český v „Časopise pro katolické duchovenstvo“, vydávaném od Pražské arcibiskupské konsistoře. Mladý kněz tedy vystupoval ze semináře národně uvědomělý, v duchovní správě pak obcovati mu bylo s lidem mnohem blížeji a důvěrněji než-li v kterémkoliv jiném povolání, pročť on také nejlépe znal a cítil potřeby a tužby jeho a ve své vlastnosti co jeho duchovní pastýř pokládal za svou povinnost, vedle péče o jeho duševní blaho nejenom ujmáti se ho naproti bezpráví jemu činěnému, nýbrž i uváděti jej na cesty, jimiž by vlastním přičiněním — když odpírali mu pomoci ti, kterým náleželo ji poskytovat — dospěti mohl k zlepšení svého vzdejšího bytí.

Toho lze bylo desáhnouti jenom větší vzdělaností, a proto byl zřetel vlasteneckých kněží českých obrácen hlavně na vzdělání lidu, k čemuž když školy ukázaly se býti nepostačitelnými, byl jediný prostředek čtení dobrých knih v jazyku mateřském. A v tom ohledu naše duchovenstvo získalo si nehybnou zásluhu o lid český povzbuzováním jej ke čtení vzdělavatelnému jednak půjčováním mu vlastních knih, jednak zakládáním školních a obecních bibliothék. Tak stalo se duchovenstvo české pravým šířitelem osvěty v národě, pamětlivo povinností prvních hlasatelů evangelia mezi národy evropskými. Pochybujeme, že by se podobná chvála v stejné míře a se stejným právem hlásati mohla o současném kněžstvu některého jiného národa. Mnohý duchovní valnou část svého jmění, ba celé jmění své vynakládal na kupování dobrých knih pouze k tomu účelu, aby je půjčoval svým osadníkům.“

Tolik vyjímáme se vzpomínek a svědectví starého vlastence. A proč to zde uvádíme a opakujeme?

Když pomocí, přičiněním a obětmi z lidu vyšlého duchovenstva český lid byl vzdělán tak, aby skutečné a pravé osvětové proudy mohl sledovati, přicházejí najednou pánové, kteří pod zástěrou předstírání pokroku vykládají mu nástory, jež za dvacet let budou směšnými přežitky a bludy.

Nejenom že se skutečnému pokroku národa našeho oproti nestavíme, naopak, vždy, všude a ve všem radostně a rádi ho podporujeme a proto právě musíme se ohražovati proti tomu, aby nebyl z rozumné, věcné a platné cesty tradicionelní své moudrosti života

strhován k pomíjejícím hračkám, které ho vlastně jenom na pouť jeho za správným pochopením života zdržují.

Z toho důvodu pokládáme za časové a potřebné, aby tradice českého života a paměti činnorodého působení jeho činitelů byly chráněny před zapomenutím. Dnes to u nás vyhlíží, jako by před rokem osmdesátým minulého století byla v Čechách pouze tma, již rozpláňují od té doby dva nebo tři lidé —

Blud ten musí býti co nejdříve stačen a sice vzbuzením mocné tradice, která český lid vedla k jeho národnímu i hospodářskému probuzení a proto musí býti vzbuzeny vzpomínky na působení těch, kdo o toto probuzení mají nejpřednější zásluhu. Před pamětmi, vzpomínkami a tradicemi těmi, jež napořád jenom úspěch a pokrok budou hlásati, musí ustoupiti všechny theorie, jimiž jest dnes lid tak maten, že vlastně více neví, co má na světě chtít a hledat.

Dnes, jako nikdy jindy intelligentu nenáleželo, nenáleží, aby své povýšenosti zapomínal a k vášním a libůstkám lidových davů sestupoval, ale on jest povinen lid k sobě povznášeti a učiti, jak by mohl býti na světě šťasten a spokojen. Tyto lid povznášející tradice, jež byly osou, kolem nichž se působení intelligence minulého století pohybovalo, musí býti u nás osvěženy, oživeny, znovu vzbuzeny, aby se život a svět nestával ve zracích lidu obtíž, soužením a trampotou tak, že především jenom přihlíží k tomu, co dělá soused a zapomíná, že on sám také povinen jest platně a vážně pracovati a působiti. K tomu musí býti lid ovšem veden a to především uváděním příkladů života a působení těch, kteří nás na věčnost po šťastném a blahovlném působení předešli.

Pro starověkou mládež životopisy takových mužů spisoval Plutarch, Nepos, atd., ale u nás neděje se v ohledu tom nic. Kde vzíti tedy posily, vzory, poučení a utěšení, když jest kniha života a působení našich mužů celého předešlého století uzavřena?

Každý jistě že rozuměl, co jsme pověděli. A nyní na konec maličkou tradici.

Bylo to ještě za vikářské soustavy školní, když jsme ve skalické škole před výroční zkouškou psali krasopisné ukázky. Tehdejší skalický náš pan učitel Josef Kolisko byl muž naskrze pokrokový a jistě právě proto předešel nám jednou nejenom k napsání náškartku papíru, ale k zapsání do paměti tuto tradici své učitelské moudrosti:

Tvůj duch a tělo budiž pěkně vychováno, pro Bůh a právo ať zahřeje srdce jemné: pak zdáti se ti bude každé ráno

Šnadr to uznával a trpce toho želel:

Béda, že se mi tak pozdě
Muza česká vyjevila!
Že mne teprv na okraji
Hrobu pěvcem učinila!

A žádaje za přijetí v rodinu tehdejších básníků, volá:

Starému, hle! básníkovi
Hleďte vlídných rukou podat,
Jenž se — ač již blíže hrobu —
Českému chce zpěvu oddat!

Proto musíme být v ohledu tom uznalými, a kdyby básně neodpovídaly formou, vzletem, slohem a pravopisem požadavkům nynějším, musíme přiznati, že Šnadr, ač v ovzduší německém vychován a vzdělán, přece se nikdy neodnárodnil a duši české porozuměl, jak málo který básník český.

Básně Šnadrův vynikají prostotou, srdečností, nenuceností a zdravým humorem, a tudíž pokládány byly za nejoblíbenější souvěké básně české. Kolikrát přednesena byla při besedách a jiných zábavách jeho balada „Jan za chřta dán“, která do němčiny a angličtiny přeložena a Klicperou v činohru zpracována byla! Jak zdomácněl u nás popěvek: „V borovém na skále hájí“ a mnohé jiné.

První část sebraných jeho básní „Okus v básnění českém“ vyšel u Pospíšila v Hradci Králové r. 1823 a druhá část tamtéž r. 1830.

Šnadr byl humoristou, milovníkem zpěvu a lovu, hledaným společníkem. Při tom však byl povahy šlechtěné, srdce dobrotivého, úředníkem poctivým, soudcem svědomitým, ke každému vlídným, porobeného lidu přítelem upřímným.

Pro Šnidary má Šnadr zvláště tu důležitost, že již na počátku století minulého probouzel tu ducha vlasteneckého, založiv s kaplanem Hákem r. 1820 knihovnu, obsahující spisy zábavné a vlastenecké prvních našich buditelů.

Šnidary také, uznávající ušlechtilou snahu Šnadrův, postavily básníku — buditeli již r. 1861 pěkný náhrobek na rov jeho a chystají se oslavit památku jeho odhalením pamětní pesky dne 7. srpna 1904.

Když nám Pánbůh Anduliaku
K naší radosti poslal.
Tu bys — viď! — ni za sto vozů
Nedala za celý svět!
Žij s ní tedy v blaženosti,
Celuj, raduj se a kvěť!

Maň pak — jako v tomto roce —
Choti věrná! sladce přej,
Před neštěstím, před nemocí,
Před zármutkem ukrývej!
A když by si od vás k sobě
Dobrý Bůh mne povolal,
Rcetež: Buď mu sláva v nebi,
On nás obě miloval!

Po Andulce narodilo se manželům Šnadrům ještě 6 dětí, jimž knotrovstvím posloužili František a Barbora manželé Honzákové.

Velké neštěstí stihlo Šnidra dne 17. dubna 1835, kdy při velikém požáru, který 48 domů měšťanských, vazbu kostela a fary, zámek, dvůr a jiná stavení vrchnostenská strávil, přišel o veškeren svůj majetek, zvláště pak o bohatou knihovnu a množství rukopisů jak českých, tak německých. Po ohni bydlel Šnadr v č. p. 91 a brzy se přestěhoval do č. p. 16, kde zůstal až do své smrti.

Ve Smidarech musil Šnadr zápasiti i s hmotným nedostatkem; slušné bylo nepatrné, rodina četná. Naříká si na to své choti:

„Čím dál tím hůř!“ vzkřikla bába,
když se schodů padala,
A tím přenešťastný podnět
Tomu přisloví dala.
Protož nám, rosmilá žínko!
Podnes též tak se děje,
A větérek lepších časů
Ještě pořád nevěje.

Zároveň také trápily básníka bolesti reumatické, nemoce v rodině a jiné nepřijemnosti. V kruhu rodinném zapomínal však Šnadr na všechny tyto trampoty:

Tvoje láska, dítek úsměv
vrásky s čela mi stírá,
A — buď starost sebe větší —
Srdce žertu otvírá.

A tak ať mi Bůh jen přeje
S vámi v pokoji žiti,
A když vyprší hodinka —
V náručí Vám umříti.

Mnohé nehody zasmušily konečně jeho mysl a pobížíly jej v těžkou trudnomyslnost. Jsa tělesnou slabostí a duševní chorobou skříčen, dán byl r. 1832 od vrchnosti své na odpočinek s nepatrným výslužným. Tu sedával v rodinné lenoře a duchem svým zaléтал v doby minulé. Vzpomínal i dobrodince svého, lipského kněze, a při této vzpomínce zaleskla se vždy slza v oku jeho. Nějaké aspoň útěchy poskytovalo mu přesvědčení, že básničky jeho lidu se líbí, pilně čtou a odebírají. Na sklonku života svého jal se Šnadr psáti svůj životopis, který pečlivě i před svými věrnými skrýval. Bohužel, že tato poslední práce se nám nezachovala.

V listopadu roku 1834 raněn byl Šnadr mrtvicí, kterýž případ se na to v únoru v té míře opakoval, že pozbyl sluchu, řeči a zraku, načež 17. května r. 1835 klidně skončil a 19. května za přítomnosti nesčetného zástupu lidu a mnohých vzácných hostů, zvláště přátel jeho literárních k dočasnému odpočinku na hřbitově smidarském uložen byl.

Literární činnost Šnadrův nechceme přeceňovat, ale také ne podceňovat.

V mladších letech psal a básnil německy, přispívaje do rozličných časopisů a byl v přátelském spojení s předními německými literáty domácími, jakož i s básníky a spisovateli zahraničními. Pro svou nevšední vzdělanost aestetickou, důkladnou známost literatur klasických a básnickou způsobilost požíval v literárním světě německém nemalé vážnosti, a kdyby byl na této dráze setrval, stkvělo by se jméno jeho mezi předními básníky německými.

Že Šnadr psal a básnil německy, toho příčinou bylo jeho vychování, jeho studia a tehdejší duch času. Náležel mezi ty, kteří nedoufali více ve vzkříšení a probuzení národa českého.

Teprv ve Smidarech, seznámiv se s několika horlivými vlastenci, uchopil se lyry české. Jakých obtíží bylo tu Šnadrůvi překonat! Nebyl tehdež již mladíkem, ale mužem 54letým když r. 1820 uveřejnil první svůj pokus český „Nemoc a pomoc“ v Čechoslavu.

krásnější tato země;
nesnáš a bída nepoznají tebe,
a na zemi již rozkvetá ti nebe.

To byl zdravý duch, jehož spanilá tradice nechati zaniknouti bylo by obrovskou kulturní škodou, k jejímuž odvrácení pracovati povinen a povolán jest každý, kdo nechce, aby náš lid nucen byl v myšlenkovém ohledu skákat do tmy pošetilých povídaní a jalového mudrotví.

Obrana.

(3) **Mravouka sv. Ignáce z Loyely a Martina Luthera.** Sv. Ignác napsal: „Jest velmi důležité tak bojovati za katolickou pravdu, aby i bludaři, kdyby byli přítomni, se přesvědčili o naší lásce a skromnosti křesťanské. Nesluší něco urážlivého mluvit, aniž na jevo dávat, jako bychom jejich bludy pohrdali; ale třeba prostě dokázati pravdivost věrouky katolické, z čehož samo sebou následuje, že učení odporná jsou falešná“. Za to „reformator“ Luther, který prý vynalezl vyšší mravouku než jaká jest v katolické církvi, vyjádřil zásadu: „Všichni, kteří usilují, život, statek a čest vynakládají, aby vyhubili biskupy a jejich moc, jsou milé dítky Boha a praví křesťané. — Ofiře než odrazíme Turky, musíme s papězem začít a arcibiskupy, biskupy a opaty v Rýně utopiti. (Luther's sämtliche Werke. XXVIII. 142; XXIV., 160). Otázka k těm, kteří právě v posledním čase hanobí beze všech důkazů jezovitskou mravouku: Kdo z obou mužů mluvil podle evangelia?

Politický přehled.

Z Vidně prý zase ožívají se libezní hlasové, aby Čechové dali si přece říci a obstrukce zanechali; dr. Körber slibuje prý totiž zřízení české university v Brně a postátnění některých matičních středních ústavů českých na Moravě, za to však žádá, aby Čechové na dvě léta zastavili obstrukci, přeměnujíce ji v pouhou opozici. Tak, tak, pouhé sliby, na ty snad už Mladočeši nesednou. Skutky chceme! — Slovanské pobočky při učitelských ústavech ve Slezsku bouří všecko Německo v Rakousku. A dr. Körber dělá při tom nestranného dokazuje, že by se Němci proti nařízení vládnímu nebouřili, kdyby byl jich stranníkem. Věru trvá v platnosti výrok Körberův, že se bez svolení Němců nemůže Slovanům nic povolit.

V Dol. Rakousích mají nyní změněn zákon o obecním řádu a volebním právu, čímž křesť. sociální strana Luegrova snadněji dosáhne vítězství.

V Uhrách chystají se ještě k větší maďarisaci. Všecky učitelké ústavy budou převzaty do správy státní, takto že snáze národní školy propadnou maďarisaci.

Mezi Francií a Vatikánem diplomatické spojení přerušeno — roztržka úplná. Katolická církev z tohoto boje jistě jednou vzejde jako vítěz. Mocný Bismark v boji tom padl, padne i Combes.

Nejen Ruskem, ale i celou Evropou otřásl zavraždění ruského ministra vnitra, Plehvea, tím více, kdy Rusové na dálném Východě zápasí s úskočnými Japonci a kdy veškerí nepřátelé Slovanstva jásají nad nezdravými ruskými zbraní, čekajíce, aby ve příhodné chvíli dorazili všichni kolísajícího obra ruského. Japonci postupující za ustupujícími Rusy k Liaojanu a Mukdeu srazili se u Dašičaa s ruským vojskem, odkudž musili Rusové ustoupiti, a byli pak rovněž poraženi ve dvou bitvách u Jusuliku a Jancelingu, kde padl i ruský generál Keller. Ztráty Rusů prý jsou malé, japonské pak velké. Také u Hajčenu napadení mocné Rusové. A o Port Arthur zase zuřil několik dní mocný boj. Na 400 těžkých děl japonských vrhlo sponsty střel na Port Arthur; tak prudkého útoku ve válkách dosud nebylo. Výsledek nebyl zase pro Japonce příznivý. — Vladivostocké loďstvo vrátilo se zase bez pohromy do Vladivostoku.

Zprávy místní a z kraje.

Instruktivní kurs pěvecký pořádán v Hradci Králové od 8. srpna večer do 12. srpna večer t. r. Pořádá v pondělí, dne 8. srpna, v 8 hodin večer na uvítání p. t. účastníků a pro p. t. širší obecenstvo ve dvoraně „Adalbertina“ koncert dle zvláštního programu. V úterý, dne 9. srpna, v den sv. patronů země české. V 8 hodin v seminářském kostele sv. Jana Nep. mše sv. — Dr. J. Ahle: „Missa s. Crucis“ (čtyřhlas mužský); introit, graduale a communio chorálně; offertorium od Jak. Quadfliega: „Exultabunt sancti“ (dvojbas s pr. varhan) a Skuherského: „Pange lingua“ (smíšený sbor). Po mši sv. M. Hallera „Adoremus. Laudate“ (dvojbas s průvodem varhan). Z „Nápěvů“ k Oltáři: „Pochválena, poudra-

vena budí“. O půl 10 hod. Zahájení kursu v bisk. novém Borromeu. Od 10 do 12 hodin „Nauka o chorálu“. Od 3 do 8 hodin přednáška profesora Dr. Aloise Kolíka z Hodonína: „O aesthetice všeobecně i hudební se zřetelem k církevní hudbě“. Od 3 do 4 hodin přednáška profesora J. Nováka z Náchoda: „O poměru hudby antické k hudbě církevní, obzvlášť k chorálu“. Od 4 do 6 hodin přednáška koop. Fr. Eislera z Hofmanic: „Církev a církevní hudba“. V 5 hodin v kapli borromejské spívané litanie k božskému Sruci Páně. V 8 hodin večer hudební produkce v Adalbertinu dle zvláštního programu. Ve středu, 10. srpna v den sv. Vavřince. V 7 hodin mše sv. u sv. Jana Nep. — V. Řihovský: „Missa Loretta op. 3. (smíšený sbor s průvodem). Introit, graduale, offertorium a communio chorálně. Pange lingua od M. Hallera 7hlasně op. 63. Po mši sv. Fr. Koenena Ave Regina coelorum (trojhlas). Fr. Witta Modlitba sv. Františka (čtyřhlas). Palestriny Improperia (dvojbas čtyřhlas). V Borromeu od 8 1/2 hod. do 11 hod. pokračování v nauce o chorálu. Od 11—12 hodin přednáška ředitele B. Kašpara z Dašic: „O právech a povinnostech ředitelů kůru“. Od 2—3 hodin přednáška skladatele V. Řihovského z Chrudimě: „O hře na varhany a instrumentální hudbě. Od 3—4 hodin „Nauka o hudbě menších“. Od 4—5 hodin přednáška ředitele O. Hromádky z Brna: „O moderní theorii hudební“. V 5 hodin litanie spívané k Panně Marii. V 8 hodin hudební večer v Adalbertinu dle zvláštního programu. Ve čtvrtek, 11. srpna, v den sv. Filomeny. V 7 hodin mše sv. u sv. Jana. Zpěvy provedou účastníci kursu. V Borromeu od 8—11 hodin pokračování nauky o chorálu. Od 11—12 hodin přednáška ředitele Ugra z Něm. Brodu: „O kostelní písni lidové“. Od 2—5 hodin „Praktická nauka o homofonii a polyfonii“. V 5 hodin litanie k Pánu Ježíši. V 8 hodin hudební večer v Adalbertinu dle zvláštního programu. V pátek, 12. srpna, v den sv. Kláry. V 7 hodin mše sv. u sv. Jana. Zpěvy provedou účastníci kursu. V Borromeu od 8 1/2 hod. do 11. hod. pokračování nauky o chorálu. Od 11—12 hodin přednáška ředitele J. E. Zelenky z Prahy: „Různé směry církevní a duchovní hudby“. Diatonicko chromatická studie. Od 2—3 hodin přednáška ředitele J. Vintra z Kolína: „O školách a zkuškách zpěvních. Kdo stojí, hledí, aby nepadl“. Ve 3 hodiny „Te Deum laudamus“. Ve 3 1/2 hod. v katedrálním chrámu Páně sv. Ducha výklad o varhanách s ukázkami hry ředitele p. J. Wünschem z Hradce Králové. Poznámka. Mezi každou hodinou bude 10minutová přestávka. Stanovený pro přednášky čas bude přesně dodržen. Kurs koná se bezplatně. Pro přihlášené rezervovány jsou již noclehy zdarma v Borromeu. Ostatní dodatečně přihlaště se u místofiditele Borromaea V. Jurkoviče. V Adalbertinu jsou připraveny noclehy za mírnou cenu. — Obědy za 1 K v hotelu „Baťián“. Každý účastník mějž „Epitome a Graduali B.“ a „Orlovu rukověť chorálu“. Odporučení hodné hudebniny bude mti na skladě bisk. knihtiskárna (Adalbertinum, přístěží č. 1.), knihkupectví B. Melichara.

Hudební produkce, pořádané při instruktivním kursu pěveckém dne 8., 9., 10. a 11. srpna t. r. ve dvoraně „Adalbertina“ v Hradci Králové, jsou s tímto programem: V pondělí dne 8. srpna: 1. Bendl: „Hle na sta písní“. Dvojbas. 2. Goltermann: „Sil jsem proso“. Cello. Prof. Vacek. 3. a) Lašek: „Konec všemu. b) Bendl: „Pro hubinku“. Sl. A. Fialova. 4. Wieniawski: „Romance sous Paroles“. Houle. Řid. Unger. 5. V. Novák: „Ballada norská“. Sbor. 6. Dr. Maýr: „Touha“. Sl. Novohradská. 7. Bach: „Probuzení“. Cello. Prof. Vacek. 8. Blodek: „Ve studni“. Zpěv Lidunky a Verany. Sl. Fialova, sl. Novohradská. 9. Loeve: „Hodinky“. Fiala. 10. Gaal: „Sulta na ruské písně“. V úterý dne 9. srpna: 1. Butto: „Babi léto“. Dvojbas. 2. Blodek: „Koncert na flétnu“. Boháč. 3. Trio z op. „Hubička“. Sl. A. Fialova, sl. R. Fialova, Fiala. 4. Sarasate: „Romanza Andalusá“. Houle. Řid. Unger. 5. J. Novotný: „Slováček písně“. Pí. Dvořáková. 6. Zpěv Svatavy z Dvořákovy sv. Ludmily“. Část II. č. 18. Sledna Novohradská. 7. Wieniawski: „Mazurka“. Flétna. Boháč. 8. Labický: „L'Adieu“. Viola. Sahuła. 9. „Čínské tercetto“. Pp. Beránek, Svaták, Dvořák. Ve středu dne 10. srpna: 1. Farkaš: „Věmec z chorvatských národních písní“. Tamburašský odbor katolické jednoty. 2. Dr. Dvořák: „Biblické písně“. Řid. Winter. 3. „Sancta Lucia“. Sicilská národní. Tamburaši. 4. „Z písní Chválových“. Řid. Winter. 5. „Směs z českých písní“. Tamburaši. 6. „Z písní Pickových“. Řid. Winter. 7. Farkaš: „Složeno pod hrvatskou zastavou“. Pochoď. Tamburaši. 8. „U voznice“. Kom. dvojzpěv. Beránek, Dvořák. Ve čtvrtek dne 11. srpna: 1. „Směs z oper“. Tamburaši. 2. „Výminkáři“. Dvojzpěv. Dvořák, Svaták. 3. „Eskamoter a jeho famulus“. Dvořák, Svaták. 4. „Tobiáš Vrtátko u soudu“. Dvořák, Beránek. 5. Farkaš: „Sretan imendan“. Mazurka. Tamburaši. 6. „Astronom“. Beránek. 7. „Pochoď tamburašův“. Tamburaši. Klavír z c. k. dvorní továrny p. Ant. Petrofa. Začátek v 8 hodin večer.

Nezaměstnanost pokrokové tisku. „Osvěta lidu“ má nemilou srážel. Dvakrát týdně vyjít musí a proti „klerikalismu“ v každém čísle nějaký ten výlev „mravního rozhořčení“ taký musí být, děj se co děj; kdyby se místo výpadů proti katolictví pěstovala v takovém listu skutečně výhradně pokroková práce, dali by sami „pokrokáři“ svému listu kvínde. Ale kde jen hledat nový náboj v sezóně tolik mrtvé? Chudinka „Osvěta l.“ i v tomhle čísle si vypořádá přešvihovaním Dronza. A poněvadž žádná vydatnější sousto nechce do útět přiletět, chytla se ubohá při své trapné nezaměstnanosti aspoň naší krátké lokálky o Svozilovi. Jak čtenářům našim známo, konstatovali jsme ženitbu tohoto reformatora, přidávaje poznámku, že taková reformace, jako je „nátek, je snadná a pohodlná, že se nerovnává se zásadami Husa, miláčka Svozilova; při tom jsme položili otázku, zda nebylo hřímání bývalého katechety tak trochu ušlapáním pěšinky k vlastní ženitbě a dodali jsme: „To svět asi sotva věděl, že p. Svozil obrací frontu ze zájmů nejprivátnějších“. Tolik jsme napísali o sňatku Svozilově ze svého stanoviska zcela klidně u vědomí, že nám ten pán za rozhořčení ani nestojí. — A tu „Osvěta lidu“ vyhlídla celá poplašená, sdívá v sloup-

covém výpadu tačného tisku farizejsky oš k nabídnutí naší svrhllosti. Prý nízkost a podlost klerikalismu. Obnova nikdy (!!) v sobě nezapře. Prý nejinak než s blubkou účtou a sympatickým obdivem musí hledět každý vášný myslitel člověk na p. J. Svozila, který šel odhodlaně za hlasem svého svědomí a opustil církev, a jejímž učení a životem nedovedl a nemohl se etotožniti. — Přiznáváme rádi, že se nemohl s církví etotožniti člověk, kterému o pravdu našlo a který na p. v poslední přednášce o Husovi bouřil proti církvi ničím nedoloženými posolavami, jak jsme posledně ukázali. — Prý Svozil „vyslovuje očekávání, že motivy (!) klerikalismu bude háseti blátem po jeho manželství a bude pro ně snižovati a hanobiti jeho osobu i jeho boj a romchod s katolickou církví. Byli jsme svědavi — pokračuje Osvěta lidu — jak se tu zachová Obnova — a stalo se, co jsme očekávali: Obnova nedovedla v sobě zapřít nízkost a podlost klerikalismu.“ — Teď bychom rádi věděli, kde ta motivost, nízkost (!!), podlost (!!), snižování (!!) a hanobení (!!) v našich řádcích se nachází. Napísali jsme naopak, že Svozil marně čeká na to tabání blátem, že o něm nebudeme šhat jako on o církvi a že místo hněvu vyslovujeme jen šetrné politování. A že jest taková reformace snadná a pohodlná, v tom jistě s námi souhlasiti musí i každý odpůrce církve, nechce-li býti farizejem. A že se ta reformace nerovnává se zásadami Husa, to tvrdíme zcela klidně znovu, třeba že nám „Osvěta lidu“ proto vytýká svým ušlechtilým způsobem naprostý nedostatek logického smyslu a duševní omezenost. K šetrnému poučení pokrokové básníka přidáme tolik: za Husa měli lidé tytéž náklonnosti k hříchům jako nyní, proti coelibátu se tehdy hřešilo; a přece Hus neodporučoval srušení coelibátu, přece nabádal k jeho přesnému ostříhání a věděl přece, že již dávno před ním někteří o srušení coelibátu ušilovali. Napísal: „Pokládají světi, že čistě, to jest od smilstvie zachování, a svláště kněžíe mají býti od šenského obcování vzdáleni... Protož dí svatý Jeronym: Prvá pokušení kněžská jsou přistupové k ženám; a ženám bydliti s kněžskými, nišádnuřčicinu nemá dopuštěno býti obcování. Větší, nemóž celým srdcem přebývati s Bohem, kdož šenskými přistupy jest svázán. Až takž mluví svatý Jeronym. A to slyše, kněže, žáku i panoše! nemnoho obcovj s ženami... Protož mnoho jest ustavení, aby kněže s ženami neobcovali; ale neštánie, o bláhéne, leš, chytrost, a darování jest jich starším, i jim, i osadním, i pánom na věčné zatracení“. (Výklad viery 276-7). A tak už zůstane rozhodnou pravdou, že reformace Svozilova se nerovnává se zásadami Husovými, ať už Svozilova reformace jest pokládána za horší či lepší. Jaké nebezpečné tituly Hus ženě udílí, nechceme zde opakovati; kdyby něco takového pronesl nyní katolický kněz, byl by strhan v pokrokových listech jako nejhorší zpátečník. Dle „Osv. l.“ zločencem bylo Husovi, kdo poznanou pravdu srazuje, čili kdo nejedná dle svého svědomí. Jenže, drahý pane, zapoměl's jete dodat — buďto z nevědomosti nebo z bázně před pravdou — jaké podmínky Hus svědomí ukládal. Dle Husova zřetelného vyjádření mají býti neustupní kacíři na hrdle trestáni. „Kacíři ode všech věrných mají zavření býti;“ velmožové mají moři puditi nepoddaýnj lid k sv. přijímání. Z toho je přece zřetelně vidět, že Hus neobmezoval sváti a každý pohodlný odkaz na „svědomí“ nechaloval. — „Osvěta l.“ rozšlapává také náš dotaz, zda si neušlapával Svozil svým proticírkevním bojem pěšinku k vlastní ženitbě. Obrací farizejsky k nebi zrak a povzdechne: „Což není si „Obnova“ skutečně vědoma nemravnosti (!) svého počínání, tupic (!?) čestného muže jen proto, že jedná čestně?“ A teď prosíme o důkaz, kde byl Svozil v oně naší lokálce pro své ženění tupen. Podívaná pro Olymp! Nejdřív „Osvěta lidu“ chválí ženitbu Svozilovu o pěkot a pak nazývá nemravností dotaz, zda už o této reformaci Svozil dříve nepřemýšlel. Na tom, milý pánové, nic nesejde, zamíloval-li si určitou osobu měsíc po složení katechetského úřadu. U nás není žádná „perfidnost“, poněvadž jsme při dotazu svém mluvili o chuti po sňatku obecně. Myslí-li Svozil, že je líp se oženiti než zachovati coelibát, my jsme ho proto netupili. — „Osvěta lidu“ ku konci své šlavinaté polemiky přidává obvyklé povšechné koření. Šermuje hovorom o povrákách, šarlatánství, zlástném politikáření, jimiž pokasil nábeženství „klerikalismu“, jemuž není žádná pomluva dost aprotou a žádná perfidie dost nízkou, aby jí ve své jezovitské mativosti nepoužil; hovoří o poslušných lotbách církevních choutek, strannických snáhách, udupávání intelligence, touhy po pokroku, mravního sebevědomí, svědomí, poctivosti. Prosim, tolik tupení sňešeno dodatkem na 19 řádcích, tolik nepravd připojeno k polemice s naší lokálkou! — Inu, nezaměstnanost zlá, k tomu to veliké vedro a sucho, sucho všude, a nejvíc v hlavě roznášeče pokroku. Myslí-li „Osvěta l.“, že nás strhne k té „pokrokové mravní úrovni, v níž si tolik libuje, a že se od ní naučíme nekřesťanský pomlouvati a tupiti, myslí se, třeba že by si horečně přála, abychom se také zapoměli. A tihle lidé ohtýjí nás učiti lepší morálce! Jme ve velikém, nekřesťanském pokušení, poprosit „Osvětu l.“, aby jen takovým nadáváním a nepoctivým přetrucováním nám dělala reklamu dále; tak by se nejlépe lidé dobré vůle přesvědčili, jak ta snaha po vzdělání a ušlechtnění u „pokrokových“ vyhlídá. Ale nechceme tomu; vždyť musí každého poctivého Čecha zarážeti, k čemu všemu se jeho mateřtiny v době pokroku užívá — pod maskou pokroku.

Na zamezení požáru v městských lesích královéhradeckých. Purkmistrovský úřad v Hradci Králové žádá obecenstvo, aby v městských lesích neodhazovalo hořící doutníky neb sirky, ješto by tím snadno povstati mohl lesní požár.

Úmorné sucho v okolí Hradce Králové trvá dále, na déšť se marně čeká. Žně už akončeny — všecko obilí vlastně již na stojatě usušeno. Okopaniny hynou, otava zprahlá, všecka zelená pokryta prachem, jehož na všech cestách sponuty jako na šahaře. — Kolem Hradce viděti na lukách ohněm vyplázná místa, svláší za okras. nemocnicí směrem na Slezské Předměstí čerá se velký kus louky, ješto v neděli odpo. spálen ohněm a na jehož uhašení při-

kvapili i hasiči. Ohně tyto povatávají neopatrností — odhozením doutníku nebo sirky — nebo zámyslně nasázkovány jsou různými nesvedenci.

Sjezd kolegů z gymnasia královéhradeckého z let 1871—1879. Ve dnech 28. a 29. t. m. hodláme se po 25 letech sejít v Hradci Králové, a sice v hotelu Battipán v Adalbertinu, k osvětlení přátelství a milých vzpomínek z dob studijních. Kolegové, dostavte se všichni i byť byste byli jen část svých let studentských s námi podepsaných. Jan Seidl, děkan v Černilově. Josef Paš, c. k. poštovní kontrolor v Praze.

Neobyčejný sjev pozorování byl ve dnech 28., 29. a 27. července ve vojn. parku v Hradci Králové. Vády k večeru kolem 8. hod. objevil se nad každým stromem mohutný sloup mravenců, kteří ve své rojivé náladě prováděli tu s vě nevidaného reje. Mravenci, dříve se na samečích, samičkách a dělnících, mají po vyhlášení křídla, pak se vyrojí jako vlny, strání však za nedlouho křídla a padají na zem, kde si založí vlastní nové obydlí.

Neštěstí na dráze. V pondělí před polednem skládali na nádraží královéhradeckém bednu se třemi velkými skleněnými tabulemi na 6 m dlouhými, jež určeny na přístavbu ke Grandhotelu do nového okrasného domu. Zásilka vážila 12 metr. centů. Při skládání pomoci nádražního jeřábu byli zaměstnání dělníci praš furmy Brořtovy V. Nováka V. Šimůnek a pak F. Broř z Pouchova. Najednou se však řetěz přetrhl, bedna padla na dělníky a všechny těžce zranila; Broř již zranění svému podlehl. Ovšem šklo se také úplně roztříštilo. Vina neštěstí svádí se s jednoho na druhého.

Radostné cestování. Jistí tři páni z Třebčovic ve výletní náladě vyjeli si dne 1. t. m. na dvojkolkách do Hradce. Dva z nich měli obyčejné dvojkolky, třetí motorovou. Když se jim po dobrém obědu v Hradci v hlavě rozjasnilo, chystali se opět na kola vyhoupnout. Nežjednou z nich nechtělo se zase nohy ohýbat; navrhl, aby kolega, majitel motorové dvojkolky, druhé dva pohodlně domů svezl. Přijato. Koupna pevná šňůra a tou jednoduchá kola přivázali k motoru. Na daný povel skočili na kola, ale pozbyly rovnováhy hned se váleli v prachu. Tím však nikterak nezměnili svého plánu; co se nepovedlo poprvé, provede se snad podruhé, myslili si výletníci. Podruhé vyhoupli se na kola, dva pak přistojící diváci drželi je, až se trochu rozejeli. Sotva však pán na motorce „páry“ přidal, jeden z přivázaných se rozkolébal a již se poroušel na zem a za ním druhý, oba na hromádě. Po semí se jim ovšem do Třebčovic nechtělo, proto motoru zastavili. Na rozpálenou pohmožděnou hlavu museli jednomu dáti pořádný obmaz. Kdy a jak se dostali domů, nevíme.

Zápis do kursu ku vzdělání pěstounek pro školy mateřské v Hradci Králové konati se bude dne 12. září t. r. o 8. hod. ranní. Žadatelkám jest předložiti: křestní list, propouštěcí vysvědčení, lékařské vysvědčení od lékaře úředně ustanoveného, po případě mravní zachovalosti; dále vlastnoruční výkresy, ukázky z krasopisu a ženaké ruční práce. Hned po zápise budou se konati přijímací zkoušky.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc červenec 1904. Stav vkladů počátkem měsíce K 1,581.802.13, kapitalisovaný úrok K 27.664.23, vloženo K 156.251.32, vybráno K 176.270.57, stav koncem měsíce K 1,540.447.11. Stav půjček počátkem měsíce K 1,063.707.73, půjčeno K 76.508.17, splaceno K 41.682.94, stav koncem měsíce K 1,098.532.96. Počet účtů 2453, rezervní fondy K 118.901.13, závodní podíly K 62.447.66 pokladní obrát K 817.338.83.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové. — Ve schůzi správní rady dne 20. t. m. obývané předložena bilance za první půlletí běžného roku. Docílené výsledky jsou velice příznivé, ba možno říci atkvěle a odpovídají plnou měrou zvýšenému kapitálu. — Dá se předpokládati určitě, že bude možno vypláceti stejně velkou dividendu jako léta minulé, potrvá-li nynížší běh obchodu i v druhém půlletí. Zároveň neneseno záručiti 1. červencem t. r. počínajíc: vkladní knížky 3 1/2 %, pokladniční poukázky a 90 denní výpovědi 4 %. Novostavba skladistě byla ukončena a 15. červencem účeli svému odevzdána. —

Všeobecná úvěrní banka v Hradci Králové vykasuje dnem 31. července 456 členů. Záruka hotové zaplacených podílů členských obnáší K 36.240, což zajistí jest výsledek skvělý za dobu 3 a 1/2 měsíční činnosti. Na zápisném bylo dosud přijato hotové K 2.275, na jiných poplatech vedlejších K 1544. — Veškeré dosud poskytnuté půjčky jsou bezpečně uloženy a skýtá tudíž ústav tento za vklady, které 4 a 1/2 %, záručí, naprostou bezpečnost. Že údaje tyto jsou správné, a že ústav jest v každém ohledu dobře spravován, mohou se vkladatelé, třeba nebyli členy ústavu, na základě § 20. stanov kdykoliv přesvědčiti.

Okresní ústav pro bezplatné prostředkování práce a služeb v Krá. Hradci sprostředkuje zcela bezplatně — jak pro zaměstnavatele, tak i pro zaměstnané — práci všeho druhu dělníků i dělnicům živnostenským, továrním, obchodním, státním, písařům, čeledi domácí a hospodářské, jakož i učiteli. Přihlášky mohou se konati ústně neb písemně, na venkově pak při všech obecních úřadech v okresu, kteřížto úřadové neprodleně dodají každé přihlášky a odhlásky na ústav obstarají. Každá přihláška platí 1 měsíc. Tiaskopisy pro písemné přihlášky lze obdržeti zdarma buď v ústavu samotném neb na venkově u úřadů obecních. Úřední hodiny ústavu jsou: Ve všední dny od 9. hodiny dopoledne do 3. hod. odpoledne, v neděli a ve svátek od 9.—11. hodiny dopoledne. Ústav nalézá se v ulici Špitálské čp. 273.

Úmrtí. Paní Arnoštka Hailíčková, vdova po c. k. jub. cestmistrově, matka p. Frt. Hailíčky, c. k. profesora realky v Hradci Králové, zemřela v Táboře dne 29. června ve věku 80 let. Pohřeb konal se 31. července na hřbitově v Táboře.

Dar Adalbertinu. Vdp. K. Janek, farář v Uhersku, věnoval 80 K Adalbertinu, jako čestný výžitek katechesi, jím vydaných. Zplac Pán Bůh!

Nepřístojnost? Při vydávání savasadel na nádraží královéhradeckém požaduje se na majiteli 12 h za každé jednotlivé savasadlo, ať se tak neděje na žádném nádraží. K tomu při více savasadlech nucen jest přijímatel často dlouho čekat, než vše dostane. Snad tu nastane brzy patřičná náprava.

Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové. (Dle seznamu archiválních podáv V. P.—a.) II. V Kluku bylo počátkem 18. století 9 chalupníků a 2 podruží. Chalupník Jan Lankaš měl dědičn. roli 6 str. II. t. f. a 22 str. 2 v. r. III. t. f., 3 str. ladem ležící půdy, pod 3 vozy (sena) louky dědičné a pod 1 vůz (sena) louky pod plat (45 kr. roč.), 3 v. r. zahrady; úroků platil při sv. Jiří 7 kr., při sv. Havle též 7 kr., vrchnosti odváděl 2 slepice a 8 vajec, panu děkanovi suchých dní a letníkův 7 kr., za obilné 6 kr. a 4 vejce; robotoval 3 dny týdně. Chalupník Petr Zita měl 14 str. II. t. f. a 18 str. 3 v. r. III. t. f. dědičn. roli, 5 str. ladem ležící, pod 5 vozů (sena) dědič. luk a pod 3 v. r. zahrady; úroků platil půlletně 3 kr. 3 den., vrchnosti odváděl 1 slepici, 8 vajec, panu děkanovi suchých dní a letníkův 5 kr., za obilné 6 kr. a 4 vejce; robotoval 3 dny týdně. Václav Lankaš měl 6 str. II. t. f. a 18 str. 3 v. r. III. t. f. dědičn. roli, 1 str. 2 v. r. ladem ležící půdy, pod 1 vůz (sena) louky a 3 v. r. zahrady; úroků platil půlletně 3 kr. 3 den., vrchnosti odváděl 2 slepice a 4 vejce, panu děkanovi suchých dní a letníkův 6 kr., za obilné 6 kr. a 3 vejce; robotoval 3 dny týdně. Chalupník Jan Štancel měl 10 str. II. t. f., 11 str. III. t. f. roli dědičn., 1 str. 1 v. r. ladem ležící půdy, pod 1 vůz (sena) louky a 3 v. r. zahrady; úroků platil půlletně 5 kr., vrchnosti odváděl 3 vejce, panu děkanovi suchých dní 6 kr., za obilné 6 kr. a 2 vejce, robotoval 3 dny týdně. Chalupník Matěj Cubr měl 4 str. II., 12 str. 3 v. r. III. t. f. roli dědičn., 3 str. lada, pod 1 vůz (sena) louky, 1 v. r. zahrady; úroků platil půlletně 12 kr. 4 1/2 den., vrchnosti odváděl 4 vejce, dávku panu děkanovi jako Václav Lankaš; robotoval 3 dny týdně. Chalupník Václav Nohejl měl 6 str. II., 13 str. 3 v. r. III. t. f. roli dědičn., 3 str. lada, pod 2 vozy děd. louky, pod 1 v. r. zahrady; úroků platil půlletně 6 kr., vrchnosti odváděl 2 slepice a 3 vejce, panu děkanovi 5 kr. letníkův, 6 kr. za obilné a 3 vejce; robotoval 3 dny týdně. Jiřík Lankaš měl 7 str. II., 7 str. 2 v. r. III. t. f. dědičn. roli, pod 2 vozy luk děd., pod 3 v. r. zahrady; úroků platil půlletně 4 kr., vrchnosti odváděl 4 slepice a 4 vejce, panu děkanovi 3 kr. suchých dní, 6 kr. za obilné a 2 vejce; robotoval 3 dny. Matěj Dvořáček měl 6 str. II., 2 str. 3 v. r. III. t. f. děd. roli a pod 3 v. r. zahrady; úroků platil 3 kr. 3 den. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici 3 vejce, panu děkanovi 3 kr. suchých dní a 2 vejce; robotoval 3 dny týdně. Jan Branka měl 2 str. II., 7 str. III. t. f. děd. roli a 1 str. lada, luk pod 1/2 vozu pod plat (27 kr. ročn.), zahrady pod 2 čtvrtce; úroků platil půlletně 8 kr. 3 den., vrchnosti odváděl 1 slepici a 3 vejce, panu děkanovi 3 kr. suchých dní, 3 kr. za obilné a 2 vejce; robotoval též 3 dny týdně. — Podruh Jiřík Branka měl 2 str. II., 3 str. III. t. f. roli dědičn., pod 1 vůz louky děd. a pod 2 čtvrtce zahrady; úroků platil 1 kr. půlletně, vrchnosti odváděl 1 vejce, panu děkanovi 1 kr. suchých dní a 1 vejce; robotoval 1 den týdně. Podruh Martin Jansa měl 2 v. r. II., 3 str. III. t. f. roli dědičn., platil 3 den. úroků půlletně, vrchnosti odváděl 1 vejce a robotoval 1 den týdně. Celá obec platila pánům komisařům 2 zl. 15 kr., společným sloužícím 45 kr., masitého „aufslagu“ 1 zl. 10 kr., sloužící sejkpy 11 str. šita ročn.

Nová představenstva v okres. hejtmantství královéhradeckém zvolena jsou v posledních měsících v obcích Roundnici (starosta p. J. Zeman), v Lubně (st. p. Frt. Rybář), ve Věkoších (st. p. J. Černý), v Oujezdě (st. p. Fr. Adamíra), v Polánkách (st. p. J. Káneký), v Rusku (st. p. A. Hrnčíř), v Krávnici (st. p. J. Valenta), v Malšově Lhotě (st. p. J. Tikal), v Plotištích (st. p. J. Doležal).

Padělané pětičlony kolují v kraji, jsouce dosti dobře provedeny. Veškeré padělky zhotoveny jsou z kovu britania (kovu lžicového) dobře sestrojenými sádrovými formami, majíce dosti pěknou barvu a dobrý zvuk. Padělky tyto poznají se však snadno dle nápadné nepatrné váhy, jež nepřevyšuje 17 gramů, dle matného omaku jakož i tupohraného málo hladkého okraje a měkkého písma okrajového, mimo to dle drsného nelesklého povrchu a nedosti z něho vynikajícího nákrese a písma s rozmanitými chybami v litbě.

Z Předměřic. Obec naše byla a jest dosud ryze českou, ale najednou se přý tam jsou i Němci. Tak hlásá německo-česká tabulka na mostě k nádraží patřícím, na němž po 35 let nebylo žádné tabulky. Dal ji vyvěsiti p. traťmistr Čila, v naší oboi usazený, udáváje tu nosnost mostu. Pane Čilo, nevíte, jaké tabulky patří do ryse české obce? Či myslíte, že se na př. parní kotel z Brna lekne toho německého nápisu a vrátí se, aby se most nezbořil? Čestina že nám nestačí? Snad nejeme už v Prusku!

Z Týmiště n. Orli. Jen co je pravda! Vzdělanost a ušlechtilost pokračuje; zvláště u „přítelců“ katolíků. Byl jsem náhodou na veřejném cvičení sokolském, zdržel jsem se do rána a navštívil jsem též „Obecní dům“ a přišel jsem ku vzácným zkušenostem. Byl tam „kroužek mládežnický“, rozumí se že inteligentních, kteří se bavili až příliš pokrokově. Hrubších výroků sotva jsem kde slyšel; titulovali tam jednoho našince „student“, „namrslý“ a ještě hůř. Jeden — obuvník — který by si řemeslem sotva vydělal na zamky a proto přivydělává si při funusech, myslí, že kdo vstoupí do vinárny p. Pavlovského, jistě se pokazí. Mládeci by tam vlastně moc rádi šli, ale tamější společnost na takové vzdělance příliš nedrží. Odtud to otránil. Lepší společnost studentů,

než sedět s někým, který musel satašovat skandál bezkou hratí korna a ještě od tatínka dostal na pamětnou. Tolik zatím vzdělaným mládežním na pamětnou. Nepřestanou-li, uveřejníme jména a povíme ještě jiné, důležitější zajímavosti.

Hrab. Anenské slavnostní lázně v Bělehradě (Čechy) hostily dne 28. července 1001 osob (bez hostů na letním pobytu a passantů).

Ze Zbraslavi. Dne 31. července slavil milovaný náš pan děkan padesátileté kněžské jubileum. V předvečer slavnosti nepořádkáno výsoce důstojnému jubilaru zastaveníčko za účasti slavného zastupitelstva obecního, sboru učitelského, spolku živnostenského, hasičského a vysloužilckého, sboru četnického a mnoha osadníků, při čemž krásně zazpíval sbor zpěráků za řízení p. Vác. Čedíka, ředitele chora, své a celé osady přání. Slavnost počala o 10. hod. dopolední průvodem kněží do chrámu Páně, kde vdp. Frant. Časlouška, vikář ze Světlé, odevzdal jubilarovi věnec stříbrný, darovaný urozenou patronátní rodinou pana Adolfa šlechtice Schobka, pěkně myrton ovitý, jakož i berličku. Na to následovalo kázání, které měl dp. Alois Pemek, farář ze Zruče, bývalý kaplan zbraslavický; řeč úchvatnou vylíčil zásluhy jubilara jako občana, učitele a kněze, takže mnohé oko slzou se zarosilo. Ješto vele důstojný pan jubilar pro stáří a dojmů k slavné mši sv. odhodlati se nemohl, sloužil mši sv. sám vdp. vikář za hojně účasti okolního kněžstva. Po slavné mši sv. zapěl sám jubilar rozechvěným hlasem slavné Te Deum. Zvláštní radost způsobil panu jubilarovi vdp. Dr. Vincenc Ruth, konsist. rada a profesor bohosloví z Hradce Králové, který nelitoval námahy a schválně přijel, aby účastnil se radostné slavnosti bývalého svého učitele, jakož i stářícký přítel vdp. Vojtěch Kouba, děkan ze Soutic. K slavnosti dostalo se stáříckému jubilaru veliké množství blahopřání.

Ze Zruče. Působení dráhy železné jest v našem utěšeném Posázaví pozorovati. Ruch stavební vyvolal již mnohou pěknou budovu, která jest ozdobou našeho městečka a ještě do budoucnosti jest nadíti se mnohých staveb na zvelebení našeho místa. Utěšená krajina naše, hodící se výborně za letní pobyt, přivábila mnohé návštěvníky jak k stálému pobytu letnímu, tak k cestování. Okraslovači náš spolek snaží se, aby ještě zpříjemnil domácím i cizím pobyt. Tak letos zřídil na Sárazě koupadlo, které, ač řeka při panujícím suchu strádá vodou, hojně jest používáno. Žel, že o stavbě druhé dráhy Kutna Hora-Zruč proslychá se, jako by stavba její na přísti rok odročena býti měla z příčin neznámých. —

Z Křesetic u Kutné Hory. Den 31. července utkví hluboko v duši všech věrných katolíků farnosti křesetické, kteří svědky byli dojemné slavnosti primiční. V ten den obětoval první mši sv. u příznivce svého dp. Al. Nováka, faráře, novověčenec vp. Frant. Stejkal, rodem z Rychnova n. Kn. Několika ryse zachytíme zde dojmů slavnosti primiční. Dojemným byl výjev v budově farní, když novověčenec přede všemi přítomnými se slzami v očích děkoval rodičům svým za všecku lásku a výchovani a prosil je o požehnání na cestu k oltáři Páně. V pravdě vzrušeným byl okamžik, kdy třesoucí se ruce zehnal mladému knězi, ruce, jež ho učily dělati první křížek. Jako by zlatým rámcem štěstí rodinného byla ardečná slova místního faráře, kde loučil se s novověčenec a odevzdával ho cele v ruce Hospodina. Poslou na trnitou cestu Kalvarie bylo blahopřání mládeže školní tlumočené družičkou Emilií Maškovou. Z farního domu ubíral se novokněz ve stkvělém průvodu za asistence okolního kněžstva do farního kostela. Průvodem účastnila se školní mládež, sl. živnostenský spolek s praporem, sl. sbor místních hasičů, slavná zastupitelstva všech přifařených obcí a řada bělostných družiček pod dozorem sl. Olgy Zavadilové, místní učitelky. Průvod pak uzavíralo nešťastné množství věřících. Při vstupu do kostela květinami vkusně ozdobeného zapěl sbor pp. učitelů z Křesetic a Malešova za řízení p. řídícího učitele Al. Kmoníčka veselejší sbor: „To jest den, jež učinil Pán.“ Slavnostní kázání měl proslulý kazatel ThDr. Jan Nep. Jindra, který úchvatnými slovy takřka vyl svatě pravdy trojího úřadu kněze v srdce posluchačstva, jež vděčnou slzou v oku splácelo krásné perly učení Kristova milovanému kazateli. Po kázání sloužil novověčenec první mši sv., při níž podával „chléb nebes“ svým rodičům a při uzny. Slavnostní nálada dovršena byla mistrným provedením dvouhlasné mše od Řihovského s průvodem nově postavených varhan.

Ze Dvora Králové n. L. Ve středu 3. srpna před 2. hod. odp. vznikl požár v Palackého ulici a strávil střechy tří domů, z nichž jeden náležel p. dr. Ant. Pavlíčkovi, advokátu v Karlíně, druhý p. Kr. Sturmovi, obuvníku a třetí p. Jos. Munzarovi, obchodník. — Rychlé přispění hasičských sborů zamrazilo další šíření ohně. — Mezi tím, co střechy s domů stály v plamenech, počaly chytati dřevěné střechy s domů směrem k náměstí stojících. V domě p. Munzara bydlí oba páni katechetové měšť. škol zdejších pp. V. Martinek a Fr. Kvičera, jímž nábytek byl poškozen. — V minulém týdnu přejel byl v Nadražní ulici těžkým povozem desátiletý školák Josef Petrá. Chlapec ten chytal se za líhu u vozu pivovarského visící, upadl pod vůz a byl přejet. Těžce je zraněn zmršel v několika hodinách dne 29. července.

Lokomotiva se vyšínula. Když večerní osobní vlak státní dráhy, jedoucí z Halbátu k Náchodu, dne 1. t. m. vjížděl do tunelu před polickými nádražím, narazila lokomotiva pojednou na kameny na kolejích uložené a okamžitě v tunelu samém se vyšínula. Vlak, výletníky zvláště školní mládež z Nahořan a cestujícími naplněný, stál jenom duchapřítomností strojvedoucího okamžitě státi, tak že jen vyšínutá lokomotiva vzešla v tunelu. V obecnstvu povstalo veliké vzrušení. Děti a ženy plakaly a jako zoufalé křičely. Nastala obrovská panika, která byla by jistě nešťastně mívala zakončení, kdyby „reservka“ z Náchoda neprodleně telegraficky povolána v pravý

čas nebyla přijela. Nyní teprve mohli být lidé s vozů puštěni. Po dvouhodinové namáhavé práci podařilo se lokomotivu dát opět na koleje a ji s tunelem vytáhnouti. „Reservka“ náhodou přijela po té k vlaku, který pak o půl 8. hod. na místě ve čtvrt na šest přijel do Náchoda. Mamony v tunelu uložily pryč děti.

Z Vídně. (Převodní dopis.) Na vysvětlenou. — Jednota sv. Methoděje vidí se nucena podati veřejnosti vyvěstění na mnohé dotazy připojené k milodardům, na zakoupení kostela a kláštera ct. řeholní Redemptoristek zaslany. V mnohých přípisech dotazují se dobrodince, zda-li kup již proveden, v jiných, že milodard se našel, až kup se provede, jinde opět, až se milodard našel zpět, jest-li se kostel a klášter nekoupí. První dotaz dokazuje sjezd vřelé účastnosti na té akci, kterou Jednota pro zajištění českých služeb Božích ve Vídni podnikla, druhé dva přípisy bolestně nás jímají, nechceme se o nich šířiti. Během 30 roků vymohla Jednota za mnohých obtíží a překážek české služby Boží, které ovšem lid český sám si platí; roční náklad činí 6000 kor. Služby Boží tyto konají až posud svěťtí kněží a sice s nevšední obětavostí, nemajíce ve Vídni existences své pojištěny. Tato nejistota a obava, aby ty služby Boží nezahynou, pohnula Jednotu o to se postarati, aby se ve Vídni usadil český řád, jenž má dostatek kněží ty české služby Boží pro budoucí časy pojišť. I podařilo se Jednotě získati dot. řád sv. Augustina na Star. Brně na Moravě, sčítiti ve Vídni k tomu účelu konvent. Po vzájemné sralé úvaze a dorozumění zakoupila Jednota letos v lednu v X. okr. vídeň. vhodný pozemek pro stavbu kláštera a kostela; ovšem že stálo naň ještě dlužna 70000 kor. Za tím účelem již v lednu v novinách tuto akci dala do veřejnosti, prosíc o milodary na zaplacení toho dluhu, aby se ku stavbě přikročiti mohlo. Milodary až na nepatrné výjimky docházely v míře skrovné. Než asi ku konci června poděšila lid český v III. a XI. okr. vídeň. ta nemilá zpráva, že ct. sestry Redemptoristky na Rennwegu III. okr. prodávají svůj klášter, zahrada a kostel, v němž J. Em. † nejdp. kard. Schwarzenberg vymohl české služby Boží, jež až posud dš. OO. Redemptoristek konají. Není divu, že tato zpráva, která se též pravdivou osvědčila, lid český pobouřila a to tím více, když se proslýchá, že kostel se buď zboří, buď že bude zakoupen od protestantů a proměněn v protestantský sbor, kam by za naší kritické doby i náš lid byl lán. Tato okolnost přiměla Jednotu sv. Methoděje, že za přitčení vldp. Dr. Stojana vyhlala prohlášení do zemí koruny České a prosbou o rychlou peněžitou pomoc; neboť a dvojnásob bylo by prospěchem, klášter a kostel již hotový koupiti; předně zachránily by se tam české služby Boží, za druhé odpadla by stavba kostela a kláštera na onom zakoupeném pozemku, který s výtěkem se prodá. Z počátku byla od ctih. sester ku provedení kupu určena lhůta do 8. července, poněvadž však ct. sestry až posud vhodného místa pro stavbu nového kláštera nemají, nabyla tím jednota času nejen ku provedení kupu, ale i zároveň ku získání jiných dobrodincův a milodardů. Poněvadž však milodary nedocházejí v tom počtu a v tom obnosu, jak se v této akci všim právem očekávalo — až posud jest málo naděje obnos ten veliký sebrati, který ctih. sestry za svůj majetek žádají — pak nezůstane nic jiného, než upustiti od této druhé akce — ovšem jaká s toho všejde pohroma pro lid český, může jen ten posouditi, kdo s tím lidem ve Vídni žije — a vrátiti se k první akci na tom již zakoupeném pozemku v X. okr. postaviti kostel a klášter onomu na hoře smíšenému duchovnímu řádu; dříve však třeba dluh 70.000 K na pozemek váznoucí zaplatiti. Tolik až tedy poslouží ct. dobrodincům na vysvětlenou: Nepodařilo-li se koupiti od ct. sester kostel a klášter, pak užije Jednota zaslanych milodardů na zaplacení dluhu na pozemku váznoucího, aby brzo počti se mohlo stavbou kostela a kláštera v X. okr. Kdo by však s dárč. nechtěl svého milodaru věnovati na tento účel, až jest týž jak první, nechť požádá svůj milodard zpět a ten se mu ochotně vrátí. Bůh žehnej na přimluvu Bohorodičky a našich sv. českých patronův tomuto důležitému dílu Jednoty a vzbud nám hojnou a rychlou pomoc; jest ovšem pravda, že spravedlnost byla by tou nejrychlejší pomocí, pokud však te není, kš pomůže ochotně a s lásky křesťanské věnovaný „groš“! Ano groš ku groši vzroste! by na tisíc; ku pť. v neveliké obci Předmostí u Přerova dala obec 32 K; dp. farář povzbudil farníky pti kázání k ofšr, kteráž vynesla 77 K; jedna obec tedy věnovala 109 K; a nemáme v Čechách, na Moravě a ve Slezsku aspoň podobných obcí na tisíc? Jaká by z také akce pošla suma, a k tomu ty veliké obce, jako královská matička Praha, Plzeň, Králové Hradec, Chrudim a jiné, co by tu tisíc se našlo pro rodáky vídeňské! Zdať Bůh a žehnej!

Oheň. Ve čtvrtek odpoledne vzňal se neznámým způsobem stoh slámy patřící p. Malému ve Farářství u Hradce Kr. Škody tím vzešly na 300 K.

Sjezd abiturientův oktávy gymnasia královéhradeckého z r. 1899 koná se ve dnech 7. a 8. srpna v Hradci Králové v Grandhotelu.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

le dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Přítkopech.

Protestant o katolických misijnářích. Pobočník švédského krále Oskara II. Concheron-Aumot vydal před nedávnem spis: „Čináné křesťanské misie“, v němž na základě zkušeností, za dlouholetého pobytu v Číně nasbíraných, misijnáře protestantské nechválí. Vytknuv jim neznalost čín-

ského života a literatury, píše: „Četl jsem mnohé tyto útoky na nábožensko-filosofické spisy Číňanů a misijní společnosti evropské (protestantské) měly by litovati, že nevolily lépe ty, kteří evangelium křesťanstvo pokoje na půdě čínské měli všípiti. V tom sboru mají katolíci značnou převahu. Všecky jejich misijní společnosti stojí pod dozorem papeže a jen mužům dostatečně vzdělaným a bystřerého rozumu se dovoluje, na obříšné misijní pole Číny se odebrati. Oni vydobyli si respekt čínských učenců, což bohužel, nelze říci o většině misijnářů protestantských. Co může to prospěti, jestliže mužové, jakž Richard, Nevius, Boudard a j. (protestantské) budou, když existují sta v misijnářské armádě protestantské, zvláště žen s větším srdcem než rozumem, kteří sbudované svým nerozumem bourají. Nikdo nechtěl díla Konfuciova a Menciova, aby nepočtil hlubokou úctu před těmito mudrci... A zvláště proti jich moudrým na učení čelí útoky nemoudrých. Katolíci začínají po mnohých trpkých zkušenostech vyučovací svou metodu budovati na základě čínských mudrců položeném. Protestanté sijnajíť časem pomajš, že jejich Ježíš vady bude ohladně přijat, dokud nepřestanou Konfucius činit směšným. Byli to mužové vyvolení, oni Jesuité, jež Řím na počátku XVII. století na Východ poslal, aby tam evangelium hlásali a obor katolické církve rozšířili. Byli to muži stojící na výši evropské kultury a zároveň nadšením plápolali. Jemným apšobem a vzdělaným vystupováním dovedli si zjednatí přístupu do bran císařského paláce, neboť se jim zdálo nejlepší, začíti práci shora. Poněvadž byli ti to apštolové výteční astronomové, matematikové, malíři, architekti a hudebníci, nebylo žádným divem, že je vládnoucí císař přijal a otevřenou náručí. A dobrá ta pověst, jakou si Jesuité svými vědomostmi získali, vynutila jim úctu i u savilých nepřátel nové nauky“.

Známy odpadlík Hoensbroech, ex-jesuita, k němuž čelí obzvláštní přízvě i čelí odpůrci katolictva, posledně šval proti katolické církvi v Mannheimu. Katolíci však svolali hned na to schůzi, na níž promluvil poslanec katolického centra Roeren. Nebudu — pravil řečník — obráti se útoky Hoensbroechovými. On si toho ani nezasloužil, vady si mueli při sepsání největšího svého díla „Papežství ve své kulturní činnosti“ od protestantských učenců dáti lsbiti a dokázati, že je plagiat a padělatel, že ke svým útokům na papežství použil prameny z časti padělal a z části jim nerozuměl. „Něco nepoctivějšího, něco frivolnějšího než Hoensbroechův pamflet, jsem nikdy neapřel“ — praví o jeho spise protestantský dějepisec a svůj zdrcující posudek Hoensbroechova díla končí slovy: „Neznám v celé mně známé historické literatuře, ano v literatuře vůbec, druhého díla — a mohu bez ohlouby říci, že jsem v literatuře obeznámen, — které by jen přibližně způsobem tak lehkomyslným, frivolním, ano přímo zatracením hodným psáno bylo, jako tomu jest pti díle Hoensbroechově o katolické morálce“. Tak soudí o Hoensbroechovi učenec protestantský, který se jinak nekloní ke katolicismu, nýbrž spíše k nevěře. Je-li katolická církev a řád Jesuitů opravdu tím, za co je nyní Hoensbroech vydává, pak musíme se ptáti, jak že bylo možno, aby až do svého mužného věku v nich setrval a až bezprostředně před svým vystoupením s horlivostí je zastával? Řečník dodal pak některé ukásky psaní Hoensbroechova díla a nyní pokračoval: „To je ten muž, jehož jméno prý značí program. Bůh smiluj se nad tím programem. Taký chameleon v smýšlení nemá činiti nárok, aby se s ním ještě vážně mluvilo o zásadách a názorech“. V dalším se smiňuje o inserátu, jímž hr. Hoensbroech po svém vystoupení s řádu hledal „bohatou nevěstu bez rozdílu vyznání“, a praví: „Domnívá-li se tento ženatý kněz a vystoupil řeholník, že pustým spíláním církvi ohláš své svědomí, až to jen skusí, ale on se jistě sklame. Od srdce mu přeji, aby před ukončením svého života opět našel ztracený klid svědomí, ale mohu jej ujistiti, že na cestě, po níž se ubírá, toho nikdy nedocílí“. — K této charakteristice dodáváme, že Hoensbroech nedlouho před svým vystoupením s církve dokazoval patolizalsky „dogmatickou důležitost“ práva papežova na církevní stát; chtěl být se samé úlisnosti papežtější než Řím a — hned po svém odpadu bouřil proti papežské moci víc než protestanté. Takový odpadlík jako Hoensbroech, lka a comp. věru málo dovedou církev poškoditi.

Pražský vrchní rabín vyývá Boha o vítězství pohanských Japonců. „Prager Localcorr.“, vydávaná žurnalistou Šim. Pollakem, přinaší správu z repraesentace israelitického pohřebního bratrstva pražského, která zní skutečně neslychaně. Pti banketu, konaném na oslavu voleb do této korporace, povstal pražský vrchní rabín dr. Nathan Ehrenfeld a promluvil o všeobecné situaci židů. Pojednav o situaci židů na Ruvi, oslavoval přímo Japonce a uzavřel svou řeč vyslovením naděje a vroucího přání, „že Bůh se ujme japonských zbraní“, aby bylo „barbarské Rusko potrestáno“. Někteří posluchači tohoto speeche — praví „Localcorr.“ — austrutím oněměli. Po rabínu dr. Ehrenfeldovi promluvil v téže smyslu spisovatel S. Kohn; plamennými slovy obracel se proti Rusku a oslavoval Japonce.

Ruský ministr zavražděn. Celým Ruskem otfála zase rána: v Petrohradě zavražděn ruský ministr vnitra Plehve, právě když v povozě spěl na nádraží. Útočník vrhl pumu pod kočár. Účinek byl brozný. Kočár rozdrčen, ministr, jeho pobočník a kočí děsně roztrháni, usmrceni ještě asi dvě osoby a na 20 raněno. Útočník, jenž byl také raněn, jest prý studentem. Ministr Plehve, rodem Němec, byl velmi přísným, bezohledným proti každému. Vinu mu proto přičítati jest ukvapené, nerozumné, neboť vystupování jeho dáno jest již poměry ruskými, které jsou výsledkem sociálních a politických podmínek tisíciletých. Rusko je posud ještě nevyspělé, nepřipravené na nějaké pronikavější reformy státní. A vznětlivá, nekusšená mládež ruská, vidouc vzory různých svobodnějších státní na západě, a podněcována jsouc k tomu ještě Rusku nepřijímací živly zabra-

nlenními, domnívá se, že jen pamou, dýkou aš. uspíší v Rusku převrat na prospěch všech. Právě tyto politické vraždy projevují jasné pojící ne-vyspělost v Rusku.

Na rozmmnožení obyvatelstva. Ve Francii ubývá obyvatelstva následkem nezřízeného života, proti čemuž vyhledávají se různé prostředky. Přítím rokem nejen že nebudou v Paříži zvýšeny obecní poplatky otcům rodiny, naopak rodinám sleví se ještě 5 franků za každé dítě pod 16 let. Tás sleva dostane se otcí rodiny za staré rodiče, které u sebe chová a živí.

Proti tyránii vojáků vydal ministr války Pitreich vojenským úřadům nové nařízení, aby s vojíný jednáno bylo vládně, všeliké tyrání a spílání má být vyloučeno a vinníci potrestáni, až jsou to poddůstojníci nebo důstojníci, rovněž i ten, kdo ve svém oddílu podobné nepřátelstojnosti trpí.

Dan z tloušky. Městská rada v Jalmö ve Švédeku anesla se, že každý občan přes 175 liber těžký musí platiti „šp“, „blahobytn“. Proti této dani povstali však všickni tučnější poplatníci „pádny“ protidůvody, jinak že se dají na půst a poškodí také řezavky, pokafo, hostináké a vinárníky. Proto asi budou se bříška kulatit dále.

Účastníkům první české pouti do Lurdu se opět oznamuje, že schůzka naše na sv. Hostýně bude dne 29. t. u. odpol. a 30. dopoledne. Bližší správy obdrží poutníci s „Projevy“ které se dotiukují. O byty bude postaráno.

Věpp. vikáře a děkany prosím o la-skavé zaslání oběžných. Doposud se 220 dostal jsem odpověď asi od 40. Objednávky vyřídím po vyjití „Projevů poutníků.“ Leop. Kolísek, farář v Předklášteří u Tládně.

Sluhy města Brna. Dle správy vydané magistrátam bylo v roku 1902. v Brně 112.821 obyvatel. Jméni mělo v roce tom Brno's, 959.506 korun, dluhů pak 28.049.327 K 21 haléřů.

Vzdělání dívek k samostatné výživě umožňuje pozoruhodným způsobem dvouletá dívčí obchodní škola útavu hraběte Pöttinga v Olomouci. Škola končí letos první pětiletí svého trvání a vysílá čtvrté absolventky do praxe. Dosavadní absolventky dosáhly vesměs slušného umístění v záložnách, mlékárnách, na počtě, v různých kancelářích úvěrních, obchodních a průmyslových, redakcích, knihkupectvích, knihtiskárnách, atd. Kdo přeje si podrobnější informace o škole té, dopiš ředitelství smíšeného útavu o prospekt školy té, který též obsahuje seznam všech dosavadních absolventek a jak jsou umístěny.

Velkou bídu o zelené krmivo přivodilo letošní nesmírné sucho. Z nedostatku světlí píse hrozí dobytku tatáž nehođa, jaká jej štilba za suchého léta 1889, kdy celé chlévy onemocněly lámavkou kostí a mnoho tisíc kusů musilo na konec prodáno býti na maso. Tenkrát ještě v poslední chvíli ujal se věci naše veškeré časopisectvo a radio, aby rolníci přikrmovali mírnými dárkami pícního vápna. Kde rady této uposlechnuto, tam dobytek chorobou nadřetenou zachráněn osdravěl a zdravý neomocněl. Od té doby má dobré pícní vápno svou pkaou pověst a nevymiselo se zásobárny rolníkovy. U nás sdomác-nělo a pro svou pravost a jistě blahodárné účinky též se pícní vápno „Družstva Hospodář“ v Miloticích nad Bečvou, jež dalo svůj výrobek chrániti úředně značkou „Hospodář“ před padělký. Mimo to odporu-ďujeme, aby každý rolník sil co nejvíce strništěch směssek. Dá-li Bůh pohody, budou směsky bujné a bude jich přebytek. Tu část přebytku ať každý poválí a satože jako zelené hnojivo, což se mu přitíti úrodou velmi dobře vyplatí.

(Zasláno.)

Rádná valná schůze
Politického družstva tiskového
pod ochranou sv. Jana Nepomuckého
v Hradci Králové
bude dne 22. srpna 1904 o 1. hodině odpolední
ve dvoraně Adalbertina.

POŘAD:

1. Zahájení schůze.
2. Čtení zápisníku minulé valné schůze.
3. Zpráva jednatele.
4. Zpráva účetní.
5. Zpráva pokladníka.
6. Volba nového výboru.
7. Volné návrhy.

V. Uhlíř,

předseda.

Dr. Fr. Rojl,

jednatel.

Poznámka. Dle čl. 10. stanov musí býti ve valné schůzi aspoň pětina všech členů osobně nebo písemně plinomocenství zastoupěna. Nen-li pětina členů zastoupěna, uzavírá se o hodinu později — tedy o této schůzi ve 2 hodiny — za každého počtu členů.

(Zasláno.)

Časový projev z kruhů našeho duchovenstva.

Váči strannickému boji, který v době nejnovější vzešel mezi známými katolickými listy a stranami a i osobami v našem duchovenstvu, dovoluje si duchovenstvo o slavnosti poutní ve Škřbřové ve vikariátu rychnovském dne 31. července t. r. shromážděné projevití své nejhluší politování, že

k němu, k tomuto boji a k těm různým neblahým
vztahům jeho došlo. Nepochybně byli straníky, jsme
přece jen soujati proti tomu, co by mohlo v řadách
našich spásobití névár a to v době, kdy nám je na
výsost zapotřebí míra a svorné práce. Neptátel máme
doet jiné a na tolika stranách, a pti tolika neru-
luštěných otázkách a nevyřešených zájmech našich
máme se před očima jiných stkvěti — sejednotou?
Caveant consules, ne res nostra interna ac publica de-
trimentum copiat propter — personam! Přejeme si,
aby „Čech“ a „Věstař“ stály vedle sebe a ne
proti sobě!

Podpisní:

Josef Čížek, farář a vik. sekret. v Dobrušce; Jos. Černý,
katecheta v Jičíně; Václav Kryštof, děkan v Deš-
tíně; Jindř. Jakubička, farář ve V. Zdobouci; Ludvík
Jalínek, koop. ve Skuhrově; Jos. Imlauf, kaplan v B.
Újezdě; Fr. J. Košťál, farář ve Skuhrově; Jos. Moravec,
kaplan v Bystřem; Jos. Pohl, farář v Lukavici; Jos.
Pohl, farář v Liberci; Jos. Rössler, kaplan ve V.
Oufimí; Jan Sníček, kaplan v Solnici; Vít Stáří, ka-
techeta v Čáslavi; Jan Křt. Šrámek, farář a vik. sekret.
v Nebeské Rybné; Eduard Švorc, kooperátor v Dobrušce;
Frant. Tomášek, farář a b. notář ve V. Oufimí.

Projev tento, jenž nám poslán s vlastnoručnými
podpisy všech jmenovaných duchovních — sajisté že
dojde souhlasu i širšího.

Výkaz členských příspěvků politickému Družstvu tiskovému:

Členové zakládající splatili (dle čísel):

Po 100 K: 85 = 100 K. Po 76.05 K: 29
= 76.05 K. Po 40 K: 63 = 40 K. Po 25 K:
18 = 25 K. Po 20 K: 5, 30, 77 = 60 K. Po
10 K: 1, 11, 33, 53, 87, 88 = 60 K. Celkem
361 K 05 h.

Členové skuteční splatili (dle čísel):

Po 20 K: 3, 10, 150, 169, 213, 277, 280,
331 = 160 K.

Po 10 K: 9, 13, 32, 56, 59, 60, 63, 84, 85,
87, 89, 95, 96, 97, 105, 106, 107, 113, 122, 123,
126, 128, 129, 130, 131, 140, 141, 147, 156, 157,
160, 162, 164, 168, 173, 174, 178, 179, 180, 186,
194, 199, 200, 202, 209, 218, 219, 224, 225, 226,
230, 232, 234, 237, 239, 240, 246, 251, 253, 254,
256, 258, 263, 268, 271, 284, 293, 299, 303, 305,
306, 307, 308, 311, 319, 323, 335, 344, 347, 352,
356, 357, 363, 364, 369, 370, 372, 373 = 880 K.

Po 7 K: 146 = 7 K.

Po 5 K: 47, 72, 132, 133, 155, 189, 195,
198, 208, 222, 233, 242, 244, 275, 300, 313, 315,
316, 321, 328, 339 = 105 K.

Po 4 K: 151 = 4 K. Po 3 K: 302, 362
= 6 K. Po 2.50 K: 58 = 2.50 K.

Po 2 K: 86, 177, 353 = 6 K. Celkem
1170.50 K.

Členové přispívající splatili (dle čísel):

Po 10 K: 21, 191, 307, 341, 449 = 50 K.
Po 7.50 K: 166 = 7.50 K. Po 6 K: 157, 365
= 12 K.

Po 5 K: 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 27,
29, 31, 34, 35, 38, 40, 41, 44, 48, 49, 56, 58, 59,
61, 64, 65, 66, 73, 76, 81, 86, 91, 93, 94, 97, 100,
105, 114, 120, 123, 124, 135, 136, 140, 141, 142, 143,
154, 158, 161, 162, 165, 177, 184, 186, 189, 190,
192, 195, 199, 201, 203, 209, 210, 213, 215, 223,
224, 228, 230, 234, 236, 239, 243, 244, 245, 249,
253, 257, 261, 268, 269, 271, 272, 276, 282, 284,
285, 293, 299, 302, 303, 307, 308, 309, 311,
312, 313, 314, 315, 316, 319, 325, 329, 336, 340,
350, 358, 359, 360, 362, 369, 372, 379, 380, 381,
386, 391, 397, 401, 405, 410, 411, 417, 418, 419,
425, 430, 432, 433, 437, 439, 440, 446 = 665 K.

Po 4 K: 28, 113, 255, 281, 296, 338, 339,
356, 384, 400, 404, 415, 445 = 52 K.

Po 3 K: 83, 295, 442, 352 = 12 K. Po
2.50 K: 39 = 2.50 K. Po 2 K: 51, 72, 75, 84,
218, 221, 299, 317, 344, 353, 370, 378, 387, 392,
400, 403, 406, 414, 424, 447, 450 = 42 K.

Po 1 K: 70, 393, 431, 448, 451 = 5 K.
Celkem 848 K.

Členové splatili úhrnem 2379.25 K.

Na Adalbertinum darovali v jednotlivých vikariátech:

	Dary	Indult
1.) Generální vikariát Hra- dec Králové (město) .	1205.— K	— K
2.) Vikariát královéhradecký (venkov) .	112.87	28.—
3.) Vikariát vrchlabský .	131.—	236.94
4.) Vikariát vysokomýtský .	48.—	198.77
5.) Vikariát hostinský .	28.—	287.20
6.) Vikariát broumovský .	122.—	171.34
7.) Vikariát čáslavský .	139.70	155.20
8.) Vikariát králický .	194.—	158.13
9.) Vikariát hořický .	38.20	111.05
10.) Vikariát chrastecský .	121.05	103.40
11.) Vikariát chrudimský .	189.80	172.01
12.) Vikariát jaroměřský .	92.20	191.78
13.) Vikariát jičínský .	248.—	195.92
14.) Vikariát kopidlenský .	120.50	245.—
15.) Vikariát kostelecký .	121.20	139.80

16.) Vikariát králický .	99.—	139.40 K
17.) Vikariát kutnábořský .	247.—	308.—
18.) Vikariát lanškrounský .	62.—	273.50
19.) Vikariát ledečský .	86.10	32.20
20.) Vikariát lipnický .	110.—	156.18
21.) Vikariát litomyšlský .	62.—	240.58
22.) Vikariát náchoďský .	68.—	101.80
23.) Vikariát novobydžovský .	135.—	215.90
24.) Vikariát opočenský .	87.—	251.93
25.) Vikariát pardubický .	106.20	77.50
26.) Vikariát poděbradský .	248.—	112.30
27.) Vikariát poličský .	16.—	147.71
28.) Vikariát polenský .	82.—	136.80
29.) Vikariát rychnovský .	102.—	197.08
30.) Vikariát skutečský .	111.—	165.54
31.) Vikariát německobrodský .	60.—	129.60
32.) Vikariát trutnovský .	—	176.72
33.) p. t. pp. Hanel a konkurenti	110.—	

Úhrnem . . 4693.82 K 5262.28 K

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 30. července 1904. 1 hl
pšenice K 16.00—17.20, žito K 11.00—14.00, ječme-
ne K 10.40—11.80, oves K 8.80—7.50, prosa K 0.00
—00.00, vřes K 11.20—12.40, hrachu K 00.00—00.00,
čičky K 32.00—00.00, jahel K 22.00—00.00, krup
K 18.00—26.00, bramborů K 7.00—8.00, jetelového
semene bílého K 128.00—136.00, jetelového semene
růžáku K 30.00—32.00, máku K 26.00—00.00, olejky
K 00.00—00.00, lněného semene K 00.00—00.00, 100
kg čistých otrab K 12.00—12.40, 100 kg pšen. otrab
K 11.40—11.60, 1 kg másla K 2.56—2.80, 1 kg sádla
vepřového K 1.78—0.00, 1 kg tvarohu K 0.36—0.40,
1 vejce K 0.05—0.06, 1 kopa selí 10.00—14.00, 1 kopa
okurek K 1.00—6.00, 1 kopa kapusty K 3.60—4.00,
1 hl cibule K 9.90—10.00, 1 kopa drob. zeleniny K
1.00—3.00, 1 hl mrkve K 1.80—2.00, 1 kopa cerele
1.00—2.00, 1 hl jablák 5.60—6.00, 1 hl hrušek 5.00
—6.60. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové
dne 30. července 1904 odbytý přivezeno bylo: 1)
obilí: pšenice hl 534, žito 577, ječmene 877, oves 546,
hrachu 6, čičky 6, krup 12, jetelového semene 271 1/2,
olejky 17, máku 7. 2) Zeleniny: selí 30 kop, okurek
90 kop, kapusty 25 kop, cibule 10 hl, drobná zelenina
40 kop, mrkve 40 hl, cerele 22 kop, brambor 320 hl.
3) Ovoce: jablák 40 hl, hrušek 12 hl. 4) Drobného
dobytka: vepř 4 kusy, podvinčat 463 kusy.

Osvědčení!

Velečtý Pán

ADOLF NOVOTNÝ,
továrna koberců a nábytku

v Týništi n. O.

Tímto doporučujeme Vás
jako solidního dodavatele ná-
bytku, tak i koberců, poněvadž
jste vše zavčas vkusně a levně
nám dodal a každému se zde
zboží Vaše velmi líbí.

Ředitelství lázní

v Brandýse n. Orli.

Prodá se právovárečný dům

v Hradci Králové,

v němž se nalézají stáje, z rodinných důvodů.

Blíže sdělí kancelář JUDr. Ulricha tamtéž.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyražděch)

doporučuje P. T. velečtému duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a keyového náčiní.

Cenníky, vzorky i rouška hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

HERDANT

v PRAZE, Krakovská ul. 21.

(několik kroků od Václavského nám.).

**První a nejstarší vojenský pří-
pravný ústav v Čechách, na Moravě a ve
Slezsku. — Příští kurs pro jednoroční
dobrovolníky počíná 1. října t. r.**

Žádejte prospekty a výsledky zkoušek.

Veškeré kdekoli vydané neb oznámené

**knihy
hudební
a časopisy**

české i jinojazyčné

má stále na skladě a může okamžitě
dodati

**první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát**

BOHDANA MELICHARA

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Antikvariát. — Školní knihy.

**Prací potřeby. — Zařizování knihov-
ven. — Velký výběr dopisnic umě-
leckých, místních a z bojště. —
Koupě antikvarních knih jednot-
livých i celých knihoven. — Výměna
knih. — Literatura cestovní, prá-
voce, mapy.**

**Modlitební knihy ve skvostných
vazbách za ceny levné.**

Seznamy knih a první sešity vycháze-
jících děl na ukázk zdarma.

Denní prodej novin.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

**Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.**

**Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
retázky, prsteny, náramky, jehly
a j. v. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!**

**Solidní obsluha při mírných
cenách.**

**Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.**

**Důvěry hodným úsilky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843**

Účastníkům kursu ku pěstování církv. hudby

konaného od 8.—12. srpna

V HRADCI KRÁLOVÉ,

nabízíme ke kursu potřebné knihy a hudebníny:

„Oltář“ poučná a modlitební kniha i
zpěvník pro diáky králové-
hradeckou; vydání brožované za 46 h, v polo-
plátně 64 h, v plátně 74 h.

Nápěvy k „Oltáři“ brožov.
80 h,
v poloplátně 44 h, v plátně 50 h.

**Průvod varhan k Ná-
pěvům Oltáře** brož. K 5.20,
v plát. K 6.40.

Dobroslov Orel:

**Rukověť chorálu říms-
ského** v. s. v plátně za K 3.60.

**Biskupská knihovna
v Hradci Králové**

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

přijímá vklady a zúrokuje tyto

4½%

ode dne vložení do dne vybrání. Daň důchodkovou platí ústav ze svého.

Vzdáleným vkladatelům zašlou se na požádání složní listky poštovní spořitelny.

NEZAPOMÍNEJTE JIŽ NYNÍ SVA
PRASATKA PŘIKRMOVATI PRÁVYM —
PÍCNÍM VÁPNEM
S ZNAČKOU: **HOSPODAR**
DODÁVA **DRUZSTVO HOSPODÁŘŮ**
V LAŠTĚVICÍCH u BRNA
VLAŠTĚVICKÝCH Mlýnů

Navštivenky
všech druhů
nabízí
Biskupská tiskárna
v Hradci Králové.

Přijmou se pletačky

na stroj čís. 8. ku pletení punčoch a ponožek na vysoký plat a stálou práci. Dle dohodnutí hradí se cestovné.

Mechanická pletárna J. PLECH,
Husovice u Brna (Morava).

Prodají se stavební dříví a stavební potřeby,

jako: trámy, krokve, prkna, dvéře, okna, sochody kamenné a jiné.

K doptání u JOSEFA ŠTĚPA v Pospíšilově třídě v Hradci Králové.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dávných a panských látek jest u Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Těž lze obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátna, oxfordy, barchenty, sukénka, šaty, zefíry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti. za K 12.—, vyplacené od koruny 20.— výše. Vzorů a ceník zdarma a franco.

Hôtel a velkorestaurace „Bařtipán“

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje velectnému P. T. obecnstvu a návštěvníkům Hradce Králové

svou nově, vkusně upravenou

zahradní restauraci

jakož i znovuzřízené prostranné místnosti restaurační v budově.

Obědy v předplacení a menu od 50 kr. výše.

Pivní prázdroj od čepu, hradecké světlé i granát. — Též na požádání v láhvích přes ulici.

Veškeré druhy přírodního vína, 1 litr od 35 kr. výše.

Prodej vzácných druhů vína v původním plnění v cenách nejsolidnějších.

Hostiny svatební, prmiční atd. vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále co nejpečlivěji v cenách nejmnějších.

Díkůvzdání.

Hluboce dojat četnými důkazy soustrasti, jakých se mi za příčinou úmrtí mé milované a nenahraditelné matky

Alžběty Hlavsovy,

soukromnice v Nechanicích,

dostalo, z hloubi srdce děkuji všem, kteří matičku mou na poslední cestě doprovodili, zejména vysoce důst. Pánu p. Václavu Kalašovi, bisk. vikáři a notáři v traktě Hořickém, který při svém obtížném úřadě sám všecky smuteční obřady vykonal, dále velel. pánu Josefu Schmidtovi, děkanu v Libčanech, dp. faráři Ant. Seligrovi ze Stračova, dp. Jos. Hlavsovi, faráři z Chomutic, dp. Josefu Váňovi, faráři z Bohárny, dp. faráři Václavu Břeskému z Hořenich Štěpanic, vp. Frant. Dostálovi, katechetovi v Nechanicích, vp. Ludvíku Jelínkovi ze Skuhrova u Solnice, vp. Josefu Noskovi, kaplanu z Miletína, vp. Jiřímu Blinky, kooperatoru z Pouchova, vp. Jindřichu Kolářovi, staršímu kaplanu a vp. Frant. Noskovi, mladšímu kaplanu v Nechanicích; dále slovnému Pánu p. Janu Vaníčkovi, centrálnímu radovi J. O. hraběte z Harrachu na Hrádku, panu Josefu Svobodovi, řídícímu a důchodnímu J. O. hraběte z Harrachů ve Stračově, c. k. substitutu c. k. okres. soudu J. Novotnému, c. k. oficiálu p. Ant. Sukovi za spoluúčinkování při zpěvech, řídícímu kůru p. Karlu Jančovi, sl. spolku Nechanických obchodníků, všem čteně zastoupeným kollatorníkům nechanickým — dále sl. zastupitelství obce Hrádku, velect. p. Frant. Rybovi, řídícímu učitelu na Hrádku a panu učiteli Kalenskému za průvod se školní mládeží, sl. sboru hasičského v Hrádku, všem osadníkům v Hrádku a všem z dále i z blízka se zúčastnivším jakož i za četné projevy soustrasti srdečné a upřímné:

Všem „Zaplať Bůh!“

Nechanice-Hrádek, 29. července 1904.

Za příbuzenstvo:

Hlavsa Josef,

farář.

Na místě zvláštních poděkování.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.

č. 146 st., Malá Karlova ul. č. 29
nově blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, stí-
letými osazením.

Vedlejší rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrešy a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

**Josef
Krejčík**

V PRAZE,

umělecký závod so-
chařský a řezbářský.

Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivé své chvalné známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, kříže, kazatelny,
společnice, křesťelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákrešy, ceník a rozpočty bezplatně a
franko.

Obnovace starých oltářů a kostelních zařízení.

**Veleddstojnému
duchovenstvu!**

Jan Staněk,

Praha—I., ul.
Kar. Světlé,
č. 12 a., roh

Konviktské ul., vyučený pastýr spe-
cialně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučit svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně různě prac-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
i na jem v ohni stálá a stříbrná. Na požádání hovoré
přijme na ukádku, rozpočty, nákrešy neb ceník franko.
Za veškeré výrobky a slazení ručně. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejtvrdostnějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. Žádám prosvědčení vy-
robky bezcené. Vše posílám již posvěcené.

Záložní úvěrní ústav

v Hradci Králové.

Akciový kapitál K 2,000.000. — Fondy ca. K 476.000. — Založen r. 1868.

Oddělení bankovní.

Úvěry
všeho druhu,
zejména

eskont smének, zálohy na cenné papíry, varranty, postoupené pohledávky.
Půjčování cenných papírů ku skládání vadií a kaucí dodávkových, obstarávání
vojenských kaucí, úvěry remboursní etc., akkreditivy na cizinu, inkassa
smének a poukázek. Informace všeho druhu. Úhrady všeho druhu na cizinu.
Zakázky pro tu i cizozemské bursy.

Vklady

do odvolání na vkladní knížky 3³/₄ %
na pokladniční poukázky s 90denní výpovědí 4 %
na běžný účet dle ujednání.

Daň důchodkovou neseme ze svého.

Směnářna

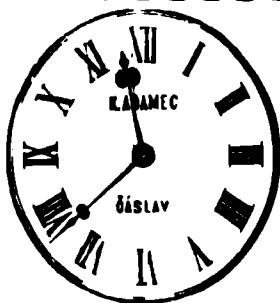
kupuje a prodává cenné papíry přesně
dle denního kursu. Inkasso hodnot slo-
sovaných a kuponů, obstarávání nových
kuponových archů, vinkulace a devinkulace cenných papírů, pojištění proti
ztrátě kursovní, promesy vlastního vydání, revise čísel losů, přijímání papírů
do depót k uschování.

Pronajimatelné schránky pancéřové s vlastním uzávěrem strany.

Devisy, valuty a mince vyměňují se co nejlépe.

Skladiště

spojené vlastní koleji s nádražím. Svobodné
skladiště cukru a lihu. Výhody reexpedice.
Zálohy na zboží uložené a fakturované atd.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Odborná
dílna pozlacovačská

pro práce kostelní

a výrobu rámců všech druhů.

Polychromování a Zarámování
zlacení obrazů, podobizen.

oltářů, soch, ka- Veškeré opravy
zateleň, křížů a p. levně se vytizují.

Em. Samek,

pozlacovač v Kolíně,

Rubešova ul. č. 58 (proti hlavní poště).

Rozpočty, cesty a pod. zdarma.

Provedení dokonalé. Doporučení po ruce.

Jan Horák,

seukník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Těz velejemné

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleddstoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Při bromažném objednání větší výhody.

Těz na splátky bez zvýšení cen!

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

skutečně velmi levné

lze koupiti, vzhledem, že

kusy látek jsou doprodány.

Vzory zašle na požádání

franko

První český zasílatelský

závod soukenného zboží

Ed. Doskočila

v Chocni.

Filiální závod v Praze
ve Vodickově ulici č. 22,
vedle vyšší dívčí školy.

Rozšiřujte

„Časové

Úvahy“!

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Bospočky a ceník zdarma.

NÁBYTEK

Již
v nejbližších dnech
vyjde V. ročník

našeho oblíbeného
kalendáře „Štítu“

s pěknými humoreskami,
články obrannými, hospodář-
skými a s četnými ilustracemi.

Za titulní, vícebarevný obraz
vybrali jsme „Navštívení Panny
Marie.“

Vkusný obraz ten dá se zarámovati.

Objednávky již nyní přijímá

administrace „Obnovy“ v Hradci Králové,
Adalbertinum.

Žádejte vzorky
relig. obrázků
od firmy

KAREL ŠIMEK,
sklad
a nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Č. Budějovicích Rudolfova tř. 42-I.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu VIKTORA FÖRSTRA, vyjde za-
čátkem září t. r. v krásné barevné reprodukci v roz-
měru 29 1/2 x 16 cm., i s krajem 44 1/2 x 28 cm.

Subskripce na obraz ten
prodlužuje se
do konce srpna t. r.

V subskripci bude státi list K 4.—, rámovaný
dubově neb ořechově pod sklem K 10.—.

Rámovaný obraz aneb větší počet listů dodám
na mírné měsíční splátky.

Nový obchod kolonialní a lahůdkářský
v Hradci Králové.

Dovoluji si tímto P. T. obecnstvu ve známost uvést, že dnem 1. srpna
1904 otevřu nový

obchod kolonialní a lahůdkářský
v Hradci Králové

proti Grand-Hôtelu, v domě p. A. Fultnerové.

Na skladě chovati budu vždy ve velkém výběru **kávu** jak zelenou, tak
dvakrát týdně čerstvě praženou, jakosti nejlepší v cenách nejlevnějších, jakož i veškeré
zboží do oboru kolonialního spadající.

Dále doporučuji P. T. ct. obecnstvu svůj velký sklad **ruských čajů,**
kubanského a jamaického **rumu,** francouzských a tuzemských **koňaků,** me-
dicinalních i stolních **vín, likérů,** jakož i různých **sýrů, salámů** a pod.

Zároveň přeložil jsem svůj dosavadní sklad
veškerých nosičů a kolejnic z Kuklen do téhož
závodu.

Doufaje, že P. T. obecnstvo mne svojí co nejhojnější přízní počtí, slibuji, že
v každém ohledu s mojí solidní a svědomitou obsluhou spokojeno bude.

Ve váš úctě

Josef Michálek,
obchod kolonialní a lahůdkářský, sklad nosičů a kolejnic
v Hradci Králové

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské
kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,
kapesníky od 60 kr. tučet počínaje,
damaškové grádlo bavlněné i lněné,

kanafasy,
garnitury kávové, jídelní i vlněné,
vyšívané i předtištěné **ručníky,**
deky, stolní böhouny, garni-
tury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obe-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
hlédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslou-
žení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové
čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

Učeň

s venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším
školením vysvědčením přijme se v uměl. závodě
peřinářském

Jos. Kieslicha v Hradci Král.

Skvělé výsledky v. m. krátké době!

při: dně, hostel, rheum., ischias,
žensk. nemocích,
chudokrevnosti
a p.

Lázně slatinné v Belohradě
Králové
Letní ústí.
Lesní park 600.000 m².
XX. Sezóna od 2./5. — 20./5. 1904.
Ryba, koupel, Tennis Hrab. reditelství lázeňské.

Přesídlení.

Dovoluji si ct. obecnstvu oznámiti, že přesídlil jsem

závod

sedlářský a brašnářský

do domu p. A. Fultnerové, proti Grand-Hotelu.

Odporučuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: **kufr,**
brašny převásné i ruční, **turistické vaky, toboleky, pouzdra na doutníky** atd.

Též mám na skladě **kočárové i tažné postroje** a **lovecké i jezdecké potřeby** všech druhů.

Děkuji ct. obecnstvu za přízeň, která mi až dosud věnována byla,
doufaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

František Růžička, sedlák a brašnář
v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 38.

Předplatní na čtvrt roku 3 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 12. srpna 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Poznámky ku přednášce Masarykově.

(8) Masaryk, jak v minulém článku bylo řečeno, blůdně nadhodil otázku vyšší mravnosti a šlechtetnějších mravních názorů. A ještě když nadbíhala s jeho strany chvíle rozhodnutí, bylo to právě v jeho přednášce, v níž „Čas“ rozpoznal neobyčejnou ráznost. Zatím však Masaryka, kdy na jeho rtech ve velikém očekávání ulpěli všichni posluchači, zradila všechna originalita a chtít nechtěl musil se spokojiti povetšalým svým heslem humanity. „Pro nás znamená mravnost mravnost humanitní; tomu nás učili naši obrodilové.“ Po velikých těch přípravách prohlášení to označuje se za jisté chvályhodnou skromností, a na tvářích posluchačů rozestřel prý se výraz velikého sklamaní.

Masaryk má své jednostranné názory, jejichž domnělou správnost opodstatňuje jeho známé sebevědomí. Nechceť o živý svět dobrati se přesvědčení, že nesplňované sliby omrzí konečně i jeho nejvěrnější stoupence a že jeho „humanita“ nemůže nic na kolbišti života pořídit. Neboť, prosím vás, co jest ta filosofická humanita? Prázdné slovo, o jehož kulatosti mluvil již Havlíček. Slovo to již nikomu neimponuje a Masaryk, jako zakladatel našeho realismu, měl by věděti přede vším, že v hesle tom pro potřeby mravní není reálnosti (věcnosti), ani co by za nehet vlezlo.

Ovšem, když Masaryka napadne upřímná, přizná, že jeho humanita vlastně není nic jiného, než Kristovo přikázání lásky ku bližnímu. Ale pak jest potřeba, aby se to řeklo pravým jménem a vždycky a všude. Humanita ve smyslu mravouky autonomní, a tak se jí dnes všeobecně rozumí, zbavena jest veškerého křesťanského obsahu a odpovědi konání povinností těm, kdož chtějí se jich pohodlně a bez výčitek svědomí zbaviti, namlouvající sobě, že postačí, jen když mají principy. Chlubné takové zásady však nevykonaly a nevykonají nikdy nic velikého; jsou to parádní šaty, které se svlékají, jsou to ohňostroje slov, které pohasnou. Jsou bez vyšší sankce, a proto možno ve jménu jejich sice něco šlechtetného poroučeti, ale nikoli přesvědčiti, o dobrých skutcích krásně mluvit, ale dobrých skutků nekonati. Jest to mravní nihilismus, o němž tak krásně hovoří Turgenev v „Otcích a Dětech“.

Masaryk ve své přednášce projevil také nespokojenost s katolickým manželstvím, s rodinou, rozumí se, že zase stranicky. Pisatel těchto poznámek řekl před několika roky veliký Čech, že Masaryk nemůže napsati o katolické církvi pět řádků, aniž by zapřel svoji stranickost. Pravdy té opětně dokládáme, uvádějce příslušné místo řeci Masarykovy: „To znamená“, totiž humanita, „dnes vyšší názor na rodinu a rodinný život. V té příčině zejména katolicismus svým asketismem je hrubý a materialistický, proti jeho pojmání manželství není dosti ostrých slov.“ To jest zase takový nevázaný útok, jenž může se vysvětliti toliko širokým svědomím a nedostatkem zodpovědnosti, jichž, bohužel, často jsou prosti ti, kteří chtějí býti učiteli národa a vůdci naší mládeže.

Pomluva Masarykova vybízí úsilně, aby vytčeny byly základy, jež jsou nutnou podmínkou zdravého vývoje společnosti. Nemusí se zvlášť dokazovat, že rodina jest to, která spořádánost svou zapřičiňuje i blaho společenské. Zdravá rodina, zdravá společnost. A tu hned přichází na přetřes otázka mravní zodpovědnosti. Jest to skutečnost mnohoženství a mnoho mužství, jež stává se rakovinou života rodinného a společenského, a s tím souvisí též otázka rozlučitelnosti anebo nerozlučitelnosti svazku manželského. Velmi dobře zapadají sem slova Roberta Ingersolla: „Žádný jazyk světa nemůže vyjádřiti zkaženost, kterou mnohoženství uvaluje na společnost; žena stává se kořistí lsti a moci, muž sklouzává rychle na zpět do stavu divokosti a zločinu. Z hloubi duše nenávidím a proklínám každou nauku

upolečenskou, která nevolí čistý a posvátný krb za uhelný kámen. Všechna civilisace spočívá na rodinném životě, čtosti bují kol něho, kladou klasy, květy a věni na krb, kde miluje muž ženu. Nejbohatší slova na světě jsou: má snoubenka, má manželka, otec, matka, mé dítě.“

Strany pomluvy Masarykovy tedy rozhoduje, jak k ideálu právě vytčenému pracují jednotlivé církve svým učením o manželství a svými názory náboženskomravními. Neboť ze mravnost jest nejvyšší mocí tady a všude ve všech poměrech společnosti, nebude nikdo pochybovati. Jest-li je pravdou, co řekl Masaryk o manželství katolickém, pak katolická církev to jest, která podkopává čistotu svazku manželského, dovoluje rozvody, podporuje svým učením mnohoženství a mnohoženství, hlásá naprostou svobodu muže a ženy v tom smyslu, jak toho žádají jisté směry novodobého myšlení, vtělené zejména v soustavě sociálně demokratické.

Jest to nanejvýš smutným svědectvím novodobé vzdělanosti, že dlužno brániti církev katolickou právě v tom bodě, kde zásluhy její o blaho společenské dokazovány jsou fakty nad slunce jasnějšími. Abychom se ptali s Pilátem, co jest tedy pravda? Pravda jest tato. Církev katolická bojovala a bojuje proti přemrštěným snahám nepravé emancipace, aby přirozená organizace rodiny nahrazena byla rozdílu neznajícím souřaděním hospodářsky i politicky úplně samostatné ženy vedle muže, tedy aby lidstvo rozloženo bylo v nesouvislé jednotky. Kristus tím, že posvátnost manželství obnovil a náboženský a svátostní charakter mu udělil, zjednal ženě v manželství úplnou svobodu. Církev katolická neunavne pracovala k tomu, aby se ženě při uzavírání manželství dostalo úplné svobody. Dostačité poukázati jen na to, a jakým důrazem vyslovil se koncil tridentský o svobodě při uzavírání sňatku vůči rodičům a vrchnostem. Církev katolická dávno před tím, než-li si vzpomněli laikové, potírala prostituci nejen svým učením, ale též účelnými organizacemi, čímž vytvářeli podmínky spokojeného manželství a zdravé rodiny. Žena děkuje církvi katolické za osvobození od zvláště mužovy co do trvání svazku manželského. Jenom v manželství, které pouze smrtí může býti rozloučeno, je žena s to, aby mohla své mateřství plně rozvinouti, a církev katolickou bude vždy zdobiti nepopíratelná čest, že nelekala se nikdy boje pro nerozlučnost a jednotu manželství.

A hle, rozumějte, Masaryk přese vše to mluví o hrubém a materialistickém pojmání manželství, kde idealism jest hlavní vlastností a význačným příznakem církve katolické. Ostatně není nesnadno dokázat, že dobré názory o manželství Masaryk má shodné s katolickou církví. Ukazuje to přednáška o manželství, kterou konal před několika roky v Domovině. Protože přednáška ona věcně souvisí s věcí právě projednávanou, zmíníme se o ní příště. (Pokrač.)

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 10. srpna.

(Sucha v Čechách. — Křiky a hladové frakce u vesla.)

Ve přítomných dnech ustupuje veškerý zájem, jež se u nás obvykle politickým, národním a společenským záležitostem věnuje, sledování rozměrů obrovské národohospodářské pohromy, kteráž právě střední Evropu a především naši vlast stihla. Po celé dva měsíce panující parná sucha učinila přes všechny normální poměry, s nimiž se u nás obvykle bezpečně počítá, tlustou čáru a postavila celé země i státy s veškerým jejich obyvatelstvem ve stav, s jehož nedozírnými důsledky dnes ještě podrobně ani počítati nelze.

Sucha, jež také u nás polovičku obvyklé roční úrody a údělů půdy zpražila, mají všude tak veliký význam a dosah, že jsou nejzávažnější událostí přítomné doby.

Pamětníci posledních pohrom tohoto druhu u nás již vymírají. Důsledky such těch nebudou snad za nynějších komunikačních prostředků tak hrozné, jako bývaly dříve, kdy suchy zničená úroda měla v zápětí hlad a mor, avšak vzdor tomu stojíme před neobyčejnou situací hospodářskou, která nutně přivodí celou řadu netušených nových neblahých poměrů a okolností, pod jejichž tíhou celá naše společnost do nové pravidelné žně bude upětí a jejichž následky po celá leta potom ponese.

Zajímavým čtením pro každého dnes zajisté je jest výpočet a vyličení suchých let v Čechách, jež historie jako vážné a zlé události zaznamenala. Jest to čtení smutné, avšak k vůli poučení, že jsme se ve své vlasti nedočkali ničeho nového, konečně i důležité.

První sucho v Čechách zaznamenává se k r. 761, kdy po osm měsíců žádný déšť nepřišel, obilí mnohá velikým letním horkem vyprahla a uschla tak že lidé neměli co kliditi.

Roku 902 byla veliká suchota, neb celý ten rok ve všem knížectví Českém nepršelo, voda labská i vltavská byla se zkazila, pramenové přeschli, studnice vyschly, jezera vyprahla tak, že netoliko hováda lesní ale ani lidé vody k pití neměli. Až teprve dne 3. listopadu napadl veliký sníh.

Léta 976 veliká sucha byla v Čechách, neboť žádný déšť nepršel. Častá veliká mračna se pod oblohou honila, hromobiti řádila, ale vlaha při tom nepadla žádná. Ač veliká horka letního času nepanovala, proto předce země napojení deštivého potřebovala, tak že tráva, listí i dříví lesní schnouti počaly. Lidé to vidouce nemalo si stýskali, neb z toho i hlad počal v zemi.

Léta 988 byla po vši zemi v Čechách suchota veliká, kteráž všecka pole, luka a zahrady vysušila, byliny a traviny vypálila, osení vysmáhla, z čehož obecný nedostatek povstal, jenž měl v zápětí mor v roce následovním, kdy nesčíslný počet lidu, brávy, skotu i zvíře po české zemi zahynul.

Roku 1014 v České zemi velké sucho panovalo. Času letního veliká byla horkost, neboť od slavnosti velikonoční (25. dubna) až do sv. Jana hlavy stěti (9. srpna) žádný déšť nepršel, obilí vseté velmi ztenčilo, trávy uschly, dobytčů mnoho pomřelo. Studnice přeschly mnohé, v jezerech a rybnících, někde i v řekách vody zasmradly, ryby zhynuly, lidé si velmi stýskali a země se na mnohých místech pro horkost zapalovala a hořela.

Léta 1127 byla v Čechách veliká suchota, kteráž i drahotu způsobila. Byla také veliká proměna na slunci i na měsíci.

Rok 1307 byl velmi suchý a s vedrem nesnesitelným a větrem žhavým osení polní a plodiny zahradní spálil.

Léta 1393 byla jest suchota v Čechách, že v Praze bředli přes řeku lidé a byla voda zelená všechna jako tráva.

Roku 1425 bylo jest horko veliké ve žních, tak že od borka lidé mřeli a na polích pracující padali.

Roku 1442 bylo velmi žalostné léto a veliké sucho, tak že se ve mnohých vesnicích dobytka vody nedostávalo. I honili lidé dobytek do jiných vesnic a městeček. Dobytek řval po polích chodě, ana vyschla tráva horkem a velikým suchem.

Léta 1503 byla veliká suchota v polích a počátek na sv. Filipa a Jakuba (1. května), že nepršelo deště žádného za tři měsíce, pro kteroužto suchotu bylo drahé obilí i píce.

Roku 1609 bylo velké sucho, tak že déšť nepršel od Božího vstoupení (17. května) do sv. Václava (28. září).

Léta 1517 drahoty byla v obilí pro suchotu. Žito bylo po 35 až po 40 groších míš. a více, pšenice po 40 groších. Z Prahy chléb vozili do jiných měst a vsí na fasuncích, až se ho i v Praze potom nedostávalo. Velká mračna bývala, ale zase zmizela.

Roku 1779 bylo veliké sucho v zemi. Píce bylo málo, sláma krátká, sena skrovné, otava vyhořela a trávníci byli vypáleni. Téhož roku

do Čech s velikým vojskem vpadnuvší pruský král Bedřich II. musil se pro sucho domů vrátiti, z čehož vzniklo tvrzení, že Prusý s Čech tehdy mouchy vypudily.

Rok 1834 byl suchý, skrovný a neúrodný. Bylo málo vláhy, tudíž málo píce, sena i otavy, slámy i luskovin. Píce byla velmi drahá. Centný sena za kopu slámy, kteráž 40—60 zl. stála, se dávalo. Na nejlepších půdách málo se urodilo, jen na mokřích polích lidé klidili. Zle bylo v létě o melivo. Potoky takřka vyschly a na řekách Mži, Ohři, Vltavě a Labi bylo málo vody. Pod jezem každým suchou nohou malé dítě přešlo. Lid 6 i 7 hodin cesty do mlýnů jezdil. Sem a tam vrchnosti mlynářům vodu z rybníků prodávaly.

Rok 1835 byl ještě sušší. Ale úroda na žitech a pšenicích byla velká. Slámy bylo dosti, luskovin prostředně, však málo píce. Louky vedrem skoro vyhořely, však žitná a pšeničná sláma vypomohla v krmení dobytka. Ovoce všeho i zemědělského bylo, ale vody opět málo. Na potocích vyschla a na řekách ji nadržovali. Lid opět 7 i 8 hodin cesty do mlýnů na řeky jezdil. Po krajích robili se v rychlosti ruční a potažní mlýnky a větrní mlýny staré se opravovaly a nové stavěly.

Rok 1836 byl nejsušší, ale na obilí velmi úrodný. Potoky vyschly a o melivo byla bída největší. Lidé s mletím na 7 a 8 hodin cesty na velké řeky se obraceli a na mletí tam kolik dní čekali, nežli se voda nadržela. Potřebnější, když nemohli brzy semlet, od jednoho mlýna do druhého jezdili, prosili, mlynářům a stárkům peníze do rukou strkali, jenom aby jim semletí povolili. Mouka dělala se všude hrubá jako na komisárek, aby se lidu rychle posloužilo.

Léta 1842 bylo velmi sucho. Obilí, ovoce a zemědělské urodilo se skrovně, slámy málo a krátká. Na píci byl nedostatek veliký. Říčky, potoky a prameny povrchní vyschly. Dvě třetiny mlýnů tehdy stály na suchu. Lid pro dobytek vodu i kolik hodin cesty vozil.

Další suchá léta tkví již v paměti starších lidí.

Co z letošní pohromy se vyvine, zastřešeno jest dosud rouškou tajemné budoucnosti, ale o tom není pochybnosti, že nesnázi, jež ze přítomného sucha vzniknou, budou hleděti vykořistiti lichváři s potravinami a píci —

Aby se to nestalo, o to již předem pečovatí náleží všem veřejným činitelům, kteří se již dnes mají starati o to, aby se nastalé pohromě předešlo dříve, než-li důsledky její budou akutní a než-li se jich ku svému obohacení chopí různí spekulanti.

Překvapuje však, že v ohledu tom neděje se doposud nic a že ti, kdo se mají již nyní o zmenšení a paralysování těžké zkoušky, jež

sucha vlastem našim uložila, starati, hovi si někde v ohlédku při talíři smržliny —

* * *

Stávající naše politické a sociální poměry velice správně a věcně vystihla pražská „Československá Stráž“, která je ve svém úvodním článku lapidárním způsobem takto líčí:

„Hluboký úpadek všeho veřejného života v Čechách, úpadek politický, hospodářský i společenský kořeny svými tkví v nedávné minulosti, a sice ve chvíli, kdy dle heala vydaného z Prahy volen byl za zástupce lidu v Čechách kde který demagog, v té chvíli, kdy dán byl povel, aby příslušníci jisté politické strany zmocnili se vlády v obcích, okresech, v ústavech peněžních... Tehdy hnulo se to všechno spodní bahno v Čechách, by přivěsilo se na plášť strany mladočeské, vyplavalo na povrch.

Kde jaký dobrodruh byl v Čechách, spěchal pod prapor „svobodomyšlnosti“, vystihnuv, že chvíle převratu mu dává možnost k vyniknutí. A v samé straně národní našly se řady těch, již přebíhali v zástupcích do tábora strany vítězné, která přijímala ochotně každého... Zraou svých vlastních lidí padl Rieger. Hromadná deserce přinutila jeho stranu k úplnému vyklizení bojiště a k ponechání vedení věci českých i celé zodpovědnosti těm, již takofka přes noc stali se pány situace v Čechách.

Zásady přestaly býti odlišným znakem stran, a právě v té chvíli, kdy vítězné mladočestství dosáhlo vrcholu své moci, mělo již v sobě zárodek aniloby vnitřní. Propuknutí choroby nedalo na se dlouho čekat. Přišla perioda kompromisů. Živly namnoze zkompromitované, bez zásad, bez přesvědčení jakéhokoliv, hlásící se jen pro formu k některé straně, různé osobní frakce a kliky zahájily činnost.

Nad mladočeststvím a jeho politickým programem zvítězila korupce frakcí... Po tichu a bez boje. A v čele tohoto hospodářství koruptníků a záškodníků kráčela královská Praha. Kráčela a kráčí. A Praha, hospodářství její stalo se příkladem obcím druhým. Ve znamení kompromisů podávaly si ruce „přibuzné“ živly, ve znamení kompromisů po tichu odstraňované zásadové pevné živly, ve znamení kompromisů vybujovalo neslýchané protekční hospodářství; obce, ústavy staly se peleší klik a hladových frakcí.

Kompromis stal se štítem, střežbou ochranou pro veškerou neřest. Prostě citujeme, neboť poznámek a výkladů k těmto pravdám netřeba.

Obsáhlou látku svého předmětu hleděl vzdýcky co nejpodrobněji probrati a hodiny, jež mu v rozvrhu připadly, používal pravidelně jenom k výkladu, jež nejdůležitějším a nejpodrobnějším způsobem neunavně a trpělivě na základě bohatých vyučovacích pomůcek přednášel.

Při nerostopise kladl velikou váhu na krystalografii, tak že rád viděl, když si žáci figurky rozmanitých krystalů sami z lepenky sestavovali. Na základě figurek krystalů nerostopis také zkoušel a byl nemile dojat, když žák ležící před ním figurku krystalu nedovedl správně vzít do ruky na konečných bodech její osy a chopil se jí nahodile a „nevědecky“.

„Tak se bere do ruky brambor,“ prohodil vyčítavě.

Originály nerostů dle možnosti nechal třídou při svém výkladu kolovati, jenom o ty, o něž se bál, aby je někdo z nerozumu nějak nepoškodil, dával nositi vedle lavic.

Botaniku přednášel výhradně na základě názorném, při čemž mu sloužila bohatá sbírka rozmanitých obrazů a pak hlavně pečlivě a vzorně spravovaná gymnasijská botanická zahrada, již opatroval zvláštní zahradník, jímž byl za našich časů jistý Vacek. V zahradě té pan profesor Fischer pěstoval nejrozmanitější druhy vzácných rostlin, dle nichž ve škole potom rostlinopis vykládal. Jak jednotlivci z nás zahradu tu navštěvují, přesvědčoval se tím způsobem, že se tázal, ve kterých místech ta nebo ona bylina v zahradě se nachází. Proto byla botanická zahrada od studujících pilně vyhledávána a když se pak koncem června měsíce začaly v ní zapalovati třešně, tu měl zahradník Vacek nemalé obtíže s horlivými botaniky ze sekundy, neboť ochutnatí třešní z botanické zahrady bylo zvláštním mlskem a požitkem.

Když Vacek některého škodlivce na třešních lapil a panu profesoru Fischerovi k potrestání vítězoslavně ho udal, nastal proces, který končil pravidelně stejně. Pan profesor Fischer si totiž schválně Vackem mu sdělené jméno pachatelovo spletl a ve škole vyvolal docela někoho jiného. Pomičet o tom totiž nemohl.

„Chytil vás Vacek v zahradě na třešních?“ ptal se pan profesor Fischer přisně.

„Nechytil!“ zněla ovšem odpověď.

„Vždyť jsem si to hned myslil, že Vacek

Obrana.

(8) K realistickému ohlupování. Brněnské „Lidové Noviny“ hovoří o „klerikálních štvanicích“ proti Masarykovi a dodávají: „Při celé klerikální štvanci jedno zaráží: Kde jest filosofická fakulta jako taková, aby se veřejným osvědčením ozvala a vzala v ochranu svého člena proti útokům na svobodu universitního učení a na svobodu osobního přesvědčení?“ — My zas myslíme něco zcela jiného. Divíme se, že už dávno vážně myslící členové university statečně nevystoupili proti štvání Masarykova a proti jeho úmyslným pomluvám katolické církve. Bylo by na takový rázný skutek za nynějších rozeštvaných poměrů ovšem potřeba zvláštní statečnosti; vždyť největší nesmysly pronášené proti katolické církvi považují se u lidí moderními, neodůvodněnými frázemi přesycených, za myšlenky pokrokové. Běda tomu, kdo by se proti nim ozval! Hned by ho pokroková policie deponovala u národa za klerikála. Ale rázným vystoupením by se aspoň smyla nemalá ostuda, kterou bude posuzovati budoucnost bez ohledu na nynější fanatické proudy. Na př. fráze, které Masaryk nedávno pronášel proti katolické církvi, působí na vážně myslícího člověka jako slohové ovičení sextána. Věcného v tom blouznění není téměř nic, za to však plno útoků ničím nedoložených. Není také divu; kdo chce stále sám poučovat, ale sám studuje jen málo, nebo povrchně, čím věcným má nasycit jízlivá individua? Masaryk jednou luštil — zase frázemi — otázku sociální, podruhé otázku českou, jindy zase s pitvorně komickou tváří prohlížel se svého okna v Praze jako odborný znalec Auežku Hrušovou — pochovanou v Polné, tu zas kritisoval s hlediska zvláště básnického dobu Husovu atd. Chce býti zkrátka za každou cenu všeučencem, ačkoli to za našich dob nedokáže ani hlava nejgeniálnější. Nejraději by byl pokládán za největšího českého bohoslovce. Pracuje v otázce náboženské ovšem hezky pohodlně. Jak se mu to daří, nechť laskavý čtenář posoudí z našich posudků, k nimž Masaryk chytře a vytrvale mlčí. Podstatný doklad k poražení naší věrouky neuvedl žádný, to se raději spokojil tím, že nazval naše zásady pohodlně a ušlechtilě „jesuitským chytráctvím.“ Vybírá si soustavně jen takové přednášky o církvi, kde by dovedl vyhověti vášni našich odpůrců, svedené duši davu snižováním církve; vidí-li sebe světlejší zjev v našem táboře, soustavně vše umlčuje. O zná dobře tento pán své věrné! Ví, čím musí „pokrokové“ mazlíčky sytit, aby nepřišel o popularitu. (Když mluvil v přednášce proti církvi, klidil potlesk, smiňoval-li se o potřebě náboženství, bylo v po-

chytil nějakého kluka z ulice a ne studenta, radoval se pan profesor. „Kdepak by student lezl na cizí ovoce — Takovému bychom pověděli!“

A bylo po soudě.

Zkoušky z botaniky konali kvintáni pravidelně v sobotu nebo ve středu odpoledne v botanické zahradě v altánku. Na stole ležela zde hromada rozmanitých bylin, jež dával pan profesor popisovati nebo lepším botanikům dle Sloboдова klíče určovati.

Živočichopisu vyučoval pan profesor Fischer velice vážně a důkladně. Největší váhu kladl na popis člověka a mnoho práce dal si s tím, aby jeho žáci měli také alespoň ponětí o výtěžcích a významu geologie a paleontologie.

Ve hlavních rysech přírodních věd nevzdělaného studenta ze svých rukou nepustil. Tak dlouho ho s největším svým osobním sebezapřením volal ke zkouškám, až ho donutil, že si dostatečnou zasloužil.

Nezbednost a rozpustilství ve škole viděl velmi nerad a nepřislušné chování neprominul nikomu. Hlavu pro daremnost sice neutrl, ale morálně pokáral každého, kdo vážnosti školy zapomněl.

Když s naší třídou probíral člověka, přinesen před hodinou do třídy kostlivec, jednu z třídních vtipkařů vtiskl do ruky dlouhý slaný rohlík. Šprymař na okamžik někam oskočil, když v tom do třídy vešel pan profesor Fischer, který ihned zpozoroval, co se stalo, ale dělal, jako by nic neviděl, což prováděl po celou hodinu, tak že vtipkař prožil muka brozného strachu, co nastane, až pan profesor rohlík v ruce kostry uvidí. Ač věc ta byla celkem komickou, přece celá třída držela se tak, jakoby se nic nestalo, neboť každý se bál některým způsobem ubohého vtipkaře prozraditi. Pan profesor Fischer pásl se na rozpácích, jež celou třídu ovládaly, neopustil svého místa na katedře, jenom vykládal, jako by o ničem nevěděl. Až na konci hodiny před modlením dal pachatelů svou lekci.

„Ať si to udělal, kdo udělal, sextána to hodné nebylo. Může se za to stydět a po celou hodinu ten strach, co tomu řeknu, také mu za takový bloupý špás nestál! Komu ten rohlík patří, ať si ho teď vezme!“ nařídil.

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XVII.

(Paměť školního rady Františka Fischera.)

Jedním z nejproslulejších, nejváženějších a nejzasloužilejších českých středoškolských pedagogů a učitelů XIX. století byl na odpočinku v Litomyšli r. 1890 zemřelý školní rada František Fischer, druhdy profesor gymnasia královéhradeckého.

Znamení a dobrý tento člověk a vzácný učitel těžil a těšil se největší úctě a nejvděčnějším vzpomínkám u všech, kdo byli jeho žáky. Těžiště jeho v každém směru blahovolného působení náleží do Hradce Králové, kde po více než-li třicet let na gymnasiu vyučoval přírodním vědám. Katalogem jeho prošly celé rodiny studujících zde bratrů a dokonce i otcové a synové. A pan profesor Fischer měl paměť výbornou jako havran, tak že r. 1877 sdílně vykládal našemu kolegovi Durdíkovovi, jak jeho nejstarší páni bratři počátkem let padesátých z nerostopisu a botaniky krásně odpovídali.

Trpělivějšího učitele nad něho nebylo. Když žák mu něco neuměl, nehněval se, ale laskavě mu slíbil, že ho z toho vyzkouší ještě jednou a když žák zase neuměl, vlídně ho vyzval, jenom aby se ještě učil a pozval si ho buďto do bytu nebo v neděli po kostele do školy, aby ho přezkoušel znovu.

Přírodním vědám věnuje se na gymnasiu k jejich důležitosti nepoměrně málo hodin, tak že bylo zapotřebí svědomitosti a horlivosti panu profesoru Fischerovi vlastní, aby si žáci ze předmětu toho skutečný užitek do života odnášeli. Proto pan profesor Fischer ve škole s časem co nejúzkostlivěji hospodářil. Na nižším gymnasiu byl v ohledu tom méně spofivý, ale v kvintě a v sextě využítkoval každého okamžiku a hodiny jeho bývaly zde obyčejně od 10 do 11 dopoledne, jež pak přes zvonění pravidelně — několik minutek přetáhl, tak že bývalo často půl dvanácté, když jsme vstali k modlení.

sluchačstvu ticho.) Na venek tvrdí, že vlastně stojí o prohloubení a zdokonalení náboženského života, v skutečnosti však jest příčinou otupení náboženského citění. A není divu; volá, aby se lidé nábožensky cítili semklí proti církvím, kací základem náboženství katolického, Božství Ježíšovo, Božské zjevení, skrátka valnou většinu dosavadních náboženských názorů bezdůvodně — ale pozitivních základů k novému náboženskému útvaru nedal. Jaký toho může být následek? A zda předstírané lyrické bezprogramové „nadšení“ pro náboženství dosud neexistující může sloužit k utvrzení náboženského ducha?

Ještě jednou opakujeme, že jest neskolnou ostudou našeho národa ta okolnost, že i intelligence přijímá Masarykovy pohádky za bernou minci, aniž by se tákala po názorech strany napadené. Nejme ani v nejmenším nepříteli svobodného bádání; ale žádáme důrazně, aby profesoři vyučující na univerzitě katolíky postavené a katolíky smovustáené při svých projevech aspoň šetřili poctivosti. Žádáme důrazně, když již pánové jako Masaryk a Drtina chvalitebné stránky církve ve svých přednáškách soustavně pomíjejí, aby mluvili jen o těch slabínách církevních, které skutečně v církvi jsou a byly a aby novědeckými pohádkami český lid neoklupovali. Na to právo máme.

Myslíme, že nejlepší obranou proti štvání realistické kliky bude, jestliže katolický tisk nepoctivosti realistických žurnálů bude bděle sledovati, klidně a vědecky odrážeti. Musí se to díti soustavněji než dosud, a bude potřeby přibíti jednou zámyslné lži jejich na pranýř ve zvláštním spise adresovaném celé české veřejnosti. Náš týdeník pro menší rozsah svůj na takovou soustavnou práci nestačí. Znamenáváme jen některá kvítka z realistické „vědy“. V „Čechu“ však by se daly zámyslné lži realistické snadno odrážeti soustavně; jest to věc dosti snadná, neboť naši přítelčkové šíří lži přímo do očí bijící. Ačkoli se na realistické nápady bude v budoucnosti pohlížeti jen jako na humoristické výstřednosti, nesmíme přehlížeti, že při mlčení strany napadené i nedokrevné a nedoložené fráze realistické v přítomné době plno málkých duší uchvacují. Myslíme, že theologická fakulta pražská nejlépe by mohla práce námi navržené se podjati, obhájeti řádně to, co nazývá Masaryk paašální „jesuitským chytráctvím“ a posvítiti na jeho „vědu“. — Připomínáme zároveň, že na boj jiného druhu čeka Masaryk jako kdosi na hříšnou duši, aby mohl ve všech sobě přistapných listech roniti slzy nad svým „mučednictvím“. Způsobem námi navrženým však realistům všelikou záminku k farizejskému nářku nad „štváním“ odejmeme.

Vtipkař, všecek zapálen, poslechl a přiznal, že nemohl býti citelněji potrestán.

Při vyučování pan profesor Fischer rád „stříkl“ otázku, aby pozornost svých žáků zostřil a bylo to také právě při probírání člověka, když jednoho z nařinců vyzval: „Tak opakujte, co jsou to nervy?“

Vyvolaný, který psal za páně profesorova výkladu noty, což starý pán patrně postřehl, pln nesnázi začal lapati vzduch a spustil: „Nervy jsou střeva“ —

„Vy leda jste takový nerv!“ vyčetl mu pan profesor, ale ihned zase pln ochoty a vřidnosti začal svůj výklad o nervech znovu.

V sextě jsme dobrého starouška bezděčně velice zarmoutili. Tehdejší ministr vyučování Stre-mayer zavedl na gymnasiích celou řadu novot, z nichž jednou bylo zrušení maturity z náboženství a odpuštění maturity z dějepisu a z fysiky těm, kdo měli v septimě a v oktávě z těchto předmětů průměrnou známku „schvalitebně“, nebo „výborně“, a druhou novotou bylo zavedení půlletní klasifikace dle tří období, čímž půlletní zkoušky odpadly. Pan profesor Fischer doposud zkoušil obyčejně až na konci půlletí z celé látky. My byli právě v sextě, když toto nařízení přišlo a tu dobrý pán s námi ujednal, že to necháme při starém. Řekl, že v kvintě bude zkoušet dle nového způsobu, ale u nás, abychom se při probírání látky nemeškali, že bude zkoušet na konci semestru. Nám bylo jedno zkoušení milejší, než-li troje. Ale když uplynulo šest neděl, přišel, že předce musí v konferenci nějaké známky ohlásiti a proto že mu nezbývá, než-li tu a tam se někoho po něčem poptat. My tím byli překvapeni a nido kloudně a ke spokojenosti zkoušejícího odpovídati neuměl. Pan profesor byl tím tak dojat, že když vyvolal již asi čtvrtého žáka a ten také jen koktal, sebral ze stolu do jedné ruky pyklu, do druhé šátek a vyšel ven na chodbu před třídu. Nechal za sebou otevřené dveře a podíval se na tabulku nad nimi.

„Myslí jsem, že jsem se zmýlil“, pronesl chvějícím se hlasem, když se do třídy vrátil. „Měl jsem za to, že jsem zabloudil někam jinam a já jsem skutečně v sextě.“ —

A po tvářích koulely se mu slzy.

Ve třídě panovalo ticho, niko ani nedýchal.

(3) **De Smifile o novém nákeřném výpadu.** U „pokrokářů“ jsme zvyklí na nejúskočnější lhaní a pomluvy již dávno. K nejnestydatějším nepravdám náleží, dovolí-li si některý revolverový žurnál balamutit čtenáře prohanými referáty o úvahách katolického tisku; taková pomluva jest velice drzá, poně-vadž čtenář se může přesvědčit snadno četbou napadaného katolického časopisu, že se mu předkládají v pokrokovém tisku lži; ovšem má-li jen dobrou vůli. Ale „pokrokový“ tisk dobře počítá na mravní a „nestrannou“ úroveň svého čtenářstva; ví, že jízlivá individua uvěří lehce všemu, co se proti katolické církvi tiskne — bez nestranné kontroly.

Takovým zákeřným způsobem byla napadena „Obnova“ už víckrát. Nyní nový doklad. V „Čase“ vytisknuta ta drzá lež: „Když šlo o užší volbu mezi Dvořákem a Němcem Matznerem, radila Obnova šlápnouti protestantství na krk a volit raději Němce než Čecha — evangelíka“. A tuto ničemnou lež svého nám dobře známého dopisovatele ze Smifile nestydl se „Čas“ uveřejniti, ačkoli jeho redakce velmi pilně Obnovu čte a tedy ví, že ani slovem jsme k volbě Němce a „k šlápnutí protestantství na krk“ neradili. Že jsme p. Dvořáka pro jeho náboženské přesvědčení nikdy pronásledovati nechtěli, dokázali jsme tím, že jsme na základě spolehlivé informace pochválili jeho enášelivost a jeho záslušnou národohospodářskou práci. Ovšem že listy, které nás dříve pro naši lokálku o p. Dvořákovi napadly, mlčely pak jako ryby; ani jim nenapadlo odvolati lži. Počestný „Čas“ jde však ještě dále; místo uznání naší nestrannosti otiskuje klidně rafinovanou lež. A žádný z „pokrokových“ časopisů neodvázal se hlasy tak nepoctivě zakřiknouti; vždyť se jedná jen o napadení „klerikálního“ tisku. Hesky se to lid vychovává v humanitě, nestrannosti a poctivosti.

Politický přehled.

Německá agitace proti slovanským pobočkám ve Slezsku neustává. Konají se schůze, na nichž usnášejí se Němci o ostrých resolucích; že prý porušena byla neutrální čára v otázkách národních a Čechům že prý prokazuje vláda stále nové laskavosti. Vydané i ultimatum, v němž se předsedovi ministerstva dru. Křbrovi hrozí, že, nezmění-li své chování, německé strany na říšské radě učiní z toho důsledky. Hrozbě té se spravedlivá vláda jenom pouсмaje! Nedivno, že Němce teď ohrožuje už každá maličkost. Němečtí levičáci z velkého prvního útupu kruhů rozhodujících, z odvolání jazykových nařizení, udělali si system. Dobře praví Mor. Orlice: „I vlaské universitní kursy, i uznání chorvatských zkoušek

„No, nějak to spravíme, však vy to vynahradíte“, oddychl si dobrý pán po chvíli a zase klidně přednášel dále.

Paedagogické a učitelské jeho úspěchy byly velice skvělé, neboť nejenom že celkem žactvo své opatřil pro život po možnosti důkladnými vědomostmi ze přírodních věd, ale celá řada žáků činila jeho učitelské horlivosti a zdatnosti čest a slávu. Profesor vídeňské university dr. Albert i profesor pražské university dr. Michl, oba kapaciti v chirurgii, byli jeho žáky, když jiných odborníků neuvádíme. Rovněž slovnitý odborný, hlavně botanický spisovatel, říditel české realky v Olomouci František Polívka jest odchovancem především Fischerovým.

Pisatel těchto řádků těšil se také, jako druhí dva jeho starší bratři, obzvláštní přízni starého, laskavého pána, začož se mu mohl náhodou odvděčiti radostnou pro něho zvěstí.

Bylo to dne 4. července 1881 v deset hodin dopoledne, když jsem byl s ústní maturitou hotov. Pan říditel Klumpar mně totiž najednou vřidně řekl: „Ostatní se vám odpouští, můžete si jít!“ Já ovšem ihned sáhal chodbami z gymnasia ven a po schodech dolů, bera čtyři stupně najednou, když tu proti mně po schodech vzhůru s náručí květin bere se z botanické zahrady pan profesor Fischer. Šel patrně do kvinty.

Vida mne chvátati, přátelsky mne zastavil.

„Tak, šťastně odbyto?“ ptal se.

„Odkyto!“

„Srdečně gratuluji!“ řekl a podával mně ruku.

„Děkuji uctivě, pane řediteli!“ pronesl jsem a již mne dobrotivý pán objímal.

„Tak ono je to už tady?“ radostně se tázal.

„Ano, právě přišel panu řiditeli telegram“ — sdělil jsem mu. Postřehl jsem totiž před chvílkou, že pan říditel Klumpar dostal telegram a že panu předsedovi při maturitě dal ho čísti a já slyšel, jak si spolu povídají, že pan profesor Fischer jmenován jest řiditelem gymnasia v Litomyšli, kamž se k poslednímu červenci r. 1881 z Hradce odebral. V Hradci r. 1879 vyznamenán byl pan profesor Fischer zlatým záslušným křížem s korunou, což jsme v gymnasiu oslavili zvláštní akademií, k níž tehdejší oktáván Aug. Eug. Mužík sepsal nadšený proslov. Při akademii této

státních, i dokonce zmetek ledajakých slovanských poboček při něm. učitelských ústavech v Opavě a v Těšíně . . . Vše to prý ohrožuje život něm. národa v Cislajtánii — — ba za chvíli dojde patrně k tomu, že nebude si smět ani sám císař ustanovit českého komorníka, aby nebylo to nepřipustným zkrácením německé državy a těžkým nebezpečím pro národ německý . . .“ Dle všeho vláda poznává, že to tak dále nejde, proto ten poněkud příznivější Slovanům obrat.

Mocnář setká se 16. t. m. v Mar. Lázních s angl. králem Eduardem, učiní několikahodinnou návštěvu Karlovým Varům, načež vrátí se do Ištu. I v Chebu přáli si císaře vítat, ale praský náhončí Schönerer dopsal ostře správě města, že, kdyby se tak stalo, ihned vzdal by se čestného měšťanství.

Zemské sněmy svolány prý budou po návratu dra. Křbra z Haliče, tedy v první polovici září. Český sněm bude svolán určitě ještě před podzimním zahájením říšské rady, ač je jisto, že i tehdy budou Němci na sněmu obstruovat.

Uherský sněm pilně pracuje; projednána už hezká řada předloh. Proti pomadžštění obecných škol dle chystaného zákona povstávají první Rumuni. Podají protest a bude-li bez účinku, jsou prý odhodláni, zavřítí veškeré rumunské národní školy v Uhrách. 4000 škol rum. uherská vláda nebude prý moci nahraditi školami státními.

Mezi Tureckem a Amerikou nastalo napjetí pro různé neshody, tak že Spojené státy vyslaly do Středozem. moře ke Smyrně část svého loďstva.

Anglická výprava v Tibetu dospěla až k posvátnému městu buddhistů Lhasse, odkud nejvyšší jejich kněz a vlastní vladař uprchl. Vjezd do tohoto města znamená pro Angličany nadvládu v buddhistické Asii. Kdyby Rusko nebylo zaměstnáno válkou s Japonci, jistě by se tak nestalo.

V třídenním boji o Port Artur dne 26., 27. a 28. července odrazeny všechny útoky Japonců majících 70.000 mužů, jichž ztráty se odhadují na 10.000 mužů; ruské ztráty činí asi 2000 mužů. Nepřítel neměl ani tolik času, aby sebral svoje raněné a mrtvé. Rusové užili ovšem i tu podzemních min. Dle nepotvrzených ještě zpráv podnikli Japonci 4. srpna nový útok na Port Arthur, ale byly prý ještě s většími ztrátami odraženy. V těchto bojích vydatně pomáhalo i loďstvo ruské v Port Arthuru kotvící. Japonci popřávají Port Arthuru další lžtu dvou měsíců, že v něm přece dojdou zásoby potravin a stělliva. Než Rusové dove-dou si už nějak pomoci. Generálu Kuropatkinovi podařilo se do Port Arthuru dopravit 50 000 stěll. V Mandžursku zatím Kuropatkin

byl dobrotivý starý pán předmětem nejvřelejších našich ovací, jež ho pohnuly k slzám.

Pan profesor Fischer byl nízký, zavalitý postavy, zdravím kypící tváře obrostlé měl bílým plnovousem a přes holé temeno hlavy česal si ze strany dlouhé své šediny. Na krku nosil černý hedvábný šátek, jež si vázal v staromodní uzel. Oděn byl vždycky pečlivě v trvanlivé šaty, tak že byl v každém ohledu příkladem důkladnosti a starostlivosti. Charakteristickým bylo také jeho čisté, jako tisk drobné, krásné čitelné písmo.

Profesor František Fischer narodil se dne 18. listopadu 1819 ve Králově Dvoře. Otec jeho ještě téhož roku dostal se za učitele do Hradce Králové, tak že byl pan profesor Fischer vlastně Hradečanem. Po odbytí gymnasijských studií, jež konal současně s vládním radou profesorem Václavem Vladivojem rytířem Tomkem pod profesory Václavem Klicerou a Chmelou, poslouchal v Praze filosofii a práva, jež však opustil podrobiv se r. 1843 konkursním zkouškám pro školy humanitní. Čtyři leta pobyl na Přímu u velkostatkáře Riedla jako vychovatel jeho synů a r. 1847 stal se profesorem gymnasia královéhradeckého, kde pobyl až do konce školního roku 1881. Jako gymnasijsní profesor byl také důležitě literární činným a sice tím způsobem, že sepsoval první české učební knihy pro střední školy. Roku 1864 vydal „Nerostopis pro vyšší gymnasia“ a r. 1868 „Arithmetiku pro III. a IV. třídu nižšího gymnasia“ a r. 1870 „Arithmetiku pro I. a II. třídu“, kteréžto poslední jmenované učebnice dočkaly se první čtena a druhá patera vydání.

Gymnasium v Litomyšli řídil osm let a r. 1889 jako sedmdesátiletý stařec odebral se, počten titulem školního rady, na odpočinek, jehož však dlouho neužíval, neboť již r. 1890 dne 28. května tiše skončil a dne 30. května na to byl slavně v Litomyšli u sv. Anny pochován. Památka jeho žije ve věčné paměti všech, kdo byli jeho žáky.

Připomenutí zaslouží, že nejstarší jeho syn p. František Fischer jest nyní profesorem na královéhradeckém gymnasiu, což jest zajímavé proto, že rodina Fischerů, děd, otec a syn, jako učitelé v Hradci Králově působí již skoro devadesát let.

dle vlastního plánu vyhýbá se rozhodnému boji, ač Japonci úsilně snaží se ho zaskočit a armádu jeho zničit ještě před Liaojanem. Ústup Rusů jest válečným uměním Kuropatkinovým, jemuž se i Japonci obdivují. V příhodné chvíli jistě se Kuropatkin zastaví a ukáže Japoncům, co dovede. Baltické loďstvo, celkem 60 lodí, odpluje prý do boje již 16. srpna.

Z činnosti katol. spolků.

Ústřední Jednotě diecéšní v Hradci Král. zasílaly členové příspěvky (po 4 K) následující katol. jednoty: v Polné (jednota ženská), v Chrudimi, Hor. Jelení, Rovni, Třebechovicích, Poličce, Dol. Dobrušce, Čáslavi a Jilemnici.

Křesť. soc. vzděl. a podp. sp. paní a dívek v Polné konal dne 31. července b. r. svoji obvyklou měsíční schůzi spojenou s přednáškou dp. Alfonse Horneka, duchovního rádce, na thema: „Mistr Jan Hus a sv. Cyrill a Methoděj“. Dp. řečník rozvinul před duchovním zrakem našim obraz doby předtiskotické, kde sv. bratři ze Soluně, Cyrill a Methoděj, dobyli si zásluh o vlast naši nejen tím, že přinesli národu našemu osvětu pravou, t. j. víru křesťanskou, ale tím, že mu dali písmo tak zvanou Cyrilliku a zavedli liturgii slovanskou. Dále poukázal na zásluhu mistra Jana Hura o národ tím, že písmo české značkami opatřil a je takto zdokonalil a osondil po zásluze nepravé ctitele jeho. Odůvodnil mnohými doklady historickými, že Hus smýšlením svým daleko více přibližuje se církvi a tudíž spíše katolici mají naň právo než jeho ctitelé lžihošné. Počíná přednáška tato byla od shromážděných s pozorností vyslechnuta a hluchou pochvalou-odměněna. Na to sehraha od členek žertovná scéna: „Klepašské tercetto“. — Dne 12. června b. r. odpoledne přednášel nám sociolog dp. M. Ziruba ze Želiva na thema: „Žena a její úkoly ve společnosti“. Dp. řečník vyložil způsobem populárním vlastnosti ženy, jaké má, aby úkolům na ni společností lidskou vzneseným důstojně také dostála. Odsuzuje nynější namnoze moderní výchovu dívek, které hovíce marnivosti jediné po zábavách se pachtí, utrácejíce v nečinnosti drahocenný čas, a takto připravují se pro stav manželský. Když úkol svůj jako dívky, jako dcery řádně neplní, jaké pak z nich mohou býti manželky, jaké matky? Na ženách tedy jest, aby vážně pojímaly život, pro něž jsou od Prozřetelnosti stvořeny, aby zanechaly titěrnosti a hleděly si více sebevýchovy a vzdělávání ducha hojným čtením kat. časopisů, kat. knih; majetnější též odobíraním jich mají úkol svůj plniti. Přednáška tato též byla s hud. trvajíc a mnohými doklady a zdařilým humorem propletená byla od četného posluchačstva s vděkem vyslechnuta a zasluženou hluchou pochvalou odměněna. Na to po krátkém pak oddachu pořádan na počest dp. hostě přátelský vešrek, při kterém mladší členky pobavily nás žertovnými scenami a sice sehraha: „Spolek proti vdavkám“ a „Panna Orleanská v neznámosti“. Tím zdařilá tato schůze skončena. Důstojným pádním řečníkům voláme ještě jednou děkujeme „Zaplať Bůh!“

Zprávy místní a z kraje.

Osobní. Vldp. Dr. Janu Hejčlovi, profesoru biblického studia v semináři královéhradeckém, udělena byla Lackenbacherovská nadace v obnosu 4000 K, která jest zřízena na podporu studia biblických věd, zvláště orientálních. Za tou příčinou vydá se vldp. profesor v říjnu na cestu do Palestiny, kdež stráví až do května, načež odebeře se na širší studium assyriologie do Mnichova. — Cvičný učitel na uč. ústavu v Hradci Kr. p. K. Smrč jmenován cvičným učitelem v Jičíně; v Hradci Králové pak jmenován cvičným učitelem na uč. ústavě p. Karel Partl ze Soběslavi.

† **Václav Štíma.** Horlivý křesťanský sociál, zakladatel svépomocného družstva „Vzájemnosti“ v Hronově, bojovník krajně obětavý není již mezi živými. Smrt věru tragická. Dostavil se ubožák do Hradce Král. k farnímu konkursu, jsa již značně přepadlý. V prostřed zkoušek ulehl a podlehl komplikaci několika nemocí dne 9. t. m. o desáté hodině večerní u zdejší nemocnici. Zemřel se v pravém slova smyslu upracoval, nedopřál si ani v kritických okamžicích vešpotřebného klidu. Čest budiž jeho práci na vinici Páně a pro dobro chudého lidu dělného! — 11. t. m. vykonán zde tichý výkrop, následujícího dne mrtvola šlechtěného sluhy Páně převezena do Šonova k věčnému odpočinku. Bůh odplatí stonásobně náležitou, neunnavnou práci horlivého kaplana, která mu na tomto světě přinesla jen mnoho strádání! — Narodil se v Šonově u Broumova 6. února 1868, na kněze vysvěcen v Hradci Král. 17. července 1892.

Instrukční pěvecký kurs, pořádaný v Hradci Králové ve dnech 8.—12. srpna, bude zajisté v dějinách reformy hudby církevní významným bodem. Kurs shromáždil zde na devadesát účastníků z Čech i Moravy, kteří s pravou láskou a ochotou podrobili se přesné školnímu pořádku, jakým veden byl kurs. — Systematicky probrán byl zpěv chrámový po stránce theoretické i praktické. Choral cviden již dle „Motu proprio“, s homofonie i polyfonie podány ukázky nejlepších našich skladatelův. Přednášky sledovány s největší pozorností. Mezi účastníky byli četné zastoupení naši i moravští varhaníci a skladatelé. Večery věnovány byly hudebním produkcím ve skutku seriosním. Tyto čtyři dny hudebních požitků du-

chovních i světských, o nichž obšírný referát ještě uveřejněn bude, zůstanou nám na vždy v milé paměti.

Zprávy rodinné. Pan Karel Kuchař, profesor c. k. vyšší realky v Hradci Králové, a p. Milada Kuchařová, roz. Liehnová, slavili svůj sňatek dne 3. srpna t. r. ve farním chrámu Páně sv. Václava na Smíchově.

Hradec vyprázdněn. Veškeré téměř mužstvo zdejší posádky vydalo se již na manévry, odešli i studenti, také učitelstvo všech škol a jiní možnější občané užívají prázdně, tak že jistě na 4000 osob opustilo Hradec. Úbytek ten lze pozorovati v celém městě, v hostincích, obchodech a na reji procházkovém.

Hradec Král. při oslavě památky rodáka svého K. S. Šnaildra ve Smidarech se vyznamenal. Kromě redaktorů t. l. jako zástupce Polit. družstva tiskového neúčastnil se slavnosti odhalení pamět. desky rodáka královéhradeckého Šnaildra ani jediný zástupce tolika spolků a korporací hradeckých, a ani soukromé účastníky z Hradce tam nebylo viděti. Vášně si to památky svých spolunobčanů!

Úmrtí. Minulou nedělí pochována byla na hřbitově Pochovském za velikého účastenství slečna Anna Kulhánková z Hradce Král., ve větu 34 let podlehnuvši zákeřné tuberkulose. Zomřela jako výborná zpěvačka účinně působila ve všech zdejších zpěvackých spolecích, horlivě účastnící se i zpěvu kostelního. Byla jedinou podporou své stařícké matky. Odpočívaj v pokoji!

Hoříci bryčka. Vesele se jelo dvěma řeznickým pomocníkům z Pražského Předměstí do Hradce. Ale z bryčky se najednou stal vůz Fa-thon-tův. Vzplanula na něm sláma, takže mladenci rychle zastavili a na silnici vyskočili. Pak teprve byl oheň udušen. Byla-li příčinou nešťastné přehody odhozená sirka, či co jiného, nevíme.

Trvalé sucho moří naše Hradecko dále; v neděli sprchlo na Braudýsku a Chrudimsku, ale nám se mraky vyhnuly. U lesa „Ouliště“ hořela ráno uschlá tráva, vory vážnou v Orlici na mělčině již přes dva týdny. — Právě v těchto dnech oznamuje se mnoho požárů; jest to poučením, že v čase tak velikého vedra a za trapného nedostatku vody jest potřeba dvojnásobné opatrnosti.

Nepřistojnost. Jistý židovský obchodník na Vel. náměstí v Hradci Kr. při sobotním trhu věšl před svým krámem zboží, tak že chodci po chodníku jdoucí musel se hodně sehnout, aby do vyloženého hlavou nevrazil. Snad si toho na patřičných místech všimnou.

Ohně. V sobotu po 10. hod. večer vznikl na na Pražském Předměstí u Hradce Král. oheň ve stodole za obchodem a nádobím p. Vastlové. Stodola ovšem shořela a tím zkažena i zásoba nádobí z obchodu p. Vastlové ve stodole uložená. Jinakých následků oheň neměl. — V noci z neděle na pondělí vyhořel pak ve Farářství domek p. E. Panenky, jenž stál za jeho hostincem. Zničena střeška a uloženými zásobami píse. Před rokem domek tento rovněž vyhořel, byv zažehnut bleskem.

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva.

Schůze našího výboru v Hradci Kr., 6. srpna. Podpora nemoc. udělena: B. Soldatovi v Kostelci n. O. 450 K; Běbnové J. 3 K, Langrovi J. 9 K, C. Kaufmanové 3 K, ve směr z Ústí; Nedvídkovi v M. Čermě 6 K, J. Mrázkovi v Č. 6 K, J. Zajícovi v Sedci 3 K, J. Wimmerovi v Z. 6 K; mimoř. podp. F. Mikyskovi v Kunčic. 3 K. Přijato 5 členů.

Z děj. poddaných vesnic bývalého pan. Hradce Králové. (Dle známých archiv. podává V. P—s.) III. Lhota Malšova mě. počátku 18. století 5 sedláků, 6 chalupníků a 2 podruhy. Sedlák Jifík Jeřábek měl 28 str. děd. rolí III. tř., 3 str. lada a porostlin, pod 6 vozů (sena) luk, pod 1 věr. zahrady; platil 21 kr. úroků půlletně, panu děkanovi 16 kr. letníkův, 1 kr. suchých dní, 6 kr. za obilí a 5 vajec, roboval 2 dny týdně. Sedlák Martin Josef měl 28 str. dědič. rolí, 4 str. lada a porostlin, pod 6 vozů (sena) luk, pod 1 věr. zahrady, úroků platil 24 kr. půlletně, panu děkanovi letníkův 12 kr., ostatní jako Jeřábek. Sedlák Martin Vajs měl 40 str. děd. rolí III. tř., 9 str. lada a porostlin, pod 3 vozy (sena) luk, pod 2 čtvrtce zahrady, platil 15 kr. úroků půlletně, ostatní povinnosti jako Jeřábek. Sedlák Jan Novotný měl 36 str. děd. rolí III. tř., 3 věr. lada, pod 1 vůz (sena) luk, pod 1 věr. zahrady, úroků platil 16 kr. půlletně, panu děkanovi 12 kr. letníkův, 1 kr. suchých dní, 6 kr. za obilí a 4 vejce; roboval 3 dny týdně. Sedlák Matěj Klíma měl 22 str. dědič. rolí, 1 str. lada, pod 4 vozy (sena) luk, pod 3 čtvrtce zahrady; úroků platil 4 kr. půlletně, panu děkanovi letníkův 9 kr., ostatní vše jako Novotný. Chalupník Jan Hodič měl 14 str. děd. rolí, pod 2 vozy (sena) luk, 1 věr. 1 čtv. zahrady; úroků platil 4 kr. půlletně, panu děkanovi jménem letníkův odváděl 9 kr., suchých dní 1 kr., za obilí 3 kr., 3 vejce; roboval 3 dny týdně. Chalupník Jifík Zita měl 8 str. děd. rolí, 3 str. lada, pod 1 vůz (sena) luk, pod 3 čtvrtce zahrady, úroků platil půlletně 30 kr.; ostatní povinnosti jako Hodič. Matěna Mudrušková měla 12 str. děd. rolí, 2 str. lada a porostl., pod 1 věr. zahrady; úroků platila 16 kr. půlletně, ostatní povinnosti jako Hodič. Chalupník Jan Klíma měl 28 str. děd. rolí, 1 str. 1 věr. lada a porostlin, pod 3 čtvrtce zahrady, úroků platil 8 kr. půlletně, panu děkanovi odváděl letníkův 9 kr., suchých dní 1 kr., za obilí 3 kr. a 3 vejce; roboval 3 dny týdně. Zuzana Sochorová měla 6 str. děd. rolí a pod 1 čtvrtci zahrady, odváděla panu děkanovi letníkův 6 kr., suchých dní 1 kr., za obilí 3 kr. a 2 vejce; robovala 3 dny týdně. Chalupník Jifík Pavel měl 26 str. děd. rolí, 3 str. lada a porostlin, pod 3 vozy (sena) luk, 2 čtvrtce zahrady; úroků platil 8 kr. půlletně; ostatní povinnosti jako Jan Klíma. Podruh Jan Toman měl 1 str. 1 věr. děd. rolí a pod 1 čtvrt. zahrady; úroků platil 8 kr.

půlletně, panu děkanovi odváděl 3 kr. letníkův, 1 kr. suchých dní, 3 kr. za obilí a 3 vejce; roboval 1 den týdně. Podruh Matěj Pospíšil měl pod 1 čtvrtci zahrady, odváděl p. děkanovi 3 kr. letníkův a 1 suchých dní; roboval 1 den týdně. Podruh Tomáš Tykal odváděl p. děk. 3 kr. letníkův a roboval 1 den týdně. Celá obec platila pádním komisařům 2 zl. 45 kr., společným sloužícím 1 zl. 27 kr., masitého „aufslagu“ 2 zl. 30 kr., panu děkanovi 3 slepice ročně.

— IV. Lhota pod strání. Tato osada měla počátkem 18. století 3 sedláky, 6 chalupníků a 1 podruha. Sedlák Pavel Kotek měl 40 str. děd. rolí III. tř., 10 str. ladem ležící půdy a porostlin, pod 2 vozy (sena) louky, 2 věr. 2 čtvrt. zahrady, úroků platil 42 kr. půlletně, panu děkanovi letníkův 12 kr. a za obilí 4 kr.; roboval 2 dny týdně. Sedlák Jan Souček měl 30 str. III. tř. dědič. rolí, 4 str. 2 věr. ladem ležící půdy a porostlin, pod 2 vozy (sena) louky dědičné, 2 čtvrtce zahrady; úroků platil 27 kr. půlletně, panu děkanovi 12 kr. letníkův 4 kr. za obilí, roboval 2 dny. Sedlák Řehoř Mach měl 30 str. III. tř. dědič. rolí, pod 2 vozy (sena) luk, 2 věr. zahrady, úroků platil 16 kr. 3 den. půlletně, dávky p. děk. a robotu jako předešlý. Chalupník Jan Bruchtil měl 12 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz (sena) louky, 1 čtvrtci zahrady, úroků platil půlletně 9 kr. 3 den., panu děkanovi 12 kr. letníkův, a 2 kr. za obilí, roboval 2 dny týdně. Pavel Bruchtil měl 16 str. III. tř. dědič. rolí, 7 str. lada, pod 1 vůz louky, pod 1 věr. zahrady, úroků platil 24 kr. půlletně, dávky panu děkanovi jako předešlý; roboval 3 dny týdně. Mikoláš Pirounek měl 6 str. 2 věr. III. tř. role děd., 6 str. ladem ležící půdy a porostlin, louky pod 1/2 vozu (sena), zahrady 1 věr. 1 čtvrtci, úroků platil 19 kr. 3 den. půlletně, dávky p. děkanovi jako Bruchtil, roboval 2 dny týdně. Martin Divišek měl 8 str. děd. rolí III. tř., 1 str. porostlin, pod 1 vůz (sena) louky a pod 1 věr. zahrady; úroků platil 6 kr. 4/5 den. půllet., panu děkanovi odváděl jménem letníkův 9 kr., za obilí 1 kr., roboval 2 dny týdně. Vojtěch Sedlák měl 7 str. děd. rolí III. tř., pod 1 vůz louky, úroků platil 4 kr. 4/5 den., dávky p. děk. a robotu jako Divišek. Alžběta Baj(e)rová měla 3 str. děd. rolí III. tř., 1 str. lada, pod 1 vůz louky dědičné, 1 věr. 2 čtv. zahrady, úroků platila 2 kr. půlletně, panu děkanovi odváděla 3 kr. letníkův a 2 kr. za obilí, robovala 2 dny v týdně. Podruh Tobáš Kotek měl pod 2 čtvrtce zahrady, platil úroků 4/5, denáru půlletně, panu děkanovi odváděl jménem letníkův 3 kr. a roboval 1 den týdně. Celá obec platila pádním komisařům 2 zl. 24 kr., společným sloužícím 1 zl., masitého „aufslagu“ 1 zl. 10 kr.; panu děkanovi 1 str. ovsa, 1 vejce, 2 slepice; sloužící 6 str. 2 věr. žita ročně.

Z Holohlav. Slavnostní den zažili dne 31. července farníci holohlavští. Vážený slavnosti dne 50leté jubileum svého kněžství jejich milovaný duchovní správce, biskupský notář, vikariátní sekretář a děkan Antonín Kozák. Již v předvečer slavnosti milé překvapení dostalo se jubiláru dostaveníčkem, jež mu uspořádaly obec holohlavská a pěvecké spolky smičkové „Zora“ a „Hanka“. Jaké však lásko téší se jubilár, patrně bylo ještě více v den slavnosti, kdy u přítomnosti veleddst. kanovníka p. Dr. Jana Soukupa a veleddst. biskupského vikáře Josefa Berana, všeho též měř vikariátního kléru a nepřehlédného zástupu věřících veden byl do chrámu Páně, by tam při nejdražší oběti mše sv. Bohu poděkoval za všechna dobrodíní a milosti, kterými ho za padesát let kněžského působení obdařiti račil. Po dojemných obřadech a po požehnání, které jubilár věřícím udělil, vystoupil na kazatelnu vys. důst. pan kanovník Dr. Soukup a v slavnostní řeči, kterou dokázal, že jest výborným řečníkem, lidu vysvětlil, proč vlastně kněz jubileum slaví. Za krásná slova vznešenému kazateli odplatili sám Bůh! Po kazání sloužil veleddst. jubilár slavnou mši sv., kterou se zvláštní ochoty krásnými zpěvy doprovázeli členové pěveckých spolků smičkových, čímž nejen že se nesnížili, jak jeden známý zapísašlý nepřítel kněžstva tvrdil, nýbrž dokázali, že dovedou oceniti zásluhy, kterých kněz za padesátiletého působení si získá. Po slavnostním „Te Deum“ odebral se průvod do děkanického domu, kde přetčen list, v němž J. B. M. Dr. Josef Doubrava uznává zásluhy jubilára ku všeobecné radosti jmenně jej čestným kons. radou. Káz jen do brotivý Bůh milovaného jubilára, který přes vysoké své stáří jest úplně celý a dobrému zdraví se těší, v této nové hodnotě dlouhá a dlouhá léta nám při zdraví ještě zachová! Přání toto zajisté chovají všichni, kteří u velikém množství ať písemně neb ústně veleddst. jubiláru blahopřáli a s nímž uvěsti dlužno deputaci obce Holohlav a Černošic, deputaci městské rady smičkové a sboru dobrovol. hasičů ze Smičic. Obec Neznášovská a městská rada holická blahopřáli písemně. Pál století uplynulo od té chvíle, kdy veleddst. p. děkan jako novosvěcenec poprvé přistupoval k oltáři. Padesát let kněžství, padesát let obětovaných Bohu, církvi a vlasti, padesát let tiché sice, ale nanebevšesté záslužné, neunnavné práce. Káz do brotivý Bůh, který i číši vody bližnímu podá sou odměňuje, milovaného jubilára mezi námi zachová ve zdraví ještě dlouhá léta, káz mu dopřeje, by aspoň dny budoucího života zůstaly nezkaleny a chrání jej všeho, čím by dobré a zlaté jeho srdce mohlo býti zraněno! Deo propitio ad plurimos annos!

Slavnost odhalení pamětní desky K. S. Šnaildrovi a sjezd rodáků ve Smidarech ve dnech 6. 7. a 8. srpna. K pamětné a dojemné této slavnosti připravily se Smidary sice okázalým, avšak vzhledem k trdným poměrům hospodářským přiměřeným způsobem. Po celý týden pracováno pilně na úpravě domů a ulic, a v sobotu odšlo se město v slavnostní háv. Na čtyřech stranách k Novému Bydžovu, ke Lhotě a Chotěbuzi, k Vysokému Veselí a knádraš postaveny zelením, prapory, guirlandami a lampiony vkusně okrášlené brány a podél silnic na mohutných stožárech vlály prapory v národních barvách. Nebylo ani jediného domu, s něhož by jeden neb více praporů nehlásalo slavnostní dny. Již v sobotu přijelo pražským vlakem více hostů a rodáků a zábavní večer ve dvoraně městské radnice ochotníky smidarskými za spoludělníkůvání p.

M. Zimmermanová, sl. V. Motejlův, p. Jos. Dlaba a za obrovského účastenství domácností i cizích hostů, H. senim rodáků učitelé Jos. Dejala pořádaný, uspokojil každého. Byly to také vybrané, pilně nacvičené a s obzvláštní bravourou přednesené kusy našich prv- ních skladatelů. „Paní mincmistrovou“ večírek za- končen. V neděli časně s rána obléval budíček po- dátek dne slavnostního a deputace domácích jednot vyšly vstříc hostům a rodákům, kteří vlaky pražskými a od Ostrově přibylí a hned do dvorany městské radnice se odebrali. Tam vzletnou řečí uvítal rodáky starosta města p. Bedřich Kobrě a předseda slavnost- ního komitě vysval přítomné, by ze svého středu zvolili si předsedu sjezdu rodáků a v pamětní knihu, zvlášť k tomu účelu městskou radou pořízenou, jména svá zapsali. K návrhu MUDr. Tomáše zvolení aklamací čestnými předsedy měšťanosta Kobrě a předseda komitě farář Šrám; předsedou sjezdu rodáků zvolen JUDr. Karel Motejl, zemský advokát z Prahy. Odpoledne rázem 2. hodiny hoal se slavnostní průvod násled- ujícím pořadem: v čele bandierami ze Lhoty Smidarské, cyklisté z Nového Bydžova, hudba, na 200 dětí v ma- lebných krojích národních, na ověnceném vozíku koz- lůsky taženém dítky p. měšťanosty se svým báčou, městské zastupitelstvo s měšťanostou, rodáci a hosté; allegorický vůz Čechy (sl. Řeháčeková), Morava (sl. Práhalová), Slezsko (sl. Procházková), hospodářsko čte- nácké besedy z Chotělic, Lhoty Smidarské, Ohništan, div. ochotníci z Červené, Sokol z Vysokého Veselí, allegorický vůz různých řemesel, sbory hasičů z Malých Kozojed a Vojce a domácí jednoty. Průvod ubíral se městem kolem kostela k námku, dvoru, kolem obou náměstí, středem města zpět, a seřadil se před deskou na domě Frt. Honzáka. Po zapění sboru vystoupil na tribunu purkmistr Bedřich Kobrě a vzletnými slovy uvítal rodáky, přátele, hosty, jednoty, všechny účast- níky slavnosti a představitel slavnostního ředníka. JUDr. Motejl v místně 1 1/2 h. trvající dojemné řeči promluvil nejprv k rodákům a v druhé části vyličil dobu, v které Šnadr žil, a sice tehdejší poměry politické, sociální, národní, školské a akvéle odůvodnil, proč Šnadr nyní oslavujeme; vyličil jeho studia, činnost úřední, jeho šlechtu, ryzí povahu vlasteneckou, posoudil jej jako básníka — buditele a zvlášť epickými z jeho života nchválil všechny posluchače. Na to byla odhalena deska a předseda komitě poděkoval slavnostnímu řed- níku, domácímu pánu a městské radě, jejíž péči desku odevzdal. Následovala lidová slavnost na náměstí, při které koncertovala hudba smidarská. Před hostinci upraveny zelením vroubené, plátěné kryté stánky, vábíci k milému posezení a hovoru při moku Gambri- nově. Náměstím proudily davy lidí a různé atrakce opravdu přitahovaly mladé i dospělé. Zvlášť buffet pl. Vackové, Feyerlové, Valentové a Štembergové; stělnice Frt. Houdka a Slámy, museum Cyr. Honzáka a Ad. Juata, tombola Ot. Dejala a K. Váši, zvěřinec Jar. Motejla a Zd. Tomáše, jakož i kolotoč byly v pravém slova smyslu oblíbeny. Zvlášť zamlouvaly se slovancké tance školních dítek v národních krojích za vedení a řízení říd. uč. p. Vacka, sl. Štembergové a uč. Kysely. Vichřice, která o 1/8 hod. od severu se přihnala, zahнала hosty do místností hostinských a domů soukromých, rozmetla několik stánků, ale neštěstí nestalo se žádné; ze zvěřince, díky Jar. Motejlovi, ani jediný dravec neunikl a v museu též žádná sta- rožitnost nebyla poškozena. Vichřice se přehnala a na náměstí zaválá opět slavnostní rej. Večer uspořádán byl průvod lampionový. Domy všechny byly osvětleny, v některých lampiony a transparenty. Na domě dů- chodním, kde zvěčněl Šnadr úřadoval, byla podo- banka jeho lipovým ověncem s nápisem: „Sláva pa- mátkce Karla Sudimíra Šnadr, na domě Frt. Vacha v jednom okně „Jaký krásný sen jsem měla, — Cidlina dnes vyprávěla, — viděla jsem milé rodáky — spěchat — z blízka i z dálky;“ v druhém okně „Bu- díteři českého národa — K. Sudimíru Šnadr — bud věčná paměť!“ Na domě zřizence šlechtického Bronče v 1. okně „Na zdar Smidarským rodákům!“ v 2. okně — Jeník a Mařenka z Prodané nevěsty, nad nimiž vznášela se stužka s nápisem „Památkce básníka K. Sud. Šnadr“. Na domě Smutných v 1 okně: „Zdar našemu rodišti“ sjezdovou ovoce; v 2. „V štěstí, v smutku — a každou práci mysl naše — k nám se vrací;“ v 3. „Okřát spěchá — v rodný kruh — tu kde mládí — milý druh;“ v 4. „Sláva památce Šnei- drově“ s ozdobou květinovou kolem. V parku na ná- městí před sousedím mariánským vypraven byl pěti obchodního gremia Frt. Drbálkem pěkný ohňostroj. Slavnostní den zakončen přátelským večírkem rodáků ve dvoraně městské radnice. (Dokonč.)

Na duchovních cvičeních kněžských v Králíkách od 8.—12. srpna t. r. bralo účast 45 kněží, ponějvíce z diecése královéhradecké. Byli tu však i mnozí účastníci z diecése olomoucké, někteří z Pruského Slezska a Kladeka. J. M. nejd. pana bi- skupa Dr. Doubravu zastupoval pan kanovník Barták z Králové Hradce, který také všechny účastníky jmé- nem p. biskupa uvítal. Kněžské tyto exercicie vedl dp. rektor kolleje P. Lang, který svými hlubokými a tklivými řečmi a promluvami sjednal si neocenitelných zásluh a vřelých děk všech účastníků.

Ze Smiřic. Řádného odbyti dostalo se mi- nulé neděle jistému pokrokovému učitelu a pilnému dopisovateli „Čas“. Po delší době opět poctil město naše svojí vzácnou návštěvou a aby snad dokázal, že neprosívá jenom věkem ale také moudrostí, přišel v restauraci „na Lednici“ k několika starším pánům a ihned podal jim vykládati svoje rozum. Toť se ví, že nespomněl na nynější klerikální, způsobilou a tmařskou školu, v ní on, tak pokročilý, vzdělaný a osvědčený muž má působiti a dokazoval zcela opravdově, že náboženství má býti ze školy odstraněno. Za tuto svou přednášku byl také odměněn. Přítomní pánové, kteří dobře vědí, jak smutné by to ve škole beznáboženské v každém ohledu vypadalo, spravedlivě rozhořčení nad drzostí onoho mladého pána, s jakou katolickým po- platníkům něco podobného odvažoval se blábolit, jed- noduše a správně mu poručili, by co nejdříve z jejich společnosti se vzdálil, což on ovšem že s kyselým obličejem také učinil. A když o tom se vyprávělo po Smiřicích, bylo slyšeti slova: Dobře se mu stalo. Nelíbí-li se mu nynější škola proto, že dvakrát v týdně

přichází do ní kněz, by dítky v pravdách katolického náboženství vyučoval a je k dobrému povzbuzoval, nuže ať s ní odejde a vyhledá si zaměstnání jiné. Může být ujištěn, že by tím největší radost způsobil katolickým rodičům. — V nedělním „Čas“ pod čarou známý dopisovatel poctil různými izemi, pomlu- vami a překroucenými tématy všechny čelnější osoby města zdejšího, ba i do Holohlav si sjel a to proto, že jeho radikální srdce nemohlo snésti upřímných ovací, kterých se velezasloužilému p. děkanovi k 50 letému jubileu kněžskému dostalo; ve známé své náslech- tilosti neuběhl ani staženky hospodyně na děkanství holohlavské. Nedivno pak, že jej slušné kruhy ob- čanské se své společnosti vykazují; jistého nezaslouhuje.

Sjezd soukromých úředníků konal se 7. t. m. v Jaroměři. Sjezd obestán byl nejvíce z místa a blízkých okolí. Na sjezdu pojednávalo se o organizaci soukr. úřednictva a jeho pojišťování pen- sijním. Přítomni byli i poslanci pp. Formánek, dr. Sláma, Kotlant, Srdínko a Dvořák.

Ze Zderaz u Smiřic. Ve zdejší dvoře vypuknul dne 8. t. m. v konírnách oheň, jemuž padlo za obět 9 koní; i dozorce v konírnách spící byl ne- bezpečně popálen. Jen tomu lze děkovati, že celý dvůr popelem neleh, že vanul protivný vítr. Na místo ne- štěstí dostavily se oba sbory hasičské ze Smiřic.

Velký koncert Holické hudby, jejíž dobrá pověst i obliba se den ode dne zvyšuje a proniká i za hranice nejbližšího okolí, uspořádají v neděli dne 21. srpna t. r. odpoledne na oblíbené promenádě zátíší potátnického „pod Lipami“ „Okrašlovací spolek“ a „Potátný klub“ v Potátně. Pořad, který bude osobně říditi kapelník pan Čeněk Holub, vykazuje vy- braná čísla nejprřednějších skladatelů domácích (Sme- tany, Dvořáka, Blodka a Rozkošného) i cizích, zejména slovanckých (Moniuszka, Moszkowského a Čajkowského) a kromě toho Brahmsa, Bizeta a Verdiho. Nebývaly tento požitke přiláká zajisté milovníky krásné hudby z nejbližšího okolí pod „Lipami potátné“, zvlášť, když o občerstvení postaráno bude buffetem, o který pečo- vati budou dámy letní kolonie potátné a když vstupné „pod Lipy“ stanoveno jen na 40 h.

V Ostřetíně u Holic v neděli dne 14. srpna slaví sbor dobrovolných hasičů o 3 hod. odpolední svěcení obnoveného praporu. Prapor posvěti vdp. bisk. vikář a konsistorní rada Fr. Čermák.

Z Javornice u Rychnova. Zdejší svat- ynné byla ozdobena v poslední době překrásnou, uměle provedenou sochou Božského Srdce Páně, jež darována byla od nejmenovaného dobrodince. Z milodarů šle- chetných dobrodinců opraveny tu větším nákladem před hřbitovem se nalézající sochy Neposkvrněného Početí P. Marie a sv. křtí. Dne 7. srpna b. r. konáno bylo slavnostním způsobem svěcení těchto soch. Obřad svěcení za velikého účastenství věřících — nejen z místní osady, ale i ze všech okolních — z nevědní ochoty vykonal vdp. bisk. vikář Vinc. Klepřík, který z té též slavnou měi sv. obětoval za assistance dpp. Václava Havly, faráře v Pěčíně, Jos. Světleckého, katechety v Třebouchovicích a místního duchovního. Slavnostním řečníkem byl dp. P. Alois Jemelka T. J., který v ú- chvatné své dopolední řeči promluvil o účtě Nepo- skvrněného Početí P. Marie a poukázal na význam letošní 50leté ročnice prohlášení Neposkvrněného Početí P. Marie. V odpolední své řeči vyložil velmi krásně význam, způsob a užitek účty Božského Srdce Páně. Veleudomné bylo, když ku konci řeči své odporoučel osadu do ochrany Božského Srdce Páně. Slova slout- něho řečníka způsobila mocný dojem na veškeré po- sluchačstvo a utkví zajisté dlouho v srdci všech „šlech- tinných“, kteří přispěli svými milodary, ... i t, kteří přispěli ku zvýšení této krásné sl. ... ti, vzdává se srdečný děk a „Zaplať Bůh!“

Mnohým pokrokařům de p. ... t. m. (Již třetí požár s nepozorností v tom ... .) V Kunvaldu vyhořela v úterý stodola plná ... ně, patřící rolníku Diviškovi a zvaná „u lipy“. Na „u“ žák třetí třídy zdejší školy odhodil špačka z cigarety a tak zavinil ono neštěstí. Jaký zármutek způsobil matce, která dbá, by hoch byl vždy čist a aby chodil pilně do kostela! Věru divných konců dočkají se ro- dičové i při vzorné výchově a což teprv jak to dopadne při takových dětech, které mají v darebáctví různé zastance ať v rodičích aneb v těch, kteří ani děti ve škole nemají, ale kteří hned rádi okáží zvláštní knězi, že si na něj mohou dupnouti. Běda zvlášť knězi, dotkne-li se některého takového zpuřného kvítka, které vyniká i dlouhopráctvím a jinými ctnostmi, jak ukazují dějiny Kunvaldu a králické káznice; hned slyší od pana kluka, že mu rodiče povědí a kluci znají své zastance mimo rodiče příliš dobře a výsledek toho, že a pisatelem kluk třetí třídy v Kunvaldě by se byl rval. Dnes osvědčená doba a jistí páni z Kunvaldu ne- věří na zázraky, avšak zázrak všech zázraků jest, že páni kluci ještě své vychovatele ve škole nezmydlili. A proto caveant consules!

Požár v Chrtíně u Habrů. Dne 3. srpna b. r. o 4. hodině vzniknul požár v Chrtíně, který při letošním stálém suchu trávil 35 přibýtků a ohlavy a stodolami. Při hrozném požáru tomto uhoreli čtyři lidé dospělí a více se jich těžce popálilo, takže museli býti odvezeni do nemocnice v Čáslavi. Pohorelí přišli nejen o přístřeší, ale i o všechny majetek, neb za- chránili pouze to, co na sobě měli. Jest tedy nyní v obci Chrtíně bída velká a pohorelí prosí úpěnlivě o nějakou podporu.

Z Horních Štěpanic u Jilemnice. (Svěcení pomníku). Tiché a tklivé slavnosti stala se svědkyní tato osada, v horákem krkonošském zátíší na úpatí Žalého ležící, v úterý dne 2. srpna b. r., kamě zavítali kněží svěcení z roku 1902 diecése naší, by osvětili lásku kolegialní vůči i spolubratru své- mu Jaroslavu Hanušovi, rodáku Dolno-Štěpanickému a býv. kaplanu v Petrovicích u Nechanic. Nemohouce mu prokázat poslední počtu pro příliš nepřítomné po- čas, za jakého konal se m. r. 19. dubna na hřbitov Horní Štěpanický pohřeb tohoto zemřelého mladého kněze, učinili mezi sebou sbírku, pořídili mu krásný pomník, křtí s hořického pískovce provedený. V úterý

dne 2. srpna b. r. sešli se počtem 16 do Štěpanic, kde příslušnou církevní slavností uctili památku ze- snulého milého svého kollegy a spolubratra. Vlp. František Novotný, kaplan z Holohlav, jakožto býv. komunní prefekt, sloužil slavnou zádání měi sv. za zemřelého spolubratra, při čemž šest jiných kollegů mu asistovalo, ostatní pak chorálním zpěvem obět měi sv. doprovázeli vedením vlp. Josefa Sedláčka, kaplana v Rovni, jakožto býv. praefekta chóru toho roku. Po rekviem četné shromážděným účastníkům připadné i dojemné promluvil vlp. Antonín Mikan, administrátor z Velké Řetové o tom, co hlásá křtí nad hrobem katolického křesťana a vůbec a co nad hrobem katolického kněze, zvlášť předčasně pou- tiva tohoto dokončivšího. Mnohé oko zarosilo se slzou a upřímně „Odpočivej v pokoji“ vznášelo se k nebe-ům za v Pannu tak záhy zesnulý mladý kněz. Potom přednesla slč. Jiřinka Haasová z Prahy svým milým hlasem úchvatné „Salve Regina“, načež po- svěcen na hřbitově pomník místním duchovním správ- cem, který na konec jménem stařícké matky zesnulého pronesl jak všem pp. jeho spolubratrům kněžím, tak i četné shromážděným osadníkům za projev lásky a účty vůči zemřelému vřelé: „Zaplať Pán Bůh!“

K regulaci Úpy a Metaje. [Regulační práce na Úpě a Metuji pokračují velice zdárně. Na Úpě vybírá se u Jaroměře naproti bažantnici nános. Na Metuji pracuje se čile mezi Josefovem a Seštovi- cemi.]

Hospodářská škola zimní v Hořo- vicích o dvou ročníkách má účelné zařízení internát pro své žáky, aby ti, kteří od školy značně vzdáleni jsou, byt soukromý vyhledávati nemuseli. Žáci v in- ternátu bydlící platí za celé zaopatření 24 korun měsíčně a potřebují sebou přinésti vedle šatstva a prádla jediné: peřiny, dvě prostěradla a přikrývku na postel. O veškeré ostatní potřeby jest postaráno. Vyučování trvá od 3. listopadu 1904 do 31. března 1906. Do 1. ročníku přijati budou žáci od 14tého roku, kteří obec- nou školu vychodili. Škola má vlastní ovocnou i lesní školku a rozsáhlé zkušební pole. Zápis koná se ka-ždodenně. Přihlášiti se možno buď písemně, neb osobně až do 3. listopadu 1904. Veškeré dotazy co nejocho- tněji zodpoví a objasnění podá ředitelství hospodářské školy zimní v Hořovicích u Plzně.

Z Předměřic n. L. V kruhové cihelně p. Frt. Morávka v Předměřicích u L. byl opět dne 8. t. m. při odkopávce vrchní hlíny ve hloubce 1 m od- kryt hrob popelnicový, dle všeho rodinný jako dne 24. m. m. Nový tento hrob jest již 19. Nalezeno v něm 17 různých nádobek jako misky, šálky s oúčky a baňky, které mají na povrchu pupíky, druhé pak jsou různé rýhované; nalezen tu též kroužek bronzový, nůž a jehlička železná. Na zachování tohoto hrobu pracuje pan Žaloudek z Hradce Králové. (Přítěš více.)

V Rokytnici, něm. to obci u Rychnova n. Kn., vyhořel statek i se stodolou, patřící Čechu panu Stejskalovi a sice opět neopatrností hochů škole právě odrostlého. Mimo to shořelo tu i jiné stavení.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Isce dostati v knihkupectví p. Františka Hovorley v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

První výročí korunovace sv. Otce Pia X. připadlo na den 9. srpna.

Stoleté výročí titulu císařů rakou- ských. Dne 11. srpna bylo tomu 100 let, kdy Fran- tišek II, císař římsko-německý, přijal titul císaře ra- kouského, který i ode všech mocností uznán. V pa- tentu za tou příčinou 11. srpna 1804 vydaném pro- hláše se také: „Všecka království a jiní státové naši mají podržeti jméno a stav svůj, a korunování na království Uherské a České má se jako dosud beze změny zachovávat.“

Slavnosti na Velehradě. Dne 2. t. m. konala se na posv. Velehradě valná hromada Apošto- látní svatého Cyrilla a Metoděje, spolku to, jehož účelem jest modlitbou a příspěvky podporovat dílo sjednocení všech Slovanů ve víře pravé. Tato schůze byla jako vždy projevem živé víry cyrillo-metodějské a spolu novou vzpruhou pro ideály cyrillo-metodějské. — Téhož dne k večeru a druhého dne konala se na Velehradě oslava Frt. Sušila. Sešli se tu na oslavu tuto a na pout bohoslovci ze všech krajů zemí koruny české, ze Slovenska, Polska, zvlášť hojně se dostavili i Slovinci. Dr. Hruban v nadšené řeči ukázal, že si Sušil zasloužil, aby byl oslaven. Na to na paměť Su- šilovi odhalena pamětní deska, již věnovali bohoslovci. Na vlastní pak akademii promluvil kanovník dr. Po- dlaha z Prahy o bohoslovné práci u katolických ná- rodů slovanckých a její organizaci. Magr. Štastný promluvil o Sušilovi jako básníku, farář A. Hlavinka o Sušilu a písní národní a prof. Nábělek potěšil po- sluchače stkvělou řečí „O důležitosti výchovy v duchu Sušilově“. S nadšením rozházeli se účastníci.

Křesťanové židé o lásce k bližnímu. Židům je přikázáno v předvečer Pasachu (židovské Velikonce) konati modlitbu zvanou „šefok“ (Suchan- Aruch, Orach chajim CDLXXX Hogah.) Modlitba tato zní: „Vylej hněv svůj na gojmy, (křesťany, nežídy), kteří tebe nesnaží a na říše, které jména tvého nevy- vají, neboť pohltili Jakuba a bydliště jeho rozmetali. Vylej hněv svůj na ně a šár jeho ať zážehne je!“ Stíhej je v hněvu svém a vyhled' je pod oblohou ne- bes!“ — Tak modlí se o velikonočních naši spolunobčané židovského vyznání a slyšme nyní modlitbu církve katolické za šidy v obřadech na Veliký pátek, která zní takto: „Modleme se též za nevěrné šidy, by Pán Bůh šál se srdce jejich závoji, aby poznali Ježíše Krista, Pána našeho. Bože, jenž ani židů s milosrden- ství svého nevyklučuješ, vyslyš prosby naše, které sa zaslepený lid tento konáme, by poznali pravé světlo

a z tamnot svých vyvobozneni byli skrze táboř Ježíše Krista, Pána našeho." Jaký to ohromný rozdíl mezi oběma modlitbami!

Katolický tisk podporou židovstva (I) Nynější vedra působí v „pokrokových“ hlavách hotový moskový úpal. „Hlas z Hané“ například, jak jsou Hartmanice zaplaveny „klerikálními“ Seleky Hlas, Křesem, Marií, Hanáckým Krajem. Nářek svůj propletl „Hlas z Hané“ tímto skvostným objevem: „Intelligence místní (totiž učitelstvo) nic nečiní, co by rozšířování sbora uvedených novin česlo. A proto není divu, že v Hartmanicích často slyšíte: „Co je národ? Co mám z toho? U žida dostanu vše laciněji, proč bych tedy nekoupil?“ — Necht si dá pokrokový redaktor napřed v těch parnech na hlavu studený obklad a trochu ony noviny katolický pročte. Pak sezná, zda za takové splechy může katolický tisk, zda odvrací národ od vlastnictví a — zdali nahání do měsíce židům. Právě pokrokové listy bouří o závod proti katolickému „křesťovitému antisemitismu“ — a teď najednou jiný „pokrok“ — zas by rád dokázal, že máme aliance se židy. Co jen tomu řekne redaktor „Seleky Hlas“ p. Šamalik! — Přičinu dosavadní veliké lásky některých občanů k židům prozrazují nešťakově „Hlas z H.“ samy. Přidaly totiž povzdech: „Byly doby, kdy obec Hartmanice odebrala „Lidové Noviny“ a v hostincích viděl člověk samé listy a časopisy pokrokové.“ Aha!

Spolek pro zakládání katolických knihoven v Praze, jehož účelem jest vzdělávati lid náležitou četbou, šířiti a utvrzovati zásady křesťanské a mařiti vliv špatné knihy, prosí snadně všechny upřímné katolíky a přátele dobré české knihy, by rozmnoužili řady jeho jednak svým členstvím, jednak dary, odkazy, věnováním knih spolku poskytlí svoji spolupomoc. Zakládající členové platí 100 K v příletních lhůtách po 10 K, aneb místo peněz darují vhodných knih v ceně 100 K. Přispívající člen platí ročně 4 K aneb knihy v téže ceně. Veškeré dopisy zásluky buďtež adresovány na „Spolek pro zakládání katol. knihoven v Praze 670-I.“

Z právní praxe. V obci N. jest 70 let starý příslušník, který byl téměř 50 let ve světě a civil se řádným řemeslem. Teď k starosti přišel na obec, kde ho sousedé musí živiti a obec škrtiti. Poněvadž jest starý pobuda, dělá to nepřijemnosti, a nebývá a lečtímž spokojen. Obec jest chudá, nebyl by do nějakého útavu, na př. zem. chudobince, zdarma nebo za nějaký roční příspěvek přijat? Zemské chudobince neexistují. Chudého příslušníka musí si obec dle zákona chudinského vydržovati sama. — Jest místní obec povinna hraditi pohřební výlohy za svého souseda, příslušníka, který byl v jiné obci na obecní útraty pochován? Nemají-li pozůstalí tolik majetku, aby výlohy ony zapravili sami, musí je (dle nejnovějšího nálezu) zaplatiti obec, ve kteréž zemřel. — Může rolník (hospodář) se svými lidmi a se svých surovin hotoviti a prodávati výrobky, jako: chléb, škrub, cichorli a j. bez listu živnostenského? Smí tak činiti též mlynář? Pokud se obmezuje pouze na výrobu ze svých vlastních plodin — může. I mlynář smí z mouky jím vyrobené chleba napéci a prodávati. — Kdo má právo rozhodovati o postavení obecní kovárny, zda obecní výbor anebo celá obec? Výbor. Avšak sousedé a každý, kdo by se cítil kovárnou poškozen, má právo proti povolení stěžovati si u politického úřadu. (Právní poměry sousedů).

Soudní péče o mládež. Ministerstvo spravedlnosti nařídilo soudům, aby při přechzech a zločinech mládeže nedospělé pátraly, zda snad rodiče anebo pěstouni to nejsou, kteří svaďší děťátko potulce, žebraté, krádeži, životu nemravnému. Je-li tomu tak, mají soudy ihned odejmouti dítě rodičům i proti vůli jejich a dati je do vychovatelný. Ovšem nařízení toto jest velmi dobré, jenže by dosavadní polepšovny nestačily pojmuti řady zkažené mládeže.

Trináctileté děvče — matkou. Do olomoucké zemské porodnice přijata byla 13letá Karolina Kolorosova z Kroměříže. Děvče toto, které se narodilo dne 1. února r. 1891, stane se totiž již v nejbližších dnech matkou. Jest nemanželským dítětem a matka jeho měla kromě ní ještě dvě nemanželské děti, dceru a syna Jindřicha, který jest nyní 17 roků star. Všichni byli zaměstnáni v cihelně v Kroměříži a obývali velmi malý byt. Dle udání 13leté Kolorosové udržovala tato důvěrný poměr s vlastním svým bratrem Jindřichem. O případu učiněno trestní oznámení. Ta výchova!

Sedláku Kubatovi, jenž za práva své domoviny pod mečem katovským vykrvácel, odhalen bude dne 21. srpna na Blatech u vsi Zbudova na Budějovsku pomník, jenž tyčí se na mohutné mohyle do výše 10 metrů s obrovitou postavou sedláka Kubaty. Jakub Kubata, vůdce selské bouře, jež vznikla ku konci XVI. stol. na Blatech, bránil statečné práva lidu seláckého, králi čes. potvrzená, proti ziskuchtivému pánu Adamu z Hradce. Smrt Kubatova byla příčinou, že český král Rudolf znovu uznal práva pronásledovaného lidu seláckého.

Výnos ze včelařství. Jistý včelař píše: Za více než 20letého včelaření byl minulý rok pro mne nejhorší. Zazimoval jsem patnáctery včel, vlastně devatero lepších včelstev a 6 žebráků, z nichž do hlavní snůžky jsem udržel devatero. Celkem stálo zazimování — všechny na cukru, neboť ani nejsilnější neměly dosti zásob — 70 K. Letos usadil jsem 6 rojů po 4 K — je 24 K. Dosud mám metrický cent medu, kg jenom po 1 K počítaje činí 100 K, úhrnem tedy 124 K již mám, což po odrážce loňského nákladu činí čistý zisk již nyní — počátkem července — 50 K. Všeck a možný další zisk nečítám. Počítám-li každé včelstvo v ceně 20 K — míním s úlem — mám uložený kapitál 180 K; ostatní sařizení snad stálo 100 K, činí tudíž provozovací jistina 280 K a dala 50 K úroků, tedy sejiště slušný zisk.

Co stojí prázdniny? Pařížský „Figaro“ vypočítává, co stojí Evropu prázdniny. V době prázdnin

vyhledávají turisté hory, romantické krajiny vůbec, velká a památná města, lázně atd. Do Švýcar ubírají se každoročně tři miliony turistů a utratí to 150.000.000 franků. Skoro stejný je počet navštěvovatelů Rivieri, Itálie, Španělska... Tito turisté vydávají však ještě více peněz nežli cestovatelé Švýcarskem totiž 300.000.000 franků ročně. Do Paříže přichází ročně na 900.000 cizinců a venkovánů, do Londýna přijíždí ročně 600.000 cizinců, do Berlína 500.000, do Vídně 350.000. Útraty turistů pařížských, londýnských, berlínských a vídeňských činí 225.000.000 franků. Počet hostů v evropských lázních činí ročně 12 milionů osob a utratí 80.000.000 franků. Celkem vydají turisté evropské o prázdninách 780 mil. franků.

Civilní listy panovníků. Civilní lista jest penis, jenž se z prostředků státních věnuje na uhašení osobních potřeb panovníkových, jeho rodiny a na vydržování dvora panovníckého. O upotřebení její není třeba vlašit klásti účty. Nejvyšší listu má car ruský: 32.649.000 K. Císař rakouský má 22 mil. K civilní listy, z níž se každému z členů panující rodiny vyplácí ročně 70.000 K a každé arcivévodkyni, když se provdá, vyplácí se ještě 140.000 K. Soukromé jmění panovníkovo činí 500 mil. K; císařská rodina (81 arciknížat a 55 arcikněžen) má 24 velkostatků, v Čechách 10. Král anglický má civ. listy 14.393.000 K, císař něm. 18.840.000 K, král italský 10.050.000 K, král belgický 5.224.000 K, král švédský 1.743.000 K, král dánský 1.597.000 K, královna nizozemská 1.400.000 K, císař japonský 7.380.000 K, prezident republiky francouzské 1.200.000 K.

Karlův Týn museem. Památný Hrad Karlův Týn určen jest vládou za museem, v němž uloženy budou všechny památky z doby Otce vlasti Karla IV.

Zakázaný lék. Prodej tak zvaného „Březoborského thé“, pod názvem „Přirodní čajová bylina směs“ rozličnými Šimanovskými do obchodu uváděného, jest c. k. místodržitelstvím zakázán.

Zásobování vojska ve válce. V případě války zřídí se při každém armádním sboru polní pekárna o 48 pecích a výkonností i přes 60.000 bochníků chleba denně, v případě potřeby zřídí se pekárna rezervní. Vedle toho dostane každý armádní sbor ještě 35 pecí na kolech, v nichž lze péci chléb i za pochodu. Potřeba masa uhradí se jatečným dobyt-kem hnaným za vojen oddíly. Pro každý sbor má býti pohotové 450 až 900 krmných volů. Ostatní potřava na 7 dní veze se na vozech, které jsou obyčejně venkovské povozy, jichž na sbor připadá 3000. — Dle předpisu vojen. se potraviny v nepřátelské zemi rekvirují. Teprv když ani rekvizici v nepřátelské zemi, ani koupí v tuzemsku nelze si potraviny opatřiti, šije se ze zásob. Nestačí-li polní pekárně napéci chleba, musejí si příslušné oddíly upéci chléb samy, jež se děje v tak zv. pecích z nouze, na jejichž zbudování slouží několik dřevěných tyčí, písek, štěrk, obyčejná země a odhozené plechové krabice na konzervy.

Nouze o píce nutí rolníka, aby zasil směsky strniškové. Přijde-li déšť, poskytnou směsky dostatek krmiva. Výborného krmiva poskytnou kukulice seté na seleno nebo ve směsi s hrachem a vikví. Doporučuje se též síti bořčici, která se rychle vyvine a daří se nejlépe v půdách opukových. Do půd písčitých sejme pohanka.

Rumunská kukulice nesmí se letos dle rozhodnutí vlády rumunské se semě vyvážet. Stalo se tak z toho důvodu, že letošní zásoby kukulice stačí sotva pro domácí spotřebu, a pak aby podporovány byly zájmy výrobců a obchodníků domácích. Za letošní neúrody pšenin záporověť ta dolehne těsnivě i na naši Hši, ježto kukulice, která se k nám dovážela, většinou pochází z Rumunska.

Náhrada za kávu zrnkovou. Při nemocích nervů, srdce a žaludku zapovídají lékaři punějvíce posívání rozčilujících zrnkové kávy. Jelikož tato ale pro svou oblíbenou, lahodnou chuť stala se skoro nepostrádatelnou zvyklostí a Kathreinerova Kneippova sladová káva svou zvláštní přípravou tuto jemnou chuť bez oněch škodlivých vlastností zrnkové kávy má, osvědčila se již po více než desetiletí jakožto jediná, skutečná náhrada její a jako taková i zavedena. Kathreinerova Kneippova sladová káva jest přirozený výrobek nejněžnější čistoty, dle kteréž ji každá kupující ihned pozná a varujeme naše milé hospodyňky zejména přede všemi mletými „surrogáty“, při nichž hledí se obecně až neuvěřitelně báječnými jmény oklamati o skutečném složení těchto „specialit“.

Nedostatek píce. V ministerstvu orby konala se minulý týden porada, v níž ustanoveno, aby se za příčinou nedostatku píce v zemích království českého podnikla nouzová akce. Podpora nebude však poskytována v penězích, nýbrž v přírodninách, také budou podporována hospodářská družstva.

Červivá jablka chovají v sobě larvu malého motýlka, zvaného zavijec jablečný, jež na konec jablko provrtá a zakuklí se v semí, kde setrvá přes zimu až do větna, kdy vyleze z kukly malý šedý motýlek. Když jsou jablka červivá, natírají se stromy vápnem, poněvadž tím se ničí larvy z jablek po kmeni stromu dolů lezoucí.

Státní lázně Velečkovky u Josefova v Čechách do 6. srpna navštívilo 314 lázeňských hostů.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 6. srpna 1904. 1 hl pšenice K 16:50—18:40, žito K 11:30—12:20, ječmene K 10:80—11:50, oves K 6:30—7:20, prosa K 0:00—0:00, vřkve K 0:00—0:00, hrachu K 22:00—24:00, čočky K 28:00—30:00, jahel K 22:00—24:00, krap K 20:00—40:00, bramborů K 9:20—10:00, jetelového semene bílého K 126:00—130:00, jetelového semene růžáku K 00:00—00:00, máku K 28:00—32:00, olejky K 00:00—00:00, lněného semene K 18:00—20:00, 100 kg křupných otrub K 26:00—00:00, 100 kg pšen. otrub K 26:00—00:00, 1 kg másla K 2:40—2:60, 1 kg sádla

vepřového K 1:68—1:76, 1 kg tvarohu K 0:32—0:36, 1 vejce K 0:06—0:00, 1 kopa selí 14:00—15:00, 1 kopa okurek K 2:20—5:00, 1 kopa kapusty K 2:20—5:00, 1 kopa cibule K 0:60—1:00, 1 kopa drob. zeleniny K 0:60—2:00, 1 hl mrkve K 1:30—2:00, 1 kopa cerele 0:00—0:00, 1 hl jablek 5:60—6:00, 1 hl brambor 5:00—9:50. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 6. srpna 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 1403, žito 455½, ječmene 1251, oves 839, hrachu 1, čočky 3, jahel 3, jetelového semene 86, lněného semene 30. 2) Zeleniny: selí 49 kop, okurek 89 kop, kapusty 36 kop, cibule 45 hl, drobné zeleniny 80 kop, mrkve 60 hl, cerele 00 kop, brambor 68 hl. 3) Ovoce: jablek 40 hl, brambor 15 hl. 4) Drobné dobytka: podsvinčat 660 kusů.

Osvědčení!

Velečtý Pán

ADOLF NOVOTNÝ,
továrna koberců a nábytku

v Týništi n. O.

Tímto doporučujeme Vás jako solidního dodavatele našich lázní jak pro obor nábytku, tak i koberců, poněvadž jste vše zavčas vkusně a levně nám dodal a každému se zde zboží Vaše velmi líbí.

Ředitelství lázní

v Brandýse n. Orli.

Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu

sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčcích s ochrannou známkou farář Kneipp a jménem Kathreiner a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali všelikých méně cenných padělků.

04.11/c

Pensionat
Uršulinek

V ČESKÉ SKALICI.

Obsahuje německou osmiletou školu s právem veřejnosti.

Chovanky mohou se též vzdělati v jazyce českém, francouzském a anglickém; mimo to cvičiti se mohou v malbě, v hudbě, učiti se věsti domácnost a všelikým ženským pracím i vaření, žehlení a přípravě prádla.

Ústav má krásnou polohu a vyhovuje všem požadavkům.

Platí se měsíčně 40 K; za hudbu svlašť.

Školní rok počíná 15. zářím b. r.

Představená.

Odborná
dílna pozlacovačská
pro práce kostelní
a výrobu rámců všech druhů.

Polychromování a
slacení
oltářů, soch, ka-
zatelů, křížů a p.

Zarámování
obrazů, podobizen.
Veškeré opravy
levně se vytisují.

Em. Samek,
pozlacovač v Kolíně,
Rubešova ul. č. 58 (proti hlavní poště).
Rozpočty, ceny a pod. zdarma.
Provedení dokonalé. Doporučení po ruce.

Založeno r. 1850.
Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje
Karel Zavadil,
zlatník a pasíř
v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svůj hojně zásobený
sklad náčiní
bohoslužebného
ze stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše slitné v ohni zlatené
a stříbřené, což se ručí.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platí
možno též ve lhůtách. Oprava
znovuzlacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohou se již svěřené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může
se vykásat četnými pochval-
nými přípisy P. T. zákazníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditelnů, táček na křest, svícenů, pa-
cíkůlů, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —

koňak, slivovici, břevoňku, jablínku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), víná sladká a vína šumivá (lámpašské).

Upozorňujeme svlášt na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenán byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze: stříbrnou medailí
státní a diplomem slatě medaille, a mnohými ji-
nými diplomy s právem rašení slatě medaille.

Vzorky zdarma a franke.

Bursa práce v Hradci Králové.

Jan Landštajn, obuvník v Kardašově Řečici,
přijme pomocníka ve stáří od 17 do 20 let na
zakázkovou práci mužskou i ženskou. V Čáslavi
přijmou se hned dva sedláři, kteří se trochu vy-
znají v natěračství. Práci obdrží zámečnický dělník
u p. Sedláčka v Hlináku; malíř, který se vyzná
v lepší práci pokojové a obyčejné práci kostelní,
obdrží ihned práci v Brandýse n. O. — Josef
Nebyla v Úpici, dámský krejčí, potřebuje dvě
švadleny a dvě učnice. — Přihlášky přijímá
„Všeobecné sdružení křesť. dělnictva“
v Hradci Králové.

Již
v nejbližších dnech
vyjde V. ročník

našeho oblíbeného
kalendáře „Štítu“

s pěknými humoreskami,
články obrannými, hospodář-
skými a s četnými ilustracemi.

Za titulní, vícebarevný obraz
vybrali jsme „Navštívení Panny
Marie.“

Vkusný obraz ten dá se zarámovati.

Objednávky již nyní přijímá
administrace „Obnovy“ v Hradci Králové,
Adalbertinum.

Učeň

z venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším
školením vysvědčením přijme se v uměl. závodě
pozlacovačském

Jos. Kieslich v Hradci Král.

Umělecký závod
Jaroslava Doležala
ve Všeštech u Hradce Král.
zhotovuje zručně a levně
kazatelny, —
Boží hroby, —
křížové cesty,
oltáře, sochy svatých a pod.
Mnoho pochvalných příspěvků vyloženo
k nahlédnutí.

Přijmou se —
pletačky

na stroj čís. 8. ku pletení punčoch a ponožek na
vysoký plat a stálou práci. Dle dohodnutí hradí
se cestovné.

Mechanická pletárna J. PLECH,
Husovice u Brna (Morava).

KNIHY
sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámucký. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
František Pokorný, divadelní ředitel. Vzpomínky a
upomínky. Cena 1 K.
Rok mezi Přeloučí a Prahou. Obraz z naší doby.
Cena 80 h.
Selské zrcadlo, představující život a působení
Frant. Vaváka. Cena 80 h.
Národní zlatodol. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákově. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na staré kolena. Idyla s učitelského života. Cena 60 h.
Mladí starci. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Přemyslovci. České dějiny do r. 1306.
Praha. Román. Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Šmatolán. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 30 h.
Novými směry. Obraz z naší doby. Cena 80 h.

Objednati lze ve všech knihkupectvích a u spi-
sovatelů Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 847.

K letošnímu jubileu mariánskému
vydala
Marie Nedomova
v Olomouci

malou ale velmi příhodnou knížečku:
Neposkorněná Panna a Matka
Boží Maria. Jubilejní knížka obsahující
význam a dějiny článku víry
o neposkorněném Početí Panny Marie, příhodná rozjímá-
ní, pobožnosti a modlitby. — Napsal a sestavil
Alfo n. Pryč, farář v Horní Hynčíně. Stran 88. —
V úhledné černé vazbě po 40 hal.

Doporučujeme
vlastní výrobu paramentů
i s nejbohatších látek. — Zvláštní píle věnuje se ho-
vení kostelního prádla dle církevních předpisů.
Velký sklad obrazů, soch a všech devo-
tionalii a kostelních předmětů.

Prodají se
stavební dříví a
stavební potřeby,
jako: trámy, krokve, prkna, dvěře, okna,
schody kamenné a jiné.
K doptání u JOSEFA ŠTĚPA v Pospíši-
lově třídě v Hradci Králové.

První český katolický závod ve Vídni.
František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse čís. 35.
Na ukásku zasílá
se vše franco.

Kanonické tabulky
pro oltáře, v provedení velice
vkusném, dvoubarevném, s ob-
rubou dvoubarevnou, nabízí
ve třech velikostech
Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.

Mýdlo s jelenem

ještě nepodléhá, výtečné jakosti a velmi vydatné.
Pozor na ochr. známku „jelen ve skoku“

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spořít. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psačí stroj.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Konkurs.

Při městské obci Královéhradecké obsadí se
na jeden rok provisorně

místo

policejního strážníka

III. třídy s ročním platem K 480.—, 15% dra-
hotným příspěvkem, svobodným bytem, po případě
s ročním bytným K 240.—, pak oděvem a jiným
příslušenstvím dle zvláštního ustanovení.

Zádsti za udělení místa toho vlastnoručně
psané podány budtež podepsanému úřadu purk-
mistrovskému do 25. srpna 1904 opatřené průkazy,
že žadatelé jsou úplně zdraví, statné postavy,
zachovalí a ne etarší 30 roků.

Přednost bude dána tomu, který podá důkazy
o chvalné činnosti své u některého sboru hasič-
ského ve větším městě.

Osobní představení jest bez výslovného vy-
zvání vyloučeno.

Po osvědčené jednorocní službě stane se
postoupení z III. do II. třídy se zvýšeným platem
na K 600.— a drahotným.

Purkmistrovský úřad v Hradci Králové,
dne 2. srpna 1904.

Starostáv náměstek:
J. Pilnáček.

Několik párů dobrých
tažných koní a několik
kočárů jest levně i s pří-
slušenstvím na prodej.

Kde, povi administrace t. l.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skříních.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

**Solidní obsluha při mírných
cenách.**

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

*Důvěry hodným úsilky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.*

Veškeré kdekoli vydané neb oznámené

knihy hudebniny a časopisy

— české i jinojazyčné —

má stále na skladě a může okamžitě
dodati

první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

BOHDANA MELICHARA

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Antikvariát. — Školní knihy.

*Psací potřeby. — Zařizování kniho-
ven. — Velký výběr dopisnic umě-
leckých, místních a z bojiště. —*

*Koupě antikvarních knih jednot-
livých i celých knihoven. — Výměna
knih. — Literatura cestovní, prů-
vodce, mapy.*

*Modlitební knihy ve skvostných
vazbách za ceny levné.*

*Sennamy knih a první sešity vycháze-
jících děl na ukázk zdarma.*

— **Denní prodej novin.** —

Hôtel a velkorestaurace „Bařtipán“

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje velectěnému P. T. obecenstvu
a návštěvníkům Hradce Králové

svou nově, vkusně upravenou

zahradní restauraci

jakož i znovuzřízené prostranné
místnosti restaurační v budově.

Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.

Pivěnský prasadroj od čepu, hra-
decké světlé i granát. — Též na
požádání v láhvích přes ulici.

Veškeré druhy přírodního vína,
1 litr od 35 kr. výše.

Prodej vzácných druhů vína v pů-
vodním pičení v cenách nejsolidnějších.

Hostiny svatební, prmiční atd.
vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále
co nejpečlivěji v cenách nejmírnějších.

Jan Horák,

seakeník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých viněných látek
vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

— Též velejemné —

látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veleddstoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Presídlení.

Dovolují si ct. obecenstvu oznámiti, že přesídlil jsem

závod

sedlářský a brašnářský

do domu pí. A. Fultnerové, proti Grand-Hotelu.

Též mám na skladě kočárové i tažné postroje a lovecké i jezdecké potřeby všech druhů.

Děkuji ct. obecenstvu za přízeň, která mi až dosud věnována byla,
doufaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

František Růžicka,

sedlák a brašnář
v Hradci Králové.

Odporučuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: kuřry,
brašny převášené i ruční, turistické vaky, tobočky, pouzdra na deštníky atd.

Letošní neúroda.

Jakých rozměrů letošní neúroda nabude, nedovedeme ještě odhadnouti a jaké následky toho všeho budou, nemůžeme ani tušiti. Účinky neúrody jeví se dnes v první řadě ve stoupaní obilných cen. Na plodinové burse v Praze platilo se 30. července za jeden metrický cent české pšenice 21 K 60 h, za žito 15 K 50 h, za ječmen nejlepší jakosti 19 K, za lonský oves 14 K 40 h.

Porovnejme s tím ceny koncem července r. 1902. Toho dne platilo se na pražské plodinové burse za jeden metrický cent pšenice 20 K 50 h, žito 17 K 10 h, ječmene 15 K 50 h, oves 15 K 40 h. Uvedeme ještě několik cen obilí ze značnějších českých trhů za r. 1902. Platilo se za jeden metrický cent průměrně:

	pšenice	žito	ječmen	oves
v Chrudimi	18-60 K	14-30 K	13-80 K	13-80 K
v Pardubicích	17-40 K	15— K	13-30 K	13-70 K
v Plzni	17-50 K	15-40 K	14-30 K	14-20 K
v Táboře	16-60 K	14-50 K	13— K	12-90 K

Ceny obilí r. 1903 se mnoho od cen obilí za r. 1902 neliší.

Do jaké míry obilí stoupá bude, těžko předvídati. Víme jen tolik, že zprávy o výsledcích žni jsou ze všech stran velmi špatné.

Suchem jest stížena celá západní Evropa, o Rusku ani nemluvíme, to potřebuje letos obilí samo. Suchem trpí Uhry, Rakousko, Balkán, Německo, Francie a Itálie, rovněž Španěly. Odevšad z těchto zemí docházejí zprávy, že polní plodiny všeho druhu nesmírně trpěly a byly na mnoze zničeny. Pokud nám známo, jest vyšetřování berních komisí na odpis daně pozemkové všude v plném proudu a v největší části obcí asi již skončeno. Odpisuje se 70 až 80 procent.

Jako se sklízí obilí, tak smutně to dopadá i s ostatními plodinami. Zemáky jsou jako hrášek a není naděje, že porostou. Veliká pohroma čeká na kraje řeparské. Cukrovka snad bude zničena. Jaké z toho budou následky, nemožno uhadnouti. Cukrovary nebudou pracovatí nemajíce suroviny, tisíce dělníků přijde o výdělek. Také příjmy berního eráru z cukrovarů odpadnou. Vývoz cukru, který má v naší zahraniční tržbě pěknou položku 320 až 400 milionů korun, odpadne. Zde vidíme hrozná důsledky toho, že když je rolník bit, že jsme bití všichni bez rozdílu. Z krajin chmelových docházejí smutné zprávy, že chmel je úpalem zničen. A tak to jde do nekonečna.

Zde se ukazují následky sucha v příšerné své působivosti. A tu přijdou ještě lidé, kteří se posmívají těm, kteří se modlí o déšť. Tak učinilo „Právo lidu“ a německý pondělník žida Kuha v Praze „Montagsblatt“. Kdo jest neznabohem, nechť tak činí na vrub vlastního svědomí, má-li vůbec jaké, ale z tak ohromného neštěstí si tropiti ještě smíchy, to dovede jen zhovadilá duše.

Loňského roku byl „pustošen český jih“ hrozným krupobitím. Letos máme krupobitím stížená kraje na severu Čech, jako celé Mladoboleslavsko, Mělnicko, pak severovýchod, Králové-Hradecko, Opočensko. Krupo bití to sneslo se 21. června. Co ještě zbylo v těch krajích, ničí nadále sucho. Odkud se má bráti dostatečná pomoc v této ohromné nouzi? Loňského roku byly konány pro kraje českého jihu krupobitím stížené značné sbírky, v čemž se obzvláště vyznamenali čeští rodáci v sev. Americe. Vyšehovalci z Rakouska v sev. Americe usedlí poslali do Rakouska r. 1898 poukázek na obnos 3 1/2 milionů korun, r. 1902 přišlo do Rakouska z Ameriky poukázek v obnosu 17 milionů korun a loňského roku dokonce 55,118.000 korun! Připadá z toho patrně lví podíl na naše obětavé české krajany, mezi nimiž hlavně čeští kněží si veliké slávy získali jako farář Šinkmayer.

Následky sucha a nedostatku vody by jistě nebyly tak hrozné, kdyby v českých zemích vláda byla pečovala o vodní práce, regulování řek, stavbu vodních nádrží. Naši předkové pamatovali na suchá léta. Dříve měla každá obec rozsáhlý obecní rybník, jako obecní pastviny. To vše časem zmizelo. Rybníky se zrušily a takto získaná půda se pronajímá. Také velkostatkáři měli dříve mnohem více vodního hospodářství než mají dnes. Na mnohých velkostatech zrušeny rybníky a to často na mnoho set hektarů. Tím ubývá vlhkoty a řidnou dešťové srážky. Jest na čase, aby vláda, země, okresy a obce věnovaly vodnímu hospodářství v českých zemích náležitou péči. Ať se dnes někdo podívá na řeciště Labe. Co tu je nánosů a to staletého, pak se nedivme, že Labe vystupuje každý rok se břehů, vždyť ani řeciště nemá; je tu na miliony kubických metrů

nánosů, písku, země. Kdyby řeciště bylo vyčištěno, prohloubeno, v horním toku zřízena důkladná zdymadla a rozsáhlé horské nádrží, jak by se tu dalo v čas nouze zadržet vodu hospodářiti! Obec Chomutovská vystavěla nákladem 5 milionů K horskou nádrží vodní, která tušme pojímá na 12 milionů kub. metrů vody a zásobovati má vodou celé Chomutovsko. Kdyby nebylo každého roku výdaje 450 milionů korun na militarism, co by tu prospěšných staveb ku blahu země a lidu mohlo býti pořízeno!

Literatura.

Nákladem J. Ottý v Praze. Česká knihovna zábavy a poučení XVII. Od kolébky našeho obrození. Několik obrázků z dějin jazyka a písemnictví. Seš. 2. za 24 h. Napsal Fr. Bílý. — Sebrané spisy Karoliny Světlé: Z literárního soukromí. . . Seš. 7. a 8. po 30 h. — Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Příruční kniha obecných vědomostí. Redaktor F. A. Šubert. Seš. 27. a 28. obsahují vysvětlení slov Halouska—Hofmann a nalézají se v nich mapa Austrálie a barvot. příloha: Babočky české s housenkami a kuklami. Sešit za 60 h. — „Slavisches Roman-Bibliothek“, sbírka němec. překladů ze slovanských literatur obsahuje II. sv. polské prosy „Polnische Erzähler“ od Rogatyna, seš. 2.—4. po 32 h.

Osvěty, listů pro rozhled v umění, vědě a politice, redakce V. Vlčka, vydán právě svazek osmý s obsahem: O Karlu Šimanovském. Vypravuje Šubert. — Konstantin Jireček. — Kosmas a Kristián. Příspěvek k české kronice. — Valašská žatva. Básně. — Za doby předbřeznové. Od Fr. Schulze. — Národnost a náboženství. Z dějin českých exulantů a emigrantů v Německu podává F. A. Slavík. — Sněhy a ledy. Vypravuje V. Vlček atd. Předpl. roč. 14-40 K v administraci na Král. Vinohradech.

Stručný výklad obecního zřízení království Čes. ze dne 16. dubna 1864. Obsahuje zároveň stručný výklad zákona domovského, zákona o hospodaření s lesy obecními, řádu čeledního, zákona o opatrování chudých. Nezbytná kniha nejen pro obecní starosty a členy obecních výborů, ale i pro každého občana, kterému blaho obce na srdci leží. Seřadil a hojnými vzorci opatřil JUDr. Jos. Musil. Nákladem Jos. Frengla v Čáslavi. Cena 3 K 40 h.

Nákladem Jos. Pelcla v Praze. Rozhledy. Týdenník pro politiku, vědu, literaturu a umění. Rediguje Jos. Pelcl. Ročník XIV., čís. 43. a 44. Za 30 h. — Knihovny Rozhledů sv. VI. L. N. Tolstoj: O životě. Přeložil Dr. Vl. Křížek. Za 1 K 40 h. — Knihovny Rozhledů sv. VII. Kniha o všelch. Napsal T. Kellen. Přeložil a doplnil Vl. J. Procházka. S obrázky v textu Za 1 K. Kniha pro všelce velmi důležitá. — Život. List pro výchovu v rodině, škole a společnosti. Řídí J. Pelcl. Ročník VI., čís. 13. Vychází dvakrát měsíčně za roč. předpl. 7 K 20 h.

Náš Domov, nejladnější obráskový měsíčník zábavně-poučný. Řídí J. Vévoda. Předplatné 4 K ročně v administraci v Olomouci. Seš. 6. a 7.

Serafinské Květy. Časopis terciářů českoslovaných. Redaktor F. Švábeník. Roč. III., čís. 10. a 11. Předpl. 2 K ročně v administraci v Olomouci.

Křesťanská Škola. Časopis pro šíření ideí náboženských v čes. školství. Řídí V. Špaček. Ročník III., čís. 11.—15. Předpl. roč. 6 K přijímá V. Kotrba v Praze II.

Vychovatel. Časopis věnovaný zájmům křesť. školství. Redaktor Dr. R. Horák. Roč. XIX., čís. 15. a 16. a Katechetickou přílohou, roč. VIII., čís. 8., jež řídí F. Žundálek. Roč. předpl. 6 K přijímá administrace v Praze II.

Vychovatecké Listy. Časopis věnovaný zájmům křesť. vychování. Redaktor Al. Adamec. Ročník IV., čís. 13. a 14. Roč. předpl. 6 K. Administrace v Brně na Petrově.

Říše Dominikánská. Katol. časopis bratrstva řáducového a třetí řehole dominikánské. Redaktor V. Bubeník. Roč. XVIII., čís. 3. a 4. Předpl. na rok 2-80 K. Administrace v Praze I.

Poklad věřících. Lidový list k uctění Nejev. Svátosti Ol. Řídí V. Roudnický. Nákladem spolku „kněží adoratorů“. Roč. VI., čís. 5. a 6. Předpl. 1-20 K ročně v knihtiskárně V. Kotrby v Praze.

Český venkov. Několik kapitol o životě našeho venkovského lidu. Napsal V. B. Pavlík-Sychra, redaktor v Ml. Bolešavi. Cena 20 h.

Česká Žena, Časopis křesťansko-socialních žen a dívek. Red. M. Hasmanová. Nakladatel dr. J. Burian. Roč. VI., čís. 17. a 18. Roč. předpl. 2 K v administraci v Praze 90-VI.

Ženské Listy. Vydává Ženský Výrobní spolek český v Praze. Řídí El. Krásnohorská. Roč. 32., čís. 8. a 9. Roč. předpl. 2-80 K.

Válka rusko-japonská slovem i obrazem. Nákladem Unie v Praze. Vychází redakce J. Klecandý v týdenních lhůtách po 30 h. S pěknými obrázky. Seš. 10.—12.

Obsor. Zábavně poučný štrnáctidenník. Řídí Vl. Štátný. Ročník 27., čís. 11.—14. Předpl. na rok 4 K u administraci v Brně.

Obrazový spravodaj z bojiště. Nákladem Unie v Praze. Řídí J. Klecandý. Vychází dvakrát týdně. Čís. 39.—43. s hojnými obrázky.

Svět k svému!
Podporujte křesťanský závod!

Kněžské kolárky, látky pro dámy, veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,
kapesníky od 60 kr. tucet počínaje,
damaškové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,
garnitury kávové, jídelní i vlněné,
vyšívané i předtištěné ručníky,
deky, stolní běhouny, garnitury,
dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji veletěnému P. T. obecnstvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí, můj nově zařízený a rozšířený sklad si prohlédlo s přesvědčením, že většího výběru a levnějších cen, tudíž solidnějšího obalování, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové
čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

Žádejte vzorky

relig. obrázků

od firmy

KAREL ŠIMEK,

sklad
a nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Č. Budějovicích Rudolfova tř. 42-I.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu VIKTORA FÖRSTRA, vyjde za částkem září t. r. v krásné barevné reprodukcii v rozměru 29 1/2 x 16 cm., i s krajem 44 1/2 x 28 cm.

Subskripce na obraz ten
prodlužuje se

do konce srpna t. r.

V subskripci bude státi list K 4—, rámovaný dubově neb ořechově pod sklem K 10—.

Rámovaný obraz aneb větší počet listů dodám na mírné měsíční splátky.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkosáved truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čís. 303.

Velkozávod
koberců, záclon a všech druhů pokrývek.
Zboží lůžkového.
Železný nábytek. Nábytek z ohýbaného dřeva.
Úplné vybavy nevěstám.
Ilustrované ceníky zdarma a franko.
JAN STOUPA V PRAZE,
Václavské náměstí 32.

Jan Kryšpín,
(J. Sylvatérův synovec, nástupce)
odborný umělecký závod
pro
malbu oken kostelních
PRAHA—I.,
č. 145 st., Malé Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se
ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k bohatému
figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, střešními
vsazením.
Veškeré rozpočty, akvizice i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.
Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.
Založeno roku 1836.

PIANA
PIANINA
a HARMONIA
nejnovějších
soustav — levné.
Vš na splátky a výměnu nabízí továrna
AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.
Sklad Eliášino nábrží proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.
Ceníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

Odborný velkozávod pro malbu
chrámových oken.
Umělecký ústav pro malbu na skle.
B. Škarda, Brno.
Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším poža-
davičům vyhovující.
7krát prvními cenami
vyznamenán.
Ceníky zdarma.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlepší doporučení.
PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,
umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený.
Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákreby a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Vzor
kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a šatky
skutečně velmi levné
na koupiti, vzhledem, že
kasy látek jsou doprodány.
Vzory zašle na požádání
franko.
První český zasílatelský
závod soukenného zboží
Ed. Doskočila
v Chocni.
Fikální závod v Praze
ve Vodickové ulici č. 22,
vedle vyšší dívčí školy.

Rozšiřujte
„Časové
Úvahy“!

J. FLANGHANS
c. a k. dvorní fotograf
HRADEC KRÁLOVÉ
ADALBERTINUM.
PRAHA—PLZEŇ—BUDĚJOVICE
MAR. LÁZNĚ.

Josef Krejčík
V PRAZE,
umělecký závod so-
chařský a řezbářský.
Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30
doporučuje uctivě své chvalné známé: sochy, oltáře,
králové cesty, jesle, Boží hroby, křídla, kasatelny,
spovídnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.
Původní nákreby, ceníky a rozpočty bezplatně a
franko.
Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi
KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Škola
„HERDANI“
v PRAZE, Krakovská ul. 21,
(několik kroků od Václavského nám.).
První a nejstarší vojenský pří-
pravný ústav v Čechách, na Moravě a ve
Slezsku. — Příští kurs pro jednorocní
dobrovolníky počíná 1. října t. r.
Žádejte prospekty a výsledky zkoušek.

Veledůstojnému
duchovenstvu!
Jan Staněk, Praha—I., ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktné ul., vyučený pastýř spe-
cialně na kostelní nádobu, dovoluje
si doporučití svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně různé pracu-
jících kostelních nádob a nářadí,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lustry, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohnivé sloti a stříbrně. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákreby neb ceníky franko.
Za veškeré výrobky a slavnostní ručím. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednotnějšího. Chudším kostelům dle-
va v placení. Více uznání po ruce. Žádání přesvědčivě
robky bezcenné. Vše posílám již posvěcené.

NÁBYTEK v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí **Václav Dvořáček, sklad nábytku**
v Hradci Král. u nového Borromaea.

OBNOVA

Číslo 34.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 19. srpna 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Vyrovnaní.

(14) Ve veřejných listech projednávají se většim dílem případné politické následky obstrukce na říšské radě, ale málo pozornosti, zdá se mi, věnuje se důsledkům národohospodářským a finančním, ač tyto vlastně nejvíce, tou dobou snad jedině, tlukou na dveře sborů zákonodárných, žádající vyřízení. Ústřední svaz rakouských průmyslníků obrátil se právě na ministerstvo obchodu, poukazuje na důvodné obavy průmyslných a obchodních kruhů, že zkrácením jednorocní lhůty výpovědní obchodních smluv s Německem, Itálií, Belgií a Švýcarskem bude těžce poškozen domácí průmysl a obchod. „My žijeme“, praví svaz, „následkem obstrukce a důsledků z toho plynoucích, jako je nevyřízená v čas celní otázka a neuzavřené obchodní smlouvy, jakož i nejistota rakousko-uherského vyrovnání, v stále nejistotě, což škodí ohromně našemu průmyslu a obchodu a je třeba, abychom nebyli překvapeni novými snad nepřiznivějšími celními poměry a aby staré obchodní smlouvy neztratily platnosti, dokud nové se neuzavrou. My nevíme, jak dlouho obchodní a celní spolek s Uhry potrvá, bude-li obnoven a jakým směrem ponese se obchodní naše politika i k zahraničním státům“.

Koncem r. 1904 ztratí obchodní smlouvy svou platnost a musí být znovu uzavřeny; k tomu je však třeba, aby autonomní celní tarif, který sice platí do konce r. 1907, byl upraven, aby mohl sloužiti za základ k jednání o obchodních smlouvách s cizozemskem a tak aby uhájeny byly hospodářské i průmyslné zájmy obou říší. Vedle celního vyrovnání je však nezbytně nutné vyrovnání s Uhry finanční, čili upravení kvoty, jež existuje dnes jen a to opětným císařským nařízením — samé to věci dalekého hospodářského významu, jež, nebudou-li upraveny, mohou mít zlý vliv na pragmatické záležitosti obou říší, resp. na dualistickou ústavu z r. 1867.

Ač každá z těchto tří věcí — kvota, tarif a obchodní smlouvy s cizinou je jiné povahy a jinak se projednává, jsou přec zájmy obou říší tak do sebe spleteny i v těchto záležitostech, že jedna předpokládá druhou a poněvadž právní názor na ně je jiný v Uhrách a jiný u nás, je zrušení dualismu nutným, protože se pro nynější poměry, zvláště uherské, ujjak již nehodí, jsa závislým, ne na zákonném znění, ale na libovůli.

Mluvíme-li o vyrovnání s Uhry, musíme rozeznávat vyrovnání troje 1.) státoprávní, 2.) finanční, 3.) národohospodářské.

Vyrovnání r. 1867 se stalo, ale již tenkrát, kdy bylo daleko více dobré vůle na straně Maďarů, resp. Deáka, než dnes, pohlíželo se naň jinak zde, jinak za Litavou. My pravíme, že po zrušení únorovky absolutistický mocnář dal Uhrám dobrovolně jistý stupeň samostatnosti, Maďaři ale tvrdí, že tato samostatnost byla nutným výsledkem vývoje historického — tisícileté uherské ústavy. My vidíme v reální unii dualismus politický s jednou nejvyšší ústřední správou, jim je dualismem historickým — dva státy samostatné, rovnoprávné bez zvláštního ústředí, a to co ústřední mocí fakticky je — vojenství a zahraniční politika — to existuje jen do odvolání, dokud Maďaři budou chtít. Což diva, že takový dualismus s milostí má noby hliněné a že se může každé chvíle sřítiti!

Vedle státoprávní otázky musila se r. 1867 vyřídit i otázka finanční a národohospodářská a to se stalo tak, že první tvoří součást pragmatikální, druhá je pouze smlouvou dualistickou — až do výpovědi. Proto může reální unie dobře trvati bez spolku obchodního a bez společného tarifu, nemůže však trvati bez financí t. j. bez úhrady na společné záležitosti. Je tedy kvota, která se nevyřizuje v pádu potřeby jako tarif v ministerstvu, nýbrž v obou parlamentech, v dnešní době obstrukce největším kamenem překážky. Proto píše P. Ll.,

mluvě o následcích obstrukce v Rakousku takto: „Neuť žádné pochybnosti, že by se to nejraději vidělo v Uhrách, kdyby také tarif a obchodní smlouvy vyřízeny byly v Cislaitanii parlamentárně; je ale mylný náhled, že by Uhry tím trpěly, kdyby se tak nestalo. V Uhrách není žádného zákona, jenž by předpisoval, že tarif může přijíti k místu jen cestou parlamentární. Uhry si jej projednají, vyřídí a budou žádati, aby byl v Rakousku přijat. Jak se to stane, zda parlamentárně, neb cestou císařského nařízení, na tom jim ničeho nezáleží. Stejně se to má s obchodními smlouvami. Ty se uzavírají mezi monarchií a zahraničními státy; jest-li tyto je přijmou a slíbí je dodržeti bez ptaní, prošly-li parlamentem, čili ne, pak Uhry nemají žádného na tom zájmu, takovou otázku si předkládají. V obchodních smlouvách nejedná se o závazky Uher k Rakousku a naopak, nýbrž k zahraničním státům. Jinak má se to s vyrovnáním (t. j. kvotou). Vyrovnání nemůže se státi bez obou parlamentů a bez sankce koruny. Avšak co se stalo v tom ohledu od té doby, do kdy třetí vyrovnání trvalo? První bylo r. 1867, druhé 1878, třetí 1887 a čtvrté císařské nařiz. teprv r. 1899. Bylo obnoveno, aneb aspoň jeho provisorium parlamentárně? Následkem obstrukce nestalo se tak a proto Uhry se postavily na basi právní — samostatného území celního a přistoupily na faktický stav jen v předpokládání reciprocit a tak se může stát i budoucně, ovšem jen tak dlouho, dokud trvá obchodní spolek a dokud trvati mohou i obchodní smlouvy, t. j. do r. 1907. Obchodní smlouvy trvaly 10 let, ale tentokrát vymohli si Maďaři, že ty mají r. 1907 pomínouti. Tak P. Ll.; tedy s r. 1907 hrozí nám Maďaři. Ten rok přestane všecko vyrovnání obchodní a bezpochyby i státoprávní. Začne to s penězi a padne na to celá reální unie.

Vyrovnání finanční je vlastně dvojí — vyrovnání společného dluhu, resp. úroků naň a vyrovnání kvoty na společné záležitosti. V první věci se s námi Maďaři vyrovnali znamenitě, když řekli, že oni jako stát nový žádného dluhu převzítí nemohou, že také žádného nenadělali, protože jsou ale kavalíři, že budou platiti ty a ty úroky. V druhé věci počínají si méně kavalírsky a o kvotu vede se každých 10 roků nový a nový boj. Říše rakousko-uherská nemá totiž svých vlastních pramenů finančních, nýbrž odkázána je na milost obou polovin. O kvotě rozhodují t. zv. parlamentární deputace za pomoci obou ministerstev; neshodnou-li se, rozhodne mocnář na dobu jednoho roku, jako právě teď. Dle práv měly by Uhry platiti polovic, což se jim nezmulovalo, ježto to leží v jejich krvi, z prvního máti co nejvíce, z druhého dáti však co nejméně; též dle branné síly zdálo se jim to moc a tak zůstala za základ skutečná poplatnost a to nejen daní přímých, ale i nepřímých, na nichž platí Rakousko poměrně daleko více. Tedy v tom ohledu zůstali Maďaři ve výhodě.

Záležitosti národohospodářské urovnávaly se hladčeji, ježto závisí pouze na smlouvě, která se může zrušiti, aniž by ústava obou říší trpěla. Uhry učinily, jak tvrdí, ústupek, jsouce ochotny na obchodní a celní spolek přistoupiti. Až posud celní tento spolek trvá a jedna polovice nesmí v poměru k druhé vybíratí clo dovozní neb vývozní a na dovezené plodiny nesmí ukládati dávky větší, než na vlastní. Provádění těchto ustanovení tvoří t. zv. celní politiku.

Rozluky, již nám Maďaři hrozí, nebojíme se my, ale koruna, která v ní a to právem vidí otřesení velmocenského postavení říše a toto postavení musí se zachovati i na útraty této polovice, bez ohledu, že tím trpí na druhé straně konstituční povaha její a že se ústavě kope tím způsobem hrob. A tak slabost politická plodí u nás, jak kdosi pravil, slabost národohospodářskou.

Takový jest asi význam nového rakousko-uherského vyrovnání, jež jak co do kvoty, tak co do autonomního tarifu v podzimním zasedání říšské rady mělo by se skoncovati. Tentokrát

jde to již do tuba a § 14. nespomůže; to cít dr. Körber a odtud to jeho namlouvání si Poláků a ty jinak nepatrné ústupky v příčině polských a českých odboček ve Slezsku. On stále doufá, že Češi povolí a že aspoň kvotu přivede pod střechu; nepovolí-li, pak nezbyvá, než o čem jsme minule na tomto místě psali, rozpuštění sněmovny a dítě hrůzy — všeobecné to rovné hlasovací právo.

Poznámky ku přednášce Masarykově.

(8) Minule jsme řekli, že Masaryk měl přednášku v „Domovině“, spolku pro ochranu hynoucích žen a dívek. Přednáška ta konána byla r. 1899 a byla vydána zvlášť v brožuře. Řekli jsme již také, že ona přednáška souvisí s útoky jeho proti manželství křesťansko-katolickému. Jest potřebí tedy i tam se poohlédnout, jaké má Masaryk názory a jak miluje pravdu.

Masaryk mluví v předu přednášky své s Kreutzerovou sonatou o mnohoženství a mnohoženství, stanoví, že každý muž má mít ve svém životě jen jednu ženu a žena jen jednoho muže a ovšem ve spojení manželském. Názor tento průběhem věků se osvědčil, jsa učením církve katolické o sedmé svátosti jak co do sňatku prvního tak i druhého, v kteréžto příčině nechtě sobě promyslí Masaryk viregularitatem de bigamia successiva (překážku druhého sňatku). A musil by dovolit druhý sňatek, jako jej připouští církev katolická, pro důvody tak četné, že určitě jejich vyjmenování zůstavneme na soudě vdov a siroteků.

Masaryk dle: „Také vývoj historický, všechna kultura tíhne k ideálu jeduomužství a jednoženství.“ Podle těchto slov dle laického nazírání nejdokonalejší forma manželství musila by býti právě v přítomné době, tedy v době nejvyšší kulturní vyspělosti. Za to však vidíme právě vlivem dnešní kultury největší rozuzdanost, kterou se trudí Masaryk a která vlastně byla příčinou jeho přednášky.

Všechna kultura jistě tedy k ideálu jedno- mužství a jednoženství netíhne, neboť ideál ten uskutečňuje jen vzdělanost křesťansko-katolická. Za tou příčinou i poukaz Masarykův, „že nejlepší lidé naší doby hlásají jednoženství“, jest jenom prostředkem, majícím zatemnit význam manželství katolického, kteréž vedle sebe nemá formy dokonalejší. A což kdybychom snahy Masarykovy a těch ostatních nejlepších prohlásili za katolické? Odpověď by nezněla jinak, než že názoru toho dosaženo cestou filosofického uvažování. Ale právě tady jest velká překážka, neboť všechno, co dnes vzduchem moderní filosofie oddychuje, až příliš viditelným sklonem směřuje k svobodě lidské vůle a k rozlučitelnosti manželství zejména. To jest určité a jisté, a omítka hezkých slov se tady neuchytí. Určitý soud o fásích dějinných a kulturních netvoří se dle jednotlivin, nýbrž dle převládajícího směru, a ten dělej co dělej v rozpoutaném filosofování snahy lidí nejlepších a tady i Masarykovy pohlcuje jako Kronos své děti. Správnější tedy bude, když Masaryk nechá církev katolickou, co jí náleží a co ani z daleka nepatří nevážnosti, jaká ve smýšlení novodobé společnosti se udomáčkuje. (Pokračování).

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 17. srpna.

(Unter Habsburgs Doppelaar. — Turgeněvova satyra, jak se hlupákům krásně líje mezi sbábelci.)

Asi před šesti týdny objevila se na knižním trhu za hranicemi v Brunšviku vydaná kniha „Unter Habsburgs Doppelaar“. Selbst-Erlebtes eines oesterreichischen Offiziers. Von Josef Dumek, k. u. k. Oberlieutenant a. D.

Český tisk přijal tyto memoiry s ledovou chladností. Zhruba si jich nevšímal a pokud tak

učinil, prostě je odbyl. Kdyby to byly memoiry z církve vystoupilého kněze, zajisté že by se staly čítankou všech nalivních lidí v zemích českých, avšak zkušenosti důstojníka, který činnou vojenskou službu opustil a na různé její stíny poukázal, u nás nebaví.

Ve skutečnosti však paně Dumkova knížka čtenáře dnešního dne celkem zklame. Ličen jest v ní život v pražské kadetní škole koncem let osmdesátých a potom zkušenosti paně Dumkova jako důstojníka pěšího pluku v Haliči. Zkušený muž spisek jeho odkládá s tím dojmem, že pan Dumek maloval jednostranně. Pan Dumek vybral totiž pro knížku svou jenom postavy a události černé. Patrně nějaký osobní bol a hořký pocit bránil mu vzpomínkou na osoby vzácně počestné a na příhody milé, o něž ani na vojné není nedostatek. Opo-
menutím toho spisek svůj předem připravil o nohy, jež by ho byly donesly v nejširší vrstvy čtenářstva.

Snad se dal svést knížkou pruského důstojníka Bilscho „Z malé posádky“, která vzdor své tendenci předce jenom tolik kupců a čtenářů nenalezla a nenalezne, jako našly a nacházejí budou různé vojenské memoiry feldmaršála Moltkeho.

Proto by nám bylo daleko milejší, kdyby se byl pan Dumek jako voják raději spravoval příkladem Moltkeho a stal se uvědomělým, pokrokovým generálem, neboť následování Bilscho pokládáme za daleko nevýhodnější, když to jinak nenazveme. Zejména když pan Dumek jest při tom ke všemu ještě velice opatrný, uctivý a celkem nesdílný. Zdá se nám totiž, že mluví a píše jenom o veličinách a osobách padlých a že stojící pomíjí mlčením.

Sledovali jsme paně Dumkova literární působnost od řady let z kolegiální spisovatel-
ské zvědavosti. Když r. 1898 vydal oslavný spis „Padesáte let císařem“, měli jsme za to, že se svým časem jistotně k tuplovaným lampadám a k zelenému fedrpuši dopracuje. Proto nyní najednou německy vydaný jeho spis nezpůsobil nám potěšení žádného, neboť ke všemu neshledali jsme v něm také docela žádné uchvacující tendence, jenom našli jsme v něm skupinu nahodilých epizod a figurek a to napořád smutných.

Takové typy, jež pan Dumek líčí, nale-
zají se ve všech stavech a povoláních a proto ani důstojnický stav nevaruje se toho, aby se do něho nedostali lidé, kteří tam nepatří. Vždyť v armádě vysoce postavená osobnost sama písemně k jistému mladému důstojníku pronesla, aby vyhledával společnost jenom důstojníků štábních, jelikož jsou to již pánové přebíraní.

Podobnou knížku, jako napsal pan Dumek, mohl by ze svých kruhů napsati každý úřed-
ník, advokát, lékař, žurnalista, jenom že se musí uznati, že se na vojné každá prokázaná nesprávnost poměrně přisné a bezohledně třece. Toho v žádném druhém stavu není.

Avšak dvě užitečné stránky paně Dumkův spisek předce jenom chová a ty mu ochotně přiznáváme.

Pan Dumek totiž ve více případech líčí,

FEUILLETON.

V lese.

Napsal Ferd. Vlček.

Slunce neunavně páli, vysušuje a stře-
bí poslední vláhu ze země, žhne a podtíná život rostlinám. Horko, dusno, prach ve vzduchu, pocit dřímoty, udu a únavy! Vzkročíš do za-
hrady a stíšíš tě tam truchlivý vzhled zkázy. Pod nohama šustí sežloutlá, spálená tráva, z níž všude prokukuje smutně obnažená a šedá země, jejíž tvrdost ozývá se divným zvukem při každém kročejí. Na stromech krouží se listí, a nemohouc odolati žhavé výhni vzdu-
chové, padá; s vadlé ovoce v kopečkách postýlá se zemi. Maliní, jak o ně zavádíš, zachrastí, jako kdyby již podzim své dílo byl vykonal. Dívám se na včely. Smutně vyletují a bez radosti se vracejí, neboť po medonosných bylinách není již ani potuchy. V tichém tichu slyším rychlé a krátké oddechy. Ohlídám se, a tu pod lísko-
vím ve stínu sedí můj věrný Laudon, jež pochází až z kostelecké fary u Chrasti. Z o-
tvřené tlamy visí mu jazyk, jenž v rychlých, trhavých pohybech se chvěje a natřásá. Oprá se o přední zakřivené tlapy, a v jeho psi fysiognomii čtu rozmrzelost a resignované od-
dávání se všeobecnému vedru. Utkvělou posici přeruší jen, když rychle chňapne po mouchě a podaří-li se mu některou chytiti, spokojeně se několikrát olízne a pak zase rozdýchá se pravidelností parního stroje.

Ne, doma nelze vydržeti! Proto do lesa! Tam přece ještě stálo něco z toho, čemu se říká se-
leň. Zaměřil jsem k Zemanskému rybníku; jež na kraji lesa dala zříditi sesnulá naše patronka p. Anna Mixová. Rybník končí lesní prorvu, z níž úzkým potokem přitéká voda,

jak se na vojné trestům podléhající případy hle-
dí sádkovně, aby pachatel byl zachráněn. Že na to poukázal, učinil dobře a získal si zásluhu o celou veřejnost.

Stalo se totiž v našich zemích jakousi nemocí, že se jistě společenské nebo úřední třídy brozí možných škandálů a proto namnoze s velkým sebezapřením chrání a přikrývají špatnosti svých příslušníků, aby provalením se jich na veřejnost nepadl stín úhony na celý stav. Tento u nás přespříliš a bezdůvodně rozšířený plášť milosrdenství chová však pod sebou celou společnost nanejvýš poškozující plemeniště a pařeníště daremných skutků, je-
jichž původcové zasluženým trestům unikají a potom celku odeluhují se jenom a jediné svými špatnostmi.

Toho se pan Dumek dotkl směle a proto z toho má původ druhá užitečná stránka jeho spisu a ta je, že zajisté že nalezne v jiných oborech následovníky, kteří budou jeho sdíl-
ností povzbuzeni a rozmanitým způsobem bu-
dou poukazovati, jak se z ničímů dělají hodní lidé.

V ohledu tom měl by pan Dumek nepo-
chybnou zásluhu, kdyby jeho poukazování na tušování špatností a chránění nehodných osob ve stavu důstojnickém mělo v zápatí jistou míru literární otevřenosti, se kterouž by se veřejně ve všech stavech odhalily nepřístojno-
sti a nepřipustnosti, jež lpí na cti celé spousty osob, které mají býti ze svých působit se hnány jako společenský brak.

Spisek paně Dumkův má celkem úské jeviště, ale kdyby někdo v nové knize jeviště to rozšířil a vedle stínů na něm se jevících nakreslil také typy světlé, jež stíny těmi trpí, mohla by býti knížka paně Dumkova zvána u nás prvním průkopníkem, který do našich vše-
lijak zbahnělých a dusných všeobecných po-
měrů prolomil otvor, jímž by potom vál zdravý, svěží vítr, který by trochu čistého vzduchu do různých společností přivodil.

K takovým nevědčným činům starší, zku-
šení a mnoho vědoucí mnoho posouditi umě-
jící pánové se zřídka kdy odhodlávají a proto konání jejich zůstává obyčejně mládeži, která zase buďto přestřeluje nebo nedostřeluje. Avšak celkem vzato zejména v našich českých po-
měrech bylo by to skutkem vlasteneckým a nad veškerou pochybnost záslužným, kdyby se našel někdo, kdo by bez potřeby vlastního sebe obětování silnou rukou dnes napsal, jak to u nás „na národa roli dědičné“ vyhlíží. Ovšem že by musil míti potřebný k tomu rozhled a sílu, aby důsledky toho unesl.

* * *

V našich poměrech odehrává se totiž sterým exemplářem jedna z Turgeněvových satyr, již bude zajisté že každý rozuměti, když ji zde jako časový karabáč budeme opakovati.

Nuže, nastojte sluchu.

Kdesi žil hlupec.

Dlouho žil vesele a měl se dobře. Na-
jednou však pozoroval, že ho lidé začínají po-
kládati za hlupáka.

doplňující to, co za celý den vypaří se na po-
vrchu hladiny a co strážkou ve hrázi odplová malým vodopádkem, jenž v hovorném tleskotu padá na kamení. Ale den se dne zvuk jeho pohasíná a takorba již jen ševlí, jako hlas člověka, jemuž smrtelná horečka odnímá po-
slední životní síly. Rybník svojí vlahou živí dlouhé údolí, porostlé olšinou. Kolem rybníka tlačí se davy smrků, prostouplých vysokými sosnami, jejichž rozsáhlé větve široce se roztahují. Uprostřed rybníka na vysokých ko-
lech zdvihá se pavilon, spojený se břehem dřevěným můstkem, a určen jest k tomu, aby střelci při podzimních honech pod jeho střechou příjemně poobědvali. Vyhlédli jsem si tra-
naté místo na břehu právě proti modřínové aleji, z níž hluboko do lesa. Příjemný pocit ovládne tě, když, prošeď polmi po zaprášené, utvrdlé cestě, natáhneš se do zelené trávy, jež již poněkud spařená vůně mísí se se smolným zápachem, jehož intenzita je zmírněna teplým vzduchem. Věak v pravdě ani tady pravého osvěžení mnoho není, zejména když se vzduch ani nepohne, a brzo poznáš, že ani stín stromů ani nepohne, a brzo poznáš, že ani stín stromů pravým stínem již není. Oddáváš se dojmům, jež budí v tobě lesní okolí. Zvuk jest tolik, že člověku jest dobře smysly nastražiti, aby tady širokou vlnu života obsáhl a jednotlivosti dů-
bře uspořádal a v celkový rámec zasadil.

Nejprve uvědomíš si stálý šum, jakoby na blízku kdesi valila proudy své řeka, nebo jakoby vál korunami stromů vítr. Veliké množ-
ství hmyzu jest to, jež vytváří tuto stlume-
nou a obsáhlou hudbu. Věak místy pozorovati jest docela zřetelně mušky, jež vznášejí se sloupem nad křovinami, na nichž ulpívají v matném letu hloučky zelených šidel, jímž za mlada říkáme myslivci. V plavném, neuváženém šumu, znějícím tak lenivě a ospale, prolétají se neustále tóny rázovitější, ze zvu-

Hlupák se roztáhli a začal přemýšlet, jak by tyto nepřijemné pro něho správy u-
klidil.

Nenadálá myšlénka ověřila malický jeho rosem a rozvřila v něm smélost. Hned se jí chopil a jal se jí vykonávati.

Na ulici potkal se se známým, který za-
čal chváliti proslulého malíře.

„Nebesa!“ zvolal hlupák. „Vždyť tento malíř jest dávno odbylý! Co pak vy to nevíte? Toho jsem se do vás nenadál, jak jste pozadu!“

Známý se výčitky té poděsil a aby se nezdařil býti pozadu, souhlasil s hlupcem.

„Dnes jsem si přečetl zajímavou a krás-
nou knihu!“ sdělil s ním jiný známý.

„Nebesa!“ spráskl ruce hlupák. „Copak se, člověče, nestydíte chváliti tuhle knihu, jež nemá žádné ceny. Vždyť byla dávno každým odsouzena a zavržena. A vy to ještě nevíte? To jste hodné pozadu!“

Také tento známý, aby se nezdařil býti za jinými pozadu, ihned souhlasil s hlupcem.

„Jaký důkladný a roztomilý člověk jest můj přítel N. N.“ pravil hlupákovi třetí známý. „To jest dokonalý muž!“

„Nebesa!“ chytíl se za hlavu hlupák. „N. N. je známý lenoch. Dává se od příbuzných žít. Vždyť předce není nikoho, kdo by to nevěděl. To jste hodné pozadu!“ vyčetl mu.

Třetí známý se také poděsil a aby ne-
zůstal za jinými pozadu, souhlasil s hlupákem a příteli N. N. se vyhýbal.

Zkrátka až si hlupáka oslovil kdokoli, někomu uznáváje, měl vždycky odpověď stej-
nou, každého vině, že je pozadu, k čemuž ještě někdy dodal také lítostivě: „Vy pořádě ještě věříte v autority.“

„Zlomyslník, jalivec!“ řekli o hlupci předce někteří.

„Ale jaká hlava, a jaký jazyk!“ obdivo-
vali ho jiní.

„A jaký všestranný talent!“ dodali třetí, aby se nezdařili býti pozadu. A konec konců byl ten, že vydavatel jakéhosi časopisu, aby nezůstal pozadu, učinil hlupákovi návrh, aby v časopise tom řídil kritický obor.

Hlupák ochotně svolil a jal se posuzovati všecko a všechny, svých způsobů a výkřiků nijak neměně.

Nyní jest on, jenž kdysi brojil proti au-
toritám, autoritou sám, mladici ho ctí a bojí se ho —

Co také ubozí mladici mají dělati? V zá-
sadě nesluší se sice koho jako autoritu ctíti, ale jen to zkus a opovaž se neotíti hlupáka — budeš ihned považován, že jsi pozadu, že jsi nedouk!

„Náramně krásně a pohodlně žije se hlupákům mezi zbabělci“, končí Turgeněv.

* * *

Zajisté že se naleznou mezi váženým ná-
ším čtenářstvem osoby, které budou hádati, komu asi výše opakovanou Turgeněvovu satyru na záda přišíváme.

V ohledu tom necháváme každému svo-
bodu hádání dle vlastního jeho uznání.

kové plošiny vystoupí. Ob čas přichází ti, že jakás struna pod silným dotykem mohutně zavzněla. Nebo prudkým švihem zabzučí ti kolem uší veliká moucha a rázný ozev zase rychle mizí, tak nějak jakoby vystřelená kulka prude prorazila vrstvy vzduchové. Nebo do všech těch hlasův ostře zařezává se crčení cikády tu silněji, onde slaběji, ale neunavně. A ustala-li jedna, na jiném místě nastává své síly hned jiná.

Slyš, teď něco vrčivé třepetavého ozvalo se ti náhlým důrazem za hlavou, až zalekneš se takového nezvyklého útočivého nárazu. Rychle se ohlédneš, abys vypátral, jaká to bytost, a spatříš velikou vážku, jež na blízku v jednom vzduchovém bodu udržuje se rychlými, sotva znatelnými pohyby svých sítkovaných křídel. Hle, přiblížila se rovnou čarou ke mně, tak že zřetelně rozeznávám její veliké vypoulené oči, jež ztemnělou hloubkou odlišují se od zeleného těla. Chci ji naplašiti strachem a mávu proti ní knihu, ale ruka s knihou neopala ani polovici oblouku, a vážka střelou vyšvihla se do výšky mezi koruny stromů.

A již zase něco nového. Z hloubi lesa vyšinul se táhlý vzlyk ptáka a opětuje se: ky—yk. ky—yk! Zní smutně a plačtivě. Teď již datel velký ohlašuje svoji přítomnost. Teď již na blízku temným zvukem ozývají se prudké údery jeho silného zobanu. Ky—yk zapláče, a již slyším nad sebou volný svišt jeho perutí. Vlnovitým letem přenesl se nad rybníkem a připjal se na sosnu na hrázi, opíraje se o tělo její brky odřeného, neladného ocasu. Jak pro-
klepává starý peň, kusy kory odletují v pravo v levo. Hlava s červenou skvrnou zvedá se a dopadá v rychlém tempu jako kladivo. Opětne plačtivě zakýkne a zalétá jínám, aby v lékař-
ském ohledávání pokračoval.

Pojednou slyším rozháraný poplach vrah-

Obrana.

Časopis „Máj“ má velice učeného husitského referenta. Loni „Máj“ ohválil do nebes hloupou a ničernou podvrženou Lšipogiovu, nevěda ani, jak tím uráží přísné vědeckou práci dra. Kalouska, Tomka a jiných. Místo co by po našem upozornění svoji ubohou „kritiku“ odvolal, vytýká právě neznalost Husa — kněžstva. V posudku Flajšhansova vydání spisů Husových totiž píše: „Není jména, které by bývalo tolik pronášeno mnohdy i od nepovolanců, jako jméno Husovo. Ti, kdo nejspíše dšlo jeho znáti mohli, theologové, v zaslepenosti a předpojatosti (!!) nesoudili o Husovi správně. Kdyby byli i rozuměli, nemohli dnes souditi pod nátlakem veřejného mínění klerikálního (!), jako soudili svobodomyšlní kněží ještě počátkem a v I. polovici minulého století.“ — Takhle se rozkřikuje proti nám časopis, který dokázal loni nejhříšnější neznalost svého miláčka; našinec neví, zda se narodil pan kritikus na Saturnu či kde.

Že se vyslovuje jméno Husovo často od lidí zcela nepovolanců, souhlasíme; vždyť sám „Máj“, tento časopis pro inteligenci, nerozpakoval se ohlupovati vzdělané čtenářstvo Lšipogiovými nesmysly, které byly v tom čase drem. Kalouskem řízně odbyty.

Mají-li znáti Husa lépe jeho obdivovatelé, či katoličtí kněží, nechceme rozhodovati. Ale praví-li „Máj“, že theologové (ovšem katoličtí) v zaslepenosti a předpojatosti nesoudili o Husovi správně, jest to drzou pomlávou. Právě katoličtí theologové vnesli do historických mlh nakupených vášnivými frázemi našich protivníků nejvíce světla a za svoji práci se nikterak nestydí; sám Flajšhans, „jeden z nejlepších znatelů Husa“ (jak jej Máj nazývá), práci katolických spisovatelů pochválil. Za to však na straně našich protivníků pronášeny o Husovi takové dobrodružné pohádky, že by se tak ještě hodily do humoristického časopisu. Prohnaný pamflet Lšipogiův byl a jest namnoze posud tímto „pokrokovcům“ botovým evangeliem; ale o tom „Máj“ ani vědět nechce, poněvadž by musil žalovati sám na sebe. Ten „nátlak veřejného mínění klerikálního“ jest, drahý „Máji“, stanovisko neochvějně pravdy katolické, která ctitelům Lšipogia ustoupiti poctivě nemůže. Referent bezpochyby o katolické literatuře husovské nemá ani ponětí, bije do něčeho, co nikdy nečetl. Jinak by tak neopatrně se svojí ignorancí na světlo nelezl. Víte, pánové, kdo ukazuje zaslepenost, předpojatost a velikou neznalost? Ten kdo píše na př. tohle: „Pogius byl povolán, aby betlemského kazatele přivedl na koncil kostnický. Ličí tudíž do podrobná veškerý dojem . . . Popis je pln suggestce a vzrušení. Zvláštního významu dodávají mu výpisky a mluvené řeči, podávané historicky věrně a vybírané s krajní nestranností. O výsledku, obraně a posledních okamžicích Mušedníkových podávají nám oba dopisy Pogiovy obraz velmi přesný a přesvědčivý.“ A takhle slova jsme právě četli v časopise Vašem.

Taková chvála byla psána v „Máji“ o pamfletu, který jest největší ostudou české li-

šého hejna. V četném davu ulétají vrabci z pole a mihli se za stromy na hrázi směrem k blízké hájovně; již zmizeli a ještě slyším, jak každý z nich křičí plným hrdlem, jakoby rozum ztratili. Však již pochopuji. S výše snáší se křik ostříže a vyznívá v jakousi prosbu. Tak drobounce krrr, krrr, jakoby perličky přesypával. Podivno, dravec a takový nevinný, pokorný zpěv!

Však na jevišti počíná se rozvíjet výstup nový. Od pole přiklopýtaly se husy a s rozervřenými zobáky pospíchají k rybníku, aby uhasily žízeň. Chvátujícím jejich náběhem poplašili se na hrázi skokani a žblunk, žblunk do vody, až jedna z nejbližších husí leknutím odskočila a poděšeně zakejhala. Celé hejno však přes tuto bezvýznamnou epizodu brzo ocitlo se na rybníce. Chtivě nabírají vody a zvedají krky a po osvěžení druží se k sobě hlavami v jasném a sesilněném štěbetání. Krk s hlavou ponořují pod vodu mírně se prohýbující. Natřásají křídla a vrtí se celým tělem, při čemž kapky vody, na perí ulpěvší, zvolna stékají zářice leskem perel. Viz, jedna v rychlém pohybu se ponořila a po několika vteřinách vyplula podál hejna. Její nálada sdělila se hned ostatním a nastává čtveračivý, čilý rej. Na koupeli v průhledné vodě si labužnický poohutnávají. Závídím jim.

Převalil jsem se na druhý bok a zadívám se na otevřenou knihu; jest to třetí svazek Anny Kareniny. Jmu se ovažovat o mistrné psychologii, jak ji provedl a vylíčil Tolstoj v nejpřednějších osobách románu v Levinu a Karenině. Brzy však musím se navrátit k světu zevnějšímu, neboť vyrušilo mě silné šelestění. Ohlédnuv se spatřím tři husy, jež od hejna se oddělily a krok ode mne okusávají polosleschle stonky vysokých travin. „A ta husa trávu

teratary. A tohle otištěno klidně v časopise předních našich spisovatelů. Ti pánové z družstva „Máje“, kteří literatura o Husovi lépe znají než jejich kritikus, měli by protestovati proti frázím tak strašnickým a tolik ubohým.

(3) Lidový časopis „Buditel“. Došlo se nám do rukou zatím jediné číslo tohoto listku; a co v tomto jediném čtyřlístku sneseno kalu, pomluv a štvání! K vůli hanobení kněžstva otiskuje redakce kus krváku ruské spisovatelky Kryšanovské („Světla Čech“). O tomto nemravném a nepoctivém spise napsal odborný znatel dr. Flajšhans: „Vidíme, že je to dílo nejen horší, nežli všechny naše romány, i nejstarší Herlošovy, ale snad nejhorší z celé belletrie Husovské. Je to krvavý román v nejhorším slova smyslu; schází v něm jen Jesuité, aby bylo vše dovršeno. Historického na něm není nic, mimo titul a některé výroky Husovy, jež autorka Bůh ví odkud sebrala a jež v díle působí jako blasfemie“ (rouhání). Dle Flajšhansova tvrzení jsou „historické poznámky“ ruské spisovatelky čirým švindlem „přinejš nevíš, máš-li se diviti více drzosti, s jakou se cituje, nebo nevědomosti, jakou autorka u publika předpokládá.“ Ale ohlupující „Buditel“ tento hanebný krvák vychvaluje. Vybízí čtenářstvo: „Přečtete si jen následující řádky, abyste seznali aspoň poněkud, co vše kněží tehdejší (v době Husově) tropili. Vyjímáme obrázek ten z románu „Světla Čech“. Kdo poučiti se chce způsobem zábavným a historicky věrným o duchu té doby, tomu román tento srdečně doporučujeme.“ A nyní následují „historicky věrné“ ukázky ze života kněží, až vlasy vstávají.

Že by se daly o kněžích husitských na základě pravdivých soudních protokolů psáti daleko horší ukázky, to Buditel ovšem chytře zamlčuje. A teď to „historické poučování“ o Husovi a jeho době! Prý tehdy kněz o sobě tvrdil, že mu náleží větší pocta než Bohu! Prý domníval-li se koncil, že upálením „kacířů“ vymýtil „bludy“, byl na velikém omylu. Tu musíme slušně Buditeli připomenouti, že skutečně s upálením Husovým zmizely bludy Husovy, poněvadž ani přední přátelé Husovi nepodrželi bludů, pro něž Hus pykal. Husité zvali Husa sice světcem, ale jeho bludů nedrželi; vymyslili si věroučné odchylky jiného rázu. Prý Hus dal život za pravdu a svobodu svědomí; to jsou lži dávno poražené, ale stále se opakující. Buditel při výpočtu článků Husových a Wiklefových chytře zamlčuje, že tyto reformatoři šířili také takové proticírkevní nauky, jež vzbuzují u moderního člověka jen útrpný úsměv. Že Hus odsuzoval kacíře k smrti, že radil k násilnému nucení k věře Páně, atd., o tom Buditel ani slova. Ale nač se dále obrátit tímto prádlem? Takové listky stejně budou lhat dál; jest to jejich řemeslo. — Chceme však připomenout, že tato snůška lží rozdávána byla hromadně při přednášce Svozilově ve Žďáře; dále připomínáme, že Masaryk vytiskl v čelném místě „Naší Doby“ velikou chválu na tento prolhaný list. Proti církvi vše dobré, že ano? Inu, Masarykovy zásady nového, zlepšeného náboženství jsou přímou stkvostnou; a už se také uplatňují.

kusá“, napadne mi z národní písně. Promluví na ně, a odpovídají mi ochotně hlasitým, sousedským štěbetem. Divím se jejich chuti, pozoruji silnou vrstvu bělostného a kyprého perí a prohlížím si červené, svraskalé jejich nohy. Usednuvše blízko mne, dívají se chvíli bez zájmu po okolí. Pak jaksi sesmutněly, podléhajíce ospalé unavenosti. Jemný povlak pokrýl jim oči, ale zase pomalu je odhalil a opětně zvolna sklesl, kterážto příprava neopakovala se ani čtyřikrát a husy usnuly úplně.

V pozorování a chutnání dojmů učinil jsem pomlčku hodinovou četbou. Ustav od čtení, znamenám předvečerní chládek, jenž se lesem rozprostrahuje. Mé husí sousedstvo má hlavy skryty pod křídly a hoví tiché lenosti, kterou parný den vlévá do všech údů člověku i zvířatům. Ostatní husy byly rozlezlé pod stromy nad hrázi, odkudž za tělem bělokoré břízy, jejíž větvičky klidně visí, pokukuje na mne pastvec, synek hajného, jenž také asi probral se z odpočinku. Úsměv široce se rozestřel po jeho tváři. Povstav zahejhal na husy, které povstaly a shromážděvše se daly se na pochod k domovu. Ještě z dále dolétá sem unylé jejich štěbetání, přerušované napomínavým pobízením pasákovým. Pozoruje, jak stíny se protahují, spatřím v dáli mihnouti se přes cestu jakési zvířátko. Upínám v to místo zvědavě zraky, když tu z poza hustých kmenů cape přímo proti mně mladý zajíček. V bujné rozmarnosti povyskakuje a máje hlavu k zemi skloněnou, na vrstvě seschlého jehličí marně hledá něco chutného k zákusku. Pojednou několik kroků ode mne se zastavil a sedl na bobek; to jemný nosiček dal mu výstrahu. Vytřeštil na mě světla a v soustředěném, polekaném výrazu jeho hlavy čtu otázku: běda, co jest to za nepřitele tady? Nepřítel však se ani nepohnul.

Politický přehled.

Císař František Josef I. sešel se dne 16. t. m. v Mariánských Lázních s králem anglickým Eduardem VII. Cestou zastavil se mocnáf v Čes. Budějovicích a v Plzni, kdež ovšem byl také slavnostně pozdraven. 17. zavítal do Karlových Varů, a téhož ještě dne vrátil se do lálu. Němci slezští však v tyto dny se mračí a zvlášt v den císařových narozenin sehnáno jich do Opavy ze všech stran, kde velkou protidynastickou, protivládní a tím protislovanskou demonstrací hluchně ukazovali, že bez vůle a milosti německé nemá se Slovanům státi po právu. Zřízením slovanských poboček dostává se Slovanům pouze špetky práva, vždyť pobočky tyto budou pod správou německou. K čemu ten křik? S přiznáním a plněním rovného práva nastane mír mezi národy rakousko-uherskými; k tomu však jsou Němci slepi a vláda se jim rázněji oči otevřítí bojí. — Dr. Körber chystá se do Haliče, aby získal Poláky úplně pro svou politiku a Čechům se také něco slibuje, aby měl konečně nějakou většinu v parlamentě. Vyrovnaní rakousko-uherské tlačí na dvěře! Poslanci mladočeští stále prohlašují, že už na pouhé sliby nedají. Jen aby zase přesvědčení jejich se nezvrátila.

Ve Francii zemřel bývalý předseda ministerstva Waldek-Rousseau, za něhož vláda počala vystupovati proti řádům a církvi vůbec, který však nesouhlasil s příliš ostrým vystupováním ministerstva Combesova proti katol. církvi.

V Bukovici v Poznaňsku nuceny polské děti, by zpívaly všenněmeckou hymnu a když se zdráhaly, byly od učitele hrozně stlačeny. Žalující pak polským rodičům pohrozil soudce, že jejich ubohé děti pošle do protestantské něm. polepšovny. Ta zářící německá kultura!

Carští ruští manželé, kteří dosud měli pouze dcery, obdařeni konečně synem, jemuž dáno jméno Alexej. Z toho velká radost po celé Rusi.

Papežský státní sekretář kardinál Merry del Val opustil Řím — což už od let se nestalo — a odebral se do papežského letního sídla Castel-Gandolfa do hor albauských. Též všichni ostatní kardinálové kromě kard. Rampolly opustili Řím.

Kolem Port Arthuru suří již celý týden prudký boj. Japonci jsou stále od pevnosti odráženi. Císař japonský dal rozkaz, aby Port Arthur za každou cenu byl dobyt. Proto postup proti Rusům v Mandžursku zastaven a značná část japonské armády poslána odtud k Port Arthuru na pomoc oblehací armádě. Ruské loďstvo portarthurské dne 10. t. m. vyrazilo z přístavu, aby se snad spojilo s loďstvem vladivostockým. Sveden boj, v němž ruské lodi značně poškozeny, zvlášt „Cesarevič“ a mezi padlými je i sám velitel loďstva admirál Witgeft. Ruské loďstvo sice uniklo, je však roztroušeno. Japonci proti všemu mezinárodnímu právu zmocnili se v neutrálním přístavu Čifu ruské lodi „Řešitelný“. Japonské síly na bojišti odhadují se nyní na 320.000 mužů; z vojska toho je asi 100.000 před Port Arthurem.

Boky zajíčkovy v urychleném dýchání strachy se tetelí a nozdry kvapně se ztahují a roztažují, zkoumajíce podezřelé povětrí. Teď zapanáčkoval, aby se přesvědčil o dosahu nebezpečnosti, a zase přisednuv, hloupince sedí a sedí jako přimrazen, ačkoli nepřijemnou situaci nejlépe by mohl rozluštití prásknutím do bot. Pohnuv sebou zúmyslně, nemohu jeho rychlého obratu ani stihnouti a vidím jen, jak milý zajíček několika rychlými skoky vrazil do protějšího mlází, až uschlé větvičky při zemi zapraskaly. To pobouřilo sojku, která ve mlází drsně se rozkřikla a hlouběji rozchechtala se straka . . .

Slunce se níží za mlází a paprsky jeho prodírajíce se houštím polévají měkkým světlem kmeny smrčí, mezi nimiž jsem si vyhlídl svoji pozorovací stanici. Ojediněle tu a tam rozsvěcují se ohlazené uschlé větvičky, které s osvětlenými pni sesilují dojem hluboké lesní perspektivy. Obrátil jsem se na znak a dívám se na modrou oblohu, pokud hustá zmlé větvi dovoluje. Zvolna počínají se ve mně oživovat dojmy mládí, světlá vzpomínky přilétají z minulosti jako hejno ptákův a všechny struny v srdci se rozehrávají. Vzpomínám podobných míst a dojmů ze studentských prázdnin. Vidím ty známé cesty, pole a lesy, vím, co jsem tehdy cítil, myslil a snoval do budoucnosti. Prožívám, znovu ty milé večery letní, kdy jsem spával v boudě na zahradě. Hvězdy na nebi pomrkávaly, vše kolem vonělo mateřidouškou, zralá jablka v nestejných mezerách časových padala do měkké trávy a z pole slyšeti bylo rozbitý hlas chrástala, ptačího pohnocného. O, studentské prázdniny, milá místa lesních zátíší, o rodný domove! Kde jsou ty časy? Ach, zahučely hory, zahučely lesy . . .

Z činnosti katol. spolků.

Ze Žďarok. Velice zdařilou slavnost konala zdejší jednota dne 14. t. m. Uspořádány slavnostní občinky spojené s přednáškou vp. J. Sahuly o Fr. Šutkovi a příčinách organizace katolictva. Účastníků byl slušný počet, mládež byla oděna staročeskými pestrými kroji, přednáška vylepšená s nejvýznamnějším sájem. Zdař Bůh činnosti další

Zprávy místní a z kraje.

Narození Jeho Veličenstva oslaveny v Hradci Králové slavnou pontifikální mší svatou, kterou sloužil nejdp. biskup Dr. Josef Doubava, který za tím účelem z Chrasti do Hradce Králové zavítal. Přítomni byli zástupci všech státních i samosprávných úřadů i škol. Do rukou p. c. k. místodržitelského rady Hermána Steinfelda složili ti zástupci blahopřání pro Jeho Veličenstvo. Se všech veřejných i některých soukromých budov vlály prapory barev císařských i národních.

Kněžské duchovní cvičení v jazyku českém počne v královéhradeckém bisk. semináři kněžském dne 22. srpna odpol. a ukončí se 26. srpna ráno.

Instrukční kurs pěvecký v Hradci Králové. Diecéšní jednota cyrilická pořádala ve dnech od 8.—12. srpna 1904 instrukční kurs. Účastníků během kursu bylo 90, z nichž 70 účastnilo se kursu celého. Čechové, Moravané i jeden Slezan, kněží, cth. sestry i laikové tvořili jako jednu rodinu. Noctehy i přednášky kursovní byly v budově nového tisk. Borromaea, která všem svojí polohou i praktičností se zamlouvala. Dne 8. srpna sešli se účastníci ve dvoraně Adalbertina ku přátelské zábavě, která pak i v ostatních třech dnech se opakovala. Ze i širší obecnost sympatiuje s myšlenkou cyrilickou, bylo viděti v těch ohromných návštěvách. A byly večery ty, jak pravil mi kdosi, takřka hudební festivaly. Programy voleny pečlivě, aby zadosť učiněno bylo požadavkům vkusu milovného posluchačstva. Nejprve vystoupil na podium dámský cyrilický sbor a přednesl precizně Bendlov dvojhlas „He na sta planí“. Téhož večera ještě přednesl též sbor Novákovu „Ballada horská“, která musila se ještě v příštích večerech opakovati. Též Rutteho dvojhlas „Babi léto“ ukázal sevíčenost dámského sboru. Dirigoval tyto sbory p. Fiala, vikarieta, a provázela na klavír s pravým porozuměním zvláště při balladě sl. Albina Čtyrtečkova. Nyní vystoupil známý nám virtuos na cello prof. Vacek, a mistrně ovládal svůj nástroj. Týž hrál též cello při Gaalových suitách, aranžovaných pro klavír, harmonium, housle, cello a basu. Part houslový byl v osvědčených rukou p. J. Sahuly ze Skutče, učitele houslí tamtéž. — Nyní vidíme na jevišti sl. A. Fialovu a sl. J. Novohradskou. Ona sopranistka, tato altistka. Kapitál svého hlasu uplatnily v partitách solových i duetech, zejména v „Mladá láska“ z op. „Ve studni“, což stále musilo býti opakováno. Druhý den 9. srpna byla zpívaná mše sv. v seminářském kostele sv. Jana. Provedena byla precizně Ableho „Missa s. Crucis“. Velebně nesl se kostelem čtyřhlas mužský. Melodivě částky předneseny chorálně, offertorium dvojhlasně zazpíváno od dámského sboru. V Pange lingua od Skuherského uplatnil se zase sbor smíšený. Po mši sv. podány některé ukázky z církevní literatury. Mocně působilo zejména Fr. Witta „Ave Trinitatis sacramentum“, kde zase uplatnily krásu a sílu hlasu sl. Fialová a Novohradská. Varhannový průvod tohoto dne a i častěji ve dnech příštích obstarala cth. sestra z kongregace Školských sester, které také činně kurzu i zpívaných mší sv. se účastnily. Mimo tyto byly zde i cth. sestry z paedagogia Chrudimského. V 9½ hod. zahájil kurs v Borromaeu předseda jednoty Dr. J. Mrštík srdečným proslavením, načež hned prof. Orel ujal se „nauky o chorálu“. Během těchto čtyř dnů poučil nás p. profesor, jak chorál nejen zpívati, ale i cvičiti a uváděti. Všem zamlouval se přednes p. profesora, jeho hudební inteligence. Přednášky jeho byly stavěny již na základě nových vydání chorálních melodií a knih. Odpoledne a v příštích dnech byly přednášky dle pořadí časového tyto. „O aesthetice všeobecné i hudební se zřetelem k církevní hudbě“. Přednášející Dr. A. Kolísek promyšlenou řečí všechny upoutal. Zajímavou byla řeč prof. J. Nováka „O poměru hudby antické k hudbě církevní, obzvláště k chorálu“, vzletnou byla pak řeč mladého básníka F. Eialera „Církev a církevní hudba“. Kurs tohoto dne ukončen zpívanými litaniami v borromaejské kapli. Zpíváno dle diecéšního zpěvníku „Oltář“. Večer opět věnován hudební produkci. K dámskému sboru, k sl. Fialové a Novohradské, připojuje se čestná pl. Dvořáková přednesem písní slováckých v úpravě Novotného, a p. Fiala v triu z „Hubičky“. Bonfi potlesku vyvolal virtuos na flétnu, p. farář Boháč, přednesem několika koncertních skladeb. Tohoto večera zavítali také na kurs účastníci valné hromady fideletů kůře a varhanů v Dašicích. S nimi přijel i fidelet Unger, který představil se nám jako výborný houslista a při průvodech ve dnech posledních i jako rutinovaný klavírista. V prvních dnech s nevšední ochotou hrál na klavír fidelet J. Wünek, který i pro druhý večer komponoval píseň na svoje vlastní slova. Přednesla ji s citem sl. Novohradská. Aby i na bránu bylo účinkováno, postarali se v těchto dnech známí hradečtí komici pp. Svaták, Dvořák a Beránek. Mimo program přednesli nám píseň Vymetalovy p. katecheta z Kladna Průcha, p. Dr. Kolísek, prof. v Hodoníně, píseň italská, pak slovácké v úpravě J. V. Nováka a Leoše Janáčka. Průvod cimbalový při těchto písních mistrně z klavíru vyloudil O. Hromádka, skladatel z Brna. P. Dr. Kolísek podal také patřičný výklad k přednesu písní v úpravě Janáčkove. Ve středu byla již v 7 hodin mše sv. opět v sem. kostele. Provedeno Řehořského „Missa Loretta“, „Pange lingua“

zhlasně od Hallara. Dámský sbor přednesl pak s hlasem a hlasem ukásku hudby polyfonní, strídavě pak se sborem mužským sapli „Palestrinovy Improperie“. Pak hned v Borromaeu pokračováno v nauce o chorálu. Z přednášek byly tyto: „O právech a povinnostech fideletů kůře“. P. fidelet Kašpar, jako zkušený a odborný znalec poměrů fideletů, vyláště venských míst, mluvil zajímavě k srdcem všech přítomných. Kéz by také skutečně již poměry ty se upravily a slepily. V. Řehořský mluvil na thema „O hře na varhany a instrumentální hudbě“. Jako varhanník i skladatel objasnil zde, jak hra varhannová i hudba instrumentální nésti se má, aby byla důstojnou pro bohoslužbu. Odpoledne podána theoretická nauka „o hudbě mensuralní“, a pak slova se ujal O. Hromádka z Brna. Mluvil „o moderní teorii hudební“. Jsa žák i stoupence Leoše Janáčka, dovedl nadchnouti všechny pro theorii L. Janáčka, který letos slaví v družné Moravě jubileum. Kurs tohoto dne ukončen opět zpívanými litaniami v kapli. Návštěva učiněna také firmě R. Pajkr a spol. Zjměna portalo harmonium s manuálově s pedály, které přičeno potom i do kursu. — Večer opět shromáždil všechny v hotelu „Baštipán“. P. fidelet Winter svým sonorním barytonem přednesl „Dvořákovy písně biblické“, pak „Píseň Chválová a Píseň o P. Sahula bravurně sebral na violu „Labického L' Adieu“. Opět musily vystoupiti sl. Fialová a sl. Novohradská. Též i tamburašský sbor katol. jednoty sebral několik čísel. — Ve čtvrtek, 11. srpna byla tichá mše sv. o 7. hod. v semináři, při níž účastníci zpívali dle „Oltáře“, aby ukázka byla i přese kostelní. — Pak v Borromaeu pokračováno v nauce o chorálu. Zkušný pak fidelet Unger promluvil „O kostelní písní lidové“. Na základě své praxe ukazoval, jak zvelebiti kostelní zpěv lidový. Odpoledne byla theoreticko-praktická nauka o homo- a polyfonii. Cvičení části různých skladeb pro příští den. Pak opět byly zpívané litanie. Večer při zábavě střídala se čísla tamburašů, čísla zpěvná i komická. Pp. fideleté Zelinka a Winter sebrali na klavír Dvořákovy Slovanské tance. V pátek, dne 12. srpna, byla v semináři v 7 hodin mše sv. Co minulého dne nadviceno, to bylo nyní provedeno. V Borromaeu dokončena nauka o chorálu. Nyní ještě přednášel skladatel Zelinka na thema „Různé směry církevní a duchovní hudby“, diatonicko-chromatická to studie a fidelet Winter „O školách a skouškách zpěvních. Kdo stojí, hleď, aby nepadl“. Obě přednášky, řádně zpracované, přijaty s nadšením. Tím kurs byl skoučen. Předseda dr. Mrštík rozloučil se slovy upřímnými se všemi, děkova všem, kteří buď přednáškami, buď účinkováním při produkcích kostelních i večerních, buď přítomností svou přispěli k povznesení kursu. Pak odebrali se všichni do kaple, kde na poděkování Pánu Bohu zapěno „Te deum laudamus“. S bojným sice srdcem, ale i s radostnými pocity rozcházeji se všichni, aby to, čemu s takovou láskou po čtyři dni se něli, i doma prováděli. — Kéz dá Bůh, aby kurs tento, který jest významným bodem v dějinách reformy církevní hudby, také skutečně ovoce hojněho přinesl.

Úraz. Kočí Ivan Korašák, zaměstnaný u spediteura p. Richtera v Hradci Král., když se 17. t. m. s povozem zatáčel kolem novostavby banky proti Adalbertinu, byl vozem přimáknut ke složeným cihlám, čímž utrpěl vážné zranění na hlavě a vnitřní na prsou.

Třetí období porotní u c. k. krajského soudu v Hradci Králové počne dne 29. srpna.

Přiznání výnosu nájemného z domů na rok 1905 sepsati se má dle zvláštních tiskopisů; poučení, jak toto přiznání sepsati, vloženo u obecního úřadu a c. k. okr. hejtmanství a lze všem majitelům domů do tohoto poučení nahlédnouti. Majitelé domů, kteří snad tiskopis přiznání výnosu nájemného posud neobdrželi a je podati povinni jsou, vyzývají se proto, by se o tiskopis v osmi dnech u c. k. okres. hejtmanství neb u purkmistrovského — obecního úřadu přihlásili, ješto opomenutí přiznání nikdo nemůže omluviti tím, že poučení neobdržel; proti majitelům domů, kteří v ustanovené lhůtě přiznání nepodali, zakročí se přesně dle zákona.

Z pošty. Poštovní a telegrafní věstník č. 70. přináší oznámení: Od 1. srpna zrušuje se doručování neb avisování expresních zálesek od 10 hodin večer do 6 hodin ráno, vyjímajíc, že na dopise nebo průvodní adrese výslovně naznačeno bude „budiž i v noci doručeno“ a adresát si doručování písemné u příslušného úřadu nezakázal. — Přejí-li si strany, by jim záležitosti nebyly doručovány v noci ani v tom případě, když odesílatel připojí k označení „Express“ poznámku „i v noci doručiti“, anebo by jim bylo doručováno i v noci, jsou strany povinny písemně prohlásiti svému doručovacímu poštovnímu úřadu o tom podati.

Více útloučností. . . . Dne 17. t. m. odpol. vracelo se několik dam s procházky třídou Pospíšilovou, doprovázeny jsouce žánrofm pejskem, jemuž posloužily vodičkou v plecháčku u pumpy přivázaném, až plecháčky u pump určeny jsou pouze pro lidi. Co na tom, že po pejskovi svaluji si zprahlé rty chudás kolem jdoucí. Psík jest mnohé útloučné duši milejší než chudás — člověk.

Vyznamenání. C. a k. dvorní fotograf J. F. Langhans v Marianských Lázních vyznamenán byl 16. t. t. rozkazem krále anglického Eduarda VII., by Jeho Veličenstvo v komnatách hotelu „Výmar“ ofotografoval v uniformě c. a k. rakouského polního maršálka. Nejvyšší vyznamenání toto jest stkvělým důkazem, jak neobyčejnému uznání umělecké výkony své tozámého závodu páně Langhansova se v nejvyšších kruzích těší.

Z c. k. okres. školní rady v Hradci Králové. Na místa řídících učitelů při obec. školách ve Vsestarech, Dobalických a Babicích, na místo učitelky při měst. dívčí škole v Hradci Hr. a na místo učitele tř. II. při obec. škole v Pouchově vykonány byly presentace. Zvýšení služného navrženo 4 učitelům a učitelkám, podpora z milosti jedné vdově po říd. učiteli. Místo pro

nový děm školní a zřízení místnost k účelům vyučovací v Rusku schváleny.

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústředního výboru v Hradci Kr., 13. srpna. Podpora nemoc. udělena: Cec. Kaufmanové v Ústí n. Or. 3 K. J. Mrázkovi v Čáslavi 9 K. J. Nedvídkovi v M. Černé 4-50 K.; podpora v nezam. J. Seifertovi v Ústí n. Or. 2 K.

Občerstvení dělníků konečně se aneal nad Hradcem. Ve čtvrtek před třetí hodinou odp. zatahla se obloha, s níž drobosuký déšť hltavě byl vítán zprahlou semí. Ale za půl hodiny bylo po všem; vybralo se.

Bílá věž v Hradci Králové teď svůj náter pomale svislá. Běhé natírají se právě základní červení, aby věž na novo zaskvěla se světlejší bělostí.

Župní sjezd pořádají temeslnícho-živnostenská společenstva okresu královéhradeckého v neděli 21. srpna v Kuklenách, při čemž konati se bude slavnost svěcení praporu společenstva kuklenského. Sjezd zahájen bude v 9 hod. ráno.

Z Pouchova. O minulém svátku mar. konána v nedalekých Pileticích velkolepá slavnost svěcení nového sv. kříže. Katolíci tamní, ač jich málo na počet, postavili důstojné kamenné sousost na obci za 400 K od kameníka p. J. Hoffmana z Pouchova vypracované. A soused piletický p. Al. Šrámek dal je na vlastní útraty obhraditi šedým plotem v Předměstí za 108 K shotoveným. I zvonce nová podle také postavena. Podle kříže stojí sochy bolestné Matky P. a sv. Jana ap. Průvodu jedoucímu z Pouchova přišli v četrety sl. výbor v čele s p. starostou J. Černým z Piletic, hasičský sbor domácí i ze sousední Slatiny, družičky, hudebníci a nepřehlédný dav lidí. Kříž osdoben umělými guirlandy od pl. Fr. Šípové. Nad křížem bylo lze čísti v rázech nápisy: Dokonáno jest a Tak Bůh miloval svět. Dp. J. Blinky v důrazném hlasu vysvětlil před svěcením tři ctnosti bojovná Kristova: věrnost, poslušnost a statečnost. Vdp. světitel a farář K. Kotrbalec pak ve svých odpovědích k uvítacím a děkovacím přednáškám dvou družiček odůvodnil v prvé, proč stavi katolíci pomníky Kristu Ježíši a v druhé, která z této knihy kříže čerpati lze pravdu bezpečnou a jistou blaženost. Mezi úkonem svěcení přel sbor pouchovských pp. studujících přiměfený četrozpěv pod vedením p. říd. J. Pochyby z Pouchova. Po skončení pobožnosti předloženy malé družičky památnými obrázky. Kéz P. Bůh odplatí hojně štědrou obětavostí katolíkům Piletickým!

Z Bejčtě. K ozdobě obce bude právě dostavená nová škola, opatřená věšákou a hodinami. (Počátkem školního roku bude církevním posláním svému účelu odevzdána. — V přifažené obci Rokytě vypukl v sobotu 13. t. m. oheň, který strávil čtyři čísla. Úsilí hasičů domácích, z Bejčtě, Chvojence, Sezemice, Bohumilce, Dřítě, Borku a Bělčicka podařilo se další šíření se požáru zastaviti. — Čím dále, tím hroznější objevují se náledky neobyčejného sucha. Sklizeň byla poloviční, jako jiná léta, jat šádná, brambory místy nebudou stát ani za kopání, cikorka a řepa zakrelá. Bůh pomozí!

Z Předměstí u. L. V noci ze soboty na neděli 7. t. m. pomazal kdosi dehtem veškeré námecké nápisy židovskou drahou zde vyvěšené, což velmi rozčílilo p. traťmistra Čílu, který, aby od inspektorátu v Pardubicích nedostal důtky, tabulky dal umýti. Pane Čílo, jako každý jiný občan jate vlastně mravně vázán, aby se něčím přispěl k dobru obce, v níž žijete. Tentokrát požadavek míru v obci volá na Vás, byste se na vyšších místech přičinili, aby námecké nápisy z obce naší byly odstraněny.

✓ **Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové.** (Dle záznamů archiválních podává V. P—s.) V. V. Lochenicích bylo na počátku 18. století 18 sedláků, 33 chalupníků a 16 podruhů. Sedlák Tobiáš Hodič měl 14 str. 2 v. I., 18 str. II., 16 str. III. třídy dědič. rolí, pod 2 vozy louky dědič. a pod 1 vůz louky za plat 3 zl. 12½ kr. ročně, zahrady 2 v. 2 čt., úroků platil k záduší sv. Ducha půlletně 2 zl. 44 kr. 5½ den., vrchnosti odváděl ročně 3 vejce, na p. děkana do důchodu 2 zl. 4 kr. 3 den. ročně, desátku p. děkanovi 3 v. 3 čt. žita, 3 v. 3 čt. ovesa, na koně p. děk. 2 čt., letníkův 12 kr., za obláče 6 kr. a 3 vejce; kantorovi 1 v. žita posnopného; robotoval 3 dny týdně. Jan Pospíšil měl 20 str. 2 v. I., 15 str. II., 21 str. III. tř. děd. rolí, pod 5 vozů děd. luk, 1 str. 2 v. zahrady, úroků k záduší sv. Ducha odváděl 4 zl. 21 kr. 3 den. půlletně, vrchnosti 11 vajec, do důchodu na p. děkana 2 zl. 48 kr. 3 den. ročně, desátku p. děkanovi 1 str. žita, 1 str. ovesa, na koně, když kněz jede k nemocnému, 2 čtv. ovesa, letníkův 15 kr., za obláče 6 kr. a 3 vejce; kantorovi posnopného 1 v. žita, robotoval 3 dny týdně. Sedlák Václ. Pilnáček měl 11 str. 8 v. I., 18 str. II., 16 str. III. třídy dědičných rolí, pod 7 vozů louky dědič. 1 str. zahrady; úroků platil 3 zl. 25 kr. 4½ den. půlletně, vrchnosti odváděl ročně 3 vejce, na p. děkana do důchodu 1 zl. 54 kr., desátku p. děkanovi 3 v. 3 čt. žita, 3 v. 3 čt. ovesa, na koně 2 čt., letníkův a vše ostatní jako Pospíšil. Václav Bukovský měl 16 str. 3 v. I. tř., 16 str. 3 v. II., 19 str. III. tř. dědič. rolí, pod 3 vozy děd. luk, 2 v. zahrady, úroků platil 2 zl. 32 kr. 3 den. půlletně, na p. děkana do důchodu 2 zl. 9 kr.; desátku p. děkanovi 3 v. 3 čt. žita, 3 v. 3 čt. ovesa, na koně 2 čt., za letník 12 kr.; vše ostatní jako Pospíšil, robotoval však jen 2 dny týdně. Kateřina Lindrová měla 20 str. 2 v. I., 18 str. II., 19 str. III. tř. děd. rolí, pod 5 vozů děd. luk, 2 v. zahrady, úroků k záduší sv. Ducha 2 zl. 43 kr. 5 den. půlletně, vrchnosti odváděla 11 vajec, na p. děkana do důchodu 2 zl. 25 kr., desátku p. děk. 1 str. žita, 1 str. ovesa, na koně 2 čt., za letník 15 kr., vše ostatní jako Jan Pospíšil. Kateřina Holubka měla 14 str. 2 v. I., 14 str. 1 v. II., 18 str. III. tř. dědič. rolí, pod 3 vozy děd. luk, 3 v. zahrady; úroků platila 2 zl. 21 kr. 3 den. půlletně, vrchnosti odváděla ročně 10 vajec a na p. děkana do důchodu 1 zl. 48 kr. 4½ den.;

desátka p. děkanovi 2 věr. 2 št. šita a 2 věr. 2 št. oves, na koně 2 št. oves, letníkův 14 kr., za obilí 3 kr., 2 vejce; kantorovi ročně posnopného 2 št. šita, robotovala 3 dny týdně. Mikoláš Pilnáček měl 14 str. 3 v. I., 14 str. 1 v. II., 18 str. 2 věr. III. tř. dědič. rolí, pod 3 vosa dědič. luk; úroků platil 2 sl. 22 kr. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici, 10 vajec, na p. děkana 1 sl. 48 kr. 1/2, den. do důchodu; ostatní dávky jako Kat. Holubka. Kateřina Polka měla 18 str. I., 34 str. II., 32 str. III. tř. dědič. rolí, pod 6 vosa dědič. luk, pod 1 vax luk pod plat ročních 46 kr. 4 den., 2 věr. zahrady; úroků platila půlletně 4 sl. 36 kr. 5/2, den., vrchnosti odváděla 11 vajec, na p. děkana do důchodu 3 sl. 18 kr. 3 den., desátku p. děkanovi 1 str. šita a 1 str. oves, témuž na koně 2 št. oves, letníkův 27 kr., za obilí 6 kr., 3 vejce, kantorovi posnopného 1 št. šita; robotovala 3 dny. Jan Buben měl 9 str. 3 věr. I., 9 str. 2 věr. II., 11 str. III. tř. dědič. rolí, pod 3 vosa luk, 1 věr. zahrady; úroků platil 1 sl. 27 kr. 4/2, d. půlletně, na p. děkana do důchodu 1 sl. 14 kr.; desátku p. děkanovi 2 věr. šita, 2 věr. oves, témuž na koně 2 št. oves, letníkův 9 kr., za obilí 3 kr., 2 vejce; kantorovi 2 št. šita posnopného; za 1 železnou krávu na gruntě pojištěnou 36 kr. ročně, robotoval 1/2 dne týdně. Jiřík Zadrobil měl 17 str. I., 11 str. II., 14 str. III. tř. dědič. rolí, pod 5 vosa dědič. luk, 1 věr. zahrady; úroků do záduší sv. Ducha platil 3 sl. 3 kr. 5 den. půlletně, vrchnosti odváděl ročně 1 slepici, 10 vajec, na p. děkana do důchodu 1 sl. 46 kr., desátku p. děkanovi 3 věr. šita, 3 věr. oves, 2 št. oves na koně, letníkův 16 kr., za obilí 6 kr., 3 vejce, kantorovi posnopného 1 věr. šita; robotoval 2 dny týdně. Jakub Bukovský měl 20 str. I., 18 str. 2 věr. II., 18 str. III. tř. dědič. rolí, pod 5 vosa dědič. luk, pod 2 věr. zahrady; úroků k záduší sv. Ducha platil 2 sl. 59 kr. 3/2, den. půlletně, vrchnosti odváděl do důchodu (na pana děkana) 2 sl. 26 kr., desátku panu děkanovi 1 str. šita, 3 věr. oves, na koně p. děkanovi 2 št., za letníka 18 kr., za obilí 6 kr., 3 vejce; kantorovi posnopného 1 věr. šita; robotoval 3 dny týdně. (Pokračování.)

Hodiny na Pouchově už čtvrt léta odpočívají; ať si odpočinou, snad tím avšněji na osadě zatlukou. Proto asi páni na patronátě s opravou nepospíchají.

Včelařská schůze koná se dne 28. srpna 1904 v host. p. Fr. Bartoše v Čestíciích o 3. hod. odpolední. Jednání: 1. Formalie. 2. O zazimování včel. 3. O výstavě a sjezdu včelař. v Brně. 4. Volné návrhy a rozhovor včelařský.

Úmrtí. V Bohnově n. Ku. zemřel dne 13. srpna t. r. řídící tamního gymnasia p. PhDr. Al. Saturník v 51. roce věku svého. Pohřeb konal se na hřbitově v Jindř. Hradci.

Z Týniště n. Orli. (40leté jubileum kněží ské.) Sedm jich v Týništi pohlíželo minulý týden nazpět na onen posvátný akt, jímž 31. července r. 1864 16 mladých mužů ozdobeno bylo neornatitelným znakem kněžské důstojnosti. Dva z nahodilých příčin nemohouce se dostavití tklivými dopisy se omluvili, ostatní, když byli delší nebo kratší dobu oltářní sloužili a o spase duší pracovali, odebrali se již k věčnému odpočinku. K těm 7 jubilujícím náleží (tito vldp.): Jan Hejtmánek, bisk. vikář a farář z Bělé, Jos. Malich, farář z Kluk, Ad. Pašout, bisk. vikář a děkan ze Sadské, Ant. Pičman, farář z Vys. Veselí, Pavel Rozinek, os. farář a sám kaplan na Skalce, Gustav Suroek, farář v Týništi a Jan Vaníček, děkan z Josefova. Do Týniště ku svému milému druhu sjeli se ve střed. Vzájemné uvítání bylo upřímné, bratrské a srdečné, kterážto srdečnost po celou slavnost potrvála. Slavnost měla pro jubilanty ráz pobožnosti, kratičkých duchovních exercicií, při nichž vůdcem jim byl všemi vroneně milovaný „Pavel“; brali však na ní živou účast také u velikém množství věřící farnosti Týnišťské, což jenom jasným důkazem účty, vážnosti, věčnosti a lásky, již lnuu ku svému lidu milému duchovnímu pastýři. Ve čtvrtek přijali všichni svátost pokání, načež při mši svaté, kterou obětovali za sebe, Tělem Páně se posilnili. V 9 hodin pak celebrou v krásné ozdobeném chrámu Páně slavnou mši svatou za asistence všech svých spolubratří p. děkan Pašout, po ní p. farář Rozinek pronesl řeč k jubilantům a shromážděným věřícím tak dojemnou, že nebylo jediného téměř oka, v němž by se byla nezatpýtila slza. Po mši sv. dostavili se do fary, aby ústně blahopřáli: starosta města p. K. Voříšek a městským radním p. MUDrem V. Pumrem, řídící učitel p. A. Šmíd, deputace katolického spolku a j., odpoledne pak za vikariátu duchovenstvo vldp. J. Kaplan, bisk. vikář kostelecký; ku slavnosti došlo též mnoho blahopřejných telegramů, zejména od Jeho Bisk. Milosti z Chrasti, od vasp. monag. Kleina, býv. jich spirituála, od sl. patronátního úřadu z Chvojna etc. a spousta dopisů. — Myslenky, které po celou slavnost, jež v pátek ráno rozedem účastníků skončila, táhly dnů jejich a i v slovech vyjádření svého docházely, nelze lépe a stručněji vystihnouti než slovy Písma: pohlížejíce do minulosti vzpomínali s Jobem, „krátce jsou dny člověka a položil jsi, o Bože, mase jemu, který nebudou moci překročeny býti“, „člověk narozem z ženy naplněn bývá mnohými bídami“, „bojování jest život člověka na zemi“, „dobrotivý jsi, o Bože, a mnohého milosrdenství všem, kteří vyzývají Tebe“ a hledíce do budoucnosti k blížícím se hranicím věčnosti toužili „když přijdeme a ukážeme se před tvář Boží“, ale dodávali se sv. Martinem: „Domine, si adhuc populo tuo sumus necessarii, non recusamus laborem.“ — Dnové blaha prohlí, ale dojmy jimi vyvolané v srdcích utkvěly a tak hned z nich nevymizí. V upomínku na ně poslouží těchto několik prostých řádků. Deo propitio ad plurimos annos!

Dívčí měšť. škola v Nechanicích. Zemský výbor království českého v senátu svém 10. t. m. vyslovil zemské školní radě souhlas ve příčině šíření dívčí měšť. školy v Nechanicích.

Z Opočna. Veřejná skouška a výstava prací chovanecké letního hospodářského při sínní hospodářské škole v Opočně koná se v neděli dne 28.

srpna 1904. — 1. Veřejná skouška o 10. hodině dopol. v budově školy hospodářské. 2. Výstava prací chovanecké od 9. hod. dopol. do 3. hod. odpol. v budově školy hospodářské.

Praktický kurs o sušičkování ovoce v domácnosti uspořádá ovocnický a okrašlovací spolek rychnovský ve dnech 25., 26. a 27. září t. r. Program velmi bohatý. Opoledne bude vědy přednáška, druhý den dopoledne praktické provedení. Kurs řídí řídící sínní hospod. školy z Jičína p. J. Havránek.

Nalezený breviář. Kněz, jenž na sínnici mezi Hlínkem a Kameničkami stratil cestovní breviář (belgijský — letní část), ať se přihlíší na katol. far. úřad v Ranné u Hlínka.

Útok na kněze. Dne 8. t. m. večer jel farář M. Škoda z Branišova u Větr. Jenkova k téžce nemocnému do Šmanova a Pánem Bohem. U samé vesnice vrhli proti němu dva výrostci kameny, jež však na štěstí přeletěly. Útočníci ovšem ihned ve tmě zmizeli.

Z Dobrušky. (Skutečná vlhkost ornice r. 1904.) Zdejší dešťoměrná stanice vykasuje v červnu 36.3 mm, v červenci 27.5 mm, v srpnu 3.3 mm srážek. Chemickým šetřením dne 12. srpna zjištěno, že ornice v bramborišti u Dobrušky ve vrstvě povrchní obsahuje vlhkosti v hloubce 10 cm 2%, 25 cm 4%, 45 cm 5 1/2% vody. Nepatrný rozdíl 3 1/2% k poměrně veliké hloubce poukazuje, kam až pronikl žár vše vysušujícího slunce.

Nové městyse. Osady Mladé Buky a Hořejší Staré Město v politickém okresu trutnovském povýšeny jsou na městyse.

Z Luže. (Feriální osady.) Tiché naše město valně získalo pobytem pražské feriální osady, která letos poprvé byla v vlastní budově. Dne 1. srpna uspořádal p. František Košťálek, řídící kolonie a známý spisovatel, s celou letošní dívčí kolonií (přes 100 dítek) neobyčejně zdařilou slavnost na rozloučenou v Košumberce. Ze slavnosti bylo viděti, že dívky pobytem na osadách získají nejen na zdraví a zdatnosti tělesné, ale že jsou vychovávány v duchu náboženském, tak že rodiče mohou s vědomím nejdražší poklad tomuto opravdu humanitnímu spolku bez obavy, že utrpí na svém náboženském citění. Prvním účelem programu byl krásně navičený obraz „Královna máje“, v němž jednotlivé dívky zpívaly úlohy májových ptáček a ku konci pod širým nebem poklekutím a krásně zazpívaným „Zdrávas Maria“ vzdaly královně máje čest, což se na nádvoří starobylých zřícenin velebně vyjímalo a četným shromážděným obecenstvem srdečně přijato bylo. Také další čísla programu, přes to že hlavním jejich účelem bylo pobavení, nepostrádala výchovného momentu, takže slavnost tato mohla býti vzorem našim školním slavnostem. Tak výstup „Milená Lúžinka“ končil tím, že Pán Bůh všechno vidí. Při výstupu „Márinka“, ve kterém se zábavným způsobem probírají různé národní variace, jména Marie napřed zazpívala děvčata „Nejprve Matce Boží vzdáme čest“. Poslední číslo „Zastavení v ráji“ ukázalo, jak krásně možno spojití pravou nábožnost s pravým vlastenctvím a v jakém duchu měly by české děti ve školách býti vychovány. Rozepisují se o slavnosti poněkud šfeji, poněvadž zasluhuje uznání, že v době, kdy mezi učitelstvem na velikon škodu národa nabývá vrchu směr proticírkevní, vyšlá spolek feriálních osad za pěstouny lidí svědomitě a své povinnosti znalé, čímž vydává se útokům nepřátelského tlaku. Sám njdp. arcipastýř kníže arcibiskup Pražský Lev hrabě Škrbenský z Hřístě jest příznivcem spolku. Tím ovšem dána příležitost k laciným vtipům pověstnému „Právu lidu“, ale kolik těch jejich židovských patronů dalo nějaký příspěvek tomuto tak šlechtě cíle sledujícímu spolku? Doufáme, že i při druhé frekvenci uspořádá p. Košťálek slavnost tak zdařitou, jako byla tato a tak zajisté nejlépe vzbudí zájem a přích pro spolek mezi občanstvem zdejším. A. P.

Sjezd rodáků ve Smidarech ve dnech 6., 7. a 8. srpna u příležitosti odhalení pamětní desky N. S. Šnaidroví. Pondělí, 6. srpna, den to výhradně rodákům věnovaný, byl zvláště dojemným. O 9. hod. shromáždili se rodáci, přátelé a hosté v chrámu Páně předčasně a vybraným obecenstvem až do posledního téměř místa naplněném. Po stručné promluvě k rodákům celebrou místní p. farář za asistence dp. Vojtěcha Kratochvíla, faráře v Mikulči, kaplana p. Jos. Červinky, novosvěcence p. Jos. Macáka a bohoslovce p. Jos. Bičíště slavně requiem, po kterém šlo se průvodem bez hudy za tklivého zpěvu žalmu „Smiluj se nade mnou, Bože“ na sv. pole. Byl to průvod opravdu imponantní, jaký Smidary nanejvýš v pondělí o posvěcení chrámu Páně neb v den dušičkový vídávají. Na hřbitově u mohyly Šnaidroví promluvil dp. farář Kratochvíl delší, promyšlenou a uchvacující řeč, v níž vzpomněl rodičů a přátel, kněží a učitelů, všech, kteří o Smidary nějakou platnější zásluhu si získali, vzpomněl studujících předčasně zemřelých, vzpomněl též básníka Šnaidra, slovem mluvil, jak jen srdce k rodnému městu láskou prochnuté k ardcím rodáků mluvití dovede. Nedivil jme se, že mnohým z posluchačů, mužům inteligentním, ve škole života sešedivělým, slza v oku se zaleskla. Lépe dp. farář promluvití již nemohl. Potom u sv. kříže vykonána pobožnost za zemřelé, načež všichni účastníci rozešli se po hrobech svých milých a drabých. Unášející a nanejvýš dojemný byl to pohled pro pozorovatele, když viděl, jak doktor, kněz, úředník, učitel, živnostník stojí v tichém sadumání u rovu těch, jímž prvním po Bohu za vynikající postavení své co děkovati má. Jme dosti otužilými, avšak pod dojmem takovým s bolestným srdcem opusití jme musili to sv. pole smidarské. Vždyť u mnohého hrobu stál sy s vlasem prokvetlým, jenž po více letech navštívil opět hrob svých rodičů, — odejde za svým povoláním, a kdož ví, jestli kdy více rov svých milých spatří? — V poledne sešli se rodáci a účastníci sjezdu k společnému banketu v hotelu „Radnice“, který o 51 přiborech k všeobecné spokojenosti vypravil hotelier p. Procházka. Byla to opravdu rodinná hostina, a otcem této rodiny byl předseda sjezdový JUDr. Motejl; byla

to postrá směřice mužů různého věku a stavu. Sjezdu se účastnili právníci: JUDr. K. Motejl, nem. advokát v Praze, JUDr. R. Matouš, advokát v Mor. Ostravě, JUDr. R. Čihák, advokát v Semilech, A. Cvač, náměstek st. zástupce v Hradci Králové, K. Drbálek, soudní adjunkt na Smíchově, E. Matys, aukultant v Jičíně; lékaři: MUDr. Fr. Kratochvíl, tov. lékař v Libštátě, MUDr. Jar. Tomáš, tov. a nemoc. lékař v Nové Pace, MUDr. Boh. Zimmerman, prakt. lékař ve Vys. Veselí; vrchní inženýr Jind. Motejl na Žitkově, J. Voller, přednosta želez. stanice v Smidarech; kněží: V. Honzák, farář v Kratonohách, V. Kratochvíl, farář v Mikulči; úředníci: V. Čapek, přední z Przevoraka v Rumunsku, A. Stolečký, em. ředitel cukrovaru z Prahy, J. Haak, em. hosp. správce, A. Mladějovský, účetní apolitelny v Král. Městci, Ol. Tomáš, berní adjunkt z Nov. Paky, Fr. Vacek z Nov. Bydkova, Fr. Honzák, úředník cukrovaru z Libhova, J. Drtina a J. Diabal, úředníci cukrovaru ve Sktivanech; lesníci: J. Smutný, hraběcí Harrachovský lesník v Benecku a H. Procházka v Döbrné; učitelé: V. Smutný, řed. měšť. školy v Sadaš. V. Exner, učitel měšť. školy v Jičíně, J. Valenta, říd. uč. v Chotěšicích, J. Šubrt, říd. uč. v. v. z Českého Brodu, A. Drtina, uč. z Hlavič, F. Šubrt, řed. kúru v Č. Brodě; malíři: J. Podzimek z Nulší a B. Podzimek z Prahy; živnostníci: Jan Nekovář, kočárník z Prahy, F. Vavřích, hotelier ze Slaného, V. Hartman, stavitel z Nov. Paky, A. Schreiber, majitel parostrojního pivovaru z Nov. Bydkova, mlynáři J. Zelinka z Milíčeva, J. Hruška z Dol. Kalné, J. Matys z Červeného. Mito to studující škol vysokých, středních a útavu učitelského. Zábava při banketu byla čilou, na rozličné vzpomínky bohatou. Mezi obědem předseda slavnostního komitě došle telegramy a dopisy těch rodáků a přátel, kteří sjezdu a slavnosti Šnaidroví účastniti se nemohli. Pozdravné telegramy zaslali: za městskou radu král. věn. města Hradce Králové starosta JUDr. Ulrich; K. Smutný, nadporučík a plukovník pobočník 25. pěš. pluku zem. obrany v Kroměříži; Bedřich Pišl, nadlesní v Oselci; Dr. Malý, náměstek st. zástupce v Liberci; Julie a Antonín Káftanovi, nájemce dvora v Č. Dubu; profesor Nekut ze Smíchova; rodina Wepešova z Prahy; Kánský z Ledvic; Karel Pišl z Nulší; Lhota z Červeného Kostelce; farář Lachman z Borovnice; lázeňští hosté „u Vlachů“ v Bělohradě; Ferd. Procházka z Nagy Szobetu v Uhřích. Pozdravné dopisy zaslali: vládní rada, řídící c. k. české státní prům. školy v Plzni; Rodr z Zurychu; Fr. Zmítka, úředník cukrovaru v Mnich. Hradišti; Lib. Babáková a V. Babák z Usary v Bosně; V. Pišl, děkan v Opatovicích; R. Papoušek z Petrohradu na Rusi; redemptorista J. Tomášek, rektor koleje v Července u Litovle na Moravě; Dr. Józ Matys z Prahy; Valenta, c. k. nadporučík v Košici pod Tatrami; J. Dítě, farář v Lanžově. Účastníci banketu zapsali jména svá na zvláštní arch, a každému dostalo se jednoho hečtografovaného exempláře, jakož i společně dali se fotografovat. Čas míjel, nadcházel hodina rozchodu, neb někteří v 5, jiní o půl 7 hod. na večer spěchati měli k svým domovům. Předseda dr. Motejl poděkoval městské radě a všeobecnému občanstvu za tak laskavé a milé přijetí, náměstek stat. zástupce p. Alois Cvač vzdal díky členům komitě za uspořádání slavnosti Šnaidroví a sjezdu rodáků, a když p. dr. Motejl vyzval rodáky, by vždy a všude na milé rodné město pamatovali, morálně i hmotně anaby jeho podporovali a při nejbližší vhodné příležitosti ve Smidarech opět se ujeli, zavířila salva potlesků prostrannou dvoranou a účastníci počali se rozcházeti. Slavnost zakončena věnečkem. Dekorací radniční dvorany byla četná a vybraná společnost z města i okolí, která v nenucené zábavě a tanci do pozdní hodiny se zdržela.

Z Hronova n. Met. Dne 10. t. m. zvěstoval smutný ohlas zvonu osadníkům hronovským, že odešel na věčnost náš vřele milovaný a velezasloužilý kaplan Václav Šitina. Zpráva ta překvapila každého, kdo zvěčnělého poněkud znal a zajisté žel s námi ztráty vůdce tak milého a obětavého i ostatní křesť. soc. českoslovanští, neboť ztrácí v tomto strana naše v těžkých dobách svých opět jednoho ze svých předních pracovníků. Zvěčnělý získal si zásluh nemalých spoluzaložením a podporováním mnoha spolků křesť. soc., z nichž zvláště jmenujeme založení Sv. Janské jednoty v Rokytínku, Sv. Josefské jednoty ve Vel. Dřevici, katol. spolku Svornost ve Žďárkách a ve Zbečniku, Sv. Václavské jednoty ve Vel. Poříčí. Po deset let horlivě spravoval sv. Josefskou jednotu v Hronově, jse předsedou a zakládajícím členem. Dále zůstal po sobě krásnou památku tím, že neunnavně zasažoval se o založení svépomocného křesť. soc. podniku, tkalcovského výro. společenstva „Vzájemnost“ v Hronově, což konečně podařilo se po mnohých a mnohých obtížích a nyní díky Bohu družstvo ono začíná zdárně vzkvétati a snad dočká se katol. veřejnost, že zrno zaseté tímto velehorlivým pracovníkem na vinici Páně přinese žádoucí ovoce. Katol. časopisy a spisy ztrácí v tomto v Pánu zesnulém jednoho z nehorlivějších šířitelů dobré četby, zvláště kdo setě sta a sta, ba tisíce čísel knih a časopisů, jež hromadně odebíral jako na př.: Meč, Naše Listy, Lid. Listy, Obnovu, Ludmilu, Čes. Ženu, Kříž, Marii a m. j. Dále nikdy nezapomínal a jak mohl, přičiňoval se o rozšíření údů dědičtí Sv. Janského v Praze, Cyrillo-Methodějského v Brně a Dědičtí Malíčských v Hradci Kr. Horlivost a přičiňivost ve vykonávání svých povinností nedovede nikdo pochopiti, kdo zvěčnělého osobně nepoznal. Po celodenní lopotě, kterouž mu každý den hojnou měrou skýtal, a kdy již oddechu popřáti by si mohl, spěchal do místnosti kat. spolku a tu teprve nás členy poučoval a neunnavně předčítával z různých časopisů a knih. A nyní najednou, kdy tolik jme na něho uvykli a s ním skorem srostli, volá jej z kruhu našeho Pán ži-

vota a smrti, by odplatil svému služebníku, co pro Ného a církev Jeho zde vykonal. Kéž krásný vzor života tohoto vesmou sobě za příklad jiní naši duch. správce, kteří nyní tak shusta opouští profláklé řady bojovníků křest. sociál. Zvěčnění přál si býti pochován v hrobě otce svého na hřbitově Václavském (mezi Náchodem a N. Městem), na staroslavném Dobeníně a proto také přán jeho bylo vyhověno dne 13. t. m., kdy z rodného domu svého v Sonově za účasti 35 duch. bratrů, mnoha a mnoha jeho milých a známých byl na místě tomto pochován. Katol. spolky hronovské sdělily se pohřbu v bojném počtu se zastřeným praporem a položily na rakev smuteční věnec s nápisem: Poslední s Bohem svému zakladateli dávají katol. spolky hronovské. Dp. Dostál z N. Města položil na rakev jeho kytici s nápisem: Spolubojovníku — křest. sociálové. Kéž křest. soc. na Hronovsku nezapomenou milovaného vůdce svého, ale vzorným příkladem života svého následovati budou tohoto. Uděl, prosíme, ó Pane, služebníku svému, jehož jsi v životě tomto úřadem posvátným ozdobil, smilování svého, aby na onom světě v sídle oslavenců stále se radovati mohl.

Dar. Vysoce uroz. pan hrabě Boh. z Kolovrat Krakovský-Liebšteinský daroval farnímu chrámu Páně v Javorníci skvostné, bohaté zlatem vyšívané mešní bílé roucho. Za tento velký dar vzdává duchovní správce mnohonásobný dík a Zaplat Bůh!

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

Is dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Pent a sjezd bohoslovců česko-moravských na Sv. Hoře pořádán byl ve dnech 8.—10. srpna t. r. Účastníků bylo asi 70, z nichž asi 60 bohoslovců a asi 10 kněží. Slavnost počala dne 9. srpna službami Božími. Schůze zabývala vlp. Havelkou, předsedou „Růžě Sušilovy“ v Praze. Za předsedy zvoleni byli aklamací za všeobecného potlesku: vldp. Dr. Jindra, prof. v alumnátu v Hradci Králové, vldp. F. Štela, viceředitel semináře pražského a za výkonného předsedu zvolen vldp. J. Šroler z řádu redempt. — Vldp. F. Štela vítá všechny přítomné jménem J. M. arcibiskupa Pražského. Vldp. Dr. Jindra ve přednášce své „Náš duch stavovský“ dovedně ukazuje vzor duchovního pastýře v obraze Panny Marie, na hlavě mající korunu z 12ti hvězd, stojící na zeměkouli a šlapající hlavu hadovu. Krásná řeč p. profesora odměněna bouřlivým potleskem. Othp. Ignat Dovrtěl, předseda jednoty Hradecké, pozdravuje shromáždění od bohoslovců Hradeckých. Vldp. P. Fr. Holý dává v řeči své „Zakládání spolků na osadě“ praktické pokyny, jak každý si má počínati při zakládání spolku a jak se má chovati k spolkům na osadě již stávajícím. Odpoledne přednášel vlp. Jos. Šimon, kaplan u sv. Petra v Praze, na téma „kněz a národnost“. Dokázal, že možno a nutno vyplniti každému knězi program Sušilův: Dvě krásné spanilých duše má ovládnulo stánek, zemská jedna, druhá s výšiny posla nebes; církev a vlast ty v mojích sestersky miluji se nadrech, každá půl, každá má moje srdce celé. Vyřizeny pozdravy ze všech seminářů česko-moravských. Vldp. O. Šroller připravil přítomné svojí řečí „Kněz a církev“ k sv. zpovědi a sv. přijímání. Po debatách, na nichž si stěžováno na malou účast kněží starších, usneseno, by schůzi přiláti na Sv. Hoře pořádali bohoslovci Králové-Hradečtí, čímž schůze skončena. Účastníci odebrali se z hostince „Na příkopech“, kdež schůze se odbyvala, na sv. Horu, a tu byli přítomni sv. požehnaní, po němž byla sv. zpověď. Celá pouť zakončena byla sv. přijímáním druhého dne ráno, načež byl rozchod.

IV. Mora v. slezský zem. sjezd křest. sociální koná se v neděli a v pondělí 21. a 22. t. r. na Velehradě. Vstupenky vydají se až na Velehradě.

Prazvláštní oslava Frant. Sušila. Národní jednotu pro jihozápadní Moravu oslavovala minulý týden v Brně 100letou památku Sušilova narození: vytrubováním v čas dopoledních služeb božích, kousáním koláče o cenu a slavnostní řečí kněze odpalíka. Věru nový „vlastenecký“ kussek.

Z právní praxe. Obecní úřad zakázal všem sousedům veškeru pastvu i na vlastních pozemcích a brozí za každý přestupek — pokutou. Jak se mají sousedé, zvláště chudší, zachovati? Na svých pozemcích může každý soused pásti podle libosti, ale necht se varuje při tom nechat zajít dobytek na pozemek sousedův nebo obecní. Přistihnou-li ho při tom, mohou ho pokutovati, jinak nikoliv. — V obci jest zavedena daň ze psů. Jest povinen hospodář platiti, když svého psa používá ku hlídání svého majetku? O dani ze psů v obcích platí zákon ze dne 29. března 1873 čis. 24. zem. zák. Dle toho zákona nesmí daň ze psů v obcích městských býti vyšší 8 K a v obcích venkovských vyšší 4 K ročně z každého psa. Na psy, kteří ku hlídání domu a dvora na řetěze se drží, pak na psy, kteří k účelům živnostenským nebo hospodářským anebo přisezným personálem myslivcům pro honbu se chovají, smí nanejvýše poloviční výměra daně býti uložena. Nevyhoví-li obecní výbor žádosti za snížení daně v určitém případě, necht odvolá se hospodář z toho k okres. výboru dle § 99. obec. zřízení, a kdyby i ten mu nevyhověl dle § 77. zák. o okres. zastupitelstvech, ku zemskému výboru. — Soused chce si na svém domě zříditi hromosvod. Jest k tomu potřebí povolení od obce? Ku zařízení hromosvodu jest potřebí povolení stavebního úřadu (obce).

Chov psů na maso děje se v Mandžursku již od pradávných dob. Nevěsty dostávají tu věnem určitý počet vykrmených psů, chudé po 6—8 kusích, bohatší i celé smečky. V Mandžursku poráží se každoročně až 50.000 psů na maso; s kožedin psích hotoví se tu sima obleky.

Zdražení mléka. Ve Vídni 15. t. m. na schůzi mlékařů z Dol. a H. Rakous, Moravy, Slezska a Uher usneseno zvýšiti ceny mléka od 15. září 1904 do 14. května 1905 o pět haléřů na litru.

Zároveň vývoz píce. S ohledem na nedostatek píce dohodly se vláda rakouská a uherská, aby vývoz píce byl zakázán. Nesmí se vyvážet: melasa, kukurice, oves, boby, vikev, traviny, sláma, řezanka, stlaní, otruby, mláto, řízky a brambory.

Oltářní obraz Mariánský, nový, v ceně 200 korun, olej. barvami na plátně umělecky provedený, velikosti 200×145 cm, daruje některému chrámu akademický malíř J. Blážík oděš Jos. J. Hübech, akad. malíř a člen křest. Akademie, Praha — Vinohrady, Krameriova ul. 10.

(Zasláno.)

Učitel zákum.

Zaslá ph. dor. Eugen Kadeřávek.

Vyřadav si ze zdravotních příčin výslužbu, opouštím povolání učitelké, jemuž jsem věnoval 38 let na gymn. v Ném. Brodě a Olomouci jako profesor klasických řečí a filosofické propaedeutiky a na české fakultě theolog. v Praze jako profesor základní boho-vědy a křesťanské filosofie. Proto jest slušno se svými žáky, jež mi prozřetelnost Boží svěřila, se rozloučiti. Buďte a Bohem, žijte blaze! Děkuji Vám za lásku, kterou jste mi věnovali, když jsem Vás pravdě učil a náboženskou mravností vzdělával. Kéž Bůh žehná semenu, jež jsem nejen Vašemu rozumu, ale také Vašemu srdci všípiti se snažil, aby hojně ovoce přinášelo. Za své práce budu hojně odměněn, podřízíte-li pevně přesvědčení, že pravou vzdělanost poskytuje církev katolická, hlásající pravdu Boží přirozenou a nadpřirozenou a pečující o mravnost náboženskou, a budete-li podle něho žít. Jestliže jsem v úřadě učitelském něco řekl, anebo napsal, co se přiči pravdě Boží přirozené anebo nadpřirozené, od církve katolické hlášané, jestliže jsem nedával dobrý příklad, jestliže jsem někomu z Vás ublížil, lituji toho a prosím, abyste mi chyby slabosti lidské odpustili. Jestliže někdo z Vás se stal nevěrným Bohu a církvi katolické, rmoutí se srdce mé; neboť nerad bych ztratil někoho z Vás, jelikož jste mi byli prozřetelností Boží svěřeni. Za takového nešťastníka nepřestanu se modliti, aby se na pravou cestu vrátil. Posleze Vás, draží přátelé, prosím, abyste slovem a životem statečně vyznávali náboženství katolické, jediné pravdivé, každý podle svého stavu. I ve výslužbě chci Vám býti dobrým příkladem; pokud zdraví stačí, nepřestanu psáti o filosofii křesťanské, pravdě Boží přirozené, jediné pravdivé, abych odporoval podvratným a zhoubným snahám filosofů, filosofii křesťanské a církvi katolické nepřátelských. Kéž že setká s Vámi, draží přátelé, Vás učitel v nebeské vlasti! Na shledanou!

V Želivě, 12. srpna 1904.

Ph. Dor. Eug. Kadeřávek,
univerzitní profesor filosofie v. v.

Listárna redakce.

Anonymovi z Prahy. Dopisy Vaše bychom uveřejnili, jenom kdybychom snali Vaše jméno.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 13. srpna 1904 1 hl pšenice K 17 00—18 80, žita K 11 70—12 60, ječmene K 10 80—11 40, oves K 6 60—7 70, prosa K 0 00—00 00, vikev K 10 00—00 00, hrachu K 20 00—23 00, čočky K 36 00—00 00, jahel K 22 00—24 00, kukuřice K 20 00—40 00, bramborů K 9 40—10 00, jetelového semene červeného K 128 00—140 00, jetelového semene růžáku K 40 00—00 00, máku K 89 00—40 50, olejky K 00 00—00 00, lněného semene K 00 00—00 00, 100 kg žitných otrub K 14 00—14 50, 100 kg pšen. otrub K 13 50—14 00, 1 kg másla K 2 20—2 30, 1 kg sádla vepřového K 1 68—1 78, 1 kg tvarohu K 0 32—0 40, 1 vejce K 0 05—0 06, 1 kopa zelí 8 00—14 00, 1 kopa okurek K 4 40—5 60, 1 kopa kapusty K 2 40—3 60, 1 hl cibule K 12 00—12 60, 1 kopa drob. zeleniny K 0 50—2 40, 1 hl mrkve K 2 00—2 40, 1 kopa cerele 0 00—0 00, 1 hl jablák 5 00—8 40, 1 hl brůšek 4 60—6 40. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 13. srpna 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 2602, žita 489, ječmene 1490, oves 414, prosa 3, vikev 11 1/2, hrachu 81 1/2, čočky 8, jahel 0, jetelového semene 123, lněného semene 18 1/2. 2) Zeleniny: zelí 72 kop, okurek 63 kop, kapusty 152 kop, cibule 27 hl, drobné zeleniny 187 kop, mrkve 92 hl, cerele 00 kop, brambor 117 hl. 3) Ovoce: jablák 43 1/2 hl, brůšek 65 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 8 kusů, podvinčat 510 kusů.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkovýrobce truhlářský **K. V. Skuherský, Hradec Král.,** proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

Osvědčení!

Velectný Pán

ADOLF NOVOTNÝ,
továrna koberců a nábytku
v Týnštlí n. O.

Tímto doporučujeme Vás jako solidního dodavatele našich lázní jak pro obor nábytku, tak i koberců, poněvadž jste vše zavčas vkusně a levně nám dodal a každému se zde zboží Vaše velmi líbí.

Ředitelství lázní
v Brandýse n. Orl.

Jan Horák,

seukovník v Rychnově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci nových vzorků pravých viněných látek vlastní výroby

pro jarní a letní dobu.

Též velejemné
látky na taláry.

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstojného duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého křesťanského závodu.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Př. hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Právě vyšlo.

Účelnost v přírodě.

Sestavil Jan Bělina.

Vydáno jako 8. a 9. číslo „Časových Úvah“ redakcí Dr. Fr. Reyla.

Roztomilá to knížka! Hravě uvádí do tajů harmonických vztahů přírody a její účelnosti. Tento velice poučný spis čte se krásně jako román. Spisovatel velmi obratně dokazuje z účelnosti přírody moudrost Boží. »Nevěř vše, co z pera vyjde, k přírody rtům nakloň sluch; v knihách mluví jenom lidé, v přírodě však mluví Bůh.« Tento výzev básníka Jablonského byl vůdčí ideou spisovatelovou.

Cena 16 haléřů.

Při hromadných objednávkách poskytujeme až 50% slevy.

Administrace »Časových Úvah«
v Hradci Králové.

Odborná
dílna pozlacovačská
pro práce kostelní
a výrobu rámců všech druhů.
Polychromování a Zarámování
zlacení obrázků, podobizen.
oltářů, soch, ka- Veškeré opravy
zatelen, křížů a p. levně se vyřizují.
Em. Samek,
pozlacovač v Kolíně,
Rubešova ul. č. 58 (proti hlavní poště).
Rozpočty, cesty a pod. zdarma.
Provedení dokonalé. Doporučení po ruce.

Zalozeno t. 1860.

Výběrem státní moudrosti.

Volebnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svůj bojný zásobník

**sklad náčiní
bohoslužebného**

ze stříbra, bronzu a jiných kovů

vše silné v ohni zlatené
a stříbrné, zář se ručí.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyříditi. — Platiti
možno též ve lhůtách. Oprava
umovnění a stříbrnění star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohou se již svěřené se stv-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může
se vykazati četnými pochval-
nými případy P. T. zákazníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborů, relikvi-
ářů, uádobek na sv. oleje,

lamp, luceren, lustrů, kaditelů, táček na křest, svícňů, pa-
cíků, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce

Učeň

z venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším
školením vysvědčením přijme se v uměl. závodě
pozlacovačském

Jos. Kieslicha v Hradci Král.

Přijmou se

pletačky

na stroj čís. 8. ku pletení punčoch a ponožek na
vysoký plat a stálou práci. Dle dohodnutí hradí
se cestovné.

Mechanická pletárna J. PLECH,
Husovice u Brna (Morava).

Hospodyňská škola ve Stěžerách.

Účelem hospodyňské školy jest, aby dívky nabývaly
ve škole obecné přípravného vzdělání, vzdělaly se theo-
reticky i prakticky tak, jak jest toho třeba ke správě do-
mácnosti vůbec a rolnické zvláště. Aby škola vytknutému
účelu vyhovovala, musí míti v zásadě povahu internátu,
kdež vykonávají se vedle theoretického učení veškeré
práce v domácnosti a hospodářství obvyklé. Theoretická
osnova učebná obsahuje: mravouku, jazyk český, počty,
nauku o vychování, chov zvířat hospodářských, mlékařství,
domácí hospodářství, přírodopis a přírodopysp, země-
dějepis, zdravotvůdu, spěv. Praktická cvičení provádějí se
ve všem, co s domácností souvisí: vaření, uklízení, praní
a šití, ženské ruční práce atd.

Nový 18. školní rok počne dne 18. září 1904.

Přihlášky chovanců přijímají se stále až do 10.
zář. Za celé zaopatření platí se měsíčně 32 K, školného
60 K za rok.

Veškeré bližší vysvětlení ochotně zále Ředitelství
školy.

M. Trachtová,
ředitelka.

H. Šrdínko,
předseda kuratoria.

Skvělé výsledky v m. krátké době!

ph: dně, hostel, rheum., ischias,
žensk. nemocí,
chudokrevnosti
a. p.

**Lázně slatinné v Bělohradě (česko-
slovenské)**
Krásné
Letní sídlo.
Lesní park 600.000 m².
XX. Sezóna od 9. 6. — 20. 9. 1904.
Ryba, koupel, Tennis. Hrab. ředitelství lázeňské.

Žádejte vzorky

relig. obrázků

od firmy

KAREL ŠIMEK,

sklad
a nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Č. Budějovicích Rudolfska tř. 42-I.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu VIKTORA FÖRSTRA, vyjde za-
čátkem září t. r. v krásné barevné reprodukcí v roz-
měru 29 1/2 x 16 cm., i s krajem 44 1/2 x 28 cm.

Subskripce na obraz ten
prodlužuje se

do konce srpna t. r.

V subskripci bude státi list K 4.—, rámovaný
dubově neb ořechově pod sklem K 10.—.

Rámovaný obraz aneb větší počet listů dodám
na mírné měsíční splátky.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapsní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skříních.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zále.

Děru hodným úsilky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

Škola

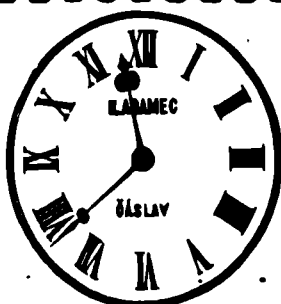
„HERDANI“

v PRAZE, Krakovská ul. 21.

(několik kroků od Václavského nám.).

**První a nejstarší vojenský pří-
pravný ústav** v Čechách, na Moravě a ve
Slezsku. — **Příští kurs pro jednoroční
dobrovolníky počíná 1. října t. r.**

Žádejte prospekty a výsledky zkoušek.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litomé-
řicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 146 st., Malé Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku **dobání oken chrámových**
od **nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a**
sice i se **železnými rámy, sí-
těními vsazením.**

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada besplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nečetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

**umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —**

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Josef Krejčík

V PRAZE,

**umělecký závod so-
chařský a řezbářský.**

Pisárna a dílny na Letné čísla 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivě své chvalně známé: **sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, kříže, kasatelny,
společnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.**

Původní nákrety, ceník a rozpočty besplatně a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

Veledůstojnému duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-I., ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh

Konviktní ul., **vyučení pasíř spe-
cialně na kostelní náčiní**, dovoluje
si doporučení svůj bojný zásobník
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
jících kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lamps, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d., vše
v přehledném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákrety neb ceníky franko.
Za **veškeré výrobky a slacení ručím.** Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejzajímavějšího. Chudším kostelům dle-
va v placení. Více uznání po ručce. **Žádné přesobané vý-
robky besplatně.** Vše posílám již pověřené.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orlicí.
Rospočty a cenník zdarma.

NÁBYTEK

NEZAPOMINEJTE JIŽ NYNÍ SVA
PRASATKA PRIKRMOVATI
PRAVYM —
PICNIM VAPNEM
S ZNAČKOU:
HOSPODAR
DROUŽSTVO HOSPODAR
VLAŠTNI TOVARNA
V MILOTICÍCH/REC. HUSTOPEČ

Navštívenky
všech druhů
nabízí
Biskupská tiskárna
v Hradci Králové.

Osvědčení.

Můj manžel Jan Vastl, obchodník na Pražském Předměstí u Hradce Králové, pojistil se v srpnu r. 1903 pro případ dožití a úmrtí, maje 48 let věku svého, na obnos 2000 K u životní pojišťovny

„UNIVERSALE“ v Praze,

tak že pouze jen 10 měsíců byl pojištěn prostřednictvím zástupce p. Jana Součka z Hradce Králové; pojištěný obnos 2000 K byl mi neprodleně vyplacen. Mohu tudíž společnost „Universale“ každému co nejlépe doporučit.

Na Pražském Předměstí u Hradce Králové, 12. srpna 1904.

Rozalje Vastlová,
vdova po obchodníku

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapesníky od 60 kr. tucet počínaje,
damažkové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné,
vyšívané i předtiskuté ručníky,

deky, stolní běhouny, garnitury,
dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obecnstvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí, můj nově zařízený a rozšířený sklad si prohlédlo s přesvědčením, že většího výběru a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslužení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přiznání a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí č. 136.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprašticích)

doporučuje P. T. velečelstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a keyového mačimí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Hôtel a velkorestaurace „Bařtipán“

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje velectěnému P. T. obecnstvu
a návštěvníkům Hradce Králové

svou nově, vkusně upravenou

zahradní restauraci

jakož i znovuzřízené prostorné
místnosti restaurační v budově.

Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.

Pivěnský prasadroj od čepu, hra-
decké světlé i granát. — Též na
požádání v láhvích přes ulici.

Veškeré druhy přírodního vína,
1 litr od 35 kr. výše.

Prodej vzácných druhů vína v pů-
vodním plnění v cenách nejsolidnějších.

Hostiny svatební, prmiční atd.
vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále
co nejpečlivěji v cenách nejmiřejších.

Bursa práce v Hradci Králové.

Cukrář po vyučení hledá místo. Zdravý,
mladý, svobodný kočí z Jindř. Hradce prosí o
místo. Služka hledá místo v katol. rodině, případně
k dětem. Jan Landštajn, obuvník v Kardaš. Řečici,
přijme pomocníka ve stáří od 17 do 20 let na
zakázkovou práci mužskou i ženskou. Malíř, který
se vyzná v lepší práci pokojové a obyčejné práci
kostelní, obdrží ihned práci v Brandýse n. O. —
Josef Nebyla v Úpici, dámský krejčí, potřebuje dvě
švadleny a dvě učence. — Přiblížky přijímá
„Všeobecné sdružení křesť. dělnictva“
v Hradci Králové.

Pensionat Uršulinek

V ČESKÉ SKALICI.

Obsahuje německou osmiletou školu s právem
veřejnosti.

Chovanky mohou se též vzdělávat v jazyce českém,
francouzském a anglickém; mimo to cvičiti se
mohou v malbě, v hudbě, učiti se vésti domácnost
a všelikým ženským pracím i vaření, žehlení a
přípravě prádla.

Ústav má krásnou polohu a vyhovuje všem po-
žadavkům.

Platí se měsíčně 40 K; za hudbu zvlášť.

Školní rok počíná 15. zářím b. r.

Představené.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látek jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronevě. Též lze
obdržeti partle zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotyše, zeffry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1863.

Psačí stroj.

Majitel: Politické družstvo tiskové v Hradci Králové. — Vydavatel a zodpovědný redaktor Antonín Pechmen. — Tiskem bisk. knihtiskárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Číslo 85.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 26. srpna 1904.

Inseraty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Poznámky ku přednášce Masarykově.

(8) Vzpomenuv, že v St. Zákoně byly rozvody, Masaryk praví: „Nový Zákon stojí výše. Kristus jako vůbec naplňuje zákon, přijímá do značné míry názory starozákonní, dovoluje rozvody.“ Nuže tedy: v St. Zákoně byly rozvody, Zákon Nový stojí výše — a přece, jak dří Masaryk, Kristus dovoluje rozvody! Může zdravě myslící člověk schvalovat tuto logiku? Jest tu však ještě jiná překvapující pohroma. Záleží prostě v tom, že Masaryk ohlásil se tu jako cizinec ve vykládání Pisma sv., ač každý dle vědeckého směru řečí, jaký Masaryk všude směle si osvojuje, bez rozpaku mohl by ho nazvat theologem nad theology. Masaryk nerozumí výrazu „naplnit“. Neznamenaná slovo to pouze činit to, co St. Zákon předpisuje, nýbrž všechno to zkonstatit. Když tedy Kristus, jak nerozpakuje se křtíti Masaryk, v Novém Zákoně dovoluje rozvody, pak St. Zákonu nejen nenaplnil, ale vzhledem ke svému poslání ještě zhoršil. Toť jest ovšem přirozený důsledek rozházených a pomatených vývodů učeného universitního profesora. Vyzýváme zde veřejně prof. Masaryka, aby tvrzení své o dovolovaných rozvodech Kristových dokázal, jinak kde kdo může ho označiti jménem, jež obyčejně přikládá se lidem, kteří zdumyslně mluví nepravdu, aby jiní byli klamáni. Takovouto lehkomyšlností, jež ničí pojmy pravdy a lži, nechá se pak dokázati všechno, pak není nikde jistoty, nýbrž zavládá všude anarchie.

„Rodina reformati byla postavena výše“, hlásá Masaryk. Kdyby se jednalo o sprádní pošetilých přeludů z vláken vnitřních úvah a duševních pochodů, kdež často zmatení se přibíží, nedivili bychom se. Ale jedná se tu o prostředí katolicismu a protestantismu, jejichž historie jest dostupná, a nejsou mytologií rodů Homérových, působí čerstvým dojmem až posavad. Masaryk patří mezi ty lidi, kteří považují reformaci za velikou událost, odkud datují volnost vědy a zavítání svobody. Masaryk mimo to, jak již podotčeno, vidí ve hnutí reformačním mravní přísnost reformátorův a povznese rodinu. Pravda dějinná však mluví jinak. Jako vlivem theologů reformačních zavládlo opovržení ke studiu, tak snížena i mravnost ve svazku manželském. Ač dokladů jest na kopy, uvádíme jen některé. Známé jest na příklad, že Luther byl v prudkém sporu s právníky, kteří vinili ho z nevázaných zásad manželských. Považoval Luther manželství „für ein äusserlich Ding und eine Hanthierung, wie Essen, Kaufen und s. w.“ V jednom kazání Luther radí: „Siehe, lieber Mann, du kannst mein nicht schuldig werden und hast mich um meinen jungen Leib betrogen. Vergönne mir, dass ich mit deinem Bruder oder nächstem Freund eine heimliche Ehe habe, und du den Namen habst, auf dass dein Gut nicht an fremde Erben komme, und lass dich wiederum williglich betrügen durch mich, wie du mich ohne meinen Willen betrogen hast.“ Lidé těchto zásad podle Masaryka vynikali mravní přísností a povznegli manželství také asi proto, že dovolovali z mnohých příčin i rozlučitelnost manželství. Vyznačují Lutherovi čini takové důsledky, že příčin rozlučujících manželství již jest přes osmadvacet. Filipovi Hessenskému domohli Luther, Bucer, Melancthon a pět jiných reformačních theologů, aby mimo manželku Kristinu mohl si vzíti ještě Marketu Salskou: „um so für das Heil seines Leibes und seiner Seele zu sorgen und Gottes Ehre dadurch zu befördern!“ Tím tedy mravně přísní reformátoři pozdvíhovali svazek manželský a rodinný život. Církev katolická v příčině Jindřicha VIII. druhý sňatek nepovolivši, prováděla dávno již to, čeho žádá Masaryk slovy: „Pokládám přísné jednoženství, jednoženství za cíl všeho našeho pohlavního vývoje. Pravím jednoženství přísné.“ Tedy ještě malou rekapitulaci. Masaryk probírá ne-

rozlučitelnost manželství a přísné jednoženství a jednomužství. Reformátoři tímto jeho zásadám se vysmáli, a přece jen dle jeho tvrzení rodina a manželský svazek byly povzneseeny právě těmito reformátory. Závěrek rekapitulace jest, že v začarovaném kruhu Masaryk ubíjí Masaryka. Zakladatel českého realismu, jak mluví uvedeně ukázky, dobře vyčítal slabost svých posluchačů v církevním dějepise a v kulturních dějinách vůbec. Odtud lámání dějinné pravdy a přikrojování událostí k vlastním jeho účelům. (Dokončení.)

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 24. srpna.

(Pod dojmem veřejného sdělení sl. zastupitelstva města Jičína, proč nesvětilo zřízení obecní plynárny firmě české.)

V nedělních pražských listech provalilo se na veřejnost konstatování jedné z těžkých chorob české veřejnosti, jejímž nejdůležitějším vyléčením má a musí býti věnována ta největší péče, nemá-li býti dalším jejich snášením a trpěním dokonce celý život našeho národa ohrožen.

Po více než-li měsíc vyskytovaly se v různých českých časopisech žaloby na to, že město Jičín zadalo zřízení své obecní plynárny podnikatelské firmě cizí a že na ofertu firmy domácí nevzalo příslušného zřetele. Žaloby ty se stále přirostovaly, tak že konečně bylo zastupitelstvo města Jičína nuceno veřejně celou záležitost vysvětliti, což učinilo v neděli ve pražských listech. Sdělení jeho, obsahující prostá fakta, jest pro českou firmu, již se česká žurnalistika ujímala, velice málo pochlebné. Zajisté že jest šíře známo, proto bylo by zbytečností obsah jeho zde třebas i jenom stručně reprodukovati.

Avšak mlčením přes ně přejíti znamenalo by pro český veřejný život velikou škodu. Zastupitelstvu města Jičína náleží totiž nejplnější uznání a zasloužený vděk všech poctivých a vážných lidí za to, že docela rovně a věcně veřejně promluvílo způsobem, jak se u nás mělo mluvíti již dávno. Proto nedělní jeho výklad ve pražských novinách, kde vysvětlilo, z jakých důvodů ofertu české firmy na zřízení obecní plynárny v Jičíně přijmouti nemohlo, znamená důležitou událost a platný veřejný skutek.

Do všech oborů našeho veřejného a společenského života od desítek let již tlačí se totiž lidé, kteří mají o své zdatnosti mínění, k němuž skutečným jejím stavem oprávnění nejsou. Když se někdo vůči takovému osobování neodůvodněné a nijak neprokázané zdatnosti ozve, vytýčí se proti němu ihned vlastenecké deklamacce, tak že před takovým argumentem každý raději ustoupí a ztichne, aby nebyl prohlášen za škůdce národa, že nechce trpěti — veřejnou lež, kterouž se naše společnost začíná ve všech oborech svého života balamutiti a otravovati.

Pomocí protekce, reklamy, kompromisů a ignorance usazují se totiž všude u nás lidé na místa, nebo chápají se působení, jež obyčejně hned z celé řady důvodů zastávají způsobití nejsou, ale přes to se na nich drží přispěním násilnického jednání, jež koterie, v něž se naše společnost jako v zájmová společenstva rozpadati začíná, okamžitě provozují proti každému, kdo se jenom pravdy dotkne.

Pak-li že někdo v naší učené společnosti pronese odchýlné mínění od umlčení, na něž ta nebo ona koterie přísahá, může ihned svázati svůj raneček a uchýliti se do zátíší, aby nebyl jako nebezpečné individuum ušlapán. Brání-li své vývody sebe pádnějšími a věcnými fakty, jest prostě umlčen a prohlášen za blázna, zpátečníka a hlupáka, jež všelijací náhonci toho nebo onoho reklamou povýšeného výtečníka dělají potom směšným. Následkem takového jednání se u nás stalo, že dokonce i na důležitá a vysoká učitelská místa dostaly

se také mnohé osoby, jejichž ani učitelské, ani vědecké, ani praktické úspěchy neodůvodňují, aby hrály role, jež jim vlastně jenom reklama, protekce, kompromisy nebo ignorance k zastávání svěřily. Kdyby se sestavily seznamy takovýchto některých osob a kdyby se přísně veřejně vyšetřovalo, jak vlastně jejich vědecké a učené znalosti a práce ve skutečnosti vypadají, dožili bychom se velice smutných sdělení a široká naše veřejnost s úžasem spráskla by ruce nad tím, jak ten neb onen pán jest snadno a lehce „na účet národa“ živ, za což národ ten svou navědomostí nebo mravní mělkostí vlastně po celá desetiletí poškozují, poněvadž nedovede a nemůže nikoho ničemu platnému naučiti, sám vlastně nic nevěda. Jeho věhlas spočívá obyčejně v tom, že práce jiných zlehčuje a tupí stavě se, jakoby něčemu rozuměl. A náš tisk, když se učenci jiných národů „vědeckým stanoviskům“ nebo pohodlnosti takových našich pánů posmívají, rozčiluje se a naivně přičítá to národnostní nevraživosti, neboť stalo se u nás zvykem, že každá slabost a každý nezdar a zklamání svádí se na kletbu, která prý každého Čecha na světě stihá. Naše „národa role dědičná“ stala se však následkem deklamací o vlastenectví vlastně pohodlným odpovídáním a zaopatřováním pro zástup pánů, jehož se však z důvodů vlasteneckých nikdo dotknouti nesmí a jehož rozmnožení pokládá se dnes za jednu z nejdůležitějších a nejnalehavějších našich národních důležitostí. Za takovýchto poměrů staví v této záležitosti každý raději zbraň k noze a drží jazyk za zuby.

Když se v českém finančním světě rozhlédneme, tu každého, kdo má alespoň trochu rozhledu, mrazí. Jsme toho pamětníky, kolik českých finančních zločinců se v posledních letech u nás ve gloriole vynikajících osobností drze vypínalo a člověk si musí zacpávat uši, aby neslyšel, jaké se historie z finančních kruhů našich vypravují. Zloději, nepoctivci, hlupáci, furianti nejsou v oboru tom u nás žádným zjevem řídkým nebo vzácným. Jací všelijací neschopní lidé, jaké nepřipustné osobnosti se v českých finančních ústavech usadily, o tom povídá minulost celé smutné kroniky a bojíme se docela právem, že v ohledu tom budoucnost bude třebas ještě sdílnější. Finančních závodů a podniků chytají se u nás mnozí lidé, kteří vykazují napořád právě opak způsobilosti, již zdárné řízení a správa cizího majetku vyžaduje. A dotkněte se někoho, kdo ze kruhů těch ročně třikrát více vydává, než-li přijal, anebo podivte se, že někdo z této branže násobí dvakrát dvě je pět nebo dvakrát dvě jsou tři, ihned prý poškozujete českou věc a poněvadž to činiti nechceme, tedy o tomto oboru raději již mlčíme.

V posledních letech byla naše veřejnost pod vlajkou vlastenectví umrskána a vehnána v celou řadu již předem pochybných podniků, jež k tomu ještě rázem rozchváceny byly lidmi, kteří se ke všemu jinému hodili, jenom ne k řízení a vedení něčeho, co mělo růsti a zkvětat. Co všelijakých akciových podniků v posledních třiceti letech u nás zhybnulo a popraskalo následkem toho, že se v nich usadili a zaopatření hledali pánové, kteří měli o své zdatnosti a o svém všeumělství přehnané mínění! Sečtete ty miliony hotového kapitálu, jež český lid těžce vymozolil a jež v akciových podnicích z různých příčin zmizely a dopočtete se sumy, která zajisté že převyšuje obnos konfiskací, jimiž bylo české království po nešťastné špekulaci s volením zimního krále stíženo. A nejenom akciové podniky, ale i jednotlivci svým podnikáním a předstíranou příněm svou zdatností miliardy českých, s důvěrou jim půjčených peněz promarnili. U nás zahynula se totiž taková lehkovážnost a trestuhodná nesvědomitost, že úvěru se pustě zneužívá a že vyskytují se v naší společnosti lidé, kteří s nejlhčím srdcem dluží si sumy cizích peněz dobře vědouce, že je splatiti za celý svůj život vůbec nejsou s to ani tehdy, kdyby vyhráli v saské loterii. V našem českém finančním trhu kolují vysoké směnky, za něž

by soukromník nedal ani pětník, povídá se to veřejně, ale papíry takové jsou přes to z různých ohledů eskontovány a reeskontovány, tak že i reeskont, třeba byl před ztrátou chráněn, nese vinu na nezdravých poměrech našeho úvěrnictví. Pád svatováclavské zálohy dosti zřetelně ukázal, jak se u nás lehce půjčuje, neboť ihned kolik set její dlužníků prohlásilo, že nic nemají a že ani vypůjčené kvoty vrátiti nemohou. A přes tu chvíli slyšíme, že tomu a onomu ústava nedobytné pohledávky nejen čistý zisk, ale i rezervní fondy snědly. Naše finanční poměry jsou oddány přes příliš fikci, jejíž konstatování bývá potom strašlivou pohromou. Nehospodářství a plýtvání cizími penězi zaviněno jest ponejvíce tím, že lidé, kteří zkrachovali, věřitele své o tisíce připravili, nechávají se u nás dále ve cti a slávě běhati, na místě aby byli na příslušné pro ně místo odstaveni. A to všechno děje se jenom proto, aby prý z toho nebyla národní ostuda. Dnes takto okradený a o majetek svůj připravený člověk nesmí si ani postesknouti, aby mu nebyla ústa zaplácnutá s odůvodněním, že má mlčet — z důvodů vlasteneckých. Kdo předstíráním své správnosti a hospodářské zdatnosti jiného ožebračí, jest pro společnost nebezpečnějším člověkem, než-li notorický zloděj, proti němuž se možno všelijak chrániti. Aby se nám však nevyčetlo, že se staráme o cizí kapsy, raději toho oboru zanecháme.

Hospodářským našim poměrům stavěli a staví se také v čelo lidé, jimž se pak najednou vyčítá úplatnost nebo naprostá nezpůsobilost. Mnohdy člověk, který má skutečně ve svém majetku české země zrovna za oknem květináč, plete se do řízení českých agrárních poměrů tak horlivě, že by byl s to o tom zcela vážně debatovati, kdyby dal někdo návrh na vývoz slepičích šlápů nebo kozích bobků, po nichž prý je v Australii poptávka. Před lety zdvižen byl u nás boj proti příhonu uherských bagounů, již po českém venkově byli pro svou skromnost požadavků a nechoulostivost od nejchudších lidí chováni, aby jim v zimě tělem svým brambory omastili. Příhon ten šťastně byl zamezen, ale původcové jeho se nepostarali o to, aby v Čechách byla na místě jeho zavedena k chování rasa vepřů, která by vlastnostmi svými lidu bagouna nahradila, tak že následkem toho panuje dnes nářek a lítost tisíců těch, kdo si druhdy bagounka odchovávali. Šlo-li druhdy milion zlatých za bagouny pryč do Uher, narostlo za to na nich ze špíny a po mejů, což nyní na zmar přichází, za pět milionů omastku, tak že tento nyní také z Uher v sudech kupuje a výsledek celé akce je ne milion, ale pět milionů škody. Náš lid se totiž choulostivé domácí prasátko chovati bojí, aby mu nepošlo, neboť takový tvrdý život nevydrží, jako vydrží bagoun. A jako je to v tomto případě, v němž jsme počítali jenom příkladně, má se to i ve případech jiných, že se totiž působí v ohledu hospodářském u nás jenom negativně. Všecko se jenom jako špatné zabijí a hubí, ale nic nového se nezavádí, tak že u nás jest dnes již importovaný pomoraně lacinější, než-li jedlé a chutné domácí jablíčko. Dnes je hlavní starostí našich agrárních pěst

stování poslaneckých mandátů, skládání resolucí, chodění deputacemi a konec konce bývá žebrota nebo náhlý konec. Nejlépe hospodářskou prozíravost a péči u nás charakterizuje to, že v Čechách leží ladem celé čtvereční míle půdy, na nichž mohly dnes žuměti mladé lesy nebo kvěsti štědré štěpnice. Ale mluvíte jen o našich zemědělcích jinak, než-li o jako pokročilé chloubě národa, která však na zemi uvalila zatížením půdy hypotekárním a jinými dluhy daleko větší břemena než-li byla druhdy robota! Naše pokročilé rolnictvo uvalilo na národ svým nehospodářstvím tu největší odvislost a opovažte se mu říci, že nepřeje — svobodě!

Na neochotu a nesolidnost našeho obchodnictva slyšeti jest také nekonečné žaloby. Tenor rozumu našeho obchodníka spočívá v tom, aby se prý nekupovalo od židů a aby se každý spravoval heslem „svůj k svému.“ A tu bychom tuze rádi věděli, od koho kupuje největší část našeho obchodnictva a docela nic by nás ne překvapilo, kdybychom slyšeli, že většinou činí tak proti směnkám nebo na čtyřměsíční úvěr u židů. Známe případy, o nichž zde ani mluvíti nechceme, abychom snad někomu nezavdali vítanou záminku, proč k českému obchodníku se neobrací. Obchodnímu odboru měla by se u nás věnovati daleko větší a přísnější pozornost, než-li jaká se mu věnuje doposud. Než pro samé vlastenectví není možno pověděti, jak se obchodní poměry ve skutečnosti a pravdě u nás mají. Příčiny toho, proč náš obchod nemůže se postaviti na vlastní nohy, spočívají namnoze v tom, že naši obchodníci počítají za výnos svých závodů celou tržbu a nikoliv skutečný zisk, tak že pro toto své účtování nemohou se pořádku ještě postaviti na stanovisko neodvislé. A největším milerem při tom je, že u nás obchodníci své syny neobhacují svými zkušenostmi, že jim z plenek vyplané závody k dalšímu vchování neodevzdávají, ale že z nich činí podřízené otroky v závodech cizích.

A mluvíti o našem řemeslnictvu jest přímo bolestno. Tu bychom rovněž řekli, že lidem, kteří sami nic kloudného a dokonalého neumí, nemá býti dovoleno bráti si učedníky, aby z nich dělali ubohé, nešťastné lidi, kteří potom musí po vyučení ve řemeslích nejhrůznějším způsobem nádeničit. Ale dotknouti se této smutné stránky našeho života znamenalo by vystaviti se výčitkám pro nevlastecké poškozování našeho řemeslnictva, jež tak daleko a vysoko dospělo, že jest dnes i švec vzácností, aby dovedl ušiti pěknou, foremnou botu, která by netlačila a vydržela; a abychom nebyli viněni z přehánění, uvádíme, že známe tři ševce, jejichž dcery a paničky kupují si potřebnou obuv ve skladech židovských obuvnických továren, poněvadž „fotři“ jejich umí ušiti lada křápy a nadávat „kunšoftům“.

Proto nemůže škoditi, když někdo tak vážně a věcně veřejně promluvil, jako promluvil právě zastupitelstvo města Jičína, které docela správně a v čas vyložilo, že „není všechno hezké, co je české“ a že je potřeba v ohledu tom u nás značně míry opatrnosti, která pak vede k uvažování, aby se konečně na vlaste-

necké důvody přestalo hřešiti. Stojíme nejrozhodněji na stanovisku, nepustiti ani balde z vlastních českých rukou v majetek cizí, ale vydržování neschopných, nespôsobilých, nepotvých a podvodných osob právě jenom s důvodů vlasteneckých zavrhneme a přáli bychom si, aby v ohledu tom naše veřejnost zvláštně a v mezích své moci a možnosti kladla na každého našince požadavky ty nejpřísnější v ohledu každém. To znamenalo by obrát a cestu k lepšímu.

Nadržování, tašování, přehlížení však rozmanitých řecké mírné slabosti, jež u nás zdomácněly, mělo by v záplati otrávení celé budoucnosti našeho národa, který se udrží jenom tehdy, když celek jeho bude nejsolidnější, neboť další pěstování dosavadního švindlu jest nezbytný jeho hospodářský i mravní hrob.

Obrana.

(3) **Pokrytectví p. J. Černého.** Na valné hromadě delegátů organizovaného učitelstva stěžoval si chudinka-trpitel poslanec J. Černý: „Představovali jsme si vždy, jak my si spravedlnost představujeme, že totiž poměr náš na půdě zákona jest rovnoprávný s učiteli duchovními a představovali jsme si, že jako občané mimo učební místnosti jsme úplně volnými občany. Představovali jsme si rovnoprávnost se spolupracovníkem na výchově mládeže v poměrech, které v naší kultuře až dosud vyvíjeny jsou a na půdě zákona, jak se dosud vyvíjejí,“ ale vykonavatelé zákona prý učitelstvo utlačují, kněžím nadřezují. — Pane poslanče, mluvil jste hezky chytře a hodně tentokrátě hladce, aby tím spíše národ zaplakal nad utiskováním nevinných a tolik emfiliých beránků; nevyjžděl jste tak bezohledně a netaktně proti kněžstvu jako na Žilnicku, aby se zdálo, že o Vás, dobráčkovi, vlastně „klerikální“ tisk lže. Umíte šikovně měniti masku dle okolností, jen aby Vaše protikatolická chystrika dospěla kýženého cíle. Při valné hromadě jste se tedy tvářil, jako byste si přál, aby kněžstvo a učitelstvo užívalo stejného práva. Počítal jste dosti chytře na to, že česká veřejnost mnoho o Vašich vášnivých řečech a o nezbedných útocích Vašeho „Českého Učitele“ neví. My však za to známe dobře nezměrné štvání organizovaného tisku a řecnictva. Vy, snášelivý pane, jste se při jedné přednášce vyjádřil, že se nemá ani hodnému knězi věřiti. Jak pak kdyby takhle katolický tisk vyzval své stoupence, aby ani hodnému učiteli nevěřili? Vznikla by bouře po celých pokrokových Čechách a — byl by to odpor spravedlivý. Vy jste bouřil katolický lid proti kněžím nikoli na základě hlubšího studia, ale po přečtení několika vášnivých brožurek, aniž jste prostudoval odpovědi strany napadené. Váš časopis usiluje o to, aby vyučování náboženství bylo ze škol vyloučeno; v tomto listě nadává se kněžím tak sprostě, jako by to byly nejhorší nestvůry. Nazval všechno kněžstvo Drozdy. (Jak kdybychom Vás všechny nazvali Štorkány?) Vy usilujete o to, aby náboženské vyučování

z Hradce i okolí všechna elita a plesy ty zajisté že jsou nejlépeznějšími vzpomínkami všech mladických jejich účastníků. Tancilo se schůti a s nadšením až do bílého rána. Před půlnocí přestávkou vyvolána byla „sóla“ tanečnic pánům profesorům, čehož po čtyři leta, po která jsem náš gymnasijský ples navštěvoval, vždycky rád používal pan profesor Jakub Hron, který tuto studentskou slavnost nikdy nevynechal a hlavně v plném rozvoji věků a květu života nacházející se gardedamy horlivě a dvorně prováděl. K „solům“ též hrán býval volnější, plavný valčík, při němž pak pan profesor Hron dovedně „lendrišovým“ tempem po zrcadlově lesknoucích se parketách za všeobecné pozornosti svou objemnější tanečnici s úsměvem roztácel, až za ním šosy dlouhého jeho „kaiserroku“ poletovaly. Po půlnocní přestávce zahájen byl další tanec sladounkou „volenkou“, která trvala neobyčejně dlouho a předce se stalo, že mnohý po jejím skončení zklamán a „nešťasten“ taneční sál opustil a uchýlil se stranou, aby žal svůj nad tím, že naň „Ona“ zapomněla, v pivě utopil — Šťastnějšími ovšem byli ti, kdo měli na bále své sedmnácti a osmáctileté „staré“ — Takové párky byly nejvytrvalejšími tanečnicí, dodržely na plesu až do konce a znám několik případů, že potom po dlouhých a dlouhých letech spolu konečně i před oltář poklekly — Ovšem že více takových párků před oltář nepokleklo, což ovšem na prožití sladké poesii studentské lásky nic neznamenalo, neboť milé vzpomínky z ní zbyly ve stejné míře zajisté ze stranám oběma.

Po plesu býval obyčejně „rektorský den“. Pan ředitel Klumpar dával totiž celému gymnasiu prázdnou a proto se na ples těšili také i primáni.

Výcvik v tanci přinášeli jsme si většinou již ze svých domovů. Za oněch dob o prázdninách studenti českým královstvím bývali, pořádky rozmanité zábavy a merendy k různým vlasteneckým účelům, ve kterých snaze je celá veřejnost

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XVIII.

Jak bylo již na svém místě výše uvedeno, bráli v letech sedmdesátých minulého století studující nejvyšších tříd středních škol v Hradci Králové jistou společenskou roli. Hlavní zřetel býval bran k jejich účastenství při rozmanitých zábavách, k nimž bývali přímo zváni a ředitelstva návštěvu jejich jim dovolovala. Ze strany zvoucích spočívala v tom obyčejně jista míra sobeckosti, avšak ta nam přicházela docela vhod, neboť jsme se pod záštitou její pravidelně pěkně vytancovali. Zvaní nás k různým společenským schůzím mělo totiž hlavně za účel, aby při spojených s nimi dýchancích žádná tance chitva dáma nezůstávala sedět.

V uznání a ocenění této dovednosti, že se většina z nás jakž takž i „na parketách“ pohybovali dovedla, dovoleno bylo studujícím nejvyšších tříd královéhradeckých středních škol pořádati velké plesy, k nimž celé Hradecko ze široka daleka vysílalo vše, co na něm tehdy rostlo nejkrásnějšího. Čistý výteček plesů těch obracen byl ve prospěch chudých studujících a pořádaný bývaly od gymnastů i od realistů.

Pořadatelé plesů studujících gymnasia bývali oktáváné a septimáné, jež k účeli tomu hlusováním samy třídy volily. Zvolení pořadatelé vyvolili si pak ze svého středu předsedu—oktávana, místopředsedu—septimána a pokladníka. Podmínkou k hodnosti pořadatele plesu t. č. člena plesového výboru byla především znalost umění tanečního. Dozor nad plesovým výborem vedl některý z pánů profesorů. Za mých královéhradeckých časů bývali to na gymnasiu nepotomní

zemský inspektor Dr. Frant. Hejzlar a nynější ředitel rodnického gymnasia Josef Černý, na realce pak profesor Josef Vocásek.

Členové plesového výboru dle osobních svých sympatií sestoupili se ve dvojice nebo-li páry, kterýmž připadlo za úkol osobně na ples pozvati nejen Hradec Králové, ale také celé jeho nejšíří okolí. Avšak při tomto zvaní kladen byl hlavní a nejpřednější důraz na to, aby pozváním počtení především předem zaplatili vstupné, při čemž se dobročinnosti meze nekladly. K docílení toho bylo zapotřebí značné míry obratnosti a vytrvalosti, aby zvoucí zvané zastihli osobně doma a aby je dovedli přivést v náladu, která kapsu rozeplala.

V ohledu tom byl jsem jako oktáván neobyčejně šťastný. Se svým kumpánem, tehdy septimánem a nyní farářem ve Křinci Janem Koppou, vyzvali jsme peněz jako želez! V Hradci bylo nám uloženo zváti v části města, v níž stojí kanovnické residence, tak že při způsobném vystupování v této obzvláště závažné hradecké čtvrti pšence nám hojně květa a potom jsme vyjeli pozvati města Jaroměř a Josefov, odkudž jsme také bohatý úděl přivezli. Zvátí „po venkově“ nebylo tak snadné, jako zvátí v Hradci a proto úloze své dostáli jsme s přítelem Koppou velice slavně, když jsme v Jaroměři a v Josefově překvapující částku vyzvali. Tajemstvím tohoto našeho úspěchu bylo, že jsme oba Josefov a Jaroměř osobně znali. „Mluvnice“ měli jsme ovšem že s sebou dobré.

Plesy, v jejichž výborech naše třída zasedala, vynesly r. 1880 celkem 301 zl. a r. 1881 dokonce 356 zl. Pořádaný byly v největším tehdy královéhradeckém sále na Janském náměstí v domě, kde mělo své místnosti důstojnické kasino.

Tanec, při vojenské hudbě, zahajoval předseda výboru s „královnou plesu“, kterýžto zvyk jsme my jako oktáváni odstranili tím, že ples zahájen byl čtyřlilkou, aby „královnami“ mohly býti účastnice všechny. Sešla a sjela se nám k němu

a tedy i katol. kněží se školy byli vyloučeni. Takhle pracujete, pánové, k dorozumění, k spravedlnosti a rovnoprávnosti? Když Vám kněžstvo nabídlo kompromis, odmítli jste jej, a ve „Školském Obsoru“, jenž byl listem radikálního křídla organizovaných, ozval se zcela zřetelný odpor proti rovnoprávnosti učitele s knězem. Že by chtělo katolictvo utužit závislost učitele na knězi, není pravdou. Ale tolik práva máme, abychom se stavěli proti soustavnému balamucení našeho lidu a mládeže ze strany Vašich organizovaných.

Pravil jste, pane poslanče, že se na učitelstvo obrací zlobné zraky katolictva, jestliže toto přednáší o Husovi, svobodě svědomí, o Komenském. Řcete nám laskavě, kdy jsme Vás tepali, řekli-li jste při takových přednáškách pravdu! Ale my víme, že si soustavně vybíráte taková témata, jež by Vám byla dobrou záminkou k potírání katolictva. A k tomu všemu přednášíte po přípravě bezky pohodlně; seberte trochu klop — třeba již dávno odražených — ze strannických brožurek — a přednáška hotova. Vy jste přednášeli na př. o Husovi podle pamfletu Lžipogiova. Ještě jste se s tím v samém „Českém Učiteli“ pochlubili. A nota bene! ještě letošního roku oznamoval správce Vašeho knihkupectví věrným organizovaným, že tu knížku na skladě má. Lze si představit větší nevědomost o době Husově? Můžete říci, že za takých příznaků se též vážně vzděláváte z Tomka, Palackého a Kalouska? Lžipogius jest tak nesmyslnou slátaninou, že každý, který jen trochu historického Husa zná, hodí ten pamflet do pece; Vy však této ostudě české literatury děláte reklamu dále. A při patření na takovouhle „osvětovou“ práci stává se p. Černý při valné hromadě do učené pousy výkřikem: Ohceme být světlejší, jež se nedá utlumiti nikým, a ničím, aniž se dá kýmkoli zakřiknouti.“ Ó Vy osvětovní dobráci! Jde-li Vám skutečně o pravdu a nikoli o štvání, měli byste práce dost a dost. Na př. už z lásky k historické pravdě o Husovi jste mohli zaslepný a omámený lid poučiti o Kalouskově posudku protestantského Lžipogia. Ale toho se od Vás nikdy nedočkáme; to se spíš chytíte zase nové klepačské brožury. Vy docela chytíte: „Lekají se (ovšem katolíci) naší činnosti, jež je naší svatou povinností, kterou sami cítíme jako povinnost kulturní“. Drahý pane, skutečné činnosti kulturní se nikdy nelekáme. A když už o té „svaté povinnosti“ mluvíte, pravíme tolik: svatých povinností má každý Čech několik a tak také Vy; a mezi těmi Vašimi svatými povinnostmi jest první ta, abyste více přihlíželi ku vzdělání mládeže Vám svěřené než k šíření nedokázaných domněnek. Vzdělávejte mládež aspoň tou měrou, aby znala na př. z pravidel pravopisu aspoň tolik, co znala dřívější mládež pod vedením Vámi nenáviděných „dědonůšků“. Pod těmi jsme se naučili za pět let víc než se naučí mládež nyní za osm let pod vedením pokrokového mluvkvy, který pro samé „osvětování lidu“ zapomíná na povinnosti školní a na další vážné sebevzdělání. Při „poučování lidu“ na svůj obor organizovaní rádi zapomínají a staví se raději do pousy uče-

ochotně podporevala. Při takových příležitostech se mladší učili tanci od starších a v Hradci se potom u tanečního mistra v umění tom docvičovali.

V letech, o nichž zde mluvíme, býval v Hradci Králové tanečním mistrem jistý Mrtík, rodem Moravan od Hustopeče. Byl to již starý, více než šedesátiletý pán, nízké postavy, tlustý a srdečný člověk, který „cvičval“ se svou manželkou, která mu však v polovici let sedmdesátých umřela, tak že potom „vyučoval“ sám. Ale pořád na ni tesklivě vzpomínal, stále mu scházela, aby vzala toho nebo onoho mladence, jemuž se noby pletly, k tanci a naučila ho poskakovat podle taktu.

Chrám Mrtíkovy Terpsychory nacházel se v zadním sálku při hostinci „u modré hvězdy“ a naši obavláštní oblíbené tancevaly se v něm „prodloužené taneční hodiny“, jež bývaly vlastně jakýmsi věnečkem, při nichž se odrůstající mládež pro společenský život připravovala.

Když byla prodloužená, obyčejně v sobotu oddývaná hodina skončila, matinky nám tanečnice odvedly domů, sesedli jsme se za stoly a zopakovali jsme si potom národní písně, při čemž sbormistry bývali Rudolf Nechvíle, nyní poštovní v Hlubočepích u Prahy a JUDr. Josef Čížek, advokát v Náchodě, se kterýmžto posledním jsme si nikdy neopomenuli zazpívat své zamilované staročeské „Kdyby mně tak strejčku bylo, tak jako je vám“ a „S kobylou nejsou žádné špasy, s kobylou není nic“.

Páni profesori nám tyto zábavy rádi přáli. Jedno oko přimhouřili a na druhé dali pěst. Poněvadž nedocházely žádné vážné žaloby, nebyli jsme tedy nikdy k vůli nim okřiknuti.

Avšak někteří ze spolužáků vzdor tomu neodvážili se riskovat, aby si v Hradci do zvůle zatancovali. Měli strach, že by jim to ve škole škůdilo a tak se stálo, že jsme měli takového jednoho úzkostlivce, který se bál, aniž jsme tužili, že je to vlastně náruživý tanečník, který byl s to

ných theologů, hovoří o vážných problémech náboženských, o kterých sotva poněti mají.

Rozhodně jsme pro to, aby učitelstvo neobmezovalo se jen na školu a mluvílo také k lidu. Nechtě však každý pán před svou přednáškou dobře prostuduje svoji věc, nechtě nevystupuje na řečníště se strannickým zájmem; a chce-li mluvíti na př. v přednášce o Husovi proti církvi, nechtě také trochu prohlédne obrany katolictva. Ale to je to: pánové svými přednáškami chtějí vštípniti do lidu jenom náhledy jednostranné, protikatolické. O znamenitém životě Lutherově nepřednášel dosud žádný, o nejnesmyslnějších pověrách, které šířili němečtí pastoři k vůli utvrzení „evangelia“ již v době Lutherově, také jste nemluvíli dosud nic; o tom, jak nízké klealy mravy kněží husitských, neslyšeli jsme od Vás ani slova. Kdo z Vás na př. obral si za předmět přednášky Karla IV., Arnošta z Pardubic, Fr. Sušila a jiné osvícené katolíky? O těch se u Vás musí mlčet, poněvadž by hanět bylo těžko, a sám „Český Učitel“ by nazval takového organizovaného klerikálem, který by se odvážil některého katolického velíkána pochváliti. O tom nepřednášíte, kdo v Čechách začal školství pěstovati a komu máme děkovati za vznik university naší.

Pánové, už je nejvyšší čas, abyste trochu zpytovali svědomí. Vy ženete útokem na kněžstvo všechno, my si však stavu učitelského vážíme, obracíme se polemicky pouze proti jednotlivcům ze stavu Vašeho. Za rozkol mezi učitelstvem a kněžstvem mohou jen některé časopisy Vaše, jimž každý klop proti církvi jest dobrý a kterým žádná nadávka proti kněžstvu není příliš ostrá. Budete-li však chtít pracovati na vzdělání lidu s námi společně, rozhodně tím národu pranic neublížíte a naleznete v nás pomocníky zcela ochotné.

Politický přehled.

V politickém světě měli v minulém týdnu sólo Němci v Opavě, kamž v předvečer narozenin císaře a krále sehnání vlastizrádní štváci, aby demonstrovali proti samému panovníkovi, proti vládě a Slovanům za příčinou zřízení slovanských poboček při učitelských ústavech ve Slezsku. Místo císařské rakouské hymny, která byla umlčena, řvali Němci 17. t. m. večer ulicemi opavskými „Wacht am Rhein“ a jiné písně všenecké, rozblýjece okna v českých domech; druhého dne pak, když se konal německý Volkstag, musila policie, vojsko a četnictvo uváděti zářící kulturu německou v pravé meze; poslanci, mezi nimiž nescházel ani pověstný Wolf, předcházeli lidu odsuzujícímu příkladem. Shovívavostí svou ke křiklounům německým vychovala si takto rakouská státní správa na svých nádrech hada, a dopomohla mu ke vzrůstu a zmohutnění na naší duševní, kulturní a hmotnou škodu a na náš účet. — Zatím spráda si dr. Körber nitky, aby získal Poláky, Rusy, jimž i gymnasium slibil; Jihoslované mu asi dále nebudou škodit, jen ti

noční nepohodou táhnouti za muziku třebaš kolik hodin cesty do okolí, ale v Hradci se proskočit, to se bál a ani se nikomu z nás nepochlubil, jak rád tancuje.

Snad to byl jediný jeho sport a jediné utěšení života, že se za větrem vytancoval. Ale překvapilo nás nanejvýš, když jsme mu na to jeho tajemství náhodou padli.

Bylo to jedné neděle na podzim r. 1880. Odpoledne vyrazil jsem s několika kamarády z města na venkov směrem za Kukleny. Kde jsme tehdy všude blouďili, již ani nevím, ale časný večer chytil nás ještě daleko mimo domov. Docela nic nás to nemrzelo a to tím méně, když jsme již hodné za tmy dorazili do Plačic a ke svému nejpříjemnějšímu překvapení jsme shledali, že je zde posvícení, jež jsme ihned šli do hospody k muzice pomoci oslavit.

Hospoda byla plná, jako by ji nabíl. Krásného mladého lidu zdejší silné, zdravé rasy bylo tu kolik set osob a v kole při muzice nehylo ani hnutí. Taneční se jen vlínli. Zápeč mladých, rozjařených těl smíšen s vůní máty, bazalky, božího dřevce a balšánu, z nichž měla děvčata uvitě kytičky, plnil místnost a až omamoval. Chtěli jsme si dát najejt piva a pak jít zase dále, když tu jeden z kamarádů dá se do hlasitého smíchu a ukazuje nám do kola, kde jsme ke svému překvapení a úžasu viděli se statečnou dívčinou v náručí točit se milého kolegu Josefa Novotného, ve třídě vůbec Pepounkem zvaného.

Josef Novotný, rodem z Bašnic u Hofic, byl z nás ve třídě nejstarší, tichý, klidný, dobrý člověk, o němž jsme se domnívali, že na světě nemá o nic jiného žádného zájmu, než-li o školu. A my ho tedy najednou našli v kole u posvícenské muziky, ač nikdy slovem neprosadil, že si rád zatancuje. Tichá voda!

„Počkej, tebe přeznamená!“ zasmáli jsme se. Odstoupili jsme z místnosti a jednomu z či-

tvrdohlaví Čechové, kdyby už přestali, aby v podzimním zasedání říšské rady provedena nakupená již práce. Bez splnění požadavků českých sotva se tak asi stane.

Za příčinou narození následníka trůnu vydal car ukaz, kterým se odstraňují tělesné tresty a slibuje se zlepšení hmotných poměrů stavu selského.

Před Port Arthurem již od 14. t. m. zuří krutý boj, zvláště 19. srpna zběsile útočili Japonci na pevnost, byli ale odrazeni se ztrátami většími než dne 17. a 18. srpna. Japonci nedali se však tímto nezdarem odstrašiti a v útok pokračovali 20. a v noci 21. srpna, ale nadarmo, ač mikado rozkázal, že do 23. t. m. musí býti Port Arthur vzat. Do útoku honí se vždy 60.000 mužů, zatím co 40.000 jest zálohou. Počet na 100.000 doplněn byl z armády Kurokiovy. Japonci nemohouce Port Arthuru dobyti, ohlašují, že se pokusí jej vyhladovět. Při útoku užívají Japonci i úskoku. Na jednom místě hnali totiž před sebou stáda dobytka, aby ten dříve přivedl podkopy k výbuchu a učinil je neškodnými. Ale Rusové dobytek pochytili a zásobili se tak čerstvým masem. Dobyti Port Arthuru jest ovšem že otázkou času. Hrdinní obranci ustavičnými boji přece jednou zemdlí a pevnost padne. — Ruské loďstvo portarthurské zcela umlčeno. Toliko pět řadových lodí nalézá se tou dobou v přístavu — dle nejnovějších zpráv i tyto přístav opustily, ježto prý střelbou japonskou jsou v nečinnosti ohrožovány a pak aby prý se spojily s loďstvem vladivostockým, které už také Japonci silně poškozeno. Lodi, které z prvního výpadu se nevrátily, jsou roztroušeny, ztratily všecku platnost pro nynější válku; z těch loď Řešitelný Japonci odvléčena, Novik pak na cestě do Vladivostoku se ztroskotal a o Paladě se vůbec neví. — Z mandžurského bojiště neví se nic určitého; prý zase nastalé deště znemožnily pochody. Dle všech známek připravují se Rusové i Japonci na zimu, nedoufajíce v brzké skončení války. V Rusku nařízena mobilisace ve 47 krajích.

Valná schůze politického družstva tiskového pod ochranou sv. Jana Nepom. v Hradci Králové.

Valná schůze politického družstva tiskového konala se za účasti 26 členů dne 22. srpna 1904 ve dvoraně Adalbertina o 2. hodině odpolední. Celkový průběh schůze byl veskrze klidný a vážnosti diecéšní organizace též důstojný. Jednání zahájil modlitbou spolkovou a pak vřelou promluvou vsdp. vikář Uhlíř, předseda družstva, poukázav na tu milou okolnost, že vytrvalé a neumorné snaze výboru podařilo se za obětavosti členstva uvéstí finance družstva do rovnováhy. Dále tlumočil p. předseda výraz blahovůle, jakou sleduje vrchní pastýř njdp. biskup Dr. Doubrava činnost a rozkvět družstva. Shromáždění přijímá s vděčnou radostí toto poselství a provolává ndp. biskupovi hluché „Sláva“.

Po přečtení zápisníku minulé valné schůze přihlásil se k slovu p. farář Vlček s dotazem, kterak

perných zdejších junáků jsme stručně pověděli, o co běží. Ten ihned pochopil, že běží o švandu a když muzika přestala bráti a Pepounek všechn zpocen a rozplameněn své statečné tanečnici něco s blaženým úsměvem vykládal, pristoupil k němu a přátelsky mu dle našeho návodu pošeptal: „Pane študent, utečou, je tady z Hradce pan katecheta!“

Do Pepounka jako když stěří. Za minutku byl v prachu a zmizel, tak že jsme mu nemohli povědět a vysvětlit, že jsme ho jen kolegiálně postrašili. Opuštěné od něho tanečnice jsme se pak ujali sami a čtvrt násobně jí Pepounka nahradili.

Když z posvícení zahnaný přišel nazítří do školy, začali jsme s ním, co dělal včera. On docela vážně vykládal, co mu dal dějepis za dřeni, že prý od poledne až do půlnoci nad ním seděl. To bylo pro nás moc, tak že dva z kamarádů najednou ústy začali napodobiti braní na plechové nástroje a hudli melodii písně, kterou Pepounek včera v Plačicích poslední tancoval.

Do této chvíle vážný a jako ustaraný Pepounek se tomu radostně zasmál. Poznal, jak se dal napálit.

„Vy bando nezbedná a já poměl tolik strachu, jest-li mne přece jen v kole nezahledí!“ zvolal vesele a nám se při tom zdálo, že slyšíme, jak mu s rachotem padá se srdce těžký kámen obav, že ho pan katecheta v Plačicích u muziky viděl.

Nehněval se proto na nás a býval i rád, když mu potom kolegové „plačickou“ častěji zahráli. Ale mne to mrzí doposud, když na to vzpomenu, proč jsme milému a dobrému Pepounkovi plačické posvícení kazili — — —

Druhý rok po maturitě, připravuje se jako právník k první státní zkoušce, tiše doma zemřel a proto neměl příležitosti, aby si vynahradi, o co jsme ho připravili. A on tolik rád tancoval!

Pokorným vyznáním a upřímnou lítostí toho, co jsme Pepounkovi v Plačicích vyvedli, jsem svému svědomí snačně odlehčil — — —

se shodují nářky zápisníku na neurovnané poměry Adalbertina s tvrzením p. vikáře Kuhna, jenž na schůzi zemské jednoty duchovenstva v Praze navrhol, aby papežského indultu použito se ve prospěch duchovenstva, anot př. Adalbertinum je dostatečně zabezpečeno. K dotazu tomu promluvil p. předseda Uhlíř, místopředseda p. kanovník Kerner a kaplan Vaněček. Konstatováno, že p. vikář Kuhn mluvil na schůzi pražské bez náležité znalosti finančního stavu Adalbertina a proto se usnášší valná schůze požádati p. vikáře Kuhna, aby nesprávné tyto údaje ve veřejnosti nešířil. »Adalbertinum« je skutečně zabezpečeno, ale jen a jen za pomoci indultu.

Jednatel Dr. Reyl potom přečetl jednatelekou zprávu, z níž nejzávažnější body uvádíme.

Výbor konal 6 řádných schůzí, jednotlivé komise dle potřeby častěji. Na bedrách výboru spočívala celá značně již rozvětvená agenda družstevní, kteréhož úkolu shostil se výbor způsobem jistě uznání plným, vzpomene-li, že během právě letošního výročí 11letého musilo družstvo hájiti svou existenci dvojí frontou proti nepříteli zevnímu i vnitřnímu.

Nepřátelé ve vlastním táboře nekonají zrovna nejlepší dílo, když podlamují působnost kdysi tak žádané a nyní zrovna časové naší organizace.

Není to snad nikomu tajno, že se lidstvo kupí již po několik 10letí ve dva protivné tábory: křesťanský a hmotářský. Tábory tyto chystají se k velikému boji, neboť oba zastávají neslučitelné názory. Zvítězí ovšem jenom lepší zbraně, lepší disciplína a výcvik šiků. Tábor nepřátelský se znamenitě organizuje. Vyznávači historického materialismu opanovali tiskem a svými institucemi větší část společnosti lidské, kdežto stoupenci křesťanského názoru se drobí, třští a opouštějí krok za krokem své posice. Kam až tento ústup může se dít? Organizujeme se také, zakládáme organizace nové s časovým programem a sesilujeme posice staré. Rovněž kritiky užíváme jako soli. Kritika je sice dobrou věcí, ale nesmí býti náhražkou pozitivní práce. Nespravedlivá kritika odnímá nadšení zvláště těm činitelům, kteří pracují ve veřejnosti obětavě bez hmotné odměny za svou práci. Placený zřízenec může ještě neoprávněnou kritiku považovati za obtíže svého úřadu, ale neplacený funkcionář skládá roztrpčen úkol, jenž mu vedle námahy a ztráty času vynáší potupu jízlivců, kteří sami úkol jeho zastávají pak buďto nedovedou aneb nechťejí.

Několik slov na obranu družstva pronesených přijmou členové družstva jistě v tak dobré vůli, jakou byla pronesena. Jsou beztoho vzácností chvalofeči ve vlastní věci v jednatelejších zprávách našich. Nemáme ve zvyku prohlašovati se za neomylný a samospasitelný sbor, proto hájíme svou podstat jenom tehdy, když toho je zapotřebí.

Družstvo pracovalo i letos agitačně ve prospěch křesťanských zásad. Koncem r. 1903 v měsících listopadu a prosinci uspořádalo společně s ústředním diecézním svazem a všeodborovým sdružením v Hradci Králové zdařilý sociální kurs, jenž byl vzhledem i ku cizozemským podobným kursům dosti slušně navštíven. Na kursu tomto vždy nedělní odpoledne pořádaném mluvili řečníci, vesměs z diecése královéhradecké vybraní.

Připomeneme-li, že družstvo podnik tento financovalo a poskytlo mu útluk pod střechem Adalbertina, pochopí každý důvod, proč družstvo také sbírá od svých členů příspěvky.

Ještě intensivnější byla drobná sociální činnost družstva, které nemá sice žádného sociálního fondu, ale proto přece bezplatně vysílá řečníky do spolků, od nichž bylo požádáno. Tak přednášeli členové sociálního kroužku na následujících místech: dr. Hejčl jednou v Dobřenicích, Dr. Reyl v Nebovidech, Černilově, Přelouči, Pardubicích, v Hradci Králové (5). Redaktor Sahula přednášel na 37 místech a to: v Červených Pečkách, Červeném Kostelci, Sedlci u Kutné Hory, Kostelci nad Orlicí, Lomnici n. Pop., Hradci Král. (3), Horním Jelení, Vamberku, Dobrušce, Skutči (2), Libštátě, Třebouchovicích (2), Kněžicích, Týništi n. Orli., Častolovicích, Parníku, Studentenci, Libici nad Cidlinou, Chrudimi, Polici n. Met. Černilově (2), Úpici, Slezském Předměstí (2), Krouné, Poličce, Náchodě, Cuclavi, Kunčicích, Hlinsku. Katecheta Jukl v Černilově (2), na Slez. Předměstí (2). Kaplan Mynařík v Kutné Hoře.

Úhrnem pořádáno bylo 48 přednášek.

Výbor družstva ohradil se též veřejným protestem proti národnostnímu ohraničování diecése.

Pozoruhodnou jistě byla tisková činnost. Družstvo vydává a šíří politický i vzdělávací tisk. Časopis »Obnova«, nejstarší tiskový podnik družstevní, zakořenil se již ve vrstvách katolického čtenářstva a požívá pro své důsledně hájené zásady vážnosti ve všech kruzích. »Obnova« snaží se odvalovati balvany předsudků a nedorozumění, které katolické myšlenky zavalovaly cestu. Jeť tedy list náš důležitým kulturním spoluvýstavcem v rozvoji katolického života českého. Podporuje-li někdo »Obnovu«, podporuje tím dobrou věc. Zvláště v dnešní době, kdy není žádné naděje na vytvoření samostatné politické strany katolické v Čechách, mohou se uvědoměti katolíci věnovati pouze drobné práci a zásadám svým připravovati v širší společnosti půdu. A tato zdoluhavá práce bez tisku je zcela nemožnou.

Ne menší váhu přikládají aluší periodickým letákům »Časovým Úvahám«. Do statistik dobrých brožur jsme již během 8 let rozšířili v této sbírce a to brožur na mnoze velmi obsežných. Beze vši protekce katolických kritiků, kteří kromě literární sekce »Vlasti« podnik náš umlkují, vnikáme i tam svým dobrým tiskem, kam nemůžeme vniknouti dražší kniha. Vydáváme totiž, jediní snad v celých Čechách, brožury své úplně bez výdělku, majíce též redakci i administraci beze všeho honoráře obstaranou. Korunu ročně na »Čas. Úvahy« mohl by každý uvědomělý katolík věnovati, ježto velmi zhusta dělníkům rozdáváme své brožury zdarma.

Kalendář »Štít« dochází již obliby i tam, kde dosud ze starého zvyku objednávali kalendáře na výdělek vydáván.

Novým podnikem naším je »Knihovna Obnovy«, která přináší dobrou vzdělávací četbu. Proslulé spisy zesnulého biskupa Bryncha »Duch katol. obnovy« a »Kříže a kalichy« jsou jistě předností naší knihovny. Výborným spisem jsou též Mimrovy »Obrázky ze smíšené osady«. Předplatné celoroční se ovšem měnívá každoročně dle ceny vydaných publikací, proto letošní II. ročník bude mnohem levnější, ježto nemíníme letoš vydati rozsáhlejších knih, toužíce raději po tom, aby se rozprodal I. ročník, neboť leží nám mnoho peněz v tiskopisech.

Jako objednávkami našich tiskopisů, tak i podporou naší knihtiskárny přispívají členové ku vzrůstu spolkového jmění a k amortisaci stavebního dluhu »Adalbertina«. V tom ohledu však nutno bojovati proti předsudkům ano i proti patrnému nedostatku širšího rozhledu.

Ve vlastním našem táboře mnozí neváží si podniku, kterým jsme vlastně předstihli všechny staré již organizace katolické. Tak n. př. bylo mnoho rozumu již vyplýváno na rozluštění otázky, má-li se šířiti diecéšní zpěvník »Oltář«. Odpověď na tyto rozmyšlenky podal německý klerus v Rakousku, jenž na výsost velebil vnitřní cenu »Oltáře« a posledně též český klerus v Americe, jenž zavádí »Oltář« zejména do osad, kde mají daleko do kostela.

Letošním rokem byla výborem vsunuta do zakládací listiny knihtiskárny vložka, dle níž po zaplacení stavebního dluhu bude výtěžek knihtiskárny použit jen a jen ku prospěchu diecéšního duchovenstva, buď onemocnělého aneb sociálně a literárně činného. Následkem této klausule odpadnou snad námítky, že družstvo nemá charitativního úkolu a proto též papežského indultu bude ochotněji používáno ku prospěchu »Adalbertina«, ku kterému mnozí naobrat stali se lhostejnými, ačkoliv za života jeho zakladatele konali právě závody v projevech přízně domu tomuto.

»Adalbertinum«, spolkový dům, bývá mnohdy hůře posuzováno, nežli jak skutečnost toho vyžaduje.

Ve spolkovém domě Adalbertinu jsou výhodně umístěny: knihtiskárna, redakce i administrace, sklady i krám tiskových podniků družstevních. V domě mají přístřeší: družstvo samo, jednota katol. tovaryšů, křesť. spolek paní a dívek, cyrilská diecéšní jednota a všeodborové sdružení. Mimo to je v domě veliký sál pro spolkové schůze a manifestáční sjezdy katolické. Sál tento reprezentuje vlastně 4 činžovní byty, které ovšem nic hmotného nenesou, nýbrž musí býti příspěvky udržovány. Kdyby bylo chtělo duchovenstvo diecéšní založiti si výdělkový podnik, pak by ovšem stavba »Adalbertina« byla pochybenou, protože slouží mnoho místností kulturním, nevýnosným podnikům. Ježto však diecéšní klerus nechťel zbudovati živnostenský, výdělkový podnik, musí zcela přirozeně na udržení »Adalbertina« po jistou dobu přispívat, protože stavbu jeho valná hromada odhlasovala a proti jeho stavbě se nikdo neohradil. Nejenom z morálního ohledu na stavovskou čest, ale i z právního důvodu na potřebu amortisace vydlužených kapitálů má každý dle možnosti na spolkový diecéšní dům přispívati.

Že se vlastně stále apelluje na obětavost diecéšního duchovenstva a ne jenom na členy družstva, vězí příčina v tom, že »Adalbertinum« se všemi svými podniky je stále dosud majetkem celé diecése. Kdyby se stalo vřehradním majetkem několika členů, pak ovšem by přestalo volání po příspěvcích, ale také výtěžek musil by připadnouti vedoucím jednotlivcům. »Adalbertinum« není nějaká záložna, kde sice výboři mají užítky, ale škodu má hraditi celá veřejnost.

Z krátce nastíněné činnosti politického družstva v uplynulém správním roce vysvitlo snad dostatečně, že družstvo je pracovním sborem, jenž pracovati může a chce. Je tedy na členstvu, aby součinností svou pracovní program spolkový umožňovalo. Ovšem ozývají se hlasy plné bezradnosti, které odporují spíše ústup než plodnou práci. Panuje úplný rozvrat ve společenství katol. životě.

Slyšíme na všech stranách nářky a bédování, že slušnější, inteligentnější a majetnější živly naší společnosti se veřejnému životu vyhýbají, že se veřejného ruchu straní, tak že reprezentace a zastupování české společnosti stává se kořistí osob, které se v této své působnosti se svým životním povoláním naprosto minuly.

Kdyby i klerus český, jenž po staletí stál v předních řadách průkopnické osvětové práce národní, zpronevěřil se své stavovské tradici, není pochyby, že by příští věky ne bez příčiny volaly nás na plesný soud dějin. Pracujeme pod vlastní střechou

spolkové organizace, ale se zřetelem ku prospěchu celku. Zdať Bůh!

Jednatelejší zpráva byla provázena častými projevy souhlasu a byla také jednomyslně přijata na vědomí.

Během rozhovoru o Adalbertinu byl kladen na to důraz, aby indultu bylo náležitě využito ku urychlení amortisačních splátek. Do direktátů badou se svolením konsistoriím vkládány každému beneficiatu konsignace s vysvětlením.

S povděkem bylo vzpomenuo neuznavné činnosti vedp. kanovníka dra Soukupa a úřednictva konsistorního, kteří nepokládali si za obtíž osobními dopisy poučovati a povzbuzovati poměrů neznalá.

Pokladní zpráva přednesena byla p. pokladníkem dr. Novotným za napjaté pozornosti přítomných, neboť není pochyby, že ani agenda družstva není možnou bez zdravého finančního základu. Členové příspěvky činily 1379 K 55 h, dary Adalbertinu 4693 K 82 h, indultem přispěno témuž 5262 K 28 h. Vydáním byly hlavně annuitní splátky našim věřitelům, kteří od nás ročně požadují 13.772 K 66 h. Po 22 letech odpadnou 4000 K a po 30 letech 3285 K, po 50 letech bude dům úplně čist. Ježto aktiva převyšují polovinou naše passiva, je stav družstva skutečně dobrý.

Zpráva byla též jednomyslně přijata a schválena.

Na to přistoupeno ku volbě nového výboru, do něhož byli povoláni tito pl. t. pp.: František Douda, farář v Dobřenicích, Antonín Dvořák, děkan v Nebovidech, Frant. Čejnovský, farář v Sendražicích, František Jukl, katecheta v Hradci Král., František Kerner, č. kanovník, Josef Mynařík, kaplan v Černilově, Augustin Novák, farář v Dobřenicích, Dr. Josef Novotný, prof. theologie, Dr. František Reyl, říditel Boromea, Jan Seidl, děkan v Černilově, Vladislav Sekera, říditel Rudolfiny, Josef Vaněček, kaplan v Mikulovicích, Václav Uhlíř, bisk. vikář, Karel Janský, farář v Uhersku. Skrutinium provedli pp. Víša, Kristian, Sahula a Greg.

Při volných návrzích přijat byl návrh p. faráře Vlčka, aby zemské jednotě českého katolického duchovenstva byl učiněn družstvem projev důvěry. Prohlášení přinese »Obnova«.

Uznání bylo vysloveno pp. vikářům, kteří družstvo blahovůli podporují.

Ježto »Obnova« poskytuje též slevu předplatného pro větší počet objednaných výtisků, touženo po tom, aby byl list náš šířen hromadným edebíráním.

Tím byl program valné schůze vyčerpán a schůze uzavřena.

Po schůzi ustavil se hnedle výbor v ustavující schůzi následovně: Předsedou zvolen p. vikář Uhlíř, místopředsedou p. kanovník Kerner, jednatelem p. dr. Fr. Reyl, pokladníkem p. dr. Novotný.

Z činnosti katol. spolků.

Z Červ. Kostelee. V pondělí 15. srpna pořádala jednota naše četné návštěvenou měsíční schůzi, ve které dp. Jiří Sahula, red. z Hradce Kr., přednášel »O cestě k pravému štěstí«, mnohými příklady dovozuje, že toliko víra v Boha a jeho spravedlnost může člověka v každém zármátku potěšiti a dokázat, že jest nesprávné tvzení nevěrců, že pokrok sám o sobě nahradí lidu náboženství a připraví mu nebe na zemi. Na světě není možno šťastnému býti úplně šťastným a proto musíme se řídití slovy Ježíše Krista: »Hleďte království Božího a spravedlnosti jeho a ostatní bude vám přidáno.« Přednáška byla se zájmem sledována a o tom, že se líbila, svědčil hluchý, dlouho trávající potlesk. Dp. řečníka vyslovujeme vřelý dík za povzbuzení a poučení. Pak sdělil místopředseda členům truchlivou zprávu o úmrtí zasluhového bojovníka na poli křesť. socialismu dp. Šatiny, kaplana v Hronově. Přítomní projevíli čest památce jeho povstáním. Dále přečetl jednatel zprávy z minulých schůzí. Ženský spolek »Ludmila« bude nyní schůze členské obdržeti zároveň se spolkem naším, které jsou označovány plakáty. Po té schůze skončena.

Z Libštátu. Dne 21. srpna pořádala zdejší katolická Jednota svou četné návštěvenou měsíční schůzi. Po zahájení schůze předsedou p. Františkem Sedláčkem ujal se slova p. jednatel a vložil krátce provolání Jednoty katolického učitelstva českého a navrhl tuto resoluci: »Katolická Jednota v Libštátě důrazně protestuje proti snahám liberálních učitelů, kteří se snaží náboženství katolické ze škol vymýtit a projevuje úplný souhlas s resolucí přijatou na valné hromadě Jednoty katolických učitelů v Praze dne 15. května 1904. Zároveň projevuje přání, aby snahy Jednoty katolických učitelů více než dosud mravně i hmotně podporovány byly od těch, kterým prospěch i zdar katolického náboženství v prvé řadě na srdci ležeti má!« Resoluce ta po krátké, ale účinné řeči p. Václava Špačka, řídícího učitele z Košťátek, který na své cestě do Jilemnice do středu našeho zavítal, byla jednohlasně a s nadšením přijata. Zároveň usneseno, aby jednota naše se stala členem jednoty českého katolického učitelstva a přátel křesťanské výchovy a mimo to přihlásila se ještě 54 jednotlivých členů. Zábojový odbor na to sehrál dvě jednoaktovky: »Studentský kousek«, a »Za štěstí« na účinkování al. M. Práskové a al. A. Hadinové a pp. Fr. Sedláčka, Jos. Sedláčka, Frant. Tělska a Jos. Maška, jichž pákná souhra a pochopení jednotlivých dílo odměněno hojným potleskem. Příští schůze bude dne 18. září. Další činnosti voláme »Zdať Bůh!«

Čtěte! Předplácejte! Rozšiřujte!
»OBNOVU«!

Prohlášení.

Valná schůze Politického družstva tiskového, sledující s upřímným zájmem úspěšnou činnost Zemské jednoty českého katolického duchovenstva v Praze, vyslovuje se zásadně pro její trvání a přeje činnosti její v budoucnosti plný zdar.

V Hradci Králové, dne 22. srpna 1904.

Václav Uhlíř,
předseda.

Dr. Fr. Rojl,
jednatel.

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecézní. Ustanovení jsou: p. Václ. Krafík, farář v Turkovicích, za faráře v Bělé u Pardubic; p. Jos. Novák, kapl. v Starém Městě, za faráře do Bělého u Zámberka; p. Bedřich Hubáček, kaplan v Jablonci n. Jiz., za kapl. do Borohrádku; p. Frant. Egert, deficient, za kaplana do Jablonce n. Jiz.; p. Jos. Hoke, kapl. v Zámberku, za katecheta do Chrásti; p. Stanislav Dobrušský, kaplan v Holicích, za administr. do Turkovic; p. Jan Adamec, kaplan v Lužanech, za kapl. do Sesemic; p. Arnošt Šternberský, admin. v Bělé, za kapl. do Lužan; p. Jos. Pícha, prom. katecheta v Nov. Bydčově, za katech. do Kyšperka; p. Jos. Bláha, kapl. v Teplicích, za kapl. do Chvalče; p. Václ. Kouba, kapl. v Žehuni, za koop. do Nové Vsi. Nové svěcení kněží: p. Jos. Valenta za kaplana do Těplic (Wekelesdorf), p. Jos. Macák za kapl. do Č. Varnetovic, p. Mart. Klouda za kaplana do Ronova, p. Václ. Rábáček za kaplana do Žehuně, p. Jos. Tušín za kapl. do České Bělé, p. Jan Vašek za koop. do Písečné. V Pánu seznal: p. Václ. Šitina, kapl. v Hronově, 9. srpna b. r. (naroz. 1868, vysvěcen r. 1892). Uprávněné fary: v Turkovicích, patron. p. Klára Riedlová, od 4. srpna b. r.; ve Velké Řetově, patron. nábož. matice, od 11. srpna b. r.

Kněžská duchovní cvičení konána byla letos od 22. do 26. srpna v kněžském semináři královéhradeckém za volice četného účastnictví. Cvičení těchto, jež řídila byla dp. P. Aloisem Jemelkou S. J. z Hradce Králové, účastnilo se 179 pp. duchovních s J. B. M. nřdp. Dr. Josefem Doubravou a nejdůstojnější kapitulou v čele. Zpovědníky byli vdpp. Kasimír Adámek, O. sv. Fr. quardián v Praze a Akursius Košťál, O. sv. Fr. quardián v Zámukách.

Osobní. Odbornými soudci-laiky jmenování byli ze stavu obchodního v obvodu vrchního zemského soudu v Praze obchodníci: p. Karel Richter a p. Václav Špalek při krajském soudu v Hradci Králové. — Suplent na učitel. ústavu v Hradci Králové p. Jos. Kubálek jmenován cvičným učitelem na též ústavu. — Vdpp. profesor V. Kudrna ve štyrském Strassu jmenován profesorem na vyšší vojén. škole v Mor. Hranicích.

Zápis žáků do měšť. školy chlapecké v Hradci Králové konati se bude ve čtvrtek dne 16. a v pátek dne 18. září od 9 do 12 hod. dopol. a od 2 do 4 hod. odpol. V sobotu dne 17. září od 9 hod. dopol. a od 2 hod. odpol. jsou přijímací zkoušky, ku kterým si žák přinese pero a papír; po zkouškách se rozhodne o přijetí neb odmítnutí žákův. K zápisu dostaví se žáci s rodiči nebo jejich zástupci a vykáží se školními zprávami nebo vysvědčeními a vysvědčeními očkovacími. Žádoucné, aby zdejší rodičové, jejichž synové mají postoupiti do I. třídy, přišli k zápisu již ve čtvrtek. Do I. třídy přijmou se žáci, kteří školními zprávami prokáží, že s dostatečným prospěchem navštěvovali 6 ročník některé školy obecné nebo kteří jsouce prohlášeni za způsobilé ku postoupení a vykazujíce z jednotlivých předmětů podle průměru čtyř čtvrtletí poslední zprávy známku „sotva dostatečnou“ nebo „nedostatečnou“ vykonají z těchto předmětů přijímací zkoušky s dostatečným prospěchem. Také se mohou přijmouti žáci nejméně 10letí, kteří nemohouce se vykázati, že s dostatečným prospěchem vychodili 6. ročník školy obecné, podrobí se přijímací zkoušce z učiva 6. ročníku, za kteroužto zkoušku zapraviti je skutební taxa 12 korun. Ku přijetí do II. a III. třídy potřebí je vysvědčení školy měšťanské nebo průkazu o přiměřeném stáří a vykonání a prospěchem zkoušky přijímací, za kterou je zapraviti taxa 12 korun. Počátek nového roku školního službami Božími oznámí se na návštěvní tabuli v budově školní. Ve středu dne 14. září o 9. hod. dopol. konají privatisté, kterým to bylo povoleno, zkoušku z III. třídy. Před zkouškou se zaplatí taxa 12 K a předloží se hodnověrný průkaz o stáří. —

Členy zkušební komise pro obecné a měšťanské školy v Hradci Králové na 3leté období počátkem tohoto školního roku podnáje, jmenování jsou: řiditelem říditelem učitel. ústavu Jos. Novák, náměstkem jeho profesor učitel. ústavu Ed. Beránek; členy: profesori Em. Mitrovský, Frt. Zdařil, Kar. Feuerabend a Jan Veverka, c. k. okres. školní inspektor Jan Dunovský; cviční učitelé: Jar. Oehm, Karel Smrč a Jos. Tittelbach, hudební učitel ústavu St. Dobš, všemě v Hradci Králové, a říditel měšťanských škol v Třebouchovicích E. Erben.

Vydatný déšť konečně aspoň trochu oživil snávenou přírodu. V úterý 23. t. m. zatáhlo se, celý den sypal se pak jemný déšť, jenž zvláště večer shouští. Druhý den bylo však zase jasno; ve středu a ve čtvrtek ve vzdálenějších okolí přišlo také vydatné. Déšť prospěl velmi bramborům i řepě. Na směsky právě nejprůhodnější doba.

Velké náměstí v Hradci Králové dostává pomalu jiný útvar. Podél podélné od domu p. Ráše až k obchodu p. Rezáče připravuje se právě nový široký chodník, který bude specialitou Hradce.

Lázeňské místo Brandýs n. Orli. do 31. července t. r. hostilo 722 letních hostů.

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva.

Schůze národního výboru v Hradci Kr., 20. srpna. Podpora nemoc. udělena: J. Mrázkovi v Čáslavi 12 K, Ber. Soldátovi v Kosteletci n. Orli. 8-28 K, J. Nedvídkovi v M. Černé 4-80 K, A. Hrdinové v Kaničích 6 K, A. Oberreiterovi v Hlinaku 6 K, Jiráčkové v Kosteletci n. Orli. 6 K. Přijati 2 členové.

Z dějin poddaných vesmí bývalého panství Hradce Králové. (Dle záznamů archiválních podává V. P—s.) (Pokračování). Jan Ledecský měl 18 str. I., 21 str. II. a 19 str. III. tř. dědič. rolí, pod 4 vozy dědičných luk a pod 1 vůz luk pod plat roční 1 sl. 10 kr., úroků k zádušní sv. Ducha platil 3 sl. 29 kr. 3 den. příletně, vrchnosti odváděl na p. děkana do důchodu 2 sl. 26 kr., desátku p. děkanovi 1 str. žita a 1 str. ovesa, témuž na koně, když se jede k nemocnému, 2 čt. ovesa, letníkův 16 kr., za obilné 6 kr., 3 vejce; kantorovi posnopného 1 v. žita; robotoval 3 dny týdně. Tobiáš Česák měl 13 str. I., 21 str. 3 v. II., 21 str. III. tř. dědič. rolí, pod 5 vozů dědičných luk, pod 2 vozy luk pod plat roční 5 sl. 29 kr. 3 den., zahrady 1 str.; úroků k zádušní sv. Ducha platil 4 sl. 36 kr. 5/10 den. příletně, vrchnosti na p. děkana do důchodu 2 sl. 48 kr. 2 den., desátku p. děkanovi 1 str. žita, 1 str. ovesa, na koně témuž 2 čt. v. žita, za letníkův 24 kr., za obilné 6 kr., 3 vejce, kantorovi posnopného 1 v. žita; robotoval 3 dny týdně. Martin Jiřinec měl 26 str. I., 26 str. 2 v. II., 13 str. 3 v. III. tř. rolí děd., pod 3 vozy louky děd., pod 1 vůz louky pod plat roční 58 kr. 2 den., zahrady pod 1 v. žita; úroků k zádušní sv. Ducha platil příletně 3 sl. 50 kr. 5 den., vrchnosti odváděl 10 vajec a platil 2 sl. 54 kr. na p. děkana do důchodu, desátku p. děkanovi odváděl 1 str. žita, 1 str. ovesa, témuž na koně 2 čt., letníkův 16 kr., za obilné 6 kr., 3 vejce, kantorovi posnopného 1 v. žita, robotoval 3 dny týdně. Jan Linder měl 7 str. 2 v. I., 7 str. 3 v. II., 9 str. 3 v. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz děd. luk, pod 5 vozů luk pod plat roční 10 sl. 34 kr. 1 d., pod 1 čt. zahrady; úroků k zádušní sv. Ducha 1 sl. 16 kr. 5 d., vrchnosti odváděl 8 vajec, na p. děkana do důchodu 1 sl. 10 kr., desátku p. děkanovi 1 v. žita, 2 v. ovesa, témuž na koně 2 čt. ovesa, letníkův 12 kr., za obilné 3 kr., 3 vejce, kantorovi posnopného 2 čt. žita; robotoval 1 den týdně. Václav Metelka měl 12 str. 1 v. I., 6 str. II. tř. dědič. rolí, pod 1 vůz louky pod plat roční 1 sl. 10 kr., pod 1 str. zahrady; úroků k zádušní sv. Ducha platil 41 kr. příletně, vrchnosti na p. děkana do důchodu 48 kr., p. děkanovi na koně 2 čt. ovesa, letníkův 9 kr. a 2 vejce; robotoval 1 den týdně. Václav Polák měl 12 str. I., 7 str. II., 7 str. 2 v. III. tř. rolí dědič., pod 3 str. děd. luk, pod 1 str. luk pod plat 1 sl. 27 kr. 3 d. roční, pod 3 v. zahrady; úroků k zádušní sv. Ducha platil příletně 1 sl. 28 kr. 3 d., vrchnosti odváděl 1 slepici, do důchodu na p. děkana platil 1 sl. 10 kr. roční, desátku p. děkanovi odváděl 3 v. ovesa a na koně témuž 2 čt. ovesa, letníkův 12 kr., za obilné 3 kr., 2 vejce, kantorovi 2 čt. žita; robotoval 1 den týdně. Jiřík Linder měl 5 str. I., 8 str. 2 v. II., 7 str. III. tř. děd. rolí, pod 5 vozů děd. luk, pod 1 vůz luk pod plat 52 kr. 3 den., pod 2 v. zahrady; úroků k zádušní sv. Ducha odváděl 64 kr., desátku p. děkanovi 2 v. žita, 2 v. ovesa a na koně 2 čt. ovesa, letníkův 12 kr., za obilné 3 kr. a 2 vejce; robotoval 1 den týdně. Chalupník Tobiáš Bareš měl 1 str. I., 1 str. 1 v. II. a 3 v. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz louky pod plat 2 sl., pod 1 v. zahrady; úroků k zádušní sv. Ducha platil 30 kr. 2 d. příletně, vrchnosti odváděl 1 slepici a do důchodu 8 kr. 3 d., na koně panu děkanovi 1 1/2 čt. ovesa, témuž za letníky 3 kr. a 1 vejce; z 1 železného krávy na gruntě pojištěné platil roční 36 kr.; robotoval 2 dny týdně. Dorota Závorská měla 2 v. I. tř. děd. role, 2 čt. zahrady; úroků k zádušní sv. Ducha platila 28 kr. příletně, vrchnosti odváděla 1 slepici a do důchodu 3 kr.; ostatní vše jako T. Bareš. Chalupník Jan Kobos měl 1 v. I. a 1 v. II. tř. děd. role, pod 1 vůz louky pod plat roční 1 sl. 30 kr., 2 v. 2 čt. zahrady; úroků k zádušní platil 42 kr. příletně, vrchnosti odváděl 1 slepici a do důchodu na p. děkana 3 kr. 3 den., na koně p. děkanovi 1 1/2 čt. ovesa, za letníky 3 kr., 1 vejce; robotoval 2 dny týdně. Petr Perlík měl 3 str. I., 2 str. II., 2 str. III. tř. rolí děd., pod 1 vůz děd. luk, pod 1 v. zahrady; úroků k zádušní platil 25 kr. 4 den. příletně, vrchnosti do důchodu 19 kr., panu děkanovi 3 v. žita desátku a 1 1/2 čt. ovesa na koně, letníkův 6 kr. a 1 vejce; robotoval 3 dny týdně. Václav Cubr měl právě tolik a takových pozemků jako Perlík, panu děkanovi odváděl však 3 v. ovesa desátku; ostatní vše též jako Perlík. Václav Kačer měl 1 str. 3 v. I., 2 v. II. tř. děd. rolí, pod 2 vozy luk pod plat roční 2 sl. 31 kr. 4 den., pod 1 čt. zahrady; úroků k zádušní platil 18 kr. 4 d., do důchodu vrchnosti 5 kr. 1 1/2 den. roční, na koně p. děkanovi 1 1/2 čt. ovesa, za letníky 3 kr., 1 vejce, robotoval 2 dny týdně. Jan Kalas měl 2 str. 2 v. I., 1 str. 1 v. II. tř. děd. rolí, pod 1 vůz děd. luk a pod 1 čt. zahrady; úroků k zádušní platil 23 kr. 2 den., vrchnosti odváděl 1 vejce a 12 kr. 3 den. do důchodu, na koně p. děkanovi 1 1/2 čt. ovesa, ostatní jako Kačer. Jiřík Chmelář měl 2 str. 2 v. I., 2 v. II. tř. děd. rolí, pod 1 vůz luk pod plat roční 1 sl. 10 kr., pod 1 čt. zahrady; úroků k zádušní platil 17 kr. příletně, vrchnosti odváděl 1 slepici a 12 kr. do důchodu na p. děkana; na koně p. děk., letníky a vejce jako V. Kačer; robotoval 3 dny týdně. Václav starší Voříšek měl 3 str. I., 1 v. II. a 1 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz děd. luk, pod 2 vozy luk pod plat roční 3 sl. 37 kr. 3 den., pod 1 v. zahrady; úroků k zádušní sv. Ducha bylo 28 kr. 2 den., vrchnosti odváděl 1 slepici a 11 kr. 3 d. do důchodu; ostatní povinnosti jako Chmelář. Václav Rambousek měl 2 str. 1 v. I., 3 v. II. tř. děd. rolí, pod 1 vůz děd. luk, pod 3 vozy luk pod plat 5 sl. 16 kr., pod 1 v. zahrady; úroků k zádušní bylo 43 kr. 1 1/2 den., vrchnosti odváděl 1 slepici a do důchodu 12 kr., na koně p. děkanovi 1 čt. ovesa, ostatní jako Chmelář. (Pokrač.)

Utopil se při koupání. V neděli odpoledne koupal se v Labi u Střebské J. Dvorský, 17letý dělník z Nového Hradce Králové, dostav se do hlubiny utonul.

Dar chudým. Pan V. Collino, cís. rada, městský radní, předseda právovar. měšťanstva etc., věnoval za příčinou úmrtí paní sestry své Její Excelence Řádky Weissarové z Weissenbrucku, ohoří c. a k. podmaršálka v. z., městským chudým 100 K.

Bývalý klášter minoritský v Kuklenách. Pozemky, náležející zrušenému klášteru Minoritů v Kuklenách, byly ve prospěch Náboženského fondu veřejnou dražbou prodány a to: Dne 11. ledna 1790: 1.) Pole „za strouhou“, ve výměře 1 jitra 528 □ sáhů, koupil Jiří Komárek za 166 sl. rýnsk. 2.) Pole „za mlejnem“, ve výměře 1320 □ sáhů a louku per 2 jitra 1129 □ sáhů, koupil Matěj Mařtálka za 380 sl. rýnsk. 3.) Pole ve Faráštvi per 980 □ sáhů koupil Bernard Štěpán za 55 sl. rýnsk. 4.) Louku „Podhůrku“ řečenou, ve výměře 2 jiter 160 □ sáhů, koupil Jan Helfert za 490 sl. rýn. 5.) Louku „na ptáku“, ve výměře 5 jiter 258 □ sáhů, koupil Václav Šandera za 700 sl. rýnsk. 6.) Pole „Rebecko“, ve výměře 5 jiter 1437 □ sáhů a pastvinou per 680 □ sáhů, koupil též Václav Šandera za 1000 sl. rýnsk. 7.) Louku pod „Malšovou Lhotou“ per 2 jitra 608 □ sáhů koupil Václav Souček za 755 sl. rýnsk. 8.) Les „Faráštvi“, ve výměře 89 jiter 1261 □ sáhů, koupil Josef Wostinius za 1800 sl. rýnsk. Dne 12. ledna r. 1790: 9.) Pole „u Spítálska“, ve výměře 1204 □ sáhů, koupil Jos. Pánsler za 67 sl. rýn. 10.) Les „Spítálsko“ per 46 jiter 1019 □ sáhů koupili Jan Černý a Tobiáš Košťál za 1991 sl. rýnsk. 11.) Louku vedle Smičiňských pozemků per 6 jiter 1245 □ sáhů koupil Jan Štěmcha za 905 sl. rýn. 12.) Pole za Labem u pastviště Skalického koupil Karel Zadrobilek za 308 sl. rýnsk. 13.) Louku „Malá Kališka“ řečenou, ve výměře 8 jiter 235 □ sáhů, koupil Jan Hampl za 1844 sl. rýnsk. (Viz zápisy v orig. vys. zem. guberniem dne 21. dubna 1790 stvrzené a v měst. archivu královéhrad. uložené.)

Z Kuklen. U příležitosti šupního jezdu řemeslnícko-živnostenských společenstev okresu královéhradeckého dne 21. srpna oděly se Kukleny slavnostním hávem. Se všech téměř domů vlály prapory v národních barvách a vkusně ozdobená slavnost. brána vítala se všech stran sjíždějící se účastníky slavnosti. K lesku slavnosti přispěli poslanečové pp. Kratochvíl, Formánek a Srdínko, kteří svými nadšenými řečmi o důležitosti vzdělání a organizace stavu řemesl.-živnostenského a případně i rolnického přesvědčili posluchače, že lid má se sám na sebe nejvíce spoléhati, od vlády za nynějších poměrů nelze nic očekávati. Hosté a spolky uvítání byvše nejprve předsedou místního společenstva p. Jedličkou, v průvodu s hudbou odebrali se na náměstí, kdež uvítání byli starostou obce. Slavnostním dojmem působilo svěcení praporu místního společenstva, po němž všichni odebrali se do chrámu Páně, kdež vp. kaplan Fr. Kraus promluvil významnou příležitostnou řeč. Při mái na to ochotně zapělý místní pěvecké jednoty Libuše a Vlastimil. Odpoledne po 2. hodině uvítání byli účastníci předsedou župy p. Zd. Ješkem, načež po řečích poslanců za zvuku hudby a zpěvu jednoty Libuše a Vlastimila rozproudiva se pod lipami milá zábava. Večer pak oddala se mládež tanci v hotelu u Šrajbrů.

Z Předměstí m. L. V pátek dne 19. srpna t. r. zemřel v naší obci po 35leté neuvábné práci znamenitý oční lékař pan Josef Tichý, jenž byl zároveň obvodním lékařem. Pohřeb zesnulého konal se dne 22. t. m. o 10. hod. dop. z domu smutku, kde byl zesnulý v černé kovové rakvi na smutečním katafalku vystaven. Na rakev položeno bylo množství dráhocenných věnců se stuhami, jež věnovali rodina zesnulého, přátelé a známí. Církevní obřady vykonal dpp. farář z Lochevic, Sendrašic a vdpp. kanovník Dr. J. Soukup z Hradce Králové. Po obřadech a smutečních zpěvích byla rakev snesena do pohřebního vozu, kolem něhož místní občané a zřizenci pohřebního ústavu p. Bartošky ze Smičic tvořili pohyblivý špalír; za rakvi kráčela bolem sklíčená rodina zesnulého s přibuzenstvem, lékaři z okresu královéhradeckého, jaroměřského a četné obecenstvo z obce místní i okolních. Průvod ubíral se nejdříve do kostela v Lochevicích, kde byla sloužena zádušní mše sv., načež zesnulý uložen na místním hřbitově do rodinné hrobky k věčnému odpočinku. N. Č. Š.

Z Bohdaneč. Slavnostní dny 13., 14. a 15. srpna. V těchto dnech hostil Bohdaneč ve středu svém své rodáky, kteří se všech stran sjeli se sem, aby vzájemné styky z dob nejkrásnějších, z mládí, opět se utužili. V sobotu večer bylo v Besedě vzájemné „okukování“ při přátelské zábavě a zvucích místní kapely. V neděli ráno navštíveny lázně zdejší a měšťanské školy, kdež překvapeně obdivovali se účastníci, zvláště ti, kteří již po delší dobu mimo své rodiště dleli, jaká nadějná budoucnost otvírá se jich rodišti v oné útulné části města, v níž p. J. Veselý vystrojil svými láznemi milý a požehnaný útolek bolestnou chorobou sklíčeným, jakož i přičinnosti města o dorost svůj i z okolí na poli vzdělání v nákladné budově školní. Odpoledne všeobecně očekávání na náměstí závodící cyklisté z Přelouče, kteří zde u kostela stanovili si cíl svých závodů. Pak zahájen koncert v parku lázeňském, jenž bohužel přerušen byl poplašnými údery na zvon . . . vynuřil požár v předměstí města, t. zv. ráji. Vše kvapilo k zárovišti, jež nabývalo povážlivých rozměrů. Hasiči zdejší v pravdě zasloužili si všeobecného uznání, že v místě velmi choulostivém a kritickém požár omezili. Shořelo 5 čísel; v práci bylo 8 strojů; dojel na místo také i telegrafem přivolaný sbor hasičů z Pardubic. Po celou noc pracováno u požáru, tím nálada ovšem zcela zméněna, akademie slavnostní odložena na druhý den a čistý její výnos určen ve prospěch chudých pohorělých. V pondělí dopoledne o 10. hod. sešli se účastníci slavnosti, provázeni množstvím obecenstva, kol hřbitovní kaple sv. Jiří, kdež sloužena mše sv. Po ní před kaplí s rohem básníka Jar. Langra promluvil p. Peška (Šípek) z Prahy o významu této slavnosti jakož i o životě a liter. ceně Langrové, jehož hrob ověnčen a pěveckým sborem zapěn na roz-

loučenou s ním chorál Bendlův. Odpělná zahájena ve vzdušné dvoraně lázeňské slavnostní akademie. Kovaříkův Směs s českých oper sehrán orchestrem v pravdě precizně. Bouřlivým potleskem odměněno však číslo 3. Byla to Fantazie na Zdeněkův sen s Dalibora a Serenada (Drda) pro housle s právem piano. Zasedla k pianu chot' p. učitele Dostála a vedle dceruška její s houslemi. Dívka v dětských ještě sukénkách, slabé ručky zdály se chvěti, když vsílily první zvuky z krásného nástroje Petrofova a ona posvedla své housle, a již nesou se sálem první tony, tklivá melodie citlivé duše Smetanovy, to už nejsou čtyři struny uvedené ve chvění rukou dětskou, to v pravdě mistr spíval prociťtánu píseň mistra houslemi svými, tu hrálo umění, jehož bravura neobdivuje se tak zrak a sluch, její spíše chápe srdce, v němž ono nalézá si ozvěnu. A proto ty salvy potlesku, jaké snad jiné lázeňské dosud neslyšely, tož byl důkaz, že posluchači umění tu pochopili . . . A to snad nejkrásnější odměna umělci. Důstojnými spolutělci byl dvojspěv Dvořákův: Holub na javore a Bendlův: Co květy večer hovoří; pěvkyně sl. Náhlíkova a Poláková libily se tak, že donuceny přes pokročilou dobu k přidání ukázky, jaký poklad mají naši bratři Slováci v národních písních svých. Mezi programem recitovala pí Klímová rozmarné dvě básně, jež před 43 lety při slavnosti Langrově zde byla přednesla. Celkové nutno říci, že akademie tato ukázala, jaké síly ve středu svém zde máme a jak mnoho tedy v tomto směru dalo by se u nás vykonati. Orchester, smíšený i mužský sbor ukázaly, že dovedou nejen navěštíti, ale i přednésti; dirigentem byl p. fidelel měst. škol A. Marek. P. F. Veselý ukázal poznovu, že jest na piané umělcem a přeplněné místnosti lázeňské výmluvně hlásaly, že náš národ jest přece jen národem hudebním. Konec, jak už jinak ani nejde, bylo veselé tancování rozjařované městskou kapelou páne Michálkovou. A poslední slova všech: Na shledanou za 2 roky při oslavě 100letých narozenin našeho Jaroslava Langra.

Z Polních Chrále u Kolína. (Prvotiny kněžské). Den 7. srpna 1904 utkví obyvatelům Polních Chrále dlouho v myslích. Vždyť toho dne doprovodili rodáka svého dp. Vojtěcha Lásku, jakožto nově posvěceného kněze, do farního chrámu páne sv. Jana Nep. v Ohařích, by zde tento poprvé přinesl obět smíru za všechny, již mu drahými. — Kol 8 1/2 hod. vyšel z farního chrámu Páně průvod, který vedl místní dp. farář J. Svátek za asistence dp. faráře Křesťáckého Al. Nováka a ctp. bohoslovců L. Tůmy, Michálka Jos. a Mazače Václ., pro novosvěcenec do domu rodičů jeho v Polních Chrálech. Zde dojemně k srdci všech promluvil místní p. farář. Láska oko neubránílo se elz, když nadšený novosvěcenec děkoval rodičům za všechnu jich lásku a obětavost a od nich vyřadoval si požehnání k první své nejdraší oběti. Značný počet družiček, z nichž více nesla sestra novosvěcenecova sl. Aninka Láskova, vedla rovněž sestra jeho sl. Matenka Láskova, učitelka v Hlučicích u Nov. Bydžova. Když dospěl průvod za zpěvu zbožných písní do přeplněného již chrámu Páně, vykonány obřady před první mší sv., po nichž vystoupil na kazatelskou slovnatý kazatel vadv. prof. Dr. J. Jindra. V uctívající řeči své vyložil význam rouch mešních, které novosvěcenec dnes a pak i nadále oblékati bude, vyložil význam kněze, by lid povzbuzen byl k účtu a lásce ku kněžstvu. Po hodině řeči dp. kazatele přistoupil teprve novosvěcenec k oltáři, po němž tak dlouho prahlo srdce jeho. Zástupy lidstva, které připlňovaly prostorný chrám Páně, hojná účast kněží svědčí o přiznání, jaké se zde těší dp. novosvěcenec. Po mši sv. přijali kněžské požehnání dpp. asistenti mše sv., rodiče a nejbližší příbuzní. Odpoledne po požehnání Nejv. Sv. Oltářní udílel dp. novosvěcenec svoje kněžské požehnání lidu ostatnímu. Právě jmenován náš novosvěcenec kooperátorem na Pouchově, ku kterémuž prvnímu jeho působení z hloubi duše voláme: Dej Bůh sílu, zdar a požehnání!

Učitelská theorie a praxe v Novém Bydžově. Je-li skutečně akademické vzdělání potřebno učitelstvu? Zdá se, že nikoliv. Vždyť už v praxi promluvil nejvyšší kanclář pro podporu akademického vzdělání učitelstva. Či není takovou kanclář Nového Bydžova? Právě tam udržuje svůj primát pan poslanec Černý, jehož ústa pro akademické vzdělání velice horlivě pracují. Ale co se stalo! Uprázdnulo se místo ředitele na chlapecké škole v Novém Bydžově. O místo žádali dva učitelé téže školy, a sice K., který má zkonku z odboru jednoho a Ch., který má plné akademické vzdělání a zkonku z dvou odborů. Ředitel Ritter, jako dřívější horlivý zastávce a organizátor „svaté organizace“, však podal osvědčení, že se učitel akademik Ch. promísto, o něž žádá, nehodí. Obrátil tedy ředitelství p. K. Konečně by se proti tomu nemusilo nic namítati, kdyby zde nešlo o zásadu organizovaných v theorii podporovanou a v praxi bičovanou. Pane poslanče Černý, promluve nyní! Proč jsi nevolal do zbraně při úkazu tak podivném? Jak patrně, hora porodila myš. Lesklé fráze bez praktických výsledků málo pomohou.

Z Kuvaldu. Ze soboty na neděli o 1/3 hod. vypukl tu opět požár, již čtvrtý v tomto týdnu, a sničil stavení p. Kodytky, jenž shořelo vše; pohoteli zachránili pouze holý život. Příčinou hasičstva podařilo se požár omeziti, až vál hrozilý vítr. Rozšíření zde velice.

Děsné neštěstí. N. Hvězda, kočí tovarníka Deutsche v Králově Dvoře n. L., vezl dne 17. t. m. na expeditorském plochem voze prkna, která, nejspouze řetěsem utažena, sjela na svahu až na samé koně. Hvězda připřáhnul pak koně na konec voje jel dále, aniž prkna přitáhl, až upozorněn byl kolejmjdoucími na hrozící nebezpečí; na to měl nedbalý vozač jen hrubou odpověď. Po několika krocích však, když Hvězda zatácel, vrazil vůz, nejspouze vlastně koňmi ovládnut, na sedl domu, do něž se saryl. A tu podle zdi šla

právě se svým šlým kočkem dělnice Anna Vejvanová. Chlapeček vozem přitáčen skoml v několika vteřinách, děsné byv zohaven. Celá kost měl uboňák proráženou, do týla díra, vžec króni přerážený atd. A matka sama utrpěla vážné pohmožděliny. Co tedy bolu z trestuhodné nedbalosti!

Z osady Pertoltic. Smutným pro nás rok letošní. Od Božího Těla nepřešlo, vše téměř uschlo, krmení není, voda šádná, ohně časté. V této tísni mile jsme byli potěšeni po neděl. službách Božích, jež konaly se na poděkování P. Bohu za šťastné dokončení řádu; neb po přiměřeném kázání oznámil nám pan farář Václav Šafránek, že oprava farního chrámu již projednána a na tuto přes 15.800 kor. povoleno bez jakéhokoliv připlácení osadníků. Smutné bylo nastoupení pro nášho p. faráře před 11 lety! Fara dřevěná, na spadnutí, hospodářská stavení rovněž, strop kostela Slavotvorského podepřen, kaple ve Vlastějovicích v sutinách a farní kostel volal o důkladnou opravu. Všechno toho nezalekl se však náš p. farář, ale dal se do práce a P. Bůh mu pomáhal. Fara přestavěna, rovněž atodola, kůlna i stáje, filiální kostel ve Slavotvorské krásně upraven, pro farní kostel pořízena roucha, prádlo, křesťovská cesta a jiné aspoň nutné a o jeho důkladnou opravu zakročeno, kteráž nyní povolena. Letos staví se nový hřbitov ve Slavotvorské a kaple ve Vlastějovicích byla dne 24. července od dp. faráře V. Šafránka posvěcena a po 23 letech tam opět mše sv. P. Bohu obětována. A až u nás tolik se stavělo, nedali jsme my osadníci na nic ani krejcaru, sač v pravdě vděčnější by měli býti panu faráři, než jsou a to zvláště v Pertolticích, pro které pracoval a pracuje nejvíce. Vždyť zařídil tam i hasičský sbor a hospodářskou besedu, přinášející na vše oběti veliké a na sebe zapomínající. Kéž aspoň Pán Bůh za vše, co ku cti a chvále Jeho koná, jež mu jednou hojným odplatitelem v nebi a popřeje mu dlouhá ještě léta zdraví, by se z ovoce práce a námahy své těšiti mohl!

Z Martinic u Jilemnice. Ve prospěch fondu na opravu kaple v Martinicích uspořádáno bylo v pondělí dne 15. t. m. spolkem divadelních ochotníků „Klicpera“ sa spoludělníkování na prázdninách zde dlejší školní mládeže divadelní představení „V cikánském zajetí“ od H. T. Kolíska. Divadlo to bylo velice zdařile sehráno a získali si o nastudování úloh a zpěv nemalou zásluhu p. Rosenfeldová a Maternová a p. učitel J. Heřman. Úlohy všech obsazený a sehrány byly velice zdařile, zvláště hlavní úloha „Váši Beneš“ (stud. J. Materna) vynikla přesným a velice živým temperamentním provedením. Divadlo bylo úplně vyprodáno, tak že představení muselo se druhý den opakovati a proto jeví se finanční výsledek uspokojivý neb odevzdána svému účelu částka 82 K.

Z Křtálce. Svatojanská jednota katolických jinechů a mužů v Křtálci uspořádá v neděli dne 11. září t. r. na oslavu desítiletého trvání jednoty jubilejní slavnost s následujícím programem: O 9 hod. uvítání bratrských spolků a deputací. O 10. hod. slavnostní kázání a služby Boží. Společný oběd v hostinci „u Kalenských“. O 3. hod. odpoledne přednáška: „Účel katolických jednot“, přednese p. Josef Jón z Hrabčova. „Krátké dějiny jednoty křtálčské“, vyřídí jednot. Píseň práce. Večer divadelní představení: Tatinčovy juchty. Čistý výnos ve prospěch spolkové pokladny.

Dr. Alfréd Rudolf, přítel Bulharů. Královéhradecký advokát p. Dr. Alfréd Rudolf získal si o Bulhary veliké zásluhy, kteří si jej také velice váží. Vidno to z projevů časopisů níže uvedených. Denní list „Večerní Pošta“ v Sofii ze dne 1. srpna (pravosl. kal.) č. 1084 píše: „Dr. Alfréd Rudolf v Sofii. V neděli v 10. hod. přijde konvencionalním vlakem český spisovatel p. Dr. Alfréd Rudolf, který je znám také Bulharům svými spisy: „Životopise“ zesnulé kněžny Marie Luízy“ a nejnovější překrásnou ilustrovanou statí „Vzpomínka na hrdiny.“ Pan Dr. Rudolf jest čestným členem „Slovanského blagotvoritelského družstva“ a jako takový bude uvítán výborem a členstvem tohoto spolku; zároveň pozdraví jej zdejší spolek „Čech“ a spolek „Brzopis“, jelikož p. Dr. Rudolf jež specialistou v oboru téspisopis.“ — Časopis „Dnevnik“, vycházející v Sofii, ze dne 1. srpna (pravosl. kal.) v č. 775 píše: „Na oslavu p. Dr. Rudolfa. Zítřka večer v 6 1/2 hod. bude konána hostina v místnostech slovanského spolku (hotel duchovních bratří) na počest do našeho města zavítavšího českého učence pana Dr. Alfréda Rudolfa, autoura životopisu zemřelé kněžny Marie Luízy. Upozorňujeme na tuto schůzi členy spolku i širší veřejnost. Pan Dr. Rudolf mnoho učinil v Čechách ve prospěch makedonských povstačů. Ve čtvrtek na počest těchto hosta bude se konati v sále „Slovanské Besedy“ za přispění „slov. blagot. družstva“ i spolku „Čech“ koncert, na který zveme veškeré členy těchto spolků, jakož i všechny přátele slovanských národů.“ — Nezávislý list „Den“ v Sofii vycházející přináší v č. 237. ze dne 4. srpna (pravosl. kal.) na titulním listu podobiznu p. Dr. Rudolfa a ve feuilletonu stať: Vzpomínka na hrdiny rasko-turecké války.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

les dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Pátokopech.

Papež o žurnalistice. Před nějakou dobou přijal sv. Otec Pius X. katol. žurnalistu v soukromém alyšení. Tu vzal z ruky žurnalisty pero, pošeňal je a vrátil se slovy: „Není dnes vznešenějšího postavení na světě, než-li úkol žurnalisty. Žehnám symbolu vašeho povolání. Moji předchůdci žehnali mečem a zbraním „královských bojovníků“, já jsem šťasten, že mohu přivolať k božehání nebes na katol. žurnalisty.“ — Sv. Otec již jako patriarcha benátský hájil katolickou věc proti liberalismu prostředkem tisku. Tím důležitostí tisku obzvláště projevena.

Mariánská výstava v Praze otevřena byla 19. t. m. v reforektu arcibiskupského semináře na oslavu 50letého jubilea prohlášení dogmatu o neposkvrněném početí Marie Panny. Výstavu zahájil J. Em. arcibiskup pražský Leo svob. pán Skrbenský. Vystavené předměty, obrazy, sochy atd., budí opravdový obdiv, ukazující zároveň, že úcta mariánská je areotlá s duší českého lidu. — Nařizením sv. Otce Pia X. pořádkána bude v Římě v měsíci říjnu mariánská výstava, na níž poslány budou i z království českého četné předměty.

Slavnost čes. fomenistictva a živnostnictva konala se předminulý týden v Praze, aby jí přispěno bylo k zbudování reprezentativní budovy čes. fomenistů a živnostníků. Počala v sobotu slavností akademii na Žofíně, v neděli pak tamtéž byl sjezd za velkého účastenství. O výsnamu čes. fomenistictva a živnostnictva v národě čes. promluvil Kamelaský. Vaníček o cílech a povinnostech čes. fomenistictva a šáfr o povinnostech samosprávy k fomenistictvu, načež přijata případná resoluce.

Pracovní sjezd českých měst a městecůk moravských konal se 14. a 15. t. m. v Napajedlicích. Dr. Žádek před četným „hromážděním“ vyložil výsnam samosprávy a její důležitost; dr. Šramota promluvil o kulturních úkolech čes. obcí moravských. V sekcích pak jednalo se o otázce zavedení obecních soudů, o otázce chudinské a finanční, na jichž základě přijaty případné resoluce. Při té příležitosti v nové radnici zahájena výstava toho, co jednotlivá města a městčka v kulturní historii svézásného si zachovala. Výstava obsahovala tři oddělení: střísení městské, městské soudnictví a cechovníctví. 11 prostorných pokojů nové radnice vyplněno různými památkami.

Z právní praxe. Má rolník nárok na nějakou náhradu, když mu pohodný odvezl koně, který trpěl nemocí a zašel? Náhrada za poražená zvířata poskytuje se jen tehdy, byla-li zvířata poražena z narižení úředního, aby se zjistilo, je-li tu nějaká nakazlivá nemoc zvířecí. Nebyl-li sousedův kůň poražen z narižení úředního, nýbrž byl-li nucen soused sám porazit jej pro nemoc, nepřelstí mu nijaký nárok na náhradu škody.—Jest povinen soused, který musel následkem zlomení nohy (nebo jiné nahodilé nehody) zabiti krávu (vola), z níž dle obyčeje ve vsi maso prodával, ješto ji fezník koupiti nechtěl, platiti daň z porážky či ne? Zabije-li soused kus dobytka, není povinen platiti daň z masa, spotřebuje-li maso sám ve své domácnosti. Jakmile však maso prodává, jest povinen daň potravní platiti. V případě podobném vyžaduje se, aby vše byla oznámena u místního představenstva, a aby dobytče bylo ohledáno, je-li zdravé. Daň čili poplatek není všude stejný. Nebylo-li dobytče ohledáno, může souseda uložena býti pokuta, že zabiti jeho neoznánil.

Polní puch a krádež. Jakkoli ovšem rolníci ochrany svého majetku potřebují, nesmí se ochrana přeháněti; nesmějí se jednání jako krádež posuzovati, která při věcném vykládání zákona toliko jako puch polní neb lesní treatati se mají. Odicezení na polním neb lesním majetku spěchané, týkající se předmětů toliko nepatrné ceny, sluší považovati pouze za puch polní nebo lesní. Tak e. k. kasací soud v odcizení stlaní nepatrné ceny, v neoprávněném abírání na divoko rostoucích jahod, jichž speněžení si majitel posemku nevyhradil, v přivlastnění si luční trávy v ceně 40 h, v přivlastnění si nepatrného počtu jablek se stromu shledal toliko puchy (lesní a polní). V jednotlivých případech třeba i uvážiti, zda-li obviněný jednal u vědomí, že si přivlastňuje cizí majetek, který představuje věcnou hodnotu.

Důležitá upozornění českým rodičům! Na mnohých školách začíná nový školní rok již dnem 1. září a předcházejícím třídenním zápisem řactva již v posledních dnech tohoto měsíce 29., 30. a 31. srpna. Počet řactva tímto třídenním zápisem zjištěný jest směrodatným a rozhodujícím při rozšiřování školy. Mnozí rodiče spoléhajíce se na to, že o prázdninách přihlášili své děti obecním zřizovacímu, sepisujícím dtky školou povinné pro místní školní radu, mluví, že již děti své ve škole k zápisu přihlášili nemusejí a také s nimi v době třídenního zápisu nepřijdou, nýbrž pošlou dtky své do školy až tenkrát, když již vyučování započne. Tito řáci musejí býti ovšem také přijati do školy, ale nepočítají se do počtu řactva počátkem školního roku zapeaného, nýbrž jen do počtu řactva během roku přibylého. Když pak škola jest řactvem přeplněna, ozývají se důrazné žádosti o její rozšíření. Aby však rodičové svou duchvilitostí přispěli k tomu, by škola rozšířena býti musela, na to málo kdy se vzpomíná. Proto radíme rodičům českým, aby dávajíce zapisovati své dtky do českých škol, nespolehali se, že za ně děti zapasati dtky obecní zřizování, anebo místní školní rada, nýbrž dostavili se k správné škole 3 dny před začátkem školního roku a dali své dtky do školy zapasati. Tímto způsobem sjednoduší spor o potřebné rozšíření školy a pořádek na škole zavede se hned na počátku školního roku.

Naše katolická Praha. Časopis Meč píše: „Ta naše slatá matička Praha se vybarvuje čím dále, tím lépe. Vlastně to platí o jejím zastupitelstvu a v první řadě o purkmistru Srbovi. Radikálním pokrokářům propůjčuje se každoročně zasedací síň radnice k protikatolickým štvanicím, křesťanským sociálům se propůjčeni její odeptelo. — Sociálním demokratům darovalo se na pořádkání výstavu pět tisíc korun, katolickým Čechům ve Vídni věnovala táž královská Praha na zakoupení českého kláštera „královský“ dar — deset korun! Před letošním procesem katolická k soše Panny Marie na Staroměstské náměstí honem si vzpomněli páni, že je potřeba ji opravit, proto vystavěli kolem sochy lešení, takže to vypadalo jakoby tam stála šibenice. Od roku 1863, co se nachází pražské radnice v rukou Čechů, zasedal zastupitelstvé vždy některý katol. kněz. Letos, za vlády staročeského purkmistra stalo se po čtyřiceti letech poprvé, že na radnici nezasedá kněz šádný. Židů je tam asi půl tuoty a dokonce jeden z nich touší po křesle purkmistrovském. — V advokátní kanceláři pražského purkmistra dra-

Srba jest koncipientem šid dr. Leo Winter, spoluredaktor „Práva lidu“! — Te jsou poměry, co? V Praze jest několik set duchovních, výměné kaploky, kláštery, několik tuctů katolických opatů a tohle si vše nechají líbit.“

Dívčí odborné školy ústavu hruškové Pštinga v Olomouci umožňují vzdělání dívek jednak pro nejvlastnější povolání ženy za budoucí hospodyně, jednak pro samostatnou výživu. Vstupuje letos již do desátého roku svého trvání, nabíral ústav bojných zkušeností na poli dívčí výchovy. Nový školní rok se blíží, kdo hledá pro svou dcerušku vychovávaci ústav, dopis ředitelství o program ústavních škol.

Na Ústřední Matici Školáckou vybrali pp. Fr. Souček, Fr. Hoza a Jindř. Novotný pti věnočku, pořádaném v sále „u Šrajbrů“ po slavnosti svěcení praporu farního-školáckého společenstva v Kuklenách, 7 K 26 h, ješ p. Fr. Souček odešel. Místnímu odboru Ústřední Matice Školácké pro Kukleny a okolí.“

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 20. srpna 1904. 1 hl pšenice K 17 60—18 60, žito K 12 40—12 80, ječmene K 10 80—11 70, oves K 6 70—7 30, prasa K 0 00—00 00, vike K 10 50—00 00, hrachu K 20 50—22 00, čočky K 34 00—00 00, jahel K 22 00—22 50, krup K 22 00—44 00, bramborů K 9 20—10 00, jetelového semene červeného K 124 00—134 50, jetelového semene ržáku K 38 00—42 00, máku K 34 00—34 50, olejky K 00 00—00 00, lněného semene K 00 00—00 00, 100 kg žitných otrub K 18 60—00 00, 100 kg pšen. otrub K 14 00—00 00, 1 kg másla K 2 40—2 60, 1 kg sádla vepřového K 1 76—0 00, 1 kg tvarohu K 0 80—0 82, 1 vejce K 0 05—0 06, 1 kopa selé 8 00—15 50, 1 kopa okurek K 8 20—8 80, 1 kopa kapusty K 2 40—2 60, 1 hl cibule K 12 00—13 00, 1 kopa drob. zeleniny K 0 40—2 60, 1 hl mrkve K 2 00—2 80, 1 kopa cerele 0 00—0 00, 1 hl jablek 5 50—9 80, 1 hl hrášek 4 80—6 80. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 20. srpna 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 846, žito 337, ječmene 644, oves 339, prasa 1, vike 000, hrachu 7, čočky 8, jahel 10, jetelového semene 145½, lněného semene 12 2) Zeleniny: selé 86 kop, okurek 94 kop, kapusty 168 kop, cibule 22 hl, drobné zeleniny 212 kop, mrkve 76 hl, cerele 00 kop, brambor 100 hl. 3) Ovoce: jablek 68 hl, hrášek 74 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 3 kusů, podvinčat 493 kusů.

Osvědčení!

Velectěný Pán

ADOLF NOVOTNÝ,

továrna koberců a nábytku

v Týništi n. O.

Tímto doporučujeme Vás jako solidního dodavatele našich lázní jak pro obor nábytku, tak i koberců, poněvadž jste vše zavčas vkusně a levně nám dodal a každému se zde zboží Vaše velmi líbí.

Ředitelství lázní

v Brandýse n. Orl.

Každá rodina

měla by ve vlastním zájmu jen

Kathreinerovy

sladové kávy Kneippovy

jakožto příměsí k dennímu kávovému nápoji používati.

Svůj k svému!

Podporujte křesťanský závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kašotníky od 60 kr. tucet počínaje, **damaškové grádle** bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné,

vyšívané i předtištěné **ručníky,**

deky, stolní böhouny, garnitury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obecnstvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí, můj nově zařízený a rozšířený sklad si prohlédlo s přesvědčením, že většího výběru a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslužení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

Pensionat

Uršulinek

V ČESKÉ SKALICI.

Obsahuje německou osmiletou školu s právem veřejnosti.

Chovanky mohou se též vzdělati v jazyce českém, francouzském a anglickém; mimo to cvičiti se mohou v malbě, v hudbě, učiti se vésti domácnost a všelikým ženským pracím i vaření, žehlení a přípravě prádla.

Ústav má krásnou polohu a vyhovuje všem požadavkům.

Platí se měsíčně 40 K; za hudbu zvlášť.

Školní rok počíná 15. zářím b. r.

Představená.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprachtělech)

doporučuje P. T. velečestojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i zkušba hotové na ukásku se na požádání franco zašlou.

K letošnímu jubileu mariánskému

Marie Nedemova
v Olomouci

malou ale velmi příhodnou knížku:

Neposkorněná Panna a Matka

Boží Maria.

Jubilejní knížka obsahující význam a dějiny článků o vry o neposkorněném Početí Panny Marie, příhodná rozšíření, podobnosti a modlitby. — Napsal a sestavil Alfo ns Pryč, farář v Horní Hynčíně. Stran 88. — V úhledné černé vazbě po 40 hal.

Doporučujeme

vlastní výrobu paramentů

i z nejbohatších látek. — Zvláštní pile věnuje se hotovení kostelního prádla dle církevních předpisů.

Velký sklad obrazů, soch a všech devotionalií a kostelních předmětů.

Vzor

kové kupony jemných červených látek, hodící se na kalhoty, obleky, svrchníky a taláry

skutečně velmi levné

lze koupiti, vzhledem, že kusy látek jsou doprodány.

Vzory zašle na požádání franco

První český zasílatelský závod soukenného zboží

Ed. Doskočila
v Chocni.

Filiální závod v Praze ve Vodickové ulici č. 22, vedle vyšší dívčí školy.

Rozšiřujte

„Časové

Úvahy“!

B. Škarda, Brno.
Umělecký ústav pro malbu na skle.
Obratěním každého slohu a provedení se sarkutem práce modernějším požadavkům vyhovějí. Zkrát prvními cenami vyznamenan.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkovýrobní truhlářský **K. V. Skuherský, Hradec Král.,** proti hotelu „Merkur“ čís. 303.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívání a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň,

VII. o, Seiden-gasse čís. 35.

Na ukásku sešle se vše franco.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.
První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.181.

Založeno roku 1863.

Pasčí stroj.

Do Hradce Král. a okolí.

Anna Šarfová,

porodní babička

v Hradci Králové,

dovoluje si oznámiti, že

přesídlila na Malé náměstí

do domu číslo 10.—11.

hotel „U černého koně“, II. poschodí
v předu.

Děkuji ct. dámám za četnou důvěru
a přání doposud mi prokazovanou, prosím,
aby mi tato i nadále zachovaly, neboť se
nyní pouze tomuto zaměstnání budu vě-
novati.

Hlavní sklad

**školních sešitů a
velkoobchod papírem**

firmy

Hynek Votoček

V PRAZE

Havlíčkovo náměstí 1986/12 vedle Hypo-
teční banky

doporučuje k nastávajícímu školnímu roku

sešity ku psaní a kreslení

pro školy obecné a měšťanské, zhotovené dle stá-
vajících předpisů z dobrého papíru a ve slušné
úpravě;

papíry kreslicí

velmi dobré jakosti, pro školy měšťanské, pokračovací a reálné, dále různé druhy

**papírů školních, linko-
vaných, kancelářských
listovních, obalových atd.**
v hojném výběru.

Vzorky a ceníky na požádání franko. — Prodej
pouze ve velkém.

Osvědčení.

Můj manžel Jan Vastl, obchodník na Praž-
ském Předměstí u Hradce Králové, pojistil se
v srpnu r. 1903 pro případ dožití a úmrtí, maje
48 let věku svého, na obnos 2000 K u životní
pojišťovny

„UNIVERSALE“ v Praze,

tak že pouze jen 10 měsíců byl pojištěn prostřed-
nictvím zástupce p. Jana Součka z Hradce
Králové; pojištěný obnos 2000 K byl mi nepro-
dloužen vyplacen. Mohu tudíž společnost „Univer-
sale“ každému co nejlépe doporučiti.

Na Pražském Předměstí u Hradce
Králové, 12. srpna 1904.

Rozalje Vastlová,
vdova po obchodníku

Veškeré kdekoli vydané neb oznámené

**knihy
hudebniny
a časopisy**

české i jinojazyčné
má stále na skladě a může okamžitě
dodati

první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

BOHDANA MELICHARA

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Antikvariát. — Školní knihy.

**Psací potřeby. — Zařizování kniho-
ven. — Velký výběr dopisnic umě-
leckých, místních a z bojiště. —
Koupě antikvarních knih jednot-
livých i celých knihoven. — Výměna
knih. — Literatura cestovní, prů-
vodce, mapy.**

**Modlitební knihy ve skvostných
vazbách za ceny levné.**

Seznamy knih a první sešity vycháze-
jících děl na ukázkou zdarma.

Denní prodej novin.

**Hôtel
a velkorestaurace
„Bařtipán“**

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje velectnému P. T. obecnstvu
a návštěvníkům Hradce Králové

svou nově, vkusně upravenou

zahradní restauraci

jakož i souvazřízené prostranné
místnosti restaurační v budově.

Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.

Píseňský prazdroj od čepu, hra-
decké světlé i granát. — Též na
požádání v láhvích přes ulici.

Veškeré druhy přírodného vína,
1 litr od 35 kr. výše.

Prodej vzácných druhů vína v př-
vedním plnění v cenách nejsolidnějších.

Hostiny svatební, příležitostní atd.
vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále
co nejpečlivěji v cenách nejnižších.

Jan Horák,

soukeník v Býchanově n. K.

zasílá na požádání právě vyšlou kolekci
nových vzorků pravých vlněných látek
vlastní výroby

pro podzimní a zimní dobu.

**Též velejemné
látky na taláry.**

Četná uznání zvláště z kruhů veledůstoj-
ného duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého křesťanského závodu.

Učínte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Při hromadném objednání větší výhody.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Přesídlení.

Dovolují si ct. obecnstvu oznámiti, že přesídlil jsem

závod

sedlářský a brašnářský

do domu p. A. Faltnerové, proti Grand-Hotelu.

Odporuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: kníry,
brašny převášené i ruční, turistické vaky, tobočky, pouzdra na doutníky atd.

Též mám na skladě kočárové i tažné postroje a lovecké i jezdecké potřeby všech druhů.
Děkuji ct. obecnstvu za přání, která mi až dosud věnována byla,
doufaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

František Růžička, sedlák a brašnář
v Hradci Králové.

Beseda.

Teploměr.

Napal Ramzes II.

„Tati, smím si chmátnout na teploměr?“
Pan Kropáček ještě dřímal. Adolfeček si vypůjčil od sousedovic Lojzky „kočku“ a pošimral ho trochu pod nosem.

Tati Kropáček zaklel.

„Ani se nesmím na něj podívat?“

„No podívat se můžeš, ale dej pozor, máš studené ruce; až bude 30 stupňů, máme schůzi.“ — Pan Kropáček je z gruntu dobrého srdce, pokojný soused a ochránce opuštěných. Z čistě lásky má u sebe sirotka Adolfečka; totiž abych nehrěšil, je to syn po nebožce a ta byla jako jeho žena, a ta k Adolfečkovi přišla docela nevině a Adolfeček k ní ještě neviněji. Teď ho má pan Kropáček. Adolfeček mu říká někdy strýčku, jindy tatínku, jak ho to napadne. Dříve dostával Adolfeček často řezu; nyní pan Kropáček je více jeho vychovatelem a učitelem. To „dříve“ patří ještě do živobytí nebožčína. Nebožka byla sekatura a pak umřela. Panu Kropáčkovi zanechala kachlová kamna, veš-
kosten, toho sirotečka a pár modřin. Při funuse pan Kropáček plakal jak malé dítě a toho dne nemohli ho dostat živou mocí domů. Vlastně o něm nikdo nevěděl. Až teprve druhého dne ráno vymetla ho děvečka pod stolem v hostinci u „modrého koštěta“. To byl ještě ve smutkovém munduru. Tahali ho za nohy, tukali na čelo, ale nadarmo; když pana Kropáčka zarmutek jednou popad, hned tak ho nepustí; to ostatně věděl už vždycky napřed.

Včera zas plakal nad svými narozeninami. Seděl sám a tu člověk, i kdyby nechtěl, musí přemýšlet. Pan Kropáček taky. Myšlénka stíhala myšlénku, hořké slzy vzpomínek kanuly mu do hradeckého piva; a pan Kropáček, jak byl tomu psovskému životu zvyklý, vypil opět a opět všechny ty hořkosti už několikrát až na dno.

„Tati, sloupeček už je skoro u třicátky.“

„Dobře Adolfečku, teď tak pěkně nes teploměr ukázat do kvelbu Rozárce a ona z něj posuzá, že dnes na nocleh budu jinde.“ — Pan Kropáček i šišlavá Rozárka měřili své živobytí a čas na teploměry. Hodiny ostatně nejdu a když jdou, tak špatně; proto se řídí pan Kropáček teploměrem.

„Adolfečku, dnes je ta boží neděle a půjdeme spolu, ať každý vidí, jak si vážím dědictví nebožčína. Teď se projdeme na čerstvém povětří, to horko se poddá až potom.“ Jó, horko dělá z člověka docela jiného člověka. Vodě se člověk vyhne a když se dostane voda do jedné hospody, to ví pan Kropáček, že může utéci do druhé. Oheň je sice nemilosrdný a nešetí ani „drahocenných historických památek“ ve svatodušské ulici, ba ani obehnaných pian a štenic, ale před „labskou“ má přece jen strach. Škrvny na slunci se dají také za pár měsíců vypucovat, ale tohle set . . . sak . . . vedro . . . —

Pan Kropáček už je zatím v puce a na cestě jako do té schůze. — Pravá noha napřed, Adolfeček v zadu a ve dveřích Rozárka: „Tak přijdou nebo nepřijdou?“

„Rozárko, dnes může být přes třicet.“

„Já už vím — —“

„Tati, proč je bílá věž teď červená na hoře?“

„Víš, Adolfečku, to sem přijdou z Japonaka řezníci s tím Konimůrou a tam prej budou mít masnej krám, a tak vysoko je to proto, že to jsou moc špásovitý hoši a oni by nám tu naučili dole naše děvčata šilhat také na druhou stranu.“ — „Tati pošleme od Bařtí-pánů tomu Konimůrovi pohlednici?“ „No to, Adolfečku, můžeš, bude mu to dělat reklamu. A teď si Adolfečku zatím něco myslí a pak se teprve můžeš na něco optat.“

Pan Kropáček stírá s čela pot. Ach věru teď je nejlépe pít a to mlékařským pítím. Pan Kropáček myslí, že mají vypláznutý jazyk tak ze zvyku; jinak jsou pořád blízko u vody a tak není divu, že jim hradečtí kolegové závidí, bez povolení nesmí ani zabíhat; ti jsou proti nim praví votroci. V jiných městech mají volnost daleko větší, štekají na všecko, a schází-li předmět útoku, štekají na mraky. V Praze zas jedna taková mrška šteká na Čechy. Pak má přšet! V jistém Kocourkově chtěli už to počasí zmásti sami. Odkubali všechny slepice a rozházeli na hřbitově, totiž to přší z nich — a neprší přec. To je prý tím, že dali té nebožce ten polštář pod hlavu; kdyby jim byli ucpali té jedovaté pověrečné babě hubu, už mohlo dávno přšet. —

„Tati, já jsem si něco myslel.“

„Co pak si's myslel, kloučku?“

„Tati, já viděl za nemocnicí v Orlíci Adama.“

„No, to's snad neviděl; Adam už dávno umřel.“

„Inu viděl, tatínku, na to se ti můžu tři-krát zadušovat — a seděl v kočáře.“

„To se snad mejlíš, to moh' bejt tak ňákej fiakrist a snad si udělal tam kehomót.“

„Já se s tebou, tati, nebudu hádat, ale vypadal jak jistotnej Adam — a ostatní děti to taky viděly.“

„To, Adolfečku, nic není, to se jmenuje hra přírody. Podruhé ty malé děti napomeň, Adolfečku.“

„Já napomenu, tati.“

„Teď jsme Adolfečku u cíle. Já si sednu tuhle pod to štráfovaný paraple a ty si hrej vedle na tom „trávníku“. Kup si pečlíček a buď způsobilý.“

„Tati, není to hřích házet do piva pánům pecky?“

„To, Adolfečku, není, ale nedělej to, oni jsou páni moc háklivi, když jim padne pecka do piva. Můžeš si házet také pískem; jen ho neházej nikomu do očí — na šaty, to, Adolfečku, můžeš. Dej pozor, aby na tě nešláp' některej kchelner; to víš, jim to je jedno, šlápou na dřevo nebo na tebe. Až si, Adolfečku, pohraješ, přijď se napít, utři si hubu a jdi domů, já tu ještě chvilku počkám, — dnes to bude stoupat.“

Na zmírnění nedostatku píce

má především povstati rolník sám. Na základě zákona ze dne 19. července 1902 má ovšem rolník právo, by mu odepšana byla daň i když neobyčejné sucho zničilo na pozemcích až do dvou hektarů nejméně čtvrtinu naturálního výnosu, u pozemků větších než dva hektary byl-li zničen výnos aspoň na půl hektaru. Než pomoc tato nestačí.

Dobytěk nyní lacino prodati ze strachu před nedostatkem píce a později jej za drahé peníze opět koupiti, jest věru skutkem neprozřetelným, bláznovstvím. Hospodář teď teprv musí ukázat, co umí. Hlavním činitelem jest tu šetření ve všem. Ne snad, že by dobytku dáváno bylo méně píce, ale rozumný rolník vezme tužku a papír, odhadne zásobu sena, slámy atd., rozpočte, kolik na kus dobytka připadne, vše na odměrku, zužitkuje všecko.

V letech suchých je sláma živnější, poloviční hodnoty sena, proto jí lze všecku zužítovati ke krmení, zvláště v podobě řezanky pařené, s jadrnými krmivými promíchané. Ku stlaní lze pak použiti lupení se stromů; v zbradách už nyní ho hojně. Také stlaní z lesa pomůže a z luk hodí se mech, který jmenovitě nyní dá se dobře vyvláčet. Stelivem jest i rašelina, která jest nejlepší a nejlacinější náhrada za slámu. Rovněž rostlinstvo z močálů a rybníků řádně usušené leckdes nahradí stelivo.

Méně dobré jsou piliny ku stlaní; těch však možno dle pokusů prof. Lehmana užiti i jako krmiva. Ku pokusu použito 10 krav, jimž na den dáváno na 500 kg živé váhy: 17 a půl kg řepy, 1.1 kg plev ovesných, 1.8 kg řezanky ovesné, 2.7 kg mláta, 2.5 kg otrub pšeničných, 1.6 kg pokrutin řepkových a vedle 4.5 kg slámy ovesné neřezané. Při počátku pokusu dáno nej-dříve po 2 dny — aby se seznalo, zdaž dobytek piliny vůbec žráti bude — na kus a na den půl kg pilin smrkových, protočených, od hrubších částí protočených vyčištěných a piliny ty se s pící smíchaly. Jelikož dobytek piliny sežral, zvýšena denní dávka pilin během následujících dnů na 2.5 kg pro 500 kg živé váhy, za to dáno slámy ovesné pouze 2.2 kg. I toto množství pilin dobytek sežral, ba zdálo se, že se mu lépe daří. Dojnost zůstala na stejné výši jako před tím, ano mléko bylo na tuk bohatší. Tu najednou stala se nehoda v pile — piliny přestaly se dodávati a pokus musil býti na 10 dnů přerušen, takže krmilo se obvyklým způsobem. A hle: dojivosti ihned ubylo a množství tuku v mléce se zmenšilo. Po deseti dnech krmeno opět pilinami a v pokusu výše uvedeném pokračováno dalších 5 týdnů s výsledkem z předu uvedeným, ano množství pilin zvýšeno konečně na 3.5 kg denně (na 500 kg živé váhy) a množství slámy zmenšilo se na 1 kg. I při krmení tímto množstvím nestratil dobytek chuť ku žrádlu, ani dojivost se nezménila a zvířata při tom výborně vy-padala, srst jejich byla lesklá a hladká, kdežto před krmením pilinami bez lesku.

A tyto příznivé výsledky měly za následek, že učiněn pokus krmiti pilinami koně. I zde byl výsledek příznivý; podařilo se až na polovici denní dávky řezanky nahraditi pilinami.

Z pokusů těch zřejmo, že piliny mohou jistě množství slámy i při krmení úplně na-

hraditi a že obsah pryskyřice a sílice v pilinách obsažený neuškodí zdraví, ba že spíše působí na hojně odlučování mléka a na čistotu kůže. Piliny musí býti však čerstvé.

Se zaoráváním starých jetelů třeba posečkati, zvláště když jetely letošní jsou suchem téměř zničeny. Staré jetely, seřídily-li v zimě, mohou se budoucím jarem přisetím vikve nebo jílku vylepšiti. Bude-li, jak se zdá, příznivý podzim, může narůst ještě dosti píce, kterou pro nepohodu nebude lze snad ani ušusiti, pak radno, aby se taková píce, ať jest jakákoliv naložila do jam, jako se chrást řepný nakládá a prohodila plevami neb úbrabky; tak se píce nejlépe uchová. K tomu cíli vykope se jáma, tam se píce po vrstvách dobře zašlape, aby se z ní vzduch vypudil a pak se hlínou obtěšká.

Na získání píce v podobě směšek ještě v tomto podzimu třeba do zvláštěné půdy sít na 1 míru kg.: 1. pohanky 10, hořčice 3, kolence 3; 2. pohanky 10, brachu 12, ječmene 15; 3. pohanky 10, hrachu 12, hořčice 2, ječmene 5; 4. hořčice 3, pohanky 15, ječmene 5. Směsky k pozdější seči: 1. hrachu 20, hořčice 3, ječmene 15; 2. vikve 12, koň. bobu 12, brachu 15. Nejranější jarní směsek dá již v srpnu, nejpozději v září, vysetá směs na míru v kg; 1. žita ozimého 30, vikve písčité 12; 2. žita ozimého 25, vikve písčité 8, brachu ozimého 10; 3. žita ozimého 30, řepky 3; 4. žita 20, vikve ozimé 6, řepky 3; 5. jetele rážového 3, žita ozimého 15, italského jílku 5. První tuto uvedený směsek, na jaře raně posečený, může se pak ještě nechat na zrno.

Takovým způsobem uchrání se rolník před další pohromou.

Literatura.

Z nakladatelství V. Kotrby v Praze. Čechie. Obrázkový a zábavný poučný měsíčník pro českou domácnost (red. Jan Pauly) (roč. III.), č. 4.—8., v nichž vedle pěkných vyobrazení máme celou řadu zajímavých příspěvků literárních, zábavných i poučných. Čechie jest listem v pravdě rodným. Vše je lze doporučiti. Cena sešitu 70 hal. — České Květy. Rodinná obrázková revue pro zábavu a poučení. Pořádá dr. A. Podlaha. V každém z čísel 8.—10. jest neméně než 20 vyobrazení uměleckých i časových, vedle výjevů z války ruské-japonské a jiných ilustrací časových; máme tu díla J. Krivera, Forbesa, Hartmanna, Manesa a j. I slovesná část, vykazující práce X. Dvořáka, Dostála-Lutinova, Leubnera, Brodského, Dostála a j., jest velmi bohatá. Pálletní předplatné 6 K.

Nákladem „Unie“ v Praze. Spisy Julia Zeyra XVII. Jan Maria Plojhar. Román. Seš. 1.—4. po 40 h. — Sofie Podlipské spisy XV. Přemysl Otakar II. Román. Seš. 5.—7. po 30. h. — Příruční mluvnice jazyka českého pro učitele a studium soukromé. Napal dr. Jan Gebauer. II. opravené vydání. Seš. 16. a 17. po 70 h. — Válka ruské-japonské. Obrazová kronika z bojiště ruské-japonského, vychází redakcí J. Klecandy v týdenních sešitech po 30 h.

Z nakladatelství J. Ottý v Praze. Ottova Laciná knihovna národní. Serie XXVII. Samota. Román z letních prázdnin od V. Vlčka. Seš. 1. a 2. po 20 h. — Slavische Roman-Bibliothek. Sběrka překladů ze slovan. literatur. Seš. 5. a 6. obsahuje Polnische Erzähler od B. Rogatyna. Sešit za 32 h. — Východní Čechy. Díl XIII. Nádherné ilustrované dílo řídí Al. Jirásek. Dr. K. V. Adámek vede nás od Kameníček do Dědové. Navštívíme Humperky, Svratku, Svratonch, Březinu, Perníčky, Heralce atd. K. Liebacher doprovází text skvělými vyobrazeními. Cena sešitu 1.80 K.

Rozhledy, česká týdenní revue v č. 47. a 48. přináší: Březlav a vůkolí. — Anatole France o Renanovi. — Několik slov o koedukaci. — Naše pojišťovny. — Zločinná dohodování mezi kapitálem a prací ve Spoj. Státech. — Ethická kultura — náboženství a mravnost. — Nekrologové tříf. po smrti A. P. Čechova, atd. — Rozhledy vycházejí týdně za čtvrtletní předpl. 4 K nákladem J. Pelcla v Praze.

Vznik a konec světa. Napal Bed. Jiříšek. Vydal Nový Život v Nov. Jičíně. Kniha velmi poučná. Za 1.40 K.

Příležitostně řečí duchovní. Uspořádal Fr. B. Vaněk, redaktor Kazatelny. Sešit 1. obsahuje 15 řečí svatebních od českých, franc. a pols. autorů, pak 3 řečí primiční. Cena seš. 60 h. Celé dílo vyjde v několika sešitech po 60 h. Poněvadž podobného díla v naší literatuře ještě nebylo, upozorňujeme na naše kazatele.

Bursa práce v Hradci Králové.

Čuokrát po vyučení hledá místo. Jan Landštajn, obuvník v Kardašově Řečici, přijme pomocníka ve státi od 17 do 20 let na sakákovou práci mužskou i ženskou. Malý, který se vyzná v lepší práci pokojové a obyčejné práci kostelní, obdrží ihned práci v Brandýse n. O. — Josef Nebyla v Úpici, dámský krejčí, potřebuje dvě švadleny a dvě učnice. — Přihlášky přijímá „Všeobecné sdružení křesť. dělnictva“ v Hradci Králové.

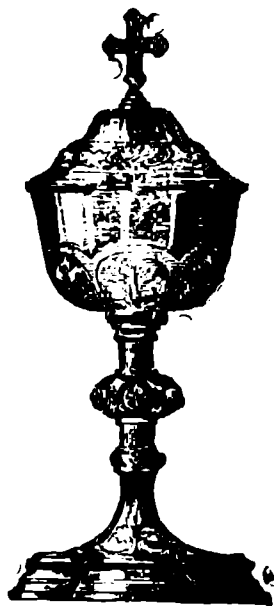
Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čis. 280
(proti hotelu „Merkur“)

lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícen, pa-
cíkůlů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejlépe

svůj hojně zásobený
sklad náčiní
bohoslužebného
se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše aliné v ohni zlacené
a stříbrené, zač se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
znovalaceni a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zašlou se již svěcené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod má může
se vykazati četnými pochval-
nými případy P. T. zákazníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborí, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícen, pa-
cíkůlů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejlépe

Učeň

z venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším
školením vysvědčením přijme se v uměl. závodě
pozlaccovačském

Jos. Kieslicha v Hradci Král.

C. a k. dvorní fotograf

J. F. LANGHANS

Hradec Král.

— Adalbertinum. —

Praha, Vodičkova ulice 37.

— V řadě proních —
závodů evropských.

Prodají se

stavební dříví a
stavební potřeby,

jako: trámy, krokve, prkna, dvře, okna,
sohody kamenné a jiné.

K doptání u JOSEFA ŠTĚPA v Pospíši-
lově třídě v Hradci Králové.

Skvělé výsledky v pom. krátké době!

při: dně, hostel, rheum., lachias,
žensk. nemocch,
chudokrevnosti
a p.

**Lázně slatinné v Bělohradě (česko-
slovenské)**
Kráns
Letní sídlo.
Lesní park 600.000 m².
XX. Sezóna od 9.5.—20.9. 1904.
Rybn. koupel. Tennis. Hrab. r. divelství lázeňské.

Žádejte vzorky

relig. obrázků

od firmy

KAREL ŠIMEK,

sklad

a nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Č. Budějovicích Rudolfova tř. 42-I.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu VIKTORA FÖRSTRA, vyjde za-
čátkem září t. r. v krásné barevné reprodukci v roz-
měru 29 1/2 x 16 cm., i s krajem 44 1/2 x 28 cm.

Subskripce na obraz ten
prodlužuje se

do konce srpna t. r.

V subskripci bude stát list K 4.—, rámovaný
dubové neb ořechové pod sklem K 10.—.

Rámovaný obraz aneb větší počet listů dodám
na mírné měsíční splátky.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným úsilky na výběr též i na splátky
bez svýbění cen. — Založeno r. 1843.

Škola

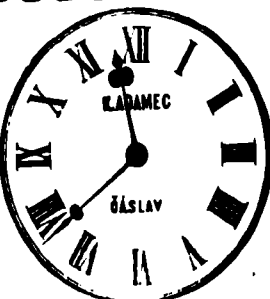
„HERDANI“

v PRAZE, Krakovská ul. 21,

(několik kroků od Václavského nám.).

**První a nejstarší vojenský pří-
pravný ústav** v Čechách, na Moravě a ve
Slezsku. — **Příští kurs pro jednoroční**
dobrovolníky počíná 1. října t. r.

Žádejte prospekty a výsledky zkoušek.

První výroba

věžních

hodin

v Časlavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litomě-
řicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 14. 19
nové bláze Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku **dodání oken chrámových**
od **nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a**
sice i se **železnými rámy, st-
ěmi vsazením.**

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada **besplatně**, bez vší závaznosti
ku **definitivní objednávce.**

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
**řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —**

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákreby a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Josef
Krejčík

V PRAZE,

**umělecký závod so-
chařský a řezbářský.**

Písárna a dílny na Letné číste 612—VII.

Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivé své chvalné známé: **sochy, oltáře,**
křížové cesty, jesle, Boží hroby, křídla, kazatelny,
**spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,**
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákreby, ceník a rozpočty **besplatně** a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních sošek.

Veledůstojnému

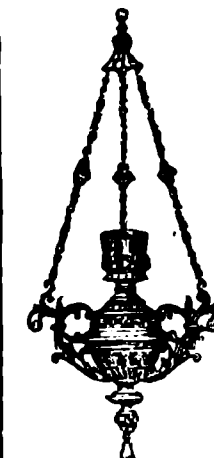
duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul.

Kar. Světlé,

čís. 19 n., roh

Konviktné ul., **vyučovaný pasíř spe-
cialně na kostelní náčiní,** dovoluje
si doporučiti svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lupy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a **je v ohni slatí a stříbří.** Na požádání hotové
práce na náskuk, rozpočty, nákreby neb ceníky franko.
Za **veškeré výrobky a slavní ruční.** Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednotnějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. **Žádné přepracování vý-
robky bescenné.** Vše posílám již posvěcené.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

OBNOVA

Číslo 36.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 2. září 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Veto.

(14) V římském senátu měl každý jednotlivec právo pronést své „veto — zapovídám“, jež mělo rozhodující vliv.

V Rakousku žije národ, který vyrostl v sebevědomí, že tuto říši založil a že ji svou inteligencí, svou kulturou a poplatní silou udržuje. A v této utkvělé myšlence žádá všechna ústavní práva pro sebe, ostatním pak národům, kteří s ním tvoří stát, že se jich má dostati jen tolik, mnoho-li on povolí a za nezbytné k existenci potřebné uzná. A poněvadž vláda je utvořena z příslušníků tohoto národa, aneb tvoří aspoň většinu, táže se dříve než ostatním národům něco povolí, na mínění národa privilegovaného a řekne-li ten: „veto“, je konec kdezto na druhé straně, jedná-li se o vymoženost Němcům, nikdo na světě se neptá, co tomu říkájí ostatní poplatníci a jejich „veto“ vyzní v malomocný protest.

Dokud tento národ německý rozhodoval na českém sněmu a na říšské radě o osudech říše a národů a ostatní mlčeli, bylo dobře; jinak se to nedalo mysliti, třeba celý svět viděl a tvrdil, že zimničné úsilí vídeňských centralistů o zachování německého rázu Rakouska kope říši hrob. Dokud byli pány, vynášeli ústavu, kterou si sami stvořili, páni Němci do nebe a hájili ji všemi prostředky; jakmile přirozenou nutností a nutným během věci vázka naklonila se na druhou stranu, etala se jim ústava hekbou a říše cizinou. Polovička národa — a snad víc — pracuje přímo a soustavně na jejím rozbití a druhá polovice mlčí, čekajíc, jak to dopadne. Co se dnes proti říši a dynastii podniká od národa privilegovaného, přesahuje již všechny meze obyčejného národnostního boje a podlehá § 58. a 59. tr. z., jenž jedná o vlastní a velezradě. Člověk žane, neuměje si vysvětliti, jak se k tomu všemu může mlčeti a proč se nezakročí od těch, kteří v první řadě mají hájiti svou vlastní kůži. Kdyby se tak jednalo o Čechy, nebo jiné národy, to by bylo ihned dost zákonitých prostředků po ruce, ale Němci mají na to výsadu. Nemohouce utvořiti většinu kladnou, o níž by se opřeli, užívají zbraní negativních, jako je „los von Rom“, vlastně „los von Österreich“, „obstrukce“ a „veto“.

A poměry jsou čím dále horší; za Riegra byli aspoň naklonění Němci, s námi o t. zv. punktáčích jednati a na národní smír za cenu kurii přistoupiti, dnes však ani o tom slyšeti nechtějí. Což divu, že za takových poměrů přistoupeno k utvoření kabinetu úředního a že úlohou Körbrovou bylo, zjednati mír mezi oběma národy v Čechách a povoliti oběma, na čem se vzájemně dohodnou. Již to byla chyba, ježto to bylo zapření ústavy a obejítím parlamentu, ana ne přirozená majorita, jako všude jinde, měla přijíti k platnosti, ale vůle dvou, resp. jednoho národa, protože Němci se nechtějí dohodnouti o ničem a to proto, že by musili nám z ústavních práv něčeho popřáti. Oni nepovolí ani základní podmínku parlamentárního života, opravení jednacího sněmovního řádu, jen aby nedošlo k utvoření většiny slovanské a parlament aby se nestal dělným bez nich a snad proti nim; proto šlo se v ústupcích Němcům ještě dále a řeklo se: vláda nemůže povoliti Čechům ničeho, protože to Němci nedovolí a německé „veto“ přestěhovalo se z parlamentu do ministerstev, z legislativy do administrativy, ze sborů samosprávných do státní správy. Vláda nestojí nad stranami, ona stala se výkonným orgánem strany jedné a dospěli jsme po té nakloněné ploše až tam, že vláda nechala si svázati ruce i v takých věcech, ve kterých se nepotřebuje ptáti žádné strany, ve kterých může a má jednati samostatně, jako je zřizování ústavů, neb dokonce paralelek.

Jsou v Slezsku polské a české děti? — Jsou. Mají se tyto děti v mateřském jazyku vychovávat? — Mají. A když není učitelů, kteří by je vychovávali, má vláda povinnost, o ně se postarati? — Má. Tak soudí zdravý

rozum, ale Němci se ve své vášni diktátu rozumu smějí a žádají přímo, aby vláda nekonala právo, ale aby k vůli nim dopouštěla se bezpráví, ježto vědí, že vzděláním polského a českého lidu ve Slezsku musí konečně nabýti vrchu slovanská většina a oni že o svůj uměle vypěstovaný a udržovaný vliv ve Slezsku přijíti musí. Jedná-li se o ně, platí: „sic volo, sic jubeo“, „tak chci, tak poručím“, pro ostatní národy, kteří s nimi svorně nesou všechna břemena, mají jen „veto“ a pak chtějí, aby tito národové byli zticha a nejsou-li zticha, vyčítají jim, že boří základy říše, ač sami svolávají tábory lidu, na nichž se štvě proti císaři, jeho vládě, neomaleně se volá po pomoci z ciziny a bez studu vypočítává se doba rozkladu říše, na něž se těší.

Máme již jen dvě neděle do počátku školního roku a vláda se musí rozhodnouti, ač-li se tak již v dnech, než naše řádky tiskem vyjdou, nestalo, chce-li aspoň v takých nepatrnostech hájiti svou samostatnost, či podrobiti se rozkazu vlastizrádných křiklounů. Ač věděla, že se jim nejedná o princip kulturní, ba ani národnostní, nýbrž o způsobení nové trhliny do státní budovy systematickým štváním, přec přidělila vláda věc, ač původně nutnost toho nenahlížela, zemské školní radě k vyjádření a ta se nepatrnou většinou vyslovila pro její plán a je naděje, že tentokrát provede svou tím více, že za ní stojí většina i z tábora německého, hlavně strana křesť. sociální a katolická. Ustoupí-li vláda, pak svým národům dá na ruku, jak chce, aby se s ní mluvilo. „Po dobrém nic, po zlém všechno“, toť stará zkušenost příslušníků této říše. Jest-li pro věc tak nepatrnou a spravedlivou vytloukají se českým obyvatelům okna a císařská hymna o narozeninách panovníka smí se hráti jen v kasárnách, pak jsme na tom v Cislajtanií hůř, než v pověstném magyar országu. Opava poskvnila znova německý štít a sice skvrnou, kterou paráda v Mariánských Lázních neb Karlových Varech nezastře.

Pro nás Čechy opakuje se tu stará zkušenost; t. zv. liberálové a radikálové, kteří svobody mají plná ústa, pokud jí rozumí jen pro sebe, byli od jakživa, jsou a budou největšími nepřáteli národů neněmeckých, zvláště ale národa českého a je-li kdo, jenž by nám kus toho politického práva přál, pak jsou to katolíci němečtí a konservativní strany vůbec. Tak tomu bylo za Hohenwarta, tak tomu je i za Ebenhocha a Luegra, kteří sice musí býti německými chauvinisty, aby v dnešních rozeštvaných dobách neztratili svých mandátů, ale vzdor všemu jsou přec jen k nám nejspravedlivější a nejmírnější. A to je důkazem, že na tomto poli, na poli pozitivního náboženství daly by se vyrovnati všechny národnostní a politické protivy, jen je k tomu třeba dobré vůle a v našem národě poznání, že náboženský radikalismus není stvořen pro nás, ježto nejen boří základy mravního řádu, ale připravuje nás i o sympatie všech dobře smýšlejících a nic mu za to nedává, ani přízeň těch stejně smýšlejících liberálů německých, kteří s námi šli a nám tleskali, když jsme hřímali, že nedáme okna svých škol zastřítí kutnami, nás ale opustili ihned, kdykoli jsme se svými národními požadavky vystoupili. Nechceme rozhodovati, je-li v přítomných dobách jiná politika v Čechách lepší než politického radikalismu, tolik však ze zkušenosti padesáti posledních let můžeme tvrditi, že náboženský radikalismus nám nikdy neprospěl a neprospěje. Discite moniti!

Poznámky ku přednášce Masarykově.

(8) Vracíme se k vývodům, které pronesl Masaryk ke konci letošní přednášky o náboženství. Zaráží, že uváděje, čím vším náboženství není, nepodal výměru svého, co náboženství skutečně jest. Jinak jsme spokojeni tím, že konečně v přednášce své navrátil se k ná-

boženství Kristovu: „Máme největší příklad čistého náboženství v Ježíšovi: Ježíš byl hlava nadmíru jasná, bez mysticismu.“ Slova tato ovšem, jak každému zřejmo, vybíhají v ten smysl, že Masaryk přijímá náboženství Kristovo jen jako přirozené; čímž netajil se ani nikdy před tím. Předem tedy pamatovati sluší, že Masaryk, maje se pro životní náboženství rozhodnouti, přijímá náboženství Kristovo, a tu vtírá se sama sebou otázka, proč tak široce a dlouze zabíral se do filosofických úvah, jako by chtěl nějaké nové náboženství světu ohlásiti? Vysvětluje se to domýšlivostí a přílišnou důvěřivostí k samostatným vymoženostem rozumu v oborech duchovnědných. Jako filosofové vůbec, tak i Masaryk vědomí veliké síly a schopnosti rozumové stupňuje až v přeceňování. Odtud popírá Zjevení. Chceme-li nějaký závažnější důkaz, jak slabá jest opozice proti Zjevení, stačí jen v úvahu vzíti nynější rozbor popěračů Zjevení anebo těch, kteří schválně je ignorují, pokoušejíce se marně něco lepšího vymysleti. Volají cosi o pokroku, ale jest to pokrok jen v domněnkách často až podivinských, nikterak ve vědění a ještě méně v jistotě. „Řeky prý se ztrácejí v hlubinách“, praví Vychodil ve své Apologii, „aby sesíleny jsouce svými přítoky tím mohutněji znova vyprýštily — ale toto přirovnání ku pokroku vědění, působenímu prý také bludnými domněnkami, pokulhává až příliš.“

Co do praktické stránky náboženství pouze přirozené bez Zjevení ku pokroku mravnosti nikdy nepřispělo. Všechny filosofické rozpravy mravnostné na tomto podkladě od prospěchu v mravnosti jen vzdalují. Hlavním účelem jest jim rozumovati a diskutovati, ale nikoli mravný život upravovati. Také všechny námahy a pokusy Masarykovy, jak všechna vzdělaná naše veřejnost musí dosvědčiti, zůstávají stále nevyjasněnou theorií, cvičštěm jeho dialektiky a sofistiky, přecházející v život leda v tom smyslu, že šíří v inteligenci lhostejnost k otázkám nejživotnější. Mládež ve škole Masarykově vychovaná ukazuje to aspoň velmi přesvědčivě slovem i skutkem, a její jednání jest jen důsledkem učení paně profesora. Tady předem platí slova, která kdysi vytištěna byla v „Osvětě“ Vlčkově: „Týž den, kdy profesor sestoupí s jasných výšin do kolbiště náboženských a politických vášní, vydává se v nebezpečnost, že tím vzbudí bouřná osvědčení, ano že sníží důstojnost svého učení.“ Masaryk podřívá Zjevení a názor křesťanskokatolický, chce prohloubiti náboženství a mravnost, a milá mládež prohlašuje, že již vlastně nevěří v nic a takové světové otázky že jí jsou již úplně lhostejny. V letošním studentském almanachu Zdeněk Gabriel své Confiteor resumuje takto: „Nechci o tom rozhodovati, je-li duševní přerod, jež většina studentstva prodělává, mému podobný či odchylný — jisto však jest, že dospívá ke stejnému výsledku: náboženskému nihilismu.“ Ovšem zmíněný posluchač universitní svaluje jediné vinu na nedostatečnou prý metodu výuky náboženské na středních školách a na veliký formalism. Ač vývody jeho v této příčině jsou zajímavé a hodný pozornosti kompetentních činitelů katolických, přece jisto jest, že náboženská víra studentstva dostává hlavní rány teprve na universitě.

Popře-li na příklad Masaryk Zjevení, pak náboženský nihilism dostaví se sám sebou a důsledně pak morálka může býti buď náboženská nebo atheistická a s ní celý životní názor. Přemítáme-li na mysl metodu, dle které Masaryk zamítá Zjevení, narazíme zase na jeho velikou nedůslednost. Zakládá si na rozumové střízlivosti a pozitivních vývodech svých, ale udá-li se mu mluvit o křesťanství nebo katolické církvi, tu po jeho exaktnosti (přesnosti) není vidu ani slechu a tu pak vychází na jevo, že popírání nadpřirozeného cestou pozitivní u něho získáno nebylo a že tu rozhodovaly ohledy docela jiné než-li vědecké. „Křesťanství“, praví Duilhé de Saint-Projet, „neopírá se o zázrak jakožto o svůj prvý základ; jestli křesťanství

aktem historickým, jenž opírá se o svědectví historická. Fakt Zjevení dokazuje se jako každý jiný fakt historický; při zkoumání, zdaž fakt ten skutečně se udál, spoléhá rozum, vyhradně sám na sebe: jestli mu volno užití všech pravidel, všechných vymožeností nejpršísnější kritiky. Jediné pomoci světla evidence a jistoty historické poznává rozum božský ráz počátku křesťanství. Fakt ten poznáváme s touto jistotou, jako existenci Cesara nebo Napoleona.

Metafysický hlad člověčenstva jest příliš veliký, než aby se mohl ukojiti náboženstvím přirozeným, jež mění se dle rozličných soustav, nemá žádného pevného bodu a potřebné sankce. Ostatně poctiví filosofové přiznávají, že jejich náboženství na vyplnění života nedostačuje. Měl by si tedy i Masaryk uvědomit, že všeliké psaní a řeči o náboženství jsou funkcemi sociálními a pak nendiví se nad tím, že těm, jimž jedná se o zdravé jádro národa a cíle jeho, nemůže býti lhostejno, jak on proti nejdražšímu statku všeho lidstva řádí. Život lidský jest příliš vážný, než aby myslící lidé mohli lhostejně přihlížeti k tomu, jak lehkomysele s náboženstvím experimentuje nedbaje toho, že filosofové větší než on, jako na příklad Leibniz, Zjevení připouštěli. Zodpovědnost jeho v duševních prodech u nás jest tedy veliká.

Masarykovi bylo vytčeno „Čechem“, že své názory náboženské, jak je uvedl v letošní přednášce, opsal z německé filosofie. Čas se rozhněval a ve článku: „Posvěcená policie, nic víc“ divadelně prohlásil: „Mohl by mu podrazit nohy jedním rázem (totiž Čech Masarykovi), kdyby mohl jmenovat jednoho filosofa německého, jehož Masaryk opsal.“ Nechceme býti posvěcenou policií, postačí nám policie vědecká, která ochotně nohy Masarykovi podrazí. Celá přednáška jeho, odmítání církve, popírání Zjevení, důraz, že může rozum z náboženství přijati jenom to, co za pravé uzná, všechno to Masarykem mlaveno bylo ve znamení anglického deismu. Postačí otevřít třeba Falckenbergovy „Dějiny novověké filosofie“ a prostudovati stať o deismu, a pozná se hned, že Masaryk staré stromy přesazuje do naší půdy. Nemluvil tedy nic nového, ale mluvil bouřně a vášnivě, odhazuje všechnu zodpovědnost. Jest tedy zmešlená, domnívá-li se „Čas“, že Masaryk buduje nový názor světový, že každá jeho přednáška jest světovým prostorem, každá věta stálíci, každé slovo planetou. Sesi-lovaná zaujatost a podrážděnost protikatolická psychologicky u Masaryka vysvětluje se také dosavadními jeho nezdary v národě. Chtěl býti vůdcem, mluvil politicky a kulturně obsáhnouti národ, ale cílů těch nedosáhl dílem odporem jiných individualit a dílem vlastními chybami, z nichž nejosudnější jmenuje se Hilsner.

FEUILLETON.

Kus melancholie.

Napsal Josef Váňa.

„Jsou v smutných duších
útechy plné samoty“.

K. B. Hájek.

Bylo to letošní léto prazvláštní!

Tak jako kdyby byl tu přírodu letos někdo vraždil, jako kdyby ji byl někdo chytil železnými spáry a svíral ji, dusil, škrtil. Tak se chvěla, tak se svíjela, tak sebou křečovitě zmítala a lomcovala, tak těžce oddychovala. A ten dech její byl jako výheň, jako žár a oheň chrlící sopka. Šat rozedrán, vlas rozčuchán a tvář zbrnátělá do krvava. Údy byly roztaženy v křečovitém svíjení se, rozpáleny, rozžhaveny, šlehány bezcitnými paprsky slunce. Kůže jejich byla spálena, maso rozdrásáno a šklebící se rány plny much, plny hmyzu, plny nenasytých příživníků.

Bylo nedělní odpoledne.

Šel jsem procházkou polem, líně, co noha nohu mine. Roztráslé teplo slunečních paprsků bičovalo hruď, hrdlo, obličej. Dech v prsou váznul a duši svíralo tak prazvláštní tesknost, jako kdyby člověk byl najednou v osamoceních dálkách bez sdílné duše, bez soucitného srdce. Oko tékalo s předmětu na předmět, zaběhlo v roztočení v rozjasněné obzory, ale ihned únavou choulilo se v naběhlá víčka a tulilo se bojácně v spleť zpocených a porosených řas. Nikde kousek šťavnatě zelené, nikde usmívající se tvář kvetoucích bylinek. Jen zpražená tráva roztahovala se všude svou příšernou rezností, píchala do oka, bodala do duše a zkrušovala mysl, jako by celá příroda oblekala se v roucho popelavých smutků.

I pták líně letěl přes uvadlé nivy, malátně vesloval křídlovou a jako mrtvý padnul bez dechu v sežloutlé křoví.

Na poli stál dědoušek a díval se po rozlehlém bramborišti. Hlava sívá sotva se mu na ramenou držela.

„Dej Pán Bůh dobré odpoledne“ pozdravil.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 31. srpna.

(O hospodářských a politických těžkostech a o rozvratu národa na přítomné doby a co jest se takových okolností povinností konservativní smýšlelci inteligence.)

Není mezi námi pamětníka, aby bída a nedostatek s tak široce rozevřenou a těžkou dlaní na naše země udeřily a dolehly, jako se stalo letos. Ani roku 1866, kdy se v Čechách vyběsnila litice válečná a okupace vítězného nepřítel zaplavila země koruny České, nebylo tak zle, jako je nyní. Roku 1866 stihly pohromy jenom některé kraje, třetinu země a druhé dvě třetiny zůstaly při tom ve stavu, že nejenom jim nouze nehrozila, ale že mohly těžce postižené třetiny ze svého nadbytku vy-pomoci. Ale letošního roku panující sucha spálila a zničila rozpočty všem zemědělcům po celé koruně České, tak že bída a nouze budou následkem toho všeobecnými, neboť obvyklá tržba našeho rolníka klesla pod polovici, což bude mít v zápětí, že pravidelné u nás výdělkové poměry nedostoupí poloviny své obyčejné výše a dostoupí-li, pak bude do-sazováno na to buďto z hotového, nebo z ú-věru, což jest v hospodářském ohledu vždycky smutné minus.

Tato hospodářská tíseň pak přibyla u nás k tísní politické a národní, tak že můžeme právem říci, že žijeme v době nanejvýš těžké, o níž každému rozšafnému muži vážně uvažo-vati přináleží. Letos bude v zemích českých jenom velmi málo rodin, které nebudou mu-seti některým způsobem dosazovati. Spíše lze mluvit o tom, že se velký počet našich českých domácností zadluží, aby nalahavě své potřeby vytkly. Proto třeba předem si v celé obecnosti uvědomiti, že letošní rok neznamena-pro nás žádného pokroku a bude se moci mluvit o velikém štěstí, aby neznamenal do-konce patrný ústup nazpátek.

Jak dnes česká politika vyhlíží, nedá se od ní čekati, že by věcným nějakým obratem dovedla národohospodářskou pohromu nějak nahraditi. Skoro se obáváme, že právě nastalá národohospodářská pohroma dokonce oslabí beztoho do poslední přípustnosti již slabou politiku naši, tak že bude dotírající na nás hospodářská nouze velice vydatným spojencem našich politických a národních nepřátel.

A k tomu ke všemu nejseme ve svém po-litickém táboře ani v těch nejdůležitějších zásadách sjednoceni, proto vyhlídky do nej-bližší budoucnosti není možno pokládati za růžové ve směru žádném.

Právě v této u nás nastalé době tísně a

„Pán Bůh dej! — Co tu děláte, dědečku?“ navazoval jsem řeč.

„Ale . . . — — —!“ mávnul dědeček rukou a zakuckal se. Celá úzkost sklíčené duše vrazila mu v hrdlo a zadusila další řeč a hoř-kost budoucích pocitů znevažila mňikem při-jemné jinak tahy ve tváři starcově.

„Darmo mluvit!“ kuckal dále a pozvedl třescouci se pravici a ukazoval na mroucí bram-bořiště.

„To bude bídy, to bude bídy!“ stenal už bez přestání dále, ale v okamžiku se zas za-razil. Slzy zalily mu zčervenalé oči, vyhrkly na tvář a prudkostí vodopádu řitily se v roz-evřená ústa. Každé další slovo zhořklo a zmkllo v bezzubých ústech starce.

„Bude, bude!“ řekl jsem na to též maio-myslně. Slova útechy uvázla mi v téměř oka-mžiku také v hrdle.

V tom zavanul větřík a prudkým nárazem zalehnul do brambor. Zachrastilo to, jakoby se tisíce kostlivců pustilo v tanec a rej. Houf poplašených koroptví vylítnul a s divým skře-kotem zapadnul v závratnou dál.

„Lépe je věru tihle těm!“ zaskuhral ná-hle znovu staršík. — „Nepracují, nesejou, ne-žnou, o nic přijíti nemohou . . . Tihle člověk se nalopotí, nadře, naplahočí, nastará a kde nic, tu nic . . . — — —“. Bída se naň šklebí na-jednou, jako když nenasytá saň rozevře svůj bezedný chřtán . . . — — —“.

„Ale, ale, stařečku, co pak to mluvíte!“ rozhorlil jsem se na oko.

Staršík se zarazil, utkvěl na mne zkale-ným okem, jako by mne neznal a otevřel v ú-pivu ústa.

„Ráčejší mít pravdu, rouhal jsem se“ do-dal po chvíli. — „Zapomněl jsem na Písmo úplně. Ale když ono to člověka někdy tak chytne, tak sevře, že by pozbyl rozumu . . . Inu jsme lidé, jsme přece jen slabí a křehcí lidé . . . Když vidíme práci a přičinění mozolů svých ztroskotánu, zničenu, ihned reptáme, malomyslníme, zoufáme . . . Škoda, že už jsem nad hrobem a takhle jsem se zapomnul . . . — — —“.

A stařec div se nedal do pláče. Obličej se

rozervaností, které dnes reprezentují všená-rodní obecný smutek, máme v láně svého ná-roda co činiti se živly, které se zřejmě ne-vlasteneckých a potměšilých důvodů odvracejí pozornost našeho lidu od nejvlastnějších potřeb domácího jeho krbu, hledíce mezi námi roz-síti co nejvíce nejružnějších exotických ná-hledů, z nichž vznikají štvánice, které naši obecnost tak zaslepují, že více již ani neroze-znává, co jest jejím prospěchem a co škodou.

Vlastenecký duch, pod jehož blahovol-nými vlivy celá naše společnost mohla by klidně a utěšeně žiti, jest zvrácen a mňněn v nekonečné škorpení, v jehož širavých úto-cích celkový prospěch národa se drtí a hyne.

Dle počtu rozmanitých škol a učilišť mohlo by se za to míti, že v řadách našich vyspěla vzdělanost a provázející ji taktnost alespoň již do té výše, aby každý mužné a poctivě přiznal druhému právo na jeho duchovní svobodu a aby druh druhu nechtěl v ohledu tom nijak omezovati. A zatím právě z našich škol řine se do naší společnosti nejvíce zmatků, házeno jest na její střechy nejvíce zážehů, vyvírá z nich nejvíce nepokojů a nesvárů, tak že školy začínají u nás přirozený rozvoj našeho pokroku přímo již zdržovati, honíce společnost naši v chumel sporujících se stran a frakcí, k čemuž jest škola nejméně povolána.

Pro naše školy předepsány jsou určité učební osnovy a pak-li že veleduchové, jimž zdají se býti těsnými, nemohou osnovy ty se svým přesvědčením a nadčlověčenstvím sro-pnvati, nikdo jim nebrání, aby se nepoděkovali a nevyhledali si zaměstnání jiné, jež by je ne-poutalo různými předpisy a ohledy. Aby se však ze škol proti potřebám celé společnosti působilo, z toho musí nezbytně vzniknouti zmatek, jehož nejpřednější výslednicí bude vše-obecný odpor proti takovému řádní.

Pronásledování, jimž školští pánové sti-hají každého, kdo s nimi nesouhlasí, vydávající ho nezaslouženým potupám, valného trvání míti nemůže, neboť při veškeré otupělosti, bezradnosti a malomocnosti, jimiž jest dnes naše společnost ovládána, nedá se předce jenom mysliti, že se dříve nebo později nevzpamatuje a že potom rázem žádoucí pořádek nezjedná.

Bude se potom sice hlucheti a povykovati o „reakci“, jak se bude vykázaní příslušných mezi panující bezznámosti neprávem nazývati, ale k této „reakci“ se dnes u nás na všech stranách působením „pokrokových frakcí“ hor-livě pracuje.

Vždyť brojení proti ústavám a podnikům, jejichž účelem jest nésti skutečné vzdělání a zušlechťení mysli do nejšířších vrstev lidu a brojení proti nim jediné jen proto, že správu jejich vedou mužové, kteří nemohou výstřed-ností hlásati, jest ničením vzrůstu a moci ná-

mu zkřivil ještě pevněji, vrásky zmohutněly, rýhy ztemněly. Sepjal u vědomí své viny ruce a spustil je malomyslně v před, jako by byl vlády pozbyl.

„Opatruj Pán Bůh“, volal na mne už do dálky . . . „Jsem my lidé divní, jsem . . . — — —“

Dalších slov už jsem neslyšel. Hnal mne to pryč, jako by byl tam na tom místě mne chtěl někdo o lepší část mé duše oloupiti.

Náhle ozvala se z dále hudba. Jek rozla-děného klarinetu a pláč křídlovky nesly se rozžhaveným a mírně rozvílněným vzduchem. Hned slaběji, hned silněji, dle toho, jak větřík o spálené květiny narážel. Zastavil jsem se a naslouchal.

„Na šišato, na placato, dej mi pusu, moje zlato . . . — — —“.

A tempo známé odrhovačky se víc a více zrychlovalo. A klarinet ječel silněji a silněji, křídlovka lkala hlasitěji a roztrépané nárazy trubek a táhlé houkání basy vpadalo v tu me-lodii stále a stále zrychlujícími se údery.

V sousední vesnici slavili pouť.

Zašel jsem až tam . . .

U nejbližší hospody vysypala se z taneční síně nastrojená děvčata, jako by byl někdo úl včel vyplašil. Krev a mládí hnalo se jim do tváří a vířící zvuky divoké hudby hrály jim každou žilkou. V divokých chumáčích tulily se k sobě, schumlanými šátky stíraly si s uřícených čel pot a na hlavách rovnaly si pokřivené šátky a promočené, zčuchané vlasy.

Houf chasníků vyhrnul se za nimi.

„Na šišato, na placato, dej mi pusu, moje zlato!“ zanotoval jeden, pošinul si klobouk do týla, roztáhnul ruce a chtěl chytiti jedno děvče.

Výkřik, výsknutí, kmitnutí šatů vzduchem a už byly dívky na vše strany.

„No, no to je najednou upejpání“ tišil je mladík a mrzutě shrnul klobouk zas do čela.

„Jako bych vás neznal . . .“ dodal s ú-šklebkem a zanotoval si ihned jako na odškod-něnou :

„Proč bychom veselí nebyli,
když nám Pán Bůh přeje;
dává nám na světě pivečko
a po smrti nebe“.

roda, jejíž předce tvoří lidé vzdělání, pracovní a křesťan, srovna tak jako tělo lidské tvoří řady jenom zdravé a nikoliv spotvořené a pomatené.

U nás dnes hlavně se škol vyšinul se do naší společnosti proud zavlí nesnášlivosti a odmítavosti všeho, co činí člověka blaženým a silným. A dospělo to tak daleko, že se obecně prospěchy národní podřizují osobním vášním politickým a že se májmy obecné obětují účelům strannickým, tak že naše celá společnost jest dnes zmateným, rozeštvaným slabochem.

A ve stavu tom dolehla na ni přítomná těžká chvíle —

Tázáme se, jsou u nás dnes ještě takoví mužové, kteří by nebyli bývali potřísněni špinou nejhnusnějšího sočení? Nalezli by se u nás dnes lidé, jimž by byla upřímně přiznána politická rozřafnost a ryzí vlastenectví, aby mohli při tom největším vlastním sebezapření v nejbližší době v jedno sraziti rozešvané a rozprášené síly národní? Existuje dnes u nás muž, který by nebyl býval nečistým proudem všednosti zhanoben, aby byl ochoten směle postaviti se v čelo programu, který by mohl v naší společnosti zavést pořádek?

Po něčem takovém tázáme se dnes marně!

Každý jenom ví, co má dělati druhý; žádný nechce uznati své slabosti a vlastní pohodlnosti, jichž na sousedovi zná celé křtení; ctnosti a obětavosti, práce a úsilí zůstávají bez povšimnutí a hrdiny naší doby stávají se všelijací prospěcháři, kteří však, jak každý vidí, nacházejí celé zástupy nadšených následovatelů a napodobovatelů.

Ze vzorného, nadšeného a poctivého muže nechce si bráti příklad skoro nikdo!

Národní naše společnost rozdrobena jest ve směs stran a frakcí, jež jsou ve veřejném svém působení vlastně živý negací toho, co řekly strany druhé. Obecný zájem, širší prospěch, sesílení postavení našeho národa, to jsou otázky, na něž se dnes zapomíná. Dnešní doba jest zaslepená, nevypočtená řítící se v před, při čemž leda že frakce frakci předhání.

A za takových poměrů, aniž by se pro tento nerozumný chvat někdo kaceřoval a nemilostivě oduzoval nebo z národa vylučoval, připadá povinnost blahovonně zakročiti straně, která zvolna, bezpečně a klidně, jsouc autoritativní organizací spořádána, v před postupuje.

Takového zmatky a horečnaté nezdravé chvaty objevují se čas od času v každém národě a když stav takový dostupuje výše nebo dochází v poměry, že většina společnosti s takovýmto „střemhlavým pokrokem“ souhlasiti více nesmí, potom jest natno, aby se trochu zabrzdlilo v čas, dokud se všecko neskácí.

V každé společnosti a v každém národě nachází se vedle živlů výstředních, radikálních, podnikavých také živlové rozvášnění, usedlí a konservativní a těm ve kritických chvílích náleží úloha, aby na rozpálené hlavy výstředníků klidně přátelským způsobem položili

„Juch, juch!“ vyskočil a vklouznul do hospody jako štika do rákosí.

„Muzikanti hrajte!“ zaslechl jsem už jen jako by ozvěnou... Další slova přerušila hudba, šelest šatů a šoupání těžkých bot... —

„Jsem to divní lidé, jsme... — — —“ vzpomněl jsem na slova dědouškova...

„Jeden pláče, druhý zpívá, jeden se raduje, druhý zoufá... — — —“

V tom vedle zakviknul flašinet. Před chaloupkou nachýlenou a nakřivenou stál na jedné noze invalida a hrál. Pes před vozíkem vyplazoval jazyk, těžce oddychoval a smutně pohlížel na dvéře bídne chaloupky. Stála tam chudšas pod rozčechranými a rozházenými došky jako rozčuchaná stařenka.

Zástup kluků pobíhal a skotačil kolem.

Najednou u chaloupky se otevřely dvéře a hubená babička vyvalila se na práh. V ruce nesla začernalou placku (koláč). Sešourala se se zápraží k invalidovi a kladla mu volně placku na flašinet. Obličej se jí při tom usmíval, ale ihned přeletěl jím jakýsi stín. Zdálo se, jako by se s plackou těžce loučila.

„Zaplať Pán Bůh na stotisíckrát!“ děkoval invalida a pes tklivým okem doprovázel jeho slova. Hubená, vyzblá žebra se mu zatřásla a zuby se hltavě vycenily při pohledu na koláč.

Sílu výjevu toho jsem nesnesl. Slzy mne polily a já utíkal pryč. Myslel jsem, že ta stařenka invalidova žena, která šla do chaloupky pro almužnu a ona to zatím — dárkyně sama... Chudšas podaroval chudšasa, sdílel svou skrovnou skývu s jiným a nemalomyslně, nekvílel, nezoufal, nenařikal že ho Bůh opustí... — — —

„Inu, jsme my lidé divní, jsme... — — —“

Jsou i v smutných duších útěchy plné samoty.

studený obklad, aby radikálním zaslepeným vlídně správnou cestu ukázali, aby podnikavé v jejich slabosti podporovali.

U nás dospěli jsme právě v takovou situaci, že dnes za stávajících poměrů octly se všechny dosavadní strany na konci svých „ideálů“ a že hospodářská pohroma zbavila je takofka veškeré další možnosti, aby mohly ku předu. Nutným následkem toho může býti jenom mnohonásobné zvrhnutí —

Poněvadž strany ty zvrhly by „národu“, třeba tomu předejiti a kde třeba a možno v zájmu obecnosti pomoci. To dnes by náleželo učiniti straně konservativní, kdyby totiž u nás nějak skutečně existovala.

A to jest právě ta největší bída a pohroma našich veřejných poměrů, že dnes není u nás nikdo tak silný, aby mocnou, účinnou rukou do nich zasáhl a ve vedení veřejných záležitostí rozmanité unavené a nezpůsobilé činitele vystřídal.

O tom není pochybnosti nejmenší, že nálada našeho lidu jest dnes úplně jiná, než-li jaká byla ještě před desíti lety. Politické poselství a státnickým deklamacím dnes nevěří nikdo a proto strana s věcným, vážným programem a určitými cíli, k nimž by sebevědomě, důsledně a neunavně kráčela, stala by se za rok neomezenou paní politické situace v Čechách.

Ale strany takové u nás dnes není!

Musíme bezohledně říci, že jest to vinou právě těch činitelů, kteří měli o to pečovati, aby takováto politická záloha, jež by unavené a odbyté politiky vystřídala, u nás byla na zavolání po ruce.

Bývalá česká strana konservativní se rozpadla a sice hlavně nepolitickým působením několika pražských katolických politiků, jejichž veškerá moudrost a snaha spočívaly v tom, že po leta hleděli postaviti katolický smýšlejší českou společnost, řekneme to přímo, „mimo národ“. Tím nebylo docíleno ničeho. Poněvadž ani mezi katolíky nebylo v ohledu tom jednoty, jelikož rozumní katolíci nechťeli národu absolutně panovati, ale chtějí, aby byl národ katolickými zásadami proniknut a tudíž ovládnut, došlo k dnešní politické malomoci.

Bez organisace, bez vlivu, bez moci stojí zde dnes nejmocnější ve přítomné době činitel v našem národě, katolický smýšlejší společenost, a malomocné musí doznati, že nemůže zakročiti, když zakročiti jest vlastně povinná.

Po leta jsme zde hlásali, že třeba vyhledávati, co nás v jednotu národní spojuje, pracovali jsme ku konsolidování všech vážných mužů, hledali jsme styky, navazovali jsme spojení, abychom v čas potřeby stáli proti předvídaným přívalům nepřítelů poměrů, jež nyní různé frakce z veřejného života splachují, jako silná, nová zeď, za níž by společnost česká našla ochranu.

Ve práci té byli jsme podezříváni, čisté pohantky našeho jednání brány byly v pochybnost a lehkost. Politika naše, že není-li na ten čas možno mezi námi zjednati úplné shody a jednoty v otázkách veškerých, abychom moudře a klidně společně pracovali v těch směrech, v nichž jsme za jedno, byla osočována, tupena, nejméně k tomu povolány figury zavržované a konec konců?

Ten každý vidí! Nám to ovšem radost nepůsobí žádnou, že je v Praze na místě silné české konservativní strany směs „mimo národ“ stojících politiků, kteří se nyní — schovávají, kdy měli vlastně veřejně vystoupiti, radu dáti, vedení veřejných poměrů se ujmouti.

Dnešní doba přede vším uří, že jsme se měli povznésti nad malicherné strannictví, nad osobní titěrnosti a že jsme měli neochvějně, třeba i na mnoze se sebezapřením státi při sobě tam, kde mravní i hmotné zájmy celé české společnosti přisné to vlastně kázaly. Dnešní doba zejména učí, že se nemělo připustiti, aby někdo pod sobeckými záměry a zájmy, třebaže pod sebe vábnější zástěrou, prolomoval jednotu, jakou národ nerepresentuje.

Poměry dnešní jsou takové, že nezbytně musí býti ze kruhů stoupenců směrů konservativních zahájena politika nová, zdravá, správná, nikoho nevylučující, zkrátka taková, jaké je zrovna potřeba!

Času k tomu jest ještě dost a příležitost zrovna! Těžké doby, možné převraty, na něž musí býti každý připraven, nesmí naléztí stoupence mínění konservativního s rukama v klíně. Zajisté že jsme dnes řekli to, co má každý dávno na špičce jazyka.

Obrana.

(8) **Protestantská literatura o ďáblech.** Nikdy v křesťanstvu nebyly šířeny pověry v takovém množství a tak nesmyslné, jaké šířili na ohlupování lidu protestantští pastoři v XVI. století. Některé jsme uvedli již dříve. Není nevhodno zmíniti se též, jak soudili „pokrokoví“ protestanté o ďáblovi. Janssen

sděluje, že německá literatura o ďáblech z XVI. století jest výhradně původu protestantského; v základních rysech spisy ty souhlasí s tím, co napsal Luther o ďáblu a jeho říši. A jaké perly osvěty zde nacházíme! Nejpověřlivější lutristka by nad tou moudrostí vrtěla hlavou.

Luther s důležitou tvář psal, v jaké podobě se mu kdy ďábel zjevoval. Prý se někdy ďábel ukazuje jako vepř, jindy jako hořící vich slámy; na Vartburku se mu zjevil ďábel dvakrát v podobě psa, aby ho oklamal; v Koburku viděl ďábla v podobě hvězdy. Prý opice a hadi jsou ze všech zvířat nejvíce ďáblu poddáni; on do nich vstupuje, aby jich zneužil ku klamání lidí. Také píše, že v jeho říši na vysoké hoře jest jezero, které jest sídlem ďáblů; hodí-li tam někdo kámen, hned se zdvihne velký vichr; vypráví ještě o jiných brlozích ďábelských. „Svatí se domnívali, že Bohu slouží svým sebezapíravým životem, ale byli vlastně ďáblu poddáni, stali se sluhý satanovými. Po- učovals vážnou tvář: Nemoc nepochází od Boha, ale od ďábla. — Ďábel je takový mistr, že z jednoho listku na stromě může smrt způsobiti. Ďábel poškozují a usmrcují lidi prostředky, jež mu k tomu slouží; otravuje vzduch. Jest mnoho ďáblů v lesích, vodách, pouštích a na vlhkých, močálovitých místech, tak že lidem škodu činiti mohou; někteří jsou také v černých a hustých mracích, kteří způsobují krupobíť, blesk a hrom, otravují vzduch a pastvinu. V čase moru dýmá ďábel do domu; co uchvátí, to odnáší. Tedy mnoho hluchých, kulhavých a slepých jest ze zlomyslnosti ďáblů. Proto nemá nikdo pochybovati, že mor, horečka a jiné těžké náklady a rány jsou dílem ďáblů, neboť on to také jest, který připravuje a působí velké bouře, oheň, drahotu, a že polní plodiny se kazí. O šílených a bláznovských lidech tedy soudí, že všichni blázni a ti, kteří o rozum jsou oloupani, jsou takto raněni od ďábla. Neboť že lékaři připisují mnoho takových nemocí přirozeným příčinám, a dosud tytéž lékařství mírní, stává se proto, že nevědí, jak mocný a silný jest ďábel.“

Když mu jednou bylo sděleno, jak jeden člověk soustem chleba se udusil, jiný s domu spadl a zabil se, řekl: „Toto všecko činí ďábel; ale svět v to nevěří, že by to ďábel byl; myslí, že se to děje náhodou.“

Luther také učil své věrné, že ďábel podlouzně podstrkává podložené děti (Wechselbälge) místo pravých dětí, aby lidi trápil. Další okatější „zkušenosti“ Lutherovy raději vynecháváme, poněvadž by se jimi krasocit čtenářstva příliš málo vzdělal. Kdo by však je přece čísti chtěl, toho odkazujeme na VI. svazek Janse- novy historie str. 468. Takhle osvěcoval ten muž, který prý kácel římskou pověru! Při čtení těchto objevů z říše satanovy máme dojem, jako bychom slyšeli mluviti pověrečného rnského mužika z Gogolových spisů. Ale pardon, neubližujme těm mužikům příliš. Ani ti takhle „osvíceně“ nevěří.

Ovšem že na základě Lutherova učení se přímo rojila pastorská kázání s podobnými a ještě fantastičtějšími objevy. Na př. Ondřej Muskulus vynalezl ďábla manželství, Albrecht von Blanckenberg ďábla lakoty a lichvy, Joachim Westphal ďábla lenosti, Florian Daule ďábla tance, atd. Dvacet takových učených spisů vyšlo v jednom velikém svazku r. 1569 ve Frankfurtě nad Mohanem pod titulem: „Theatrum diabolorum“ (Divadlo ďábelské), z něhož prý lze poznati, že jest nám bojovati v tomto světě nikoli s císaři, králi, knížaty, pány a jinými potentáty, ale s ďáblem. Šest let na to vyšlo nové vydání toho díla „rozmoženo čtyřmi novými ďáblů“ a r. 1587 třetí vydání, kde pranýřováno ještě deset nově objevených ďáblů, na které dřívější theologové protestantští zapomněli; „svátostného“ ďábla (Sacramentsteufel) popsal důkladně i „s jeho třiceti sedmi pomocníky (Adjuvanten) pastor Jan Schütz. Dílo celé obsahuje 1630 stránek velikého folia; jistě to kniha velice důkladná, ale vydavatel Sigmund Feyerabend ji odporučuje jako příručku každému; však to prý jest „věrná výstraha přede vši lať a vražděním ďáblů.“

Jiné velké svazky theologické literatury následovaly; byla to nejmilejší duševní strava „pokrokového“ protestantstva. Ovšem vzpomene-li na bídu lidu njařmeného protestantským panstvem, na zvířecí život, jaký v Německu v XVI. století zavládl, na nejnesmyslnější pověry — tu se nedivíme, že protestanté sami viděli právě ve své vlasti hlavní ďáblův pašalík. A nedivíme se též, že taková pokroková škola zanechala citelné stopy i v Německu přítomném. Není podivno, že sám pastor Paul Gerade o náboženství lidu protestantského praví: „Pověra jest vlastním živlem lidu sel- ského; ta trocha křesťanství jest pouze náte- rem.“ (Meine Erlebnisse und Beobachtungen als Dorfpastor 1883—1893.) — Tolik jsme zatím uznali za vhodné na dorozumněnou napsati pod dojmem znova se opakujících útoků na „katolické pověry.“ Na př. dobrotisko Čas pod názvem „Pověra nevymírá“ sděluje s brozným

časem, že za rok 1908 navštívilo Lúrdy 500.000 poutníků. — My k tomu dodáváme: Jen houš! Lépe jest s důvěrnou oddaností hledati ochrany a posily u vznešené matky Spasitelovy než obklopiti se dáblý nejhrůznějšího zákeřnictví a v každé nehodě viděti prsty pekla.

Politický přehled.

Ministerský předseda dr. Körber koná právě po Haliči inspekční cestu, prohlíží soudy a jiné úřady, jest všude okázale vítán, často řeční. Cestu započal prohlídkou Krakova, kde zvlášť rozhovořil se o soudnictví. Důrazně také doložil, že stát nesmí býti nikdy jinakým než spravedlivým! Nesmí býti nijaké leti ve vykládání zákonů, nijakého rozmaru v jeho vykonávání! — Poláci jsou prý už pro plán dr. Körbra na celé čáře získáni — účel a význam cesty haličské jest jen formální, jest to vlastně jen tak děkovací visita páně Körbrova u panstva polského, jež ve Vídni byl už získal. — Následky sucha vyvolávají nouzovou akci, kterou vláda uznává a již prohlašuje, že ji řešiti nebude § 14., nýbrž parlamentně. To právě se hodí dr. Körbrovi, že snad přece Čechové nutností dohnáni jemu se nakloní. Na dlouho-li však? — Dosavadní zemský hejtmán tyrolský hr. Brandis byl úřadu svého sprostěn a na jeho místo jmenován říš. a zem. poslanec dr. Kathrein. Také terstský místodržitel hr. Goëss vzdal se svého úřadu.

Korunovace srbského krále Petra vykonána bude 21. září.

Francouzští biskupové Le Nordez a Geay, oba vládě Combesové původně oddaní, konečně na vyzvání sv. Stolice dostavili se do Říma a podrobili se jejímu rozsudku.

Japonci dosud nedobyli Port Arthuru, a dle nejnovějších zpráv docela prý upustili od dalšího jeho dobývání. Pevnost udržel se déle, než se myslí, prý i do konce roku tohoto. Obháje Port Arthuru gen. Stösselovi udělil car za jeho udatnost kříž řádu sv. Jiří III. třídy. — Maršál Oyama od Port Arthuru odvolán k hlavní armádě japonské u Liaojangu, kde na místě Kurokiho převzal sám vrchní velení. U Liaojangu již po čtyry dny se bojuje, ale bitva dosud nerozhodnuta. Ztráty na obou stranách jsou těžké, ale o nějakém úspěchu Japonců nelze dosud mluvit. Střelba z děl je tak hrozná, že jednotlivé rány nelze už ani rozeznati. Přes to se vykládá, že to není rozhodující bitva, pouze boj mezi předními voji.

Z činnosti katol. spolků.

Z Čáslavě. Po zdařilé spolkové schůzi, kterou katolické spolky naše pořádaly na Štrampouchu (ředníkem byl p. Safránek, rolník a redaktor) dne 21. srpna t. r., připravila čilá katolická jednota naše, podporovaná členy odbočky všeodborového sdružení, dne 28. srpna zábavní večer s přednáškou dp. St. Pospíšila „O povinnostech katolíků v době nynější“ v místnostech spolkových „u Lišků“. Přednáška s napjatou pozorností byla vyslechnuta a odměněna bojným potleskem. — Pozorovali jsme, že někteří účastníci přicházejí až po přednášce, aby s účastnili se zábavné části programu, na což upozorňujeme. Účelem spolku jest zajistěti na prvním místě vzdělávání a pak teprve baviti. Proto prosíme, aby budoucně všichni účastnili se i přednášky!

Ze Sedlice a Kutné Hory. Dne 21. m. t. r. odbyvala zdejší odbočka všeodbor. sdružení členskou schůzi v hostinci p. Lokaje, při čemž dp. Jos. Zelený, místní kaplan v delší řeci své poukázal na význam tisku a jeho zneužití jak v časopisech, tak v t. zv. krásné literatuře, a pobádal k hojnějšímu čtení a odebrání dobrého tisku. Schůze byla četně navštívena a v nejlepší náladě skončena. Zdař Bůh další činnosti!

Křesťansko-katolický vzdělávací podporující spolek „Svornost“ v Červených Pečkách konati bude dne 4. září t. r. o 4. hod. odpol. měsíční spolkovou schůzi ve spolkových místnostech v hostinci p. Jos. Kuchaře. Program: 1. Čtení protokolů minulé schůze. 2. Sdělení spolkových zpráv. 3. Přednáška pana Ant. Pochmona, redaktora „Obnovy“: „Cesta k blahobyti“. 4. Placení měsíčních příspěvků a přihlašování se nových členů. 5. Volné návrhy. I nečlenům vstup volný.

Z Třebochovic. Katolická jednota zdejší pořádá ve čtvrtek dne 8. září 1904 veřejnou přednášku p. Fr. Jelínka, učitele z Malotic, o tematě „Katolíci, probudte se!“ Začátek ve 8 hod. odpoledne v sále pí. Kat. Jarkovské. K hojně účasti zve výbor.

Zprávy místní a z kraje.

K padesátiletému jubileu prohlášení dogmatu o Neposkvrněném početí Panny Marie. V neděli bude čten na kazatelně list Sv. Otce k oslavě jubilea. Ve čtvrtek o 10. hodině bude sloužiti J. Biskupská Milost pontifikální mši sv. v katedrálním chrámu Páně; odpoledne o 3. hod. povede nejdp. biskup slavnostní průvod s katedrálí

do chrámu Panny Marie. Podrobnosti k průvodu se vztahující budou ještě oznámeny. Katolíci, účastníme se krásné slavnosti k oslavě Matky Neposkvrněné co nejčastěji!

Úmrtí. Rada vrchního zem. soudu v Hradci Králové p. Josef Balcar jmenován radou pražského vrchního zemského soudu; rada zemského soudu p. Karel Šl. Isakovicz v Hradci Králové jmenován radou vrchního zemského soudu.

Sňatek. Pan J. Kubálek, c. k. cvičný učitel v Hradci Král. a sl. A. Červenková, dcera p. K. Červenky, c. k. vládního rady a ředitele gymnasia na odp., slavili sňatek svůj 30. t. m. v Hradci Král.

Úmrtí. Pan Bed. Sallak, c. k. vrchní berní ve výslužbě v Hradci Králové, zemřel 30. srpna t. r. v 86. roce věku svého. Pohřeb konal se 1. t. m. na Zámeček. — Dne 30. srpna zemřel v Hradci Králové návštěvou tu dříve studující reálky kroměřížské Josef Bouček, syn zvěrolékaře v Kroměříži. Zesnulý odvezen do Kroměříže.

Dramatický večer chorvatské tragédie M. Theodorovičové, pořádaný ve dvoraně Adalbertina 30. t. m., přilákal slušný počet zdejší inteligence. Vystoupení umělkyně bylo požitkem v skutku překvapujícím, originálním. Slovy ovšem mohli rozuměti účastníci jen z části, ale umělkyně přece udržovala návštěvníky v napjaté pozornosti až do konce. Paní M. Theodorovičová vyniká bravurním, ohnivým temperamentem; svižná modulace hlasová, umělecká, případná gesta, výraz tváře — to vše splyvalo v ladnou, přirozenou harmonii, tak že odměněna častým potleskem. I vystoupení jejího mladičkého syna přijato s pochvalou; mladý umělec projevil talent mnohobližný. — Toliko vyslovováno obecné přání, aby umělkyně pro příště předložila návštěvníkům český překlad dramatických výstupů; tak zajisté nalezne její umění v naší vlasti ještě větší porozumění. Umělkyně slíbila, že se o to postará. — Ku konci vzletným doslovem rozloučila se s posluchačstvem, děkujíc zvlášť p. dru Bačkovi, p. purkmistru JUDru Ulrichovi a správě domu za usnadnění stkvělého večera. Skončila voláním: „Živili Češi“, což od přítomných přijato s hluchým potleskem. Přijeme umělkyni na dalším turné mnoho zdaru.

Na mimořádné schůzi okres. zastupitelstva v Hradci Králové dne 24. srpna konané, schváleno bylo překročení rozpočtu ohledně přístavby okres. domu o 2108 K. Práce keramické a malířské zadány p. Frt. Fréblichovi, malíři v Praze.

Stoupání cem. Úmluvou dodavatelů mléka z okolí Hradce Králové zvýšena cena 1 mléka od 1. září při prodeji drobném z 16 h na 20 h, obchodníkům na 18 h. Na venkovských statcích prodává se litr za 16 h, 1 kg. másla stojí až 280 K. Mouka z 30 h za kg stoupá na 40 h. Vůbec cena všech potravin mimo maso následkem nedostatku píce stoupá.

Vojsko z manévru císař. u Strakonice, které vlastně byly císařem následkem nedostatku vody a píce zastaveny, se už do Hradce vrátilo. Dovolenci a záložníci rychle propouštějí se domů.

Dary bisk. Borromeu věnovali p. t. pp. Řehák, děkan v Opočně 6 K, Jos. Stejskal, farář ve Studnici 6 K, Kohout, farář v Nemyčevsi 10 K, Jos. Hoke, katecheta v Chrašti 10 K, V. Veselík, farář v Brandýse 2 K, Jos. Svoboda, děkan v Ledči 2 K, Jar. Schovanec, katecheta ve Světlé 1 K, Jan Bauer, kaplan v Luži 2 K, Fr. Brýdl, kaplan v Cerekvici 8 K, Al. Černík, kaplan v H. Městci 8 K, F. Kuhn, kaplan v Kopidlně 3 K 60 h, V. Kyselá, katecheta v Chlince 2 K, Jos. Krajčůvek, farář ve Vosičích 2 K, K. Mensinger, kaplan v Úpici 2 K, Josef Portman, farář ve Chlenech 2 K. Dárčům, odplaf Pán Bůh!

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc srpen 1904. Stav vkladů počátkem měsíce K 1,540,447.11, vloženo K 114,237.53, vybráno K 145,141.71, stav koncem měsíce K 1,509,542.93. Stav půjček počátkem měsíce K 1,098,532.96, půjčeno K 100,859.78, splaceno K 54,161.16, stav koncem měsíce K 1,145,231.58. Počet účtů 2447, rezervní fondy K 118,917.13, závodní podíly K 62,845.16, pokladní obrát K 725,582.54.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Král. za měsíc srpen vykazuje stav poukázek pokladničních K 637,900, knížek vkladních K 1,360,879.93. Na jistinu akciovou zapláceno K 2,000,000, rezervní a pojistné fondy činí K 476,000.

Vždyť jsem tu jen samí studenti! Srpnový večer v lahodě své rozprostřel se nad Hradcem. Bylo po 10. hod. Od verandy, v místě, kam málokdy zabloudí civilista, sněl tichou nocí zpěv: mužské mladé hlasy promíšené ženskými hlasy přednášely opravdu pěkně naše národní písně. Najednou v přestávce zavznělo kormatlivý hlas ženský: „Václave, Václave, co zde děláš v takové putyce?“ Stěbetání ženských a smích společnosti umkl. „Co tu chcete?, ozval se drsně mladý hlas, „zde není žádná putyka, vždyť jsem tu jen samí studenti!“ V odpověď na to neznámá žena: „Hledám syna Václava a dle hlasu poznala jsem, že tady ve společnosti. Václave, pojď domů!“ Na to drsný mladý hlas: „Václave, já mít takovou mámu, hned se na místě střelím!“ Ubohá matka znovu syna pobízela k odchodu: „Václave, pojď! Tolik let jsem s mužem a přec jsem ho nikdy po hospodách nehledala, ale za synem musím od putyky k putyce — — —“. „Co tak křičíte?“ ozval se znovu onen mladý hlas, „jste-li slušná ženská, můžete k nám“. „Kdybych mohla a ty mříš mi nebránil, vyběhla bych syna jinak“ odvětila matka. Drsný hlas ozval se snova: „Václave, hned bych se zastřelil, mít takovou mámu. Tady nemáte co dělat!“ „S vámi nemám co jednat, je ta máj syn“ rozhorleně děla matka, „mám k němu právo a také povinnost, abych ho před všelijakou lůdkou společností varovala a s omámení frajílek vysvobodila — — —“ Všecka čest starostlivé a statečné matce!

Z poroty. Před porotou královéhradeckou odsouzeni byli: 29. srpna dopol. Jos. Verner, obuvník ve Velkém Třebošově, pro složení krádeže na 5 roků tž. žaláře; téhož dne odpol. Ant. Balcar, tovar. dělník z Náchoda, pro složení násilného smilstva na 2 roky tžského žaláře; dne 30. srpna dopol. Josef Záhka, tovar. z Kostelce n. O., obžalovaný pro složení násilného smilstva, osvobozen; dne 1. září dopol. Robert Mach, pokladník nemocenské pokladny v Nov. Městě n. M., pro složení podvodu na 15 měsíců tž. žaláře.

Z pošty. Poukázky c. k. poštovního spofitelního úřadu ve Vídni, na 1000 K sněžící, nevyplácejí se u okénka spofitelních vkladů, nýbrž v pokladně c. k. poštovního úřadu v úředních hodinách od 8—12 dopol. a od 4—6 odp.

Na Pražském Předměstí zemřela 30. srpna pí. Aloisie Bölligová, soukromnice, v 59. roce věku svého. Pohřeb konal se 1. září na hřbitov kuklonský.

Z Pouchova. Minulé neděle slaveno zde jubileum 20letého trvání hasičského spolku. Již před tím večer, kdy vyvěšeny prapory na faře, na škole a mnohých jiných budovách, procházela kuklonská hudba p. Česenkova celý Pouchovem ve všech obydlích dosti slušně osvětleným. Zvlášť jasně vynikalo osvětlení průběhů farního, školního a v hostincích „Na staré“, p. Fr. Praška, p. Jos. Česáka a p. J. Vojtěcha. Na Malé ulici pozorovali jsme také 2 tranparenty s nápisem „Sláva hasičům“. Sbor domácích hasičů nesl v průvodu rozžaté lampiony. U fary a školy učiněno zastaveníčko, za které vyznamenání dp. duchovní správce srdečně poděkoval. Také rakety pouštěny a střeleno z ručnic. Na druhý den záhy z rána budíček. Po 9. pak hodině přiváděla hudba příchodní spolky, jejichž napočítáno 18, mezi nimi také divčí odbor hasičský v stejnozkroji. Po 10. hod. přivedla hudba všechny spolky před sochu sv. Jana u kostela, kdež dp. farář K. Kotrbaelec celebroval polní mši sv. za asistence vp. J. Blinky, kooperátora z Bystré a ctp. J. Ulíka, bohoslovce Pouchovského. Improvizovaný oltář byl vkusně ozdoben květinami a vysokými palmami, zapůjčenými od p. J. Vognara, zahradníka. Po mši sv. promluvil dp. celebrant ke spolkům ve čtverhran rozestaveným o náboženském motivu, jež má býti hlavní vzpružinou hasičům při sebeobětování pro záchranu bližního majetku, dala za příklad sv. Jana Božího, kterak v Granadě vynášel na vlastních bedrách z plamenů nemocné. Mezi řečí touto fotografoval p. Ant. Kvasnička, měst. královéhr. úředník z Věkoš, celé shromáždění. Odpoledne o 2. hod. na Besedním plácku p. starosta a velitel Pouchovského sboru p. Jos. Polák pozdravil všechny spolky a povzbudil k svornému spolupůsobení a p. Jos. Skalický, jednatel spolku, podal stručnou zprávu 20letého působení a zdůraznil nejen záchranu majetku hmotného, nýbrž i duševního majetku národního, načež konáno veřejné cvičení pod vedením p. Fr. Zadrobílka. Napotom provedena na Malé ulici na stavení p. Jos. Konečného praktická zkouška hašení požáru se stříkačkou. Potom zavedla nás hudba do zahrady p. K. Herrmanna, velkoobchodníka lenem, kdež přpravena četnému obecenstvu hojná zábava. Jako prodavači a lahůdkáři poskytovali návštěvníkům různé osvězení, tak zase pp. bratři Skalických, p. Dostál, p. Antoš, p. Mucek a j. pečovali žertovnými přednáškami „v holíně“, „při soudním výslechu“ atd. o rozveselení myslí. Omladina pak oběho pohlaví holdovala na uschlém trávníku tanci při výborné hudbě. Posléze věnečkem v besedním hostinci slavnost zakončena.

Stávka ukončena. Vězní hodiny v Pouchově, na jejichž stávku Obnova nedávno poukázala, shodly se s p. Reichlem, hodínářem hradeckým, který je k pravidelným výkonům zase pohnouti slíbil; p. Ständera pak obnoví trvanost všech 4 ciferníků.

Slav. řeholní sliby. Cthp. Prokop Josef Novák, rodem z Perkaova, klerik král. kanonie prae-monstrátské, dne 8. září t. r. o 10. hod. dopol. složil slavné řeholní sliby v klášterním chrámu Panny Marie v Želivě.

Včelařská schůze pořádá se 4. září v host. p. Šprýhara na Slezském Předměstí u Hradce Králové o 2. hod. odpolední. Pořad: 1. Formalie. 2. Prohlídka včelstev na podzim. 3. O spojování včel. 4. Volné návrhy a rozhovor včelařský. Přednášky a referát výstav brněnské podá p. K. Pazourek, kočovný učitel včelařství zemědělské rady. Přiznivci a přátelé včelařství jsou vítáni. Vstup volný.

Anglický král v Mariánských Lázních. C. a k. dvorní fotograf J. F. Langhans přijat byl od krále anglického Eduarda VII. v Mariánských Lázních ve zvláštní audienci, by předložil podobenky královny jako c. a k. rakouského polního maršála. J. V. vyslovil nad uměleckým provedením podobenek své nejvyšší uznání, udělil zároveň právo, by veškeré obrazy veřejnosti byly předloženy.

Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové. (Dle záznamů archivních podává V. P—a.) (Pokr.) Loche nice. Weronika Svobodová měla 7 str. I., 4 str. 2. věr. II., 6 str. III. tř. dědič. rolí, pod 3 vozy luk děd. a pod 1 št. zahrady; úroků k sádušl platila pšilletně 36 kr., vrchnosti odváděla 2 slepice a do důchodu 45 kr. 1 den., p. děkanovi desátku 3 št. žita a 3 št. ovsu, na koně p. děkanovi 1 1/2 št. ovsu, jménem letníku 9 kr., 1 vejce, robotovala 4 dny týdně. Pavel Bureš měl 1 str. 2. věr. I., 3 věr. II. tř. dědič. rolí, pod 3 vozy louky pod plat roční 2 sl. 11 kr. 3 d., pod 2 št. zahrady; úroků k sádušl platil 16 kr. pšilletně, vrchnosti do důchodu 5 kr., na koně p. děkanovi 1 št. ovsu, za letník 3 kr., 1 vejce a robotoval 2 dny týdně. Jan Vaněk měl 1 str. 2. věr. I., 2 věr. II. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; úroků k sádušl platil 17 kr. 3 den. pšilletně, vrchnosti odváděl 1 slepici a 8 kr. do důchodu, p. děkanovi na koně 1 št. ovsu, za letník 3 kr., 1 vejce, robotoval 3 dny týdně. Tomáš Zadrobil měl 1 str. 3. věr. I., 2 str. II. a 3 str. III. třídy rolí dědič., pod 1 věr. louky děd., pod 2 vozy louky pod plat roční 8 sl., pod 3 věr. zahrady; úroků k sádušl platil pšilletně 13 kr. 1 den., vrchnosti odváděl 1 slepici, 16 kr. 1 den. na p. děkana, na koně panu děkanovi 1 1/2 št. ovsu, za letník 6 kr.; 1 vejce,

Různé zprávy.

IV. sjezd křesťan. sociální na Velehradě, započatý 21. srpna t. r., řídá, jestliže všeobecné volební právo podle skupin zájmových v nynější době zavedeno býti nemůže, aby aspoň nejkřiklavější jeho nedostatek odstraněn byl poměrným zastoupením menšin. Pro ženskou organizaci doporučuje útlun pro dělnice a služebné, kurzy hospodářské pro dělnice, nabádá je k odbor. sdružování, doporučuje zřizovati tělocvičné odbory atd. Mimo to jednalo o důležitosti tisku, o financích strany a starobním pojišťování.

Sjezd a pouť katol. rolnického lidu československého na Velehradě konati se bude ve dnech 11. a 12. září.

51. sjezd něm. katolíků zahájen 21. srpna v Řezně za velkého účastenství. Jednáno tu o katol. vědě, o moderní beletrii, o katol. tisku, o otázce školství, a posílení autority, o povinnostech katolického muže, o zásadách katol. sociální politiky a j. Sjezdu účastnil se též člen králov. rodu bavorského, princezna Ludvíka Ferdinanda.

Dr. Karel Habichtnek, předseda nejvyššího kasacího soudu od r. 1899, odchází právě na odpočinek v 74. roce věku svého. Jest rodákem pražským, synem učitelovým. V ministerstvu Hohenwartova r. 1871 byl ministrem spravedlnosti. Ve všech úřadech zjednal si pověst muže spravedlivého a nezástranného. Jako Čech hlásil se také k národu českému.

Úmrtí. V Českých Budějovicích zemřel pan Miloš Vachek, redaktor „Budivoje“, zdatný pracovník národní, sloužící straně konservativní. Zesnulý, ač jinak chudý, odkázal Ústřední Matici S. a Nár. Jednotě Pošum. 2000 K ve způsobě pojistky u banky Slavia.

Mariánská výstava v Praze, která dne 19. t. m. za přítomnosti J. Em. nřdp. kardinála, starosty král. hlav. města Prahy a velkého počtu hodnostářů duchovních i světských byla slavnostně zahájena, těší se od té chvíle největší pozornosti naší veřejnosti. Navštívilot ji za první týden celkem 1500 osob platících. Ale výstava toho zasluhuje, jeť tak bohatá a ladně uspořádána, že každý návštěvník překvapen stane a vrací se podruhé i potřetí k nádherně vypravené expozici. Mariánská výstava, která se koná na paměť padesátiletého jubilea prohlášení dogmatu neposkvrněného početí p. Marie, obelána jest sponstou skvostných předmětů, které vůbec v takovém souboru nelze nikde spatřiti. Umění naše jest tu zastoupeno pravými skvosty, tak že počínajíc XI. stoletím můžeme tu sledovati postup vývoje uměleckého v Čechách. Podle úsudku znalců vyrovná se Mariánská výstava ba předčí bohatstvím svým retrospektivní oddělení na výstavě národopisné. Považujeme za svou povinnost naříkavou tuto příležitost upozorniti a povzbuditi k návštěvě výstavy. Při souborné návštěvě postará se komitét o odborný výklad. Výstava, která jest instalována v nádherném refektáři kn. arcib. semináře v Praze (Klementinum), otevřena jest denně od 9.—8. hod. odpoledne. Vstupné 40 hal. Lístek spolkový na průkaz legitimací 20 hal. Katalogy podrobné, pečlivě zpracované Dr. Ant. Podlahou, lze u pokladny dostati po 40 hal.

K pražskému skandálu. Dle zprávy „Práva lidu“ vyseděl v Praze jistý kněz noc v „Ruské kavárně“ a prostitutkou, druhý den šel do jejího bytu a pak — nechtěl jí zaplatiti smlouvenou pětku. Z toho došlo k velikému skandálu před očima mnoha lidí. Rozumí se, že listy jako „Čas“ a „Osvěta lidu“ labužnický se zakously do tohoto dlouho čekáného sousta. Musily tak dlouho vyžukovat Dvozda a zas jen Dvozda. „Osvěta lidu“ vyharcovala při svém referátu s otázkou: „Co tomu říká Obnova, táž počestná Obnova, která měla dost drзости, aby hodila svým klerikálním blátem po čistém čele p. Svozila?“ Předně pravíme tolik: „Osvěta lidu“ již podrábá drze lže, tvrdí, že jsme p. Svozila tupili. A při tom víme, že tuto lež bude opakovati příležitostně i potřetí, jako bez rozpaků po třikrát bez udání dokladů lhala o naší úvaze o státu papežském; vždyť ji za to její věrní jen pochválí. A co říkáme tomu pražskému skandálu samému? Předně tolik, že to budeme ještě čísti v „Hlasích ze Siona“, „Husu“ a všech židovských a socialistických týdenících, které pro krátkost času minuly týden. Ona historka v sobotním čísle udati nemohly; ty listy, které o mravnosti v židovských továrnách, a o skandálech pastorských i socialistických vždy loyálně mlčí, chopí se této příležitosti všemi dešti, aby nemuily z nedostatku látky opisovati zednářské lži z liberálních listů francouzských a italských. Nedávno byl souzen pro nemravný čin jeden žid. Poněvadž se o tom aspoň některé listy zmínily, židovskému „Rozvoji“ pukalo srdce, tak že napal: „Všude by nemělo ani novinám dovoleno býti jména souzených a odsouzených uveřejňovati“. O table židovské humanitě! Když byli nejhorším kalem židovského tisku vláčení i nevinní kněží, tenkrát „Rozvoj“ nenamítal nic. A dobrotisko „Čas“, který hanebně natknul zdejší sbor doktorů theologie, ještě se hněval, že musil svoji lež odvolati. My ovšem skandální historky obyčejně pomíjíme raději mlčením, ač bychom mohli v každém čísle Obnovy podávati ukázky mravnosti z táborů nám nepřátelských. Ale když už „Osvěta lidu“ chce zavést o tom knězi diskusi, pravíme, že odsuzujeme skutek onoho kněze zrovna tak jako u každého jiného. Zaten skutek musí býti volán k zodpovědnosti sám, třeba že se vynasnaží liberální listy i to dokázat, že i to nezaplacení pětky a celonoční hyfění zavinil ten nešťastný „klerikální celibát“. Dále říkáme tomu tolik: židé jsou v takových případech o mnoho šikovnější, jako při všem jiném. Syn Efraimův si napřed vše dobře rozvážil, aby se mu nestalo po skutku nic zlého. Na pť. židovský agent Stein vydával se za inženýra, svedl na to konto křesťanskou dívku (židovskou žid nesvede nikdy), nechal ji sedět a nešťastná oběť podvodu skočila před několika dny do Vltavy. Nu — a žid to provedl tak, že vyšel ze všeho bez trestu. Byl to větší či menší zločin než onoho kněze? Ještě šikovnějším byl pastor Segnitz, o němž se „Osvěta“ l-

severovýchodní část král. Českého v Hradci Kr. Práce tyto byly provedeny na kursu pro paličkování krajek, pořádaném v měsíci srpnu 1904 v Německé Rybné nákladem průmyslového musea v Hradci Králové. Výstava bude otevřena od 9. hod. dopol. do 5. hod. odp. při volném vstupu.

Hrozná neštěstí. V sobotu dne 27. t. m., krátce před polednem stihlo neštěstí vozku K. Řeháka, který vyvážel jistému sousedu v Parnsku u Čes. Třebové na pole hnůj. Nešťastný sběhem okolností dostal se celým tělem pod vůz, pti čemž jedno přední kolo se rozespalo a předeek celou tíhou spadl Řehákovi na prsa. Nešťastný byl takto ještě několik metrů po zemi vlečen. Rychle přichvátavší lidé nemohli jej hned vyléčiti. Když ho konečně z hrozného postavení vybavili, bylo úsko se naň podívat. Mimo rozmáčená prsa byl ještě po celém těle potlučen. V hrozných bolestech asi za dvě hodiny skončil. Pohřeb nešťastného konal se v pondělí za velkého nátku pozůstalé manželky a dětí.

Z Čáslavě. V těchto dnech rozloučila se s městem naším velectná pť. M. Bardová, dlouholetá předsedkyně okrašovického dámského spolku „Ludmily“ a horlivá podporovatelka mnohých jiných vzdělávacích a humanitních spolků. Nešťastně nikoho ve městě našem, kdo by byl neměl v účtě tuto dobročinnou paní, která byla katoličkou nejen slovem, ale i skutky! Kš Pán Bůh odmění její dobročinnost a dopřeje jí štěstí a dlouhého zdraví v nové její domovině!

Výstava ovoce, ječmene a j. hosp. plodin v Hořelích. Hosp. prům. jednotu okresu nřického, chtějí ziskati nejen přehled ovoce a hosp. plodin, ale i povzbuditi lásku k ovocnému stromoví a k racionelnímu pěstování ovoce a j. plodin, pořádá ku konci září výstavku, ve které budou skupiny: ovoce, zelenina, obilí (zrní a klasy) a zvláště ječmeny. Přihlášky přijímají se do 30. září t. r. S výstavkou spojen bude kurs pro zužitkování ovoce.

Z Turkovic u Čáslavě. Zdejší svatyně ozdobena byla v poslední době překrásnou, umělecky provedenou sochou Bož. Srdce Páně, jež pořízena byla z milodarů šlechtyných dobrodinců z příslušných obcí, zvláště z Podhořan a Nového Dvora a na niž přispěl i místní farář vdp. V. Krasík. Socha byla zatím uložena v napodobeně jeskyni v Nov. Dvorech, kamž se 24. července vedením dp. faráře odebral četný průvod, jehož se účastnili školní mládež, malé i velké družičky, 70 mládenců, spolek bratrstva, zpěvácký sbor a hudbou atd. Když družička byla světitelce přivítala dojemnou řečí, socha B. Srdce P. mládenci nesená v slavném průvodu do chrámu Páně Turkovického. Pro veliké účastenství věřících bylo kázání a svěcení sochy před kostelem na sv. poli. V řeči své vdp. světitel vyložil význam a způsob účty Bož. Srdce Páně. Dojemné bylo, když ku konci své řeči odporoušel osadu do ochrany B. S. P. — Všem dobrodincům, kteří přispěli svými milodary, jakož i účastenstvím přispěli ku zvýšení lesku této slavnosti, budiž vzdán ardečný dík a Zaplať Bůh!

Zápis žáků na měšťanské škole chlapecké v Dobrušce koná se v úterý, dne 18., ve středu, dne 14. a ve čtvrtek, dne 16. září t. r. od 8 do 12 dopol. a od 2 do 4 hodin odpol. Žáci přinesou k zápisu poslední školní zprávu nebo vysvědčení. — Do I. třídy přijmou se žáci, kteří školními zprávami prokážou, že s dostatečným prospěchem navštěvovali pátý ročník některé školy obecné. Ve příslušné škole, kteří ve zprávách školních z pátého ročníku uznání jsou zralými ku postupu na vyšší stupeň, avšak v jednotlivých předmětech (náboženství, řeč vyučovací a počty) dle průměru čtyř období posledního roku školního mají známku „otva dostatečně“ nebo „nedostatečně“, může sbor učitelůžky žáky takové z předmětů těch zkoušce podrobiti a o přijetí jich rozhodnouti. Za zkoušku tu taxu se neplatí. — Žáci 10letí, kteří nemohou prokázati, že vychodili pátý ročník školy obecné s dostatečným prospěchem, podrobí se za příčinou přijetí do první třídy školy měšťanské zkoušce přijímací z učebné látky 5. ročníku školy obecné, za kterou zkoušku jest zapraviti taxu 12 korun. — Ku přijetí do II. nebo III. třídy školy měšťanské jest potřebí přiměřeného věku a průkazu o dostatečném předběžném vzdělání buď vysvědčením školy měšťanské nebo zkouškou přijímací. Také za tuto zkoušku jest zaplatiti taxu 12 korun. — Jazyku německému a francouzskému vyučují se žáci bezplatně. Upozorňujeme pány rodiče, že se jedná o zřízení IV. třídy při zdejší měšťanské škole chlapecké, do které mohou vstoupiti jen ti žáci, kteří se učili v předcházejících třech třídách měšťanské školy jazyku německému a francouzskému. — Nový školní rok počne v pátek, dne 16. září t. r. službami Božími.

Zápis nových žáků do I. třídy obecní jubilejní reálky v Náchodě konati se bude po prázdninách dne 16. a 17. září t. r. vždy od 8—10 hod. v ředitelně. Hned po zápisu jsou zkoušky přijímací. Každého dne po ústních zkouškách bude o přijetí žáka definitivně rozhodnuto. — Do třídy II.—VII. konati se bude zápis nových žáků z jiných veřejných škol středních (z reálky, gymnasia neb reálného gymnasia) ve dnech 14. a 15. září od 8—10 hod. Žáci tyto přihlášou se s rodiči neb jejich zástupci, předloží křestní (rodný) list a poslední vysvědčení semestrální opatřené řádným propuštěním. — Zápis žáků ze škol měšťanských do II., III. a IV. třídy konati se bude 18. září od 8—10 hod. Tito žáci předloží křestní (rodný) list, poslední vysvědčení semestrální, výkresy a rysy školy měšťanské. Přijetí žáků škol měšťanských závisí na zkoušce přijímací, kterou prokázati mají, že osvojili si vědomosti předepsané pro I., po případě pro II. nebo III. třídu škol reálných. Zkoušky těchto žáků konati se budou dne 18., 14. a 16. září. Za tuto zkoušku platí se taxa 24 K. — Žáci ústavu zdejšího přihlášou se k zápisu dne 17. září o 9. hod. dopol. a posledním vysvědčením. — Zkoušky opravné a dodatečné konati se budou dne 16. září o 8. hod. ranní.

Úmrtí. Dne 25. srpna zemřel v Nov. Bydkově ve věku 64 let na odp. vdp. Jos. Fiedler, osob. děkan, bývalý farář novopacký. Pohřeb konal se 28. srpna v Jičíně. R. i p.!

z jedné železné krávy 36 kr. ročně, robotoval 2 dny týdně. Magdalena Pilnáčková měla 3 str. I., 4 str. 2. věr. II., 3 str. III. tř. děd. rolí, pod 3 vozy luk pod plat roční 4 zl. 52 kr., pod 3 věr. zahrady; úroků do záduší sv. Ducha platila 41 kr., vrchnosti odváděla 1 slepici a do důchodu 40 kr., p. děkanovi na koně 1 1/2, čt. ovesa, za letník 6 kr., 1 vejce, robotovala 3 dny týdně. Václ. Mareš měl 3 str. I. a 1 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 věr. 2 čt. zahrady; úroků do záduší platil 38 kr. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici a 15 kr. do důchodu, panu děkanovi na koně 1 1/2, čt. ovesa, letník 6 kr., 1 vejce, robotoval 3 dny týdně. Matěj Flye měl 4 str. I. a 1 str. II. tř. děd. rolí, pod 1 vůz děd. luk; úroků do záduší platil 7 kr. 1 1/2, den. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici, do důchodu 15 kr., panu děkanovi na koně 1 1/2, čt. ovesa a za letník 3 kr., robotoval 3 dny týdně. Martin Sadovský měl 3 str. I. a 2 věr. II. tř. děd. rolí, pod 2 vozy luk pod plat 3 zl. 36 kr. ročně, pod 3 čt. zahrady; úroků k záduší sv. Ducha platil 32 kr. 1 1/2, den., vrchnosti odváděl 1 slepici, do důchodu 16 kr., panu děkanovi na koně 1 čt. ovesa, za letník 6 kr., 1 vejce, robotoval 3 dny v týdně. Václav mladší Voříš měl 1 str. 2. věr. I. tř. děd. rolí, pod 3 vozy luk pod plat roční 5 zl. 55 kr., pod 1 věr. zahrady; úroků k záduší platil půlletně 32 kr., vrchnosti odváděl 1 slepici, do důchodu 5 kr. 3 den., ostatní vše jako Sadovský. Jan Hroneš měl 3 str. I. tř., 1 str. 2. věr. II. třídy děd. rolí, pod 1 vůz luk pod plat 1 zl., pod 1/2, čt. zahrady; úroků do záduší 17 kr. 4 den., do důchodu 11 kr. 1 1/2, den., p. děkanovi na koně 1 1/2, čt. ovesa, za letník 6 kr., z 1 železné krávy 36 kr. ročně, robotoval 2 dny týdně. Tobias J. činský měl 1 str. 1. věr. I., 2 str. 1. věr. II., 1 str. 1. věr. III. tř. dědič. rolí, pod 1 vůz luk pod plat roční 3 zl., pod 1 str. 3 čt. zahrady; úroků k záduší platil 26 kr. 1 1/2, den. půlletně, z pronajmutých řek platil ročně, p. děkanovi na koně 1 1/2, čt. ovesa, letník 6 kr., 1 vejce robotoval 2 dny týdně. František Jičinský měl právě tolik a takových dědič. rolí, pod 1 str. 1 věr. zahrady, úroků do záduší, vrchnosti a p. děkanovi odváděl (bez vejce) též tolik jako Tobias J. činský, na gruntě měl 1 želez. krávu pojštěnou, z níž platil 36 kr. ročně; robotoval 2 dny týdně. Jan Diviš měl 2 str. 1. věr. I., 1 str. II. a 1 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz luk pod plat roční 1 zl. a pod 1 str. zahrady; úroků k záduší platil 24 kr. 5 1/2, den., vrchnosti odváděl 1 slepici, 15 kr. do důchodu, na koně panu děkanovi 1 1/2, čt. ovesa, 6 kr. letník 6 kr., 1 vejce; robotoval 3 dny týdně. Martin Linder měl 2 str. I., 1 str. 1. věr. II., 1 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz luk pod plat roční 2 zl., 1 věr. zahrady; úroků k záduší platil 36 kr. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici, do důchodu 15 kr. 3 den., na koně p. děkanovi 1 čt. ovesa, ostatní vše jako Diviš. Magdalena Labeká měla 1 str. I., 1 str. 1. věr. II. tř. děd. rolí, pod 2 vozy luk pod plat roční 3 zl., pod 2 věr. zahrady; úroků k záduší platila 43 kr. 9 1/2, den. půlletně, vrchnosti odváděla 1 slepici, 10 kr. do důchodu, na koně p. děkanovi 1 čt., za letník 3 kr., 1 vejce, robotovala 3 dny týdně. Tobias Košťál měl 1 str. I. tř., 6 str. 2. věr. II., 4 str. 2. věr. III. tř. dědič. rolí, pod 1 vůz děd. luk, pod 1 vůz luk pod plat roční 48 kr. 4 den.; úroků platil 1 zl. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici, do důchodu 28 kr., na koně p. děkanovi 1 1/2, čt. ovesa, za letník 6 kr., 1 vejce, robotoval 3 dny týdně. (Pokrač.)

Volba obvodního lékaře v Předměstích m. L. Celá řada zkušených lékařů starších hlásí se za obvodního lékaře do Předměstí. Ale obdržel prý to místo rozhodně pan, který teprve nedávno promocii odbyl — ve věku třiceti let. Nechceme věřiti, že by příbuzenstvo a strejcovství nebo snad politické smýšlení mohlo platiti více, než příkaz nestrannosti a skutečné způsobilosti, která se jeví delší praxí a znalostí místních poměrů. Již při nedávné volbě lidického učitele ve Věstřech byli bychom si přáli nestrannost a ohled na skutečné zásluhy.

Z Pračova. (Oprava farního chrámu). Kostelníček náš příčinlivostí mnohých zaskvěl se právě v novém rousě. Nákladem 8000 K z prostředků náboženského fondu postaveny nové dva postranní oltáře ve slohu gotickém, v též slohu provedena nová okna, rovněž dlažba chrámová úplně obnovena, a do sakristie střízen příhodnější vchod Týmž nákladem opraveny varhany a hlavní oltář sv. Jakuba, na jehož úpravě pracoval p. Hanuš, poslavoč z Chrudimě. — Přičiněním a nákladem p. faráře místního a obce (obnosem 680 K) okrášlen celý kostel vkusnou, umělecky provedenou malbou z rukou p. J. Barty, malíře z Pardubic, jemuž budiž vzdán za práci jeho ardečný dík; p. Barta v té příčině každému co nejlépe doporučujeme. Spolu opraveny všechny lavice a chor. Radost nyní v našem kostelíčku.

Ze Solnice. Kdo přijíždí místní drahou z Rychnova do Solnice, spatří po levé straně na výšině krásnou ozdobu našeho útulného koutu podhorského. Je to nový hřbitovní kostelník, který je již zcela dostavěn, takže nyní pracuje se na vnitřní úpravě jeho. Než umělecká stavba vyžadovala značného nákladu, aby se mohla dle plánu přesně provésti, takže náklad na stavbu jest takřka vyčerpán. Proto je to zajisté věcí cti všech rodáků našeho staroslovanského města, aby tak stkvělá a nákladná ozdoba města se také uvnitř důstojně zakončila. Proto vznášíme uctívou prosbu ke všem, kterým leží na srdci rozkvět rodného města, aby nezapomněli poskytnouti své pomoci, aby započaté dílo v pravdě umělecké ke cti Boží se mohlo dokonati. Božské Srdce Páně, jehož účtá bude kaple posvěcena, jistě nenechá bez odměny přispění jakéhokoli. — Volby v městě našem dopadly ve prospěch staré strany, která začala rozvíjeti mnohobližnou činnost; kš i nadále v ní neochabuje! — I ruch stavební v městě samém i v blízkých Kvasínách značně stoupil, zvláště vystaví se několik dělnických domků, aby nouzi bytové se odpomohlo.

Výstavka krajských prací v Žamberku ve III. ročníku měšťanské školy pořádá v neděli 4. září t. r. Městské průmyslové museum pro

ovšem nijak nesmínila; přinejmenším zachoval i židovsko-helvetický „Čas“, i když byl po dvakrát k nějaké realistické kritice vyzván. Ten pastor byl tak obratný, že jako horlivý šlíitel hebra „Los von Rom“ užíval světa hned s několika panickými, a — nemusi ani zlatku platit. Ale ještě chytřejší jsou oni četní židovští otrokáři, kteří nejenom podvedených dívek svícecky zneužívají, ale ještě je výhodnějším vlnským prodají. Obchod lidáky má být výhodný, provozuje se stále ve velkém, zvláště v židovské Pešti. Ale to raději židovský list bude tupiti celý kněžský stav pro poklesk jednotlivce, než by rázně proti stále se vamaňujícímu velkoobchodu s dívkami rázně zakročil. Kdož je křesťan, a ten se nesmí kazit. Přestáváme na těchto ukázkách ze života současného, jež bychom mohli rozmnožiti o exempláře ještě podobenější. Církev onoho kleslého kněze takovému bytí nenačila; možná však, že se nakazil socialistickými zásadami „o volné lásce.“ Teď není nemožného nic. Na obvyklé trhané nadávky v „Osvětlě lidu“ k referátu příspěvku nedopovídáme; nechceme se nakaziti tou pokrokovou noblesou.

Z pohanského pohřebiště v Před-měřicích n. L. Ve středu dne 31. srpna byl opět nalezen v cihelně p. Morávka pohanských rob, jež však p. Žaloudek z Hradce Králové přichvátavši nemohl uchovati, ježto byl zvědavci už roznešen. Byl to již 19. hrob, obsahující obrácenou misku a koflíček. A. K. H.

V Rakousku se mají židé nejlépe. Londýnský list „Daily Telegraph“ přináší zprávu, že židovské sdružení francouzsko-belgické nabízí Rusku půjčku 2 tisíce milionů jen na 3.6 procenta, kdyby odvolalo všechny výnosy proti židům a jim všechnu svobodu a práva jakož i přístup ke všem úřadům udělilo a aby židy lépe chránilo proti bouřím křesťanů. Při tom, což je pro nás nejzajímavější, poukazuje židé v nabídce své na Rakousko, kde židé užívají nejen státní ochrany, ale i přednosti. — Teď to tedy víme z pravého pramene, což u nás už dávno se cítilo, že u nás nejlépe se židům daří. Že židé mají u nás přednost, to viděti často. Zmíníte se jen o židech a jsou státní úřady na nohou. Proti katolíkům, proti kněžstvu a církvi se může u nás psáti svobodně. V tom pak opět významněji se u nás významování židů.

Obchod s děvčaty v naší říši jest v Uhrách nejrozšířenější, provádí se tam po velkoobchodnicku. Roku 1902 byly ve 32 komitátních městech veřejné sběrné děvčat s 56 filiálními sklady, z pravidla v rukou židů; k těm přibýlo dosud nových 24 skladišť. Ve větších městech jsou pak centrály, v nichž se ubohé oběti rozřizují a k vývozu do zemí východních připravují. Sem lákána a odvlékána jsou děvčata i z Čech; nedivno pak, že po některé dívce české nezůstane památka. V Uhrách se tento hnusný obchod provozuje téměř zcela veřejně. Nepatrná pokuta, která při zvlášť zjevném provádění obchodu tohoto se ukládá, přechotně se zapraví, vždyť rebach je tak veliký. Ta vyvýšená Maďarie! — V ruském přístavním městě Oděse provádí se obchod s dívkami zvlášť listivě: Lidokupci ožení se s hezkými švadlenami nebo dělnicemi, odjedou pak návštěvou do Cařihradu „k příbuzným“, kde se nevěsty při hostině podnapíjí a když se probudí, jsou již v domech hanby. V Cařihradě žijí agenti, kteří se až 20krát oženili s Ruskami a pak manželky své zaprodali. Nedávno ruský velvyslanec v Cařihradě dal zatknouti prodáváče dívek z Oděsy: Gutmana, Osenberga, Schuchera, Brichta a Grünblatta — samé německé židy.

Maďaři postupují. Nafixením ministerským se dne 27. srpna 1904 dosáhli Maďaři nového velikého vítězství: Všechna velitelství, úřady, oddíly c. a k. vojska, kdekoli se nalézají, mají přijímati jim podané uherským jazykem sepsané úřední přípis, jakož i podání jednotlivých osob. Vojsko z království uherského, jakož i doplňovací velitelstva mají užívati ve služebním dopisování s uherskými občanskými úřady i s jednotlivými osobami za všech okolností uherského jazyka. Přes to se armáda přece nerozsypala.

Poslední okamžik Waldeck-Rousseaua, který vlastně připravil cestu Combesovi proti řeholím a vůbec proti církvi kat. ve Francii. K abbe Guibertovi přijel na automobilu Ulrich tážaje se, zda by chtěl přispěti umírajícímu Waldeck-Rousseauovi, načež kněz odpověděl: „Jest to mou povinností.“ — „Pak rychle usudejte, nesmíme ztratiti ani minutky.“ — V několika minutách byli ve ville. „Rychle, rychle“, volali na ně ze všech stran! Několik osob doprovodilo kněze do pokoje k umírajícímu, který ležel na posteli a slabě dýchal. Kněz udělil mu rozřesení, poslední pomazání a pomodlil se modlitby za umírající. Pohřeb měl bývalý prezident církevní.

Ruských velkoknížat mimo cara s nově narozeným následníkem jest právě 34. Ruský velkokníže od svého narození až do smrti má roční apanáže 2 a půl milionu rublů. Kromě tohoto podílu ze státních příjmů mají velkoknížata ještě imění soukromé; na statech náleží jim asi čtvrtina evropského Ruska. V různých městech mají na 320 paláců, mnoho letních a loveckých zámků; služebnictva jejich jest přes 100.000 duší.

Křesťanského následníka trůnu Alexeje vykonán 24. srpna v Petěrhu. U příležitosti té vydal car manifest, jímž srušeny tělesné tresty, poskytnuty úlevy z dlužních daní a dávek — jen odpustění zbytků výkupného z nevolnictví činí 127 milionů rublů. — Také politickým zločincům a trestancům vůbec úleveno; zvláště Finům poskytnuty četné výhody. Pro děti raněných nebo padlých zřídil car 50 nadací, na podporu rodin těchto vypláceny budou z carské apanáže roční úroky ze 2 mil. rublů.

Mezinárodní ovocnářská výstava v Düsseldorfu (v Německu) koná se ve dnech 8.—16. října t. r. Této výstavy účastní se máše i Rakousko tak, aby nejvýznamnější země Čechy, Štýrsko a Tyrolsko znázornily ve velkém měřítku vývoz ovoce

do ciziny, ostatní země mají se účastnit svými nejlepšími obchodními odrůdami ovocnými. Veškeré dotazy zasílány buďž čes. odboru zemědělské rady v Praze.

Příjem Kuropatkinův. Vrohní vojévádce vojska ruského Kuropatkin má po čas války ročně 200.000 rublů (rubl = 3 K 80 h) a rodina jeho mimo to dostává ročně 38.000 rublů. Před odjezdem na bojiště daroval car Kuropatkinovi ještě 500.000 rublů.

Zakázaný lék. Mezi zakázané léky c. k. místodržitelství zařazenaléčebníspecialita „Gastricin“.

Neobyčejný sjev za letošních veder stal se na Moravě u Jesence blíže Konice, kde se země vytryskl náhle pramen vody tak silný, že pomáhá hnáti mlyn pod Ladínem.

Jalovčinky či jalovec — bobule — jsou znamenitým léčivem. Domácímu svířectvu poslouží při všech katarrech dýchadel, jako jsou chřipky, kašel a p. Také zažívání podporuje se bobulemi jalovcovými. Jeví-li hovězí dobytek aneb koně malou chuť ku šrádlu, tu jest dobře dávat jim denně na kus asi 30—60 gr. smíšeniny, sestávající z utlučených jalovčin, fenýklu a kmínu. Jalovčinky doporučují se jakožto dobrý lék, podporují zažívání a ničí všechny škodlivé výpary, jež ústy neb nosem vnikají do těla, podobně při slabosti žaludku a nemoci kamenem a krpicí, nemoci ledvin a jater.

Z právní praxe. Soused chce střídit sobě nálev piva a líhovin. Může obecní výbor, resp. představenstvo, uděliti živnostenské koncese? Obecní výbor ani představenstvo obce nemá práva povolovati neb udělovati živnostenské koncese; to náleží do právomoci živnostenského (politického) úřadu, kterýmž jest na venkově okres. hejtmanství. Obec při udělování koncese výčepnické pouze — a sice jen formálně — podá dobrozdání, které v jednom ze sta případů padne na váhu. Musí tudíž soused podati řádné doložené žádosti o koncesi (kolek 3 K, přílohy po 30 h) k okr. hejtmanství; v ostatním musí ponechati průběh věci samé. — Soused chce na svém pozemku cihly dělat, kůlnu pro sušení a pec podzemní (nebo jiný závod na př. vápenici, tírnu na len a j.) vystavět. Potřebuje k tomu svolení a jakého? Soused ten musí předem žádati za povolení ku stavbě u obec. představenstva a ku žádosti té musí přiložiti plány stavební. Na základě žádosti svolá starosta komisi, ku které musí sousedé (okolních pozemků) býti přizváni, aby mohli proti škodě činiti námitky. Po komisi té rozhodne obecní představenstvo, má-li povolení ku stavbě býti uděleno čili nic. — Soused A má cihelnu asi 2 metry od hranic sousedního pole. Když páli cihly, spálí se obilí na sousedních polích, že buď nemá zrna, nebo je špatné. Jest povinen soused A dáti za náhradu? Škodí-li pálení cihel na sousedním pozemku, nemá majitel žádného nároku na náhradu škody, páli-li soused cihly výhradně na svém pozemku.

Barvířské rostliny u nás dosud nejsou známy, ač by se na mnohých místech zcela dobře dařily, a pěstiteli nějaký groš bez většího namáhání přinesly. Jsou to zvláště světlíce barvířská, jež dává červenou barvu; daří se v polohách teplých, vlhkých a chráněných, v dobré, hluboké, kypré, vápenité půdě. Také boryt barvířský a mořena barvířská zasluhují pozornosti.

(Zasláno.)

Čechové! Rolníci! Katolíci!

Stkvělý příběh ponti a sjezdu rolnického vednech 9. a 10. července t. r. na Sv. Hoře pobavil nás, abychom letos ještě jednu pont a sjezd katolických rolníků podnikli, a to na známém poutním mariánském místě Hrádku u Vlášimě na den jména Panny Marie 11. září t. r. Zveme Vás všechny, bratři, z celého širokého okolí Hrádku ke schůzi společné, abychom si své upracované ruce bratřsky stiskli a slíbili si, že v lásce k národu vroucí, ve víře pevní společně budeme pracovati ku prospěchu stavu svého rolnického. Řečníci budou řečníci ze svatohorského sjezdu pp. František Šafránek, rolník a redaktor „Selského Listu“; Václav Myslivec, redaktor „Čecha“ a „Meče“. V 10 hod. bude slavnostní kázání (dp. farář Chotýšanský Ferdinand Schmidt), potom slavné služby Boží. Odpoledne o 1. hod. zahájení sjezdu, slavnostní řeči a rokování. Přijímání členů spolku katolických rolníků. — Sdružení českých katolických zemědělců.

Listérna redakce.

P. T. pp. přispívatelů svých prosíme, aby nám zprávy své do čísla příštího zaslali o něco dříve. Za příčinou svátku Narození Panny Marie jest uzavěrka listu až ve středu odpoledne.

Čes. Třebová. Jest velmi choulostivě.

Tržní zprávy

V Hradci Králové, dne 27. srpna 1904 1 hl pšenice K 17.60—18.20, žito K 12.00—14.00, ječmene K 10.70—11.80, oves K 6.50—7.60, prasa K 15.00—00.00, vřkve K 00.00—00.00, hrachu K 18.00—20.00, čočky K 40.00—00.00, jabl K 22.00—24.00, kroup K 20.00—32.00, bramborů K 7.20—8.60, jetelového semene červeného K 128.00—135.00, jetelového semene bílého K 130.00—160.00, máku K 36.00—40.00, olejky K 00.00—00.00, lněného semene K 20.00—22.00, 100 kg žitných otrub K 14.60—15.00, 100 kg pšen. otrub K 13.50—14.00, 1 kg másla K 2.40—2.70, 1 kg sádla vepřového K 1.86—1.70, 1 kg tvarohu K 0.32—0.40, 1 vejce K 0.05—0.06, 1 kopa sels 8.00—15.60, 1 kopa okurek K 8.20—8.80, 1 kopa kapusty K 2.40—2.60, 1 hl cibule K 13.00—13.50, 1 kopa drob. seleniny K 0.40—2.60, 1 hl mrkve K 2.00—2.80, 1 kopa cerele 0.00—0.00, 1 hl jabl K 0.00—9.80, 1 hl hrůšek 0.00—0.00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 27. srpna 1904 odbyvány přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 846, žito 374, ječmene 694, oves 227, prasa 3, vřkve 9, hrachu 2, čočky 1, máku 16, jetelového semene 121, lněného semene 000. 2) Zeleniny: sels 76 kop, okurek 114 kop, kapusty 193 kop,

cibule 36 hl, drobné seleniny 240 kop, mrkve 84 hl, cerele 00 kop, brambor 86 hl. 3) Ovoce: jabl K 000 hl, hrůšek 00 hl. 4) Drobného dobytka: vepřů 9 kusů, podvinčat 527 kusů.

Svíj k svému!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské kolárky, látky pro dámy, veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,
nákrčníky,
kapesníky od 60 kr. tučet počínaje,
damaškové grádle bavlněné i lněné,
kanafasy,
garnitury kávové, jídelní i vlněné,
vyšívané i předtiskuté ručníky,
deky, stolní běhouny, garnitury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a
za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. občanstvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí, můj nově zařízený a rozšířený sklad si prohlédlo s přesvědčením, že většího výběru a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslužení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím
v Hradci Králové
čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

Veledůstojnému
duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-I, ul. Kar. Světlé, čís. 19 n., roh Konviktské ul., vyučení pastř speciálně na kostelní náčiní, dovoluje si doporučiti svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kadatelnice, kroupky, patenky, nádoby a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a stříbří. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákrasy neb ceníky franco. Za veškeré výrobky a slavnosti ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejtvrdnějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznaní po ruce. Žádám přesné výrobky dle cen. Vše posílám již posvěcené.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň,

VII. o., Seidengasse čís. 35.

Na ukásku zasílá se vše franco.

Duhlejší modlitba

odpuškovou k Panně Marii bez
poskorný počatí, dle Ordin. listu
č. 1. r. 1904. dostati lze 100 kusů
8° sa 1 K v BISK. TISKÁRNĚ.

Do Hradce Král. a okolí.

Anna Šarfová,

porodní babička

v Hradci Králové,

dovoluje si oznámiti, že

přesídlila na Malé náměstí

do domu číslo 10.—11.

hotel „U černého koně“, II. poschodí
v předu.

Děkuje ct. dámám za četnou důvěru
a přízeň doposud mi prokazovanou, prosím,
aby mi tuto i nadále zachovaly, neboť se
nyní pouze tomuto zaměstnání budu vě-
novati.

Učeň

z venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším
školením vysvědčením přijme se v uměl. závodě
pozlacovačském

Jos. Kieslicha v Hradci Král.

Odborná

dílna pozlacovačská

pro práce kostelní

a výrobu rámců všech druhů.

Polychromování a
zlacení

Zarámování
obrazů, podobizen.

oltářů, soch, ka-
zatelů, křížů a p.

Veškeré opravy
levně se vytisují.

Em. Samek,

pozlacovač v Kolíně,

Rubešova ul. č. 58 (proti hlavní poště).

Rozpočty, cesty a pod. zdarma.

Provedení dokonalé. Doporučení po ruce.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čís. 280

(proti hotelu „Merkur“)

svůj hojně zásobený

sklad náčiní
bohoslužebného

se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše elině v ohni zinočené
a stříbrné, sad se ručí.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
znovuzlacení a stříbrnění star-
ších věcí vykoná se rychle a
sadou se již svěcené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj může
se vykazati četnými pochval-
nými písmeny P. T. zkušební
a odporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborů, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kadidel, tácků na křest, svícňů, pa-
cíkůlů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejvíce.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrešy a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Žádejte vzorky

relig. obrázků

od firmy

KAREL ŠIMEK,

sklad

a nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Č. Budějovicích Rudolfova tř. 42-I.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu VIKTORA FÖRSTRA, vyjde za-
čátkem září t. r. v krásné barevné reprodukcii v roz-
měru 29 1/2 x 16 cm., i s krajem 44 1/2 x 28 cm.

Subskripce na obraz ten

prodlužuje se

do konce srpna t. r.

V subskripci bude státi list K 4.—, rámovaný
dubově neb ořechově pod sklem K 10.—.

Rámovaný obraz aneb větší počet listů dodám
na mírné měsíční splátky.

C. a k. dvorní fotograf

J. F. LANGHANS

Hradec Král.

Adalbertinum.

Praha, Vodičkova ulice 37.

V řadě prvních
závodů evropských.

První nákupní pramen

látka pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látka jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze
obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každé
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotýše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti.
za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše.
Vzorky a cenník zdarma a franco.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čís. 303.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. čís. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, sí-
tění vsazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bezé vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

4 chlapeč do učení

všichni chudí, silní; z nich 3 Němci, česky
umějíci. — Na jakémkoliv řemeslo.

Příhlášky přijímá

Všeodborové sdružení
v Hradci Králové.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

okutečně velmi levné
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.

Vzory zašle na požádání
franko

První český zaslátelský
závod soukenného zboží

Ed. Doskočila
v Choceň.

Filidní závod v Praze
ve Vodičkově ulici č. 22,
vedle vyšší dívčí školy.

Rozšiřujte

„Časové

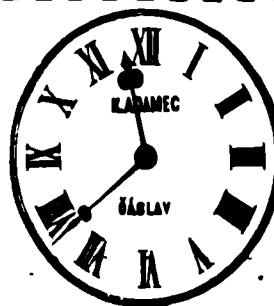
Úvahy“!

Příjmu učedníka

z řádné rodiny

do obchodu se střížním a sou-
kenným zbožím.

Josef Větvicka, obchodník
v Třeběchovicích.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

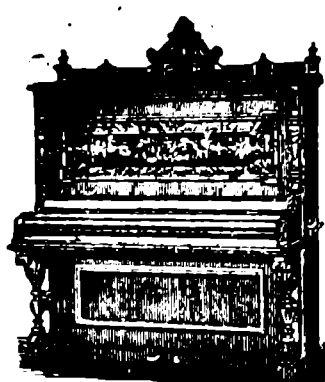
KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litomě-
řicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., odporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orlicí.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

PIANA
PIANINA
a HARMONIA

nejnovějších
soustav — levné.

též na splátky a výměnu nabízí továrna

AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliščinu nábroží proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprachtěch)
doporučuje P. T. velečestojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporů a keyového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

Hlavní sklad
školních sešitů a
velkoobchod papírem
firmy
Hynek Votoček
V PRAZE

Havlíčkově náměstí 1986/12 vedle Hypo-
teční banky

doporučuje k nastávajícímu školnímu roku
sešity ku psaní a kreslení
pro školy obecné a měšťanské, zhotovené dle stá-
vajících předpisů z dobrého papíru a ve slušné
úpravě;

papíry kreslicí

velmi dobré jakosti, pro školy měšťanské, pokračovací a reálné, dále různé druhy

**papírů školních, linko-
vaných, kancelářských**
listovních, obalových atd.
v hojném výběru.

Vzorky a cenníky na požádání franko. — Prodej
pouze ve velkém.

Veškeré kdekoli vydané neb oznámené
knihy
hudebniny
a časopisy
české i jinojazyčné
má stále na skladě a může okamžitě
dodati
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát
BOHDANA MELICHARA
v Hradci Králové.
(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)
Antikvariát. — Školní knihy.
Psací potřeby. — Zařizování kniho-
ven. — Velký výběr dopisnic umě-
leckých, místních a z bojiště. —
Koupé antikvarních knih jednot-
livých i celých knihoven. — Výměna
knih. — Literatura cestovní, prů-
vodce, mapy.
Modlitební knihy ve skvostných
vazbách za ceny levné.
Seznamy knih a první sešity vycháze-
jících děl na ukásku zdarma.
Denní prodej novin.

Václav Čálek,
majitel
vzorné dílny krejčovské pro pány
v Německém Brodě
filialní zastupitelství v Čáslavi,
Váchova ulice číslo 146 (u tržiště) ve
vlastním domě.
Doporučuje svůj sklad hotových oděvů
pro pány a chlapce, haveloků, županů,
střížného, modního, soukenného,
lněného a bavlněného zboží, jakož i
krejčovských příprav.

Škola
„HERDANI“
v PRAZE, Krakovská ul. 21.
(několik kroků od Václavského nám.).
První a nejstarší vojenský pří-
pravný ústav v Čechách, na Moravě a ve
Slezsku. — **Příští kurs pro jednoroční**
dobrovolníky počíná 1. října t. r.
Žádejte prospekty a výsledky zkoušek.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
dle roční **salsony kolekce**
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek
své vlastní výroby, jakož i tu i cizo-
zemských.
Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Velejemné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

JAN KALIS,
hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.
nabízí ve velkém výběru:
Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skříních.
Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
retízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!
Solidní obsluha při mírných
cenách.
Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.
Dávěry hodným zásluhy na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

Hôtel
a velkorestaurace
„Bařtipán“
v Adalbertinu v Hradci Králové
doporučuje velečestnému P. T. obecenstvu
a návštěvníkům Hradce Králové
svou nově, vkusně upravenou
zahradní restauraci
jakož i znovuzřízené prostorné
místnosti restaurační v budově.
Obědy v předplacení a menu od
50 kr. výše.
Plzeňský prazdroj od čepu, hra-
decké světlé i granát. — Též na
požádání v láhvích přes ulici.
Veškeré druhy přírodního vína,
1 litr od 35 kr. výše.
Prodej vzácných druhů vína v pů-
vodním plnění v cenách nejsolidnějších.
Hostiny svatební, příležitostní atd.
vypraví ve zvláštních salonech neb i v sále
co nejpečlivěji v cenách nejnížejších.

B. E. TOLMAN, východočeské nakladatelství
Hradec Králové. a knihkupectví.
Prvý závod na českém severovýchodě.
Telefon č. 17. Pošt. spojit. č. 802.161. Založeno roku 1883. Psací stroj.

OBNOVA

Číslo 37.

Předplatní na čtvrt roku a k 50 h
na půl roku 5 h — h

V Hradci Králové, dne 9. září 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

K našemu boji.

(3) Kdo svoji ideu upřímně miluje, nestydí a nebojí se za ni zápasiti; obětuje se rád, i když ho za to stihá výsměch a pronásledování. A neobrozená, horlivá mysl vynutí účtu a obdiv i u jeho nepřátel. A tu by snad ideál tak posvátný, jako je naše náboženství, nezasloužil trochu té statečnosti naší? Máme svoji víru ukrývatí bázlivě jen do katakomb a ve veřejném životě snižovati se ke kompromisům nejponiženějším? Pak bychom se neměli diviti, kdyby nám nepřátelé vmetli do očí výtku, že provozujeme politiku dvojí tváře a že jsme zkrátka pokrytci. Šik nepřátelský — jak již dříve řečeno — stojí v plné výzbroji, neštítí se zbraní nejhorších, a tu musí přestati všechna rozpačitost. Volá-li se i v našich kruzích po modernějším způsobu utváření víry, nechť každý uváží, že za změněných okolností jest zcela moderním a poctivým prostředkem utvářeti všemožné víru svatou i mimo chrám. Spolků na potírání náboženství jest plno, pracuje se v nich plnou parou i prohnanými nepravdami; ale spolek na ochranu náboženství, spolek, který by poctivě, bez urážek odrážel nepřátelské útoky, ten by již dle mínění některých byl výronem klerikalismu! Památujme si dobře, že se lid při nynějších neustálých útocích nespokojuje s tím, co mu jest řečeno na obranu víry jen s kazatelnou. Odtud není možno soustavně porážeti tisíce pomluv na naši církev se hrnoucích zvláště proto, že i listy jinak konservativní rády se schovávají do houští a soustavně nedoslýchají, tupí-li se čest kněžstva a nauky naší způsobem nejnepoctivějším. Lid řekne naposled, že se to knězi heaky káse ochranou zákona, kdy mu nikdo odporovati nemůže; ale kdyby kazatel přišel do veřejné schůze, kdyby měl tvář v tvář socialistovi čeliti, tu že by špatně pochodil. Ale brání-li duchovní své stáde v předním šiku, jestliže i přes veřejné pohany a ústrky na volném kolbišti zvítězí, pak jest důvěra lidu znamenitě utvrzena. Známe osadu, kde podvkrát socialisté okolní zcela marně pořádali veřejnou schůzi k vůli založení nového spolku, poněvadž místní farář pokaždé do schůze přišel a klidně i věcně na chytrácké řeči odpověděl.

Jeden kněz napsal, že náš lid stejně si nedá návštěvu kostela vzíti, že přes odpor nepřátel věří pavně. Taková příznivá situace však jest z části jen v diecési jeho, kam pokřik našich odpůrců ještě tolik nezalehl. Ale nechť se nekojí ani ona diecése růžovou nadějí do budoucna! Ovšem i někteří lidé z těch, kteří po čase budou hlátati socialistický tisk, budou kostel navštěvovati jistý čas; ale zahánějí se v nich s počátku knév proti kněžstvu, pak i proti některým článkům víry, podívají se v neděle do kostela víc ze zvyku než z vřoucího přesvědčení a naposled i toho nechají. Měl by onen pán vidět při veřejné schůzi záštipné pohledy a výkřiky starců, kteří nedávno do kostela chodili, ale najednou socialistické evangelium přijali! Slyšel jsem od zkušeného kněze, jak ta nábožnost lidu nakaženého podvrátnou četbou dopadá; seznal, že i rolníci pravidelně kostel v neděli navštěvující po službách Božích domů se ubírají v hovor, že vlastně peklo a nebe není, že nesmrtnost duše jest kněžským výmyslem a pod. Co takovým lidem je návštěva kostela? Moudrou, která se dosud nepřežila, zvykem bez hlubšího přesvědčení a často příležitostí, aby měli z kázání látku pro vlastní kritiku. Jak bychom se klamali, kdybychom z návštěvy kostela chtěli usuzovati ducha v obci vládnoucího! Znal jsem jednoho velice horlivého návštěvníka chrámu Páně; když odešel z kostela, kde byla oznámena sbírka Svatopetrského háléře, vyjadřoval se o stolici papežské, o její „hamiznosti“ tak surově, že bych to byl sotva slyšel hůře z úst odpovědného nepřítelů křesťanství. Proti víře samé ovšem nemluvil, ale kdyby byl přišel s knězem do styku bližšího, jistě že by býval nabyl o věci správnějšího

názoru. Ostatně takových případů zná každý ze zkušenosti víc.

Jsou-li katolické spolky a šíření katolické četby klerikalismem, pak by bylo také klerikalismem vyučování náboženství ve škole. Do spolku jde každý dobrovolně, časopis čte jen ten, kdo po něm touží, leč školní děti mají za povinnost setrvati při náboženských hodinách, i když jejich rodiče, socialismem prosáklí, si toho nepřejí.

V nynějším čase jest naprostou nutností, aby i prostý katolík byl katolíkem uvědomělým, aby věděl, proč každému článku věří; slepá, ze zvyku zachovávaná víra stává se formalismem, jest třtinou na větru, která se kloní tu k nejružnějšímu pověrá, tam k nevěře. Kdo by mohl tedy rozumně brojiti proti poctivému uvědomování lidu i mimo kostel? Jak vysoce jest vyvinuta spolková organizace katolictva v Německu! A kdo může říci, že tato mohutná tvrz jest závadou pravého citu náboženského? Každý náš cestovatel dosvědčuje, že v těchto spolicích není hluchého formalismu, naopak že lidé organizací vzájemně spjatí vynikají vroucí zbožností nad naše krajany a že ve veřejném životě nikdy za své katolické přesvědčení se nestydí a také v praxi po katolicku žijí. A u nás? Rozplášené vojsko, rozetrkané mezi hloučky nevěrců, nemající středu a opory ledu ve chrámě, bojí se přirozeně posměchu okolí a v takovém babylonském zajetí lehce se kazí blysknavými frázemi utlačovatelů. Za to radostné jest popatření na naše katolíky, pokud jsou organizované uvědomování. A tihle lidé, kteří jsou upřímnými, odhodlanými katolíky, buď u protivníků oprávněný respekt. Vypravovalo mi více kněží, jakým ubožákem zvláště na osadách smíšených byl katolík, pokud nebylo zde spolků. Báli se tito lidé vůbec do společnosti vkročit, poněvadž byli obyčejně „svobodomyšlné“ od evangeliků vítání spoustou vtipů a posměšků; a pokud do kostela katolického chodili, pokoje neměli. Ale teď je najednou jinak; když se katolík četbou a přednáškami vzdělá, dovedl se obhájit i již i jinoverci s respektem na něho hledí. Dříve jej pokládali za duševního mrzáka nebo za potměšilce, který stejně tomu nevěří, co ústy vyznává.

Že pamflety, hemžící se nejkatětějšími nepravdami, byly v tisících a tisících rozšířeny a horlivě čteny i v katolických rodinách, mohlo se státi jen tím, že organizovaná obrana dlouho spala. A nebylo na př. právě potřebí největší moudrosti a statečnosti k odražení pamfletu Lžipogiova, který při liknavosti naší v několika vydáních byl rozprodán a posud na mnohých místech za husitské evangelium platí.

Naši odpůrci se ovšem organizace katolické velice báli; věděli, že různé beztestné vědecké švindly stanou se trestnými, budou pod kontrolou. Nač prý katolické spolky, je-li národ stejně katolický? Tak volali nejvíce ti, kteří katolickou nauku vášnivě napadali; tak se stavěli udivenými ti lidé, kteří se báli o svůj výnosný liberální kšeft. Teď, kdy kýžená naše organizace na některých místech vážne v postupu, kuráž protivníků se stupňuje, lze se dále stále drzeji proti církvi; teď se volá: „Kde vlastně ti katolíci jsou? Žádných nevidíme, lid vlastně o vyučování náboženství nestojí; proč „katolický národ“ proti naší pokrokové práci se neozývá, je-li jaký? Kdyby nebylo kněží skrývajících se za ochranu paragrafů, bylo by po klerikalismu rázem.“ Taková smělost jest ovšem možná tam, kde tisíce a tisíce upřímných katolíků postrádají organizačního ohniska, tak že se jednotlivci bázlivě před silnými hrdly skrývají. Pořádají se největší kuráží protikatolické schůze, kde se lze o závod; zbožnější katolíci se schovávají, vlažnější sami tluskaří a prostředky nejnepoctivějšími naši protivníci opanují pole. A k tomu všemu jestliže by měl kněz místo starosti o lid vysedávati v zábavě s honorací, která do kostela ani nevzkročí, jaký div, že srdce věřících povážlivě kolísá! Nabude-li svoji upřímnou práci kněz v lidu pevně důvěry, jestliže po pilném přičinění duchovního lid sezná, že jeho duchovní vůdce mluví z přesvědčení, ze svatého zápalu, pak získá on i jeho víra respektu všestranného. Zanedbávání upřímně věřících by však přineslo chlad u lidu a útrpný úsměv nevěrecké intelligence, která vlastně trpí mezi sebou takového strážce Sionu jen z milosti a má ho za druhá potud, pokud je „hodný a svobodomyšlný“. Jen ne burcovat ospalé svědomí! Pak je dobře; jinak platí kněz i u ctitelů Husových za klerikála. V nynější době, kdy různí vyškolení agenti pochlebují lidu ze sobeckých záměrů až hnusno slyšet, kdy se mu namlouvá, že se kněží o hmotnou podporu lidu pranic nestarají, nemůže duchovní setrvati za kamny. Musí zasáhnouti do sociálního ruchu též. A kdyby na př. „Všeodborové sdružení“ bývalo založeno aspoň před patnácti lety, jistě že by nebyl tak veliký příliv peněz dělnických do rukou socialistů, kteří těžce vydřených grošů těch zneužívají na agitace protikatolické. A lid by byl vděčen za praktickou pomoc takovou. Důkazem toho jest ten potěšitelný zjev, že i nyní, ač se značně připozdilo, „Všeodborové sdružení“ sílí a vzrůstá.

Nemylme se a nespolehejme se příliš na ochranu dosavadních státních paragrafů. Budeme-li vidět svoji záchranu jen pod vládní mocí, nebude se věřiti v naši vnitřní sílu; a nebude-li se ozývati ve prospěch práv svých organizovaný lid katolický hromadně sám, bude tato pomoc stále chabější, až naposled i změna paragrafů nastane. Literární a poslaneční Combesové již útočí přímo vášnivě, a budeme-li tiše spáti, dojde to tam, kam to došlo ve Francii. I ti zchýtralí agitátoři, kteří nyní mají svobodomyšlnosti plná ústa, v čas příhodný odkryjí růžky. Katolictvo francouzské již nabylo v té příčině zkušeností velice smutných, poznalo, jak hanebně bylo takovými lidmi oklamáno. A u nás při dosavadním průběhu věci lze čekat zjevy podobné. Již se připozdívá. Proto bděme ostrážiti a pracujme horlivě! Bůh naší práci jistě potěhná.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 6. září.

(Praha vrací se s prázdnin domů, otázka svedení pitné vody a k trhovým poměrům. — Upravení potoka Botiče a opatření příslušných učebních stín pro české vysoké školy čili „vigilantibus jura.“)

Ve přítomných dnech začíná se Praha zase z letních bytů sjížděti zpátky domů. První objevili se v Praze „přednostové domácností“ a za nimi zvolna dostavují se ostatní členové rodin. Všichni vracející se luftáci jsou více méně opálení, vyhublí a každý nařiká, jak se mu portmonka splaskla a láteří, co všechno za to a při tom za nejpříjemnosti v těch horkách venku zkusiti musil. Proto se zdá, že v obrovských rozměrech letos provozované stěhování se Prahy na letní byty na venkov nemá ve svém zápětí nic jiného platného a užitečného, než-li že se Pražanům za drahý peníz dostalo potvrzení starobylého přísloví, že jest doma nejlépe.

Ve prázdné Praze ruch veřejného života ovšem že pochopitelně a přirozeně utuchl tak, že zde po celé více než-li dva měsíce panovalo mrtvé ticho, ačkolivěk je na denním pořádku sta předmětů a desítky záležitostí, o nichž porokovati, jež vyříditi, o nichž pojednati a jež skoncovati spočívalo v zájmu nejenom snad jednotlivců, ale ve veřejném. Dnes můžeme říci, že všechny otevřené záležitosti, jež rok 1904 v Praze nalezl, zůstaly otevřenými dále a ještě k nim přibyla řada nových úloh, jež letošní rok na denní pořádek uvedl.

Nacházíme se ve měsíci září, za krátký čas nadejde konec roku a jeho bilance bude v Praze ta, že nebude pokrok znamenati žádný. A když za dnešní doby nemůže se někde konstatovati pokrok, musí se docela právem mlu-

viti o tom, že se stálo posadu, obviště když celé okolí šlo při tom ku předu.

Rozhodně pak musíme přiznat, že tisk lidových vrstev má úplné právo žalovati, že se v zájmu širší obecnosti ve veleměstě Praze nejenom že málo působí, ale dokonce že jsou nejprůběžnější důležitosti tohoto druhu hříšně zanedbávány.

Letošní parný rok především poukázal k tomu, jak málo bylo dbáno o to, aby Praha měla dostatek zdravé pitné vody. Společnost, která se ve vodě jenom koupá a žije, hasí plzeňským nebo krondorfským, ovšem že z osobní zkušenosti nevím, jak zlým byl rok letošní, který lidu ukládal dokonce i sporeň při 35° parna s pitnou vodou. Kdyby více než-li polovice Pražanů nebyla bývala na venkově a byla doma, byly by dnes pražské studně většinou vyprázdněny.

Otázka zavedení zdravé pitné vody přichází hlavně letos do popředí a jest to úplně správné, že se v záležitosti té přednáší těžké žaloby a nejvážnější stesky. Hledání dostatek pitné vody pro Prahu jest dnes již chvála Bohu otázkou více než-li dvacet pět let starou a podle všeho stojíme zrovna na jejím začátku, vzdor tomu, že se již v ní statisíce peněz provrtaly a celé kroniky povídání a dobrozdání namluvíly.

Patnácte let mluvílo se o pramenech pitné vody u Lahoviček, deset skoro let povídá se o nepřehledném prameni pitné vody u Nových Benátek, odkudž letos bác! přišly zprávy, že prý pramen ten nepřehledným není, nýbrž to lichotivé mínění o něm bylo pouze klamnou domněnkou, tak že se více o něm ani nemuká a veškerá pozornost v záležitosti této — čert vezmi ty peníze, které dosavadní pokusy stály — věnuje se zprávám, jež v poslední době došly do Prahy z Nových Hradů u Vysokého Mýta, kde prý v tamních pískovcových skalách vyvírající prameny tvrdé vody mohly by celou Prahu i v nejsušších letech napájeti.

To znamená, že stojíme nejspíše zase, jak jsme výše řekli, u začátku luštění této otázky a nepochybně bude asi užito, že kaceřované mínění těch, kdo odporučovali hledání pitné vody u Nových Benátek neměli za správné odůvodněné, bylo docela místným. Snad právě nynější upozornění z Nových Hradů do Prahy došlo, že jest tam pitné vody dostatek, pošine otázku zavedení její otázky do Prahy ku předu. Aby byla vážně a pilně projednána, k tomu nutí všechno, s čím se v Praze v ohledu zdravotním a bezpečnostním ve příčině pitné vody počítati má a musí. Že na vyřízení otázky té lidový tisk důtklivě nalehá, jest docela v pořádku a na místě a bylo by si jenom přát, aby v tom nejenom neslevil, ale aby nepřestal ve směru tom dále působiti a sice co nejrozhodněji.

Ze strany Prahy mimo dobrou vůli nejevil se ve příčině této doposud dostatek činnosti a platné energie. Při tom však nebylo by spravedlivým, kdyby se veškerá vina, že Praha

zavedení pitné vody doposud neprovedla, svalovala výhradně a jenom na její reprezentaci. Vyřízení této otázky valně zděšila německá správa „České spořitelny“ v Praze. Dostatečně v naší veřejnosti známá tato korporace totiž při příležitosti jubilea padesátiletého panování císaře a krále r. 1898 prohlásila, že se postará o pitnou vodu pro Prahu. Tím činem uvolila se památné toto jubileum uctíti a oslaviti. Jak to chtěla však potom, když to bylo přijato a ona vzata za slovo, prováděti, musila každého překvapiti. Skutečně opatření pitné vody pro Prahu zdálo se některým pánům z korporace té nejméně na srdci ležeti a bylo jim to docela správné také rovně pověděno. Pánové ti se proti tomu ani slovy, neřkuli pak skutečným splněním svého slibu nebránili.

Když pak nyní jedná se znovu a snad do třetice všeho dobrého šťastně o nové prameny, z nichž by se Praha mohla pitnou vodou zásobovati, může se právem čekat, že „Česká spořitelna“, která se k účeli tomu uanesla snad dva miliony korun na oslavu panovníckého jubilea věnovati, slovu svému nyní dostojí, a ovšem že jenom se zřetelem, že se jedná o pitnou vodu a nikoliv o národnostní záležitost. Co jednou při tak vážné příležitosti slavně slíbila, to také snad konečně skutečně splní a Prahu bude při opatřování pitné vody podporovati bernou mincí a ne bezcennými psaními.

Lidový tisk si také stěžuje na tržní nepořádky a nesrovnalosti, jež v Praze a ve předměstích panují. A v ohledu tom rovněž stěžuje si právem. Na pražských trzích a ve pražských krámech dělá si totiž každý co chce. Bez ohledu na zákony, předpisy, slušnost, nutnost nebo nevyhnutelnost zvyšují se v Praze ceny masa, chleba, mouky, cukru, bramborů, mléka, omáčky, atd., jak je komu libo. Ačkoliv letos byla klasná žně nejenom taková, jako jiná leta, ale mnohem lepší a výhodnější, ihned byly v Praze zvýšeny ceny mouky a cukru, když se rozneslo, že nebude tolik bramborů, jako jiná leta. A někteří páni pekari byli dokonce ihned ochotni i dvouhaleřové pečivo odstraniti a výrobky své vůbec zdražiti. Že ceny potravin bezdůvodně napořád nestoupají, k tomu se ze strany obcí nijak nepůsobí, nýbrž tomu brání jenom a výhradně pouze konkurence jednotlivých obchodníků a živnostníků.

Proto by bylo nanejvýš na čase, aby nejvyšší ceny potravin v Praze určovaly zvláštní občanské komise, které by jejich zvyšování dovolily jenom z důvodů nejvážnějších a po informacích nejpodrobnějších, neboť se v Praze a ve předměstích za nynější doby s potravinami vůbec lichváří tak, že i baby na trhu „dělají“ si ceny za zboží, jaké chtějí samy, aniž se ohlížejí na poměry dovozu a přívosu.

Následkem toho jest dnes v Praze žítí bytí tak drahé, že se zde šíří bída a nouze a že to u cizinců vzbuzuje úžas. Proto také jest Praha nyní od turistů pomíjena, neboť snad v celé Evropě se tak draho nežije, jako v Praze.

zemepisu Ameriky, čímž zkoušeného překvapil tak, že u mapy zrovna toho mnoho nevěděl. Když vstal, profesor Miltner se usmál a elegantně bodavým svým způsobem prohodil: „Já vás dle doslechu pokládá za věrného milovníka a znatele kartografie.“

Karantý pochopil ovšem, o co běží, a my ostatní vzali si z toho výstražný příklad, čímž byla záležitost tato spravena.

Nejhlavnější hradecké hospody za oněch časů bývaly „u beranky“, „u černého koně“, „u modré hvězdy“, „u Opatrných“, „u lva“, „u Vacků“, „u Vachků“, „u zeleného stromu“, „u české koruny“, „u Becků“ atd. Možná, že jsem některou vynechal, poněvadž studentskými hospodami bývaly nejvíce hostince „u Becků“, „u české koruny“, „u zeleného stromu“ a „u lva“. Na ostatní jsem se díval jenom zvenku a proto jsem na některou snad docela zapomněl.

„U české koruny“ býval ve druhé polovici let sedmdesátých hostinským p. Strnad, který odebral mnoho novin, tak že jsme sem chodili vlastně čísti. „U zeleného stromu“ byl zájezdní hostinec a hostinským byl zde p. Urner, který mívával rozšířené styky s venkovem. Proto se sem dalo studentům dobře chodit z toho důvodu, že měl každý pro případ potřeby výmluvu, že tam seděl se strýčkem, s panelem učitelem „od nás“, atd. „U lva“ scházela se veselá společnost, již hrával stařeček více mně nepovědomého jména na harfu, přednášeje při tom staré čtverácké popěvky, což nás za ním lákávalo. Avšak nejluknější a skoro výhradně studentskou hospodou býval hostinec „u Becků“, kde se tehdy říkávalo „u nosu“.

Hostinským zde byl od polovice let sedmdesátých staříček pan Uhlíř, jedna z nejpobornějších osobností královéhradeckých. Pan Uhlíř mívával dříve hostinec „u české koruny“, který postoupil synovi, jenž však zahy zemřel. Pan Uhlíř odstěhoval se někde na venek na odpočinek, ale odpočívati dlouho nevydržel. Zpátky nemohl, neboť dřívejší jeho hostinec zatím ujal p. Strnad, proto našel si hospodu „u Becků“, která v několika měsících kvetla nádherně tak jako slunečnice.

Svádní příčiny, že se cizinci Praze vyhýbají, na to, že prý jsou od Prahy německým tiskem odvraceni, jest plané pořízení. Více než-li Němci vyhýbají se Praze Slováci, Rusové jako Poláci stejné. Ptače se jeb, zač šli v Berlíně, ve Vratelavi, v Hamburce, v Paříži, v Mnichově, ve Vídni a co je stojí den v Praze a nalyšite tu příčinu, proč sem sami více nepřijedou a proč sem také nikoho nepošlou. Cizinec říká v Praze nejen drase, ale mnohem hůře, než-li jinde, čehož důvod spočívá v tom, že zde panují naprosto nerovnané tržní poměry, jímž by měla býti konečně věnována předce jenom vážnější pozornost.

Že o tom opět píšeme, činíme hlavně proto, poněvadž mnoho z toho, co jsme zde buďto hájili nebo proti čemu jsme se zde důsledně stavěli, došlo příslušného vyřízení, třebaže později, až když neunnavným našim nálezím byl nucen pražský tisk, aby tomu svou pozornost věnoval.

Během letošního roku byla Praha jevištěm několikaletého vážného hnutí studentstva českých vysokých škol, jež se domáhalo hlavně účelných a vysokých škol důstojných učebních místností. Se studentstvem byla v záležitosti této za jedno i většina profesorů, a když z Vídně dostavily se do Prahy komise, jež měly příčiny ke stížnostem těm vyšetřiti, uznaly rovněž, že stížnosti ty jsou úplně odůvodněné. A poněvadž se během vyučovacího roku nemohlo jim ihned odpomoci, učiněno bylo mnohonásobné prozatímní opatření se slibem, že co nejdříve budou pro české vysoké školy zjednány místnosti příslušné.

Náléhavost, nezbytnost a potřeba toho byly prokázány i uznány a proto se čekalo, že se v záležitosti této ihned zakročí. Rok jest dlouhý a proto mohlo býti ve příčině té velice mnoho vykonáno. Avšak dodnes nestalo se docela nic, tak že až se studentstvo českých vysokých škol za měsíc v počtu ještě mnohem větším, než-li mělo loni, do Prahy vrátí, nalezne všechno při starém —

Co tomu řekne, jak se páni profesori zachovají, to není naší věcí. Avšak máme právo souditi, jak jest ze skutečného jednání viděti, že dnes upravení neřádu a nezdravoty plného potoka Botiče a konečné opatření příslušných a účelných učeben pro české vysoké školy v Praze nacházejí se ve stejném stadiu pouhých slibů nápravy a vyšetřování.

V těchto dvou záležitostech jakoby si dělal někdo, kdo má býti dávno chycen za ruku, bláznů z celé české veřejnosti, již nekonečným ohlédnutím utišuje a vodí za nos. S úpravou Botiče mělo se již letos začít, desetkrát to bylo veřejně ohlášeno, ale zatím nestalo se ve příčině té nic a posluchači české university budou museti z hodiny do hodiny po Praze opět běhati jako holičští pomocníci po svých kunšoftech od domu k domu.

Pan Uhlíř měl od „koruny“ pověst výborného hostinského a zejména přítele studentů, tak že tyto tradice byly ihned navázány a pan Uhlíř měl i „u Becků“ pořád plno. Hospody hleděl si co nejdáleji, závodě v tom se svou paní, která stále seděla ve stolici u výčepu a s vřelostí, která odkvétající, patrně drubdy nanejvýš spanilou její tvář obestírala, každého vítala.

V hostinské místnosti bývalo každoročně večer živo. Hosty byli zde největším dílem studenti, z nichž jedni četli noviny a jiní hráli biliar. Útraty nenasekali nikdy veliké, neboť se pilo obyčejně jenom ze třetinek. Obsluhu obstarával sklepník Václav, mládenec tehdy dorůstající k odvodu a v pádu potřeby prázdné skleničky po jedné odnášel také někdy pan Uhlíř, který stále po hospodě dohlížel.

Byl to silný staroch, prostřední postavy, v zádech tehdy již se chýlící. Na hlavě nosil kulatou sametovou čepičku s třapcem ze slatých třásní a vyholená, vráscitá tvář jeho, z níž vynikal velikánský nos, stále se přivětivě a čtverácky usmívala.

Z neobyčejně velikého svého nosu dělal si pan Uhlíř sám smích a docela nic se proto nehoršil, že se jeho hospodě všeobecně říkávalo „u nosu“.

Stalo se častokrát, že ho někdo oslovil: „Pane — ale vzpomínáte se, že má pan hostinský přijetí, jež však všeobecně známo nebylo, zarážal se —

A tu pan Uhlíř mu pomohl z rozpaků dodav vesele: — „Nosi! A čtverácky se dále tazal: „Mohu posloužit šnupěčkou?“

S nabízením šnupěčky mívával však pan Uhlíř nesnáze. Musil dávat veliký pozor, aby mu studenti nevytáhli z kapsy stříbrnou, zvící malého kufříčku velikou pyklu. Z toho bývala potom švanda, již si dal pan Uhlíř ochotně líbiti, neboť skončila obyčejně celkem nevinně. Avšak když byla koncem let sedmdesátých v Hradci zřízena obecní zastávárna, tu špasy s pykalou přicházely panu Uhlířovi draho. Stalo se mu totiž vícekrát, že mu večer pykala zmizela a druhého dne došel

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XIX

Již vícekrát jsem o to zavadil, že studenti v letech sedmdesátých v Hradci Králové chodili do hospod. Přistupuje k této stránce svých vzpomínek, musím předem s nejrozhodnější určitostí poznamenati, že nas u těch hospod žadých z pánů profesorů neposílal, ale za celý čas svých studií na vyšším gymnasiu nedovedu se pamatovati na případ, že by pro návštěvu slušných hospod byl některý student v Hradci disciplinárně stíhan. Profesori o „hospodářství“ svých žáků dosti podrobně věděli, avšak když tu a tam zaběhlo přes trpitelné meze, zavolan byl jednotlivce stranou ad audientum verbum, dovedl se, čeho bylo potřeba a tím bývala tato choulostivá záležitost moudře vyřízena. Nepomohlo-li to, byl dán pokyn pantátovi, aby si to se synem spravil sám. Ovšem že v takových případech přijížděly do Hradce na místě pantátů obyčejné maminky. Avšak nevím ani o jednom případě, že by byl za mých časů v Hradci některý student k vůli tomu, že zabloudil do hospody, do karceru zavřen, anebo dokonce vyloučením nicen. Bylo-li zakročení nutným, spravilo se to docela přátelsky.

Že profesorský sbor mimoškolský život náš pilně sledoval a podrobnosti o jednotlivých věděl, nasvědčuje to, že i jinak na slovo, neřkuli na výčtku opatrný a skoupý náš vážený učitel dějepisu Jan Bobuslav Miltner uměl se v záležitosti této špičatě rozhovořiti. Stalo se totiž, že jeden milý náš kollega ve kterési hospodě vypomohl při „šnipšnapinorům“ a asi třetí den na to si ho profesor Miltner podal.

Probírali jsme počátek nového věku. Profesor Miltner dotčeného násince prvního si vytáhl a začal s ním probírat koloniální historii Španělska. Při tom však nechal dějiny a pustil se do

Vyskytnou se u nás pánové, kteří to budou svědčeti na známou prý nepřítel, budou to omlouvati nepřátelským smýšlením toho či onoho. Avšak nic tak! Hlavní příčinou rozmanitých opomenutí a nedbání, jež česká veřejnost a společnost musí snášeti, jest ponejvíce a především vlastní česká nedbalost, lenost, nedůslednost, pohodlnost a nízká servilnost.

U nás se obyčejně vážně jednati jenom začne, ale ihned se umlkne a přestane, když někdo dá siib, že se záhada napravi. A když pak se siib neplní, tu není nikoho, kdo by splnění urgova. Buďto si lenuje několik řádků napsat, anebo nechce dělat si zaneprázdnění a třeba i prý nepřátel. A tím způsobem zájmy společnosti naší hnují, čím výš tím víc, a lid se balamutí fantasiemi a povídačkami o nepřátelském smýšlení toho a onoho a ono to není žádná pravda, ale pravda obyčejně spočívá v odsouzení a zavření hodném počínání vlastně nepočínání si našich.

Naše společnost začíná býti již takovou, že si ve své většině ani neřadí, aby se jí s c. k. spofitelního úřadu ve Vídni do Čech a na Moravu psalo česky a pod českou adresou. A to nestojí nic více, než-li do Vídne o to dopisati, poněvadž jest korespondence c. k. spofitelního úřadu ve Vídni svědčící porta prosta!

Co pak má potom někdo Čechům opáti něco, co sami si rozhodně nepřejí, co důsledně neurgují, čeho důtklivě neřadí? Když tedy česká společnost spokojuje se tím, co se jí siibí, co se za její právo uzná, tudíž se jí to nechává a zůstává se při tom dotud, dokud to tak může jíti.

Za takových poměrů, když se u nás a z naší strany vlastně o nic nedbá, když každý hledí míti jen pohodlí a pokoj, když se každý rozpakuje právem poukázati k opomenutím, když nikdo nechce v ničem vystoupiti a celý zápas o všechno ponechává se buďto „dětem“ nebo žurnalistice, pak ovšem nemůže býti u nás jinak, než-li jak jest, ale ve skutečnosti všechny deklamace o nějakém nepřátelství, odporu a vzdoru proti nám jsou z největší části nepravda a nepravda vědomě šířená jest lži!

U nás se na českých poměrech a na českých zájmech hřeší obyčejně nejvíce a především z české strany, kde se začíná všeobecně zapomínati na staré latinské právní přísloví: „Vigilantibus jura“ čili česky „kdo bdí, není zkrácen.“

Proto bděme a neustávejme!

Ubrana.

„Samostatnost“, v Praze vycházející „organ radikálně-pokrokový“, jehož redaktorem jest nedávno na Hradecku propadlý kandidát poslanectví p. dr. Ant. Hajn, vykládá, že účelem jeho jest poučování českého lidu, zápas za jeho svobody a především prý za státní právo.

ho zastavni lístek, se kterým musil potom Václav do zastavárny pyksu vyplatit. Pan Uhlíř se na takovéto žerty, třebaže peníze za zastavenou pyksu byly obráceny k nějakému šlechtnému účeli, zlobíval, až konečně učinil jim přítrž tím, že si koupil za čtyřák pyksu březovou s fémínkem na víčku a měl pokoj.

Ale zastavárnu odsuzoval a prohlásoval za zkešu mladého lidu, v čemž měl jistou míru pravdy.

Nové zřízení zastavárny studentstvo uvítalo jako zlatodol, z něhož bez uvážení a rozumu čerpalo tak, že dokonce byly v ní vedle žatstva zastavovány i housle, jichž se v zastavárně sešel brzy tak imposantní počet, že správa její na to upozornila ředitelstvo učitelského ústavu, jehož kandidáti měli za povinnost vlastní housle míti. Důsledkem upozornění toho bylo, že jednou dopoledne bylo kandidátům nařízeno, aby každý z nich odpoledne přinesl do školy své housle. Jinak se totiž nedalo kontrolovati, komu housle scházejí, neboť si je k vyučovací hodinám vzájemně půjčovali.

Z nařízení toho vznikl mezi kandidáty ohromný poplach, neboť veliký počet z nich měl své housle skutečně zastavené. Když jsme se to, jdouce ze školy, dověděli, ihned jsme kandidátům spěchali s pomocí. Kde kdo housle měl, nebo o nich věděl, každý jim je ochotně půjčil nebo obstaral a zejména z Borromaea dostalo se jim takového přispění, že odpoledne při prohlídce nescházel nástroj ten kandidátu žádnému.

Uvádím zde případ ten nikoliv jako nějakou podobenou příhodu, ale vzpomínám na ni jako na jeden ze stínů, jež zastavárna v Hradci do studentského života vrbila, neboť poskytla příležitost mnohému, že v mladické nerozváznosti dělal zbytečné dluhy.

Že na ni pan Uhlíř nadržel, měl pravdu, třebaže jest u hostinského takové stanovisko neobchodním. Ale pan Uhlíř takový byl, že studenty k utrácení nescházel a sám na dluh nikomu nenáleжал.

„Kdo nemá peníze, ať sedí doma!“ říkával.

Hlasá totiž, že „český stát“ jest prý ideálem jeho stoupenců. Pánové ti prý na český stát myslí v každou chvíli; k českému státu pracují prý při každé příležitosti, ve všech prý směrech své činnosti, a dokonce prý i ve „všech projevech svého života“ — — — A skutečně, když se střízlivý sledovatel po jejich veřejné činnosti v posledních letech zpátky podívá, cítí a uzná, že toho pánové ti „všemi projevy svého života“ již hodně mnoho v různých oborech českého veřejného života skutečně podělali — — — Nyní „Samostatnost“ s tímto „projevováním života svých stoupenců“ po svém způsobu usadila se nad „Marianskou výstavu“ v Praze a dne 3. září uveřejnila o ní referát, který jest činnosti její důstojný a úplně její práci na národa roli dědičné odpovídá.

Aby bylo všeobecně jasno a známo, co může list, jehož redaktor jest graduovaný muž, který již kolikrát státoprávně smýšlející katolický lid svou kandidaturou za poslance obtěžoval, dnes svému čtenářstvu plácati o výstavě, jež jest historickým obrazem zbožné myslí českého lidu po více než-li pět set let, jejíž nejvýznamnější předměty jsou výkvětem doby, kdy „český stát“ stál na své nejvyšší výši, doslova otiskujeme, co „Samostatnost“ povidá o této „Marianské výstavě“, o těchto památkách „českého státu“, jejichž kulturní i umělecký význam klidně a věcně ocenili a uznali všichni slušní lidé. Pro „český stát“ při každé prý příležitosti pracující organ o „Marianské výstavě“ píše:

„Marianská výstava. Acoi, že jsme také do té pěkné výstavy poslali svého zvláštního referenta. A nic zvláštního nám referent náš ani nepověděl, ani nenapsal. Zajisté napsal jen toto:

Na každé výstavě si nejraději prohlédnu a vyslechnu obecnost, které chodí nebo stojí své rozumy o vystavených věcech na trh nosí. Tak učinil jsem také na výstavě, kam jste mne jako zvláštního čitatele Marie panny byli vyslali. Současně nás tam bylo návštěvníků asi pět, ale hlídačů a strážců vyložených předmětů obházel nejmeně pětkrát tolik. Zlata je tam dosti i stříbra, je pravda, ale hlavní zloději v Čechách snad pořád ještě sedí — ne? Z těch pěti lidí byli tři z venkova. Farář, jeho kuchařka v takovém moderním klobouku, jaké nosí koně vysočanské mlékárny, a stará výměnkářka Vomáčeková, jak jsem z hovoru vypozoroval. Farář je vodil místnostmi a předřikaje z ústřížků papírových (byly to feuilletony „Čecha“) vykládal rozháně se rukama: „Tudleco to tedy je Madonna Quidona Reniho, tadyhle je kopie Van Dykovy Marie, a tudyhle zas od sv. Škréty — ne, jen od Škréty sv. Lukáš, akorát jak maluje Matku boží, vidíte? Tadyhle máte — tento — missály, ty tlusté knihy, s obrázky...“ Kuchařka přikyvovala a chvílemi cudně povzdychovala: „Ně — to je fajn, to vyšívání; koukají, pajmámo, ty

V zimních měsících v sobotu obyčejně strojíval vepřové boky. Bývaly u něho k dostání dobré a laciné jitrničky se křenem.

„Však jsme dnes zabili prasátko jako družička bezounké“, říkával, když si někdo dobrotu jitrničky liboval.

Hospodu držel jenom spíše pro ukrácení chvíle a že byl tomu zvyklý. U studentstva byl obecně oblíben, třebaže žádných výstředností nebo nestřídmosti netrpěl, tak že na něho každý jeho bývalý host rád vzpomene.

V dobách oněch skomíraly v Hradci ještě „klicperovské tradice“, jsouce šířeny a udržovány několika stáříčkými pamětníky dob, kdy zde Klicpera jako profesor působil a společenského života se účastnil. V důsledku tradice těch se hlavně spády v Hradci brávaly a „jenáškému esu“ říkalo se vůbec „Klicpera“.

S vášní sbíral jsem všelijaké zázky o Klicperovi a největší lítost mně působilo, že hospoda „v tunelu“, kam Klicpera své doby se svými přáteli denně na besedu docházel, byla mně nepřístupnou, abych si její místnosti mohl prohlédnouti. Hospoda ta náležela totiž tehdy mezi místnosti, jež navštěvovali hlavně k vůli ženské obsluze vojáci. Nežbylo mně, než-li spokojiti se s vypravováním a představou, jaký život v ní druhdy za Klicpery panoval?

Dověděl jsem se, že zde Klicpera se společností starých, ryzích Hradečanů pravidelně k večeru podle známých pravidel bulku hrával a jak delikátní společnost to bývala, svědčí, že nikdo z pánů těch v hospůdce „v tunelu“ nekouřil proto, poněvadž tehdejší tamní paní hostinská toho netrpěla, nemohouc tabákového kouře snést a cítiti.

Na venkov zacházeli jsme si do hospod zřídka schválně, a když se tak stalo, stavili jsme se nejčastěji v Novém Hradci „u Jelínků“, neboť hostinský pan Jelínek byl obzvláště inteligentní muž, který v hostinci svém soustředil v neděli nejvýbranější hradeckou společnost. Jako oktáván býval jsem tam často a to obyčejně s městským úředníkem Ottou Kapounem, jemným mladým mužem a nadšeným vlastencem, s nímž jsem se

krajky, třikrát hladce, jednou nahodit — to bych si měla obštrikovat...“ Výměnkářka jen usrkovala a utírala si nos. Když po půlhodině opouštěli výstavu, ptal se farář: „No, pajmámo, jak se Vám to líbilo? Stálo to za cestu do Prahy?“ Inu, vědí, jednostpane, to stálo, na mou věru! Je tu, říkají, moc věci dotejkanech! Ale povidal kostelník, že tu taky budou všechny svatý ostatky, co jsou po panně Marie na celém světě; jako ty domy, co se panna Maria narodila a kde umřela, potom ten pás co ztratila při svém nanebevstoupení, dále trošičku vody z rybníka, co se v ní koupala a co v ní prala plínky a potom hlavně říkal kostelník, abych si všimla, jestli je tu flastička s mlékem panny Marie, co Karel IV. dal za dráhé peníze zakoupit... A nic jsme, jednostpane, z toho všeckého neviděli!“ „Ale, matko bláhová, to tu nemůže být, na to nemáme konces!“ To budou mít až v Římu na velikolepé Mariánské výstavě v Římě. Tam to všechno bude! A pojedje tam taky z Čech vlak zvláštní — páni Podlipný a Řezníček ho vypraví, aby se také konečně navázaly styky přímé s Itálií...“

Mrzeti se pro takovýto hloupý pamflet, to nelze; polemizovati proti němu, to jest zbytečné. Prostě ho zatím přiblížíme na veřejný pranýř a až pan redaktor „Samostatnosti“ Dr. Antonín Hajn zase připutuje do východních Čech, katolický lid jako kandidát poslanectví obtěžovati a svůj „český stát“ zde malovati, uslyší, že v „jeho českém státě“, jak si ho totiž p. Dr. Hajn představuje, český lid žíti by ani nechtěl. To by pochodil! Avšak jednoho velice zajímavého a charakteristického momentu z výše otištěného pamfletu o „Marianské výstavě“ třeba si důkladněji všimnouti. Referent „Samostatnosti“ totiž plnými ústy přiznává: „Na každé výstavě si nejraději prohlédnu a vyslechnu obecnost, které chodí nebo stojí své rozumy o vystavených věcech na trh nosí.“ A potom dále píše, koho na výstavě viděl a co ho slyšel povídati. Takovou funkci v naší veřejnosti obyčejně zastávají lidé, jimž se říká „špiclové“. Mohli bychom tady napsati několik perných řádků, ale není toho potřeba. „Samostatnost“ žádným vážným politickým listem není, nikdo ji za takovou nepokládá a když se referent její honosí, že si chodí „nejraději prohlédnout a vyslechnout obecnost“, jež přítomnost jeho netuší, povidá toho o sobě dost sama. Když referent její na „Marianské výstavě“ slyšel vystavené předměty chválit, bžel „své rozumy“ o vystavených věcech na trh nosícího pana faráře udat do „Samostatnosti“ a kdyby byl slyšel „o vystavených věcech“ někoho na trh nositi „rozumy“ urážlivé, třebaže možná byl by neopatrného řečníka bžel udat někam jinam. Myslit si může o něm každý co chce, zejména, když sám přiznal, proč na výstavu přišel, aby zde, jsa neznám, poslouchal. Poněvadž se pan ten chlubí, že byl redakcí „Samostatnosti“ na „Marianskou výstavu“ schválně vyslán, jest zaň redakce ta

spřátelil. Uslechtilý ten člověk však počátkem let osmdesátých v nejkrásnějším věku zemřel.

„U Jelínků“ sedal jsem také s bývalým profesorem hradeckého gymnasia Kristianem Stefanem, který za to, že jako poslanec podepsal deklaraci, byl ze státní služby propuštěn Král. věnné město Hradec Králové nahradilo mu to tím, že jej zvolilo za ředitele své měšťanské dívčí školy. Starý, vldný pan rád si ve kruhu mládeže pohovořil a o roce osmačtyřicátém popovídal.

Jedenkrát v neděli zastal jsem „u Jelínků“ také starého pana Durdíka s dvěma syny a sice s nejstarším Josefem, universitním profesorem a s nejmladším, naším kolegou Václavem. Pan profesor Dr. Jos. Durdík pozval mne laskavě do své společnosti a pak ke své zábavě ze mne a bratra svého Václava tahal oktávanské rozumy. Avšak jeho vldnost a laskavost, s jakou se při tom choval, zasluhuje největšího uznání, neboť při tom nespořil hojným poučováním a vzácnými výklady.

Do Hradce šli jsme k večeru společně. Když jsme došli před moravskou branou na most zvaný „kobyla“, pan profesor Durdík se zastavil, obrátil se směrem k pevnosti, o samotě v těchto místech v lukách stojící „flošně“ a vyzval mne, abych v jejím směru hodně hlasitě vykřikl: „U nás, jde ráz na ráz!“

Nevěděl jsem, proč mám tak učiniti. Avšak vyzván jsemuposlechl. Za vteřinku po vykřiknutí refrainu Riegrovy „kovářské“ ozvalo se od flošny: „U nás, jde ráz na ráz“, jako nejčistší ozvěna.

Překvapilo mne to, neboť jsem o ozvěně té dosud nevěděl a rychle jsem dodal: „rána na ránu jako brom dopadá!“ Když to ozvěnou doznělo, starý pan Durdík trpce prohodil: „Jenom že pořád do nás!“

„Bohužel“, odušil na to pan profesor Durdík. „A ani tahle generace tomu ještě nezabrání“, řekl poukávav na bratra Václava a na mne. „V politice jest třeba obecné vytrvalosti a osobního sebezapření!“ dodal. „Ve stínu dědem vltipného stromu hovívá si teprve vnuk!“

zodpovědnou. Kdyby někomu při čtení onoho referátu „Samostatnosti“ mimoděk přišel na mysl snad Karel Sabina, nasmělo by nikdo čtenáři brániti, aby nemohl o činnosti muže toho nvažovati. Radikálně pokrokový Karel Sabina totiž chodil také do veřejných shromáždění „nejraději prohlédnouti a vyslechnouti obecnostvo, které chodí nebo stojí své rozumy na trh nosilo“, a pak o tom někde psal.

Když jsme pověděli, že jsme referát o „Marianské výstavě“ v „Samostatnosti“ čtli, dodáváme, že nás dokonce tak zajímal, že jsme ho s největší veřejností na českém východě sdělili, jako jeden „ze všech projevů života“ stoupenců směrů radikálně pokrokových.

(3) **Protestantský náser na ženu.** V době nejvyššího rozmachu lutherské reformace v Německu (v XVI. stol.) kázal Beinhans, že duchovní přicházejí těch časů do větší nenávisti než židé; ale vedle duchovníků staly se ženy nejopovrženějším rodem; od žen nepřichází nic dobrého, jedna jako druhá; ženy nenáležejí k rozumným tvorům, jsou ďábelskými skřípci. Literatura tupící ženy jest nejmilejší četbou. — Neobyčejné množství knih a básniček skládáno proti ženám. Janssen uvádí některé ukázky sprostáckých popěvek na ženy. Jako „zcela nutný a obecně užitečný kárny prostředek“ bylo doporučováno každému muži bití ženy, nechce-li sám býti v domácnosti sluhou. Docela psány i „vědecké“ disputace, jsou-li ženy vůbec lidmi. Pastor Osterweddienský Jan Sommer vydal r. 1609 knihu: „Zlá žena, důkladné popušení panovačnosti zléch žen, příčin domácí ženské vojny a léků proti jedovaté vládyčtivosti ženské.“ Kniha ta oplývá sprostotou a drzími útoky na katolicistvo. Eucharinus Eyerings ve své „Sbírce přísloví“ špinil ženy posměšnou básničkou, z níž uvádíme v překladu aspoň toto: „Žádné tak zlé zvíře na zemi nebylo, jako zlá žena; to se vidí zřetelně. A jest skoro veliký div, že Bůh s muži spojuje tak zlobné, zlé ženy, které denně páchají veliké hříchy. Ve všem zlu zkrátka mají ženy slávu“. Eyerings také napomíná: „Kdo svoji ženu nezmlátil, neodpoutal ji od ďábla. Proto jsou ženy obecně tak zlé, poněvadž se v nich ještě skrývá ďábel, který se dá klackem vyhnati“. Lidový písničkář vyslovil v dvojverší zásadu, že muž nemá šetřiti bitím po celý svůj život.

Magdeburský pastor v předmluvě k divadelnímu kusu „Soud Šalomounův“ píše: U nás jest přísloví, že jsou ženy plny podvodu a lsti; jak žena na zem pohledí, jistě si vymyslí lež.

Na př. ve Vittenberku bylo r. 1595 rozšířeno jeden a padesát „článků“, jako „nová disputace“, v nichž dokazováno, že ženy lidmi nejsou. Tentokrát přece jen Wittenberská lutherská universita varovala před tím dilem. Farář Ondřej Schobbius ve Wernigerode vydal proti onomu hanopisu velikou knihu, kde dle stupně svého vzdělání dokázal, že ženy přece jen lidmi jsou. Sáh k bibli, k svatým otcům, ano i pohanským spisovatelům, a jeho bdělé oko nalezlo dokonce dvanáct důvodů pro člověčenství žen. Něco z těch důkazů uvádíme: že jsou ženy lidmi, to jest patrné z přísloví: „Ženská lest jest bez konce“; z toho lze poznati, že ženy jsou rozumnými tvory; ženy jsou lidmi také proto, že jsou smrtelné. Onen hánc žen odvážil se říci, že ženy jsou nestvůrami přírody, ale nedokázal toho; neboť nestvůry se málo kdy rodí a nemají takovou podobu jako jejich matky.

Obhajoval tedy Schobbius člověčenství žen důkazy velice originálními. Ale jiní jeho souvěrci ani tolik rozumu neměli, co on sám. Byla to podivná známka doby, že se v protestantském Německu vůbec člověčenství ženy proti záplavě hanopisů musilo obhajovati. — Tolik dodatkem na poučenou Masarykovi, který místo trochu svědomitého studia s nepřeborné zásohy své bujně fantasie podaroval své stoupence touto ohlupující frází: „Rodina reformací postavena výše.“

(3) **Poctivost orgánu „evangelický“ reformujícího pastora.** Přece jen jest prospěšno prohlédnout někdy list sebe nepoctivější, vyloviti několik „perel“ a ocenit jejich jakost hezky při světle. Leží před námi „Česká Stráž“, orgán pastora Duška, který se honosil vůči Čapkovi, že utužují evangelici „přísnou povinnost pravdy ve všech vztazích.“ Dobrá; hned uvidíme tu „evangelickou“ lásku k pravdě. Ve článku nadepsaném „Z Moravy“ nazývá „Česká Stráž“ „památnými slovy velkého básníka“ table moudrost: „Ta krásná Morava, ze které vyšlo kdysi pokřesťení všeho Slovanstva arcibiskupem Methodějem, jest dnes klassickou zemí římské tmy.“ Pan pisatel snad ani neví, že arcibiskup Methoděj spěchal právě do Říma pro potvrzení, že jeho nauka jest římsko-katolická; a jak vědomo snad i pastordům, hlásal Řím a s ním spojený Methoděj tytéž věroučné články, kterým se učíme v té „římské tmě“ dosud.

Pana Šamalíka, redaktora „Selských Hlasů“, nazývá pisatel sedlákem „bez polí a

bez volů“ po příkladě proslulých liberálních listů moravských. Vydělejte si, drábý pane, tu peněžitou odměnu, kterou slíbil Šamalík tomu, kdo mu dokáže, že sedlákem není.

Prý v tom jest viděti „tmářství moravské“, že tamější rolnictvo místo vzdělání a akce svépomocné jde na Velehrad. V příčině toho vzdělání jest ovšem pravdou, že se nechťají katolíci vzdělávati na př. o Husovi dle protestantského, podvodného pamletu Lžipogiova, který jest uveden do české literatury od pastora. (Evangelické listy posud neodvolaly ten nepěkný švindl, ačkoli se chlábí, že „utužují přímou povinnost pravdy ve všech vztazích.“) A v příčině té akce svépomocné pravíme tolik, že na př. úlevu ve vojanění pro dobro rolnictva nevymohli ani židé, ani socialisté, ani jejich obsluhovatelé realističtí, ale organizace katolického rolnictva.

A teď tůhle drzou lež: „Mlčky trpí představitelé moravského klerikalismu, aby dívky českých dělníků byly zatahovány do německých přelejváren.“ Tohle se povedlo; z toho jest vidět, že pan pisatel, který nazývá katolický Hlas, Budoucnost a Stráž „nejobskurnějšími plátky“, vůbec těchto listů nečte a paponěkuje bezmyšlenkovitě nadávku židovských listů; jinak by věděl, jak katolický tisk moravský horlivě vlastenectví šíří a jak před zápisem do škol varuje před židovskými germanisátory. Kdyby chtěl být upřímný, musil by vyznat, že právě židé na Moravě nejvíce ženou vodu na germanisační mlýn; ale tohle „evangelická“ posluhovačka židovstva nesmí říci. A když už tak nepoctivě mluví o „představitelích moravského klerikalismu“, mohla by si vzpomenouti aspoň na důrazné vystoupení nynějšího arcibiskupa Olomouckého proti poněmčování mládeže ve školách.

Dále se uctivě tážeme, kde šťve „Bílý Prapor“ proti Masarykovi? Kde? Že však Masarykova „Naše Doba“ usvědčenými nepravdami ostouzela moravské duchovenstvo, že ve své zášti docela velice nešťastně prorokovala o budoucnosti olomouckého arcibiskupství, to ovšem nepovíte nikdy. Týž katolický časopis prý „jezuiticky škemrá nad mravní pokleslostí (!) studentstva moravského, ježto jeden abiturient vystoupil z církve.“ Tohle jest lež ještě drzejší, kterou dovede vysloviti pouze „reformované“ evangelický list.

Také referuje Č. Str. „evangelický“ poctivě, že chtějí provésti katolíci reorganizaci učitelských ústavů tak, aby učitel byl „kalkantem a snad i kostelníkem“. Dokáže-li Č. Str., že je tohle pravda, jistě že ony strážce takového plánu morálně zničí.

Čes. Str. lze také takto: „Středověcí moralisté promíjeli královraždou, když panovník porušoval božský zákon. Je známo (! odkud?), s jakým hlukem (!) jistí spisovatelé z Tovařystva Ježíšova udržovali toto mínění.“ Tohle jest známo, drahoušku, jen z románových krváků, jimž by měl evangelik nejméně věřiti. Za to má býti z nefalšované historie i každému evangeliku známo, že Luther kázal pobíjeti zotročené sedláky pro vzpouru a že odporučoval odpravit papeže, biskupy a kardinály vůbec, nečině rozdílu mezi zlými a dobrými. Ale dost již o těch lžích, jimiž se jediné číslo jen hemží. — Ještě jen malou poznámku; totéž číslo Č. Stráže natíká na své okolí: „Je to hrozné. Kulturní život je tak nízký, že se může napsat, že není žádný!“ A sama v témž čísle rozdává zvláštní kulturní tituly svým protivníkům: „úskočné, nepoctivé individuum, dnes trochu špinavé, pokrytecké, loví žvance na faře — zmínění činovníci řadí se do třídy hlodavců, krtků a sýslů“ atd. Ano, ano, je ten kulturní život někde hodně nízký, jak ukazují nadávky Č. Stráže.

Pane Dušku, řekněte sám, zda tohle všechno má býti dokumentem „vyšší evangelické morálky“. Neodřeknete-li se slavně tohoto červánkovského proslulého listu, bude po reputaci i u slušnějších evangeliků. Kdyby tak drze lhoutí list měl jen padesát odběratelů, zůstane i to smutným znamením, co všechno dovede duše některých Čechů strávit.

Politický přehled.

Ministerský předseda dr. Körber pobytem svým v Haliči ukázal, že počítá na pomoc Poláků, hledaje pracovní parlamentní většiny. Pozoruhodnou jest řeč jeho ve Lvově, kde ujišťuje, že vláda setrvá při svém programu, dle něhož jest poskytování „jednostranných koncesí“ vyloučeno. Těmi slovy Němce sice upokojil, Čechy však vyhrádkou, že vláda učiní radikální opatření proti tomu, aby država Němců nebyla ztenčena, znovu roztřpčil. V řeči své Lvovské o otázce jazykové stal se dr. Körber vlastně obhájcem jazykových nařízení hr. Badeniho. Dle jeho vyjádření měli by úředníci i při zachovávaní své národnosti znáti více v semi obvyklých jazycích. Obyvatelstvo má prý právo požadovati, aby se jeho záležitosti

vyřizovaly v jeho řeči. Jan kdyby min. předseda tyto zásady také prakticky prováděl! Dle toho obstrukce česká ani v podzimním zasedání říšské rady soustane. Radost Körberovu nad jeho přivítáním skalili Rusini, kteří přetváří jeho ve Lvově stropili hluchou demonstraci, že maselo zakročiti četnictvo. — Výše konný výbor mladočeské strany měl 5. t. m. schůzi, v níž vyvrátil domněnku mnohých, jakoby se jednalo o krajových vládách aneb o kraj. zastupitelstvech. Jednalo se též o pomocné akci na zamezení nouze následkem sucha. — Mezi Rakouskem a Itálií ve příčině obchodní smlouvy stala se již úmluva, která také co nevidět bude prý podepsána.

Korunní princ německý Bedřich Vilém zasnoubil se s vévodkyní Cecilíí Meklenborskou.

Carským úkazem dostalo se zase židům různých úlev. Ustanovení, dle něhož se židé smějí usazovati jen v jistých krajích a místech, neplatí pro židy vyššího vzdělání a jejich rodiny, pro větší kupce, řemeslníky, dokud řemeslo provádějí a pro bývalé vojáky. V Rusku potřebují peněz na válku, proto ty úlevy, aby si naklonili židovské měšce.

Minulý týden hlášeny z Tokia a Londýna znepokojující zprávy, jakoby Rusové byli u Liaojanu na hlavu poraženi. Hrozný boj zutl tu po 10 dní, v němž spojené tři armády japonské vrhly se na Rusy od jihu, západu a východu, snažíce se docela odříznouti od Mukdenu. Japonci byli v přesile majíce 355 000 mužů a 1002 děl, o 90 000 mužů a 368 děl více než Rusové. Boje podobného svát dosud neviděl. Na obou stranách konaly se divy udatenství. Než Kurupaktin, aby nebyl docela zaskočen, Liaojan opustil, zapaliv ho dříve i okolní vesnice dal zničiti i železnici a skladiště. Japonci Liaojan sice obsadili, ale s velikými ztrátami. Sami doznávají, že ztratili asi 25 000 mužů, kterýžto počet jistě bude větší. Že Rusů na bojišti zůstalo také nemálo, samozřejmě. Mrtvých i raněných na obou stranách počítá se na 100 000. Armády japonské odpočívají u Liaojanu znaveny bojem, Kurupaktin pak od Mukdenu očekává novou posilu, která se počtem vyrovná Japoncům. Opuštění Liaojanu bylo také v plánu Kurupaktinově; budoucnost ukáže, zda taktika jeho dobrá. Rusové vyklízejí prý i Mukden. Japonci, kteří mají na bojišti všechno své mužstvo, počínají tam vysílati pluky, jejichž lidé nejsou ani 20 roků staří. Zdalo by se, že se Japonci boje u Port Arthur už vzdali, než 27. m. m. počali druhý všeobecný útok, který byl až do 31. srpna obnovován, byli však na všech stranách odraženi; 2. září podnikli nový útok, ale opět bez úspěchu; ztrata jejich činí tu na 8000 mužů. Boje tyto byly rovněž hrozné; bodák byl tu rozhodným činitelem. Kdy konečně se obrátí plně a zřejmé vítězství na stranu Rusů? Hlavní chyba jejich jeví se asi v nedostatečné dopravě vojska po dráze sibiřské.

Z činnosti katol. spolků.

Z Bystok a Jilemnice. Dne 4. t. m. konala zdejší čilá jednota sdatilou schůzi přednáškovou; přednášel zde dp. Jiří Sabina za účasti půldruhého sta posluchačů o kulturních poměrech české země v XV. století. Pádnými fakty dovedl, jak husitský pokrok byl vlastně v umění, vědách a humanitě pochodem zpětným; vytkl důrazně, co naši protivníci ve svých přednáškách rádi zamlouvají. Za vzorné pozornosti všech zodpověděl ještě některé dotazy dp. předsedy o době husitské, což vše přijato s horlivým zájmem a pochvalou. Měli jsme mezi sebou milé hosty i s jednot nossedních. Pracujme dále, bratři, s neochvějnou horlivostí na cestě uvědomění a pravdy; apóšto-lujme vytrvale a s láskou mezi spolublížními, kteří se dali blýskavými, neodůvodněnými frázemi svést a cesty pravé; ať slunce pravdy rozptýlí mlhy dokonalé, jistě bude pro nás velikou odměnou již to krásné vědomí, že jsme sami též svojí hřízou přispěli!

Zprávy místní a z kraje.

Oslava 50letého jubilea prohlášení dogmatu o Neposkvrněném početí Panny Marie konala se v Hradci Králové na den Narození Panny Marie způsobem důstojným. O 10. hod. sloužil nejd. biskup pontifikální mši sv. v kathedrálním chrámu Páně. Odpol. o 3. hod. byly v kathedrále slavní pontifikální nešpory, po nichž Jeho Biskupská Milost doprovázen nejd. kapitulou a přítomným v Hradci duchovenstvem vedl slavní průvod za zpěvu marian. písní do chrámu Panny Marie. Průvodu, jež zahájily malé družičky vedením ctih. sester, účastnily se zdejší spolky: dámská kongregace Marianská, katol. tovaryšů, křesť. social. paní a dívek a velké množství věřících. Po upívaném marian. litanii a požehnání Nejevět. Svátostí vrátil se průvod do kathedrály, kde oslava ukončena požehnáním Nejsv. Svátostí.

J. Ex. apoštol. nuncius vídeňský Granite di Belmonte dne 5. září zavítal na Moravu, aby navštívil posv. Velehrad a Hostýn a spolu J. Ex. knížete arcibiskupa dra Fr. Šal. Bauera. Uvítání jeho bylo vřede slavnostní.

Pomocný spolek proti tuberkulose.

Připravý komitét pro zřízení okresního spolku pro podporu tuberkulosních nemocných konal v sobotu dne 3. září ustavující schůzi za přítomnosti 8 členů a ustavil se následovně: předsedou zvolen p. starosta Dr. Ulrich, jednatelem pro soudní okres královéhradecký p. Dr. Batěk, pro okres mechanický p. Dr. Plá-nička, pokladníkem pro náš okres p. dr. rada Collino a pro mechanický okres p. okresní tajemník Vanešara. Připravý komitét svolá ustavující valnou schůzi na podzim, ježto spolek začne svou činnost od ledna příštího roku. Prosím budou členové spolku, kteří ve všech obcích hejtmanských pomoci důvěrníků, jimiž budou jmenováni všichni starostové a lékaři v hejtmanských působích. Populární poučení o významu spolku sepsal p. Dr. Batěk. Členové zakládající zaplatí jednou pro vždy 300 K, činní ročně 4 K, přispívající 2 K. Okres a obec hradecká staly se zakládajícími členy. Nemí pochyby, že humánní tento spolek bude činný na těleso členů a že každý občan, citům lidskosti přistupný, bude členství považovati za svou povinnost. Upozorňujeme, že spolek všech svých příspěvků bude používati pro lokální potřeby a že sebraných peněz nebude ukládati na nějaký stavební fond ku zřízení sanatoria, nýbrž že je bude dle potřeby ihned vynakládati na léčení současných.

Něco o pozdravce. Píše se nám z kruhu čtenářstva: „Šel jsem nedávno po náměstí a potkal jsem na cestě několik zdejších akademiků ve 2 bloučcích za sebou jdoucích, kteří kolem prošli, jako by mne ani neznali. Zjev tento překvapil, ne snad z toho důvodu, že bychom tu lidské chvále, ale že to byli známí mně bývalí gymnasiisté, kteří mne pozdravovali dříve, jakkoliv jsem nebyl s nimi v úředních stycích. Podivil jsem se tomu, že na vysokých školách ztrácejí mladí naši inteligenti i tenkoušpek společenského taktu, jenž jim na střední škole pracně vstřípen. A zjev tento je tím trapnějším, ježto jsem s rodiči těchto mladých pánů znám a také je ve veřejnosti zdravím. Kdyby hnedle mladí páni se domnívali, že jeden aneb dva roční university staví mladíka mimo příkaz společnosti zdvořilosti, mohli by přece dbáti aspoň zásad reciprocit pro toho, kdo pozdravuje jejich rodinu. Je mně to sice zcela lhostejno, když nějaký mladík šetří si přede mnou střední svého kloubku, ale musím si z toho přece vyvoditi ignorovací stanovisko vůči jeho rodičům, protože za činy 20letých synů jsou i rodiče zodpovědní. Připomínám ještě tu svou zkušenost, že někteří mladí páni pozdravují mne sice za městem, ale ve městě dostávají z pravidla vlčí mhu, když mne potkávají. Buď to ve mně zrovna podezření, že snad dostali přísný zákaz od šéfa pokrokové strany a bojí se na náměstí pokrokových policajtů, aneb že se vpravili již do křováčkových společenských forem, které do nich „Osvěta“ již po léta vtlačuje. Ať již vězí důvod v čemkoliv, ale o veliké moskové potenci to srovná nesvědčí, protože i radikální smýšlení připouští ještě obvyklé formy společenské. Uvádíme za příklad zemaného pokrokového studenta Macáka, který při opravdové své pokrokovosti byl gentlemanem každým citem. Škoda, že se do jeho almanachu nepojalo několik pokynů o společenském životě pro nynější generaci. Pokrokatelství se nekryje s nezdravostí!“

Výstavka. Městské průmyslové muzeum v Hradci Králové pořádá v neděli dne 11. září v čtveřtém průmyslovém muzeu v budově c. k. odb. školy v přilehlé výstavce originálních obrazů akad. malíře p. K. Langra z Prahy. Vstup volný od 9—12 hod. a 2—5 hod. odp. Veškeré přátelé umění a zejména ty, kteří sami by se rádi naučili malovat, upozorňujeme, že prům. muzeum podává se zřádky uvedeného umělce za učitele do svého kursu malířského po p. prof. Šimovi.

Na c. k. vyšší reálné v Hradci Králové bude zápis žáků nových do I. třídy dne 16. a 17. t. m. od 8—9 hod. dopol. v ředitelně; hned po zápise budou konány zkoušky přijímací. — Do třídy II.—VII. bude se dít zápis nových žáků z jiných škol středních dne 17. t. m. od 9—12 hod. dopol. Žáci ústavu zdejšího budou zapísováni dne 17. t. m. o 2. hod. odpol. Přihlášky žáků škol měšťanských budou přijímány dne 14. a 15. t. m. od 8—10 hod. dopol.; hned po přihlášce bude každý žák zkoušen z předmětů třídy předchozí té, do níž se hlásí. Zkoušky opravné budou se konati dne 17. t. m. od 8. hod. ranní.

Na c. k. gymnasiu v Hradci Králové jest zápis do I. tř. dne 16. a 17. září od 8 do 9 hod., přijímací zkoušky písemné v 9 hod., ústní ve 2 hod. Zápis nových žáků do vyšších tříd jest dne 16. a 17. září od 9—10 hod., přijímací zkoušky do vyšších tříd jsou dne 16. září v 8 hod. ráno. Zápis žáků na ústavě postupujících jest dne 17. září od 8—11 hod., opravné zkoušky dne 17. září v 8 hodin.

Zápis žáků na měšťanské dívčí škole v Hradci Králové konati se bude dne 15., 16. a 17. září od 9 do 11 hod. dopoledne a od 2 do 4 hod. odpoledne.

Úmrtí. V Kaderově u Val. Zlobnice zemřel 30. srpna vldp. Frant. Leder, bývalý farář a děkan Velkozobnický v pozeňnaném věku 82 let. — V Hradci Králové zemřel dne 5. září p. Jos. Koutník, mistr krejčovský, v 74. roce věku svého. Pohřeb konal se dne 8. září na hřbitově Pouchovském. R. i p.

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústředního výboru v Hradci Kr., 3. září. Podpora nemoc. udělena: J. Mráskovi v Čáslavi 8 80 K, J. Kutilovi v Chotčicích 12 K, Frnt. Slavíkově v Sedlci 9 K, Růž. Astrově v Úpici 12 K. Přijati 3 členové. — Plánární schůze výboru bude dne 2. října.

Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové. (Dle známých archiválních podává V. P.—a.) (Pokračování) Lohenice. Jan Košťál neb Kroupa měl 2 str. 1 v. I., 2 v. II. tř. dědič. rolí, pod 1 v. dědič. luk, pod 1/2 v. v. luk pod plat roční 52 kr. 4 1/2 den., pod 3 v. zahrady; úroků do záduší platil půlletně 42 kr., vrchnosti do důchodu 11 kr., p. děkanovi na koně 1 št. ovesa, za letník 6 kr., 1 vejce, robotoval 2 dny týdně. Mikoláš Knejp měl

4 str. 2 v. I., 6 str. 1 v. II., 4 str. 3 v. III. tř. dědič. rolí, pod 3 v. v. luk, pod 3 v. v. luk pod plat roční 21. 29 kr. 1 str. zahrady; úroků do záduší platil půlletně 21. 7 kr., vrchnosti odváděl 1 alepci, do důchodu 41 kr., p. děkanovi na koně 1 1/2 št. ovesa, 9 kr. letník, 1 vejce; robotoval 3 dny. Václav Česák měl 1 str. 2 v. I., 1 str. 1 v. II., 1 str. 1 v. III. tř. dědič. rolí, pod 1 v. dědič. luk, pod 3 v. v. luk pod plat roční 1 sl. 52 kr., pod 3 v. zahrady; úroků k záduší sv. Ducha odváděl 1 sl. 16 kr. 5 1/2 den. půlletně, vrchnosti odváděl 1 alepci a 19 kr. do důchodu; ostatní vše jako Tob. Košťál. Matěj Bukovský měl 2 str. 3 v. I., 1 str. II., 1 str. 1 v. III. tř. dědič. rolí, pod 1 v. dědič. luk, pod 2 v. v. luk pod plat roční 1 sl. 45 kr., pod 1 v. zahrady; úroků k záduší platil 52 kr. 1 d. půlletně, vrchnosti odváděl 1 alepci, vše ostatní jako Václ. Česák. Václav Hodiš měl 5 str. 1 v. I., 1 str. II., 1 str. 1 v. III. tř. dědič. rolí, pod 1/2 v. v. luk, pod 2 v. v. luk pod plat roční 3 sl. 31 kr. 4 d., pod 3 v. zahrady; úroků platil do záduší 1 sl. 10 kr., vrchnosti odváděl 1 alepci, do důchodu 27 kr., ostatní jako Václ. Česák. Matěj Panenka měl 4 str. I., 2 str. 2 v. II., 3 str. 2 v. III. tř. dědič. rolí, pod 1/2 v. v. luk, pod 1 v. v. luk pod plat roční 2 sl. 21, pod 2 v. zahrady; úroků platil do záduší 21 kr. půlletně, vrchnosti do důchodu na p. děkana 28 kr. 3 den., p. děkanovi na koně 1 1/2 št. ovesa, za letník 6 kr., 1 vejce; robotoval 2 dny týdně. Chalupník Václav Knejp neměl rolí, měl pod 1 v. luk pod plat roční 45 kr. 3 den.; úroků do záduší platil 7 kr. 3 den., p. děkanovi za letník 6 kr., 1 vejce, robotoval 1 den týdně. Podruh Jan Košťál měl 3 v. I., 1 str. 3 v. II. tř. dědič. rolí; platil do záduší sv. Ducha úroků 14 kr. půlletně, do důchodu vrchnosti 7 kr., p. děkanovi za letník 8 kr., robotoval 1 den týdně. Mikoláš Polák měl 1 str. I., 2 v. II. tř. dědič. rolí; do záduší platil 1 kr. 3 den. úroků půlletně, do vrchnosti důchodu 4 kr. 1 1/2 den., robotoval 1 den týdně. Mikoláš Vencel měl 2 str. I. a 1 str. II. tř. dědič. rolí, pod 2 v. v. luk pod plat roční 1 sl. 14 kr. 3 d. a pod 2 št. zahrady; úroků k záduší sv. Ducha platil 6 kr. 3 d. půlletně, vrchnosti odváděl 1 vejce, do vrchn. důchodu platil 7 kr. 4 1/2 den., p. děkanovi za letník 8 kr., robotoval 1 den. Jan Zadrobil měl 2 str. II., 1 str. III. tř. dědič. rolí, pod 1 v. dědič. luk, pod 1 v. v. luk pod plat roční 52 kr., pod 1 št. zahrady; úroků k záduší sv. Ducha platil 15 kr. 1/2 den. půlletně, vrchnosti 7 kr. 3 den., za letník 8 kr., robotoval 1 den týdně. Václav Jičinský měl 2 str. I., 2 v. II. tř. dědič. rolí, pod 1 v. v. luk pod plat roční 30 kr.; úroků k záduší platil 3 kr. půlletně, vrchnosti do důchodu 2 kr. 3 den., za letník 3 kr., robotoval 1 den týdně. Jiřík Bartoška měl 2 str. I., 2 v. II. tř. dědič. rolí; úroků k záduší platil 7 kr. půlletně, ostatní jako Jičinský. Martin Buben měl pod 1/2 v. v. luk pod plat roční 35 kr. a pod 1 št. zahrady; úroků do záduší platil 1 kr. půlletně, robotoval 1 den. (Pokračování.)

Oslava svátku na stavení židov. ské synagogy v Hradci Králové. V závěrečný svátek Narození Panny Marie započata práce jako v obyčejný všední den: stavělo se. Dělníkům bylo ve středě nařizeno, aby přišli i ve čtvrtek pracovat, ne-li, že jsou z práce propuštěni. Pracovalo se tedy, ale za veliké nespokojenosti dělnictva, ježmuž polír přese všecko domlouvání se strany místní policie nechtěl popřít svátečního klidu. Teprv zakročením předáka zdejší obce židovské a p. rabína a po seznání, že i jinde v městě se nestaví, dělníci o 7 1/4 práce zanechali. Představení zdejší obce židovské prý vůbec nevěděli, že se na synagoze staví. Stavitel p. K. Štátný z Holic má divné ponětí o svátku velkého svátku. Pak se páni diví, že se dělnictvo proti nim staví; nedivno, když mu po největších citech šlapou.

Hříčka přírody. V Jiřkově třídě v Hradci Králové u domu p. Vencela pod „Kozinkou“ oděs se kaštan novým květem a listem. Zvláštní: nad uzralými plody stkví se v zeleni lupenů bělostný květ.

Z poroty. V minulém týdnu před porotou zdejší jednalo o těchto případech: Dne 2. září 1904 v 9 hod. dopol. JUDr. Jindřich Stemberka, advokát v Rychnově a Josef Čermák, redaktor a typograf v Rychnově, pro přečin urážky na cti tiskem osvobození. Odpol. František Kovačovič, redaktor z Náchoda, pro přečin urážky na cti tiskem; k přelčení nedošlo, poněvadž se strany smířili. 3. září dopol. Antonín Drechsel, nádeník z Hynčic, pro zločin násil. smilstva odsouzen na 6 roků t. z. žaláři. Odpol. Josef Nimech, čeledín z Kvalic, pro zločin zhabatví odsouzen na 18 měsíců t. z. žaláři. 5. září dopol. Vincenc Preclík, pekárský pomocník z Podbřezí, pro zločin krádeže a přestupek tuláctví odsouzen na 6 roků t. z. žaláři. 6. září dopol. Jan Hamerský, soudní kancelista z Broumova pro zločin zpronevěření a podvodu, osvobozen. 7. září dopol. Antonín Minář, dělník ze Žďáru, souzený ze zločinu násilného smilstva a přestupku krádeže, od obžaloby pro zločin násilného smilstva osvobozen, za přestupek krádeže odsouzen do vězení na 6 neděl. Odpol. Josef Opitz, tovární dělník z Hejtmánovic, a Jan Kleiner, nádeník tamtéž, pro zločin zabiti odsouzeni prvý do t. z. žaláři na 6 roků, druhý do t. z. žaláři na 6 měsíců.

Podpory z liberecké obchodní a živnostenské komory. Liberecká obchodní a živnostenská komora určí u příležitosti porady o rozpočtu potřeb, jež na podzim tohoto roku na rok 1905 konati se bude, obnos, kterého se ve zmíněném roce má ušiti na podporování živnostenských výstav a muzeí, učilišť obchodních, živnostenských a kupeckých škol pokračovacích, škol k nabytí zručnosti, po případě dílen školních, potom na udělení nadání k návštěvě živnostenských a kupeckých učilišť, po případě na podporování nemajetných návštěvovatelů živnostenských škol odborných. Žádosti o podpory a nadání jest podati do 25. září 1904 u předsednictva obchodní a živnostenské komory. K žádostem, jež později dojdou, zřetelo se nevezme. Žádosti za subvenci pro živnostenské výstavy nechtě obsahují přesná udání o trvání a objemu dotčených výstav, jakož i rozpočet vydání a způsob krytí jeho; žádosti za podporu pro živnost.

musí nechtě jsou doloženy zprávou o působnosti a výzám účinnosti za poslední správní rok, žádosti za podporu pro učiliště obchodní, školy k nabytí zručnosti pro kupecké a živnostenské školy pokračovací výkazem o návštěvě a účtech za poslední rok školní, jakož i na školní rok 1904/1905. Výkaz o návštěvě a účtech budí v prvéch třech částech vidován příslušným úřadem politickým, u živnostenských škol pokračovacích příslušným c. k. vládním komisařem pro dozor nad těmito školami. Žádosti za nadání konečně budí opatřeny průkazy o nemajetnosti a posledním školním, po případě studijním vysvědčením uchazeče.

Stoleté narozeniny slaví dne 21. září t. r. vldp. bisk. vikář pardubský Fr. Čermák v Ostřetě u Holic. Zasloužilý tento kněz znám v diecési svojí dobrou povahou, ve vikariátu svém je kněžstvem vše milován. Obec farní jest jedna z nejpokrokovějších. Farní chrám Páně jakož i filiální kostel ve Velicích přičiněním jeho jest v nejkrásnější úpravě. Za své pastýřské zásluhy došel uznání věnováním rytířského řádu Frant. Josefa a čestné medaile a p. biskupem Edv. Brynchem jmenován konsistor. radou a osobním děkanem. Přijeme se srdce vldp. děkana k jeho narozeninám: Kéz Pán Bůh jej zde ještě dlouhá léta zachová!

Cizina se k nám dere. Venkov náš zaplavován jest losy, jež nabízejí ke koupi na splátky různé cizozemské loterní firmy splátkářské a seriové hlavně z Pešti, pak firmy německo-pruské a holandské, ač obchody ty v Rakousku jsou zakázané. Z Pešti a Německa přicházejí k nám s usměvavou tváří, když dostali chut na naše peníze, jinak nám nemohou přijít ani na jméno. Proto ukažte dráze cizozemským agentům, třeba mluvili jazykem českým.

Velitelství IX. armádního sboru, dosud sídlem v Josefově, bude prý na jisto přeloženo do Litoměřic.

Krajsinská ovocná výstava v Nev.

Městě n. M. Hospodářský spolek Novoměstský n. M. sídlem v Krčíně uspořádá ve dnech od 28. září až do 2. října t. r. v Nev. Městě n. M. v hraběcí zámku krajskou ovocnou výstavu. Výstava tato má podati obraz, na jaké výši ovocnictví okresu novoměstského a sousedních okresů se nalézá. Výstava tato má poučiti, které druhy ovoce máme v největší míře pěstovati nejen pro domácí potřebu, ale zvláště pro vývoz do ciziny. Výstava ta má poskytnouti ovoce, které zasláno bude na velkou výstavu v Düsseldorfu, kde v souborné výstavě království České má vystoupiti důstojně a představitelství tržové zboží pro vývoz. Výstava bude mít tyto skupiny. 1. Ovocí všeho druhu: čerstvé, sušené, zavařené, ovocná vína. 2. Trh na ovoce, který má ten úkol, aby se sblížili a poznali pěstitel a kupec. 3. Nářadí, náčin a nástroje užívávané při pěstování, česání, uchování a zpracování ovoce. 4. Sbírky užitečného a škodlivého hmyzu a zvířetiva; přípravky, nářadí a prostředky k hubení a lapání škůdců stromů, prostředky a nářadí k zamezení a léčení chorob stromů a plodů, ochranné obvazy a prostředky proti škůdcům stromův zvířetivem jemu škodným. 5. Záznamy balení a vypravení záilek s čerstvým i spracovaným ovocem pro dopravu poštovní a železniční a prostředky k tomu; přístroje k rychlému družení ovoce; práce females a tovary spadající do některého z uvedených oborů. 6. Literatura, učebné pomůcky, plány, obrazy, diagramy a modely, týkající se ovocnictví domácího i zahraničního. Vystavovatelé čerstvého ovoce zašleto každého druhu ovoce nejméně 5 kusů, pokud možná pojmenované alespoň tak, jak mu domácí říká. Výstavy ovoce smí se účastniti jen ten, kdo vypěstoval ovoce na svém neb najatém stromu; trhu na ovoce může se účastniti každý, kdo ovoce na prodej má, tedy i sadař. O kom by se zjistilo, že vystavuje ovoce cizí, bude z výstavy vyloučen. Vystavovatelům uchystány jsou mnohé odměny a ceny. Přihlášky k výstavě budí co nejdříve nejdříve do 20. září t. r. hospodářskému spolku zaslány. Výstavní předměty budí nejdříve jeden den před otevřením výstavy, tedy 27. září v místnostech výstavních (v hraběcí zámku v Nev. Městě n. M.) odevzdány. Z místa se nevybírá žádného poplatku, spolek veškeré výlohy zařízení a úpravy výstavy nese sám. Slavnostní otevření výstavy bude dne 28. září o 10. hod. dopol. Vstupné do výstavy za osobu 40 h.

Nová pošta. Dnem 1. září otevřena byla ve Vraclavi u Vys. Mlýta pošta, k níž přiděleny jsou obce: Radhošť, Stradouň, Vinary a Sedlec.

Návrat do církve. Dne 4. září t. r. složila ve chrámu Páně sv. Vavřince ve Staré Pace vyznání víry katolické p. Marie Podlipná, manželka obuvníka z Rožkopova, dosud evangelička lutherského vyznání. Narodena byla v Glauchau v Sasku.

Z Lomelice n. P. V neděli dne 28. srpna rozloučil se s námi o ranních a velkých službách Božích dp. Jos. Knies, kaplan, ubíraje se na nové působení do Raprechtic, kdež byl farářem ustanoven. Oči přemnohých se při tomto loučení zarsily, neboť za 18 roků, co mezi námi na vinnici Páně působil, získal si pro svoji šlechetnou a skromnou povahu všeobecné úcty a vázanosti. Katolická jednota, jež byl činným členem, pořádala v týž den ve spolkové místnosti na rozloučenou zábavný večer. Velmi čestná návštěva svědčila, jakou úctu a pozornost mezi námi p. farář požíval. Zábavný večer počtli svoji návštěvou členové bratrské jednoty Liběšátské, kteří také s výborným úspěchem provedli jednoaktovku „Šestáková tragédie“, začež jim budí vysloven náš upřímný dík. Ostatní díla programu vyplnili ku všeobecné spokojenosti členové záb. odboru naší jednoty a hudba. Mezi přestávku ujal se slova předseda jednoty dp. Fr. Knílek, který poukázal na bratrský poměr s p. farářem a na činnost jeho ve spolku „Svornosti“, přenešenou pak na katolickou jednotu náš. Výbor jednoty kat., uznávaje zásluhy pana faráře, které si během trvání jednoty při čleuských schůzkách a mikulášských zábavách získal evidencím zpěvu a doprovázením na harmoniu a pianu, jež nám laskavě propůjčil, navrhl p. faráře za prvního čestného členu a byl mu také v upomínku na jednotu naši vknasé provedení diplom odmědn. Za laskavou ochotu, se kterou nám p. farář vždy vy-

cházet vstříc, vzdáváme jemu upřímné díky a ujišťujeme ho, že vždy s vděčností na něho vzpomínáme. Na novém pak působišti přejeme mu hojného zdraví od nebes Pána a aby se vždy těšil takové lásky, jaké u nás podíval.

Rádění tohož. Služný „rekord“ ve svém oboru vykonala tohož rodina v noci ze dne 19. na 20. srpna t. r. ve Staré Pace. Za jednu noc poškrtili a odvěkli do svého polechu v jednom stavení 17, ve druhém 5, ve třetím 7 statných kufat. Ještě ráno po páté hodině spatřen byl thož, jak vleče kufy do dompěta, což se jim stalo omdlým. Stavení obklíčeno a tři statní tohož utlučeni, dvěma poškrtáno a třetí kufata naložena pod teasy ohlavy p. Podsimka. Podívaná na tu hekatombu přilákala množství diváků a o vtipy nebyla nouze. Zajímavé jest, že ve stavení p. Podsimka, kde měli svůj polech, ani jedinému kufeti neublížili.

Z Ohořetěřska. Dne 4. září byla v Ohořetěři schůze všech starostů a rolníků, kterou za předsínou sucha a akce výpomocné svolal p. okresní starosta a posl. Mixa. Pan poslanec Hyrš vykládal postup výpomocné akce, dokazoval, že stát má povinnost rolnictvu pomoci a stěžíval si vůbec na smutné poměry zemědělské, které mají v jiných kruzích tak málo přátel. Nato mluvil p. posl. Niklfeld, jenž zejména připomínal způsob, jakým si počínala vláda při lonské katastrofě krupobití a jak málo se sumy povolené dostalo se českému rolnictvu. Poslanec Hyrš odporučil ku přijetí elaborát strany agrární, ve kterém požadavky rolnictva suchem utrpěvšího jsou uvedeny. Návrh přijat. Na to přihlásil se ke slovu p. farář Vlček, jenž připomínal, že třeba se starati nejen o výpomoc státní v době přítomné, ale hleděti též do budoucnosti, aby rolnictvo katastrofami živelnými tolik netrpělo. Třeba postarati se co nejdříve o pojišťovnu zeměkou, proti které, bohužel, pracují i poslanci někteří, kteří hájí zájmy lidí až po ty kapsy. Naše voličstvo s takovými lidmi musí se jednou vypořádati. Pak rozmlouvá, navazuje na slova p. posl. Hyrše, o uvědomění rolnictva, které musí si vybudovat stavovskou organizaci, která by rolníka oprostila ode všech výsavačů. Proti stavovské organizaci brojí tři lidé, kterým by náhodila s předsíní hmotných, jako buršáků, překupníků a lichvářů všeho druhu, a pak mnozí jiní činitelé, jimž bylo velmi pohodlné věsti lid rolnický na provázku, kam chtěli ve věcech politických. Stavovskou organizaci však lid rolnický se sdrusí nejen hmotně ale i myšlenkově a pak pozná, kdo proň pracuje opravdově a kdo jenom hubou. Nato mluví návrhl, aby k všeobecným požadavkům bylo připojeno přání, aby zeměk znám co nejdříve, bude-li dělným, usákolil pojišťovnu a sájmová společnost. Návrhy přijaty. Rozpředla se debata, již zúčastnili se p. t. poslanci Hyrš a Niklfeld a dp. farář Vlček. V debatě odeznení činitelů, protivících se zeměké pojišťovně, schváleno. Pan posl. Hyrš nasnažil pak, jak se bude muset pracovat o pojišťovnu, kdyby proti mooným vlivům na zeměkém sněmu nebyla usákolána. Zajímavé bylo, že p. posl. Niklfeld vytýkal straně agrární, že s akcí počala sama, aniž byly přivány strany jiné a přál si, aby tak budoucně nebylo. Po výměně náorů, týkajících se otázek projednaných, schůze p. posl. a starostou Mixou skončena.

Stále se na Jilemnicku roku tohoto. Spiritisté chtěli prozkoumati srdce i ledví dosud živého a zdravého kaplana. Při nynějším pokroku duchafské vědy ovšem není nic divného, že duchakaplanova ptnutí k ředí, třeba že jeho tělo bylo vzdáleno. A k velikému úžasu vycitovaný duch jim hrubě nadal. Všichni byli celí pomatení, jak dovede zburta hovořiti ten kněz, kterého ideální shromáždění pokládalo dosud za vřidného a vzdělaného. Možná, že se ten duch na vyznavače vyšší vědy proto tolik rosdurčil, že ho vyburcovali se spánku, anebo právě nebyl v dobré míře; jsme všichni lidé. Kaplan sám ovšem ani nevěděl, jaké nesbednosti jeho duch se dopustil. Jest chudák pořád toho spátečnického mínění, že toho dne jeho duše byla pořád v tom těle, které od narození nosí a s něhož nechce dělati duchafské výlety do smrti nejdelší; snad se ústokativě bojí, že by pak mohl v takovém nešťastném okamžiku někdo bezduché tělo jeho kamsi zašantročit a ubohá duše by pak nevěděla, kam se má vlastně vrátit. Ale snad má duše dvě: jednu hubatou a druhou vřidnou. A spiritisté asi omylem přivolali před svůj výsvědný tribunál právě tu horší. Záhada veliká, nepopastelná, nad níž by i neobčitník Faust vrátil hlavou! Nu, snad se podaří vyspěle vědci duchafské i tihle neznadnou hádanku rozluštit. Neodkryjí li s té neznadné záhady závoj sami, jistě je o tom časem poučí některý osvícený duch. Mohli by si na to pozvatí tvůrce kabbaly, Bombasta Paracelsa nebo slepého mládence. — Zatím jest zcela jisto, že s duchem kaplanovým mluvili. Celí rozmrzelí rázně prohlašují, že už teď nikdy člověka tak netaktiního nepozdraví. Bylo by dobře, kdyby tihle učenci tak občas citovali Karpatkina nebo Kanimuru a požádali je vždy rozhodně, aby jim pověděli beze všeho upejvání nejistoty pravdu, jak vlastně válečná situace na souši a na moři vyhlíží. Ubuřili by zbytečnými nákladné telegrafy a vydělali by si hodně peněz.

Z Bělané u Dvora Králové. Obec naše nemálo získala stavbou kaple sv. Čenka, kterou na paměť zemřelé své matky a bratra dal postaviti p. Čeněk Mahrie, zaslanoující občan královéhradecký, rodem z Bílé Třemešné. Základní kámen k tomuto stánku Božímu položen způsobem slavnostním dne 24. dubna t. r. za hojné účasti z blízké i dálky. Stavba provedena ve slohu gotickém nákladem 12.000 K dle návrhu stavitele p. Nejedly ze Dvora Králové na pomocku p. Frid. Lédra, synovce zakladatele. Obec Bělaná, obklopena krásnými lesy jehlíčnatými a položena v romantickém údolí, kterým protéká horská bystřina Černý potok, hojností petrubů oplývající, věru získala stavbou touto, jejíž zevnější i vnitřní výzdoba v pravdě krásnou navvati lae; zasluhuje proto pro pŕvaby své pozornosti výletníků, zvláště vzhledem k okolnosti, že pan Frid. Lédra stavi tam značným nákladem moderní letní restauraci se sálem tanečním, kdež o pohodlí a nábavu pánků výletníků věm močným způsobem postaráno bude. Pan Č. Mahrie jako zajiitel závodu na

tlek sv. obrázků v Hradci Králové pořídval všeobecné vědomosti, jeá spolu členem mnohých spolků a korporací. Šlechtaému zakladateli stánku Božího vyaloven budiš tu vroucí díky všech občanů. Kdž mu Báh vše odmění měrou nejhojnější!

Na vyší realce v Kosteletě nad Ori. konati se bude zápis ááků hláscíob se do I. třídy dne 17. září od 8—10 hod. v řaditelné ústavu. Zápis ááků přicházejících se škol měšťanských a neb s jiných škol středních konati se bude dne 18. září od 8—10 hod. Blížší správy lze si vyřádati u řaditelství ústavu.

Všeobecná úvěrní banka v Hradci Králové odbyvala v neděli dne 4. t. m. valnou hromadu za předsínou doplňovací volby řaditelstva a volby rady dozorčí, jakož i změny §§ 16. a 17. stanov. Za vystupující členy řaditelstva pp. Dra Václava Dardíka a Václava Rosu vykonána volba doplň. vadí a byli nově do řaditelstva zvoleni: pan Josef Šorm, c. k. profesor v Hradci Králové a pan Josef Zdobnický, obchodník a majitel realit v Kuklenách. Do rady dozorčí byli zvoleni: pan Václav Benda, adjunkt severozápadní dráhy v. v. a majitel domu na Novém Hradci Králové, pan Josef Dvořáček, kloboučník v Hradci Králové a pan Bohdan Melichar, knihkup c v Hradci Králové. §§ 16. a 17. stanov byl posměněn v tom smyslu, že má přistě voliti se do řaditelstva místo dosavadních tří, pět členů. Po vyčerpání programu předvedl člen řaditelstva pan Václav v podrobném výkladu jasný obraz o celém hospodaření ústavu a o celkovém stavu peněžním, který za tak krátkou dobu jest opravdu utěšený, neb již nyní jest ústav s to s přjmů na poplatcích a výdělků svého úplně kryti dosti značné výlohy správní, tak že se bilance jeví úplně aktivní. Ústav čítá té doby 670 členů se 756 hotové splacenými podíly, tak že záruka hotové splacených podílů členských té doby K 45.360.— obnáší. Na zápisném bylo přijato od 12. dubna t. r. K 2.850.—, poplatků informačních a jiných K 2.146.24. Po těchto výkladech byla valná hromada se povsaňující náklady všech přitomných skončena s převeděním, že ústav kráčí velice silně budoucnosti vstříc. Neří áádné pochybnosti, že sa okolností takovéhoto důvěra obecnstva k tomuto tak úspěšně prosperujícímu ústavu stále vzrůstati bude, a to tím více, jelikož osoby ústav spravující v každém ohledu naprosto důvěry požívají.

Různé zprávy.

Bílý Prapor na dorozuměnou. Jest zajisté zjevem velice chvalitebným, že Bílý Prapor věnuje + dp. Šitínovi širší pozornost; zasluží si ji, poněvadž pozitivních pracovníků na poli křesťansko-socialním není u nás nadbytek. Leč p. dopisovatel „B. Pr.“ mohl zcela dobře oceniti práci zesnulého horlivého harcovníka bez nevčasných a pochybených výtek vůči katolíkům jiným. Ta „akrovná zmínka“ v Obnově není vinou naší; sdělujeme, že si redakce t. l. přála referát co nejzvěrubnější a když z kruhů jeho kněžských přátel nikdo se nehlásil, poprosili jsme při přiležitosti inteligentního laika, který akrovného Šitínu znal, aby nám o jeho činnosti referoval. Že nebyl referát delší, za to redakce naše nemůže; a že by zde byl nějaký zlý úmysl pro smýšlení zesnulého, na to snad ani Bílý Prapor nevěří. Pošle-li někdo úvahu širší, budeme vděční. Že by spolužáci „z bázně“ nenapsali pohrobni vzpomínku o něm, to přece nelze tvrditi. Píšeme pochvalně o Vrchlickém a Jiráskovi pod plným podpisem; a teď o knězi, který se vzdaloval neplodných polemik, který konservativce nikdy neurážel, ale místo toho plnou silou vrhl se na pozitivní záslužnou práci, měl by se pověčně bati kněz napsati referát? Kdo hned mluví o ztrátě existence (!) a vládní „nejbádnějšími místy“ diecése, ten si úmyslně vyukozluje strašáka, jak bychom mohli mnohými příklady dokázati. Ostatně snad i p. pisatel líčící nestávající hrůzy ví, že by se vyhnul každý vši neanži anonymitou; vřdyť se za ni sám skrývá. Že p. pisatel zdejší poměry dobře nezná, patrné z toho, že by raději viděl ošetřovati + Šitínu v kanovnícké residenci, než v nemocnici všemi moderními prostředky a vycvičenou obaluhou opatřené. — Dále k upokojení jeho sdělujeme, že zesnulý pracovník při své chorobě těžil se upřímně účasti spoluobratů z Hradce i z Hronovska. Pokud víme, nikde od kněžstva záslužná práce Šitínova stěžována nebyla; za to zažil trpkost a zklamání jiného rázu. Ostatně jak patrné, byla obsloužena referátem nedostatečně jak Obnova tak Bílý Prapor. Mohl p. dopisovatel místo stýskání sám vyličiti zásluhy Šitínovi hned v Obnově. Paušální a neodůvodněné podezřívání vlastních bratrů nemá býti zvláště u modernisty na místě. Jest to zcela neevangelické. Raději všichni vzpomínajme slova: „Čiňte dobře všechněm a zvláště domácím vřry.“ Uveřejňujeme ke své obraně ještě dopis p. dra Reyla, řaditele bisk. Borromea, jenž vysvětluje přčinu pobytu dp. Šitiny v nemocnici: Vp. kaplan Šitína přijel do Hradce Králové ke farnímu konkursu s těžkou chorobou ledvin, která druhý den následkem únavy zhoršila se tou měrou, že musil ulehnouti v našem ústavě, kde pp. konkurenti byli ubytováni. Přivolaný lékař konstatoval velikou horečku, která vyžadovala pilné noční hlídky a za dne časté obaluby. Abychom mohli ošetřovatelské úloze dostáti, bylo nutno přizvati na noční službu spolehlivého muže a za dne svěřiti obaluhu jedné služebné. V tomto stavu nebyl nemocný schopen transportu do některé kanovnícké residence a také po tom netoužil. Byl u nás úplně spokojen, protože

jestm byl jednak sám s ním v přátelských stycích, jednak se všichni domácí přičiňovali, aby mu těžkou chorobu ulehčili. Když však horečka i zápal pomínily, vyslovil nemocný přání, aby byl převezen do veřejné nemocnice, kde dle úsudku lékaře měl nejvýše 14 dní pobytu k vůli zotavení. Vp. Šitína nechťel ani domů k matce, protože si aliboval od ošetření milordných sester plný zdar. Bylo mně až nápadné, že se nedal ani mnou zdržeti k delšímu pobytu v ústavě, nýbrž plným chvatem dal se dopravit do nemocnice, jakmile to lékař povolil. V nemocnici na mou žádost obdržel zvláštní pokojík a dle výalovného rozkazu primáře nemocnice těžil se zvláštní péči ošetřující sestry. Odjel jsem v ty dny na delší cestu, proto jsem ovšem do nemocnice zajiti nemohl, ale dal jsem mu zasylati různé drobnosti, z čehož mívál zasnulý vždy radost. Nežli jsem se z cesty vrátil, zemřel k mému úžasu vp. Šitína, jehož tělesné síly byly úmornou prací nadobro vyčerpány, za přímaků prý tyfění choroby. Nevím ovšem, kdo z Hradce nemocného navštěvoval a kdo se pohřbu účastnil, ale bylo-li těch návštěv málo, vidím přčinu v tom jednak tu okolnost, že zprvu nemoc jeho byla prohlašována za rekonvalescenci a pak zase za nakažlivou tyfisu. Tak mně aspoň bylo to vykládáno. Že by však někoho zdržoval od návštěvy „strach o existenci“ aneb nějaká nechuf k moderně, o tom silně pochybuji, protože to ani nikdo v Hradci snad nevěděl, že by byl zasnulý tak „obávaným“ modernistou. Vím však zcela určitě, že členové jezuitické residence nemocného navštívili a p. superior Rejzek mu posloužil svátostmi umírajících. Má-li úsudek též pronésti o zesnulém, shrnuji ho v přání: Kdž máme ve svých řadách více takových pracovitých modernistů, jakým byl zasnulý dp. Šitína!

Vysvědčení mnichům velmi dobré dává redaktor časopisu „Prêtre converti“, odpadlý kněz J. Louis. Píše: „Církev od státu odloučená již existuje a — má se dobře. Nejlepší, nejoddanější, nejbožnější její část, mníši, nedostávají si služného. Dám Otce Salešianů v Paříži, kde jsem byl mnichem, potřeboval ročně 800.000 franků, a dostali jsme je bez pomoci státu. Tyto tisíce mnichů prospívaly a byly šivy, aniž by měly jakého služného od státu“. Tak vidí! Jestliže sám odpadlík mnichy chválí, pak už jest patrné, že Combes řehole sotva pronásleduje pro nějaké jejich slofády. Ale to je ta praktika sednáctá: potlačiti v přední řadě nejctnostnější a nejčádnější nositele Kristovy nauky a boj následující již bude lehčí. Zidovské kořalny a vyklíčené domy mají ve Francii pokoj — ale vlastenečtí hlásatelé křísle dle náhledu Combesova by snad Francii otrávilí a znevravnili. Leč všeho do času! Že se Combes ve svém sásti pustil až příliš daleko, probouzej se se spánku i katolíci nejlíknavější. A že řehole mají zaslanouzen a velikou důvěru u samého francouzského lidu, vědčí mimo drazné protesty i zpráva odpadlíka J. Louisa. Ukvapený výboj Combesův kříslených plodů trvale jistě nedosáhne.

Světová výstava v St. Louis v Americe má denního nákladu na 148.800 K; mimo to správa výstavy musí spláceti na dluh 22 milionů K, které si od vlády vypůjčila, každých 14 dní 2.400.000 korun.

Německé školství střední v Prase. Ve školním r. 1902—04 navštěvovalo 10 středních německých škol v Prase 2480 ááků. Z těch bylo 332 Čechů, 25 jiných národností, 1003 Němců a 1070 židů. Kdyby neposílali pražští židé, až na sporé výminky, své děti do německých škol, klesl by výsnam německého středního školství o celou polovinu.

Válečné výzkumy obětavého Klefáče jsou v skutku velikolepé. Vojáci ruští umírají často po požití okurek; láhev teplého piva stojí 1 zl. 40 kr. bez zproptitného, malá láhev sodové vody 60 kr., sklenička vody doplněná několika kapkami vína 60 kr. V tom poměru jest i jídlo drabé. Jak si zde, v té drabotě, v nedostatku avěších nápojů a vhodné, zdravé kuchyně, vzpomínáme na naši Prahu, na známé naše hospůdky, na naše české knedlíky a českou kačhyni vřbec! — Ano, ano: Praha nade vše! Ale kdo si chce popřáti pražských osvěžujících nápojů a těch hospůdek, musí si na to napřed vydělati peníze třeba až někde v Mukdenu, to je to nejtrappnější. Nás hlavně zajímá, v jaké volebné formě a s jakých přčin vydral se Kiofáčovi z úst vlastenecký povzdech. Snad by bylo dobře ty knedlíky a hospůdky dáti do veršů a máti bychom hned takovou hymnu pod názvem „Touha Čecha v cizině“. Ostatně jsme také vděční za vědeckou, hospodářsko-finanční statistiku, jakou nám p. Kiofáč o dálném východě sestavil. Po těchto velikolepých objevech odvážného cestovatele a poslance bude jistě českému národu líp.

Císařovna Marie Teresie a židé. Handb. der Gesch. Österreichs o té věci praví: Marie Teresie záadně židů neovídivla. Tři léta před svou smrtí (19. července 1777) stělovala si při soukromé návštěvě nejvyššímu kancléři hr. Búwgenovi: Napřístě nebude povoleno záadnému židu ve Vídni se usaditi bez mého přímenného dovolení. Neznám áádné horší hlasy, než jest tento národ, který pěstuje podvod, lichvu a obchod penězi, lidi přivádí na šetráckou hůl, všude tropí alo — všichni ostatní lidé poctivi se ho štítí. — Proto nutno od židů co nejdále jíti a jich se stědit.

30.000 učitelů, kteří se hlásí do řad socialistické demokracie, má Francie, a řady této legie, již není svato ani náboženství ani vlast, víc a více přibývá.

Jak si připravují v Českých Budějovicích Němce. Českobudějovický purkmistr renegát Taschek při nedávné německé oslavě měl starost, jak to prověsti, aby světu dokázal, že Češi. Budějovice jsou německé. Obával se, že se mu s německé šumavy nejlustaví nikdo na slavnost. Věděl si

však rady. V neděli ráno o slavnosti vypravil 30 obecních námořníků do nejbližší stanice železnice dráhy Poříčí, ti si tam připlavili odsunuty jako „kerndajči“ sedláci se Šumavy vrátili se nejbližším vlakem do Č. Budějovic, kde na nádraží s patřičnými poctami uvítal je slavnostní výbor. A nejen to. Aby se za lidi tyto nemusila německo-židovská honorace stydět, „vyfasovali“ před svým odchodem do Poříčí na hosiňské strážnici slušnější oděv, ve kterém pak německé sedláky představovali. Inu, chytrost nejsou žádní čáry.

Křesťansko-židovská sekta na Rusi jest v rozličných místech na jihu ruském, šitajce na 16.000 osob. Rusové dávají se k sektě té. Dělí se na talumdiaty a karajmy. Napodobí zvyky, náboženství, šat a jazyk židů. V Rusku se považují jako v zajetí a nazývají Rusko Asurem, Babylonem a Gogem. Spřátelují se s židovským obyvatelstvem, ale křesťanů nevádí, očekávají příchodu Mesiáše a touží po přestěhování do Palestiny, někteří se již tam přestěhovali; bohatší kupci tam větší plochy půdy a chudší jsou u nich ve službách, nedostatek peněz vadí však přestěhování. Již r. 1892 rabín Gračov obrátil se z Astrachánu k bohatým židovským kapitalistům v Paříži za pomoc, načež rabín Ljuběcký odpověděl, že pařížští bankéři nechtějí koupit půdu, ale přece poskytnou pomoci, při čemž doporučovali dopisovati ne rusky, ale v staro-židovském jazyku nebo v šargoně (mluvě židovské).

Nejdražší kout světa. Nejdražším koutkem světa jest skupina domů, která stojí v páté ulici v Novém Yorku. Jest tu 80 domů, ale v každém bydlí milionář. Ulice začíná palácem Cornelia Vanderbilta a zakončuje ji dům Andrewa Carnegia. Všechny tyto domy stojí jen asi 12 let a vzájemně se doplňují v nádhernou ulici. Ze všech obyvatelů, kteří zde bydlí, jest sotva deset procent, kteří peníze své podělili, ostatní všichni jsou muži vlastní práce. Vnitřní zařízení paláce Carnegiova stálo 10 milionů dolarů; palác stojící v parku se vším, co v něm jest, věnoval Carnegie své dceři k svátku. Palác Yerkesův jest budova úplně ohnivzdorná, v níž jest uměleckých obrazů, po celé Evropě skoupených, za 6 milionů dolarů. Každý se dvanácti mramorových stupňů, po kterých se stoupá k uměleckým sbírkám, stál 8000 dolarů. Nejnádhernější budovou jest palác Wanderbiltův, který má téměř 4000 čtver. metrů a proslulé „zlaté křídlo“. Z 80 těchto milionářských paláců náleží jich 18 ženským. Těbas že ze 1600 milionářů novyorských na nejbohatším koutku světa jich bydlí jen osmdesát, má tato skupina domů, se vším co v nich je, cenu 4000 milionů korun.

Pekyn zemědělcům. Do obchodu dává se dále nedostatečné výtěžné semeno červeného jetele. Proto ministerstvo orby poukazuje na to, že jetelové semeno vzhledem ku své ceně a hospodářské důležitosti jest právě důležitým statkem, přičemž upozorňuje na to, aby opatrování a dodávání bylo pouze bezvadné semeno jetele červeného a takto dobrá pověst našim plodinám byla získávána a utužována. Jetel znečištěvaný jest svislých kokotičí jetelovou (povázkou), na jejíž vyhubení vydán jest 13. října 1880 zem. zákon. Dle tohoto zákona budí kokotice vyhubena na polích všeho druhu, též na lukách, pastvinách, polích mezích, okrajích cest a j. Vlastníkům, užívajícím pozemků vůbec, na nichž se nalézá kokotice odkvétající nebo dozrávající, uložena budí peněžitá, do místního fondu chudých plynnou pokuta 2—40 K, nebo trest vězení 12 hod. až do 4 dnů. Starosta obce má dvakrát do roka — na začátku května a srpna — v obvodu své obce vyhlásiti poučení úřední o ničení kokotice. Když první posezení jetele je skončeno, ať starosta se dvěma důvěrníky obejde pozemky, na nichž by se kokotice našla, a proti nedbalým užívajícím pozemků nechť zakročí úředně. Jak se nařízení to plní, vidí na všech stranách z kol kokotičí porostlých. Aby kokotice jetelová byla vyhubena, musí se s r. p. v širším okruhu, nejméně 30 centimetrů přes místa kokotičí povlečená, veškeré rostliny u samé půdy uřezati a tamtéž bez prodlení spáliti. Místa kokotice jetelové sba-vená budí ihned pečlivě překopána. Obecní starosta má toto dle provést na útraty těch, kdož v ohledu tom povinnost svou zanedbali.

Z právní praxe. Sourod hospodář, velmi starý, má dva syny, z nichž jeden jest již zaopatřený, druhý, mladší převzítí má statek. Tento jest však tak mřavý a silný, že jistě může býti odveden. Jak si počínati, aby byv odveden do zálohy byl přidělen? Otce musí podati žádost o svého syna s náležitými důvody. K ní příloží: vysvědčení od obce, spolu podepsané farářem, že syna nevyhnutelně potřebuje, výtah z matriky o celé své rodině, vysvědčení z chovnosti svého syna, lékařské vysvědčení otcovo. V žádosti musí býti prosba, aby byl vřazen do náhradní zálohy. Žádost ani přílohy se neokládají. Žádost zašle se okresním hejtmánstvím velitelství pluku, kterému dotyčná obec náleží. — Ovdovělá sousedka, hospodyně, má kromě menších dětí jednoho syna na vojnu. Co má činiti, aby tento jí byl domů puštěn, aby hospodářil? Matka musí podati žádost o svého syna s náležitými doklady. K ní přidá přílohy v odstavci minulém naznačené. Žádost ani přílohy se neokládají. Žádost zašle se okres. hejtmánství, jest odevzdá vše velitelství pluku, ku kterému dotčená obec náleží. — Hospodář má ve svém domě nájemníka, který platil nájemné čtvrtletně. Poslední přestal platiti, písemná nájemní smlouva není, a nájemník vždy jen slibuje, že zaplatí, jest to však chudý řemeslník, který žádného jmění nemá. Co má hospodář dělati u věci té, jest ho v domě vůbec míti nechce, a kterak má od něho nájemné vymoci? Lhůta, ve které může z nájmu dána býti výpověď, řídí se dle ujednání při najmutí učiněného. Nestalo-li se takové ujednání, platí lhůta stanovená ve státních právních, který snad pro obec vydán byl. Nestalo-li se tak, platí dle § 1116 obč. zák. lhůta 14 dnů. Nejběžnější jest výpověď soudní. Tato činí se, že podá se soudu podání ve dvojím opisu, opatřené kopky po 72 h. Soud potom tuto výpověď doručí nájemníkovi, Nedoplatky nájemného vymáhá soud soudně, i přilehlí má právo vést exekuci na svrsky nájemníka, v najatém bytě se nacházející.

Zasláno. Valná schůze polit. družstva v Hradci Kr. se dne 22. srpna 1904 o proslovení b. vikáře J. Kuhna na pražské valné schůzi. — Když jsem ku vyjádření nejdp. pana preláta Sedláka: „nic není tak neškodné, jako systemisování nových far a kaplan-ských míst“ — vyřádal si slovo, řekl jsem: „aby této neškodnosti odpomoheno bylo, mohlo by se ušiti výhodnosti papežského indultu in festis sublati, jak dalece okolnosti dovolují“; chtěl jsem vyvětliti tyto okolnosti dodal jsem: „myslím tu příkladně Adalbertinum v Hradci Kr., od něhož by výhoda indultu, až by se nejvíce býti potřebnou, přispěním Jeho Biskupské Milosti a Apoštolské Stolice obrácena býti mohla ve prospěch zřizování nových duchovních správ v diecési.“ Na tento vývod ráčil odpověděti nejdp. prelát: „Tak to jest také v Kladecku; u nás se ho užívá ve prospěch nemocných kněží.“ — Prvou část této odpovědi přinesl „Čech“, druhou „Věstník“ — spojitost však bohužel nepřinesl žádný z nich. Slova avšak pronesl jsem jasné, veřejné, protože veřejnost, zvláště nejdp. prelát ráčil mi dovědčiti správnost mého podání. Tutož myšlenku jsem si dovolil přednésti při jiné příležitosti samé Jeho Biskupské Milosti. Necítíl bych se ku tak vznešenému úřadu bisk. vikáře schopna, kdybych v tak vážných pro sv. církev dobách chladně přihlížel průběhu událostí bez uvážení vydatných prostředků ku všeobecnému dobru církve bez poškození Adalbertina. — Také finanční stav Adalbertina dle předcházející zprávy polit. družstva jest mi známý. Uvádím tuto souvislost co nexu causalis, poněvadž tato bez mé viny v novinách podána nebyla: mohl jsem přece veškerým právem očekávati, předem prve než-li bude nade mnou ve valné schůzi pronesen rozsudek ve způsobu „konstatování“, vyzvání o podání objasnění a vysvětlení nad vnitřnou souvislostí toho, co nesouvisle přinesl „Čech“ a „Věstník“, čemuž bych milerád vyhověl. Byl jsem souzen a odsouzen „bez slyšení“ implicito co nepřiznivec, nepřítel Adalbertina, tohoto mi tak drahého odkazu zvěčnělého pana biskupa Brynychy, mého přítele, bratra a nejstaršího spoluzáka — ať jsem: 1. skutečným členem a mnoho k doplácení již nemám; 2. po 4letém svém úřadování vikář. ve vikariátu vrcholabském sebral — a sám přispěl — na umořování nahodilého dluhu třiceti tisíc na „darech“ 345 korun. Při takovém stavu věci a okolností snad mi dovoleno bude i nadále říci: „Ať Adalbertinum nebude mlti třeba výhody prop. indultu, může výhoda tato obrácena býti ve prospěch zřizování duchovenanských správ v diecési hradecké.“ Ve Studenci, dne 1. září 1904. Jan Kuhn, bisk. vikář.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 3. září 1904. 1 hl pšenice K 17.55—18.00, žito K 18.00—14.30, ječmene K 11.10—12.00, oves K 6.50—7.20, proso K 00.00—00.00, vikeř K 00.00—00.00, hrachu K 18.00—24.00, čočky K 44.00—00.00, ísnel K 24.00—00.00, kroup K 20.00—22.00, bramborů K 6.00—7.20, jetelového semene červeného K 182.00—144.00, jetelového semene bílého K 140.00—180.00, máku K 34.00—40.00, rýžáku K 88.00—00.00, lněného semene K 16.00—00.00, 100 kg žitných otrub K 14.40—00.00, 100 kg pšen. otrub K 18.00—00.00, 1 kg másla K 9.40—2.68, 1 kg sádla vepřového K 1.72—0.00, 1 kg tvarohu K 0.32—0.36, 1 vejce K 0.06—0.07, 1 kopa zelí 12.00—18.00, 1 kopa okurek K 4.00—7.00, 1 kopa kapusty K 3.00—5.00, 1 hl cibule K 8.00—11.00, 1 kopa drob. zeleniny K 0.50—8.00, 1 pytel mrkve K 2.00—3.00, 1 kopa cerele 0.00—0.00, 1 hl jablek 0.00—9.80, 1 hl brůšek 0.00—0.00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 3. září 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 860, žito 692, ječmene 631, oves 295, proso 0, vikeř 21/2, hrachu 2, čočky 0, máku 8, jetelového semene 140, lněného semene 000. 2) Zeleniny: zelí 68 kop, okurek 98 kop, kapusty 186 kop, cibule 21 hl, drobné zeleniny 254 kop, mrkve 76 hl, cerele 00 kop, brambor 98 hl. 3) Ovoce: jablek 40, hl, brůšek 116 hl, švestek 25 beček. 4) Drobného dobytka: vepřů 10 kusů, podvinčat 503 kusů kůslat 3 kusy.

Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu

sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčkách s ochrannou známkou
farář Kneipp a jménem Kathreiner
a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali
všelikých méně cenných padělků.

Zápis

do hudebního ústavu
Mat. Nepeřeného

v Hradci Králové

koná se denně
od 8 hod. v místnostech ústavu.

Předměty vyučovací jsou:
Zpěv, piano, housle, violoncello
a nauka o harmonii.

Ústav nalézá se v Dlouhé ulici
č. 200 proti městskému divadlu.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu VIKTORA FÖRSTRA, vyjde
koncem září t. r. v krásné barevné reprodukci v roz-
měru 29½×16 cm., i s okrajem 44½×28 cm.

Subskripce na obraz ten
prodlužuje se
do konce září t. r.

V subskripci stojí list K 4.—, v rámu dubovém,
ořechovém, umělecky komponovaném pod sklem
K 10.—.

Žadejte též vzorky (jež se půjčují)

**nástěnných
nábož. obrazů**

jež v rámech dobré kvality, barokových, ořechových,
jakož i umělecky komponovaných a ručně vyřezá-
vaných do všech stanic Rakousko-Uherska franko
dodávám. Bedny se neúčtují, takže se nakoupí
všechny možné obrazy bez zvýšení ceny.

Všechny tyto věci dodává na mírné měsíční splátky

KAREL ŠIMEK,

nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Českých Budějovicích, Rudolfová třída 42-I.

Velký sklad malých nábožen-
ských obrázků, jichž vzorky
jsou vždy k dispozici.

**Josef
Krejčík**

V PRAZE,
umělecký závod so-
chařský a řezbářský.

Písárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivé své chvalné známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jele, Boží hroby, kříže, kasatelny,
spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámečky na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákresy, ceníky a rozpočty bezplatně a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

**Byt pro svobodného pána
nebo dámu,**

2 pokoje (posluha a snídaně v domě, koupelna
k dispozici), po případě pokoj a kuchyň s přílu-
šenstvím u profes. Wiplera v „morušovce“ i na
Orličném nábreží č. 376.

Veškeré školní knihy

pro c. k. vyšší gymnasium, c. k. vyšší reálku, c. k. učitelský ústav, c. k. odbornou školu pro umělé zámečnictví, obchodní akademii v Hradci Králové, — pro městanské školy chlapecké i dívčí, jakož i pro veškeré školy obecné v místě i v celém okrese

má stále v největší zásobě na skladě

nové i antikvarní

knihkupectví Břetislava Broukala

v Hradci Králové na Velkém náměstí čis. 135.

Největší výběr všech psacích a kreslicích potřeb, školních pomůcek, globů, atlantů, slovníků, map, kapesních kalendářů, zápisníků, sešitů atd.

Objednávky z venkova vyřídí se obratem pošty a franko.

Seznamy na požádání zdarma.

Školní knihy

pro
veškeré ústavy
nové i antikvarní

má
v hojné zásobě na skladě
první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Přijmu učedníka

z řádné rodiny

do obchodu se střížním a soukenným zbožím.

Josef Větvička, obchodník
v Třebechovicích.

Jubilejní modlitba

odpuštěnou k Panně Marii bez
poskorný počáte, dle Ordin. listu
č. 1. r. 1904. dostati lze 100 kusů
8° za 1 K v BISK. TISKÁRNĚ.

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

přijímá vklady na úrok

4 1/2 %

kterýž účtuje ode dne vložení do dne vybrání.

Daň důchodkovou platí ústav ze svého.

Vzdáleným pánům vkladatelům sašlou se na požádání složní listky pošt. spořitelny, aby peníze bez výloh ukládati mohli.

Přesídlení.

Dovoluji si ct. obecnstvu oznámiti, že přesídlil jsem

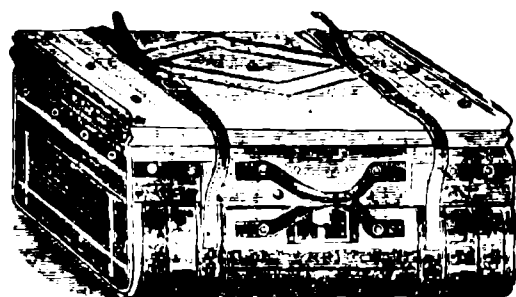
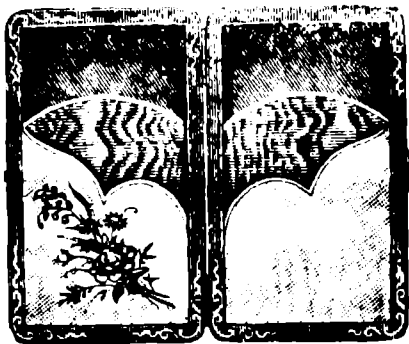
závod

sedlářský a brašnářský

do domu p. A. Faltnerové, proti Grand-Hotelu.

Odporučuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: kufry, brašny převášené i ruční, turistické vaky, tobočky, pouzdra na dentálky atd.

František Růžička, sedlář a brašnář
v Hradci Králové.

Těž mám na skladě kočárové i tažné postroje a lovecké i jezdecké potřeby všech druhů.
Děkuji ct. obecnstvu za přízeň, která mi až dosud věnována byla, doufaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orlí.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

Vackova plzeňská velkorestaurace
u Choděru
v Praze, Ferdinandova třída.

Dostaveníčko pražské i venkovské společnosti.
Pivo z městanského pivovaru v Plzni
přímo od čepu.
Slavnostní, svatební a příležitostné hostiny upravuje a ošetarává
k největší spokojenosti, ve kteréžto příčině též se hojněmu, lehotivému
uznání P. T. pp. hostů z Prahy i z kraje.
Václav Vacek, majitel.

ZÁCLONY

krajkové bílé, záclony krajkové crème, záclony krajkové barevné,
záclony muselinové, záclony tylové, záclony jednoduché (story), záclony
látkové, záclony axminsterské, záclony marokánské, záclony šinilkové
atd. v nejbohatším výběru a továrních cenách.

JAN STOUPA

v Praze, Václavské nám. č. 32.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
retízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným úsilky na výběr též i na splátky
bez svýčtení cen. — Založeno r. 1843.

Bursa práce v Hradci Králové.

Služka do malého hospodářství a k ruce
hospodyní s platem 10 K měsíčně obdrží místo.
Truhlářský dělník na stavební i nábytkovou práci
dostane místo v Dolní Dobrouči. Přihlášky přijímá
„Všeodborové sdružení křesť. dělnictva“
v Hradci Králové.

Učeň

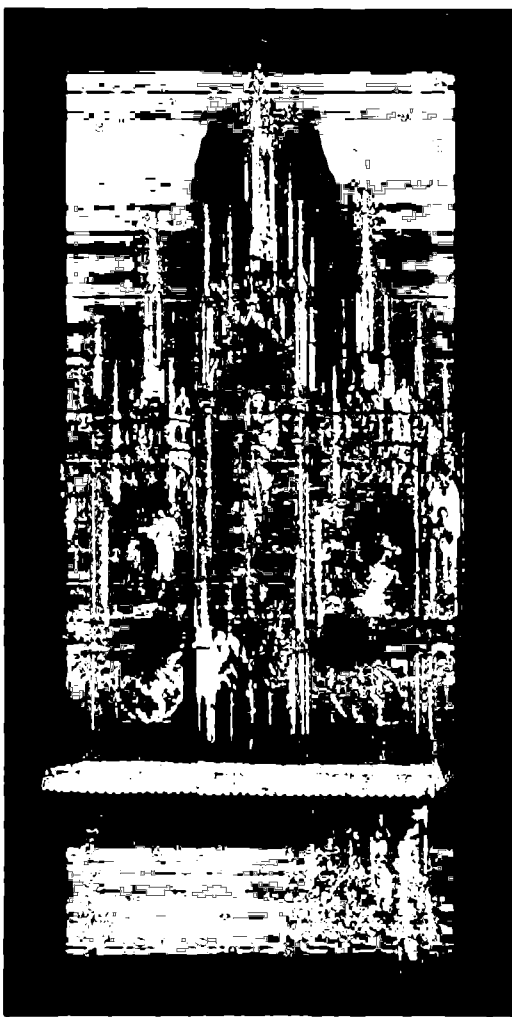
z venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším
školením vysvědčením přijme se v uměl. závodě
pozlascovačském

Jos. Kieslicha v Hradci Král.

odborný velkoobchod pro malbu
chrámových stěn.
Kumulety liter. pro mládež a stla.
B. Škarda, Brno.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se sarchením práce nej-
modernějším poža-
dávám vyhovující.
Zkrát prvními cenami
vyznamenán.
Cenníky zdarma.

**Oltáře,
kazatelny a t. d.**

všech slohů

vyrábí a plány neb fotografie na po-
žádání zasílá

Frant. Jirouš,
odborný závod
pro práce kostelní
v Slatinanech.

B. E. TOLMAN,
Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.181.

Založeno roku 1883.

Pecní stroj.

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské kolárky,

lůtky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapesníky od 60 kr. tučet počínaje,
damažkové grádle bavlněné i lněné,

hanušky,

garnitury látkové, jídelní i vlněné,

vyšívané i předtištěné **ručníky,**

**deky, stolní bábouny, garni-
tury, dámské ručníky** atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obe-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
blédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslou-
žení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klátovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí č. 136.

Veledůstojnému

duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh

Konviktní ul., **výrobní závod** spe-
cialně na kostelní nádobu, dovoluje
si doporučit svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
jících kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampsy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
stenci a jen v ohni slatí a stříbrí. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb ceníky franko.
Na veškeré výrobky a slaceni ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejtvrdšího. Chápám kostelní úle-
va v placení. Více uznání po ruce. **Žádné přesované vý-
robky bezcenné.** Vše posílám již pověšené.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř

v Hradci Králové, č. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svůj hojně zásobený

sklad náčiní
bohoslužebného

se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše slatí v ohni zlatené
a stříbrné, za se ručí.

Vlastní výroba umožňuje

veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platí

možno též ve lhůtách. Oprava

umovláčené a stříbrné star-
ších věcí vykoná se rychle a

zálohou se již svíceně se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může

se vykazovat četnými pochval-
nými příklady P. T. zákazníků

a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,

monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,

lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícen, pa-
ciálků, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejvíce.

Škola

„HERDANI“

v PRAZE, Krakovská ul. 21,

(několik kroků od Václavského nám.).

**První a nejstarší vojenský pří-
pravný ústav v Čechách, na Moravě a ve**

**Slezsku. — Příští kurs pro jednoroční
dobrovolníky počíná 1. října t. r.**

Žádejte prospekty a výsledky zkoušek.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprašticích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporek a keyového náčiní.

Ceníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

Hlavní sklad

**školních sešitů a
velkoobchod papírem**

firmy

Hynek Votoček

V PRAZE

Havlíčkovo náměstí 1986/12 vedle Hypo-
teční banky

doporučuje k nastávajícímu školnímu roku
sešity ku psaní a kreslení

pro školy obecné a měštanské, zhotovené dle stá-
vajících předpisů z dobrého papíru a ve slušné
úpravě;

papíry kreslicí

velmi dobré jakosti, pro školy měštanské, pokraču-
jící a reálné, dále různé druhy

**papírů školních, linko-
vaných, kancelářských
listovních, obalových atd.**
v hojném výběru.

Vzorky a ceníky na požádání franko. — Prodej
pouze ve velkém.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

**dle roční sezony kolekci
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Cetná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Těž na splátky bez zvýšení cen!

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 19
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku **dodání oken chrámových**
od **nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a**
sice i se **lesklými rámy, st-
lémi vsazením.**

Veškeré rozpočty, akviz. i odborná
rada bezplatná, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nečetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Odborná

dílna pozlacovačská

pro práce kostelní

a výrobu rámců všech druhů.

Polychromování a
zlacení

Zarámování
obrazů, podobizen.

oltářů, soch, ka-
zatelů, křížů a p.

Veškeré opravy
levně se vyřizují.

Em. Samek,

pozlacovač v Kolíně,

Rubešova ul. č. 58 (proti hlavní poště).

Rozpočty, cesty a pod. zdarma.

Provedení dokonalé. Doporučení po ruce.

Do Hradce Král. a okolí.

Anna Šarfová,

porodní babička

v Hradci Králové,

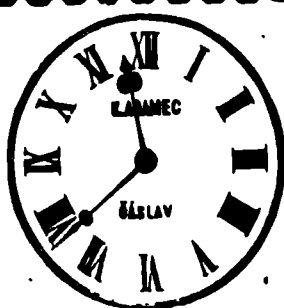
dovoluje si oznámiti, že

přesídlila na Malé náměstí

do domu číslo 10.—11.

hotel „U černého koně“, II. poschodí
v předu.

Děkuje ct. dámám za četnou důvěru
a přeseš doposud mi prokazovanou, prosím,
aby mi tuto i nadále zachovaly, neboť se
nyl pouze tomto samostatném budu vě-
novati.

První výroba

věžních

hodin

v Úslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměř-
cích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

nebyla prameny prokázána, že se zde kdy skutečně odehrála. Jinde a jinde v jižních Čechách panovaly sice spory, ale ty se netýkaly Blat, nýbrž reorganisace sirotčích záležitostí, v nichž dělala vrchnost pořádek, aby sirotci škody netrpěli.

Proto za takovýchto okolností očekáváme, že se Kubatovské záležitosti věnuje nyní příslušná pozornost a že podrobena bude žádoucí vědecké a odborné revizi. Nynější její nejasný stav toho nutně vyžaduje, ať si Jakub Kubata žil nebo nežil. Zjištění a odborné konstatování toho jest ze strany povolaných činitelů nezbytně nutným. Nám jest jakýkoliv výsledek revise té lhostejným, neboť nám jde pouze o to, aby byla definitivně a věrojatně zjištěna pravda, jest-li stavění pomníku Kubatovi nebylo pouhým přeludem. Nynější stav záležitosti této nutno pokládati za nejasný a proto jest jeho odborné a věcné objasnění rozhodně žádoucím.

Jaká „pečlivost“ se ve Vídni v závažných kruzích věnuje českým záležitostem a osobnostem nejprvnějšího řádu a jak málo se ze strany české k této vídeňské pečlivosti přihlíží, toho obzvláště charakteristický doklad přináší letošní ročník publikace „Hof und Staats-Handbuch der oesterreichisch-ungarischen Monarchie.“

Tato seriosní a spolehlivou býti mající kniha na str. 318 uvádí, že dopisujícím členem „Archivní rady“ jest universitní profesor dr. Josef Emler.

Jak jest „dostatečně a notoricky známo“, jest profesor dr. Josef Emler již přes pět let mrtev a „Hof und Staats-Handbuch“ uvádí ho stále po celou tu dobu jako osobu žijící. Teď bychom rádi věděli, kdo jest tím vinnen. Slavná „Archivní rada“, která zajisté ví, že její člen prof. dr. Josef Emler již před řadou let zemřel? Redakce „Hof und Staats-Handbuchu“, jež se o stavu osob „Archivní rady“ nepochybně informovala? Česká odborná společnost, která se o to patrně zajímá, kdo z Čechů jest členem „Archivní rady“, tak že v ní nenechává z české strany figurovati přes pět let mrtvé?

Uvádíme případ ten, ačkoliv bychom prof. Dru Jos. Emlerovi neupřímněji přáli, aby byl skutečně dosud živ, ve všeobecnou známost, že redakce vídeňského „Hof und Staats-Handbuchu“ Čechům nadržuje tím překvapujícím způsobem, že je nechává ve svých sloupcích po jejich smrti dokonce ještě více než-li pět let žítí.

Jest to sice nepochybné nadržování osobám národnosti české, avšak my máme za to, že na místě mrtvého prof. Dra Emlera mohl býti dopisujícím členem „Archivní rady“ již pět let některý Čech živý.

Na pražské staroměstské radnici začínají se konati přípravy k nadcházejícím doplňova-

cím volbám do sboru obecních starších. Sestavují se k nim totiž seznamy k volbě oprávněného voličstva. Z dosavadní, v občanstvu panující nálady nedá se doposud nijak souditi, jakou trválost volby ty budou mít. Aby byla působnost nynější obecní správy nějak z některé strany vylebena, to se zaručenosti nemůže, poněvadž jest spíše slyšeti různé stesky na celou řadu opomenutí a nedostatků, jež jsou v Praze na všech stranách více méně hlasitě pronášeny.

V ohledu samosprávném „kráčí“ Praha ku předu krokem ne „elektricky“ moderním, ale starodávně hlemýždím, čehož hlavní příčinu sluší hledati v tom, že se zastupitelstvo její za posledních pětadvacet let nedoplňovalo na základě a dle potřeb přesně a do podrobnosti vypracovaného „komunálního programu“, ale že se místa ve sboru obecních starších a potom důsledně ve městské radě a i výše stala předmětem zápasů politických stran a konečně i neprotokolovaných, vzájemně se podporujících společenstev a koterií.

Jak se letošní doplňovací volby do sboru obecních starších utváří, jest dnes doposud ještě nejisto. O tom však možno pochybovati, že se v boji při nich bývalé velké strany utkají. Zápas takový jsou nyní již přežitkem, na něž i bývalí účastníci jejich dnes namnoze bolestně a s trpkostí vzpomínají želice, že se povětšinou zklamali v těch, jimž k radničnímu veslu pomohli.

Proto dá se spíše očekávati, že nadcházející volby budou alespoň krokem k tomu ideálu, aby do sboru obecních starších král. hl. města Prahy byli kandidováni pánové k úřadu tomu dle možnosti nezpůsobilejší. Bylo by to také nejrozmumnější, aby se volby ty konaly za dohody všech, hlasy voličskými disponujících stran a aby na radnici poslány byly osoby nejrozsáhlejší a od všech nacházejících se tam všelijakých pokušení neodvislé, objektivní a nezištné. A bylo by dokonce docela v pořádku a na místě, kdyby byli do sboru obecních starších zvoleni také i činitelé, kteří by tam zájmy i těch nejširších vrstev lidových hájili. V Praze jest sto takových otázek, které na své obrance čekají a týkají se skutečně a především zájmů drobného muže, který jest pomalu z Prahy do předměstí vytlačěn.

Katolická strana a katolicky smýšlející kruhy také za své bývalé služby, jež některým osobám při volbách do pražské obce prokazovaly, velice smutně pochodily. Při posledních volbách nebyl na kandidátní listinu do sboru obecních starších pojat ani jeden katolický kněz, tak že od tohoto činitele jest sbor ten šťastně „vyčištěn“ zrovna a jediné působením panstva, jež se ke své moci na radnici dostalo hlavně a především hlasy katolické společnosti a v jehož moci bylo do středu svého katolického kněze přibrati.

Nechceme opakovati, co některé pražské katolické listy dnešní správě král. hl. města docela správně s trpkostí vytýkají a s bolestí předhazují. Mají úplnou pravdu a máme za

A jak se tím hospodářský a umělecký rozvoj té které země zdokonaluje, jestliže šampion z této země se zrodilší porazí v zápase protivníka jiné národnosti! Kdyby takých silných paží bylo použito k plodné práci, bylo by to něco jiného. Ale kde pak by silácký sportovník nakládal mandele nebo nosil těžké balíky! Tím by si zadal; víc vlastní prospěje, podrazil-li v zápase někomu nohy nebo při boxování nějaké to zebro sokovi přerazil. Pak už zpívají sportovní žurnálů nadšené hymny na muže o vlast tolik zasloužilého s přidáním podobizny. A při patření na takový vzor statečnosti honí se hlavou myšlenky: Toť jest tedy onen muž, který by i v hospodské rvačce bavorských horalů čestně obstál; toť ten šampion, nad něhož ani africký Mašakalumb silou plecí svých nevyniká; jest to silák, který by nejtemnější Afrikou mohl směle kráčet, aniž by se bál, že ho některý černošský lotr skolí a na cibulce k obědu upeče. — Hm; slon má sílu ještě daleko větší, ale užívá jí jen tehdy, je-li toho potřebí a — nechluví se tím; těmi vlastnostmi přece jen se velice liší od herkulského zápasníka.

Četl jsem, jak jeden vyškolený kopáč německý s vážnou líčí a se srdcem naplněným blahým sebevědomím uvažoval: „Ještě mi zbývá přemoci mistra z Berlína a pak — čím byl u nás v politice Bismark, v hudbě Wagner, v básnictví Goethe, ve vojenství Moltke, tím budu své vlasti v kopané já.“ Toť se rozumí, že pak každý vlastenecký Němec musí umístiti ve svém příbytku vedle sádrového poprsí Goethova i poprsí nejznamenitějšího kopáče — krajana. Kobyla sice dovede kopnout ještě účinněji, ale jí se to k zásluze nepočítá; a chce-li se tím sportem baviti častěji, dostane ran k nevypsání.

Fešák cyklista předejel všechny zápasníky; co si utírá pot po práci tolik záslužné, všechno se k němu hrne s upřímnou gratulací, i něžné

to, že dnešní smutnou situaci katolické společnosti v Praze měla místně a částečně vyhláhl bystrý pan redaktor Myslivec. Soudí tu zaviniili však někteří katolíci činitelé své doby sami a sice z důvodů osobních a bylo máno upozorňovati je na to, aby se drželi v obel na stanovisku věcném a aby slobné nezabíhali do osob.

Měli jsme své doby ve příčině té několik polemik a nyní se naprosta správnost našich tehdejších k mírnosti a objektivnosti radících vývodů uznává a také se cení a rozumí již tomu, jak správným, prozíravým a věcným bylo stanovisko nynějšího vdp. děkana kapituly vyšehradské Dra Josefa Buriana, když se jako obecní starší a radní nechtěl dáti na staroměstské radnici ze širokého pole věcného strhnouti na krkolomnou stezku osobní —

„Politika rozumného vycházení“ vdp. děkana a kanovníka Dra Buriana, jíž se dle možnosti na radnici ve všech věcných případech hleděl spravovati, byla nejsprávnější, neboť ve chvíli, kdy ji v menšinu zatlačily vzdálené mu cizí osobní intriky, octlo se „katolické zastoupení“ z radnice na ulici —

Ano „politiky rozumného vycházení“ jest dnes zapotřebí všude, kde si nelze poručiti. Proto může se očekávati, že dovednými a rozumnými politickými tahy může sbor obecních starších po nových doplňovacích volbách nabýti takového složení, jež prozatím budou s ním spokojeny strany všechny, pokud totiž stojí na stanovisku obecné a vzájemné blahovůle.

A aby sbor obecních starších novými volbami omlađen byl takovými muži, kteří by komunálnímu programu a veškerým úkolům král. hl. města Prahy vzhledem ke všem vrstvám jeho usídleného obyvatelstva rozuměli, toho jest si především a upřímně přáti. Jak zkušenosti učí, na pražské radnici jde především o záležitosti věcné a přehnané sympatie nebo přemrštěné antipatie osobní musí odtamtud zvolna vymizeti.

Obrana.

(3) Zase pokrok a uvědomění učitelstva. Páni organisovaní, kteří tropí svým žurnálem uvědomělejšímu učitelstvu jen ostudu, nespokojili se reklamou prohnanych a podvodných protikatolických pamfletů, jež jsme byli již dříve jmenovali. Nyní totiž jejich „pokrokový“ žurnál odporučuje s nadšením prohaný krvák Věry Kryžanovské „Světla Čech“, o jehož „vědecké a umělecké“ ceně jsme již dříve napsali. I poctivější liberálové postavili se proti tomuto ohlupovacímu pamfletu; jeden z předních znalců doby Husovy, dr. Flajšhans, uapsal v „Osvětě“, že „Světla Čech“ jsou krvákem v nejhorším slova smyslu. Ponkázal, jak úmyslně a nešikovně spisovatelka balamati čtenáře citováním historických pramenů, které ani neexistují. Ale — pokrokový žurnál v příloze ze dne 31. srpna vyblízí učitele, „aby v zájmu

slechny provolávají slávu a hromadně prosí, aby slavný tento muž je vyznamenal podpisem na pohlednici. A všechno to nadšení vytrysklo z poznání, že vítěz má zvláštní sílu a pružnost v kolenou. — Jedno rohaté zvíře má v nohou sílu nejmíň šestkrát větší, a nikdo mu za to nevěsí vavřínový věnce na rohy. Užívá chuděra své statnosti jen k dobru člověčenstva, a za to všechno se mu jen lidé posmívají jako reprezentantu největší hlouposti. Znam jednoho muže, který na bicyklu rozváží zeleninu a pecny chleba; jede s krosnou na zádech vždycky bezky rychle, ale nikdo ho neřídá, aby mu podepsal pohledku, nikde se mu nedává veřejné uznání, ačkoliv užívá bicyklu k užitečnějším věcem než k jalovým předhánkám.

Jeden náš sportovní časopis byl celý v údivu nad jistým mistrným skokanem. Kdyby takový skokan sloužil u pošty za roznášče telegramů do třípatrových domů, něco by to znamenalo. Ale on si skáče jen pro svoji kratochvíli. Takhle sebere na závodech kupu peněz, ale neprospěje nikomu.

Tihle ubozí „lauffi“ náleželi do nedávna do nejnižší a nejhladovější třídy kočovných komediantů. A kdo z nekomediantů uměl také rychle chodit, ještě se mu lidé vysmívali, že běží jako švec. A teď? Tací lidé vyhrávají tisíce. Proto by bylo nejlip, aby členové cechu botosloveckého odložili knejpy, ocilky, pourky i rašple, zdokonalili ten talent, jímž se vychloubal sám modrokrevný řecký hrdina Achilles a pustili se do světa na umělecké turné. Takové rozhoštěné nohy by každému naplnily za chvíli kapsu víc, než zhotovení sta párů nejlepších lakýrek. Teď takové běháni přichází silně do módy, třeba že aspoň zedníci zachovávají stále trpnou opozici. A stane-li se z každého obuvníka rychloběžec, nějak už se lidé bez bot obejdou a naučí se aspoň víc knajpovat — a to i ve sněhu.

V Soboluskách pořádány docela prosti-

FEUILLETON.

Tyhle závody!

Píše J. S—a.

Nezoufej, vlasti milená, nad budoucností svojí! Setři slzu s tváří ustaraných, zbědovaných slárou, nedůslednou a zajeřilou politikou, jakou provádějí tvoji lidové zástupci v obou parlamentech! V tomto zmatku silní Spartané rodí se z půdy tvé, kteří aspoň tělesnou mohutností napraví, co pokazili tvoji vyvolení mužové práce duševní. Sta šampionů českých tuží páže a nohy své, aby roznášeli slávu české statnosti po širém světě. Vždyť i mezinárodní zápasy různých těch gladiatorů jsou svědkem české síly a mrštnosti; až se bude národ náš skládati ze samých takových Herkulů, pak bude opravdu z kvádrů, lekne se nás celá říšská rada; ba i mnohohlavý německý císař zmlikne hrůzou jako ryba.

Podivno; teď v století humanitním, kdy se stále mluví proti militarisaci, a pro duchovní zbraň vědy a umění, vycházejí v praxi duchovní zápasy z módy, ale sportovní závody plní arény a domy. Doba gladiatorů a řeckých zápasů hlásí se s velikou reklamou k novému životu v celé Evropě. Co je komu potom, že tam a tam hraje Ondříček nebo že jinde zpívá pohostinsky primadona slavné opery! Toho „skřípání a kokrhání“ má bodré obecenstvo už plně uši. To je zcela něco jiného, vidí-li někdo znamenitého kopáče, mistra Evropy ve skoku, nebo světoznámého rychloběžce. Zač platil do nedávna ubohý komediant? Ale teď se jen sypou vavříny aspoň na hlavy noblesnějších komediantů. Podobiznu dra. Kalouska nebo Albína Bráfa málo kde utříš. Za to ve všech Knvrech domácích i cizích spatříš vypodobněn nově objeveného šampiona v nejrůznějších posicích. Svět na něm může qči nechati.

však v křesťanské lidem novotě, knihy v knihovněch měli, ve své i společné; a aby z lásky a nadšení pro obrození ideál Husovských se přičinili, aby byla čtena těmi, jímž forma životopisná není lákavou". Prý „knihy zaslouhuje celé pozornosti." Nadšený kritik píše též: „Stačí kniha úplně (!) těm, kteří životopis (Husův) ať brožurový ať důkladný Flajšhansem napředatli jen proto, že nedovedl je uchvátiti a upoutati svojí vědeckou formou." — Inu ovšem; takovým uvědomělcům, kteří studují dějiny z bambasových, protikatolických krváků raději než z neustranné historie, stačí takový román zcela; stačil by jim třeba ještě menší spis, jen kdyby tam bylo tolik láti na potupu katolické církve snešeno jako ve „Světlech Čech".

Nás velice zajímá intelligentní úroveň tohoto kritika, jenž asi sotva co kloudného o době Husově četl. Nasývá totiž životopis Husův Flajšhansem sepsaný důkladným, ale při tom neví, že pamflet ruské spisovatelky jest v odporu s dílem Flajšhansem a že sám Flajšhanes odsoudil ohlupující román Kryžanovské co nejrozhodněji. A dále jest zajímavé, že list, který na oko se staví průkopníkem osvěty, pokládá čtení románu za náhradu vědeckého studia. Hezky to pánové své vědomosti prohloubíte. Podle všeho Tomek, Palacký, Kalousek a jiní naši dějepisci studovali a psali dlouhý čas zbytečně; a tak musíme spěchat až k ruské spisovatelce románů, abychom se něco o našich dějinách dověděli. — A pak chcete, pánové, aby někdo věřil Vaším frazím o pokroku. A při tom se neostýcháte útočiti na učitele vskutku uvědomělé, kteří Vaši „vědu" vážně brát nemohou. Bohudík jest posud většina učitelstva vzdělanější než se domníváte; a tito uvědomělí vychovatelé mládeže a lidu odloží Vámi odporovaný krvák s útrpným směvem.

(3) **Pan poslanec Černý se hájí.** Sděluje totiž — tentokrát ve formě ku podivu slušné — že neřekl na schůzi žilnické, aby se ani hodnému knězi nevěřilo. Dále píše, že sám v České Škole, příloze k Čes. Učitelu v loňském ročníku na str. 335. v poznámce pod čarou sám nazval spis Lžipogiovův falsifikátem. — Konstatujeme rádi v zájmu pravdy. Ale upozorňujeme též pana Černého, že jsme nevinili z ohlupování Lžipogiovského jeho samého, ale napsali jsme zcela pravdivě na adresu Vašich pánů organizovaných povšechně tolik: „Vy jste přednášeli na př. o Husovi podle pamfletu Lžipogiova. Ještě jste se s tím v samém „Českém Učitelu" pochlubili." A nota bene! ještě letošního roku oznamoval správce Vašeho knihupectví, že tu knížku na skladě má." A tohle opakujeme panu Černému poznovu. Našel-li číslo ono, kde připojil pod čarou poznámku o falsifikátu, nalezně zajisté i číslo „Česk. Učitele", kde konstatováno „pončování" na základě Lžipogiova a i to číslo, kde i po jeho

čky mi athlety závody v kotrmelcích. Kotrmelce ovšem odjakživa nejsou žádnou zvláštností. O posvícení při vyklizení hospody nadělá jich i zmořený chasník dost; Japonci před Port Arthurem si na ně ještě víc potrpí. Ale tohle sportovní, promyšlené metání kotrmelců bylo přece jen asi velikou zvláštností; možná že uvědomělejší zápasníci spěchali již napřed pro poučení k mladobělským poslancům, kteří provádějí v parlamentě kotrmelce s dokonalou bravurou. A že náš národ těmi kotrmelci více zláká a více pokročí než obvyklou chůzí, to právě vidíme — na parlamentě. A proto jen pěstujeme horlivě ušlechtilý sport kotrmelcový!

Také jsem četl o závodech s trakaři. K tomu jest potřebí mrštných nohou, dobrých plíc, případně kšandy a pak — aby měl každý zápasník o kolečko víc. A komu takové přebýtkové kolečko nescházelo, jistě že se ušlechtilého závodu účastnil. Možná, že některý ze zápasníků jak živ trakaře ku práci nepoužil; ale k závodu se dostavil, a byl by se hnal s trakařem ku předu s největší chutí i tenkrát, kdyby jej mival doložený hnojem. Onen slavný vynálezce trakaře se domníval, že tento užitečný vynález bude sloužiti užitečné práci; ale milí dědicové tohoto myslitele chtěli při oslavě jeho jména prakticky dokázat, že jest trakař vlastně vynalezen k vůli sportovním závodům. Při takovém nádherném honu jistě bengál nescházěl.

Začíná také znovu kvést sport šermířský. Rozumí se, že takové umění pro sport pěstované osvědčí svůj význam hlavně tenkrát, vyplňuje-li zápasník svému protivníkovi oko. Dovědě-li se venkovan dobře ohánět kosou na poli nebo cepem v stodole, prospěje lidstvu stokrát víc než sportovní šermíř, který stejně s rapírem na vojnu nepůjde. Ale — zručný šermíř je specialitou, originální zvláštností, a to teď mnoho platí. Člověka pravidelně vyvinutého, pilného a spořádaného si málo kdo všimne. Za to hodné tlustý, nebo velice suchý člověk, střelák nebo orginelní hrbáč vydělá v zá své tělesné zásluhy v panorámách tisíce.

poznámce se dělá letos o něm pamfletu reklama. — Jak je vidět, Vaše ostýchavá, drobnoučká poznámka hezky budila ozvěnu ani u náčelníků Vaší strany; jak teprve bylo u jiných organizovaných? To úzkostlivé tnutí Kalonskova posudku — když už o Husovi tak ze široka uvažujete — jest prapodivným svědectvím pokrokové pravdymilovnosti a prohlubování vědomosti o době tak vážné. Napsali jsme zároveň, že se raději chytáno organizování nové křepašské brožury — a už se naše proroctví vyplnilo nad očekávání, neboť Váš orgán odporuje soustavně šíření obsáhlého pamfletu „Světla Čech", ačkoliv jest to fabrika na mrzačení zdravého rozumu.

V naší dvaze byla tedy mýlka jen o Vašem výroku ve schůzi žilnické. Ale milý pane, zdaž jste aspoň někdy řekl obráceně, že aspoň hodným kněžím věřiti se má? Váš orgán tupí kněžstvo vůbec, vyplýval na ně nadávky ze všech koutů sebrané; kdo by se chtěl poučovat o kněžstvu a katolické vědě jen z Vašeho orgánu, viděl by před sebou hotové nestvůry a nejčernější tmou. Zde se provádí soustavné štvání proti katolictvu vůbec; a tak ten, kdo by Vašemu orgánu ve všem věřil, vyhne se i nejlépeštnějšímu krajanu kolárkem oděnému jako potměšilci, zrůdci národa a tmáři. A tak jest celkem věcí podružnou, přihlíší-li se někdo z Vás i formálně k té zásadě, která se stejně v praxi soustavně u Vás provádí! Vy podlamujete důvěru ke kněžstvu vůbec. Necháváme na rozhodnutí mužům prozíravým, zda to jest práci vlasteneckou, jestliže místo boje proti společnému nepříteli raději stěžujete práci svým spolupracovníkům na výchově národa. Posud z toho národ neměl prospěchu prázdného.

Politický přehled.

Ministerský předseda dr. Körber vrátil se již ze své cesty po Haliči do Vídně. Cestě té přikládá se na jedné straně velký význam, jinak však nejvýznamnější polské denníky daly dr. Körbrovi na srozuměnou, že dohody s Poláky nelze docílit za cenu aliance proti české nebo protislovanské. — Překvapilo, že sněm království Českého svolán jest již na den 6. října. Toť asi také ovoce z haličské cesty ministerského předsedy. Snad nové vyjednávání na obzoru. Ale už napřed ohlašují Němci, že německá obstrukce na sněmu království Českého trvati bude tak dlouho, dokud česká na říšské radě. V posledním zasedání zemského výboru německý předák dr. Eppinger prohlásil také, že ani nouzová akce nemůže býti z obstrukce něm. vyňata, že však bude lépe, když všechny petice ohledně akce nouzové předloženy budou vládě, aby bez meškání povolila, co se žádá. V témž zasedání přijat též český dodatek, aby na středním Labi započalo

Proč by tedy statní šampioni nedali se svěsti lákavým hlasem módy též?

Chceš-li nyní ve světě vyniknouti, nechej práce duševní; jez trávu, polykej sklo, buď „přírodním mužem", spi v sudu jako Diogenes, pořádej koncert na hřeben, hrej na piano nohama, nebo buď šampionem. Ovšem že řádný tělocvik, který harmonicky tuží všechny údy, jest velkým dobrodínem, ano nutností. Takový tělocvik na př. řádně se pěstuje ve spolicích sekolských. Ale dlelat šampiona jen k vůli údivu publika? To prospěje lidstvu asi tolik, jako polykání hořící smůly.

Při té příležitosti není nevhodno ukázat, jak síla nynější generace se táhne z mozku dolů do paždí, do nohou — a jak to kultuře prospívá.

I mezi sokolstvem naším vyskytají se šampioni, které nechceme právě srovnávat se zápasníky výše naznačenými, poněvadž sokolský šampion celkem nevidí a viděti neumíže v nějakém tělesném zápase celý smysl svého života. Ale — když Francie tyto sokolské šampiony sezna, byla celá v údivu, články nejnadšenější psány o výkonech našich Herkulův. Když však se přímo žebralo, aby v Paříži byla provedena „Prodaná nevěsta", odpovědělo se, že jest to sice hezká věc — ale že teď na to není příhodná chvíle. Tak jsme dopadli u hrdé a pokrokové Francie s nabídkou uměleckou! Až tam přijde znamenitý český kopáč, bude se mu všecko klanět.

Jest jistota pravdou, že silné páže jsou lepší než silné a neupřímné hrdlo; jen přijde na to, k čemu se jich upotřebí. A přesto vítěz v několika závodech — jest uznán vojenskou komisí za nepůsobilého nositi tornistru a podstupovati delší pochody; má srdíčko často námahou příliš rozmaširované, žíly „vytahané". Otužuje se při sportu často tak, že naposledy ochromne nebo umře na souchotiny. Za to má aspoň tu slávu, že mu příslušný sportovní klub dá věnec na rakev. Jen když padl čestně jako šifitel slávy svého národa!

se s pracemi kanalisačpími. Vládě se do politické situace zasáhnutí nechce a tak rozpory a rozklad potrvají dále.

Místodržitelem v Terstu jmenován zemský prezident v Bukovině princ Hohenlohe. Slezský pak prezident hr. Thun, upadnuv v nemilost Němců pro zřízení slovanských odboček ve Slezsku, bude prý povolán za presidenta do Solnohradu.

Maďaři ještě za živobytí císařova chtějí míti následníka trůnu korunovaného z krále uherského, aby se prý předešlo zmatkům. Při tom ovšem počítají s arciknížetem Františkem Ferdinandem.

U příležitosti manévru promluvil císař Vilém v Hamburku. Na své loďstvo a armádu skládal všecka chvála a naděje. Mír že leží v síle jeho pluků. — Pronásledování Poláků pokračuje s největší bezohledností. Pruský ministr nařídil totiž, aby učitelové polští v něm. službách se nalézající také se svou rodinou mluvili pouze německy. Kdo by se proti tomu prohřešil, že bude zbaven pense, aneb docela propuštěn.

Ve Vatikánu vyhýbají se nyní všemu, čím by podporovali akci franc. předsedy min. Combesa, která směřuje k vypovězení konkordátu a k úplné odluce církve od státu. Pro diecési lavalskou a dijonskou, jejíž biskupové se úřadu svého vzdali, ustanoví papež dva apoštolské správce. Tím uprázdňeno jest nyní ve Francii 9 biskupství.

Nástupcem zavražděného ruského ministra vnitra Plehvea jmenován kníže Svatopluk Mirský, dosavadní generální guvernér ve Vilně, rodem Polák. Nový ministr jest přítelem oprav.

Albanci v Macedonii neustále se bouří proti opravám a naléhají, aby se jim vyhovělo. Porta se při tom chová nečinně.

Krutost bojů u Liaojangu jevila se ve vši hrůze. Podkopy ruskými byly celé setniny japonské do povětří vyhozeny. Japonci podnikali útok za útokem, bez ohledu na to, že byly celé jejich pluky při tom porubány. V drátovém spletní vojáci japonští jako zajíci vokách, příkopy plné mrtvol, na jednom místě ležela mrtvola na mrtvole až na 1000 stop ode tvrze. Japonští důstojníci šavlemi nutili zdráhající se mužstvo do boje. Ústup Rusů od Liaojangu pokládá se na všech stranách za mistrovský kus válečnického umění Kuropatkinova. Rusové vyvázli tedy z léčky nastrojené a soustřeďují síly své u Těningu za Mukdenem. Ruský generální štáb přeložen do Charbinu. Mukden Rusové vyklidí, Japonci pak chtějí ho použiti na přezimování. Pro únavu ovšem postup Japonců vázne, zvláště když prý generál Linevič s 50.000 muži přerušil spojení Kurokiho s ostatními dvěma armádami. Port Arthur zatím odolává všem útokům. Rusové našli v Port Arthuru tajné skladiště, které založili Číňané před válkou čínskojaponskou, obsahující na 100.000 granátů, několik set děl, velké množství prachu a nábojů. — Z Kronštatu vyplulo 11. t. m. baltické loďstvo v počtu přes 40 lodí pod velením admirála Roždestvenského na cestu do vod východoasijských. — Car nařídil, aby rezervní mužstvo v obvodu dvou armádních sborů bylo mobilisováno. Důstojnictvo záložní ve všech končinách říše dostalo rozkaz, aby bylo pohotové nastoupiti službu.

Z činnosti katol. spolků.

Z Třebochevic. Minulý čtvrtek t. j. dne 8. září pořádala Katol. Jednota naše veřejnou přednášku spolkovou, na které p. Frant. Jelínek, učitel z Malotie, přednášel na téma „Katolíci, probudte se!" Pan řečník ve své řeči nastínil, jakým způsobem podrývá se víra naše a která my katolíci lhostejně přihlíšíme k tomu, jakým způsobem jest nám se bráti, abychom zabránili vlivu a útokům nepřátelským proti naší sv. církvi. Dobře promyšlená přednáška vysechnuta byla s pozorností a p. řečník hluchým potleskem souhlasu odměněn. Přítomných několika taky katolíků se přednáška p. učitele nemile dotkla, neboť po ukončení způsobili takový kraval, za který se každý prostý člověk stydětí musel; to provedli páni z intelligence, o kterých během času veřejnosti zajímavé zprávy sdělíme.

Z Červených Pečok. Křesťan. katolický vzdělávací a podporující spolek „Svornost" konal dne 4. září odpol. měsíční spolkovou schůzi, na níž p. Ant. Pochmon, redaktor „Obnovy", přednášel o cestě k blahobytu. Ačkoliv v nejbližším okolí na dvou místech slavili „posvícení", přece sešlo se dosti posluchačů, kteří se zájmem sledovali upřímná a převládající slova přednášejícího. Kde dle rady té řídí se každý z nás! Zdať Bůh!

Z Parníka. Zdejší odbočka všeob. sdružení konala 28. srpna spolkovou schůzi pro členy a zvané hosty za účelem účastenství, na níž místopředseda dp. K. Keppl, kaplan z Čes. Třebové, přednášel o náboženství bez církve, o nebezpečí se strany nevěreckého učitelstva, o jednotě katol. učitelstva a o vídeňských čechoslovanech. Na české bohoslužby ve Vídni vybráno 12:30 K. Bylo také navrženo, aby Ústředí učinilo něco proti zdražování potravin. Dp. řečníku za přednášku Zaplať Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecézní. Ustanovení jsou: p. Jindřich Jakubička, farář ve Velké Zdobnici, za faráře do Jenšovic, p. Alois Krsek, farář v Malé Úpě, za faráře do Babic, p. Vojtěch Krejčí, exposita v Zárově, za faráře do Zlaté Olešnice, p. Václ. Ráb, administrator v Babicích, za proz. katechetu do Jablonce n. Jiz., p. Dr. Jos. Palička, výpom. katecheta gymn. ve Vysokém Mýtě, za proz. katechetu škol měst. v Novém Městě n. M., p. Karel Hubert, kazatel u sv. Barbory v Kutné Hoře, za katechetu do Nového Bydžova, p. Frant. Přibyl, kapl. v Chrásti za koop. do Olešnice, p. Ferd. Vogel, kapl. ve Chvalkovicích, za koop. do Hronova, p. Jarosl. Hrdý, kapl. v Zahradce, za kapl. do Krucemburku, p. Jos. Cvejn, koop. ve Vrbici, za kapl. do Vamberka, p. Jiří Blinks, koop. na Pouchově, za kapl. do Bystrého (u Poličky), p. Jan Beneš, kapl. v Hostinné, za koop. do Starého Města u Trutnova, p. Jan Dvořák, koop. v Pravoníně, za kapl. do Lomnice n. P., p. Jos. Srdáček, kapl. v Rovni, za kapl. do Lipnice. Neomyslé: p. Jan Vašek za koop. do Písečné, p. Jos. Pavlišta za koop. do Coleb, p. Jan Beneš za kapl. do Chrásti, p. Vojt. Láška za koop. do Pouchova, p. E. N. Ulrich za kapl. do Zahradky, p. Bohusl. David za kapl. do Hostinné, p. Jarosl. Bartoš za koop. do Pravonína, p. Frant. Naxera za kapl. do Rovně. V Pánu zesnuli: p. Jos. Fiedler, děkan Novopacký na odp. v Nov. Bydžově † 26. srpna (naroz. 1840, vyv. 1866.), p. Frant. Leder, (V. Vuln.), jubilar, děkan Zdobnický n. odp. † 29. srpna (nar. 1822, vysv. 1848), Monsignore Boh. Haki, (V. Vuln.), jubilar, papežský prelát, protonotář, rytíř řádu Božského hrobu, konsist. rada, majitel z. zásl. kříže s kor., b. vikář, notář atd., děkan v Hořicích † 12. září (naroz. 1827, vysv. 1851) Uprázdňené místa: Valtice (Neudorf), fara, patron. nábož. matice, od 1. září; Probulz, fara, patron. hrab. Harracha, od 1. září; Velká Zdobnice, fara, patron. nábož. matice, od 1. září; Malá Úpa, fara, patron. nábož. matice, od 1. září; Hořice, děkanství, patron. fund. invalid., od 14. září b. r.

Bývalý redaktor Ratibora p. J. Spáčil-Zeranovský, zručný žurnalista a spisovatel básní směru konservativního, jenž býval také redaktorem Hlasu v Brně, zachvácen chorobností. Nalézá se právě na pozorovací stanici v nemocnici olomoucké. Kdož jej znal, litují ho upřímně.

To nám ještě scházelo. Zdejší jeden obchodník zařídil si odbočku svého obchodu, v němž elibuje prodávati v uzavřeném saloně různé přívěsky k zachování zevnější mravnosti. Tedy můžeme čekat nové vydání pověstného již salonu a jeho klíče. Divíme se jenom, že se zde nalezl list, jenž se takové věci nestydí inserovati.

Zábavný večer. Jednota katolických tovaryšů v Hradci Králové pořádá v neděli dne 18. září t. r. zábavný večer ve dvoraně Adalbertina ve prospěch kulturních podniků vídeňských Čechů. Program: 1. Vídeňským Čechům. Básně Em. Miřovského. 2. J. Machač: „Ve velá Praha“. Směs. Tamburaši. 3. „Švec milionář“. Žertovný výstup. 4. J. Machač: „Mnogaja ljeta“. Valčík. Tamburaši. 5. J. Souša: „Pochod amerických kadetů“. Tamburaši. 6. „Rozpustila děvčata v ústavě“. Žertovná scéna. 7. V. Jurkovič: Pochod tamburašů. Začátek o půl 8. hod. več. Vstup pro osobu 40 h. Restaurace zařizování.

Koncert v Klieperově divadle. Dne 2. října t. r. vystoupí v Hradci Králové slečna Jarmila Rosická, absolventka pražské hudební konservatoře a žačka prof. Mařáka. Při koncertech dosud pořádaných sklízela za výkony své božího pochvalu. Záznamy na koncert přijímá knihkupectví p. Břetislava Broukala v Hradci Králové na Velkém náměstí.

Výstavka obrazů ačad. malířů p. K. Langra z Prahy, kterou městské průmyslové museum v Hradci Králové minulou neděli uspořádalo v budově c. k. odbor. školy v Hradci Kr., zajímala velmi. Vystavené krajino-malby vynikají čistotou a jasností; práce věru umělecká. Účastníkům kursu malířského dostane se v p. K. Langrovi učitele v pravdě dovedného.

Hradec po prázdninách. Nový život jakoby do Hradce vjel. Vše vrací se z prázdnin. Zápis šáků do zdejších škol je v plném proudu. Studenti starší s tvrdě veselejší, noví v průvodu rodičů zamklí bláží se do práce. C. k. gymnasium, c. k. realka, c. k. učitelský ústav, obchodní akademie, c. k. odborná škola pro umělé zámečnictví, dívčí ústav klášterní, 2 měšťanské, 2 obecné školy, ústav pro hluchoněmé aktyají jistě velký počet mládeže, jež Hradci přináší prospěch nemalý.

Prší, prší . . . Často se nyní nad Hradcem obloha zatáhne, spustí se deštěk, ale ten sotva že na silnici trochu vzácného bláta připraví. Sucho jest stále velké. V plávitých půdách podzimní práce polní jsou sice v proudu, v uléhavějších jde to však těžko.

Platební rozkazy. Výtah z vyhotovených platebních rozkazů na osobní daň z příjmů na rok 1904, obsahující jména poplatníků, jakož i obnos osobní daně z příjmů, již tyto zapraviti mají, jest dohotoven; lze pak do něho pp. poplatníkům, kteří se vykáží platebním rozkazem na osobní daň z příjmů na rok 1904, po 14. dně a sice od 17. září t. r. až včetně do 30. září 1904 u c. k. berního referátu v Hradci Králové, v kanceláři c. k. vrchního berního inspektora během úředních hodin nahlédnouti.

Društvo rolnického skladiště v Hradci Králové oznamuje, že přijímá obilí ve středu a v pátek každý den vydává různá krmiva, hnojiva a jiné hospodářské potřeby. Jest na rolnictvu, aby pochopilo, že rol. skladiště jest nejvydatnějším a nejpomocnějším prostředkem proti nynější trvalé krizi hospodářské a že hosp. družstva mohou velmi vydatně činiti nynějším neutěšeným poměrům, jelikož pomocí jich jediné lze se zbaviti oněch příživníků, kteří s morskou rolníka žijí. Žádá se tedy rolnictvo, aby veškeré obilí do skladiště dováželo a sase odtamtud veškerá krmiva, hnojiva odebíralo a jen prostřednictvím družstva rol. skladiště hospodářské stroje si objednávalo, neb jen tím způsobem zbavíme se oněch

nevědomitých obchodníků, kteří se mezi rolníky a spotřebovateli vetřeli, aby při nepatrné práci s něho bohatli. Jestliže rolník po svých odveze obilí do rol. skladiště, toto dodané obilí buď ihned na první koupí anebo poskytne rolníkovi zálohu do určité výše a vyplátí mu zbytek, když obilí prodá a vysečká s prodajem, kdy obilní ceny jsou příznivější. Jest smutným úkazem, jak nerozumně jednají naši rolníci, když po svých hrnou se se svým obilím na trha sde sami tlačí ceny obilní.

Z městské rady král. v. m. města Hradce Králové. Městská rada ve schůzi dne 6. září 1904 usnesla se, aby prodávacím květin vykázano bylo místo na Malém náměstí, blízko obchodu pana Nebeského a aby se jim předepsalo, by květiny neprodávali na zemi, nýbrž na stáncích. — Vzat byl na vědomí c. k. okresním hejtmánstvím dodaný opis protokolu stran přestavby komínu ve dvoře okresního domu č. p. 295. — Výkaz poplatků jatečnických za měsíc srpna a likvidace výloh a náhrad za přechodní ubytování vojska ve II. čtvrtletí 1904 byly schváleny. — Usneseno dáti technické kanceláři na návrh c. k. okr. školní rady v Hradci Králové připsa, aby byly pořízeny zasklené skříně v měst. dívčí škole a rozšířeny byly kabinety pro školní pomůcky. — Městské divadlo propůjčeno bylo na den 2. října 1904 pro koncert housličky sl. Rosické a na dny 8. září, 9., 16. a 23. října a 2. listopadu 1904 Jednotě divadelních ochotníků „Kliopra“ v Hradci Králové a promítnutím poplatků za místnosti. — K výplatě poukazů účtů p. Al. Havlíka, stroj. v Kuklenách, za dodané stroje. — Povoleno zařizování vodovodu do novostavby p. Frant. Otavy v bloku C, panu Františku Chrádimskému do domu čp. 171 a p. dr. Tvrzkému do novostavby v bloku V I. — Povoleno 60 korun na potřebné knihy a tiskopisy pro záznamy školního lékaře. — Usneseno, by školní lékař podal návrh, kolik zdravotních plivátek potřebí je pro školy a tech. kancelář, kolik pro kanceláře, ústavy a závody obecní a aby vyžádány byly ještě některé offertory na tato plivátka. — Policii se ukládá, aby shledla, zda-li se ve veřejných místnostech vykonává nařízení politického úřadu stran plivátek, a aby při té příležitosti hostinským na paměť uvedla zákaz vodění psů do restauračních místností. — Usneseno provést techn. kanceláři navržené opravy v obecní kuchyni v domě čp. 63. do 16. září t. r. — Schválen návrhy plynárenského a vodárenského odboru, aby zřízen byl nový hydrant před domem pana V. Špalka, aby přeložena byla plynová svítidla v Bono publico do středu oblouku a aby plynové svítidlo byly natřeny stříbrnou barvou. — Usneseno techn. kanceláři dáti provést opravu poškozeného kočáru povozníka pana Boučka obecním povozem nákladem do K 104 a vyžádati náhradu jeho na pojišťovací společnosti. — Usneseno vyzvati p. A. Mikešovu, majitelku domu čp. 287, aby slíbené návrhy na odvádění kouře z nádvorních budov v domě jejím čp. 287 do 8. dně předložila. — Usneseno zakázati panu Fr. Černému, mistru zednickému, jízdu po pozemcích obecních kolem staveniště pana Rejchla v bloku O a techn. kanceláři dáti zjistiti škodu, jejíž náhrada bude se po případě vymáhati. — Panu Fr. Chrádimskému povolena stavba kolny na jeho staveništi č. 16 v Čelakovského třídě, nikoliv však zřízení plotu kolem staveniště č. 16. — Panu dr. Rudolfovi povolena byla stavba plotu kolem parcel, koupených jím v bloku č. IV. — Usneseno poukazati služné nové nastoupivšímu zvěrolékaři panu Boh. Jelínkovi dnem 1. září 1904 počínajíc. — Usneseno ponechati dvě podpory na dobu dalšího jednoho roku. — Ve schůzi městské rady dne 12. září 1904 usneseno, aby povoleno bylo paní Anně Faltzerové postaviti nový dvoupatrový dům na místě zbořeného domu čp. 80. — Schváleny návrhy odboru vodárenského a plynárenského, aby pod novým chodníkem na Velkém náměstí opraven byl plyn a vodovod, a aby k této opravě objednan byl potřebný materiál i hydrant. Hlavní potrubí vodovodní pak před domy čp. 141 až 149 sníženo býti má na hloubku, kde by nezamrzalo. — Usneseno předložiti c. k. okresnímu hejtmánství pu schválení žádost nového kooperatora v Pouchově p. V. Lásky za udělení obvyklého příspěvku 100 K ročně na palivo a žádost řídícího učitele pana Václava Pospíšila v Lochenicích za ponechání zvýšené remunerační 100 K ročně za hraní na varhany na další tři léta. — Studentické koleji českých vysokých škol v Praze udělen příspěvek 20 K. — Usneseno, aby započato bylo s předběžnými pracemi pro rozpočet na rok 1905. — Předložena byla zemským výborem schválená pravidla o vybírání poplatků za maso a masné výrobky do Hradce Králové odjinud přivezené. — Resignace pana prof. Františka Zdařila na členství v zastupitelstvu za příčinou přesídlení do Prahy vzata na vědomí, usneseno vzdáti témuž díky a povolati do zastupitelstva náhradníka pana prof. K. Viplera. — Usneseno bylo, aby vzhledem ku zprávě v Osvětě L. uveřejněné bylo spanem městským tajemníkem písemně sděleno, že šetření ve příčině omítání v domech pp. Draslara a Skuherského provedl na příkaz městské rady a že tudíž konal jen svou povinnost. — Usneseno, aby zaplacení dlužných obecních a školních přírážek dle předloženého městským důchodem seznamu vymáháno bylo prostřednictvím c. k. okr. hejtmánství politickému exekuci. — Usneseno, aby objednáno bylo 100 kusů bílých zdravotních plivátek od p. A. Faity a 100 kusů bílých plivátek od p. A. Skutilana offerovanou jimi cenou. — Žádosti pana J. Šarkoše z Nového Hradce Králové, aby mohl dále v neděli před hlav. skladem tabáku květiny prodávati, nebylo vyhověno. — Usneseno dáti opraviti střechu nad schody Bono publico. — Schváleno techn. kanceláři navržené odstranění sesutím hrozících kamenných chrličů a vyspravení kamenných říms na Bílé věži. — Usneseno p. Fr. Černému, mistru zed., uděliti povolení k odbývání jeho novostavby na par. č. 11. v bloku O. — Usneseno objednat pro bourání hradeb potřebné kolejnice. — Usneseno vzdáti díky c. k. zvěrolékaři p. Fr. Frydrychovi za zastupování měst. zvěrolékaře v měst. úřadě jatečnických. — Udělena byla jedna měsíční podpora a zamítnuty byly 4 žádosti za svýšší podpory, jedna žádost za příspěvek na byt a jedna žádost za udělení podpory.

Spolek pro propuštění trestanců v Hradci Králové dle výroční své správy za rok 1903 dítal 266 členů. Členství příspěvků a darů obdržel spolek 511 K, na podporách vydáno 183 K. Koncem r. 1903 měl spolek jmění 2596 K 60 h. Žádosti o podporu podáno 42, z nichž pouze 19 příznivě vyřízeno. Příspěvek členský činí ročně 1 K. Starostou jest p. c. k. rada vrch. nem. soudu Karel z Lenkovic, jednatelem p. JUDr. Jos. Tausik, advokát.

Na dobytí trh v Hradci Králové dne 7. září 1904 přivezeno bylo: koní 281, krav 280, volů 74, býků 82, telat 32, koz 8, úhrnem 707 kusů. Přítí dobytí trh bude 24. ledna 1905.

U Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové. (Dle záznamů archiválních podává V. P. — a.) (Pokračování.) Lochenice. Alžběta Petrová měla 2 str. I., 2 str. II., 1 str. 2. věr. III. tř. děd. rolí; úroků k záduší sv. Ducha platila 3 zl. 25 kr. den. půlletně, do důchodu vrchnost 13 kr. 3 den., za letník 6 kr., 1 vejce, robotovala 1 den týdně. Jiřík Páuenka měl 3 str. I., 3 str. II., 1 str. III. tř. děd. rolí; úroků k záduší platil 12 kr. půlletně, do vrchnost důchodu 12 kr. 3 den., p. děkanovi za letník 6 kr., 1 vejce robotoval 1 den týdně. Josef Bareš měl 1 str. I. věr. I., 3 str. II. tř. děd. rolí; úroků k záduší platil 8 kr. 4/, den. půlletně, do vrchnost důchodu 6 kr., za letník 3 kr., robotoval 1 den týdně. Jan Ottmar měl 2 věr. I. a 2 věr. II. tř. děd. rolí; úroků k záduší platil 6 kr. půlletně, do vrchnost důchodu 2 kr. 3 den, robotoval 1 den týdně. Karel Pilnáček neměl pozemků, platil za pronajatých tek ročně 4 zl.; robotoval 1 den týdně. Jan Rambošek měl 2 věr. I. tř. děd. rolí, pod 2 vozy louky pod plat roční 4 zl.; úroků k záduší sv. Ducha platil 14 kr. 3 den. půlletně, do vrchnost důchodu 1 kr. 2 den., za letník 3 kr., robotoval 1 den týdně. Jiřík Česák měl pod 2 vozy louky pod plat roční 3 zl. 6 kr. 3 den., pod 1 věr. zahrady; robotoval 1 den týdně. Jiřík Buben (výměn.) měl pod 2 vozy louky pod plat roční 2 zl. 12 kr.; nerobotoval. Kateřina Česáková měla pod 3 vozy luk pod plat roční 2 zl. 20 kr. 2 den; robotovala 1 den týdně. Z kováreny obecní platilo se úroků do záduší 28 kr. půlletně, z luk zádušních 38 kr. do záduší půlletně. V Lochenici jest chrám Páně založen „narození nejvyššího rodičky Boží Marie Panny“ z kamene vystavený, má svých luk pod osm vozů sena, „kterýchžto“ díl pan děkan a ostatní sousedé locheničtí pod jistý plat v držení mají. Napodobně vlnchází se tam fara, ku kteréž pod 120 str. rolí patří, takové pak role sousedé locheničtí pod třetí mandel užívají do vále a libosti b. Mil. pana děkana Ittem jest tam kovárna panáská, z kteréž do důchodu ročně nájmu se platí 25 zl. Více jest tam hospoda panáská, z kteréž do důchodu ročně nájmu se platí 10 zl. Též stojí tam spustlý mlýnek vodní, prv k obci patří, který nyní paní vdova Trágrová v užívání má; platí se z něho ročně do důchodu 30 zl.

Výnočování. Zápis do hudebního ústavu p. Mat. Nepeřného koná se denně od 8. hodin v místnostech ústavu. — Taneční kursy pro studující počnou ve středu 21. září v místnostech Adalbertina; taneční kurs pro obchodní příručí zahájen bude 28. září v Besedě. Výnočování bude taneční mistr p. V. Čtvrtečka.

Ze všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústředního výboru v Hradci Kr., 40. září. Poopera nemoc. udělena J. Jirsovi ve Lhotce 6 K, J. Kutilovi v Chotčicích 6 K, F. Píslavě v Úpici 12 K, L. Tampírovi v J. Hradci 11.06, A. Prukopovi v Hlinsku 6 K; mimořádná podpora V. Břusovi v Ústí 5 K. Přijati 3 členové.

Rodinné. Slečna Aninka Doubravová, dcera po paněm a městském lékaři ve Smitčicích, a pan Rudolf Šarf, účetní poddůstojník ve Vysokém Mýtě, slavili v úzkém kruhu rodinném své zasnoubení. — Pan MUDr. Jiří Turinský, okresní lékař v Praze, a sleč. Amalie Schneebergerová, dcera vrchního inženýra a přednosty topíren c. k. priv. společnosti státních drah v Chocni, oddáni byli 15. září v choceňském chrámu Páně.

První česká pěvecká a hudební župa pořádá v Kuklenách v neděli dne 25. září 1904 na paměť 40leté činnosti p. v. jednoty „Vlastimil“ v Kuklenách pod protektorátem sl. městské rady Kuklenek okrskový sjezd spojený s pěvecko-hudební akademii za laskavého spoluděinkování operní a koncertní pěvkyně sl. Eleonory Říhové, jakož i vojenské hudby c. k. pěšího pluku č. 86. z Josefova. Postup slavnosti: I. Od 11. do 12. hod. dopolední schůze výboru „Prvé české pěvecké a hudební župy“ v sále hotelu „Černý kůň“. II. Od 1. do půl 3. hod. odpo. společná zkouška jednot v sále hotelu „U Srajbrů“. III. Od půl 3. do půl 4. hod. odpo. koncert vojenské hudby na náměstí. IV. Na to o půl 4. hodině pěvecko-hudební akademie. Předprodeji lístků v obchodě p. Zd. Felfela a v knihkupectví B. E. Tolmana v Hradci Král. Texty ke shorům lze dostati v předprodeji i večer u pokladny po 10 h. Večer věneček v sále hotelu „U Srajbrů“. Začátek v 8 hodin večer. Hudba vojenská.

Ve Slatině u Hradce Králové od 15. t. m. zřízena poštovna.

Monsignore Bohumil Fr. Haki. † V pondělí o půl 2. hod. ranní povolal k sobě Pán duši vlasteneckého církevního hodnostáře, obětavého katolického mecenáše a spisovatele Megra. Bohumila Fr. Haki. — V Pánu zesnulý kněz narodil se 10. září 1827 v Hofení Branné u Jilemnice jako syn tkalcův. Vlastenecký farář místní Josef Mirovít Král znamenitě působil na vzpruhu vlasteneckého ducha mladého Bohumila, který již z domova znal všechny čelnější české časopisy a knihy. Studoval gymnasium v Jičíně, kdež k jeho potěšení v 5. a 6. třídě byl mu professorem vlastenecký básník a vzorný pedagog Šimon Karel Macháček. Po šesté třídě u věku 18 let přestoupil do filosofie

a otec piaristů v Litomyšli a po dokončení studií filosofických r. 1847 byl přijat do biskupského semináře v Hradci Králové. Hlál zde studoval pilně nejen bohosloví, ale i literaturu českou, účastnil se již tehdy ruchu literárního. Po vysvěcení r. 1851 pobýval v Hradci jako vikariát poldruhého roku; pak půl léta v téže městě byl katechetou na nově zřízené nižší reálné, hlavní škole a ústavu učitelství. Od r. 1858 byl zde skutečným učitelem náboženství až do konce r. 1854, vyučuje též na ústavu učitelství českým a rakouským dějinám. Pak ztrávil sedm let jako katecheta na vychovávacím ústavě vojenském v italské Belluně, odkudž pilně dopisoval do katolických časopisů českých. — R. 1861 přijal místo katechety na vyšším gymnasiu v Hradci Králové, kdež vyučoval i vlastnině, zdokonaluje zároveň své vědomosti i v jiných jazycích moderních. Sepsal zde jazykem českým náboženské učebnice, jež tiskem vydalo nakladatelství Kobrovo; knihy ty dočkaly se několika vydání, zůstávajíce delší dobu učebnicemi na středních školách vůbec. Hlál i v této době plnil cennými příspěvky sloupce různých katolických časopisů našich. R. 1870 instalován na faru v Hořicích, kdež se stal r. 1882 prvním děkanem. Následujícího roku jmenován biskupským vikariátním tajemníkem, r. 1884 biskupským vikářem, pak biskupským notářem a konečně r. 1892 čestným konsistorním radou. Od r. 1886 počal zasedati jako zástupce církve katolické v c. k. okresní školní radě, byl zvolen čestným měšťanem Hořickým; r. 1894 vyznamenán od Jeho Veličenstva zlatým záslužným křížem s korunou; apoštolská stolice jmenovala věrného službu svého téhož roku tajným komořím, apoštolským protonotářem a rytířem Božího hrobu. Politické družstvo tiskové v Hradci Králové, jehož byl dlouholetým místopředsedou, jmenovalo jej r. 1902 čestným členem. Vysokých hodností a vyznamenání zasloužil si Hlál činností mnohostrannou. Jako vlastenecký paedagog zapsal se hluboce do srdcí žáků svých, kteří i po dlouhých letech s největší vděčností svého učitele vzpomínali. Jako spisovatel vydal i velikou řadu samostatných spisů, z nichž zvláště jmenujeme spisy homiletické jako: Pobožnost jiného studujícího, Kázání postní, Řeči liturgické, Řeči duchovní ku mládeži studující. Die K. Martina zpracoval náboženskou učebnici: Učebná kniha katolického náboženství pro vyšší ústavy, Katolická věrouka pro vyšší ústavy rakouské, Katolická mravouka pro vyšší školy střední. Z jiných spisů uvádíme: Život sv. Cyrilla a Metoděje (vyšlo v „Dědictví Malíčkových“ r. 1870 a způsobilo fanatický poplach u německých nacionalů), Cesta do Říma a dále do Neapole a Pompeje, Liturgika o posvátných dobách sv. katolické církve, Májová pobožnost k uctění nejblahoslavenější Panny a Matky Boží Marie. Veršované plody uloženy ve sbírkách: Klidné chvíle, Hrobní kvítí, Slzy bolu, útechy a naděje. V Hořicích jeho návodem zřízena sochařsko-kamenická škola obecním nákladem 200.000 korun, která stojí již 21 let, zůstávající posud nejslavnější školou toho druhu v Rakousku; jeho podnětem a přičiněním zřízen zde roku 1898 sirotčinec, k němuž přispěl 4000 korunami, položil základ 800 K na zakoupení domu pro museum, velikými sumami přispěl na úpravu děkanského i hřbitovního chrámu, zřídil dvě studentská nadání v Hořicích, jedno při ústavu hluchoněhlých v Hradci Králové a jiné v Jičíně, stal se zakládajícím členem Politického družstva tiskového v Hradci Králové, stědře podporoval družstvo „Vlast“ v Praze atd. Zemřel tedy kmet zásluh všestranných, vykonav veliký kus vlastenecké a církevní práce. Budiž mu čestná paměť! Káz jeho horlivá práce i obětavost nachází v Čechách hojně následovníků! O pohřbu konaném za veliké účasti dne 14. t. m. přistě.

Kurs o známkování ovoce v de-márnosti, který řídí známý odborník p. J. Havránek, ředitel zimní hospod. školy v Jičíně, koná se v pátek 30. září, v sobotu 1. října a v neděli 2. října v místnostech hostince p. Sála v Hořicích. Přihlášky přijímá jednatel p. Jos. J. Fikar. Naše hospodyně a dívky měly by se zvláště tohoto kursu účastniti.

Hrab. Anenské slavnostní lázně v Bělehradě v království Čes. dnem 7. září 1904 čítaly 1937 hostů.

České nápisy na kasárnách mají už také v Turnově. Na žádost starosty turnovského do-volilo sborové velitelství v Josefově, že nápisy české mohou být pořízeny jak na kasárnách, skladištích, tak také na nemocnicích, ale na útraty obce. Kdy pak podobného dočkáme se v Hradci?

Slasti duchovních na venkově. Ačkoliv duchovní v malých farnostech zašije málo slasti a až se své skrovné kongruy žítí mu jest, přece myslí každý, že takový kněz žítí musí v nad-bytku a bohatstvím se opírá. Toho důkazem je ná-věštva, která učiněna byla na faře v Dušejově vika-riáta Lipnického v noci ze dne 6. na 7. září t. r. Pře to, že návštěva této překrásné v cestě dvoje-okna a ještě pevně uzavřená okenice, vzloupali se přece-nějši dlouhopřesáči — a musili již být rafinovaní

— do budovy farní, ze které odcizili dp. farářů veškeré světské šatstvo, klobouky, obuv, hodinky a peníze, kteréž měl uloženy na měšiční výšivku. Uať a věci duchovních věcí ani se netkli, snad se báli brzkého vyzrazení. Téže noci spáchali ti smělí krádež v ho-stinci, kde je v nájem dvůra s dětmi a mimo ho-ové peníze odcizili jí též některé skvosty a část prádla. Podle toho máže každý rozumem zdravý opatřený slovák souditi, jak trdně takový duchovní v chudé osadě žítí musí, zvláště když krajina zdejší roku loh-ského posušena byla krupobitím a roku letošního přehrášným suchem bída s nouzí již hrozí.

Od Dašic. (Německá škola.) V Moravanském — 1/2 hod. od Dašic — udržována byla soukromá, německá škola s právním veřejností až do začátku le-tošního školního roku. Teprve nyní podařilo se po velkém úsilí a námaze tuto blízka a ostudu odstraniti. — Jak uměle udržována byla tato německá, jedno-třídní přelivárna, vidno z toho, že ve školním roce 1903-4 učil tamější německý učitel pouze 7 dětí, ku konci školního roku zbylo mu jich jen 6, z nichž 3 byly jeho vlastní. Povázíme-li, že vesnička tato jest úplně česká — německí osadníci z dob císaře Josefa II. dávno vymřeli — takže v 1. oddělení seděli čeští Josefíkové, Vašíčkové atd., kteří otvírali oči na p. učite-le, když spustil na ně po německu. Litovatí musíme ubohé ty děti, které rok 3 roky jak papouškové od-řikávatí musily, nerozumějící co povídají. S jakými vědomostmi vycházely takové dívky ze školy, možno si již domysleti. Češky paťti a štíti se nenčily, ně-mecky pořádně neumějí, takže naprosto neschopnými jsou k nějaké vážné práci. S potěšením tudíž jsme uvítali zprávu, že Schulverein zavřel školu v Mora-vanském pro nedostatek dětí. Sluší zde veřejně díky vzdáti několika neobrozeným pánům, kteří s upřím-ností a láskou vlastencekon nešetřili peněz, námahy a zdraví, by občanům v Moravanském dokázali, že dítě české patří do české školy. Jména horlivých těchto pánů, jimž vřelý dík budiž vzdán, jsou: Augustin Svoboda, účtář záložny v Dašicích, J. Nebesky, kon-trolor téže záložny, Josef Soudek a Ludvík etc. Zru-šením a zavřením školy není ještě všechno nebezpečí odvráceno. Důkud v Moravanském strašiti bude jedno-patrová budova s nápisem „Die Schule“, potud není radno, složití ruce v klín, nýbrž třeba státi na stráž. Budova ona jest majetkem Schulvereinu, který zajisté rád výhodně ji prodá. Občanstvo dašické a okolní prosíme, by neuzavírali nám dobročinné ruce své, ale rádi přispívali i dále dárkem nějakým na letošní oša-čení a zapravení potřeb školních pro děti rodičů z Moravanského, kteří jen pod těmito podmínkami dali své děti do Dašic a Koštěnic. Vědomí, že svým dárkem přispějete dobré a šlechtěné věci a získáte našemu milému národu českému ládné a platné lidi, bude vám zásluhou velikou a odměnou!

Výstava ovoce. Hospodářský spolek jaro-měřský pořádá ve dnech 27. a 28. září t. r. výstavu ovoce v sokolském domě v Jaroměři. Výstava pří-stupna jest po oba dny od 9. hod. ráno do 6. hodin večer. Vstupné za osobu 40 hal. — Výstava ovoce a ječmene (zrní i klasů), spojená s trhem, koná se v místnostech hostince p. J. Sála v Hořicích ve dnech 27., 28. a 29. září 1904. Otevřena od 8—12 hodin dopol. a od 2—5 hod. odpol. Vstupné 20 h. děti 10 h. Přihlášky přijímá do 25. září t. r. p. G. Hofman, okr. zahradník v Hořicích.

Hodno následování. Okres. hospodářská záložna v Mladé Boleslavi, aby rolnictvu nedostatkem strádajícímu pomohla, prohlásila, že veškeré úroky a platy v r. 1904 a 1905 splatné požadovati bude až po žních r. 1906. Spolu rozpůjčí rolníkům na další výdaje 600.000 korun pod 4 proc. úrok.

Z Cudlavi. Důstojná oslava Neposkvrněné Rodičky Boží vykonána byla na svátek narození Panny Marie v pontním našem kostele Homoleckém. Deset velikých průvodů vedených kněžskými, kromě předešlých pontníků, kteří bez kněžů přišli, vyplnilo nejen chrám Páně, ale i veškeré prostory před ním, tak že vše sv. a kázání i pod širým nebem konány býti musely. Tu ukázalo se, jak mnoho ctitelů má Maria Panna, když na pouhé ohlášení s kazatelny, beze všel agitace na tisíce lidí přitupovalo do chrámu Ji zasvěceného. Pohled na ty tisíce ctitelů marianských, kteří tleskali se kolem slavnostních kazatelů vdp. děkana Kašky, a dp. spirituála Černého, a kteří s nadšením při mši sv. přespěvovali písně marianské, mocně dojímá. — Ku počtu převzaté Panny pořádána byla též v náse-dující neděli v přifařené obci Turově schůze katolické jednoty pro Cudlav a okolí, při níž přednášel dp. farář chlenský Josef Portman o své cestě do Lurd. Schůze navštívena tak četně, že přemnozí posluchači ani do sálu dostatí se nemohli. Krásná, 3 hodiny trvající přednáška dp. faráře, v níž nejen cesta do Lurd, ale i moc a sláva Rodičky Boží tak nadšeně vyložena byla, vylechnuta s napjatou pozorností a doufáme, že přispěla nemálo k utvrzení a rozmnožení úcty marianské mezi posluchači.

Z Bohemské. Pohorská naše dědina dala o sobě zvět pozoruhodným způsobem v neděli dne 11. září. Sousedíme již s družnou Moravou a jsme známi též svým hedvábnickým průmyslem až ve Francii, protože továrníci francouzští světuji nám tkaní nej-drahocennějších vzorů, ale málokdo zná nás v Čechách a ještě méně je v diecési hradecké známo, že máme polychromovaný farní chrám, jenž tak hnedle nena-lezne sobě rovného. Náš duchovní správce vdp. farář Neuman je dbalý okrasy domu Božího a poněvadž je sám zručným malířem, provedl vnitřní oslobu farního chrámu Páně v posledních 6 letech nádherným dílem, které mu zajistí v paměti naší osady povědy vděčnou vzpomínku. Aby naše radost nad alčnou vyzdobeným stánkem Božím byla dokonalejší, vyhověl J. M. Mgr. Dr. Frýdek, kapitulní děkan, našim prosbám a zavítal v průvodu vdp. Dra. Reyla mezi nás, aby nám chrám Páně církevním obřadem vysvětil. K témuž slavnému dni oděla se celá dědina ve sváteční háv. S domů vlály prapory a slavnostní brána zdobila farní dům. Všecky místní spolky uvítaly již v předvečer slavnosti vdp. světitele lampionovým průvodem a hudebním zastaveníčkem, při němž místní zastupitelstvo s panem starostou v čele pozdravilo jej srdečnými projevy

díků. V samý den slavnosti hluché výstřely hmošdřít a plesné zvuky hudby probouzely osady ku slavnost-nímu aktu. Hnedle po 9. hodině seřadily se spolky: vojenských vysloužilců, hasičů, živnostenské, divadelní a záloženské jednoty před farní dům, z něhož vyšel v pontifikálním rouchu vdp. světitel v průvodu du-chovních pp: vikáře Hejtmánka, děkana Letošnicka, prof. Blaška, Dra. Reyla, farářů Neumana, Uhlíře, Michalíka a kaplana Čermána k farnímu chrámu, kdež po skončeném svěcení vyslovil p. farář Neuma-novi a celé obci jménem ndp. biskupa plné uznání a okrasu domu Božího. Poté vystoupil na kazatelnu vdp. Dr. Reyl a promluvil o důležitosti chrámu ka-tolického, poukázav na význam některých maleb. Po kázání vdp. generálního vikář za asistence svrchu uve-dených pp. duchovních obětoval pontifikální mši sv., již přítomní byli četní hosté z okolí, zejména uvá-díme p. okres. hejtmana Nečasného z Poličky. Na kruchtě provedl domácí pěvecký sbor řízením p. řídí-cího učitele pěkně nastudovaných skladeb. Zdařilá církevní slavnost tato zůstane nám dlouho v milé paměti.

Neobvyklý důkaz vzdělanosti. V jistém městě, kde lidé „pokrokoví“, svoji inteligenci zdoko-nalují tak pro začátek výhradně útoky na katolictvo, nacházela se i podobizna jednoho kněze. Jakési vy-spělé duši, která se bezpochyby o jesuitech poněcovala z nějakých krváků, byla ona podobizna velikým po-horšením. Proto bylo tento týden na sklo vyryto deci-metrovými písmeny: „Jesuita — ďábel“. Jak je vidět, působí probrané pamflety jako „Řeč generála Jesuitů“ a jiné na uvědomění, humanitu a na šetření cizího majetku znamenitě.

Požár. Dne 8. t. m. před 10. hod. večerní vypukl v Čáslavkách u Smiřic velký požár, jenž daleko široko vrhal přisěrnou záti. Ohni za obět padly tři největší statky Valáškův, Pěcaltův a Hyukův. Požárem zničený starodávný stodoly, poslední na severovýchodě českém.

Z Bělehradu. Dne 11. září t. r. slavila se v Bělehradě významná slavnost. Veřejnosti odevzda-váno bylo museum, jež obětovností výtečného našeho geologa univ. profesora Dra Antonína Friče bylo zří-zeno. Účelem musea tohoto, jak ve své krátké ale krásné řeči slovatný profesor naznačil, jest, aby po-dalo obraz poměrů přírodních i kulturních města Bě-lohradu a jeho okolí. Začátek k tomu jest již učiněn panem professorem, — necht v díle pokračují přátelé krásné této myšlenky. Slavnosti účastnili se četní hosté z města i okolí.

Různé zprávy.

Deset nesplněných přání národa če-ského. Královský reskript ze dne 12. září 1871 prohlašuje: „Jest žádost Naše, aby nejprve svazky Našeho království českého a veškerou říši, jichž revie jsme reskriptem Naším, daným dne 26. srpna 1870, slíbili, způsobem všestranně spravedlivým a uspokojujícím konečně se uspořádaly. — Majíce na paměti státoprávní postavení koruny České a jsouce Sobě povědomi slávy a moci, kteréž tato koruna Nám a předkům Naším propůjčila, mimo to jsouce pamětlivi neoblomné věrnosti, s kterou obyvatelstvo země České každé doby trůn náš podporovalo, uznáváme rádi práva tohoto království a jsme hotovi toto uznání přilešnou Naší korunovační obnoviti.“

Hrabě Quido Thun-Hohenstein, velkopřevor rytířského řádu maltánského v Čechách, zemřel v Hor. Libchavě u České Lípy ve věku 81 let. Náležel k předákům ústavověrné šlechtě.

Sjezd katol. rolnictva na Vele-hradě 12. t. m. stkvěle se vydařil. Účastníků bylo na 16.000. Slavnou mši sv. měl J. M. brněnský biskup dr. Pavel hr. Huyn. Mimo země koruny české zastou-peny i Rakousy a Uhry, ba i američtí Češi. Také byli přítomni poslanci katol. strany národní.

Na pomoc rolnictva českoslovan-skému, které lonskými povodněmi a krupobitím, letošním pak suchem ocitlo se na mnohých místech v postavení zoufalém, volá katolický spolek českého rolnictva na Moravě. Voláno hlavně ku všem zálož-nám a peněžním ústavům v zemích koruny Svato-václavské, aby poskytl rolnictvu pomoc tímto způ-sobem: a) udělením darů peněžních obcím nejvíce živel. pohromou postiženým; b) posečkáním úroků a splátek za 1904-5 až na dobu po žních 1906; c) poskytnutím nových levných půjček za výmínečných podmínek, ku př. na úroky 3-4% na hypotéky, na 4-5% na směnky. Pomoc tato a výhody poskytnuty buďtež rolníkům, řemeslníkům a živnostníkům, kteří pomoci té výhradně potřebují a pravdivost své žá-dosti potvrzením od obec. představenstva dokáží! Snad naše peněžní ústavy pomoci své neodeprou!

Výtečníci moderní vědy. Čteme-li za našich dnů velikáke ty výlevy protináboženské ve spisech i časopisech, podíváme se často oně hrubě ne-vědomosti nebo lehkomyšlné povrchnosti, jakou tito pisatelé dávají na jevo. Mezi tento druh odpůrců ná-boženství patři také nejpeřnější zastance darwinismu prof. Häckel, o jehož charakternosti zajímavé podrobnosti sděluje v časopise „Glaube und Wissen“ dr. Dennert. Häckel vydal dílo „Welträtel“ a došel v něm, že důvody své proti evangelium a Kristovi čerpal z pomluvačného pamfletu „Soladin, Jehova's ges. Werke“. Autor tohoto spisu, William Stewart Ross, po krátkém studiu theologie v Glasgově věnoval se žur-nalistice. Jeho pamflet stal se po kritice nemožným. Teprve Häckelovi bylo posluštemo jím se blamovati tím, že jej označil za pramen svých theologických vė-domostí. V německém vydání to ušlo, ale když měl spis Häckelův vydán být v angličtině, dostavily se ne-enáše. Jestli v Anglii theologická nezalost Stewarta Rossa přiláá dobře známa, proto nebylo radno na něho se odvolávati. Häckel tedy jednoduše ono místo, v němž se na Rossa odvolává, vynechal. Překladatel díla po-znamenal o tom: „Další část stati jest nově napeřána.

Překladač nechtěl se povolat, aby text měl, pokud prof. Hájek nepřevédl se o nepohodlivosti svých pramenů této stati a závěrky kapitoly. Prof. Hájek však usnul, že vzhledem ke hodnotu svého důvěrníka se klamal a některá tvrzení této kapitoly odvolal. Ale to vše by ještě nebylo nejhorším. Současně s anglickým vyšlo však nové vydání německé, ve kterém se Hájek opět na „bystrorakého theologa“ Seladina (Rossa) odvolává. Tedy to, o čem se jako neudržitelném převédl a s anglického vydání odvolal, to samé v německém vydání své knihy nesměnně podává; co je v Anglii lá, v Německu je vědeckou pravdou. Proto bude Hájekovi asi velice nemilou otázkou, již mu dr. Dennert předkládá v otevřeném listě: „Proč jste smocnil anglického překladače, aby omylem jako takové označil a opravil, a proč ponecháváte v Německu své četné čtenáře i nadále v klamu, že je Seladina velikým a věrohodným theologem a že Nový Zákon vznikl způsobem, jež jste seznámil. Což „pochválné a svědomité práce“ může připustit, aby tisíc exemplářů vašich „Weltwärts“ mezi německý lid byla rozselána a v klamu jej vychovávalo? — A takovito „vědec“ s dvojí pravdou chtěl, aby je lidé brali vážně a věřili jim více než evangelium, o něm si marně rozbiřili čela různí přemudrovanci již po celá století.

Jak si ve Vídni rozumějí. Minulý týden stál před trestním soudem ve Vídni hadry oděný tulák. Soudec dr. Drawe tápal se ho, jak se jmenuje. Tulák nic. Soudec domnívá se, že provinilec nahluchlý, rozkřikl se naň, ale ten zase nic. Zapisovatel myslil, že snad tulák tvrdohlavým Čechem, tápal se ho proto česky; avšak ten jen odima zakoulel. Soudec spustil naň anglicky, francouzsky, vlásky, po všech kancelářských sebrání úředníci, kteří syčáka oslovili srbsky, bulharsky, maďarsky, a konečně i španělsky, avšak chlapík nad tou sponatou řečí všecek skoprnělý jen se odíval. Až tu funkcionář státního návladnictví zahromoval naň obyčejnou pouliční něm. hantýrkou. Syčákovi se na to tvář roztáhla, porozuměl, že prý ta paneká němčina je proň příliš vysoká, neporozumitelná. A pak že se s němčinou nejdál dojde!

Alkoholismus v Německu. V Německu končí roční sebevražda s alkoholismu na 1600 životů a na 30.000 pijáků upadá v šílenství. Jedna čtvrtina tamních slabomyslných trpí následkem pití. Dle toho zdá se, že Německo jest nejalkoholističtější stát.

Při začátku školního roku upozorňujeme naši veřejnost, aby při nákupu školních potřeb nalezitý zřetel brán byl na firmy a výrobky české. Uvádíme zde hlavně „Národní podnik“, jehož výrobky: tužky, inkoust a držátka dnešního dne i těm nejvyšším požadavkům vyhovují.

Židovská Moravská Ostrava. V Mor. Ostravě jest dle posledního sčítání 3272 židů, v jejich rukou soustředěn všechen obchod na Ostravsku. Školy jsou přeplněny židov. dětmi, výbor obecní s polovice židovský.

Protižidovské nepokoje udály se 4. a 5. t. m. ve Smjele na Rusi, kde lid, pobouřen ztýráním jistě ženy židovským obchodníkem, spustožil 100 domů a 150 židovských obchodů. Na utišení povoláno vojsko.

Mezinárodní sjezd novinářský zahájil 11. t. m. ve Vídni za přítomnosti arcivévody Rainera, jako zástupce císaře, dále ministrů a dr. Körberem v čele, různých vyslanců, zem. maršálka dolnorakouského, starosty dr. Lugra atd.; sjezdu účastnilo se na 500 osob.

Nový slatý důl. Na vrchu Roudném, na rozhraní okresů voticického, mladovožického a benešovského, slavnostně otevřen minulou sobotu nový slatý důl. Posvěcena nová kaplička sv. Prokopa, patrona horníků a pak veškeré nové části šachty Václavky. Zlaté doly na Roudném a v okolí patří od lonska anglické akciové společnosti, která zapadlé tamní doložení pozvedla, zařídila vše co nejmoderněji. Horníků zaměstnáno na dolech na 490. Ředitelem jest Angličan mr. Robert Ruoff.

Koroptvi hony, jež na Zelenohorsku v Čechách uspořádal americký milionář G. Benett, ukončeny v sobotu v zelenohorském revíru knížete Anersperga. Na těchto honech zastřeleno celkem 18.600 koroptví, na jejichž lov G. Benett musel vyplatiti 110.000 K.

Nemze v Japonsku. Po půl roce války jest většina lidu japonského na mizině. Počet žebráků na veřejných místech neustále vzrůstá. Vydělků není, řemeslníci jsou bez práce. Dříve si vozíčkách, tabajích vozíčky jiní zvané, vydělával jen (2-32 K) i více za den, dnes sotva 20 senů (asi 20 h). Zastavárny v chudších čtvrtích Tokijských bývaly denně plny, dnes není tam živé duše, neví co zastaviti. Vývoz zanikl. Evropa japonské práce neukupuje, a pro ohrožení plavby málo se vyváží. Šťastní jsou ti, kteří byli nuceni nastoupiti k vojsku; nejedí se aspoň a zastihne-li je smrt, nemírají pozvolna hladem.

Velkolepý včelím má profesor Jovan Živanovič, zakladatel racionálního včelaření u Srbů. Slatičky, tento včelař chová na dvou včelínech přes 400 úlů, poněkud ležatých, soustavy tak jednoduché, že si je každý včelař může za 3 K pořídit. Celé zařízení včelím podobá se malé obci, kde úly představují domky, opatřené pop. číselm a nápisem budlavých mužů srbských, svatých, neb jmen srbských vesnic a měst. Živanovič, když v jednom místě rostliny medovými přestaly, převázil své včely na lepší pastvu, na rozsáhlé lučiny několik hodin daleko. Boční jeho medná sklizeň činí až 200 metr. centů medu. Včelařství u Srbů jest vůbec velmi rozšířeno. Ale náš rolník nemá myslu pro včelaření. Nepomyslí, co by v každém ohledu získal, kdyby měl aspoň dva úly včel. Zkusený tento včelař srbský Živanovič doporučuje chov včel slovy: „Včelařství jest bohatým pramenem zářků, v kterých spatřujeme moudrost božskou, z kterých včelař čerpati může vše, což by jej šťastným a spokojeným učinilo, aby se stal občanem dokonalým a bohatým náležitých mravů. Jen tak by smohutněl v ocelový slánek blahobyti svého

národa, jelikož neobutnost a síla národního včelařství a kancosch, zbyl v náležitě duši a ctosťných občanstvích.

Selský sjezd na Hrádku u Vlastimě. Spolek katol. rolníků českých svolil si pouť místo Hrádek ku své druhé manifestační schůzi na den Jména Panny Marie. Sešlo se tu na 10.000 lidí, mezi nimiž 18 kněží. Dopoledne věnováno pobožnostem, odpoledne sáhlý sjezd dp. F. Kamarytem, farářem na Hrádku. Pan Fr. Šafránek, rolník, promluvil o úkolech rolníka v 20. století. Rozhodli se o otřepání našich předků, jehož zrušením navazela očekávaná svoboda, ale nové otroctví finanční, dlhy. Na záchranu musí povstati seláctvo samo; jsouť ta různá svěpomocná podniky: náložky Raiffisenovy, obilní skladiště, hospod. společenstva atd. K svěpomoci musí přistoupiti země i stát. O pomoc rolnictvu telegraficky vyzván ministr. předseda dr. Körber. Redaktor p. V. Myslivec mluvil o důležitosti organizace selské a o výchově křesť. na našich školách. Na to brzo sjezd ukončen. Kš sdrůží se všichni rolníci v poselhané práci na národa roli dědičné!

Z právní praxe. V obci N postižení jsou živelními pohromami (myšmi, neúrodou). Mají nároky na slevu daní, a jak si při tom počínati? Dle ř. zák. z r. 1888 odpis daně má trvati po celou dobu, pokud následkem živelní nehody neplodnost a spustošení pozemku trvá, až dočisti se obyčejný užitek. Byly-li živelními pohromami spustošeny jen části pozemků, vstahuje se osvobození od daní na část spustošenou. Případy takového spustošení buďtež oznámeny úřadům politickým nebo berním — ihned. Dále vznikne dle zákona ze dne 12. července r. 1896 nárok na odpis daně, když krupobitím, povodní a pod. poškozeny pozemky do výměry 4 ha aspoň 1/4. při pozemcích větší výměry aspoň 1 ha. Podobný nárok na osvobození mají pozemky utištěné suchem a konečně, pakli plodiny ve žněch živelní pohromou byly zničeny. Byla-li zničena 1/4—1/2 úrody, odepíše se 25% daně, při zničení 1/2—3/4 odepíše se 50%, je-li zničeno více než 3/4 úrody, odepisuje se celá daň. Poškození nutno oznámiti do 8 dnů po seznání škody buď bernímu úřadu neb okres. hejtmánství, a mohou poškození též společně škodu oznámiti. Dotčený úřad ustanoví komisi k ohledání škody, k níž přibere k návrhu starosty 2 členy obce jako znalce a 2 členy obec zastupitelství. Poškození mohou býti celému jednání přítomni a podávati námítky. Stalo-li se poškození bezprostředně přede žněmi, tak že by komise v době, než poškozená úroda se sklídí, dostaviti se nemohla, jest starosta povinen s 2 členy výboru a dvěma důvěrníky dvou sousedních obcí za účastenství poškozených škodu zjišiti a protokol podepsaný ihned úřadu předložiti. Komise vyšetřující má ovšem právo výkazy takto předložené na místě zkoumati. Členové komise nemají práva na diety. Zejména se žádá na poškozených, aby nejdéle do 8 dnů škodu ohlásili a tam, kde jsou žně v proudu a poškozená úroda na poli zůstati nemůže, aby škodu ihned cestou vyhláškou zjištili dle (§ 11. zák. ze dne 12. července 1888).

Národní kolek. Již s mnoha stran bylo častěji poukazováno k tomu a jest všeobecně cítěním břemenem, že sbírky, subskripce ve prospěch různých národních účelů jsou bezpočetny. Tim trpí značně, jak jest samozřejmo, sbírky na účely širokého významu národního. A přece zavádí se ještě známka národní daně ale nikoli proto, aby přibýlo nové břemeno na obětavou českou veřejnost, nýbrž, aby se pořídil jakýsi národní fond, z kteréhož by vyhovováno bylo všem našim národním potřebám. Účel ten bude však splněn jenom tehdy, bude-li podnik podporován celou českou veřejností, stane-li se pro každého příslušníka našeho národa mravně závazným, aby národní kolek věnše rozšiřoval. Čím větší bude pevný a stálý příjem, tím méně sbírek bude potřebí a svým časem dospějeme snad k úplnému jich sjednocení. — Kolky budou prozatím 2, 4, 6, 8, 10 a 20 haléřové. Pomýšlí se tu především na různé zábavní podniky, divadla, výlety a j., kde se vstupenka dle obnosu upatří příslušným kolekem a sice do 2 K — 2 h, do 4 — 4 h postupně do 20 K a přes 20 h. Proto jest mravním závazkem českých spolků a pořadatelství různých zábav, aby samy se o kolky hlásily a je na vstupenky lepily. Jeou tu zejména velké slavnosti letní, plesy velké a vůbec zábavy, při nichž se dá na vstupenky kolku použiti. Tu zajisté každý mile rád přispěje nepatrným obnosem na účely národní a pořadatelstvo zajisté rádo přinese tu oběť, aby Národní radě dotčenou zábavu ohlásilo. Heulem každého Čecha budiž: Neplatit na zábavy, kde se zároveň nepamatuje na potřeby národní. Každý požaduj, aby na vstupence byl vždy národní kolek. Také na pohlednice, na členské legitimace různých spolků může se kolek lepit. Rovněž veškeré účty mohou býti opatřeny národním kolekem, i korespondence soukromé, spolkové, úřadů samosprávných. K všli opatření si kolku zřizují se ve všech místech a městech prodejny, které označeny budou obecnostvu červenobílou tabulkou s nadpisem: Prodejna národního kolku. Mimo to budou ve všech větších městech Čech, Moravy, Slezska a jiných zemích v Rakousku, kde uznáno to bude za vhodné, zřízeny sklady kolků, na které bude lze obracet se v místě a většmi objednávkami.

(Zasláno.)

Nej důstojnějšímu Pánu, p. generálnímu vikáři, apoštolskému protonotáři, atd.

Msgr. Dr. Al. Frýdkovi,
v Hradci Králové.

Podepsaný, nemohouce jiným způsobem ukázati svoji vděčnost za prokázanou milost při svěcení našeho obnoveného farního chrámu Páně, prosí Pána Boha, aby svým požehnáním za všecku lásku, námahu, obětavost a nevysčíslnou dobrotivost a všim dobrým odplatiti ráčil. Rovněž díky uctivé vzdávámí veledůst. panu biskupskému notáři a řediteli Borromea Dr. Raylovi za jeho nadšené a zasní a všem, kteří obětavě

z celkové svíce obřadu Páně našeho přispěli svojí přítomností.

V Hohenš, dne 12. září 1904.

Z obecního a patronátního úřadu

J. Čupel, starosta. Václ. Macháček,
Fr. Kopecký, radní. patr. komisař.

J. Glear, radní.

Z farního úřadu v Hohenš, dne 12. září.

Ed. Neumann, farář.

Tržní zprávy

V Hradci Králové, dne 10. září 1904. 1 hl pšenice K 16 00—17 30, žito K 12 40—13 60, ječmene K 11 20—11 80, oves K 6 60—7 70, prasa K 00 00—00 00, vřes K 00 00—00 00, hrachu K 18 00—20 00, čočky K 00 00—00 00, jabl K 00 00—00 00, krup K 20 00—28 00, brambor K 6 60—7 20, jetelového semene červeného K 120 00—140 00, jetelového semene bílého K 00 00—00 00, máku K 22 00—26 00, řádku K 00 00—00 00, lněného semene K 00 00—00 00, 100 kg žitných otrub K 14 00—14 50, 100 kg pšen. otrub K 12 50—13 00, 1 kg máku K 2 60—2 80, 1 kg sádla vepřového K 1 68—1 70, 1 kg tvarohu K 0 32—0 36, 1 vejce K 0 05—0 06, 1 kopa selí 4 00—16 00, 1 kopa okurek K 1 00—5 00, 1 kopa kapusty K 2 00—2 50, 1 hl cibule K 5 00—6 00, 1 kopa drob. seleniny K 1 00—3 00, 1 kopa mrkve K 2 00—2 40, 1 kopa cerele 2 00—2 40, 1 hl jablek 1 60—4 50, 1 hl brasek 3 00—6 40, 1 hl švestek 2 00—3 20. — Na týdenní obilní trh v Hradci Kr. dne 10. září 1904 obfývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 593, žito 397, ječmene 485, oves 282, prasa 5 1/2, vřes 5 1/2, hrachu 1 1/2, čočky 1, máku 5 hl, jabl 6 hl, krup 8 hl, jetelového semínka 216 hl, lněného semene 10 1/2. 2) Zeleniny: selí 94 kop, okurek 40 kop, kapusty 28 kop, cibule 19 hl, drobné seleniny 60 kop, mrkve 42 kop, cerele 29 kop, brambor 174 hl. 3) Ovoce: jablek 115 hl, brasek 74 hl, švestek 166 beček. 4) Drobného dobytka: vepřů 3 kusy, podvinčák 623 kusů, kůzlak 0 kusy.

Na umělecko-průmyslové výstavě v Horicích r. 1903 vysvětlován státní cenou.

Kdušičkám

doporučuje svůj hojně zásobený sklad

• hotových náhrobků •

z různých druhů mramorů a žul v cenách levných první královéhradecký závod pro zpracování, broušení a leštění domácích i cizích mramorů žul a sienytů

Zdenka Ježka

v Hradci Králové.

Přímý dovoz švédské žuly a labradorů.

C. a k. dvorní fotograf

J. F. LANGHANS

Hradec Král.

Adalbertinum.

Praha, Vodičkova ulice 37.

V řadě přeměň
závodů evropských.

Učeň

z venkovské křesť. rodiny, co možná s lepším školním vysvěděním přijímá se v naší závodě pozlaccovském

Jos. Kieslicha v Hradci Král.

První český katolický závod ve Vídni. František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse č. 35.

Na ukásku sašlá
se vše franco.

OLTÁŘ

poučná a modlitební kniha i
zpěvník pro diecési králové-
hradeckou.

Drohé vydání — 368 stran 6°.
V plochých arších při odebrání nej-
méně 50 kusů franko za 20 K, 100
kusů za 40 K.

Cena knihkupecká:
brožovaný 42 h
vázaný v poloprátně 58 h
vázaný v celoprátně 68 h
vázaný v celoprátně se zlaceným
křížkem 74 h
vydání na velinovém papíře vá-
zaný celý v kůži se zlaceným
křížkem a ořezkou K 1.80

Užívání „Oltáře“ J. M.
nynějším nejvyšším panem
biskupem Dr. J. Doubravou

schváleno
a nařízeno.

(Viz Ordin. list č. 1. r. 1904.)

Biskupská knihtiskárna.

Byt pro svobodného pána nebo dámu,

2 pokoje (posluga a snídaně v domě, koupelna
k dispozici), po případě pokoj a kuchyň s příslu-
šenstvím u profes. Wiplera v „morušovce“ na
Orličném nábřeží č. 376.

Žiž v nejbližších dnech vyjde V. ročník

našebo oblíbeného

kalendáře „Štítu“

s pěknými humoreskami,
články obrannými, hospodář-
skými a s četnými ilustracemi.

Za titulní, vícebarevný obraz
vybrali jsme „Navštívení Panny
Marie.“

Vkusný obraz ten dá se zarámovati.

Objednávky již nyní přijímá

administrace „Obnovy“ v Hradci Králové,
Adalbertinum.

Navštívenky všech druhů

nabízí

Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Král.

nabízí školní knihy:

1. Malý katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 30 h.

2. Střední katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 64 h.

3. Velký katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 80 h.

Katechismy jsou schváleny na valné schůzi biskupů ra-
kouských ve Vídni dne 9. dubna 1894.

Prodej pro knihkupce jako z c. k. školního kni-
ho-skladu s 18% slevou proti hotovému zaplacení.

Rozdíl výtisků pro chudou školní mládež neděje se
více prostřednictvím c. k. okr. školních rad, nýbrž za 11
listků — jež po jednom vlepění jsou s příslušným vy-
světlením do každého výtisku — vydají se z výtisků pří-
padného druhu katechismu pro chudé. Dle poměru, v jakém
katechismů pro tu kterou školu sakoapeno, zcela spraved-
livě dostane se poměrný počet (přes 18%) pro tutéž školu

zdarma pro chudé.

Instrukce o katechismu a Oltáři

vydaná

nejd. bisk. Ordinariatem v Hradci Král.
1 výtisk brožovaný 4 h.

Odborný velkoobchod pro malbu
obrazů všech druhů.
Umělecký útvar pro malbu na stě.
B. Škarda, Brno.

Okna chráněná každé-
ho sluhu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
stavem vyhovující.
Žití prvními cenami
vynalezených.
Cenníky zdarma.

Kdo chce mít chutnou a levnou

kávu

má se na firmu

František Jelínek,

první východočeský křesťanský odborný obchod kávou
v **Slavkanech** (Čechy) obrátiti s důvěrou a užití
skoušku, čímž nabude vlastního přesvědčení. Uvádím
pouze druhy, které skutečně na skladě chovám. Zásilky
do všech míst říše (při 5 kg.) vyplacené. — **Mnoho**
pochvalných uznání.

Káva surová: 5 kg.	Káva pražená: 1 kg.
Viktoria K 10.—	Brasilejský druh K 2.40
Santos velmi dobrý „ 11.—	Rodinná směs „ 2.60
Perl dobré chuti „ 12.—	„ „ jemná směs „ 2.80
Perl Quat. sil. chuti „ 13.—	Perl přebraný „ —
Laguaria dobré jak „ 12.50	Liberia zaruč. chuti „ 3.20
Kuba zelené dobré „ 12.—	Kavárenská směs „ 3.40
Portoriko vel. silné „ 13.—	Pařížská směs (Se- manik Java) „ 3.60
Portoriko velejemn. „ 14.—	Vídeňská směs „ 3.80
Semanik svi. dobré „ 15.—	Praž. quat. menado „ 4.20
Quatemala vel. jem. „ 13.50	Londýnská směs „ 4.60
Java slatá „ 15.—	(Ceylon-Menado) „ 4.60
Menados jemné „ 17.50	
Ceylon zaručený „ 19.—	

Důstojným duchovním Správám.

Na skladě chováme v jemném
missálovém provedení:

Praeparatio ad Missam Gratiarum actio post Missam.

Obě za 1 K. Po ptání prodá se
i jediné Gratiar. actio za 60 h.

Nové:

Casus reservati dioecesis Reg. Hradecensis

(juxta fol. Ord. Nr. 35. pag. 186, 187)
pro zpovědnice.

Na tuhém kartonu, přiměřeného for-
mátu 1 kus za 8 h, 10 kusů frko 70 h.

Připomenutí o slušném se- chování v chrámu Páně

ku připevnění u dveří chrámových.
V provedení sličném, formát foliový;
1 kus za 30 h, 5 kusů za K 1.20

Blisk. knihtiskárna v Hradci Králové.

Přesídlení.

Dovolují si ct. obecnstvu oznámiti, že přesídlil jsem

závod

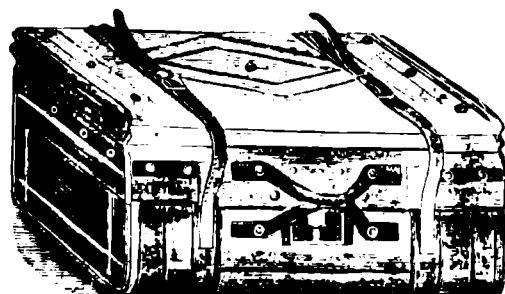
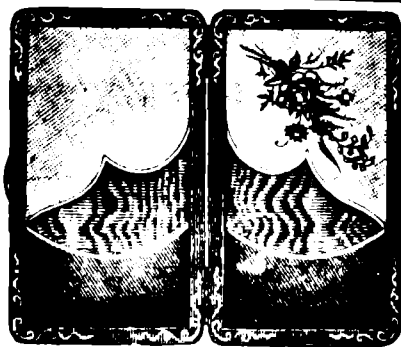
sedlářský a brašnářský

do domu p. A. Faltnerové, proti Grand-Hotelu.

Odporučuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: kuřry,
brašny převášené i ruční, turistické vaky, tobošky, pouzdra na doštníky atd.

Též mám na skladě kočárové i tažné postroje a lovecké i jezdecké potřeby všech druhů.
Děkuji ct. obecnstvu za přízeň, která mi až dosud věnována byla,
doufaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

František Růžička, sedlár a brašnář
v Hradci Králové.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1863.

Peačí stroj.

Jubilejní modlitba

odpuštěnou k Panně Marii bez

poskorny počaté, dle Ordin. listu

č. 1. r. 1904. dostati lze 100 kusů

8° za 1 K v BISK. TISKÁRNĚ.

Školní knihy

pro
veškeré ústavy
nové i antikvarní

má
v hojné zásobě na skladě
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

přijímá vklady na úrok

4 1/2 %

kterýž účtuje ode dne vložení do dne vybrání.

Daň důchodkovou platí ústav ze svého.

Vzdáleným pánům vkladatelům zašlou se na požádání složní
listky pošt. spořitelny, aby peníze bez výloh ukládati mohli.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Děrný hodným dávkou na výběr též i na splátky
bez zvýšené cen. — Založeno r. 1843

Taneční kursy

v Hradci Králové

započnou pro pp. studující ve středu 21. září
o 6té hod. večer ve dvoraně Adalbertina „ kurs
pp. obchodních příručí 28. září v 8 hodin večer
ve dvoraně Besedy.

Zápis koná se každodenně v bytě nížepsa-
ného na Sv.-Janském náměstí č. 74, I. poschodí;
před hodinou vyučovací vždy v sále.

Uctivě zve

V. Čtortěčka,

konces. taneční mistr.

Veškeré školní knihy

pro c. k. vyšší gymnasium, c. k. vyšší reálku, c. k. učitelský ústav, c. k. odbornou školu pro umělé zámeč-
nictví, obchodní akademii v Hradci Králové, — pro městské školy chlapecké i dívčí, jakož i pro veškeré
školy obecné v místě i v celém okrese

má stále v největší zásobě na skladě

nové i antikvarní

knihkupectví Břetislava Broukala

v Hradci Králové na Velkém náměstí čis. 135.

Největší výběr všech psacích a kreslicích potřeb, školních pomůcek, globů, atlantů,
slovníků, map, kapesních kalendářů, zápisníků, sešitů atd.

Objednávky z venkova vyřídí se obratem pošty a franko.

Seznamy na požádání zdarma.

OBNOVA

Číslo 38.

Předplatné na čtvrt roku s k 50 h
na půl roku s k — h

V Hradci Králové, dne 16. září 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Sjezd německých katolíků v Řezně.

(14) Katolické sjezdy jsou vždy událostí v životě katolíků a třeba se nehodilo vše, o čem rokováno a usneseno, na poměry všech zemí, přicházejí tu přec ideje k platnosti, jež vůdčí duchy ovládají a jak se říká, světem bývají. Jen jedno zůstává přáním, aby totiž resoluce nefigurovaly pouze, jak to bývá, na papíře, nýbrž aby se vtělovaly, vžily, v praktický život uváděly.

Co krásných, duchaplných myšlenek proneseno ku př. na sjezdu německých katolíků v Řezně, jenž náležel bez odporu k nejimpresantnějším projevům katolického veřejného života poslední doby! Proto nechceme na tomto místě referovati o sjezdu samém — stalo se tak jinde — ale považujeme za prospěšné podat katolickým svým čtenářům v jádru obsah řečí, od předáků německého katolického světa pronesených. Především nesmíme opomenouti, že zaujato, jako na každém sjezdu, stanovisko vůči papežskému státu. Jež však tentokrát jinak bylo stylisováno a to v téměř smyslu, v jakém vyzněl svého času i náš článek, jemuž „Osvěta L.“ tak špatně porozuměla. Nejedná se dnes o bývalé papežské území, nýbrž o samostatnost v přeneseném smyslu, jež ovšem rovněž jakési samostatné předpokládá. V Řezně protestováno proti nynějšímu nedůstojnému postavení papeže a žádala se plná a skutečná neodvislost, t. j. takový stav a poměr papeže k italské vládě a vládám ostatním, s nímž by především souhlasil papež sám, jako osoba jediné interessovaná.

Předseda dr. Prosch z Vratislavi poukázal ve své zahajovací řeči na poměr centra k sjezdu, na politickou činnost onoho a došel k výsledku, že úlohou katolíků musí býti i v nynější době zjednání svobody církvi, svobody křesťanskému vyučování a budování společnosti na zásadách křesťanství.

Na to mluvil prof. th. Esser řeč hluboce založenou, připomínající úlohu, jakou si vytknul nynější Sv. Otec — renovatio in Christo, obnovu světa v Kristu. „Povznést lidstvo ku Kristu“, pravil řečník, „bylo vždy úkolem církve, jež čerpala k tomu sílu z pravdy a milosti Jeho. Kristus jeví se v dějinách lidstva oním velikým překonatелеm, Jemuž od věků bylo odříkání a skrze Nějž dáno nám věčné zjevení. Hlásá-li církev světu Krista, dává mu něco, co mu nikdo jiný dát nemůže. Křesťanství svět obnovilo a vytvořilo novou kulturu, která je potřebou dnešní doby, toužící po náboženství, a tu touhu ukojiti může jen náboženství, jež je původu Božího. Kdo jiný je s to, dát světu takové ideály mravnosti, jaké mu dává církev? Obnoviti svět v Kristu neznamená ničiti, nýbrž opravit, tříbiti, utvrzovati.“

Kristus je světlem, jímž se říditi musí lidstvo na cestě k světu budoucímu. Kristus učil obětavosti, jež šlechtí charaktery, on posvětil rodinu, základ společnosti, dvojitou korunou — panenství a mateřství, jíž Marii ozdobil. Oprávně autoritu Kristovu, hájí církev autoritu vůbec. „Co se vám zdá o Kristu“, je otázka i dnes. My odpovídáme na ni s Petrem a jen je-li Kristus Bohem, má náboženství Jeho sílu obrozující a přemůže svět. S vírou v Krista spojuje se v nás víra v božskou autoritu církve, jíž On učinil svou královskou kněžkou. V ní žije stále — Kristus dnes i zítra, Kristus na věky! Jedna myšlenka táhne se jako červená nit celou osnovou řečenských řečí a to světová, t. j. na všecka odvětví života se vztahující úloha církve. Hlavně se jí obíral říšský poslanec Roeren v přednášce o papežství a ultramontanismu. „Církev a papežství“, pravil, „byla si od počátku vědoma, že, poněvadž všechno lidské žití a počínání na světě slouží nadpřirozenému cíli — právo, věda, umění jsou ty zájmy, pomocí nichž ona lidstvu cestu ukazovati právo má. Nepřátelé to nazývají politickým papežstvím, neb ultramontanismem, avšak takovýto ultramontanismus náleží k bytosti církve.“

Prof. Schürer objasnil poměr víry k vědě a pravil: „Věra přes všechny vymoženosti moderního vědění nestala se ani zbytečnou, ani překonanou. Že se s pravou vědou srovnává, toho důkazem jsou nesmrtelné zásluhy církve o zachování vědy antické (předkřesťanské) v bouřích stěhování národů, o zakládání universit, renaissance, činnost misijnářů staré i nové doby a vůbec vědecká úroveň katolíků v posledních 30 letech. Proto žádnému docenta, žádnému studentu není třeba, aby se za své náboženské přesvědčení styděl. Jako se nemůže žádati od žádného učenice, aby se zřekl vlasti, tak nemůže od něho žádati, aby se odřekl náboženství. Víra podporuje vědu, protože na pravdy milovnost, první to každého učenice ctnost, jako na službu Boží pohlíží.“

Trefně promluvil o moderní belletrii dr. Huppert. „Naši povinnosti jako katolíků je, abychom na tomto poli čelili záplavě nemravných spisů, již počínají se hroziti již nejen katolíci, ale i nevěrci. Svěpomoc je nutná věc, ale pomoci zákona je též třeba. Zábavné spisy nemají býti pouze mravně čisté, ale i umělecky krásné. Moderní belletrie bere se divnými cestami, ana přechází od stinných stránek skutečného života brzy k citlivostkářskému hnutí myslí, brzy k novoromantice. Katolická belletrie dlouho si těch směrů nevšímala, ale dnes chce býti také moderní a nemůže se jí brániti, aby si nevšímala citění své doby, jen zachová-li při tom vždy ducha čistého. Výsledku doděláme se svorným postupem, podporou svých spisovatelů a spisů, umírněnou kritikou jich a potíráním spisů rázu nekřesťanského a nemravného.“

Stejně thema si zvolil prof. Barth, jemuž připadla úloha promluvit o katolickém tisku vzpomenuv zásluh jeho v kulturním boji, vidí dnešní úlohu tisku v hájení křesť. sociálních zásad a v práci pro hmotné zlepšení života širokých vrstev. Je třeba, pravil, buditi vědu vědomí, že vlastního tisku potřebujeme, že se tisk náš nepřátelskému vyrovná a že tudíž není katolíku třeba, po tomto sahati. Kap. děkan Schüller mluvil o konfessionální škole. „První právo na školu“, pravil, „náleží rodině, náleží matce a škola je jen pomocník. Jako v domácnosti musí se působiti náboženstvím, aby nadpřirozené schopnosti dítěte se vyvíjely, tak i ve škole a náboženstvím tímto nesmí býti jakékoli náboženství dělané, nýbrž zjevené a církví hlášené. A poněvadž osoba učitelova je důležitým faktorem, musíme žádati konfessionální výchovu učitele. Škola simultánní — u nás interkonfessií — náboženský moment potlačuje a k škole beznáboženské vede, jakou chtějí liberálové a socialisti.“ Kdyby se tak na našich sjezdech mluvilo!

Rada Gröber kladl váhu na zachování autority, na jejíž úpadek si stěžoval. Bez autority není společenského bytí. Autoritu poškodili nejvíce liberálové, když jí vzali božský ráz, autoritu poškozují autorita sama, t. j. ti, kteří ji mají hájiti a kteří ji zneužívají, jak tomu bylo v boji kulturním a jak tomu je i dnes, v počínání si vlády vůči kapitalismu a vůči sociálnímu zákonodárství. Řečník žádal svobodu církve, náboženské výchovy ve škole a spravedlivé provádění zákonů. Když byl Mgr. Werthman promluvil ještě o křesťanské charitě, této dceři církve, již obviňují Spencer, Nietzsche a socialisti, že nenechává slabého hynouti, jak přirozený zákon žádá a že ukládá dík a vděčnost tomu, jenž dobrodiní přijal, podal prof. Thaler praktické pokyny o povinnostech katolických mužů — otců rodin, obchodníků, rolníků, vlastenců atd., čímž byla třetí schůze ukončena. Jak viděti, neproneseo tu takřka nic nového, co by i na našich katolických sjezdech se bylo již nevyslovilo, ale právě tato souhlasnost v názorech, potřebách a požadavcích mluví sama. Avšak jeden rozdíl ohromný mezi sjezdem řečenským a sjezdy našimi; tam pozdvihuje hlas svého za katolické požadavky intelligent laik, u nás je on bílou vranou.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 14. září.

(Žil nebo nežil, nedal nebo dal hlavu za Blata rychtář Jakub Kubata? — Před pěti lety v Praze semřelý univ. profesor Dr. Jos. Emler ve Vídni ještě žije. — K nadcházejícím doplňovacím volbám do sboru obecních starších kr. hl. města Prahy a „politika rozumného vycházení.“)

Nejhluchnější událostí právě uplynulých prázdnin bylo slavnostní odhalení pomníku Jakuba Kubaty na Blatech. Tento dnes pomníkem oslavený rychtář Jakub Kubata dle pověsti prý hájil Blata proti vrchnosti, tak že byl prý za to na brdle potrestán. Mělo se to stati někdy koncem šestnáctého století. Z této události vzniklo prý úsloví: „Sedlák Kubata dal hlavu za Blata.“ Za to byl mu letos postaven výše zmíněný pomník.

Avšak postavení tohoto pomníku má tak nejasné historické pozadí, že je máne za věc všeobecně důležitou a nanejvýš vážnou, která potřebuje nutného objasnění a proto celá „Kubatovská historie“ vyžaduje následkem toho nezbytné revise.

Proti pověsti o Kubatovi vyskytly se totiž své doby hlasy, že jest to pouhá pověst bez historického podkladu, tak že se příslušnými věrohodnými dokumenty nijak doložiti nedá. Následkem toho mohla by vzniknouti oprávněná pochybnost, že Jakub Kubata vůbec někdy existoval a proto že za Blata hlavu nedal a nezbytným důsledkem toho by bylo, že byl postaven pomník osobě docela vybájené a smyšlené. Proto leží v zájmu celé české veřejnosti, aby se této záležitosti věnovala náležitá pozornost. Zejména jest toho zapotřebí v době, kdy se „vyráběli“ staročeští magnátové v celých zástupech, tak že by se nám mohla cizina také ještě proto vysmívati, že se nyní v Čechách vyrábějí do zásoby „staročeští hrdinové“. Z toho důvodu musí každému na tom záležeti, aby se vědecky odborně zjistilo a dokázalo, že Jakub Kubata není žádnou smyšlenkou a že mu nebyl pomník postaven jenom na pouhých základech umlíněné a přesvědčení nepřístupné fantasie, která u nás dějiny již až do neuvěřitelné míry stále falšuje.

V devatenáctém století žijícího pseudonyma Pogia posílá naše veřejnost do patnáctého století za očitého svědka k upálení M. Jana Husa, z německých dobrodrahů a ziskuchtivců dělá vlastenecké reky, největší škůdce českého národa a jeho přirozeného osvětového rozvoje odívá v řízy blahovolných jeho dobrodinců naivně tvrdíc, že prý u nás jako osvícenci rozbíhali tmu tím, že vypudili češtinu ze škol a úřadů —

Proto za takových poměrů nemůže nijak škoditi, ale jenom prospěje, pak-li se skutečná pravda o existenci a působení pomníkem právě oslaveného Jakuba Kubaty zjistí. Až doposud jest existence jeho asi stejně doloženou, jako jest historicky doložena existence Bruncvíka a Štilfrida.

Když totiž před několika lety najednou patrně podle vzoru Jana Sladkého Koziny, který však skutečně žil, byla doposud mytická osobnost Kubaty tiskem představována jako osoba historická, vystoupil proti tomu povoláný odborník řiditel třeboňského archivu p. Frant. Mareš a za historická data o Jakubu Kubatovi vydávaná tvrzení odborně uvedl na pravou míru, tak že rozšiřovatelé jejich ihned „připustili“, že psali vlastně jen — román.

Celou pak věc později adjunkt třeboňského archivu pan Adolf L. Krejčík v prvním svazku XIII. ročníku „Rozhledů“ na str. 561 a násled. podrobně vylíčil a ukázal zejména, jak jest bezpodstatnou v Budějovicích vydaná brožurka „Děj a vzpoura na Blatech ku konci XVI. století.“

Závažné historické výklady páně Marešovy a páně Krejčíkovy nebyly doposud nijak postačitelně vyvráceny. Osoba Kubatova nebyla historicky doložena a ani „vzpoura na Blatech“

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zaslá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

František Fügner,

dodavatel c. k. voj. unif. ústavu
v Hradci Králové, mezi Grandhotelem a
Merkurem.

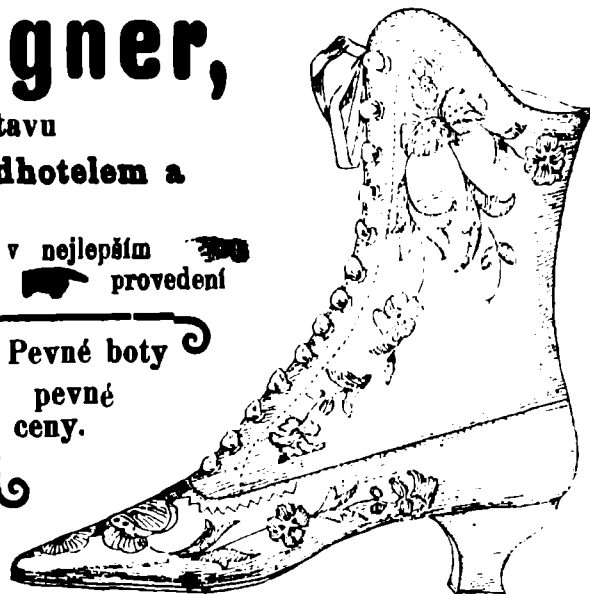
SKLAD OBUVI

všeho druhu
pro pány i dámy.

Obuv zhotovuje se též i z přinešených látek.
Zakázky z venkova
jakož i opravy, které se ve vlastní dílně zho-
tovují, vyřídí se obratem pošty.
Vhodné příležitostné dárky.

v nejlepším
provedení

Pevné boty
pevné
ceny.

Bursa práce v Hradci Králové.

Služka do malého hospodářství a k ruce
hospodyní s platem 10 K měsíčně obdržel místo.
Truhlářský dělník na stavební i nábytkovou práci
dostane místo v Dolní Dobrouči. Přihlášky přijímá
„Všecoborové sdružení křesť. dělnictva“
v Hradci Králové.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízení. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrasy a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 at., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, sí-
tění vsazením.

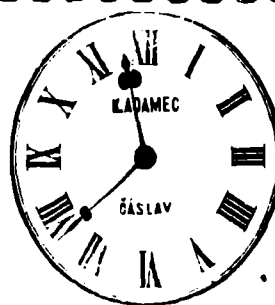
Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 303.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapesníky od 60 kr. tučet počínaje,
damaškové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné,

vyšívané i předtiskované ručníky,

deky, stolní běhouny, garni-
tury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji veškerému P. T. ob-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
hlédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslu-
žení, nikde jinde nenačte.

O et. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

č. 136. Velké náměstí č. 136.

Oltáře, kazatelny a t. d.

všech slohů

vyrábí a plány neb fotografie na po-
žádání zaslá

Frant. Jirouš,

odborný závod

pro práce kostelní

v Slatinanech.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku

v Hradci Král. u nového Borromaea.

Zápis
do hudebního ústavu
Mat. Nepeřeného
v Hradci Králové

koná se denně
od 8 hod. v místnostech ústavu.

Předměty vyučovací jsou:
Zpěv, piano, housle, violoncello
a nauka o harmonii.

Ústav nalézá se v Dlouhé ulici
č. 200 proti městskému divadlu.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu VIKTORA FÖRSTRA, vyjde
koncem září t. r. v krásné barevné reprodukcí v roz-
měru 29 1/2 x 16 cm., i s okrajem 44 1/2 x 28 cm.

Subskripce na obraz ten
prodlužuje se
do konce září t. r.

V subskripci stojí list K 4.—, v rámu dubovém,
ořechovém, umělecky komponovaném pod sklem
K 10.—.

Žadejte též vzorky (jež se půjčují)
nástěnných
nábož. obrazů

jež v rámech dobré kvality, barokových, ořechových,
jakož i umělecky komponovaných a ručně vyřezá-
vaných do všech stanic Rakousko-Uherska franko
dodávám. Bedny se neúčtují, takže se nakoupí
všechny možné obrazy bez zvýšení ceny.

Všechny tyto věci dodává na mírné měsíční splátky

KAREL ŠIMEK,

nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Českých Budějovicích, Rudolfova třída 42-I.

Velký sklad malých nábožen-
ských obrázků, jichž vzorky
jsou vždy k dispozici.

**Josef
Krejčík**
V PRAZE,
umělecký závod so-
chařský a rezbářský.

Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivě své chvalné známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, křtí, kasatelny,
spovědnice, křtílny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řesané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řesaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.

Převodní nákresy, ceník a rozpočty bezplatné a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

Škola „HERDANI“

v PRAZE, Krakovská ul. 21,
(několik kroků od Václavského nám.).

**První a nejstarší vojenský pří-
pravný ústav v Čechách, na Moravě a ve
Slezsku. — Příští kurs pro jednorozční
dobrovolníky počíná 1. října t. r.**

Žadejte prospekty a výsledky zkoušek.

Založeno r. 1850.
Vyznamenán státní medailí.
Velectěnému duchovenstvu
doporučuje
Karel Zavadil,
zlatník a pasíř
v Hradci Králové, čis. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svůj hojně zásobený
**sklad náčiní
bohoslužebného**
se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů
vše silně v ohni zhořelý
stříbrný, zlatý a ruční.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
znovuzlacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zašlou se již avšak se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může
se vykásat četnými pochval-
nými písmeny P. T. záznamů
a odporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kadidelen, tácků na křest, svícen, pa-
cíkářů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejvíce.

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy
dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Cetná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

K N I H Y

sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámucký. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
František Pokorný, divadelní ředitel. Vzpomínky a
upomínky. Cena 1 K.
Rok mezi Přeloučí a Prahou. Obraz z naší doby.
Cena 80 h.
Selské zrcadlo, představující život a působení
Frant. Vaváka. Cena 80 h.
Národní zlatodol. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákově. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na stará kolena. Idyla z učitelského života. Cena 60 h.
Malíř starci. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Přemyslovci. České dějiny do r. 1306.
Praha. Román. Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Šmatolán. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 20 h.
Novými směry. Obraz z naší doby. Cena 80 h.

Objednat lze ve všech knihkupectvích a u spl-
sovatelů Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 347.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

akutěně velmi levně
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.
Vzory zašle na požádání
franko

První český zaslátelský
závod soukenného zboží
Ed. Doskočila
v Chebu.

Přiléhá k závod v Praze
ve Vodičkově ulici č. 22,
vedle vyšší dívčí školy.

První nákupní pramen

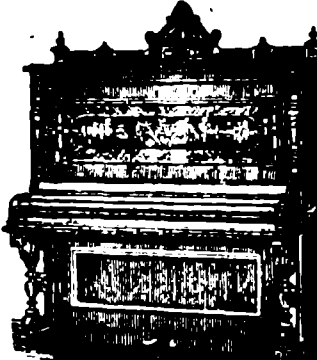
látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látek jest u **Thalcoev. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“** v Hronevě. Těž lze
obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každé
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukónka, šotýše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechájí se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za K 12.—, vyplacené od koruna 20.— výše.
Vzorky a ceník zdarma a franco.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprašticích)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporek a keyového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku
se na požádání franko zašlou.

PIANA PIANINA a HARMONIA

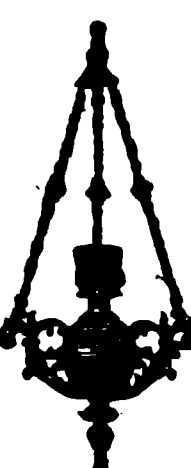
nejnovějších
soustav — levně,

též na splátky a výměnu nabízí továrna
AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Ellisino nábytku proti la-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

Veleddstojnému duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., **vyrábí pasíř spe-
cialně na kostelní náčiní,** dovoluje
si doporučit svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně různě prac-
ovaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lamps, svícny, kadidelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přemělné alobu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
ntenci a jen v ohni slatí a stříbrí. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb cenníky franko.
Za veškeré výrobky a slavnostní ruční. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednoduššího. Chápání kostelní úle-
va v plnění. Více uznání po ruce. **Žádné přemělné vý-
robky bescenné.** Více posílám již pověšené.

Důležité upozornění.

Mnohdy se posvátné nádoby s povrchem
na pohled porušeným bnež za drabý obnos dávají
poslancovati nebo se čistěním ostrými prostředky
povlak skutečně porušuje, až by se chemickým
čistěním za levný peníz tomu předešlo. K takovému
čistění, jakož i k poslacování a natírání,
vůbec ke vkusnému obnovení chrá-
mových rekvizit, soch, sešlých obrazův
a p., materiálem zaručeným a v cenách nejlev-
nějších, dále k stavbě oltářův, kazatelův,
Božích hrobův, spovědnice a křtílnic
v každém slohu i velikosti dle nákresův, jež sám
zhotovuji, dovoluji si nabídnouti se veleddstojnému
duchovenstvu.

O solidnosti mého uměleckého závodu svědčí
mimo jiné i odporučení nejddst. bisk. konsistoře
v Hradci Králové z 20. května 1886., č. 9., jakož
i odporučení sl. c. k. okr. hejmanství Novoměst-
ského z. M. z 22. ledna 1903.

V hluboké účtě
JAN R. WOLF,
sochař a malíř
v Rovném, pošta Dobruška

OBNOVA

Číslo 39.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 23. září 1904.

Inserty se počítají zvlášť.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Sjezd německých katolíků v Řezně.

II.

(14) Ve čtvrté schůzi objevil se teprv veliký rozdíl mezi katolickými sjezdy u nás a sjezdem řízenským. U nás mluví též laikové, muži bez odporu vážení a ve svém oboru na slovo vzati, ale to je všechno; v Řezně přihlásili se k slovu lidé věhlasní, nejširší veřejnosti známí, žurnalisté, poslanci, spisovatelé a v tom spočívá německých katolíků síla a naše slabost. Tam zastoupena je v katolickém táboře též intelligence, u nás jsou to řídké případy; tam mluví zástupci lidu za celé massy, u nás možno mluvit inteligentním laikům jen za sebe, protože u nás katolicko-politické strany nestává, třeba se k jejímu utvoření mnohé pokusy učinily a činí. Proto zjev, aby přední muž v okrese dnes podepsal prohlášení ku katolickému sjezdu a zítra k prohloubení úcty Husovy, byl by v Německu prostě nemožný. A kdybychom chtěli pátrati po příčinách, proč katolická strana zůstala bez laické intelligence, nemusili bychom jíti dále, než k nešťastné naší politické situaci, jež radikálnější a radikálnější živly v národě našem na povrch vynášejí.

Byla jednou příležitost v Čechách k utvoření silné strany katolicko-konservativní a sice r. 1891, když národ Staročechy od sebe odmítl. Tenkrát měli počítati Staročeši s budoucností a s možností, že stejný osud stihne za nedlouho ty, kteří je poválili a podati ruky nám, kteří jsme jim ji nabízel. Ale Staročeši nebyli živlem, jímž se katolictví obživuje; uvnitř pololiberálové, na venek konservativci, nebyli jinací, než nynější Mladočeši, kteří uvnitř nikdy upřímnými liberály nebyli, třeba se na liberální program voliti dali. My jsme to — zůstávše v národě osamoceni — nikam nepřivedli a Staročeši, kteří doufali ještě tenkrát v svou sílu, — mizí víc a více s povrchu země a s českým klubem zmizí docela.

Za ochuravělého poslance dr. Trimborna ujal se v Řezně slova generální sekretář dr. Pieper a to o zásadách katolicko-sociální politiky. Mluvil prostě a přesvědčivě, když pravil, že politika katolicko-sociální má pevný základ a je katolíkům sv. povinností; láska křesťanská nás vede, abychom bídu ulevili a, což ještě lepší je, chudobě zabrániti hleděti konáním spravedlnosti. Tato politika je lidová, praktická, ježto domáhá se sociálního pokroku, je to práce kulturní, ona vstupuje vychází současně potřebám lidu jak nábožensko-mravním, tak hospodářským. Můžeme děkovati Bohu a oněm mužům, kteří toto hnutí vyvolali a musíme konstatovati, že se mnoho již stalo, ale mnohé ještě pozůstává. Proto se musíme o to přičiniti, aby katolicko-sociální práce se rozšířila zakládáním nových spolků a prohlubováním činnosti spolků stávajících, což se může státi nejlépe, postaráme-li se o vědecky a prakticky vzdělané úředníky spolkové, kteří by se životu spolkovému cele věnovali mohli.

Musíme úsilovněji než se posud dělo, starati se o získání vzdělanců, vždyť sociální činnosti ospravedlňují vyšší stavy své společenské postavení.

Redaktor Meyenberg mluvil o katolickém názoru světovém a to s výsledkem přímo triumfálním. Porovnal tento názor s horským světem alpekým; střed tohoto velkolepého horstva je idea Boží, na níž církev staví svou filosofii, předmět to rozumového lidského přemýšlení. Druhým základním kamenem katolického světového názoru je Kristus, před kterýmžto historickým zjevem skloniti se musí každá kritika. Toho, jehož před 100 lety vyhlásili za báji, hájí dnes sám Harnack, připouští, že katolická tradice ve všech svých hlavních bodech je odůvodněna. Kristus je pramen a střed katolické víry, katolického kultu a zdroj milosti. Třetí moment v katolickém světovém názoru je dílo Bohočlověka Krista — církev. V zájmu pravdy podvolujeme

se jejímu vedení a ona nikdy nepřekážela upřímné snaze po vzdělání, neboť ona vidí v poznání přírody a lidského života kus bohoslovií.

A tak to šlo dále, jedna myšlenka krásnější a vznešenější plynula z úst řečníků nad druhou a to ve formě elegantní, nikoho a ničeho se nedotýkající. I na našich schůzích zachovala se vždy noblesa a katolické sjezdy mohou z té příčiny býti poučením i protivníkům, jaké stanovisko vůči jiným názorům na podobných schůzích zachovati se má. Zvlášť štváči z „los von Rom“ schůzi duchovní i světské, měli by si vzíti příklad, s jakou noblessou, i když se polemizuje, dít se to má. Sjezd řízenský měl v jistém smyslu zjev mezinárodní, poněvadž se ho účastnili katolíci nejen z celého Německa, ale i z Francie, Španělska, Italie, Anglie, slovanští zpravodajové z Rakouska, Polska, ba i z Ameriky, poučení to pro nás katolíky rakouské, jak se máme a jak bychom se mohli při vši vážnosti a lásce k své vlasti snášeti jako synové jedné matky, církve, jejížto první vlastností je, že je jedna. Na poli katolické církve a za jejího prostřednictví daly by se vyrovnati ony protivy národnostní, jež v tak příkré formě rakouské národy, pod jedním žezlem spojené, od sebe dělí, všechny snahy nejen ideální, ale i hmotné tlumíce.

I na našich sjezdech viděli jsme jednoty dělnické a spolky katolické, ale jak velkolepě byly tyto v Řezně zastoupeny, to imponovalo samým protivníkům, jak z protestantských a socialistických listů bylo zjevno. Dr. Schädler pravil o nich: „to je náš slavnostní vchod, ony jsou první na místě, ať se jedná o schůze, nebo průvody“, to jsou naše bataliony, při jejich pochodu zem duní“. Münch. Neu. Nachrichten, list naskrze liberální, napsal: „V těchto dělnických spolcích spočívá výsledek obětavé a věrné práce katolického kléru na poli sociálním. Je vidět, jak tento klerus hospodářské a sociální potřeby mass nejen poznal, ale i jak dle nejlepších svých sil jim vyhověti hledí“. To je zajisté to nejlepší vysvědčení. Ovšem nesmíme zapomínati, že v Bavorsku jsou poměry i mezi zásadními protivníky celkem klidnější a že tam slovo „klerikalismus“ není takovým strašákem, jako u nás, kde ta nejobětavější práce pro lid je ničím, je-li na ní sčásten katolický kněz, který dle zaslepeného předsudku není s to, konati něco z upřímné lásky a z pravé obětavosti, nýbrž nucen je svým šatem, býti vypočítavým a falešným. Při posledních volbách kpf. spojila se katolická strana v Bavorsku se socialisty proti liberálům a rozdělila se s těmito o mandáty. Tak se to dělá v politice, v níž nerozhoduje předsudek, ale praktický výsledek; nemohu-li protivníka zdolati, musím mu uznati právo na existenci a pokud lze, pro své cíle jej získati. Socialisti bavorští jsou lidé dle všeho otevřenější, než naši, kteří se dají vésti jak slepi od židů a ač bojují proti kapitalismu, o židovském kapitálu nevědí a židovstvo v ochranu berou. Bavorští socialisti vidí v katolické straně, jež pracuje též pro dobro lidu, třeba jiným směrem a jinými prostředky, menší zlo, než v liberalismu, jenž je vlastně jediným držitelem kapitálu a odvěkým všech snah lidových nepřitelem.

Konečně ještě jeden zjev. O intelligenci, bez níž není politické strany, jsem se již zmínil; při posudku řízenského sjezdu a aplikaci na naše poměry třeba důraz položit na živél, z něhož se intelligence rekrutuje a jenž na našich sjezdech scházel docela — katolické studentstvo a katolické umělce.

Vedle spolků sv. Augustina, sv. Cecílie, katol. učitelů, katol. tiskových spolků, marian-ských sodalů, katol. abstinentů, spolků Windhorstových, jež mají za účel vzdělávati katolické řečníky a uváděti schopné mladé muže do veřejného života, byly tu jako ozdoba a výkvět katol. života, studentské spolky, zvlášť známá Unitas, již prof. Meyenberg, jako její bývalý sodál, doporučil trojí jednotu — náboženskou v katol. víře, vědeckou v katolickém světě názoru a sociální, jež je ovocem křesťanské lásky.

Aby ukázali katolíci němečtí, že se umění nepěstovalo pouze v staré církvi, jež tenkrát jediná dovedla umělce nejen nadchnouti, ale také živiti, a že i dnes existuje umění opravdu církevní, uspořádali výstavu katol. malířů a výtvarníků, zase něco, nač u nás při podobných příležitostech zapomínáme.

Kdosi, jenž se díval na řízenský sjezd se svého stanoviska, napsal: „Ratisbona docet — Řezno učí;“ učme se od německých katolíků především ráznosti, rozhodnosti, jež za dnešních poměrů nás jediné může spasiti!

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 21. září.

(Polemika. — Ke zbahnění českých politických poměrů. — Před svoláním zasedání sněmu království Českého.)

Pražský dopisovatel do „Obnovy“, jak jeho dlouholetí četní čtenáři mohou dosvědčiti, stojí ve svých dopisech vždycky především na stanovisku přísné věcnosti a vyhýbá se každému osobnímu nábehu nebo sporu, jež považuje za malichernosti, jakými se širší obecnost obtěžovati nemá. Důsledně kráčí svou cestou vyhledávaje v české společnosti jenom to, co ji v jednotu spojuje a uklidňuje a odstraňuje stíny, jež by ji rozdvíjovaty nebo roztržovaty mohly. V činnosti této nalezl již velice mnoho platných stoupeců a projevů souhlasu, avšak vedle toho setkává se stále také s odporem. Odpůrcové jeho vývodů ponechávají tyto bez vyvrácení platiti, ale za to často obořují se na jeho osobu.

Pražský dopisovatel do „Obnovy“ polemizovati, sporovati a hádati se proto s někým v novinách nemá za potřebné. Proto obyčejně ponechává rozmanité útoky na svou osobu bez povšimnutí, čímž je činí malomocnými a zbytečnými. Rozumnější díl jeho odpůrců, pochopiv správně nevšímání si svých útoků, omezuje se v nich na to nejmenší minimum, avšak někteří pánové, pokládajíce se za bezpečné před britkou odpovědí, pokračují udatně ve své nezbedných chlapců důstojné novinářské práci, ač začínají býti již „staršími pány.“ Div že si hlavy nepochopivě vymýšlejí, co by zase o pražském dopisovateli do „Obnovy“ sesumirovali a list svůj tím omastili. Domnívají se totiž, kdo ví co důležitého tím nekonají a jak pražského dopisovatele do „Obnovy“ nahnávají. Ten však se tomu tiše útrpně směje a v posledních dnech provedl si dokonce s takovým jedním panem redaktorem, který rád pořádá v neckách mořskou bouři, veselý špás. „Soukromé“ si s ním zapolemisoval —

Napadlo mu to najeďnou, aby se stálon pozornost mu věnujícímu panu redaktoru přiměřeně odvědil. Potkal totiž známého posluhu, který, maje ruce v kapsách, zival.

„Nechtěl byste někam dojít?“ vytrhl ho z toho pražský dopisovatel do „Obnovy“.

„K službám, Vašnosto!“ byl posluha ochoten.

Pražský dopisovatel do „Obnovy“ vytáhl navštívenku, napsal na ni tužkou: Račte vlídně přijmouti jako nepatrný vděk a uznání za laskavou pozornost, dal navštívenku posluhovi, pak vytáhl zlatník a děl: „Za korunu kupte otýpku sena a odevzdejte ji s touto navštívenkou v redakci * * * panu redaktoru * * * a druhou korunu si nechte od cesty.“

„Ráčej poroučet! Zaplať Panbíček!“ a již běžel svěřenou mu úlohu vykonat.

Poněvadž se ku pražskému dopisovateli do „Obnovy“ nedostavil se zprávou, že svěřené mu poslání nemohl provésti anebo že se nezdánilo, měl pražský dopisovatel do „Obnovy“ právem za to, že se mu veselá soukromá polemika s redaktorem * * * povedla.

A skutečně!

Před několika dny ho pan redaktor * * * najeďnou na ulici zastavil a zlostí chvějícím se hlasem ho oslovil.

Českému lidu v této situaci, kterou se mu dnes německým tiskem brozí, sluší zachovati vážný klid. Překáž horší doby, než-li je přítomná, přechází také i tuto, třebaže nás tísnila.

To, co německý tisk dnes za politické a národnostní otázky vydává, to jsou otázky čistě osobní, na nichž mají zájem pouze jednotlivci, kteří si buďto český se učiti lenují nebo kteří s Čechy konkurovati nedovedou.

Ale o jednom by se mělo na sněmu především uvažovati. Nechť se u nás spočte, co mají obce, země a stát dohromady dluhů a nechť se potom uvažuje, kdo jest jejich věřitelem, který je dnes „neznámý“, ačkoliv známý.

Zde jest dno dnešních veřejných poměrů a nad toto dno sluší nalíti čisté vody a nepřipouštěti, aby byla německým tiskem kalena a aby byla pozornost Čechů i Němců od této otázky odvracena.

Také sluší uvést, že dnes na sněmu království Českého půjde především o otázky sociální, které se veškerého obyvatelstva země týkají a tomu musí to, co si pan dr. Fraenkl přeje, ustoupiti. Jest-li se to nestane, český národ bude muset ve dnešní situaci se svými požadavky ovšem čekat, ale při tom s pomocí Boží poroste dál, až konečně doroste a poměry kolem něho utváří se tak, že bude nejpřednějším zájmem samotné vlády, aby byl její oporou, jako jest a býval vždy oporou koruny, jak to čteme uvedeno v reskriptu ze dne 12. září 1871.

Proto ať si německý tisk píše co chce, my jsme na podobné projevy lásky a lidskosti po celá století zvykli. Naším cílem jest utěšenější budoucnost a k té musíme neunavně pracovati a důsledně kráčet ne ovšem cestou, kterou nám naznačují naši nepřátelé, ale cestou, která k ní skutečně vede. Co nám nejbližší doba k zažití uloží, není dnes známo, ale jako českým národem byli naši dědové, tak českým národem budou také naši vnuci a to, co dnes musíme jako Čechové vytrpěti, bude pouhou historií —

Obrana.

(3) **Jen když pokrok.** Organizovaných pánů učitelů dělá přec jen na rozum svých čtenářů útoky příliš odvážné. Ci jest sám toho mínění, že jest jeho čtenářstvo masou zcela nepřemýšlející? Anebo jest si jist, že pod ostrou vládou pokrokařstva nikdo se neodváží z organizovaných říci: „Tato úvaha, tahle lokálka jest ohlupováním; takové lhaní není značkou ušlechtilé pokrokové myslí, ať si už čelí proti katolictvu sebe víc“. — Takovému umělci by byla vpálena na čelo značka klerikalismu a byl by hotov; pokroková klatba jest jednou z nejhorších, nejobávanějších. S katolictvem jest „Český Učitel“ vždy hotov brzy,

nesklamalo. Stanislav Červený jako náčelník s celým rojem známých z vlaku skutečně vystoupil. Krátce jsme se pozdravili a on pak před nádražím jal se sokoly šikovati a v čelo jejich postavil šest trubců. Za hradeckou řadily se ihned jednoty jiné a v několika minutách dal se takto improvizovaný sokolský průvod na Stanislavův rázný povel na pochod.

Trubači nasadili své nástroje a na Poříčské třídě ke všeobecnému překvapení zavzněla mistrně troubená směs z českých národních písní. Obecenstvo na nevidané tehdy takové divadlo s údivem pohlíželo, stavělo se po ulicích a velká část obklopila sokolský průvod a s jeho neobyčejnou hudbou valila se po Přikopech k Václavskému náměstí. Stanislav Červený, spanilý, mladý muž, jemůž na ruzých bujných kudrnatých vlasech sokolská čapka koketně seděla, v čele.

Táhl jsem ovšem že s sebou. Šli jsme stále bez závary a ve větším množství. Až na Václavském náměstí postavil se sokolům v cestu starý mrzutý policajt a průvod zastavil. V obecenstvu nastalo napjetí, co bude. Stanislav Červený tážal se svým jasným hlasem policajta, čeho si přeje. Nevědělo se, prohlásil-li ve jménu zákona, aby se do tisíců hlav počítající zástup rozešel, anebo jest-li si jméno pana Červeného jenom do notesu zapíše.

Policajt, nejpřísněji se tváře, spustil.

„Kdo pak vám dovolil s takovouhle muzikou chodit?“

„Náš král, Jeho Veličenstvo císař pán!“ odpověděl mu bláznivě Stanislav Červený.

„A v Praze také?“ ptal se policajt dále.

„V celém Českém království!“ zněla Stanislavova rázná odpověď.

„Tak račte odpustit!“ vece policajt a ustoupil z cesty.

Obecenstvo, jež výstup tento s největším napjetím sledovalo, vypuklo rázem v bouřlivé volání „slava“ a „na zdar“. Stanislav Červený velel další pochod, trubači zanotovali „na přeje“ a průvod bral se z nepřítržitého hluchého pozdravování obecenstva a za zpěvu lidu v před k sokolovně.

beze všeho přemýšlení, beze všeho studia. Oporuči se protikatolický pamflet nadáváný nepravdami přímo křiklavými; nač se tázat svědomí, zda jest dovoleno proti komukoli pomluvami bojovati a tak místo pokroku ohlupovati? Jen když je to proti církvi, pak takové mrzačení možná jest rozhodným pokrokem. Co na tom, že tento orgán místo klidného poučování fanatizuje? Čtenáři aspoň budou pak mít přemýšlet a více „horliti“, a o to tu jde.

Díváme se právě na článek nadepsaný „Klerikální výstava v Klementinu“. Že tam nebude ani slova pochvaly, to jsme věděli hned při spatření nadpisu. „Čes. Učitel“ ani psáti spravedlivě o nás nesmí. Ale že mu už dochází výběr šťastných nadávek a že si jde pro ně až do „Práva lidu“, jest už charakteristické. Takhle je to pohodlnější, než samostatně trochu přemýšlet; a soudruzi budou aspoň vděční. Nemíníme celou hromádku lží a nadávek v Právu lidu uložených a v Čes. Učiteli opsaných přebírat. Poukazujeme však aspoň, jak zná Právo lidu a od něho se učící Český Učitel naši českou literaturu. Prý neprávem jest Zeyer na tu výstavu zatahován; docela nesprávně jest zván „Marianským básníkem“, protože prý Zeyer napsal jen (!) „Zahradu Marianskou“, kterou si chytil katoličtí modernisté rádi přisvojiti, ale také krásné a pročitelné báje pohanské. Na tohle pravíme jen tolik: Zahradu Marianskou napsal Zeyer pro katolický časopis a za jaké nálady ji napsal, to nechť každý rozvázný posoudí dle krásné modlitby, kterou předeseřlá. Že Zeyer psal také pěkné básně pohanské, z toho nenásleduje, že by nebyl katolického smýšlení. Největší katoličtí světci chválili docela některé úvahy pohanských filosofů a přece katolíky zůstali. Kdyby jen a jen byl napsal „Zahradu Marianskou“, zcela dobře by mu příslušelo jméno marianského básníka. Čtete však Karolinskou epopej, kroniku o sv. Brandanu, Sestru Paskalinu, V soumraku bohů, Plojbara, Féniciin hřích a jiné jeho spisy katolické tendence, a pak poznáte ještě líp, zda jest „ubližováním památce básníkově“ vystavení památek po Zeyerovi na výstavě katolické. Ostatně by bylo dobře, kdyby si panové přečetli životopis Zeyerův od Kampra v Musejníku. Ale kdepak si hlavu lámati nějakým nestranným pojednáním! Líp je číst některý protikatolický pamflet. Do Vašich listů, pánové, by Hus a Komenský ani řádkem nepřispěli; Vy šlapete po jejich ideálech, a přece tyto muže zatahujete na svoji stranu. Dáváme na rozhodnutí nestranným lidem, kde je poctivost a důslednost větší. S Vaší logikou by se přišlo k zmatení jazyků i rozumu.

Čtete! Předplácejte! Rozšiřujte! »OBNOVU«!

Zpráva o tomto styku hradeckých sokolů s policijem rozesla se rázem po celé tehdejší Praze, kde tehdy panovaly daleko krotší poměry, než-li dnes u Stanislav Červený byl všeobecně velebeným hrdinou dne a hradecký sokol potom ve slavnostní neděli 18. června předmětem všeobecné pozornosti.

Uvádím tuto episodku ve svých „Králové-hradeckých vzpomínkách“ proto, aby nevěsta ve zbytečné zapomenutí, neboť měla v Praze v zápětí, že celou první velkou sokolskou slavnost jakoby osvěžila a dala jí ráz jaré, čacké povahy. Dnes zdá se býti sice jenom nepatrným výstupem, ale r. 1882 působila jako elektrická jiskra, která českou Prahu velice čiperně vzpružila.

Starého pana Václava Červeného, zakladatele světové firmy „V. Červený a synové“, bylo zřídka kdy v Hradci viděti. Obvyčejně, když šel k večeru do „Živnostensko-čtenářské Jednoty.“ Na ulici vedl si skromně, vypadal velice zdravě, ač byl již valně prošeďivělý. Bez hole jsem ho na ulici neviděl.

Advokáty byli v Hradci Králové v letech sedmdesátých Dr. Válek, Dr. Chmelenický, syn českého básníka, dr. Srdínko a dr. Lhotský, notářem byl p. Batěk. Jako znamenitý obhájce vzpomínán byl počátkem let sedmdesátých zesnulý advokát dr. Flanderka. Lékařskou praxi provozovali dr. Chleborád, dr. Mucha, dr. Potoček a vojenský nadlékař Spitzner. K nemocným volán býval také p. Werner, absolvovalý medik a té doby starší již úředník při komunále. Řiditelem městského úřadu a tajemníkem městským byl pan Tronček. Pokladníkem v záložně byl pan Šantrůček. Řiditelem v úvěrním ústavě byl pan Jan Vávra, obratný dramatický spisovatel. Sládkem ve pravovárečném pivovaru byl p. Znojenský. Tajemníkem okresního zastupitelstva byl p. Hruška. Okresním hejtmánem byl pan baron Malovec, který vycházel na procházku s karabáčem v ruce v průvodu velkého honičiho psa. Berním byl pan Spurný a na gymnasium školné vybírali s velikým konopným pytlíkem pod pažď přicházel pan Vaško. K soudnímu úřednictvu ještě přijdu při tragickém pádě, o němž se později zmíním šle. Možná, že

Politický přehled.

Politická situace v naší polovině říše svoláním zemských sněmů počíná se opět živěji rozvíjeti. Zasedají už sněmy slezský, korutanský, solnohradský, dolnorakouský, gorický, istrijský, v září sejdou se ještě sněmy štyrský, moravský, krajinský, haličský a vorarlberský, ostatní říjnu. Na slezském sněmu podali Němci protest podepsaný 23 něm. poslanci proti slovanským pobočkám, aby vláda pobočky ony zrušila; Němcům pak odpověděli slovanští poslanci zvláštním prohlášením. Sněm království Českého zahájen bude 6. října, ale Němci už napřed prohlašují zasedání jeho marným, obstrukce že jej ovládne. A vláda na zjednání sporádaných poměrů nechystá nic, co na tom, že království hmotně klesá, a že rolnictvo zubožené volá o pomoc. — Na několika místech konaly se minulý týden v Čechách nouzové schůze, ale ve Vídni o volání tom nic nechtějí vědět, aby se snad Němci nepohoršili. — Na schůzi výboru staročeské strany v Praze 18. t. m. jednalo se o nové organizaci strany a revisi programu. — V rakousko-uherské armádě chystá se vážná změna: dvouletá služba vojenská a na základě zkušeností z války rusko-japonské rozmnoží se dělostřelectvo a dá se příležitost na rozhojnění počtu důstojníků. — Zemským hejtmánem v Bukovině jmenován bar. Wassilko.

Pruská vláda pokračuje stále proti Polákům. Z pozemků, které budou získány zbořením pevnost. hra deb v Poznani, nesmí býti nic Polákům prodáno. — Kníže Herbert Bismark, starší syn „želez. kancléře“ Bismarka, jenž ve vysokých úřadech svých byl pohným vykonavatelem rozkazů otce svého, zemřel 18. t. m. — Na schůzi sociál. demokratů v Bremách zamítut návrh Liebknechtův, aby se agitovalo pro sociální demokracii mezi rekruty. Na každé pokus zkrátit volební právo odpoví se všeobec. stávkou.

Král italský pro narození korunního prince udělil rozsáhlou amnestii a na pojištění dělnictva pro stáří věnoval milion lir. — V těchto radostných dnech zavládla v sever. Itálii všeobecná stávka, která však brzo skončena.

V Srbsku minulý týden oslavena okázale korunovace krále Petra I.

V macedonských městech opakují se velké výtržnosti tureckých záložníků, kterým nebyl dosud vyplacen zadržný žold. V Soluni vydrancovali záložníci asi 20 obchodů.

Japenci v tažení svém na Mukden váhají, postupují prý zvolna. Sklamání nezdarem u Liaojanu, kde chtěli ruskou armádu zničiti, a unavení brozným bojem nemají již tolik důvěry v sebe. Kořist japonská u Liaojanu Japonci tak zveličována scvrkla se na dva nepotřebné vagony, několik rozbitých muničních vozků a pouze několik beden s náboji. V poslední době dostali Rusové značné posily, nad tož zahájena již vozba na okružní draze bajkalské, čímž se

jsem snad někoho z honorací vynechal, což jest pochopitelné, neboť jsem ji znal jenom od vidění.

Rameno královéhradecké spravedlnosti za tehdejší doby reprezentoval pan revisor Volák se třemi policajty. Pan revisor Volák chodil jako civil, jenom že nosil na hlavě důstojnickou čepici se zlatým jablíčkem a se zlatou portou. V ruce měl vždycky silnou hůl. Často jsem si myslil, co by dělal, kdyby mu ji někdo z ruky vyškubl. V zimě míval krk několikrát otočený dlouhým viněným šálem, jehož konce přehazoval si dle tehdejší módy na záda. Vousy tuším že nenosil žádné. Uniformovaní policajti však vousatí byli. Jeden, ten nejstarší, jmenoval se Hrádek, druhý Růžička a jméno třetího jsem zapomněl. Růžička býval „zlý“, ale Hrádek byl dobrák. Viděl jsem ho několikrát o trhu nebo o jarmarce, že, když se někde strhla hádka nebo prance, jak čerstva od jeviště afery se ukřizel anebo někde do domu se schoval, aby nemusil zakročiti a aby si lidé obyčejné daremný spor vytřídili sami. Byl by beztoho dostal od obou stran vynadáno a proto nechtěl asi nikoho pro urážku strážce přivést na kremínal, nebo při nejmenším na Kropáčku, kam se tehdy výtržníci zavírali.

Jestě snad sluší vzpomenouti, že na Velkém náměstí před kathedrálním chrámem sv. Ducha při řadě domů, mezi nimiž stojí krajský soud, choulilval se jednopatrový domek, postavený na bývalém svatodušském hřbitově. V domku tom, jenž jest již dávno zbořen, bydlíval za mých hradeckých časů vetchý stařec, fídel kůru kathedrálního chrámu p. Loqvens, který míval velikou půjčovnu knih, z níž Hradec Králové svou čtenářskou žízn užíval. Já si také od pana Loqvense jako menší student šel něco vypůjčit a k jeho doporučení přečetl jsem si román „Rocamboło nebo-li provaz oběsnice“. Vychválil mně to, že je to tuze krásné.

Jest-li snad laskavý čtenář vzpomínku na tu nebo onu důležitější osobu postrádá, budiž mně prominuto. Třebaže se s ní později ještě shledá anebo mně po tolika letech z paměti vypadla.

„Dovolte, proč pak vlastně jste mně tu otýpku senu poslal?“

„To byla má polemika s vámi!“ odpovídal mu pražský dopisovatel do „Obnovy“. „Proč pak jste ji přijímal?“ táhal se s vlnitým úsměvem.

„Protože jsem hloupý vůl!“ rozhorlil se stále rozčilený pan redaktor sám na sebe.

„Když to tedy o sobě víte sám, proč pak se mne na to ptáte?“ klidně odpovídal mu pražský dopisovatel do „Obnovy“.

Pan redaktor * * * zbledl jako stěna.

„To je infamie“ — začal koktat.

„Jest-li budete ve své doznané vlastnosti pokračovat, uvedu vás v „Obnově“ plným jménem, jak jsem s vámi vás důstojně a přiměřeně polemisoval!“ chlácholil ho pražský dopisovatel do „Obnovy“, pokládaje prozatím tuto svou mluvu všecku pochybnost zdařilou polemiku se slavnou redakcí * * * za ukončenou.

Při tom pražský dopisovatel do „Obnovy“ podotýká, že si patent na tuto nahodilou polemiku nebere a že tudíž způsob její jest každému tiskem napadanému k volné dispozici. Hádat se s někým, kdo nemá ani taktu, ani pojmu o áluzce a účelu tisku, jest dnes věc marná a zbytečná a nejlépe jest udělati takového novináře jak náleží směšným. Veřejnost pak ho již brzy sama pošle tam, kam takový rozvášněný dalmáček náleží.

Krém pražské společnosti v posledních dnech baví se povídáním o p. dr. Jaroslavu Salabovi, který jest najednou „Prahy prázden“ z důvodů prý, že ho zde věřitelé obtěžovali a znepokojovali. Nechal jim proto své směnky, žiranty a rodinu k dispozici a byl prý některými Pražany před měsícem potkán až v Novém Yorku. Nyní celá Praha o p. dr. Salabovi mluví a vypravuje. Nemáme za vhodné, přikládati na plameny fámy té ještě další nějaké jízlivé polínko, ale případ ten nelze přejíti mlčením. Pan dr. Salaba hrál v Praze více-estrannou vynikající úlohu, proto rozhodně tvrdíme, že větší část tihy jeho viny spadá na společnost a na ty činitele, kteří mu umožnili, že mohl dopadnouti k těm koncům, v jakých se octl. My ho pokládáme za obět daremné nespořádanosti našich společenských poměrů.

Již vícekrát jsme se na těchto místech zmínili, že v české (i v německé) společnosti pražské i venkovské ztracen byl kompas rozumu. Celá řada zločinců a flamendrů hrála v poslední době u nás vynikající roli tak, že vážal, počestní a poctiví lidé musili jim ustupovati a to proto, poněvadž naše společnost vzdala se oprávněného měřítka, s nímž jest vlastně povinná skutečné poměry, život a jednání svých členů kontrolovati, sledovati a posuzovati.

Byly by aféry Winklerova, Wildtova, Or-

tova, Jandova atd. atd. a nyní Salabova vůbec možnými, kdyby v naší české společnosti panoval správný úsudek o tom, co kdo podnikati, reprezentovati a dělati smí a může? Ty obrovské škody a katastrofy celých rodin byly by nemožnosti, kdyby naše veřejnost nebyla zaslepena neomálenou reklamou tisku i jazyků, která ihned stojí každému k dispozici, kdo se společnosti naší vydává za boháče! Podvodníci, zloději, falšovatelé a lumpové u nás mají ihned ten největší kurs, jakmile si ho mltí přejí. Nikdo se neptá, jak pak tenhle člověk najednou ke svému bohatství přišel? Má ho také skutečně? Kde pak na to vzal, že se může tak vypínati? Koho pak to zkrátil, ošidil, napálil, oloupil nebo podvedl? K tomu přemítání oprávněn jest dnes u nás každý, protože nastal v české společnosti naprostý právní a společenský zmatek.

Staly se také i případy, že se jednotlivci příslušných důsledků svého jednání sprostili tím, že se dali od příbuzných na nějaký čas ubytovati do blázince anebo že prostě prohlásili, že spor proti nim byl by vyhazováním peněz, poněvadž si není na nich co vzít. Poukazovali jsme na to od let a poukazujeme k tomu stále, že se u nás zapomnělo na přísnou správnost, na skutečnou poctivost a že dnes čest a sláva jsou u nás zbožím velice pochybné ceny a ještě pochybnější trvanlivosti. Kolik jen daremných afér bylo umackáno a ututláno! A hrdinové jejich hrají v české společnosti vynikající osoby dále —

Vždyť i vládní a vysoké kruhy byly již strženy k tomu, že věnovaly důvěru osobám — zralým pro kreminál. Považme ty strašlivé škandály s falšováním staročeské šlechty, rozmysleme si ty katastrofy záložen, uvažme různá falšování smének, vzpomeňme na vylákání peněz, jež dlužníci zaplatiti s to nebyli, když o různých podvodech v rodinách, obcích atd. nemluvíme.

U nás postačí jenom za něco drze se vydávati a již se mu věří. U nás mohl představitel černohorského vévodu obyčejný sklepník; u nás hrál si na Dra. Květenského naivní pobuda; u nás plašil nevěsty a kupoval statky dříve v Dolních Rakousích po leta zavřený podvodník; ve Svatoňovicích byl dokonce delší dobu horním lékařem za doktora medicíny se vydávající dobrodruh; u nás po řadu let dělal radikální a demonstrační politiku policejní agent a špicl; u nás byli spisovatelé, kteří za svá díla vydávali spisy cizí a všem takovým individuí šlo se vsťíc s potleskem, vážností a úctou, zkrátka s otevřenou náručí.

Nebylo by na čase o tom vážně uvažovati, je-li těmto zjevům u nás již konec anebo nebudou-li mít ještě další smutné pokračování? Když se zjevy ty podrobně pitvají, bývá pravidelně výsledkem takové pitvy zjištění, že u nás nyní již nejpovážlivější měrou objevující

jaksi zastupoval a hleděl nahraditi. Zaměstnáním byl soukromník, žijící z kapitálu a proto mohl sebe i své známé tímto způsobem bavit a „věřejné mínění“ reprezentovati.

Znal se skoro s celým Hradcem a promluvil s ním rád každý. Že by někomu ublížil nebo někomu tupil, o tom nevím, ale já mu dal sám do referátu „několik novin“, jež byly původně jenom naším zbožným studentským přáním a pan Liška je prostředkem svých styků, ovšem netuše, že vydává ideály za fakta, dovedl k uskutečnění skutečnému.

Zastavovali jsme se spolu ráno každodenně a více jsem od něho zvěděl, než-li jsem mu pověděl. Mimo mne stýkal se ze studentů také s kolegou Satrapou, na něhož však potom nedržel, poněvadž mu Satrapa světlil zprávy a noviny tak pochybné jakosti, že se pro ně panu Liškovi někteří páni vysmáli.

Když jsme k polednímu vyšli ze školy, stával před gymnasiem na náměstí staříček listonoš pan Šubrt, někdy společně se svou chotí, stařenkou to, která česky mluvit neuměla a odevzdával nám došlé dopisy, vyvoláváje jména adresátů. Listonoš Šubrt byl veselý, bodré povahy a dobrý člověk. Koncem let sedmdesátých odešel na odpočinek a místo jeho převzal pan Kašpar, rovněž ochotný a srdečný muž, který byl s to studenta s došlými penězi nebo poukázkou na zásilku třebas hodinu hledat. Když nemohl sám, poslal svou paní. Musím se mu za tuto ochotu touto vzpomínkou odvděčit, neboť také mně odpoledne poštou došlé ovoce, nebo jitrnice a podobné věci nikdy přes noc na poště ležeti nenechal. Hledal mne, až mne třebas „u nosu“ našel.

Královéhradeckou poštu, jež se nacházela na Malém náměstí, spravovali tehdy dědiční poštovní páni bratři Kaldararové, s nimiž jsem byl také osobně dobře znám.

Za pěkných letních dnů sedala na schodech u marianské sochy na Velkém náměstí starší ženština velké postavy. Byl to nějaký tichý blázinec. Mlčky hleděla před sebe a vydržela tak civěti několik hodin.

Pro papír a pro školní potřeby chodili jsme na poštu ku knihaři panu Součkovi, jehož syn

se „aféry a katastrofy“ zaviňuje nedbalostí naší společnosti, která nedbá, aby se zločiny nemohly a nesměly prováděti, ale spíše je svou neopatrností, shovívavostí a netečností umožňuje. Naše společnost začíná býti tupou a necitelnou k tomu, aby vystihla, co se to na ní valí —

Kam to spějeme? Vždyť za takových poměrů stane se poctivost a pravda pomalu hloupostí a škodou!

Na počátek příštího měsíce října svolán jest sněm království Českého, aby ve svém zasedání uspořádal zemské hospodářství a postaral se o vyřízení nekonečné již řady naléhavých důležitostí, na něž se již po celá leta čeká.

Čeští poslanci musí nutně zachovati při zasedání tom ten největší klid oproti rozmátným provokacím, jež druhá strana již nyní nepokrytě připravuje, aby zasedání to zkrátila a znemožnila.

Znemožněním českého sněmu má býti český národ nepřátelskou mu politikou připraven o tribunu, s níž by mohl to, co ho tísní a co mu na srdci leží, vysloviti a pronésti a tak má býti hlas jeho umlčen, aby v umlčování českých požadavků bylo pokračováno na říšské radě ve Vídni.

Také se mluví o tom, že prý bude sněm rozpuštěn a nové volby vypsané, pak-li čeští poslanci nebudou mlčet. Vyhrožuje se dokonce tím, že by při nových volbách vydána byla — kým? — kurie velkostatkářská Němcům. Tím jenom německý tisk straší, neboť německým velkostatkářům jako českým záležitosti dnes na docela stejných zájmech a kdyby někdo chtěl českému lidu vyhrožovati německými velkostatkáři, odpoví český lid jenom tím, že v českých obcích, v nichž se nacházejí německé velkostatky, zruší „pivní krejcar“ a máme za to, že žádný německý velkostatkář v českém kraji nebude riskovati, aby výnos tohoto „pivního krejcaru“ musil hraditi sám proto, aby se stalo nekřesťanskému tisku po vůli.

Také německý tisk vyhrožuje, že se vláda prý spojí při nových volbách proti Čechům se socialisty! Něco absurdnějšího si ani mysliti nelze! Program a stanovisko vlády a program a stanovisko socialistů stavěti dnes vedle sebe jest naprostým nesmyslem! Socialisté na sněmu by k vůli vládě svého programu se nevzdali a tu by se stalo, že by potom měla vláda proti sobě velice často nejenom hlasy socialistické, ale také české a naopak, poněvadž většina z toho, co socialisté chtějí, jest vlastně zájmem českého lidu. A žádný velkostatek, tedy ani německý se socialisty u nás v jednotu jíti nemůže, proto i tyto vyhrážky jsou jenom deklamacemi německého tisku, jehož redaktor nejsou ani Němci, ani Češi, ani křesťané.

Jindřich byl naším spolužákem, nebo k paní Fingrové. Knihkupectví hradecké nacházela se tehdy jedno v rukou rodiny Pospíšilovy a druhé po zemřelém knihkupci Hejzmanovi zakoupil si pan Tolman.

Ctihodnou a slavnou královéhradeckou impresi Pospíšilovskou a spojené s ním knihkupectví vedl v letech sedmdesátých syn věhlasného českého nakladatele Jana Hostivíta Pospíšila, Ladislav Pospíšil, starší již pán vysoké postavy. Od něho závod ten převzal na sklonku let sedmdesátých syn jeho Jan Pospíšil, vzácný, vážný a spanilomyslný člověk, jehož pro Hradec Králové škoda, že tak náhle a smutně svou pozemskou pouť skončil.

Denními návštěvovateli královéhradeckého korsa na Velkém náměstí nebo za deštivé povětrnosti na velké podšáni bývala trojice tehdejších hradeckých fionů a šviháků. Dnes, po pětadvaceti letech si zajisté všichni ti pánové rádi někde sednou v době, kdy druhdy parádávali Hradec.

Chodívali obyčejně pospolu. P. Stanislav Edgar Červený, nyní společník světové firmy V. Červený a synové, pan Julius Russ, dnes radní v Hradci Králové a pan Vojta Götschner, spoluhlavitel knih-tiskárny, o jehož pozdějších osudech nevím. Všichni tři bývali také horlivými divadelními ochotníky a český společenský ruch v Hradci Králové se tehdy kolem nich točil. V ohledu tom vedl hlavní slovo pan Stanislav Červený, s nímž jsem ve stálých přátelských stycích až do dnešních dnů zůstal a zajisté že si je do posledních svých časů dochováme. Již jako student jsem velice rád v jeho milé společnosti pobýval a bylo mně velikým potěšením, když mne k sobě na procházce na náměstí přibral a o svých cestách Evropou dovedně a poutavě vypravoval.

Proto pokládám jsem za svou povinnost, když se r. 1882 v Praze první sokolský slet na oslavu dvacetiletého trvání založení „Sokola“ odbyval, jíti na nádraží, počítaje bezpečně, že Stanislav Červený k němu s četou hradeckých sokolů jistě přijede. V sobotu dne 17. června jsem se za tou příčinou na severozápadní nádraží v Praze, přes to, že jsem byl tehdy na vojně, k odpolednímu hradeckému vlaku vypravil a očekávání mé mne

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XX.

Když jsem tak do hradeckých hospod a osobností vzpomínkami svými zabrousil a laskaví čtenáři mne vldně při tom doprovázeli, snad jim nebude nepřijemno, když při tom ještě chvilku zůstaneme. Dovedl bych je ze srdce rád na Janské náměstí do tehdejší Tobischovy vinárny, ale o té nemohu nic více vypravovati, než-li že v Hradci bývala, že se tam prý prodávalo výtečné víno, že vináři pan Tobisch na počátku let osmdesátých umřel a vinárnu tu po něm převzal pan Puchwein z Rychnova. Já totiž v ni jaktžliv osobně nebyl a musím se tedy omeziti pouze na to, že jsem o její slávě jenom slyšel a sám na vinárnu tu vzpomínati nemohu. Proto laskavě své čtenáře v ní ani ke vzpomínce usaditi nemohu, ač bych rád a oni by se zajisté nevzpouzeli.

Začnu tedy jinak. Když jsem jako dozrávající gymnasta ráno z Malého náměstí táhl do školy, pravidelně jsem se v okolí Pospíšilova knihkupectví poblíže „másečné podšíně“ setkával s panem Liškou, pravověrným měšťanem, protože byl majitelem domu na Velkém náměstí. Patroloval zde v létě v zimě skoro celý den, zastavuje se se svými známými, mezi něž měl jsem tu čest býti zařazen.

Byl to kulatý pán prostřední postavy, vkusně oblečený, brunátné tváře s krátkým prošedivělým plnovousem. Každého známého uctivě pozdravoval poklonou, při níž pravou nohu nadzvedl a klobouk smekl okázalou čtvrtinou kruhu. Když přišlo, chodíval pod deštníkem a když bylo krásné, nosil španěhelku s bílým koštěným držadlem.

„Co je nového?“ ptával se pravidelně při setkání se známými a nejvčetnějším účastnatvím, chvílemi se zastavuje, poslouchal, co mu známý sděluje. Když mu známý nic nového povědět nemohl, vypravoval on sám, co právě nového slyšel. Pan Liška do doby, pokud nebyl v Hradci zaražen „Polabana“ jako místní noviny, takové noviny

doprava ještě zjednoduší. Mimo to citelná nastávající zima v Mandšursku, nakteron Japonci nejsou pranic zvyklí, bude Rusům velkou pomocí. Za příprav k rozhodné bitvě šíří se pověsti o míru, jímž by se Rus a Japonsko staly nejlepšími přáteli. — Na Port Arthur byl prý minulý týden proveden zase všeobecný útok. Přes to ale do Port Arthuru dostala se loď obsahující 6000 tun nábojů a mouky. Port Arthur udržel se prý ještě dlouho a zakotven v něm loďstvo každé chvíle že může podstoupit zápas. Koncem srpna učiněn pokus ztéci jednu tvrz u Port Arthuru stál Japonce celý pluk. Loďstvo baltické nevyplulo dosud, odjezd jeho z různých příčin odložen na neurčito.

Z činnosti katol. spolků.

Ze Skorenie. Zlatilou schůzi pořádala jednota zdejší dne 8. t. m. Shromáždění na sto padesát účastníků čítající s nevšedním zájmem vyslechlo zde řeč pozvaného dp. Jiřího Sahuly z Hradce Král., který zajímavým způsobem a závažnými důvody dokazoval, jakým pokladem má být každému člověku pravé náboženství. K též takových pěkných schůzí dočkáme se více! Nepřátelé pracují v Čechách se všech sil a proto budeme povždy na stráži!

Z Chrudimě. Čilá katolicko-národní jednota žen a dívek v městě našem značně povzbuzena byla k další horlivosti schůzí pořádanou dne 18. t. m. Ačkoli v tento den různé zábavy lákaly jinam, přece spolková místnost byla do posledního místa naplněna. Dostavilo se i na dvacet členů mužských jednotářů. Za veliké pozornosti a hlasitého souhlasu mluvil nejprve dp. Jiří Sahula o základu pravého štěstí. Četnými příklady dovodil, že skutečného štěstí a nerušené spokojenosti nedodělá se nikdo, komu schází vroucí cit náboženský. — Na to velice zajímavým způsobem přednášel vesp. arciděkan dr. Jos. Mrátek o zkušenostech, jakých zažil při svém účastenství na katolickém sjezdu v Řezně. Vylíčil, jak mužným vystupováním a spravedlivým hájením svých práv katolíci německí dobyli si respektu i u krajanů protestantských; sám císař Vilém, ač jest protestantem, zaslal sjezdu delší pozdrav. Sjezd tento, jehož se účastnilo na třicet tisíc katolíků, luštil krásné otázky sociální a národnostní dle evangelia Kristova; řečníci probírali i důrazem, že katolictvo nemá a také nikdy nebude ubližovat krajanům jinověrcům. Sjezd navštívil mnoho učenců, advokátů, poslanců, veliký počet studentských spolků, atd. Právě horliví laikové měli při podíl na zduro sjezdu. Dojemné bylo, s jakou horlivostí nasloucháno početným řečem, jak zbožné lidé nejvyššího i prostého stavu obcovali službám Božím. Řečník přirovnával horlivost katolických učenců laiků německých k laickému občanstvu českému, které se báživě choulí před nepravdivějšími útoky. Budme tak horlivými jako v Německu, nemějme za ječí povahu při každém ústrku a pak se nebude vlažnosti a rozpaků našim vysmívati leckterý nedouk. Při tom ovšem důrazně zachovati všestrannou lásku k bližnímu; nenávidějce blud, nasmíme zároveň odhazovati a hněvem stíhati bludáře samé. Bylo by žádoucí, aby v městě našem katolictví od theorie přešlo více k praxi. K též katolická jednota mužů ať takovou upřímnou horlivost vyvíjí, jako spolek ženský! Zevní ukázkou bez vnitřního prociťení a bez praktického provádění zásad katolických nás neuspasí. Zjistěte příklady katolické víry nejsou tak obtížné, aby je každý zachovati nemohl. Krásná řeč přijatá s nadšeným potleskem. — Pak dp. J. Sahula ještě jednou povzbudil k horlivé činnosti, uváděje příklady, že i v Čechách horlivá činnost spolková korunována jest výsledky velice zdarnými. — Schůze tato přítomně znamenitě vzpružila. Bylo vyslovováno obecné jedno- svorné přání, aby co nejdříve došlo k schůzi nové, stejné účinné! Postavme se neohroženě v boj za svatá práva svá; pomozme si sami a jistě nám nebesa pomohou též!

V Kosteletě n. O. ve schůzi katol. Jednoty v neděli dne 25. září přednášel p. redaktor Václav Myslivec z Prahy o předmětu: „Katolické sjezdy a jejich význam“ a doložil své výroky zvlášť doklady z posledního sjezdu v Řezně, jehož se účastnil. Závěr v 7 hod. večer. Pobavení uslechtilé.

Z Čáslavě. Na sv. Václava křesťansko-sociální spolek a odbočkou všeobecného sdružení pořádají přednášku v Dolních Budečích. Přednášet bude osvědčený řečník pan Václav Myslivec, redaktor „Mebe“. Zábavnou část obstarají členové jednoty a odbočky. Zdař Bůh!

Důležitá upozornění českým katolíkům. Dne 28. září, v den sv. Václava, pořádá Jednota čes. katol. učitelská a přátel křesťanské výchovy v 6 hodin večer v sále Jednoty katol. товариšť v Praze, Anenské náměstí, schůzi členů a jimi uvedených a pozvaných hostů. Na schůzi té bude objasněn a vyložen účel Jednoty dle nových stanov, načež zasloužilý sociolog Dr. Rudolf Horský pojedná o potřebě a povinnosti součinnosti všech katolíků na obranu základů křesť. výchovy. Kdo katolíkem uvědomělým, přijď! Přihlašky, aby se vstupenky mohly připravit, přijímá již předem Fr. Jelínek, učitel v Malotičích. Zvláštní pozvání se nezasílají.

Zprávy místní a z kraje.

Dar. Njdp. biskup Dr. J. Doubrava přistoupil za prvního zaklád. člena místního odboru spolku pro léčení nemocných chorobami plicními v Hradci Králové s příspěvkem K 200.—

Pardubské Humory, vycházející pod pseudonymem „Osvěta lidu“, baví své čtenáře svým komickým lhaním líp než August světového cirku. Uvá-

děti všechny ty povedené kotrmelce — teď ať si vezme na starost „Nájemník“. Chceme však přece uvéstí příklad nejpodstatnější. „Osvěta lidu“ píše, že Obnova J. Macákovi nemohla přijít za díva na jméno, a když mu na ně přišla (hm! tedy přece?) „byla to samá drzá a podlá impertinence.“ Kdo by nevěřil, že tato myslivěcká latina v „Osv. l.“ se nachází, nechť si přečte dobrotivě číslo ze dne 17. září téhož listu. Fanatická hlava se domnívá, že musí každý nadávati jako ona, a nedá-li se jí Obnova uvéstí k nízké úrovni svého vlastního psaní, aspoň ve hněvu nad nevyplněným přáním ulevuje si novými útoky a lhaním. Tážeme se slušně, kde Obnova nemohla Macákovi přijíti na jméno a kdy o něm psala samé podlé lži a impertinence. Tohle už je kusá přilbi veliká, ohříš soustavně balamutit čtenářstvo přičítáním Obnově těch věcí, jež v ní nikde a nikdy vytištěny nebyly. Na svůj dotaz ovšem odpoví se nedočkáme — jako jsme se nedočkali jindy. Třikrát balamutila „Osvěta lidu“ svět, že jsme tento rok nadšeně horovali, pro obnovu státu papežského, ale přes něž výsev nemohla chudinka žádného dokladu uvéstí; vytkla nám nízkost, nemravnost a podlost v přičině lokálky o Svozilovi, ale zase ztichla, když jsme rozduřenou dušičku vyvalili, aby nám to nějak věcně dokázala, atd. Pusťte lidytvoř granát — utíci a strčí hlavu do písku jako pštroš, toť jest specialita opravdu pokrokové. Ostatně takové nadávkové a lhačské fesele abonentům „Osvěty l.“ jest zcela po chuti; k jinému účelu stejně tento list nevydrží. — A ještě něco: „Osvěta lidu“ platí Obnova za Humory; důkaz jak obyčejné zase schází, ačkoli jest tu částečně pravdou; Obnova totiž občas uveřejňuje humoristické ukásky z Pardubského listu samého, aby se čtenáři naši taky někdy trochu zasmáli. A ročnílovat se nad nepravdami tak komickými? Toho rozhodně potřeblí není.

Zábavný večírek, pořádaný jednotou katol. товариšť v Hradci Králové dne 18. září t. r. ve prospěch kulturních podniků vídeňských Čechů, znamenitě se vydařil. — Program zahájen byl světelnou básní z pera prof. Miřovského „Videňským Čechům“, kterou přednesl starší jednoty, p. Jendovský. Tamburašský odbor jednoty uplatnil síly své pracovitím přednesem několika nově studovaných řísel. V žertovném výstupu „Švec milionář“ do úloh svých dobře se všíli rutinovaní herci p. Dvořáková, pp. Dvořák, Martinec a Buben. V žertovné scéně „Rozpuštělá děvčata v ústavě“, vylíčena satiricky škola z dob páne „franců“. P. Beránek mistrně sehrál typ starého ředitele a p. Soudil jeho spomocníka. P. Marvanová zamlouvala se v úloze nahluchlé, jinak ale dobrozděčné hraběnky, sl. Švarcová zase v úloze pyšné hospodářské radové. Dobře si vedli jako otcové děti p. Karásek a p. Svátek se svým přihlouplým synáčkem (p. Dvořák ml.). A což rozpuštělá děvčata. Stále strhovala posluchačstvo k smích. Hlavně sl. Novohradská a sl. Náhlíčková v úlohách neposedných, sl. Němečková v roli rozmařené. Sl. Černá dobře sehrála starou pannu, toužící dostati se pod šátec. Menší úlohy byly v dobrých rukou slečen Buharové, Friscové, Hodkové, Kalvachové, Šchönflugové. Celková souhra byla zdařilá. Návštěva večera byla slušná.

Počet žáků na středních školách královéhradeckých proti roku předcházející celkem stoupl. Gymnasium navštěvuje letos 328 žáků řádných a 1 privatista; do I. tř. přijato 67 žáků, do II. 55, III. 42, IV. 39, V. 37 a 1 privat., VI. 33, VII. 36, VIII. 19; v I. tř. je pobočka. Loni bylo na ústavu 308 žáků řádných a 1 privatista. Při doplňovacích zkouškách maturitních se zapsalo celkem 12 žáků. Inspektor Dr. Fr. Krška 1 veřejný žák s celou zkouškou approbován, jeden externista s celou zkouškou na neurčito reprobován. Ze tří veřejných žáků, kteří měli opravu z jednoho předmětu, 2 approbováni, 1 reprobován na rok. — Na realce jest 381 žáků; do I. tř. přijato jich 77. V nižší realce jsou pobočky. — Učitelský ústav má 198 kandidátů. Do I. roč. hlásilo se jich 158, přijato však pouze 50. Páni zkoušející profesori na učitelském ústavu byli zrovna zaspáni prosbami přímělnými, kde kdo chtěl dostati synka na učitelský ústav, vždyť učitelské se mají nyní tak dobře! Jenže zákonitě požadavky byly účinnější než přímělny. I na ostatních učitelských ústavech byl při zápisu velký nával. — Na c. k. odbor. školu zemědělskou do I. tř. přijato 14 žáků. — Na měšťanské škole chlapecké přijato do I. tř. 60 žáků, do II. 50, do III. 32; na dívčí měšť. škole v I. tř. 141 žákyň, ve II. 100, v III. 61.

Výstavka. V neděli dne 25. září bude otevřena výstavka krajských prací provedených v kursu pro paličkování krajek v Něm. Rybné. Kurs byl pořádán nákladem městského průmyslového musea v Hradci Králové. Výstavka nalézá se ve veřejné čítárně průmyslového musea v budově c. k. odborné školy v přízemí. Vstup jest volný od 9—12 hod. dopol. a od 2—5 hod. odpol.

Zápis žáků pokračovací školy v Hradci Králové bude od 27. září do 1. října 1904 v V. třídě zdejších škol reálných v neděli a ve svátek od 10 do 12 hodin dopol. a všedního dne od 6 do 7 hodin večer. Později nebude nikdo již zapasán, leda by podnikl zvláštní přijímací zkoušku. Žáci loni přinesou k zápisu výkaz, jež loni obdrželi, žáci noví musí předložití vysvědčení na propuštění ze školy obecné. Při zápisu zaplatí každý žák 1 K na úběné pomůcky. Chudí žáci mohou býti osvobozeni od tohoto příspěvku, když se zvláštní žádostí ohodnou svou do- svědčí. Vyučování jest bezplatné. Chudým žákům se koupí potřeby ku psaní a kreslení. Podle § 99 b) odst. III. novely živnostenského řádu ze dne 28. února 1897 jsou všichni učňové v Hradci Králové se učící povinni školu tuto pravidelně navštěvovati, vyjímají se jen ti, kteří vychodili s prospěchem pokračovací školy živnostenské nebo jiný rovnocenný ústav. Dle odstavce IV. téhož § 99 b) může živnostenský úřad na základě udání příslušného dozoratra škol prodlužití pravidelnou dobu učební oněm učňům, kteří vyučování v pokračovací škole opětně a to vlastní vinou same- škávají. Vyučování započne v neděli 2. října.

Zpráva. Na cestě z Komenického třídy přes Malšovice, Lhotu Malšovic a Svinyary zpět do Hradce straceny stříbrné remonťové hodinky se střílným řetěsem, opatřené monogramem R. F. Pěstířův; náleze se prosí o laskavé vrácení v redakci t. l. proti odměně 20 korun.

Počasí. V minulém týdnu zavládlo náhle počasí velmi drsné, zvlášť v pondělí a v úterý, kdy v noci i slabý mrázek naskočil, k čemuž se po několika dni druzdí studený severovýchodní vítr. Ve čtvrtek se sice oteplilo, ale kýžený déšť dosud se nedostavil.

Z městské rady v Hradci Králové. Městská rada ve schůzi své dne 19. září t. r. usnesla se, aby účet sboru dobrovolných hasičů za loňský hlídky postoupen byl požárnímu odboru k návrhu. — Paní Marii Bekové, majitelce domu zde, uloženo bylo sříditi nové splachovací sádky na dvoře v domě jejím č. 188 a hanálové potrubí. — Žádost Zlatého úředního ústavu zde za částečnou změnu parcelace v bloku R postoupena byla měst. zastupitelstvu s doporučením. — Ošerta p. J. Horáčka v Sesemicích na ryby s obecního rybníku „Roudníka“ postoupena lesnímu odboru k návrhu. — Usneseno žádost „Student- ských kolejí vysokých škol Pražských“ za příspěvek doporučit měst. zastupitelstvu s návrhem, aby obec přistoupila za člena zakládajícího s příspěvkem 200 korun, splatných v 10 letech po 20 K. — Účeseno povolit p. H. Richtrovi, speditéru v Hradci Králové, sasezení náhrob. kamene do hřbitovní zdi při hrobu jeho v Pochově, když sežádá vlastní ná- kladem opět do úplného pořádku zvede. — Povoleno bylo panu Jos. Novotnému staviteli zde, aby z kupní ceny za stavební parcelu číslo 10. v bloku U mohl zaplatiti jednu třetinu při podpisu smlouvy a dvě třetiny proti 4 1/2 % úrokování, plněním výpovědi a knihovnímu zajištění. — Schváleno bylo, aby zasta- várna z místnosti ve starém pedagogiu č. 230 na- jatých platila ročně nájemné 840 K od 1. května t. r. — Žádost kuratoria obchodní akademie v Hradci Král. za schválení změny stanov v § 26. a v § 28. postoupena měst. zastupitelstvu. Schváleno bylo, aby dle rozpočtu p. L. Terhára pořízeno bylo 64 pr- kóněk a 5 konsol ku kreslení pro měšťanskou školu dívčí. — Vyhoveno bylo žádosti p. V. Nekvasila za pronájem místa proti Adalbertinu. ku složení a vyvá- zání krovu za poplatek 5 K. — Schváleno bylo znovuzřízení elektr. zvoneč v měst. Klicperově divadle. — Žádost p. J. Michálka za povolení k výčepu vína v domě čp. 238 postoupena k vyjádření živnostenskému odboru a měst. zastupitelstvu. — Usneseno bylo, aby stížnost pp. Fr. a Vikt. Chrudimských v Hradci Kr. z výnosu ze dne 6. zář. t. r. č. 7642; jímž napovolen oplotení stav. parcely č. 16. v Čelakovského ulici, předložena byla okres. výboru. — Vyhoveno žádosti Právovar. měšťanstva za pořízení 2 klíčů ku dveřím přácheodu vedle kostela P. Marie do gym. zahrady bo- tanické. — Nebylo vyhověno žádosti hodnáře p. B. Součka za pořízení železného zábradlí na Bílé věži pod hod. ciferníkem. — Tech. kancelář uloženo, aby předložila rozpočet na nářez oken v budově děkanství. Zamítnuta byla jedna žádost za udělení bezplatného bytu a jedna žádost za udělení podpory.

Účetníský kurs pro truhláře a pří- buzná řemesla Městské průmyslové museum v Hradci Králové pořádá ve dnech od 3. až do 22. října účetníský kurs pro truhláře a příbuzná řemesla, jenž jest úplně bezplatný. Vyučování v kursu řídí profesor obchodní akademie v Hradci Králové pan František Rácek. Vyučování se bude dělati od 6 1/2 do 8 hodiny večer v učebně č. IV. obchodní akademie.

Niměřená schůze měst. zastupitelstva v Hradci Králové koná se dnes v pátek o 4 1/2 hod. odpolední s tímto programem: 1. Volba policejního komisaře a policejního strážníka. 2. Dop- lňovací volby do odborů technického, zastavárenského, praedimárního, okrašlovacího a musea historického jakož i do kuratoria obchodní akademie a městského průmyslového musea. 3. Návrhy pevnostního odboru na prodej a pronájem pevnostních pozemků. 4. Roz- hodne se o žádosti Zlatého úředního ústavu v Hradci Králové za změnu parcelace bloku E, a pana Fr. Čer- něho za změnu parcelacních podmínek bloku O. a. Předložil se ku schválení a) změna regulačního plánu města Hradce Králové v poloze mezi blokem B, ná- břežím, novými kasárnami a Adalbertinem, b) změna plánu regulačního města Hradce Králové v Dlouhé ulici a na prostranství „na Hradě“. 6. Rozhodne se o žádosti p. Skuherského, by mu dovoleno bylo po- kračovati v omítání facady novostavby jeho v Jiříkově třídě. 7. Rozhodne se o návrhu městské rady, aby bylo s vyučovací správou zahájeno jednání o stavbě budovy pro c. k. vyšší gymnasium. 8. Rozhodne se o žádostech ředitelství c. k. vyšší reálky za různé úpravy v bu- dově vyšší reálky. 9. Návrh kuratoria obchodní aka- demie na změnu stanov ve smyslu výnosu c. k. mi- nisteria kultury a vyučování ze dne 30. dubna 1904 číslo 84.939. 10. Předložil se ku schválení pravidla pro vybírání dárky za čistění trubek pivních tlako- strojů. 11. Žádost okresního výboru v Hradci Králové za slevu taxy kanálové 980.43 K u budovy okresní nemocnice vyměřené. 12. Věci nadační. 13. Žádosti pana Antonína Kvasničky, městského asistenta, za první kvintkválku, subsideční příspěvek a vypočtení osmi let ve službě obce Královéhradecké strážníků do penze. 14. Stížnost pana V. Formánka, majitele domu a říd. poslance, proti předepsání činovního groše. 15. Podá se vyšetřaně c. k. okresním hejtmán- stvím dobrozdání o žádosti p. J. Michálka za svolení k výčepu vína v domě čp. 238. 16. Žádosti p. Frant. Klepa, p. Václava Machatého a Aloise Tichého za udělení práva měšťanského. 17. Žádosti za udělení práva domovského. 18. Žádost studentské koleje čes- kých vysokých škol pražských za příspěvek.

Z dělin reddaných vesnic býva.

mu platil 3 kr., roboval týdně 3 dny. Sedlák Mar-

Velké noštěti. Dne 20. září o 2. hodině

Z Trbochovc Katolícká Jednota v Trbo

Okresní finanční ředitelství v Lh.

Fehřeb Menger, Bohumila Hakla ko-

Zo Smiřic. V neděli dne 18. září vyprovodili

Zimní hospodářská škola v Opočně,

Ze Skutče. Truchlivá zpráva letěla od úst

Z Kyšperka. (Posvěcení měst. školy.) V ne-

Z Čáslavě. Křesťansko-sociální spolek po-

Z Libřetína Dne 11. září ve 4 hod. odpo.

Z Chrudimě. (Svěcení chlapecké školy o-

láčkov. Pak promluvil p. místodrž. rada Aug. Rebensteiger z Blankenfeldu, v níž pochválil obec jako příkladnou příživkyni školství a vyběhl rodiče i žáky, by školy si všimli. Konečně promluvil sat. ředitel, poděkovav za důvěru, již se mu dostalo, že mu svěřena správa školy; alibi, že se přičiní, aby škola dostala úkol svému a provolal slávu císaři pánu. K lesku slavnosti přispěl zpěv. spolek zdejším Slavoj zapěním na počátku svčeni písně avatovácké a na konci přednesením hymny národa českého. Co nejdříve ještě má dojít k posvěcení nové budovy novoměstské opatrovny a nové velkolepé budovy střední hospodářské školy. Zjistěte, že vhodně uvedl p. starosta Dr. Havelka v řeči své, že prvá škola zdejší — stará chlapecká škola — z níž nyní žactvo přestěhovalo se do právě posvěcené nové budovy, umístěna byla v středu města na místě starého hradu chrudimského. Na místě této staré bašty, sřízené původně ku obhájení města proti vpádům nepřátel hmotných, povstal nyní na osídlení města celý věnec moderních bašt — škol — k obhájení duševních zájmů proti nepřítelům oševty a vzdělanosti. Tím zajiště čestně může se chlubit král. věnné město Chrudim, jemuž přejeme, by školství jeho přispělo k výkvětu duchovnímu i hmotnému staroslavného města. — Svčeni mateřské školy ve IV. části krátce před tím (dopoledne 13. září) vykonal rovněž vsdp. kanovník Sřibeky, který blahopřál spolku ku sřizení škol mateřských. Na to pan arciděkan promluvil: Slavná obec zdejší již sřizením mat. školy sláskala sobě zásluhu nevšední, kterouž postavením budovy si ještě zvětšila. Jak užitečná škola mateřská jest, poznati můžeme, když uvážíme účel její i prostředky, jichž k dosažení účelu užívá. Účelem školy mat. jest podporovati a doplňovati vychování dítek u věku povinnosti školské ještě nepodléhajících, tedy připravovati dítky k vyuč. škol. spořádaným cvičením těla a smyslu i přiměřeným pěstováním ducha. Při tom hledí se k tomu, aby byl buzen a šlechtěn cit a položen byl základ k životu mravnímu a zbožnému. Ač naprosto vyloučeno jest všeliké vyuč. školské, jako jest čtení, psaní, počítání, pomoci písmen a čísel a učení práce ženské (šití, pletení), tedy práce mat. škola poskytuje toho hravým a zábavným způsobem velice mnoho. Tělo cvičí a sílí se tu v přiměřené míře tělocvikiem, dětskými hrami a zdravotnickými pracemi. Cvičí se tu souměrnými smysly cvičením vhodným zraku, sluchu, čichu, chuti, pocitu tělesného a hmatu. Duch budí a pěstuje se návodem k správnému mluvení, nasměrováním na přírodní, výrobky lidské, obrazy a hovory o nich. Rozum vzdělává se, pokud to útloust dítěte dovoluje, podáním a výkladem zákl. pravd náboženských, přírodopisu, zeměpisu, kreslení, počítání do 10., cvičí se paměť vštěpováním vhodných veršů a básniček po náležitém vysvětlení, budí se tu a šlechtí cit, zejména city náboženské vypravování bibl. dějů, cvičením v modlitbách, zpěvech zbožných a city vůbec zpěvy, průpovídkami a povídkami; ani obraznosti se nezanedbává; pěstuje se tu vůle navykáním k dobrému a hravým zaměstnáváním hledí buditi se samostatnost a lásku ku práci, a docíliti rozličné dovednosti a zručnosti prováděním rozličných ručních cvičení a buzení smyslu pro tvary rozličné (věcné, umělé a poznávací). Při tom dbá se individuality dítek, aby se na ně nenakládalo více, než mohou unést. Jakmile by pozorovala se únava, ihned poskytuje se dítěti přiměřeného odpočinku a příležitosti k zotavení. Jak vítanou proto jest škola mateřská zvláště rodičům, kteří nuceni jsou jíti po práci a nemají času věnovati se úplné výchově dětí svých! Avšak i rodičové, kteří k tomu času mají, vděčně uznávají výhodu, jež dětem jejich mat. škola poskytuje. Neboť to upříti se nedá, že by i dětem mohli poskytnouti doma vzdělání, jehož jim mat. škola poskytuje, přece něčeho se doma nedostává. Doma dítě pohybuje se v úzkém kruhu rodiny a nedostane-li se mezi více dětí, zůstává bázlivé, více do sebe uzavřené, nezřídka rozmazlené, kdežto ve škole navyká společenskému životu, povzbudivší slovo pěstounky, příklad spolužáků mocně působí. Dítě odkládá ošklivost, umíněnost, navyká kázně, poddajnosti, srovnalivosti, pořizování se jednotlivce zájmům celku, podněcuje se k zdravému nšlechtilemu závodění v dobrém a připravuje se tak prakticky jak pro školu, tak i pro život budoucí. Jak tedy vidno, poskytuje škola mat. velice mnoho užitečného i jest tedy zcela spravedlivě, když jménem duch. správy i rodičů srdečný dík tuto vzdávám sl. obci, která tolik pečlivě se stará o blaho příslušníků svých a ze srdce vychází mi přání nejpřímějš, aby škola ta mateřská v nových vzdušných místnostech prosperovala i vykvétala jak ku blahu rodiny, i obce, i celé naší drabé vlasti. Pan purkmistr dr. Havelka poděkoval přítomným hodnostářům a provolal Jeho Veličenstvu slávu, což od přítomných bylo třikrát opakováno. Vysvětlil celou akci předchozí, sřizení mateřské školy věnovanou. Zakladatelkou mateřských škol v Chrudimi jest hraběnka Choikova, v jejíž šlechtěné anaze pokračovaly Chrudimské dámy s p. sl. z Payersfeldu v čele. Mateřská škola s počátku byla v údobí nemoci, pak v domě obci propůjčeném. Slavnost, která následovala, zdála se pod řízením pana Kvapila znamenitě; dostavila se k ní téměř všechna intelligence chrudimská. — Obě kr. sl. slavnosti zanechají v srdcích účastníků památku trvalou.

Z Chotěboře. Dne 18. září byla u nás lidová schůze, na níž řečnili zemští poslanci p. t. Niklfeld, dr. Zimer a říšský poslanec dr. Pacák. Posl. Niklfeld vykládal o obstrukci Němců na zemském sněmu a o zemských financích. Řeč končil poukazem na odboj mladých stran proti straně mladočeské pro nedobytí jazykových nařízení, jako strana staročeská poražena byla pro punkta. Ke slovu přihlásil p. farář Vlček, jenž navázav na řeč posl. Niklfelda podotkl, že vedle jazykových nařízení stále v naší veřejnosti považuje se za záležitost aktuální politiky státní právo, ačkoli reální poměry a moc skutečností nás poučují, že dnes státního práva přímo dobytí nelze a že k samostatnosti naší musíme pracovat docela jinou methodou, prací totiž na poli kultury hmotné a duševní; pouhé heslo nevytlačí. Jest již nejvyšší čas, aby se v Čechách počala dělat politika reálná. Není však výchovou lidu, je-li fekn ten nebo onen řečník naschůzi veřejné, že skutečným státního práva všechny peníze,

kteřé dnes dáváme státu, zůstanou doma. Posl. dr. Zimer počal objasňovat pojem státního práva. Musíme se domáhat státního práva na podkladě historickém i přirozeném. Peníze ovšem všechny by doma nestály, ale finanční síla království by byla mohutnější. Na to přechází ku poměrům nynějším a kritizuje činnost ministra dra Křibra, jenž sice mluvil v Haliči krásně o spravedlnosti, o právu jazykovém a mnohých jiných věcech, ale vůči Čechům o právu a spravedlnosti neví. Proti dra Křibrovi musí Český národ prováděti nejkrásnější opozici. Jelikož, jak se zdálo, jistě část výkladu p. faráře Vlčka dra Zimerovi byla vadna, p. posl. dr. Pacák vrátil se ku předmětu, jež objasnil a potakal, že skutečně musí se pro státní právo pracovat silami hospodářským a osvčtým. Na to v řeči široce založené a zevrubně objasňoval dr. Pacák politickou situaci, která rozvíjela se již od zrušení jazykových nařízení, která Němcům a jejich právu nikde neškodila. Němci ovšem považují za svoji drávu i sadržování práva Čechům. Klela státní autorita před obstrukci, která vynutila si bezpráví. Odtud oň smatky ve vnitřním životě státním, jehož klid, jak se na nás žádá, máme vykoupi ti popřením svého práva. Nejasností východ jest: rovné právo všem, ale toho nemůže dr. Křiber konat, protože připsal veto Němcům. Dr. Křiber jest ve svých řečech, zejména též haličských, pln rozporů a nešťalostí. Dra Křibrovi se teď o to jedná, aby česká delegace ve Vídni byla izolována, ví, že odpor její zlomiti nemůže. Za tou příčinou šel do Haliče, aby získal Poláky a řečníky pochybuje, zda se mu to podařilo. Jest třeba svornosti proti vládě. Pan far. Vlček vysvětluje, co míní rozumným bojem za státní právo. Právo státní může se uskutečnit jenom na právním podkladě historickém a nikoli z titule přirozeného. Masaryk při o právu přirozeném prohrál. Němci a Uhři bohatnou a my děláme politiku slovy; právo státní znešřiváním slova sevedňuje a stává se předmětem agitací licitace. Do parlamentních sborů volme muže nejhodnější a odstraňme národní příživky a starejše se o lepší politickou výchovu lidu. P. dr. Kudrna dotazuje se posl. Pacáka. Jest mu jasno, že se bude dělat opozice a pak, že se delegace zachová dle jednání vládního. V tom vidí rozpor, a jest v zájmu veřejnosti, aby takové věci byly jasny. Posl. Pacák vysvětluje, že taktika se nesmí předem říci, bylo by to neopatrné. Pan dr. Kudrna dí, že právě toho prohlášení si přál a že bylo jeho úmyslem je vyvolati. Jest nešlyso, aby voličstvo poslancům taktiku diktovalo. Pak p. Němec přečetl resoluci, k níž připojen dodatek p. far. Vlčka, aby byli v Čechách voleni vždy muži nejlepší

Hospodářská škola zimní v Hořovicích o dvou ročnících má účelně zařizený internát pro své žáky, aby ti, kteří od školy značné vzdáleni jsou, byt soukromý vyhledávati nemuseli. Žáci v internátu bydlící platí za celé zaopatření pouze 24 korun a musí sebou přinést vedle šatstva a prádla jediné: peřiny, dvě prostěradla a přikrývku na postel. Vyučování trvá od 3. listopadu 1904 do 31. března 1905. Do I. ročníku přijati budou žáci od 14. roku, kteří obecnou školu vychodili. Škola má vlastní ovcovnu i lesní školku a rozsáhlé zkušební pole. Zápis koná se každodenně. Přihlášiti se možno buď písemně, neb osobně až do 8. listopadu t. r. Veškeré dotazy co nejochotněji zodpoví a objasnění podá ředitelství hospodářské školy zimní v Hořovicích u Planě.

V Lukavici u Kyšperka vypukl ráno, dne 20. t. m. v domku Františka Kyla požár a strávil celé dřevěné obydlí i se zásobami. Pro ohromné sucho letošní nebylo možno toho malého praménku vody v potoce ještě tekoucího k hašení použiti. Štěstí ještě, že nebylo větrno a že stavení bylo kol dokola obtoženo stromovím. Nešťastí chudáa toho vysvěá k milordenství!

Odhalení a posvěcení pomníku pedag. spisovatel a buditel národa, Matěji Jos. Sychrovi, bývalému faráři v Zámku Žďáru na Moravě, koná se v neděli dne 25. září 1904.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

les dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novim p. M. Vlčka na Příkopech.

Také slovanští bratři. Svaz polských akademických spolků haličských zaslal japonskému vyslanectví ve Vídni telegram francouzsky sepsaný, ve kterém se vyslovuje obdiv nad statečností japonského vojska a vroucí blahopřání polské akademické mládeže Japonsku k jeho „vítězství“. Současně tito „Slované“ litají, že se v nynějším poměrech nemohou postavit do boje spula s Japonci proti tak nebezpečnému nepříteli, aby staleté utlačování polského lidu ustalilo a aby potlačeným národům k svobodě a k dosažení lidských práv dopomohli. — Nelze si ani mysliti, že všechna akademická mládež v Haliči souhlasí s tímto všechn cit urážejícím, protislovanickým projevem.

Jak podrývají židé důvěru českého lidu v české obchodnictvo. Z obchodnické jednoty pro Moravu a Slezsko v Brně se oznamuje „Výskovým Novinám“: V jistém městěčku v boskovickém kraji učiněna byla u obchodníků revize váh a zjiřřováno, zdaž naváženy do zásoby cukr po 1/4, 1/2, 1, 2, 3 kg. atd. má plnou váhu. U obchodníků českých a křesťanských obal doplňoval váhu, u židů obal tvořil plná váhy. Soukromým vyšetřováním vyšlo na jevo, že revize provedena byla na popud židů. Tito se na ni připravili a dnes plaší lid poukazováním na výsledky revize. Obchodníci čeští byli soudně střháni a některým uložen i trest vězení. To proto, že soudce neměl znalosti v obchodních zvycích. Odsouzení se odvolali. Komora obchodní vyhlala jim dosvědčení, že

jednání jejich bylo oprávné, jelikož obal u cukru se počítává se při nákupu do váhy zboží a jsou proto obchodníci oprávněni náhradou za obal činiti si při prodeji na váze přiměřené srážky! —

Neškolělie by, aby i naši pp. starostové a představení obcí dle pokynu c. k. okres. hejmanství mor. třebovského osobním svým vlivem přispěli k vyrovnání méně důležitých protiv a sporův a takto sudičství hospodářským zájmům obyvatelstva velmi škodlivé omezili. Pak věru mnozí starostové nenosili by své starostenství nadarmo!

Hospodářství carovo. Car ruský má přes sto soukromých velkostatků a 100 zámků a paláců, které musí býti celý rok vydržovány. Počet carových služebníků jest 80.000 osob. Čtyřicet ze svých zámků car nikdy neviděl, u přemnohých viděl jen zevnější facadu, jen v některých jednou, dvakrát za svého života spal. Careké soukromé stáje mají na 5000 koní, hospodářské dvory mají na 50.000 volů, krav a ovců.

Jednohlasná volba stala se v pravdě v Rožnově na Moravě, kde k obecním volbám za 3. sbor dostavil se pouze jediný volič. Divné to pochopení občanských práv! A pak se divíme a smíkáme, když naši netečnosti dostanou se na místa vlivuplná osoby neschopné, s námi necitliví.

Zdraví — a ovoce. Spotřeba ovoce stále stoupá v krajích, kde lid jest nejvzdělanější a nejcipernější. Na stole bohatých Francouzů, Němců a Angličanů neschází nikdy ovoce čerstvé neb upravené. Ovoce samo skládá se většinou z vody. Koupíme-li si 1 q jablek, dostali jsme as 75 kg. vody, 8 kg. cukru, as 4 kg. rostlinného rosolu a kg. rostl. kyseliny. Nelekejte se mnoho přiléhavého množství vody. Vždyť v masě z dobytčete dobře vykrmeného jest as 1/4 vody a 1/2 látek výživných, v masě z nevykrmeného kusu jsou as 3/4 vody a 1/4 látek výživných. (Čím více šetříme a koupíme si maso lacinější, tím více se ošidíme). Z jmenovaných látek v ovoci má výživnou cenu cukr, jenž slouží k dýchání, k výrobě tepla, ku práci. Ovocné kyseliny působí slabě projímavé, odstraňujíce tak nebezpečné záněty střev. Ovoce, hlavně jablka, má mnoho železa. Nemocní bledničkou trpí nedostatkem železa, pročž jim a hlavně dětem velice svědčí. Lékaři tvrdí, že požívání ovoce má za následek zvláštní pružnost mysli a rychlejší vzrůst těla. Kdo mnoho duševně se namáháji a málo se pohybuji, těm jistě poslouží po obědě neb večeři dvě jablčka. Zvláště pamatujme na mládež, a zaopatřme nějakou zásobu ovoce!

Vodní nádrž u Chomutova. Město Chomutov v severozáp. Čechách pro nedostatek vydatných pramenů a spodních vod opatřilo si potřebnou vodu pitnou a užitkovou nasbromážděním vod povrchových. Za tím účelem přepaženo údolí Gröllbachu, přítoku to Chomutovky, protékající Chomutovem, zděnou brází uprostřed 35-6 m vysokou, ve vzdálenosti asi 7 km nad městem. Sřitka bráze v koruně 4 m, v patě 30 m, plocha hladiny nádrže plné 5-6 ha. Celá bráz je založena na rulové skále a vystavěna též z lomového kamene rulového. Zvláštním korytem po levé straně bráze odvádí se přivaly v případě, že nádrž je naplněna. Na horním konci nádrže jest upraven hrubý ceďák na zachycení šetrku a písku. Veškerý povrch území, jenž vodou jest zatopen, byl očiřten ode všech rostlinných součástí a svahy vydlážděny as 8 m pod nejvyšší úroveň hladiny. Voda z nádrže vede se potrubím 7-8 km dlouhým k filtrům.

Šule — víno — Praha. Na podnět četných vdpp. duchovních, jakožto dávných odběratelů, požádal majetník vinic a velkoobchodu a vinem p. Josef Šule v Praze, aby Nejdřst. bisk. Ordinariát Královéhradecký doporučení ráčil jeho víno veldřst. duchovenstvu diecésmu. Po šetření žádosti a v uvážení, jak velice na tom záleží, aby při obětování málo svatě přítomno bylo spolehlivé víno ryzí a neporušené, schválila Nejd. bisk. konsistoř Královéhradecká žádost firmy a pan Josef Šule, tak jako letos v lednu při Nejd. kněš. arcib. Konsistoři v Praze, složil dne 17. t. m. sde přisěsný slib, že důst. diecésmu duchovenstvu toliké jenom ryzí, čisté, přírodní víno neporušené jako mešní i jiné druhy dodávati bude. Majitel protok. firmy Šule — víno — Praha je sem. soudním znalcom vín, sám má vyhlášené vinice košťálovské v sever. Čechách a je nájemcem šernoseckých vinic J. O. Karla hraběte ze Schönbornů, požívá nejchvalnější pověsti solidního, svědomitého křesťanského velkoobchodníka, je členem sboru obec. starších kr. hl. města Prahy, podporovatelem umění a snah katolických, tak že se naň v uvedené přitěně a nejlepší důvěrou obraceti jest.

Podnikaví obchodníci čeští našli by v N. Jičíně na Mor. dobré pole působnosti. Venkov je z větší polovice český, ale v městě je nedostatek českých obchodů! Též sřizení továrny na klobouky by se vyplatilo. Miliony Čechů a Slovanů chodí vesměs v německých kloboucích. České továrny na plátěné klobouky vůbec není v českých zemích.

Olej z vejce jest velmi dobrým hejivým prostředkem na rány uhozením, odřením, pořezáním způsobené. Rány olejem namazané velmi rychle se hojí. Na Rusi připravují tento olej takto: 2-3 sloutky se rozetrou a dají na oheň, na němž se tak dlouho nechají, až shnědnou; aby se nespálily, třeba je ustavičně míchat. Zhnědlá tato hmota shrne se sase dohromady, při čemž olej sám vyteče a se oleje. Takto nabude se asi litce oleje.

Na rány dobytka užívají pastýři na dolní Volze následující jednoduché masti. Rozdělají v tahu (ekopovém loji, možno ale bez závady užiti i vepřového sádla) něco na prášek rozetřeného stělného prachu a mast je hotova. V stělném prachu nšlezájící se uhli a ledek působí antisepticky, zamezuje totiž hnailobu, v čemž spočívá hojivý účinek masti. Zpotí-li se koně, že se jim počne ukeřovat živé maso, tož není lepšího prostředku nad mast tu. Namažou-li se v létě mastí.

ten koně a potom se umyjou v nádrže mýdlem a kartáčem, nejen se dostanou lesklou kůží, ale i mouchy a jiný hmyš dá koním tím pokoj.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 17. září 1904. 1 h pšenice K 17:00—17:50, žito K 18:40—18:30, ječmene K 11:00—11:30, oves K 7:40—7:30, proso K 00:00—00:00, vike K 00:00—00:00, hrachu K 18:00—22:00, čočky K 00:00—00:00, jable K 20:00—24:00, krup K 18:00—28:00, bramborů K 5:00—6:00, jetelového semene červeného K 120:00—140:00, jetelového semene bílého K 00:00—00:00, máku K 36:00—38:00, ržáku K 00:00—00:00, lněného semene K 18:00—20:00, 100 kg žitných otrub K 14:00—00:00, 100 kg pšen. otrub K 12:50—13:00, 1 kg másla K 2:40—2:72, 1 kg sádla vepřového K 1:72—0:00, 1 kg tvarohu K 0:28—0:32, 1 vejce K 0:06—0:06, 1 kopa zelí 6:00—14:00, 1 kopa okurek K 2:80—4:00, 1 kopa kapusty K 3:60—6:00, 1 hl cibule K 12:00—14:00, 1 hl drob. zeleniny K 0:60—1:00, 1 kopa mrkve K 0:80—0:90, 1 kopa cerele 0:00—0:00, 1 hl jablek 4:00—5:60, 1 hl hrušek 5:20—8:00, 1 bečka švestek 2:10—4:40. — Na týd. obilní trh v Hradci Kr. dne 17. září 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 460, žito 376, ječmene 3591, oves 328, proso —, vike 6, hrachu —, čočky —, máku 24 hl, jable 6 hl, krup — hl, jetelového semínka 270 hl, lněného semene —. 2) Zeleniny: zelí 110 kop, okurek 35 kop, kapusty 42 kop, cibule 21 hl, drobné zeleniny 80 kop, mrkve 63 kop, cerele — kop, brambor 1221 hl. 3) Ovoce: jablek 120 jhl, hrušek 80 hl, švestek 200 beček. 4) Drobného dobytka: vepřů 1 kus, podvinčat 698 kusů, kůslat 0 kusy.

Listárna redakce.

P. T. pp. přispívatelů svých uctivě žádáme, aby nám správy do čísla příštího za příčinou svátku sv. Václava, dle možnosti zaslali o něco dříve.

Dlužníky prosíme na neodkladné vyrovnaní!

Již vyšel

● V. ročník ●

našeho oblíbeného

kalendáře „Štítu“

s pěknými humoreskami, články obrannými, hospodářskými a s četnými ilustracemi.

Za titulní, vícebarevný obraz vybrali jsme „Navštívení Panny Marie.“

Vkusný obraz ten dá se zarámovati.

Objednávky přijímá

administrace „Obnovy“ v Hradci Králové, Adalbertinum.

Bursa práce v Hradci Králové.

Služka do malého hospodářství a k ruce hospodyně s platem 10 K měsíčně obdrží místo. Truhlářský dělník na stavební i nábytkovou práci dostane místo v Dolní Dobručce. Mladý, zdravý muž, ženatý, hledá místo za sluhu neb podobné. Přihlášky přijímá „Všechoborové sdružení křesť. dělnictva“ v Hradci Králové.

Hôtel a velkorestaurace „Bařtipán“

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje se
velectěnému P. T. obecnstvu
co nejlépe.

K letošnímu jubileu mariánskému
vydala

Marie Nedomova v Olomouci

malou ale velmi příhodnou knížku:

Neposkorněná Panna a Matka

Boží Maria. Jubilejní knížka obsahující
význam a dějiny článků výry
o neposkorněné Panně Marie, příhodná rozjímání,
pobožnosti a modlitby. — Napsal a sestavil
Alois Pryč, farář v Horní Hynčíně. Stran 88. —
V úhledné černé vazbě po 40 hal.

Doporučujeme

vlastní výrobu paramentů

i z nejbohatších látek. — Zvláštní pile věnuje se hotovení kostelních prádla dle církevních předpisů.

Velký sklad obrazů, soch a všech devotionalií a kostelních předmětů.

C. a k. dvorní fotograf

J. F. LANGHANS

Hradec Král.

Adalbertinum.

Praha, Vodičkova ulice 37.

V řadě pronic
sávodů evropských.

Odborná

dílna pozlacovačská pro práce kostelní

a výroba rámců všech druhů.

Polychromování a
zlacení

oltářů, soch, kazatelen, křtělů a p.

Em. Samek,

pozlacovač v Kolíně,

Rubešova ul. č. 58 (proti hlavní poště).

Rozpočty, ceny a pod. zdarma.

Provedení dokonalé. Doporučení po ruce.

Důležité upozornění.

Mnohdy se posvátné nádeby s povrchem na pohled porušeným hned za drahý obnos dávají poslacovati nebo se čistěním ostrými prostředky povlak skutečně porušuje, ač by se chemickým čistěním za levný peníz tomu předešlo. K takovému cídění, jakož i k poslacování a natírání, vůbec ke vkusnému obnovení chrámových rekvizit, soch, sošlých obrazův a p., materialeu zaručeným a v cenách nejlevnějších, dále k stavbě oltářův, kazatelen, Božích hrobů, spovědníků a křtitelnic v každém slohu i velikosti dle nákrešův, jež sám zhotovuji, dovoluji si nabídnouti se veledůstojnému duchovenstvu.

O solidnosti mého uměleckého závodu svědčí mimo jiné i odporučením nejduš. bisk. konsistoře v Hradci Králové z 20. května 1886., č. 9., jakož i odporučením sl. c. k. okr. hejtmanství Novoměstského n. M. z 22. ledna 1903.

V hluboké úctě

JAN R. WOLF,

sochař a malíř

v Rovném, pošta Dobré u Dobrušky.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a keyového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu VIKTORA FÖRSTRA, vyjde
koncem září t. r. v krásné barevné reprodukcí v roz-
měru 29 1/2 x 16 cm., i s okrajem 44 1/2 x 28 cm.

Subskripce na obraz ten

prodlužuje se

do konce září t. r.

V subskripci stojí list K 4.—, v rámu dubovém,
ořechovém, umělecky komponovaném pod sklem
K 10.—.

Žadejte též vzorky (jež se půjčují)

nástěnných nábož. obrazů

jež v rámech dobré kvality, barokových, ořechových,
jakož i umělecky komponovaných a ručně vyřezá-
vaných do všech stanic Rakousko-Uherska franko
dodávám. Bedny se neúčtují, takže se nakoupí
všechny možné obrazy bez zvýšení ceny.

Všechny tyto věci dodává na mírné měsíční splátky

KAREL ŠIMEK,

nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Českých Budějovicích, Rudolfska třída 42-I.

Velký sklad malých nábožen-
ských obrázků, jichž vzorky
jsou vždy k dispozici.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku

v Hradci Král. u nového Borromaea.

Šule - víno - Praha.

B. E. TOLMAN, východočeské nakladatelství a knihkupectví.

Hradec Králové. První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1863.

Psačí stroj.

Jubilejní modlitba

odpuštěnou k Panně Marii bes
poskorný počítá, dle Ordin. listu

č. 1. r. 1904. dostati lze 100 kusů

8° za 1 K v BISK. TISKárně.

Školní knihy

pro
veškeré ústavy
nové i antikvarní

má
v hojné zásobě na skladě
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

V úctě podepsaná duchovní správa dovoluje si tímto vzdáti své **nejhlubší a
největší díky** všem, kdož jakýmkoliv způsobem při úmrtí Jeho Milosti

Msgr. Boh. F. Hakla,

Apoštolského protonotáře, papežského preláta, rytíře Božího Hrobu, majitele zlatého zásl.
kříže s korunou, skuteč. kons. rady, bisk. vikáře a notáře, českého spisovatele, čestného
měšťana a prvoděkana v Hořicích, dílem soustrast projevil, dílem zesnulého k poslednímu
odpočinku doprovodili.

Bůh budiž všem štědrým odplatitelem!

Děkanský úřad v Hořicích.

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

přijímá vklady na úrok

4 1/2 %

kterýž účtuje ode dne vložení do dne vybrání.

Daň důchodkovou platí ústav ze svého.

Vzdáleným pánům vkladatelům zašlou se na požádání složení
listky pošt. spořitelny, aby peníze bez výloh ukládati mohli.

Veškeré školní knihy

pro c. k. vyšší gymnasium, c. k. vyšší reálku, c. k. učitelský ústav, c. k. odbornou školu pro umělé zámeč-
nictví, obchodní akademii v Hradci Králové, — pro měšťanské školy chlapecké i dívčí, jakož i pro veškeré
školy obecné v místě i v celém okrese

má stále v největší zásobě na skladě

nové i antikvarní

knihkupectví Břetislava Broukala

v Hradci Králové na Velkém náměstí čis. 135.

Největší výběr všech psacích a kreslicích potřeb, školních pomůcek, globů, atlantů,
slovníků, map, kapesních kalendářů, zápisníků, sešitů atd.

Objednávky z venkova vyřídí se obratem pošty a franko.

Seznamy na požádání zdarma.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

František Fügner,

dodavatel c. k. voj. unif. ústavu
v Hradci Králové, mezi Grandhotelem a
Merkurem.

SKLAD OBUVI

všeho druhu
pro pány i dámy.

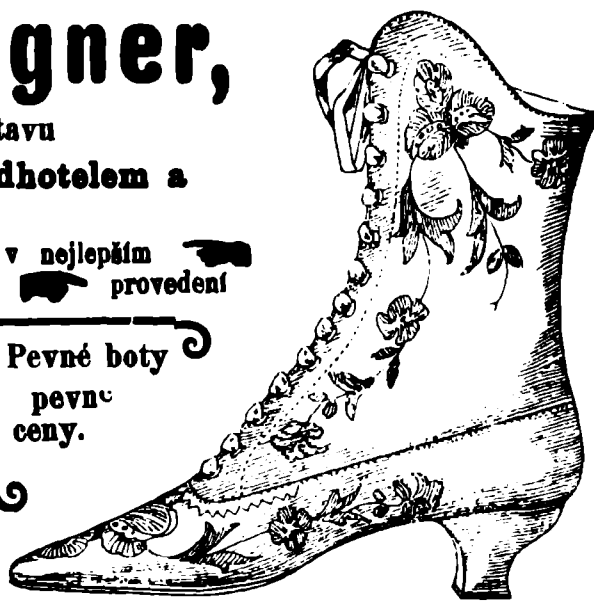
Obuv zhotovuje se též i z přinešených látek.

Zakázky z venkova
jakož i opravy, které se ve vlastní dílně zho-
tovují, vyřídí se obratem pošty.

Vhodné příležitostné dárky.

v nejlepším
provedení

Pevné boty
pevné
ceny.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívaní
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,

VII. o., Seiden-
gasse č. 35.

Na ukásku zasílá
se vše franco.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných otečových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
retázky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Dávěry hodným úsilky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

Škola

„HERDANI“

v PRAZE, Krakovská ul. 21.

(několik kroků od Václavského nám.).

První a nejstarší vojenský pří-
pravný ústav v Čechách, na Moravě a ve
Slezsku. — Příští kurs pro jednoroční
dobrovolníky počíná 1. října t. r.

Žádejte prospekty a výsledky zkoušek.

Na umělecko-průmyslové výstavě
v Horicích r. 1903 vyznamenán státní
cenou.

dušičkám

doporučuje svůj hojně zásobený sklad

• hotových náhrobků •

z různých druhů mramorů a žul v cenách
levných první královéhradecký závod
pro zpracování, broušení a leštění do-
mácích i cizích mramorů žul a sienytů

Zdenka Ježka

v Hradci Králové.

Přímý dovoz švédské žuly a labradoru.

Založeno r. 1850

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, č. 280

(proti hotelu „Merkur“)

svojí hojně zásobený

sklad náčiní
bohoslužebného

ze stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

• ke slině v ohni ztuhlé
a stříbrné, zač se ručí.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyříditi. — Platiti
možno též ve lhůtách. Oprava
znovuzlacení a stříbrnění star-
ších věcí vykoná se rychle a
sáhlou se již svíceně se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj může
se vykazati četnými pochval-
nými přípisy P. T. kázaníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kadidel-
nic, táček na křesť, svícenů, pa-
cířů, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce.

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

• nákrčníky, •

kapesníky od 60 kr. tucet počínaje,
damažkové grádle bavlněné i lněné,

• kanafasy, •

garnitury kávové, jídelní i vlněné,
vyšívané i předtištěné ručníky,

deky, stolní běhouny, garni-
tury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obe-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
hlédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslou-
žení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

č. 186. Velké náměstí č. 186.

Oltáře, kazatelny atd.

všech slohů

vyrábí a plány neb fotografie na poš. zasílá

Frant. Jirouš,

odbor. závod pro práce kostel. v Slatinanoch.

OBNOVA

Číslo 40.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — k

V Hradci Králové, dne 30. září 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Katolický patronát v Orientě.

(14) Psali jsme již, jak se naši čtenáři pamatují, o tomto předmětu a uvažovali, na koho by se přelíčil patronát v Orientě, kdyby došlo k úplné roztržce francouzské vlády s římskou kurií, vlastně ke zrušení konkordátu a odloučení církve od státu. Pravili jsme tenkrát, Rakousko že se k tomu nehodí, ježto nepěstuje politiku koloniální a v Turecku nemá toho vlivu, jako na př. Německo, které je však zase státem protestantským a Itálii se patronát svěřiti nemůže, dokud otázka papežské neovlivnosti není rozhodnuta; věnujeme-li tomu ještě jeden článek, činíme tak proto, že otázka tato — aspoň v novinách — vstoupila do nového stadia tím, že se francouzská vláda vytasila se starou mezinárodní smlouvou, vedle níž jí byl patronát svěřen a papežská stolice není prý oprávněna, jí jej vzíti, leč by smlouva byla zrušena, k čemu by bylo třeba při nejmenším přivolení mocností. To se rozumí, že židovská žurnalistika se toho ihned chopila a s vrozenou jí drzostí právo Francie hájila, ačkoli i obyčejný rozum musí přijíti k výsledku, že kdo u jiného ochrany hledá, může činiti tak, dokud sám chce, t. j. dokud se mu s druhé strany také ochrany dostává, sic by z toho neměl žádného prospěchu a sloužil by svému patronu jen za podnoží k děláni kariery.

Abychom dosah až již domnělé, ať skutečné jakési smlouvy mohli oceniti, musíme věděti, v čem patronát Francie pozůstával. Není to jistě jen prázdň slovo, pouhý jakýsi titul ze starých dob, právo bez podkladu, nýbrž celá řada důsledků a práv, jež z patronátu vyplývají. Na Východě vůbec a v turecké říši zvlášť je při tamnějších nejistých poměrech, při orientální zvlášti a prodajnosti úřednictva a bezpříkladném násilí křesťanům třeba, aby nejsou-li příslušníky tureckými, pro něž platí ovšem domácí zákon, byli chráněni svou vládou, totiž konsulem. Spáchá-li něco takový Evropan, nesmí býti trestán po turecku, nýbrž je vydán konsulovi, který jej pošle na potrestání, je-li přečin větší, své vládě, nebo jej potrestá vězením sám, po případě pustí na svobodu, aby nepřišel o klienta, jenž, nelíbí-li se mu jeden konsulát, může se dáti pod ochranu druhého. Pak ovšem žije tam všelijaká sběť, která v Evropě by byla nemožná a která bývá příčinou povstání domorodců a řeže, jež z toho povstává. Vedle konsula chrání svého příslušníka proti úřadům i biskup, jenže ovšem je patronát jeho více rázu morálního, protože jemu nestojí po ruce diplomatický aparát.

Vedle jednotlivců jsou však v Orientě celé korporace, ústavy vyučovací a řady řeholní, jež hluboko zasahují do veřejného života. Mají-li jesuiti v Beirutu kolej, jež je spolu gymnasiem a universitou, mají-li tam sto svých učených profesorů a na tisíc chovanců, svou tiskárnu a dílny, pak ovšem — ana intelligence od jakživa udávala všude tón — jsou oni v městě kulturním živlem prvního řádu a řeknou-li: „zítra budeme oslavovati jubileum papeže,“ slaví s nimi jubileum to půle města, ježto je od nich odvislá buď svými dětmi, jež se v koleji vychovávají, buď se stránky obchodní, ježto kolej od nich kupuje, neb že se v rodině čte nejrozšířenější časopis kolejí vydávaný. Totéž — ovšem v menší míře — platí o dominikánské koleji v Jerusalemě, o vysoké škole v Kairu atd. Každé téměř město v Orientě má nejméně dva řady katolické, františkány a školní sestry, někdy ovšem i více ústavů katolických, v nichž je velký obrat peněz a které dají Evropě navzájem mnoho vydělati, zvlášť ale Francii, jejíž konsul je jejich patronem. Francouzský konsul je v řeholních domech jako doma, požívá tam pohostinství a šíří pomocí klášterů svůj vliv v městě a zemi. To se rozumí, jen tento patronát způsobil, že je v klášterích úřední řečí francina přes to, že největší kontingent řeholníků a řeholnic dodává Itálie a že italština je již od časů benátské republiky v Orientě, zvlášť po celém Levante,

řečí téměř lidovou, kterou zná každý druhý, jen trochu lepší člověk. Též je známo, že konsulové nepracují zadarmo a někteří že dokonce jen nasvé intervence (prostřednictví) jsou poukázáni. Při všech slavnostech, jež řady za příčinou nějaké události v rodině evropských panovníků odbývají, náleží francouzskému konsulu první místo, což u domorodců, nerozumějících evropské etikety (společenský mrav) až posud mnoho platilo a pro Francii nebylo k zahození. A kdo by mohl vůbec v krátké stati vyčísti všechny příjemné i nepříjemné důsledky, jež z katolického patronátu Francii vyplývají? Nelze se diviti, že se Francie brání, že se vykazuje mezinárodní smlouvou a vůbec že si jej nechce dáti dobrovolně vzíti. Ale je jiná otázka, jest-li smlouva na papíře nestane se bezcenným archiválním dokumentem (doklad), až promluví Řím a řekne: „Já vám zakazuji k francouzskému konsulovi pro něco choditi?“ Mně to připadá tak, jako by někoho, jenž požíval v jistém domě pohostinství, nutili k jídlu, i když mu tam chutnati přestalo. Kdo přinutí řady, aby se utíkaly o pomoc k Francii, když tato nepožívá v celém Orientě vlivu jiného, než morálního? K vůli jednotlivým ústavům nebude si francouzská vláda vydržovati v středozemním moři svou eskádu a to by byl již casus belli (důvod k vypovězení války). Jakého vlivu požívá papež v katolickém světě a zvlášť v hierarchii, mohla se vláda francouzská přesvědčiti ve svých dvou biskupech, jimž hory doly slibovala, prosila i nutila, aby do Říma nechošli a přec jí to nic nebylo platno; biskupové přese všechno nastupují cestu do Říma a tam skládají své hodnosti do rukou nejvyššího pastýře a podvolují se jeho rozsudku. A to byli dva její, jak pak by to teprv dopadlo kdyby se s takovou obrátili na ostatní své biskupy a arcibiskupy? Církev je organizací světovou, a touto svou organizací budila a budí obdiv, ba úžas i u nepřátel. Takových Combesů se jinde vystřídalo kolik tuctů a kde jsou? — Patří dějinám oni i ty jejich fermány, jež proti církvi vydali, církve však tam trvá dál a snad ve větším lesku, než jinde, kde kardinálové Říma byli kancléři země a naopak. Richelieu a Mazzarin prospěli Francii, poškodili však církve. Proto ať jsou francouzští zednáři klidni! Řeholníci katolické církve v Orientě, jichž je na tisíce, jsou lidé inteligentní, kteří vidí, kam věci ve Francii spějí a kteří čekají jen na pokyn z Říma a ten dojde ihned, jakmile dojde k úplné roztržce. Pak jim jejich smlouva nebude platiti nic, neboť smlouvy platí, dokud obě strany chtějí, aneb dokud jedna je s to, druhou k udržení přinutiti. Doma naseli svou proticírkevní politikou nesvárů, jež povedou k revoluci a v cizině připravili bílou lilii Bourbonů o její lesk a slávu.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 27. září.

(Odsouzení kopidlenského pana učitele Křídla a plynucci s něho naučení. — Jak katolická společnost své právní a žurnalistické zastoupení zorganizovaná — nemá.)

Žijeme v době, v níž se na venek provlají těžké, tajené vnitřní choroby naší české společnosti. Přes to, že takové zjevy působí trapné a nepřijemné, nutno věnovati jim náležitou pozornost z důvodů, jichž zde uváděti netřeba.

Minulý týden bylo konáno před jičínskou porotou závěrečné přelíčení se dvěma bývalými funkcionáři záložny v Kopidlně, jimž kladena za vinu celá řada „nesprávností“, jichž se byli tito druhdy v celém kraji vážení a vynikající pánové se záloženskými penězi dopustili. Při přelíčení tom byla vina jejich prokázána a oba obžalovaní, kteří byli z nesprávnosti usvědčeni a kteří se také k nim přiznali, porotou uznáni vinnými.

Smutný tento případ jest jedním článkem

z nekonečného řetězu neplech, jež se nyní u nás na veřejnost derou a jest již tak obyčejný a u nás všední, že se o něm zde šířiti nebudeme. Nás zajímá z jičínského přelíčení s kopidlenskými smutnými hrdinými především jenom jeden inoment, jež pokládáme za na nejvyšší důležitý, abychom k němu důtklivě a šíře promluvíli.

Při přelíčení tom jako svědek slyšen byl v Jičíně ve výsluhbě žijící bývalý řídící učitel v Kopidlně pan Křídlo. Vážný tento muž, působící v Kopidlně, vida a znaje tudíž poměry a uměje je posouditi, měl tolik mužné odvahu, že ve správnost jednání záloženských funkcionářů nevěřil a proto dal si na ně pozor a nabyv k tomu důvodů, již před lety upozornil předsedu záložny, že nepokládá v záložně všechno za správné.

A důsledek tohoto upozornění? Nebyla revise záložny, ale pan učitel Křídlo pro své účtyhodné a důvodné varování, aby se dal na záloženské manipulanty příslušný pozor, byl od nich žalován pro přečin urážky na cti a odsouzen k pokutě 15 zl., čili na tři dny do basy!

Jak důvodnými, věcnými, správnými a oprávněnými byly snahy a řeči pana učitele Křídla, ukázalo právě odbyté jičínské přelíčení, v němž vyšlo na jevo, kterak správně na poměry nahlížel a že včasné a právem na ně upozorňoval. A za to byl odsouzen!

Nyní dostalo se mu za to stkvělého zastoupení! Ovšem na konec každý zločin vyjde na jevo a pachatel jeho některým způsobem bývá potrestán, avšak kdo nahradí útrapy a muka tomu, kdo na zločinné jednání poukazuje, octl se za to sám za svou přímou a poctivost ve vězení? Pan učitel Křídlo bude nyní žádati za revisi a obnovení bolestného pro něho soudního řízení, bude zajisté očištěn, jako nevině odsouzenému náleží mu nárok i na jistou náhradu, červ, který nitro jeho pro nevině odsouzení žral, bude zamáčknut, ale tím vším nezískal pouze jenom on, nýbrž také celá naše společnost postavena jest před faktum, o němž sluší nejvážněji uvažovati.

Páně Křídlov případ není u nás prvním, kdy při činu přistížení zločinci vsadili na poslední kartu a skutky jejich prozřivajícího muže postavili drze před soud a dali ho potrestati. To se u nás stalo takřka již obyčejem, že soudy jsou volány ku pomoci, aby trestní svou moc chránily — zločiny, jakmile proti zločinci nestojí celá řada zdrcujících usvědčení, na něž se pak teprve čeká, aby se časem provalily. Totéž, co s panem Křídlem v Kopidlně, odehrálo se na Mělníce, že byl totiž nebožtík tamní probošt žalován, když se netajil míněním, že by se měl dáti na Winklerovo jednání pozor. Aby nebyl odsouzen, musil pan probošt Winklera — odprostiti. Když se začalo předloni mluvit o malversacích Ortových ve svatováclavské záložně, volány také soudy na pomoc. A to se děje u nás v nejrůznějších případech, že mají býti soudy ochranou zlodějů a podvodníků, jakmile se někdo nad jejich jednáním docela právem a důvodně pozastaví —

Proto také se u nás rozšířila bázeň, o někoho „vzácnějšího“ jen slovem pochybnosti zaváditi, neboť zřídka kdy bývá možným dovolání se práva, pravdy a spravedlnosti, když „proslulí“, „vynikající“, „vážení“, „bohatí“ darebáci začnou svou čest hájiti a celé své okolí strašiti a terrorisovati.

Kdo měl příležitost a chuť po léta ruch naší společnosti sledovati, zajisté, že má každý v tomto směru dostatek vlastních zkušeností, jak „velcí zloději“ smějí se u nás roztahovati, až konečně v něčem uvážnou, anebo sami se náhle z povrchu zemského uklidí.

Soudy musí ovšem konati svou povinnost, když žalující darebák dovede se na čas tak ohraditi, že nemůže býti usvědčen, musí souditi dle stávajícího materiálu. Proto má celá veřejnost sama o svou čistotu dbáti a co o kom špatného ví, nemá se tajiti a šeptati, nýbrž má se to rovně a hlasitě pověděti a vyšetření a zjištění toho žádati. Tajením, zastíráním nebo

líčeným nevšímáním si různých nesprávností rozbujela se taková neřest v naší společnosti, že ji začíná ovládati dokonce smýšlení, že to, co špatného provede se „šikovně“, není trestné. Se smýšlením tím se již dokonce špekuluje, tak že „obehášení“ zákona, předstírání správného jednání, promlčení atd. začínají býti u nás základem práva a zejména když jich začne užívat „vážená“, „vynikající“ osobnost, mající různé styky a požívající všeobecné důvěry t. j. vodící své okolí za nos.

Toto bahno musí býti u nás co nejdříve vysušeno. Otrávilu nejenom celé rodiny, ale omámilo celé krajiny a tíhu jeho jest cítiti nad celou naší společností, jejíž mnozí a mnozí vážení a vynikající členové docela cynicky prohlašují: „Dokud mne nevede četník, tak jsem pán a kdo proti mně něco řekne, toho dám zavřít.“

Jak pak však mohl kopidlenský pan učitel Křídlo poslat na starostu města četníka? Musil si to sám „odbrúčet“, že věděl, jak se v místní záložně krade. A na to většina našich všelijakých výtečníků hřeší, že se spoléhá, že se jim nic nestane proto, poněvadž jsou páni, poněvadž mají moc, poněvadž mají peníze a poněvadž jednání své šikovně zastřeli, aby se na ně nemohlo.

Když však šikovnost ta konečně sestárne a zvěšší a věc propukne, je rámus, hořekování, udiv, jichž si naše společnost může docela dobře ušetřit, dá-li na různé machry lepší pozor, než-li dávala dosud, a když přestane u nás platit stanovisko, že člověk může býti pro pravdu zavřen. Stalo se to sice již mnoho a mnohokrát, že pravda a právo byly posílány a právě proto, aby se to neopakovalo, musí k tomu všichni poctiví lidé pracovat a čistotu společnosti, v níž žijí a žítí musí, chrániti.

Naši domácí nepoctivci jsou našemu národu a jeho rozvoji stokrát nebezpečnější než-li všichni němečtí mlavkové dohromady!

* *

Když jsme se s panem učitelem Křídlem k řeči o soudech dostali, bude zajisté dobře, když při tom probereme ještě jednu choulostivou právní kapitolu našeho veřejného života, o níž se konečně také promluvíti musí.

Bylo to teď rok, když jistý list napadl jednoho kněze nanejvýš neoprávněným způsobem a docela bezdůvodně dotkl se jeho cti. Urážka na cti byla vyložena tak, že bylo odsouzení redaktora nebo pisatele nepochybné. Zmíněný kněz požádal pisatele těchto řádků, aby mu v Praze zjednal právního zástupce, který by případ ten zažaloval. Pisatel těchto řádků navštívil ve příčině té na několik pražských advokátů, z nichž však žádný zastupování kněze proti urážlivému listu převzít nechtěl. Všichni odmítali to stejnými důvody.

„S takovouto věcí, při níž by byl pobouřen celý protikatolický tisk, hledají kněží advokáta,

jehož jindy neznají. Proč pak se se hledají, aby byli právně chráněni a hájeni, neobracejí na ty advokáty, kteří zastupují církevní a klášterní statky, katolické velkostatkáře a vádce? Když tito páni advokátů seberou smetanu i mléko, jsou předce povinni vypít někdy také kapku syrovátky.“

A advokát k zastupování kněze v choulostivé trestní záležitosti k nalezení nebyl, neboť zástupcové církevních, klášterních statků a katolických velkostatkářů se takovými troškami jako je hájení katolické cti, vůbec nezabývájí. Případ, o němž zde vypravujeme, není zajisté jediným a po Čechách i po Moravě jest jistě podobných zkušeností více, že kněz právního zástupce mezi advokáty nenalezl. Proto musil si dát urážku z znectění líbit.

Z toho důvodu, když se o organizaci katolické společnosti pořád mluví, není zajisté nemístné a nesprávné tázati se, co pro její zájem a osobní ochranu její příslušníků podnikají zástupci advokátů, kteří církevní a klášterní statky a katolické velmože zastupují? Jaká úloha a jaké postavení se těmto páním v oné organizaci přiděluje? Jakým způsobem mají se jí účastníci a k ní přispívati?

Bylo by nepochybně nanejvýš zajímavoty advokáty jmenovitě uvéstí a poukázati, jak a kde ve prospěch katolických zájmů působí, jak je mravně a hmotně podporují.

Jest-li že v advokátních kruzích panuje ku katolické věci ledová chladnost a odmítavost, zajisté že nejprvnější příčina toho spočívá v tom, že katolická společnost své právní zastoupení nemá zorganizované tak, aby mohla čeliti všem útokům, jež se na ni bestrestně dějí.

Toto upozornění zatím stačí, aby se o záležitosti této začalo v širších a také ve příslušných kruzích uvažovati. Za uvažování jistotně stojí.

Kdyby katolická společnost, která dnes nehledí si získati ani řadu řízných a ochotných advokátů, trochu jen pozornosti této záležitosti věnovala, zajisté že by se velice brzy octla v jiném postavení, než-li do jakého se nyní docela zbytečně a samochťic dává zatlačovati.

A nedbání o dokonalé a všestranné právní zastoupení není jedinou slabostí dnešní katolické společnosti, nýbrž nedbání to šíří se i v jiné obory její zájmů. Musí se to konečně a srozumitelně říci, že se katolická společnost česká také nijak nestará o zjednání dobé, potřebě a poměrům odpovídající čty obratných, vzdělaných a dokonalých žurnalistů. Po aferách, o nichž nechceme zde šíře mluvit, neboť to každý ví, že katolickému žurnalistovi nezbude na konec než-li žebrácká hůl, předce jednou musí se o tom uvažovati, aby katolický tisk byl příslušně zorganizován a aby nebyl obsluhován naivně ochotnícky nebo nešikovně obchodnícky.

V tom ohledu zašla katolická společnost česká v takovou poušť bezstarostnosti a ne-

na stížnost Stěžerákých lidí poddaných uložil krajský úřad magistrátu, aby pohodného Zelingra přidržel k náhradě toho, oč jim za kůže zaplatil méně, než patřilo. Zároveň se mu „takové jednání proti patentům mělo stížiti.“

Poněvadž Zelinger i Libčanský za kůže z padlého dobytka pouze po 30 kr. dával, nařídil krajský úřad, aby „k zaplacení toho, co náleží, byl přidržen“. Mimo to mělo se mu pohroziti svržením z pohodenství, kdyby se budoucně dle patentů nezachoval.

Obava před rozšířením nákazy byla velická: již to, že „jistý voják na Libčanecku na vartě stával, odkudž zase do Hradce častěji se vracel“, mnohého znepokojovalo. Sousedy z Pražského Předměstí velice pobouřilo, že pohodný Zelinger kůže z padlého dobytka do stodoly Vitouškovy skládal. Na jejich stížnost krajský úřad nařídil, aby „rozsekány a zakopány byly kůže, které Vitoušek (koželuh) ihned do díla vzíti nemůže a shnilotíně podrobeny jsou.“

Poněvadž také v Bydžově dobytek padal, nařídil krajský úřad v m. říjnu zvláštním oběžníkem, aby zamezeno bylo dobytek z nakažených míst sem honiti. O každém případě měla se ihned zpráva podati.

Dne 29. října v prostředním dvoře paní „Grillky“ padla kráva, která na 4 neděle nemocná byla.“ Z nařízení kraj. úřadu byla zedchlina prohlédnuta a tu shledáno, že měla játra shnilá a střeva plná hnisu. Poněvadž se paní Grillové opět 5 krav rozstonalo, bylo nařízeno, aby se předepsaných ochranných prostředků používalo. Dne 7. listopadu padly paní Grillové opět 3 krávy. Také Matěj Dušek z Trávnice hlásil, že mu touž nemocí kráva padla. Výkaz padlého dobytka nemáme sice po ruce, avšak jistě počet jeho byl značný, jelikož „společné sousedstvo předměstí Pražského skrz rýchtáře p. Diviška magistrát žádalo, aby se na obcích sousedských padlý dobytek více nezakopával, nýbrž by se k tomu místo někde jinde

dobalost, že, nad ní pomalu již i hradlá bekynské nebo domovnícké zájmové sdružení vysoko vyzníá. Kam to povede? Na koncem, jejichž perspektivu ani malovati nechceme.

Není nesprávné, když přímo řekneme, že katolická společnost vydržuje, fedruje a živí celé zástupy všelijakých lenochů a zbytečných lidí, jejichž synové obyčejně proti ní agitují, ale deset obratných a důlých žurnalistů, jež by slušně platila, vydržovati jí nenapadne.

V tom ohledu musí přijíti náprava z krabě, kteří opatření její zjednati jsou v stavu. Dnes tiskové zorganizována jest každá společnost, ochotné na organizaci tu přispívá, pečlivě se o ni stará, jenom v katolické společnosti s moderní a nezbytnou nutností se nepočítá, ačkoliv jí má především a nejvíce zapotřebí.

Aby toho nebylo najednou příliš mnoho, dnes končíme.

Obrana.

(3) **Polemika vychovatele vychovatelů.** Pan poslanec Černý na věcnou obranu „Křesťanské Školy“ hájí se důvody tak „pádny“ a rásnými, že není na škodu polemiku tu také katolíkům ukázati; pan Černý totiž odpovídá do slova: „Klerikálními žoldnéřům zejména V. Špačkovi jednou pro vždy. Co o mém veřejném vystupování a vůbec o mé činnosti soudí klerikální tisk a jeho žoldnéři, nebude mítí vlivu na mé další jednání. Tisk ten jest již všekrou lepši společností uznán za mravně schátralý. Surovost a lež jsou jeho nejlepší zbraně. Bylo by ponižením, jimi se zabývat. S klerikálními utrhači není žádná řeč. Dokážtež jim, že lhali, ale oni ničeho ze svých lží před čtenáři neodvolají, jako na př. Obnova, již jsme lež dokázali v posledním čísle Č. Uč. A s § 19. na ně jít — se nám neche.“

Takovou elegantní a „věcnou“ polemiku ovšem svede redaktor Červánků taky, třeba že není vůdcem „pokrokařského“ učitelstva. Doufáme, že pan vychovatel vychovatelů již ví, že Obnova svůj zcela nezaviněný omyl opravila beze všeho nucení; pan Černý musí už laskavě prominout, že listem takového kalibru a tak „důležitým“, jakým jsou Bydžovské listy, se neobíráme; opravili jsme tedy beze vší výzvy pana Černého sami tehdy, kdy se ozval v listu námi čteném. Na celkovém našem úsudku ovšem přes to všechno nic se změnit nemohlo, poněvadž důkazů nepoctivosti a červánkovské hrubosti „Českého Učitele“ jest dost a dost. Pan Černý tedy resignovaně praví, že s § 19. na nás se mu jíti nechce. Vida dobráčka-lidumila! Nechá ostouzetí kněžstvo ve svém orgánu nepravdami do očí bijícími — a na druhé straně jako velkomyslný lev odřiká se boje zcela slušného a poctivého. Pane Černý, místo svých neakademických nadávek posílejte na naše „surovosti a lži“ opravu za opravou! Chcete mocí mermo zlomiti klerikalismu vaz. Ejhle, zde

vykázalo, jako i také, aby pohodnému místo pro obydlí někde jinde bylo vykázáno, aby příčinu neměl tak často s károu skrz předměstí jezdit.“ V sezení svém dnem 7. listopadu ustanovil magistrát, že pro zakopávání padlého dobytka někde u Farářství vhodné místo vyhlédnuto bude. Ve příčině místa pro obydlí pohodného bylo ustanoveno otázati se ho, kde sobě „capriphornu“ (pohodnici) stavěti míní. Pakli by nějaké obecnímu nepřihodné místo žádal, má se poukázati na vystavění „capriphorny“ na tom místě, které jemu již jedenkrát komise vyměřila. (Komise vyhlédla místo pro zakopávání padlého dobytka u Michovce a místo pro skladání koží pohodnému u Širovateckého).

Dne 12. listopadu 1773 oznámila paní Grillová magistrátu, že jí opět 4 kusy dobytka padly a 7 nově onemocnělo; dne 17. téhož měsíce padlo jí 6 krav, dne 20. zase 3 kusy. Dne 26. t. m. padla ve dvoře všestarském jedna kráva.

Ještě dne 20. února 1774 paní Grillové padlo tele odstávče. Taktéž pan primátor a p. Jos. Exner přišli počátkem března o telata odstávčata. Znalci se však vyslovili, že odstávče primátorovo mělo „pakosník“, Exnerovo pak se roznomohlo na „břeteno“. Dalších pádů dobytčího moru nebylo již hlášeno. I zdá se, že počátkem března 1774 nákaza nadobro vymizela, poněvadž krajský úřad požadoval zprávu o tom, kolik kusů tažného dobytka hovězího poddaným padlo a kolik kdo z poddaných ještě ku zdělání rolí potřebuje.

Jakých škod pádem dobytka jednotlivci utrpěli, viděti z toho, že ještě v únoru 1774 pohodný Jos. Zelinger za kůže z padlého dobytka dluhoval Stěžerákým (poddaným) 70 zl. 9 kr., Libčanským 86 zl. 27 kr. a do důchodu Královéhradeckého 109 zl. 48 kr. — Krajský úřad zjistiv tento požadavek, vybídl magistrát, aby Zelingra k placení přidržel, „pokud takto nic postačitelného k předložení nemá.“

FEUILLETON.

Z minulosti Hradce Králové.

Pád dobytka r. 1773.

Dle „Protocoll. public. N. 50.“ v měst. archivu podává V. P.—s.

V červnu r. 1773 v některých obcích na Královéhradecku, jmenovitě ve Stěžerách a Libčanech, zjištěn byl „pád hovězího dobytka“. Královéhradecký pohodný Jos. Zelinger byl povinen dle instrukce jemu dané padlý dobytek odkliditi. Maso zakopával na místech od obcí mu vykázaných, kůže pak přivážel domů a zde je sušil. Poněvadž si občané Pražského Předměstí na to stěžovali, magistrát převážení koží z padlého dobytka Zelingrovi zapověděl a krajský úřad zákaz potvrdil.

Též bylo udáno, že stěžerští poddaní Václav Novotný a Jakub Ryšánek „nakaženého vola“ do Hořic prodali, proto byli do vězení v Hradci Králové dodáni. Krajský úřad nařídil, aby s nimi bylo zavedeno vyšetřování pro „zaviněné roztroušení pádu dobytka“.

Ačkoli se všechna možná opatření stala, aby se nákaza od Hradce odvrátila, bylo již dne 11. srpna magistrátu ohlášeno, že v minulé noci ve dvoře paní Bergrové „kráva padla na červenou nemoc“, jak totiž tuto nákazu nazývali. Že však již před 10 dny v témž dvoře jedna kráva pošla, bylo to paní Bergrové v sezení magistrátu dne 11. srpna „ztíženo“, vyhánění dobytka jí zapověděno a zpráva o tom krajskému úřadu podána.

Vyhláškou ze dne 27. srpna 1773 upozornil krajský úřad obyvatelstvo na důležitost těch opatření, která k zamezení pádu dobytka byla učiněna. Proto magistrát dal svými čtvrtinými hejmany všude oznamiti, aby u hospodářství, v nichž nákaza vypukla, v í c h y (háječky) byly vztýčeny.

Občanům, kterým dobytek pošel, nabízel pohodný Jos. Zelinger za kůžu po 30 kr. Proto

užte péknon přiležitost zařeremovati opravou na samém „klerikálním“ papíře! „Český Učitel“ chudinka na naše zcela věčné polemiky neodpovídá ani ve sloupcích vlastních — nemůže, děj se co děj! Zatahujete-li do tisku „veškerou lepší společnost uznávající za mravně schůdnou“ také Obnovu, dokažte to laskavě, dokažte aspoň jednou. Ve slušné společnosti věcný argument bude platit víc než silácká slova o „žoldneřích, serovosti, lži, o utrhačích.“

Buďte tak laskav, a mějte dobře na paměti, v jaké eleganci a pravdomluvnosti jste vychovali své věrné. Vy učitelé vychovatelé! Byli jsme toho mínění, že Vaši věrní sotva mohou drsněji psát než jak se dosud dělo v „Čes. Uč.“ Ale Vy sami jste nás poučili o jiném. Sama redakce „Čes. Uč.“ musila veřejně pokojiti nespokojence, jejichž nadkulturní výlevy pro svoji hranatost předstihovaly socialistický tisk. A pan Smrtka v témž „Českém Učitelu“ napsal: „Kdo obmezuje volnost redakce, a podřizovati ji asiluje svým choutkám, jest věcí neznalé publikum organisace. Bylo mi na doklad toho dovoleno nahlédnouti do redakčního archivu, ale ustrnul jsem nad tím, co do redakce dochází a co by se z našeho ústředního orgánu stalo, kdyby měl propustiti onu „volnost slova,“ za kterou se hádá.“ Teď si jen položte otázku, kdo ty pisatele k takové horkokrevnosti vychoval! Prohlédněte si to štvaní v minulých ročnících „Česk. Učitele“ a pak se nepodivíte, že čtyři svolávané ke krajní „různosti“ střílí často v horlivosti dál než jak hejtman komanduje. Není divu, že při stále exercícce vyniknou žáci nad mistra. — Chcete-li mluvit o surovosti, žoldneřích, lži a utrhačích, pak si pročtete napřed listy socialistické a své vlastní. Zde naleznete příklady takových vzácných vlastností daleko spíš než v tisku jiném. Ještě jednou vyzýváme: Neškodte svým nadkulturním psaním na cti čestnému a pravdomilovnému učitelstvu, jehož bohatík jest posud přes Vaši „výchovu“ většina.

Vyvási z nebezpečí? Protestantský tisk sděluje o čáslavském klerikálním mužském pedagogiu: „Ke zkoušce na ev. ref. učitelství ústav v Čáslavi dostavilo se letos 46 chovanců. Tak veliký počet žáků vyvolal myšlenku zříditi pro I. ročník paralelku. Zemská škola rada však návrh na paralelku zamítla. Poněvadž místnost I. ročníku na více než na 27 chovanců nestačuje a i těmito již je přeplněna, bylo 19 chovanců (mezi nimi několik dobrých žáků) nepřijato.“ Evangelici předstihli dávno již katolíky české svým konfessním mužským pedagogiem, kterému se dle zprávy novinařské dobře daří. Divíme se, že tato věc prošla slíděnému zraku protiklerikálního tisku. Dosud nedělají ráms, že můra klerikalismu duší nejvíce náš lid. „Čas“, „Osvěta“, „Stráž“ atd. mluví jako ryby. Vyvási snad již národ z nebezpečí klerikální záplavy? Či v protestantském klerikalismu udusiti se smí?

Politický přehled.

Zasedání zemských sněmů v naší polovici říše jest již v plném proudu. Dle rozpočtu na morav. zemském sněmu bude nutno zvýšiti zamekou přirásku ze 57 na 63 proc. Stoupnutí toto zavazila úprava platů učitelských nákladem 3 mil. korun. Brněnský biskup dr. Pavel hrabě Hayn skládal svůj slib na sněmu nejprve český a potom německý, čímž ovšem Němci jsou uraženi. Njdp. biskup při skládání slibu jistě měl na mysl, že diecése jeho jest ze tří čtvrtin česká, čehož Němci ovšem nechťi věděti. — Při volbách do výboru na sněmu přímořském zvoleni tentokrát i Slovinci. — Při zemských volbách za všeobecnou kurii ve Štýrsku zvoleni oba slovinskí kandidáti. Kandidáti liberálního selského svazu vesměs propadli, křesť. sociálové získali tři mandáty, socialista zvolen z osmi jeden; jedná se ještě o dvě užší volby. — Němci prohlašují, že na sněmu království českého zanechají jenom tehdy obstrukce, dostane-li se jim v zem. výboru, ve všech komisích a j. většiny počta míst; zem. úřady mají býti dle nich ze 1/4 obsazovány Němci a na všechna vyšší místa mají býti povoláni úředníci Němci atd. Už prý je také jisto, že slovanské pobočky v Opavě a Těšíně budou zrušeny a místo nich zřízeny učitelské ústavy slovanské se sídlem v Polské Ostravě. Přání německá rostou vysoko, jenže slovanští zasedníci je zase hezky seřiznou. — Je tomu právě 25 let, co zřízena byla rakouško-německá aliance, k níž později přibrala i Itálie. Z tohoto díla Bismarkova dosud mělo hlavní užitek Německo; nekonečné zbrojení to následek tohoto spojení. — Prozatímni obehodní smlouva Rakouska s Itálií podepsána a potvrzena koncem roku 1905. — Šestimilionovému národu českému nechce vláda zříditi v Brně druhou universitu, ale půl milionu Vlachů zřizuje cestou nařízení samostatnou právnickou fakultu v Innsbrodu. Fakulta tato jest v každém směru úplně odloučena od innsbrucké univerzity.

Pruská vláda zakázala všem polským tělovýchovným jednotám ve Westfalsku jakoukoliv veřejnou činnost.

Proti anglickému úskočnému přivlastnění si vrbní moci nad Tibetem připravuje ruská vláda ostrý protest a také Čína s jedním anglickým nesouhlasí.

President Spojených států severoamerických Roosevelt snaží se, aby se v Haagu znovu sešla mírová konference a aby snahy její konečně byly uskutečněny.

Na bojišti východoněmeckém před Mukde- nem Japonci dosud nepodnikli nic proti Rusům, leda že došlo k srážkám mezi předními strážemi. U Port Arthur se však stále zoufale bojuje. Poslední útok Japonců byl tu Rusy opět odražen, při čemž Japonci utrpěli prý stráty nesmírné. Ruská posádka podniká při tom za noci časté výpady, při nichž bodáky a revolvery hrají hlavní roli. Pozoruhodnou událostí jest zřízení dvou úplně samostatných armád ruských v Mandžursku, jedna (nynější) armáda pod velitelstvím Kuropatkinovým, druhá řízením generála pebočníka Grippenberga, která ovšem z nového čerstvého vojska bude teprv utvořena. Grippenberga jest prý zkušeným válečníkem, ač nyní čítá již 66 let. Zřízení dvou těchto armád pod vrchním dozorem třetího neschopného vůdce pokládá se případně nebezpečným dalšímu postupu ruskému. Určitější nařízení snad v krátkém čase objasní poměr mezi jmenovanými třemi vůdci a jejich ákoly.

Z činnosti katol. spolků.

Z Libětic. (Přednáška o spiritismu.) Dne 18. září konala zdejší Katolická Jednota svou měsíční členskou schůzi spojenou s přednáškou dp. Bohumíra Tomáška, kaplana z Roztok. Dp. řečník ve své 2 hodiny trvající přednášce poukazoval na rozličné domněnky, jimiž za dob našich lidí, hlavně duchů — v horách našich tak četní — hlavy si lámou a kterak těchto domněnek svých atřilivou vědou zavržených užívají k boji proti náboženství. První domněnka, která straší v hlavách spiritistů, jest, že na hvězdách obývají lidé a že lidé ti dokonalejší náboženství mají nežli jest křesťanské a že tedy náboženství katolické zdokonaliti se musí. Všecky hvězdy dělí na 5 světů, v nichž rozliční duchové žijí dle své větší či menší dokonalosti. Dp. řečník ukazuje, že otázka, jsou-li na hvězdách lidé čili nejsou, nemá co činiti s náboženstvím katolickým. Ukazuje dále, že učenci dokazují, že hvězdy nám známé, zvláště nám nejbližší z naší soustavy sluneční pro pobyt nejen lidí ale živočichů vůbec se nehodí a že tudíž učení spiritistů o lidech na hvězdách žijících patří do říše báje, které si jen chorobná obrazotvornost vymyslíti může. — Podobně nemohou spiritisté dokázati jinou svou domněnku, kterou jako pravdu hlásají, že člověk skládá se ze tří částí, totiž z duše, z obalu duše čili perispritu a z těla. Pro učení to nejsou důkazy ani se skutečnosti ani ze Zjevení Božího. Spiritisté učí tomu proto, aby ostatní své nesmysly jako citování živých osob, kdy tělo a perisprit na lůžku odpovídá a duše do media přichází, dokázati mohli. — Podobně pošetilou jest domněnka o stěhování duší čili učení, že člověk vícekrát na svět se rodí. Toto již před tisíciletími od nejstarších spisovatelů křesťanských vyvrácené učení neustychá se dosud spiritisté hlásati ano uváděti na jeho důkaz slova Pána Ježíše k Nikodémovi „Narodil-li se kdo znova z vody a z Ducha sv., nemůže vjíti do království Božího“ Jan 3, 5. Pán Ježíš však mluví zde o duchovním srození na křtu sv. a nikoliv o tělesném znovuzrození. — Spiritisté upírají Božství Pánu Ježíši pokládajíce Ho pouze za nejdokonalejšího ducha, který se kdy s tělem spojil, kladouce Ho na roven gnostickým aeonům a praví o Ném, že jest říditelem naší země. Dp. řečník ukazuje dále na to, že spiritismus je bankrotem náboženství; proto stoupenecm jeho stává se buďto úplný nevěrec, který pohrdnuv vírou chápe se pcvéry, anebo člověk, jehož pobožnost byla jenom zevnější, který lpěl jen na věcech zevnějších, ale k jádru náboženství nepronikl. Ukazuje dále na vznik spiritismu v Americe a přenesení jeho k nám. Avšak co jinde jest bráčkou, stává se u nás náboženstvím a zbraní nepřátel proti církvi Kristem založené. Vybidnutím ku věrnému setrvání ve víře otcovské, jakož k horlivému poučování zaslepených duchů skončil dp. řečník velmi poučnou přednášku. Přednáška ta nemalé zájmovosti nabyla tím, že dp. řečník uváděl četné své zkušenosti v duchovní správě nabyté a citoval časopisy spiritistické i katechismy jejich. — Po přednášce pobavili nás členové zábravního odboru pp. J. Mašek, Ferd. Prásek, sl. A. Hadincová a sl. M. Prásková, pp. Jos. Těhník, Jos. Sedláček, sl. M. Lukšová sdělili přednesem dvou jednoaktovek „Napřed Matinka“ a „Dva mládenci“. Vyslovující dp. řečníku zaslaný dle přejeme si, aby čilá naše Jednota podobné schůze co nejčastěji pořádala. Další činnosti „Zač Bůh!“

Z Týniště. V neděli dne 11. t. m. pořádala naše katol. Jednota vycházkový večer v Malých Petrovích, spojený s přednáškou dp. katechety F. Jukla, který přednášel o otázce rolnické. Přednáška ta byla s velkou pozorností vyslechnuta a bouří potlesku odměněna námaha páne řečníkova. Prostranný sál hostince p. J. Brandejea do posledního místa naplněn i s pokojem k sálu přináležícím. Návštěvou hojnou počila nás též bratrská jednota Třebechovická. Zábravní výbor pobavil všechny přítomné, načež se rozpránila nenucená zábava. Děkujeme všem pánům, paním i slečnám i občanům petrovickým za návštěvu tak hojnou, jakou nás přivítali. — Dne 26. t. m. pořádali naši lidový spolek křesťansko-sociální pro Týniště n. Orli. a okolí večer v sále Panáského domu

v Týništi n. Orli., spojený s přednáškou vdp. Antomaa Kašky, děkana z Kostalce n. Orli., „Je-li hanbou býti katolíkem“. Zdařilá tato přednáška byla všemi přítomnými takřka bez dechu vyslechnuta. Zamlouvalo se velice a byla trefně na naše místní poměry volána. Mnohé se slov páne řečníkových padlo v úrodnou půdu a přání s mnoha stran bylo, by vdp. děkan zase co nejdříve nás návštěvou svou počtil. Po přednášce náš zábravní odbor se stkvělým úspěchem vypravil dvě jednoaktovky: Královna Natálie a Tři klobouky. Všem přítomným našim srdečné díky za návštěvu, a další činnosti naší Zdař Bůh!

Z Rychmova n. Km. Naše odbočka pořádala v neděli dne 26. t. m. členskou schůzi, na níž přednášel dp. Jiří Sahula o základech pravého štěstí. V přednášce dovodil, že pokroky vědy jsou dvojstrou sbraní; dostanou-li se do rukou nepoctivých, spíše škodí, než prospívají. Jen je-li sloučen světský pokrok s bázní Boží, může velice prospívati. Leč i kdyby věda sebe více pokročila, zůstávají zde stále mnohé bolesti, které dovede pouze svaté náboženství léčiti; pravá víra nese útěchu i pro člověka umírajícího. Dříve se základu pravého štěstí totiž náboženství, a pak i v dobách křesťanských nalezeme posily. Děkujeme panu řečníkovi za přednášku nezištně vykonanou, voláme „Zač Bůh“ a těšíme se na druhou slíbenou přednášku. Zároveň výbor odbočky vřele děkuje p. Boučkovi za darované knihy.

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecéšní. Jmenování: p. Václ. Kaláš, b. notář, děkan v Hněvčevsi, jmenován b. vikářem okresu Hořického. — Ustanovení jsou: p. Václav Vačkář, farář v Chřenovicích, za faráře v Bohdanči (u Ledče); p. Jos. Knies, kaplan Lomnický, za faráře do Ruprechtic (Litom. diecése); p. Jan Schmid, farář Valterický, za faráře v Maieragrtin (Pražská arcid.); p. Alois Lorenz, koop. ve Velké Úpě, za administr. do Malé Úpy; p. Jos. Soukup, kapl. ve Vamberku, za administr. do Valteric (Neudorf); p. Ant. Kotyza, koop. ve Výprachticích, za kapl. do Proseče; p. Vinc. Ciner, koop. v Kunvaldě, za kop. do Borové (u Poličky); p. Petr. Zavřel, koop. v Borové, za koop. do Kunvaldu; p. Bohusl. Beneš, kapl. v Liběticích, za koop. do Radimi; p. Václ. Böhm, kapl. v Čermné, za kapl. do Ústí n. Orli; p. Vil. Krenk, koop. v Dol. Libchavě, za kapl. do Čermné; p. Jan Dudek, administr. v Jenšovicích, za kapl. do Luže; p. Václ. Oliva, kapl. v Luži, za koop. do Svatky; p. Leopold Opletal, koop. v Probluzi, za administr. tamtéž; p. Vinc. Jandík, kapl. v Ném. Prusnici, za expositu do Sárova. — Neomystě: p. Fr. Franc za koop. do Pohledu; p. Ludvík Kögler za koop. do Libětic, p. Jan Novák za koop. do Žamberka, p. Frant. Stejskal za kapl. do Ném. Prusnice. — Na odpočinek vstoupil: p. Jan Brunclík, farář v Probluzi. V Pánu zesnul: p. Jan Krejčí, far. v Lukavci, † 19. září (nar. 1858, vysv. 1881). — Uprázdnená místa: Lukavec u Pacova, fara patron. kníž. Löwensteina (od 22. září); Chřenovice, fara patron. ústavu šlechtického na Hradě Pražském, od 26. září b. r.

✓ **Dvacetileté jubileum počátku boření hradeb v Hradci Král.** bude dne 4. října t. r. Právě v den jmenin Jeho Veličenstva roku 1884 připravena slavnost okázalá. Již den před tím vlády prapory se všech domů Hradeckých a večer uspořádáno slavnostní čepobití; upraven na Velkém náměstí stkvělý ohňostroj. Druhý den přes deštivé počasí rozprodila se slavnost velmi vzácná. Nejprve v chrámu sv. Ducha sloužil odp. blaekup dr. Josef Hais slavnostní mši, při níž obcovovalo obecní i okresní zastupitelstvo, vojenští hodnostáři, úřady politické i soudní, professoři i učitelé se žactvem, akademikové, duchovenstvo, bobolovci a všechny čelnější korporace Hradecké. Po slavném „Te Deum“ za hlaholu zvonů a za svižného pochodu dvou kapel ubíral se obrovský průvod od kostela přes oboje náměstí ku Slezské bráně, odkudž zabnul v levo a brankou vstoupil na místo, kde se mělo s božením počati. V hradebním rohu postaven pro duchovenstvo stan, po jehož stranách postavena sádrová poprsí císařských Veličenstev na jehlancích hojnou chvojí ozdobených. Opodál byla tribuna pro řečníka p. radu a majitele knihtiskárny Pospíšila, který se nejvíce zasloužil o vybavení Hradce z těsného pevnostního zajetí. Bohužel však pro nepříznivé počasí nebylo zde řečeno. Na hradebách v pravo od stanu přístroje k božení potřebné vkusně seřaděny a chvojí i praporecí ozdobeny. Nad stanem na vysokém stožáru upevněn městský znak, kolem pak vstýčeno více jiných okrášlených stožárů. — Jakmile se průvod zastavil podala družička, dceraňka městského rady na podušce ozdobené stříbrné kladisko s ražením data tétoho dne p. biskupovi se slovy: „Bůh šehnejš podnikům Vaší Milosti.“ Po té vystoupil velepastýř na místo, kde mělo se poprvé zakončiti a promluvil svatým hlasem: „Kdo obývá v moci Nejvyššího, v ochraně Boha nebeského přebývatí bude. (Žalm 90). Slova ta písmu sv. tanou mi na mysl, uvažujícímu, že nyní nastala velepamatná doba, kdy přikročíme ku božení toho, co minulý věk ku ochraně města a jeho obyvatelů, ku obraně vlasti vystavěl. Obrana s hmoty bojujeme — obrana ducha zde státně. Vzpomínám na město v staré Helladě (na Sparte), jež chtěla mít zákonodárce (Lykurgos) bez pavnostech sál, jež chtěla mít seč živou a obyvatelstva láskou k vlasti naděchnutého, aby vlastenecká láska byla silnější o-

ochranou, než pouhé sdílo hmotné. I zde láska k vlasti a k ní, stotožňující se s láskou a oddaností loyálnou, láska k panovníckému rodu bude místo hradeb. Bude po pobouření hradeb místo obyvatelem věrným, loyálním, vlasti a krále milovným, aby bylo sívou hradeb, ochranou vlasti, národu a králi svému. Toho si všichni co nejvroucněji přejeme, toho si veškeré obyvateľstvo král. věnného města našeho toužebně žádá, a proto slavné zastupitelstvo starobylého Hradce Králové v úvazei po věky velepatrné doby nynější, prohlížeje k budoucnosti, postaviti chtělo tuto budoucnost města a obyvateľstva pod ochranou Nejvyššího a požádalo mne. abych, vzývaje Boha a vyprošuje svatě požehnání Jeho, učinil počátek velkého díla. Prosměř tedy všichni, aby Bůh žehnal a ochraňoval město se rozšiřující a obyvateľstvo po všechny věky budoucí, aby zde povždy přebýval lid Bohu milý, panovníku a vlasti věrný, zbožný a ctný mravů. Ve jménu Boha trojjediného přistupme k dílu!

— Po té požehnal velepastýř přítomnému davu, chopil se kládka a zarazil je poprvé do hradeb se slovy: „Ve jménu Trojjediného Boha!“ Mezitím hrála kapela sokola choceňského císařskou hymnu. Po p. biskupovi teatři hejtman a místodržitelství rada baron Malovec, purkmistr p. Collino a jiní. (Podružka i kládka uloženy na památku do sdejšího musea). — Ve chvíli prvního zakopnutí odeslán p. Collinem holi-dovací telegram císaři. — Po čas slavnosti znelý salvy z hmoždíků; odpoledne o 4. hodině vystrojen banket v sále důstojnického kasína, jehož se účastnili mimo mnohé hodnostáře též slavný historik tehdejší rektor české university W. Wladivoj Tomek, rodák Královéhradecký, který i při loňské návštěvě Hradce Král. s potěšením vzpomínal na onu šťastnou chvíli, kdy byl osud pevnostních hradeb ku prospěchu města zpečetěn. Při banketu po slavnostním přípitku pana purkmistra Collina promluvil p. rada Pospíšil: Vidím hvězdu, která svítí jasně nad jím. Jsou to dějinné tradice tohoto města, které půdou jeho, jako drahé dědictví přijímáme zpět. Bobata jest tato půda velikými činy, a nastupujeme v jasné šlépěje. Vzpomínejme toho, a zasvěťme všecko myšlení, všecko konání platným činům, odmítějme nízkost a sobectví! Až pak jednou tuto půdu, obohacenou novými činy, odevzdáme nástupcům svým, věčujeme jim tutéž úctu k právu, tutéž neoblomnost charakteru, tutéž lásku k vlasti, s nimiž na té výšpě českého východu žili a umírali naši předkové, a s nimiž žít a umírat chceme také my. A beru znám, o kterou opření půjdeme. Jest to vůle k práci. Každý-li zdvojí svoje úsilí, každý-li přispěje svou hřívnou k zvelebení této půdy, pak vrátí se město k lesku bývalému, a na pa-žích vlastních občanů bude snova nastolena kněžna českého východu. Té hvězdy, té berle, a s nimi našemu rozkvětu Eliščinu sídla platí moje Zdař Bůh! — Při hostině hrála hudba 13. pluku české skladby. Na ukončení slavnosti pro město tolik významné pořádána v Sokolovně sokolská zábava a věneček v „Městanské Besedě“. Tolik na oživení vzpomínky na den tolik památný, který možno zváti počátkem nové, slavné éry Hradce Králové. Škarohlídové hrady rychle ustupovaly překrásným novým budovám; za deset let byl Hradec tolik rozšířen a okrášlen novými stavbami, že se celá jeho tvářnost změnila.

V mimořádné schůzi měst. zastupitelstva v Hradci Král. dne 28. září 1904 usneseno: Obsazení místa policejního komisaře odloženo do schůze příští. Polic. strážníkem zvolen Jan Masák ze Žiškova. — Na místo pp. St. Červeného, J. Šantrůčka a Fr. Zdatila navrzeni do odboru technického pp. Ješek a Nermut, do zastavár. odboru p. Růžička, do praeliminár. odboru p. Wipler, do okrášlovacího p. Wipler, do odboru histor. musea p. Fischer, do kuratoria obch. akademie pp. Fischer a Wipler, do kuratoria průmysl. musea pp. Huňáček a Wipler, místopředsedou odboru zastavár. p. Růžička. Skrutinium vykoná městská rada. — Schválena parcela bloku U. — 10° parcely č. 4 v bloku U oceněna na K 3100 — Travní na pevnostních pozemcích mimo „dolní labskou kotlinu“ pronajaty na 3 léta p. Riemenrové za K 14050 — a zároveň povoleno jí, aby pro letošek mohla na lučinách těch pásti dobytek. — Záložnímu ústavnímu ústavu povolena změna parcelace staveb. míst v bloku E a p. Fr. Černému povolena stavba dvoupatrového domu v bloku O na parcele č. 9 s podmínkou, že do tří let zaveze vlastním nákladem ulici podél této parcely na straně jižní. — Schválen změněný regulační plán města mezi Labem a Orlicí a mezi blokem B, náhřezím, novými vojens. kasárnami a Adalbertiněm. — Vyhoveno žádosti p. Skuherského, aby mohl omítnuti před uplynutím zákonné lhůty. — K žádosti fideiuství c. k. vyšší reálky za různé opravy a úpravy v budově školní usne-seno, aby ministerstvu kultu a vyučování podána byla žádost, aby nákladem státním dalo je provést. — Schválena změna stanov kuratoria obchodní akademie. — Schválena pravidla pro vybírání dávek za čistění pivních tlakovacích, 60 hal. za jedno vyčištění parním strojem. — Hejtmantství dá se záporně vyjádření o žádosti p. Jos. Michálka za povolení k vý-čepu vína v č. p. 238. — P. Dr. Durdík si stěžoval, že ve školách odporují se dětem tužky Hardtmuthovy. — Ostatní články pro pokročilost času odročeny do příští schůze.

Městská rada v Hradci Králové ve schůzi dne 28. září t. r. mimo jiné usnesla se, aby pro plynárnu objednáno bylo 10 vagonů uhlí, 1 vagon dřevní hlíny, 500 šarových tělísek, 500 o-lindrů, 100 aerových hořáků a 500 kg samotové moudky. — Usneseno, aby policie vyšetřila, zda-li umístěna jsou v hostincích a veřejných místnostech zdravotní plivátka a vyvěšený tabulky o zákazu plivati na zem a aby tech. kancelář n. hlásla výkaz, kolik plivátek jest potřebí v měst. ústav. ch a úřadech. — Uděleno povolení k obřívání novostavby p. Josefa

Vejběry a ku stavbě dvoupatrového domu p. Fr. Čer-nému, mistru sednickému na parcele č. 9. v bloku O. — Usneseno bylo, aby se okresnímu výboru doporu-žilo zavéstí pitnou vodu do vnitř budovy všeob. ne-mocnice v Hradci Králové. Schváleno bylo, aby po-řízeny byly nástěnné skřínky pro obec. a městanskou školní dílnu. — Usneseno bylo, aby ku příkazu okres. hejtmantství byla dána výstřaha oněm obchodníkům, kteří v neděli přes 11. hod. dopolední mají obchody otevřeny. — Provedeno skrutinium voleb do odborů, jež konaly se ve schůzi měst. zastupitelstva 23. t. m. Zvoleni byli: do tech. komise p. vrch. post. správce Jos. Nermut, 28 hl. a p. Zd. Ješek, 25 hl.; do od-boru zastavárenského p. Růžička 30 hl.; do odboru praeliminárního a revizního p. prof. Wipler 23 hl.; do odboru historického musea p. prof. Fischer 23 hlasy; do kuratoria obchodní akademie p. prof. Fr. Fischer 23 hlasy a p. prof. Wipler 23 hlasy; do kuratoria průmysl. musea p. Huňáček 34 hl. a p. prof. Wipler 31 hl. — Schváleno bylo, aby ryby z obecního ryb-níka „Roudnička“ v r. 1904 vylovené prodány byly na hrázi J. Horáčkovi v Sezemích.

Z průmyslového musea v Hradci Králové. Čítárnu průmyslového musea navštívilo v červenci (do 15.) 185 osob. Domů zapůjčeno 35 oso-bám 40 svazků a 1235 předlohami. Za dobu prásdnin urovnány a skatalogirovány veškeré přírůstky celkem 185 svazků. Tisk obšíhlého katalogu ukončen. Kata-log doplňovací vydá na počátku knihovník. Čítárna bude opětne dnem 4. října počínaje v obvyklé dny (úterý a pátek od 6^{1/2}—8^{1/2} hod. večer) otevřena. P. T. obecnostvo se upozorňuje na pravidla knihovního řádu, jež lze dostati u knihovníka. Zejména žádá správa musea o laskavé zanesení do vyloženého archu fre-kvenčního. Knihy neb díla předložená vydávána budou jen po předložení řádně vyplněné žádanky. K volné-mu použití jsou příruční knihy (slovníky) a veškerá jednotlivá díla časopisů uměleckých i odborných počtem 58. Veškeré potřeby ku obkreslování vzorů v čítárně samé ochotně zapůjčí přítomný knihovník neb jeho zástupce. Všichni, kdož mají knihy déle než 20 dnů zapůjčeny, se řádajlovceně jich navrácení. — Účetnický kurs pro truhláře započne v pondělí dne 3. října o 6. hod. večerní v učebně č. VI. obch. aka-demie. Vyučování povede p. prof. V. Racek. — In-formační kurs pro činovníky živnostenských spole-čenstev odbyvati se bude od 24.—27. října. Kurs bude celodenní. Přihlášky přijímá řed. prům. musea v Hradci Králové. — Z dárců sluší jmenovati pp. V. Červeného jun. zde, který obohatil knihovnu darem skvostného alba nástěnných maleb kostela ve Speyru; pan arch. J. Kotěra daroval do sbírek vysoký skle-něný pohárek ozdobený rytým a zlaceným ornamentem a starý hřeben vykládaný kameny; p. Hugo Píša, velkostatkář ve Správcích, kolekci plakátů, p. M. Vojtová, choť důch. zde, pokrývku ozdobenou červ. vyšíváním; p. M. Červená, choť továrníka v Kyjově na Rusi, 27 vzorů ruských kraje; p. V. Červený tamtéž vyřezávané osdůbky čínské. Všem dárcům vzdává výbor musea vřelý dík. Za členy s ročním příspěvkem K 2 přistoupili: P. J. U. Dr. A. Rudolf, advokát zde, p. Fr. Jiřík, přednosta filiálky rak.-uhér. banky zde a p. Bř. Broukal, knihkupec zde.

Bezplatné kursy pro modelování, kreslení a císelování zahájeny budou opětne 1. října při průmyslovém museu v Hradci Králové. Mimo to započne i vyučování v kursu malířském, jehož vedení převzal p. K. Langr, akad malíř v Praze. Rovněž i čítárna a knihovna průmyslová budou přis-tupny návštěvě P. T. obecnostva v obvyklé dny a hodiny večerní. Do kursu malířského (měsíční poplatek K 5) přijímají se žáci v sobotu dne 1. října od 2—4 hod. odpol., do kursu modelářského v neděli dne 2. října od 9—11 hod. dopol. a do kursu císelářského v pondělí od 7—8 hod. večer. — Veřejná čítárna průmyslového musea otevřena bude dnem 4. října po-čínaje každý úterek a pátek od 6^{1/2}—8^{1/2} hod. večer. — Aby se vyhovělo praktické potřebě, proměněn do-savadní kurs pro kreslení ornamentální ve veřejný sál kreslířský s nedělním vyučováním od 9—12 hod. dopoledne. Zde bude možno každému a zejména řemesl-níkům všech oborů shotovovati si pod dozorem odb. učitele potřebné kresby, návrhy i detailní nákrepy (pro dílnu). Zapisuje se v uvedené dny v místnostech učebních v budově c. k. odborné školy v přizemí na levo, dvéře č. 11. Mimo to možno učiniti přihlášky do kursů i u ředitele musea p. Lad. Haněla, u pří-slauých učitelů kursů nebo i v čítárně průmyslového musea.

Odhalili tvář. (Odpověď „Osvěty L.“ na její věnování). Kdo čítává v Hájnově „Osvětu“ sdružující rozsudky nad zkažeností všech ostatních stavů a stran, stojících mimo kruh abonentů aneb stoupenců u-mravňujícího orgánu, mohl by pojetí domněnku, že tvůrce „Osvěty L.“ a její dopisovatelé mrakají své tělo každým dnem po způsobu středověkých flagellantů aneb ukončují při černém chlebě a čisté vodě strá-vený den na tvrdých prychných sebezápore. Vždyť lze přece očekávati, že aspoň výkřek pokrokatého tá-bora nejlze v odporu se svou novinařskou morálkou, nýbrž že svým čistým životem dává příkladný vzor zejména těm „zkaženým“ klerikálům. Ale ve zkaže-ném světě těžko i tomu nejchvatavějšímu umravňovací uvarovati se pokušení. Pánové z pokrokatého štábu předpisují siice jiným přísnou morálkou, sasedají na pňaný soud nad provinilci, ale sami si popřejí ná-ležitě bezúšlosti ve všem i v ohoulostivých zále-di-tostech. Jsou krátce pokrytci! Dlouho popírali naše obviňování, až se k té obojetnosti dospěli sami ve feuilletoně „Osvěty L.“ pod titulem „Dvojí tvář“. Pachatel feuilletonu tohoto se totiž přitvářá, že navštívil noční kavárnu pražskou „Olympii“, kde se mu jak náleží líbilo. Bylo zde dosti tance, vína, prostitutek atd. Největší potěšení mu způsobila ta okolnost, že v ná-jemci této „pěkné afízané kavárny“ našel bývalého redaktora našeho listu p. Vobejdu Prosečského. Vtipný feuilletonista „Osvěty L.“ chce náš list učiniti zodpově-dným za toto saměstání p. Vobejdy a osměluje se drze tvrditi, že prý pan kavárník nám dosud dopi-suje do listu. Prohládjeme tvrzení toto za uličnictví, které by zasloužilo honorář takový, jaký sliboval letos

sdejším dopisovateli do „Osvěty“ bývalý p. městský svěrolékař. Nestarali jsme se a nestará ne se o existenci p. Vobejdy, ale myslíme, že jeho nynější závod ne-může přece býti tak špatným, když ho mohou dopi-sovatelé „Osvěty“ navštěvovati a když bese stůdu mohou se veřejně doznávati, že jsou s nájemcem této místnosti v důvěrných stycích. Gratulujeme p. Hájnovi k této kvalifikaci jeho spolupracovníků, kteří přece jednou svou tvář odhalili. Jakého politování zaslouží čtenáři takového listu, jenž s nedostatku lepší látky vyplňuje své sloupce popisováním vjevů z bordelu! Co má však takový pokrokatý list dělat? Musí švit několik hladových krků, akcie židovské již se neohá-nějí, proto musí se lákati čtenářstvo třeba historiemi z hampajů.

Koncert Jarmily Rosické, slavné virtuozky na housle, za laskavého spoludělníkování operní pěvkyně slečny M. Turečkové a slečny Slávy Nepelené uspořádán bude v neděli 2. října 1904. Program: 1. Zaje: Hajd u kolo. 2. Bruch: Op. 26. koncert „G-moll I. a II. věta. 3. Smetana: Arie Barti z Hubičky. 4. Moszkovski: Scherzo-Valse op. 40. 5. Saint-Saëns: Rondo Capriccioso. 6. Visetti: Diva-Valse. 7. Sarasate: Faust, fantasia. Zábětek o píl 8. hod. večer. Konec po 9. hod. Počátkem každého čísla vchody se uzavrou.

Kliperovo divadlo. Ochotnická jednota zahájila zimní sezonu dne 28. září sádkým večerem, jenž přinesl na scénu 3 novinky Národního divadla. Kunětické drama „Co bylo“ našlo v p. Paulovi a p. Paulové šťastné interprety. Tendence dramatu je zajisté ušlechtilá, ale rozuzlení děje útkem staré paní z domu chybujeícího manžela příliš drastické. Veselohra „Slušnost“ tvořila svým jemným humorem přechod ku Bissonově komedii „Beránek“. Ve „Slušnosti“ si opět velmi zdařile vedla v úloze mladé vdovy p. Paulová, která tou dobou je nejzdárnější herečkou silou v ochotnic-kém sboru. Manželé Dvořákoví uměli se šťastně uplatniti ve svých rolích. V komedii Bissonové „Beránek“ podal komického otce obvyklou rutinou p. Beránek. Sl. Nekovářkova sebrala roztomilou eman-cipovanou dcerušku. V milovnické roli došel se p. Broukal dosti slušného úspěchu. Soubra děje byla velmi svižnou, ale za to přestávky v mezi-aktí byly velmi dlouhé. Přestávka mezi druhým a třetím kusem trvala celých 25 minut, ačkoliv interiere nevyžadovaly tak dlouhé přípravy. Těmito řádnými přestávkami vzniká v obecnostvu nuda, čímž zároveň povstává dosti nebezpečná nálada ku nestrannému posouzení vlastního děje. Jsme toho názoru, že divadelní večer nemá se za normálních poměrů protahovati přes 2 hodiny. Když trvá představení přes 3 hodiny, z nichž celá hodina padne na meziaktí, je to trochu velký požadavek na pozornost posluchačstva kladený. A připočte-li se ještě k tomu nesnesitelná temperatura z letních měsíců ještě v divadle zadržena, pak ovšem stesky na délku večera jsou oprávněny. Vyslovujeme též přání, aby se nyní v divadle důkladněji větralo dveřmi i okny, neboť při větší návštěvě nebylo lze v divadle ani vydržeti.

Výstavka krajkářských prací s kursu pro paličkování kraje v Něm. Rybné, uspořádána v Hradci Králové dne 25. září t. r. péčí průmyslového musea, podala důkaz, že náš domácí průmysl krajkář-ský jemností, originelností a krásou mnohých vzorů vyniká nad cizí průmysl. Vystavené práce vybízí naše dámy, aby si pro své potřeby opatrovaly pouze výrobky domácí, die vzorů domácích, čímž by věru vydatně přispěly na povznesení našich poměrů národohospodářských.

Zápís žáků na c. k. reálce v Hradci Králové činí celkem 381, z nichž do I. tř. přijato 77, do II. 57, III. 71, IV. 63, V. 47, VI. 36 a do VII. 30. — Obchodní akademie má v I. roč. 50 žáků, v II. 30, ve III. 38 a ve IV. 20. — Na c. k. odbor. škole zámečnické zapísáno do I. roč. 19 žáků, do II. 17, do III. 15 a 2 hospitanti.

Úmrtí. V Hradci Králové zemřela dne 24. září paní Josefina Šormová, choť c. k. profesora. Po-hřeb konal se 26. září na hřbitově Pouchovském.

Studentská noclehárna v Hradci Král. za letošních prásdnin navštívěna byla 61 turisty — studenty, kteří použili 68 noclehů. Z pražských škol-ních ústavů přišlo do noclehárny nejvíce, 27, po 4 přišli z Plzně, Pelhřimova, Hradce Jindř., 3 z Nov. Bydčova, po 2 z Kladna, Police n. M., Čáslavi, Smě-chova a z nezapsaných míst; po 1 z Pardubic, Kro-měříže na Moravě, Ml. Boleslavi, Rakovníka, Holic, Žiškova. Die ústavů bylo 5 z university, 3 z techniky, 2 z gymnasií, 10 z reálky, 8 z uč. ústavů, 4 z prům. škol, 3 z obchod. akademií, 2 ze škol měšťanských, 1 ze školy choťanské. Noclehárna naše těší se veliké oblibě svým upravením, na čem si městská rada dává záležeti. Sestává ze 3 postelí řádně upravených a 8 lůžek z nouze, posztávajících se z řínůnek, na každé políkáte pod hlavu, bílého prostěradla a prošívané přikrývky. Návštěvníci libují si i velice, jelikož leda kdes mne spáti na holé slámě a dávají všacku čest hradecké noclehárně i jejím umístěním v tělocvičně obchodní akademie.

Falešné pětkoruny kolují i v Hradci Králové. Již více lidí jimi bylo napáleno. Proto posorl Falešná pětkoruna jest o 18 gramů lehčí, má matný lesk, rašan na okraji jest neafetelná, při vyskoušení hmatem máme dojem, jako bychom měli mezi prsty klouzek. — Na Bychnovsku objevily se v oběhu i padělané „slatě“ deseticoruny.

Obdiv obecnostva vzbudily portréty shoto-vené v c. k. dvorním atelieru J. F. Langhansa při umělem světle. Přijmutí tato lze prováděti třeba i v noci. Na základe svých studií na pařížské světové výstavě sestrojil p. Langhans aparát, kterým docelí

na výsledky naprosto nerozdílných od světa denního. K nastávající sezóně směřuje se ot. obecně v atelier s tímto nejmodernějším zařízením co největší odporuje.

Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové. (Dle záznamů archiválních podává V. P.—e.) (Pokračování.) VI. Pláčice Sedlák Jan Petříček měl 8 str. II., 31 str. III. tř. dědičn. rolí, pod 1 vozem luk, pod 1 věr. zahrady; úroků platil půlletně 86 kr. 4 1/2 den., vrchnosti odváděl 1 str. 2 věr. žita, 1 str. 2 věr. ječmene, 1 str. 1 věr. ovesa, 8 kr. pšeného, 20 vajec, p. děkanovi desátku 1 věr. žita, 1 věr. ovesa, roboval 1 den týdně. Martin star. Šejvl měl 6 str. II. tř., 24 str. III. tř. dědičn. rolí, pod 1 vozem luky, 2 čtvrtce zahrady; úroků platil 46 kr. 4 den., vrchnosti odváděl 2 str. 1 1/2 čtvrtce žita, 1 str. 1 věr. ječmene, 1 str. 3 věr. ovesa, jménem pšeného 7 kr., 20 vajec, 3 elepice, panu děkanovi 2 věr. žita a 2 věr. ovesa desátku, za obilné 1 kr., roboval 1 den týdně. Sedlák Pavel Prudký (Pratkej) měl 6 str. II., 24 str. III. tř. dědičn. rolí, pod 1 vozem luky, 2 čtvrtce zahrady; úroků platil 46 kr. 4 den. půlletně, vrchnosti odváděl 2 str. 1 1/2 čtvrtce žita, 1 str. 1 věr. ječmene, 1 str. 3 věr. ovesa, 7 kr. jménem pšeného, 20 vajec, dávky p. děkanovi a robotu jako Martin star. Šejvl. Sedlák Václav Šejvl měl všech pozemků jako Pavel Prudký, úroků, pak dávek obilných vrchnosti i panu děkanovi měl též tolik, pšeného odváděl vrchnosti pouze 6 kr. a vajec 16, roboval také jen 1 den týdně. Chalupník Matěj Šejvl měl 8 str. 2 věr. dědič. rolí II. tř., pod 2 vozy luky, pod 1 1/2 čtvrtce zahrady, platil úroků 34 kr. 2 1/2 den., panu děkanovi 3 věr. žita a 3 věr. ovesa desátku a za obilné 8 kr., roboval 3 dny týdně. Chalupník Jan Vacek měl 4 str. II. a 8 str. III. tř. dědič. rolí, pod 1 vozem luky, 2 čtvrtce zahrady; úroků platil půlletně 9 kr. 1 1/2 den., vrchnosti odváděl 3 věr. žita, 2 věr. ječmene a 2 věr. ovesa, roboval 3 dny týdně. Chalupník Jan Provazník měl 3 str. děd. role III. tř., pod 1 vozem luky za roční plat 8 kr. a pod 1 věr. zahrady; úroků platil půlletně 2 kr. 3 den., roboval 3 dny týdně. Všichni podruzi robovali po 1 dni v týdně. Vdova Jarůvka měla pod 1 vozem luky za plat 8 kr. ročně a 1 1/2 čtvrtce zahrady; úroků platila 3 d. půlletně. Podruh Jan Smetana měl 2 str. II., 4 str. III. tř. rolí dědičných, pod 1 vozem luky, 2 věr. zahrady; úroků platil 4 kr. půlletně, vrchnosti odváděl 1 věr. žita, 2 věr. ječmene, 2 1/2 čtv. ovesa. Podruh Karel Ludvík měl 4 str. 2 věr. III. tř. dědič. rolí a pod 1 čtv. zahrady; vrchnosti odváděl ročně 1 str. žita, 1 věr. ječmene a 1 věr. ovesa. Podruh Martin Petříček měl 6 str. III. tř. děd. rolí a pod 1 čtv. zahrady. Martin Vacek měl 2 str. III. tř. děd. rolí; úroků platil 8 kr. půlletně. Karel Vojáček měl 1 str. II. tř. děd. role; úroků platil 4 kr. půlletně. V Pláčicích byla panská hospoda na silnici „poštovské“ ležící, k ní patřilo orné pole pod 16 str. Roční nájemné z hospody do důchodu odváděné bylo 100 zl.; z pole u hospody se kontribuce neplatila, poněvadž byl „grunt dominikánský“. Celá obec platila ročně pánům komisařům 19 zl., společným sloužícím 4 al. 22 kr., masitého „aufslagu“ 15 al. 10 kr., sloubovi odespála ročně 14 str. žita.

Pro nešťastné pohřebce v Praskačce posud v redakci Obnovy odevzdali: Nejmenovaný kněz 10 K, vldp. p. K. Kuhn z Chlumce z K, Vincenc Němeček z Kněže 2 K, Ant. Adam z Pardubic 1 K, Čechetka Fr. z Bohdane 1 K, Vít. Vlach z Oubislavice 4 K. O další příspěvky prosí redakce t. l.

Hrabě Vojtěch Sternberg v Novém Hradci Králové pořádá v neděli dne 2. října v 5 hod. odpol. schůzi.

Velký populární koncert virtuosa na housle Emanuela Ondříčka se spoludělníkování virtuosa na klavír Karla Leitnera ve prospěch české školy v Roketnici pořádá tělocvičná jednota Sokol v Týnšti n. Or. v sále Panského domu v Týnšti n. O. v neděli 16. října t. r. Začátek v 8 hod. večer. Předprodej vstupenek u p. Fáborského.

Hrab. Anenské slavnostní lázně v Bělehradě v království Českém do dne 24. září 1904 navštívilo 1371 hostů.

Sedmadesátiny svého věku slavil dne 29. září veledůstojný pán Vincenc Kleprlík, zasloužilý děkan v Rychnově n. Kn. a od všeho duchovenstva vikariátu vůbec ctěný a velevážený vikář traktu rýchnovského. Dne 29. září 1824 ve Vysoké Srbské ve farnosti bronovské narozen, byl na kněžství posvěcen 25. července 1859. A působil horlivě v duchovní správě na různých místech. V Slavoňově, Dešném, Liberku, Lukavici, Hradišti (bud. diec.), Kačerově a nejposledně jako děkan v Rychnově a od r. 1880 i jako vikář, k němuž duchovenstvo i lid přilnuli s důvěrou. Tuť také působení vyzdobené skvělostí přemahových zásluh a působení příkladné v míru i pokoji a vše pro ten mír a pokoj. Tak aspoň oceňován je vldp. vikář Kleprlík všeobecně Duchovenstvem vikariátu rýchnovského podalé veleváženému svému vikáři díky své přičinlivosti a oddanosti tím, že v den sedmdesátých narozenin tlumočila zasloužilému veteránu i mezi vikáři čtyřlenná deputace motivé blahopřání za celý vikariát. A tužby všeho duchovenstva nesly se zejména v ten den k nebesům ve vroucích prosbách, aby nám Pán Bůh zasloužilého a veleváženého vikáře našeho v plné svělosti a při nezkaleném zdraví na dlouho a na dlouho ještě zachovával ráčil. Deo propitio ad perennes annos!

Jubilijní poutě na počest Neposkvrněného Početí Panny Marie koná se v neděli dne 2. října t. r. na Marianské Hoře v Čermné. Dopolodne o 10. hod. bude slavnostní mše sv. Marianské, které předloží slovatný kazatel vldp. P. Jan Zima, kněz řádu benediktinského na Slovanech v Praze. Odpol. o 1. hod. koná tamtéž spolek katolického rolnictva

českého svou veřejnou schůzi, na které promluví předseda spolku p. František Šafránek, rolník z Dolního Města a p. Václav Myšlivec, redaktor „Meče“ z Prahy. V čas nepříznivého počasí koná se schůze v hostinci p. Mydláře v Čermné.

Pohřeb učitele a řiditele káru p. Jos. Štírkého ve Skutči. Našeho nezapomenutelného rodáka uložili jsme v chladnou zemi ve středu dne 22. t. m. Úderem 10. hodiny vyšlo duchovenstvo z děkanického chrámu Páně k domu smutku, kde pohřební hosté v pěkném seřazení počítali smutečních obřadů vyčkávali. Byla tu školní mládež obecných i měšťanských škol se svými pány učiteli, valný počet učitelstva z okolí, veškeré městské spolky se svými prapory, reprezentace státních i městských úřadů a veliký počet ostatního měšťanstva i obecnstva z okolí. Z duchovenstva byli přítomni vldpp.: Jan Vlach, bisk. vikář z Luže, místní děkan Štěp. Dvořák a kaplany Jos. Bečičkou a Janem Němcem, katecheta Jan Sokol, Jan Habal, farář z Rychenburku, farář Pusto-Kamenický Jan Kostka a kaplan Fr. Strnad z Ranné. — Zatím co v horních místnostech smutečního domu konány pohřební obřady, četní pěvci shromáždění před domem pěli smuteční abory řízením pana Kaševinklára, řiditele káru z Chrásti. — Průvod vedený vldp. Janem Vlachem ubíral se zvolna v dlouhém kruhu kolem náměstí, co nově zorganizovaná Skutečská kapela hrála v pravdě umělecky smuteční pochody. V děkanickém chrámu sloužil zpívané Requiem místní pan děkan. U hrobu nad rakví vldp. děkan promluvil o zásluhách, jakých si zesnulý získal dovedným a horlivým řízením káru; i když těžkou chorobou byl stíhán, tak že jen s velkým přemáháním chodit mohl, zasedával stále horlivě za volební nástroj hudby chrámové. Doprovodiv množství lidí k poslednímu odpočinku, nyní sám cestu tu koná. Na to vldp. vikář J. Vlach — předslav, že těžko mluví, když srdce bolí — mluvil o sile a oko se dere — v tklivé promluvě poukázal k stálému přátelství svému k rodině zesnulého, i k němu samému po celý čas svého téměř padesátiletého kněžství; se zemřelým loučil se jako s nejmilejším druhem a odporoučel modlitbami přítomných jeho šlechetnou duši i rodiče jeho na věčnost jej předešedší. V přemnohém oku zaleskla se při tom slza. — A tak má Skuteč o jednu typickou postavu méně; naše veřejnost zachová J. Štírkého vždycky v milé, vděčné upomínce. Dejs mu Bůh radost věčnou!

Přátelé! Počíná nové čtvrtletí; předplatili jste řádně na „Obnovu“ všickni? Kdokoliv tak neučinil, necht rychle dostojí své povinnosti!

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«
Ise dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopec.

Slovo k upřímným Čechům. Uctěte, drazí přátelé, památku sv. Václava i hojnými přispěky na Ústřední Matici Školskou; ústav tento, pokračuje ve vlasteneckých snahách našeho národního patrona, založil již přes půldruha sta výborných škol, v nichž české děti chráněny jsou před odnárodněním. Pamatuje, že žáčkové, kteří do maticních škol chodí, snášejí často i s rodiči svými nejtravnější ústrky; nuže podpořme tyto naše obětavé harcovníky stojící na přední stráž a nesoucí břímě dne i horka. Konejme čestnou národní povinnost a porážejme útoky nepřítelů vytrvalou obětavostí vlastní! Výbor Ústřední Maticy Školské v těchto dnech rozesílá snažnou žádost za všemožnou podporu; kéž se prosba ta setká s nejlepším z darem!

Stavba domu sv. Víta v Praze poskytuje letos návštěvníkům zvláštního překvapení. Pod dohotovenou klenbou nové vysoké lodi a ze západního průčelí stavby shleseno bylo totiž lešení, takže poprvé po řadě let budování zjevuje se nový chrám ve svém celku a diváků mnohem obsáhlejší pohledem celý rozsáhlý prostor lodi. Dojem, jenž nyní chrám skýtá, jest překvapující. V šíři 13.6 metrů a o délce 48 m zvedá se v imponující výši 33.5 m nad dlažbou stříhlá síťová klenba, jejíž kamenná žebra a ornament svorníků jasně kreslí konstrukci a barvou kamene odráží se příjemně od omítky ploch. Pod klenbou, v obou dlouhých stranách lodi, nalezá se pak po pěti oknech a velmi bohatými kružbami — každé okno má kružbu odchylné kresby od ostatních — nesenými štíhlými svislými pruty. Na obou plochách západních věží, obrácených k lodi, odpovídají těmto oknům tak zv. lípané či slepé kružby, to jest výzdoba o velikosti a formy okenních otvorů. Zasklení oken provedeno pak v katedrálím skle bílé zelené barvy, jehož olovem vroubené šestihranky tlumí prudkost denního světla a rozlévají příjemný jas po prostoru. Pod okny nalezá se triforie opakovány jsou podle oněch ze starého chrámu pro jejich ladnost a bohatost. Svými průměry důvěru skýtající kulaté sloupky, usazené na vodorovné plošině, nesou obloukový výš a nad tímto usazena pak lavice. Kamenné zábradlí (galerie) s ve k návštěvě ohozo. Dohotováním všech těchto prací nabyla vysoká loď své konečné tvárnosti. K úplnému dokončení schází již jen pořízení kružby do velkého západního okna a zasklení téže. Konečně bude pak ještě dokončena hlavní kružba, jakož i boční kaple lodi budov. klenutá opatřeny střešními, čímž novostavba bude hotova. Pracuje se pilně. Než zdárně

pokračování stavby jest ohroženo a celá řada obmyšlených a předpočtených prací — tak i umístění českých panovníků na vnějšku budovy — musela býti odložena. Zemská subvence, která byla celou řadu let stavbě poskytována, byla o celých 50%, snížena a nastává nedostatek prostředků dotkl se citelně stavby. Leč nejen stavba jest dotčena, ale i mnoho gručných dělníků jest ohroženo ve své existenci. Řiditelství Jednoty pro dostavění chrámu sv. Víta činí vše, aby odvrátilo tuto pohromu od pracovních sil, leč nebude mu v roce 1905 bez úsilné pomoci veřejnosti naprosto možno při zredukovaných prostředcích celý velký stav dělnictva udržeti. Zde musí všickni, jimž jde nejen o chrám sám a o jeho dominující význam, leč i o existenci jeho dělných budovatelů, napnouti síly a příspěvky sbíratelství, přispíváním k jednotě přispěti k odražení nepřiznivých let.

Jak provádějí svépomoc rolníci moravští. Jednou z nepěkných vlastností mnohých lidí venkovských u nás jest bezpodstatná nedůvěra v podniky vlastní, které by mohly nejen neobyčejně vzrůstati a kvěstati, ale právě lidu našemu a rolnictvu zvláště — mnoho užítu přinést. A je zvláštností, že děje se tak jen u nás, kdežto sousedé naši němečtí vedou si v ohledu tom daleko moudřejší. Mluví se zkušností četných. Máme blahodárné Raiffeisenky, ale — sledujeme je, jak netečně chová se k nim a jak málo jich používá český rolník. V krajinách německých prospívají hospodářská skladiště velmi vydatně, u nás — brojí se i z kruhů, pro něž se stíží, proti nim a podrývá se důvěra v závozy, v nichž by rolnictvo mělo viděti vlastní svou spásu. A jinak společenská družstva! Nechci se o té smutné věci ani rozepisovati, ale poukázati míním k utěšenému zjevu, jak provádějí svépomoc rolníci na Moravě. Na Letovicích sestoupili se vynikající mužové a zřídili rolnickou strojírnou a škrobárnu jako společenstvo s omezeným ručením v Letovicích, mající za účel dodávati stroje dobré a laciné především spolkům Raiffeisenovým. Přes četné obtíže prospívá tento podnik znamenitě; ceny sníženy o 20—25 procent proti strojírnám jiným. Dnes má strojírna tato, podnik rolnický v pravém slova smyslu a v celé šíři první, vlastní výrobu fukarů — jichž vyvezla několik tisíc, mlátičky a vytřasadly, vynález to českého rolníka osvědčený, — pluhů a bran, strojů sečecích a sečkovic. Na skládě má četné stroje našich továren českých (na př. Knotkovy). Členství podíl činí 50 K a úrokuje se dle výše čistého zisku. Členem může se státi nejen spolek hospodářský, ale i jednotlivý jeho údob. Ve správním radě zasedají pp.: J. Holba, V. Pátral, J. Švestka, J. Dobias a J. Procházka. A tak tato blahodárná rolnická strojírna v Letovicích kvěstá za heslem „Svůj k svému“ a na základě výroku, který učinil již r. 1888 dr. Rieger na jezdě rolnickém v Praze: „Chcete-li zůstat pany na své půdě, kterou Vám předkové odkázali, musíte nejen hospodáriti dobře, ale i rozumě a s pokrokem.“ Přáli bychom si, aby tento světlý příklad ze seesterské Moravy byl pobídkou i rolnictvu našemu v podnicích velkých i malých.

Proti krvavým románům ostře píše „Český Učitel“ ze dne 31. srpna. Bičuje po zásluze chytráctví nakladatelů, kteří předplatitelům znemrahujících krváků slibují „za nepatrné doplatky“ (které bývají vlastně velikými) obrazy svatých. — Proti vysávání prostého lidu agenty takových škvrů musí každý poctivec protestovati. Ale při tom srozuměnáme jeden příliš nemilý vroubek. „Čes. Uč.“ volá sice horlivě: „Komu není soustavné obilování lidu lhostejným, ten musí každý postaviti se se vši rozhodností proti morové otravnému působení krvavých románů a poučováním a vysvětlováním stále musí proti nim působiti!“ Ale zatím tento mravokarce odporoučí v příloze k témuž číslu ze dne 31. srpna prohaný krvák Věry Kryžanovské! Snad chce dobrotisko klín klínem vyraziti. Ani v krvácích z let osmdesátých nebyly takové nesmysly, nebyly nízké pudy tak drážděny jako v krváku tomto. A „Čes. Uč.“ přece horlivě jej doporučuje do každé lidové knihovny, odporoučí jej jako náhradu za historický životopis Husův. Inu, špiní se v románu tom církev, a tu je jiná logika. Až bude v novém vydání vycházeti podvodná „Řeč generála Jesuitů“ nebo „Papeška Johanna“, buďte buďte „Čes. Uč.“ dělati tím pamfletům reklamu též nebo aspoň v zájmu „pokroku“ bude loyálně mlčet jako ryba. Že nejvíc krváků vydává sociální demokracie, o tom ovšem „Čes. Uč.“ nikdy nepoví. O učenosti a upřímnosti, jak divně vyhlášíte v orgánu — pokrokových vychovatelů!

Ubíjení Poláků v Prusku děje se nejhušnějším způsobem. Pruský ministr osvěty vydal právě nařízení; v dějinách států civilisovaných neslychané. Nedávno pruský „Lehrzeitung“ udával polské učitele, že mimo školu rozmlouvají polsky a polskými členy školních rad ba dokonce i s dětmi polskými. Odvolává se na tuto denunciaci, nazývá pruský ministr osvěty ve svém nařízení toto jednání učitelů „nedůstojným, urážlivým a nestoudným“ a nařizuje, že od nynějška všude musí mluvití jedině jazykem německým. „Žádáme dále“, píše ministr, „aby učitelé také se svou rodinou mluvili jen německy. Inspektorům školním klademe za povinnost, aby při každé příležitosti se osobně přesvědčovali, zdali učitelé řídí se dle tohoto rozkazu. Kdo by se proti tomu prohřešil, bude zbaven penze, anebo prostě po disciplinárním procesu propuštěn.“ — To jest to sladké ovoce „vyšší protestantské morálky“, která se zrodila nejlépe ve Věsné a která působí v Kamerunu tak „blahodárně“, že se obtíží Hererové raději ze své vlastní vyšťlovati do kolonie Portugalské, než by okoušeli sladkost německo-protestantské kultury ještě v budoucnosti.

Výkaz o počtu dětí školních, zapsaných na počátku školního roku na českých a německých obecných a měšťanských školách v Praze. Na českých obecných školách chlapčeských zapsáno bylo 3043 hochů (loni 7921), na českých obec. školách dívčích 7690 dívek (loni 7590). Na českých měst. školách chlapčeských zapsáno letos 2117 (loni 2152) hochů, na českých měst. školách dívčích 20.497 dívek (loni 20.406). Úhrnem zapsáno na českých školách v letošním školním roce 20.657 dětí. Na německých obecných školách chlapčeských zapsáno 986 áků (loni

1021), na německých obecních školách dívčích 1041 dívek (loni 1128). Na něm. měst. chl. škole započalo letos 237 hochů (loni 271), na něm. měst. dívčí škole staroměstské započalo 374 dívek (loni 417). Úhrnem započalo na německých školách zdejších 2838 dětí. Na českých i německých školách zdejších započalo letos 23.295 dětí. Z výkazu vidno, že počet dětí českých, školou povinných, stoupá, za to dětí německých klesá, přes to, že ve školách německých je největší část dětí českých a šidovských. Pravdou je, že v Praze německví hyne.

Velikost Německa ve světle pravdy. Již i bývalí optimisté vrtí hlavou nad finančním „pokrokem“ Německa. Bismarck chtěl učiniti z této říše obráncem, nedobytnou tvrz, ale co platno všecko vojensko, všechna děla, jestliže ve středu samé tvrze nastává nemilá mldoba. Finance říše německé stávají se rok od roku neutešitelnější a vinu toho nesou přisměrně roztoucí požadavky na vojsko a válečné loďstvo. R. 1871, kdy byla německá velmoc zbudována, neměla žádných dluhů, naopak Francie dala velmoci té do vínku pět miliard válečného tributu. Peníze ty se rozutekly, a nikdo dnes neví kam. Dluh říše německé roste následovně: r. 1875 120 mil. m., r. 1885 551 mil. m., r. 1895 2201 mil. m., r. 1903 2933 mil. m. Snad dokonce r. 1905 dotáhne to Německo na 4000 mil. marek. Výprava do Číny stála maličkost, 250 milionů marek. Válečná výprava proti Hererům vyžadovala dosud 50 mil. marek; znalci však tvrdí, že na výpravu tu bylo vydáno vlastně 100 mil. marek. Dosud nikdo neví, jak válka s Herery skončí, a jak z toho budou vlastně užítky pro Německo. Bismarck chtěl, aby do zámořských osad vnikali nejdříve kupci, a za nimi teprve na ochranu jich vojáci, ale politikové němečtí podnikají výpravy ty opačné. Několik farmářů a misíonářů žádá na ochranu od Německa miliony a tisíce životů. Německé kolonie v Africe nemají skoro žádné ceny. Za rok 1903 byly uveřejněny účetní závěry. Říšské finance německé vykazují za tento rok účetní schodek v obnosu 6.344.826 marek. Správa říšského dluhu stála za r. 1903 o 1.904.000 m. více, než r. 1902. — Zbrojení Německa ovšem mělo ten důsledek, že se daně vojenské zvýšily i ve státech ostatních. Ale pušky a kanony pro to všecko přece jen spíš německou říši oslabilily než zvelebily. Stromy nerostou do nebe — a tak železná tvrz Bismarkova dopadne pomalu jako rozštílený Port-Arthur. Násilím na národech jiných páchaným si Němci příliš málo pomohou.

Japonské lodí podmořské. Ve Quincy Pointu ve Spoj. Státech staví se pět podmořských lodí pro japonskou vládu, nominálně však objednála je Holandská loďařská společnost. Pracuje se na nich ve dne v noci bez přestávky. Stavěny jsou dle nejmohutnějšího vzoru, jaký kdy v Americe byl zhotoven, a mohou se ponořit až na 125 stop pod hladinu. Hybnou silou je gasolin a elektřina. Byly objednány 4. června, a stavba začala koncem července. V listopadu mají být hotovy. Každá bude stát 840.000 K. Japonská vláda je objednala, jakmile uslyšela, že Rusko učinilo objednávku podobných lodí, jež se nyní staví v Německu. Ve Quincy Pointu zachovávala se vše v tajnosti, a cizincům nebyl dovolen přístup do loděnice.

Sociálně demokratický terrorismus. Při volbách do živnostenských soudů zvítězili sociální demokraté v I., II., III., IV. a VI. skupině, ale ve skupině V. (obchod) byl útok jejich i tentokrát odražen. Poměr hlasů byl následující. Češi 1648, Němci 212, sociální demokraté (Židé) 1216 hlasů. Jakými zbraněmi zde od přívrženců „svobody a rovnosti“ bojovnosti, o tom podává ukázkou objektivní referát „Nár. Listů“, v němž se praví, že sociální demokraté přihlásili do V. skupiny personál všech německožidovských podniků průmyslových, osoby zaměstnané v „Právu lidu“, v nakladatelském družstvu „Záře“, kteréto „obchodní podniky“ ovšem do V. skupiny nijak nepatří. Naproti tomu reklamovali vyškrtnutí personálu 125 firem českých, zcela bez důvodu a rozmyslu jen proto, že jména firmy a personálu byla česká. Na Smíchově přihlásili do V. skupiny přes 300 roznášečů a rozvážečů uhlí a také jich více než 200 v této skupině volilo. U německožidovských firem zařídili si věc tak, že do seznamů voličských firma přihlásila pouze personál židovský, kdežto českého pomocníka ani jediného, jinde zase byly českému personálu volební legitimace zadrženy. Ženský personál pak byl u mnohých takových firem přímo komandován veliti proti své vůli kandidáty soc. demokratické. Těmto soc. demokratickým švindlům a bezpříkladnému terroru vsazena byla koruna tím, že, jak bylo zjištěno, přihlásila jedna německožidovská firma četný svůj personál dvakrát! Švindl ten proveden velmi jednoduše: firma má dva majitele, a každý zvlášť přihlásil celý personál! Nejmarkantnějším důkazem švindlu je fakt, že pouze na radnici staroměstské za celé tři čtvrti hodiny bylo zjištěno 72 případů, kde soc. demokraté volili na falešné legitimace! Čálice ta věru až zaráží a ilustruje nejlépe onu zběsilost, a jakou vrhla se tato čistá společnost na V. skupinu, aby ji stáhla z rukou českých vyrvala. Nejsurovějšímu terroru byli vydáni čeští voličové, ano i voličky před volebními místnostmi. Volební místnosti byly zástupem sjednaných nábožníků těsně obklopeny a každý, kdo neměl v rukou rudoz kandešatní listinu, hrubě, insultován. Na státnosti dam, jimiž bylo strkáno, odpovídali německožidovští mladíci cynicky, aby šly domů. To bychom pocítili „slasti“ za té vyhlašované svobody socialistické!

Letošní sucha dle pamětního aplu českým odborem zemědělské rady pro království České vydaného spásobně v jednom království Českém na 350.630.000 K škody.

Upozornění chudým farním kostelům. Umělecký závod pana Viléma Portáka v Praze II. (na Kampě č. 513) s námi sděluje, že daruje nejchudšímu kostelu umělecky provedenou polychromovanou sochu některého svátce v ceně 150 až 200 korun. Nechtěť tudíž důstojní páni správcové chudých kostelů podají žádosti výše uvedené benevolentní firmě.

(Zasláno.)

P. T. páni starostové obchodních a živnosten. společenstev okresu královéhradeckého

se slavně žádají, aby se dne 10. října před 9. hod. dopoledne dostavili do místnosti Živnostensko-čtenářské jednoty v Hradci Králové za příčinou schválení předložených návrhů a žádostí, které komitě ve schůzi župního odboru volené vypracovalo na zamezení neb aspoň zmírnění nouze, která následkem letošního neobyčejného sucha na okresu zdejším již vypukla a značných rozměrů nabyti hrozí.

V Hradci Král., 29. září 1904.

H. Richter, Zdenko Ježek,
t. j. starosta obchod. gremia. starosta odboru župního.

(Zasláno.)

Uotivá prosba.

Kdo by mnil darovati pro dělnictvo knihy, kterých již nepotřebuje, radí je dobrotivě zaslati odborové všeoborového sdružení křesťanského dělnictva v Sedlci u Kutné Hory (dp. J. Zelený), odborové v Rychnově (dp. J. Novohradský), odborové v Kyšperku (dp. A. Hubálek), odborové v Novém Městě n. M. (J. Přibyl, strojmistr tkalc), aneb centrále do Hradce Král., jež knihy darované přiměřeně rozdělí. Učiňte dobrý skutek pro vzdělání oněch chudých dělníků; kdo může, radí pomocí. Všichni předem volají srdce „Zaplat Pán Bůh!“

Všeoborové sdružení křesťanského dělnictva pro král. České v Hradci Králové.

J. Polák,
ústřední tajemník.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 24. září 1904. 1 hl pšenice K 16.90—17.50, žito K 12.90—14.00, ječmene K 10.90—12.00, oves K 7.00—7.40, prosa K 00.00—00.00, vike K 00.00—00.00, brachu K 24.00—00.00, čočky K 00.00—00.00, jahel K 26.00—00.00, krup K 20.00—36.00, bramborů K 6.40—7.50, jetelového semene červeného K 104.00—126.00, jetelového semene bílého K 92.00—00.00, ržáku K 00.00—00.00, máku K 36.00—40.00, lněného semene K 00.00—00.00, 100 kg žitných otrub K 14.00—00.00, 100 kg pšen. otrub K 13.20—00.00, 1 kg másla K 2.40—2.70, 1 kg sádky vepřového K 1.76—0.00, 1 kg tvarohu K 0.28—0.36, 1 vejce K 0.05—0.07, 1 kopa zelí 4.00—14.00, 1 kopa okurek K 1.20—5.40, 1 kopa kapusty K 2.00—2.70, 1 hl cibule K 5.00—6.40, 1 kopa drob. zeleniny K 1.20—2.60, 1 pytel mrkve K 2.00—3.20, 1 kopa cerele 0.00—0.00, 1 hl jablek 3.20—10.00, 1 hl brusek 4.20—6.20, 1 bečka švestek 4.00—4.80. — Na týd. obilní trh v Hradci Kr. dne 24. září 1904 odbytý přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 322, žito 353, ječmene 927, oves 248, prosa —, vike —, brachu 8, čočky —, máku 10, jahel 2, krup —, jetelového semínka 195 1/2, lněného semene —. 2) Zeleniny: zelí 127 kop, okurek 27 kop, kapusty 53 kop, cibule 27 hl, drobné zeleniny 93 kop, mrkve 73 pytlů, cerele — kop, brambor 298 hl. 3) Ovoce: jablek 155 hl, brusek 102 hl, švestek 41 beček. 4) Drobného dobytka: vepřů 15 kusů, podsvinčat 834 kusy, kůzlát 0 kusy.

Každá rodina

měla by ve vlastním zájmu jen

Kathreinerovy
sladové kávy Kneippovy

jakožto přírodní k doplnění
kávového nápoji používají.

Václav Čálek,
majitel
vzorné dílny krejčovské pro pány
v Hlásce Bredě
filialní zastupitelství v Čáslavi,
Váchova ulice číslo 146 (u tržiště) ve
vlastním domě.
Doporučuje svůj sklad hotových oděvů
pro pány a chlapce, havelků, županů,
střížného, modního, soukenného,
lněného a bavlněného zboží, jakož i
krejčovských příprav.

Již vyšel a rozesílá se
KALENDÁŘ
„ŠTÍT“ na rok 1905

s tímto obsahem:

Návštěvní Panny - Marie. Úvodní básně od Vladimíra Hornova, s barvotiskovým obrazem, ve vhodném k zarámování.
Z Kuřákovy do Prahy. Humoreska od K. Satorny.
Radovaneky velebňoušek. Napsal Fr. Jih Kořál.
Dragounka z Před-měčí. Kříž na návsi. Vesnická povídka od Václ. Rezníčka.
Hospodář. besídka. Na bludných cestách. Napsal Vladimír Hornov.
Dvě jména. Básně Vladimíra Hornova.
Terne. Humoreska s hor. Sebral Ferda Horák-Studenec.
Chaloupka, kokotko! Básně K. Satorny.
Ze zvyků a pověr - z okolí Chrásti a na Chrudimsku. Napsal V. Paulus.
Písníčka. Básně K. Satorny.
Kde pověra? Úvaha o pověrách protestantských.
Frant. Sušil. Životopis.
Dr. Antonín Dvořák. Životopis.
Památky sv. Prokopa. Domácí rádce.
Zajímavé papěrky. Král věnné město - Hradec Králové.
Italský ráj. Všeobor. sdružení.
Protestanti o španělské inkvizici.
Kronika. 20 vyebrázování.

Na přítomném kalendáři sezná každý ještě značné zdokonalení proti roku loňskému. Čtení zábavné i poučné vsbudi jistě velikou pozornost v nejbližších kruzích. Upozorňujeme zvláště na podarovanou humoresku „Z Kuřákovy do Prahy“, povídku dra. Václ. Rezníčka „Kříž na návsi“, Košťálova „Radovaneky Velebňoušek“, na Hornovu povídku „Na bludných cestách“. V poučném článku „Kde pověra?“ líčí se pravdivě na základě nejpolehlivějších pramenů, jak hlavním zřídlem nejroznějších pověr bylo v XVI. století právě protestantské Německo. Předložme ta fakta před oči těch, kteří velebí protestantism jako pokrok rozumu a při tom zároveň katolickou církev jako pověrečnou odsuzují. — O ostatních článcích netřeba šířiti slov. Samy tituly jsou výmluvným doporučením.

Katolíci, kupujte svůj kalendář!

1 exemplář za 1 K. 18 kalendářů zasílám za 8 K s připočtením 12 hal. na přepravní adresu — Objednejte u Bisk. knihtiskárny v Hradci Král.

Odborná
dílna pozlacovačská
pro práce kostelní
a výrobu rámců všech druhů.
Polychromování a Zarámování
slacovní obrázků, podobizn.
čištění, seš. kn. Veškeré opravy
zlatení, křížů a p. levně se vyřizují.
Em. Samek,
pozlacovní v Kolíně,
Rubešova ul. č. 58 (proti hlavnímu nádraží).
Rozpočty, ceny a pod. zdarma.
Provedení dotazů. Doporučení po ruce.

Katolické veřejnosti doporučujeme

tyto poučné i zábožné knihy:

Štít víry. Vysvětlení katolických pravd s vyvrácením námitek proti nim činěných. Napsal Eduard Brynych. — Cena 50 hal.

Prátele lidu. (Přítel žid. Přítel liberál). Dva obrázky z venkovského života naší doby. Napsal Boh. Zahradník (Brodský). — Cena 60 h.

Duch katolické obnovy. Sbírka úvodních článků týdeníku Obnovy z pera † Eduarda Brynychy. — Cena 4 K.

Obrázky ze smíšené osady. Katolickému lidu na osadách smíšených napsal Fr. Mimra. Díl I. 86 h, díl II. 2 koruny.

Kříže a kalichy. Obrázky ze smíšené osady. Napsal Eduard Brynych. — Cena 2 K.

Jana Leopolda Haye, biskupa královéhradeckého „Zpráva o visitaci far kraje čáslavského“, již roku 1783 k rozkazu císaře Josefa II. vykonal. Podává Dr. Václ. Řezníček. — Cena 80 h.

Jana Leopolda Haye, biskupa královéhradeckého „Zpráva o visitaci far kraje chrudimského“, již jako královský komisař r. 1782 k rozkazu císaře Josefa II. vykonal. Podává Dr. Václ. Řezníček. — Cena 80 h.

Křestan Nejsvětější Svátosti posvěcený. (Poučení o mši sv., sv. přijímání, rozjímání o Nejsv. Svátosti, pobožnosti před Nejsv. Svátostí, k svatému přijímání, ke mši svaté). Sestavil A. Henry. Dle III. vydání přeložil Vojtěch Kameš. — Cena brož. výtisku K 1.40, váz. v plátně K 1.80, v kůži K 2.60.

Objednávky obratem vyřídí

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové.

Kanonické tabulky

pro oltáře, v provedení velice vkusném, dvoubarevném, s obrubou dvoubarevnou, nabízí

ve třech velikostech

**Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.**

Vzor

kové kupony jemných černých látek, hodící se na kalhoty, obleky, svrchníky a taláry

skutečně velmi levné lze koupiti, vzhledem, že kusy látek jsou doprodány.

Vzory zašle na požádání franko

První český zasilatelský závod soukenného zboží

**Ed. Doskočila
v Choceň.**

Filiální závod v Praze ve Vodňkové ulici č. 22, vedle vyšší dívčí školy.

Rozšiřujte
„Časové
Úvahy“!

KNIHY

sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

- Krví a železem.** Kladské povídky. Cena 60 h.
- Jaroslav Zámucký.** Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
- František Pokorný,** divadelní ředitel. Vzpomínky a upomínky. Cena 1 K.
- Rok mezi Přeloučí a Prahou.** Obraz z naší doby. Cena 80 h.
- Seleké zrcadlo,** představující život a působení Frant. Vaváka. Cena 80 h.
- Národní zlatodol** Obraz z naší doby. Cena 60 h.
- V Chytrákové.** Obraz z naší doby. Cena 60 h.
- Karel Havlíček.** Životopis. Cena 1 K 60 h.
- Na stará kolena.** Idyla z učitelského života. Cena 60 h.
- Mladí starci.** Obraz z naší doby. Cena 80 h.
- Starší historie.** Povídky. Cena 1 K 60 h.
- Přemyslovci.** České dějiny do r. 1306. Praha. Román. Cena 1 K.
- Fr. L. Čelakovský.** Životopis. Cena 1 K.
- Šmatolán.** Obraz z naší doby. Cena 80 h.
- Židé v zemích českých.** Cena 1 K 60 h.
- Český duch v XIX. století.** Cena 1 K 20 h.
- Novými směry.** Obraz z naší doby. Cena 80 h.

Objednat lze ve všech knihkupectvích a u spisovatele Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 347.

Za hospodyně

na faru neb podobné místo by vstoupila slečna prostředních let, která takové místo do smrti jednoho důstojného pána již zastávala; s celou výbavou a slušným jménem, zbožná a mírná. Nabídka pod číslou „Spotřádaná domácnost“ do administrace tohoto listu.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtěch)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a korymbů náčinných.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou se na požádání franko zašlou.

OLTÁŘ

poučná a modlitební kniha i zpěvník pro diecési královéhradeckou.

Druhé vydání — 368 stran 8°.

V plochých arších při odebírce nejmenší 50 kusů franko za 20 K, 100 kusů za 40 K.

Cena knihkupecká:

brožovaný	42 h
vázaný v poloprátně	58 h
vázaný v celoprátně	68 h
vázaný v celoprátně se zlaceným křížkem	74 h
vydání na velinovém papíře vázaný celý v kůži se zlaceným křížkem a ořezkou	K 1.80

Užívání „Oltáře“ J. M. nynějším nejvyšším panem biskupem Dr. J. Doubravou

**schváleno
a nařízeno.**

(Viz Ordin. list č. 1. r. 1904.)

Biskupská knihtiskárna.

Přesídlení.

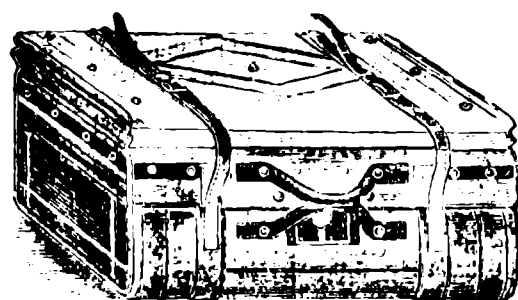
Dovolují si ct. obecnostu oznámiti, že přesídlil jsem

závod

sedlářský a brašnářský

do domu p. A. Fultnerové, proti Grand-Hotelu.

Odporuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: kufrů, brašny převášené i ruční, turistické vaky, toboleky, pouzdra na doutníky atd.

Též mám na skladě kočárové i tažné postroje a lovecké i jezdecké potřeby všech druhů. Děkuji ct. obecnostu za přízeň, která mi až dosud věnována byla, doufaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

František Růžička, sedlák a brašnář v Hradci Králové.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Psačí stroj.

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

přijímá vklady na úrok

4 1/2 %

kterýž účtuje ode dne vložení do dne vybrání.

Daň dýchodkovou platí ústav ze svého.

Vzdáleným pánům vkladatelům zašlou se na požádání slovní listy pošt. spořitelny, aby peníze bez výloh ukládati mohli.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu Viktora Förstra,
v rozměru 29 1/2 x 16 cm., i s okrajem 44 1/8 x 28 cm.

vyšel.

Abych umožnil co možná největší rozšíření jeho expeduji list za K 4-30 franko, v rámu dubovém, ořechovém neb mahagonovém, ručně vyřezávaném a umělecky komponov. za K 12- franko.

Žádejte obraz na ukázkou, zašle se frankovaně.

Objednejte si vzorky nástěnných náboženských obrazů, jež se ochotně na ukázkou a

vyplaceně zašlou. — Práce trvanlivá, ceny mírné. Frankovaná expedice rámovaných obrazů. Mírné měsíční splátky.

Žádejte též vzorky malých relig.

obrázků, jež ochotně zašle

nakladatelství, sklad a prodej relig. obrázků a obrazů

KAREL ŠIMEK,

Čes. Budějovice, Rudolfska ulice 42-I.

Kdo chce mít chutnou a levnou

kávu

má se na firmu

František Jelínek,

první východočeský křesťanský odborný obchod kávou v Slatkanech (Čechy) obrátí s důvěrou a ušlechtilostí, čímž nabude vlastního přesvědčení. Uvádím pouze druhy, které skutečně na skladě chovám. Zásilky do všech míst říše (při 5 kg.) vyplacené. — Mnoho pochvalných uznání.

Káva surová:	5 kg.	Káva pražená:	1 kg.
Viktoria	K 10-	Brasilecký druh	K 2-40
Santos velmi dobrý	" 11-	Rodinná směs	" 2-60
Perl dobré chuti	" 12-	" jemná směs	" 2-80
Perl Quat. sil. chuti	" 13-	Perl přebíraný	" 3-20
Laguaria dobré jak.	" 12-50	Liberia zaruč. chuti	" 3-20
Kuba zelené dobré	" 12-	Kavárenská směs	" 3-40
Portoriko vel. silné	" 13-	Pařížská směs (Se-	
Portoriko velejemn.	" 14-	manik Java)	" 3-60
Semanik svl. dobré	" 15-	Vídeňská směs	" 3-80
Quatemala vel. jem.	" 13-50	Praž. quat.-menado	" 4-20
Java zlatá	" 15-	Londýnská směs	
Menados jemná	" 17-50	(Ceylon-Menado)	" 4-60
Ceylon zaručený	" 19-		

Veškeré druhy

kalendářů

na r. 1905

má
v hojně zásobě na skladě

první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Pánům prodávacům účtuje se za původ. ceny nakladatelské.

Poděkování.

Při úmrtí mého nezapomenutelného bratra, monsignora

Bohumila F. Hakla,

Apoštolského protonotáře, domácího papež. preláta, rytíře Božího Hrobu, majitele zasluzného kříže s korunou, skát. kons. rady, bisk. vikáře a notáře, českého spisovatele, čestného měšťana a prvoděkana v Hořicích atd.,

dostalo se mi jednak ústně, jednak písemně mnoho srdečných a vzácných projevů soustrasti, za něž tímto způsobem vzdávám svůj

vřelý a upřímný dík.

Zvláště pak děkuji Jeho Milosti ndp. Dr. Josefu Doubravovi, biskupu v Hradci Králové. Jeho Milosti ndp. Monsig. Ferd. Kalousovi, světitelmu biskupu a proboštu v St. Boleslavi, nejvyššímu metropolitní kapitole u sv. Víta v Praze, vysocedůstoj. p. Janu Bariákovu a p. Františku Kernerovi, kanovníkům v Hradci Králové za vedení konduktu, vdp. Janu Soukupovi, kanovníku v Hradci Králové, slovutnému Pánu MUDr. J. Kersalovi, dvornímu radovi a osobnímu lékaři Jeho c. a k. Apošt. Veličenstva, slovutnému Pánu JUDr. Vladimíru Srbovi, starostovi král. hlavního města Prahy, slovutnému p. prof. Dr. Jaroslavu Vrchlickému, českému básníku a spisovateli, c. k. vládnímu radovi Vilému Dekoupilovi, inspektoru přím. a odbor. škol v ministerstvu kultu a vyučování ve Vídni, vysocetěným pp. místodržitelákému radovi J. Steinfeldovi v Hradci Králové a Dru. Peckovi, c. k. okres. hejtmánovi v Nové Pace, c. k. leonímu radovi A. Stehlíkovu, patronát. komisaři v Hořicích, Augustinu Erbanovi, starostovi a celé slavné městské radě v Hořicích, slov. okres. zastupitelství v Hořicích, vysocetěným pp. J. Vaníčkovi, vrchnímu říditeli J. O. hraběte z Harrachů, cis. radovi MUDr. Adolfu Urbanovi, vrchnímu okres. lékaři v Hradci Králové, vdp. Monsig. J. Kleinovi, arciknězi v Činěvsi, vdp. Dru. Jos. Mrštíkovi, arciděkanu v Chrudimi, slov. c. k. ředitelství reálných škol v Pardubicích, c. k. ředitelství pedagogia v Plzni, ředitelství obchodní akademie v Hradci Králové, vysocet. pp. J. Strnadovi, c. k. okres. inspektoru v Nové Pace, Jos. Černému, školnímu radovi v Roudnici, vdp. Václavu Kalášovi, bisk. vikáři v Hněvoševsi, všem vdp. vikářům, děkanům, farářům, profesorům, katechetům a kaplanům, kteří zesnulého v tak hojném počtu ku hrobu doprovodili, slov. israelaké nábož. obci v Hořicích, všem pp. učitelům s Hořic a okolí, velect. pánu Čenku Pilařovi, řediteli káru a sl. spěváckému spolku „Ratibor“ za dojemné spěvy, slov. Katol. Jednotě v Jilemnici za vyslání deputace, všem zúčastněným sl. spolkům a korporacím, zvláště pak slovutnému pánu MUDr. Františku Kofránkovi, městskému lékaři v Hořicích za pečlivé lékařské ošetřování po celou dobu nemoci zesnulého a konečně všemu váženému obyvatelstvu v Hořicích i okolí, kteří jakýmkoliv způsobem památku zesnulého uctili aneb nám svoji soustrast projevíli a jichž vážená jména nám pro značný počet nelze tato uvést, vyslovujeme vřelý:

„Zaplat Bůh!“

JILEMNICE, 18. září 1904.

Jménem příbuzenstva:

Jan Hakl v Jilemnici,
bratr.

Šule - víno - Praha.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů
J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —
koňak, slivovici, borovičku, jeřabinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), víno sladké a víno šumivé (šampaňské).
Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.
Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí
státní a diplomem státní medaille, a mnohými ji-
nými diplomy s právem rašení státní medaille.
Vzorky zdarma a franko.

PIANA
PIANINA
a **HARMONIA**
nejnovějších
soustav — levně.
též na splátky a výměnu nabízí továrna
AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.
Sklad Eliášino nábrží proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlepší doporučení.
PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,
umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —
Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákreby a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Důležité upozornění.

Mnohdy se posílá nádob s povrchem
na pohled porušeným hned za druhý obnos dávají
posílacovi nebo se čistěním ostrými prostředky
povlak skutečně porušuje, ač by se chemickým
čistěním za levný peníz tomu předešlo. K takovému
oděni, jakož i k pozlacení a natírání,
vůbec ke vkusnému obnovení chrá-
mových rekvizit, soch, sošitých obrazů
a p., materiálem zaručeným a v cenách nejlev-
nějších, dále k stavbě oltářů, kazatelů,
Božích hrobů, spovědní a křtitelnic
v každém slohu i velikosti dle nákreby, jež sám
zhotovují, dovoluji si nabídnouti se veledůstojnému
duchovenstvu.
O solidnosti mého uměleckého závodu svědčí
mimo jiné i doporučení nejvyšší bisk. konsistoře
v Hradci Králové z 20. května 1886, č. 9., jakož
i doporučení al. c. k. okr. hejtmanství Novoměst-
ského n. M. z 22. ledna 1908.
V hluboké úctě
JAN R. WOLF,
sochař a malíř
v Rovném, pošta Dobré u Dobrušky.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

Odborný velkozávod pro malbu
chrámových oken.
Umělecký ústav pro malbu na skle.
B. Škarda, Brno.
Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším pože-
dávám vyhovující.
Třetí prvními cenami
vyznamenan.
Cenníky zdarma.

První výroba
věžních
hodin
v Ďáslavi
KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Veledůstojnému
duchovenstvu!
Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., vyučený pastýř spe-
cialně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučit svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
jících kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lamps, svícny, kadatelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
ntenci a jen v ohnání slatí a stříbrní. Na posádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákreby neb cenníky franko.
Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejstojatějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. Žádné přesazené vý-
robky bezcenné. Vše posílám již posvěcené.

Vždy 50 žiněných matrací
na skladě.
Velkolepý výběr vzorů povlaků
na žiněny.
MATRACE
žiněmi plněné od zl. 17.— do zl. 60.—, lesní travou plněné od zl. 5.50 do
zl. 8.50, dřevitou vlnou plněné od zl. 4.50 do zl. 7.50.
Slamníky
plněné čistou dlouhou žitnou slamou od zl. 2.50 do zl. 3.50.
Za čisté plnění žiněmi se ručí. Cenníky zdarma a franko.
Jan Stoupa
v Praze, Václavské nám. č. 32.

Josef Krejčík
V PRAZE,
umělecký závod so-
chařský a řezbářský.
Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30
doporučuje uctivé své chvalné známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, křtíce, kazatelny,
spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.
Původní nákreby, cenník a rozpočty besplatné a
franko.
Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

NÁBYTEK v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí **Václav Dvořáček, sklad nábytku**
v Hradci Král. u nového Borromaea.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

František Fügner,

dodavatel c. k. voj. unif. ústavu
v Hradci Králové, mezi Grandhotelem a
Merkurem.

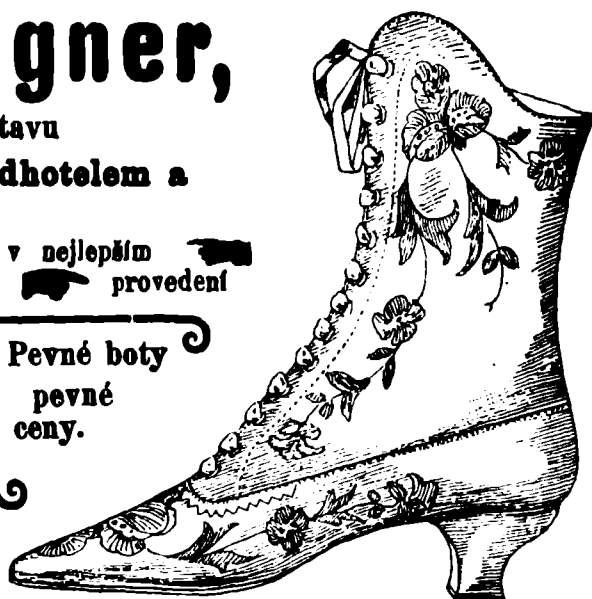
SKLAD OBUVI

všeho druhu
pro pány i dámy.

Obuv zhotovuje se též i z přinesených látek.
Zakázky z venkova
jakož i opravy, které se ve vlastní dílně zho-
tovují, vyřídí se obratem pošty.
Vhodné příležitostné dárky.

v nejlepším
provedení

Pevné boty
pevné
ceny.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou.

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným sádky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

Hôtel a velkorestaurace „Bařtipán“

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje se
velectnému P. T. obecnstvu
co nejlépe.

Na umělecko-průmyslové výstavě
v Horicích r. 1903 vyznamenán státní
cínou.

dušičkám

doporučuje svůj bojně zásobený sklad

• **hotových náhrobků** •

z různých druhů mramorů a žul v cenách
levných první král. věhradecký závod
pro zpracování, broušení a leštění do-
mácích i cizích mramorů žul a s enytů

Zdenka Ježka

v Hradci Králové.

Přímý dovoz švédské žuly a labradoru.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svojí bojně zásobený
sklad náčiní
bohoslužebného
se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše aliné v ohni zlatené
a stříbrné, zaš se ručí.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyříditi. — Platí
možno též ve lhůtách. Oprava
anovzlacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohu se již svácen se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj může
se vykazati četnými pochval-
nými přípisy P. T. sákasník
a odporučuje se tedy k sa-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborí, relikví
atd., nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditelnů, tácků na křesť,
svícenů, padělků, schránek na Největší, patenek atd. co nejvíce.

První český katolický závod ve Vídni.
František Ruber

Dělna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse čís. 35.

Na ukásku zasílá
se vše franco.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Cetná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,
kapesníky od 60 kr. tucet počínaje,

damažkové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,
garnitury kávové, jídelní i vlněné,

vyšívané i předtiskované **ručníky,**
**deky, stolní běhouny, garni-
tury, dámské ručníky** atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectnému P. T. obe-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
hlédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslou-
žení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod
pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 19
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, st-
lémi osazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nečetná veřejná i písemná pochvalná uznání.
Založeno roku 1836.

K letošnímu jubileu mariánskému
vydala

Marie Nedomova v Olomouci

malou ale velmi příhodnou knížku:

Neposkorněná Panna a Matka Boží Maria.

Jubilejní knížka obsahující
význam a dějiny čtení víry
o neposkorněném Počtí Panny Marie, příhodné roz-
mání, pobožnosti a modlitby. — Napsal a sestavil
Alois Prýtl, farář v Horní Hynčíně. Stran 88. —
V úhledné černé vazbě po 40 hal.

Doporučujeme

vlastní výrobu paramentů
i z nejbohatších látek. — Zvláštní píle věnuje se ho-
vení kostelního prádla dle církevních předpisů.

Velký sklad obrazů, soch a všech devo-
tionalii a kostelních předmětů.

OBNOVA

Číslo 41.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 30 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 7. října 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Spásonosný sjezd v Římě.

I.

(3) Sešli se delegáti „Volné myšlenky“ v Římě 20. září; „svobodní myslitelé“ (vlastně zednáři) vybrali si za místo sjezdu Řím z té příčiny, aby demonstrovali proti „církvní panovačnosti“, která prý volné myšlenky dusí. V bouření proti papežské stolici vedli si delegáti věru se zvláštní statečností a jednomyšlností. Jinak však se pánové hádali mezi sebou víc než dost. Že k vůli uvolnění svobodné myšlenky se scházeti nepotřebovali, to přece uzná každý. Na př. v našem „katolickém“ Rakousku projdou censurou nejhorší a nejnepoctivější lži vrhané v tvář papežství a církvi celé. Dovoluje-li se tedy i svévole proti pravdě a právu, tím méně se zde svazují křídla myšlenky nesoucí se za skutečným pokrokem a spravedlností. To jest u nás; v „svobodomyšlné“ Italii a Francii otevřeně se katolictvo i vláda utlačuje. A teď se sejdou farizeové většinou z Italie a Francie naříkat na panovačnost a tyranství Říma, jako by snad dokonce byli policii přidržováni k plnění víry katolické. Utiskovatelé zahráli si chytrácky na utiskované; ti, kteří chtějí poslední zbytky svobody církvi urvat, stavěli se pronásledovanými. Účel sjezdu prozradila socialistická „Zář“, napsavši: „V blízkosti Vatikánu v Římě konati se bude 20. září k velké mrzutosti všech náboženských pokrytců (!) desátý mezinárodní sjezd „Volné myšlenky“, jejíž snahy nesou se k osvobození od konfesionalního otroctví, k odluce od dogmat. „Toť konec náboženství a bohů. Na postupu jsou doby Rozumu, Myšlenky a Člověka —“ prohlásil na posledním sjezdu p. Charbonel.“ Tak píše social. list. Dodáváme ku zprávě „Záře“, že V. Charbonel pronesl onen úspěšný protináboženský plán na kongresu v Ženevě r. 1902; týž Charbonel položil základ k sjezdu letošnímu. Nechtě tedy farizejší zednáři neubezpečují svět, že se jim jedná jen o volnost myšlenky. Zřejmě jest u nich hlavní snaha: bít do náboženství a do církve všemi prostředky, hledati nikoliv pravdu, ale záhubu církve.

Jestliže se některý učenec pokusil na sjezdu mluvití vážněji o dogmatech, duši a nesmrtelnosti, již byl ukřičen voláním davu: „Ať žije republika! Pryč s kněžstvem!“ Když kráček průvod „svobodných myslitelů“ k pomníku Giordana Bruna kolem některého kostela, nebo kněze, vždy se křičelo: „Pryč s kněžstvem, pryč s pověrou!“ Takhle rozumějí svobodě ti lidé, kteří o zastaralé náboženství židovské ani nezavadí, ale vyznavače evangelia by nejraději znásilnili. Sama až příliš svobodomyšlná vláda italská zkoprněla, když poznala, jakou to společnost ve svých zdech hostí; Francouz Hubart totiž doporučoval kralovraždu.

Jest to zvláštní, že lidé, kteří hofekují nad tyranstvím, je-li odpravován ničema a vrah, odporčují vraždu krále. A tak sami římská úředníci musili podati proti tak ukrutné svobodě svých hostů protest. Někteří účastníci sjezdu smýšlení monarchického docela zaslali v roztrpčení ministru Giolittovi protest vlastní „proti frázím hančícím hlavu státu, které veřejně byly prosloveny na sjezdu od Hubarta, jenž zapomněl na přední pravidla pohostinství“, říkáje, že jest třeba zničit krále, aby byl králem dobrým.

Že mezi přítomnými bylo značné procento plnokrevných židů, to nikoho překvapiti nemůže. Ti dobře s historie vědí, že z rozvrácených oltářů katolických vždycky koukal pro židovstvo dobrý kšeft. Jak kde klesala síla katolického přesvědčení, tak zároveň stoupala síla židovstva. Však londýnský židovský list „Jewish Chronicle“ právě jásá, že stav židovstva v zednářské Italii jest utěšený a že ve Francii protižidovští nacionalisté v květnových volbách byli potřeni.

U pomníku Brunova promluvil 20letý student Coen (Kohn!) ve jménu „osvobozené

Italie.“ To ovšem nepověděl, jak Italii její svoboda svědčí; neřekl, že v té pokrokové Italii jest největší procento evropské žebroty, že učitelům v pokrokové Italii se platí hůř než nádeníkům a že učitelé raději se dávají najímati za prodavače ovoce a za pasáky, než by hladu mřeli. Měl-li to být sjezd pracovní, sjezd lidí upřímně lidumilných, bylo jeho přední povinností důkladně proklepati učené hospodářství zednářů italských. Ale kdepak! To by bývalo panstvo samo proti sobě. Raději se tlouklo silně do Vatikánu, jako by dokonce papež mohl sám za tu bídu, do které padl národ italský svěťivší své osudy rukám zistných zednářův a židů. A jaká veliká blamáž přichystána účastníkům sjezdu hned za zády! Panstvo přišlo nadšeně velebiti osvoboditele Italie, chtělo dokazovati, že proticírkvní vláda připraví lidstvu pravý ráj. — A zatím co účastníci hovořili vzletně o dobrodiní volné myšlenky, v téže osvobozené Italii zuřily stávky v obrovských rozměrech, při nichž se odehrávaly hrozné scény. Ano, za sjezdu svobodných myslitelů bouřil se z hladu lid proti téže vládě zednářské, která s uctivostí největší sněmovníky ve zdech Říma uvítala. Kdyby tak tu bídu hladových mass byli zavínili kněží! To by byla skvostná časová látka k přetřásání sjezdovému. — Ale takhle sjezd z opatrnosti raději si hrál na slepou bábu. Svobodomyšlné časopisy v Italii spustili před sjezdem tak nadšené hymny, jako by po sjezdu měl nastati pro lidstvo hotový zlatý věk. A zatím? Ačkoli dělaly sjezdu reklamu všechny protikatolické časopisy v Evropě, bylo účastenství až příliš skrovné. Sama židovská „Zeit“ píše, že hned v druhé schůzi svobodných myslitelů ze 3000 bylo sotva 400 účastníků a mezi nimi veliký počet tak svobodných lidí, že činili svojí nevázaností veliké potíže samým slušnějším druhům. Předsednictvo často nevědělo, kde mu při tom zmatku stojí hlava. Bylo plno zmatku i v pracovních odborech; tak tři z nich se nemohly pro velikou svobodu jednotlivců ani ustaviti, a v hlavním odboru sestaveném pro vymezení poměru mezi církví a státem k žádnému rokování ani dojíti nemohlo pro velikou nekázeň účastníků; nu, aspoň jednotlivci důkladně nadali církvi, a to zatím stačilo. Jen že bída! Hladový lid z toho všeho nic neměl. Kdyby bylo panstvo místo fanatických frází dalo římské chudíně dohromady aspoň tolik, co římským nuzákům ročně dává papež, bývalo by líp.

Bylo zrovna směšné útočení v Římě na papežskou „tmu a zpátečnictví.“ Vždyť kdo na př. ví, že Řím budí největší pozornost cizinců právě těmi kulturními památkami, které byly v Římě shromážděny za vrchní vlády papežův.

Mecenášská ruka osvěcených papežů ozdobila Řím budovami nejnádhernějšími, sochami a malbami první umělecké ceny, Vatikán je nepřehlednou pokladnou pečlivě ostříhaných historických pokladů; za to zednářská vláda rozmnožila v Římě dříve slavném — žebrotu. A fanatická individua, kráčeající kolem nádherných svědků katolické osvěty, nestyděla se provolávat hanbu „římskému tmářství“. — Skoro jest nám s podivem, jak se mohly katolické listy italské příliš rozčilovati komedii tak nedůslednou a tolik malomocnou. Sjezd jest u konce — a zbědovanost Říma trvá dál.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 5. října.

(České vydání Bezoldovy studie „K dějinám husitství.“ — Jak naše politické poměry dnes vyhlíží.)

Stanoviško, z něhož naše česká společnost a sice stejně jako intelligence, tak i široké vrstvy na historický význam a podstatu husitského hnutí nazírají, stalo se dále neudržitelným. Na všech stranách jeví se touha dočísti se nebo slyšeti o době té docela něco ji-

ného, než li stále poslouchati jenom deklamace, jejichž jalovost každý sám cítí. Velikou službu v ohledu tom české společnosti prokázal profesor dr. Václav Flajšhans svým dílem „Mistr Jan Hus“, v němž českému člověku podal nový bohatý výtěžek dlouholetých a u nás na ten čas nejhlubších a nejdokonalejších bádání o Husovi. Po uvážení toho, co profesor dr. Flajšhans na základě pramenů c Husovi sděluje a vykládá, mění se dosavadní obraz jeho ve zrácích české společnosti skoro úplně a zvolna vystupuje před její zraky muž docela jiný, než-li jak byl jí Hus různými fantasy a stylisty doposud malován. Že na základě pramenů profesorem drem. Flajšhansem o Husovi pověděné pravdy na některé straně překvapily, to neznamená, že se během doby všeobecně neuplatní. U nás se totiž stejně radikál jako klerikál se svými osobními ideály nanejvýš těžce loučí a do poslední možnosti poznané pravdy odpírá. Naše společnost si totiž doposud nevykla na objektivní klid, s nímž jest každý kulturní národ povinen o výtěžcích vědy uvažovati. V tom ohledu se u nás za poslední půlstoletí velice málo pokročilo, tak že v naší společnosti vězí ještě dnes duch čtyřicátých minulého století, který při zavádění parou tážených železných dráhů úzkostlivě volal: „Co pak si teď počneme s formany a s formanskými hospodami?“ A jako jsme si však zvykli na železné dráhy, tak si zvykneme stejně na nové správnější názory na Husa bez ohledu na to, co si počnou dosavadní jeho bezzásadní velebitelé anebo zásadní odpůrci. V tom ohledu stal se u nás jenom především zásluhou a ze strany veřejnosti doposud velice chatrně odměněnou pílí a prací profesora dra. Václava Flajšhansa důležitý a platný krok ku předu.

Zajisté že se nemýlíme a proto nechybujeme, když máme za to, že právě Flajšhansovo dílo o Husovi jest podnětem toho, že se u nás a to právě na tom nejlepším a nejurodnějším poli, totiž mezi mládeží, jeví ochota a touha nazíratí na celé husitské hnutí jinak, moderně, věcněji, než-li se činilo doposud. To mělo v zápatí, že mladé kruhy, nemohouce se uspokojiti s poučením domácím, začaly se ohlížeti po pojednáních a názorech o husitském hnutí také i v cizině. A tu ovšem nemohl jim ujeti právě letos třicet let vydaný německý spis učenějšího universitního profesora v Bonnu, tajného vládního rady dra. Bedřicha z Bezoldů „Zur Geschichte des Husitentums“, jehož překlad do češtiny za prostřednictví profesora pražské české university dra. Josefa Pekaře pěkně obstaral mladistvý akademik p. A. Chytil.

Toto české vydání Bezoldovy studie „K dějinám husitství“ doprovází profesor dr. Pekař předmluvou, v níž se dočítáme, že knížka tato jest vlastně druhým vydáním originálu, neboť profesor Bezold propůjčil k němu své zápisky a dodatky, jež si během třiceti let ke své německé knize činil a sbíral a těmito výtěžky dalšího jeho bádání o dějinách husitství bylo české jejich vydání nyní doplněno.

Profesor Bezold vystihne v dějinách hnutí husitského tři momenty: náboženský, o němž docela správně pojednává stručně a pak sociálně-politický a národnostní, v jejichž objasnění a doložení spočívá vlastní a také příslušná váha jeho práce. Překlad Bezoldovy studie „K dějinám husitství“ do češtiny uvítán byl, jak jest to všude obyčejem, i u nás dvojím způsobem. Někdo praví, že je to kniha již třicet let stará; druhý uvádí, že prý byla ve svém originále nezralá, jsouc prací badatele mladého; třetí myslí, že je její překlad u nás zbytečností, poněvadž každý, kdo chce nebo potřebuje, může si ji přečísti ve znění původním a konečně jiný má za to, že spis ten i u nás své poslání již vykonal.

Tyto náhledy vyvracetí bylo by práci jednak marnou a potom máme za to, že má každý plné právo svou pohodlnost, nedáme-li lenost a trvání v omezenosti, nedáme-li v hlouposti, omlouvati a hájiti jak zrovna doveče. Kniha vyšla a to beztoho všechno mluvení proti ní poráží.

Druhý způsob, jak se na knihu tu patří, jest jí příznivý. Český překlad objektivních německých názorů na husitství jest dokonce drobná jako špička, že ho bylo zapotřebí, aby se naše české nazírání na dobu tu rozšířilo. Je to výška, že se v ohledu tom u nás málo pracovalo. Dobré a správné mínění cizího badatele a učence jest skutečně lepší, než-li české nic.

Důležitým a zajímavým projevem při knize té jsou některá místa z doprovázející ji předmluvy profesora dr. Pekaře, který po leta již dle stávající možnosti a ochotně rád o objasnění doby husitské slovem i písmem obětavě se přičiňuje. To uznání musí mu k dobru ochotně připsati ispravedlivý osobní odpůrce. Ve předmluvě k dílku Bezoldovu prof. dr. Pekař velice obratně takticky mezi řádky naznačil, že překlad jeho znamená snahu, aby byl v názorech české společnosti socialně-politický živel husitské revoluce akcentován. Dále potom prof. dr. Pekař nanejvýš šetrně a věcně naznačil, co se již dávno všeobecně cítilo a co doposud nechtěl nikdo veřejně říci. Priorita toho musí býti jemu zachována a proto citujeme jeho slova. Čtenář svůj užitek nalezne již sám.

Prof. dr. Pekař totiž píše, „že Bezold prost je i oné idealisující snahy, kterou u Palackého v líčení doby husitské patrně postihujeme. Bezold se známý nás také se stinnými stránkami velkého hnutí, odhaluje také rub revoluce, ukazuje vůbec, jak důležitou roli i zde měly čistě praktické potřeby socialního a politického zápasu a jak zcela jinak často formulovala praxe to, co byla žádala reformní myšlenka.“

Zkrátka pověděno, české vydání Bezoldovy studie „K dějinám husitství“ jest publikací pro naši společnost užitečnou a platnou a proto sluší ji vítati objektivně a spravedlivě jako knihu, jejíž rozšíření v českých kruzích může znamenati skutečné poučení.

Jenom jednoho sluší se ještě dotknouti. Německý originál knihy té nebyl a není v Čechách tak neznámým, jak se mladší generace domnívá. Z vlastní zkušenosti víme, že byl v sedmdesátých letech velice hojně ve studentstvu a v inteligenci čten, že mnoho jeho výtků v Čechách kolovalo a že české listy tehdejší doby věnovaly mu nejenom referentskou pozornost, ale dokonce celé feuilletony. To ovšem nesvědčí proti jeho dnešnímu českému vydání, ale mluví zajisté jenom pro ně. My, kdo jsme spisek ten v mladých letech čtli a pravdě byli v každém směru přístupni, úplně chápeme, že se Bezoldovo dílo líbí i dnešní mladé generaci, což musí starší jeho znatelé jenom upřímně těšiti, neboť my jsme si před pětadvaceti lety nemohli popřáti toho „luxu“ a čísti nebo vydati je jazykem českým, aby chladicí a osvěžující prameny jeho také širší vrstvy po poučení žižnického českého publika napojily.

Pokládáme druhé vydání Bezoldova spisku „K dějinám husitství“ v jazyku českém za potřebný krok ve snaze proniknouti o době husitské ku správným a klidným, zkrátka k „historickým“ názorům, jež učí a prospívají. Mladá naše generace toho zajisté že hojně použije!

* * *

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XXI.

Jako studující vyššího gymnasia v Hradci Králové začal jsem s bratry Seidly a oktávem Václavem Dvořákem, nyní farářem v Sidku, bydleti u pana Jana Horálka, pasíře a kostelníka katedrálního chrámu sv. Ducha. Pan Horálek jako osmdesátiletý kmet loni zemřel a druhého dne ho následovala druhá jeho manželka Majdalena. Když se spolu brali, již jsme u pana Horálka bydlili. Pan Horálek, když jsme se k němu přistěhovali, byl starší již vdovec a poněvadž se mu dospělé děti do vlastních domácností rozprchli, oženil se podruhé, aby prý zůstal svým pánem. Jak se mně přiznal, domníval se, že mu druhá paní, vdova po fzníku Mandáskovi ze Sezemice, přinese nějakou pomoc. Kterýsi známý mu ji dohodil a snad ho také o tom ubezpečil. Paní Horálkova se potom ráda před námi se vším chlubil, avšak že by měla nějakou knihovnu ze záloženských nebo spořitelních kníček, o tom se nezmínila nikdy.

Na svatbu pana Horálka jsme se tuze těšili. Čekali jsme přiměřené jí hody, když se nám pán-ženil. Oběd dostali jsme však jako obyčejně, ale ženich, pan Horálek, na nás předce nezapomněl. K večeru odběhl od svatební tabule, která se od-
byvala kdesi v Hradci u nevěstinych známých a vyplatil příteli Dvořákovi celý dvoušesták se vzkazem, abychom se zaň všichni k večeri pivem po-
hostili. Dvořák, jsa sám doma, se proti té štědrosti

Politická pda, na níž český národ v posledních desetiletích vedl svůj zápas a sváděl boje s odpárci, jimž uloženo a nezbytně mu šeliti, jest v poslední době opuštěna. Bojovníci s ní ustoupili a v ústraní řadí se v nové řiky. Mladočeské čety jako vůdčí šarže ovládají a pořádají odchovanci a bývalí stoupenci strany staročeské; mezi zbytky konservativních hloučků viděti jest bývalé radikály, foukající si na prsty, jež si byli při tahání kaštanů z ohně za různé osobní snaživce popálili; stará hesla se znovu cídí; pošpiněná a umačkaná prapory zásad se vypírají a žehlí a ta a tam se také různé barvy smýšlení v nové zástavy zatím jen „heftují“. Největší jest však se zbraněmi. Jedny doposud přestřelovaly a druhé zase nedonášely, proto vedou se debaty o pořízeních nových „aufsatzů“, dle nichž by se přístě spolehlivě mířilo a šťastně trefovalo. Ale hlavní starost a shon panuje o — šikovného vůdce. O toho je nejháře — Na opuštěném bojišti pak potlouká se smečka nekázněných dobrodruhů, kteří ohledávají padlé a raněné a docela bez rozpaků a studu vykřikují, co v jejich kapsách — nenašli a lají, jak jsou sklamáni, že prý docela jinaké „dédietví“ na bojišti ukofistiti doufali.

Když totiž dnes klidně přehlédneme politickou situaci našeho národního zápasu, shledáváme se asi s tímto obrazem, jak jsme jej výše načrtli.

Politická česká kampaň posledního čtvrtstoletí minulého věku, jejíž vrcholem bylo vlastní vystředání Staročechů Mladočechy, čili „stará s novou“, dospěla ke svým koncům a ve přítomné době běží o naši novou národní a politickou organizaci století dvacátého proto, poněvadž se dosavadní, jak nám netřeba šíře vykládati, neosvědčila.

A nebylo jinak možno, když organizace ta byla bez zásad, důslednosti a kázně a když programem jejím bývala ne starost o prospěchy celku, ale honění zájmů osobních, které pod heslem protekce a koterií hrály stejně v době ery staročeské jako mladočeské nejprřednější roli.

Přiznati se musí, že český národ čítá statisíce nejdokonalejších mužů, z nichž každý jako jednotlivec je celý lev, studnice moudrosti, živý pramen obětavosti, otevřená pravda. Jakmile však v minulých dobách tento zástup nejvýtečnějších lidí přišel dohromady a měl reprezentovati celek, býval z něho ihned hotový chaos, ježž voličstvo docela důvodně posílalo a posílá ke všem čertům —

Jako jednotlivci jsme všichni chlapci a kubíci, ale jako celek hned si vyčítáme politickou hloupost, národní nestatečnost, vlastneckou vlažnost, sousedskou špinavost, nej-
různější nepoctivost, v každém směru pohodlnost a lenost a když r. 1904 nemůžeme v politickém ohledu dál, udatně podíváme se, co před více než-li půl stoletím povídal Havlíček a docela ochotně r. 1904 uznáváme, že jsme nešvarové, poněvadž nevíme a nespravujeme se tím, co bylo na čase, když se psal rok 1850. Že žijeme za jiných poměrů a za jiných okolností, že stojí proti nám jiná doba a jiní lidé, to chápeme nechceme.

Liberalnost a snášlivost vyměněna byla u nás radikalností, která nepřipouští a netrpí,

neohradil, ve své příslovečné předobrotě nechal pana ženicha dvoušesták položit na stůl a když jsme se, vrátivše se s bratry Seidly odněkud s toulky, hněvali, proč tak nepatrný peníz vůbec přijímal, vítězoslavně nás odbyl.

„Vždyť já se ho ani netekl! Leží tam, kam ho pan Horálek položil“, hájil se. „Tomu přejce rozumím, že se čtyři žizniví za dvoušesták nenapijeme.“

Tím nás, zklamané, že tak chudě „pánovu“ svatbu užíváme, ještě spíše popudil. Mrzení naše ho přimělo, že konečně vstal, vyklepal dýmku s dlouhým troubelem, z níž až dosud docela pokojně bafěl, postavil ji do kouta, prohrábl si pravou rukou svůj dlouhý, jako len rusý vlas, a ujal se slova.

„Aby byl konec a pokoj, vši co Jene“, promsl klidně ke staršímu Seidlovi, „půjč mně a Šňůrovi dohromady zlatku, vezmi Ladislava s sebou a pojďte všichni ke „stromu“ páně Horálkovu svatbu oslavit za své! Dvoušesták ať si pan ženich zase vezme a dá ho nevěstě do punčochy.“

Uznávaje návrh Dvořákův vlastně za to nej-
správnější východisko z této mrzuté situace, oslavili jsme den páně Horálkova svatebního veselí na vlastní svůj koš a náklad. Že jsme si proto potom staré novomanžely často všelijak dobírali, netřeba podotýkati. Pana Horálka to mrzelo, tak že mně konečně jednou tiše pošeptal, že více neměl a paní nevěsta patrně do svého věna nesáhla. Snad neměla také.

Pan Horálek byl dobrý, přičinlivý a laskavý člověk. Stravoval nás do syta, byl k nám ke všem ochotný, rád si zažertoval a zabrál si s námi špády, v nichž byl mistr.

Maže často hojnost pasífských zakázek, patrně svou úřední funkci zanedbával spoléhaje, že to

aby každý dle svých cílů v předem vlastní cestou; pokrokovost nabírá se spíráním, jímým a žádostivostí hrubati se v cizím majetku a v cizí eti; národohospodářství spatřuje se ve svalování vlastních břemen a povinností na souseda a budoucnost nehládá se sto let napřed, ale pět set let zpátky.

Naši státoprávníci v ohledu politickém dnes vlastně proti modernímu našemu státnímu osamostatnění pracují, představujíce si a líčíce český stát jako zástup bezhlavých lidí, kteří by slepě poslouchali diktát osob, jež ani Duch svatý nějak obavláštěně neosvítí a kterým na polích přes potřebu domácnosti nevyroste, tak že nemohou poslouchajícím je ničeho jiného poskytnouti, než-li čáti na sebe — vybratí. Takového státoprávnímu politisování se dnes každý člověk nynější doby vysměje.

A naši radikálové v ohledu národním nabíjejí do dávno z módy vyšlých kanonů řečnickou řezanku a domnívají se, že jejich přitom vedený kritik a nadávání rozumným, pracovitým a soudným lidem z vlastního národa jsou ranami proti nepříteli.

Když onehdy bylo konstatováno, že česká pda obřížena jest na 4000.000.000 (človky čtyřmi miliardami) hypotekárních dluhů, to neslyšel u nás nikdo a nikdo nepočítal, že toto zajímavé faktum českému zemědělství „vynášá“ ročně placení 200.000.000 úroků. To se přesešlo! O tom uvažovati nestojí dnes u nás za to!

U nás jednáme zcela jinak. Jako ku př. v Praze. Zde panuje již kolik let největší starost o to, aby přes Karlův kamenný most šla elektrická dráha, po níž nebude zrovna tak nikdo jezdit, jako nejezdí nikdo po dráze koňské. Deficit zůstane deficitem. A když ta dráha má býti uskutečněna, najednou se náhodou shledalo, že jeden z pilířů mostu toho jest vlastně do hloubky tří metrů podemletý, tak že bylo potřeba jenom poněkud většího vzednutí Vltavy a most i elektrickou dráhou mohl se poroučeti do její vln, tak že najednou nyní se o tom rozvažuje, jest-li také ty ostatní pilíře nejsou stejně podemleté a nebezpečné, jako by to nemělo býti dávno zjištěno a jako by se bezpečnost každého mostu neměla stále držeti v nejdobalější evidenci —

Tak je to u nás se vším, tak dnes vypadáme, aniž bychom si chtěli nějak lichotiti. Proto jen se shánějme, abychom co nejdříve skutečně sehnali nějakého vůdce, který by nás z těchto poměrů šikovně a rychle vyvedl!

Obrana.

(3) **Výdělkářské pokrytectví.** Naše nadějná mládež musí být v esthetice všestrauně vzdělávána. Poněvadž úvahy hudební, rozpravy o umění stavitelském nebo malířském, úvahy o básnictví té nejmodernější mládeži nikterak nechutnají, vydávají se teď u nás nahotiny pod názvem „Krása ženského těla.“ Tohle už je pro „umělecké“ labužníky něco jinšího. Rozumí se samo sebou, že jde dílo na dračku jako dřívě „Pikantní kalendář.“ Hltají-li to lačné zraky jen pro pouhé adokoulení v esthetice, jest ovšem jiná otázka. Vydavatelstvo v prospektu již předem kurážně nazývá ticho-

kolegové Kresta a Volfem zastanou. Také vášnivě rád hověl zvyku, že nosil kalhoty zastrčené do holení vysokých bot, jež často však neležili hlavně proto, že se venku v blátě beztoho zase zamazaly. Pokládá to proto za zbytečnost. Také, jako silný kuřák vojenského míchaného s komism, míval s sebou pořád pěnovku se stříbrným kováním, nose ji i s měchuřinou v kapse svého kalmuku.

Avšak jednou časně z rána, když jsem se na něco do školy připravoval, pan Horálek najednou da se do pečlivého leštění bot, kalhoty potom spustil přes holeně, pěnovku s měchuřinou na tabák vykrámoval, kabát začal pečlivě kartáčovat — Zkrátka fintil se více, než-li když šel na oddavky.

„Co pak, pane Horálek, že se dnes tak parádějí?“ tázal jsem se ho, nemoha pochopiti, proč se hází do takového pucu.

„Ale dostal se na děkanství nový kaplan odněkud z venku a tak musím hledět, aby na to neukazoval.“ sděloval mně. „Je to nějaký přísný sekant! Kde pak proti velebným pádnům Musilovi a Kalášovi — Jen koukne na člověka, aby se třásl!“

Ten nový přísný kaplan, k vůli němuž náš pan Horálek vzdal se svých obyčejů a potom každodenně házel se do pucu, a fajku nechával doma, byl nepotomní královéhradecký biskup Edvard Jan Brynych.

S panem Horálkem bydlili jsme nejprve na Velkém náměstí v domě vedle Pospíšilovy knihtiskárny. V domě tom ve druhém patře zůstávali s námi staričtí manželé Dušánkovi. Pan Dušánek, veliký, silný, mlčelivý pán, se šedivými vlasy a šedivým knírem pod nosem, byl úředník na pensi a choť jeho, drobná, hovorná a vlídná paní, byla dcera Jana Hostivítě Pospíšila a bývala druhdy i

šlápky, pokrytí a farizeji všechny ty, kteří by se odvážili sbírka nabobtn sazvatí nášim nemravným. My zas myslíme, drahý pane, zcela obráceně, i kdyby moderní fariseové sebe více se snažili zavéstí svoje nepěkné vlastnosti na náš štít. Nelekne se nijak útočného alarmu pokrytostí, byť by i slabší povahy k větší „evangelickému pokoji“ s farizejskou loyality kývaly.

Vydavatelstvo píše: „V našem těle, zejména (I) v našem těle ženském není nic nemravného; nemravnost a zvrhlost je v pozorovateli, dívá-li se na ně nemravně a neumí-li se dívat na ně bez nízkých ohtíč“. Dobrá; ale nechť vydavatel položí ruku na srdce a řekne upřímně sám, kolik lidí bude kupovati to dílo pro zvýšení cudnosti. I časopisy hodné „pokrokové“ jsou nuceny psáti někdy proti nemravným pohlednicím, ale tak rafinované pokoušení mladých duší není na žádné pohledce jako již na pouhém prospektu s ukázkami vyobrazení. Vydavatelstvo ohlašuje, že prý „právě dnešní pokrovec, tajnostkářský systém způsobuje ohromné škody v duších mládeže“; proto je tedy vlastně velká potřeba ty nahoty ukázati každému hned.

Zkušenost však učí, drahý pane, o něčem zcela jiném. Nikdy za středověku, za toho „tajnostkářského“ věku nebyla nemravnost tolik rozšířená, jako teď, kdy takovými obrázky „proti nemravnosti se bojuje.“

Vydavatel tvrdí, že v německém originálu vyšlo v pěti letech patnáctero vydání. Vskak jsou ty „mravní“ účinky taky podle toho! Protestanté i nevěrci sami začínají lomiti rukama nad zpusťlostí, jež se stále více šíří. Berlín sám jest hotovým Babylonem a „vyniká“ v tomto ohledu nad všechna jiná města evropská. V Bambergovských necudných krvácích také apisovalé předstírají „mravní rozhořčení“ nad zpusťlostí, kterou lidé, ale vědí dobře, že podrobně líčení choulostivých scén právě ještě více ke zpusťlosti vede. Spisy o Schenkovi, o Babinském a jiných lupičích také kážou proti lupičství, ale jsou zatím dobrou příručkou různým banditům. A tak se to má také se sbírkou obrazů „Krása ženského těla.“ Každě se zde pokrytecky čistota a podává se zároveň dráždilo k opačné vlastnosti. Pokud lidé u nás o takovém pokroku „mravnostních pomůcek“ nevěděli, panoval smysl pro čest, ale nyní, kdy „tajnostkářství“ mizí již u sedmiletého děcka, obecná zpusťlost stoupá úžasně. Marné jsou pak spousty záchranných „lékařských rádců“; srdce zkažené i bez nich ví, čeho se varovati, ale — nechce se mu. Kdyby tak vstal Hus a Komenský! Kdyby tak zpozorovali, jakou duševní stravu sami jejich ctitelé českému lidu podávají! Dovedli jsme, že i zde v Hradci obrázky ony s „cudnou“ četbou jsou přímo hlitány v Palackého čítárně.

Jak takové „umělecké“ lekce působí na vývoj idealismu a mravnosti, to nechť upřímně posoudí a povědí sami účastníci. Kdyby se v nynějším „ideálním“ věku prodávala kniha s titulem „Krása ženského duše“, odbylo by se sotva několik exemplářů, ač by to byla kniha mnohem důležitější.

Čtete! Předplácejte! Rozšiřujte! »OBNOVA«

literární činnou tím způsobem, že upravovala k novým vydáním v nákladě Pospíšilovském nacházející se proslulou kuchařskou knihu Dobromily Rettigové.

Stačíť paní ta byla mně od prvního mého se s ní setkání v domě obzvláště nakloněna, tak že z jara zapůjčila mně do konce jeden klíč od své zahrádky na starých městských hradbách. Já se tam potom jednak učil a jednak bavil jsem se zahradničením. Avšak klíč ten mne o plnou přízeň vzácné staré paničky připravil!

Nevím, jak se to stalo, dověděl se o tom, že do zahrádky té mohu, jeden starší dobrý můj přítel a krajan, student ze septimy a najednou přišel mně tam pomáhat zahradničit, předstíraje, že prý ho kvítí těší. Ale jaké další okolky a omluvy! Já byl tak neopatrný, že jsem mu svěřený mně klíč z upřímného přátelství sem tam zapůjčil a následek toho bylo hromobití, jež se nad mou hlavou sneslo.

Jednoho lužného červnového dne dostavila se za mnou do zahrádky paní Dušánková. Početila si nějak odměřeně.

„Pojďte se mnou!“ velela mně.

Já jako beránek poslechl. Vedla mne po schůdkách zahrádkou dolů, kde se zastavila na hlinité plošině. Při tom mně ukázala zde u plotu nacházející se spoustu otisků podpatků páru mužských bot. Když jsem se na to jako hloupý díval, vyzvala mne, abych se také ještě podíval za tyčkový plot do zahrádky vedlejší. Tam jsem spatřil v hlíně zase celou spoustu hlubokých otisků kramlíčků botiček ženských. Hotel jsem rozpaky a v duchu proklínal neopatrného přítele, který zde přes plot odbýval dostaveníčka se spanilou slečinkou ze sousedního domu a jednoho ze sladkých těch dýchánek popřáli si mladí milenci po dešti

Politický přehled.

Pozornost upoutal sněm markrabství moravského, na němž jindy tak vážném propukly hlázné demonstrace pro všeobecné volební právo a při rokování o pilném návrhu stran náslitnosti školní rady brněnské proti českým školám; i před budovou sněmovní udály se v úterý velké demonstrace proti německé většině. Tak odpor proti německé nespravedlivé nadvládě vzrůstá se všude. A čeští socialisté chystají se rovněž protestovati na sněmu českém proti německé obstrukci za současného požadování změny volebního práva. A na říšské radě, která se seje v listopadu, dle všech známek pokračovati se bude v obstrukci. Rozvrat na všech stranách, ale vláda pořád ještě nechce vědět, že nesmyslné a nespravedlivé požadavky německé jsou všeho toho příčinou. — Na krajském sjezdu strany mladočeské 2. t. m. na Král. Vinohradech, jehož se účastnilo na 1200 osob s 21 poslanci, obhajováno bylo dosavadní vedení strany. Na seslení její organizace volá se po pevné kázni. — Dr. Körber 2. t. m. účastnil se výroční valné schůze Svazu rakouských průmyslníků, kdež zase pěkně a sladce řečnil. Po tolika nedělních omlouvání tu svůj výrok ve Lvově pronesený — jakoby chtěl chrániti pouze německou državu — vynechal tím slůvka také, čímž mu prý neporozuměno. Trvá prý na zásadě, že v Rakousku musí býti respektováno právo všech národů. Počkáme zase na skutky. — V předvečer jmenovin císařových provedli opavští Němci protidynastickou a protičeskou demonstraci. — Rusínští poslanci tentokrát vstoupili opět do haličského sněmu. — Nově otevřenou samostatnou právnickou italskou fakultu v Innsbrodu nechťají Vlachové ani vidět. Vlastní studenti dali se zapast na německou tamní universitu, chtějíce si mermomocí vynutiti universitu v Terstu. — Císařským nařízením „mocnější se vláda upravit cestou nařizovací obchodní a dopravní styky s Itálií a sice prozatímne nejdéle do 31. prosince 1905. Tak se budou protloukati i druhé obchodní smlouvy, čímž absolutismus nastupuje vládu. — Zem. presidentem v Bukovině jmenován dr. Oktavian ryt. Bleyleben, min. rada. — Na sjezdu socialistickém v Solnohradě opovězen byl boj agrárníkům s odůvodněním, že bez příčiny zdražují potraviny. Dále schválena resoluce, která žádá odstranění dualismu a přeměnění Rakouska v národnostní spolkový stát, který by každému národu poskytoval národní samosprávu. K tomu má vésti všeobecné právo hlasovací.

Nový ruský ministr vnitra Svat. Mirský měl k vyšším úředníkům řeč, ve které naznačil, že se chce nadále řídit politikou skutečných oprav ve vnitřní správě.

Ve příčině velitelství jednotlivých armád na bojišti rasko-japonském ustanoven Kuropatkin vrchním velitelem celé armády mandžurské, jemuž budou podřízeni jako velitelé jednotlivých armád Mejendorf, Grippenberga a Linevič. Zároveň povolán do Petrohradu místopředseda Alexejev, aby podal carovi zprávu o stavu věci na dálném Východě a už prý se na Východ nevrátí. Japonci od Liaojanu dosud se nehubají, nedůvěrují už vlastním silám citíce se slabými; připravují se také na přezimování

a přešlapující zde v měkké hlíně, hloupé schůzky své stopami své obuvi prozradili. Stačíť paní Dušánková ihned postřehla, co se za jejími zády v zahradce děje.

„To není od mých bot!“ jal jsem se omlouvat.

„Vám bych nic neřekla“, vřídne mně řekla. „Ale když sem pouštíte na randička neznámé mně pány kamarády, to já trpět nemohu, aby se třeba dokonce nefeklo, že já stará osoba takové pletky aranžuju“, začala se durditi.

„Já toho pána milostpaní předstávím“, ochotně jsem se nabízel, sázeje na poslední kartu, abych starou paničku udobřil.

Paní Dušánková se mé nabídce vesele zasmála.

„Ale já si ho nepřiju znáta“, povídala. „Již je to prozrazeno, dejte mně klíč od zahrádky zpátky a je zase dobře“, dodala.

„Já jsem však v celé věci nevinný!“ chtěl jsem se hájiti. „Já o ničem takovém nevěděla!“

„Bodejť že vám věřím! Já jsem nebyla mladá a také jsem ráda nepomohla někomu, když to mohlo být — Ale zde to být nemůže a nesmí — zněla určitá odpověď a já odevzdáv jí svěřený mně klíč, byl jsem z útulné zahrádky vystrnaděn a to proto, že jsem v ní příteli umožňoval stádounké schůzky. To však musím doznati, že přítel, za něhož jsem se obětoval, nebyl ke mně nikdy ani krobánem ani nevďěčným. Tož tedy rádo se stalo! S paní Dušánkovou zůstali jsme dále ve stále formálně přátelském poměru. Ostatně klíč od zahrádky byl bych jí býval musel brzy odevzdati tak jako tak, neboť jsme se nedlouho potom s panem Horálkem stěhovali do přízemí tehdejší Kalbova domu proti starému Borromaeu. V prvním patře nad námi bydlel pan pro-

v Liaojanu a Haičenu. — Poslední útoky Japonců na Port Arthur skončily se úplnou jejich porážkou; padlo prý jich tu posledně na 10.000. Zásobování pevnosti pitnou vodou není nikterak ohroženo, ježto v pevnosti mají destilovací stroj, který denně dodává 20.000 věder dobré vody. Nad nezdarem u Port Arthuru jsou v Japonsku velmi rozmrzeli; dle tvrzení gen. Stessla může se pevnost udržeti ještě po celé měsíce. Za chrabré hájení Port Arthuru poslal car generálu Stesslovi odznaky hodnosti generalního pobočníka. — Car rozloučil se v Revalu s baltickým loďstvem, k němuž připojily se čtyry nové válečné lodi. Loďstvo to vypluje 15. t. m. do východní Asie.

Přátelé! Počíná nové čtvrtletí předplatili jste řádně na „Obnovu“ všickni? Kdokoliv tak neučinil, nechť rychle dostojí své povinnosti!

Z činnosti katol. spolků.

Z Hradce Králové. Křesťansko-socialní spolek žen a dívek sešel se v slušném počtu dne 2. t. m. k výslednutí přednášky vp. J. Sahuly o dvojitě pokroku. Řečník na základě výmluvných fakt vysvětlil v delší úvaze, jak ta „tmařáká“ církev mocně v osvětě pokračovala právě v té době, kdy protestantské Německo působením samých pastorů v nejnesmyslnějších pověrách přímo se brodilo. Přednáška byla přijata s vděčným zájmem.

Z Černilova. Velezdařilou schůzí měla naše jednota na sv. Václava. Přednášel ve spolkové místnosti dp. J. Sahula o tolik vychvalované protestantské osvětě v XV. století. Dovedl mnohými doklady, jak pastoři německí pokroku vědy přímo fanaticky na odpor se stavěli a jaké nesmyslné „zázraky“ si vymýšleli, jen aby ubohý prostý lid udrželi v protestantském táboře. Na schůzi dostavilo se tolik poslucháčů obojího pohlaví, že prostranný sál nestačil, tak že někteří na schodech vedoucích do sálu naslechali; nepřidáváme, řekneme-li, že nás bylo na čtyry sta. Celá delší řeč sledována s nehorlivějším zájmem. Bylo dobře o takových věcech jednou u nás promluvit, poněvadž od pokroků a pověrách „evangelických“ nikdy nic se nedovíme; ti lomí stále jen rukama nad „pověrou a modlářstvím katolickým“, bojíce se čímkoliv si zneptělit evangelické mazlíčky. Člověk, který se sotva umí podepsat, stane se lehce pokrokovým, předhodí-li církvi Gailileiho. O tom však pokrokát nefekne ani slůvka, jak hrubě se obořil Luther na katolického kanovníka Koperníka, zakladatele moderního, přesně vědeckého hvězdářství. Nikdo se nezmínil, že hvězdář Tycho de Brahe právě pro svoji vědu byl od protestantských apoluvěrců z vlasti vypuzen atd. — Po přednášce poděkoval vdp. děkan Seidl srdečně řečníkovi za poněkud slova, zvěštoval radostně, že Černilovský kostel bude znovu omalován umělcem prvního řádu; jest to český kněz umělec z řádu sv. Benedikta, jehož malby provedené na Monte Kassinu vzbudily velikou pozornost i německého císaře. — Po té ještě p. děkan upozornil na jubileum prohlášení dogmatu o neposkvrněném početí Panny Marie a vyhlásil přítomně, aby skutkem dokázali, že milují Matku Boží jako jejich předkové. V neděli vyjde průvod z děkanství chrámu Černilovského do Hradce Králové, po pobožnostech v tomto městě ukončí se pouť slavnost v Černilově posvětném Nojev. Svátosti Oltářní. Pan děkan dodával: „Vy se nebudete stydět před nikým, ale uvedete si v paměť

řesor Josef Černý, nyní ředitel gymnasia v Roudnici. V důsledku toho hleděli jsme býti vždycky včas doma nebo byli jsme úzkostlivě opatrnými, aby náš návrat „po čepobití“ nebyl s prvního patra zpozorován. Avšak jedenkrát jsme se s přítelem Janem Seidlem kde-i neočekávaně omeškali, tak že jsme si domovníka do kapsy nepřibrali. Schvalně jsme se zdrželi déle, aby v prvním patře již spali, až se vrátíme. Lehounce jen fukali jsme potom na okno, aby nám někdo přišel otevřít, ale naši patrně tvrdě spali, tak že jsme je budili chvíli marně. Než tu hrůzo hrůzoucí! V prvním patře otevře se u okna vyhlídka a v šátku letí odtamtud dolů domovní klíč doprovázený vřídlným hlasem pana profesora Černého: „Ráno ho odevzdejte služce!“

Lekli jsme se, co z toho bude, ale nebylo z toho nic jiného, nežli že jsme v panu profesoru Černém seznali dobrého souseda a přítele, což mu nevďěčně zapomenouti nesmíme.

U Kalbů pan Horálek dlouho nezůstával. Bylo nám tam všem zima a tepla dotopit jsme se nemohli. Proto odstěhovali jsme se na Maie náměstí do domu v severní řadě proti měšťanské dívčí škole. Bydlili jsme tam v prvním patře do zadu a nad sebou měli jsme zase profesora a sice p. Ignáce Svobodu, tehdy mladého ještě pána. To byl již Jan Seidl v semináři a na jeho místo nastoupil mezi nás přítel a kollega Václav Vyčítal, nyní MUDr. a lékař v Kopidlně. Pan profesor Svoboda mně přímo řekl, když mne poprvé v domě potkal, abychom ho považovali za člověka, který také byl studentem.

Bydlil nad námi ve druhém patře u starého, osmdesátiletého sluby kteréhosi královéhradeckého úřadu. Stařeček ten jmenoval se Zederstein a byl to hradecký typ. Ploužřval se městem do oblouku

slova Ježíše Krista: Kdo mě vysná před lidmi, toho já vysnám před Otcem svým nebeským! — Špatný syn a opovržený hodný, který nechtěl svoji matky a špatný katolík, který by si nevážil své Matičky nebeské, neboť ten pak si neváží ani Ježíše Krista. — Nuže nechť pozná svět, že my katolíci kollatury Černilovské jsme dítkami Marianými! Na konečný dotaz, zda tedy přítomní průvodu se účastní, odpověděno sborem: „Přijďme“. — Pak se rychle sál vyprázdnil. Jest ta zdejší jednota jako vojsko, šik dobře spořádaný. Dostaví se všichni na ráz v hodinu určenou a to jen k vůli přednášce — neboť po skončení schůze sotva deset osob setrvává v hostinci. Tato okolnost jest tím chvalitebnější, že často při schůzích jiných právě přednáška jest účastníkům věcí vedlejší, nutným zlem, při němž se přelapuje v netrpělivém očekávání zábavy. — Černilovští dostali svému slibu na schůzi danému, uspořádavše do Hradce Králové pontní průvod v pravdě obrovský.

Křesťansko-katolický vzdělávací podporující spolek „Svornost“ se sídlem v Červených Pečkách konati bude v neděli dne 9. října t. r. o 4. hod. odpol. měsíční spolkovou schůzi ve spolkových místnostech v hostinci p. Jos. Kuchaře. Program: 1. Čtení protokolu minulé schůze. 2. Sdělení spolkových zpráv. 3. Přednáška dp. Jiřího Sahuly, redaktora „Obnovy“ v Hradci Králové: „Dvojí osvěta“. 4. Placení měsíčních příspěvků a přiblažování se nových členů. I nečlenům vstup volný.

Z Časlavě. Na sv. Václava pořádaly katolické časlavské spolky schůzi v Dolních Bučích. Za veliké účasti obecenstva bučického i časlavského zahájil schůzi p. předseda Musil příspadným proslowem, načež udělil slovo p. V. Myslivcovi, redaktoru „Meče“. V dvouhodinové přednášce své pan řečník jasně a všem srozumitelně odůvodnil nutnost sdružování se katolíků za doby nynější. Z výšece řeči jeho vyjmáme některé body. Již Palacký před 37 roky doznal, že veliký zápas u nás nastal mezi vírou a nevěrou. Zápas ten se dnes silně přiotřil. — Každému jest se rozhodnouti, chce-li státi v táboře nevěrců nebo v táboře věřících. — Řečník ukazuje dále důsledky, k nimž vede nevěra (Francie). Jen pravá víra pořádá harmonický poměr v rodině, obci, státu. — Ovšem musí tato víra býti nejen v srdci, ale dle ní musí jednotlivec jednati i v životě veřejném. Proto při volbách do různých sborů ať samosprávných, ať politických má každý voliti muže věřící, charakterní. — Tupení katolického náboženství v parlamentě rakouském. Škola základem dorostu národa, ji nutno tedy míti na zřeteli. — Ukazujeme na nespravedlivé rozdělení mandátů poslaneckých v jednotlivých kurších a v parlamentě rakouském. — Vyslovuje se pro všeobecné rovné hlasovací právo, jež dlouho již trvajícím parlamentárním zmatkům učiní konec. — Doba jeho zavedení není daleka, proto nutně třeba katolíkům sdružovati se ve spolky, abychom byli připraveni. — Jenom na pomoc státní spoléhati se nesmíme, musíme sami si pomáhati. Dělník a řemeslník proto nechť vstupují do všeobdobového sdružení; rolníci zakládají Raiffeisenovky, obilní družstva atd. — Katolíci začínají se již ze spánku probouzet. Jako národ náš povstal ze staletého spánku k životu, tak dá Bůh — povstane i ze spánku náboženské lhostejnosti a nerozhodnosti. Řeč svou skončil slovy písně sv. Václavské: „sv. Václave, nedej zabynouti nám, ni budoucím.“ Slova p. redaktora šla od srdce k srdci, jak trefně poznamenal p. předseda, díky jemu vzdáváje po skončení přednášky. Kéž by nadšení, jež tak mnohých se zmocnilo po přednášce, vedlo i ke skutkům! Po přednášce pěvecký odbor přednesl některé národní a vlastenecké písně a zábavní odbor několika vystupy přispěl ku zdařilému zakončení schůze. — Srdce díky vzdávají katolické spolky časlavské obětavému p. řečníkovi, jakož i dp. faráři Limberskému a p. starostovi Havránkovi v Dol. Bučích, kteří a nevědní ochotou šli jim ve všem vstříc.

ohnutý, na plešaté hlavě nosil nápadnou paruku a na té měl seděti tvrdý klobouk. V létě v zimě odíval se do dlouhého černého burnusu. V Hradci obecně se mu říkalo „Náčiček“. A tohoto hradeckého „Náčička“ položil jsem s panem Horálkem „na prkno“.

Bylo to 17. února 1880 zrovna o půlletních prázdninách, jichž jsem užíval v Hradci. Seděli jsme po večeri s Ladislavem Seidlem a něco jsme čtli, když ozval se po domě srdcelomný nářek a do bytu našeho vrazila stříká paní Zedersteinová, lomíc rukama, že její muž právě umřel. Pan profesor Svoboda nebyl doma. Sebral jsem se s panem Horálkem a chvátali jsme nahoru, kde jsme „Náčička“ našli v posteli v peřinách schouleného, bezduchého. Tíse, bez bolesti usnul na věky. Byl ještě teplý, ale probudit jsme ho více nemohli. Pan Horálek, dobrý a starý jeho kamarád, ho zvedal a volal mu do uší: „Náčku, Náčičku!“ Ale marně. Jenom bezzubá ústa se mrtvému bezvládně otevřela a ruce s postele skluly. Paní Zedersteinová lamentovala a ruce spínala. Nebyla s ní žádná řeč.

Proto vzali jsme v koutě v předstíni stojící prkno pro žehlení, položili je na dvě židle, pan Horálek vzal „Náčička“ za hlavu, ja za nohy a položili jsme ho na to prkno. Bylo ho chudinky drobičky, hrstka kostí v zvetšelé kůži. Aby s prkna nespádl, svázali jsme mu nohy a ruce, bradu podvázali jsme mu šátkem, aby se ústa zavřela, já otevřel okno a pan Horálek postavil k hlavě umřelého petrolejovou lampičku a vážně pronesl: „Více dělat nemůžeme!“ Potom odešli jsme domů, ponechavše stavenku jejímu žalu —

Byl jsem tou příhodou dost dojat, ale ještě více dojat byl spolužák Ladislav Seidl, ač naheť nebyl. Nářek stříčné vdovy ho tak rozčilil, že

Zprávy místní a z kraje.

Na oslava jmenin císařských J. M. nřdp. biskup Dr. Jos. Doubrava sloužil v úterý o 10. hod. v katedrálním chrámu sv. Ducha slavnou pontifikální mši sv. za účastenství nejv. katedrální kapitoly a ostatního duchovenstva, zástupců vojenských, zeměpanských, státních a samosprávných úřadů a množství zbožného lidu.

Nřdp. biskup Dr. Josef Doubrava dnes odejel do Chrasti, kdež se zdrží do 14. t. m. Pak se odebere na visitaci vikariátu Vysokomýtského.

V neděli rákemcové odpoledne na počest neposkvrněného početí Panny Marie v katedrálním chrámu zpívány slavné nešpory, pak se šlo v slavnostním průvodu k Panně Marii, kde vysp. děkan Musil pomodlil se s účastníky různec a litanies příslušnými modlitbami a udělil požehnání. V ten den dostavilo se do Hradce obrovské processy z Černilova, čítající přes dvanáct set účastníků, rovněž veliké processy z Pouchova; obojí s hudbou. Oba veliké průvody působily dojmem povznášejícím.

Městské Klicperovo divadlo v Hradci Králové oslaví dvacátou ročníci svého otevření 24. března r. 1905. V březnovém úterku zahájena činnost v novém stánku mše po slavnostním proslowu a zahrání národní hymny Klicperovou „Eliškou Přemyslovnou“. Došlo tehdy množství pozliravných telegramů, jako od družstva Národního divadla, divadelních ochotníků Nechanických, od umělkyně Sklenářové-Malé, dr. Pippich z Chrudimě zaslal delší příspě. K zahajovacímu představení dostavila se z Prahy i vdova dramatického spisovatele Klicpery, k jehož počtě divadlo „Klicperovj“ nazváno. Druhým slavnostním představením byla Smetanova „Hubička“, vypravěná zdejší dílou „Besedou“. Dne 30. t. m. opera tato s výsledkem ještě krásnějším opakována. — V mnohých našich městech bylo plno ideálního snažení v ochotnických spolecích, pokud nebyl postaven důstojný stánek Thalie; napjala se všechna energie, s velikou obětavostí postavena pěkná budova — ale to byl také konec. Následující generace přestala si vážiti titánské námahy předchůdců — dědicové dívají se ospale na dílo horlivosti odatoupičích harcovníků. Dům stojí — ale majitelé přilíš nedbají Přemyslejece o těchto smutných zjevech, a tím větší radosti konstatovati musíme, že Hradec Králové jest v této příčině výjimkou velice čestnou. Zdána ospalost, stále nové a nové rozběhy a pokrok i po stránce umělecké stále lepší. Divadlo Klicperovo plní úkol svůj velice zdárně, jím Hradec Králové čestně hájí svůj umělecký primát východních Čech. — Jak asi oslaví čilá jednota zdejší na přes rok jubileum tak krásné? Nemí nevhodno již nyní o věci přemýšleti. —

Úsudek o radikálech. (Místo polemiky s „Osvětou“). O německých radikálech podává poslanec dr. Steinwender ve svém listě „Villacher Zeitung“ tento úsudek: „Kdo se domáhá toho, čeho nelze dosíci, není radikálem, ale bláznem; kdo voličům slibuje nemožnosti, není radikálem, ale šejdířem; kdo se staví mimo mrav dobrých společnosti, není radikálem, ale hrubým klackem; kdo věří v neomylnost nějakého programu, není radikálem, nýbrž blupákem, a kdo lidu slibuje, že všechny jeho strasti vyléčí politickým programem, není radikálem, nýbrž politickým mastičkářem. A tak se zovou předstíni lidé radikály, ale nejsou jimi.“ Ze tento úsudek o německých radikálech hodí se též na české a zejména na hradecké pokrokové, netřeba pochybovati. — Pp. askultanti Divočky a Lány snad uvěří slovům poslance Steinwendera, jako každý dobrý znatel pokrokových povah jim uvěří. — Mnozí pokrokaři jsou ještě na nižším stupni společenského respektu, protože nemají ani tolik mužnosti, aby se svými křtými snahami veřejně pochlubili. Někteří

dali jsme se do vypravování různých smutných příhod a při tom jsme si vzpomněli, že zrovna před rokem byli jsme také na pohřbu.

Bylo to v sobotu o půlletním vysvědčení r. 1879, když došel bratry Seidly z domů, z Čestína, telegram, že tam jejich sestře pí. Petraskové umřela tříletá dceruška Otylka a že bude míti zítra v neděli pohřeb. Strýčkové ihned vypravovali se na pohřeb a já se vydal s nimi. V Kutné Hoře jsme v jakési hospodě „na štrachandě“, již jsem tam však po letech marně hledal, nocovali a ráno nevládným zmním jsem jeli jsme poštou do Zbraslavi a odtud brouzdali jsme se rozvlhlým krajem pěšky do Čestína, kam jsme dorazili odpoledne zrovna na funus —

Příchod náš byl utěšením pro zarmoucené rodiče a babičku.

Nadějná, roztomilá dívenka stala se obětí snad spály nebo záškrtu, nevím již, neboť já výkladu o tom nebyl přítomen. Po pohřbu zášel jsem si totiž k Dufkovým k muzice. Druhého dne na to byli jsme pozváni na faru k panu faráři Běhmovi, u něhož tehdy kaplanoval napotomní rapický farář a můj krajan pan Augustin Zima. Slovo dalo slovo a konec všeho byl, že z toho byla slavná šátka, již jsem si poprvé vítězně o peníze „s dospělými“ hodil. Vyhrál jsem čtyřák!

Pan farář Běhm se tomu divil, kde se taková věda ve mně vzala, ale pan páter Zima mu to vyložil.

„V Hradci mají ve špádech vysoké učení po Klicperovi!“

Do Čestína dostali jsme se zle, ale z Čestína to šlo ještě hůře. Vlhké počasí ustoupilo mrazivému větru, v němž jsme potom na žandovských kopcích na vozíku Lišanského „pana otce“ mlynáře Pokorného na rohlíky přefékli. Mně vřít

se schovávali za nedotknatelnost c. k. uniformy, jiní za náitelskou zachovalost aneb za štít osobního přetelství. Krátce, zdánlivě moderní rytíři, útočící sice novinami, ale způsobu zcela dle křovácké praktiky zřízené. Jen se schovoj za keř a s ukrýtu házejí ohňonou i na toho, jenž ti na studiích dával ekyva chleba, když jsi ho potřeboval. Drž se vždy pokrokového heala: Drže a hraje, a budeš pokrokovým.

Doklad k poctivosti „Osvěty L.“ Na utičnický feuilleton Hajoův „Dvojí tvář“ zasílám nám bývalý redaktor t. l. nynější p. Vojenov bez našeho vysvání dopis, za nějž ovšem ponechává si plnou zodpovědnost. Dopis zní: „Kavárna „Olympia“, kterou navštěvují literární zvůčnické jmen, kam přijdou mnozí intelligenti se svými ženami, kde zachovávan je bellivý pořádek a vzorná správnost, může nazvati bordelem jenom blbec aneb zlomyslný lhář. Odmítám láživou výtku, jako bych byl dopisovatelem „Obnovy“ aneb „Česk. Východu“. — Uřešili jsme proto ohrazení p. Vojenova-Proseckého, aby bylo patrné, jak podlého nepříteli máme v redakci „Osvěty L.“, která se vykalifikovala na pašeniště mizerných klepatů. Čtenářstvo naše však musí nám odpustiti, že ignorujeme akoro napotád surové výpady „Osvěty L.“, domnívající se, že s takovou cháskou není ani radno polemikou se smiřovati. Slušný člověk nepřičetného vagabunda na ulici nikdy nevolá k zodpovědnosti i když patrně ho svými projevy uráží. Takové stanovisko jsme vždy zaujímali ku táboru „Osvěty L.“ za pochvaly celé veřejnosti.

Hradec na pomoc Průšákovi. Dle Nár. Pol. poslali čeští rodičové z Hradce Králové, Pardubic, Vys. Mýta bojné děti do německé měšťanské školy v Zábřehu na Moravě a uspořili tak Průšáku Bravosovi, urputnému nepříteli všeho českého — agitaci. Čechové v Zábřehu a okolí všemožně staví se na odpor poněmčováním snahám průšáckým, ale Čechové z království „z bratrské lásky“ mají jejich vlasteneckou práci. Kdo takto poskvrnil český štít občanstva královéhradeckého, snad se co nejdříve dovíme.

„Roztržaná mračna“, drama o 3 jednáních od K. Rožka. Novinku tuto dosud neprovázanou sehraji divadelní ochotníci Královéhradečtí v neděli 9. t. m. v Klicperově divadle. Začátek v 7 hod. Hudba tamburašů královéhradeckých ze spolku „Orlice“. Předprodej vstupenek u p. J. Růžičky na velké podlaží.

Koncert Jarmily Rosické shromáždil vybrané a dosti četné obecenstvo do Klicperova divadla. Sledna virtuoska překonala svým vřelým přednesem a dokonalou technikou naše shovívavé stanovisko, jaké zaujímáme při posudku uměleckých výkonů krásných ruček. Zvlášť v Sarasatově fantasii „Faust“ podotlo se slečně rozvinouti všechny svůj podivuhodný talent a vyspělou techniku. Úspěch al. Rosické byl značný, neboť nebylo lze odepřiti obdiv její hře, když ještě musila překonávati nesnáze vyplývající z chatrného průvodu na klavíru. To, co jsme slyšeli a viděli při klavírním průvodu al. Turečkové, mohlo míti ještě místo v hudební škole při zkouškách, ale nikdy ne na koncertním průvodu. Při koncertě představila se nám též al. Sláva Nepeřená jako znamenitá virtuoska na klavír, proto všeobecná pochvala v hledišti burácející byla upřímně citěným vděkem za dokonalý výkon mladistvé domácí umělkyně.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové. (Stav vkladů za měsíc září 1904). Stav poukázek pokladničních 688.900, knížek vkladních 1.360 879.93. Na jistinu akciovou zapláceno K 2,000.000.

Záložna v Hradci Králové. (Výkas za měsíc září 1904.) Stav vkladů počátkem měsíce K 1,509.542.93, vloženo K 120 414 81, vybráno K 129.166 08, stav koncem měsíce K 1,500.791 68. Stav půjček po-

vzal klobouk s hlavy a já jej potom celou čtvrt hodinu honil, než-li jsem ho chytil, což svědčí, jak ten vítr byl veliký, když mé nohy byly naň krátké.

Tohoto výletu do Čestína jsme nyní s Ladislavem vzpomínali pod dojmem úmrtí „Náčičkova“. Já vlastně čekal, až půjde pan profesor Svoboda domů, abych mu pověděl, že nalezne v předstíni umrlce —

Mimo starého Zedersteina bydlili v onom patře ještě dvě rodiny, jejichž hlavy se — utopily.

A sice koč z pošty Novák, který v letech osmdesátých v noci na cestě od nádraží zbloudil a spadl někde na Pražském Předměstí do tůně, v níž utonul a jakýsi dělník Kerouš. O tom mohu povědětí více.

Jednoho nedělního červencového odpoledne r. 1880 stál jsem před domem zabrán v hovor s polskými vojáky od pluku Sigismundova. Přiučoval jsem se od nich jejich řeči. A tu najednou běží Keroušův šestiletý synáček Toník od Slezské brány po Malém náměstí s náručí chudického šatstva a usedavě pláče a nřká.

„Co pak ti je?“ ptám se ho.

„Tatínek zůstal ve vodě, vzlyká hoch.“

Srdce se mně mohlo utrhnout lítostí. Otec Kerouš se šel do Orlice vykoupat, chlapec vzal s sebou, aby mu na břehu šaty hlídali a více živ z vody nevystoupil. Běžel jsem hned k Malšovickým, kde již Kerouš v řece bledali —

Často na tuto příhodu vzpomínám, neboť truchlivý obraz bédujícího sirotečka, který viděl tatínka zmizeti ve vlnách, v nichž osvěžení hledal, připomíná mně zhusta vratkost lidských plánů a požitků.

číslem měsíce K 1,145,381-53, přičteno K 118 411-19, splaceno K 100,078-13, stav koncem měsíce K 1,158,564-64. Počet údtů 2485, rezervní fondy K 118,971 13, zivodní podíly K 63,885-83, pokladni obrat K 769,535-12.

Doba deště. V posledních 14 dnech zdálo se několikrát, že nastává doba vydatnějších dešťů podzimních. Jemnějším deštěm zvlhla sice půda na povrchu vícekrát, ale do patřičné blouby se přece nedostala. Ve čtvrtek odpol. po 3 měsících spustil se zase jednou kratičké liják.

Uroda ovoce zvlášť jablek jeví se v tomto suchém roce na Hradecku velká. Jablka jsou dosti vyvinutá a proti lonsku téměř o polovic lacinější. Pruští obchodníci mají při tom žně, kupující lepší druhy a zanechávající tu pouze všelijaké padavky. Kdy konečně naši rolníci chopí se sami s prozřetím obchodu s ovocem?

Obecná kuchyně v Hradci Král. obdývala valnou schůzi 24. září t. r. Schůze této, do níž dostavil se za sl. měst. radu p. dr. Batěk, účastnilo se 11 dam a jednatel. Předsedkyně zahájila schůzi vstá zástupce měst. rady, vzpomíná se díky blahobytu, již vždy jeví měst. rada k obecné kuchyni a udílí slovo jednání. Z výroční jeho zprávy vyjímáme: Spolek čítá 286 členů s příspěvkem 462 K. Jako všechna léta minulé uvádíme v čele našich dobrodinců sl. obec královéhradeckou, která nám mimo peněžité příspěvek poskytuje potřebných místností a dává na topení; dále J. M. ndp. bisk. dr. Doubrava, okr. výbor, spoliitelnu, výbor práv. měst., p. purkmistra dr. Ullricha, výbor úřed. spol. a dárcu potravin p. Fr. Chrušimského. K svatvečeru vánočnímu darovali na vánočky pro chudé: vdp. kap. Brychta, p. dr. Caura, F. V. Corvený & synové, J. M. ndp. biskup dr. Doubrava, p. Frankoova, vdp. kap. děk dr. Frýdek, p. Labler, p. Kvěchová, vdp. děk Musil, p. Pokorná, měst. rada, právov. měst., spoliitelna, p. Steinfeldová, p. K. Teubner z Vídně, obec zastavárna a záložna; celkem 176 K, z čehož bylo poděleno 245 chudých vánočkou a polévku. Činnost svou započala Obecná kuchyně 1. října 1903 a skončila 31. května t. r. V období tomto vyvařeno 15,452 polévek, 6,408 dílů masa, 11,617 přikrmů. Cena zachována jako loni: pol. 4 h, maso 14 h, přikrm 14 h. Vyjímouc dny postní vařily se vždy obědy masité. V dubnu a v květnu v neděli a ve svatek se nevařilo. Chudým, nemajetným studentům a dětkám školním rozdáno za ten čas 3303 talíře polévky, 507 dílů masa a 1611 přikrmů. Dary, jimž Obecnou kuchyni šlechtní dárcové obmyslili, došly tedy účele svého náležitě a vybrané příspěvky poskytovaly nám možnost prodávati pod cenou zdraví, vydatný a chutně přravený pokrm chudému a strádajícímu lidu. Bohužel, že začátek roku letošního byl pro Obecnou kuchyni těžký. Již, již zdálo se, že tento lidumilný ústav zanikne. Bylo pouze tré dam, které věnovaly se Obecné kuchyni. Leč v nejvyšší tísní objevili se ochránci. Mezi ně na prvním místě uvádíme sloužícího p. starostu obce naš. p. JUDr. Ullricha, který ač povinností svou poslance na sněm král. Českého právě z neprázdně, přece vysoce cennou radou svou a podporou osobní nám přispěl. A výsledkem toho je značně zvýšená činnost Obce kuchyně. Aby zabráněno bylo tomu, že někdy byli mnozí nuceni odejiti bez obědu, usneslo se představenstvo v 1. své schůzi zavésti listky kuponové, jejich kuponem objednal by si každý oběd na příští den. Ve příští potom schůzi, do níž pozvána ředitelství gymnasia, paedagogia a realky, předložený vzor schválen a od 1. ledna 1914 zaveden. Můžeme říci, že zařízení to se osvědčilo a úkolu svého úplně došlo. — Zpráva pokladniční a revizní uvedená v pozvánkách v červnu rozelaňých schválena. Při volbách zvolena předsedkyní opět p. Alb. Řepišová, vдова po c. k. vrch. inženýru, místopředsedkyní místo poděkovavší se p. Frankové p. M. Šedová, choť ředitele měst. škol., správce ovon spíše p. Bitterlichová, maj. domu, jednatelem opět p. Šarm, ož. ob. školy, pokladníkem opět p. K. Buřček, úředník záložny. Dohlížeteli údtů pp. Ot. Vojta, měst. důch. a Jos. Pích, měst. kontr. v. v. Dále p. Bačková, choť lékaře, p. Franková, vдова po lékaři, p. Jirotková, choť c. k. podpluk., p. Steinfeldová, choť c. k. místopředs. rady a p. Veverková, vd. po lékaři. — Jednatel navrhuje, aby vařeno bylo až do konce června, dovolí li tomu finance; návrh byl přijat. Ku konci děkuje př. předsedkyně za hojnou účast a přeje Ob. kuchyni v dobách budoucích hojně zdaru.

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústředního výboru v Hradci Kr. 1. října. Podpory nemoc. uděleny: B. Čermákovi v Úpici 6 85 K, K. Kušickému v Polné 9 K, V. Ptáčkovi v Náchodě 6 K, Jirákovi Jos. v Ústí n. O. 6 K. Přijati 4 členové. Nová skupina utvořena v Král. Dvoře n. L. V neděli 9. října koná se důvěrná schůze Sdružení ve Smiřicích. Plenární schůze výboru dne 23. října 1904.

Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové. (Dle známých archiválních podává V. P.—s.) (Pokračování.) VII. Plotiště. Tato obec měla na počátku 18. století 7 sedláků, 38 chalupníků a 9 podruhů. Selka Kateřina Divišková měla 20 str. I., 57 str. 1. v. II., 31 str. 1. v. III. tř. děd. rolí, pod 4 vozy (sena) luk dědič. 1 str. 1. v. zahrady; vrchnosti odváděla do důchodu při sv. Jiří 4 sl. 40 kr., při sv. Havle 4 sl. 40 kr., 4 slepice, 30 vajec, desátku k sv. Anně na penězích 1 kr., žita 1 str., robotovala 3 dny týdně. Sedlák Jakub Metelka měl 20 str. I., 53 str. II., 10 str. III. tř. dědič. rolí, pod 8 vozů (sena) luk, pod 3 str. 1. v. zahrady; do důchodu vrchn. platil při sv. Jiří 4 sl. 57 kr., při sv. Havle 4 sl. 57 kr., odváděl 4 slepice, 22 vajec, desátku k sv. Anně na penězích 1 kr., 2 št. žita, robotoval 3 dny týdně. Sedlák Matěj Dušek měl 20 str. I., 51 str. II., 15 str. 1. v. III. tř. děd. rolí, pod 4 vozy luk, pod 1 vůz (sena) luk pod plat roční 57 kr., 3 str. zahrady; do důchodu vrchn. platil při sv. Jiří 5 sl. 3 kr. 3 d., při sv. Havle též tolik, ostatní povinnosti jako Divišková. Karel Morávek měl 8 str. I., 35 str. II. a 5 str. III. tř. dědič. rolí, pod 4 vozy (sena) luk, pod 1 v. zahrady; úroků platil do vrchnost. důchodu při sv. Martině 1 sl. 16 kr., odváděl 2 slepice a 14

vajec, desátku k sv. Anně 1 kr. a 1 v. žita, robotoval 1 den týdně. Mikoláš Smetana měl 8 str. I., 20 str. II., 4 str. 2. v. III. tř. dědič. rolí, pod 1 vůz (sena) luk dědič., pod 1 v. zahrady; do důchodu odváděl při sv. Martině 3 sl. 30 kr. 1 den., ittem vrchnosti 5 slepic, desátku k sv. Anně a ostatní jako Kar. Morávek. Petr Zadrobilek měl 3 str. I., 15 str. II., 1 str. 1. v. III. tř. dědič. rolí, pod 1 vůz (sena) luk dědič. a pod 2 vozy (sena) luk pod plat roční 2 sl. 37 kr. 3 den., zahrady měl pod 1 str. 2 v.; vrchnosti odváděl do důchodu při sv. Martině 4 sl. 18 kr., 8 slepice, desátku a ostatní jako K. Morávek. Jan Špalek měl 2 str. I., 17 str. II., 1 str. 2 v. III. tř. dědič. rolí, pod 2 vozy (sena) luk děd. a pod 2 vozy (sena) luk pod plat roční 1 sl. 55 kr., pod 3 v. zahrady; úroků platil při sv. Jiří 51 kr. 3 den., při sv. Havle též tolik do vrchnost. důchodu, vrchnosti odváděl 5 slepic, p. děkanovi peněz desátku 1 kr., robotoval 1 den týdně. Chalupník Jiří Kostašal měl 4 str. 2 v. II. tř. dědič. rolí, pod 2 v. zahrady, odváděl vrchnosti 2 slepice, p. děkanovi 1 kr. peněz, desátku, robotoval 3 dny týdně. Petr Smetana měl 2 str. 2 v. I., 3 str. II. tř. děd. rolí, pod 3 v. zahrady; odváděl vrchnosti 3 slepice, p. děkanovi 1 kr. peněz, desátku, robotoval 3 dny týdně. Chalupník Štěpán Komárek měl 2 str. I., 4 str. 1 v. II. tř. dědič. rolí, pod 1 vůz (sena) luk pod plat roční 46 kr. 51/4 den., pod 3 str. zahrady; úroků platil při sv. Jiří 42 kr., při sv. Havle též tolik, vrchnosti odváděl 5 slepic a 30 vajec, desátku k sv. Anně 1 kr., robotoval 1 den týdně. Jan Trumha měl 1 str. I. tř., 3 str. 1 v. II. tř. dědič. rolí, pod 2 vozy luk pod plat 1 sl. 27 kr. 1 den., zahrady pod 1 str. 1 v.; úrok a ostatní dávky jako Štěpán Komárek. Chalupník Jan Kostašal měl pod 2 str. II. tř. dědič. rolí, pod 1 vůz (sena) luk pod plat roční 1 sl. 10 kr., pod 3 v. zahrady; úroků platil Svatojirsk. 42 kr., Svatohavelsk. 42 kr., vrchnosti odváděl 3 slepice, desátku k sv. Anně 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Jan Komárek měl pod 2 str. I. a 2 str. II. tř. děd. rolí, 1 v. 2 št. zahrady; vrchnosti odváděl 3 slepice, desátku k sv. Anně 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Jan Souček měl tolik a takové role jako Jan Komárek, pod 1 str. zahrady; do důchodu vrchnost. odváděl při sv. Martině 12 kr., vrchnosti 1 slepici, desátku 1 kr., robotoval 3 dny týdně. Matěj Bednář měl 2 str. I., 3 str. 2 v. II. tř. děd. rolí, pod 2 vozy (sena) luk dědič., pod 3 str. zahrady; úroků do důchodu platil při sv. Jiří 1 sl. 37 kr. 3 den., při sv. Havle též tolik, vrchnosti odváděl 2 slepice, 30 vajec, desátku k sv. Anně 2 v. žita, robotoval 3 dny týdně. Adam Souček měl 3 str. I., 2 str. 1 v. II. tř. dědič. rolí, pod 1 str. luk pod plat roční 1 sl. 10 kr., pod 1 str. 1 v. zahrady; úroků odváděl do důchodu při sv. Martině 1 sl. 45 kr., vrchnosti odváděl 4 slepice, desátku k sv. Anně 6 kr., robotoval týdně 3 dny. Karel Souček měl 1 str. 1 v. I., 4 str. 1 v. II. tř. děd. rolí, pod 2 vozy (sena) luk děd.; úroků platil při sv. Jiří 1 sl. 38 kr. 3 den., při sv. Havle též tolik, vrchnosti odváděl 3 slepice, 30 vajec, desátku k sv. Anně 2 v. žita, robotoval 3 dny týdně. Matěj Malý měl 1 str. 2 v. dědič. rolí, pod 1 vůz (sena) luk pod plat roční 30 kr., pod 2 v. zahrady; do vrchnost. důchodu platil při sv. Martině 1 sl. 27 kr. 3 den., vrchnosti odváděl 5 slepic, peněz, desátku k sv. Anně 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Jiří Bednář měl 1 str. 2 v. I., 1 str. 2 v. II. tř. dědič. rolí, pod 1 str. zahrady; úrok do důchodu odváděl při sv. Martině 54 kr. 3 den., vrchnosti 2 slepice, peněz, desátku 3 kr., robotoval 2 dny týdně. Václav Bednář měl právě takový majetek a s ním spojené povinnosti jako Jiří Bednář. Václav Izák měl 2 str. I., 2 str. 2 v. II. tř. dědič. rolí, pod 1 v. 2 št. zahrady; do důchodu odváděl úroků při sv. Martině 1 sl. 30 kr., vrchnosti 5 slepic a 2 vejce, desátku k sv. Anně 4 kr. 3 den. a 1 v. žita, robotoval 3 dny týdně. Jakub Kotrč měl 1 str. 3 v. II. tř. děd. rolí, pod 1 v. zahrady; platil úroků do důchodu 42 kr. při sv. Martině, vrchnosti odváděl 3 slepice, desátek bez žita a robota jako Václ. Izák. Jiří Mareček měl 1 str. I. tř., 3 v. II. tř. dědič. rolí, pod 1 vůz luk pod plat roční 28 kr., pod 2 v. zahrady; do důchodu odváděl vrchnosti 1 sl. 46 kr. 1 den. při sv. Martině, vrchnosti 5 slepic, desátku 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. (Pokračování.)

Z Dobřenic. Dne 2. října počal svou činnost spoliitelna a záložní spolek. Počátky jeho opravňují k nejlepšímu nadějí, poněvadž rozumní a vášní mužové nedají nic na úšklebky, ku kterým svádí nepřátelé podniku sobectví a závist.

Novomodní otroctví. Z okresu nechaničského a královéhradeckého putuje každoročně světem několik set hochů a děvčat, kteří živíce se potulným žmáčením propadávají tuláctví a prostituci, zvláště hnilobu mravní do svých rodných obcí, kydajíce takto v cizině pohanu na národ český. Nešťastníci tito, 14—22 roků staří, kupováni jsou agenty od neolitných rodičů za 100—400 K; „pásobitím“ jejich jest pak Rusko, Balkán, Malá Asie, Sibiř, Mandžarsko a j. Z 36 obcí na Nechanicku potulovalo se světem r. 1902 161 osob a to 87 chlapců a 74 děvčat a z 19 obcí na Královéhradecku 81 chlapců a 47 děvčat. Snad přece jednou vystoupí úřady proti tomuto novomodnímu otroctví! Obecní pak starosta v té příčině může a vlastně je mravně povinen zakročit.

Nová škola měšťanská. Rozhodnutím c. k. zem. škol. rady v Praze povoleno, aby v Opočně zřízena byla dívčí škola měšťanská.

Kontrolní shromáždění mužstva zem. obrany v politickém okresu královéhradeckém koná se v Hradci Král. „na Střelnici“ na Pražském Předměstí dne 12. října pro obec a písmenem B—G, 13. od H—N, 14. O—S, 15. T—V; v Nechanicích dne 17. října pro obec od B—O, 18. října ostatní. Dodatečné kontrolní shromáždění koná se 23. listopadu v zeměbranceckých kasárnách v Jaroměři. Shromáždění začíná vždy o 9. hodině.

K sedmdesátinám vys. zasluhujícího vikáře V. Klepříka v Rychnově n. K.

Tyto dne 29. m. m. oslaveny tise, leč zásluh vdp. vikáře a děkana důstojně. Osobně gratulovali v ten den vysokorodý pan Bohuslav z Kolovrat, hrabě rychnovský a patron děkanství, zástupce patronátního úřadu, p. c. k. okres. hejtman Ad. Wunsch, p. c. k. okresní soudce a rada soudní Čížek, p. c. k. školní inspektor dr. Jan Pražák, p. dr. Č. Langer, advokát a purkmistr města a j. v. Taktéž došlo značně dopisů a telegramů blahopřejných. O půl 12. dostavila se deputace duchovenstva vikariátního vedena oběma sekretáři vikariátními vdp. J. Šrámkem z N. Rybné a J. Čížkem z Dobrého. Též se zúčastnili vdp. děkan solnický Ferd. Blecha, farář a b. no. at z V. Úřada vdp. Fr. Tomášek, vdp. Fr. J. Košťál, farář skuhrovský, dp. Fr. Kubánek, farář javornický a zástupce kaplanů dp. Jan Novohradský, místní kaplan. Vdp. J. Šrámek tlumočil vše vděčnost vikariátu a přál jubilantovi vešlejšímu ještě mnohá a mnohá leta ve zdraví a svěsti. Vdp. vikář odpovídal slovy milými, laskavými jako otec i bratr zároveň. — Kéž se přání všech tu tlumočená a tak aktivá a upřímná vyplní!

První český spolek pro zvelebení včelařství, zahradařství a chovu hospodářského zvířectva v Chrudimi pořádá v neděli dne 23. října t. r. o 9. hod. dopol. v malém sále průč. musea v Chrudimi 180. valnou hromadu na oslavu svého 40letého trvání.

Úmrtí. V Pertolticích u Zbraslavi dne 28. září 1904 zemřela ve stáří 79 let p. Kat. Šafránková, měšťanka tábořská, matka Pertoltického faráře vdp. V. Šafránka. Pohřeb konal se 1. října na hřbitově pertoltickém.

Jubilejní pouť spojená s veřejnou schůzí katolického rolnictva na Mariánské Hoře u Čermné se dne 2. října v neděli znamenitě zdařila. Dopolodní tlesnila se na širém prostranství před svatyní Marianskou hlava na hlavě, vždyť veliká procese ubírala se sem z dálky až 4 hod. cesty. Dopolodní schůze byla skoro výhradně navštívena muži rolníky, kteří s radostí vydrželi poslouchat již dávno osvědčeného, nepřekonatelného pana Myslivce, redaktora „Čecha“ a „Meče“, „o rolnických poměrech“ a o prostředku, kterak jim pomoci. Po dojemné, k srdcím mluvící řeči bratra rolníka pana Frant. Šafránka, kterýž se velkou obětavostí přece se na schůzi dostavil, ač se to zdálo již skoro nemožné pro různé překážky, zapisovali se dávali přítomní. Přistoupil pěkný počet přítomných, což je slibným počátkem pro katol. hnutí selaské na nejkrasším východě Přítomno bylo na schůzi ke 2000 rolníků. Dalším snahám Sdružení českých zemědělců srdečně „Zdař Bůh!“

Činnost obchodní a živnost. komory v Liberci proti příslušníkům národnosti české ve světě pravdy ve zvláštní brožurce kritizuje Fr. Vondráček v Hořicích. Liberecká obch. a živn. komora jest ze pěti komor v Čechách počtem obyvatel (1,996,303 obyč.) nejrozsáhlejší, majíc na p. třikrát tolik obyvatelstva a živností čtyřikrát více než budějovská. Do obvodu této komory patří česká hejmanství Hradec Králové, Nová Paka, Nový Bydžov, Ml. Boleslav, Jičín, Nové Město n. M., Semily, Turnov, Jilemnice, Roudnice, pak většinou česká hejman. Žamberk, Dvůr Králové n. L. atd. Obyvatelstva jest 54%, Němců, 46%, Čechů; v odboru živnostenském připadá 41%, na Čechy a v odboru obchodním 42%. Přes to plných dvacet let již žádný Čech v obch. komoře liberecké nezasedá a mezi dopisujícími členy během padesáti let nebyl vůbec ani jediný Čech. Češi v obvodu této komory platí asi 100,000 K a dostanou zpět asi 16,000 K, takže přes 80,000 K zaplatí na prospěch německého průmyslu ku své vlastní škodě za jediný rok. A tyto poměry trvají již 60 let, pokud totiž tato komora trvá. Stranictví a podporování germanizace obchodní a živnostenské komorou v Liberci vybízí všechny povolné kruhy, by chopily se díla a neustaly, pokud rozdělení obchodní a živnostenské komory nebude provedeno.

Z Lučice na Habersku. Dne 2. října byla u nás veřejná schůze lidu, svolána požumavskou jednotou. O vzdělání rolnického dorostu přednášel p. dr. Halík, advokát z Něm. Brodu. Přesvědčivými slovy dokazoval, že vzdělání rolnického lidu jest nutnou podmínkou zlepšení hospodářských jeho poměrů. O záložně Rajfajenském přednášel p. farář Vlček z Nové Vsi. Základy záložně položeny hned tím, že se přiblíží hojný počet členů, kteří budoucí nedělí zvolí představenstvo a dozorčí radu. Novému spolku přejeme mnoho zdaru.

Schůzi veličů za okres náchodský, novoměstský, českosaský, opočenský a úpický svolal zem. poslanec J. Kotland na den 2. t. m. do Václavice, kdež jednáno o akci nouzové a o tom, jak odpomoci bídě následkem letošního sucha zdejší obyvatelstvo ohrožující. V přijaté resoluci žádá se, by se okamžitě přikročilo k regulaci hor. a dol. toku Metuje, aby se za pomoci státní započalo se stavěním potřebných silnic okresních.

„Zvonečkáři na Merkur“ ve Dvoře Králové n. L. jsou jedni z prvních, kteří přispěli letos Ústřední Matici Skolské značnějším darem svatováclavským; odvedli totiž Matici 600 K. Loni složili týž obnos. Tuť věru krásný výsledek hry na jediný kulečník v královédvorském hotelu „Merkur“. Kromě toho „Zvonečkáři“ i všechny místní podniky matiční nestěněně podporují a přímo ohroženým školám dárky posílají.

Rolnický sjezd konal se 2. října v Chrudimi za četné účasti zástupců různých hospodářských korporací, poslanců a j. V přijaté resoluci se žádá úplná rozluka obou polovin říše, aby na přívoz uherské monky uvalila se surtaxa v obnosu 2 K na 1 q, snížení daně z cukru z 38 K na 20 K, aby upraveny byly železniční tarify, aby obce, různé korporace, ústavy a jednotlivci odebírali pouze domácí mouku a plodiny atd.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

les dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky
v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na
Překopech.

Worms vzorem samesprávných úřadů. Město Worms v Německu vypsalolo konkurenci na větší obecní stavbu. Jako vždy a všude došlo četné offertry různých řemeslníků předstihujících se v snižování rozpočtu. Odborní znalci prozkoumavše offertry podali dobrozdání, že offerenti za ceny požadované nemohou ani dostati zpět své peníze, jak jsou nízké. Výsledek dobrozdání tohoto b. l. je starosta města svolal offerenty a sdělil jim přátelsky, že offertry jich jsou nepřijatelné, neboť nechce býti spoluvinníkem na ošetrování místního řemeslnictva. Současně je vysvětlil ku podání offertr nověb. střízlivě a rozvážně počítavých, podotknuv, že obcem jest třeba řemesel vzkréstajících, ne vzájemně se potírajících ubíječů, neboť, platí-li poplatník daně a přirážky, musí se mu i poskytnouti výdělek a ne šetrácká almužna. Vhodné přáse k tomu Životnost. Obzor: Ejhle, teď vzor našim samesprávným, ano i státním úřadům, který by bylo záhodno zaznamenati i v živnostenských čístkách. Vždyť offerent nízký okrádá v první řadě sebe, svoji rodinu, podnikatele (surovinu a práci) i dělnictvo (mzdou) a nemá z toho všeho nic než výčitky trpkého činu a marné práce. A což cení se jen práce? I um zasluhuje přece ocenění. Proto nutno, by při rozpočtech oproti 20—30 proc. slevám mnohých offerentů dána byla přednost vždy offerentům rozvahou klidnější.

Hnutí „Pryč od Říma“ dle Konr. Korresp. se stále rozmáhá. V prvním pololetí r. 1904 od katolické církve k evangelické přestoupilo celkem 564 osob. V stejné době roku loňského odpadlo v Čechách od katol. víry 534 osob, ve II. pololetí 711. — Na valné hromadě Evangelického svazu právě v Drážďanech konané odečteno 15.000 marek na evangelické hnutí v Rakousku. — Proto třeba v našich řadách větší bdělosti.

Socialisté v praxi téměř vždy pohofeli se svými zásadami. Tak stalo se nejnověji v Montreuxu u Lyonu ve Francii, kde si za darovaných několik set tisíc koupili uhelný důl. Práce a dělení účastnilo se původně 360 soudruhů. Tito však a později přibylými zacházeli jako s otroky: skracovali jim mzdu, ale práce přidávali, z čehož pak vznikly četné hádky a krvavé řeže. Následkem toho přes hojně objednaný podnik tento záhy zanikl. Tak se jeví v praxi ten vyhlášený ráj socialistický.

Nová ukázka „vyšší evangelické morálky“. Němcům je tuze proti mysli, že Poznaň reprezentuje v parlamentě říšském Polák. Proto při rozšiřování Poznaň nezapomínají, kterak by Polákům brali půdu pod nohama. Co zviděl budou zrušeny pevnostní valy poznaňské, na jejich místě povstanou nové ulice. Dle „Posener Tagbl.“ nesmí ani pít této půdy přijíti do rukou polských. — „Lech“ ve Hnězdě oznamuje, že pruská školní správa pomýšlí na odstranění latinky ze škol záboru pruského za tím účelem, aby se nenapomáhalo polským dětem v učení čtení po polsku. — Tak vyhlíží v protestantském státě láska k bližnímu. A ti tvrdohlaví Čechové nechtějí a nechtějí věřit zdejším pastorům, že pod vládou Německa i národové neněmeckí žijí jako v ráji!

Kapitola o vousech. „Hl. N.“ sděluje, že mnoho mladých obchodníků německých, kteří se vydali na výstavu St. Louiskou, odjelo do Ameriky a pěkným vousem, vrátilo se však — bez vouse. Poněvadž v Americe nyní jest modou mladých lidí holiti si tvář, šli německí obchodníci po americké modě, která v Evropě hlavně u přátel sportu dochází oblíbenosti. Vše tato dospěla v Londýně, v Paříži a Berlíně tak daleko, že utvořila veřejnou otázku: Mají či nemají mladí lidé nositi vouse? Rozumí se samo sebou, že ihned utvořily se dva tábory; „nejmodernější“ jsou pro holou tvář. „Kdo chce, aby obličej jeho vypadal výrazně, hlavně pak, aby útvar úst a síla oka vystoupily, musí se holiti. Staří Římané se holili, synové velké revoluce, Napoleon, nynější Američané, kteří dobývají světa, se holí. Vous je lidské tváře nenáležející, kultura odstraňuje tento dokument lidské divokosti.“ — Naproti tomu obháje vouse tvrdí, že vousy jsou přirozenou ozdobou lidské tváře, individualistickou pomůckou, dobře pěstované vousy se dodávají rázu a vážnosti mužskému obličej, oholený obličej je příslušný národu tak chladnému a vypočítavému jako jsou Američané, národům evropským však, kteří mají své ideály umělecké, kteří filosofují a bádají, vousy se snaží jejich ideální povýšenost nad ryse kupecký smýšlením. Římané se holili, pravda, Apollo belvederský nemá vouse, ale Laokoon, Michel Angelův Mojžíš, Zeus Fidiášův, všichni mytici hrdinové našich národů pověstí jsou vypořádání s vousem. Celý Orient nosí vousy, národové přirození a divocí nosí vousy, vousy starých Babyloňanů a Chaldejců jsou dosud pro nás nedostupným vzorem úpravy a pěstování. Pěstování vouse chytí v poslední době též někteří modernisté zahrnující do požadavků sociálních tušeb duchovenstva, jak o tom svědčí novinářské úvahy a cirkuláře. Nic není sajisté tak malicherného, aby to nemohlo býti podrobeno kritice naší doby. Uvedli jsme názory pro i proti, ale sami nechceme straniti ani jednomu ani druhému táboru, protože v samé naší redakci mají oba své zastance.

Lehčí výstroj v rakouské armádě. Letos konaly se zkoušky, jak zmenšiti obtížení jednotlivého pěšáka lehčí výstrojí, aby bylo vyrovnáno přitížení mu 20 patronami, — italský voják má při sobě 160 patron, ruský, francouzský a německý 120, rakouský však pouze 100, — jež mu mají býti přidány a aby úleva obnášela přes to 1.57 kg. Z té příčiny na zkoušku zavedené nové torziery váží jen 700 g

proti starým o 900 g; nová dvě ponadla na patrony váží 190 g proti 300 g staré míry. Nyní podnikavý budou zkoušky ty ve větší rozsahu. Poplatníci mohou se proto těšiti na nová břemena.

Reprezentční dům obecní v Praze u Pražské brány dle nynějšího projektu vyžaduje vlastního nákladu stavebního 2.502.990 K, cena posomku činí 2.198.789 K, a různými pak vydáními jest celkový náklad okrouhle 5.300.000 K. Hrubý výnos vyšetřen ročně na 294.000 K.

Obraz sv. Prokopa, polychromovaný, práce to znamenitého akademického umělce V. Foerstra, vydán nákladem p. K. Šimka v Čes. Budějovicích, Rudolfova tř., 42—I. — Známým a nejvýmluvnějším svědkem mistrovství našeho V. Foerstra jest jeho nádherná a originální „Křížová cesta“. Proto není třeba mnoho slov k odporučení nového díla jeho. Podporujme domácí umění!

Prohlubování půdy provádějí rolníci na podzim podřívákem, jenž následuje v téže brzdě za pluhem a jenž kypří spodinu, aniž by ji obracel, a teprv tehdy, když je spodina nakypřena, oře se velkým pluhem zvaným prohlubáčkou, jenž obrátí spodinu nahoru; při tom však nutno pamatovati, že se každoročně přiorává pouze malá část spodiny. Prohlubování půdy zvyšuje se značně výnos sklizně.

Starší holuba. Mladý holub je vždy barvy bleší, má noby hladké a prsty při sobě, v pěti má mnoho peří prachového, dlouhého a našloutlého. Starý holub má však noby červené a je bez peří prachového.

Švestky až do května dají se čerstvě užívat, uloží-li se do čistých otrub. Před upotřebením opláchnou se švestky vodou. Samozřejmě, že se k tomu cíli vyberou švestky uzralé, nepotlučené, zdravé.

Upotřebení slámy. Sláma jest důležitou plemenou zvlášť za nynější nouze o píce. A tu třeba si pamatovati, že horní polovice slámy jest téměř jednou tak živnou jako polovice dolní. Z té příčiny se doporučuje, aby se sláma v půli fezala, polovice horní zkrmlila, dolní pak stlala. Na krmení určená sláma ovšem že pořeže se na fezanky, polovice dolní na stlaní rozřeže se na kousky as 30 cm dlouhé, poněvadž rozřezaná lépe močůvku vstřebá. Tím se slámy mnoho ušetří jak při krmení, tak při stlaní. Výživnější stane se pak fezanka patená, nebo s řízky do jam naložená.

Oškrabování ovocných stromů. Starší stromy mívají hojně odebírlé kůry, a tuji na nich různé mechy a lišejníky, následkem čehož v rozpuklích stromů zdrží se rozmanití škůdci, vřaduchu a světlu zamezuje se přístup ke kůře stromů a mimo to lišejníky a mechy odebírají stromu živin. Proto nutno odchlíplou kůru, mechy a lišejníky oškrabovati zvláštními k účelu tomu sestrojenými škrabáčkami neb ocelovými kartáči. Škrabování děje se opatrně, aby se mladá kůra neporanila a aby strom byl úplně čist. Stromy čistí se nejen na kmeně ale i na větvích. Toto čištění provádí se nyní na podzim buď za vlhkého počasí nebo se kartáče namačejí do vody, do níž byla přidána jistá část dřevěného popela.

Zasílání pohlednic jako tiskopisů. Z poštovního říditelství se oznamuje: Obecně je v příčině dopravy pohlednic všeobecně rozšířeného mylného náhledu, že při zasílání tiskopisů přípustny jsou vůbec písemné dodatky až do 5 slov. Tento předpis vztahuje se však jen a výhradně na „navštívenky“, na nichž ovšem dovoleno jest připsati pozdravy, blahopřání, projev soustrasti a jiné advokátství projevy až do 5 slov. Pohlednice dopravují se však jen tehdy jako tiskopis za sníženou sazbou 3 h, neobsahují-li kromě data odeslání, jména a bydliště odesílatele žádného jiného písemného sdělení. Vše pak platí, pokud se týče pohlednic, následující výlučná ustanovení: Pohlednice, na nichž byl nadpis Dopisnice (korrespondenční lístek) odstraněn a slovem „tiskopis“ nahrazen, vyloučí se — jsou-li toliko 3 h frankovány a obsahují-li nepřipustné dodatky, s dopravy jak v tuzemsku tak do cizozemsku. S pohlednicemi bez nadpisu anebo s nadpisem „lístek korespondenční“, „dopisnice“ naloží se nproti tomu — jsou-li frankovány 3 h a obsahují-li sdělení nebo dvořilostní projevy, pozdravy atd. pro tiskopisy nepřipustné — v dopravě tuzemské jako s nedostatečně frankovanými listy korespondenčními, t. j. budou stíženi portem a to ve dvořilostním obnosu nedostatečného se poštovního. V době mezinárodní taxují se však takové pohlednice bez nadpisu jako nedostatečně frankovaná psaní.

„Cesta životem“, nádherný obraz mistra L. Nováka, snázorňující v uchvatných barvách stylem grandiozním cestu života, všechny ty bouře, vlny, jím musí každý člověk proplouti, chce-li dosáti přístavu šťastného, přístavu blahobytu, cti a štěstí. Obraz tento hodí se jak do všech rodin, tak všech škol, jest s obdivnými a krásnými vysvětlivkami autora idey obrazu Ivana Číska nejen výchovnou pomůckou prvního řádu, ale s básnickým průvodem Karla H. Hilara dílem působícím na diváka každého věku, tím pak spíše na mládež, dojmem nezvykle mohutným. Doporučujeme nádherné dílo toto všem rodičům a pěstounům; obraz v rozměrech 56×76 ctm. v nádherné barevné reprodukcii s krásně provedenými průvody stojí 6 korun v každém řádném knihkupectví, jakož i u nakladatelství obrazů „Cesta životem“ Praha, Václavské nám. 8. 41.

(Zasláno.)

O letošní valné hromadě ústí. jednoty bylo zaneseno sestaviti seznam divadel. kusek vhodných pro jeviště katol. spolků. V seznamu má býti též uveden počet úloh mužských a ženských v každém kusu. Žádáme tudíž všechny bratrské spolky, které divadla hrají, aby neobtěžovaly si sestaviti seznam her, které brády a které se obecně též líbily. V seznamu budí uvedeno, zda li jest to veselohra, činohra atd.,

dále kolik jest v kusu úloh mužských a kolik ženských. Seznamy ty shotevte co nejdříve a zašlete je podepsanému. — Spolky, které dosud nezaslaly členský příspěvek (4 K), ušite tak co nejdříve!

Frant. Junkl, katecheta,
t. a. jednatelem ústřední jednoty.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 1. října 1904. 1 hl pšenice K 16:50—17:50, oves K 12:00—14:20, ječmene K 11:40—12:00, prosa K 7:20—7:70, proso K 00:00—00:00, vike K 00:00—00:00, hrachu K 22:00—24:00, čočky K 40:00—44:00, jahel K 25:00—26:00, krup K 18:00—40:00, brambor K 5:40—6:20, jetelového semene červeného K 124:00—132:00, jetelového semene bílého K 110:00—00:00, řízku K 00:00—00:00, máku K 24:00—36:00, lněného semene K 00:00—00:00, 100 kg žitných otrub K 18:60—00:00, 100 kg pšen. otrub K 18:00—00:00, 1 kg másla K 2:40—2:60, 1 kg sádla vepřového K 1:72—0:00, 1 kg tvarohu K 0:28—0:32, 1 vejce K 0:06—0:07, 1 kopa zelí 6:00—20:00, 1 kopa okurek K 0:00—0:00, 1 kopa kapusty K 3:00—7:00, 1 hl cibule K 12:00—13:00, 1 kopa drob. zeleniny K 1:00—1:20, 1 pytel mrkve K 7:00—8:00, 1 kopa cerele 0:00—0:00, 1 hl jablek 0:00—0:00, 1 hl brusle 0:00—0:00, 1 bečka švestek 0:00—0:00. — Na týd. obilní trh v Hradci Kr. dne 1. října 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 274, žito 188½, ječmene 43, oves 191, proso —, vike —, hrachu 4, čočky 4, máku 6, jahel 10, krup —, jetelového semínka 95, lněného semene —. 2) Zeleniny: zelí 187 kop, okurek — kop, kapusty 56 kop, cibule 24 hl, drobné zeleniny 96 kop, mrkve 96 pytlů, cerele — kop, brambor 105 hl. 3) Ovoce: jablek 120 hl, brusle 93 hl, švestek 38 (beček. 4) Drobného dobytka: vepř 19 kusů, podevínat 608 kusy, kůzlát 0 kusy.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží truhlář v Orlici u Kyšperka a v Dolní Dobrouči Strojní zámečník a mladší knihař hledá práci. Přihlášky přijímá „Všeodborové sdružení křesťan. dělnictva“ v Hradci Králové.

Již vyšel a rozesílá se KALENDÁŘ ,ŠTÍT‘ na 1905 rok

s tímto obsahem:

Navštívení Panny Marie. Úvodní básně od Vladimíra Hornova, s barvotiskovým obrazem, vzhledem k zarámování.
Z Kuřákovy do Prahy. Humoreska od K. Satorny.
Radovanský velebňoušek. Napsal Fr. Jiří Košťál.
Dragounka z Předměstí.
Kříž na nával. Vesnická povídka od Václ. Řezníčka.
Hospodář. besídka.
Na bludných cestách. Napsal Vladimír Hornov.
Dvě jména. Básně Vladimíra Hornova.
Terne. Humoreska s hor. Sebral Ferda Horák-Studenec.
Chaloupka, koketka! Básně K. Satorny.
Ze zvyků a pověr. — Z okolí Chrastě a na Chrudimsku. Napsal V. Paulus.
Přelůčka. Básně K. Satorny.
Kde pověra? Úvaha o pověrách protestantských. Frant. Šulh. Životopis.
Dr. Antonín Oveřák. Životopis.
Památka sv. Prokopa. Demáci rádo.
Zajímavé paběrky.
Král. věnné město. — Hradec Králové.
Italský ráj.
Všeodbor. sdružení. Protestant a španělské inkvizice.
Kronika.
20 vyzobrazení.

Na přítomném kalendáři sezná každý ještě značné zdokonalení proti roku loňskému. Čtení závažné i poučné vzbudí jistě velikou pozornost v nejširších kruzích. Upozorňujeme zvlášť na podobenou humoresku „Z Kuřákovy do Prahy“, povídku dra. Václ. Řezníčka „Kříž na nával“, Košťálova „Radovanského Velebňouška“, na Hornovu povídku „Na bludných cestách“. V poučném článku „Kde pověra?“ líčí se pravdivě na základě nejspolehlivějších pramenů, jak hlavním zřídlem nejrozumnějších pověr bylo v XVI. století právě protestantské Německo. Předložíme ta fakta před oči těch, kteří volebí protestantism jako pokrok rozumu a při tom zároveň katolickou církev jako pověrečnou odanžují. — O ostatních článcích netřeba šířiti slov. Samy tituly jsou výmluvným doporučením.

Katolíci, kupujte svůj kalendář!

1 exemplář za 1 K. 18 kalendářů zasíláme za 8 K s připočtením 12 hal. na průvodní adresu. — Objednejte u Bisk. knihtiskárny v Hradci Král.

České veřejnosti!

Za doby naší jubilejní výstavy vyvinuly se v Humpolci různé obchody zaslátelské; též i bývalí továrníci výroby zanechali, zařídili si závody takové a hřešice při tom na cit národní prodávají po dnes všechno šmahem za výrobek humpolecký, čímž celý národ v omyl uveden, ostatní české obchody mimo Humpolec jsou pomíjeny a tím nám nevědomky obecenstvem českým velice ubližováno jest.

My podepsaní obchodníci se sukay, také Čechové, podporující vše české, máme též právo na existenci a sdílíme proto veřejnosti české toto:

V Humpolci vyrábí se pouze lodeny, hlavně slunni, komisi suka pro dodávky vojenské a pak houně, které i u podepsaných firem vždy k dostání jsou,

žádné však modní zboží z česane příze neb jemná čerua suka a podobné lepší druhy látek moderních.

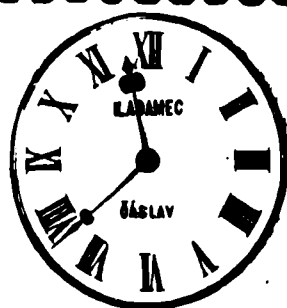
Soutěž jest volná -- ale takovým způsobem obecenstvo v omyl uváděti jest pouze u nás možné a tudíž musí býti nešvar tento odstraněn.

Vždyť se nám již Němci smějí, jak se cizí výrobky za české vpřádají, což nejvíce naše česká intelligence podporuje. Protož

„Svůj k svému,

ale vždy dle pravdy“!

V. Butta v Praze. Theodor Berka v Třebíši. Emanuel Bělák v Hofe Kutné. Karel Bok v Nechanicích. Antonín Bomeš v Kostelci n. Orli. Cabalka a Mikota v Kostelci n. Orli. L. Dryml v Německém Brodě. Lad. Emanuel v Novém Byčkově. Al. Erhart, A. Nováka nást. v Kolíně. Hyšák a Souček v Kostelci n. Orli. Jan Holý v Nechanicích. Karel Jičínský v Pardubicích. M. Kupka v Jaroměři. Fr. Javárek v Nechanicích. Jan Kordina v Českých Budějovicích. Kréma Josef v Častolovicích. Kadeřávek M. v Kolíně. Al. Morávek v Nechanicích. Bratři Pochmonové v Golš. Jenčkově. Preininger Ant. v Kolíně. Karel Richter v Hradci Králové. Eduard Švejška v Čes. Budějovicích. Ant. Šandera v Praze. V. J. Špalek v Hradci Králové. Tomáš Traxler v Čes. Budějovicích

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkosáved truhlářský K. V. Skuherský, Hradec Král., proti hotelu „Merkur“ čís. 303.

Konkurs.

Obsadí se místo

ředitele kůru

při farním chrámu Páně v Třebouchovicích s ročním příjmem 800 K mimo štolu. Žádosti buďtež podány do 1. listopadu t. r.

Blíží sděli buď ústně nebo na požádání písemně

katol. farní úřad v Třebouchovicích.

Frant. Mrha, Ferd. Hanousek, starosta. děkan.

Kdo chce mít chutnou a levnou

Kávu

má se na firmu

František Jelínek,

první východočeský křesťanský odborný obchod kávou v Slatinanech (Čechy) obrátiti s důvěrou a ušinití skoušku, čímž nabude vlastního přesvědčení. Uvádím pouze druhy, které skutečně na skladě chovám. Zásilky do všech míst říše (přl. 5 kg.) vyplatěné. — **Účného pochvalných uznání.**

Káva surová:	5 kg.	Káva pražená:	1 kg.
Viktoria	K 10.—	Braslavský druh	K 2.40
Santos velmi dobrý	11.—	Rodinná směs	2.60
Perl dobré chuti	12.—	jemná směs	2.80
Perl Quat. sil. chuti	13.—	Perl přebraný	3.—
Laguaria dobré jak.	12.50	Liberia zaruč. chuti	3.20
Kuba zelené dobré	12.—	Kavárenská směs	3.40
Portoriko vel. silné	13.—	Pařížská směs (Semanik Java)	3.60
Portoriko velejemn.	14.—	Videňská směs	3.80
Semanik svl. dobré	15.—	Praž. quat.-menado	4.20
Quatemala vel. jem.	13.50	Londýnská směs (Ceylon-Menado)	4.60
Java slatá	15.—		
Menados jemné	17.50		
Ceylon zaručený	19.—		

C. a k. dvorní fotograf

J. F. LANGHANS

Hradec Král.

Adalbertinum.

Praha, Vodičkova ulice 37.

V řadě pronic
sávodů evropských.

Za hospodyně

na faru neb podobné místo by vstoupila slečna prostředních let, která takové místo do smrti jednoho důstojného pána již zastávala; s celou výbavou a slušným jméním, zbožná a mírná. Nabídka pod chiffrou „Spořádaná domácnost“ do administrace tohoto listu.

Lepkové pásy

na kmeny stromů v říjnu upevňované zachytí veškerý škodlivý hmyz. Tak si s nepatrným nákladem zajistíte hojnost ovoce pro příští rok. Výtečné lepidlo na tyto pásy, vlastní výroby, obdržíte i s návodem k upotřebení (důležité!) kg. za 2 K franko. Též možno obdržeti pásy už hotové.

František Suchý
v Hranicích na Moravě.

Josef Krejčík

V PRAZE,

umělecký závod sochařský a rezbářský.

Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivé své chvalné známé: sochy, oltáře, křeslé, cesty, jele, Boží hroby, křídla, kasatelny, spovědnice, křeslé, konsoly, svícny, lustry, pulitky atd. dle slohu kostelů, řesané rámce na obrazy, promě, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a různé předměty hotové se za dárky.

Původní nákresy, ceník a rozpočty besplatné a franko.

Renovace starých oltářů a kostelních satismů.

Oltáře, kazatelny atd.

všech slohů

vyrábí a plány neb fotografie na pož. zasílá

Frant. Jirouš,

odbor. závod pro práce kostel. v Slatinanech.

Jubilejní modlitba

odpuškovou k Panně Marii bes

poskvrny počatě, dle Ordin. listu

č. 1. r. 1904. dostati lze 100 kusů

8° za 1 K v BISK. TISKÁRNĚ.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

skutečně velmi levné

lze koupiti, vzhledem, že

kusy látek jsou doprodány.

Vzory zašle na požádání

franko

První český zasilatelský

závod soukenného zboží

Ed. Doskočila

v Chocni.

Filiální závod v Praze

ve Vodičkově ulici č. 22,

vedle vyšší dívčí školy.

Rozšiřujte

„Časové

Úvahy“!

KNIHY

nepsané od Dra. Václava Řezníka:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.

Jaroslav Zámucký. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.

František Pokorný, divadelní řídící. Vzpomínky a

upomínky. Cena 1 K.

Rok mezi Přeloučí a Prahou. Obraz z naší doby.

Cena 80 h.

Selské zrcadlo, představující život a působení

Frant. Vaváka. Cena 80 h.

Národní zlatodol. Obraz z naší doby. Cena 60 h.

V Chytrákově. Obraz z naší doby. Cena 60 h.

Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.

Na stará kolena. Idyla z učitelského života. Cena 60 h.

Mladí starci. Obraz z naší doby. Cena 80 h.

Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.

Přemyslovci. České dějiny do r. 1306.

Praha. Román. Cena 1 K.

Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.

Časopis. Obraz z naší doby. Cena 80 h.

Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.

Český duch v XIX. století. Cena 1 K 20 h.

Novými směry. Obraz z naší doby. Cena 80 h.

Objednati lze ve všech knihkupcích a u mi-
sovatele Dr. V. Řezníka, Br. Vinohrady, č. 617.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Šule - víno - Praha.

B. E. TOLMAN,

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

Hradec Králové. První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.
Pošt. spoř. č. 802.161.
Založeno roku 1883.
Psačí stroj.

Obraz sv. Prokopa,

dle originálu Viktora Förstra,
v rozměru 29 1/2 x 16 cm., i s okrajem 44 1/2 x 28 cm.

vyšel.

Abych umožnil co možná největší rozšíření jeho, expeduji list **za K 4-30 franko**, v rámu dubovém, ořechovém neb mahagonovém, ručně vyřezávaném a umělecky komponov. za K 12— franko.

Žádejte obraz na ukázkou, zašle se frankovaně.

Objednejte si vzorky nástěnných náboženských obrazů, jež se ochotně na ukázkou a vyplaceně zašlou. — Práce trvanlivá, ceny mírné. Frankovaná expedice rámovaných obrazů. Mírné měsíční splátky.

Žádejte též vzorky malých relig. obrázků, jež ochotně zašle

nakladatelství, sklad a prodej relig. obrázků a obrazů

KAREL ŠIMEK,

Čes. Budějovice, Rudolfová ulice 42-I.

Odborná

dílna pozlacovačská

pro práce kostelní
a výrobu rámců všech druhů.

Polychromování a zlatení
oltářů, soch, kazatelen, křížů a p.

Zarámování obrazů, podobizen.
Veškeré opravy levně se vyřizují.

Em. Samek,

pozlacovač v Kolíně,
Rubešova ul. č. 58 (proti hlavní poště).
Rozpočty, cesty a pod. zdarma.
Provedení dokonalé. Doporučení po ruce.

České víno,

vyznamenané na světové výstavě v Paříži r. 1900
zlatou medailí!

Správa vinařství

prince Ferdinanda z Lobkovic
v Dolních Bečkovících u Mělníka
doporučuje

svá chvalně známá, výhradně z vlastních rozsáhlých vinohradů vypěstěná

vína

do přízné P. T. obecnstva.

Prodá se

zánovní oltář.

Dotazy buďtež adresovány administraci t. l.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a panských látek jest u **Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“** v Hronově. Též lze obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátna, oxfordy, barčenty, sukénka, šotyše, zefíry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12—, vyplacené od korun 20— výše. Vzorky a ceník zdarma a franco.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.
Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a řezbářský pro práce kostelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákresey a rozpočty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtěch)
doporučuje P. T. velečestn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
praporů a keyového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Veškeré druhy

kalendářů

Všeobecná úvěrní banka

v Hradci Králové

přijímá vklady na úrok

4 1/2 %

kterýž účtuje ode dne vložení do dne vybrání.

Daň důchodkovou platí ústav ze svého.

Vzdáleným pánům vkladatelům sašlou se na požádání slovní listky pošt. spořitelny, aby peníze bez výloh ukládati mohli.

na r. 1905

má
v hojné zásobě na skladě
první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.
(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Pánům prodávacům účtuje se
za původ. ceny nakladatelské.

SUKNA

a modní látky tu- i cizozemské

pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuji a vzory na požádání ochotně zašle

V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

/ Z minulosti Hradce Králové.

I. Pro řeči nedovolené, hanlivé.

(Dle „Protocol. politic. No. 60.“ podává V. P—.)

1. V sezení městské rady dne 2. července 1773 přednesena byla stížnost sousedů na p. Šimka, poněvadž v průjezdu z luk plot postavil a tím cestu zamezil. Když pak na rozkaz magistrátu k Šimkovi rychtář Audrlický přišel, aby ho k rozházení plotu vybil a cestu v průjezdu zamezovati mu zapověděl, „Šimek na něho vyhlí apoustu nedovolených řečí“ a doložil, „že mu ani král, pan purkmistr co poroučeti nemá“. Šimek jsa předvolán, vše popíral. Magistrát přihlížející k tomu, že p. Audrlický osoba přísední jest, odsoudil Šimka „pro uvedený vejstupek k 3dennímu arestu in anticamera“.

2. Mladý Exner z Pražského Předměstí chystal se v červnu 1773 na „vandr“; byl tkalcem.

Před jeho odchodem stěžovali si naň nájemníci v domě bydlící, že s ním obstarati nemohou, vždyť pann Pecoldovi, na nějž „ata kýroval“ a zmoc(t)í ho nemohl, palec rozkousal. Počinání Exnerovo bylo oznámeno magistrátu, který nařídil, „aby Exner pro ten vejstupek od rychtáře Pražského Předměstí do Kropáčky (vězení) byl uveden.“ Zároveň magistrát nařídil, „aby nájemníci (v domě Exnerově) na účet nájmu pro jeho vychování něco složili.“

V sezení městské rady dne 2. července 1773 oznamoval král. pan purkmistr, že Exner po odbytém trestu na vandru odejti chtěl, avšak vzal s sebou cizí přizi a plátno. Byl pronásledován a chycen. Věci, které odcizil, byly mu odňaty, sepsány a k cechmistrovi dodány.

Rychtář Divišek, jemuž bylo naříděno, aby cizí přizi a plátno od Exnera vyzdvihl, do tohoto sezení povolán, podal o výsledku zprávu tuto: „Exner věci odcizených vydati nechtěl, o ně se tahal a mně klobouk s hlavy shodil. Když pak jsem ho za to holi uhodil, tu přítomný soused Kaplánek řekl, že to není způsob rychtářský Exnera holi bít, nýbrž to účinek taškářský a mamlaský.“ Předvolán Kaplánek však tomu odpíral; řekl prý pouze, „že Exnera bije jako taškaře, ačkoli je městský synek“.

Poněvadž „svědek Mareček o tom všem povědomosti neměl a rychtář svá udání o Kaplánkovi na svou přísahu vzal“, zněl výrok městské rady: „Pro ten vejstupek má se Kaplánek (s) arestem třídním na Kropáčce v trestati to z příčiny, že rychtář osoba přísední jest.“

Na to předstoupiv pan Audrlický, rychtář městský, přednesl: „Když jsem pana Kaplánka, jak mi bylo poručeno, do arestu uvésti chtěl, tážal se, kdo že jej tam uvésti má? Tu mu radní sluha odpověděl, že pan Audrlický. Na to opovážil se Kaplánek říci: „Já nevěděl, že je rychtářem, to snad jen půlrychtářem, vždyť má jen jedno oko.“ Pro tuto druhou urážku osoby přísední změnil magistrát Kaplánkovi třídní arest šatlavní v osmidenní.

Ve schůzi městské rady dne 6. července sděloval král. pan purkmistr, že se páni sousedé Pražského Předměstí o to ucházeli, aby p. Kaplánek z arestu byl propuštěn, a že Kaplánek v téže příčině se obrátil písemně na pana krajského hejtmána hraběte ze Sternberka. Příměluva sousedův, ani žádost Kaplánkova valně neúčinkovala, poněvadž dne 9. t. m. král. p. purkmistr oznamoval, „že toho dne termín arestu Kaplánkovi vypadá.“ Bylo sneseno, „aby se Kaplánek z arestu propustil s dobrým napomenutím.“

O Exnerovi není v dalších protokolech zmínky; snad již potom nepřišel s právem rychtářským do styku.

3. Na souseda Špatenku kdosi udal, „že se opovážil proti vzácnému magistrátu vyhlí řeči hanlivé. Proto byl do šatlavního arestu uveden.“ Poněvadž však měl role pod vodou, byl po 24 hodinách domů propuštěn a do schůze městské rady na den 18. března 1774 „citován“. Tu „stojí osobně popírá všechno a praví, že on říká svému čeledínu, aby vzal mazadlo s sebou, když do lesa jede; neboť kdo maže, ten jede.“ Poněvadž Špatenka již 24 hodin v šatlavním arestu pobyl, bylo mu za trest počítáno a on domů propuštěn.

4. V zasedání městské rady dne 21. září 1773: Václav Balcar máje ex offio obeslaného Františka Metelka z Plotišť, že by jej jakožto rychtáře byl zneuctil a k porovnání se s Josefem Hlavatým stran ovoce dostaviti byl nechtěl, nýbrž jej bláznem byl pojmenoval, kterému poslechnouti povinen není, stížečně přednesl, což také že jemu čtvrtí hejtmáně dosvědčí a concludendo o příslušnou satisfakci

žádal. Obeslaný František Metelka všem udeřel.

Rozhodnutí městské rady znělo: „Mají se strany k ouřadu povolati, tam se factum mezi těmi samými vyšetřiti a další resoluci následovati.“

Poněvadž v dalších protokolech o věci této ničeho není zaznamenáno, tu as se „strany“ doma smířily.

II. Pro nesvěcení dne svátečního.

13. VII. 1773 „P. Jan Strnad byvše ex offio obeslaný stran hry v kuželky provozované v čas služeb Božích na předestření práva rychtářského, jenž skrz p. Stanislava Nováka předneslo, že by v minulou neděli v domě obeslaného přes 40 vojáků a as 6 měšťanů kuželky byli hráli v čas nešpory, odpovídá, že on nehrál, ale jiní lidé, jenž jej přemluvíli, že jenom v hospodě v čas služeb Božích hráti se nepovoluje.“

„R. Poněvadž obeslaný chudobný člověk jest, proč má tenkrát skrz 24 hodin civilním trestem se trestati, a když rychtářské právo ostatní ve hře přistihlé měšťany vyznamená, na těch samých k sportuli za visitaci dopomoci se má.“

5. XI. 1773. „P. Soukup a pl. Maršanová, mlynářka Kidlinovská, jsouce ex offio voláni stran dovezené do města mouky na „Všechny Sváté“ v čas služeb Božích, stojí oba dva. Soukup přednáší, že se to proto stalo, poněvadž potřeboval mouku na bochníčky pro chlé, pl. Maršanová ale praví, že čeládka proti její vůli mouku tu dovážela.“

R. „Per majora má se tenkrát pro nesvěcení svátku jak jedna, tak druhá strana třemi kopami míšeuskými trestati a na tak dlouho, dokud pokutu nesloží, v arestu zůstati.“

Literatura.

Nákladem J. Otty v Praze. K protinožům J. Kořenský v seš. 32. a 33. Iliádu svou po souostroví Malajském. Sešit za 60 h. — Povolání, jeho volba a vliv na lidské zdraví. Píše dr. Ladislav Jeništa. Lidových rozprav lékařských řada V., čís. 7. Za 80 h. — Ottova Laciná knihovna národní. Samota. Román z letních prázdnin od V. Vlčka. Seš. 17. a 18. po 20 h. — Slavische Roman-Bibliothek. V seš. 20. a 21. od B. Rogatyna Polnische Erzähler. Sešit za 32 h.

Nákladem „Unie“ v Praze. Spisy Jul. Zeyera XVIII. Jan Maria Plojbar II. Román. Seš. 5. a 6. po 40 h. — Dějiny umění národa českého. Píše F. J. Lehner. Sešit 31. za 70 h. — Válka rusko-japonská slovem i obrazem. Vychází redakcí J. Klecandy v týdenních sešitech po 30 h. Sešit 15. — Obrazový zpravodaj z bojů. Vychází dvakrát týdně redakcí J. Klecandy. Čís. 57. — 60. po 10 h.

Z nakladatelství J. R. Vilímka v Praze V tiši stříbrného lva, cestopisný román dr. Maye, odehrávající se v pohoří Eufratu a Tygriu, jest velice zajímavý. Sešit 1. s pěknými vyobrazeními za 30 h. — Historické romány Hen. Sienkiewicze. Ilustrované vydání pro mládež. V prvním díle seš. 1. a 2. podán zajímavý román Ohněm a Mečem. Seš. za 20 h. — Malý Čtenář. Obrazkový časopis pro čes. mládež. Pořádají G. Smetana, J. Zelený a F. Procházka. Sešit 2. Do roka vyjde 20 čísel po 10 h. — Dějiny národa českého. Dle dr. Rezka napsal J. Dolenský a upravil dr. Kosina. Nové levné vydání. Sešit ozdobený uměleckými ilustracemi za 10 h. Sešit 2. — Kalendář duchovenstva československého na r. 1905 s obsahem důst. kleru velmi důležitým. Cena 2 40 K.

Nákladem R. Prombergera v Olomouci. Samé tihé. Hanácké črty a obrázky. Napsal J. Spáčil Žeravský. Cena 2 20 K. Velmi zajímavé. — Padesát lidových písní moravských pro I. jeden hlas a průvodem harmonia, II. čtyři smíšené hlasy. Od L. Holaina. Cena 2 K. — Katolický lidový katechismus. Zpracoval Frt. Spirago, dle V. vyd. přeložil Frt. Kalvoda. Část II: O prostředcích milosti. Cena 2 K. Velmi časové. — Kalendář slezský na r. 1905. Roč. IX. Pro Slezsko, Moravu a Čechy. Cena 1 K. Nákladu přispěla „Matice osvěty lidové v Těšíně“.

Co lékař vyprávěl. Poučení pro mládež z oboru, o němž nic neví. Napsal dr. Jan Kvát Dětských besed Máje sv. 6. Nákladem druž. tva Máje v Praze. Za 70 h.

Mückovy Praktické příručky. Nákladem Em. Solce v Telči. Sv. I. Kapesní atlas rostlin. 124 vyobrazení. Za 72 h. — Sv. II. Kapesní atlas brouků a hmyzu. 129 vyobrazení. Za 80 h. — Sv. III. Kapesní atlas motýlů. 129 vyobrazení. Za 80 h. Pomůcky tyto jsou velmi praktické.

Křesťanská škola. Časopis pro šíření ideí náboženských v českém školství. Řídí V. Špaček. Spřilohou „Obrana“ pravdy křesť. ve veřejném životě. Vychází dvakrát za měsíc u V. Kotrby v Praze za roč. předpl. 8 K.

Husitství ve světle pravdy. Vydává Tisková Liga v Praze. Redaktor dr. R. Horský. Roč. I. Čís. 3. a 4. obsahuje pojednání Zl. Brešnáidra: Pryč od Říma a Husova národní církve. Cena 60 h.

Obzor. Čtrnáctidenní zábavné poučné. Řídí a vydává Vl. Šťastný. Roč. 27., čís. 17. a 18. Roční předpl. 4 K přijímá administrace v Brně.

Růže Dominikánská. Katol. časopis bratrstva růžencového a třetí řehole dominik. Řídí a vydává P. V. Bubeník. Roč. 18., čís. 5. a 6. Roč. předpl. 2 40 K přijímá se v administraci v Praze I.

Roráty. Posvátné zpěvy adventní z doby Karla IV. Výběr nejzřejmějších částí rorátů zpěvů pro jednu mši sv. Upravili J. Pauly a K. Douša. Cena 24 h. Nákladem J. Kotíka na Smíchově.

Čeští spisovatelé XIX. století. První sešit počíná Sebranými spisy Boženy Němcové. Upravila M. Gebauerová. Obsah: Obrazek vesnický. Dlouhá noc. Domácí nemoc. Vychází v sešitech po 24 h. Nákladem J. Laichtra na Král. Vinohradech.

Nový Život. Měsíčník pro umění, vzdělání a zábavu. Vede a vydává K. Dostál Lutínov. Ročník 9., čís. 10. Předplácí se 8 K ročně v Novém Jičíně na Moravě.

Eva. Měsíčník pro vzdělání čes. žen a dívek. Roč. I. Vydává Nov. Život. Řídí M. Kavanová. Číslo 8. Předplácí se na rok 2 K.

Česká Žena. Časopis křesť. sociálních žen a dívek. Roč. VI. Čís. 23—24. Řídí M. Hasmanová. Předpl. 2 K roč. přijímá administrace v Praze 90—VI.

Vesna. Belletristický čtrnáctidenník, věnovaný zájmům českých žen. Řídí Ol. Fastrava. Ročník I., čís. 1. Předplatné na rok 6 K. Na měsíční přílohu „Dětský Modrý Svět“ předplácí se na čtvrt roku 1 50 K. Administrace v M. Bolešlavi.

Měsíční věstník české katol. osady Panny Marie v Nov. Yorku. Ročník I. Číslo 1. obsahuje kalendář kostelní na měsíc září, pořádek služeb Božích. O účtě sv. Václava k Panně Marii. O bolesti. Obrazek z venkovského života. Napsal biskup Ed. Brynych. Vydává Kongregace Nejsvětějšího Vykupitele v Nov. Yorku za 10 centů ročně.

Rozhledy. Týdenník pro politiku, vědu, literaturu a umění. Ročník XV., čís. 1. Rediguje a vydává Jos. Pelcl v Praze II. Předpl. na rok 16 K.

Manželské povinnosti. Lékařský rádce pro křesťanské manžele. Souhrn potřebných zdravotních vědomostí v životě manželském. Napsal dr. Karel Weissbrodt. Nákladem knihkupectví R. Paponchka v Mor. Ostravě.

Továrna na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na zušlakování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

**koňak, slivovici, borovličky, jeřabinky,
rumy a punče, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), vína sladká a vína čumivé (šampaňské).**

Upozorujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti **velmi levný koňak a výbornou
slivovici**, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenán byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze **stříbrnou medailí
státní a diplomem slatě medaille, a mnohými ji-
nými diplomy s právem rašení slatě medaille.**

Vzorky zdarma a franke.

Důležité upozornění.

Mnohdy se posvátné nádoby s povrchem na pohled porušeným hned za drahý obnos dávají pozlacovati nebo se čistěním ostrými prostředky povlak skutečně porušuje, ač by se chemickým čistěním za levný pentz tomu předešlo. K takovému cídění, jakož i k pozlacování a natírání, vůbec ke vkusnému obnovení chrámových rekvizit, soch, sošických obrazův a p., materiálem zaručeným a v cenách nejlevnějších, dále k stavbě oltářův, kazatelen, Božích hrobů, zpodobnění a křtitelnic v každém slohu i velikosti dle nákrešů, jež sám zhotovují, dovolují si nabídnouti se veledůstojnému duchovenstvu.

O solidnosti mého uměleckého závodu svědčí mimo jiné i odporučením nejduš. bisk. konsistole v Hradci Králové z 20. května 1886., č. 9., jakož i odporučením sl. c. k. okr. hejtmanství Novoměstského n. M. z 22. ledna 1903.

V hluboké úctě

JAN R. WOLF,
sochař a malíř

v Rovném, pošta Dobré u Dobrušky.

OBNOVA

Číslo 42.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 14. října 1904.

Inserty se počítají samostatně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Centrum.

(14) Pod tímto slovem srazili se v době kulturního boje v jedno katoličtí poslanci Německa a tento jejich útvar trvá — třeba ne v původním lesku — až posud. Byla to za Windhorsta opravdu strana katolická, neboť jí nevěřelo o nic jiného, než o hájení katolického náboženství proti Bismarkovi. Později, když kulturní boj ustal a nebezpečí se zmenšilo, počalo se i katolické centrum v Německu přebarvovati a neubránivši se chauvinismu národnostnímu bralo na se vlajku národní, tak že Poláci, kteří s ním až posud volili, uznali za lepší, z něho vystoupiti a katoličtí Elsasane do něho z téže příčiny ani nevstoupili.

Tento název, jenž dlouho hlásati bude slávu německých katolíků, vypůjčujeme si i my v Rakousku. Katoličtí Jihoslované utvořili klub, do něhož vstoupili i katolicko-národní poslanci moravští, a nazvali jej slovanským centrem, jen že o tomto centru, nepřiblížíme-li k politování hodným třenicím na zemském sněmu lublaňském, kde nesmířitelný boj vede ono proti slovinským liberálům a s nimi spojeným Němcům, není mnoho slyšeti. A nelze se tomu diviti; jak Slovinci, tak Češi na Moravě stojí v ohni proti Vídni a tu již národní povinnost káže, aby všichni poslanci hájili národní zájmy a kdyby centrum chtělo dáti zbraň k nose, nebo býti dokonce brzdou tohoto národního boje, zničilo by se samo, ježto by ostatní poslanci měli pak nejlepší příležitost, voliče naň poštvať a mandáty mu vyrvati. Ostatně my nevíme, že by bylo centrum slovanské mělo příležitost na říšské radě své stanovisko vůči náboženství ukázati, protože sedm let trvá obstrukce a krom hnusné akce Wolfovy v příčině morálky sv. Alfonse nepřišla žádná zákonitá předloha rázu náboženského vůbec ani na přetřes a až přijde, bude centrum zajisté státi na svém místě.

Po způsobu slovanského centra chtějí se spojití konservativní katolíci němečtí s křesťanskými sociály a kdo tu myšlenku výtečnou pojal, byl sám dr. Ebenhoch. Ačkoliv název měl zníti: „centrum rakouské“, nebylo ani nejmenší pochybnosti, že páni myslili utvořiti centrum německé a jest-li „Köln. Volksztg.“ představovala si je jako středisko poslanců katolických na říšské radě cislaitánské bez rozdílu národnosti, jako klub pokroku, pravé svobody a snášlivosti, jenž by byl pravým centrem, čili středem, působícím k ustupování rakouských národností cestou práva, spravedlnosti a rovnoprávnosti, pak nebyla o rakouských poměrech dobře informována. My v Rakousku nejsme takovými optimisty, abychom neviděli, že v době dnešního národnostního boje nelze se katolickým zástupcům lidu postaviti stranou a býti pouhými diváky, poněvadž idea národnostní je dnes daleko silnější v národech, než idea náboženská a jest-li kdysi zápasili národové až do krve k vůli náboženství, činí totéž dnes k vůli národnosti. Katoličtí zástupci musí spojovati obě ideje a sloužiti oběma tak, aby jednu nezanedbávali pro druhou. Ostatně pouhá myšlenka utvoření rakouského centra je nemožná, neboť jest-li to katoličtí Poláci nemohli vydržeti v jednom klubu s německými souvěrci, protože tito osvědčili se stejnými hakatisty, jako ostatní Němci, jak pak by to teprv vypadalo v Rakousku, kde i základní podmínky jsou jinaké, ješto slovanští katolíci nejsou v té menšině v Rakousku, jako Poláci v Německu.

Avšak ani čistě německé centrum, t. j. spojení katolické strany s křesťanskými sociály nemá vyhlídek a dnes třeba myšlenku tuto, pro katolický lid rovněž tak zajímavou, jako slibnou, považovati za mrtvorozené dítě. Zajímavé jsou hlasy, jež se ve vlastním táboře německém proti centru ozvaly, z nichž některé chceme zde k vůli informaci uvést.

Křesťanští sociálové jsou pro centrum, jestli se katolická strana bezpodmínečně k nim jako straně budoucnosti přidá, jim vůdčí úlohu

ponechá a s nimi do německého souručenství vstoupí. „K splnutí nedojde“, píše jeden list, protože vítězba, v lidu zakořeněná strana křesťansko sociální nebude uzavíratí kompromiss s umírající, nepopulární stranou konservativní, jež za svou existenci má co děkovati jen nespravedlivým volebním řádům. Z odporu proti této straně zrodili se vlastně křesťanští sociálové a rozšířili se nejvíce, když za koalici něho ministerstva spojili se konservativci s liberály. A což nespojil se Lueger s Eppingrem a Pradem, není on vespojení s liberály a lidovci? Tato strana ukázala, že jí nejde o blaho lidu, nýbrž o zachování državy. Chtějí-li tedy s námi poctivě pracovati, ať se k nám připojí, jinak byla by to od nás slabost, ne-li zrada demokratického našeho programu. My jsme protivahou hnutí sociálně demokratického proto, že jsme lepšími demokraty než socialisti. My jim vzali vítr, jenž hnál jejich plachty a kdo chce opravdu pracovati na zásadách křesťanských, nepotřebuje choditi daleko, ať se dá k nám! Tak píše list křesťansko-sociální a my myslíme, že hodně zřetelně.

Naproti tomu katoličtí konservativci o německém souručenství — a to právem — nechtějí ani slyšeti, ježto by musili zapřítí celou svou minulost, celý svůj program rovnoprávnosti národů a jíti nejisté budoucnosti vstříc, když by se připravili o své osvědčené přátele (Poláky). „I kdyby k utvoření centra došlo“, tak čteme v jich listu, „většiny bychom my Němci na říšské radě nikdy neměli, neboť tu jsme pátou kurií nadobro ztratili. Potřebovali bychom tedy výpomoc odjinud, té však by se nám teprv nedostalo, kdyby došlo k utvoření centra. Která pak sebevědomá frakce by se k nám připojila? A k čemu tvořiti novou stranu? Na podporu dr. Körbra? On sám o ni nestojí a ona také by se k ničemu jinému nehodila, než aby vládě na vše řekla „ano“ a „amen“, jak dělají Poláci. Radikální strana, která by nečítala více než centrum, tedy asi 70 poslanců, mohla by otrásti každým ministerstvem, nikoli však stranou, stojící na půdě křesťanské a rakouské. Nejlépe tedy vyčkati, až jak se dále poměry vytvoří.“

„Gazeta Nar.“ počítá, jak by se říšská rada vytvořila, kdyby došlo k centru. Na pravici stáli by Slované, na levici Němci, socialisti a Všeněmci stranou. Poněvadž převahu by neměla ani pravice, ani levice, byli by jazyčkem na váze, kdo by stáli stranou. To by však dojista nevedlo k upokojení národních třenic. Něco jiného, kdyby antisemité nežádali od katolíků souručenství, pak by mohli dojít k bývalému železnému kruhu, ku koalici Poláků, Čechů a umírněných Němců.

„Dziennik Polski“ myslí, že by Slované měli o jednu stranu nepřátelskou více, neboť členové centra sotva by se zbavili předsudků proti Slovanům, i kdyby s nimi stáli na stejném náboženském základě. A v tom má zajisté pravdu.

List, jenž dívá se na věc zcela nestranně, vidí největší překážku utvoření katolického centra v souručenství, na něž konservativní strana nikdy nepřistoupí. Ona má ve svém táboře mocné osobnosti, jež nikdy nepůjdou s liberály, tím méně s Wolfem, Schönererem; též musili by konservativci přistoupiti na poctivě lidové sociální reformy, na zdravou politiku maloživnostnického, dělnického a rolnického lidu. Konservativní předáci jsou však velkoprávníci, feudály a poněvadž jsou rozhodnými katolíky, tvořiti katolické centrum bez nich též nejde. Křesťanským sociálům nelíbí se rozhodný konfesijní jejich program a autorita biskupů. To věříme; myslím, že mnoho nepřeháněl ten, jenž pravil, že na antisemitech není nic křesťanského, než ten jejich antisemitism. Centrum musilo by býti rozhodně katolickým, křesťanští sociálové němečtí jsou však jen trochu katolickými a proto to nejde.

Též osobnosti hrají tu svou úlohu; křesťanští sociálové mají rozhodnou důvěru k Luegrovi a od toho neupustí, v Tyrolsku pak vede se zrovna té chvíle ostrý boj mezi oběma stra-

nami, což k sejiti se ve Vídni sotva přispěje. Jsou to tedy celé hory překážek.

Je viděti, jak to hnutí národnostní rozčeřilo hladinu a jaké protivy vytvořilo i na poli náboženském a sociálním. A je to u nás lepší? Je nás v Čechách hrstka a dělíme se na stranu katolickou, křesťansko-sociální a demokratickou. A proč? — To sami nevíme. Bezpochyby, že jako mezi Němci, tak i u nás hlavní příčinou toho neblahého zjevu jsou osobnosti. Co krásných ideálů rozbilo se ve světě o osoby! Proto ne nových programů, ale nových osob potřebujeme, osob, které do nového hnutí nevnikly by staré sváry.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 12. října.

(Několik časových slov „o otázce jazykové“ v českých zemích za přítomné doby.)

Napjatý poměr, který jest jistou částí německého tisku a německých politiků mezi českým národem a některými našimi německými spoluobčany živou a pěstovanou, nabývá v posledních dnech při zasedání sněmu království Českého zvláštní akutnosti. Poměr ten lze v českých dějinách sledovati od nejstarších jejich počátků pod rozmanitým titulem, ježž dnes jmenujeme „otázka jazyková“.

Dnešního dne lze říci, že „otázka jazyková“ začíná se v nedávné ještě své formě vůči českému národu značně měniti a že pozbyla celou řadu záudů, proti nimž ještě nám starším bylo všem dohromady a každému zvláště mnohdy dost nesnadno a těžce zápolit. Politické zápas ten nazývají zápasem „o rovnoprávnost“, avšak pojmenování takové se dnes na zápas ten již více naprosto nehodí. Proč ho opentlovati a nejmenovati ho pravým slovem?

Z české strany totiž nikdo se německy mluvíti nevzpouzí, když v tom nachází svůj prospěch nebo zisk. Když Čech přijde k Němci do úřadu a do služby, když se od něho něčemu učí, když mu něco prodává, když u něho něco sám výhodně ku koupi hledá, když se ptá na cestu někam, vždycky užívá při tom jazyka německého. Avšak když se ve výše uvedených situacích octnou někteří Němci, nechtějí českého jazyka užívati, nýbrž pokládají a prohlašují za povinnost Čechů, od nichž chtějí býti živi a užítky bráti, aby oni k vůli nim německy uměli. Takové jednání v celém světě nazvalo by se správným jménem „panovačností“, neboť přirozeným právem Čecha v Čechách jest býti česky oslovován, jako by bylo nesmyslem a neprávem chtít mluvíti s nějakým Němcem, který česky uměti nemusí a jehož Čech však zrovna ke svému živobytí nebo prospěchu potřebuje, česky.

„Otázka jazyková“ v českých zemích, která stále své černé a studené stíny moderní přezilosti do veškerého veřejného života vrhá, není žádnou otázkou pokroku, ale jest znamením zpátečnictví a lenosti. A sice znamením zpátečnictví a lenosti většinou bezvýznamných osob z německé strany, jimž se jejich pohodlnost trpí a dokonce nesprávně prohlašuje se za nějakou národní statečnost a zdatnost, když se někdo nechce naučiti něčemu, čeho potřebuje. Činiti pak ze strany české této omylné a bludné zarputilosti ústupky, znamenalo by národní nestatečnost a chabost. Že se to dnes více ochotně neděje, vysvětluje českému národu jeho uvědomění a pokročilost.

Proto prozíravého a klidného politika docela nic nepřekvapuje, když moudřejší mezi politiky německými toto zpátečnictví a lenost některých svých soukmenovců nepokládají za správné. Nelze totiž spolehnati, že tyto zásady zpátečnictví svým stoupencům na celé nastávající století jako vrchol politické moudrosti vystačí. Od Sedanu jest čím dále tím dále a v XIX. století dobyté vítězství může ve XX.

století ukázati po strávení svého líce také svůj rub. Z toho důvodu se docela nic nedivíme, že se moudřejší němečtí politikové nemohou více zdržeti a že v největší věrě „otázky jazykové“ docela vážně a důvodně kategoricky vyzývají Němce, aby nechali hloupého nadávání Čechům a ušli se česky! To oheďdi učinil pražský „Montagsblatt“ a napomenutí své prováděl uvedením fakt pro Němce tak přesvědčujících, že musí ochladiti toho nejvášnivějšího nepřítele českého jazyka. „Montagsblatt“ totiž docela rozumně ukázal a nepokrytě pověděl, že „otázka jazyková“ v českých zemích není povahy veřejné, ale že jádro její spočívá vlastně v zájmech jednotlivců, t. j. že jest povahy soukromé.

Náhled tento bude se zajisté šířiti a mezi rozumnými Němci nabývá již dnes půdy. Že není doposud všeobecným, to jest pouze důkazem, že se na německé straně chápé příliš mnoho lidí něčeho, k čemu nejsou příslušně vzděláni tak, aby se k tomu hodili. A lidé ti nemají ani tolik vlastní soudnosti, aby tiše uznali svou nedostatečnost a prostě ji svariují na jiného, na Čechy totiž.

Náhled, že i Němec má uměti jazyk těch, jichž potřebuje a s nimiž jednati musí, sdíleli i ti největší Němci nového věku. A uvedeme z toho pouze dva příklady, že největší němečtí politikové uznávali znalost cizích řečí za potřebnou a nutnou.

Zakladatel nynější moci pruské, král Bedřich Veliký, když podnikal své tažení do Čech jako nepřítel, hovořil zde s českými sedláky česky a proto jest směšno, když dnes v Čechách žijící a ustanovený německý amtsdýr nechce a nemá česky mluvit. Nepřátelský pruský král pokládal při svém styku s Čechy česky uměti za potřebu a císař královský (t. j. český) zřízenec v Čechách nemá česky rozuměti!

To jsou politika a stanovisko přímo — protibismarkovské.

Bismark totiž jako král. pruský úředník a budovatel nynější německé říše pokládal přímo za povinnost znáti a uměti jazyky obyvatelství státu, jemuž sloužil. Snad nechybujeme, když máme za to, že rodina Bismarkova jest vzdáleného původu slovenského, snad kašubského. Jméno Bismark není možná nic jiného, než li zkomolený slovenský: „písmár“. Alespoň v těch krajinách, kde se v Prusku dodnes Slované udrželi, rodina Bismarkova žila a Bismark uměl dobře slovensky mluvit, zejména polsky a proto také snadno a plynne naučil se i rusky. Jak toho potřebu uznával a jak nedostatek potřebné znalosti jazyků u Němců bezohledně káral, toho dokladem jest následovní skutečná událost.

Když v zimě roku 1870—71 leželi Němci kolem Paříže, vyšel si tehdejší korunní princ a napotomní německý císař Bedřich obhlédnouti sám přední stráž. Na objížďce té padl na pruského vojáka na stráž, který měl přísně nařizeno nikoho před sebe nepouštěti. Rozkazu tomu věren ihned řečí, kterou uměl, to jest polskou, přijíždějícího k němu korunního prince hnál zpátky. Korunní princ mu německy vykládal, kdo je, ale voják v odpověď na to, princovu výkladu nerozuměje, výhrůžně smekl s ramene nabitou jehlovku, tak že napotomní

německý císař musil před vlastní stráží pěkně rychle zpátky ujet.

To ho nanedivě rozmrzelo, tak že večer ve Versaillu při dině u svého otce císaře Viléma za přítomnosti Bismarkovy jal se to s rozstřpením uváděti, jako nemilou zkušenost. Když domluvil, tu ujal se slova železný kancléř Bismark a bez ohledu na ostatní společnost korunnímu princovi přímo pověděl tuto nevyvratitelnou pravdu: „Kdyby Vaše královská výsost uměla polsky, bylo by se to nestalo!“

Celá společnost mlčky uznala, že polský voják věrně konal svou povinnost a že chyba na jeho straně nebyla. Korunní princ o záležitosti té ztichl, afera ta nezůstala však utajena a aby setřebas někdy zase mezi polským vojákem a nějakým polsky neumějícím princem nepakovala, zaváděna jest do polských škol němčina, ať polským sedlákům na poli bez ní roste —

Uvádíme tuto jinde již v Německu samém tištěnou aférku jen jako doklad k tomu, jak největší Němec nového věku na „jazykovou otázku“ pohlížel a jak mínění své o jejím rozřešení projevoval bezohledně a přímo i proti svým nejvyšším pánům.

Když někteří němečtí politikové v německé říši náhledů Bismarkových nesdílejí, ovšem že jest to jejich věcí, když však někteří prusofilové zpátečnické a nepokrokové jejich stanovisko v „otázce jazykové“ pokoušejí se přenést také k nám, pak jest to ovšem něco jiného, co nám lhostejným býti nemůže a není, zejména když proti tomu máme zdravé medicíny.

A ty nám tito politikové pruského zpátečnictví a nepokrokovosti hledí nyní odniti tím, že se bojí připustiti nás k slovu na tribunách, z nichž jest daleko a široko alyšeti. To jest dnes veškerá moudrost německé politiky u nás, že se vynasnažuje znemožniti, aby české hlasy na říšské radě a na sněmu království Českého vyložily, jak vlastně „jazyková otázka“ u nás vypadá. Snad si tím jednotlivci z německého tábora osobně pomohou, snad se některý čas při svých mandátech udrží, snad tím soukromě získají, ale tím další přirozený rozvoj českého národa nezadrží. Naopak! Oni mu prospějí, když se na chybné a mylné straně zaměstnávají.

Jak německou politiku v Cislajtánii se slabili, jak své postavení poškodili, jak české národní a politické uvědomění sešlilili a vzbudili, toho svědectvím jsou poslední projevy českých politiků, jež si mohla jistá klika na Cislajtánii odkázaných německých předáků ušetřiti.

Do nedávna byli jsme zvyklí i v nejchoulostivějších situacích z úst českých politiků slyšeti houževnaté opakované mínění: „Kdyby Rakouska nebylo, musili bychom si ho utvořit!“

Ale v poslední době najednou v českých politických schůzích ozvalo se a bylo nejhluchněji akklamováno Palackého známé historické slovo: „Byli jsme před Rakouskem a budeme po něm!“

Ve přítomné době vyčítá se českým poslancům velice mnoho slabosti, ale přes to, jak veřejné schůze českého voličstva ukázaly a jak projevy jeho vyzněly, nastal v Čechách

Naivní čtenářka tone v údivu nad pestrou nádhrou statků hmotných i duševních, jaké jsou údělem takých rektů a rekyň. Že na těch parketách Pařížských velmožů přes všechny zevnější lesk vládně často největší nuda a proušická blasevanost, tomu by zmoudřená čtenářka středního stavu nikdy neuvěřila; nemůže pochopit, že v prosté chatě zdravé ideály často lépe, opravdověji se vyvíjejí než v ovzduší perských koberců, velikých zrcadel a secesních draperií.

Těžko někomu vymlouvat; vždyť se tak pěkně čte na př.: „Madame, jen o jediný přátelský pohled prosím,“ štkal u jejích nohou se svíjející Alfréd; „aspoň jediným slůvkem osvěžte choré nitro mé, a učiníte mne nejšťastnějším člověkem na světě.“ — Mary se jemně zarděla, pohlédla chvějícími se prstíky batistovým šatečkem, sklonila hlavu a zašeptla: „Doufejte“. Alfréd uchopil její pravici a počal ji vášnivě líbat. — Rozumí se, že takový Alfréd jest z modré krve, má kolem Paříže tři villy, nosí zlatý řetěz a zlatý skřípec; a přece jen tak elegantě, poněkud šetrně. Že by klekl taky někdy před svým Stvořitelem, jako nyní klekl před „bohyní“ srdce svého, o tom v románu ani šárky. To by u moderního světa nebylo nic vznešeného, rušilo by to „uchvatný“ proud románu. Hrdina by si tím zadal. Ale přes to, že Alfréd ani hnutím nedává na jevo víru v Boha, přisáhá před krasavicí za každým pátým slovem — někdy na pravdu, jindy na lež; to patří k „dobrému tónu“ vyšší společnosti také.

Nebo jiná scéna: Komorná tichým krokem prošla příjmacím salómem a dítárnou do pokoje své velitelky. Ta právě seděla v nádherné vyšívané křesle, dríc v pravici Byronovy

náhlý, překvapující politický obrat v dosavadním smýšlení obyvatelstva, tak že příslušným činitelům bude valice brzy co činiti s jiným stanoviskem národa českého, než-li na jaké uvylili.

Od velkého obratu ve smýšlení českého lidu, který nejenom Staročechy, ale hlavně a především celou vládu Tašovu i s punktacemi smetl, uplynulo již skoro patnácte let. Tehdejší čeští voličové zatím ovšem již sestarali, ale na místě jejich dorostla nová generace, jejíž přikrostiti, neústupnosti a samostatnosti my starší se mnohdy ať divíme. Jsou lidé, kteří generaci tu dokonce chlácholí. Generaci té co nejdříve docela přirozeným během světa připadne rozhodující slovo a směru i povaze slova toho může určit cestu moudré jednání vlády. Co si vláda vychová, to v Čechách bude. Jest-li vychová oddané, spokojené a ochotné nebo nespokojené, nespolehlivé a vzdorné občany, to záleží jenom na moudrosti její.

Hlasy, jež se na politických schůzích v Čechách v poslední době ozvaly, mohou a musí býti každému poučením o smýšlení zde panujícím. Proto jest povinností a úkolem moudré politiky, nehnati český lid do posic, s jejichž důsledky a s jejichž dosahem nelze dnes počítati —

Loyálně na to upozorňujeme a varujeme před každou událostí, která by mohla býti příčinou a podnětem ku projevům pronikavé změny dosavadního smýšlení u nás, jehož trvanlivost není nikde knihovně zajištěna. Hovnění zpátečnictví některých prusofilských lenochů a řešení „otázky jazykové“ jako otázky obecné bylo by politikou nešťastnou, poněvadž by znamenalo nadřívání agitací, jež ve vlastech našich od staletí na účet veřejného pokoje a klidného blahobytu provozuje politika vítěze sádovského.

Nejmírnějšími slovy, jakých lze užití v tak vážné době, jako je dnešní, věcně a mírně pověděli jsme, jak dnes i to tak zvané nejkonservativnější české mínění „o jazykové otázce“ u nás zní. Ono se totiž ve věci úplně kryje s míněním tím nejradikálnějším, čili v „otázce jazykové“ a v nazírání na ni jest v zásadě a ve věci celý český národ napořád jednotným. Proto stavěti se proti mínění celého národa a podporovati jeho odpůrce nebylo by aktem žádné rozumné a moudré politiky, ale vypadalo by jako nešťastné rozněcování zápasů a bojů, jejichž užitky a ovoce padaly by za hranice.

Plně uznáváme nesnadnost a choulostivost přítomné situace v českých zemích a právě proto očekáváme, že nebude situace ta dále se žádná, k mírnění protiv povolané strany ještě více napínána. Podporováním štvanic a nepokojů v českých zemích si nikdo lásky a důvěry českého národa nezíská, ale jenom by dokázal, že o politice, jakou dnešní doba v českých zemích vyžaduje, má buďto nesprávné informace, nebo že o ní nemá ani zdání.

Politikům takovým již český lid předem slovy Palackého odpovídal!

Čtete! Předplácejte! Rozšiřujte!
»OBNOVU«!

básně a v levici zapálenou vonnou cigaretu. „Co mi neseš, má drahá?“ tázala se zvědavě. „Zde přijímáte, milostivá signoro,“ pravila komorná s úklonou a podala Luisě růžové psaníčko. Luisa četla se stoupajícím rozčilením, až naposled vstala s pronikavým výkřikem: „Ten bídník! On mne nikdy nemiloval.“ Ó jak byla krásná v svém hněvu! A trhající dupis na drobné kousky, vypukla náhle v asedavý pláč. Komorná ještě nikdy neviděla svoji hrdou velitelku tak zlomenou, tak zoufalou. — Rozumí se, že taková napínavá scéna jest pro maloměstskou kandidátku lásky věci přímo nádhernou. Taková tragická Luisa jest osobou přímo uchvatnou! Jest i ve svém ponížení vznešenou. Ó kdyby čtenářka aspoň tak poeticky nešťastně byla chvíli zamilována jako tahle Luisa! Dala by za to pět let svého života. Vždyť i při tom nešťastném zamilování jest to tak čarovné! Luisa v návalu vášně shodí s mahagonového stolu krásné pracované Amorka, rozbije po případě pozlaceným rámem opatřené zrcadlo; a když ve své vznešenosti dost pokazila z těch věcí, na nichž dlouho pracovaly tvrdé ruce chudých dělníků, klesá naposled bez vlády do damaškové pohovky. Ó, čtenářka by si k takovým mdlobám zavolala třebas i fotografa, aby zvěčnil její valemný bol! A jelikož ví, že její upracovaný tatík jí nikdy nemůže tolik darovat, aby si mohla hrati nerušeně na takovou nešťastně zamilovanou Luisu, tonáť aspoň, aby na chvíli byla onop vyparáděnou komornou, svědkyní tak „božské“ scény.

Ještě víc marnivosti naivní dušičky lahodí, čte-li, jak pro vznešenou dámu dva hezčí, bohatí mladíci vstupují v souboj. Kdyby takhle taky k větší čtenářce dva sdruží, kudrnatí lidé

FEUILLETON.

Dvojí milování.

Píše J. S—a.

I.

Žijeme v době citlivůstkářské, rozmazlené, v ovzduší prosyceném parfumem přesládlých limonád; na jedné straně sice se jeví hrubost v nejdřnsnější formě, za to však četba přesládlých románů vnucuje umělkovaně „povznesený světobol“ i do srdéček šestnáctiletých, láká do vysněných, nejnemožnějších zámek; milovník takového čtení ztrácí uť přirozeného psychologického vývoje, opíjí se po nepřirozených, pouhou fantasií utvořených „charakterech“ románových. Láká ho to snadno k tomu, aby v sobě viděl reka podobného románovému hrdinovi. Jen lituje, že nemůže své „vlohy“ pro nepřiznivé okolnosti v stejně širokém rámci uplatniti jako onen papírový Romeo. Tyhle francouzské Ohnetovské povídky chytají do svých sítí celá hejna naivních hlaviček — zvláště ženských. A jak by ne! V takových románech lidé chodí jen po vyleštěných parketách, trusí celými tisíci jako diškrecemi, odívají se jen v atlas a hedvábí, jezdí do lázní; o potřeby životní se ani v nejmenším starati nemusí; nu a při takovém životě mají na lásku a různá dobrodružství času dost. Mohou se zcela pohodlně věnovati románovému životu, tak že o potřebách zcela vědních, jež jsou lidu prostému vnučenou osou pozemských starostí, v takových románech se ani nemluví. Píše se zde skoro výhradně o šlechticích, důstojnících, bankéřích, komteskách; postavy prostých lidí přibírají se jen z milosti na výplň.

Obrana.

(3) **Kritiky o Mariánské výstavě v Praze.** Ve Vlčkově „Osvěta“ píše odborný znalec o této výstavě mimo jiné: „Již seznam vystavovatelů ukazuje, že bylo lze očekávat nevědní požitky vzhledem k seznání drahotných maleb, rukopisů s miniaturami, prvotisků, pak různých skvostů drobného umění plastického, sošek se slonové kosti, z drahých kovů, prací tepaných a císlovaných, keramických, ze skla, vyřívání a nejobzornějších technik řemeslných. Výstava byla nejen hojně obelána, ale i krásně upravena a sama místnost přispívala k úspěchu, s jakým tento výstavní podnik byl proveden. Pro odborníky, oběratelé, archeology sneseno tu velké množství zajímavých předmětů, které jinak sčítávají nepřístupny.“ Kritik poznamenává též, že vyložené modlitební obrázky jsou pěknou ilustrací k vývoji grafického umění v Čechách a že výstava „zasluhovala povšimnutí i v těch vrstvách, jichžto se náboženská stránka netýkala“.

Poněvadž pak „Čes. Učitel“ chtěl po opisování z „Práva lidu“ podati taky kousek ušlechtilé a znalecké kritiky vlastní, napsal mimo jiné sprostoty, že katecheti k vůli zvýšení počtu návštěvníků Mar. výstavy si obešli třídou, „pohrozili odbojným špatnou snůmkou s mravů a věcným zatracením.“

Prý „kdy se volá po umělecké výchově — žáci se ženou do jarmarečnického nevkuusu nevěry (!), smyslného modlářství a získávají se tak pro hrubý klerikalismus“. — Tohle jest ovšem zvlášť odborná kritika. Že by kněz nutil k návštěvě výstavy špatnou známkou a věcným zatracením, to může tvrditi jenom lhář/nejnedobrovějšší a nejdržejší. O tom, zda jest tato výstava ukázkou jarmarečnického nevkuusu, atd., hádají se s „odborníkem“ Čes. Učitele nebude. Toliko poznamenáváme, že týž kritikus zamhouří oči obě, až se budou vystavovat kulturní cepy husitské, útrpné palečnice, železné obojky, útrpné žebříky, klády a nástroje na dření kůže, jichž protestantské vrchnosti tak rády používaly. — Co je katolické, byt by svědčilo co nejlépe pro umělecký smysl našich předků, musí se potupou pošpinit za každou cenu.

Politický přehled.

Sněm království Českého zahájen byl 6. října, ale zase ve znamení obstrukce německé. Místodržitel hrabě Condouche vyzval sice poslance, aby, pamětliví jsouce hrozící nouze následkem různých pohrom a vědouce o neutěšeném stavu země a celé říše vůbec, chopili se v míru účinné práce. Ale slova jeho byla pouze hluchou ozvěnou. Sešli se i náčelníci všech stran sněmovních za předsednictví nejvyššího maršálka knížete Jiřího Lobkowitze, aby se uradili o tom, jak docíliti dělnost sněmu aspoň na prospěch obyvatelstva nouzí stíženého, ale marně. Mladočeši a konservativní poslanci podali nejvyššímu maršálku prohlášení, v němž litují nynějších rozervaných poměrů v říši, činíce za ně zodpovědnými Němce a vládu. Agrárníci němečtí projevíli sice prvé, že si přejí míti sněm dělný, aby se rolnictvu opatřila rychle pomoc, ale na nátlak ostatních

do sebe střeleli! Měla by z toho nebe na zemi. Taky by se třebaš k vůli zvýšení konzulného dojmu vrhla mezi protivníky; ovšem že by chránila tělem svým toho hezčího, rozběhla by se k němu blíž. Toť se ví, že by ji při tom docela střílení nesměli; co by z toho ze všeho měla dál? Ale nějaké to škárnutí nešťastným olovem, vytrysknutí několika kapek krve nejraději z ramene by bylo vítáno. Kdyby se při tom o kratičkou mdlobu nepostarala příroda, dokázala by to na chvíli sama, jen aby vznešeně tragický obraz netrpěl jím.

Taky dochází někdy k výjevu: „Otče, Ty že nám nepůjčíš ani třicet tisíc, miserných třicet tisíc? Brzy jsi zapomněl, jaké služby Ti můj Arthur na bursě prokázal. A za to všechno nás necháš hynouti jako ubohé žebráky. Ó můj nešťastný Arthure, jak Ti lituji!“ — Toť se ví, že kdyby vznešená vdaná dcera nemohla s Arthurem jeti každý rok do lázní, kdyby nemohla vydati za šatstvo každoročně aspoň pět tisíc, přestala by býti člověkem, stala by se tvorem opovrhnutým u každé slušné společnosti. Proto musí tatík klopit čtělí nechtěj, aby mu emancipovaná dceraška svojí „chudobou“ netropila ostudu. Ó jak se to skvostně kráčí v září millionů! V jaké radosti marnivý Arthur tone, že má ve své drahé polovičce a vzdělanou dárnu tatík přikoval na rok k polní práci, jistě by její učené názory na život změnil svůj směr. Až by půl dne házela jedné snopy na patro stodoly a druhou půlku dne vyplnila nošením vody v konvích, její láska k Arthurovi nebyla by tolik nervósní; pak by

něm. poslanců prohlásili, že vzhledem k velikému prý politice. dosahu takového zastavení obstrukce pro národní a politické postavení Němců v Čechách upouští sice od svého požadavku, ale odmítají také všecku zodpovědnost za následky. Němci na všecko domlouvání, aby aspoň nouzové předlohy byly projednány, prohlašují, že až Mladočeši nechají obstrukce ve Vídni, oni v Praze, odmítajíce spolupůsobení ku zažehnání nouze z prostředků zemských, poukazují k tomu, že je třeba pomoci státní. Poslední schůze sněmu bude asi dnešní. Na prospěch všeobecného práva hlasovacího uspořádali social. demokraté v Praze 10. října demonstraci. V Brně opakovaly se demonstrace pro všeobecné právo hlasovací v neděli, kdy demonstranti za velkého shluku a řeví pověsili na svítlnu nastrojenou figuru barona Chlumického, jenž v jednání proti lidu českému má hlavní slovo. Bouřlivější demonstrace opakovaly se v pondělí, k nimž vedle požadavku všeob. hlasovacího práva zavdaly příčinu i poměry národní v Brně. Došlo ke srážce lidu s policií a vojskem, při čemž tekla i krev. Mnoho raněných mezi demonstranty i policií. V Opavě něm. demonstranty v předvečer narozenin i jmenin panovníkových nechali vybouřit, v Brně na Čechy povolali vojsko. — Na sněmu moravském schválen zemský rozpočet.

Dalmatský sněm byl hned při své zahajovací schůzi rozeznán a uzavřen, poněvadž všichni poslanci prohlásili, že se práci neúčastní, dokud nynější místodržitel Händl zůstane v úřadě, ješto prý těžce urazil české Dalmatince. — Admirál bar. Spaun, velitel námořnictva rakouského, vzdal se své hodnosti; nástupcem jeho stal se viceadmirál hr. Montecuccoli. — 7. října bylo tomu 25 let, kdy Čechové pro dlouhým trpným odporem vstoupili na půdu říšské rady vídeňské.

Úmrtím hraběte Ar. Biesterfeldského, vladaře malé zemičky v Německu Lippe-De-moldu s 140.000 obyv., vypukl vážný spor mezi nástupcem hr. Leopoldem a císařem Vilémem, který upírá nástupci právo k vladařství, trvaje na tom, aby se země dostala jeho švakra knížeti Schaumbursko-Lippeckému.

Král srbský Petr I. byl právě v žižském klášteře na krále pomazán.

Konečně Rusové vzhopili se na celé čáře k útoku. Generál Kuropatkin vydal provolání k vojsku, že armáda mandžurská je už dosti silná, vybízí ke mužstvu k nastávajícím bojům. Rusové překročili řeku Hun a učinili na Japonce prudký útok. Japonci byli z některých předních posic zahánáni. Tuhý odpor kladli u Jentaje. Na Port Arthur opakují se útoky japonské neustále, ale vždy marně. Japonci prý následkem stálých porážek u Port Arthuru pozbyvají už zmužlosti. — Car rozloučil se již s baltickým loďstvem, které prý dostane se do vod tichomořských v polovici prosince. Jízda baltického loďstva se všemi jeho pomocnými a podporovacími loděmi je prý nejvelkolepější námořní výpravou, jakou dějiny vůbec znají. Loďstvo to sestává z 8 lodí bitevních, 11 křižáckých, z velkého počtu torpédových lodí, z lodí nemocničních a lodních dílen, lodí výzvědných atd. Kromě toho najaty budou četné pomocné křižáky a asi 60—80 parníků na dopravu uhlí.

nemusila mít svou lásku ověšenou drahokamy v podobě tisícových bankovek. Nechala by lázné stranou a děkovala by Pánu Bohu, že se nemusí na Arthura tak těžce dřít jako se dřela tehdy u sedláka. — Ale přesvědčujeme omámenou čtenářku, že v takové lesklým kovem posázené lásce nemusí být největší štěstí! Salonní domácí koncerty a taneční večírky, úklony společenských lvů, aktivé přípisky — čtvernásobné vyznání lásky při promenádě — toť přece slast k neposadání.

Nesmíme se divit, že po přečtení takých dráždících kapitol čtenářka jde honem k zrcadlu, rovná si frisuru, ovičí se v hereckých gestech — zkrátka zkouší, zda by v takovém ovzduší také dovedla chodit a milovat hodné emancipované. Po každé zamilované knížece méně se její „zásady“ dle oslnivých frází milenců, po každé lektuře „miluje“ jiného a jinak — podle toho, jak se který mladík hodí nebo nehodí do rámce románu přečteného. A přirozený, zdravý idealismus prochá jako éther z otevřené láhve, „zamilovaná“ ani neví, jak ideální, vznešená láska vyhlíží. A poněvadž praxe životní dopadá jinak, než děj přečtených románů, stává se taková osobička závistnou, nešťastnou. Treť rodiče háť než vojenská exekuce. — Tolik o tom moderním, umělkovaném milování. To budiž úvodem ku krátké povídce o tom, jak se dva lidé na vesnici milovali zcela upřímně, horoucně, aniž konali předběžná studia k své lásce na základě francouzských románů. (Dokonč.)

Z činnosti katol. spolků.

Z Týniště n. Orli. Náš křesť. soc. lidový spolek pořádá tento měsíc již druhou zřetelnou schůzi a to v neděli 9. t. m., při níž za hojně účasti se vzácnou ochotou přednášel v. p. prof. Dr. Fr. Šulc. Předmětem jeho plně 3 hodiny trávající přednášky byl „Rozbor spisů Husova: De unitate ecclesiae — o jednotě církve.“ Slovatný pan řečník pojednal nejprve o jeho vzniku a formě přelst o té k jeho obsahu, jež podrobil důkladnému rozboru. Objasní a vyvrátil bludné učení Husovo o církvi, její ústavě, její kázni, jejích pokutách, správné pak učení o tom všem vyvětlil a dokázal. Z výtečné přednášky, při níž se snažil slovatný pan řečník v zájmu porozumění svých posluchačů býti populárním, nabyli shromáždění pevného přesvědčení, že Hus nikoliv pro pomluvy nebo křivé obžaloby, nýbrž pro skutečné bludy, jež ve spisech svých hlásal, za své uznal a jež dosud máme, byl odsouzen, a že volání po revizi jeho procesu, která by jistě na světlo vynela ještě více jeho bludů, jest zbytečné. Při této příležitosti nelze také nepochybně na stručnou zprávu o brožurce vyšlou tiskem bisk. knihtiskárny, již přítomní podělení a v níž p. t. pan přednášející vykládá a doklady opatřuje třicet článků Husových, odsouzených na sněmu Kostnickém v sezení XV. dne 6. července 1415. a papežem Martinem V. bullami „Inter cunctas“ a „In eminenti“ 22. února 1418. — Těšíme se, že tato přednáška páne doktorova nebyla v našem spolku poslední. Snaží ještě poznamenati, že shromáždění také pobaveni byli několika vybranými kousky gramofonu, začal díky vzdáti patřti laskavosti a ochotnosti p. J. Turky, sládky z Častolovic. Zdať Bůh!

Z Kotelce n. Orli. Naše jednota pořádá dne 16. t. m. přednáškovou schůzi; promluví vp. J. Sahula o kultuře katolické a protestantské. Plně účast žádoucí.

Z Červených Pečků. Náš spolek „Svornost“ pořádá 9. t. m. svoji měsíční spolkovou schůzi. Vldp. předseda úvodem opakovl stručně hlavní body z velice praktické přednášky p. redaktora Pochmona (o cestě k blahobytu), jež byla před měsícem přednesena; pak udělil slovo vlp. J. Sahulovi, který v delší řeči vysvětlil, jak v čase mohutného katolického pokroku (v XVI. stol.) němečtí pastoři vášnivě zavírali dvře před vědou a lid nejmútnějšími pověrami ohlu-povali. Posluchačstvo vyslechlo poučná slova se vzácnou pozorností. — Ku spolku se přihlásili dva noví členové. Bůh zehnej rozkvětu spolku našeho!

Z Dobrušky. Zlato ohněm se čistí. Naše milá křesť. jednota sv. Václava prošla také ohněm, bouří, která hrozila jí pádem. Za výtržníky, kteří stáli mimo její tábor, musila trpěti sama. Zdálo se, že jednota padne. Všechno i přátelé bývalí spikli se proti ní. Mnoho, mnoho bylo věrným členům trpěti za přítčinou bouří kaplanských. Nyní zdá se, že vychází jitřenka lepší doby. Vlp. Pleskot a katecheta zůstali věrni jednotě a jednota žije a dá Bůh, že i žiti bude oves všechny překážky. Členové mnozí ukázali věrnost jednotě obdivuhodnou. Dokázali, že žijí pro jednotu. Vy, milí členové, mohli byste říci, co to stojí zapření, býti v křesť. jednotě. Jak mnoho jste trpěli! Obetali jste. Sláva vám! A dnes, když jsme slavili desítileté trvání jednoty a ubírali se do kostela, věru, že diviti se musel každý — i nepřítel — vaší odvaze, vaší statečností, vašemu přesvědčení, vaší vytrvalosti. Mnozí, kteří vytýkali, že do jednoty živly živly socialistické, nejspíše z horlivosti náboženské zůstali pohodlně doma. Uznáváme však, že někteří o pravdu nevěděli. — Díky vám, členové zábavního kroužku, kteří jste nejvíce trpěti musili. Vytrvali jste a posledním divadelním představením ukázali jste, že novou silou jednotu vzpružiti usilujete. Promyšleným přednesem, živou souhrou pobavili jste čtené obecenstvo a získali sympatie všech přítomných. Vzlátní dík budiž vzdán p. Ant. Maršálkovi, osvědčenému režisérovi, pp.: Ekrtovi, Grulichovi, Burketovi, Müllerovi, Zahradnickovi, Passlerovi, Žďárskému, Klenovi, Langrovi, Kuncovi, Petrovi, Poláčkovi; slečnám: Zahradnickové, Vencíkové, Čížkové, Holanové, Látrové a všem účinkujícím dříve i nyní v posledním divadle. Díky vám! Vytrvejte věrně při jednotě i dále, nedbejte nevřímavosti těch, kteří by vás nejvíce podporovati měli. Snad bude opět dobře. Novému rozkvětu křesť. jednoty voláme „Zdať Bůh“. Někteří členové výboru.

Zprávy místní a z kraje.

J. H. nřdp. biskup Dr. Josef Doubrava při jubilejní valné hromadě muzejního spolku „Věsta Časlavská“ v Časlavi zvolen čestným členem spolku.

Usvědčený lhář. „Osvěta Lidu“ jsme předešle dokázali písemným svědečtím, že nestydatě lhal její feuilletonista, když tvrdil, jakoby nám p. Vobejda dopisoval do listu. Mimo to jsme přidrželi pántm zradio před jejích ušlechtilou tvář, což je tak rozčililo, že vychratil na nás opět celé sloupce uhlasených frází, jakými novinářský slovník „Osvěty L.“ oplývá. Že na př. nescházelo ani slovo „hnojivo“, nelze se diviti, protože nedávno „Český Učitel“ pojmenoval „Osvětu L.“ velikou stokou výhod. Čech. (Patrně kamarádi — bratři velmi dobře se snají). Není tedy v redakci „Osvěty L.“ ani o nějaké slavné slovo nouze, když se vlastně zabývá nekoncesovanou živností prátočnickou. Pro pravdu se však lidé nejvíce slobí, proto také náš úsudek o hradeckých pokrořáckých dopisovatelích odpovídá se skutečností, když se pánové tak ošívají. Nebudeme jim uštědřeny výprask nikterak konejšivými slovy hojiti, nýbrž alibujeme jim, že si je zase při nejbližší příležitosti k parduzu vytáhneme na veřejnost z úkrytu státních

uniformou, učitelských dekretů a doktorských diplomů, ještě se nepřestane věstí osobní špinavý boj. Graduovaný učitel neví si mysliti, že zaslouží snad větší shovívavost nežli obyčejný ševcovský rozpustilec. Tolik v naší taktice vědí zdejším křiklounům. — A nyní opět nový doklad prohanosti „Osvěty L.“ Informovali jsme se u plavčíka, vojenské služby nyní prostého, který sloužil v letošní sezóně na zdejší vojenské plovárně, zda některý kněz se letos na plovárně topil. Bylo nám sděleno, že se pamatuje pouze na jediný případ, kdy jeden duchovní v tuší se přýsklouzl, ale netopil. Tato obyčejná nehoda savdala „Osvětu L.“ příležitost ku nízkému klepu o hrůzostrašné události. „Osvěta L.“ má dávno svrchu na vojenskou plovárnu, proto bude vždycky prohlášovati tamní obyčejné klopýtnutí za zabití. Na privilegovaném koupadle v mlýnku v Malšovicích bude se moci třeba celý pokrokový štáb utopiti, ale „Osvěta L.“ přinese pouze zprávu, že se páni pouze zakuckali. Vedle babekých klepů však „Osvěta L.“ pěstuje též podle udavačství, což můžeme opět písemným dokladem dověditi. „Osvěta L.“ napsala: „podatilo se nám z jistoty, že velká procento oddělení francouzských specialistů tvoří zrovna — p. t. theologové, kteří v tom různé konkurují a pány vojny.“ Na tuto misernou lež došlo nás od rektorky semináře toto osvědčení: „Tímto milerád potvrzuji, že nestal se vůbec kdy případ, by zakoupeny byly od pp. theologů v mém závodě potřeby ve zboží francouzských specialistů. Od daný Josef Nebeský, drogerie v Hradci Králové.“ Tak tedy vypadají ty „zjištěné“ zprávy „Osvěty“. Nebudeme se rozhorlovati nad mravní pokleslosti prohaných osvěťáků, ještě věříme, že se dosud nepodařilo „Osvětu“ zvrátiti v naši společnost všecky pojmy o poctivosti a čestnosti, aby si nemohla veřejnost učiniti sama správný soud o takových „žurnalistech“. Usvědčený lhář bude ovšem svou otravu šířiti dále, vždyť deviza „drze a hrubě“ zdobí stále pokrokový prapor.

Ta nejnovější móda. Obrázek z katolického kostela. U lavice stálo děvčátko s čepičkou v dlouhém pláštěku a la Menšíkov. Bodrý venkovan ze zadu volal holčičku k pořádku: „Nestydíš se, hochu, stát v kostele s čepicí na hlavě? Víš-li pak, kde jsi?“ Když se „hoch“ se zardělým líčkem ohlédl, tu teprve nastalo vyjasnění.

Povolání žáků měšťanských škol. Ze 41 absolventů III. tř. měšť. školy chláp. v Hradci Králové bylo přijato do c. k. ústavu ku vzdělání učitelů 5 žáků, do obchodní akademie 2, do IV. třídy c. k. reálky 2, do III. třídy c. k. reálky 3, do c. k. odborné školy pro umělé zámečnictví 5, 1 šel do rolnické školy, 4 do německé školy měšť., 6 opakuje do brovolné III. třídy, 6 šlo k obchodu, 1 k poště, 1 k vojenské hudbě, 1 na strojnictví, 1 na stavitelství, 1 na zahrádnictví, 1 na zámečnictví a 1 na krejčovinu.

Z místního odboru Národní jednoty Severočeské. Panorama v bývalém klášteře za kostelem sv. Ducha jest nově přestavěno a pražským ministrem (odborníkem) seřizováno. Přístří týden od 15. do 22. října možno za nepatrný poplatek viděti 50 překrásných obrazů „Dahomeje“. Výbor místního odboru zve veškeré občanstvo Královéhradecké, jakož i všichni na návštěvu panoramy. Každý týden v sobotu se obrazy přeměňují. Čistý výnos ve prospěch českých menšin ve známém území.

Ve schůzi městské rady Královéhradecké ze dne 8. října 1904 usneseno bylo, aby techn. kancelář vypracovaný projekt na stavbu nové vodárny na Orlici veden byl v evidenci. — Usneseno bylo, aby k žádosti c. k. okresního hejtmanství vypsané byl konkurs na uprázdněné místo nadace W. W. Tomka. — Vzata byla na vědomí správa p. měst. svěrolékaře o prohlídce kramů feznických. — Usneseno, aby podána byla stížnost proti výnosu c. k. okres. hejtmanství v Hradci Králové ohledně zřízení márníce na hřbitově sv. Jana na Zámečku. — Žádost farního úřadu v Pouchově za pořízení dalmatik a pohřebního příkrovu postoupena byla c. k. okres. hejtmanství ku schválení. — Dále usneseno bylo, témuž farnímu úřadu poukázati k výplatě některé účty za drobná vydání kostelní a farní. — Usneseno bylo, aby vysvána byla techn. kancelář podati návrh na úpravu místnosti prvního patra obecního domu čp. 127 pro obecnou kuchyň. — Usneseno, aby upozornění Národní jednoty pošumavské v Praze na čes. é uhelné firmy předloženo bylo technické kanceláři k dobrozdání a návrhu. — Usneseno, aby kauce mistra kamenického p. Josefa Uzá za provedenou práci kamenickou na věžích kostela sv. Ducha poukázána byla k výplatě. — Vzato na vědomí, že filiálka Rak.-uherské banky zde odvolává své ohrazení proti stavbě sousední zdi na pilířích při novostavbě p. Dra Tvrzkého a následkem toho dáno povolení k jejímu postavení. — Usneseno, aby postavena byla lucerna uprostřed ulice podél domů pp. Bahňka, Melzra a Paulusa při bloku C. — Žádost spolku hostinských zde, aby obec nekupovala stroj ku čištění pivních tlakostrojů, postoupena byla technické kanceláři k vyjádření a p. měst. inženýru uloženo, by se o manipulaci parním strojkem v Praze informoval. — Schválena byla správa tech. kanceláře o superkolaudaci nové budovy c. k. pedagogia. — Udělena jedna podpora měsíční, jedna mimořádná podpora, jedna podpora prodloužená na dobu jednoho roku a jedna podpora svýšlena. — Ve schůzi městské rady dne 10. října 1904 usneseno, aby uděleno bylo povolení k obývání nového domu p. J. Melzra a p. Čížka Buhna a uděleno povolení ku stavbě rodinného domu p. Dru. A. Rudolfoví v bloku IV. u Pražského Předměstí. — Schválen byl návrh lemného úřadu stran osázení stromy pozemků kol vodárny v Plotištích. — Usneseno, aby nedoplatky obchodních a školních přírádek koncem r. 1903 vymáhány byly politickou exekucí. — Usneseno, aby výnos c. k. okresního hejtmanství, by zřizováno bylo nové 6. místo nadace Bartušovské, předložen byl měst. zastupitelstvu. — Usneseno, aby nahrazeno bylo Fr. Černému, mistru sedn., by veškerý materiál s luk pronajatých p. Fr. Riemrové do 5. dnů odstranil, a po těchto lukách více nejezdil. — Usneseno, aby správa pošt. odboru o prohlídce gymnasia a divadla podána byla techn. kanceláři k po-

dání návrhů a aby též kancelář předložila rozpočet na některé potřeby pro sbor dobrovolných hasičů a aby různé účty témuž sboru k výplatě byly poukázány. — Usneseno bylo, aby vyžádány byly techn. kanceláři offertory místních klempířů na opravu odpadních rour dešťových v realce. Vyhověno žádosti okraš. spolku o hlínu pro stromky na cestě ku Pláckám.

Změna úředních místností. Okresní výbor v Hradci Králové předsídlil dnem 15. října 1904 do nových úřadoven v Okresním domě v Palackého ulici.

Uprázdňené nadace. Při studentském nadání, které založeno bylo městským zastupitelstvem král. věnn. města Hradce Králové na počest prvního rektora české university Karlo-Ferdinandské a rodáka Královéhradeckého Václava Vladivoje Tomka, obsadí se místo s ročním požitkem K 210 od 1. října 1904 počínajíc. Na nadání toto v první řadě mají nárok rodáci, ve druhé řadě pak příslušníci královéhradečtí, kteří na světových fakultách české university v Praze a dobrým prospěchem studují. Požitek nadání trvá — dobrý prospěch předpokládá — po dobu studií universitních a vyplácen bude vždy 1. října předem důchodenským úřadem města Hradce Králové. Žadatelé podejtež žádosti svoje doložené listem křestním nebo dokladem o příslušnosti, vysvědčením o majetku a vysvědčením o dobrém prospěchu ve studiích universitních do 31. října 1904 purkmistrovskému úřadu v Hradci Králové.

Kontrolní shromáždění dovolenců a záložníků c. a k. řadového vojáka (námořnictva) jakož i náhradní zálohy v polit. okresu královéhradeckém konati se bude „na Střelnici“ na Pražském Předměstí u Hradce Králové dne 31. října pro obce od B do G, 2. listopadu od H do K, 8. listopadu od L do P, 4. listopadu od R do S, 5. listopadu od T do V. Dodatečně kontrolní shromáždění koná se 30. listopadu ve Vodičkových kasárnách v Hradci Králové. Shromáždění počíná vždy o 9. hod. ranní.

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústního výboru v Hradci Kr. 8. října. Podpora nemoc. udělena: J. Severýnovi v Cholticích 7.66 Kč, Venclovi Jos. v Ústí 6 K, A. Šaifertové v Ústí 6.10 Kč, J. Jiruškoví v Ústí 11.14 K, Fr. Pišlové v Úpici 12 K, A. Němcové v Sedci 9 K, J. Jirsovi ve Lhotce 4.70 K, J. Zidlickému v Kusteclí n. Orli 5.12 K. Pohřební podpora manželce J. Diviška v Rychnově 20 K. Přijati 2 členové. Plenární schůze výboru jest 23. října t. r.

Měst. Klieperovo divadlo v Hradci Králové. Jednota divadelních ochotníků „Kliepera“ sešla v neděli 9. t. m. novinku dosud nikde neprovozanou, drama od K. Roška „Roztržené mršiny“. — Lékař Horčík za sady své nemilované ženy milkuje se s vdovou Višovou, kterou si pak vezme, když žena jeho se následkem toho poměru otráví. Druhá však žena v lásce podvádí muže svého s jiným. Toť kostra celého dramatu, jež vzdělávacím svým účelem zvláště pro mládež se nijak nehodí. Jinak vyškolení naši ochotníci s pravým porozuměním i tentokráte vystoupili zvláště p. Paul, p. Hallerova a p. Paulova, jímž za procítěné úlohy dostalo se od občanstva patřičného uznání. — V neděli 16. t. m. sehraji ochotníci naši za spolupůsobení p. E. Vojana, člena Národního divadla v Praze, drama od Rydla „Na vědy“. Předprodej vstupenek obstará p. J. Bůžicka, majitel papírnického závodu na Vel. podolíni.

Všeob. stáří. Dne 10. října t. r. zemřel v Bukovině u Černilova výměník Jan Vach v 93. roce svého života. Týž narodil se dne 29. června 1812. Zůstala po něm věrná družka Anna, kteráž se narodila dne 1. listopadu 1818 — dovršuje 86. rok. Odání byli dne 13. února r. 1838 — šli tudíž v klidném manželství více než 66 roků. Sedm synů a dcer a množství vnuků a pravnuků doprovodilo statečka ke hrobu. Oba stáří manželé byli čili do poslední chvíle a ještě asi před 1½. rokem chodívali stateček přes hodinu cesty na měi sv.

Ovocné výstavy našeho severovýchodu, celkem 4 (Jaroměř, Hořice, N. Město n. M., Jičín), v době od 27. září do 10. října uspořádané, znovu vydaly svědectví, jak bohatým zdrojem příjmův rolnictvu zvláště může býti ovocnictví. Káž jen byly vspruhou vydatnou k neutuchající a stále horlivé činnosti ve vědeckém tom oboru. Vedle druhův obecně známých přejevsaly tu jednotlivci, zvláště však v bohaté a krásné sbírce volokstatku holovonského též mnohé velmi cenné odrůdy novější neb málo známé, které by zasluhovaly, aby zaujaly místo čestných odrůd místních, nepatrnou velikostí, nevalnou chutí i malou trvanlivostí obdařených. Tím nechceme však nikterak ublížiti těm místním odrůdám, které opatrnými vlastnostmi vynikají a právě zase širšího pěstění zasluhují než mají dosud, protože v krajině, v níž se dávno pěstují, zajisté dobře se daří, uvykly jejímu podnebí, epokojují se a její pádem a p. Ovšem bylo by záhodno pečlivě je též co do chuti vyskoušeti a potom k tomu působiti, aby se ujaly a počet odrůd, pro ten nebo onen kraj doporučených, jimi rozhojniti. Vždyť na př. na jaroměřské výstavě zvláště čestné zastoupené „zapovězené“ není než takovou místní odrůdou, která už obecného pověštnutí dochází, ano i proslulé malinové holovonské, kterého v Holovonských v panákových sadech, jak udáno na výstavě zámeckém zahrádníkem, načesáno letos 150 hl, jest asi starý místní druh českého severovýchodu. — Na výstavě novoměstské převládalo hojným zastoupením grafitýnké, odrůda sice cizího původu, ale patrně v krajině tamní zdomácnělá a v poměrech jejích si libující. — Naše buď za těch okolností co nejvíce pěstěno, odbytu jistě najde, ne-li u nás, tož u Němců, kteří zejména v ní jeho dovezení oceňtí. — Úroda brusek nebyla stejná jako jablek, též patrně méně se jich pěstuje; ovčtí ovoce (mimo víno, ořech vlašský) zastoupeno obě, zejména lískový ořech téměř úplně scházel. Obecně

nutno vytknouti nedostatek názvův u velmi čestných plodův, zvláště na př. v Jičíně, kde je zvláštní ovocnický spolek, právě pořadatel výstavy; tato okolnost sarářela trapně. Tu zbývá ještě hojně práce: pěstiti osvědčené odrůdy se správnými jmény a pěstiti je pečlivě — ne jen sáseti, nýbrž i ošetřovati! Vlast naše — dá-li Bůh přislivý čas — práci tu jistě odmění!

Raiffeisenovy záložny na východu českém. V obvodu krajského soudu v Hradci Král. bylo koncem r. 1903 83 Raiffeisenových zálož, na Chrudimsku 66, na Jičínsku 69, na Kutnohorsku 78, na Mladoboleslavsku 46. — V královéhradeckém soudním okrese byly spoliťelní spolky ve Stádkách, v Chlumu, Věstarech, Praskáčce, Předměstí Slezském, Pouchově, Libranticích, Výravě, Skaličce a ve Svobodných Dvorech. V nechanickém soudním okrese byly v Dohaličkách, Vel. Petrovicích, Lhotě pod Libčany a v Probluzi. V okresu jaroměřském v Jáseně, Chotěborkách, Velichovkách, Hustifanech, Chvalkovicích, Rožnově, Hoříněvsi, Lejšovce, Dolanech a v Sendražicích. Na Opocenském jsou v Pohři, Dobřem, Semechnicích, Hrošce, Bačetíně, Bílém Újezdě, Skalce a ve Lhotě Králové. Na Kostecku nad Orli. v Chlenech, Cuclavi, Lišně, Voděradech, Olešnici, Kostelci, Douhleboch, Skrovnici Vel., Vel. Čermě. Na Holicku v Ostřetíně, Chvojnici, Bělečku a Hor. Ředici. Na Pardubsku v Opatovicích, Jesničanech a v Dřítě. Nejméně činný v tom směru jsou soudní okresy chrudimský, čáslavský po 2 spoliťel. spolcích, malý polenský okres pouze 1 spolek.

Potvrzení volba. P. Jan Kotland, statkář v Holohlavech, potvrzen ošatem a krátom za okresního starostu Jaroměřského.

Jmenování. Řiditel městské realky v Náchodě p. Bedřich Procházka jmenován řádným profesorem deskriptivního měřictví na české vysoké škole technické v Brně.

K 80leté ročníci vdp. Fr. Čermáka, bisk. vikáře v Ostřetíně. Den před slavností dostavila se vdp. jubilantu deputace duchovenstva vikariátu Pardubského a po srdečném blahopřání odevzdala duchovenstvem vikariátním věnovaný krásný pacifikál s ostatky sv. — Druhý den pak sloužil vdp. vikář tichou mši sv. za čestného účastnictví.

Technická informační pcehosi komise konala se 5.—9. října za přičinou regulace Labe v trati Hradec Králové — Jaroměř. Komise této mimo intereessenty z kruhů zemědělských a průmyslových účastnili se také členové výboru Středolabského komitétu pp. Dr. J. Pontler, advokát v Jaroměři a A. Malburg, majitel lihovaru ve Smiřicích.

Středolabský komitét vydal pamětní spis ve příčině zřízení údolních přehrad nad Dvorem Králové a u Slatiny. Němečtí průmyslníci domáhají se totiž, aby údolní přehrady místo jmenovaných zřízení byly na samém úpatí Krkonos, jež by především sloužily na prospěch průmyslu, ač přehrady nad Dvorem Král. a u Slatiny jsou daleko důležitější, ježto v první řadě mají sloužiti na saohycení vody, by na dolejších toku nepovstávaly náhlé povodně. Středolabský komitét přeje si, aby úpravě těchto dvou nádrží věnována byla veškerá pozornost, aby též za přívalů do řeky přicházející známý červený úrodný okal s krajiny nad Dvorem Král. a Slatinou — který v zátopě v nížinách se ukládá a tím pro zavodňování luk velkou důležitost má — nebyl v nádrkách zadržován, ale zvláštní konstrukcí přehrad údolních byl jpropuštěn.

Vyschlé Labe. Dne 20. září pramen labeký úplně vyschl. Dosud nevidaná událost. Ovšem že se dešti v předešlém týdnu Labe zase trochu napojilo.

Úpický „Pernikář“ mrtov! V úterý dne 11. t. m. ráno skonak pan Josef Nyklíček, majitel hotelu „Sokol“ v Úpici a kruhové cihelny na Zálesí u Bathovic. Zemřelý byl jedním z representantů a patriciů staré bývalé Úpice a po celém českém Podkrkonoší a na Trutnovsku zvan byl všeobecně podle domu na rozdíl od jiných úpických Nyklíčků „Pernikář“. Živností tou se předkové jeho druhdy zabývali a takovou láskou k ní a k Úpici lnuili, že otečenulého, ač byl vnučen myslivectví a jako švarný myslivecký mládenec v Ratibotických dlouho ve službách kněžny Kateřiny Zaháňské sloužil a již měl vlastní myslivnu na náchodském panství obdržeti raději vzdal se služby a vrátil se domů, aby po otci tehdy kvetoucí perníkářství převzal. Umění tomu vyučil se také Josef Nyklíček, byl za příčinou zdokonalení se v něm ve světě na vandru, ale když se vrátil domů a stal se samostatným, tu učil ihned vanutí nového ducha času, který poesii pontí, koled, atd. odsvánil a tím také slatý květ perníkářství se silně sovkrval. Josef Nyklíček proto netrátil myslí, nýbrž podnikavě pustil se do živnosti jiné, modernější. Zřídil si v Úpici hotel, jemně dal časové jméno u „sokola“, vystavěl při něm poměrně odpovídající sál s divadelním jevištěm a u „sokola“ potom po leta soustředil se všechen společenský život a veřejný ruch rostoucí Úpice. O nynější rozvoj města toho zjednal si Josef Nyklíček, stále až do smrti obecně „Pernikář“ zvaný, nehynoucí a trvalé zásluhy a osoba jeho znamená v historii Úpice vždy jen pokrok. Jako mladý muž postavil se po bok vášnému svému jmenovci Antonínu Nyklíčkoví, po domě zvanému „Mydlář“ a MUDru. Antonínu Touchmanovi, s nimiž obětavě a s největším sebezapřením ve prospěch a k povznesení města ve všech směrech působil. Zasedal v městské radě, v okresním výboru, v okresní školní radě, v záložně, byl po leta starostou „Sokola“, pečoval o povznesení školství, silnic, o zvelebení obecních leš, skrátka o vše dobré a užitečné. Při tom pak byl mužem jemných mravů, uhlasených způsobil, vřelý, věcně řetí, laskavý, ochotný, ale ve vlastním neokém ohledu nedotupný a neoblomný. Nedbal, že lidé, kterým do popředí v městě pomohl, nevděkem mu splácejí, nikomu neubližoval, nýbrž důsledně šel svou cestou za pokrokem a prospěchem města, jež nevratoněji miloval. Z malých počátků propracoval a vyřadil se v postavení muže nejváženějšího a zá-

možného, jea v každém ohledu člověkem, vlastencem, sousosem, živnostníkem a otcem příkladným. V posledních letech zřídil na pozemcích, jež choť jeho, rodilá Řezníšková z Batňovic, po svém otci zdědila, velkou cihelnu, již přivedl k neobyčejnému rozkvětu. Josef Nyklíček „Perník“ byl vzácným typem rázovitěho českého měšťana a rodina jeho s ním v Úpici po meči vymřela. Syn jeho František jest majitelem lékárny „u zlatého orla“ v Praze a mladší, MUDr. Jan Nyklíček, jest bledaným a oblibeným lékařem v Náchodě. Žetám pak jeho jest soudní adjunkt Václav Janata v Úpici. S Josefem Nyklíčkem zmizel poslední a význačné trojice nejstarších podnikatelských sokolů. Nejdříve odešel praporečník jaroměřského sokola „starý Mexikán“ Krieger, po něm tiše usnul náhodný starý Alois Bureš a nyní skončil úpický „Perník“.

Křesť. sociálové v Úpici pracují čile i po stránce národohospodářské. By nebyli vydáni na pospas různým přetelickům, založili sobě tyto dny konsumní společenstvo „Svépomoc“. Jelikož přípravy a vydání spojená se založením společenstva jsou velká a tamější křesť. sociálové jsou vesměs chudí dělníci, prosí oni touto cestou příznivce křesť. sociálního hnutí za laskavou pomoc. Za každý sebe menší příspěvek voláme předem ardečně „Zaplat Bůh!“

Stkvělý dar. Urozený pan baron Oskar Pariah ze Senftenbergu v Žamberku se svou urozenou ohotí Adélou, roz. baronkou Wiederspervovou, daroval jako již dříve mezi jinými i St. Langrovi, frekventantu u. k. umělecké školy v Praze blahosklonně 400 K. Šlechtnému dobrodinci „Zaplat Bůh!“

Z Ronova u Časlavě. Konečně! Již jsme hotovi! Tak ozvala se naše milá dědinka Lhůta asi před 14 dny. Uprostřed dědinky této, do Ronova přifašené, na překrásném výhledném místě postaven nový křísť, který má na věky býti svědkem a dokladem, že dědinka Lhůta lne vší oddaností ke sv. víře svatováclavské. Rádi bychom měli křísť posvěcený, za tou příčinou obrátili jsme se s prosbou na důst. duchovní správu v Ronově, jež velmi ochotně nám vyhověla. Po obdržení svolení od bisk. konsist. a po naší žádosti ustanovena slavnost na 9. října. Téhož dne po sv. požehnání v Ronově ubíral se vp. Klouda, kaplan, cestou do naší dědinky. Více než na polovinu cesty očekával pp. světitelů četný zástup zbožných občanů asi se 16 družičkami a školní mládeží, již vedl zasloužilý p. řídící učitel závratecký. Po příchodu vp. jedna z družiček přednesla řeč na uvítanou. Po té hnal se průvod k krouhvi v čele k naší dědince. Již z dálky třpytil se krásný slavný křísť, jenž vyvýšen jest na kamenném podstavci a obehán zavrátkou. Když průvod dospěl ke křísť, kol něhož již čekalo mnoho věřících (věřící z obce Lhůta, skorem věřící z Chrástovic, Zivratce, z části i z Ronova a j.), utvořen apalír a vp. kaplan po krátké modlitbě u sv. křísť ujal se slova a promluvil o znamení sv. křísť. Ukázal jmenovitě na dva prapory světa, z nichž jeden nese nápis „křísť a naše sv. víra“, a druhý „mamona a nevěra“. Po té vykonán obřad svěcení a na konec pomodlil se vp. kaplan litanie k Božskému Srdci Páně a zapěna píseň ke sv. křísť. Na to přednesla jiná družička poděkování a tím slavnost ukončena. — Křísť sv. křísť upevní v osadě víru svatováclavskou!

Z Běluně na Král. Dvorskou. (Založení a svěcení kaple.) Za účelem uctění památky svých rodičů a svého bratra rozhodl se p. Č. Mahrle, soukromník v Hradci Králové, postavit ve zdejší dědince důstojnou kapli. Umysl stal se letošního roku skutkem a kaple vysvěcena byla dne 2. října. Kaple číní velmi milý dojem; vystavěna jest ve slohu gotickém dle návrhu stavitele p. Nejedla ze Dvora Králové na posemek p. Frid. Lédra, synovce zakladatele, nákladem 12.000 K. Zakladatel narodil se v Bílé Třemešné, ale záhy odstěhoval se s rodiči do Běluně, kde též mládí své trávil. Větoupi jako hoch do tiskářského závodu p. Rudleva v Praze, byl pak posluchačem akademie malířské a oženil se s majitelkou závodu pro tisk obrázků p. Pacákovou v Hradci Králové. Jako muž dobře situovaný byl radním obce, zastupitelstva v Hradci Kr. a činným členem četných tamních spolků seriosních i zábavných a podpůrných. — Mimo to rozšířiti dal značným nákladem dosavadní Ladrův hostinec, tak že zde i lázně a letní byty zřízeny budou. Roztomilé sádky, jakým je již nyní Běluně, stane se s jistotou brzy oblíbeným místem výletním pro občanstvo a výletníky okolní.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

les dostati v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

(8) K úpravě naší kongruy a patrematních poměrů. „Čech“ se dne 6. října přisál článkem, v němž o smíšených otázkách lidí své dojmy kně, jenž cestoval po alpských zemích a jenž názory alpských kněží uvádí jako směrdatnou direktivu. Vývody článku jsou věcně nesprávné a mimo to máme zajisté doma dosti sil a vědomostí, abychom uvedené požadavky dle reálních našich poměrů mohli posouditi. Jest zároveň více než pozoruhodno, že jistý směr, v „Čechu“ tak často se projevující, podsunuje řešení otázek těch neustálé potíže, tak jako y šlo o kvadraturu kruhu. V tomto zvláštním jednání obrátí se všechna minerie našich kněžských poměrů. Má-li se dosáhnouti cílů tak nutných a pro kněžstvo potřebných, jako jest úprava kongruy a kompetence na benefice, jest nejšpatnější metodou, oslabovati každý podíl a dobrou vůli kupením nových a nových pochybností, jejichž autorům, jak patrně, ani z daleka na mysl nepřichází, že oddalováním řešení otázek těch podemílá se a oslabuje veškerá činnost kněžstva. Jest v tom veliký rozpor, na jedné straně volati po inten-

sivné činnosti katolické, jaké jest na příklad v Německu, a šládati podobnou činností u nás, a na druhé straně odstrkovati opravu poměrů, jejichž zlepšení jest vlastně nejzákladnější podmínkou toho, aby konečně i u nás kněžstvo probíralo se k vydatnější činnosti, bez které pomalu ustrojují se nábožensko-církevní poměry k těm koncům, ke kterým dospěly již ve Francii. Pochopí-li se v celku vlastní přičiny nynější kněžské nečinnosti, pak musí se o kongruu a volné kompetenci věcně psát, a co jest hlavní, konečně také opravdově a účinně jednat. V uvedeném článku se praví: „Za panování nynějšího nelze již důkladnějších oprav očekávat. Vše naše má do sebe také stránku politickou. Jako u všech politických, pokud spravedlivých požadavků slovanských národů se týče, nebude již žádné změny k lepšímu, tak ani co do liberalismu. Ta polovičatost zůstane až do té jisté chvíle. Všeobecně se uznává, že Rakousku nezbytně třeba silné ruky. Vláda nelásá se příliš ve vleku německých nacionalů a pokrokařů, než aby jim proti vůli k něčemu se odvážila. Duch německých pokrokařů a lidovců jest všemu katolickému rozhodně nepřátelský.“ Víme ovšem, že německí nacionalové vytknuli své „los von Rom“ a že mají vliv na vládu, ale tento vliv se neslomí naději, že v budoucnosti přijde nějaký muž, řekněme dneš ex machina, který blahovolně bez našeho přičinění naše požadavky obstará. Vláda se vždy řídí rozhodujícími proudy časovými, které vnikají zástupci lidovými do parlamentních sborů a slabostky čekati, bylo by tolik, jako tyto nepřátelské proudy podporovati. Právě včasným vyhověním požadavkům našim vzpruží se činnost kněžstva, aby horlivěji zúčastňující se života politického a sociálního, pracovalo k tomu, aby do sněmoven dostávali se mužové rozvážnější a konservativnější. Za tou příčinou splnění dvou našich požadavků konec konců jest závažným bodem i církevní politiky vůbec. Tak dlužno vše posuzovati a nic jinak. Ostatně nynější složení sněmovny dává záruku, že by pro zmíněné požadavky většina se našla, kdežto do budoucnosti pravděpodobně lze očekávati vzrůst poslanců protikatolických. V budoucnost odsunovati požadavky naše, jest tedy brzo odvážnou a nebezpečnou. Dále referent praví, že kněžstvo v alpských zemích bude pořádati ve Vídni sjezd a akce kongruové se uchopí, až zabodí-li prý se v Rakousku na dráhy konservativnější a až nastanou časy církvi katolické příznivější. To jest tolik jako říci: pokud bude přšet, zůstaneme hezky pod střechou doma, bude-li hezky, půjdeme na procházku. Kdo pak zavede ty dráhy konservativnější, jestliže kněžstvo zůstane za kamny? Nedávno v jednom vikariátu také velmi moudře pověděli: „utvoříme skupinu vikariátů, až jak se Jednota osvědčí“. Člověk neví věru, má-li se chytat za hlavu anebo se smát. Jen tak dále a budeme brzo hotovi!

Vzorná obec berlínská. Mezi městskými zastupitelstvem berlínským a pruskou vládou propukl vášný spor, který zvláště pro nás má velkou zajímavost. Berlínská obec propůjčila totiž tělocvičny a sály v budovách městských obecných škol k používání jistým spolkům, také českým a polským Sokolům. Pruské ministerstvo kultu a vyučování zákázalo však obci tento krok. Naproti tomu magistrát berlínský tvrdí, že pruská vláda k takovému zákazu není oprávněna. Na to pruská vláda nařídila přímo ředitelům škol, aby dotčené spolky do školních místností nepustili. Na schůzi obecních starších odezveno všeobecné jednání vládní a starosta berlínský Kirschner slíbil, že bude s veškerou rozhodností práv města hájiti, zejména pravil: Co se týče používání tělocvičen se strany Čechů a Poláků, nepotřebuji zde připomínati, že magistrát s jich snahami nemá nic společného, ale my nemáme budovy, jež obci patří, propůjčovati podle sympatií, nýbrž podle práva a spravedlnosti. A obecní starší Kassel doložil: Co se týče používání školních místností se strany českých a polských Sokolů, myslím, že tyto také jsou berlínskými občany a poplatníky a že jim musíme poskytnouti tatáž práva jako ostatním občanům. — Tak jednají praví a poctiví Němci, kteří mají ještě cit na pravém místě a s nimiž vždy se možno snadněji dohodnouti než s Němci ve Vídni, v Brně, nebo v kterémkoli městě v Rakousku. Čechům propůjčiti nějakou místnost ve Vídni, Linci, v některém sněmčím městě českém, to by byl oheň na střeše a bouření v Germánstvu rakouském. Němci berlínští mají uznání k poplatníkům slovanským, rakouští však Němci volají k Čechům: plačte, mlčte a poslouchejte!

Učte se česky, volá se v poslední době vždy více mezi Němci; děje se tak v něm. časopisech, posledně i v českobudějovské „Volkszeitung“, která vybízí německé studující, aby se učili česky. Česká řeč prý jest sice méně cenná, ale bez její znalosti prý se dnes Němec v Čechách neobžije, zejména ne úředník. Marý prý je křik Němců, že místa úřednická v něm. území jsou obsazována Čechy, když něm. úředníci, kteří by znali dostatečně oba jazyky, jest naprostý nedostatek. Češi prý jsou tak chytří, že se naučí německy. — Když se Němec bez znalosti češtiny nemůže obžíviti, pak věru jazyk náš něco platí; není méně cenný, ale rovnocenný, a právě přiznáním Němců, že se Češi v chytrosti své naučí německy, národ náš stoupá ve vzdělanosti nad Němce, kteří českou řeč opovrhují.

Jan Kubelík, slavný náš virtuos, majitel velkostátní Býchory u Kolína, byl požádán, aby v měsících severoamerických uspořádal 100 koncertů, za něž se mu nabídl celý milion korun.

Čeští kněží do Ameriky. Před měsícem přijel na Moravu vesp. Jos. Koudelka, generální vikář diecése clevelandské v sev. Americe, hlásati českých kněží pro české a slovácké katolíky v Clevelandu. Neobkáváně přihlásil se velký počet, 48 kněží a 17 bohoslovců, kteří hotovi jsou obstarati se jopuštěným bratřím českoslovanským.

Mezinárodní sjezd proti nemravné literatuře zahájen byl minulý týden v Kolíně n. R., kdež vynikající mužové bez rozdílu náboženského vyznání podali si ruce na potírání této rakoviny na těle moderní společnosti. Jednáním sjezdu [vysnival hlas: Mládeži náleží budoucnost. Mějete proto smilování nad dětmi, když vidíte, jak po ulicích a před výkladními skřínkami lačným zrakem piji j...

oplzlých knih opojují se vysilujícím nápojem smrti. — Vydávání nemravných nebo závadných spisů a obrazů jest dle anglického zákona přečinem hrdečným. Zákon ten vztahuje se na vystavování oplzlých obrazů, i když se to neděje na místě veřejném. — A u nás bez závdady rozšiřují se přemnohé spisy, po nichž právě jenom mládež lačné se boní, ač nakladatelem určeny prý jen pro dospělé, jako právě nejnovější dílo „Krása ženského těla“, obsahující na 200 obrazů nahých ženských těl a jež nakladatel prohlašuje za naprosto mravně nezávadné. Kdo vidí v mládeži budoucnost, ten jistě povstane proti podobným výtvořům.

Úspory čeledě a dělnictva v počtu 10.069 osob v Raiffeisenkách čes. v království českém koncem r. 1902 činily 2.104.088 84 K.

Úspory dětí v počtu 5866 v Raiffeisenkách čes. v království českém koncem roku 1902 činily 560.108 17 K.

Jak jsou Č. Budějovice německé, o tom svědčí toto: V září narodilo se zde 114 dětí, z nichž jest 101 českých a 13 německých. Ovšem vládnoucí Němci — kteří v obci vydržují asi 10 opatroven německých, českou však ani jedinou — poměr ten aspoň na papíře brzy převrátí.

Na ochranu děvčat. Letos hrnou se do Prahy ze všech stran venkovská děvčata za službou, kanceláře na zaopatřování služeb jsou jimi přímo obléhány. Mnohé pak, sháněním se po službě utrativše poslední groš, upadají do rukou kuplířek a klesají takto nadobro do bahna prostituce. — Na ochranu děvčat přicházejících do Vídně na službu utvořil se spolek dam (Vídň, I. Bez., Bäckerstrasse 14) k vykonávání tak zvané železniční misie, aby neznalé nebyly nesvědčitými lidmi zavedeny do domů hanby. Spolek tento působí na nádraží Františka Josefa. — Kdo dobrě víle, ten jistě aspoň dobrou radou přispěje službu hledajícím děvčatům.

Statistika spořitelních a záložních spolků v království českém za rok 1902 vyšla právě nákladem Ústřední jednoty českých hospodářských společenstev. Roku 1890 byly jen dva spolky, v roce 1902 662. Z činnovníků spolkových (starosta, předseda dozorců rady a pokladník) bylo r. 1902: 904 (45-61%) rolníků, 532 (28-84%) učitelů, 228 (11-56%) živnostníků, 177 (8-93%) duchovních, 141 (7-11%) příslušníků jiných stavů. Počet členů 50.069, závodních podílů 621.875-39 K, pokladní hotovost úhrnem 754.629-58 K. Úroková míra ze vkladů pohybovala se mezi 3½-5%; nejvíce spolků úrokovalo vklady 4%. Úroková míra ze zápůjček pohybovala se mezi 4-6%; nejvíce spolků úrokovalo zápůjčky 5%. Na vkladech spořitelních přijato 10.420.196 89 K, stav vkladů koncem r. 1902 byl 17.373.568-48 K. Zápůjček poskytnuto bylo r. 1902 8.186.962-21 K, stav zápůjček koncem r. 1902 činil 15.401.109-34 K. Stav vkladů spořitelních a záložních spolků u Ústřední jednoty byl koncem r. 3.279.853-57 K, stav zápůjček spolků od Ústřední jednoty činil 1.805.371-83 K. K částečné úhradě nákladů zařízení obdrželo 125 spolků z dotace sněmu (po 300 K) 37.500 K. Reserovních fondů bylo 182.866-28 K, čistý zisk všech spolků 97.700-68 K, ztráta 4761-27 K. Peněžní obrát prodeje a nákupu (hnojiva, uhlí, staviva, stroje, předm. atd.) činil 1.611.000 K. Obrát peněz vůbec činil 45.904.348-24 K.

Slovinská škola v Terstu povolena. Slovinci domáhají se už 20 let zřízení slovinské školy v Terstu, čemuž však obec teratská a vládnoucí většinou vlašskou vždy odporovala. Stížnost Slovinců zamítnuta místodržitelstvem i ministerstvem vyučování. Správní soud však rozhodnutí ministerstva zrušil jako bezdůvodné a prohlásil, že dle § 59. říšského škol. zákona mají býti zřizovány školy všude, kde ve vzdálenosti 1 hodiny počít do školy povinných dětí dle pětiletého průměru obnáší aspoň 40. Dle toho snad přece dočkáme se ve Vídni zřízení veřejných českých škol.

Smutné cifry. V měsíci září uveřejněno bylo v úředním oznamovateli 223 exekucních dražeb usedlostí v úhrnné odhadní ceně 3.368.686 K; s uvedeností počtu usedlostí bylo 120 (52-7 proc.) v odhadní ceně 1.480.095 (43-8 proc.) K v obcích českých a 108 (47-3 proc.) v odhadní ceně 1.887.590 (56-2 proc.) K v obcích německých. Od 1. ledna do 30. září 1904 uveřejněno bylo ve zmíněném úředním oznamovateli celkem 2231 exekucních dražeb usedlostí a nemovitostí v úhrnné odhadní ceně 36.932.132 K. Ze všech 228 exekucních dražeb usedlostí v září bylo 27 v odhadní ceně až do 1000, 124 do 10.000, 41 do 20.000, 24 do 50.000, 7 do 100.000, 5 přes 100.000 K. Malých selukých usedlostí až do 20.000 K jest 149.

Stačí dvakrát denně jísti, praví vynikající lékař a professor Novoyorské university dr. Dewey. Nejschůdnějším jest pro člověka, když jí dopoledne, kolem 10. nebo 11. hodiny a potom odpoledne kolem hodiny 5. nebo 6. Hned po ránu nemusí člověk jísti a to proto, že tělo jest posilněno spánkem a nějakou dobu jídla si nežadá. Plný žaludek překáží hmotné i duchovní práci — jelikož nervový systém jest zaměstnán trávením; na lačný život nejlépe se dají každé práci. Jísti máme až po práci, hlad jest následkem práce a každý hlad po práci jest přirozený a nejschůdnější. Dosavadní pateré jídla denní jest jen škodlivým zvykem naší civilizace, která stále chce mít plný žaludek a nedá tělu ani vytrávit. Jíme mnoho, více nežli tělo potřebuje; jako se přejídáme, tak se též přepíjíme. Trpěti hlad nějaký čas jest však pro člověka velmi zdravé. Doktor Dewey má na tisíce přívrženců ve Spojených státech amerických a metoda jeho osvědčila se velmi dobře; na tisíce pacientů, kteří se přejídali a trpěli chorobami žaludečními a nervovými, uposlouchuvše dra Deweye, jedl jen dvakrát denně a jsou zdraví. Ovšem nejlepší pravidlem pro každého jest: Jez, když máš hlad!

Kojná Itals'eho korunního prince Humberta jest 24letá paní jednoho lesníka, paní velmi zdravá a krásná. Tuto se savasala, že po dva

roky nebude pěstovat styky se svou rodinou a po celou tu dobu se vytrvá u prince. Měsíčně dostane se jí plata 500 lir (lira o něco menší koruny). Po dokonání povinnosti bude jí vyměřena doživotní penze 20 lir týdně. Paní tato jest v pravdě zahrnuta všim možným pohodlím, majíc ku posluzi světlá služebnictvo.

Jak se dají zhojiti rány, které dobytek utrpěl chomouty, postrašky a p. Pípravi se obvažek, který byl několikráte za den vepřovou slůčí napuštěn a přiložen se na rány dobytka. Čím starší je vepřová slůčí, tím větší její účinek.

Zpráva časopisecká. Dosavadní čtrnáctidenník „Selský List“, orgán to „Sdružení českých katolických zemědělců“, přeměněn byl dnem 7. lt. m. počínaje v týdeník. Redakce a administrace v Praze čís. 20—II.

Česká otázka jest významu evropského. Spisovatel Rudolf Vrba vydal německý spis psaný prostým slohem, objasňující českou otázku na základě Palackého. Má název: „Die Nationalitäten und Verfassungsconflict in Oesterreich“. Kdo zaše spisovateli v uzavřeném dopise 1 K v poštovních známkách, obdrží spis zdarma a franko k dalšímu rozšíření. Adresa: Rudolf Vrba, Praha-Smíchov číslo 968.

Obraz sv. Prokopa, polychromovaný, práce to znamenitého akademického umělce V. Foerstra, vydán nákladem p. K. Šimka v Čes. Budějovicích, Rudolfova tř., 42—I. — Známým a nejvýmluvnějším svědkem mistrovství našeho V. Foerstra jest jeho nádherná a originální „Křížová cesta“. Proto není třeba mnoho slov k odporučení nového díla jeho. Podporujeme domácí umění!

Banka Slavia. Životní odbor tohoto českého ústavu pojišťovacího vykazuje za první pololetí 1904 opět pozoruhodné úspěchy. Bylo totiž v těchto šesti měsících ředitelstvu podáno 3988 přihlášek na kapitál K 10,717,830.—, z nichž bylo přijato 3181 návrhů na pojištění kapitál K 8,575,360.—. V téže pololetí přijato bylo pojistného K 2,072,006.57, po členech pak zemřelých a pojištěncům doživším se vyplaceno bylo celkem K 734,512.16. Kromě řádných výplat Slavia, jsouc ústavem vzájemným, rozdílí členům odboru životního všechen svůj zisk. Lonského roku vyplatila dividendy K 155,281.76, za všechna dosavadní léta pak už značný obnos K 1,216,667.13. Pozoruhodny jsou též fondy, které koncem roku 1903 vykazovaly K 29,217,694.46.

Velké zpronevěření a tím také úpadek židovské firmy S. Taussig ve Vídni, majitelky továren na lněné výrobky, přivodil jeden z majitelů firmy Otto Taussig, jenž zpronevěřil na 1 milion korun. Úpadkem tímto poškozeno také několik velkých firem v Čechách.

(Zasláno.)

Prohlášení!

Já níže podepsaný Josef Komárek, strážník severozápadní dráhy v Převýšově u Žitelic n. C., potvrzuji tímto podle pravdy, že jsem dne 29. června t. r. na farním úřadě v Žitelicích u dp. Frant. Janáka, kaplana Žitelickeho, jen za poněkud výkrop své, toho právě dne zemřelé manželky Vilémíny žádai a jen výkrop také vyjednal, až mně u přítomnosti její 12leté dcery Marie též kaplan pouze radil, že bych snad předce mohl za 7 neb nejvýš za 8 sl. slušný pohřeb v 10 hodin se mái svatou manželce své vyprovítit.

Doznávám proto s lítostí, že jsem dp. Fr. Janákovu, kaplanu v Žitelicích, před mnohými osobami v Žitelicích a v Převýšově veřejně na oti utrhal (či vlastně pomlouval), říkáje, že bych byl manželce své slušný pohřeb vypravil, ale že na mně dšat pan příliš mnoho žádal. Na jednom místě řekl jsem, že žádal na mně 12 sl., jinde 14 sl., jinde docela 18 slatých.

Toto všecko tvrzení své jako vědomou nepravdu zde veřejně odvolávám, dp. Fr. Janáka za odporuštění toho nectného nařknutí touto cestou prosím a tím dosti učinění jemu veřejně podávám.

V Převýšově, dne 10. Hjna 1904.

Josef Komárek,
strážník severozápadní dráhy.

(Zasláno.)

Uctivě podepsaný prosí opětně ony důstojné pány, jimž loni „katechése dle přednášek biskupa Ed. Brynycha“ zaslány byly, (cena 1 K 80 h) a kteří je ani nevrátili, ani dosud nezapravili, aby tak laskavě učinili sobě neobtěžovali.

K. Janský, farář.

V Uhersku, 11. Hjna 1904.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 8. Hjna 1904. 1 hl pšenice K 16.30—17.80, žito K 12.30—13.50, ječmene K 11.60—12.00, oves K 7.35—7.70, pšenice K 00.00—00.00, vřkve K 00.00—00.00, hrachu K 22.50—00.00, čočky K 00.00—00.00, jablek K 26.00—00.00, krup K 20.00—28.00, bramborů K 6.00—6.40, jetelového semene červaného K 118.00—130.00, jetelového semene bílého K 00.00—00.00, řádku K 00.00—00.00, máku K 24.00—26.50, lněného semene K 00.00—00.00, 100 kg žitých otrub K 12.60—00.00, 100 kg pšen. otrub

K 12.80—00.00, 1 kg másla K 7.60—8.80, 1 kg sádla vepřového K 1.76—0.00, 1 kg tvarohu K 0.32—0.40, 1 vejce K 0.05—0.07, 1 kopa salí 6.00—20.00, 1 kopa okurek K 0.00—0.00, 1 kopa kapusty K 3.00—7.00, 1 hl cibule K 11.00—12.00, 1 kopa drob. seleniny K 1.00—1.20, 1 pytel mrkve K 7.00—8.00, 1 kopa cerele 0.00—0.00, 1 hl jablek 4.00—8.00, 1 hl hrušek 8.00—10.00, 1 bečka švestek 4.00—6.00. — Na týd. obilní trh v Hradci Kr. dne 8. Hjna 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 121, žito 109, ječmene 105, oves 172, pšenice —, vřkve —, hrachu 1, čočky —, máku 10, jablek 8, krup 8, jetelového semínka 21, lněného semene —. 2) Zeleniny: salí 141 kop, okurek — kop, kapusty 74 kop, cibule 32 hl, drobné seleniny 108 kop, mrkve 84 pytlů, cerele — kop, brambor 129 hl. 3) Ovoce: jablek 191 hl, hrušek 49 hl, švestek 109 beček. 4) Drobného dobytka: vepřů 15 kusů, podvinčat 426 kusů, kůzlat 0 kusy.

Žádejte

ve vlastním zájmu vždy

pravou Kathreinerovu

sladovou kávu Kneippovu

jen v balíčcích s ochrannou známkou farář Kneipp a jménem Kathreiner a dbejte pečlivě, abyste nepřijímali všelikých méně cenných padělků.

04.11.04

Pro pány katechety

na školách obecných, měšťanských a středních doporučujeme následující výborné a stále hledané pomůcky:

Spirago, katolický lidový katechismus.

Sv. I. Věronka, II. Mravouka, III. Milosti. Cena jednoho svazku po K 2.—, poštou po K 2.06.

Kalvoda, Praktický výklad malého katechismu. Cena K 1.80, poštou K 1.90. Příručný kapesní formát.

Lobry, Populární katechetická kázání. — I. Výklad Creda. Vyjde asi v 15 sešitech po 40 h. Dosud sešit 1. a 2.

Lobryho populární katechetická kázání mají splnit, po čem bylo drahnou dobu touženo. Obsahují jasný, věcný výklad Creda, Desatera, Mše sv., Otčenáše, Zdrávas atd. a jsou psány srdečným tónem, náležitou formou a ořiveny a doloženy krásnými, vhodnými příklady. Kateché, již mají porozumění pro potřeby doby a tonů, aby mohli v soustavných kázáních ukázati všemou krásu naší sv. víry, najdou v těchto promluvách vítanou a vydatnou pomůcku.

Pesch Til, S. J., Život dle náboženství. Příručná knížka pokynů a modliteb hlavně pro vzdělanější kruhy mužské. 8 ocelorytin. Dle 7. vydání origin. přeložil P. Placidus Buchta, benediktin rajhradský. 2. vydání. Vydání německé v 70.000 výt. Cena K 1.60, v plátně s červ. ofis. váz. K 2.60, v kůži se slatou ofis. K 3.60, nádherná varba K 5.—, poštou o 20 h více.

Zlámal Vikt., Velký den. Modlitby a spěvy ku slavnému sv. přijímání. Cena 32 h.

Škalík Fr. Slasky Eucharistické. Pro vzdělanější věřící. Cena 1 K, v eleg. vazbě plátně se slatou ofis. 2 K, v eleg. vazbě kožené K 2.40, poštou o 10 h více.

Zmeškal Fr., O sakramentu Hostie dle mše svatá a kněze. Cena 2 K, poštou K 2.10.

Doležel J., Příprava ku první sv. zpovědi a sv. přijímání. Díl I. příprava ku sv. zpovědi. Cena 70 h. Díl II. Příprava ku prvnímu sv. přijímání. Cena K 1.20. Příprava ke sv. biřmování. Cena 30 hal.

K dostání v knihkupectvích nebo přímo u nakladatele

R. PROMBERGRA,
knihkupec v Olomouci.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkozávod truhlářský

K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čís. 303.

Jan Horák,

soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasilá na požádání vždy

dle roční saisony kolekci
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.

Cetná uznání zvláště z kruhů veldůst. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Křesť. sociální podnik

prosí tímto přátele našeho hnutí

o půjčku do 5000 K

na menší úrok (3%—4%).

Otčené nabídky buďtež zaslány na

Konsumní společenstvo „Svépomoc“
v Úpici.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, faráře ve Výprachtěch)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a krového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

K letošnímu jubileu mariánskému vydala

Marie Nedomova
v Olomouci

malou ale velmi příhodnou knížku:

Neposkorněná Panna a Matka

Boží Maria. Jubilejní knížka obsahující výsnam a dějiny článku víry o neposkorněném Početí Panny Marie, příhodná rozjímání, pobožnosti a modlitby. — Napsal a sestavil Alfo na Pryč, farář v Horní Hynčíně. Stran 88. — V ohledné černé vazbě po 40 hal.

Doporučujeme

vlastní výrobu paramentů

i s nejbohatších látek. — Zvláštní píle věnuje se hotování kostelního prádla dle církevních předpisů.

Velký sklad obrazů, soch a všech devotionalií a kostelních předmětů.

Konkurs.

Obsadí se místo

ředitele kůru

při farním chrámu Páně v Třebchovicích s ročním příjmem 800 K mimo štolu. Žádosti buďtež podány do 1. listopadu t. r.

Bližší sdělí buď ústně nebo na požádání písemně

katol. farní úřad v Třebchovicích.

Frant. Mrha, Ferd. Hanousek,
starosta. děkan.

**Veškeré
druhy**

kalendářů

na r. 1905

má
v hojné zásobě na skladě
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

**Bohdana--
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

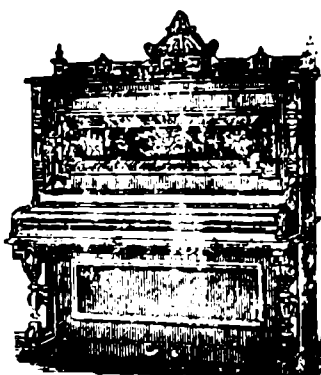
Pánům prodávacům účtuje se
za původ. ceny nakladatelské.

**Prodá se
zánovní oltář.**

Dotazy buďtež adresovány administraci t. l.

**Hôtel
a velkorestaurace
„Bařtipán“**

v Adalbertinu v Hradci Králové
doporučuje se
velectěnému P. T. obcenstvu
co nejlépe.

**PIANA
PIANINA
a HARMONIA**

nejnovějších
soustav — levně.

těž na splátky a výměnu nabízí továrna

**AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.**

Sklad Eliášovo nábrží proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

„SLAVIA“
vzájemně pojišťovací banka
v Praze

vyhovující novodobým požadavkům spořicího
obecenstva, zavedla v odborné životní novou
sazbu pojišťovací na dožití a úmrtí

se zaručeným 4% stoupajícími
úrokováním základního po-
jistného.

Pojištěný kapitál bude vyplacen, dožije-li se
pojištěnec ustanovené lhůty, anebo kdyby kdy-
kolí dříve zemřel, ihned po jeho úmrtí.

Výhodno zvláště pro ty, kterým v posledních
letech vzrostou výdaje pro dospívající rodinu
a p., neboť naproti tomu zmenšuje se až do ne-
patrného obnosu pojištění. Ubývá totiž. Če-
stým rokem počínaje pojištění o 20%,
prvního obnosu, sedmým rokem o
24% atd., takže na př. při zleté době po-
jišťovací obnášelo by pojištění v posledním roce
pouze 4% počátečního obnosu.

Jako jiné sazby, tak i tato spojena jest
s nárokem na dividendu.

Fondy a rezervy
banky Slavia . K 29,217.694-46

Všechny zisk ná-
leží členům. Do-
sud vyplaceno
v celku dividend. K 1,216.667-13

Ve všech odbor.
bylo dosud vý-
plat . . . . . K 78,324-623-17

Vysvětlení a sazby ochotně zasílá

Generální ředitelstvo banky Slavia
v Praze, Havlíčkovo náměstí,

jakož i generální zastupitelstva: v Brně, ve
Vídni, v Lublani, ve Lvově a v Záhřebě.

B. E. TOLMAN,
Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.181.

Založeno roku 1863.

Psací stroj.

SUKNA

a modní látky tu- i cizozemské

pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuje a vzory na požádání ochotně zasílá

V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

Díkůvzdání.

Všem, kdož za příčinou úmrtí naší vroucně milované man-
želky a matky, paní

Anny Chmelařové

projevili nám svou soustrast způsobem jakýmkoli, vyslovujeme své
nejupřímnější díky.

V Kuklenách, 13. října 1904.

Václav Chmelař,
syn.

František Chmelař,
manžel.

Poučení o Všeodborovém sdružení křesť. dělnictva.

Na centrálu (ústředí) Všeodborového sdružení křesť. dělnictva v Hradci Král. docházejí často dotazy, co jest to všeodborové sdružení, jak by se založilo a také i výtky, proč se takové spolky zakládají, když je dost katolických spolků, které nemá kdo ani vést. Na objasnění toho podáváme vysvětlení toto:

Co jest odborové sdružení čili odborový spolek?

Spolkem odborovým nazýváme onen spolek, v kterýž seskupení jsou dělníci jednoho a téhož pracovního odboru na př. tovární obuvníci, tkalci atd. Dělnictvo, jež jest početné alabé k tomu, aby sdružení jejich odboru představovalo nějakou sílu, na př. řemenáři, ozdobníci, mlynáři, koláři a j., sloučí se s odbory s příslušnými, poněvadž dle materiálu k spracování podáváného.

Co jest všeodborové sdružení?

Jsou-li sdruženy všechny odbory práce v jeden celek, každý však odbor přes to tvoří samostatnou část, povstane sdružení všeodborové. Vzniká obyčejně tehdy, kdy hnutí v směru tomto započíná a počet členstva je poměrně skrovný. Časem pak při jeho vzrůstu jednotlivé odbory se usamostatňují i na venek.

Jaký je účel a cíl spolků odborových?

Odpověď v tomto případě jest velice snadná: Hmotné a morální zlepšení postavení dělnictva vůbec, především ale členstva svého. Čím chtějí svého cíle dosáhnouti?

1. Ochranou svého člena oproti továrníkovi a sice: a) hned při smlouvě pracovní, b) po dobu práce. Dělník tu nepřijímá práci, stojí osamocen, nýbrž má za sebou celou organizaci, jež mu tím umožňuje, aby i v době úplné nezaměstnanosti na podmínky nespravedlivé a vyděračné nepřistupoval, již v zájmu svém a v zájmu celku. Neboť kdyby přistoupil, mohl by nesvědomitý továrník totéž požadovati od ostatních dělníků. Trvá-li kapitalista tvrdošíjně na svých podmínkách, dělník je nepřijímá a hledá práci jinde. Po jakousi dobu pak, než si najde místo se slušným platem atd., dostává dostatečnou podporu od organizace. Mnohdy, hledá-li zaměstnání více členů a dohody dosíci nelze, vyjednává organizace sama jako taková svým splnomocněním. A to se děje nejen při smlouvě pracovní, ale vždy, kdykoliv by továrník ve věcech týkajících se platu, doby pracovní, zdravotních podmínek atd. dělnictvu svému násilí učiniti chtěl. Snaží-li se však továrník přece svoji vůli provést i vyjednáváním s organizací — nyní dělníci se zachovávají pasivně — zamítá nebo je maří, tu po zralém uvážení všech okolností vydá organizace heslo ku svému členstvu: Zastavit práci, stávká! A do takové stávky se dělnictvo může směle pustiti; zde se nemusí obávat, že bída je po době krátké donutí vzdáti se mstivému zaměstnání na milost a nemilost, neboť ze stávkového fondu, při každé organizaci zřízeného, dostává každý člen denně tolik, aby sebe a rodinu uživil. A za takových okolností jistě podá továrník, jemuž každým dnem vzchází škoda tisíců, první ruku ke smíru a vyhoví alespoň dle možnosti kladeným požadavkům. Konečně jest při stávkách organizovaného dělnictva jedna světlá stránka: naprostá solidarita. I to dělnictvo, které zlovůli továrníkovou nebylo by bývalo postiženo, skládá nástroje a žádný organizovaný dělník, byť i z jiného okruhu třeba, u takového továrníka za žádnou cenu práci nepřijme.

2. Ochranou svého členstva proti bídě v době nezaměstnanosti a j. — Stává se, že dělník i při své nejlepší vůli a pracovitosti přijde z nenadání o práci. Práci v blízkém okolí nalésti mu není možno, tlačiti se na jiné a nabídnouti svých sil za nižší plat, také nelze. Zde tedy, jak již zmíněno, podporuje ho spolek a sám někde mu slušné místo zprostředkuje. Po případě bradí mu i cestovné, aby se mohl sám někde nějaké práce dopřít a pak jej podporuje i při stěhování.

3. Odborový spolek dbá o to, aby zákony na ochranu a k dobru dělnictva vydané byly řádně zachovávány, respektovány a nové libovůli předárců meze kladoucí zákony byly vydány. Poučuje, seznamuje své členy s těmito zákony a vysvětluje jim rozsah a dosah jejich, práva z nich plynoucí atd. Jsou-li zákony překročeny, tu organizace jako celek se ujímá postavení a dožaduje ve jménu jejich spravedlnosti. Nevyhovují-li stávající zákony, žádá organizace na příslušných místech za jich změnu a podává rukama poslanců odůvodněné interpelace a petice.

4. Na posledním místě teprve stojí ve spolkách odborových zábava a poučením spojená, neboť tohoto všeho dostane se členům ve spolkách jiných.

Jaké jest zřízení spolků odborových?

Členem Všeodborového sdružení křesť. dělnictva pro král. České může se státi křesťanský dělník nebo dělnice od 15. až do 50. roku. Přihláška děje se přihlašovacím listem řádně vyplněným. Přijatý člen obdrží členskou knížku a když jest v místě takových členů 5, zřídí se zde Ústředním výborem „Skupina“ s důvěrníkem v čele, který zastává výkonnou moc předsedy: svolává schůze, dopisuje o místních poměrech Ústředí atd. a hlavně agituje pro získání nových členů. Dostoupí-li počet čísla 15, změní se „Skupina“ v „Odbočku“ se stanovami úředně potvrzenými. Nyní se volí již pravidelný výbor s funkcionáři. Těchto přední starosti jest, aby o všem hnutí mezi dělnictvem podávali zprávy Ústředí, pořádali „socialní kursy“, starali se, aby členové dostali do rukou dobré odborné knihy a časopisy atd. — Celou rozvětvenou organizaci řídí Ústřední valná hromada, čili krátce Ústředí, jehož členy jsou jednotliví delegáti „Odboček“ a „Skupin“. Po dobu roční obstarává běžné záležitosti starosta tajemníkem. Nedělníci mohou býti toliko členy přispívajícími a jsou volitelní k různým funkcím. K dohodnutí mezi členstvem a pro vzdělání v odborové stránce slouží časopis vlastní „Práce“, jež obdrží každý člen zdarma.

Čím vynikají spolky odborové nad jiné?

Ve spolkách odborových velkou výhodou jest jednota zájmu. Jsou tu vždy dělníci jednoho a téhož odboru, mají téměř všichni tytéž bolesti a stížnosti (ovšem výjimka se najde vždy) a tudíž lze snadněji jejich právům vyhověti. V jiných spolkách se členstvem pomíchaným zájmy se mnohdy křížují nebo si odporují, neboť často se stává, že tytéž okolnosti a věci jsou dělníku toho odboru prospěšny, dělníku jiného odboru škodlivy. Zde jest jednota. Jiné spolky (jako jednoty jinoců a mužů, spolky tovaryšů) mají na zřeteli především vzdělání a mravní zúšlechťení svých členů, odborové spolky však na prvním místě zlepšení hmotného postavení tříd pracujících. Ony lepší své členy, tyto zaměstnavatele a předárcy.

Mimo to všeodborový křesťanský spolek podporuje své členy i hmotně za nepatrný příspěvek, což nemůže poskytnouti žádný kat. spolek a to: Člen v I. tř. platí týdně 22 hal. a má nárok na podporu nemocenskou týdně 6 K, v nezaměstnanosti míti bude týdně podpory 4 K, kromě podpor jiných. Člen II. tř. platí týdně 17 hal. a má právo v nemoci na podporu 4 K 50 h týdně a v nezaměstnanosti 3 K týdně. Člen třídy III. platí týdně 12 hal. a dostává v nemoci týdně 3 K, v nezaměstnanosti 2 K týdně podpory. Kromě toho má nárok i na podporu při stěhování, cestovní, pohřební a mimořádnou. Zápisné jest 1 koruna.

Tímto jest dostatečně vysvětlena působnost odborové organizace a též nutnost, zakládati takovéto spolky mimo spolky katolické. Přes to, že bylo již ve všech listech psáno o Sdružení a vybízeny byly veškeré korporace české k součinnosti v rozšiřování této organizace v naší straně zvláště potřebné, musíme vysloviti litost nad tím, že toto semínko se ujalo pouze v diecési královéhradecké a ještě ne dostatečně. Mnohý uznal potřebnost a účelnost tohoto spolku, ale odstrašilo ho trochu té práce, jež s vedením spojena. Nepřátelské strany křesť. socialismu zvláště soc. demokraté pochopili v pravý čas moc odborových spolků a proto veškeré vzdělávací spolky přeměnili na spolky odborové a v nich mají plnou svou moc. Padnou-li spolky odborové, padne také sociální demokracie.

Snad slova tato pohnou někým, že se přičiní a dohoní, co byl proměškal, zvláště když jsou příspěvky do Sdružení nepatrné a výhody spolkové veliké, jež poskytnouti nemůže žádný spolek. Ovšem že musí přistoupiti každý člen s vědomím ne pouze vlastního prospěchu, nýbrž s uvědoměním, že vstupuje do organizace na zlepšení sociálních potřeb vůbec. Má-li se někde rozpadnouti katol. spolek, předejte ho do rukou Všeodborového sdružení, jež se postará o potřebnou další sílu spolku a nebudete toho litovati. Každou informaci podá mileráda centrála Všeodborového sdružení křesť. dělnictva pro království České v Hradci Král.

Nečiníme snad tímto vyzvání pouze kněžím, vždyť může takovouto skupinu neb odbočku vésti dělnictvo samo, poněvadž jest podřízeno vrchní centrále.

Vzpružme se a na nešťastné a neblahé chvíli v křesť. socialismu zapomeňme a čerpejme sílu novou v odborových spolkách!

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapesníky od 60 kr. tucet počínaje,

damažkové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné, vyšívání i předtiskuté **ručníky,**

deky, stolní běhouny, garnitury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. občanstvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí, můj nově zařízený a rozšířený sklad si prohlédlo s přesvědčením, že většího výběru a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslužení, nikde jinde nenalezne.

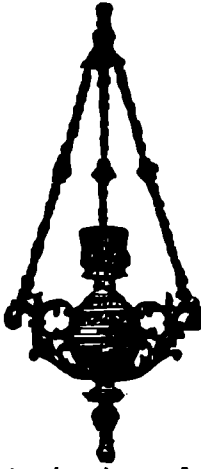
O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

Veledůstojnému duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Kar. Světlé, čís. 19 n., roh Konviktské ul., *vyučovaný pastýř speciálně na kostelní náčiní,* dovoluje si doporučiti svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a náčiní, jako: monstrance, kalichy, ciboria, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádobky a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni slatí a střihá. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákrety neb ceníky franko. Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejtěvostnějšího. Chudším kostelům úleva v placení. Více uznání po ruce. *Žádám přesované výrobky bezcenné.* Vše posílám již posvěcené.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívání a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldachinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Vídeň,

VII. o., Seidengasse čís. 35.

Na ukásku sasilá se vše franco.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orlí.
Rospočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

Jan Kryšpín,
(J. Sylvatervův synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký závod
pro
malbu oken kostelních
PRAHA—I,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 14.
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, s
těmi vsazením.

Veškeré rospočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.
Založeno roku 1836.

První nákupní pramen

látěk pro domácnost, jakož i dámských a pánských
látěk jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze
obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotyše, zeffry, knafasy atd. jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti.
za K 12.—, vyplacené od korun 20.— výše.
Vzorky a ceník zdarma a franco.

Ceníky zdarma.

7krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Okna chrámová každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.

3krát prvními cenami
vyznamenán.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží truhlář v Orlici u Kyšperka a
v Dolní Dobrouči Strojní zámečník a mladší knihař
hledá práci. Přihlášky přijímá „Všeobecné
sdružení křesťan. dělnictva“ v Hradci
Králové.

Vždy 50 žíněných matrací
na skladě.

Velkolepý výběr vzorů povlakt
na žíněny.

MATRACE

žíněmi plněné od zl. 17.— do zl. 60.—, lesní travou plněné od zl. 5.50 do
zl. 8.50, dřevitou vlnou plněné od zl. 4.50 do zl. 7.50.

Slamníky

plněné čistou dlouhou žitnou slamou od zl. 2.50 do zl. 3.50.

Za čisté plnění žíněmi se ručí.

Ceníky zdarma a franko.

Jan Stoupa

v Praze, Václavské nám. č. 32.

Oltáře, kazatelny atd.

všech slohů

vyrábí a plány neb fotografie na pož. zasílá

Frant. Jirouš,

odbor. závod pro práce kostel. v Slatinanech.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným všílky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Přesídlení.

Dovolují si ct. obecenstvu oznámiti, že přesídlil jsem

závod

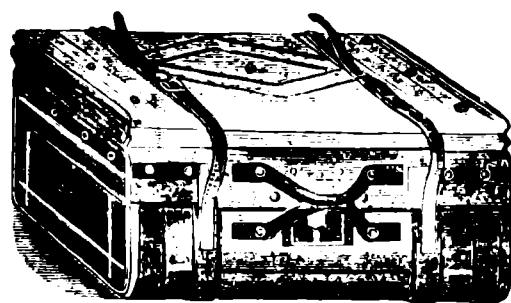
sedlářský a brašnářský

do domu p. A. Fultnerové, proti Grand-Hotelu.

Odporučuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: kuřry,
brašny převážné i ruční, turistické vaky, toboleky, pouzdra na doutníky atd.

Též mám na skladě kočárové i tažné postroje a lovecké i jezdecké potřeby všech druhů.
Děkuji ct. obecenstvu za přízeň, která mi až dosud věnována byla,
doutfaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

František Růžička, sedlár a brašnář
v Hradci Králové.

Šule - víno - Praha.

OBNOVA

Číslo 43.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 21. října 1904.

Inzeráty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Čtěte! Předplácejte!

Rozšiřujte!

OBNOVA!

Předplatné obnáší:

čtvrtletně . . . . . 2 k 50 h

pololetně . . . . . 5 k

celoročně . . . . . 10 k

do Německa celoročně . 10 k 52 h

do semí balkánských . 11 k

do Ruska . . . . . 11 k

do Ameriky . . . . . 11 k 56 h

Předplatiti možno počínajíc kterýmkoliv číslem.

Redakce a administrace **OBNOVY** v Hradci Král.
Adalbertinum.

Sdružování rolnictva.

Mnoho se mluví a píše o stavovském sdružování našeho rolnictva. Pravíme, že se mnoho mluví a píše, ale málo se podniká. My máme mnoho mudrců a přechytrých lidí, ale málo těch, kteří skutečně pro dobro bližšího něco chtějí podniknouti. Každý myslí jen na sebe a při tom hynou všickni. To je kletba sobectví. Mnozí proto vidí nemožnost toho, že by kdy sociální otázka dala se rozluštit, poněvadž nelze lidi předelati. Dokud bude sobectví hlavním vodítkem všeho jednání lidí, dotud nebude možno prováděti nějaké sociální opravy. Lidé jsou na sebe odkázáni, nikdo nemůže žít v samotě, robinsonády jsou pohádky pro děti, a právě proto jest nutno, aby jeden druhého podporoval a ne naopak. Když lidé hledí, jak by jeden druhého podvedl, oloupil a na úkor druhého se obohacoval, když zlodějství ve všech nejružnějších odstínech se vzrývá, pak jest lidská společnost v rozkladu, jednotlivec jest vydán na pospas všem podvodným lidem, nikde není ochrany, všechen hospodářský a společenský život hyne. Kde bydlí špatní lidé, tam se stává země peklem i kdyby sebe úrodnější půda měla a sebe lepší podnebí vábilo.

V kterékoliv zemi se na příklad usadí židé, tam se šíří chudoba, vyděračství a vysávání lidu. Žid málokdy dovede vydělat krejcar obecně užitečnou práci, on ho musí vyšvindlovat, má to v krvi. My křesťané však hlásáme zásady mravů Kristovy, která nám praví, že na škodu bližního nemáme si nic přisvojovat. V tom spočívá sociální spravedlnost.

Leží na snadě, že čím jsou sociální poměry krutější, tím hůře se jednotlivcům vede v zápase o chléb a že tu je tak blízko myšlénka hledati spásu, společným úsilím hájiti svoje zájmy. Myšlénka ta není nic nového a je velmi stará. Sdružování stejných výrobců, pracovníků na obhájení svých zájmů dělo se ve středověku hlavně ve stavu řemeslnickém. Staré řemeslnické cechy jsou sdružení jednotlivých řemeslníků za účelem organizace výroby, prodeje výrobků a tím uhájení své existence. Také rolníci v dřívějších dobách se organizovali proti feudálním pánům a vedli časté války proti nim, v kterých obyčejně podlehli. Dnešní doba nabádá velice ke sdružování stejných výrobců za účelem hájiti společným úsilím společné zájmy. Kapitalisté a velcí továrníci rozumí potřebám času a mají své organizace, které jsou celému světu dobře známy pod jménem kartely.

Ze rolnický stav porozuměl potřebám času a dovedl na hájení svých zájmů vytvořiti organizaci, o tom nám dává četné doklady rolnictvo v Německu. Letošního roku konal se v Poznani sjezd všech německých družstev z celého Německa. Zpravodaj Haas z Darmstadtu uvedl následující čísla. V Německu jest na

ten čas v činnosti 22400 rolnických družstev, z toho je 12477 družstev úvěrních ponejvíce dle vzoru Raiffeisenova, 1754 družstev čistě rolnických odborných (vzdělávacích a pod.), 2713 rolnických mlékáren, a 1365 různých nákupních a prodejních družstev rolnických.

Veškeré Raiffeisenovky a rolnické a úvěrní spolky měly za rok 1903 v Německu peněžitého obrátu za 1782 milionů marek. Uloženého kapitálu spravují okrouhle 900 milionů marek. Mimo to měly ústřední pokladny 2672 milionů marek svého obrátu peněz. Nákupní společenstva rolnická koupila r. 1903 svým členům za 160 milionů marek zboží; peněžní obraty mlékáren se odhadují za r. 1903 na 240 milionů marek.

Čísla tato mluví přece sama ze sebe. Zde se jeví skutečně obdivuhodná síla stavovská, která snad není nikde v takovém rozkvětu jako zde. Kde to vězí? Zde působí myšlénka, duch, zde působí láska k bližnímu. Ta koná obrovské věci. Bez nadšení a lásky k bližnímu ničeho se nevykoná. Upozorňujeme obzvláště na sociální činnost katolického duchovenstva v Bavorsku. Zde je v činnosti okrouhle 1200 záložen Raiffeisenových, z kterých je více jak polovina spravována kněžími. Záložny ty prospívají, emancipují lid od židů, navádějí ho k samostatnému hájení svých zájmů, jako k zakládání obilních družstev. K tomu zapotřebí jest, aby lid byl vychováván v lásce křesťanské. Prohnání sobci, mravně zkažení lidé, kteří hledí jen na sebe a okrádají druhého, nemohou se nikdy spolčiti k dílu společnému a stane-li se tak, pak běda, dilo to brzy zhyne.

Že se v našem českém lidu dosud nevyvinulo takové silné stavovské hnutí a hospodářská organizace, toho je příčin mnoho a každý je snad zná. Kam pak se na příklad poděly ty rolnické cukrovary? Mají je dnes židé většinou. A proč je neudrželi rolníci? Ptejte se jich! Kradlo se. Toť vše. A nejen to, nerozumělo se obchodu. Ani se nemusí krást, jen špatně hospodářit a podnik musí padnout. Jenom mravně zdravý lid jest schopen ke společenským podnikům. To ať si pamatují naši protivníci!

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 19. října.

(Po odročení sněmu království Českého. — Nový most se Starého Města na Letnou. — „Hraboši“.)

„Příští schůzi oznámím pánům poslancům písemně“, prohlásil nejvyšší pan maršálek dne 14. t. m. v pátek na konci schůze sněmu království Českého. Prohlášení to znamená odročení našeho zemského parlamentu na neurčitou dobu. Tolik důležitosti, tolik zájmů, tolik potřeb a naléhavostí čeká v něm na své vyřízení a to vše odloženo bylo opět do nedozírné budoucnosti!

Proč byl sněm království Českého odročen?

Politika německých poslanců, kteří začali na něm prováděti obstrukci, zdála se býti tak závažnou, že, aby nebyl mařen zbytečně čas a zemi nedělány marné útraty jalovým hlasováním a řečením, byl zatím celý sněm poslán domů. K tomu také poněkud přispělo zakročení socialistů, hlásících se o všeobecné hlasovací právo.

Kam tyto neurované, rozervané poměry povedou, nedá se dnes ani přibližně předvídati a to tím méně, poněvadž ani sněmjící strany, ani voličstvo nejsou ve svých názorech na stávající situaci jednomyslnými. Činitelům pak, jimž uložena a svěřena jest správa kormidla, schází dostatek energie a snad i kompas, aby veřejnost z tohoto vlnobití vášní a zmatků dovedli vyvésti.

Poněvadž pak právě nepřímo ohlášené odročení sněmu království Českého jest pouze jediným z nekonečné již řady zjevů, jimiž se další neudržitelnost nynějších poměrů přes tu

chvilí manifestuje a na chvíli si pomáhá, zdá se býti úplně správným mínění úvodního článku v předešlém čísle „Obnovy.“ Článek ten totiž končí úvahu svou závěrem, že stávající nesnadné a těžké poměry nemohou uzdraviti žádné nové programy, nýbrž že jest zapotřebí nových osob, které by žádoucí spořádanost moudrosti a zdatnosti svou obnovily.

O tom nemůže býti docela žádného sporu, že když někomu po leta něco se nedaří, že musí býti vystřídán silou novou, která by starou slabost nahradila.

V tom nepochybně spočívá celé tajemství nynější neblahé situace a příští budoucnost asi dá za pravdu, že tento názor na stávající poměry jest správným.

Tím bychom mohli referát svůj o odročení sněmu království Českého skončiti. Avšak několik slov musíme předece ještě dodati.

Jak sněm království Českého, tak i sněm markrabství Moravského staly se předmětem útoků a jevištěm projevů, před jakými mají býti zákonodárné sbory chráněny. Projevy ty vyznívaly vyhrůžkami o násilí —

Že by stoupenci sociální strany, kteří v Praze a v Brně skutkem, slovem a tiskem sněmování překáželi a klidný průběh jeho rušili, byli od někoho na to schválně pojednání, to se dokázati nedá. A proto nezbyvá, než-li míti za to, že vnikání lidu do sněmoven jest projevem zoufalství, v němž se dnes široké vrstvy jeho nacházejí.

Lid jest bez té míry výdělků, aby mohl při nastalé a nikým nekárané drahotě životních prostředků existovati. Tihu tu cítilo již státní úřednictvo, učitelstvo, sněmovny oběma těmito společenským vrstvám bez ohledu „vem kde vem“ pomohly a proto nynější útoky dělnictva a socialistů na zákonodárné sbory zdají se míti docela přirozený původ a podnětem tím jest naděje, že by jim sněmovny také mohly pomoci, jako pomohly jiným.

Proto bylo by povážlivou politickou chybou a sociálním nedopatřením, zjevy tyto nejvážněji nesledovati a příčiny jejich podrobně nezkoumati.

Socialisté totiž dovolávají se součinnosti v usnášení zákonů. To znamená, že z nepochybné potřeby a naléhavosti touží po některých pro sebe nezbytných a žádoucích veřejných opatřeních. Což nebylo by na čase dohlédnouti k tomu, zdaž nejširších vrstev týkající se zákony jsou také do poslední své litery plněny a zdaž jsou správně vykládány? Snad by se tu a tam leccos našlo, co se mimoděk přehlíží a co jest potom následkem toho příčinou k povážlivému jitrění.

Kdo dnes ku př. dohlíží k tomu, aby se nelichvářilo s potravinami při jejich prodeji? Kdo dozírá, aby si soukromníci nedělali z topiva monopol? Zkrátka zavedení maxima cen v našem tržnictví, jak to stávající zákony dovolují, zajisté že by bylo obrovským kusem rozluštění sociální otázky, kterou jsme viděli dnes se zatatou pěstí tlouci na brány sněmoven.

Pak-li to klidně nedovedou provésti a urovnati nynější náčelníci našeho veřejného života, přirozeně nezbyvá, než-li aby provedení toho postoupili osobám novým.

* * *

Hned v prvním ročníku „Obnovy“ ve svých dopisech důtklivě jsme odůvodňovali, že nejbezpečnějším klíčem k rozluštění rychlého a zdárného provedení pražskou obcí podnikané assanace Starého Města a Josefova jest především zbudování nového mostu přes Vltavu, který by tyto městské čtvrti vysvobodil z jejich dosavadní zapadlosti a otevřel do nich nové brány a cesty. Město, jež jest na větším díle svého obvodu obito širokou, nijak nepřechodnou a nepřejezdnou řekou a pouze menším dílem své periferie sousedí s pochopitelně žárlivou soupeřkou, která život a ruch do něho vnikající opatrně cedí, musí vadnouti a nemůže zkvétati.

Po informacích s celou řadou odborníků vícekrát jsme zde stavbu nevyhnutelného mostu ze Starého Města na Letnou doporučovali, plán a důvody k tomu, jež již před desíti lety ve příčině té podal a veřejně ve „Světě“ vložil profesor české techniky v Praze p. Jan Koula, opětovně jsme zde propagovali, avšak na staroměstské radnici panovala stále ku projektu tomu taková chladnost, že na místě, aby pražské obci přibyla následkem zbudování nového mostu na Letné nová čtvrt, připuštěno, aby stavební ruch na Vinohradech zbudoval během doby té na 600 nových domů, z nichž dobrá polovice mohla státí na levém břehu vltavském směrem ke Stromovce a odkládáním zbudování mostu toho zdržen byl také na kolik let stavební ruch v assanaci.

Pražská obec tuto svou upjatost k podniknutí, jehož provedení se vyhnouti nemohla a nemůže, zaplatila ztrátami dnes nevypočítatelnými a nyní konečně, jak se dovidáme, hledí zameškané doháněti. Jedná se totiž konečně o to, aby most spojující Staré Město s Letnou co nejdříve stál proto, poněvadž ukázal se býti — neodkladnou nutností.

Z Velkého staroměstského náměstí totiž vznikla průběhem let nádherná třída přes assanované bloky a třída ta dochází nyní k Vltavě, tak že nezbyvá, než li v ní přes vodu po mostě na Letnou pokračovati.

Pan profesor Koula má po letech veliké zadostiučinění, jehož se mu dostává tím, že jeho projekt spojení Starého Města s Letnou přichází opět na denní pořádek, z něhož vícekrát již odsunut býti nemůže.

Ve prozíravosti do budoucna má pražská obec nepochopitelnou smůlu. Skoro na všech stranách dala se dobrovolně sevržiti předměstími, která jí nyní diktují a ve vnitřním městě počítá tak, že nad tím rozumní lidé ruce spínají. Onehdy dokonce dala na korunu vypočísti, co za 70 let ponese prý reprezentační dům, jež na pozemcích u Pražské brány někteří páni chtějí pro židovské krámy postavit. Něco podobného nedovede předurčiti ani žádný prorok!

Jak se pražský komunální program sevrkl, toho dokladem jest návrh, aby se prý čtyřikrát za rok v určitý den po Praze na obecní povozy sbíraly a z města vyvážely staré — struzky! A o takovém návrhu se na staroměstské radnici debatuje a klidně se posloucháji výpočty, co ponесou obecní objekty na 70 let!

Než raději o tom končíme a že naše mínění o veřejném našem životě a naše názory o českých poměrech začínají býti sdílány širšími vrstvami české společnosti, uvádíme dále zajímavou úvahu pražského týdeníka „Nájemník“, který velice vtipně rozepsal se o „hraboších“, kteří náš veřejný život opanovali.

„O hraboších“ poslední „Nájemník“ píše:

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XXII.

(Z jarních luhů).

Jak jsem již na svém místě šíře uvedl, prožili jsme jako studenti ve druhé polovici let sedmdesátých různé, mladou mysl vzrušující doby. Srbsko-turecká válka roku 1876, rusko-turecká válka roku 1877 a následující ji osvobození Bulharska z poddanství porty otomanské, zabránění Bosny a Hercegoviny vojskem rakousko-uherským roku 1878, to všechno dodávalo nám stále nové a nové vzněty, z nichž bujely a kvetly sympatie a oddanost k velké myšlence slovanské.

Královéhradecké Bosny a Hercegoviny v létě r. 1878 byl sledován s nemalým účastenstvím. K zabránění Hercegoviny vyslány byly totiž také dva české pluky a sice čáslavský Reichschach-Mondel č. 21 a jičínský Nobili č. 74. Nobili ležel tehdy posádkou v Hradci Králové a Reichschach-Mondel v Josefově. Důstojnictvo i mužstvo jejich bylo zde tudíž známo a když byly v srpnu mobilisovány, byli do zbraně zavoláni také četní hradečtí studenti, kteří se ke plukům těm dle branného zákona z r. 1868 dali jako dobrovolníci odvésti. Proto k vůli těmto známým jevil se v Hradci k operacím pluků těch v Hercegovině všeobecný zájem, zejména pak když v den sv. Václava r. 1878 přišly před Livnem do prudkého ohně.

Když pak se před vánocemi záložníci vrátili domů, tu ani hradecké školy nezůstaly vzdáleny válečné nálady, kterou z Hercegoviny vedle tureckého tabáku účastníci okupační výpravy do vlasti přinesli. Cítili jsme, že v tom všeobecném ruchu, kdy Slovanstvu svoboda rozkvétati začala, kdy hranice držav balkanského poloostrova se měnily, musíme také v Hradci Králové něco důležitého pro všeobecné dobro a v zájmu Slovanstva vykonati.

„Na všech stranách je rozkladný proces patrný. Nevíme, jak dlouho bude ještě pokračovat a jaké budou jeho důsledky. Je to však jen osudem našeho národa — děje se tak i jinde. Jezdilo se dlouho v jedné koleji a dlužno vyježděné a roztříštěné cesty znovu upravit. K vůli pořádku třeba vyvětrat a vysmějit v naší české domácnosti... Ze nemůžeme z místa, má dvě příčiny: nepřítel vlády a vlastní rozháranost. První příčina je částečně podmíněna druhou. Máme na paměti, že pokud nám vláda nemusí nic dáti, že také nedá. Byla-li nám doba přece někdy příznivější, vždy to bylo jen k vůli zahraničním poměrům. Byly také už doby, kdy byli vládním kruhům i neněmečtí národové dobří — a přijdou zase, ale nečekejme na ně. Důležitějším je vědomí, že čím jsme — tím jsme vlastní silou. Rostli jsme za tlaku — porosteme i dál. Zde je vlastní náš živel. Hádáme se o prostředky k dosažení účelu a zapomínáme na cíl, který je dosažitelný za jistých podmínek. Jest chybou, že se již nekoná obětavá národní práce a že se rozmohli u nás „hraboši“. To je vinou nedostatečné kontroly našich poměrů i lidí. Naše korporace obsadili pachytří veřejných funkcí, kteří si hledí především vlastních prospěchů. To odhání lepší element z veřejného života. Od každého se žádá příslušnost ku straně neb koterii a pohlaví těch stran i koterií pro své soukromé zájmy uzavírají kompromisy a tvoří vzájemně pojišťující společnost na své mandáty. Naše společnost je rozbita a v její náhledech panuje největší zmatek. Následkem toho jsou ony nepěkné poměry, které jsou sice veřejným tajemstvím a přece se o nich mlčí. Proč? Tyto věci máme ve vlastních rukou a nemůžeme je urovnat a zlepšit. Za takových nezralých a nepěkných domácích poměrů nemůžeme mít nějakého významu na venek. Tedy nejprve uspořádanou domácnost a potom teprv váhu ve veřejnosti — jinak ne!“

Tato rozumná slova zasluhují, aby se co nejčteněji čtla.

Obrana.

(3) Zajímavé přiznání. „Český Učitel“ píše: „S pokrokářstvím a pokrokovostí dělá se dnes již běžný obchod, jako s každým jiným heslem, na kterém se poznala obchodní schopnost. Vyzdvihne se pokrokářská firma a to jest jako patent na všechno, co odtud pochází, že jest výtečné a především nedotknutelné. Kdo opovází se mítí mínění jiné, je člověk nepokrokový, zpátečník, farisej a t. p.“ Konečně tedy slovo upřímné! Konečně tedy potvrzení toho, co Obnova již dávno tvrdila a příklady dokládala! Ovšem že „Čes. Učitel“ tato slova proklouzla „pro domo sua“ (pro soukromou záležitost vlastní) ve sporu s jiným „pokrokovým“ listem, ale jsme i tak za ně vděční. Do-

Naše třída byla právě v sextě a proto toto povýšené již postavení její přímo naléhalo, abychom v tomto evropském ruchu nezůstali nečinnými a abychom naň jenom se založenýma rukama jako diváci nepohlíželi. Nadšené řeči, vroucí horování, různé zpěvy, to všechno nepostačovalo, prahli jsme po skutku a to po skutku velikém —

Chodili jsme s rukama v kapsách svých zimníků za nevládných zimních dnů po velké podání, za příznivější povětrnosti vycházeli jsme na procházku za brány, hlavně na nádraží, všude při tom myšlenkami přeplněné hlavy a rukojíce, co v této těžké situaci podniknouti. Najednou byli jsme celá třída tak dohromady sjednocena, jako nikdy před tím, ani potom. Jindy totiž bývala mezi námi jakási hranice vzájemných styků a důvěrnosti.

Hranici tu táhl mezi námi domácí řád, jenž vázal kollegy bydlící v Borromaeu, kteří neměli tolik příležitosti k besedování a fantasiím, jako jsme měli my, kteří jsme zůstávali „ve městě“. Hranice ta však v této době padla. Borromaeisté nás pod různými záminkami navštěvovali v našich bytech, my jim to opláceli v Borromaeu a i na jejich procházkách jsme je doprovázeli. Při tom pak klíčilo a rostlo naše umínění, že musíme jednolitě přistoupiti k vykonání nějakého důležitého činu, jímž bychom stávající situaci našeho národa posílili značně v před.

Trvalo to kolik neděl, než-li jsme se rozhodli, jakým způsobem se to má státi, až konečně jsme se usnesli na tom, že budeme vydávati — časopis, v němž své mínění a své stanovisko projevíme a ukážeme, jakými a kterými vlastně cestami se má národ náš za přítomných okolností ubírat.

Borromaeisté v těchto poradách zastupovali hlavně kollegové Puchmajer a Jansa a „měšťáky“ reprezentovali kollegové Šolc, Klumpar a Čížek. Já, snad jako nejsilnější kuřák v třídě, jež i náš třídní pan profesor z fajfky s dloubatánským troublem kouřiti viděl a od něhož si jednou na nádraží pan profesor Slavík viržinko zapálil a pak jako ochotný cvičitel svých kollegů v ástce, již

dáváme k upřímnému stesku „Čes. Učitel“ ještě toto: Nejhrubší nadávky a lži za katolickou církví metané, nestoudné a přímo hrubé ohlupování nebylo ani vášnými časopisy liberálními zakřiknuto, pokud takové konanky prováděly strany „pokrokové“. Punc pokrokovosti přikryl každou nebalost, všechnu duševní omezenost. Stáli se pokrokovým — to bylo vše! nejanadnější. A kdo chtěl pracovati vážně, kdo snažil se zachovati si při práci neustranné stanovisko k církvi, byl od pokrokařů amýván jako zrádce a farisej. A pro takové „pokrokaře“ bohužel pravá věda, pravý pokrok nejvíce vážil; místo uvědomění českého lidu vidíme nejsmutnější zmatení názorů právě u lidí — pokrokových.

Politický přehled.

Brány sněmu království Českého se mace 14. t. m. uzavřely, kdy nejvyšší maršálek schůzi ukončil řka, že dobu příští schůze poslancům písemně oznámí, což ovšem znamená odročení sněmu. Snémování trvalo celkem 9 dní, vlastně konaly se jenom tři schůze, jež dohromady trvaly asi sedm hodin, za kterouž dobu poslancům vyplaceno celkem 36.000 K. Neodůvodněnou neústupností Němců nevykonáno pranic, zmařeno i jednání o podpoře v nouzi, na niž dychtivě čekali čeští i němečtí rolníci. Nejvyšší maršálek všemožně se na konferencích klubovních předsedů přičiňoval, aby se stal sněm aspoň částečně dělným, ale marně. Ozvěnou maršálova jednání snémovního jsou prohlášení 2 mladočeská, jedno agrární strany, v nichž ostří obráceno proti Němcům a vládě a obhajováno stanovisko strany. Tak ovšem samozřejmě příští zasedání říšské rady, jež svolána bude v polovici listopadu, ocitne se zase ve znamení české obstrukce. Dr. Körber dle různých hlasů jakoby se chystal pomocí § 14. k oktrojování nového jednacího řádu na říšské radě. — Na krajském sjezdu mladočeské strany v Plzni v neděli obhajoval dr. Herold svou stranu řka, že obstrukce zůstane jim nadál, zbraní. Poslancům vyslovena plná důvěra, a voláno po organizaci strany a po sjednocení se stran v boji našem. — V neděli způsobil i v Praze social. demokraté demonstraci pro všeobecné právo hlasovací, při níž policie užila zbraně. — Na moravském sněmu jedná se nyní obvyklým chodem; přijat také všemi hlasy ze strachu před demonstracemi podaný pilný návrh německý na zavedení přímých tajných voleb v obcích venkovských. — Na krajském sněmu způsobil obě národní strany slovinské bouřlivou demonstraci proti zemskému prezidentu Heinovi, jež téměř vyhaněli ze snémovny. Za bouřlivého souhlasu galerie schválen byl pilný návrh, kterým se zemskému prezidentovi vyslovuje nelibost, že mluví ve sněmu německy. Bouřlivými projevy s galerie byly obě slovinské strany napomínány k svornosti a smíru. Sněm na to odročen.

mne pan Horálek výborně hráti naučil, požíval jsem jakéhosi renome zkušeného již člověka a proto jsem urovnával sporné náhledy. Jednalo se totiž o to, aby podnikaný námi list nepřinášel žádných překladů, koníčků a hádanek. To jsem měl uloženo „zabití“, což jsem také šťastně učinil, prohlásiv překlady za vlastní nezralost a hraní si s koníčky a hádankami za dětinství.

Listu dáno jméno „Z jarních luhů“, redakce svěřena byla kollegovi Šolcovi, tehdy osvědčenému a nejpřednějšímu básníku v třídě a „tisk“ jeho do vlastní režie převzal kollega Ladislav Klumpar. Že jsme svůj list ihned „tiskli“, ukazuje, že jsme brali celou věc nanejvýš vážně. Této vážnosti dodal jí především kollega Klumpar, který seznámil se v kanceláři svého pana svaka Bohdana Peřiny, městského úředníka, s hektografem a užívání této tehdy novinky k rozšiřování našeho listu ke všeobecnému našemu překvapení a souhlasu doporučil. Proto jako odborník byly mu tisk našeho listu i jeho administrace, s nimiž se etabloval v bytě svého pana otce, fidele našeho gymnasia, ochotně svěřeny a za každé číslo platil mu každý odběratel na papír a tiskací potřeby tuším že asi pět krejcarů, následkem čehož ochotný podnikatel pracoval nepochybně s nezbytným citelným deficitem.

Že by si byl totiž jako nakladatel ze zisku časopisu toho koupil dům nebo statek a vozil se po Hradci ve fiáku, o tom nevím.

Časopis náš „Z jarních luhů“ však docela vážně konkuroval s tehdy kvetoucím „Lumírem“ a byly v něm otištěny básně a povídky, které po našem mínění v každém ohledu obsah „Lumíra“ dokonce i předstihovaly. „Z jarních luhů“ pestřil se bohatou květenou mladistvé naší nadšenosti, tak že je až na kollegy Pelikána a Polívku odebírala celá, přes čtyřicet hlav čítající naše třída. Já psával do časopisu toho povídky a časové feuilletony. Vycházel od listopadu až do konce měsíce května, kdy byl další jeho život a rozvoj bezděčně násilně přetržen a sice více s důvědu formálních, než-li věcných. A provedl to náš učitel,

V **lesostruka** majitelé domů se vyskytují, aby své domy Italům neprodávali, ani by jim neprodejali; zejména italská profesora a studenti nemají býti trpěni v něm. domoch. Divná to kultura Němců, kteří jinou národnost vedle sebe nestrpí.

Císař odejel zase na nějaký čas do Uher. Nový úspěch vzešel Maďarům tím, že král uštědil, aby v Pešti zřízena byla zvláštní tělesná stráž, jejíž kapitánem byl jmenován polní zbrojmistr bar. Fajervary. Proti změně jednacího řádu a proti provedení prozatímní obchodní smlouvy s Itálií vystoupila spojená maďarská opozice.

Dne 25. října zemřel v Pilnici u Drážďan v 72. roce saský král Jiří, jehož bratr král Albert zemřel r. 1902. Nástupcem stal se korunní princ Bedřich August, jenž přijal jméno August III. Manželkou jeho jest nyní rozvedena Luisa Toskánská, která svým útekem s učitelem svých dětí v celém světě způsobila sensaci.

Italická vláda rozpustila sněmovnu a vypela nové volby, poslední to prostředek proti silné agitaci soc. demokratů a republikánů.

Francozský ministerský předseda Combes nařídil právě 23. biskupům, v jejich diecéstech nacházejí se kněžské semináře Sulpiciány řízené, že musí tyto Sulpiciány do jednoho roku odstraniti a světskými kněžími nahraditi.

Sotva poněkud potlačeno povstání Hererů, vypověděna německým koloniím v jihozápadní Africe vyhlazovací válka vrchním vůdcem všech kmenů hetentotských. Je vidět, že německá kultura nenese dobré ovoce.

Na mandžurském bojišti konečně nastal obrat Rusům příznivý. U Jentaje mezi Mukdenem a Liaojangem srazily se tři japonské armády s Rusy. Boj hrozný se tu rozvinul a trvá již na 14 dní. Z počátku sice hlásáno japonským tiskem, že Rusové poraženi, ale nyní jeví se pravý opak. Kuropatkin prorazil střed japonské armády Nodzuem vedené, řídě sám ruské operace. Kuroki na pravém křídle japonském rovněž prý zatlačen. Levému křídlu japon., jež vede Oku, nepodařilo se dosud nějaký zvláštní úspěch provésti. Generál Kuropatkin nedbaje prudké palby, v největším nebezpečí skočil na koně a sám vedl petrovský pluk proti nepříteli. Tento stkvělý příklad osobní statečnosti působil velice na ruské vojsko, tak že Japonci brzo v neuvěřitelných houfích prchali. Některé divise japonské byly úplně potřeny, mnoho Japonců zajato a více děl ukořistěno. Zprávy z Tokia jsou ovšem nyní mnoho zamklé, přiznávají částečně neúspěch zbraním japonským, což jistě svědčí, že se jim zle vede. Japonci i Rusové připravují se k rozhodné ráně, chtěje jeden druhého zdrtiti. Všechny nejmodernější vymoženosti válečné, největší ostratnost na obou stranách ovšem jsou příčinou, že jednotlivá bitva trvá tolik dní, kdy se bojuje dnem noci bez ustání. Ztráty jsou dosud nepřehledné, brozné na obou stranách, dosud nelze si představit jejich velikost.

od něhož jsme toho nejméně očekávali, a učinil tak z důvodů skutečně závažných.

Nepřímou příčinou zakročení jeho byl jeden z mých feuilletonů, v němž jsem do čehosi bodl tak, že následkem toho mělo se mně v důvěrnosti dostati důtky. Aby se to stalo, bylo „závadné“ číslo ukázáno panu katechetovi Janu Ehrovi. Ten však vida tištěný a úředně neschválený tajný studentský časopis, užal a závadného místa v něm vůbec si nevšiml, k vůli uvarování možného zakročení úřadů, rázem celý náš podnik s povrchu zemského sklidil.

Měli jsme ho odpoledne druhou hodinu na náboženství. Přišel do třídy, tvářil se proti svému obyčeji nanejvýš vážně a starostlivě. Ani jeden úsměv nepřelétl jindy vlnitou tvář, ani jediná bodrá poznámka nás k pozornosti nerozjařila. Byla to nejsmutnější hodina, již jsme s ním zažili. Když školník Nábelek odzvonil čtvrtou a když jsme se pomodlili, tu pan katecheta sáhl do kapsy a vylovil odtamtud číslo našeho časopisu.

„Kdo není odběratelem tohoto tiskopisu, může odejít!“, prohlásil.

Odešel jenom Pelikán s Polívkou. To pana katecheta nanejvýš překvapilo.

Mimo tyto dva zůstala totiž celá třída sedět v lavicích.

„At vstane redaktor!“, nařídil chvějícím se hlasem.

Vstal Václav Šolc.

„At vstane tiskař!“, pokračoval.

Vstal Ladislav Klumpar.

„At vstanou spolupracovníci“, pronesl zájímavě.

Vstala třetina třídy.

A nyní stáhněte celá třída.

Pan katecheta zalomil rukama a spustil.

„Do čeho jste se to spustili, vydávati tištěný časopis bez ohlášení úřadům a proti disciplinárním pravidlům?“, jal se hrožkovat. „Máte o tom ponětí, co to všechno může mít za následky pro vás i pro ústav?“

My mlčeli.

Z činnosti katol. spolků.

Z Kostelee u. Orli. Pěkně se nám vydařila přednášková schůze dne 16. t. m. Vldp. děkan v majovaci řech velmi trefně vymyslel pojem pravého pokroku a udělil pak slovo vp. J. Sahulovi z Hradce Král., který v delší přednášce dovedl, že lutherství nebylo v příčině kulturní pokrokem; srovnával tehdejší úroveň církve a tvrdohlavým bojem lutherských pastorů proti objevům katolických učenců a podával příklady, jakými nesmyslnými pověrami dovedli protestantští duchovní lid ohlupovati. Vhodně poznamenal a příklady odůvodnil, jak naši liberálové místo co by se aspoň někdy zamýšleli o tmářství protestantismu, raději si vymýšlejí nejpotupnější lži o církvi katolické. Na konci přál plav šdar pokroku pravému. — Na to nás pěkně pobavil orchestr p. ředitele Jofábka několika bravurně sehraňmi hudebními kusy; přestávky byly vyplněny hudbou gramofonu. Zdař Bůh práci další!

Z Chrudimě. Katolicko-národní jednotu žen a dívek pořádá veřejnou přednášku dne 23. října v neděli odpoledne o 4. hod. v malém sále průmyslového muzea. Přednášeti bude vldp. ThDr. Fr. Reyl z Hradce Králové; téma: Lurdy.

Z Čermilova. Naše jednotu pořádá dne 23. října schůzi spojenou s přednáškou vp. J. Sahuly „Náš boj.“ Počátek o 8. hod. odpol. — Na poslední neděli po sv. Ducho chystáme cecileký večírek s výbrany programem.

Z Čáslavě. Na den Posvěcení chrámu Páně pořádali křesťanští sociálové čáslavští zábavní večer spojený s přednáškou vdp. Františka Kohouta, c. k. profesora vyššího gymnasia čáslavského. Za předmět řeči své zvolil si pan professor případné thema posvěcení náladě velmi četného posluchačstva: „Jak se bavívali naši předkové.“ Po poněkud a zábavné přednášce zapěli členové pěveckého odboru některé blažké a libické písně a spolkový oktět vyšel vatřic tance chtěví mládeži. — Čistý výtěšek této zábavy věnuje se ku zřízení spolkové knihovny, která vejde v život 15. listopadu t. r. Zdař Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecéšní. Ustanoveni jsou: pp. Karel Hrdina, farář Boušinský, za faráře do Chvalkovic; Ludvík Moláček, kaplan v Limberku, za kaplana do Losenice; Fr. Kadlec za kaplana do Limberku; Fr. Malich, kaplan, za administrátora v Hořicích; Fr. Šáda, kaplan, za administrátora v Lukavci; Fr. Eisler, koop. v Heřmanicích, za kaplana do Ledče; Karel Valenta, kapl. v Kyšperku, za kapl. do Štěpanic; Jos. Bartoš, administrátor v Bohdaneč, za administr. do Chřemovic; Ant. Svatoš, administr. ve Chvalkovicích, za administr. do Boušína; Fr. Herman, neomysta, za kaplana do Lukavce. — V Pánu zesnuli: p. Jan Krejčí, farář v Lukavci, † 19. září, (naroz. 1858, vysv. 1881); p. Rudolf Schmidt, (V. Vuln.) b. notář, farář Starobucký na odpoc. † 9. října (naroz. 1826, vysv. 1851). — Uprázdnila se fara v Boušíně, patron. kníž. Schaumburg-Lippe od 6. října b. r.

V kněž. semináři královéhradeckém přijato letos do I. ročníku 27 alumnů a jeden člen řádu praemonstrátského, do II. roč. 25 bohoslovců, do

„A kde to, Klumpare, tisknete?“ tázal se pan katecheta.

„V tatínkově pokoji“, odpověděl tázaný syn řiditele gymnasia.

Panu katechetovi klesly ruce. Nevěděl si více rady, co dále.

„Zítřa promluvíme si o tom více!“, prohlásil celý ubledlý a dlouhými kroky odešel hledat patrně pana řiditele Klumpara. Ač nám nebylo při tom do žádné veselosti, předce dali jsme se do smichu doufajíce, že celá záležitost vyřízena bude hladce. Nejvíce jsme se oáli o kolegu Klumpara, strachujíce se, že si to doma od pana otce zle vypije. Proto záhy po ránu jsme na něm zvídali, jak to dopadlo a co říkal pan řiditel.

Kolega Klumpar se po svém způsobu ve zdravím kypící své tváři usmíval.

„Fotr prý o tom dávno ví a povídal, že číslo za číslem sledoval a když zde byl zemský pan inspektor Kosina, tak mu vyálá čísla ukazoval a panu inspektoru se některé věci v nich líbily.“ — sděloval nám. Nevěřiti mu, nebylo příčiny. Znali jsme laskavost páne řiditelovu i liberalnost zemského pana inspektora.

„A huboval tatínek?“ ptali jsme se.

„Mně neříkal zlého nic“, povídal Ladislav.

„Celá věc zdá se ho baviti.“

Nyní jsme čekali, co bude dále.

Nečekali jsme dlouho. V jednom respiriu mezi hodinami dostavil se k nám pan katecheta s obvyklým svým úsměvem ve tváři. A ihned začal.

„Vaše literární snahy zasluhují plněného uznání. Proto pěstujte si je dále. Avšak abyste práce své dále jako časopis tiskli, k tomu potřebného úředního povolení dostati se vám nemůže. Proto musím vám tiskací váš stroj ve prospěch gymnasia skonfiskovati, abyste ho dále neužívali a do něčeho nemilého se neptivedli!“, prohlásil.

A tu ujal se slova kolega Klumpar.

„Hektograf patří celé třídě“, jal se řečniti, „a my ho gymnasiu rádi věnujeme, ale prosíme, aby ten náš dar byl vytištěn ve výroční zprávě.“

III. 26, do IV. 21 a 1 člen řádu praemon., celkem 112 a nichž je 7 Němců s Čech, ostatní Čechové.

Informační kurs živnostensko-právní. Městské průmyslové muzeum pro severovýchodní část království Českého společně s obchodním gremiem v Hradci Králové pořádají ve dnech od 24. do 27. října t. r. za pomoci slavné obchodní a živnostenské komory v Praze bezplatný informační kurs živnostensko-právní pro činovníky živnostenských společenství svého obvodu. Přednášejí P. T. pp.: dr. V. Schuster, tajemník obchodní a živnostenské komory a dr. J. Gruber, univ. docent a místotajmník obchodní a živnostenské komory v Praze, dále pp. dr. K. Polák, c. k. živnostenský instruktor a dr. Fr. Zachoval, profesor vyšší obchodní akademie zde. Přednášeti se bude denně 4 až 5 hodin v místnostech čí-tárny prům. muzea v budově c. k. odborné školy v přizemí. Veškeré bližší informace sdělí ochotně ředitelství průmyslového muzea i obchodní gremium v Hradci Králové.

Rozevř přednášek informačního kursu v Hradci Králové. V pondělí dne 24. října: O 10. hod. dopolední: Uvítání účastníků, zapísování, rozdání rozvrhu přednášek a prohlídka průmyslového muzea. Odpoledne od půl 3.—4. hod. přednáška: „Národohospodářský podklad otázky živnostenské.“ Přednese p. dr. Josef Gruber. Od 4—5 hodin „Pracovní smlouva“. Pan dr. Fr. Zachoval. V úterý dne 25. října: Od 9—10 hodin dopol.: „Živnostenská politika a obyt výroby“. Od 10—11 hodin dopol.: „Obchodní komory a jich význam pro živnostnictvo.“ Pan dr. Josef Gruber. Odpoledne od 2—4 hodin: „Starobní a nemocenské pojišťování“. Pan dr. K. Polák. Odpoledne od 4—5 hodin: „Organisace.“ Pan dr. K. Polák. Ve středu dne 26. října: Dopoledne od 9—11 hodin a od 2—4 hodin odpol.: „Živnostenský řád“ a „praktické příklady ze života společenství.“ Pan dr. K. Polák. Odpoledne od 4—5 hodin: „Účednická otázka.“ Pan dr. V. Schuster. Ve čtvrtek dne 27. října: Dopoledne od 9—11 hodin: „Podpůrná akce a úkoly technologického průmyslového muzea.“ Pan dr. V. Schuster. Odpoledne od 2—4 hodin: „Nejdůležitější poučky z obchodního a směnečného práva.“ — Úvěr. Pan dr. Fr. Zachoval. Doslov.

Nová náplava krvavé četby. K večeru dne 19. t. m. chodil s náručí knih jistý muž po domech od bytu k bytu a v každém zanechal prvé sešity dvou románů (cena 20 haléřů): „Kníže hor“ s nakladatelství Al. Hynka v Praze a „Aninka z Tá-ravy“, román od Arnošta Gollinga, nákladem Josefa Rabinsteina ve Vídni. K prvému románu slibuje nakladatelství při odebrání 20 sešitů jako premii modlitební knihu, jejíž krámská cena páčí se na 6 korun za doplatek 2 K 20 h, aneb za týž doplatek některý ročník „Zábavných listů“. Také lze obrazy jako premii obdržeti: Mistr Jan Hus a Jan Žižka za doplatek 80 h na každý obraz a pod. K druhému románu za doplatek 2 K 50 h modlitební knihu a po odebrání celého díla dva obrazy: „Srdce Ježíšovo a Srdce Mariino.“ — Nemíníme zde podávati ukázky této „zušlechťující“ četby, která jest sepsána na rafinované dráždění nervů. Rozumí se, že už právě prvé sešity jak svými obrázky, tak textem nezkušeného člověka mocně k odbírání lákají. — My však varujeme před těmito tuctovými krváky, které zušlechťujícího nemají nic, ale za to mají posloužiti kšeftu nakladatelův. Máme mnoho krásné lidové četby od Jiráka, Raisa, Třebízského, Brodského, Kosmáka a jiných. Ale mnohý český člověk chycený do sítě vydělečných nakladatel-
stev vůbec ani jmen těchto spisovatelů nezná, ačkoliv

Pan katecheta Ehmer se smál, že tak snadno hektografu na nás dobyl.

„Tak mně to po škole přinese do knihovny!“, řekl a odešel.

Po škole kolega Klumpar masu z hektografu seškrabal a zabaliv ji do „Pražského Deníka“, ve průvodu kolegy Čížka a mém panu katechetovi ji donesl. Ten byl tím překvapen. Neznaje podstatu hektografu, dal si vykládati, jak se ho užívá.

Klumpar mu to obšírně vyložil.

Pan katecheta nad výkladem tím vrtěl hlavou, ale neříkal nic, až teprve na začátku septimy, když jsme na něho doráželi, proč ve výroční zprávě nebylo vytištěno, že naše třída věnovala gymnasiu hektograf, dal se do hlasitého smichu.

„Já myslil, že vás zachráním před možným nebezpečím a stiháním úřadů a zatím staral jsem se zbytečně!“, s veselým smichem prohlásil. „Co jste mně pro gymnasium darovali, to jsem musil zahodit!“

A bodrým, srdečným svým způsobem zahájil svůj výklad, a o našem hektografu ve škole více ani slovem se nezmínil. Jeho patrně nejblahovolnější a starostlivé zakročení mělo však v zápětí zaniknutí našeho časopisu „Z jarních luhů“, neboť když jsme ho nemohli tisknouti, přestal mítí pro nás půvab a tak se stalo, že jsme vlastně ničím ve prospěch stávajících poměrů platné a patrně při své nejlepší vůli jako sextané nepřispěli, neboť nám v tom nešťastný sběh okolností bezděčně zabránil.

Panu katechetovi Ehrovi to potom často přicházelo do hlavy, že se nám tak nešťastně a zbytečně postavil v cestu, po které jsme mohli dojiti k okamžení, že jsme celé Evropě měli příležitost ze sexty nadiktovati nové směry života a vývoje.

Smával se totiž tomu, jak jsme v pokoji řiditele gymnasia proti disciplinárním pravidlům tiskli i zemskému inspektoru známý časopis a jak on měl o nás zbytečnou starost, aby nás úřady proto nestihaly.

čte mnoho a mnoho. Povinností všech našich vzdělanců jest upozorňovati lid na četbu sušlechetující a odvraceti jej od krevných románů. Necht se nikdo s našich čtenářů nemýlí, jestliže nakladatelé takových dráždících románů elibují za premie modlitební knihy a svaté obrazy. I v tom jest křesťovnická chytrost; je-li premiový obraz křesťanský, nemusí proto ještě býti četba nabízená a hodně draho placená taky křesťanskou.

Požár. Dne 19. t. m. před půl 8. hod. večer vyděšen byl opětně celý Hradec hroznou záplavou, která se snesla nad Hradcem od ohně, jenž neznámým způsobem zachvátil pozůstalé pravé křídlo obecních (erár.) kulen na Žižkově náměstí, z nichž střední část již před rokem lehla popelem. Téměř v okamžiku rozšířil se oheň celou rozsáhlou kulnou, která zvlášť na obou bocích byla až po střechu přeplněna zásobami píce náležejícími nájemci kulen p. Riemrové, mající vše pojištěné. Mohutné sloupky ohnivě přes hodinu šlehaly k nebesům, než se sřítily krovky a patro, jichž pádem celé spousty jisker vyrážely vysoko k oblakům. Bylo to věru uchvacující hrůzostrašné divadlo. Přikvapivší sbory hasičské upnuly svou ostražitost pouze na město horní, aby tam oheň od létajících jisker snad nebyl zanešen, jinak nechaly kůlny ohni v plen, ježto marné bylo nějaké zachraňování. Právě vál východní vítr, takže se na Malé náměstí sypaly spousty jisker a oharků, které však bdělostí mnohých škod nepůsobily. Kdyby vál vítr proti divadlu, nad kulnou stojícímu, jistě by bylo ohněm zničeno. Jestě ve čtvrtak večer šlehaly po spáleníšti plameny. V sousední zahradě a při cestě stojící lípy a kaštiny silně popáleny. Také tu zničeno několik životů — 4 husy a několik slepic, jež v kůlně byly chovány. Tyto kůlny jsou zkrátka pro město stálým nebezpečstvím. Zbývá ještě jedna část; kdyby ta chytla, bylo by to vzhledem k těsnějšímu sousedství jiných budov tím povážlivější. Jsou-li kůlny určeny k zboření, ať se to stane raději hned.

Výročí úmrtí Václava Plácela z Elbingu. Dne 6. října bylo tomu 300 let, co v Hradci Kr. zemřel tento vzácný učenec a vlastenec. Narodil se v Hradci Kr. 7. září 1556, kdežto jeho byl zámožným měšťanem. Po právnických studiích v Praze usadil se ve svém rodišti, kde zastával na př. úřad prokurátora, kanceláře městského, inspektora škol. atd., zastupuje též obec hradeckou na sněmu zemském. Císařem Rudolfem povýšen do stavu vladického. Zemřel 6. října 1604 a pochován v kostele sv. Ducha v Hradci Král. U Daniela Adama z Veleslavína vydal r. 1692 „Historii židovskou“.

Úmrtí. Ve středu zemřel v Hradci Král. zdejší notář p. JUDr. L. Scheiner ve věku 59. let. Pohřeb konal se dnes v pátek.

Z Klicperova divadla v Hradci Králové. Rydelovo drama „Na vždy“, jehož děj vsat z let po povstání polském r. 1863, sehráno bylo minulou nedělí jednotou divadel. ochotníků Klicpera za spolupůsobení členů Národ. divadla p. Ed. Vojana se zdarem úplným. Z pochmurné nálady tryskající bolest při některých výjevech téměř uchvacovala. Více sebevědomí bohatýrského skladateli ovšem z pera vypadlo a pak ta nejasná láska Marina! Pan Vojan v úloze cizince uprchlíka Romana oduševnělým provedením v každé části projevoval umělec vynikajícího, jemně p. Paulová v bolesti Mariině věru čestně po bok se stavěla. Taktéž p. Paul jako Zdislav a p. Beránek v úloze kněze Zachudy zajistě uplatnili své herecké nadání. Přesvědčivé shromážděné obecenstvo ovšem také neskřbilo projevy účty a nadšení.

K životnímu pojišťování. Před měsícem zřízen v našem městě vrchní inspektorát moravské zemské pojišťovny, na kteroužto instituci své čtenáře upozorňujeme. Tato pojišťovna podléhá dozoru moravského anému a jest řízena zemským moravským výborem. Výtěžek rozdělují se mezi členy. Nízké sazby dovolují i méně zámožným vhodně se ve prospěch svůj neb své rodiny pojistiti. Není třeba nikomu vyhledávati pojištění u cizích ústavů. (Blíží viz v insertu.)

Výstup na Velký Glockner, (Pasteru), největší to ledovec rakouského mocnářství, a čarokrásné údolí ampezzanské lze viděti příští týden v 50 skvostných obrazech v panoramě Národní Jednoty Severočeské. Kdo nemůže cestovati, nalezne náhradu v panoramě N. J. S. v bývalém klášteře za kostelem sv. Ducha. Obrázky se přeměňují každou sobotu.

Mladopěvecinský věnoček pořádá se v neděli 23. října ve dvoraně Adalbertina v Hradci Králové. Vojenská hudba pěšího pluku č. 42. Začátek v 7 hod. večer. Vstupné 1 K.

Zkoušky podkovářské konají se 19. prosince v Hradci Král., 5. pros. v Chrudimi, 17. pros. v Jičíně. Koho příslušné hejtmanskství ke zkoušce připustí, dostaví se jmenovaného dne v 8 hod. ráno.

Z dějin poddaných vesmíe bývalého panství Hradce Králové. (Dle záslužného archiváře podává V. P—s.) (Pokračování.) VII. Plotišť. Filip Metelka měl 3 str. I., 5 str. II. tř. 3 str. 1 věr. III. tř. děd. rolí, pod 1 str. zahrady; platil při sv. Martině 2 zl. 32 kr. 1 den. úroků do důchodu, vrchnosti odváděl 3½ slepic, desátku k sv. Anně 1 kr. a 3 čtr. žita, robotoval 3 dny týdně. Jakub Metelka měl 1 str. I., 4 str. II., 3 věr. III. tř. děd. rolí, 1 str. 1 věr. zahrady; do důchodu vrchnosti platil úroků 1 zl. 32 kr. 1 den., vrchnosti od-

váděl 3½, slepice, desátku k sv. Anně 1 kr. a 1 str. 2 věr. žita, robotoval 2 dny týdně. Matěj Petříšek měl 3 věr. I., 2 str. II. tř. dědič. rolí, pod 1 věr. zahrady; odváděl vrchnosti 1 slepici, robotoval 2 dny. Martin Řib (Hřib?) měl 3 věr. I., 1 str. II. tř. děd. rolí, pod 2 věr. zahrady; platil do důchodu úroků 19 kr., vrchnosti odváděl 4 slepice, desátku platil 4 kr. 8 den., robotoval 2 dny týdně. Matěj Holeček měl 1 str. I. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; platil 37 kr. 3 den., pod 1 věr. zahrady; úroků do důchodu odváděl při sv. Martině 35 kr., vrchnosti 3 slepice, desátek a robota jak Mat. Řib. Karel Tichý měl 2 věr. I.; 1 věr. II. tř. děd. rolí, pod 1 věr. luk pod plat 1 zl. 10 kr. ročně, pod 2 čt. zahrady; do důchodu odváděl při sv. Martině 1 zl. 21 kr. 4 den., ostatní jako Mat. Holeček. Jiřík Divišek měl 2 věr. I., 1 str. 2 věr. II. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; do důchodu odváděl úroků při sv. Jiří 2 kr. 3 den., při sv. Havle 2 kr. 3 den., při sv. Martině 35 kr., vrchnosti 4 slepice, desátku 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Jan Chmelář měl 1 str. 1 věr. I. tř. děd. rolí, pod 1 věr. luky pod plat roční 22 kr. 3 den., pod 2 věr. zahrady; platil úroků při sv. Martině 1 zl. 31 kr., vrchnosti odváděl 3 slepice, 2 vejce, desátku 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Magdalena Čochova měla 2 věr. děd. rolí I. tř., pod 1 věr. 2 čt. zahrady; platila úroků do důchodu vrchn. 12 kr. při sv. Martině, vrchnosti odváděla 4 slepice, robotovala 3 dny týdně. Václav Havránek měl 1 str. 1 věr. I. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; do důchodu odváděl úroků při sv. Martině 1 zl. 10 kr., vrchnosti 5 slepic, desátku 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Jiřík Bouček měl 1 str. 1 věr. I. tř., 2 str. II. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; do důchodu platil při sv. Martině 40 kr., vrchnosti odváděl 3 slepice, desátku 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Matěj Souček měl 1 str. I. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; úroků do vrchnosti do důchodu platil při sv. Martině 1 zl. 10 kr., vrchnosti odváděl 4 slepice, desátku k sv. Anně platil 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Jan Svoboda měl 3 věr. I., 2 str. 1 věr. II. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; úroků do důchodu platil při sv. Martině 45 kr., vrchnosti odváděl 4 slepice atd. jako Mat. Souček. Magdalena Součková měla 1 str. děd. role II. tř.; platila do vrchn. důchodu 1 zl. 10 kr. při sv. Martině, odváděla vrchnosti 3 slepice, desátku k sv. Anně 1 věr. žita, robotovala 3 dny týdně. Václav Souček měl 1 str. I. tř. dědič. role, pod 1 věr. zahrady; do důchodu vrchnost. odváděl úroků při sv. Martině 39 kr. 1 den., vrchnosti 3 slepice, desátku 4 kr. 3 den., robotoval. 3 dny týdně. Jan Metelka měl 1 str. děd. role I. tř., pod 1 věr. zahrady; do důchodu vrchnost. odváděl úroků při sv. Martině 1 zl. 10 kr., vrchnosti 2 slepice, desátku 4 kr. 4 den., robotoval 3 dny týdně. Václav Rokos měl 2 věr. I. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; úroků do důchodu při sv. Martině platil 42 kr., vrchnosti odváděl 3 slepice, desátku k sv. Anně 4 kr. 3 den., robotoval 2 dny týdně. Jiřík Kejklíšek měl 1 str. 1 věr. I., 2 str. II. tř. děd. rolí, pod 3 vozy (sena) luk pod plat roční 1 zl. 10 kr., pod 1 str. 3 věr. zahrady; do důchodu platil úroků při sv. Martině 1 zl. 1 den., vrchnosti odváděl 5 slepic a 2 vejce, desátku k sv. Anně 7 kr., robotoval 3 dny týdně. Daniel Bouček měl 2 str. I. tř., 2 str. 3 věr. II. tř. děd. rolí, pod 1 věr. luk pod plat roční 1 zl. 10 kr., pod 1 str. zahrady; odváděl desátku k sv. Anně 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Mikoláš Divišek měl 3 věr. I. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; do důchodu platil při sv. Jiří 15 kr., při sv. Havle 15 kr., desátku 1 kr., robotoval 3 dny týdně. Václav Čermák měl 2 str. I. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; do důchodu platil úroků při sv. Martině 1 zl. 10 kr., vrchnosti odváděl 5 slepic, desátku 4 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Chalupník Jakub Cibulka měl 3 věr. I. tř. děd. rolí, pod 1 věr. zahrady; ostatní vše jako Václ. Čermák. Podruh Václav Bayer platil úroků do důchodu při sv. Martině 42 kr., odváděl 3 slepice vrchnosti a robotoval 1 den týdně. Dorota Zdrobilka měla pod 4 vozy luk pod plat roční 5 zl. 11 kr. 4 den., robotovala 1 den týdně. Pavel Mahel měl 1 str. 2 věr. I. tř. děd. rolí; robotoval 1 den týdně. Martin Divišek měl 2 str. I. tř. dědič. rolí; robotoval 1 den týdně. Matěj Rejzold měl 1 str. II. tř. dědič. rolí; robotoval 1 den týdně. Martin Doležal měl 1 str. II. tř. děd. rolí; platil do důchodu při sv. Martině 10 kr. 2 den. úroků, robotoval 1 den týdně. Václav Maštálka platil do vrchn. důchodu 10 kr. úroků při sv. Martině, robotoval 1 den týdně. Petr Spálek měl 1 str. I. tř. děd. rolí; do vrchn. důchodu platil při sv. Martině 1 zl. 40 kr. úroků, robotoval 1 den týdně. Dorota Vošenskilková platila do důchodu při sv. Jiří 3 kr. při sv. Havle též 2 kr. úroků, nerobotovala. Celá obec odváděla vrchnosti na b. mil. pána děkana při sv. Jiří 12 zl. 15 kr., při sv. Havle 12 zl. 15 kr., pánu komisařům 10 zl., společným sloužícím 2 zl. 45 kr., mašitěho aulflagu 12 zl., sloužící 9 str. žita. V Plotišťích byla panská ho spoda, z níž se do důchodu ročně 60 zl. nájmou platilo. Také tam byl panský mlýn z kamene vystavený, Kydlínovský řečený, se čtverým sloužícím; platilo se z něho do důchodu 300 zl. nájmou ročně.

Z Vysekové Mýta. (Svěcení chrámu. — Sv. birmování). Naše kr. věnné město slavilo v těchto dnech slavnost velikolepou, od staletí nevdanou. Posvěcen byl slavným způsobem ten chrám sv. Vavřince, který již v 13. století zabíral dnešní své místo, avšak ve 14. století za otce vlasti Karla IV. nabyl stavební krásy takové, že soudasní učenci a znalci nazývali ho u porovnání s jinými vřkolními chrámy „měsícem mezi hvězdami“, a vný Balbín nazval ho přecitlivě stánkem Božím. Během staletí však krása jeho se tenčila, zvláště

častějšími požáry, až se stal budovou chudinkou. Než dnešní pokolení vysokomýtské nedalo zaniknouti tomu slavnému odkazu svých předků a proto již od 30 let s velikým nákladem jalo se opravovati budovu tu Boží, takže se dnes opět stkví v takové krásě, že musejí i dalecí znalci doznati, že jest ten náš chrám u porovnání s jinými chrámy věru „měsícem mezi hvězdami“; neboť najde se dnes asi málo chrámů v Čechách, které by se do krásy našemu chrámu rovnaly. Proto přijel v sobotu dne 15. t. m. z Carasti nejdůstojnější náš vrchní pastýř J. M. pan biskup Dr. Josef Doubrava v průvodu vsp. kanovníka Dr. J. Šnaka a dp. ceremoniáře H. Doskočila k nám, aby v neděli na to slavným způsobem opět zasvětil chrám náš Hospodinu, Bohu našemu. A tak nám od té doby počínajíc až do úterka nastali dnové, kteréž podržíme na vždy u věčné paměti. Když přijížděla Jeho bisk. Milost ku Pražské bráně našeho města, čekaly na jeho příchod nepřehledné zástupy. U brány pozdravila nejdůstojnějšího vrchního pastýře jedna žačka, podávši mu skvostnou kytici. Po té pozdravil J. b. Milost místní pan děkan prose o požehnání tomu staroslavnému městu, prvé než J. Milost do ulic města vkročí. Na to pak pan vikář Vlach pozdravil J. b. M. jménem všeho kněžstva vikariátu vysokomýtského, zde čestně shromážděného. Na všechny ty activé proslovy nejdůst. pan arcipastýř nejraději slovy odpovéděl. Pak vkročil z brány do města, velmi pečlivě věnci a prapory ozdoběného, a odebral se v průvodu kněžstva a velikých zástupů lidu do hřbitovního kostela, aby tam vykonal obvyklou pobožnost za zemřelé. V neděli bylo pak slavné posvěcení slavného chrámu obnoveného za nesmírné účasti obecenstva a po poledni uspořádán obci slavnostní banket, při němž nejdůstojnější pan biskup promluvil úchvatnou řeč, velebě j. město zdejší a všechny dobrodince, kdož mají zásluhu o tak stkvělé znovuvzvebení svatyně Boží. Hostiny té slavnostní účastnili se vyslanci všech úradů, škol a společenstev. Tím dnem tedy náš slavný chrám opět otevřen bohoslužbě ku radosti všeho občanstva. V pondělí a úterý uděloval nejdůst. vrchní pastýř svátost sv. birmování 1101 birmovancům. V pondělí bylo birmováno obecenstvo mimoškolní a v úterý zavřto všech zdejších škol. V pondělí odpoledne zavřtal nejdůst. vrchní pastýř do zdejšího gymnasia, kdež v prostorné exhortaci s ní promluvil otcovská slova ku shromážděnému gymnasiálnímu žactvu za přítomnosti ředitele a celého sboru professorského. Byla to řeč úchvatná, zvláště dojemná, když nejdůst. arcipastýř citoval slova „svého přítele a básníka“ Vrchlického: „Bojím se o vás, snové moji“ — kde varoval žactvo, aby, až jednou vyjde z péče a dozoru dosavadních svých pěstitelů — aby pak nepozbylo nejdražšího pokladu, jakým jest víra Kristova. Slova ta otcovská zajistě utkví v srdci a paměti žákům gymnasiálním a ponese, bohda, v budoucnosti utěšené ovoce. V exhortaci té s ní také po dva dny odbývána zkouška z náboženství žáků a žákyň obecné a měšťanské školy ku plné spokojenosti J. b. Milosti. Nejdůst. vrchní pastýř navštívil všechny úřady a ústavy; navštívil i zdejší nemocnici promlouvaje k nemocným slovy otcovskými, utěchy plnými pro skřížená jejich srdce. — Ku každému druhu birmovanců měl krásnou promluvu, zvláště po sv. birmování. Zejména když mluvil ku žákyním, klada jim na srdce, by zůstaly povždy „plně čistě“ a k žákům, když žádal, aby to znamení kříže, při sv. birmování na čelo obdržené, zachovali neporažené jsouce po celý život statečnými bojovníky Kristovými — kteréž znamení bude jim před soudem Božím slávou a září, kdežto kdyby víru zapřeli, páliho by je na čele a to na věky — tu malokteré oko malých i dospělých zůstalo suché. Loučení J. bisk. Milosti bylo pro většinu bolestné. Získali si nejd. vrchní pastýř srdci všech — ano i známí nevěroci skrotli a říkali prý, „že je to hodný, přemilý biskup“. Při loučení byl chrám ten veliký přeplněn a všecko s láskou nezměrnou hrulo se k svému vrchnímu pastýři, líbalo ho, dralo se o něj, takže s tíží velikou dostal se ku povoza, který jej odnášel do Chrasti o 6. hod. večerní v úterý. Kát Bah jeho otcovské práci bohatě požehnati ráčí!

Šborevé velitelství v Josefově už najisto přeloženo bude do Litoměřic, stane prý se tak koncem příštího roku. Tím ovšem Josefov i celé okolí utrpí škodu velikou.

Z Chotěbořska. Včelářský spolek pro polit. okres chotěbořský konati bude v neděli dne 23. října 1904 o 1½. hod. odpolední v místnostech p. J. Machky v Chotěboři veřejnou schůzi v tomto pořadu: 1. Zahájení schůze a odělení předsedy. 2. O důležitosti a užitečnosti včel. Promluvil předseda spolku vdp. V. Havlík, farář a bisk. notář v Sopotech. 3. Co mně včely povídaly. Vyzradil jednatel spolku p. V. Vlk, říd. učitel v Radostíně. 4. Proč jsem se dal k mnohářům. Příběh ze svého vojenského života poví předseda. 5. O nuceném pojišťování včel a včelářů. V rozhovor uvede předseda. 6. Návrh, aby spolek pojišťovné premie za rok 1905 za všechny své členy zaplatil ze spolko-vého jmění. 7. Ustanovení dne a místa příští valné hromady. 8. Rozhodnutí o tom, co se koupiti má se peníze od českého odboru včel. zemědělské rady obdržané. 9. Volné návrhy. 10. Beseda včelářů. 11. Přijímání nových členů.

K slavnosti v Těchoníně u Jablonné m. Orli. Čest oněm českým trpitelům, kteří přes ve-

liké ústky se strany některých německých nacionalistů přece dali zaplatit své dítky do školy matiční! Polovice obyvatelstva náleží národnosti české, ale německí dobráckové nemohou odpustiti „výbojným“ Čechům tak velikou smělost, jako je matičná česká škola, na kterou Němec ani hábit neplatí. Je to v té věci divné pojmy o svobodě, jestliže v nynějším „osvíceném“ věku Němci apslají a vyhrožují jen proto, že chce Čech dáti vychováti své dítky v jazyku mateřském. Jak by asi jim bylo, kdyby jim Čechové podobný koncert zahráli? Toho se ovšem obávati nemusí, ale nechť si zapamatují, že všechno má své meze a že Čech nedopustí, aby se na něm věčně dřívil štěpalo pro jeho český původ. — K osvětlení matiční školy dostavilo se bohudík hojně obecenstva jak z okolí, tak i z našeho Hradce Králové a jiných větších měst. Průběh slavnosti byl důstojný, povznášející, třeba že se Němci snažili zrovna chlapeckou bojovností elavnost překaziti. Myslíme, že by spravedlivější zdejším Němci sami měli působiti v zájmu spravedlnosti na uklidnění myslí. Takové kousky, jaké se v Těchoníně provozovaly do dneška, málo cti německého národa poslouží. Že se zdejší učitel německé školy této akci v čelo nepostaví, to víme určitě; ale což vyhynul cit pro práva druhého národa i u všech jiných Těchonínských Němců? — Čchové Těchonínští, držte se statečně! S velikým zájmem a pochopitelnou úctou sleduje širé okolí Vaši neobrozenou obětavost, jež jest vzácným příkladem Čechům jiným a která jistě setká se s mravním užitekem velikým! — Královéhradecký návštěvník.

Upozornění pro malbu kostelů. Snad každý dp. farář je rád, když kostel jeho farní je co nejlepší a pokud možno důstojným stánkem Božím. Proto opravuje, kde co je zálež, zlepšuje, zč. bí, pokud jen to finance dovolují. Mezi věcmi, které chrámu k ozdobě jsou a mysl zbožnou povznášejí, jest i malba kostela. Proto také najdete tak mnohé kostely i v diecési naší vymalovány; ovšem, že jsou ještě také mnohé chrámy, které na to čekají. Poněvadž patron obyčejně na takovou věc nedá, je nutno pořídit ji ze sbírek. A když konečně je jakýsi fond pohromadě, nastává zase otázka, a to dosti nesnadná, komu práci zadati. A tu dovolujeme si upozorniti a každému, kdo podobnou práci podniknouti chce, co nejvíceji odporučiti mladého moravského umělce pana Františka Kolbábka, odborného malíře kostelů v Náměšti u Brna. Na Moravě ho dobře znají, zvláště v diecési brněnské, ale u nás v Čechách dosud málo. Než i zde již maloval, a to kostely ve Vraclavi u Vys. Mýta a v Ranně u Hlinska. Obě tyto práce slouží mu ke cti a mnozí slávu jeho, neboť každá linie, každý tón barvy ukazuje jemný jeho vkus a vyškolenou krasochuť, jeho způsob míchání barev zaručuje stálost a trvanlivost malby na mnohá léta. Celé pak provedení až do nejmenších podrobností prozrazuje vysoký stupeň jeho umělecké vyspělosti. Jak duch. správa, tak i veškeré katol. obyvatelstvo Rannské cíti se velikým díkem zavázáno panu Kolbábkovu za to, že chrám jejich tak krásným způsobem ozdobil a to za honorář vzhledem k vykonané práci velice mírný. Máme si se zmíniti o osobních vlastnostech, pravíme jen tolik, že p. Kolbábek je muž velice zbožný, skutečně vzorný katolík, a mnohostranně vzdělaný; kromě malby kostelů staví též oltáře, jest dobrým portrétistou a krajinným a velice nadaným hudebníkem a zpěvákem. Při svém mnohostranném vzdělání jest velice skromný, nevynášá se, nedělá ze sebe nějakou autoritu, takže člověk teprve časem poznává, co se v něm všechno skrývá. Nemůžeme věru nikoho lépe dát, pp. spolubratřím odporučiti ku malbě kostelů nebo pracím podobným. Kdo by si přál ještě bližšího seznání v tom oboru, ať si neobtěžuje obrátiti se na katol. farní úřad v Ranně.

Noví živnostenské komisaři. Komisařem společnosti obuvníků v Chotěboři jmenován K. Pjímman, učitel měšť. školy; společenstva čis. I v Čelavi J. V. Jeníček, učitel; společenstev ve Dvoře Král. J. Třeštlík, profesor c. k. řemeslnické školy a Ad. Řehák, učitel téže školy.

Stavba nového chrámu v Náchodě. K účelu téže v době od 20. června do 11. října 1904 mimo sbírky kostelní věnovali: p. Fr. Podhajský, architekt v Praze, náčrtky stavebních plánů; 45 K: spolek sv. Bonifáce v Praze; 16 K: sl. sbor učitelský obecní a měšť. školy chlapecké v Náchodě; 15 K: sl. Jos. Šafářová v Náchodě; po 10 K: p. Al. Bureš, správce obě. záložny v Náchodě, nejmenovaný duchovní, p. Fr. Raková v Bračci a Její Excecence p. Marie hraběnka Waldsteinová v Praze; 8 K: ošara Tertáří; 6 K: p. V. Čerňovský, sochař v Náchodě; po 5 K: dp. P. Alois Dostál, kaplan v Novém Městě n. M., p. Marie Kabrtová, dp. P. Kallert, katecheta a p. Rud. Dal. Wüsch, profesor hudby — vesměs z Náchoda; po 4 K: p. Marie Čejchanová z Č. Čermné, p. Josefa Horákové, p. Anna Klimešová v D. Radechové a p. Františka Zikmundová v Náchodě; 3 K: p. V. Kabrt, pekař v Náchodě; po 2 K: p. J. Čejchan v Kramolně, p. V. Celba na Vysokové, p. Jar. Dobravec, c. k. pošt. official v Mar. Lázních, p. M. Dostálová, choť c. k. zemského soudního rady v Hradci Králové, p. V. Dvořáček z Kramolny, p. J. Hugar ve Vysokové, dp. P. Vojtěch Horáček, katecheta v Č. Kosteletci, p. Boh. Košťál, učitel v Náchodě, p. Fr. Kučera, mistr pekařský v Náchodě, p. Kat. Matoušková v Náchodě, dp. P. Jan Procházka, katecheta v Č. Kosteletci, p. K. Šimek, nakladatel v Č. Budějovicích, p. J. Štěpánková v Babím a se smíru p. Matouška a p. Ant. Tomšem. Stavební fond dosáhl výše 71.400 K 81 h. Veškerým šlechetným přispíváním a dárčím projevují se nejvíceji díky se snažnou prosbou na další dobrovolné přispívky, jež se přijímají na děkanství a na sbírku, a na pokou o spolek pro vystavění nového chrámu Páně sv. Václava v Náchodě.

Různé zprávy.

Církev a moderní umění. Pod tímto titulem uvádí „Hlas Národa“ se dne 9. října v č. 41. feuilletonní o odmlátavém stanovisku vídeňské církevní vrchnosti k umění modernímu. Autor článku puchopuje, proč se církev pro různé ty fantastické secesionisty rozehřáti nemůže. Leč na formách starodávných astrontiti přece nelze. Písař pokračuje: „Běží o zájem všech vzdělanců, o velký díl další evoluce našeho umění. Neboť právě katolická církev byla vždy mocným činitelem ruchu uměleckého, nezavírala se žádnému pokroku, ba urovnávala mu mnohdy přímo nové dráhy. Netoliko v dobách renaissance. Proto jí sloužili rádi největší umělci. Takový činitel, jenž disponuje velkými úkoly, nemůže je bez škody současněmu umění odírat. Obrátil jsem se již před několika lety na tomto i jiných místech zajímavým faktem, že XIX. století přes všechnu svou péči o umění nedodalo se svého slohu; sice zrekapitulovalo všechny, ale nezrodilo žádný svůj. Ani dvacáté. Neboť do toho vstupujeme s dětinským sebeklamem „secesse“. Nový sloh se rodí. Přes všechny překážky, jež mu stojí v cestě, která je ve své domýšlivosti na vlas tak urputná doktrinářská, jako kterákoliv copatá estetika historických puristů. Nový sloh rodí se však nenuceně a přirozeně sám sebou v lůně nových sociálních problémů a požadavků, v důlních nových technik železa i kovu, skla i keramiky. Rodí se důsledně a tudíž zvolna jako tyto techniky a jako luštění problémů. Setba je tu. Leč před uzráním nelze sklízeti! V této neuvratné přirozené pravdě je obsažen ortel nade všemi předčasnými slohovými vynálezy.“ „Hlas Národa“ poukazuje, že se již harcovníci zdravého pokroku v církevním umění objevují a pokračují. Těmto, právě anarchii secesse ohroženým talentům nemůže církev odíratí své vznešené, k nevyšším pomyslům a nejmohutnějším výkonům vzpružující úkoly. Pouze ve stálém styku se životem a se živým uměním zůstane církev i životu církví a nechávajíc brány své neustále všemu pravému umění otevřeny, bude je otvírati též pokroku a inteligenci vůbec. A pouze na velkých výkonech světových i náboženských bude umění jako vždy nacházeti nejsilnější opory a měřítko pro svůj další rozvoj, nikoli na třešcích, výbavách a činných, urobených po hračkáchku dle větropláňských, modních žurnálů a dle dostihových požadavků sensace za povyku efemerní reklamy. To všechno záhy zajde. Dnešní salony se postěhují do altánků a na půdu, jídelny do špiřer, a za málo let bude mnohá dama cediti horké slzy nad nekřesťanskými penězi, jež jako nevěsta vyhodila za primitivní slátaninu z holých prkének a loučí; za šperky, jaké si každá služka na sv. Tři krále bravě ze staré lžice v umývadle ulaje; za malby, jaké každý zedník beze všech uměleckých aspirací houbou a šmolkou po zdích venkovské kuchyně vyrábí. A potom možná i nejedno secesní sedadlo ocitne se po zásluze a beze škody zastrčeno v koutě mezi rovuocennými hrubými lavicemi na kruchtě nebo v sakristii některého vesnického kostelíka nebo ve farní předsíni. Dále ne. O to nejsou strachy. A pro tu maškaru přeháňku netřeba mezi dnešním uměním a církví vztyčovati hradby, jež nikomu neprospějí, ale na dlouho a těžce mohou umění ublížiti.“ — Článek věru pozoruhodný.

Vem s češtinou! Ve Vídni a v Dol. Rakousích vůbec nepřijímají najednou na poštovních úřadech český vypíněných poukazek do českých zemí, ač pošta je povinna dopravit každou náležitě frankovanou záležitost; vždyť pošty jsou jediné pro obecnost, a nikoliv, jak si leckdo myslí, naopak. Dopravují se záležitosti s adresami ve všemožných řečích napsanými, jen jazyk český, jímž v Dol. Rakousích mluví na půl milionu lidí, že by byl nepřipustný! Což Čechové jsou snad jen otroky, kteří poslušně a mlčky musí platiti daně, práv pak při tom že by žádných neměli? Snad u nás ještě spravedlnost neuměla!

Nová sekta. V Praze hlásí se na světlo sekta „Adventistů“, kteří, zovouce se jedine „dokonalými“, připravují se na lepší život schůzkami, výklady písma při nich a zvláštními obřady, k nimž patří také „křest“, jež provádějí na polonahých mužích i ženách. Zdržují se i líhových nápojů a požívání masa.

Dr. Ctibor Holcclot, někdejší zemský a říšský poslanec moravský, vynikající politik a pracovník národní, o národní rozvoj Vyškova a o národ vůbec zasloužilý, zemřel minulý týden ve Vyškově ve stáří 60 let.

Na české universitě v Praze započalo celkem 2769 posluchačů, mezi nimi 103 dámy. Bohoslovecká fakulta čítá 131 posluchačů řádných a 7 mimořádných, právníká 917 řád. a 103 mimoř., lékařská 327 řádných (v tom 4 dámy) a 7 mimořádných (1 dáma). Na filosofické fakultě započalo 954 posluchačů řádných (z nichž 23 dam), a 330 mimořádných (50 dam). Německá universita pražská čítá celkem 1299 posluchačů, v kterémž počtu 22 posluchaček.

Žid starostou. Slezské město Bohumín, v němž obývají Čechové, Poláci a Němci, jež vyniká rozsáhlým průmyslem továrním a jest důležitou křižovatkou železniční, zvolilo si právě starostou žida Lustiga. Kde chtějí míti žida starostou, tam jim Bohumínští poradí.

600.000 rozvodů. Die Daily Telegraph londýnského povoleno bylo loni ve Spojených státech severoamerických 600.000 rozvodů; jeden rozvod připadá na 4 sňatky. V jistém hrabství jednoho západního státu připadlo na 48 manželství 20 rozvodů. Jednou s hlavních příčin bývá touha ženiti nebo provdati se podruhé. Za takových okolností dopravuje se život rodinný ve svobodné Americe ke špatným koncům.

Polská čest. Hrabě Jan Buński v Poznaňsku sprostředkoval prodej polského statku pruské komisi kolonizační. Následkem toho prohlásila jej rodina hrabat Buńských bezcenným a vyločila jej z rodinného svazku. Nenasytlost pr. a má dle toho v Polácích nelehající se a mocně odpurce.

Obsah smlouvy služební. Dle čeledního řádu čas služby čeledínovy (služky) vyměřuje se dle toho, o jaké služby se jedná, a to na rok, byl-li čeledín najat ku pracím hospodářským, byl-li najat k jiným pracím, tedy na tři měsíce. Strany mohou si i jiný čas ustanoviti; taková smlouva platí jenom tehdy, stala-li se písemně, nebo sice ústně, ale před obecním starostou. Obsah smlouvy služební závisí úplně na dohodnutí hospodáře a čeledína. Práci vykonávati jest čeledín povinen nejenom ve dny vědní, ale i v neděli a ve svatek a to obyčejné práce domácí; práce jiné pak jenom tehdy, nedají-li se beze škody odložit, při tom však musí býti čeledínovi dovoleno služeb Božích se účastniti a hospodář má jej k náležitě jich nabádání a k slušnému a mravnému chování vésti. Z domu odejiti nesmí čeledín bez svolení hospodáře, ani se zdržeti někde přes povolený čas, právě tak nesmí nikoho bez povolení hospodáře přes noc přechovávat; návštěvy smí čeledín i bez povolení přijímati, pokud to hospodář nezakáže. Čeledín má pečovati o dobro svého hospodáře a jest povinen nahraditi hospodáři všechnu škodu, kterou mu způsobí. Svě věci, jako oděv, prádlo atd. musí čeledín uložit v domě, ve kterém slouží. Hospodář má právo kdykoliv prohlédati schránku, ve které si čeledín své věci uložil, ale smí tak učiniti jenom za přítomnosti čeledína a jednoho svědka. Když čeledín ze služby odchází, má hospodář právo prohlédati mu všechny věci bez jakéhokoliv svědka. Mzdu má hospodář dávat čeledínovi takovou, jaká byla umluvena, a to v umluvený čas. Nemá-li mzda určena, dává se mzda v místě obvyklá a to koncem každého měsíce; čeledínové však, kteří jsou najati ku práci hospodářské, dostávají mzdu vždy koncem každého čtvrtletí a to: za měsíc leden, únor a březen po 20 h, za měsíc duben, květen a červen po 25 h, za červenec, srpen a září po 30 h, za říjen, list, a prosinec po 25 h z každé koruny mzdy celoroční. Má-li čeledín 100 K roční mzdy, obdrží za první čtvrtletí 20 K, za druhé 25 K, za třetí 30 K, za čtvrté 25 K. Má-li hospodář čeledína na stravu, má mu poskytnouti stravu zdravou a dostatečnou, vymění-li si čeledín oděv a prádlo, má mu hospodář dávatí takové, aby se srovnávalo s potřebou lidu služebného. Hospodář jest povinen zapraviti výlohy za ošetřování a léčení nemocného čeledína po 28 dní; výlohy vzešlé smí si ze mzdy čeledínovy sraziti jenom tenkrát, zavini li čeledín svou nemoc sám, což lze však málokdy dokázati. Nemocní-li čeledín vinou hospodářskou, jest ovšem hospodář povinen nahraditi veškeré výlohy nemocí vzniklé, nehledíc k tomu, jak dlouho nemoc trvá a nahraditi škodu čeledínovi z nemocí té vzešlou. V příčině ošetřování má hospodář volnost, chce-li dáti čeledína ve svém domě ošetřovati, nebo jej do některé veřejné nemocnice, nebo jinam na ošetřování dopravit, pokud to stav nemocného dovoluje.

Židé demonstranti. V poslední nedělní krvavé demonstraci v Praze, již způsobili sociální demokracii pro všeobecné právo hlasovací, bylo viděti v čele výtržníků poměrně velmi mnoho židů. Kdyby bylo několik židovských demonstrantů polapeno, snad by se policie dověděla, kdo ty demonstrace arranzoval.

Václav národa, mladočeský zem. a říš. poslanec dr. Herold, má z vedlejších svých funkcí ročně na 100.000 K příjmů. Jakožto člen zem. výboru dostává 6000 K, jako správní rada banky „Slavie“ 3000 K, člen ředitelstva banky „Slavie“ 400 K, právní zástupce „Slavie“ 15000 K, právní zástupce vinohrad. spojitelný 5000 K atd. Proti získávání jmění dovoleným způsobem nemá ovšem nikdo práva vystupovati, tedy také ne proti dr. Heroldovi, zde však jedná se hlavně o to, aby v jedné rukou nebylo tolik úřadů spojeno, vždyť pak není ani možno, aby se jednotlivec cele věnoval hlavní a čestné své úloze. To mají míti na mysli ti, kdož o propůjčení jakéhokoliv úřadu hlasují.

Otrokyně v Číně. V Číně je při 400 mil. obyvatelů deset mil. otrokyň. Bohatství posuzuje se podle toho, kolik má někdo otrokyň. Kupují se nejraději děvčata mezi 7 a 8 lety a platí se za ně obyčejně 48 K, případně i třikráte tolik. Otrokyň používá se jako u nás služek.

Dědictví Malíčekých pod ochranou sv. Karla Borrom. v Hradci Králové vydalo úřad a příznivcům svým podíl za rok 1904, obsahující povídku ze života chudého lidu od K. J. Zákouckého „Cestami života“. Spisovatel líčí tu rodinu chudého tkalce Ryčetského, jehož syn Josef a schovanec Václav pilností dopracovali se zámožnosti na radost rodiny i celého horakého kraje. Kniška mládeži velmi poučná, kterou i dospělý se zájmem pročte. K tomuto podílu přidán životopis s obrazem J. M. nejp. biskupa královéhradeckého Dr. Jos. Doubravy. — Dědictví Malíčekých zaslubuje, aby hojně bylo rozšiřováno, aby příznivci i rodiče hojně dávali zapisovati jak dítka, tak i jednotlivé rody. — Údem Dědictví Malíčekých se státi každé dítě hned po křtu sv. i později, nejdříve do 5. roku svého věku. Rodiče dostávají knížky pro zapsané dítě do plných 16 roků jeho; umře-li dítě, dostávají rodiče podíl roční, jako by bylo živé. Vklad za novorozené a starší dítě jednou na vždy činí pouze 4 K s přídatkem 20 h na zaslání diplomu a jedné neb i více knížek darem. K zápisu dítěte potřebí jest sřetelné udání: jméno a příjmení, rok narození a místo s naznačením fary, ku které náleží. Za rody, jednoty, ústavy a vůbec knihovny platí se 10 K jednou pro vždy s přídatkem 20 h na výlohy vedlejší. Kdo nedá diplom za sklo, nechť to připomene, a obdrží slušný diplom s kládací.

Nádražní missie ve Vídni. Dolnorakouský zemský svaz katol. dobročinných spolků zřídil ve Vídni nádražní missie na ochranu samotné cestujících dívek a žen před radou a nabídkami neznámých osob. Služebné dívky, které přicházejí do Vídně hledati si místo, naleznou přívětivé přijetí, dobrou radu a bezplatné obstarání místa pomocí nádražní missie v křesťanském útulku pro služebné dívky. Adresa: Nádražní missie (Dílo sv. Filipa Neri) ve Vídni I., Himmelfortgasse 19. — Dámy, obstarávající nádražní missie, očekávají přijíždějící služebná děvčata na nádražích cíl. Františka Josefa (IX.), na severním

Biskupská knihtiskárna.

Katolické veřejnosti doporučujeme

tyto poučné i sábové knihy:

Štít víry. Vysvětlení katolických pravd s vyvrácením námitek proti nim činěných. Napsal Eduard Brynych. — Cena 50 hal.

Prátele lidu. (Přítel žid. Přítel liberál). Dva obrázky z venkovského života naší doby. Napsal Boh. Zahradník (Brodský). — Cena 60 h.

Duch katolické obnovy. Sbírka úvodních článků týdeníku Obnova z pera + Eduarda Brynych. — Cena 4 K.

Obrázky ze smíšené osady. Katolickému lidu na osadách smíšených napsal Fr. Mimra. Díl I. 86 h, díl II. 2 koruny.

Kříže a kalichy. Obrázky ze smíšené osady. Napsal Eduard Brynych. — Cena 2 K.

Jana Leopolda Haje, biskupa královéhradeckého kraje čáslavského, již roku 1783 k rozkazu císaře Josefa II. vykonal. Podává Dr. Václ. Řezníček. — Cena 80 h.

Jana Leopolda Haje, biskupa královéhradeckého kraje chrudimského, již jako královský komisař r. 1782 k rozkazu císaře Josefa II. vykonal. Podává Dr. Václ. Řezníček. — Cena 80 h.

Křesťan Nejsvětější Svátostí posvěcený. (Poučení o mši sv., sv. přijímání, rozjímání o Nejsv. Svátosti, pobožnosti před Nejsv. Svátostí, k svatému přijímání, ke mši svaté). Sestavil A. Henry. Dle III. vydání přeložil Vojtěch Kameš. — Cena brož. výtisku K 1-40, váz. v plátně K 1-80, v kůži K 2-60.

Objednávky obratem vyřídí

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové.

Právě vyšlo.

Pohřbívati či spalovati mrtvoly?

K úvaze předkládá Prokop Zatočil.

Vydáno jako 10. číslo „Časových Úvah“ redakcí Dr. Fr. Reyla.

Populárním způsobem a pádnými důvody poučuje nás autor, jak zbytečný a zcela svévolný jest boj proti dosavadnímu pohřbívání zesnulých. Odkrývá velice obratně pravé pohnutky boje za spalování mrtvol, který k vůli zdravotnictví nejméně se vede.

Cena 8 haléřů.

Při hromadných objednávkách poskytujeme až 50% slevy.

Administrace „Časových Úvah“
v Hradci Králové.

Jubilejní modlitba

odpuštěnou k Panně Marii bez

poskorný počítě, dle Ordin. listu

č. 1. r. 1904, dostati lze 100 kusů

8° za 1 K v BISK. TISKárně.

Biskupská knihtiskárna v Hradci Král.

nabízí školní knihy:

1. Malý katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 30 h.

2. Střední katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 64 h.

3. Velký katechismus

katolického náboženství.

Cena 1 výtisku vázaného 80 h.

Katechismy jsou schváleny na valné schůzi biskupů rakouských ve Vídni dne 9. dubna 1894.

Prodej pro knihkupce jako z c. k. školního knihovnického skladu s 18% slevou proti hotovému zaplacení.

Rozdíl výtisků pro chudou školní mládež nedá se více prostřednictvím c. k. okr. školních rad, nýbrž za 11 listků — jež po jednom vlepeny jsou a příslušným vysvětlením do každého výtisku — vydají se z výtisků příslušného druhu katechismu pro chudé. Dle poměru, v jakém katechismů pro tu kterou školu zakoupěno, zcela spravedlivě dostane se poměrný počet (přes 18%) pro tutéž školu

zdarma pro chudé.

Instrukce o katechismu a Oltáři

vydaná

nejd. bisk. Ordinariátem v Hradci Král.

1 výtisk brožovaný 4 h.

● Největší sklad ●

všech druhů koberců, záclon, pokrývek, přikrývek flanelových i prošíváných, různých předložek k postelím, jakož i čínských kožešin, předvěsků na okna, cestovních potřeb, jako: tašek, kufrů, košů, cestovních dek, deštníků, županů, rohožek, železného nábytku atd.

— army —

JAN STOUPA

v Praze, Václavské náměstí č. 32.

Přesídlení.

Dovoluji si ct. obecenstvu oznámiti, že přesídlil jsem

závod

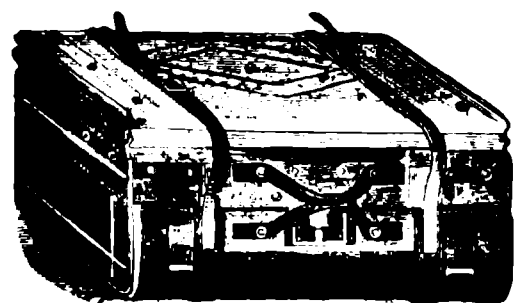
sedlářský a brašnářský

do domu pl. A. Faltnerové, proti Grand-Hotelu.

Odporučuji svůj první speciální závod cestovních potřeb, jako: kufrů, brašny převášené i ruční, turistické vaky, tobolek, pouzdra na deštníky atd.

Těž mám na skladě košile a také postroje a lovecké i jízdecké potřeby všech druhů. Děkuji ct. obecenstvu za přízeň, která mi až dosud věnována byla, doufaje, že i v novém místě mi v míře neztenčené zachována bude.

František Růžička, sedlář a brašnář v Hradci Králové.

Šule - víno - Praha.

B. E. TOLMAN, východočeské nakladatelství
a knihkupectví.
Hradec Králové. První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.181.

Založeno roku 1863.

Panci stroj.

Uprázdňená nadace.

Při studentském nadání, které založeno bylo městským zastupitelstvem král. v. m. města Hradce Králové na počest prvního rektora české univerzity Karlo-Ferdinandské a rodáka Královéhradeckého Václava Vladivoje Tomku,

obsadí se místo s ročním požitkem K 210 od 1. října 1904 počínajíc.

Na nadání toto v první řadě mají nárok rodáci, ve druhé řadě pak příslušníci brálověhradečtí, kteří na světských fakultách české univerzity v Praze s dobrým prospěchem studují. Požitek nadání trvá — dobrý prospěch předpokládá — po dobu studií univerzitních a vyplácen bude vždy 1. října předem důchodenským úřadem města Hradce Králové.

Zadatelé podejtež žádosti svoje doložené listem křesťanským nebo dokladem o příslušnosti, vysvědčením o majetku a vysvědčením o dobrém prospěchu ve studiích univerzitních do 31. října 1904 purkmistrovskému úřadu v Hradci Králové.

**Veškeré
druhy**

kalendářů

na r. 1905

má
v hojné zásobě na skladě
první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

**Bohdana --
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Pánům prodávacům účtuje se
za původ. ceny nakladatelské.

Zemská životní pojišťovna

markrabství
Moravského

zřídila

v Hradci Králové

v domě pana V. A. Komárka č. 142 (II. posch.)

vreční inspektorát.

Vreční dozor vede moravský sněm. Bezpečnost a trvání ústavu tudíž zaručeny.

Pojišťování všeho druhu se vykonává a výhodné sazby čelí každé soutěži.

Bližší vysvětlení podá vreční inspektor **Frant. Svoboda**, který přijme ihned schopné jednatele.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vypračticích)

doporučuje P. T. velelústoj. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a krového náčimí.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázk
se na požádání franko zašlou.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží truhlář v Orlici u Kyšperka a v Dolní Dobručce Strojní zámečník a mladší knihář hledá práci. Čeledín přijme od Nového roku místo. Přihlášky přijímá „Všeoborové sdružení křesťan. dělnictva“ v Hradci Králové.

Oltářní svícny,
korunní lustry,
presbyterní i náhrobní umělé
mříže,
ozdobné kovové kříže,
železné výkladní skříně,
portály

a jiné veškeré práce do oboru
umělého zámečnictví spadající
provádí vkusně, rychle a levně

firma

ILIJA RADULOVIC,

umělecký závod

v Předměstí u Hradce Král.

Hôtel

*a velkorestaurace
„Bařtipán“*

v Adalbertinu v Hradci Králové

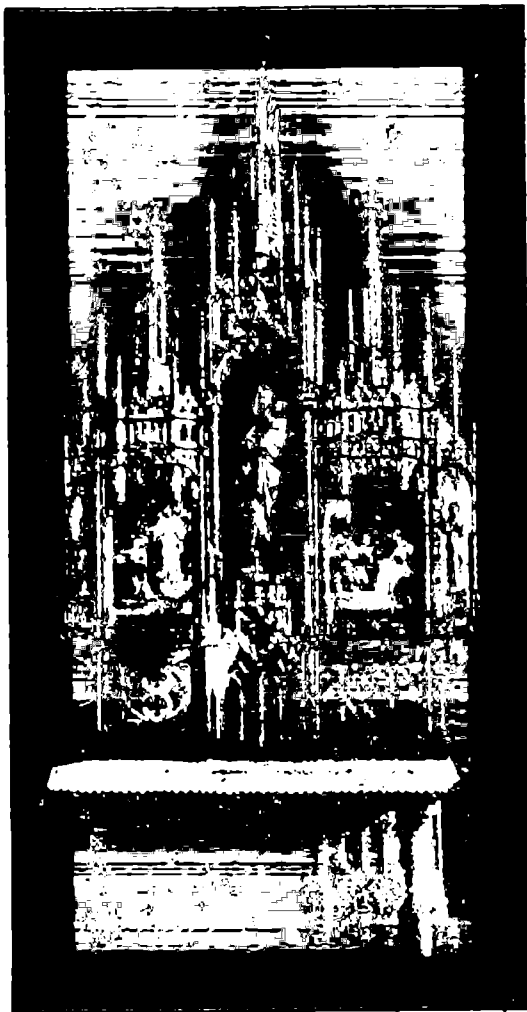
doporučuje se

velectěnému P. T. obecnstvu
co nejlépe.

Učně

na 2 roky do učení přijme východočeské
knihkupectví

B. E. TOLMANA v Hradci Král.
K doptání tamže.

Oltáře, kazatelny atd.

všech slohů

vyrábí a plány neb fotografie na pož. zašle

Frant. Jirouš,

odbor. závod pro práce kostel. v Slatinanech.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkosáved truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čís. 303.

SUKNA a modní látky tu- i cizozemské
pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuje a vzory na požádání ochotně zašle

V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

**Josef
Krejčík**
V PRAZE,
umělecký závod so-
chařský a řezbářský.

Pisárna a dílny na Letné číste 612-VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivě své chvalné známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, křtily, kasatelny,
spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákresy, ceník a rozpočty besplatné a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a panských
látek jest u Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze
obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotyše, zefíry, kanafasy atd. jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti.
za K 12.—, vyplacené od korunu 20.— výše.
Vzorky a ceník zdarma a franco.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů
J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —
koňak, slivovici, borovičku, jeřábinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).
Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.
Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze: stříbrnou medailí
státní a diplomem státní medaille, a mnohými ji-
nými diplomaty s právem rašení státní medaille.
Vzorky zdarma a franko.

České víno,

vyznamenané na světové výstavě v Paříži r. 1900
stlou medailí!

Správa vinařství
prince Ferdinanda z Lobkovic
v Dolních Bečkovících u Mělníka
doporučuje

svoje chvalné známé, výhradně s vlastních roz-
sáhlých vinohradů vypěstěné

vína

do přízně P. T. obecnstva.

KNIHY

sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámucký. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
František Pekerný, divadelní ředitel. Vzpomínky a
upomínky. Cena 1 K.
Rek mezi Přeloučí a Prahou. Obráz s naší doby.
Cena 80 h.
Selekce zrcadlo, představující život a působení
Frant. Vaváka. Cena 80 h.
Národní zlatodol. Obráz s naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákově. Obráz s naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na stará kolena. Idyla s učitelského života. Cena 60 h.
Mladí starci. Obráz s naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Přemyslovci. České dějiny do r. 1306.
Praha. Román. Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Časotolán. Obráz s naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 20 h.
Novými směry. Obráz s naší doby. Cena 80 h.

Objednati lze ve všech knihkupectvích a u spi-
sovatelů Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 247.

**5 kg.
kávy**

zelené

zaručené
chuti,
franko do
všech
stanic

zasílá první východočeský křesťanský od-
borný obchod kávou

František Jelínek,
Slatiňany — Čechy.

Káva surová:	Káva surová:
Santos velmi dobrý K 11:50	Druhy velmi jemné:
Santos Perl „ 12:00	Portoriko velejemn. K 14:—
Borbon zaruč. dobrý „ 12:—	Semanik svl. dobré „ 15:—
Laguaria dobré jak. „ 12:50	Quatemala jemná „ 13:50
Kuba zelené dobré „ 12:—	Quatemala spec. dob. „ 14:50
Kuba perl vel. silný „ 13:—	Java slatá „ 15:—
Jamaika zelená „ 12:50	Menados jemná „ 17:50
Portoriko vel. silné „ 13:—	Ceylon specialita „ 19:—

**První výroba
věžních
hodin**
v Čáslavi
KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na
městské jatky v Praze atd., doporučuje se
k vyhotovení všeho druhu věžních hodin
se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky;
cena levná, jakost výborná.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlépe doporučení.
PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,
umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —
Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákresy a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Konkurs.

Obsadí se místo

ředitele kůru

při farním chrámu Páně v Tře-
bechovicích s ročním příjmem
800 K mimo štolu. Žádosti budtež
podány do 1. listopadu t. r.

Bližší sdělí buď ústně nebo
na požádání písemně

katol. farní úřad v Třeběchovicích.

Frant. Mrha, Ferd. Hanousek,
starosta. děkan.

Světově známý pravý malínský křen

z nejlepších křenovek u Malína
zasílá proti dobírce neb dle dohodnutí od 5 kg.
výše dle tloušťky kořenů a síce:

5 kg. za 5 K — za 4 K 50 h — za 4 K —
za 3 K 50 h a za 3 K.

Od 10 kg. výše dráhou cena o 4 h levnější.

J. M. Jireček,
Kutná Hora.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

skutečně velmi levné
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.

Vzory zašle na požádání
franko

První český textilní závod
závod soukenného zboží

Ed. Doskočila
v Chebu.

Filiální závod v Praze
ve Vodňanské ulici č. 29,
vedle vyšší dívčí školy.

Rozšiřujte

„Časové

Úvahy“!

Jan Horák, soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek

svoje vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Cotná usušení zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Králové u nového Borromaea.

OBNOVA

Číslo 44.

Předplatní na čtvrt roku a k 50 k
na půl roku 5 k — k

V Hradci Králové, dne 28. října 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Obratě!

(8) Opět přibyla známka malomocenství poměrů politických, odročení zemského sněmu království Českého. I budoucímu zasedání říšské rady hledí se vstříc se všeobecnou nedůvěrou, protože překážky dělnosti parlamentní trvají posud v neztěněné síle. Jest to odboj české delegace a panovačnost německá, která nabývá vždy větších rozměrů. V těchto nejistotách a chmurách, jež zakalují jasné předpovídaní a určitý rozhled, aspoň jest pozoruhodno, že dr. Körber, jak oznámil posl. Pacák v Chotěboři, usiluje o to, aby rakousko-uherské vyrovnání bylo projednáno a uzákoněno parlamentně. A jelikož z vyjednávání s českou delegací beze splnění známých českých požadavků nevidí pro sebe žádného příznivého výsledku, nastrčil nyní dr. Körber Poláky, aby se o potřebnou dělnost říšské rady postarali již také z té příčiny, že činnost parlamentu jest v jejich vlastním zájmu.

A skutečně, jak právě v těchto dnech se dovídáme, Poláci budou znovu mezi Čechy a Němci prostředkovati; budou přemlouvati Čechy ne facky splněných požadavků, to by si obstaral konečně Körber sám, nýbrž slovy a rozklady o zhubných následcích obstrukce a o pozhřebném klidného chodu ústavního života. A také mimo pochyby jest, že Körber na své haličské cestě za tím účelem ujednal s vůdci polskými pevnou úmluvu, jejíž podstatnou částí jsou asi dary a sliby za polskou úsluhu. Kolem smířovacích pokusů polských bude se tedy soustřeďovati zájem politického světa v nejbližší budoucnosti. Že Poláci o sanování parlamentu budou se přičiňovati velmi rozhodně, svědčí nedávná resoluce polských poslanců, v níž zejména se praví: „polští poslanci trvají na svém stanovisku, že jest ozdravění parlamentu životním zájmem země a říše.“ . . . Taková situace tedy rozvíjí se před našimi posilci, kteří, ačkoli volají doma po svorném postupu protivládním, již dnes jsou přesvědčeni, že jejich řízení zbrání nevynutí na vládu ani druhé university, ani jazykových nařízení. Vláda v tom smyslu vyjádřila se již častěji a nejnověji doplnila své rozhodnutí takto: „jaký výsledek bude mítí říšská rada, závisí jen na stranách, nikoli na ústavě a na vládě.“ To jest mluva dosti srozumitelná.

Budou-li tedy naši poslanci překážeti činnosti říšské rady, nejen nedosáhnou oněch dvou požadavků, ale i roztrpčí strany spřízněné a pozbudou schopnosti parlamentní aliance. Děleje co děle, v dějstvu ústavním a při složení říšské rady naší, poslanci českého národa vždy musí hledati spojenců a přátel, aby odstraněn byl odpor, jež kdykoli a proti kterékoli naší potřebě nepřátelé pozvedají. Zastavení pravidelné parlamentní činnosti neznámá tedy jenom boj proti vládě a proti německým stranám, nýbrž obsahuje též poškozování zájmů těch stran, se kterými chtějí naši poslanci udržovati přátelské styky a politickou poruku. Mimo to zkušenosti z minulých několik let jsme s dostatek poučení, že obstrukční boj proti vládě byl marný a pomáhal jenom Němcům, kteří za vlády „ústavního absolutismu“ nabývají toho, čeho by jim vláda nikdy nemohla poskytovat, kdyby činy její podléhaly dohledu dělného parlamentu. Jest třeba konstatovati smutný ovšem fakt, že my obstrukci nevykonáme ničeho, Němci však mnoho. Proč? Protože se nahoře německé obstrukce více bojí, než-li naši. Odtud se vysvětluje také známý výrok panovníkův projevující pevné odhodlání: „vy Čechové obstrukci nedosáhnete ničeho.“

A vůbec zkušenosti konstitučního života poučují, že obstrukce se nikdy pro nás neosvědčila. Passivní odpor staročeský byl zlomen, státoprávní radikálnížení mladočeské selhalo a obstrukční politika jazykových nařízení již mele z posledního. Nad tvrzením tímto mnohý romantický politik snad by spráskl úžasem ruce a prodloužil by se mu údivem obličej. Ale jaká tu rada? Zahraniční vlivy, mezinárodní poměry, naše nepřiznivá poloha

zeměpisná jsou mnohem silnější, než-li naše dobrá vůle a nadšení. Nepříjemná pravda jest tu a my musíme se jí umět dívat do očí.

Ostatné bolestné sklamaní se mnoho oslabí, uvážíme-li, že jazyková nařízení nemají té faktické ceny, jaká se v ně průběhem obstrukčních let uměle vložila. Neznámá to žádnou národní katastrofu, jestliže nám nebudou hned vrácena a proto bezúčelno jest, k tomu cíli řídití všechno politické snažení. Jest pochopitelné, že národem zalomcoval spravedlivý hněv a rozhořčení, když nám jazyková nařízení byla odňata, ale rozhodně bylo chybou, prohlašovati neustálý, neústupný a nesmířitelný boj, pokud políček národu zasazený nebude oddělen přiměřenou restitucí. Kdyby byla jazyková nařízení takovou životní tepnou, pak by bylo nevysvětlitelné ono probuzení národa našeho a rozvoj, které docházejí zaslouženého obdivu u národů sousedních.

Nikoli, byli jsme před jazykovými nařízeními a budeme po nich, jenže nyní jest nám odstraňovati neblahé následky, které povstaly přílišným nadceňováním jejich a záleží hlavně v nemírných protipožadavcích německých, tak že i druhá universita byla zatažena do sporů těch, ač kulturní ústavy mají býti zřizovány dle potřeb a nikoli dle politického čachru. Přiznejme si, že jazyková naše politika mnoho přispěla k obtížím politické situace a rozpoznáme, že se musí obrátit, nemá-li česká věc v mnohých ohledech vstít citelné škody. Vždyť jazyková otázka konec konců rozluští se přirozeným postupem a zárukou toho jest dosavadní náš vývoj národní.

Opakujeme tedy ještě jednou: nejde tu o žádnou pohromu národní, spíše rozhodují tu obavy o život strany. Ale zájmy strany nemohou dlouho býti výše ceněny, než celkové prospěchy národa. Toto rozpoznání již razí si cestu u lidí prohlédavějších, a jest již na čase, aby i političtí vůdcové měli tolik sebezapření a objasnili situaci tak, jak dle reálních poměrů skutečně jest a nikoli jak se fantasticky přibarvuje. Předpoklady jsou tu zřejmé. Buďto naši poslanci obstrukci zarazí stroj parlamentu — a tu nezbytnosti státní vyřídí se § 14. — anebo v obstrukčním boji podlehnou. V tom i onom případě jest to pěšky jako za vozem, čili jinými slovy, nedobudeme ničeho. Proč tedy malovat lidu něco, co není pravda? Jest přece jisto, že při dalším vedení boje nedostaví se výsledek, jenž by vyvážil škody, které válka naše s vládou a Němci působí, zejména také proto ne, že jsme stranou slabší. Přiznal to nepokrytě jeden z vůdců politických dr. Herold v Plzni: „Žádná poctivá strana politická . . . nemůže tvrditi, že nyní jest doba jest přiměřeně k získání velikých národních prospěchů, nýbrž že poměry ukládají všem neobyčejné sebezapření.“ . . . Nuže, co tu jest jiného činiti, než obrátit a využívat nyníější ústavy k větším neb menším prospěchům národním? Po velikých kusech to nejde, po drobtech však ano!

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 26. října.

(„Mladočeské straně scházejí vědomosti, charakter a čisté ruce“. — Vlastenecká bouře v neckách.)

Minulý týden proskočilo na Moravě slovo, jemuž ihned narostla křídla, tak že již všechny země koruny svatováclavské slítalo. Dle zpráv některých novin prohlásil poslanec Skála nad mladočeskou stranou ortel v tom smyslu, že straně té scházejí vědomosti, charakter a čisté ruce. Z úsudku toho se některé časopisy srděčně těší a mladočeské straně jej přejí, jiné časopisy se zase k vůli němu hněvají volajíce, aby byl pan poslanec Skála k vůli němu poháněn k zodpovídání, nejspíše na salcambě nebo u pixmachra, a jiné konečně mají za to, že to pan poslanec Skála neřekl, ale že si to někteří žurnalisté vymyslili.

Na tom docela nic nezáleží, jest-li to pan poslanec Skála řekl nebo neřekl, neboť faktem jest, že se o mladočeské straně v poslední době tvrdilo, že jest bez vědomostí, bez charakteru a že nemá čistých rukou a že se o tom debatovalo a nvažovalo, co jest na tom pravdy bez ohledu na to, kdo to řekl.

Nejsme nikterak pro silná slova a tlusté výrazy ve veřejném životě. Vynadat dovede každý podomek, od něhož se má politik a poslanec lišit alespoň tím, že své myšlenky dovede oditi ve slušné roucho. Ovšem že za dnešních dnů pod „parlamentárním výrazem“ vyrozumívá se slovo v bezmíru společnosti nemožné a proto i poslancům a politikům musí se leccos prominouti, má-li řeč a způsob vyjadřování jejich míti časovou povahu. Ale přes to nemáme za politické z české strany, když za nyníější doby, jejíž tíhu předce každý cítí a přičiňám její rozumu, ostouzí se politické zastoupení českého národa tak panšálním způsobem, jako se stalo právě vysloveným posudkem o mladočeské straně.

Ani z daleka nám nenapadá býti jejími obhájci, ale počítajíc s poměry, s nimiž každý rozsáhlý muž nutně počítati musí, nuceni jsme vysloviti lítost nad tou ukvapeností vyjadřování se, která činí český národ ve zracích jeho nepřátel směšným a skutečně inferiorním.

Úplně bychom souhlasili, kdyby se o mladočeské straně řeklo, že se úsilovně nestará o kulturní povýšení českého lidu; kdyby se řeklo, že do popředí jejího derou se lidé bez potřebné míry alespoň všeobecného vzdělání. Docela bychom souhlasili, kdyby se o ní povědělo, že důslednost čili charakternost jest jednou z nejslabších stránek povahy mnohých a mnohých její stoupenců. A také bychom musili přisvědčiti k tomu, že se strana ta neskládá ze samých Aristeidů, nýbrž ochotně přiznáváme, že leckterý pán z její řady patřil a třebaž možná patří dokonce do kriminálu, kdyby se jeho jednání přísně vzalo nebo před soud dostalo.

Ale proto předce nelze dle těchto jednotlivých případů posuzovati stranu celou, stranu jako politického činitele, který velkou část politického smýšlení českého voličstva na venek více méně vysloveně reprezentuje.

To jest stejný případ, jako když se následkem nešťastného financování Drozdova proklašovalo všechno duchovenstvo za nepoctivce; to jest stejný případ, jako když se následkem jednání plzeňského učitele Štorkana všechno učitelstvo pokládalo za nemravý; stejný případ, jako když se následkem nehošpodářství Jandova pokládali všichni rolníci za nerozumné útraty.

Jest-li kdy jedná se o potřebu veřejné výtky, nechť se učiní tak, aby celek nebolela a nechť se naznačí, o koho běží. V každé straně vyskytují se živlové čistí i nečistí a pod střechou kterékoliv organizace nacházejí útulku živlové kalní a zistní, kteří dovedou okolí své klamati a voditi za nos.

Že dnes není mladočeská strana tím, čím byla v letech osmdesátých, to jest docela přirozené, neboť žijeme o dvacet let později a za jinakých poměrů a okolností. Že nevykonala, co někteří její stoupenci vykonati slibovali, o tom není žádného sporu; že své programy vícekrát změnila, toho ani sama nepopírá; že své přesvědčení stoupenci její odložili a odkládají a jiné přijali a přijímají, to jest nepochybné; že dnešní její stoupenci jsou většinou bývalí Staročeši, to jest známé a přirozené, ale to všechno dohromady nevyvrací, že dnes mladočeská strana jest v našem národě jedinou stranou, která politický jeho život reprezentuje a proto z české strany právě ve dnešní době reprezentaci tu tak snižovati, jako se stalo poslanci Skálovi přičítaným úsudkem o ní, nelze pokládati za čin politické rozvahy a moudrosti.

Mladočeská strana nesplnila naděje v ní kladené. Ale která pak česká politická strana se dnes pokouší o to, dohnati a doplniti, co mladočeská strana buď pronesla anebo k čemu

nemá síl? Žádná! Řekněme to rovně a poctivě, všechny ostatní české a politické strany, co jich pod českým nebem dnes kvete, jsou živý především z laciné kritiky strany mladočeské. Když však jednotlivci ze stran těch zastání nebo pomoci potřebují, tu alou, cvalem běží všichni za mladočeskými poslanci, ať si jsou to radikálové nebo klerikálové. Jest-li mladočeská strana všem dle jejich přání pomoci nemůže, pak velkou část slabosti a bezmocnosti její sluší hledati v tom, že jest oslabena právě těmi kritikami, z nichž strany jiné žijí.

To se však musí přiznati, že strana mladočeská jako celek, třebaže je daleko stojší za požadavky doby, dnes jest u nás jediným činitelem, k němuž jako k politické reprezentaci pohlížeti možno. Tím straně té nijak nelichotíme, pravíme jen pravdu, již bychom mnohem radostněji vyslovili, kdyby to bylo možno, o straně katolické. Proto z české strany tuto českou politickou reprezentaci šmahem degradovati na smečku hlupců, padouchů a zlodějů, není politikou, ale sprostým plácáním, jež náš veřejný a politický život nejenom nepovznáší, ale zabíjí.

Přiznáváme a víme, že mladočeská strana má ve svých stoupencích vedle mnohých krásných svých stránek také mnoho stránek stinných a tu musíme želeť, že útočící na ni strany obyčejně přisvojují si a napodobují právě jenom ty stránky stinné a na následování těch krásných zapomínají.

Tolik bylo včasno pověděti dnes ze stanoviska politického. Dokud mladočeskou stranu v ohledu tom nenahradí strana jiná, musí se s ní počítati tak, jak jsme naznačili.

* * *

V posledních týdnech zuří v Praze bouře — v neckách! Neběží o docela nic menšího, než-li o spanilou vlasteneckou snahu, utlouci a znemožniti nakladatelské družstvo „Máje“, v něž se byla řada českých spisovatelů sestoupila za tím účelem, aby postupem doby tak zvané literární poměry u nás upravila. Mladý podnik ten pochopitelně nachází se doposud ve kvašení, tak že své doby i redakce tohoto listu vyslovila důvodný podiv nad tím, když v časopisu družstva toho Pogiřův falsifikát docela vážně brán za bernou minci. Avšak zkušenosti učí opatrnosti a střízlivosti a jest-li se někdy chybí, postačí upozornění, jež se za jisté vděčně přijme. Pro jedno nedopatření netřeba hned bořiti celou důležitou věc. „Máj“ ve svém nakladatelském družstvu soustředil české belletristy všech stran a všech směrů smýšlení, tak že jest to dnes u nás společnost povznešená nad veškeré osobní zájmy, která stojí na povýšeném stanovisku české národní a společenské jednotlosti.

To jest u nás něco nového a neobyčejného a proto ve rmutných poměrech českých vyskytly se hned osoby, jež se tím cítily býti na své kapse ohroženými. Proto proti nakla-

datelskému družstvu „Máje“ podniknuto již vícero tažení, ovšem bez úspěchu a výsledku, ale v posledních dnech stal se pokus, rozničiti proti němu vlasteneckou bouří — v neckách.

Kterýsi insertní agent shledával pro časopis družstva „Máje“ u německých firem, jež jsou odkázány na české odběratele, inserty a učinil tak německými dopisy. Nesouhlasíme s tím, ale podobně nejednal jenom insertní agent „Máje“, nýbrž to činili a činí agenti i jiných českých listů a známe dokonce vlastenecký časopis, který současně, když v redakční své části nejvášnivěji opíral se o zavedení skutečného vídeňských puntací, administrace jeho tislovi a tislovi německými dopisy vyhledávala inserty. Proto jest to věc u nás obyčejná, že obchodní stránka listu bývá neodvislou od stránky redakční, již podporuje a umožňuje alespoň tím, že do německých závodů zanešené české peníze hledí ve zlomku zpět získati insertním dosvědčením závodů těch, že o české kupce stojí. A nepokládá se to doposud za žádný zločin, když německý obchodník český politický neb literární list insertem svým podporuje a existenci mu umožňuje. Vždyť Češi inserují dnes v německých časopisech také. To jest dnes u nás obvyklá praktika, třebaže je bohužel smutná. Kdyby čeští obchodníci se o český tisk odebráním a inserováním starali, přirozeně rázem by odpadla. Z ideálního stanoviska nesouhlasí se sice s obchodováním Čechů s německými závody, ale potom by žádný Čech nesměl mluvit s německými ministry, továrníky, nesměl by přijmouti úřady a vyznamenání od německých vlád, atd. V ohledu tom jest však jistá míra liberálnosti u nás nezbytnou.

Bylo by to docela v právu, kdyby se bylo k tomu věcně poukázalo, že by se „Máj“ bez podobných insertních agitací snad obešel. Ale na místě toho učiněno bylo na nakladatelské družstvo „Máje“ ihned několik útoků, jež mají však zřejmou povahu osobní a proto nečistou. Útoky ty šly tak daleko, že dokonce ukládaly o další existenci nakladatelského družstva „Máje“.

Nechceme družstvo to nijak zastávati. Není toho třeba. Na útoky proti „Máji“ a jeho snahám, jež nyní družstvo ono pěstuje, odpověděno již r. 1891 v časopise „Švanda dudák“ bájkou „Úl“ a tato „prostonárodní bajka ze života hovězího zvířete“ jest dodnes časovon. Prostě k ní rozeznené nepřátele družstva toho odkazujeme.

Avšak když někteří pánové a některé listy chtějí literaturu, její českosti a platnosti mermomocí nějak užitečně prospěti, nechtě se starati, aby české časopisy měly co nejvíce českých insertů a se svými vlasteneckými útoky nechtě se obrátiti proti skutečným škůdcům české literatury.

Nechť se pánové ti otevřeně postaví proti sponstě daremného překládání ještě daremnějších cizojazyčných tlachanin, ať se jmenovitě po-

shromáždily se nad vlhkými lukami a pak provalující se, stoupají k obloze a odhalují kraj, jenž v šíř a dál se protahuje. Objevuje se země, jejíž základní, ztemnělý tón není přerušován význačnějšími barvami. Chmurná nálada rozmnožuje se ještě stíny, které padají s mraky po obloze se honicích. Mlhy v silných vrstvách zapadají v lesy, přisněžně tmící se na horách, anebo někde v nárazu vzduchovém vztýčí se mohutným slonpem, a zdá se, jako by tam dýmala obrovská kaditelnice.

Ob čas snesou se husté přepřky, které studenou koupelí mřekají černé vrásky země, ale posud nevystačují, aby vyrovnaly pukliny a nasýtily prameny a potoky, vyprázdňené letošními suchy. Řečiště potoků zeji opuštěnou prázdnotou, jakoby rázem všechny vody se byly vyvlékly a zmizely kamsi v neznámu. Dříve nakloněn nad proudící vodou zakoušel jsi dojmů, jakoby tajemné dno cosi skrývalo, a nyní vidíš vše jasné. Dno jest vystláno seschlou travou a žlutým listím, které strásají olše a vrby, jest tam místy nahnuto kamení a jinde krouť se černé pletivo kofenů, jež vzrůstem protknouše břeh hledají opory na spodně.

Tráva zelená se ještě jakousi zelení, ale tkví v ní již choroba a smrt, na žlutých lůčích modrá se ocůn. Opadálé listí stromů hnije a z většního množství proniká vzduchem zápach, takový slizký a vlhký zápach. Haluze stromů jsou mokrem zčernalé, opuštěné a oživi se jen, když přisedne na ně nejno strnádů, kteří vypadají pak jako divně žlutavé ovoce. Popěvek jejich „bzží“... dojíímá touhou po něčem ztraceném...

Vkročíš na pole a na strništi vzletne před tebou několik skřivanů, kteří krátce sašeho-livše, usednou opodál. Švehol jejich mluví o loučení a uvědomíš si, že jsi je slyšel právě tak se loučiti před týdnem, ano před čtrnácti dny a ptáš se u sebe, proč že již neodletí. Stále ještě nechce se jim stěhování a odtud jejich prodlužovaná a tasklivě ohlašovaná pří-prava. Zavane-li vítr, v korunách stromů ozve

stavi proti literatuře nezralé a nemravné, a-se podpisy svými ohradí proti literárním opit zlostem, ať se veřejně ozvou proti nemoci pohlednicové, které z Německa sem v celých spoustách importována, literatura nejcitelnější poškozují.

To bude zákeřný čin! O to však se oni páliťi nebudou!

Ale s celou vehemencí a vášní bojovati tiakem proti insertnímu agentu pro časopis „Máj“, jest za našich poměrů dnes svrchovaným dětinstvím. Proč? Kdo vyráběl a prodal ten papír, na němž vlastenecké útoky na „Máj“ jsou tištěny?

Němci!

A jak se s těmi Němci korresponduje, když dodavatel papíru toho od nich jej za české peníze objednává a platí?

Německy!

Co je větší nevlástenectví, peníze Němcům strkati, nebo je od nich dobývati?

Tak si stojíme, tak se musí v našich poměrech uvažovati a proto bude lépe, když budou pánové pěkně ticho!

Jednání jejich nám připadá jako jednání jistého pana školního rady na Moravě, který stále pronásledoval české literáty proto, že prý se nespravují jeho pravopisným návodem a dopouštějí se germanismů. Když jednou zase ve společnosti z důvodů těch zuřil a za vlastenecký zločin především germanismy prohlášoval, suše prohodil přítomný člen zemské školní rady a zemský inspektor, upřímný Čech, tuto otázku: „A proč pak vy, pane vlastenče, dopisujete zemské školní radě t. j. mně pořád jenom německy?“

Tableau!

Obrana.

(2) „Pryč od náboženství“ v Lumíru. Kdo by se byl nadál před 30 lety, že jednou v belletristickém časopise „Lumír“ ozve se zlověstný hlas, odsuzující všechna vyznání šmahem a volající „Pryč od náboženství“. Je to věru smutný úkaz u nás v Čechách, že již pomalu nemáme časopisu laického, jenž by náboženského vyznání pohrdavě neignoroval aneb docela neodsuzoval.

Hrozná propast se šíří mezi českou intelligencí a lidem. Lid v jádru svém zbožný a věřící, intelligence, zejména vychovatelské kruhy, naprosto nevěřící. Po prof. Massarykovi vystoupil spisovatel Mrštík v Ottově „Lumíru“ článkem „Krise“, v němž výslovně volá „Pryč od náboženství“. Pan Mrštík odsuzuje všechny církve šmahem, jenže důvody k tomu úsudku uváděné jsou jednak osobními nápady, jednak sobě odporujícími frasemi. Jednou na to p. Mrštík horlí, že „náboženské společnosti nerozpakují se ani race vztahovati po právech lidských a rodinných (zamezování sňatků smíšených), po umění (puritanismus), po právech

se žalostný svist a při prudším zadutí holé větve „sebe narážejí a vzbuzují zvuk jako klepot čápa. Křoví chrastí, ševelí a listy jeho, pokud nebyly větrem odneseny, kupí se při kořenech na zemi, kdež rozkladem připravují potravu svým nástupcům.

Bližší se k lesu. Nad hlavou ti přeletují vrány a zapadají na pole, odkudž po chvíli vzletnou a krákorajíce zaveslují v dáli ke družné společnosti špačkův a kavek, jejichž letící šumný tłum vypadá jako stahující a hned rozvírající se vějíř. Vnímáš náladu v lese. Stromy zdlouha šumí a utichnou-li na chvíli, zdá se ti, jakoby země v hloubi lesa oddychovala. Pak lesem prolétne otřes, nepokoj a již pod mocným zalehnutím větru ozve se šum se všech stran a slévá se v mohutný příval a nad hlavou v korunách hrají ti pochmurné rozhučené varhany.

Přede všemi jinými dva ptáci zvábí v lese pozornost. V syčivých a stíknutých výštěcích ozve se kos, jenž zlobivě a nepokojně počne kolem tebe poletovati a usednuv na zemi schová se za peň. Po chvíli vystřčí hlavu se žlutým zobákem a jme se tě bedlivě pozorovat, neboť jsa lesním detektivem, nemůže opomenouti ani jediného cizího zvuku nebo předmětu, jenž do lesa nepatří. Kráčíš dál a jeho řezavý a výstražný signál tě doprovází, pokud se nevzdálíš z jeho obvodu.

Mimo to les zejména ožívován jest datlem, jenž jest stálým jeho obyvatelům a řekněme důležitým orgánem zdravotní policie. Když se rozkřídí, je ho slyšet široko daleko. Jeho hlas má zvláštní a pestrout fysiognomii a je vyražen prudce a ryčně. Mluví z něho náhlá vzpomínka, která chce býti hned vyjádřena, silné uleknutí, hluchá výstraha, překřiknutí něčeho nepřijemného v ptačím nitru, lomsné ohlášení přítomnosti, vrozená divokost samotáře, jenž nemiluje společnosti. Vždy zajímá mě hlas tohoto ptáka, jenž bouří lesní zákoutí a tišiny...

Zasvítí-li při jasné obloze slunko, při-

FEUILLETON.

Podzimní nálady na venkově.

Lid F. V. Vlček.

Letošní podzim přichází nevlídně a oti-skuje se v duši dojmem smutku a stesku. Ne-přišel s oněmi v našich krajinách pravidelnými příznaky překlону časového, které snadnějším a krásnějším činí velikolepé odumírání přírody. Neusmívají se letos jasné dni babího léta, volně poletujícího teplým vzduchem nebo zachyceného na polích, kdež nesčetná vlákna jeho zasvítávají širokým leskem při každém kročejí. Schází ona suchá vzduchová mlha, kterouž prostupuje dým spalovaného na polích pýru, není slyšeti radostného pokřiku pastev-cův u praskajících ohňův a neozývá se čilý ruch oráčů, sklízějících bramborovou úrodu a zasívajících ozimní zrno. Vše jest jako za-křiknuto!

Obrovský štětec podzimu pomaloval sice krajinu hárajícími barvami tu rudě, červeně, jinde žlutě, ale nádherná jindy pestrost jest stírána nepřijemným a studeným vlhkem. — Dni vždy více se zkracují a plíží se za sebou v únavné jednotvárnosti, mezi nimi řada hlubokých dlouhých nocí — to příroda otevírá a zavírá oči a dumá v rozsáhlých nevyzpytatel-ných prostorách temnoty...

Ta podzimní jitra jsou taková nevyzralá se sedým přísavitem otevírají cestu dnu, jenž a zdlouhavě a tázce vtebaluje z nočních chmur a mátožných snů; vlny světla jeho zvolna rozlévají se do všech ztemnělých koutů kra-jiny. A jak světlo denní roste, probouzejí se ojedinělé zvuky sporého ranního života. Lidské hlasy v jakés mrzuté nevoli ozývají se krátce, jakoby utržené od út a vypovídající jeo to nejnutnější, hned zase umlkají. Pták, jenž pro-budil se kdesi na větví, smutně zaplpl, ale jen tak ze zvyku, a zase oněměl.

Leckdy jitro dušeno jest mlhami, které

národních (školy, voľby, politika atd.)“; po niekoľkých pádov rozkľápuje sa mravokárné: „Kde pak byl klerus, kdykoliv se jednalo o reformách kruhů sociálních, o ulehčení lidem utlačovaným? Kde byl klerus, když se jednalo o potlačení militarismu a válečného vraždění? atd.“ Jednou pohoršuje p. Mrštík církev, že vzniká svým učem do veřejného života, po druhé se mu zdá, že do něho vůbec nevniká. A tak se potácí v. Mrštík samým bludištěm odporů, pochybností a lichých tvrzení, které by měl dokázati.

Máme o jedného kacíře více, ale silně pochybujeme o něm, že založí novou víru, protože jím nabízené zboží silně zavání liberální atomisací, kterou máže ještě nějaký opozdělý Čecháček za novotu prohlašovat, kdežto všude jinde ji odložili do starého železa. Dnes si p. Mrštík s p. Massarykem vytvořili náboženství, zítra si vytvoří svou vlastní morálku, dle níž si ovšem zařídí své soukromé i veřejné jednání.

Zbédované naše sociální poměry znají již dobře dobrodini tohoto individuálního náboženství a této soukromé morálky z vladařství násilnického liberalismu, proto vyslovujeme odůvodněnou pochybnost, že za zmíněnými pány poběhnou strádající z výrobní třídy. Naše doba má nazbyt náboženských soukromníků, ona potřebuje praktických vyznavačů lidového společného náboženství, podávaného církevní organizací v základě božského zmocnění. Náboženský Robinson je karikatura člověka v sociálně uvědomělé naší společnosti, pane Mrštíku!

(3) **Ještě ku „Krásě ženského těla.“** Napsali jsme v č. 42. o nahotinách vydávaných p. B. Kočím posudek zcela nepříznivý, třebaže i „hanebné“ časopisy otiskovaly dryádnickou reklamu. Nyní s uspokojením zaznamenati můžeme, že náš hlas není nikterak ojedinelý. A nejsou to jen časopisy katolické, které rozhodně proti křesťanskému vydávání dvou set ženských nahotin bojují; i jiným listům jest to příliš silným pepřem. Na př. samo „Právo lidu“ v nedělním čísle napsalo mimo jiné: „Nikdo není tak dalek pruderie (upejpavosti) jako my, ale takto popularisovati umění rozhodně se nemá. Metrové plakáty upozorňující, že kniha je „mravně nezávadná“, dávají naopak celému podniku rázu lascivity (rozpuštělosti, necudnosti), který neslouží ke cti ani překladateli knihy. — Je také otázkou, byl li překlad Stratzova spisu tak naléhavou nutností u nás, kde v oboru umělecké výchovy chybí celá řada daleko důležitějších spisů. Vydal-li pan Laichter Matherovy Dějiny malířství, bylo tím jistě vyhověno potřebě daleko naléhavější. Než vydávati Stratz s reklamou oněm dvěma stům aktům, bylo by rozhodně slušnějším vydání staršího podobného spisu Brückeova o krásě a vadách lidského těla, který ovšem obrázky aktů neplývá. Když však děje se při knize Stratzové reklama vzbuzující na prvý ráz do-

jemno teplo vzbudí ještě usnávající život a na chvíli jej zachraňuje z náručí smrti. Tu vznesou se davy komárů, jež se mihají dolů nahoru v jednotlivých pohybech, zabzučí ještě moucha, paběrkuje včela z úlu slunkem vyvábená, a obzvlášť zarejdi si ještě mrštné a vrtolivé vosy, jejichž letos byly celé spousty, takže jimi hučel les i pole.

Snášel se večer, večer podzimní. Tma kvapem zahaluje krajinu a mha válí se v širokých vrstvách, země, hory, lesy — vše splývá v moutných, nejasných obrysech; prostorem prochlívá tajemství prvotních dob stvoření světa...

Sedím v pokoji. Do tmy dva světelné zářezy činí má dvě okna a v jejich světle lesknou se na zahrádce růžové keře. Slyším, jak vítr naráží na okna a v jeho svistu třese se smutek hluboké noci, jež živá a pohlcuje každý zvuk. Chvillemi vítr uléhá a tu určitěji slyšeti jest po vesnici psí štěkot, pod jehož útočivými nárazy temno noční se prohýbá. Prštili, slyším dešťovou rourou stékati vodu, jež jednotlivým tleskotem naznačuje vleklost nočního času.

Na stěně tikají hodiny, jeden kyv vždy kovově plný a druhý zvukově rozšířený, nemocně krápající. V kamnech hučí zanícený oheň, v němž ožývá se drobné, slabé praskání, někdy zahluší silný výbuch smrkového dříví, — hučení na chvíli ztichne, aby zvedlo se rostoucí silou opět. Teď zabzučela mi kolem uší moucha a usedla mi na knihu, sedí unaveně a nepotírá si nožkami křídla, jako to činila v létě v plnosti života. Již několik večerů dávám ji sešiti rozřezanou kapku medu, abych ji udržel, ač ovšem nemohu jistě říci, zda jest to každý večer táž. Psa Laudona, jenž všechno bedlivě pozoruje, co činím, musím neustále napomínati, neboť velice rád lapá mouchy. Zábavy samotářského života...

V takových chvílích člověk otevírá knihu života, list za listem obrací a proflítá a snad melancholie podzimní noci působí, že ta kniha obsahuje tak málo radostí, za to však hodně sklamání. Cíle, jichž člověk chce dosáhnouti, unikají, ale povinnost volá: Nikdy zpět!

mnění, jakoby spis byl vydán k vůli těm dvěma stům ženských aktů a nikoliv k vůli Stratzovu textu, tam se diskredituje (přichází o důvěru) nejen kniha sama, ale i zásady umělecké výchovy.“

V časopise „Šťastný Domov“ píše Růžena Svobodová: „Nejsem puritánkou, posmívám se pruderii v dílech krásy vskutku umělecké — ale ohražuji se jako žena proti dryádnictví, jaké se u nás s německou knihou Stratzovou provádí. — Fotografie různých postav a poloh mají smysl pro malíře, sochaře, lékaře, ale silně pochybuji, že by se slušné dívky naše odhodlaly dokazovati svou krásu svým ženichům dle metody p. Kočího. Kniha Stratzova jako odbornická studie v rukou kramáře stává se veřejným nebezpečím jako jed v rukou laika. Pan Kočí, jenž svým dryádnictvím, jak vím, diskreditoval se v umění a stal se v tom odvětví nemožným, vrhá se konečně kořistivě na pud širokých davů, dávaje jim na pospas „tělo živé ženy.“ — Táž se p. Kočího, propůjčil by k této profanaci (zneuctění) ženy sobě blízké a milé? Všem těm fotografiím schází jediná věc — totiž krása duše, bez níž se krásu těla nedá myslit. — Jak daleko jsou fotografie ubohých prostitutek krásy?! Ty že mají poučovati široké vrstvy o pravé krásě ženského těla? — Skutečně „krása živé ženy“ je světlejší, než aby se propůjčila k obchodování komukoliv. Odsuzuji zatím sama toto kupčení s nahým lidským masem a jenom masem jménem toho nejšpatnějšího: jménem studu, jménem neposkvrnělosti myšlenek, jménem ideálního a čistého vzhledu pohlaví k pohlaví.“

Táborský „Český Jih“ praví satyricky: „200 nahých žen vyšlo konečně na procházku po Praze. Vlastně jen přední dvojice jejich; ostatní čekají ještě ve stínu místnosti na Františkově nábřeží.“ Prosí knihkupce, „aby neobnažovali krásných žen, aspoň ve výkladních skříních; přítmi krásu samých jim neškodí. Pravda, literatura není pro děti, ale výkladní skříně jsou i pro ně. A tam vidělo by dítě jen obrázek a ne i vážný text, kterýž ho doprovází. Však i tento po případě působil by jen na smysly jeho a ne na rozum, jako u čtenářů dospělých.“

V „Rozhledech“ ze dne 15. října Jan Opolský satyricky šlehá „smysl mravní“ oněch nahotin. — Uveřejňujeme aspoň toto jako potěšitelný historický dokument, jak i některé nekatolické listy znají konečné meze přílišné „liberalnosti“ v „uměleckém“ tvoření. Při vydávání takových nahotin nepočítává nakladatel na ty odběratele, kteří koupí věc k vůli jediné esthetice; nechce-li býti pokrytcem, prohlásí sám, že skládá křesťovni naděje hlavně do těch, kteří koupí dílo z pohnutek zcela jiných, nepěkných.

Nu, p. Kočí rozumí kšeftu znamenitě. Z „vlasteneckého a reformačního“ zápalu vydal obraz Husů v a nyní vydává ještě horší obrazy, než proti jakým Hus s plným důrazem kázal. Nu — a možná, že bude posílati ony nahotiny kupcům v jednom balíku s obrazem Husovým. Kšeft je kšeft! Ó Huse, jak tvá reformace prospívá — aspoň duším křesťanským!

(3) **K obraně sv. Jana Nepomuckého.** Pod tímto titulem uveřejňuje Fr. Štědrý ve „Sborníku historického kroužku“ (nakladem družstva „Vlast“) stručnou, ale obsažnou a klidnou úvahu, v níž dokazuje, že 1.) svatý Jan Nep. jest osoba historická a jest totožná s generálním vikářem Johánkem z Pomuku a že 2.) sv. Jan nepůjčoval peněz způsobem nechvalným. Pan Štědrý k našemu potěšení alibuje vydati kritický životopis sv. Jana. Konečně tedy! Soudíme, že jest k tomu mužem zcela povoláním. Již ve stručné úvaze své pracuje obsáhlým materiálem zcela věcně, bez velkých invektiv — dle vzoru dra. Kalouska a Tomka — vrhá světlo vědecké kritiky na názory sobě odporné. Těšíme se věru, že brzy zase naše literatura historická bude zbavena opět nové série Lžipogiovského „poučování“. Byl již nejvyšší čas, aby promluvil v otázce tak vážné povolaný odborník. Posud u lidiček nepřemýšlejících platí za první dílo o sv. Janu spis toho autora, který prameny „klerikálem“ zapůjčené ani kloudně přelst nedovedl. O ta věda našich protivníků!

Politický přehled.

V politice dra. Körbra nastává předce jakýsi obrat. Německé listy už napřed, dříve než minister. předseda přijat byl císařem v audienci, ohlašují změny v kabinetu Körbrově. České ministerstvo krajské, od 12. července 1908 odstoupením dr. Rezka osiřelé, bude opět obsazeno a sice profesorem z pražské české university, dvor. radou dr. Ant. Randou. Ministr finanční dr. Böhm-Bawerk odstupuje a jeho nástupcem je ředitel poštovních spořitelů dr. Kozel, rodilý Haličan, byrokrat avšak a přítel dr. Körbra, dosud politicky nečinný. Rovněž i ministr orby baron Giovanelli odstupuje a jeho

nástupcem stává se v Čechách známý hr. Ferdinand Biquoy (naroz. r. 1856), konservativní Němec, přítel agrárníků německých, jehož jmenování Němci vítají, odchodu Böhm-Bawerka litují. Obsazení místa českého ministra krajana, s nímž vláda musí počítati, ovšem Němce bouří, ač 70letý ministr Randa ve své starobě nemůže zajisté s pravou svěžestí a rázností svůj úřad zastávat. Tato změna namířena jest hlavně proti Čechům, aby je upokojila a vládě naklonila. Nezmění-li se Němci ve svých požadavcích, pak ovšem i tento prostředek vládní marným. — Dohodnutí mezi vládou a Mladočechy přý dosaženo za změnu ministerstva a za celou prý řadu hospodářských ústupků Mladočechům. Změna ministerstva má býti provedena úředně do týdne. — Místodržitele haličského i bez § 14. zmocnil dr. Körber, aby si na zmírnění nouze v Haliči zaopatřil milion korun, ale pro Čechy nemá ani haléře. — Zemský výbor království Čes. usnesl se, rozpočtové provisorium prodloužiti do konce t. r. — Ve Lvově zemřel náhle 79letý předseda polského klubu rytíř Javorski, jenž v polském klubu měl velký vliv na neprospěch Čechů, ježto byl zásadním odpůrcem obstrukce a ve všem řídil se vůli dvorních kruhů. — Moravský sněm pilně a klidně pracuje na rozpočtu. — Zasedání slezského sněmu ukončeno. — Na dolnorakouském sněmu došlo mezi křesť. socialy a jejich odpůrci ke hnusným přímým bouřím, v nichž vyhrožováno i revolverem. — U příležitosti 60letých narozenin dr. Luegra připravili mu v neděli social. demokraté velkou demonstraci, již se účastnilo na 40.000 osob; vojsko, nemajíc příčiny, nezakročilo! —

Na mandžurském bojišti nic pozoruhodného. Rusové překročili řeku Ša a chystají se k nové bitvě. Osmý ruský armádní sbor dospěl v nové síle na bojiště, rovněž Japonci docházejí nové posily. Generál Kuropatkin již úředně prohlášen byl vrchním velitelem mandžurské armády, Alexej pak zůstane dále místodržitelem. Dle úřední zprávy ztratili Rusové od počátku války do 1. října 1489 důstojníků a 46.736 mužů. Ztráty jejich v posledním boji činí prý 10.000 mrtvých a přes 26.000 raněných. Japonci už připouštějí, že ztráty jejich před Port Arthurem ku ztrátám ruským jsou v poměru 10:1. Japonští vojáci účastnivší se útoku na Port Arthur byli pro svůj ubohý stav přeloženi k mandžurské armádě a nahrazeni novým vojskem. Ku všeobecnému útku připravují se Japonci pilně. — Mužstvo křižáku Noviku, který unikl z Port Arthuru, přibýlo do Vladivostoku po cestě přes 500 km dlouhé kolem ostrova Sachalinu. — Celou Anglii rozbouřila srážka baltického loďstva ruského s rybářskými loďmi anglickými na jeho cestě na Východ u pobřežního města angl. Hullu. Dle jedné z zpráv usmrčeno několik rybářů, dle jiných nestal se žádný úraz. Jde asi jen o přenáhlení. Rusové byli totiž varováni, že Japonci strojí rus. loďstvu v Severním moři úklady. V blízkých se rybářských lodích viděli zakulacené Japonce. Rusko poskytně úplnou náhradu, tak že se vše zase urovná.

Historie vůbec a také literární historie má základní vudu; pro samý smysl a píeti (účtu) k minulosti nedbá na přítomnost. To už naplodilo mnoho škod. O minulosti víme i podrobnosti, přítomnost jest mňhavá už na pět kroků. Nechci sábatati do politiky, ale pro klid svědomí sluší připomenouti, že i politický historism buď s přikazem politických vědců či mimoděk sástřel mnohdy už Čechům moudrý roshled do přítomnosti; že plakává se každoročně o Bílou Horu a kostnickou hranici a jásd se, se satěttm pěstí na středověké nepřátele, z vítěství husitských, jen aby se ukryl nepohodlný stín na současném životě vlasteneckém. Přítomnosti nemáme. Jak by prospívalo dokonale, ba vědecké osvětlení přítomného stavu národního! Ale zůstává nám jen bescenný surogát (náhražek) kandidátní řeči poslanecké a úvodníky.

St. Kovanda v Rozhledech 1904, č. 4.

Z činnosti katol. spolků.

Katolický spolek žen a dívek v Chrudimi pořádal minulú neděle v místnostech „Průmysl. musea pro východní Čechy“ veřejnou přednášku, která těšila se z přetěžného účastenství; mimo členky přítomni byli téměř všichni pp. duchovní chrudimští a p. arciděkanem dr. Mrštíkem v čele, jakož i právě v Chrudimi meškající proslulý včelář český vdp. kanovník Kebrle, p. prof. Dokoupil, p. nč. Tuma, členové jednoty kat. tovaryšů, hojně obecenstvo a chovanky dívčího paedagogia. Po uvítání přítomných místopředsedkyní spolku představil horlivý duch. rádce spolku dp. P. Ant. Liebich zavítáváš ku přednášce milého hosta vdp. ředitele „Borromea“ z Hradce Král. dra F. Reyla, kterýž v poutavé, přes 2 hodiny trvající přednášce promluvil o Lurdech ve Francii, jich původu, pokladech a zákracích, jež se tam zvláštní milostí Božskou a Rodičky Boží udály a jejich skutečnost dosud nikým nebyla vyvrácena; vyličil loňskou pout Čechů do slavného tobo místa poutního a zakončil

Z Čáslavě. Dlouho želaná achůne voličů III. a IV. kurie konečně došla svého uskutečnění. V neděli dne 28. října svolali pp. poslancové Dr. Pacák a Dr. Zimmer voliče, aby jim v spletené poměry politické vrhli trochu světla. Účast na schůzi byla sice dostatečná, ne však taková, jako zvykli jsme vidati v letech minulých. Příčiny ovšem jsou toho různé. Rolnictvo jednak ocitá se ve vlnu strany agrární, jednak opožďování pracemi venkovskými zdrženo dostavilo se v poštu malém a množství, to jak se zdá, politiky ne již přesycuje. Než bývali bychom si přáli, aby tentokrát obě kurie volební byly hojně zastoupeny a to pro výbornou řed Pacákovu, která zabezpečovala se hluboko do těla našeho veřejného a politického života společenského. Je-li sebezpoznaní a poznání chyb prvu známku lepší budoucnosti, pak mohli bychom mluvit dříve, že snad přece bude lepší. V tom ohledu líbil se nám onen passus řeči p. Pacákovy, kde ukázel na tu zdivočelost žurnalistiky, která leze i do nejintimnějších kontů domácnosti, aby tu lovila pro své špičnaté cíle a pak kde ukazoval na to huzeně frásování, které rozmohlo se na všech stranách a které dusí každou pozitivní práci. Dobře řekl, že jest to lež, když mluví se o veliké vyspělosti politické našeho lidu, lid náš se není ještě ani vyspělý politicky, natož valice vyspělý, důkaz toho: že křikloun a velkohubka má tak

snadnou práci, kdežto člověk opravdové práce nenalézá sluchu. Proti straně agrární uvedl řadu žalob, které ovšem zodpověditi musí sama. Konec schůze byl by vysněl diaboloničsky, nebyť vášněh živil. Sociální demokrat Pelikán, člověk, kterého nikdo vážně nebere, počal tam cosi pleskati o věcech, kterým naprosto nerozumí, při čemž otřel se o památku Karla IV. a Jiříka z Poděbrad způsobem jen sociálnímu demokratu vlastním. Byl po náslezu odbyt p. Dr. Zimmerem a jeho kompažonou Pospíšilovi nedáno slova, protože ani voličem III. ani IV. kurie není. Přijaté resoluce vyslovuje poslancům důvěru a ponechává jim volně ruce pro budoucnost.

Ze Zbraslavi. Konečně započato se stavbou dráhy z Kutné Hory do Zruče. Práce pokračuje pilně, jame však zvědaví, zdaš slavné konsorcium stavbu zadávající učinilo podmínkou, aby všechny práce, které možno okrasnými živnostmi vykonati, také vykonány jimi byly. Letos by toho bylo zvláště třeba.

Z Kolína n. Labem. Divoké poměry, do nichž naše město bylo uvrženo, počínají míti smutné dobro. Okresní soud kolínský, krajský soud kutnohorský zaplavovány jsou žalobami, vyšetřováními a udáními, že nebylo to slyšáno ani za dob smutné paměti Balákových, kdy podobnou krizi občanstvo prožívalo. K tomu druší se ještě finanční pohromy, které, přivoděny umělým zakládáním podniků bez náležitosti rozvážlivosti, občanstvo přímo demoralisují. Ozývaly se sice již dříve hlasy, ukazující na ono zcela správně nazvané „gründerství“, které musí skončiti bankrotem, při němž ovoce české plie a českých kapes padne do rukou živil nám nepřátelských nebo aspoň indiferentních, ale hlasy těch nebylo dbáno, bylo to zváno copafstvím, blupstvím a podobnými tituly. Byla to nejprve stavba „petrolejky“, nyní předání „vozovky“, mohla to být i velice snadno „oikorka“, kdyby se jí nebylo ujal obchodnictvo, české kupectvo. Ze při těchto pohromách dostal ránu i politický živel, který se s těmito podniky stotožňoval, jest samozřejmo. Pochroumanou reputaci strany tak diskreditované naposled měl napravití týdeník, jenž sprostotou svou předtí všechny i ty nejhorší výkřiky žurnalistických smetišť a kompostů. V tomto úsudku jsou za jedno všichni šlechtetnější lidé všech stran, jenže bohužel špinavý proud jest ještě příliš mocný, než aby čistý zdroj pravdy pronikl. Co může však každého přítele konservativní myšlenky těšiti, je to, že dostává se nyní předákům této strany satisfakce. A v tom lze viděti aspoň naději na lepší budoucnost, již bychom našemu občanstvu z plna srdce přáli. Jenom kdyby mělo eslu státi se sebe těšivě jeho oné zlopovědné koterie, která pod náterem svobodomyšlnictví pěstuje vlastně politiku osobní a k tomu i v důsledcích svých protinárodní. O opravě chrámu Páně sv. Bartoloměje, a níž počato, něco přičtě.

V Přibyslavi dne 30. října byla schůze vikariátu polenského, německobrodského a lipnického. Jednomyslně přijatá prohlášení budou uveřejněna sice ve „Věstníku katol. duchovenstva“, ale není od místa, když se o níh zmlíná o některých náorech, jež důkladnou debatou byly protřibeny a ustáleny. Konstatováno sorně, že volně kompetence a beneficie a úpravy kongruy jest nejvyšší potřebí, aby tak kněžstvo hmotně i mravně bylo uschopněno k úkolům, které mu ukládá doba moderní a měnící se řád sociálního života. Jinak činnost kněžstva pohasne úplně, neboť mnozí a mnozí nechávají se již ovládati pesimismem. Jest jisto, že v došlé budoucnosti na př. bude zavedeno všeobecné a rovné hlasovací právo, v kterémžto případě musí býti kněžstvo pohotovo, při volbách náležitě se uplatniti, za kterouž příčinou zmíněné dva požadavky musí býti v čas vyřizeny. S rozhořčením vzato na vědomí, že v tisku katolickém proti dvěma požadavkům našim tu zřejmá, jinde zaobalená se brojí a že zakuklení podkopníci činí tak na úkor autority nřp. biskupů, v kněžstvu pak šifí se mínění, že nřp. biskupové oné úpravy si nepřejí. Schůze naše mínění toto odmítla, zejména když jeden přítomný p. farář konstatoval své přesvědčení o J. M. našem biskupu královéhradeckém, že volně kompetence a úpravy kongruy si přejí a za tím cílem pracuje. Té jednomyslně nneseno, aby proti takovým záškodným nepřátelům z našich řad postupovalo se sebevědomě, rázně a důstojně. Doba trpělivého mlčení minula. Jako v jiných stavech postupují jednotlivci dle stáří, zásluh a kvalifikace, musí se co nejdříve pořídit podmínky, aby se tak dále ve stavu našem, který má daleko obtílnější sociální postavení, než stavové jiní a v němž rospor mezi úkoly pracovními a neuspokojeným postupem hlasitě volá po sanaci. Bylo by lze mnoho kritických případů a nelogičností v tomto ohledu uvést, ale opomíjíme toho v té naději, že sorným působením nřp. biskupů a kněžstva základy budou odstraněny a myslí kněžstva vspruženy ku prospěchu církve a náboženství.

Surovosti, kterou bychom vlistě, který přece zastupuje zájmy stavu přf v ten čas jedině univerzálně vzdělaného, nalésti se nenadálí, dopustil se na několika místech posledně „Školský Obsor“. Způsobem leda mezi aspiranty putyk obvyklým vyjadřuje se o sv. spovědi studujících na gymnasiích, uslechtilé jím svazých biblárkách, a o pouťích, proti nimž šve učitelstvo. Nechceme ani surovosti ty opakovati, divíme se, že možno v katolickém státě psáti tak o institucích náboženství katolického. V tom má býti ta pokroková práce! Jest-li štenáři „Školského Obsoru“ takhle své vzdělání ukazují, pak nedivíme se, že se všech stran se volá o prohloubení vzdělání učitelstva. Mají toho opravdu někteří potřebí!

Z kraje. „Evangelický Církevník“ a po něm „Čas“ přinesly dopis katolického duchovního, jehož ovšem nejmenovaly, v němž psal katolické za evangelíka prováděné, aby dítko z manželství toho vzalé dala po katolicku pokřtiti a vychovati. S pathosem pak těmto listům vlastním pohorčovaly se nad tím, že duchovní ten způsobem drastickým líčil, co s takových dětí jest a jak spronevěra na víře časem bývá na dětech trestána. Farisejům těmto mohli bychom posloužiti ne jedním, ale více dopisy evangelických duchovních, kteří nejen soukromě, ale i veřejně s ka-

zately podobně jednají evangelický za katolický prováděné jako prašivé ovoce ze svého stáda vylučovali, jim pekelnými tresty hrozili a jejich přibuzné i nejbližší proti nim švali. Jáme svědavi, co by tomu říkali. Možná, že Církevník evangelický má ve svých spolupracovnících markantní příklady a nejsou-li v jeho redakci, pak jich nalezneme dost v redakcích listů jemu přibuzných. Proto pomalu s tou řiastou, ať nespustí do vlastních řad!

Z Lanškrouna. (Spolek sv. Bonifáce.) Dne 17. října v pondělí odbyvala se na zdejší děkanství volná konference kněží z lanškrounského vikariátu o spolku sv. Bonifáce. Jako řečníci přijeli z Prahy president spolku vřp. P. Alban Schachleiter, podpřevor řádu sv. Benedikta v Emausích v Praze, vřp. P. Jan Zima t. sv. Benedikta a vřp. arciděkan Gross z Falknova. Kněží sešlo se 20 v čele s vřp. bisk. vikářem Krihem. Po 1 1/2 hodiny trávící přednášce vřp. arciděkana z Falknova o nebezpečí hnutí „Přč od Říma“ a o prostředcích proti němu ujal se slova slovatný německý řečník P. Alban, který horlivě doporučoval spolek sv. Bonifáce (sv. Vojtěcha), rozšiřování listu téhož spolku mezi laiky, peněžité sbírky na stavbu nových kostelů a sv. modlitbu. O horlivou činnost v tomto směru prosil v české řeči vřp. P. Jan Zima. Pan podpřevor P. Alban, výtečný varhaník a stavitel varhan v slohu přesně církevním, je výborným kazatelem a hledaným svl. proti hnutí „Přč od Říma“, které namnoze je vlastně hnutím „Přč od Krista“. — Členů spolku sv. Bonifáce je v Lanškrouně as 500. Necht spolek sv. Bonifáce (sv. Vojtěcha) vzrůstá a mobutní k utvrzení víry Kristovy, k obraně proti vetřelým nepřátelům a stavbě nových stánků Božích!

Jednota katol. v Semilech pořádá v neděli dne 30. října r. 1904 v hotelu „Slavie“ veřejnou členskou schůzi, při které promluví vřp. J. Filler, kaplan v Semilech: „O mediumismu“ (mediánství, spiritismu). Začátek o půl osmé hodině večer. Vstupné za osobu 30 h.

Ze Skuhrova. Letošní slavnost „Posvěcení chrámu Páně“ nevymizel zajiště tak hned s paměti svatyni své věrných osadníků farnosti skuhrovské ve vikariátu rychnovském. Byl v ten den 16. t. m. slavnostně znovu posvěcen od paty až ke hlavě, od země až po ten nejvyšší kříž na věži obnovený farní chrám skuhrovský. Teď je na tom svém návrší kostel skuhrovský jako omladlý, září úpravou svých střeš a věží a světlí čistotou svých zdí a i témi hodinami, jež letos poprvé osazují osadníkům časů bñ. Obnovení patronátních budov na Skuhrově podniknuto letos nákladem 10.760 K, z čehož na kostel a ohradní zdi hřbitova (omítky) připadlo přes 8000 K. Kromě toho věnoval p. Lerch Vilém, továrník z Kvasin, jenž a chotí svou Antonii je vzácným dobrodincem chrámu Páně skuhrovského, před kostel skvostný portál kovový, pracovaný v umělecké dílně p. Isáka v Hradci Králové a dal svým nákladem zříditi průčelní zeď u hřbitova. Dar rodiny p. Lerchovy kromě 250 K, věnovaných na vnitřní osdobu chrámu Páně, obnáší letos jistě přes 2400 K. — Poněvadž pak avrchu zmíněným nákladem přes 8000 K měl býti a byl kostel náš obnoven na věžích, krovu, oknech, zdích, tedy více z venčí, přičinil se místní p. farář Fr. J. Košťál o to, aby i vnitřek byl důstojně vyzdoben. Vyzval po dvakráte k dobrovolné sbírce a vyzdobu svatyně z výtěšku této podnikl se zdarem. Chrámu Páně skuhrovského je kvusně, důstojně, ano, jak znalci dosvědčili, „překrásně“ a zcela přesně dle slohu kostela vymalován a ve všech částech i jednotlivostech vyzdoben. V tomto podniku byl p. farář Fr. J. Košťál podporován samým patronem kostela a fary svob. pánem V. z Königswarterů a jeho chotí Růžnou darem 400 K, továrníkem p. V. Lerchem a chotí jeho Antonii (250 K), továrnsky Ed. a V. Porkerty 100 K, duchovními rodáky farnosti skuhrovské (přes 300 K), slov. panem Jos. Popem, sekčním chofem v ministerstvu orby, taktéž rodákem z farnosti, 50 K a mnoha jinými dobrodinci. Veliká většina kolatury, až sbírka byla pouze dobrovolná, ukázala, že je za jedno se svým duchovním správcem, když jde o čest a slávu Boží. Dobrovolně a rádi přinášeli dárky své zámožní a i méně zámožní. Mladý dělník přinesl i K z prvního svého výdělku. — Tak sešlo se tolik, že mohla býti podniknuta vnitřní obnova svatyně skuhrovské důkladná, nákladem přes 2000 K. Zajímavé je, že podnikatelem stavby byli rodáci skuhrovští Jos. Piskora sen. a jun.; malbu a výsdobu vnitřní provedl se zdarem taktéž rodák skuhrovský bývalý šák a ministrant místního faráře K. Dohnálek, šák české akademie umění a malby v Praze. — A toto všech společně dílo bylo dne 16. t. m. slavnostně posvěceno. Slavnost započala o 10. hod. dopoledne posvěcením kostela zevně i uvnitř. Úkon svěcení vykonal vřp. V. Klepřík, b. vikář a děkan z Rychnova n. Kn., za assistance vřp. Pavla Rozínka, b. notáře ze Skalky, Fr. Tomáška, bisk. notáře z V. Úhna, J. Šrámk, vik. sekretáře z N. Rybné, P. Acc. Košťála, kvardiána v Zásmukách, J. Pohla, faráře z Liběrka a obou místních duchovních. Účastnili se též majitelé panství Solnice svob. p. V. z Königswarterů a chotí jeho Růžena, pp. Ad. Wunsch, c. k. okresní hejtman, dr. J. Pražák, c. k. okr. škol. inspektor, K. Svoboda, lesmistr a patr. komissar, Č. Roedl, patr. účetní a důchodní, zástupcové obcí a předstáři zbožného lidu z farnosti i z okolí. Po svěcení měl slavnostní kázání vřp. P. Accursius Košťál, bratr míst. p. faráře, a promluvil řeč stkvělou, jímavou a přesvědčivou zároveň. Slova výmluvného kazatele působila zřejmě na všechny a byla přijata s povděkem. Slavnostní zpívanou měl svaton obětován jako zástupce všech rodáků farnosti a dobrodinců vřp. Pavel Rozínka, zám. farář ze Skalky. Sám rozradostněn nad nynějším úpravným sjevem svatyně rodné své farnosti zapěl ku konci povznešené „Te Deum laudamus“. Buď Bohu chvála a radost i pověk v srdci všech nář sdárné dokonaným dílem ke oti a chvále Nejvyšší! A zaplať Bñ všem dobrodincům! Ještě dlužno podotknouti i to, že nové

letos objevil se hodiny na věži kostelní (dar p. K. Svobody, lesmistra z Kvasin a let předtých) upravil, na věži umístil a do chodu uvedl a to zcela besplatně p. V. Franke, taktéž rodák skuhrovský. Materiál a přpravy věnovalo obecní zastupitelstvo, pokud totiž nevystačil odkaz 100 K po paní Marii Holečkové k témuž účelu věnovaný. Opakujeme: Bñ odpiať všem a všim dobrým!

(14) **Los von Rom.** Volná konference německého i českého duchovenstva vikariátu vrchlabského, konaná 21. října t. r., stala se tím zajímavou, že o cílech spolku sv. Bonifáce v Čechách mluvili přední mužové tohoto hnutí proti „los v. Rom“ a to známý redaktor P. Alban, arcijáhen Falknovský Gross a druhý člen Beuronů P. Augustin (hrabě Galen). Když byl vřp. vikář Kuhn přivítal přítomné, udělil slovo p. arcijáhnovi, který především s lítostí konstatoval, že odpadů neubývá, nřbrž něco i přibýlo, což dlužno připsati hlavně přiválu německých marek, jimiž jistě okresy přímo jsou zaplaveny. Tak na př. okres vrchlabský obdržel protestantské podpory 28000 m., Lapov a Seřy ještě více. Hnutí „los v. Rom“ obralo si sice nejprve za svůj cíl okresy německé, ale ani kraje české nejsou před ním jisty a přišly by bezpochyby na řadu, kdyby se mu podařilo mezi Němci kořeny zapustiti. I my máme své Massarykovce, jež nazval jednatelem spolku Gustava Adolfa svým spojencem, i my máme své Herbeny, kteří váží cestu až do Heidelbergu, aby se tam v protestantském bundu jako čeští protestanti reprezentovali. V posledním roce přibýlo do Čech 18 německých vikářů, vystavělo se 28 kostelů a odpadlo 2500 katolíků, poměrně nepatrné číselo na 6 milionů lidí, ale třeba to nebyl zjev zrovna hrozný, je přec povážlivý, ješto není pomíjející a protože se jfm pracuje k náboženskému indiferentismu katolíků. Takový vikář dá se nejdřív v dotčeném okrese, kde chce založiti osadu, za domácího prohlásiti, sbírá ovečky a vyhlíží místo pro kostel, jež se mu obyčejně hravě od obce poskytne a když kostel stojí, pozvou se k jeho „vyvěcení“ zástupcové úřadů a spolky, jež dělájí za nějaké to napití šafáři. Dokud scházeli se protestanté v sokolovnách, katolíci tam nešli, ale do kostela se dostaví vždy několik svědavců, kteří jsou s kázáním velmi spokojeni. A jak by ne, když neslyší o šádých povinnostech a to nebe se jim otevírá tak lehce, pouhou silou čistého evangelia! P. superintendent Mayer své lidi dobře platí a tak zbavení starostí o vezdejší chléb, mohou se tito a chutí věnovati svému misijnárnímu po Čechách, kde to přese všecko vypadá přec jen o mnoho hezčeji, než někde na pobřeží střední Afriky. Nejvíce škod působí smíšené snatky, steak to, jež i z Německa se stále ozývá; v malém okrese Karlových Varů bylo za jeden rok 1903 mezi 78 křty 58 ze smíšených snatků a mezi 14 snatků 12 smíšených! Řečník dobře podotýká, že tyto smíšené snatky nás katolíky donutí, abychom od mnohých svých předpíšť ustoupili, diapensí ku př., tax a já přidávám i od nynější formy reverat, jímž ztrácíme mnoho snoubenců, neboť mají-li voliti mezi duchovním, jenž od nich ničeho nezádá a mezi jiným, který jim ukládá povinnosti, sáhnou vždy po prvním, protože náboženaká neuvědomělost plodí lhostejnost, již na ničem nezáleží, ješto každý obřad považuje jen za formu. Z počátku se „los v. Rom“ podceňovalo jak se strany duchovních vrchností katolických, tak se strany katolického a věrně dynastického tisku, ba i se strany vlády, již nemůže býti a také není tajno, že je protidynameickým. Myslílo se, až padne Wolf, padne celé hnutí, zatím Wolf stal se nemožným a hnutí zůstalo. Proto také nepostaráno se strany katolické, aby na osadách, jež v posledních letech báječně vzrostly, vystavěny a rozšířeny byly chrámy a duchovní správy a tak uchvátiti nám socialismem celé masy lidové, jako nám liberalismem odvleklí inteligenci. Co se stalo za celých 6 let, co „los v. Rom“ trvá, z naší strany? — Nic; proto mohli nám pastoti veřejně vyčísti, že jsme k boji proti nim a ke každé reakci vůbec neschopni, že jsme ne skalou Petrovou, jak o své církvi mluvíme, nřbrž bahnom, které šádného odporu nese, že, spoléhajíce se, brány pekelné se ji nepřemohou, oddáváme se hřšné nečinnosti, jež přý způsobila všecku tu náboženskou lhostejnost po Čechách. Jak viděti, ti lidé nemají oči pro směry a překážky časové, sondí z jednotlivých případů na celek, hlavně však, vidouce mrvu v oku bratra svého, zapomínají vytahovati „břevno z oka vlastního.“ Že tomu všemu tak není, ukázali jsme založením spolku sv. Bonifáce, resp. sv. Vojtěcha, jenž má za úkol, chrániti proti odpadu, starati se o náboženské potřeby, hlavně stavbu kostelů a šifiti poznání katolické víry a protestantského rozkolu; s té příčiny, má-li úkol svůj vyplniti, musí spolkový list vníknouti do všech rodin a jak by se to státi mohlo, o tom rozhovořil se druhý řečník P. Alban, který poukázal na prostředky, jakých nutno nám proti „los v. Rom“ použiti. Předně třeba, abychom imponovali přesností své bohoslužby, poněvadž mnohým katolíkům imponuje jednoduchost bohoslužby protestantské. Nemusíme kázati proti protestantismu, ale o protestantismu, aby lid poznal, kde je pravda a poněvadž mnoho katolíků do kostela nejde, jíti za nimi do jich bytů a to tiskem. Listu sv. Bonifáce a sv. Vojtěcha tiskne se po 200 tisících exemplářů a netřeba se nikomu ostýchat, nedostačí-li mu posavadní počet, aby požádal za počet zvýšený, zvláště když mu z toho šádne finanční zá-vazky nevzejdou. List seznamuje a tím, čemu církve uči a má se státi zdi proti přiválu bisků z Německa a i proti nepřátelskému domácímu tisku. Hrabě Galen jako třetí řečník mluvil o způsobu rozšiřování listu a dobře poukázal na obtíž, najíti spolehlivou osobu pro kolportáž; odporučil již děti ve škole seznamovati s tendencí listu, nemluvíti však o spolku, tím méně přijímati děti za členy. Jestli se někteří vymlouvají, že to nepomůže, že se tím nic nesačová, poukázal řečník na to, že nezáleží v první řadě na tom, jestli se tolik a tolik duší zachoválo, ale na tom, abychom mohli před svým svědomím obětati a se vykázati, co jsme k jich zachování učinili. Ani při tom se nesmíme pozastavovati, jestli naše akce těch protestantů na naší osadě uráží, protože se naši nepřátelé také netáhou, uráží-li nás jejich počínání, šili nic. Zdá-li se námku směr listu výbojný, nechť nezapomene, že je namířen

proti akci daleko výbojnější. Na konec byla volná diskuse, při níž ještě mnoho zajímavého přišlo k řeči. Bylo by žádoucí, aby podobné volné konference uspořádali vědecké spolky sv. Bonifáce ve všech okresích německých a aby po okresích německých přišly na řadu i vikariáty české — aby zase jednou nebylo pozdě.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

dostati lze v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Moderní náboženství Masarykovo. Jest skutečně pro „osvícený věk“ zjevem dosti smutným, že potřebí upozorňovati i naši inteligenci, jakým nedůsledným způsobem přezývá „reformátor“ Masaryk liberální náboženské názory sebrané na cizích luzích a s jakou ubohou nepřipraveností odvažuje se luštití problémy tak vážné. Poněvadž však nutno aspoň lidi dobré vůle varovati, vyjde 11. číslo „Časových Úvah“ s titulem shora uvedeným, v němž bude věda Masarykova do náležitosti světla postavena. Číslo ono vyjde 1. listopadu. Cena pouhých 8 haléřů; při hromadných objednávkách až 50% slevy. Již nyní objednávky přijímá administrace „Časových Úvah“ v Hradci Králové.

Proti českému národu. Na státnost vídeňských Čechů proti zamýšlení zřizování veřejných škol českých ve Vídni se strany ministerstva vyučování rozhodl v pondělí říšský soud proti českému národu a prohlásil, že rozhodnutím ministerstva vyučování zákon porušen nebyl. Uznal důvody tlumočené zástupcem vládním, že prý čeština nemůže být v Dol. Rakousích považována za řeč v zemi obvyklou a že Čechové nejsou tu v zemi pevně usídlení a proto nemají práva na zřizování českých škol. Tím ovšem Čechové dohnorakouští v ohledu národním a všude jinde mimo země koruny české jsou zbaveni veliké ochrany zákona. Ze však je čeština ve Vídni a vůbec v Dol. Rakousích řečí v zemi užívanou a lid český kmenem tam nedělým, o tom každých 10 roků podávají důkaz výsledky sčítání lidu. Za české miliony, které se každoročně do Vídně sypou, že nejme hodni i v Dol. Rakousích národních svých práv? Věak přijdou doby, kdy se uznati musí naše právo národní.

Katolická organizace v Americe. Amerika jest dílem světa, kde nejen obchod, průmysl, ale i katolická církev vzkvétá. V Americe se zajiště v každém městě najde více kostelů než továren. Tak na př. město Hazleton v severní Americe má s dvěma předměstími asi 30.000 obyvatel a je tam asi 5 továren mimo uhelné doly. Kostelů pak je na 30, z nichž je katolických 8, totiž slovenský, polský, irský, německý, litvinský, italský a dva řecko-katolické. Protestantů kostelů je všude jako hub, ovšem nejrozdílnějšího vyznání. Katolické kostely lze na první pohled poznati dle jich slohu a jmenovitě podle jich jednoduchého, pozlaceného kříže. Protestanté mívali na věžích větrný šíp aneb jiný znak, ale zřídka znamení naší spásy. Přes to, že jsou katolíci roztroušeni, jsou mnohem lépe organizováni než v našich zemích. Všude, kde je alespoň 100 rodin, je vedle kostela škola řeholní či konfesiální a katolické spolky.

Vzorná hospodářství zakládají nyní dle nového zákona při vesnických a dle možnosti i při měst. školách v Bulharsku za tím účelem, aby se mezi lidem šířil pokrok v polním hospodářství, jakož i by nastalo sblížení učitelstva s lidem. Každá obec povinná je ve dvou letech zaopatřiti k tomu účelu potřebnou půdu v blízkosti školy. Na zdělávání půdy potřebné nářadí a ostatní potřebě poskytovatí bude zemědělská pokladna a zárukou bude veškeré jmění hospodářství a čtvrtina učitelského platu. Z čistého výnosu obdrží učitel 60 procent, záložní fond 20 a fond pro chudé děti také 20 procent.

Oslava 60. narozenin dr. Luegra, starosty vídeňského, konala se ve Vídni za velikých ovací křesťansko-socialní strany. Po slavných službách Božích jeli gratulanti na 1200 kočárech. Slavnostní schůze na radnici navštívena asi 4000 účastníků. Vláda a vojenské úřady zastoupeny nebyly.

Úžasná rychlost. V údolí Elsen v Rakousku skáceli nedávno o 7. hod. 35 min. večer tři stromy; do 9. hod. 34 min. bylo dřevo zbaveno kůry, rozřezáno, na kaši rozdrceno, v papír proměněno a pak do tiskárny odesláno, odkud o 10. hod. rozesláno potlaštěné noviny. Za 2 1/2 hodiny vyrobeny ze stromů noviny.

Nová organizace. Křesťansko-socialní organizace ve Vsetíně na Moravě, mající nyní 500 členů, trvá sice teprv 6 let, ale za tu dobu zřídila si už záložnu, spotřební apolek, všeobdobové sdružení a konečně nákladem 50.000 K vlastní spolkový dům, který byl 16. října t. r. slavnostně otevřen. Jen houšť!

Odevzdávání jízdních lístků při východu z nádraží povinností? Nikoliv, stačí pouze pro kontrolu lístek ukázati; pak si jej můžeme uschovati.

Úřady celní dle rozhodnutí říšského soudu musí nyní vydávati českým stranám české kvitance a tak musí jednati i všechny ostatní státní úřady.

Nové úpady. Židovská firma bratří Geiringrů v M. Krumlově ohlásila úpadek; dluhů jest

přes 4 mil. korun. Firmou tento stráženo v úpadek 7 rávodů ve Vídni a 1 v Brně. Také konfekcionářská firma K. Deutsch & C. prohlásila úpadek. Dluhy činí přes půl mil. korun.

Kriminál nad školou. Dle státního rozpočtu rakouského třeba na školy obecné 5.700.036 K, na kriminály však 6.198.400 K. Dotáhli jsme to daleko!

Podvodník Jenner, aluha tšřed. spolku něm. spořitelén, jenž 18. září zpronevěřiv 235.000 K prchl, zatčen byl minulý týden ve Vídni v bytě fotografa Bäuchberga, kde se po celou dobu zdržoval. Spolu zatčení jeho společníci, u nichž nalezena většina zpronevěřených peněz.

Českých studujících v letošním školním roce na všech českých gymnasiích v Čechách, na Moravě a ve Slezsku jest 29.760, z nichž připadá na Čechy 19.878, na Moravu 9.656 a na Slezsko 226.

Nový český vynález. Na letošní světové výstavě ve Vídni nemalou pozornost budilo nové, dosud neznámé líhové žárové světlo, lišící se od ostatních svou velkou intenzitou, úsporností a podobou světla elektrického, tak zvané líhové světlo „Elektrusion“, český to vynález pražského inženýra E. Červenky, které nejen za nejlepší světlo na celé výstavě jednohlasně uznáno bylo, ale také prvou velkou státní cenou přede všemi bylo vyznamenáno. Zvláštním důmyslným zapalovačem, vynalezeným spolupracovníkem vynálezce inženýrem Dolejšem, umožněno jest zapalování lampy pouhým otočením klíče, který jest upevněn buď na lampě samé, aneb i u větších vzdáleností, takže lze větších množství lamp pojednou rozsvítiti. Právě jako zapalovač, tak i zařízení lampy samé jest velice jednoduché. Teplem lampy zahřívá se kovová roura, v níž obíhající líh mění se v páry, jež míseny se vzduchem, poskytnou Bunsenova plamene, který teplem svým bíle rozžhavlaje upevněné žárové tělísko. Světlo toto liší se od ostatních též tím, že jest tak zv. světlem vyntým, při němž žárové tělísko obráceno jest i s bunsenem dolů, čímž veškeré světlo vrhá přímo k zemi. Lampy tyto lze zapalovati až i na vzdálenost několika kilometrů, takže lze jich s výhodou upotřebiti jako lamp nádražních a pouličních. Zajímavá jest malá spotřeba denaturovaného líhu v těchto lampách při velké intenzitě jejich. Tak ku př. lampy pouliční a nádražní o intenzitě 120 sv. H za hodinu spotřebují za 2 kr. líhu; velké lampy místnostní o 70 sv. H spotřebují v hodině za 1 1/2 kr. líhu a malé lampy pokojové o velikosti elektrických žárovek a svítivosti 25 sv. H spotřebují za 1/4 kr. líhu. Rovněž velmi praktickým jest umístění reservoiru pro líh. Může se totiž nacházeti třeba i v docela jiné místnosti, než je světlo, tak že se líh pouze slabým potrubím lampě přivádí. Tím umožněno z jednoho reservoiru líhového zásobovati lampy v celém domě, což úplně odpovídá nynějšímu rozvádění plynu. Avšak i reservoir umístěný na lampě samé má mnohé výhody. 1.) pro malou spotřebu líhu stačí obsahem úplně malý reservoir, jenž se v okrase úplně ztrácí; 2.) lampu svítilou lze bezpečně lihem plniti. S určitostí možno očekávati, že světlo toto dojde v brzkou pro svou bezpečnost, láci a lehké používání značného upotřebení.

Nové dopisnice vánoční ohlašuje právě nakladatelství „Unie“ v Praze. Provedeny jsou dle rostomilých akvarelek akad. malíře A. Kašpara v hojném výběru.

Čtěte! Předplácejte! Rozšiřujte!
»OBNOVU«!

(Zasláno.)

Vldp. Františku Holmannovi,
faráři v Rothflusse.

„Bílý Prapor“ přináší v č. 41. útok na „Adalbertinum“ s podpisem Holmann. Autor o sobě praví, že píše tak na základě jednatelské zprávy družstevní, která mu byla právě zaslána. Ješto jednatelské správy zasílají se jen diecéšnímu duchovenstvu a v celé diecézi je pouze jediný kněz toho jména p. Fr. Holmann, farář v Červeném Potoku (Rothflusse), takže se Vás veřejně, p. faráři, zdať jste sám pisatelem této statě v „B. P.“, aneb zdať nějaký anonym zneužil Vašeho jména ku oklamání veřejnosti? Dle Vaší odpovědi zařídíme další kroky ve své obraně.

Správa „Adalbertina.“

(Z a s l á n o.)

Vypsání ceny 30 K

na sepsání brošury ze 4 archů tisk., pro dělnictvo důležitá a zároveň směru agitací pro „Všeobdobové sdružení křesť. dělnictva pro království české.“ Spis bude uveřejněn v Časových Úvahách (s honorátem) a může býti šířován; spolu budíž připomenuto, má-li se neupotřebený vrátiti. Lhůta do 1. ledna 1905.

J. Polák,
úřední tajemník.

(Zasláno.)

Vzhledem k stále množícím se dotazům a pochybnostem upozorňuji své vld. pány odběratele a interese, že firma Karel Šimek, nakladatelství a prodej relig. obrádků a obradů v Čea. Budějovicích, jest mým vlastním majetkem a tudíž i sávodem naprosto katolickým.

Prosim tudíž své vld. pp. zákazníky o další zachování přímé směru sávodu prokazovaného, neboť smahou mou jest háditi se co nejpěšlivěji heslem „Svůj křevnu“.

V hluboké úctě

Karel Šimek.

(Zasláno.)

Panu Josefu Štěpovi,
mistru dlaždičskému

v Hradci Králové.

My níže podepsaní svědčíme, že jsme zřizovali mozaikových chodníků svrchu uvedené firmě. Jelikož s provedením této práce byli jsme úplně spokojeni, doporučujeme p. Štěpa všude a každému jako dovedného a správného odborníka.

V Náchodě, dne 21. září 1904.

Rudolf Stark, hostinský, Josef Řehák, Josef Šulc, Antonín Žabka, Alois Šviháček, stavitel v Náchodě.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 22. října 1904. 1 hl pšenice K 17 20—17 80, žito K 12 90—13 80, ječmene K 11 30—11 80, oves K 8 80—8 40, prasa K 00 00—00 00, vepře K 00 00—00 00, hrachu K 22 00—24 00, čočky K 35 00—00 00, jahel K 00 00—00 00, krup K 00 00—00 00, bramborů K 6 00—8 00, jetelového semene červeného K 120 00—130 00, jetelového semene bílého K 00 00—00 00, řízáků K 00 00—00 00, máku K 30 00—36 00, lněného semene K 20 00—00 00, 100 kg žitných otrub K 13 00—13 20, 100 kg pšen. otrub K 12 00—12 50, 1 kg másla K 2 80—2 90, 1 kg sádla vepřového K 1 78—1 84, 1 kg tvarohu K 0 32—0 40, 1 vejce K 0 08—0 09, 1 kopa selí 6 00—18 00, 1 kopa okurek K 0 00—0 00, 1 kopa kapusty K 1 80—6 00, 1 hl cibule K 14 00—15 00, 1 kopa drob. zeleniny K 0 40—2 40, 1 pytel mrkve K 3 40—4 00, 1 kopa cerele 0 00—0 00, 1 hl jablek 4 00—14 00, 1 hl hrášek 6 00—18 00, 1 bečka švestek 0 00—0 00. — Na týd. obilný trh v Hradci Kr. dne 22. října 1904 odbývané přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 262, žito 139, ječmene 195, oves 156, prasa —, vepře —, hrachu 17, čočky 11 1/2, máku 8, jahel 11, krup —, jetelového semínka 40, lněného semene 11 1/2. 2) Zeleniny: selí 110 kop, okurek — kop, kapusty 127 kop, cibule 89 hl, drobná zelenina 22 kop, mrkve 55 pytlů, cerele — kop, brambor 110 hl. 3) Ovoce: jablek 192 hl, hrášek 25 hl, švestek — beček. 4) Drobného dobytka: vepřů 8 kusy, podvinčat 468 kusů, kůzlát 0 kusy.

Listárna redakce.

O smíru pro nedostatek místa přistě.

V. K. Děkuje za upozornění; lež kdyby měla Obnova i na všechny útoky tohoto žánru odpovídati, musila by býti třikrát větší. Musíme se obmeziti na odrazení útoků nejedovatějších.

Již vyšel a rozesílá se

KALENDÁŘ ,ŠTÍT' na 1905 rok

s tímto obsahem:

Navštívení Panny - Marie. Úvodní básně od Vladimíra Hornova, s barvotiskovým obrazem, vhodným k zarámování. Z Kuřákové do Prahy. Humoreska od K. Satorny. Radovanský velebňoušek. Napsal Fr. Jiří Košťál. Dragonka z Předmostí. Kříž na návsi. Vesnická povídka od Vác. Řezníčka. Hospodář. besídka. Na bludných cestách. Napsal Vladimír Hornov. Dvě jména. Básně Vladimíra Hornova. Terno. Humoreska s hor. Sebral Ferda Horák-Studenec.

Chloupko, kokotko! Básně K. Satorny. Ze zvyků a pověr - z okolí Chrást a na Chrudimsku. Napsal V. Paulus. Písníčka. Básně K. Satorny. Kde pověra? Úvaha o pověrách protestantských. Frant. Šulc. Životopis. Dr. Antonín Dvořák. Životopis. Památce sv. Prokopa. Demáci ráde. Zajímavé paběrky. Král. věnné město - Hradec Králové. Italský ráj. Všeobdob. sdružení. Protestanti a španělské inkvizice. Kronika. 20 vyzobrazení.

Na přítomném kalendáři sezná každý ještě značné zdokonalení proti roku loňskému. Čtení závažné i poučné vzbudí jistě velikou pozornost v nejširších kruzích. Upozorňujeme zvláště na podávanou humoresku „Z Kuřákové do Prahy“, povídku dra. Vác. Řezníčka „Kříž na návsi“, Košťálova „Radovanského Velebňouška“, na Hornovu povídku „Na bludných cestách“. V poučném článku „Kde pověra?“ líčí se pravdivě na základě nejspolehlivějších pramenů, jak hlavním zřídlem nejrozdílnějších pověr bylo v XVI. století právě protestantské Německo. Předložme ta fakta před oči těch, kteří velebí protestantism jako pokrok rozumu a při tom zároveň katolickou církev jako pověrečnou odsuzují. — O ostatních článcích neřeba šířiti slov. Samy tituly jsou výmluvným doporučením.

Katolíci, kupujte svůj kalendář!

1 exemplář za 1 K. 13 kalendářů zasíláme za 8 K s připočtením 12 hal. na právo adu adresu. — Objednejte u

Blak. knihkárny v Hradci Králové.

SUKNA

a modní látky tu- i cizozemské

pro podání a stání obděl v největším výběru doporučené a vzory na požádání ochotně zašle

V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

OLTÁŘ

poučná a modlitební kniha i zpěvník pro diecési královéhradeckou.

Druhé vydání — 368 stran 8°.

V plochých arších při odebrání nejmenší 50 kusů franko za 20 K, 100 kusů za 40 K.

Cena knihupecká:

brožovaný	42 h
vázaný v polopletně	58 h
vázaný v celopletně	68 h
vázaný v celopletně se zlaceným křídlem	74 h
vydání na velinovém papíře vázaný celý v kůži se zlaceným křídlem a ořádkem	K 1-80

Užívání „Oltáře“ J. M. nynějším nejvyšším panem biskupem Dr. J. Doubravou

schváleno *
a nařízeno.

(Viz Ordin. list č. 1. r. 1904.)

Biskupská knihtiskárna.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a panských látek jest u Tkalcov. výrobního spolčenstva „Vzájemnost“ v Hronově. Též lze obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-chenty, sukénka, šotyše, zefíry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12—, vyplacené od korun 20— výše. Vzorky a ceník zdarma a franco.

Zemská životní pojišťovna

markrabství
Moravského

zřídila

v Hradci Králové

v domě pana V. A. Komárka č. 142 (II. posch.)

vreční inspektorát.

Vreční dozor vede moravský sněm. Bezpečnost a trvání ústavu tudíž zaručeny.

Pojišťování všeho druhu se vykonává a výhodné sazby očí každé soutěží.

Bližší vysvětlení podá vreční inspektor **Frant. Svoboda**, který přijme ihned schopné jednatele.

Oltáře, kazatelny atd.

všech slohů

vyrábí a plány neb fotografie na pož. zasílá

Frant. Jirouš,

odbor. závod pro práce kostel. v Slatinanech.

Katolické veřejnosti doporučujeme

tyto poučné i zábožné knihy:

Štít víry. Vysvětlení katolických pravd s vyvrácením námitek proti nim činěných. Napsal Eduard Brynych. — Cena 50 hal.

Prátele lidu. (Přítel žid. Přítel liberál). Dva obrázky z venkovského života naší doby. Napsal Boh. Zahradník (Brodský). — Cena 60 h.

Duch katolické obnovy. Sbírka úvodních článků týdeníku Obnovy z pera † Eduarda Brynychy. — Cena 4 K.

Obrázky ze smíšené osady. Katolickému lidu na osadách smíšených napsal Fr. Mimra. Díl I. 86 h, díl II. 2 koruny.

Kříže a kalichy. Obrázky ze smíšené osady. Napsal Eduard Brynych. — Cena 2 K.

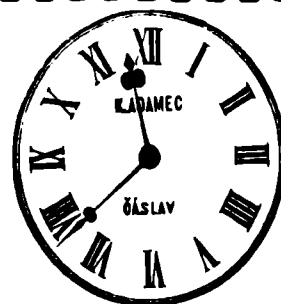
Jana Leopolda Haye, biskupa královéhradeckého „Zpráva o visitaci far kraje čáslavského“, již roku 1783 k rozkazu císaře Josefa II. vykonal. Podává Dr. Václ. Řezníček. — Cena 80 h.

Jana Leopolda Haye, biskupa královéhradeckého „Zpráva o visitaci far kraje chrudimského“, již jako královský komisař r. 1782 k rozkazu císaře Josefa II. vykonal. Podává Dr. Václ. Řezníček. — Cena 80 h.

Křesťan Nejsvětější Svátostí posvěcený. (Poučení o mši sv., sv. přijímání, rozjímání o Nejsv. Svátosti, pobožnosti před Nejsv. Svátostí, k svatému přijímání, ke mši svaté). Sestavil A. Henry. Dle III. vydání přeložil Vojtěch Kameš. — Cena brož. výtisku K 1-40, váz. v plátně K 1-80, v kůži K 2-60.

Objednávky obratem vyřídí

Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost vyborná.

Světově známý pravý

malínský křen

z nejlepších křenovek u Malína

zasílá proti dobírce neb dle dohodnutí od 5 kg. výše dle tloušťky kofení a sice:

5 kg. za 5 K — za 4 K 50 h — za 4 K — za 3 K 50 h a za 3 K.

Od 10 kg výše dráhou cena o 4 h levnější.

J. M. Jireček,

Kutná Hora.

Díkůvzdání.

Všem, kdož nám za příčinou smrti naší vroucně milované a nezapomenutelné dcery a sestry, slečny

EMILIE ČECHOVSKÉ

jakýmkoliv způsobem upřímnou soustrast projevíli, vzdáváme tímto své **nejserdečnejší díky.**

Zejména povinný dík vyslovujeme ct. rodinám, které nám jakýmkoliv způsobem v těžkém bolu přišly vstříc, všem P. T. šlechtným dárcům krásných kytic, jakož i váženému P. T. obecnstvu, které naší drahou zesnulou na poslední cestě v tak hojném počtu doprovodilo.

Odplaf Vám Bůh!

V HRADCI KRÁLOVÉ, dne 27. října 1904.

Jménem rodiny:

Terezie Čechovská.

Spolu vzdáváme své srdečné díky panu H. Richtrovi za vzorné vypravení pohřbu.

Tři notářské prsteny,
jeden s topasem, dva s fialovými kameny jsou levně na prodej.
Dotazy zodpoví administrace t. l.

Náklad knihkupectví R. PROMBERGRA,
Olomouc.

PRO LISTOPAD

právě vydána znamenitá kniha

Kam nechceš?

Knih výstrah,

obsahující líčení soudů Božích na věčnosti a udávající prostředky proti nim.

Napsal Th. Dr. Karel Lev Řehák,

rytíř Božského Hrobu v Jeruzalémě, kníže arcibiskupský přísedící notář, farář u sv. Ducha v Praze.

Část první, jež vykládá pravdy o očistci v přímé spravedlnosti i slitovnosti Boží v podobě 30 pobožností na měsíc listopad atd., z nichž obhazuje:

a) část **dogmatického** pojednání o očistci; b) **historicky** zaručená zjevení duší očistcových; c) příměřené **rozjímání**, vztahující se právě k a) a b) toho dne; d) **modlitby** na základě 14 zastavení křížové cesty a 16 tajemství růžence bolestného, vše ve spojení s a), b) a c).

Cena brož. . . . . K 3.40
" v plátně s červ. oř. v pouzdře . . . K 3.20
" v hladké černé kůži s pravozlatou oř. v pouzdře . . . K 3.60
" v kůži kůži elegantní s pravozlatou oř. v pouzdře . . . K 4.40

Část druhá vyjde během prosince 1904 a obsahovat bude **pobožnosti církevní** za dušičky v očistci a sice:

a) církevní **hodinky** latinsko-česky dle breváře; b) modlitby mešní latinsko-česky dle missálu; c) modlitby při umírání, pohřbu a o dušičkách latinsko-česky dle rituálu; d) modlitby a spěvy, jak si je oblíbil konati náš český lid. — Cena se určí později.

Každá část jest o sobě úplná a tvoří celek.

Raďte laskavě dobrou knihu tuto doporučovati.

Expeduje se právě všemu duchovenstvu.

Raďte přijmouti a další objednat!!

Karel Šimek,

nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Čes. Budějovicích, Rudolfova tř. 42-I.

přijímá
veškeré práce spojené s výzdobou kostelů, jako:

polychromie,

práce malířské,

řezbářské

a sochařské.

Nádherné oltářní a podob. obrazy, křížové cesty, malby oken chrámových atd. atd.

Za solidní a uměleckou práci v každém ohledu se ručí. — Návrhy a rozpočty zdarma.

Umělecké mosaiky.

Prodej obrazů a obrázků za výhodných podmínek.

Práce provádějí jen nejlepší uměl. síly.

Stavební opravy

na kostele v Pertolticích,

okres Dolnokralovický,

v rozpočtovém obnosu 14.626 K 26 h

zadají se

cestou ofertní.

V plány, rozpočet a stavební podmínky lze u patronátního úřadu v Dol. Kralovicích nahlédnouti, kde se též oferty do 15. listopadu 1904 přijímají.

Hôtel

a velkorestaurace

„Bartipán“

v Adalbertinu v Hradci Králové

doporučuje se

velectěnému P. T. obecnstvu

co nejlépe.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtěch)

doporučuje P. T. velečestný duchovenstvu svůj osvědčený a často významný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporek a kovového náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hořová na ukásku se na požádání franko zašlou.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou stanici dodává velkozávod truhlářský

K. V. Skuherský, Hradec Král.,

proti hotelu „Merkur“ č. 303.

Veškeré druhy

kalendářů

na r. 1905

má
v hojně zásobě na skladě
první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Pánům prodávacům účtuje se za původ. ceny nakladatelské.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 802.161.

Založeno roku 1863.

Psačí stroj.

Prohlášení

výboru Zemské jednoty česk. katol. duchovenstva v král. Českém.

Události od poslední valné hromady spolku oběhlé a jisté články tiskem vyhlé náti výbor k tomuto prohlášení:

Výbor Zemské jednoty, aniž by se chtěl nějak doznat snámého projeva nej. episkopátu, slavnostně prohlašuje, že tento spolek jako celek i jeho reprezentanti po celý čas trvání Zemské jednoty přané na poměru církevními kanony mezi biskupem a klerem stanoveném trvali, jím vždy svědomitě se řídili, což i s místa nejkompetentnějšího uznáno bylo. Totéž stanovisko hodlají přesně zachovati i dále ve všech svých pracích a snahách, jichž jediný účel jest povznesení zájmu sv. církve a důstojné a hmotné upravení poměrů kleru ve smyslu stanov, dle tužeb církevních, slavnostně na koncilích, v kanonech a synodách vyslovených a církví sv. vždy hájených.

Vzhledem k tomu, že zdar a prospěch církve i sociálního postavení kleru vždy úplnou svobodu věcné a důstojné diskuse těch věcí, které zájmům církve sv. škodí neb prospívají, žádá a že jak Apoštolská Stolica, tak i episkopát po celá staletí trvání sv. církve s největší liberálností a to mnohdy i v neochoulostivějších věcech (v dogmatických záležitostech před definicí) dopouštěli diskuse za přičinnou ustálení pravých názorů, vykrystalizování pravdy a poznání věcí, které círk. zájmům mohou býti ku prospěchu neb na škodu, nechce se dopustiti spolek tak důležitý a tak veliký, jakým jest Zemská jednota, žádné nezákonnosti ani nepřístojnosti, jestliže i on salva kompetentia diskutuje a jeiná v těchto věcech na základě hojných zkušeností z duchovní správy, které by život církevní na nás povznesly, jej posílily, kterak by bylo možno zavésti stav, jaký jest ideálním přáním papežů, četných koncilů a synod a jejich předpisů, stav, který právu církevnímu a duchu pastorační v intencích sv. církve odpovídá. Pokud Zemská jednota tak činí, své náhledy a tužby, přání a prosby pronáší, jedná tak zajiště a nejlepší smyslem dobré věci prospěti a jest si vědoma své kompetence, činit náležitý rozdí mezi volnou diskusí a dotčeným činitelům příslušnou realizací věcí projednávaných, proto také sama nehodlá a ani nemůže ničeho zaváděti, pokud jí k tomu právní titul schází, nýbrž své snesení toliko jako uctivé prosby svému nejvyšší, episkopátu předkládá k volné dispozici a konečnému rozhodnutí a případně jej za otcovskou podporu žádá. A k tomu zajiště domnívá se míti své dobré právo. Neboť jestliže každý jednotlivý kněz má právo svému ordinariovi své prosby a stížnosti přednésti a u něho proti bezprávím práva se domáhati, bylo by nesprávným totéž právo uprati korporaci tak důležité a mohutné, jakou jest spolek náš. Zemská jednota spatřuje a spatřovati musí ve svém nejvyšší, episkopátu své představené, jejichž slova dbáti musí jakožto směrdatného a rozhodujícího, avšak na druhé straně musí se vynasílati a bráti i proti jistému, tajemnému i novinářskému směru, který chce biskupa od kleru oddáliti, Bohem ustanovený poměr mezi episkopátem a klerem trhati, nejvyšší episkopát osamotiti, spravedlivým prosbám kleru odciziti a tak mezi „vyšším a nižším“ klerem nepřeklenutelnou mezeru na velikou škodu církve sv. vytvořiti. Všechny práce a tužby jednoty nesly a nesou se tím směrem, aby v našich dobách tolik těžký úřad biskupský všemožně ku blahu sv. věci podporovala, jemu na všech stranách opory nejeu v kleru, nýbrž i v lidových vstevách sjednávala a na druhé straně na splnění oprávněných tužeb na prospěch církve sv. a kněžského stavu pod protektorátem a pomocí nejvyšší episkopátu pracovala.

Touto poctivou snahou řídil se posud spolek i jeho reprezentanti svědomitě, tím hodlá se říditi i dále a proto výbor, nejasa si vědom žádné viny, nemá žádných příčin k tomu, aby své stanovisko dle přání těch kterých anonymů v novinách opouštěl. Vzhledem k tomu, a maje na zřeteli vážnost situace a úplnou důvěru členstva od tak četných vikar. skupin v poslední době vyslovenou, pokládá za svou povinnost na svém místě setrvati, dále pracovati a bude-li toho třeba, proti neodůvodněnému a nespravedlivému podezřívání, jakož i proti vměšování se do interních věcí spolku od nepovolaných činitelů energicky se hájiti a proti všelikému šatahování osobních věcí do záležitostí spolku od osob mimo spolek stojících se ohraditi, proti všem rozbrojům v řadách kleru, které by nejen v kleru, nýbrž i v kruzích laiků naši sv. věc poškozovaly a stavu duchovnímu škodily, rázně vystoupiti.

Programem našim bylo a bude: Nejen kanonický poměr mezi nejvyšší episkopátem a klerem přesně zachovati, nýbrž jej co možno nejvíce posílit vzájemným sblížením, aby nejen slova, nýbrž i skutky o jeho existenci jasny důkazy dávaly; svědomitě, vytrvale a taktně na prospěch sv. věci a zlepšení poměru kleru pracovati, skálopevnou svornost v našich zásadách udržovati, nadšeně pracovníky vychovávat, je podporovati, hájiti a pod společný prapor řaditi, katol. tisk organizovati a šířiti, mezi klerem nadšení pro sv. věc a chuť ku plodné práci pastorační a sociální šířiti, proti našim nepřítelům společně na há-

jení sv. věci postopovati, spravedlnosti a právu v mezích naší kompetence přechod sjednávat i všemi silami k tomu pracovati, aby naše sv. věc mohutněla, slila a požehnané ovoce přinášela, aby klerus našel v našem stavu důstojně situován a nacházeje uspokojení v náležitém právním urovnání svých poměrů, předpisům církve sv. a potřebám času vyhovávajícím, věnoval se s plným nadšením svému povolání ve svědomité práci.

A v tomto směru plným právem doufati můžeme v plné sympatie a účinnost všech poctivě smýšlejících katolíků, kleru, v otcovskou pomoc a podporu našeho nejvyšší episkopátu a v požehnání Boží a tudíž i ve zdar a výsledky své poctivé práce.

Dáno v Praze dne 13. října 1904.

Literatura.

Nákladem J. Otty v Praze. Ottova Laciná knihovna národní. Serie 27., seš. 19. a 20. Samota. Román z letních prázdnin od V. Vlčka. Sešit za 20 h. — Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Příruční kniha obecných vědomostí. Red. Fr. A. Šubrt. Sešit 31. a 32. obsahuje vysvětlení slov Chatma — Investice. K textu přídány pohledy na české stavby a v barvotisku moravské kroje národní. Sešit za 60 h. — Poměry všeobecných veřejných nemocnic venkovských v království Čes. na počátku 20. století a potřeba časových reform. Napsal Dr. J. Dvořák. Lidových rozprav lékařských čís. 9., řada V. Za 3-60 K. Kniha velmi účelná.

Nákladem „Unie“ v Praze. Spisy Julia Zeyra XIX. Karolinská epopeja. Seš. 1.—3. po 40 h. — Obrazový zpravodaj z bojiště. Red. J. Klecanda. Seš. 64. a 65. Vychází dvakrát týdně. Číslo za 10 h. — Válka rusko-japonská slovy i obrazem. Přel. J. Klecanda. Vychází týdně v sešitech po 30 h. Sešitem 16. ukončen díl první.

Osvěta. Listy pro rozhled v umění, vědě a politice. Řídí V. Vlček. Ročník 34., čís. 11. Obsah: Pan notárko. Slovenský obrázek od Kálala. — Jan Ludvík Lukes. K 80. narozeninám od dr. Z. Nejedlého. — Děti. Od R. Čechové. — Poslání mladým přátelům, kteří mě nazvali „starým osem“. Od A. Hejduka. Sněhy a ledy. Ze svých gymnasií let vypravuje V. Vlček. — V den sv. Rufa u Křešaku. Z kroniky o císaři Karlu IV. — Atč. Celoroční předplatné 14-40 K přijímá admin. na Král. Vinohradech.

Vlast. Časopis pro poučení a zábavu. Red. T. Škrdlo. Roč. 21. čís. I. Obsah: Jaký byl vztah věrosvěť slov. Cyrilla a Metoděje? — Podzimní motiv. Báseň. — Ze starých přátek. — Obrázky někdejší Sibíře. — Československá jednota, rozluka a vzájemnost. — Cesty srdce. Povídka. — O národní církvi. Atč. Roč. předpl. 10 K přijímá admin. v Praze II.

Sebrané spisy Boženy Němcové. Barunka. Seš. 2. za 24 h. Nákladem J. Laichtera na Král. Vinohradech.

Kazatelna. Homiletický časopis. Pořádá F. Vaněk. Roč. II. čís. 10. Vychází nákladem B. Rupp v Pelhřimově v 10. číslech ročně za 6-60 K. 8 přílohou: Přiležitostně řeči duchovní. Sešit 2. Uspořádal F. Vaněk. Obsahuje řeči primiční, instalační, při příchodu, odchodu kněze a o jubileích. Za 60 h.

Česká hudba. Časopis věnovaný české hudbě vůbec, zpěvu solovému i sborovému, směru světského i církevního. Ročník X., čís. 10. Pořádá Al. Strábl. Čes. hudba vychází dvakrát měsíčně za roč. předpl. 8 K v Hoře Kutné.

Časopis Musea království Českého. Roč. 78., svazek 3. a 4. Řídí F. Kvapil a Č. Zibrt. Obsah: První ocehy famesné v Čechách. Dr. Z. Winter. — Gust. Pfeifer Moravský. Od Velešinského. — Z korespondence Julia Zeyra. — Z kulturních dějin města Poličky. K. Adámek. — Jan Leopold Hay, biskup královéhradecký. Od dr. V. Řezníčka. — Atč.

Nákladem R. Prombergera v Olomouci. Slezská kronika. Roč. 15. Sv. 2. Na mandušské samotě. Povídka od P. Krasnova. Děj vzat ze života kozácké hlídky proti loupčivým Chunchuzům. Za 90 h. — Knihovna Kazatele č. 11. Sešit 2. obsahuje J. Lobrya Populární katech. kázání. I. Výklad Credo. Upravil M. Zavoral. Za 40 h. — Ječmínek, kalendář humoristický na r. 1905. Redaktor F. Křen. Cena 1 K. — „Vyšehrad“, kalendář na r. 1905. Cena 1 K.

Nákladem Al. Wiesnera v Praze vydány na r. 1905 kalendáře: Blaník, Domov, Lid, Rieger a Stráž, pak vojenský kalendář Prapor po 1 K; malé druhy: Domov, Lid, Rieger a Stráž po 60 h. — Týmž nákladem vyšel I. a II. díl velkého rodinného kalendáře „Český kraj“. Každý je ukončeným celkem a stojí pevně vázan 2 K.

Ročníkový kalendář pro katol. selaský lid československý na r. 1905. Vydává J. Šamalský, rolník v Ostrově u Sloupu na Moravě, za 70 h.

Románová knihovna Máje. Pořádá dr. B. Kronbauer. Seš. 1. E. Tréval: Silnější než milování. Za 36 h. Nákladem Máje v Praze.

Rozhledy po lidumilství. Vycházejí měsíčně redakcí C. Vlka ve prospěch „Jub. žen. asylu čís. a král. Alžběty“ v Praze. Roč. 12., čís. 8. Předpl. 4 K roč. přijímá pl. Karla Baumgartlová v Karlíně, Poříční ul. 9.

Rozhledy. Týdeník pro politiku, vědu, literaturu a umění. Roč. XV., čís. 4. Vydává a rediguje J. Pelcl v Praze, Lipova ul. Roční předplatné 16 K.

Veleobětostnému duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul. Kar. Světlá, čís. 19 n., roh

Konviktské ul., vyučení past. speciálně na kostelní nádobu, dovoluje si doporučití svůj hojně zásobený sklad ve vlastní dílně ručně pracovaných kostelních nádob a nářadí, jako: monstrance, kalichy, chlébta, lampy, svícny, kaditelnice, kropenky, patenky, nádoby a t. d., vše v přesném slohu církevním. Staré předměty znovu opravuje v původní intenci a jen v ohni spálí a stříbí. Na požádání hotové práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb cenový franko. Za veškeré výrobky a slavnosti ručím. Největší výroba a sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nejjednoduššího do nejtěvostnějšího. Chudším kostelům dle va v placení. Více usnutí po ruce. Žádám převzetí výrobky basenné. Vše posílám již posvěcené.

Svůj k svému! Podporujte křesťanský závod!

Kněžské kolárky, látky pro dámy, veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapesníky od 60 kr. tucet počínaje,

damaškové grádlo bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné,

vyšívané i předtištěné ručníky,

deky, stolní böhouny, garnitury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji veleobětostnému P. T. obecnstvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí, můj nově zařízený a rozšířený sklad si prohlédlo s přesvědčením, že většího výběru a levnějších cen, tudíž solidnějšího obeloužení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přezřel a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod

s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívaní a zhotovení kostelních rouch, korouhví (baldačinů), nebes a spolkových praporů; na požádání obstarám též kovové nádoby, kříže a t. d.

Víděň,

VII. o, Seiden-

gasse čís. 35.

Na ukásku posílám se vše franco.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

JAN KALIS,
hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. **Pendlové hodiny** v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: **řetízky, prsteny, náramky, jehly** a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným důvěry na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

Josef Krejčík
V PRAZE,
umělecký závod sochařský a řezbářský.

Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivě své chvalně známé: **sochy, oltáře, křížové cesty, jesle, Boží hroby, křesla, kasatelný, spouštěcí, křesla, konsoly, svícny, lustry, pulitky** atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy, premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákresy, ceník a rozpočty bezplatně a franko.

Renovace starých oltářů a kostelních satísent.

5 kg. kávy
krásně pražené
zaručená chuť

franko do všech stanic zasílá první východočeský křesťanský odborný obchod kávou

František Jelínek,
Slatiňany — Čechy.

Rodinná směs	K 13.—
Rodinná směs dobrá	" 14.—
Perl přebíraný	" 15.—
Liberia zaručené chuti	" 16.—
Kavárenská směs velmi dobrá	" 17.—
Mé speciality:	
Pařížská směs	" 18.—
Vídeňská směs	" 19.—
Pražská velejemná směs	" 21.—
Londýnská zaručená směs	" 23.—

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích hrobů.
Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a řezbářský pro práce kostelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákresy a rozpočty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Továrna na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů
J. U. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dříve závod na sušičkování ovoce, založený r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

koňak, silvovici, borovičku, jeřabinku, rumy a punše, likéry, sladké ovocné víno, bílé i červené, víno borůvkové (medicinalní), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové jakosti velmi levný koňak a výbornou silvovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenaný byl nejvyššími cenami: roku 1891 na jub. výstavě v Praze: stříbrnou medailí státní a diplomem státní medaili, a mnohými jinými diplomy s právem rašení státní medaili.

Vzorky zdarma a franko.

Jan Kryšpín,
(J. Sylvatervův synovec, nástupce)
odborný umělecký závod pro
malbu oken kostelních
PRAHA—I.,
č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve přes 60 roků na Malém náměstí pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových od nejjednoduššího až k bohatému figurálnímu provedení a sice i se železnými rámy, s těmi vsazením.

Veškeré rozpočty, akvizy i odborná rada bezplatně, bez vší závaznosti ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.
Založeno roku 1836.

Založeno r. 1850.
Vyznamenaný státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř
v Hradci Králové, čis. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svůj bojně zásobený
sklad náčiní
bohoslužebného
se stříbra, bronzu a jiných kovů

vše silně v ohni zlatené a stříbrné, zač se ručí.

Vlastní výroba umožňuje veškeré objednávky co nejlevněji vyřídit. — Platit možno též ve lhůtách. Oprava snovzlacení a stříbření starších věcí vykoná se rychle a zašlou se již avěšené se stvrzením Jeho biskupské Milosti. Starý závod můj může se vykázat četnými pochvalnými přípisy P. T. zákeanské a doporučuje se tedy k zakoupení a opravě kalichů, monstrancí, ciborií, relikviářů, nádobek na sv. oleje, lamp, luceren, lustrů, kadidel, látek na křesť, svícen, pacifikátů, schránek na Nejsvětější, patenek atd. co nejvíce.

České víno,
vyznamenané na světové výstavě v Paříži r. 1900
zlatou medailí!

Správa vinařství
prince Ferdinanda z Lobkovic
v Dolních Bečkovioch u Mělníka
doporučuje
svá chvalně známá, výhradně z vlastních rozsáhlých vinogradů vypěstěná

vína

do přízně P. T. obecnstva.

Vzor

kové kupony jemných černých látek, hodící se na kalhoty, obleky, svrchníky a taláry

skutečně velmi levné
Ise koupiti, vzhledem, že kusy látek jsou doprodány.

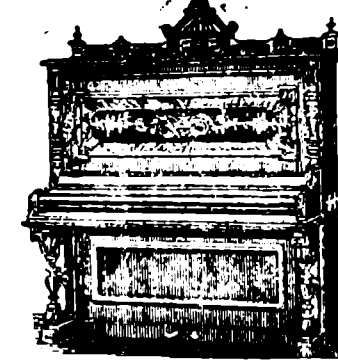
Vzory zašle na požádání franko

První český zasílatelský závod soukenného zboží

Ed. Doskočila
v Chocevi.

Filiální závod v Praze ve Vodickově ulici č. 22, vedle vyšší dívčí školy.

Rozšiřujte
„Časové Úvahy“!

PIANA
PIANINA
a HARMONIA

nejnovějších soustav — levné.

též na splátky a výměnu nádobí továrny

AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliášino nádobí proti lab- skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od předních českých umělců. První výstavní ceny.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
dle roční saisony kolekci nejnovějších druhů pravých vlněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele- důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob- sluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.

Volejemné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Králové u nového Borromaea.

OBNOVA

Číslo 45.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 4. listopadu 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Náše chudinství.

(14) To je známo, že u nás pro samou politiku nemáme času, dělati tu pravou, zdravou politiku národohospodářskou a věnovati větší péči zájmům sociálním a obecně prospěšným. Naše vláda, naše úřady samosprávné pojmu nějakou ideu z Německa, provedou ji, ale dál se o ni nestarají a poslanci nemají času, ježto se celý rozpočet obyčejně na rychlo v několika dnech proklepe, jednotlivé položky také studovati, hlavně aby se přesvědčili, odpovídá-li výsledek docílený nákladu. Ba ani žurnalistika nezavádí pro samé bojiště a Balkán o věci národohospodářské a je to jediný „Hlas N.“, jehož instruktivní články z pera známého universitního profesora činí v tom ohledu čestnou výminku.

Píšeme-li dnes o chudinství, máme na mysli nikoli pouze předpisy zákona ze dne 3. prosince 1868 o zaopatření chudých v obcích, ale vše, co s chudinskou otázkou souvisí, především tedy zákon o příslušnosti domovské ze dne 5. prosince 1896 a péči o děti osiřelé, zpustlé, nucené vychování a nucenou kázeň ve smyslu zákona ze dne 24. května 1885.

Začneme s tímto posledním, kteréžto pole zdá se nám býti nejzanedbanějším! Nedávno jsem četl zprávu zemských inspektorů stravoven a kdybychom neznali pravý stav věci, myslili bychom, kdo ví, jak se u nás poměry vagabundáže zlepšily a jak je zvláště na venkově o bezpečnost postaráno. Zatím věci mají se trochu jinak. Tuláctví sice v době letní, kdy jsou poměry pracovní příznivější, ubylo, ale na podzim a v zimě jsme tam, kde jsme byli, když jsme ještě na stravovny neplatili. Zvláště my na liniích, t. j. silnicích, jež stravovny spojují, jsme v jistých dobách tuláky zaplaveni. Témto individuíum nestačí, najísti se a přespátí v čisté stravovně, tulák si chce též zakouřiti a se napítí. K tomu musí si ovšem zažebroti a aby přišel v čas zase do nejbližší stravovny, nesmí jíti daleko s cesty, ale zastaviti se ve škole, na faře, v hostinci a statcích, ležících vedle silnice. Lid náš je bohužel ještě neuvědomělý, nemáme-li řici dobrý, a dá tuláku, třeba věděl, že platí na stravovny a já sám musím se přiznati, že i takovému almužnu dám, ovšem po předešlém kázání, jež mám jako bývalý ředitel káznice v krvi, a to proto, že jako kněz jinak jednati nemohu. Měla-li se instituce stravoven osvědčiti, mělo býti také postaráno o důsledky, jež z provádění zákona plynou.

Jak pak si to páni r. 1895, kdy zákon o stravovnách vydali, vlastně představovali? Já myslím, že stravovny měly býti sítím, na němž by se lid, práci upřímně hledající, od tuláků odděloval, čili přesíval. Co práci opravdu hledá, propadne, t. j. uchytí se, tuláci zůstanou na síti. Co však s nimi? Aby zákon se nestal illusorním, bylo řečeno, ti že přijdou do káznice. Dobrá, ale kde jsou ty káznice? Bláznivě budeme míti tolik, že nebude třeba duševně chorého míti v domácí péči, ale káznice máme vlastně dvě, neboť dvě polepšovny jsou ústavy nuceného vychování mladistvých a nikoli nucené práce. Kdyby zákon z r. 1885 měl býti řádně prováděn a země měla se státi opravdovou sítí na chytání práce se štítících tuláků, jak tomu jinde (země německé, zvláště Württembergu) skutečně je, pak by bylo třeba káznice nejméně jednou tolik. Kde však všiti náklad, když zemské finance vinou vlády jsou v tak bídném stavu?

Proto nepřechvalte nám stravovny, my víme, co máme a co nám chybí! Jest-li zemský výbor s tím začal, pak se měl dříve postarati o ústavy, v nichž by přebraný materiál po předchozím soudním výroku mohl býti umístěn a jako nejvyšší samosprávný orgán v zemi měl k tomu působiti, aby obce naše postaraly se lépe o svou bezpečnost, tak aby nebyly obce až s 1500 obyvateli, u samého města ležící, které by neměly ani policajta. Na koho se má obrátiti občan na venkově, i kdyby chtěl ve smyslu

a po přání zákona jednati a hosta stravoven dát zatknouti, když přijde do domu žebrať? Četnictva je málo a také to není jeho povinnost, nýbrž místní policie. Stravovny vydržujeme, jsou však tuláci, kteří jich používají a při tom žebrají a jsou jiní, kteří žebrají a stravovnám se vyhýbají, což obě se trestá jako vagabundáž. A jak může býti lépe, když je nikdo v obci nezastaví, leč sem tam četník, ježto policajt se jim vyhýbá a když, přijdou-li i k soudu, tento jim nemůže po odbytém trestu vysloviti v rozsudku káznici, protože dvě káznice jsou přeplněny?

Zákon by byl dobrý, ale jeho provádění kulhá a proto vagabundáž spadá u nás přes všechny pokrok vězenství do oboru chudinství, resp. péče o chudé a jestě hůře je postaráno o vystouplé vězně, kteří jsou pod policejní dohlídkou a kteří se rovněž obecnému chudinství na krk házejí, jež pro ně ovšem ničeho nečiní, tak že jim nezbyvá, než aby se dopustili zločinu znova a dali se zavřít zase. Jsou ovšem i u nás zařizeny spolky péče o vystouplé vězně, a já připouštím, že výbor má opravdovou snahu pomoci, ale v občanstvu není pro tyto snahy porozumění a černý kruh, jež ono kol vystouplých vězňů dělá, znemožňuje těmto, aby se v praktickém životě uchytili a provedli své snad i nejlepší úmysly, ježto se jim nedostává nejnужnějších podmínek životních. Buď jsou invalidní a pak mají nárok na podporu obce, jež se dle chudinského zákona rovnati má denní mzdy té krajiny nebo vůbec dle možnosti, aneb invalidní nejsou a pak se jim má dostati zaměstnání, jež by je živilo. Takto však vítá starosta obce vystouplého kárance, neb vězně slovy: „pro tebe nemáme žádné práce“ a tento jde a páše zločin nový, ježto z obce se hnouti nesmí a práci, i když ji hledá, nenalezá. Co je to jiného, než tonoucího, jenž se zoufale běhu chytá, odstrkovati, aby se utopil? Nedívím se, že lid náš, maje s propuštěnými tolik zkušeností, nejedná jinak, ale není to circulus vitiosus, v němž se to naše chudinství točí, aniž by na to právě uškodilo, t. j. na opravdovou pomoc tam, kde jí třeba, aby člověk nebyl tělesně a mravně?

Že chybili, když zákon o domov. příslušnosti vydali bez opravení zákona o chudinství, nahlédli páni sami a proto je prý nový návrh již hotov.

Nynější zákon o příslušnosti domovské je lepší než předešlý, dle něhož patřil každý tam, kam byl otec příslušný. Co tu lidí odcházelo z chudé obce, aby jako vymáčkané citrony připadly po 20–30 letech obci, již ničím nikdy neprospěli a kde byli i neznámí, na krk! Avšak i dnes ještě je tisíce lidí, kteří až posud nevědí, kam vlastně patří, ježto se o ně, jako o Homera dvě až tři obce soudí, nechťjíce uznati jich příslušnost! To jsou neupravené poměry a politické úřady mají ročně na sta takových případů k rozhodnutí. Proto s novým zákonem domovským měl současně upraven býti i starý chudinský zákon v tom smyslu, aby předpisy o něm postaveny byly na pevné nohy, tak aby neprováděly se v obci. A jinak, než v sousední obci B, kde bohaté, neb i zde usedlé šlechtické rodiny založily fondy a ústavy pro chudé, kdežto v první obci na chudé nikdy nikdo nepamatoval a kde tito přes chudinský zákon nikoli na podpory, ale na almužnu jsou odkázáni. Vůbec to naše chudinství je otázkou, kterou luští jeden tak, druhý jinak, otázkou, s níž se mylně v souvislost uvádějí věci, jež do oboru chudinství nepatří. Mnoho se v tom ohledu vykonalo — jmenuji poslance Adámka, Švarze a j. — ale ještě více zbývá činiti a na to není při dnešních politických poměrech času.

Je to divná věc, ve Švýcarsku jsou tři národnosti a otázka národnosti je tam upravena a nejlepší síly věnují se národohospodářským potřebám a sociálním; u nás jsou národnosti dvě a takový chaos. Co je toho příčinou? — Dejte oběma kmenům rovnoprávnost, jaká panuje ve Švýcarských a bude pokoj jako

tam — důkaz, že se otázka tato upraviti dá je-li jen dobrá vůle a nechce-li jeden panovati nad druhým.

Poplach mezi francouzskými zednáři.

(3) Francouzským zednářům nestačilo krajní pronásledování řeholníků. Vymyslili si ještě šikovný, tajný prostředek na mrskání katolických laikův a jiných krajanů, kteří s židovskou politikou Combesovou souhlasiti nemohou. Ve vojsku zavedena chytrá soustava špiclovství ve velkém slohu. Vůdčím duchem hanebného špiclovství byl do dneška dobrý žák a přítel Combesův, sám ministr vojeuství André. Tento pán nechával nutné opravy ve vojsku stranou. Za to však tím pilněji dbal „očisty armády“ od živlů, které se mu zdály „protirepublikánské“. Ovšem že u tohoto „pokrokového“ byrokrata byl protirepublikánským každý důstojník, kterému se násilně a nevlastenecké hospodářství nelíbilo; také ten nenalezl milosti před zraky „svobodomyšlného“ byrokrata Andréa, který se opovážil míti jiné náhledy než André sám a kdo žida Dreyfusa nepokládal za mučedníka. Na př. André upřímného republikána, plukovníka Hartmana donutil k vystoupení z armády, poněvadž tento charakterní důstojník nechtěl pokrytecky schvalovati řádění ministerstva vojeuství.

André v horlivé snaze „očistné“ zorganizoval tedy za pomoci vyšších Combesových hodnostářů celou špěhounskou armádu. Zednářské lóže a důstojníci s nimi srozumění vyplňovali horlivě inkvisiční dotazníky ministerstva, jež obsahovaly v příčině důstojníků otázky: Je-li důstojník antisemita? V jakých školách byl důstojník a jeho manželka vychování? Jaké školy navštěvují jejich děti? Plní své náboženské povinnosti? Jakým spolkům a kroužkům náleží? atd. Ctenář snad uhadne sám, proč právě takové dotazy André diktoval. Bylo-li od špěhouna odpověděno, že důstojník navštěvoval školu katolickou, že do takové školy posílá své dívky, nebo že žida Dreyfusa pokládá právem za zrádce armády, byl pak pod různými záminkami pronásledován nebo docela vyhozen z armády. Jak veliký počet ničemných špiclů tyranické inkvisice Andréově sloužil, dá se posouditi z té okolnosti, že během roku 1903 došlo 12 000 odpovědí na inkvisiční dotazníky. A dobráček André nebyl nevděčný; odměňoval své špěhounské stvůry královsky. Jeden z „nejzasloužilejších“ špiclů, generální sekretář svobodných zednářů Vade-card, byl docela vyznamenán nedávno za své nečestné jednání řádem „čestné legie“.

Rozumí se, že organizování špiclové neškodili jen upřímným katolíkům; měl-li takový špěhoun na některého důstojníka osobní vztek, nahal o něm, co mu právě napadlo. A ubozí důstojníci, jejichž existence apocryfovala v rukou tak prohnanych, ani neznali pravé příčiny pronásledování; byli odsouzeni několika řádky tajného protivníka již dříve, než se mohli hájiti. Bylo to zákeřné přepadání ze zadu. Co se zednářská vláda navykrucovala, když měla odsouditi židovského velezrádce Dreyfusa! V celé Evropě židovské listy poukazovaly na „mučednictví“ Dreyfusovo. A spor se táhl tak dlouhou dobu! S tisíci katolických důstojníků byla však vláda zednářská hotova beze všeho soudu. Ó ta zednářská svobodomyšlnost a účta k přesvědčení bližního! Nedávno byl v Římě sjezd „svobodných myslitelů“, při němž plno francouzských zednářů bouřilo proti „tyranství Říma“. Zatím však tito „svobodomyslní“ dobráci doma prováděli inkvisici nejhnušnější.

Když 28. října nacional. posl. Guyot ve sněmovně vyložil a dokázal své objevy o řádění Andréově, nastal mezi ctiteli Dreyfusovými brozný smutek. Ministr André koktal, že on nic — on prý muzikant. Combes si v duchu nadával, že prohlásil vládu francouzskou za úplně sjednocenou s Andréem; i někteří Combesovci zrudli studem počali se stavěti proti

vládě. Již se zdálo, že Combesova vládní družina padne. V krajním nebezpečí však přispěli na pomoc mravně zbankrotělé vládě socialisté, kteří jí již dříve statně pomáhali v násilnostech na feholnicích. Vůdce socialistů poukázal, jak se už Combesovi protivníci radují z vítězství. A to vzpružilo pokleslé mysl, tak že po osmihodinové debatě vládě vyvalována důvěra 278 hlasy proti 274 hlasům charakterních opozičníků. „Svobodomyšlní“ socialističtí členové sněmovny pomohli svými hlasy zákeřným tyranům. Sněmovna odsoudila „machinace“ v armádě a vyslovila důvěru Andréovi jako nevinnému, který prý zajisté „nutných opatření“ se uchopí.

Ale toto „vítězství“ kabinetu Combesova jest horší než náhlá porážka. Ti, kteří hlasovali pro vyslovení důvěry Andréovi, dobře si s bezcharakterním ministrem rozuměli. Vždyť to jsou nejoddanější vykonavatelé a druhové Combesova hlavního štábu. Vyslovením důvěry pánové sami přiznali pravou barvu, a národ francouzský již se postará o nápravu přes všechny pokřik židovských listů. Mezi zednáři francouzskými panuje přirozeně veliký poprašek, poněvadž celá záležitost není nijak dojednána; naopak celý skandál nabývá rozměrů stále větších. Židovské listy české jsou jako zařezané.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 2. listopadu.

(Ke jmenování prof. Dr. Ant. Randy českým ministrem krajanem. — Jak pražské poměry sa dnešní doby vyhlíbejí.)

Minulý týden překvapena byla česká veřejnost a zejména Praha nenadálou a neočekávanou zprávou o jmenování dvorního rady a univ. profesora p. dra. Ant. rytíře Randy českým ministrem krajanem. Zpráva ta působila všude tak asi, jakoby za jasného, slunného, lednového dne z ničeho nic uhořel hrom.

O překvapení tom sluší uvažovati. Ono totiž svědčí, že čeští vůdčí politikové nemají ve Vídni vlastně žádných „politických“ styků ani žádného vlivu, aby byli v čas informováni o tom, co se tam za kulisami děje, tak aby se nedali hotovými událostmi překvapovati čili stavěti jako někdo před nová vrata. O takové „malichernosti“, co se na rozhodných místech chystá a strojí, má se předce každá, celý národ reprezentující a jisté politické snahy sledující strana zajímati a má si o tom předběžně zprávy a pokyny za každou cenu dověsti zjednati a získati. Když se tak neděje, nedá se popřít, že se povinně k tomu činitelé dosti pronikavě o politický vznik a postup událostí nestarají a starati nedovedou, nemajíce k tomu dostatek potřebné obětavosti. Na stejném stupni politického malomocenství a časové nepronikavosti stojí také moderní strážce českých zájmů t. j. vůdčí česká žurnalistika, která rovněž o jmenování rytíře Randy ministrem krajanem ne-

měla dříve ani tušení, až se o něm dověděla jako o hotové události. O tomto zjevu nutno se smířiti.

Faktum, že byl český ministr krajan o-
pětne jmenován, nesvědčí však proti způsobu české politiky, jak ji mladočeskí poslanci v poslední době prováděli. Tu nutno přiznati, že jmenování to znamená pro ni nepochybně a značný ústupek. Jmenování českého ministra krajana jest zřejmou snahou vídeňských činitelů, aby se ze začarovaného kruhu, který kulem nich česká oposice načrtla, dostali. Proto nové obsazení osiřelého toho křesla v radě koruny náleží připsati k lepšmu politice mladočeské.

Avšak jmenováním českého ministra krajana v osobě rytíře Randy hledí se dle mínění mladočeského ústupek opoziční české politiky po možnosti zmenšiti. Nový pan ministr krajan jest již starý pán, vtělená litera zákona, v úvahami opatrný, v jednáních umírněný, v zámyslech chladný, s možností nebo nemožností vždy počítající a proto nikdy na jednu kartu nesázející, vždycky obě strany vyslyšající, s rozhodnutím svým nechávající, nadšení klidně nechávající vyzářiti, cizí horlivosti nedá se vyrušiti, aby světově uznanou svou sondnost podřídil vlivu osoby druhé. Z toho následuje, že nový ministr krajan neznámá stoupence a tlumočníka české oposice, neboť jeho osoba právě jejmu bezprostřednímu hlasu a působení v ministerské radě zavřela dvéře.

V Praze se také obecně na budoucí jeho jednání z tohoto stanoviska i na konservativní straně pohlíží a kolují zde o něm již předem celé tucty verší a více méně zdařilých vtípů. Odpor však mezi vážnými a soudnými lidmi nejvíce se proti osobě nového ministra krajana žádný, třebaž že se určitě vědělo, že se v radě koruny diktáty radikálních, ideálních nebo blouznivých politiků nebude spravovati a že si jich vůbec nevšimne. Ví se také předem o něm, že se osobně v žádné záležitosti nebude exponovati, soudí se, že bude vždycky počítati pouze s poměry, na něž však nebude nikdo pohlížeti s hlediska politického machra, ale vždycky je bude posuzovati závěrem kabinetního učence, jemuž jsou a byly pudry a vlny lidového vznětu a ruchu vzdáleny. Zůstane mu docela lhostejno, jest-li se bude někomu líbiti, nebo nelíbiti, poněvadž půjde vždycky svou cestou, aby totiž na silnějšího a mocnějšího zbytečně nenarazil a tím předem hájenou a zastávanou věc a posici neprohrál.

Výčtkám a případným útokům, jež se na něho z neznalosti poměrů a věcí možná, jak jest to u nás obyčejem, budou dít, jenom se vlivně usměje. V ohledu tom má vzácný dar klidnosti. Vzpomínáme totiž na počátek let osmdesátých minulého století, když na právnické fakultě nově zřízené české university zavedeny byly německé zkoušky a když se studentstvo proti tomu bouřlivě opíralo, zejména proto, že profesori fakulty té s ním v čele proti tomu neproteštovali, a tu se často stalo, že profesor Randa najednou jako duch objevil

nikdy se na ni neodvolával, nýbrž začal náboženské výklady sám dle vlastního uznání a vlastního rozdělení a pak dle toho také na základě učiněných si námi poznámek zkoušel. Výklady své, jež pravidelně zabraly z hodiny delší její část, než-li zabralo zkoušení, provázel příklady ze života, exkursemi do literatury, do národopisu, do přírodopisu, do dějepisu. Někdy polemisoval proti různým názorům, jež pokládal pro naši budoucnost za neúčinné, rád zabral se do líčení života a stanoviska národů divokých, zejména o amerických Indiánech dovedl poutavě vyprávěti, jindy zase probíhal nějakou anekdotu a vždycky byl ochoten žákům jakékoliv jejich pochybnosti vyvracet.

Když mu větší student neuměl, sevřel rty a více ho nevolal. Já mívával od něho od sexty z náboženství známku chvalitebnou, ale později také mne nevyvolával. Byl jsem zdravý, silný, bujný chlapík, který se se všelijakými svými náhledy nedovedl tajiti a tu si mne pan katecheta jinakým způsobem podal. Jako správce zákovské knihovny mne na začátku septimy zastavil.

„Vy jste bezky veliký, pro knihu hodně vysoko dostanete, tak mně pomozte ve knihovně půjčovat“, řekl mně.

A při tom půjčování postupem doby ze mne celou mou tehdejší duši vytáhl a prohlédl si. Začal obyčejně o tom nebo onom a já mu upřímně odpovídal, odvolávaje se na jeho výklady nebo uváděje, kde jsem co četl od nich odchýleného.

Jako gymnasiata zabíral jsem se s obzvláštní divokostí do četby historické, o níž jsem se později jako muž přesvědčil, že to jest vlastně pahistorie a fantasie, spočívající na úplně bezpodstatných předpokladech. Ale tehdy přijímal jsem všechno tištěné za věc tak spolehlivou, že slovní vyvrácení tištěné litery bylo u mne marné. Svěřoval jsem se panu katechetovi se svými historickými názory, ale on mne nechával mluviti.

Proto jsem byl nanejvíře dychtiv, co bude říkat, až s námi dojde v oktávě v církevním dějepise k Husovi a k husitským válkám. Číhlo nás

se v rozbouraném studentském shromáždění, aby trpělivě vyslechl, co se v něm ve příčině té proti němu mluví a nejsou řídkými případy, že k sobě posval nebo sám osobně vyhledal studentské předáky, aby si dal od nich podrobně vysvětliti, jak se ze strany studentstva o stávajících záležitostech soudí. Avšak se-horlil se a nepolemisoval nikdy, byť slyšel cokoliv, neboť si dal pověděti mnoho.

Prote máže zasažení Randovo v postup české politiky znamenati nový způsob českého politisování, že totiž zreguluje česká chůze na tom novém základě, aby se z české strany zvyklo v politice chůze jenom to, co se zrovna dosíci dá a aby bylo politicky na příznivější čas odloženo všecko, pro co čas příhodný není, tak aby česká politika zbytečně porážky sama si nepřivozovala.

Proto konečně i ten ústupek opoziční české politiky, který měl býti jmenováním opatrného rytíře Randy ministrem krajanem zmenšen, neznámá za přítomných okolností pro českou věc žádnou strátu. Naopak! Jeho politika máže býti pro budoucnost velice platným příkladem.

Také se starostlivě mluví o tom, že je starý pán. Tyto obavy možno však rozplásti poukázáním k tomu, že maršál Moltke, (a rytíř Randa jako muž práva, povinnosti a soudnosti máže býti s nejprvnějšími muži naší doby srovnáván), zrovna v jeho věku řídil tažení Němců proti Francii a že jeho neústupná, přesná a chladná rozvaha konečně Němcům podrobila i Paříž. Proto není nemožností, že veškeré vlastnosti, k nimž se nyní při rytíři Randovi pohlíží se starostlivým uvažováním, uplatní se v novém jeho nenadálém ministerském poslání ne svým rubem, ale svým lícem, tak že české věci ve Vídni právě pomocí jejich jenom úspěchy zjedná a že právě jeho zkušenosti a klidem korunovaný vyšší věk nepřipustí, aby jí v něčem nějak zadal.

Poněvadž se u nás často a to právem uvádí, že celá otázka našeho politického sporu spočívá v tom, že se dosti důkladně právě z naší strany k výhodným pro nás zákonům nepřihlíží, na což často důtklivě upozorňoval zejména poslanec Dr. Vašatý, můžeme se při jmenování Randově ministrem krajanem blažiti tím vědomím, že v osobě jeho přichází do rady koruny na ten čas nejen nejlepší právník český, ale právník světového jména, jehož klidné a moudré slovo vyváží tíhou svou daleko více, než-li zmůže bolestný nářek, jemuž se odpůree škodolibě posmívá, že se nacházíme v nesázích, z nichž si pomoci nedovedeme.

Z těch důvodů netřeba se na české straně děsiti, že by česká věc se dnes nacházela v tak nešťastných rukou, nad něž by nešťastnější býti nemohly. Naopak! Celý Randův život dokazuje a manifestuje, že ruce jeho byly obyčejně velice šťastné a proto jeho odchod z Prahy do Vídně možno doprovázeti tím upřímným přáním, aby přísloušné jeho štěstí jako profesora doprovázelo ho dále také jako českého

na to ve třídě několik. Ale pan katecheta nás nanejvíš překvapil.

Začal, že jsme o Husovi a o husitských válkách slyšeli již v dějepise při středním věku, tak že periodu tu z české historie známe a že proto víme, že katolické stanovisko jest ve příčině té odchýlené od stanoviska nekatolického. Potom své stanovisko jako učitel katolického náboženství vyložil, ale dobu tu nezkoušel.

„Husa a husitskou dobu z historie vymazati nebo vytrhnouti nelze“, řekl a tím byla věc odbyta. Při výkladu jeho padlo „z publikace“ sice několik poznámek, ale on je přešel, jako by jich neslyšel.

Při výkladu reformace pak do luštění české otázky také nezaběhl. Prostě suše vytkl význačné její fáse a ostatní čas hodiny vyplnil poutavými svými exkursemi do praktického života a do přírody.

V naší třídě měl za celé vyšší gymnasium jenom jediný konflikt. Když jsme byli v sextě, dal se proudem své výmluvnosti unést a důrazně vytkl, že na božích klasických národů jest velice málo podle našeho názoru božského, neboť dle mythologie vedli vlastně život nemravný.

Tato jádrná výtka klasickým „bohům odvčným“ uchvátila kolleagu Ladislava Klumpara tak, že pokládal za potřebné proti náhledu pana katechety se jich ujmouti a zastati.

„Proto patrně jest učení se o nich předepsáno na gymnasiích!“, jedovatým způsobem hlasitě pronesl.

„Teď mluvíme já a vy počkejte, až vás vyvolám!“, vskl mu pan katecheta.

„Však je to pravda!“, hájil se Klumpar.

Celá třída trnula, co bude následovati. Ale pan katecheta se na okamžik odmlčel, patrně se v nitru svém přemáhal a rychle zvítěziv mírně potom pronesl: „O tom si promluvíme jinde! A tím byla celá aféra pana katechety výletu proti spustlému životu klasických „bohů odvčných“

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XXIII.

(Za katechetou Junem Ehmrem).

Starý český sah vysoký, hubený muž, bledé, vyholené tváře, s chumáčky vousů u uší, s přísnými, z pod brejli hledícími zraky, sevřených rtů, s měkkým, nízkým, kulatým kloboukem na hlavě, ve dlouhém, až skoro po kolena sahajícím černém saku pospíchal metrovými kroky, jakoby chvátal k vlaku, po hradeckém náměstí k bývalé residenci pana kanovníka Webra.

To jest náš gymnasiijní katecheta Jan Ehmer, jdoucí od oběda ze starého Borromea domu. Tak ho bývalo v letech sedmdesátých denně o půl druhé odpoledne možno viděti. Pan katecheta Ehmer byl muž postavy tak rázovité, že si ho nikdo zajisté třebaž jenom po jediném setkání se s ním s nikým nikdy nespěl. A způsob jeho jednání ve škole byl také jenom jemu vlastní, docela původní.

Jako drobná drůbež jsme se před jeho zamračným kukučem jen třáslí, třebaž že nikdy nikomu neublížil, ale i těch největších rozpustilců otecky se zastal. Avšak od třídy ke třídě výše tyto strachy naše z pana katechety Ehmra z nás padaly, tak že na konec gymnasia v oktávě byli jsme s ním všichni od prvního do posledního nejlepšími přáteli, div že jsme si vzájemně netykali, ač pan katecheta nikdy se k nám nesnížil, ale vždycky nás k sobě povyšoval.

Na nižším gymnasiu předepsanou látku nejprve sam z paměti přednesl a potom opakovanou bez všech poznámek poslouchal. Neusmál se po celý rok, nepronesl zbytečného slova, leda že někdy někomu mlčky prstem pobrozil. Ale na vyšším gymnasiu shledali jsme v něm rázem jiného člověka. O školní knize se ani nezmiňoval,

ministra krajana, jímž se stal skutečně ku pře-
kvačení celého českého národa.

* * *

Před týdnem odbyty byly doplňovací volby do sboru obecních starších král. hl. města Prahy. Jedna třetina členů jeho byla nahrazena na tři leta z brusu novými nebo obnovenými hlavami, ale sbor ten na svém věhlasu proti minulé době spíše ztratil, než-li získal. Volby konány byly za všeobecné nešťasti voličstva a kdyby nestály před volebními místnostmi gramatnické stráže, Praha by o nich snad ani nevěděla. Ruch a život, a jakými král. hl. město Praha doplňovací volby svých zástupců do sboru obecních starších konávala před dvaceti lety, srovnávaní s dnešním jejich marasmem vůbec nelze. Z toho důvodu sluší konstatovati, že zájem o obecní záležitosti v Praze patrně značně utuchl a že dále hyne a vymírá.

Co se letos do sboru obecních starších nového dostalo, nesmámená pro jeho zvelebení nic zvláštního. Bylo to pouhým doplněním jeho počtu na devadesáte hlav, aby tím bylo vyhověno předpisu obecního řádu. Noví mužové, nové snahy, nové myšlenky, nový ruch, nový život, nové potřeby, nový mrav zůstaly zase přede dveřmi radničními. Zvoleny byly pouze osoby, v čemž nespočívá žádný žádoucí pokrok, žádné potřebné občerstvení, tak že následkem toho sbor obecních starších zvolna upadá pod výši úrovně, na níž stojí reprezentace obcí předměstských, jejichž zdatnosti, rozhledu, čilosti, důmyslu a péči se poměrně více nevyrovná.

Při tom pak sluší mít na mysli, že reprezentace král. hlav. města Prahy má ke své ruce magistrát, řadu právníky vzdělaných a jenom obecním záležitostem věnujících se osobností, tak že bez nich a s odečtením jejich vůbec by se samosprávným životem předměstí konkurovati nemohla. Vinu toho nese v nej-
přednější řadě ovšem že voličstvo, které se za dnešní doby o obecní a samosprávné záležitosti zhruba nestará a když není někomu něco vhod, donese to do novin, noviny to otisknou a je zase dobře.

Pány situace jsou dnes v Praze hlavně přespolejší obchodníci s potravinami a čili podnikatelé staveb, kteří ostatním třídám obyvatelstva diktuji, co mají za potraviny a obydlí platiti. Konsumenti a nájemníci proto hubují, stýskají na to, ale v jádru jejich nejví se žádná ochota, pečovat o zregulování tržnic a příbytečných záležitostí tak, aby skutečným poměrům odpovídaly.

Před odbytými právě volbami konalo se několik veřejných schůzí nespokojenců a když pronesli některé návrhy, jež se obecních poměrů týkaly, ozvaly se ihned proti tomu protesty, jakoby by byla Praha nějakým soukromým majetkem, jehož upadání si nikdo všim-

a Klumparovy jejich sextánské obrany před třídou skončena. Příteli hodinu byli spolu zase již dobře.

Naše třída užila pana katechety Ehmra ze svých současníků na gymnasiu nejvíce. Když jsme totiž přišli do kvinty, převzal u nás vyučování němčině, jež podržel ještě také v sextě a v septimě převzal je z výše již uvedených důvodů pan profesor Dr. Hejzlar. Hodiny němčiny, jichž jsme s panem katechetou Ehmrem užili, byly milými chvílemi utěšené vzájemné zábavy. On se bavil a my se bavili také.

Vyučovací řeč byla němčina a tu nás zajímalo, když na nás po německu spustil a zejména když se nám jal gramatiku vykládati. Bral to z fundamentu a názorně.

Vykládaje podmět a výrok, vedl si následovně. Vstal od stolu a udělav po podiu několik metrových kroků, ke všeobecnému našemu gaudiu volal: „Ehmer geht!“ „Was ist Subjekt und was ist Prädikat?“

Když mu to vyvolaný pověděl, zavolał jiného a stoje prohlásil: „Ehmer steht!“ a pak se opět ptal: „Was ist Subjekt und was ist Prädikat?“

Poněvadž vyvolaní to správně věděli, spokojené kývl hlavou: „Richtig! Und jetzt wieder weiter!“

Ze úkoly dával nám z velké části humoristické vypravování, jež jsme měli po něm reprodukovati. Proto jsme se na německé úkoly těšili vědouce, že nás pan katecheta při dávání jejich předem sám pěkně povídaným rozmarným kouskem povyzáší. Vypravování své převázel živými posměšky, hlas měnil a ptál si při tom častý, důležitý šupec.

Vrcholem rozmarných německých hodin při nám pak byla inspekce, již u nás při němčině vykonával zemský inspektor p. Jan Ev. Kosina. Mám za to, že se schválně přišel k panu katechetovi s panem ředitelem při předmětu tom vlastně pobavit. A pochodili dobře. My právě čili „Herrmanns a Dorothen“ a inspekce padla zrovna na místo, v němž se popisuje hospoda. A tu popis ten jal se pan katecheta s kýmsi z nás opakovati, pan inspektor rozmarně ptal se k tomu a pan ředitel také svým čtveráckým podlésem přispěl, tak že důležitá hodina tato skončila pro nás největší

nouti nesmí! To znamená také obecné poklesnutí smyslu pro sociální poměry.

Z toho možno vyvozovati, že veřejný život pražský stížen jest vleklou chorobou, která dolehla na jeho mozek i ochromila jeho páteř tak, že bezvládně jenom vegetuje a žije.

Když se o tom v některé společnosti začne hovořiti, tu se pruhodí, že nový život, nové vzrušení, nový ruch zase sahnou, až v čele pražské veleobce státi bude nová osoba. Avšak kdo by osobou takového očekávání mohl býti, o tom se dále více nemluví.

Z tohoto stavu pražské samosprávy velice horlivě a pilně těží a kořistí obce předměstské, tak že svou podnikavostí pohlcují nejenom veškerý nový příliv z venkova, ale ony také saají z Prahy její vlastní krev, v čemž jim obcí systematicky a horlivě pomáhá hlavně způsobem, jakým se asanace v Praze provádí, která malého muže zahání do předměstí, odkud se jí zpátky více nevrátí.

Život a potřeby menších dílen řemeslnických stěhují se do předměstí a v Praze usazují se vedle úřadů komerčních závodů a obchodů, které nejdéle v osm hodin večer klidní a tím ruch v ní umírá tak, že o 9. hodině jsou některé ulice její jako vymřelé, neboť také obchodní skladiště stěhují se ze přizemí již i do vyšších pater.

Proto též celá řada živností, které druhdy v Praze kvetly a v nichž se peníze mlely, z Prahy mizí, nebo počet jejich se zmenšuje a půjde-li to tak ještě deset let tímto způsobem dále, stane se z Prahy úřadovna, obchodní kancelář, kram a místnost jednací, které budou oživeny jenom s polední přestávkou ve dne a na noc se celá Praha vystěhuje do předměstí.

Jak obyvatelské poměry pražské dnes vyhlížejí, to obzvlášť markantně charakterisují pražské střední školy. Které z nich nenavštěvuje příliv žáků z předměstí, jsou ze třetiny nebo poloprázdné, kdežto střední školy na předměstích jsou přecpány.

Důsledky toho všeho, co jsme zde uvedli, nemluví, ale přímo volají po tom, že za nynější doby jistými osobnostmi z pražské reprezentace do pozadí odstrčené sloučení Prahy s předměstími v jednu obec, aby tíha a náklady na výhody veleměsta byly na všechny užívající jich reality stejnoměrně rozděleny, uvaluje na pražské poplatnictvo břemena přímo je ochuzující a na předměstích umožňuje stoupání cen realit, budí stavební ruch a z nedávno bezcenných rolí dělá drahé stavební pozemky, zkrátka z rumišť a lomů vykouzljuje nová města.

Na Prahu totiž přikvačila nová doba, na niž nebyla připravena a která ukládá reprezentaci její veliké moderní úkoly. Ale to reprezentace její nezdá se ani uvažovati, jakým způsobem by době té sama přišla vstříc, aby se jedenkrát těžce nemusilo doháněti to, co se nyní prunedbává.

veselostí, již v nás budil humor, kterým se vzácní pánové dohromady vzájemně častovali.

Jedním z koníčků paně katechetových byla nejhorlivější péče o chudé studenty, o něž se pečlivě staral, aby pro ně co nejvíce obědů opatřil a nového šatstva zjednal. Proto ptál všemu, co by přilehl k tomuto účelu mohlo rozmnožiti.

Příkladem byla také jeho starostlivost o staříčku jeho matinku, která žila v Poličce a s níž se o služné své dělil.

Sám zvláštních potřeb měl málo. Leda co vydal za šuhpavý a kuřlavý tabák, že si kupoval vkusnému odpovídající knihy a pro ptáky semenec.

Pan katecheta Ehmer byl totiž náruživý kuřák, rád dlouho do noci s dýmkou v ústech studoval, popíjeje při tom černou kávu, byl vášnivým milovníkem ptáků a nadšeným hudebníkem, takže se koncem let sedmdesátých chtěl naučiti troubiti ještě také na lesní roh. Za tou příčinou pojednal si za učitele jakéhosi šikovatele od vojenské bandy, s nímž pak doma horlivě vytrboval tak, že to celé okolí uvádělo v hrůzu a i nebožtíka pana biskupa Haise ve blízké residenci přiváděla muzika ta u vytržení, tak že před ní do Chrasti ujel. Ale říci to panu katechetovi neměl dost odvahy nikdo, aby neuslyšel velice krátkou jeho odpověď.

Kanovníký dům, v němž milý náš pan katecheta bydlil, byl tehdy tak sešlý, že mu při větších lijavcích nebo tání sněhu přišlo do pokoje. Pan katecheta, když marně o správu střechy u staříčkého svého „domáckého“ pana kanovníka Webra se ucházel, musil spáti pod deštníkem, jež nad sebou v posteli roztáhl. Na to si však velice nářkal.

Na pořádek ve vystrojení žáků býval velice přsný a proto stával často před gymnasiem a keho stihl jdeoucího do školy s nevyčistěnými botami, hned jej hnál zpátky domů, aby přišel, jak se na studenta sluší. V létě, když nastaly konvalinky a růže, kupovali jsme si v neděli kytičky z nich, abychom k nim v kostele voněli. Ale tu pan katecheta, když to postřehl, postavil se u dveří gymnasia a kvítí to nám konfiskoval. Aby měl hodnou šatist, o to se již celé gymnasium schválně

Snad jest nesprávným také stanovisko, které někteří pánové ve příčině samosprávy zaujmají, domnívajíce se, že jest samospráva zavedena jediné proto, aby u nás existovaly sbory, které by se mohly usnášeti na obecních půjkách, jejichž placení bude však odevzdáno jako dědictví našim budoucím, kteří se za takové dědictví jedenkrát zpropadené jádrné poděkují —

O tom by se také mělo uvažovati, jakým právem se ty nebo ony dluhy na budoucí pokolení uvalují a proč se veřejné hospodářství nepostaví na základy správné t. j. aby každá doba hospodařila jenom dle svých poměrů a stávající své potřeby uhrážovala ze svých vlastních prostředků. Kdyby dělal jednotlivý dědeček na neexistujícího ještě vnuka dluhy, každý by se smál, ale když se sejde několik „dědečků“ dohromady a dělá to, pak se tomu říká u nás — samospráva!

Obrana.

(3) **Prorockému „Času“ na dorozumění.** Že jsme humoristické povídání „Času“ o církvi katolické přirozeně děle nechávali bez poznámky, narostl tomuto „realistickému“ orgánu hřebínek! Poněvadž se mu nedostává duševního fondu, aby na naše kritiky mohl věcně odpovídati, aspoň se utíká za vzorem Masarykovým k protikatolickému pro-
roctví. V čísle ze dne 30. října píše, že vydáme o Masarykově náboženství brožuru, která vzhledem k ceně (8 haléřů) „bude tedy mít jistě při nejmenším 12 stránek malých šestnáctery“.

Nešťastnou náhodou prorocství „Času“ dopadlo podobně jako prorocství Masarykovo o návratu dra. Kohna. Brožura naše čítá totiž 31 stránek osmerky. Ale to jen tak mimochodem. Leč všimněme si, jak se dovede stavět „Čas“ úmyslně hloupým, jen aby ty zatrolené klerikály hodně zčuchal. Napsali jsme, že jest potřeba upozorniti, jakým nedůsledným způsobem přetvakuje Masaryk liberální náboženské názory sebrané na cizích luzích; dali jsme své lokálce nadpis: „Moderní náboženství Masarykovo.“ A dodali jsme ku konci, že v brožurě chystané „bude věda Masarykova do náležitého světla postavena.“ Kdo aspoň trochu slabikovati dovede, porozumí rozhodně z titulu i z dalších slov lokálky, že bude v brožurě úvaha o náboženském vědě Masarykově a nikoliv o jeho vědě vůbec. Ale — moudrému napověz, do „Času“ šlouchni. „Realistický“ Čas balamutí své beztoho už dosti popletené čtenářstvo, že ona naše brožura — jejíž rozsah určil sám prorocky na celých 12 stránek — má nám postačiti na důkladnou kritiku Sociální otázky, Havlíčka, Husa, Samo-

staralo, tak že pan katecheta pravidelně odcházel s náručí kytic.

Na své studenty však nedal nikdy dopustiti a žalob na ně nepřijímal. Když jednou někdo přišel o život studentů se staral, vystoupil v neděli před studentskou mší sv. na kazatelnu a veřejně s ní prohlásil, že pokládá za svou povinnost upozorniti každého, kdo by na studenty chtěl žalovati, že žaloba taková bude sdělena jejich rodičům, aby žalobce v případě neprokázanosti udání trestně stihali. A při tom obecenstvo vykázal z lavic, jež byly pro studenty nejvyšších tříd gymnasiálních vyhrazené.

Pod nevládným na pohled zevnějškem kvetla v panu katechetovi Ehmrovi nejšlechternější, do-
brotitivá duše a škoda ho, že tak brzy zahynul!

Dlouhým nočním sedáním a při tom kouřením silných tabáků porušil si totiž v polovici let osmdesátých svou na pohled ocelovou nervovou soustavu tak, že dne 11. července 1887 v Praze u Milosrdných bratří po téžkem smrtelném zápase těžce skončil. Byl jsem jej před tím v nemocnici navštívil. Opatrovníci byla mu jeho sestřička Františka. Nalezl jsem ho zarostlého vousy, ve stavu ubohém, avšak ještě mne poznal a ruku vřele tiskl, šeptaje: „To je smutné shledání!“

Zemřel v nejkrásnějším mužném věku. Narodil se totiž v Borové u Poličky dne 29. prosince r. 1844 a katechetou na královéhradeckém gymnasiu stal se po nedávno zesnulém monsignoru Bohumilu Haklovi, děkanu v Holicích. Pochován byl dne 15. července r. 1887 za účasti celého města i nejširšího okolí v Poličce do hrobu svého otce. Nad rakví jeho vřele a vděčně promluvil a zásluhy jeho ocenil bývalý jeho žák, tehdejší kaplan v Poličce pan Jan Volánek, nyní farář v Běstvině.

Z Hradce Králové osoba katechety Ehmra sice dávno již vymizela, tamní pamětníci na něho také nhlídnou, ale jeho žáci svého katechety nikdy zapomenouti nemohou a nezapomenou. Neboť postava milého jejich „Labana“, jak se mu totiž říkalo, poněvadž se dával jako biblický Laban Jakubem ochotně i vědomě studenty „obídati“, jest typický i pro své jednání nezapomenutelnou.

vraždy a jiných spisů Masarykových; prý „slovem, postací, aby některý klerikální nevzdělanec (!) vydal hloupé kázání.“ Že jsme mluvili v lokalce o náboženských názorech Masarykových, o tom ani muk. Ale když již prorocký čas vydal předem „zdrcující“ kritiku naší brožury, dává předem autorovi ušlechtilý titul „klerikálního nevzdělance“, musíme času připomenouti, že brožura právě vyšlá ukazuje beze všech nadávek zcela nestranně, jak asi veliké vzdělání má sám Masaryk. To „hloupé kázání“ nazve i náš slušný protivník přesně vědeckou úvahou.

A že i v menší brožurce lze dobře posvítiti na učenost a nestrannost Masarykovu, to odůvodníme nechápavému Času hezky názorně. Na př. lze v takové brožurce na prvním postaviti Masarykův „učený“ výrok: „Ve středověku vědy nebylo, jen několik klášterníků bylo vzděláno“; k tomu pak stručně poznamenati, že Masaryk učí na té universitě, která právě ve středověku k vůli šíření vědy byla založena i pro laiky. Mohlo by se také citovati, co soudí o vědecké práci středověkých církevních ústavů Palacký. — A dále: Masaryk tvrdí, že Kristus dovoľoval rozvody. Tu stačí pouze otázka, zda vůbec Masaryk Nový zákon četl; a jestliže jej četl skutečně, zeptati se ho, kde mluví Kristus o dovolenosti rozvodů. — Masaryk napsal. „Rodina reformati postavena výše.“ Tu jest potřebí pouze poukázati na to, že Luther dovoľil jednomu knížeti žiti v dvojženství; k tomu dobře se hodí přidati některé výroky pastorů, z nichž zřejmo, že byla žena u protestantů (v XVI. stol.) v největším pohnutí. A tak by se i na pouhých dvanácti stránkách dala umístiti bezká sbírka dokladů, jak jest Masaryk učený.

A pouštět se do rozboru všech jeho frází? Stačí poukázati na nepravdy nejokatejší, odhaliti zámýslnost jejich, aby znal čtenář základní rysy fysiognomie Masarykovy. A o to se hlavně jedná. Pytati celou tu kupu ne-japných fantasií — s tím ať se obírá ten, kdo tu celou lyriku bere vážně anebo kdo se „vědy“ Masarykovy bojí.

Politický přehled.

Na změnu v ministerstvu odpověděl dr. Körber zástupcům výkonného výboru něm. stran; že jest to pouze změna osob, ale ne systému, vláda půjde dále starou cestou, s Čechy není žádné tajné smlouvy, Čechům dáno jen na srozuměnou, že na politickém a hospodářském poli dá se udělat vše, co zájmu říše není na překážku. Tím si Němci oddechli, kteří se nad tím zastavovali, proč najednou dr. Körber provedl změnu ministerstva bez jejich vědomí. Dr. Pacák na voličské schůzi v Hoře Kutné poukazyval na solidaritu Poláků, kteří, ať je v klubu jejich několik stránek, ve Vídni se vždy semknou. A mezi námi samá roztržitost — zapomněl, že Mladočeši sami začali bouhat do Staročechů, a způsobili tak rozbroje v národě — volá pak celý národ do sjednoceného šiku. Politická situace se prý nezměnila. Čeští poslanci zachovají se tak, jak k jejich požadavkům rozhodující kruhy. Čeští agrárníci vítají nového ministra orby hr. Buquoya s povděkem, ježto zná hospodářské otázky do nejmenších podrobností. Ministr tento při nastoupení úřadu svého prohlásil se pro agrární program. V první řadě chce podporovat zájmy selského stavu. — Všeněmecké sdružení se trhá; vystoupil z něho posl. Tschan a několik jiných bude následovati.

Moravský sněm schválil rozpočet na r. 1906 a nový volební řád města Brna, při čemž něm. většina zamítla všechny opravné české návrhy, čímž Němci budou mít správu města Brna ještě na dlouhá léta v rukou.

Dle usnesení sněmu bukovinského postavení jsou učitelé na roveň státním úředníkům. V haličském sněmu přijat byl zákon o selských důchodových statcích.

Uherský státní rozpočet na rok 1905 má řádných výdání 1067,865,270 K, mimořádných 170,016,145 K; řádné příjmy 1101,557,267 K, mimořádné 136,522,582 K. Přijata též předloha o prozatímní obchodní smlouvě s Itálií.

Z příhody u pobřežního anglického města Hullu, kde prý Rusové vystřelili na blízké se rybářské čluny, brožila vzplanouti válka rusko-anglická. Angličané chtěli úplně podrobení Ruska požadavku anglickému, ač admirál Rozdětvenský určitě prohlašuje, že mezi anglickými rybářskými loděmi byly dvě cizí torpédovky. Možná, že Anglie sama učinila loďstvo ruskému nástrahu, aby je zdržela na cestě. Spor vyšetřen bude mezinárodním rozhodčím soudem, kterému se obě strany podrobí. Baltické loďstvo, které zatím kotvilo ve španělském přístavu Vigu, vyplulo na další cestu, zůstali tam pouze 4 ruští námoř. důstojníci, kteří budou vyslýcháni v šetřící komisi.

Na mandžurském jiží jsou obě armády naproti sobě dosud klidny, leda že přichází

ke srážkám mezi hlídkami. Mandžurská armáda je nyní rozdělena na tři. Kuropatkin je vrchním velitelem, gen. Kaulbas velitelem první armády, Gripenberg druhé a gen. Mayendorf velitelem třetí. O Port Arthur zuří nyní zase hrozný boj. Japonci podnikli naň všeobecný útok, snažíce se jej v den narození (8. listop.) mikádových ztéci. Na 500 jiců ohří skazu na pevnost. Dle zpráv japonských je s Port Arthurem sle. Dle jiných zpráv vyslovil se Kuropatkin, že ve třech nedělích bude Port Arthur osvobozen. Zpráv určitých je málo.

Z činnosti katol. spolků.

Ze Slez. Předmostí. V neděli, dne 6. t. m., o 5. hod. odpo. bude na Slezském Předmostí v hostinci p. J. Šprýhara při valné schůzi tamní katolické Jednoty konati přednáška „O cestě k blahobytu“ p. Ant. Pochmon, redaktor Obnovy. Hosté jsou vítáni. Po přednášce volná rozprava, výroční volba výboru a nového jednatele a účetní závěr i placení dluhovaných příspěvků.

Z Lomnice n. Pop. Naše jednota konala v neděli 30. října přednáškovou schůzi; v delší řeči porovnával pozvaný řečník vp. J. Sabula kultura katolickou a kulturou protestantstva v XVI. století. Ukázav na mnohých příkladech, a jak obmezenou hrázou stavěli se protestantští pastoři na odpor vědeckým pokrokům, připomenul vhodně, že o úzkoprsosti a veliké pověračnosti protestantstva naši protivníci nikdy se nezmínují, ačkoli proti „tmářství“ katolickému stále bojují. Přednáška vyvolala s živým zájmem. Zdař Bůh další činnosti!

Odbočka Všeoborového sdružení pro Kyšperk a okolí konala dne 30. října v Kunčicích svou měsíční schůzi se zdařilou, krásnou přednáškou dp. Josefa Píchy, katechety měšť. škol z Kyšperka. Pan řečník poutavým způsobem a pádými doklady ukázal, jakých zásluh si vydobyla církev o život rodinný, vymahaví jej z pout starého práva pohanického, die kterého děti i žena byly pouhým majetkem mužovým, a nímž tento si směl naložiti, jak sám chtěl. — Srdce dleky tuto veřejně vzdáváme panu katechetovi za tak poučnou přednášku a prosíme jej snažně, aby často mezi nás zavítal a naše poučení i nadále na mysl měl. Čilý život v odbočce již zase začal a doufáme, že zimní období letošní bude ještě plodnější než loni. Zdař Bůh!

Smír. Dne 20. října byla konána schůze kněží čtyř vikariátů a to chrastického, chrudimského, pardubického a skutečského v budově arciděkanství v Chrudimi, k níž sešlo se 31 knězů. Hlavním bodem rokování mimo jiné byl smír, který uzavřen byl mezi Zemskou jednotou katol. duchovenstva a jedné strany a mezi „Čechem“, jeho majitelem a chefredaktorem se strany druhé. Předseda Zemské jednoty podává objasnění o tomto smíru takto: Resoluce přijatá o valné schůzi Zemské jednoty katol. duchovenstva dne 21. července t. r. byla sepsána ve slohu až dosud mezi námi neobvyklém, řekl bychom modernějším, proti publikacím v minulých dobách kněžskými u veřejnost daným; proto snad byla nesprávně vykládána a nepřiznivě posuzována, jakoby čelila proti nejd. Episkopátu, ano proti samé sv. Stoli. Jak bylo ve schůzi dne 13. října výborem Zemské jednoty konstatováno, neměla jednota nejmenšího úmyslu dotýkati se, neb posuzovati nejd. náš český Episkopát, který na výsost ctíme a jemuž v kanonické poslušnosti zcela oddáni jsme. Dotýkati se svou resolucí sv. Stoli. nám tím méně napadlo. O nesprávný výklad naší resoluce získal si největších a nejsmutnějších zásluh „Čech“, který považován byl dosud za orgán českého katol. duchovenstva. Bůh ví, z jakých příčin rozlépával „Čech“ nepřiznivé úsudky dopisy z různých stran a míst zaslanými a nepřiznává nepřátelství k Jednotě jevícími. Ano zašel až do osobností, což kněžstvo veškeré pohoršilo v míře povážlivé. Tento čin však ztrestal sama sebe, což učtil brzo „Čech“ i jeho majitel, který dle zdání k těmto neblahým polemikám nečině přiklířel. Materiálními ztrátami — když kněžstvo uzavřelo tobočky své před jeho obchodním agentem a snad i „Čecha“ vrátilo — pohnut, vyslal p. chef svého agenta k předsedovi Zemské jednoty, aby vysvětlil mínění jeho o vzniklé bouři, která zasáhla snad neblaze jeho závod. Předseda objasniv svůj náhled, vzkázal majiteli i chefredaktoru „Čecha“, aby ustali od nechtutných a neblahých polemik ihned, jinak že v nejbližší příští schůzi výborové bude postaráno o to způsobem energickým a pánům třeba nemilým, aby bouře utištěna byla. Na to nastalo utišení s obou stran. Dne 13. října byla konána výborová schůze jednoty, do níž dostavil se beze všeho pozvání k našemu velikému překvapení chefredaktor „Čecha“. Předseda objasniv situaci, otevřeně ohradil sebe i jednotu proti nesprávnému výkladu resoluce, jehož dopouštěl se „Čech“, čímž jednotě mohl velice ublížiti. (Takový výklad učinil předseda též nejuctivějším dopisem Jeho Emi-nenci nejd. kardinálovi a knížeti arcibiskupu pražskému a při osobní rozmluvě našemu nejd. biskupu Královéhradeckému). Na to došlo k výkladu, jež podal p. chefredaktor asi v tomto smyslu. Situace má byla při této affaire kritická. Bylo na mne náležáno s hora i s dola, abych zaslané dopisy uveřejnil, viděl jsem později tu bouři, která jednotu poškodila, lituji toho a žádám za prominutí. Ode dneška se to více nestane. Po krátké debatě byly omluva i slib dp. chefredaktora výborem přijaty a přikročeno k nabízené smlouvě s majitelem „Čecha“, za jakými podmínkami by jednota přijala „Čecha“ za svůj druhý orgán vedle „Věstníka“. Podmínky byly upraveny a vzájemně přijaty a pak byl dokonán jednomyslným usnesením celého výboru jednoty smír, jehož hlavním základem jest, že „Čech“ nikdy a ničím nevystoupí nepřátelsky proti jednotě. Jednota se nemusí báti ani se nechce vymykatí spravedlivé kritice, avšak kritiku anonymní vylučuje se svého posuzování: kdo chce kritizovati, t. j. svými náhledy neb radami, jednotě a

její vědeckému výboru prospěti, bude vždy radostně, vděčně a bratrsky vítán, ale podepíše se plným jménem svým, abychom věděli, s kým seriosně nám jest jednati. Deje Bůh, aby takto ujednaný smír v bratrské lásce potrvál ke cti duchovenstva a ku prospěchu naší milé jednoty. Bohu dle, bouře s hora vylícená jednotě neublížila, od poslední valné hromady přistoupilo nových 213 členů a utvořily se čtyři nové skupiny. Členové výboru sešli se v jednotlivý, ne-rozborný celek.

Zprávy místní a z kraje.

Na Dušičky. Pochmurný čas v den Věch Svatých a o Dušičkách, kdy oblaka ve dne v noci potažena byla šedým závojem mlh, vsadil v pravdě náladu dušičkovou. Občanstvo hradecké v tyto dni v zástupech putovalo na hřbitovy hradecké na Pouchově a v Kutlenách, aby povzdechlo nad ozdobenými hroby svých drahých a známých; zvlášť Pouchovský hřbitov byl lidem přeplněn. I nejd. biskup dr. Josef Doubrava neopomenul v úterý navštívit hřbitov Pouchovský. Na většině hrobech byla květinová ozdoba umělá neb z květin čerstvých a plápolající svíčky neb různé lampy. Jen tu a tam dlehlí opustění beze všel povrchní ozdoby; zvlášť hroby kněží byly opuštěny. Mle dojímalo, že na vojenském hřbitově plápolalo světélko na každém rovu. — J. M. nejd. biskup sloužil na Věchy Svaté v katedrál. chrámu Páně pontif. má sv. a na Dušičky sl. Requiem.

Úmrtí. Na Všechny Svaté zemřela v Hradci Králové pí Anna Blavá, neteř njdp. generálního vikáře dr. Al. Frýdka, ve stáří 47 let po mnohaletém utrpení. Pohřbu, který se konal ve čtvrtek odpo. na hřbitov Pouchovský, účastnila se většina místního duchovenstva, zástupcové katol. spolků a množství obecnstva. Chpp. bohoslovci zapěli nad rakví smuteční sbory.

Z průmyslového musea v Hradci Králové. Veřejnou čítárnu navštívilo v měsíci říjnu v 8 večerech 776 osob. Domů zapůjčeno 264 osobám 318 svazků odb. knih a 583 jednotlivých předloh. Do okolí zapůjčeno 7 osobám 18 svazků odb. knih a 319 předloh. V čítárně samé vydáno na 734 žádánek 813 svazků odb. knih a předlohových děl a více jak 18,300 jednotlivých předloh. — Vzhledem k potěšitelným výsledkům dosavadních účetnických kursů, jakož i aby vyhověno bylo docházejícím žádostem živnostníků různých odborů, hodlá kuratorium v prosinci tohoto roku uspořádati 3. účetnický kurs a sice pro různá řemesla. Přiblížky přijímá nejdle do konce tohoto měsíce ředitelství průmyslového musea. Jelikož počet účastníků kursu obmezen jest pouze na 25, nutno přihlásiti se včas. — K období vánočnímu chystá kuratorium vánoční výstavku českých uměleckých výrobků, hodičích se za dárky vánoční. Ceny předmětů nesmí přesahovati 50 K. Až dosud přihlásilo několik uměleckých atelierů pražských své výrobky. (Fr. Anýž, J. Němec, K. Novák, R. Schlattauer a j.) Zastoupeny budou výrobky kovové, dřevěné, kožené, keramika, sklo, krajky, šperky, gobelíny, obrazy atd. Jména uvedených umělců našich jsou nejlepší zárukou, že budou to předměty opravdu umělecké, byt v cenách i šířím obecnstvu přístupných.

Generál bez vojaka. Zpomenuť veselo-hru Bozděchovu uvedl na scéně spolek katol. tovaryšů na spolkovém jevišti v Adalbertinu s plným zdarem. Titulní roli podal bravurně p. Beránek, jehož herecký talent dochází ve všech kruzích zasluhujícího uznání. Dámy závodily přímo o prvenství ve svých vědeckých úlohách, takže ocitujeme se v rozpacích, které přisouditi lepší zdar. Sl. Švarcova, sl. Novohradská a sl. Němečková zasluhují si plný vděk obecnstva a uplatnily se ve svém oboru náležitě. Sl. Kalvachova svou episdou rolí zvýšila půvab večera. Pánové Dvořák, Karásek i Martinec hleděli si ubájití úspěchů dříve již získaných. Výprava hry byla slibná a soubra celkově bezvadná. Návštěva byla slušná, ačkoliv bylo lze pozorovati, že obecnstva se smocňuje jakás přecycenost uměleckých požitků.

Koncert manželů Wagnerevých, pořádaný dne 30. října, měl značný, morální úspěch. Návštěva však bohužel byla dosti slabá. Zde nelze se vymlouvatí toliko na nepřítomnou chvíli, nebo na malý zájem hradeckého obecnstva, které u nás umělecké požitky prvního řádu přece jen celkem vítá vděčně. Tažme se, zda příčina malé účasti neleží trochu — mimo Hradec. Koncert slečny Rosické byl oblašován také se značnou reklamou. Když však obecnstvo ve značném počtu se sešlo, sledalo — valnou indisposici, hotovou nepřipravenost průvodu klavírního, třeba že sleč. Rosická sama hrála bravurně. A tak musila koncert „prvního řádu“ z nesnadné vybavití zrušit pianistka domácí. Tedy radíme všem umělcům, aby se vadycky na Hradec co nejpilněji připravili; jinak zbytečně zdiskreditují ty, kteří přijdou na podium Klicperova divadla po nich.

Panorama Národní Jednoty Severo české v bývalém klášteře za kostelem sv. Ducha v Hradci Králové vystaví příští týden od 5. do 12. listopadu kolekcí 50 krásných obrazů „Madrid“. Tento týden možno ještě viděti skvoznou kolekci Neapol a okolí. Neopomeň nikdo panorama navštívit.

Z městského Klicperova divadla v Hradci Král. Na Všechny Svaté sehrála jednota divadelních ochotníků „Klicpera“ St. Prsy-sbyszevského drama „Matka“. K náladě dušičkové zajisté hodilo se drama to, v němž bolest matky snoubila se s láskou mladých duší, až konec děje příliš nevyniká. Na paní Paulové jako matce (Vanda Okoňská) věru umělecky se zrcadlily bolesti srdce, a sl. Nekovařková s p. Broukalem nádh. pro-

čistěním svých tlesk uplatnily se zcela na svých místech. Rovněž p. Paul jako poručík ve svých starostech nezůstal se nimi pomadu. — V sobotu 5. t. m. zahájí tu řadu představení Bedáčkova divadelní společenství.

Českoslovanská obchodnická beseda v Hradci Králové dne 20. listopadu t. r. pořádá velkolepou mikulášskou zábavu v Adalbertinu s bohatým programem. Ben ten budíž dostaveníčkem všech příznivců Č. O. B.

Umělecká výstava obrazů a plastik českých umělců, pořádaná právě od 30. října do 8. listopadu měst. průmyslovým muzeem královéhradeckým ve slavnostní síni obchodní akademie, honosí se uměleckými skvosty, které skýtají se tu většinou v krajino-malbě. Nejčestnější zastoupen jest K. Langer, vystavující 37 krajino-maleb, z nichž zvláště krajinky s proutovitými vrstvičkami jsou jak živé. Simon František z Paříže vystavuje 30 maleb. Jeho obraz Návrat, Z jara u Libice, Pastviny v Normandii, Pařížské boulevardy jsou věru skvostné, jakož i Ullmannovy Partie s Okofo, Okofo a Zima. Z Böttingerových obrazů (8) krásou a velikostí vyniká Zimní spánek přírody. Vedle těchto jsou tu velmi zdařilé malby Kavanovy, Z. Braunerovy, Homoláče, Kalvody. Plastik Bělková sradí se tu svou originalitou na reliéfech z pálené hlíny, na dekoračních vázách a v bronzových soškách. K němu drazí se Kocián Štrkou ze sádky. — Výstavu navštívilo dosud 1667 osob. Zakoupeno 8 originálů v ceně 531 K. Upozorňujeme naše obecnost na výhoduou přiležitost, zakoupiti si umělecké originály ceny trvalé.

Konecrt. V neděli dne 6. listopadu t. r. budou v nově otevřených místnostech Grand-Hotelu v Hradci Králové dva vojenské koncerty a sice jeden odpoledne, druhý večer. Hudba c. a k. pěšího pluku č. 42. Další koncerty oznámeny budou vždy v místních časopisech.

Okresní finanční ředitelství v Hradci Králové shřeno bude dnem 1. ledna 1905, taktéž i v Liberci.

Záložna v Hradci Králové. (Výkaz za měsíc říjen 1904.) Stav vkladů počátkem měsíce K 1.500.791-68, vloženo K 165.811-51, vybráno K 177.880-50 (— 12.068-99), stav koncem měsíce K 1.488.722-69. Stav půjček počátkem měsíce K 1.158.564-48, půjčeno K 139.561-83, splaceno K 116.972-23 (+ 22.589-60), stav koncem měsíce K 1.181.154-24. Počet účtů 2478, rezervní fondy K 119.021-13, závodní podíly K 63.945-—, pokladní obrát K 997.934-47.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové. Stav vkladů za měsíc říjen 1904. Stav poukázek pokladničních K 895.3000-—, knížek vkladních K 1.355.748-95, úhrnem K 1.951.048-95. Suma, do které lze vydati poukázky a knížky vkladní, stanovami neomezena. Na jistinu akciovou zapláceno K 2.000.000-—.

Uměleckou podobiznu ministra-kra-jana Jeho Excellence dr. Ant. rytíře Randa vystavuje právě ve výkladních skříních atelier c. k. dvor. fotografa J. F. Langhause v Hradci Králové.

**Odpolední vyučování na obec. a mě-
šťanských školách v Hradci Králové** od 1. listopadu až do 31. ledna počíná o půldruhé hod.

Osobní. Královéhradecký městský lesmistr na Novém Hradci Králové p. Josef Strachota jmenován byl ministerstvem orby členem zkušební komise na zkoušení kandidátů pro nižší lesnické odborné školy a českou řečí vyučovací.

**Z dějin poddaných vesnic býva-
lého panství Hradce Králové.** (Dle zá-
znamů archiválních podává V. P—s. (Pokračování.)
Předmětice. Sedlák Jindřich Doležal měl 30
str. II., 46 str. III. třídy dědičných rolí, pod 3 vozy
dědič. luk, 2 věr. 2 čt. zahrady, úroků platil 1 sl.
2 kr. půlletně, k záduší sv. Ducha na sukna ročně
7 sl., kantorovi 7 snopů posnopného, panu děkanovi
desátku: 1 str. žita a 1 str. ovesa, na koně 2 čtvrt.
ovsa, za obilné a letní 18 kr., 1/2 slepice a 8 vejce;
robotoval 2 dny týdně. Jan Doležal měl 30 str. II.,
46 str. III. tř. dědič. rolí a vše ostatní jako Jindř.
Doležal, podobně i tytéž povinnosti, p. děkanovi od-
váděl však místo 1/2 slepice 1 celou. Dorota Čar-
vinková měla 20 str. II., 28 str. 2 věr. III. tř. rolí
dědičných, pod 2 vozy luk dědič. a pod 2 vozy luk
pod plat roční 2 sl. 55 kr., zahrady měla při gruntě
a věr.; úroků platila 53 kr. 4 1/2 d., k záduší sv.
Ducha na sukna 1 sl. 13 kr. 5 den., kantorovi 6 snopů
posnopného, p. děkanovi desátku: 1 str. žita, 1 str.
ovsa, na koně ovesa 1 1/2 čt. za obilné a letní 18 kr.,
1 slepici a 4 vejce; robotovala 3 dny týdně. Mat.
Šandera měl 21 str. II., 28 str. 2 věr. III. tř. rolí
dět., pro 3 vozy děd. luk, pod 2 věr. zahrady; úroků
platil 55 kr. 8 d. půlletně, vrchnosti odváděl 16 vajec,
k záduší sv. Ducha 4 sl. 17 kr. ročně na sukna, kan-
torovi 6 snopů posnopného, p. děkanovi desátku 3 věr.
žita a 3 věr. ovesa, na koně ovesa 1 1/2 čtvrtce, za obilné
a letní 12 kr. a 1/2 slepice; robotoval 1 1/2 dne týdně.
Sedlák Adam Morávek měl 28 str. II., 36 str. III.
tř. dědič. rolí, pod 3 vozy luk dědičných, pod 2 věr.
zahrady; úroků platil 2 sl. 30 kr. půlletně, k záduší
sv. Ducha 2 sl. 30 kr. na sukna, kantorovi posnop-
ného 7 snopů, p. děkanovi desátku 3 věr. žita, 3 věr.
ovsa, na koně 1 1/2 čtvrtce ovesa, za obilné a letní
15 kr., 1/2 slepice a 8 vejce; robotoval 2 dny týdně.
(Pokrač.)

Přízruba nováčkův. Dne 1. listopadu ráno
shromáždila se za přítomnosti přízraby nováčků celá po-
sádka zdejší s důstojnickým sborem v čele s generálem
rytířem s Karlem na rozkázání náčelní Vodičkových
kasáren. Zdejší vojenský kurát, vldp. Richard Černý
sloužil o půldeváté má svatou, pak měl případnou
duchovní promluvu, načež následovala slavnostní pří-
zruba nováčkův.

Pitná voda. Za příčinou čistění parního
kotle ve stanici vedlárenské v Plotišťích bude v sobotu

dne 6. a v neděli 6. listopadu pitná voda od 7. hodiny
večer do 7. hodiny ráno uzavřena. Z dne pak nutno
vodou šetřit, aby po dobu čistění zásoba vystačila.

**Ve schůzi městské rady králové-
hradecké** dne 31. října t. r. usneseno bylo, aby
pl. Anné Stadkové nabídnut byl uliční pozemek
souedící se sadním traktem domu čp. 149. za
obvyklou cenu K 100-— za jeden čtver. sáh. —
Schváleno bylo, aby nově upravená Úzká ulice
vydlážděna byla starými dlažebními kostkami ze
zásob a čedičem. — Místnímu odboru Národní Jed-
noty Severočeské v Pečíně udělen byl příspěvek.
— Usneseno, aby byly pronajaty pozemky kol vodárny
v Plotišťích veřejnou dražbou na šest let. — Usne-
seno bylo, aby byl strážník Fr. Valáška v obecním
domě čp. 62. propůjčen byl k nutnému rozšíření
obecní kuchyně. — Sdělení politického družstva
tiskového ohledně hasičské hlídky v Adalbertinu
postoupeno bylo požárnímu odboru. — Zemská
školní rada vyhověla žádosti města, aby počínaje
1. lednem 1904 byla obec vřaděna do IV. tř. škol-
ného na dobu 8 let. Následkem toho poukázán
k výplatě c. k. zem. školní radou vyměřený roční
školní paušál pro léta 1904—1906 v částce K
2394-—. — Vzato na vědomí rozhodnutí c. k.
místodržitelství, jímž byla zamítnuta stížnost c. a
k. voj. stav. oddělení v Josefově proti znovuzřízení
rybníka „Plachty“ u voj. cvičiště. — Panu Ant.
Hajkovi uděleno povolení k postavení kovářny na
parcele č. 5. v bloku živnostenském.

Z průmyslového muzea v Chrudimi.
Pátý kurs pro blíž. vyřívání a háčkování bude uspo-
řádán v době od 15. listopadu t. r. do 15. února 1905
v budově musejní. Jest určen pro ony ženy a škole
odrostlé dívky, které provádějí vyřívání bílého prádla
za účelem své obživy a základní práce vyřívácké
a háčkácké znají. Vyučování jest bezplatné, veškeré
pomůcky a potřeby dodá správa musejní zdarma. Při-
jato bude nejvýše 20 účastnic. Přihlášky ústní neb
písemné přijímají se v úřadovně musejní, kde i bližší
informace se poskytnou. — Přihlášky k vánoční výstavě
východočeských výrobků průmyslových a uměleckoprů-
myslových přijímají se v úřadovně musejní do 25. li-
stopadu t. r. Místo a dozor poskytnou se bezplatně.
— Pro leden 1905 připravuje se informační kurs
živnostensko-právní pro živnostnictvo vůbec, zvláště
pro funkcionáře společenstevní. — Ve druhé polovici
února bude uspořádána výstava uměleckých obálék
knížních, vypravená svazem rakouských museí umě-
lecko-průmyslových.

Z Prácheva. Jaros Lacembok z Chlumu okolo
roku 1370—80 založil naproti Strádovalu klášter sv.
Jakuba. Jak nadán byl klášter sv. Jakubský, není
povědomo. Veliký asi nebyl, ježto v zápisech uváděn
bývá jako „Klásterec“. Roku 1421 když Žižka a vojskem
svým táhl přes Chrudim na Moravu a vyvrátil klášter
Podlažický, vytáhli oddaní jemu Chrudimští na klášter
sv. Jakuba, kterýž dne 9. února zapálili a zničili.
Kostel sv. Jakuba byl spolu s klášterem zničen. Upraven
byl v dobách pozdějších. Dle všeho zůstalo jen státi
presbyterium. Původní čistý sloh gotický z doby Karla
IV. byl při tom obnovován pokažen. Loď dostala vá-
lené klenutí, presbyterium má gotickou klenbu z prken
velmi dobře napodobenou a z vnitř na rákos naho-
zenou. I věž jest v 17. století přiměřeně upravena.
Leta Páně 1898 byl stržen dřevěný svršek a dřevěná
báň a věže kostela a vystavěna věž zděná, a špičatá
střecha gotická pokryta břidlicí. Kostel však sám
trval ve velmi zuboženém stavu, až teprv roku le-
tošního přišel nynějšího velect. c. k. místodržitelského
rady v Chrudimi a úsilím celé farnosti dán do vzor-
ného pořádku. Provedení veškerých oprav převzal p.
stavitel Trdlica ze Slatiňan a počal začátkem června
t. r. pracovati. Nákladem nábož. fondu fondu 9868 K
44 h pořízeno: Do kaple zvláštní vchod a prolomeno
nové okno. (Až dosud musel kněz skrz kostel.) Místo
nedůstojné a již vyšlapané dlažby cihlové dána nová
dlažba opuková. Okna v lodi prohloubena, přeměněna
do slohu gotického a opatřena barevným sklem. Vchod
z chrámu Páně na sadní stranu hřbitova nově upraven,
dány nové dveře a pořízen větrolap. Vnitřní-hrbolco-
vitá omítka v lodi otlučena a nahrazena novou. V lodi
místo dvou starých pobočních oltářů slohu rokokového
postaveny dva nové překrásné oltáře slohu gotického,
jeden P. Marie, druhý Krista ukřižovaného, v němž
nalézá se zároveň boží hrob. Varhany, které již od r.
1871 nebyly opraveny, celé rozebrány, vycíděny a zla-
děny p. Macalem z Chrudimě. Konečně opravena část
hřbitovní zdi a místo dřevěných, probíhlych vrat dána
nová vrata železná. Pomocí horlivých kolatorků
jednoduše ale vkusně vymaloval kostel p. Bárta z Par-
dubic za dosti levný poplatek 460 K. Přispěním p. farář.
P. Prokůpka znovu opraven a vyslacen hlavní oltář
sv. Jakuba, kasatelna a varhany. Lavice, dvěře ko-
stelní, kár, mříže, vše opraveno a znovu natřeno.
Zvláštní dík budíž tímto veřejně vzdán pl. Františku
Hrušové s Vejsovna, která darovala chrámu Páně
krásnou sochu P. Marie Lurdské a mnoho jiných krás-
ných věcí na oltář P. Marie v ceně 150 K. (Jména
dárce uvedena budou později.) Kostel takto důkladně
opravený a ozdobený vysvěcen byl dne 28. října 1904
veledním p. Janem Kobrem, bisk. vikářem z Chrasti,
za velikého účastenství lidí jak domácích, tak i pře-
polských. Veledůstojnému bisk. vikáři a dobrodincům
chrámu Páně vzdává duchovní správa nejradějiší
díky. Zaplať Pán Bůh!

**Zpěvácký spolek „Ratibor“ v Ho-
řelích** pořádá v neděli dne 6. listopadu 1904 v hos-
tině p. J. Sála zábavní večerek za spoluúčinkování
sl. K. Le Grainové, baritonisty p. Otty Krečmery, to-
várníka a p. Hynka Tomáše, řed. kůru z Nové Paky,
p. Vladivoje Vítáka z Brandýsa n. L., p. P. Graua a
p. F. Křouka. Zpěvák o půl 8. hod. večer.

Ze Semlín. Dne 30. října t. r. pořádala Jed-
nota katolická v Semlích v hotelu Slavie veřejnou
schůzi a velikým úspěchem jak hmotným, tak i mrav-
ným. Přednášel vp. J. Filler: O mediumismu. Před-
náškovou chtěli mediáni vp. Fillera postrašit a tak
mu vzkázali, jest-li o nich bude přednášet, že oni

při nejbližší schůzi mediánské vyvolají
ducha jeho, zavěšou ho a vše nepustí. I v to-
várnách mezi socialisty demokracií budila přednáška ta
značnou pozornost. A proto naplněn byl prostranný
sál ve Slavii obecněstvem všeho druhu, jako když na-
bije. Na hlubokých stůlích jak spiristických, tak
protispiristických vědecky založené přednášce, přes
dvě hodiny trvajících, spůsobem i nejprostším člověku
srozumitelným, probíral vp. J. Filler: Podstatu, úkol
a rozdělení spiritismu, o mediích a mediumitě, o schů-
zích a všech úkazech, mediumistických. Pak poukázal
a fakty doložil odpory, mytifikace a podvody spiri-
tistických medií. Nato vyložil jasné soustavy: podvodu,
hallucinační, psychické síly, Reichenbachova, trans-
cendentálního subjektu a odictého přenosu vůle, o čty-
řech dimenzích a jině. Pak konal vp. J. Filler pokusy:
o prostupnost těl, čtvrtou dimenzi, písmem duchů na
tabulce a v obálkách, se stolcem a s materialisací
duchů. Veškeré obecnostvo nejenom že se poučilo, ale
i pobavilo a proto všichni s uspokojením k půlnoci
vraceli se domů. I mediáni, kteří na tuto schůzi vy-
stoupili, ať ze Sytova, Jilemnice a od Jičína redaktory a
svá nejlepši, media mluvící a při schůzi dvakrát
se hlásili ke slovu a vždy nejen slovo, ale i říznou
odpověď na námítky od vp. J. Fillera hned při před-
nášce dostali, měli saručenou po přednášce úplnou
volnost slova; při materialisaci však duchů, když bylo
tma, jeden za druhým se vytratili a po cestě se jeden
z nich vyjádřil: „Kdopak takového zodpoví.“

V Kolíně konala se 1. t. m. šestnácti navští-
vená schůze interessentů z okresu kolínského i okol-
ních se 4 poslanci v čele, na níž jednalo o nynějších
neutěšených poměrech stavu rolnického, způsobených
letošním suchem. Posl. Kryl líče katastrofu letošní
pro rolníky zvláště v kraji kolínském, doložil, že na
Kolínsku nesklidilo se pšenice ani 50%, proti lonsku,
bramborů poměrně málo a jakosti pochybné. Největší
je s úrodou řepy, jejíž roční sklizeň obnášela jindy
nejméně 270 metr. centů z hektaru. V kouřimském
okresu vytěženo proti lonsku o celý milion metr. ctů.
méně, což znamená pro tamní rolnictvo velkou ztrátu
7.700.000 K. Rolnictvo utrpělo též úbytkem košťálů
řepných a řízů. V Peččích jeden občan vytěžil z jedné
míry celých — 12 metr. centů řepy. Neúrodou touto
hrozí též škoda na dobytku a drábezi. Rychlá a vy-
datná pomoc nutná, předně se strany státu odpisem
daní, subvencemi a nezúčtovatelnými půjčkami a ko-
nečně podnikáním vodních staveb s nouze. Poslanec
Dvořák ze Sán dokládal, že by se lepších výsledků
docílilo než akcí okres. výborů, poučováním lidu sa-
mými poslanci.

Z Čáslavě. (Úmrtí.) Dne 24. října zemřel po
dlouhé a trapné nemoci zaopatřen ev. svatostmi v mlá-
diectvém věku 26 jar p. Karel Rössler, bratr vp. P.
Jos. Rösslera, kaplana ve Vel. Ouhmí u Selnice.
Zhoubný kloubový rheumatismus hlodal po několik roků
na jeho zdraví, až konečně Bůh smiloval se nad ubo-
hým trpěletem a povolal jej v nedozrálý kraj, odkud
není návratu. Jaké oblíben v Pánu zesnulý se těšil,
toho důkazem byl slavný jeho pohřeb, jehož se účastni-
lo přes právě panující vichřici a déšť velké
množství přátel a známých. Pohřební kondukt vedl a
církvně obřady z nevšední ochoty a nezištné lásky
vykonal vdp. P. Frant. Kohout, c. k. profesor nábo-
ženství a známý nadaný katolický spisovatel, za assi-
stence vdp. P. Jos. Špáty, katechety měst. škol
v Čáslavi, P. Frant. Novotného, kaplana z Golč. Je-
nfkova a místních kaplanů P. Ot. Semeráda a P. Stan.
Pospíšila. Průvod ubíral se z kostela sv. Alžběty, kde
tělesné ostatky drábného zesnulého byly vystaveny, na
dětřední hřbitov, kdež po vykonání církevních obřadů
a po zapění smutečnického sboru spuštěna rakev v chladný
klín země. Odpověď v pokoji!

Z Náchoda. Palčivá otázka, týkající se
upravení naší horské řeky Metuje, která tak často
ze svých břehů vystoupí a mnoho škod působí,
bude se konečně projednávat. V sobotu 5. listo-
padu t. r. o 10. hodině ráno sejde se v zasedací
síni městské rady v Náchodě zatím komise, jejíž
účelem bude uraditi se, jaké přípravy podniknouti
neprodleně, aby vodní družství v Náchodě zřízeno
bylo. Jednati bude se o úpravě Metuje, přičinajíc
tokem jejími od Velkého a Malého Poříčí, dále
k Bělovsi, Náchodu, Starému Městu nad Metují a
k Brajci. — Obecní volby započnou u nás co
nejdříve. Listiny volební byly do 28. m. m. vylou-
ženy a reklační komise práci svoji téhož dne
skončila. V měsíci listopadu budou, pakli žádné
rekuray se nevykážou, provedeny. K volbám
konají se již nyní přípravy a zvláště voličové 3.
sboru přičinují se na různých schůzích, aby do
nové vlády na radnici své kandidáty prosadili. —
Ministerstvo vyučování zvýšilo státní subvenci na
vydržování zdejší městské jubilejní realky ze 4000
korun na 6000 korun.

Různé zprávy.

(8) **Časovský nipponismus.** Rozmílý
tento list našich realistů div se neupíše přáním,
aby Rusko ve válce Japonskem bylo poraženo.
V prvních dnech války sice případně rozkládal, že
válka tato bude mít snad následky ve vnitřním
obrození a reformách říše ruské. Také možno bylo
s ním souhlasiti v úsudcích o neschopnosti ruské
diplomacie a hříšné neprozřetivosti o možnosti
války. Ale později počal se důkladně vybarvovati
ve smyslu žlutého tisku a vystrčil úplně a otevřeně
praporeček zbožného přání a zlosti židovské a tím
ovšem proklínání sociálně demokratického. Sotva
že nabral dechu po přehnaných pochvalách zdatnosti
japonské, již co obvíle vrhá se na ruské vojevůdce
a hlava nehlava odsuzuje každé opatření a každý
skutek ruské obrany. Zejména 29. a 30. října
rozbuřoval se na Journal de St. Pétersbourg, jenž
nazval úskočné válečnictví japonské nipponismem.
Co, jaký nipponismus? volá „Čas“ a počíná drhnout
každý skutek japonský do běla a hluboce se za-

houstvá do aféry admirála Rošdševského. Haed také přijímá s velikou ochotou všechny chytré a hloupé (těch hloupých jest více) rozklady tisku anglického a dokonce projevuje i tklivou starost o námořní dopravu obchodní, ale méně než jakoby sám měl na moři mnoho obchodních korábů, které mimochodem řečeno, nemohly by míti jiného nákladu leč seno a slámu. A přece situace přes všechno tlachání „Času“ jest taková. Válečnému loďstvu dostane se zabezpečení správ, že úskočný nepřítel mu chystá na moři úklady. Tu přiblíží se v noci lodi, které se nelegitimují. Má čekati velitel loďstva, až mu laskavě nepřítel pustí několik torpéd a několik lodí vyhodí? Nikoli. Jako Rošdševský musil by jednati každý jiný admirál za okolností podobných. A ty neustále řetí „Času“ o nevyceňovanosti ruského námořnictva! Pro věcnou informaci stačí zajisté klidně konstatování, ale jistivý a nepokojný posměch prorazuje u šlechtického orgánu realistického mnoho a vpaluje mu charakteristické znamení, jež přiřazuje jej k jistému druhu časopisců v této válce. Vše to, jakož i sputání proti ruskému admirálu jest kulturním dokumentem u českého časopisu, jenž harlekynejsky jinde zdůrazňuje se jako typ českého a slovanského myšlení a citění. To jest časovský nipponismus v českém národě, to jest prasklý meč hrde jindy vytkované objektivní pravdy.

Odpadlické hnutí vzmáhá se i ve Vídni, kde v poslední době se ženského pohledu odpadá 2—3 tolik osob než mužů. Mnohé ženy chtějí si odpadem upravit cestu do druhého i třetího manželství. Rozvedení mají ve Vídni už i svůj orgán.

30. výročí úmrtí Frt. Douchy, kněze spisovatele, bylo 3. listopadu t. r.

Zvláštní náhoda? Při opravě kaple v Drahotěšicích u Třeboně zaměstnaný zeďník Josef Horáček, když sundával se zdi sochy svatých a těžký kříž, jenž měl býti poslán do Lomnice na opravu, pronesl několik posměšných poznámek, k zmíněným sochám se vztahujících. V zápatí na tu kříž se překlátil, a dopadnuv celou tíhou na pravou ruku Horáčkova, přerazil mu ji, takže Horáček bude po delší době k práci neschopen.

Rybářské loďstvo anglické v Severním moři, které po srážce s ruským loďstvem baltickým stalo se předmětem všeobecného zájmu, sestává mnohdy z několika set lodí, z nichž každá je obsazena pěti až sedmi muži. Rybolov provozují nejvíce na měltině Doggerové, která byla také jevištěm srážky a která pro svoje bohatství na ryby bývá nejvíce navštěvována. Každého jitra přiváží parník kořist všech člunů do Londýna, vzdáleného na 300 mil. Toto rybářské loďstvo, zásobující Anglii rybami, obsazeno je v celku až 12000 muži. Vlivem anglické misie stal se život rybářského loďstva velmi zajímavým a originálním. Rybářské loďstvo tvoří dohromady jakousi plovoucí vesnici. Mají svůj kostel, svoji nemocnici, svoji knihovnu a svůj klub; za to děkují rybáři jmenované misii, která nabraňuje jim lékaře, knihovníky, kasatele. Její činnost zasahuje až k samému pobřeží Labradoru. Do nemocniční lodi misijní přijíždí byli také rybáři, zasažení ruskými střelami. Na těchto misijních lodích neschází nic, čeho je rybářům třeba. O anglickém loďstvu rybářském mluví se velmi stříka. Penze větší než stěží upoutávají k němu pozornost veřejnosti. Tak utopilo se z něho pět bouří r. 1883 360 osob, r. 1894 osob 200. V posledních osmi letech přišlo o život 1804 lidí následkem potopení se vlečných lodí.

Že je čeština v Dol. Rakousích jazykem obvyklým, přes výrok Měského soudu nedávno dokázalo české ličení u okres. soudu ve Florisdorfu, předměstí to vídeňského, kde soudce češtiny znalý vyslechl v trestní záležitosti dva Čechy český, aniž, jak zákon poroučí, povolal tlumočnicka. Z toho ovšem mezi Němci bouře, kteří v potřeběném německém rozumu nemohli pochopit, že soudce i strany češtiny znali nepotřebují tlumočnicka.

Snaha o rozdělení král. Českého dle národnosti zase dře se na vesek. Nenápadně zjišťuje se totiž národnost jednotlivých úředníků poštovních, na lepší místa při poštách desasování jsou Němci, kteří mají sotva 5—6 tříd gymnasií, kdežto Čechům, již mají maturitu a jsou již několik let v praxi, nabízejí se místa — úředníků pomocných. Vůbec jeví se snaha o zabezpečení agendy pro druhé německé poštovní ředitelství, jež má býti v Liberci. Proče poser na stráž!

Po vzoru pruském. Nedávno zavedeny v naší armádě po vzoru pruském černé důstojnické pantalonky (kalhoty) a nyní se jedná i o zavedení nových čepic placatých jako v Německu. Co nevidět snad dojde na „piklhauby“...

Zemským školním úřadem na Moravě jmenován Al. Vík, profesor čes. gymnasia v Brně. Narodil se r. 1857 v Plánici v Čechách.

Státní monopol na nápalky hodlá zavést vláda rakouská. Dosud tak učinili pouze ve Francii. Daň ze zápalu vynesla by ročně asi 76 mil. korun. To bude za to kanoň! A co tomu řeknou kapey poplatníků, to páni neopoví.

O smlouvě služební. Aby smlouva služební platila, nutno, aby byl dán závdavek. Jest libo stejno, dá-li jej hospodář nebo čeledín (služka); pravidelně jej dává hospodář. Čeledín nemá činiti smlouvu s několika hospodáři najednou; stalo-li se tak, jest povinen, aby vstoupil do služby k tomu hospodáři, od něhož závdavek přijal; jestliže však závdavek dal, má nastoupiti k tomu hospodáři, kterému nejprve dal závdavek. Jestliže čeledín závdavek přijal i dal, jest povinen vstoupiti k tomu hospodáři, od něhož se dříve dal sjezuati. Druhým hospodářům vrátí čeledín přijatý závdavek; dal-li závdavek, má hospodář právo, ponechat si jej; mimo to musí čeledín v obou případech nahraditi škodu hospodáři způsobenou a málo být pohruba se o vězení potrestán. Věděl-li hospodář

o něhož si čeledín (služka) službu smluvil, že si čeledín na týž čas již dříve jinde službu vyjednal, bude rovněž potrestán a závdavek, který dal nebo přijal, propadá pro místej ústav obou. Rovněž bude potrestán a povinen k náhradě škody ten, kdo by čeledína svedl, aby nechodil do služby, do které se smluvil, neb aby vystoupil ze služby bez výpovědi. Nechce-li hospodář po učiněné smlouvě čeledína v ujednaný čas do služby přijmouti, ztrácí závdavek čeledínovi daný, a musí mu dáti odbytné, které vyšetří obecní starosta a jež nesmí přesahovati dvanáctinu roční mzdy a stravy. Od smlouvy odstoupiti má hospodář s přetím, pro které by mohl čeledína před časem ze služby propustiti; v takovém případě jest však povinen závdavek navrátiti. Kdyby však nemohl hospodář čeledína do služby přijmouti pro nějakou náhodu, která se týká jeho osoby, nebo jeho osobních poměrů, má to hned čeledínovi oznámiti, závdavek od čeledína daný vrátiti, závdavek pak, který sám hospodář dal, čeledínovi ponechat i dáti mu odbytné, které rovněž obecní starosta vyměří a jež nesmí přesahovati dvanáctinu roční mzdy; za stravu v tomto případě čeledín náhrady nedostane. Nechce-li čeledín do služby vstoupiti, má býti potrestán a mimo to i násilím donucen, aby službu nastoupil, avšak jen tehdy, přeje-li si toho hospodář; hospodář má však také právo, od smlouvy vůbec upustiti; závdavek od čeledína daný si podržeti a žádati navrácení závdavku, který sám dal, jakož i náhradu škody. Je-li nezaviněná překážka důvodem, pro který čeledín službu nastoupiti nemůže, vrátí se mu závdavek, trvá-li překážka déle; netrvá-li překážka dlouho, jest čeledín povinen službu hned po pomnutí překážky nastoupiti, jestliže si toho hospodář žádá.

Dědictví Malíčských pod ochranou sv. Karla Borromejského v Hradci Králové vydalo německým svým čtenářům na r. 1904 spisek: „Eine Orientreise“, jež dle známého a velmi zajímavého díla p. faráře J. Kousala „Šest neděl v Orientě“ pro Dědictví zpracoval Frt. Proschwitzer. S tímto podílím budou čtenáři zajisté spokojeni. Zasluluje rozšíření největšího.

Dělnictvo proti hospodám. V Severní Americe vypověděl dělnictvem boj hospodám a je tam již také mnoho měst bez hospod. Nedávno prohlásilo dělnictvo: „Naše organizace má za účel ochranu dělníků a zlepšení jeho životních podmínek. Jáme toho náhledu, že hostince jsou k tomu zřizovány, aby dělníka tělesně i mravně zničily, ješto mu bývou to, co přispívá k jeho štěstí a blahobytu jeho rodiny. Proto jáme se uzenali, že při nejbližším hlásování budeme naléhati na zavření všech hostinců a jáme připraveni, provedení tohoto uzenání podporovati všemi silami.“ — Neškodilo by i u nás, pak by v mnohých rodinách nebylo tolik bídy a strasti.

Katolíci ve Spoj. státech Severoamerických čítají v r. 1904 11.889.317 osob. Za poslední rok přibýlo katolíků 600.000. Katolické školy navštěvuje 986 098 dítek, o 30.090 více nežli loni.

Bez škol jest v Hallči dosud 1591 obcí, jež mají dohromady téměř milion obyvatel.

Židé utíkají. Před vojenskou službou utíká nyní z Ruska tolik židů, že se za tím účelem utvořilo v Krakově zvláštní výpomocné komitě. Pak že jsou židé ruští dobrými vlastenci! Lid vysat a z něho zbohatnout dovedou, ale život svůj zaň nasadit — ajvají!

„Král židovský“. V Kyjevě zemřel nedávno Lazar Israelovič Brodský, jež v Rusku nazývali „králem židovským“. Miliony svého otce zdesatoronásobili. Cukrovarství ruské bylo téměř celé v jeho rukou. V jeho salonech zrály plány židovského panství nad Ruskem. Proti slovanským směrům v Rusku pracoval nenávně doma i za hranicemi, také v Rakousku.

Jen ženš! Bolinci v Křivčovicích a Volyně v Čechách sřídili si myšlensk výrobní a nákupní družstvo, jehož účelem jest, podporovati své členy společnou úpravou plodin zemědělských, jich zpracováním a prodejem, mletím a šrokováním, řezáním dřeva, dodávkou síly pro práci strojovou, chovem domácího zvířectva, společným nákupem zemědělských potřeb a jinými opatřeními. Ve své pomoci nahe spásal!

Malá loterie. V celém Rakousku vsazeno loni 30.979.377 K a učiněno 1.052.385 výher v obnosu 15.714.306 K, tak že polovice vsazeného obnosu jest čistým výtěskem státu. Naříkáme na ale časy, na hrozná daně, ale tady miliony vyhasujeme marnotratně.

Ještě jednou o povinném odevzdávání jízdních lístků. Jest ovšem pravda, že brněnský soud rozhodl ve prospěch obchodního cestujícího, který se zdráhal jízdní lístek odevzdati. Leč tím se nijak nemění předpis pro železniční úřednictvo. Ve sbírce předpisů „Gemeinsame Bestimmungen“ paragraf 21. výslovně požaduje, aby se lístky cestujícím odevzdávaly. Nesbývá tedy jiného, než po vystoupení z vlaku lístek odevzdati.

Sušené mléko. Dle nejnovější metody Just. Hatmakerovy při teplotě 100° C proměně se mléko na prášek. Takto získané mléko je čisté, není v něm zárodků choroboplodných, je trvanlivé, chutí i vůně přirozené, a obsahuje všechny živiny ve stavu plně sdělitelném, které pouhým přidávkem vody dají se rozpustiti. Sušené mléko dodává se dle přání připravené z mléka nešbíraného; obsahuje až 22% máslého tuku. Sušené mléko sbírané je nejlevnější dokonalou potravinou, levnější než ryže. Sušené mléko sbírané jest výživnější než maso hověí. Dá se v uzených bednách neb v pytlích vnde rozesílati. Přidávkem horké vody dá se z něho připravit tekutina libovolné síly a dodává tak výživný, chutný a národně prostý nápoj. Přidávkem okru a kávy připraví se z něho bílá káva. Rovněž dají se z mléka onoho připravit různé polévky. Také dá se sušené mléko s přidávkem neb bez přidavku cukru lisovati v tabulky, které možno kdykoli bez jakékoli přípravy požívat. Ačkoli je mléko sušené co nejvíce soustředěná potravina, vyhovuje plně pořadákům trávení a samojedině může se poží-

vatí. Mléko v podobě prášku dá se s libovolným obsahem máslého tuku připravit. Mléko dle metody prof. Hatmakerovy sušené jest dokonalou přípravou tak, že přidávkem vody rozpustěno, dá výbornou smetanu, z níž se dá bezvadně másto připravit. Vynálezem tímto kyns lidstvu dalekosáhlý prospěch.

Svatojanská jednota katol. fimochná a mužů v Křivčovicích uspořádá dne 6. listop. divadelní představení „Mlynář a jeho děti“. Čistý výnos ve prospěch spolkové pokladny.

(Zasláno.)

Výborová schůze

politického družstva tiskového

pod ochranou sv. Jana Nep. v Hradci Králové bude

ve středu dne 9. listopadu 1904, o 2. hod. odpo. v diecéním spolkovém domě „Adalbertinu“, Jiřkova třída č. 300—I. v Hradci Králové.

Václav Uhlíř,
předseda.

Dr. František Rojl,
jedenatel.

(Zasláno.)

Panu Josefu Štěpovi,
mistru dlaždičkému
v Hradci Králové.

My níže podepsaní avědili jáme zřízení mosaikových chodníků svrchu uvedené firmě. Jelikož s provedením této práce byli jáme úplně spokojeni, doporučujeme p. Štěpa všude a každému jako dovedného a správného odborníka. V Náchodě, dne 21. září 1904.

Rudolf Stark, hostinský, Josef Řehák, Josef Šulc, Antonín Žabka, Alois Šviháček, stavitel v Náchodě.

(Zasláno.)

Vzhledem k stále mnohým se dotazům a pochybnostem upesorují své vld. pány odběratele a intereseanty, že firma Karel Šimek, nakladatelství a prodej relig. obrádků a obradů v Čes. Budějovicích, jest mým vlastním majetkem a tudíž i závodem naprosto katolickým.

Prosim tudíž své vld. pp. zákazníky o další zachování přínasé mému závodu prokazovaně, neboť snahou mou jest říditi se co nejpečlivěji healem „Svůj k svému“.

V hluboké úctě

Karel Šimek.

Listérna redakce.

Kyšperk. Dp. J. H. Předplatné na Obnovu zapraveno do 31. pros. 1903.

Sušice. Ctp. J. Höl. Předplatné na Obnovu zapraveno do 28. února 1905.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 29. října 1904. 1 hl pšenice K 16 00—17 60, žito K 18 50—23 40, ječmene K 11 70—12 30, oves K 6 80—7 70, proso K 6 00—6 00, vřsko K 6 00—6 00, hrachu K 22 00—24 00, čočky K 28 00—32 00, jabel K 12 50—13 00, krup K 18 00—28 00, bramborů K 6 00—6 40, jetelového semene červeného K 120 00—130 00, jetelového semene bílého K 128 00—140 00, rádku K 00 00—00 00, máku K 30 00—36 00, lněného semene K 00 00—00 00, 100 kg žitných otrab K 13 50—00 00, 100 kg pšen. otrab K 12 50—00 00, 1 kg másla K 2 40—2 50, 1 kg sadla vepřového K 1 74—0 00, 1 kg tvarohu K 0 38—0 33, 1 vejce K 0 07—0 08, 1 kopa seli 5 00—14 00, 1 kopa okurek K 0 00—0 00, 1 kopa kapusty K 1 70—7 00, 1 hl cibule K 11 00—16 00, 1 kopa drob. zeleniny K 0 40—3 00, 1 pytel mrkve K 3 00—5 00, 1 kopa cerele 0 00—0 00, 1 hl jablek 3 50—13 00, 1 hl brambor 7 00—14 00, 1 bedka švestek 0 00—0 00. — Na týž. obilný trh v Hradci Kr. dne 29. října 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 314, žito 226, ječmene 118, oves 305, proso —, vřsko —, hrachu 5, čočky —, máku 1, jabel —, krup 7, jetelového semínka 14 1/2, lněného semene —. 2) Zeleniny: seli 103 kop, okurek — kop, kapusty 119 kop, cibule 67 hl, drobná zelenina 46 kop, mrkve 72 pytlů, cerele — kop, brambor 130 hl. 3) Ovoce: jablek 308 hl, brambor 24 hl, švestek — bedek. 4) Drobného dobytka: vepřů 6 kusů, podvínčat 481 kusů, kůzlát 0 kusy.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, tudy ve Vyprachtěch)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstva
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
praporek a keyového náčiní.

Cenníky, vzorky i rocha hotová na ukázku
se na požádání franko zašlou.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

České víno,

vyznamenané na světové výstavě v Paříži r. 1900
zlatou medailí!

Správa vinařství

prince Ferdinanda z Lobkovic
v Dolních Bečkovících u Mělníka
doporučuje

svá ohlasně známá, výhradně z vlastních roz-
sáhlých vinohradů vypěstěná

vína

do přízně P. T. obecnstva.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

skutečně velmi levné
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doproženy.
Vzory zašle na požádání
franko

První český záslatelský
závod soukenného zboží
Ed. Doskočila
v Choceň.

Filiální závod v Praze
ve Vodičkově ulici č. 29,
vedle vyšší dívčí školy.

Rozšiřujete

„Časové
Úvahy“!

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čis. 280
(proti hotelu „Merkur“)

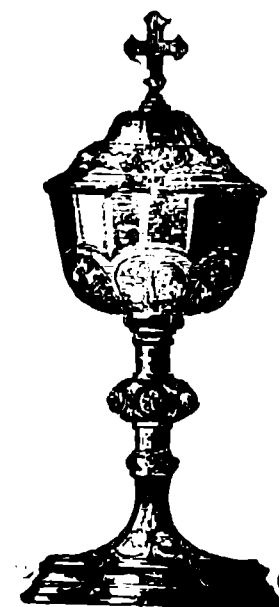
svůj hojně zásobený

**sklad náčiní
bohoslužebného**

ze stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše slitné v ohni zlatené
a stříbrné, zašle se ručí.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
znozlacení a stříbrnění star-
ších věcí vykoná se rychle a
zašlou se již svícené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může
se vykazati četnými pochval-
nými příspisy P. T. zákazníků
a odporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, reliqui-
ářů, nádobek na sv. oleje,

lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svíců, pa-
cišků, schránek na Největší, patenek atd. co nevíce.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční saisony kolekci
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učíte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejeme látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlépe doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
steční odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Karel Šimek,

nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Čes. Budějovicích, Rudolfova tř. 42-I.

přijímá

veškeré práce spojené s výzdobou kostelů, jako:

polychromie,

práce malířské,

řezbářské

a sochařské.

Nádherné oltářní a podob.

cesty, malby oken chrámových atd. atd.

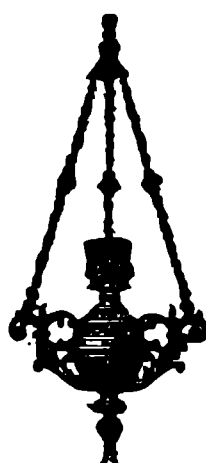
Za solidní a uměleckou práci v každém ohledu

se ručí. — Návrhy a rozpočty zdarma.

Umělecké mosaiky.

Prodej obrazů
a obrázků za
výhodných
podmínek.

Práce provádějí jen nejlepší uměl. síly.

Vele důstojnému

duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul.

Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., vyucený pasíř spe-
ciálně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučení svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
jících kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
stenci a jen v ohni zlatí a stříbrí. Na požádání hotové
práce na nákrky, rozpočty, nákrety neb ceníky franko.
Za veškeré výrobky a slavnosti ručí. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednotnějšího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. Zádání přesované vy-
robky bezcenné. Vše posílám již posvěcené.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. Pendlové hodiny
v krásných ořechových skřínkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných
cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Děrný hodným náhlavky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

**Zemská životní
pojišťovna** markrabství
Moravského

zřídila

v Hradci Králové

v domě pana V. A. Komárka č. 142 (II. posch.)

vreční inspektorát.

Vreční dozor vede moravský sněm. Bezpečnost a
trvání ústavu tudíž zaručeny.

Pojišťování všeho druhu se vyko-
nává a výhodné sazby čelí každé
soutěži.

Bližší vysvětlení podá vreční inspektor **Frant.
Svoboda**, který přijme ihned schopné jednatele.

Nábytek na splátky

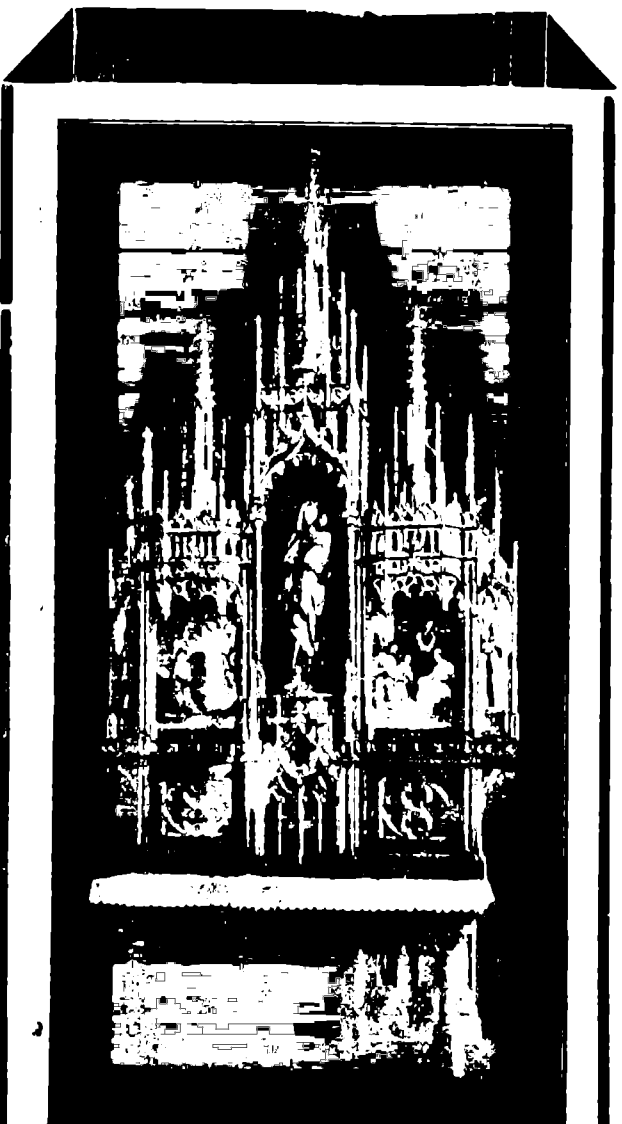
bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

VARHANY

soustavy kůželové a pneumatické, lahodného zvuku
a důkladného provedení doporučuje sl. táním a
patronátním úřadům majitel c. a k. výsady a zá-
služného kříže hudební akademie belgické

Bedřich Čápek,

stavitel varhan a harmonii v Poličce.

Oltáře, kazatelny atd.

všech slohů

vyrábí a plány neb fotografie na pož. zašle

Frant. Jirouš,

odbor. závod pro práce kostel. v Slatinanech.

Šule - víno - Praha.

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,
kapesníky od 60 kr. tucet počínaje,
damaškové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,
garnitury kávové, jídelní i vlněné,
vyšíváné i předtištěné **ručníky,**
deky, stolní bříhouny, garni-
tury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obe-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
hlédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslou-
žení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí č. 136.

**5 kg.
kávy**

zelené

zaručené
chuti,
franko do
všech
stanic

zasílá první východočeský křesťanský od-
borný obchod kávou

František Jelínek,

Slatiňany — Čechy.

Káva surová:

Santos velmi dobrý K 11:50
Santos Perl „ 12:0
Borbon zaruč. dobrý „ 12:—
Laguaria dobré jak „ 12:50
Kuba zelené dobré „ 12:—
Kuba perl vel. silný „ 12:—
Jamaika zelená „ 12:50
Portoriko vel. silné „ 12:—

Káva surová:

Druhy velmi jemné:
Portoriko velejemn. K 14:—
Semanik svl. dobré „ 15:—
Quatemala jemná „ 13:50
Quatemala spec. dob „ 14:50
Java slatá „ 15:—
Menados jemná „ 17:50
Ceylon specialita „ 19:—

Tři notářské prsteny,

jeden s topasem, dva s fialovými
kameny jsou levně na prodej.

Dotazy zodpoví administrace t. 1.

Upomínka

krásná jest podobizna zdařilá, kterou
k Vánocům co nejvýhodnějším darek

doporučuje

J. F. LANGHANS c. a k. dvorní fotograf
KRÁLOVÉ HRADEC Adalbertinum.

Rozsah závodu umožňuje nejlepší provedení při
cenách nepřevyšujících.

Jméno firmy založ. 1876 ručí za
provedení a obsluhu nejsolidnější.

Praha. — Plzeň. — Mar. Lázně.

**Veškeré
druhy**

kalendářů

na r. 1905

má
v hojné zásobě na skladě
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

**Bohdana --
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Pánům prodávacům účtuje se
za původ. ceny nakladatelské.

Hôtel a velkorestaurace „Bařtipán“

v Adalbertinu v Hradci Králové
doporučuje se
velectěnému P. T. obecnstvu
co nejlépe.

Václav Čálek,

majitel

vzorné dílny krejčovské pro pány
v Německém Brodu

filialní zastupitelství v Čáslavi,
Váchova ulice číslo 146 (u tržiště) ve
vlastním domě.

Doporučuje svůj sklad hotových oděvů
pro pány a chlapce, haveloků, županů,
střížného, modního, soukenného,
lněného a bavlněného zboží, jakož i
krejčovských příprav.

Právě vyšlo.

**Moderní
náboženství
Masarykovo.**

Odpovídá S.

Vydáno jako 11. číslo „Časových Úvah“
redakcí Dr. Fr. Reyla.

Přítomná knížka věcně rozebírá nedůsledné
fráze Masarykovy o náboženství; autor usvědčuje
„reformatora“ Masaryka z veliké neznalosti cír-
kevních dějin. Brožura tato hodí se k četbě kaž-
dému — i našim intelligentům, kteří z neznalosti
věci sedli na lep ubohým fantasiím muže, který
před svým „reformováním“ měl aspoň trochu vážné
podstatu katolicismu a protestantismu studovati.

Obsažený tento spis, čítající 31 str.,
prodáváme po 8 h.

Při hromadných objednávkách poskytujeme
až 50% slevy.

Administrace „Časových Úvah“
v Hradci Králové.

SUKNA

a modní látky tu- i cizozemské

pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuje a vzory na požádání ochotně zašle

V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První náklad na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 302.101.

Založeno roku 1883.

Pnecl stroj.

OBNOVA

Číslo 46.

Předplatná na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 11. listopadu 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Francie.

(14) Potřetí píšu tento nadpis, ale Francie je také zemí zajímavou a poučnou, poučnou v dobrém i ve zlém smyslu, poučnou pro vše krásné a šlechtivé, jež se tam zrodilo, poučnou i svými nešlechtivostmi, jež se tam ve jménu pravdy a práva páchal a páchají.

Poprvé posuzoval jsem politický a náboženský stav této země, jak jsem jej částečně i z vlastního pozorování znáti se naučil, podruhé obíral jsem se kulturním bojem, jež se tam proti katolické církvi rozrušil a dnes nedá mi poslední zpráva o hnusném udavačství, jehož se velká část francouzského důstojnictva, stojícího ve službách zednářské lože, na katolických svých kamarádech dopustila, abych pomlčel o osobnostech, jež kulturní boj vyvolaly a o jich mravní hodnotě. Je to nový doklad, jakými charaktery umí býti nepřátelé víry ve Francii — a jinde. Netvrdím, že kdo chodí do kostela a hlásí se formálně k věřícím, již proto musí býti poctivým člověkem, ale je jím bez odporu spíše, než ten, kdo o kostel nestojí a víry si neváží. Tomu učí jediný pohled do života, pro to netřeba chodit do Francie. Ovšem přinesla zprávu Obnova již minule, a já poukazuji jen na zajímavý zjev, že ministru vojenství, jež byl s udavačskými důstojníky ve vleku zednářské lože, pomohl tentokrát socialista Jaures, čímž ale dokázal, co ostatně již dávno celý svět ví, že socialisti podporují vše, ať je to slušné nebo ne, spravedlivé nebo nepravé, vychází-li to jen od někoho z jich táboru, aneb od politického spojence. Nikde ta, živě jesuitům přičítaná zásada: „účel posvěcuje prostředky“ nenašla takého upotřebení, jako v táboře sociální demokracie, již není žádný prostředek dost špatný, vede-li jen k cíli a žádný zájem dost svatý — ani vlastenectví nevyjímajíc — aby nemohl býti pro účely socialistické obětován.

Celá ta věc je i pro naše poměry poučná. Byly chyby a byla korupce jistá, dokud byla Francie katolická, nejsou bez korupce státy protestantské, ale aby se někdy někdo tak nekalamitými prostředky u vlády zuby nehty držel, jak to činí francouzská nevědecká vláda nynější, jež tolik hniloby, tolik kalu téměř denně na povrch vynáší, to se ještě nestalo. Nikdy nebojuje člověk věřící tak bezohledně jako ateista, jež nevěří ve věčnost a proto nemá ani citů, ani ohledů. Tak tomu bylo vždy a tak tomu bude i dále a již to mělo by oči otevřít těm, kdož kolísají na obě strany, sedají mezi dvěma židlemi, nevědomce, mají-li se usaditi s křesťany, nebo nevěrci. Taci jsou ti muži, kteří dnes vládou 40 milionovému katolickému národu a že to nejsou ještě ti nejhorší, že po Combesech, kteří aspoň připouštějí nutnost náboženství pro společnost, mohou přijíti Jauresové, o tom se přesvědčíme, jest-li ten celý vývoj francouzských věcí, resp. boj proti katolické církvi, ježmuž se tam říká boj protiklerikální, budeme sledovati. Uvidíme, že to šlo poněkud, ale důsledně a že katolická hierarchie není tu bez viny. Papež Lev chybu tu postřehl, ale bylo jednak již pozdě, jednak rady jeho nedbáno.

Druhá republika je dílem mužů, kteří v t. zv. druhém císařství tvořili opozici a poněvadž císařství krylo se s katolicismem, zdědila zcela přirozeně, protože jiných dědiců tu nebylo, celý hněv a nepřátelství radikálů církev katolickou a poněvadž všichni ti staří bojovníci monarchističtí, ať to byli legitimisti, orleanovci nebo bonapartovci, lepili se jí na paty a ona se jich zbaviti nedovedla a s novým stavem věcí, jak později papež radil, smířiti se nechtěla, vyvíjel se poněkud ten antiklerikální charakter republiky více a více, až věci dospěly, kde dnes jsou. Krátce ve Francii nemělo nikdy dojiti k tomu názoru, že církev a republika jsou dvě nesmířitelné protivy, když tomu jinde ve světě tak není a kdy církev proti žádné vládní formě nevystoupila. Tento názor vrhl ovšem své stíny politické i na ve-

řejný život a nškodil nejvíce kněžstvu světskému, jež nebylo tak samostatným oproti státu následkem konkordátu a svých dotací, jako řehole, a jež v těch jistých kruzích, které republika přisahal věčná nepřátelství, ztrácelo poznenáhlu důvěru a na jeho místo nastoupili řeholníci, jež šlechta a zámožní národníové si vydržovali.

Tato okolnost vysvětluje ohromný vzrůst řádů ve Francii v druhé polovici minulého století — ony povstaly z náboženské potřeby určitých politických kruhů a nesly již ve svém původu — i kdyby samy nechtěly —, na sobě ráz politicky bojovný. Stával sice ve Francii zákon, že každá nová společnost, tedy i řehole, potřebuje státního svolení, ale zákon ten se při veliké francouzské svobodě neuplatňoval. Počet žáků škol řeholních převyšil počet žáků škol státních a školou nabývaly řehole vlivu i na veřejný život. Poznenáhlu platilo v lepší společnosti za nobilejší, choditi do klášterů na mši sv. a k sv. zpovědi; řehole žily v úzkém poměru s lepšími rodinami, řeholníky stávali se mladíci z lepších kruhů a nadanější a světské duchovenstvo bylo jen pro lid a bylo také chudší, ježto pověstná francouzská štedrost obrátila se k řeholím. Duchovenstvo světské bylo tím více odkazováno na státní pomoc, tím více od ní závislejší a tak co divu, že mezi ním a řeholemi vyvinul se — ne-li zrovna odpor — aspoň ostrý rozdí. A přec světské duchovenstvo je tou organizací, o níž konkordát mluví a jež zaň je zodpovědná, ono je tou pravou hierarchií katolické církve.

Tak to šlo dál a dále, až se kruhy, jež se řeholím držely, od republiky úplně odvrátily a řehole nečinily bohužel ničeho, aby veřejné mínění, ježmuž za svůj rozkvět vděčily, s danými poměry smířily a v souhlas uvedly, naopak čím pochybnější stávalo se uskutečnění starých politických ideálů, tím větší stávala se roztržka. Katolictví a smýšlení protirepublikánské se krylo a v tom zemřelý sv. otec ve svém bystrozraku postřehl největší chybu, jež byla tím větší, že to katolictví nabylo svého vtělení v duchovenstvo řeholním a ne světským. Jako kdysi španělským katolíkům radil papež, aby zájmy své neztotožňovali se zájmy jedné dynastie, tak chtěl zabrániti, aby se francouzští katolíci engažovali pouze pro strany opoziční a tím na se uvalovali záští protivníků; ale francouzští katolíci mu neporozuměli, naopak mnozí z nich roztrpčení ustoupili z veřejného života a jeden z nejmočnějších řádů papeže vůbec neposlechl, druhý pak se podrobil jen na oko. Když pak aférou Dreyfussovou vážně nejvíce propukly, považovala církev nepřátelská vláda dobu za nejpriznivější, aby reformou spolkového zákona zasadila jí nejcitelnější ránu, ale posud nebylo tu bezohledného Combese a co Waldeck-Rousseau vypracoval, neslo stále ještě na sobě ráz umírněnosti. Jako bystrý právník poukazoval na slib řeholníků, jímž staví se oni sami mimo obor obecného práva, čemuž ovšem mnozí poslanci neporozuměli a teprv když přišli jiní a poukázali na miliardy mrtvé ruky, za něž mohl by býti zřízen fond starobní a invalidní pro pracující třídu, počala akce proti řeholím nabývat ve sněmovně půdy. Socialisté nabyli vrchu a boj proti církvi přesunut na pole sociální.

Waldeck Rousseau, jež se k zabránění řeholního majetku a k potlačení svobody ve vyučování nechtěl propůjčiti, ustoupil, přišel Combès r. 1902, jež z počátku potlačil řehole neautorisované, letos pak v červenci vydal zákon, jímž zapovídají se řehole vůbec, tedy i ty, jež si svého času vymohly vládní povolení a statky všech od státu zabráný. Rousseau viděl, že to již není boj proti kongregacím, nýbrž proti katolicismu vůbec, s čímž nesouhlasil a brzy na to zaopatřen zemřel, politovav krok, jež proti církvi učinil, ježmuž nebylo porozuměno a jež k takým důsledkům vedl. Ve všech těch opatřeních podržela nynější polosocialistická vláda jen ztěžka většinu a v poslední kampani vytrhl ji vůdce socialistů Jaures, který to s jistotou neudělal zadarmo a se

svým kontem se jistě přihlásí. Jest-li se dříve bral stále ohled na cit pro svobodu vyučování, ve Francii tak vyvinutý, prohlásila nynější vláda bez obalu, že učení řeholí není totožné se smýšlením republikánské společnosti, že hájí republiku proti jesuitismu a že kdo radikálně oficiální názor na život nesdílí, nemůže v republikánské společnosti býti vychovatelem a učitelem. Tím odejmuto rodičům všecko právo na výchovu dětí, stát prohlásil se i v tomto, Bohem a přírodou rodičům propůjčeném právu za svrchovaného pána a poněvadž jedná tak ne vůči všem svým občanům, nýbrž pouze vůči příslušníkům katolické církve, ukázal se jednostranným, nespravedlivým a surovým. Církev francouzská chybila, že zájmům monarchistů a nationalistů věnovala tolik pozornosti, ona s nimi prohrála, ale ona s nimi beze vší pochyby zase zvítězí, poněvadž nynější vláda je příliš zbahnělá a postrádá vší mravní síly, aby trvale své místo uhájila.

Jako u nás dostávají se mandáty do rukou mužů čím dále méně povolanych, jak sám příslušník českého poselstva přiznal, tak přechází i ve Francii vláda na muže čím dále bezohlednější. Zvítězí-li Jaurès, dojde k revoluci z dola, aneb vzmuží se nationalisté a zasáhne vojsko a dojde k revoluci s hora. V každém případě přijde však revoluce, která se dostavuje v nešťastné této zemi vždy v 30 letech a období toto uplynulo. Tanec nad sopkou.

Slasti vídeňských Čechů.

(3) Události inšprucké znovu nám vnucují úvahu o utiskovaných bratřích v hlavním městě naší říše. Říšský soud tedy prohlásil, že Čechové ve Vídni nebydli jako národní kmen, a řeč jejich tudíž není řeč v zemi obvyklou. Tu to máme! Jak se dají paragrafy z důvodů politických pružně vykládati!

Zde se nejedná ani o historicko-právní důvod; zde běží o právo nejpriznivější, o stávající skutečnost. Jsou-li v zámořských koloniích i Mašakaimbové, Hotentoti a Zulukaffi vychováni v jazyku mateřském, zda se má odpírati tolika Čechům — poplatníkům právo na vychovávání dětí v jazyku národním? Je-li Vídeň hlavním říšským městem, je-li soustředným bodem tolika různojazyčných národů, má se to poznati i ze zevnějšího rázu jejího; ale při dosavadní soustavě centralizační jeví se Vídeň jako hlava ryze německého státu, ačkoli sem putují daně těch státních občanů, jichž obrovská většina náleží národům neněmeckým. Vídeň nasazuje si ryze německou masku, třeba že hostí jen Čechů na 300.000.

Ó město hrdé, kdy si vezmeš z historie svého vývoje aspoň trochu poučení? Kdy uznáš pravou příčinu velikosti své? Čím jsi bylo proti Praze, pokud osud naší země těsně s tehou spjat nebyl? V Praze byla universita mnohem dříve než v nynějším pyšném městě nad Dunajem; a když r. 1565 vešla vídeňská universita jakž takž v život, byli Vídeňáci rádi, že jim přišli dělat professoři mistři z Čech. Vídeňský chrám sv. Štěpána počali stavěti čeští stavitelé. Jak vyspělá byla Vídeň před utvořením Rakousko-Uherského soustátí, patrné také na př. z této okolnosti: v Praze v době předhusitské bylo mimo universitu 25 veřejných škol, kdežto ve Vídni i v době pozdější — jen čtyři nižší školy. V obchodu a průmyslu držela Praha velikou převahu nad Vídni. Vídeň musil zachraňovati Jiří z Poděbrad, Vídeň hájily tisíce českých bojovníků proti tureckým hordám.

Po bitvě Bělohorské počalo se přesunovati těžiště moci a slávy Rakousko-Uherského soustátí z Prahy do Vídne. Zdaž však Vídeň vlastní silou počala tolik květat? Nikoliv; hlavně zase českým penězům a českým přístěhovalcům má děkovati za svůj obrovský vzrůst. Hlavně obětmi Čech, obětmi Prahy, města dříve císařského zkvětlo tolik veleměsto nad Dunajem. A jak projevuje svoji vděčnost? Ani jednu školu veřejnou nechce povolit!

tisíc českých dětí. Český živel jest ve Vídni hůře odstrkován než na př. v Mnichově — v cizině. Centralizační systém vlády Körbrovy jest k národnostním potřebám našim tolik „pozorný“, že i v Čechách zachází se s námi jako s cizinci. Jak by teprve ve Vídni chtěla vláda dělati některé ústupky? A přece Vídeň dobře ví, že by státu velice prospělo, kdyby náš národ po splnění spravedlivých požadavků zahřel také skutečnou vlasteneckou láskou k Rakousku. Ale vláda sama občany nejloajlnější odstrkuje. Vídeň jest vlastně nyní největším městem českým; vždyť ani v Praze tolik Čechů nesídlí jako ve Vídni. Ale v tomto městě, které má podporovati práva všech svých národů, nepovolena ani jedna veřejná česká škola! Či domnívají se páni ministři, že vymazlení němečtí nacionálové budou za to vděční, jestliže se jim na účet Čechů stále bude hazardně rozdávat? Čím více se před pokřikem Wolfiánů couvá, tím jsou tito pánové drzejšími, tím více loyality, rakouské vlastenectví šlapají v prach. Kdo z nich se kde chlubí, že jest Rakušan? Německé násilnosti a protesty pro slezské paralelky, pro vlaskou fakultu na universitě Inšprucké snad otevrou oči i největším optimistům. Německý mazlíček zbujněl velikými dary příliš, tak že stojíme před situací velice významnou: Němci svoji bujností Rakousko ženou ve zkázu a jiné národnosti vlastně musí neloyální, protistátní kousky vyhyčkaných německých nacionálů napravovati. Kdy pozná rakouská vláda své přátele? Nevyburcuje-li pány ministry ze spánku ani skandál inšprucký, pak už opravdu neproctne Vídeň nikdy. Doufáme pevně, že události inšprucké sblíží ještě více neněmecké poslance říšské rady, a pak níž strannické politiky Körbrovy přetřhne se jako vláknou. A co zatím máme činiti my? Jsme odkázáni zatím na drobnou svépomoc. Podporujeme tedy horlivě školu Komenského; a platíme-li my katoličtí Čechové na missie čínské, africké, nezapomínejme na vydatnou podporu českých bohoslužeb ve Vídni. Milujme všechny bližní své, ale nejvíce vlastní duchovně strádající krajany!

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 9. listopadu.

(Čím se také odůvodňuje odročení sněmu království Českého a jmenování osoby prof. Dra. Ant. Randy českým ministrem. — O tom, zdaž jde český národ kulturně ku předu nebo spátky.)

Rychlé a zřetelnými důvody neobjasněné odročení sněmu království Českého, který byl v Říjnu k zasedání svolán, aby celou řadu naléhavých a neodkladných zemských důležitostí vyřídil, mělo přý svou příčinou nejenom pouze v úporném stanovisku poslanců německých, avšak také v tom, že se v něm mělo jednati o vážné záležitosti, jež na přetřes ve sboru tom

dříve nebo později přijíti musí. Odročením sněmu mělo se přý tomu předejiti, aby se stávající poměry ještě více nekomplikovaly, kdyby se v něm mělo také ještě bez přípravy jednati o otázkách, jež se na denní pořádek sněmovní ku projednání hlásily.

Své doby podali totiž na sněmu zemský poslanec dr. M. Stránecký a soudruzi dotaz, aby byly zemským výborem království Českého sněmu vysvětleny poměry týkající se českých korunních statků, jež byly své doby státní správou rozprodány.

Na počátku říjnového zasedání jmenovaný poslanec se svými soudruhy odpověď na dotaz ten urgoval, tak že se dalo očekávati, že se o záležitosti korunních statků českých v plném sněmu království Českého nevyhnutelně jednati musí.

Mimo to byl pro říjnové zasedání sněmu chystán další důležitý dotaz. V kabinetním listě císaře a krále Ferdinanda V. Dobrotivého ze dne 8. dubna 1848, který jest vlastně prohlášením a potvrzením nynějšího doposud platného zřízení v Čechách, stojí při odstavci V. ustanovení znějící: „Občanské postavení židů v Čechách, přiměřené času a poměrům místním, má se na sněmě Českém v zralé uvážení vzíti.“ Poněvadž se to doposud nestalo, ač robotní, desátkové, a vůbec všechny ostatní poměry, též občanské a obecní postavení lidu selského byly již dávno upraveny, měl býti na sněmu podán dotaz, kdy také konečně až doposud odkládané zralé uvážení občanského postavení židů v Čechách, kteří předce měli do r. 1848 různé důležité zemské povinnosti, o jejichž upravení a náhradě doposud na sněmě jednáno nebylo, dle kabinetního listu císaře Ferdinanda ze dne 8. dubna 1848 ke svému projednání dojde.

Na jednání o otázkách těch nebyla zejména vláda připravena a proto, aby se při jejich probírání na sněmu mohla o příslušné znalce opírat, bylo přý zasedání českého sněmu odročeno a do středu vlády povolána byla hlavně proto odborná autorita v osobě Jeho Excellence pana ministra dra. Ant. rytíře Randy, aby mu bylo jako českému ministru uloženo, aby on, jsa světovou právníkou autoritou pokud se „držby“ týče, tyto spleťté záležitosti vládě rozluštíti pomohl.

V mladší české generaci totiž zavládají všeobecného uznání a souhlasu hodné proudy žádající, aby otázka českých korunních statků byla konečně urovňána a Českému království nahrazeno, co prodejem jejich ve prospěch celého státu a i Uher ztratilo a dále aby se pojednalo o tom, co do r. 1848 židé na různých dávkách zemi musili odváděti a poněvadž dávky ty nebyly doposud, jako byly ostatní povinnosti, vykoupny, aby se o tom konečně časově přiměřeně rozhodlo.

Poněvadž se očekává a jest jisto, že mladší česká generace záležitosti tyto se svého zřetele více nepustí a důsledně vytrvale na konečné jejich vyřízení na sněmu bude naléhati, má jim nynější český ministr jako právník

jest můj svědek, že se nemohu na nic upamatovati.

„Blázen!“

Dívám se na to slovo tisíckrát, obracím je na vše strany, dívám se na ně od shora, dívám se na ně od spodu, mohu je pohledem rozvrtati, než vše marno. Jako ledovec stojí přede mnou a já nemohu přes něj.

Jednou ráno vyšel jsem z domu. Lidé se zastavovali, hleděli na mne vyjeveně, kroutili hlavami a něco si tajemně šeptali.

Pohledy lidí bývají nesnesitelnější a dotěrnější než mouchy.

„Co na mně ti lidé vidí, čím jen jsem se stal tak najednou zvláštním?“

Švihnul jsem holí do vzduchu jako bych se bránil, chtěl a otočil jsem se asi dvakrát rychle na podpatku.

Nenadálým tím pohybem sjel mi s ramen svrchník. Byl obrácen na ruby.

„Blázne!“ vykřiklo vedle mne jízlivě umouněné švíčko a pohrdlivě vycenilo na mne zuby. A při tom ukazovalo si stále potutelně špinavým ukazováčkem pravé ruky na čelo.

„Blázne . . . — — —!“

Jako kdyby byla elektrická jiskra projela mi tělem, jako kdyby brom byl vedle mne zaburácel.

„Blázne . . . blázne . . .!“ hučelo mi v hlavě, dunělo mi v prsou, svíralo mne v hrdle, dusilo mne v dechu a tížilo mne v nohou. . . . Jako kdyby mne byl někdo najednou silným rozmachem hodil v jiný svět.

„Blázne . . . blázne . . .!“

Sahám si na čelo, chytám se za hlavu, dívám se v odlesk výkladních skříní a stále nikoho nevidím než sebe — pouze sebe.

„Blázne!“ rozkřikne se na mne znova učeník.

„Padouchu, cos to řekl?“; zařval jsem zběsile, skočil jsem jako tygr, rozevřel pěst, abych ho chytil za chrám a sevřel mu poškříbek v hrdle.

věnovati svou pozornost a pro český národ a vůbec obyvatelstvo českého království uspokojivým pro ně způsobem je pomoci urovnati, jakmile se o nich na sněmu opět mluvíti začne.

Opatření toto, o němž se nyní povídá, jest docela včasným a místným a docela by vysvětlovalo povolání osoby nynějšího českého ministra do středu vlády. Ten zajistí, že se jazykovými a pravopisnými záležitostmi v ministerstvu zabýváti nebude. Proto se tomu ochotně a rádo věří, že novému ministru krajanu jako vynikajícímu odborníku případně mezi jiným objasnění těchto záležitostí, aby „držba“ českého království v zapomenutí nepřišla a aby její důvodnost a důsledky byly také právníky dokonale opodstatněny a napotom podle toho vykonány.

Jest pochopitelné, že vyskytnou se činitelé, kteří nebudou rádi řeč o tom vedenou poslouchati, že se budou odvolávati na celou řadu mínění, aby se o tom všem raději mlučelo, na což se za nynějších poměrů počítati ovšem že více nedá.

Jednoho se u nás v Čechách neopatrně zapomíná, tak že se potom stávající poměry od všech starších osobností nesprávně posuzují. Náš dorost, naše mladá generace, která v desíti letech bude ve všech okolnostech a ve všech směrech přirozeným pochodem pokroku světa pánem situace, vychována jest a odrostla v zásadách a pojmání společenského života docela jiných, než-li jaké bývaly ještě v letech osmdesátých minulého století.

Socialistické, tiskem rozšiřované principy v té své části, která se hodí pro každého nemilionáře, pronikly naši čisti umělcí mládež tak, že odpor a mluvění proti tomu jsou házením hrachu na zeď. Čechovy „Písne otrocké“ jsou za dnešních dnů první četbou dorůstající generace a proto jest také patrným rozdílem od smýšlení oněch našich vrstev, jimž byly první četbou Máchův „Máj“, Čelakovského „Růže stolistá“, Jablonského „Moudrost otcovská“ a konečně Hájkovy „Večerní písne“.

S tím se musí počítati, že nová, dorůstající generace stojí na docela jiných zásadách a na úplně odlišném stanovisku od toho, jaké mládež mívala před dvaceti a více lety. A proto, kdo proti těm nebo oněm zjevům, jež se ve smýšlení a ze smýšlení toho plynoucím jednání mladé generace brojí, zapomněl si zjednatí způsoblost, aby zjevy ty chápati dovedl a aby chování své si ve příslušném poměru k nim zaříditi uměl.

Proto jest docela v pořádku a včasno, když se vláda stará, aby si ve příčině od mladé generace na denní pořádek uvedených důležitých záležitostí od povolaného znalce předem zjednala poučení a když mimo jiné také za příčinou tou byl právě prof. dr. Ant. rytíř Randa na křeslo českého ministra krajanu povolán, aby případně dle nastalé potřeby otázku českých korunních statků a potom doposud na českém sněmu opomenuté urovňání otázky židovské z právníckého stanoviska uvedl v ko-

Učeník však uskočil, s výsměšnými posuňky hopkoval po svém zaměstnání a stále volal: „Blázne, blázne . . . — — —!“

A od té chvíle cítím, že skutečně něco zvláštního se mnou se stalo. Oko leskne se mi často horečně, tak jako kdyby chtělo do jiných světů a v hlavě to vířívá, jako kdyby z dálky valila se povodeň . . .

Ano, ano, ta hlava, ta hlava!

Jako rozbourené mraky po obloze, jako houf ptáků, když na podzim letí v jiné kraje, jako rozvášněné vlny divoké řeky, tak letí v mé hlavě myšlenky. V divokém rejži shlukují se v pomysly, v představy a v neladašném běhu spřádají se v pásmo výroků a slov . . .

Chci je spoutati, chci je ovládati, chci jim dáti patřičný běh, chci je odříti slovesem všechny najednou, chci jimi zahřmět v udivený svět, než nemožno. Jako přívál, který nezná pout a mezí, jako násilně poutaná pára v rozžhavené pánvi narazí na moji soudnost, rozboří zábradlí a ploty logických ohrad a už se valí jako přívál v šíř i v dál bez ladu a skladu, valí se v divoké nezkrocenosti a zachvacující vše, zaplavují vše . . . — — —

Ležel jsem nedávno na hrázi rybníka a prostřed hlubokých tmavých lesů a díval se do jeho jasné hladiny.

Jak přepodivné to zrcadlo, jak závrtné to hloub!

Musil jsem se chytiti za hlavu. Táhl mne to tam, strkalo, hnalo. V úzkostech jsem dýchal, ve strachu na čele se potil. — Ach, to bezedno, to bezedno . . . — — —

A potom mluvíme o věčnosti, o nekonečnosti a nemáme ani smyslu, abychom otevřeně podívali se v odhalenou tvář vesmíru. — Jak jsme opovážliví!

Jaké to ohromné dálky, jaké to bezedné hloubky bez konce, bez mezí, bez ohraničení! — Nechápp, jen se lekám a chvěju.

Tak hluboký i duch lidský. Zdá se nám, že vidíme na jeho konec, ale zatím se zdán-

FEUILLETON.

Z filosofických reflexí blázna.

Prozrazuje Josef Váha.

„V ústech bláznů jest srdce jejich.“
Sirach 21, 29.

Henryk Sienkiewicz praví ve svém románu „Bez dogmatu“: „Člověk, který po sobě zůstává paměti špatně nebo dobře psané, byl-li jen upřímný, odkazuje a dává budoucím psychologům a románopiscům uetoliko obraz své doby, ale i jediné pravdivé lidské dokumenty, kterým lze důvěřovati. Píše-li kdo paměti, již tím pracuje pro svou společnost a zjednává si právo na zásluhu.“

Zvláštní náhodou dostaly se mi do rukou zápisky — blázna. Byly to črty, dvahy, reflexe, sentence bez ladu a skladu. Zadíval jsem se do nich jen ze zvědavosti. Četl jsem kus tu, kus tam a hle líbilo se mi mnohé.

„V ústech bláznů jest srdce jejich“, praví Písmo. — Blázen hledí na osobu, nedbá na nelibost, nevšímá si hněvu, co srdcem mu letí, to řekne. Pravda a upřímnost u něho nade vše.

„Blázni a děti mluvívají pravdu“, slychal jsem často. — A jest tomu tak. Mnohou trpkou pravdu musíme slyšeti jen z úst blázna. A odtud i osud její.

„To je blázen, co?“ usmějeme se útrpně a necháme vše při starém . . . — — —

Prozrazují zde něco z podivných těch zápisků. Zdají se mi býti upřímné a vyznívají z nich nezkažená lidskost. Tu a tam vykřik nevole a mravního rozhořčení činí je jen sympatickými a prolitá slza nad zlobou a útlisky lidí myslících a majících moc dodává jim jen ceny a důležitosti. Tím právě zdají se mi býti též i záslužnými.

„Blázen!“

„Mohu si možk srovna rozmysliti a Bůh

leje, v jejichž směru by se otázky ty mohly poměřat a dobře přiměřeně uspokojivé a správně vyřídit, aby nevytízení jejich dále neustávalo záležitostí otevřenou.

* * *

Naši dnešní českou veřejnost pronikají dva naprosto se potírající odpory, o nichž také třeba vážně a podrobně promluvit. Na jedné straně slyšíme u nás jasot a potěšení, jak prý kráčí český národ kulturně ku předu a na druhé straně zase slyšíme nářky a lamentace, jak český národ kulturně zůstává pozadu.

Co jest z těchto si odporujících tvrzení pravda?

Odpověď na tuto otázku dali bychom takto. Pravda jest, že českému národu stojí k dispozici a nabízí se tolik kulturních prostředků a pomůcek, aby skutečně ku předu kráčeti mohl přiměřeně svým poměrům, ale pravda jest, že největší většina příslušníků českého národa dobrovolně a schválně podáváných a nabízených kulturních prostředků nepoužívá v té míře, aby kulturně pozadu nezůstávala, tak že následkem toho o přiměřeně poměrném pokroku českého národa dnes mluvíti nelze, nemá-li se upřímně přiznati, že většina jeho stojí a zůstala za svou dobou kulturně pozadu.

O kulturní potřeby a pomůcky pro český národ v posledním století staralo se tisíc obětavých, vysoce vzdělaných, na výši své doby stojících a prozíravých mužů, avšak všechno jejich přičinění, všechny jejich snahy a práce vyběhly z většího dílu na prázdno, neboť u nás na kulturní výši doby stojící muž jest na tom hře, než-li za kulturní výši svého času daleko stojící mluvka.

U nás totiž vešlo ve zvyk krasořečnění, které ovšem že postupem doby pokleslo na jalové a prázdné plácání, tak že ve zřících širší veřejnosti daleko výše stojí a stáli velijací povídalkové, než-li nej přednější osoby kulturní a vědecké, které veřejnou službu spatřovaly v tiché, činnorodé a platné práci.

Palacký, Šafařík, Jungmann, Čelakovský, Tomek atd., když o starších nemluvíme, jsou českému národu známi pouze dle — jmen. Jména ta ovšem že stále brána jsou na dar, neboť udeřte-li na ohánějícího se jimi řečníka, v devíti případech z desíti uslyšíte, že řečník ten ani vůbec neví, co nositelé jejich vykonali a co na světě vlastně chtěli.

Jak málo se česká veřejnost po dílech jejich ptala a jak málo jejich výtisků „šestimilionový“ národ za padesáte a více let spotřeboval, dovodíme fakty.

Josef Jungmann vydal skoro před sedmdesátí lety svůj „Slovník“. Od té doby šly a ve svém působení vystřídaly se tři české generace, z nichž každá mohla spotřebovati těch „slovníků“ na nejméně alespoň tisíc. Jungmann jich však v letech třicátých minulého století tisíc do prodeje nedal, snad jenom polovici dostali jich soukromníci.

livým tím koncem hluboké nekonečno . . . Myšlenky letí, obraznost víří, představy se sprádají, ale to vše jen let ptáků v doznívání dále a výši. Tam dál, tam za nimi prostor nový, prostor ohromný, prostor pomyslů dosud nezrozených . . . — — —

Jak miluji přírodu, jak jí rozumím, jak jsem šťasten, mohu-li se zablouhati do její tajů a naslouchati té její zvláštní, hluboké a významné mluvě! Tuším, že bych druhého člověka nenašel. A začnu-li o tom mluvit, vyjeveně každý na mne hledí.

„Blázen, hm blázen!“

A já opravdu nemohu za to. Mám otevřený slach a jímavý smysl pro každé cvrliknutí ptáčí, pro každé zabarvení nebes, pro každé kvítíčko, pro každou travinu, pro každého červíčka, pro každé hnutí vzduchové.

Jsem jak Aeolova harfa. Táhne to strunami duše mé a zaznívá to ve mně nejlíbeznější harmonií. A zaladí to vždy duši mou k pokoji a klidu jako dobrý hudebník nástroj svůj zladiti umí.

Mluva přírody činí mne šťastným, činí mne klidným a schopným, že mluvě té rozumím, nedal bych za žádné poklady světa, za žádné úřady ve státě.

Nedovedu si představití milenkou, která by lépe blažila vyvolence svého, jako blaží příroda mne. A proto snad tolik rozumuju, proto snad tolik cítím a vnímám, že příroda mou učitelkou a těšitelkou.

„Blázen, hm blázen!“, pokřikují na mne. A já věru rád bych věděl, kdo blázní, já nebo jiné.

„Ina ovšem, blázen nebude mítí přítel a nebude vděčnost dobrodiní jeho . . . — — —“

A pak se divte, že od přibytých lidských probám a toulám se jen v přírodě . . . — — —

„Ina blázen!“

A tak dejte insert dnes, do sedmdesátí let, že chcete Jungmannův slovník koupiti a sasnáte, že ho můžete dostati hned třebaš padesáte výtisků, z nichž bude čtyřicet jako nových.

To svědčí, že Josef Jungmann byl jenom oslavován, ale neznán. Že by si na místě jeho „Slovníku“ od pětadvaceti let opatřovala předešlá a nynější generace v poměrném počtu „Slovník Kottáv“, o nepravdivosti toho předsvědčí každého nakladatelství Šimáčkovo.

Celé dytiamby napsány byly o šafatíkových „Starožitnostech“. Sečtete výtisky za sedmdesáte let vyšlých jejich tři vydání, a dopočtete se počtu nanejvýš asi 3000 a dejte insert, že si výtisk koupíte a dostanete hned nabídku kolika set, z nichž si budete moci vybrati sto výtisků doposud nerozřezaných.

A jděte po Čechách dům od domu, v nichž sídlí osoby, jež hrdě odmítnou a nepřipustí pochybnost o své kulturní výši a hledejte u nich Palackého „Dějiny“ a shledáte, že český národ za více než-li padesáte let, jejichž během vystřídalo se na světě na 20,000.000 Čechů, spotřeboval ani ne 10.000 výtisků nej důkladnější historie své vlasti.

Po čtyřicet let se u nás blásá, že jsme národem Husovým, jehož osl. va stojí každoročně nejméně 20.000 zl., což dělá dohromady za onu dobu okrouhle 2,000.000 K. V letech šedesátých minulého století vydal Karel Jaromír Erben české spisy Husovy asi v 1000 výtiscích po 6 zl. Kdyby je národ Husův rozkoupil, stálo by to 60.000 zl., ale třetina z nich potlouká se doposud netknuta po antikvářích, na koupi jejich není a nebylo — peněz!

Z těchto příkladů lze souditi, jak málo o zajímavou, poučnou a důležitou knihu stojí česká inteligence, o jejíž tupesti a nevšímavosti ku kulturním prostředkům a pomůckám dovedli bychom vyprávěti celé kroniky a o jednotlivých hotové humoresky. Bývá to obyčejně k smíchu, když umře vynikající osobnost, že knihovna její na velice řídké čestné výminky jest úplně bez ceny, nebo že žádné neměla.

Známe dokonce případy, že české kulturní osoby autory věnované jim důležité knihy posílají ihned nerozřezané na prodej do — antikvářů. A jistěmu nakladatelství se dokonce stalo, že se mu při velikonočním trhu sešel knihkupcům do komise rozeslaný od něho vydaný vědecký spis ve větším počtu zpátky, než-li v jakém byl jim rozeslán. O možnost toho postarali se pánové, jimž po výtisku věnovali autor nebo vydavatelstvo „k vůli cti.“

A dle toho lze si potom představití, jak asi se kulturně vzdělávají nižší vrstvy, když činitelé, kteří mají býti nositeli, znateli a šířiteli kultury, nejenom že sami ve své veliké většině kulturních prostředků a pomůcek vůbec nekupují, ale že, když jim jsou darovány, ihned je za pár haléřů prodávají, aniž by se do nich vůbec podívali.

Jak český lid poměrně málo o kulturní pokrok stojí, toho výkazy mohou podati veřejné knihovny po českých městech, z nichž některá vykazuje v ohledu tom žalostná data.

Co čte dnes náš pokročilý rolník?

Co čte dnes náš pokročilý řemeslník?

Co čte dnes náš pokročilý živnostník?

Co čte dnes náš pokročilý kapitalista?

Co čte dnes náš vlastenecký úředník?

A tážeme se, co čtou naši poslanci?

Obyčejně nic a když jim jest někdo ochoten něco zajímavého nebo poučného přednésti, nejdou ho vyslechnout také!

Proto deklamace o přiměřeném kulturním pokroku většiny příslušníků našeho národa jsou jalovou frásí a hovor o rozkvětu literatury jest povídáním o mrtvé narozeném dítěti. Mluvíti dnes o nějaké přítomné době odpovídající kulturní úrovni u nás, jest nesprávným sebeklamem, ale mluvíti o atlantické ignoranci a kulturní omezenosti bylo by docela na místě, neboť každý kolem sebe vidí celé zástupy figur, jež vlastně skutečnou a pravému pokroku národa překážejí a nevědomostí svou kulturní výši jeho snižují pod žádoucí její úroveň a potřebu.

Obrana.

(9) **Klerikální nevzdělanec.** „Čas“ ještě ani nepřčetl brožuru, jež pojednává o „moderním náboženství Masarykově“, a již pisatelé spílá klerikálních nevzdělanců. Jelikož jsem pisatelem oné brožury, považuji za náležité několik slov v důvěrné nenucenosti s „Časem“ si pohovořiti. Objektivní spravedlnost vůči katolickému knězi jest zboží, kterého bychom i za bílého dne s lucernou v „Čase“ marně hledali, a marně také jest mu připomínati slábnosti mezi vzdělanci obvyklé, protože rakavičky dřívější realistické ublazenosti dávno již zahodil. Vždyť ani nechápe hrůhů svých proti zásadě, která se hloupým lidem stále musí opati do hlavy, že v Norimberce nevěšeli dříve zloděje, pokud ho nechytíli a ne-

svědčili. Ve věci pak samé jest to povrchní paušálností, nazývati někoho klerikálním nevzdělanecem dříve, nežli důvody jeho jsou vyvráceny. Tento způsob jednání, tak často proti nepohodlným důkazům od „Času“ užíváný, mohli bychom již nazvati čínským copem na jeho filosofické hlavě. Jinak výrok o klerikálním nevzdělanci u realisticko-časovského žurnalisty nás nikterak neudiví, neboť takový gentleman má každého katolického kněze až ve čtvrtém žaludku. Ovšem jest to také nějaká opovážlivost, dokazuje-li kdo Masarykovi křiklavou nedůslednost a rozličné věcné nedostatky v problémech, jež neustále luští. Ne, to se nesmí trpět, to není přece dovoleno, vždyť, rozumí se samo sebou, Masaryk má vždycky pravdu a nic jiného než pravdu. Oh ano, jeden jest Masaryk a Herben jeho prorok, kterýžto prorok osobním kultem mistrovi vzdávaným jest již opojen, jako Turčín opijem.

(3) **„Poučný“ kalendář „Palacký“.** Od organizovaného učitelstva, které se chlubí pokrokovostí, mělo by se očekávati aspoň trochu samostatného myšlení. Ale pánové místo vlastního studia přezývají bezmyšlenkovitě protikatolické nápady lidí jiných. Nač nějaká vědecká censura, jedná-li se o kopanec do katolíka? Ovšem že organizovaným pánům, kteří vzdělaným kolegům natropili svojí „vědou“ již tolik ostudy, nenapadne vzíti v úvahu také obranu katolictva proti nestoudným lžem. Důkaz, jak „nestranné“ pánové chtějí poučovat, podávají jejich kalendáře „Havlíček“ a „Palacký“. Pro dnešek chceme podati několik ukázek z kalendáře „Palackého“. Zde opakují se nepravdivé fráze Masarykovy o husitské reformaci. Prý Hus bojoval za svobodu svědomí. Pravdou však jest jen tolik, že chtěl vybojovati volnost jen svým vlastním myšlenkám nejen dobrým, ale i tolik převráceným, že ani moderní husita neodvažuje se takové proticírkevní nápady šířiti. A dále pravdou jest, že Hus vybízel velmože, aby násilím nutili lid k účasti při náboženských výkonech, hlásal, že nedůstupní kacíři mají býti na hrdle trestáni; takovým způsobem rozhodně nebojoval za svobodu svědomí. V odstavci, pojednávajícím o „osvětěm významu reformace“, poukazuje opisovatel Masarykův na učené české bratry, na Komenského. Ale o vědeckém pokroku samých husitů jest pisatel hezky zticha. To nepoví, že Táboři vášnivě se stavěli proti vyššímu vzdělání; nepoví, že za husitství druhdy slavná universita Karlova živořila tak, že dělala svojí „vědou“ českému jménu jen hanbu.

Prý se Čechové zásadám reformace zpro- nevěřili ustavičným smlouváním s Římem, kompaktáty, atd. To jest zase bezmyšlenkovitá fráze vyrobená na ohlupování lidu. Smlouvání s Římem nebylo zrazením „zásad reformace“, poněvadž ani Hus ani kališníci neměli v programu vytvoření zvláštní církve, nezávislé na křesťanstvu ostatním. Vždyť na př. i po bitvě na Žitkově, kde Čechové přece zvítězili, jednali tito hned o spojení s církví. Sjezdení s církví — toť byl jeden z hlavních bodů husitského programu téměř po dvě století.

Prý také „české bratrství bylo květ činů Husových.“ Zase nově balamucení. Proč vznikla českobratrská církev? Nikoliv proto, že by se byl prvním bratřím Hus velice líbil; vždyť na př. sám otec jednoty Chelčický zle na Husa útočil. Ale jednata českobratrská vznikla takto: zbožnější kališníci těžce nesli zpustlý život kněží kališních, viděli, že za „reformace“ jsou mravy v Čechách horší než dříve a proto přes všechno stíhání kališních inkvizitorů zakládali náboženské společnosti zvláštní, jež se pak jednotně organizovaly.

Ostatné dosti již o těch nepravdách, jež se přímo v článku dle Masaryka sesumírovaného hemží. Hovořili jsme o těch a podobných historických bludech šíře již jindy.

„Palacký“ opakuje drze nepravdu již dávno vyvrácenou, že kněžstvo vikariátu náhodského se vyslovilo proti katolickým spolkům. Tato nepravda byla vyvrácena samým vikářem vdp. Peckou; ale organizovaní pánové lhou, jako by se nic nestalo. Při tom zároveň dopouštějí se nepěkného farizejství; papouškují po jednom knězi: „Co to má znamenati ve městě, kde je 20 spolků a společků, a založí se jedenadvacátý se jménem „katolický“, t. j. všeobecný? Nejsou-li v oněch 20 spolcích také katolíci?“ Takhle by si prostičký čtenář myslil, že vlastně štáb organizovaného učitelstva dokazuje, že toho katolictví u nás jest dosti i bez těch spolků a že tedy není ani potřeby vychovávatí nějaké „extra-katolíky“. Zatím však sám organizovaný štáb má v programu vyhození náboženství ze škol vůbec, organizovaní pánové kde mohou, tam útočí proti katolické nauce, pořádají přednášky výhradně takové, jimiž se i nespravedlivě proti katolictvu štve. A když se chce katolictvo ve spolcích uvědomovati a organizované se hájiti, pak se to prohlásí farizejsky za zbytečnost.

Rozumí se, že musil „Palacký“ také přiklusati s Koníášem. Uveřejňuje s počatí

některá jeho obhrobná slova, ale o tom se nezmiňuje, že Hus a Rokycana mluvili ještě dříve. Nezmiňuje se, že Konáš páčil výhradně knížky naplněné nejnemyslnějšími pověrami, které se k nám přehouply z Německa. Také nikdy nepoučí, jak veliký počet učených knih spálili Táboři a jak horlivě pastoři spalovali katolická „volumina znamenitá“.

Ale nejokatější strannictví jeví se v na dávacím článku pod titulem „Z našeho ovzduší.“ Zde se mluví o svatováclavské záložně, o „hnězdě nejhunsnější špíny duševní, tůni otravného hříchu, jemuž rovno nebylo pod sluncem“. (1) Že by nebylo horších věcí pod sluncem, než jaké se děly v svatováclavské záložně, tomu strannický pisatel sám jistě nevěří. Na př. Váš Štorkán byl horší než Drozd. Kolik prasklo od té doby záložen liberálních, kolik milionových bankrotů nadělali u nás od té doby židé, o tom ani muk. A když již mluví vášnivý pisatel o Drozdovi, zapomněl poznamenati, že nejvíce v záložně svatováclavské kradl husita a že takový skandál se stal v katolické záložně vůbec poprvé. Také neprozradil tento „poučovateli lidu“, že byli v záložně okradeni nejvíce kněží a že po odkrytí defraudací veliký počet kněží poslední těžce nastřádaný groš věnovali na ozdravení tohoto ústavu. O tom ani slova. Organiso- vaný pán raději drze lže, že „lid mohl viděti, jak klerikální tisk omlouval a všelijak vytáčel bídné kousky mocných a nedotknutelných (1) Drozdů, Karlachů (!), Poštulků a Khonů.“ — O Karlachovi, dr. hý pane, jste ještě žádný „bídný kousek“ nedokázal. O Drozdovi byl tisk katolický jeduomyšlný. Sami jsme hned napsali celý úvodník odsuzující jeho provinění; a i jiné listy naše psaly proti Drozdovi tak rázně, až lhal nám nepřátelský tisk, že se sami na něho vrháme „jako hyeny“. Teď zase lžete obráceně. Znalí bychom rádi ten katolický časopis, který hájil Poštulku; a že Kohna hájil jeho osobní orgán, proto přece „Katolické Listy“ a jiné naše orgány psaly o něm zcela otevřeně. Jestliže orgán organiso- vaného učitelstva nazval potupně a nespravedlivě všechno kněžstvo „Drozdy“, nedivíme se, že kalendář „Palacký“ přímo štvě poznámkou, že „lid v slepé důvěře nedovozuje důsledků, jak by bylo žádoucí.“ Tak! Pro Drozda a Poštulku má se špinit celý kněžský stav! V kterém katolickém kalendáři jest takové štvání proti učitelstvu?

Politický přehled.

Ministerský předseda dr. Körber upra- voval si pěkně klidnou cestu na říšskou radu, která svolána jest na den 17. t. m. Zdálo se, že hlavní překážka se strany Čechů bude od- klizena a najednou do toho zabouřili sami Němci krvavými výtržnostmi v Inšpruku proti Vlachům, vyhrážující vládě oposici a hledíce krvavých událostí těchto využívat k další agitaci také v jiných městech. Ve Vídni de- monstrovali proto něm.-nacionální studenti před bytem minist. předsedy a ve Štyr. Hradci proti italským a slovinským studentům. Zá- stupcové města a akademický senát inšpru- cké university vyslovili se rozhodně naproti vládě, že vlaská právnická fakulta v Inšpruku nemůže znovu zahájit svou činnost. Tak vida, Němci jsou pány. Němečtí poslanci podněcují vzpouru v Innomosti znova; ve snémovně prý se s dr. Körberem vyrovnají. Dr. Körber uznává, že je situace pro Vlachy v Innomosti nesnesi- telná a že poměry musí býti co nejdříve u- rovnány. Posl. dr. Grabmayer varuje Němce před bezohledným bojem proti ministerstvu Körbrovu, obává se, že by pak přišly věci horší. Události innomostské hlásají, že jen silná vláda může povznésti Rakousko z ny- nějších zmatků.

Sněm markrab. moravského v úterý u- zavřen. Přirážka zemská zůstane nezměněna a sice 57 h na korunu daně pozemkové a 63 h na korunu ostatních daní přímých. Na úhradu učitelských platů přijata předloha o zvýšení pívni daně: 1.70 K z hektolitrů.

Ve Vídni zahájeno zase vyjednávání o rakousko-německou obchodní smlouvu. Němci mají jaksí na kvap. Za tou příčinou vyslali do Vídně stát. tajemníka hr. Posadovského.

Opět volba Roosevelta prezidentem Spojených států severoamerických jest zaji- štěna.

Japonci chtěli mikadovi svému v den jmenin jeho položit k nohám Port Arthur. Podnikli proto na pevnost všeobecný útok ně- kolik dní trvající a jsou zase tam, kde byli dřív. Nové posily ani nová děla nic nescházely. Sami Japonci se k tomu přiznávají i jejich přátelé Angličané. Srdnatost a odvaha generála Stessla v Port Arthuru zlomena není, může se ještě udržet, než dopluje na místo loďstvo baltické. Dle vlastního přiznání japonského činí stráty japonské při posledních útocích na 20.000 mužů; že budou větší, samozřejmě. Před Port Arthurem zničena opět ruským torpédem

jedna japonská loď. Přes všechnu bdělost ja- ponskou zasobují dále čínské džunky Port Arthur potraviny, při čemž prý americké i německé firmy vývozci se účastní. Na mand- žurském bojišti panuje nečinnost. Rusové při- pravují se horlivě na zimu, již Japonci už nyní velmi strádají. Ruská armáda na řece Ša čítá 300.000 mužů a 1200 děl. Generál Liněvič jmenován velitelem první armády, gen. Kaul- bars velitelem třetí armády. Rusové pilně opevňují Vladivostok, který se Japoncům může státi druhým Port Arthurem. Baltické loďstvo opustilo Tanger a pluje Atlantickým oceánem. Příhoda hullská bude v dobrém vyrovnána. Rusové mají už mnohé důkazy, že loďstvo baltické bylo na své cestě nepřátelskými tor- pédovkami obrožováno.

Z činnosti katol. spolků.

„O cestě k blahebytu“ přednášel p. Ant. Pochmon, redaktor „Obnovy“, v neděli 6. t. m. o 2. hod. odpoledne v Jednotě křesťansko-socialních paní a dívek v Hradci Králové a téhož dne o 6. hod. večer na Slezském Předměstí. Účastníků přes nepří- znivé počasí sešlo se ještě dosti.

Z Častolevic. V neděli 6. t. m. konali jsme spolkovou schůzi, na níž přednesl vlp. J. Sahula z Hradce Král. „O povaze nynějšího zápasu našeho“. Četnými příklady odůvodnil názor, jak nedůležitý a sjezrně strannický i násilný boj vede se proti nám od těch, kteří mají plně ústa snášlivosti a pravdy. Ta okolnost, že vede se proti nám zápas prostředky nepoctivými, tím více má nás utvrzovati v našem pře- svědčení. Slova přednášejícího byla odměněna vděč- ným potleskem.

Z Liběšat. Dne 13. listopadu t. r. o 5. h. odpo. ve spolkových místnostech zdejší katolické Jednoty promluvil p. Václav Myslivec, redaktor z Prahy, „O úkolech katolíků v době přítomné.“ „Zdať Bůh“ i

Ze Skorenie. Křesťansko-lidový národní spolek pro Skorenie a okolí měl dne 1. listopadu večer schůzi v Koldíně. Účelem jí byla přednáška „O dobrém a špatném tisku.“ Předmět tento velice vhodně probral svým nenuceným rozmarným způsobem p. Fr. Jelínek, učitel z Malotic. Četné shromáždění poslouchalo vývody páne řečníkovy se skutečným zájmem a na- pjatou pozorností. V obšírné řeči bylo posluchačstvo uvědoměno o tom, co jest tisk, jaký jeho účel, čím byl tisk a komu sloužil jindy a komu nyní. Ukázkami některých časopisů a jich obsahu přesvědčení byli při- tomní, jak drze se tiskem lže a proti křesťanství útočí. Poukázáno i vhodně na to, jak se v lidu našem rozšiřují krvavé romány. Skutečnými příklady ze ži- vota uvedenými dokázal p. řečník nezvratně, jak pů- sobí na čtenáře tisk špatný a dobrý. Vybídnutí rodičů, aby hájili svých práv ve škole na výchovu křesťan- skou, mělo na přítomné občany účinek patrný, neboť slova tak upřímná a rozhodná, působiti musí. Panu řečníku hojnost zdraví a zdaru na další ponti za po- učováním lidu!

Z Vamberka. Křesť. katol. vzděl. spolek Svornost ve Vamberku pořádal schůzi dne 28. října s přednáškou: „O Buddhismu“, a 6. listopadu s před- náškou vlp. Ant. Kašky, děkana z Kostelce n. O.: „Zdali jest hanbou býti katolíkem. Slovy přesvědčivými vdp. řečník dovodil přítomným četným posluchačům, že právě oti jest býti katolíkem ve veřejnosti. Katolictví vede člověka k obětavému vlastenectví, zakazuje pak vla- stenectví prospěchářské, frázovitě. Katolicismus vy- rovnává protivu ve společnosti lidské a upevňuje ka- raktery ochotné k lásce bližnímu a k sebezníčení. Sobecká pýcha a siskuchtivost jednotlivců nechtějíce uznati svých chyb a se polepšiti a nechtějíce upustiti od páchaní křivd a násilí promítá špatnosti své na katolíky, jim spílá a nadává, aby od sebe pozornost odvrátila a probouzející svědomí slé usapala. Proto jen nedbat na ty strašáky a býti katolíkem s pře- svědčením vůle.

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecézní. Jmenování jsou: vys. důst. p. Dr. Ant. Brychta, kanovník a konsil. rada, radou diec. církevního soudu ve věcech manšelských sporů a trestných; vldp. Dr. Vinc. Ruth, profesor theologie, skutečným radou a asessorem b. konsistoře extra status; vldp. Dr. Gust. Domaby, prof. bohosloví a konsil. rada, obhájcem manšelsví při diec. soudu manšelském; vldp. Dr. Jan Jindra, profesor bohosloví, skutečným radou a asessorem b. konsistoře; vdp. Dr. Fr. Reyl, ředitel Borromaea, zá- stupcem obhájce manšelsví při diec. soudu manšelském; dp. Václ. Bartoš, farář v Zdechovicích, obdržel Expos. canon. Ustanovení jsou: p. Jan Novotný, administrator, děkanem v Nov. Městě n. M.; p. P. Odo Vorlíček, O. Praem., za kaplana do Želiva; p. P. Edmund Hanuš, O. S. B., za kaplana do Nám. Wernetovic. V Pánu zesnul: p. Fr. Sedláček, ř. farář na odpod. v Litomyšli, † 4. listopadu (marc. r. 1880' vysvěcen r. 1864.).

Povýšení profesorů. Do VII. třídy hod- nostní povýšeni byli v Hradci Králové pp. profesori středních škol: Dr. L. Brtnický a J. Svoboda; B. Neuman v Ném. Brodě, A. Novák v Nov. Bydčově, A. Křížek v Chrudimi.

Sedláčkova společnost, která minlon sobota zahájila v Klicperově divadle řadu divadelních představení, je sborem vážných dramatických umělců a proto v Hradci, jenž si tolik zakládá na své in- telligenci, měla by nalézt více porozumění a více podpory. Když se dávala klasická hra Hamlet ve výborném provedení, museli studenti a obchodníci

přiučti zachrániti čest pokročilého města. Sedadla sels- prázdnotou, ačkoliv máme zde mnoho kněží, profesorů, učitelů, úředníků atd. Zdá se, že intelligence naše strátila smysl pro idealy a pro umění, holdující raději jiným požitkům. Velmi slabá návštěva byla i v ostat- ních dnech, ač vybrané kusy v uměleckém svém pro- vedení věru poskytl nebyvalého požitku. V původním českém dramatu H. Horákové „Dolorosa“, které pro- vedeno bylo s nevědní svědomitostí, uchvacujícím dojmem působila pí. Sedláčková v úloze pí. Koubkové, již neméně umělecky po bok se postavila al. B. Křížová v úloze Mařenky; taktéž dámy M. Křížová, Kučerová, Procházková Hodrová, p. Tuttr atd. s pravou rutinou hereckou si počínali. Milým dojmem působila tu malá Feňulka. Veselohra „Páni synové“, obraz to společenských kruhů pražských, skvostným provedením rozebrala srdce obecního. Pan Kříž v úloze dvorního uzenáře stál na umělecké výši, a nímž o palmu večera se dělila paní Procházková, která odu- ševnělým vystoupením vždy si zjedná nadšených obdi- vovatelů. Role vědného studenta a Františky Urbanové byly u p. Sedláčka a pí. M. Křížové ve velmi dobrých rukou. V tragedii Hamlet, která vypravena byla s nej- větší pečlivostí, úchvatně vystoupil p. Zvíkovský, s jehož každého pohybu a slova zářil umělec nadšený, dokonale. A pí. Procházková v majestátu královny dánské vystihla i tu dokonale procítění úlohy své. Mlle zasáhl zde zjev Ofelie, al. B. Křížové. — Snad konečně obecního pozná snahu celé společnosti a odmění ji slušnou návštěvou. Také výkony hudby vo- jenské v meziakti precizním provedením zasluhují vši chvály.

Úmrtí. V úterý 8. t. m. zemřel v Hradci Králové sešlostí věkem p. Jos. Wolf, měšťan zdejší a kostelník katedrálního chrámu Páně, v 89. roce věku svého. Pohřeb koná se dnes na hřbitově kuklenkém. Zesnulý byl přes 40 let kostelníkem a obdařen před rokem záslužnou medailí.

Spolek na podporu ekudých stud- jiích středních škol v Hradci Král. koná pětátí pátek (dne 18. t. m.) řádnou valnou schůzi v místnostech zdejší Besedy o 5½. hod. odpolední. Nesejde-li se dostatečný počet členů, bude se konati o půl hodiny později: schůze druhá. Na programu jsou správy funkcionářů, volba nového výboru, jednání o pořádání koncertu, volné návrhy. Tento spolek vy- konal za dobu svého trvání mnoho dobrého; s peněz sebraných dávají se chudým žákům peněžité podpory, kupují se jim školní knihy, poskytují se jim obědy, šaty a p. I jest si přáti, aby humanní této instituci dostávalo se se strany ct. obecního vši možné podpory.

Pokračovací škola průmyslová v Hradci Králové. Letos bylo přijato do I. roč. 92, do II. roč. 109 a do III. roč. 62 žáků, úhrnem tudíž 263 žáků. Dle jednotlivých řemesel rozvedeni žáci I. a II. ročníku do tří a žáci III. ročníku do dvou poboček. Vyučování počalo dnem 1. října a dosud jeví se docházka školní příznivou. Ve schůzi školního vý- boru dne 8. října konané bylo svoleno, by zatím až po další rozhodnutí učňové činnosti směli se účast- niti denního vyučování na obchodní pokračovací škole. Bylo by si přáti, by pp. mistři častým nahlédáním do kontrolních knížek se přesvědčovali, zda-li pořádně učňové chodí do školy, a kde se jim v záznamech nějaká nejasnost jeví, by se u ředitelství školy přeptali.

Jednota divadel. ochotníků „Klic- pera“ v Hradci Králové ve valné hromadě dne 6. t. m. zvolila předsedou p. Dra Ot. Klumpara. Místopředsedou a zároveň prvním režisérem zvolen p. K. Paul, druhým režisérem p. Jos. Rašička. Do výboru pp.: J. Bulíček, Em. Svoboda, Jan Flašhauer a Svatopluk Beneš. Náhradnicemi vlt. dámy: Hallerova, Paulova a Rašilova. — Dle pokladní správy jest jednota již aktivní a sice 300 korunami, takže nyní čistý výnos z divad. představení rozdáván bude stádivě dobročinným účelům a na pořizování dekorací, rekvizit a p. — U příležitosti 20letého jubilea ote- vření zdejšího divadla sehraje jednota 24. března 1905 Klicperova „Hadriana z Říma“. — Ku konci přimlouváme se opět, aby ct. jednota zavedla p ř vstupném národní kolek.

Veřejná schůze poštovních úřed- níků z východních Čech koná se dne 13. listopadu 1904 o 3. hodině odpolední ve dvoraně Adalbertina v Hradci Králové. Program: 1. O postupu. 2. 35letá doba služební. 3. Dovolená a nejdělní klid. 4. Služební pragmatika. K objasnění bolavých stránek stavovských přichází úřednictvo poštovní před veřejnost, očekávajíce od ní hojnou účastí — sympatií.

Úprava chodníků. Obec zřídila velmi pěkný chodník na náměstí i přes protest majitelů domů a krámů. Doufáme, že se časem ocení dobrá snaha obecní správy i těmi, kteří proti této novotě protesto- vali. Pěkně upraven je též chodník v Komenakého třídě, kdeš na úzkém bývalém chodníku odehrávaly se osobní srážky paasantů dosti často. Vůde snad již máme pěkné chodníky dlážděné, jenom chodník před vojen- skou adjutanturou a před obecní zahradou u Adal- bertina volá po úpravě, neboť je „dlážděn“ pouze bahnitým šutrem, takže chodící raději používají silnič- ního rigolu než-li tohoto chodníku. Snad by se mohl též vydlážditi mozaikou, která je mnohem levnější a trvanlivější nežli dlážba hradebního písčového. Odpo- roujeme tento opatření kont pozornosti obecní správy.

Ve schůzi městské rady dne 7. listo- padu 1901 usneseno: Na žádost pana Josefa Nevy- hoštěného o povolení ku stavbě dílny na parocle o v bloku E bylo usneseno, aby vzhledem k tomu, že dle paroclejších podmínek platných pro blok E ne- seamějí dvory zastaveny býti budovami k účelům průmyslovým sloužícími, dříve podal městskému zaste- pítelství žádost na změnu paroclejších podmínek. — Vstl byl na vědomí správou jatek předložený výkaz

jatečných poplatků za měsíc Mjen t. r. — Žádosti p. Váci. Lichého z Vysoké n. L. za odprodání hroby na věčné časy na hřbitově na Zámečku vyhověno nebylo, ježto záležitost pohřbívání na Zámečku z obce Vysoké cestou instanční vyřízena dosud není. — Návrh právníckého odboru na změnu jízdního řádu pro povozníky v Hradci Králové předložen byl městskému zastupitelstvu s odporčením. — Zamítuta byla žádost povozníka Váci. Slabého ze St. Předměstí o svolení k jízdě přes louku k Orlici, jež najatu má pan J. Novotný. — Usneseno, aby panu V. Vachovi, majiteli domku čp. 382. v Pospíšilově tř., nařízeno bylo, by do 14 dnů dal zříditi chodník podél celé stavební parcely své. — Vzat na vědomí výkaz příjmu a vydání policejních pokut za měsíc říjen 1904. — Odepána byla jednomu žadateli daň ze psa, ježto zjištěno bylo, že byla omylem předepána. — Udělen byl příspěvek místnímu odboru N. J. S. v Orlickách a Spolku paní a dívek českých v Trutnově příspěvek pro vánoční nadílku. Jednotě divadelních ochotníků „Klicpera“ zde odepána byla částka za spotřebovaný plyn při dvou divadelních představeních v měsíci říjnu požadovaných. — Udělena byla jedna podpora na osazení chudého sirotka, jedna podpora chudinská měsíční a jeden příspěvek na byt na dobu půl roku.

Podzimní počasí ukázalo se minulý týden v pravé své nevlídnosti. Denně snášel se déšť ze zachmuřeného oblohy provášen větrem, který se zvláště v úterý a ve středu v noci rozzuřil v pravou vichřici. Vichr brachou obracel dešťovky, tak že ohodci museli se zúplna vydati nepohodě. V noci na pátek byl mráz.

Podobizna věhlasného čes. malíře Alf. Muchy vystavuje o. k. dvor. fotograf J. F. Langhans v Hradci Králové ve svých výkladních skříních. Nejnovější tento obraz jest v každém ohledu dílem uměleckým.

Všeobecná úvěrní banka v Hradci Králové čítala dnem 31. října t. r. 715 členů s 885 hotovými splacenými členskými podílů, tak že záruka hotovými splacenými členskými činí K 58.100.— Obrát pokladniční za měsíc září obnášel K 41.015-78. Za uplynulých 6 měsíců K 165.588-47. Nenadálá revize účtů provedena byla dne 9. září t. r. a bylo vše v úplném pořádku nalezeno.

Vyměření osobní daně z příjmů. Všichni držitelé obydlí, domů, po případe jejich zástupci se vyzývají, aby předložili berním úřadům vyměřovací výkazy všech osob v domě bydlících, spočítaných podle bytů resp. obchodních místností a při pronajatých budovách s uvedením nájemného a po případe podnájemníků, uvedouce zároveň jméno a způsob povolání nebo výdělků, pak i bydliště jednotlivých obyvatelů. Při tom podpronajimatelé necht uveďte své podnájemníky a nájemné od nich placené, přednostově domácnosti pak udejte všechny k jejich domácnosti patřící osoby, které mají nějaké vlastní příjmy. Držitelé pronajatých budov mají podati „seznam domovní“ (vzorec B) s případnými „seznamy bytovými“ (vzorec C), kteréž poslední od jednotlivých přednostů domácnosti potažmo nájemníků mají býti vyplněny; naproti tomu v příslušných budovách nepronajatých mají držitelé domů podati „seznamy obyvatel domů“ (vzorec D). Tyto výkazy (vzorec B, C, D) buďtež ve směs přenes dle stavu ze dne 15. listopadu 1904 v příslušných rubrikách náležitě vyplněny a nejdéle do 20. listopadu 1904 u vyměřovacího úřadu (o. k. berních správ, okresních hejtmanských) od majitelů domů samých podány, aniž by bylo vyžádáno, až orgány veřejné neb obecní pro tyto výkazy přijdou. — Dále vyzývají se osoby, které svým podřízeným vyplácejí roční platy 1200 K převyšující, aby nejdéle do 15. ledna 1905 u svrchu uvedených úřadů oznámily příjemce takových platů, uvedouce jejich jméno, bydliště a zaměstnání, výši a druh platů. K tomuto oznámení ušije se úředního vzorce E 2. Potřebný počet tiskopisů budiš od stran u o. k. berní správy, okresního hejtmanského, berního úřadu neb obecního úřadu vyvednut.

Repertoir společ. p. Sedláčkovy Sobota 12. t. m. Brachvogel: „Narcis“; neděle 13. Anonym (Dr. Koldinský): „Penězokasi“; pondělí 14. Masterlinck: „Monna Vanna“; úterý 15. Berson a Simon: „Zaza“; středa 16. Benedix: „Had v ráji“; čtvrtek 17. Rostand: „Cyrano de Bergerac“; pátek 18. Mailhaker a Miland: „Kosačka“, operetta; hudba od Brandla. Pohostinská hra el. Grossové.

Nadace. U příležitosti oslavy 50letého panování J. V. císaře a krále Františka Josefa I. byla na památku paní Josefy Červené, choti c. a k. dvorního továrníka, dětem jejími založena nadace pro vdovy dělníků s požitkem K 84.— ročně. Dne 2. prosince 1904 odděleny budou politiky z nadace této za uplynulý rok. Nárok na nadaci tuto mají: a) především vdovy po nástrojářích firmy V. F. Červený a synové, c. a k. dvorní dodavatelé hudebních nástrojů v Hradci Králové a kdyby jich nebylo, b) vdovy po nástrojářích vůbec, a kdyby ani takových nebylo, c) vdovy dělníků řemeslných vůbec, nebo nádeníků, kteří po delší dobu byli v Hradci Králové pracovali. Kdo o tuto nadaci uchází se chce, podejš do 20. listopadu 1904 žádost svou do podacího protokolu parkmistrovského úřadu v Hradci Králové.

Skupina Z. Ú. J. D. ve vikariátu rychnovském odbývá dne 14. t. m. o 1 1/2 hod. odpolední oběd svou schůzi ve Skuhrově v místnosti tamní besedy u p. J. Rydla s následujícím pořádkem: 1. Zahájení schůze 2. O zavedení rorátů (spěv) ref. L. Jelínek, koop. ve Skuhrově. 3. O úpravě nové agendy ref. V. Hvéda, farář v Vamberku. 4. Projev v příčině úpravy kongruy. 5. Volné nářhy.

Lenákremská vikariální skupina koná ve středu dne 16. listopadu v 11 hod. schůzi ve farním domě v Čermné. V čes. příslušném sepsaného, dočasněho počtu schůze nebude.

Vyznamenání. Vldp. František Pecka, řádný a vikář v Náchodě, byl těchto dnů vyznamenán rytířským křížem knížectví Valdeckého v Německu,

jež mu udělil kníže z Valdeku-Pirmonu pro zásluhy, kterých si byl p. děkan jako učitel bývalé princezny Bathildy, nyní kněžny a ohoi panujícího knížete za šest roků vyučování získal. Když p. děkan brzy po té přijel do Ratiboric, kde dlel p. kněžna Bathilda, aby se za tuto vyznamenání poděkoval, šla mu kněžna rychle vstříc a přivítala ho usmívavě český: „Vítám vás, pane děkane! Jak se vám daří?“ A i v dalším hovoru užívala p. kněžna jazyka českého. Je to zajiště pozoruhodný a milý zjev v nynějších těžkých dobách, kdy na nás jazyk i národ se pohlíží se strany německé tak pohrdavě!

Tamburašský koncert v Týmšeti. Zdejší katolická jednota pořádala ve prospěch vídeňských Čechův dne 8. listopadu lidový tamburašský koncert. Účinkoval tamburašský odbor katol. jednoty z Hradce Král. Koncert zahájil proslavem „Vídeňským Čechům“ z pera p. prof. Miřovského, který vzelelně přednesl p. Stan. Šejna. Pestrý a vybraný program pilně nastudovaný precizně také přednesen byl. Hra byla stále applaudována a mnoho skladeb musilo býti přidáno. Jednotliví členové i celý sbor osvědčili v plné míře sevívenost svoji. Do programu tamburašského přidána i čísla koncertní na housle a violu, kteráž obě virtuózně podal vp. J. Sahula. — Návštěva byla velmi četná i z Třebouchovic a z Kostelce n. O. Jednota adejše děkuje odboru tamb. katol. Jednoty v Hradci Králové za ochotu, s jakou podjal se koncertu a těší se na brzkou shledanou. — Zdař Bůh!

Z Chrudimě. Dne 13. října vysvětil vdp. arciděkan Dr. Mrátek druhou mateřskou školu v našem městě. — Na den sv. Karla Borrom. byla vysvěcena vdp. vikářem Štebákým vkusně polychromovaná kaple špitální. Při obou posvátných úkonech p. arciděkan i p. starosta Havelka pronesli případné řeči. — Zajiště slouží nynější městské správě jen ku cti, že ve dvou měsících uvedený v činnost tři ústavy sloužící humanitě s vzdělání. — 15. listopadem dokončí se tříleté působení nynější městské rady.

Konference textilníků na den 13. listopadu 1904 do hostince „u Kovářů“ v Libštětě svolává Všeodborové sdružení křesť. dělnictva a zve na ni všechny muže a ženy v průmyslných a tkalcovských pracujících, aby si o svém postavení porokovali. Konference zahájena bude o 2. hod. odpol.

Velkou akademii v Národ. domě na Opočně pořádá Cyrileká jednota na Opočně na oslavu desetiletého trvání svého za laskavého spolupůsobení p. t. místních pěveckých jednot Mladý a Vorla, Tamburašů z Hradce Králové Hzenim sbormistra p. V. Gyrnkovicze, si. E. Lutzové z Č. Skalce a p. prof. Nováka z Náchoda v neděli dne 13. listopadu 1904. Pořad: 1. M. Farkaš: „Směs z chorvatských nář. písní“. Tamburaši. 2. Ed. Bartoníček: „Vzkaz českým ženám. Upravil L. Taichman, smís. sbor s práv. orchestru. 3. a) B. Smetana: „Daliborova arie v šatelně“ z opery „Dalibor“. b) Dr. A. Dvořák op. 83: „Tě naší lásko“. 4. J. Machač: „Veselá Praha“. Směs. Tamburaši. 5. K. Bendl: „Tichá noc“. Dvojzpěv s práv. pianu. 6. A. Štrébíl: „Krejčí“. Trojzpěv s práv. pianu, ženský sbor. 7. G. Rossini: „Vilém Tell“. Ouvertura pro piano na 4 ruce a harmonium 8. G. Braga: „Andělský zpěv“. Serenada pro housle, sopran a piano. 9. Brož: „U posavskéj šumy“. Hudební obraz. Tamburaši. 10. a) P. J. Čajkovskij op. 16: „O zapj mi, matko!“ b) R. Friml: „Zda si někdy vzpomínáte“. 11. C. M. Hradir: „Náměly“. Čtverylka, smíšený sbor s práv. pianu. 12. a) M. Farkaš: „Estudiantina“. Španělský valčík. b) V. G.: „Pochod tamburašův“. Tamburaši. — Sboru a hudbu řídí pan L. Taichman, ředitel choru. Začátek o půl 8. hodině večer. Předprodej lístků v knihtiskárně p. Jana Sluky.

Podivný pohřeb. Ne nadarmo lichotí si Hlinočtí, že jsou v pokroku sto honů před Prahou! Novým dokladem toho jest večerní událost minulé pondělí. V Praze v poslední době měly noviny potěšení zabývat se „nemocí“ obědla Němce, redaktora „Práva lidu“, v Hlinsku mu „soudruzi“ vystrojili už pohřeb. Při modrém pondělku rozjařených šest soudruhů neslo na nosítkách bednu polepenou papírem a ověncenou přes náměstí. Ve dvou hostincích učinili zastavení, načež za radnici nad milým „nebožtkem“ si poplakavše, jej opustili. Pohřební průvod konán v pondělí večer — requiem dle dolechu bude u soudu.

Ještě krása ženského těla. (Dopis jednoho p. učitele). Kterak Košho „Krása ženského těla“ pomáhá k umravňování, slouží následovním obrázkem: Přijdu do třídy jak obyčejně brzy, a tu hlouček žáků sešupen živě hoví. Pomalu jdu k nim, aby mne neuposorovali a k svému úžasu spatřím, že mají před sebou na lavici dva prospekty „krásy“. Tázal jsem se jich, jak k tomu přišli a tu oni odvěti, že to bylo v novinách vloženo, které tatínek odbírá. Má-li p. Koš synáčka neb dcerušku 10—14letou, ať hojně je touto „lekturou“ zásobí a bude brzy vidět, kam dospěje. To jsme věru neočekávali, na co vydávatel obrázků k vyučování se vrhne a která i naši školní mládež otravovat bude! Snad také dá tisknouti něco ve velkém na školní chodby! Zaslouží věru, aby školní úřady se tohoto ujaly!

Z Ústí n. Orli. Na počest narození svého čestného člena, mistra J. L. Lukase, koná hudební jednota sv. Cecílie v Ústí n. Orli. dne 21. a 22. listopadu v sále hotelu Frimlova svou 101. valnou schůzi. Při slavnostním večeru bude na počest mistra koncert hudební jednoty a starosta města Dr. F. Vicoza promluví o životě a působení oslavence.

Pastoreční památník. Jak vandalsky lze si v našem t. sv. osviceném století ještě počínati, dokazuje Malín u Kutné Hory, obec to, která se kutnohorskými Podvysockými Listy tak ráda pokročila obcí nasývatí dává, ať o nějakém pokroku zde shola nic nevědí. Obec malínská má též ve svém majetku srušený starobylý, z XI. století pocházející románský kostel sv. Jana Křtitele, založený na starém pohanském pohřebišti, o němž též Josef Braniš ve svém spise „Dějiny umění středověkého v Čechách“ smínal čin. Kostel tento pustne čím dál tím více a uvědomělí občané Malínští používají ho za skladiště nářadí, cibule a jiných polních plodin, tak že bohu hleďtí na tohoto

svědka staré české slávy, zkáze propadlého. | K. v. v. své rázovitosti po stránce dějinné a vzhledem k okolí zasluhoval by historicky tento kostel zajisté lepšího ocenění a užití a záleží na občanstvu zamožné obce Malínské, aby v tomto směru pokročilo svoji dokázalo.

Potvrzené stanovy. Místodržitelství potvrdilo stanovy nově zřízeného křesť. sociálního spolku v Holohlavech u Smiřic.

Z Koldína. Dne 31. října v neděli konána v obci naší milá slavnost. Byl toho dne církevně požehnána nová malba ve zdejší kapli vldp. vikářem Jos. Kaplanem z Cudlavi. Jak obec zdejší, tak i celé okolí bralo na slavnosti té podíl, což dokázalo procesí, které pořádalo se ze Skorenice do obce zdejší a jemuž vyšel naproti hasičský sbor s družičkami v četném počtu. Věfici vešli do vkusně vymalované kaple, kdež bylo tázání, přiměřené zpěvy na kůru zdatile přednesené, zehnaní a ku konci požehnání. Malbu provedl p. Doležal z Bučovic na Moravě. Přejme si vše, aby i oltář sv. Anny byl důstojně opraven a tvořil tak s malbou dokonalý umělecký celek. Vldp. vikáři voláme srdečně Zplát Pán Bůh!

Z Vápná od Chlumce n. Oldi. Letošního roku naše tichá dělníka postoupila do popředí, nebo stále ve Školáckém Obzoru oheň a síra na ni chrlena, zvláště naříkáno na „klerikálního lhaře a velkého chlebaře“ řídícího učitele, ale za to veleben učitel Dráp a jeho pomocnice slečna učitelka Ostružinová, kterou Dráp poučuje o bezcharakternosti klerikální, že z takového bahna se vymyká a to že jí slouží ke cti, ježto nyní vyznává víru radikální. Učitel Dráp však veleben měrou nejvrchovatější, že je jednatelem zdejšího hospodářského spolku a pokladníkem ve spoutelném spolku a jeho povinnost je lidstvu pomáhat a ze tmy ho vyvádět. Do svých tenat dostal učitel Pád vp. Hrnčála, kteréhož vybědl, by do společnosti jejich chodil. A vp. neznaje poměry místní, přijal nabídnutí toto a chodil do společnosti učitelů Páda a Stuchlika. Nic netrvá na světě věčně a tak i vp. přišel odtud do Lužce. Na rozloučenou pořádali zmínění páni učitelé večírek, u čemž vědělo každé dítko z vesnice. Najednou ocitila se zprávička o večírku tomto ve Školáckém Obzoru; dle všeho snad ji tam některý z těch pp. pořadatelů toho večírku poslal, aby se mělo nač odpovídat. Hned na to následovala sáhodlouhá odpověď, kterou by si měl vp. Hrnčál předčísti, by poznal ty „upřímné a dobré duše!“ Zapírají, jak jen mohou, že žádný večírek nepořádali, nýbrž že sám páter přišel, aby jim dal s Bohem. Jeví s kaplanem velkou soustrast, že měl malé příjmy, (ó ty lišácký ferino), ale oni jej k sobě nevábili a hned zase pisatel vrhl se na řídícího učitele a každého, kdo jej přijde navštívit. Podruhé, až někdo k říd. učitelu přijde, učeť pokorně se jde zeptati, smí-li mluvit, neb má-li zakázáno. Tak dostoupila ta svobodomyšlnost, čili liberálnost učitelská dnešní doby, kde učitelé kážou svému řídícímu, s kým mluvití smí neb nesmí. Tak to dopadá v tom klerikálním Vápně, na něž známý pisatel ve Šk. Obz. tak jest rozhorlen. Šk. Obz. zajiště mnil si ruce, když takého výtečného dopisovatele má, který ty klerikály trhá, až z nich prach a peří lítá, ale to peří, ač lehounké, lítá a padá k zemi, padá k zemi a různé divné pády a zvěsti věští. Povíme si příště o p. Pádovi trochu více. Takový horlivý agent pojišťoven, kterému jde účetnické počítání nad všecko méně výnosnou pedagogiku, zasluhuje zvláštní pozornosti. (Máme v rukou poučný a agitační Pádův leták.)

Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové. (Dle seznamů archiválních podává V. P.—s. (Pokračování). Jiří Morávek měl právě tolik a takových dědičných rolí a luk jako Adam Morávek, mimo to měl pod 1 vůz louky za roční plat 1 zl. 5 kr., zahradu téže velikosti jako Adam Morávek, úroků platil také tolik, k záduší sv. Ducha též, kantorovi posnopného 8 snopů, desátku a ova na koně p. děkanovi také tolik jako Adam Morávek, za obiláče a letník platil 18 kr., odváděl 1/4 slepice a 4 vejce; robotoval 3 dny v týdně. Sedlák Jan Doležal měl 31 str. II., 34 str. III. tř. rolí dědičných, pod 1 vůz louky dědičné a pod 3 vozy louky za plat roční per 5 zl. 22 kr., zahrady pod 3 větr., úroků platil 51 kr. 4 1/2 den. půlletně, na sukna do záduší sv. Ducha 4 zl. 40 kr., posnopného kantorovi 8 snopů, pana děkanovi 1 str. šita, 1 str. ova a na koně 1 1/4 čtvrtce, 18 vajec, 1 slepici a 4 vejce; robotoval týdně 3 dny. Sedlák Václav Jansa měl 10 str. II., 11 str. 3 věr. III. tř. dědič. rolí, pod 1 vůz louky s platu ročně 3 zl., úroků platil půlletně 42 kr. 1 1/2 den., vrchnosti odváděl 1 slepici, panu děkanovi za obiláče a letník 6 kr. 2 vejce a na koně 1 1/4 čtvrtce ova; robotoval 1 den. Sedlák Mikoláš Česák měl 12 str. II., 28 str. 3 věr. III. tř. dědič. rolí, pod 3 vozy děd. luk a pod 1 str. zahrady; úroků platil půlletně 25 kr., p. děkanovi desátku: 1 str. šita, 1 str. ova, na koně 1 čtvrtce ova, za obiláče a letník 15 kr., 1 slepici a 4 vejce, kantorovi posnopného 7 snopů; robotoval 1 den týdně. Chalupník Václav Komárek měl 8 str. II., 11 str. 2 věr. III. tř. dědičných rolí, pod 1 vůz louky, úroků platil půlletně 15 kr. 3 den., kantorovi posnopného 2 snopy, desátku panu děkanovi 2 věr. šita, 2 věr. ova, na koně 1 št., za obiláče a letník 10 kr., 1 slepici a 2 vejce; robotoval 3 dny týdně. Chalupník Václav Vavřínka měl 4 str. II., 6 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz louky, úroků platil půlletně 7 kr., kantorovi dával 3 snopy posnopného, p. děkanovi 3 št. šita a 3 ova desátku, ova na koně 1 št., za obiláče a letník 3 kr., robotoval 3 dny týdně. Václav Cibulka měl 4 str. II., 5 str. 2 věr. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz louky děd., úroků platil 15 kr. půlletně, kantorovi dával posnopného 3 snopy, p. děkanovi desátku 3 št. šita, 3 št. ova, na koně ova 1 št., za obiláče a letník 3 kr. a 1 vejce; robotoval 3 dny týdně. (Pokračování).

Ze Vícedb. sdružení křesť. dělnictva. Při schůzi ústředního výboru v Hradci Králové 28. října dala nemoc podpory 6 40 K A. Němcové, 5 12 K F. Šolcovi v Úpíci, dne 5. listopadu udělena nemoc podpory 4 30 K M. Strakové v Litomyšli, 12 K J. Venclovi v Ústí, mimoř. podp. 10 K J. Ptáčkovi v Čáslavi, 10 K v nezaměst. J. Tlaskalovi v Třebouchovicích. Přijato 13 členů.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

dostati lze v knihkupectví p. Františka Horovky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopěch.

Světicejší biskupy v Olomouci jmenování jsou: probošt metropol. kapituly a general. vikář magr. Jan Weinlich a metropol. kanovník magr. dr. Karel Wisnar.

Příloha. K celému nákladu dnešního čísla přiloženy jsou prospekty nakladatelství p. Karla Simka v Čes. Budějovicích. Odporujeme k prohlédnutí.

Na obranu katol. církve ve Francii povstal právě slavný francouzský spisovatel Pavel Bourget, jenž po mnohém pohlazení v životě převalil se o pravosti církve katolické. V ohledu sociálním má v Bourgeta katolici musu cenu nejvyšší, v ohledu politickém jest mu zase monarchie nejlepší formou vlády. — Nedávno vrátil se z Londýna francouz. učenec Huysmans, přesvědčen jest o závažnosti tohoto místa. Viděl mnoho poustevníků, zkoumal jejich uzdravení a tvrdí, že věda lékařská jest slabá vysvětliti tyto nadpřirozené účinky. Nešťastelům církve katol. ovšem tím více se srdce rozbouří nad těmito novými obránci církve.

Úbytek porodů v Uhrách. Dle zprávy vládní za r. 1903 ubylo v Uhrách proti r. 1902 manželských sňatků i porodů. V r. 1903 uzavřeno sňatků 160.221, r. 1902: 169.029. Živých dětí narodilo se r. 1902: 759.739, v r. 1903 pouze 726.239. Zde nejlépe viděti, kam vede ta zhlášená svoboda maďarská, která občanský sňatek klade nad svátost stavu manželského a před kterou tisíce ujařmených slovanských občanů uherských bloudí v cizině za chlebem.

Marky císaře Viléma — v Přerově na Moravě. Dle M. Tagblattu daroval císař Vilém něm. evangelické obci v Přerově na opravu kostela a hřbitova 1000 marek. — To by bylo vzbouření v Germánstvu rakouském, kdyby tak car ruský vzpomněl si darem na některou českou obec! Ovšem, pravým vlastencům rakouským není důstojno a třeba dožebrať se pomocí za hranicemi.

Naše poklady. Dle výkazu ve „Spořitel. Obzoru“ bylo koncem září t. r. u 74 českých spořitelů v království Českém uloženo 488.850.233 15 K a u 27 čes. spořitelů na Moravě a ve Slezsku 61.713.746 92 K, celkem u 101 čes. spořitelů uloženo 500.563.980 07 K. Během měsíce září bylo u 101 čes. spořitelů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku uloženo o 1.828.454 67 K více než v srpnu, přes to, že se následkem sucha naklalo na špatné časy. Ze spořitelů v Čechách nejvíce vkladů měla Městská spořitelna pražská 168.697.347 73 K, na Moravě První kontribučenská spořitelna ve Vyškově 7.161.613 13 K. Dle toho jsme dosti zámožní, ne však podnikaví, jinak by se národní naše jmění muselo nejméně zdvojnásobiti.

Němec — z české Lhoty. Rektorem německé university pražské zvolen právě „německý“ profesor Rzach, jenž pochází z ryze české vesnice Pavlova u Unhoště, a to z hostince ode dávna zvaného „u Řachů“.

Zánik smlouvy služební. Smlouva služební se může zrušiti kdykoli, jestliže s tím obě strany souhlasí. Jednostranné zrušení se smlouva, přejde-li hospodářství na jiného, ať již smrtí hospodářskou, nebo i za jeho živobytí, bylo-li hospodářství prodáno, za jiné vyměněno nebo pronajato, a nechtěl-li nástupcové hospodářství a smlouvu setrvati; jsou však povinni, nahraditi čeledínovi se služby vystupujícímu mzdu a umluvenou stravu, a to — byla-li smlouva učiněna na rok anebo déle, a měla-li ještě aspoň čtvrt roku trvati — za tři měsíce, jinak za měsíc. Smlouva služební ovšem také pomíjí, jakmile uplyne čas výslovně ve smlouvě určený. Nebyl-li čas služby výslovně určen, má se za to, že čeledínové byli k práci hospodářským nejati na rok, k jiným pracím na tři měsíce; při smlouvě na tři měsíce mohou obě strany dáti výpověď a to aspoň na 14 dní před projitím času služebního; nebyla-li výpověď v to dobu dána, jest smlouva obnovena zase na tři měsíce. Ustanovení toto jest velmi důležité a to tím více, poněvadž ho ani hospodáři ani čeládka neznají. Jest zvykem, že se dává výpověď na čtrnáct dní napřed kdykoliv, jak právě hospodáři nebo čeládce napadne, a po uplynutí 14 dní čeládka vystoupí, což není správné, neboť vystoupiti může teprv, až tři měsíce služby uplynou, ne dříve; nastoupí-li tedy služka na př. 1. ledna a 2. ledna se s paní pohádá a službu vypoví, smí se služby odejít teprv až 31. března.

Českým obchodníkům. Dnem 1. prosince 1904 počínají zabývat se bude úřadovna Obchodnické jednoty pro Moravu a Slez. v Brně, Kaunický palác, vedením, přesného a úplného soupisu míst v Moravě, v nichž daly by se sříditi aneb převzít obchody českými rukama. Prospešno bude, když každé pro český obchod příhodné místo bez průtahů oznámí se shora uvedeně jednotě.

Němci učí se česky. Na moravském sněmu přijat návrh posl. šl. Skéného, aby na všech německých středních školách moravských zavazeno bylo povinné vyučování češtině. Tak vidá, nenáviděná čeština nabývá u Němců vážnosti.

Čiňané v Belgii. Na vysokých školách v Belgii studuje právě několik set Čiňanů, kteří jsou velmi schopní. Počet studujících Čiňanů množí se stále.

Zemské podpory na zřizování hospodářských vedovek ustaveny jsou v tom

smyslu, že podpořeny budou stavby menších vodovodů, podávané obcemi a vodními družstvy. Vodovody již sříděné se nesubvencují. K žádostem přikládá se projekt, protokol a rozpočet.

Bubeneč městem. Obec Bubeneč u Prahy byla právě povýšena na město. Čítá asi 8000 obyv. a více než 240 domů.

Pěkný výtělek. Akciový pivovar na Smíchově vyplácel poslední 41 1/2 % na dividendu. Původní cena akcie byl 400 K, nyní však už 2100 K, tedy skoro osmkrát tolik jako dříve.

Čerstvé ovoce přivážejeme nejlépe v bedně rašelinnou prosypanou a v suché místnosti uloženo. Za tím účelem vezme se bedna přiměřené velikosti, na dno se narovná něco rašeliny drcené. Na tu naklademe bezvadných, neporušených plodů stopkou vzhůru, rašelinou je zasypeme a opět klademe vrstvu tak, aby se ovoce nedotýkalo a tak vrstevíme až do vrchu. Poslední je vrstva rašeliny. Bednu víkem uzavřeme a postavíme do místnosti nepromrzavé a suché. Ovoce může se pak dle potřeby vrstev po vrstvě užívat. Rašelinu dostati možno také v městech u obchodníků.

Otruby nebo obilí? Že otruby jsou vlastně pouhé slupky z obilí, které mají pramálo krmné hodnoty, samozřejmo. Přes to otrub spotřebuje se veliké množství, což zvláště uvážiti letos, kdy otruby jsou poměrně drahé. U žita činí rozdíl ten pouze kolem 2 K, u pšenice více. Prospeje si tedy rolník velmi, dá-li raději špatnější zrna zseřotovati a dobytku místo otrub užití. Jinak ovšem by to bylo kus selektého marnotratnictví.

Zeměluč obecná roste na lesních lukách, vřesovišti a pasekách. Pro lékárný sbírá se nať — celá rostlina bez kořene — v době květu, potřebuje se suchá i čerstvá na šťávu. Zeměluč mimo to mohla by býti důležitým činitelem v průmyslu, dává výtěčné žluté barvivo, které se s různými přísadami všelijak mění. Doporučuje se pěstovati ji ve větších rozměrech. Hodily by se k tomu role mezi lesy v údolích ležících, aby byly dosti vlhké; semeno seje se na podzim, při jarní setbě rostliny málo sešílí.

Výtělek medu. Největší včelař na světě je Harrison v Kalifornii, má 6000 úlů, od nichž dostane ročně 100.000 kg medu. V Řecku napočítalo se 30.000 úlů, které vyjdají 1 1/2 mil. kg medu, v Dánsku 80.000 úlů a 1 mil. kg medu, v Rusku 110.000 úlů a více než 1.600.000 kg, v Belgii 200.000 a 2 1/2 mil., v Nizozemí 240.000 a 3 mil. kg medu. Nejvíce úlů v Evropě má Rakousko Uhersko, totiž 1.560.000, jichž výnos obnáší ročně 21 mil. kg. Spojené Státy severoamerické chovají úlů 2.900.000, jež patří 70.000 pěstitelům a dají 31 mil. kg medu.

Účinek čaje. V malých dávkách působí čaj uspokojujivě a povzbudivě, uklidňuje mozek a nervy, větším množstvím rozčiluje, zeslabuje spánek, způsobuje nepravdivé klepání srdce a zvyšuje teplotu kůže. Když voda dlouho stojí na čaji, je tento nahořklý, neb se v něm zatím rozpustila hořká tříslovina; takový není ani zdravý. Nemá se pít s mlékem, neboť tříslovina sráží syrovinnu mléčnou a ta jsouc tvrdá, pokrývá stěny žaludku a ruší tím trávení.

Svršky nájemníkovy máše majitel domu o své újmě odstraniti z bytu svého nájemníka, jestliže tento ve lhůtě kvartální až do 12. hod. polední sám byt nevyklidil; tak rozhodl nedávno nejvyšší soud.

Nová elektrárna na venkově. V Bezděkově u Klatov otevřena elektrárna, která jest rozšířenější než čachrovská; osvětluje ves, stavení, síly elektrické používá se jako pohonu při mlácení obilí a řezání řezanky. Na našem venkově, kde mají dostatek síly vodní, měli by uvažovati o zřízení elektrárny; výlohy se jim časem mnohonásobně vynahradí.

Trnitá cesta českých závodů. Známý český velkozávod „Družstvo Hospodář“ v Miloticích n. Bečvou pomýšlel zaříditi novou továrnu výroby pícního vápna v Čechách. Za tou příčinou byl v severních Čechách ve Vel. Březně, jež leží v t. zv. uzavřeném území, najat velký mlýn a projektována stavba peci. Vše šlo hladce, až při posledním ohledacím komisi přidal se okresní lékař k náhledu dvou místních pánů a vyjádřil se proti stavbě s těch důvodů, že prý by Vel. Březno trpělo továrenským kouřem. Naproti tomu vyjádřili se místní smiliví Němci v soukromé rozmluvě, že obec byla proti závodu jen z příčin národnostních. Na podání rekursu nebylo času a proto nezbyvalo, než odebrati se do české krajiny, kde se takových obtíží obávají nebylo. Tak se stalo, že výrobna přeložena do Slaného, kde závod se zvláště ohotou přišla vstříc akc. rol. továrna na um. hnojivo, kde se dnes již plnou parou pracuje. Tím zachráněna velkovýroba pravého českého pícního vápna, výše jmenovaného Družstva. Ve Vel. Březně báli se zajiště pání Němci, že by český podnik učinil svým úřednictvem a dělnictvem hluboký průlom do jejich bašty.

Koho belí zuby, ať umele trochu pepře, přidá octa, aby povstala kaše nepřilís tuhá. Ji natře se savý papír a přiloží na bolestivou tvář. Bolesti pomínou prý hned.

Pro domácnost. Jednoduché pečivo k čaji neb k vínu. Pál kg tlučeného, přesátého cukru se smíchá se 7 celými vejci, až je hmota tuhá. Pak se tam dá půl kg mouky, proutek strouhané vanilky, lžíce jemné sekané citronové kůry, 8 lžíc studené, syrové smetany neb mléka, 12 gramů amoniaku, které se musí utlouci na vále válečkem, v hmoždíci se tlouci nesmí, aby nezvalo špatnou chuť a barvu. (Ačkoli amoniak, které lze dostati u materialisty, příjemné není, pečivo přece neškodí, neboť nepřijemná chuť a vůně mezi pečením zmizí a pečivo vykyne, čímž nabývá chuti a křehkosti.) Všechno se na míse promíchá, poklopí se jinou mísou a nechá se studené místnosti 24 hodin odpočinout. Druhý den se tam přidá opět půl kg mouky, propracuje se to a hmota vyválí se silnou stěbrou. Vykrájí se z ní formičkou válečky, hvězdičky, zásvorky (do kterých se přidá strouhaný zásvor). Vykrájené drobnůstky kladou se na plechy máslem potřené a pak se v teplejší troubě dobledou; v méně teplé troubě povrch zkrabatí. Když se toho pečiva, které se velice dlouho udrží při dobré chuti, posílje k čaji, není třeba ledem či po

levou je křáliti; když jest však určeno na stromek vánoční, okrášlí se následující polevou. Poleva růžová: Dá se na talíř 1 1/2 lžíce vody, 1/2 lžíce citronové šťávy, 4 hodné vrchovaté lžíce tlučeného cukru, několik kapek bretonu, aby to dostalo červenou barvu. (Breton jest barvivo rostlinné, neškodné a lze ho dostati v závodě lahůdkářském neb u cukráře). Tře se vše asi 1/4 hodiny, načož se tím pomazou věnečky. Bílková poleva: Jeden bílek se tře s 12 dekag. tlučeného cukru, na kterém se, než se rostloukl, citron otřel a míchá se to 10 minut; to jest bílá poleva. Hnědá poleva: Jedna lžíce vody, jedna lžíce rumu neb punče, 2 vrchovaté lžíce cukru, tolikéž strouhané čokolády se tře 1/4 hodiny. — Na bílé polevě se mohou dělat tečky z čokoládové polevy a na této opět bílou polevou. Toto pečivo jest chutné a levné. A. Sei.

Vzbouření v Innemosti. Při univerzitě v hlavním městě tyrolském Innemosti již od 40 let trvají italské kuray, a vláda, aby předešla ustavičným třenicím, založila na předmostí inno-mostském samostatnou právníkou fakultu s italskou vyučovací řečí, která byla dne 3. t. m. tiše otevřena, ač Vlaši si přáli universitu v Terstu a Němci byli vůbec proti italské universitě v Tyrolsku. Když pak se v noci vraceli vlaští profesoři, studenti a j. z hostince „U bílého beránka“, kde se sešli na oslavu zabíjení přednášek, napadeni byli buršáky a všelijakou luzou. V sebeobraně chopili se studenti italské revolvery, při čemž bylo několik Němců raněno. Na to Němci po tři dni prováděli pusté výtržnosti proti Vlachům, kteří na ulici týráni, okna, výkladní skříně jim vytlučeny, budova italské fakulty pobofena, dva hotely vydrancovány, i ve dvorním bradu vytlučena okna. Zakročením vojska zjednan ovšem pořádek, při čemž probodnut malíř Pezzej. Počet raněných jest značný. K výtržnostem děly se už dříve přípravy, k nimž nejvíce podněcovali posl. všenněm. Schulk a Stein. Dr. Körbrovi chtějí nyní z Innemosti poroučeti, aby Vlachs povrchu Tyrol odklidil. Toť ovoce mazlení se s všenněmeckým křiklounem. Jistě tato německá nevděčnost dr. Körbra zamrazila.

Cesta životem. Zmínili jsme se již svého času stručně o novém obraze L. Nováka, představujícím „Cestu životem“, dnes vracíme se k němu znovu. Obraz dle idejí inženýra Ivana Čížka, malovaný L. Novákem, má sloužiti jako pomůcka výchovná rodině i škole, a znázorňuje uměleckým způsobem šestnáct podmínek, jež vedou k blahobytu, či a štěstí, a oam nebezpečných stanic životního boje, čestnému a šťastnému životu se přičítá. Význam této důležité pomůcky výchovné uznávají nejen správy našich škol obecných, ale i škol obchodních a pokračovacích i i jednotlivé rodiny a vzdělávací spolky, které zavázují jej do svých místností, kde poslání své dokonale plní, jsou vedle vlastního významu svého i ozdobou. Čistý výnos, který z prodeje obrazu poplyne, bude věnován dobročinným a národním účelům. Puzoruhodno, že obraz došel nejdříve porozumění v rodinách z krajů moravských a slováckých, kdež nalézá do dnešních dnů nejhodnějšího odbytu. Obsažný spisek, jenž o účelích obrazu tohoto věcuš pojednává, právě vyšel a lze jej ve všech knihkupectvích, jakož i v nakladatelství obrazu v Praze, na Václavském náměstí č. 41, obdržeti.

Kapesní kalendář české samosprávy na r. 1905 (roč. III.) právě vyšel a prospeje obsahem svým všem okres i obec. starostům a úředníkům, kteří v kalendáři tom na oznaou příruční knížku. Má také zápisník na každý den v roce. Skvozně vázaný výtisk stojí s portem 85 kr. Objednejte u redakce na Král. Vinohradech, Budečská ul. 18.

Světová výstava v St. Louis vyžadovala dosud nákladu 250 milionů korun, které sebrány hlavně jako dary. Celková rozloha výstaviště jest 500 ha, z čehož hlavní paláce zaujímají 62 ha.

Stoletý stařec. V Kocleřově u Dvora Králové n. L. zemřel soukromník Al. Miltshke, který bž 30. listopadu t. r. slavil 101 narozeniny.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 5. listopadu 1904. 1. plnění K 16 80—17 50, šta K 12 00—13 00, jedméne K 11 00—12 10, oves K 7 00—8 00, prosa K 00 00—00 00, vikev K 00 00—00 00, hrachu (modrý) K 22 00—00 00, dočky K 00 00—00 00, jabl K 24 00—25 00, krup K 20 00—40 00, bramborů K 6 00—7 00, jetelového semene červeného K 100 00—120 00, jetelového semene bílého K 000 00—000 00, rýžáku K 00 00—00 00, máku K 20 00—34 00, lněného semene K 00 00—00 00, 100 kg žitných otrub K 14 50—15 00, 100 kg pšen. otrub K 13 50—14 00, 1 kg masla K 2 40—2 52, 1 kg sádla vepřového K 1 74—1 80, 1 kg tvarohu K 0 32—0 36, 1 vejce K 0 07—0 08, 1 kopa selí 6 00—14 00, 1 kopa petržele K 1 60—1 80, 1 kopa kapusty K 1 20—2 00, 1 hl cibule K 10 00—12 00, 1 kopa drob. zeleniny K 1 00—5 00, 1 pytel mrkve K 3 00—4 00, 1 kopa cereje 2 00—4 00, 1 hl jablák 1 20—6 00, 1 hl hrášek 3 00—3 00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 5. listopadu 1904 odbytý přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 331, žita 159, jedméne 177, oves 280, prosa —, vikev —, hrachu 2, dočky —, máku —, jabl 19, krup 4, jetelového semínka 9, lněného semene —. 2) Zeleniny: selí 297 kop, petržele 52 kop, kapusty 48 kop, cibule 60 hl, drobné zeleniny 60 kop, mrkve 74 pytlů, cereje 59 kop, brambor 137 hl. 3) Ovoce: jablák 166 hl, hrášek 6 hl, 4) Drobného dobytka: vepřů 0 kusů, pedavínčat 566 kusů, kůzat 0 kusy.

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapesníky od 60 kr. tučet počínaje,
damažkové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné,

vyšívané i předtiskuté **ručníky,**

**deky, stolní böhouny, garni-
tury, dámské ručníky** atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obe-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
hlédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslu-
žení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

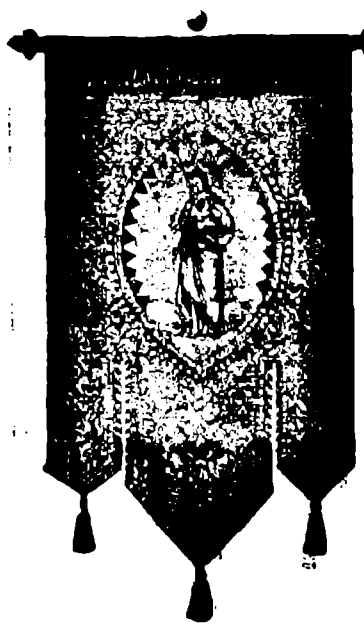
speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílka ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,

VII. o., Seiden-
gasse čís. 35.

*Na ukásku zasílá
se vše franco.*

Světově známý pravý

malínský křen

z nejlepších křenovek u Malína

zasílá proti dobírce neb dle dohodnutí od 5 kg.
výše dle tloušťky kořenů a sice:

5 kg. za 5 K — za 4 K 50 h — za 4 K —
za 3 K 50 h a za 3 K.

Od 10 kg výše dráhou cena o 4 h levnější.

J. M. Jireček,

Kutná Hora.

K N I H Y

sepsané od Dra. Václava Řezníčka:

Krví a železem. Kladské povídky. Cena 60 h.
Jaroslav Zámucký. Román. Dva díly. Cena 1 K 60 h.
František Pokorný, divadelní ředitel. Vzpomínky a
upomínky. Cena 1 K.
Rok mezi Přeloučím a Prahou. Obraz z naší doby.
Cena 80 h.
Seiské zrcadlo, představující život a působení
Frant. Vaváka. Cena 80 h.
Národní zlatoděl. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
V Chytrákově. Obraz z naší doby. Cena 60 h.
Karel Havlíček. Životopis. Cena 1 K 60 h.
Na staré kolena. Idyla z učitelského života. Cena 60 h.
Mladí starci. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Starší historie. Povídky. Cena 1 K 60 h.
Přemyslovci. České dějiny do r. 1306.
Praha. Román. Cena 1 K.
Fr. L. Čelakovský. Životopis. Cena 1 K.
Šmatolán. Obraz z naší doby. Cena 80 h.
Židé v zemích českých. Cena 1 K 60 h.
Český duch v XIX. století. Cena 1 K 30 h.
Novými směry. Obraz z naší doby. Cena 80 h.

Objednati lze ve všech knihkupectvích a u spi-
sovatele Dr. V. Řezníčka, Kr. Vinohrady, č. 347.

Právě vyšlo.

Moderní náboženství Masarykovo.

Odpovídá S.

Vydáno jako 11. číslo „Časových Úvah“
redakcí Dr. Fr. Reyla.

Přítomná knížka věcně rozebírá nedůsledné
fráze Masarykovy o náboženství; autor usvědčuje
»reformátora« Masaryka z veliké neznalosti cír-
kevních dějin. Brožura tato hodí se k četbě kaž-
dému — i našim intelligentům, kteří z neznalosti
věci sedli na lep ubohým fantasmu, který
před svým »reformováním« měl aspoň trochu vážné
podstatu katolictva a protestantstva studovati.

Obsažný tento spis, čítající 31 str.,
prodáváme po 8 h.

Při hromadných objednávkách poskytujeme
až 50% slevy.

Administrace »Časových Úvah«
v Hradci Králové.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a panských
látek jest u **Tkalcov. výrobního spole-
čenstva „Vzájemnost“** v Hronově. Též lze
obdržeti **partie zboží 30 mt.,** obsahující každá
různé látky, zejména: plátina, oxfordy, bar-
chenty, sukénka, šotýše, zefíry, kanafasy atd., jež
nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti,
za **K 12.—**, vyplacené od korun 20.— výše.
Vzorky a ceník zdarma a franco.

Skvostný Betlém

s většími uměl. vyřez. figurkami,
zvířectvem, domy, skálami, vodopády, výtečné za-
chovalý, je levně na prodej. Hodí se dobře i pro
kořtel. — Nabídky pod značkou „Betlém“ do
inšerní kanceláře **Edvarda Terše** v Praze,
Ferdinandova třída, číslo 38 a.

Vína

ku mši svaté

zaručená jen přírodní, jakož
i jemná **tabulová vína** atd.

— doporučí —

Adolf Bařtipán,

Hradec Králové, Adalbertinum.

Již vyšel a rozesílá se

KALENDÁŘ ,ŠTÍT' na rok 1905

Na přítomném kalendáři sezná každý ještě
značné zdokonalení proti roku loňskému. Čtení zá-
bavné i poučné vzbudí jistě velikou pozornost
v nejširších kruzích. Upozorňujeme zvláště na po-
dařenou humoresku „Z Kuřlákovy do Prahy“,
povídku dra. Vác. Řezníčka „Kříž na návsi“,
Koštalova „Radovanského veleblouška“,
na Hornovovu povídku „Na bludných ce-
stách“. V poučném článku „Kde pověra?“
líčí se pravdivě na základě nejspolehlivějších pra-
menů, jak hlavním zřídlem nejrozdumnějších pověr
bylo v XVI. století právě protestantské Německo.
Předložme ta fakta před oči těch, kteří velebí pro-
testantism jako pokrok rozumu a přitom zároveň
katolickou církev jako pověrečnou odsuzují. —
O ostatních článcích netřeba šířiti slov. Samy
tituly jsou výmluvným doporučením.

Katolíci, kupujte svůj kalendář!

1 exemplář za 1 K, 13 kalendářů zasíláme za 8 K
s připočtením 12 hal. na právozní adresu. — Objednejte u

Blek. knihtiskárny v Hradci Králové.

Navštívenky všech druhů

nabízí

Biskupská knihtiskárna
v Hradci Králové.

Továrna
na spracování ovoce,

pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

**koňak, slivovici, borovicku, jeřabinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medici-
nální), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).**

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.

Závod vyznamenaný byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí
státní a diplomem slatě medaille, a mnohými ji-
nými diplomy s právem ražení slatě medaille.

Vzorky zdarma a franko.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čís. 303.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží truhlář v Orlici u Kyšperka a
v Dolní Dobručce a učed. na řeznictví a uzenářství
v Kostelci n. Orli. Strojní zámečník, dva mladší
knihaři, cukrář po vyučení a 21letý kraječ obuv-
nictví vyučený hledají práci. — Přihlášky přijímá
»Všeoborové sdružení křesťan. děl-
nictva« v Hradci Králové.

Tři notářské prsteny,

jeden s topasem, dva s fialovými
kameny jsou levně na prodej.

Dotazy zodpoví administrace t. 1.

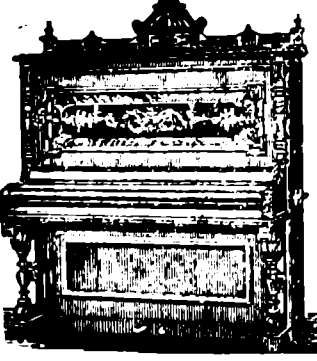
Šule - víno - Praha.

NÁBYTEK

v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí

Václav Dvořáček, sklad nábytku
v Hradci Král. u nového Borromaea.

Paramenta.
Ignáce V. Neškudla syn
(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachtěch)
doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporů a kovového náčiní.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

PIANA
PIANINA
a HARMONIA
nejnovějších
soustav — levné.
též na splátky a výměnu nabízí továrna
AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

**Veškeré
druhy**
kalendářů
na r. 1905
má
v hojné zásobě na skladě
první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát
**Bohdana--
Melichara**
v Hradci Králové.
(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1806.)
Pánům prodávacům účtuje se
za původ. ceny nakladatelské.

Světznámý
Malínský křen
letošní sklizně
zasílá v 5kg. balíčkách i ve
velkém za mírné ceny —
Jos. Mikulecký,
vývoz malin. křenu v Kutné Hoře.

VARHANY
soustavy křídlové a pneumatické, lahodného zvuku
a důkladného provedení doporučuje sl. farním a
patronátním úřadům majitel c. a k. výsady a zá-
služného kříže hudební akademie belgické
Bedřich Čápek,
stavitel varhan a harmonií v Poličce.

OBRAZ
„Cesta životem“
přináší dítkám blahobyt, čest a
štěstí v pozdějším životě.
Živý příklad jest nejmočnějším vý-
chovným prostředkem, a tomu nejbližší
jest dobře vystihnutý obraz. Jediným po-
hledem na svrchu uvedený obraz přečetli
jame celou knihu lidského života a při-
učili se jeho zákonům a předpisům a po-
znali jeho nebezpečí.
Jeho velký význam, účel, účel a upo-
třebení v rodině přináší spis „Cesta
životem“, jež s básnickým doprovodem
Karla Šlika obdržeti lze ve všech
knihkupectvích za 25 h, jakož i v na-
kladatelství obrazu „Cesta životem“
v Praze II., na Václavském náměstí č. 41.
Tamtéž k dostání jest krásný tento obraz
za K 4., včetně obal a franco poštu, neb
s donáškou do domu.
Méně majetným i na 4 měsíční splátky.
Lze objednat korespondenčním listkem.

Velkozávod
koberců, záclon a všech druhů pokrývek.
Zboží lůžkového.
Železný nábytek. Nábytek z ohýbaného dřeva.
Úplné vybavy nevěstám.
Ilustrované cenníky zdarma a franko.
JAN STOUPA V PRAZE,
Václavské náměstí 32.

SUKNA a modní látky tu- i cizozemské
pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuje a vzory na požádání ochotně zašle
V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

B. E. TOLMAN, východočeské nakladatelství
Hradec Králové. a knihkupectví.
První závod na českém severovýchodě.
Telefon č. 17. Pošt. spojit. č. 892.161. Založeno roku 1863. Psačí stroj.

Zakládání rolnických osad.

Velice důležitou sociální otázkou zakládání rolnických osad zabývají se nyní vlády v Německu a Dánsku. Jedná se tu o zakládání rolnických osad na velkostatech. Věc není nová. V dřívějších dobách činili tak feudální pánové; zakládali na svých pozemcích osady rolnické, dávající osadníkům obydlí a kus pole. Aby byli osadníci získáni, lákali je náhončí feudálů různými sliby, asi jako to nyní činí agenti vystěhovalců. Shánění osadníků bylo čilé v dobách, kdy bylo málo obyvatelstva, tedy po vražděných válkách. Jakmile se obyvatelstvo trochu rozmnožilo, přestaly sliby a výhody a nastalo vysávání poddaných ovšem jen na některých panstvích. Nejraději se lidé usazovali na statech klášterních a kněžských, poněvadž se tu měl nejlépe, proto bylo dříve pořekadlo mezi poddanými lidem, že pod berlou jest dobře žíti.

Dnešní poměry jsou docela jiné. Dnes lidu všude přibývá a každá půda země jest vyuzítována. Lid hrne se z venkova do měst, hledaje zde práci, poněvadž na venku jí nenachází, vlastně nechce se tu dít. Jest to lid, který nemá žádného vlastnictví půdy. A přece dalo by se zde mnoho podnikati. Jsou tu velkostatky, které vlastníkům nenesou žádného užtku; jsou případy, že velkostatkáři na poplužní dvory i doplácetí musí. Aby alespoň něco užtku měli; pronajímají se dvory židům! Jaké jsou z toho konce pro náš lid, o tom nemůžeme ani psát. Vždyť to zná každý, kdo v kraji zamořeném židovskými pachtýři jen trochu se poohlédne. Co je robota proti vysávacímu systému pachtýře žida!

Zde se tedy staví otázka, jak by velkostatkář pochopil, kdyby velkostatek rozparceloval na chalupy a statky řekněme ve výměře 25 až 50 katastr. jiter. Kdo by dal peníze na investici? Otázky jsou zde velmi spleť. Ale při dobré vůli by to šlo také. Vždyť by se ani nemuselo všude investovat. Drobní nájemci by mohli klidně bydlet ve svých chalupách a stodoły i stáje velkostatků mohly by se uvnitř rozdělit a vykazat dílce jednotlivým nájemníkům. Jedná se o to, zda by velkostatkář měl záruku, že by drobní nájemníci platili nájemné. Tu by mohla zcela dobře převzít ručení místní záložna, buď Raiffeisenka anebo okresní záložna hospodářská. Jak odvážné peněžité spekulace provádějí se na příklad se stavbami v městech! Ale banky a záložny se těchto spekulací nebojí, doufají pevně, že vydělají. A koupě velkostatků, rozparcelování a pronajímání jich na menší nájemníky, to že by se u nás nemohlo vyplácet? Věru, měl by se tu učinit pokus. Během 40 i 30 let povstala by tu celá řada malých statků, kteří by sesilovali počet samostatných zemědělců. Nebylo by líp než stáhnout se do Ameriky, kdyby naše peněžní ústava učinila pokusy zakládání rolnické osady? To by byla věru velikolepá národní práce.

Pro tuto krásnou a užitečnou myšlenku chybí a nás dosud smysl. Nedávno prodal řád malánský jeden z nejkrásnějších velkostatků Děčíně na Jičínsku židu Becrovi za 2 miliony korun. Kněží tohoto řádu proti tomuto hanobnému prodeji protestovali, ale nic to nespomohlo; zesnulý velkopřevor hrabě Thau si svou provedl. Hlavním agentem při tom byl řídící velkostatku. Tak přechází nejkrásnější půda v Čechách v majetek židů! O tom v našich vlasteneckých listech se ani nedatá, tam se jen spílá kněžským, to národ spasí.

Málo-li ročně velkostatků mění své majitele, to asi nebude každého roku stejné, ale nikdy by ani netušil, jak značným změnám podléhají dnes i velkostatky. Ve Vídni na příklad jest několik advokátních kanceláří, které se zabývají výhradně prodejem a koupí velkostatků, nejsámější je v tom oboru Richard Patz, snad žid. Podáme zde statistiku z roku 1901. Toho roku změnilo své vlastnický v Rakousku 1348 velkostatků a sice 989 velkým prodejem, 117 jinými smlouvami, 82 exekucemi, a jen 160 úmrtím a s tím spojeným dědictvím pozůstalým. Velkostatky ty byly odhadnuty na 108,258.532 K peněžité ceny. V Čechách bylo prodáno toho roku z volné ruky 17 velkostatků za 9,513.250 korun, exekucí prodány byly 2 za 280.130 korun. Na Moravě bylo prodáno 5, v Slezsku 10 a v ubohé Haliči dokonce 490 v ceně 42,808.003 korun, exekucí bylo prodáno v Haliči 74 velkostatků za cenu 6,064.670 korun.

Číslo ta jsou příšerná. Vidíme tu děsnou činnost židů. Nebude trvat snad ani 20 let a v celé Haliči až na fideikomisy nebude patřit křesťanům ani půda, či jak se jedná židovská veřejně vyjádřila, že křesťanům zbudou

jen hřbitovy. Tam vede rovnoprávnost židů s křesťany.

Tuť obraz, mnoho-li by se ročně dalo na příklad v českých zemích koupiti velkostatků, na kterých by se daly zakládati rolnické osady. Měli bychom zde možnost usídliti lidi, kteří jdou hledat „štěstí“ do Ameriky. Snad se jednou tato myšlenka v rozhodujících kruzích uchytí.

Rolnictvo naše stavělo v letech 70tých drahé cukrovary a přišlo v nich o strašné peníze. Kdyby rolnictvo místo takových spekulací kupovalo společným nákupem velkostatky, pak by o tolik peněz nikdy nebylo přišlo. Zde se jedná o to, jak by se všechno risiko odstranilo a kdo by to risiko vzal na sebe. Myslíme, že by se dala učiniti finanční operace od takových záložen, které mají dost peněz na 3 a 3 1/2 %. Ty by mohly podniknouti pokusy zakládání rolnických osad.

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. Ludmila. Sbírka zábavné četby pro český lid. Řídí J. Pauly. Roč. VII., sv. I. Boh. Brodský: Tiché stezky. Povídky. Ludmila přináší ročně 6 knih o 1000 str. za 2 K. — Zábavy večerní. Redak. E. Žák. Roč. 25., čís. 5. D. Fran: Srdece. Novella. Za 60 h. Na Več. Záb. předplácí se ročně 4 K. — Český Jinoch. Časopis pro dospělou mládež. Řídí V. Müller. Roč. X., čís. 1. a 2. s vybraným obsahem. Vychází desetkrát ročně za 1 K. — Rajská Zahradka. Časopis pro mládež. Pořádá V. Špaček. Roč. 14., čís. 1.—3. s četbou bezvadnou ozdobena jsou mimo jiné dvěma velkými titulními obrázky. Vychází měsíčně za předpl. roč. 1.60 K. — Čechie. Obrázkový a zábavný poučný měsíčník. Řídí J. Pauly. Roč. III., čís. 15. Předpl. na rok 6 K. — Sebrané spisy Boh. Brodského. Seš. 57. a 58., sv. V.: Vědní motivy. Za 60 h. — Křesťanská Škola. Časopis pro šíření ideí nábožen. v čes. školství. S přílohou Obrana pravdy křesť. ve veřejném životě. Řídí V. Špaček. Ročník III., čís. 16.—21. Vychází dvakrát měsíčně za roč. předpl. 6 K.

Nákladem J. Otty v Praze. K protinocetům. Čestopis J. Kořenského. V seš. 34. a 35. Řídí J. Kořenský cestu svou po souostroví Malajském. Sešit za 60 h. — J. Arbes: Sebrané spisy. Díl XV. Romanetta V., seš. 3. a 4. po 30 h. — Slavische Roman — Bibliothek. Polnische Erzähler. Píše B. Rogatyn. Seš. 22.—24. po 32 h.

Z nakladatelství „Unie“ v Praze. Spisy Julia Zeyera XIX. Karolinská epopeja. Seš. 4. a 5. po 40 h. — Válka rusko-japonská slovem i obrazem. Vychází redakcí J. Klecandý v týdenních seš. po 30 h. — Obrazový spravodaj z bojů. Vychází dvakrát týdně řízením J. Klecandý; číslo za 10 h.

Nákladem J. B. Vilímka v Praze. Malý Čtenář. Časopis pro mládež. Řídí G. Smetana, J. Zelený a F. Procházka. Seš. 3. a 4. Vychází dvakrát měsíčně za 2 K ročně. — Věští stříbrného lva, román od dr. K. Maye. Sešit 2.—4. po 30 h. — O korunu a lásku, román od Alex. Dumasa. Seš. 1. a 2. s ilustracemi po 26 h. — Jan Jilek. Historický román Terezy Novákové. Cena 3 K.

Vychovatel. Časopis věnovaný zájmům křesť. školství. Vydává družstvo Vlast v Praze, řídí dr. R. Horský. Roč. 19., čís. 19.—21. s přílohou katechetickou čís. 10. a 11. Roč. předpl. 6 K.

Vychovatelské listy. Časopis věnovaný zájmům křesť. vychování. Red. Al. Adamec. Roč. IV., čís. 12.—21. Vychází dvakrát měsíčně v Brně za roč. předpl. 6 K.

Nákladem B. Prembergra v Olomouci. Kam nechceš? Kniha výstrah, obsahující líčení soudů Božích na věčnosti a udávající prostředky proti nim. Knihovny Kazatele čís. 12. Sepsal Dr. K. L. Řehák. — Jozka. Příhody mladého dobrodruha doma i v dalším světě. Dospívající mládeži vypravuje J. Štr. Cena 1.50 K.

Pod národním praporem. Román z našich národních bojů. Napsal Frt. Srbený. Knihovny Našeho lidu roč. VIII., čís. 3. Za 1 K 60 h. Kniha velmi zajímavá a poučná.

Věda a práce. Časopis tento seznamuje s výzkazy a pokroky na poli průmyslu, obchodu a zemědělství. Vychází dvakrát měs. za 6 K. roč. Řídí Jan a Ar. Kura v Praze VII.

Serafinské Květy. Časopis terciářů českoslovanských. Pořádá P. J. Rubringer. Roč. IV., čís. 1. a 2. Předpl. 2 K přijímá administrace v Olomouci.

Obzor. Časopis zábavně poučný. Řídí a vydává VI. Šťastný. Ročník 27., čís. 19.—21. Předpl. 4 K přijímá administrace v Brně.

Poklad věřících. Lidový list k uctění Nejevět. Svátosti oltářní. Řídí V. Roudnický. Nákladem spolku „kněží adoratorů“. Roč. VI., čís. 9. a 10. Předpl. roč. 1.20 K u V. Kotrby v Praze.

Causeries françaises. Besedník francouzský, zábavný i poučný. Na prospěch škol i samostatných lidí a vydává J. Kabin, prof. v Jičíně. Roč. III., čís. 1. a 2. Vychází měsíčně za 3 K ročně.

Rozhledy. Týdeník pro politiku, vědu, literaturu a umění. Řídí a vydává J. Polak v Praze za 16 K ročně. Ročník XV., čís. 6.

Vesma. Belletristický čtrnáctidenník věnovaný zájmům čes. žen. Řídí O. Fastrava. Roč. I., čís. 2. a 3. Vychází dvakrát měsíčně nákladem K. Věštiny v Ml. Boleslavi za 6 K roč.

Ženské Listy. Vydává Ženský výrobní spolek čes. v Praze. Řídí El. Krásnohorská. Roč. 22., čís. 11. Roč. předpl. 3.60 K.

Česká Hospodyně se světelní zábavou přílohou „Zlatý Domov“. Vychází jako příloha „Hospodářského Listu“ chrudimského třikrát měsíčně za 6 K 60 h ročně. Nakladatel J. Eckert, redaktor J. Střítecký. Tento časopis jest pro hospodyně velmi důležitý.

Finanční listy. Týdeník věnovaný otázkám hospodářským. Roč. I., čís. 10. Roč. předplatné 3 K. Vydává Živnostenská banka v Praze. Řídí R. Pilát.

Selský Obzor. Organ „Kolek opelku čes. rolnictva na Morav.“ Roč. II., čís. 10. Řídí J. Šamalský v Ostrově na Mor. Vychází měsíčně za 1.50 K ročně.

Náš Domov. Nejkrásnější zábavně poučný obrázkový měsíčník. Řídí J. Vévoda. Nákladem „Jednoty Naš. Domova“ v Olomouci, kdež i administrace. Roč. XII., čís. 10. a 11. s bohatým obsahem. Roční předplatné 4 K.

Josef Krejčík

V PRAZE,
umělecký závod sochařský a řezbářský.

Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivě své chvalné známé: sochy, oltáře, křížové cesty, jesle, Boží hroby, křesla, kasatelny, společnice, křesla, konzoly, svícny, lustry, pulitky atd. dle slohu kostelní, řezané rámce na obrazy, premie, fotografie a diplomy. Řezané nábytek a různé předměty hodící se za dárky.

Přívodní nářez, ceník a soupisky bezplatné a franko.

Renovace starých oltářů a kostelních satisek.

Jan Kryšpín,

(J. Sylvaterův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. čís. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
před 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k bohatému
figurálnímu provedení a
sice i se křesťanskými rámy, stě-
němi vsazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rad a besedování, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nešetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

**Oltářní svícny,
korunní lustry,
presbyterní i náhrobní umělé
mříže,
ozdobné kovové kříže,
železné výkladní skříně,
portály**

a jiné veškeré práce do oboru
umělého zámečnictví spadající
provádí vkusně, rychle a levně

firma

ILIJA RADULOVIC,

umělecký závod

v Předměstí u Hradce Králové.

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá továrna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
— Rozpočty a ceník zdarma. —

NÁBYTEK

České víno,

vymahované na světové výstavě v Paříži r. 1900
zlatou medailí!

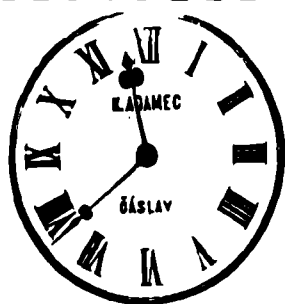
Správa vinařství

prince Ferdinanda z Lobkovic
v Dolních Bečkovících u Mělníka
doporučuje

svá chvalně známá, výhradně z vlastních roz-
sáhlých vinohradů vypěstěná

vína

do přízně P. T. obecnstva.

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svět hojně zásobený
sklad náčiní
bohoslužebného
se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše slané v ohni zlatené
a stříbrené, což se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
znovuoslacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zašlou se již svěcené se sty-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může
se vykási četnými pochval-
nými přípisy P. T. zákazníků
a doporučuje se tedy k sa-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, reliqui-
ářů, nádobek na sv. oleje,

lamp, luceren, lustrů, kaditelnů, táček na křest, svíců, pa-
cíkůlů, schránek na Nejevětější, patenek atd. co nevíce.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
steiní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Karel Šimek,

nakladatelství relig. obrázků a obrazů
v Čes. Budějovicích, Rudolfova tř. 42-1.
přijímá

veškeré práce spojené s výzdobou kostelů, jako:

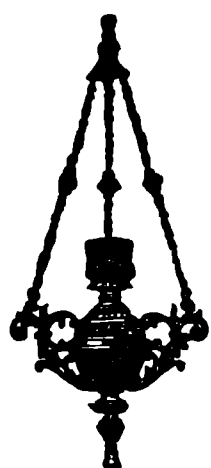
polychromie,
práce malířské,
řezbářské
a sochařské.

Nádherné oltářní a podob.
obrazy, křížové
cesty, malby oken chrámových atd. atd.
Za solidní a uměleckou práci v každém ohledu
se ručí. — Návrhy a rozpočty zdarma.

Umělecké mosaiky.

Prodej obrazů
a obrázků za
výhodných
podmínek.
Nesvěťte
malby koste-
lů a opravy
starých
obrazů
neumělcem!
Neodstraňte
staré před-
měty z koste-
lů bez pro-
skoumání
odborníkem!
Pěstujte
malbu vyklá-
danou, která
přetrvává věky!

Práce provádějí jen nejlepší uměl. síly.

Veledůstojnému
duchovenstvu!

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh

Konviktské ul., **vyučovaný pasíř spe-
cialně na kostelní náčiní**, dovoluje
si doporučení svát hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně praco-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lamps, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
stanci a jen v ohni spálí a stříbí. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákrety neb ceníky franko.
Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejstřízlivějšího. Chydlám kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. **Žádné přesované vý-
robky basečné.** Vše posílám již posvěcené.

JAN KALIS,
hodiuař a zlatník v Rychnově n. Kn.
nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skříních.
Zlaté a stříbrné skvostry, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

**Solidní obsluha při mírných
cenách.**

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Dávíry hodným sílky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

**5 kg.
kávy**

zaručené
chuti,
franko do
všech
stanic

zasílá první východočeský křesťanský od-
borný obchod kávou

František Jelínek,
Slatiňany — Čechy.

Káva surová:	Káva surová:
Santos velmi dobrý K 11-50	Druhy velmi jemné:
Santos Perl „ 12-0	Portoriko velejemn. K 14-—
Borbon zaruč. dobrý „ 12-—	Semanik svl. dobré „ 15-—
Laguaria dobré jak. „ 12-50	Quatemala jemná „ 13-50
Kuba zelené dobré „ 12-—	Quatemala spec. dob. „ 14-50
Kuba perl vel. silný „ 10-—	Java zlatá „ 15-—
Jamaika zelená „ 12-50	Menados jemná „ 17-50
Portoriko vel. silné „ 18-—	Ceylon specialita „ 19-—

Oltáře, kazatelny atd.

všech slohů
vyrábí a plány neb fotografie na pož. zašle

Frant. Jirouš,
odbor. závod pro práce kostel. v Slatiňanech.

píše: „Pan Kočí astopřil od svých pěkných a slibných podátek již hodně nízko. Koho neodpadl již svým Hasem, svojí Obrázárnou pro školu a dům, a millionovými dary českým školám, toho odpudil svými reklamami Stratzova spisu snad již úplně“. Jiným „pokrokovým“ listům zaspal p. Kočí ústa přidělením velikých insertův.

Objednávání časopisů u poštovních úřadů. Ministerstvo obchodu vydalo vyhlášku, kterou zavádí se jinde osvědčená novinka v poštovní dopravě též u nás. Doposud mohly býti u poštovních úřadů přímo předplaceny pouze cizozemské časopisy, domácí pak jen u administrací jednotlivých listů. Nyní budou poštovní úřady přijímat předplatné též na domácí listy, aniž by tím vzniklo větší vydání předplatitelů. Zapraví pouze 10 h manipulačního poplatku, za který může býti i několik výtisků na stejnou dlouhou dobu předplaceno. Pro potřebu poštovních úřadů a obecně bude vydán zvláštní seznam časopisů, v němž předplatné podmínky budou zřetelné. Zapravené předplatné doručí poštovní úřad ihned administracím časopisů. K provádění tohoto zařízení se přikročí, jakmile seznam listů bude sestaven. Kdo bude chtíti přímo předplácet, bude tak moci činit i v budoucnosti dále.

Kouření cigaret jest mládeži velmi nebezpečno. Anglický lékař Sehrwold dokazuje, že nemírné kouření cigaret zvlášť u lidí mladých porušuje oběh krve, bývá příčinou těžkých nervových nemocí a má v následcích nejčastěji srdeční vadu. V parlamentě anglickém jedná se proto o to, aby kouření cigaret bylo mladým lidem zakázáno.

Německé hospodářství v Českých Budějovicích. Dle „Budivoje“ pti vybírání činovní dávký majiteli domů — jak zemský výbor nahdíl, kdežto dříve vybírala obec sama — odepřeli Němci placení této dávky, odvolávajíc se na to, že ji nikdy neplatili a že je ta daň vypsaná pouze pro české poplatníky, patrně proto, aby měla obec záminku, české poplatníky, kteří zůstanou činovní dávkou dlužní, zbavití volebního práva. Dávku tuto platili tedy pouze Čechové, kdežto pro Němce vypsaná jen na papíře, a také se od nich nevybírala. Tím obecní pokladnice ušlo ročně nejméně 30.000 K, celkem tedy za deset let, od zavedení činů, groše, 300.000 K. A to museli pak čeští poplatníci uhraditi zvýšenými přirážkami obecními, školními atd.

Kdy konečně prohlédneme? Na Němce, na nepřátele národa našeho vůbec naříkáme, jak nám kouska práva nepřejí, že by nás nejráději měli poníženy sluby, a předeč k nim zase bezhlavě lezeme kupující od nich zboží a za různé služby plácí jejich kapsy peněz. Otec národa Palacký vložil nám sice do úst heslo „Svůj k svému“, ale to se dále nedostalo. Z křiku našeho si Němci nic nedělají, smějouce nám, když jim dáme vydlátí nějaký groš, nádvakem dávajíc nám ponížení. Na př. Dr. Wieser, jako starosta brněnský, novým volebním řádem obecním vyloučil na dlouho český lid, většinu tu obce, z účastenství ve správě obce a jako člen sdružení něm. poslanců všemožné pracuje, aby na zemeckém sněmu moravském nenabylí většiny Čechové, jak se dle počtu jejich patří. Ale české peníze velice rád přijímá. Dr. Wieser totiž ve příčině vtělování peněz vypůjčených z Hypoteční banky moravské podává u zem. soudu v Brně týdně průměrně 26 českých podání, za což dostává od českých lidí průměrně 30.000 K ročně. — Říkáme se dle možnosti vždy a všude heslem „Svůj k svému“ a pak jistě musíme i s námi Němci počítati.

Zánik smlouvy služební. Bez výpovědi může hospodář čeledína (služku) hned propustiti: 1. Když jest čeledín docela neschopen vykonávati práce, ku kterým do služby přijat byl, nechť jest toho příčina kterákoliv. 2. Když čeledín (služka) povinnosti své hrubě poruší, zvlášť když rozkazům pána svého nebo jeho náměstka neposlušněstí nebo urputností trvale odporuje. Když pána svého, buďto k rodině náležející, nebo náměstka pána urazí skutkem, hanlivými a potupnými slovy, aneb utrhačnými pomluvkami, když jiné čeledíny proti pánovi pobádá, aneb je mezi sebou dráždí, i když vůbec domácí pokoj se trvale ruší. 4. Když se dopustí krádeže, podvodu, zpronevěření, aneb spolučedínů k tomu svádí; když sledá, že se některý spolučedín nějakého podvodu, zpronevěření nebo krádeže dopustil a pánovi toho neoznámi. 5. Když čeledín, nedbaje dané mu výstrahy, s ohněm a světlem neopatrně zachází, když dobytku svěřenému špatným hlídáním hynouti dává aneb jej trýzní, nebo když zlomyslně a svévolně, nebo z hrubé nedbalosti pánovi na majetku nškodí. 6. Když čeledín na jméno pánovi bez jeho vědomí peníze neb zboží si vydluší. 7. Když na děle než 8 dní byl vzat do vězení. 8. Když se oddá opilství, hře neb jiným prostopášnostem a nemravnostem, zvlášť pak když k tomu dťi neb přibuzné pánovy svádí. 9. Když bez pánova dovolení mimo dům přenocuje, cizí osoby přes noc přechovává, aneb jiným způsobem domácí pořádek hrubě poruší. 10. Když si vlastní vinou způsobí nemoc nakažlivou aneb ošklivost vzbuzující. 11. Když bez zavinění hospodářova jest déle než čtyři neděle nemocen. Každý takový případ má hospodář ihned starostovi obecnímu oznámiti. Tu může čeledín (služka) žádati, aby mu mada a strava dána byla jen do té doby, kdy se služby byl propustán; pán ovšem může pohledávati náhradu za škodu čeledínem způsobenou.

Rorální a adventní zpěvy pro dni všední a nápeřy. Sestavil Dobroslov Orel. Dvourachová brošurka, vydaná u K. Reyla v Praze III., obsahuje obvyklé adventní písně a nejenadnější rorální staročeské. Aby se neprotahovala obět mě av., mají zpěvy pro jednotlivé dni pouze as 30 slódek, z nichž žádná netrvá déle minuty. Zpěvy pro čtvrtek určené lze také přednáseti v neděli při tiché mši sv. Odporučujeme.

Vzrůst Prahy. V tomto roce žítá Praha i s policejním obvodem, k němuž patří předměstí a okolní obce, 12.065 domů a 512.263 obyvatelů proti 11.023 domů a 474.897 obyv. dne 31. prosince 1900. Celkem přibýlo tu za deset posledních let 992 domů a 37.366

obyv. Vlastní Praha žítá obyvatelů: Staré Město 38.837, Nové Město 84.588, Malá Strana 21.955, Hradčany 5817, Josefov 8047 (tu jediné ubýlo obyv. o 000, všude jinde přibýlo), Vyšehrad 5936, Holešovice-Bubny 38.609, Libeň 24.837. V Praze samé jest tedy celkem 229.756 obyv. i s 7120 vojáky, jen o 6923 více proti r. 1900. — Na předměstích jest obyv.: v Karlíně 20.835, na Smíchově 51.903, Vinohradech Král. 63.155, Žižkově 66.503, celkem 203.597 i s 2203 vojáky, proti 180.529 v r. 1900. Ostatní obce obvodu policejního: Břevnov, Bubeneč, Dejvice, Nusle atd. mají celkem 78.790 obyv., o 7242 více než r. 1900.

Ne almužny, ale vytrvalé podpory potřebu Ústřední Matice Školské. Jest známo, že jediným z hlavních zdrojů příjmů maticních jest všénárodní sbírka, kterou Ústřední Matice Školská začíná po sv. Václavu. Letos však patrně následkem neúrody, namnoze však také z pohodlnosti, hned v prvních dnech sbírky bylo vráceno Matici několik set archů s poznámkou, že letos přispěti nelze. Jinde ani nečetli, co Matice žádá, a archy jednoduše vrátili. Naproti tomu povinnosti Ústřední Matice Školské rostou den ode dne. Škoda z lhostejnosti k potřebám Ústřední Matice Školské vezme jen národ sám, jemuž se mládež, nemůže-li Matice zasáhnouti, odnárodňuje ne postech, ale po tisících duších ročně. Měli by přislušní činitelé míti na paměti, aby nyní, v době vyhrazené sbírkám a podnikům maticním, každý konal k Ústřední Matici Školské, která chrání životních zájmů našeho národa, svou povinnost. Ovšem nestačí sbírky krejcarové, třeba rozmnožovati také počet členů. Jest potřebí především náklad na školství maticní uhrazovati, pak teprve přijde ostatní. Matice Školská jest jediným spolkem, jenž soustřeďuje všekeren český lid v celém Rakousku. Budiž podpora Ústřední Matice Školské důstojna šestimilionového národa našeho!

Uherské mouky v r. 1903 přivezeno do Rakouska 6,274.036 metr. centů za 149,067.250 K, otrub a jiných odpadků 749.216 q za 7,391.400 K, celkem 7,023.252 q za 155,458.650 K.

Poštovní spořitelna. V obchodu spořitelním vloženo v říjnu 9,833 mil. K a vybráno 9,378 mil. K. Ryzí vklady činí v obchodu spoř. 191.506 mil. korun. Vkladatelů jest 1,784.637. Obchod chekový dosáhl obratu 1278.6 mil. K, celkový říjnový obrat 1,297,934.347 K.

Daň z cukru snížena — v Belgii 51.75 na 20 franků. Snížením daně docílilo se vzrůstu tuzemské spotřeby cukru z 60 milionů na 80.

Důležitost ovocnictví dovedou oceniti hlavně Průšáci, jichž se každoročně zástupci po Čechách a Moravě rozlétnou, aby tu skoupili všechny lepší druhy ovoce pro své rodáky, nám pak zanechávají pouze znetvořené a nedozrálé padavky. Ale ani ten jistý groš za ovoce nepobídne našeho rolníka, aby si jím z většího pěstování ovocného stromoví bojněji kapsu naplnil. Nepomyslí, že Němce, nemajíc dostatek vhodných půdy a jsouc přímým sousedem naším, zůstane vždy odběratelem našeho ovoce, přes to že se nyní do Evropy zasílá hojnost laciného amerického ovoce, které se však s naším tabulovým ovocem vždy měřiti nemůže. A pak co je horských krajín ve vlasti naší, kde se ovšem ovocnému stromu nedají, ale kde by si přede rádi jablíčko nebo hrůštičku koupili! Že ovoce poskytně zvlášť na zimu chutný a zdravý pokrm, že se z něho připravují víno, likéry, různé zavařeniny, že se bohatě v obchodě zpeněží, mnohým nenapadne. Letos utřel jeden velkostatek u Lovosic v Čechách přes 80.000 K za ovoce. Na velkostatků dobernickém u Hradce Králové získali letos slušnou hromádku peněz jen za třetinu atd. Německý sedlák na Litoměřicku, mající 50 korců polí, tráví za ovoce až 4000 K. Nedivno pak, že tu německý sedlák šije bohatě, platí čeládce více a že mu po zaplacení daní atd. zbude více než Čechovi, který zasadiv strom myslí, že vykonal mnoho a přilší se oň nestará, s který následkem toho smražen špatné ovoce rodí, jako člověk mrzák nemůže pracovat. Řádné vedené velkostatky nemají ceaty, která by nebyla vroubena šlechtěnými stromy. Ale obecní ceaty kolem našich vesnic, mze kolem větších lánů polí straší prásdnotou. Co by se tu urodilo ovoce, za něž by slušný peníz plynul do pokladnice obecní i soukromé! V každé obci jest snad aspoň jeden muž, který se vzdělavcem zove, ale dosud málo kde slyšeti bylo, že by si na popud muže toho střídili ovocnou školku, aby odtud vysázeny byly stromy po celém okolí, kde místo vhodné. Kde se obecní představenstva nestarají o rozšíření pěstování ovocného stromoví, tu přes všechna vlastenecká hesla jejich, přes všechno jejich hlášení a zastávání se pokrokovosti jsou zpátečníky, kteří ani abla nerozumějí národnímu hospodářství.

Hospodář v zimě neodpočívá jako příroda, ale pracuje zvlášť nad stolem. Počítá, jak mnoho má zásob ve stodole, na půdě, ve sklepě, vytačí-li do přístí úrody. Zkoumá, kde měl sisk, kde škodu, čemu by se měl v hospodářství více věnovati, aby ono rostlo. Dobrá kniha hospodářská jest v zimě veleným společenským na stole rolníkov. Zvláštní sřetel má rolník věnovati v zimě drobným odvětvím hospodářství. Jest tu dosud málo oceněné pěstování ovocného stromoví velkého i drobného, seleniny, drůbežnictví, včelařství, králíkářství atd. V době klidnější tím spíše rolník i na drobnostech nalezne potěšení a v budoucnosti nemalý zisk.

Cibule lókem. Lékař K. Hering ve Filadelfii v Americe praví, že často vyhojil horečku, když hned s počátku, jak se příznaky horečky objevovaly, dával nemocnému jísti syrové cibule. — Jiný americký lékař vypravuje: Kamínek močový, vložen mezi dvě pátky cibule, rozpustil se v ní ve dvou týdnech úplně; i soudil jsem, že by mohla cibule totéž učiniti i v těle lidském. Kámal jsem člověku takovou nemocí trpícímu, aby jedl hodně často syrové cibule — a za tři týdny byl zdrav. — Vložíme-li na noc rozkrájenou cibuli do vody a druhý den dáme dětem ákrkavkami trpícím vodu tu vypíti, posbudou jich. — Rozkrájená cibule pohlcuje do sebe vlhko a zápach. Proto možná hospodárně nechat po stole ležeti rozkrájené cibule, chce-li jich druhého dne upotřebiti. Vmáží do sebe všechna

zápach, druhého dne pak se z nich připravuje jídlo a nejdnou přijde nám po jídle špatné, aniž bychom věděli z čeho. — Rozkrájíme-li ve svátci cibuli, vyčistí se tím vzduch; cibule se pak vyhodí ven.

„Česká Hudba“ č. 11. ročník X. Jako loni, tak i letos uspořádalo vydavatelství „České Hudby“ cyklus prakticky vhodných vánočních skladeb, a již toto číslo počíná velice pěknými „Moravskými koledami“ od Ant. Brošana. Musíme uznati, že tyto koledy jsou vzorem lidových koled, právě na Moravě plnou ryzostí zachovaných. Doporučujeme všem ředitelům kůrů, učitelstvu atd. ku blížící se době vánoční tyto koledy, které nejen svou snadností, ale vřelou harmonisací jednotlivých přechodů jsou cenným příspěvkem k poznání slovanských církevních zpěvů. V textové části velmi pěkně pojednáno o zaslulhých, jakých si získalo české duchovenstvo a učitelstvo v oboru chrámového zpěvu. „Česká Hudba“ vychází v Kutné Hoře (18 sešitů do roka) za roční předplatné 8 korun.

Pro domácnost. Pečivo o jemnější kůži nebo vlánu. Pál kg mouky, 1/4 kg cukru, 10 dkg másla kávové, lžíčka na prásek utřeného amonia, 2 malé vejce, jeden žloutek, 4 lžíce husté, kyselé smetany; dle chuti přimíchá se jemné sekané kůry citronové a tlučené vanilky. Těsto se na vále dobře rukama propracuje a dá se do studena přes noc odpočinout. Druhý den se vykrajují vénečky, ty pak se posmažou rozklepaným vejcem, posypou strouhačkami mandlemi, kladou na omaštěné plechy a pekou se též v teplejší troubě do bleožluta. Pečené se popráší vanilkovým cukrem. — Ofířkové pečivo. Letos jest hojnost ofečů, jest tedy možno levně si připraviti pečivo ofířkové. 16 dkg mouky, 10 dkg cukru prosátého, 10 dkg másla, 14 dkg mletých lískových ofířků, lžíce dobrého punče, lžíčka jemné sekané, cukrované pomarančové kůry, půl lžíčky skořice, na špičku nože hřebíčku, 1 bílek, lžíce strouhané žemličky a neplná lžíčka amonia. Vše toto se na vále dobře promíchá, propracuje a nechá přes noc odpočinout. Druhý den se těsto rozválí na stěblo ztlouští a vykrajují se rouličky neb jiné tvary, volna se pekou a pečené se potrou následující polevou: jeden bílek, tabulka strouhané čokolády, 2 lžíce cukru se tře 10 minut a tím se pečivo potře a nechá oschnouti. — Jiné pečivo. 14 dkg cukru, 14 dkg jemné mletých vláskových neb lískových ofečů se svaří se 2 lžicemi vody a lžící rumu neb punče. Na plotně se to míchá, až se to spojí, pak se to dá na vál; jest-li jest to příliš tuhé, přidá se malinko rumu, dobře se vše propracuje, rozválí na nůž silné, pak vykrájejí se trojúhelníčky, kladou se na plech a posmažou hnědou polevou; na to dobře se tře 1 1/2 lžíce vody, 1/4 lžíce punče, 4 hodné vrchovaté lžíce cukru, čímž se posmažou trojúhelníčky; na každý se vloží do prostřed jádro vláskových ofečů a nechá se to na kamnech oschnouti. — Marcipán. Když jest domácí med, může se též připraviti marcipán. Svaří se 1 kg medu, když jej několikrát přelal var, dá se vystydnout. Se studeným se zadělá 1 kg mouky, přidá se k tomu 1/4 kg cukru, 4 dkg utřeného amonia, 3 vejce a 2 žloutky, 20 dkg neloppaných sekaných mandlí, které se se lžící tlučeného cukru upraší (místo mandlí mohou býti též lískové ofířky); přidá se špetka tlučeného cardamomu, tlučený hřebíček, skořice i malinko květu, z jednoho citronu kůra jemně sekaná, lžíce anýzu, lžíčka pomarančové cukrované sekané kůry. Vše se dobře vařečkou propracuje a nechá se pak 24 hodiny odpočívati. Druhý den se těsto rozdělí na tři díly, každý díl se rozválí na stěblo silné a dá na máslem potřený plech a peče se v teplejší troubě do červena. Zatím se dá na misku 1/4 kg cukru, 2 bílky, 1/4 lžíce citronové šťávy a tře se to 1/4 hodiny; marcipán pečený dá se na vál, posmaže tím lesem a hned se na libovolné čtverečky neb obdélníčky krájí a nechá oschnouti. Kdo si chce dát více práce, rozkrájí marcipán, když jest již studený a potře lesem každý kousek zvlášť. A. Sei.

Lidové říkání o listopadu. Hřímá-li v listopadu, bude přístí rok úrodný. Kveton-li v listopadu některé stromy nanovo, bude tuhá zima trvati až do května. V listopadu, je-li mokro, roste hojnost trávy. Drží-li v tomto měsíci snh na stromech, budou na jaře stromy málo pučet. Na mokré počasí následuje zima nestálá; když ale slunce svítí, následuje tuhá zima. Pjžde-li hus přes led o Martině (dne 11. listopadu), bude se po něm ještě dlouho houpati. Chodí-li husa o Martině po ledě, ohodí o vánočních po blátě. Padá-li na sv. Martina snh, říká se, že sv. Martin přijel na bílém koni. Na sv. Martina kouřívá se s kofína. Je-li na sv. Martina slunečno, nastane tuhá zima. Je-li na sv. Martina mlhavo, bude mírná zima. Posdní bouře mají moc, že se urodí obilí dosti, přijde-li mráz na vás, poseká vás. Počasí na den Obětování Panny Marie (dne 21. listopadu) zvěstuje přiblížení zimy. Sv. Kliment zimu oblíbaje, sv. Petr ji ucezuje (dne 22. února). Na sv. Kateřinu schovává se pod peřinu. Přitrhnou-li mrasy s Kateřinou, hleď se každý opatřit peřinou. Ať Kateřiny nebo Kříže, když mrzne, tedy topte chýše. Snh na sv. Ondřeje žítu velmi prospěje (dne 30. listopadu).

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 12. listopadu 1904. 1 hl pšenice K 16.40—17.50, žito K 13.30—13.50, ječmene K 11.70—12.30, oves K 7.20—7.70, proso K 00.00—00.00, vikev K 00.00—00.00, hrachu (modrý) K 22.00—00.00, čočky K 32.00—00.00, jabl K 24.00—25.00, krp K 20.00—48.00, bramborů K 6.00—6.80, jetelového semene červeného K 120.00—130.00, jetelového semene bílého K 000.00—000.00, rádku K 00.00—00.00, máku K 32.00—00.00, lněného semene K 00.00—00.00, 100 kg žitných otrub K 00.00—00.00, 100 kg pšen. otrub K 00.00—00.00, 1 kg másla K 2.40—2.45, 1 kg sádla vepřového K 1.68—0.00, 1 kg tvarohu K 0.28—0.32, 1 vejce K 0.07—0.08, 1 kopa sálí 8.00—12.00, 1 kopa potřešle K 1.40—1.80, 1 kopa kapusty K 1.40—2.00, 1 hl cibule K 6.00—11.00, 1 kopa droh. zeleniny K

1:00—4:00, 1 pytel mrkve K 3:00—4:00, 1 kopa cerele 0:00—0:00, 1 hl jablk 3:60—8:00, 1 hl hrášek 0:00—0:00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 12. listopadu 1904 odbyvaný přivezeno bylo : 1) obilí: pšenice hl 250¹/₂, žito 159, ječmene 138, oves 146, prasa —, vikev —, hrachu 1, čočky —, máku 1, jahel —, krup 21, jetelového semínka 2¹/₂, lněného semene —. 2.) Zeleniny: selí 374¹/₂, kopy, petržele 38 kop, kapusty 38 kop, cibule 56 hl, drobné zeleniny 126 kop, mrkve 68 pytlů, cerele — kop, brambor 160 hl. 3) Ovoce: jablk 256 hl, hrášek — hl, 4) Drobného dobytka: vepřů 17 kusů, podvinčat 448 kusů, kůslat 0 kusy.

Prosíme své odběratele, kteří dosud za „Obnovu“ a „Časové Úvahy“ dluhují, aby ihned příslušné obnosy vyrovnali. Právě pohledávky za „Časové Úvahy“ jsou značné! Snad si mnozí pomyslí: „Jedna koruna — toť maličkost; zašlu až „příležitostně“. Ale právě proto, že za tolik sešitů čítáme pouze 1 korunu,

nemá nikdo čekati, až budeme k tomu všemu ještě tratiti frankatura upomínáním.

Administrace „Obnovy“ a „Čas. Úvahy“ v Hradci Králové.

Prodají se

2 kulečníky zánovní, 1 pivní tlakostroj s příslušenstvím a 1 piano zachovalé.

Bližší v Josefově v hotelu Pretorii.

KAREL ŠIMEK,

nakladatelství a prodej relig. obrazů a obrázků v Č. BUDĚJOVICÍCH, Rudolfova ulice 42-I.

Právě

vyšlo!

OBRÁZKY

národ. světců a světic

dle

originálů mistra Viktora Foerstra

10 druhů krásných obrázků světlotiskových.

Vzorky na ukázkou v ceně K 3-20 ochotně zašlou se i pp. obohodníkům.

Chrámové

svíce

voskové

dle liturgických předpisů vyráběné,
polovoskové

(ceresinové)

velikonoční svíce

(paškaly) s krápníky
jemi krve a ranami,
též krásné s be-
ránkem velikonočním,
trůnky hladké,

nebo krásné,
svíčky ke křtu,

sv. přijímání a sv.
břimování se stuhami
a případnými nápisy,
svíčky a obět. před-

měty pro místa pout-
nická, první pří-
padnými obrázky o-
zdobené,
svíce pro chrámové
lustry.

svíce kostelní ste-

arinové,

zápalkový drát,

svíce obětí

ve všech velikostech
sloupky voskové a

polovoskové,

jakož i veškeré do oboru
toho spadající výrobky do-
poručuje veledřít. kruhům
duchovním největší speci-
ální závod:

„MONOPOL“

akciová svíčkárna a
voskárna

v Mladé Boleslavi.

Filiální sklad:
Praha, Kr. Vinohrady
Škrétova ulice č. 2.

Výrobky všestranně užívané.
Vzorky a ceníky zdarma
a franko.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

skutečně velmi levné
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.
Vzory zašle na požádání
franko

První český záslatelský
závod soukromého zboží

Ed. Doskočila
v Chocni.

Filiální závod v Praze
ve Vodičkově ulici č. 22,
vedle vyšší dívčí školy.

Navštívenky

všech druhů

nabízí

Biskupská tiskárna

v Hradci Král.

Rozšiřujte

„Časové

Úvahy“!

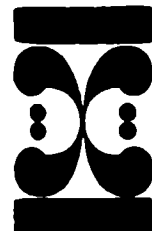
Nový obraz

Jeho Svatosti PIA X.

provedený akademickým malířem P. C. M.
Medovičem, odchovancem J. Em. biskupa
Strossmayera,

ještě nejlepším a nejzdařilejším barevnou
reprodukcí

neboť zúplna vystihuje originál a podává
pravý a věrný výraz tváře svatého Otce.

Obraz ve velikosti 50x65 cm.
stojí K 14-40; v rámci zvlášť
pro podobiznu tuto kompono-
vaném vypadajícím jako lesklý
starý mosaz francouzské antiky
s insigniemi a jménem za K 35.
V rámcích lištov. K 29-50 a j.

Výhradní prodej pro Čechy, Moravu a
Slezsko má

R. PROMBERGER,

knihkupectví a umělecké nakladatelství
v Olomouci.

SUKNA

a modní látky tu- i cizozemské

pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuje i vzory na požádání ochotně zašle

V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

Díkůvzdání.

Všem, kdož zúčastnili se pohřbu Velečduštojného Pána

Antonína Pičmana,

faráře ve Vysokém Veselí,

vzdáváme nejuctivější díky.

Zvláště děkujeme J. J. vysokorodému panu knížeti Karlu z Paaru, patronu zdejších kostelů, vysocedduštojným pp. bisk. vikářům a vik. sekretářům: Janu Tichému z Ostružna, Jos. Šrámkovi z Nov. Bydžova, Fr. Vohnoutovi ze Žlunic, velečduš. pp. farářům a kaplanům z vikariátu kopidlenského a okolí; důst. p. Jos. Bednářovi, katech. na Kladně, za všechnu v pravdě bratrskou lásku a pomoc nám již po leta prokazovanou a nyní zvláště osvědčenou; slovným pp. Dr. O. Volkarovi, c. k. okres. hejtmanu a A. Kirschnerovi, c. k. okres. škol. inspektora z Nov. Bydžova. Velečdušeným patronátním úředníkům a všemu úřednictvu na zdejších knížecím panství. Řiditeli choru velečdušenému p. Fr. Vondráčkovi a celému sboru pěveckému za skvostně přednesené zpěvy; velečdušenému sboru učitelskému v místě a obcích přifařených i všem ostatním pp. učitelům. Velečdušené rodině p. továrníka Buvy za zvláštní útěchu a přispění i všem úředníkům závodu. Všem slavným spolkům a cechům, velectěným pp. starostům a obecním zastupitelstvím všech obcí, velectěným dárcům krásných věnců a vůbec všem — nikoho nechtějící zámyslně opomenouti — kdo nám ústně nebo písemně svou upřímnou soustrast projevili, voláme upřímně:

„Zaplat' Pán Bůh!“

Ve Vysokém Veselí, dne 16. listopadu 1904.

František Knapp,
administrator.

Upomínka

krásná jest podobizna zdařilá, kterou
k Vánocům co nejvýhodnější dárek
doporučuje

J. F. LANGHANS c. a k. dvorní fotograf
KRÁLOVÉ HRADEC Adalbertinum.

Rozsah závodu umožňuje nejlepší provedení při
cenách nejpříznivějších.

Jméno firmy založ. 1876 ručí za
provedení a obsluhu nejsolidnější.

Praha. — Plzeň. — Mar. Lázně.

Zemská životní pojišťovna

markrabství
Moravského

(dosud jediný domácí ústav toho druhu
v zemích koruny České),

kteřá jest spravována zemským výborem
pod vrchním dozorem zemského sněmu,
pojišťuje levně, výhodně a s úplnou jistotou
kapitálu pro případ úmrtí i dožití, věna a vý-
bavy, výměnky pro rolníky, důchody vdovské,
střetů a pro případ invalidity, jakož i penze
všeho druhu.

Jistota jest nepochybná vzhledem k tomu, že
jest to ústav zemský.

Všechn čistý zisk náleží pojištěncům.
Všechn bližší informace sdělí ochotně a prospekty
zdarma zašle

vrchní inspektorát pro východní Čechy
Hradec Králové.

Přijmou se dva zástupci na pevný plat.

Poděkování.

Všem přátelům a známým, kteří našeho milovaného otce a dědečka, pana

JOSEFA WOLFA,

kostelníka při kathedrale a měšťana kralohradeckého,

v tak hojném počtu k poslednímu odpočinku doprovodili: zejména vysocedduš. kapitule,
místnímu P. T. duchovenstvu, slavné městské radě, jakož i ct. pp. bohoslovům,
ctěnému spolku vojenských vyčleněnců a všem, kteří nám soustrast projevili,
vzdáváme

ořelé díky a srdečné „Zaplat' Pán Bůh!“

Pozůstalí.

Tatínku, nezapomeň

nám k Vánocům koupiti

100

skvostných
stereoskopických
obrazů
z celého světa s popisem

i s kukátkem za . . . . . K 7.80
americkým . . . . . K 9.—
mahagonovým . . . . . K 10.—

Dosud vyšla serie 5. — Všechn 5 serií s kukátkem
za 22 K. — Pobavíme a poučíme se celá rodina!

Vydává fotochemigrafie

Frant. Krátký v Kolíně.

VARHANY

soustavy křeselové a pneumatické, lahodného zvuku
a důkladného provedení doporučuje sl. farním a
patronátním úřadům majitel c. a k. výsady a zá-
služného kříže hudební akademie belgické

Bedřich Čápek,

stavitel varhan a harmonií v Poličce.

Grand-Hôtel v Hradci Král.

Každý čtvrtek
vojenský
KONCERT.

Objednávky na

Batovcův kalendář politický

na r. 1905

jakož i všechny ostatní
druhy kalendářů

přijímá a obratem pošty vy-
řizuje

první kralohradecké knihku-
pectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spoř. č. 302.161.

Založeno roku 1883.

Peačí stroj.

OBNOVA

Číslo 47.

Předplatné na čtvrti roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 18. listopadu 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Zednářská pouta.

(3) Francouzský ministr Combes pod vlivem svých přátel zednářů již vypracoval nové paragrafy, jimiž by se určil poměr státu k náboženským společnostem pro případ odloučení církve od státu. Paragrafy sepsány jsou velice chytře; na oko se zdají býti snáselivé, ale jsou upraveny tak obmyslně, že v skutečnosti dovolují státu velikou zvůli proti církvi a na druhé straně činí z církve nevolnou služku státních rozmarů.

Aspoň některé ukázky, jak dovede býti nynější zednářská vláda snáselivá k náboženskému přesvědčení! Combes navrhuje: „Po dvě léta od 1. ledna budou náboženské společnosti v bezplatném používání náboženských budov ponechány. Po této době přestane všechno volné používání budov těch, totiž: katedrál, kostelů, kaplí, templů, synagog, seminářů, domů arcibiskupů, biskupů a kněží.“ Zkrátka majetek, jež si sami věřící s kněžstvem dobrovolnými příspěvky za dlouhou řadu let nashromáždili, nyní stát jednoduše „vyvlastní“, aby dokázal, že pod zednářskou vládou katolický majetek nikdy není majetkem bezpečným a že takový kapitál vždycky může zednářská vláda shrábnouti, aby ho užila po případě i na další utlačování katolictva. Peníze, jež si ve Francii nashromáždili židovští kapitalisté lichvou, prodejem kořalky a jiného „užitečného“ zboží, zůstanou netknuty. Millionům Rotschildovým, nabromaděným nikoli pilnou prací, ale šikovnou a pohodlnou speculací, nestane se také žádná újma. Vláda se vůbec ani nevynasnaží, aby tento hlavní pán Francie počítal menší úroky z toho obrovského kapitálu, jež mu Francie dluhuje. To raději seberou církevní statky, aby se Rotschildovi mohlo platiti pořádně a pravidelně. Ta okolnost, že citovaný článek Combés čelí vlastně jako všechny ostatní proti náboženským společnostem všem, nás nesmí myliti; my přes to víme, že se má šlápnouti hlavně na šíji katolické církve. Těch synagog ve Francii není tolik, aby si židovští kapitalisté nedovedli bneď vypomoci. Jediný Rotschild zmůže v tom ohledu hravě více než deset milionů francouzských katolíků. V jaké finanční tísní však se ocitne katolictvo, až bude o své fondy oloupeno! Židé proti uvedení návrhu ovšem neprotestovali a protestovat nebudou; dobře si s Combés rozumějí. Jsou-li v peněžnictví pány Francie, rádi ta nějakou synagogu obětují, když peníze na katolické vydržené stejně různými cestami spadnou do klína jim. Za malou diškréci tak výnosný obchod!

Combes také navrhuje: „Společnosti náboženské smějí též tvořiti svazy, jež ale nesmějí překročovati meze departementu.“ Tohle je péčování katolíků do díže, zavírání svobody do klece. Svazy tedy mají býti omezeny jen na jednotlivé departementy (kraje). Za to spolky pro potírání křesťanství, spolky zednářské nejsou omezeny ničím. Jsou k vůli seelčení organizace spojeny těsně nejen ve Francii celé, ale mohou podkopávati dosavadní řády francouzské společnou pomocí zednářů cizozemských. Zvláště v době nynější dokonale komunikace, která umožňuje rychlou a nejrozsáhlejší organizaci každé společnosti, brání se každý spolek a společek osamocení, aby agitací odporných stran nebyl smeten jako skrovný ostrůvek uprostřed obrovských vln. Lichvářské kartely na ochuzování lidu mohou se prostírat po Francii celé, ale katolický svaz nesmí se svobodně šířiti k hájení těch zásad, které národu v ničem neškodí. Nechová-li se Combés k svým katolickým krajanům jako k cizozemským cizákům?

Leč slyšíme ještě další část programu Combého: „Společnosti náboženské musejí své příjmy a vydání stále míti v evidenci, každého roku skládati účty a podrobovati se revisi inventáře. Mohou též tvořiti rezervní fondy, jež však nesmějí převyšovati třetinu celoročních příjmů. Společnosti jsou povinny bez jakého-

koliv zastírání k vyzvání prefekta nebo jeho delegáta účty předkládati. Kdož by se proti kterému článku provinil, podléhá pokutě 16—1000 franků.“ — Tázáme se, zda vláda také prohlíží inventáře socialistických spolků, zda je nutí, aby předkládali účty státním funkcionářům; jistě také zednářská vláda neobmezuje socialisty a prodavače kořalky v rozmnožování „rezervních fondů“. Combés zkrátka činí přípravy, aby ochuzená církev vůbec žádného stálého jmění neměla a tak aby při žebráctví svém nemohla nic důležitějšího jako svobodná korporace podniknouti.

Combes také navrhuje tento „svobodomyšlný“ článek pro náboženské společnosti: „Obřady, průvody, náboženské manifestace nesmějí se dít na veřejných místech, mimo obřady pohřební. Budoucně zapovídá se nějaké náboženské odznaky, symboly, kříže, kostelní prapory na veřejných pomnicích vyvěšovati, mimo na budovách určených pro bohoslužbu, na hrobech, nebo na museích při veřejných oslavách.“ — Jest to zvláštní, jak se francouzští zednáři nevinného kříže bojí; odstranili jej ze soudních síní, ale zlé svědomí jim pokoje nedá. Činí vše možné, aby katolický ráz Francie zastřeli. Náboženské manifestace, které státu ještě nikdy neškodily, nemají míti volný průchod; za to však dovolují se sociální demokracii nejvášnivější demonstrace, ačkoli při nich několikrát šlo i presidentovi o život. Socialistům dovolovalo se činiti nejvášnivější projevy proti katolíkům v době zavírání klášterů, katolíci však nijak manifestovati nesmějí. Ještě dost zvláštní, že dovoluje Combés veřejný náboženský obřad při pohřbu! Jinak by Francouz katolicky pohřbíváný musil býti nesen do sklepa. — Rozumí se, že na přestupky proti těmto paragrafům jsou určeny značné tresty.

Tohle není příprava k uskutečnění liberálního hesla: „Církev svobodná ve státě svobodném“; to znamená církev zotročenou ve státě zlovolném. Zdali pak Amerika, která s církví spjata není, obmezuje svobodu náboženství způsobem takovým? Aspoň jest patrné — co už dávno od katolíků předpovídáno — že boj proti řeholím byl jen přípravou na útlak církve vůbec. Co by tomu Combés říkal, kdyby církev oplátkou chtěla kontrolovati příjmy státní, kdyby chtěla obmezovati svobodu spolků politických a kdyby chtěla potlačovati vnější projevy politické? Jest obecně známo, že Combés jest úplně v rukou zednářských, že jen tyto ruce jej udržují při vešle; návrhy Combého tudíž jsou jen tlumočením násilnické vůle francouzského zednářstva. Rádi uvidíme, jak dopadnou paragrafy Combého, až se bude jednati o jich stvrzení v parlamentě. Ovšem ti lidé, kteří již dříve hanebným špiclovstvím pronásledovali i katolické důstojníky, budou hlasovati rádi i pro Combého články. Rozumí se samo sebou, že po prvním vítězství by pak zednáři pouta ještě přitáhli. Nějaká záminka se nalezne lehce zas.

Likvidace Svatováclavské záložny.

—a. Dne 25. května 1903 napsaly „Národní Listy“ tyto řádky: „Veškeré události minulých dnů nasvědčují tomu, že po veškerých přímo nadlidských pokusech dospěly věci ve Svatováclavské záložně k zakončení nesmírně smutnému — ke konkursu. Doznání sice trpké, ale pravdivé, které vzbudí sklamání u tisíců těch, kdo ve zdar akce sanační doufali. Při naprostém neporozumění a neochotě příslušných činitelů katastrofa jest neodvratná. Jest to žalostným úkazem a charakteristickým pro naše malé poměry, že v okamžiku, kdy po pšlelní práci konečně byly věci přivedeny na stupně možného vyrovnání, vše se maří a ničí a klidně se pohlíží na nadcházející dílo záhuby.“ Tolik psaly „Nár. Listy“ dne 25. května 1903.

Dne 10. října 1902 byl stav záložny shledán následovně:

Pasiva	16,075 295 kor.
aktiva	8,162.315 „
schodek	7,912.980 kor.
Při účetní závěrce dne 31. prosince 1902 byly číslíce následující:	
Pasiva	16,168.085 kor.
aktiva	8,066.750 „
schodek	8,066.335 kor.

Od té doby uplynuly málem dva roky. Byl čas, že se o záložně vůbec ani nepsalo a mysli se, že se to nějak vyseká!

Je to jako s Port Arthurem. Pojednou zase vypukly zprávy o nátlaku věřitelů recte advokátů, že má na záložnu nvalen býti konkurs. Soud však rozhodnutím ze dne 4. listopadu t. r. nedal žádosti na uvalení konkursu místa s tím důvodem, že není zde majetku, z kterého by se útraty konkursu kryly. Znalci ustanovili nyní schodek záložny na 1,714.165 kor.

Porovnejme s tím bilancí ze dne 31. prosince. Tu se na nás šklebí schodek: 8,066 335 korun.

Již z toho jde na jevo, že mnoho obchodů Svatováclavské záložny bylo vyrovnáno. Jedná se tu ve zprávě soudního zamítnutí o repartiční obnosy. Záložna čítá do aktiv repartiční obnosy za 1,200.000 korun, soudní znalci však uznali, že repartice tyto asi 643 534 kor. obnášejí, t. j. že se tolik peněz dá sehnati.

Nám není známo, mnoho li jest ještě věřitelů se záložnou nevyrovnaných. Schodek záložny Svatováclavské znalci ustanovený v obnosu 1,714.165 K praví, že tento obnos má záložna věřitelům platit, aby nastala rovnováha. Možno však, že jest pohledávek v knížkách vkladatelů ještě více. Útoky na záložnu přestanou, až by se ocitly veškeré vkladní knížky v rukou záložny.

Tyto vkladní knížky jsou nyní ve dvojích rukou a sice v rukou tvrdošíjných vkladatelů, kteří doufají, že celý vklad jim bude vyplacen. Jedni z těchto vkladatelů žalují, druzí nežalují, ale vkladní knížky si ponechávají. Druhá skupina jest ona, která vkladní knížky od chudých vkladatelů kupovala a nyní v rukou svých majíc tyto vklady, žene na záložnu útokem; to jsou advokáti, konkuršní kamarilla.

K takovým koncům dospěla tedy aféra Svatováclavské záložny.

Kdybychom se chtěli o všem tom rozepisovat, co se již dělo v té „sanaci“ a jací lidé tu „pracovali“ a „sanovali“, na to by nestačil ani veliký lexikon. Ukazuje se tu vždy, že z neštěstí kořistí hyeny, asi jako ve válce, když dodavatelé „lifrujou“ vojákům místo monky polovinu křídý, místo konserv plevy a pod. Hyeny z lidské společnosti nevypudíme, dokud v srdcích lidských bude sobectví a touha po mamonu, obohatit se na úkor jiných.

Jest možno, aby Svatováclavské záložně podařilo se odděťování?

To se ovšem neví. Zde rozhodne o tom, kolik bude ještě vkladatelů, kteří sleví 50% a kolik bude advokátů z konkuršní kamarilly a kolik bude státi výkupné od této kamarilly, to jest, jak draho přijdou záložně vkladní knížky v rukou těchto advokátů. To vše spočívá nyní na bedrách členstva. Zde musí tedy výbor pracovati železnou energií k tomu, aby tvrdošíjným vkladatelům vyvalil aspoň 50 proc. slevy vkladní knížky a zadrhal, aby povolí konkuršní kamarillu, aby mu zbylo tolik, by mohl koupiti vkladní knížky a zaplatit k tomu ještě palmare.

Vkladatelé jsou většinou poštvani od advokátů, kteří patří ku kamarille a pak od sociální demokracie.

Není možno, aby rozumný vkladatel otálel s vkladní knížkou a nedal ji, když se mu nabízí za ni 50 proc. výplaty. Každý rozumný vkladatel s rychlostí co největší zachrání to, co se dosud zachránit dá a to jedině obapolným vyrovnáním. Zrovna tak, jako když udělá žid pleite. Žid Porges ohlásí na 2 mil. úpadek. Sejdou se věřitelé a shledají, že žid Porges nestojí ani za 200.000 K. Přijde tedy na 100

korun pohledávek 10 korun výplaty. Co máme tedy nyní dělat? Pověsit ho nemůžeme, poněvadž bychom tím pranic neříkali, vezmeme tedy těch 10 proc. a půjdeme domů. Podruhé si dáme na Porgesy pozor a žádný úvěr. Tak rozumují napálení věřitelé a jdou domů.

To jest kletba kapitalismu.

A majitelé vkladních knížek Svatováclavské záložny očekávají zázraky? Tomu snad sami nevěří. Zde se musí chladně po obchodnicku kalkulovat. Byl jsem okraden, zbývá mi ale přece 50 proc., proto honem zachráním je, abych aspoň zachoval si 50 procent.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 16. listopadu.

(Zlaté články k jubileu srovná jednorozměrné politické činnosti říšského poslance hraběte Vojtěcha Sternberga, aby se jeho přátelé bavili a odpárcové slobili.)

Teď jest tomu právě rok, co byly nynějším říšským poslancem hrabětem Vojtěchem Sternbergem vydány dvě brožury, jež v české společnosti působily sensačně tak, že šly na dračku a autor jejich byl zván na různá místa, aby o stávající situaci ze svého, v Čechách tehdy nového stanoviska promlouval.

Napsal jsem při příležitosti té do jistého pražského denníku feuilleton, v němž jsem o zajímavém a tehdy novém českém hraběti a o jeho v Čechách neobyčejných veřejných projevech více méně rozmarne i vážně pojednal. Když jsme pak krátce potom jednou na večer redakci onoho denníku navštívili, slyšeli jsme v jindy tichounkém bureau jeho vydavatele hlaholiti neznámý nám hlas, který horlivě a nadšeně vykládal jakýsi politický program. Nechtíce ani vstupením vyrušovat, ani za dveřmi poslouchati, po možnosti tiše hleděli jsme se ukliditi pryč. Avšak pan vydavatel onoho denníku náš příchod již postřehl, otevřel dveře a radostně volal: „Jenom račte dále, věc týká se vás!“

Na toto pozvání jsme vstoupili a setkali jsme se statným, sympatickým mužem, který více obratného obchodníka než-li zarytého politika t. j. vydavatele onoho denníku již hodinu horlivě poučoval o svých politických názorech.

„Pan hrabě Vojtěch Sternberg“, představil nám pan vydavatel neznámého. „Zde jest pisatel feuilletonu, jemuž děkujeme za vzácnou vaši návštěvu!“, ukázal pak na pisatele těchto řádků.

Pan hrabě rychle vstal ze křesla, v němž seděl a přímo nám vyčetl: „S hrabětem Leopoldem Lažanským a s hrabětem Kounicem jste mne stotožňovali neměli!“

„Zatím vám tím nebylo nijak ublíženo, společnost ta byla pro vás docela rovnorodá“ — začal ho pisatel těchto řádků krotiti, ale pan hrabě Sternberg mu nedal domluvit.

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XXIV.

Jaro roku 1878 prožil Hradec Králové ve zvláštním příšerném rozčechání, možno říci krvavém. Sběhly se zde totiž dvě hrozné vraždy, které celý kraj naplňovaly a ovládaly nejhrůznějšími dojmy.

V neděli dne 14. dubna ráno bylo město plné sensační noviny, že včera t. j. v sobotu večer o deváté hodině třemi mladíky neznámých mně jmen nalezene byl v jamě vodou naplněné u polní cesty mezi labským železničním mostem severozápadní dráhy a obcí Věkoš do naha vlečený, na nohou a rukou provazy svázaný a na hlavě nesčetnými bodnými ranami posetý mladý muž. Nešťastník ten při svém nalezání dosud žil, avšak když byl donešen do Věkoš, ihned skončil, aniž mohl povědět nebo alespoň nějak naznačiti, kdo je a co se s ním dělo.

To bylo zřejmé, že do zmíněné jámy donesen byl v době od počátku tmy do deváté hodiny, kdy byl nalezen. Kde a kým byl však zavražděn, jest-li u železničního mostu nebo jest-li byl sem odněkud přinešen, jest-li se jedná o vraždu loupežnou nebo o čin hrozný maty či byl-li nešťastník z jiných důvodů ze světa srovozen, po tom nastalo ihned horečné pátrání, při čemž fantasie celého okolí popustila si úzdu tak, že o vraždě té rojily se celé kroniky nejhrůznějších domyslů a smyšlenek.

Soudní komise, která se záhy na místo hrozného nálezu, jehož okolí však bylo zatím za nedělního rána zvědavci jako mlat udupáno, dostavila, nalezla zde ze šatstva pouze kousek látky z hnědé kostkovaných kalhot, potom kousek modře kostkované látky, vyfyznutý z oxfordské košile, jaké se tehdy nosily, dále kousek vlněného nákrčníku

„Já jsem docela jiný člověk“, rozhodně spustil.

„To teprve musíte dokázat!“, nedal se másti pisatel těchto řádků.

Pan hrabě jal se výmluvně znova rozvíjati své politické náhledy, když zafukáno na dveře a vstoupil pan hrabě Vojtěch Schönborn. Panu hraběti Sternbergovi podal přátelsky vlídně ruku, jako svému dávnému známému a příbuznému a mlčky jaksi tázavě na nás ostatní dva pohlížel. Vydavatel zmíněného denníku se tomu usmíval a já věda, že má s panem hrabětem Schönbornem patrně nějaké důležité jednání, k vůli němuž tento přišel, vyzval jsem nového svého známého pana hraběte Sternberga, aby přede mnou své politické náhledy dorozvinul na ulici. Pan hrabě Sternberg byl k tomu ochoten a proto jsme se poroučeli.

Setkání se s autorem zajímavých brožur, nad něž nic radikálnějšího a smělejšího nebylo českým jazykem doposud tištěno, pochopitelně mne bavilo. Nechal jsem ho tedy vykládati. Zvolna táhli jsme spolu postranními ulicemi, jejichž večerní tmu plynové svítlny jenom spoře přemáhaly a rozptylovaly. Když mně toho pan hrabě již hodně napovídal, z čehož jsem dostatečně poznal, že nemá o skutečných českých poměrech vlastně ani ponětí a že na ně patří ze stanoviska svrchované ideálního, zarazil jsem ho otázkou.

„A co chcete vlastně v Čechách dělati?“ „Sjednotím všechny radikální a pokrokové strany“, začal vykládati a jmenovati osoby.

Ztěžl potlačoval jsem smích nad upřímným zanicením, s jakým mně pan hrabě Sternberg o svých ideálních plánech vykládal. Vyvracení jejich považoval jsem za zbytečné marnění času a proto, když jsem již celkem jeho názory na české poměry znal, prostě jsem další jejich výklady přetrhl.

„Chcete-li něco v české společnosti dokázat, musíte to učiniti jenom vlastní svou silou“, prostě jsem mu řekl. „Pro vaše náhledy, pro váš temperament, pro vaše zkušenosti a plány jsou všechny nynější české strany tak těsné, že vás žádná nestráží.“

Pan hrabě Sternberg na mne s udivením zůstal hledět.

„V nynějších konservativnějších stranách není pro vás žádného místa a radikálnější strany jsou pro vás malé, ty jste svými brožurami daleko překonal“, vykládal jsem mu. „Vy musíte jít v Čechách buďto svou vlastní cestou anebo hledat zaneprázdnění někde jinde!“

Pan hrabě Sternberg podal mně na několika arších napsaný svůj program, abych si prý přečetl, jak co myslí.

Slibil jsem mu to a také jsem prohodil, že o tom něco třebaš někde napíšu, ale řekl jsem mu zároveň, že to na mém mínění o jeho politickém poslání nic nezmění.

„Tak co mám dělat?“, ptal se.

„Na Hradecku uprázdnil se po Jarošovi poslanecký mandát do říšské rady. Uchazejte

a konečně rozřezaný řemen. Z čeho oděvu předměty ty pocházely, se nezjistilo.

Zavražděný byl prostřední postavy, asi 19 nebo 20 let starý, silný a dobře živý, měl dlouhé tmavohnědé vlasy vzadu kratěji stříhané, mohutné, nad nosem skoro se spojující obočí, tupý, splasklý nos a oči buď modré nebo šedivé. Na svrchním pysku pučely mu knírky a na bradě vyrazilo mu chmýří. Na pravé straně brady měl tak zvané mateřské znamení, temnou čoučku a na pravé straně krku jako hrách velkou bradavici.

Ruce měl silné, ale bez mozolů a vůbec stop, že by těžko pracoval. Na prstech nebylo znáti, že by nosil nějaký prsten. Na levém rameni měl jízvu, jaká zůstává po pouštění žily. Nohy svědčily, že ohodíval stále obutý. Dva přední horější zuby měl vyžrané.

Zpráva o vraždě té, která se stala nepochybně v sobotu dne 13. dubna v podvečer, naplnila celý kraj úžasem a hrůzou. Všude se jen o ní mluvilo a rozprávělo a v Hradci nastala obecná bázeň, k večeru vycházeti za brány. Když zavražděného nikdo neznal a v celém okolí nikdo nescházel, byla mrtvola jeho fotografována a obraz její za sklem v rámečku vyvěšen byl v Hradci na vratech krajského soudu, kde o hluchých trzích a jarmarcích si ji tisíce lidí prohlíželo. Příšerný obrázek ten visel tam několik měsíců. Jak se povíдалo, byla hlava zavražděného od trupu z úředního nařízení oddělena, trup byl na Pouchově pochován a lebka k vůli dalšímu vyšetřování a zjištění totožnosti osoby zabitého uchována. Vyšetřování vedl obratný soudce p. Mir. Merhaut, ale veškeré, úsilovné pátrání po stopách vraha a po vysvětlení záhadné té události zůstávalo stále bez výsledků, až konečně byla celá ta záležitost bez zjištění zabitého i bez vypátrání pachatelů odložena ad acta. Vyslýchány byly spousty osob, dotazy činěny na všech stranách, ale nikdo ani zavražděného neznal, tak že jméno jeho zůstalo neznámo a celá věkošská vražda jest doposud záhadným tajemstvím i co do oběti i co do pachatelů.

Já jsem ovšem že věnoval události té také

se oň a svíte, co vám a vašemu programu řekne voličstvo!“, odpověděl jsem mu.

„To bych tu rád slyšel!“, zvolal pan hrabě.

A chtěje to slyšeti, stál se skutečně ihned kandidátem poslanectví.

Potom šli jsme spolu ještě do jiné redakce a rozloučili jsme se jako nejlepší přátelé. Na rozloučenou jsem mu ještě řekl, že brzy pozná, jak správně na české poměry pohlížím. Ovšem že jsem se ihned o to postaral, že druhého dne některé pražské denní listy přinesly zprávy, že se o mandát po poslanci Jarošovi bude ucházeti hr. Vojtěch Sternberg.

Zprávy ty vyvolaly u našich prozíravých politiků — výsměch. Mne pak začala celá záležitost nanejvýš zajímat. Jak bylo přirozeno, měly se osoby hraběte Sternberga po jeho brožurách všemi desíti zmocniti pokrokové a radikální strany, a vzíti ho na svůj štít jako vzácnou atrakci, neboť pomocí jeho vývodů a rázných řečí mohly ovládnouti veřejné smýšlení, aby bylo ve svém úpadku občerstveno a novostí myšlenek a požadavků zkyřčeno. Avšak já znaje vůdčí hlavy oněch stran, věděl jsem předem, že bude hrabě Sternberg ze svého radikalismu právě našimi radikály a pokrokaři dokonale vykurírován.

A počítal jsem skutečně správně! Sotva že jako radikální kandidát vystrčil hlavu, okamžitě měl proti sobě především všechnu pokrokovou organizaci, která si proti jeho kandidatuře, ač si před tím ležela ve vlasech a na jméno si přijíti nemohla, postavila ihned kandidáta vlastního v osobě p. dra. Antonína Hajna.

Pan hrabě Sternberg brzy na to přijel do Prahy a přišel mně povědět, že jsem správně soudil, že s radikály nic není a prohlásil, že když nemůže kandidovat s radikály, že bude kandidovat proti nim.

„Teď jste na správné cestě!“, řekl jsem mu. „Ant Caesar, ant Vokurka!“

Poněvadž na Hradecku bylo tehdy snadno možno, že mohl býti za poslance zvolen p. dr. Ant. Háj, s nímž v ohledu státoprávním sice souhlasíme, ale v ohledu taktickém stojíme na stanovisku jiném, pochopitelně položili jsme se svými přáteli rozhodující váhu svých vlivů proti jeho kandidatuře a ve volebních zápasech do té doby v Čechách nevidaných zůstali jsme při užší volbě důslednými. To stalo se z důvodů taktických, neboť ve zvolení hraběte Sternberga viděli jsme porážku na Hradecku bující politické nekázně a nesnášlivosti a mělo ním býti také dokumentováno, že soudobý pražský diktát poslaneckých kandidátů jest přežitkem.

Proti hraběti Sternbergovi vypsaný byly hektolitry inkoustu, potíštěny vagony papíru, čtvrt léta se mu v jednom kuse do ochraptění nadávalo, ale na konec za poslance zvolen byl předce. Ze zápasů těch vyšel jako vítěz, který v ohromném boji „proti všem“ přemohl všechny

přítušnou pozornost. Hned v neděli dne 14. dubna po kostele vypravil jsem se do Věkoš k mrtvole zavražděného i na místo jeho nálezu, abych si obě důkladně prohlédl. Na místo nálezu vodíval jsem později také kolegy a známé a jednou koncem dubna putoval jsem tam společně s kolegou Antonínem Grégrem schválně po klekání za tmy. Šli jsme přes železniční most a podstoupili jsme to proto, abychom jeden druhého přesvědčili, že se žádný neobjítme.

Sotva že obecný, tajemnou věkošskou vraždou v Hradci vzbuzený rozruch tichl, vzbouřeno bylo město krvavou událostí novou.

Když jsme se dne 2. června 1878 dopoledne ubírali z gymnasia po náměstí do marianského chrámu na exhortu a máli sv., cvałem bžel od Caivasova domu přes náměstí, rukama lomě a maje cylindr vsadu na hlavě seděti, president krajského soudu p. Kobrč rovně ke hlavní vojenské strážci.

Neobyčejný zjev ten vzbuzoval všeobecnou pozornost nejen naš, ale také na náměstí promenujícího četného obecnstva, jež ihned proudilo za vyděšeným panem presidentem, který sebrav na hlavní strážci silnou vojenskou patrolu, poklusem chvátal s ní zpátky.

Když jsme potom z kostela vyšli, dovidali jsme se, že v 9 hodin dopoledne konal pan prezident Kobrč spolu s radou krajského soudu Lvem Klauďem prohlídku ve krajském kriminále. Když procházeli trestnici, vrhl se najednou nedávno před tím pro krádež na pět let odsouzený trestník Karel Zdobinský na radu Klauďyho, jemuž nožem rozpáral břicho. Když tuto obavnost provedl, chtěl se vrhnouti na presidenta, který mu však šťastně unikl.

Vrah Zdobinský byl žalářníky s ostatními trestníky v další své zůřivosti zadržán, avšak rada Klauďy druhého dne na to ráno Zdobinským spůsobeně podlehl.

Rada Lev Klauďy byl tehdy dvacet čtyřletý elegantní muž, prostřední postavy, snědé tváře, již vroubil šedinami prosivělý plnovous a byl

volební a politické manévry a odnesl si obecné uznání, že jest šikovný a obratný muž.

Při tom zatím zůstalo!

Hrabě Sternberg stal se během necelého půl roku jednou z nejpopulárnějších osobností v Čechách a ta spousta nadávání, jež se naň sypalo, ho neporazila, ani nesklonila. Kde odpůrce svého lapil, tam ho z cesty hned na místě uklidil a to se musí uznati, že do zmrtvělých našich českých poměrů přivedl alespoň trochu ruchu a života.

Při prvním zasedání říšské rady postavil se nejrozhodnějším způsobem za českou věc a po jejím odročení všemožně pracoval na konsolidování všech vážných živlů v politickou jednotu, čímž ovšem že se vřede nezavděčil. Sledování jeho boje proti korupci, nepotismu, politickému pantátovství jest nanejvýš zajímavé a při tom jest zábavné, že se mu stále dále nadává i v tisku, jehož heslem jest svoboda myšlení a volnost náhledů.

Z celé řady důvodů nelze úplně souhlasiti s některými jeho vývody, avšak na druhé straně nemožno také schvalovati způsob, jakým jsou potírány.

To předce musí uznati každý, že na jeho místě by nikdo z jeho protikandidátů, třeba to byl i sám p. Kolenský, jako poslanec docela nic více nedokázal, nežli on a o budoucnosti nelze předem nikomu souditi.

Jest li pan hrabě Sternberg zahrál svou poslaneckou volbou v českém veřejném životě pouze zajímavou epizodou nebo jest-li se stane v české politice někdy důležitou osobou, o tom nelze dnes mluvit, neboť jest to zastřeno neproniknutelnou rouškou budoucna. Dnes rok nemohl také nikdo tušiti, co bude v českém veřejném životě jednou znamenati ku př. poslanec Heřman Janda. Proto někoho předem velebiti — nebo zavrhovati nenáleží v obor správného politického myšlení.

Až do této chvíle není té nejmenší příčiny volby hraběte Sternberga nějak litovati. Naopak! Jeho působení znamená v českém politickém životě ruch, život, hybnost, přemýšlení, zkratka kvas a činitele, o němž nelze říci, že jde zpět.

O všem jest informován, na všechno pohlíží zrakem moderního člověka, politisuje na basi širokého rozhledu a co se při něm ceniti musí, jest, že základem jeho politiky jest snaha po docílení všeobecného blaha a spokojenosti, aby nebylo útisků a utrpení, jejichž příčiny všude neohroženě potírá a pronásleduje.

Z toho důvodu není třeba, neboť není k tomu žádných příčin, žeteli, že za nynější doby a za nynějších okolností hrabě Vojtěch Sternberg stal se poslancem, k čemuž právě teď rok dán byl podnět a vzpomínce na to platí tento článek jako „jubiléjní“, při čemž podotýkáme, že nic, co by snad pan hrabě někdy proti zájmům svého voličstva podnikl, nebude mu od nás přátelsky přehlédnuto.

Jak se dovídáme, měl hrabě Sternberg v poslední době delší osobní politické rozhovory s předsedou ministerstva Kórbrem, s če-

ským ministrem krajanem Randou a s celou řadou vynikajících českých politiků, aby se informoval o jejich smýšlení ve příčině nadcházejícího zasedání říšské rady, v němž hodlá míti velkou politickou řeč, v níž položí důraz na různé české a vůbec sociální a veřejné časové důležitosti.

Řeč ta zajisté potáhne světovým tiskem, o to se pan hrabě dovede postarati, a proto jest na jeho voličstva, aby ho upozornilo, co by si přálo, aby na říšské radě pověděl, aby se o tom i šíře ve světě mluvilo a doma jednati musilo.

Pan hrabě Sternberg zajisté že každý pokyn, každé faktum, každé upozornění rád přijme, neboť jest o něm známo, že jest velice konsiliantní muž, že ochotně každé mínění vyslechne, že bez odporu každému dle možnosti vyhoví a případně i radost učiní.

O této jeho ochotě vypravuje se ostatně špásovitá anekdotka. Kdysi v létě ohlásil v jistém městě schůzi voličů. Tamní advokát a kápo místních politiků mu dopsal, aby mu poslal řeč, již chce u nich promluvit, že si ji přečte a že mu pak předem řekne, co o ní soudí. Pan hrabě Sternberg mu ochotně vyhověl a koncept své řeči advokátovi předem poslal. Když pak v den schůze na svém automobilu do města přifřel, vyšel mu advokát se starostlivou tváří vstříc. A vrací se mu zapůjčený koncept řeči děl: „Četl jsem ji třikrát! Poprvé uznal jsem ji za dobrou, podruhé za prostřední, ale potřetí se mně nelíbila!“, proneel vážně.

„Děkuju vám“, hrabě Sternberg na to. „Já ji budu mluvit jenom poprvé, tak bude dobrá!“, řekl srdečně.

A tak se také stalo.

Obrana.

(3) Židovské úpadky. Nemáme ve zvyku čenichati po každém větším židovském skandálu; ani nevypočítáváme soustavně velkolepé židovské bankroty, jichž počet stále se množí. Musili bychom na prosté záznamy takových uměleckých kousků vyhraditi v „Obnově“ zvláštní, hezky obsáhlou rubriku. Nejdeme za příkladem našich protivníků, kteří Drozda jmenují skoro v každém čísle svých listů a z nedostatku látky dovedou si „katolické“ skandály vymýšleti. Ani nenáležíme k těm, kteří hned pro vinu jednotlivcov dovedou tupiti celý stav. Pro jednoho židovského podvodníka nemá se hanobiti žid takový, který s podvodníkem třeba ani ve spojení nebyl. V „Obnově“ jsme ani tak nepoukazovali na židovské, dokázané švindly, jako spíše na otrockou a prodajnou povahu českých přísluhovačů židovstva. Zvláště tehdy byli jsme nuceni poukázati na dvoji duši těchto „českých“ listů, když všechny veliké židovské bankroty nechávaly stranou, ale Drozda mlely ustavičně. Chyby Israele, které nechtěl často ani židovský časopis hájiti, na-

Mašta byl prý blázen, ale spíše dělal dojem lenocha a pijana, který jsa kofalkou napařen, tropil po městě výtržnosti, s povykem honě doprovázející ho mládež, jež na něho pokřikovala „Mašta puje!“ Své obvyklé „brr naša vybaši na každého, kdo na něm zrakem svým utkvěl a pak škemral na uleknutém o krejčárek.

Kdekoliv a kdykoliv se něco v Hradci dělo, Mašta se pokaždé ke všemu nachomejtl a prováděl komedie s chlapci a menšími studenty, kteří v jeho škádlení nacházeli zvláštní oblibu, jež patřila mezi královéhradecké dětské nemoce.

Jinou, Mašty nepochybně ušlechtilější hra-deckou figurkou let sedmdesátých minulého století býval svatodušský zvoník Honzili, jehož příjmení jsem neznal. Byl to pomalý, vážný muž, vždy pečlivě vyholené tváře, s placatou čepicí na hlavě, s modrou plátěnou zástěrou před sebou a silně na jednu nohu napadající. Obvykle zvoníval u chrámu sv. Ducha umíráček a neunavně tazatelům sděloval, komu hodinku vyzvání. Byl to nemluvný člověk a jeho miláčkem byl největší královéhradecký zvon Augustin. Ačkoliv nikomu nic nedělal a jenom hleděl si svých zvonů a věží, předce nemíval pokoj od drobných nezbedů, když se zvolna po ulici kýval a kolem sebe rozhlížel. Pokřikovali na něho: „Honzili mačkali dudy“. Svatodušský zvoník však pokládal pod svou důstojnost, aby si takových pokušitelů všiml. Obvykle si jenom odplivl a potom zástěrou ústa utřel.

Některým hradeckým pánům v době té působila zvláštní hloupou zábavu zakrsalá, nemoudrá ženština. Byla to Kočárková Pepička, již velice bavilo, když jí někdo namluvil, že se s ní ten nebo onen pán chce oženit, což ona pak dále chlubně vypravovala. Živila se pletením punčoch, chodila si čistě, ale lidé se na útraty jejího nerozumy bavili tak podivně, že jsem v jednom domě byl dokonce toho svědkem, že si jistý vážný hradecký měšťan vyhrnul rukávy, pomazal si ruce až po lokte červenou řepou, že vyhlížely jako pokrvácené a pak běžel, takto vyparáděn, v domě zrovna dlel Pepičce s ustrašeným obličejem po-

lezly oddané advokáty v listech živých židovskými inserty. Stojí věru za záznam, že některé naše „vlastenecké“, „lidové“ listy teprve tehdy odvážily se aspoň něco otevřeně promluvit, když jim sám vysloveně židovský časopis „Rozvoj“ ušlapal ke kuráži cestu.

To raději stokrát haněti krev vlastní, tupiti své krajany z té příčiny, že mají na šíji kollárek, než něco povědět o stále čerstvých židovských kumstech! A museli se přece jen něco o židovských defraudacích napsati, bývá to bázlivá, zastrčená, šestiřádková lokálka.

A přece stále větší a početnější židovské úpadky přímo vnucují každému žurnalistovi v zájmu národního blaha úvahu o zjevu tak hrozivém. Bylo by věru pro národohospodářskou statistiku a pro poučení lidu velice užitečné, každý rok ve všech časopisech vypsat, oč přišel v Rakousku lid bankroty křesťanskými a židovskými. Bylo by to srovnání velice zajímavé.

Nyní se liberální časopisy právě předhánějí — v horlivém mlčení o dvou obrovských bankrotech židovských: Taussigové a Geiringerové. V řadě věřitelů Taussigových jsou tyto osoby: továrník posl Dr. Kramář(1) 100.000 K, Heřman Doktor v Náchodě 60.000 K, Doležal v Nov. Bydžově 9800 K, Krumbholz v Praze 91.000 K, Matouš v Bělohradě 22000 K, Jindřich Mayer v Král. Dvoře 90.000 K, atd.

A skoro hned po krachu Taussigové zase stydlivé, drobným písmem vysázené lokálky zvěstovaly bankrot židů Geiringerů v Mě. Krumlově, Chotěboři atd.; zastaveny platy na dluhy v obnosu 4,300.000 korun. Poněvadž s firmou tou ohlásilo krachu 30 jiných firem, obnášejí dluhy okrouhle 8 millionů korun. Dva židé přetrumfli v jednom měsíci úpadek Svato-václavské záložny, krach Heřmana Jandy i Dra. Salaby. A zase plno firem českých o úžasné obnosy okradeno. Nejnověji se zase ohlašuje insolvence židovské firmy „Jakob Honig und Sohn“ ve Vídni; passiva činí jenom — 235.000 korun.

A naše časopisy, zvláště socialistické, jedním hlasem místo věcné úvahy o těchto bankrotech — počínají sesíleným hlasem povykovati o Drozdovi; snad proto, aby byla odvrácena pozornost lidu od přítomných švindlů židovských. Nijak nám nenapadá štváti na základě těchto zkušeností proti židům vůbec, třeba že židovské listy po krachu Svato-václavské záložny se vynasnažily házetí blátem po kněžstvu vůbec.

Ani nežádáme, aby za své zkrachované spoluvěrece platili obětem bankrotů židé jiní; nechceme následovati příkladu „Práva lidu“, které nutilo přímo vášnivě i nevinné kněze k odstranění škod pražským krachem vzniklých. Vybízíme toliko český lid k opatrnosti a k rozumnému srovnání chyb katolictva a židovstva.

Pouličními kravaly proti židovstvu bychom se jen zahazovali; dělají takové výtržnosti lidé, kteří hned druhý den jdou k židovi na kofalku — často na dluh k tomu. Nekřesťanské nadávky, posměchy z chudých židů

vidati, že se pan X. k vůli ní právě zastřelil proto, že ho nechtěla za muže.

Typem hradeckých hospod býval písař Koníček. Studoval asi sextu, pak toho nechal a žil mládeňský život, rozděluje si ho na tři díly. Jeden, nejkratší totiž strávil v posteli, druhý delší v kanceláři a třetí nejdelší v hospodě, kde sedal až do shasnutí, pokuřuje při tom z důkladné dýmky se svůdnou pannou na porculánové hlavice vojenský tabák. Někdy vypomohl v šitce nebo v dardě, ale obvykle něco vypravoval. Rád jsem s ním u sklenice piva pohovořil, mluvil velice zábavně, o všem soudil střídavě, choval se způsobně, chodil si vkusně a čistě a když se rozveselil, luskl prsty a bučel si patrně svou zamilovanou písničku: „Šla židovka vedle trní, berefu tu!“

Roku 1878 na královéhradeckém gymnasiu maturovali: Jan Brdyčka, soukromník; MUDr. Jaroslav Čmucha, lékař na Král. Vinohradech; Bulhar JUDr. Petr Dančev, vyšší úředník v Bulharsku; Alois Donček; Václav Dvořák, farář v Sádce; Petr Hrubý, profesor gymnasia ve Slaném; JUC. Josef Chalupa, kandidát advokacie v Chrudimi; Bohuslav Jeremiáš, hudební skladatel v Písku; Jan Jirka, profesor gymnasia ve Dvoře Králové nad L.; MUDr. Otakar Klumpar, lékař v Hradci Králové; Josef Knejp, zemřel jako kaplan ve Viestarech; MUDr. Josef Kovář; JUDr. Rudolf Krejčí, rada zemského výboru království Českého v Praze; Rudolf Kreutz, profesor gymnasia v Olomouci; MUDr. Václav Matys, lékař v Nové Pace; Arnošt Rameš; František Rameš; Jan Rittich, lesní inženýr v Kynžvartě; Bartoloměj Trubáček, zemřel jako právník; MUDr. Gustav Ulbrich, zemřel r. 1886 jako lékař v Pardubicích; Václav Veverka, profesor gymnasia v Truhlářské ulici v Praze; Josef Volf, věnoval se učitelství.*)

Dodatky o nynějším povolání a bydlišti jednotlivých osob jsou věcně výtány.

ranečkářů a pod. přenechme nekatolíkům, třeba že židovské listy samy k nám nejsou nijak snášlivé. Za to však zcela klidně pracujeme za národohospodářské usamostatnění, s židem, který již má v bankrotech rutinu, nic nemáme a — nadejme se věsti listy, které chtějí viděti v katolictvu největší zvrhlost a o švindlech židovských mlčí jako ryby.

Politický přehled.

Nynější zasedání říšské rady bude asi dle všeho bouřlivé, až se dr. Körber na všech stranách pilně smlouvá. Vše záleží na tom, jak se zachová vláda, a s čím předstoupí před českou delegací. Dr. Kramář trvá na stanovisku, jež tlumočeno v neděli na krajině sjezdu mladočeském v Lounech, aby se v obstrukci pokračovalo. Němcům doporučují jejich vůdcové vyčkavací chování. Rusínští poslanci vystoupili z jihoslovanského klubu, ježto bude založen společný klub rusínský. Ve společné poradě Čechů, Jihoslovánů a Rusínů usneseno, že se chování těchto stran vytkne až po poradě klubů. Pilné návrhy mají býti odstaveny ve prospěch debaty o vládním prohlášení. — V neděli měl v N. Brodě prof. dr. Bráf velmi zajímavou přednášku, v níž dokládá, že vůdčí myšlenkou českého života musí býti, aby každá instance přivedena byla k největším dosažitelným stupňům odborné dokonalosti. Na každém místě musí přijíti schopná síla k plné platnosti. — Ministr Kosel podal v posl. sněmovně rozpočet na r. 1905. — Také haličský sněm již uzavřen, štyrský pro obstrukci Slovínů odročen. — Slovanské studentstvo na vídeňské universitě podulo rektorovi pamětní spis proti vyzývavosti a zpupnosti německých buršů. — Němci v Innomosti stále štvou proti Vlachům. Všichni italsí dělníci (asi 700) byli ze služeb obecních vypovězeni. Také italsí kupci mají býti hospodářsky boykotováni. — V Terstu, Zadru, Tridentu a v různých městech italských udály se protiněmecké a protirakouské demonstrace následkem události innomostských. Italská fakulta v Innomosti dle všech známek znova otevřena nebude.

Maďaři dosáhli nového vítězství. Aby hr. Tisza vymohl na uher. sněmu změnu jednacího řádu, zřízeno bude v Uhrách zvláštní honvédské dělostřelectvo. Také rakouské zem. obraně přiděleny budou zvláštní dělostřelecké pluky; 7 nových dělostř. pluků případně Uhrám, 8 rakouské zem. obraně. Tím samostatná uherská armáda bude hotova. S dělostřelectvem přijdou uherské dělostřelecké školy, zřízen bude uherský arsenál a konečně také uherský generální štáb. Časem nebude mít naše polovina vlivu na vojenství uherské, ale platit na ně bude museti. Organizace dělostřelectva provedena bude od základu. Zavedena bude i dvouletá doba u vojska a následkem toho, zvýšení kontingentů branců.

Volby do parlamentu v Itálii přinesly úplné vítězství vládě. Socialisti v městech skoro všude propadli. Tentokrát volili i katolíci.

Na mandžurském bojišti situace nezměněna. Obě armády se tak silně opevnily, že se žádná nechce útoku odvážit, dokud nebude mít rozhodnou většinu. Rusům docházejí stále nové posily, ale také Japoncům, kteří jen čekají na pád Port Arthuru, aby se obléhacím vojskem mohli posílit. Na sibiřské dráze bude položena nová kolej. Zprávy o zamyšlené kapitulaci Port Arthuru jsou vyvrácené. Gen. Stessel žádal pouze za příměří, jež i Japoncům povoloval, aby pochovali mrtvé; než Japonci Rusům odepřeli. Posádka dostala opět množství nábojů a potravin, tak že se pevnost může udržeti do nového roku. Japonci dosud nevzali ani jedinou tvrz. Baltické loďstvo, k němuž zatím připojují se různé lodě ruské pod povrchní vlajkou obchodní, pomalu spěje k cíli. Větší část jeho jede Atlantickým oceánem kolem Afriky, menší část cestou nebezpečnou, suezským průplavem a Rudým mořem, kdež vládnou Angličané. Průplav po celé délce jest strážěn zvláštními ruskými policisty. Tu může leccjaký člověk hodit pod ruskou loď minu i s břehu průplavu neb s lodice nějaké. I v Rudém moři a Indickém oceánu mohou různí potápěči, lovem perel zaměstnaní, položit škázonosné miny. Proto ostrážitost Rusů jest tu velká. Japonci se radí, jak vystoupiti proti blízkému se baltickému loďstvu, které v příznivém případě přinese škazu Japonsku.

Z činnosti katol. spolků.

Z Ouelavi. Pánou schůzi jsme měli dne 13. listopadu v Sedí. Shromáždění sál byl návštěvníky přeplněn. Po zahájení schůze udělil p. místopředseda slovo vp. J. Sahulovi z Hradce Král., který v delší řeči promluvil o době české slávy. Výmluvnými příklady dovodil, že náš národ těžil se největší slávy a nejlepšimu blahobytu za poselnské vlády zbožného katolíka Karla IV. Po krátké přestávce poukázal ještě řečník na zbraně, jakých naši nepřítelé proti

nám užívají. Obě promluvy přijaty s hlukem pochvalou. Báh nás posílaj, abychom v katolickém uvědomění krádeži ku předu tak stáli jako dosud!

Zprávy místní a z kraje.

Významné jubileum. Dne 3. prosince bude tomu sto let, co zemřel osvědčený buditel českého národa, jezuita Stanislav Vydra. Sám náš Jungmann vyslovil se o tomto muži s velikou pochvalou. Jeho osobě Alois Jirásek přidelil sympatickou roli ve svém F. L. Věku. K Vydrovi, jako jednomu z předních harcovníků našeho probuzení, přistě se ještě vrátíme.

Sjezd poštovních úředníků v Hradci Králové. V neděli 13. t. m. konaly se v 30 rakouských městech manifestace schůze c. k. poštovních úředníků výkonných. Schůze odboru c. k. poštovních úředníků výkonných pro východní Čechy zahájena byla v neděli odpol. v Adalbertinu v Hradci Král. p. předsedou vrehním officialem Bontou za čestné účasti členů z Pardubic, Hradce Králové, Josefova, Králové Dvora, Chrudimě, Náchoda, Vysokého Mýta, Holic, Nového Bydžova. Do schůze dostavil se starosta Hradce Králové, zemský poslanec p. Dr. Ulrich v průvodu měst. rady p. Russa a p. Halounka, p. Hš. posl. Václav Formánek, starosta obchodního gremia p. Vlach a zástupcové jiných úřadů. Pan starosta Dr. Ulrich svým milým tonem tlumočil souhlas svůj i městské rady se spravedlivými požadavky poštovních úředníků, načež p. off. Bll z Josefova promluvil o postupových poměrech, které jsou nejméně zjevné ze všech kategorií úřednických. Agenda poštovní stoupila o 50%, avšak poměry služební se nejen nezlepšily, ale blodi se zde různými „reformami“ nejen postup i počet úřednictva zmenšiti. Řečník navrhol, by stanovená byla doba služební pro praktikanty 3 léta, XI. tř. 6 let, X. tř. 7 let, IX. tř. 8 let, by po 3leté služební době úředník poštovní výkonný dosáhl VIII. hodnostní třídy. Pan Hšský poslanec V. Formánek připomenul, že království České to jest, jež tak veliký výnos pošt odvádí a tak málo jemu se na druhé straně dostává; apoloval na organizaci úřednictva, která pak podporována poselstvem mnohého se domoci může. K druhému bodu o 3leté služební době promluvil pan kontrolor Kohoutek z Králové Dvora, odůvodňuje skrácení doby pro poštovní úředníky, kteráž při chvatu, neustálém napjetí, za časných hodin ranních, večerních, nočních, kdy životaspráva trpí nepravdivostí v jídle, spánku, měla by se na 35, ale 32 let zkrácena býti. Oteplý poštovní správce pan Saal nejvýznamněji ilustroval poměry, jak působí na zdraví namáhavá služba poštovní, a vybízel dojemnou řečí přítomné, aby pracovali usilovně k dosažení spravedlivých svých požadavků. Stran dovolené a nedělního klidu promluvil p. asistent Hrubec z Rychnova. Za celý rok namáhavé, den se dne trávící služby je nynější dovolená, kdy asistent dostane 10 dní, official 14 dní, nedostatečná, illusorní. Úředník v době dovolené musí pracovat za dva, poněvadž není náhrady; študouco proto, by zavedeny byly síly rezervní. O služební pragmatice promluvil p. official Dvořák z Hradce Král., vyslovuje se proti tajné kvalifikaci, jež je skvrnou konstitučního státu, apoloval na součinnost všech státních úředníků, by byla utvořena moderní služební pragmatika. Ke každému bodu přijata případná resoluce. Jednatel p. Husák přečetl telegramy, omluvy říšského poslance hraběte Sternberga, z Prahy, Kolína, Tábova, Litomyšle a jiné, načež předseda poděkoval hostům, dovolával se poslanců a veřejného tisku, by se ujali zájmu poštovního úřednictva a pomohli mu dočasnou výše-
ných cílů.

Mistrům pekařským z pol. okresu královéhradeckého! Dosavadní středisko pekařstva českého, Ústřední Jednota pekařů v Cecharě, na Moravě a ve Slezsku, zamýšlí provést reorganizaci stavu svého na základě organizace nucené, sčimové, organizace stavovské. Chce sdružit mistry české v jednotlivý celek, jež byl by jich nejlepší obráncem, jež povznese by stav na jeho bývalou hospodářskou sílu a váznost, jež by byl původcem prospěchu stavů sdružených i posílením posice národohospodářské národa našeho. Toho docíliti se snaží postupem federativním, založením čistě odborných spolků, pekařských pro jednotlivé okresy politické a sloučením pak jich v jeden svaz zemský. Z příčin těch svolává veškeré mistry pekařské z polit. okresu královéhradeckého do schůze na neděli dne 27. t. m. o 2. hod. odpol. do zasedací síně al. obec. zastupitelstva v Hradci Králové, a vyzývá tímto všechny mistry pekařské, by jako jeden muž schůze se zúčastnili a hlas svůj pro hospodářsky obrozující organizaci stavovskou odevzdali! Schůze zúčastní se mimo zástupce úřadu živnost. spolek. komisař p. prof. Karla Král a důvěrníci jednoty p. Jea. Rádiška, jež přednese správu odůvodňovací a další postup vysvětlující.

Krásná ženská ve výkladních skříních v Hradci Králové svádí i děti z obecných škol k posudkům o této „zajímavé“, dneš. p. Kočím tak podporované otázce. Zdejší školní děti kupují se před některými výkladními skřínkami, v nichž vystaveny jsou na pohlednicích různé sváteční poutní krasné pohledy, nabota často jen částečně zastírající. Výkladní skříně jsou nyní druhou, od obecné školy zvlášť významnou školou násornou, v níž naše děti hravě nabývají známosti o vnitřních vztazích obou pohlaví, na čí prospěch, pozná každý, kdož pozoroval nadějnou mládež z obec. škol zdejších nad kuponou právě „okouzluje“ pohlednicí. Kdyby otevoř a matky hlouběji pojímali své výchovatele povinnosti, kdyby krásné pohledy postavili se proti ponižujícímu je a urážlivému veřejnému vystavování vnaď, jistě by z mnohých skříní zmizely různé, brnký a úsmavný výsledek podávající výchovatele prostředky. Snad i pp. členové okresní školní rady nebudou si oblékavati, aby obc. popatřili do té násorné školy ve výkladních skříních.

Pohřeb p. J. Wolfa, kostelníka kathedrálního chrámu v Hradci Králové, svědčí o poutě, kterou si nebožtík za své více než 40leté služby kostelní zasloužil. Z domu smutku sesena rakev do kathedrálního chrámu, odkud po smutečních obřadech ubíral se průvod vedením vsp. děkana Musila, obou místních pp. kaplanů a bohoslovců až k Pražskému mostu, odkudž po výkupu brali se účastníci na hřbitov Kukulenský. Pohřbu zúčastnili se nejdůstojnější kathedrál. kapitula, starosta dr. Ulrich se zástupci městské rady, spolek veteránský s hudbou a převelike množství občanstva.

Ratibor stane se za nedlouho orgánem strany radikálně-pokrokové.

Panorama Národní Jednoty Seve-ročeské v Hradci Král. vystaví příští týden od 19. do 26. listopadu 1904 v 50 krásných obrazech „Tatry“. Každou sobotu ve 3 hod. odpoledne vystavena jest nová kolekce.

Společnost p. Sedláčkova s neochabující pílí se přičiňuje, aby obecenstvo převedělla o umělecké své snaze. Minulý pátek dávala operetta „Mamselle Nitouche“, která svým dějem, kde ve směšnost uváděna výchova klášterní, působila vlastně urážlivě. Jinak hrabu velmi pěkně, zvlášť host p. M. Zieglerová jímala živostí a roztomilostí. Zpěv nebyl tak zvláštní. Tu bylo divadlo plné. V „Narcisu“ a v „Monné Vanné“ na předním místě se uplatnili zvlášť p. Zvikovský, p. M. Procházková, al. B. Křížová a také p. Kříž. Veselohra „Had v ráji“ neobyčejně mile působila jemným vystoupením p. Zvikovského (Skřivana), al. Křížové a Stroblové, která dosti směle vládla zvčným svým hláskem. Sceny a p. Sedláčková a p. Křížem a pak s p. Bohuslavem (Petr) a Barůkou (O. Hradeckou) naperlily hojněho smíchu. Bohatýrská hra „Cyrano de Bergerac“ vypravena skutečně skvostně a provedení bylo umělecké. Hlavní role byly v rukou p. Zvikovského a p. Procházkové. Včera dávala „Dolorosa“ za přítomnosti skladatelky s úspěchem velkým. Návěsta stoupá.

Hraživé počasí. Po dnech deštivých neočekávaně zavládlo počasí hravé. Minulou neděli ukazoval teploměr 4° R, ve čtvrtek s rana 5 1/2° R. Nerhod přispěchal mráz pp. stavitelům, kteří v Hradci Králové mají několik ještě neukončených staveb. Přes mráz pracuje se všude na stavbách s největší rychlostí. Letos přijel k nám sv. Martin na bílém, ovšem ještě málo ujiněném koni.

Osobní. Pan Alois Macák, knížecí kapelník v Sofii, bratr zdejšího p. náměnce hlavní trafiky, obdržel od krále srbského slatý řád sv. Sávy.

Úmrtí. Dne 13. t. m. zemřel sv. svátostmi zasopátný v Hradci Králové po delší nemoci p. Vilém Měslo, hostinský, ve věku 47 let. Pohřeb konal se 15. t. m. na hřbitov poučovský. — V Hradci Král. 11. t. m. zemřel raněn mrtvící p. V. Janček, správce v. v., majitel domů atd. — Dne 15. t. m. zemřela p. Teresie Kubíková vdova po měšťanu Královéhradeckém ve věku 77 roků.

Fotografie. C. k. ministerstvo vyučování ve Vídni zaslalo c. k. odborné škole umělec. zámečnictví v Hradci Král. sbírku podobenek známých památky uměleckého průmyslu v Hradci Králové, které vynikající závod p. J. F. Langhansa v hradecských kostelích fotografoval a stkvostnou sbírku tato c. k. ministerstvu vyučování věnoval.

Polévkový ústav v Novém Hradci Král. pořádal v neděli dne 14. t. m. o 2. hod. odpol. schůzi, v níž bylo zvoleno kuratorium dam a pánů. Ústav zahájí svoji činnost v pondělí dne 8. prosince t. r. a poskytovat bude chudým dětkám školním 4krát za týden polévku. Dohled budou mít dámy kuratoria. Doufáme, že podnik ten najde časem více příznivců.

Oheň. Ve středu dne 16. t. m. v 6 hod. večer vypukl z neznámé dosud příčiny oheň v lednici hostinského p. H. Malce v N. Hradci Král., který se rozšířil na sousední domek dřevěný, patřící taktéž p. Malcovi, na kterém shořela střecha. — Příčiněním hasičů byl oheň v lednici uhašen.

Z Černilova. Katol. národní jednota v Černilově pořádá dne 20. listopadu t. r. Cecilskou zábavu s tímto programem: Studentský kousek, čili čtyři boty a dva podpatky. Dramatický šert o jednom jednání. — V atelieru. Dramatický šert o jednom jednání. — Taneční zábava a solové výstupy. Začátek o pól 8. hod. večer. Čistý výnos bude věnován okrase okolí děkanického chrámu Páně v Černilově.

Zábavní večírek pořádan jest Lidovým spolkem křesťan.-socialism v Týništi n. O. v neděli 20. listopadu t. r. s programem pestrým. Začátek v 7 hod.

Z Chlumce. Na uprázdňnou faru ve Vápně praesentován byl zcela dle práva a spravedlivosti dp. P. František Janoušek, bývalý kaplan v Lušci, kněz horlivý, mravů bezúhonných, povahy přímé. Praesentace tato činí všecku čest vysokor. p. patronovi a jeho obestřetným rádčům a naplnila proto patronátní duchovenstvo velikým uspokojením — tím více, jelikož se proslýchalo, že se dějí na rozhodující osobnosti rozličné nátlaky, aby výše uvedený kněz na faru ve Vápně praesentován nebyl. Proto tím větší radost mezi kněžstvem patronátním, že spravedlivost předsed jen svítěla a intrikáni pohořeli. Vřelý dík budí všem, kteří k tomu přispěli! Farnost pak Vápněská může si blahopřáti, že tak krásného, bezúhonného kněze za faráře dostala, který mnohé zanedbané věci napraví a do pořádku uvede jes mlaď a zdráv. — Dne 1. listopadu t. r. odpoledne vyvrščen byl nový zřízený hřbitov katol. rázu za městem na velikého účastnictví všech vrstev obyvatelstva Chlumceckého. Současně byl též vedle hřbitova katol. okého zřízen nový hřbitov pro vymavače Starého Zákona s Chlumce a okolí, kteří nyní v Chlumci svou vlastní duchovní správa, meditační a školu mají. — Také vystavena

letos v Chlumei nový okresní dům nákladem okresu Chlumeckého v moderním slohu se stihlou vřel, který zajistí městu Chlumei k okraji nemalé sloužití bude. Ruch stavební se vůbec v Chlumei rozmáhá, neboť mnoho nových domů a vil se na tu stranu k nádraží a k nynějšímu novému hřbitovu v poslední době vystavilo. Zdá se, že Chlumeck, až dosud město menší, vzhledu se velice rozšířil, neboť jest střediskem železných drah na čtyry strany.

(11) Z Bělehradu. Zábavný večer, pořádaný zdejšími „Sokolci“ dne 13. listopadu, vydařil se nad očekávání. Hlavní atrakcí večera byl „přílišký orchestr“ — novinka to zavedená k nám p. kapelníkem Tomáskem — (klavír, harmonium, smyčcový kvartett a bicí nástroje), jemuž k neutuchajícímu applausu přispěla nemalá ta okolnost, že obsazen byl silami veškerých vybraných. K němu důstojně se řadily výkony zpěváků spolku „Malát“, který řízením sborníka p. Engelmana vyplnil dvě čísla programu. Z podřadných solových vystupů nejvíce akklamován byl veleučený prof. dr. Nyklíček (starosta „Sokola“ p. Liebich), který přednesl učenou přednášku „o fonografu, aneboliho mluvící troubě“. Zábavní odbor „Sokola“ může býti s úspěchem své činnosti spokojen.

Úmrtí. Počátkem srpna t. r. sešli se v Týništi n. O. u svého milého soudruha vldp. faráře G. Šourka kněží vysvěcení r. 1864, aby zde oslavili 40leté jubileum. Mezi ně spěchal také vldp. farář Antonín Pičman z Vys. Veselí, by se potěšil se svými kolegy a tak aspoň na okamžik zapomněl na své bolesti; trpěl již pátý rok hroznou chorobou — skornatěním očí. Bylo to také poslední shledání se s nimi zde na světě, mrtvice srdce učinila dne 10. listopadu t. r. o 4 hod. odpo. náhle konec jeho utrpení; — přijav svátost posledního pomazání, tiše skonal. Narodil se v Jestřábí v Krkonoších dne 1. srpna 1838. Veselí bylo první jeho místo, kde působil jako kaplan 8 let, potom byl farářem v Opořanech v Tábořsku, pak v Jeřichově, posledních 18 let byl farářem opět ve Veselí. Býval výtečným kazatelem, jehož uchvatné řeči, plné vroucí lásky k Bohu, národu a vlasti přicházeli lidé z daleka poslechnouti; byl také hledaným zpovědníkem, mnohá duše po pokoji toužící našla u něho svatý klid. Většinu života svého kněžského trávil ve Vys. Veselí; celá farnost osvědčila proto také lásku a vděčnost svému dlouholetému duchovnímu pastýři tím, že v ptehojnému počtu doprovodu jeho k poslednímu odpočinku, kamž ho také provázelo 17 spolubratřů a to: vldpp. vikáři Tichý, Srámek a Vohnout, dšst. pp. faráři a kaplani: Lbota, Hanzl, Jedlička, Hlavsa, Rameš, Pfof, Kašpar, Klepl, Valenta, Nužička, Šetina, Červinka, Mencl a Bednář. Velkým utrpením připlaval si Srdchovaný Pán života a smrti věrného sluhu svého — jak doufáme — pro nebe a v této víře voláme plni zármutku: „Odpocinutí věčné, dejš mu 6 Panel“

Z Ném. Brodu. Literátní sbor pořádá ve své spolkové místnosti městské radnice pro své přispívající a činné členy dne 20. listopadu t. r. o 7 hodině večer Cecilekou zábavu s následujícím pořadem: 1. „Chorál sv. Václava“, přednesou chorální členové činní. 2. Přednáška p. JUDr. R. Halíka, advokáta, „o cestách z Terstu do Benátek“. 3. „Píseň práce od Sychry“, dvojhlasné přednesou činní členové. 4. „Besední čtení“, přednese p. učitel Ambrož. 5. „Umělci na cestách“, duetto pro dva hlasy od Panknera, přednesou členové činní pp. Josef Adamec a Josef Žák za průvodu harmonia. 6. „Fantasie na české národní píseň“ pro harmonium od Vaňouse, přednese cvičitel zpěvu p. Fr. Pospíšil. 7. Volná zábava. Při volné zábavě přednese ze zvláštní ochoty p. Jos. Jeřábek, elektrotechnik z Ném. Brodu, na svůj vlastní „Gramophon“ některé hudební kusy a mimo to zahraje cvičitel zpěvu p. Frant. Pospíšil rozličné skladby na harmoniu.

Z Vápna u Chlumece. Pan učitel Pád není jenom velkopěstníkem a agentem pro umělá hnojiva; jemu při vši namáhavé učitelské i pokrokové práci zbývá ještě dost a dost času na nimrodství. Nimrodem jest opravdu velice horlivým, tak horlivým, že docela při svém pronásledování užatých básilivců se ocitl v cizím hájemství. S tím nechtěl být nijak spokojen majitel hájemství Vikleického a musil dělati paedagoga samému příliš pokrokovému panu vychovateli. Když p. Pád se počal odvolávat na svůj nerozum, na svoji neznalost hranic hájemství, musil se zase dáti poučiti, že vlastně nemá honiti, jestliže ani hranice svého hájemství nemá. A tak je p. Pád zase o jednu velepotřebnou zkušenost bohatší. Teď se bude moci cvičiti v pokrokovosti s flintou na rameně a lepší znalostí. — Ale když už se dostalo p. Pádovi vysvětlení v oboru nimrodství, nechtěl zas on jako velkopěstník nám dá odpověď zatím na tyto otázky: proč při srpnové revizi spořitelního spolku revidoval jen revisor s pokladníkem a proč ostatní výbor nebyl přítomen? Dostaly se nám do rukou pomluvy, že byli upomínáni i ti rolníci o zaplacení superfosfátu záložnou objednaného, kteří dluh svůj vyrovnali. Prosíme tedy p. Páda, aby nám vše vysvětlil; jinak klepavé huby budou povídat nejvymyšlenější pohádky. Taký nám nejde na rozum, proč asi p. Hídící před třemi lety ze záložny vystoupil. Zdálo se mu snad, že už je na takovou práci příliš starý? Vždyť snad práce ve škole jest ještě těžší — a tu zastává p. Hídící dobře. Věřu, že bychom nejraději slyšeli odpověď od samého p. Hídícího, třeba že udělujeme první slovo p. Pádovi.

Nový poštovní úřad otevřen byl 16. t. m. ve Zlaté Olešnici v hejtmánství jilemnickém.

II. konference křesť. soc. textilníků v Liběšátě. Všeobecné sdružení křesť. dělnictva pořádalo dne 13. listopadu v Liběšátě konferenci textilníků, na kterou přes špatné počasí a nepohodu dostavilo se na 200 osob, aby pojednaly zde o svých poměrech. Konferenci zahájil jménem „Sdružení“ pan

Celestin Lokvenc, člen dočasněho výboru, omluviv nedostavivšího se posvaného řečníka p. Václava Myslivece. Uvítal všechny přítomné, kteří nedbali nepohody a přišli sem, aby jednak podali zprávy o poměrech dělnických v továrně, aneb aby vyslechli řečníka. Srdečný projev souhlasu a potlesk byl mu odměnou, když ukončil. Na to ujala se slova členka dočasněho výboru sl. Jakubcová, jež pravila, že konference tato je pokračováním konference náhodové a že se musíme držet rovněž onoho programu. Probírala jednotlivé každou část resoluce a případně vysvětlovala; ukázala příkladem, kam bychom až dospěli, kdybychom se nebránili proti vyděračskému kapitálu. S požadavkem prvním úplně souhlasil, k druhému však navrhuje tuto změnu: Ne-dělní a sváteční klid šestaticetihodinový budíž píseň do hraván; práce, kterou bez škody dělnictva ani to-várnicka nelze jinak provést (na př. čištění kotle atd.), budíž dvojnásobně placena. Třetí požadavek z konfe-rence náhodové bude lze asi sotva správně provést, v tom bychom se měli držet encykliky sv. Otce Lva XIII., který žádá, aby dělník mohl si vydělávati tolik, aby sebe a rodinu svoji slušně vyživil. Mnohdy se zdá, že si kladec dosti vydělá, ale přijde sobota a zatím vidí, že mu to nestačí ani na to nejnutnější, jelikož potraviny se stále zdražují. Dělník dnes na špatné poměry nemůže si při vši pilné práci ani takové stravy dopřáti, jako mají darebáci v kriminále; mnohdy pak nedobalce by se spolehl a myslil by, že se vůbec přičiňovat nemusí, když menší výplatu než 8 korun týdně dostat nemusí. Žádá se proto tato oprava: Budíž brán zřetel na životní potřeby a drabotu po-travin, aby dělník za řádnou práci též spravedlivou mzdu obdržel, aby sebe a rodinu svoji slušně vyživil mohl. Co se týká trestů a pokut (4. odst.), žádá: Dělník budíž trestán ponejprv řádnou domluvou, podruhé důtkou a potřetí trestem peněžitým, jež však nemá převyšovati polovici denní mzdy. Mimo škody to-várníkovi způsobené nechtě vyplácí se pokuta do obecní pokladny pro místní chudé. Opozdnění se o malou chvíli ať není pokutou stíháno, jelikož téměř všude zase dříve stroje se sponští a tak co jeden promešká, dvacet mu toho uškodí. S odstavcem 5. a 6. úplně všichni souhlasí. K sedmému budíž vsunut tento přídavek: Děti do 16 roků nebuděť do práce to-várně přijímány; děvčata nechtě se uť pracím, jež jako ho-spodyně a matky jednou uměti mají, aby tak mohly položit základ k šťastnému životu rodinnému. K de-batě přiblížilo se několik členů a různými náhledy; jeden schvaloval úplně, aby se dívky naučily všemu potřebnému pro život, aby jenom na tovarnu nemu-sely býti odkázaný; druhý poukazuje na rodiče, jež mají dítek mnoho a nemohou se ani dočkat, až nej-starší školu opustí a pomůže jim vydělávati chléb. Jiný zase odvíjí zbytek zápas ten se stanoviska zdra-votního. Osmý požadavek nechtě zní: Pracujme k to-mu, aby žena-matka vrácena byla rodině a aby zakázána byla vůbec práce žen takových v továrnách; pokud však to provéstí nelze, nechtě jim je aspoň od 11 hod. dopoledne dovoleno jíti domů, v sobotu o 1/5. hod. odpoledne. Oddělení žen od mužů po továrnách provéstí nelze, jelikož právě manželé si přejou dělati vedle sebe, aby si mohli navzájem pomáhati. Poža-davek 9.: Záchody buděť ze zdravotních ohledů od pracovních místností odděleny a každý týden čištěny; čištění pracovních místností nechtě se děje, když děl-nictvo práci opustí. Odst. desátý: Budíž dovoleno dělníkům a dělnicím přespínohm v továrně jít do obřádku a zimního času nechtě jim dopřáno v teple poobědvati. Stran odst. 11. žádáme, aby předárci nebo jich zřizenci nečinili nátlaku na politické a náboženské pře-svědčení dělnictva. Resoluce tato byla ode všech jed-noblasně přijata. Na to delegáti promluvili své stesky a přání a žádali objasnění v různých případech. Pan Lokvenc jako předseda zvolil p. Sedláčka z Liběšátu za zapisovatele; čl. ústf. výboru sl. Jakubcová odpo-vídala na dotazy delegátů, jež budou častěji otištěny v „Práci“. Pak vykládala, co je to odborový spolek, jaký má cíl a účel, jak ochrání dělnictvo, jak jej vzdě-lává, seznamuje se zákony v jeho prospěch vydanými, ochrání proti nesaměstnanosti, bídě, nemoci atd. Vy-světlila též zřízení jeho a vedení, čím vyniká křesť. sociální odborová organizace nad soc. demokratickou a vybízí, aby půdu nenechali ladem a chopili se práce záchranné. Dostalo se též vysvětlení stanoviska našeho sdružení k zaměstnavatelům a duchovenstvu. Po té po-děkoval předseda všem posluchačům za živou účast a pozornost, děkoval všem přispívacím dělnictva, zvláště duchovenstvu a sl. referentce a vyhlásil k právné práci ve spolku odborovém. Bouřlivým potleskem vzdalo mu dík obecenstvo, načež zdražil schůze ta za píseň: „Bože, co's ráčil před tisíci roky . . .“ ukončena. Doufáme, že výsledek ukáže se brzy.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

dostati lze v knižkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopěch.

Pastýřský list biskupů rakouských. Njddp. biskupové na konferencích ve Vídni shromáždění vydali společný pastýřský list, v němž pojednávajíce o národnostní otázce, činem milo-srdného Samaritána, jež se ujal člověka docela cizího, vybízí rakouské národy, aby křesťanskou spravedlností a láskou, ve snášlivosti křesťanské pracovali na zmírnění protiv národnostních a pů-sobili tak ku svornému spoluzítí všech národů. V tom ukáže se moc Rakouska. Nacionalismus, který nedbá Boha ani práva, jest nekřesťanským a zároveň nebezpečným revolučním kvasem. Zájmy náboženské musejí míti přednost před záležitostmi světskými. U věcech víry, mravy a církevní kázně panujž mezi katolíky jednota podřízením se svému biskupu. Katol. duchovní správci: vážíti si mají místního jazyka dle nařízení koncilu tridentního,

dbající vědy křesť. opatrnosti a mírnosti. Lásku k církvi a vlasti, k papěži a císaři nechť pojí ná-rody rakouské!

Biskupských konferencí, které se minulý týden ve Vídni konaly, účastnilo se 14 biskupů a arcibiskupů. Z Čech J. E. kard. bar. Skrbenský, kníže arc. Pražský, njdp. dr. Jos. Doubrava, biskup Královohradecký a z Moravy arcibiskup Olomoucký dr. Fr. Bauer a biskup brněnský dr. Pavel hr. Huyn.

Kanovníkem Vyšehradským zvolen mag. A. Wünsch, kancléř kn. arcib. konsistoře v Praze.

Osmdesáté narozeniny slavil dne 15. t. m. zasloužilý hodnostář magr. Ant. Hora, probost ka-pitoly svatovítské na Hradčanech.

Bývalý Olomoucký arcibiskup dr. Th. Kohn jmenován papežem Piem X. titulárním arcibiskupem v Pelusiu, slavném kdysi městě při ústí řeky Nilu v Egyptě.

Nejnovější výzkumy čes. kněze v Palestině a v Arabii. Ve slavnostní síni Vědeckého klubu ve Vídni měl ve čtvrtek děkan theol. fakulty vídeňské university dr. W. Neumann přednášku o výzkumech prof. dr. Musila. Práce tohoto vynikajícího rakouského badatele zabývají se širými kraji Syrie a Arabie. Prvou samostatnou cestu konal prof. Musil r. 1896, od těch dob se zabývá výlučně kraji-nami mezi Mrtvým a Rudým mořem, mezi Egyptem a střední Arabií. Jest podporován od theol. fakulty ví-deňské university, od četných soukromníků, a zvláště však od cíl. Akademie pro vědy a od vysoké vlády. Prof. Musil proniknul do krajů, kam ještě žádný Evro-pan nepřišel, a našel věci, které mají nedostibýlý vý-znam. Obecenstvo zná již jeho epochální objevy zámku Amra a Taba, ale řečník upozorňuje, že mají snad ještě větší význam jeho výzkumy pro výklad Písma sv. Starého Zákona, které dají celé, takže biblické zcela nový směr. Neomítně poučny jsou záznamy prof. Musila o obětech, zvycích, náboženských představách atd. Ale i pro církevní dějiny, pro zeměpis, místopis, dějiny umění mají výzkumy prof. Musila význam deleko-sáhly. Řečník uvádí, že se celý vzdělaný svět obdiv-juje tak obrovské činnosti tohoto rakouského učenice, jež s pomocí Boží vykonal, co se dosud žádnému Evropanu nezdařilo. Obzvláštní zájem budí četná pra-stará pohanská obětiště, která umožní řádný výklad Písma sv. Velmi zajímavé líčil prof. Neumann útrapy a sebezapření prof. Musila, a upozornil, že takových obětí jest schopen pouze katolický kněz. Kdežto pro testantický pastor prof. Sellin spotřeboval od 10. března do 12. července 1902., tedy za 125 dní více než 50.000, t. j. padesát tisíc korun, vydal katolický kněz na všechny své cesty 1896, 1897, 1898, 1900, 1901, 1902. tedy nejméně 800 dní, pouze 25.000 K. Rakousko má býti hrdo na takového učenice a badatele, a má ho podporovati jak při vydávání jeho výzkumů, tak na nových cestách.

Který kněz deficient chtěl by býti zpo-vědníkem v klášteře? Odměnou celé zaopatření. Blížíí údaje budou na dotazy ještě sděleny redakci t. l.

Němci v cizině, Čechové doma. Nařízením sv. Otce Pia X. pověřen prelát dr. de Waalin, jemuž v rozličných městech italských ustanoveni jsou pomocníci, úlohou, aby se stal o duchovní potřeby Němců bydlících v městech italských, kde jsou pou-hými cizinci. Ale 300.000 vídeňských Čechů, kteří tu jsou ptece rakouskými státními příslušníky, neuznává duchovní vrchnost ve Vídni zříditi české služby Boží. Bude nejlépe, když přes toto neuznávání spravedlivých požadavků českých přikročí se k svépomoci tím, když Čechoslované vůbec všechny dosavadní příspěvky své na misie atd. obrátí na zřízení čes. bohoslužeb ve Vídni. Nač podporovat cizince, když vlastní bratři naši nedostatkem duchovních zřízení propadají nevěře?!

Němci, něte se česky! — volají vědy ča-stěji nám. listy: „Čestí úředníci měli nad něm. sou-druhy výhodu, ješto znali aspoň polovičatě německy. Německé nacionální smýšlení nebude znalostí češtiny oslabeno, ješto je nyní již malé dítě naplňováno ně-meckým smýšlením. Znalost češtiny bude účinným bojovým prostředkem pro německé úředníky. Zvuč-nými protesty v novinách a veřejnými schůzami nepo-třídí se nic, hlavně ne proti jmenování českých úřed-níků v německých krajích Čech. Je-li uprázděno ně-jaké místo, nechtě se postarají příslušní činitelé pěkne po tichu o německého úředníka“. Slovy těmi něm. listy dávají Čechy Němcům za příklad. Pravda, ne křik a šalování na útlak se strany Němců, ale tichá, neúporná a neústupná práce v bojích za práva ná-roda náš spasí.

Pastoři germanisátory Poláků. Polské listy tvrdí právem, že lutherští pastoři jsou největšími germanisátory Poláků pod vládou pruskou. Hakatisté přiměli jednoho pastora, nechtě bít nad svými osadníky, aby neprodávali svých usedlostí Polákům; tžs zrušil podobně Polákovi jeho koupí usedlosti od Němce. V jiném městě o 6000 obyvatelů zakoupil si polský řemeslník domek od Němce, kterému však pastor vy-vyňadal, jakož i jeho ženě. Strašné věci jim asi říkal, poněvadž žena následkem toho upadla v melancholii. Doand o hakatistech nic neslyšela a nepovažovala za přech, prodati cizímu člověku dům za hotové peníze. Nyní se však dověděla, že se tím dopustila smrtelného hříchu. Odtud její starosti. Byli by rádi couvli od kupní smlouvy, ale bylo již pozdě. K tak nízkému sa-městnání se snížil pastor jako učitel lidu.

Moc židů. Slezští židé rakouští zasahují až do biskupských kanceláří ve Vratislavi. Farář P. Ješek v Bohumíně, v rak. slezském městě, byl tamním ži-dům a židovským starostou Lustigem v čele velice nepohodlným proto, že se jim stavěl na odpor, nechtěje podporovati jejich penězmořavých snah. Židé tito vy-mohli na generálním vikariátu přeložení P. Ješka z Bohumína do horaké vesnice pod Beakydy.

Učitelův úsudek o p. B. Kodím. Časopis „Český Učitel“ jistě nikdo nenarve klerikál-ním. A hle, ani tomu se nelíbí dryádnické nabízení nahotin p. B. Kodím. A to už mnoho znamená. „Český Učitel“ totiž v příděle „Krásy ženského těla“

KOBERCE

všech druhů a veškerý
také na výhodné splátky zasílá tovarůna
Adolf Novotný
v Týništi nad Orli.
Rozpočty a ceník zdarma.

NÁBYTEK

České víno,

vysuzamenané na světové výstavě v Paříži r. 1900
zlatou medailí!

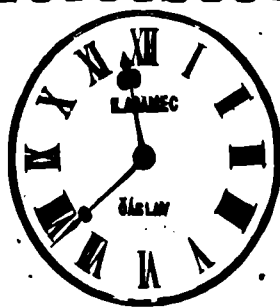
Správa vinařství

prince Ferdinanda z Lobkovic
v Dolních Bečkovících u Mělníka
doporučuje

svá chvalně známá, výhradně z vlastních roz-
sáhlých vinohradů vypěstěná

vína

do přízně P. T. obecnstva.

První výroba

věžních

hodin

v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)

světí hojně zásobený

**sklad náčiní
bohoslužebného**

se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše silné v ohni zlatené
a stříbrné, zač se ručí.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platí
možno též ve lhůtách. Oprava
znovulaceni a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohou se již svěřené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj může
se výkřesati četnými pochval-
nými případy P. T. zákazníků
a doporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,

lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícňů, pa-
dálků, schránek na Největšího, patenek atd. co nejvíce.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou

zasílá na požádání vždy

dle roční sezony kolekci
nejnovějších druhů pravých
vlákných látek

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhu vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejame látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákrešy a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Videň,

VII. o., Seiden-
gasse čís. 35.

Na ukásku zasílá
se vše franco.

Velectěnému

duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n, roh

Konviktské ul., **vyučení pasíř spe-
ciálně na kostelní náčiní**, dovolu-
je si doporučit svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně prac-
ovaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d. vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
ntenci a jen v ohni spálí a stříbí. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákrešy neb ceníky franco.
Za velké výrobky a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejtříkvalitnějšího. Chyším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. **Základě přesované vý-
robky bezcenné.** Vše posílám již posvěcené.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skříních.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmódnějším provedení
s úplnou zárukou!

**Solidní obsluha při mírných
cenách.**

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Dávky hodným úsilím na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

Odborný velkovýrobce pro malbu
obrazových oken.
Umělecký ústav pro malbu na skle.
B. Škarda, Brno.
Okna chráněná každé-
ho slohu a provedení
se sáracením práce nej-
modernějším po-
dávám vyhovující.
7krát prvními cenami
vyznamenán.
Cenový seznam

5 kg. kávy

zaručené
chuti,
franko do
všech
stanic

zasílá první východočeský křesťanský od-
borný obchod kávou

František Jelínek,

Slatiňany — Čechy.

Káva surová:	Káva surová:
Santos velmi dobrý K 11:50	Druhy velmi jemné:
Santos Perl 12:50	Portoriko velejemn. K 14:—
Borbon zaruč. dobrý 12:—	Semanik svl. dobré 15:—
Laguaria dobré jak. 12:50	Quatemala jemná 13:50
Kuba zelené dobré 12:—	Quatemala spec. dob. 14:50
Kuba perl vel. silný 13:—	Java zlatá 15:—
Jamaika zelená 12:50	Menados jemná 17:50
Portoriko vel. silné 13:—	Ceylon specialita 19:—

Oltáře, kazatelny atd.

všech slohů

vyrábí a plány a fotografie na pož. zasílá

Frant. Jirouš,

odbor. závod pro práce kostel. v Slatinanech.

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. Kdy na bojištích dohořívají děla? Sbírká 12 básní J. E. Nečase. Je to mohutný protest soucitné duše proti krutému vraždění lidí v masách. Cena 30 h. — Vzdělávací knihovna katolická. Red. dr. Tumpach a dr. Podlaha. Sv. 33., seš. 8. obsahuje dr. J. Kachnika „Dějiny filosofie“, jímž celé dílo ukončeno. Seš. za 60 h. Sv. 34., seš. 2. obsahuje Základní nauky církve katol., jak je podává a proti moderním bludům sociálním hájí papež Lev XIII. Seřadil dr. C. Schneider, přeložil prof. V. Müller. Seš. za 50 h. — Sebrané spisy Boh. Brodského. Seš. 59.—61. za 90 h. Jsou tu delší práce seš. skupené v pátém svazku: Všechní motivy. — Křesť. škola. Časopis pro šíření ideí nábožen. v čes. školství. Red. V. Špaček. S přílohou „Obrana pravdy křesť. ve veřejném životě“. Roč. III., čís. 21. a 22. Předpl. na rok 6 K. — Čechie, obrázkový a zábavný poučný měsíčník. Red. J. Pauly. Roč. III., čís. 11. Roč. 6 K 40 h. — Rajská Zahradka. Časopis pro mládež. Roč. 14., seš. 3. Řídí V. Špaček. Roč. předpl. 1.60 K. Vychází měsíčně.

Z nakladatelství J. Otty v Praze. Ottova laciná knihovna národní. Serie 27., čís. 21. a 22. Samota. Román z letních prázdnin od V. Vlčka. Seš. za 20 h. — Česká knihovna zábavy a poučení. Vydává Ústřed. spolek čes. profesorů. Řídí Fr. Bílý. Sv. 18., seš. 1. obsahuje: Dary přírody. Sbírká kulturních obrázků. Píše F. V. Vykonkal. Seš. za 24 h. Sv. 17. čís. 5. podává: Od kolébky našeho obrození. Několik obrázků z dějin jazyka a písemnictva. Napsal Fr. Bílý. — Lidových rozprav lékařských řada V., čís. 9. Ošetření duševně chorých doma i v ústavěch. Napsal dr. J. Šimsa. Za 1.30 K. — Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Příruční kniha obecných vědomostí. Red. F. Šubrt. V seš. 36. a 37. vysvětlení slov Kaleně — Kirgizové. Za 1.20 K. — Východní Čechy. Nádherné dílo ilustrované. Red. Al. Jirásek. Seš. 21. Seš. za 1.10 K. V popisu vede nás K. V. Adámek z Lipky do Rohozné, Proseče, k zříceninám Ohebu, Wildšteinu, podél Chrudimky k Bojanovu, Liciboficím, Seči, k huti Hedvikovu, hradu Lichnici, Krucemburku, Voj. Městci a Chotěboři. K seš. připojen velký obraz „Na velkém Žďárském rybníce“.

Nákladem „Unie“ v Praze. Dějiny umění národa českého. Napsal F. J. Lehner. Seš. 32. za 70 h. — Obrazový zpravodaj z bojiště. Čís. 72.—74. a velmi zajímavými obrázky. Vychází dvakrát týdně. Čís. za 10 h. Řídí J. Klecanda. Touž redakcí Válka rusko-japonská sloven i obrazem. Seš. 18. Vychází v týdenních seš. po 30 h.

Vlast. Časopis pro poučení a zábavu. Red. T. Škrdl. Roč. 21., čís. 2. S obsahem zajímavým. Roč. předpl. 10 K přijímá administrace v Praze.

Nákladem Nového Života v Nov. Jičíně. Nový Život. Měsíčník pro umění, vzdělání a zábavu. Vede a vydává K. Dostál Lutnov. Roč. 9., čís. 11. a 12. Roč. předpl. 8 K. — Eva. Měsíčník pro vzdělání čes. žen a dívek. Roč. I., čís. 9.—10. Red. M. Kavanová. Předpl. na rok 2 K. — Pro kravičku. Chodský obraz. Napsal J. Š. Baar.

Nákladem J. B. Vilímka v Praze. V Háj stříbrného lva. Román od dr. K. Maye. Seš. 6. za 30 h. — Historické romány Hen. Sienkiewicze. Ilustrované vydání pro mládež. I. Ohněm a mečem. Seš. 7. za 20 h. — Malý čtenář. Obrázkový časopis pro mládež. Red. G. Smetana, J. Zelený a F. Procházka. Seš. 5. Roč. předpl. 2 K.

Kazatelna. Homiletický časopis. Pořádá F. Vaněk. Roč. III., čís. 1. Obsahuje řeči adventní. 10 čísel ročně stojí 6.60 K. — Příležitostné řeči duchovní (Příloha Kazatelny). Sešit 3. Pořádá F. Vaněk. Obsahuje řeči instalační, při odchodu kněze, o jubileích atd. Za 60 h.

Rozhledy. Týdenník pro politiku, vědu, literaturu a umění. Řídí a vydává J. Pelcl v Praze. Roč. XV., čís. 6. a 7. Roč. předpl. 16 K.

Selská Stráž. Organ sdružení českých katol. zemědělců. Roč. I. Čís. 1. Vychází jednou za měsíc v Praze II. 200. Členové „Sdružení katol. čes. zemědělců“ dostávají Č. Stráž zdarma. Nečlenové platí 1.60 K. Řídí redaktor M. Záruba.

Bergerův záloženský ročník 1905, nastupující již 25. roční pout, jest nepostrádatelnou pomůckou na všech peněžních ústavech. Zajímavé jsou články: K nejbližším úkolům čes. záložen, Knihovní žádosti a žaloby záložen, a také úplná statistika všech záložen, spořitelén, bank a ostatních peněžních ústavů. Cena 3.60 K.

Slavnostní mše od J. Nešvery. Misa in honorem S. Leonie pro smíšený sbor a varhany za 6 K, aneb s průvodem orchestru za 12 K. Vyšla nákladem L. R. Pazdírk v Olomouci. Mše tato náleží rozhodně k nejznamenitějším zjevům na poli moderní hudby církevní.

Vesna. Belletristický čtrnáctidenník, věnovaný zájmům čes. žen. Roč. I. Řídí Ol. Fastrová. Předpl. na rok 6 K. Měsíční příloha „Dětský modní svět“ se střihy a žen. ruč. pracemi stojí čtvrtletně 1.60 K. Nakladatel K. Vašlena v Ml. Boleslavi.

Obzor hospodářský. List župní jednoty hospodářské severovýchodních Čech. Roč. 9., čís. 17. Red. M. Michálek. Nečlen předplácí ročně 2 K.

Knihovna Bulharská, vydávána u Al. Šaška ve Vel. Meziříčí na Mor. a řízena advokátem Královéhradeckým Dr. Al. Rudolfem, vydá co nejdříve také spis „Na paměť brdínů“, výjevy z války rusko-turecké, od Dr. Al. Rudolfa.

Čtěte! Předplácejte! Rozšiřujte!
»OBNOVU«!

5 kg. kávy

krásně pražené
zaručená chuť

franko do všech stanic zasílá první východočeský křesťanský odborný obchod kávou

František Jelínek,
Slatiňany — Čechy.

Rodinná směs	K 13.—
Rodinná směs dobrá	" 14.—
Perl přebíraný	" 15.—
Liberia zaručené chuti	" 16.—
Kavárenská směs velmi dobrá	" 17.—

Mé speciality:

Pařížská směs	" 18.—
Vídeňská směs	" 19.—
Pražská velejemná směs	" 21.—
Londýnská zaručená směs	" 23.—

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatérav synovec, nástupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k bohatému
figurálnímu provedení a
sice i se barevnými rámy, st-
lémi vzorci.

Všecké rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

KAREL ŠIMEK,

nakladatelství a prodej relig. obrazů a obrázků
v Č. BUDĚJOVICÍCH, Rudolfova ulice 42-I.

Právě

vyšlo!

OBRÁZKY

národ. světců a světic

dle

originálů mistra Viktora Foerstra

— a —

10 druhů krásných obrázků světlotiskových.

Vzorky na ukázkou v ceně K 3.20
ochotně zašlou se i pp. obohodníkům.

SUKNA a modní látky tu- i cizozemské

pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuje a vzory na požádání ochotně zašle

V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

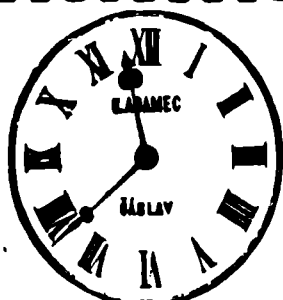
České víno,
vyznamenané na světové výstavě v Paříži r. 1900
zlatou medailí!

Správa vinařství
prince Ferdinanda z Lobkovic
v Dolních Bečkovících u Mělníka
doporučuje

své obzvláště známé, výhradně z vlastních rozsáhlých vinohradů vypěstěné

vína

do přízně P. T. obecnstva.

První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., doporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Založeno r. 1850.

Vyznamenan státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř

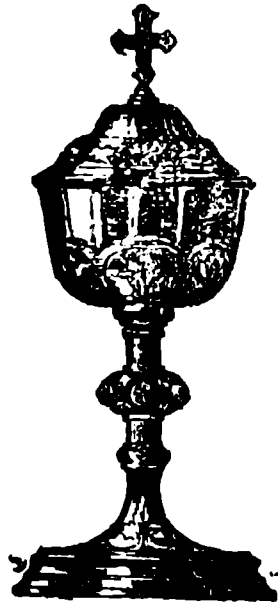
v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)

svůj hojně zásobený

**sklad náčiní
bohoslužebného**

se stříbra, bronzu a jiných kovů

vše silně v ohni zlatené a stříbrné, zač se ručí. Vlastní výroba umožňuje veškeré objednávky co nejlevněji vyřídit. — Platit možno též ve lhůtách. Oprava movutlacení a stříbrnění starých věcí vykoná se rychle a zárukou se již svěcené se stvrzením Jeho biskupské Milosti. Starý závod má může se vykazati četnými pochvalnými příklady P. T. zákazníkům a doporučuje se tedy k zakoupení a opravě kalichů, monstrancí, ciborií, relikviářů, nádobek na sv. oleje, lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícňů, patřících, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce.

lamp, luceren, lustrů, kaditeln, tácků na křest, svícňů, patřících, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce.

Jan Horák,
soukenník

v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy

**dle roční saisony kolekce
nejnovějších druhů pravých
viněných látek**

své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.

Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejemné látky na taláry.

Též na splátky bez zvýšení cen!

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlepší doporučení.

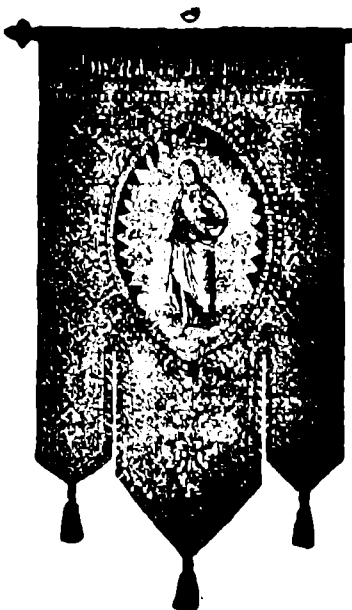
PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízení. —

Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

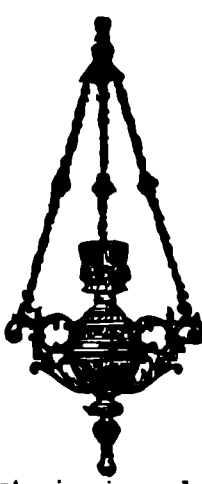
Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse čís. 35.

Na ukásku zasílá
se vše franco.

**Veledůstojnému
duchovenstvu!**

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., *vyučení pasíř spe-
cialně na kostelní náčiní*, dovoluje
si doporučiti svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracu-
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádobky a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
ntenci a jen v ohni spálí a stříbrí. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákrety neb ceníky franco.
Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednoduššího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více uznání po ruce. *Zádné přesované vý-
robky desenné.* Vše posílám již posvěcené.

JAN KALIS,
hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skříňkách.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
řetízky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!

**Solidní obsluha při mírných
cenách.**

Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.

Důvěry hodným *alsilky* na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

Výbornou modlitební knihou
jest

Život
dle náboženství.

Příruční knížka pokynů a modliteb hlavně
pro vzdělanější kruhy mužské. Psána
slohem tak vzletným, že každého uchvátí
a k pravému rozjímání pobídne. S ocelo-
rytinou. Die 7. vyd. německého na jazyk
český převedl P. Placidus Buchta, bene-
diktin rajhradský. 2. vydání. Cena K 1-60,
v plátně s červenou ořiz. vázaná K 2-60,
v kůži se zlatou ořizkou K 3-60, nádherná
vazba K 5-—.

Nakladatel R. PROMBERGER, knihkupec
v Olomouci.

Tatínku, nezapomeň

nám k Vánocům koupiti

100 skvostných
stereoskopických
obrazů
z celého světa s popisem

i s kukátkem za . . . . . K 7-80
americkým . . . . . K 9-—
mahagonovým . . . . . K 10-—

Dosud vyšla **serie 5.** — Vše 5 serií s kukátkem
za 22 K. — Pobavíme a pončíme se celá rodina!

Vydává fotochemigrafie

Frant. Krátký v Kolíně.

Oltáře, kazatelny atd.

všech slohů

vyrábí a plány neb fotografie na pož. zasílá

Frant. Jirouš,

odbor. závod pro práce kostel. v Slatinanech.

dík vzdání vdp. doktorovi, který rád z bohatých fondů svých duševních dává poučení našemu lidu. Lid dobře pozná, kdo s ním cítí a jest vděčen tomu, kdo s láskou přichází k němu a obětavě pracuje na jeho vzdělání a zúčastnění. Tak představitelům si zasloužíme vliv intelligence na lid. Po přednášce sehrány byly dvě veselohry: „Na zapřenou“ a „Terno secco“. Účinkující zasluhují plné pochvaly. Program uzavřen komickým výjevem „Lutriatky“, v němž předstihovali se podobenými maskami pp. Pečený, Hadinec a Karel. — Čistý výnos večírku věnován podpůrnému fondu. Další činnosti Zdař Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Mariánské jubileum bude oslaveno též v Hradci Králové slavnostní akademií, kterou pořádají na popud sv. Janského družstva tiskového sdružené katolické spolky hradecké. Slavnostní přednášku bude mít p. kons. rada dr. František Sulc, zpěvná čísla přednese Cyrillská jednota a pěvecký sbor bohoslovců. Akademie bude pořádána v prvních dnech měsíce prosince, o čemž ještě bližší zprávy přineseme. Bylo by záhodno, aby na číselovaná sedadla bylo stanoveno nějaké vstupné, by z vybraných peněz mohla býti zakoupena přiměřená socha Panny Marie Lurdské, které dosud naše chrámy postrádají. Neříká pochyby, že by ctitelé mariánské dokázali i tímto způsobem svou vnitřní úctu ku sv. Panně.

Klicperovo divadlo. Operetta „Kozáčka“, jež provedena byla minulý pátek společností p. Sedláčkovou za spoluúčinkování sl. M. Groszové ze Smíchova, přivábila do divadla nešetně obecenstva, ač děj sám není valné ceny. Sl. Groszová jevila co nejlepší snahu uměleckou. Sbory mohly býti jistější. Sobotní „Marie Stuartovna“ byla skutečným uměleckým požitkem. Úprava jako vždy jest v pravdě nádherná. Nedělní historická hra „Quo vadis“ při snížených cenách a za skvostné výpravy měla nešetně množství vděčných pozorovatelů. Z hrajících se zvláště přední členové v pojetí svých úloh předstihovali. „Naděje“ byla věrujm obrazem ze života rybářského, zvláště první dva děje, v nichž se na svých místech uplatnili pl. Procházková (Jo), p. Zvikovský (Gurt), p. Kříž (Bos), sl. Křížová (Klementina), pl. M. Křížová, špitálník Cebus (p. Bohuslav); p. Tatr podáním Barends uchvátil. — „Zaza“ svou pikantností přitáhla nové žadostivce, mnozí ze stálých návštěvníků tentokrát pikantního požitku si nepopřáli; studentstvo návštěva nedovolena právem. Jinak hra umělecká. — „Tragedie ženy“ správnou hereckou rutinou podána. Buřně umělecky vystoupila Kramolinová (pl. Procházková), jemností svou jímala Dmitrijevna (sl. Křížová), rovněž Čagánov (p. Zvikovský), Kakurkinová (pl. Křížová), Zapolév (p. Kříž) atd., přičinili se o upoutání obecenstva co nejvíce. Návštěva divadla není dosud valná. Vojenská budba v sobotu, kdy se o usmolení pokoušeli pouzí nováčkové, přímo za vlasy tahala, jinak výkony její bývají precizní.

Nedělní cvičení vojenská přes výnos ministrův provádějí se v Hradci Králové dále. V nových kasárnách proti bisk. semináři každou neděli od 1 do 2 hod. dopol. konají vojáci na dvoře rozmanitá cvičení v obrazech a pochodech, v poslední neděli i jeden vojín v plné zbroji se cvičil. Výnos paně ministrův jest snad jen na papíře, ne v praxi. Cvičení tato nenáleží předce mezi neodkladná opatření.

Divadelní odbor chovanců v bisk. Borromaeus sehrál v sobotu dne 19. listopadu 1904 s dobrým zdarem divadelní kus Praktikus, drama o 4 dějstvích od Fr. Ad. Šuberta v úpravě oktávána Kolářka

Sjezd hospodářské župy severovýchodních Čech konal se 20. t. m. v Hradci Králové v Okresním domě za účastenství asi 120 rolníků. Po půl 11. hod. dopol. zahájil schůzi zem. poslanec a okresní starosta pan H. Srdínko ardečným uvítáním přítomných podotknuv, že rolnictvo v nynější hospodářské tísní jest nuceno domáhati se zlepšení svého nynějšího postavení cestou práva, a ne dožebraváním se vládní podpory. Zem. poslanec p. J. Dvořák, rolník ze Šán, jednáje o akci nouzové doložil, že nejlepším pomocníkem rolnictva jest pevná organizace, která nejen chrání rolnictvo před vykořisťovateli, ale s níž by musela počítati i vláda a ne jako dnes dáti mu žebračkou almužnu 15 $\frac{1}{2}$ mil. K. Pan starosta Srdínko vystoupil proti časopisectvu, zvláště proti N. Politice, jež neuznává za vhodné zastati se zájmů rolnictva. Pan H. poslanec Formánek poukázal na neúrodné letošní hlavně v kraji hradeckém a kritisoval stanovisko vládní vůči rolníkům. Poslanec pan Chaloupka stran poměru na Rychnovsku dovedl, že tu na výživu dobytka bude zapotřebí 1500 vagonů píce, na niž ze státní pomoci připadlo by na jeden vagon — 8 $\frac{1}{2}$ K. Než žebračkou almužnu, raději nic. Lepší organizovat neúřaditelné půjčky, jež by sprostředkovaly okres. hospodářské záležitosti. Nutné jsou stavby nouzové, meliorace, aby malí lidé neumírali hladem a udrženi byli při zemědělství. Vzdělání, povznesení lidu, toť hlavní věci mezi námi. Každý občan buď na svém místě, a nelekaj se námahy. Pan poslanec Srdínko poznamenal také, že právě letos bylo na Hradecku exekuce jako nikdy jindy, tak že byl nucen vystoupiti proti tomu na patřičných místech. Debaty účastnili se

též pp. Svatoň z Libčan, Šimon z Maichovství, zvěrolékař Chalupa z Kostelce a Medek z Černilova. Ku konci přijata resoluce, která souhlasí s návrhem české strany agrární, žádá ce nejrozhodnější za vydatnou státní a zemskou pomoc spolehající se na přispění svých zástupců na říšské radě a zem. sněmu.

Týrání zvířat. Jest zakázáno mistodržitelství sedat do vozíku, v němž jsou zapřaženi psi. Přestupek tento je trestný. Na to však nedbají zejména řezníci překupníci a sedají si do vozu, v němž bývá ještě slušný náklad. Především sobota jel od Nového Hradce vozík s jediným psem, ale proto přece seděl ve vozíku 3 osoby, muž, žena a ještě nějaký hoch. To je přece více nežli surové. Do městských jatek vjel zase tento úterek nějaký řezník vesele na psím vozíku až do samého dvora. Obecenstvo by nemělo takovou surovost trpěti a dotčené necity ohlašovali městské policii. Možná, že by si leckterý také poseděl, ale někde jinde nežli na voze. Bylo by však nutno, aby každý vozíkář byl nucen míti zřetelnou tabulku na voze.

Zábava buršů. Jedni vojáci chodí s kverem, druzí vodí koně, jiní zase jsou přiděleni k obsluhování a výchově velikých psů. Ale když už některý voják nemá skoro nic jiného na práci než cepovat hafany a krátit jim dlouhou chvíli, měl by si svého „paedagogického“ outadu trochu líp hleděti. Malý příklad. Před několika dny bavili se tři buršové živým hovorem. Jednomu utekl hafan a začal se houiti za slepici. Milí vojákové místo nějakého zakročení se jen smáli. Hafan slepici zakousl, strážce jeho dokolébhal se pomalu na místo krvežíznivého činu, s dobráckým úsměvem zvedl nešťastnou kvoknu, plácl jí do bláta a ubíral se svým světencem dál, jako by se nic nestalo. Zdali psa za jeho rytířský kousek ke všemu ještě pohladil, to jsme již neviděli.

Ve schůzi městské rady královéhradecké dne 14. listopadu 1904 usneseno bylo, aby tech. kancelář sledila Kavaliry č. 34. a 35. a aby městské radě učinila návrh na pojištění objektů těch. — Jednotě divadelních ochotníků Klicpera vzdán dík za dar 40 K. ve prospěch osázení školních dětek z divadelního představení „Matka“ věnovaný. — Zamítuta byla žádost V. Slabého ze Sl. Předměstí za svolení k přejíždění po zádušní louce u Orlice za roční náhradu 50 K. — Vyhoveno žádosti obyvatelů v Karlově třídě za zřízení dlaždičného přechodu; současně zřízen bude přechodník proti budově, s níž umístěno býti má c. k. okres. fin. ředitelství. — Návrh smíř. zdravotní komise, by pokus s asfaltováním ulic proveden byl ve třídě na Přikopech před budovou obecných a měšťanských škol, postoupen byl tech. kanceláři k návrhu. — Schválen návrh smířené zdravotnické komise, aby pořádáno bylo ředitelství zdejších středních škol, by jednotlivými členy sborů profesorských dalo vykonati prohlídku bytů studentských, aby za příčinou odstranění zdravotních závad, pokud se ještě v městě vyskytnou, konaly se v příštím roce puchozí všeobecné komise. — Schválen řád desinfekční a poplatek za desinfikování v bytech osob majetných na 10 K. — Okresní výbor bude požádán za trvalé propůjčení desinfekčního aparátu Thurstieldova s tou podmínkou, že jej obec vlastním nákladem bude udržovati a že jej na každé vyzvání vrátí. — K návrhu smířené zdravotní komise zkonštruována bude voda též na horním toku Orlice ohledně její tvrdosti a bude o tuto zkonštru požádán p. prof. Milbauer. — Usneseno, aby p. farář Ponohovského Karlu Kotrbelcovi vypláceny byly požitky dle nové upravené faše. — Vypsán bude konkurs na třetí místo kostelníka při kathedrálním chrámu Páně sv. Ducha v Hradci Král. — Ve schůzi dne 21. listopadu 1904 mezi jiným usneseno: Přijata byla oferta fmy V. Červový v Praze na dodání váhy pro vážení školních dětek. — O stížnosti pana B. Kohouta, správce věznic, na znečišťování Dlouhé ulice provedeno bude komisionelní řízení. — Usneseno, aby zeměké regulační komisi v Praze zaslán byl projev na úpravu Orlice od jezu pod Moravským mostem k ústí jeřmu do Labe. — Usneseno koupiti z užitku nadace J. Vondry nový ornat pro věžeňskou kapli v Hradci Králové. — Daň výdělková z plynnáry 1096 — korun za rok 1903 poukázána k výplatě. — Obci Velké Bělči zapůjčen bude kamenný válec k válení nové silnice. — Právovární měšťanstvo bude požádáno, by dalo zříditi zábradlí na avahu „Kozinky“ při chodníku vedoucím k domu pana Vencle. — Výnos okresního výboru, jímž zamítuta byla stížnost pana Fr. Chrudimského do výnosu parkmistrovského úřadu, kterým nepovoleno mu oplocení stavební parcely č. 16. v bloku E, vzat na vědomí. — Oferta fmy B. Smekal na Smíchově na dodání přístrojů do kouře pro has. sbor postoupena byla požár. odboru.

Směh. Na pátek ráno pokryt celý kraj bílým rubásem sněhovým. Ve čtvrtek mínil se déšť se sněhem. Bláta bylo na fáry všude.

Místo kostelníka obsadí se při kathedrále sv. Ducha v Hradci Králové proti 14denní výpovědi. Komu místo to bude propůjčeno, povinen bude složit kauci v obnosu 200 K. Žádosti podány budou do 15. prosince t. r. u parkmistrovského úřadu v Hradci Králové.

Z dějin poddaných vcevně bývalého panství Hradce Králové. (Dle známých archiválních podává V. P.—s. (Pokračování.) Předměstí. Václav Souček měl právě tolik a takové role jako Cibulka, měl však při gruntě 3 čt. zahrady; úroků, pak desátku p. děkanovi jako i roboty měl vyměřeno též tolik jako Cibulka. Chalupník Jan Čermák měl 10 str. II., 14 str. 1 v. III. tř., pod 1 v. luky děd. a pod 1 v. luky za plat roční po 2 zl. 30 kr.; úroků platil 27 kr. 1 $\frac{1}{2}$ d., k zádušní sv. Ducha na sukna platil 21 kr. 8 kr., kantorovi poanopného 2 sazpy, desátku p. děkanovi 1 v. 1 čt.

šita, 1 v. 1 čt. oves, na koně 1 čt. oves, za obiláče a letník 7 kr. 3 d., robotoval 3 dny týdně. Chalupník Matěj Dušek měl 6 str. II., 9 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 v. luky děd., pod 1 v. zahrady; úroků platil 14 kr. 1 $\frac{1}{2}$ d. půlletně, do zádušní sv. Ducha na sukna 1 zl. 4 kr., kantorovi 1 sazpy poanopného, p. děkanovi 1 v. šita a 1 v. oves desátku, na koně 1 čt. oves, za obiláče a letník 4 kr., robotoval 3 dny týdně. Chalupník Václav Kozá měl 6 str. II., 9 str. 1 v. rolí dědič., pod 1 v. luk děd., pod 3 čt. zahrady; úroků platil 33 kr. 1 $\frac{1}{2}$ den. půlletně, p. děkanovi desátku 2 čt. šita, 2 čt. oves, na koně 1 čt. oves, za obiláče a letník 3 kr. 3 den., robotoval 3 dny týdně. Jan Ottmar měl 2 v. II., 1 str. 2 v. III. tř. dědič. rolí, pod 1 v. luky za plat 1 zl. 27 kr. 3 d ročně, pod 2 v. zahrady; úroků platil 4 kr. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici, p. děkanovi na koně 1 $\frac{1}{2}$ čt. oves, za obiláče a letník 3 kr., 2 vejce, robotoval 3 dny týdně. Mart. Dolešal měl 2 v. II., 1 v. 1 čt. III. tř. děd. rolí, pod 1 $\frac{1}{2}$ v. vozu dědič. a pod 2 vozy luk pod plat 3 zl. 30 kr. ročně, pod 2 v. zahrady; úroků platil 4 kr. 3 d., vrchnosti odváděl 1 slepici, p. děkanovi na koně 1 $\frac{1}{2}$ čt. oves, za obiláče a letník 3 kr., 1 vejce, robotoval 2 dny týdně. Jan Řehák měl 4 str. II. tř., 5 str. 1 v. III. tř. děd. rolí, pod 1 v. luk děd. luk, pod 1 v. luk pod plat ročních 45 kr., pod 2 v. zahrady; úroků platil půlletně 38 kr., vrchnosti odváděl 1 slepici, p. děkanovi na koně 1 $\frac{1}{2}$ čt. oves, za obiláče a letník 3 kr., 2 vejce, robotoval 3 dny týdně. Karel Zadrobil měl 2 v. II., 2 str. 2 v. III. tř. děd. rolí, pod 1 v. 1 čt. zahrady, úroků platil 17 kr. 1 $\frac{1}{2}$ d. půlletně, vrchnost. odváděl 1 slepici, ostatní jako Mart. Dolešal. Jan Brzinský měl 2 str. 1 v. III. tř. děd. rolí, pod 1 v. luky pod plat roční 1 zl. 55 kr., pod 3 v. zahrady; úroků platil 1 kr. 1 $\frac{1}{2}$ d. půlletně, ostatní povinnosti jako Jan Řehák. Matěj Rejvold měl 2 v. děd. rolí II. tř., pod 2 vozy luky pod plat ročních 1 zl. 10 kr.; úroků platil 17 kr. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici, ostatní povinnosti jako Jan Řehák. Martin Čermák měl 2 str. 2 v. III. tř. děd. rolí, pod 1 v. luky pod plat ročních 1 zl. 27 kr., pod 2 čt. zahrady; úroků platil 7 kr. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici, ostatní povinnosti jako Jan Řehák.

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze ústního výboru 19. t. m. Podpora nemoc. udělena: K. Koudelkové v Čáslavi 6 K, P. Sukové v N. Městě 6 K, A. Němcové v Sedci 6 K, M. Strakové v Litomyšli 6 K, J. Venclovi v Ústí 6 K, A. Jurické v Parníku 257 K. Přijati 2 členové.

Osmdesáté narozeniny. Kněz jubilar. vldp. Josef Hulata, děkan ve Věstarech u Hradce Králové, dovrší dne 5. prosince t. r. 80 rok svého věku. Narodil se v Pardubicích 5. prosince 1824. Po svém posvěcení r. 1850 stal se kaplanem v Rovni, po té působil na různých místech kaplanských, až se r. 1870 stal farářem v Pěčíně u Žamberka, kde pobýl do r. 1893, kdy ustanoven farářem ve Věstarech. Všude zvláště v letech padesátých a šedesátých účastnil se horlivě ruchu národního a spolkového, až byl se to i pronásledován. Uznání jeho činnosti vlastenecké dostalo se mu jmenováním čestným měšťanem v Chocni, řídící to zjev, že kaplanu dostává se takové pocty. Členem Politického sdružení tiskového, jakož i odběratelem „Obnovy“ jest od počátku. Při svém vysokém stáří jest vldp. jubilar. ku podivu duševně i tělesně silý. Ad plurimos annos!

Paběrky z Pardubic. V poslední době jednalo se u nás v obecním výboru, mají-li do obecního chudobince uvedeny býti jeptišky anebo světské ošetřovatelky. Většina výboru se rozhodla pro jeptišky. Proti jeptiškám hlasovali: Rosa, c. k. prof. na prámyslové škole, Rössler, obchodník cukrem na náměstí, Haratický, majitel hospody a c. k. četník v. v., Stolba, c. k. notář, pak evangelíci a židé. — Zdejší jednota učitelův „Budeč“ požádána byla social. demokraty, aby v jejich kruhu uspořádala řadu poučných přednášek. Je to ovšem chvalitebné, že učitelstvo ochotné této žádosti vyhovělo a v kruhu social. demokratů v hostinci „u Štíky“ občasné vhodné přednášky koná. Proto jsme byli potěšeni zprávou, že také zdejší „Katol. jednota“ obrátí se s podobnou žádostí na učitelstvo. Ale máme obavu, že to ani „Český Učitel“ ani „Osvěta lidu“ nedovolí. No uvidíme, jak to asi dopadne. — Nový apoštol heša „Pryč od Říma“ red. Svozil přišel také k nám. Přednášel své staré a oblíbené thema: „Klerikalismus a náboženství“. Účastenství bylo veliké. Šel na „Veselce“ byl plný. Pokrokový klub vynasnažil se, aby všechny výstřední živily sehnal dohromady. Pan prof. Rosa běhal jako potrhlý a sháněl kde koho. Přišlo četné učitelstvo domácí i okolní, socialní demokraté, evangelíci, židé i pohané. Všichni těšili se na tu švandu, až vystoupí odpadlý katolický kněz a bude hřmíati proti katolíkům. To táhlo nejvíce. Sama osobnost Svozilova budila zvědavost. V Pardubicích jsou milovníci divokého sportu. Svozilova řeč vyzněla v ten smysl, že katolické náboženství jest nad hrobem a nad mrtvolou jeho zájase protestantismus. To byl konec proslavený hluchým aplausem. Jme teď zvědaví, jak mnoho židů dá se nyní po řeči Svozilově na helvetskou víru. — Po Svozilovi mluvil Beneš, učitel z Prahy: „O reakci ve školství“ a rozumní se, že drtil mocnou mluvou svou katolické náboženství srovná tak, jako předešlý řečník.

Prvotiny. Dp. P. Fr. Bonaventura Antonín Hejlar, jáhen řádu kasatelského, rodem s Mal. Poříčí, nyní ve Vídni, bude slaviti dne 27. listop. t. r. v první neděli adventní o 10. hod. své prvotiny v klášterním chrámu sv. Jiljí v Praze.

Z Vápmu u Ohlávce. Největší obratnost však pan učitel Pád ukázal jako pokladník a účetní místní Raiffeisenovy záložny. Že se za pokladníka dobře hodí, kdož by pochyboval? Vždyť jako pan učitel a zejména „pokrokový“ spočítati něco dovede. Než i někdy i tea nejrozhodnější ša-

lomou se smýšlí, a tak se stalo i p. pokladník Pádovi. Zapomínal totiž peněžité vklady jednotlivců vepisovati do knih zálohy. Než najednou nastal poplach. Jistý občan S. ze Strásova šel si vyvézt své úspory ze zálohy a při tom vyšlo na jevo, že v knihách zálohenských bylo vkladů o 600 K méně napsáno, než v knížce vkladní, již měl dotčený občan. Nastala panika, avšak záloha peníze vyplatiti musila. Když takových „omylů“ p. pokladník více vyšlo na světlo, vyžádal si výbor zálohy revisora od ústřední jednoty z Prahy. Pan revisor přijel a nyní nastal šon! Ale od čeho by byl p. Pád „pokrokovým“ učitelem? Aby pan revisor po tuhé práci své se trochu povyrazil a obžerstvil, vyzval p. revisora na hon. Pan revisor posvátně ochotně přijal a tak revise zálohy protáhla se od 19. do 23. srpna 1904. Mezi tou dobou p. pokladník své omyly poznal a pokladniční schodek v částce 945 K dne 23. srpna t. r. vyrovnal. Avšak po odchodu pana revisora vyšly opět na jevo nové omyly pana Páda. Bylo zjištěno, že nedostává se ještě obnos 3052 K za odebraný záložnou superfosfát. Klepavé báby vypravovaly, že prý rolníci na větším díle odebraný superfosfát zapravili. Pan pokladník Pád, aby „pokrokovost“ svoji nezapřel, ihned napsal seznam dlužníků za odebrané umělé hnojivo; avšak ukázalo se, že seznam byl nesprávný. A od té doby ještě několik rozdílných seznamů odběratelů umělého hnojiva pan učitel Pád vypsal jako dlužníky. Avšak který jest ten pravý seznam? Tážeme se marně, proč nebyly řádné seznamy odběratelů superfosfátu vedeny! Jako každé hnojivo, tak i ono umělé hnojivo také páchne a toho zápachu máme nyní plnou obec.

Z Chlumu nad Cidličkou. V předešlém dopisu od nás opomenuta byla velice důležitá věc, že také náš kostelíček nyní dostal nový kábát a velice pěkně se na náměstí vyjímá. Jak vypadal dříve opuštný jako ta sirota, která marně dovolávala se ochrany! Ale náš kostelíček po dlouhých letech přece ochrany došel a to neuvěřitelným způsobem vdp. děkana a obětavých osadníků. Přátim rokem miní vdp. děkan obnovovatí svatyni uvnitř, ku kterému snaze přejeme vdp. děkanovi: „Zdať Báh!“

Sdružené spolky v Sánech (Rolnicko-čtenářská besídka, Raiff. spoř. a záložní spolek, Družstvo na zpracování hospodářských plodin) pořádají dne 27. listopadu t. r. o 2. hod. odpolední v Riegrově shromažďovacím domě v Sánech přednášku dp. Frant. Kroihera, kaplana v Borovanech, „O družstevním programu“. Přítup mají i nečlenové.

Z Kluků u Čáslavě. Neurované poměry obvodních lékařů přinutily zdejší obec, že v letě vypsal konkurs na místního lékaře. Dělo se to v zájmu čistě lidovém. Ovšem odstoupila obec od toho, když slíbeno bylo, že bude otázka obvodního lékaře pro tuto stranu okresu urovnána okresním výborem co nejdříve a to dle přání občanstva a poplatnictva. Dostalo se také nám zastupce churavého p. MUDr. Hlaváče, o němž mnohé obce se domnívaly, že bude i jeho nástupcem a za tou příčinou i žádosti si podaly. Ale nyní dle zpráv ponechává si obvod pan doktor až do nového roku 1905 a dosavadní jeho zastupce má býti odvolán. Mají prý v tom býti různé intriky, jimž ovšem my nerozumíme, ale s nimiž nechceme souhlasit, jsouce přesvědčení, že koho obecenstvo si přeje, ten by také mu měl býti ponechán.

Ze Žleby u Čáslavě. Letošní bída zavdala asi mnohým individuí saminku, aby na ni se vymlouvajíce dělila se o majetek. V minulých dnech přistěžen byl párek takových individuí v nádraží zdejší budově, právě když se chtěl dělit s přednostou stanic. Byla obě pozorností nádražního strážníka zadržána a četnictvu odevzdána. — Pozor tedy!

Z Lanškrouna. (K jubileu Immaculáty.) Jak rozšířena byla zde od starodávna úcta a víra v Neposkvrněnou Bohorodičku, o tom svědčí pět starých soch mariánských, jež představují neposkvrněné Jeji Početí. Nejenom hlavní náměstí zaobí koronou dvanácti hvězd věčená socha Immaculáty, ale i na vjezdu do města a 4 místech a sice od Žihlínku, Lukové, Radolce a Výprachtic spatřujeme staré sochy Neposkvrněné Panny, z nichž poslední pochází z roku 1731. Kdež by Neposkvrněná Panna, jejížto jubileum celý svět slaví, byla ochránkyní a záštitou zdejšího města, zvláště před odpadem od pravé víry Kristovy, kdež vrátí se nám ony čas starodávne, plné víry a úcty k Neposkvrněné.

Z Opocna. Velká akademie, pořádaná Cyrillekou jednotou dne 18. listopadu na oslavu desátiletého trvání této, vydala se slavnostně. Sbor Cyrillek, sešlých jednotami Mladou a Vorlem ve více číslích osvědčil svoji sevcenost. Sl. Lutzová, sl. Haková i pl. Sluková uplatnily sonorní své hlasy. Sl. Lutzová předstoupila se jako srdečná pianistka. Rovněž i p. Štěch. Pan profesor Novák samlouval se svým plným a kalným hlasem. K náladě večera mnoho přidal i Tamburašský odbor Katol. Jednoty z Hradce Králové sdátilým přednesem několika básel. Účastenství bylo velké; byliť zde hosté i z okolí, z Dubrušky, N. Města, Přepych, Měsítky atd. — Vůbec byl úspěch akademie morální a i finanční dokonalý, o což zásluhu nemalou má řídící chora p. Talchman. Slavnost se sejiště ukví v milé paměti všech přátel naší Jednoty.

Z Dubence. (Svčenská farního chrámu.) Na poslední neděli po sv. Duchu dne 20. listopadu se účastenství urozeného patronátního panstva, obecních zastupitelstev, spolků, školních dětí a velkého množství zbožného lidu a za asistence vdp. bisk. vikáře a děkana Jos. Berana, vdp. bisk. vik. sekretáře a děkana A. Štěpánka a dpp. farářů z Lanškrouna, Zelenova a Žirce vykonal nejd. kapitulní děkan a gen. vikář Dr. Alois Frýdek benedikci nařídil restaurování farního chrámu Páně. O 1/10. hodině za krásného počasí a blaholů zvonů ubíral se nejd. světitel sub infula doprovázen kněžími a urozeným patronátním panstvem z fary špalírem školních dětí a spolků do farního chrámu, kde po vykonané benedikci měl v oboujm záměšk jessyku vřelou a jadrnou promluvu ku zhromážděným osadníkům. Potom promluvil dp. farář Žirský o významu chrámu Páně, načež následovala pontifikální mše sv. a „Te Deum“. Chvála Bohu, že výzdoba našeho farního chrámu šťastně skončena. Malba provedena dle projektu akad. malíře p. Viktora Foerstra z Prahy: Ornamentální malba a polychromie oltářů provedl akad. malíř p. Bohumil Jaroš z Prahy. Malbu figurální provedl projektant p. V. Foerster sám. Ještě schází křížová cesta, která bude z terracotty a s rámci z mosaikového skla. Pan V. Foerster, který na křížové cestě pracuje, hodlá ji do sv. postu dodat.

Z Nám. Brodu. Dne 20. listopadu pořádali literátský sbor v slavnostně ozdobené místnosti spolkové Cecilakou zábavu, které se účastnilo přes 50 členů a více hostů. Veškrku obzvláštního lesku dodala přítomnost váženého p. měšťanosty MUDr. Ed. Šnberta. Stkvělým bodem programu byla pontavá přednáška na slovo vzatého ředníka a cestovatele pana JUDr. Rich. Halíka, který obvyklým sobě způsobem vyložil cestu z Terstu do Benátek. Z vlastního názoru promluvil o místech, která po kolikráte již shlédli: o Terstu, Miramare, Nabresině, Dřívnu, Aquileji a Benátkách. Jasně představiteli jsme si ze slov pana přednášejícího zvláště: nový moderní a starý Terst a památnou kathedrálu sv. Justa; přistav teratský a velkolepým nářeším a moem sv. Karla, z něhož jest překrásný pohled na celou zátoku mujeou a kamž také každý praktický cestovatel obyčejně zavítá. Viděli jsme náhorní stavby lodí v loděnicích a opravy jejich v povrchých dokách, jakož i rybí trh. Na to uvedl nás pan ředník do smutného mramorového zámku Miramare, který v letech 1854 - 56 s ohromným nákladem byl zbudován. Pak vede nás po bílé krašové silnici, olemované pravidelně založenými vinicemi, v nichž réva pne se od stromu ke stromu a jež uměle zavodňované jsou pravým divem těchto suchopárných vápencových skal. O Benátkách učinili jsme si zcela nový pojem. Plujeme širokým kanálem obklopeným nádhernými, ale nyní k obývání naprosto nezpůsobilými paláci bývalé šlechty benátské a octneme se na stěněném na způsob nádvoří náměstí sv. Marka. Překvapilo nás líčení chrámu sv. Marka, který zvláště u večer za elektrického osvětlení náměstí vyniká mramorovými svými ozdobami, jež jako skvostná bělostná krajka od tmavé oblohy se odrážejí. Průběh chrámu i vnitřek ozdoben jest mosaikovými obrazy hlavně biblickými; vnitřní valená klenba, pokrytá silnou vrstvou zlata věkem zčernalého, činí dojem mosae. — Za poučnou a praktickou přednášku pana doktora, která vyslechnuta byla s živým zájmem, vzdáváme srdečné díky. K zábavě nemělo přispět nové přistouplý člen elektrotechnik pan F. Jeřábek svým zdokonaleným gramofonem. Osvědčený humorista, jeden z nejstarších členů, p. učitel Eug. Ambroz pobavil nás mile svým žertovným čtením besedním. Pákný byl výstup „zneuznaných umělců českých“ pp. Žáka a Adamce. Rovněž významně se evidoval p. Frant. Pospíšil svými bulebními výkony. — Při zábavě vzpomenu na naši Matičku, na níž vybráno 5 K věnovaných místnímu odboru. — K radosti mladších členů sboru mezi námi vytrvali po celý večer milovaní p. předseda vdp. P. Ant. Vandura a vel. pány i p. starší J. Pipek. — Tak v příjemném veselí uplynul nám Cecilský večerek, o jehož domácím, přátelském a srdečném rázu lichotivě se vyslovil jak pan měšťanosta, tak tak pan ředník k našemu pozvuzení. Podobným dalším večerkům: „Zdať Báh!“

Z Polné. Ve čtvrtek dne 17. t. m. byla v Polné slavnostně otevřena místní dráha „Polná-Stoky“ — „Polná město“. Slavnost začala ve 2. hod. odp. proslovem vdp. vikáře a děkana Jos. Šimka, kterýž vzletnou řečí vyložil dobro, jež dráha městu přinese, a vysvětlil proč církve podobné podniky žehná, vykonal za asistence místních dpp. kaplanů žehnání stroje a vozů. Potom starosta města, p. Rud. Sadil, jenž již r. 1896 pojal myšlenku městu dráhu vystavět, objasnil vznik a průběh dráhy polenské a díky vyslovil těm, kteří vlivem svým přispěli k provedení jeho myšlenky. Slavnost zakončena proménání jízdou, již v pěti nových vozích účastnilo se na 150 osob. Dráha vystavěl podnikatel Dr. Samohrd nákladem 826.000 korun, k čemuž přispěla země 522.000, stát 80.000, město 60.000, okres 20.000 a ostatek doplatili akcionáři. Poněvadž zdejší jihlavská brána, kudy cesta ku dráze vede, byla úzká, koupilo město dům č. 148-I za 14.000 K, sbořilo jej a tím značně bránu rozšířilo. — Letos dne 9. září postaven na hrobě nešťastné Anetky Hrdákové, jež v Polné na hřbitově sv. Barbory odpočívá, pomník z pískovce bořického, jež vkusně provedla sochařská dílna Secharova z Nové Páky.

Vojenský tábor u Benátek na půdě zanikající osady Mladé, na který stát povolil 4.000.000 korun a který bude třikrát tak veliký jako u Brucku nad Litavou, se již staví. Do tábora toho každoročně vysíláno bude veškeré vojsko z Čech, střídavě ku čtyřnedělním cvičením, tak že tam stáje od března do listopadu na 2 - až 35.000 vojáků dliti bude; všichni záložníci budou tam povolováni ku cvičením. Počítá se různých obchodů a živností tímto značným přílivem mužstva bude velká, zejména dobrý odbyť sboží naleznou tam různé obchody s potravinami (uzenáči, obchodníci se smáčeným sbožím, sbožím osadnickým a pod., hostince a jiné živnosti). Bližší správy podá

Výnosní spolek pro Čechy, Moravu a Slezsko v Praze II., Spálená ulice 24.

Obecní volby v Chrudimi skončeny minulý týden za obromně agitace proti dosavadní správě obecní. Ve třetím sboru zvítězila oposice 608 voličů dostavilo se v tomto sboru k volbě 608. Dráhý a první sbor udržela dosavadní konservativní většina.

Školská hlídka.

Určitéji a den ode dne určitéji vyhraňuje se protináboženská formace pokrokové učitelské organizace. Staří liberálové odumírají, na jich místo nastupuje pokroková fronta, do jejíhož objektivu strhováni jsou i bývalí horlivci liberální se šedivící hlavou. Dnes, kdy boj o svobodu svědomí dospívá v časopisech organizačních až ku neobyčejným výpadům proti pozitivnímu křesťanství, jest svoboda volného projevu náboženského v samotném tělese učitelském vydána úzkostlivému pozorování všech pokrokových interestů. S jakým chladem setkává se ten, kdo jest podezřelý, že jest Nikodemem, jenž boje se mínění a papírových útoků svých kolegů, potajmu chodí za Kristem. A coťteprv, kdo veřejně přizná se a nespře!

Dík nedečkaným předním řadám útočným, které vši mocí chtějí státí v čele pokrokového protináboženského hnutí v Čechách, odhozena byla již dávno maska, již kryl se útok na náboženství a na výchovu náboženskou ve škole. *Odstáření náboženství se škol prohlášeno za jeden s nejpřednějších požadavků učitelské organizace* a pod touto devisou stojí dnes celá organizace, jakožto intelligentní předvoj pokrokovatelského ateismu proti těm, kteří hájí právo katolických rodičů na katolickou výchovu dětí! Dnes již nikdo více nevěří tomu, že boj ten má vzpružinu svou v emancipačních snahách stavovských, v jakémsi at spravedlivém či nespravedlivém odporu proti osobním inspiracím kněžstva na školu; každý již jasně vidí, že jedná se o úplný převrat ve škole — o odstranění pozitivního náboženství, jakožto základu výchovného, kterýžto základ i nevěřící učitel dnes alespoň pasivně t. j. trpně má uznávati a nemá proti němu ve škole vystupovati.

Tento poměr ku náboženství stal se pokrokovatelským smýšlelčím učitelstvu obtížným, každý požadavek nesoucí se za tím, aby učitel spolupůsobil při náboženských úkonech žactva, pěti jeho svěšeného, považován jest za jakési omezení svobody, za klerikální okov. Právě v době přítomné kde jaký jest ve sboru pokrokáč, bojuje se houževnatě za to, aby dohled při cvičeních náboženských byl co možná zjednodušen, aby dotčený byl co nejméně vázán ku náboženským úkonům žactva. Jak potom takový zjednodušený dohled vyhlídí, lze si snadno představití, když ani učitel nezná těch záků, na něž má dohlížeti. Tento odpor proti náboženským projevům ve škole jde někde tak daleko, že se i křesťanský pozdrav odstraňuje a to proti výnosu ministerstva vyn. ze dne 30. června 1874. A trpí se to a mlčí se k tomu. Žádný protest se neozve, orgány mající bdíti zaprodávají za čochovici shnilého míru právo náboženského projevu, který jest jedním z důležitých prostředků náboženského výchování. Jiný snad by se odvážil k hájení práv náboženských ve škole, pokud zákonem jsou garantovány, ale přišel postupem času k tomu přesvědčení, že neradno jest jistě instance školní vyrušovati z klidu, že trpčí se jen tím životem a na konec ničeho nedokáže. Kolik učitelů náboženství právě z těchto důvodů opouští dobře situována místa a jdou raději na zapadlou faru, aby se vymkli z těchto poměrů, jež často deprimují.

Tyto nesnesitelné poměry se přirostují a na straně pokrokovatelské pracuje se vši silou za vůdcovství pokrokových učitelů, aby požadavek odstranění náboženství ze škol stal se skutkem.

Jest to také zcela vysvětlitelné, uvážíme-li smýšlení pokrokového učitelstva a nynějšího předsednictva organizace. Ve svých orgánech zřejmě staví se proti víře katolické — ano proti jasným pozitivním základům křesťanství, jak obaženo jest ve sv. evangelích. Orgány ty staly se koranem zvláště mladšího učitelstva a pak těch vrstev, které se spokojí s čistou jednostrannou. Z nich vřil se do smýšlení jejich odpor proti pozitivnímu náboženství a proti všemu, co souvisí a úkony náboženskými ve škole. Odporu toho nelze podceňovati, uvážíme-li, že tím nebezpečnějším jest vliv ateismu na člověka, čím menším jest jeho předběžné vzdělání vůbec a náboženské zvláště! A tu třeba podotknouti, že by již jednou osnova vyučování náboženství na středních školách vůbec a na paedagogických zvláště zasluhovala důkladné revize! (Takových otázek měl by se snad uchopiti katechetický spolek. Jest v něm mnoho vynikajících odborníků. Již slyšeti lze stesky ze všech stran!)

Ku veřejnému vystoupení pokrokového učitelstva proti náboženství ve škole dala i podnět ona pozoruhodná theorie, kterou šmahem zastávají pokrokové kruhy v učitelstvu, že totiž škola a způsob výchovy a učby školní má vyhovovati přesvědčení učitele, tak aby učitel ve svých úkonech byl úplně pravdivým. Škola a způsob výchovy má se tedy řídití dle přesvědčení učitelova a nikoliv dle přesvědčení těch, kteří školu vydržíjí a do ní své děti posílají.

Celá tato theorie ukazuje vlastně na bankrot nynější školy, která chtějí vyhověti všem, počíná býti obtížnou všem. Katolické kruhy stěžují si, že náboženství přestalo v ní býti základem, na němž se staví a vychovává; pokrokaři stěžují si na pouť, která škola ukládá jejich protináboženskému přesvědčení! Kam to může vésti?

Všimné kruhy katolické a uvědomělý katolický lid bude musiti napnouti síly, aby děti katolické byly vychovávány jen takovými učiteli, kteří s plným přesvědčením byli by křesťany katolickými a jimž nebylo by otročským postem mamont sv. kříže. Školní učitel pokrokovatelských učitelů proti víře katolické probudí všechny, jimž záleží na tom, aby pozitivní křesťanství, víra v Krista a Boha, jest uhořelým kamenem naší kultury, ji na dle byla základem,

na něm by budována byla výchova českého národa. Doufáme, však i tolik, že vystupování pokrokového učitelstva vsmačí křesťanský smýšlejší učitelstvo, aby nepodávalo se vleku těch proudů, jež bojem svým proti náboženství rozevírají propast mezi školou a lidem, vsbuzující v ardeci věřícího lidu naprostou nedůvěru ke škole, na níž působí učitelové, fanaticky bojující proti jeho náboženství!

V tomto zjevu viděti musí každý nepředpojatě sondou pozorovatel krizi, která se každým dnem přestupuje — a jejíž rozluštěním budou asi nejvíce překvapeni ti, kteří ji přivodili.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

dostati lze v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Ze státního rozpočtu připadlo v Hradci Králové na opravu chrámu Panny Marie 1048 K, na knihovnu paedagogia 200 K.

Batevův Politický kalendář na r. 1905 právě vyšel; cena K 3.—, poštou franko K 3.30. Na skladě stále má a objednávky obratem vyřizuje zdejší knihkupectví a antikvariát Boh. Meliohara. (Bývalý závod Pospíšilův, zal. r. 1808.)

Katolíci v japonské armádě. Některé noviny přinesly zprávu, jakoby admirál Togo byl katolíkem. Ale není tomu tak. Jisto však je, že mnoho katolických křesťanů stojí jako vojínové v armádě Japonců tak, že vláda japonská na žádost katolíků japonských poslala na bojiště dokonce tři katolické duchovní, rodem ovšem Japonce, kteří jsou v důstojnosti na rovní s poručíky. Mezi zahynulými na japonské lodi námořní Jošima byl také jeden voják katolík. V Nagasaki byl mu vystrojen slavný katolický pohřeb za velkého účastenství tamějších státních úředníků a všech vrstev obyvatelstva v tomto městě. Také na Koreji jest několik misijních kněží katolických.

(3) **K likvidaci Svatováclavské záložny.** Již šéfredaktor „Čecha“ trochu naznačil, jak by se dal finanční stav záložny bez velikých svízeli zlepšiti. Nyní při schůzi jednající o likvidaci promluvil katecheta Libeňský dp. Dlouhý-Pokorný: „Je mnoho církevních pokladů, jež nemajíce ani ceny umělecké, ani historické, leží ladem, mají jen cenu finanční. Mnozí biskupové prodali poklady a živili chudé. Za válek napoleonských poručil císař František I., aby se prodal náhrobek sv. Jana a císařský stříbrný oltář na sv. Hofe. Dle toho stát má dobře vše zaznamenáno pro příští mobilisaci. Je lépe dát to pro chudé, než militarismu“. Jménem nemajetných členů žádal řečník, aby výbor záložny obrátil se na kláštery a j., aby peníze za členské podíly byly složeny. Sanace je přednější, než mobilisace! Jeho návrh setkal se s bouřlivou pochvalou. My přidáváme potlesk vlastní. Katolíci biskupové prvního století po Kristu rozprodávali bez rozpaků poklady chrámové, kdykoli zavládla mezi věřícími veliká bída; a tehdy ještě žádný kněz nezavinil nějakou obecnou peněžní katastrofu mezi věřícími. Co tedy činiti teprve nyní? „Modlitba s postem a almužnou lepší jest než poklady zlata schovávat“, praví Písmo. Lépe viděti v jednoduchém chrámu Páně hojnost zbožných věřících, než mít chrám vystavěný ze zlata, do něhož málo kdo vkročí. Že by leckterý chrám mohl lehce postrádati zlatý, stříbrný, neb drahokamy okrášlený poklad nemající ceny umělecké, jest zcela jisto. Modlitby obdarovaných by stonásobně vynahradily církvi její pomoci v okamžiku tolik vážném. Chudí kaplani se již vyčerpali, nyní by bylo zajisté prospěšno pomoci ještě způsobem jiným.

Studentské koleje vysokých škol českých v Praze. Mecenáš český vrchní stavební rada Hlávka, který před několika lety svým darem 400.000 K položil základ k České akademii věd a umění, založil též nákladem 800.000 K studentské koleje na ubytování a zaopatření chudých posluchačů vysokých škol pražských. Vedle toho získal mecenáš Hlávka novému útvaru svým přikladem a vlivem i řadu jiných přiznivců a přispěvků desetiletí. Koleje dnem 1. listopadu v život uvedené hostí dosud 306 posluchačů vesměs chudých, jak zakladatel ustanovil, a výborným prospěchem studujících. Vnitřní zařízení útvaru jest úplně moderní, vyhovující všem požadavkům zdravotním. Zařízeno jest ústřední topení a elektrické osvětlení. V celé čtyřpatrové budově nachází se asi 120 světnic, zařízených pro 240 studujících, tak že vždy dva bydlí v jedné světnici. Mimo tyto světnice nachází se v budově velké prostorné jídelna a koupelna. Každý chovanec platí 12 K měsíčně, dle 40 h denně za byt s celým zařízením i ložním prádlem, za snídani, oběd, chléb večer, topení, světlo, čištění prádla, za používání tělocvičny, herny, fotografického atelieru, klavíru, společné čítárny, knihovny atd.; musí se učiti šermu a některému ze tří moderních jazyků: ruštině, francouzštině a angličtině. Tak umožněno jest chudým studentům, aby za velice nepatrný obnos mohli klidně a nerušeně, obklopeni vším možným pohodlím a všemi prostředky, pracovati k svému zdokonalení. V neděli 20. t. m. byl útvar vyvěcen J. Em. kardinálem arcibiskupem Lvem Skrbenským za účastenství ministra dra A. Randy, místodržitele hr. Condenhového, nejvyššího maršálka ka. J. Lobkovice a nesčetného množství církevních i světských

hodnostářů. Po svatošním promluvil J. E. kardinál k chovanému útvaru povzbuzující řeč, aby majíce na paměti odkas chudých svých rodičů křesťanských, svatou víru a báseň Boží, věnovali se povolání svému, pak jistě Bůh je provázeti bude s pomocí svou. Po tom promluvil též starosta pražský dr. Vl. Srb, ministr Rada a j. — Nový útvar svědčiti bude vědy o šlechtěném ardeci zakladatelově, který za svých studií sám zápalil s nedostatkem. V národě našem jest dosti zámožných jednotlivců — jen více obětavosti mezi nimi, pak jistě rozproudiv by se tu duch sebeobětování a pravého vlastenečství.

O cíli českého národa podal 18. t. m. v Něm. Brodě dvorní rada prof. dr. Bráf velmi zajímavé myšlenky: Pracovní síly nám odcházejí do cizích služeb. To je největší vada našeho dosavadního vývoje. Tento nedostatek vyvolává snahu, buditi v českém lidu lásku k českému výrobku a snahu ku zvýšení české výroby a k dosažení toho, aby český člověk nemusil otročit cizím, aby zde zůstal jako balvan, o nějž by se mohl roztržiti nával, jenž by mohl přijít. Není důležitějšího našeho úkolu, než vyvíjet všechny síly, avšak ty, které jsou dosud slabé. K tomuto dosažitelnému cíli musí se přivést dílo probuzení. To je cíl české politiky — vše ostatní je jen prostředkem. — Díla českého obrození děkuje Rakousku, že povstala zde živel, překážející asimilaci, kdyby jednou mělo jít o existenci Rakouska. Kdo sem chce sáhnout, musí účtovat s tím, že tu nalezneme živel, který nebude schopný a ochotný ku germanisaci, jenž se jí nepoddá. Čím větší bude toto vědomí, tím bude chut' ke germanisaci menší. My musíme vytvořit tuto překážku germanisace. — Česká politika, která sleduje tento cíl, musí být politikou každé rakouské vlády. Rakouské vlády musí se přičiniti o to, aby český národ seasil kulturně a hospodářsky. Je v tom tragický rys, že houfec buditelů proti vládám vybudoval to, co bude jednou snad záchranou Rakousku. — Česká politika nesmí hledati dostatečný zdroj síly jediné v energii a ráznosti, pokud jde o politické projevy, nýbrž musí je hledati v energii k vybudování velké české moci a síly. — My přeceňujeme příliš politické formy, vliv veřejné moci a zákonů. To je velké oslabování energie. Musíme všude buditi cit odpovědnosti. Naučme se tak myslet a nebudeme stále vzdychat po pomoci vlády a změně zákonů a budeme sami činnější. Vůdčí myšlenkou českého života budiž to, aby každá naše instance byla přivedena k nejvyšším dosažitelným stupňům odborné dokonalosti. Máme všude hojnost nadějných sil, a ty nesmíme nechat ležet ladem. Na každém místě musí přijít schopná síla k plné platnosti — s vyloučením politického momentu, kde nejde o politiku.

Arcibiskup o dělnických spolecích. Kardinál Fischer, arcibiskup v Kolíně n. R., vyslovil se velmi chvalně o křesťanských spolecích odborových a co nejlépe je odporučil.

Nešťastná třináctka. Dosud jest dosti pověřivých lidí, kteří pokládají třináctku za nešťastné číslo. A jsou tak pověřiví i lidé „pokrokoví“. V Paříži omdlela málem při svatbě hraběnka Poissy, když nalyžela, že se má stěhovati do domu číslo 13. Když složila 3000 K ve prospěch chudých, dovolila městská rada, že dostal pak její dům č. 12 bis, t. j. podruhé — dáma byla upokojena. Američan John rozeslal 3000 dotazů na známější osobnosti, co soudí o třináctce; skoro všichni prohlásili ji za nešťastnou. Řiditel nemocnice v Brightonu pozoroval, že nikdo nechtěl ležeti v posteli, která měla třinácté číslo. Proto vynechali třináctku a přeskočili s čísla 13 hned na 14. A přece Američanům může býti třináctka velice milá. Republika měla při svém vzniku 13 států. Znak má 13 hvězd, americké heslo e pluribus unum má 13 písmen. Americký orel drží v jedné noze olivovou větev, která má 13 listů, s druhé noby vyčnívá mu 13 blešků, na prsou má znak s 13 paprsky a každé křídlo má 13 pír. Hlavní válku svou s r. 1776 jmenují revolutionary, kteréž slovo má též 13 písmen. Národní prapor posdravují 13 výstřely s děla. Americké válečné lodstvo mělo původně 13 lodí a založil je John Paul Jones, jehož jméno má 13 písmen; bylo mu 13 let, když přišel do Ameriky. Dne 13. ponejprv posdravila cizí námořní loď americkou, 13 hvězdami ozdobenou vlajku. Dne 13. vydobyto velké vítězství u jezera Erie a 13. vztyčena byla americká vlajka s secessionistické války na tvrzi Sumteru v Charlestoně. — Richard Wagner též nenáviděl 13, protože prý mělo jeho jméno právě 13 písmen, a že se narodil roku 1813. V Berlíně jest útvar „14“, kam posle, kdo má u oběda jen 13 hostů, pro čtrnáctého.

Zvláštní reklama. Ve „Věstníku katolického duchovenstva“ kdosi povšechně promlouvá o prodeji kalendářů a přidává radu, které kalendáře by se měly objednat. Pán ten poučuje: „Jsou firmy, na které možno se spoléhati, že vydávají kalendáře zcela dobré. Je to na prvním místě (!) J. Steinbrenner ve Vimperce, který vydává hojnost dobrých (!) kalendářů. K těmto řadí se kalendáře V. Kotrby... Društvo Vlast má kalendář Sv. Vojtěcha a benediktinská knihovna v Brně Moravská. To jsou kalendáře, na něž se může každý spolehnouti a doporučiti je nebo přímo prodávati, aniž by je četl.“ — My se zase tážeme p. kritika, zdaž opravdu Steinbrennerovy kalendáře sám četl, když už jim dělá takovou reklamu. Na prvním místě odporučuje křesťovního Němce a k němu teprve řadí Kotrby a jiné katolické nakladatele. Při tom úplně pominul náš kalendář „Štít“, Šamalikův „Bolnický kalendář“ a jiné velmi dobré katolické kalendáře. Tyto publikace dle všeho v přirovnání k Steinbrennerovým kalendářům nestojí ani za povšimnutí. Dle všeho sám p. kritik Steinbrennerových kalendářů ani sám nečetl; jinak by věděl, že v těchto publikacích uvádějí se různé katolické „zásraky“ a jiné přenábožné věci, jimiž se spíše náš církev škodí než prospívá. Odporučují se tam dryáčnický zákonem zakazované léky, atd. „Bílý Prapor“ na odporučování Steinbrennerových výrobků správně odpovídá: „Je potřeba už jednou rázně saktiknouti tuto obchodní reklamu, která znevažuje posvátných a dobrých potřeb církve katolické pro výplň besedné obchodní kasy. Neotravujte lid, nezlehčujte náboženství, nepřetvzte

„klerikalismus“. Neboť vimperské kalendáře stojí tak hluboko pod úrovní tvorby literární, že by neobtěžaly na našem chudém vlasteneckém trhu ani před stolety, kdy Kramerius vydával své „popelky“, daleko cennější a užleštěnější.“ Časopisy nám nepřátelské a pochtí citují ty všelijaké chytrosti a naivnosti, aby ukázaly, jak „klerikálové“ ohlupují. O tom „Věstař kat. duch.“ neví nic? A když se dokáže, že „zásraky“ v kalendářích těch jsou skutečně jen dosti nejasným výmyslem, počnou polnice našich nepřátel vytrubovati: „Vidíš, český národe, to máš zrovna tak se zásraky v Lurdech; zrovna tak jsou na tvé ohlupování vymyšleny zásraky o svatých“. A mnohý, který byl dříve upřímným katolíkem, řekne: „Však je to pravda.“ To je důsledek takové přenábožné, naivní čety. A kněží by ještě měli dělati takovým příživníkům katolického tisku reklamu? Z horlivého katolického přesvědčení Steinbrenner jistě ty kalendáře nevydává. Kdyby věděl, že vydělá na socialistech víc, hned kalendáře přebarví; posud by se to sice nevyplatilo, ale co se nestalo dosud, může být za nějakých deset let. Sypme takovému křesťanovi tisícce, rozsmoňujeme jeho kapitál, a on pak v čase příchodem moca sílu tohoto kapitálu obrátí proti katolickým samým. „Národní Politika“ z křesťanství jest posud „taky-katolická“. Až by získala větší počet socialistických abonentů nebo až židovští kapitalisté skoupí její akcie, uvidíte, jakou melodii bude hráti. Prý aspoň ty obrázky v Steinbrennerových kalendářích jsou lepší než v jiných! Připouštíme, že jest vnější úprava těchto kalendářů lepší než u některých katolických. To však jest hlavně vinou těch katolíků, kteří pro podporu Němce Steinbrennera zapomínají na účinnou podporu dobrých katolických kalendářů. Až budou mít národní a katolická nakladatelství větší odbyt svých kalendářů, vypraví je ještě lépe než Steinbrenner. Při skrovném odbytu nelze žádati divy. A jakout' čety jest věc důležitější než jakout' obrázek. Pokládali jsme za svoji povinnost ozvati se proti čety, která pověsti církve škodí, aby nám nepřátelský tisk nevytýkal, že vlastně katolická žurnalistika jest apokojena a pomocníkem každým.

Výnos hospodářství vzroste rozšířením průmyslu ovocnářského, který už nyní je v Americe, Francii a Anglii mocným činitelem. V Americe vyrobí se ročně pouze ovocných konserv za 340 milionů K. Průmysl ovocnářský jest tak rozmanitý, že se mnohemu ani nezdá. Z ovoce lze vyráběti a připraviti: sušené ovoce, ovocná vína, ovocné likéry, pálenky, šťávy a syroby, oost, povidla, marmelády, cukrované ovoce, paaty, konservy atd. K tomu slouží: jablka, hrušky, švestky, meruňky, třešně, višně, rybíz, angrešt, jahody, maliny, ostružiny atd. Ovoce nesmí býti u nás jako dosud u většiny pouze lahůdkou, nýbrž národním pokrmem, jehož výživnost a léčivost dokázána. Rosáhljším pěstováním ovoce a smohutněním průmyslu ovocnářského vzroste zisk nejen hospodářům, ale tisíce lidí jiného najdou vydatný pramen příjmů. V zimě bude mít hospodář čas, aby v tom směru naznačil si plány. Zahradu má býti co nejdůležitější zřizena, ovoce nejlépeších druhů, kde místa, ať tam neschází stromek, keřík. I zahrádky menší, květinové neb zeleninové, ať jsou tak uspořádány, aby krásou pojil se vždy náitek nejhojnější. Hospodář musí tu býti i obchodníkem.

Úpadek chovu dobytka v říši rakousko-uherské jeví se zjevnějším na klesání vývozu dobytka z našeho mocnářství. Dle zpráv ministerstva obchodu činil vývoz dobytka na konci třetího čtvrtletí t. r. oproti předešlému o 73.069 kusů a okrouhle o 12.3 mil. K méně. Ani letošní katastrofa suchem způsobená neměla pražádného účinku na stoupnutí vývozu. Zámožnost rolnictva našeho stoupne s pešlivějším hleděním si přiměřeného množství dobytka.

Meduňka lékařská jinak zvaná melisa, včelník, matečnick, dubravník, medunica, rojovnik jest dvou i víceletá bylina s lodyhou čtyřhranou, huňatou, listy má srdčité až klínovité, pilované, huňaté i narážkové květy psykate objevují se v červenci až září. Od pradávna pěstuje se v zahradách, kde se sama vysévá, spokojující se každou sypkou půdou a světlou polohou. Pro lékárny sbírá se nať v prvním květu — červenci. Z nati připravuje se voda a líh melisové. Meduňka tato zeměhořká bývá s meduňkou zahradní neb citronovou, která je mnoholetá, trojice široké, huňaté tray a vyznačující se mnohem ostřejší, pronikavější kyselou vůní. Druh ten hodí se nejlépe k výrobě silice. Daří se v každé půdě v teplé polose.

Židovští umělci. Často čteme, že Israelité ve vědách a umění příliš málo pracují a že jim je křesť zaměstnáním nejmilejším. Než nacházíme také některé výminky. Na př. nedávno objevena družina židovských umělců, kteří se oddali umění velice neznámému, ale také značně výnosnému; vědyť žid málo který jest tak ideální, aby pracoval v umění lacino, nebo dokonce zadarmo. V noci se soboty na neděli 18. t. m. objevili novoroští tajní policisté v jedné z nejživějších novorošských ulic tajnou dílnu na rakousko-uherské 20korunové bankovky. Dílna byla zásobena všemožnými předměty, k výrobě papírových peněz potřebnými, jako litografickými plotnami, litem, různými chemikáliemi a zásobou papíru na bankovky. Neprotokolovanou společnost padělatelů peněz tvořili: Louis Glat, Sim Goldfischer, Bernet Bleier, Meyer H. Klein a Nathan Grubert, vesměs vystěhovalí židé z Halice, kteří „pracovali“ již od února loňského roku v bytě Goldfischerových, v němž zřídili si dílnu tak důmyslně, že v podstatu pašeni nikdo by nebyl hledal tajnou pracovnu. Ve zdi za papírovou stěnou měli ukryté další potřeby k výrobě peněz: tiskací stroj, litografickou plotnu a barvy, což všechno bylo zabaveno i se zásobou vyrobených dvacetikorunových bankovek v obnosu 30.000 dolarů. — Celá tato činnost společnost byla zatčena. Jak se praví, poslali tyto padělatelé peníze do Rakouska, svláště 20korunové bankovky.

Bratr oběděl bratra. „Čas“ si přivojuje neomylnost a poctivost ve všech otázkách veřejných. Zatím však každé číslo jeho přináší

děky, že dávno již válným časopisem není a že-pro námy cíti všechny dobré zásady krouží jako pekař pečlivě. Ano, dotáhlo to ve své chůzi tak daleko, že si dává přivážet rozum až z Ruska, kde dle jeho úsudku jest všechno hloupé a spátečnické a kde již dávno měli všechno zreformováno dle jeho názorů. Nedávno tomu na př., kdy o Rodeševském hudl ochotně touže notou, jako nejzavilejší nepřítel všeho Slovanstva. Uplynulo však jen několik dní a již provádí na sobě veřejné popravu dopisem z Ruska, v němž se praví: „Proč měla nová vojna vzniknouti? Ruské loďstvo podniká cestu, na níž závisí další běh války a v noci, za neobznaných ještě okolností, ve vodách, při vší neutrálnosti velmi nebezpečných, poškodilo několik rybářských lodí. Při tom prolila i lidská krev. To je nepochybně neštěstí, ale nic jiného. Neboť o nějakém úmyslném útoku nemůže býti ani řeči. Což pak Rusko, kdyby chtělo vojnu s Anglií a hledalo k ní příležitost, nevymyslílo by nic jiného, než střelbu po mírných, bezbranných rybářích? To bylo i nepolitické i barbarické. Hullský incident není než následkem nedorozumění, jež vysvětleno bude vyšetřováním“. Nuže, jaké to rozkošné sebepohlavkování! A jiný doklad. Bezhlavé stranění „Času“ Japoncům bylo silným tabákem i jednomu spolupracovníku. Spolupracovník ten, dle všeho Machar, mluví o rusko-japonské válce v „nečasových a rozháraných kapitolech“. Přidavné jméno „nečasových“ staví sice pisatel proti listům japonofilským, ale jisto je též, že přátelsky tu švihnuto přes záda „Času“ samému, jenž tohoto sarkasmu nepochopil a ochotně jej proti sobě otákl. Pisatel „nečasových“ kapitolěk všechny japonofilské listy a tedy i „Čas“ nemilodárně vysvětlá před veřejností takto: „... že musilo být v ty dny každému slovanckému člověku hnusno při čtení těch plachet, hnusno při čtení těch ostatních, (rozumí „Čas“ tomu kopanci?), jež jdou za nimi a hnusno jest do dnes, podívali se do nich a čte glossy redakčních strategů...“ Patrně, že pisatel „nečasových kapitolěk“ přímě mluví též na redakčního stratega v „Času“, na nějž hodí se kritika právě uvedená, jak by ulil. Vždyť tomuto strategu jsou zprávy japonské o válce stále pozitivnější než ruské. Dle tokijských telegramů již několikrát vojvodci japonští připravili Kuro-paktinovi Sedan, z něhož se již nevymkne, po každé bitvě Rusové byli rozprášeni, pád Port Arthuru v určitý den ohlašován a div, že neudány hodiny a minuty pádu jeho, pak že prý Štesselj chce již kapitulovat a mnoho jiných zpráv, při nichž fantazie lítala, ale rozum lezl. Mimo to i vzdálený pozorovatel musil souditi na hrozné ztráty japonské zejména u Port Arthuru, ale Japonci udávali počet až směšně malý a lhali, až se jim od huby prášilo, a přece — pro výtečníka v „Času“ zprávy japonské jsou pozitivnější nežli ruské. Ký div tedy, že pisatel „nečasových kapitolěk“ stalo se nevolno a že mu překypěla žluč v spravedlivém rozhořčení: „Krev se pění člověka a bil by do těch prodajných, nepoctivých a potměšilých lebek...“. Uvedli jsme pak několik těchto poznámek k se-silení důkazu, že časopis, jenž všechno vřady mentoruje, sám jest v broznych nedbalkách a vězí ve vlastním smetišti až po krk.

Z poroty královéhradecké. Dne 21. t. m. odsouzeni byli Frant. Videnský, dělník v Č. Rybné, a Antonín Severín, dělník tamtéž, pro zločin loupeže první na 5 měsíců těžkého žaláře, druhý na 4 měsíce. Dne 22. t. m. odsouzena byla Anna Kolovrátníková, služka bez stálého bydliště, pro zločin únosu a krádeže na 1 rok těžkého žaláře. Dne 23. t. m. odsouzen byl Frant. Janda, dělník v Třebochovicích, pro zločin krádeže na 5 roků těžkého žaláře. Dne 23. octla se před porotou Marie Fišerová, chalupnice ve Sněžném, pro zločin krádeže, a odsouzena na 5 roků těžkého žaláře, téhož dne a pro týž zločin odsouzen byl Frant. Rybář, kovář bez stálého bydliště, na 7 roků těžkého žaláře.

V řádné schůzi městského zastupitelstva v Hradci Králové dnes o 4. hod. odp. projednávány budou: 1. Věci nadační. Udělí se nadace Frant. Laušmanu pro záky škol reálných a c. k. gymnasia a Václava Mil. Červeného pro záky škol reálných. Převzeme se ve správu nadace Anny Vojtěchové a vyžádá se rozhodnutí o nadaci Josefa Bartuška; zřízení nového šestého místa pro posluchače lékařství a udělí se nadace Al. Protivy. 3. Stížnost p. V. Formánka, majitele domu, říšského poslance proti předepsání činžovního groše. 3. Žádosti p. Frant. Klepla, p. Václ. Machatého, Aloise Tichého a Jana Kroupy za udělení práva měšťanského. 4. Okresní výbor žádá o slevu kanálové taxy v obnosu 980/10 vyměřené z budovy okresní nemocnice. 5. Návrhy na koupi pozemků pro rozšíření lesního majetku městské obce Hradce Králové. 6. Oferta p. Anny Štefkové na pozemek č. kat. 138-3 v Tomkově ulici ve výměře 42 čtver. metrů. 7. Předloží se ku schválení návrh jízdního řádu pro povozníky v Hradci Králové a návrh desinfekčního řádu. 8. Rozhodne se o žádosti živnostníků krejčovských a kožedělníků za přeložení tržiště jich výrobků z Malého na Velké náměstí. 9. Dá se vyjádření o žádosti p. Eduarda Kemlinka, c. a k. nadporučíka, za udělení koncese živnosti hostinské pro dům čp. 5 v Hradci Králové.

Tržní zprávy.

v Hradci Králové, dne 19. listopadu 1904
hl. pšenice K 16/10—17/30, žito K 12/70—12/80, ječmene K 11/10—11/80, oves K 7/20—8/00, prosa K 00/00—00/00, vřes K 00/00—00/00, hrachu (modrý) K 24/00—00/00, čočky K 32/00—00/00, jablek K 24/00—25/00, krup K 28/00—40/00, bramborů K 6/00—7/00, jetelového semene červeného K 110/00—130/00, jetelového semene bílého K 000/00—000/00, rážáku K 00/00—00/00, máku K 32/00—00/00, lněného semene K 19/00—00/00, 100 kg žitných otrub K 13/00—00/00, 100 kg pšen. otrub K 13/50—00/00, 1 kg másla K 2/40—2/60, 1 kg sádla vepřového K 1/72—0/00, 1 kg tvarohu K 0/28—0/32, 1 vejce K 0/06—0/08, 1 kopa zelí 12/00—16/00, 1 kopa petržele K 0/00—0/00, 1 kopa kapusty K 2/00—4/80, 1 hl cibule K 4/80—6/00, 1 kopa drobn. zeleniny K 2/00—4/80, 1 pytlík mrkve K 2/00—2/80, 1 kopa cerele 0/00—0/00, 1 hl jablek 2/80—3/40, 1 hl hrášek 6/00—12/00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 19. listopadu 1904 odbývaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 371, žito 224, ječmene 244, oves 208, prosa —, vřes —, hrachu 3, čočky —, máku 2, jablek —, krup 5, jetelového semínka 15, lněného semene —. 2) Zeleniny: zelí 280 kop, petržele — kop, kapusty 41 kop, cibule 34 hl, drobné zeleniny 311 kop, mrkve 55 pytlíků, cerele 27 kop, brambor 232 1/2 hl. 3) Ovoce: jablek 165 hl, hrášek 19 hl, 4) Drobného dobytka: vepřů 26 kusů, podvinčat 288 kusů, kůzlát 0 kusy.

Svůj k svěmu!
Podporujte křesťanský závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapesníky od 60 kr. tučet počínaje,

damažkové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné,

vyšívané i předtištěné **ručníky,**

deky, stolní běhouny, garnitury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obecnstvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí, mňj nově zařízený a rozšířený sklad si prohlédlo s přesvědčením, že většího výběru a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslužení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 186. Velké náměstí čís. 186.

Světznámý

Malínský křen

letošní sklizně

zasílá v 5kg. baličkách i ve velkém za mírné ceny

Jos. Mikulecký,

vývoz malín. křenu v Kutné Hoře.

Chrámové svíce

voskové

dle liturgických předpisů vyráběné,

polovoskové

(ceresinové)

velikonoční svíce

(paškaly) s krápě-jemi krve a ranami, též kráslené s beránkem velikonočním, třínožky hladké,

neb kráslené, svíčky ke křtu,

sv. přijímání a sv. břimování se stuhami a případnými nápisy, svíčky a obět. před-

měty pro místa poutnická, prvníjší pří-padnými obrázky o-zdobené,

svíce pro chrámové lustry,

svíce kostelní ste-

arinové,

zápalkový drát,

svíce obětní

ve všech velikostech

sloupky voskové a

polovoskové,

jakož i veškeré do oboru toho spadající výrobky do-poručuje veledůst. kruhům duchovním největší speci-elní závod:

„MONOPOL“

akciová svíčkárna a voskárna

v Mladé Boleslavi.

Filiální sklad:

Praha, Kr. Vinohrady

Škrétova ulice č. 2.

Výrobky všestrán. uznané.

Vzorů a cenů zdarma a franko.

Vzor

kové kupony jemných čer-ných látek, hodící se na kalhoty, obleky, svrchníky a taláry

skutečně velmi levné lze koupiti, vzhledem, že kusy látek jsou doprodány.

Vzory zašle na požádání franko

První český zastílatelský závod soukenného zboží

Ed. Doskočila
v Chebu.

Filiální závod v Praze ve Vodičkově ulici č. 22, vedle vyšší dívčí školy.

Navštívenky

všech druhů

nabízí

Biskupská tiskárna

v Hradci Král.

Rozšiřujte

„Časové

Úvahy“!

Prodají se

2 kulečníky zánovní, 1 pivní tlakostroj s příslušenstvím a 1 piano zachovalé.

Bližší v Josefově v hotelu Pretorii.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží truhlář v Orlici u Kyšperka a v Dolní Dobrouči a učeh na řeznictví a uzenářství v Kostelci n. Orli. a učeh na klempířství v Bobusodově. — Strojní zámečník, dva mladší kniháři, cukrář po vyučení, 21letý kraječ obuvnictví vy- učený a čeledín od nového roku hledají práci. — Přihlášky přijímá „Všeodborové sdružení křesťan. dělnictva“ v Hradci Králové.

Oltářní svícny, korunní lustry, presbyterní i náhrobní umělé mříže, ozdobné kovové kříže, železné výkladní skříně, portály

a jiné veškeré práce do oboru umělého zámečnictví spadající provádí vkusně, rychle a levně

firma

ILIJA RADULOVÍČ,

umělecký závod

v Předměstí u Hradce Král.

Šule - víno - Praha.

P. T. obecnosty —

Hradec Králové a okolí.

Dovoluji si tímto ct. obecnostu doporučit svůj 25 let v Hradci Králové trvající závod pro výrobu

kočárů a sání

vůbec všech druhů povozů do oboru kočárnického spadajících.

Rozšířil jsem postavením nové

moderní dílny

závod svůj na takový stupeň, že mohu ct. obecnostu obsloužit výrobky v provedení nejdokonalejším, všem moderním požadavkům vyhovujícím, při cenách nejnižších.

Veškeré opravy vyřídí se v čase nejkratším co nejsvědomitěji.

Raďte prohlédnouti můj sklad v Pospíšilově třídě, číslo 225.

V úctě dokonale

Čeněk Buben,
kočárník.

Světznámý pravý

malínský křen

z nejlepších křenovek u Malína

zasílá proti dobírce neb dle dohodnutí od 5 kg. výše dle tloušťky kofení a sice:

5 kg. za 5 K — za 4 K 50 h — za 4 K — za 3 K 50 h a za 3 K.

Od 10 kg. výše dráhou cena o 4 h levnější.

J. M. Jireček,

Kutná Hora.

Vína

ku mši svaté

zaručená jen přírodní, jakož i jemná tabulová vína atd.

— doporučí —

Adolf Bařtipán,

Hradec Králové, Adalbertinum.

PRO

DARY VÁNOČNÍ

zavedl jsem

dva zvláštní formáty

velkých obrazů ve způsobu platinovém, úplně trvanlivé za značně sníženou cenu a poskytují tím každému lehkou možnost

velké obrazy

též dle zaslaných fotografií

sobě snadno zaopatřiti.

G. a k. dvorní fotograf

J. F. Langhans,

Hradec Králové, Adalbertinum.

Závod umělecký a papírnický

Jos. Kieslich v Hradci Král.

doporučuje obrazy Madonny a Krista obrazy a zrcadla všech možných druhů, kříže, sochy, požehnaní, stojanky na fotografie a jiné různé

umělecké předměty.

Výroba moderních rámců ve vlastní dílně.

Veškeré

druhy papíru

a psací potřeby,

skvostné kasety,

alba, památníky,

modlitebni a obrázkové

knížky, obchodní knihy,

bry, kalendáře, poštov. krabice

atd. atd.

Obrovský výběr dopisnic.

Vždy solid. obsluha, levné ceny, velký výběr.

Do Hradce Král. a okolí.

Počneme rozesílati v nejbližších dnech osvědčeným přátelům lidové bezvadné četby ukázkový svazek

nejlacinější sbírky zábavného čtení pro český lid

LUDMILA.

Knihovna tato dočkala se v málo letech všeobecné obliby a jest dnes v tisících a tisících výtiscích rozšířena.

Každý svazek tvoří samostatnou knihu s úplnou povídkou.

Ročně 6 knih (na 1000 str.) za K 2-20 (i s poštovným).

Račiz každý, koho by svazek ten nadošel, reklamovat.

Nakladatelství „Ludmily“,
PRAHA II.-200.

Již vyšel

Batovcův politický kalendář

na r. 1905.

Cena 3 K, poštou franko K 3-30.

Objednávky vyřizuje obratem první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

Pronajmu neb prodám

mlýn a statek

ve Zmíněném u Dašic.

Po případě každý objekt zvlášť.

Blíže sdělí Inž. František Staněk, Hradec Král.,
Pražské Předměstí.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Východě)

doporučuje P. T. veleddstoj. duchovenstvu svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,

praporů a kovářského náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukásku se na požádání franko zašlou.

Grand-Hôtel v Hradci Král.

Každý čtvrtek
**vojenský
KONCERT.**

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství
a knihkupectví.

První závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Pecní stroj.

OBNOVA

Číslo 48.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 25. listopadu 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Mračna se stahují.

(14) Letos měli jsme zvláštní léto; mračna stálo na obzoru dost, přšet však ne a ne. Přišel vítr, rozehnal je a vedro nesnesitelné dostavilo se zas. Lidé za takých okolností neradi podnikají v očekávání bouře delší venkovskou práci a tak, ač nepršelo, zůstala mnohá práce státi.

Tak se vypadá to v našem Rakousku, jež je pověstno pro své národní a jazykové poměry. Obstrukce nejdříve německá, pak česká jako černý mrak stála na tom našem nebi, důležitá práce se zastavila a národové rakouští marně čekají na déšť — ani věci rázu čistě hospodářského, jichž potřebuje stejně člověk německý jako český, nedocházely vyřízení. Nastala nová podzimní kampaň, k vůli níž, zajel si předseda ministerstva až do Polska, avšak nebe vídeňského zákonodárského sboru se nevyjasnilo, naopak mraky, jež až dosud broživě stály, stahují se víc a více, hledajíce útěšid, v němž by se srazily v osudnou snad bouři a třeba pronikal jimi sem tam světelný paprsek — částečná rekonstrukce kabinetu a český ministr krajan — je málo naděje, že se vídeňský stroj hne k plodné práci a že se vyřídí aspoň základní požadavky říše, na něž je svrchovaný čas, nemá-li se přistoupiti k upravení mimoparlamentárnímu a nemá-li říše stratiť ráz svůj konstituční. Míjíme vyrovnání s Uhry a obchodní smlouvy s cizozemcem. K obstrukci české přistoupila obstrukce slovenská na zemských sněmích štyrském, krajinském a dalmatském a k tomu nastala nepřeklenutelná propast mezi Němci a Italy, kteří se až posud — když se jednalo o Sloany — snažili. A toho všeho příčina? — Německá zpupnost.

Němci jsou dnes jedinou závadou pokojného vývoje této říše, jako oni byli této říše povždy nešťastím, třeba se považovali ve své domýšlivosti za první její kulturní živel, bez něhož by říše neobstála. Němci to byli, kteří pojali již za císaře Josefa nešťastnou myšlenku, vzítí této říši její, třeba rozmanitě, nicméně pevné kovové nohy a nahraditi je jedním stejným materiálem ze skla. Hned tenkrát vypukl boj a byli to Maďaři, kteří jej nejdříve začali a nejdříve také šťastně vybojovali; ostatním národům se to sice až posud nepodařilo, ale boj, jenž na všech stranách proti germanizačnímu centralistickému systému vzplal, mohl již dávno poučiti všechny, kdo se za ten systém schovávají, aby toho nechali a aby popřáli národům ostatním, co jim po právu Božím a lidským patří, starý bytelný podklad federativní, na němž stáli, když v tuto říši dobrovolně se sjednocovali. Co chtějí se svým systémem proti tolika kulturním národům? Zdali se systémy nemění každé chvíle tak, jak jich národové potřebují? Či chtějí zaň dáti život, život této říše? — Celá jejich práce věru k tomu směřuje.

Již na počátku předešlého století měli německí centralisté poznati, kdy říše ztratila i svůj název říše německé, že je s josefinismem konec a že by bylo pošetilostí, vnucovati jeden jazyk národům mluvícím tolika jazyky jinými, ba že nové císařství rakouské, jež se mělo původně jmenovati uhersko-české, nemá ani toho povolání, aby germanisovalo, poněvadž za ideu tu počal bojovati na severu jiný útvar.

Bismark rakouským státníkům dobře radil, když pronesl, Rakousko že by mělo zapomenouti na svou někdejší příslušnost k německému bundu. Ale ono nezapomnělo a jeho šuselkové vlekli seba a ostatní národy násilím do Frankfurtu, domnívajíce se, že by říše bez německé státní řeči zhynula. Proto to stále přistihování autonomie. Přišel r. 1848., jenž se měl dostaviti o 10 let později; národové rakouští nebyli připraveni ani pro boj za své národní práva, ani pro svou občanskou svobodu, bylot tu mnoho příslušníků, kteří v zalepenosti drželi a hlasovali s centralisty. Proto celé hnutí záhy utlumeno a do války s Itálií

byly poměry vlastně horší, než kdy jindy, jako vůbec, kdykoli bylo s říší zle, vídeňští centralisté umkli a národům zaslavila jitřenka naděje; sotva však říši nastal pokoj, počal z Vídně ostrý vítr znova. Tedy stálý boj mezi centralismem a autonomií. Ten boj jsme zdědili a v tom boji žijeme. Ač dnes nemají pražádne naděje, že by se kdy domohli vlády nad ostatními národy, ježto nejsou s to utvořiti sami o sobě vládní většinu, přece se té naděje nevzdávají, aneb aspoň počínají si tak, jakoby jim vedení veřejných věcí v této říši náleželo, dovolávající se pomoci z ciziny, které se jim též v plné míře dostává.

V Něm. Brodě dobře pravil staročeský řečník, že říši rakouskou musili národové slovanští vždy hájiti proti — Němcům. Kdykoli by se zdálo, že by mohl nastati v říši kýžený mír, vždy vyvolají zpupní Němci něco, co ostatní národy znova popudí a přesvědčí, s takými lidmi že se po dobrém nevyrovnají, protože ti nechtějí pokoj, ale boj, nechtějí říše blaho, nýbrž její rozklad. Tak na př. po jmenování dra Randy ministrem, hlavně pak po cestě dra Körbra k Poiákům zdálo se, že by říšská rada mohla se státi dělnou. Vláda jakž takž rozeznává přec jen kulturní potřeby od národních a třeba v druhém ohledu bez Němců ničeho nepodnikala, zachovala si v první věci kus jakési samostatnosti, zřídilví polské a české paralelky ve Slezsku a právnickou fakultu vlašskou v Innsbromu. Když to Němci nemohli zameziti, utnuli si nepatrnou tu vymoženost Čechům a Vlachům aspoň ztrpčiti; první dali si to líbiti, druhí však dle svého temperamentu odpověděli na německé urážky zbraní trochu neobyčejnou — revolvery, za to však pykají v žaláři a ztrátou své vymoženosti, neboť to je jisté, že v Innsbromu jsou již nemožní. Němci jsou lidé hrozní, i když protivníci jejich trpí jak beránci, k. př. Češi v t. zv. uzavřeném území, jak pak teprv, když vidí revolvery! Italové žádají nyní universitu v Terstu, což vláda nikdy nepovolí, dobře vystihující, že by tím posadila iridentu jen na koně a že by Jihošlované přišli pak s tímž požadavkem, jemuž by nemohla tím méně odpřáti, ježto Slované je více. Ostatně Italové nebyli nikdy přáteli Slovanů, Němcům pomáhali, zrovna jako Maďaři, v jejich centralismu a proto nebudou asi Slované je v jejich požadavku podporovati a budou míti dobře. Co milionů stálo nás Lombardecko a Benátky a kdo to dnes má? Kdo ví, komu bude za 10 let náležeti Terst!

Že Vlaši ve Vídni zticha nebudou, že hned o řeči náčelníka vlády rozpře se debata a interpelace, je jisto. Chorvati nemíní svůj spor s místodržitelem dalmatským vnášeti do říšské rady, usnesše se, že ho budou vůbec ignorovati, avšak oni žádají také upravení jazykových poměrů a proto jsou přirozenými spojenci Čechů, jichž vedení míní se podrobiti, zrovna jako Slovinci, kteří obstruovali jak na zemském sněmu štyrském, tak lublaňském.

A my Češi? — My nemáme vlastně žádné důvodné příčiny k zanechání obstrukce, poněvadž poměry jsou tytéž jako za Rezka a Němci by se nám vysmáli, že jsme nikdy žádné pravé příčiny k obstrukci neměli a že jsme unaveni jen čekali na malichernou příležitost, bychom ji zanechali. Po zrušení jazykových nařízení nevyšla nám vláda v ničem v ústřety a proto, ač obstrukci nepřejíme a ji jako ubíjecí prostředek parlamentárního a konstitučního života odsuzujeme, nemůžeme se vysloviti, co tyto řádky píšeme, než pro pokračování, ač-li se poměry ve Vídni nezlepší. V té věci je těžko dělati politiku u džbánu; naše poselstvo, jemuž jsme své osudy svěřili, bude nejlépe moci situaci posouditi a své jednání zaříditi, až jak uvidí. Na to čekají i Němci a proto ta upjatost a jakási zamkllost v prvním sezení; stojí proti sobě nepřátelé dobře vyzbrojeni, jako ti na řece Ša, jen že ve Vídni osvětlí se obraz snad již za několik dní, kdy čtenáři náš článek do rukou dostanou. Slibný tento obraz asi nebude, neboť Němci prohlásili, že česká obstrukce musí přestat, jen že

nepovídají, jak to chtějí udělati. Na jaře se též pokusili o mimořádné prostředky, ale Poláci jim v tom překazili. N. F. Presse šve již nyní, když píše: „Budoucí útvar této říše od toho záleží, upustí-li se od nynějšího systému v luštění otázky národnostní a jazykové, který dle posledních zkušeností v Opavě a Innsbromu stal se neudržitelným. Podle všeho nemíní však vláda od něho upustiti a počíná i tuto sezonu s tímž dvojsmyslným chováním“. V tom má ovšem pravdu, jen že slova ta může každá národnost vztahovati ve svůj neprospěch až na Němce, jimž systém nyníjší jde k duhu, protože by jinak připustili parlamentární většinu a opravu jednacího řádu. Paragraf 14. je kus absolutismu a v tom se Němcům dnes, kdy nemohou vládnouti, daří nejlépe, protože vláda užívá absolutismu nikoli proti nim, nýbrž proti nám. Němci svou domýšlivostí říši rozbijí a vláda této říše nemá větší chyby nad svou proti nim slabost. Rakousku je pomoc jen v jednom ze dvou případů; buď se Němci urozmí a uznají, že i ostatní národové v této říši chtějí volné dýchati, což se nestane, aneb zmoudří vláda a opře se o většinu, jaká se jí nabízí a to se sotva stane. Nezbude tedy nic jiného, než aby někdo třetí zasáhl v osudy této říše. Škoda; tak dobrého panovníka mají rakouští národové a ten panovník tak lojální má národy!

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 23. listopadu.

(K sedmdesátiletému jubileu národní české hymny „Kde domov můj.“ — Několik slov k imponantnému počtu posluchačů na české universitě)

V nadšení uvádí, rozjařuje, rozučuje, je stále svěží, mladistvá, ač dne 21. prosince letošního roku bude slaviti již sedmdesátý rok skutečně pozehaného věku svého! Máme na mysli naši českou znárodnělou hymnu „Kde domov můj!“

Nevíme, jest-li si kdo jubilea toho u nás všimne anebo jest-li ono bez povšimnutí mine, avšak my pokládáme za včasné a i důležité, historii vzniku a rozšíření písně té věnovati několik řádků, aby bylo nejširším kruhům známo, jakým způsobem se píseň „Kde domov můj“ stala národní naší hymnou. Když byla skládána a když byla poprvé zapěna, nikdo netušil, jaké cti se jí dostane —

Roku 1834 sepsal Josef Kajetan Tyl pro česká představení ve stavovském divadle v Praze novou hru. Aby hodně táhla, vzal k ní látku z pražského života a aby neomrzela, dal jí povahu frašky. Novou tuto hru nazval Tyl „Fidlovačka“, aneb žádný hněv a žádná rvačka.“ Jest to mírná satyra na tehdejší poněmčilou a němčící pražskou měšťanskou společnost, která však zároveň velebí vlastenecké smýšlení, jež se v oněch časech národuho zapomenutí se ve třídě femeslnické jevílo. Poněvadž premiéra této nové Tylovky hry měla býti dávana ve prospěch tehdejšího řiditele české opery Františka Škroupa, protkal Tyl její text písněmi, quodlibaty, duetty a sbory, k nimž kapelník František Škroup složil hudbu, použiv k tomu dílem českých prstonárodních nápěvů a dílem vlastní skladby. Hudebních čísel těch bylo ve „Fidlovačce“ celkem dvacet a jedno.

Píseň „Kde domov můj“ má v tomto pořadí číslo devatenácté a zpívá ji ve čtvrtém jednání slepý žebravý houslista Mareš. Nápěv k písni této složil František Škroup teprve několik dní před provozováním „Fidlovačky“ a sice za okolností pro něho nanejvýš trudných. Skládal ho totiž za tiché prosincové noci jako opatrovník u lože chorobné své manželky v domě „u Bonů“ v Myslíkové ulici v Praze II. „Fidlovačka“ provozována byla poprvé dne 21. prosince 1834 na stavovském divadle v Praze a žebráka Mareše hrál tehdy slavný basista Karel Strakatý, který při té příležitosti;

píseň „Kde domov můj“ první veřejně zapěl. Až jemu samotnému a přáteli jeho barytonistovi Janu Píškovi se nářev její velice líbil, předce tehdy netušil, že zpívá českou národní hymnu. „Fidlovačka“ totiž po prvním svém provozování neměla přízeň kritiky na své straně. Ano jistý vlastenecký kritik docela vážně Škroupovi vytýkal, že prý mezi prostonárodní melodie vpletl také skladby vlastní a krutě mu vyčetl, že užil dle návodu spisovatelova národních nářevů a velmi prospěšným účinkem, že však jej (t. j. toho kritika) proti tomu překvapilo, že při veliké bohatosti domácích nářevů a při snadnosti, s jakou s nimi zacházeti lze, slyšel motivy cizí (!).

Vynikající kritik ten byl zrovna asi tak prozíravý a soudný, jako onen znamenitý profesor kreslení, který Luděku Maroldovi dal ve čtvrté realce z kreslení „nedostatečnou“ z toho prý vážného důvodu, že při něm neshledával ani toho nejmenšího nadání k malbě a kreslení. Následkem tohoto „moudrého“ posouzení odebral se Marold ihned na malířskou akademii do Mnichova a když jeho kolegové dělali za tři leta na realce maturitu, táhly již reprodukce Maroldových kreseb nejpřednějšími ilustrovanými listy světovými.

Proto také přes zdrcující českou kritiku Škroupových melodií v Tylově „Fidlovačce“ pojal r. 1835 dr. Josef Krasoslav Chmelenský Škroupovu píseň „Kde domov můj“ jako skvost do publikace „Věnce ze zpěvů vlasteneckých, uvitý a obětovaný dívkám českým“.

Avšak přes to, že se píseň „Kde domov můj“ v rukou širší české společnosti nacházela, obliby v ní nedošla proto, poněvadž byla českým kritikem — odsouzena. Musila dříve nabýti ocenění a uznání v cizině a odtud se teprve po letech do Čech slavně vrátila.

Abý píseň „Kde domov můj“ cizina poznala, o to starali se slavní tehdejší čeští pěvci Jan Píšek a Karel Strakatý, kteří ji při různých příležitostech v cizině a cizincům jako perlu z českých skladeb s nadšením a pochopením přednášeli. Karel Strakatý zapěl ji r. 1841 v koncertě v Mariánských Lázních a posluchačstvu se tak zalíbila, že na přátelské vyzvání uspořádal zde koncerty opět r. 1842 a r. 1843, kdy písní „Kde domov můj“, již ovšem česky zpíval, slavil největší triumfy. Současný zpravodaj ve příčině té píseň: „Když p. Strakatý výborného našeho Škroupa touhyplnou, srdcejemnou píseň „Kde domov můj“ dozpíval, povstala v sále mocná bouře potlesku, která tak dlouho trvala, pokud ji p. Strakatý opětů přelíbeznými zvuky této písně co čarodějným prutem ukonejšiti se neodhodlal — načež zase čiré ticho nastalo. Veškeré obecnostvo bylo tak dojata a poslouchalo s takovou upjatostí, že se zdálo, jakoby všichni krajany byli a bláží citové lásky k vlasti v duších jejich se prýštili; a předce snad slovům těm

jen nemnozí zdůplna, někteří, jako Rusové a Poláci, jichž se byl hojný počet sáhl, jen z části porozuměli, a ostatní zřehla nic. Ale píseň ta je tak lahodná, tak dojemná — p. Strakatý ji zpíval s takovým nadšením, že se zdálo, jakoby celá duše jeho rozloučena jsouc v jeden blahozvuk v způsobě lehké operutěných ethe-riických andělůžků se rozletovala co nevinné miliskující holoubátko, ve stínu každého srdce, jež ta v sále bez citu nebylo, usedajíc.“

Píseň „Kde domov můj“ zalíbila se v Mariánských Lázních dleicím Polákům a Rusům tak, že nestačilo pro ně ji opisovati. Poláci a Rusové roznesli ji jako vzácnou novinku po svých vlastech a při koncertě Strakatého přítomná ruská kněžna Krasovová uvedla ji do nejvyšších společenských kruhů v Petrohradě. Frankfurtští boháčci, kteří v Mariánských Lázních meškali, znali píseň tu již z domova, kde ji v saloně barona Rothschilda slyšeli zpívat od Píška, který ji také v Londýně přednášel, tak že i Angličané si v ní libovali.

Když touto cestou si „Kde domov můj“ cestu po Evropě proklestl a obliby získal, začal se líbiti konečně také — v Čechách, kde pak zvolna píseň ta zdomácněla. Text jeho byl všelijak měněn, lokalisován, do cizích jazyků překládán a zejména mládež s nadšením zpíván, tak že v letech padesátých „po skalních šumících bory a po lučinách hučící řeky“ zdály se veřejný klid a stávající pořádek do té míry ohrožovati, že Bachův systém zpívání písně té zapověděl a pražský policejní řídil, pověstný Pannmann, r. 1859 po Praze zpívající ji studenty sám osobně honil a chytal, což ovšem náleží časům a poměrům dávno již minulým.

Od těch dob píseň „Kde domov můj“ v českých zemích úplně zdomácněla a stala se hymnou českého lidu.

Avšak jako nic u nás nezůstane bez nepřátel a zavrhování, tak také i píseň „Kde domov můj“ měla býti v letech sedmdesátých jako ničemnost a špatnost odstraněna a jinou nahrazena. Tylův popěvek zdál se býti těm a oněm pánům příliš pustým a proto usneseno složiti „národní hymnu“ obsahu významnějšího. Za tou příčinou byl tehdy vypsán veřejný konkurs na text nové „české hymny“ a mistr Bedřich Smetana byl předem požádán, aby k textu tomu složil různý nářev. Po vypsání konkursu několik nových textů skutečně došlo a dodány byly Smetanovi. Vzácný a rozumný ten muž svolal do hotelu „Viktoria“ v Jungmannově třídě v Praze II schůzi vynikajících českých literátů a umělců, již předsedal Jan Nerada a ve schůzi té rovné prohlásil, že nářev na žádný z došlých textů skládati nebude, poněvadž by to bylo marná práce. Prohlášení své pak doprovodil Smetana těmito klasickými důvody: „Pravá hymna národní musí vytrysknouti sama ze srdce lidu. Kterou píseň lid sám za svou hymnu povznesl, ta hymnou jeho také zůstane.“

„Nechte žertů a řekněte mi, co soudíte o Masarykovi?“

„Hm, chytrý člověk, tuze chytrý! Zásluhu má, že ventiluje otázku náboženskou v té nynější hnilobě indifferentismu, ale . . . — — —“

„Co ale?“

„Je to filosofický chameleon!“

„A co soudíte o jeho snaze?“

„Nedá nové náboženství Tolstoj, tím méně ho dá Masaryk. — Hraje sice na Messiáše, přijímá hříšníky a jí také dokonce s nimi, ale . . . — — —“

„Co pak zas?“

„Nu, sám svět neobrátil a apoštoly má poněkud jízlivé. Ostatně nové, vyšší náboženství nedá se vyfabrikovati v žádné filosofické komnatě, v žádné školní škamně, v žádné redakční místnosti . . .“

„Proč tak soudíte?“

„Protože pravé náboženství, jasné, čisté, nerozčilené vyvíjí se ve volné přírodě a nikoli v dusných komnatách při čmoudu lampy. Sám Kristus dal se pokřtiti a byl vyhlášen za Syna Božího pod širým nebem, kázal nejčastěji pod širým nebem, trpěl pod širým nebem, vstal z mrtvých a vstoupil na nebe pod širým nebem. A Pavel, ten veliký Pavel nikde jinde nebyl za apoštola posvěcen a vyvolen než pod širým nebem na cestě do Damašku . . .“

„Máte pravdu, v přírodě je duch i myšlenka volná, jasná, střízlivá. V dusných komnatách rodí se jen chorobný mysticismus, potřeštěná askese, zásady a systémy, jež se dnes velebí a zítra zatracují, dnes stačí, zítra jsou překonaným stanoviskem . . .“

„A konec konců jest to jen tanec do kola. Všichni ti učenci mají oči, aby neviděli, uši, aby neslyšeli.“

„Vysvětlíte mi to!“

„Masaryk a jiní učenci a filosofové nechťi náboženství víry, nýbrž náboženství vědeckého přesvědčení a tu ten kámen úrazu, o který si vždy své učené vozy rozrazí.“

„Jak to?“

„Protože náboženství vědeckého přesvěd-

„Až dosud píseň „Kde domov můj“ jest hymnou českého lidu, nechmež ji zpívat tak dlouho, pokud našemu lidu jiná do srdce nevznikne.“

Přítomní literáti a umělci Smetanovi přivědli a pokus o zhotovení nové hymny pro český národ tehdy padl a od té doby se neopakoval. Píseň „Kde domov můj“ žije dále ve své svěsti a jarosti přes to, že bude dne 21. prosince 1904 slaviti jubileum své sedmdesátileté existence, což jako zajímavost se stručným vypsáním cesty, po které český lid byl na ni „upozorněn“, svému čtenářstvu sdělujeme.

* * *

Některými českými listy proskočily v posledních dnech číslíce, jež pro nejširší českou veřejnost nejsou bez vážné důležitosti. Četli jsme na světských fakultách české university v Praze zapsaný právě počet posluchačů.

Na právnické fakultě zapsáno jest 1526 řádných, 284 mimořádných posluchačů. Na lékařské fakultě 347 řádných, 32 mimořádných posluchačů. Na filosofické fakultě 1039 řádných, 445 mimořádných posluchačů.

Imposantní tyto číslíce rozhodně odůvodňují zřízení druhé české university, neboť poměry a stav nynější jediné české university nemůže dokonale a úplně tomuto počtu posluchačů vyhověti. O tom nemůže býti sporu žádného.

Vždyť na střední škole nemá se v jedné třídě těsniti více než-li 50 chlapců a na universitě jest na jednotlivých kolejích zapsáno i přes sto mladých mužů. Ovšem že způsob vyučování jest na střední škole jináčí, než-li na universitě, ale mutatis mutandis paedagogická zásada zůstává stejná. Při stu posluchačích nemůže žádný profesor věnovati jednotlivcům takovou pozornost, jakou by jim věnovati mohl při polovici a při stu posluchačů nemají tuto ten zisk z výkladu profesora, jako by mělo padesáte, neboť při takových vysokých číslech zůstává profesor posluchačům a posluchači profesoru v největší většině cizími. A předce se ví, že největší prospěch universitního studia vyplývá především ze styků profesora s posluchačem, neboť není žádného vynikajícího akademicky vzdělaného muže, který by byl k výši své vědecké úrovně došel a dojíti mohl bez osobní podpory a vlídného přispění a návodu profesora. Profesor může raditi, pomáhati a pokrok sledovati snad při padesáti osobách, ale při stu jest to holou nemožností. Při stu posluchačů profesor si sotva může jména jejich pamatovati a pak nevšimavost a chladnost profesora vede nutně ke lhostejnosti posluchačově. Když se nepřipouští přepřívání škol obecných, když jest zákonem zabráněno přepřívání škol středních, nedá se mysliti, že by bylo přepřívání university ze stanoviska paedagogického nějakým pozebnáním a zvláštním užitekem.

čení nemá mravního čili, jak říkáme, ethického podkladu. — Chápete?“

„Ano! — A jakého jste náhledu vy?“

„Věčně věkův zůstane nejdokonalejší náboženství Kristovo, náboženství lásky. Nikdo nic dokonalejšího lidstvu nedá, nikdo nic vznešenějšího nevymyslí. Náboženství tomu dosud se nerozumí, dosud není oceněno, dosud není pochopeno, dosud není v život lidí vtěleno. Stále se v něm hledá, co tam není, a strká se tam, co tam nepatří . . .“

Professor udiveně poslouchal.

„Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, z celé duše své a ze vši myslí své!“ — Toť jest to největší a první přikázání! — Druhé pak jest podobné tomu: „Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!“ — Na těch dvou přikázáních všecken Zákon leží i Proroci t. j. v těch dvou přikázáních obsaženo jest všecko, cokoli se v Zákoně v Prorociích čili ve veškerém Písmě přikazuje . . .“

Professor potřásal hlavou.

„Nové přikázání dávám vám, abyste se vespolek milovali . . . — — —“

„To znám také a dokonale!“, ozval se.

„Prosím! — A víte, jak to stojí tam v Písmě dále? — „A že se rozmnoží nepravost, ustydne láska mnohých, ale kdo setrvá až do konce nedáje se soužením a pronásledováním od mé víry odvrátiti, ten spasen bude . . .“

Professor se zamyslel.

„A víte, co praví ev. Pavel? — „Kdybych měl všecku víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem . . . Nyní pak zůstávají: víra, naděje a láska, tyto tři — ale větší z nich jest láska.“

Professor udiveně poslouchal a stále jen potřásal hlavou.

„To je všechno hezké, ale co pak soudíte o panně V. Mrštíkovi, jemuž i to, že jest Bůh, je pouhou hypothesou (záhadou) a dle náhož přijde čas, kdy i víra v Boha bude nepeřetělna . . .?“

„O p. Mrštíkovi? — Hm, víte, co praví

FEUILLETON.

Z filosofických reflexí blázna.

Prozrazuje Josef Váňa.

II.

„V ústech bláznů jest srdce jejich.“
Sirach 21, 29.

Ležel jsem tedy nedávno na brázi rybníka uprostřed hlubokých, tmavých lesů a díval se do jeho jasné hladiny.

„Co tu děláte, pane?“ ozval se náhle za mnou mohutný hlas.

Otočil jsem se mrzutě. Nerad dávám se ve svých filosofických reflexích někým vyrušovati.

Předě mnou stal starší, vousatý pán. Na nose mu seděly obrovské brejle tlustých skel, na zádech měl zelenou, plechovou torbu, v pravici držel velikou sítku tylovou a na kabátě na zmačkaném širáku měl celý roj napichaných brouků a motýlů.

„No tohle je blázen!“, vyhrklo ze mne. — „Kdybych já se tak ustrojil, poběhne za mnou celá ves.“

Vousáč se zasmál, až se mu pod brejlemi zrosily oči.

„Šoulavý, professor z Prahy!“, představoval se.

Uklonil jsem se a neřekl jsem ničeho. Stydl jsem se představiti se jako „blázen.“

„To je tu krásně, není-liž pravda? — To věřím, že se vám to tu krásně vyvaluje a odpočívá.“

„Neodpočívám jsem, naopak, usilovně jsem pracoval.“

„Vy? — Tady? — A prosím vás, na čem?“

„Hm, na čem. Na tom nejdůležitějším odvětví lidské vědy, na reformě náboženství.“

„Hahaha!“ zasmál se professor, až se za břicho popadal. — „Tohle je dobré!“, volal stále.

„No a co nejsem k tomu schopen? Vždyť teď se pokládá za povolání apoštola mravní čistoty lidstva každý redakční škrábal.“

Avšak počet letos na české universitě v Praze zapsaných posluchačů nutí také k vážnému uvažování z důvodů jiných.

Největší většina těchto mladých lidí bude a musí hledati své zaopatření v úzkých českých poměrech, jež jsou současně inteligencí úplně přecpány. Když počítáme, že skoro stejně tolik mladých hlav, kolik jich je právě na universitě zapsáno, nachází se po absolutoriu ve stadiu zkoušek, tu není na ničem a nikom žádným zločinem, když se myslícímu a počítajícímu člověku dere do hlavy otázka, jest-li se v čas dostane akademicky vzdělaným našim lidem práci a nákladům na vysoká jejich studia vynaloženým přiměřeného zaopatření.

Nával mladé české inteligence na universitu jest ovšem zjevem potěšitelným, tak že i sám předseda ministerstva musil oheď na říšské radě mluvit o „velice vyvinutém národu českém“, avšak jest otázka, jest-li tento světlý líc nemá také svůj temný rub.

Jako nejsme v žádném ohledu stoupenci černého pesimismu, tak stejně nehodlujeme lehkovážnému optimismu, chlácholícímu se útěchou, však ono nějak bude! Proto chováme vážné a odůvodněné obavy, že na naši mladou akademickou generaci čekají trudné doby existenčních zápasů, jež v její život budou vrhati dlouhé stíny, v jejichž chladu idealismus a nadšení její musí zmrznouti.

Jako ku př. u právníků! Dnes jsou všechny obory státní správy úplně zaplněny a nedá se očekávat, že poměrně mladé úřednictvo bude mít nebo že je bude dávat vláda do pense schválně jen proto, aby mohli býti mladší pánové rozmístěni. Nárek praktikantů a adjunktů jest slyšeti pořád, že se sedívá na otcově chlebě. Advokátů jest pak všude takový počet, že přemíra jejich děl z většiny žebráky, ne-li něco horšího. Takové zaplněné poměry musí mítí nutně v zápětí celou řadu neblahých důsledků, neboť kdo jest dnes bez protekce, musí mítí jenom slepé štěstí, aby v polovici svého života byl jako právník „hotovým mužem“ přes to, že má kolik let doktorský diplom.

Filosofové na čas mají otevřená zadní vrátka, jimiž se co nejdříve pohnou jako učitelé na měšťanské školy. Dnes jest přes 500 kandidátů profesury se zkouškami, za dvě leta bude jich nových 200 osob a za dobu tu nebude pro 700 hlav potřebných pro ně míst. Proto počátek příštího školního roku dá nám za pravdu, již jsme již před rokem vyslovili, že kandidáti profesury na středních školách budou se časem obracet na školy měšťanské, čímž bude také rozřešena všeobecně uznávaná otázka, že jest potřeba, aby výše vzdělání učitelstva škol těch byla poměrně zvýšena.

Poněvadž pak na českých gymnasiích jest dnes přes 20.000 žáků, nutno uvažovati, není-li to proud nesprávný, který unášené k žádoucím

sv. Pavel? — „Blázen praví v srdci svém není Boha!“ — A protože p. Mrštíkovi je Bůh hypotesou, jest i hypotesou, zdaž p. Mrštík není . . .

„Blázen?“ usmál se professor. — „Vy byste tomu dal. My inteligenti předce dříve musíme býti vědecky a markantně přesvědčeni, zdaž a kdo jest Bůh a pak teprve . . .“

„Bůh jest láska!“, vyjelo ze mne — „a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm!“ — Mohl někdo někdy říci něco lepšího, něco dokonalejšího, něco hlubšího a — něco kratšího . . .?“

Professor se zarazil.

„Dovolte, pane, kdo pak vlastně jste, že tak směle mluvíte o našich nejpřednějších mužích a o těch nejdůležitějších otázkách života?“

„Pardon, pane professore! Zapomněl jsem se své představiteli! — Jsem — blázen!“

„No proto, no proto! — Je viděti, že moderně časovým otázkám nerozumíte a že se mezi moderní lidi nehodíte. — Holenku, teď to chodí ve světě jinak!“

A professor se zasmál, otočil se a zmizel jako střela v zelených útrobách lesa. A smál se tak bláznivě, až se to v malebných houštinách roztřásalo.

„Ten blázen by to zreformoval, to by to divně ve světě vyhlíželo . . . — — — Láska, samá láska . . . — — — !!“

A professor se dal znova do smíchu, až se zakuckal a několikrát o kořeny hustých stromů lesních zaklopýtnul . . . — — —

„Jsem blázen, pane professore, jsem, ale mám přece jen někdy lucida intervalla — světlé okamžiky!“, zavolal jsem za professorem ještě do lesa. A les v tajemných svých hlubinách zavzdychal a útroby jeho oddychovaly temnou ozvěnou: „Světlé okamžiky, své — těle o — ka — mží — ky . . . — — —“

S bláznem nemnoho mluví a s nesmyslným nechoď!

oříšům donéstí nemůže a nemá-li se pomýšletí na to, jak by absolventi našich vysokých škol, jimž není, jako je praktickým technikům, celý svět otevřen, byli platní a při tom výhodně zaopatřeni.

Pro omezení vysokého vzdělání nemůže býti nikdo, každý musí je vítati, avšak nutno přemýšletí o tom, jak by nositelé vzdělání toho byli a mohli býti platní a pro sebe bezpečně ve prospěch a za přiměřený z toho užitek celku zaopatřeni, aby nebyli nuceni žiti život nespokojených a rozervaných proletářů. Snad by se našla celá řada zaměstnání, k nimž by se zkonšený právník a odborně vzdělaný graduovaný filosof spíše hodil, než-li všelijací lidé bez vzdělání a jen se všelijakou protekcí!!

Obrana.

(3) **Obnova a Rozhledy.** Čas by rád oddal p. Pelcla s Obnovou. Kdyby se mu podařilo dokázati, že Rozhledy pěstují přátelské styky s naším časopisem, vyšla by slídívá duše „Času“ víc, než kdyby přistihla dosti nepohodlného p. Pelcla při kriminálním zločinu. Vždyť jest bohužel dosud dosti nemyslivých inteligentů, kteří obmyslí bez rozpaků národním vyhazovem každého, kdo by nepřisahal na zásadu, že ruka každého „klerikála“ jest pravivá. Když p. Herben všim svým slovíčkářstvím nedovedl Matěje Čapka sraziti do propadlístě, vskočil jednoduše do houští a pokřikoval, že „Národní listy“ jsou zasnoubeny s katolictvem, že Čapek žene vodu na „klerikální“ mlýn. Že Čapek po objevu konference realisticko-pastorské sekal zároveň širočinou do katolictva, to už pro Herbena neznamenało nic. Lid český k vůli záchraně reputace Herbenovy musil býti ohlupován tvrzením, že Čapek je pionýrem katolickým a že vlastně evangelictvo haní. Ale když z té svatby Čapkovsko-katolické nebylo nic, rád by Čas k veliké radosti helvetských klerikálů oslavil zasnoubení Pelclovo s listem našim. Třikrát kroutil „Čas“ udivené očima, že se Obnova odvážíla s Rozhledy citovati. Prý teprve loni, když vycházel v Rozhledech Rohanův článek „Moderní stoupenci Husovi“, začala si Obnova Rozhledů nápadně všimati. „Přinášela dlouhé lokálky a šťavnatými ukázkami z Rohanova článku „ubíjela“ nenáviděné realisty. Jednou dokonce věnovala celou přílohu (!) Rohanova líčení nějakého shromáždění.“ Že ku svým dosavadním úmyslům lžem „Čas“ přidává i lži přitomné, to snad nezarazí nikoho, kdo jen trochu do čistého nitra tohoto „realistického“ a „reformačního“ listu nahlédl. Na tohle prolhané tvrzení odpovídáme, že jsme letos v číslu z 5. února uveřejnili z Rohanovy úvahy „mimořádnou schůzi presbyterstva v Šošovicích.“ Vydalo to v příloze půldruhého sloupce, nebyla tedy na to věnována příloha celá. Že bychom však byli uveřejňovali loni dlouhé lokálky a šťavnaté ukázky z Rohanova článku, jest naprostou lží. Za to jsme již před Rohanem uveřejnili několik samostatných statí o „poklonách před Vitenberkem a Berlínem“, které šaly jistě do živého, poněvadž místo věcných odpovědí proklouzł helvetskému tisku jen tu a tam paušální povzdech nad tou katolickou troufalostí a „nespravedlivostí“. Nepotřebovali jsme k věcnému posudku pastorské schůze v německém kasíně našeptávače odjinud. Tedy před otištěním článku o „schůzi v Šošovicích“ žádné „dlouhé lokálky“, po té schůzi teprve za tři čtvrti roku několik dobrých citátů. A už „Času“ vetávají vlasy hrůzou nad tím. Ostatně jest věc vedlejší, kolikrát jsme co z Rozhledů citovali. Co je dobrého a správného, to chválíme i u lidí, kteří jinou cestou se berou než my, jen když můžeme věřiti, že snahy jejich mají za podklad opravdovost a poctivost. Kdo však tak patolízalsky se klaní židům a násilnickému tisku socialistickému jako „Čas“, kdo dovede tak prolhané katolictvo snižovati jako „Čas“, u toho jest poctivosti a nestrannosti příliš málo; slova takového „reformačního“ nelze bráti vážně. Jeden z redaktorů „Času“ napsal v Masarykově „humánní“ „Naší Době“ o katolických modernistech: „Tito lidé musí býti postaveni mimo všechny zákony jako škodná zvířata a komu přijdou do rány, musí je uhodit v jménu lidskosti, pokroku, ve jménu Krista samého.“ Toť ukázka ze „snášlivého“ programu dražiny Času, kterou se neostýchal Machar vytisknouti znova ve zvláštním vydání svých spisů. Nu — Rozhledy ještě ve své filosofii náboženské přece jen k zásadě tolik „reformační“ nedospěly. Zatím tolik.

Politický přehled.

Říšská rada od svého zahájení 17. t. m. mele pořád na prázdně. Minist. předseda dr. Körber při zahájení naznačil význam povolání ministra Randý, obhajoval spravedlnost a ne-

strannost vlády a v událostech innohostských hlavní vinu přičetl něm. agitátorům, zvláště ale obecní policii a správě. Tím ovšem popudil na sebe Wolfa a spol., kteří nepřestávají útočiti na vládu, která však tentokrát dosti rázně odpovídá. Ve sněmovně rokuje se stále o vládním prohlášení, o nějaké plodné práci ani potuchy. V síních sněmovních se zatím pilně vyjednává a upravuje cesta dalšího postupu. U všech stran jeví se však vyčkávací stanovisko. — Státní rozpočet na r. 1906 vykazuje spotřebu 1.776.326.654 K, (téměř o 40 mil. více než loni), úhradu 1.777.901.387 K; přebytek 1.574.733 K, ovšem jen na papíře. Na české požadavky pamatováno měrou nepatrnou. Na zmírnění bídy v krajinách suchem způsobené žádá se 15 $\frac{1}{2}$ mil. korun. — Předsedou polského klubu na říšské radě po řyt. Javorském zvolen hr. V. Dzieduszycki.

V Uhrách panuje právě mezi odpůrci vládními velké rozčilení. Minist. předseda hr. Tisza porazil opozici na celé čáře dosáhnuv schválení změny jednacího řádu s prozatímní platností. Zasedání sněmu prohlášeno pak za skončené. Nového jednacího řádu, který namířen proti obstruující opozici, užije se již v novém zasedání.

Ve Francii mají nového ministra války posl. Berteaux, který ani vojákem nebyl, leda že se honil na pařížské burse za penězi a který prohlásil, že bude pokračovati ve šlepičích svého předchůdce, spoličkováného generála a svob. zednáře Andréa.

Na mandžurském bojišti žádná změna. Zabouří sice někdy děla, ale k nové bitvě nechce se nikomu. Přípravy na zimu provedeny v takové míře, jako by po celou zimu mělo vojsko odpovídati. Vše točí se nyní kolem Port Arthuru, na nějž všechny zběsilé útoky japonské jsou bezmocny. Se strany nepřátelské šíří se zprávy o brzkém pádu Port Arthuru, se strany Rusům příznivé se však hlásá, že se ještě dlouho udrží, že jest naprosto nedobytnou pevností, dokud má posádka dosti střeliva a potravin. Aby Japonci dobyli Port Arthuru, musili by dříve dobýti tvrze Liaotiesanu, která Port Arthuru vévodí. Jest to holé skalisté pohoří s vrškem skalným, do něhož vtesána pevnost. Stěny skály jsou srázné k moři i k souši, sám tu sráz, samá rokle a v pevnosti ta nejlepší děla. Japonci pokoušejí se podkopy dostati se blíž, k nedobytným pevnostkám. Ale Rusové je vždy zaskočí a práci jejich zmaří, tak že oblehatelé stálým nezdarům jsou na mysli sklesli. Z přístavu portarthurského dostala se ruská torpédovka a dorazila šťastně do čínského přístavu Čifu, odkud podány důležité zprávy o stavu pevnosti. Aby se loď nedostala do rukou japonských, vyhozena Rusy do povětří. Z Baltického moře vyplulo nové oddělení ruského válečného loďstva, které, spojí-li se šťastně, čítati bude na 50 válečných lodí, které by Japonsku přinéstí mohly jistou zkázu.

Z činnosti katol. spolků.

Ustavující valná hromada katolické jednoty pro Holohlavy a okolí koná se dne 27. listopadu o 2. hodině odpoledne. Program: 1. Přednáška vldp. Dr. Fr. Reyla z Hradce Král. 2. Ustanovení běžné díle stanov. 3. Zapisování členů. 4. Volba předsedy a výborů. 5. Volné návrhy. Přednáška započne přesně o 2. hod. dopol.

Na Slez. Předměstí v hostinci u nádraží bude příští neděli dne 27. t. m. o 3. hod. dopol. konati při valné schůzi tamní katol. jednoty vp. J. Sabula přednášku o „Postavení katolíků v českém národě“.

Z Čáslavě. Křesťansko-soc. jednota pořádala 20. listopadu zdařilou spolkovou schůzi s poučným a zábavným programem. Pan professor A. Nosek přednášel poutavě více než hodinu o životě čistvu moře; velezajímavou stala se přednáška četnými, světlými obrazy. Zdařilé osvětlování obrazů řídil obětavý p. prof. Václav Šarbach. Po té p. Zima theoreticky i prakticky ukazoval, jak možno bavit se hrou na housle a pěvecký kroužek zapěl několik národních písní. Spolková hudba jako jindy přičiňovala se o udržení veselé nálady četné shromážděných posluchačů. Srdečný dík vzdává výbor pánům profesorům, kteří tak poutavým způsobem šíří vědu mezi prostými řemeslníky a dělníky. — Spolková knihovna jest od 15. t. m. otevřena a knihy zdarma půjčují se každou neděli od 11.—12. hod. dopol. ve spolkové místnosti.

Z Nového Bydžova. Katolická národní jednota pořádala dne 20. listopadu domácí zábavu s bohatým programem. Večer zahájen přednáškou vldp. ThDr. Josefa Kašpara, která zajistě dojem nezapomenutelným vtiskla se do duše všech přítomných. Promlouval o lásce k vlasti, jak jeví se v duších křesťanstvím proniknutých. Rozvinul poutavý obraz našeho probuzení národního, kdy kněz a učitel ruku v ruce pracovali na zanedbané roli české. Vyhlízel k ctuostem, jež základem jsou velikosti národa: k zbožnosti, pracovitosti a ješ vedou ku mravnosti a vzdělání, k bohatství a síle! Na místě tomto třeba zvláště

Dr. Alois Lang: Buddhismus.

Píše Lkš.

Známy a duchaplný autor zajímavých studií v Novém Životě vystupuje tu skromně s časovou prací o jistě i u nás ne nedůležitém tematu. V naší pantheistické atmosféře je i tato forma pantheismem prochnutého náboženství leckde obdivována a diskutována, a proto je dobře, aby byly aspoň jeho hlavní rysy známy. Práce Langova bude nám tu dobřím a spolehlivým rádcem, ježto je opřena o práce předních autorit v tomto oboru, jako Oldenberga, Hardyho atd. Celé dílko rozděleno ve 4 kapitoly: I. Před Buddhem; II. Budha: 1.) Životopisný nástin Buddhův — 2.) Budha a ženy; III. Nauka Budhova: 1.) Buddhismus po stránce spekulativní — 2.) Mravouka Budhova; IV. Výbor bud. podobenství a legend. — Závěrek.

Původní buddhism — dí autor — nemůže sloužit nikterak náboženstvím, — je a zůstane vždy filosofickým pokusem, který ve svých důsledcích ústí v čiré negaci. Stránka praktická pak je jen výslednicí theoretické negace a směřuje celou podstatou své záporné nauky ku mrtvému kvietismu: Pozdější buddhismus je jen karikaturou Budhova učení. Původní buddhismus zanikal, čím více na sebe bral formu náboženskou. Budha neznal žádného božstva; učil náboženství bez bohů, morálce bez dogmata, vykoupení bez vykupitele. Náboženské potřeby, které skryty jsou v lidském srdci a a touží po objektu kultu, takového nihilismu dlouho nesnesly, — náboženské potřeby proměnily filosofa, Budhu samého v bytost božskou, přizpůsobily jeho nauku jeho názorům jednotlivých plemen, podřídily moci jeho své domácké bohy a vyzdobily kult jeho obřadnictvím. A byla to víra v boha Budhu s jeho naukou soucitu ke všem tvorům, která dobývala povlovně a napořád srdcí východních národův.

Referent „Hlídky“ dr. Sedláček dobře podotýká: — poněkud obšírněji však měl si všimnouti autor poměru buddhismu ke křesťanství, jak ve vzniku, tak obsahu. Doufejme, že se i toho časem dočkáme. Je toho potřeba, abychom takovou práci měli, neboť právě tu celá řada nesprávných názorů koluje v listech a publiku. Tu jen několik myšlenek.

Buddhismus je náboženství pessimismu. Schopenhauer a jiní stoupenci tohoto nezdravého směru dovolávají se ho ve prospěch svých teorií, ježto dle nich ona dvě náboženství, která dodávala se největších úspěchů na této zemi, jsou náboženství pessimistická a děkují zdar svůj pessimismu, který v sobě uzavírají. Krom buddhismu má být tím pessimistickým náboženstvím — křesťanství. Že buddhismus v jádru svém je náboženství pessimismu, o tom není sporu, ale něco podobného doslovně tvrditi o křesťanství, je přece nesprávné. Důvody Schopenhauerovy, proč staví buddhismus, brahmanismus a křesťanství v příbuženství a konstátuje v nich základní rys pessimistický a posmívá se optimismu St. Zákona a povrchnímu racionalismu protestantismu, jsou ovšem částečně pravdivé, ale přece nedovolují, aby se z křesťanství — respektive dle Schopenhauera z katolicismu činilo náboženství pessimismu. Schopenhauer soudí: křesťanství hlásá umrtvování, asketismus, celibát — patrně tudíž z toho, že chce čeliti v odpomoci bolestem života a to tím, že je potlačí nebo ucpe v jich zdroji. A nenazývá křesťanství tuto zemi „slzavým údolím“?

Není třeba přílišného výkladu — dí Foussegrive ve své studii „Le Pessimisme“, — aby ozřejmelo, že konkluse Schopenhauerova je příliš široká. Věřili-li křesťanství, že pozemský život je bolestný, je přece daleko toho, aby vyznávalo, že tento život nestojí za to, aby byl žit! Ono věří, že je ještě jiný život, lepší život, který nás bohatě odškodní za pomíjející bolesti pozemské, — a proto učí, že tento život, který je podmínkou a přípravou života věčného, má svou hodnotu a cenu. Křesťanství nepraví jako buddhismus: Osvobod se!, ne, křesťanství volá ke člověku: Shromažďuj zásluhy! Trp! — toť heslo křesťana, ale to znamená: povznášej, zušlechťuj, očisťuj, posvěcuj se! Jen tak staneš se hodným života lepšího, života šťastnějšího, života věčného a účastným života samého Boha! Svět není zlý a špatný, je v sobě dobrý, neboť je dílem dobrého Boha, dílem nebeského Otce. Utrpení a bolest na něm sice jsou, ale křesťan i ty chápe a dovede mluvit o dobrodiní bolesti, o požehnání utrpení — pro něho bolest je nástrojem, který člověka dělá více člověkem, ho zdusévňuje a činí více podobným Bohu. „La douleur est une culture“, dí krásně kterýsi autor. Když tak křesťan smýšlí o životě, — kde je tu ten příšerný a pochmurný pessimismus, který vyvěrá z buddhismu?

Na tomto stanovisku stojí a týž vznešeným duchem je prochnuta celá křesťanská askese. Tím řečeno je vše a označen spolu kardinalní rozdíl mezi askesí buddhismu a křesťanství. Budiž zde jen uvedena myšlenka o celibátu a čistotě, jak ji hájí zmíněný katolický filosof Foussegrive stanovisko křesťanské naproti stanovisku buddhistickému a vůbec pesimistickému.

V celibátu, v dobrovolné čistotě vidí nejprve jakousi střední cestu mezi biblickým „Rostež a množte se“ a ekonomickými radami Malthusovými. Je skoro zřejmo, že „rostež a množte se“, doslovně vzato a doslovně všemi praktikováno, by v jistém čase tak zalidnilo zemi, že by tato nebyla sto, aby je uživila. To asi tušili první křesťanští učitelé, kteří čistotu doporučovali a hlásali. Tomuto přelidnění země musilo se předejiti. Jak však obmeziti Bohem daný příkaz a nevésti zmatek a nepořádek v rodinu a společnost?

Prostředek, který tu křesťanství předkládá, je celibát, panenství dobrovolné zachovávané duchem obětí a náboženství. — Chce tím život učití a v jeho zdroji ucínati? Nikterak. — Aby život déle trval a déle byl možný, zadržuje se tu tak jeho tok na okamžik, jako aby pramen vody déle se udržel, umenšuje se někdy jeho spotřeba a odtok.

Než pravý důvod, proč muži a ženy, kteří sliby posvěcují svou dobrovolnou čistotu, je ten, že dobře vědí, že tělesná pouta, a byť i neoprávněnější a neúčtyhodnější, nejsou a nemohou býti než pouta partikulární. Katoličtí kněží, řeholníci a řeholnice chtějí se však zasloužiti veškerenství, to jest, aby mohli patřiti všem, nechťají býti nikoho! Oni obětují pozemské prodloužení svého vlastního života rozvoji života povšechného, oni jsou otci a matkami těch, kteří jsou sirotky, oni pečují o opuštěné trpící, těší zarmoucené a modlí se, aby požehnání nebes se rozšířilo na celý život. Proto jich vylučování se ze života není obětí smrti, ale hymnou na život, není umenšením bytí, nýbrž snahou rozmnožiti jeho obor!

Kde je tu pessimismus buddhismu? a jeho nirvana? Jak může Schopenhauer prohlásovat křesťanství za náboženství pesimistické? Křesťané přece znají cenu života a netouží po jeho zničení! Že je ve světě zlo, a že svět není nejlepší z možných světů, toho jsou si dobře vědomi, ale proto přece nenleďají jeho zkázy, naopak právě proto, že nejsou ani naprostými pesimisty, a ani naprostými optimisty, jsou přesvědčeni, že člověk může svět zlepšiti a z něho vypuditi, ne-li bolest, tož aspoň mravní zlo — to jediné skutečné zlo! Život, lepší, fyzický i mravně lepší život, — ba věčný život, toť heslo křesťana! Křesťan, krátce, věří ve svobodu a podržuje naději, naději v zlepšení a pokrok. A buddhista? Ten nemá naděje. On čeká nicotu; on musí sobě odumírati jako křesťan, než křesťan věří, že najde život vyšší, kdežto buddhista chce jen naléztí smrt, prázdno, nicotu. Proto v buddhismu a jen v buddhismu nalézáme náboženství pessimismu.

Pak si ovšem dovedeme vysvětliti nesrovnatelný rozdíl ve vlivu, který na společnost lidskou měl buddhismus a který mělo křesťanství. O buddhismu mohlo se napsati: — ať naň hledíme s kterékoliv stránky, zneužil přírodu, povinnosti a důstojnost lidské osobnosti. Slibuje osvobodit, ničil ji a usiluje o její osvěcení, vrhal ji do nejhlubší tmy. (Barthelemy Saint-Hilaire.) Něco podobného o křesťanství neodvážil se žádný rozumný člověk napsati. Dnešní kultura je ovocem křesťanství! Křesťanství je náboženství života a proto život podporuje a posiluje. (Pokrač.)

První výroba věžních hodin v Čáslavi

KARLA ADAMCE,

dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., odporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský závod!

Kněžské kolárky, látky pro dámy, veškeré prádlo
bílé i trikotové pro dámy i pány,
nákřčníky, kapesníky od 60 kr. tučet počínaje, damažkové grádle bavlněné i lněné, kanafasy, garnitury kávové, jídelní i vlněné, vyšívání i předtištěné ručníky, deky, stolní běhouny, garnitury, dámské ručníky atd.
doporučím v jakosti nejlepší a za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. občanstvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí, můj nově zařízený a rozšířený sklad si prohlédlo s přesvědčením, že většího výběru a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslužení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,
speciální obchod s klatovským prádlem a bílým zbožím
v Hradci Králové
čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

JAN KALIS,
hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.
nabízí ve velkém výběru:
Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skřínkách. Zlaté a stříbrné skvosty, jako: retíčky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!
Solidní obsluha při mírných cenách.
Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.
Důvěry hodným zásluhy na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy dle roční salsony kolekce nejnovějších druhů pravých vlněných látek své vlastní výroby, jakož i tu- i cizozemských.
Četná uznání zvláště z kruhů veldůst. duchovenstva svědčí o poctivé obsluze mého ryze křesťanského závodu za dobu více než třicetiletého působení. Čiňte, prosím, malou objednávku na zkoušku.
Volejenné látky na taláry. Též na splátky bez zvýšení cen!

Šule - víno - Praha.

Chrámové svíce

voskové
dle liturgických před-
pisů vyráběné,
polovoskové

(ceresinové)

velikonoční svíce

(paškaly) s krůpě-
jemi krve a ranami,
též krásné s be-
ránkem velikonočním,
trínožky hladké,
nebo krásné,
svíčky ke křtu,

sv. přijímání a sv.
břimování se stuhami
a případnými nápisy,
svíčky a obět. před-
měty pro místa pout-
nická, prvnější při
padnými obrázky o-
zdobené,

svíce pro chrámové
lustry,

svíce kostelní ste-
arinové,

zápalkový drát,
svíce obětí

ve všech velikostech
sloupky voskové a
polovoskové,

jako i veškeré do oboru
toho spadající výrobky do-
poručuje veledlát. kruhům
duchovním největší speci-
ální závod:

MONOPOL

akciová svíčkárna a
voskárna

v Mladé Boleslavi.

Filiální sklad:
Praha, Kr. Vinohrady

Škrétova ulice č. 2.

Výrobky všestranně usnad-
něny a cenově zdarma
a franko.

5 kg. kávy.

Zásilky v lehkých železných
do všech stanic dobírkou
vyplacené.

Zaruč. jemné chuti. K

Viktoria dobré 11.-

Santos vel. dob. 11.50

Santos Perl 12.50

Bourbon zaruč. 11.50

*Bourbon jemn. 12.-

Laquaria zel. 12.50

Kuba zel. dobré 12.-

Kuba Perl 13.-

Jamaika z. chut. 12.50

Quatemala zel.

jemná 13.50

*Quatemala

spec. druh v. 14.30

Portoriko v. sil. 12.60

Portoriko v. 14.-

*Portoriko zvl.

Piraldi 15.-

Soemanik z. j. 13.-

*Soemanik spec. 15.-

Jáva zlat. velej. 15.-

*Menado spec. 17.-

Liberia ob. zar. 13.-

Ceylon velejem. 17.-

*Ceylon special. 19.-

Krásné pražené kávy:

Rodinná směs 13.-

jemná 14.-

Perl vel. chutný 15.-

Liberia zar. chut. 16.-

Kavár. směs jem. 16.-

*Kavár. v. 16.75

Speciality:

Paříž. směs jem. 17.75

Viedeň. f. 18.75

*Praha. f. 19.70

*Pražská výteč. 20.60

Londýn. kr. zar. 23.-

* Zvlášť jemná a silná.

Solidní obsluha.

Fr. Jelinek,

Slatiňany.

První východočes. křestan.

odborný závod kávou.

Václav Čálek,

majitel

vzorné dílny krejčovské pro pány
v Německém Brodě

filialní zastupitelství v Čáslavi,

Váchova ulice číslo 146 (u tržiště) ve
vlastním domě.

Doporučuje svůj sklad hotových oděvů
pro pány a chlapce, haveloků, županů,
střížného, modního, soukenného,
lněného a bavlněného zboží, jakož i
krejčovských příprav.

Světově známý pravý malínský křen

z nejlepších křenovek u Malína

zasílá proti dobírce neb dle dohodnutí od 5 kg
výše dle tloušťky kofenů a sice:

5 kg. za 5 K — za 4 K 50 h — za 4 K —
za 3 K 50 h a za 3 K.

Od 10 kg výše drážou cena o 4 h levnější.

J. M. Jireček,

Kutná Hora.

Umalovací dílny pro malbu na stě.

odborný velkovývod pro malbu
chráněných stěn.

B. Škarda, Brno.

Cenníky zdarma.

Žíté prvními cenami
významně.

Pronajmu neb prodám mlýn a statek

ve Zmíněném u Dašic.

Po případě každý objekt zvlášť.

Bližší sdělí **Inž. František Staněk, Hradec Král.,**
Pražské Předměstí.

Vždy 50 žiněných matrací
na skladě.

Velkolepý výběr vzorů povlakt
na žiněny.

MATRACE

žiněmi plněné od zl. 17.- do zl. 60.-, lesní travou plněné od zl. 5.50 do
zl. 8.50, dřevitou vlnou plněné od zl. 4.50 do zl. 7.50.

Slamníky

plněné čistou dlouhou žitnou slamou od zl. 2.50 do zl. 3.50.

Za čisté plnění žiněmi se ručí.

Cenníky zdarma a franko.

Jan Stoupa

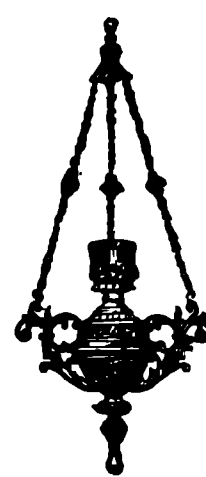
v Praze, Václavské nám. č. 32.

Veledělnému
duchovenstvu!

Jan Staněk,

Praha-8, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh

Konviktní ul., vyučení pasíř spe-
cialně na kostelní nádob, dovoluje
si doporučit svůj hojně zásobený
sklad ve vlastním dílně různé prac-
ovaných kostelních nádob a nářadí,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádob a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
tenci a jen v ohni štítí a stříbí. Na posádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb cenníky franko.
Za velkou výrobu a slavnost ručím. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejokrasnějšího. Chápám kostelní ná-
dobu v plnosti. Více usnadní po ruce. Žádám pracované vý-
robky bezcenně. Vše posílám již posvěcené.

Založeno 1853.

Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.

Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený.

Vlastní malířské atelier.

Parostrojní truhlářství. — Nákresy a roz-
počty zdarma.

Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

Založeno r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Veledělnému duchovenstvu
doporučuje

Karel Zavadil,
zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čís. 280

(proti hotelu „Merkur“)

svojí hojně zásobený

sklad náčiní
bohoslužebného

ze stříbra, bronzu a ji-
ných kovů

vše silně v ohni zlatené
a stříbrné, za se ručí.

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
mnohazlacení a stříbření star-
ších věcí vykoná se rychle a
zálohou se již svěřené se stvr-
zením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod máj máše
se vykazují četnými pochval-
nými příklady P. T. zákazník
a odporučuje se tedy k za-
koupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborií, reliqui-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kaditelní,
táčed na křest, svícen, pa-
cičků, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce.

Tatínku, nezapomeň

nám k Vánocům koupit

100 skvostných
stereoskopických
obrazů

z celého světa s popisem

i s kukátkem za . . . K 7.80

americkým . . . K 9.-

maňagonovým . . . K 10.-

Dosud vyšla série 5. — Vše 5 serií s kukátkem
za 22 K. — Pobavíme a poučíme se celá rodina!

Vydává fotochemigrafie

Frant. Krátký v Kolíně.

OBNOVA

Číslo 49.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 2. prosince 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Protirečnost v moderním myšlení.

(8) Lidstvo pokračuje ve všech oborech vzdělanosti hmotné i duchové, to jest jisto. Vše a výše stoupají vymoženosti rozumu lidského a každým dnem hromadí se důkazy pokroku, jenž je jedním z nejznamenitějších odznaků člověčenství. Duch lidský, jenž všechny ty důkazy o své velikosti vytvořil, noří se sám v sebe, ve veškeré dějství přírodní, společenské a snaží se vše vysvětliti a obsáhnouti určitými zákony. V tom ohledu pracují zejména filosofové bez únavy, aby otázky po podstatě všeho co možno nspokojivě zodpovídali. Již od dávných časů vystupovaly dva směry filosofické, v době přítomné pak nabyly takových určitých rysů, že jeden ze směrů těch nazvati možno filosofii náhody a fatalismu (osudověrství) a druhý filosofii božského plánu ve smysle křesťanském. Nelze popírati, že filosofie vývoje materialistického ovládá velkou část inteligence a že má veliký vliv na utvoření bytosti duchovné a mravní. I u nás každý, kdo chce slouiti pokrokovým, k této moderní filosofii se přiznává. Možno snad namítnouti, že mnozí této filosofie nepronikli. Jest to pravda, ale nicméně pravda jest, že přece podle ní žijí.

Většina přívrženců této moderní filosofie s nejdůležitějšími otázkami: o nesmrtelnosti duše lidské, o Bohu atd. jest vždy brzy hotova. Buď naprosto je popírá anebo má se k nim indiferentně. Lhostejnost tato a negace jsou však jen na venek, vyhovují jen povrchní módě, neboť v nitru svém nemůže býti člověk nezapjat pro otázky, jež nejvíce zajímají. V té příčině hroznou psychologickou a filosofickou nepravdu pronesl Mrštík ve své „Krisi“ tvrdě, že náboženství člověku může býti nahrazeno uměním, hudbou a věcmi podobnými. Lhal psychologicky, protože otázka po původu a konci člověka jest obsažena v lidské přirozenosti a lhal filosoficky, protože kdyby nebylo otázek těchto, nebylo by ani filosofie. A jako není pravidla bez výjimky, tak i p. Mrštík svým tvrzením vytvořil výjimečnou díru do všeobecného pokroku lidské sondnosti. Než to na věci nic nemění, život lidský teče mohutným proudem dál a nevěstím si lidí, kteří největší otázky luští způsobem tak malicherným.

Zmínili jsme se zprvu o pokroku lidském. Ale i tady jsou mnohé výjimky a moderní filosofie tvoří výjimky nejnapadnější. Snažíc se nějakým způsobem vyložit všechno dějství přírodní a společenské, sáhla k materialismu. Není to ovšem ten hrubý původní materialism Büchnerův, nýbrž jest to materialism, abychom tak řekli, salonní, rozličnými subtilními (jemně podrobnými) ávahami přikrášlený. Nicméně v podstatě trvají zásady jeho dále: všechno jest hmota, která se vyvíjí nutně od mrtvého atomu k organismu živému a oduševněnému, žádné svobody není, neboť všechno jest determinováno (předem určováno). Materialism v tomto smysle pojatý obdržel pak značnou pomoc v darvinismu, o němž Haeckel dří, že poskytuje rozluštění nejdůležitějších záhad, zejména prý kterak pravidelná budova mohla vzniknouti bez předchozího plánu i bez architektu. A právě darvinism to jest, jenž materialismu klesá cestu svojí lákavou popularností. Vnikl darvinism v širší vrstvy lidové nejen v nejspatnější podobě vědecké, ale také v děsných důsledcích významu životního. Přijímají se šmahem tvrzení o výběru přírodním a pohlavním a důsledně též učení boje o život. Člověk, jak naši učenci hlásají, povstal z bahna jako kterýkoli zvíře a jen nejsilnější dle zákona přírodního má právo žít. Ve volné soutěži obchodní silný pravidelně vítězí, v darvinismu páni učenci dekretovali (ustanovili) zákon tento všudy a pro všechny bytosti živé, a není možno nic změnit, neboť vše děje se naprostým nutným vývojem.

Namo sebou se rozumí, že sobectví lidské učením tímto nebylo obmezeno, nýbrž posíleno. A nejpodivuhodnější jest to, že zakladatelé socialismu přijali úplně tuto nauku za svou,

aniž se domyslili, že pak všechny opravné jejich snahy pohřešují oprávněnosti. Marx a Engels s radostí uvítali Feuerbacha, jenž dualism hmoty a ducha odstranil a všecken duševní život člověka uznal za působení hmoty. Mimo to ještě vzpomeňme, že Engels prohlásil, že poslední příčiny všech společenských změn a politických převratů hledati jest ne v hlavách lidí, nýbrž ve změnách výrobního a směnného způsobu. Tím přiznali se socialisté k materialistickému determinismu bez výhrady. Materialism Tyndallův a Haeckelův, doplněný darvinismem, byl tedy přijat jako světový názor od socialistů, kteří jej ovšem k svým účelům ještě uzpůsobili, jak jsme právě poznali u Engelse. V tomto materialistickém názoru projevuje se snaha, v nevelkém počtu formulí pojmáti celou dějinnou skutečnost lidstva a přírody. A nyní si ještě uvědomme, že tento názor, ovšem druhdy rozličnými pozlátky okrášlený, ale v podstatě stejný, hlásá se z universitních stolic a vstěpuje se v universitních extensích. Že se tak děje i v Čechách, jest přesvědčen každý, kdo jen poněkud sledoval ohlášená témata a přednášky samé. A titíž učenci a řečníci zároveň usilují o společenské reformy, pokrok, umravněnost, lepší podmínky hmotného a duševního blahobytu pro ty, kteří jsou stávajícími poměry hněti a strádají. Ku podivu však, k velikému podivu jest, že všichni tito reformátoři, zdůrazňující správnost myšlení svého, posud nepochopili hroznou protirečnost mezi svým sociálním názorem a svými snahami reformními. Vždyť hlásati vývojový materialism, býti tu a tam nějakým heským slovem byl zastřen, neznamená nic jiného, než uznávati plnou obdobu přírodních a společenských zákonův a víru v plnou determinovanost (předurčenost) společenských dějů, znamená učiti, že tu platí holá nutnost, jaká jeví se v zákonech přírodních. Zapomněli cizí i naši hlasatelé onoho světového názoru, v němž škrtouta jest svoboda lidské vůle, že právě jisté svobody volné k reformám společenským naprosto jest potřebí. Oni sami musí uznati, že marno jest pokoušeti se o lepší úpravu poměrů společenských, jestliže vyvíjejí se naprostou nutností. A to platí měrou ještě větší o socialistech, o nichž nelze mysliti a mluvit bez představy, že upravení společnost lidskou dle plánů předem stanovených, jest jejich typickou (význačnou) vlastností. Každý velký i malý vůdce socialistický má materialistický vývoj a Darwinův boj o život přece v krvi a jest přesvědčen, že každé jiné mínění jest bludno. Vznikají v člověku smíšené pocity politování a ironie, když slyší, kterak socialistický řečník vyloží nejprve své filosofické kredo a pak jme se ohnivě a vášnivě mluvit o vykořisťování lidu, o jeho právech a o nutnosti změny společenského řádu, z čehož poznáváme, že při velkém domnění o správnosti zásad nedůslednost svou socialisté posud nepoznali. Když křesťan se stará o slabé a potlačené, jedná důledně, protože mu to poroučí Kristus. Ale s hlediska nutného vývoje a boje o existenci musilo by se říci: jsou slabí, protože nutný společenský vývoj slabost jejich vytvořil, není tu pomoci, musejí býti kořisti jiných a silnějších, protože to jest zákon přírody.

Existuje-li determinovanost dějů společenských, pak člověk přináší předurčení své již svým narozením a zůstává v objeti jeho po celý svůj život. Toho, jak patrně, nepostřehli u nás ani lidé akademických hodností, sice by nemohli učiti onomu světovému názoru a zároveň kritisovati špatné řády a domáhati se jich úpravy. Se zápalem řeční se o umravněnosti, pokroku a zapomíná se, že determinovanost nikdy nemůže býti mravně plnou a že nemůže utužovati důvěru v samotu reformu anebo v možnost její. Děje-li se vše dle nutných zákonů, tedy zloděj musí býti zlodějem, nevzdělanec nevzdělaným, nemrava musí zůstati nemravou. Slovem nese znak směrnosti na čele, kdo, hlásaje determinovanost, přijímá zároveň dílohu společenského reformátora. Mravnost a pokrok mohou zajisté vznikati jen tam, kde

dle názoru křesťanského jest člověk spolustrájcem svého osudu, jest zaň zodpověden, čímž ovšem netvrdí se, že by okolí vlivu na pohnutky naše vůbec nevykonávalo.

Tyto řádky mají účel, ukázati na onu velkou protirečnost moderního myšlení filosofického a konstatovati patrný rozpor v přednáškách i samých universitních profesorů.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 31. listopadu.

(K šedesátiletým narozeninám profesora Dra Jana Kryštůfka. — Několik slov o pražských tiskových poměrech za přítomné doby.)

Koncem minulého týdne obírala se pražská veřejnost osobností historika dra. Jana Kryštůfka, druhdy profesora při českém gymnasiu v Budějovicích. Zasloužilý a vzácný tento muž slavil dne 26. listopadu t. r. své šedesáté narozeniny a při příležitosti té bylo pražskými denními listy poukázáno na jeho význam, jež jako učitel a zejména jako historik v české společnosti zaujímá.

Profesor dr. Jan Kryštůfek jest v zástupu českých historiků zjevem nanejvýš řídkým a proto tím důležitějším. On totiž při svých historických pracích má také současně smysl pro přítomnost, již nečiní žádných osobních koncesí, aby z toho pro sebe některým způsobem kořistil. V ohledu tom nespravuje se překvapující a zbytečně trpěnou „konsiliantností“ některých svých pánů kolegů, kteří jako historikové mají míti nejdříve sami své určité a pevné přesvědčení, aby na základě jeho mohli poučovati jiné. Pevné, ostře ohraničené a určité vyslovené takové historické přesvědčení jevílo se u nás především u Palackého a u Tomka, jimž vlastně stalo se jako žulovou vysokou podstatí, na níž pevně stojíce jako znalé dějin, jež při svých osobách uváděli v souhlas se přítomností a svým jednáním a smýšlením v ní, nad své současníky vynikli.

Takováto znalost dějin odůvodněná určitostí a důsledností ve smýšlení a jednání jeví se dnes mezi osobami českých historiků zejména u profesora dra. Jana Kryštůfka, který následkem toho nezná žádných koncesí nevědomostem, ať se manifestují na kterékoliv straně a který také nehoví shovívavosti, jakou si některé osoby, jež jsou k tomu nejméně povinány, oblíbily vůči různým křehkostem a slabostem, jejichž současné trpění znamená u historika svádění nemyslitelného davu na dějinné scestí.

Ve směru tom prof. dr. Kryštůfek zůstal pro svou osobu čistým bez ohledu na to, že proto i citelné hmotné škody utrpěl. On se jako historik za žádnou cenu nepropůjčil k tomu, aby mlčky trpěl nebo dokonce omlouval ve přítomnosti něco, co v minulosti české zájmy a české prospěchy citelně poškozovalo a pokrok české věci prokázaně zdržovalo. O prof. Janu Kryštůfkovi nelze říci, že se stal poznané historické pravdě nevěrným a že věšel plášť dle větru. Naopak! Prof. dr. Jan Kryštůfek často se rozhodně a varovně ozývá proti trpění mnohých bludů, z nichž měla historie naší společnost již dávno vyléčiti.

U nás rozběhla se za posledních dob historická činnost do šířky, tak že stala se nanejvýš mlkou, na místě aby byla prohloubena k jádru věci, o jehož poznání naší veřejnosti vlastně běží. Za dnešních dnů leží před námi haldy historií potíštěného papíru, které však pro skutečné dějepisectví neznamenají vlastně nic, neboť mohou zajímati pouze odborníka, který se jim však mnohdy jenom útrpně jako zbytečnosti nebo dávno známé věci usměje.

Kolikráte a jak zbytečně bylo o jedné a téže věci, mnohdy později hůře než-li dříve, v naší historické literatuře psáno, to začíná přímo křičeti z „Bibliografie české historie“, již nákladem České Akademie věd vydává prof.

dr. Č. Zíbrt. Ze knihy té jest patrno, jak jest v nás mnoho historiků povolanych a jak málo skutečně vyvolených. Vídýcky teprve v celé sponstě plev a zadiny nalezá se zdravé zrno —

O profesoru dr. Janu Kryštůfkovi nelze říci, že by se kdy dopustil toho hříchu a že by z veřejných prostředků dával tisknouti nebo že by veřejnost obtěžoval publikacemi, o nichž lze docela říci, že by zachování jejich bylo úplně dobře opatřeno, kdyby v některém archivu nebo v některé knihovně chovány byly ve dvou nebo třech spolehlivých opisech. Nač a proč vynakládati tisíce na tištění věcí, do nichž vždýcky teprve za několik let sotva jedna osoba účelně se podívá a jichž veřejnost nijak jinak nepotřebuje, než-li aby byly ve více exemplářích přepsány a tak pro odborníka před možnou ztrátou prvopisu zabezpečeny.

V našich poměrech jest zapotřebí čerstvých úvah, přehledů a pojednání o různých historických dobách, událostech, osobách, poměrech a přetiskování snadno přístupných a v opisech postačitelých archívalií znamená maření času a vydávání peněz, jež by se jinak platněji mohly zužitkovati.

Dnes výše zmíněná „Bibliografie české historie“, jejíž úplné vydání pohlí cenou hodného velkostatku, do kořán otvírá brány do české historie jak rukopisné, tak i knižní literatury tou měrou, že existence její vlastně znamená další přetržení dosavadní publicistické horečky pro širší veřejnost naprosto nezajímavých opisů a přetřásání a opakování mnohdy docela lhostejných záležitostí. Topředce úplně postačí, když „Bibliografie“ ta zaznamená, ve kterém spolehlivém archivu nebo ve které bezpečné knihovně ten či onen originál a kde přepisy jeho se chovají. Dva tři badatelé je odtamtud pak již snadno dostanou, aniž by se musily k vůli nim dávat za tisíce tisknout, neboť každý badatel musí beztoho sám ještě osobně originál si projíti.

Profesor Dr. Jan Kryštůfek neobíral se nikdy takovýmto historickým mundantstvím, jež se u nás dokonce i za dějepisectví prohlašuje a pokládá, nýbrž on pracuje v potu tváří svých knihy originální.

Životním dílem jeho jsou „Dějiny nové doby“, k jejichž sepsování začal se již před třiceti lety připravovati. Jako úvod k němu byl r. 1885 v Praze vlastním nákladem Kryštůfkovým vydaný obsáhlý spis: „Boj monarchistické Evropy s revolucí francouzskou až do vypuzení císaře Napoleona I. na ostrov sv. Heleny.“ Zápas tento jest klídem historie evropské v XIX. století, která z něho dále vyvřá.

Kryštůfkovy „Dějiny nové doby“ obsahují dnes pět objemných svazků. Šestý pak má autor připravený k tisku. První čtyři vyšly za podpory České Akademie nákladem pražské knihkupecké firmy Bursík a Kohout v Praze,

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XXV.

My studenti let sedmdesátých minulého století zastihli jsme ještě dozvuky staré studentské poesie, která napotom brzy úplně zanikla.

Tehdy ještě bývalo obyčejem, proto že nutností, že studenti chodívali na svátky a na prázdniny pěšky, což brzy potom stalo se zbytečností. Nové nastavené železné dráhy učinily tomu konec a s tím také vymizela jedna z utěšených stránek bývalého studentského života, neboť tyto pochody domů a z domů bývaly zvláštními pevnými páskami mezi studenty z jedné a téže krajiny. Pochody ty byly plné rozmaru a veselí, tak že jsme je tradicionálně podnikali v letech sedmdesátých ještě i ti, kdo jsme mohli jeti domů po železnici a dobrovolně doprovázeli jsme kollegy, kteří musili na svátky per pedes apostolorum.

Já na svatodušní svátky obyčejně putoval jsem z Hradce alespoň do Josefova pěšky. Jednou tahl jsem přes Černilov, podruhé na Víkov a po třetí přes Předměstí, ač drahou možl jsem jeti z Hradce až domů.

V jarních krásách rozvítý spanilý kraj mne vábil tak, že jsem nemohl odolati, abych se ním s hloučkem kamarádů neproběhl.

Z těchto pochodů pak vykvétaly další delší studentské prázdninové pouti po vlasti, jež dnes ani vzácná opatření „Spolku českých turistů“ nemohou k bývalému jejich rozvoji vzkrásiti, neboť české studentstvo za nynější doby na chůzi tak zpodobnělo, že běžíš dva dny po Krkonoších a potkáš tam celou kopu německých studentů ze severního Německa s „ruksaky“ na zádech, přes tu chvíli uslyšíš melodii rozmaru německé písně „Studio auf seiner Reis“, jucheidi, jucheida, ale český student je tam zrovna tak jako na Šumavě vzácností. Kdyby profesor se žáky někdy krásné ty partie nepřechá, z vlastního popudu by se tam z českých studentů vypravil jenom málokdo.

Se starými, šedivými vlasteneckými pány,

pátý vydala cyrillo-methodějská knihtiskárna Václava Kotrby.

Jest to v české literatuře na ten čas nejobsáhlejší dílo o novodobých dějinách a čtvrtý a pátý svazek jeho, obsahující historii soustátí habsburského a zejména českou, měly by býti historickou čítankou každého českého inteligenta. Hlavně novodobé české dějiny nalezly ve Kryštůfkovi interpreta, který nemá vůbec konkurenta. Prof. Dr. Kryštůfek vyložil je totiž ve příčinné jejich souvislosti od r. 1526 až do r. 1848 způsobem, jaký u nás rovného nemá, neboť nejvážnější jiné práce toho druhu, jež své doby v Zapově česko-moravské kronice uveřejňoval Jeho Excellence pan ministr Dr. Antonín Rezek, podírají o sto let později a končí o sto padesát let dříve, obírajíce se ponějvíce pouze XVII. stoletím, při čemž pan autor vědomě a zámyslně stál na stanovisku nejširším vrstvám přístupném, k čemuž byl účelem česko-moravské Kroniky nucen a jemuž nad své předchůdce i nástupce v jejím sepsování skvěle a spolehlivě vyhověl.

Proto na ten čas jest Kryštůfkův kritický rozbor českých dějin nové doby nejobsáhlejší a nejúplnější historickou prací svého druhu, z něhož možno českému inteligentu objektivní, věcné a platné poučení čerpati. Práce Kryštůfkova bude také směrodatnou i pro všechny budoucí jeho následovníky na poli tomto, neboť nikomu z nich nebude možno z vývodů Kryštůfkových ničeho vypouštěti nebo měniti, tak že budou leda jenom novými badáními a studiemi sesilovány.

Tolik bylo vhodno pověděti a ještě dodati k tomu, co o významu a důležitosti osoby Kryštůfkovy a jeho prací v naší veřejnosti bylo pověděno před týdnem v Praze. Že se to v listě východočeském děje, má své místo proto, že profesor Dr. Jan Kryštůfek jest ve východních Čechách rodilý, má tam četné přátele a známé. Rodištěm jeho jest město Humpolec, kde se dne 26. listopadu 1844 z patricijské tamní rodiny narodil, a tudíž také rodné jeho kraje budou mít o osobu a práce jeho především zvláštní a nepochybný zájem.

* * *

Naprostou nezralost a úžasnou nevyspělost naší české společnosti charakterisuje dnes názor, jakým český novinářský tisk ve své většině na české poměry pohlíží. Některé listy vypadají, jako by vycházely ne v Čechách, ale na měsíci a jakoby nevycházely pro Čechy, ale pro nějaké Luňany.

Vrcholem této smutné komiky českého novinářského tisku jest, že se otáčí čínskou zdí nevšímavosti. Některé listy nechtějí totiž docela nic věděti o tom, co se děje mimo okruh jejich stoupenců. Pro ostatní svět nemají docela žádného smyslu. Tak některé pražské

vzpomínajícími zaslých dob mladosti, v Krkonoších i na Šumavě se jeden dnes častěji setkává, než-li s českým studentem, který pro přírodní krásy své vlasti jakoby smyslu pozbyl —

V ohledu tom bývalo ještě před čtvrt stoletím jinak. Té „usedlosti“ při nás nebylo, jakou se honosí nynější naši „mladí starci“.

Jakmile jenom poněkud nám školní povinnosti dovolily, již jsme se do krajů jen rojili. Vykonať denně pěšky šest mil cesty, bývalo nám hračkou a pouti takové připadaly nám jako líbezný sen, jakého si člověk v pozdějších letech nikdy více popřáti a užiti nemůže.

Jakýmsi jako obligátním výletním místem královéhradeckých studentů bývala ještě za mých královéhradeckých studií dumná Kunětická Hora, která Zlatému prutu jako nějaký zakletý zámek se svými rozvalinami vévodí a k sobě láká.

Proto také jako septimáné uspořádali jsme roku 1880 v užším přátelském kroužku z Hradce na Kunětice bromadnou vycházku, jejíž vylíčení vyznívá z mého denníku jako tichý oblas dávno zaslých dob —

Mám o výletu tom z Hradce na Kunětickou Horu současně zaznamenáno: V pět hodin ráno dne 15. máje 1880 sešli jsme se na náměstí já a kollegové Klumpar, Kubásek, Svoboda a Vyčítal. Každý z nás byl ozbrojen holí nebo deštníkem. Udeřením páte, nakoupivše si do kapes rohlíků, vydali jsme se na cestu ke Kuněticům. Vyšli jsme Moravskou branou lukama ke Střebši. Slunko proráželo hustou mlhu, rosa se na trávě leskla a lid z okolí spěchal do Hradce na trh. Vzduch byl svěží, májový. Kolem nás bylo plno čerstvé zelené a sněžného květu. Od Střebše brali jsme se po silnici k Opatovicům ku přivozu, kde jsme se dali přes Labe na druhý břeh na veliké pramici přepraviti. Na pramici dal jsem se do řeči s jedním ze dvou převozníků, který mně vyprávěl, že v těch místech, na kterých se dnes nachází opatovický splav, stával před lety znamenitý klášter s velikým pokladem. A tu mně vykládal, že byl při tom, když před lety při stavbě splavu toho zatloukali piloty, že jím jedna z těch nechtěla žádnou mocí lésti do země a proto že ji na špicí okovali. Když potom okovanou beranem vpravovali do země, tu pod vodou náhle jakoby se něco propadlo a

české noviny vůbec se ani o to nestarají, co se děje a co se podniká mezi pražskými Němci. To zůstává české pražské společnosti hlubokým tajemstvím, které ovšem musí si Němci jenom chváliti, neboť česká společnost jest následkem toho obyčejně nepřijemné překvapována událostmi, jichž mohla býti jenom při troše moderního žurnalistického smyslu a při drobátku publicistických povinností českého tisku předem docela snadno ušetřena.

Avšak to vše jest starou vlekou chorobou českého tisku. Choroba ta vznikla před třiceti lety v dobách naší národní roztržky. Tehdy nedověděl se národ z mladočeských listů o tom, co dobrého a platného vykonali Staročeši a ze staročeských listů nevěděl národ o tom, co užitečného a záslužného pořídili Mladočeši. A nyní, když ostrost sporů těch pomínula, obrátil se „hrot“ této dávno zastaralé a zdětinělé vzájemné české upjatosti proti — Němcům, kteří si mohou dělati co chtějí, aniž by český lid musil býti o tom dle mínění českého tisku zpraven. V tomto způsobu novinaření spočívá ovšem také jistá míra výhody. Neboť není nad pohodu, když si je dá obecenstvo líbit!

Ovšem že se proti tomuto hospodářství celá řada osob opírá a brání, ale v ohledu tom bojuje přímo proti kolosu. Že by jednou nezvítězila, to se říci nedá, neboť časem každý Goliáš setká se se svým Davidem.

Avšak dnes umlčovací system, kterýž jest vlastně zakrýváním nevědomosti a lenosti, slaví své triumfy, jejichž jednou obětí jest u nás také vynikající český publicista a to snad jedině proto, že je to český kněz, jehož časovým a bystře cíleným pracem nevěnněji dostatek pozornosti, dokonce ani listy, které by to měly za svou nejpřednější povinnost a za zájem svého čtenářstva pokládati.

Nepotřebujeme ani výslovně uváděti, že míníme český tisk katolický, který nejokázaleji nese veškeré chyby a nedostatky časovosti tisku českého. Rozerván na řadu malomocných frakcí nachází největší své uspokojení a štěstí v tom, když může svému čtenářstvu co nejméně pověděti, aby pak o osobách a poměrech co nejméně vědělo.

Proto také ani česká katolická společnost skoro neví, co v české časové a příležitostné publicistice vlastně znamená český kněz Rudolf Vrba. Liberální, pokrokový, radikální a sociální tisk jí to nepoví a katolický tisk — také ne.

Práce a studie Vrbovy jsou známy a ceněny za hranicemi, ale u nás chudý český kněz jako by nebyl živ, ač imposantní řada jeho děl, jimiž veřejnosti skutečně prospěl, znamená dnes práci, jakou se tak brzy někdo druhý prokázati nemůže.

To zrovna neláká nikoho, aby se za takových poměrů vydal svou osobou, existencí a

nějakou čtvrt hodinu potom voda, mohutné vířící, brnula se do země, snad do bývalých klášterních sklepů, jež snad na věky zalila.

Sdělení to mne nanejvýš zajímalo a dojalo.

Od přivozu táhli jsme k opatovickému cukrovaru a pak do Opatovic samých. Z Opatovic brali jsme se úrodnými nivami, nadšeně prozpěvující „Kde domov můj“, ke vsi Hrobčicům a odtud šli jsme do Němčic, kde jsme v hospodě snídali chléb.

Napotom brzy začali jsme stoupati, jak se zde říká, „na hůru“, jejíž boky jsou posázeny ovocnými stromovými, jabloněmi, jež se právě nacházely v nejkrásnějším květu a sladce voněly.

Konečně došli jsme ke zřícenině prvního hradního valu a podal něho do nízké první brány. Druhá má vrata a stojí v ní nízká kamna bez komínu, tak že jest celá učouzená. Na nádvoří procházely se krávy a slepice a z jednoho okna vykukla na nás tlustá ženská tvář. Hostinská Formanka. Mohutné, rozpadávající zříceniny učinily na nás veliký dojem.

Když jsme se kolem sebe rozhlíželi, došlo nás ještě sedm hradeckých kvintánů a jeden sextán. Radostně jsme se vítali a chystali dále do hradu, ohlízejíce se po průvodcím. Za toho najednou přihlásil se nám veliký černobílý pes, který kroutě ohonem vedl nás zvolna do zřícenin. Když nás na příslušné místo dovedl, odběhl zase zpátky, aby dosloužil jiným.

Zde po dřevěných schodech dali jsme se do vyšších pater, na jejichž stěnách nacházejí se tisíce rozmanitých podpisů. Potom jsme si prohlídli sál, kde se v neděli a ve svátky obyčejně tančí. Konečně jsme vylezli na věž, kde jsme v celém sboru bouřlivě zapěli „Kde domov můj“ a „Hej Slované“. Značný kus krásné vlasti naší rozprostíral se kolem nás v celé své spanilosti. Kollekově zelenají se žírné nivy, v nich sedí útulné vesničky kolem rozlehlých měst a celým krajem jako stříbrná páska vine se mohutné již Labe.

Pobyli jsme zde hodnou chvíli a to proto, že sem z námi přišli v Hradci studující dva Bulhaři Jurukov a Grampolov. Do našeho zpěvu bouřlivě rány prachem skály trhajících zde dělníků. Pak ještě vylezli jsme na kapličky ke zvonečku v

badoucnosti v zápas za stranu, která chodí se zavázanými očima —

V novější době vydal kněz Rudolf Vrba spis „Oesterreiche-Beiträger“, pojednávající v řadě studií o politických, náboženských a sociálních poměrech přítomné doby vzhledem k „losromistickému“ bnutí. A až od vydání znamenité té knihy uplynul již rok, až se hranicemi působil. senci, těšila se největší pozornosti, přes to nelze říci, že by poučení z ní plynoucí mělo nějaký užitečný vliv alespoň na silně rozvětvený český tisk katolický, který byl povinen a docela snadno jenom při troše dobré vůle a dovednosti mohl vývody její v českých zemích zpoučarizovati tak, že by byly pronikly do všech českých společenských vrstev.

Poukazueme k tomu dnes schválně, abychom prokázali, že jest nevděčno u nás pracovatí třebaš nejplatnější a nejvážnější.

Osoba Rudolfa Vrby jest toho dokladem. Protože jest knězem, nechce o něm liberální tisk slyšet a protože něčemu rozumí, něco povědětí dovede, myslí si katolický tisk, že má býti pokorným a skromným a že může bez uznání tiše pracovatí dále.

Abý však tak vydatně a bez krutých starostí činití mohl, to ponechává se dobrutivosti Boží, která žíví i skřivánka v brázdě. A při tom se velebnému pánu Vrbovi ponechává příležitost k tím větším zásluhám, aby si totiž své spisy vydával svým nákladem a o jejich rozšíření postaral se také sám, neboť mu může postačítí jako obzvláštní čest, když se mu trpí a dovolí, aby s největším sebezapřením bojoval a zápasil za udržení poměrů, jež mu umožňují, aby byl chudým knězem na pensi! Jakou slávu si podobným životem získal František Doucha!

Že to straně, o níž mluvíme a která stěží si sinekurami disponuje, zrovna k žádnému prospěchu a pro žádnou parádu není, když se tak „štědře a blahovolně“ ku pracem jednoho z nejřednějších, nejplnějších a nejplatnějších svých publicistů chová, toho netřeba vykládati. A bylo by to také zbytečností, neboť velebnému pánu Rudolfu Vrbovi jeho literární činnost působí zajisté že sama jenom blahé potěšení a na tom může mítí docela dost, poněvadž mnozí jiní kouzla toho musí si odepíratí, nemajíce k němu žádných příčin. A jestli chce tento nadšený zápasník za katolickou věc v českých zemích mítí také nějakou pozemskou odměnu, ve příčině té ponechává se mu ochotně volná ruka, aby si ji zjednal sám.

Ať si koupí někde v židovské směnárně promesu a ať na ně vyhrá 400.000 K a tím bude nejen pro své stáří jak náleží zabezpečen, ale také mu bude pěkně umožněno, aby si nemusil přístě sousto od úst utrhovatí, až ho

konečně, skončívše prohlídku zřícenin, sesedli jsme se v jedné bezstropé hradní jizbě.

Stojí v ní na kolech přibytí stůl, rostou tady čtyři švestkové stromy a v koutě jest nasázen záhon cibule. Jak jizba tato vyhlížívá před třemi, čtyřmi sty lety?!

Kvintáné pili mléko a my z „filosofie“ obžerstvovali jsme se pivem a zakusovali k němu chleba s máslem. Když jsme takto ve veselosti a dobře se majíce seděli, přibyl mezi nás též hradecký oktáván Roček a čtyři sekundáné, tak že se nás zde sešlo celkem z studentů jenom z Hradce.

O půldvanácté jsme se sebrali a vydali jsme se na další cestu k Pardubicům. Na rozloučenou vyšla za námi hostinská Formanka a prodávala nám doutníky. Pod ořechem pobladil jsem psa, který nás prvé vodil a dojat, opouštěl jsem památnou zříceninu.

Kráčeli jsme skrze lomy, kde více než-li sto lidí buď skálu prachem trhá, buď stavební kámen do sáhů rovná, anebo drobné jeho kusy na šutrování silnic tluče.

Asi ve tři čtvrtě na jednu dorazili jsme přes vesnici Rab k laskému mostu do Pardubic a šli jsme „na Veselku“ k obědu. Z „Veselky“ vzkázali jsme si pro kolegu Liebicha, který byl doma na svátcích a ten nás potom provedl městem, v němž nás hlavně starý zámek zajímal.

Ke čtvrté hodině vypravili jsme se na zpáteční cestu ke Hradci, kamž jsme po dlouhé, rovné silnici k večeru dorazili, váleční hladoví a unavení, tak že jsem potom šel ihned spát —

Tolik jsem si zaznamenal o svém výletě na Kunětickou Horu, již navštívití bylo jakoby povinností hradeckého studenta tehdejší doby.

Však jsem ještě jednou potom k vůli milé Kunětické Hoře mohl msti ve škole velikou mrzutost s váleným svým profesorem dějepisu Janem Bohuslavem Miltnerem.

Bylo to v oktávě již po velikonočních. Probírali jsme statistiku mocnářství rakousko-uherského. Já sedal v předposlední lavici na kraji zrovna u okna, jímž bylo vidětí na Zámeček a na celý Zlatý prut až k Pardubicům. Z roviny jeho vynikaly modravé obrysy Kunětické Hory. Často a často jsem se na ně zahleděl tak, že jsem školnímu vyučování valně pozornosti nevěnoval.

To provedl jsem také při profesoru Miltne-

rase posedne počítily nápad a bude chtít nějakou katolické věci sloužící publikaci vlastním nákladem vydati.

Sta jiných páňů nepišou a nečtou nic a jsou také živi. Když se chce tedy někdo pro ně a za ně pálit, ať jenom se páli.

Nepsali jsme žádnou satyru, ale dotkli jsme se časové poměrá, jež v katolickém tisku jsou i nepřátelům katolické věci směšnými a nepochopitelnými.

Pan Vrba nám dovolí, že obětavost a práce jeho upřímně obdivujeme!

Obrana.

(8) **Práva kolonistů českých a německých.** V nynějším boji za české školy ve Vídni dobře jest srovnatí, jak se vede a vedlo v naší říši přistěhovalcům německým do území českého a jak se chovají Němci k přistěhovalcům českým do území německého. Když blahovůlí Přemyslovců Němci z říše do naší země přicházeli, dávána jim větší práva než obyvatelstvu domácímu. Města Němci v Čechách zakládali tvořila hotové aristokratické skupiny v státě českém. Sít těchto německých ostrovů tvořila téměř stát ve státě; na účet a na úkor obyvatelstva českého Němci bohatli a politicky mohutněli.

A co vidíme nyní? Čechové stěhující se do Vídne, spěchají do města své vlastní říše, nejdou tady do soustátí cizího. A přece zde, v hlavním městě říšském, neuznává vláda za věc spravedlivou, aby jim byly povoleny aspoň nižší české školy. Čechové přispěli ke kulturnímu a hospodářskému zvelebení Vídne daleko více než středověcí němečtí kolonisté k zvelebení Čech; a přece na padesát tisíc českých dětí jest zde bez školství národního. Jak „loyálně“ se chovají zástupci Němců k právům domu Habsburského, jest obecně známo; poslanci Schönerer a Wolf ukázali nejednou, jak Rakousko-Uherskou říši milují. Posledně poslanec Pernerstorfer napadal náš panující dům tak vášnivě a nespravedlivě, že by už Körber dobře mohl pozuatí, kdo se stará o další existenci říše upřímněji — zda Čechové či němečtí nacionálové. Ale marno všecko mluvení. Körber má se sice staratí o upevnění svazku říšských zemí, ale raději povoluje křiku ne-loyálních vášnivců, než by vyhověl spravedlivým požadavkům Čechů, Habsburskému domu oddaných. Kdo to vlastně otřásá základy říše?

Rozhodnuto, že Čechové nebydlí ve Vídni jako národní kmen, ale jako kolonisté. Srovnajme však: zda v skutečnosti Němci do Čech se stěhující nebyli kolonisty spíše než obrovská masa Čechů vídeňských? Jsouce v kruš-

rovi, když mne soused Liebich šfouchne. Podívám se naň. On dělá jakoby nic. Podívám se na pana profesora Miltnera a ten se po svém způsobu jako škodolibě usmívá. Ve třídě panuje ticho.

„Řezník, k mapě!“, najednou řezavě pronese. Já první volání ve svém zamyšlení přeslechl. Pan profesor vida, že hledím oknem, schválně mne vyvolal.

Na druhé zavolání jsem ihned poslechl a vypravil jsem se k mapě mocnářství rakousko-uherského, jež visela na druhé straně třídy. Když jsem k ní došel a čekal na otázku, netušil jsem nic dobrého.

„Vyhledejte Kunětickou Horu!“, uložil mně pan profesor Miltner.

Tu jsem byl již doma, o co běží. Pan profesor Miltner byl velice nedůtklivý pán, věděl jsem, že ho nějak urazití nesmím a cítil jsem, že mne vlastně nepozornost a vyhlídka na Kunětickou Horu kárá. Jak se mu zachovat, aby z toho nebyl u něho velice snadný konflikt? Kdybych byl na mapě na Kunětickou Horu ukázal, věděl jsem, že by byl uražen, neboť podobně malicherných otázek v oktávě nedával a proto jsem se mu beze slova uklonil a odešel jsem zpátky na své místo.

Pan profesor byl s tím úplně spokojen, když viděl, že mne otázka ta mrzí a že vím, proč jsem ji dostal.

Více neřekl nic a vyvolal jiného a když jsem později jednou po letech na to přivedl řeč, pohodil hlavou a řekl: „To je zlé na gymnasiu! Jako vojáka jsem vás za nepozornost nemohl kárat jako dítě.“

Profesora Miltnera měla naše třída na dějepis a zeměpis po celé gymnasium. Ale nerozuměli jsme mu, neboť jeho způsob vyučování byl nám nepochopitelný a obtížný, ačkoliv jsem ho později uznal za úplně správný.

Pan profesor Miltner uložil nám ku př. v septimé sedmiletou válku a v hodině na to začal zkoušetí války punské t. j. u něho musili jsme mítí stálý a bezpečný přehled celého všeobecného dějepisu a celý zeměpis musili jsme ihned v kvintě ovládatí úplně bezpečně.

Zajímavým byl také jeho výklad vzniku mocnářství rakousko-uherského, jehož základ okázale hledal ve státě českém a kladl na to důraz, že takováto státní skupina jest erupcí dějin. Samo

ném svém boji odkázání jedině na svépomoc, voláme: podporujme účinně školu Komenského, nešetřme penězi na jednotu sv. Methoděje, která má posud 50.000 korun dluhů! Nechť vláda sezná, že nám není osud vídeňských krajanů nikterak lhostejným.

Politický přehled.

Na říšské radě 24. listopadu měl dr. Körber zase velkou řeč, která byla vlastně ústupem před Němci, jímž slíbil, že právnická fakulta italská v Innosti více otevřena nebude, mluvil o nestrannosti vlády, Němcům i Slovanům vše hladce vyložil, ale přece nikdo není spokojen. V úterý a ve středu pokračováno v rokování o prohlášení ministerského předsedy. Mezi poslanci ostatně pramalý zájem, že sněmovna teprv po dlouhém shánění poslanců může v jednání započítí. Vyjednávání mezi stranami trvá dále, ale naděje na dělnost parlamentu malá. Něm. lidová strana šve Čechy do obstrukce heslem: Čechové musí buď kapitulovat nebo býti přemoženi. V neděli demonstrovali ve Vídni social. demokraté proti novému škol. zákonu a chtěli vniknouti do radnice, byli však rozeznáni. — Vyjednávání o obchodní smlouvě s Německem ve Vídni nevedlo dosud k žádnému výsledku a porady o tom zatím přerušeny.

Oposice na sněmu uherském, poražena byvši přijetím vládní předlohy o prozatímní změně jednacího řádu, přenáší boj na ulici. Oposičníky vyvolány na univerzitě tak povážlivé výtržnosti, při nichž zakročením policie tekla krev a universita prozatím uzavřena. V neděli pořádány po celé zemi schůze lidu protivládní.

Papež poslal kněžstvu v Terstu, Zadru a Rjece pokyny, dle nichž má kněžstvo co nejvíce působiti k zmírnění národnostního boje.

V Rusku počíná vanouti za nového ministra vnitra Mirského nový duch. Dopouští se, aby se konaly porady zástupců zemstev a velkých měst o opravách na obrození říše.

Výbor francouzské sněmovny zamítl vládní předlohu o odloučení církve od státu 13 proti jednomu hlasu.

Na mandžurském bojišti dle zprávy samého Kuropatkina nezůstano Rusové nečinnými; bojuje se již 3 dni. Do Mukdenu docházejí stále nové posily. Na Port Arthur podniknut ze soboty na neděli zase všeobecný útok který veden byl dosud s nebyvalou prudkostí. Z Tokia nařizeno, aby pevnost vzata byla za každou cenu, ale vše marno. Zprávy japonské samy hlásají, že následkem tvrdošíjného odporu Rusů Japonci cíle svého nedosáhli a že ztratili na

podobnou říši založil proti Avarům, vykládal, a poukázal, že se to později z různých dějinných příčin opakovalo za Boleslava, Břetislava, Přemysla Otokara atd., až konečně došlo k tomu opět za Jageilovců zapříčinou společné obrany proti Turkům.

Když jsem později o výkladech Miltnerových uvažoval a když leta uběhla a já stále přehled všeobecných dějin v paměti zachoval a v zeměpisě se vyznal, poznal a pochopil jsem, jak to byl učitel výborný.

Z Hradce, kde byl velice platně literárně činným, dostal se do Prahy na akademické gymnasium, tu převzal redakci „Archaeologických památek“ a když se chystal k nejvážnější vědecké činnosti, na niž se již od studentských let připravoval, přepadl byl chorobou, již dne 31. ledna 1887 v Praze ve věku 45 let a pěti měsících ke škodě českého školství i vlastivědy podlehl —

Nahodil jsem se zrovna v Hradci, když byly zde zařazeny v Mariánském chrámu pro žactvo gymnasia smuteční bohoslužby a zadržávalo se mně přímo do srdce, když po černé mši chrámem v mocném sboru zazněla dojemná „Animas fidelium“ —

Roku 1879 na královéhradeckém gymnasiu maturovali: JUDr. Karel Batěk, notář v Praze; Antonín Citta, zemřel jako kněz deficient; Jan Čapek, farář v Rápicích; Jan Červenka, městský tajemník a spisovatel na Král. Vinohradech; Arnošt Čerovský, zemřel jako notář; JUDr. Erhard Gubo, zemřel jako komisař bejtmanství v Táboře; JUDr. Emerich Güttler, zemřel jako kandidát advokacie v Hradci Králové; Ant. Jakoubek, obchodník na Král. Vinohradech; Antonín Macků; Karel Mayer; Alois Mikš, fidelel kůru kath. chrámu sv. Ducha v Hradci Králové; Aug. Eug. Mužík, spisovatel a redaktor v Praze; Josef Paš, kontrolor při pošt. fideletství v Praze; Frant. Pavlíček, farář v Cerhovicích; Jan Ruml, farář v Jeticích; Jan Seidl, děkan v Černilově; Jan Slavík, učitel; Ludvík Souček, katecheta měšť. školy v České Třebové; Alois Soukup, farář v Ločenicích; Václav Šejvl, gymnas. profesor; Jos. Štastný, zemřel jako právník; Jan Ullner, redemptorista; MUDr. Karel Ulrich, zemřel; Lambert Vichta, farář ve Stěžerách; Jan Volánek, farář v Běstvině; JUDr. Daniel Wiesner, zemřel jako advokát v Náchodě a Eduard Zych, zemřel po maturitě.

7000 mužů, kterýžto počet jistě bude větší. Dle toho stav obležených není nikterak beznadějný, že je tu ještě dosti zásob a obránců. Ženy snášejí v Port Arthuru všechny obtíže a nesnáze s muži. Manželka gen. Steesla při svém dobrovolném ošetřovatelském úkolu byla střepinou granátu poraněna. Mezi Japonci následkem dosavadních nezdarů panuje stísněnost a malomyslnost. Uzavření přístavu portarthurského velmi ocháblo, ježto většina loďstva japonského se opravuje a připravuje na přechod loďstva baltického, které blíží se jižnímu cípu Afriky, druhá část brázdí vlnami moře Červeného.

Z činnosti katol. spolků.

Ze Slezského Předměstí. Schůze dne 27. listopadu pořádaná uspokojila pořadatelstvo dokonale. K shromáždění dosti četnému promluvil p. J. Sabala o tom, jaké postavení zaujímá katolictvo v českém národě. Poukázal, že se neustále zabýváme naší protivníky do krajní nedůslednosti, že nás pronásledují nikoli vědou, ale vymyšlenými nepravdami. Taci „vlastenci“ do vlastních krajanů bijí pro jejich náboženství katolické, ale židovské poklesky soustavně zamílčují. Uvedl několik příkladů, jakými nepoctivými protikatolickými spisy dá se snadno i naše inteligence klamati. Potřebí, aby katolictvo se semklo v organizovaný šik proti tolika pomluvám. Budeme-li statečně na základě pravdy a spravedlnosti čeliti svým odpůrcům, pak se naše postavení v národě zlepšit a nepřítelé ve své zvěsti budou o mnoho opatrnější. Řečník skončil za sympatického potlesku.

Z Holohlav. Zajisté potěšíme všechny přátele spolkového života zprávou, že i u nás založen „Lidový křesťansko-sociální spolek pro Holohlavu a okolí“. Ustavující schůze, jak již minule oznámilo, konala se 27. listopadu 1904 v místnostech p. Tučka o 2. hod. odpol. Schůzi zahájil dp. Fr. Frydrych, kaplan v Holohlavech, načež ujal se slova vdp. Dr. Fr. Reyl z Hradce Králové, který k nám s p. J. Polákem, tajemníkem všeoborového sdružení dělnického, zavítal a v řeči přes hodinu trávící jasně vysvětlil čtené shromážděným mužům a ženám účel spolku křesťansko-sociálního, který bojovně má proti vzrůstajícímu se duchu bezbožeckému a věští členy své k tomu, by životem svým ukazovali, jak blahodárné ovoce přináší vznešená nanka Kristova. Řeč slovněho p. řečníka, známého to a obětavého podporovatele spolkového života, neminula se s účinkem, což viděti nejlépe z toho, že padesát mužů a žen ihned v Holohlavech za členy naší jednoty se přihlásilo. Členy zakládajícími se stali: vdp. A. Kozák, děkan a dpp. Fr. Frydrych a Fr. Novotný, kaplani. Předsedou dp. Fr. Frydrych, kaplan v Holohlavech, za výbory pánové: Fr. Prokop, rolník v Holohlavech, J. Tuček, rolník v Holohlavech, Jos. Horák, mistr pekařský ve Smiřicích, V. Kottland, mistr tesařský ve Smiřicích, B. Bartošek, mistr klempířský ve Smiřicích, J. Černý, rolník v Černozičích. Za náhradníky zvoleny: pí Anna Prokopová a sl. Josefa Fajfrová, za revisory pánové: Jan Baláš, mistr krejčovský ve Smiřicích a V. Sehnoutka, rolník v Holohlavech. Jednota naše beze všeho hluku, tiše vešla v život, z nadšení však, jaké četní její členové jeví, dá se souditi, že bude utěšeně prosperovati. Ovšem vše záleží na členech. Členové musí v lásce a svornosti společně pracovati a jednotu mravně i hmotně podporovati, a pak jednota naše čtené naděje v ní kladené jistě splní. Proto voláme ku všem Vám, kdož nebáli jste se postaviti pod prapor Kristův a stali jste se členy naší jednoty: „Stali jste se bojovníky za svatou a spravedlivou věc. Nuže, buďte bojovníky dobrými a statečnými! Nedbejte nepřátel, kteří snad zasypou Vás různými nádkami a posměchem, kteří bojujete budou proti Vám nejpodlejšími zbraněmi a vytrvejte! Hájíte pravdu, která vítězí. Nehleďte na bážlivé, nerozhodné a pohodlné, kteří Vás opustili, v řady Vaše nevstupujte, ačkoliv jste pevně očekávali, že i oni přijdou! Odsoudili se sami. Vaším vzorem necht jsou ti, kdož již po celou řadu let ve spolcích blahodárně pracují, obětující časnému i věčnému blahu spolubližních všechny své síly. Jejich příkladu následujícíe plňte všichni svoji povinnost, pracujte, a pak naše milá jednota stane se pro nás pravým požehnáním, čemuž voláme Zdař Bůh!“

Z Třebouchovic. Katol. Jednota naše pořádala v neděli dne 27. t. m. zábavu s přednáškou dp. Řezníčka, katechety z Vamberka, jenž obral si za thema řeči své „Cena práce“. Dokazoval, že není pravda, jak mnozí lidé tvrdí, že katolické náboženství proklelo práci; dovolával se písmena svatého, kdež zřejmě o práci se praví a dále že i Kristus Ježíš jako syn chudého tesaře na svět přišel. Po stkvělé té řeči přednesli členové odboru zábavního jednoaktovku a několik solových vystupů. Návštěva byla slušná. Ku konci sloužil projeviti všem, kteříž o zdar této zábavy se přičinili zvláště dp. řečníku srdečně „Zaplat Bůh!“

Odbočka Všeob. sdružení křesť. dělnictva pro Parník a okolí pořádala v neděli dne 20. listopadu měsíční spolkovou schůzi, na níž přednášel dp. místopředseda K. Keppl, kaplan v Č. Třebové. Zmínil se předem o působení a důležitosti odborových spolků, poukázal na důležitost tisku, na blahodárné působení dobré četby v rodině a jeho

vliv ve veřejném životě, a naopak zase na zhoubu tisku špatného, když se ho užívá, aby sloužil někomu pro sisk, slávu, neb různým vládním a jak se jej smocnil velkokapitál na úkor dělného lidu a sedláctví proti naší sv. církvi a náboženství. Jako prostředek připomenul slova zesnulého nejdp. biskupa Brynjocha (k památce dne jeho úmrtí). Ponukl nás, jak učiti se máme od soc. demokratů podporovati tisk svůj a na stole v rodině nevěrecký list neb knihu netrpěti. Uvedl též mnoho krásných příkladů. Ke konci dán návrh, kdo může, aby se stal přispívajícím dobrodincem na založení knihovny v odbočce několika haléřů ročně, a takto se stali šifiteli dobré četby. Doporučení též kalendáře katolické a sice Štít, Kotrbovy, Sv. Vojtěcha a kalendář „sv. Josefa“. Přednáška zdařilá, návštěva slušná. Důst. pánu Zaplat Bůh!

Zprávy místní a z kraje.

Zprávy diecéšní. Vyznamenání: Vdp. Ant. Svatoš, děkan ve Vys. Mýtě, jmenován bisk. notářem; dp. Lambert Vichra farář ve Stěžerách, obdržel Exposit. canon. Ustanovení jsou: p. Eberhard Čunda, zám. kaplan v Cholticích, za faráře do Svinčan; p. P. M. Kar. Hájek, O. S. B., za kaplana do Ném. Verneřovic; p. Frant. Knapp, kaplan, za administr. ve Vysokém Veselí; p. Jos. Filipi, kooperátor ve Vítkovicích, za kooperátora do Janova; p. Jos. Stanislav, kooperátor v Janově, za administrátora do Vítkovic; do budějovské diecése propuštěn p. Jos. Hypš, kaplan ve Šlapánově, k investituře na faru Seewiesen. V Pánu zesnuli: p. Antonín Píčan, farář ve Vys. Veselí, † 10. listopadu (naroz. 1838, vysv. 1864); p. Ant. z Altenburger, (V. Vula.) farář ve Vítkovicích, † 20. listopadu (naroz. 1845, vysv. 1868). Uprádkla se: fara ve Vys. Veselí, patron. Karel kníže Paar, do 28. prosince; fara ve Vítkovicích, patron. nábož. matice, do 4. ledna 1905.

Vzpomínka na rodáka královéhradeckého, kněze učence a buditele národa, Stanislava Vydra. Zítřka dne 3. prosince bude tomu celých 100 let, co odebral se na věčnost šlechtitý kněz a profesor matematiky na universitě pražské Stanislav Vydra, muž o národ velice zasloužilý. Narodil se r. 1741 v Hradci Králové z rodičů nepříliš zámožných. Vycvičiv se v domově v základních vědomostech literárních, vstoupil r. 1750 do gymnasia královéhradeckého, na němž toho času působili Jesuité. R. 1757 vstoupil do řádu jejič, kde vzdělával se v jazycích klasických, dějepisu a zeměpisu. Ač věnoval se později i filosofii, nezapomínal zdokonaliti se ve spisovné řeči otcovské. Než láska a nevěstní nadání matematické uvedlo jej záhy na jinou dráhu. Na doléhání výtečného astronoma tehdejší doby, Steplinka, přidán jest učenci tomu P. Vydra za adjunkta, v kterémžto úřadě po celá čtyři léta horlivě působil. R. 1769 vyzvěcen jest na kněze, načež poslán byl do koleje jejičské, aby tam dle pravidel řádu svého dokončil terciát. Po této skoušce působil na osadě vilémovské jako kněz i dobroděj chudého lidu, který pohlížel na Vydra jako na svátce. Když r. 1772 uprázdnilo se profesorské místo na pražské universitě odchodem matematika Zena, byl učenec náš k návrhu Steplinka na toto místo dosazen, ješto již před tím byl na doktora filosofie a svoboda učení promován; dobyv si nevěstní chvály i důst. zůstal na universitě i po zrušení řádu jesuitského, ač jiní členové téhož řádu učitelská místa svá opustiti byli donuceni. Vydra napsal celou řadu matematických spisů v jazyce latinském, z nichž první vyšel r. 1774. Z děl jeho v tomto oboru jest nejvýznamnější „Historia mathecos in Bohemia et Moravia“, v kteréžto práci Vydra soustavně vypisuje, kterak matematika u nás v Čechách a na Moravě byla pěstována již v minulých dobách různými učenými domácními. Ani fysiky, tehdeš málo pěstované, nezamědával, ač vydal i celou řadu svých latinských a českých řečí tiskem, z kterých poznáváme, jak výtečným byl i řečníkem. Zvláště zajímavá jest sbírka jeho českých proslavů duchovních: „Svazek kázání svátých“ (roku 1799). Proto také byl často k slavnostem církevním zván jako kazatel a zástupce lidu valily se všude za ním, že i prostorné pražské kostely nestačily. Těmito i jinými pracemi utrpělo zdraví Vydrovo tou měrou, že r. 1799 začal chřadnouti a posléze i oaepl. Leč, ani ztráta zraku nevytrhla Vydra z činnosti jeho. Důkazem toho jsou nejen vtipné epigramy, ale i první česká matematická učebnice, kterou diktoval písaři svému a kterou později i nástupce jeho, premonstrát Jandera, tiskem vydal. Ze toto dílo vyšlo, máj zasluhu Josef Ziegler a Jan Dostál, jeho žáci a pozdější buditelové českého lidu, kteří z lásky k svému slepému učiteli za písaře se nabídlí. P. Vydra vynikal netoliko jako učenec a zbožný kněz, ale i jako vlastenec, který studující mládež probuzel, by se neodnárodnila, ano, naopak, aby stala se svému lidu a počtem národního probuzení. Jungmann i jiní křisitelé našeho lidu velice si šlechtitného kněze vážili a nejednu vzpomínku mu věnovali i po letech, když již na Olšanském hřbitově tělo Vydrovo tlelo. Zemřel Vydra po krátké chorobě, jak jsme již z počátku uvedli, r. 1804 a pohřeb jeho byl tak slavný, že podobného Praha do té doby snad neviděla. Kamenný pomník zřizen byl tomuto českému učenci a knězi r. 1816 v sílních universitní bibliotéky, kde podnes jej vidíme. Za to díla jeho stala se dosud vzácnými, ač jsou zachována všechna, ale ponejvíce jen v knihovnách klášterních. Jediná podobizna slavného matematika, provedená v olejomalbě, zachována v bisk. kněžském semináři v Hradci Králové. Tou dobou nalezá se v rezidenci OO. Jesuitů hradeckých. Bylo by záhodno, aby i učené české kruhy povšímy si letos stoleté památky vzácného učitele, učenice i křisitele našeho, jakých dosud bylo velmi málo.

Duchovní akademie. Sdružené katol. spolky královéhradecké oslavují v neděli dne 4. pro-

since 1904 ve dvoře Adalbertina padesáté jubileum prohlášení dogmatu o Neposkvrněném početí Panny Marie duchovní akademii se laického spoludělníkův p. t. pí. intenzírové Jandové, pí. radové Bartheldyové, dámského pěveckého sboru, prof. Vacka a pp. boboslovci. Program: 1. a) Witt: „Ave Maria“ b) B. Förster: „Orám, orám“ c) Pícka: „Ježíšovo setkání s Matkou“ (mužský sbor). 2. Světlík: „Matce Boží“. Báseň. 3. K. Stecker: „Ave Maria“. Sopranové solo. 4. Prof. Dr. Šule: Slavnostní řeč. 5. Golttermann: „Capriccio“. Cellové solo. 6. Hymnus Mariánský. Smíšený sbor se sopranovým a altovým solem. Začátek o půl šesté hodině večer. Číslovaná sedadla 60 h, nečíslovaná 40 h. Vstup ke stání volný. — Předprodej lístků v Adalbertinu č. dvař 1. Čistý výnos bude věnován na zakoupení sochy Panny Marie Lurdské. Předplatky budou zvláště kvitovány.

Pobožnosti. Na zakončení slavnosti jubilejní prohlášení článku víry o Neposkvrněném početí Panny Marie konají se ve zdejší chrámu Matky Boží pobožnosti (kázání, litanie a sv. požehnání) ve dnech od 4.—8. prosince, v neděli a ve čtvrtek o 4 hod. odpolední, ve všední dny o 6¹/₂ hod. večer. Ve čtvrtek koná pobožnost J. M. nejdp. biskup.

Sousoší marianuské v Hradci Králové. Letošní jubileum marianuské, připomínající 50leté výročí prohlášení dogmatu o Neposkvrněném Početí Panny Marie, zavdává nám příležitost, abychom si povšímy sousoší marianuského v Hradci Králové. V r. 1714 zuřil v Hradci mor a městský magistrát učinil slib, že bude-li pohroma tato odvrácena, vystaví sousoší na náměstí. Die slibu učiněného počalo také městské představenstvo téhož roku se stavbou sousoší uprostřed náměstí ke cti a slávě Boží neposkvrněné Panny před porodem, v porodu a po porodu nejsvětější Marie, sv. Joachymu, sv. Anně, sv. Josefu, sv. Šebestiánu, sv. Vavřinci, sv. Karlu Borromaeu, sv. Václavu, sv. Janu Nepomuckému, sv. Františku Xaveru a sv. Rozalii ke cti. Roku 1717 dne 9. srpna bylo sousoší toto se všemi ozdobami dokonáno a čtvrtým letopočtem opatřeno: 1.) Pereni honori virginis Deiparae sanctaeque decadis. 2.) Splendori Eleonerae, augustae caesarum parentis. 3.) Prosperitati incliti magistratus, dotalis urbis. 4.) Protectioni ac largiori benedictioni populi reginae hradecensis pie erecta consisto. (1. Ku stálé účtě Panny Bohorodičky a svatě desítky (totiž zmíněným 10 světcům), 2. štědré Eleonore, vznešené matce císařů, 3. ku prospěchu slavného magistrátu věnného města, 4. ku ochraně a hojnějšímu požehnání obyvatelstva královéhradeckého zbožně zbudované zde stojím). Ovdovělá císařovna Eleonora, choť císaře Leopolda I., jakožto paní věnného města Hradce věnovala na sousoší tříletní poplatek, jenž jí z města příslušel. Socha sama, jak z nápisu patrno, nebyla zbudována ku počtě Neposkvrněného početí Panny Marie, v tom smyslu, jak je článek víry z r. 1854 vykládá, nýbrž ku počtě nadpřirozeného početí Pána Ježíše z panenské matky. Neposkvrněné početí Panny Marie dle znění zmíněného již dogmatu znamená, že Matka Boží sama byla bez poskvrny hříchu dědičného počata čili jinak, že se narodila bez hříchu dědičného v tom stavu svatosti, jaké se těšili andělé a první lidé.

Zvláštní vyznamenání hradeckého spisovatele. Zdejší advokát dr. Alfréd Rudolf, tichý, ale neuvážený pracovník pro vzájemnost česko-bulharskou, sepsal letos v bulharském jazyku dílo: „Za spomen na gerojite“ (Na paměť hrdinů). Jsou to novelistickou formou vyličené scény z posledních rusko-turecké války. Spis bohatě ilustrovaný věnován památce cara Osvoboditele a šipeckých hrdinů. Tato kniha uznána za jazykově úplně správnou a z nařízení ministra vyučování dra Šišmanova přijata do školských knihoven bulharských. Bulharský kníže Ferdihand projevil autoru zvláštní uznání, přijal knihu do své dvorní bibliotéky a dal zaslati panu dr. Rudolfovi svoji vlastní podobiznu velkého formátu. Nad to však z nařízení ministra carského domu v Petrohradě tlumočil ruský konsul ve Vídni (Kapnic) autorovi dopisem ze dne 25. listopadu dík cara Mikuláše II. Pana doktora Rudolfa došlo ještě více jiných děkovných příspěvů. Od vědeckých účastníků bojů na Šipce docela poslány do Hradce některé věci z válečné kořisti (turecká důstojnická šavle, šavle prostého vojína, handžár). Pan doktor ztrávil v Bulharsku dlouhou řadu let a v písemnictví bulharském již dlouho jest činný; jeho jméno jest u bratrského národa bulharského velice populárním.

Dopis Čecha z rusko-japonského bojiště. Z dálného východu, z deště kuli, za rachotu děl, za vraždění davů hledě téměř ve tvář smrti, zaslal český hrdina svému příteli v milém „Hradečku“ delší dopis, z něhož se vzácným dovolením několik vět s našimi čtenáři beze změny sdílíme: „... Co chvíli dojde nás nebo přivezou spoustu raněných. Haed po Ljaojanském boji, kdy nám mnoho důstojníků vybili, světeno mi řízení „důstojnického sobraní“. Tím jsem částečně v bezpečí, ale na jak dlouho, nevím. Jáme ve „Východním oddělení“, a páni Japonci se na nás dnes rozešli. Naši drží jednu horu, velmi vysokou a okopali se tam; se tří stran mají Japonce na krku, jenom z jedné strany máme s nimi spojení. Již od rána zasypávají posici tu šrapnely, až sem

se chvěje — — — Japonci brali horní útokem a naši mlčeli, až když přišli na sto kroků, do nich spustili; účinky byly hrozné — — — Naši ranění nenechávají se ani odvésti, jdou sami k obzvišti a ještě nesou sebou celou výstroj. Jsou to opravdu hrdinové! O Ljaojanském boji mluví tci, že to bylo pravé peklo — do smrti na tu hrůzu nezapomenu. Devět dní jsme nespali, málo jedli, ale mnoho promokli. Začalo to 13. u vesnice Kusancy; čtyři dny jsme ustupovali obn a 16. večer jsme už byli u Ljaojanu. Dne 17. jsme byli jako posila u gen. Kondratěnka; zde v tom boji jsem byl trochu raněn. — Nejhorší den byl 21., nedej Bůh, co se tam dělo. Vzduch byl otrávený výbuchy granátů, země se třásla a byli jsme celí černí — — — Ten den jsem byl již bez paměti, a myslím, aby to tak ještě den trvalo, jistě se zbázním. V hlavě mi hučelo ještě 4 dny — — — V novinách u Vás psali samé nesmysly. Náš plán byl boj na zadržení Japonců a ne jak u vás psali, že to byl zoufalý boj. Japonci tam bylo jako much, na 300.000 a nás 125.000, ale dostali přec, že na to do smrti nezapomenu. Proč za námi nešli k Mukdenu? Nyní teprve my začínáme — — — Dnes v noci bylo asi deset mužů posláno pod horní nášeho pluku, aby plašili Japonce. Pod horou, kterou před 2 dny zasypali Japonci granáty, našli naši raněného vojína, který tam ležel plně 2 dny. Chudák, jak se radoval! Vypravoval, že k němu přišel Číňan, který měl nedaleko něho fusu (barák) a prostře lenou nahu mu přelomil a do hlavy ho bil. Chtěl na něm penis; raněný mu dal svůj plášť i poslední košili, jen aby ho netýral. Jsou zde nyní kruté mrazy, zvláště na horách; a Japonci pomalu mrznou. Nemoci u nás nebylo takřka žádných, mimo bolení břicha. Jest mi tu tak smutno, vždyť jsem tu sám a sám — — — Za Ljaojanského boje zajel jsem si na koni na nádraží. Myslel jsem, zda tu neuvidím našeho poslance Křofáče. Bylo asi 1 hod. po poledni, když začali Japonci nádraží zasypávat granáty; nastal strašný zmatek; na místě byly zabity tři sestry, obchodníci vše zanechali. Pán Bohu a utíkali k Mukdenu. Kdo chtěl, bral. Na tu bouřaninu jsem byl zvyklý; všel jsem do jednoho krámu. Sotva že jsem vyšel, již granát rozbil půl stěny. Vsedl jsem rychle na koně a ujel jsem šťastně bez úrazu. Máme to zde příjemné; již osm měsíců vládne se po polích. Z Izěvka mi majitel pivovaru s jeho paní (Češi oba) nabídli v případě poranění svůj dům k ošetřování. Hodní lidé, co? — — — Miniaturní obrázek, ale cenný zajiště; k dojmům nutiti zde netřeba.

Z měst. Kileperova divadla. (Společnost p. Sedláčková.) Minulý pátek operetta Krásná Galathea pohostinským vystoupením sl. Groszové ze Smíchova ovšem získala; zpěv její byl lepší, hlas zaokrouhlenější. Řed. Sedláček po každé stránce podal vzorně Mydasa. Zpěvné výkony ostatních byly chatrné. Veselohra „Maroušek“ oplývala životí. Komický výstup „Český dobrovolník a franc. selka“ se sl. Groszovou a p. Bohuslavem byl milou idylkou. — Nedělní známá komedie Theodora uměleckým provedením a nádhernou výpravou jevila mezi četně shromážděným obecenstvem velký zájem. Čestný večer p. Kosteleckého provedením frašky „Princ Ramiro z Varieté“ přes nevelikou svou cenu připravil obecenstvu velmi příjemnou hodinku. Pan Kostelecký (řídící Slavíček), p. Kříž (soukromník Klepálek), p. Bohuslav (sluha Hruška), pl. Křížová (Veronika), působili nadšením. — Leckterá francouzská bezcenná fraška jeví v obecenstvu neprávem více přitažlivosti nežli děj cennější, z našeho českého života, jako Šubertovy „Žně“, v nichž opravdu poutavě a časově vykresleny charaktery osob. Tato česká práce zasloužila u obecenstva větší pozornosti. Pan Kříž (továrník Lebduška Petr) nevšední uměleckou rutinou uchvátí; též ostatní stavějí se mu čestně po bok. Ve středeční méně cenné francouzské veselohře „Manželové paní Leontiny“ o palmu večera se dělili pl. Procházková, pp. Sedláček, Kříž, Pařížský. Umělecké snaze celé společnosti všecka čest, jen kdyby byla odměňována větší návštěvou.

Úmrtí. V úterý zemřel v Králově Hradci po delším utrpení zaopatřen sv. svátostmi p. Ant. Spora, lékárník, ve věku 39 let. Zesnulý pro svou milou povahu byl ve všech kruzích všeobecně vážen. Pohřeb koná se dnes odpoledne na hřbitov novohradecký.

Ve schůzi měst. zastupitelstva královéhradeckého dne 25. listopadu 1904 usneseno následující: Nadace Laušmanova udělena Jindř. Bayerovi a Jar. Bergrovi, nadace Václ. Mil. Červeného, Rud. Stejskalovi. Nadace Anny Vojtěchové pro starší chudou a počestnou pannu převzata do obecní správy. — Při nadaci Jos. Bartušky zřízeno další šesté místo. — Nadace A. Protivy udělena Anně Balleové v Karlíně. — Na stížnost p. posl. Formánka do předepsání. činš. groše usneseno, že nutno dříve zjistiti u ber inspektorátu, mnoho-li bylo odepřádáno domov. daně činš. za byty prázdné, než se přisluhující obnos činš. odepíše. — Městanské právo uděleno pp. Fr. Klepovi, Václ. Machatěmu, Al. Tichému a Janu Kroupovi. — Kanálová taxa z budovy veřej. nemocnice K 980.43 byla slevěna. — Svoleno ke koupi pozemků za účelem arondování lesního velkostatku. — Pl. A. Štefkové prodán pozemek č. kat. 138-8, 1 čtver. sáh za 100 K. — Schválen změnání jízdni řád pro povozníky. — Rovněž schválen řád desinfekční a instrukce pro desinfektora. — Svoleno, aby malí živnostníci mohli

v neděli dopoledne své zboží opět vykládati na Velkém náměstí. — Na žádost p. G. Kemlinka za udělení koncese hostinské pro čp. 5 dá se u. k. okres. hejtmanství vyjádření samitavé. — Schváleny protokoly o předcházejících několika schůzích. — Schválena změna posledního odstavce § 52. jateč. řádu.

Průplav pardubsko-přerovský. Otázka průplavní a regulační v severovýchodních Čechách tak důležitá, zdá se, že nadobro usnula, ještě že někdy v časopisectvu důležitost její prosvítne. Profesor Smrček v nejnovějším svém spise „Průplav Pardubice-Přerov-Krakov v souvislosti s ostatními průplavy dunajskými“ opět zastává se vedení průplavu z Přerova do Pardubic, Hradec úplně pomítnut. A na Hradecku a kolem Orlice vůbec mrtvo, ač nebude v budoucnosti nikomu lhostejno, až zřízení průplavu na Pardubice polovice vody z Orlice se odvede a všechen živější ruch odstěhuje se do okolí Pardubic. Není vhodno čekat až na poslední chvíli a o věci tiše uvažovati mezi povolanými znalky. Otázka vedení průplavu na Hradec či na Pardubice musí zájmem lidu rozvířiti, zevšeobecňiti, jen tak prokáže se přednost toho či onoho vedení průplavu, čímž vláda jistě musí se pak řídit. Záleží na povolaných činitelích, aby zájem ten pronikl u nás i do těch nejposlednějších dědin.

Spolek na podporu chudých studentů zdejších státních středních škol konal dne 18. listopadu t. r. valnou schůzi. Funkcionáři spolku přednesli své zprávy, po té zvoleni noví členové výboru, kteří ve schůzi výborové dne 25. listopadu zvolili jednotlivé funkcionáře. Předsedou zvolen opět p. ředitel Braňovský, místopředsedou p. Dr. Frant. Srdinko, zem. advokát, jednatelem p. prof. Jindřich Seehák, pokladníkem p. prof. J. Veverka, dále zasedají ve výboru páni: V. Collino, lékárník, F. Fischer, c. k. profesor, F. Hnilička, c. k. profesor, E. Miřiovský, c. k. profesor, Jos. Novák, c. k. ředitel učitel. ústavu, Dobr. Orel, c. k. profesor, Vil. Steinmann, c. k. ředitel gymnasia, Jiří Tolman, knihkupec; jako náhradníci páni K. Feierabend, c. k. profesor, Vlad. Kredba, c. k. profesor, K. Kuchař, c. k. profesor, J. Kulíš, řed. měst. škol, Ed. Procházka, c. k. profesora Ot. Vojta, městský důchodní Revisory účtů opět zvoleni pp.: profesoři J. Vocásek a Igu. Svoboda. Dřívějšími jednatelem p. prof. Dr. Posejpalovi (nyní na Král. Vinohradech) vzdány díky za horlivou činnost ve prospěch spolku.

Ples spolku na podporu chudých studentů bude konán dne 10. ledna 1904 ve dvoraně besední. Přípravy k oblíbenému tomuto plesu jsou již v plném proudu. Tyto dni počaly se již rozestíati pozvánky. Případné reklamace pozvánky lze zaslati jednatelem spolku p. prof. Jindř. Seehákovi.

Spolek vojen. vystouplilců v Hradci Králové koná řádnou valnou hromadu svou dne 6. ledna 1905 o 2. hod. odpo. ve spol. místnosti Adalbertinu. Svůj spolkový ples pořádá v neděli dne 8. ledna 1904 ve dvoraně Adalbertinu.

Změna firmy. Obchod. p. J. V. Dvořáčka zbožím koloniálním, materiálním, barvami a semeny na Velkém nám., č. 157, převzal p. Fr. Viktorin a povede jej pod firmou: J. V. Dvořáčka nást. Fr. Viktorin.

V panoramě Nár. Jednoty Severočeské v Hradci Králové v bývalém klášteře za kostelem sv. Ducha vystaveno bude příští týden od dne 3. do 10. prosince 1904 50 překrásných obrazů: „Brasílie“.

Ve schůzi mistrů pekařských z pol. okresu královéhradeckého, minulou neděli do Hradce Králové svolané za účelem sdružení mistrů českých v jednotný celek, o zamyšlené organizaci stavovské vhodné promluvil pp. prof. K. Krýž a měst. rada J. Růžička. Do výboru okres. organizace zvolen p. J. Růžička předsedou, pak p. Riedl z Kuklen a p. Juliš zde. Schůze účastnilo se 29 mistrů z celého okolí.

Vhodný dárek k vánočním svátkům lze doporučiti pojištění u zemské životní pojišťovny markrabství Moravského. Tato pojišťovna nabývá jící vždy více pody docílila za 3 roky pojištěním obnosu ve výši třiceti milionů korun, čímž žádost ústav v Rakonsku v posledních 50 letech vykazati se nemůže. Sazby nízké, širším třídám velice vhodné a přístupné. Bezpečnost a trvání zaručeno vrchním dozorem moravského zemského výboru. (Viz insert.)

Nový spouštěcí stroj rakví. Pohřební ústav p. H. Richtera v Hradci Králové zakoupil od české firmy F. J. Nejedlo z Prahy patentní stroj na spouštění rakví, s kterým provedena byla demonstrace na hřbitově Poučkovském. Průběh zkoušky byl nejvýše uspokojivý. Rakev spouští jako na katafalku, zející jámu, ať již v podobě hrobu neb hrobky, není viděti, a po ukončených obřadech rakev s pozůstatky mizí, aniž by nastalo nejmenšího rušení pozůstatků. Záleží nyní na obecenstvu samém, by v uznání účelnosti věci samé, a ocenění snahy pohřebního ústavu p. H. Richtera, způsob tohoto novodobého pohřbívání u nás zaveden byl, a nedělostojné spouštěcí provazy neb pochyby odstraněno bylo. Poplatky za použití jsou nepatrné!

Z Předměstí do Předměstí. (Slavnému okresnímu výboru na uvážení.) Zítra dne 3. t. m. rozhodne se obsazení lékaře obvodu Předměstického. Páni výbori, než k volbě zasednete, uvědomte si dobře důležitost volby této! Potřebujeme lékaře, který má se sebou již veliký kus praxe. Volte tudíž muže tohoto, nedbajíce na agitaci jeho konkurenta. Doc. „o, že pracně vyprobené podpisy na archích nezmyjí pány

výbory. Tolik když uvědomělý občan ví, že horečnou agitací sehnane podpisy nemohou býti tak účinným. vysvědčením jako osvědčená praxe staršího lékaře. Volte tudíž neustranně a spravedlivě! Volte v zájmu celku! — Neutrální občan obvodu Předměstického.

Tamburašský koncert. V neděli 11. prosince pořádá katolická Jednota v Třebechovicích velký koncert tamburašský, spojený s mikulášskou zábavou. Vstupné nečlen 40 h., člen 20 hal. Slušné dárky opatřené adresou přijímají budou v den zábavy od 1—5 hod. odpo. v místnostech Jednoty.

Z Kostece n. Orli. Katolická Jednota pořádá ve čtvrtek dne 8. prosince 1904 velkou akademii na oslavu padesátiletého jubilea Mariánského za spoluúčinkování p. t. sboru tamburašů z Hradce Králové, pěveckého kroužku vpp. Sabuly a Gyrkovice. Slavnostní řeč prosloví vesp. Dr. František Šulc, konsistoriální rada a profesor z Hradce Králové. Začátek v 7 hod. večer na Rabštejně. Vstupné nečlen 50 h., člen 30 h.

Z Kněže u Král. Městce. V neděli dne 27. listopadu t. r. konal zdejší politický klub křesť.-sociální veřejnou schůzi lidovou. Na programu byla přednáška p. T. J. Jirouška, redaktora „Našich Listů“ z Prahy, „O významu práce a její povznese“. Účastenství bylo hojné. Vážený p. řečník na své skoro 2 hodiny trvající řeči ukázal z dějin, kterak právě teprve křesťanstvím práce zasloužené cti a vážnosti došla a i dnes od těch, kteří opravdu křesťany jsou, v pravdě vážena jest. Promluvil o dějinném vývoji práce řemeslné, o její rozkvětu, připomenul, kterak se stavu řemeslnického vyvíli mužové slavní, první velikosti, jako Franklin, James Watt, Stephenson, Edison a j. m. Osvětlil, kterak liberalismus nové doby to byl, který zejména svobodou živnosti řemeslnictvo zotročil ve prospěch vše vyasávajícího velkokapitálu, jenž při své velkovýrobě z nádeníků dělá řemeslníky v tak zvaném „dělení práce“ a také naopak: z řemeslníků — nádeníků. Řemesla patří řemeslníkům, pak se povznese, pak i práce řemeslné opět se jaksi odnese, zušlechť. A proto řemesla musí práv svých žádati zpět. Musí utvořiti se zase společenstva svéprávná! Řemeslnickou otázku rozřeší však zase jen řemeslníci, poněvadž jen ti znají, čeho v té věci třeba a jen oni se otázky této upřímně ujímou. A proto jest potřebí zástupců řemesla v zákonodárných sborech. V dalším výkladu svém přikročil pan redaktor ku pojednání o otázce rolnické. Vybrl rolníky, aby dle energického postupu dělnictva svéorné postupovali ku vydobytí svých práv, jichž dnes úplně postrádají. Jaká práva má dnes rolnictvo? Obětovati se! Rolnictvo nemá ku své ochraně ve své výrobě zákona žádného. Kartelly, obilní burzy, to jsou ta „práva“, z nichž „těší se“ a „těží“ dnes rolník! Rolnictvo namnoze „dělá“ poslance — a přece, jak to dopadá s ním? Teprve v nejnovější době pomalu začíná se pracovati, ale železná pouta rolnictva dosud jsou pevná. Platí rolník ovšem poměrně malou mzdu svému dělníkovi, ale z čeho má tuto mzdu zvýšiti, když i tak stále hlouběji a hlouběji hmotně klesá!! Chraňte výrobu rolníka a pak bude jinak. Na vídeňské obilní burse je asi 100 obchodníků a mezi těmi 75 „Pán Bůh rač chránit“, kteří již všichni mají umluveno, co budou za který druh obilí platit. Jestliže rolník dnes nechce za to prodati, však prodá zítra ještě laciněji a pozejtří bude proti chabrusu ještě měkčím! Na obilní tra patří jen interestem, rolníci, mlynáři, pekari. Ve velkých městech policajti honí překupce potravin, ale obilní burza žije. — Sociální náprava je možná, a a se musí díti před obličejem všech stavů a cestou mírnou, láskou vespolečnou, vzájemnou podporou. Společensky žít a společensky jednat! Toť zásada, která vede bezpečně k žádoucímu cíli.

Z Lomnice n. P. Katolická jednota v Lomnici n. P. pořádá v neděli dne 4. prosince t. r. ve dvoraně hotelu p. Jos. Řeháčka „Mikulášskou zábavu“ s bohatým programem. Začátek určitě o 7. hod. večer. Mezi jednotlivými čísly účinkuje hudba. Dárky řádně zabalené a patřičnou adresou opatřené přijímány budou jen se zjištěním jména odesílatele v den zábavy od 9—12 hodin dopol. a od 2—6 hodin odpo. Porto od 10—20 h. Vstupné: host 60 h., člen 30 h.

Z Kolína nad Labem. Neurované poměry naše zabíjejí čím dále tím do horší situace. Nestačuje átvancím známé kliky již útočení na osobní čest jednotlivců, pouští se nyní do vážnosti a cti ústavů peněžních. Není divu, že obecenstvo, které grynder-skou politikou klesající strany kapesné velice bylo poškozeno, a které vůbec stává se nasmírně nedůvěřivým, při takovémto stavu věcí dostává horečku a vidí v pouhoufent fantasii všude zloděje, a v každém podniku jenom lupičskou skrýš. Jak to bude prospívat celkovému rozkvětu města, nkáže budoucnost. Ovšem ti, kteří to všecko punktuji, mají již dosti a jejich patriotismus šel tak daleko, pokud sahaly křesťický, když od těch byli odstaveni, nemá je více co poutati k městu našemu. A co po nich zůstane, to je jim jedno. — Pověstná „Česká Stráž“ se známou evangelickou snášenlivostí vrhla se na zdejší katechety, jež s rutinou sobě vlastní pohazuje blátem. Jednomu při tom drží přednášku z pedagogiky, druhého posilintává sprostou pomluvou. Jsme redakci tou radou, aby záležitosti prvou i druhou hlavu si přiliš nelámala, a raději obrátila zřetel svůj k svému vlastnímuprabu, kdež má smetřti až nad hlavu. Smutné by bylo, aby pastorská moudrost předpisovala katolickému katechetovi, čemu a jak má učiti, anebo snad jak má děti k sv. zpodobí připravovati. — Subvence, již dostane se městu našemu dle rozpočtu na pětistý rok říšské radě předloženo, umožní, že konečně říšské silnice do města ústící budou přivedeny do náležitého stavu a že tak pomozeno bude opět v jisté části k lepšímu vzhledu města. Bylo to již dávno žádoucí, a jest to jen nepatrná splátka na ty přijmy, jež stát z obce ztáh.

Z Kutné Hory. Politické proudy, jež otevřením rady říšské byly zříveny a jež vynesly na povrch trochu těch dlouho voličtvev toužených schůzí, nechávají u nás opět trochu kalu, jímž protivné politické strany navzájem statečně se pohazují. Dávno zapomenuté historky vynořují se opět na povrch a kde

nestačí slla důvodů, tam musí pomáhati ovšem laciné vtipy nebo hrubá pomluva. Počiná se tu opět opakovati historie jako před 15 lety. Tehdy naselá draží símé teď sadná srátí a vydávati hořké ovoce. Kdo má lásku k městu a k jeho velikým cílům a úkolům, musí této nasaditbůh proplytvané energie jenom litovat. Co horšího pak při tom, že venkov jest štvan proti městu i k veliké své škodě. Není divu pak, že rosvášenější živlům přejídá se věčná tato štvánie a že buď úplně se uchýlili neb mají úmysl se uchýliti v ústraní. — Stavba dráhy utěšeně pokračuje a rychlé tempo, s jakým práce jest prováděna, dává naději, že také v stanovený čas bude otevřena tato nová tepna mající přiváděti do těla našeho města novou krev a s ní nový život. — Nemile dotklo se občanstva, že velkolepý ústav, o. k. reální škola nákladem vysokým sbudovaná, státu se nechce libiti a že při jeho přejímání činí obci potíže. Budov takových je jistě po vlastní náši po skrovnu a nevyrovnej se jí ani budovy školní nákladem státu vystavěné a práce ty těžkosti. Snad to má býti také jedna s těch hořkých pilulek, jichž nám nyní vláda dává značné dost. Ze by tím chut k sbudování podobné nádherné budovy pro c. k. paedagogium vzrostla, o tom lze důvodně pochybovati. — Ať na jedné straně každá maličkost vládním orgánům roste v obrovitý nedostatek, na druhé straně pranic se nehledí na sebe větší nedostatky a na prašerední vzhled budov čistě erárních. Platí to u nás o bývalé jesuitské koleji, nyní kasárnech a. k. 21. pluku, které podle restaurované svatyně sv. Barborské zrovna straší. Ke kráse jejich a k jich vzhledu nepřispěla ani tak těžce vydobytá tabulka s českým nápisem. Zvláště strana jižní k chrámu přímo obrácená činí svojí otlučeností dojem hrozný. Snad by bylo dobře, kdyby náš zástupce pánům u zeleného stolu trochu připomenul jejich povinnosti. Platí snad zákon o udržování budov v slušném stavu pro všechny.

Z Jilemnice. V milé paměti zůstane vždy v dějinách naší katol. jednoty den 27. listopadu t. r. Zavítal totiž do středu našeho milý host, dp. Josef Filler, kaplan semilský, by ve veřejné schůzi spolkové promluvil o věci velice časové, „o mediumismu“. Prostorné místnosti městské radnice naplněny byly lidem obojího pohlaví z blízká i z dále, a to v počtu takovém, že směle můžeme tvrditi, že dosud žádná přednáška neb zábava, v místnostech těchto pořádaná, tak velice četné návštěvě se netěšila. Přítomných bylo na 500 osob, mezi nimiž městská inteligence velice četná byla zastoupena. Přednáška, spojená s praktickými pokusy, všeobecně se líbila a dp. přednášející občas hluchým potleskem byl odměňován. Než, jak to již na tom světě bývá, všem se přece zachovati nemohl! Několik přítomných spiritistů totiž občas snažilo se účinek slov řečnickových různými poznámkami selskosti; pochodili při tom ale vždy, jako generál Götz u Jankova. Zvláště před ukončením schůze snažil se jeden z nich kladením různých otázek dobýti sobě vavřínového věnce. Poněvadž ale otázky ty byly v podstatě své velice nesmyslné a nemístné, jalo se obecnstvo samo proti tomu protestovati a raději místnost opouštělo. Tím skončila zdařilá schůze tato okolo jedenácté hodiny večerní. Vzdávajice tímto dp. řečníkovi nejserdecnější díky, pronášáme přání, by přednášek takých hojně pořádanó bylo všude tam, kde me diánství, tento výkvět staro-moderní nevěro-pověry, kořeny své bylo zapustilo. Zdař Bůh!

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

dostati lze v knihkupectví p. Františka Horovky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopech.

Čechové vídeňští volají dále. Ve Vídni mají kromě Čechů všichni národové naší říše své kostely, třeba jsou tu jako Rusové, Srbové a Italové v počtu pranepatrném; i dalecí Francouzové a Angličané, ba i Muhamedáni honosí se tu svým kostelem. Ale ubozí vídeňští Čechové, jichž úředně napočítáno 103.000, jsou ve svém domově posledními za všemi národy celé Evropy, nemajíce ani kapličky. Nediivo pak, že bratři naši vídeňští neslyšíce slova Božího v jazyku mateřském, propadají nevěře, tak že čím dále, tím více je pozorovati v lidu našem znemravnělost. V poslední době dary na zřízení kostela ochably. Poslanci čeští s pramalou výjimkou snaží se poznati poměry, v jakých žijí vídeňští Čechové. Ze všech českých poslanců z Čech ani jediný nepřispěl hářem. A učitelstvo? Sotva několik poslalo příspěvky, již vrhl se na ně „Věstník“ p. Ulehly, pranýřoval je, a tak odpuzoval mnohé, kteří by snad byli poskytli podpory. Přáli bychom pánům „pokrokovým“ nahlédnouti do záznamu příspěvků na českou školu ve Vídni, poznali by, jak veliký počet kněžstva přispívá na tuto českou školu, a — jak málo je tam pánů „pokrokových“, ba ani vůdcové pokrokových nepatrný dárek, zvaný „korunová daň“, neobětováli, — při tom však pranýřují ty, kteří přispěli na český kostel. Je to smutný zjev v našem národě. A města česká? — Němci až z říše posílají na stavbu zbytečných německých kostelů protestantských; a naše města? — odbyla nás 5—15 kor. I sama Praha na ochranu svého českého lidu macešsky se zachovala. Jak se tu dívá člověk, když chudé horské vesnice u Jihlavy (Palupín, Samrákov) pošlou značnější část, a mnohá města zámožná němeho.

Kdyby 3.000.000 Čechů dale průměrně pouze 4 h, už by tu bylo 120.000 K. Třeba jen 100.000 K, aby za pomoci hraběte Harracha kupon byl na zřízení čes. bohoslužeb ve Vídni klášter a kostel na Rennwegu s přiléhajícím stavením. Několik těch balců darovaných jistě velký užitek ponese. Dary přijímá vadv. dr. Ant. Horný, kapit. děkan a prelát ve Vídni, Stephanspl. 5.

Hlída na těle polském. V neděli 18. listopadu t. r. byly ve Varšavě, hlavním městě ruského Polska, velké krvavé demonstrace, při nichž několik osob zabito, na sto raněno a přes tisíc zatčeno. Demonstrace započaly a měly se opakovati před katolickými kostely, když právě lid z kostela vycházel, aby byl proti své vůli do boje pouličního stržen, a původcové, socialisté židovští, mohli záda své kryti. Za tím účelem přivezeno z Ruska do celé čtvrti židovské ve Varšavě značný počet revolverů, mimo to rozděleny tu i ruční pumy naplněné dynamitem. „Dzennik Poznański“ v té příčině praví, že „povstání polské r. 1863 bylo aspoň národní, kdežto od času, kdy pořádky demonstrací v Rusku vzali do rukou židovští socialisté, přistěhovavši se do Polska z Ruska, a tedy nemající s polskou společností nic společného, celá ta akce stala se Polákům úplně cizí. Do nedávna byli socialisté aspoň značnou částí Poláky, nyní však polská jejich firma jest lží. Celé ruské Polsko zaplaveno jest židy z Ruska. Po Kišinevě zátapa Polsky ruskými židy je dvojnásob silná. Živel ten obdařil Polsku nejprve krachem stavebním, dnes pak ji obdařuje revolucí socialistickou. 29. listopad měl býti oslaven demonstrací jako ročníce povstání listopadového. Židé tedy nejen polských socialistů, nýbrž i polských národních památek zneuctvují ku svým účelům. Všecko to jsou věci hnusné, které pravým citem polským otfášejí tím spíše, pomysli-li se, že zneuctví podobných hesel může opět mnoho nevinných lidí polských státí život i zdraví.“ Tak jednají židé jako vůdcové socialistické demokracie, ale zástupci soc. demokratické toho nevidí, vždyť jsou oslepeny židovským slatem. Celá Rus úpí pod jarmem židů, kteří právě nyní války rusko-japonské hledí vyúžitkovati ve svůj prospěch. Ty bouře nyní na Rusi častěji do boje odcházejícími záložníky prováděné jsou vlastně zpřesobeny židovsko-socialistickým návodem. V kalných vodách nejlépe se loví, to dobře vědí židé, ale aby ze rodnou zemi, za cara krev prolili, ani pomysleni. Na tisíce židů uprchlo letos z Ruska, aby se vyhnuli vojenské povinnosti. A pak že jsou židé a jich spřáhcenci social. demokraté pravými vlastenci!

Z evang. kazatele katolický kněz. Dne 15. t. m. byl v litoměřickém seminárním kostele dosavadní evangelický kazatel a profesor gymnasia ve Vratislavi dr. Ludvík Seidl přijat, když byl složil slavnostní vyznání víry, do katolické církve. Dr. Seidl bude studovati v Litoměřicích bohosloví a stane se katolickým knězem.

Úpadek okres. hospod. záložny na Mělníce, který na okresu mělnickém nasil tolik béd, jenž za obět padlo několik set rolnických statků, konečně předminulý týden po 7 letech ukončením konkursu odstaven z veřejného jednání. Věřitelé dostali 53.7 procent, nečítajíc v to ztrátu úroků. Konkurs na záložnu tuto prohlášen 11. ledna 1898. Schodek činil tehdy 1.776.625.66 K. Čím dříve provedeno narovnání, tím lépe pro věřitele, jinak mnoho padne na útraty konkurzního řízení, které v tomto případě činí: Správcům konkurzní podstaty dostalo se dr. Těstřunkovi 80.000 K a na hotových výlohách 29.142.99 K, J. Lagaerovi 61.960 K, F. Stejskalovi 5175.20 K, náklad konkurzní masay 18.198.41 K, za revizi 15.878 h atd. Nepoctivost a nevědomitost bývalého všemocného pokladníka mělnické záložny Vinklera, jakož i lehkomyšlnost, hříšná důvěritost a neznalost dozorcích orgánů jsou mocnou pobídkou, aby na místa hospodářů s veřejným majetkem povolávány byly osoby skromné, povolané svému a pravou svědomitostí se věnující, úkolu svého znalé a neustálé kontrole podléhající.

Olemonický zkrachovaný milionář Moritz Fischer dostal za své finanční působení, jímž přivedl mnoho živnostníků na mizinu — týden vězení. „Olmützer Tagblatt“ oznamuje, že byli soudcové až k slzám dojati obranou obžalovaného; když byl vynešen rozsudek, bylo prý zřetelně viděti slzu v očích soudce. Chudák, ten židovský bankrotář! Mnoho křesťanských živnostníků bude pro jeho peněžní činnost trpěti dlouho velikou bídu, ale co je komu po nich? Hroznější věc jest, že musí podvodný Moritz celý týden trévití ve vězení! Takový nobl pán, tak dobrou a pohautlivou vyřídilku měl — a teď na jednou bude pokládán za kriminálníka! Když některý chudák v největší bídě se nalezající skryu chleba odcizil, udělá se s tím „lumpem“ krátký proces. Ale nad nobl podvodníkem takou slzu soucitu. Vzpomínáme si při tom, jak elegantně se zacházelo s milionovému podvodníkem Terezou Humbertovou ve Francii. Vyšetřující soudce této virtuosa ve podvodu po přelícení docela podal ruku. Inu, byla to pro něho velká čest, že se zlodějkou tolik „slovutnou“ mohl všeob. milovati. Za to však v téže Francii bezbranné řeholnice byly násilně vojskem vyháněny z vlastních příbytků, jako by se dopustily nejčernějších zločinů. Za to nobl páni se těší nejvšestějšmu soucitu, i když musí trpěti zcela spravedlivě sebe mírnější trest.

Spotřeba uhlí na loďstvu baltickém, které právě jest na cestě do boje proti Japoncům, je veliká. Denně spaluje se tu 3140 tun (tuna jest 10 q), ač se tu nepluje plnou parou, pouze třetinou. Při satařkách spaluje se denně 423 tun uhlí. Aby se urazilo 1000 mil, spotřebuje loďstvo to 16.966 tun uhlí. A do Port Arthura jest 17.000 mil. Spotřeba uhlí ohromná.

Americké sázky. Při posledních volbách presidenta konaly se v Americe hojně a při této příležitosti vždy obvyklé sázky. John Carman, demokrat z Orange v New Jersey, vsadil se s Jihm Parsonsem z téhož města, bude-li zvolen Roosevelt, že pojede ulicemi města na praseti, a to obrácen obličejem k ocasu, což také po volbě učinil. V Ilionu zavázal se přivrženec Parkerův, že Lude bydlí deset dnů ve svin-

ském chlívků, vyhraje-li Parker, pakli by prohrál, měl jeho protivník, pomazaný olejem a posypaný popelem, postaviti se na poli a vítěz měl na něj háseiti „smilnými jablky. Jistý policista chtěl si dáti všecky sázky v horní čelisti vytrhnouti, bude-li Roosevelt poražen; dvě dívky se nikdy nehodlají provdati, nebude-li zvolen jich kandidát. Ve státě Jova prohlásil jistý farmař, že převeze starost o celou rodinu svého souseda i o výživu jeho, bude-li Roosevelt poražen. atd. Při dřívějších volbách sázeli mužové jako cenu své ženy. Nyní však proti této sázce zakročila vláda a povolane úřady církevní.

Světová statistika. Na konci roku 1903 bylo na světě 1.652,503.000 lidí a přibýlo jich během roku 24,703.000. — Dluhy celého světa se pátí na 177.016,124.000 K. Nejvíce je zadlužená Francie; má 31 miliard dluhu, po ní Velká Britanie asi 20 miliard, pak Rusko 19½, miliard, Německo 18 miliard, Rakousko 14 miliard.

Zase jeden. Sociální redaktor J. Bartl, který vydával ve Falknově list „Vále národa“, dopustil se v Krumlově zločinu proti mravnosti, byl zatčen a odsouzen na 3 měsíce do těžkého žaláře.

Podporujte české školství ve Vídni! Spolek „Komenský“, jenž se stará o českou školu „Komenského“ ve Vídni, platí svým 16 učitelům přes 20.000 K ročně méně, než-li budou mít učitelé na školách veřejných ve Vídni. K tomu žádná penze, žádné odbyté a žádné nemocenské ani invalidní pojištění; též vdovy a sirotci po učitelích byli by úplně bez ochrany. Školu „Komenského“ navštěvuje nyní 826 dětí; přes 50.000 však čes. dětí, poukázanych na školy německé, spíná k vám ruce a prosí aspoň o korunu ročně; jsou to jen 2 haléře týdně, které dáte i že bráskovi. Tak spomozeno býti může mnohým. Zásilky řídí se na spolek „Komenský“ ve Vídni III, Meesenhauerova ul. 2.

Matiční pohlednice vánoční a nove-roční budou vydány také letošního roku a to v úpravě ještě nádhernější, než-li byly lonské. Části obchodníci, kteří objednáji větší množství matičních pohlednic, obdrží obvyklou knihkupeckou srazku. Ústřední Matice Školské ochotna jest českým firmám, jež pošlají blahopřání k Novému roku svým zákazníkům, za výhodných podmínek dáti ptiisknauti k novoročnímu blahopřání i jméno její firmy, objednáji-li v kanceláři matiční alespoň 600 novoročních pohlednic. Objednávky o tom nutno oznámiti kanceláři Ústřední Matice Školské nejdéle do konce měsíce listopadu.

Příloha. K dnešnímu číslu našeho listu přiložen je obrázkový vánoční seznam Singer Co., akciové společnosti pro šicí stroje v Hradci Králové, obsahující doporučení její výtečných, jako užitečný vánoční dar zvláště se hodících původních Singerových rodinných šicích strojů.

(Z a s l á n o.)

„Lidový křesťansko-sociální spolek pro Holohlavy a okolí“ plní tímto milou povinnost vzdávaje nejvšelejší díky vdp. Dr. Fr. Raylovi za výbornou přednášku, kterou při ustavující schůzi dne 27. listopadu 1904 ochotně konal. Rovněž srdečně děkuje dp. Frant. Jaklovi, katechetovi v Hradci Králové a tajemníku všeodborového sdružení dělnického p. J. Polákovi za vzácné služby při zakládání spolku laskavě prokázané.

Za »Lidový křesťansko-sociální spolek pro Holohlavy a okolí«

Fr. Frydrych,
t. č. předseda.

Listárna redakce.

Uzávěrka příštího čísla jest za příčinou čtvrtletního svátku již ve středu v poledne, proto prosíme o včasné dodání zpráv.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 26. listopadu 1904. 1 hl pšenice K 16.60—17.40, žito K 12.60—13.00, ječmene K 11.40—12.40, oves K 7.20—8.20, prasa K 00.00—00.00, vřkve K 13.00—00.00, hrachu (modrý) K 22.00—24.00, čočky K 30.00—32.00, jahel K 26.00—00.00, krup K 18.00—38.00, bramborů K 4.80—6.00, jetelového semene červeného K 120.00—134.00, jetelového semene bílého K 000.00—000.00, rážáku K 00.00—00.00, máku K 32.00—00.00, lněného semene K 16.00—00.00, 100 kg žitných otrub K 13.00—00.00, 100 kg pšen. otrub K 13.00—13.50, 1 kg másla K 2.40—2.80, 1 kg sádla vepřového K 1.72—0.00, 1 kg tvarohu K 0.28—0.32, 1 vejce K 0.06—0.08, 1 kopa zelí 4.00—40.00, 1 kopa petržele K 0.00—0.00, 1 kopa kapusty K 2.00—5.00, 1 hl cibule K 6.00—6.20, 1 kopa drob. zeleniny K 1.00—4.00, 1 pytel mrkve K 6.00—6.20, 1 kopa cerele 0.00—0.00, 1 hl jablek 00.00—0.00, 1 hl hrášek 0.00—00.00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 26. listopadu 1904 odbyvány přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 167, žito 105, ječmene 121, oves 107, prasa —, vřkve —, hrachu 0, čočky —, máku —, jahel —, krup 10, jetelového semínka 32½, lněného semene —. 2) Zeleniny: zelí 132 kop, petržele — kop, kapusty 27 kop, cibule 41 hl, drobné zeleniny 117 kop, mrkve 51 pytlů, cerele — kop, brambor 128 hl. 3) Ovoce: jablek 103 hl, hrášek — hl, 4) Drobného dobytka: vepřů 7 kusů, podvinčat 264 kusů, lůzlat 0 kusy.

Vánoční obrázky

krásné nové druhy

**žádejte
na ukázkou**

z nakladatelství
Karla Šimka, Č. Budějovice,
Rudolfská ul. 42.

Vzorky vánoční,
levnější druhy, zdarma.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, řádce ve Výpračticích)

doporučuje P. T. veleddstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všech kostelních paramentů,
praporů a kovářského náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Grand-Hôtel
v Hradci Králové

Každý čtvrtek
vojenský
KONCERT.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ č. 808.

PRO

DARŮ VÁNOČNÍ

zavedl jsem

dva zvláštní formáty

velkých obrazů ve způsobu platinovém,
úplně trvanlivé za značně sníženou cenu
a poskytují tím každému lehkou možnost

velké obrazy

též dle zaslaných fotografií

— sobě snadno zaopatřiti. —

G. a k. dvorní fotograf

J. F. Langhans,
Hradec Králové, Adalbertinum.

Závod umělecký a papírnický

Jos. Kieslich v Hradci Král.

doporučuje obrazy Madonny a Krista,
obrazy a zrcadla všech možných
druhů, kříže, sochy, požehnání,
stojánky na fotografie a nej-
různější

umělecké předměty.

Výroba moderních
rámců
ve vlastním
dílně. —

Nádherné dárky!

Veškeré

druhy papíru
a psací potřeby,
skvostné kasety,
alba, památníky,
modlitební a obrázkové
knížky, obchodní knihy,
hry, kalendáře, poštov. krabice
atd. atd.

Obrovský výběr dopisnic.

Vždy solid. obsluha, levné ceny, velký výběr.

Zemská životní pojišťovna

markrabství
Moravského

(dosud jediný domácí ústav toho druhu
v zemích koruny České),

která jest spravována zemským výborem
pod vrchním dohledem zemského sněmu,

pojišťuje levně, výhodně a s úplnou jistotou
kapitálu pro případ úmrtí i dožití, věna a vý-
bavy, výměnky pro rolníky, důchody vdovské,
střední a pro případ invalidity, jakož i penze
všeho druhu.

Jistota jest nepochybná vzhledem k tomu, že
jest to ústav zemský.

Všechn čistý zisk náleží pojištěným.

Veškeré bližší informace sdělí ochotně a prospekt
zdarma zašle

vrchní inspektorát pro východní Čechy
Hradec Králové.

Přijmou se dva zástupci na pevný plat.

**Josef
Krejčík**

V PRAZE,

umělecký závod so-
chařský a rezbářský.

Pisárna a dílny na Letné č. 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivě své chvalně známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jele, Boží hroby, kříže, kasatelny,
společnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodnotí se za dárky.

Přívodní nákrepy, ceníky a rozpočty besplatně a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

Vína

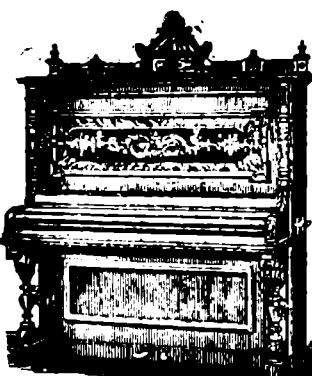
ku mši svaté

zaručená jen přírodní, jakož
i jemná tabulová vína atd.

— doporučí —

Adolf Bařtipán,

Hradec Králové, Adalbertinum.

PIANA
PIANINA
a HARMONIA

nejnovějších
soustav — levně

též na splátky a výměnu nabízí továrna

A. L. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.

Sklad Eliščině nábreží proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.

Cenníky zdarma a franko. Pochvalná uznání od
předních českých umělců. První výstavní ceny.

Jesličky

vánoční

vyprodávám

jakož i veškeré

sochy pro kostely

za báječně levné ceny.

F. Šenk v Praze-I.,

Ferdinandova třída č. 31, proti Šlikovu
paláci.

P. T.

Oznámení.

Dovoluji si tímto velectěnému obecnstvu města Hradce Králové a okolí zdvořile oznámiti, že počínaje
1. prosincem 1904 jsem převzal

obchod zbožím koloniálním, materiálním, barvami a semeny

firmy **J. V. Dvořáček v Hradci Králové na Velkém nám. č. 157.**, kterýž nadále pod firmou

J. V. Dvořáčka nást. Fr. Viktorin

v neztenčeném rozsahu povedu.

Oznamuje velectěnému obecnstvu tuto změnu firmy prosím, by se při nákupu a potřebě zboží koloniálního, materiálního, barev třených i suchých, laků, semen, psacích potřeb, novin, pohlednic atd., vždy s důvěrou na můj závod obrátilo. Mojí snahou pak bude, bych levnými cenami, dobrým zbožím a pečlivou obsluhou své pp. zákazníky v každém směru uspokojil. Současně dovoluji si oznámiti, že rozšířil jsem svůj závod, zřídil **velký sklad výrobků České akcijní továrny na zužitkování plodin v Třebenicích.** Mohu tudíž do dávat **všechny druhy kompotů, marmelády, povidla, sušené ovoce, likéry atd. v cenách nejlevnějších.**

Doufám proto, že velectěné obecnstvo snahu moji ocení, hojnými nákupy podporovati mne bude a při potřebě shora uvedeného zboží vždy s důvěrou na můj závod se obrátí.

V úctě veškeré

J. V. Dvořáčka nást. Fr. Viktorin,

Hradec Králové, Velké náměstí č. 157.

SUKNA a modní látky tu- i cizozemské

pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuje a vzory na požádání ochotně zašle

V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

Za

**dárky
k sv. Mikuláši**

se hodící knihy
ve skvostných
původ. vazbách
ve všech cenách a
ve velikém výběru
má na skladě

první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

**Bohdana --
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

České víno,

vyznamenané na světové výstavě v Paříži r. 1900
zlatou medailí!

Správa vinařství

prince Ferdinanda z Lobkovic

v Dolních Beřkovicích u Mělníka
doporučuje

svá chvalně známá, výhradně z vlastních rozsáhlých vinohradů vypěstěná

v í n a

do přízně P. T. obecnstva.

Žádná kuchačka nemůže říci o sobě, že zná všechny recepty, naopak, každá kuchačka i ta nejlepší nalezne ještě mnoho výborných úplně jí neznámých receptů a rad v knize:

Zabíjačky

čili Zimní kuchyně

nebo návody k šetrnosti pro venkovské hospodářství dle osvědčených starých receptů Karoliny Cermanové zpracovala M. Šádková, správkyně hospodyňské školy v Chrudimi.

161 recept.

Cena vázané K 1.—, poštou K 1.10.

K dostání u

R. PROMBERGRA,

nakladatele v Olomouci nebo v každém knihkupectví.

P. T. obecnstvu

Hradce Králové a okolí.

Dovoluji si tímto ct. obecnstvu odporučiti svůj 25 let v Hradci Králové trvající závod pro výrobu

kočárů a sání

vůbec všech druhů povozů do oboru kočárnického spadajících.

Rozšířil jsem postavením nové

moderní dílny

závod svůj na takový stupeň, že mohu ct. obecnstvo obsloužiti výrobky v provedení nejdokonalejším, všem moderním požadavkům vyhovujícím, při cenách nejmírnějších.

Veškeré opravy vyřídí se v čase nejkratším co nejsvědomitěji.

Řaďte prohlédnutí méj sklad v Pospíšilově třídě, číslo 225.

V úctě dokonale

Čeněk Buben,
kočárník.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a panských látek jest u **Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“** v Hronově. Též lze obdržeti partie zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátna, oxfordy, bat Cheney, sukénka, šotyše, zefíry, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12.—, vyplacené od koruny 20.— výše. Váčky a cenník zdarma a franco.

B. E. TOLMAN,

Hradec Králové.

východočeské nakladatelství

a knihkupectví.

Prvý závod na českém severovýchodě.

Telefon č. 17.

Pošt. spojit. č. 802.161.

Založeno roku 1883.

Pneoi stroj.

OBNOVA

Číslo 50.

Předplatné na čtvrt roku 3 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 9. prosince 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Pravoslavlí.

(14) Onehdy byla řeč ve vlaku, jak to ani jinak dnes nejde, o válce na východě a v té ukázal člověk, jenž činil jinak dojem polointelidenta, takovou neznalost víry, k níž se přiznává přes 100 milionů bratrů Slovanů, že jsem se podivil. Myslím, že v době, kdy se přednáší ve spolcích i katolických o všem možném na světě, ba i o budhismu, měla by býti vysvětlena i podstata jednotlivých křesťanských vyznání, aby i průměrně vzdělaný katolík věděl, jak dalece od něho stojí protestantství, anglikánství, řecká církev ortodoxní a s ní spojené pravoslavlí, církev arménská atd. Hlavně však mělo by býti poukázáno i ve škole na pravoslavlí, jež je nám tak blízko nejen s ohledem na národnost jeho příslušníků, ale především v tom ohledu, že ono a církev východní vůbec je nejlepším důkazem pravosti víry katolické proti protestantismu, jenž oběť mše sv. zavrhl, svátosti libovolně si upravil, očištěl a obcování svatých vymýtil, kult mariánský zlehčil. Právě proto, že všecko to podržela církev východní, jež se od katolicismu nejdříve a zase jen ze soukromých příčin těch jistých osobností odtrhla, je důkazem, že se tak v církvi Kristově hned od počátku věřilo a že víra ta sněmy tak pevně byla zajištěna, že nemohl věřiti jinak, kdo se vůbec křesťanem zvatí chtěl. Kdyby církev východní uznala papežství a slovíčko „Jilioque“, nebylo by žádného schisma více, jako vůbec Rus byla ještě v 12. století katolickou, ba v 15. st. oblesala církevní koncil ve Jerře. Bude zajisté zajímavé sledovati, jak se církevní věci v Rusku vyvíjely a jak tato říše vlastně dospěla tam, kde dnes je.

Jako ostatním Slovanům, přinesli i Rusům blahé poselství Kristovo sv. bratři solunští Cyril a Methoděj, jenže pro nepřítelů panujících knížat živořilo. Teprv když kněžna Olga přijala v Cařihradě křest, zvlášť ale když její vnuk Vladimír, jež Rusové za svatého mají, katolickou víru přijal, kostely a školy zakládal, lze mluvit o křesťanství v Rusku, jako náboženství vládnoucím. Jeho syn Jaroslav (1019—1054) zakládal kláštery, pozdvihl církevní zpěv, dal přeložiti některé bohoslužebné knihy do ruštiny a co nejhlavnějšího, učinil církev ruskou nezávislou na patriarchovi cařihradském. Z jeho nástupců vrátili se metropolitě kievští v odvislost patriarchů, protože však tito byli tenkrát ještě ve spojení s papežem v Římě, neboť rozdíl mezi církví východní a západní posud nestávalo, byla i církev ruská katolickou, o čemž svědčí i ta okolnost, že velkokníže Isjaslav (1054—1078) přijal říši od papeže Řehoře VII. v léno. Metropolitě Efrém († 1096) byl v stálém spojení s Římem a zaváděl v Rusku církevní zákony, jichž patriarchové řečtí již tehdy nedbali, z čehož vyvozuje ruský historik Karamsin, že na počátku 12. stol. Rusové byli ještě katolíky. Teprv metropolitě Nicefor sepsal pro velkoknížete pojednání o poměru církve východní k západní, z čehož vane již rozkoľnický duch, od kterého doby zůstali Rusové ve vleku Řeků a jsou jimi částečně až doposud, což se jeví hlavně v Jerusalémě, kde Rusové byli až do nejnovějších časů vykořisťováni od Řeků a kde teprv dnes po mnohých bojích na vlastní nohy se postavili. Řím ovšem napomínal Rusy častěji, aby se s církví pravou spojili, naposled stalo se tak ještě za cara Ivana (1553—1584), avšak hlasy ozývající se v kněžstvu i lidu po spojení se západem víc a více zanikaly, zvlášť když utvořilo se v Moskvě druhé sídlo metropolitní a když metropolitě moskevští pouze od carů dosazováni byli. Posledním byl Job, který r. 1589 od patriarchy Jeremiáše II. na patriarchu moskevského byl povýšen. Od té doby je hlavou ruské církve car, třeba patriarchové až do r. 1700 dle jména trvali. Po smrti Adriána car Petr žádného patriarchu nedosazoval a když naň duchovenstvo v té příčině naléhalo, uhodil se dle svého zvyku

do prsou řka: „tu je váš patriarcha“. Petr mnoho po západě cestoval a viděl, že králové prouští a angličtí to také tak dělají, t. j., že jsou hlavou světskou i duchovní svých poddaných. Církev ruská žádné duchovní hlavy nemá, v učení a obřadech však drží se církve ortodoxní, jsouc ve správě úplně samostatnou církví národní, aneb lépe řečeno státní. Sv. synod je jen nástrojem carovým, od něhož jsou členové jmenováni a do jehož rukou též přísahu skládají. Biskupové mají méně moci, než u nás, ježto v církevních věcech mají naši biskupové pouze vzdálený Řím nad sebou, kdežto ruští musí se ve všem řídit rozhodnutím sv. synodu, jehož jsou výkonnými orgány. Jich povinností je naprostá poslušnost caru, visitace diecézí, škol a seminářů a referování o tom všem sv. synodu, jenž jediný rozhoduje o otázkách náboženství a obřadů. Nižší duchovenstvo je, jak známo, světské a řeholní. Světské se před přijetím diakonátu žení, řeholní musí zachovávat coelibát. První je méně vzdělané, druhé odbylo vysoké školy a je materiálem, z něhož se vybírají zpovědníci, preláti, kazatelé v hlavních městech, professoři seminářů a akademií. Ovšem mají Rusové i řeholníky a řeholnice nižšího druhu, jichž úkolem je vedle domácích prací i výchova sirotků.

Co do víry, jsou nám Rusové nejbližší, neboť ač s Řeky neuznávají papeže a s nimi stejně učí o vycházení Ducha sv., přece nechovají tak zavilou zášť proti katolíkům, jako Řekové a učí, že postačí naše polévání hlavy vodou při křtu. V novější době kloní se někteří ruští theologové v otázkách filosofických k protestantismu a to následkem nedostatku vlastní vědecké iniciativy a bohoslovce literatury. Svátí ruští jmenují se carským úkazem a zpověď velkonoční je státním zákonem. Obřady mají Rusové z Konstantinopole a jich chrámy jsou vesměs byzantského slohu s předními, lodí a svatyní. Obyčejní popové nesmí kázati z hlavy, nýbrž pouze vypracovaná kázání předčítati. Svátky mají skoro tytéž jako my, jen postů více a přísnějších.

V poslední době zdá se, jako by církev katolická měla v Rusku trochu svobody, ale nebývalo tomu vždy tak. Kateřina II. užila nejkrutějších prostředků, aby Rusy k rozkolu t. j. k odpadu od Říma donutila. Za Alexandra I. († 1825) pronásledování ustalo, avšak biskupové nesměli s Římem svobodně si dopisovati, Mikuláš I. († 1855) však opět poměr učinil nesnesitelným; ruské kněžstvo bylo potřebo, kláštery basilianů pozavřeny, bohoslovci násilím do seminářů ruských nasťkáni, statky církevní pobrány, do prázdných far rozkoľníci posláni, přistupování ku katolické víře vězením trestáno, naopak odpadlictví odměňováno a katolický lid knuten do kostelů ruských honěn. Za Alexandra III. († 1894) pokračovalo se v témže systému, třeba ne tak drakonicky, jako vůbec convence z 23. prosince 1882 katolické církvi v Rusku mnoho nepomohla. Car Mikuláš je panovník jemně, slabší povahy a přál by katolíkům svobody, kdyby nebylo sv. synodu a rádců, jakým se vždy jevil Pobědonoscev. Ostatně říše ruská rychlým krokem kráčí k novému útvaru a válka s Japonskem přinese jí — ne-li ihned konstituci — tož aspoň dalekosáhlé opravy ve směru moderním, z nichž nebudou moci býti vyloučeni ani katolíci. Rusové jsou nejmocnějším kmenem slovanským, k nimž vížou ostatní slovanské kmeny úzké svazky příbuzenství, to je pravda, ale je také pravda, že o sympatie těchto svých příbuzných nikdy nestáli a že Poláky přímo proti sobě šťvali. V letech šedesátých hořela celá mladá generace v Čechách pro Rusy, ale plamen ten tak rychle uhasnul, jak vzplál, když jsme se přesvědčili, že Rusko bylo by ochotno pro nás něco učiniti pouze za dvě veliké oběti — za obětování národnosti české a víry katolické. Tu jsme vystřízlivěli a dali jsme Polákům v mnohém za pravdu. Tolik je jisto, že největší překážkou panslavismu až posud byl panrusismus. Přejeme velkému bratrskému národu, aby vyšel jako vítěz z těžké své nynější situace, a aby vítěz-

stvím kráčil k svobodě vlastní a uznání svobody cizí.

„Sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážiti každou“.

Dopis z Prahy

V Praze, dne 6. prosince.

(Studijní obkladek na české politické hlavy při příležitosti sedmdesátých narozenin Vojtěcha Běláka (Františka Šimáčka), jehož správná a moudrá politika mohla předejiti tomu, v čem dnes česká společnost tone.)

Každý, kdo chce býti svobodným člověkem, který nemusí, proto že k tomu není nucen, otročiti jinému, hledí především chrániti a povznášeti svou hospodářskou nezávislost. I naše česká znárodnělá píseň nauku tuto již přes osmdesát let našemu lidu káže, že „jen ten, kdo peníze má, ať si na pána hrá.“ Avšak u nás se valně této ničím neporazitelné a nikým nevyvratitelné pravdy, která jest dnes oscu, kolem níž se, jak se říká, celý moderní svět otáčí, nedbá. Přes to, že se nám odpůrcové naši již smějí, že nám přímo do očí vyčítají, že české hospodářské poměry jdou od tisíce ke stu, naše společnost si přes to vede, jakoby byl v každé české domácnosti „bankál“.

Česká společnost žije dnes ve své většině nad poměry, dle nichž jednotlivci žítí mají a následek toho jest pauperismus, do něhož se český lid zvolna řítí. To se děje již dobrého čtvrt století a nejmudnější úkazem při tom jest, že český tisk ve své většině na místě, aby bil proto na poplach, aby mocí svou stavil tento pozvolný nový pád českého národa, ihned hledí na všech stranách již na venek deroucí se pravdu zastíratí lichotivým vykrucováním a zlobnými deklamacemi, jakmile se jí někdo dotkne.

Praví se sice „chudoba cti netratí“, avšak rozhlédněte se dnes kolem sebe, jak se s chudým českým člověkem nakládá! Srdce se nám svírá, když musíme rovně říci, že namnoze s hovadem, ať si je to kůň nebo vůl, zachází se v jistých místech šetrněji, než-li s českým, národnost svou nezapírajícím dělníkem. Že ani čárky z tohoto svého tvrzení nemusíme slevovati, to předce uzná a ví každý. Proto snad bylo by časovou politikou, kdyby se výše uvedené české pořekadlo dle potřeby okolností a současného běhu světa poněkud zmmodernisovalo a kdoby se ze staročestiny do novočestiny klidně přeložilo asi slovy v hospodářském ohledu pro nynější dobu vhodnými: „Bohatství není žádná hanba!“

Kdyby totiž mělo to tak u nás ještě padesát let v ohledu hospodářském pokračovati, jak to jde dnes, musilo by nezbytně a přirozeně dojít k tomu, že by bylo koncem dvacátého věku v Čechách snad sto český necitlivých ani nesmyšlejších boháčů, od nichž by bylo ostatní obyvatelstvo země hmotně odvislé.

Nepravíme docela nic, o čem by se každý sám kolem sebe přesvědčiti nemohl, že totiž k tomu naše společnost takorůzka dobrovolně a samochtě pracuje a spěje. Jenom slepý dnes nevidí, jak rapidně střední stav, síla českého národa, u nás hyne a mizí.

Blahobyt našeho řemeslného průmyslu, od soukennictví až do knoflíkářství, pohltit již v cizích rukou nacházející se velkopřmysl; tisíce našich mlýnů a pivovarů, jejichž majitelé reprezentovali zámožnou vrstvu naší české společnosti, obětovány byly domnělému pokroku, který však naše zemědělství na rukou i na nohou těžkými okovy kapitalismu spoutal; bohatá výtěžky našeho dopravnictví, jež živilo tisíce jednak formantů, jednak hospodských, plynou do kapes cizozemských akcionářů, kteří vlast naši síť železných drah protkali a my se na to se založenými rukama díváme a tu a tam dáme snad nějakého konduktora nebo kasíra, který se naší národnosti posupně po-

smívá, do novín; a našemu zemědělovi diktuje ceny obilí i dobytka známá mezinárodní klika, jejíž podporování, protežování a obohacování dokonce náleží do programů některých našich nejevobodomyšlnějších a nejpokrokovějších listů.

Naše společnost musí platiti závratné sumy na úhradu a srovnávání dluhů státních, zemské dluhy rostou přímo kvadratickým tempem, okresy vykazují každoročně shodky, obce jsou prodávány do poslední možnosti a hledíte procento jednotlivců, kteří ročně nev dávají více, než-li přijímají, čili kteří nežijí s „minus“!

To jest dnes docela střízlivý obrázek našich hospodářských poměrů, při němž dále natno uvéstí to, že tento gigantické dluhy znamenající oběh peněz nikoluje mezi námi, že užítky jeho nejsou prospěchem naší společnosti. Kdo všechno z úroků a amortisací těchto má se dobře a blaze, česká společnost ani neví. A vědět to nechce snad jen proto, aby nemusila slyšet, že jsou to napotáh nepřítele českého národa, jež systematicky ochuzují a činí odvislým tak, že dnes skoro celá česká dělná společnost jako nemá tvář robotuje v cizích službách. Ona totiž není paní svého měšce, ona svými financemi nedisponuje a následkem toho musí hledati výdělek, odbyti a živobytí buď přímo nebo nepřímo u všelijakých pohrdajících ní prospěchářů, kteří dnes již nejenom určují ceny práce českých rukou, ale oni určují také ihned ceny poživatin, tak že více než-li třetina českého lidu jest od nich ve všech směrech odvislou.

A nebude to dlouho trvati a v ubohém postavení tom bude celá polovička českého lidu. Když pak uvážíme, že celá třetina českého národa v různém postavení „slouží“, přijdeme k poznání, že dnes sotva třetina českého lidu, stojící na své vlastní podstatě, jest jakž takž neodvislou —

A jak tato neodvislá třetina českého lidu kráčí ku předu, to nám řvoucími přímo hlasem naznačují zoufalé číslice zavíraných českých obchodů a exekučních dražeb usedlostí a nemovitostí, proti nimž veškeré novinářské deklamace zůstávají planým lichocením a hříšným chlácholením zlého svědomí.

Proto nemůžeme si odepřítí smutné povinnosti a veřejně nepovědět, že se v hospodářském ohledu přese všechny tlachy a povídačky o pokroku atd. nacházíme na nakloněné ploše, po níž se český národ, pak-li se hodně brzy a příslušně moudře a důkladně nevzpamatuje, skluší do hmotného otroctví, z něhož za nynější doby a moderních poměrů nebude snad vysvobození žádného.

Nepovídáme žádnou smyšlenku, ale opakujeme znění úředních dat, že totiž ve pražském úředním oznamovateli bylo v Českém království v měsíci listopadu t. r. ohlášeno 208 exekučních dražeb usedlostí a nemovitostí v úhrnné

odhadní ceně 3,508,362 K a soudní náklady dohromady 68,350 K. Během měsíce toho bylo pouze 6 exekučních dražeb usedlostí v odhadní ceně 101,302 K zastaveno, tak že jich 202 v odhadní ceně 3,407,060 zůstalo v platnosti. Ze 208 exekučních dražeb stihlo 137 t. j. 66 procent obce české a 71 t. j. 34 procent obce německé.

Od 1. ledna do 30. listopadu 1904 bylo ve pražském úředním oznamovateli uveřejněno 208 exekučních dražeb usedlostí a nemovitostí v úhrnné odhadní ceně 43,722,390 a soudní náklady dosáhly výše 775,885 K. Během této doby bylo pouze 132 exekučních dražeb usedlostí a nemovitostí v odhadní ceně 2,828,351 K zastaveno.

Zde jest úředně zaručený přehled hospodářských poměrů ve království Českém, z čehož plyne, že jistě průměrně ročně 2000 rodin ocitnuje se zde na holi žebrácké.

Smutné tyto cifry, z nichž větší procento stihá příslušníky společnosti české, sledujeme již po dvacet let. Proto také r. 1888 napsali jsme do Klecandova tehdejšího časopisu „Vyšehradu“, (který se snad nemohl udržeti, že mluvil pravdu, již český člověk nanejvýš nerad poslouchá), článek „Selské statky na bubnu“. Článek ten způsobil tehdy nemalou sensaci, tak že pisatel jeho byl k vůli němu interpelován tehdejšími vůdci českého rolnictva nebožtíkem Heřmanem Jandou z Budohostic.

„Co pak to píšeš o českých sedláčích za klevety?“, spustil jmenovaný.

„To nejsou žádné klevety, to jsou skutečné poměry, o nichž se má co nejváženěji uvažovati“, odvětil pisatel těchto řádků.

„Takové dělání ostudy českým sedláckům mohlo by se ti špatně vyplatit“, výhrůžně napomenul ho Heřman Janda.

„Pravda zůstane pravdou i kdyby mne dal oběsit!“, odpověděl mu pisatel těchto řádků.

„Ale ono to není pravda, že český stav selský upadá!“, vypnul se Heřman Janda. „Za to ti ručím!“, řekl pyšně.

Pisatel těchto řádků ručení jeho nepřijal, ale pověděl mu svůj díl. Jeho stanovisko se mu špatně nevyplatilo, neboť bylo správné a nesprávné bylo mínění Jandovo, jež strhl také nešťastný onen proud, který byl již před dvaceti lety patrný, že totiž hospodářsky hyneme a nechceme tomu věřiti, chlácholice své zlé svědomí lži a klamem o opaku.

V oné asi době dlel pisatel těchto řádků návštěvou na Moravě u vynikajícího, nanejvýš rozšafného hospodářského řiditele. Bylo to zrovna v čase žní. Jedenkrát vyjel si s ním po dvorech a tu viděl, že na jednom láně kosí sekáči žito ze dvou stran. Na jedné straně hasákovalo asi 15 mužů a na druhé více odpovídalo, než-li pracovalo 5 starců, jež řiditel vřídlně a přátelsky pozdravoval. Starci rozpačitě děkovali.

„To jsou invalidi práce?“, tázal se pisatel

„K službám, odpusťte, prosím!“

„Prosím!“

„Nuže, pane blázne, co ráčíte souditi o válce rusko-japonské?“

„Jdíte do hospody kterékoli, posaďte se blíž stolu, kde třeba jen dva hosté sedí a uslyšíte toho, až vám půjde hlava kolem.“

„Ale já bych rád slyšel ú-dek váš!“

„Můj?! — Tomu se opravdu divím.“

„Nic se nedivte. Vím, že mluvíte vždy bez obalu.“

„Tak prosím, poslouchejte: Dva kluci seděli ve škole vedle sebe ale tak, že byl každý v jiné řadě lavic. Místá měli dost a prostoru mezi nimi bylo také dost. Najednou však chtěl jeden druhého vystředit z místa. Začali se šouchati, rýpati, kopati až konečně si vjeli do vlasů . . .“

„Ale dovolte, pane!“

„Prosím, okamžitě! — Uhlídal je pan učitel a vřel, jak spor rozsoudil?! — Chytil rákosku, kterou měl na ukazování a napráskal oběma.“

„Ale dovolte, pane blázne, tohle přece není nic o válce.“

„Prosím, jen strpení! — Ve vesnici byla muzika. Vytáhli tam dva chasníci, kteří oba posílňovali po jedné holce. Jeden z nich vzal děvče k tanci a už ho nepustil. Druhý byl jako na trní. Začal tančiti také a při tanci rýpnul loktem soka pod žebra, až zavrával.“

„Venkovští surovci!“

„Co, ty budeš do mne vrážet?! — Já tě naučím způsobům . . .“

„Ruka se zvedla do výše a vši silou dopadla na hlavu protivníka. A za okamžik litaly sklenice, praskaly židle, křičely ženy, plakaly děti, muzikanti utichli a . . .“

„Nevzdělanci!“

„Jeden chasník měl rozbitý nos, vyražené oko a blubokou ránu na hlavě . . .“

„Fuj, jaká to bestialnost!“

„Rozepře skončila se u soudu. Vítěz dostal čtyři léta těžkého žaláře zosťřeného každých čtrnáct dní postem . . .“

těchto řádků pozoruje, že byli patrně sehválně vyřadění a sam zvlášť postavení, poněvadž by řádým sekáčům nestačilo.

„Ne, to nejsou invalidi práce, to jsou invalidi české samosprávy“, temně ně to odpověděl budišovský pan řiditel Silvester.

„Jak tomu mám rozumět?“ ptal se pisatel těchto řádků.

„To jsou samí bývalí starostové zdejších obcí, kteří při svém samosprávném úřadování vlastní vinou a svým nehospoďářstvím přišli na mizinu“, jal se vykládati tázaný. „To jest smutná kapitola v životě našeho lidu, který se sám nad sebou zapomíná, nad své poměry žije a konec konců, stává se, jak vidíte, žebrákem. Já ty obědávky pro jmeno saměstnávám, aby nebyli obtíží svých sousedů“ —

„Tak by takoví lidé potřebovali nad sebou“ — začal jsem mluvit.

„To jsem nikdy neřekl, neboť i přes to mně český pokrokový tisk přes tu chvíli sprostě vynadá a zlehčuje, když se upřímně starám, aby se lid nestával obětí vášni svého nerozumu a kořistí svých nepřátel“ —

Tak tome u nás jest! Ten kdo slabostem našeho lidu lichoťi, kdo je zastírá, kdo plave s proudem, jest jeho apoštolem, těší se pověstí pokrokového člověka za to, že lid vede k hmotné odvislosti, k majetkové zkáze a plynoucímu z ní otroctví. Kdo však vážně a mužně ho napomíná, kdo rozmařilost jeho nevelebí, ale správně oceňuje, ten jest prohlašován za nepřitele těch, kteří po otcích zděděnou požeňnanou půdu a spojené s ní občanské svobody lehkovážně promarní, aby dětem svým v dědičství zanechali žebráckou hůl, nenávisť k vlasti a společenskému pořádku.

Již vícekrát jsme veřejně řekli, že pohromy následující nešťastné české povstání r. 1818 byly pro český národ, jeho blahobyt a jeho hospodářské a majetkové poměry poměrně menší a že nás dnes méně bolí, než-li pohromy, které český národ právě stihají za dnešní doby svobodného rozvoje.

Počítejme, co českého majetku dobrovolně a daremně od r. 1848 z rukou starousedlých českých rodin zmizelo. Počítejme, co české práce od r. 1848, tedy za půlstoletí, obohatilo cizince. Počítejme, co tisíc českých rodin od té doby v bídě zahynulo, anebo z vlastní se vystěhovalo a dopočteme se, že dnes, v době svého národního a politického probuzení, proděláváme hroznou fazi, jaká v naší historii nemá rovné.

Co druhdy na vlast a předky naše uvalil těžký meč vítězských vojáků, kteří se z celé Evropy za žold proti českému povstání sjeli, to dnes v nejpilnější rozvoji hospodářských a občanských svobod dobrovolně a samochitce uvalujeme na sebe sami, zovouce to pokrokem.

A při tom si pravdu zapíráme a bludem se těšíme, jako bychom veškerého rozumu pozbyli. Vždyť předce můžeme, máme a musíme

„Dobře tak, já bych mu byl dal ještě víc, ale prosím to stále není nic o válce“.

„Pane, vy jste netrpělivec zrovna jako lidé ostatní. Jest to věru k smíchu! Noviny se zrovna blhají, praporečky na mapě se postrkují, jeden přeje Rusům, druhý Japoncům, plány válečné se kritizují, o ústupech a chybách generálů se filosofuje a nikdo . . .“

„To já všechno znám. Jen vy mi řekněte, co vy o tom soudíte.“

„Tak, prosím, poslouchejte! Mám tu o té válce nešťastné výpisky a ústřížky z novin. Přečtu vám některé, žádám jen, abyste mne nepřerušoval.“

„ . . . Jeden důstojník od armády Port Arthur obléhající odhaduje dosavadní ztráty vojska Port Arthur obléhajícího na 30.000 padlých a raněných . . .“

„Ztráty Japonců v době od 25. srpna do 4. září udávaj se úředně na 21.000 mužů . . .“

„Červený kříž ošetřuje nyní 22.000 raněných . . .“

„Šestá setnina 23. sibiřského pluku slezla za prudkého deště kulí, v němž pět šestin lidí padlo, příkré svahy a vrhla se po vystoupení na vrchol na nepřátelské vojáky, byla však bodáky vítána a před příchodem následujících setnin pobita. Turecká válka byla u porovnání s krveprolitím, jež nyní už devátý den trvá, skutečně dětskou hračkou . . .“

„Japonci na řece Šaho stratili 67 děl a 15.879 mrtvých a raněných . . .“

„Ztráty Rusů na bojišti mandžurském od 8. do 20. října páčí prý se na 503 důstojníků a 22.708 mužů . . .“

„Japonci měli v útocích na příkopy, tvořící vstup do tvrze Kikvančanské, během jediné hodiny 4000 mrtvých. Nyní se prudce bojuje se ztrátami, o nichž se přiznává, že jsou nesmírné . . .“

„Dost, dost! Nechci slyšeti více. Jatky, hotové jatky na vraždění lidí!“

FEUILLETON.

Z filosofiokých reflexí blázna.

Prozrazuje Josef Váňa.

II.

„V ústech bláznů je srdce jejich.“
Sirach 21, 29.

„Blázne, co soudíte o válce rusko-japonské?“

Při těch slovech mne tuhle kdosi uholil ze zadu na rameno, až jsem se bolestí zachvěl. Ani jsem se neohlédl.

„Jáku, blázne, co soudíte o válce rusko-japonské?“

Obrátil jsem se. Předě mnou stál nasmýřený mladík se zlatým skřipcem na nose.

„Dovolte, pane, víte s kým mluvíte?“

„Mladík se rozchechtal, až mu spadnul s nosu skřipek.“

„Nemám tu čest!“, zadeklamoval theatrálně a s posměchem.

„No proto, jinak bych vám radil, abyste si koupil Kniggeho „Obcování s lidmi“.“

„Dovolte, pane?“ — rozhněval se mladík.

„Žádné dovolte! — Vyprošuji si všecken respekt!“

„Ale, prosím . . .“

„Co prosím! Teď se to ve světě vyžaduje všude. Fůru titulů před jménem a celou řadu pentlicek a tret na kabátě.“

„No to snad přeháníte, všichni rozumní a vzdělání lidé snad nejsou takoví.“

„Možno dost, ale já seznal opak!“

„Snad se přece jen mylíte!“

„I nikoli! — Tuhle jsem byl na pohřbu, chtěl jsem prokázat poslední čest svému dobrému známému. Že však jsem neměl na kabátě žádné trety, nikdo vedle mne nechtěl jíti.“

„Snad se styděli, že jste . . .“

„Blázen?! — Možno, ale byli to samí dobří známí. A protože to tedy ve světě jinak nechodí, prosím, abyste se mnou mluvil a jednal, jak to vůbec zvykem.“

vědci, že obklopujete nás živlové, kteří nás a naši zemi od staletí pokládají za svou kořist, veškeré naše slabosti znají, ve svůj prospěch a nimpí počítají a počítati dovedou — — — To majisté také cítíme!

Proto nezbyvá dnes, než-li kajícně přiznati, že ti čeští politikové, kteří se počátkem let šedesátých začali s Vojtěchem Bělákem (Františkem Šimáčkem) o to zasazovati, aby směry a cíle české politiky byly postaveny především na pevnou podstatu a bezpečné základy hospodářské, viděli a počítali správně.

Kde jsme dnes mohli být, jak jsme mohli vyhlížeti, co jsme mohli hospodářsky znamenati, kdybychom byli na místě jalových fraš a starání se o to, co dělá nebo nedělá druhý, měli každý před vlastním prahem a hleděli být hospodářsky co nejsilnějšími a nejneodvlejšími.

Na místě toho však vedem, vlastně sváděn byl lid ku planým projevům a bludnému smýšlení, z nichž sám na sebe metly pletl, tak že dnes po půlstoletí svého politického života musíme s úžasem a hrůzou patřiti před sebe, kde neshledáváme žádných tvrdých a bezpečných cest hmotného zabezpečení, ale na místě toho vidíme propast, do níž se naše osobní neodvlelost a spojené s ní občanské výhody řítí.

Dnes sice k hospodářskému a tím politickému ujařmení českého národa nerachotí u nás bubny žádného vítězného vojska, ale víří k němu bubny zvoucí na licitace statků a domovů staronásedlých českých rodin, jejichž přednostové nebyli vedeni k tomu, co dnes znamená moderní politiku.

Fantasie, ignorance, lehkovážnost politických dělí, které u nás po půlstoletí bujely, co musí nejdříve zvadnouti v mrazivém dechu jímž přítomná doba svým hospodářským chladem na nás dýše, neboť nevěříme a věřiti nemůžeme tomu, aby se naše společnost nevzpamatovala vidouc, kam ji odráží politika fraš a nevědomostí dovedla a aby nepochopila, že třeba nastoupiti vážnou politiku systematické práce a důsledného hospodaření, která jest nejprůběžnějším základem štěstí a blahobytu nejenom rodin, ale i národů.

Tento studený obkladek bylo třeba přiložit na fantasiemi, domyšlivostí a lehkomyšlností rozpálené hlavy, které nemají ponětí o tom, co politika znamená, a přece ji chtějí dělati bez ohledu na to, že tak lid vlastně svádějí do neštěstí a k otroctví, z něhož vysvobození nebude, zejména když se zároveň starají o vykořisťování lásky křesťanské!

Ubrana.

(3) **Mrzačení mezků.** Židovsko-helvetický Čas mohl trochu aspoň tehdy zmoudřeti, když dokázáno „Rozvojem“ Masarykovi, že článku víry o neomylnosti papežské vůbec ne-

„No tak vidíte. Humanita oslepla, milosrdenství ohluhlo, láska k bližnímu . . .“

„Ovšem, ovšem, ale když přece tohle je něco jiného. Zde běží o zápas plemene bílého se žlutým, o vítězství Západu nad Východem . . .“

„A proto se musí bez milosrdenství vraždit, proto musí být miliony lidí morálně i materiálně zničeny . . .“

„Dovolte, porušení mezinárodního práva . . .“

„Tohle neomluvíte ničím na světě; ti, kteří toto vše zavinili, těžce budou jednou za to odpovídati . . .“

„Ovšem, ale když všeobecné dobro toho vyžaduje, tak snad nejen dovoleno, nýbrž i . . .“

„Co jsi to učinil! Hlas krve bratra tvého volá ke mně ze země. Protož nyní zlořečený budeš na zemi, kteráž otevřela ústa svá a přijala krev bratra tvého z ruky tvé . . .“

„No to snad přece jen hledíte na tu věc příliš černě. Kam pak by s takovými ideály lidstvo přišlo . . .“

„Tam, kam přijíti má, k pravé humanitě, k pravé vzdělanosti, k pravé lásce k bližnímu, kde by nebylo rozdílu mezi Řekem a Židem, mezi Čechem a Němcem, mezi Rusem a Japoncem . . .“

„Odpusťte, pane, ale s vámi opravdu nemůžeme mluvit, vy jste opravdu — blázen . . . — — — Takovéto ideály, takovéto nedosažitelné ideály . . . — — —“

A mladík se zlatým skřipcem se rozesmál, až se to rozléhalo kolem a lidé se v údivu zastavovali.

„Proč jste se mne ptal na úsudek!“, o-sopil jsem se na zlostně a šel jsem si po svém denním zaměstnání . . . — — —“

* * *

Kdyby uměl blázen mlčet, při mudrcích by mohl seděti.

rezumi. Aspoň tehdy se mohl „akademický“ orgán poněkud poučiti, v čem záleží děsivý článek víry o neomylnosti papežské; kdo chce za každou cenu všechno katolické snižovati, má už aspoň z šikovnosti osvojit si znalost toho, proti čemu bojuje. Ale po nešťastné blamáči proroka Masaryka spěchá nyní sám Čas po-tvrdit — svoji úžasnou neznalost jednoho ze základních článků víry katolické! O neomylnosti papežské se již tolik napsalo, že každý průměrně vzdělaný řemeslník tomu článku rozumí. Ale Čas s obvyklou pastorskou jízlivostí snaží se nyní mrzačiti mozky svého čtenářstva tvrzením, že zrušení papežské bully obsahu politického (Non expedit) bude kopancem do neomylnosti papežské. Tázeme se Času, kdy byl ustanoven článek víry, který by hlásal, že jest apoštolská stolice neomylná ve věcech politických? Papež Pius IX. vydal bulu, kterou zakazoval katolíkům účast při volbách v Itálii. Prohlásil tak z kathedry některý neomylný pravdivý článek týkající se katolické věrouky? Byl to pouze diplomatický akt papeže-politika, který měl svého času pro okolnosti veliký význam; poněvadž pak za změněných okolností může posloužit dovolení k volbě katolické věci líp než dříve, nezmění se katolická víra ani za mák, zruší-li nyní svatý otec onu bulu.

Jestliže italská socialistická a židá přímo křesťovité proti obratu tomu se brání, jestliže hledí nejspíše sesměšnit novou politickou dráhu Vatikánu, tomu se nikdo nesmí diviti; vždyť Tito lidé dobře vědí, co jim nastává, až katolíci zasáhnou do voleb; posud se jim řádilo hezky pohodlně. Ale proto ještě není Čas oprávněn nijak mrzačiti mozky svých čtenářů tímto prolhaným tvrzením: „Papežská neomylnost dostane v brzku pořádný kopanec a to od samého papeže Pia X. — Neomylnictví je pro větší ovce, ale když se církvi nehodí, tak jej (!) klidně zahodí, protože toto dogma (!) je dost nepohodlné.“

Tedy obsah oné bully by byl dle mudrce z Času dogmatem (článkem víry.) Jak je vidět, není učedník nad mistra. Není Čas nad proroka Masaryka. Jest se co diviti, že sám některý šikovnější realista nevystoupí proti tolik od-vážnému ohlupování „realistického“ listu, který jest hotovou ostudou české žurnalistiky.

Politický přehled.

Poslanecká sněmovna stále ještě rokuje o vládním prohlášení, na dělnost parlamentu jest pramalá naděje; vyjednávání mezi Mlado-čechy a vládou vede se dále. Nouzová před-loha, proti níž Mladočeši nečinili námitky, byla přikázána rozpočtovému výboru kde nyní spo-čívá těžiště. V nouzovém výboru, ruku v ruce sešli se agrárníci čeští s německými, kteří pracují o to, aby nouzová předloha z 15% mil. zvýšena byla na 20, ale dr. Körber že povolí pouze tehdy, povolí-li mu parlament 69 mil. K umořovací renty do státní pokladny. Ale a-grárníci všech stran neschválí s plánem tímto, tak že, chce-li míti dr. Körber parlament děl-ný, musí se připraviti k některým ústupkům. — Ve Vidni zemřel náhle ruský vyslanec hr. Kapnist, který byl horlivým podporovatelem shody rakousko-ruské a společné politiky obou států na Balkáně. Téhož týdne zemřel tu náhle říšský poslanec něm. pokrokové strany z Čech dr. Zd. Schücker.

Boj mezi uherskou vládou a opozicí vede se nyní mimo sněmovnu na četných schůzích v různých městech uherských.

Na říšském sněmu německém prohlásili, že Rakousko nesmí očekávati od Německa klausuli největších výhod, nebude-li obchodní smlouva uzavřena. Vida, Rakousko má se spo-kojiti s výhodami nepatrnými, Německo ale chce na nás smetánku.

Ve Francii vzrůstá stále hnutí protivládní, které hrozí osudným se státi vládě Combesové. Tomuto proudu podlehl ministr André a nyní jest na řadě ministr osvěty a vyučování Chaumié, jemuž kamenem úrazu stala se panna Orleanská, kterou před žáky pohaněl Thalame, profesor na lyceu. Pohanění panny Orleanské, o jejíž prohlášení za blahoslavenou se právě v Římě jedná, pobouřilo celý francouzský národ.

V Japonsku zase se trochu zarádovali tím, že pryč u Port Arthuru dobyli důležitého 203 m vysokého pahorku, o němž vlastně dosud se neví, kde leží. Rusové tomuto pahorku jakož i druhému 300metrovému, jehož Japonci tak-též dobyli, nepřikládají valné důležitosti. Jest jisto, že Japonci všemožně se namáhají, aby Port Arthuru ještě před příchodem loďstva baltického dobyli. Rusko chystá se vyslati na Japonce ještě třetí loďstvo. V Japonsku dějí se zimní přípravy na uvítání blízkého se rus-ského loďstva; zdá se, že blíží. Na různých stranách se tvrdí, že Port Arthur do příchodu baltického loďstva se jistě udrží, že tam ještě dosti zásob potravin i střeliva. V Mandžursku

pak dle všeho není daleko nová bitva. Oddíl japonský, který chtěl zaskočiti pluk generála Rennenkamfa, byl potřen, zanechav na bojišti na 500 mrtvých. Vojsko japonské přeje si už domů; slibováno mu, že válka bude krátká.

Z činnosti katol. spolků.

Katol. lidový spolek pro Častotavice a okolí oslavuje v neděli dne 11. prosince t. r. padesátileté jubileum prohlášení článku víry o Neposkvrněném početí Panny Marie spolkovou schůzí, při které slavnostně řeč promluví vdp. dr. Fr. Šulc, profesor bohosloví atd. z Hradce Král. Začátek určité o půl 4. hod. odpol.

Křesť. social. spolek „Svornost“ v Červených Pečkách koná v neděli dne 11. prosince t. r. o 4. hod. odpol. měsíční spolkovou schůzi, na níž dp. P. Milo Záruba ze Želiva promluví „O našich veřejných povinnostech.“

Z Vamberka. Ve spolku našem promluvil za pěkného účastenství dne 4. t. m. vp. Jiří Sahula z Hradce Kr. o našem katolickém záse. Poukázal, co všechno protivníci naší církve lidu soustavně zam-lňují a jaké nepravdy stále na potupu naši šíří. Četnými příklady dovedl, že mnohým lidem, kteří si dávají název pokrokových, nejedna se nijak o sku-tečnou lidovou osvětu, ale o strašnické snižování církve. Vyblídl k trpělivosti a stálosti. Shromáždění vyslechlo řeč s napjatou pozorností.

Naše intelligence jest v otázkách náboženských naivní a zastaralá! Vřet náboženských ideí doletá k nám jen jako za tluťou zdi, v našich časopisech a novinách si všimnou ještě tak nějakého škandálu, ale vážné o otázkách náboženských ho-vorit (třeba se svého stunoviska!) nebo aspoň o ruchu v císně referovati, na to se žádný s or-ganův intelligence nasmohl. A naše listy, pokud o tom referují, čísti, to intelligenci sas nedá jejich antiklerikalismus Proto se všechno „náboženské vřet“, které je dnes tak mohutné v císně, degra-duje na deklamace o klerikalismu.

Hlídka, č. 12, str. 934.

Zprávy místní a z kraje.

Mariánská akademie v Hradci Krá-lové. Letošní 50 leté výročí prohlášení článku víry o Neposkvrněném početí Panny Marie osla-vily důstojně hradecké katolické spolky v Adalbertinu skvělou duchovní akademii za laskavé spolúčasti operní pěvyně pí. inženýrové Jančové, klavírní virtuosky pí. radové Bartheldyové, dám-ského pěveckého sboru, virtuosa na cello p. prof. Vacka a pěveckého sboru pp. bohoslovců. Slav-nostním řečníkem byl p. kons. rada Dr. Šulc, jenž poutavou a duchaplnou svou řečí o významu jubi-lea získal plný vděk četné shromážděného obcen-stva, kteréž z nejprůběžnějších a nejširších vrstev vyšlé přispělo svou hojnou účastí ku váze této manifestační katolické slavnosti. Vrchní Pastýř, njdp. biskup Dr. Doubrava ráčil poctiti slavnost svou přítomností a vyjádřiti ke skončenému pro-gramu své nespokojení nad zdařilým průběhem pro-dukce ale i nad patrnou přichylností hradeckého katolického obyvatelstva ku patronce města, Matce Páně. Vedle ndp. biskupa pozorovali jsme mezi účastníky vsdp. kap. děkana Mgr. Frýdka se členy kathedrální kapitoly a četnými zástupci kleru, p. místodrž. radu Steinfelda s chotí, p. dvorního radu Košína z Radostova, p. státn. návl. Matuše s chotí, p. vrchn. radu z Isakoviců, pp. zemské rady Petřika, Bartheldyho, Fischera, p. vrchn. inspektora Čechla s chotí, p. inženýra Janču, p. prof. Wiplera, p. prof. Knorre, zástupce důstojnického sboru, zástupce obecního zastupitelstva, členky kongregace Marian-ské, členky „Anežky“ atd. Z Chrudimě zavítal milý host p. arciděkan Dr. Mrátek. Prostorný sál Adalbertina byl do posledního místa obsazen, tak-že účastníků bylo daleko přes 500 osob. Žádný druhý sál v Hradci by takové shromáždění nepojal. Při bohaté květinové i draperiové dekoraci sálu byla nálada sama sebou slavnostní, která každým číslem akademie se stupňovala. Štastný začátek učinil pěkné seecivický sbor bohoslovců svými skladbami. V Hradci je to skutečně vzác-ností, poslechnouti na koncertním podiu slušně vy-pravený mužský sbor. Pp. bohoslovci Wittovým: Ave, Förstrovým: Orám a Pickovon: Dolorosou představili se nám pod svým dirigentem p. do-centem zpěvu Gyurkoviczem jako pěvecký sbor, jenž nemá vůbec důstojného soupeře ani v Hradci ani v celém okolí. Po slušné přednesené básni sl. Hofmanové zapěla pí. inženýrová Jančová mistrně Steckrovo „Ave“, dílo plné četných dramatických efektů, ale též nesnadných vět. Průvod při klas-ické této skladbě nebyl ovšem pouhým průvodem, nýbrž byl samostatným uměleckým partem, o nějž dělili se uměleckým vkusem pp. Vacek, Orel, Gyur-kowicz a pí. radová Bartheldyová, jejíž vysoká tech-nika klavírní budila všeobecnou pozornost. P. prof. Vacek uhájil zvůcnou pověst virtuosního ovládní cello přednesem vřele procítěného „andante reli-gioso.“ Slavnost ukončoval mohutný hymnus maria-

ský pro smíšený sbor a sola řízením p. sbormistra Fialy s průvodem pianu, jež převzal obětavě neuvážený p. prof. Orel. V solových partech přivedly k platnosti skvosty svého hlasu pí. inž. Jančová a sl. Novohradská. Hbitým tempem dozněly poslední akkordy zdatilé slavnosti a nikomu se ani nechtělo ze sálu, což je pochlebným svědectvím pro pořadatele slavnosti. Nechceme sice vyzovovati žádných dalekosáhlých důsledků z této slavnosti, ale tolik chceme říci, že hradecké obyvatelstvo přese všechny odporité snahy zachovalo si pro náboženské zájmy tichý koutek ve svém srdci, jehož hlasem se vždycky řídí, když vhodná příležitost se k tomu naskytá. Hmotný úspěch akademie řadil se přiměřeně ku úspěchu morálnímu. Jakkoliv vstupné bylo stanoveno jenom z toho důvodu, aby se někdo neostýchal jíti na akademii zdarma, zbylo přece ještě 68 K 52 h čistého výtěžku, do něhož jsou započítány přeplatky v obnosu 31 K, mezi nimiž přední místo zaujímá dar J. Bisk. Milosti 10 K. Podrobný účet bude předložen jednotlivým korporacím ku revisi a zbytek 68 K 52 h bude uložen na knížce, dokud nebude rozhodnuto o místě přísti sochy lurdské. Snad u pomínka na letošní jubileum mariánské bude i potomstvu zachována nějakým vhodným památkem!

Úmrtí. Vldp. Jan Křivohlávek, osobní děkan, bisk. vikar, tajemník a farář v Jablonném n. O., zemřel náhle dne 2. t. m. ve věku 71 let. Na kněze vysvěcen r. 1861. Pohřeb konal se v úterý dne 6. t. m. v Jablonném n. Orl. R. i. p. — Dne 5. prosince t. r. zemřel náhle v Hradci Král. ve věku 40 roků p. František Vrabec, odborný učitel c. k. odbor. zámečnické školy a byl dne 7. t. m. na hřbitově Pouchovském pochován za četné účasti obecnosti. — V Hradci Král. zemřela dne 3. t. m. pí Barbora Reibštejnová, vdova, hospodyně na zdejší děkanství, po dlouhé, trapné nemoci, zaopatřena sv. svátostmi v 72. roce věku svého. Pohřeb konal se 6. prosince odpol. na hřbitově poučovském.

Jmenování. Vládním komisařem pro dohled na průmyslové pokračovací školy v Černilově, Hořicích, Hradci Králové, Kuklenách, Miletičích, Nechanicích, N. Pace, Smiřicích, Vojicích a Věstecích jmenován profesor státní průmyslové školy pražské p. Alois Rublič. — Komisařem společenstva řemíčníků v Hradci Králové jmenován p. Fr. Frydrych, c. k. okr. zvěrolékař.

Ve schůzi městské rady královéhradecké dne 28. listopadu 1904 učiněna byla tato usnesení: Vyplati se účet pohodného J. Hoffína za obchůzku po městě. — Od Vývozního spolku pro Čechy, Moravu a Slezsko v Praze vyžádány budou stanovy. — Školnímu lékaři panu Dr. Rud. Zippe-ovi sdělí se, že c. k. místodržitelství vzalo na vědomí jmenování jeho školním lékařem, instrukci však pro tohož že vypracuje sama. — Dp. faráři K. Kotrbelcovi v Pouchově sdělí se, že c. k. okresní hejtmanský svolilo k zakoupení nové dalmatiky a pohřebního příkrovu pro kostel Pouchovský. — Upozornění p. H. Richtera, majitele pohř. ústavu zde, na nutnost odvodnění hřbitova Pouchovského postoupeno tech. kanceláři k dobrozdání. — Poukázáno k výplatě K 14 dp. katechetovi F. Juklovi na pořízení oltářního kultu pro školní kapli. — Uděleno povolení k zavěšení vody do novostaveb sl. Panýrkové a p. Dra Zimmra. — Vyhověno žádosti za připojení domovní stoky z novostaveb sl. Panýrkové a p. Dr. Zimmra ku stoce uliční. — Vyhověno bylo žádosti Sokola, aby se nahnilé polštáře podlahy v tělocvičně podložily, by zamezilo se prohýbání podlahy. — Rozpočet tech. kanceláře na nutné opravy ve fše Lochenické postoupen c. k. okres. hejtmanství ku schválení. — Damskému odboru Ú. M. Š. zdepropůjčeno divadlo na den 6. ledna 1905 pro uspořádání přednášky pl. Humpal-Zemanové. — Uděleny příspěvky: pro chudou školní mládež českou v Rychvaldě. Vánoční komisi N. J. S. v Praze, N. J. P. v Praze na vánoční nadílku a Spolku na podporu nemajetných studujících na filos. fakultě v Praze. — Jednotě div. ochotníků Kliepera odepán plyn spotřebovaný při divadelních představeních dne 23. října a 1. listopadu 1904 pořádaných. — Rozpočet na úpravu místnosti desinfekční v domě čp. 125 odklazen k rozpočtu na rok 1905. Rozpočet na pořízení ochranné střílny pro lékařské přístroje na pol. strážnici zahrnut do rozpočtu na rok 1905. — Usneseno, aby podán byl rekurs proti platebnímu rozkazu na daň výdělkovou z ústředních jatek. — Policejnímu strážníku Valáškovu poukázáno bylo příbytné, ježto odstěhovali se musil z bytu v obecním domě čp. 62, který postoupen byl obecné kuchyni. — Techn. kanceláři uloženo, aby podala rozpočet na úpravu bytu tohoto pro obecnou kuchyni. — Ve zvláštní schůzi městské rady dne 29. listopadu 1904 probrán a schválen návrh všech rozpočtů na rok 1905.

Z Klieperova divadla. Společnost p. Sedláčková dávala dne 1. prosince na paměť úmrtí našeho velkého básníka J. Zeyera slavnostní představení „Doňa Sanča“. Zeyer plody svého ducha tolik srdci rozechvěl, tolik chvály sklídl, ale nepřilil valné účastenství obecnosti ukázalo, že si neumíme vážit svých slavných mužů, že se vlastnictví naše jenom v slovech rozplývá. Původní hra tato, nad úroveň všíh jakéhokoli literárního povznesená, svým uměleckým provedením neminula se s účinkem na obecnost. Pamí Procházková (Doňa Sanča) hlavní rolí svou ovšem sklídila pa' u večera a sl. Štroblová (Doňa Blanka), majlo pra. četný večer, v duchu slavného autora jistě s nemalým nadšením profla svou úlohu; ve

sledně při neutuchajícím snažení věru může zvítěti aila všadná. I pp. řiditel (Don Pelayo), Bohuslav (Don Gomez) atd. uplatnili se na svých místech. — Šamberkovo „Jedenácté přikázání“ pohostinským vystoupením slav. komika čes. Národ. divadla v Praze p. J. Mošny bylo pořítkem prvního řádu. Mošna, ač starcem 78 letým, neustránil na své živosti; jest dosud nepřekonatelným ve svém umění. A spoluúčinkující pod vlivem vynikajícího nadání hravého hosta téměř se předstihovali v uměleckém snažení. Pan Mošna, obdařen dvěma pěknými věnci, děkoval obecnosti po představení za všechny projevy chvály a alibil, že se ještě v tomto roce na zdejšíh jevišti ukáže, případně i pí Ottilie Sklenářová Malá. — „Strakonický dudák“, jenž dáván byl v neděli odpoledne pro děti a „Pachlavci“ večer, nalezli hojnou vřelost posluchačů, kteří z divadla odcházeli věru uspokojeni. — Čestný večer p. Kříže veselohrou „Máj Muky“ byl dostaveníčkem ctitelů předního tohoto herce společnosti. Veselohra tato, nejeone ani takové váhy, měla býti kopíi současného života maloměstského. Panu Kříži lépe svěděl děj veselý, než vážnější; zde ovšem vedl si umělecky; celkem hráno s uměleckou rutinou.

Výstava drobného umění a uměleckého průmyslu českého otevřena bude dne 18. prosince v Hradci Králové a potrvá až do 28. prosince. Vedle menších olejomalb zastoupen bude na výstavě hlavně moderní lept barevný, umělecké kamenotisky a ukázky jemných ručních umělecko-průmyslových výrobků výhradně českého původu. Vstup do výstavy bude volný. Vystavené předměty budou většinou prodejné.

Z průmyslového musea v Hradci Králové. Jelikož přihlásil se dostatečný počet účastníků (20), zahájen dnes v pátek III. bezplatný kurs účetnický a sice tentokráte pro různá řemesla. Vyučování vede opět pan profesor obch. akad. VI. Racek v místnostech VI. učebny vyšší obch. akademie. Veškeré potřebné tiskopisy obdrží účastníci za malou náhradu (1 K). K tomu obdrží i celou přednášku litograficky reprodukovanou, jež stane se jistě i po ukončení kursu vítanou příruční pomůckou pro účastníky kursu. Doporučujeme znovu všem řemeslníkům návštěvu těchto kursů, neboť řádné vedení knih účetních vedle praktických zkušeností jest první podmínkou zdárných výsledků samostatného podnikání. — Vzhledem k instalování výstavy drobného umění a uměl. průmyslu bude veř. čítárna prům. musea otevřena místo v pátek dne 16., ve čtvrtek dne 15. proa. v obvyklých hodinách večerních.

Vyrušený zloděj. O půl 11. hod. v noci na den 7. t. m. vyburcován ze spánku zdejší kněžský seminář vojenskou a policejní hlídkou, hledající neznámého zloděje, který po desáté hod. v noci vikýřem naproti vojenské nemocnici na půdu semináře vlezl a od vojáka na stráži vojenské byl viděn. Zloděj nenalezl nic a hlídka — nikoho. Chlapík zatím skromně a tiše ustoupil před ozbrojenou mocí tolika lidí.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové. Stav vkladů za měsíc listopad 1904. Poukázek pokladničních K 1,367,068-88, knížek vkladních K 599,200—, celkem vkladů K 1,966,268-88. Suma, do které lze vydati penkázky a knížky vkladní, stanovami neomezena. Na jistinu akciovou zapláceno K 2,000,000—.

Záložna v Hradci Králové. Výkaz za měsíc listopad 1904. Stav vkladů počátkem měsíce K 1,488,722-49, vloženo K 188,007-62, vybráno K 130,258-92, stav koncem měsíce K 1,546,471-89. Stav půjček počátkem měsíce K 1,167,428-02, půjčeno K 122,001-30, splaceno K 83,458-02, stav koncem měsíce K 1,205,917-30. Počet účtů 2477, rezervní fondy K 119,191-18, závodní podíly K 64,764-81, pokladní obrát K 746,339-02.

Stroj na čištění pивních trubek. Spolek hostinských pro Hradec Králové a okolí koupil patentní stroj na čištění pивních trubek, který se půjčuje pp. členům spolku bezplatně, nečlenům za mírný poplatek 20 h. Stroj ten nalezá se u jednatele spolku p. Al. Hofbauera, hoteliera v „Merkuru“ v Hradci Králové.

Z dějin poddaných vesnic bývalého panství Hradce Králové. (Dle záznamů archiválních podává V. P.—s. (Pokračování.) Předměťce Martin Rejvold měl 12 str. šosev. ních rolí, z nichž platil 4 zl., 1 včr. 2 čtv. zahrady; úroků platil 9 kr. půlletně, p. děkanovi na koně 1/2 čt. ovesa, za obilí a letník 6 kr., 2 vejce, robotoval 3 dny týdně. Jiří Česák měl 2 včr. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz luk pod plat roč. 35 kr., pod 1 včr. zahrady; úroků platil 20 kr. 1/2, den. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici, ostatní povinnosti jako Jan Řehák. Jiří Šmotlacha měl 6 str. II., 6 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz luk pod plat roč. 1 zl. 10 kr.; úroků neplatil, p. děkanovi odváděl na koně 1/2 čt. ovesa, 3 kr. za obilí a letník a 2 vejce, robotoval 3 dny týdně. Jan Fruktus měl 6 str. str. II., 6 str. 3 včr. III. tř. rolí dědič., pod 1 vůz děd. luk, pod 2 včr. zahrady; úroků platil 15 kr. půlletně, vrchnosti odváděl 1 slepici, p. děkanovi na koně 1/2 čt. ovesa, 3 kr. za obilí a 2 vejce, robotoval 3 dny týdně. Václav Knejp měl 2 včr. III. tř. děd. rolí a pod 2 čt. zahrady; vrchnosti odváděl 1 slepici, p. děkanovi na koně 1/2 čt. ovesa, za obilí a letník 8 kr. a 1 vejce, robotoval 3 dny týdně. Václav Mráz měl 3 včr. dědič. rolí, 1 včr. 2 čt. zahrady; úroků platil 7 kr. půlletně, povinnosti p. děkanovi a robotu jako Knejp. Tobáš Česák měl 9 str. 1 včr. III. tř. děd. rolí, pod 1 čt. zahrady; úroků platil 21 kr. půlletně, p. děkanovi dával na koně 1/2 čt. ovesa, za obilí a letník 8 kr., robotoval 3 dny týdně. Jiřík Mráz měl 1 str. II., 1 str. III. tř. děd. rolí; úroků platil 2 kr. 1/2, den. půlletně, p. děkanovi odváděl 1/2 čt. ovesa na koně, za obilí a letník 6 kr., robotoval 1 den týdně. (Pokr.)

Z Nov. Hradce Král. V pondělí dne 12. prosince 1904 o 3. hodině odpolední provedou dítky

s opatrovny zdejší, Hrané Škol. sestrami D. N. D., vánoční hru s velmi pěkným programem. Hosté jsou vítáni.

Obvodním lékařem v Předměstích m. Lab. jmenován byl p. Ant. Šedl, praktický a soudní lékař v mor. Šilperku.

Z Josefova. Ve čtvrtek dne 1. t. m. byl na zdejšíh hřbitově pohřben otiip. Frant. Červený, který na prahu budoucího povolání svého stížen plnicí chorobou klesl předčasně v hrob. Pohřeb odbyval se za ohromné účasti lidu z celého okolí, neboť zesnulý pan bohoolovec pro svoji tichou a mírnou povahu požíval úcty a vážnosti u všech, kdož měli ho příležitost poznati. Z blízka i se vzdálil pospěšili kollegové jeho a okolní kněží, aby doprovodili zesnulého k poslednímu odpočinku. Z Hradce Králové dostavilo se k pohřbu 33 bohoolovců a vdp. vicerektorem ThC. Jos. Trnkou, který v kostele nad rakví zemřelého chovance proslavil dojemnou, srdce jímající řeč. Kondukt vedl místní děkan vdp. Karel Vaníček z kostela za bránu, a na hřbitov vdp. vicerektor semináře, který též zesnulého pohřbil. Jménem přítomných a kollegů poděkoval na hřbitově všem, kteří zemřelého ku hrobu doprovodili, dp. Josef Valenta, kaplan teplický. Takové účasti kněžístva i obecnosti dle úsudku všeobecného naše město nevidělo a ta veliká sympatie může býti jistě sarmoncené matce útěchou pro její zraněné srdce.

Ze Dvora Králové m. L. Přednáška o potřebách národohospodářských koná zde v sobotu 10. prosince v Sokolovně univerzitní professor Dr. Albin Bráf. Přednáška koná se ve prospěch českých menšin a jest pořádná zdejšíh odborem „Nár. Jednoty Severoč.“ — V neděli, dne 11. prosince odpoledne bude zde přednášeti p. katecheta Frant. Jukl o významu „Všeodborového sdružení křesť. dělnictva“. Vstup volný jest jen těm, kdož vykáží se vstupenkami.

Ze Žitavie m. Oldi. Jest sice u nás vdp. farář Frt. Vintera pouze dvě léta, ale už tu viděti ovoce jeho působení, zvláště v chrámu Páně, který za pomoci ovšem také šlechtyňch dobročinných domácích a hlavně církvi stávkí se čistotou a důstojnou úpravou. Z vřelosti za své jmenování v novém působení věnoval p. farář chrámu Páně nový oltář Božího hrobu, upravený mimo čas svatého téhodne za oltář Božského Srdce Páně a přislušenou sochou a dvěma adorujícími anděly. Jako vhodný protějšek zřízen nový oltář ke cti Neposkvrněné Panny Marie Lourské. Aby pak místa obou těchto oltářů měla vzhled kapli, obražena se dvou stran železnou ozdobnou mřížkou, opatřenou dvířkami. Na místo starých, sešlých a nepotřebných dvou zpodobnic pod chórem zhotoveny spovědnice nové, dvojitědlé, nahore slohové dle chrámu ozdobené, umístěné v kříže mezi lavicemi. Nad oběma jako na trůnu postaveny opravené sochy sv. Jana Nep. a nad druhou socha Panny Marie. Z počátku ozývaly se sice hlasy některých „taky katolíků“, že do těch nových — v lodi postavených spovědnic — ke sv. spovědi choditi nebudou. Ale to byli takoví katolíci, které nikdo nikdy ani u těch starých spovědnic spovídat se neviděl! Prorocká jejich předpověď proto se nesplnila, ješto větší počet kajníkůů ukázal zcela něco jiného. Jak asi staré spovědnice vypadaly, možao pochopiti ze slov jednoho návštěvníka, který vida tuto „starostlnost“ prostě tak od srdce zvolal: „Bože můj, a v tomhle že se mají také hříchy odpouštěti?“ — Hlavní zřetel na to obrácen byl na opravu oltáře hlavního, a to nejen proto, že toho již také nutné vyžadoval, nýbrž i z toho důvodu, aby důstojnou jeho opravou důstojně oslavena byla 700letá, letos připadající ročníce svatořečení patrona chrámu Páně sv. Prokopa. Práce svěřena osvědčeným starým silám, které též shora uvedené předměty umělecky zhotovily, p. Antonínu Ontlovi, poslacovači a p. Janu Novákovi, řezbáři, oběma z Kutné Hory. Provedení důstojné opravy — všechny překvapilo! Vrch oltáře, zubem času sešlý, slohově nevhodný, novým nabrašen, vázy přiměřeně zmenšeny a poslaceny, — postranní barokové řezby vzhled oltáře odšťoťňující, přídány, dle přání patronátního komisaře pana Jindřicha Jarochy obraz sv. Prokopa, malovaný p. farářem Neumanem, dán na stěnu do lodi, starý pak sázavský obraz sv. Prokopa po řádném očištění v rám zcela nový zasažený hlavnímu oltáři co důstojnější vrácen. — Veliká péče věnována místu nejvýznamnějšímu — Svatostánku, který dosud byl otáčivý, zvláště však nahore, celý červotočnou zchátralý. Zhotovena proto nejprve nová dvířka, umělecky řevon, písnici a Beránkem ozdobená, vnitřek celý bílou látkou potažen, z předu dvojdielnou bílou záclonou opatřen, nahore i po stranách novými řezbami okrášlen. Úprava svatostánku sama vyžadovala nákladu 152 K, ostatní práce na oltáři 664 K, potěťajíc v to také nové upravené, zvýšené postranní vchody — zastřešené záclonami koberečnými. — Necháťvajíce si vše ostatní k uveřejnění do díla přístiho, přejeme vdp. faráři Františku Vinterovi, by mu dobrotivý Bůh dočkati se dal, by po obnově vnitřku chrámu Svatoprokopského též nitro chrámů duchovních, srdcí to osadníků, řádnou obnovou se zastkvělo.

Z Pasté Kamenice. Lajbsurnál pastora a rabína „Čas“ přinesl 20. listopadu tuto správu: „Černý koutek.“ Kaplan Kostkan, jenž se dožil konečné té radoati, že se stal farářem, chce si své místo v Pasté Kamenici dobře zasloužiti. Také on ví, že nejlaciněji se ostruh v jeho oboru dobude působením na jinověrce. Tento pán dal si zavolati nedávno chudou vdovu po hajném Javůrkovi na Damašku u Puštěho Rybného pod záminkou, že jí potvrdí kvitanci na její pensi od knížete T. T., ač jí nemá čeho potvzřovat. Ve fše spustil na vdovu — ovšem že bez svědků — jak mohla odpadnouti od víry katolické, a že prý po helvetiku se lehce řije, ale těžko umírá a pod. sofie. mnoho ještě. Kníže pán prý „helvetů nemiluje, a nechce-li prý ona stratiť přej, s níž žije šest menších sirotků, ať prý se hned podepíše. Takový postřach ovšem účinkoval na nebohoun vdovu, a ona podepsala krásný papír bez svědků. Velebník patrně by byl z toho udělal přestup, kdyby se nebyl v čas

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

dostati lze v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopěch.

(14) **Krise v patriarchátu cařihradském.** Jaké poměry panují v řecké církvi ortodoxní, k níž i Rusové se hlásí, třeba měli svou samostatnou pravoslavnou správu, vysvětlá z krise, v jaké oclí se patriarcha cařihradský. Císař rakouský vyslovil totiž přání, aby příslušníkům řeckého vyznání v Bosně a Hercegovině dostalo se vlastního metropolitu, tak aby nebyli závislí od metropolitu srbského, po příp. rumunského. Tím má být přitřž učiněna velkosrbské propagandě v zemích okupovaných, což i Turecko by rádo vidělo jak s ohledem na Macedonii, tak i aby rakouskému panovníku vyhovělo. Patriarcha cařihradský není proti tomu, ale on je vázán jednak sv. synodem, v němž zasedá 12 metropolitů, jednak radou z laiků, zastoupenou dvanáctí řeckými notabily, které souhlasí s patriarchou, má však proti sobě 8 metropolitů, jimž se dostává podpory jednak z Ruska, jednak z Itálie. A tyto hodnostáři způsobili v sv. synodu takový kraval, že patriarcha nedostal se ani k slovu, dva z nich dokonce obrátili se k velkovézírui, aby sesazení patriarchy prosadil. Naproti tomu dostavila se k velkovézírui rada laiků s žádostí, aby čtyři nejzřetlivější metropolitě byli sesazeni a nahrazeni jinými, kteří patriarchovi by byli po vůli, opatření to, které v řecké církvi není dokonce něčím neslychaným. Strannické boje jsou na východě na denním pořádku; když nedávno metropolita jeruzalémský odebral se do Cařihradu k patriarchovi, kul za jeho zády kněz Eutymius pikle, aby sám stal se biskupem. Turecké vládě dělají boje mezi ortodoxními patrně radost, poněvadž mlčí a tak krizi podporuje. Patriarcha chce se poděkovati. Jak docela jinak imponuje tu katolický svět svou oddaností k nástupci sv. Petra! Sem tam vypoví některý zbloudilý kněz poslušnost svému biskupu, ale biskupové trvají v něžném poměru k nejvyšší hlavě v Římě. Povstáním-li na východě biskupové proti své nejvyšší hlavě, znamená to mnoho, ale není to při známé odvislosti církve rozkolnické od státu ještě všechno; kdyby to udělala třetina biskupů papeží, znamenalo by to úplný rozvrat. Církve východní existuje, dokud existují státy, od nichž závisí; církve naše kvetla, i když jednotlivé státy hynou a dá Bůh pokvete, i když nebude katolické vlády, jako ku př. ve Francii a to proto, že je — od státu svobodná.

Pokroková vzdělanost. Píše se nám z kruhů čtenářstva: Kdo nadává, nemá pravdu. Jak asi vychovává učitel, jenž umí tak pěkně nadávati ve Školském Obzoru roč. XI. č. 1. str. 4 a 5? Čtěte, jak píše inteligentní, „vzdělaný“ člověk: — na každé ulici v takovém hnuzdě anebo nejhnusnější, nejdopornější zjev v této přírodě volnosti a lásky: katolický katecheta . . . — a ne ostých před zpovědí ani všichni „dublové“ a „muka v boroucním pekle některého černého tluhuby.“ — kdy naplily se školy, a pátěti zasedli na neomylné stolice farizejův a zákoníkův, a kdy za několik neděl poženou ubohou mládež do příšerné tmy kostelův a kaplí k zpovědi, která je demoralizuje (znemravňuje) . . . — Vy katoličtí rodičové, je několik takových „učitelů“ a ti vychovávají vaše katolické děti! Ti lidé přišli na zákony, že budou nábožensko-mravně vychovávat vaši mládež! — Vlastním!

Němci na poučeni. Prelát dr. Scheicher píše v „Correspondenzblattu“: „German, který má tak málo německé pátěře, že by jeho národnost ohrozit mohlo několik set studentů a profesorů jiné národnosti v jeho sousedství, měl by se jednoduše vystěhovat do Kamerunu a tam se dát sníst od divochů. Snad aspoň tak byl by trochu k něčemu užitečný.“ Lepšího doporučení se všenněmeckým povýšencům nemohlo dostati.

Ochrana presidenta Spoj. států severoamerických. Pro cestu Rooseveltovu do St. Louis k návštěvě světové výstavy učiněna byla nejrůznější opatření. 12 tajných policistů prohlédlo předem co nejdůkladněji presidentův vlak a provázelo ho po celé cestě. Zvláštní parostroj jel před vlakem presidentovým. Na osobní ochranu presidentovu použito 2000 osob. Tak vypadá ten republikánský ráj! Člověk by myslil, že jen korzovaně hlavy z rodin královských se musí báti útoku a zatím v zemi svobody, lidem svobodným zvolená hlava potřebuje celou armádu za svou stráž.

Svět k svému! Blíží se svátky vánoční, kdy snad v každé domácnosti nakoupí se víc než jindy různých potřeb do kuchyně i dárků vánočních, při kterých příležitosti má se vždycky spojití křesťanství s vlastenectvím. Pravého křesťana vlastence nezlákají snad vyložené veskříních předměty, on zamíří pouze do takového obchodu, kde si opravdově váží jeho náboženského přesvědčení a kde cítí s jeho vlasteneckým nadšením. Od slov musíme konečně přejíti ke skutkům. Jen tehdy hospodářsky zmožnatíme, budeme-li si dle možnosti vždy všude své potřeby opatřovati pouze našinci. V důsledném provádění hesla „Svět k svému“ jeví se obrození národa.

Zánik smlouvy služební. Čeledín (služka) může vystoupiti dříve, než čas služby dojde a bez výpovědi: 1. Když nemůže bez újmy své či škody na svém zdraví dle služby konati. 2. Když hospodář nakládá s čeledínem tak, že tím jeho život nebo zdraví přijde v nebezpečení. 3. Když pán čeledína (služku) svede neb svěsti hledí k činům nemravným a protizákonným aneb když jej neběže v ochranu proti lidem domácím a osobám dům pánův často navštěvujícím, kdyby se vešl podobných na čeledína domýšleli. 4. Když pán chce nějakou delší cestu konati,

nežli služba trvati má, anebo když se chce někde jinde přestěhovati a chce v té i oné příslušnosti čeledína zůstat s sebou. Naskytl-li se takovýto důvod, který čeledína opravňuje, aby ze služby vystoupil, má jej oznámiti obecnímu starostovi a také prokázati, jestliže hospodář důvod ten popírá. Zda-li smí čeledín ze služby odejiti, závisí na rozhodnutí starostově; jestliže nevolí, smí čeledín ze služby odejiti toliko tenkrát, brozí-li nebezpečení života nebo jiné škoda, když by ve službě setrval. Ve všech shora uvedených případech musí hospodář čeledínovi (služce) nahraditi mzdu a stravu, avšak čas, za který hospodář čeledínovi mzdu a stravu nahraditi má, jest různý podle toho, z jakého důvodu čeledín bez výpovědi vystoupil. Vystoupil-li čeledín (služka) z důvodu č. 2. nebo 3., přísluší čeledínovi náhrada mzdy a stravy za ten čas, po který měl ještě sloužiti, a měl-li dle úmlavy sloužiti přes čtvrt léta, nahradí se mu mzda a strava nejméně za čtvrt léta. Vystoupil-li čeledín z důvodů v č. 1. a 4. jmenovaných, může žádati za mzdu a stravu jenom do té doby, kdy ze služby vystoupil. V některých případech může čeledín sice vystoupiti ze služby před časem, musí však dáti výpověď, a to čtyřnedělní, byla-li služba umluvena na rok, a čtrnáctidenní, byla-li služba na kratší čas umluvena. Čeledín (služka) může vystoupiti ze služby před časem, dav dříve výpověď čtyřnedělní, byla-li služba umluvena na rok, anebo čtrnáctidenní, byla-li umluvena na kratší čas a to v případech: 1. Když se mu naskytne příhodná příležitost ve vlastní živnost se uvázati, anebo naskytne-li se služce příležitost vdáti se, kterou by proměškala, kdyby se služba měla dokonati. 2. Když čeledín má zapotřebí dle se na některém jiném místě zdržovati, buď aby tam přešel dědictví, aneb něco jiného důležitého tam vykonal. 3. Když rodiče čeledínovi pro nějakou příhodu, která u nich nastala, když syn byl ve službě, potřebují ho, aby jim vedl živnost, aneb je ošetřoval, a když nemohou tak dlouho čekat, až mu projde čas služební. I v těchto případech jest čeledín povinen důvod vystoupení obecnímu starostovi oznámiti a prokázati; ze služby může pak odejiti jenom tehdy, když k tomu starosta přivolí. Je-li-li tu důvody pod č. 1.—3. uvedené a spěchá-li věc, může čeledín (služka) žádati za propuštění ze služby i před projitím čtyřnedělní nebo čtrnáctidenní lhůty vypovědací, ale musí za sebe jinného schopného čeledína (služku) ustanoviti a s ním se o náhradu dohodnouti. I v tomto případě musí čeledín starostovi oznámení učiniti a bez jeho přivolení nemůže ze služby vystoupiti.

Nařízení místodržitelské, týkající se prodeje vánočních stromků, aby zabráněno bylo poškození lesů. 1.) Kdo chce vánoční stromky prodávati, jest povinen opatřiti si od majitele lesa nebo jeho zástupce list o původu stromků a též obecnímu úřadu místa, z něhož stromky pocházejí, ku potvrzení předložiti. Nestává-li odůvodněných pochybností ve příčině původu vánočních stromků, má obecní úřad list o původu potvrditi, v případě podstatných pochybností však potvrzení odepřiti a o tom politickému úřadu oznámení učiniti. — 2.) Kdož stromky prodává neb dopravu jich provádí, povinen jest list o původu vždy při sobě míti a jej na požádání všem pro ochranu lesů a veřejnou službu bezpečnostní, jakož i pro tržní policii ustanoveným orgánům ukázati. — 3.) Překupníci jsou povinni vykáhati se písemným osvědčením, jak nabýli vánočních stromků, kteréž osvědčení obecní úřad místa prodeje na základě listu o původu vystaví. — 4.) Aby se zneužití listů o původu, pokud se týče písemných osvědčení obecních úřadů zabránilo, jsou orgánové obecní povinni, počet neprodaných stromků vánočních denně zjišťati a na listu o původu i na písemném osvědčení obecního úřadu vyznačiti. — 5.) Vánoční stromky, které se bez předepsaného listu o původu aneb bez písemného osvědčení obecního úřadu prodávají, uschová obecní úřad, po případě je pro spánek vlastnicka prodá. Nadřízenému úřadu ovšem musí se vše oznámiti. — 6. Přestupky tohoto nařízení trestají se bez ujmy trestního řízení peněžitými pokutami od 2 do 200 K aneb vězením od 6 hodin do 14 dnů.

Světová výstava v St. Louisu. Zisk z právě ukončené světové výstavy v amer. městě St. Louisu činí 200.000 liber šterl. Výdajů bylo 10 mil. liber. Výstavu navštívilo celkem 19 mil. osob.

Mohou Raiffeisenky odměňovati své funkcionáře? Jistá Raiffeisenka rozhodla se dáti z čistého výnosu svým funkcionářům odměnu. Finanční ředitelství, kterémuž podléhá, odepřelo jí za to osvobození od daní, poněvadž dle jeho výkladu měla by nárok na osvobození jen tehdy, kdyby přebytky odkázala rezervnímu fondu. Správní soud, který se věci zabýval, rozhodl, že osvobození od daně Raiffeisenke přísluželo, poněvadž spojitelná s založeným spolkům náležá osvobození, hověli-li jich stanovy ustanovením zákona z 1. června 1889, aniž by bylo potřeba, aby obchodní jednání jich vyhovovalo požadavkům zmíněného zákona, který za podmínku pro osvobození stanoví prostě, že spolky mají dle stanov rozvíjeti jistou obecně prospěšnou činnost. K odměňování všech členů představenstva a dozorců rady nemožno však raditi, poněvadž by i při tomto rozhodnutí správního soudu následovalo obyčejné politické řízení pro překročení, případně porušení stanov, dle nichž funkce v Raiffeisenkách mají býti obstarávány bezplatně.

Přátelům chudých dětí školních. Co starosti mají chudí rodiče, jak opatřiti dětkám svým nejnutnější oděv, by netrpěly zimou na cestě do školy! Starost tato tím více tíží musí rodiče dětí, navštěvujících české školy v kraji němčinem, kde jen ohlad a zášť proti všemu českému, kde se všemožně lákají čeští rodičové a jejich děti do náručí německých! Na osvícení citu vlasteneckého, na ochranu chudého lidu našeho ve známém území severních a jižních Čech neopomeň, kdo může, zaslati i sebe menší dárek jako vánoční nadílku Národní Jednotě Severočeské v Praze, na Ferdinandově tř. 35. nebo Národ. Jednotě Pošumavské v Praze.

Naším obchodníkům. Z Obchodnické jednoty pro Moravu a Slezsko v Brně, Kaunický palác.

dověděl, že mu z kompetentní strany brozí paragrafy za takové apoštolování. Rozumí se, že Javůrkové ani se nezda o přestupu, neboť jest již 19 let evangelickou, ale pater vysadil keblu na helvetské ryby — po jiho-moravsku řečeno. Mohl to provésti chytřejší, neboť „kněze pán“ má fakticky mnoho evangeliků ve službě, mimo jiné i patronátní komisaře, kteří by takové kázání sami mohli veleným dělat, a ovšem at rád, či nerad, i penzi dává. Zase jednou pěkný doklad, jak čistě a neposkvrněné náboženství mají někteří veleníci, kteří by vdově se šesti sirotky „ad maiorem Dei gloriam“ skonfiskovali penzi. Pendant k ap. Jakubově 1. 27. O dalších znamenitostech tohoto dobrého pastýře zatím pomlčíme. Na to odpovídáme: „Počestný“ pan pisatel měl se dříve o celé věci lépe informovati a mohl si ušetřiti kousek blamáže; neboť věc má se v pravdě takto: Farní úřad v Pusté Kamenici měl lesního úřadu v Rychmburku potvrditi, zda vdova Javůrková se svými šesti dětmi v Kamenici žije. K vůli správné informaci dal si farní úřad smlouzon vdovu zavolati a při této příležitosti bylo jí v dobrotě řečeno, aby do katolické církve se vrátila, od které před sňatkem odpadla, poněvadž Javůrková již loňského roku se vyjádřila, že se opět katoličkou stane. Když pak jí vysvětleno bylo, čeho třeba k návratu do církve, odpověděla Javůrková, že ihned podepíše svůj výstup z náboženství helvetského a návrat do církve katolické. Tak, pane pisatel, „Černého koutku“, věci se mají. Nespustil tedy farář na vdovu, nýbrž v dobrotě jí domlouval — což ostatně bylo jeho povinností — aby se opět katoličkou stala; kdyby byla rozená helvetka, nenapadlo by mu přemlouvati ji. Než tak, že po helvetku se lehce žije, ale těžko umírá, nýbrž pravil, že v protestantské víře se lépe žije, ale v katolické zase lépe umírá, což, milý pane, doznali všichni ti, kteří na smrtelném lůžku dobrovolně do katolické církve se vrátili. Nepodepsala také vdova Javůrková svůj výstup z náboženství protestantského ze strachu, nýbrž učinila tak dobrovolně, vědouce též, co podepisuje, a návrat její ku katolictví byl také oznámen příslušnému politickému úřadu. Ostatně vězte, pane pisatel, nemíní-li kdo z pravého přesvědčení a dobrovolně státi se katolíkem, církve katolická o něho nestojí. Kdybychom chtěli průšáky markami kupovati duše, měli bychom jich celé boufy, avšak k takovému křesťanskému řemeslu se nesnížíme; to ponecháváme pastorkům, jimž jest každá pleva dobrá. Možná, že pan pisatel zná onoho pijana, jenž svoji manželku opustil a „chytil“ se jiné katolické, s kterou pak od katol. církve odpadl, domnívaje se snad, když Luther dovolil landkraběti hessenskému míti manželky dvě, že jemu to dvojtehodný pán také udělá. Jenom že ty paragrafy to zhatily. A ejhle, světe div se!, dvojtehodný pán pak oznamoval úředně, že onen člověk z pravého přesvědčení stal se evangelíkem a že tudíž jej přijal za spolubratra do sboru Páně. K takovému bratrství jak dvojtehodnému pánu, tak „Sboru Páně“ upřímně se gratuluje. Vězte však, pane pisatel, průšáky markami svoji dřavou kocábku nezachráníte; ty padavky katolické, které se za nějaký groš lapí, tím dříve pád vaší církvi dokončí. Připomínáme, že redakci „Času“ byla zaslána v této věci 26. listopadu oprava, a jeme zvědaví, zda „Čas“ ji uveřejní. — Panu pisateli tohotu vysvětlení sděluje redakce t. l., že žádné odvolání v Čase nebetla. Kdepak tak! Když byla na př. v Čase napadena čest zdejšího sboru doktorů theologie, musil vyrukovati na pomoc státní úřad, aby byl prohaný ten list k odvolání donucen. Teprve tehdy si dal říci, ale jaké lamento spustil na „utiskování“ svobody! Kdo chodí do školy Červánků a Práva lidu, od toho se kněz spravedlnosti nedomá.

Stavba nového chrámu v Náchodě. K účelu tomu v době od 12. října do 29. listopadu 1904 mimo sbírky kostelní odvedli: po 100 K: jistý kněz na dobrý úmysl, nejmenovaný kněz a p. Jan Žuliany, měšťan v Jilemnici; 60 K: dp. P. Jan Novák, profesor v Náchodě; 25 K: člen městského zastupitelstva v Náchodě; 20 K: nejmenovaná dárnyně z Náchoda; po 10 K: důstojný konvent Maltežský v Praze a p. Ant. Voska, mistr pekařský v Náchodě; po 6 K: K. Majzl, vrchní inženýr v Praze a vdp. P. Lohel Schmidt, převor kanonie Praemonstrátů na Strabově v Praze; 5 K: p. JUDr. Jos. Slávik, advokát v Náchodě, ze soudního smíru; 4 K: vdp. P. Frant. Schmidtmayer, prelát v Českém Krumlově; po 2 K: pí M. Hanušová v Bražci, pp. manželé Jan a Ludmila Kábrtovi v Jizbici, dp. P. Ant. Kollert, katecheta v Náchodě, p. Fr. Malina v Náchodě, dp. P. Em. Polák, gymn. profesor v Rokycanech, p. Jos. Rufer v Starém Městě n. M. a vdp. P. Karel Stella, řiditel k. a. konviktu v Příbrami a po 1 K: jistá paní a pan Fr. Trojan, řiditel měšť. školy v Týništi n. O. — Stavební fond dosáhl výše 72.000 K 81 h. Šlechtemým přiznivcům a dárcům všem vyslovují se nejvřelejší díky a prosbou za další dobrotivé příspěvky, jež se přijímají na děkanství aneb zasílají mohou též poštou přímo na spolek pro vystavění nového chrámu Páně sv. Vavřince v Náchodě.

K jubileu mariánskému vydal v Čas. Úvahách vdp. Dr. Fr. Rey l vhodný spisek, v němž je populárně vyložen článek víry o Neposkvrněném početí Panny Marie a potvrzení tohoto článku lurdským zjevením. Spisek se hodí ku hromadnému šíření na každé katolické osadě. Cena 8 h, při větší objednávce sleva.

Máme v záznamu 29 míst, v nichž lze různé obchody převzít. Kdo z panů obchodníků hodlá předsídliti, aneb hledá výhodnou obec k usamostatnění se, ať vypíše nám dopodrobna, kde a jakým způsobem nabyl obchodních znalostí a jakým vládním kapitálem. Dotazy, jež údajů těchto neobsahují, zůstanou nepovšimnuty. Na odpovědi třeba přiložiti dvě desítihalérové známky.

Mariánský kongres na oslavu jubilea prohlášení dogmatu o neposkvrněném početí Marie Panny konal se minulý týden v Římě za velmi četného účastenství duchovenstva i laiků.

Odporučené mešní víno. P. Adolf Bařtipán, hotelier v Adalbertinu v Hradci Král., má veliký sklad zaručeného přírodního vína mešního; týž složil přísedný slib do rukou nejd. biskupské konsistore, že vždy bude dodávati duchovenstvu ke mši svaté jen přirozené víno z vinné révy. Z té příčiny odhodlala se nejd. bisk. konsistoř dne 27. října vinné sklepy pana Bařtipána důstojnému duchovenstvu diecéznímu doporučiti. Upozorňujeme na to, podotýkajíce, že není potřebí světovati objednávky cizozemským agentům.

Buršácké demonstrace. V sobotu při oslavě otevření nových místností pro něm. studenty v Praze vyvěšen buršáky na budově velkoněmecký prapor, který však na protest čes. obyvatelstva byl sňat. V neděli pak konán na Příkopech za ochrany policie buršácký buml, který ovšem neskončil se jako den předešlý bez výtržností, při nichž zadrženo 14 osob. Pak že jsou Němci v Praze utlačováni. Jen kdyby i v něm. městech české menšiny byly podobně policií chráněny! Žádoucně, aby studentstvo české při podobných provokacích počínalo si co nej důstojněji.

Suezský průplav, jímž právě proplula část baltického loďstva ruského, jest 160 kilometrů dlouhý, hladina vodní je široká 60—110 metrů, šířka dna 38 a hloubka 9 metrů. Za dopravu lodí platí se z každé tuny asi 9 K. — Průměrný poplatek za každou ruskou loď bude činiti asi 70.000 franků. Přes velikost tohoto poplatku jest doprava Suezským průplavem mnohem levnější než při plavbě kolem jižní Afriky. Poněvadž vítr z poušti zanášá neustále veliké spousty písku do průplavu, musí býti stále strojem pro hloubení čistěn. Válečné lodi nemohou průplavem plouti vlastní silou, poněvadž by vlny lodním šroubem způsobené nadělaly veliké škody v pobřežních zdech. Každá taková loď tažena je průplavem malým parníkem.

Z pošty. Při objednávce tuzemských novin a časopisů poštou vybírá se poplatek za obstarání obnosem 10 h, zvláštní poplatek za obstarání při objednávkách u novin a časopisů cizozemských a to v obnosu 10 h za každý objednaný exemplář. Týž poplatek vybírán bude za každý exemplář tuzemských nebo cizozemských novin nebo časopisů, objednaných některou cizozemskou výpravnou novin prostřednictvím c. k. pošty. Tento poplatek vybírán bude již při všech objednávkách na rok 1906. Zmíněný poplatek za obstarání od abonentů vybere se hotově.

Dar Všeob. sdružení. Dp. Frant. Do hnálek, farář v Liběšovicích, dne 30. listopadu t. r. při schůzi jičínské skupiny Zem. Jednoty čes. katol. duchovenstva v Nové Pace sebral ve prospěch Všeob. sdružení křesť. dělnictva pro království České 18 K. Zaplať Pán Bůh!

Ze Všeob. sdružení křesť. dělnictva. Schůze užšího výboru v Hradci Král. 3. pros. Podporu nemoc. dostali: K. Bachman v Pardubicích 6 K, V. Mikl v Jindř. Hradci 3 84 K, Balášová Pet. v Kunčicích 3 42 K, Prachař J. v Ústí 6 K, Tomášek J. v Čáslavi 6 K, Moravec V. v Třebouchovicích 3 K, Koller Jul. v Parníku 12 K; podporu v nezaměst. Kalibanová Fr. v Litomyšli 4 K, Straková M. v Litomyšli 4 K. Přijati 3 členové.

Laciné krmivo. Ústřední Jednota českých hospodářských společenstev zasílá Raiffeisenkám oběžník, v němž nabízí na popud c. k. vlády různá krmiva pro kraje nouzí postižené a sice tím, že nejprve na zkoušku nabízí se dobré, metr. cent za 7 K. Dopravu na nejbližší stanici železniční platí sice odběratelé, ale srazí se jim z účtu při placení. Jest tedy v zájmu všech, kteří větší zásoby sena potřebují, aby se na nejbližší Raiffeisenku obrátili, kteráž jim ochotně poslouží. Objednávky mají se diti obratem. Také sláma, otruby, sladový květ, pokrutiny a jiná krmiva bude možno objednat. Dopravné hradí sama c. k. vláda při zásilkách takto zprostředkovaných.

Skořice je neušená kůra větví různých druhů stromovitých rostlin cinnamomum. Nejznámější a nejužívanější jest skořice obecná, jinak čínská neb indická, která se olupuje s šesti až desítiletých větví stromu Cinnamomum chinense, tvořícího v jihovýchodní Číně celé lesy, též v Annamu, Kočincině, na ostrovech Sundských a j. Před sušením obyčejně oskřebe se vnější vrstva kůry, která sušením svine se do trubice, jež se pak sváží do svazku. Z Číny vyváží se skořice ročně asi za 70 mil. K. Skořice cejlonská, dražší než obecná, pochází z mladých (nejvýše 3letých) větví skoficovníku cejlonského, též na Jávě, Sumatře a j. pěstovaného; u nás však prodává se jí málo. Skořice dřevnatá, jak se u nás prodává, jest směs několika druhů skoficovníků. V čínských letopisech uvádí se již 2700 let před naším letopočtem mezi nejvzácnějšími kofiním.

Důležitost pícního vápna. Casto se stává, že dobytek, ač jinak dobře živěn, špatně roste, málo mu na váse přibývá, že zvlášť odstavčata ztrácejí chuť k žrádлу, dostávají průjem, hubení, slábnou, lížou stěny, obryzují dřevo, že je lejao řídké a kysele páchnoucí, že dobytek obtížně vstává a léhá, při ležení, močení, chůzi, tlaku na rozličné části těla vyjadřuje bolesti, kůže dřevnatí,

nohy jim nabíhají, kosti měknou, slabost je čím dále tím nápadnější, až konečně dobytek hyne vysilením. — Příčina toho jeví se v nedostatku kyseliny fosforečné, která sílí a podporuje především stavbu kostry zvířat a na povšechný jejich vývin působí velmi příznivě. Kyselina fosforečná dostává se dobytku z krmiva. Rovněž i rostliny bez kyseliny fosforečné nemohou býti a hospodář nevěda dodává jim ji na pole ve hnoji chlévském i umělém. Chce-li hospodář, aby se mu dobytek zvlášť mladý dobře dařil a aby předešel změknutí kostí, musí mu poskytnouti něco pícního vápna, které obsahuje 40 procent kyseliny fosforečné. Větší dávky pícního vápna potřebuje dobytek březí, zvlášť v druhé polovici březnosti na vývin mláďátek. Kráva, má-li v krmivu pícního vápna, i více dojí. Zvlášť nutno ho přidati tam, kde se krmí řízky, výpalky, řepou, brambory, kteréžto látky mají v sobě pramálo vápna a kyseliny fosforečné. Velkým dobytčům dávají se denně do krmiva 3 lžíce pícního vápna, prostředním 2, malým pouze 1 lžíce. Slepice přikrmovány pícním vápnem nesou hojněji vejce. Pícní vápno lze dostati v obchodech, nejjistěji bude každý obsloužen „Družstvem Hospodář“ v Milotičích nad Bečvou na Mor., kde lze objednat 5 kg pravého pícního vápna za 2 K.

(Zasláno.)

P. T.

K 80tým narozeninám došlo mne tolik blahopřání, že mi není možno na všechny odpovídati; proto činím to zde a vše děkuji všem, kteří si na mne vzpomněli.

Jos. Hulata,
děkan.

Před vánočním nákupem prohlédněte si dobře naše inserty a při objednávkách odvolávejte se na náš časopis!

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 3. prosince 1904. 1 hl pšenice K 16 90—17 70, žita K 12 80—13 00, ječmene K 11 50—12 60, oves K 7 40—8 20, prosa K 00 00—00 00, vike K 14 50—00 00, hrachu (modrý) K 23 00—00 00, čočky K 00 00—00 00, jable K 23 00—00 00, krup K 20 00—34 50, bramborů K 5 20—6 80, jetelového semene červeného K 128 00—144 00, jetelového semene bílého K 000 00—000 00, ržáku K 00 00—00 00, máku K 32 00—40 00, lněného semene K 22 00—24 00, 100 kg žitných otrab K 14 00—14 50, 100 kg pšen. otrab K 13 00—13 50, 1 kg másla K 2 60—3 00, 1 kg sádla vepřového K 2 60—2 80, 1 kg tvarohu K 0 32—0 36, 1 vejce K 0 07—0 08, 1 kopa zelí 8 00—28 00, 1 kopa petržele K 0 00—0 00, 1 kopa kapusty K 0 00—0 00, 1 hl cibule K 6 00—6 20, 1 kopa drob. zeleniny K 1 00—4 00, 1 pytel mrkve K 6 00—6 20, 1 kopa cerele 0 00—0 00, 1 hl jablek 00 00—0 00, 1 hl hrášek 0 00—00 00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 3. prosince 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 664, žita 435, ječmene 337, oves 313, prosa —, vike —, hrachu 1, čočky —, máku —, jable —, krup 15 1/2, jetelového semínka 128, lněného semene —. 2) Zeleniny: zelí 85 kop, petržele — kop, kapusty — kop, cibule 33 hl, drobná zelenina 56 kop, mrkve 12 pytlů, cerele — kop, brambor 74 1/2 hl. 3) Ovoce: jablek — hl, hrášek — hl, 4) Drobného dobytka: vepřů 5 kusů, podvinčat 355 kusů, kůzlát 0 kusy.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
dle roční salsony kolekce
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu i cizozemských.
Četná uznání zvláště z kruhů vele
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.
Volejenné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Nejužitečnější vánoční dary
jsou
SINGEROVY ŠÍJÍ STROJE
jedině k dostání
v závodech
SINGER CO.
AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI PRO ŠÍJÍ STRO
Hradec Král., Jiříkova tř. 27

JAN KALIS,
hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.
nabízí ve velkém výběru:
Výtečné kapesní hodinky všech
druhů a soustav. **Pendlové hodiny**
v krásných ořechových skříních.
Zlaté a stříbrné skvosty, jako:
retázky, prsteny, náramky, jehly
a j. v nejmodernějším provedení
s úplnou zárukou!
Solidní obsluha při mírných
cenách.
Ceny i obrázky velkých hodin
na požádání zašle.
Dávěry hodným úsilky na výběr též i na splátky
bez zvýšení cen. — Založeno r. 1843.

Vína
ku mši svaté
zaručená jen přírodní, jakož
i jemná tabulová vína atd.
— doporučí —
Adolf Bařtipán,
Hradec Králové, Adalbertinum.

Voledůstojnému
duchovenstvu!
Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., **vyučení pastýr spe**
ciálně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučiti svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně ručně pracov
vaných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kádělnice, kropen
ky, patenky, nádob a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
ntenci a jen v ohni spálí a stříbí. Na požádání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákresy neb ceníky franko.
Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej
jednoduššího do nejjednotnějšího. Chudším kostelům úle
va v placení. Více usnutí po ruce. **Žádné přesovné vý**
robky bezcenné. Vše posílám již posvěcené.

Josef
Krejčík
V PRAZE,
umělecký závod so
chařský a řezbářský.
Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30
doporučuje uctivě své chvalné známé: **sochy, oltáře,**
křížové cesty, jesle, Boží hroby, křtí, kasatelny,
spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul
tíky atd. dle slohu kostelní, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezané nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.
Původní nákresy, ceník a rozpočty bezplatně a
franko.
Renovace starých oltářů a kostelních sošek.

— Za —

vánoční dárky

hodící se
knihy ve skvostných pávod-
ních vazbách,
Vilímkovy
české hry pro děti,
sádrov. reliefs
Kristus a Madonna,
jakož i **obrazy** v elegant.
moderních rámech
uctivé nabízí

první královéhradecké knihku-
pectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.
(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

Pronajmu neb prodám
mlýn a statek
ve Zmíněném u Dašic.
Po případě každý objekt zvlášť.
Blíže sdělí Inž. František Staněk, Hradec Král.,
Pražské Předměstí.

P. T. obecnostvu ==
Hradce Králové a okolí.

Dovolují si tímto ct. obecnostvu doporučit
svůj 25 let v Hradci Králové trávající závod
pro výrobu

kočárů a sání

všech druhů povozů do oboru kočár-
nického spadajících.

Rozšířil jsem postavením nové

moderní dílny

závod svůj na takový stupeň, že mohu ct.
obecnostvu obsloužit výrobky v provedení
nejdokonalejším, všem moderním požadavkům
vyhovujícím, při cenách nejmírnějších.

Věškeré opravy vyřídí se v čase nejkratším
co nejsvědověji.

Řaďte prohlédnouti můj sklad
v Pospíšilově třídě, číslo 225.

V účtě dokonale

Čeněk Buben,
kočárník.

C. a k. dvorní dodavatel.

Svice kostelní

pravé voskové dle liturgických předpisů
zhotovené, svíce polovoskové, pro svou
bezvadnou jakost vřede oblíbené, svíce
obětí a smuteční, bílé i krásné, dále

k době vánoční

svíčky na stromky, barevné voskové i
polovoskové, kroucené, renaissanční, stea-
rinové a parafinové, sloupky různých tvarů
voskové a polovoskové, bílé i zdobené,
pak všechny druhy svíček lustrových, oby-
čejných a dekorativních nabízí nejlevněji
stará česká c. a k. dvor. továrna na svíčky

J. PILNÁČEK

v Hradci Králové. Založeno r. 1816.

Pro dár. farní úřady zvláštní výhodné ceny!

Obsluha včasná a rychlá! Ceny nízké!

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákrety a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

České víno,

vyznamenané na světové výstavě v Paříži r. 1900
zlatou medailí!

Správa vinařství

prince Ferdinanda z Lobkovic
v Dolních Bečkovících u Mělníka
doporučuje

svá chvalně známá, výhradně z vlastních roz-
sáhlých vinohradů vypěstěná

v í n a

do přízně P. T. obecnostva.

Rozšiřujte „Časové Úvahy“!

Pro dary vánoční

zavěd jsem

dva zvláštní formáty

velkých obrazů ve způsobu platinovém,
úplně trvanlivé za značně sníženou cenu
a poskytují tím každému lehkou možnost

velké obrazy

též dle zaslaných fotografií
sobě snadno zaopatřit.

C. a k. dvorní fotograf

J. F. Langhans,

Hradec Králové, Adalbertinum.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

skutečně velmi levné
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.
Vzory zašle na požádání
franko

První český zasilatelský
závod soukromého zboží

Ed. Doskočila

v Chebu.

Přikládá sáček v Praze
ve Vodňanské ulici č. 29,
vedle vyhládky školy.

Císařství a umělé liectví

Karel Král,

Král. Vlnohrad,
Balbínova ulice č. 11.

Vlastní výroba nádob
kostelních z jemného
cínu. Renovace křti-
telen starožit., svícenů
atd. Též cídění pro-
vádí. Vložky (misy)
do křtitelen i nové
křtitelny zhotovuje.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkozávod truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čís. 303.

Právě vyšlo.

JUBILEUM MARIANSKÉ A LURDY.

Píše Dr. Fr. Reyl.

Vydáno jako 12. číslo „Časových Úvah“.

V tomto roce marianského jubilea přišla pří-
tomná knížka jako na zavolanou; populárním, pou-
tavným slohem obhazuje dogma o neposkvrněném
početí Panny Marie i základy lurské. Nadějeme
se, že tato brožura nalezne hojnost přátel zvláště
v krajinách nábožensky smíšených.

Obsah rozdělen na tyto kapitoly:

- I. Učení církve o neposkvrněném početí Panny Marie.
- II. Zjevení Panny Marie v Lurdech.
- III. Zjevení lurské před soudem kritiky.
- IV. Lurdy za dnů našich.

Stran 36, cena 8 haléřů.

Při hromadných objednávkách poskytujeme
až 50% slevy.

Administrace „Časových Úvah“
v Hradci Králové.

SUKNA

a modní látky tu- i cizozemské

pro podzimní a zimní období v největším výběru
V. J. SPÁLEK, v Hradci Králové.

Východočeské knihkupectví

B. E. TOLMAN v HRADCI KRÁLOVÉ

(Velké náměstí č. 26. u lékárny).

Největší stálý sklad vánočních a novoročních dárků.

Nádherná díla ilustrovaná, básně, prosa v elegantních vazbách, díla cestopisná, atlanty, globy, kassety dámského papíru, památníky, alba na podobizny a pohledy, hry dětské a stavebnice, obrázkové knihy pro mládež, modlitby, umělecké předměty, obrazy, kalendáře, hudebniny,

vše v cenách mírných i na splátky.

Zakázky z venkova provedou se ten samý den. — Při zaslání peněz předem vše **franko**.

☛ Prohlédněte mé bohatě arangované výklady. ☛

Telefon č. 17.

Telegramy: Tolman Hradeo Král.

Telefon č. 17.

☛ Seznamy knih zdarma a franko. ☛

Díkůvzdání.

Všem, kdož při pohřbu ctihod. pana bohoslovce

Františka Červeného

účastí při pohřebním průvodu, projevy soustrastí a jakýmkoliv jiným způsobem
bol náš zmírniti se přičinili, voláme srdečně: »**Zaplať Pán Bůh!**«

V JOSEFOVĚ, v prosinci 1904.

Jménem příbuzenstva:
Fil. Červená, matka.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží truhlář v Orlici u Kyšperka a v Dolní Dobrouči, učeň na řeznictví a usonářství v Kostelci n. Orl. a učeň na klempířství v Bohusodově. — Strojní zámečnick, dva mladší knihaři, cukrář po vyučení, 21letý kraječ obuvnictví vyučený a čeledín od nového roku hledají práci. Mladý muž přijal by místo sluby, domovníka neb podobně. — Přihlášky přijímá „Všecoborové sdružení křesťan. došnictva“ v Hradci Králové.

Díkůvzdání.

Všem, kdož za příčinou úmrtí našeho nezapomenutelného syna, bratra, švagra a strýce, pana

Mr. Ph. Antonína Spory,
lékárníka,

projevili nám svou soustrast způsobem jakýmkoliv a jej na poslední cestě doprovodili, vyslovujeme své

nejvroucnější díky.

V Hradci Králové, dne 6. prosince 1904.

Truchlící rodina.

Dr. Alois Lang: Buddhismus.

Přel. Lkš.

(Dokončení).

Vliv buddhismu na indickou kulturu byl často do nepravého světla stavěn. Bude dobře i tu se o tom trochu zmíniti; jeho nedokrevnost ještě lépe osřejmí. (Dr. Nikel: Allgemeine Kulturgeschichte).

Nelze popřít, že buddhismus požadoval ve vztazích lidských laskavost a blahovůli. Úcta ku všemu, co žije, soucitnost, buddhistická všeláska — jsou dozajista sympathickým zjevem v této pochmurné nauce, ovšem jsou též jedinou sociální ctností, kterou buddhismus hlásá. Učení jeho o metempsychose a stěhování vnučovalo již samo sebou cit bratrskosti všech bytostí. Rostlina, v níž může býti duše mého otce, zvíře, v němž může bytovati duše mé matky, jsou bytosti, s nimiž nutno zacházet jako s lidmi. Tyto bytosti trpí jako lidé, jsou účastny též všeobecného zla a neštěstí — proto moudrý má s nimi soucit, je dobrý a laskavý ke všem tvorbám. Všeláska buddhistická, dí dr. Lang, je obšáhově širší než láska křesťanská, ale co do intensity, motivův a účinnosti nelze ji nikterak měřiti s křesťanskou láskou k bližnímu. Láska buddhisty ke tvorbám je jen jakýmsi druhem ohladné shovívavosti, o nějaké obětavosti tu není ani slechu. Láska buddhistická je de facto jen láskou negativní a ne láskou pozitivní. A ostatně ani to láska není, je to jen soucit, a soucit je ve svém základu cit egoistický.

Tot, dí Foussegrive, je skutečně slabostí buddhistické morálky. Je to morálka egoistická. Jedinou povinností člověka dle této morálky je — zbaviti se existence, pracovati pro svou spásu, t. j. pro své štěstí, a tato spása spočívá hlavně v tom, aby byl neuzitečný jiným, když jim nejsme na obtíž. Jak již řečeno, je to morálka egoistická, t. j. morálka nemorální, která prýští z náboženství atheistického, t. j. náboženství bezbožného, neboť v základu buddhismu de facto chybí pojem Boha. Ovšem je nade světem nějaká neviditelná a tajemná moc, než tato může jen ploditi neštěstí a bol, je bezmocna, aby umenšila bolesti světa, člověk je mocnější než ona, poněvadž v jeho vůli je, aby se osvobodil a s sebou aby osvobodil a uvolnil i jiné.

Poukazovat tu na povýšenost a velebnost křesťanské morálky, která přikazuje skutky tělesného a duševního milosrdenství a v níž účinná láska je největším přikázáním, bylo by nositi dříví do lesa. V buddhismu je trpná láska skrytým sobectvím, v křesťanství je trpná láska jen stupněm k lásce činné, která je jeho účelem. Dr. Lang frappantně parallelou prokazuje propast a rozdíl mezi buddhistickou a křesťanskou láskou. Charakteristická je i tato pověst: Budha setkává se jednou s hladovým tygrem; poněvadž tento pro strádání, které vytrpěl, je slabý, aby Budha roztrhal, otevře si Budha žílu a napájí tygra svou krví, aby ho tak posílil, aby ho mohl roztrhati. Hettinger srovnává případně s touto přepodivnou, „ponižující a zpitvořenou“ láskou Budhovou lásku sv. Františka: „Budha dává se hladovému tygři v kořist . . .“, sv. František naproti tomu poručí vlkovi mír a zabraňuje mu, aby v budoucnosti trhal beránky. Tu projevuje se celý rozdíl; tam člověk kořist zvířete, zde zvíře, které účtyplně poslouchá člověka, krále stvoření a zvířecího světa. Františkova láska ke zvířatům je odleskem svaté lásky Boží, všeláska Budhova demonický zákmit kdysi velikých, atheistických bludem znetvořených idel, karikaturou křesťanství.“ (Aus Welt und Kirche I. Aufl. I. Bd. S. 240).

Pro společenský život Indie důležitý byl útok Budhův proti kastovníctví a boj pro lidskou stejnoprávnost; i to je rys v jeho nauce zajímavý, ale bobužel zůstalo se jen v počátcích; ku plnému rozvoji této snahy nikdy nedošlo; k uznání plné rovnosti obou pohlaví nedovedl se buddhismus vyvinouti.

Skutečný státní život nebyl buddhismem, to, aby vytvořil; naopak svou lhostejností a svým podrobením se každé státní moci podporoval moc despotismu.

V etickém vztahu působila dobře v klášterech pěstána sebekázeň; než i zde theorie a praxis byly často v podivuhodném rozporu. Ačkoliv Pgoka propůjčil buddhismu světské ramě, mravní poměry se přece nezlepšily, spíše, dle doznání samého krále, se jen zhoršily.

Pro lidové vzdělání působilo příznivě rozšíření poučných pravd a nauk ve formě pověstí a jiných povídek. Proti vlastní vědě zaujímal buddhismus stanovisko odmítavé, neb aspoň byl jí cele cizí.

Vliv buddhismu na hospodářské poměry jako i na materiální kulturu bývá ponejvíce

ličen jako nepřiznivý: „náboženství, které blaženosti hledá v klidu, v nečinnosti, je rozeným nepřitelem práce, která jediná tvoří hodnoty.“ (Hellwald). Dr. Nikel však míní, že názor ten je poněkud přehnaný, označuje-li se buddhismus jako náboženství lenosti. Budhističtí králové učinili velmi mnoho pro národní právo. Také není ideálem lidské kultury „eine möglichst hohe Steigerung der „Schaffens von Werten“. Národní charakter a klima jsou dozajista též zodpovědný za netečnost budhistův. Konečně právě nejznamenitější stavby Indie a Číny, na př. porcelanová věž v Vankingu, jsou vystavěny budhisty. Byly-li klášterní stavby z počátku jednoduchy a skromny, tož dostalo se přece malířství skulptury a stavitelství mnohého podnětu a podpory skrze buddhistický kultus.

Buddhismus nelze jistě šmahem odsouditi jako náboženství lenosti. Mnoho nevykonával, ale něco přece, ostatně ani mnoho se od něho čekati nedalo, ježto v principu svém byl a jest proti práci, studiu, vědě a pokroku. Dle něho život je zlý a nestojí za to, aby byl námi milován, — proto proč jej prodlužovati? Je třeba ničiti tělo, jeho tužby, inteligenci, vědomí. Tu není nějaká práce možná a myslitelná, a indický asketa věren principu svého náboženství, mnoho toho nepodělá. Aby zničil vědomí — tož jeho práce —, zůstává celé dny v dřepu schoulen na nějaké rohoži; hořejší část těla automaticky se pohybuje, ústa mluví bez ustání slova, oči vyhaslé, strnulé a vidící před sebou jen předmět své meditace a touhy, — nicotu, absolutní nonexistenci.

Než lidská přirozenost je silnější než všechny theorie, a proto i v buddhismu přes jeho nauku je mezi jeho 150 mil. vyznavačů velký počet těch, kteří pracují, — a i kdyby to bylo jen proto, aby, dí Foussegrive, živili žebrající mnichy, — kteří hledají blahobytu, kteří pečují o tělo tolik zhrdané Sakya-Monniem, kteří se žání konečně a nepohružují se v rozjímání nicoty. Tomuto přirozenému instinktu, který člověka bezděky pudí ku práci, třeba tudíž v první řadě připsat, co buddhismus vykonával a ne tak jemu samému. Tím ovšem nepravíme, že vliv jeho rovnal se nule.

Podobnost mezi některými mravními pravdami křesťanství a jistými buddhistickými příkazy a zařízeními vedla mnohých k tomu, aby hledali, zda nelze prokázati vnějších historických vztahů mezi buddhismem a křesťanstvím. Srovnávací, nebo jak dí Dr. Nikel „nivellierende Religionswissenschaft“ se vrhla ochotně na tuto možnost — v jakém úmyslu, je každému zcela zřejmo. Z nejvýznačnějších děl v tomto směru je Seydlovo dílo: „Buddhistisch-christliche Evangelienharmonie“, kde je vystavena hypotese o vlivu buddhistických legend na zpracování novozákonního života Ježíše. Dnes však nadšení v tomto směru silně pochladlo a vystřízlivělo — a sice prací a bádáním odborníků v oboru indických kulturních a náboženských dějin. Proto správně dí Dr. Lang: — hledat genetické spojení křesťanství s buddhismem, bylo by nekritickou nesvědomitostí.

Dr. Nikl resumuje krátké výsledky bádání v tomto směru takto: o předhistorickém styku Židů s Indy nevíme nic jistého; též nic spolehlivého není známo o značnějších židovských koloniích v Indii nebo o pravidelném obchodním spojení mezi oběma národy. Správně je ovšem, že Israelité byli v užších vztazích s národy, kteří jako Peršané na př. znali Indii, tak že Israelité z druhé nebo třetí ruky mohli přijmouti buddhistické učení. Než ssešliny buddhistických názorů nenalezají se nikde v předkřesťanské židovské literatuře. Ani jedna epizoda z budh. legend není v celé židovské předkřesťanské literatuře. Je proto nepravděpodobno, že jisté epizody z evangelíí by měly svůj zdroj v buddhistických spisech.“ Auglický znalec buddhismu dí: . . . „byl bych v nejvyšším stupni díky zavázán tomu, kdo by mi ukázal historické kanály, jimiž buddhismus na křesťanství vliv svůj uplatňoval. Hledal jsem po celý život kanály těch, ale posud jsem žádných nenalel.“ (Dr. Lang: Buddhismus str. 18.)

Spíše mohlo by se mluvit o vlivu křesťanství na buddhismus. Když později, ve 2. a 3. století po Kr. syrští křesťané se usazovali v Indii (Malabar), je nemožno a nemyslitelné, zda křesťanské idey neměly nějakého vlivu na mladší buddhistické spisy? Ostatně, jsou-li i jisté podobnosti v řečnických figurách, obrazech, podobnostech v evangeliích a buddhistických spisech, nemusí proto vždy býti toho příčina ve vnější souvislosti pramenův. Všecky námi pozorované ohlasy (mezi evangeliem a budh. spisy) činí veskrze dojem náhodné, neúmyslné analogie, a co nás na prvý pohled svou podobností zaráží, překvapuje nás při vícenásobném pozorování jen ještě kontrastem, und in keinem einzigen Falle lässt uns die Erklärung aus

den eigentümlichen Bedingungen, sei es der Personen, oder der Verhältnisse u. dgl. im Sticht.“ (Stardy: der Buddhismus d. 112.)

Jan Kryšpín,

(J. Sylvatervův synovec, nástupce)

odborný umělecký závod

pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blíže Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k bohatému
figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, stě-
němi vsazením.

Věkové rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bezé vái závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nešetdná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Chcete

poříditi si

UPOMÍNKU

na jubilejní rok mariánský?

Subskribujte v případě tom obraz „Immaculaty“, který vyjde v měsíci únoru 1905 dle originálu mistra V. Förstra v barevné reprodukci se zlateným pozadím v rozměru bez okraje 50x35 cm. — Subskripční cena stanovena na K 3—

Záznamy přijímá nakladatelství relig obrazů Karla Šimka v Č. Budějovicích.

OBNOVA

Číslo 51.

Předplatní na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 16. prosince 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Kus retrospektivy.

(14) Říká se: „dějiny jsou matkou umění“, ale je také dobře učit se z poměrů přítomných, aneb z dnů nedávno minulých, jež nepatří posud k dějinám, ježto nejsou knihou uzavřenou. Tomuto pohledu za sebe a vedle sebe říká se: „retrospektiva“. Onehdy sešli jsme se k t. zv. volné konferenci a tu vypravuje jeden kolega: „Byl jsem v T.; sedím pohromadě s kněžími, když vstoupí říšský poslanec a německý nacional K. a já očekával nějakou urážku. Jak jsem se však podívil, když jde ku kněžskému stolu, podává ruce a usedá k nám. To mě opravdu překvapilo, ježto ujevsem na něco podobného z české společnosti zvyklý.“

Měl pravdu; nikde není kastovníctví v tak roztomilém květu, jako u nás Čechů. Kdo patří k jistému stolu, nesedne za živý svět k jinému; v nepatrném městečku mají svůj hostinec konservativci, liberálové, socialisti, čímž společenský život ovšem nad pomyslením trpí. Zvlášť nám kněží připravují postavení výmínečné, ač jsme syny českých rodičů, jako jiní, cítíme s lidem, z něhož jsme vyšli, více než jiní a podporujeme podniky národní, alespoň jako každý jiný. Bývaly doby, kdy český kněz byl ve společnosti vítaným, jako ředitel aneb jednatel ochotnických, zpěváckých, hospodářských a j. spolků, dnes se i ty konservativnější živly bojí, že se jim dostane výčitky nedostatku vlastenectví, kdyby kněze do něčeho volily, neb se s ním poradily, ač ovšem i dnes není pravidla bez výminky. Smí si v společnosti ještě přisednouti, ale není-li tato zvlášť vybraná, potká se s úsměškem a kousavým vtipem. A jak je možno jinak? Profesori v Praze přednášejí mládeži, že theologie není žádnou vědou a akademičtí občané i jako mladí úředníci a učitelé ohruňují nad kněžským vzděláním ret, zvlášť stýkají-li se s mužem, který následkem dlouholetého pobytu na venkově nedovedl si zachovati zevnější uhlazenou formu. Třídní boj a zápas o zájmy není snad nikde tak vyhraněn, jako v malém našem národě, který si dopřává luxus frakcí a stran a kde k vůli kastám zapomíná se, že jsme všichni příslušníky jednoho národa a třeba bychom se v zásadách nesrovnávali a za jinou ideu bojovali, že jsme lidé a občané, vzájemně na se poukázání.

Tak daleko to mezi Němci přes ostré novinářské se potírání nejde; kněz je klerikál, ale on je v očích i německého nacionala Němce, o jehož vlastenectví nelze pochybovati, kdežto my čeští kněží musíme teprv dokazovati než začnem ve veřejnosti mluvit, že jsme také vlastenci. Třeba knězem, je Němci jeho duchovní příslušníkem národa, jemuž může jako intelligent prospěti a proto nesmí býti ze řad národních bojovníků vytlačován. My Češi máme představu, že němečtí kněží a tak zvl. losvonromisti se navzájem pojídají, ale tomu není dokonce tak, jak shora uvedený příklad dokazuje. Ovšem jsou pořád ještě, zvlášť ve starším německém duchovenstvu, horlivci, kteří vidí v hnutí tomto největší nebezpečnost pro církev i říši, ale řady jejich řídou a mladší generace, odchovaná na gymnasiích v ideách velkoněmeckých, třeba odsuzovala boj proti katolicismu, v ohledu nacionálním nachází se na rozcestí a já jsem slyšel jmenovati kněze, kteří boj proti „los v. Rom“ neradí vidí aneb aspoň se ho nezdědí, jak by měli a mohli. To nemá býti žádnou výčitkou — kně-
žemu podobnému nemáme práva — to je pouhé konstatování něčeho, k čemu by nám mohli přiváděti v Praze u Beuronů. U českých kněží je prý více porozumění pro toto katolické hnutí a my — chceme-li býti spravedlivými, musíme to nazvat pochopitelným. Český kněz bojuje tu za dva posvátné své zájmy, německý pouze za jeden; český kněz vidí zde ohroženou nejen svou vlast, svou národnost, svou korunu a státní české právo, jež hyne každým rozdělením království Českého, ale i

svou církev a svou víru. Je posud zajisté více německých kněží, kteří pohlízejí na celý ten zápas se stanoviska nad všechny ohledy povýšeného a kteří dovedou své německé dobře srovnati se svým katolictvím a svým dynastickým citem, avšak přijde-li to tak daleko a bude-li se i na kněžstvo se strany německého lidu činiti nátlak, aby přiznalo barvu a odpovědělo, co soudí o německém souřadnictví, pak nevím, jak to ta stará Hohenwartova garda, to osamocené katolické centrum a ten bodrý tyrolský a hornorakouský lid s úlm dlouho vydrží, když již ti křesťanští sociálové dávají se použití za „kanouenfutter“ proti t. zv. klerikalismu vůbec a německému zvlášť. Opanují-li Velkoněmci v Rakousku pole, k čemu se podobá, pak by ovšem nepozůstalo německému kleru nic jiného, než jíti za lidem, nemají-li jej ztratiti, pak by ale „los v. Rom“ musilo se odloučiti od velkoněmecké idey, nemá-li kulturní boj vzplanouti znova, neboť je velice pochybné, vydrží-li by se na to divatí katolíci Německa, kteří již dnes „los v. Rom“ potírají. Prozatím věci tak daleko nedospěly, ale odpadů přibývá a neubývá, což vyzývá každého dobrého katolíka a Rakušana, aby neotálel a postavil se jako bojovník za svatou věc na své místo. Rádi věříme, že některý německý kněz vidí v německých nacionálech poctivé vlastence, ale vlastenectví to je protikatolické, protidynastické a tudíž katolického kněze nehodné.

Podobný úkaz zříme v Uhrách, jen že tam to nejsou oje linělé případy, nýbrž je to zjev povšechný, že katolický klerus je maďarský šovinistický; avšak maďarští kněží mohou to dělat, protože katolicismus má v Uhrách celkem pokoj a učiní-li jednotlivci proti němu útok, nenajde pro sebe žádné strany, jako na př. u nás, kde následkem svých husitských tradic, ještě více svého bezvýsledného boje s Vídní jsme radikály nejen v politice a v jistém smyslu i v národnosti, ale i v náboženství a jsou lidé, kteří v pomateném svém názoru oba radikalismy si pletou, nemohouce pochopiti, jak může někdo hráti si na vlastence a vůdce lidu a býti při tom věřícím katolíkem.

Nebývalo však tomu tak; r. 1848 byli kněží jako revolucionáři vězněni a o 20 let později bylo jich několik v deklaraci a ještě více bylo jich vyšetřováno pro účast na t. zv. metincích. Dnes by se něco podobného sotva stalo, ne že by se byl změnil český kněz, ale že se změnil český lid a hlavně česká inteligence. Racionalismus filosofický, neb i materialismus, šířený s vysokých škol, vidí v knězi zpátečníka, jenž o pokrokovém životě buď ničeho neví, neb je nucen svým postavením, aby proti němu stál a tudíž pokrytcem byl. Před 40—50 lety sdílela s knězem křesťanský pozitivní názor snad celá veřejnost, jež z velké části dnes oň přišla. To je hlavní příčina nedůvěry, již český lid k svému knězi chová a druhou zavinilo kněžstvo částečně samo. Jak ve Francii zůstal klerus věrným monarchii, i když mohl si na prstech spočítati, že nemá vyhlídky a že se republika vžila a tím vzbudil odpor proti sobě, aneb aspoň nedůvěru všech republikánů, tak se i české kněžstvo příliš angažovalo v letech sedmdesátých a osmdesátých pro jednu stranu, ač od ní ničeho neobdrželo, ba ani patřičné jako politický spojenec respektováno nebylo a tak se stalo, že když strana ta byla smetena, zůstalo odium (zášti) na knězi, který byl v nové straně nemožným a jeho vliv byl systematicky potlačován. Poslední čas, zvlášť co se Mladočeši dožili sklamání s učitelstvem, zlepšily se poměry mezi nimi a katolickým kněžstvem a snad byla by strana mladočeská ochotna kandidovati někoho z duchovenstva, kdyby se uobála radikálů a kdyby rozdáváním mandátů vůbec sama ještě v ruce měla. Jest-li knězi, jak mu právem a vzděláním náleží, má se dostati hlasu v záležitostech veřejných, musí se věnovati jiné straně — straně agrární — jejíž příslušníci mají aspoň ještě kus pozitivní víry. Je to

smutné, že se musí český kněz teprv toho domáhati, aby ve veřejnosti něco platil; to jsou Němci přec jen lépe na tom.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 14. prosince.

(Pohádka o nynější falešnosti světa. — Historie nastávajícího reprezentačního domu obce král. hl. města Prahy u Pražské brány.)

Za letošního parného leta žil v Praze párek much, jenž měl tři dcerušky, také mouchy. To se zvlášť podotýká proto, poněvadž v říši tvorstva vyskytují se v moderní naší době někdy též případy, že ku př. býk a kráva mají následkem vychování synem vola.

Stalo se pak, že párek oněch much zemřel a dcerušky jeho osiřely. Osířevše rodiče své pochovaly, na hrobečích jejich poplakaly a poněvadž dosavadní jejich domov vzbuzoval v nich jenom truchlivé a smutné vzpomínky na zesnulé rodiče, umluvily se, že ho opustí a že vyhledají si domov nový, kde by na ně žal pro rodiče tolik nedělal.

Jak se umluvily, tak také učinily. Ze svého dosavadního domova odletěly hledat si domov nový. Na této pouť spatřila jedna z nich nádherně zařízenou moderní mlékárnu. Citic žízeň, zaletěla tam a napila se z kapky rozlitého zde mléka. Netušila, že není pravé, ale že je chemicky falešně upraveno tak, že následkem toho v hrozných bolestech umřela. Ve mléce obsažená sádra potrhala ji vnitřnosti.

Zarmoucené dvě sestřičky ji pochovaly, na hrobečku jejím poplakaly a pak letěly dále. A tu jedna z nich uviděla velkolepý uzenářský nebo řeznický závod a v něm na míse kupu růžového prejtu do klobás nebo do uzenic. To není blíž známo, dc čeho. Při pohledu na ten Boží dar napadl milou mouchu hlad tak veliký, že zabočila k růžové kupě masa, aby se najedla. Sotva že z ní požila, zatočila se jí hlava a za chvíli byla nebožkou. Maso to bylo totiž staré, něčím obarvené, zkrátka falešné, tak že se ním otráвила.

Zbýlá, již jen jediná sestřička ji pochovala, na hrobečku jejím poplakala a plná lítosti a bolu letěla dále. V zármutku nad utrpenými ztrátami rodičů a sester nechťelo se jí býti déle na světě. Proto, když kdesi v lékárně nebo u materialisty viděla na prodej vyložený jedem napuštěný papír „smrt mouchám“ čili „fliegenpapír“, před nímž ji druhdy pečliví rodiče varovali, rozhodla se, že se otráví, aby nemusila býti déle sama živa. Sedla tedy na onen navlhčený jedovatý „fliegenpapír“, hltavě se moku jeho nassála a čekala smrt —

Avšak smrt nepřicházela. Naopak! Moucha bylo v útrokách sladce a v mysli blaže. Když smrt nešla, nassála se druhého dne nalíčeného na mouchy jedu zase. Ale smrt se nedostavila ještě. Proto třetího dne milá moucha sedla na „fliegenpapír“ opět. Avšak tu již pozorovala, jak po pozitím jedovatém jeho vlhku tloustne, že jí jde jed zkrátka k duhu, na místě aby po něm musila umřít.

Když si vzpomněla, že jedna z její sestřiček zahynula falešným mlékem a druhá falešným masem, tu pochopila, že ve přítomné naší době jest patrně všecko falešné, tedy také i jed, jehož se nassála, aby se otráвила.

Z této své zkušenosti usoudila, že za dnešních časů se v Praze všecko přiči svému účelu a proto že všecko slouží svému opaku, jak moderní náš život učinil modou.

Když to ze svých zkušeností poznala a pochopila moucha, mohou to poznati a pochopiti tím spíše lidé, čímž naše pohádka končí.

Že se jako časová všeobecně líbí, o tom nemůže býti žádné pochybnosti.

* * *

Poněvadž obec král. hl. města Prahy měla do poslední doby docela malinko nevyfyzických náležitostí k obstarání, s nichž jenom jako ty poslední nepatrnosti uvádíme sloučení předměstí, upravení kanalisace, zavedení pitné vody, asanaci páté čtvrti, sešplavování Vltavy, přestavbu radnice, zbudování mostu ze Starého Města na Letnou atd. atd., tak že její zastupitelstvo nemělo již zhora o nic pečovat a sl. městská rada neměla venkoncem co dávat na denní pořádek svých schůzí a poněvadž více než 100.000.000 (jedno sto milionů) obecních dluhů přivádělo praesidium městské rady do největších rozpaků a nesnází, kam s výnosem a přebytky, jež z této obrovské sumy obci každoročně vyplývaly, tak že v Praze následkem toho ani obec, ani poplatníci nevědí, kam s penězi, tak že jich má každý plné kapsy, a proto v zimě si do nich nikdo nemůže strčit ruce, aby si je ohřál, napadla některým pánům na radnici spasná myšlénka, jak si z této neblahé situace, aby si celá Praha k vůli zahřátí nemusela na ruce foukat, pomoci.

Své doby koupila „Živnostenská banka“, o jejíž znamení finančních operacích přes tu chvíli přináší noviny překvapující zprávy, od eráru u Pražské brány budovu kadetní školy s kostelem sv. Vojtěcha a sice za částku značně vyšší, než-li zač ji před tím mohla pražská obec dostati.

Ze v obchodě tom mnozí všeteční lidé nespatořovali plnění úkolu především rozvoj živnostenského pokroku sledujícího ústavu a proto nesonhlasili, aby vstupoval na půdu spekulace se stavebními pozemky v Praze a obzvláště ne v době, kdy obec pražská má k dispozici a na prodej za spoustu milionů stavebních míst v obvodu asanačním, to jest z veřejných novin a z veřejných projevů tak dostatečně známo a v živé paměti, že o tom mluvíti netřeba.

Dále, jak se také ze knihy Jakuba Malého „Naše znovuzrození“ možno dočísti a jak jest proto každému a zejména staročeským předákům známo, měla pražská česká společnost již od padesátých let minulého století za to, že kadetní škola u Pražské brány, jako v josefinské době království Českému k veřejným účelům státním zabavená klášterní budova, bude při některé příležitosti buďto zemi nebo městu Praze k veřejným a obecně důležitým a potřebným účelům zadarmo jako dočasně státem užívaný zemský majetek vrácena.

FEUILLETON.

Královéhradecké vzpomínky.

Píše Dr. Václav Řezníček.

XXVI.

Důležitým pro Hradec Králové a tehdejší jeho obyvatelstvo stal se rok 1880 vzácnou návštěvou, již se mu tenkrát dostalo.

Jak jsem již na svých místech šife pověděl, znamenala druhá polovice let sedmdesátých minulého století v historii a poměrech Slovanstva obrovský krok ku předu. Zejména na balkánském poloostrově spadla turecká pouta s rukou slovanských národů a veliké důsledky ruského válečného tažení přes Šipku měly v zápětí svém také i nepochybné a patrné prospěchy pro národ český.

Počátkem let sedmdesátých prokmitlo sice na zamračeném politickém obzoru českém slunce blahých nadějí v lepší budoucnost, když se začalo jednati o uzákonění fundamentálních článků, do nichž však nepřibrány Morava a Slezsko. Avšak následkem zahraničních vlivů ze severu zůstalo konečně zase při starém, až teprve po porážce půlměsíce r. 1877 se zase také i u nás značně rozjasnilo.

V čelo vídeňské vlády povolán byl hrabě Taaffe a sice s nařízením zeměpanovným, aby zjednal mír mezi národy habsburského soustátí. Do nastoupení Taaffova nacházel se český národ v trpné opozici proti vídeňskému regimu a vídeňskou říšskou radu vůbec neobesílal. Po nastoupení Taaffově však čeští poslanci r. 1879 opět na říšskou radu vstoupili a vůbec nastaly docela jiné poměry, než-li panovaly po několik let před tím. Oproti českému národu jevila se opět z Vídně zvláštní blahovůle, jejímž jedním význačným článkem bylo, že korunní princ Rudolf jako major nastoupil vojenskou službu u ryze českého mladoboleslavského pěšího pluku č. 36 a že usídlil se na královském hradě v Praze na Hradčanech, jež opět po řadě let od smrti císaře a krále Ferdinanda Dobrotivého oživil.

A roku napotomního 1880 vypravil se sám zeměpán, císař a Jeho Milost český král František Josef do Čech, aby je projel a navštívil. Počátkem měsíce června jmenovaného roku zavítal do Prahy, kde byl co nejokázaleji uvítán a po celém národě vzbudilo to obecně uspokojení, když panovník tehdy statného ještě vůdce českého národa Dr. Frant. L. Riegra při svém pobytu v Praze vícekrát i s korunním princem laskavě a přátelsky oslovil.

Proto také se počátkem let padesátých minulého století, přelomí české společnosti s Palackým, Riegrem atd. v čele obrátili na příslušné instance, aby bylo na pozemcích kadetní školy u Pražské brány povoleno místo pro stavbu „Národního divadla“, jehož zbudování český národ uznal tehdy za potřebné. K žádosti té příznivá odpověď tenkrát sice nedošla, ale všeobecně se mělo za to a očekávalo, že budovy ty jednou zadarmo postoupeny budou úředním veřejným. To podrobněji připomínati a citovati není zajisté ani nutno.

Na nějakou koupi budov těch od eráru po roce 1867 nebylo vůbec ani pomyšlení a provedení její neuzhodnější přičilo se zejména stanovisku české politiky. V josefinské době vlastně království Českému náležející a k úředním státním dočasně zabrané budovy obráceny byly totiž k potřebám vojenským. Vojenské záležitosti staly se po vyrovnání s Uhry r. 1867 společnou říšskou záležitostí dle smluvené kvoty, proto tato kvota z prodeje kadetní školy, jež byla státem užívaným majetkem Českého království, musila připadnouti Uhrám. Z důvodu toho ze stanoviska českého politického a hospodářského osobám nemohlo nikdy již následkem tohoto principu ani napadnouti, aby budovy ty kupovaly. Erár také na prodeji jejich nastal a když ke všeobecnému překvapení naaktyl se mu tak výhodný kupec, jako byla naše vlastenecká „Živnostenská banka“, ovšem že ochotně prodal objekt, který by byl dříve nebo později Českému království nebo obci města Prahy padl do klína zadarmo. O tom se veřejně také již tolik psalo a mluvilo, že šifiti se o tom bylo by dnes zbytečností, jak šťastnou nebo nešťastnou byla myšlénka těch, kdo od vojenského eráru druhdy Českému království zabrané budovy koupili.

Nepřítel nebo odpůrce českého národa koupiti je nemohl žádný, poněvadž každá z toho plynoucí výhodnost spočívala v rukou českého zastupitelstva král. hl. města Prahy, které v důsledcích svého stavebního řádu musilo býti předem získáno, aby se s budovami těmi vůbec nějak mohlo hnouti. Proto ani erár nemohl na místě jejich bez souhlasu obce pražské docela nic nového podniknouti.

Když pak kadetní škola u Pražské brány přešla v majetek „Živnostenské banky“, byla i s chrámem sv. Vojtěcha zbourána a staveniště její zplanírováno na drabá stavební místa, o něž byla proti očekávání spekulantů ihned taková děsná rvačka, že jenom asi sto nejmeno-

Z Prahy zeměpán zajel do Litoměřic a do Terešína, který tehdy oslavoval stoletou památku svého založení. Z Terešína odebral se dne 8. června do Josefova a dne 9. června navštívil král. věnné město Hradec Králové.

Posledně před tím dlel zde počátkem měsíce listopadu 1866, po válce, kdy památku dušiček na českých bojištích, všecek hluboce dojat a na všech stranách válkou těžce zkoušeným lidem s nadšením a vroucností pozdravován, strávil.

Byl jsem tehdy malý hoch, avšak podrobnosti roku onoho, jichž jsem byl očitým svědkem, zakotvily se v paměti mé tak, že obrazy jejich stále svěží a živě vybavují se doposud nad práh mého vědomí. Nejprve, jak se k nám na Náchodsku jako obrovští bílí hadové se zlatým kruhým helem na zádech připlazily čtyři pluky kyrysarů, kteří dne 27. června 1866 svedli slavnou bitvu s pruskými dragouny a hulany na Dobeníně. Když se ráno k bitvě u Náchoda schylovalo, opustili jsme domov a na cestě k Jaroměři slyšeli jsme již od Vavřavice hřmění děl. Seděl jsem na vrchu vozu a díval jsem se zpět na oblaky kouře a na obné z dělových jiců vysílující. Bitvu u Skalice dne 28. června sledovali jsme s návrší od josefovských pracharen a pak uchýlili jsme se na luka u Smiřic, kde se utvořil obrovský tábor z míst bojišť na Náchodsku a Trutnovsku uprchlého lidu. Jist neměli jsme co, tak jsme chodili pu okolí žebrať knouek chleba. Já s bratrem, tehdy královéhradeckým sekundánem, zapadali do vsi Hubilesů, kde nás jakási paní máma vždycky ochotně nasýtila.

Když pak se vojsko stahovalo za Labe a činěny přípravy k bitvě u Hradce Králové, musili jsme svůj tábor opustiti — a tu byla volba nešťastná. Měli jsme buďto utíkat dále za Hradec, anebo vrátiti se domů na Náchodsko, jež bylo již v rukou pruských. Poněvadž naše matka zůstala doma a my o ni měli pochopitelně úzkosti, vědouce, jaká hrozná bitva u Skalice byla svedena, toužili jsme k ní, abychom zvěděli, co se s ní stalo. Proto oklikou přes Jásenou jeli jsme domů, kde jsme šťastně dobrou maminku živou a zdravou našli, ale octli jsme se na bojišti v ležení vítězného nepřítele, o čemž se zde rozšířovati nemohu.

Koncem července a začátkem srpna prožili jsme doma hrůzy cholery, při níž v rodné mé vsi celá stavení vymřela a na skalické farnosti přes sto osob padlo již za obět. Dožalivili nás vlastně prustí vojáci, poznaňští Poláci. Jedli jsme jejich stuchlý, ciblový komisarék a rýži.

Když v září Prusové odtáhli, konán v den sv. Václava na skalickém bojišti dodatečný výkrop

vaných a vůbec nezvestných Němců se o jednotlivé parcely scházelo a jednou tak je přepácelo, tak že „Živnostenská banka“, když parcely ty následkem tohoto shonu ležely delší dobu docela ladem a zbudován byl na nich přenosný cirkus, ve svém vlastnictví zatoulila, aby z výtečného jejího obchodu neměl zisk jenom Uhry a ona, ale také město Praha a její dobré poplatnictvo, které neví kam s penězi.

Proto navázány byly ve příčině té styky s obcí král. hl. města Prahy. Styky ty brzy se ujaly a vykvetly v myšlénku, aby pražská obec několik parcel, nabytých po rozbouření kadetní školy, zakoupila pro sebe, neboť měla a má v asanačním obvodu tolik stavebních míst, o nichž neví, co s nimi, tak že jich nevyhnutelně potřebovala mít ještě za několik milionů více, aby byla třetina Prahy obecní a ve stavu tom zůstávala návesí.

Poukázalo se, že o místa ta u Pražské brány stojí prý Němci a proto aby se Němcům do rukou nedostala, protože dle zákona u nás dosud nestávajícího musí každý Čech a každý český ústav všechno ihned Němci prodati, jakmile se toho Němci zachce, proto že je musí na místě neznámých Němců koupiti město Praha.

K jakému účelu, to se mělo teprve později dodatečně vymysleti. Zatím mělo se přestati na tom, aby část pozemků po kadetní škole od „Živnostenské Banky“ koupila pražská obec a sice draze, než-li zač mohla dříve dostati, kdyby byla chtěla, kadetní školu celou. Proti koupi té ozvaly se velice závažné hlasy, ale marně. O důvodech toho se mnoho a všelijak nahlas mluvilo.

A již skoro dvě leta trvá starost, co pražská obec s takto nabytým pozemkem, jehož kupní cena přes 100.000 K ročních úroků marně pohlcuje, vlastně počne. Navrhováno to, navrhováno ono, tak jako když si nebožtík herec Chramosta v Hradci na trhu koupil v nepředloženosti koně a pak nevěděl, co s ním počít, poněvadž sám bydlil v podnájmu a sotva sebe uživil.

V tomto shonu po vhodném nápadu ujali jsme se na těchto místech slova a po rozhovoru s jistým moudrým bývalým pražským radním navrhli jsme, že by na místě pražskou obcí u Pražské brány zakoupením mohlo býti postaveno divadlo, pro něž se v Praze již deset let místo hledá. Když se stalo, již se stalo a proto měli jsme toto východiště pro

brobů padlých a pochovaných zde vojáků, k čemuž přitáhl sem z Josefova s hudbou náš slavný domáci regiment „Konstantin“ č. 18.

Potom čekali jsme císaře pána, který počátkem listopadu 1866 česká bojiště a hroby padlých za výše uvedeným účelem zbožně navštívil.

Na Všecky Svaté byl v Trutnově a v den Dušiček dne 2. listopadu přijel do Ratibořic, kde byl hostem na zámku majitele náchodského panství prince Viléma z Lippe-Schaumburku. Do Ratibořic zavítal již na večer za tmy. Čekalo ho tam celé okolí a já při tom ovšem že nescházel. Byly nás tisíce. Císař pán přijel bez vojenského průvodu ve čtyřspřežním voze a vítán byl všude, zejména v Ratibořicích, s nejvroucnějším nadšením davů, které proměnily noc v den. Podél silnice, po které jel, stáli nesčetní mužové s rozsvícenými pochodněmi a lampiony v rukou. Ratibořický park osvětlovali svatoňovští havíři a v celém, hroby padlých vojínů posetém kraji zářily na všech těch hrobech lampičky, jež byly odpočívajícím v nich v první den Dušiček po válce rozsvíceny.

V ponurém, chladném podzimním večeru ozývající se šum a jasot panovníka vítajícího lidu, hudbu, tisíce světél ozářené, žlutým lupením obalené stromoví dovedu si nejlépeji představití podnes a kdykoliv milé Ratibořice navštívím, vždycky se mně tento obraz vynoří ze vzpomínek. Připadá mně jako z pohádky —

V tuto noc na celém Náchodsku málokdo spal. Než-li se lid z Ratibořic do svých domovů dostal, byla půlnoc a než-li trochu doma potřebné věci zařídil, bylo ráno a ráno se zase kde kdo hrnul do Skalice, kterážto válkou nanejvýš navštívené město císař pán přijel potěšit.

Viděl jsem ho večer přijíždět do Ratibořic, ale ráno dne 3. listopadu byl jsem již zase ve Skalici mezi školáky a spatřil jsem ho docela z blízka, když ve průvodu předních měšťanů krácel ke škole — radnici, jejíž veliké průčelí, jako většina skalických domů, bylo dělovými koulemlí rozbito a ručníčnickými kulkami rozzobáno. Mladistvý tehdy zeměpán, oděn v šedý vojenský plášť a máje na hlavě jenerálský klobouk se zeleným chocholem, byl ve tváři ubledlý a všecek dojatý. Dlouho rozmíouval zejména s vysoce zasloužilým tehdejším skalickým purkmistrem MUDr. Aug. Kordinou a měl se k uvítajícím ho měšťanům nanejvýš vlídně a blahoskloně. Ze Skalice odebral se do Josefova a do Hradce, kde od té doby byl opětně zase roku 1880.

Hradec Králové chystal mu tehdy nejskvělejší uvítání, jež však předcházela afera, která některé vrstvy hradecké společnosti rozladila. Když

pražskou obec za nejlevnější výkup z nepředloženosti, jež byla na šest jejího poplatnictva odhlasována. Počítali jsme, že tato myšlenka bez rizika pražské obce může se nejednoduše realizovat. A skutečně ihned nabyla takové půdy a souhlasu, že stávala se obecnou. Druhá pak a mnohem daleko zdravější myšlenka, co s neblahým místem počítí, byla ta, aby jež pražská obec rozparcelovala a prodala.

Avšak v sobotu dne 11. prosince obě ty myšlenky slavně padly, neboť bylo ve sboru obecních starších proti nejvýznamnějším hlasům a prosbám, aby se s věcí tou nespíchalo, odhlasováno, aby na pozemku tom postaven byl obecní reprezentační dům, jehož naléhavou potřebu cítilo 54 pánů obecních starších proti 28.

K usnešení tomu bylo oněch 54 pánů donuceno hlavně proto, že pánové architekti Balšánek a Polívka zhotovili na reprezentační dům ten plány a kdyby se nyní plány těch nepoužilo, vznikla by tím obci citelná škoda, již se dá velice snadno nákladem tří milionů a potom zaplacením nepředvídaných víceprací na skutečné provedení budovy dle plánů těch předejít.

Reprezentačního domu toho v Praze jest nepochybně skutečně citelná potřeba, neboť slovutní pánové obecní starší Šeyd, Šifřtář, Hanzl, Košťál, Patočka, Jiroušek, Vondřík atd. nemohou snad po celé Praze naléztí důstojné hospody, v níž by se přiměřeně mohli reprezentovati, proto uznali za potřebné, aby k účelu tomu vystavěna byla z obecních peněz asi za šest milionů zvláštní budova, v níž by se denně scházeli a v níž by zejména při návštěvách cizinců Praze příslušný lesk dodávali.

Staroměstská radnice se dle jejich náhledů, třebaže se tam i volba krále dělá, k tomu patrně nehodila i kdyby byla příslušně zmodernisována.

Jeden obecní inženýr pak vypočetl, že za osmdesát let připadne pražské obci tento reprezentační dům zadarmo. Správnost tohoto počtu jest nad slunce jasnější. Poněvadž se předem ví a počítá, že dům tento bude pasivní, tak že vedle úroků za pozemek i za budovu bude vyžadovati obrovský náklad na vydržování a opatrování, bude státi pražskou obec ročně více než-li 200.000 K. Co to bude s úrokem obnášeti za 80 let, to si každý již vypočte a to „zadarmo“ pochopí, neboť nebude-li budova ta monumentální, bude za 80 let sešlou boudou, která se musí zbourat a proto bude mítí Praha za 80 let pryč nejen miliony, jež tento hokus-pokus bude státi, ale i budovu.

byly po městě vyvěšovány prapory, objevila se na domě, v níž umístěn byl úvěrní ústav, slovanská trikolóra, jež musila býti však ihned k rozkazu tehdejšího bradeckého okresního hejtmána barona Malovce odstraněna, což způsobilo mnoho bluku, zejména když i jinde poručeno slovanské barvy odkliditi.

Dvorní vlak přijel z Josefova na bradecké nádraží v 6 hodin 25 minut ráno. Na nádraží pozdraven byl zeměpán starostou královéhradeckého okresu Střemchou, bradeckým purkmistrem Collinem a náčelníky úřadů a vojska. U nádraží stály davy lidu a skvostné banderium, jež vladaře nadšeně vítaly.

Před první pevnostní branou zbudována byla slávobrána, u níž panovníka počkávalo zastupitelstvo král. věnného města Hradce Králové, jehož jménem vítal ho starosta města oslovením začínajícím: „Nejjasnější králi!“ Na uvítání to císař česky vlídně odpověděl a spatřiv ve tlumu zástupců obce starého pana Červeného, ihned k němu přikročil s otázkou: „Jak se máte? Co děláte?“

Na náměstí utvořen byl špalír ze školní mládeže a ze studentstva. Císař pán přijel v kočáře ku kathedrálnímu chrámu, kde byl pozdraven tehdejším královéhradeckým biskupem Dr. Josefem Haisem a kapitulou. Po uvítání tom odebral se zeměpán do chrámu, kde se pomodlil a potom zajel do biskupské residence. Odtud pak odjel za Pražskou branu na přehlídku vojska, po níž byly v biskupské residenci udíleny audience, jež skončeny k polednímu.

Odpoledne počil císař návštěvou svou tehdy obecní vyšší reálné školy, jež celé prošel a věnoval pozornost jejich v oné době vzácnému zařízení. Když před ním žáci v tělocvičné cvičili, zjednal si svými výkony zvláštní obdiv studující šesté reálky Jiří Komárek. Z reálky zajel do světoznámého závodu firmy „V. Červený a synové“, na jehož prahu uvítal ho starý pan Červený slovy: „Vítám Vaše Veličenstvo jménem českého průmyslu a své rodiny. [Bůh žehnej Vašemu Veličenstvu! Pak představil mu syny své Jaroslava a Stanislava a dcera jeho sl. Marie podala císaři kytici. Zeměpán prohlédl si celý závod a s největší účastí sledoval před ním prováděné výkony výroby. Na památku této návštěvy císaře a krále v domě Červených zasazen byl potom do průčelí jejich domu na Malém náměstí zvláštní medalion.

Od Červených zajel císař pán na Kukleny do továrny firmy „Márky, Bromovský a Šulc“. Po návratu odtamtud konána byla v 6 hodin v biskupské residenci dvorní hostina a večer pořádán byl skvělý průvod s pochodněmi a solenní

Pravenkové si tento zisk vypočtou, který byl pro ně dne 11. prosince t. r. 1884 již opatrně a moudře připraven.

Pro zástupce Holešovic bude v reprezentačním domě stálý stál, k němuž budou denně na gábi a po večeri jako štamgasti dojížděti. O tom, jest-li se v domě tom bude čepovati pivo z prvního pražského měšťanského pivovaru v Holešovicích anebo z bránického pivovaru pražských sládků, o tom bude zahájena debata na radnici co nejdříve.

Ve stavbě reprezentačního domu spočívá také obrovská hospodářská prozíravost a vlastenecká moudrost. Potřebné peníze na pozemek i na stavbu musí si pražská obec vypůjčiti. Učiní tak asi od městské spořitelny. Jak je známo, jest pražská obec dlužna jižte peníze finančním ústavům do Vídně. Což kdyby byla peníze ty zaplatila na místě této stavby, nebylo by to lepší? Proč? Když je Praha dlužna německým ústavům, které v Praze žádných daní neplatí, mají tyto německé ústavy bez práce a rizika v Praze státi se obchodní dům u Pražské brány, ale kolik českých bloků domovních, z nichž užitek pro ně plynou, šli se zachráněním české půdy u Pražské brány dostali jsme se z deště pod okap a nový reprezentační dům bude reprezentovati něco, co bude v nejbližším čase příslušným jménem nazváno. My se loyálně podrobujeme rozhledu a prozíravosti většiny, a proto bouřlivé „sláva“ třikrát za sebou, že máme v Praze o jeden justament více.

Obrana.

(3) **Koniášové v Čechách.** Právě otiiskly různé časopisy ze „Zvonu“, jak veliký počet knih nekatolických spálil jesuita Koniáš. Ovšem že žádný časopis nepoznamenal, jak „učené“ to knihy většinou byly, a že Koniáš nespaloval všechny knihy nekatolické, spokojuje se při lepších knihách pouhým vyškrtáváním vět závadných. Na dorozuměnou uvádíme, že český národ za květu lutherství byl v nejžalostnější duševní tmě. Karlova universita Pražská byla husity o své statky obrána, samým mistrům (professorům) se nedostávalo zde nejnútnejší obživy, tak že ti chudáci musili si vypomáhati ještě funkcemi jinými. Ovšem že zde za hubené sousto málokdy učil člověk v pravdě učený. Ani žáků se nedostávalo, tak že na př. zkoušky bakalářské, konané pouze jednou ročně, vynechány od r. 1430 až

serenada před biskupskou residencí. Od 1/9. hod. bylo pak celé prapory a chvojovým věncovím nádherně ozdobené město slavnostně osvětleno a na náměstí vypaloval pražský pyrotechnik Hájek ohňostroje. Císař několikrát přistoupil v biskupské residenci k otevřenému oknu a pozdravujícím ho z náměstí lidu děkoval.

O 1/10. hod. pak odjel na nádraží a přes Pardubice odcestoval do Brna.

V Hradci dnes, po pětadvaceti letech, žije ještě dosti pamětníků tohoto slavnostního dne, který na nás, tehdejší studentstvo, ovšem že učinil hluboký dojem, neboť v této návštěvě mocnářové v Čechách spatřovali jsme důležitý obrat v českých poměrech a hlavně jsme počítali, že jí brzy bude následovati zřízení české university, o čemž napotom počátkem r. 1883 bylo skutečně příznivě rozhodnuto.

Roku 1880 za předsednictví zemského školního inspektora Jana Kosiny na bradeckém gymnasiu maturovali: Václav Bartoš, farář ve Zdechovicích; Josef Čech, zemřel jako kaplan v Náchodě; Josef Černý, úředník státních drah; Josef Čerovský, farář ve Václavicích; Josef Dítě, farář v Zahoňově; Václav Fröhauer, katecheta a profesor gymnasia v Hradci Králové; JUDr. Hugo Geduldiger, advokát v Hradci Králové; Jaroslav Horák, farář v Jáseně; JUDr. Josef Christof, zemřel jako advokát v Nechanicích; Antonín Jakl, vojenský kurát; Josef Jelen, farář v Bärwaldě; František Karásek, zemřel jako studující protesury; Vilém Karlovský; Václav Kmínek, kněz pobožných škol a profesor gymnasia ve Strážnici; Karel Kohn; Jindřich Kraus, rytíř z Elislaga, plukovník v c. a k. vojskě; JUDr. Jaroslav Lohař, advokát v Jičíně; Josef Mach, profesor gymnasia v Králové Dvoře; Vilém Marek, kněz v Istrii; Rudolf Nechvíle, poštmistr v Hlubočepích; Josef Neškudla, farář ve Výprachticích; Jan Neumann, soudní sekretář v Nymburce; Stanislav Pavlíček, notář; JUDr. Bohumil Pecka, okresní hejtmán v Nové Pace; MUDr. Arnošt Pekař, lékař v Černilově; Ferdinand Pivl, zemřel po maturitě; Josef Přibyl; Jan Rameš, farář v Ohnišťanech; JUDr. František Roček, advokát a zemský poslanec v Praze; František Růžička, zemřel jako farář; František Šimáček, profesor gymnasia ve Vysokém Mýtě; Josef Švejdar, zemřel jako farář; MUDr. Josef Tichý, okresní lékař v Trutnově; Jan Veverka, katecheta a profesor učitelského ústavu v Hradci Králové; Josef Vlastník; Jan Zemek, bankovní úředník v Praze.

Jako předchozí oktáv z r. 1879 od primy až do oktávy jako třídní dovedl a vychoval na-

do r. 1825 pětatřicetkrát; zkoušky na mistrovství v devadesáti šesti letech vynechány jedenasedmdesátkrát pro nedostatek kandidátů. Universita budila u cizinců svoji zbědovanost jen útrpný úsměv; není divu, že po příchodu jesuitů do Prahy sami kališníci a lutherané raději dávali své syny vzdělávati do kolleje jesuitské. A když husiták universita přešla do rukou „pokrokových“ protestantů (r. 1609), bylo s ní ještě hůř; žádný protestantský pán nechtěl dáti na její zvelebení ani groše, tak že mistři v zoufalosti chopili se krajního pomocného prostředku; začali totiž voliti od r. 1613 za ředitele university šlechtické synky, doufajíce, že některý ten urozený otec mladíčkého „pana rektora“ z radosti nad počtem synovou nějakým grošem důchody university rozmnoží. Ale přepočítali se dobráctví mistrové; nezískali nic, leda jen posměchy protivníků. „Pan rektor“ nutil se do vážnosti, chtěl poroučet, chtěl míti dovolenou; mistři za něho musili dělati všecko sami a donucovali mladíčkého „rektora“ k učení. (Winter: O životě na vys. školách pražských 3—4.)

Ted si představme, jaká asi za takých okolností byla v Čechách vzdělanost a kolik opravdu učených knih mohlo býti zde vydáno. Mimo některé pěkné knihy českobratrské otiskované v Čechách výhradně nejpočetilejší pověrečné povídky dle vzoru lutherských Němců. Známo, že sám Luther a jeho druh Melancthon šířili mnohé pověry, jež byly hoto- vým atentátem na zdravý rozum. Luther na př. sděloval, jak se mu zjevil ďábel v podobě hořelého víchu, jindy v podobě psa; napsal, že všechny nemoci působí vlastně ďábel. Oba druhové popisovali brozné nestvůry, jež prý řeka Tibera vyvrhla; byl to osel s papežskou hlavou (!) a tele s mnišskou kapucí (!!); to prý je od Boha neomylným znamením, že papežství i mnišství zahyne. Žáci Lutherovi vymýšleli si na utvrzení „evangelia“ pohádky ještě nesmyslnější; celé obrovské svazky takových pověr se v tisících tiskly a ohlupovnému lidu prodávaly. A taková „věda“ u protestantů českých nacházela veliké obliby; podobné pověry u nás šířeny a otiskovány. Dobře praví sám protestant Denis o této době: Nikdy pojetí světa a života nebylo dětinštější, pověra obecnější. Věru, že Koniáš udělal pálením takových škvrů aspoň jednu chybu; kdybychom ty všechny tiškoviny měli v ruce, vysvitly by nám ještě

potomní fidelel gymnasia v Německém Brodě nyní v Praze na odpočinku žijící věhlasný filolog a vzácný učitel školní rada Josef Končinský, tak tuto třídu v primě převzal a k maturitě připravil pozdější fidelel gymnasia v Českých Budějovicích, nyní podzim svého života v milém Hradci Králové trávící i náš laskavý učitel školní rada Jan Červenka.

Naše třída měla po odchodu nynějšího fidelel gymnasia jičínského Adama Fleischmanna do Kolína pana radu Červenku od kvarty až do oktávy na řečtinu. On nám zbývá dnes již jediný z našich učitelů, kteří nás z gymnasia zralé propustili. Miltner, Ehmer, Vondráček, Dr. Hejlar, již všichni odpočívají v pokoji, jenom on ještě vzpomíná, co měl s námi za operu. Vidím a slyším ho jako dnes, kterak pružným krokem vešel do třídy, položil na katedru balíček sešitů, řecké komposice, sejal nad nimi ruce a lítostivým hlasem pronesl: „Děti! Zase je to samý kanafas!“ Tím narážel na mnoho červeným inkoustem vyznačených chyb.

Ale býval shovívavým, dal si s námi práci, tak že po celé vyšší gymnasium na vysvědčení nenapsal ani tolik „nedostatečných“, aby mu na spočtení jejich jedna ruka nestačila. Jednání jeho bylo přívětivé, mírné a nespokojenost svou projevoval žákovi tím, že mu začal vykat. S kým byl spokojen, tomu říkal přátelsky důvěrně „ty“, když pochybil, upozornil ho laskavě „ale starý!“

Jeho snahou bylo, aby žáci pochopili ducha národa, jehož jazyku vyučoval. Na to kladl nejblavnější váhu. Rád strpěl vtip, také žádný sám nespokl, tak že jsme se dohromady upřímně milovali. Já býval na konci gymnasia u něho pořád „ty“, anebo nanejvýš „ale starý“ a když jsem jednou, vyvolán jsa na překlad Platona, na místě „mužové athenští“ položil moderní „pánové“, pan profesor Červenka radostně se zarděl a když jsem stať přeložil, ujal se slova.

„Vidíte, jak tento starý klasik jest stále moderní a v tom spočívá klasicismus, že totiž nikdy nestárne.“ —

Pan profesor Červenka byl také básnická povaha, že častěji lírou se obíral a nacházel zvláštní zálibu v překladu latinských básníků, z nichž zejména některé Ovidovy věci skutečně přebásnil.

Dnes jest ovšem již starý pán, ale ve vzpomínkách svých bradeckých žáků žije stále jako svěží, jemný, laskavý a dobrý přítel, jehož nám nebe ještě hodně dlouho zachovej, neboť bez něho byla by naše třída již učitelství opuštěným sirotkem.

lip švindlů různých „proroků“, lozníků, alchymistů, hádačů, kteří z hlouposti lidské byli dobře živi.

O jiných horších Koniáších v liberálních listech ani muk. Co se napáchali Táboři křičt na památkách vyspělé české vzdělanosti z doby Karlovy, o tom jest brožovaná kapitola. Celé nádherné stavby bořeny, obrazy ohaveny, oltáře rozbity, umělecké kalichy a monstrance stloukány na peníze. Drahocenné knihy církevní i knihy světské sekali, pálili, pod kola metali. (Srv. Bllejevský: Kronika církv., 55. Winter: Život církv., 56). Tenkrát ničeny nikoliv památky české pošetilosti, ale krásné památky české vzdělanosti. Celé veliké, nákladné knihovny proměněny v popel. Když protestanté si vynutili r. 1609 svobodu svého vyznání, šířili ovšem s velikou chutí různé pověrečné traktáty; za to však dle zprávy Jakuba Horčického staré knihy a traktáty katolické, „volumina znamenitá“ (knihy znamenité) trhali a pálili. Jaký „vyspělý krasocit“ jevil v Čechách zimní král kalvínský Fridrich II., o tom svědčí vyloupený kostel sv. Víta.

A co prováděla v Čechách loupeživá lutherská vojska švédská, to jistě bylo stokrát horší pohromou než činnost Koniášova. Není od místa též vzpomenouti si, jak se nakládalo s památnými českými knihami, když se jich ujali osvícenští komisaři za doby Josefa II. — Kdo chce tedy mluvit o Koniášovi, necht' poví pravdu plnou a nezapomene jiných kazisvětů horších.

Politický přehled.

Ríšská rada v posledním zasedání nevykonala sice nic, ale už zase odročena, že se vládě nestalo po vůli. Dr. Körber chtěl si nouzovou vládu podporou 15¹/₂ mil. K vynutiti jako náhradu 69 mil. K pro státní pokladnu, proti rozpoč. výbor uvolil se odhlasovati obnos v stejné výši s nouzovou podporou. Vládní požadavek 69 mil. K zamítnut v rozpočtovém výboru 29 proti 14 hlasům, čímž vládě projevována nedůvěra. Pro vládu hlasovali jak obyčejné všichni Poláci (osm), 1 Rumun a pouze 4 Němci. Proti vládě sešli se všichni Čechové, antisemité a ostatní Němci, miláckové Křibovi. Pracovní většina na dráze dělnosti parlamentní se ukázala, ale dr. Körber si jí nepřije. Jinde vláda byla by nucen a poděkovati se, ale u nás drží se dál, pokusy s dělností parlamentní budou se opakovati na škodu říše. Dr. Körber jest prý už rozčilením nemocen. — Němečtí buršáci vnikli násilím do kanceláře rektora vídeňské university, chtějíce si vynutiti, aby nebylo dovoleno vyvěšovati vyhlášky slovaných spolků studentských. Následkem toho universita zavřena.

Dne 13. t. m. při zahájení svém byl parlament uherský jevištěm neslýchaných bouří, způsobených oposicí. Opoiční poslanci vytlačili ze síně všechny sluhý a rozbili presidentskou tribunu a ministerská křesla; pravá spousta 4 strážníci byli zraněni. Schůze vůbec znemožněna. Minister-president prohlásil, že sněm rozpustí a své plány provede třeba i pomocí bodáků. Na výtržníky učiněno trestní oznámení.

V Paříži zemřel náhle poslanec Syveton, odpůrce vlády Combesovy, jenž spoličkoval býv. ministra Andréa, začez měl býti pohnán před sond. Náhlý skón jeho přičítá se dílu zednářů, jimž a zednářské vládě byl velmi nepohodlným.

V Petrohradě způsobeny minulý týden velké demonstrace, jichž se hlavně studující účastnili. Výtržnosti vyvolány nepřáteli Ruska, kteří vznětlivé mládeži namlouvají, že ve vleklém způsobu dosavadního vedení ruského na bojišti připravuje se jen pohroma ruským bojovníkům.

V Mandžursku jsou dosud obě armády v opevněných postaveních, Rusové patrně čekajíce na příjezd loďstva baltického, Japonci pak netroufajíce si proti převaze ruské. Armáda Kuropatkinova čítá prý už 400.000 mužů vyčištěných, kdežto armáda japonská skládá se z polovice z nováčků a záložníků. Všechn zájem soustřeďuje se nyní kolem Port Arthuru, o němž japonci do světa hlásají, že se dlouho udržeti nemůže, že loďi ruské v přístavu zakotvené dělostřelbou japonskou učiněny k boji nezpůsobilými atd. Pod dojmem blízkého se loďstva baltického chystají se Japonci kde jakých vytáček, aby dosavadní své neúspěchy seslabil. Bezpečných zpráv ruských o Port Arthuru není. Baltické loďstvo na své cestě dosud chráněno před vši pohromou. V loďstvu tom budí pozornost zvláštní loď, sřizena na provádění nejrozsáhlejších oprav na lodích bitevních. Loď tato je jakousi plovoucí továrnou, která má vedle všech potřebných strojů také alévárnu, tavníku a pneumatické třítionové kladivo.

Čtete! Předplácejte! Rozšiřujte!
OBNOVU!

Z činnosti katol. spolků.

Z Nov. Bydčova. V neděli konána členská schůze katolické národní jednoty, při níž přednášel dp. katecheta Vladimír Hornov „o významu náboženství pro lidstvo a pro jednotlivce.“ Po přednášce podal p. pokladník Balcar správu o podpůrném fondu, z něhož vydáno letos ponejvíce nemocným 108 K. Běh dej, aby v tomto charitativním směru jednota pokračovala a našla dosti dobrodinců, kteří by víru svou skutky lásky prokazovali. Doslovem p. předsedy Janěška sdělila schůze skončena.

Z Pardubic. V našem katolickém spolku mužském za účastenství členek spolku dámského přednášel na svátek Neposkvrněného Početí Panny Marie dp. Ant. Grégr „o výchově rodinné na základě náboženství.“ V trojdílné řeči pojednáno nejprve o důležitosti rodinné výchovy vůbec; pak poukázal dp. řečník, že se má díti výchova harmonicky, mají se pěstiti duševní i tělesné mohutnosti dítěte. Výchova musí spočívat na základě náboženství; podrobně vysvětlil, jak blahodárný vliv má náboženství pro jednotlivce i celou společnost lidskou. Jádrem přednášky bylo poučení, jak výchovu zaříditi, aby odpovídala duchu křesťanskému. Přednáška konána před 4. hodinou odpolední ve spolkové místnosti Staré Besedy tentokrát za hojného účastenství obou spolků. Jest si jen přáti, aby takovým přednáškám našinci vůbec více zájmu věnovali; bude z toho pro oba spolky prospěch ten, že přestane nouze o místní řečníky. Až se dostaví porozumění a příslušný zájem, zajisté se místní řečníci s velikou ochotou k vůli dobré věci o mnohých důležitých otázkách časových budou pojednávat.

Zprávy místní a z kraje.

Jubilejní slavnost na paměť prohlášení dogmatu o neposkvrněném početí Panny Marie ukončena byla v Hradci Králové dne 8. t. m. slavnou pontifikální mší sv. v katedrále, již obětoval sám nřdp. biskup dr. Jos. Doubrava. Odpoledne pak za přítomnosti J. B. M. byly v katedrále chrámu slavné nešpory, načež v kostele Panny Marie po kázání modlit se p. biskup s lidem růženec, po němž udělil požehnání Nejev. Svátosti oltární. Účastenství lidu bylo veliké.

Nejdp. biskup Dr. Doubrava v sobotu dne 17. t. m. odjede do Olomouce za příčinou svěcení nově jmenovaných dvou světcích biskupů nejdp. preláta Weinlicha a Dra Wisnara. Vráti se do Hradce Král. v pondělí. Ve středu udělí tonsuru a nižší svěcení ctih. pp. bohoslovcům zdejšího semináře.

V zájmu studujících. Každý den po poledni vidáme větší skupiny studujících bez cíle přecházeti po obou podlažích. Že by to byla promenáda z legrace, nezdálo se nám, poněvadž jindy veselí studentů druž dívá se v tu dobu na náměstí nějak apaticky a skoro melancholicky. Informovali jsme se, proč takové hloučky státníků hledí do prázdna právě v tu chvíli, kdy jiní sedí doma při obědě. Dostalo se nám odpovědi, že ti mládenci mají nejlepší příležitost vycvičiti se v tu dobu na statisty v nějaké tragedii; jsou to vesměs studující z blízkých obcí, kteří jinou dobu chodí na oběd k rodičům. Nyní však, kdy odpolední vyučování počíná o půldruhé, nestačí by jim po poledni čas k procházce za obědem do domova. Rozumí se samo sebou, že takový student, který se plahočí každodenně za vzděláním do Hradce až z Ponchova, z Nov. Hradce atd., není synem rodičů zámožných; jinak by mu otec vyhledal byt v Hradci samém. Představme si tedy, jak asi oběd takového nuzného mládence dopadá. Kousek chleba, houska nebo „přek“ — toť celé posilnění na odpolední práci. Chudí rodiče jim na řádný oběd v Hradci platiti nemohou. Proto se tážeme: jest to potřebaou zřehla nesbýtnou, aby se vyučování počínalo o půldruhé? Dalo by se na dobu zimní snad všelicos směniti v dispozici učiva, při němž by nemusili žáci tu pálhodinku zrak namáhati. A pak — k čemu jest v Hradci plynná? Snad se někomu bude zdáti tato otázka trochu směšnou; my ji ostatně necháváme loyálně k zodpovězení při slušném orgánům. Ale — najde-li se světlo k vůli vyučování učedníků, světlí-li se v noci na všech stranách i k vůli návštěvníkům hostinců, snad by to nebyl přílišný požadavek, aby se na chvíli denně otevřeli na př. hostoto temné místnosti budovy gymnasiální. Doufáme též, že by počátek vyučování o 2. hodině ani profesorstvu pranic nevadil; ostatně vždyť tu jsou profesoři pro studenty a jistě zbytečně nechťají chudým venkovským mladíkům studijní léta stěžovati. Tolik předkládáme v zájmu humanity příslušným kruhům k pilné úvaze.

Pohřebuje se žák IV. tř. c. k. vyš. reálky v Hradci Králové B. L. Odešel z bytu v pátek (dne 9. t. m.) ráno, jako by šel do školy a smizel. V zanechaném dopise rodičům uvádí, že se dopustil přestupku, za který se velice hanbí a obává se karceru a zákonných mravů, a že by nemohl býti přijat do kadetní školy a že si učiní smrt. Mimo to zanechal dopis druhý, bezvýznamného obsahu pro spoluzáka. Bylo zahájeno ihned ušilovné pátrání podél řek i trati, ale dosud bez výsledku. — Kdo by uvěsti mohl na stopu smizelého, ať laskavě správa podá p. Františku Loudovi v Chlumci n. C.

Výstavka drobného umění a uměleckého průmyslu, nřjmě českého, pořádá od neděle dne 18. prosince do úterý dne 27. prosince městské průmyslové muzeum v Hradci Králové. Bude to první pokus na českém venkově, předstati obecnstvu v přímém výběru ukázky drobného umění a hlavně uměleckého průmyslu českého. Dosud tisíce vydají se často za bezcenné výrobky umělecko-průmyslové, k nám

po většině s očíma stále dováděné, co zatím mají talentovaní umělci a osvědčení výtvarníci v oborech uměleckých marat se snaží svými dokonalými výrobky proniknouti. Vystavené předměty jsou většinou originální trvalé cny a lze je všechny zakoupiti. Majitel jich bude jist, že mimo něho nebude žítí nikdo jiný takový předmět, jak se to ná doand u nabízených a broumadně vyráběných výrobků uměleckých stává. Vedle roztomilých originálních Kavanových a Langrových najde tu milovník umění i roztomilé výrobky kožené, tkané, roztomilé keramiky, provedené dle návrhů známých umělců výtvarných, jemné bronzý, lepty, krajky, uměl. práce kované a pod. Doufáme, že každý dříve, než objedná si dárek k Ježíšku odněkud z Vídně neb z Prahy, přijde se podívat, zda nenašel by ve výstavce stejně vhodný dárek za cenu mnohem přísnější. Otázka národohospodářská vystupuje stále víc a víc v popředí. Zdravá besla svépomoci a soběstačnosti vyžadují i praktického provádění. Nuže zde naskytuje se příležitost osvědčiti své porozumění pro palčivé otázky národní na nejvýznamnějším bodu: Výstava náležá se v číslárně průmyslového muzea v budově e. k. odb. školy v přístavě. Vstup volný. Katalog 12 h.

Hradecká specialita Málo sympatickou a stále se opakující specialitou jest — zcela originální elegancie Hradeckých fiakrů, kteří zvláště z nádraží projevují zcela avéráznou formu společenské etikety. Jakmile vyjde pasažér z nádražní budovy, už se mu tahají o kufřík tři ochotní vozatajové, druh překřikuje druhá; a jestliže cestující s díky horlivou obsluhu odmítne, už se za ním poněstějí vybrané vtipy. Ovšem že si nechá uchvatitel zavazadla často svoji horlivost hezky draze zaplatiti, pozná-li jen, že se cestující dá „ohnout“. Tento týden přijel do Hradce cestující p. Antes. Hned mu kolem uší lítaly nabídky: „Já jich vezmu za čtyřicet“ — „a já za pětaticet“ atd. Pasažeru bylo jako Rusovi při útoku Japonců na Port Arthur. Než se nadal, už mu jeden koněkrotce sebral kufřík z ruky jedné a druhý vyškubl mu zavazadlo z ruky druhé. Naposled byl ovšem přinucen jeden horlivec zavazadlo vrátit, ale druhý šťastnější počal s vysoká sekýrotat, že prý teď k vůli p. Antesovi stratil jiný lepší „kšeft“; ať mu tedy přidá. A diktoval si taxu bezky vysoko. Naposledy zjednal přece jakýsi kompromis; ale p. Antes přece jenom řekl, že takové speciality mezi fiakry na všech svých cestách po Rakousku nepoznal jako právě v Hradci. Věru že už by se měla stati v té věci radikální náprava i v zájmu slušných fiakristů samých. Takhle dotěrní fiakristé škodí slušným soudruhům; a chce-li se fiakrista, který jest ještě neschvělým „zajícem“, uživit, musí se chtít nechtějí učit ve škole elegancie svých otrlejších druhů. Slyšeli jsme již častěji stesk, že etiketa našich fiakristů jest specialitou čistě Hradeckou. V městě tolik navštěvovaném jest rozhodně potřebí nápravy. Neboť to první „uvítání“ skazí často návštěvníkům dojem. Občasná asistence strážmistra usteačí; jest potřebí, aby každou chvíli někdo rozsuzoval rozvaděné bratry — fiakristy, zvláště když se oba tahají o jeden kufřík, div že z něho všecko nevysypou.

Slavnost vánoce stromku v ústavu hluchoněmých „Rudolfinum“ v Hradci Kr. koná se dne 23. prosince o 4. hod. odpo., při níž chudí chovanci hluchoněmi poděleni budou od ct. dobročinného komitétu dam štatvem, obavi a jinými dárky. Vstup jest volný.

Slavnostní večer St. Vydry. Řečnickopěvecký krouček chovanců biak. Borromaea v Hradci Králové v upomínku stoletého výročí úmrtního dne pořádá v neděli dne 18. prosince 1904 slavnostní večer St. Vydry T. J., slavného matematika, rodáka královéhradeckého a buditele národa českého. Program večera pestrý. Začátek o půl 5. hodině.

Z průmyslového muzea v Hradci Králové. Všechno číslárnu navštívilo v měsíci listopadu v 8 večerech 887 osob. Domů zapůjčeno 301 osobě 280 svazků odbor. knih a 1064 předloh, do okolí 11 osobám 31 svazků a 895 předlohami. V číslárně samé vydáno na 981 žádánek 1018 předlohových neb odbor. děl a 22.543 předlohami.

V panoramě Národní jednoty severočeské v Hradci Králové v bývalém kláštere za kostelem sv. Ducha vystaveno bude příští týden od soboty dne 17. do 24. prosince t. r. 60 krásných obrazů Baden-Baden. Na to vystaveno bude 60 obrazů z rusko-japonské války, na což již nyní výbor upozorňuje.

Ve schůzi městského zastupitelstva v Hradci Králové dne 14. prosince t. r. usneseno následující: Od manželů Balcarových koupěn pozemek k rozšíření lesního majetku obce. — Vybírání tržních poplatků o trzích dobytčích zadáno pí Fr. Drábkové a výhradou, že vypsáno bude nové ofertní řízení, jakmile vejde v život nové tržiště na dobytek. — Nadace V. V. Tomka udělena p. Janu Trykavovi, p. J. Frntovovi udělena příspěvek na studia v Paříži. Nadace biskupa Eduarda Bryncha udělena J. Štalmachovi a V. Vlkovi, nadace Jana Martince Anně Balcarové, Marii Fišerové, Jos. Kleisové, Ludm. Neumanové, K. Riglové, nadace bar. Malovce dle návrhu správy škol. — O žádosti pí Cecilie Jelínkové stran propůjčení koncesse hostinské pro dům č. p. 180 v Hradci Králové dá se vyjádření kladné. — Policejním komisařem zvolen p. Vilém Barian, tř. polic. říd. ze Smíchova. — Právo městanské uděleno Hyanku Polákovi a Karlu Šafránkovi;

ostatní žádosti povedou se v evidenci. — Právo domovské uděleno bylo následujícím: Dražákov Fr., Škodovi Janu, Vodičkovi Fr., Dra Čurbovi Jos., Davidu Fr., Dvořákovi Jos., Fränkovi Ot., Hračkov Fr., Izákov Al., Javřkovi Janu, Kopeckému Jos., Košťákově Ant., Koutníku Ant., Kračmarové Marii, Kropáčkové Marii, Petráčkové Fr., Pražákov Fr., Resnýčkov Vil., Schönpflugové Anně, Spitznerovi Aug., Tomičkové Kateř., Typitovi Václ., Venckovi Janu, Pospíšilové Marii, Vladihovi Fr. — Schválena změna parcelace bloku E. — K žádosti p. Fr. Hlávky za snížení ceny za vodu pro jím projektované lázně usneseno, aby výši a podmínky stanovila měst. rada s vodáren. odborem.

Ve schůzi městské rady královéhradecké dne 5. prosince t. r. učiněna byla tato usnesení: Stížnosti stěžejších živnostníků na p. V. Vejvodu, kloboučníka z Nov. Hradce Král., na neoprávněné prodávání výrobků v sobotu a v neděli nleže dle návrhu živn. odboru vyhovět, ježto neodpovídá platnému řádu tržnic. — Zadržel podpory E. Beránkovi použije se na opatření zimního oděvu a nutného náčiní pro byt jeho. — Paní F. Riemrová se vysvě, aby kulou proti synagoge ihned vyklidila a velitelství c. a k. 9. armádního sboru v Josefově se sdělil, že nelze se sboření této kolny odkládati pro možné nebezpečí ohně. — Vzáto na vědomí sdělení c. k. okres. hejtmantství, že c. k. místodržitelství schválilo provedení oprav pti kostele a faze v Lochenicích nákladem 279 K 60 h. — Tělocvičné jednotě Sokol propůjčeno bylo bezplatně bývalé hřiště sportovního klubu za budovou c. k. pedagogia pro kluziště na zimní sezonu 1904-5 s podmínkou, že nebude oploceno. — Schváleno vyplacení kauce a za rok 1904 nevyplacených požitků zemř. kostelníka p. Jos. Wolfa synu jeho V. Wolfovi v Liberci. — Paní Hermíně Koškové, majitelce domu č. 240, uděleno povolení ku zřízení krámu v téže domě. — Vzáto na vědomí okresním výborem schválený návrh lesní těžby na rok 1904-5. — Žádost divadelního ředitele V. Drobného t. č. v Lounech za propůjčení měst. divadla Klieperova v Hradci Král. vedena bude v evidenci. — Učinil se dotaz k pravo. varnímu měšťanstvu, zda-li by bylo ochotno některé posemky u Zdeňky boudy a zaš prodati na rozšíření lesního majetku obecního. — Provede se rozšíření místnosti pro obecnou kuchyni v obecním domě čp. 63 a pořídi se nový kotel do téže místnosti. — Účty farního úřadu v N. Hradci Král. za r. 1904 postoupeny c. k. okres. hejtmantství ku schválení. — Pan městský fysik vyzván, aby do 14 dnů předložil návrh na opatření inventáře epidemické nemocnice. — Uděleno povolení k obývání novostaveb p. Jana Pašouta a p. Rosalie Vastlové v bloku IV. a povolení k užívání přístavby v továrně p. Josefa Pilnáčka v Hradci Králové. — Udělena byla jedna měsíční podpora, dvě podpory prodlouženy na dobu jednoho roku a jedna podpora zvyšena.

Z Klieperova divadla. Beyerleinovým dramatem „Čepobití“ podán ve středu 7. t. m. časový obrazek s nižšího ovdůšl života vojenského, jak líčí Bille ve svém spise „Z malých garnisonů“. Hlavní představitel tohoto života p. Zvíkovský (poručík baron Laufen) jevil se jak obyčejné na své umělecké výši. Pan Morávek (strážmistr Volkhardt) a p. Hodrová (Volkhardtová) věru tentokrát překvapili, s jakým porozuměním věnovali se své úloze; umělecké vlohy jejich potřebují širšího rozvinutí. Vážnost rady vojen. soudu neměla být v lepších rukou jako v p. Kříži. Pan Malý (poručík bar. Hewen) počínal si živě, umělecky. Opakování dramatu tohoto 14. t. m. evědčilo, jaký zájem způsobilo. — V pátek 9. t. m. vystoupila tu pohostinsky členka Národ. divadla v Praze p. Hübnerová, která s p. Zvíkovským v Šimáčkově „Světě malých lidí“ uchvátila obecenstvo proctěním svých úloh. A ostatní spolupůčinkující ve své umělecké snaze přispěli nemálo k zaokrouhlenosti děje, vzáteho z drsného života cukrovarekých dělníků; návštěva mohla být větší. — Nedělní hra „Debora“ aneb „Křestan a židovka“ nalezla zvlášť v úlohách p. Procházkové (Debora) a p. Sedláčka (Josef, syn rychtářův) množství vděčných pozorovatelů. Zájem budily též úlohy p. Bohuslava (rychtáře), p. Sedláčkové (Hana), p. Kosteckého atd. — Paní Procházková čestným večerem svým, k němuž určila si hru „Tosca“, vzbudila v předčtené shromážděných obdivovatelích svých nadšení. Jako zpěvačka Tosca projevila tu plně své umělecké nadání, jež se zračilo zvlášť v tom duševním boji. Ovšem ke kouzlu večera přispěl i p. Zvíkovský (malý Cavaradosi) a p. Kříž (policijní prefekt), který i tu byl na svém místě. Pan Pařížský podal věrnou fysiognomii markýze Atavantiho i p. Bohuslav (kostelník) a p. Hodr budili zájem. Souhra byla vsorná, též vojenská hudba slavnostněji vynikala. — Ve středu dne 21. t. m. bude čestný večer oblíbeného herce p. Bohuslava, který si k tomu cíli zvolil Šamberkovu „Rodinnou vojnu.“

České hospodyňky pozor! České hospodyňky dovolujeme si tímto upozorniti, by neopomenuly na tabuli štedrovecrní opatřiti sobě chutné a levné výrobky. První české akční továrny na sušičkování plodin v Třebenicích jako: kompoty, marmelády, povidla slazená, ovocné punčoviny a likéry, ovocná vína a cognac, cukrované, konzervované a sušené ovoce atd. Doufáme, že naše české hospodyňky dají přednost tímto domácím výtečným výrobkům před výrobky cizími, nad něž svou výtečnou jakostí i láčí daleko vynikají. Současné upozorňujeme, že velký sklad a hlavní prodej Třebenicých výrobků v Hradci Králové nachází se u army J. V. Dvořáčka nástup. Fr. Viktorin na Velkém náměstí (na proti biskup. reidence). Tamtéž možno vysvětliti si i tovární cenník výrobků.

Z Kostece n. Orli. Slavnostní večer zaili jsme na svátek neposkvrněného početí Panny Marie. Ku počtē Neposkvrněné pořádala katolická jednota velkou akademii spojenou s přednáškou vldp. Dra Šulce z Hradce Králové v sále na Rabšteině Hudební čísla akademie světena většinou tamburašům katolické jednoty Hradecké; dobře sevíčený sbor tamburašský připravil nám pod nručnou taktovkou vp. V. Jurkoviče hudební požitky zcela originelní, nezapomenutelný. Vp. J. Sabula sebral jedno sólové číslo na housle a druhé za violu; výkony jeho přijaty s obecnou pochvalou. pan Fiditel Jerábek přednesl na violoncello věčné svěží Gounodovo „Ave Maria“ s blubokým porozuměním; elegantní, proctěný přednes přítomným. Přímou uchvátí. Toť bylo právě vhodné, časové „andante religioso“. I spěvní sbory pod řízením p. Jerábka sestoupily s podia s nadšeným potlesem. Obzvláštním díkem zavázání jsme slečně Kaplanové, která s obvyklou ochotou obstarala všechny průvody klavírní. Slečna podjala se úkolu nikoliv právě snadného; prů. od pianový k sólovým částem vyžadoval rafiny virtuózní a vlastní sevíčení mohlo se dáti teprve odpoledne před koncertem. A přes to všecko klávesy pod uměleckými úhozy jen zpívaly. Těšila nás přítomnost mnohých vyskolených hudebníků, kteří celý koncert provázeli hlasitým obdivem. Středem slavnostního večera byla přednáška vldp. Dra Šulce. Neunavný řečník prostě, populárně vyložil za napjaté pozornosti historický význam jubilea Marianského; uvedl některé doklady i z vlastní naší, jak již před papežským prohlášením dogmatu tolik významného větilo se v katolictvu, že Panna Maria jest bez poskvrny hříchu prvotního počata. V samém Kostelci stojí na náměstí starobylá socha, která již dávno před rozhodným slovem papežské stolice postavena ku počtē Panny Marie bez poskvrny hříchu prvotního počaté, jak na sloupu Marianském poznamenáno. — Slavnostní řeč byla přijata od shromážděných ctitelů Panny Marie s největším povděkem. Účastenství bylo obrovské, tak že pro pozdější návštěvníky vůbec nebylo místa. — Krásný večer utkví nám u věčné paměti dlouhý čas.

Z Jablonného n. O. (Úmrtí a pohřeb vdp. děkana Jana Křivohlávky.) V pátek z. t. m. po 8. hodině odpolední skončil po kratičkém zápase smrtelném náš vše milovaný vdp. děkan ve věku sice poselhaném, ale předce nečekávaně, neboť ještě krátce před smrtí svou a po celý týden byl nad míru čilým a o vše možné starostlivým. Ještě na první neděli adventní hlásal horlivě slovo Boží; ale jakoby předtuchu smrti své měl, nabádal věřící, aby vezdy smrti své byli pamětlivi a své záležitosti si v čas uspořádali. Tak učinil i on, neboť sám se vyjádřil vůči Jeho Biskupské Milosti letos při generální visitaci, že si nepřeje ničehož, jen aby se dobře mohl na svou smrt připraviti. A tohoto kněze život byl die toho sařizen, jak jeden kněz, mladý sice doand, o něm pravi. a napal, že si ho vážil pro jeho prostotu srdce, upřímnou pokoru a pravou zbožnost a horlivost pro čest Boží. S ním odešel na věčnost kněz, který byl dalek všelikých nezdravých proudů moderních, oddán jsa s tělem i s duší svému povolání a v účtē veliké máje svou duchovní vrchnost. Kdo jej znal, obdivoval na něm velikou skromnost a srdečnost v jednání. — Zeznalý pan děkan jmenovitě u nás chrám Páně i farní budovu a celé hospodářství v nebyřalý pořádek uvedl, začal mu nástupce jeho vždy povděčen býti musl. Byl též velkým přítelem dítek, které mu na rakev jeho darovali věnec. Bdelým pastýřem o spásu duší věrných byl neustále, pokorným jsa též synem svatého Otce Františka, pravým misionářem ve zdejší krajině. Jeho snahou zřizena misijní fundace a mnoho jiných fundací pro mládež, chudinu a čele dobročinné. Tato šlechtná jeho snaha stála ho trpkých bojů, ale on nikdy neklesal na duchu svém, jak vyvodil při jeho pohřbu jeho věrný a vděčný synovec dp. Frant. Křivohlávek, jenž určen jest splniti poslední vůli zesnulého. Na pohřeb dostavilo se 41 kušlů a nepřehledný zástup věřícího lidu z daleka i z blízka. Vldp. kanovník Jan Barták, dávný přítel zesnulého, obětoval kroky své v době mrazivé až k rakvi přítele svého, doprovodil jej na svaté pole a sám obětoval za něho obět přeevaton. U hrobu pak vzpomenuv lásky své k němu a přítelnosti Jeho Biskupské Milosti k zesnulému a poděkovav čestnému davu truchlících a městu Jablonnému, rozěhnal se s ním. Za otcovská slova budiž vldp. kanovníku vzdán dík převřelý. Jeho Biskupské Milosti pak za vzpomínku, vldp. kanovníku Stěbákému, vdp. vikářům Křižkovi a Tejklovi, vldp. farářům a kaplanům, deficientům a dp. Janu z Králík za jejich ochotu bratrskou: „Zaplať Bůh!“

Z kraje sv. Vojtěcha. Výsledek schůze spolkové a přednášky, dp. Fr. Kroihorem v Sanech dne 27. m. m. konané, byl velice zdařilý. Prostranné místnosti domu Riegrova zcela byly vyplněny posluchači domácími i přichozími až na dvě hodiny cesty (s farností žehuňské, vrblkové i žiželické). Po přednášce konaná úřada řepařské a usneseno jednolitě se seřadit, leč za cenu 2 K 30 h za metr. cent. A výsledek byl, že Libňovesský cukrovar přidal; pro budoucí rok uzavřeno na 2 K 20 h za metr. cent. Že bylo vážné a věčné jednání a hovořeno, svědčí i to, že hned na to ve středu sousední Chočovice založili nový spoj. a zálož. spolek, ač na osadě již stává záložna stejná, v Žehuňi samé. Při ustavující schůzi přiblížilo se na 70 členů vesměs z jedné obce, na 600 obyvatel čítající. Spolek podobně v Opocnici a Radovesnicích objeví se v době nejbližší.

Z Pečky. Dítky měst. zdejší opatrovny oslaví dne 18. prosince 1904 poprvé a dne 26. prosince 1904 o svátku sv. Štěpána podruhé o pti 3. hod. odpol. v místnostech opatrovny radošnou památku narození Jidešova pastýřekou hrou „Opalý Vávra“. V sobotu bude se hráti pro školní dítky při vstupném

sařizeném. Výtěžek věnuje se na úpravu vánočního stromku, na dárky dítkám a pomůcky pro opatrovnu.

Ze Želiva. (Oslava jubilea marianského.) Ke cti Neposkvrněné Panny a Bohorodičky Marie a na trvalou památku letošního jubilea objednal ndp. opat Salesius Roubíček do našeho klášterního kostela z proslulé umělecké vesnice Grödenu sochu Lurdské Panny Marie. Došla právě v předvečer svátku Neposkvrněného Početí a byla druhého dne sahy z rána na vedlejšími jst pro ni připravenou a vkusně osdobeném oltáři postavena. Jest 160 cm vysoká a velmi pěkně provedena. O ranním kázání, jež o účtē P. Marie v lidu českém měl sám ndp. opat, provolal k vyzvání ndp. kazatele všechen přítomný lid dvakráte „Sláva“ pfeblahoslavené P. Marii a jejímu neposkvrněnému Početí. — Po velkém kázání, jež na oslavu Požehnané mesi ženami proslavil místní farář dp. Cyrill Valenta, přistoupil ndp. opat s celou příteluhou nejprve k oltáři vedlejšímu, poženal slavným způsobem novou sochu Bohorodičky a sloužil pak pontifikální mši sv. u velkého oltáře. K odpoledním službám Rožím, kterými ukončeno bylo jubileum marianeké, sešel se přes nepřiznivou pohodu neobyčejný počet osadníků, z nichž přemnozí ještě po společné, nikolivě krátke poboznosti u nové sochy na modlitbách trvali. — Kéz by bez hřichu Počatá rodinu řeholní a osadu farní pod ochranu svou mocnou přijmouti a v ní pro čas a věčnost zachovati ráčila!

Z Lanškrouna. Jubilejní den Immakuláty byl zde důstojně oslaven. Děk. kostel i gymnasij byl též den zcela naplněn a velké množství věřících přijalo sv. svátosti. Usv. Magdaleny přednesli studenti gymn. krásnou, cennou vyznamenanou mši od Stehle, Ave Maria od W. ta. Též dítky školní uctili Bohorodičku při školní mši sv. marianskou písní a starobylým Svatoborským Zdravsem, jenž i zde nalezl obliby. Zvlášť mile působila na lid socha blahoslavené Panny Lurdské, jež pro děkanaký kostel k této slavnosti byla od sv. Anny vypůjčena. V záti světla na bělostnými květinami osdobeném oltáři působila Neposkvrněná tak na čttné návštěvníky, že si sami v duchu řekli: Lurdskou Pannu chceme mítí též v našem kostele a postavíme jí i nový oltář místo starého chatrného. Již ve dvou dnech přinesli v obět na 200 korun jako začátek; že ostatní se sejde, není pochyby. Kéz by nový oltář s obrazem Neposkvrněné, která o vánočních zase svět oblaží Spasitelem, byl začátkem znovuzrození, důstojné opravy zdejší starobylé svatyně!

Z Kolína nad Labem. Senační affera o nřz jsme v minulých číslech přinesli zprávu, byla právě u krajského soudu v Kutné Hoře dokončena. Sladký seladon místních dam a dámiček, lev společnosti, člen zdejšího crému pokladník Úvěrní banky Frauenknecht za výborné plnění povinnosti svého úřadu dostal 7 měsíců s dvěma posty měsíčně. Stížena byla sice jedna osoba, ale odsouzeny byly v ten den v kutnohorské porotě mnohé se zdejších osobností, které poskytují pádu, aby takovito cizopasníci majetku cizího mohli hráti první úlohy i v městě, které venkoncem si hraje na probudil a od nějaké doby na baštu pokrokovosti. Sotva utichla tato affera, už opět se vynořuje nová, ukazující zase tu starou „nezištnost“ jiatých osob stojících v popředí peněžních podniků. Zase vyjde trochu spodního rmutu ven, jemuž se konec neukazuje. Nemůže býti ani jinak. Strana, která počala svoji slávu koštětem a pytle, ta ani jinak nemůže dokonati. Jenom že teď jejich historické koště vezme voličstvo a i s pytle jim je otlučo o hlavu. Pro tyto čistě osobní machinace strannické nemůže se obecni i společenský stroj hnouti z místa. Co chce jedna strana, to druhá strana hned v principu poráží, byt to mělo účel sebe šlechetnější. Posledně bylo to jednání o zastavárně, kterou mělo město zříditi. Není sporu, že zvlášť u nás by měl ústav takový svědomitě spravovaný nemalý sociální význam. Přestalo by zanášení věcí do soukromých zastaváren, které má v rukou strana v Kolíně zvlášť patrná a známá; přestalo by odírání chudších až na kost, ale že to má v programu strana radikální, té doby nejstatečnější záplavě realistico-protestantsko-židovské v Polabí čelící, musilo to padnouti. Jak si při tom realisté mohou říkati lidovci to je nepochopitelné, spíše snad ž. . . . ci. Stejně je to s činovním grošem 5%ním. Nevyjasnil-li se tyto poměry, pak není divu, že obec, která má nřz nyní 1,600.000 K dluhů, musí přijíti k úpadku. Na čí hlavu padne potom vina?

O Palestíně bude přednášeti známý cestovatel dp. Alois Svoják v Ústí n. Orli. v sále hřetelu „Friml“ v neděli 18. prosince. Přednáška demonetrována bude obrazy fotografickými a barevnými, skioptikem reprodukovánými. Začátek o 1/8. hod. večer.

Z Ústí n. Orli. (Oavětní města na oslavu jubilea prohlášení Neposkvrněného Početí Panny Marie.) K tomu sepal nějaký dopisovatel feuilleton a poslal jej 8. prosince do „Osvěty Lidu“. Musil býti nějak rozeřien. „Zlořečený ten, který pro skývu chleba opustí pravdu“, tak nadepsal svůj článek a pod to podepsal M. J. Husa. A proč se tak rozněval? Inu proto, že v Ústí katolíci cti Pannu Marii a v předvečer 8. prosince a častěčně i v ten den otevřili okna dobrovolně a nezištně. To se nelíbí panu dopisovateli, jakožto stoupenci Husovu, třeba že Hus byl vroncem ctitelem Matky Boží. Milý pane! Snad jste svobodomyšlný, nebo aspoň tak o sobě tvrdíte; nechte tedy každému svobodu, ať si dělá, co chce. Z vašeho pranyfe si samostatný, rozumný muž nic nedělá, a jest také pranyřování zbraň nečestná. — Dotkl jste se v článku svém věci náboženských a ukásal jste, že jste dávno katechismus zapomněl, ač-li kdy jste ho uměl. To, co

přítel, jest rouhání. Upíráte Pánu Ježíši božství, sčkoliv sám o Sobě to udíl. Co neposkvrněné Početí jest, nevíte. Jak vy si to myslíte, to myslíte si sám jediný. Když přišlo: „že by neposkvrněné početí znamenalo, že Panna Maria matkou svou neposkvrněnou byla počata bez prvotního hříchu čili bez tělesného obcování, nikomu ani nenapadlo“, v tom máte pravdu — to skutečně žádnému nenapadlo — jenom vám. Každý katolík ví, že neposkvrněné početí týká se duše, která byla v posvětlující milosti Boží. O tělesném početí v tom článku víry není řeči. To jest jen ve vaší fantazii čistě. Proto nemusíte se dotýkati svatého Alfonse a jeho morálky. Snad se budete pamatovati, že v Německu Grassmann byl plin mravního rozhořčení nad morálkou sv. Alfonse, a jaké pak čistě věci se o tom umravňenci dokázaly. A v Hrádku radě Wolf a někteří poslanci podal v té příčině interpelaci, a přec sám má kabát z ostudy. Kdo v té peci bývá, jiného tam hledá. Mluvíte o koncesích důstojnému klerikalismu p. děkana. Za důkaz uvádíte, že nebylo okázalé oslavy Husovy, vítán oficiálně biskup, opravena socha na náměstí, zavedeno elektrické světlo do kostela. Vám jest klerikalismem, když rozumným lidem přešel se švínit s Husem (jaký vý provádíte i ve svém článku). Když host, církevní hodnostář se uvítá, socha památná nenechá se v zašlém stavu, a lidé i v kostele chtějí viděti. To všechno koná si obecenstvo samo pro sebe. Že byly konány misie letos, měli přemnozí radost; a tu jim snad jako člověk svobodomyšlný budete přáti. — Roní snad p. dopisovatel elzy nad nepatrným poměrným výdajem, co osvětlení stálo? Nechtě ho upokojí myšlenka, že on žádnému na to neptá. Jidáš také lítoval těch peněz, co stála myrrha, kterou Maria Magdalena na hlavu Pána Ježíše vylila. — A přec Spasitel řekl: „Nechte ji, neboť dobrý skutek učinila“. Větu: „Děti měly býti nuceny ku návštěvě odpolední“, pomíjme mlčením, poněvadž to jest záležitost školních úřadů, a před veřejností, jakožto věc úřední nepatří. Chtěl jste, p. dopisovatel, složitěti, ale vlastně jste dobrořečil; dobrořečil obyvatelstvu ústeckému, které ukázalo, že si Matky Páně váží, když, jak sám dozráváte, „až na nepatrné výjimky“ osvětlilo okna. Tak v „Osvětě Lidu“ jste vlastně Ústí pochválil, zač vám musíme jenom poděkovati. —

K jubileu mariánskému vydal v Čas. Úvahách vdp. Dr. Fr. Rey l vhodný spisek, v němž je populárně vyležen článek víry o Neposkvrněném početí Panny Marie a potvrzení tohoto článku lurdským zjevením. Spisek se hodí ku hromadnému šíření na každé katolické osadě. Cena 8 h, při větší objednávce sleva.

Různé zprávy.

František Pravda †.

Nestor vlasteneckých kněžských spisovatelů 8. prosince dočtrpěl. Ctihodný kmet, jehož zrak již delší dobu byl zatemněn, klesl pod tíží let, spěchaje radostně k Světlu světa. Narodil se Fr. Pravda (vlastním jménem Vojtěch Hlinka) již roku 1817. (17. dubna). Rodištěm jeho jest Krasín u Jindřichova Hradce. Absolvoval gymnasium v Jindřichově Hradci, filosofii studoval v Praze, theologii ve Vídni a pak v Praze, kdež r. 1842 vysvěcen na kněze. Téhož roku odebral se do duchovní správy do Kvíle u Slaného. Roku 1846 stal se duchovním administrátorem v ústavě dospělých slepých pod Bruskou v Praze; na to r. 1847 přijal místo vychovatele na Hrádku Desfourském u Sušice. Zde mu dosti popřáno času k uplatnění vzácného spisovateleřského talentu. Spisoval prostonárodní divadla, povídky pro mládež i dospělé, jimiž rychle podmaňoval srdce krajanů, tak že jeho jméno jako spisovatele náleží k nejpobulárnějším. Mnoho jeho spisů přeloženo do němčiny a jiných jazyků evropských. Pravdovi vzdávají dosud zasloužený hold i mužové mimo tábor katolický stojící. Zemřel v klidném zátíší na Hrádku. Přítě promluvíme šífe o Pravdově spisovateleřské a vlastenecké činnosti.

(8) **Nebezpečný přítel.** Když Machar dovrál čtyřicet let, bylo v tomto časopisu podotčeno, že může snadně státi se knoutou pro své a že v „Času“ mají z něho nehorázný strach. Měníni toto se již potvrzuje. Zvláštní svoji českoslovanskou srozumitelnost „Čas“ v přítomné době ilustruje uměním a bezhlavým stranickým Japoncem, kterážto nipponská náklonnost jeho často jest až neohraničeně směšná. Způsob mluvy „časovské“ o Rusku a jeho válečnictví šel Macharovi silně proti srsti. I uchopil se pera a vášnivě, jak leží již v jeho povaze, vrhl se na žurnalisty německé a ty „ostatní“, oceňovav je jako mrzké zaprodance a nitěmy. Řádek za řádkem vyskakoval z pera Macharova, všechny plny sarkasmu a sřiravé ironie, a v „Času“ páni redaktori zavřevše oči a ucpávše si ústa, končili tento ortel svůj bez nejmenšího hlesu otkákovati. My jsme již také připomněli, že Machar ve svých „nečasových“ kapitolkách bije nehorázně do svých a že zejména humoriisticky napichuje redakčního strážá, jenž vojenské své rozhlady a posudky osnuje dle politického nebo časového diktátu a nikoli dle čistého sájmu pro pravdu. A skutečně, sotva jsme toto rozpoznaní učinili, přihlásil se Machar plným jménem a s pod čáry ukázal přímo prstem na redakčního strážá časovského. Machar vše mluví

o slovanakém čtění, o veliké duši ruského národa, o jeho sverázné kultuře, jež projevuje se v muzikovi i ve velikých spisovateleřích. Dokazuje, že Rusko bojuje za celou Evropu proti japonským opičákům, kteří neodkukali se všeobecné vzdělanosti nic než dovednost, jak nejlépe zabíjeti lidi. Posmívá se japonské literatuře a malířství a vyčítá lež a nevědomost těm, kdož japonskou kulturu vychvalují. — To znamená, že Machar jedním řásem smasal, co „Čas“ až posud o Japoncích od počátku války pochvalněho napsal. Jest to takový poměr, jako kdyby v státoprávní „Samostatnosti“ najednou vyšel článek, mluvíci o neplatných a šlatických pergamenech státního práva. Tento zásadní rozpor v „Času“ nejen hlasitě mluví o vášnosti časopisu a o jeho schopnostech informativních, ale též o moci muže, jenž kdykoli se mu zachce, celé redakci důkladně vypráší. Machar vášnivě nenávidí a vášnivě miluje, ale při objeti příteli jeho praskají někdy kosti, ať musí se při tom třeba sladce usmívat. Předpověď „Obnovy“ se tedy stělně potvrzuje. To však nebude překážeti. „Čas“ bude i dále se honositi, že jest listem zásad a důsledností a že jest v něm všechno v nejkrásnějším pořádku. A objeví-li se nějaká trhlina, sofisticky se dokáže, že jest to jen nesouhlas v mínění podřízeného významu.

Co je to? Na Mariánském kongresu v Římě přednášeli učenci všech zemí a národů, P. Kottman O. F. M., Dr. Huppert, red. Köln. Ztg., P. Hünterman O. F. M., Mgr. Touchet, biskup orléanský, biskup z Tarb, prelát Wilpert, P. Zochi S. J., Waughan z Londýna, P. Benno O. Cap. z Bavor, Prof. Rodriguez de Cepeda z Valencie, Dr. Gisbert, správce holandského historického ústavu, P. Fleming, kníže Ghika, prof. Machado z Brasílie. Mesi všemi těmito muži není ani jeden Slovan. Nemá slovanský katolický svět žádných učených bohoslovů, či co?

Zlatá mládež. V Patřici nedaleko la Rochelle vrhl se 14letý školák Rudolf Meundier před lokomotivu vlaku a dal se přejeti. Mladistvý sebevrah, jenž jevil velkou nechuť k učení a byl rodiči nucen k návštěvě školy, zanechal dopis, ve kterém prohlašuje, že je již životem přesycen. Zde vina jistě na rodičích, v jejich nedostatečném pochopení ákolu vychovateleřského, který se v nynějším moderním světě hledí plniti i bez vzpomínky na Boha.

Turecké hospodářství. V Kroměříži dali se zemětři revisori do práce, aby prohlédli to hospodářství důchodního p. Viktorina. Práce bude krušná, mají revidovati 17 let. Jak turecky se hospodařilo v městském důchodě, viděti z toho, že, když revisori započali práci, nemohli najíti klíče od pokladny k oddělení, kde jsou losy a jiné cenné papíry, s kterými svého času hospodařil zemětělý p. Novotný. Ač pan Novotný zemětěl již před rokem, byly klíče nalezeny po dlouhém pátrání ještě u dědiců p. Novotného a mimo to i celá spousta účetních zápiskův a dokladů. — Neškodilo by, aby si revisori bez vybičdnutí prohlédli časem obecní hospodářství každé obce.

De národní rady za český klerus povolán byl místopředseda Zemské Jednoty česk. katolického duchovenstva v král. Českém dp. Jan Pauly, chřefaktor a kaplan na Smíchově, za člena, a jednatel téhož spolku dp. Alois Svojsák, spisovatel a kaplan v Praze, za náhradníka.

Nezapomeňme na Čechy Těchomířské! Potřebí, abychom neopouštěli statečné strážce národních práv našich na jazykovém rozhraní. Kdo nemůže obranný fond našich čilých ale nuzných barcovníků rozmnožiti jinak, nechtě aspoň koupí u Hradeckých prodavačů pohlednic vksnou dopisnici s pohledem na Těchomíř. Přispěvek to sice skrovný, ale vždy vítaný.

Pro domácnost (vánoční). Dobrou vánočku upravíme si takto: Dá se na mísu 1 kilo (kg) mouky, rozdrobí se v ní 25 deka (dkg) nového másla, přidá se 16 dkg tlučeného cukru, lžička citronové kůry, 8 strouhané hořké mandle, neplná lžice soli, 4 dkg zmlazených kvasnic, 4 žloutky a vlažného mléka tolik, aby z toho bylo tuhé těsto, jež se dobře propracuje; přidá se pak k tomu 10 dkg sekaných mandlí, 14 dkg hrozinek, promíchá se to a nechá se těsto skynouti. Nato se z toho udělá jedna velká neb dvě menší vánočky a nechají se skynouti. Pak se posmažou rozklepaným vejcem a pekou se v troubě, velká 1 hodinu, menší 3/4 hodiny. Po půlhodině se obrací, jinak by se poškodily. — Na vánočku jednoduchou, bez žloutků třeba 1/2 kg másla, 12 dkg cukru, jeden a půl kg mouky, 3 hořké mandle, oitr. kůra, 6 dkg mandlí, 10 dkg hrozinek, 4 dkg kvasnic, lžice soli. Vše se dělá jako při předešlé. — Polévka rybí. Na dva litry polévky dá se do hrnce 8 zrněk pepře, 8 nových koření, kusíček zázvoru, listěček květu, dle potřeby soli, 1 malá cibule, 1/2 stroužku česneku a 1 hlava z vřetáho kapra. Jikry nebo mléčí se též přidá. Mimo to dá se do hrnce na másle neb sádle dusiti do tmava kousek petržele, celere a mrkve. Pak se to přidá do polévky a nechá vařiti. Když se to dle vařilo, vyberou se jikry neb mléčí z polévky, tato se zapraží s lžicemi slutě jšky, načež se procedí, aby kosti z hlavy v polévce nezůstaly. Do této polévky může se dáti smažená žemlička, svítek neb rybí knedlíčky, které si upravíme následovně. 1/2kilová ryba se očistí a na kousek másla se na kastrolku udusí. Pak se obere všechno masíčko, jemně se useká, utře se na mísu asi jako vlásky kousek másla, přidají se k tomu 2 vejce a 3 tvrdě vařené žloutky, dvě strouhané, malinko smetanou navlažené žemličky, malinko majoránky, asi jako hrách kousek česneku, troška pepře, zázvoru a květu, vše se dobře promíchá, rybí masíčko se k tomu přimísí a tvoří se z toho pomocí žemličky malinké knedlíčky, které se savaří do rybí polévky.

Listárna redakce.

Mnoho dopisů pro nedostatek místa odloženo do čísla příštího.

Černice. Dp. A. P. Na „OBNOVU“ a „ČAS. ÚVAHY“ do konce roku přijato 8 50 K, Milotín. Dp. N. J. Předpl. na „OBNOVU“ do konce r. 1904 zapraveno.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 10. prosince 1904 1 hl pšenice K 16 40—17 60, žito K 12 10—12 80, ječmene K 11 10—11 80, oves K 7 40—7 90, prosa K 00 00—00 00, vřkve K 00 00—00 00, hrachu (modrý) K 24 00—00 00, čočky K 00 00—00 00, jahel K 25 00—00 00, krup K 22 00—30 00, bramborů K 6 00—7 00, jetelového semene červeného K 127 00—144 00, jetelového semene bílého K 000 00—000 00, ržáku K 00 00—00 00, máku K 32 00—34 00, lněného semene K 00 00—00 00, 100 kg žitých otrub K 14 00—14 50, 100 kg pšm. otrub K 12 00—12 50, 1 kg másla K 2 40—2 76, 1 kg sádla vepřového K 2 60—2 80, 1 kg tvarohu K 0 80—0 86, 1 vejce K 0 08—0 09, 1 kopa selí 30 00—30 00, 1 kopa petržele K 0 00—0 00, 1 kopa kapusty K 4 00—6 00, 1 hl cibule K 10 00—12 00, 1 kopa drob. zeleniny K 1 00—1 60, 1 pytel mrkve K 4 00—6 00, 1 kopa cerele 0 00—0 00, 1 hl jablek 2 00—6 00, 1 hl brušek 0 00—00 00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 10. prosince 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 383 1/2, žito 180, ječmene 395 1/2, oves 274, prosa —, vřkve —, hrachu —, čočky 2, máku 1/2, jahel 16, krup 4, jetelového semínka 215 1/2, lněného semene 1. 2.) Zeleniny: selí 80 kop, petržele — kop, kapusty 88 kop, cibule 38 1/2 hl, drobná zeleniny 92 kop, mrkve 19 pytlů, cerele — kop, brambor 94 hl. 3) Ovoce: jablek 122 hl, brušek — hl, 4) Drobného dobytka: vepřů 31 kusů, podsvinčat 279 kusů, kůsat 0 kusy.

Oltární svícny, korunní lustry, presbyterní i náhrobní umělé mříže, ozdobné kovové kříže, železné výkladní skříně, portály

a jiné veškeré práce do oboru umělého zámečnictví spadající provádí vkusně, rychle a levně

firma

ILIJÁ RADULOVIC, umělecký závod

v Předměstích u Hradce Král.

Dobrovolná dražba domů.

Dne 20. prosince 1904, o desáté hodině dopolední obdávána bude na c. k. notářství se soudním komisařství v Hradci Králové dobrovolná dražba dvou právovárčných domů, totiž čp. 139 a 140 v Hradci Králové.

Oba tyto domy postaveny jsou na nejkrásnějším místě v Hradci Králové, tvoříce jeden samostatný blok, jehož fronta obrácena jest do hlavního náměstí.

Přizemní místnosti používány jsou vesměs jako krámy a účelům obchodním.

Vyvolací cena domu čp. 139 . . . . . 98.000 K
Vyvolací cena domu čp. 140 . . . . . 118.000 K
obou domů pro případ, že budou pohromadě prodány . . . . . 210.000 K

Vadium 10%, vyvolací ceny.

Brutto výnos domu čp. 139 . . . . . 6.852 K
Brutto výnos domu čp. 140 . . . . . 8.263 K 48 h
Čistý výnos domu čp. 139 . . . . . 4.914 K 53 h
Čistý výnos domu čp. 140 . . . . . 5.926 K 89 h
včetně příjmů z práva várečného, které za rok 1904 z obou domů obnášely 1240 K.

Platební podmínky mírné.

Vydražitel převeze na srazku z kupní ceny z hypoteč. pohledávek při domě čp. 139 58.000 K, při domě čp. 140 70.525 K.

Mimo to značná část zbytku kupní ceny se sežká.

Koupě výhodná pro kapitalisty i pro podnikatele staveb, jelikož novostavby v Hradci Králové pětávají po 18 letech osvobození od daně číselní.

V podmínky dražební nahlédnouti možno na c. k. notářství v Hradci Králové.

Bližší sdělení koupěchtivým podá a dražební podmínky oznámí

JUDr. L. Lhota, advokát v Pardubicích.

Vánoční obrázky

krásné nové druhy

žádejte na ukázkou

z nakladatelství
Karla Šimka, Č. Budějovice,
Rudolfská ul. 42.

Vzorky vánoční,

levnější druhy, zdarma.

**Veledůstojnému
duchovenstvu!**

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., *vyučovaný pastýř spe-
cialně na kostelní náčiní,* dovoluje
si doporučit svůj hojně zásobený
sklad ve vlastním dílně ručně pracu-
jících kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádoby a t. d., vše
v přehledném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
ntenci a jen v ohni spálí a stříhá. Na požádání hotové
práce na ukázkou, rozpočty, nákresy neb ceníky franko.
Za všechny výrobky a slavnostní ručím. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednoduššího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více usnutí po ruce. *Žádné převozné vý-
robky bezcenné.* Vše posílám již posvěcené.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlépe doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ

V SYCHROVĚ,

umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízený. —

Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákresy a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívaní
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chintů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,
VII. o., Seiden-
gasse čis. 35.

Na ukázkou posílá
se vše franco.

P. T. obecnostvu —
Hradce Králové a okolí.

Dovoluji si tímto ct. obecnostvu doporučit
svůj 25 let v Hradci Králové trvající závod
pro výrobu

kočárů a sání

vůbec všech druhů povozů do oboru kočár-
nického spadajících.

Rozšířil jsem postavením nové

moderní dílny

závod svůj na takový stupeň, že mohu ct.
obecnostvu obsloužit výrobky v provedení
nejdokonalejším, všem moderním požadavkům
vyhovujícím, při cenách nejnižších.

Věškeré opravy vyřídí se v čase nejkratším
co nejsvědověji.

Raďte prohlédnouti můj sklad
v Pospíšilově třídě, číslo 225.

V účtě dokonale

Čeněk Buben,
kočárník.

Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů

J. U. C. Jos. Tomášek

ve Vysokém Mýtě,

dříve závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách

— nabízí —

koňak, slivovici, borovičku, jeřábinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílá i červená, víno borůvkové (medici-
nální), víno sladké a víno šumivé (šampaňské).

Upozorňujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pěstování a vlastní výroby.

Závod vyznamenal byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medaili
státní a diplomem státní medaille, a mnohými ji-
nými diplomy s právem ražení státní medaille.

Vzorky zdarma a franko.

Nejužitečnější vánoční dary
jsou
SINGEROVY ŠÍJÍ STROJE
jedině k dostání
v závodech
SINGER CO.
AKCIONÉ SPOLEČNOSTI PRO ŠÍJÍ STROJE
Hradec Král., Jihkova tř. 270,

Každý
stroj má tu
vlastní
ochrannou
značku.

Odborný velezávod pro malbu
chrámových oken.
Umělecký ústav pro malbu na sklo.
B. Škarda, Brno.

Ohna chrámové každé-
ho slohu a provedení
se zaručením práce nej-
modernějším poža-
dávám vyhovující.
Tisk první cenami
vyznamenán.
Ceníky zdarma.

Máte již kalendář „Štít“?

13 kusů tohoto obranného kalendáře, hodícího
se zvláště do osad smíšených, prodává za
8 korun

Bisk. knihtiskárna v Hradci Král.

**Josef
Krejčík**
V PRAZE,
umělecký závod so-
chařský a řezbářský.

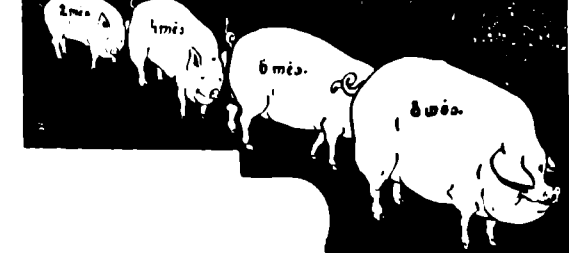

Plátna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivě své chvalně známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, kříže, kasatelny,
spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelní, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákresy, ceník a rozpočty besplatně a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

„Rychle a jistě“ budiž našim heslem při výkrmu
vepřů, ne jako dříve, krmili vepře třeba půldruhého roku,
než se hodil k zabíjení. My dovedeme nyní v 8 měsících
tříletých a tučných prasat vykrmili. Způsob jest zcela jed-
noduchý; přidáváme denně do štru nejen vepřům, ale i
všemu dobytku pravého pšeného pšeniho vápna se značkou
„Hospodář“. Celá věc spočívá do roka pakatel a přinese
nám obrovského užtku. 5 kg. baňček za 3 K, 10 kg. p. tel
za 12 K.

Továrna výroba pšeniho vápna firmy:
Družstvo „Hospodář“
v Miletčicích nad Bečvou. (Morava.)

Zásilky vyřizují se dle vzdálenosti buď z továrny
nebo ze skladů.

Východočeské knihkupectví B. E. TOLMAN v HRADCI KRÁLOVÉ

(Velké náměstí č. 26. u lékárny).

Největší stálý sklad vánočních a novoročních dárků.

Nádherná díla ilustrovaná, básně, prosa v elegantních vazbách, díla cestopisná, atlanty, globy, kassety dámského papíru, památníky, alba na podobizny a pohledy, hry dětské a stavebnice, obrázkové knihy pro mládež, modlitby, umělecké předměty, obrazy, kalendáře, hudebniny,

vše v cenách mírných i na splátky.

Zakázky z venkova provedou se ten samý den. — Při zaslání peněz předem vše franko.

Prohlédněte mé bohatě arangované výklady.

Telefon č. 17.

Telegramy: Tolman Hradec Král.

Telefon č. 17.

Seznamy knih zdarma a franko.

vánoční dárky

hodící se

knihy ve akvostných původních vazbách, Vilimkovy

české hry pro děti,

sádrov. reliefs

Kristus a Madonna,

jakož i **obrazy** v elegant. moderních rámcích

uctivé nabízí

první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

Bohdana -- Melichara

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808)

Radost působící a praktické

štedrovečerní dárky

Zvláště vítané dárky.

dobrá velmi levně

Zvláště vítané dárky.

Koberce
obdélníkové i běžné,
přikrývky,
cestovnice (tygrovky),
předložky,
polštářky, gobelíny,
přehozy.

Adolf Novotný,

v Týništi nad Orli.

Továrna veškerého nábytku a koberců.

Lambrequiny,
draperie, divany,
houpací židle,
různé stolky kuřácké,
stolky psací a p.,
dětské kočárky,
paramenty a p.

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkosáved truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

BRIKETY

Nejúspornější topivo!

Dodává v nejlev. ceně, každé
množství franko do domu —

Josef Janoušek,
Hradec Králové II.,
(Pražské Předměstí).

BRIKETY

Pro dary vánoční

zavedl jsem

dva zvláštní formáty

velkých obrazů ve způsobu platinovém,
úplně trvanlivé za značně sníženou cenu
a poskytují tím každému lehkou možnost

velké obrazy

též dle zaslaných fotografií

sobě snadno zaopatřit.

G. a K. dvorní fotograf

J. F. Langhans,
Hradec Králové, Adalbertinum.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

skutečně velmi levně
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.
Vzory zašle na požádání
franko

První český zasilatelský
závod soukromého zboží

Ed. Doskočila
v Chebu.

Filiální závod v Praze
ve Vodičkově ulici č. 22,
vedle vyšší dívčí školy.

Půjčuji za nejmírnější poplatky

**maškarní
a divadelní
obleky**

všech druhů.

Upozorňuji zvláště na svůj bohatě zásobený

sklad

obleků historických.

Antonín Měkota,
Hradec Král., Pětidomy, č. 288.

SUKNA

a modní látky tu- i cizozemské

pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuje a vzory na požádání ochotně zašle

V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

„Blaničtí rytíři.“

Dokročíme Česko-Třebovským věno. — x.

Ke dni 27. listopadu.

Adventní se mhy snealy nad Třebovou,
sejvavše ji v sberalé své dráze.
To klerikální hydra celé věky
drž uš ten kraj náš ve své moci.
A léta minula již! Nezasvítla doand
hvězda pokroku a osvěty jí blahé,
vždyt dodnes klerikální knata
k zemi shýbá ztroštilé říje
občanské města.

Nemoufej, však, Genie náš skleslý,
město Tyš jak ve Blatné svatém,
v temnotách těch tají
rytíři sbor chrabrý
ku obraně.

Ešte i uprostřed něho, na eie Václav svatý
se sálilom křížem a a orlicí českou,
ale sám „pan otec“ sagjal své místo,
v pokrokové káře, převácný v ní chrání
poklad nemištné své lásky
k upohému lidu,
upřímné své péče
o prospěchy města,
v ní narovnal hranie celé spousty
pochoďní jasny: svobodného ducha,
pokroku a osvěty a lásky.

A kolem káry strás se postavila chabá
hodna svého vádce ošetřovou smahou,
kterou objímá ty bídné, spustošené duše.
Dlouho spali rytíři. Jen občas
statný Manek probudiv se zvolal:
„Čas je!“ „Ještě není!“ ozvalo se z vojvodce káry.

Najednou, však a rána
probudila ránu
pokrokové se sna!

To snad broum ston se ozval krajem,
či to opěť projev klerikální saně?

Nebyl to ni broum teskný ston tím krajem
ani černá moc se neozvala vřavou,
to jen povel savaně z pokrokové káry.
„pan otec“ jak před dobrým křesťanem:

„Čas již přišel, rytířové chrabří,
každý pochoď si vezmi s této káry!
Klerikální stíny saženom dace s městem,
které jenom mosků našich v cestě stojí
pokrokové snase.

Smolnicemi svými saženom' dneš lidu
blahobytu, štěstí, míru sáraj maják
jasnější než elektrika města.

Smrtící dace ránu v temném našem kraji
saženom rázem klerikální sani.

Mocný, alyáto, spojenec nám nabíjí své ruce
„bývalý kněz to křesťanské církve“,
jak plakáty, dlouhé na rozleh vám věští!
Nuže, vabůru, rytířové moji,
věřte my pospíchejme — Svonitovit“

Pozděna, vykonáno. S: Manek, Standa, v páru
saženom v pokrokové káru,
Sokol vřivavý pak se Skuhrovské
sažen' na komku, co setím tak.
Rybka chytla se vsadu
na nápravu.

Ostatní pak v pokrokové póse
„pan otec“ k velké radosti
„Pojďme sudechovat dle pokroku besla“,
křikli do tmy.

Prálem učiněn hned v černých stínech města,
a jím pokrokové ránná deputace
jak a Blatná nitru rytířové
vřivavě abránit města reputace.

* * *

A již v káře pokrokové trně
Svonil ředí svojí hýbe krajem.
Celý balík „bengálských“ si přives',
by osvítit řádně klerikální temno,
Třebovské a němá doand úpi plémě.

Třás Bůh se na svém božském trnu,
Kristus a křížem svým se kácel v saženomí,
církve skomírala jak vyšilá máti,
když, pan Svoni po všem tom se vogil
jménem pokroku a osvícení.
Málem chystalo se celé nebo na kolenou
prosit Svoni o šanovný drobet,
a Kristus s církvi svojí na cestě prý byl už,
že k nobám vrhne se mu úpět,
by aspoň pro Něj trochu lásky nechal,
jí pak aby dopřál
mžamom dokomat.

Nestačili rytířové volat: „Svonil, ohlapík je to!“
co zas davy, ješ tleskaly se kolem,
šasly vidouce, jak otvírá se arakům
dávno želaná ta dráha,

ješ povede je pokrokem vždy výše:
„Bůh a církve s náboženstvím — překonané stanoviště!
„plnosti my života“ se dopracujem bez nich!“

A v duchu saletěli k rodinným svým krbům,
kde láska a věrnost se nyní anoubit bude,
kde pod pedlivým okem cudné matky
sbor dítek — andělíčků pítalí se
k otci po práci.

Dělníci pak i s družkami svými
v radostném si plese tisknou ruce,
jasnější se život nastane jim nyní,
když ti páni jejích na podla
neziskným tím křesťan, Svoni
pokroku téš vykvet dají
dome ve veřtátě.

Vidí též, jak se školy, ješ bez Boha už bude,
se hejno pokrokových dětí vyhrnulo,
nadšených pro vše, co krásno, čisto, světlo!
Slyšeli, jak vlast i národ pje „Hossianah“
nad pokrokem, který blásá Svoni.

* * *

Sláva! Město zachráněno!
Klerikální stvůra dodýchává! —
Rytíři však naši nějak smutně
dlaně svoje tisknou v pokrokové hlavy.

Vždyt povídal jeden:
„Všecko tohle Svoniho povídání
předtí jsme si mohli v „Červánkách“ i „Záti“
a přišlo by to laciněji.“

Na spravení porouchané káry — smělý pokus —
vypisují právě pokrokové — konkara.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zašlá na požádání vždy
dle roční saisony kolekci
nejnovějších druhů pravých
viněných látek

své vlastní výroby, jakož i tu i cizo-
zemských.

Četná usnání zvláště z kruhů vele
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejenné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

Jan Kryšpín,

(J. Sylvaterv synovec, ná-
stupce)

odborný umělecký záved
'pro

malbu oken kostelních

PRAHA—I.,

č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 29
nové blize Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se

ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se lesklými rámy, st-
lými vsazením.

Všecké rozpočty, skizy i odborná
rada besplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Světověznámý

Malínský křen

letošní sklizně

zasílá v 5kg. balíčkách i ve
velkém za mírné ceny —

Jos. Mikulecký,

vývoz malín. křenu v Kutné Hoře.

C. a k. dvorní dodavatel.

Svíce kostelní

pravé voskové dle liturgických předpisů
zhotovené, svíce polovoskové, pro svou
bezvadnou jakost všude oblíbené, svíce
obětí a smuteční, hladké i krásné, dále

k době vánoční

svíčky na stromky, barevné voskové i
polovoskové, kroucené, renaissanční, stea-
rinové a parafinové, sloupky různých tvarů
voskové a polovoskové, hladké i zdobené,
pak všechny druhy svíček lustrových, oby-
čejných a dekoracních nabíjí nejlevněji
stará česká c. a k. dvor. továrna na svíčky

J. PILNÁČEK

v Hradci Král. Založeno r. 1816.

Vína

ku mši svaté

zaručená jen přírodní, jakož
i jemná tabulová vína atd.

— doporučí —

Adolf Bařtipán,

Hradec Králové, Adalbertinum.

● Největší sklad ●

všech druhů koberců, záclon, pokrývek, přikrývek fanelových i proší-
vaných, různých předložek k postelím, jakož i čínských kožešin, před-
věsků na okna, cestovních potřeb, jako: tašek, kufrů, koší, cestovních
dek, deštníků, županů, rohožek, železného nábytku atd.

— firmy —

JAN STOUPA

v Praze, Václavské náměstí č. 32.

Šule - víno - Praha.

Svůj k svému!
Podporujte křesťanský závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,
nákružníky,
kapesníky od 60 kr. tucet počínaje,
damaškové grádle bavlněné i lněné,
kanafasy,
garnitury kávové, jídelní i vlněné,
vyšívané i předtištěné ručníky,
deky, stolní běhouny, garnitury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a
za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obecnstvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí, můj nově zařízený a rozšířený sklad si prohlédlo s přesvědčením, že většího výběru a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslužení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím
v Hradci Králové
čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

Tatínku, nezapomeň

nám k Vánocům koupiti

100

skvostných stereoskopických obrazů
z celého světa s popisem
i s kukátkem za . . . K 7-80
americkým . . . K 9-
mahagonovým . . . K 10-
Dosud vyšla serie 5. — Všechny 5 serií s kukátkem za 22 K. — Pobavíme a poučíme se celá rodina!
Vydává fotochemigrafie
Frant. Krátký v Kolíně.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)
v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)
(bratr P. J. Neškudly, farář ve Vyprašticích)
doporučuje P. T. velečistému duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný
výrobní závod
všech kostelních paramentů,
praporů a kovového nádobí.
Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franco zašlou.

Založeno r. 1850.
Vyznamenán státní medailí.
Velectěnému duchovenstvu
doporučuje
Karel Zavadil,
zlatník a pasíř
v Hradci Králové, čís. 280
(proti hotelu „Merkur“)
svůj hojně zásobený
sklad náčiní
bohoslužebného
se stříbra, bronzu a jiných kovů
vše silně v ohni zhořelé
a stříbřené, což se ručí.
Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nejlevnější vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
anovuslacení a stříbření starších věcí vykoná se rychle a
zašlou se již svěcené se stvrzením Jeho biskupské Milosti. Starý závod můj může
se vykásat četnými pochvalnými přípisy P. T. zasloužilých a doporučuje se tedy k zakoupení a opravě kalichů, monstrancí, ciborií, relikviářů, nádobek na sv. oleje, lamp, luceren, lustrů, kadidel, tácků na křest, svíců, pacifiků, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce.

Závod umělecký a papírnický

Jos. Kieslich v Hradci Král.

doporučuje obrazy Madonny a Krista,
obrazy a zrcadla všech možných druhů, kříže, sochy, požehnání,
stojánky na fotografie a nej-různější
umělecké předměty.
Výroba moderních rámců
ve vlastní dílně. —

Nádherné dárky!

Veškeré druhy papíru a psací potřeby, skvostné kassety, alba, památníky, modlitební a obrázkové knížky, obchodní knihy, hry, kalendáře, poštov. krabice atd. atd.

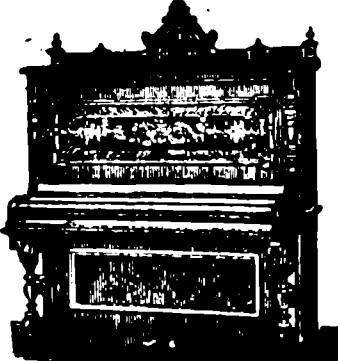
Obrovský výběr dopisnic.

Vždy solid. obsluha, levné ceny, velký výběr.

PIANA

PIANINA a HARMONIA

nejnovějších soustav — levné.
též na splátky a výměnu nabízí továrna
AL. HUGOLHOTA,
HRADEC KRÁLOVÉ.
Sklad Elištiny nábreží proti lab-
skému mostu.
Král. Vinohrady, Karlova třída č. 8.
Cenníky zdarma a franco. Pochvalná uznání od předních českých umělců. První výstavní ceny.

Chrámové SVÍCE

voskové
dle liturgických předpisů vyráběné,
polovoskové (ceresinové)
velikonoční svíce
(paškaly) s krápníkem
jemi krve a ranami, též
krápníkem s beránkem velikonočním,
třínožky hladké,
nebo krápníkem,
svíčky ke křtu,
sv. přijímání a sv. břimování se stuhami
a případnými nápisy,
svíčky a obět. předměty
pro místa poustevnická, prvního případu
případnými obrázky ozdobené,
svíce pro chrámové lustry,
svíce kostelní stěnarinové,
zápalkový drát,
svíce obětí
ve všech velikostech
sloupky voskové a polovoskové,
jakož i veškeré do oboru
toho spadající výrobky
doporučuje veledůst. krahm
duchovním největší specializovaný závod:
„MONOPOL“
akciová svíčkárna a voskárna
v Mladé Boleslavi.
Filialní sklad:
Praha, Kr. Vinohrady
Škrétova ulice č. 2.
Výrobky všestranně uznány.
Vzorky a cenníky zdarma a franco.

6 kg. kávy.

Zásilky v lehkých bedách do všech stanic dobříkem vyplacené.

Zaruč. jemné chuti. K.
Viktoria dobré 11-
Santos vel. dob. 11-50
Santos Perl 12-50
Bourbon zaruč. 11-50
Bourbon jemn. 12-
Laquaria sel. 12-50
Kuba sel. dobré 12-
Kuba Perl 18-
Jamaika s. chut. 12-50
Quatemala sel. jemná 13-50
*Quatemala spec. druh v. 14-30
Portoriko v. sil. 12-50
Portoriko v. 14-
*Portoriko svi. Piraldi 15-
Soemanik sr. j. 13-
*Soemanik spec. 15-
Java zlat. velej. 15-
*Menado spec. 17-
Liberia ob. zar. 18-
Ceylon velejem. 17-
*Ceylon special. 19-
Krápníková káva:
Rodinná směs 13-
jemná 14-
Perl vel. chutný 15-
Liberia zar. chut. 16-
Kavár. směs jem. 16-
*Kavár. v. 16-75
Speciality:
Paříž. směs jem. 17-75
Viedeň. s. 18-75
*Praha. s. 19-70
*Praha. v. 20-60
Londýn. kr. zar. 23-
*Zvlášť jemná a silná.
Solidní obsluha.
Fr. Jelinek,
Slatiňany.
První vyhodobes. křesla.
odborný závod kávou.

První nákupní pramen

látek pro domácnost, jakož i dámských a pánských látek jest u Tkalcov. výrobního společenstva „Vzájemnost“ v Hrenově. Těžiště obdržíte partie zboží 30 mt., obsahující každá různé látky, zejména: plátna, oxfordy, barchenty, sukénka, šaty, seřady, kanafasy atd., jež nechají se v každé domácnosti výhodně upotřebiti, za K 12-—, vyplacené od koruna 20-— výše. Vzorky a cenník zdarma a franco.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Rychnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:
Výtečné kapesní hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodinky v krásných ořechových skřínkách.
Zlaté a stříbrné skvosty, jako: retázky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!
Solidní obsluha při nízkých cenách.
Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašlou.
Dávky hodným zárukou na výběr též i na splátky bez zvýšení cen. — Založeno r. 1848

Novotiny

všechno druhu ku každému období a ku každé příležitosti vždy v hojném výběru a levných cenách obdržíte jen u firmy
Josef Doubravský obchod modním a hedvábným zbožím
v Rychnově n. K.
Staré náměstí, vedle o. k. hejtmanství.
Továrni sklad šifonu, grádla a celopřesných pláten.

OBNOVA

Číslo 52.

Předplatné na čtvrt roku 2 k 50 h
na půl roku 5 k — h

V Hradci Králové, dne 23. prosince 1904.

Inserty se počítají levně.
Obnova vychází v pátek v poledne.

Ročník X.

Co dále?

(8) Sotva že ministr Körber byl poražen se svými refundacemi (doplnění pokladny) v rozpočtovém výboru, již v Čechách političtí fantasmagorové vypukli v hluchý jásot domnívajíce se, že Körber již jest politickou mrtvolou. Postačoval by tedy mnohým našim politikům pád Körberův. Tou skutečností spokojila by se i většina poslanců, kteří dávali na jevo, že odstranění Körbra považovali by za zlatý most, po němž by mohli přejíti k činnosti parlamentní. Však také hned před nynějším zasedáním říšské rady poslanci počínali si s moudrou opatrností. Ovšem tu a onde ve schůzích začínala hesla obstrukční, ale tam, kde na stylisaci měli vliv vedoucí poslanci, resoluce vždy vyzněla prozíravou opatrností. Tím způsobem poslanci mírnili naději, které vybujelely v politickém parnu posledních let. Konec konců jest jisto, že poslanci čeští nešli do Vídně s úmysly obstrukčními, neboť věděli dobře o potížích a překážkách, o nichž nemá tušení čtenářstvo, jež vychovávalo jest po většině míněním, že třeba jen v obstrukci vytrvat a že pak vláda stoj co stoj musí nám dáti jazyková nařízení a druhou universitu na Moravě.

V nastalém sněmování vyrovnávali se předem Němci s Körbrem pro italskou fakultu v Innsbuku. Körber je uchlácholil jednak vyjednáváním zákulisním, jednak prohlášením, že vláda nemíní jinak vládnouti než posavad a že německou državu nechce ohroziti. Prohlásil tu tedy Körber, že národní nerovnoprávnost a nerovnocennost má potrvati.

Poslanci naši stále halili se v mlčení, které již již Körbra znepokojovalo, neboť jindy uviděv neopatrně odkryté karty, podle barvy jich zařizoval své jednání. Jest-li pravdou, co v novinách prohlašováno a co též dr. Lecher v řeči své dokazoval, že vláda peníze na vojenské účely bez parlamentního schválení opatřiti nemůže, pak ovšem pochopitelné jest, proč Körber s takovou pozorností očekával, jak se čeští poslanci rozhodnou. Odtud také vysvětluje se, proč vláda překvapila z čista jasna slezskými paralelkami a českým ministrem krajanem a proč Körber tentokrát, jako nikdy před tím, nešetřil poklonami českému národu.

Rozhodná chvíle nadbíhala a veřejná pozornost soustřeďovala se na českých poslancích. Nelze upříti, že obratné užili momentu spojení refundací s nouzovou předlohou a že odpor proti Körbrovi vhodně prodloužili prací a hlasováním v rozpočtovém výboru. Konečně své rozhodnutí tajili tak dobře, že předseda polského kola radoval se nad částečným obrátem a vládní listy oblažovaly veřejnosti zlepšení situace. Ale všechno to dělo se ze strany české delegace za tím účelem, aby nakonec mohla zadati Körbrovi neočekávanou a rozhodnou ránu. Vystoupil tu zase určitě starý úmysl, Körbra odstraniti z vlády, a proskakovalo na veřejnost, že zejména o to usiluje dr. Kramář, který docela pohrozil klubu i složením mandátu, kdyby jeho taktika nebyla přijata. Mimo to Němci shodovali se s Čechy v opoziční náladě pro italskou fakultu, slezské paralelky a českého ministra. Dr. Kramář pak promluvil ráznou, osobně zabarvenou řeč, a tak okolnosti se spojily, aby většina rozhodla proti Körbrovi. Z řeči a jednání poslanců našich ovšem bylo lze vytušiti předpoklad, že Körber musí jíti, jestliže způsobem parlamentním a tak v důležitém výboru, jako rozpočtový, se svými předlohami bude potřen. „Národní Listy“ výsledek hlasování uveřejnily tučným písmem a přinesly záhlavní článek, v němž porážka vlády vynášena jako velika událost. S „Nár. Listy“ ovšem uchválení byli radostným nadšením i jejich čtenáři, jak se samo sebou rozumí. Snadné překypění nadějí a netrpělivý chvat — to bývá pravidelnou známkou české politické nálady při významnějších událostech. Avšak záblesky smělých kombinací a vítězných nadějí pohasly hned druhého dne, jakmile ke slovu se hlásila střízlivá soudnost, jež vždy

na zřeteli musí míti zvláštní poměry této poloviny říše, kdež již dávno neplatí konstituční zásada, že ministerstvo, proti němuž v důležitých věcech vyslovila se většina, má hned odstoupiti. Samy „Národní Listy“, jež označily porážku Körbrovu za velikou událost, druhého dne slevily a mluvily již jen o události zajímavé. Pak dle téhož listu to byla pro Körbra jen nepřijemná epizoda. Slovem Körber zůstal a bude vládnouti dále. To věděli dobře Němci, kteří proti němu hlasovali za tou příčinou, aby mu dali zřetelný pokyn, že takových věcí, jako slezské paralelky a italská fakulta již dovoliti si nesmí. Již teď bezpečně prorokovati možno, že poměr mezi Körbrem a Němci vyjasní se se úplně a zavládne mezi oběma činiteli nejkrásnější pohoda, kdežto Čechům zůstane útěcha chvilkové a formální porážky nenáviděného ministra.

Co dále? Jsou předpovědi, že říšská rada bude zasedati zase v lednu, do kteréž doby bude se pilně vyjednávati. Dru Körbrovi dle „Pester Loydu“ při audienci dostalo se ujištění o neotřesené důvěře panovníkové, z čehož uzavírá jest, že a parlamentního výstupu v rozpočtovém výboru nevyplynuly žádné důsledky ani pro vládu ani pro parlament. Dr. Körber zase bude tím mužem, jenž české delegaci bude působiti mnoho starostí, jakou taktiku jest jí voliti a jaké prospěchy z ní možno očekávati. Ať již volí naši poslanci tu anebo onu cestu, jisto jest, že v blízké budoucnosti zásadních obrátů očekávati nelze. Tak na příklad s jistotou předvídáme, že obstrukce českou jazykových nařízení v té formě, v jaké byla vydána v době Badeniově, nedobudeme. Vláda, jež by tak učinila, byla by rázem smetena obstrukcí německou, nehledíc ani k tomu, že bychom v tom případě musili počítati s protipožadavky německými: národnostním rozhrančením a státní němčinou. Co už dávno se říkalo o našem dynamickém poměru vůči Němcům, platí v tomto určitém případě. Druh druhá nezmůžeme a žádný není dosti silný, aby proti vůli druhého nějaký svůj požadavek prosadil, jak právě svědčí vzpomínutá nařízení Badeniova a pak Gautschova. Vždyť samy „Nár. Listy“ právě v těchto dnech podotkly, že nejvyšší kruhy dobu experimentů pokládají za definitivně ukončenu.

Jako nadvláda německá jest výtvozem dlouhé řady let, celé historie, tak i právo národnosti slovanských klidným vývojem, uvědoměným a důsledným usilováním nabude svého uskutečnění. Jest nám pracovati k tomu, aby zákonnost, jež ve státě jest jedinou silou zachovávatelci a jejíž nešetření má v zápětí vleklou krizi a časté otřesy, byla uskutečňována všemi živly, jimž na zachování Rakouska záleží. Chtějí-li tedy poslanci naši dosáti výsledků, nechť si uvědomí, že uškodí Körbrovi více dělností parlamentu než obstrukcí, která vlastně pomáhá těm, kdož na oslabení Rakouska spekulují. Domníváme se tedy oprávněně, že jest již na čase, aby se poslanci naši rozhodli pro politiku, jež by buď prováděla parlamentní opoziční od případu k případu, anebo byla by činností, v rámci pracovních stran prospěch národa vyhledávající.

Dopis z Prahy.

V Praze, dne 21. prosince.

(Shvoštěná řeč rektora pražských vysokých škol technických profesoru Kristiána Petříka k českému akademickému studentstvu.)

V době, kdy nepřítel okolností a bezradnost z nich vyplývající jako olověná mračna nad českými vlastmi se koulejí, prosvítla předce do českých poměrů hřst jasných, víry, naděje i lásky plných, hřejivých paprsků.

V sobotu dne 17. t. m. konána byla imatrikulace nově zapsaných posluchačů českých vysokých škol technických v Praze a při příležitosti té proslovil nyní jejích rektor pan

profesor Kristian Petřík ke studentům řeč, která jest za přítomných dnů v našem veřejném životě událostí prvního řádu, tak že zasluhuje, aby jí celá česká veřejnost věnovala svou nejpilnější pozornost. Co české vysoké školy vůbec existují, takto důtklivě, taktně, křesťanský vroucně k mládeži a s mládeží snad doposud nikdy promluveno nebylo.

Kdyby se to bylo příležitostně někdy stalo na universitě, radikální a pokrokový tisk ihned by mluvil o zpátečnictví. Když však slova ta zazněla v síních vysokých škol technických, hlaholí jako blahé poselství, proti němuž nutno ve všech táborech mlčeti. Řeč rektora pana profesora Petříka jest výrazem největší většiny dnešní české inteligence a hlas její zní do rozháraných a pomatených dnešních poměrů jako předzvěst nové, lepší doby, jako rozumný, šťastný program, na němž mají býti a zajisté také budou přísti české generace vychovávány. Zmatky, jež byly v předchozích letech mezi studentstvem vneseny, tak že v nich jako v mlhách bloudilo a ve velké své části v různé propasti zkázy a zklamání se řítilo, řeč pana rektora Petříka rozplánuje způsobem, kterýž každý rozšafný člověk musí radostně vítati a vysoce ceniti. Proto jest také obecnou povinností, aby zásady v řeči té k mládeži vyslovené byly co nejvíce rozšířeny, aby staly se v celé veřejnosti obecnými a z toho důvodu pokládáme za svou povinnost, řeč tu jako nejdůležitější událost posledních dnů v plném jejím znění otisknouti přes to, že již jinde důležitá místa z ní byla uveřejněna. Snad mnohemu užla!

Přáli bychom si, aby řeč ta byla co nejdříve pojata do knihy, jež jest na vyšších českých reálných školách užívána jako soubor nejlepších ukázek české slovesnosti.

Vzácná, z nejpovolnějšího místa k českému akademickému dorostu promluvena a mutatis mutandis pro veškeré jeho vrstvy platná řeč ta do slova byla promluvena takto:

Milý doroste technický!

V této chvíli přál bych si míti daru výmluvnosti a hlasu k srdcím vašim pronikajícího, abych dovedl ve vás rozehnotiti neuhasínající plamen lásky ke studiu, jež jste si vyvolili, jehož výsledky už nyní mají býti pramenem radosti za obětavost vašich rodičů a těch, kteří o vás pečují, jehož výsledky mají vám opatřiti přísti potřeby životní, jehož výsledky mají však také přispěti k povznesení národa, jehož jste syny.

Nejsou to úkoly snadné, jež jste si, milí pánové, položili: jedni, chtějící usnadňovati vzájemný styk jednotlivců i národů zřizováním cest silných, železných a vodních; druzí toužíce po dovednosti zřizovati obydlí lidská, svatyně i stánky vědám a umění; jedni usilující o seznání prostředků ke spoutání sil přírodních a ku přinucení jich pracovati za člověka; druzí snažící se o vyzkoumání pochodů při tvorbě různých těles organických i neorganických a v umění pochody tyto urychlit; jiní žádající naučiti se, aby nebylo pustin a míst neúrodných a aby tak všude byl „chléb náš vezdejší“; všichni, pánové milí, máte před sebou studia namáhavá, studia, vyžadující vytrvalé píle a lásky k povolání zvolenému a tím zároveň k životu zasvěcenému práci.

Studia technická nejsou namáhavá snad jen duševně, nýbrž činí také veliké požadavky na síly fyzické, a toužíte-li po tom, státi se dovednými a hledanými odborníky, musíte oblíbiti si práci ve svém vyvoleném oboru tak, aby vám nebyla břemenem, ale potřebou, musíte záhy zvykati na spořivost a šetrnost,

Spořiti musíte uměti především časem a prospěje, bude-li i u vás platiti anglické „time is money“ — „čas jsou peníze“. Budete-li spořiti časem, podaří se vám ukončiti studia v době k tomu vyměřené, budete sklízeti ovoce svých studií brzy a nepříznivý poměr mezi dobou přípravy na život praktický a dobou užívání naučeného nestane se vinou vaší ještě nepříznivějším.

Předmětem šetrnosti musí být zejména zdraví, neboť život praktický bude na vás záviset nejen umění a vědění, nýbrž i práci vytrvalou, spojenou často s velikým napjetím sil fyzických. Studujte proto tak, jak postupují výklady a cvičení, rovnoměrně: pak nebude potřeba před skládáním zkoušek studovat a pracovat dnem i nocí, do únavy, pak také podrží paměť déle, co jste jí vtípili.

Šetrnost, zdraví předpokládá život střídavý a klame se, kdo soudí, že hojnosta požitky jsou podmínky zdravého těla i zdravého ducha; krásné to vystihuje nesmrtelný náš Komenský, přirovnávaje mládež se učící ke stromku a říká, že „žádný zahrádník, byť by měl stromek jakkoli vzácný, nezalévá ho vínem“. Těž arcidětel připomíná také, že „kdyby všechny lidi, co jich před časem se světa schází, přehlédli, jeden v tisíci solva se najde, kterýž od hlady umřel, téměř všichni od přeplňování“. Na to sobě vzpomeňte, kteří trpíváte nezaviněným nedostatkem.

Zdá se vám snad, pánové milí, že vyzývá vás k vytrvalé práci, zapomenul jsem na osvěžení těla i ducha; nikoli, osvěžování a občerstvování sil tělesných i dušních je potřeba skutečnou, ale hledejte je ve volné přírodě a v pěstování soustavného tělocviku, a a to zejména vy, kterým jest denně seděti mnoho hodin u desky kreslicí, ale nehledejte je ve všelijakých t. zv. místnostech zábavních.

Přioravujíc se studii technickými na život praktický, stáváte se spůsobilými užívati výsledků jejich všude; neboť, jak jsem před 11 lety z tohoto místa připomenul, na celé zeměkouli můžete počítati napjetí v jednotlivých dílech nějaké konstrukce dle zásad, jimž se učíte zde; vždyť všude hledá člověk útulku a ochrany pod střechou, vždyť na celé zeměkouli počítá se síla vodní, součinem váhy a spádu; vždyť kdekoli lze vyrobiti z dehtového benzolu anilin a tímto barviva dříve nevidaná; vždyť všude prospívá rostlinstvu vláha v pravý čas přivedená. Proto nejsou žádná planá slova, tvrdíme-li, že studii na této škole otvíráte sobě celý svět práce produktivní, jenže ku zdatnosti odbornické třeba připojiti znalost jazykovou sloven i písmem. Cizím jazykům učí se technické i velkých národů, kteří spíše mohou nadíti se zaměstnání mezi svými, než-li příslušníci národa malého, malou plochu země obývajících. Upozorňuji vás, milí pánové, že technikům v Německu již před léty důrazně se doporučovalo, aby se učili jazykům cizím, ruský nevyjímajíc, „poněvadž si tím urovnávají cesty ku všestrannějšímu zaměstnání a k snadnějšímu postupu ve svém pozdějším povolání“.

Vám, pánové milí, kteří dosáhnouti můžete nejvyšších stupňů vzdělání lidského, vám připadne i povinnost doplňovati a rozmnožovati řady pracovníků za povznesení našeho malého národa, za jeho rozvoj duševní i hmotný. To však možno bude jen tehdy, budete-li sami příklady mravů dobrých, práce poctivé a věrného konání svých povinností. Historie, učitelka národů, ohnivým písmem staví před oči úpady

velkých, mocných národů a říká následkem zhyralosti mravů, a události denního života mohou vám být výstrahou, kam vede nepoctivost a zanedbávání svěřených povinností.

Nedejte se strhovati planými řečmi — naši buditelé a krititelé jimi nepracovali — nýbrž přičiňte se o samostatný posudek a nekaceřujte hned druhého, má-li názor od vašeho se lišit; vždyť všichni zajisté savorhujete středověkou inkvisicí, nebudte tedy sami inkvisitory; i tu hodí se slova Kollárova: „Svobody kdo hoden, svobodu zná vážit každou!“

Nebudiš mi vykládáno ve zlém, dotkla-li se při této příležitosti něčeho, co způsobilo a způsobuje tolik zla; jsou to boje národnostní, boje jedněch proti druhým, kterými smítán je zejména t. zv. svět křesťanský. Po mém zdání nebyla by země ani krásnější, ani život na ní blažnější, kdyby ji obýval jediný jen národ, sebe vyvolenější: stačí představit si zemi porostlou jen samými růžemi, třeba sebe skvostnějšími, stačí představit si zemi oživenou jediným druhem ptáků-spěváků, třeba to byli slavíci.

To, co by učinilo zemi krásnější a život na ní blažnější, bylo by zachovávání nejvyššího příkazu křesťanství, lásky k bližnímu; nebylo by bojů národnostních, nebylo by bojů jedněch proti druhým, kdybychom byli křesťany skutečně a nikoli pouze dle jména.

Nevybízlím vás, milí pánové, abyste si obrali za úkol přetvoření dnešní společnosti lidské po této stránce, marně byste se obětovali, avšak co činiti můžete, co činiti máte, jest pěstování bratrské lásky mezi sebou, vždyť jste syny jedné matky. Bohatší pomáhejte chudším, nezávidte druhu svému, dosáhnul-li úspěchu, ale radujte se nad tím, a zůstaňte si přáteli i po skončení studií, v životě praktickém. Stane-li se tak každého roku, množí se budou řady srdcí bratrských, hotových ku vzájemné pomoci, aspoň u nás, v doznívající době bude tu národ bratří, v němž dovede jednotlivec podřídit prospěch svůj prospěchu celku, nabudeme vážnosti u jiných a vykonáme pak také více ku prospěchu člověčenstva, což má být snahou jednotlivců i národů.

Připojuje, že učitelové vaši jsou nejlepšími přáteli vašimi, že i slova káravá, někdy k vám pronesená, vycházejí z úmyslu vám prospěti a že s radostí a ochotně poskytnou vám rady, kdykoli s důvěrou k nim se obrátíte, končí přáním, aby slova má vybízející vás k pilné a poctivé práci a k lásce bratrské utkvěla vám v mysli a srdci, a nepochybuji, že držíce se hesla „v práci a vědění jest naše spasení“ stanete se hledanými odborníky ku prospěchu svému, národa i lidstva. Na zdar!“

Každý čtenář této řeči zajisté že ochotně a rád přizná a přisvědčí, že krásný, pravdivý, věcný a časový její obsah i ladný a spanilý její ton znamená v našich poměrech zjev, z něhož se upřímně těšiti a radovati možno a bylo by si jenom přát, aby ušlechtilý duch

lesa. Zdá se mi, že nikde nemohl bych lépe a důstojněji oslaviti velikou důležitost posvátných hodin toho dne jako v zamklých hlubinách dumavých lesů. Posvátný šum, jaký táhnouti se zdá jejich temnými korunami, jako by ke mně mluvil, jako by mi zvěstoval: „Pán blízko jest!“

A toho posvátného ticha, té hluboké velebnosti!

Jako by ten ševal, jako by ten šum, jaký jindy houštinami táhne, dnes naprosto umkl. Vše tak zamklé, tak zaražené, tak napjaté očekávající . . . — — —

Vykoupení blízko jest!

I ten zajíc zdá se dnes hopkovati přes vybledlé a vymočené traviny jako duch. Zarází se v běhu, zastaví se ušima, nazvedne přední pacinky, jako by se modlil, jako by cítil, že vykoupení blízko jest.

A náhle zahučí to z dále jako ozvěna zvěsti tajemných. Les se chvěje, nový ruch vchází v jeho žíly, nový život vlévá se v jeho útroby. A jako by tisíce přidružených hlasů se rozpovídalo, tak ozývá se to ze všech stran: „Vykoupení blízko jest! Noc již pominula, den se přiblížil!“

Ano, den se přiblížil . . . ! — Již dosti těch chmurných, temných, uplakaných chvílí podzimních, již dosti těch teskných okamžiků nocí listopadových, noc pominula, den se přibližuje . . . !

Oj, ty štědrý večere, ty tajemný svátek! Jak mohutným dojmem působíš každoročně na mysl člověka zbožného, člověka sténajícího a dychtícího po vykoupení, jak čarovnou močí zasahuješ i v mohutné tepny stuhlé přírody! Tebou radost a teplo vlévá se v srdce, tebou nový život vtěluje se v přírodu, tebou nový ruch a šum vchází v zamklý les . . . !

Noc pominula, den se přiblížil . . . — — — !

Byl jsem zase na štědrý den v lese. Krá-
žel jsem opatrně, neslyšně, abych nerušil ve-

řeči té náš akademický dorost co nejdříve projal a aby naše veřejnost sámsy jeho učinila programem a povinností našeho studentstva.

Obrana.

Obránci „luterského evangelia“. Sasové a Švédové užívali pro své zájmy služeb českých emigrantů, ne aby jim pomohli ku svobodě vyznání, ale z důvodů sobeckých. Zapova — zajisté neklerikální — „Kronika Českomoravská“ o tom píše: „Ale ovšem tyto spojenci evangeliků českých byli přáteli bídnými, a živili naděje, kterých nikdy upřímně splniti nechtěli. Švédové (jichž vojsko toho času sestávalo z potulné chásy z celého světa sebrané) nepronásledovali nikoho pro víru, leda zde či onde kněze katolické, ale stali se největšími vyděrači a zhoubci tohoto království, které prý přišli vysvoboditi z jha římského. Jest pravda: vojsko císařské nebylo o nic lepší (viz k. př. zprávy kněžstva katolického o řádění císařského vojska u Krásna, katolického spisovatele) a ve vlastní zemi nechoválo se lépe nežli nepřítel, to však nic nemění na úsudku konečném, že naděje skládané od nekatolíků českých ve Švédy byly sice v trdných poměrech jich pochopitelné, ale musily skončiti sklamáním i těch, kdož nejvíce i nejpevněji doufali. A pak jisto jest, že nejeden tajný nebo zjevný evangelík velmi rád a upřímně se smířil s novými poměry a stal se katolíkem, teprv když na vlastní oči viděl, čeho v zemi dopouštějí se — jeho spojenci a přátelé evangelia.“

„Dne 28. června 1635 Sasové (lutheráni) bez ohledu na uzavřený mír dopustili se veliké násilnosti v Rakovnici a na Křivoklátě. Vyloukli v Rakovnici kostel a vybrali v něm všechny kalichy, monstrance a jiné lepší nádoby. Pak sebrali měšťanům všechny koně. Několik osob, které na odpor se jim postavily, pobili, nebo těžce zranili. A rovněž tak úsko-
kem dostali se na Křivoklát, kdež na rozloučenou ne lépe si počínali. Rychtáře tamějšího, kterýž jim odpíral, do naha za to svlékli a všecko mu pobrali.“ — „Švédové roku 1635 z Brandejse n. L. rozběhli se po celých východních Čechách. S lidem nakládali velmi zle, jakmile ve všem nebyli jim po vůli. Sedláci bývali bití, až jim oči vylézaly, hnojná voda byla jim do úst nalévána, což se zvalo „švédským truňkem“, mnozí přivázáni ke koním a musili s nimi zároveň běžeti, ano mnoho lidu selského vázano k bidlům a slámou podpalováno. Zenv mladé i staré, vdané i svobodné przněny způsobem zhovadilým . . . . Mnohým zdálo se, že navrátili se časové prvního pronásledování křesťanů za císařů římských . . .“ (Zapova „Českomoravská kronika“ V. 890, 1014, 1058).

lebnou náladu lesa. Duše má byla teskliva a přemýšlela zase o hlubokých tajemstvích života . . .

Najednou slyším praskot, jako by někdo větve lámal.

„Dej Pán Bůh . . . !“, ozvalo se náhle vedle mne.

„Ah, to jste vy?!“, vykřiknul jsem.

Nedaleko mne stála otrhaná babička. Byla všecka ustrašena. Lámala chrastí v sakázaný den a myslela z počátku, že jsem hajný. Chvěla se jako osyka.

„Nebojte se, babičko! Lámáte si na dnes?!“

„Ano, prosím! Nemám čím topiti a když dnes je ten boží štědrý den, tak si chci taky uvařit trochu bramboračky a krup s boubami. Na jiného člověka nemá.“

„A nemáte už nikoho na světě, kdo by vás k sobě vzal anebo pozval?“

„Ba nemám, ponížene prosím. Muž mi zemřel a o dětech ani nevím. To vědí, chudý člověk je v tom hůře než to boží hovado. Když už nemůže, odkopnou ho. Jsem ráda, že mne vzali do obecního domku. Jsem tak sama na tom světě, tak opuštěná jako kůl v plotě a zvláště na štědrý den . . .“

„Nic si z toho nedělejte, babičko, takových lidí jest víc a ani byste to o nich neřekla. Vidíte, já se cítím dnes taky opuštěným a jako kůl v plotě. Snad všude dnes jest trochu radosti a trochu tepla životního a rodinného, jen u mne jest trdnější než jindy. Už po pětadvacet let to na mne vždy dolehne dnes-jako balvan, už po pětadvacet let zalejí se mna dnešní den vždy oči slzami . . .“

Babička se na mne udiveně dívala. — Nechácala.

„Máte-li pak, babičko, k štědrému večeru jablka?“

Stařenka se trdně usmála.

„Co pak si myslíte, takový mls! Člověk je rád, vyšetrá-li trochu bramborů.“

FEUILLETON.

Reflexe štědrovečerní.

Napsal Josef Váňa.

Oj, ty štědrý večere, ty tajemný svátek, oj, ty chvíle dojmů nevyličitelných, ty chvíle pocitů sladkých, ty okamžiky božských vzpomínek!

Jako mohutný balvan padne v nádra člověka v zasunutých tvých hodinách tiseň božskosti prožitých a bolů dávno už zacelených, sevře mu zase dech, stísní hrdlo, zavíří v mozku a už oči vlnou a už zraky se v slzách stápejí.

Člověku se zdá v těch tvých posvátných dobách, že se s ním točí svět, duši jeho táhnou myšlenky dosud nezrozené, táhnou pomyšly žádosti nevyslovených a přání nesplněných. A srdce jeho měkne, chvěje se, třese se jako ptáče ušvané, které po vyčerpání veškerých sil padlo k zemi a přitisklo se v ochranný klín na zem svátého a uvadlého listí.

A v okamžicích takových zmocňuje se člověka zaraženost, malomyslnost, apathie, resignace, ve chvílích takových duše touží po ruce, která ty jediným rozmachem vrhla ho ve světy jiné, ve světy zářivého světla, ve světy opojného tepla, ve světy jiskřivého života a jásavých radostí . . .

O chvíle-vykoupení! Nikdy více člověk po tobě netouží, nikdy více nepocituje potřebu těch oblázků paprsků, jako ve chvílích tvých, ty štědrý dne, ty štědrý večere! Ty zamklé okamžiky tvého nesmělého svítání, ty dusivé chvíle tvých zamčených hodin poledních, ty přehrnuté tmy tvých strašlivých soumraků stísní mysl člověka a nutí ho toužiti, nutí ho volati: „Otevři se země a vypuť Spasitele . . . !“

O chvíle úsvitu vykoupení lidského!

Na štědrý den rok co rok chodívám do

(3) Pro koho jsou pražské německé školy. Na německých pražských školách započalo na školní rok 1904-5 úhrnem 2722 dětí, z nichž jest dle náboženství 1212 dětí katolických, 20 evangelických a 1490 israelických. Tedy přes polovici žactva tvoří děti israelické. Za to na českých školách pražských jest započáno pouze 145 dětí israelických. Z toho patrno, jak židé „vroucně“ cítí v Praze s národností českou, od níž jsou výhradně živi. Kolik by v pražských školách německých asi zůstalo žactva, kdyby israelité a všichni Čechové poslali své děti do škol českých? Dle jazyka mateřského školy německé navštěvuje 988 dětí českých 1724 dětí německých a 10 dětí jiné národnosti. Odešleme-li však od plnokrevných Němců děti židovské, zbude tedy celých 234 německých dětí. Pro tento počet je v Praze plno německých škol; 1724 dětí židovských a 234 dětí německých má v Praze pohodlí co největší, ale pro 50.000 českých dětí není povolena ve Vídni ani jedna veřejná škola! A pak se ministr Körber snaží Čechům dokázati, že mu jde jen a jen o spravedlnost!

(3) Pastorská nestrannost „Čas“. Tento akademický orgán otiskl tučným písmem tento nářek evangelického faráře nad platy evangelického duchovenstva: „Staříčský farář jde po 50leté věrné službě na pensi a církev mu nabízí 300 zlatých pense, více dáti nemůže. Vdova farářská často i s 8 dětmi má 180 zl. roční pense. — To volá do nebes! Náprava se státi musí a myslím, že když stát upraví farářské platy, aniž by od nás žádal, co by bylo proti našemu svědomí, můžeme klidně státní pomoc přijati.“ — Tento stesk a připojené přání jest věcí zcela odůvodněnou. Je-li finanční stav katolických kněží valnou většinou prabídny, nemají ani evangeličtí farářové na různých ušlání.

Ale teď několik poznámek. „Čas“ postesk evangelického faráře v „listárně redakce“ radil nějakému „K. S.“, jak si má vynutiti, aby katolický farář pokřtil jeho dcerušku na jméno „Jarmila“. Tento pastorský orgán píše mimo jiné ušlechtilé: „Kněžstvo nutí každého, aby si vybral patrona, který v nebi prý bude jeho advokátem. K tomu ale není nikdo nucen a kněz musí pokřtiti dítě, i kdyby mu bylo dáno jméno Satauella (t. j. odpůrkyně) neb Luciferus (t. j. světloňoš). Stůjte na svém a za nepřijemnosti knězem Vám kované revanžujte se nezaplacením tohoto obřadu; křest dle zákonitě a naprosto platné sazby štoly musí se každému uděliti úplně zdarma“. Takhle se tedy zase „Čas“ stará o úpravu platů farářů katolických. Tak mluví „humánní“ akademický orgán, který proti starým „copům“ jinak bojuje massivním kopím. Jedná-li se o zmrazení katolického kněze, jsou mu i paragrafy Josefinské vítány. Zda-li pak by se odvážil „Čas“ volati po starých, tak „zákonných“ platech učitelstva? Zda by poukazoval pánům fabrikantům a Excellencím na staré bídné platy

„Tak ta máte, babičko, udělejte si dnes radost!“

Sáhnu do tobolky, vyňal korunu a dával jsem ji babičce.

Ta byla celá zmatena a nevěřila svým zrakům.

„No tak berte přece!“, rozkřiknul jsem se jemně.

Babička se na mne podívala a v očích jí stály slzy.

„Pán Bůh jim to zaplať na stoticekrát a dej jim dlouhý panování!“

A babička nemluvila, nýbrž kuckala nemohouc mluviti pro pláč a dojmůti.

„Pán Bůh dej, babičko, Pán Bůh dej!“, zvolal jsem a už jsem mizel v houštinách...

A v té chvíli zdálo se mi, že mne ovanul šelest andělských perutí, zdálo se mi, jak posvátnost dne rozevřela se přede mnou zřetelněji, zdálo se mi, že okamžik vykoupení na dešel, že úsvit nového dne i duši mé vzešel...

„Amen pravím vám, cožkoli jste učinili jednomu z těchto mých nejmenších, mně jste učinili!“

Vrátil jsem se domů občerstven a posilněn. Duše má cítila se jako znovuzrozena...

Oj, ty štědrý večere, ty tajuplný okamžiku vtělení a narození Páně! Mysterium, zázraku, divo!!! Stojíš před udivenými zraky duše mé jako nevyterpatelná studna útěchy a milosti...!

Božský Spasiteli! Z poslušnosti k Otci vzal jsi na sebe podobu služebníka, plný útrap, pronásledování a posměchu byl život tvůj. — A odměna za tu tvou poslušnost, odměna za tu tvou lásku k pokolení lidskému?!

Koruna trnová, cesta křížová!!

Hle, tak Ty, králi slávy, tak Ty, blesku Světa věčného...!!

Což tedy já, syn temnoty, nehodný sluha tvůj...?!

— — — — —

Ó mysterium vykoupení, síla tvá je v utrpení!

dělnictva a nižšího úřednictva? „Čas“ dobře ví, že by katolický kněz bez vybírání štoly musil šebrot od domu k domu nebo z fary utéci. Ale přes to jedním dechem s „Červánky“ chce upravit platy katolických farářů tak, aby měli méně než dosud mají. Čekáme, kdy taky „Čas“ poradí některému evangelíkovi, jak má připravit pastora o štolový poplatek.

A ještě něco. „Čas“ snad posud ví, kdo s nádelníky realistických odkazoval katolické kněze na katolické věřící. Za to však „Čas“ ochotně otiskuje volání evangelického faráře po pomoci státní. Inu dvojí loket. My „klerikálové“ rozhodně myslíme, že stát má povinnost zlepšiti platy duchovenstva katolického i duchovenstva jiných vyznání. Vždyť nejsou duchovní pouze pastýři laiků, vždyť pracují v kanceláři také pro dobro státu vůbec a to někdy do úmoru. Toho si ovšem nechtěl všimnouti onen nadrealista, když psal proti státní podpoře — kněžstva katolického. Za to „Čas“ k volání evangelického faráře po pomoci státní jest o mnoho vlídnější.

(3) Socialistická věda. Socialistický časopis „Rovnost“ posud volá k soudruhům i soudružkám, aby si u ní objednali pověstnou „Řeč generála Jesuitů“. Že ta řeč jest nešikovným a trhanským svindlem, uzná každý rozumnější člověk, který aspoň dvě strany tohoto podvodného pamfletu přečte. Kdyby vydala katolická strana brožura tak nepoctivou a ohlupující proti jiné straně, zahonil by mocně proti „klerikálovi“ ohlupování celý orchestrion pokrokových hlasů. Ale „uvědomělým“ nad-soudruhům projde všechno. Ti mohou beze všeho protestu realistů, židův a evangeliků roztrušovat nejpošetilejší lži, jen když se těmi nepravdami zmraší katolictvo. Moderní osvětlo, zastří si tvář! Vždyť z tebe dělají služku podvodu.

Politický přehled.

Po odročení říšské rady rokováno na různých schůzích o politické situaci. Na krajském sjezdu strany mladočeské v Něm. Brodě dokládal dr. Pacák, že jen smír na základě spravedlnosti ku všem národům přinese klid Rakousku. Dr. Kramář naproti tomu prohlásil se pro politiku volné ruky na všechny strany. Na schůzi lidové strany všenněmecké ve Vídni vyslovena vláde rozhodná nedůvěra, ježto, když se právě v rozpočtovém výboru počalo platně a vážně rokovati, ona práce sněmovny zmařila. Mladočeský výbor rozhodl se pro vyčkávací chování. — Ve Vídni konal se v ministerstvu orby schůze v záležitosti akce nouzové, již se účastnili též oba předsedové odborů zeměd. rady pro král. České, zástupcové obou svazů společenstev hospodářských, čes. i něm., místopředseda král. Českého a zástupcové zem. výboru. — Ministerská rada jednala o obchodní smlouvě s Německem; vládě jde o nejrychlejší jednání; za tou příčinou vypraví se i naši ministři do Berlína. — Sněm dolnorakouský svolán byl na den 21. t. m., štyrský seje se 28. t. m.

Boj oposice na sněmu uherském proti min. předsedovi hr. Tiszovi pro nový sněmovní jednací řád dosud není rozhodnut, toliko zatím odložen odročením sněmovny do 28. prosince. Nepovolí-li oposice prozatímný rozpočet ani potom, bude 3. nebo 4. ledna sněm rozpuštěn. Nové volby mají se vykonati po 29. lednu v 10 dnech a 15. února bude nový sněm zase svolán. Přípravy k volbám konají se už nyní.

Císař německý Vilém II. při oslavě stoletého jubilea vojenského pluku v Bydhošti v Poznaňsku vyzýval Němce ku stavbě a zachování hradby německé v tomto kraji polském.

V Moskvě odehrály se zase nepokoje, působené Ruskou nepřátelskými živly, jichž se účastnilo na 3000 osob, většinou studentů a studentek; nepokojné zástupy byly však vojskem rozehnány.

Ve Francii panuje už po 2 týdny rozechvění nad náhlou smrtí poslance Syvetona, odpůrce vládního, jenž prý byl návodem zednářů zavražděn; na ministerstvo spravedlnosti se doléhá, aby případ ten přísně vyšetřilo.

Ve zprávách z bojiště na dálném Východě jeví se jakási tajemnost, zvláště co se týče Port Arthuru. Zničení lodí ruských v přístavu portarthurském potvrzeno sice i se strany ruské, což přece nemusí býti pravdou, ježto Rusům jde též o to, aby Japonci přiznáním takovým uchlácholeni a odvráceni byli ve své napjaté pozornosti od přístavu portarthurského, kde nějaká loď předce skrytou zůstane a při přiblížení se loďstva baltického jistě ukáže Japoncům tvrdou pěst ruskou. Dosud ani jediná z vnitřních pevností Japonci nedobyta a tu na ně čeká hlavní a teprve perná práce; vždyť dle přiznání samých Angličanů tyto vnitřní pevnosti jsou naprosto nedobytny. Zásoby potravin a stěží dodávají se stále do Port Arthuru přes ostrážnost japonskou. O cestě baltického loďstva správy se rozchází a do-

cela správně, aby Japonci byli udržováni v nejistotě. Při posledním všeobecném útoku na Port Arthur do 2. prosince ztratili Japonci na 20.000 mužů, při němž byl generál Stessel podruhé raněn, ale předce se velení nevzdal. Dvě ruské armády v Mandžursku jsou již v plném pořádku, třetí se právě dopravuje na bojiště, kde dosud, nehlédíc k menším potyčkám, ticho.

Církevní zprávy.

Pastýřský list ndpp. biskupů rakouských. O sv. Štěpánu bude čten v naší diecési v chrámech pastýřský list ndpp. biskupů rakouských, jednající o národnostní otázce. Závažný tento hlas vrehních pastýřů v rozvážených dobách národnostních bojů nynějších přispěje jistě konejšivě k utišení myslí, bude-li rozvážnými lidmi náležitě uvážěn. Pastýřský list je psán s tak povýšeného a spravedlivého stanoviska, že je historicky důležitým veřejným projevem rakouského episkopátu. Bylo by záslužno, aby list tento jako zvláštní brožura byl vydán za příručku pro veřejný život. Můžeme s povděkem poznamenati, že v 5členném komitétu ndpp. biskupů, kteří list koncipovali, zasedal též náš Vrehní Pastýř ndp. biskup Dr. Doubrava.

Svěcení nových biskupů svátých pro arcidiecési olomouckou. J. J. M. M. ndpp. generálního vikáře Weinlicha, narozeného 7. srpna r. 1831 ve Vorlíčku v Čechách a kanovníka dr. K. Wisnara, nar. 25. října v Příboře na Mor., konalo se v neděli v Olomouci za četného účastenství a velikého lesku a slávy. Světiteli byli J. Ex. ndpp. kníže-arcibiskup Dr. Frant. Sal. Bauer a J. J. M. M. ndpp. Dr. Jos. Doubrava, biskup královéhradecký a Dr. Pavel hr. Huyn, biskup brněnský. J. M. ndp. biskup dr. J. Doubrava v pondělí odejel zpět do Hradce Král.

Nížší svěcení. V den sv. Tomáše (21. t. m. udělal ndp. biskup dr. Jos. Doubrava tonsuru a nižší svěcení pp. bohoslovcům v kostelíku seminářském. Církevní akt provodil vzletnou promluvou, v níž poukázal, a jak vznešenému úřadu stoupají svěcení přijetím čtvrtá nižšího svěcení. Velepastýři poděkoval případnou řečí ve jménu ostatních svěcenců etp. Ant. Konečný, bohoslovec III. ročníku.

Zprávy diecésní. Vyznamenání a jmenování. Monsgr. dr. Fr. Zapletal, pap. tajný komoří, kanovník Vyšehradský, k. a. i. b. notář v Římě, jmenován čestným konsistoriálním radou; vdp. Dr. Gustav Domabyl, profesor bohosloví, jmenován profesorem církevního práva; vdp. dr. Reyl, řídící Borromea, suppl. profesorem novozákonního biblického studia; vdp. Jos. Trnka, vicerektor bisk. kněžského semináře, suppl. profesorem starozákonního biblického studia; vdp. Jan Černý, spiritual b. kněž. semináře, suppl. profes. paedagogiky při bisk. theolog. učilišti. — U vyřízení kanonické generální visitace ve vikariatu Litomyšlském jmenování byli: vdp. Václav Bier, b. vikář a probost v Litomyšli, čestným bisk. konsistoriálním radou; p. Josef Klapálek, bisk. vikar, sekretář a farář ve Sloupnici, p. Sigismund Stepan, os. děkan, farář v Litrbáších, p. Václav Matzke, farář v Kocléřově, Jan Sobola, farář v Janově, bisk. notáři; p. Karel Macháček, bisk. vik. sekretář, farář v Opatově, osob. děkanem; Bedřich Pacht, zám. kaplan v Litomyšli, osob. farářem. Expositorium canonice obdržel p. Fr. Křivohlávek, farář v Česk. Heřmanicích. Farní synodalie obdrželi: p. Josef Stránský, defic. v Litomyšli, p. J. Daňša, kaplan v Sebranicích, p. Fr. Laštovička, katecheta v Litomyšli, p. Em. Šavřda, kaplan v Litomyšli. Pochvalným listem bisk. Ordinariatu vyznamenání byli: p. Petr Čap, bisk. notář, gymn. katecheta v Litomyšli, p. Jos. Vyhnánek, farář ve Květně, p. Jindřich Dudek, farář v Mladočově, p. Josef Filip, farář v Trstěnicích, p. Josef Zahálka, farář v Karli, p. V. Kratochvíl, farář v Mikulči. Pochvalný list bisk. Konsistoře obdrželi: p. Mikuláš Simon, os. děkan v Morašicích, p. Jos. Vlček, os. děkan v Dol. Újezdě, p. Ant. Bartoš, farář v Cerekvici, p. Jos. Kubík, farář v Kórbru, p. Julius Váňa, kaplan v Č. Heřmanicích, p. J. Dubec, kaplan v Dolním Újezdě, p. Ant. Novák, kaplan ve Sloupnici, p. Frant. Brydl, kaplan v Cerekvici, p. Fr. Zrzavecký, kaplan v Morašicích, p. Bohumil Kacaffrek, katecheta v Litomyšli. Ustanovení jsou: p. Jos. Stejskal, administrator za far. v Semanině; p. Adolf Morávek, kaplan v Ml. Bukách, za faráře do Čermné; p. Frant. Janoušek, administr., za faráře ve Vápně; p. V. Vostřel, admin., za kapl. ve Svinčanech. V Pánu zesnuli: p. Jan Křivohlávek, vik. sekretář, děkan v Jablonném 2. prosince (naroz. 1833, vys. 1861); p. Václ. Pišl (V. Vuln.) děkan v Opatovicích n. L. 16. pros. (naroz. 1832, vys. 1859); p. Evermod Blatenský, O. Praem., dr. Písma sv., konsist. rada, děkan v Humpolci 20. pros. (naroz. 1824, vys. 1851). Uprázdňovaná místa: Jablonné, fara patron. knížete Lichtensteina, od 9. prosince; Opatovice n. L., fara patron. nábož. matica, od 22. prosince b. r.

Budík jasně. Kdo čte poslední odstavce článku „Snahy zemské jednoty českého katolic-

kého duchovenstva o svržení kongregací ve „Věstníku katol. duchovenstva“ č. 6. t. r., mohl by se domýšlet, že nejdůstojnější episkopát nečiní v té kongruové úpravě vše, co v jeho moci jest a že, kdyby „asi tři páni“ se více přičinili, mohla by věc zcela tak příznivě dopadnouti, jak si to „Jednota“ přeje. Domněnka taková by se však nesrovnávala s pravdou, jelikož naopak ndpp. biskupové se jednomyslně o vše dosažitelné zasazují a akci kongruovou ne „asi tři páni“, nýbrž přemnozí faktorové v rukou mají a ještě mít budou. Zejména nepovažujeme za vhodné, aby na základě nějaké „bleskové zprávy z Hradce“ duchovenstvo zbytečně bylo znepokojováno a tím nedůvěra byla předem vzbuzována k činitelům, kteří vlastně v kongruové akci povedou hlavní slovo a také jedině ji mohou provést. Jednota učinila záslužný krok, že petičním ruchem a audiení u panovníka upozornila na potřebu úpravy platů, ale další a právě nejdůležitější kroky provedou vláda s episkopátem. Není dosud žádné příčiny ku odůvodněným steskům, proto vyslovujeme přání, aby se nezaručené a nezodpovědné domněnky nevydávaly za pravdu. Doba je tak vážnou, že vyžaduje přesného postupu v jasné situaci. Máme dosti těžkostí zcela patrných, nač si nových vymýšleti?

Z činnosti katol. spolků.

Z Holohlav u Smiřic. Lidový křesť. social. spolek pro Holohlavu a okolí pořádá v pondělí na sv. Štěpána o 1/3. hod. odp. v hostinci p. Tučka v Holohlavech pro členy a hosty jimi uvedené schůzi, na níž řídící učitel z Košátek p. V Špaček přednášet bude o spokojenosti.

Z Nového Bydžova. Dne 19. prosince pořádala katolická národní jednota domácí večer. Přednášel dp. katecheta K. Hubert. Velice poutavě promluvil o sociálním a náboženském významu řemeslných cechů. Byla to zajímavá retrospektiva za nynějších sociálně a nábožensky rozhraných poměrů. Po přednášce, která odměněna hojnou pochvalou, sehrál cílý náš zábavný odbor divadelní kus „Poklad“, obraz ze života ve 4 dějstvích od L. Pleskače. Byli jsme překvapeni rutinou některých účinkujících. Souhra byla bezvadná, a svědčí o bedlivém nastudování. Další činnosti Zdař Bůh!

Z Knežle. Katolický politický klub konal v neděli 18. t. m. valnou hromadu. Vykonána volba výboru, živě debatováno o heslu „svůj k svému“. Přítomní členové jednomyslně prohlášovali, že nutno podporovati výhradně ty obchodníky, kteří dovedou si řádně vážit národního a náboženského citů svých konsumentů. Následovala přednáška dp. J. Sahuly o našem katolickém zájmu; řečník poukázal, jak nesvědomitě proti nám se bojuje a vybízel k pevné organizaci. Řeč přijata s pochvalou. Pak ještě jsme se pěkně pobavili několika hudebními čísly spolkového gramofonu, který za vrchního režisérství p. jednatele Mencla zpíval a hrál velmi čistě. Schůze přinesla vůbec mnoho praktického poučení i hezké zábavy. Zdař Bůh dalšímu pokroku našich vzdělavacích a obranných snah!

Zprávy místní a z kraje.

Helveti proti marianské soše. Úspěšný Hajnův list „Osvěta lidu“ pokřikuje po hradeckých katolících, že si chtějí postaviti v upomínku marianského jubilea sochu Panny Marie Lurdské. Bude „to prý ostuda města“ a symbol „nízké intelektuální a mravní úrovně“. Na sochu prý „vybírají v jistém klerikálním pensionátu od chovanců pokuty za návštěvu hostinců a za kouření“. Vyzýváme „Osvětu l.“, aby veřejně pojmenovala jménem ten ústav, kde se pokuty za přestupky věnní marianské soše. „Osvěta l.“ podle své vzácné manýry dále pomlouvá, ačkoliv jsme ji tolikrát usvědčili z okatých lží. Štvaní „Osvěty l.“ proti marianské soše ovšem dobře chápeme, protože hlavním obstaravatelem hradecké rubriky v „Osvětě l.“ je pastorační potomek, všemi mastrmi masaný a v sofistické pastorační náležitě vymustrovaný. Surový tento výpad proti katolické účtě Marie Panny je politování hodným projevem zfanatisovaného helvetského klerikála a dělá i samému Hajnovi ostudu. My si ovšem přese všecek helvetský fanatismus překážeti nedáme v projevech svých náboženských citů, ale upozorňujeme dvojčetihodnou zdejší koterii, že každá hlá má dva konce. Když se zde ustavilo konsorcium na stavbu protestantské modlitebny, nechali jsme zjev tento bez povážlivosti, ačkoliv víme, že podobné modlitebny bývají stanicemi, vlastenecké agitace Eisenkolbové v neprospěch českého lidu. Mohli jsme také poukázati plným právem na ten křiklavý nestojný loket, jakým obecní zastupitelstvo naměřilo menší cenu za stavební pozemek pro klerikální helvetský podnik, než-li jakým stanovilo cenu pozemků pro katolické ústavy. Také toto dobráctví jsme přehlédli. Nechceme dělati různice v obci z příčin náboženských, ale nedáme se pomlouvati zfanatisovanými jinověrci. Přejeme jiným plnou volnost, ale žádáme ji také pro sebe. Máme tolik sebevědomí a tolik moci, že si plnou svobodu v náboženském svém přesvědčení vynutíme. Upozorňujeme však předem, že jsme drze provokováni a že zodpovědnost za konfesi boje spadá v přední řadě na ty vládné katolíky, kteří svými penězi a svou krajní blahovolností podněcují troufalost několika jedků, rostajících se pod pohostinskou střechou na úkor lidu domácího. Snad se někdo vyskytne, aby sakřikl provokujícího fanatika!

Z Klicperova divadla v Hradci Králové. Sokola-Tůmy „Pasekáři“ svým sjevem nakožili kus pravdy ze života lidu našeho, z moravského Valašska. Přes některé nepřilíh velké nedostatky ve vlastní skladbě kus sebrán skvělostí, že s provedením mohl býti spokojen každý. Zaslouhoval děj tento věru větší pozornosti u inteligentnějších tříd, které se zovou sice vlasteneckými, ale v osvědčování vlastenectví svého, v oceňování a vážení si práce české nepostoupily často ani o krok. Paní Sedláčková na šestného večera svého v neveliké své úloze žebráčky Bartákové osvědčila plně své umění. Vystoupení p. Sedláčka (Mikulka) a pl. Křížové (Maryša) rysovalo opravdu skvělost, k nimž se neméně umělecky řadily postavy p. Bohuslava (zpyták) a p. Kříže (mlynář), také sl. Stroblová, p. Hodr, p. Pařížský, sl. Kučerova atd. s náležitým procítěním sebráli své úlohy. — Čestný večer p. Fr. Zvíkovského tragedií „Romeo a Julie“ nabyl zvláštního lesku. Shakespear v díle svém jest stále svěží. Pan Zvíkovský (Romeo) v každém ohledu dobyl si svým uměním palmu večera, k němuž jemností svou družila se sl. Stroblová (Julie). Pan Pařížský (Merkucio) opravdu bravurně přednášel své verše. Nemalý zájem budila i pl. Sedláčková, p. Kříž, atd. — Hartebendu „Karneval“ jest jemnější hra ze života důstojnického než „Z malé garnisony.“ Hrál se velmi pěkně, tak že větší počet shromážděného obecního byl i tentokrát uspokojen. Pan Zvíkovský (poručík Rudorff) a pl. Hodrová (Em. Reimannová), majíc právě čestný večer, dobyli si svým uměleckým vystoupením největšího uznání. — Šamberkova „Rodinná vojna“ naperčila ve středu mezi četné zavítavší obecního hojnost zdravého smíchu. Z celého děje vanul duch našeho života, který v provedení svém ve všech směrech proniknut porozuměním hrajících uchvátil. Lepšího kusu nemohl si p. Bohuslav pro svou benefici zvoliti; tu jako sluha Benjamin věru následoval Mošnu v jeho šlépějích. Pan Kříž (Bábovka) hrál mrstně, skvělost, s ním v úkonech uměleckých závodili p. Pařížský, p. Morávek, p. Kostecký, pl. Sedláčková, pl. Křížová atd. Chvála náleží všem.

Borromaeum památce Vydrové. Řečnicko-pěvecký kroužek chovanců bisk. Borromae v Hradci Králové v upomínku stoletého výročí úmrtí dne pořádá v neděli, dne 18. prosince 1904 slavnostní večer St. Vydry T. J., slavného matematika, rodáka královéhradeckého a buditele národa českého, za přehojné účasti vybraného hradeckého obecního. Domácí slavnost počtí svou návštěvou vdp. kapit. děkan Dr. Frýdek, vdp. kanovníci Pogert, Barták a Dr. Soukup, p. dvorní rada Kořín z Freudenhofu, p. místodrž. rada Steinfeld a pl. chotí, p. stát. návl. Matuš a pl. chotí, p. substitut návl. Cvrch a pl. chotí, p. superior Rejsek, pp. prof. Miřiovský, Fröhauer, Orel, Knorre a j. v., p. fidele Šeda, p. Dr. Czurna, p. of. Brandmayer atd. Od slíbené návštěvy zdržen byl neodkladným odjezdem do Olomouce J. M. nejdp. biskup Dr. Doubrava. Program slavnostního večera, jakož i celé uspořádání lze nazvati pečlivým. Podobizna oslavence dle jediného českého originálu namaloval zdatile oktaván Šile, jenž řídil orchestrální Hausmanovu „Ouverturu“ a sborovou Jindřichovu skladbu „Sv. Václava“. Přiměřenou řeč o působení Vydrové proslavil septimán Noha a recitaci Vrchlického „Thorwaldsen“ přednesl s porozuměním sept. Jirásek. Závěrečná šertovná operetta Nejedlého „Sezení“ vabula animovanou náladu obecního a valice se líbila. Skladbu řídil septimán Svoboda a solové partie byly v rukou oktavána Šolce, septimánů Hajšůka, Kaplana, Beneše a Böhma. Vešlek podal opětů důkaz, že chovancům podává se v ústavě vhodný návod pro veřejné působení v životě a že výchova ústavu nese se směrem veskrze moderním a vlasteneckým i při náležitém šetření katolických pedagogických zásad.

Osobní. Pan Viktor Collino, lékárník v. v. a generální jednatel Riunione Adriatica di Sicurtá v Hradci Král., jmenován odborným soudcem laikem ze stavu obchodního pro zdejší krajský soud.

Ve schůzi městské rady královéhradecké dne 12. pros. 1904 učiněna byla tato usnesení: C. k. okres. hejtm. se sdělí, že městská obec královéhradecká trvá na rozhodnutí stísnosti proti výnosu c. k. okres. hejt., kterým povoleno bylo p. Janu Petříčkovu, řezníku z Pr. Předměstí, porážeti na měst. ústředních jatkách v Hradci Králové. — Vzato na vědomí rozhodnutí c. k. okres. hejt., jímž vyměřena p. Fr. Součkovu pokuta 50 K pro ústav chudých pro přestupek řádu jatečního. — Vzato na vědomí sdělení c. k. okres. hejtmánství, že c. k. sborové veštelství v Josefově nepodá odvolání proti rozhodnutí c. k. místodržitelství ohledně znovuzřízení rybníka Plachy pod N. Hradcem Král. — Vzato na vědomí rozhodnutí c. k. okresního hejtm. o stísnosti zdejších obchodníků uhlím, že obchodníci uhlím mimo město bydlící oprávněni jsou prodávati uhlí ve zdejších městě. — Zdravotním referentem měst. radním p. Dr. L. Bařkem podána byla zpráva pana prof. Dra Gust. Gabrhela o zásobování vodou nátkovou s Orlice čerpanou, kterou uznává za výbornou. — Vzato na vědomí sdělení okr. výboru, že zapůjčen bude obci Thursfieldův desinfekční aparát. — Uděleno povolení ku zřízení přípojek plynu a vodovodu do novostavby Zálů. úvér. ústava a ku zřízení přípojení domovní stoky s novostavbou p. Třasáka ku kanalizaci uliční. — Majitelům domů čp. 104 uloženo, aby daly upravit šumpu do 31. května 1906. — Městské Klicperovo divadlo propůjčeno p. řediteli J. E. Sedláčkovi včetně do 8. ledna 1906.

Ples jednoty katol. tovaryšů v Hradci Král. bude pořádán jako jiná léta až na masopustní ostatky dne 5. března b. r. Jednota pořádá každoročně ples ne snad pro pouhou zábavu svých

členů, nýbrž z toho důvodu, že čistý výtěžek plesu umozňuje rovnováhu v běžných příjmech a vydáních jednoty. Upozorňujeme příznivce jednoty na tuto okolnost, aby v nynější záplavě pozvánek na plesy různých spolků schovali si též něco pro pozdější pozvání tovaryšské jednoty.

Výstava drobného umění a uměl. průmyslu v Hradci Králové v c. k. odbor. škole pro umělé sámočnictví otevřena bude mimořádně též v pátek dne 23. prosince od 6. do 8. hod. večerní. Všem přátelům českého umění naskytá se tím vzácná příležitost zavěsného výkladu pp. řed. Haněla a prof. Kepka připravit si duševní požitek seznáním krás laikovi z pravidla utajených tím, že neznaže vnitřních pohnutek při tvoření vystavených předmětů, bez zájmu přehlédne předmět, jehož cena leží buď v jednotlivostech nebo v dokonalém technickém zpracování. Vstup do výstavy jest volný.

Z berního úřadu. Nespokojenost ozývá se s řad obecního, které v úředních hodinách přicházející platit daně, letos tak náležitě zvýšením opepřené, úřednictvem libovolně odkazováno jest na dny jiné a pak zase na to o placení upomínáno. Je-li v berních úřadech více práce, mělo by se na vyšších místech pamatovati, aby i strany plnice těžkou svou povinností ke všemu nebyly ještě kolikerym docházením na úřad obtěžovány.

Práve ku vybírání potravní daně v úvodu obcí berního okresu královéhradeckého přenecháno c. k. finanč. ředitelství v Chrudimi nájemci daně té p. G. Bakašovi v Hradci Král. a to na dobu od 1. ledna do 31. prosince 1905 bezpodmínečně a na léta 1906 a 1907 podmínečně.

Drahota v Hradci Král. Za vajíčko platí se tu nyní 10 h, za kg másla až 320 K.

Z rusko-japonské války. Panorama Národní Jednoty Severočeské (v bývalém klášteře za kostelem sv. Ducha) v Hradci Králové vystaví příští týden od soboty 24. — 31. t. m. 60 obrazů z rusko-japonské války.

Koncert. Spolek na podporu chudých studentů zdejších středních škol uspořádá dne 8. ledna 1906 ve prospěch spolku v městském Klicperově divadle koncert českého pěveckého kvarteta, jež právě v tu dobu vrátil se z Cařihradu. Při koncertu tom bude účinkovati též profesor konservatoře v Chicagu p. Walter Schulze, nejlepší žák cizí kolonie p. prof. Ševčíka. Koncert ten bude zajisté pravým uměleckým požitkem.

Desinfekční řád v Hradci Králové.

Jednou z nejmocnějších zbraní proti šíření se nemoci nakažlivých jest správná desinfekce a sice jednak desinfekce v průběhu choroby, kterou konati mají přibuzní nemocného, jednak desinfekce závěrečná infikovaného pokoje po skončení choroby. Tato závěrečná desinfekce dle dosavadních zkušeností se buď vůbec neprovádí aneb vykonává se způsobem velice povrchním, že přes to z pokoje, v němž nemocný nakažlivou chorobou byl ošetřován, šíří se nákaza i po proběhlé chorobě. Z té příčiny nanesením městského zastupitelstva královéhradeckého dne 25. listopadu t. r. zřízena městská desinfekční stanice v budově radniční a závěrečná desinfekce počínaje 1. lednem 1906 konána bude zvláštním, dobře vyovíceným obecním desinfektorem. Nový desinfekční řád ustanovuje: 1.) Městská obec královéhradecká vykonává svým zvláštním vyovíceným zřízením (desinfektorem) závěrečnou desinfekci příbytků v případech nakažlivých nemocí a sice formaldehydem pomocí přístroje Baumannova a proudící parou pomocí přístroje Thursfieldova. Provedení desinfekce vyžaduje času 7—8 hod. 2.) Desinfekce tato koná se na žádost ordinujícího lékaře i soukromníků, v každém případě však ustanoví městský fysik, jakým způsobem desinfekce provedena býti má. Přihlášky k desinfekci přijímá policejní úřad. Týž v čas oznámí, kdy desinfektor do domu se dostaví. 3.) Při prvním podezření nakažlivé choroby, kdy též ještě zavlečena býti nemůže, buďtež všechny zbytečné předměty (sošky, vázy, okrasné drobnosti, konzoly, draperie, obrazy a pod.) z pokoje nemocného odstraněny. 4. Závěrečná desinfekce budiž provedena v nejkratší době, jakmile lékař po skončení nemoci dovolí, aby nemocný opustil pokoj, v němž nemoc přestál neb jakmile při smrtelném průběhu choroby mrtvola s tělo byla odstraněna. 5.) Veškeré předměty, s nimiž nemocný ve styk přišel, rovněž šaty i prádlo, buďtež zanechány v pokoji, v němž ležel. Pokud desinfekce není skončena, nesmí nikdo mimo desinfektora do infikovaného pokoje vstoupiti; týž budiž až do příchodu desinfektora uzamčen, okna nebudtež otevírána. Po vykonané desinfekci nutno pokoj nejméně po 24 hodin větrati. 6.) Desinfekce koná se až do odvolání pravidelně zdarma, městská rada jest však oprávněna požadovati od občanů zámožnějších náhradu hotových výloh za jednotlivou desinfekci. Desinfektor jest zmocněn přijmouti peníze a odevzdati je městskému důchodu, načež týž zašle stvrzenku. 7.) Městskému fysiku náleží dohled, aby závěrečná desinfekce ve všech případech, v nichž jest jí třeba, skutečně byla vykonána; týž má též bdiť nad správným jejím prováděním a vyovíciti desinfektora. 8.) Pokud se týče škol, v nichž má školní lékař zdravotní dozor, oznamuje týž ředitelství příslušné školy, kdy je třeba desinfekce jednotlivých tříd. Nařizuje způsob, jakým provedena býti má a dozírá, aby správně byla vykonána. Pro každé desinfekci má školní lékař neprodleně podati správu městské radě a odůvodniti nutnost desinfekce. 9.) Desinfektor obdrží za každou desinfekci odměnu, jejíž výši ustanoví městská rada.

Z dějin předaných vesmíru bývalého panství Hradce Králové. (Dle známých archiválních podává V. P.—e. (Pokračování.) Před měřicí. Pavel, Jan a Karel Sanderové měli každý 1 str. II., po 1 str. I věr. III. tř. děd. rolí, pod 1/2 vosa louky děd. a platili každý 3 kr.

3 d. úroků, k zápisu sv. Duchu 16 kr. 3 den., p. děkanovi na koně 1/2, št. oves, za letník 3 kr. a robotovali každý 1 den týdně. Mikoláš měl při chalupě právě tolik pozemků a tytéž povinnosti a dávky jako Janderov. Podruh Matěj Krunar měl 1 str. II., 2 str. 1 věr. III. tř. děd. rolí; úroků platil 3 kr. 1/2, den. půlletně, p. děkanovi odváděl 1/2, št. oves na koně, 3 kr. za letník a robotoval 1 den týdně. Podruh Jiří Koroček měl 1 str. III. tř. děd. rolí; platil úroků 2 kr. půlletně, ostatní jako Krunar. Václav Novák měl 3 str. III. tř. děd. rolí; úroků neplatil, ostatní jako Krunar. Matěj Žába mladší měl 2 1/2 str. III. tř. děd. rolí; povinnosti jako Václav Novák. Matěj Kolář měl 2 věr. II., 1 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz louky pod plat roční 1 zl. 10 kr. a pod 2 št. zahrady; úroků platil 1 kr. půlletně, ostatní povinnosti jako Václ. Novák. Podruh Jan Chvála měl 1 věr. louky pod plat roční 1 zl. 10 kr.; odváděl 1/2, št. oves na koně p. děkanovi a robotoval 1 den týdně. Jan Krakovský měl pod 1 str. děd. role; odváděl p. děkanovi 1/2, št. oves na koně, robotoval 1 den týdně. Matěj Brdnář měl 2 str. III. tř. děd. rolí; povinnosti jako Krakovský. Václav Kosa měl 1 str. II., 2 str. III. tř. děd. rolí; povinnosti jako Krakovský. Jan Doležal měl 1 str. 2 věr. II., 1 str. 2 věr. III. tř. děd. rolí; úroků platil 7 kr. půlletně, povinnosti ostatní jako Krakovský. Jan Zadrožil měl 3 věr. II. a 3 věr. III. tř. děd. rolí; úroků platil 1 kr. 1/2, den. půlletně, ostatní jako Krakovský. Jiří Koroček měl 3 věr. III. tř. děd. rolí; platil 1 kr. 3 den. úroků, ostatní jako Krakovský. Jiří Sadovský měl také 3 věr. děd. rolí; úroků platil 4 1/2, den., ostatní jako Krakovský. Matěj Žába star. měl 1 str. III. tř. děd. rolí; robotoval 1 den týdně. Václav Komárek měl 3 str. 1 věr. II. tř., 7 str. III. tř. děd. rolí, pod 1 vůz louky děd.; úroků platil 14 kr. 1/2, d., robotoval 1 den týdně. Jan Komárek neměl pozemku; robotoval 1 den týdně. Jan Hodič měl 2 věr. III. tř. děd. rolí; platil 1 kr. 3 den. úroků, robotoval 1 den. Václav Maršon měl pod 1/2 vozu děd. louky; úroků platil 1 kr. půlletně a robotoval 1 den týdně. Václav Maštálka měl pod 1 vůz louky pod plat roční 35 kr.; robotoval 1 den týdně. Celá obec odváděla vrchnosti ročně platu stálého na pana děkana při sv. Jiří 16 zl. 56 kr., při sv. Havle též tolik; pánům komisařům 8 zl., společným sloušicím 2 zl. 38 kr., masitě „aufslagu“ 14 zl. 16 kr., slouhovi seipky 13 str. žita, odpravování mostův ročně 5 zl. V Předměstích byla panská hospoda z které se platilo do důchodu ročně 110 zl. — Byly zde dva mlýny, jeden se sedměřím složením a jahelkou, druhý pak s dvojm složením. Z obou mlýnů se platilo nájmů do důchodu 370 zl. rýnsk.

Úmrtí. Paní Anna Uhlířová, majitelka domu a hostince „U zeleného stromu“ v Hradci Králové, zemřela, zaopatřena svátostmi umřelých, dne 15. prosince 1904 v 81. roce věku svého. Pohřeb byl dne 18. prosince t. r. na hřbitově poučovském. — V Kydlínově zemřela 19. t. m. zaopatřena sv. svátostmi pl. Johanna Střemchová, vdova po mlynáři a majitelka realit, v 72. roce svého života. Pohřeb konal se ve čtvrtek 22. prosince ze mlýna Kydlínovského na hřbitov v Ploštičích. — Vldp. P. Evermod Václav Blatenský, děkan v Humpolci, doktor bohosloví, bisk. konsist. rada, senior kanonie Želivské, zemřel 20. t. m. zaopatřen sv. svátostmi umřelých v 81. roku věku svého, v 55. roce svého profesu řeholního a 53. roce svého kněžství. Pohřeb konal se ve čtvrtek 22. prosince na hřbitově v Humpolci. R. i. p.

Z Opatovic nad Labem. V pátek dne 16. t. m. odpoledne rozesvůčely se zvony celé kolatury, aby smutnou správu zvěstily, že nebes. Pán povolal k Sobě věrného sluhu svého P. Václava Pišla, čestného děkana a faráře v Opatovicích nad Labem. Jaké lásky a úctě těšil se v Pánu zesnulý, o tom nejlepší důkaz podal pohřeb jeho v pondělí dne 19. t. m. Tak mohutný průvod pohřební již dávno Opatovice neviděly. Deputace občanů z osad, kde dříve působil, školní mládež ze všech přifařených škol se svými pp. učiteli, básnické sbory z Březhradu, Čeperky, Pohřebačky a Opatovic, všechny ostatní místní spolky s obecním zastupitelstvem v čele, velký počet učitelstva a 32 kněží vedle nepřehledného množství obyvatelstva domácího i přespolního doprovázeli v Pánu zesnulého k poslednímu odpočinku. Kondukt vedl vldp. kanovník Barták z Hradce Králové. Když tělesné pozůstatky v Pánu zesnulého naposledy stály před hlavním oltářem, vystoupil na kazatelnu vldp. Frt. Sedlatý, děkan ždaničský, aby po přání v Pánu zesnulého nad jeho rakví několik slov pronesl. Stručnými jen rysy, ale velmi trefně nastínil dobrou povahu v Pánu zesnulého. Když pak zmínil se o dlouhém a velice bolestném utrpení jeho, když vyřizoval poslední pozdrav kolaturníkům, jež tolik miloval a za něž i na smrtelném lůžku se modlil, nezůstalo jediného oka suchého. Bojo jeť vzpomínati na okamžik, kdy z duše všech promluvil slova útěchy vldp. kanovník Barták. Tak horoucně, tak přátelsky upřímně přál v Pánu zesnulému klidu, jehož se mu v životě jen tak malou měrou dostávalo. Za zvuků dojemné národní hymny a za tklivého štkání přátel a nečetného množství hostů spuštěna rakev v chladný hrob. R. i. p.

Z Černilova. Zdejší katolická Jednota pořádá obvyklý svůj ples v neděli dne 8. ledna 1905 a výroční valnou hromadu 22. ledna 1905.

Oslava Neposkvrněného Početí Panny Marie v Černilově. Ze všech stran čtete správy, jak stkvěle oslaveno bylo jubileum Neposkvrněného Početí a proto ani my katolici kolatury Černilovské nemůžeme sčítati pozadu tu, kde se jedná

o veřejné projevení úcty Matky naší nebeské. Již 3. října na neděli růžencovou konali jsme ku počtu Panny Neposkvrněné velký manifestační průvod do Hradce Králové. S nadšením za zvuků hudby rozléhalo se tankrát daleko široko z út 3000 katolíků. Tisíckrát pozdravujeme Tebe Matičko Krista Ježíše. Veřejně vysnali jsme víru svou jakožto dívky Marianké. Středem však oslavy jubilea bylo „triduum“ šli třídenní duchovní cvičení, kteréž ve dnech 6., 7. a 8. prosince a nás konal oběť sluhu Páně vldp. Dr. Frant. Šulc, konsistorní rada a profesor bohosloví z Hradce Králové. Velice poutavě a jasně mluvil k nám o sedmi radostech Panny Marie a promluvy jeho měly takový účinek, že za tyto tři dny 1200 osob přijalo sv. svátosti. Obnoven a to skvělostě chrám Páně a obnoveny byly i duše naše jistě ku počtu a radosti Královny nebeské. Vldp. Dr. Frant. Šulcovi vzdávají všichni katolíci kolatury černilovské upřímné díky za jeho laskavost a obětavost, se kterou po tři dny tak nadšeně mluvil k nám. Panna Neposkvrněná nechť vyprosí mu hojnost milostí a požehnání Božího pro další jeho práce. A Pán Bůh též dá nám více tak horlivých a obětavých pracovníků na prospěch naší sv. katolické církve.

Z Třeboschovic. V neděli 11. t. m. pořádala Jednota naše „Tamburašský koncert“ spojený s mikulášskou zábavou. Zábava vydařila se nad očekávání stkvěle. Sál byl v pravém smyslu přeplněn, tak že mnozí musili se vrátiti. V hojném počtu přes nepřiznivé počasí sčítali se též členové a členky bratrského spolku Týnišťského. Zábava zahájena proelovem sl. Kolcové, načež pokračováno v programu pp. tamburašů, kterýž střídán byl slovy výstupy. Kol 11. hod. započato s mikulášskou nadílkou, která z mnohých vyvolala překvapení i veselost. Nebudeme se rozepisovati, o nadšení, jaké způsobili účinkující tamburaši z jednoty katol. tvarišů královéhradeckých; můžeme směle tvrditi, že podobná zábava u nás pořádána dosud nebyla. Se zájmem sledováno každé číslo programu tamburašského a když konečně nadešlo poslední, bládně obecenstvo bouřlivým potleskem přiměti dp. dirigenta k opakování. Končice děkujeme všem, kteříž o zdar zábavy se přičinili, jakož i p. Jos. Vanickému za laskavé propůjčení klavíru.

Pozor na „vlastence“! Jakýsi Fr. Urban rozesílá po spolicích živnostenských brožurky, v nichž bouří proti všemu katolickému nafukuje se při tom „vázným vlastenectvím“. Proto pozor na takové apoštoly!

Relnicko-živnostenská beseda v Záměli pořádá dne 26. prosince 1904 v hostinci p. Josefa Hlaváčka členskou schůzi, při které pojedná pan František Chalupa, okresní zvěrolékař v Kostelci n. O., „O praktických zkušenostech z dosavadního chovu dobytka hovězího.“ Začátek o 2. hod. odpol. Vzhledem ku časové důležitosti přednášky jest co nejhojnější účast členstva nejvyšše žádoucí a jsou i hosté vřele vítáni.

Sv. missie. Od 27. listopadu do 4. prosince konali Otcové T. J. P. Ant. Rejzek, superior z Hradce Králové a P. Karel Lerch z Prahy sv. missii v Bělé a Přelouči. Účastenství věřících bylo po celý čas sv. missie hojné, kteří s pozorností hlásané pravdy náboženské poslouchali a poslední tři dny sotva chrám Páně všechny pojmuti mohl. Korunou slavnosti bylo v neděli dne 4. prosince svěcení missionárního kříže za účastenství z farní osady i z okolí tak četného, že sotva polovice účastníků do chrámu Páně vejsti mohla. Sv. svátosti přijalo 1500 kajícníků.

Z Přelouče. (Lidové přednášky). Severočeská jednota zdejší (dámský odbor) v měsíci listopadu svolala delegáty všech zdejších spolků a unesla se pod protektorátem zdejší slavné městské rady v záloženském domě pořádati dva cykly přednášek lidových a to v adventě v r. 1904 a v době svatopostní v r. 1905. Mnohoslibné přednášky začaly. Hned první zamlouvala se všem. „O dánských rolnících“ přednášel 27. listopadu b. p. r. t. ředitel rolnické školy v Českém Brodě p. Ladislav Jozek. Kéž by takových bylo více! Potom 4. prosince „Vydání nutná a zbytečná“ a pak 8. prosince „Vzdělanost základem blahobytu“. Na třetí neděli adventní byla přednáška p. evang. učitele Nepokoj: „Smysl českých dějin“. — Každý čekal něco jiného, než co uslyšel. Pan učitel—mládk pustil se do thematu, se kterého nebude až za 26 let, až se jeho věk zdvojnásobí a nabude trochu zkušeností. Jeho odvážlivost v každém směru hraničí se smělostí. Poznámek si nevzal a paměť mu často selhala. Útrpnost vzbuzoval hned z počátku. Co by tomu sám řekl, kdyby se našel nějaký klerikál, jenž by se odvážil ve shromáždění 120 osob, mezi nimiž bylo katolíků asi 20 a pateronásobné množství evangelíků, a tak se vyjadřoval o konfesi auguburaké, o univerzitách onoho věku, o vzdělanosti obecného lidu za reformace, o působení duchovních evang., o vadách reformatů a přiznává se šlechtě tehdejší, o pověrách v lidu, jako učinil p. učitel evangelík Nepokoj v Přelouči? Neškodilo by mu, když chce zasednout tak záhy na soud, by si přečetl aspoň nějakou kloudnou knihu neustrannou a pak by soudil o působení Jesuitů v tak zvané protireformaci po bitvě na Bílé Hoře jinak. Měl by si přečísti pojednání o univerzitách v době reformace a pak porovnat úroveň jejich s vysokým učením pražským. Jenom a jenom odpáře hanět a stavět je na prany nezasloužený, nesvědčí o kř. spravedlivosti. Odkud pak Jan Amos Komenský vzal všecko učení, na čem stavěl tento arcidětel? Ci sám všecko si z hlavy vymyslel? Máme za to, že takovými nedouky a tak špatnými vychovateli ti nenávidění Jesuité přec nebyli! Ci nečetl p. Nepokoj, že mnozí i z evangelíků posílali své syny do škol Jesuitů? Nečetl, že Otcové T. J. sami prosili a to nejednou, by obracováně dělo se jen poučováním, bez pomoci pověstných dragounů? Z celé přednášky vanula nenávisť a zášť ke katolicismu a Břmu. Pan Nepokoj se smýšlil velice. Čekal, že bude mluvit ku nerovinným pouze mladíkům neb stoupencům sociální demokracie, ale kdepak! Přednáška ani

sakončením svým nepohnula a sám musel doznati, že ho paměť několikrát opustila a že se minul cíle. Na takové téma se odvážiti lze pouze řečníku výskolenému, vědátoru zkušenému a ještě ne bez poznámek! Idu poznali jsme, že p. Nepokoj je nomen — omen —! Odváž a smělosti až mnoho, jež by lepší věci byla hodna!

Ze Dvora Králové n. L. Přednáška vp. Fr. Jukla z Hradce Kr., v neděli dne 11. prosince odpol. zde konaná „o významu všeodborového sdružení“, byla velmi četně navštívena a odbočka „Všeodb. sdružení křesť. dělnictva“ vstoupí v život dnem 1. ledna 1405. Za funkcionáře odbočky jsou zvoleni pp.: J. Pötach předsedou, Frant. Malý místopředsedou, Frant. Bäumlt ml. jednatelem a Prokop Pavelka pokladníkem. Za revisory účtů byli zvoleni pp.: Jan Pavelka a Josef Komarovský. Upozorňujeme, že mimo jmenované funkcionáře není nikdo oprávněn přispěvkem pro „Všeodb. sdružení“ přijímati. — Téhož dne a ve stejnou hodinu řečnil zde v Sokolovně o „náboženství a životě“ bývalý katecheta J. Svozil z Moravy za slabého účastenství. Po skončené přednášce odjel odtud o 6. hod. več. řečnit do Liběšátu. — Na nový rok bude zde provedena od školních dětí vánoční hra „Mladí pastýři betlemští“ se zpěvy, hudbou a deklamacemi ve prospěch chudých školních dětí. Hlavní zásluhu o provedení této hry vánoční má p. Em. Stocký, učitel měšťanské školy zdejší, jenž znám jest již z Jaroměřské koncerty, jež tam jeho zásluhou častěji byly pořádány.

Z Pusté Kamenice. (Odpověď na „Černý koutek“ v „Čase“ z 20. listop.) My farníci z Pusté Kamenice rozhodně se stavíme proti nespravedlivému výpadu helvetského dopisovatele na našeho dp. faráře; ten konal jen svoji pastýřskou povinnost, když laskavě domlouval odpadlé vdově, aby se do církve vrátila. Lži, které pisatel na onu událost přivěsil, ukazují v pravém světle tu „evangelickou“ pravdomluvnost. — A že helvetský „Čas“ nepravd oněch neodvolal, tomu se už ani dost málo nedivíme. Helvetskému pisateli sdělujeme, že se mu nijak nepodaří našeho duchovního pastýře před námi zostuditi. Známe svého pastýře trochu líp než některý prolhaný evangelík. On pro nás dělá z lásky všecko ochotně; je-li potřebí, spěchá k nemocnému za každé nepohody, ať ve dne ať v noci. Za to však některý evangelický farář pracuje pohodlněji. Znali jsme jednoho evangelického duchovního, který k svému chudému souvěrci nechtěl pospíšiti s duchovní útěchou jen proto, že by musil jít pěšky. Když pak pana pastora na pohřeb přivedli, slyšel tento pán od některých svých oveček nepřijemné domluvy. Pan pastor však byl chytrý; tázal se, zda si umírající evangelík upřímně náboženské účty přál. Odpovědělo se mu, že by mu to bývalo skutečně velice milé. Na to pan pastor potěšil zkoroucené ovečky: „Když po mém příchodu nemocný tolik toužil, jest to stejné, jako bych byl k němu přišel.“ Možná, že měl trochu pravdy. Ale u katolického faráře by se sotva tak velická „horlivost“ vyskytla.

Z Dobrušky. Dne 8. prosince 1904 byl pořádán v paviloně v městských sadech v Dobrušce filharmonický koncert volného sdružení hudebníků z Dobrušky a okolí a pěveckých spolků „Vlasty“ a „Dobroše“ osobním řízením p. Jos. Novotného, hudeb. skladatele, řid. kůru a sbornístra pěveckých jednot, s programem vybraným, v němž střídaly se skladby Smetanovy, Dvořákovy, Schubertovy, Bendlový, Pallovy a j. Ačkoliv byl pořad z velmi těžkých, nesnadno přístupných a pro venkov s obtížemi spojených děl, bylo každé precizně provedeno. Zejména symfonická básně nesmrtelného B. Smetany uchvátily veškeré obecenstvo tak, že vyvolala pravou bouři potlesku. Totéž platí o Pallových Česk. tancích, přednesených mužským sborem „Dobroš“. Schubertova „Symfonie“ byla velmi pozorně přednesena; v ní krásné a dojemné vynikaly flétny, hoboa, fagoty a lesní rohy. Zvláštní pozornosti zasluhuje celá řada houslistů, kteří jak pěkným přednesem, tak i stejným tahem smyčců nás překvapili. Velice líbil se Bendlův „Svatý Jiří“, přednesený smíšeným sborem pěveckých jednot „Vlastou“ a „Dobrošem“ s barytonovým sólem a průvodem velkého orchestru, který vyvolal velkou bouři potlesku s poznámkou, že měl býti delší.

Ze Žitavie n. C. (Dokončení). Průpravu k obnově chrámů duchovních — duší lidských — koná jistě slovo Boží, jež všelidmu lidu a kazatelny hlásáno bývá. A i tomuto důležitému místu v chrámu Svatoprokopském u nás věnována při opravách náležitá pozornost. Skvělost v pravdě úprava a výzdoba této kazatelny činí p. A. Outlovi a p. Novákovi z Kutné Hory všecky čest! Též malíř kutnohorský p. Vysekaj zavděčil se nám malbou čtyř svatých Evangelistů na kazatelně upevněných v plné míře. Oprava této okrasy domu Božího vyžádala 382 K. Nezapomenuto též na tolik již potřebnou opravu křtitelnice se soškami Páně Ježíše a sv. Jana Kř. Presbytář o jeden stupeň vhodně rozšířen, mřížka v souladu s hlavním oltářem a kazatelnou velmi pěkně tónem mramorovým natřena. A jestliže k tomu vzpomene, že sama městská rada v Žitavě dvě lavice své v presbytáři též opraviti a možno i křt. skvělosti vyzdobiti si dala, pak celak presbytáře v krásném souladu hlásá jistě důstojnost místa v chrámu Páně nejdůležitějšího. — A podívej se každý, co s pomocí Boží a šlechtitných dobrodinců pořízeno ve dvou letech v chrámu Páně našem. Tak pořízena zelená kasule, již dosud kostel postrádal (60 K), slušný pohřební přikrov s fialovým křížem (60 K), do Božího hrobu opravena socha Těla Páně (80 K), postříbřena vědná lampa (20 K) a křtitelnice (10 K), poslácono monastrance již velmi sešlá (72 K), poslácono ciborium (84 K), siskán nový misál (48 K),

zřizeny z šialové koruny (42 K), opraveny sochy sv. Jana Nep. (30 K), sv. Jana Křt. na oltáři (30 K), sv. Václava (30 K), bl. Matky Páně s Ježíškem (40 K), na oltáře Lourdeké P. Marie a Božského Srdce Páně k adorujícími andělym pořízeny umělecky pracované jednoramenné svícny (30 K), gotickou tepaninou vyřezaný starý kalich posvácen (30 K), místo sedlého, opravy neschopného kalicha druhého slákn kalich nový jedním štěrpkem dobrodincem (30 K). Do smíšených již kapliček před oltářem nově zařizeny z ozdobné lampičky (24 K), pro ministranty čtyři nové rochetky (23 K). Uvedeme-li pak, že menší ony oltáře Rodičky Boží a Srdce Páně vyřadily celkem z ozdobnou mřížkou kolem kapliček 766 K a 818 K oprava oltáře hlavního, pozná každý, jak šlechtěnému snažení v spolupráci žehnal Bůh nám v díle směřujícím ke cti a chvále Jeho. Když se ruka k ruce vine, snadno vše se vykoná! Proto duchovní správa pevně doufá, že jí šlechtěni dobrodincové i dále k tomu nápomocní budou, by zřizováním nových oltářů na počest sv. Václava a sv. Jana Křtitele harmonický ladný celek chrámu avato-Prokopského v Žitčelích byl důstojně dokončen. Všem dosavadním dobrodincům voláme z hloubi duše: „Zaplať a žehnej mnohonásobně Bůh!“ Obmyšlenému pak zřizování dvou naznačených oltářů: „Zdať Bůh“!

Z Ústředí. Jako zvláštnost našeho společenského života zaznamenati sluší snahu o prohloubení vzdělání širších vrstev našeho občanstva. Všecky téměř spolky se předhánějí, aby členům svým posloužily řadou přednášek poučných ze všech odvětví vědeckých. Stalo se tak především zásluhou spolku paní a dívek, jenž již roku loňského učinil náběh a letos ve své snaze horlivě pokračuje. Členové sboru professorského zdejšího gymnasia uvázali se ochotně k přednáškám a bylo by žádoucí, aby se tak dále i budoucně. Ovšem třeba při tom zůstat klidným, když snad tomu neb onomu kritiku, který sice dobře dovede hubovati, ale špatně k práci ruku přiložit, nebude všecko vhod. Stačí, že dostane se přece některé to dobré zrníčko do úrodných duší a že pro budoucnost teprve ukáže kus zřadu a kdyby nic jiného, aspoň sblíží obecnost s ústavem, proti němuž tolik skrytých proudů pracovalo a nepřestává pracovat. — Věstejnost naše jest nyní napjata, jak dopadne volba primáta okr. nemocnice. O místo uchází se dosavadní sekundář p. Dr. Konrád, druhý sekundář Dr. Rychetický, operater a em. první asistent profesora Maydla Dr. Horák a asistent vídeňské kliniky Dr. Čermák. Dle kompromisu přý lékařskou organizaci smlouvaného a okres. výboru odporučeného bude jmenován Dr. Konrád primátem, Dr. Rychetický sekundářem a Dr. Horák operaterem okr. nemocnice. Bylo by to pro kompetenty nejmilejší rozložení. — Rozpočet obecní na rok 1905 zvýšen bude o 9%. Chystá se přý značné množství nových projektů. Škarohlídové ovšem tomu nevěří a zle se durdí na to, že provolání nynější vládnoucí strany před volbami slibovalo bráti zřetel co největší na kapsy poplatnictva a teď skutek — utek. Jáme právem zvědaví, co rok 1905 městu přinese. — Po novém roce má v Dusičkově divadle zahájit řadu představení Trnkova divadelní společnost. Začne tedy masopust hodné z veselí. Bude-li pravdou, že chystá se ještě asi půl tuctu nových věnečků a plesů, pak kapsy ubohých tatínků obrátí se až na ruby.

Z Kutné Hory. Čeho jsme se při novostavbě dráhy obávali a naž jsme již před zadáváním koncese pozornost obraceli, to se stalo. Dráha byla zadána, a při tom nevymíněno, aby svěřeny byly práce živnostnictvu zdejšího okresu. Teď bude pozdě chybu napravovat. Vinu ovšem nese živnostnictvo samo, které se v čas nepřiblížilo o své práva. Hubovati při půllitru je pozdě. Vidíte, že organizace našeho řemeslnictva je nedobrá a že místní třenicí přináší se mu škodu, kterou pozdě lze napravit. Nechtějí obrátit se na své zástupce vědecky v čas a svornou snahou podaří se jim dosáti úspěchu. Mají zástupce jak v městské radě, tak v komisi stavební nového dražního projektu. — Stejně hořkým důškem je sokolovna, kterou spolek nabízí městu a proti jejímuž převzetí se také po straně moc mluví. Bude to tvrdý oříšek, ale lousknout se musí. Ostatně žádá se převzetí její přímo od strany, která ji budovala a které bylo již tehdy ukázáno, jak nešťastně jest budova projektována. A tak končí rok v samé nespokojenosti, kterou zavinili si však ti, kteří se nyní kysele ošklíbají. Více prozíravosti v novém roce!

Panu Sezemskému v Nové Pace a jeho zvláštnímu zpravodaji „Posla Záhrobního“. Při přednáškách o spiritismu konaných v Semilech, Jilemnicích a Nové Pace měl jsem na mysli, aby i v našich horách krkonošských lidé poznali pravdu o spiritismu. Tisíce rodin poznalo ji a mnoho i rozumnějších spiritistů s ní souhlasí, jak mě ústně i písemně mnozí z nich s díky ujistili. Proto asi pan Sezemský se svým zvláštním zpravodajem rozvíjí pomocí letáku horečnou činnost, aby alespoň u těch nehloupějších ještě pomohl své pošramocené reputaci na nohy. Při tom ovšem neštlít se oba ani podezřívání, tupení, lži, nepravd a farizejství. První leták má nadpis: Všem odpůrcům novodobé vědy „Spiritismu“ na uvážení. Tam pro své tvrzení dovolává se pisatel profesora Zöllnera, Dra K. Du Prela, barona Hellenbacha a jiných učenců. Při tom však zapomíná, že ani Zöllner, jako hlavní zástupce, ani všichni ti ostatní učenci dohromady, co jich jmenuje, dosud nedokázali a také nedokážou existenci čtvrté dimenze, pomoci které se vysvětluje prostupnost těl, materialisace duchů a zjevování mrtvých. O tom se tam také nečiní ani zmínka, že tam jmenovaný Dr. Du Prel svou soustavou transcendentálního subjektu a odického přenosu vůle odhaluje podvod spiritistických redaktorů a podobných lidí, kteří s tím souhlasí, sami „v duchy“ nevěří a přece za peníz prostý lid časopisy a letáky dále balamutí. To tam také nestojí, že právě jmenovaný baron Hellenbach to je, který praví: „Spiritistické spolky, které máme, k ničemu se nehodí; já jsem to již častokrát řekl korunárnímu princovi (Rudolfovi), aby

byly všechny rozpustěny a zakázány, neboť tam se spiritismus pěstuje jako náboženství. (Pohled do spiritismu str. 58.). Ze spiritistického medium Parker, když se tím velice obohatil, nazval spiritismus: „bláznovství té doby“, tam také nestojí. Pak se jim tam do krámu nehodil Schiff, Wandt, Dr. Browne, Manetho, Dr. Sage, Dubský, ba ani sám ubohý Allan Kardek nedostal milost a byl vyhozen; rovněž tam scházejí spiritistické podvodníci jako: Regazoni, Slade, Bread, Mirigiolo, Tomson, Bastian, Cookeová, Rotheová a jiní a jiní. Ze profesor Oskar Simoni a Weichert, kteří šmejdý, švindl, podvody a kejkliřství spiritistů odhalují, jsou dle letáku p. Sezemského komedianti, kejkliři a eskamotéři, právě nemyslím a proto táži se: jak potom měli bychom nazvat ty, kteří pod rouškou spiritismu tyto kejkle, komedie, šmejdý a podvody provádějí a tím vědomě lid klamou a podvádějí a pomocí šířícího pohanství a budišmu dobrý katolický lid připravují o jeho víru a náboženství? Kdyby p. Sezemský znal skutečný život mnohých medií spiritistických anebo alespoň si přečetl spis: „Lo Spiritismo od Franco, myslím, že by mnoho o mravnosti a zbožnosti jejich se ani nezmiňoval. Ze podvody, kejkliřství a nemravnost pod rouškou spiritismu spiritisté, mediáni provádějí a provádějí, to dokazují 1.) učenci spiritistické, 2.) media, 3.) spiritisté, a 4.) pan Sezemský sám svými letáky. Druhý leták má nadpis: „Komediantství a spiritismus“ Obsahuje sice pouze 20 vět, v nichž je však obsaženo 16 lží a nepravd. Pravopisné chyby a germanismy, (s nimiž má korektor v Semilech mučednickou práci), jsem už ani nepočítal. Kdo je tento zvláštní zpravodaj, „Posla Záhrobního“, který to píše, nechť se čtenáři septají onoho člověka, jenž na schůzi v Semilech nechtěl povědit své jméno, který se cestou do Benešova vydával za Kavána a v Jilemnicích prohlásil, že prý se jmenuje Čivráy. — Divím se p. Sezemskému, proč, když jsem v Nové Pace ve veřejné schůzi přednášel, místo tak chatrných informací, které na schůzi přítomní mediáni sami odsuzují, nepřišel sám poslechnouti; byl by si o mé přednášce udělal jistě správnější úsudek. Co se týče chyb, které duchové krivocíní i p. Sezemskému vnukají jako: že na svátek Věch svatých kněží odbývají posvátný obřad requie (Posel Záhrobní r. V., č. 1., str. 2.), dále, že německé slovo Kirche neznamena vždycky kostel, ale také mnohdy církev (tamtéž str. 7.), dále co se týče té záložny u Jilemnic, Suchdolu a jiných, nebudu mu to ani vytýkati, poněvadž myslím, že je to u něho nevědomost nezaviněná. Ale divné je mi přece, proč v téže době zase „vyslovuje mi díky, že jsem si povšíml tak nepatrných lidí, jako jsou spiritisté a radí mi zcela vážně, abych podruhé přišel do Prahy, že mi tam doktoři, inženýři, úředníci a jiné osoby povědí, co na spiritismu pravdy a co ží“. Vždyť mi to mohl říci pan Sezemský sám. No ale, když touží po odpovědi z Prahy, dám mu ji z Prahy sám. Je to dopis spiritistického redaktora „Hvězdy Záhrobní“ a zároveň úředníka dráhy z Prahy p. B. Píchy. Ten zní: „Vele důstojnému Pánu, panu P. Fillerovi v Semilech. Právě dočítám se v „Národní Politice“ zprávy z „Budívoje“, že ráčil jste přednáškou o spiritismu dokázati bludnost tohoto učení. Snad je Vám, vele důstojný pane povědomo, že já uctivé podepsaný byl jsem také hlasatelem spiritismu. Připravuji ze svých praktických zkušeností a svých theoretických studií publikaci proti spiritismu a shírám materiál věcný i myšlenkový, pročez dovoluji si obrátiti se na Vás, vele důstojný pane, se snažnou prosbou, abyste si, pokud ovšem čas stačí, neobtěžoval, laskavě se mnou sdělit — byť i stručně — hlavní rysy svých názorů na věc. Budu Vám za každé sdělení vděčen a naději se, že vzhledem k věci mé jinak zajištěné ne neskromné prosby neoslyšíte. Podotýkám jen, že publikaci jsem již před léty slíbil. Znamenám se s uctivou poklonou Vaší vele důstojnosti oddaný Bedřich Pícha, úředník dráhy, Praha, Bredovská ul., č. 7. — Josef Filler, kaplan.

Stavba nového chrámu v Náchodě. K účelu tomu na uctění památky zvěčnélé i pi Josefny Tomsové věnovali: 15 K: p. Arnošt Vítek, okr. tajemník v Náchodě a po 10 K: Dr. Dvořák s chotí a pi Hed. Zemanová, choť učitele v Náchodě. — Dále na stavbu tu mimo sbírky kostelní odvedli: 200 K sl. obec města Náchoda; 40 K sbor professorský na realce v Náchodě; 20 K spolek sv. Bonifáce v Praze; 12 K nejmenovaná paní; 10 K p. Ant. Maryška v Náchodě; 6 K pi Anna Slavíková v Náchodě a po 2 K: p. Ant. Junko z Dobrušky, pi Anna Pozděnová a sl. Lud. Pozděnová, obě v Náchodě. Stavební fond dosáhl výše 72.369 K 81 h. — Šlechtěným příznivcům a dobrodincům vzdávají se nejvšejší díky s prosbou za další dobrotivé příspěvky, jež se přijímají na děkanství aneb zasílají mohou přímo poštou též na spolek pro vystavění nového chrámu Páně sv. Vavřince v Náchodě.

Podporujeme české závedy! V předvánočním čase jsou obtěžováni čeští kněží spoustou cenníků německých a maďarských. Docházejí na př. německé cenníky na svíčky a maďarské vzorky obrázků. Proto upozorňujeme znovu, že kostelní svíce dodávají solidní firmy J. Pilnáček v Hradci Králové a svíčkárna „Monopol“ v Mladé Boleslavi; vkusné obrázky, umělecká to díla českých malířů, dodává K. Šimek v Čes. Budějovicích.

K jubileu mariánskému vydal v Čas. Úvahách vdp. Dr. Fr. Reyl vhodný spis, v němž je populárně vyložena víra o Neposkvrněném početí Panny Marie a potvrzení tohoto článku lurdským zjevením. Spis se hodí ku hromadnému šíření na každé katolické osadě. Cena 8 h, při větším objednávkám sleva. — První náklad v počtu 4000 exemplářů již rozebrán. Uspořádáno tedy právě druhé vydání. Objednávky vyřídí administrace Časových Úvah v Hradci Králové.

Různé zprávy.

V PRAZE »OBNOVU«

dostati lze v knihkupectví p. Františka Hovorky v Žitné ulici a v prodeji novin p. M. Vlčka na Příkopěch.

(8) **Znájí naše slabiny.** Tímto nadpisem „Slovo“ uvádí poznámku k řeči poslance Klumpara podotýkajícího, že poměr slovanského a německého školství v sudetských zemích nesrovnává se s procentem obyvatelstva. A p. Prade k tomu poznamenal: „To proto, poněvadž v... střední školy vychovávají budoucí úředníky, y, v nich vychováváme průmyslníky a obchodníky.“ Slovo dří: „Co tím chtěl říci, je patrné — v... význam učiliště německých, větší porozumění Ně... pro životní potřeby. Němce pracuje k osamostatnění svému, Čech vychovává se k podřízenému životu ve jhu úřední služby. Středoškolská profesoři čeští netuší ani, co vloženo jim do rukou a co jedna jejich generace zkazila na několika generacích své země jim dorostu národa.“ „Slovo“ má dílem pravdu a dílem nemá. Souhlasíme, že jest potřeba více se starati o různá odvětví hospodářská než posavad. Po českém probuzení slovesném a politickém musí snahy naše směřovati k důkladnému probuzení národohospodářskému, jemuž ještě stále překážel náhoda politisování, vypěstěná tradice a podporována podmínkami boje národnostního. Ale na druhé straně našinci jako úředníci ve státní správě jsou také na místě. Vždyť dle zdravého názoru politického bylo velkou chybou, že od státní služby politickými frasemi byli jsme odrazováni, kdežto Němci dovedli všechna důležitá místa obsaditi a naše práva potlačovati. Naprosto pak nerozumíme poznámce „Slova“, že středoškolská profesoři zkazili několik generací našeho dorostu. To jest obvinění, nahmatnuté bez rozmyslu z toho směru povrchního myšlení, jež samo v sobě jest spokojeno, jen když kritikuje. Středoškolská profesoři, dříve nežli „Slovo“ počalo vycházeti, dobře věděli, kde jsou chyby a co kde schází, ale, nejsouce tvůrci středoškolského vyučovacího systému, musí se řídití předepsanými osnovami. Proto, nejméně řečeno bezhlavostí jest, viniti je, že zkazili několik generací. Je-li již nutno tčbiti názory o rozličných stránkách našeho národného života, děj se tak se zdravým rozumem a nikoli jednostranným přestřelováním.

Následky zákona Kombešova ve Francii ukazují se takto: Město Paříž bude museti platit na školy 40 milionů franků. Stavba škol těchto bude stát 200 milionů. Marseille musí stavěti 29 škol pro 700 dětí, což bude stát 23.100.000 franků. Celkem zrušeno bylo 4000 škol se 400.000 žáky. — To jsou jen výlohy na školy ve dvou městech. Jaké výlohy vzejdou Francii s nemocnicemi, chudobinci, sirotčinci a jinými ústavy dobročinnými?

„Český lev“ proti — ženství. V Jičíně počali vydávati časopis „Český lev“, jenž se prý rozježí proti každému klerikalismu, starému šosactví, protekci a jiným nepěkným vlastnostem. Na utišení rozčilení svého bude přijímat inserty bez ohledu, jakého kdo jest vyznání. — Milý brachu, přichází už pozdě, máš tady konkurentů na tucty.

Nová strana (agrární) založena právě pro Moravu a Slezsko, jejíž program kryje se s programem strany agrární v Čechách.

(8) **„Obrana zemědělců“** 13. prosince uvádí že redaktor Myslivec vyřídil Mladotěchům na schůzi v Kolíně, že posl. Pacák žádal „Čecha“, aby přinesl zprávu o jeho veřejné schůzi. Nevíme jistě, zda noticka tato jest pravdivá a zda slova p. Myslivecova byla výčitkou. Pochybujeme však oprávněně. Nemá zajištěné důvody, proč by denník slušné žádosti nevyhověl a proč by se stavěl na takové výlučné stanovisko právě proti předsedovi klubu českých poslanců. Katolický tisk musí vždy řídití se společenskou ochotou, která nepoškozuje zásad a benevolenci jest mu projevovati i vůči tomu, jenž stojí na posledním stupni společenském i vůči tomu, jenž má nepopíratelný vliv v životě veřejném jako člen sborů zákonodárných.

Hádky smlouvy služební. Propust-li hospodář čeledína (služku) před časem a nemá k tomu příčiny, jest povinen nahraditi mu mzdu a stravu, kterou vyměří starosta; byla-li smlouva na rok, nesmí náhrada přesahovati čtvrtinu, byla-li na tři měsíce, nesmí náhrada činiti více než dvacátinu ročních služebních příjmů čeledínových. Přijmí-li čeledín se jakýmsi placením hotovými, tak prádo, šatstvo i strava, byla-li umluvena; nepočítají se však do těchto příjmů dary čeledínovi alibané. Opustí-li čeledín před časem službu, nemá žádné příčiny, má hospodář právo žádati, aby byl donucen do služby se vrátiti, a aby mu nahradil škodu, kterou mu způsobil předčasným odchodem ze služby. Nechce-li hospodář čeledína zpět přijmouti, má právo sjednat si na jeho místě jiného čeledína, a může žádati, aby mu čeledín (služka), který se služby před časem odesl, útraty sjednáním nového čeledína způsobené nahradil, nebo může si je zadržeti ze mzdy, kterou čeledín za ním má. Mimo to bude čeledín potrestán. Přijme-li hospodář do služby čeledína, o němž věděl, aneb dle poměrů domýšlet si se mohl, že bez povolení za služby odesl, aneb třeba pouze ho přechovává, jest povinen nahraditi rákou společnou a nerozdílnou hospodáři škodu vystoupením čeledínovým vzešlou a výlohy s jeho stiháním spojené. Mimo to bude priměřeně potrestán.

Na uvážení. Maminka vyřívá pilně — Etinka vyřívá pilně — Lilinka vyřívá pilně — Olanka vyřívá pilně. — Ale žádná nespravuje, ale žádná neplete! Co mně ty vánoční dárky nadělají vrtochy, atřevic mám čtyři párky, ale žádnou dobrou punčochu.

Mosaika v Čechách. Píše se nám z Budějovic: Tyto dny navštívili Jeho Excellence dr. Martin Říha, biskup budějovický, okresní hejtmán, místodržitel radu Křivá, jakož i zemský konservátor, dvorní rada, profesor Braniš ležení zdejšího říšského jubilejního chrámu Páně, aby shlédli právě dokončenou nádhernou výzdobu fasády chrámové. — Byla zde provedena v Čechách dosud největší mosaika a sice velký obraz Panny Marie růžencové s Ježíškem, u jejíž nohou umístěny jsou klíče poštavy Jeho Excellence biskupa dr. M. Říhy a zakladatele chrámu Pater Peter. Oba právě jmenovaní jsou věrně portretováni. — Nad obrazem a kolem něho nalézá se čestné, bohaté výzdoby ornamentální, rovněž v mosaice vypracované. — Veliká tato práce provedena byla v části figurální známým umělcem českým Viktorem Foerstem, v části dekorativní za vedení a návodu jeho členy řádu nejvyššího oltářní. Návrh mosaiky proveden byl dle plánu správy kláštera horlivým známým umělcem bratrem Pantaleonem O. S. B. ve stylu beuronské školy, apůsobil jako vždy posvátným klidem linií a zbožnou výrazností. Vzácní hosté již prohlédli dokončené dílo, vyslovili se s nejvyšším uznáním o jeho uměleckém provedení a dnes prohlížejí na obraz stkvící se již z daleka nádherných barevných tónůch zbožnou občanů budějovických. Malíř Viktor Foerster významem byl blahopřáním připsaným Jeho Excellence pana biskupa dra. Říhy, v němž mu vysloven výraz plného uznání a vzácné přízně. Kéž by mosaika, trvalá to umění nejstarších dob křesťanských, záhy zdomácněla ve vlastech našich. Přiležitost k tomu jest: umělec p. V. Foerster, jenž střídal i mosaikový ústav v Praze IV. 31, nešetí svého, by mosaikovým uměním i duchem prvokřesťanským co nejvíce se rozšířil. Chopme se ruky nabízené. To bude i odměnou umělci samému.

Chov drábežů, zvláště slepic, jest u nás dosud přemalo oceněn. Jinak tomu v Belgii, Francii a Dánsku, kde odchovávají kuřata i v zimě, neřknuce nákladu, vždyť kuřata a vejce se v zimě a z jara vždy dobře zpeněží. Za tím účelem chovají tu v zimě drábež ve zvláštních vytápěných místnostech, užívají přístrojů na lhnutí kuřat, nebo odchovávají kuřata v klecích, které stavějí kolem zvlášť k tomu zřízených kamenů. V našich venkovských domácnostech bývá drábež mnohdy jen trpěným zlem, které přý žádného užítu nenese. Ovšem hospodyně tak soudící nevažuje o ceně anebo vejce, o trův slepicím atd., počítá pouze, co slepice sní. Aby pozorovala každou jednotlivou slepičku, jak je skutečně stará, hodí-li se druh ten pro hospodářství výnosem masa nebo vajec a o všem tom v příručce knížce vedla si podrobný záznam, ani jí neupadne. Ji dostatečně, když se ve dvou letech zaopatří nový kobout nebo vymění od souedky vejce na nové pokolení. A přece bez pilného počítání nelze se dopátrati výnosu, bez počítání i to nejmenší hospodářství jest bezhlavé, nevíno pak, že byneme. Nějaký episek ochovu drábežů viděti málokde na stolku venkovské hospodyně. Hodné vajec v zimě a na jaře chtěla by míti každá chovatelka slepic. K tomu nejvýdatnější přý působí, dává-li se v zimě slepicím do krmiva sušených kopřiv, zrn ze slunečnice a pod., jen že ani tehdy slepičky valně nekladou, zvláště když se jim do kurníku ze všech stran dere štěrbina mraz a průvan. Kurník musí býti v zimě teplý; s jednoduchých prken stěnuj se snadno promrzá, nutno ho proto obložiti, nejlépe rašelinou. Než dobré, míti drábež na noc ve chlívě; tu snadno zchoulí se a vyjde-li se dne vln, upadne do nemoci. Aby se drábež v zimě venku trochu zahřál a spolu velmi potřebnou rostlinnou potravu obdržela, uvažme listí zelne nebo řepu napichneme na hřebík tak vysoko, aby slepice, chtějí-li jich dosáhnouti, musely vyskočiti. Má-li slepice i v zimě vejce snášeti, musí býti do toho času náležitě vyvinutá, to jsou slípky, které se vylíhly v březnu nebo v dubnu. Vlasťky a některé odrůdy domácích slepic dospívají v 6—8 měsících, kdy majíce vejce celá vyvinutá, jsou schopny snášeti. Při tom ovšem musí býti dobře krmeny i starší slepice, a to nejen v zimě, ale i v čas polichání, aby rychle a řádně opět peřím obrostly a jejich vejce zase brzy se vyvinu. Toho-li buď hospodyně dbáti, jistě nebude na slípky nařkati.

Pro domácnost (vánoční). Kapr na šedro. Když jest kapr očištěn a vyčištěn, vypláskne se octem, aby se krev na omáčku zachovala. Kapr se rozseká na dílky, osolí a malinko cukrem popráší. Cukrem se sype proto, že jest pak na černé chutnější; máš se však každá ryba okřesat poprášiti, neb takto se dále čerstvá udrží, aniž by se chutl cukrem pokazila. Na úpravu černé omáčky se dá na kathan kousek nového másla, čtvrt malého celeru, půl mrkve a půl petržele, vše očištěné a na malé kousky rozkrájené a nechá se to do tmava dusit. Po té se přidá ještě kousek nového másla asi jako vlasťky ořech, lžíčka mouky a nechá se to zapénit. Pak se tam dá 6 lžic černého strouhaného chleba osmažit. Na takto upravenou zeleninu naje se litr horké vody, čtvrt litru piva, osolí se to dle chuti, přidá se k tomu ocet a kvi s té ryby, jeden malý bobkový list, snítečka dimianu, 10 zrněk pepře, 10 nových koření, 6 hřebíčků, kousek sázvoru, 1 malá cibule, asi jako hrach kousek šenku, 6 jader z vlasťky a 20 jader z lískových oříšků, 10 mandlí sladkých, vše na hrubo utlučené, 10 švestek, a půl lžice savařených neb sušených bezinek, půl lžice švestkových povidel. Nechá se to chvíli vařiti, než se k tomu přidají 2 tabulky strouhaného perníku, a půl citronu šťáva a kůra a vinná sklenička červeného vína. Povařená omáčka se procedí, ochutná se, je-li dost sladko-kyselá, přidá se ještě dle chuti cukru a octa a po té se vloží do toho připravený kapr a nechá se v té omáčce vařiti 15 minut. Také se mohou přidati brozinky a oloupané mandle. — Knedlík k černé rybě. 1 žemlička se rozkrájí na kostičky a usmaží se ve 4 lžicích másla, jedna žemlička se rozkrájí na koláčky a poleje se 10 lžicemi mléka. Namočená žemlička se dá na misku, přidají se k ní 2 vejce, 4 vrchovaté lžice mouky a dobře se to utře; po té se přidá k tomu ta 1 smažená žemlička, dle potřeby se to osolí, ruka se omočí ve studené vodě a udělají se 2 podlouhlé knedlíky a vaří se půl hodiny. A. Sei.

Zlý host prý se ukrádá do selských statků. Vezmete kterékoli noviny do ruky, každé píši, že následkem letošního sucha je veškeré krmivo chudé na kyselinu fosforečnou a na vápno. Následky tohoto nedostatku prý se jistě dostaví ve způsobu lízavky, měknutí a lámavky kostí. Je-li lízavka ošemetná choroba, jsou měknutí a lámavost kostí horší než dobytčí mor. Tak volají a napominají státní zvěrolékaři zavčas než nemoc tato vypukne. Jediným prostředkem je právě nefalšované pícní vápno, jehož se po špetce do žiru přidává. Jest potěšitelné, že netřeba nám dnes tento vzácný, ochranný a tučnický prostředek kupovati z ciziny, neboť máme domácí tovární výrobu pícního vápna, již zařídilo chvalně známé „Družstvo Hospodář“ v Miloticích nad Bečvou, Morava.

Bismark na smrtelné posteli. Železný kancléř Bismark, jenž v politické své bezohlednosti pamatoval pouze na zájmy Německa a na svou vlastní moc, v poslední své chvíli byl nešťastným doznáv, že na tomto světě vlastně nevykonal nic dobrého. Na smrtelném lůžku zastenal: „Těžko mi v duši. Po celý svůj dlouhý život neudělal jsem nikoho šťastným, ani sebe sama. Vykonal jsem mnoho zlého... Byl jsem původcem tří velikých válek. K vůli mně padlo na poli válečném 80.000 lidí, které nyní oplakávají matky, bratři, sestry a vdovy. Vše to stojí mezi mnou a Bohem. V celém životě neměl jsem radosti a nyní cítím se nešťastným“. Při tomto vyznání kanuly po tváři umírajícího slzy.

„Singer“ na světové výstavě v St. Louis. Mezi nejzávažnějšími expozicemi na světové výstavě v St. Louis vzbudilo největší pozornost oddělení Singer Co. Více než 200 strojů ukazovalo se tu pro takovou rozmanitost v upotřebení, že jejich prozkoumání za účelem vyznamenání mezinárodním sborem soudců dfti se musilo čtrnácti skupinovými odděleními ve čtyřech z velkých departementů výstavních. Tato zkouška provedla se zvláště kritickým způsobem a výsledek značil udělení „Sedmi Grand Prix“ a „Sedmi zlatých medailí“, při čemž budiž upozorněno, že zprávy více soudcovských skupin dosud nedošly.

Proti vypadávaní a řidnutí vlasů, proti zesedivění, proti lupům a různým chorobám a ku docilení nového vzrůstu krásy vlasů doporučuje se osvědčený, rychle a bezpečně účinkující bylinový prostředek vynálezce Frant. Kollmana, rolníka ve Vilimově u Litvle, č. 158, Morava. Jediná spolehlivá záchrana před holohlavostí a zředivěním pro osoby obojího pohlaví a každého věku. Žádejte návod, který zašle jmenovaný každému úplně zdarma a franko.

(Zašláno.)

Dovolují si účtívě upozorniti veledůstojné duchovenstvo na své vsorně sřízené vinné sklepy. Vína mešní i tabulová, saručené přírodní zasílám v sudcích i lahvičkách zcela promptně dle objednávk. Jsa po řádném šetření doporučen nej důstojnější blaskupskou konsalostí, alibijí tímto znovu, že jako zkušený odborník vady nejlépe obalším. Cenník přírodních vín všeho druhu zasílám na požádání obratem franko. Do vačné přímě se poroučí

Adolf Bařtipán,
hořelík v Adalbertinu.

Nedoplatky za „Obnovu“ a „Časové Úvahy“ buďtež vyrovnány zcela určitě do konce tohoto měsíce! Uvažte, že i administrace naše má nyní veliké platební povinnosti!

Naším přátelům.

Dokončujeme přítomný ročník „Obnovy“, děkujeme za všechny mravní i hmotnou podporu. Prosíme, aby naši přátelé horlivě list náš rozšiřovali, všude jej doporučovali a čilým dopisováním s redakcí spolupracovali. — Kdyby každý náš abonent získal aspoň jednoho nového předplatitele, jak by tím „Obnova“ posloužila! Zastlejte nám laskavě adresy těch, jimž bychom měli „Obnovu“ poslati ukázkou! Neprátelejších listů jest plno, nepoctivé, vášnivé výpady proti katolictvu tisknou sestále hromaději. Proto potřebí stále bděti. — Doufáme, že kruh našich čtenářů přičiněním našich přátel jistě pro příští rok se rozmnoží a pak se nám bude pracovati s tím větší chutí. — Všem vděčným příslušníkům přejeme šťastné svátky a hojnost Božího požehnání pro nový rok přští.

REDAKCE A ADMINISTRACE
„OBNOVY“.

Tržní zprávy.

V Hradci Králové, dne 17. prosince 1904. 1 hl pšenice K 18 90—17 40, žita K 18 40—18 10, ječmene K 11 80—12 40, oves K 7 00—7 80, prasa K 00 00—00 00, vřkve K 13 50—00 00, hrachu (modrý) K 22 00—24 00, čočky K 00 00—00 00, jahel K 25 00—00 00, krup K 22 00—24 00, bramborů K 5 20—6 00, jetelového semene červeného K 120 00—140 00, jetelového semene bílého K 000 00—000 00, ržáku K 00 00—00 00, máku K 30 00—36 00, lněného semene K 00 00—00 00, 100 kg žitných otrub K 13 80—14 00, 100 kg pšen. otrub K 13 30—13 50, 1 kg másla K 2 80—3 00, 1 kg sádla vepřového K 2 20—2 40, 1 kg tvarohu K 0 32—0 34, 1 vejce K 0 08—0 09, 1 kopa zelí 8 00—30 00, 1 kopa petržele K 0 00—0 00, 1 kopa kapusty K 4 00—6 00 1 hl cibule K 10 00—11 00, 1 kopa drob. zeleniny K 3 00—4 00, 1 pytel mrkve K 6 00—7 00, 1 kopa cerele 0 00—0 00, 1 hl jablek 2 60—10 00, 1 hl hrášek 0 00—00 00. — Na týdenní obilní trh v Hradci Králové dne 17. prosince 1904 odbyvaný přivezeno bylo: 1) obilí: pšenice hl 196, žita 195, ječmene 144, oves 201, prasa —, vřkve —, hrachu 8, čočky —, máku 6, jahel —, krup 10, jetelového semínka 97, lněného semene —. 2) Zeleniny: zelí 28 kop, petržele — kop, kapusty 37 kop, cibule 35 hl, drobné zeleniny 91 kop, mrkve 17 pytlů, cerele — kop, brambor 128 hl. 3) Ovoce: jablek 210 hl, hrášek — hl, 4) Drobného dobytka: vepřů 10 kusů, podvinčat 212 kusů, kůzlat 0 kusy.

Bursa práce v Hradci Králové.

Práci obdrží truhlář v Orlici u Kyšperka a v Dolní Dobrouči, učeň na řeznictví a uzenářství v Kostelci n. Orli. a učeň na klempřství v Bohusodově. — Strojní zámečník, dva mladší knihafi, cukrář po vyučení, 21letý kraječ obuvnictví vyučený, sazeč, kamenotiskař a čeledín od nového roku hledají práci. Mladý muž přijal by místo sluhy, domovníka neb podobně. — Přiblížky přijímá „Všeobecné sdružení křesťan. dělnictva“ v Hradci Králové.

Tři domky
na Pražském Předměstí
jsou levně na prodej.

Dotazy zodpoví admistrace t. l.

Výhodná koupě.

Úplný sblad zboží pro švadlenu a krejčí, zejména různé vlasťky, krajky, krajkoviny, zvláště posamentyřské ozdoby a aplikace, hedvábné pentle různé útky ve všech barvách, dále velký výběr šněrovaček elegantního střihu, vše úplně nové a patřící do konkurzní podstaty Petra Kopala v Hradci Králové v odhadní ceně dle inventáře

a) v Hradci Králové úhrnem za . . . K 10.951 17
b) v Náchodě úhrnem za . . . K 873 73

jest v celku na prodej.

Po připsání lne větš party zboží koupiti zvlášť. Blíží zprávy podá a podmínky sdělí správce konkurzní podstaty

JUDr. Alfred Rudolf,
advokát v Hradci Králové.

Východočeské knihkupectví

B. E. TOLMAN v HRADCI KRÁLOVÉ

(Velké náměstí č. 26. u lékárny).

Největší stálý sklad vánočních a novoročních dárků.

Nádherná díla ilustrovaná, básně, prosa v elegantních vazbách, díla cestopisná, atlanty, globy, kassety dámského papíru, památníky, alba na podobizny a pohledy, hry dětské a stavebnice, obrázkové knihy pro mládež, modlitby, umělecké předměty, obrazy, kalendáře, hudebniny,

vše v cenách mírných i na splátky.

Zakázky z venkova provedou se ten samý den. — Při zaslání peněz předem vše **franko.**

Prohlédněte mé bohatě arangované výklady.

Telefon č. 17.

Telegramy: Tolman Hradeo Král.

Telefon č. 17.

Seznamy knih zdarma a franko.

Za vánoční dárky

hodící se

knihy ve skvostných původních vazbách, Vilémkovy

české hry pro děti,

sádrov. reliefs

Kristus a Madonna,

jako i **obrazy** v elegant.

moderních rámcích

uctivé nabízí

první královéhradecké knihkupectví a antikvariát

**Bohdana--
Melichara**

v Hradci Králové.

(Býv. závod Pospíšilův, založ. r. 1808.)

Radost působící a praktické

štedrovečerní dárky

Zvláště vítané dárky.

dodá velmi levně

Zvláště vítané dárky.

*Koberce
obdélníkové i běžné,
přikrývky,
cestovnice (tygrovky),
předlošky,
polštářky, gobelíny,
přehozy.*

Adolf Novotný,

v Týništi nad Orli.

Továrna veškerého nábytku a koberců.

*Lambrequiny,
draperie, divany,
houpací židle,
různé stolky kuřácké,
stolky psací a p.,
dětské kočárky,
paramenty a p.*

Nábytek na splátky

bez jakéhokoliv zvýšení cen na každou
stanici dodává velkovýrobní truhlářský
K. V. Skuherský, Hradec Král.,
proti hotelu „Merkur“ čis. 303.

BRIKETY

Nejúspornější topivo!

Dodává v nejlev. ceně, každé množství franko do domu —

Josef Janoušek,
Hradec Králové II.,
(Pražské Předměstí).

BRIKETY

Pro dary vánoční

zavedl jsem

dva zvláštní formáty

velkých obrazů ve způsobu platinovém,
úplně trvanlivé za značně sníženou cenu
a poskytují tím každému lehkou možnost

velké obrazy

též dle zaslaných fotografií

sobě snadno zaopatřiti.

O. a k. dvorní fotograf

J. F. Langhans,
Hradeo Králové, Adalbertinum.

Vzor

kové kupony jemných čer-
ných látek, hodící se na
kalhoty, obleky, svrchníky
a taláry

skutečně velmi levně
lze koupiti, vzhledem, že
kusy látek jsou doprodány.
Vzory zašle na požádání
franko

První český zasílatelský
závod soukromého zhot

Ed. Doskočila
v Chebu.

Přidání závod v Praze
ve Vodňanské ulici č. 23,
vedle vyšší dívčí školy.

Půjčuji za nejmírnější poplatky

**maškarní
a divadelní
obleky**

všech druhů.

Upozorňuji zvláště na svůj bohatě zásobený

sklad

obleků historických.

Antonín Měkota,
Hradec Král., Pětidomy, č. 288.

SUKNA a modní látky tu- i cizozemské
pro podzimní a zimní období v největším výběru doporučuje a vzory na pořádání ochotně zašle
V. J. ŠPALEK, v Hradci Králové.

Literární list.

I.

(Vzpomínky Jaroslava Vrchlického na kněze Františka Douchu.)

Nakladatelské družstvo spolku českých belletristů „Máj“ vydalo pro své členy a příznivce na rok 1904 premii a sice úhlednou knížku, obsahující rozmanité vzpomínky členů spolku „Máj“. V řadě příspěvků do premie této nacházejí se také krásné a zajímavé vzpomínky Jaroslava Vrchlického na proslulého spisovatele kněze Františka Douchu. Pieta a vážnost slavného našeho básníka ke skromnému a nadšenému knězi vlastenci, který v bídě a strádání neskonalejších zásluh si zjednal, zasluhuje nejširšího povšimnutí, poněvadž také mladší generaci připomíná vzácného muže, jehož památka zvolna přichází v zapomnění. Proto rádi bychom vzpomínky ty v plném znění zde otiskli.

Poněvadž však výše zmíněná premie „Máj“ vydána byla jako rukopis s tou výhradou, že ani v celku, ani v části nesmí být z ní nic otisknuto, proto nemůžeme stát Vrchlického o Douchu v plném jejím obsahu reprodukovati. Na štěstí však v osmiřádkovém ohrazení „Máj“, co se všechno s jeho premií nesmí dít, opomenuto bylo uvedení zákazu, že se zajímavá ta knížka nesmí také čísti, dovolili jsme si ji tudíž přečísti. Stal Vrchlického o Douchuvi přečtli jsme si vícekrát a naučili jsme se jí dokonce nazpaměť tak, že ji můžeme z vlastní hlavy nyní samostatně vypravovati. To jest zajisté dovoleno, a doufáme, že nebude nám to ze strany nakladatelského družstva „Máj“ nijak zazleno, když budeme samostatně z vlastní paměti reprodukovati, jak krásné a zajímavé Vrchlický na Douchu vzpomíná.

Jaroslav Vrchlický upozorněn byl svým přítelem na Františka Douchu počátkem let sedmdesátých v Josefské třídě bývalého starého židovského města v Praze, kde mívali obchodníci se starými knihami v neděli a ve svátcích dopoledne na přenosných krámcích vylažené rozmanité tisky na prodej. Vrchlický sem jako student častěji chodil na koupi knih a při jedné takové positi byl mu Doucha ukázán. Stál skloněn u jednoho z antikvářských krámků a pozorně prohlížel si jakousi knihu většího formátu. Vysoká, hubená postava jeho oděna byla ve dlouhý, šosatý kabát staromodního střihu, dosti ošumělý, tváře vyzáblého obličej kvetly mu hektickými růžičkami, kolem rtů úzce sevřených jevil se milý tak utkvělého úsměvu a dlouhé prsty bílé ruky převracely listy prohlížené knihy. Kniha ta se mu patrně zamlouvala, neboť dvakrát se ptal po její ceně a slyšev ji, dvakrát knihu postavil zpátky do řady, z ní ji vytáhl. Cena zdála se mu býti, nebo na jeho poměry skutečně byla vysoká a proto konečně šouravým krokem od krámků odcházel. Avšak cestou na knihu myslil patrně dále, zase se vrátil, knihu znovu z její řady vytáhl a znovu se ptal antikváře po její ceně. Obchodník nepochybně něco slevil. Doucha vytáhl z kapsy sáček, pozorně odpočítal řecenou mu částku peněz a s úsměvem blaženosti, jež jest těžko vypsati, stopil dosti objemnou knihu do jedné jako bezedné kapsy svého kabátu.

Vrchlický počínání Douchovo sledoval s velikým zájmem a ve chvíli, kdy ctihodný kmet vysokou cenou žáduci mu knihy byl od krámků zapuzen, zvědavostí dohnán se podíval, co se mu tak líbí. Byl to originál Spencerovy básně „Královna vil“ s předávkem lyriky menších básníků oné doby.

Vrchlický dále vypravuje, že zjev Douchův byl tak rázovitý, že si ho každý po jediném spatření zapamatoval. Doucha objevoval se ve pražských ulicích často a býval také neřádkým hostem ve prozatímním divadle. Zde obyčejně stával v postranních uličkách a máje hlavu mírně nakloněnou bedlivě sledoval text, zejména když byly dávány Shakespearovy kusy v jeho překladech. Při tom býval velice nedůtklivý, když některý z herců nějak třebas jenom slovíčko v textě přeměnil. V meziaktí ihned odebral se za scenu, dal si herce vyvolati, chybu od něho učiněnou opravil a velice zdvořile se při tom omlouvaje prosil ho, aby roli tak, jak on ji přeložil, přednášel.

Jednou setkal se Vrchlický s Douchem v tiskárně, kam přinesl nějaký rukopis pro dětský časopis. Při tom dal si představití nejmladšího a nejmenšího z učedníků a podává mu rukopis vlnitě mu pravil: „A ty malý sazečí, ty to budeš sázeti.“

Ve bližší styk s Douchem vešel Vrchlický roku 1878 v rodině Podlipských. Vrchlický byl totiž zetěm slovně spisovatelky Žofie

Podlipské. Do rodiny Podlipských Doucha někdy docházel. Činil tak na základě svého starého přátelství s nebožtíkem drem. Podlipským a pak ze stejné literární snahy v oboru psaní pro mládež, jež paní Podlipská pilně pěstovala. Jak Vrchlický vypravuje, přicházel Doucha k Podlipským, když se toho kdo nejmeně naděl. Na chvíli se posadil, poněkud si hlavně na nesloužící mu zdraví a na tísnící jej nedostatek a po příhodné zase odešel a obyčejně dnavou těžce odkašlával a hektické růžičky na bledých, hluboce vráscitých tvářích zahřely mu příšerným ohněm.

Někdy při takové návštěvě sáhl Doucha do bezedných hlubin svých šosů a vytáhl odtamtud dlouhý balíček šňůrou protažených pestrobarevných, místy otřelých a ohmataných cedulek. Cedulky ty byly psány „levou“ rukou, v rohu byly označeny velkou písmenou. Byl to materiál jeho slovníku cizích, v češtině zděmáných slov, jež po leta sbíral a připravoval. Rychle jal se kmet cedulky ty převraceti, až nalezl, co hledal.

Doucha byl první, kdo převedl Danta v ukázkách do české literatury, na což byl, jak Vrchlický dí, právem hrdý. Proto z počátku patrně těžce nesl, když se začal objevovati Vrchlického překlad celé Božské komedie. Avšak když mu Vrchlický r. 1879 donesl úplné české „Peklo“ do jeho bytu u sv. Jakuba, měl z něho upřímnou radost.

Původ pestrobarevných cedulek, na nichž Doucha materiál ke svému cizojazyčnému slovníku psal, vysvětluje Vrchlický intimní epizodkou, již byl svědkem, a které dohne Vrchlický hluboce dojat vzpomíná. Při prvním shlédnutí strakatiny Douchových listků, z nichž většina byla na jedné straně potištěna, bylo Vrchlickému nápadno, odkud papír na ně Doucha bere. Až náhodou Vrchlický to uviděl. Jednoho ponurého listopadového večera spatřil Douchu státi na rohu ulice „Na struze“. Zdálo se čísti nalepené tam plakáty. Vrchlický ho pozoroval. Stařec stál tak dlouho, až ulice byla prázdná. Tu se opatrně na všechny strany rozhlédl a nevida nikde blízko strážníka, rychle odloupl se zdi plakát, čerstva jej složil, zastrčil do hluboké kapsy a vážně odcházel.

Vrchlický podotýká, že je dnes těžko říci, byla-li to marota starce, nebo jest-li Douchu k tomu počínání utíla skutečná jeho chudoba.

Vzpomínky své na Douchu končí Vrchlický úvahou, že při ocenění obsáhle a mnohostranné činnosti a pílě své zasluhoval Doucha osudu lepšího, alespoň na stará svá kolena, než-li byl osud obyčejného církevního pensisty. Vrchlický praví, že muž, který do české literatury soustavně uváděl Shakespeara, Danta, Ariosta, lyriky anglické i srbsko-lužické, který přeložil Thomsonovy „Počasy“ i sv. Tomáše „Knihy o následování Krista“, který byl původní básník reflektivní, satirický a snad první český spisovatel pro mládež své doby, který byl horlivý a neunnavný lexikograf a bibliograf, nejednou si mu trpce stěžoval, že nemá ani na lžičku červeného vína, kterou by, jak měl za to, mohl zkonejšiti žaludkové, denně mezi 10.—11. hodinou dopolední v posledních letech pravidelně jej sužující křeče.

Vrchlický na konec praví, že jeho vypravování zní jako legenda a připouští možnost, že se jinde opakuje v jiných variantech znovu.

Když jsme jistěmu vynikajícímu spisovateli knězi tyto Vrchlického vzpomínky na Douchu vypravovali, slzy zaplavily mu zrak a napotom s lítostí vyprávěl, že své doby „Čech“ je mně na bídu a nedostatek Douchův upozornil, ale že upozornění to následoval „nos“ obsahující ohrazení, že, pro Douchu stalo se dost, neboť byl jmenován za své zásluhy knížecím arcibiskupským notářem.

Krásné a spanile vřele psané vzpomínky Vrchlického na Douchu musí každého zajímati a proto, nemohouce je do slova otisknouti, po jejich dovoleném přečtení a memorování vypravíme je samostatně z vlastní hlavy, což nám nakladatelské družstvo spolku „Máj“ nezalže, neboť v tom zajisté že vidí náš vděk a vážnost k jeho zajímavé krásné premii, již své členy a příznivce obdařuje.

Ponechati knihu tu bez povšimnutí bylo by škoda a proto obsah její rádi zaslužené oceňujeme.

Zpřijemňujeme své okolí!

Jest sice tento svět údolím slz a stesků, prosvítne tu však předce každému i tomu nejchudšímu hojnost radosti, chce-li jen. Máme moc i vůli nad sebou, abychom životu svému dali zcela jiný směr. Naříkat na tento drsný svět, marno. Začni každý sám u sebe, nauč se umění, životem šťastné a radostné se ubírat, dbej, aby se život tvůj stal jevištěm lásky, ú-

častenství, starosti a rozvahy, pak i od tebe zazáří štěstí jiným. Zář tohoto štěstí musí vycházeti z celého našeho okolí, jehož středem jest domácí krb, který jest nejlepší školou pro život; zde vyrůstáme, zde sobě navykáme dobrému nebo špatnému mravu, zde základy rozumu a mravnosti se kladou. Lidé stávají se jen vlivem domácí vzdělanosti pravými lidmi. Domácnost naši neměli bychom pokládati za místo, kde jíme a spíme, ale za místo radosti a štěstí. Ona má se státi jevištěm zušlechťujících snah rodinných, školou nesmrtelných občanů, útočištěm před bouřemi života, sladkým odpočinkem po práci, útěchou v starostech, radostí v každém čase.

Ne snad salon naplněný kde jakou ozdobou přitahuje, zjemňuje mysl lidskou, ale příbytek prostý, třeba i pouhého dělníka, vypravený nejjednodušším nábytkem, v němž panuje čistota, pořádek a něžnost, blahým pocitem nás naplňuje, aniž bychom si to mohli vysvětliti. Kanárek v kleci, kytice z polních a lučních kvítků na stole, květiny na oknech atd., z toho září jemný vkus a cit, toť milé ozdoby, které lze si nyní pořídit v každé chatce. Okno bez ozdoby květinové nesvědčí nikdy o jemném vkusu, o něžnosti srdce ženských; odtud vane chlad domácnosti. Ve Švýcarsku a Holandsku v mnohých obcích není příbytku, kde by nebyla okna plna pestrého kvítí; tu i zvenčí stěny posety jsou zelení květinovou, ano nejbližší okolí i chudších chat přeměněno někde v rozkošný park. Ve švýcarském městě Curychu jednotlivé ulice květinovou okrasou oken, balkonů, ano i celých domů podobají se velkolepým slavoobranám. Město Paříž vypalo minulého roku soutěž na nejkrásnější květinami ozdobené okno; od té doby v ozdobování oken pracuje se tu o závod. U nás ovšem tu a tam z mnohých domů zazáří také pestrost barev, ale předce ještě hodně míst na chodbách, pavlačích atd., kde by vhodné zřízení zahrádekčky připravily mnohým klidnou chvíli osvěžení.

A což říci zvlášť o venkovských domácnostech, kde k domku přiléhá dvorek se zahrádkou? Stěny domu často otlačeny, dvůr pln smetí, bláta, všude nepořádek, nedivno pak, že takto rolník po těžké práci nenalézá ve své usedlosti záliby a že pak to nelásku k rodné půdě přenáší i do srdce dítěte svých. A přece při stěnách dají se i s užitek pěstovati révy vinné, řady zákrsků ovocných, na dvoře leckdes hodil by se strom, hnojiště lépe by se vyzívalo někde stranou různými stromy a keři zastíněné, chlívky pro menší dobytek na odlehlejších místě, náradí hospodářské a různé zásoby na dvoře uspořádanější, dvůr vydlážděný, toť vše v souladu svým jistě kouzlem dolehne na duši domácích. Dosíci toho konzla lze snadno, kus po kuse, rok po roce, vždyť žijeme také pro budoucnost, která přičinlivou ruku aspoň vzpomínkami oslaví.

A kde zříme v zahrádkách zelinových nebo okrasných onu něžnost, která z uspořádání záhonků, z pestroty květin a zelin každému vatřic vane? Cestičky sypané pískem, bez tráv, záhonky lemované užitkovými nebo okrasnými květinami, řada nšlechtilých růží, stinná besídka atd., toho prý dopřátí si může, kdo nemá co dělat, nad tož práci zmořený rolník, řemeslník! A chvilky, že by se na uspořádání zahrádky nedostávalo? Kdo umí s časem hospodařit, často zahraje si rád na své zahrádce. Velké pak zahrady naše všelijakými stromy beze všeho ducha hospodářského a obchodního osázené, leckde v koutě hromady kamení, stinnější místa pustá, podle zdí a plotů, kde se právě daří nejušlechtilejším druhům ovocným, zřítí povětšinou bujné traviny s žitajícím kopřivami, ploty zděné neb tyčkové rozpadávající se a po jednoduchých ale nádherných plotech živých mnohde ani památky.

Jak jinak hledí si svého okolí drsný Japonec, jemuž se v nynější válce rusko-japonské přisuzuje ta největší zbešlost. Všecka domácnost japonská stkví se vzornou čistotou. Pravidelným příslušenstvím domu japonského jest také zahrádka. Ale jaká zahrádka! Často má v rozměru jen několik čtverečných metrů, nebo dokonce i jen několik stop. A přece jsou v ní skály, hory, údolí, jezírka, zátoky, mosty, háje atd. Vše jest ovšem zdobné, jen pro potěchu zraku sestavené v umělý obraz dle přírody; hory jsou nízké kopečky, jezírka loužky, ve květináčích dovede Japonec vypěstovati trpasličí stromčky atd. Japonec se ve své zahrádce neprochází, jen se na ni dívá; není v ní trávníků, besídek, pššin. Maličkou zahrádku oživují zlaté rybky a želvy. Lásky k přírodě jeví se u nejchudšího Japonce tím, že nemoha si dopřátí většího a nákladnějšího potěšení chová si aspoň bílou myšku, polní kobylinky nebo světlušky v ozdobných klikkách. Jemnost jest přece v duši Japoncové.

Jako domácnost mnohá, tak i celá nával odstraňují cizince svou nevzhledností. Rozbábené louže a obcí protékající potoky npravené, stromy a živými ploty vronbené, pevné cesty, všude strom, keř, kde proň místa, pak obce naše se svým okolím staly by se takřka rájem, který by poutal k sobě kde koho, zjednáva. ťetu k tvrdě hroudě zemské, množil blahobyti Snadno všecko postupem času dá se provést při vydání nepatrném, případně i žádném. Mámeť v každé obci nějakého inteligentního, obětavého muže; nelekejte se námahy, vyložte vše občanům, zjednejte k tomu mezi nimi zájem. V zimě není právě s prací na pilno, plány do budoucnosti v klidu zimním světlí ochotou se sdělávají a všeliká práce na okrašlení domova stává se tehdy spíše milou zábavou. Každého roku má v obci nová, třeba nepatrná ozdoba povstati. Hanbou obce, známkou zpátečnictví jest, kde se v tomto směru v obcích nepracuje. Probudme se!

Literatura.

Nákladem V. Kotrby v Praze. Z těžkých a blahých chvil čes. minulosti. Dějepisné povídky (4) pro mládež dospělejší od Al. Dostála. Se 7 ilustracemi. Kniha vhod. dárkem. Za 5 K. — Sebrané spisy Boh. Brodského. Seš. 62.—64. Sv. V. Vědní motivy. Za 90 h. — Časové obrázky a úvahy. Dle básně Smilovských podává J. Ješek. Hlasů kat. spolku tiskového roč. 85., čís. 4. Za 25 h. — O důstojnosti Jeříše Krista. Čtvero řečí adventních dle Riedla upravil Vetti. Homiletické knihovny sv. XI. Cena 40 h. — Rajská Zahrádka. Časopis pro mládež. Řídí V. Špaček. Roč. 14., čís. 4. Roč. předplatné 1.60 K. — Křesťanská Škola. Časopis pro šíření ideí náboženských v čes. školství. Řídí V. Špaček. S přílohou „Obrana“ pravdy křesť. ve veřejném životě. Roč. III., čís. 28. a 24. Předpl. na rok 6 K. — Kalendář čes. dorostu na rok 1906. Ročník III. Sestavil prof. E. Táborský. Kniha mládeži velmi cenná. Novázaná za 40 h, váz. 70 h. — Selaská stráž. Organ sdužení čes. katol. zemědělců. Roč. I., čís. 2. Vychází měsíčně za roč. předpl. 1.60 K členové sdužení dostávají jej zdarma. Řídí M. Záruba.

Nákladem J. Otty v Praze. Malý Ottův slovník naučný, dvoudílný. Obsahuje vysvětlení slov Kirch — Körösbánya. Řídí F. A. Šubert. Seš. 38. a 39. za 1.20 K. S dvěma přílohami. — Laciná knihovna národní. Serie 27., seš. 23. a 24. Samota. Román z letních prázdnin od V. Vlčka. Sešit za 20 h. — Anthologie nové polské prosy ve sbírce „Slavische-Roman-Bibliothek“ s názvem „Polnische Erzähler“ dospěla seš. 27. svého zakončení. Sešit za 32 h.

Z nakladatelství družstva „Vlast“ v Praze. Vlast. Časopis pro poučení a zábavu. Roč. 21., čís. 3. s cenným obsahem. Řídí T. Škrdl. Předplatné na rok 10 K. — Vychovatel. Časopis věnovaný zájmům křesť. školství. Redaktor Dr. B. Horský. S přílohou učitelskou. Ročník 19., čís. 22.—24. Roč. předpl. 7 K.

Nákladem Družstva Máje v Praze. Máj, beletristický týdeník, redakcí Fr. Heritese. Roč. III., čís. 12. a 13. Předpl. na čtvrt roku pošt. 2.90 K. — Noviny mládeže. Pořádají V. Štěch a dr. R. Kronbauer. Roč. I., čís. 14. Vycházejí týdně, čís. na venku za 10 h. — Episody. Výpravné zpěvy Jar. Vrchlického. Poetických Besed Máje čís. 1. za 1 K. — V rukou soudce. Novelky. Napsal F. Holeček. Za 2.60 K.

Z nakladatelství J. B. Vilímka v Praze. V říši stříbrného lva. Čestopisný román dr. K. Maye. Seš. 7.—10. po 90. h. S ilustracemi. — Malý čtenář. Obrazkový časopis pro mládež. Řídí G. Smetana, J. Zelený, F. Procházka. Vychází dvakrát měsíčně za předpl. 2.40 K. Čís. 6. a 7.

Vlčkova Osvěta, roč. 25., seš. 1. S velmi zajímavým a cenným obsahem. Vychází každého měsíce za roč. předpl. 14.40 K na Král. Vinohradech. Osvěta přináší vybrané práce básnické, romány, novelly, jakož i práce ze velikých oborů naučných.

Věda a Práce. Roč. 13., čís. 5. a 6. Pojednává se tu o vynálezech a pokroku na poli průmyslu, obchodu a řemesel. Vychází druhý a čtvrtý pátek v měsíci nákladem a redakcí J. Kurze v Praze za roční předplatné 6 K.

Česká hudba. Časopis věnovaný české hudbě vůbec, zpěvu solovému i sborovému, směru světského i církevního. Pořádá Al. Strébel, ředitel hudby chrámové v Hoře Kutné. Vychází dvakrát měsíčně za 8 K ročně. Roč. X., čís. 12. a 13.

Určování živé a jatečné váhy zvířat měrním. Praktické návody ku přesnému a rychlému stanovení živé váhy. Pro rolníky sepsal F. Kolátor. Nákladem A. Reinwarta v Praze. Za 80 h.

Obrázky. Několik povídek o dětech i pro děti napsala M. Gebauerová. Nákladem Lid. družstva tisk. v Praze. Cena 1.70 K.

Růže dominikánská. Časopis bratrstva růžencového a třetí řehole dominik. Řídí a vydává P. V. Bubeník v Praze I. za 2.20 K ročně. Vychází měsíčně. Roč. 18., čís. 7. a 8.

Krása našeho domova. Věstník „Svazu čes. okrašlovacích spolků v království čes.“ Redaktor J. Klíma. Roč. I., čís. 1. a 2. Vydává „Svaz čes. okrašl. spol.“ v Praze, 96—I Vychází měsíčně za 4 K ročně.

Nákladem „Unie“ v Praze. Spisy Jul. Zeyera XIX. Karolinská epopeja. Seš. 6.—10 po 40 h. — Obrazový zpravodaj z bojiště. Vychází redakcí J. Klecandy dvakrát týdně čís. za 10 h. Čís. 80.—82. s bojnými obrázky a zajímavým čtením. — Válka ruskonojanská slovením i obrazem. Vychází redakcí J. Klecandy v týdenních seš. po 80 h. Seš. 19.

Vychovatelské listy. První čís. nového (V.) ročníku vyjde 5. ledna. Má-li tento dobrý list vzkvát, nutno, aby doavadní odběratelé zůstali věrni, nových pak aby přibýlo. Administrace v Brně na Petrově 1.

Dějiny církevní Spsal P. Alois Krejčí, kate-

cheta ve Vel. Mešicích na Mor. Nákladem vlastním. Hodí se katechetům i laikům na poučení. Za 1 K.

Správný nábor o žánka čtveřičky. Napsal K. Rohan. Otiak za „Rozhledy“, týdeníku pro politiku, vědu, literaturu a umění, jež vychází týdně redakcí J. Pelcla v Praze za roč. předpl. 16 K.

Měsíční věstník české katol. osady Panny Marie. Matky ustavičné pomoci v Nov. Yorku. Vydávají OO. Redemptoristé. Roč. I., čís. 4. s zajímavým obsahem.

Kazatel, roč. XI. Letí před námi ukončený XI. ročník „Kazatele“. Tímto ročníkem vstupuje „Kazatel“ do nového stadia za redakce P. Methoda Zavorala. Jméno tohoto homilety jest všeobecně známé kněží po vlastní naší československé. P. Method Zavoral ručí svou popularitou, které se těší, že práce za jeho vedení uveřejněné jsou seriosní a odpovídají potřebám kazatelů i posluchačů a vyhovují časovým potřebám. Redakce přihlíží k praktické potřebě, o tom svědčí to, že formy francouzské homiletiky blbější pro poměry naše. Lid třeba prostý chce, aby slovo Boží hlásalo se mu formou uhlazenou, vyříd. Musíme nejen obsahem ale i formou lid povznášeti, toť heslo „Kazatele“. Předpl. na celý rok 7 K přijímá nakladatel R. Promberger v Olomouci.

JAN KALIS,

hodinář a zlatník v Býchnově n. Kn.

nabízí ve velkém výběru:

Vysoce přesné hodinky všech druhů a soustav. Pendlové hodiny v krásných ořechových skříních.

Zlaté a stříbrné skvosty, jako: řetízky, prsteny, náramky, jehly a j. v nejmodernějším provedení s úplnou zárukou!

Solidní obsluha při mírných cenách.

Ceny i obrázky velkých hodin na požádání zašle.

Důvěry hodným úsilky na výběr též i na splátky bez zvýšené cen. — Založeno r. 1843

Chrámové svíce

voskové

dle liturgických předpisů vyráběné,

polovoskové (cerestauové)

velikonoční svíce

(paškaly) s krupěmi krve a ranami, též krásné s barevným velikonočním, třínožky hladké.

nebo krásné, svíčky ke křtu.

sv. přijímání a sv. biřmování se stubami a případnými nápisy, svíčky a obět. před-

měty pro místa poustnická prvnější případnými obrázky ozdobené,

svíce pro chrámové lustry.

svíce kostelní stearinové,

zápalkový drát,

svíce ohnění

ve všech velikostech

sloupky voskové a polovoskové,

jakož i veškeré do oboru toho spadající výrobky doporučuje veledůst. kruhům duchovním největší specialní závod:

„MONOPOL“ akciová svíčkárna a voskárna v Mladé Boleslavi.

Filiální sklad: Praha, Kr. Vinohrady Škrétova ulice č. 2.

Výrobky všestrann. uznané. Vorky a cenníky zdarma a franko.

5 kg. kávy.

Zásilky v lehkých kočkách do všech stanic obírkou vyplacené.

Zaruč. jemné chuti. K

Viktoria dobré 11.—

Santos vel. dob. 11.50

Santos Perl 12.50

Bourbon zaruč. 11.50

*Bourbon jemn. 12.—

Laquaria zel. 12.50

Kuba zel. dobré 12.—

Kuba Perl 13.—

Jamaika z. chut. 12.50

Quatemala zel. jemná 13.50

*Quatemala spec. druh vlj. 14.30

Portoriko v. sil. 12.60

Portoriko vjm. 14.—

*Portoriko zvl. Piral di 15.—

Soemanik zr. j. 13.—

*Soemanik spec. 15.—

Jáva zlat. velej. 15.—

*Menado spec. 17.—

Liberia ob. zar. 13.—

Ceylon velejem. 17.—

*Ceylon special. 19.—

Krásné pražené kávy:

Rodinná směs 13.—

jemná 14.—

Perl vel. chutný 15.—

Liberia zar. chut. 16.—

Kavár. směs jm. 16.—

*Kaváren. vjm. 16.75

Speciality:

Paříž. směs jem 17.75

Videň. „ff. 18.75

*Praha. „ff. 19.70

*Pražská výteč. 20.60

Londýn. kr. zar. 23.—

* Zvláště jemné a silné.

Solidní obsluha.

Fr. Jelínek, Slatiňany.

První východočes. křesťan. odborný závod kávy.

Chcete

poříditi si

UPOMÍNKU

na jubilejní rok marianský?

Subkribujte v případě tom obraz „Immaculaty“, který vyjde v měsíci únoru 1906 dle originálu mistra V. Förstra v barevné reprodukci se zlateným pozadím v rozměru bez okraje 50x35 cm. — Subskripční cena stanovena na K 3.—

Záznamy přijímá nakladatelství relig. obrazů Karla Šimka v Č. Budějovicích.

Máte již kalendář „Štít“?

13 kusů tohoto obranného kalendáře, hodícího se zvláště do osad smíšených, prodává za 8 korun

Bisk. knihtiskárna v Hradci Král.

Jest důležité vědět, že jediné příkrmování pravého plemene vápna se značkou „Hospodář“ lze do- cílití tučných vepřů. Také ostatnímu zvířectvu jde „přicn“ znamenitě k duhu o čemž se každý sám přesvědčí, když si jeden balíček 5 kg. na zkoušku objedná u známé firmy

Družstvo „Hospodář“

v Mlilolcích nad Bečvou, Morava.

5 kg. balíček za 2 K, 50 kg. pytel za 12 K. Zásilky vy- řizují se dle vzdálenosti, buď z továrny, neb se skladů.

Šule - víno - Praha.

Svět k světu!
Podporujte křesťanský
závod!

Kněžské kolárky,

látky pro dámy,

veškeré prádlo

bílé i trikotové pro dámy i pány,

nákrčníky,

kapotníky od 60 kr. tucet počínaje,
damaškové grádle bavlněné i lněné,

kanafasy,

garnitury kávové, jídelní i vlněné,
vyšívané i předtištěné **ručníky,**
deky, stolní böhouny, garni-
tury, dámské ručníky atd.

doporučím v jakosti nejlepší a

za ceny nejlevnější.

Doporučuji velectěnému P. T. obe-
censtvu, aby dříve než svoje potřeby nakoupí,
můj nově zařízený a rozšířený sklad si pro-
hlédlo s přesvědčením, že většího výběru
a levnějších cen, tudíž solidnějšího obslou-
žení, nikde jinde nenalezne.

O ct. přízeň a důvěru prosí oddaný

Stanislav Jirásek,

speciální obchod
s klatovským prádlem a bílým zbožím

v Hradci Králové

čís. 136. Velké náměstí čís. 136.

Tatínku, nezapomeň

nám k Vánocům koupiti

100

**skvostných
stereoskopických
obrazů**

z celého světa s popisem

i s kukátkem za . . . K 7:00
americkým . . . K 9:—
mahagonovým . . . K 10:—

Dosud vyšla **serie 5.** — Vše 5 serií s kukátkem
za **22 K.** — Pobavíme a poučíme se celá rodina!

Vydává fotochemigrafie

Frant. Krátký v Kolíně.

Paramenta.

Ignáce V. Neškudla syn

(protokolovaná firma)

v Jablonném nad Orlicí (v Čechách)

(bratr P. J. Neškudly, farář ve Výprachticích)

doporučuje P. T. veledůstojn. duchovenstvu
svůj osvědčený a často vyznamenaný

výrobní závod

všechny kostelních paramentů,

praporů a kovoého náčiní.

Cenníky, vzorky i roucha hotová na ukázkou
se na požádání franko zašlou.

Založen r. 1850.

Vyznamenán státní medailí.

Velectěnému duchovenstvu

doporučuje

Karel Zavadil,

zlatník a pasíř

v Hradci Králové, čís. 280

(proti hotelu „Berkur“)

svůj hojně zásobený

**sklad náčiní
bohoslužebného**

**se stříbra, bronzu a ji-
ných kovů**

**vše oliné v ohni zlatené
a stříbrné, sad se ručí.**

Vlastní výroba umožňuje
veškeré objednávky co nej-
levněji vyřídit. — Platit
možno též ve lhůtách. Oprava
umovuzlacení a stříbení star-
ších věcí vykoná se rychle a
sadlou se již svíceně se str-
vením Jeho biskupské Mi-
losti. Starý závod můj může
se vykázáti četnými pochval-
nými přípisy P. T. sakramentů
a doporučuje se tedy k sa-
kroupení a opravě kalichů,
monstrancí, ciborů, relikvi-
ářů, nádobek na sv. oleje,
lamp, luceren, lustrů, kadidelen, táček na křest, svícenů, pa-
cířů, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce.

lamp, luceren, lustrů, kadidelen, táček na křest, svícenů, pa-
cířů, schránek na Největější, patenek atd. co nejvíce.

Závod umělecký a papírnický

Jos. Kieslich v Hradci Král.

doporučuje **obrazy Madonny a Krista,**
obrazy a zrcadla všech možných
druhů, kříže, sochy, přebírnání,
stojánky na fotografie a nej-
různější

umělecké předměty.

Výroba moderních
rámů
ve vlastní
dílně. —

Nádherné dárky!

Veškeré

druhy papíru

a psací potřeby,

skvostné kassety,

alba, památníky,

modlitební a obrázkové

knížky, obchodní knihy,

hry, kalendáře, poštov. krabice

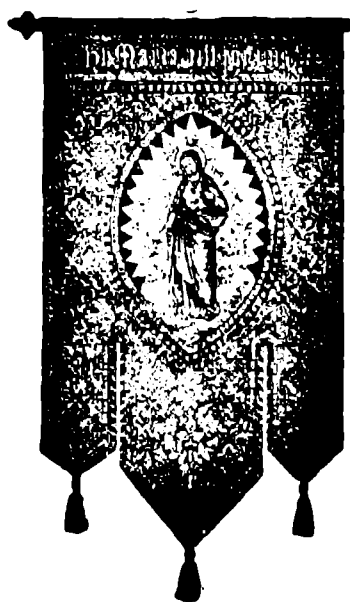
atd. atd.

Obrovský výběr dopisnic.

Vždy solid. obsluha, levné ceny, velký výběr.

První český katolický závod ve Vídni.

František Ruber

Dílna ku vyšívání
a zhotovení ko-
stelních rouch,
korouhví (balda-
chinů), nebes a
spolkových prapo-
rů; na požádání
obstarám též ko-
vové nádoby, kříže
a t. d.

Vídeň,

VII. o., Seiden-
gasse čís. 35.

Na ukázkou zasílá
se vše franco.

Světově známý

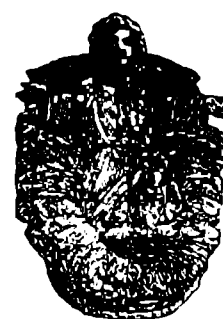
Malínský křen

letošní sklizně

zasílá v 5kg. balíčkách i ve
velkém za mírné ceny —

Jos. Mikulecký,

vývoz malín. křenu v Kutné Hoře.

**Josef
Krejčík**

V PRAZE,

umělecký závod so-
chařský a řezbářský.

Pisárna a dílny na Letné číslo 612—VII.
Sklad: Velká Karlova ul. č. 30

doporučuje uctivě své chvalně známé: sochy, oltáře,
křížové cesty, jesle, Boží hroby, kříže, kasatelny,
spovědnice, křtitelny, konsoly, svícny, lustry, pul-
tíky atd. dle slohu kostelů, řezané rámce na obrazy,
premie, fotografie a diplomy. Řezaný nábytek a
různé předměty hodící se za dárky.

Původní nákrepy, ceník a rozpočty bezplatně a
franko.

Renovace starých oltářů a kostelních zařízení.

P. T. obecnstvu

Hradce Králové a okolí.

Dovoluji si tímto ct. obecnstvu odporučiti
svůj 25 let v Hradci Králové trvající závod
pro výrobu

kočárů a sání

všech druhů povozů do oboru kočár-
nického spadajících.

Rozšířil jsem postavením nové

moderní dílny

závod svůj na takový stupeň, že mohu ct.
obecnstvo obsloužiti výrobky v provedení
nejdokonalejším, všem moderním požadavkům
vyhovujícím, při cenách nejnížejších.

Veškeré opravy vyřídí se v čase nejkratším
co nejsvědomitěji.

Buďte prohlédnouti můj sklad
v Pospíšilově třídě, číslo 225.

V úctě dokonale

Čeněk Buben,
kočárník.

Novotiny

všeho druhu ku každému období a ku každé příležitosti vždy v hojném
výběru a levných cenách obdržíte jen u firmy

Josef Doubravský obchod modním a
hedvábným zbožím **v Rychnově n. K.**

Továrni sklad šifonu, grádla a celopřezných pláten.

Staré náměstí, vedle c. k. hejtmanství.

**První výroba
věžních
hodin
v Čáslavi**

KARLA ADAMCE,
dodavatele na biskupský kostel v Litoměřicích a četných jiných věžových hodin, na městské jatky v Praze atd., odporučuje se k vyhotovení všeho druhu věžních hodin se zárukou. Pro nemajetné obce na splátky; cena levná, jakost výborná.

**Zručného
truhlářského pomocníka,**
který by se dobře vyznal zvláště v práci stavební, ihned přijme

František Třasák,
majitel truhlářského závodu
v Hradci Králové, (Pětidomy).

**Oltární svícny,
korunní lustry,
presbyterní i náhrobní umělé
mříže,
ozdobné kovové kříže,
železné výkladní skříně,
portály**

a jiné veškeré práce do oboru
umělého zámečnictví spadající
provádí vkusně, rychle a levně
firma

ILIJA RADULOVIC,
umělecký závod
v Předměstích u Hradce Král.

**Továrna
na spracování ovoce,
pálenka koňaku a výroba likérů**

J. V. C. Jos. Tomášek
ve Vysokém Mýtě,
dřevě závod na sušičkování ovoce, založený
r. 1866, nejstarší svého druhu v Čechách
— nabízí —

koňak, slivovici, borovičku, jeřábinku,
rumy a punše, likéry, sladké ovocné
vino, bílé i červené, víno borůvkové (medicínalní), vína sladká a vína šumivá (šampaňské).
Upozorujeme zvláště na výtečný a při takové
jakosti velmi levný koňak a výbornou
slivovici, vše vlastního pálení a vlastní výroby.
Závod vyznamenan byl nejvyššími cenami: roku
1891 na jub. výstavě v Praze stříbrnou medailí
státní a diplomem slatě medaile, a mnohými jinými
diplomy s právem rašení slatě medaile.
Vzorky zdarma a franko.

C. a k. dvorní dodavatel.

Svice kostelní

pravé voskové dle liturgických předpisů
zhotovené, svíce polovoskové, pro svou
bezvadnou jakost všude oblíbené, svíce
obětí a smuteční, bílé i krásné, dále

k době vánoční
svíčky na stromky, barevné voskové i
polovoskové, kroucené, renaissance, stea-
rinové a parafinové, sloupky různých tvarů
voskové a polovoskové, bílé i zdobené,
pak všechny druhy svíček lustrových, oby-
čejných a dekorativních nabízí nejlevněji
stará česká c. a k. dvor. továrna na svíčky

J. PILNÁČEK
v Hradci Král. Založeno r. 1816.

Vína

ku mši svaté

zaručená jen přírodní, jakož
i jemná tabulová vína atd.

— doporučí —

Adolf Bařtipán,
Hradec Králové, Adalbertinum.

Založeno 1853.
Provedeno přes 500 oltářů a Božích
hrobů.
Nejlepší doporučení.

PETRA BUŠKA SYNOVÉ
V SYCHROVĚ,
umělec. závod sochařský a
řezbářský pro práce ko-
stelní odborně zařízení. —

Vlastní malířské atelier.
Parostrojní truhlářství. — Nákreby a roz-
počty zdarma.
Obnovování oltářů, soch, obrazů a j.

**Veledůstojnému
duchovenstvu!**

Jan Staněk, Praha-I, ul.
Kar. Světlé,
čís. 19 n., roh
Konviktské ul., vyučovaný pasit spe-
ciálně na kostelní náčiní, dovoluje
si doporučení svůj hojně zásobený
sklad ve vlastní dílně různě pracov-
ných kostelních nádob a náčiní,
jako: monstrance, kalichy, ciboria,
lampy, svícny, kaditelnice, kropen-
ky, patenky, nádob a t. d., vše
v přesném slohu církevním. Staré
předměty znovu opravuje v původní
intenci a jen v omezené míře. Na posílání hotové
práce na ukásku, rozpočty, nákreby neb cenníky franko.
Za veškeré výrobky a slacení ručním. Největší výroba a
sklad v Praze k volnému nahlédnutí. Provedení od nej-
jednoduššího do nejjednoduššího. Chudším kostelům úle-
va v placení. Více usnutí po ruce. Žádné přesované vý-
robky bescenné. Vše posílám již posvěcené.

„SLAVIA“
vzájemně pojišťovací banka v Praze,
usavřá

pojištění na úmrtí a dožití, věna
dítěm, pense, pojištění množné
a pojištění se zaručeným 4%
stoupajícím úrokováním.

Darem ceny trvalé, jenž se hodí k jaké-
koli příležitosti a zabezpečuje zvláště věno
dítěm, jest pojištění na kapitál, splatný
v každém případě po určené době buď ob-
myšlenému dítěti, nebo, kdyby zemřelo, osobě
jiné, později určené. Pojistné dlužno platiti
půtrd, pokud pojistník (otec) žije.

Otec 35letý by platil při pojišťovací
době 20leté na kapitál K 5.000— ročně
K 198.45, pololetně K 101.21, čtvrtletně
K 51.10 nebo měsíčně K 17.36 pojistného.
Nejvýhodnější podmínky. Všechny státní náležitosti
pojištěncům.

V posledních letech vypláceno
10 procent pojistného.

Vyplacená dividenda . . . K 1,216.667.13
Rezervy a fondy . . . K 29,217.694.46
Dosavadní výplaty . . . K 78,324.623.17

Vysvětlení a sázky ochotně zasílá
Generální ředitelstvo banky „Slavie“
v PRAZE, Havlíčkovo náměstí,
jakož i generál. zastupitelstva: v Brně, ve Vídni,
v Lublani, ve Lvově a v Záhřebě.
Adresa pro telegramy: BANKA SLAVIA, PRAHA.

Jan Kryšpín,
(J. Sylvaterův synovec, ná-
stupce)
odborný umělecký závod
pro
malbu oken kostelních

PRAHA—I.,
č. 145 st., Malá Karlova ul. č. 145. : 9
nové bláze Malého náměstí, dříve
přes 60 roků na Malém náměstí
pod loubím) doporučuje se
ku dodání oken chrámových
od nejjednoduššího až k boha-
tému figurálnímu provedení a
sice i se železnými rámy, sí-
tění osazením.

Veškeré rozpočty, skizy i odborná
rada bezplatně, bez vší závaznosti
ku definitivní objednávce.

Nesčetná veřejná i písemná pochvalná uznání.

Založeno roku 1836.

Jan Horák,
soukenník
v Rychnově nad Kněžnou
zasílá na požádání vždy
dle roční salsony kolekci
nejnovějších druhů pravých
vlněných látek
své vlastní výroby, jakož i tu- i cizo-
zemských.

Četná uznání zvláště z kruhů vele-
důst. duchovenstva svědčí o poctivé ob-
sluze mého ryze křesťanského závodu za
dobu více než třicetiletého působení.
Učiňte, prosím, malou objednávku na
zkoušku.

Volejmné látky na taláry.
Též na splátky bez zvýšení cen!

NÁBYTEK v každém slohu a provedení
nejlevněji nabízí **Václav Dvořáček, sklad nábytku**
v Hradci Král. u nového Borromaea.